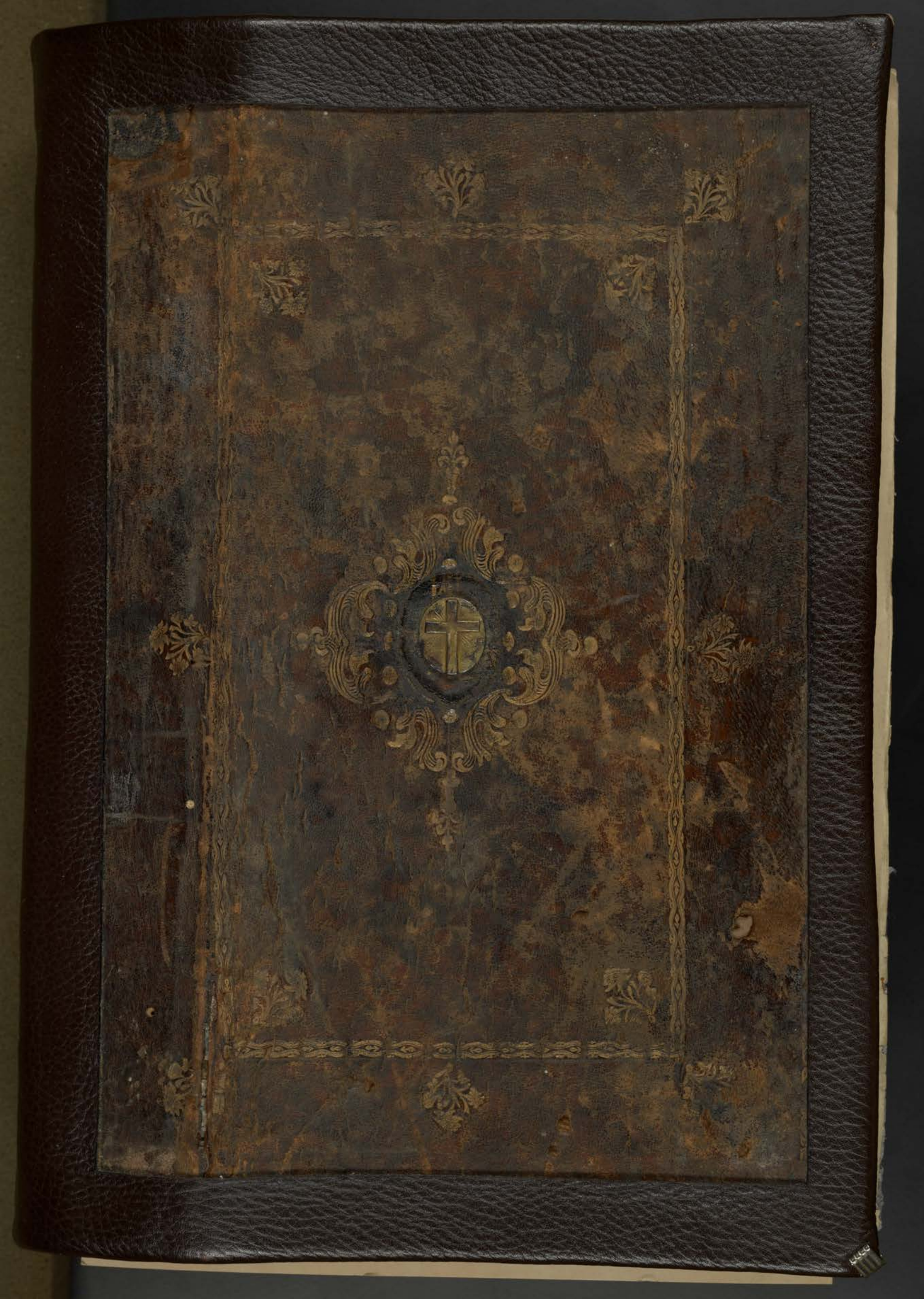

Bible. Armenian. 1733

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ
Գ Ի Ր Ք

ՀՆՈՑ ԵՒ ՆՈՐՈՑ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ
ՇԱՐԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՄԲ ՆԱԽՆԵԱՑՆ ՄԵՐՈՑ
ԵՒ ՃՇՄԱՐՏԱՍԻՐԱՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ,

ԶՈՐ ԶԿՆԻ ԱՄԱՑ ԲԱԶՄԱՑ

Յամի Տն. 1666. և 'ի Թուին Հայոց. ՌՃԺԵ. հրամանաւ Տն Յակոբայ Հայոց
Կաթուղիկոսի գլխակարգեալ և տնատեալ ըստ Լատինացւոց. նաև զհամաձայնուն
համարց գրոց ածաշնչից իրերաց առընթեր՝ կարգեալ ձռն Ոսկանայ Վրդպտի
Երևանեցւոյ. և առաջնով տպագրութբ 'ի լոյս ածեալ:

Իսկ այժմ նոյնն լաւագոյն Թղթովք, ազնուագոյն պատկերօք,
գեղեցկագոյն ծաղկագրօք, զգուշագոյն սրբագրութբ, և բազմօք
ծախիւք՝ վերստին տպագրութբ 'ի լոյս ածեցեալ,

Աշխատասիրութբ և ջանիւ Տն Մխիթարայ Վրդպտի Սեբաս-
տացւոյ՝ Աբբայ Հայր կոչեցելոյ։

Ի փառս Մեծագոյնս Ա.Յ : Եւ 'ի յօգուտ մանկանց Եկեղեցւոյ:

Յամի Տն. 1733. և 'ի Թուին Հայոց. ՌՃՁԲ. Յունիսի. 15.

Ի Հայրապետութեն Տն Աբրահամու Հայոց Կաթուղիկոսի:

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ ՔԱՂԱՔԻ.

Ի Տպարանի Անտոնի Պորթօլի.

ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՄԵԾԱՒՈՐԱՑ.

LIBRARY OF CONGRESS
NOV 03 2000
PURCHASE

LC Control Number
00 429190

Սբ Մատթէոս:
Սբ Մարկոս:
Մովսէս: Յեսու:
Ովսէ: Ամովս:
Յոբ: Սամուէլ:
Միքիա: Յովէլ:
Նաթան: Դաւիթ:
Յովնան: Նաւում:
ԱԾԱ
ՇՈՒՆՉ
ԳԻՐՔ
Եղիա: Եղիսէ:
Ամբակում: Սոփոնիա:
Եսայի: Երեմիա:
Աբդիու: Անգիա:
Եզեկիէլ: Դանիէլ:
Զաքարիա: Մաղաքիա:
Պետրոս: Պօղոս: Անդրէաս: Յակոբոս: Թովմաս: Փիլիպպոս:
Սբ Ղուկաս: Բարթուղ: Յակոբ: Սիմոն: Թադէոս: Մատթիա: Բառնաբա: Սբ Յովհաննէս:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐԻ

Սրբազանի Գրոհածոյ, այսինքն գրոց Հնոց, և Նորոց Կտակարանի։

Ուսուցանեն մեզ գիրք Հնոյ կտակարանի, (ա) զԱ՟ծն զայն, ա. Եսայ. 45. 14.
Աստ_ ուած։ զոր պաշտեցին Ադամ, Աբրահամ, Իսահակ, Յակոբ, Դաւ_
իթ, և այլք Հարք, գոլ միայն Ճշմարիտ Ա՟Ծ. (բ) և զնոյնն բ. Ծննդ. 21. 33.
գոլ ամենակարող, և յաւիտենական. (գ) որ սակս բարու_ Դանիէ. 7. 9.
թե իւրոյ՝ Բանիւ իւրով զերկինս, և զերկիր, և որք 'ի նո՟ գ. Ծննդ. 1. 2.
են՝ ստեղծեաց. յորմէ ամենքեան յառաջեկին. առանց Եսայ. 45. 18.
որոյ ոչ ինչ է բնաւին։ (դ) արդար՝ և ողորմած. (ե) որ և դ. Ելից. 9. 27.
զամենեսեան ներգործէ յամենեսեան ըստ կամաց իւրոց. Սաղմ. 10. 8.
(զ) որում ոչ ումեք պատկանի ասել՝ ընդէ՞ր այսպէս, կամ Եսայ. 45. 21.
այնպէս արար։ Ելից. 22. 27.

Բայց յայսմանէ, ուսուցանեն մեզ՝ (է) զնոյն ինքն զԱ՟Ծ զամենակար՝ է. 1. Կորն. 12. 6.
Մեղ_ ստեղծեալ գոլ զկնի այլոց ամենեցուն՝ զԱ՟դամ զմարդն առաջին 'ի պատկեր Եփեսա. 1. 11.
ծանու և 'ի նմանութի իւր Հոգւոր, և զնա տէր կացուցեալ ամենեցուն արարածոց ը. Հռով. 9. 20.
Հարցոյ։ յերկրի։ Որ արդարև Ա՟դամ (ը) մախանօք, և դաւաճանութե բանսար_ Եսայ. 45. 9.
կուին, Աբարչին իւրոյ պատուիրանի ոչ Հնազանդեալ՝ (թ) իւրովք մեղօք Եզեկ. 18. 6.
Մեղքն։ զմեզս ներեած յաշխարհս յայս, այնպիսի, և այնքան, (ժ) զի մեք ըստ մարմ_ թ. Ծննդ. 1. 27.
նոյ 'ի նմանէ փոխաներեալք՝ բնութե որդիք բարկութե իցեմք. և սակս այ_ ժ. Իմաս. 2. 24.
նորիկ մաՀու, դատապարտութե, լծոյ, և բռնակալութե սատանայի են_ ժա. Հռով. 5. 14.
թարկեցեալք լինիցիմք։ և 18.

Խոստա_ Նաև ուսուցանեն, (ժբ) կանխաւ խոստացեալ գոլ յԱ՟Ծ Հօրէ՝ զզաւակին ժբ. Եփեսա. 2. 3.
ցեալ զայն օրՀնեալ զՅ՟ս Ք՟ս զՈրդի իւր, զՓրկիչն մեր՝ ինքեան Ադամայ, Աբ_ ժգ. Ծննդ. 3. 15.
Քրիս_ րաՀամու, Իսահակայ, Յակոբայ, Դաւթի, և այլոց Հարցն. (ժդ) որ 'ի Ծննդ. 12. 3.
տոս։ մեղաց և 'ի բռնութէն սատանայի փրկեսցէ զնոսա, որք Հաւատով կենդա_ Ծննդ. 26. 4.
նեաւ և գործով այսմիկ խոստման Հաւատայցեն. (ժե) և 'ի նոյն Յ՟ս Ք՟ս Ծննդ. 28. 14
ապաւինիցեն, զփրկութիս զայս 'ի նմանէ, և 'ի ձեռն նորին յուսացեալք։ ժդ. Եբրա. 2. 14.

Բայց մինչդեռ 'ի Հարցն Իսրայէլացւոց սպասիւր խոստացեալ փրկութին, ժե. 2. Թագ. 7. 12.
Օրէնք, և ազատութիւնն, վասն զի այն է մարդկան բնութի, այնքան Հպարտ, իսկ Սաղմ. 131. 11.
Հան տուեալ և այնքան ախտացեալ՝ մինչ զի ոչ յօժարաբար ինքեանք կամիցին զինքեանս
Պար_ Ճանաչել մեղանչականս, որոց խոստացեալ փրկութին իցէ պիտոյ. (ժզ) ժզ. Ելից. 20. 1 *.
գանչ։ զՕրէնն գրեալ 'ի տախտակս քարեղէնս տուեալ գոլ յԱ՟Ծ 'ի ձեռն Մով_
սէսի. (ժէ) զի 'ի ձեռն նորին Ճանաչելով զմեղս, և մարդկայնոց սրտի զչա_ ժէ. Հռով. 3. 20.
րութի, ջերմեռանդապանաբար փափաքիցեն մարդիկք գալստեանն Ք՟Ի, Գաղատ. 3. 19.
որ զնոսա 'ի մեղաց ազատիցէ, և փրկիցէ. (ժը) զոր ոչ օրէնն, և ոչ զոՀք, ժը. Եբրա. 7. 18.
և ոչ պատարագք օրինին առնէին. (ժթ) զի էին ստուերք և պատկերք Ճշմարտի և 10. 1.
միաւորեան մարմնոյն Ք՟Ի, որով ամենայն մեղք եղծանելիք, և ապրուե_ ժթ. Յովհ. 1. 29.
լիք էին։

Քրիս_ Բայց Նորոյ կտակարանի մատենիւք ուսուցեալք լինիմք, (ի) զՔ՟սն զայն ի. Հռով. 9. 5.
տոս ԱՃՃ խոստացեալ (որ է 'ի վերոյ ամենեցուն Ա՟Ծ օրՀնեալ յաւիտեանս) և
Ֆրիկեցին։

* 2 'ի գիրս

ա. Պետ. 1.31: 'ի գիրս հնոյ կտակարանին առաւելապէս գրեցեալ զոհիւք, և ձևացուցեալ (ձ)
Գաղատ. 4. 4: 'ի վախճանի առաքեցեալ գոլ 'ի Հօրէ յայնմիկ ժամանակի, զոր առ ևեր կա_
Եփես. 1.10: ցուցեալ էր ինքն Հայր. յայնմիկ ժամանակի աւեմ, յորում յաճախէր յաշ_
խարհի ամենայն անիրաւութի : Բայց առաքեցեալ և ներմարմնացեալ Փր_
ճ. Հռով. 5. 9: կիչն այն Յս (ճ) զմահ կրեալ, և 'ի մեռելոց յարուցեալ գոլ. (յ) ոչ 'ի գոր_
յ. Եփես. 2.9: ծոց բարեաց ուրուք (զի ամենեքեան էին մեղաւորք.) այլ որպէս զի Ած
Տիտ. 3. 5: և Հայր մեր Ճշմարիտ, զառատացեալս շնորհի իւրոյ զփարթամութիւնս,
ն. Հռով. 15. 8: զորս խոստացեալ էր (ն) առհասարակ ծառայեսցէ, և ըստ ողորմութեան
Եփես. 2.7: իւրոյ փրկեալս զմեզ արասցէ : Ուրեմն ներ նորում կտակարանում բացայայ
Տիտ. 3. 5: տաւոնաբար ցուցանի, (շ) թէ Յս Քս Ճշմարիտ Գառն, և Ճշմարիտ Գառն.
շ. Եսայ. 53. 7: զոհ աշխարհի, (ո) զմեղս մարդկան ընջջող եկն յաշխարհ, (չ) զի մեզ զխա_ Օրհ.
Յովհ. 1. 29: ղաղութի ընդ Հօր և առաջի նորա գտանել զշնորհս առատանայցէր, (պ) Խոստո_
Եփես. 5.2: վանելով զմեզ 'ի մեղաց մերոց արեամբն իւրով. (ջ) և ազատիցէր 'ի ծա_
Եբր. 9.26: ռայութէ բելիարայ, (որում մեղանչելով ծառայեաք) (ռ) և յորդիս Այ Որդեգ_
ռ. Գաղատ. 3. 19: որդեգրեցեալք լիցեաք 'ի ձեռն նորին, (ս) և ժառանգակիցք նր լինիցեաք րութէ:
ս. Եփես. 2. 14: արքայութեն պայծառագունի, և յաւիտենականի :
և 15: Բայց որպէս զի զեզականս զայս, և զյաւէտ մեծագոյն զԱյ բարերա_
վ. Յայտ. 1. 5: րութիւն առ մեզ ճանաչիցեմք, (վ) տայ մեզ Ած զՀոգի իւր սուրբ, որոյ Հոգին
ւ. Եբր. 2. 14: պտուղ և գործն է հաւատն որ առ Ած, և առ Քս նորին : (փ) զի թարգ ք:
փ. Հռով. 8.15: Հոգւոյն սրբոյ (որով ուսուցանիմք և կնքիմք) ոչ եւս հաւատալ կարեմք Հաւատ:
Գաղատ. 4. 5: Ած Հայր առաքեալ գոլ զՄեսիայն, և ոչ զՅս գոլ Քսն : (ք) զի ոչ ոք
Եփես. 1. 5: (ասէ Պօղոս) ասել կարէ, Տր Յս, եթէ ոչ Հոգւովն սրբով : (օ) Նոյն
օ. Հռով. 8. 17: Հոգլին վկայէ հոգւոյս մերում, եթէ եմք որդիք Այ. (ֆ) և հեղու 'ի
Եփես. 3. 6: սիրտս մեր զԱէրն զայն, (ա) զոր ստորագրեաց Պօղոս Կորնթացւոցն : Սէր:
Գաղատ. 4. 7: Բաց յայսմանէ (բ) զՅոյսն, որ է ստոյգ ակնկալութի կենին յաւիտենա_ Յոյս:
գ. Գաղատ. 5. 22: կանի, որոյ նոյն ինքն է առհաւատչեայ և գրաւականն, (գ) մեզ պարգևէ,
դ. Եփես. 1.13: և զայլս հոգևորական պարգևս, զորոց Պօղոս առ Գաղատացիս գրէ: Ու_
և 4. 30: րեմն ոչինչ կերպիւ խառնուգանելի է, կամ փոքրկացուցանելի պտուղն հա_
ե. 1. Կոր. 12.3: ւատոյ : Քանզի այսու սպաւինութբ 'ի Քս, (ե) և հաւատով, որ 'ի ձեռն
զ. Հռով. 8. 16: սիրոյ գործէ, և զիւր ինքն գործովք սիրոյն արտայայտէ առ այնս զմարդն
է. Հռով. 5. 5: շարժեալ, արդարանամք, և սրբիմք : Ած յաւէ, Ած և Հայր Տն մերոյ Յի Արդա_
ը. 1. Կոր. 13.4: Քի, (ը) որ և Հայր մեր եղև 'ի ձեռն ինքեան եղբօր մերոյ, զմեզ փո_ րացու_
թ. Եփես. 1. 14: խանակ արդարոց և սրբոց ունի, շնորհիւ իւրով, (թ) և արդեամբ Որդւոյ թեան, և
ժ. Գաղատ. 5. 22: իւրոյ Յի Քի, (ժ) ոչ համարելով մեզ առ գեհեանն զյանցանս մեր : սրբու_
ի. Գաղատ. 5. 6: Յետ այսորիկ եկն Քս ինքնին յաշխարհ. (ի) զի մեք 'ի ձեռն նորին սր_
Եփես. 5.2: բեալք, և մաքրեալք 'ի մեղաց, զկամս նորա բարեօք գործովք կատարե_ Գործ
լ. Եբր. 2. 11: լով (լ) զայնս որք մարմնոյ են 'ի բաց ուրասցուք, և պատաբար ծա_ բարեաց:
խ. Եբր. 13.21: ռայեսցուք նմա արդարութբ, և սրբութբ, զամենայն աւուրս մեր. (խ)
ծ. 2. Կոր. 5. 19: և որպէս զի 'ի ձեռն բարեաց գործոց (զորս նախապատրաստեաց Ած զի
կ. Հռով. 3. 30: շրջիցեաք 'ի նոսին) զմեզ ցուցցուք առ այս շնորհս, և հաւատոյ պարգև
և 4. 2: հրաւիրեալս. (ծ) զորս արդարև զգործս բարիս որ ոչ ունի վկայէ զինքե_
Գաղատ. 2.16: նէ, զհաւատն որ առ Քս ոչ ունիլ, զորպիսի նա 'ի մէնջ խնդրէ:
Մատ. 5.48: Իսկ նա մեզ պարտէ մատչիլ, և խայտացելով հոգւով նմա հեռւել. զի Քրիս_
հ. Տիտ. 2.12.13. զմեզ ուսուցէ. (կ) քանզի է մեր վարդապետ, (հ) հեզ և խոնարհ սրտիւ: տոս է՛
և 14: (լ) Նախագաղափար և յարացոյց մեր, յորմէ ուսանիլ պարտ է զքանոն դպրէի,
Պ. Ղուկ. 1. 74: ուղղապէս կելոյ : Բայց յայսմանէ է մեր (խ) Նպիսկոպոս, և (ծ) վեհա_ Քահա_
ը. Եփես. 2. 10: գոյն Քահանայապետ, որ ինքն զիւր արիւնն վասն մեր մատոյց. (կ) մի նայապետ
թ. 2. Պետ. 1. 10: միջնորդ Այ և մարդկան. որ այժմ ընդ աջմէ Այ Հօր նստի. (հ) եղեալ Մէջ_
ծ. Մատ. 23. 8: մեզ փաստաբան, բարեխօս, և միջնորդ վասն մեր. որ առանց երկբայու_ նորդ,
է. Մատ. 11. 29: թէ առ ընկալցի զորինչ 'ի նմանէ, (ձ) կամ նորին անուամբ 'ի Հօրէ խնդ_ Փաստա_
լ. Յովհ. 13. 15: րեսցուք. (ղ) միայն թէ խնդրողքս այնպէս զնա առնելոյ գոլ հաւատայ_ բան:
խ. 1. Պետ. 2.25: ցեմք. զի այսպէս խոստացաւ : Ապաւրեմն մի երկմտիցուք, եթէ երբեմն
ծ. Եբր. 4. 14: մեղանչիցեմք, համդերձ ապաշխարութեամբ, (առ որ զմեզ (ձ) իսկոյն 'ի
կ. 1. Տիմ. 2. 5: սկզբան իւրոյ քարոզութեն հրաւիրէ, և յորդորէ) (ճ) և համարձակութբ
հ. 1. Յովհ. 2. 1: մատչիլ առաջի աթոռոյ շնորհաց նորա. հաւատացեալք թէ ողորմութեն նր
ձ. Յովհ. 14. 13: հասանելոց եմք : (յ) քանզի վասն այնորիկ եկն յաշխարհ, զի զմեղաւորս
և 16. 23: իւրովն շնորհիւ կեցուսցէ :
ղ. Մարկ. 11. 24: Սա է արդարև Քս Յս, (ն) որ 'ի մասին ժամանակի սահմանեցելոյ 'ի Գաւա_
ձ. Մատ. 4. 17: Հօրէ ռան:
ճ. Եբրայ. 4. 16: յ. 1. Տիմ. 1.15: ն. Մատ. 25. 13:

Հօրն՝ եկեսցէ · (ջ) և նստցի մեծաւ հանդիսաւորութեամբ 'ի դատել զամե_ նեսեան, և հատուցանել իւրաքանչիւրում զվարձս մարմնոյ ըստ որում գործեաց, կամ զբարի, կամ զչար ։ և ասելոց է այնոցիկ, որք ընդ աջմէն իցեն, որք նայում աշխարհում բարեացն հանդերձելոց (այսինքն կենացն յաւիտենականաց) ակնկալեալք իցեն · (ռ) Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն 'ի սկզբանէ աշխարհի ։ Իսկ այնոցիկ, որք յահեկէն, Երթայք յինէն անիծեալք 'ի հուրն յաւիտենա_ կան, որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա ։ (ս) Յայնժամ իսկ եղիցի կատարած, յորժամ Ք.Ս զամ թշնամիս բոլորովին յաղթեալ՝ զարքայութիւն Ա.Ծ և Հօր աւանդեսցէ։ ջ 2.Տիմ.4.1։ 2.Կոր.5.10։ ռ.Մատ.25.34*։ ս.1.Կոր.15.24։

Այսպէս որպէս զի կարասցուք ճանաչել՝ բարութիւն Ա.Ծ, (վ) 'ի ձեռն Հոգւոյ նորին սրբոյ տուեալ եղև մեզ սրբազան Աստուածաշունչ Գիրն, և նորին վարդապետութիւն, որ 'ի նմին պարունակի՝ քարոզութիւնն, և խորհուրդք, որովք կեցի 'ի մեզ այսորիկ վարդապետութիւն ճշմարտութիւն · (տ) զի ճանա_ չիցեմք զնա, և հաւատայցեմք, զնա միայն զոլ ճշմարիտ Ա.Ծ, և զոր (ում խոստացեալ էր) առաքեաց զՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ · և որպէս զի հաւա_ տացեալք՝ զկեանս ունիցիմք յանուն նորա։ վ.2.Պետ.1.19։ տ.Յոհ.17.3։ և 20.30։

Բայց յայսմանէ (ր) զայլ հիմն հիմն ոչ ոք կարէ դնել՝ յԱռաքելոց Ք.Ի, որով արդարև հաստատուն և անշարժ կայանայ ։ (ց) Եւ՞ ըղձայ Պօղոս այն_ մին՝ նզովեալ լինել, որ զայլ հիմն հաւատ և զփրկութիւն քարոզեսցէ, քան որ Յիսուս Ք.Ի, թէ և Հրեշտակ յերկնից իցէ ։ ր.1.Կոր.3.11։ ց.Գաղ.1.8։

Վասն զի (ւ) 'ի նմանէ, և նովաւ, և 'ի նոյն են ամենեքեան · որում հանդերձ Հարբ և Հոգւովն սրբով պատիւ և փառք յաւիտեանս յաւիտենից ։ Ամէն։ ւ.Հռոմ.11.36։

ԿԱՐԳ ԳՐՈՑ ՀՆՈՑ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ·

Հանդերձ Գլխովք։

	Գլուխ	'Ի Էջն
1. Ծննդոց։	50.	1։
2. Ելից։	40.	50։
3. Ղևտացւոց։	27.	91։
4. Թւոց։	36.	119։
5. Երկրորդ Օրինաց։	34.	158։
6. Յեսուայ։	24.	191։
7. Դատաւորաց։	21.	216։
8. Հռութ։	4.	239։
9. Թագաւորաց · Ա։	31.	243։
10. Թագաւորաց · Բ։	24.	275։
11. Թագաւորաց · Գ։	22.	301։
12. Թագաւորաց · Դ։	25.	331։
13. Մնացորդաց · Ա։	29.	358։
14. Մնացորդաց · Բ։	36.	384։
15. Եզրասս · Ա։	9.	416։
16. Եզրաս · Բ։	10.	432։
17. Եզրաս · Գ։	13.	442։
18. Տօբիթ։	14.	455։
19. Յուդիթ։	16.	465։
20. Եսթեր։	16.	480։
21. Մակաբայեցւոց · Ա։	16.	491։
22. Մակաբայեցւոց · Բ։	15.	523։
23. Մակաբայեցւոց · Գ։	7.	548։
24. Յոբ։	42.	561։
25. Գիրք Սաղմոսաց։	150.	584։
26. Առակք Սողոմոնի։	31.	639։
27. Ժողովող։	12.	661։
28. Երգ Երգոց։	8.	668։
29. Գիրք Իմաստութեան։	19.	672։
30. Եկղեսիաստիկոս, որ է Սիրաք։	51.	685։
31. Եսայեայ Մարգարէի։	66.	724։
32. Երեմիայի։	52.	768։
Եւ ողբքն իւր։	4.	817։
33. Բարուքայ։	6.	823։
34. Եզեկիէլի։	48.	830։
35. Դանիէլի։	14.	875։
36. Ովսեայ։	14.	893։
37. Յովելեայ։	3.	899։
38. Ամովսայ։	9.	902։
39. Աբդիու։	1.	906։
40. Յովնանու։	4.	907։
41. Միքիայ։	7.	909։
42. Նաւումայ։	3.	912։
43. Ամբակումայ։	3.	914։
44. Սոփոնիայ։	3.	916։
45. Անգեայ։	2.	918։
46. Զաքարիայի։	14.	919։
47. Մաղաքիայի։	4.	926։
48. Եզրաս · Դ։	16.	1170։

Հնոյ Կտակարանի բովանդակ Գիրքն են 48. որոց 45. են կանոնականք, իսկ երեքն, այս է · 1. և 4. Եզրասն, և 3. Մակաբայեցւոց են՝ արտաքոյ կանոնականաց։

Հա_

Համարողութեան նշանք, ըստ Թուանշանաց տառից Հայոց համեմատեալ։

1	ա̅	46	խզ	91	ղա	136	ճլզ	210	մժ	300	յ
2	բ	47	խէ	92	ղբ	137	ճլէ	211	մժա	301	յա
3	գ	48	խը	93	ղգ	138	ճլը	212	մժբ	302	յբ
4	դ	49	խթ	94	ղդ	139	ճլթ	213	մժգ	303	յգ
5	ե	50	ծ	95	ղե	140	ճխ			304	յդ
6	զ	51	ծա	96	ղզ	141	ճխա	220	մի	305	յե
7	է	52	ծբ	97	ղէ	142	ճխբ	221	միա	306	յզ
8	ը	53	ծգ	98	ղը	143	ճխգ	222	միբ	307	յէ
9	թ	54	ծդ	99	ղթ			223	միգ	308	յը
10	ժ	55	ծե	100	ճ	150	ճծ			309	յթ
11	ժա	56	ծզ	101	ճա	151	ճծա			310	յժ
12	ժբ	57	ծէ	102	ճբ	152	ճծբ	230	մլ	311	յժա
13	ժգ	58	ծը	103	ճգ	153	ճծգ	231	մլա	312	յժբ
14	ժդ	59	ծթ	104	ճդ			232	մլբ	313	յժգ
15	ժե	60	կ	105	ճե	160	ճկ	233	մլգ		
16	ժզ	61	կա	106	ճզ	161	ճկա			320	յի
17	ժէ	62	կբ	107	ճէ	162	ճկբ	240	մխ	321	յիա
18	ժը	63	կգ	108	ճը	163	ճկգ	241	մխա	322	յիբ
19	ժթ	64	կդ	109	ճթ			242	մխբ	323	յիգ
20	ի	65	կե	110	ճժ	170	ճհ	243	մխգ	324	յիդ
21	իա	66	կզ	111	ճժա	171	ճհա			325	յիե
22	իբ	67	կէ	112	ճժբ	172	ճհբ	250	մծ	326	յիզ
23	իգ	68	կը	113	ճժգ	173	ճհգ	251	մծա	327	յիէ
24	իդ	69	կթ	114	ճժդ			252	մծբ	328	յիը
25	իե	70	հ	115	ճժե	180	ճձ	253	մծգ	329	յիթ
26	իզ	71	հա	116	ճժզ	181	ճձա				
27	իէ	72	հբ	117	ճժէ	182	ճձբ	260	մկ	330	յլ
28	իը	73	հգ	118	ճժը	183	ճձգ	261	մկա	340	յխ
29	իթ	74	հդ	119	ճժթ			262	մկբ	350	յծ
30	լ	75	հե	120	ճի			263	մկգ	360	յկ
31	լա	76	հզ	121	ճիա	190	ճղ			370	յհ
32	լբ	77	հէ	122	ճիբ	191	ճղա			380	յձ
33	լգ	78	հը	123	ճիգ	192	ճղբ	270	մհ	390	յղ
34	լդ	79	հթ	124	ճիդ	193	ճղգ	271	մհա		
35	լե	80	ձ	125	ճիե			272	մհբ	400	ն
36	լզ	81	ձա	126	ճիզ	200	մ	273	մհգ	500	շ
37	լէ	82	ձբ	127	ճիէ	201	մա			600	ո
38	լը	83	ձգ	128	ճիը	202	մբ	280	մձ	700	չ
39	լթ	84	ձդ	129	ճիթ	203	մգ	281	մձա	800	պ
40	խ	85	ձե	130	ճլ	204	մդ	282	մձբ	900	ջ
41	խա	86	ձզ	131	ճլա	205	մե	283	մձգ		
42	խբ	87	ձէ	132	ճլբ	206	մզ	290	մղ	1000	ռ̅
43	խգ	88	ձը	133	ճլգ	207	մէ	291	մղա	10000	ժռ̅
44	խդ	89	ձթ	134	ճլդ	208	մը	292	մղբ	100000	ճռ̅
45	խե	90	ղ	135	ճլե	209	մթ	293	մղգ	1000000	ռ̅ռ̅

Եւ ասաց Աստուած, եղիցի լոյս. և եղև լոյս:

Եւ ասաց Տէր, ժողովեսցին ջուրքդ որ ի ներքոյ երկնից:

Եւ ասաց Տէր, բղխեսցէ երկիր զբանջար խոտոյ:

Եւ ասաց Տէր, եղիցին լուսաւորք ի հաստատութեան:

Ե՛ ասաց ած. հանցեն ջուրք զեռունս շնչոց կենդանեաց:

Ե՛ ասաց ած, արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում:

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՑ·
ՈՐ ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑՒՈՑՆ
ԸՍԻ ԲԷՐԷՍԻԹ·

Գլուխ Առաջներորդ·

ԻՍԿԶԲԱՆԷ Սաղմ. 32.6. և 135.5. Յերեմ. 18.1.
ԱՐԱՐ ԱԾ ԶԵՐԿԻՆՍ ԵՒ Գործ.
ԶԵՐԿԻՐ·*ԵՒ ԵՐԿԻՐ ԷՐ ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ· 14. 14. և 17.24

2 ւ անպատրաստ. եւ խաւար ՚ի վե՛ր ան
դնդոց. եւ Հոգի Այ շրջէր ՚ի վերայ
Եբր. 11.3. ջրոց.*Եւ ասաց Ած. եղիցի լոյս. եւ 3
եղեւ լոյս. *Եւ ետես Ած զլոյսն զի 4
բարի է. եւ մեկնեաց Ած ՚ի մէջ լուսոյն
եւ ՚ի մէջ խաւարին. *Եւ կոչեաց Ած 5
զլոյսն տիւ. եւ զխաւարն կոչեաց գիշեր.
եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ վաղորդեայն՝
օր մի. *Եւ ասաց Ած. եղիցի հաստա 6
տութիւն ՚ի մէջ ջրոց. եւ եղիցի մեկնել
՚ի մէջ ջուրցն, եւ ջուրց. եւ եղեւ այնպէս.

ա

7 *Եւ արար Ած զհաստատութիւն. եւ
մեկնեաց Ած ՚ի մէջ ջրոյն, որ էր
՚ի ներքոյ հաստատութեանն. եւ ՚ի մէջ Սաղմ.
8 ջրոյն, որ ՚ի վերոյ հաստատութեանն. *Եւ 135. 6.
կոչեաց Ած զհաստատութիւնն երկինս. եւ և 148.4
ետես Ած զի բարի է. եւ եղեւ երեկոյ Երեմ.
եւ եղեւ վաղորդեայն, օր երկրորդ. 10. 12.
9 *Եւ ասաց Ած. ժողովեսցին ջուրքն և 51.15
որք ՚ի ներքոյ երկնից ՚ի ժողովս մի. եւ Սաղմ.
երեւեսցի ցամաքն. եւ եղեւ այնպէս. եւ 32.7.
ժողովեցան ջուրքն, որք ՚ի ներքոյ երկ

A . նից

նեց 'ի ժողովս իւրեանց. և երևեցաւ
‖ Յոբ. ցամաքն ։ * Եւ կոչեաց Ած ‖ զցամաքն 10
38.4. երկիր։ և զժողովս ջուրցն կոչեաց ծովս։
Սաղմ. և ետես Ած զի բարի է ։ * Եւ ասաց 11
32.7. և Ած. բղխեսցէ երկիր զբանջար խոտոյ։
88. 12. սերմանել սերմն ըստ ազգի և ըստ
և 135.6 նմանութեան. և ծառ պտղաբեր' առնել
պտուղ ըստ ազգի իւրում. որոյ
սերմն իւր 'ի նմին ըստ ազգի 'ի նմա-
նութիւն 'ի վերայ երկրի ։ և եղև այն-
պէս ։ * Եւ էհան երկիր զբանջար 12
խոտոյ. սերմանել սերմն ըստ ազգի և
ըստ նմանութեան որ է 'ի վերայ ամ երկ
րի. և փայտ պտղաբեր' առնել պտուղ.
որոյ սերմն իւր 'ի նմին ըստ ազգի 'ի
վերայ երկրի. և ետես Ած զի բարի է ։
* Եւ եղև երեկոյ , և եղև առաւօ- 13
‖ Սաղմ. տեան, օր երրորդ ։ * ‖ Եւ ասաց Ած 14
135.7. եղիցին լուսաւորք 'ի հաստատութեան
երկնից 'ի լուսաւորութիւն 'ի վր երկ-
րի ։ և մեկնել 'ի մէջ տուընջեան և 'ի
մէջ գիշերոյ. և եղիցին 'ի նշանս, և 'ի
ժամանակս. և յաւուրս. և 'ի տարիս ։
* Եւ եղիցին 'ի լուսաւորութիւն 'ի հաս 15
տատութեան երկնից ծագել յերկիր և
եղև այնպէս ։ * Եւ արար Ած զեր- 16
կուս լուսաւորսն զմեծամեծս ։ զլու-
սաւորն մեծ' յիշխանութիւն տուընջեան.
և զլուսաւորն փոքր' յիշխանութիւն գի-
շերոյ. և զաստեղս ։ * Եւ եդ զնոսա 17
Ած 'ի հաստատութեան երկնից. լուսա
տու լինել յերկիր ։ * Եւ իշխել տուըն 18
ջեան և գիշերոյ ։ և մեկնել 'ի մէջ
լուսոյն և 'ի մէջ խաւարին ։ և ետես
Ած զի բարի է ։ * Եւ եղև երեկոյ և 19
եղև առաւօտեան, օր չորրորդ ։ * Եւ 20
ասաց Ած . հանցեն ջուրք զեռունս
շնչոց կենդանեաց. և թռչունս թևա
ւորս 'ի վր երկրի ըստ հաստատութեան
երկնից ։ և եղև այնպէս ։ * Եւ արար 21
Ած կէտս մեծամեծս. և զամ շունչ
զեռնոց կենդանեաց, զոր հանին ջուրք
ըստ ազգի իւրեանց. և զամ թռչուն
թևաւոր ըստ ազգի ։ և ետես Ած զի
բարի են ։ * Եւ օրհնեաց զնոսա Ած. 22
և ասէ. աճեցէք . և բազմացարուք.
և լցէք զջուրս որք 'ի ծովս ։ և թռ-
չունքդ բազմասցին 'ի վերայ երկրի ։
* Եւ եղև երեկոյ, և եղև առաւօտ- 23
եան, օր հինգերորդ ։ * Եւ ասաց Ած. 24
հանցէ երկիր շունչ կենդանի ըստ
ազգի չորքոտանիս. և սողունս. և գա-
զանս երկրի ըստ ազգի ։ և եղև այն-
պէս ։ * Եւ արար Ած զգազանս երկրի 25
ըստ ազգի. և զանասունս ըստ ազգի.
և զամ սողունս երկրի ըստ ազգի իւր
եանց ։ և ետես Ած զի բարի են ։ * Եւ 26
ասաց Ած . արասցուք մարդ ‖ ըստ

պատկերի մերում և ըստ նմանութեան , ‖ Սաղ.
և իշխեսցէ ձկանց ծովու. և թռչնոց 5. 1. և
երկնից. և անասնոց. և ամ երկրի. և 9. 6.
ամ սողնոց' որք սողին 'ի վր երկրի ։ 1. Կոր.
27 * ‖ Եւ արար Ած զմարդն 'ի պատկեր 11.7.
իւր. ըստ պատկերի Այ արար զնա ։ Կող. 3.
28 ‖ արու և էգ արար զնոսա ։ * Եւ օրհ 10.
նեաց զնա Ած և ասէ. ‖ աճեցէք' և ‖ Իմաս.
բազմացարուք' և լցէք զերկիր. և տի- 2.23.
րեցէք դմա. և իշխեցէք ձկանց ծովու. Սիրաք.
և թռչնոց երկնից ։ և ամ անասնոց. 17.1.
և ամ երկրի. և ամ սողնոց որք սողին ‖ Մատ.
29 'ի վերայ երկրի ։ * Եւ ասաց Ած . 19.4.
ահաւասիկ ետու ձեզ զամ խոտ սեր- ‖ Սաղ.
մանելի սերմանել սերմն, որ է 'ի վր 8. 17. և
ամ երկրի . և զամ փայտ որ ունիցի 9.1.
յինքեան պտուղ սերման սերմանելոյ,
30 ‖ ձեզ լիցի 'ի կերակուր ։ * Եւ ամ ‖ Սաղ.
գազանաց երկրի. և ամ թռչնոց երկ 9.3.
նից. և ամ սողնոց' որք սողին 'ի վր
երկրի' որ ունիցի շունչ կենդանի. և
ամ խոտ դալար 'ի կերակուր ։ և եղև
31 այնպէս ։ * ‖ Եւ ետես Ած զամ զոր ‖ Սիրաք.
արար , և ահա բարի են յոյժ ։ և եղև 39.21.
երեկոյ. և եղև առաւօտեան, օր վեց Մրկ.
երորդ ։ 7.37.

ԳԼ. Բ.

1 Եւ կատարեցան երկինք և երկիր
2 և ամ զարդ նոցա ։ * Եւ կա-
տարեաց Ած յաւուրն վեցերորդի
զգործս իւր' զոր արար ։ ‖ և հանգեաւ ‖ Ելից.
յաւուրն եօթներորդի յամ' գործոց 20. 11.
3 իւրոց' զոր արար ։ * Եւ օրհնեաց և 31.17
Ած զօրն եօթներորդ , և սրբեաց Օրին.
զնա ։ զի 'ի նմին հանգեաւ յամենայն 5.14.
գործոց իւրոց' զոր սկսաւ առնել Ած ։ Եբրա.
4 * Այս է գիր արարածոց երկնի և երկ 4. 4.
րի, յաւուր յորում արար Ած զերկին
5 և զերկիր ։ * Եւ զամ բանջար վայրի'
մինչչև լեալ էր 'ի վր երկրի. և զամ
խոտ վայրի' մինչչև բուսեալ էր, զի չև
ևս էր տեղացեալ Տր Այ 'ի վր երկ
րի. և մարդ չէր' որ գործէր զերկիր ։
6 * Այլ աղբիւր ելանէր յերկրէ' և ո-
7 ռոգանէր զամ երեսս երկրի ։ * Եւ
ստեղծ Տր Ած զմարդն հող յերկրէ.
և փչեաց յերեսս նր շունչ կենդանի.
‖ և եղև մարդն յոգի կենդանի ։ ‖ 1. Կոր.
8 * Եւ տնկեաց Ած զդրախտն յեդեմ 15.45.
ընդ արևելս, և եդ անդ զմարդն զոր
9 ստեղծ ։ * Եւ բուսոյց ևս Տէր Ած
յերկրէ զամ ծառ գեղեցիկ 'ի տեսա-
նել' և քաղցր 'ի կերակուր ։ և զծառն
կենաց 'ի մէջ դրախտին , և զծառն
գիտելոյ զգիտութիւն բարւոյ և չա-
10 րի ։ * Եւ գետ ելանէր յեդեմայ ոռո
գանել զդրախտն. և անտի բաժանի

‖ Սբաւ. 24.35. ը ջուրս առաջս։ * ‖ Ընդուն միոյն փի- 11
սոնի. նա է որ պատէ զամենայն եր-
կիրն Եւիլատայ. անդ ուր ոսկին է։
* Եւ ոսկի երկրին այնորիկ աղնիւ. 12
և անդ է ակն սոուտակ՝ և գահանակ։
* Եւ անուն գետոյն երկրորդի Գե- 13
հոնի։ նա պատէ զամ երկիրն Եթէո-
պացւոց։ * Եւ գետն երրորդ՝ Տիգ- 14
րիսն նա որ երթայ յանդիման ասո-
րեստանի։ և գետն չորրորդ Եւփրա-
տէս։ * Եւ էառ Տէր Ա.Ծ զմարդն, զոր 15
արար. և եդ զնա ՚ի դրախտին փափ-
կութեան. գործել զնա և պահել։
* Եւ պատուիրեաց Տէր Ա.Ծ ադամայ՝ 16
և ասէ. յամ ծառոյ որք են ՚ի դրախ-
տիդ՝ ուտելով կերիցես։ * Բայց ՚ի 17
ծառոյն գիտութեան բարւոյ և չարի մի
ուտիցէք. զի յորում աւուր ուտիցէք
՚ի նմանէ՝ մահու մեռանիցիք։ * Եւ 18
ասաց Տէր Ա.Ծ, ոչ է բարւոք մար-
դոյդ միայն լինել. արասցո՛ւք նմա
օգնական ըստ նմա։ * Եւ առեալ Ա- 19
Տէր Ա.Ծ զամ գաղանս վայրի. և զամ
թռչունս երկնից. և էած զնոսա առ
ադամ՝ տեսանել զինչ կոչեսցէ զնո՛ա.
և ամ ինչ կենդանւոյ, զինչ և անուանա
նեաց ադամ, այն անուն է նո՛ր։ * Եւ 20
կոչեաց ադամ՝ անուանս ամ անաս-
նոց. և ամ թռչնոց երկնից. և ամ գա-
զանաց վայրի։ բայց ադամայ ոչ գտաւ
օգնական նման նմա։ * Եւ էարկ 21
Տէր Ա.Ծ թմրութի՛ ՚ի վրայ ադամայ,
և ննջեաց. և էառ մի ՚ի կողից նորա և
ելից ընդ այնը մսովին։ * Եւ շինեաց 22
Տէր Ա.Ծ զկողն զոր էառ յադամայ
՚ի կին. և էած զնա առ ադամ։ * Եւ 23
‖ Ա.Կոր. 11.8. ասէ ադամ. այս այժմիկ ‖ ոսկր յոս-
կերաց իմոց. և մսոյն ՚ի մսոցունց
իմոյ՝ սա կոչեսցի կին. զի յառնէ իւր
‖ Ա՛ած. 19.5. մէ առաւ։ * ‖ Վ՚ն այնորիկ թողցէ 24
այր զհայր իւր՝ և զմայր իւր. և եր-
Ա՛ռիթ. 10.7. թիցէ զկեա կնոջ իւրոյ։ * Եւ եղեն 25
ցին երկուքն ՚ի մսոմին մի։ և էին եր
Նէես. 5.31. կոքեանն մերկ՝ ադամ և կինն իւր.
և ոչ ամաչէին։

Գ. Լ։ Գ։

1. Կոր. 6.16. ‖ Յհան. 2.24. Եւ ‖ օձն էր իմաստնագոյն քան 1
զամ գաղանս որ ՚ի վերայ եր-
կրի, զոր արար Տէր Ա.Ծ։ և ասէ օձն
ցկինն. զի՞ զի ասաց Ա.Ծ, թէ չամ
ծառոց որք իցեն ՚ի նմին դրախտի
այդր՝ մի՛ ուտիցէք։ * Եւ ասէ կինն 2
ցօձն՝ ՚ի պտղոյ ծառոց դրախտիդ կե-
րիցուք։ * Բայց ՚ի պտղոյ ծառոյն, որ 3
է ՚ի մէջ դրախտին, ասաց Ա.Ծ, մի՛
ուտիցէք ՚ի նմանէ. և մի՛ հուպ լինիք
ցնէ՝ զի մի՛ մեռանիցիք։ * Եւ ասէ օձն 4

ցկինն. ‖ ոչ երթէ մահու մեռանիցիք։ ‖ 2. Կոր. 11.3.
5 * Օ՛ի գիտէր Ա.Ծ, թէ յորում աւուր
ուտիցէք ՚ի նմանէ, բանայցին աչք
ձեր. և լինիցիք իբրև զԱ.Ծս. գնան-
6 չել զբարւոյ և զչարոյ։ * Եւ տես կինն,
զի բարի էր ծառն ՚ի կերակուր. և
հաճոյ աչաց հայելոյ. և դեղեցիկ ՚ի
տեսանել։ և էառ ՚ի պտղոյ նորա ‖ և ‖ Սբաւ. 25.33.
եկեր. և ետ առն իւրում ընդ իւր, և 1. Տիմ. 2.14.
7 կերին։ * Եւ բացան աչք երկոցունցին.
և գիտացին զի մերկք էին։ և կարե-
ցին տերևս թզենւոյ. և արարին իւր
8 եանց սրածանելիս։ * Եւ լուան
զձայն ցգնալոյ Տ՚ն Ա.Ի ՚ի դրախտի
անդ ընդ երեկս. և թաքեան ադամ
և կին իւր յերեսաց Տ՚ն Ա.Ի ՚ի մէջ
9 ծառոց դրախտին։ * Եւ կոչեաց Տէր
Ա.Ծ զադամ. և ասէ ցնա. ո՞ւր ես։

10 * Եւ ասէ. լուայ զձայն քո՝ ՚ի դրախտի
աստ՝ և երկեայ. քանզի մերկ եմ՝ և
11 թաքեայ։ * Եւ ասէ ցնա. ո՞ պատ-
մեաց քեզ թէ մերկ ես։ բայց թէ՝ ՚ի
ծառոյն՝ յորմէ պատուիրեցի քեզ ան-
ոյ և ետես զուտել, կերեր արդեօք ՚ի
12 նմանէ։ * Եւ ասէ ադամ. կինս զոր
ետուր ընդ իս՝ սա ետ ինձ ՚ի ծառոյ
13 անտի և կերի։ * Եւ ասէ Տէր Ա.Ծ
ցկինն. զինչ գործեցեր զայդ։ և ասէ
14 կինն. օձն խաբեաց զիս, և կերի։ * Եւ
ասէ Տէր Ա.Ծ ցօձն. փոխանակ զի ա-
րեր դու զայն, անիծեալ լիջիր դու
յամ անասնոց և յամ գազանաց երկ-

րի. ՚ի վերայ լանջից և որովայնի քոյ գնասցես. և հող կերիցես զամ աւուրս կենաց քոց: *Նաև եղից թշնամութիւն ՚ի մէջ քոյ և ՚ի մէջ կնոջդ. և ՚ի մէջ զաւակի քո և ՚ի մէջ զաւակի նորա. նա սպասեսցէ քում գլխոյ. և դու սպասեսցես նորա գարշապարի: *Նա ցկինն ասէ. բազմացուցանելով բազմացուցից զտրտմութիւն քո և զհեծութիւն. տրտմութիւնք ծնցիս որդիս. և առ այր քո դարձ քո. և նա տիրես ցեղ քեզ: *Նա ցադամ ասէ. փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քոյ. և կերբեր ՚ի ծառոյ անտի, յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի միայն չուտել. և կերբեր ՚ի նմանէ, անիծեալ լիցի երկիր ՚ի գործս քո. տրտմութիւնք կերիցես զնա զամ աւուրս կենաց քոց: *Փուշ և տատասկ բուսուսցէ քեզ. և կերիցես զբանջար վայրի: *Վասն ամենայնի երեսաց քոց կերիցես զհաց քո մինչև դարձցիս յերկիր, ուստի առար. զի հող էիր և ՚ի հող դարձցիս: *Նա կոչեաց ադամ զանուն կնոջ իւրոյ հեռնս. զի նա է մայր ամենայն կենդանեաց: *Նա արար Ա.Ծ ադամայ և կնոջ նորա հանդերձս մորկեղինս, և զգեցոյց զնոսա. *Նա ասէ Տէր Ա.Ծ. ահա ադամ եղև իբրև զմի ՚ի մէնջ՝ գիտել զբարի և զչար. և արդ՝ գուցէ ձգիցէ զձեռն, և առնուցու ՚ի ծառոյն կենաց. ուտիցէ, և կեցցէ յաւիտեան: *Նա հան արձակեաց զնա Տէր Ա.Ծ ՚ի դրախտէ անտի փափկութեան՝ գործել զերկիրն՝ ուստի առաւ: *Նա հան զադամ, և բնակեցոյց յանդիման դրախտին փափկութեան: և հրամայեաց քերովբէից, և բոցեղէն սրոյ շուրջանակաւ պահել զճանապարհս ծառոյն կենաց:

Գլ: Դ:

1 Ադամ ած զեւայ կին իւր, և յղացաւ. և ծնաւ զկայէնաւ և ասէ. ստացայ մարդ Ա.Է: *Նա յաւել 2 ծնանիլ զեղբայրն նորա զհաբէլ: և եղև հաբէլ հովիւ խաշանց. և կայէն գործ 3 ել զերկիր: *Նա եղև յետ աւուրց եբեր կայէն ՚ի պտղոց երկրի պատարագ Ա.Շ: *Նաև հաբէլ յանդ- 4 րանիկաց խաշանց իւրոց և ՚ի պարարտոց նոցա նոյ: և հայեցաւ Ա.Ծ ՚ի հաբէլ և ՚ի պատարագս նորա: *Նա ՚ի կայէն և 5 ՚ի զոհս նորա ոչ նայեցաւ: և տրտմեցաւ կայէն յոյժ. և խոնարհեցան անկանն երեսք իւր: *Նա ասէ Տէր Ա.Ծ 6 ցկայէն. ընդէր տրտմեցար. կամ ընդէր խոնարհեցան անկանն երեսք քո:

7 *Ոչ ապաքէն թէ ուղիղ մատուցանես. և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղաւ լուռ լեր. առ քեզ լիցի դարձ նորա. և դու տիրեսցես նմա:

8 *Նա ասէ կայէն ցհաբէլ եղբայր իւր. Ել երթիցուք ՚ի դաշտ: և եղև իբրև էոգան ՚ի դաշտ անդր. յարեաւ կայէն ՚ի վերայ հաբէլի եղբօր իւրոյ: և սպան զնա. *Նա ասէ Տէր Ա.Ծ ցկայէն. ուր է հաբէլ եղբայրն քո. և նա ասէ՝ Ոչ գիտեմ. մի թէ պահապան իցեմ ես եղբօրն իմոյ: *Նա ասէ Ա.Ծ՝ զի՞նչ գործեցեր զայդ. գոչումն արեան եղբօր քոյ զիս ՚ի վերայ երկրի: *Նա արդ՝ անիծեալ լիցիր դու ՚ի վերայ երկրի, որ եբաց զբերան իւր ընդունել զարիւն եղբօր քոյ ՚ի ձեռաց քոց: *Օր գործեսցես զերկիրն՝ և ոչ յաւել ցի տալ քեզ զզօրութիւն իւր. երեր եաւ և տատանեալ եղիցիս ՚ի վերայ երկրի: *Նա ասէ կայէն ցՏէր Ա.Ծ. մեծ է պատիժ իմ քան զթողութիւն զիս: *Նա թէ հանես զիս այսօր յերեսաց երկրի. և յերեսաց քոց թաքեայց. և լինիցիմ երերեալ և տատանեալ յերկրի. և եղիցի ամենայն որ գտանէ զիս՝ սպան զիս: *Նա ասէ ցնա Տէր Ա.Ծ. ոչ այդպէս: ամենայն որ սպանանէ զկայէն, եօթն վրէժս լուծցի: և եդ Տէր Ա.Ծ նշան ՚ի կայէն՝ չսպանանել զնա, ամենայն որ գտանիցէ զնա: *Նա ել կայէն յերեսաց Տեառն. և բնակեցաւ յերկրին նայիդ յան-

եկեաց ենոս ամն հարիւր և ինհսուն ,
10 և ծնաւ զկայնան : * Եւ եկեաց ենոս,
յետ ծնանելոյն նորա զկայնան՝ ամն
եօթն հարիւր և հնգետասան . և
11 ծնաւ ուստերս և դստերս : * Եւ էղեն
ամ աւուրք ենոսայ՝ ամք իննհարիւր և
12 հինգ : և մեռաւ : * Եւ եկեաց կայնան
ամն հարիւր և եօթանասուն.և ծնաւ
13 զմահալէլէլ : * Եւ եկեաց կայնան
յետ ծնանելոյ նորա զմահալէլէլ, ամն
եօթնհարիւր և քառասուն . և ծնաւ
14 ուստերս և դստերս : * Եւ էղեն ամ
աւուրք կայնանայ՝ ամք իննհարիւր
15 և տասն . և մեռաւ : * Եւ եկեաց մա
հալէլէլ ամն հարիւր և վաթսուն և
16 հինգ . և ծնաւ զյարեդ : * Եւ եկեաց
մահալէլէլ յետ ծնանելոյ նորա զյա
րեդ՝ ամն եօթնհարիւր և երեսուն .
17 և ծնաւ ուստերս և դստերս : * Եւ
էղեն ամ աւուրք մահալէլէլի՝ ամք
ութ հարիւր իննսուն և հինգ . և մե
18 ռաւ : * Եւ եկեաց յարեդ ամն հա
րիւր վաթսուն և երկուս , և ծնաւ
19 զենովք : * Եւ եկեաց յարեդ յետ ծնա
նելոյ նորա զենովք՝ ամն ութ հարիւր .
20 և ծնաւ ուստերս և դստերս : * Եւ
էղեն ամենայն աւուրք յարեդի՝ ամք
իննհարիւր վաթսուն և երկու.և մե
21 ռաւ : * Եւ եկեաց ենոք ամն հարիւր ‖ Էբրա.
վաթսուն և հինգ , և ծնաւ զմաթու 44.15.
22 սաղա : * Եւ հաճոյ եղև ենոք Ա՛Ծ . և Էբրա.
եկեաց յետ ծնանելոյն նմա զմաթուսա 11.5.
ղա՝ ամն երկերիւր : և ծնաւ ուստերս
23 և դստերս : * Եւ էղեն ամ աւուրք
ենոքայ՝ ամք երեք հարիւր վաթսուն
24 և հինգ : * Եւ հաճոյ եղև ենոք Ա՛Ծ .
և ոչ ուրեք գտանիւր , զի փոխեաց
25 զնա Ա՛Ծ : * Եւ եկեաց մաթուսաղա
ամն հարիւր ութսուն և եօթն . և
26 ծնաւ զղամէք : * Եւ եկեաց մաթու
սաղա յետ ծնանելոյն նորա զղամէք՝
ամն եօթնհարիւր ութսուն և եր
կուս . և ծնաւ ուստերս և դստերս :
27 * Եւ էղեն ամ աւուրք մաթուսա
ղայի զորս եկեաց՝ ամք իննհարիւր
28 վաթսուն և ինն . և մեռաւ : * Եւ
եկեաց ղամէք ամն հարիւր ութսուն
29 և ութ. և ծնաւ որդի : * Եւ անուա
նեաց զանուն նմա . ասէ՝ սա հան
գուսցէ զմեզ ՚ի գործոց մերոց , և ՚ի
տրտմութենէ ձեռաց մերոց . և երկրի
30 զոր անէծ Տ՛ր Ա՛Ծ : * Եւ եկեաց ղա
մէք յետ ծնանելոյն նորա զնոյ՝ ամն
հինգհարիւր վաթսուն և հինգ . և
31 ծնաւ ուստերս և դստերս : * Եւ
էղեն ամ աւուրք ղամէքայ՝ ամք եօթն
հարիւր յիսուն և երեք . և մեռաւ :
32 * Եւ էր նոյ ամաց հինգ հարիւրոց և

յանդիման եղեմայ : * Եւ մեռաւ կային 17
առ կին իւր , և յղացաւ , և ծնաւ զե
նոք . և շիներ քաղաք . և դներ անուն
քաղաքին յանուն որդւոյ իւրոյ : * Եւ 18
եղև որդի ենոքայ գայերիդադ : և
գայերիդադ ծնաւ զմայիելէլ և մայիել
ծնաւ զմաթուսաղա : և մաթուսա
ղա ծնաւ զղամէք : * Եւ էառ իւր 19
դամէք երկուս կանայս . անուն միոյն
ադդա . և անուն երկրորդին սելլա :
* Եւ ծնաւ ադդա զյաբելնաէ հայր 20
այնոցիկ որք բնակեալէն ՚ի վրանս .
և խաշնարածաց : * Եւ անուն եղբօր 21
նր յաբալնա էր հայր՝ որ երգոյց զերգս
և զքնարս : * Եւ սելլա ծնաւ զթո 22
բէլ : և էր ձարմարապետ դարբնին
պղնձոյ և երկաթոյ . և քոյր թոբէ
լայ նաեմայ : * Եւ ասէ դամէք ցկա 23
նայս իւր ցադդա և ցսելլա : լուր
րուք ձայնի իմում կանայք դամէքայ .
և ունկնդիր բանից իմոց.զի այր սպա
նի՝ ՚ի վէրս իմ . և երիտասարդ ՚ի
հարուածս իմ : * Օի եթէ եօթն 24
անգամ վրէժք խնդրիցին ՚ի կայե
նէ : ապա՛ի դամէքայ եօթանասնեկի
եօթն : * Եւմեռաւ ադամ՝ առ եաս 25
իւր , և յղացաւ , և ծնաւ որդի . և
անուանեաց զանուն նր սէթ . ասէ :
զի յարոյց ինձ Ա՛Ծ զղաւակ այլ փո
խանակ հաբէլի , զոր սպան կայէն :
* Եւ սէթայ եղև որդի . և անուա 26
նեաց զանուն նորա ենոս . նա յու
սացաւ կոչել զանուն Տ՛ն Ա՛Ծ :

ԳԼ : Ե :

Ա յսէ գիր արարածոց մարդկան.
յաւուր յորում արար Ա՛Ծ զա 1
‖ Ասա. դամ: ‖ ըստ պատկերի նմ ստեղծ զնոսա
2.24. * Ա՛րու և եգ արար զնս . և օրհնեաց 2
Եբր. զնս. և անուանեաց զանուն նց ադամ
17.1. յաւուր յորում արար զնս : * Եւկեաց 3
Այլ. ադամ ամն հարիւր և երեսուն . և
9.6. ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց և
ըստ պատկերի իւրում . և անուա
նեաց զանուն նորա սէթ : * Եւ եղեն 4
Ես.Ասա ‖ աւուրք ադամայ յետ ծնանելոյն
1.1. նորա զսէթ՝ ամք ութնհարիւր . և
ծնաւ ուստերս և դստերս : * Եւ 5
եղեն ամենայն աւուրք ադամայ զորս
եկեաց , ամք հինն հարիւր և երեսուն .
և մեռաւ : * Եւ եկեաց սէթ ամն 6
երկերիւր և հինգ . և ծնաւ զենոս :
* Եւ եկեաց սէթ յետ ծնանելոյն նր 7
զենոս՝ ամն եօթն հարիւր և եօթն . և
ծնաւ ուստերս և դստերս : * Եւ է 8
ղեն ամ աւուրք սէթայ՝ ամք հինն հա
րիւր և երկոտասան . և մեռաւ : * Եւ 9

և ծնաւ Նոյ երիս որդիս ․ զՍէմ ․
զՔամ ․ զՅաբեթ ։

ԳԼ ։ Զ ։

Եւ եղև իբրև սկսան մարդիկն 1
բազմանալ 'ի վերայ երկրի ․ և
դստերք ծնան նց ։ * Տեսեալ որդւոցն 2
Այ զդստերսն մարդկան , զի գեղե_
ցիկք էին՝ առին իւրեանց կանայս
յամենեցունց զորս ընտրեցին ։ * Եւ 3
ասէ Տէր Ած ․ մի՛ մնասցէ ոգի իմ 'ի
Իմաս_ մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան ․ վս
տէին յայ լինելոյ դոցա մարմին ։ և եղիցին
գուէ ․ աւուրք դոցա՝ ամք հարիւր և քսան ։
* Հսկայք էին 'ի վն երկրի յաւուրսն 4
յայնոսիկ ։ և յետ այնորիկ իբրև մտա
նէին որդիքն Այ առ դստերսն մարդ-
կան ․ և ծնան իւրեանց որդիս ․ նոքա
էին սկայքն, որք յաւիտենից արք ան_
ուանիք ։ * Եւ իբրև ետես Տր Ած, եթէ 5
բազմացան չարիք մարդկան 'ի վերայ
‖ Մայր․ երկրի ․ և ‖ ամ ոք խորհէր 'ի սրտի իւր
8․21․ ում խնամով 'ի չարիս զամ աւուրս ։
‖ Մատ․ * Եւ սրտմտեցաւ Ած զի արար զմարդ 6
15․19․ 'ի վերայ երկրի ․ և մտախորհ եղև 'ի
սրտի իւրում ։ * Եւ ասէ Տր Ած ․ ջնջե 7
ցից զմարդն զոր արարի յերեսաց եր_
կրի ․ 'ի մարդոյ մինչև յանասուն ․ և
'ի սողնոց մինչև 'ի թռչունս երկնից ․
Ցորջա_ զի բարկացայ զի արարի զնս ։ * Բայց 8
ցայ ․ Նոյ եգիտ շնորհս առաջի Տն Այ ։
‖ Սիրաք․ * Եւ այս են ծնունդք Նոյի ․ ‖ Նոյ այր 9
44․17․ արդար կատարեալ էր յազգի անդ
իւրում ․ և հաճոյ եղև Նոյ Այ ։ * Ե- 10
ծնաւ Նոյ երիս որդիս ․ զՍէմ ․ զՔամ ․
զՅաբեթ ։ * Եւ ապականեցաւ երկիր 11
առաջի Այ ․ և լցաւ երկիր անիրաւու
թեամբ ։ * Եւ ետես Տր Ած զերկիր, և 12
էր ապականեալ ։ զի ապականեաց ամ
մարմին զճանապարհ իւր 'ի վն երկ_
րի ։ * Եւ ասէ Տր Ած ցՆոյ ․ ժամա_ 13
նակ ամ մարդոյ հասեալ է առաջի իմ ։
զի լցաւ երկիր անիրաւութեամբ 'ի նո_
ցանէ ։ և ահա ես ապականեցից զնս
և զերկիր ։ * Արդ՝ արա՛ դու քեզ տա_ 14
պան 'ի չորեքկուսի փայտից ։ խորշս՝
խորշս գործեսցես զտապանն ․ և նաւ_
թիւ ծեփեսցես զնա ներքոյ և արտա
քոյ ։ * Եւ այսպէս արասցես զտապանն ։ 15
յերեքհարիւր կանգնոյ զերկայնու_
թիւն տապանին ․ և 'ի յիսուն կանգնոյ
զլայնութիւն ․ և յերեսուն կանգնոյ
զբարձրութիւն ։ * Ժաղելով գործես_ 16
ցես զտապանն ․ և 'ի միոյ կանգնոյ կա_
տարեսցես զնա 'ի վերուստ ։ զդուռն
տապանին 'ի կողմանէ արասցես ․ ներ
քնատունս ․ և միջնատունս ․ և վերնա
տունս գործեսցես 'ի նմա ։ * Եւ ես 17
ահա ածից զջրհեղեղ ջրոյ 'ի վերայ
երկրի ․ ապականել զամ մարմին ․ յո_
րում է շունչ կենդանի 'ի ներքոյ երկ
նից ․ և ինչ որ իցէ 'ի վն երկրի սատա
18 կեսցի ։ * Եւ եդից զուխտ իմ ընդ քեզ ․
և մտցես 'ի տապանն ․ դու և որդիք
քո ․ և կին քո, և կանայք որդւոց քոց
19 ընդ քեզ ։ * Եւ յամ անասնոց ․ և յամ
գազանաց ․ և յամ մարմնոց ․ երկուս
երկուս յամէ մուծցես 'ի տապանն
բուծանել ընդ քեզ ․ արու և էգ լի_
20 նիցին ։ * Յամ հաւուց թռչնոց ըստ
ազգի ․ և յամ անասնոց ըստ ազգի ․
և յամ սողնոց երկրի ըստ ազգի իւր_
եանց ․ երկու երկու յամենայնէ մտա
21 նիցեն առ քեզ ․ զի կեցցեն ։ * Եւ դու
առնուցուս քեզ յամ կերակրոց զոր
ուտիցէք ․ և ժողովեսցես դու առ քեզ ․
22 և եղիցի քեզ և նց կերակուր ։ * Եւ
արար Նոյ զամ, զոր միանգամ պատուէ
րեաց նմա Տր Ած ․ նոյնպէս և արար ։

ԳԼ ։ Է ։

1 Եւ ասէ Ած ցՆոյ ։ մուտ դու և
ամ տունն քո 'ի տապանդ ։ ‖ զի ‖ Եբր․
զքեզ տեսի արդար առաջի իմ յազ_ 11․7․
2 գիդ յայդմիկ ։ * Եւ յամ անասնոց 2․ Պետ․
սրբոց մուծ ընդ քեզ եօթն եօթն ա_ 2․5․
րու և էգ ։ և յամ անասնոց որք ոչ են
սուրբ, երկուս երկուս ․ արու և էգ ։
3 Եւ 'ի թռչնոց երկնից 'ի սրբոց՝ եօթն
եօթն արու և էգ ։ և 'ի թռչնոց որք
ոչ սուրբ են՝ երկուս երկուս արու և էգ ․
բուծանել զաւակ 'ի վերայ ամ երկ_
4 րի ։ * Եւ այլևս եօթն օր ․ և ածից ես
անձրև 'ի վն երկրի զքառասուն տիւ
և զքառասուն գիշեր ։ և ջնջեցից զամ
հաստակ, զոր արարի՝ յերեսաց երկրի ։
5 * Եւ արար Նոյ զամ , զոր միանգամ
6 պատուիրեաց նմա Տր Ած ։ * Նոյ էր
ամաց վեց հարիւրոց ։ և ջրհեղեղ
7 ջուրցն եղև 'ի վերայ երկրի ։ * ‖ Եւ ‖ Մատ․
եմուտ Նոյ և որդիք իւր ։ և կին նորա ․ 24․37․
և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա 'ի Ղուկ․
8 տապանն, վասն ջուրցն հեղեղի ։ * Եւ 17․26․
յամ անասնոց սրբոց ․ և յանասնոց որք 1․ Պետ․
ոչ սուրբ էին ․ և 'ի թռչնոց սրբոց ․ և 3․20․
'ի թռչնոց , որք ոչ սուրբ էին ․ և յամ
սողնոց՝ որք սողեն 'ի վերայ երկրի ։
9 * Երկու երկու մտին առ Նոյ 'ի տա_
պան անդր ․ արու և էգ ․ ոպ պատուէ
10 րեաց նմա Ած ։ * Եւ եղև յետ եօթն
աւուր և ջուր ջրհեղեղին եղև 'ի վն
11 երկրի ։ * Յամին վեցհարիւրորդի կե
նաց Նոյի ․ յերկրորդում ամսեանն 'ի
քսան և եօթն ամսոյն ։ և պատառե_
ցան ամ աղբիւրք անդնդոց բազմաց ․
12 և սահանք երկնից բացան ։ * Եւ եղև

անձրև

անձրև ՚ի վերայ երկրի զքառասուն
տիւ, և զքառասուն գիշեր։

*Յաւուր յայնմիկ եմուտ Նոյ։ սէմ։ 13
քամ։ յաբեթ։ որդիք Նոյի ։ և կինն
Նոյի։ և երեք կանայք որդւոց Նոյա
ընդ նմա ՚ի տապան անդր ։ *Ոչխար 14
և ամենայն գազանք ըստ ազգի ։ և
ամենայն սողունք սողացեալք ՚ի վերայ
երկրի ըստ ազգի իւրեանց։ և ամենայն
թռչունք ըստ ազգի իւրաքանչիւր։ *Մտին 15
առ Նոյ ՚ի տապան անդր երկու երկու
յամենայն մարմնոյ, յորում էր շունչ կեն-
դանի։ *Եւ որք մտանէին՝ արու և 16
էգ յամենայն մարմնոյ մտանէին ։ որպէս
պատուիրեաց Աստուած Նոյի։ *Եւ փակեաց 17
Տէր Աստուած զնոսա զտապանն։ և
եղև ջրհեղեղ զքառասուն տիւ և զքա-
ռասուն գիշեր ՚ի վերայ երկրի։ և
բազմացաւ ջուրն և վերացոյց զտա-
պանն. և բարձրացաւ յերկրէ։ *Եւ 18
զօրանայր ջուրն և բազմանայր յոյժ
՚ի վերայ երկրի։ և չորեքտասան տասանն ՚ի
վեր ջուրց ։ *Եւ սաստկանայր ջուրն 19
յոյժ յոյժ ՚ի վերայ երկրի։ և ծածկէր
զամ լերինս բարձունս որք էին ՚ի
ներքոյ երկնից։ *Հնգետասան կանն 20
դեան բարձրացաւ ջուրն ՚ի վեր ։ և
ծածկեաց զամ լերինս։ *Եւ մեռաւ 21
ամ մարմին շարժուն ՚ի վերայ երկրի։
թռչնոց, և անասնոց՝ և գազանաց, և
ամ սողոց սղոցն ՚ի վերայ երկրի ,

22 և ամ մարդ։ *Եւ ամ՝ որ ունէր շունչ
կենդանի յռնգունս իւր ։ և ամ՝ որ
ինչ էր ՚ի վերայ ցամաքի մեռաւ։
23 *Եւ ջնջեաց զամ հիւսածս որ էր ՚ի վե-
րեսաց երկրի ։ ՚ի մարդոյ մինչև յա-
նասունս, և ՚ի սողոց մինչև ՚ի թռչունս
երկնից ։ և ջնջեցան յերկրէ ։ և մնաց
միայն Նոյ, և որք ընդ նմա էին ՚ի տա-
24 պանի անդ։ *Եւ բարձրացաւ ջուրն
՚ի վերայ երկրի աւուրս հարիւր և
յիսուն։

ԳԼ։ Ը։

1 Եհիշեաց Աստուած զՆոյ, և զամ գա-
զանս, և զամ անասունս ։ և զամ
թռչունս ։ որք էին ընդ նմա ՚ի տապա-
նի անդ ։ և եհած Աստուած հոլմ ՚ի վե-
2 րի, և դադարեաց ջուրն։ *Եւ խցան
աղբիւրք անդնդոց ։ և սահմանք երկ-
նից ։ և արգելաւ անձրև յերկնից։
3 *Եւ դիմանէր տակաւ երթայր ջուրն
և թոշանայր յերկրէ ։ և նուազէր
ջուրն յետ հարիւր և յիսուն աւուր։
4 Եւ նստաւ տապանն յեօթներորդում
ամիսեանն ՚ի քսանևեօթն ամսոյն ՚ի
5 լերինս արարատայ։ *Եւ ջուրն եր-
թայր և նուազէր մինչև ՚ի տասն-
երորդ ամիսն ։ իսկ յամսեանն մեռա-
ւանեերորդի, որ օր առաջինն էր ամսոյն,
6 երևեցան գլուխք լերանց։ *Եւ եղև
յետ քառասուն աւուր՝ եբաց Նոյ
զպատուհան տապանին զոր արար։
7 *Եւ արձակեաց զագաւն ։ և ել և
անդրէն ոչ դարձաւ մինչև ցցամա-
8 քիլ ջրոյն յերկրէ ։ *Եւ արձակեաց
զաղաւնին զհետ նորին տեսանել թէ յա-
ծուցեալ իցէ ջուրն յերեսաց երկրի։
9 *Եւ չգտեալ աղաւնւոյն հանգիստ
ոտից իւրոց, դարձաւ անդրէն առ նա
՚ի տապան անդր ։ զի ջուր դեռ ունէր
զամ երեսս երկրի ։ և ձգեաց զձեռն
և ընկալաւ զնա ։ և էառ զնա անդրէն
10 առ իւր ՚ի տապան անդր ։ *Եւ դա-
դարեաց և աւուրս եօթն ։ և դար-
ձեալ արձակեաց զաղաւնին ՚ի տա-
11 պանէ անտի ։ *Եւ դարձաւ առ նա
աղաւնին ընդ երեկս ։ և ունէր տերև
ձիթենւոյ չիւղ ՚ի բերանի իւրում ։
և գիտաց Նոյ , թէ ցածուցեալ են
12 ջուրքն յերկրէ ։ *Եւ դադարեաց
աւուրս եօթն և ։ և դարձեալ արձա-
կեաց զաղաւնին ։ և ոչ ևս յաւել
13 դառնալ առ նա ։ *Եւ եղև ՚ի վեց
հարիւրորդի և ՚ի միում ամի կենաց
Նոյի , յամսեանն առաջնում , որ օր մի
էր ամսոյն , նուազեաց ջուրն յերեսաց
երկրի ։ և եբաց Նոյ զձեռնն , հատա-
նէին զոր արար ։ Եւ հասեալ զի նուա-

զեալ

զեալ եր ջուրն յերեսաց երկրի։ * Ւսկ 14
յամենայն երկրորդի, որ օր քան և
եօթն եր անցին՝ ցամաքեցաւ երկիր։
* Եւ խօսեցաւ Տէր Ա.Ծ ընդ Նոյ, և 15
ասէ։ * Ել՝ ի տապանէ այսր, դու և 16
կին քո։ և որդիք քո։ և կանայք որդ-
ոց քոց ընդ քեզ։ * Եւ ամ զազանք 17
որք են ընդ քեզ ։ և ամ մսոյն ։ ի
ստինոյ մինչև յանասունն։ և զամ ա-
ղուն զեռուն երկրի հան ընդ քեզ։ և
‖ Ա էջ. զեռացեն՝ի վերայ երկրի։ ‖ Եւ աճե
1.28. ցէք և բազմացարթուք ՚ի վե՛ր երկրի։
Ա պտ. * Եւ եղեալ, և կին Նոյա, և կանայք 18
9.1. որդւոց նո՛ր ընդ նմա։ * Եւ ամ գա- 19
զան, և ամ սողուն չարժուն, և ամե-
նայն թռչուն յերկրի ըստ ազգի իւր
եանց, ելին ՚ի տապանէ անտի։

* Եւ շինեաց Նոյ սեղան Ա.Ի։ և եառ 20
յամ անասնոց սրբոց։ և յամ թռչնոց
սրբոց։ և եհան ողջակէզ ՚ի վերայ սե-
ղանոյ։ * Եւ հոտոտեցաւ Տէր Ա.Ծ ՚ի 21
հոտ անուշից։ և ասէ Տէր Ա.Ծ, ածեալ
զմտաւ, ոչ ևս յաւելից անիծանել
‖ Ա էջ. զերկիր վասն գործոց մարդկան։
6.5. ‖ զի միտք մարդոյ հաստատեալ են՝ի
Ա պտ. իւնամն չարն ՚ի մանկութենէ իւրմէ։
15.19. արդ ոչ ևս յաւելից հարկանել զամ
մարմին կենդանի որպէս արարի։
* Յաւէտհետե զամ աւուրս երկրի 22
սերմն և հունձք, ցուրտ և տօթ, ա-
մառն և գարուն, ձմեր և զդիշեր մի
դադարեսցին։

Գլ. Թ.

1 Եւ օրհնեաց Ա.Ծ զՆոյ և զորդիս
նորա։ և ասէ ցնո՛ ‖ աճեցէ՛ք և ‖ Ա էջ
բազմացարթուք և լցէք զերկիր և տի- 1.22.՝և
2 րեցէ՛ք դմա։ * Եւ ահ և երկիւղ ձեր 8.17.
եղիցի ՚ի վե՛ր ամ գազանաց երկրի. և
՚ի վե՛ր ամ թռչնոց երկնից. և ՚ի վերայ
ամ զեռնոց երկրի. և ՚ի վե՛ր ամ ձկանց
ծովու. ընդ ձեռամբ ձերում
3 եառ։ * ‖ Եւ ամ զեռուն որ կենդա ‖ Ա էջ
նի, ձեզ լիցի ՚ի կերակուր իբրև զբան 1.29.
4 ջար խոտոյ եառ ձեզ զամ։ * Բայց Ա պտ.
զմիս արեամբ հնձոյ մի ուտիցէք ։ 17.14.
5 * Զանդի և զձեր արիւն հնձոյ խնդ-
րեցից ՚ի ձեռաց ամ գազանաց խնդ-
րեցից զնա. և ՚ի ձեռաց մարդոյ ՚ի ձե
ռաց առն զբնութ եղբօր իւրոյ խնդրե
6 ցից ։ * ‖ Որ հեղու զարիւն մարդոյ՝ ‖ Ա պտ.
փոխանակ արեան նորա հեղցի արիւն 26.52.
նորա։ զի՛ ի պատկեր Ա.Ի արարի ես Յայտ.
7 զմարդն ։ * ‖ Դու դուք աճեցէ՛ք՝ և 13.10.
բազմացարթուք՝ և լցէք զերկիր. և բազ ‖ Ա էջ
8 մացարթուք ՚իվե՛ր դորա։ * Եւ խօսեցաւ 1.28.՝և
Տէր առաջաւ ընդ Նոյ և ընդ որդիս 8.17.
9 նորա որք ընդ նմա էին՝ և ասէ. * Եւ
ահաւասիկ ես Հաստատեմ զուխտ իմ
ընդ ձեզ և ընդ զաւակի ձերում յետ
10 ձեր։ * Եւ ընդ ամ հնձոյ կենդանւոյ
որք ընդ ձեզ են. ՚ի թռչնոց և յանաս-
նոց և յամ գազանաց երկրի որք ընդ
ձեզ. և յամենեցունց որք ելին ՚ի տա-
պանէ անտի. և ամ անասնոց երկրի։
11 * ‖ Եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ ‖ Եսա.
ձեզ. և ոչևս մեռցի ամ մարմին ՚ի ջր 54.9.
հեղեղէ. և ոչևս եղիցի ջրհեղեղ
12 ջուրց ապականել զամ երկիր։ * Եւ
ասէ Տէր Ա.Ծ ցնոյ և զորդիս նո՛ր. այս է
նշան ուխտին. զոր ես տայ ընդ իս և
ընդ ձեզ. և ՚ի միջ ամ հնձոյ կենդանւոյ
որ ընդ ձեզ. յազգս յաւիտենից ։
13 Օդեղէն իմ եդից յամպս, և եղիցի
՚ինշանակ յաւիտենական ուխտին ըն
14 դիս և ընդ ամ երկիր։ * ‖ Եւ եղիցի ‖ Երաս.
՚ի գումարել լինձ զամպս ՚ի վե՛ր երկրի, 43.12.
15 երևեսցի աղեղն իմ յամպս։ * Եւ յի-
շեցից զուխտ իմ՝որ ընդ իս և ընդ ձեզ.
և ՚ի միջ ամ հնձոյ կենդանւոյ յամե-
նայն մարմին. և ոչևս եղիցի ջրհեղեղ
16 ՚ի սատակել զամ մարմին։ * Եւ եղիցի
աղեղն յամպսև տեսից յիշել զուխտն
յաւիտենական. ՚ի միջ իմ և՝ի միջ
ամ հնձոյ կենդանւոյ. յամ մարմնի որ
17 է ՚ի վե՛ր երկրի ։ * Եւ ասէ Ա.Ծ ցնոյ.
այս է նշան ուխտին. զոր ուխտեցի ես
ընդիս և ընդ ձեզ. և ՚ի միջ ամ մարմ-
18 նոյ որ է ՚ի վե՛ր երկրի։ * Եւ էին որդիքն
Նոյի որք ելին ՚ի տապանէ անտի. սեմ.
քամ.

քամ. յաբեթ. քամէր հայր քանանու։
19 * Եւրեք սոքա եին որդիք նոյի ։ և՝ի սոցանէ սփռեցան ընդ ամ երկիր ։
20 * Եւ սկսաւ նոյ այր հողագործ՝ զեր_
21 կիր գործել։ և տնկեաց այգի ։ * Եւ
22 եարբ՝ի գինւոյն՝ և արբեցաւ. և մեր_
կացաւ՝ի տան իւրում՝ ։ * Եւ ետես
23 քամ հայր քանանու զմերկութիւն հօր իւրոյ. և եկեալ պատմեաց երկուց եղբարց իւրոց արտաքոյ ։ * Եւ առեալ սեմայ, եւ յաբեթի հանդերձ, եդին՝ի վրայ թի կանց երկոցունց. և գնացին յետս յետս. և ծածկեցին զմերկութիւն հօրն իւր
եանց ։ և զերեսս իւրեանց յետս ընդ
դէմ ունէին ։ և զմերկութիւն հօրն իւր
եանց ոչ տեսին։ * Եւ սթափեցաւ նոյ 24
՚ի գինւոյ անտի իւրմէ. և գիտաց զինչ արար ընդ նա որդին իւր կրտսեր ։
25 * Եւ ասէ ։ անիծեալ քանան մանուկ.
26 և եղիցի ծառայ եղբարց իւրոց։ * Եւ
ասէ օրհնեալ Տէր Ա՚Ծ ։ Ա՚Ծ սեմայ ։ և
27 եղիցի քանան ծառայ նորա ։ * Ընդ_
արձակեսցի Ա՚Ծ յաբեթի ։ և բնա_
կեսցի՚ի տան սեմայ ։ և եղիցի քանան
28 ծառայ նոյ։ * Եւ եկեաց նոյ յետ ջր_
29 հեղեղին՝ ամս երեքհարիւր և վեհասուն։
* Եւ եղեն ամ աւուրք նոյի, ամք հինգ հարիւր և վեհասուն ։ և մեռաւ ։

Գլ։ Ժ։

1 Ա յս են ծննդոց որդւոցն նոյի. սեմ. քամ. յաբեթ ։ և ծնան նոյ
2 որդիք յետ ջրհեղեղին ։ * Որդիք յա_
Ա՚Ծա 1.5. բեթի. գամէր. և մագովգ. և մադայ՝ և
յաւան. և եղնայ. և Թոբէլ. և մոսոք.
և Թիրաս ։ * Եւ որդիք գամերայ՝ աս 3
քանաս ։ և բիփաթ ։ և Թորգոմա ։
4 * Եւ որդիք յաւանայ , եղնայ ։ և
Թարսիս ։ կիտիացիք ։ և ռոդացիք ։
5 * Եւ՚ի սոցանէ մեկնեցան կղզիք
ազգաց յերկրի իւրեանց. իւրաքանչիւր ըստ լեզուս յազգս իւրեանց ։ և
6 ՚ի տոհմս իւրեանց ։ * Եւ որդիք քա_
մայ. քուշ ։ և մեսարեմ. փուտ ։ և քա_
7 նան ։ * Եւ որդիք քուշայ ։ սաբայ ։
և եւիլայ ։ և սաբաթայ ։ և ռեգմայ ։
և սաբակաթայ ։ և որդիք ռեգմայ ,
8 սաբայ և յուդադան։ * Եւ քուշ ծնաւ
զնեբրովթ ։ նա սկսաւ լինել սկայ՝ի
9 վերայ երկրի ։ * Եւ նա էր սկայ որ_
սորդ առաջի Տ՚Ն Ա՚Յ ։ վասն այնորիկ
ասեն ։ իբրև զնեբրովթ սկայ առաջի
Տ՚Ն Ա՚Յ։ * Եւ եղեւ սկիզբն թագաւո_
10 րութեան նորա բաբելոն ։ և արեդ ։ և
աքադ ։ և քալանէ ։ յերկրին սենաար ։
11 * Յերկրէ յայնմանէ եկ ասուր և շի_
նեաց զնինուէ. և զռոբովթ քաղաք. և
12 զքալան ։ * Եւ զդասեմոն՝ի մէջ նի_

նուէի. և՝ի մէջ քաղաքայ. այն է քա_
13 ղաք մեծ ։ * Եւ մեսրեմ ծնաւ զլուդիմացիս. և զանեմիմացիս. և զտահ_
14 բիմացիս. և զնեփթաղիմացիս։ * Եւ
զպատրոսնիմացիս. և զքասղոնիմի_
մացիս. ուստի եկին փղշտացիք. և զկափ
15 թորիմացիս ։ * Եւ քանան ծնաւ զսի
դոն զանդրանիկ իւր. և զքետացին ։
16 * Եւ զյեբուսացին. և զամորհացին.
17 և զգերգեսացին ։ * Եւ զևեւացին. և
18 զարքեսացին. և զամինացին ։ * Եւ
զարադիոնացին. և զսամարացին. և
զամաթացին ։ և յետ այնորիկ սփռե_
19 ցան ազգք քանանացւոց ։ * Եւ եղեն
սահմանք քանանացւոց ։ ՚ի սիդոնէ
մինչև՚ի գալ՚ի գերարայ և՚ի գազայ.
մինչև՚ի գալ՚ի սոդոմ և՚ի գոմոր. և
յադմայ. և՚ի սեբոյիմ. մինչև՚ի ղա_
20 սայ ։ * Սոքա են որդիք քամայ յազգս
իւրեանց. ըստ լեզուս իւրեանց. յաշ
խարհս իւրեանց. և՚ի տոհմս իւրեանց։
21 * Եւ սեմայ ծնան որդիք. և նա է
հայր ամ որդւոցն եբերայ ։ եղբօրն
22 յաբեթի երկրորդ։ * ‖ Որդիք սեմայ ։ ‖ Ա՚Ծա
եղամ. և ասուր. արփաքսադ. և ղուդ. 1.17.
23 և արամ ։ * Եւ որդիք արամայ ։ հուս.
24 և եմուէլ. և գադեր. և մոսոք ։ * Եւ
արփաքսադ ծնաւ զսաղայ. և սաղայ
25 ծնաւ զեբեր ։ * Եւ եբերայ ծնան
երկու որդիք. անուն միոյն փաղեկ.
զի յաւուրս նորա բաժանեցաւ եր_
կիր ։ և անուն եղբօր նորին յեկտան ։
26 * Եւ յեկտան ծնաւ զեղմոդադ. և
27 զսաղեք. և զասարմոթ. և զյարաք ։
* Եւ զոդորայ. և զհեզել. և զդեկղայ ։
28 * Եւ զգեբաղ. և զաբիմեել. և զսա_
29 բեեն ։ * Եւ զուփիր. և զեւիղայ, և
զյոբաբ։ ամենեքեան սոքա որդիք յեկ_
30 տանայ ։ * Եւ եղեւ բնակութիւն նոցա
՚ի մասեայ մինչև՚ի գալ՚ի սոփերայ,
31 լեառնն արևելեայց։ * Սոքա են որդիք
սեմայ յազգս իւրեանց. ըստ լեզուս
իւրեանց. յաշխարհս իւրեանց և՚ի
32 տոհմս իւրեանց ։ * Այս են ազգք
որդւոց նոյի. ըստ ծննդոց իւրեանց
ըստ տոհմս իւրեանց ։ և՚ի սոցանէ
սփռեցան կղզիք ազգաց՚ի վերայ
երկրի. յետ ջրհեղեղին ։

Գլ։ ԺԱ։

1 Ա յժմ էր ամ երկիր լեզու միոյ բար_
2 բառ միոյ ամենեցուն։ * Եւ եղեւ ‖ Ա՚Ծա.
՚ի խաղալն նոցա յարևելից, գտին դաշտ 10.5.
ի յերկրին սենաար. և բնակեցան
3 անդ ։ * Եւ ասեն այր ընկէր իւր ։ ե_
կայք արկցուք աղիւս. և թրծեսցուք
զայն հրով ։ և եղև նոցա աղիւսն՚ի տեղի
քարի. և կուպր՚՚ի տեղի շաղափայ ։
* Եւ

* Եւ ասեն եկայք շինեսցուք մեզ 4
քաղաք և աշտարակ. որոյ լինիցի
գլուխ մինչև յերկինս. և արասցուք
մեզ անուն յառաջ քան զցրուել՛ի
վերայ երեսաց ամ երկրի: * Եւ էջ 5
Տր տեսանել զքաղաքն և զաշտարակն.
զոր շինեցին որդիք մարդկան: * Եւ 6
ասէ Տր. ահա ազգ մի. և լեզու մի
ամենեցուն. և զայդ սկսան գործել:
և ոչինչ պակասի՛ի նոցանէ, զամ զոր
ինչ յօժարեսցին գործել: * Եկայք 7
իջցուք և խառնակեսցուք անդ զլե_
զուս նց. զի մի լուիցեն իւրաքանչիւր
բարբառոյ ընկերի իւրոյ: * Եւ սփռ_ 8
եաց զնոսա Տր Ած անտի ընդ երեսս
ամ երկրի. և դադարեցին ՛ի շինելոյ
զքաղաքն և զաշտարակն: * Վ այնո_ 9
րիկ կոչեցաւ անուն նր խառնակու_
թի: զի անդ խառնակեաց Տր Ած
զլեզուս ամ երկրի. և անտի ցրուեաց
զնս Տր Ած ընդ երեսս ամ երկրի:
‖1.Մն. * Եւ այս են ծնունդք սեմայ: ‖ Սեմ 10
1.17. որդի հարիւրամեան էր՝ յորժամ ծնաւ
զարփաքսադ. յերկրորդում ամի յետ
ջրհեղեղին: * Եւ եկեաց սէմ յետ 11
ծնանելոյ նր զարփաքսադ՝ ամս հինգ
հարիւր. և ծնաւ ուստերս և դստերս,
և մեռաւ: * Եւ արփաքսադ եկեաց 12
ամս հարիւր և երեսուն և հինգ, և
ծնաւ զկայնան: * Եւ եկեաց արփաք 13
սադ յետ ծնանելոյ նր զկայնան, ամս
երեքհարիւր և երեսուն. և ծնաւ ու

14 տերս և դստերս. և մեռաւ: * Եւ
եկեաց սաղա ամս հարիւր և երե_
15 սուն, և ծնաւ զեբեր: * Եւ եկեաց
սաղա յետ ծնանելոյ նորա զեբեր,
ամս երեքհարիւր և երեսուն. և ծնաւ
16 ուստերս և դստերս և մեռաւ: * Եւ
‖եկեաց եբեր ամս հարիւր և երեսուն 1.Մն.
17 և չորս, և ծնաւ զփաղէկ: * Եւ եկեաց 1.19.
եբեր յետ ծնանելոյ նր զփաղէկ,
ամս երկերիւր և եօթանասուն. և
ծնաւ ուստերս և դստերս և մեռաւ:
18 * Եւ եկեաց փաղէկ ամս հարիւր և
երեսուն և չորս, և ծնաւ զռագաւ:
19 * Եւ եկեաց փաղէկ յետ ծնանելոյ
նորա զռագաւ՝ ամս երկերիւր և ինն.
և ծնաւ ուստերս և դստերս, և մե_
20 ռաւ: * Եւ եկեաց ռագաւ ամս հա_
րիւր և երեսուն և երկուս. և ծնաւ
21 զսերուք: * Եւ եկեաց ռագաւ յետ
ծնանելոյ նր զսերուք՝ ամս երկերիւր
և եօթն. և ծնաւ ուստերս և դստերս,
22 և մեռաւ: * Եւ եկեաց սերուք ամս
հարիւր և երեսուն և ծնաւ զնաքոր:
23 * Եւ եկեաց սերուք յետ ծնանելոյ
նր զնաքոր՝ ամս երկերիւր. և ծնաւ
24 ուստերս և դստերս, և մեռաւ: * Եւ
եկեաց նաքովր՝ ամս եօթանասուն և
25 ինն, և ծնաւ զթարայ: * Եւ եկեաց
նաքոր յետ ծնանելոյ նր զթարայ՝ ամս
հարիւր քսան և երկուս. և ծնաւ ուս
26 տերս և դստերս, և մեռաւ: * Եւ ե_
կեաց թարայ ամս ‖ եօթանասուն. և ‖Յեսու
ծնաւ զաբրամ, և զնաքոր, և զառան: 24.2.
27 * Այս են ծնունդք թարայի: թարայ 1.Մն.
ծնաւ զաբրամ, և զնաքոր, և զառան: 1.28.
28 և առան ծնաւ զղովտ: * Եւ մեռաւ
առան առաջի թարայի հօր իւրոյ.
յերկրին յորում ծնաւ, յաշխարհին
29 քաղդեացւոց: * Եւ առին աբրամ և
նաքոր իւրեանց կանայս: և անուն
կնոջն աբրամու սարայ: և անուն
կնոջն նաքորայ մելքայ. դուստր ա_
ռանայ. հօր մելքայ. և հօր յեսքայ:
30 * Եւ էր սարայ ամուլ և ոչ ծնանէր:
31 * Եւ ‖ էառ թարայ զաբրամ զորդի ‖Յեսու
իւր, և զնաքոր զորդի իւր. և զղովտ 24.2.
զորդի առանայ որդւոյ իւրոյ: և զսա_ Նէեմ.
րայ զնու իւր, զկին աբրամու որդւոյ 9.7.
իւրոյ, և էհան զնս յաշխարհէն քաղ_ Յուդթ.
դեացւոց, երթալ յերկիրն քանանա_ 5.8.
ցւոց: և եկին մինչև ցխառան, և բնա_ Գործ.
32 կեցան անդ: * Եւ եղեն ամ աւուրք 7.2.
թարայի ՛ի խառան, ամք երկերիւր և
հինգ. և մեռաւ թարայ ՛ի խառան:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ ասէ Տր Ած ցաբրամ: Ել դու յեր Գործ.
կրէ քումմէ. և յազգէ քումմէ. 7.3.
և

և 'ի տանէ հօր քոյ, և եկ յերկիր զոր
ցուցից քեզ: * Եւ արարից զքեզ յազգ 2
մեծ. և օրհնեցից զքեզ. և մեծացու-
ցից զանուն քո. և եղիցիս օրհնեալ:
* Եւ օրհնեցից զօրհնիչս քո, և զանի- 3
‖Գործ. ծիչս քո անիծից. ‖ և օրհնեսցին 'ի քեզ
3.8. ամ ազգ երկրի: * Եւ գնաց աբրամ 4
Ծն. որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Տր. եր-
18. 18. թայր ընդ նմա և ղովտ: և աբրամ
և 22.17 էր ամաց եօթանասուն և հնգից,
և 26. 4. յորժամ ել 'ի խառանէ: * Եւ էառ 5
աբրամ զսարայ զկին իւր. և զղովտ
զեղբօրորդի իւր. և զամ զինչս իւր-
եանց զորս ստացան. և զամ ոգիս
‖Եբրայ. զորս ստացան 'ի խառանն. ‖ ելին գնալ
11.8. յերկիրն քանանացւոց. և եկին յեր-
կիրն քանանու: * Եւ շրջեցաւ աբ- 6
րամ յերկիրն ընդ երկայնութի նր
մինչև 'ի տեղին 'ի սիւքեմ, 'ի կաղնին
բարձր: բայց քանանացիք բնակեալ
էին յայնժամ յերկրին: * Եւ երև- 7
‖Ծն. ցաւ Տր աբրամու. և ասէ ցնա. ‖ զաւ-
13. 15. ակի քում տաց զերկիրս զայս. և շի-
և 15.18 նեաց անդ աբրամ սեղան Տն. որ երև-
և 26.3. եցաւ նմա. * Եւ մեկնեցաւ անտի 'ի 8
2. Օրէ. լեառնն ընդ արևելս 'ի բեթէլ. և
34.4. եհար անդ զխորան իւր 'ի բեթէլ յան
դիման ծովուն' անգէի ընդ արևելս:
և շինեաց անդ սեղան Տն. և կոչեաց
յանուն Տն: * Չուեաց աբրամ. և 9
գնաց բնակեցաւ յանապատի: * Եւ 10
եղև սով յերկրին. և էջ աբրամ յե-
գիպտոս բնակել անդ պանդխտու-
թեամբ. զի զօրացաւ սով յերկրին:
* Եւ եղև իբրև մերձեցաւ աբրամ 11
մտանել յեգիպտոս. և ասէ ցսարայ
ցկին իւր: գիտեմ զի կին գեղեցիկ ես
դու: * Արդ եղիցի եթէ տեսանի- 12
ցեն եգիպտացիքն, և ասիցեն թէ
կին նորա է սա. և սպանանիցեն զիս
‖Ծն. և զքեզ ապրեցուցանիցեն: * ‖ Ասա- 13
20.12. ցես թէ քոյր նորա եմ. զի բարի լիցի
ինձ վասն քո. և կեցցէ անձն իմ յա-
ղագս քո: * Եւ եղև իբրև եմուտ 14
աբրամ յեգիպտոս. և տեսեալ եգիպ-
տացւոցն զկինն զի գեղեցիկ էր յոյժ:
* Տեսին զնա և իշխանքն փարաւոնի. 15
և գովեցին զնա առաջի փարաւոնի.
և տարան զնա 'ի տուն փարաւոնի:
* Եւ աբրամու բարիս առնէին վասն 16
նր: և եղեն նր խաշինք. անդեայք.
և էշք. ծառայք. և աղախնայք.
ջորիք. և ուղտք: * Եւ պատժեաց 17
Ած զփարաւոն պատժօք մեծամե-
ծօք. և չարեօք. և զտուն նորա. վն
սարայի կնոջն աբրամու: * Կոչեաց 18
փարաւոն զաբրամ. և ասէ ցնա: զի՞նչ
գործեցեր զայդ ընդ իս. զի ոչ պատ-

19 մեցեր ինձ եթէ կին քո է: * Ընդէ՞ր
ասացեր եթէ քոյր իմ է. և առի զդա
ինձ կնութե: և արդ ահաւասիկ կին
քո առաջի քո. առ և գնա 'ի բաց:
20 * Եւ պատուիրեաց եւ արանց վն աբրա-
մու. յուղարկել զնա և զկին նորա.
և զամ զոր ինչ էր նորա. և զղովտ
ընդ նմա:

Գլ. ԺԳ.

1 Ել աբրամ յեգիպտոսէ ինքն
և կին իւր. և ամ որ ինչ էր նր:
2 և ղովտ ընդ նմա յանապատն: * Եւ
աբրամ էր մեծատուն յոյժ. անաս-
նով. և արծաթով. և ոսկւով:
3 * Եւ գնաց անդրէն ուստի եկն յա-
նապատն մինչև ցբեթէլ. մինչև ցտե-
ղին, ուր էր խորան նորա զառաջինն.
4 ընդ բեթէլ և ընդ անգէէ: * Ի տե-
ղի սեղանոյն. ‖ զոր արար անդ զա- ‖ Ծն.
ռաջինն. և կարդաց անդ աբրամ 12.7.
5 զանուն Տն Այ: * Եւ ղովտայ որ
երթեալն էր ընդ աբրամու, էր ար-
6 ջառ և ոչխար և անասուն: * Եւ ոչ
բաւէր նոցա երկիրն բնակել 'ի միա-
սին. ‖ զի էին նոցա ստացուածք ‖ Ծն.
բազումք. և ոչ կարէին բնակել 'ի 36.7.
7 միասին: * Եւ եղև մարտ 'ի մէջ հով-
ուաց խաշանցն աբրամու. և 'ի մէջ
հովուաց խաշանցն ղովտայ: և քանա-
նացիքն և փերեզացիք յայնժամ բնա-
8 կեալք էին յերկրին: * Ասէ աբրամ
ցղովտ: մի լիցի կռիւ ընդ իս և ընդ
քեզ. և ընդ հովուաց իմ և ընդ հո-
վուաց քո. զի արք եղբարք եմք մեք:
9 * Ոչ ահաւասիկ երկիրդ ամ առա-
ջի քո է. մեկնեա՛ց յինէն: թէ դու
յահեակ՝ ես յաջ: եթէ դու յաջ՝ ես
10 յահեակ: * Ամբարձ ղովտ զաչս իւր.
և ետես զամ կողմանս յորդանանու
զի ամ յուռթի էր: մինչև կործա-
նեալ էր Տն զսոդոմ և զգոմոր.
իբրև զդրախտն Տն էր. և իբրև
զերկիրն եգիպտացւոց. մինչև 'ի գալ
11 'ի զոորայ: * Եւ ընտրեաց իւր ղովտ 'ի [illegible]
զամ կողմանսն յորդանանու: և չուե-
աց ղովտ յարևելից: և մեկնեցան
12 իւրաքանչիւր յեղբօրէ իւրմէ: * Եւ
աբրամ պանդխտեցաւ յերկրին քա-
նանացւոց: և ղովտ նստաւ 'ի քա-
ղաքի միում կողմանցն. և բնակե-
13 ցաւ 'ի սոդոմ: * Եւ մարդիկն սոդո-
մացւոց չարք և մեղաւորք էին առա-
14 ջի Տն յոյժ: * Եւ Տր ասէ ցաբրամ
յետ մեկնելոյն ղովտայ 'ի նմանէ:
Հայեաց աչօք քովք, և տես 'ի տեղ-
ւոջէ յայդմանէ յորում դու ես. 'ի
կողմանէ հիւսիսոյ և հարաւոյ, և

Ա եր. յարեւելից եւ 'ի ծովու ։ * Զի զա՟մ 15
12. 7. երկիր զոր տեսանես՝ քեզ տաց զդա,
Ա այր. եւ զաւակի քում մինչեւ յաւիտեան ։
15. 18. * Եւ արարից զզաւակ քո իբրեւ զա֊ 16
և 26. 3. ւազ երկրի ։ եթէ կարիցէ ոք թուել
2. Օրէն. զաւազ երկրի՝ ապա եւ քո զաւակ ընդ֊
34. 4. թիւ մտցէ ։ * Եւ արդ արի՛ շրջեաց 17
ընդ երկիրդ յերկայնութի դորա եւ
'ի լայնութի դորա ։ զի քեզ տաց զդա ։
* Եւ չու արարեալ աբրամու , եկն 18
եւ բնակեցաւ առ կաղնւոյն մամբ֊
րէի ։ որ է 'ի քեբրոն ։ եւ շինեաց անդ
սեղան Տ՟ն Ա՟յ ։

ԳԼ ։ ԺԴ ։

Եւ եղեւ 'ի թագաւորութե ամար֊ 1
փաղայ արքայի սենարայ ։ արիոք
արքայ սելլասարայ ։ եւ քոդողագո֊
մոր արքայ եղամայ ։ եւ թարգաղ
արքայ ազգաց ։ * Եւ տուն պատերազմ 2
ընդ բաղակայ արքայի սոդոմացւոց ։
եւ ընդ բարսայ արքայի գոմորացւոց ։
եւ ընդ սենայ արքայի ադամայացւոց ։
եւ ընդ սիմոբորայ արքայի սեբոյի֊
մացւոց ։ եւ ընդ թագաւորին բաղա֊
կայ ։ այնինքն է սեգովր ։ * Ամենե֊ 3
քին սոքա գումարեցան 'ի ձորն աղի ։
որ է ծով աղտից ։ * Երկոտասան 4
ամ 'ի ծառայութե կայեալ էին քո֊
դողագոմորայ ։ եւ յերեքտասաներոր֊
դում ամին ապստամբեցան ։ * Եւ 5
յամին չորեքտասաներորդի եկն քո֊
դողագոմոր եւ թագաւորքն որ ընդ
նմա ։ եւ կոտորեցին զսկայսն որ յաս
տարովթ կառնայիմ էին ։ եւ զազգս
հզօրս որ ընդ նոսա ։ եւ զոմմացիսն
'ի շաւէ քաղաքին նոցա ։ * Եւ զքո֊ 6
ռացիսն որ 'ի լերինս սէիրայ ։ մին֊
չեւ ցբեւեկնի ձորոյն որ է յանապատի
անդ ։ * Եւ դարձան եկին յաղբիւրն 7
դատաստանի ։ այնինքն է կադէս ։ եւ
կոտորեցին զա՟մ իշխանս ամաղեկայ ։
եւ զամորհացին ։ եւ զբնակեալսն յա֊
սասոնթամար ։ * Եւ ել արքայ սո֊ 8
դոմացւոց եւ արքայ գոմորացւոց , եւ
արքայ ադամայացւոց , եւ արքայ սե֊
բոյիմացւոց , եւ արքայ բաղակայ որ
է սեգոր , եւ ճակատեցան ընդ նոսա
'ի պատերազմ 'ի ձորն աղտից ։ * Ընդ 9
քոդողագոմորայ արքայի եղամայ ։ եւ
ընդ թարգաղայ արքայի ազգաց ։ եւ
ամարփաղայ արքայի սենարայ ։ եւ ա֊
րիոքայ արքայի սելլասարայ ։ չորք
թագաւորք ընդ հնգից ։ * Եւ 'ի ձորն 10
աղտից ջրհորք ։ ջրհորք նաւթի ։ եւ
փախեաւ արքայ սոդոմացւոց եւ ար֊
քայ գոմորացւոց ։ եւ անկան անդր ։
եւ մնացեալքն փախեան 'ի լեռնա֊

11 կողմն ։ * Եւ առին զա՟մ աւար սո֊
դոմացւոց եւ գոմորացւոց ։ եւ զա՟մ
12 համբարս նոցա ։ եւ գնացին ։ * Առին
եւ զղովտ զեղբօրորդին աբրամու , եւ
զինչս նորա ։ եւ զհօտ ։ քանզի բնա֊
13 կեալ էր 'ի սոդոմ ։ * Եւ եհաս ոմն 'ի
զերծելոց անտի , եւ պատմեաց աբրա֊
մու յայնկոյս կացելոյ ։ եւ նա էր
բնակեալ առ կաղնեաւն մամբրէի
ամուրհացւոյ , եղբօրն եսքողայ եւ
եղբօրն ոնանայ ։ որք էին դաշնաւորք
14 աբրամու ։ * Եւ իբրեւ լուաւ աբրամ
թէ գերի վարեցաւ եղբայր իւր ղովտ ։
համարեցաւ զընտանիս իւր ։ երեք֊ Հուն. բեղ.
15 հարիւր եւ ութ եւ տասն ։ * Եւ պըն֊
տեցաւ զկնի նոցա գիշերի ։ ինքն եւ
ծառայք իւր ։ եւ եհար զնոսա մինչեւ
ցքոբայ ։ որ է 'ի ձախմէ դամասկո֊
16 սի ։ * Եւ դարձոյց զա՟մ աւարն սո֊
դոմացւոց ։ եւ զղովտ զեղբայր իւր ։
եւ զա՟մ ստացուածս նորա դարձոյց ։
17 եւ զկանայս եւ զժողովուրդն ։ * Եւ
ել արքայ սոդոմացւոց ընդ առաջ
նորա յետ դառնալոյ նորա 'ի կոտո֊
րածէ քոդողագոմորայ , եւ թագաւո֊
րացն որք ընդ նմա էին 'ի ձորն շաւէ ։
այնինքն էր դաշտ թագաւորաց ։
18 * Եւ մելքիսեդեկ ‖ արքայ շաղեմայ՝ ‖ Եբր.
եհան հաց եւ գինի ։ քանզի քահանայ 7. 1.
19 էր Ա՟յ բարձրելոյ ։ * Եւ օրհնեաց
20 զաբրամ եւ ասէ ։ * Օրհնեալ է աբրամ
յԱ՟յ բարձրելոյ ։ որ արար զերկինս
եւ զերկիր ։ օրհնեալ Ա՟ծ բարձրեալ
որ մատնեաց 'ի ձեռս քո զթշնամիս
քո ։ եւ ետ նմա տասանորդս յա՟մէ ։
21 * Եւ ասէ արքայ սոդոմացւոց ցաբ֊
րամ ։ տուր ցիս զմարդիկդ ։ եւ զաւարդ
22 քեզ առ ։ * Եւ ասէ աբրամ ցար֊
քայն սոդոմացւոց ։ ձգեմ զձեռն իմ
առ Ա՟ծ բարձրեալ , որ արար զեր֊
23 կինս եւ զերկիր ։ * Եթէ 'ի շաղամա֊
թէ մինչեւ 'ի խրացս մի կօշկաց՝
առից ես յա՟մէ որ ինչ քո իցէ ։ զի
մի ասիցես թէ ես մեծացուցի զաբ֊
24 րամ ։ * Բայց որչափ ինչ կերին
մանկտիդ ։ եւ մասն արանցդ որք եկին
ընդ իս ։ ենան ։ եսքող ։ եւ մամբրէ ։
նոքա առցեն զբաժին իւրեանց ։

ԳԼ ։ ԺԵ ։

1 Յետ բանիցս այսոցիկ եղեւ բան
Տ՟ն առ աբրամ 'ի տեսլեան եւ
ասէ ։ մի երկնչիր աբրամ ։ ես վերա֊
կացու եղէց քեզ ։ եւ վարձք քո բա֊
2 զում եղիցին յոյժ ։ * Եւ ասէ աբ֊
րամ ։ Տ՟ր Տ՟ր , զինչ տացես ինձ , զի ես
կորնչիմ անորդի ։ եւ որդի մասնեկայ
ընտանւոյ իմոյ ։ այն է եղիազար դա֊
մաս֊

մասկացի ։ *Եւ ասէ աբրամ . որով_ 3
հետեւ ինձ ոչ ետուր զաւակ , ընտա_
նին իմ ժառանգեսցէ զիս ։ * Եւ 4
վաղվաղակի ձայն Ա.Յ եղեւ առ նա
եւ ասէ . ո՛չ ժառանգեսցէ զքեզ դա .
այլ որ ելանէ 'ի քէն՝ նա ժառանգես
ցէ զքեզ ։ *Եւ եհան զնա արտաքս՝ 5
‖Հռոմ. եւ ասէ ցնա . ‖ հայեաց ընդ երկին, եւ
4.18. թուեա՛ զաստեղս . եթէ կարասցես
թուել զնոսա ։ եւ ասէ ցնա . այնպէս
‖Հռոմ. եղիցի զաւակ քո ։ ‖ *Եւ հաւատաց 6
4.3. աբրամ Ա.Յ . եւ համարեցաւ նմա
Գաղա. յարդարութիւն ։ *Եւ ասէ ցնա . ես 7
3.6. եմ Տր Ա.Ծ քո , որ հանի զքեզ յաշ_
Յակոբ. խարհէն քաղդեացւոց . տալ քեզ
2.23. զերկիրդ զայդ 'ի ժառանգել դդա ։
*Եւ ասէ աբրամ . Տր Տր՝ իւ գիտա_ 8
ցից թէ ժառանգեցից զսա ։ * Եւ 9
ասէ ցնա ։ ա՛ռ դու ինձ երինջ երե_
մեան . եւ քօշ երեմեան . եւ խոյ երե_
մեան . եւ տատրակ . եւ աղաւնի ։ *Եւ 10
‖Երեմ. եառ զամ զայն . եւ ‖ յօշեաց զնոսա
34.18. ընդ մէջ ։ եւ եդ զնոսա դէմ՝ ընդդէմ
միմեանց . եւ զթռչունսն ոչ յօշեաց ։
* Եւ իջանէին թռչունքն 'ի վերայ 11
յօշելոյ անդամաթուէին նոցա ։ եւ
նստէր առ նոքօք աբրամ ։ *Եւ մօտ 12
ընդ մուտս արեւուն , թմբրութիւն ան_
կանէր 'ի վերայ աբրամու . եւ ահ
խաւարին հասանէր 'ի վերայ նորա ։
*Եւ ասացաւ առ աբրամ . գիտելով 13
‖Գործ. գիտասջի՛ր . զի ‖ պանդուխտ եղիցի
7. 6. զաւակ քո յերկիր՝ որ ոչ իւր իցէ . եւ
ծառայեցուսցեն զնոսա եւ չարչարես
ցեն . եւ տառապեցուսցեն զնո ամս
չորեքհարիւր ։ *Բայց զազգն որում 14
ծառայեսցեն դատեցից ես ։ եւ յետ այ
նորիկ ելցեն այսր բազում ստացուա
ծովք ։ *Եւ դու երթիցես առ հարս 15
քո խաղաղութբ , սնեալ 'ի բարւոք
ծերութե ։ *Եւ 'ի չորրորդում ազգի 16
դարձցին այսրէն . քանզի չեւեւս լցեալ
է մեղք ամուրհացւոցն մինչեւ ցայժմ ։
* Եւ իբրեւ արեւն 'ի մուտս լինէր , 17
բոցք հատանէինեւ ահա հնոց ծխեալ
եւ ջահապայթք հրոյ . եւ անցանէին
‖ Ա եր. ընդ մէջ անդամոյն յօշելոց ։ *‖ Յաւ_ 18
12.7. եւ ուր յայնմիկ եդ Տր ուխտ ընդ աբ_
13.15. րամու . եւ ասէ . զաւակի քում տաց
Ա ւր. զերկիրդ զայդ . 'ի գետոյն եգիպտաց_
26.4. ւոց մինչեւ 'ի գետն մեծ եւփրատ ։
2.Օր. * Զկենեցիս . եւ զկենեզացիս . եւ զկ 19
34. 4. եդմոնացիս ։ *Եւ զքետացիս . եւ 20
2.Մն. զփերեզացիս . եւ զռափայիմացիս ։ *Եւ 21
9.26. զամօրհացիս . եւ զքանանացիս . եւ
3.Թագ. զգերգեսացիս . եւ զյեբուսացիս ։
4.21.

Գլ. ԺԶ.

1 Եւ սարա կին աբրամու ո՛չ ծնա_
նէր նմա ։ եւ էր նորա աղախին
մի եգիպտացի . որոյ անուն էր ագար ։
2 * Եւ ասէ սարա ցաբրամ յերկրին
քանանացւոց ։ որովհետեւ արգել զիս
Տր 'ի ծնանելոյ , արդ՝ մուտ առ աղ_
ջիկդ իմ . զի արարից ինձ որդի 'ի
դմանէ ։ եւ ունկնդիր եղեւ աբրամ
3 ձայնի սարայի ։ *Եւ էառ սարա կին
աբրամու զագար զեգիպտացի զա_
ղախին իւր , յետ տասն ամի բնակե_
լոյ աբրամու յերկրին քանանացւոց ,
եւ ետ զնա աբրամու առն իւրում
4 կնութե ։ *Եւ եմուտ առ ագար .
եւ յղացաւ ։ իբրեւ ետես եթէ յղի է ,
արհամարհեցաւ տիկինն իւր՝ յաչս
5 նորա ։ * Եւ ասէ սարա ցաբրամ ,
բռնանաս ինձ 'ի քէն ։ ես ետու զաղա_
խին իմ 'ի գիրկս քո . եւ արդ՝ իբրեւ
ետես թէ յղացաւ , արհամարհեցայ
ես յաչս նորա ։ դատ արասցէ Ա.Ծ ընդ
6 իս եւ ընդ քեզ ։ * Եւ ասէ աբրամ
ցսարա . ահաւանիկ աղախին քո 'ի
ձեռս քո . արա՛ նմա զինչ հաճոյ է ա_
ռաջի աչաց քոց ։ եւ չարչարեաց զնա
սարա ։ եւ փախեաւ յերեսաց նորա ։
7 *Եգիտ զնա հրեշտակ Տն յաղբեր
ջուրց յանապատի անդ . յաղբերն որ
8 'ի ճանապարհին սուրայ է ։ *Եւ ասէ
ցնա հրեշտակ Տն ։ ագա՛ր աղախին
սարայի . ուստի՞ գաս . եւ կամ յո՛ եր_
թաս ։ եւ ասէ՝ յերեսաց սարայի տիկ_
9 նոջ իմոյ փախուցեալ եմ ես ։ *Ասէ
ցնա հրեշտակ Տն ։ դարձի՛ր առ տի_
կին քո եւ հնազանդ լեր ընդ ձեռամբ
10 նորա ։ * Եւ ասէ ցնա հրեշտակ Տն՝
բազմացուցանելով բազմացուցից
զզաւակ քո . եւ անթիւ լիցի 'ի բազ_
մութենէ ։ եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տն ։
11 * Ահաւադիկ դու յղի իսկ ես . եւ
ծնցիս որդի . եւ կոչեսցես զանուն նր
իսմայէլ . զի լուաւ Տր տառապա_
12 նաց քոց ։ * Եւ նա եղիցի այր վայ_
րագ . ձեռք նորա յամենեսին . եւ ձեռք
ամենեցուն 'ի նա . եւ յանդիման ամե_
13 նայն եղբարց իւրոց բնակեսցէ ։ *Եւ
կարդաց ագար զանուն Տն որ խօ_
սեցաւ ընդ նմա ։ եւ ասէ ։ դու ես Ա.Ծ
որ հայեցար յիս ։ քանզի ասաց՝ եթէ
յանդիման իսկ տեսի զայն . որ երեւե
14 ցաւ ինձ ։ *Վասն այնորիկ ‖ կոչեաց ‖ Ա ւր.
զջրհորն՝ ջրհոր այնորիկ զոր յանդի_ 24.62.
ման տեսի . եւ ահա է այն ընդ կա_
15 դէս եւ ընդ բարադ ։ * ‖ Եւ ծնաւ ‖Գաղա.
ագար աբրամու որդի ։ եւ կոչեաց զա_ 4.24.
նուն որդւոյն իւրոյ , զոր ծնաւ նմա
ագար՝

ագար՝ խմնել ։ * Եւ աբրամ էր 16
ամաց ութսուն եւ վեցից , յորժամ
ծնաւ նմա զիսմայել ։

ԺԷ։ ԺԱ։

Եւ եղեւ աբրամ ամաց հիւնսուն եւ 1
հիւնուց ։ Եւ երեւեցաւ Տէր Ա.Ճ
աբրամու . եւ ասէ ցնա . ես եմ Ա.Ճ.քո.
հաճոյ լեր առաջի իմ . եւ լեր անա-
րատ ։ * Եւ եդից զուխտ իմ ընդիս 2
եւ ընդ քեզ . եւ բազմացուցից զքեզ
յոյժ յոյժ ։ * Եւ անկաւ աբրամ՝ի 3
վերայ երեսաց իւրոյն եւ խօսեցաւ ընդ
նմա Ա.Ճ ։ * Եւ ասէ . եւ իմ ահաւա- 4
|| Այբակ. դիկ ուխտ ընդ քեզ ։ || Եւ եղիցիս հայր
44.20. բազմութեան ազգաց ։ * Եւ ոչ կոչես- 5
Նոամ. ցի անուն քո այսուհետեւ աբրամ .
4.17. այլ եղիցի անուն քո աբրահամ . զի
հայր ազգաց բազմաց եդից զքեզ ։
* Եւ աճեցուցից զքեզ յոյժ . եւ եդից 6
զքեզ յազգս . եւ թագաւորք ՚ի քէն
ելցեն։ * Եւ հաստատեցից զուխտ իմ 7
ընդիս եւ ընդ քեզ . եւ ՚ի մէջ զաճակի
քոյ յետ քո յազգս իւրեանց . յուխտ
յաւիտենական՝ լինիլ քեզ Ա.Ճ . եւ
զաճակի քում յետ քոյ ։ * Եւ տայ 8
քեզ եւ զաճակի քում զերկիրս զայս .
յորում բնակիս պանդխտութիւն .
զամ՝ երկիրդ քանանացւոց ՚ի ժառանգ
գումիս յաւիտենական . եւ եղիցի նոցա
|| Վոլգ. Ա.Ճ ։ * || Եւ այլ դու զուխտ իմ պա- 9
7. 8. հեսցես . եւ զաճակի քո յետ քո յազգս
իւրեանց ։ * Եւ այս է ուխտ իմ, զոր 10
պահիցես ընդիս եւ ընդ քեզ . եւ ՚ի մէջ
զաճակի քոյ յետ քո յազգս իւրեանց ։
* Թլփատեսցի ձեր ամ՝արու . եւ թլփա 11
տեսջիք զմնարմին անթլփատութեան ձե
րոյ . եւ եղիցի նշանակ ուխտին ընդիս
|| Ա հաւո. եւ ընդ ձեզ ։ * || Եւ մանուկ ութօր- 12
12.3. եայ թլփատեսցի ձեր . ամ՝ արու
Ղ ուխ. յազգս ձեր . ընտօճինն . եւ արծաթա-
2.21. գինն . եւ յամ՝օտարածնէ որ ոչ իցէ ՚ի
Նոամ. զաճակէ քումմէ , թլփատելով թլփա
4.11. տեսցի ընտօճին տանդ քոյ . եւ արծա-
թագինն քո ։ * Եւ եղիցի ուխտ իմ ՚ի 13
վերայ մարմնոյ ձերոյ . յուխտ յաւի-
տենական ։ * Եւ որ անթլփատ որ ոչ 14
թլփատեսցի զմնարմին անթլփատու-
թեան իւրոյ , յաւերուր ուխտերիցի , սա-
տակեսցի անձն այն յազգէ իւրմէ . զի
զերեաց զուխտ իմ։ * Եւ ասէ Ա.Ճ ցաբ- 15
րահամ . եւ սարայի կնոջ քոյ ոչ կոչես-
ցի անուն նորա սարա . այլ սարրա եղիս-
ցի անուն նորա ։ * Եւ օրհնեցից զնա . 16
եւ տացց քեզ ՚ի նմանէ որդի . եւ օրհնե-
ցից զնա . եւ եղիցի յազգս . եւ թագաւո-
րք ազգաց ՚ի նմանէ եղիցին ։ * Եւ ն- 17
հաճ աբրահամ ՚ի վէր երեսաց իւրոց

եւ ծիծաղեցաւ . եւ խօսեցաւ ՚ի սրտի
իւրում՝ եւ ասէ ։ Եթէ հարիւր ամանց
որդի լինիցի՞ ։ եւ սարրա հիւանասնաց
ծնանիցի՞ ։ * Եւ ասէ աբրահամ ցԱ.Ճ ։ 18
Իսմայելս այս կեցցէ առաջի քո։ * Եւ 19
ասէ Ա.Ճ ցաբրահամ. այո՛ . || ահա սար || Ա պար.
բա կինն քո ծնցի քեզ որդի . եւ կոչես- 18.10.
ցես զանուն նորի իսահակ . եւ հաստա- եւ 21. 3.
տեցից զուխտ իմ ընդ նմին յուխտ յաւի-
տենական . եւ ընդ զաւակի նորին յետ
նորին ։ * Եւ վասն իսմայելի ահա լուայ 20
քեզ ։ եւ օրհնեցի զնա . եւ աճեցուցից
զնա . եւ բազմացուցից զնա յոյժ . եւ եր-
կոտասան ազգ ծնցի . եւ տացց զնա յազգ
մեծ ։ * Եւ զուխտ իմ հաստատեցից 21
ընդ իսահակայ , զոր ծնցի քեզ
սարրա ՚ի ժամանակի յայսմիկ՝ի միւ-
սում տարւոջ ։ * Եւ վախճանեաց 22
զխօսիլն ընդ նմա ։ եւ վերացաւ Ա.Ճ
յաբրահամէ ։ * Եւ եառ աբրահամ 23
զիսմայել զորդի իւր . եւ զամ՝ զընտօ-
ճինան իւր . եւ զամ՝ զարծաթագինս
իւր . եւ զամ՝ արու արանց տղք էին
՚ի տան աբրահամու . եւ թլփատեաց
զմնարմին անթլփատութեանն ՚ի ժա-
մանակի աւուրն այնորիկ . որպ խօսե- 24
ցաւ ընդ նմա Ա.Ճ ։ * Եւ աբրահամ
էր ամաց հիւնսուն եւ հինգ , ՚ի ժամա-
նակի յորում թլփատեաց զմնարմին
անթլփատութեան իւրոյ ։ * Եւ իս- 25
մայել որդի նորին երեքտասանեմեայ էր ,
յորժամ թլփատեաց զմնարմին ան-
թլփատութեան իւրոյ ։ * Ի ժամանա- 26
կի աւուրն այնորիկ թլփատեցաւ աբ
րահամ եւ իսմայել որդի նորա ։ * Եւ 27
ամ՝ արք տան նորա . եւ ընտօճինք եւ ար-
ծաթագինք . որք էին յազգաց օտա-
րաց , թլփատեաց զնոսա ։

ԺԸ։ ԺԲ։

Եւ երեւեցաւ նմա Ա.Ճ առ կաղ- 1
նեաւն մամբրէի . մինչ դեռ
նստեր առ դրունս խորանին իւրոյ ՚ի
միջօրէի ։ * || Ա.մբարձեալ զաչս իւր || Եբր.
եւ եռես . եւ ահա արք երիք կային ՚ի 13.2.
վերոյ քան զնա . եւ իբրեւ եռես . ընդ- 1. Պետ.
ԹԱագաւճ ընդ առաջ նոցա ՚ի դրանէ խո- 4.9.
րանին իւրոյ . եւ երկիր եպագ ՚իվերոյ || Ա պար.
երկրի ։ եւ ասէ ։ * Տէր եթէ գտի շնորհս 19.1.
առաջի քո . մի զանցաներ ՚ի ծառայէ Նոամ.
քումմէ ։ * Ա.յլ առիլ սակաւ մի ջուր . 12.10.
եւ լուասցեն զոտս ձեր . եւ զովասջիք
ընդ ծառալս ։ * Եւ առիլ հաց՝ եւ 5
կերիջիք . եւ ապա երթ իջիք զձանա-
պարհ ձեր ։ վասնզի զի դարձայք
առ ծառայ ձեր ։ եւ ասեն՝ այդպէս
արա . որպ ասացեր ։ * Եւ սպառեցաւ 6
աբրահամ՝ի խորանն առ սարրա . եւ
ասէ

ասէ ցնա . փութա՛ և թրեա՛ գրիւս երիս սղեր նահչոյ . և արա՛ նկանակս :
7 *Եւ յանդեաց ընթացաւ աբրահամ՝ և եհաւ որթ մի մատաղ և բարի : և ետ ցպատանին . և փութացոյց վաղ վաղակի հասուցանել : 8 * Եւ եհաւ կոդի և կաթն . և զորթն զոր հասոյց . և եդ առաջի նոցա և կերին : և նա կայր առաջի նոցա ընդ ծառոյն :

9 *Եւ ասեն ցնա . ուր է սարրա կին քո : Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ . ահա՛ 10 հանիկ ՚ի խորանն անդ է : *Եւ ասէ . դարձեալ եկից առ քեզ ՚ի ժամանակ
Ալէլ. կեաց յայսմիկ ՚ի սոյն աւուրս . Եւ ունէր 17.19. ցի որդի սարրա կին քո : և սարրա Ալայլ. ունկնդրեր առդրան խորանին՝ քանզի 21.1. յետոյ նմի կայր : 11 * Եւ աբրահամ և Հոմ. սարրա ծերացեալք էին . և անցեալք 9.9. զաւուրբք : և պակասեալէր ՚ի սար- 12 1.Պետ. բայէ լինիլ ՚ի կանանց օրինի : *Եւ 3.6. ծաղեաց սարրա ընդ միտս . և ասէ . որ ինչ ցայժմ ոչ եղև ինձ , արդ լի- նելոյ . և Տէր իմ ծերացեալ է : 13 * Եւ ասէ Տէր ցաբրահամ՝ զի՞ն զի ծիծաղե ցաւ սարրա ընդ միտս իւր՝ և ասէ . թէ արդարև ծնանիցիմ . զի ահա ես պա ռաւեալեմ : 14 * Ա՞ր թէ տկարանայցէ առ Ա՛Ի՛ բան : ՚ի ժամանակի կայս- միկ դարձայց առ քեզ ՚ի սոյն աւուրս . և եղիցի սարրայի որդի : 15 * Վախեաց սարրա . և ասէ թէ ոչ ծիծաղեցայ . քանզի երկեաւ . և ասէ . ոչ այդպէս է .

16 այլ ծիծաղեցար : * Եւ յարուցեալ անտի արանցն հայեցան ընդ երեսս սո դոմայեցւոցն և գոմորացւոցն . և աբրա համ երթայր ընդ նոս . յուղարկել զնոս : 17 *Եւ ասէ Տէր . մի թէ թաքուսցս ինչ իցէ յաբրահամ ծառայէ իմմէ . զոր 18 ինչ գործելոց եմ : * Ա՛յլ աբրահամ լինելով եղիցի յազգ մեծ և՛ ի բազում: ‖ և օրհնեսցին ՚ի նա ամ ազգք երկրի : ‖ Ալէլ. 12.3. 19 *Գիտեմ զի տեսցէ զորդիսն իւր և զտունն իւր յետ իւր . պահել զճանապարհս Տեառն և առ- նել զարդարութիւն և զիրաւունս : և Ալայլ. 22.17. ածցէ Տէր Ա՛Ա՛ ՚ի վերայ աբրահամու զամ զոր խոսեցաւ ընդ նմա : 20 * Եւ ասէ Տէր . աղաղակ սոդոմացւոց և գոմո- րացւոց յաձախեաց . և մեղք նոցա մե- 21 ծացան յոյժ : *Եւ արդ իջեալ տեսից . եթէ ըստ աղաղակին նոցա որ յիս հա- սանէ վճարիցեն . ապաթէ ոչ գիտ- 22 ացից : *Եւ դարձեալ արանցն ան- տի եկին ՚ի սոդոմ : և աբրահամ կայր առաջի Տեառն : 23 *Եւ մատուցեալ աբրա- համ ասէր . միթէ կորուսանիցես զար դարն ընդ ամպարշտին . և լինիցի ար- 24 դարն իբրև զամպարիշտն : * Եթէ իցեն յիսուն արդար ՚ի քաղաքի կորու սանիցես զնոսա . և ոչ ներիցես ամ տեղեացն վասն յիսուն արդարոցն եթէ իցեն ՚ինմա : *Հաւ լիցի քեզ առնել 25 զայն բան . սպանանել զարդարն ընդ ամպարշտի . և լինիցի արդարն իբրև զամպարիշտն : քաւ լիցի քեզ՝ որ դա տես զամ երկիր . մի՛ արասցես զայն դատաստան : 26 * Եւ ասէ Տէր . եթէ գտցի ՚ի սոդոմ յիսուն արդար ՚ի քա- ղաքի անդ , թողացուցից ամ տեղեացն 27 վասն նոցա : *Պատասխանի ետ աբրա- համ . և ասէ : այժմ սկսայ խոսիլ ընդ Տէն . քայց ես հող եմ՝ և մխիթ : 28 *Եթէ պակասիցին քան զյիսուն ար դար՝ հնդհւ չափ , կորուսանիցես մի հնդհցն զամ քաղաքն : և ասէ՝ ոչ կորուսից՝ եթէ գտցի անդ քառա- 29 սուն և հինգ : *Եւ յաւելեալ խոսիլ ընդ նմա՝ և ասէ . իսկ եթէ գտցի անդ քառասուն : և ասէ՝ ոչ կորուսից վի- 30 քառասնիցն : *Եւ ասէ՝ մի թէ իցէ ինչ Տէր եթէ խոսիցիմ . իսկ եթէ գտ- ցին անդ երեսուն : և ասէ . ոչ կո- րուսից՝ եթէ գտցի անդ երեսուն : 31 *Եւ ասէ . որովհետև կալայ խոսիլ ընդ Տէն : եթէ գտցի անդ քսան : և ասէ՝ ոչ կորուսից վասն քսանիցն : 32 *Եւ ասէ . միթէ իցէ ինչ Տէր . եթէ խոսեցայց և սիւս անգամ : եթէ գտանիցին անդ տասն : և ասէ . ոչ կո- րուսից վասն տասանցն : 33 *Եւ գնաց Տէր .

Տր . իբրեւ լռեաց 'ի խօսելոյ անտի
ընդ Աբրահամու : եւ Աբրահամ դար_
ձաւ 'ի տեղի իւր :

Գլ. ԺԹ.

Եւ եկին երկու հրեշտակքն 'ի սո_ 1
դոմ ընդ երեկս : եւ Ղովտ նստէր
|| Եբր. առ դրան Սոդոմացւոցն : || իբրեւ ետես
13.2. Ղովտ՝ յարեաւ ընդ առաջ նց . եւ երկիր
եպագ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր՝
եւ ասէ : * Ահաւասիկ եմ տեարք : ե_ 2
կայք 'ի տուն ծառայի ձերոյ՝ հանգե
րուք . եւ լուացից զոտս ձեր . եւ կան_
խեալ ընդ առաւօտս երթիջիք զճա_
նապարհ ձեր : եւ ասեն ոչ . այլ 'ի հրա_
պարակի աստ ագցուք : * Եւ բռնա 3
դատեաց զնոսա յոյժ . եւ խոտորեցան
առ նա . եւ մտին 'ի տուն նր : եւ արար
նց ընթրիս . եւ բաղարջ եփեաց նոցա՝
եւ կերին : * Մինչեւ 'ի քուն մտեալ էր 4
նոցա . եւ արք քաղաքին Սոդոմացւոց
պատեցին զտունն յերիտասարդաց
մինչեւ ցծերս . ամենայն ժողովուրդն
'ի միասին : * Եւ կոչէին արտաքս զՂովտ . 5
եւ ասէին ցնա . ուր են արքն որք մտին
առ քեզ գիշերի . ած զնս առ մեզ զի
գիտասցուք զնս : * Եւ ել առ նոսա 6
Ղովտ արտաքոյ դրանն . եւ զդուռն
ձգեաց զկնի իւր : * Եւ ասէ ցնոսա : 7
քաւ լիցի ձեզ եղբարք : մի գործէք
զայդ չարիս : * Են իմ երկու դստերք . 8
որք զայր ոչ գիտեն . հանից զնս առ
ձեզ . եւ արարէք ընդ նոսա , որպէս հա_
ճոյ իցէ ձեզ . բայց միայն արանցդ
այդոցիկ մի ինչ մեղս առնիցէք . որով_
հետեւ մտին ընդ յարկաւ գերանաց
իմոց : * Եւ ասեն . 'ի բաց կաց : մտեր 9
բնակել պանդխտութբ . միթէ եւ
դատաւորն եւս դատել այժմ եւ զքեզ
եւս չարչարեսցուք առաւել քան զնս :
|| 2.Պետ. եւ || բռնադատէին զայրն զՂովտ յոյժ .
2. 8. եւ մերձ էին զդուռն խորտակել :
* Եւ ձգեալ արանցն զձեռս իւրեանց 10
կորզեցին յինքեանս զՂովտ 'ի տուն
անդր . եւ զդուրս տանն փակեցին :
* Եւ զարսն որք առ դուրս տանն 11
|| Իմաս. կային || հարին կուրութբ . 'ի փոքուէ
19.16. մինչեւ ցմեծն . եւ լքան խնդրել զդ_
ուրսն : * Եւ ասեն արքն ցՂովտ : է որ 12
քո աստ փեսայ կամ որդիք կամ դըս_
տերք , կամ այլոք՝ որ քո իցէ 'ի քաղաքի
աստ . հան զնոսա 'ի տեղւոջէ յայսմա_
նէ : * Զի կործանելոց եմք մեք զքա_ 13
ղաքս զայս : զի բարձրացաւ աղաղակ
սոցա առաջի Տն . եւ առաքեաց զմեզ
Տր սատակել զսա : * Ել Ղովտ , եւ խօ_ 14
սեցաւ ընդ փեսայս իւր . որք առնլոց
էին զդստերս նր . եւ ասէ . արիք՝ եւ

ելէք 'ի տեղւոջէ աստի յայսմանէ . զի
սատակէ Տէր զքաղաքս : եւ թուէր
ծաղր առնել յաչս փեսայից իւրոց :
15 * Եւ իբրեւ եղեւ առաւօտ . փութա_
ցուցանէին հրեշտակքն զՂովտ՝ եւ ա_
սէին . արի առ զկին քո եւ զերկուս
դստերս քո . զոր ունիս . եւ ել աստի
զի մի եւ դու կորնչիցիս ընդ անօրէ_
16 նութիս քաղաքիդ : * Եւ նոքա խռո_
վեցան եւ կալան հրեշտակքն զձեռա_
նէ նր . եւ զձեռանէ կնոջ նորա . եւ զձե
ռանէ երկուց դստերաց նորա . զի
խնայեաց Տր 'ի նա : || եւ հանին զնա . եւ || Իմաս.
17 եդին արտաքոյ քաղաքին : * Եւ եղեւ 10.6.
իբրեւ հանին զնոսա արտաքս , ասեն՝
ապրեցո՛ զանձն քո . մի դառնայցես
յետս . եւ մի կայցես յամ՝ կողմանս աշ_
խարհիդ . զերծիր 'ի լեառն . գուցէ
18 ընդ նմ ըմբռնիցիս : * Եւ ասէ Ղովտ
19 ցնս . աղաչեմ տեարք իմ : * Քանզի ե_
տե եգիտ ծառայ քո ողորմութի ա_
ռաջի քո . եւ մեծ արարեր զարդարու_
թի քո . զոր առնես յիս ապրել անձին
իմոյ . եւ արդ ես ոչ կարեմ զերծանել
'ի լեառն . գուցէ հասանիցեն ինձ չա_
20 րիք՝ եւ մեռանիցիմ : * Ահա քաղաքս
այս մերձ է անկանել 'ի նա . որ է փոք_
րիկ . անդ ապրեցայց . եւ չէ՞ փոքր . եւ
21 կեցցէ անձն իմ վն քո : * Եւ ասէ ցնա՝
ահաւասիկ արարի մեծարանս երե_
սաց քոց . եւ 'ի բանիդ յայդմիկ չկործա_
նել զքաղաքն . վն որոյ խօսեցար :
22 * || Եւ արդ փութա՛ զերծանել 'ի նա . || Իմաս.
զի ոչ կարեմ առնել իրս ինչ մինչեւ 10.6.
անկանիցիս անդր : վն այնորիկ կո_
չեաց զանունն քաղաքին այնորիկ սե_
23 գոր : * Արեգակն ծագեաց յերկիր .
24 եւ Ղովտ եմուտ 'ի Սեգոր : * || Եւ Տէր || 2.Օրէ.
տեղաց 'ի Սոդոմ եւ 'ի Գոմոր ծծումբ 29.23.
25 եւ հուր 'ի Տէ յերկնից : * Եւ կործա_ Եսայ.
նեաց զքաղաքսն զայնոսիկ . եւ զամ 13.19.
կողմանսն . եւ զամ բնակիչս քաղա_ Երեմ.
26 քացն . եւ զամ բոյս երկրին : * || Եւ 50.40.
դարձաւ կինն զկնի յետս . եւ եղեւ Եզեկ.
27 արձան աղի : * || Եւ կանխեաց Աբրա_ 16.49.
համ ընդ առաւօտն 'ի տեղին ուր Ովսէ.
28 կայր առաջի Տն : * Եւ հայեցաւ յե_ 11.8.
րեսս Սոդոմացւոց եւ Գոմորացւոց . եւ Ամով.
յամ երեսս երկրի գաւառին . եւ ետես՝ 4.11.
եւ ահա ելանէր բոց երկրին իբրեւ Ղուկ.
29 մրրիկ հնոցի : * Եւ եղեւ 'ի սատակել 17.28.
Տն զամ զքաղաքս շուրջ զբնակութբն . Յուդայ
յիշեաց Ած զԱբրահամ . եւ հան ար 1. 7.
ձակեաց զՂովտ 'ի միջոյ կործանմանն . || Ղուկ.
'ի կործանել Տն զքաղաքսն յորս բնա 17.32.
30 կեալ էր 'ի նոսա Ղովտ : * Եւ ել Ղովտ 'ի || Սէր.
Սեգովրայ . եւ նստէր 'ի լերին . եւ եր_ 18.1.
կոքին դստերք նր ընդ նմա . քանզի
երկեաւ

եր կեաւ բնակիլ ՚ի սեգօր ։ և բնա-
ցան կեաց յայրն անդ ինքն և երկոքեան դստերք նորա ընդ նմա ։ * Եւ ասէ 31
երէց ն ցկրտսերն ։ Հայր մեր ծեր ա-
ցեալ է ։ և չիք ոք յերկրի , որ մտա-
նիցէ առ մեզ ։ ոյզ օրէնս ամենայն երկրի ։
* Եկ՝ և արբուցո՛ւք հօր մերում գի 32
նի ։ և ննջեսցո՛ւք ընդ նմա ։ և յարու-
ցուք ՚ի հօրէ մերմէ զաւակ ։ * Եւ 33
արբուցին հօրն իւրեանց գինի ՚ի գի-
շերին յայնմիկ և եմուտ երէցն ննջեաց
ընդ հօրն իւրում ։ զի չէր զայնմ ոչ
գիտեր ՚ի ննջելն նորա և ՚ի յառնել ։
* Եւ եղև ՚ի վաղիւ անդր ։ ասէ երէցն 34
ցկրտսերն ։ ահա ննջեցի ես երեկ ընդ
հօր իմում ։ արբուցո՛ւք նմա գինի և
՚ի գիշերիս յայսմիկ ։ և մո՛ւտ ննջեա՛
ընդ նմա ։ և յարուսցո՛ւք զաւակ ՚ի
հօրէ մերմէ ։ * Եւ արբուցին և յայնմ 35
գիշերի գինի հօրն իւրեանց ։ և եմուտ
կրտսերն ննջեաց ընդ հօրն իւրում ։
և ոչ գիտեր ՚ի ննջելն նո՛ր և ՚ի յառնել ։
* Եւ յղացան երկոքին դստերքն ղոտ 36
տայ ՚ի հօրէ իւրեանց ։ * Եւ ծնաւ 37
երէցն որդի ։ և կոչեաց զանուն նորա
Մոաբ ։ ասէ , ՚ի հօրէ իմմէ ։ նա է հայր
Մոաբացւոց մինչև յայսօր ժամա-
նակի ։ * Ընտա և կրտսերն որդի և 38
կոչեաց զանուն նո՛ր Ամմոն ։ ասէ , որդի
ազգի իմոյ ։ նա է հայր Ամմոնացւոց
մինչև յայսօր ժամանակի ։

ԳԼ ։ Ի ։

Եւ Աբրահամ չուեաց անտի աբրահամ յեր- 1
կիրն հարաւոյ և բնակեցաւ ընդ
կադէս և ընդ սուր ։ և պանդխտեցաւ
՚ի գերարայ ։ * Եւ ասաց աբրահամ 2
վա՛ սարրայի կնոջն իւրոյ , թէ քոյր
իմ է ։ և առաքեաց աբիմելէք արքայ
գերերացւոց , և էառ զսարրա ։ * Եւ 3
եկն Ա՛Ծ առ աբիմելէք ՚ի տեսլեան
գիշերոյ ։ և ասէ՝ ահա մեռանիս վա՛
կնոջդ՝ զոր առեր զի կին առնակին է ։
* Եւայց աբիմելէք ո՛չ մերձեցաւ ՚ի 4
նա ։ և ասէ ։ Տէր , զազգ մի զանդէտ և
զարդար կորուսանիցես ։ * Ո՛չ ապա- 5
քէն նա ասաց ցիս քոյր իմ է ։ և սա ա-
ռաց ցիս եղբայր իմ է ։ և ես սրբութիւ
սրտի և արդարութիւ ձեռաց արարի
զայս ։ * Եւ ասէ ցնա Ա՛Ծ ՚ի տեսլեանն 6
ես գիտացի զի սրբութիւ սրտի արա-
րեր դու զայդ և խնայեցի ես ՚ի քէզ ,
չմեղանչել քեզ ՚ի յիս ։ վա՛ ոյնպէս ոչ
եթող թոյլ քեզ մերձենալ ՚ի գա ։
* Եւայց արձակեա զկինդ քոյր իւր՝ 7
զի պէր մարգարէ է ։ և աղօթս
վա՛ քո ։ և կեսցես ։ ապաթէ ոչ առցես ,
գիտեա զի մեռանիս դու և ամենայն ինչ

8 քոյ ։ * Եւ կանխեաց աբիմելէք ընդ-
առաւօտն և կոչեաց զամենայն ծա-
ռայս իւր ։ և խօսեցաւ զամենայն զայս-
սիկ յականջս նոցա ։ և զահի հարան
9 ամենայն մարդիկն յոտ ։ * Եւ կոչեաց ա-
բիմելէք զաբրահամ ։ և ասէ ցնա ։
զինչ գործեցեր դու զայդ ընդ մեզ ։
միթէ մեղաք ինչ քեզ՝ զի ածեր ՚ի վե՛ր
իմ և ՚ի վերայ թագաւորութե՛ն իմոյ
մեղս մեծամեծս ։ գործ՝ զոր ոչ ա-
10 գործէ , գործեցեր ընդիս ։ * Եւ ասէ
աբիմելէք ցաբրահամ ։ զինչ տեսեալ
11 արարեր զամենայդ զայդ ։ * Եւ ասէ աբ-
րահամ ։ զի ասացի ես թէ գուցէ ո՛չ
գուցէ Ա՛Ծպաշտութի՛ւն ՚ի տեղւոջս
յայսմիկ ։ և զիս սպանանիցեն վասն
12 կնոջդ իմոյ ։ * Եւայց ‖ արդարև՝ քոյր ‖ Վ եր-
իմ է ՚ի հօրէ և ո՛չ ՚ի մօրէ ։ և եղև ինձ 12.13.
13 կին ։ * Եւ եղև յորժամ եհան զիս
Ա՛Ծ ՚ի տանէ հօր իմոյ ։ և ես ասացի
ցդա ։ զայս արդարութի՛ւն արասցես
ընդիս ։ յամէ տեղիս ուր և երթիցուք ,
ասասջիր զինէն եթէ եղբայր իմ է ։
14 * Եւ ‖ եառ աբիմելէք հազար ա- ‖ Վ այր-
ոխս և արջառս և ոչխար , ծառայս և 21.23.
աղախնայս , և եառ աբրահամու ։ և եառ
15 ցնա զսարա զկին իւր ։ * Եւ ասէ ա-
բիմելէք ցաբրահամ ։ ահաւադիկ
երկիրդ իմ առաջի քո ։ ուր հաճոյ իցէ
16 քեզ բնակեաց ։ * Եւ ցսարրայ ասէ ։
ահա եառ հազար սատեր եղբօր քումմ ։
այն եղիցի քեզ ՚ի պատիւ երեսաց քոց ։
և առ կանանց որք ընդ քեզ են ։ և
17 զամ արդար խօսեցաւ ։ * Եւ եկաց յա-
ղօթս աբրահամ առ Ա՛Ծ ։ և բժշկեաց
զաբիմելէք և զկին նո՛ր և զաղախնայս
18 նորա , և ծնանէին ։ * Ո՛չ փակելով
փակեաց Տէր արտաքուստ զամ ար-
դանտ ՚ի տան աբիմելէքայ ։ վա՛ սար-
բայի կնոջ աբրահամու ։

ԳԼ ։ Ի՛ ։

1 Եւ Տէր յայց եղ սարրայի ‖ որպէս և ‖ Վ եր-
ասաց ։ և արար Տէր սարրայի՝ ոյն 17. 19։
2 և խօսեցաւ ։ * Եւ յղացաւ ‖ և ծնաւ և 18.10
սարրա աբրահամու որդի ծերութե՛ն ։ ‖ Գաղա-
ըստ ժամանակին որպէս և խօսեցաւ 4.23.
3 ընդ նմա Ա՛Ծ ։ * Եւ կոչեաց աբրա- Լեր.
համ զանուն որդւոյ իւրոյ , զոր ծնաւ 11.11.
4 նմա սարրա իսահակ ։ * Եւ թլփա- Գործ.
տեաց աբրահամ զիսահակ զորդի իւր 7. 8.
յաւուր ութերորդի , որպէս և պատ- ‖ Վ եր-
5 ուիրեաց նմա Տէր Ա՛Ծ ։ * Եւ ‖ աբրա- 17.10.
համ հարիւրամեան էր յորժամ եղև Գործ.
6 նմա իսահակ որդի իւր ։ * Եւ ասէ 7. 8.
սառա ։ ծաղր արար զիս Ա՛Ծ ։ զի որ ‖ Ա՛սա.
7 և լսիցէ ուրախ լինի ընդիս ։ * Եւ 1. 2.
ասէ ։ ով պատմեսցէ աբրահամու և-

թէ մտացանէ զմանուկ սառա . զի
ծնայ որդի ի ծերութեան իմում : * Եւ 8
աճեաց մանուկն . և հատուցաւ ի
սեղան . և արար աբրահամ ուրախու
թիւն մեծ . յաւուր յորում հատուցաւ
ի սեղան իսահակ որդի նր : * Եւ տե- 9
սեալ սառայն զորդին ագարայ եգիպ
տացւոյ , որ եղև աբրահամու , զի
խաղայր ընդ իսահակայ որդւոյ իւր-
||Գաղատ. ումն : և ասէ ցաբրահամ : * || Ի բամ 10
4.30. հան զաղախինդ և զորդի դորա . զի մի
Ընդառաջ. ժառանգեսցէ որդի աղախնոյդ ընդ
30.23. որդւոյ իմում իսահակայ : * Եւ խիստ 11
թոուէեցաւ բանն առաջի աբրահամու
վասն որդւոյ նորա : * Եւ ասէ Ա՛ծ 12
ցաբրահամ . մի՛ լինի խիստ թոուէեցի
առաջի քո վասն մանկանն և վասն
աղախնոյն . զամ՛ որ զինչ ասիցէ քեզ
|| Հոմ. սարրայ՝ լո՛ւր ձայնի նորա . զի || իսա-
9. 7. հակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ : * Եւդայց 13
Ընդառ. զորդի աղախնոյն արարից յազգ մեծ .
11.18. զի սերմն քո է : * Յարեաւ աբրահամ 14
ընդ առաւօտն . և էառ հաց և ափիկ
ջրոյ . և ետ յագադար . և եդ յուս նորա
զմանուկն . և արձակեաց զնա : և եր-
թեալ մոլորեալ շրջէր յանապատի
անդ առ ջրհորովն երզման : * Եւ 15
Եղծա. նստաւեալ ջուր ի ափկէ անտի . և ըմ-
պէից զմանուկն ի ներքոյ միոյ եղևին
ծառոյ : * Եւ երթեալ նստաւ յան- 16
դիման նորա ի բացէ երբև վաստա-
նաւ : զի ասէր՝ թէ ոչ տեսից զմահ
որդւոյն իմոյ . և նստեալ յանդիման
նորա : ձայն բարձեալ մանկանն լայր :
* Եւ լուաւ Ա՛ծ ձայնի մանկանն , ի 17
տեղւոջէն ուր էր : և կոչեաց հրեշտակ
Ա՛ծ զագար յերկնից՝ և ասէ ցնա .
զի՞նչ է այդագար . մի՛ երկնչիր . զի
լուաւ Ա՛ծ ձայնի որդւոյդ՝ ի տեղւոջ
ջէ անտի ուր է : * Երի՛ առ զմանուկն 18
քո . և զօրացո՛ զնա ձեռամբ . զի յազգ
մեծ արարից զնա : * Եւ եբաց Ա՛ծ 19
զաչս նորա . և ետես ջրհոր ջրոյ կեն-
դանւոյ . և չոգաւ եվից զտիկն ջրոյն
և արբոյց մանկանն . և էր Ա՛ծ ընդ
Ցաւա. մանկանն : * Եւ աճեաց և եղև աղեղ 20
նետող : * Եւ բնակեր յանապատին 21
փառանաւ . և էառ նմա մայրն նորա
կին յերկրէն եգիպտացւոյ : * Եւ 22
եղև ի ժամանակի յայմմիկ . խօսե-
ցաւ աբիմելէք և ոբզոզաթ առաձար-
պետ նորա . և փիքօղ սպարապետ զօ-
րաց նորա . և ասէ ցաբրահամ : Ա՛ծ
ընդ քեզ է յամենայնի զինչ և գոր-
ծես : * Եւդդ երդումն ինձ յԱ՛ծ եմե- 23
զանելոյ ինձ և մի զաւակիւ իմում . և
Եբր. անուանի իմոյ : այլ ըստ արդարու-
20.13. թեանն || զոր արարի ընդ քեզ՝ արա-

ցես ընդիս . և երկրիս յորում բնա-
24 կեալ ես ի նմա : * Եւ ասէ աբրա-
25 համ . ես երդնում : * Եւ յանդիմա-
նեաց աբրահամ զաբիմելէք , վասն
ջրհորոյն ջուց զոր հանին ծառայքն
26 աբիմելէքայ : * Եւ ասէ ցնա աբի-
մելէք . ոչ դիտացի ո՛ արար զայն իր
և դու ոչ պատմեցեր ինձ . և ի՛ս՛չ էր
27 լուեալ՝ բայց այսօր : * Եւ էառ աբ-
րահամ արջառս և ոչխարս՝ և ետ ա-
բիմելէքայ . և եդին երկոքեան ուխտ
28 ընդ միմեանս : * Եւ կացոյց աբրա-
համ եօթն որոջ ոչխարաց միայն :
29 * Եւ ասէ աբիմելէք ցաբրահամ .
զինչ են այս եօթն որոջք ոչխարացդ,
30 զորս կայուցեր միայն : * Եւ ասէ՝
զայդ եօթն որոջս առցես յինէն , զի
եղիցին ինձ՝ ի վկայութիւն, թէ ես փո-
31 րեցի զ ջրհորդ զայդ : * Վ՚ ա՛յնորիկ
անուանեաց զանուն տեղւոյն այնո-
32 րիկ ջրհոր երդմանն : * Օ՛ի անդ երդ
ուան երկոքեան միմեանց : և անդ ե-
ղեն ուխտ . առ ջրհորովն երդմանն :
յարեաւ աբիմելէք . և ոբզոզաթ առա-
Ձարապետ նորին . և փիքօղ սպարապետ
զօրաց նր . և դարձան անդրէն յեր-
33 կիրն փղշտացւոց : * Եւ տնկեաց աբ-
րահամ առուկ առ ջրհորովն երզմանն.
և կարդաց անդ զանուն Տ՚ն Ա՛ծ յաւի-
34 տենական : * Եւ պանդխտեցաւ աբ-
րահամ յերկրին փղշտացւոց աւուրս
բազումս :

ԳԼ : ԻՌ :

1 Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ :
|| փորձեաց Ա՛ծ զաբրահամ՝ և || Յոար
ասէ ցնա . աբրահամ : աբրահամ : և 8.22.
2 նա ասէ ահաւասիկ եմ : * Եւ ասէ ցնա . Ընդա
առ դու զորդիդ քո զսիրելի . զոր սի- 11.17.
րեցեր զիսահակ . և գնա դու յերկիրն
բարձր . և հանցես զդա անդ յորդա-
կեզ՝ ի վերայ միոյ լերանցն՝ յորոյ ա-
3 ցցից քեզ : * Եւ յարեաւ աբրահամ
ընդ առաւօտն , հասեուեաց զէշ իւր :
և էառ ընդ իւր երկուս ծառայս : և
զիսահակ զորդի իւր : և պատառեաց
փայտս յողջակէզ՝ յարեաւ և գնաց : և
եկին ի տեղին . զոր ասացն Ա՛ծ :
4 * Եւ յաւուրն երրորդի հասեալ աբ
րահամ զաչս իւր . և ետես զտեղին՝ ի
5 հեռաստանէ : * Եւ ասէ աբրահամ
ցսպասաւսն իւրոնատարսն դուք այդր
հանդերձ էշովդ . և ես և պատանեակս
երթիցուք մինչև ցանդր , և երկիր
պագցուք . և դարձցուք առ ձեզ :
6 * Եւ էառ աբրահամ զփայտս ողջա
կիզին . և եդ՝ ի վերայ իսահակայ որդ
ւոյ իւրոյ . և էառ՝ ի ձեռն զհուրն և
զսուր .

զտուր . և գնացին երկոքեան ՚ի միա-
սին : * Եւ ասէ իսահակ յաբրահամ 7
ցհայր իւր . հայր : և նա ասէ . ահա ե՛ս
որդեակ : և նա ասէ՝ ահա հուր՝ և
ահա փայտ . ո՞ւր է ոչխար յողջակէզ :
* Եւ նա ասէ . Ա՛ստ տեսցէ իւր ոչ- 8
խար յողջակէզ որդեակ : գնացին եր-
կոքեան ՚ի միասին : * Եւ եկին ՚ի տե- 9
ղին. զոր ասաց նմա Ա՛ստ. անդ շինեաց
սեղան աբրահամ. և եդ՚ իվ՚ի զփայտսն
և կապեաց զիսահակ զորդի իւր . և
եդ զնա ՚ի սեղանն ՚ի վերայ փայտին :

Յակոբ. 2.21. * Եւ ձգեաց աբրահամ զձեռն առ- 10
նուլ զտուրն և զնուլ զորդի իւր :
* Եւ կոչեաց զնա հրեշտակ Տ՚ն յերկ- 11
նից՝ և ասէ . աբրահամ՝ աբրահամ. և
նա ասէ ցնա. ահաւասիկ եմ : * Եւ ասէ . 12
մի՛ միաւ ձեռն քո ՚ի պատանեակդ . և
մի՛ ինչ առներ դմա. զի այժմ գիտացի
թէ երկիւղած ես դու Ա՛ստ . և ոչ
խնայեցեր յորդի քո սիրելի վասն իմ :
* Համբարձ աբրահամ զաչս իւր և 13
եռես . և ահա խոյ մի կախեալ կայր
զծառոյն սաբեկայ զեղջերայեւ գնաց
աբրահամ և եառ զնոյն. և եհան զնա
յողջակէզ փոխանակ իսահակայ որդ-
ւոյ իւրոյ : * Եւ կոչեաց աբրահամ 14
զանուն տեղւոյն այնորիկ Տ՚ն եռես .
զի ասիցեն ցայսօր ՚ի լերինն յայնմիկ
Տ՚ն երևեցաւ : * Եւ կոչեաց հրեշտակ 15
Տ՚ն զաբրահամ երկիցս անգամ յերկ
նից՝ և ասէ : * Յանձն իմ երդուայ՝ 16

ասէ Տ՚ն . փոխանակ զի արարեր դու զբանդ զայդ . և ոչ խնայեցեր յոր- 17
դիդ քո սիրելի վասն իմ . այո՛ :
* Օրհնելով օրհնեցից զքեզ. և բազ- 17
մացուցանելով բազմացուցից զսեր-
մակ քո իբրև զաստեղս երկնից և բազ-
մութիւն . և իբրև զաւազ առափն ծո-
վու . և ժառանգեսցէ զսերմակ քո
զբաղաքս հակառակորդաց իւրոց :
* Եւ 18 օրհնեսցին ՚ի զաւակի քում
ամենայն ազգք երկրի . փոխանակ զի
լուար ձայնի իմում : * Դարձաւ աբ- 19
րահամ առ պատանեսն իւր . և յարու-
ցեալ գնացին ՚ի միասին ՚ի ջրհորն
երդմանն . և բնակեաց աբրահամ առ
ջրհորին երդմանն : * Եւ եղև յետ բա- 20
նից այսոցիկ . պատմեցաւ աբրահա-
մու , թէ ահա ծնաւ մելքայ որդիս
նաքովրայ եղբօր քումի : * Օսիլքս 21
զանդրանիկն նորա . և զբաւ զեղբայր
նորա . և զհամունէլ հայր ասորւոց :
* Եւ զքաշադ . և զասաւ . և զփաղ- 22
դաս . և զյեդլաֆ . և զթաւէլ :
* Եւ բաթուէլ ծնաւ զրեբեկայ . 23
ութ սոքա՝ զորս ծնաւ մելքա նաքով
րայ եղբօրն աբրահամու : * Եւ հարճն 24
նորին որոյ էր անուն ռեումայ , ծնաւ
և նա զտաբեկ . և զգաամ . և զտոքաս .
և զմոկքայ :

ԳԼՒԽ ԻԳ.

1 Եւ եղեն կեանք սարրայի հարիւր
2 և քսան և եօթն ամ : * Եւ մե-
ռաւ սարրայ ՚ի քաղաքի արբոկայ ՚ի
ձորն . այսինքն է քեբրոնն յերկրին
քանանացւոց : և եկն աբրահամ կո-
3 ծել զսարրայ՝ և սուգ առնուլ : * Եւ
յարեաւ աբրահամ ՚ի մեռելոյ անտի
իւրմէ, և խօսեցաւ ընդ որդիս քեթայ՝
4 և ասէ : * Պանդուխտ և նժդեհ եմ
ես ՚ի միջի ձերում : արդ՝ տուք ինձ
տապարձած գերեզմանի ընդ ձեզ . և
5 թաղեցից զմեռելդ իմ : * Պատաս-
խանի եառնուն որդիքն քեթայ աբրահա
6 մու՝ և ասեն . * Լսեմք դիր մեզ Տ՚ն .
թագաւոր Ա՛ստ ես ՚ի միջի մերում .
յընտիր շիրմանց մերոց թաղեա զմե-
ռելդ քո . զի ոչք ՚ի մէնջ արգելուս
7 ՚ի քէն զշիրիմն : * Յարեաւ աբրա-
համ և երկիր եղապ ժողովրդեանն
8 երկրին որդւոցն քեթայ : * Եւ խօսե-
ցաւ ընդ նոսա աբրահամ՝ և ասէ .
եթէ յօժարիցիք ՚ի մտի ձերում թա-
ղել զմեռելդ յերեսաց իմոց, լուիք
դիք ինձ . և խօսեցարուք վասն իմ
9 ընդ եփրոնայ որդւոյ սահառայ : * Եւ
տացէ ինձ զայրն կրկին . որ է ՚ի վե-
ճակի տապարակին իւրոյ՝ արծաթով ,

Աղէ. 104.9. Սերտ. 44.21. 1.Պետ. 2.52. Ա ոտն. 1.73. Ա Եբրայ. 6.13. Ա եբ. 12.3: Եւ 18.18. Ա այր. 26.4. Սերտ. 44.25. Ա Տրթ. 3.25.

որչափ և արժան իցէ. տացէ զնա ինձ
'ի միջի ձերում 'ի ստացուած բնա_
կաց։ *Եւ եփրոն նստէր 'ի մէջ որդ_ 10
ւոցն քետայ։ Պատասխանի ետ եփրոն
քետացի աբրահամու՝ և ասէ լուիլու
որդւոցն քետայ. և ամենեցուն որք
մտանէին ընդ դուռն քաղաքին նր։
*Եւ ասէ. լե՛ր դարձ տէր. և ունկն 11
դիր ինձ։ զագարակն ետու քեզ։ և
զայրն որ 'ի նմա տաց քեզ։ առաջի ամ
քաղաքակցաց իմոց ետու քեզ. թա_
ղեա՛ զմեռեալն քո։ *Եւ երկիրեպագ 12
աբրահամ առաջի ժողովրդեան երկ
րին։ *Եւ խօսեցաւ ընդ եփրոնի յա_ 13
կանջս ժողովրդեան երկրին. և ասէ։
որովհետև անսացեր ինձ, ունկն դիր
ինձ։ տաց քեզ արծաթ ընդ ագարա_
կին. առ յինէն. և թաղեցից անդր
զմեռեալն։ *Պատասխանի ետ եփրոն 14
աբրահամու՝ և ասէ ցնա։ *Ոչ տէր 15
իմ. լուա՛յ թէ գետինն չորեքհարիւր
սատերի արծաթոյ է. ընդ իս և ընդ
քեզ զինչ է այն։ բայց դու թաղեա՛
զմեռեալն քո։ *Եւ իբրև լուաւ աբ_ 16
‖ Ա. այր. 25.10. րահամ յեփրոնէ. ‖ կշռեաց աբրա_
համ զարծաթն եփրոնի, զոր խօսե_
ցաւ յականջս որդւոցն քետայ, չորեք
հարիւր սատեր արծաթոյ ընտրոյ վա
ճառականաց։ *Եւ հաստատեցաւ 17
ագարակն եփրոնի, որ է առ կրկնով
այրիւն յանդիման մամբրէի. ագա_
րակն և այրն, որ է 'ի նմա. և ամենայն
ծառատունկ, որ էր յագարակի անդ,
շուրջ յամենայն սահմանս նորա։
*Ի ստացուածս աբրահամու առաջի 18
որդւոցն քետայ. և որք մտանէին ընդ
դուռն քաղաքին նորա։ *Եւ յետ այ_ 19
նորիկ թաղեաց աբրահամ զսառայ
զկին իւր 'ի կրկնում այրի ագարակին.
որ է յանդիման մամբրէի. այն է քեփ
րոն, յերկրին քանանացւոց։ *Եւ 20
հաստատեցաւ ագարակն և այրն, որ
է 'ի նմա՝ աբրահամու. 'ի ստացուածս
շիրմաց յորդւոյն քետայ։

ԳԼ: ԻԴ։

Եւ աբրահամ էր ծերացեալ և 1
անցեալ զաւուրբք։ և Տր օրհ_
նեաց զաբրահամ ամենայնիւ։ *Եւ 2
ասէ աբրահամ՝ ցծառայն իւր ցերէց
տան իւրոյ, ցիշխան ամենայն ընչից
‖ Ա. այր. 47.29. նորա. ‖ դիր զձեռն քո ընդ երանօք
իմօք։ *Եւ երդմնեցուցից զքեզ 'ի 3
Տր, յԱ.Ծ երկնից. և յԱ.Ծ երկրի. զի
մի առցես կին որդւոյ իմում իսահա_
կայ 'ի դստերաց քանանացւոց. յորոց
միջի ես բնակեալս եմ։ *Այլ յեր_ 4
կիրն իմ ուստի ելեալեմ երթիցես.
և 'ի տուն իմ. և առցես դու անտի կին
5 որդւոյ իմում իսահակայ։ *Ասէ ցնա
ծառայն։ գուցէ կինն ոչ կամիցի գալ
ընդ իս յերկիրս յայս. դարձուցանե_
լով դարձուցից զորդի քո յերկիրն
6 ուստի ելեր։ *Եւ ասէ աբրահամ.
զգո՛յշ լեր. մի՛ դարձուցանիցես զորդի
7 իմ անդր։ *Տր Ա.Ծ երկնից, և Ա.Ծ
երկրի, որ էառ զիս 'ի տանէ հօր իմոյ,
և յերկրէն ուստի ծնեալէի, որ խօսե_
ցաւ ընդ իս՝ և երդուաւ ինձ, և ասէ.
‖ զաւակի քում տաց զերկիրդ զայդ, ‖ Ա. էր 12.7. և
նա առաքեսցէ զհրեշտակ իւր առաջի 13. 15. և 15.18
քո. և առցես անտի կին որդւոյ իմում
8 իսահակայ։ *Ապա թէ ոչ կամիցի
կինն գալ ընդ քեզ յերկիրս այս, քաւ ‖ Ա. այր. 26.3.
եալ լիջիր դու յերդմնէդ յայդմա_
նէ։ բայց միայն զորդեակ իմ մի՛ դար_
9 ձուցանիցես անդր։ *Եւ եդ ծառայն
աբրահամու զձեռն իւր ընդ երանօք
տեառն իւրոյ՝ և երդուաւ նմա վասն
10 բանիս այսորիկ։ *Եւ էառ ծառայն
տասն ուղտ յուղտուց տեառն իւրոյ՝
և գնաց։ և յամ բարութենց Տն իւրոյ
ընդ իւր։ և յարեաւ և գնաց 'ի միջա_
11 գետս 'ի քաղաք նաքովրայ։ *Եւ նստոյց
զուղտսն արտաքոյ քաղաքին. առ ջր_
հորոյ ջրոյն ընդ երեկս յորժամ ջրուորն
12 ելանէր. և ասէ։ *Տէր Ա.Ծ Տեառն
իմոյ աբրահամու, յաջողեա՛ առաջի
իմ այսօր։ և արա՛ ողորմութիւն ընդ Տն
13 իմում աբրահամու։ *Ահաւասիկ ես
կամ 'ի վերայ աղբեր ջրոյս. և դստերք
բնակչաց քաղաքիս ելանեն հանել
14 ջուր։ *Եւ եղիցի կոյս մի որում ես
ասացից, թէ խոնարհեցո՛ զսափորդ
քո զի արբից, և ասասցէ ցիս՝ արբ. և
ուղտուցդ քոց ես արբուցից, մինչև
դադարեսցեն յըմպելոյ, զայն պատ_
րաստեցեր ծառայի քում իսահակայ.
և այնու գիտացից եթէ արարեր ողոր
մութի՛ւն տեառն իմում աբրահամու։
15 *Եւ եղև մինչչև կատարեալ էր նր
զխօսսն 'ի մտի իւրում։ և ահա ռեբե
կա եկն ել. որ ծնեալն էր բաթուէլի
որդւոյ մելքայ. կնոջ նաքովրայ եղբօր
աբրահամու։ և ունէր սափոր յուս
16 իւր։ *Եւ էր կոյսն գեղեցիկ երեսօք
յոյժ։ կոյս՝ զոր այր ոչ գիտէր։ էջ
յաղբիւրն. և ելից զսափորն իւր՝ և
17 ել։ *Ընթացաւ ծառայն ընդ առաջ
նորա՝ և ասէ։ արբո՛ ինձ սակաւ մի
18 ջուր 'ի սափորոյ այտի։ *Եւ նա ասէ.
արբ Տր։ և փութացաւ իջոյց զսա_
փորն 'ի վերայ բազկաց իւրոց. և ար_
19 բոյց նմա։ *Մինչև դադարեաց յըմ
պելոյ։ և ասէ՝ և ուղտուցդ քոց հա_
նից ջուր մինչև ամենեքեան արբցեն։
*Եւ

*Եւ փութացաւ թափեաց զսափորն 20
յաւազանն. և ընթացաւ դարձեալ
՚ի ջրհորն հանել. և եհան ջուր ամե_
նայն ուղտուցն նորա: *Եւ այրն միտ 21
դնէր նմա. և լուռ կայր ՚ի միտ առ_
նուլ. եթէ յաջողեաց Տէր զճանա_
պարհն նր՝ և թէ ոչ: *Եւ եղև իբրև 22
դադարեցին ամենայն ուղտքն յըմպե_
լոյ, և էառ այրն գինդս ոսկիս մի մի
ըստ դահեկանի ծուլոյ. և երկուս ա_
պարանջանս ՚ի ձեռս նորա. ՚ի տասն
դահեկանէ ծոյլ նոցա: *Եւ եհարց 23
զնա՝ և ասէ. ո՞յր դուստր ես դու.
պատմեա՛ ինձ՝ թէ իցէ ՚ի տան քում
մեզ տեղի իջավանաց: *Եւ ասէ 24
ցնա. դուստր բաթուէլի եմ ես որդ_
ւո՛յ մելքեայ. զոր ծնաւ նաքովրայ:
*Եւ ասէ ցնա. յարդ և խոտ շատ է 25
մեր. և տեղի իջավանաց: *Խնդաց 26
այրն. և երկիր եպագ Ա.ծ: *Եւ ասէ. 27
օրհնեալ Տր Ա.ծ տն իմոյ աբրահա_
մու. որ ոչ վրիպեցոյց զարդարութի
իւր և զճշմարտութի ՚ի տեառնէ իմ_
մէ. և ինձ յաջողեաց Տր ՚ի տան եղ_
բօր Տն իմոյ: *Եւ ընթացաւ աղ_ 28
ջիկն պատմեաց ՚ի տան հօր իւրոյ ըստ
բանիցն այնոցիկ: *Եւ ռեբեկայ էր 29
եղբայր՝ որում անուն էր լաբան: և
ընթացաւ լաբան առ այրն արտաքս
յաղբիւրն:*Իբրև ետես զգինդսն և 30
զապարանջանսն ՚ի ձեռսն քեռ իւրոյ.
և զի լուաւ զբանսն ռեբեկայ քեռ է
իւրմէ՝ որ ասէր. թէ այսպէս ինչ խօ_
սեցաւ ընդ իս այրն: և եկն առ այրն,
մինչ կայր ՚ի վերայ ուղտուց իւրոց
առ աղբերն:*Եւ ասէ ցնա. եկ՝ մուտ 31
՚ի տուն օրհնեալ Տն. զի՞ կաս արտա_
քոյ. զի ես պատրաստեցի տուն և տե_
ղի ուղտուցդ: *Եմուտ այրն ՚ի տուն 32
անդր և իջոյց յուղտուցն: և ետուն
յարդ և խոտ ուղտուցն. և ջուր լուա_
նալոյ ոտից նր. և ոտից նոցա որք ընդ
նմայն էին: *Եւ եդին հաց առաջի 33
նր ուտել: և նա ասէ. ո՛չ կերայց մինչև
խօսեցայց զբանս իմ և ասեն խօսեաց:
*Եւ՛ ասէ. ծառայ աբրահամու եմ 34
ես: *Եւ Տէր օրհնեաց զտէր իմ 35
յոյժ: և բարձրացաւ. և ետ նմա ար_
ջառ և ոչխար. և արծաթ և ոսկի.
ծառայս. և աղախնայս. ուղտս և
էշս: *Եւ ծնաւ սառայ կին տեառն 36
իմոյ որդի մի Տն իմում. յետ ծերու_
թե իւրոյ. և նմա ետ զամ ինչ՝ որ էր
նր: *Եւ երդմնեցոյց զիս Տր իմ՝ և 37
ասէ. ո՛չ առցես կին որդւոյ իմում
իսահակայ ՚ի դստերաց աստի քանա_
նացւոց. յորոց միջի ես պանդխտեալս
եմ յերկրի սոցա: *Այլ ՚ի տուն հօր 38
իմոյ երթիցես և ՚ի տոհմ իմ. և առ_
39 ցես անտի կին որդւոյ իմում: *Եւ
ես ասացի ցտէրն իմ: գուցէ ոչ գայ_
40 ցէ կինն ընդ իս: *Եւ ասէ ցիս. Տէր
Ա.ծ իմ որում հաճոյ եղէ առաջի նո_
րա. նա առաքեսցէ զհրեշտակ իւր
ընդ քեզ. և յաջողեսցէ զճանապարհ
քո. և առցես կին որդւոյ իմում յազ
գէ իմմէ. և ՚ի տանէ հօր իմոյ:
41 *Եւ՛ յայնժամ քաւեալ լիցիս ՚ի նզո_
վից աստի իմոց, յորժամ երթիցես
՚ի տոհմն իմ՝ և ոչ տացեն, քաւեալ
42 լիցիս յերդմանէ աստի իմմէ: *Եւ
իբրև եկի այսօր յաղբիւրն՝ ասեմ: Տր
Ա.ծ Տն իմոյ աբրահամու, եթէ յաջո_
ղեցեր ինձ զճանապարհս իմ, զոր ես
43 այժմիկ եկեալ եմ: *Ահաւասիկ ես
հասեալ կամ ՚ի վերայ աղբեր ջրոյս.
և դստերք մարդկան քաղաքիս ելա_
նեն տանել ջուր. և եղիցի կոյս, ցոր
ես ասացից թէ արբո ինձ սակաւ մի
44 ջուր ՚ի սափորոյդ քումմէ: *Եւ ա_
սասցէ ցիս՝ թէ արբ. և ուղտուցդ
ես քոյ հանից ջուր. այն է կին՝ զոր
պատրաստեաց Տր ծառայի իւրում
իսահակայ. և այնու գիտացից՝ թէ
արարեր ողորմութի ընդ Տն իմում
45 աբրահամու: *Եւ եղև մինչչև իմ
կատարեալ էր զխօսս ՚ի մտի իմում,
անդէն վաղվաղակի ելանէր ռեբե_
կայ. և ունէր սափոր յուս իւր: էջ
յաղբիւրն՝ և էհան ջուրև ասեմ՝ ցնա
46 արբո ինձ: *Եւ փութացեալ իջոյց
զսափորն յինքենէ. և ասէ՝ արբ դու.
և ուղտուցդ ես քոյ արբուցից և ար_
47 բի. և ուղտուցն իմոց արբոյց: *Եւ
հարցի ցնա՝ և ասեմ. ո՞յր դուստր ես
դու՝ պատմեա ինձ. և նա ասէ, դուստր
բաթուէլի եմ ես՝ որդւոյ նաքովրայ.
զոր ծնաւ նմա մելքա. և եդի զգինդս
յականջս նր. և ապարանջանս ՚ի ձեռս
48 նորա. և խնդացի: *Եւ երկիր պագի
Տն. և օրհնեցի զՏր Ա.ծ տեառն իմոյ
աբրահամու. որ յաջողեաց ինձ ՚ի ճա_
նապարհի աստ ճշմարտութե. առ_
նուլ զդուստր եղբօր Տն իմոյ որդւոյ
49 նորա: *Արդ՝ եթէ առնէք դուք
շնորհս և արդարութի առ տէրն իմ:
պատմեցէք ինձ: ապա թէ ոչ՝ ցուցէք
ինձ զի դարձայց յաջ կամ յահեակ:
50 *Պատասխանի ետուն լաբան և բա_
թուէլ՝ և ասեն. ՚ի Տե ել իրդ այդ.
և մեք ո՛չ կարեմք հակառակ ինչ չար
51 ասել բարւոյ: *Ահաւադիկ ռեբե_
կայ առաջի քո. ա՛ռ և գնա. և եղիցի
կին որդւոյ Տն քոյ՝ որպէս և խօսեցաւ Տր:
52 *Եւ եղև իբրև լուաւ ծառայն աբ_
րահամու զբանս նց, երկիր եպագ Տն
*Եւ

* Եւ եհան ծառայն անօթս ոսկւոյ · 53
եւ անօթս արծաթոյ · եւ զհանդերձ ·
եւ ետ ռեբեկայ · եւ ետ ընծայս եղ-
բարցն նորա՝ եւ մերձ։ * Կերին՝ եւ ար- 54
բին նա, եւ արքն որք ընդ նմա էին ·
եւ նոքօթեցին ։ եւ յարուցեալ՝ ի վաղը-
ւեայն անդր՝ ասէ ։ արձակեցէք զիս
զի երթայց առ տէր իմ՝ ։ * Եւ ասեն 55
եղբարքն նր եւ մայրն · կացցէ կոյս
առ մեզ իբրեւ աճուրս տասն. եւ ապա
երթիցէ ։ * Եւ նա ասէ ցնս · մի խա- 56
փանէք զիս · զի Տէր յաջողեաց զճա-
նապարհ իմ։ արձակեցէք զիս զի եր-
թայց առ տէրն իմ։ * Եւ ասեն եղ 57
բարք նորա · կոչեսցուք զաղջիկն, և
հարցցուք՝ ի բերանոյ նր ։ * Կոչեցին 58
զռեբեկայ՝ և ասեն ցնա. երթա՞ ընդ
առնս ընդ այսմիկ. և նա ասէ. երթամ։
* Եւ յուղարկեցին զռեբեկայ զքոյրն 59
իւրեանց · և զինչս նորա · և զծառայն
աբրահամու · և որք ընդ նմայն էին ։
* Եւ օրհնեցին զռեբեկայ՝ և ասեն 60
ցնա · քոյր մեր՝ եղիցիս ՚ի հազարս և
՚ի բիւրս · և ժառանգեսցէ զաճակ-ք
զքաղաքս թշնամեաց քոց ։ * Յարու- 61
ցեալ ռեբեկայ և նաժիշտք իւր եւ էլին
յուղտս · և գնային ընդ առնն · և
առեալ ծառայն զռեբեկայ՝ գնաց ։
|| Ա Էր. * Եւ || իսահակ յանապատի անդ առ 62
16.14. ջրհորսն տեսլեանն բնակէր յերկրին
՚ի կողմն հարաւոյ ։ * Եւ էլ իսահակ 63
զբօսնուլ ՚ի դաշտին ընդ երեկս · ամ-
բարձ զաչս իւր՝ և եւտես, զի գային
ուղտք տան ։ * Ամբարձեալ զաչս 64
իւր ռեբեկայ եւտես զիսահակ ։ ել
վայրվարուկն յուղտոյ անտի ։ * Եւ 65
ասէ ցծառայն · ո՞վ է այրն, որ գայ՚ի
դաշտին ընդ առաջ մեր ։ և ասէ ծա-
ռայն · նա՛ տէրն իմ։ և նո՛ր առեալ
զձորձս արկաւ զնրբև ։ * Եւ պատ- 66
մեաց ծառայն իսահակայ զամ՛զնօսան
զոր սարաք ։ * Եւ եմուտ իսահակ ՚ի 67
տունն սառայի մօր իւրոյ և էառ զռե-
բեկայ · և եղև նորա կին · և սիրեաց
զնա · և միխթարեցաւ իսահակ վասն
սաղրայի մօր իւրոյ։

ԻԵ։ ԻԶ։

Եւ էյաւել աբրահամ առնուլ կին 1
որում անուն էր քետուրա ։
|| Ա.Գիրք * || Եւ ծնաւ նմա զեմրան · և զյեկ- 2
1. 32. սան · և զմադան · և զմադիան · և
զյեսբոկ · և զսուհէ ։ * Եւ յեսկան 3
ծնաւ զսաբա · և զդեդիան · և զդա-
դան ։ և եղեն որդիք դադանայ · ռա-
գուէլ · և նաբդեէլ · և աասբրիիմ. և
լատուսիիմ. և լումմիիմ ։ * Եւ որ- 4
դիք միոզիանաւ · գեփար · և ամիդը ·
և ենոք · և աբիդա · և եղբաղաամ ·
նեբեւան սոքա էին որդիք քետուրայ ։
5 * Եւ ետ աբրահամ զամ՛ ինչս իւր
6 իսահակայ որդւոյ իւրում։ * Եւ որդ-
ւոց հարճիցն իւրոց, որք էին աբրա-
համու, ետ աբրահամ պարգեւս · և
արձակեաց զնս յիսահակայ որդւոյ
իւրոյ · մինչ դեռ ինքն կենդանի էր
ընդ արեւելս · յերկիրն արեւելից ։
7 * Եւ սոյս են ամք աճուրց կենացն աբ-
րահամու · զորս եկեաց՝ հարիւր և
8 եօթանասուն և հինգ ամ։ * Եւ պա-
կասեալ աբրահամու մեռաւ՚ի բարւոք
ծերութենէ · ալեւորեալ և լի աճուրք ·
9 և յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր ։ * Եւ
թաղեցին զնա իսահակ և իսմայէլ
որդիք նորա յայրն անդ՚ի կրկնուտ ·
յագարացւոյն եփրոնի որդւոյ սահա-
ռայ քեւտացւոյ · որ է յանդիման մամբռ
10 բէի ։ * || Զդաշտն և զայրն զոր առա || Ա Էր.
ւին աբրահամ յորդւոցն քետուրայ անդ 23.16.
թաղեցին զաբրահամ և զառաւել զկին
11 նր ։ * Եւ եղև յետ մահուանն աբրա-
համու, օրհնեաց Ա.Ծ զիսահակ զոր-
դի նր ։ || Եւ բնակեցաւ իսահակ առ || Ա Էր.
12 ջրհորն տեսլեան ։ * Եւ սոյս են 16.14.
ծնունդք իսմայէլի որդւոյ աբրահա-
մու · զոր ծնաւ ագար եգիպտացի աբ-
13 րահամու՝ աղախինն սարրայի ։ * Եւ
սոյս են անուանք որդւոցն իսմայէլի ·
ըստ անուանց ազգացն նր ։ || անդրա- || Ա.Գիրք
նիկ իսմայէլի նաբեւօթ · և կեդար. և 1.29.
14 աբդեէլ · և մաբսամ ։ * Եւ մասմա ·
15 և իդումա · և մասէ ։ * Եւ քոդդադ · հադադ ·
և թեմա · և յեսուբ · և նաւափէս · և
16 կեդմա ։ * Սոքա են որդիք իսմայէլի ·
և սոյս անուանք են նր՚ի հանդրճանս
իւրեանց · և՚ի խորանս իւրեանց · եր-
կոտասան իշխանքն նոցա ըստ ազգաց
17 իւրեանց ։ * Եւ սոյս են ամք կենաց
իսմայէլի · հարիւր երեսուն և եօթն
ամ. և պակասեալ մեռաւ · և յաւելաւ
18 յազգ իւր ։ * Եւ բնակեցաւ յեւիլայ
մինչև ցսուր · որ է յանդիման եգիպ-
տոսի մինչև՚ի գալ յասորեստանեայս ·
յանդիման ամ՝ եղբարց իւրոց բնա-
19 կեցաւ ։ * Եւ սոյս են ծնունդք իսա-
հակայ որդւոյ աբրահամու ։ աբրա-
20 համ ծնաւ զիսահակ ։ * Եւ էր իսա-
հակ ամաց քառասնից յորժամ՝ եառ
զռեբեկա զդուստր բաթուելի ասոր-
ւոյ · որ էր՚ի միջագետաց ասորւոց ·
քոյր լաբանայ ասորւոյ՝ իւր՚ի կնու-
21 թիւն ։ * Եւ աղաչէր իսահակ զՏէր վա-
ռեբեկայ կնոջ իւրոյ՝ զի ամուլ էր ։
և լսեաւ նմա Ա.Ծ ։ և յղացաւ ռեբե-
22 կա կին նորա ։ * Եւ խռովեցին մանկունքն ՚ի նմա ։ և ասէ՝ եթէ այսպէս

լինիցի ինձ, ընդէ՞ր իցէ ինձ այս. և
գնաց հարցանել 'ի Տ̄է ։ * Եւ ասէ 23
Հռով. ցնա Տր̄. ‖ Երկու ազգք են յարգան_
9.10. ակի քում. և երկու ժողովուրդք յո_
րովայնէ քումմէ զատցին. և ժողո_
վուրդ զժողովրդեամբ ելեւել առնի_
ցէ. և երէցն կրտսերոյն ծառայեսցէ։
* Եւ իբրև լցան նորա աւուրք ծնա_ 24
նելոյ. և էին երկու որդիք յորովայնի
Օսէէ. նորա։ * ‖ Եւ ելին եւ որդին անդրա_ 25
12.3. նիկ շառագոյն ամենևին իբրև զմորթ
թաւ. և անուանեաց զանուն նր̄ եսաւ.
Մատ. ‖ Եւ ապա ել եղբայր նր̄. և ձեռն նորա
1. 2. ունէր զգարշապարէ եսաւայ։ և կո_
չեաց զանուն նր̄ յակոբ։ * Եւ իսահակ 26
էր ամաց վաթսնից՝ յորժամ ծնաւ
զնո̄ ռեբեկա ։ և աճեցին մանկունքն։
* Եւ էր եսաւ այր հմուտ որսոյ՝ վայ_ 27
րագ։ և յակոբ այր առանց պաճուճա_
նաց ընդաստուն ։ * Եւ սիրէր իսահակ 28
զեսաւ. զի որս նորա կերակուր էր
նմա. և ռեբեկա սիրէր զյակոբ։
* Եւ էր եփեալ յակոբայ թան. և եկն 29
եսաւ 'ի դաշտէ նքթեալ ։ * Եւ ասէ 30
եսաւ ցյակոբ. տո՛ւր ինձ ճաշակել
'ի շիկաթանէդ յայդմանէ զի նքթեալ
եմ։ վասն այնորիկ կոչեցաւ անուն
Աբդ. նր̄ ‖ եդովմ։ * Եւ ասէ յակոբ ցեսաւ. 31
1. 10. վաճառեա՛ ինձ այսօր զանդրանկու_
թի՞ւ քո ։ * Եւ ասէ եսաւ. ահա՛ւա_ 32
սիկ ես երթամ՝ 'ի վախճանիլ. և առ_
իմ՞ իցեն այս անդրանկութիւնք ։
* Եւ՛ ասէ ցնա յակոբ. երդուի՛ր ինձ 33
Եբր. այսօր ։ և երդուաւ նմա ։ ‖ և վաճա_
12.16. ռեաց եսաւ զանդրանկութիւնս իւր
յակոբայ ։ * Եւ յակոբ ետ եսաւայ 34
զհաց. և թան ոսպնեայ. եկեր. և
էարբ. և յարեաւ գնաց. և անարգեաց
եսաւ զանդրանկութիւնն։

ԳԼ: ԻԶ.

Եւ եղև սով յերկրին. թող զա_ 1
ռաջին սովն. որ եղև 'ի ժամա_
նակին աբրահամու։ և չոգաւ իսահակ
առ աբիմելէք արքայ փղշտացւոց 'ի
գերերայ ։ * Եւ երևեցաւ նմա Տր̄ և 2
ասէ. մի՛ իջաներ յեգիպտոս. այլ բնա
կեա՛ց դու յերկրիդ՝ յորում ասացից
քեզ ։ * Եւ պանդխտեա՛ց յերկրիս 3
յայսմիկ. և եղէց ընդ քեզ. և օրհ_
Ծն. նեցից զքեզ. ‖ զի քեզ և զաւակի քում
12.7. և տաց զա̄մ երկիրս զայս. և հաստատե_
15. 18. ցից զերդումն իմ. զոր երդուայ աբ_
րահամու հօր քում։ * Եւ բազմացու_ 4
ցից զզաւակ քո իբրև զաստեղս երկ_
Ծն. նից. և տաց զաւակի քում զա̄մ զեր_
12.3. և կիրս զայս ‖ և օրհնեսցին 'ի զաւակի
18. 18. քում ա̄մ ազգք երկրի։ * փոխանակ 5
և 22.18

զի լուաւ աբրահամ հայր քո ձայնի Ծն.
իմում. և պահեաց զհրամանս իմ. և 28. 14.
զպատուիրանս իմ. և զիրաւունս իմ.
6 և զօրէնս իմ։ * Եւ բնակեցաւ իսա_
7 հակ 'ի մէջ գերերացւոց ։ * Եւ հար_
ցին արք տեղւոյն զռեբեկայ կնոջէ
նր̄. և ասէ՝ քոյր իմ է ։ քանզի երկեաւ
ասել թէ կին իմ է. թէ գուցէ սպա_
նանիցեն զնա արք տեղւոյն վա̄ ռե_
բեկայ. զի գեղեցիկ էր երեսօք։
8 Եւ՛ եղև անդ բազում՝ ժամանակի ։
և կարկառաւ աբիմելէք արքայ փղշ
տացւոց ընդ պատուհանն. և ետես
զիսահակ զի խաղայր ընդ ռեբեկայ
9 կնոջ իւրում ։ * Կոչեաց աբիմելէք
զիսահակ՝ և ասէ ցնա. ուրեմն կին քո
էր. ընդէ՞ր ասացեր՝ թէ քոյր իմ է ։
ասէ ցնա իսահակ, քանզի ասացի՝ թէ
10 գուցէ մեռանիցիմ վա̄ նր̄ ։ * Ասէ
ցնա աբիմելէք. ընդէ՞ր արարեր զայդ
ընդ մեզ. սակաւիկ մի և ննջեալ էր
ուրումն յազգէ իմմէ առ կին քո. և
ածէիր 'ի վերայ մեր անգիտութիւն. և
պատուիրեաց աբիմելէք ա̄մ ժողովր
11 դեանն իւրում, և ասէ ։ * Ամենայն
որ հարկանիցի ընդ այրդ ընդ այդ.
կամ ընդ կին դորա, մահու պարտա_
12 կան լիցի ։ * Եւ սերմանեաց սերմն
իսահակ յերկրին յայնմիկ. և եգիտ
'ի տարւոջն յայնմիկ հարիւրաւոր զգա
13 րին. և օրհնեաց զնա Տր̄։ * Եւ բարձ_
րացաւ այրն. և երթայր յառաջա_
դէմ. և մեծանայր. մինչև եղև մեծ
14 յոյժ ։ * Եւ եղև նր̄ անասուն ոչխարի.
և արջառոյ. և արմտիք բազումք ։ և
նախանձեցան ընդ նմա փղշտացիքն։
15 * Եւ զա̄մ ջրհորս, զորս փորեցին
ծառայք նր̄ 'ի ժամանակին աբրա_
համու հօր նր̄, խցին փղշտացիքն՝ և
16 լցին զնո̄ հողով ։ * Եւ ասէ աբիմե_
լէք ցիսահակ. երթ դնա 'ի մէնջ. զի
17 կարի զօրագոյն քան զմեզ եղեր։ * Եւ
գնաց անտի իսահակ. և բնակեցաւ
'ի ձորն գերերացւոց. և անդ բնակե_
18 ցաւ ։ * Եւ դարձեալ իսահակ փո_
րեաց զջրհորսն ջրոց. զորս փորեցին
ծառայքն աբրահամու հօր նորա. և
խցին զայն փղշտացիքն յետ մահուանն
աբրահամու հօր նորա. և եդ նց̄ ա_
նուանս ըստ անուանցն՝ զոր անուա_
19 նեաց նց̄ աբրահամ հայր իւր ։ * Եւ
փորեցին ծառայքն իսահակայ 'ի ձորն
գերերացւոց. և գտին անդ ջրհոր ջրոյ
20 կենդանւոյ։ * Եւ մարտնչէին հովիւքն
գերերացւոց ընդ հովուին իսահա_
կայ. և ասէին՝ թէ իւրեանց իցէ ջր_
հորն. և կոչեաց զանուն ջրհորոյն
21 զրկութիւն քանզի զրկէին զնա։ * Փորեաց
անտի՝

անուն՝ և փորեաց միւս ևս ջրհոր ջրոյ·
հակառակէին վն̃ այնորիկ ևս ։ և կո_
չեաց զանուն նորա Թշնամութիւն ։
*Չուեաց անտի՝ փորեաց այլ ջրհոր՝ 22
և ոչ մարտնչէին վն̃ այնր՝ և կոչեաց
զանուն նր̃ Անդորրութիւն · ասէ՝ զի
այժմ ընդարձակեաց մեզ Տր̃ · և աճե
ցոյց զմեզ յերկրի ։ *Եւ անտի ՚ի ջրհո_ 23
հորն երդմանն ։ *Եւ երևեցաւ նմա 24
Տր̃ ՚ի գիշերին յայնմիկ՝ և ասէ ։ Ես եմ
Ա̃ծ հօր քոյ · մի երկնչիր՝ զի ընդ քեզ
եմ · և օրհնեցից զքեզ · և բազմա_
ցուցից զզաւակ քո վն̃ Աբրահամու
հօր քոյ ։ *Եւ շինեաց անդ սեղան · և 25
կարդաց զանուն Տն̃ ։ և եհար անդ
զխորան իւր ։ փորեցին ծառայքն Իսա
հակայ անդ ջրհոր ։ *Եւ Աբիմելէք 26
չոգաւ առ նա ՚ի Գերարայ · և Ոքոզաթ
սաձարապետ նորա · և Փիքող սպա_
րապետ զօրաց նր̃ ։ *Եւ ասէ ցնոսա 27
Իսահակ · զի՞ եկիք առ իս · զի դուք
ատեցիք զիս՝ և հալածեցիք ՚ի ձէնջ ։
*Եւ ասեն · տեսանելով տեսաք՝ զի 28
էր Տէր ընդ քեզ · և ասեմք՝ եղիցի
դաշն ընդ միմեանս, ընդ մեզ և ընդ
քեզ · և դիցուք ընդ քեզ ուխտ ։
*Չառնել ինչ մեզ չար · ո̃պ և մեք 29
ոչինչ մեղաք քեզ · և զոր օրինակ արա
րաք քեզ բարի՝ և արձակեցաք զքեզ
խաղաղութբ̃ · և արդ դու օրհնեալ
՚ի Տն̃ ես ։ *Եւ արար նց̃ խրախու_ 30
թիւն կերին և արբին ։ *Եւ յարուցեալ 31
՚ի վաղիւն անդր երդուան այր ընկե_
րի իւրում · և արձակեաց զնոսա Իսա
հակ · և գնացին ՚ի նմանէ ողջութբ̃ ։
*Եւ եղև յաւուր յայնմիկ · եկին ծա_ 32
ռայքն Իսահակայ՝ և պատմեցին նմա
վն̃ ջրհորոյն, զոր փորեցին՝ թէ գտաք
ջուր ։ *Եւ կոչեաց զնա Երդումն ։ 33
վասն այնորիկ է անուն քաղաքին այն
միկ Ջրհոր երդման · մինչև ցայսօր
ժամանակի · *Եւ էր Եսաւ ամաց 34
քառասնից · և էառ իւր կին զՅու_
դիթ դուստր Բէերայ Քետացւոյ · և
զՄասեմա դուստր Ելոմայ Խևացւոյ ։
‖ Վ. աշր. 27. 46. *‖ Եւ դառնացուցանէին զԻսահակ 35
և զՌեբեկա ։

ԳԼ ։ ԻԷ ։

Եւ եղև իբրև ծերացաւ Իսահակ · 1
և վատեցան աչք նորա ՚ի տե_
սանելոյ · կոչեաց զԵսաւ զորդի իւր
զերէց՝ և ասէ ցնա · որդեակ իմ ։ և նա
ասէ ցնա · ահաւասիկ ես ։ *Եւ նա 2
ասէ ցնա · ահաւասիկ ես ծերացեալ
եմ · և ոչ գիտեմ զօր վախճանի իմոյ ։
*Արդ առ դու զգործիս քո զաղեղն և 3
զկապարճս · և ել ՚ի դաշտին · և որսա
ինձ
4 որս ։ *Եւ արա ինձ խորտիկս որպէս
և ես սիրեմ · և բեր՝ մատո ինձ՝ զի
կերից · և օրհնեսցէ զքեզ անձն իմ ,
5 մինչև մեռեալ իցեմ ։ *Եւ լուաւ
Ռեբեկա զի խօսէր ընդ որդւոյ իւր_
ում · գնաց Եսաւ ՚ի դաշտ որսալ որս
6 հօր իւրում ։ *Եւ խօսեցաւ Ռեբե_
կա ընդ Յակոբայ որդւոյ իւրում՝ և
ասէ ։ ահա լուայ ես ՚ի հօրէ քումմէ ·
զի խօսէր ընդ եղբօր քում՝ և ասէր ։
7 *Բեր ինձ որս · և արա ինձ խորտիկս ·
զի կերից՝ և օրհնեցից զքեզ առաջի
8 Տն̃ մինչև մեռեալ իցեմ ։ *Եւ արդ
որդեակ իմ լուր ինձ՝ ո̃պ ես պատուէ
9 րեմ քեզ ։ *Գնա դու ՚ի դաշտն · և
առ ինձ անտի երկուս ուլս փափուկս
և ընտիրս · և արարից զնո̃ խորտիկս
10 հօր քում ո̃պ և սիրէ ։ *Եւ մատուս_
ցես հօր քում՝ և կերիցէ · զի օրհնես_
ցէ զքեզ հայրն քո՝ մինչև մեռեալ իցէ ։
11 *Եւ ասէ Յակոբ ցՌեբեկա մայր իւր ·
եղբայր իմ Եսաւ այր թաւ է · և ես
12 լերկ ։ *Գուցէ շօշափիցէ զիս հայր
իմ · և լինիցիմ առաջի նորա իբրև
արհամարհօտ · և ածիցեմ ՚ի վերայ
13 իմ անէծս և ոչ օրհնութի̃ ։ *Եւ ասէ
ցնա մայրն իւր · յիմ վերայ անէծքն
այն որդեակ · բայց միայն լուր ձայնի
14 իմում՝ և երթ՝ և ած ինձ ։ *Գնաց՝
և էառ՝ և եած մօր իւրում ։ և արար
խորտիկս՝ ո̃պ և սիրէր հայր նորա ։
15 *Եւ առեալ Ռեբեկայ զպատմուճանն
զազնիւ որդւոյ իւրոյ երիցու · որ կայր
առ նմա ՚ի տան · զգեցոյց Յակոբայ
16 որդւոյ իւրում կրսերոյ ։ *Եւ զու_
լենիսն այծոյ ՚ի բազուկս նր̃ · և ՚ի վ̃ր
17 մերկոյ պարանոցի նորա ։ *Եւ ետ
զխորտիկն և զհացն, զոր արար՝ ՚ի ձեռս
18 Յակոբայ որդւոյ իւրոյ ։ *Եւ տարաւ
հօր իւրում ։ և ասէ՝ հայր իմ ։ և նա
ասէ՝ ահաւասիկ եմ ։ և ասէ · ո՞վ ես դու
19 որդեակ ։ *Եւ ասէ Յակոբ ցհայրն ·
ես եմ Եսաւ անդրանիկն քո · արարի՝
որպէս և խօսեցար ընդ իս · արի՛ նիստ՝
և կեր յորսոյ իմմէ · զի օրհնեսցէ զիս
20 անձն քո ։ *Եւ ասէ Իսահակ ցորդին
իւր · զի՞ է զի վաղվաղակի գտեր որ_
դեակ ։ և նա ասէ՝ որպէս պատրաս_
21 տեաց Տր̃ Ա̃ծ առաջի իմ ։ *Եւ ասէ
Իսահակ ցՅակոբ · մօտ եկ՝ և շօշափե_
ցից զքեզ որդեակ · եթէ դու իցես
22 որդի իմ Եսաւ՝ թէ ոչ ։ *Մատեաւ
Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր · և շօ_
շափեաց զնա և ասէ · ձայնդ ձայն Յա_
կոբայ · և ձեռքդ ձեռք Եսաւայ ։
23 *Եւ ոչ ծանեաւ զնա · զի էին ձեռք
նորա իբրև զձեռս Եսաւայ եղբօր
24 իւրոյ թաւ ։ և օրհնեաց զնա ։ *Եւ
ասէ

ասէ՝ դու ես որդի իմ Եսաւ ։ Եւ նա
ասէ՝ ես եմ։ *Եւ ասէ մատո՛ ինձ՝ և 25
կերից յորսոյ քումմէ որդեակ․ զի օրհ
նեսցէ զքեզ անձն իմ ։ Եւ մատոյց
նմա և եկեր ․ և եբեր նմա գինի և
էարբ։*Եւ ասէ ցնա Իսահակ հայր իւր․ 26
մօտ եկ․ և համբուրեա զիս որդեակ ։

*Եւ մատեաւ, համբուրեաց զնա ․ 27
և էառ զհոտ հանդերձից նորա ․ և
օրհնեաց զնա՛ և ասէ ։ Ահա հոտ որդ
ւոյ իմոյ իբրև զհոտ անդոյ լիոյ ․ զոր
‖Եբր․ օրհնեաց Տր։ *Եւ ‖ տացէ քեզ Ած 28
11․ 20․ 'ի ցօղոյ երկնից՝ և 'ի պարարտութե
երկրի․ և բազմութի ցորենոյ և գի
նւոյ ։ *Եւ ծառայեսցեն քեզ ազգք․ 29
և երկիր պագցեն քեզ իշխանք ․ և
եղիցիս տէր եղբօր քում ․ և երկիր
պագցեն քեզ՝ որդիք հօր քոյ․ որ անի
ծանիցէ զքեզ՝ անիծեալ լիցի ․ և որ
օրհնիցէ զքեզ՝ օրհնեալ ։ *Եւ եղև 30
յետ դադարելոյն Իսահակայ յօրհ
նելոյ անտի զՅակոբ զորդի իւր․ իբրև
ել Յակոբ յերեսաց Իսահակայ հօր
իւրոյ․ և եկն Եսաւ եղբայր նր յորսոյ։
* Արար և նա խորտիկս՝ և մատոյց 31
հօր իւրում․ և ասէ ցհայր իւր ․ յարի
ցէ հայր իմ․ և կերիցէ յորսոյ որդւոյ
իւրոյ ․ զի օրհնեսցէ զիս անձն քո ։
*Եւ ասէ ցնա Իսահակ հայր իւր․ ո՞վ 32
ես դու ։ Եւ նա ասէ ․ ես եմ որդի քո
անդրանիկ Եսաւ ։ * Եւ զարմացաւ 33
Իսահակ զարմացումն մեծ յոյժ․ և ասէ

իսկ այն ո՞վ է՝ որ որսացաւ ինձ որս՝ և
եբեր մատոյց ․ և կերի յամենայնէ
մինչև քո եկեալ էր․ և օրհնեցի զնա․
34 և եղիցի օրհնեալ ։ * Եւ եղև իբրև
լուաւ Եսաւ զբանս Իսահակայ հօր
իւրոյ․ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ դառ
նացեալ յոյժ ․ և ասէ ցհայրն իւր ․
35 օրհնեա՛ արդ և զիս հայր ։ * Եւ ասէ
ցնա․ եկն եղբայր քո նենգութբ․ և
36 էառ զօրհնութիւնս քո։ *Եւ նա ասէ ։
յիրաւի կոչեցաւ անուն նր Յակոբ ․
զի այս երկիցս խաբեաց զիս․ ‖ էառ ‖ Ծն․
զանդրանկութիւնն իմ․ և արդ էառ 25․34․
զօրհնութիւնս իմ։ Եւ ասէ Եսաւ ցհայր
իւր ․ և ո՛չ մի ինչ օրհնութի թողեր
37 ինձ հա՛յր։ * Պատասխանի ետ Իսա
հակ՝ և ասէ ցԵսաւ ․ որովհետև տէր
արարի զնա քեզ․ և զամ՛ եղբարս նր
արարի նմա ծառայս․ ցորենով և գի
նւով հաստատեցի զնա ․ քեզ զի՞նչ
38 արարից որդեակ։ *Ասէ Եսաւ ցհայրն
իւր՝ միթէ մի՞ օրհնութիւն իցէ քո
հա՛յր․ օրհնեա՛ և զիս հա՛յր։ Եւ իբրև
ստրջացաւ Իսահակ ․ ամբարձ զձայն
39 իւր Եսաւ՝ և լալ ։ * Պատասխանի
ետ Իսահակ հայրն նր՝ և ասէ ցնա․ ահա
‖ 'ի պարարտութե երկրի եղիցի բնա ‖Եբրայ․
կութիւն քո ․ և 'ի ցօղոյ երկնից 'ի վե 11․20․
40 րուստ եղիցի օրհնութի քո ։ * Եւ սրով
քով կեցցես․ և եղբօր քում ծառայես
ցես ․ և եղիցի յորժամ քակեսցես՝ և
լուծցես զլուծ նորա 'ի պարանոցէ
41 քումմէ ։ * Եւ պահէր Եսաւ ոխս յա
կոբայ վն օրհնութեն՝ զոր օրհնեաց
զնա հայր իւր ․ և ասէր Եսաւ 'ի միտս
իւրում․ ‖ մերձեսցին աւուրք կարեաց ‖Աբդ․
հօր իմոյ ․ զի սպանից զՅակոբ զեղ 1․10․
42 բայր իմ ․ * Ազդ եղեն Ռեբեկայ
բանքն Եսաւայ որդւոյ իւրոյ երիցու ։
Եւ յղեաց կոչեաց զորդի իւր զկրտսեր
զՅակոբ՝ և ասէ ցնա ․ ահա Եսաւ եղ
բայր քո սպառնայ սպանանել զքեզ ։
43 *Արդ լո՛ւր որդեակ ձայնի իմում ․
և արի՛ գնա 'ի Միջագետս առ Ղաբան
44 եղբայր իմ 'ի Խառան ։ *Եւ բնակեսցես
ցիս ընդ նմա աւուրս բազում․ մինչև
անցցէ սրտմտութի բարկութե եղ
45 բօր քոյ 'ի քէն ։ * Եւ մոռասցի՝ զոր
ինչ արարեր նմա․ և ապա առաքեցից
և կոչեցից զքեզ անտի․ գուցէ ան
զաւակիցիմ յերկուցունց 'ի ձէնջ 'ի մի
46 ում աւուր ։ * Եւ ասէ Ռեբեկա
ցԻսահակ․ ‖ ձանձրացեալ է անձն իմ ‖ Ծն․
'ի դստերաց որդւոց քետայեթեայ ա 26․35․
նուցու Յակոբ կին 'ի դստերաց անտի
քետայ․ 'ի դստերաց երկրիս այսորիկ․
և ընդէ՞ր իցէ ինձ կեալ։

ԳԼ ։

Գլ. ԻԸ.

Կոչեաց առ ինքն իսահակ զյակոբ՝ 1
օրհնեաց զնա. և պատուիրեաց
նմա՝ և ասէ. մի՛ առնուցուս կին ՚ի
դստերաց ատրի քանանացւոց։ *Ե՛լ 2
արի՛ և գնա ՚ի միջագետս ասորւոց.
՚ի տուն բաթուէլի հօր մօր քոյ. և ա՛ռ
անտի քեզ կին ՚ի դստերաց ղաբանու
եղբօր մօր քոյ։ *Եւ Ա՟ծ իմ օրհնես- 3
ցէ զքեզ. և աճեցուսցէ զքեզ. և
բազմացուսցէ զքեզ. և եղիցիս ՚ի ժո-
ղովս ազգաց։ *Եւ տացէ քեզ զօրհ- 4
նութիւն աբրահամու հօր իմոյ. քեզ
և զաւակի քում յետ քո. ժառանգել
քեզ զերկիր պանդխտութե՛ քո՝ զոր
‖ Ովս. ետ Ա՟ծ աբրահամու։ ‖ *Եւ արձա- 5
12. 12։ կեաց իսահակ զյակոբ՝ և գնաց ՚ի
միջագետս ասորւոց. առ ղաբան որ-
դի բաթուէլի ասորւոյ եղբօր ռեբե-
կայ. մօր յակոբայ և եսաւայ։ *Եւ 6
իբրև ետես եսաւ եթէ օրհնեաց իսա
հակ զյակոբ՝ և գնաց ՚ի միջագետս
ասորւոց առնուլ իւր անտի կին. և
յօրհնելն զնա պատուիրեաց՝ և ասէ.
մի՛ առնուցուս կին ՚ի դստերաց ատրի
քանանացւոց։ *Եւ ունկն դիր եղև 7
յակոբ հօր իւրում. և գնաց ՚ի միջա-
գետս ասորւոց։ *Եւ ետես եսաւ 8
եթէ չար թուին դստերք քանանաց
ւոցն առաջի իսահակայ հօր իւրոյ։
*Գնաց եսաւ առ իսմայէլ. և էառ 9
զմայելէթ դուստր իսմայելի որդւոյ
աբրահամու՝ զքոյր նաբէութայ, ՚ի
վ՟ր այլոց կանանց իւրոց՝ իւր կնութե՟։
*Եւ ել յակոբ ՚ի ջրհորոյ անտի երդ- 10
մանն. և գնաց ՚ի խառան։ *Եւ էհաս 11
՚ի տեղի մի և ննջեաց անդ. զի արեւն ՚ի
մուտս էր. և էառ ՚ի քարանց տեղւոյն.
և եդ ընդ սնարս իւր։ և ննջեաց ՚ի
տեղւոջն յայնմ։ *Եւ ետես տեսիլ։ 12
և ահա սանդուղք հաստատեալ յերկ
րի. որոյ գլուխն հասանէր յերկինս։
և հրեշտակք Ա՟յ ելանէին և իջա-
նէին ընդ նա։ *Եւ Տ՟ր հաստատեալ 13
‖ Ներք. կայր ՚ի նմա։ և ասէ. ‖ Ես եմ Տ՟ր Ա՟ծ
35. 1. և աբրահամու հօր քո, և Ա՟ծ իսահա-
48. 3. կայ. մի՛ երկնչիր. զի զերկիրդ յորում
դուդ ննջեցեր, քեզ տաց զդա. և
զաւակի քում։ *Եւ եղիցի զաւակ քո 14
‖ Բ. Օրէ. իբրև զաւազ երկրի. ‖ և ընդարձա-
12. 20. կեսցի ՚ի ծովակողմն. և ընդ արևելս.
և 19. 8. և ընդ հիւսիս. և ընդ հարաւ ‖ և օրհ
և 14. նեսցին ՚ի քեզ ա՟մ ազգք երկրի՝ և
‖ Վեր. ՚ի զաւակի քում։ *Եւ ես աւասիկ 15
26. 4. ընդ քեզ եմ պահել զքեզ յա՟մ ճա-
նապարհս քո՝ յոր գնասցես. և դար-
ձուցից զքեզ յերկիրս յայս. զի ոչ թո-

ղից զքեզ մինչև արարից զա՟մ ինչ. զոր
16 խօսեցայ ընդ քեզ։ *Եւ զարթեաւ
յակոբ ՚ի քնոյ անտի իւրմէ՝ և ասէ.
Տ՟ր է ՚ի տեղւոջս յայսմիկ. և ես ոչ
17 գիտէի։ *Զահի հարաւ՝ և ասէ.
ահեղ իմն է տեղիս այս. և ո՛չ է սա
եթէ ոչ տուն Ա՟յ. և այս է դուռն
18 երկնից։ *Եւ յարեաւ յակոբ ընդ
առաւօտն. և էառ զվէմն զոր եդ ընդ
սնարս իւր. և կանգնեաց զնա արձան.
19 ‖ և եհարկ իւղ ՚ի գլուխ նր՟։ *Եւ կո- ‖ Ներք.
չեաց յակոբ զանուն տեղւոյն այնո- 31. 13.
րիկ տուն Ա՟յ. և յառաջ անուն էր
20 քաղաքին այնորիկ լոմաւուս։ *Եւ [illegible]
ուխտեաց յակոբ ուխտ՝ և ասէ. եթէ
եղիցի Տ՟ր Ա՟ծ ընդ իս. և ապրեցուսցէ
զիս ՚ի ճանապարհիս յայսմիկ. զոր ես
երթամ. և տացէ ինձ հաց ուտելոյ և
21 հանդերձ զգենլոյ։ *Եւ դարձուսցէ
զիս ողջութե՟ ՚ի տուն հօր իմոյ. և
22 եղիցի ինձ Տ՟ր յԱ՟ծ։ *Եւ վէմս, զոր
կանգնեցի արձան, եղիցի ինձ տուն
Ա՟յ. և յամենայնէ զոր տացես ինձ,
տաց քեզ տասանորդս։

Գլ. ԻԹ.

1 Եւ զոտս իւր ամբարձեալ յակո-
բայ գնաց յերկիրն արևելից, առ
լաբան՝ որդի բաթուէլի ասորւոյ.
եղբայր ռեբեկայ՝ մօր յակոբայ և
2 եսաւայ։ *Եւ հայեցաւ՝ և ահա ջրհոր
մի ՚ի դաշտի անդ. և էին անդ երեք
հօտք

հօտք խաշանց՝ մակաղեալք 'ի նմա.
և 'ի ջրհորոյն յայնմանէ արբուցա_
նէին զխաշինսն: և վէմ մի մեծ կայր
'ի վերայ բերանոյ ջրհորոյն: *Եւ 3
անդր ժողովէին ամ՛ հօտք. և թաւա
լէին զվէմն 'ի բերանոյ ջրհորոյն՝ և
տային զջուր խաշանցն. և կափուցա
նէին զվէմն 'ի բերան ջրհորոյն՝ անդ
րէն 'ի տեղի իւր: *Եւ ասէ ցնոսա 4
յակոբ. եղբարք ուստի՞ էք դուք: և
նոքա ասեն. 'ի խառանէ եմք: *Ասէ 5
ցնոսա. գիտէ՞ք դուք զլաբան զորդի
նաքովրայ: և նոքա ասեն՝ գիտեմք:
*Ասէ ցնոսա. ո՞ղջ իցէ: և նոքա ասեն 6
ողջ է. և ահա ռաքէլ դուստր նորա
գայ ընդ խաշինսն: *Եւ ասէ յակոբ. 7
դեռ օր շատ կայ. չև ևս է ժամ խա_
շանցդ ժողովելոյ. արբուցէք խա_
շանցդ, և երթայք արածեցէք:
*Եւ նոքա ասեն. չէ՛ հնար՝ մինչ 8
ոչ ժողովիցին ամենայն հովիւք. և
թաւալիցեն զվէմդ 'ի բերանոյ ջրհո
րոյն. և արբուցանիցեմք խաշանցս:
*Մինչ դեռ նա ընդ նոսա խօսէր. 9
ահա ռաքէլ դուստր լաբանու գայր
ընդ խաշինս հօր իւրոյ. քանզի նա
արածէր զխաշինս հօր իւրոյ: *Եւ 10
եղև իբրև ետես յակոբ զռաքէլ
դուստր լաբանայ եղբօր մօր իւրոյ. և
զխաշինս լաբանու եղբօր մօր իւրոյ:
և մատուցեալ յակոբ թաւալեցոյց
զվէմն 'ի բերանոյ ջրհորոյն. և արբոյց
խաշանցն լաբանու եղբօր մօր իւրոյ:
*Եւ համբուրեաց յակոբ զռաքէլ. 11
և ձայն եբարձ՝ և ելաց: *Եւ պատ 12
մեաց յակոբ ռաքելայ. եթէ եղբայր
հօր նորա է. և որդի ռեբեկայ է. ըն_
թացաւ պատմեաց հօր իւրում ըստ
բանիցս այսոցիկ: *Եւ եղև իբրև 13
լուաւ լաբան զանուն յակոբայ որդ
ւոյ քեռ իւրոյ. ընթացաւ ընդ առաջ
նր. գիրկս էարկ և համբուրեաց զնա.
և տարաւ զնա 'ի տուն իւր: և պատ_
մեաց լաբանու զամենայն զբանս զայ
սոսիկ: *Եւ ասէ ցնա լաբան. յոս 14
կերացս իմոց, և 'ի մարմնոյս իմոյ ես
դու. և էր ընդ նմա ամսօրեայ մի
ժամանակ: *Եւ ասէ լաբան ցյա_ 15
կոբ. զի եղբայր իմ ես դու. ոչ ծա
ռայեսցես ինձ ձրի. յայտ արա ինձ.
զինչ իցեն վարձք քո: *Եւ լաբանայ 16
էին երկու դստերք. անուն երիցուն
լիա. և անուն կրտսերոյն ռաքէլ:
*Եւ աչք լիայի դիձագոյնք. բայց 17
ռաքէլ բարի էր տեսլեամբ և գեղե
ցիկ երեսօք: *Եւ սիրեաց յակոբ 18
զռաքէլ: և ասէ՝ ծառայեցից քեզ
եօթն ամ վասն ռաքելայ դստեր քոյ
19 կրտսերոյ: *Եւ ասէ ցնա լաբան. լաւ
իցէ քեզ տալ զնա՝ քան տալ առն
20 օտարի. բնակեաց դու ընդ իս: *Եւ
ծառայեաց յակոբ վն ռաքելայ ամս
եօթն. և էին յաչս նր իբրև աւուրք
21 սակաւք. քանզի սիրէր զնա: *Եւ
ասէ յակոբ ցլաբան՝ տուր ինձ զկին
իմ. լցեալ են աւուրք. զի մտից առ
22 նա: *Եւ ժողովեաց լաբան զամ արս
23 տեղւոյն. և արար հարսանիս: *Եւ
եղև երեկոյ: առեալ լաբանու զլիա
դուստր իւր տարաւ առ յակոբ. և
24 եմուտ առ նա յակոբ: *Եւ ետ լա_
բան զզեղփայ զաղախին իւր նաժիշտ
դստեր իւրում լիայ: և իբրև այգ
25 եղև. և ահա լիա էր: *Եւ ասէ յա_
կոբ ցլաբան. զի՞նչ գործեցեր զայս.
ոչ վն ռաքելի ծառայեցի քեզ. ընդէ՞ր
26 խաբեցեր զիս: *Ասէ լաբան. չեն
օրէնք յաշխարհի մերում տալ նախ
27 զկրտսերն քան զերէցն: *Արդ կա_
տարեա եօթն ևս ամ ընդ նորա. տաց
քեզ և զնա՝ փոխանակ վաստակոցն.
զոր վաստակեսցես ինձ զեօթն ամ
28 ևս այլ: *Արար այնպէս յակոբ. և
կատարեաց եօթն ևս ամ ընդ նորա.
և ետ նմա լաբան զռաքէլ դուստր
29 իւր 'ի կնութիւն: *Եւ ետ լաբան ռա
քէլի դստեր իւրում զբալլայ զաղա
30 խին իւր նաժիշտ: *Եւ եմուտ առ
ռաքէլ. և սիրեաց զռաքէլ քան զլիա.
և ծառայեաց նմա այլ ևս եօթն ամ:
31 *Իբրև ետես Տր եթէ ատեցեալ է լիա.
եբաց զարգանդ նորա. բայց ռաքէլ
32 ամուլ էր: *Եւ յղացաւ լիա. և ծնաւ
որդի յակոբայ. և կոչեաց զանուն
նր ռուբէն. ասէ՝ զի ետես Տր զտա
ռապանս իմ. արդ սիրեսցէ զիս այր
33 իմ: *Յղացաւ դարձեալ լիա և ծնաւ
երկրորդ որդի յակոբայ: և ասէ՝ զի
լուաւ Տէր եթէ ատեցեալ եմ. և
յաւել ինձ զսա. և կոչեաց զանուն
34 նորա շմաւօն: *Եւ յղացաւ՝ և ծնաւ
որդի. և ասէ. արդ առ իս եղիցի այր
իմ, զի ծնայ նմա երիս որդիս. վասն
այնորիկ կոչեաց զանուն նորա ղևի:
35 *Եւ յղացաւ դարձեալ՝ և ծնաւ որ_
դի. և ասէ. զայս միւսանգամ գոհա
ցայց զՏէ: ‖ և կոչեաց զանուն նորա ‖ Մատ.
յուդայ: և եկաց 'ի ծննդոց: 1. 2.

ԳԼ: Լ:

1 Իբրև ետես ռաքէլ՝ եթէ ոչ ծնաւ
որդի յակոբայ. նախանձեցաւ
ռաքէլ ընդ քեռն իւրում. և ասէ
ցյակոբ. տուր ինձ որդիս. ապա թէ
2 ոչ՝ մեռանիմ: *Բարկացաւ յակոբ
ռաքելայ՝ և ասէ ցնա. միթէ փոխան

Ա՟յ իցեմ ես. որ արգել զպտուղ
որովայնի քո։ * Եւ ասէ ռաքէլ 3
ցյակոբ. ահանիկ աղախին իմ բալ՟
հա. մուտ առ նա՝ և ծնցի 'ի վերայ
ծնգաց իմոց. և արարից ես որդիս
'ի նմանէ։ * Եւ ետ նմա զբալ՟հա 4
զաղախին իւր կնութե։ Եմուտ առ
նա յակոբ։ * Եւ յղացաւ բալ՟հա նա_ 5
ժիշտ ռաքելայ. և ծնաւ որդի յակո_
բայ։ * Եւ ասէ ռաքէլ. իրաւ արար 6
ինձ Ա՟Ծ. և լուաւ ձայնի իմում. և ետ
ինձ որդի. վ՟ն այնորիկ կոչեաց զանուն
նորա դան։ * Եւ յղացաւ դարձեալ 7
բալ՟հա նաժիշտն ռաքելի. և ծնաւ
որդի երկրորդ յակոբայ։ * Եւ ասէ 8
ռաքէլ. օգնեաց ինձ Ա՟Ծ. զի գումա
րեցայ ընդ քեռ իմում։ և յաղթեցի.
և կոչեաց զանուն նր՟ նեփթաղիմ։
* Իբրև ետես լիա եթէ եկաց 'ի ծնն 9
դենէ, էառ զզելփայ զնաժիշտ իւր.
և ետ յակոբայ կնութե։ * Յղացաւ 10
զելփայ նաժիշտն լիայ. և ծնաւ զոր
դի յակոբայ։ * Եւ ասէ լիա, առ իս 11
բախտ իմ. և անուանեաց զանուն նր՟
գադ։ * Յղացաւ զելփա նաժիշտն 12
լիայ. և ծնաւ որդի երկրորդ յակո_
բայ։ * Եւ ասէ լիա. երանելի եմ ես. 13
զի երանեսցեն զիս կանայք. և կոչեաց
զանուն նորա ասեր. որ է մեծութի։
* Գնաց ռուբէն յաւուրս հնձոց ցո_ 14
րենոյ. և եգիտ խնծոր մանրագորաց
յանդի. և եբեր զայն առ լիա մայր
իւր. ասէ ռաքէլ ցլիա. քոյր իմ. տուր
ինձ 'ի մանրագորաց որդւոյ քո։
* Եւ ասէ լիա. ո՞չ իցէ քեզ շատ. զի 15
առեր զայրն իմ. միթէ և զմանրա_
գորս որդւոյ իմոյ առնուցուս։ և ասէ
ռաքէլ՝ ոչ այդպէս է. ննջեսցէ ընդ
քեզ զայս գիշեր. փոխանակ մանրա
գորաց որդւոյ քո։ * Եւ իբրև եմուտ 16
յակոբ յանդէ ընդ երեկս. ել լիա
ընդ առաջ նր՟. և ասէ՝ առ իս մտցես
այսօր. քանզի 'ի վարձու կալայ զքեզ.
փոխանակ մանրագորաց որդւոյ իմոյ։
և ննջեաց ընդ նմա զայն գիշեր։
* Եւ լուաւ Ա՟Ծ լիայ։ յղացաւ՝ և 17
ծնաւ յակոբայ որդի հինգերորդ։
* Եւ ասէ լիա. ետ ինձ Ա՟Ծ զվարձս 18
իմ. փոխանակ զի ետու զաղախինն
իմ առն իմում. և կոչեաց զանուն
նորա իսաքար, որ է վարձ։ * Եւ յղա 19
ցաւ միւսանգամ լիա. և ծնաւ որդի
վեցերորդ յակոբայ։ * Եւ ասէ լիա։ 20
պարգևեաց ինձ Ա՟Ծ պարգև բարի.
յայսմհետէ սիրեսցէ զիս այր իմ. զի
ծնայ նմա որդիս վեց. և կոչեաց զա_
նուն նր՟ զաբուղոն։ * Եւ յետ այնո_ 21
րիկ ծնաւ դուստր. և կոչեաց զանուն

22 նորա դինա։ * Եւ յիշեաց Ա՟Ծ զռաքէլ.
և լուաւ նմա Ա՟Ծ. և եբաց զարգանդ
23 նորա։ * Եւ յղացաւ՝ և ծնաւ որդի
յակոբայ. և ասէ ռաքէլ. էհան յի_
24 նէն Ա՟Ծ զնախատինս իմ։ * Եւ կո_
չեաց զանուն նր՟ յովսէփ. ասէ՝ յաւելցէ
25 ինձ Ա՟Ծ որդի միւս ևս։ * Եւ եղև իբրև
ծնաւ ռաքէլ զյովսէփ, ասէ յակոբ
ցլաբան. արձակեա՛ զիս զի երթայց
26 'ի տեղի իմ. և յերկիր իմ։ * Եւ տուր
զկանայս և զմանկունս իմ. վ՟ն որոց
ծառայեցի քեզ՝ զի գնացից. զի դու
ինքնին իսկ գիտես զծառայութին.
27 զոր ծառայեցի քեզ։ * Ասէ ցնա լա_
բան. եթէ գտի շնորհս առաջի քո.
հմայեցի զի օրհնեաց զիս Ա՟Ծ յոտին
28 քում։ * Եւ ասէ. յայտ արա զվարձս
29 քո յինէն՝ և տաց։ * Ասէ ցնա յակոբ.
դու գիտես որչափ ինչ ծառայեցի
քեզ. և որչափ խաշն էր քո առ իս.
սակաւիկ ինչ էր յառաջ քան զիս։
30 * Եւ աճեաց 'ի բազմութի. և օրհ_
նեաց զքեզ Տր՟ Ա՟Ծ յոտին իմում. և
արդ՝ ես երբ առնիցեմ ինձ տուն։
31 * Եւ ասէ ցնա լաբան. զի՞նչ տաց քեզ։
և ասէ ցնա յակոբ՝ մի՛ ինչ տար ինձ։
բայց զայս և եթ բան արասցես ինձ։
դարձեալ արածեցից զխաշինս քո՝
32 և պահեցից։ * Անցցեն այսօր ա՟մ
խաշինքդ առաջի քո. և զատո՛ 'ի մի_
մեանց զամենայն ոչխար զխայտախա
րիւ և զգորշ. և զամենայն զօտարա_
կան զհամակ յօդեաց. և ա՟մ խայտա
խարիւն և պիսակն յայծեաց եղիցին
33 վարձք իմ։ * Եւ երևեսցի արդարու
թի իմ 'ի վաղիւ անդր՝ թէ գոն իմ
վարձք առաջի քո. ա՟մ որ ոչ իցէ խայտ
և պիսակ յայծեաց. և գորշախայտ
յօդեաց, 'ի գողունս համարեսցի
34 ինձ։ * Եւ ասէ ցնա լաբան՝ եղիցի
35 ըստ բանի քում։ * Եւ զատոյց յաւուր
յայնմիկ զքաղս կապոյտս. և զպիսակս.
և զա՟մ այծս կապոյտս. և զամենայն
սպիտակս 'ի նոցանէ. զպիսակս և զա՟մ
զհամակս յօդեաց ետ 'ի ձեռս որդ_
36 ւոյն իւրոյ։ * Եւ մեկնեցոյց ճանա
պարհ երից աւուրց՝ ընդ մէջ նոցա և
ընդ մէջ յակոբայ. և յակոբ արածէր
37 զխաշինսն լաբանու զմնացեալս։ * Եւ
էառ յակոբ գաւազան շերտ դալար
ընկուզի և սօսւոյ. և կեղևեաց զնո՟
յակոբ. և եղև սպիտակ. և էքերծ
զդալարն 'ի գաւազանաց անտի։ և
երևէր 'ի գաւազանսն սպիտակն. զոր
38 քերծոյրն՝ նկարէն։ * Եւ եդ ընդ
գաւազանսն՝ զոր քերծոյր՝ յաւազանս
ջրարբից ջրոյն. զի իբրև գայցեն
խաշինքն ըմպել ջուր, հանդէպ գաւա
զա_

զանացն, զկծիցին յորժամ գայցեն
ըմպել ջուր: *Եւ զկծէին խաշինքն 39
'ի գաւազանսն. և ծնանէին խաշինքն
գորշախայտս. և պիսակս. և խայտա
խարիւս: *Եւ զորոջսն ուրոյն զատա 40
նէր յակոբ. և կացուցանէր յանդի_
ման մաքեացն. և զխոյ կապոյտ. և
զամենայն գորշախայտն օդեաց. և զա
տանէր իւր հօտս առանձինն: և ոչ
խառնէր զնոսա 'ի խաշինս լաբանու:
*Եւ լինէր յորժամ զկծէին խաշինքն 41
'ի խառնսն և յղանային, դնէր յակոբ
զգաւազանսն յանդիման խաշանցն
յաւազանսն. առ 'ի զկծելոյ նոցա
ըստ գաւազանացն: *Եւ յորժամ 42
ծնանէին խաշինքն՝ ոչ դնէր: և լինէր
աննշանն լաբանու. և նշանաւորն յա
կոբայ: *Եւ մեծացաւ այրն յոյժ 43
յոյժ. և եղև նորա ոչխար և արջառ
յոյժ. և ծառայք՝ և աղախնայք.
ուղտք՝ և էշք:

Գլ. ԼԱ.

Լուաւ յակոբ զբանս որդւոյն 1
լաբանու՝ զի ասէին. եթէ էառ
յակոբ զամ ինչս հօր մերոյ. և 'ի հօր
մերոյ ընչից արար իւր զայն ամենայն
փառս: *Եւ ետես յակոբ զերեսս 2
լաբանու. և ահա ոչ էին ընդ նմա
իբրև յերեկն և յեռանդն: *Եւ ասէ 3
Տ̃ր Ա̃ծ ցյակոբ. դարձիր յերկիր հօր
քոյ՝ և յազգ քո. և եղէց ընդ քեզ:
*Եւ յղեաց յակոբ. և կոչեաց զռա_ 4
քէլ և զլիա 'ի դաշտ անդր ուր խա_
շինքն էին: *Եւ ասէ ցնոսա. տեսա 5
նեմ ես զերեսս հօր ձերոյ, զի ոչ են
ընդ իս որպէս յերեկն և յեռանդ: և
Ա̃ծ հօր իմոյ էր ընդ իս: *Եւ դուք 6
ինքնին գիտէք. զի յամենայն զօրու
թենէ իմմէ ծառայեցի հօր ձերում:
*Եւ հայր ձեր ընդհարաւ ընդ իս. և 7
փոխեաց զվարձս իմ զտասն բծացդ.
և ոչ ետ նմա Ա̃ծ առնել ինձ չար:
*Եթէ ասիցէ եթէ նկարէնքդ եղի 8
ցին քո վարձք. ամ խաշինքս նկա_
րէնս ծնանին: և եթէ ասիցէ եթէ
սպիտակքդ եղիցին քո վարձք. ամ
խաշինքս սպիտակս ծնանին: *Եւ է_ 9
հան Ա̃ծ զամենայն խաշինս հօր ձերոյ՝
և ետ ինձ: *Եւ լինէր յորժամ զկծէին 10
խաշինքն. տեսանէի աչօք իմօք յերա
զի. և ահա քաղք և խոյք ելանէին
'ի վերայ մաքեաց և այծից. պիսակք
և խայտախարիք. և գորշախայտք:
*Եւ ասէ ցիս հրեշտակ Ա̃յ 'ի տես 11
լեան. յակոբ: և ես ասեմ. զի է: *Եւ 12
ասէ հայեաց աչօքքովք և տես զքաղսն
և զխոյսն որք ելանեն 'ի մաքեան և յայծս.

զխարդ պիսակք. և գորշախայտք. և
խայտախարիք են. քանզի տեսի որչափ
13 ինչ առնէ ընդ քեզ լաբան: *Ես եմ
Ա̃ծ. որ երևեցայ քեզ 'ի տեղւոջն Ա̃յ.
‖ ուր օծեր ինձ զարձանն. և եդեր ‖ Ծն. 28.18.
ուխտս: և արդ՝ արի և ել յերկրէս
յայսմանէ. և երթ յերկիր ծննդեան
14 քոյ. և եղէց ընդ քեզ: *Պատասխանի
ետուն ռաքէլ և լիա և ասեն ցնա. մի
թէ գոյ ևս մեր այսուհետև բաժին՝
և ժառանգութիւն 'ի տան հօր մերոյ:
15 *Ոչ ապաքէն իբրև զօտարոտիս հա_
մարեալ եմք նմա. զի վաճառեաց զմեզ՝
16 և եկեր ուտելով զարծաթ մեր: *Ամ
մեծութիւն և փառք, զոր էհան Ա̃ծ 'ի
հօրէ մերմէ՝ մեզ եղիցի՝ և որդւոց մե_
րոց. արդ՝ զոր ինչ ասաց քեզ Ա̃ծ՝ արա:
17 *Յարեաւ յակոբ՝ էառ զկանայս իւր
և զմանկունս իւր. և էհան զնոսա
18 յուղտս: *Եւ խաղացոյց զամ զինչս
իւր և զամ ստացուածս իւր՝ զոր արար
'ի միջագետս ասորւոց. երթալ առ
իսահակ հայր իւր յերկիրն քանանա_
19 ցւոց: *Եւ լաբան երթեալ էր 'ի
կտուրս խաշանց իւրոց: և գողացաւ
20 ռաքէլ զկուռս հօր իւրոյ: *Եւ գողա_
ցաւ յակոբ զսիրտն լաբանայ ասորւոյ
իւրոյ՝ 'ի չպատմել նմա թէ գնայցէ:
21 *Եւ գնաց ինքն. և ամ ինչ որ իւր էր:
և յարուցեալ էանց ընդ գետ՝ և դի_
22 մեաց 'ի լեառն գաղաադու: *Ազդ
եղև լաբանու ասորւոյ յաւուրն եր_
23 րորդի եթէ գնաց յակոբ: *Եւ առեալ
զեղբարս իւր ընդ իւր, պնդեցաւ զկնի
նր ճանապարհ զեօթն աւուրս և հաս
24 նմա 'ի լերինն գաղաադու: *Եւ եկն
Ա̃ծ առ լաբան ասորի 'ի տեսլեան գի_
շերոյ՝ և ասէ ցնա. զգո՛յշ լեր անձին
քում. գուցէ խօսիցիս ընդ յակոբայ
անզգամութեամբ: և եհաս լաբան
25 յակոբայ: *Եւ յակոբ եհար զխորան
իւր 'ի լերինն: և լաբան կացոյց զեղ_
26 բարս իւր 'ի լերինն գաղաադու: *Եւ
ասէ լաբան ցյակոբ. ընդէ՞ր արարեր
զայդ՝ ընդէ՞ր գաղտագնաց եղեր յի_
նէն. և գողացար զիս. և վարեցեր
զդստերս իմ իբրև զգերեալս սրոյ:
27 *Եթէ ազդարարեալ էր ինձ. առաքէի
զքեզ ուրախութեամբ. և արուեստա
28 կանօք թմբկաց և քնարաց: *Եւ չէի՞
արդեօք արժանի համբուրել զոր_
դեակս իմ՝ և զդստերս իմ. և արդ ան
29 մտութիւն արարեր: *Եւ այժմ ձեռն
հաս էի առնել քեզ չար՝ բայց Ա̃ծ
հօր քոյ երեկ ասաց ցիս. ասէ՝ զգո՛յշ
լեր. գուցէ խօսիցիս ընդ յակոբայ
30 անզգամութիւն: *Եւ արդ գնայցեալ
երթաս՝ զի ցանկանալով ցանկացեալ
ես

ես երթալ 'ի տուն հօր քոյ։ և ընդէ՞ր
գողացար զաստուածս իմ։ * Պատաս 31
խանի ետ յակոբ՝ և ասէ ցլաբան՝ քան
զի երկեայ։ ասացի, թէ գուցէ հանի_
ցես և զդստերս քո յինէն. և զամե_
նայն ինչս իմ։ * Եւ ասէ յակոբ. առ 32
ում գտանել աստուածսն քո. մի կեց_
ցէ առաջի եղբարցս մերոց։ և արդ
ծանիր ինչ 'ի քո ընչից առիս՝ և առ
ցես. և ծանեաւ առ նմա և ոչինչ.
և ոչ գիտէր յակոբ՝ թէ ռաքելայ
կինն իւրոյ գողացեալ էր զնս։ * Եւ 33
մտեալ լաբան յուզէր 'ի տան յակոբայ.
և 'ի տան լիայ. և 'ի տան երկոցունց
հարճիցն. և ոչ գտանէր. և ելեալ 'ի
տանէ անտի լիայ՝ եմուտ 'ի տուն ռա
քէլի։ * Իսկ ռաքէլի առեալ զկուռսն 34
եդ ընդ ուղտու պատաւ. և նստաւ
'ի վերայ նց։ և յուզեաց լաբան զամ
տաղաւարն և ոչ եգիտ։ * Եւ նա ասէ 35
ցհայր իւր. մի ինչ ծանր թուեսցի քեզ
տէր. ոչ կարեմ յոտն յառնել առաջի
քո. քանզի 'ի կանանց օրէնս եմ. և յու_
զեաց լաբան զամ զտունն՝ և ոչ եգիտ
զկուռսն։ * Բարկացաւ յակոբ՝ և կա_ 36
գէր ընդ լաբանու։ պատասխանի ետ
յակոբ՝ և ասէ ցլաբան. զի՞նչ վնաս է
իմ. կամ զի՞նչ յանցանք են իմ՝ զի պն_
տեցար զհետ իմ։ * Եւ յուզեցեր զամ 37
զինչս իմ. զի՞նչ գտեր յամ ընչից քոց 'ի
տան իմում. դի՛ր առաջի եղբարցս
իմոց՝ և եղբարց քոց. և յանդիմանես
ցեն 'ի մէջ մեր երկոցունց։ * Այս քսան 38
ամ է՝ զի էի ընդ քեզ. ոչխարք քո և
այծք՝ ոչ ստերջեցան. և զխոյս մաքեաց
քոց ոչ կերի։ * Զգազանաբեկն ոչ բե 39
րէի առ քեզ. այլ ես յանձնէ տուժէի.
զգողօնի տունջեան. և զգողայինս գի
շերոյ։ * Զցերեկ այրեալ լինէի 'ի 40
տօթոյ. և զցայգ 'ի ցրտոյ։ հատեալ
էր քուն յաչաց իմոց։ * Այս քսան ամ 41
է 'ի տան քում էի. զչորեքտասան ամ
փոխանակ դստերաց քոց վաստակե_
ցի. և զվեց ամ 'ի խաշինս քո. և խաբէ
ցեր զիս 'ի վարձս տասն բծիցս։ * Եւ 42
թէ ոչ Ած հօր իմոյ Ած աբրահամու.
և երկիւղն իսահակայ էր ընդ իս. այժմ
թերևս ունայն իսկ արձակէիր զիս.
այլ զտառապանս իմ. և զվաստակս
ձեռաց իմոց ետես Ած. և յանդիմա_
նեաց զքեզ երէկ։ * Պատասխանի ետ 43
լաբան՝ և ասէ ցյակոբ։ դստերքդ
դստերք իմ են. և ուստերքդ ուստերք
իմ են. և խաշինքդ խաշինք իմ են. և
ամենայն ինչ զոր դու տեսանես՝ իմ է,
և դստերացդ իմոց։ և արդ զինչ արա
րից դոցա այսօր՝ կամ որդւոց դոցա.
զոր ես ծնայ։ * Բայց արդ եկ՝ ուխտ 44
դիցուք ես և դու. և եղիցի 'ի վկայութի
ընդ իս և ընդ քեզ։ և ասէ ցնա. ահա
ոչոք է 'ի միջի մերում. բայց Ած վկայ
45 ընդ իս և ընդ քեզ։ * Եւ առեալ յա_
46 կոբայ վէմ կանգնեաց արձան։ * Եւ
ասէ ցեղբարսն իւր. կուտեցէք քա_
րինս։ և կուտեցին քարինս. և արարին
բլուր. և կերին, և արբին անդ 'ի վե_
47 րայ բլրոյն։ * Եւ կոչեաց զնա լաբան
կարկառ վկայութե. և յակոբ կոչեաց
զնա կարկառ վկայ։ իւրաքանչիւր
48 ըստ յատկութե լեզուի իւրոյ։ * Եւ
ասէ ցնա լաբան. բլուրս այս վկայ է
ընդ իս և ընդ քեզ այսօր։ և կոչեաց
զնա լաբան բլուր վկայութե. և յակոբ
կոչեաց զնա բլուր վկայ. և ասէ լա_
բան ցյակոբ. բլուրս այս և արձանս
այս՝ զոր կանգնեցի ընդ իս և ընդ քեզ.
վկայ է բլուրս այս. վկայ է արձանս
այս. վասն այնորիկ կոչեցաւ անուն
49 բլրոյն վկայութի։ * Եւ տեսիլն զոր
մէ ասաց՝ թէ տեսցէ Ած ընդ իս և ընդ
քեզ. զի մեկնիմք ընկեր յընկերէ։
50 * Եթէ վշտացուցանես զդստերս իմ.
եթէ առցես զկանայս առ դստերօք
իմօք։ զգո՛յշ լեր՝ զի ոչոք է ընդ մեզ
որ տեսանէ. Ած լիցի վկայ ընդ իս և
51 ընդ քեզ։ * Եւ ասէ լաբան ցյակոբ.
ահա կարկառս այս՝ և ահա արձան.
զոր հաստատեցաք ընդ իս և ընդ քեզ։
52 * Եղիցի վկայ կարկառս. և վկայ ար_
ձանս. զի ոչ ես անցից ըստ կարկառս.
և մի դու անցանիցես ըստ բլուրս՝ և
ըստ արձանս ըստ այս՝ չարութեամբ.
53 * Ած աբրահամու և Ած նաքովրայ ե_
ղիցի դատաւոր 'ի միջի մերում. Ած
հարցն նոցա։ և երդուաւ յակոբ յեր_
54 կիւղ հօր իւրոյ իսահակայ։ * Եւ եզեն
յակոբ զենլիս 'ի լերինն. և կոչեաց
զեղբարս իւր ուտել զհաց. կերին՝ և
55 արբին՝ և ագան 'ի լերինն անդ։ * Եւ
յարուցեալ լաբան 'ի վաղիւ անդր
համբուրեաց զորդիս իւր և զդստերս
իւր. և օրհնեաց զնոսա. և դնաց՝ դարձ
աւարեալ լաբանայ 'ի տեղի իւր։

ԳԼ: ԼԲ։

1 Եւ յակոբ գնաց զճանապարհ իւր։ ‖ Ամ. 48.16.
և հայեցեալ ետես զբանակ Ած
բանակեալ։ և ընդ առաջ եղեն նմա
2 հրեշտակք Ած։ * Եւ ասէ յակոբ,
իբրև ետես զնոսա. բանակ Ած է։ և
կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ բա_
3 նակս։ * Եւ առաքեաց յակոբ հրեշ_
տակս յառաջ քան զինքն՝ առ եսաւ եղ_
բայր իւր, յերկիրն 'ի սէիր. յաշխարհն
4 եդովմ։ * Պատուէր ետ նց՝ և ասէ.
այսպէս ասասջիք Տն իմում եսաւայ.

թէ

Թէ այսպէս ասէ ծառայ քո յակոբ․ ընդ
ղաբանու կեցի՝ և յամեցայ մինչև
ցայժմ։* Եւ եղեն իմ արջառ՝ և ոչխար․ 5
և էշք, ծառայք և աղախնայք․ և առա
քեցի պատմել տեառն իմում եսաւայ՝
զի գտցէ ծառայ քո շնորհս առաջի
քո։ * Եւ դարձեալ հրեշտակացն առ 6
յակոբ ասեն․ գնացաք առ եսաւ եղբայր
քո․ և գայ ընդ առաջ քո․ և չորեքհա_
րիւր այր ընդ նմա ։ * Զահի հարաւ 7
յակոբ․ և տարակուսեալ էր․ և զատոյց
զժողովուրդն․ որ ընդ նմա էր․ և զար_
ջառ․ և զոչխար՝ և զուղտս՝ յերկուս
բանակս։* Եւ ասէ յակոբ․ եթէ եկես 8
ցէ եսաւ յառաջին բանակն՝ և հարցէ
զնա․ ապրեսցի երկրորդ բանակն։* Եւ 9
ասէ յակոբ․ Ած հօր իմոյ աբրահամու․
և Ած հօր իմոյ իսահակայ․ Տր որ ասա
ցեր ցիս թէ երթ յերկիր ծննդեան
քոյ և բարի արարից քեզ։* Չեմ բաւա 10
կան ամ արդարութեն՝ և ճշմարտու_
թեն․ զոր արարեր ընդ ծառայի քում․
զի ցուպ 'ի ձեռին անցի ընդ այս յոր_
դանան․ և արդ աւասիկ եղէ յերկուս
բանակս։ * Եւ ապրեցո զիս 'ի ձեռաց 11
եղբօր իմոյ եսաւայ․ զի զահի հարեալ
եմ ես 'ի նմանէ․ գուցէ եկեալ հարկա_
նիցէ զիս՝ մայր առ մանկամբ։* Եւ դու 12
ասացեր՝ եթէ բարի արարից քեզ․ և
եդից զզաւակ քո իբրև զաւազ ծովու՝
որ ոչ թուիցի 'ի բազմութէ ։* Եւ 13
ննջեաց անդ զայն գիշեր․ և էառ՝ յորոց
ածէրն ձեռամբ իւրով պատարագս․
և առաքեաց եսաւայ եղբօր իւրում։
* Այծս երկերիւր․ քաղս քսան։ մա 14
քիս երկերիւր․ խոյս քսան։ * Ուղտս 15
ծնեալս կողոամբք հանդերձ՝ երե_
սուն․ կովս քառասուն։ և ցուլս տասն․
էշս քսան․ և մտրուկս տասն։* Եւ ետ 16
'ի ձեռս ծառայից իւրոց․ հօտս՝ հօտս՝
առանձինն։ և ասէ ցծառայսն իւր ։
երթա՛յք դուք յառաջ քան զիս․ և բա_
ցադրոյս 'ի միմեանց տանիցիք հօտս 'ի
հօտից։* Պատուիրեաց առաջնոյն՝ և 17
ասէ․ եթէ պատահիցէ քեզ եսաւ եղ_
բայր իմ․ և հարցանիցէ՝ թէ ո՞յր ես՝ և
յո՞ երթաս․ և ո՞յր է այդ՝ որ առաջիդ
քո երթայ։ * Եւ ասասցես․ թէ ծա_ 18
ռայի քոյ յակոբայ պատարագք են․ զոր
առաքեաց տեառն իւրում եսաւայ․
և ինքն զկնի մեր գայ։* Պատուիրեաց 19
առաջնոյն․ և երկրորդին․ և երրորդին․
և ամենեցուն որք երթային յառաջ
զհետ խաշանցն, ասէր՝ ըստ բանիս այս
միկ խօսեսջիք ընդ եսաւայ․ յորժամ
գտանիցէք զնա։ * Եւ ասասջիք՝ ահա 20
ծառայ քո յակոբ գայ զհետ մեր․ քան
զի ասաց՝ եթէ ցածուցից զերեսս նր

պատարագօքդ՝ որք երթան առաջի․
և ապա տեսից զերեսս նորա․ թերևս
արասցէ մեծարանս երեսաց իմոց։
21 * Եւ երթային յառաջագոյն ընծայքն
քան զնա․ և ինքն ննջեաց զայն գիշեր
22 անդէն 'ի բանակին։* Եւ յարուցեալ
'ի նմին գիշերի․ էառ զերկուս կանայսն․
և զերկուս աղախնայսն․ և զմետասան
որդիսն իւր․ և էանց ընդ հունն յաբո_
23 կայ։* Եւ էառ անցոյց զնս ընդ ձորն․
24 և զամ ինչ որ իւր էր։ * Եւ մնաց յա_
կոբ միայն․ և մարտեաւ այր մի ընդ
25 նմա մինչև ցառաւօտ ։ * Եւ իբրև
ետես թէ ոչ յաղթեաց նմա , բուռն
էհար զամոլաջլէ զստին նր․ և ընդար_
մացոյց զամոլաջիլ զստին յակոբայ․ 'ի
26 կռուելն իւրում ընդ նմա։* Եւ ասէ
ցնա․ արձակեա՛ զիս քանզի այգ եղև ։
և նա ասէ․ ո՛չ արձակեցից զքեզ՝ թէ
27 ոչ օրհնեսցես զիս։ * Եւ նա ասէ ցնա՝
զինչ անուն է քո․ և սա ասէ ցնա՝ յա_
28 կոբ։ * Եւ ասէ ցնա․ յայսմ հետէ ոչ
կոչեսցեն զանուն քո յակոբ․ այլ իս_
րայէլ եղիցի անուն քո․ զի ժուժկալե
ցեր ընդ Այ․ և ընդ մարդկան զօրա_
29 ւոր լիջիր։ * Եհարց յակոբ՝ և ասէ․
պատմեա՛ ինձ զանուն քո․ և ասէ՝ զի՞
հարցանես զանուանէ իմմէ ։ և օրհ_
30 նեաց զնա անդ ։ * Եւ կոչեաց յակոբ
զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ տեսիլ Այ․
զի տեսի զԱծ դէմ յանդիման․ և ապ_
31 րեցաւ անձն իմ ։ * Եւ ծագեցաւ
նմա արև իբրև էանց տեսիլն Այ։ և
նա կաղայր երթայր՝ 'ի զստէ անտի ։
32 * Վասն այնորիկ ոչ ուտեն որդիքն
իսրայէլի զամոլաջիլն՝ զոր ընդարմա
ցոյց․ որ է 'ի վերայ տախտակի զստին,
մինչև ցայսօր ։ զի բուռն էհար զտախ
տակէ զստին յակոբայ․ և ընդարմա_
ցոյց զամոլաջիլ նորա։

ԳԼ։ ԼԳ։

1 Զաչս իւր 'ի վեր եբարձ յակոբ և
ետես․ և ահա եսաւ եղբայր
իւր գայր․ և ընդ նմա արք չորեքհա_
րիւր։ և բաշխեաց յակոբ զմանկունսն
'ի լիայ՝ և յռաքէլ․ և յերկուս աղախ_
2 նայսն։ * Եւ արար զերկուս աղախ_
նայսն և զորդիս նց առաջի, և զլիայ
և զորդիս նր զկնի․ և զռաքէլ և զյո_
3 սէփ հուսկ յետոյ ։ * Եւ ինքն էանց
յառաջ քան զնոսա՝ և երկիր եպագ
եօթն անգամ 'ի վր երկրի․ մինչև մեր
4 ձենալ առ եղբայրն իւր։* Եւ ընթա
ցաւ եսաւ ընդ առաջ նորա․ գիրկս
էարկ նմա և համբուրեաց․ և անկաւ
'ի վր պարանոցի նր՝ և համբուրեաց
5 զնա․ և լացին երկոքեան ։* Եւ հայե_
ցեալ

ցեալ 'ի վեր եսաւ զկանայսն և զման
կունս. և ասէ. դոքա զի՞նչ են քո ։ և
նա ասէ. մանկունք իմ են. որովք ողոր
մեցաւ Ա՟Ծ ծառայի քում ։ *Եւ մա_ 6
տեան աղախնայքն և որդիք նոցա, և
երկիր պագին նմա ։ *Եւ մատեաւ 7
լիա և որդիք իւր՝ և երկիր պագին
նմա. յետոյ մատեաւ յովսէփ և ռաքէլ՝
և երկիր պագին նմա ։ *Եւ ասէ զի՞նչ 8
էր այն ա՟մ չու. որ ինձ դիպեցաւ ։ և
նա ասէ. զի գտցէ շնորհս ծառայ քո
առաջի քո ։ *Եւ ասէ եսաւ. կայ և 9
իմ շատ՝ եղբայր՝ քեզ լիցին քոյդ ։ *Եւ 10
ասէ յակոբ. մի այդպէս. եթէ գտի
շնորհս առաջի քո՝ ընկալ զընծայսն
'ի ձեռաց իմոց. քանզի այնպէս տեսի
զերեսս քո. որպէս ոք տեսանիցէ զե_
րեսս Ա՟Յ. և զուարթասցիս ընդ իս ։
*Առ զօրհնութիւնդ իմ, զոր մատուցի 11
քեզ. զի ողորմեցաւ ինձ Ա՟Ծ. և է իմ
ամենայն ինչ ։ և բռնադատեաց զնա
և էառ ։ *Եւ ասէ՝ չուեսցուք՝ գնաս_ 12
ցուք՝ և երթիցուք զուգզորդն ։ *Եւ 13
ասէ ցնա. Տ՟Ր իմ ինքնին գիտէ՝ զի ման
կունքս մատաղ են. և ոչխարք, և ար_
ջառք ծնունդ արձակեալ է ։ և եթէ
մի օր տարապեմ զդոսա, մեռանին ա՟մ
խաշինքդ ։ *Այլ յառաջեսցէ տէր 14
իմ քան զծառայ իւր. և ես բաց կարի
բաց պարապոյ ճանապարհիդ առաջի
իմ. և բաց կազդուրել մանկանց իմոց
խաղացից, մինչև եկից առ տէր իմ՝
'ի սէիր ։ *Եւ ասէ եսաւ. խիկ թողից 15
առ քեզ 'ի ժողովրդենէ աստի՝ որք
ընդ իս են. և նա ասէ. ընդէ՞ր է ինձ այդ.
շատ է զի գտի շնորհս առաջի քո տէր ։
*Եւ դարձաւ յաւուր յայնմիկ եսաւ 16
ընդ ճանապարհ իւր 'ի սէիր ։ *Եւ 17
յակոբ չուեաց՝ և արար իւր անդ
տունս. և խաշանց իւրոց արար դա_
ղարս. վասն այնորիկ կոչեաց զանուն
տեղւոյն այնորիկ խորանս ։ *Եւ եկն 18
յակոբ 'ի սաղէմ քաղաք սիկիմացւոց.
որ է յերկրին քանանացւոց. իբրև եկն
'ի միջագետաց ասորւոց. և բնակեաց
յանդիման քաղաքին ։ *Եւ ստացաւ 19
զվիճակ անդին, ուր էհար զխորան
իւր, յեմովրայ հօրէ սիւքեմայ հա_
րիւր ոչխարի ։ *Եւ շինեաց անդ 20
սեղան. և կարդաց զԱ՟Ծ իսրայէլի ։

ԳԼ ։ ԼԴ ։

Եւ ել դինա դուստր լիայ՝ զոր 1
ծնաւ յակոբայ, 'ի զննել զդստերաց
աշխարհին ։ *Եւ ետես զնա սիւքեմ 2
որդի եմովրայ քոռեցւոյ. որ իշխանն էր
երկրին. և էառ զնա. և ննջեաց ընդ
նմա. և տառապեցոյց զնա ։ *Եւ ուշ_ 3
եղեալ դինայի դստերն յակոբայ՝ սի_
րեաց զկոյսն. և խօսեցաւ ըստ մտաց
4 կուսին ։ *Եւ խօսեցաւ սիւքեմ ընդ
եմովրայ հօր իւրոյ՝ և ասէ. առ դու ինձ
5 զաղջիկս զայս կնութեան ։ *Եւ լուաւ
յակոբ, եթէ պղծեաց որդի եմովրայ
զդինա զդուստր նորա. և որդիք նր
էին 'ի խաշինս 'ի դաշտին. լուռ եղև յա_
6 կոբ մինչև եկին նոքա ։ *Եւ ել եմօր
հայր սիւքեմայ առ յակոբ խօսել ընդ
7 նմա ։ *Եկին և որդիքն յակոբայ 'ի դաշ_
տէ ։ իբրև լուան ստրջացան արքն. և
տրտմութիւն էր նոցա յոյժ. զի խայտա
ռակութիւն արար յիսրայէլի. մտանե_
լով առ դուստրն յակոբայ. և ոչ այն_
8 պէս մարթէր ։ *Եւ խօսեցաւ ընդ
նոսա եմօր՝ և ասէ ։ սիւքեմ որդի իմ
սիրեաց ոգւով չափ զդուստր ձեր.
9 արդ տուք զնա նմա կնութեան ։ *Եւ
արարէք ընդ մեզ խնամութիւն. զդս_
տերս ձեր տուք մեզ. և զդստերս մեր
10 առէք որդւոց ձերոց ։ *Եւ բնակե_
ցարուք 'ի միջի մերում. և երկիրդ ա_
հա ընդ արձակ է առաջի ձեր. և բնա_
կեցարուք՝ և վաճառեցարուք 'ի դմա. և
11 ստացարուք ստացուածս 'ի դմա ։ *Եւ
ասէ սիւքեմ ցհայր նր և ցեղբարս նր.
գտից շնորհս առաջի ձեր՝ և զոր ինչ
12 ասիցէք՝ տացուք ։ *Յաճախեցէք
յոյժ զվարձանս և զօժիտս. և տաց՝ որ
չափ և ասիցէք. և տուք ինձ զաղջիկն
13 զայն կնութեան ։ *Պատասխանի ետուն
որդիքն յակոբայ՝ սիւքեմայ և եմօրայ
հօր նր նենգութեամբ՝ և ասեն ցնոսա.
զի պղծեցին զդինա քոյր նց ։ և ասեն
շմաւոն և ղևի եղբարքն դինայ՝ որ_
14 դիքն լիայ ։ *Ոչ կարեմք առնել զայդ
բան. տալ զքոյր մեր առն անթլփա
15 տի. քանզի նախատինք են մեզ ։ *Բայց
այսու նմանիցուք ձեզ. և բնակիցուք
'ի միջի ձերում. եթէ լինիցիք իբրև
զմեզ՝ և դուք. 'ի թլփատել ձեզ զա՟մ
16 արու ։ *Եւ տացուք զդստերս մեր
ձեզ. և 'ի դստերաց ձերոց առցուք
մեզ կանայս. և բնակիցուք առ ձեզ.
17 և եղիցուք իբրև ազգ մի ։ *Ապա թէ
ոչ լուիջիք մեզ թլփատել. առեալ
18 զդստերս մեր՝ 'ի բաց գնասցուք ։ *Եւ
հաճոյ թուեցան բանքն առաջի եմօ_
րայ. և առաջի սիւքեմայ որդւոյ եմօ
19 րայ ։ *Եւ ոչ յամեաց պատանին առ_
նել զբանն. զի յոյժ հարեալ էր 'ի սէր
դստերն յակոբայ. և նա էր պատուա_
կանագոյն քան զամենեսեան՝ որք 'ի
20 տան հօր նր էին ։ *Եւ եկին եմօր և
սիւքեմ որդի նր 'ի դուռն քաղաքին
իւրեանց. և խօսեցան ընդ արս քաղա_
21 քին իւրեանց՝ ասեն ։ *Արքն այնոքիկ
խա_

խաղաղութիւն են ընդ մեզ. արդ բնա-
կեսցին յերկրիս. և շահեսցին ՚ի սմա.
զի երկիրս ընդ արձակ է առաջի նոցա.
զդստերս նոցա առցուք մեզ կանայս.
և զդստերս մեր տացուք նոցա։ *Այլ 22
միայն այսու նմանեսցին մեզ արքն
բնակիլ ընդ մեզ. լինիլ ազգ մի ՚ի թլ-
փատել մեզ զամ արու որպէս նոքայն
թլփատեալք են։ *Եւ ինչք նոցա և անա 23
սունք նոցա և ջրբռատանի նոցա ոչ ապաքէն
մեր լինիցի. բայց այսու և եթ նմանիմք
ցնոսա նոցա. և բնակեսցին ՚ի միջի մերում։
*Եւ լուան եմորայ և սիւքեմայ որդի- 24
ք նորա ամենեքին՝ որք ելանէին ընդ
դուռն քաղաքին իւրեանց և թլփատե
ցին զմարմին անթլփատուքն իւրեանց
համարս. ամենեքին որք ելանէին ընդ
դուռն քաղաքի նոցա։ *Եւ եղև յաջ 25
որն երրորդի միում դեռ էին նոքա ՚ի
ցաւսն. առին երկու որդիքն յակոբայ,
շմաւոնի և ղևի եղբարքն դինայ, իւրա-
քանչիւր զսուր իւր՝ և մտին ՚ի քաղաքն
հաղմուքեամբ. և կոտորեցին զամ արու։
*Եւ զեմմոր և զսիւքեմ զորդի նորա 26
սպանին ՚ի սուր սուսերի. և առին զդի
նա ՚ի տանէ սիւքեմայ՝ և ելին։ *Եւ 27
որդիքն յակոբայ մտին ՚ի վէրս վիրաւո
ցացն. և առին աւար զքաղաքն. յո-
րում պղծեցին զդինա զքոյրն նոցա։
*Զ ոչխարս և զեզս և զէշս նոցա, 28
որք էին ՚ի քաղաքին. և որ ինչ ՚ի բացի
էր՝ առին։ *Եւ զամենայն մարդա- 29
գերսն նոցա. և զամենայն զկանայս և զա
բանսն նոցա՝ և զկանայսն նոցա գերեցին։
և յափշտակեցին որչինչ էր ՚ի քաղա-
քին՝ և որչինչ ՚ի տունս։ *Եւ ասէ յա- 30
կոբ ցսիմաւն և ցղևի. առեալ արարիք
զիս. երեվիլ անգամ ամենայն բնակ
չայ երկրիս. ՚ի մէջ քանանացւոց. և
փերեզացւոց. և ես սակաւաւոր եմ
թուով. արդ եթէ ժողովեսցին ՚ի վէր
իմ և հարկանիցեն զիս. սատակեալ
սատակիցիմ՝ ես, և տունս իմ։ *Եւ 31
ասեն. իսկ զիարդ. զի երբեւ զբազ
քարշեցին զքոյրն մեր։

ԳԼՒ. Լ.

*Եւ ասէ Ա՚ծ ցյակոբ։ արի՝ անց ՚ի 1
տեղին ՚ի բեթէլ. և անդ բնա-
կեացիս. և արասցես անդ սեղան Ա՚ծ
|| ԱԵ. || որ երեւեցաւն քեզ. ՚ի փախչիլն քոյ- 28.13.
բեայց եսաւայ եղբօր քոյ։ *Եւ ասէ 2
յակոբ ցընտանիսն իւր. և ցամենեսին
որք էր նմա էին։ ՚ի բաց առէք զնձոտ
օտարոտիս. որք ընդ ձեզ էն, ՚ի միջոյ
ձերմէ. և սրբեցարո՛ւք և փոխեցէ՛ք
զպատմուճանս ձեր։ *Եւ յարուցեալ 3
եկցուք ՚ի բեթէլ. և արասցուք անդ

սեղան Ա՚ծ. որ լուաւ ինձ յաւուր նե-
ղութեան իմոյ. որ ընդ իս. և ապրեցոյց
4 զիս ՚ի ճանապարհին՝ զոր գնայի։ *Եւ
եառն ցյակոբ զնձոտն օտարոտիս.
որք էին ՚ի ձեռս նոցա. և զդինսան՝ որք
յականջս իւրեանց։ և ծածկեաց զնո
յակոբ ՚ի ներքոյ բեւեհնոյն ՚ի սիկիմ։
5 և կորոյս զնա մինչև ցայսօր ժամանա-
կն։ *Եւ չուեցաք խորայել ՚ի սիկիմայ.
և եղև ահ Ա՚ծ ՚ի վերս քաղաքացն. որք
շուրջ զնոսա էին. և ոչ ելին զհետ որդ-
6 ւոցն իսրայելի։ *Եւ եկն յակոբ ՚ի
լուզ որ ի յերկրին քանանացւոց. այն
ինքն է բեթէլ. ինքն և ամենայն ժո-
7 ղովուրդն, որ ընդ նմա։ *Եւ շինեաց
անդ սեղան. և կոչեաց զանունն տեղ
ւոյն բեթէլ. զի անդ || երեւեցաւ նմա || ԱԵ.
Ա՚ծ ՚ի փախչիլ նմ յերեսաց եսաւայ 28.18.
8 եղբօր նորա։ *Եւ մեռաւ դեբօրա
դայեակն ռեբեկայ. և թաղեցաւ ՚ի
ներքոյ բեթէլայ ընդ կաղնեաւն. և
կոչեաց զանունն նորա կաղնի սգոյ։
9 *Եւ երեւեցաւ Ա՚ծ յակոբայ՝ մինչդեռ
անդ էր ՚ի լուզ. յորժամ եկն ՚ի միջա-
գետայ ասորւոցն. օրհնեաց զնա Ա՚ծ։
10 *Եւ ասէ ցնա Ա՚ծ. || անունդ քո յա- || ԱԵ.
կոբ. ոչ ևս կոչեսցի յակոբ. այլ իսկ 32.29.
եղիցի անունն քո. և կոչեաց զանունն նո
11 ր իսկ։ *Եւ ասէ ցնա Ա՚ծ՝ ես եմ Ա՚ծ
քո բազմացո՛ւ և աճեցո՛ւք և բազմաց-
ի՛ր. ազգք և ժողովք ազգաց եղիցին
ի քէն. և թագաւորք յերանաց քոց
12 ելցեն։ *Եւ զերկիրդ, զոր եառ աբ-
րահամու և իսահակայ՝ քեզ տացու զդա-
նա քեզ եղիցի. և զաւակի քում յետ քո տաց
13 զերկիրդ զայդ։ *Եւ վերացաւ ՚ինմա
նէ Ա՚ծ ՚ի տեղւոջէն՝ ուր խօսեցաւ ընդ
14 նմա։ *Եւ կանգնեաց յակոբ զարձան
՚ի տեղւոջն ուր խօսեցաւ ընդ նմա Ա՚ծ՝
արձան քարեղէն. և նուիրեաց ՚ինմա
15 նուէրս և եարկ ՚ի վրն նր իւղ։ *Եւ
կոչեաց զանուն տեղւոյն ուր խօսեցաւ
ընդ նմա Ա՚ծ բեթէլ։ *Ճանեաց ՚ի 16
բեթէլայ. և եղև իբրև մերձեցաւ ՚ի
քաբրաթայ երկիրն, մնանել յեփրա-
թայ, ծնաւ ռաքէլ։ *Եւ դժուարա- 17
ծին եղև ՚ի ծննդեանն. և եղև ՚ի վշտա
նալն նորա ՚ի ծննդեանն, և ասէ ցնա
ծնուցիչն՝ քաջալերեաց զի այդ և այս
18 ուսարէ։ *Եւ եղև ընդ հանել ոգւոյն.
քանզի մեռաւ. կոչեաց զանունն նորա
որդի վշտաց իմոց. և հայրն կոչեաց
19 զնա բենիամին։ *|| Մեռաւ ռաքէլ՝ և || ԱԼ այլ.
թաղեցաւ ՚ի ճանապարհին եփրա- 48. 7.
20 թայ. այն իսկ է բեթղեհեմ։ *Եւ կանգ
նեաց յակոբ արձան ՚ի վէր շիմինորա.
այն է արձան շիմի ռաքէլայ մինչև
21 ցայսօր ժամանակի։ *Եւ չուեաց
իսրայէլ՝

իսրայէլ՝ եւ հար զխորան իւր յայնկոյս
Ծնն. 49.4. աշտարակին գադերայ: * Եւ եղեւ 22
իբրեւ բնակեցաւ իսրայէլ յերկրին
յայնմիկ. գնաց ռուբէն՝ եւ ննջեաց ը՛նդ
բաղղայ հարճի հօր իւրոյ. լուաւ իս_
րայէլ՝ եւ չար թուեցաւ առաջի նո՛ր. եւ
էին որդիքն յակոբայ երկոտասանք:
* Որդիք լիայ՝ անդրանիկ յակոբայ՝ 23
ռուբէն: շմաւոն: ղեւի. յուդայ. իսա
քար. զաբուղոն: * Եւ որդիք ռաքելի՝ 24
յովսէփ. եւ բենիամին: * Եւ որդիք բաղ_ 25
ղայ նաժշտին ռաքելայ՝ դան, եւ նեփ_
թաղիմ. այս են որդիք յակոբայ. որք
եղեն նմա ՚ի միջագետս ասորւոց: * Եւ 26
որդիք զեղփայ նաժշտին լիայ. գադ, եւ
ասեր: * Եւ եկն յակոբ առ իսահակ 27
հայր իւր ՚ի մամբրէ՝ ՚ի քաղաք դաշ_
տին. այն է քեբրոն. յերկրին քանանաց
ւոց. ուր պանդխտեցան աբրահամ եւ
իսահակ: * Եւ եղեն ա՛մ աւուրք իսա 28
հակայ՝ զոր եկեաց. ամք հարիւր եւ
ութսուն: * Եւ պակասեալ իսահա_ 29
կայ մեռաւ. եւ յաւելաւ յազգ իւր. ծե_
րացեալ եւ լի աւուրբք. եւ թաղեցին
զնա եսաւ եւ յակոբ որդիք իւր:

ԳԼ: ԼԶ:

Եւ այս են ծնունդք եսաւայ. նա է 1
եդոմ: * Եւ էառ իւր եսաւ կա_ 2
նայս ՚ի դստերաց քանանացւոց. զադ_
դա զդուստր ելոնայ քետացւոյ. եւ զո_
ղիբամա դուստր անայի որդւոյ սեբե
գոնի խեւացւոյ: * Եւ զբասեմաթ 3
զդուստր իսմայէլի զքոյր նաբէո_
Ա. Մն. թայ: * Եւ ծնաւ ադդա եսաւայ 4
1.35. զեղիփազ. եւ բասեմաթ ծնաւ զռա_
գուէլ: * Եւ ողիբամա ծնաւ զյեուս 5
եւ զեգղոմ. եւ զկորխ. սոքա են որդիք
եսաւայ. որք եղեն նմա յերկրին քա_
նանացւոց: * Եւ էառ եսաւ զկանայս 6
իւր. եւ զուստերս եւ զդստերս իւր. եւ
զա՛մ մարդիկ տան իւրոյ. եւ զամենայն
ինչս՝ եւ զանասունս, եւ զամենայն
ինչ զոր ստացաւ՝ եւ զոր արար յերկրին
քանանացւոց. եւ գնաց յերկրէն քա_
նանացւոց յերեսաց յակոբայ եղբօր
Ծնն. իւրոյ: * Զի էին բազում ինչք նոցա 7
13.6. ՚ի միասին բնակելոյ. եւ ոչ կարէր եր_
կիրն պանդխտութե՛ հանդարտել նո՛ց
՚ի բազմութենէն ընչից իւրեանց:
Յեսու. * Եւ բնակեցաւ եսաւ ՚ի լերինն 8
24. 4. սէիր. եսաւ. որ նա ինքն է եդոմ: * Եւ 9
այս են ծնունդք եսաւայ հօրն եդո_
մայեցւոց ՚ի լերինն սէիր: * Եւ այս են 10
Ա. Մն. անուանք որդւոցն եսաւայ. եղիփազ
1. 35. որդի ադդայ, կնոջ եսաւայ. եւ ռա_
գուէլ՝ որդի բասեմաթայ, կնոջ եսա
ւայ: * Եւ եղեն որդիք եղիփազայ. 11
թեման. ոմար. սովփար. գոթամ. եւ

12 կենեզ: * Եւ թամար էր հարճ եղի_
փազու որդւոյ եսաւայ. եւ ծնաւ եղի_
փազու զամաղէկ: սոքա են որդիք ադ_
13 դայի կնոջ եսաւայ: * Եւ այսեն որդիք
ռագուէլի. նաքոթ. զարեհ. սամմա.
եւ մեզա. սոքա են որդիք բասեմա_
14 թայ կնոջ եսաւայ: * Եւ այս են որ_
դիք ողիբամայ դստեր անայի որդւոյ
սեբեգոնի կնոջ եսաւայ: եւ ծնաւ
եսաւայ զյեուս. եւ զեգղոմ. եւ զկորխ:
15 * Սոքա են իշխանք՝ որդիք եսաւայ:
որդիք եղիփազու անդրանկանն եսա
ւայ. իշխան թեման. իշխան ոմար.
16 իշխան սոփար. իշխան կենեզ: * Իշխան
կորխ. իշխան գոթոմ. իշխան ամաղէկ.
սոքա են իշխանք եղիփազու յերկրին
եդոմայեցւոց. սո՛ք են որդիք ադդայի:
17 * Եւ այսեն որդիք ռագուէլի որդւոյ
եսաւայ: իշխան նաքոթ. իշխան զարե՛
իշխան սամմայ՝ իշխան մոզէ: այս են
իշխանք ռագուէլի յերկրին եդոմայ:
սոքա են որդիք բասեմաթայ կնոջ
18 եսաւայ: * Եւ այս են որդիք ողիբա_
մայ կնոջ եսաւայ իշխան յեուս. իշխան
յեգղոմ. իշխան կորխ. այս են իշ_
խանք ողիբամայ դստեր անայի կնոջ
եսաւայ. սոքա են որդիք եսաւայ:
19 * Եւ այս են իշխանք նոցա. եւ այս են
20 որդիք եդոմայ: * Եւ այս են որդիք Ա. Մն.
սէիրայ քոռացւոյ. որ բնակեալ էր ՚ի 1.38.
սէիր: ղոտան. սեբաղ. սեբեգոն. եւ
21 անայ: * Դեսոն. եւ ասեր՝ եւ ռիսոն. սո՛ք
են իշխանք քոռեցւոյն. որդւոյ սէիրայ.
22 յերկրէն եդոմայ: * Եւ եղեն որդիք
ղոտանայ. քոռի. եւ եմման. եւ քոյր
23 ղոտանայ՝ թամնայ: * Եւ սոքա են
որդիք սոբաղայ. գաղոմ. եւ մանա_
քաթ. եւ գեբաղ. եւ սոփար. եւ օնան:
24 * Եւ այսեն որդիք սեբեգոնայ. այիէ.
եւ օնան. այս օնան է. որ եգիտ զյա_
բիւրն յանապատի. մինչ արածէր
25 զէշսն սեբեգոնի հօր իւրոյ: * Եւ այս
են որդիք անայի՝ դեմոն. ողիբամայ
26 դուստր անայ: * Եւ այս են որդիք
դեմոնայ. ամադան. եւ եսբան. եւ յեթ_
27 րան. եւ քառան: * Եւ այս են որդիք
ասերայ. բաղղան. եւ զուկան. ոնի
28 կան. եւ ուկամ: * Եւ այս են որդիք
29 ռիսոնի. ոս. եւ առան: * Եւ այս են.
իշխանք քոռեայ. իշխան ղոտան. իշ_
խան առաստաղ. իշխան սեբեգոն. իշ_
30 խան անայ: * Իշխան դեմոն. իշխան
ասեր. իշխան դիսոն. այս են իշխանք
քոռեայ. ՚ի պետութիւն իւրեանց. յեր_
31 կրին յեդոմայ: * Եւ այս թագաւորք
են. որք թագաւորեցին յերկրին եդո_
մայեցւոց. մինչեւ թագաւորեալ էր
32 թագաւոր յիսրայէլի: * Եւ թագաւո
րեաց

րեաց յեդոմ՝ բաղակ որդի սեփորայ.
և անուն քաղաքին նորա դեննաբա ։
*Եւ մեռաւ բաղակ. և թագաւորեաց 33
ընդ նորա յոբաբ որդի զարեհի ՚ի բոս
սորայ ։ *Եւ մեռաւ յոբաբ. և թա_ 34
գաւորեաց ընդ նորա ասոմ՝ յերկրէ
թամանացւոց ։ *Եւ մեռաւ ասոմ. 35
և թագաւորեաց ընդ նորա ադադ որ
դի բարադայ. որ կոտորեաց զմադիամ
՚ի դաշտին մովաբացւոց. և անուն քա
աւիթ. ղաքի նորա գեթեմ ։ *Եւ մեռաւ 36
ադադ. և թագաւորեաց ընդ նորա
սամաղա ՚ի մասեկայ ։ *Եւ մեռաւ 37
սամաղա. և թագաւորեաց ընդ նորա
սաւուղ յռոբովթայ՝ որ առ գետեզերբն։
*Եւ մեռաւ սաւուղ. և թագաւորեաց 38
ընդ նորա բաղդայենոն. որդի ոքոբուրայ։
*Եւ մեռաւ բաղդենոն որդի ոքոբո 39
րայ. և թագաւորեաց ընդ նորա ադադ
որդի բարադայ. և անուն քաղաքի նորա
փոգովլ. և անուն կնոջ նորա մետաբեէլ.
դուստր մատրեթեայ. որդւոյ մաղռո
բայ ։ *Այս են անուանք որդւոյն 40
եսաւայ. և իշխանացն եսաւայ յազգս
իւրեանց. ըստ տեղիս իւրեանց. յաշ_
խարհս իւրեանց. և ՚ի տոհմս իւրեանց.
ըստ անուանց նոցա ։ իշխան թամա_
նայ. իշխան ղոտան. իշխան յեթաթ ։
*Իշխան ողիբամայ. իշխան հեղա։ իշ_ 41
խան փենոն ։ *Իշխան կենեզ. իշխան 42
թեման. իշխան մազար ։ *Իշխան մա 43
գեդիէլ. իշխան զաբոյին։ սոքա են իշ_
խանք եդովմայեցւոց. ըստ բնակութե
յերկրի ստացուածոց իւրեանց. և
այս է եսաւ հայր եդովմայեցւոց ։

ԳԼ. ԼԷ ։

Եւ բնակէր յակոբ յերկրի՝ ուր 1
պանդխտեցաւ հայր նորա՝ յերկ
րին քանանացւոց։*Եւ այս են ծնունդք 2
յակոբայ։ յովսէփ եօթնևտասնամեայ
էր, մինչ արածէր եղբարբքն հան_
դերձ խաշինս։ և էր կրսեր ընդ որ_
դիսն բաղղայ. և ընդ որդիսն զելփայ
կանանց հօր իւրոյ. և բերէին համբաւ
չար զյովսեփայ առ իսրայէլ հայր իւր
եանց։*Բայց իսրայէլ սիրէր զյովսէփ 3
առաւել քան զամենայն որդիսն իւր.
քանզի որդի ծերութե էր նորա ։ և
արար նմա պատմուճան ծաղկեայ ։
*Իբրև տեսին եղբարք նր թէ սիրէ 4
զնա հայրն քան զամ որդիս իւր, ատե_
ցին զնա. և ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ
նմա խաղաղութ։*Եւ տես երազ յովսէփ՝ 5
և պատմեաց եղբարց իւրոց. և յաւելին
ևս ատել զնա ։ *Եւ ասէ ցնս. լուա_ 6
րուք զերազն. զոր տեսի ։ *Թուէր 7
եթէ զորայ կապէաք ՚ի դաշտի միում։

կանգնեցաւ որայն իմ. եկայ ուղ
ղորդ. և դարձան որայքն ձեր և պա_
8 գին երկիր իմոյ որայոյս ։ *Եւ ասեն
ցնա եղբարքն իւր. մի թէ թագաւորե
լով թագաւորեսցես ՚ի վերայ մեր.
կամ տիրելով տիրեսցես մեզ. և յաւե
լին ևս ատել զնա վն երազոյն նորա.
9 և վասն բանիցն նորա ։ *Եւ ետես
միւս ևս երազ. և պատմեաց հօր իւր
ում և եղբարց իւրոց ։ և ասէ. ահա
տեսանէի միւս ևս այլ երազ. որպէս
թէ արեգակն՝ և լուսին՝ և մետասան
աստեղք երկիր պագանէին ինձ ։
10 *Սաստեաց նմա հայրն իւր՝ և ասէ.
զինչ է երազդ՝ զոր տեսեր ։ արդ գա_
լով գայցեմք ես և մայր քո՝ և եղ
բարք քո. և երկիրպագանիցեմք քեզ ։
11 *Եւ նախանձեցան ընդ նմա եղբարքն
իւր. բայց հայրն պահէր զբանն։
12 *Եւ գնացին եղբարք նորա արածել
զխաշինս հօրն իւրեանց ՚ի սիւքեմ։
13 *Եւ ասէ իսրայէլ ցյովսէփ. ոչ աւա_
նիկ եղբարք քո արածեն զխաշինսն
՚ի սիւքեմ. եկ առաքեցից զքեզ առ
14 նոսա։*Եւ ասէ ցնա. ահաւասիկ ես ։
ասէ ցնա իսրայէլ. երթ՝ և տես եթէ
ողջ իցեն եղբարքն քո՝ և խաշինք. և
բեր ինձ զրոյց. Եւ առաքեաց զնա ՚ի
ծործորոյն քեբրոնի. եկն ՚ի սիւքեմ։
15 *Եւ եգիտ զնա այր մի մոլորեալ ՚ի
դաշտին ։ եհարց ցնա այրն՝ և ասէ.
16 զինչ խնդրես։*Եւ նա ասէ. զեղբարս
իմ խնդրեմ. պատմեա ինձ, ուր արա_
17 ծիցեն ։*Եւ ասէ ցնա այրն. բարձին
աստի. և լուայ՝ զի ասէին. երթիցուք
՚ի դովթայիմ։ և գնաց յովսէփ զհետ եղ
բարցն իւրոց. և եգիտ զնոսա ՚ի դո_
18 թայիմ։*Տեսին զնա եղբարքն յառա
ջագոյն ՚ի հեռաստանէ. մինչև մօտ
եկեալ էր առ նոսա՝ զխորհուրդ վատ
19 ՚ի մէջ առին սպանանել զնա։*Եւ ա_
սեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր. ահա
20 երազատեսն գայ ։ *Եկայք սպան_
ցուք զնա. և ընկեսցուք ՚ի մի ՚ի գբոց
աստի. և ասասցուք, եթէ գազան չար
եկեր զնա. և տեսցուք՝ զինչ լինիցին
21 երազքն նորա ։ *‖ Իբրև լուաւ ռու_ ‖ Ար.
բէն. կորզեաց զնա ՚ի ձեռաց նոցա։ 42.22.
22 *Եւ ասէ. մի հարցուք զդա յոգի ։ և
ասէ ցնոսա ռուբէն. մի հեղցուք զա_
րիւն. այլ արկէք զնա ՚ի գուբ մի յանա
պատի աստ. և ձեռն մի արկանէք ՚ի նա։
զայս ասէր, զի թափիցէ զնա ՚ի ձեռաց
նոցա. և հասուսցանիցէ զնա առ հայր
23 իւր ։ *Եւ եղև իբրև եկն յովսէփ առ
եղբարսն իւր. մերկացին զպատմու
24 ճանն նորա ծաղկեայ ՚ի նմանէ ։ *Եւ
առին ընկեցին զնա ՚ի գուբն. գուբն

ունայն էր. և ջուր ոչ գոյր ՚ի նմա։
*Եւ՛ նստան ուտել զհաց ։ զաչս ՚ի 25
վեր բարձեալ տեսին . և ահա ճանա_
պարհորդք իսմայելացիք գային ՚ի գա
ղաադէ. և ուղտք նոցա լի էին խնկօք.
ստաշխամբք. և ռետինիւ. և երթային
իջուցանել յեգիպտոս։ *Եւ ասէ յու 26
դա ցեղբարսն իւր . զի՞նչ օգուտ է
եթէ սպանանիցեմք զեղբայրն մեր. և
թաքուցանիցեմք զարիւն նորա ։

*Եկայք վաճառեսցուք զնա իսմայե 27
լացւոցն. և ձեռք մեր մի՛ շաղախեսցին
՚ի նմա . զի եղբայր և մարմին մեր է։ և
|| Իմաստ. լուա՛ն նմա եղբարքն իւր։ *||Եւ՛ ան_ 28
10.13. ցանէին արք մադիանացիք՝ վաճառա
Սաղմ. կանք . և ձգեցին հանին զյովսէփ ՚ի
104.17. գբոյ անտի. և վաճառեցին զյովսէփ
իսմայելացւոցն քսան դահեկանի։
*Եւ իջուցին զյովսէփ յեգիպտոս . 29
դարձաւ ռուբէն ՚ի գուբն. և ոչ եգիտ
զյովսէփ ՚ի գբի անդ ։ *Պատառեաց 30
զհանդերձս իւր . և դարձաւ առ եղ_
բարսն իւր՝ և ասէ. պատանեակն չէ՛
անդ . և ես արդ յո՞ երթայց ։ *Եւ՛ 31
առեալ զպատմուճանն յովսէփայ՝ զե_
նին զուլ այծեաց . և թաթաւեցին
զպատմուճանն յարեանն։ *Եւ՛ առա 32
քեցին զպատմուճանն ծաղկեայ տա
նել առ հայրն իւրեանց՝ և ասեն. զայդ
գտաք. ծանի՛ր եթէ որդւոյ քո իցէ
պատմուճանդ . և եթէ ոչ ։ *Եւ 33
ծանեաւ զնա՝ և ասէ . պատմուճան
որդւոյ իմոյ է . գազան չար եկեր զնա.
գազան յափշտակեաց զյովսէփ ։
34 *Եւ՛ պատառեաց զհանդերձս իւր. և
քուրձ զգեցաւ ՚ի վերայ միջոյ իւրոյ. և
սուգ ունէր ՚ի վերայ որդւոյն իւրոյ
35 աւուրս բազումս ։ *Եւ ժողովեցան
ամ ուստերք նորա՝ և ամ դստերք .
և եկին մխիթարել զնա . և ոչ կա_
մէր մխիթարել. ասէ, զի իջից ես սո_
վին սգով առ որդի իմ ՚ի դժոխս . և
36 ելաց զնա հայրն իւր ։ *Իսկ մադիա_
նացիքն վաճառեցին զյովսէփ յեգիպ_
տոս պետափրեայ ներքինւոյ . դահճա
պետի փարաւոնի ։

ԳԼ։ ԼԸ։

1 Եւ՛ եղև ՚ի ժամանակի յայնմիկ,
էջ յուդա յեղբարց իւրոց . և
չոգաւ առ ոմն ոդողոմացի, որում ա_
2 նուն էր իրաս։*Եւ ||ետես անդ յուդա ||1. Մնաց.
զդուստր առն քանանացւոյ, որում 2. 3.
անուն էր շաւայ. և էառ զնա իւր կին.
3 և եմուտ առ նա։ *Որ յղացաւ, և ծնաւ
որդի . և կոչեաց զանուն նորա՛ էր։
4 *Եւ ||յղացաւ դարձեալ . ծնաւ որ_ ||Թուոց
դի. և կոչեաց զանուն նորա օնան։ 26.19.
5 *Եւ՛ յաւել՝ դարձեալ ծնաւ որդի. և
կոչեաց զանուն նորա սելով . և նա էր
6 ՚ի քասբի՝ յորժամ ծնաւ զնոսա։ *Եւ
էառ յուդա կին էրայ անդրանկի
իւրում. որում անուն էր թամար։
7 *Եւ՛ ||եղև էր անդրանիկն յուդայ ||Թուոց
չար առաջի Տն . և սպան զնա Ած։ 26.19.
8 *Եւ ասէ յուդա ցօնան. մուտ առ կին
եղբօր քո . և ամուսնացիր ընդ նմա.
և յարուցես զաւակ եղբօր քում։
9 *Եւ՛ իբրև գիտաց օնան եթէ ոչ լինի
նմա զաւակն. լինէր յորժամ՝ մտանէր իւր.
առ կին եղբօր իւրոյ, հեղոյր զսերմն
յերկիր. չտալ զաւակ եղբօր իւրում։
10 *Եւ չար թուեցաւ առաջի Այ գոր_
ծըն՝ զոր արար. սպան և զնա ևս։
11 *Եւ՛ ասէ յուդա ցթամար ցնու իւր .
նիստ այրի ՚ի տան հօր քո՝ մինչև եղի
ցի մեծ սելով որդի իմ. զի ասէր՝ թէ
գուցէ և նա ևս մեռանիցի. որպէս և
եղբարքն նր. գնաց թամար՝ և նստաւ
12 ՚ի տան հօր իւրոյ ։ *Բազմացան աւ_
ուրքն . և մեռաւ դուստր շաւայ կին
յուդայ. մխիթարեցաւ յուդա՛ և գնաց
՚ի կտուրս խաշանց իւրոց՝ ինքն և իրաս
հովիւ՛ իւր ոդողոմացի ՚ի թամնայ։
13 *Ազդ եղև թամարայ նուոյ նորա՝ և
ասեն . ահա սկեսրայր քո ելանէ ՚ի
14 թամնայ՝ կտրել զխաշինս իւր։ *Եւ՛
եհան զհանդերձս այրութեան իւրոյ
յինքենէ ։ արկաւ տեռ՝ և զարդարե_
ցաւ. և նստաւ առ դրան էնանու յանցս
թամնայ.

Թաշեայ. զի ետես եղեալ մեծ եղև սե-
լօմ. և նա ոչ տայր զնա նմա կին։
*Իբրև ետես զնա յուդա՝ համարեցաւ 15
թէ բազ իցէ. քանզի ծածկեալեր զե-
րեսս իւր՝ և ոչ ծանեաւ զնա։ *Եւ 16
տոքեցաւ առ նա՝ ի ճանապարհէ ան-
տի՝ և ասէ. Թո՛յլ տուր ինձ մտանել
առ քեզ. զի ոչ ծանեաւ թէ նու նորա
իցէ։ և նա ասէ. զի՞նչ տացես ինձ է-
թէ մտանիցես առ իս։ *Եւ ասէ՝ ես 17
տաց ածել քեզ ուլ այծեաց ՚ի խա-
շանց իմոցն։ և նա ասէ. Թէ տաս գրա-
ւական, մինչև տացես ածել։ *Եւ ասէ՝ 18
զի՞նչ գրաւական տաց քեզ. և
ասէ՝ զմատանիդ, և զգեստդ. և զգա
ճաղանդ, որ ՚ի ձեռին քումն. և եմուտ
առ նա. և յղացաւ ՚ի նմանէ։ *Եւ 19
յարեաւ գնաց՝ և էհան ՚ի բաց զձորձն
իւր յինքենէ. և զգեցաւ զհանդերձն
այրուէթ իւրոյ։ *Եւ առաքեաց յու- 20
դա ուլ այծեաց ՚ի ձեռն հովիւին
իւրոյ ոդողմացւոյ առնուլ զգրաւա
կանն ՚ի կնոջէ անտի, և ոչ եգիտ զնա։
*Եւ հարց զարս տեղւոյն՝ և ասէ ցնո- 21
սա. ո՞ւր է բազն. որ էր լինեան ՚ի վե-
րոյ ճանապարհիս։ *Եւ ասեն. չէր 22
աստ ուրեք բազ։ և դարձաւ առ յու-
դա. և ասէ՝ ո՛չ գտի. և արք տեղւոյն
ասեն՝ թէ չէր աստ բազ։ *Եւ ասէ յու- 23
դա. նմա լիցի այն. այլ զի մի ծաղր
կացցուք. ես ետուս տանիլ զուլդ. և
դու ոչ գտեր։ *Եւ եղև յետ երից 24
ամանոց. ազդ եղև յուդայ՝ և ասեն.
պոռնկեցաւ նու քո Թամար. և ահա
յղի է ՚ի պոռնկութենէ։ և ասէ յու-
դա. Հանէք զնա արտաքս, և այրեսցի։
*Եւ մինչդեռ տանէին զնա. առա- 25
քեաց առ սկեսրայրն իւր, և ասէ. յառ-
նէ, որոյ այդ գրաւականք են՝ յղի եմ
ես։ և ասէ՝ ծանիր, որոյ իցէ մատա-
նիդ՝ և գգեստդ՝ և գաւազանդ։ *Եւ 26
նեաւ յուդա՝ և ասէ. արդարացեալ է
նա քան զիս. զի ոչ ետու զնա որդւոյ
իմում սելովնի։ և ոչևս յատեալ գիտեաւ
զնա։ * Եւ ‖ եղև իբրև ծնանէր. և 27
ելին երկու որդիք յորովայնի նորա։ և
եղև ՚ի ժամանակի ծննդեան նորա.
մին յառաջագոյն եհան զձեռն իւր. և
էառ ծնուցիչն՝ կապեաց կարմիր ՚ի
ձեռինն նորա։ *Եւ նա սակ, նախ սա ելիս 28
զե։ *Իբրև ամփոփեաց զձեռն անդ- 29
րէն. ելին ել վաղվազակի եղբայրն
նորա։ և նա ասէ. զի՞ է զի խրամատ
քաւ վասն քո ցանգ. և կոչեաց զանուն
նորա փարես։ * ‖ Եւ յետոյ ելին ել 30
եղբայրն նորա. յորոյ ձեռին կապեալ
էր զկարմիրն։ և կոչեաց զանուն նո-
րա զարա։

ԳԼ։ ԼՕ։

Եւ զՅոսէփ իջուցին յեգիպտոս. 1
և գնեաց զնա պետափրէս նե-
քինի փարաւոնի դահճապետի, այր
եգիպտացի, ՚ի ձեռաց իսմայելացւոյն.
որք իջուցին զնա անդր։ *Եւ էր Տ՚ր 2
ընդ յոսէփայ. և էր յաջողակ։ և եղև
՚ի տան տեառն իւրոյ եգիպտոս։
*Իբրև գիտաց տէրն նորա՝ թէ Տ՚ր 3
ընդ նմա է. և զամ զինչ և առնէր՝
Տ՚ր յաջողէր ՚ի ձեռս նորա։ *Եւ է- 4
գիտ յոսէփ ընդհակառակ առաջի տեառն
իւրոյ. զի հաճոյ էր նմա։ և կացոյց
զնա ՚ի վերայ տան իւրոյ. և զամենայն
զինչ՝ որ իւր էր, ետ ՚ի ձեռս յոսէփայ։
և եղև յետ կացուցանելոյ զնա ՚ի վե-
րոյ տան իւրոյ՝ և ՚ի վերայ ամենայն
իւրոց. որ ինչ էր նորա։ *Եւ օրհնեաց 5
Տ՚ր զտունն եգիպտացւոյն վասն յոսէ-
փայ. և եղև օրհնութիւն Տ՚ն ՚ի վերայ
ամ ընչից նր՚ ՚ի տան և յանդի։ և
եթող զամ՝ որ ինչ իւր էր, ՚ի ձեռս
յոսէփայ։ *Եւ ոչ գիտէր զամ, որ 6
ինչ կայր ՚ի տան իւրում. բայց միայն
զհացն, զոր ուտէր. և էր յոսէփ ազնիւ
երեսօք. և գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ։
*Եւ եղև յետ բանից այսոցիկ, դարձ 7
կին տեառն իւրոյ զաչս իւր ՚ի վերայ
յոսէփայ. և ասէ ցնա՝ քունեա ընդիս։
*Եւ նա ոչ կամեցաւ։ և ասէ ցկին 8
տեառն իւրոյ. զի եթէ տէր իմ ոչ
ձանաչէ ինչ ՚ի տան իւրում վա՛ իմ։
*Եւ զամ ինչ էտ ՚ի ձեռս իմ. և չիք 9
ինչ՝ որ մեծ է քան զիս. և չիք ինչ զա-
տեալ յինէն բայ ՚ի քէն՝ զի կին նորա
ես. և զի՞արդ առնիցեմ զբանդ զայդ
զչար և զմեծ. և մեղանչիցեմ առաջի
Ե՛Ա։ *Եւ եղև իբրև խօսէր ընդ 10
յոսէփայ օրըստօրէ; և ոչ անսայր
քունել ընդ նմա. և ոչ հնազանդել լինել։
*Եղև օր ինչ այնպիսի. մտեալ յո- 11
սէփ ՚ի տունն գործել զգործ ինչ իւր.
և ոչոք էր անդ յընտանեաց անտի ՚ի
ներքս։ *Եւ նա եհար զձորձոյն նր՚, և 12
ասէ. ննջեա ընդիս. և նորա թողեալ
զձորձս իւր ՚ի ձեռս նր՚, և փախեաւ՝
եւ արտաքս։ *Եւ եղև՝ իբրև ետես, 13
եթէ եթող զձորձս իւր ՚ի ձեռս նորա,
և փախեաւ՝ եւ արտաքս։ *Կոչեաց 14
զընտանիս տանն՝ և ասէ. տեսէք. զի
էած մեզ Ծառայ Եբրայեցի, խաղ
առնել զմեզ. եմուտ առիս՝ և ասէ.
ննջեա ընդիս. և ես աղաղակեցի ՚ի
ձայն բարձր։ *Եւ իբրև լուաւ թէ 15
մեծաբարբառ աղաղակեցի. եթող
զձորձս իւր առիս, և փախեաւ՝ եւ ար-
տաքս։ *Եւ եդ զձորձն առ իւր՝ 16
մինչև

մինչև եկին տերն ՚ի տուն իւր։ և խօսե-
ցաւ ընդ նմա ըստ բանիցս այսոցիկ։
* Նէ ասէ՝ եհուտ առնս ծառայն եր- 17
բեցի՝ զոր ածեր մեզ՝ խաղ առնել
զնս։ և ասէ ցնս՝ ննջեա՛ ընդհուպ։ * Իսկ 18
իբրև լուաւ թէ բարձրացուցի զբար-
բառ իմ՝ և աղաղակեցի՝ եթող զձորձս
իւր յնս, և փախեաւ՝ եկ արտաքս։
* Նէ եղև՝ իբրև լուաւ տէրն նորա 19
զբանս հնոջն իւրոյ, զոր խօսեցաւ ընդ
նմա՝ և ասէ, թէ այսպէս արար ընդ-
դէմ ծառային քո։ բարկացաւ սրտմ-
տութեամբ։ * Նէ եհան տէրն յօսեփայ՝ 20
‖ Ասղ. ‖ Եարկ զնա ՚ի բանտ՝ ՚ի տեղին ուր
104.18. կալանաւորքն արքունի կապեալք
կային ՚ի բանտին։ * Նէ եր Տ՛ ընդ 21
յօսեփայ. և երարկ զնովաւ ողորմելի.
և եառ նմա չնորհս առաջի քանտապե-
տին։ * Նէ եհ բանտապետն զբանտն 22
՚ի ձեռս յօսեփայ. և զամ կապանաւ-
որս որք էին ՚ի բանտի անդ. և զամ
զոր ինչ գործեին անդ, նա եր, որ զոր
ծէր։ * Նէ ոչ ինչ գիտեր բանտա- 23
պետն զբանտին վասն նորա. զի ամե-
նայն ՚ի ձեռս յօսեփայ էր. քանզի Տ՛
եր ընդ նմա. և զոր ինչ գործեր նա,
Տ՛ յաջողեր ՚ի ձեռս նորա։

Գլ։ Խ։

Նէ եղև յետ բանիցս այսոցիկ յան 1
ցեաւ տակառապետ արքային
եգիպտացւոց, և մատակարար, ՚ն
նոցա արքային եգիպտացւոց։ * Նէ 2
բարկացաւ փարաւոն ՚ի վերայ երկու
ցունց նեղբենեացն իւրոց. և ՚ի վերայ
տակառապետին. և ՚ի վերայ մատակա-
րարին։ * Նէ եդ զնոսա ՚ի բանտի առ 3
դահձապետին. յայնմ բանտի՝ ՚ի տեղ
ւոջ ուր յօսեփն կայր։ * Նէ յանձն 4
արար զնոսա դահձապետն յօսեփայ։
և կայր նո՛ ՚ի սպասու. և էին աւուրս
ինչ ՚ի բանտի անդ։ * Նէ տեսին երազ 5
երկոքեան. զնեբաքանչիւր երազ ՚ի
միում գիշերի։ տեսիլ երազոյ տակա
ռապետին և մատակարարին. որք էին ար
քային եգիպտացւոց, մինչ էին ՚ի բան
տի անդ։ * Նէմուտ առ նոսա յօսեփ 6
ընդ առաւօտն. և տեսս զնոսա՝ և էին
խռովեալք։ * Նհարց զնեբքինեան 7
փարաւոնի. որք էին ընդ նմա ՚ի բան
տի անդ առ տեառն նորա և ասէ. ընդ
դէմ որոտում՛ են երեսք ձեր այսօր։
* Նէ նոքա ասեն ցնա. երազ տեսաք, 8
և ոչք է որ մեկնեսցէ զնա մեզ և ասէ
ցնոսա յօսեփ. ո՛չ սպասին ՚ի ձեռն
Ա՛՟ իցէ մեկնութիւն նոցա. պատմե-
ցէ՛ք ինձ։ * Նէ պատմեաց տակառա 9
պետն զերազ իւր յօսեփայ՝ և ասէ։

Թումեր ինձ ՚ի տեսլեան իմում, որ թ
10 մի առաջի իմ։ * Նէ յորմէն երեք ուռք
կանաչք յոյժ. և ունէր երիս ողկոյզս,
11 հասեալ ողկոյզս խաղողոյ։ * Նէ բա-
ժակն փարաւոնի ՚ի ձեռն իմում։
առնուի զնաղողն. և ճմլեի ՚ի բա-
ժակն փարաւոնի՝ և տայի զբաժակն
12 ՚ի ձեռս փարաւոնի։ * Նէ ասէ ցնա
յօսեփ. այս է մեկնութիւն նորա. երեք
13 ուռքն երեք աւուրք են։ * Ա՛յլ և
երեք աւուրք. և յիշեսցէ փարաւոն
զիշխանութիւնն քո. և անդրէն ՚ինձին
տակառապետութիւնն քում կացու-
ցէ և տայցես զբաժակն փարաւոնի ՚ի
ձեռս նորա. ըստ առաջնոյ իշխանու-
թեանն քոյ. որպէս և էիր նմա տակառա-
14 պետ։ * Ա՛յլ զնս յիշեսջիր յորժամ
բարւոք լինիցի քեզ. և արասցես լինիմ
ողորմութիւն. և յիշեսցես զնս առաջի
փարաւոնի. և հանցես զնս ՚ի բանտէ
15 սատի յայսմանէ։ * Օ՛ի գողանալով
գողացան զնս յերկրէն Եբրայեցւոց.
և սատ ոչինչ արարի. և արկին զնս
16 ՚ի տուն գերոյս այսորիկ։ * Իբրև եահս
մատակարարն թէ ուղիղ մեկնեաց
ասէ ցյօսեփ. և ես տեսանէի յերազի
թումեր լինիմ, թէ երիս խանձ նաշխոյ
17 ունէի ՚ի գլուխ իմ։ * Նէ ՚ի վերնում
խանձին յամենայնի զոր ուտէր արքայ
փարաւոն՝ գործ մատակարարաց. և
թռչունք ուտէին զնա ՚ի խանձ անտի.
18 որ եր ՚ի վէր գլխոյ իմոյ։ * Պատասխա
նի եառ յօսեփ՝ և ասէ ցնա. այս է մեկ-
նութիւն նո՛ւ. երեք խանձն, երեք աւ-
19 ուրք են։ * Յետ երից աւուրց բարձցէ
փարաւոն զգլուխ քո ՚ի քէն, և կախեա
ցէ զքեզ ՚ի փայտ. և կերիցեն թռչունք
20 երկնից զմարմինս քո ՚ի քէն։ * Նէ ե-
ղև յաւուրն երրորդի, օր ծննդոց եր
փարաւոնի. և առնէր ուրախութիւն
ամ՛ ծառայից իւրոց. և յիշեաց զիշխա
նութիւն տակառապետին. և զիշխա-
նութիւն մատակարարին ՚ի մէջ ծա-
21 ռայից իւրոց։ * Նէ կացոյց զտակա
ռապետն անդրէն յիշխանութիւն իւր-
ում. և եառ զբաժակն ՚ի ձեռն փա-
22 րաւոնի։ * Նէ զմատակարարն կախեաց
զփայտէ, որպէս և մեկնեաց յօսեփ
23 * Նէ ոչ յիշեաց տակառապետն զյո-
սեփ. այլ մոռացաւ զնա։

Գլ։ ԽԱ։

1 Նէ եղև յետ երկուց ամանց՝ եահս
փարաւոն երազ։ Թումեր թէ
2 կայցի առեզր գետոյ։ * Նէ ահա ութ
թէ ՚ի գետոյ անտի ելանէին եօթն
երինջք գեղեցիկք տեսլեամբ. և ըն-
տիրք մնրմնոջ. և արածէին ՚ի խալէ
անդ։

անդ։ *Եւ այլ ևս եօթն երինջք ելա 3
նեն յետ նոցա՝ ի գետոյ անտի. զազիրք
տեսլեամբք. և վոխրք մարմնովք՝ և
արածեին առ այլ երինջովքն առեղերք
գետոյն։ *Եւ ուտեին եօթն երինջքն 4
զազիրք տեսլեամբ և վոխրք մարմնով՝
զեօթն երինջսն զգեղեցիկս տես-
լեամբ և զընտիրս. զարթեաւ փարաւ-
օն։ *Եւ անդրէն՝ ի քուն եմուտ. և 5
եռես երազ երկրորդ։ և ահա եօթն
հասկք ելանէին՝ ի միում փնջի՝ ըն-
տիրք և գեղեցիկք։ *Եւ ահա եօթն 6
այլ հասկք ոսկինք և խորշակահարք
ելանէին յետ նոցա։ *Եւ կլանէին 7
ոսկինքն զեօթն հասկն՝ զընտիրս և
զատոքս։ զարթեաւ փարաւօն. և էր
երազ։ *Եւ եղև առաւօտ, և խռո- 8
վեցաւ անձն նորա. և առաքեաց կո-
չեաց զամենայն երազահանս եգիպ
տոսի. և զամ իմաստունս նորա։ և
պատմեաց փարաւօն զերազն իւր։ և
ոչոք էր՝ որ մեկներ զերազն փարաւօ
նի։ *Եւ խօսեցաւ տակառապետն 9
առաջի փարաւօնի՝ և ասէ. զյանցանս
իմ յիշեցուցանեմ այսօր։ *Յարկա- 10
յաւ փարաւօն ծառայից իւրոց. և եդ
զմեզ՝ ի բանտի՝ ի տան գահճապե-
տին. զիս՝ և զմխատակարարն։ *Եւ 11
տեսաք երկոքինս երազ՝ ի միում գի
շերի՝ ես և նա. իւրաքանչիւր ըստ ե-
րազոյ իւրում՝ տեսանէաք։ *Եւ էր 12
անդ ընդ մեզ պատանի մի մանուկ
եբրայեցի. ծառայ դահճապետին. և
պատմեցաք նմա։ *Եւ մեկնեաց մեզ 13
զերազսն մեր՝ առն ըստ իւրաքանչիւր
երազոյ մեկնեաց. և եղև՝ որպէս և
մեկնեացն մեզ, նոյնպէս և պատահե
ցաւ։ զիս դարձ հասանել ի տեղիս.
և նմա կախել զվիզսն։ *Եւ առա- 14
քեաց փարաւօն և կոչեաց զյոսէփ։ և
հանին զնա՝ ի բանտէ անտի. և փոքրե
ցին զմեր նորա՝ և փոխեցին զպատ
մուճան նմա. և եկն առաջի փարաւօնի։
*Եւ ասէ փարաւօն ցյոսէփ՝ զերազ 15
տեսի՝ և չիք ոք՝ որ մեկնէ զնա. բայց
ես լուայ զքէն. ասեն, եթէ լսես
զերազս՝ մեկնես։ *Պատասխանի ետ 16
յոսէփ՝ և ասէ ցփարաւօն. առանց
Աստ. ոչ լինելի պատասխանի փրկու-
թեան փարաւօնի։ *Խօսեցաւ փարաւօն 17
ընդ յոսէփ՝ և ասէ. Թուէր՝ ի տես
լեան իմում. եթէ կայի առ եղերս գե
տոյ։ *Եւ որպէս թէ՝ ի գետոյ ան- 18
տի ելանէին եօթն երինջք ընտիրք
մարմնով. և գեղեցիկք տեսլեամբ՝ և
արածէին՝ ի խաղն անդ։ *Եւ ահա 19
այլեւս եօթն երինջք ելանէին զկնի
նոցա՝ ի գետոյ անտի, դժնդակք և
զազիրք տեսլեամբ յոյժ՝ և վոխրք
մարմնովք. որպիսի ոչ տեսի յամենայն
երկրիս եգիպտացւոց զազրագոյնս
քան զնոսա։ *Եւ ուտեին եօթն ե- 20
րինքն վոխրք և զազիրք զեօթն
երինքն զառաջինս՝ զգեղեցիկս և
զընտիրս։ *Եւ մնանէին յորովայնս 21
նոցա, և ոչ երևէին. և երեսք նոցա զա
զրքն իբրև զառաջինն։ զարթեայ՝ և
դարձեալ ննջեցի։ *Եւ տեսանէի 22
միւսանգամ յերազի. ոչ թէ եօթն
հասկք ելանէին՝ ի միում փնջի՝ լիք և
գեղեցիկք։ *Եւ այլ եօթն հասկք 23
ապականեալք, ազազունք և խորշա-
կահարք ելանէին մօտ առ նոսա։
*Եւ կլանէին եօթն հասկքն ազա- 24
զունք և խորշակահարքն զեօթն հաս
կունն՝ զգեղեցիկսն և զատոքս։ և պատ
մեցի երազահանացն. և ոչոք էր՝ որ
մեկներ ինձ։ *Եւ ասէ յոսէփ ցիս- 25
բաւօն. երազն փարաւօնի միէ։ զոր
ինչ Աստ. առնելոց է՝ եցոյց փարաւօնի։
*Եօթն երինքն գեղեցիկք՝ եօթն 26
ամք են. և եօթն հասկքն գեղեցիկք՝
եօթն ամք են։ երազն փարաւօնի մի
է։ *Եւ եօթն երինքն ոգեղք և 27
վոխրք, որք ելանէին զկետ նմ. եօթն
ամք են. և եօթն հասկքն ոսկինք և
խորշակահարքն. լինին զեօթն ամ սով։
*Ահաւասիկ զոր ասացի փարաւօնի, այն է՝ 28
զոր Աստ. առնելոց է, եցոյց փարաւ
օնի։ *Ահա ամք եօթն եկեսցեն բա 29
զում լինութեամբ, յամենայն երկրիս եգիպտա
յոց։ *Եւ յետ այսորիկ եկեսցէ եօթն 30
ամ սով. և մոռասցին զլինութենն
յամենայն երկրիս եգիպտացւոց։ և սպա
ռեսցէ սովն զերկիրն։ *Եւ ոչ ծանա 31
յի լինութիւնն յերեսաց սովուն, որ
գայցէ յետ այսորիկ. քանզի սաստիկ
լինիցի յոյժ։ *Եւ վասն կրկնելոյ 32
երազոյն փարաւօնի երկիցս անգամ.
զի ձգմարիտ բանն առ Աստ. և փու
թասցի Աստ առնել զնա։ *Եւ արդ՝ 33
տես խնդրեաւ այր մի իմաստուն և
խորհրդական փարաւօնի. և կացուս-
ցես զնա՝ ի վերայ երկրիս եգիպտացւոց։
*Եւ արասցէ՝ և կացուսցէ գործա- 34
կալս փարաւօն՝ ի վերայ երկրիս։ և
հինգերորդեսցեն զարմտիս երկրիս
եգիպտացւոց. զեօթն ամսոյն լինե։
*Եւ ժողովեսցեն զամենայն կերա- 35
կուրս՝ զեօթն ամսոյն բարեաց եկե-
լոց. և ժողովեսցի ցորեան ընդ ձե
ռամբ փարաւօնի. և կերակուրք՝ ի
քաղաքս պահեսցին։ *Եւ եղիցին 36
կերակուրքն պահեալ երկրիս, յեօթն
ամ սովուն. որք լինիցին յերկրիս
եգիպտացւոց. և մի սատակեսցի եր-
կիրս

կերս ՚ի սովու։ * Եւ հաձոյ թուեցան 37
բանքն առաջի փարաւոնի, և առաջի
ամենայն ծառայից նորա։ * Եւ ասէ 38
փարաւոն ցամենայն ծառայս իւր.
միթէ գտանիցեմք այր այսպիսի որ
ունիցի զոգի Աստուծոյ ՚ի յանձին իւրում։
* Եւ ասէ փարաւոն ցՅոսէփ. որով 39
հետև եցոյց քեզ Աստուած զամենայն
զայդ ամենայն. չիք այր խելամտագոյն, և իմաստնագոյն
քան քեզ։ * Դու լինիցես ՚ի վե՛ր 40
տան իմոյ. և բերանոյ քումդ հնազանդ
լինի ամենայն ժողովուրդ իմ. բայց միայն
աթոռոյս ՚ի վերոյ եղիցիս ես քան
զքեզ։ * Եւ ասէ փարաւոն ցՅոսէփ. 41
ահաւասիկ կացուցի զքեզ այսօր ՚ի
վերայ երկրին եգիպտացւոց։ * Եւ 42
հանեալ փարաւոնի զմատանի իւր ՚ի
ձեռանէ իւրմէ, եդ ՚ի ձեռին Յոսէփայ. և զգեցոյց նմա պատմուճան
բեհեզեայ. և կարկ մանեակ ոսկի ՚ի
պարանոց նորա։ * Եւ եհան զնա յերկ 43
րորդ կառս իւր. և քարոզ կարդայր
առաջի նորա։ և կացոյց զնա ՚ի վերայ
երկրին եգիպտացւոց։ * Եւ ասէ փա 44
րաւոն ցՅոսէփ. ահաւասիկ ես փա
րաւոն. առանց քոյ ոչք համբարձցէ
զձեռս իւր և զոտս իւր, ՚ի վերայ ամ
երկրիս եգիպտացւոց։ * Եւ կոչեաց 45
փարաւոն զանուն Յոսէփայ, փառնէք
Թոմիփանէ. և եառ նմա զաստանեաց
դուստր պետափրեայ քրմի արեգ-քա
ղաքի հնոլիճ. և ել Յոսէփ յերեսաց
փարաւոնի։ * Եւ էր Յոսէփ ամաց 46
երեսնից, յորժամ ընծայեցաւ առա
ջի փարաւոնի, արքային եգիպտացւոց.
և Յոսէփ յերեսաց փարաւոնի. և շրջե
ցաւ ընդ ամենայն եգիպտոս։ * Եւ 47
արար երկիրն յեօթն ամի լուսեղեն
արդիւնս։ * Եւ ժողովեաց զամենայն 48
կերակուրս ամացն եօթանց, որոց էր
լուսեղէն յերկրին եգիպտացւոց՝ և
համբարեաց կերակուրս ՚ի քաղաքս.
զկերակուրս դաշտացն քաղաքին, որք
շուրջ զնովաւ։ * Եւ համբարեաց ՚ի 49
նմա. և ժողովեաց Յոսէփ զցորեան
իբրև զաւազ ծովու բազում յոյժ.
մինչև ոչ կարէր համարել, քանզի ոչ
գոյր թիւ։ * Եւ 50
եղեն Յոսէփու եր
կու որդիք. մինչև եկեալ էր եօթն
ամացն սովու, զորս ծնաւ նմա ասա
նէթ դուստր պետափրեայ քրմի,
արեգ-քաղաքի։ * Եւ կոչեաց Յոսէփ 51
զանուն անդրանկանն մանասէ. զի
ասէ՝ Թէ մոռացոյց ինձ Աստուած զամե
նայն վիշտս իմ. և զամ վիշտս հօր
իմոյ։ * Եւ զանուն երկրորդին կոչեաց 52
Եփրեմ. զի ասէ՝ Թէ աճեցոյց զիս
Աստուած յերկրի տառապանաց իմոց։

53 * Եւ անցին եօթն ամք լուսեղէնն.
որք եղեն յերկրին եգիպտացւոց։
54 * Եւ սկսան գալ եօթն ամք սովուն. ‖ Սաղ. 104.16.
որպէս և ասաց Յոսէփ։ և եղև սով
յամի երկրին. զի յամենայն երկրին
եգիպտացւոց ոչ գոյանիւր հաց։
55 * Եւ սովեցաւ ամ երկիրն եգիպտա
ցւոց։ և աղաղակեաց ամենայն ժողո
վուրդն առ փարաւոն, վասն հացի։ և
ասէ փարաւոն ցամ եգիպտացիսն,
երթա՛յք առ Յոսէփ. և զոր ինչ ասէ
56 ցձեզ, արասջի՛ք։ * Եւ եր սով ՚ի
վերայ երեսաց ամ երկրի. և բա
ց Յոսէփ զամ շտեմարանս ցորենոյ. և
վաճառէր ամենայն եգիպտացւոցն։
և սաստկացաւ սովն յամ երկրին և
57 գիպտացւոց։ * Եւ ամենայն աշխարհ
գային յեգիպտոս գնել ՚ի Յոսէփայ.
զի զօրանայր սովն ընդ ամ երկիր։

Գլ. խ.

1 Եւ տեսեալ Յակոբ եթէ գոյ վաճառ
յերկրին եգիպտացւոց. ասէ Յա
կոբ ցորդիսն իւր. ընդէր հեղգ
2 * Ահա լսեմ, եթէ գոյ ցորեան յեգիպ
տոս. իջէ՛ք անդր, և գնեցէ՛ք մեզ ան
կա՛ս մի կերակուր. զի կեցցո՛ք, և մի
3 մեռցո՛ք։ * Եւ իջին եղբարքն Յոսէ ‖ Այլ.
փայ տասնեքեին գնել ցորեան յեգիպ 43.20.
4 տոս։ * Եւ զբենիամին զեղբայրն Յո
սէփայ ոչ արձակեաց Յակոբ ընդ եղ
բարսն. քանզի ասէր՝ Թէ գուցէ պա
5 տահիցէ նմա հիւանդութի՛ւն։ * Եւ
եկին որդիքն Իսրայէլի գնել ընդ այլ
երթեւեկսն. քանզի եր սով յերկրին
6 քանանացւոց։ * Եւ Յոսէփ եր իշխան
երկրին. և նա վաճառէր ամ ժողո
վրդեան երկրին։ և եկեալ եղբարքն
Յոսէփայ երկիրպագանէին ՚ի վերայ
7 երեսաց խոնարհ յերկիր։ * Եւ իբրև
տեսս Յոսէփ զեղբարսն իւր՝ և ծա
նեաւ. և օտարանայր ՚ի նոցանէ. և
խօսեցաւ ընդ նոսա խստութիւն՝ և
ասէ. ուստի գայք։ և նորա ասեն
յերկրէն քանանացւոց գնել կերա
8 կուրս։ * Ծանեաւ Յոսէփ զեղբարսն
9 իւր. և նորա ոչ ծանեան զնա։ * Եւ
յիշեաց Յոսէփ զերազսն իւր՝ զոր ե
տես. և ասէ ցնոսա. լրտեսք եք դուք.
և դիտել գել և զմեռա աշխարհիս ե
10 կեալէք։ * Եւ նորա ասեն, ո՛չ տէր.
ծառայք քո եկեալ եմք գնել կերա
11 կուրս։ * Ամենեքեան մեք եմք որդիք
ա՛ն միոյ. արք խաղաղութե՛ եմք. և
12 չեն ծառայք քո լրտեսք։ * Եւ ասէ ցնո՛
ո՛չ, այլ զեղև զմեռա երկրիս եկեալ
13 էք տեսանել։ * Եւ նորա ասեն. երկո
ասան եղբարք եմք ծառայք քո՝
որդիք

որդիք առն միոյ՝ յերկրին քանանաց_
ւոց: և կրտսերն առ հօր իւրում է այ_
սօր. և միւսն չէ 'ի միջի: *Ասէ ցնոսա 14
յովսէփ. այդ իսկ է՝ զոր ասացի ձեզ
եթէ լրտեսք էք: *Աւադիկ յայտ 15
արարից. երդուեալ յարեւն փարաւո
նի, ո՛չ ելանէք աստի, եթէ ոչ եկես
ցէ եղբայրն ձեր կրտսեր այսր: *Արդ 16
առաքեցէք զմի ք 'ի ձէնջ և ածցէ
զեղբայրն ձեր. և դուք կացէք 'ի դի_
պահոջ մինչև յայտնի լինիցին բանք
ձեր. եթէ արդար խօսիցիք և թէ ոչ.
ապաթէ ոչ՝ երդուեալ յարեւն փա_
րաւոնի. թէ ոչ լրտեսք էք դուք:
*Եդ զնոսա 'ի բանտի զերիս աւուրս: 17
*Եւ ասէ ցնոսա յովսէփ՝ յաւուրն եր_ 18
րորդի: զայս արարէք, և ապրիք. զի և
ես յԱծ՟ երկիւղած եմ: *Եթէ արք 19
խաղաղութեն էք. եղբայր մի 'ի ձէնջ
աստ մնասցէ 'ի բանտի. և դուք տա_
րայք զվաճառ ցորենոյդ ձերոյ: *Եւ 20
‖ Ներ. 43.5. ‖ զեղբայրն ձեր կրտսեր ածէք առ իս.
և հաւատարիմք լինիցին բանք ձեր՝
ապա թէ ոչ՝ մեռանիք. արարին այն_
պէս: *Եւ ասէ իւրաքանչիւրոք ցեղ 21
բայր իւր: այո. քանզի 'ի մեղս եմք
վն եղբօրն մերոյ. զի արհամարհեցաք
զնեղութի ոգւոյն նորա. յորժամ ա_
ղաչէրն զմեզ՝ և ոչ լուաք նմա. վասն
այնորիկ եկն 'ի վերայ մեր այս նեղու
թի: *Պատասխանի ետ ռուբէն՝ և 22
ասէ ցնոսա. ո՞չ խօսեցայ ընդ ձեզ՝ և
‖ Վեր. 37.21. ասեմ. թէ ‖ մի՛ մեղանչէք մանկանդ.
և ոչ լուայք ինձ. և ահա արիւն նր
խնդրի: *Եւ նոքա ոչ գիտէին, թէ 23
լսէր յովսէփ. զի թարգմանն կայր 'ի միջի:
*Եւ անցեալ մեկուսի 'ի նոցանէ ե_ 24
լաց յովսէփ. և եկն միւսանգամ առ
նոսա. և խօսեցաւ ընդ նոսա: *Եւ 25
էառ 'ի նոցանէ զշմաւոն. և կապեաց
առաջի նոցա: և ետ հրաման յովսէփ
լնուլ զամանս նոցա ցորենով, և դնել
զարծաթն իւրաքանչիւր 'ի քրձի իւր
ում. և տալ նց պաշար 'ի ճանապարհ.
և եղև նոցա այնպէս: *Եւ նոցա բար 26
ձեալ իւրաքանչիւր իշոյ՝ գնացին ան_
տի: *Եւ լուծեալ միոյ զքուրձ իւր 27
տալ կերակուր գրաստու իւրում յի_
ջավանին՝ ետես զծրար արծաթոյն
իւրոյ. զի կայր 'ի բերան քրձի իւրոյ:
*Ասէ ցեղբարս իւր. դարձուցաւ ինձ 28
այսրէն արծաթն. և ահա աստէն կայ
'ի քրձի իմում. և զարմացան միտք նց.
խռովեցան ընդ միմեանս՝ և ասեն.
զի՞նչ է այս՝ զոր արար ընդ մեզ Ած:
*Եւ եկին առ յակոբ հայրն իւրեանց՝ 29
յերկրին քանանու. և պատմեցին նմ
զամ ինչ. որ եանց ընդ նոսա՝ և ասեն:

30 *Խօսեցաւ այրն, տէր երկրին ընդ
մեզ խստագոյնս, և եդ զմեզ 'ի բան_
31 տի, իբրև զլրտեսս երկրին: *Եւ ա_
սեմք ցնա, արք խաղաղութեն եմք՝ և
32 չեմք լրտեսք: *Երկոտասան եղբարք
եմք որդիք հօր մերոյ. մինն չէ 'ի մի_
ջի, և կրտսերն այժմ ընդ հօր մերում
33 է յերկրին քանանացւոց: *Ասէ ցմեզ
այրն տէր երկրին. այդու գիտացից
եթէ արք խաղաղութեն էք. եթէ զեղ
բայր մի ձեր աստ առ իս թողջիք. և
զվաճառս ցորենոյդ 'ի տունս ձեր
34 առեալ տանիցիք: *Եւ զեղբայրն
ձեր կրտսեր ածիցէք առ իս. և գիտա
ցից եթէ չէք լրտեսք՝ այլ արք խաղա
ղութեն էք. և զայս ևս եղբայր տաց
ցձեզ. և յերկրի աստ առնիցէք վա_
35 ճառ: *Եւ եղև 'ի թափելն նոցա
զքուրձս իւրեանց. և կայր իւրաքանչ
իւր ուրուք ծրար արծաթոյ 'ի քրձի
իւրեանց: և իբրև տեսին զծրարս
արծաթոյ իւրեանց, ինքեանք և հայրն
36 իւրեանց, երկեան յոյժ: *Եւ ասէ
ցնոսա յակոբ հայրն իւրեանց. զիս
անորդի արարէք. յովսէփ չէ 'ի միջի.
շմաւոն չէ 'ի միջի. և զբենիամին ևս
առնուցուք: յիմ վերայ եկն այս ամ:
37 *Խօսեցաւ ռուբէն ընդ հօր իւրում,
և ասէ. զերկոսին զորդիսն իմ սպան
ջիր. եթէ ոչ ածից զդա առ քեզ. տուր
զդա յիմ ձեռն. և ես ածից զդա առ
38 քեզ: *Եւ նա ասէ. ո՛չ իջանէ որդի
իմ ընդ ձեզ. զի եղբայր սորա մեռաւ.
և սա միայն մնացեալ է. և դէպ լինի_
ցի սմա հիւանդանալ 'ի ճանապարհին.
զոր երթայցէք. և իջուցանիցէք զծե
րութի իմ տրտմութբ 'ի դժոխս:

ԳԼ. ԽԳ.

1 Եւ սովն ևս քան զևս սաստկա_
2 նայր 'ի վր երկրին: *Եւ եղև
իբրև սպառեցին ուտել զցորեանն,
զոր բերին յերկրէն եգիպտացւոց.
ասէ ցնս հայրն իւրեանց. դարձեալ
երթա՛յք՝ գնեցէք սակաւ մի կերա_
3 կուրս: *Խօսեցաւ ընդ նմա յուդա՝
և ասէ. վկայութեամբ եդ ընդ մեզ
վկայութի այրն, և ասէ. ‖ մի՛ տեսա ‖ Վեր. 42.20.
նիցէք զերեսս իմ. եթէ ոչ եղբայրն
4 ձեր կրտսեր ընդ ձեզ իցէ: *Արդ՝
եթէ արձակես զեղբայրդ մեր ընդ
մեզ՝ իջցո՛ւք, և գնեսցո՛ւք կերակուրս:
5 *Ապա թէ ոչ արձակեսցես զեղբայրդ
մեր ընդ մեզ, ո՛չ երթիցուք. զի այրն
խօսեցաւ ընդ մեզ՝ և ասէ, մի՛ տեսա
նիցէք զերեսս իմ. եթէ ոչ եղբայրն
6 ձեր կրտսեր ընդ ձեզ իցէ: *Եւ ասէ
իսրայէլ. զի՞նչ չարիս հասուցէք 'ի վե_

22 աւասիկ ՚ի ձեռին մերում է ։ * Եւ
այլ արծաթ բերաք ընդ մեզ գնել
կերակուրս. և ոչ գիտեմք՝ ով եդ զար
23 ծաթեն յամենս մեր ։ * Ասէ ցնոսա.
խաղաղութի՛ն ընդ ձեզ՝ մի՛ երկնչիք ։
Ա՛ստուծ ձեր՝ և Հարցն ձերոց՝ եդ ձեզ
գգանձս յամենս ձեր. այլ իմ գձեր
արծաթն առեալ, և հաշտեալ եմ։ և
24 եհան առ նոսա զշմաւոն ։ * Եւ տա
րաւ ՚ինքեանս այրն զնոսա ՚ի տուն յո
սեփայ. և բերին ջուր լուա՛նալ զոտս
նո՛ր. և ետ կերակուր զրաստուց նոցա։
25 * Եւ նոքա պատրաստեցին զպատա
րագն մինչեւ եկեալ երկոսեփ ՚ի մի
ջօրէին. քանզի լուան թէ անդ ճաշա
26 կելոց է ։ * Եւ մուտ յոսէփ ՚ի տուն. և
մատուցին նմա զընծայն՝ զոր ունէին
՚ի ձեռս իւրեանց ՚ի տան անդ. և եր
կիր պագին նմա ՚ի վե՛ր երեսաց իւր
27 եւ նայեցեալ ՚ի նոսա ։ * Եւ հարց զնո՛ս և ասէ.
զի՞արդ կայք։ և ասէ ցնոսա։ Թէ ո՞ղջ
է՞ հայրն ձեր ծերունի. զորմէ ասա
28 ցիք Թէ տակաւին կենդանի է ։ * Եւ
նոքա ասեն՝ ո՛ղջ է ծառայ քո հայր
մեր. տակաւին կենդանի է ։ և ասէ՝
օրհնեալ է այրն այն Ա՛ստ. և խոնար
29 հեցան երկիրպագին նմա։ * Ա՛ռեալ ակն
զաչս իւր՝ և եհաս զբենիամին զեղբայր
իւր զհնամայրէ՝ և ասէ. այդ է եղբայրն
ձեր կրտսեր՝ զորմէ ասացիք ածել
առ իս և ասէ, Ա՛ստ ողորմեսցի քեզ որ
30 դեակ ։ * Եւ խուո՛վեցաւ յոսէփ՝ և
դալարեին ակունք նո՛ր ՚ի վերայ եղբօրն
իւրոյ. և խնդրեր լալ։ մտեալ ՚ի սե
31 նեակ անդր ելաւ։ * Եւ լուացեալ զե
րեսս իւր եել։ ապաեաց զանձն, և ասէ՝
32 արկէք հաց։ * Եւ արկին նմա միայնոյ՝
և նոցա իւրաքանչիւր ունէք և եգիպ
տացւոցն, որք ՚ճաշէին ընդ նմա իւրա
քանչիւր առանձինն ։ զի ոչ կարէին
եգիպատացիքն ուտել զՀայ ընդ եբ
րայեցիսն. քանզի գարշելի էին եգիպ
33 տացւոցն։ * Նստաւ առաջի նո՛ր անդ
րանիկն ըստ երիցութե՛ն իւրում. և
կրտսերն ըստ կրտսերութե՛ն իւրում.
և զարմացեալ էին արքն իւրաքանչիւր
34 ընդ եղբօր իւրում։ * Եւ առին իւր
եանց մասունս ՚ինքեանց. և մեծացաւ
մասն բենիամինի քան զմասունս ա
մենեցուն հնգապատիկ. քանզի ընծայեցին
արքին՝ և արբեցան ընդ նմա։

ԳԼ։ ԽԴ։

1 Եւ հրամայեաց յոսէփ հազարա
պետին իւրում՝ և ասէ. լցէ՛ք
զամանս արտացն կերակրով. որչափ և
կարիցեն բառնալ. և դի՛ք զարծաթն
իւրաքանչիւր ՚ի բերան ամանոյ իւրոյ։
* Եւ

*Եւ զսկիհն իմ արծաթի դիջիք յա_ 2
մանի կրտսերոյն. և զգին ցորենոյն նո՛ր:
և եղև ըստ բանին յովսեփայ՝ որպէս և
ասաց: *Եւ իբրև առաւօտ եղև՝ ար_ 3
ձակեցան արքն. ինքեանք՝ և էշք իւր
եանց: *Եւ իբրև ելին ըստ քաղաքն. 4
և չէին մեկնեալ 'ի բաց. ասէ յովսէփ
ցհազարապետն իւր՝ արի պնդեաց
զհետ արանցն. և հասցես նոցա. ասաս
ցես ցնոսա. զի՞ է զի հատուցէք չար
փոխանակ բարեաց: *Ընդէ՞ր գողա_ 5
ցայք զսկիհն արծաթի: ոչ այն էր՝
որով ըմպէր տէրն իմ. և նովաւ ինքն
հմայելով հմայէր: և արդ՝ չար գործե
ցիք՝ զոր արարէք: *Եւ իբրև եգիտ 6
զնոսա. ասէ ըստ բանիցս այսոցիկ:
*Եւ նոքա ասեն ցնա. ընդէ՞ր խօսիցի 7
տր մեր այդպիսի բանս. քա՛ւ լիցի ծա
ռայից քոց առնել ըստ բանիդ այդմիկ:
*Ոչ եթէ զարծաթն՝ զոր գտաք յա 8
մանս մեր՝ դարձուցաք առ ձեզ յերկ_
րէն քանանացւոց. զիա՞րդ գողանայաք
'ի տանէ տն.քոյ արծաթ կամ ոսկի:
* Եւ արդ՝ առ որում գտցի 'ի ծա_ 9
ռայից քոց սկիհն՝ մեռցի. և մեք եղի
ցուք տեառն մերում ծառայք: *Եւ 10
ասէ՝ այդպէս եղիցի. ո՛ր ասացէք:
առ որում գտցի սկիհն՝ եղիցի իմ ծա
ռայ. և դուք անպարտ լինիցիք:
*Եւ փութացան իջուցին զբեռն իւր 11
աքանչիւր 'ի գետին. և բացին իւրա_
քանչիւր զամանն իւր: *Եւ յուզեաց. 12
սկսեալ յերիցունէն մինչև ե՛կն կատա
րեաց 'ի կրտսերն. և եգիտ զսկիհն
յամանի բենիամենի: *Եւ պատառե 13
ցին զհանդերձս իւրեանց. և եդին
իւրաքանչիւր զբեռն իւր 'ի վր.իշոյ
իւրոյ. և դարձան 'ի քաղաքն: *Եւ 14
եմուտ յուդա և եղբարք իւր առ յօ_
սէփ. մինչդեռ անդէն էր. և անկա՛ն
առաջի նորա 'ի վերայ երկրի: *Ասէ 15
ցնոսա յովսէփ. զի՞նչ են իրքդ՝ զոր արա
րիք. ոչ գիտէք թէ հմայելով հմայէ
այր՝ որ իբրև զիս է: *Ասէ յուդա. 16
զի՞նչ տացուք պատասխանի տն՝ կամ
զի՞նչ խօսիցիմք. և կամ զո՞ր իրաւունս
ցուցանիցեմք: եգիտ Ած զանցանս
ծառայից քոց. արդ՝ ահաւասիկ կամք
ծառայք տեառն մերոյ. մեք, և առ
որում սկիհն գտաւ: *Եւ նա ասէ. 17
քա՛ւ լիցի ինձ առնել զբանդ զայդ:
այրն, առ որում գտաւ սկիհն, նա ե_
ղիցի իմ ծառայ. և դուք ելէք ողջու
թբ առ հայրն ձեր: *Մատուցեալ 18
առ նա յուդա՛ և ասէ. աղաչեմ տէր.
խօսեսցի ծառայ.քո բան մի առաջի
քո. մի բարկասցիս ծառայի.քում. զի
դու ես յետ փարաւոնի: *Տէր, դու 19

|| հարցեր ցծառայս.քո՝ և ասես. եթէ || Վեր.
20 կա՞յցէ ձեր հայր կամ եղբայր: *Եւ 42.13.
մեք ասեմք տեառն, կայ մեր հայր
ծերացեալ. և մանուկ մի կրտսեր՝ որ_
դի ծերութե նորա. և եղբայրն նորա
մեռաւ: և նա միայն մնաց մօր իւրոյ.
21 և հայրն սիրէ զնա: *Եւ ասացեր
ցծառայս.քո. իջուցէք զնա առ իս՝ և
22 խնամարկեցից նմա: *Եւ ասացաք
ցտէր. ոչ կարէ մանուկն թողուլ
զհայր իւր. ապա թէ թողուցու զհայր
23 իւր՝ մեռանի: || *Եւ դու ասացեր || Վեր.
ցծառայս.քո. եթէ ոչ իջանիցէ եղ_ 43.3.
բայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ՝ մի յա_ և 5.
24 ւելիք տեսանել զերեսս իմ: *Եւ եղև՝
իբրև ելաք մեք առ ծառայ.քո հայր
մեր. պատմեցաք նմա զբանս տեառն
25 մերոյ: *Եւ ասէ հայր մեր. երթայք
դարձեալ՝ գնեցէք սակաւ մի մեզ
26 կերակուր: *Եւ մեք ասացաք. թէ
ոչ կարեմք իջանել անդր. եթէ ոչ եղ_
բայրդ մեր կրտսեր իջանիցէ ընդ մեզ.
և ապա իջանիցեմք: զի ոչ կարեմք
տեսանել զերեսս առն. եթէ եղ_
բայրդ մեր կրտսեր ընդ մեզ ոչ իցէ:
27 *Եւ ասէ ցմեզ ծառայ քո հայր մեր.
|| դուք ինքնին գիտէք՝ զի երկուս ծնաւ || Վեր.
28 ինձ կին իմ: *Մին ել յինէն՝ և աս 37.20.
ցիք թէ գազանակուր եղև. և ոչ ևս և 33.
29 տեսանեմ զնա մինչև ցայժմ: *Արդ՝
եթէ զսա ևս առնուցուք յերեսաց
իմոց, պատահիցի սմա հիւանդութի
'ի ճանապարհի. իջուցանէք զծերու_
թիւս իմ տրտմութբ հանդերձ 'ի դժոխս:
30 *Եւ արդ՝ թէ երթայցեմք առ ծա_
ռայ.քո հայր մեր՝ և պատանեակս չի
ցէ ընդ մեզ. և նորա ոգին կախեալ
31 կայ զդորա յոգւոյ: *Եւ լինիցի,
իբրև ոչ տեսանիցէ ը մեզ զմանուկդ՝
վախճանիցի. և իջուցանիցեն ծառայ.ք
քո զծերութի ծառայի.քոյ հօր մերոյ
չարչարանօք հանդերձ 'ի դժոխս:
32 *Ոչ ծառայի քոյ առեալ է յերաշխի
զմանուկդ 'ի հօրէ իւրմէ. || ասեմ եթէ || Վեր.
ոչ ածից զդա առ քեզ՝ և կացուցից 43.9.
առաջի.քո. յանցաւոր եղէց առ հայր
33 իմ զամ աւուրս: *Եւ արդ կացից
ես ծառայ քո փոխանակ մանկանդ՝
ստրուկ տեառն իմոյ. և պատանեակդ
34 ելցէ ընդ եղբարս իւր: *Զիա՞րդ զի_
արդ ելանիցեմ առ հայրն իմ, եթէ
պատանեակդ չիցէ ընդ մեզ. զի մի
տեսից զչարիսն. որք գտանիցեն
զհայր իմ:

Գլ. ԽԵ:

1 Եւ ոչ կարաց յովսէփ ժոյժ ունել
առաջի ամենեցուն՝ որք շուրջ

զնով աշն կայրն ։ այլ ասէ՝ Հանէք զա-
մենեսին արտաքս յինէն ։ և չկայր և ա-
ոք անդ առ նմա յորժամ էառ ծանօթա-
եղբարցն իւրոց ։ *Եւ ձայն բարձեալ 2
լալով հանդերձ՝ մինչ լսէին եգիպ-
տացիքն ։ և ազդ եղև ՚ի տուն փարաւ-
ոնի ։ *Ասէ յովսէփ ցեղբարսն իւրս ։ 3
Եմ յովսէփ ։ արդարև՝ տակաւին կեն-
դանի՞ իցէ հայր իմ ։ և ոչ կարէին եղ
բարք նորա տալ նմա պատասխանի ։
զի խռովեցան յերեսաց նորա ։ *Ասէ 4
յովսէփ ցեղբարսն ։ մօտ եկայք առ իս ։
Եւ մօտ ։ ‖ և ասէ , ես եմ յովսէփ ‖ Գործ.
եղբայրն ձեր ։ զոր դուք վաճառեցիք 7·13·
յեգիպտոս ։ *Այժմ մի՛ ինչ տրտմիք ։ 5
և մի՛ խիստ թուիցի ձեզ զի վաճա
ռեցիք զիս այսր ։ քանզի ՚ի փրկութի ‖ Ա այր·
առաքեաց զիս Աստ՚ծ առաջի ձեր ։ *Զի 6 50· 20·
այս երկրորդ ամ է սովուս ՚ի վերայ
երկրի ։ և այլ հինգ ևս ամ յորս ոչ լի-
նիցի վար , և ոչ հունձ ։ *Եւ զիս ա- 7
ռաքեաց Աստ՚ծ առաջի ձեր ։ առ ՚ի թող
լոյ ձեզ զաւակ յերկրի ։ և կերակրել
զձեր ճնացորդս մեծամեծս ։ *Եւ 8
արդ՝ ոչ եթէ դուք առաքեցիք զիս
այսր , այլ Աստ՚ծ ։ և արար զիս Հայր փա
րաւոնի ։ և տէր ամենայն տանն նորա ։ և իշ-
խան ամենայն երկրին եգիպտացւոց ։
*Արդ փութացեալ երթէք առ Հայրն 9
իմ , և ասացէք ցնա ։ այսպէս ասէ որդի
քո յովսէփ արար զիս Աստ՚ծ տէր համայն
բիս եգիպտացւոց ։ արդ եկ՝ երթ առ իս՝
և մի՛ հեղգար ։ *Եւ բնակեսցես յերկ 10
րիս գեսեմ ։ յարեւմտեան մօտ
առ իս ։ դու և որդիք քո՝ և որդիք որդ
ւոց քոց ։ և ոչխար քո ։ արջառ քո՝ և որ
ինչ քո իցէ ։ *Եւ կերակրեցից զքեզ 11
անդ ։ զի այլ ևս հինգ ամք կայ սովուս ։
զի մի սատակիցիս դու և որդիք քո ։ և
ամ՛ ստացուածք քո ։ *Եւ հաւասիկ աչք 12
ձեր տեսանեն ։ և աչք բենիամինի եղ
բօր իմոյ ։ զի բերան իմ խօսի ընդ ձեզ ։
*Արդ պատմեցէք հօր իմում զամե- 13
նայն զփառս իմ , որք են յեգիպտոս ։ և
որչափ ինչ տեսիք դուք ։ և փութա-
ցեալ իջուցէք զհայրն իմ՝ այսր ։ *Եւ 14
անկեալ ՚ի վերայ պարանոցին բենիա
մինի եղբօր իւրոյ՝ լայր ։ և բենիամին
լայր ՚ի վերայ պարանոցի նը ։ *Եւ 15
համբուրեաց զամ՛ եղբարսն իւր ։ և
լայր ՚ի վերայ նոցա ։ յետ այնորիկ խօսե-
ցան եղբարք նորա ընդ նմա ։ *Եւ հն- 16
չեաց համբաւն ՚ի տուն փարաւոնի ։ և
ասեն՝ եկին եղբարք յովսէփու ։ ուրախ
եղև փարաւոն և ծառայք նը ։ *Եւ 17
ասէ փարաւոն ցյովսէփ՝ ասա ցեղբարս
քո՝ այսպէս արարէք ։ լցէք զբեռինս
ձեր՝ և երթայք յերկիրն քանանացւոց ։
18 *Եւ առեալ զհայրն ձեր և զտա-
ղտուճս ձեր՝ եկեսջիք առ իս ։ և տաց
ձեզ զամ՛ բարութիեցս եգիպտացւոց ։
19 և կերիջիք զուղեղ երկրիս ։ *Եւ տուր
զայս հրաման ։ տացես առնուլ յերկ-
րէս եգիպտացւոց սայլս , վանկանց և
կանանց ձերոց ։ և առեալ զհայրն ձեր
20 ածիցէք ։ *Եւ մի՛ ազահիցէն աչք ձեր
՚ի կահ ձեր ։ զի բարութի՝ ամ՛ եգիպ
21 տացւոցս ձեզ լինիցի ։ *Եւ արարին
այնպէս որդիքն իսրայէլի՝ և ետ նը
յովսէփ սայլս ։ ըստ բանին փարաւո
նի արքայի ։ և ետ նոցա պաշար ՚ի ճա-
22 նապարհ ։ *Եւ ամենեցուն ետ կրկին
պատմուճանաւ բենիամինի ետ երեք
հարիւր դահեկան ։ և հինգ պատմու
23 ճան փոխանակաւ ։ *Եւ ետ հօրն իւրում՝
ետ տանիլ նոյնպէս ։ և տասնիշխ բե-
ռինս յամենայն բարութեաց եգիպ-
տացւոց ։ և տասն ջորին նպաստակաւոր ,
և կերակուր հօրն իւրում ՚ի ճանա-
24 պարհն ։ *Եւ արձակեաց զեղբարս
իւր՝ և գնացին ։ և ասէ ցնոսա ։ մի՛ զայ
բանայցէք ինչ ՚ի ճանապարհն ։
25 *Եւլին յեգիպտոսէ ։ և ջգան յերկիրն
քանանացւոց ։ առ յակոբ հայրն իւր
26 եանց ։ *Եւ պատմեցին նմա , և ասեն ։
որդի քո յովսէփ կենդանի է ։ և նա է
իշխան երկրին եգիպտացւոց , և զար-
մացաւ ՚ի միտս իւր յակոբ ։ զի ոչ
27 հաւատայր նոցա ։ *Եւ խօսեցան ընդ
նմա զամ՛ ինչ՝ զոր ասաց յովսէփ ՚ի բերէ
ետես զսայլսն , զոր առաքեաց յովսէփ
առնուլ զնա ։ արծարծեցաւ ոգին
28 յակոբայ հօր նոցա ։ *Եւ ասէ ցնո-
րայէլ՝ մեծ է ինձ՝ եթէ արդարև տա
կաւին կենդանի իցէ որդի իմ՝ յովսէփ ։
երթայց՝ և տեսից զնա մինչչև մե-
ռեալ իցեմ ։

Գ Լ : Խ Օ :

1 Ձոեաց իսրայէլ ինքն՝ և ամենայն
ինչ որ իւր էր ։ և եկն ՚ի ջրհորն
երդմանն ։ և մատոյց պատարագ Աստ՚ծ
2 հօր իւրոյ իսահակայ ։ *Եւ յօսեցաւ Աստ՚ծ
ընդ իսրայէլի ՚ի տեսլեան գիշերոյ՝ և
ասէ ։ յակոբ՝ յակոբ ։ և նա ասէ ։ ահ-
3 եա ։ *Ասէ՝ ես եմ Աստ՚ծ հարցն քոց ։ մի՛
երկնչիր իջանել յեգիպտոս ։ զի յազգ
4 մեծ արարից զքեզ անդր ։ *Եւ ես հանից
ընդ քեզ յեգիպտոս ։ և ես հանից
զքեզ խաղաղ ։ և յօսէփ դիցէ զձեռս
5 իւր ՚ի վերն աչացդ քոց ։ *Յարեաւ յակոբ
՚ի ջրհորոյ անտի երդմանն ։ ‖ և առին Ա Գործ·
որդիքն իսրայէլի զյակոբ զհայրն իւր 7·15·
եանց ։ և զկազմած և զկանայս իւր-
եանց , ՚ի սայլսն զոր առաքեաց յովսէփ
առնուլ զնահաւասիկ զինչս իւրեանց ։
*Եւ

*Նէ զամ ստացուածս զոր ստացան 6
Յեսու. յերկրին քանանացւոց. ‖ մտին յեգիպ
24.3. տոս յակոբ և ամենայն զաւակ նորա
Սաղմ. ընդ նմա ։ *Որդիք նը, և որդիք որդ 7
104.23. ւոց նորա ընդ նմա ։ դստերք նորա, և
Նաում. դստերք դստերաց նորա և զամենայն
52.4. զաւակ իւր հաճ յեգիպտոս ։ * Նէ 8
այս են անուանք որդւոցն իսրայելի
որք մտին յեգիպտոս ։ յակոբ և որդիք
‖ Նէեզ. իւր ։ ‖ անդրանիկ յակոբու՝ ռուբէն ։
1.2.Ն *Նէ որդիք ռուբենի՝ ենոք ։ և փաղ 9
6.14. ղոս ։ սարսաս ։ և քարմի ։ *‖ Նէ որդիք 10
Յեռեմ. շմաւոնի ։ յամուէլ ։ և յամին ։ և ահոդ ։
26.5. և յաքին ։ և սահառ ։ և սաւուղ որդի
1.‖Նում քանանացւոյն ։ * ‖ Նէ որդիք ղևեայ։ 11
5. 1.Ն գերսոն ։ և կահաթ ։ և մերարի *‖ Նէ 12
3. որդիք յուդայ ։ եր՝ և ովնան ։ և սելա։
‖ Նէեզ. և փարես ։ և զարա ։ և մեռան ։ եր և
6.15. ովնան յերկրին քանանացւոց ։ և եղեն
1.‖Նում որդիք փարեսի՝ ասրոմ։ և յամուէլ ։
4. 24. * ‖ Նէ որդիք խաքարայ ։ Թովղա՝ և 13
‖1.‖Նում փուդ ։ յասուբ ։ և զամրան ։ *Նէ որ 14
6.1. դիք զաբուղնի՝ սերեդ ։ և աղղոն ։ և
‖1.‖Նում եհէլ ։ * Սոքա են որդիք լիայ՝ զոր ծնաւ 15
2. 3.Ն յակոբայ ՚ի միջագետս ասորւոց ։ և
4. 21. զդինա դուստր նորա ։ ամ ոդիք ուս
‖1.‖Նում տերք և դստերք երեսուն և երեք ։
7. 1. * Նէ որդիք գադայ ։ սափոն ։ և մա 16
գիս ։ և ասնիա ։ և Թաւսօգամ ։ և այե
‖1.‖Նում դիս ։ և արուելիս ։ և արիելիս ։ * ‖ Նէ 17
7.30. սոքա են որդիք ասերայ ։ յեմնա ։ և
յեսուա ։ և յեսուի՝ և բարիա ։ և սարա
քոյր նոցա ։ և որդիք բարիայ՝ քոբոր ։ և
մեղքիել ։ * Սոքա են որդիք զեղփայ։ 18
զոր ետ լաբան լիայ դստերն իւրում։
որ ծնաւ զսոսա յակոբայ ։ վեշտասան
որդիս ։ *Նէ որդիք ռաքելայ կնոջ 19
‖ Վեր. յակոբայ յասէփ, և բենիամին ։ ‖ * Նէ 20
41.50. եղեն որդիք յասէփայ յերկրին եգիպ
տացւոց ։ զորս ծնաւ նմա ասանէթ
դուստր պետափրեայ քրմի արեգ քա
ղաքի ։ զմանասէ ։ և զեփրեմ։ և եղեն
որդիք մանասէի՝ զոր ծնաւ նմա
Հարձն ասորւի ։ զմաքիր ։ և մաքիր ծնաւ
զգաղաադ ։ և որդիք եփրեմի եղբօրն
մանասէի սուտաղաամ ։ և տաամ ։ և
‖1.‖Նում որդիք սուտաղաամայ ։ եգեմ ։ * ‖ Նէ 21
7. 6.Ն որդիք բենիամենի՝ բաղա ։ և բոքր ։
8.1. և ասբէկ ։ և եղեն որդիք բաղայ գէե
բա ։ և նեհեման ։ և անաքիս ։ և ռօս ։ և
մամիիմ. և ոփիմին ։ և գեերա ծնաւ
զաղաադ ։ * Սոքա են որդիք ռաքելի՝ 22
զորս ծնաւ յակոբայ ։ ամ ոդիք ուԹ
և սասան ։ * Նէ որդիք դանայ ասոմ։ 23
* Նէ որդիք նեփԹաղեմի ։ ասիել ։ և 24
գունի ։ և առսար ։ և սիլլեմ։ * Սոքա 25
են որդիք բաղհայ՝ զոր ետ լաբան ա
ղջիկն դստեր իւրում։ և ծնաւ զսոսա
յակոբայ ։ ամենեքին ոգիք եօԹն։
26 *‖ Նէ ամ ոգիք որք մտին ընդ յակոբայ
յեգիպտոս ։ որք ելեալքն ի նորանց
նորա ։ առանց կանանց որդւոցն յակո
բայ ։ ամ ոգիք վաԹսուն և վեց ։
27 * Նէ որդիք յոսէփայ որք եղեն նմա
յեգիպտոս, որդիք երկու։‖ և ամ ոգիք ‖2.( )ոե
տանն յակոբայ՝ որք մտին յեգիպտոս 10. 22.
28 եօԹանասուն և հինգ։ *Նէ զյուդա
յառաջագոյն առաքեաց առ յոսէփ ։
գալ նմա ընդ առաջ զբաջայ քաղա
քաւն ։ յերկիրն ռամեսայ և ինքն եկն
29 յերկիրն գեսեմ։ * Կազմեաց յոսէփ
զկառս իւր ։ և ել ընդ առաջ իսրայել
լի հօր իւրոյ, զբաջայ քաղաքաւն և
իբրև յանդիման եղև նմա՝ անկաւ՚ի
վերայ պարանոցի նը, և ելաց՚ի լալուն
30 մեծ ։ *Նէ ասէ ցի յոսէփ ։ մեռայց
այսուհետև. որովհետև տեսի զերեսս
31 քո՝ զի տակաւին կենդանի ես ։ *Նէ
ասէ յոսէփ ցեղբարս իւր՝ և ցտունն
հօր իւրոյ ։ երթայց պատմեցից փա
րաւոնի ։ եԹէ եղբարք իմ և տունն հօր
իմոյ, որք էին յերկրին քանանացւոց,
32 եկին առ իս ։ *Նէ արք հովիտք են և
արք խաշնադարմանք են ։ և զանա
սունս և զարջառս և զամ ինչ իւրեանց
33 ածին այսր։ *Եղիցի եԹէ կոչիցէ զձեզ
փարաւոն՝ և ասիցէ՝ զինչ գործ է ձեր
34 * Նասջիք՝ եԹէ արք խաշնադար
մանք եմք ծառայք քո ՚ի մանկուԹէ
մինչև ցայժմ։ և մեք, և հարք մեր ։
զի բնակիցիք յերկրին գեսեմ։ քան
զի դարշելի է եգիպտացւոց ամ հո
վիւն խաշանց ։

ԳԼ։ ԽՀ։

1 Նէ եկեալ յոսէփ պատմեաց փա
րաւոնի, և ասէ ։ հայր իմ, և եղ
բարք, և խաշինք, և արջառնոցա ։ և
ամենայն որինչ նոցա, եկին յերկրէն
քանանացւոց ։ և ահա են ՚ի գեսեմ ։
2 *Նէ յեղբարց անտի իւրոց էառ ընդ
իւր հինգ այր։ և կացոյց զնոսա առա
3 ջի փարաւոնի ։ * Նէ ասէ փարաւոն
ցեղբարս յոսէփու։ զինչ գործ է ձեր։
և նոքա ասեն ցփարաւոն։ հովիւք խա
շանց են ծառայք քո ։ և մեք, և հարք
4 մեր ։ *Նէ ասեն ցփարաւոն։ պանդխ
տանել եկաք յերկրիս յայսմիկ։ զի ոչ
գոյր ձարակ խաշանց ծառայից քոց ։
քանզի սաստկացաւ սովն յերկրին քա
նանացւոց ։ և արդ՝ բնակիցուք ծա
5 ռայք քո յերկրին գեսեմ։ *Նէ խոսե
ցաւ փարաւոն ընդ յոսէփու՝ և ասէ ։
հայր քո և եղբարք քո եկին առ քեզ ։
6 *Նէ երկիրս եգիպտացւոց առաջի
քո է ։ ՚ի բարւոք երկրի բնակեցո
զհայր

զհայր քո և զեղբարս քո ։ և բնակես_
ցեն յերկրին գեսեմ։ ապա թէ գիտես
թէ իցեն 'ի նոսա արք զօրաւորք՝ կացո՛
զնոսա իշխանս 'ի վերայ իմոց խաշանց ։
* Եւ ած յովսէփ զյակոբ զհայր իւր․ 7
և կացոյց առաջի փարաւոնի ։ և օրհ_
նեաց յակոբ զփարաւոն ։ * Եւ ասէ 8
փարաւոն ցյակոբ․ քանի՛ են ամք ա_
ւուրց կենաց քոց ։ * Եւ ասէ յակոբ 9
ցփարաւոն ։ աւուրք ամաց իմոց զորս
պանդխտեցայ՝ հարիւր և երեսուն
ամ է․ սակաւք և չարաչարք եղեն
աւուրք ամաց կենաց իմոց․ և ոչ հա_
սին յաւուրս ամաց կենաց հարց իմոց․
զոր աւուրս պանդխտեցան ։ * Եւ օրհ 10
նեաց յակոբ զփարաւոն՝ և ել 'ի նմա_
նէ ։ * Եւ բնակեցոյց յովսէփ զհայրն 11
իւր և զեղբարս իւր․ և ետ նոցա բնա_
կութիւն յերկրին եգիպտացւոց, 'ի բար
ւոք երկրի․ յերկրին ռամեսայ․ որպէս
հրամայեաց փարաւոն ։ * Եւ տայր 12
յովսէփ ռոճիկս հօրն և եղբարց իւրոց․
ցորեան ըստ բերան ։* Եւ կերակուր 13
ոչ գոյր յամենայն երկրին․ զի սաստ
կացաւ սովն յոյժ․ և նուաղեցաւ եր_
կիրն եգիպտացւոց և երկիրն քանանա
ցւոց 'ի սովէ անտի ։ * Եւ ժողովեաց 14
յովսէփ զամենայն արծաթ գտեալ յերկրին
եգիպտացւոց՝ և յերկրին քանանացւոց․
ընդ ցորենոյն զոր վաճառէր․ և տայր
նոցա կերակուրս ։ և տարաւ յովսէփ
զամենայն արծաթն 'ի տուն փարաւոնի ։
* Եւ նուաղեցաւ արծաթ յերկրին ե_ 15
գիպտացւոց․ և յերկրին քանանացւոց։
եկին ամենայն եգիպտացիքն առ յովսէփ՝ և
ասեն․ տո՛ւր մեզ հաց․ և ընդէ՞ր մե_
ռանիմք առաջի քո․ զի պակասեցաւ
արծաթ ։ * Ասէ ցնոսա յովսէփ ։ ածէք 16
զանասունս ձեր․ և տաց ձեզ հաց փո_
խանակ անասնոց ձերոց․ եթէ պակա
սեցաւ արծաթ ։ * Եւ ածին զանա_ 17
սունսն առ յովսէփ․ և ետ նոցա յովսէփ
հաց՝ փոխանակ ձիոց․ և փոխանակ
ոչխարի․ և փոխանակ արջառոյ․ և փո
խանակ իշոց․ և կերակրեաց զնոսա հա_
ցի՛․ փոխանակ ամենայն անասնոց նոցա
յամին յայնմիկ ։ ել այն ամ ։* Եւ ե_ 18
կին առ յովսէփ յերկրորդ ամի անդ՝ և
ասեն ցնա ։ գուցէ սատակիցիմք 'ի
տեառնէ մերմէ ։ եթէ արծաթ էր՝
պակասեցաւ․ և եթէ խաշինք և ստա
ցուածք՝ առ քեզ են տէր․ և չէ՛ ինչ
մնացեալ մեր առաջի տեառն․ բայց
միայն անձինք՝ և երկիրս մեր ։ * Արդ 19
զի մի՛ մեռանիցիմք առաջի քո մեք․ և
երկիրս աւերիցի․ ստացի՛ր զմեզ՝ և
զերկիրս մեր փոխանակ հացի․ եղիցուք
մեք և երկիրս մեր ծառայք փարաւո

նի․ տո՛ւր զսերմն զի սերմանեսցուք․
և կեցցուք՝ և մի՛ մեռցուք․ և երկիրս
20 մի՛ աւերեսցի ։ * Եւ ստացաւ յովսէփ
զամենայն՝ երկիրն եգիպտացւոց փարաւո_
նի․ քանզի վաճառեցին եգիպտացիքն
զերկիրն իւրեանց փարաւոնի․ զի
սաստկացաւ 'ի վերայ նոցա սովն ։ և եղև
21 երկիրն փարաւոնի ։ * Եւ զժողո_
վուրդն ծառայեցոյց իւր 'ի ստրուկս․
'ի ծագաց սահմանացն եգիպտոսի ,
22 մինչև 'ի ծագս նորուն * Բայց յերկրէ
քրմացն․ զի ոչ ստացաւ զնոսա յովսէփ․
քանզի տալով տայր պարգևս քրմացն
փարաւոն․ և ուտէին զպարգևսն՝ զոր
տայր նոցա փարաւոն․ վասն այնորիկ
ոչ վաճառեցին զերկիրն իւրեանց ։
23 * Ասէ յովսէփ ցամենայն եգիպտացիսն․
ահա ստացայ զձեզ այսօր․ և զերկիր
ձեր փարաւոնի․ առէք ձեզ սերմանս․
24 և սերմանեցէք զերկիրդ ։ * Եւ եղի_
ցին արդիւնք դորա․ և տայցէք զհինգ_
երորդ մասն փարաւոնի․ և չորք մա_
սունք ձեր եղիցին, 'ի սերմն երկրիդ․
և 'ի կերակուր ձեզ՝ և ամենայն ընտա
նեաց ձերոց․ և 'ի կերակուր տղայոց
25 ձերոց ։ * Եւ ասեն , կեցուցեր զմեզ․
գտաք շնորհս առաջի տեառն մերոյ․
և եղիցուք ծառայք փարաւոնի ։
26 * Եւ եդ նոցա յովսէփ օրէնս մինչև
ցայսօր յերկրին եգիպտացւոց՝ հինգ_
երորդել փարաւոնի ։ բայց յերկրէ
27 քրմացն՝ որ չէր փարաւոնի ։։* Եւ բնա
կեցաւ իսրայէլ յերկրին եգիպտա_
ցւոց յերկրին գեսեմ․ և ժառանգե
ցան 'ի նմա․ և աճեցին , և բազմացան
28 յոյժ ։ * Եւ եկեաց յակոբ յերկրին
եգիպտացւոց ամս եօթն և տասն ։ և
եղեն աւուրք ամաց կենաց նորա՝ հա_
29 րիւր և քառասուն և եօթն ամ ։* Եւ
մերձեցան աւուրք իսրայէլի մեռանե
լոյ․ և կոչեաց զորդի իւր զյովսէփ՝ և
ասէ ցնա․ եթէ գտի շնորհս առաջի
քո․ ‖ դի՛ր զձեռն քո ընդ երանօք իմօք․ ‖ Ծն
և արասցես 'ի վերայ իմ ողորմութիւն , 24․2․
և ճշմարտութիւն , չթաղել զիս յեգիպ
30 տոս ։ * Այլ ննջեցից ընդ հարսն իմ․
և բարձցես զիս յեգիպտոսէ․ և թա_
ղեսցես զիս 'ի գերեզմանի նոցա․ և նա
ասէ․ ես արարից ըստ բանի քում ։
31 * Եւ ասէ երդուի՛ր ինձ․ և երդուաւ
նմա ։ ‖ և երկիրպագ իսրայէլ 'ի վերայ ‖ Եբր
գլխոյ գաւազանի իւրոյ ։ 11․21․

ԳԼ ։ ԽԸ ։

1 Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ․
ազդ եղև յովսեփայ՝ եթէ յակոբ
հայր քո նեղեալ է ։ և առեալ յովսեփայ
զերկուս որդիսն իւր ընդ իւր․ զման_
նասէ

նաւէ և զեփրեմ, եկն առ յակոբ։ ազդ-
եցաւ յակոբայ՝ և ասեն ։ *Ահա որդի 2
քո յովսէփ գայ առ քեզ ։ և զօրացաւ
իսրայէլ՝ և նստաւ 'ի մահիճս ։ *Եւ 3
‖ Ծն. ասէ յակոբ ցյովսէփ. Ած իմ ‖ երևե-
28.13. ցաւ ինձ 'ի լուզ յերկրին քանանացւոց.
օրհնեաց զիս ։ *Եւ ասէ ցիս. ահա 4
ես աճեցուցից զքեզ. և բազմացու-
ցից զքեզ. և արարից զքեզ 'ի ժողովս
ազգաց. և տաց քեզ զերկիրս զայս
'ի ժառանգութիւն յաւիտենական ։
‖ Ծն. *‖Արդ երկու որդիքդ քո՝ որք եղեն 5
41.50. յեգիպտոս մինչև եկեալ էր իմ յե-
‖ Յեսու. գիպտոս. իմ են՝ ‖ եփրեմ, և մանասէ.
13.7. և իբրև զռուբէն և զշմաւոն եղիցին
29. ինձ ։ *Եւ այլ ծնունդք՝ զոր ծնանի- 6
ցիս յետ այսորիկ. քեզ եղիցին. յանուն
եղբարց իւրեանց կոչեսցին 'ի նոցա
‖ Ծն. ժառանգութիւնս ։ *‖Եւ ես յորժամ 7
35.19. գայի 'ի միջագետաց ասորւոց, մեռաւ
մայր քո ռաքէլ յերկրին քանանացւոց.
'ի մերձենալ ինձ յասպարէզ երկրին
քաբրաթայ. 'ի գալն յեփրաթայ. և
թաղեցի զնա յերկրի ասպարիզին.
այն է բեթղէհէմ ։ *Իբրև ետես 8
իսրայէլ զորդիսն յովսէփու՝ ասէ. զի՞նչ
են սոքա քո։ *Ասէ յովսէփ ցհայրն իւր. 9
որդիք իմ են՝ զոր ետ ինձ Ած աստ ։
և ասէ յակոբ. մատո՛ առ իս զդոսա. զի
օրհնեցից զդոսա ։ *Եւ աչք իսրայէլի 10
ծանրացեալ էին 'ի ծերութէ անտի.
և ո՛չ կարէր տեսանել. և մատոյց զնոսա
առ նա. և համբուրեաց զնոսա. և 'ի
գիրկս իւր էառ զնոսա ։ *Եւ ասէ իս- 11
րայէլ ցյովսէփ ։ ահա յերեսաց քոց ո՛չ
կարօտ եղէ. և եցոյց ինձ և Ած զզա-
ւակս քո ։ *Եւ էհան զնոսա յովսէփ 'ի 12
ծնգաց նորա. և երկիր պագին նմա 'ի
վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր. և
առեալ յովսէփայ զերկոսեան որդիսն իւր ։
*Զեփրեմ ընդաջմէ. 'ի ձախմէ իս- 13
րայէլի. և զմանասէ 'ի ձախմէ՝ յաջմէ
իսրայէլի. մատոյց զնոսա առ նա ։
*Եւ ձգեալ իսրայէլի զաջ ձեռն իւր՝ 14
էարկ զգլխովն եփրեմայ. և նա էր
կրսեր. և զձախն զգլխովն մանասէի.
և փոփոխեաց զձեռսն, զի մանասէ
‖ Եբր. էր անդրանիկ ։ *‖Եւ օրհնեաց զնոսա. 15
11.21. և ասէ՝ Ած որում հաճոյ եղեն հարքն
իմ առաջի նր աբրահամ և իսահակ.
Ած որ կերակրէ զիս 'ի մանկութենէ
‖ Ծն. իմմէ մինչև ցայսօր ։ *‖Հրեշտակն, որ 16
31.29. փրկեաց զիս յամ չարեաց. օրհնեսցէ
և 32.1. զմանկունս զայսոսիկ ։ և կոչեսցի 'ի
Մատ. սոսա անուն իմ. և անուն հարց իմոց.
18.10. աբրահամու և իսահակայ. և օրհնես-
ցին 'ի բազմութիւն յոյժ 'ի վր երկրի ։
*Եւ տեսեալ յովսեփայ եթէ էարկ 17
հայրն զաջ իւր զգլխովն եփրեմի ծանր
թուեցաւ նմա. և օգնեաց յովսէփ ձե-
ռին հօրն իւրոյ. հանել զնա 'ի գլխոյն
18 եփրեմի, 'ի գլուխն մանասէի ։ *Ասէ
յովսէփ ցհայրն իւր. ո՛չ այդպէս է հայր.
քանզի սա է անդրանիկ. դիր զաջ քո
19 'ի վերայ գլխոյ սր ։ *Եւ ո՛չ կամեցաւ
հայրն նր. այլ ասէ՝ գիտեմ որդեակ,
գիտեմ. և դա եղիցի 'ի ժողովուրդ.
և դա բարձրասցի. այլ եղբայր դորա
կրսեր՝ եղիցի մեծ քան զդա։ և զա-
ւակ սորա եղիցի 'ի բազմութի ազգաց ։
20 *Եւ օրհնեաց զնոսա յաւուր յայնմիկ՝
և ասէ ։ 'ի ձեզ օրհնեսցի իսրայէլ ։ ա-
սասցեն, թէ արասցէ զքեզ Ած իբրև
զեփրեմ, և իբրև զմանասէ ։ և եդ
21 զեփրեմ յառաջ քան զմանասէ ։ *Եւ
ասէ իսրայէլ ցյովսէփ ։ ես աւասիկ
մեռանիմ։ և Ած եղիցի ընդ ձեզ. և
դարձուսցէ զձեզ յերկիր հարցն ձե-
22 րոց ։ *Եւ ես ‖ ետու քեզ զսիկիմ ‖ Յեսու.
սեպհական. արտաքոյ եղբարց քոց. 15.7. և
զոր առի 'ի ձեռաց ‖ ամորհացւոց սրով 16.1.
իմով՝ և աղեղամբ ։ ‖ Յեսու.
24.8.

Գլ ։ ԽԹ ։

1 Կոչեաց յակոբ զորդիսն իւր, և ասէ,
ժողովեցարո՛ւք, զի պատմեցից
ձեզ ինչ. որ պատահիցի ձեզ 'ի վախ-
2 ճանի աւուրց ։ *Ժողովեցարո՛ւք, և
լուարո՛ւք որդիք յակոբայ. լուարո՛ւք
3 իսրայէլի հօր ձերում ։ *‖Ռուբէն ‖2.Օրէ
անդրանիկ իմ. դու զօրութի իմ. և 33.6.
սկիզբն որդւոց։ խստութբ գնայեր.
և խստութբ յանդգնութե թշնամա
4 նեցեր ։ *Իբրև զջուր մի՛ եռասցես.
‖ զի ելեր յանկողինս հօր քոյ յայնժամ ‖ Ծն.
պղծեցեր զանկողինն՝ յոր ելեր ։ 35.22.
5 *Շմաւոն և ղևի եղբարք. կատարե 1.Մնաց.
ցին զանիրաւութի 'ի կամաց իւրեանց ։ 5.1.
6 *Ի խորհուրդս նոցա մի՛ մտցէ անձն
իմ. և 'ի ժողովս նոցա ո՛չ հաճեսցին
միտք իմ ։‖ զի սրտմտութբ իւրեանց ‖ Ծն.
սպանին զայրս. և ցանկութբ իւրեանց 34.25.
կարթակոտոր արարին զցուլս ։
7 *Անիծեալ սրտմտութի նց, զի յամ-
դուգն էր. և ոխութի նց, զի խիստ
էր ‖ բաժանեցից զնոսա 'ի մէջ յակո- ‖ Յեսու.
բայ. և ցրուեցից զնոսա 'ի մէջ իսրայե 19.1. և
8 լի ։ *Յուդա՛ զքեզ օրհնեսցեն եղ- 21.1.
բարք քո։ ձեռք քո 'ի վերայ թիկանց ‖1.Մնա
թշնամեաց քոց ։ և երկիր պագցեն 5.2.
9 քեզ որդիք հօր քոյ։*‖Կորիւն առիւ- Մատ.
ծու յուդա. 'ի շառաւիղէ ելեր որ- 2.6.
դեակ իմ. ելեր՝ բազմեցար՝ ննջեցեր ‖ Յովհ.
իբրև զառիւծ. և իբրև զկորիւն առիւ 1.45. և
10 ծու. ո՛ յարուցանիցէ զնա ։ *‖Մի՛ պա- 7.42.
կասեսցի իշխան 'ի յուդայ. և մի՛ պետ Միքիա.
յե- 5.2.

յերանաց նորա. մինչև եկեսցեն նմա
հանդերձեալքն. և նա է ակնկալութի
հեթանոսաց: * Կապեսցէ զորթոյ 11
զյաւանակ իւր. և զդիտակին զյա-
նական իշոյն. լուասցէ գհինեաւ զպատ
մուճան իւր. և արեամբ խաղողոյ
զհանդերձ իւր: * Օ՜ քաղցրագինք 12
են աչք նորա՝ի գինւոյ. և սպիտակ ա-
տամունք իւր քան զկաթն: * Օ՜ա 13
բուլօն յեզեր ծովուց բնակեսցի՝ և
ինքն նաւահանգիստ նաւուց. և ձգես
ցի մինչև ցսիդօն: * Իսաքար բարեյ 14
ցանկացաւ. հանգուցեալ՝ի մէջ վի-
ձակաց: * Տեսեալ զհանգիստն զի գե 15
ղեցիկ է եր. և զերկիրն զի պարարտ. եղ
զուս իւր յաշխատիլ. և եղև այր ար-
դիւնարար: * Դան դատեսցէ զժո- 16
ղովուրդ իւր. իբրև զմի այլ՝ի մէջ
իսրայելի: * Լիցի եղիցի դան օձ դարա 17
նակաղ՝ի ճանապարհի. հարկանել
զդարշապար երիվարի. և ընկենուլ
զհեծեալն յետս: * Կո՜ւսալ փրկուե 18
ռն: * Գադ հինի եղեգ. և ինքն եղեգ 19
հինիւ զհետ նորա: * Ասերայ, պա- 20
բարտ հաց իւր. և ինքն տացէ կերա-
կուր իշխանաց: * Նեփթաղիմ ծառ 21
բարձրացեալ. աձեցուցանել արմն
տեօք. զգեցուցանել արմտեօք զգե-
ղեցկութի: * Որդեակ աձեցեալ յո 22
սէփ. որդեակ աձեցեալ նախանձելի
որդեակ մատաղ, առիս դարձիր. զոր
բանսարկուք բամբասեին: * Կո՜ զա 23
տափեա առնէին, և ոխանայէին ընդ
նմա արք աղեղանց: * Կո՜ փշրեցան 24
զօրութիք աղեղանք իւրեանց. և լու-
ծան ջիլք բազկաց նո՜ա. ձեռամբ հզո-
րին յակոբայ. անտի որ զօրացոյց զնէր
* Ո՜ճ հօր քոյ օգնեաց քեզ՝ և Ո՜ճ իմ 25
օրհնեաց զքեզ յօրհնութի երկնից՝ի
վերուստ. և զօրհնութի երկրի լի
ամիւք. վո՜ օրհնութիք ստեանց և ար-
գանտի: * Օրհնութիք հօր քոյ և 26
մօր քոյ. որք զօրացան քան զօրհնու-
թիս լերանց միանձնաւորաց. և քան զօրհ
նութիս բլրոց յաւիտենականաց. եղի
ցին՝ի վերայ գլխոյ յոսէփայ. և՝ի վէր
գլխոյ եղբարցն, որոց առաջնորդեաց:
* Բենիամին, գայլ յաւիշտակօղ զայ- 27
գունն դեռևս ուտիցէ. և առ երեկս
բաշխեսցէ կերակուր: * Ամենեքին 28
սորա ազգք յակոբայ երկոտասանք. և
այս է՝ զոր խօսեցաւ ընդ նոսա հայր
իւրեանց. և օրհնեաց զնոսա իւրա-
քանչիւր ըստ օրհնութիք իւրում:
* Օրհնեաց զնոսա՝ և պատուիրեաց 29
նոցա. և ասէ ցնոսա. և ես յաւելում
առ ժողովուրդ իմ: Թաղեցէք զիս
ընդ հարս իմ յայրն անդ: որ է յագա

րակին եփրոնի քեթացւոյ. յայրին որ
յանդի անդ է՝ի կրկնուս: * Յանդի 30
մանմամբրէի յերկրին քանանացւոյ՝
զոր ստացաւ աբրահամ զայրն յեփ ‖ Ա եւ
րոնէ քեթացւոյ. իստացուածս շիրմի: 23.17.
* Անդ թաղեցին զաբրահամ՝և զսար 31
րա զկին նո՜ր: անդ թաղեցին զիսա-
հակ, և զռեբեկա զկին նորա: անդ
թաղեցին զլիա. ի ստացուածսի ա-
պարակին, և այրին որ է՝ի նմա, առ
յորդւոցն քեթայ: * Կո՜ զաղարեաց 32
յակոբ՝ի պատուիրելոյ որդւոցն իւր
ոյ: և առեալ զոտն իւր անդրէն՝ի
մահիճն իւր՝ պակասեցաւ. և յաւե-
լաւ՝ի ժողովուրդ իւր:

ԳԼ: Ծ:

1 Կո՜ անկեալ յոսէփ՝ի վէր երեսաց
հօր իւրոյ, ելաց զնա. և համբու
2 րեաց զնա: * Կո՜ հրամայեաց յոսէփ
ծառայից իւրոց դիպազարդաց, պատել
3 զհայրն իւր: * Կո՜ պատեցին դիպազ
տիկքն զնօրայիլ: և լցան նորա աւ
ուրք քառասուն. զի այնպէս թմբկին
աւուրք թաղելոց: և սուգ կաւ վե
նէր եգիպտոս աւուրս եօթանասուն:
4 * Կո՜ իբրև անցին աւուրք սգոյն. խո
սեցաւ յոսէփ ընդ իշխանսն փարաւօ
նի, և ասէ. եթէ գտի շնորհս առաջի
ձեր. խօսեցարուք ընդ փարաւոնի, և
5 ասացէք: * Հայր իմ երդմնեցոյց զիս,
և ասէ՝ ահաւասիկ ես մեռանիմ. ի ‖ Ա եւ
շիրմի անդ ‖ զոր փորեցի ես ինձ յերկ 47.29.
րին քանանացւոց. անդ թաղեսցես
զիս. արդ եկեալ թաղեցից զհայրն
6 իմ, և եկից: * Կո՜ ասէ փարաւոն. ել
թաղեա զհայրդ. որպէս և երդմնե
7 ցոյց զքեզ: * Կո՜ ել յոսէփ թաղել
զհայր իւր. ելին ընդ նմա և ամենայն
ծառայք փարաւոնի. և ծերք տան
նորա. և ամենայն ծերք երկրին եգիպ
8 տացւոց: * Կո՜ համօրէն տունն յո
սէփայ. և եղբարք նորա. և ամենայն
հայրենի բնակութի նորա. և զաղգա
տոհմն. և զոչխար՝ և զարջառ թողին
9 յերկրին գեսեմ: * Կո՜ ելին ընդ նմա և
կառք և հեծեալք. և եղեն բանակ
10 մեծ յոյժ: * Կո՜ հասին՝ի կալն առա
դայ. որ է յայնկոյս յորդանանու. և
կոծեցան զնա անդ կոծ մեծ՝ և սաս
տիկ յոյժ: և արար հօր իւրում սուգ
11 զեօթն օր: * Տեսին բնակիչք երկրին
քանանացւոց զսուգն՝ի կալն առա
դայ. և ասեն. սուգ մեծ է եգիպտաց
ւոց. վասն այնորիկ կոչեաց զանուն
նորա սուգ եգիպտոսի. որ է յայնկոյս
12 յորդանանու: * Կո՜ արարին նմա այն
պէս որդիքն իսրայիլի. որպէս պա-
ատուի-

տուէիլեաց նոցա ։ * Լաբանին զնա . և 13
Թաղեցին զնա անդ ։ և տարան զնա
|| Գործ. որդիքն իւր յերկիրն քանանացւոց || և
7. 16. Թաղեցին յայրին կրկնուած ։ || զոր ստա
|| Ա էր. յաւ աբրահամ՝ի ստացուածս շիրմի
23. 16. յեփրոնայ քեթացւոյ յանդիման մամ
բրէ ։ * Դարձաւ յոսէփ յեգիպ- 14
տոս . ինքն և եղբարք իւր . և ամենե
քեան որք եկեալ էին ընդ նմա Թաղել
զհայրն նը ։ * Իբրև տեսին եղբարքն 15
յոսէփայ . եթէ մեռաւ հայրն նոցա ։
ասեն , գուցէ ոխս ունիցի ընդ մեզ
յոսէփ . և հատուցանիցէ մեզ հատու
ցումն զամենայն չարեացն՝ զոր անցու
ցաք ընդ նա ։ * Եկին առ յոսէփ՝ և 16
ասեն . Հայրդ երդմնեցոյց զմեզ՝ մինչ
չև վախճանեալ էր նորա ։ * Եւ՝ այս 17
պէս ասասջիք ցյոսէփ ։ Թողեա զա
ցա զյանցանսն , և զմեղս իւրեանց .
զի չարիս անցուցին ընդ քեզ ։ և արդ
Նեբեա՛ յանցանաց ծառայից Աստ Հօր
քոյ և ելաց յոսէփ վասն բանիցն՝ զոր
խօսեցան ընդ նմա ։ * Եւ եկեալ առ 18
նա եղբարցն իւրոց անկան առաջի
նորա , և ասեն . ահաւասիկ մեք ծա
ռայք քո եմք ։ * Եւ ասէ ցնոսա յո- 19
սէփ՝ մի երկնչիք ։ քանզի և ես Աս-

20 տ ։ * || Դուք խորհեցայք զինէն՝ ի || Ա էր.
չարութի . և Աստ խորհեցաւ վն իմ 45.5.
՝ի բարութի . որպէս եղև իսկ յաւուր
յայսմիկ , զի կեցուցցի ժողովուրդ
21 բազում ։ և ասէ ցնա ։ * Մի երկնչիք՝ || Ա էր.
|| ես կերակրեցից զձեզ՝ և զտունս ձեր . 47.12.
22 զսնոսա նոցա ։ * Եւ բնակեցաւ յո-
սէփ յեգիպտոս՝ ինքն և եղբարք իւր .
և տէր տուն հօր իւրոյ . և եկեաց յո-
սէփ ամս հարիւր և տասն . և ետես
յոսէփ զորդիս եփրեմի մինչև յեր-
րորդ ազգ ։ || որդիք մնաբիրայ որդւոյ || Ծննդոց
մանասէի ծնան յերկունս յոսէփայ ։ 32.39.
23 * Եւ խոսեցաւ յոսէփ || ընդ եղբարս || Գործ.
իւր՝ և ասէ ։ ես աւասիկ մեռանիմ ։ 11.22.
այցելութիւն այց արասցէ ձեզ Աստ , և
հանցէ զձեզ յերկրէս յայսմանէ յեր-
կիր , զոր երդուաւ Աստ տալ հարցն
մերոց . աբրահամու խահակայ և յա-
24 կովբայ ։ * Եւ երդմնեցոյց յոսէփ զորդ-
իսն իւր՝ և ասէ ։ յայցելութիւն յոր-
ում առնիցէ ձեզ Աստ՝ || հանջիք և || Գործ.
25 զնմ ոսկերս աստի ընդ ձեզ ։ * Եւ 13.19.
վախճանեցաւ յոսէփ ամաց Հարիւր Ցհեսու.
և տասանց . և Թաղեցին զնա . և եդ ին 24.32.
զնա ՚ի տապանի յեգիպտոս ։

Նա ընկէց զնա մայրն նորա 'ի խաւղ մի գետոյն։

Երեւեցաւ նմ հրշտկ տն բոցով հրոյ 'ի մորենւոջն։

ԳԻՐՔ ԵԼԻՑ։

ՈՐ ԱՍԻ ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ ՎԷԷԼԼԷ ՍԷՄՕԹ։

Գլուխ Առաջներորդ։

Ծննդ. 46.8. ԱՅՍ ԵՆ 1
ԱՆՈՒԱՆՔ
որդւոցն իսրայէ-
լի մտելոց յե-
գիպտոս, համ-
դերձ յակոբաւ
հարբն իւրեանց.
իւրաքանչիւր ըն
համօրինի տանց իւրեանց մտանէին։
*Ռուբէն։ Շմաւոն։ Ղեւի։ Յուդա։ 2
*Իսաքար։ Զաբուղոն։ և Բենիամին։ 3
*Դան։ և Նեփթաղիմ։ Գադ։ և Ասեր։ 4
*Եւ էին ամ ոգիք ելեալք 'ի յակոբայ, 5
եօթանասուն և հինգ ոգի։ և յովսէփ էր
յեգիպտոս։*Վախճանեցաւ յովսէփ՝ և 6
Գործ. ամ եղբարք նր. և ամ ազգն այն։*Եւ 7
7.17. որդիքն իէլի աճեցին և յուռացան.
բազմանային, և զօրանային յոյժ. զի
8 բազմացուցանէր զնա երկիրն։*Եկաց
այլ թագաւոր՝ որ ոչ գիտէր զյովսէփ։
9 *Եւ ասէ ցազգն իւր։ ահա ազգ որդ-
ւոցն իսրայէլի մեծ է զօրութբ. և զօ-
10 րանայ քան զմեզ։ *Արդ՝ եկայք հնա-
րեսցուք ինչ նոցա. գուցէ բազմանայ-
ցեն. և յորժամ դիպիցի մեզ պատե-
րազմ, յաւելցին և նոքա 'ի թշնամիսն.
և մարտուցեալ ընդ մեզ՝ ելանիցեն
11 յերկրէ աստի։ *Եւ կացոյց 'ի վր
նոցա գործավարս, զի չարչարեսցեն
զնոսա 'ի գործ. և շինեցին քաղաքս
ամուրս փարաւոնի. զփիթոն, և զռամ-
12 սէ, և զօն, որ է արեգ.քաղաք։ *Եւ
որչափ ճնշէին զնոսա, այնչափ առաւ-
ել բազմանային, և զօրանային յոյժ։
13 *Եւ գարշեցուցանէին եգիպտացիքն
զորդիսն իսրայէլի։ և յաղթահարէին
եգիպտացիքն զորդիսն իսրայէլի բռ-
նու-

նուքը։ *Եւ կեղկին զկեանս նոցա 14
՚ի գործ խիստ կաւոյ՝ և աղիւսարկի՝
և յամենայն գործ դաշտաց. ըստ ամ՝
գործոյ իւրեանց. որով ծառայեցուցա
նէին զնոսա բռնութիւք։ *Եւ խօսե՛ 15
ցաւ արքայն եգիպտացւոց ընդ ծնող
ցիչսն եբրայեցւոց. ընդ միումն որում
անուն էր սեպփորա. և անուն երկ՝
րորդին փուա։ *Եւ ասէ՝ յորժամ 16
ծնուցանիցէք զկանայս եբրայեցիս,
և իցեն մերձ՚ի ծնունդս, թէ արու
իցէ՝ սպանջիք զնա. և թէ էգ՝ ապրե՛
ցուցանիցէք։ *Եւ երկեան ծնող՝ 17
ցիչքն Ա՛Ծ. և ո՛չ արարին՝ որպէս և
հրամայեա՛ ետ նոցա արքայն եգիպտաց
ւոց. և ապրեցուցանէին զարսունս։
*Կոչեաց արքայն եգիպտացւոց զծնող 18
ցիչսն՝ և ասէ ցնոսա. զի՞ է զի արարիք
զկերպս զայնոսիկ. և ապրեցուցի՛ք զա՛
րուս։ *Եւ ասեն ծնուցիչքն ցփա՛ 19
րաւօն. ո՛չ իբրև զկանայս եգիպտա
ցիս են եբրայեցիքն. քանզի նախ ծնա
նին, մինչեւ մտեալ առ նոսա մանկա
բարձաց՝ ծնանին։ *Եւ բարւո առ՛ 20
նէր Ա՛Ծ մանկաբարձացն։ և բազ
մանայր ժողովուրդն, և զօրանայր
յոյժ։ *Վասն զի երկեան մանկա 21
բարձքն՝ և արարին իւրեանց տունս։
*Հրամայեա՛ ետ փարաւօն ամենայն ժո 22
ղովրդեանն իւրում՝ և ասէ. զամե՛
նայն արու՝ որ ծնանի եբրայեցւոց՝
՚ի գետ ընկեսջիք. և զամ՛ էգ ապրե՛
ցուցանիջիք։

Գլ. Բ.

‖ Ա այլ. 6.20. Եւ գնաց մարդ ոմն յազգէ ղեւեայ‖ որ 1
‖Եբեր. 11.23. եաո իւր կին՝ ի դստերաց անտի
ղեւեայ։ *Եւ յղացաւ՝‖ ծնաւ արու։ 2
և տեսանէին զնա կայտառ. և թա՛
քուցին զնա ամիսս երիս։ *Եւ իբրև 3
ոչ և ս կարէին թաքուցանել, էառ
մայրն նորա տապանակ պրտուճեայ. և
ծեփեաց զնա կպրաձիւթով. և եդ՚ի
նմա զմանուկն. և ընկէց զայն՚ի խաղ
մի առ ափն գետոյն։ *Եւ դիտէր քոյր 4
նորա՚ի հեռաստանէ, տեսանել թէ
‖Գործ. 7.21. զինչ անցք անցանիցէն ընդ նա։ *‖Եւ 5
‖Եբեր. 11.23. իջեալ դուստրն փարաւօնի լուանալ
՚ի գետն. և նաժիշտք նո՛ր շրջէին առ
գետովն։ և տեսեալ զտապանակն՚ի
խաղն անդ, առաքեաց զնաժիշտն
առնուլ զնա։ *Եւ բա՛ց՝ և ետես զմա՛ 6
նուկն։ և լայր մանուկն՚ի տապանա՛
կին անդ։ խանդաղատեցաւ զնովաւ
դուստրն փարաւօնի, և ասէ. ՚ի մա՛ն
կանց եբրայեցւոց է։ *Եւ ասէ քոյրն 7
նորա ցդուստրն փարաւօնի. կամի՞ս
զի կոչեցից քեզ կին մի դայեակ՚ի
Է 2

հեբրայեցւոց անտի. և սնուցանիցէ 8
քեզ զմանուկդ։ *Ասէ դուստրն
փարաւօնի՝ երթ։ գնաց աղջկին և
կոչեաց զմայրը մանկանն։ *Եւ ասէ 9
ցնա դուստրն փարաւօնի. առ զմա՛
նուկդ. և սնո՛ ինձ զդա. և ես տաց
քեզ զվարձս քո։ և էառ կինն զմա՛
նուկն՝ և սնոյց զնա։ իբրև հասոյց
ցաւ մանուկն, եած զնա առ դուստրն
փարաւօնի։ *Եւ եղև նմա յոյժ ե՛ 10
գիպոս. և անուանեաց զանուն նորա
մովսէս։ ասէ, ՚ի ջրոյ անտի հանի զդա։
*Եւ եղև յետ աւուրց բազմաց. իբրև 11 ‖Եբեր.
եղև մեծ մովսէս. ‖ և էառ եղբարն իւր 11.24.
որդիս իսրայէլի։ հայեցեալ՚ի բարչա՛
բանս նոցա. և ետես զայր մի եգիպ՛
տացի, զի հարկանէր զմին եբրայեցի
յեղբարց իւրոց՝ յորդւոցն իսրայէլի։
*Հայեցեալ յայսկոյս, յայնկոյս՝ ոչ 12
զոք տեսանէր. եհար զեգիպտացին. և
ծածկեաց զնա ընդ աւազով։ *Եւ ե՛ 13
լեալ յերկրորդում՝ աւուր. տեսանէր
երկուս արս եբրայեցիս ընդ միմեանս
մարտուցեալս. և ասէ ցայն՝ որ զրկէրն.
զընդէր հարկանես զընկերդ։ *Եւ 14
նա ասէ, ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և
դատաւոր՚ի վերայ մեր։ եթէ սպանանել
զիս կամիցես, ոյն և երեկ սպաներ զե՛
գիպտացին. զահի հարաւ մովսէս՝ և ա՛
սէ. թէ այնպէս յայտնի եղև բանն։ *Եւ 15
լուաւ փարաւօն զբանն. և խնդրէր
սպանանել զմովսէս. և փախեաւ մովսէս
յերեսաց փարաւօնի, և բնակեցաւ
յերկրին մադիամու։ և եկեալ յեր՛
կիրն մադիամու՝ նստաւ առ ջրհորն
միում։ *Եւ քրմին մադիանացւոց էին 16
դստերք եօթն. որք արածէին զհա՛
շինս հօր իւրեանց. եկեալէին հանել
զջուր, մինչեւ լցին զաւազանսն, ար՛ Լցեալէին
բուցանել խաշանց հօրն իւրեանց։
*Եւ եկեալ այլ հովիւք՝ մերժեցին 17
զնա՚ի բացայարուցեալ մովսէս և թափեաց
զնա. և հանին ջուր, և արբոյց զհա՛
շինս նոցա։ *Եւ եկին առ հուսագոհել 18
հայրն իւրեանց. և ասէ ցնոսա. զի՞ե՛
րկ զի յարեալ եկիք այսօր։ *Եւ նոքա 19
ասեն. այր մի եգիպտացի փրկեաց
զմեզ՚ի հովիւսացն անտի. և հան ջուր.
և արբոյց հաշանսն մերոյ։ *Եւ նա 20
ասէ ցդստերսն իւր. և ո՞ւր է. ընդէր
թողիք զայրն. արդ կոչեցէք զնա՝ զի
կերիցէ հաց։ *Եւ բնակեցաւ մովսէս 21
առ առնն, ‖ և ետ զսեպփորա դուստր ‖ Ա այլ.
իւր մովսէսի կնութեան։ *Եւ յղացաւ 22 18. 2.3.
կինն՝ և ծնաւ որդի. և անուանեաց 1.‖Դատ.
զանուն նո՛ր մովսէս, գերեսամ. ասէ՝ զի 23.15.
պանդուխտ եմ՝ ես յօտար երկրի։
*Եւ յետ աւուրց բազմաց մե՛ռաւ 23
G 2 թա՛

թագաւորն եգիպտացւոց. և տառապեին որդիքն իսրայէլի՝ ի գործոյ անտի. և աղաղակեին՝ ի վեր: *Եւ լսեաց 24
աղաղակ նոցա առաջի Տ՚ն՝ ի գործոյ անտի: և լուաւ Տ՚ն հեծութեամբ նոցա: և յիշեաց Ա՚ծ զուխտ իւր, որ ընդ աբրահամու և իսահակայ և յակոբու: *Եւ հայեցաւ Տ՚ն յորդիսն իսրայէլ 25
ի. և ծանուցաւ նոցա:

Գ.Ի: Գ:

Եւ մնաց արածէր զհաւկնս յո- 1
թորոյ աներոջ իւրոյ՝ քրմին մադիանացւոց. և էած զհաւկնսն յանապատ: և եկն՝ ի լեառն Ա՚յ՝ ի քորէբ:
‖ Գործ. 7.30. *‖ Երև եցաւ նմա հրեշտակ Տ՚ն բո- 2
ցով հրոյ՝ ի միջոյ մորենւոյն: և տեսանէր, զի մորենին վառեալէր հրով. և ոչ այրիւր մորենին: *Եւ ասէ մնաց, 3
անցեալ տեսից զտեսիլն մեծ զայն, զի՞ է՝ զի ոչ այրիւր մորենին: *Իբրև 4
տեսանէ, եթէ մերձենայ տեսանել, կոչեաց զնա Տ՚ն՝ ի միջոյ մորենւոյն, և ասէ. մնաց, մնաց. և նա ասէ, զի՞ է:
*Եւ ասէ՝ մի՛ մերձենար այսր. լո՛ծ 5
զկօշկիս քո յոտից քոց. զի տեղի յորում կաս դու՝ ի դմա՝ երկիր սուրբ է:
‖ Ա՚ծ. 22.32. Մարկ. 12.26. Ղուկ. 20.37. *Եւ ասէ ցնա, ‖ ես եմ Ա՚ծ հօր քոյ, 6
Ա՚ծ աբրահամու. և Ա՚ծ իսահակայ. և Ա՚ծ յակոբայ: և դարձոյց մնաց զերեսս իւր. քանզի երկնչէր հայել առաջի Ա՚ն: *Եւ ասէ Տ՚ն ցմնաց: տե- 7
սանելով տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ՝ որ յեգիպտոս: *Եւ լուաւ 8
աղաղակի նոցա՝ ի գործավարացն իւրեանց: զի գիտեմ զվիշտս նոցա. և իջի փրկել զնոսա՝ ի ձեռաց եգիպտացւոցն. և հանել զնոսա յերկրէ յայնմանէ. և տանիլ զնոսա յերկիրն բարի՝ և ընդարձակ. յերկիրն, որ բղխէ զկաթն և զմեղր: յերկիրն քանանացւոց. և քեթացւոց. և ամորհացւոց. և փերեզացւոց՝ և խաւացւոց. և գերգեսացւոց. և յեբուսացւոց: *Եւ 9
արդ աւասիկ աղաղակ որդւոցն իսրայէլի հասեալ է առիս. և տեսի ես զնեղութիւնն՝ զոր նեղեն զնոսա եգիպտացիքն: *Եւ արդ՝ ե՛կ առաքեցից 10
զքեզ առ փարաւոն արքայ եգիպտացւոց՝ և հանցես զժողովուրդ իմ՝ զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն եգիպտացւոց:
*Եւ ասէ մնաց ցՏ՚ն. ո՞վ եմ ես՝ զի եր 11
թայցեմ առ փարաւոն արքայ եգիպտացւոց. և հանիցեմ զորդիսն իսրայէլի յերկրէն եգիպտացւոց: *Եւ ասէ՝ 12
ես եղէց ընդ քեզ: և այս եղիցի քեզ նշան. թէ ես առաքեցի զքեզ հանել զժողովուրդ իմ յեգիպտոսէ. և պաշ-
13 տեսջիք զՏ՚ն՝ ի լերինս յայսմիկ: *Եւ ասէ մնաց ցՏ՚ն: ահա ես երթեալ առ որդիսն իսրայէլի, ասիցեմ ցնոսա, Ա՚ծ հարցն ձերոց առաքեաց զիս առ ձեզ. և հարցանիցեն զիս՝ թէ զինչ է անուն նորա: զինչ ասացից ցնոսա
14 *Եւ ասէ Ա՚ծ ցմնաց: ես եմ Ա՚ծ որ էն: և ասէ՝ այսպէս ասասցես ցորդիս իսրայէլի. որ էն առաքեաց զիս
15 առ ձեզ: *Եւ ասէ դարձեալ Ա՚ծ ցմնաց այսպէս ասասցես ցորդիսն իսրայէլի: Տ՚ն Ա՚ծ հարցն ձերոց, Ա՚ծ աբրահամու, և Ա՚ծ իսահակայ, և Ա՚ծ յակոբայ առաքեաց զիս առ ձեզ: այս է անուն իմ յաւիտենական. և
16 յիշատակ յազգաց յազգս: *Երդ՝ երթեալ ժողովեացես զծերակոյտ որդւոցն իսրայէլի, և ասասցես ցնոսա: Տ՚ն Ա՚ծ հարցն ձերոց երևեցաւ ինձ. Ա՚ծ աբրահամու, և Ա՚ծ իսահակայ, և Ա՚ծ յակոբայ՝ և ասէ: այցելութիւն այցս արարի ձեզ: և որինչ անցք անցին
17 ընդ ձեզ յեգիպտոս: *Եւ ասեմ, հանից զձեզ յերկրէ չարչարանացն եգիպտացւոցն, յերկիրն քանանացւոց. և քեթացւոց, և ամորհացւոց. և փերեզացւոց. և գերգեսացւոց. և խաւացւոց. և յեբուսացւոց: յերկիրն որ բղխէ
18 զմեղր և զկաթն: *Եւ լուիցեն ձայնիդ քում. և մնայես դու, և ծերակոյտ որդւոցն իսրայէլի առ փարաւոն արքայ եգիպտացւոց. և ասասցես ցնա: Տ՚ն Ա՚ծ եբրայեցւոց կոչէ զմեզ առ ‖ Ել. 8.27. ինքն. արդ՝ ‖ երթիցուք մեք երից աւուրց ճանապարհ՝ ճանապարհ. զի զՏ՚ն
19 յուք Տ՚ն Ա՚յ մերում: *Եւ ես գիտեմ: եթէ ոչ թողուցու զձեզ արքայն եգիպտացւոց գնալ, եթէ ոչ ՚ի զօր ձեռ
20 ամբ: *Եւ ձգեալ զձեռն իմ՝ հարից զեգիպտոս ամենայն սքանչելեօք իմովք՝ զոր արարից ՚ի նմա. և ապա
21 արձակեսցի զձեզ: *Եւ տացէ շնորհս ժողովրդեան իմոյ առաջի եգիպտացւոցն, ‖ և յորժամ երանիցիք, մի ելա- ‖ Ել. 11.2. նիցէք դատարկ: *Այլ խնդրեսցէ 12.36.
22 կին ՚ի դրացւոյ և յերկրակից իւրմէ անօթս ոսկւոյ. և անօթս արծաթոյ. և հանդերձս. և զարդարեսջիք զուս տերս՝ և զդստերս ձեր: և դաւառա-
նեսջիք զեգիպտացիսն:

Գ.Ի: Դ:

1 Պատասխանի եաս մնաց՝ և ասէ: եթէ ոչ հաւատասցեն ինձ, և ոչ լուիցեն ձայնի իմում, քանզի ասիցեն, թէ չիք երևեալ քեզ Ա՚յ, զինչ ա-
2 սացից ցնոսա: *Ասէ ցնա Տ՚ն, զինչէ այդ՝ որ ՚ի ձեռին քումէ: և նա ասէ.
դաւա-

գաւազան ։ * Եւ ասէ, ընկեա զդա ՚ի 3
գետինս. ընկէց զնա ՚ի գետինս. եղև
օձ, և փախեաւ մովսէս ՚ի նմանէ ։
* Եւ ասէ Տէր ցմովսէս ։ Ձգեա զձեռն 4
քո՝ և բռնեա հար զառանձն. և ձգեաց
զձեռն իւր, և բռնեաց կՀար զառա-
նձն։ և եղև գաւազան ՚ի ձեռին նորա ։
* Օի հաւատասցեն քեզ՝ եթէ երև- 5
եալէ քեզ Տէր Ած հարցն նոցա. Ած
աբրահամու, և Ած իսահակայ, և
Ած յակոբայ ։ * Ասէ ցնա դարձեալ 6
Տէր։ արկ զձեռն քո ՚ի ծոց քո։ և էարկ
զձեռն իւր ՚ի ծոց իւր, և էհան զնա
՚ի ծոցոյ իւրմէ, և եղև ձեռն նորա բոր-
ծեալ իբրև զձիւն ։ * Եւ ասէ՝ արկ զձեռն 7
քո ՚ի ծոց քո ։ և էարկ զձեռն իւր ՚ի
ծոց իւր ։ և էհան զնա ՚ի ծոցոյ իւրմէ,
և դարձեալ անդրէն ՚ի նոյն հաստա-
տեցաւ ՚ի դէմ մարմնոյ իւրոյ ։ * Եթէ 8
ոչ հաւատասցեն քեզ՝ և ոչ լսեցեն
ձայնի առաջնոյ նշանին, հաւատաս-
ցեն քեզ ձայնի երկրորդի նշանիդ ։
* Եւ եղիցի եթէ ոչ հաւատասցեն 9
երկոցունց նշանացդ այդոցիկ, և ոչ
լսեցեն ձայնի քումմ, առցես ջուր ՚ի
գետոյն՝ և հեղցես ՚ի ցամաքին և եղի-
ցի ջուրն՝ զոր առնուցես ՚ի գետոյ
անտի՝ արիւն ՚ի ցամաքին ։ * Եւ ասէ 10
մովսէս ցՏէր ։ աղաչեմ՝ տէր Տէր, չեմ
բաւական, որպէս եթէ յերեկիւ և յէ-
ռանդէ, և ոչ յորմէ՛հետէ սկսար խօ-
սիլ ընդ ծառայի քումմէ զի նրբաձայն,
և ծանրալեզու եմ ես ։ * Եւ ասէ Տէր 11
ցմովսէս ։ ով եա բերան մարդոյ, կամ
ո՞ արար զխուլն և զհամր ։ զականին
և զկոյր, ո՞չ ապաքէն ես Ած ։ * Եւ 12
արդ՝ երթ, ‖ և ես բացիչ զբերան քո. ‖ Առա.
և խրատուցից զքեզ՝ զոր պարա- 10.20.
տիցիս խօսիլ ։ * Եւ ասէ, աղաչեմ 13
տէր Տէր ։ առ քեզ ՚ի ձեռն զայլոք
զորոեւէ՝ զոր առաքիցես ։ * Եւ բար 14
կացաւ Տէր սրտմտութեամբ ՚ի վերայ մո-
վսեսէ և ասէ ։ ո՞չ աւանիկ կայ ահարօն
եղբայր քո ղևտացի. գիտեմ՝ զի խօսե-
լով խօսիցի նա ընդ քեզ ։ և ահա նա
ելցէ ընդ առաջ քոյ ։ և՝ի տեսանելն
զքեզ բերկրեսցի ի միտս իւր ։ * Եւ 15
խօսեացիս ընդ նմա, և տացես զպատ-
գամս իմ ՚ի բերան նորա և ես բացից
զբերան քո՝ և զբերան նորա ։ և խրա- ‖ Առա.
տուցանեմ զձեզ՝ զինչ առնիցէք ։ 7. 2.
* Եւ նա խօսեացի առ՝ի քէն ընդ ժո- 16
ղովրդեանն։ և նա եղիցի քո բերան.
և դու եղիցիս նմա Ած ՚ի տեղի կոզմա
նէ ։ * Եւ զգաւազանդ, որ դարձաւ 17
յօձ, առցես ՚ի ձեռին քումմ, որով
արասցես նշանս ։ * Գնաց մովսէս՝ և 18
դարձաւ առ յեթրո աներ իւր՝ և ասէ

ցնա, դարձայց, և երթայց առ եղբարս
իմ, որք յեգիպտոս, և տեսից, եթէ տա
կաւին կենդանի իցեն։ և ասէ յեթրո 19
ցմովսէս, ա՛ղէ երթ ։ * Եւ յետ առնելոյ
զաւգումսդ այնոցիկ՝ վախճանեցաւ ար-
քայն եգիպտացւոց ։ և ասէ Տէր ցմո-
վսէս ՚ի միտիամ ։ գնա, և երթ յեգիպ-
տոս, զի մեռան ամենայն արք՝ որք 20
խնդրէին զանձն քո ։ * Եւ առեալ
մովսէս զկին իւր, և զմանկունս իւր,
և էհան զնոսա ՚ի գրաստս ։ և դարձաւ
յեգիպտոս ։ էառ մովսէս զգաւազանն,
որ Ած՝՚՚ի ձեռին իւրում ։ * Եւ ասէ 21
Տէր ցմովսէս՝ յերթալդ քումմ, և՝ի դառ-
նալդ յեգիպտոս, տեսջիր, զամենայն
նշանս՝ զոր եդու՝ ՚ի ձեռս քո, արասցես
առաջի փարաւոնի և ես խստասրտեցից
զսիրտ նորա ։ և ոչ արձակեսցէ զժողո- 22
վուրդն ։ * Եւ դու ասասցես ցփա-
րաւոն ։ այսպէս ասէ Տէր, որդի անդրա-
նիկ իմ իսրայէլ ։ * Ասացի ցքեզ՝ ար 23
ձակեա զժողովուրդ իմ ։ զի պաշտես-
ցեն զիս ։ ապաքէն ոչ կամիցիս ար-
ձակել զդա, ես եմ ապաքէն, որ սպա
նանիցեմ զորդի քո անդրանիկ ։ * Եւ 24
եղև ՚ի ճանապարհին ՚ի տեղավանս, պա-
տահեցաւ նմա հրեշտակ Տեն, և խնդ
րէր սպանանել զնա ։ * Եւ առեալ 25
սեփորայի դայլախազ, թլփատեաց
զանթլփատութիւն որդւոյն իւրոյ ։ և
անկեալ առ ոտս նր՝ ասէ ։ ահա եկաց
արիւն թլփատութեանդ մանկան իմոյ ։
* Եւ գնաց հրեշտակն ՚ի նմանէ՝ քանզի 26
ասաց՝ եթէ եկաց արիւն թլփատու-
թեանդ մանկան իմոյ ։ * Եւ ասէ Տէր 27
ցահարօն, երթ ընդ առաջ մովսէսի
յանապատն ։ և գնաց, և պատահե-
ցաւ նմա ՚ի լերինն Ած։ տուժ՚ոյ, և համ-
բուրեաց զնա ։ * Եւ պատմեաց մո- 28
վսէս ահարօնի զամենայն պատգամն
Տեն, զոր առաքեաց զնա, և զամենայն
նշանսն, զոր պատուիրեաց նմա ։
* Գնացին մովսէս և ահարօն, և ժողո- 29
վեցին զնմա ծերակոյտ որդւոցն իս-
րայէլի ։ * Եւ խօսեցաւ ահարօն զամե- 30
նայն պատգամսն՝ զոր խօսեցաւ Ած
ընդ մովսէսի, և արար նշանս առաջի
ժողովրդեանն ։ * Եւ հաւատաց ժո- 31
ղովուրդն ։ և ուրախ եղև ։ զի արար
Ած այց որդւոցն իսրայէլի։ և զի հայե
ցաւ ՚ի նեղութիւն նոցա ։ խոնարհե-
ցան ժողովուրդն՝ և երկրպագին ։

Գ Լ։ Ե ։

1 Եւ ապա մտին մովսէս և ահարօն
առաջի փարաւոնի։ և ասեն ցնա
այսպէս ասէ Տէր Ած իսրայէլի ։ արձակ
կեա զժողովուրդ իմ ։ զի արասցեն
ինձ

ինձ ոճն յանապատի: * Եւ ասէ փա- 2
րաւոն՝ ովքե՞ն նա, որում լսիցեմ ձայնի
նը, արձակել զորդիսն իսրայէլի: ո՛չ
գիտեմ զՏէրն՝ և զկնորայել ո՛չ արձա-
կեմ: * Եւ ասեն ցնա. Ք.Ճն եբրայեց 3
ւոց կոչեաց զմեզ առնքն: արդ երե-
քիցուք երից աւուրց ճանապարհ յա
նապատն. զոհեսցուք Տե՛ր Ք.Յ մերում:
գուցէ պատահիցի մեզ մահ կամ սպա
նումն: * Եւ ասէ ցնոսա արքայն եգիպ 4
տացւոց. ընդէր դու Մովսէս և Ահարօն
խափանէք զժողովուրդն ի գործոյ
իւրեանց: երթա՛յք յիւրաքանչիւր
գործ իւր: * Եւ ասէ փարաւոն. ահա 5
բազմանայ յոյժ ժողովուրդն յերկրին.
արդ մի՛ հանդարտեցուսցուք զնոսա ի
գործոյ: * Եւ հրամայեաց փարա- 6
ւոն յաւուր յայնմիկ գործավարաց
ժողովրդեանն. և գրոցն ներ. ասէ:
* Մի՛ և յաւելուցուք տալ յարդ ժո- 7
ղովրդեանն յաղիւսարկութի՛ն, որպէս
յերէկն և յեռանդ: ինքեանք երթի-
ցեն՝ և ժողովեսցեն իւրեանց յարդ:
* Եւ զսակ զաղիւսարկին որպէս գոր 8
ծէին հանապազ՝ արկէ՛ք ի վերայ նոցա:
մի՛ հատանիցէք ինչ անտի. զի դա-
տարկացան. և վասն այնորիկ աղաղա
կեն՝ և ասեն. երթի՛ցուք՝ և զոհեսցուք
Ք.Յ մերում: * Ծանրասցի գործ 9
մարդկան՝ և այնմ հոգասցին. և մի՛
հոգասցին ի բանս տարապարոս:
* Եւ սոփսէին զնոսա գործավարք 10
ժողովրդեանն՝ և գպիրքն նորա: և խո
սէին ընդ ժողովրդեանն, և ասէին.
այսպէս ասէ փարաւոն, ո՛չ ևս տայ 11
ձեզ յարդ: * Դուք ձեզին երթա՛յք
ժողովեցէ՛ք ձեզ յարդ՝ ուստի և գտա
նիցէք. զի ո՛չ թուլասցի ձեզ ի սակէն 12
ձերմէ՝ և ոչ ինչ: * Եւ սփռեցաւ
ժողովուրդն ընդ ամենայն երկիրն 13
եգիպտացւոց, ժողովել զեղէգն առ
ի յարդ: * Եւ գործավարքն սոփ-
սէին զնոսա, և ասէին. զուլանդա-
կեցէ՛ք զգործն ձեր, զսա հանապա-
զորդ սակին. ոպէ մինչ յարդն տային 14
ձեզ: * Եւ ծանչեցան գպիրքն ազգի
ազգացն իսրայէլի, որք կային ի վե
րայ նոցա, ի վերակացուհացն փարա-
ւոնի: զի ասէին, եթե ընդէր ո՛չ
զուլանդակեցէք զսակ աղիւսոցն ձե 15
րոց, ոպէ յերէկն և յեռանդ՝ և զայսր
աւուրդ: * Եւ մտեալ գպրաց որ-
դւոցն իսրայէլի՝ գոչեցք կալան առա 16
ջի փարաւոնի, և ասեն. ընդէր առ-
նես այսպէս ընդ ծառայս քո: * Յարդ 17
ո՛չ տան ծառայից քոց. և զաղիւսն
հրամայեն մեզ գործել. և ահա ծա-
ռայք քո ի տանջանս են. գուցէ առ

17 նես ժողովրդեանն քում: * Եւ ասէ
ցնա. դատարկ էք. պարապորդ էք.
վն այնորիկ ասէք՝ երթիցուք, և զոհես
18 ցուք Ք.Յ մերում: * Երդ՝ երթա՛յք՝
գործեցէ՛ք. քանզի յարդ ոչք տայ
ձեզ: և զսակ աղիւսոյն գումանդակ
19 տայցէ՛ք: * Տեսանէին գպիրքն որդւոցն
իսրայէլի զանձինս իւրեանց՝ ի չար-
չարանս՝ և ասէին: ոչք թողու մեզ
զսակ հանապազորդ աղիւսաթո՛ւխն:
20 * Պատահեցան Մովսէսի և Ահարօնի.
որ գային հանդիպ նոցա ելեալք յե-
21 րեսաց փարաւոնի: * Եւ ասեն ցնոսա.
տեսցէ՛ Ք.Ճ, և դատեսցէ՛ զձեզ. զի գար
ձեցուցէք զհոտ մեր առաջի փարաւո-
նի, և առաջի ծառայից նորա. տալ
սուր ի ձեռն նորա կոտորել զմեզ:
22 * Դարձաւ Մովսէս առ Տե՛ր՝ և ասէ. Տե՛ր,
ընդէր չարչարեցեր զժողովուրդն. և
23 ընդէր առաքեցեր զիս: * Եւ յորմէ
հետէ մտի առ փարաւոն խօսիլ յա-
նուն քո՝ չարչարեաց զժողովուրդն: և
փրկելով ո՛չ փրկեցեր զժողովուրդ քո

Գլ: Զ:

1 Եւ ասէ Տե՛ր ցՄովսէս: այժմ տես-
ցես, զինչ արարից ընդ փարաւոն.
զի հզօր ձեռամբ արձակեսցէ զդոսա.
և բարձրացեալ բազկաւ հանցէ զդո-
2 սա յերկրէ իւրմէ: * Խօսեցաւ Ք.Ճ
ընդ Մովսէսի, և ասէ ցնա. ես եմ Տե՛ր:
3 * Եւ երևեցայ աբրահամու իսահա-
կայ և յակոբայ. Ք.Ճ նոցա եմ. և ա-
նունն իմ Տե՛ր. և ոչ յայտնեցի նոցա:
4 * Եւ հաստատեցի զուխտ իմ առ նո-
սա. տալ նոցա զերկիրն քանանացւոց՝
5 ուր պանդխտեցանն: * Եւ ես լուայ
հեծութեա՛ն որդւոցդ իսրայէլի. զոր ե-
գիպտացիքդ ծառայեցուցանեն: և
6 յիշեցի զուխտն ձեր: * Երթա՛ խօսեաց
ընդ որդիսն իսրայէլի, և ասասցես.
ես եմ Տե՛ր: և հանից զձեզ ի բռնաւո
րութի՛ն եգիպտացւոցդ. և փրկեցից
զձեզ ի ծառայութի՛ն դոցա. և ապրե
ցուցից զձեզ բարձր բազկաւ և մեծա
7 մեծ դատաստանօք: * Եւ առից զձեզ
ինձ ի ժողովուրդ. և եղեց ձեր Ք.Ճ.
և ծանիջի՛ք թէ ես եմ Տե՛ր Ք.Ճ ձեր՝
որ հանեմ զձեզ ի բռնութի՛ն եգիպ-
8 տացւոցդ: * Եւ տարայց զձեզ յեր-
կիրն՝ յոր ձգեցի զձեռն իմ. տալ զնա
աբրահամու իսահակայ և յակոբայ.
և տացի զնա ձեզ վիճակաւ. զի ես եմ
9 Տե՛ր: * Խօսեցաւ Մովսէս այսպէս ընդ
որդիսն իսրայէլի. և ո՛չ անսացին նմա,
ի կարճմտութի՛ն, և ի խիստ գործոյն:
10 * Խօսեցաւ Տե՛ր ընդ Մովսէսի՝ և ասէ.
11 * Մո՛ւտ խօսեաց ընդ փարաւոնի ար-

քային

քային եգիպտացւոց. զի արձակեսցէ
զորդիսն իսրայէլի յերկրէն եգիպ_
տացւոց ։ * Խօսեցաւ մովսէս առաջի 12
Տն̄ և ասէ. ահա որդիքն իսրայէլի
ոչ լուան ինձ. և զիարդ լուիցէ ինձ
փարաւոն. և ես չեմ խօսօղ ոք ։ * Եւ 13
խօսեցաւ Տր̄ ընդ մովսէսի և ընդ ա_
հարոնի. և ետ նոցա հրաման առ որ_
դիսն իսրայէլի. և առ փարաւոն արքայ
եգիպտացւոց. հանել զորդիսն իսրայէ
‖ Ծննդ. լի յերկրէն եգիպտացւոց ։ * ‖ Եւ այս 14
46.8. են նախապետք տանց ազգաց նոցա.
Թուոց. որդիք ռուբենի անդրանկան իսրայէ
26.5. լի. ենոք. և փաղղուս. ասրոն. և քար_
1. Մնաց. մի ։ * Այս ցեղ ռուբենի է. ‖ Եւ որդիք 15
5.1. շմաւօնի. յամուել. և յամին. և աւհոդ.
‖ 1. Մնաց. և յաքին. և սահառ. և սաւուղ որ ՚ի
4.24. փիւնիկեցւոյ անտի էր ։ այս ցեղք են
որդւոցն շմաւօնի ։ * Եւ այս անուանք 16
են որդւոցն ղևեայ. ըստ ազգս իւր_
եանց. գերսոն. կահաթ. և մերարի ։
և ամք կենաց ղևեայ հարիւր և երե
‖ 1. Մնաց. սուն և եօթն ամ ։ * ‖ Եւ այս են որ_ 17
6. 1. և. դիք գերսոնի. լոբենի. և սեմէի.
23.6. տունք նահապետաց նոցա ։ * ‖ Եւ որ_ 18
‖ Թուոց. դիք կահաթու. ամրամ. և իսահառ.
3.19. և. և քեբրոն. և ոզիել. և ամք կենաց կա
26. 57. հաթու, հարիւր և երեսուն և երեք
և. 58. ամք ։ * Եւ որդիք մերարեայ. մոօլի. 19
1. Մնաց. և մուսի. այս են տունք նախապե_
6. 2. և. տաց ղևեայ. ըստ ազգաց իւրեանց ։
23.12. * Եւ էառ ամրամ զյոքաբեդ դուստր 20
եղբօր հօր իւրոյ իւր կնութեան ։ և ծնաւ
նմա զահարոն. և զմովսէս. և զմարիամ
քոյր նոցա. և ամք կենաց ամրամայ.
հարիւր և երեսուն և եօթն ամ ։ * Եւ 21
որդիք սահառայ. կորխ. և նաբեգ.
և զեքրի ։ * Եւ որդիք ոզիելայ. մի_ 22
սայէլ. և եղիսափան. և սեթրի ։ * Եւ 23
էառ ահարոն զեղիսաբեթ դուստր
ամինադաբայ. զքոյր նաասոնի իւր
կնութեան. և ծնաւ նմա զնաբաթ և
զաբիուդ. և զեղեազար. և զիթա_
մար ։ * Եւ որդիք կորխայ. ասիր. և 24
եղկանայ. և աբիասափ. սոքա են ազգք
կորխայ ։ * Եւ եղեազար ահարոնեան 25
էառ ՚ի դստերաց անտի փուտիէլի իւր
կնութեան. և ծնաւ նմա զփենեհէս ։ այս
են իշխանք նախապետաց ղևտացւոցն
ըստ ազգս իւրեանց ։ * Եւ այս ա_ 26
հարոն և մովսէս, յորս ասաց Ած հա_
նել զորդիսն իսրայէլի յերկրէն եգիպ
տացւոց. հանդերձ զօրութբ̄ն իւր_
եանց ։ * Եւ սոքա են որք վիճէին 27
ընդ փարաւոնի արքային եգիպտաց_
ւոց, հանել զորդիսն իսրայէլի յեգիպ
տոսէ ։ այսէ մովսէս և ահարոն ։
* Յաւուր յորում խօսեցաւ Տր̄ ընդ 28
29 մովսէսի յերկրին եգիպտացւոց ։ * Եւ
խօսեցաւ Տր̄ ընդ մովսէսի և ասէ ։ ես
եմ Տր̄ ։ խօսեա՛ց ընդ փարաւոնի ար_
քային եգիպտացւոց զամ ինչ զոր
30 ասեմ քեզ ։ * Եւ ասէ մովսէս առաջի
Տն̄ ։ ահաւասիկ ես նրբաձայն եմ. և
զիարդ լուիցէ ինձ փարաւոն ։

ԳԼ: Է:

1 Եւ ասէ Տր̄ ցմովսէս. ահա ետու
զքեզ Ած փարաւոնի ։ և ահարոն
եղբայր քո եղիցի քեզ մարգարէ ։
2 * ‖ Դու խօսեսցիս ընդ նմա զամ ինչ
զոր պատուիրեմ քեզ ։ և ահարոն եղ_
բայր քո խօսեսցի ընդ փարաւոնի.
արձակել զորդիսն իսրայէլի յերկրէ
3 իւրմէ ։ * Եւ ես խստացուցից զսիրտն
փարաւոնի. և յաճախեցից զնշանս իմ
և զարուեստս յերկրին եգիպտացւոց ։
4 * Եւ ոչ լուիցէ ձեզ փարաւոն ։ և ար_
կից զձեռն իմ յեգիպտոս. և հանից
հանդերձ զօրութբ̄ իմով զժողովուրդ
իմ, զորդիսն իսրայէլի յերկրէն եգիպ
տացւոց. մեծաւ վրէժխնդրութբ̄ ։
5 * Եւ ծանիցեն եգիպտացիքն, թէ ես
եմ Տր̄. և ձգեցից զձեռն իմ յեգիպ_
տոս. և հանից զորդիսն իսրայէլի ՚ի
6 միջոյ նոցա ։ * ‖ Եւ արարին մովսէս և ‖ Վեր.
ահարոն. որպէս և պատուիրեաց նց 4.15.
7 Տր̄, նոյնպէս և արարին ։ * Եւ մովսէս
էր ամաց ութսնից. և ահարոն էր
որդի ամաց ութսուն և երից. յոր_
8 ժամ խօսեցան ընդ փարաւոնի ։ * Եւ
խօսեցաւ Տր̄ ընդ մովսէսի և ընդ ահա
9 րոնի և ասէ ։ * Եթէ խօսեսցի ընդ
ձեզ փարաւոն և ասասցէ. տուք մեզ
նշան կամ արուեստ ՚ի Տնէ, ասասցես
ցահարոն ցեղբայր քո. առ դու զգա_
ւազանդ, և ընկեա զդա ՚ի գետին
առաջի փարաւոնի, և ծառայից նր̄.
10 և եղիցի վիշապ ։ * Մտին մովսէս և
ահարոն առաջի փարաւոնի և արա_
րին այնպէս, որպէս պատուիրեաց նց
Տր̄ ։ և ընկէց ահարոն զգաւազանն
առաջի փարաւոնի, և առաջի ծա_
11 ռայից նր̄. և եղև վիշապ ։ ‖ * Եւ կո_ ‖ 2. Տիմ.
չեաց փարաւոն զիմաստունս եգիպ_ 3.8.
տացւոց և զկախարդս. և արարին
դէտքն եգիպտացւոց կախարդութբ̄
12 իւրեանց նոյնպէս ։ * Եւ ընկեց իւրա
քանչիւրոք զգաւազան իւր՝ և եղեն
վիշապք ։ և եկուլ գաւազանն ահա
13 րոնի զգաւազանս նց ։ * Եւ կարծրա
ցաւ սիրտն փարաւոնի. և ոչ լուաւ
14 նց, որպէս խօսեցաւ Տր̄ ։ * Եւ ասէ
Տր̄ ցմովսէս. ծանրացեալ է սիրտն փա
րաւոնի չարձակել զժողովուրդն ։
15 * Երթ առ փարաւոն ընդ առաւօտն.

ահա

ահա նա ելանէ 'ի ջուրն. և կացցես
հանդէպ նորա առ եզեր գետոյն. և
զգաւազանն՝ որ դարձաւ յօձ՝ առցես

'ի ձեռին քում: * Եւ ասասցես ցնա. 16
Տր̃ Ա̃ծ եբրայեցւոց առաքեաց զիս
առ քեզ՝ և ասէ. արձակեա՛ զժողո_
վուրդ իմ, զի պաշտեսցեն զիս յանա
պատի. և ահա ոչ լուար ինձ մինչև
ցայժմ: * Այսպէս ասէ Տր̃. այդու 17
գիտասցես՝ թէ ես եմ Տր̃. ահաւա_
սիկ ես հարկանեմ՝ գաւազանաւս, որ
'ի ձեռին իմում է՝ զջուրսն գետոյդ,
և դարձցի յարիւն: * Եւ ձկունք, որք 18
'ի գետ այդր են՝ սատակեսցին, և նե_
խեսցի գետդ. և ոչ կարասցեն եգիպ
տացիք ըմպել ջուր 'ի գետոյ այտի:
* Եւ ասէ Տր̃ ցմովսէս. ասա՛ ցահա_ 19
րոն. ա՛ռ զգաւազանդ. և ձգեա՛ զձեռն
քո 'ի վր̃ ջրոցդ եգիպտոսի. և 'ի վր̃
գետոց նց̃. և 'ի վր̃ լճաց նց̃. և 'ի վր̃ խա
ղից նց̃. և 'ի վր̃ ջրակուտաց նոցա. և
եղիցի արիւն: և եղև արիւն յա՛մ երկ
րին եգիպտացւոց 'ի փայտս և 'ի քա_
րինս: * Եւ արարին այնպէս մովսէս 20
և ահարոն՝ որպէս և պատուիրեաց
‖ Սաղ. նոցա Տէր. ‖ և վերացուցեալ զգա_
17. 5. ւազանն իւր՝ էհար զջուր գետոյն.
Սաղ. առաջի փարաւոնի, և առաջի ծառայ
77.44. ից նր̃: և դարձոյց զա՛մ յարիւն: * Եւ 21
ձկունք որք 'ի գետ անդ էին, սատա_
կեցան. և նեխեցաւ գետն: և ոչ կա_
րէին եգիպտացիքն ըմպել զջուր 'ի գե

տոյ անտի: և էր արիւն յամենայն երկ
22 րին եգիպտացւոց: * ‖ Եւ արարին ‖ Իմաս.
նոյնպէս և գէտքն եգիպտացւոց կա_ 17.7.
խարդութեամբքն իւրեանց. և խըս
տացաւ սիրտն փարաւոնի՝ և ոչ լուաւ
23 նոցա՝ որպէս և ասաց Տր̃: * Դար_
ձաւ փարաւոն՝ եմուտ 'ի տուն իւր. և
ոչ հաստատեաց զմիտս իւր, և ոչ
24 այնու ևս: * Եւ փորեցին ամենայն
եգիպտացիքն շուրջ զգետովն ջուր
ըմպելոյ. և ոչ կարէին ըմպել ջուր
25 'ի գետոյ անտի: * Եւ լցան աւուրք
եօթն յետ հարկանելոյ Տն̃ զգետն:

Գլ: Ը:

1 Եւ ասէ Տէր ցմովսէս՝ մուտ առ
փարաւոն՝ և ասասցես ցնա: այս
պէս ասէ Տր̃. արձակեա՛ զժողովուրդ
2 իմ, զի պաշտեսցեն զիս: * Ապա թէ
ոչ կամիս դու արձակել. ահա ես հա_
3 րից զա՛մ սահմանս քո գորտիւ: * Եւ
բղխեսցէ գետդ գորտ. և ելեալ մտա_
նիցեն 'ի տունս քո. և 'ի շտեմարանս սե
նեկաց քոց. և 'ի գահոյս քո. և 'ի տունս
ծառայից քոց, և ժողովրդեան քոյ. և
'ի թոնիրս քո. և 'ի զանգուածս քո:
4 * Եւ 'ի վր̃ քո և 'ի վր̃ ժողովրդեան
քոյ. և 'ի վերայ ծառայից քոց ելանի_
5 ցեն գորտք: * Եւ ասէ Տր̃ ցմովսէս:
ասա՛ ցահարոն եղբայր քո: ձգեա՛ ձե_
ռամբ քով զգաւազանդ քո 'ի վերայ
գետոցն. և 'ի վերայ ջրադարձից. և
'ի վերայ խաղից: և հանցես գորտ 'ի
6 վերայ երկրին եգիպտացւոց: * Եւ
ձգեաց ահարոն զձեռն իւր 'ի վերայ
ջրոցն եգիպտացւոց. և էհան գորտ:
ել գորտն և ծածկեաց զերկիրն ե_
7 գիպտացւոց: * ‖ Արարին նոյնպէս և ‖ Իմաս.
գէտքն եգիպտացւոց կախարդութ̃եամբքն 17.7.
իւրեանց. և հանին գորտ յերկիրն ե_
8 գիպտացւոց: * Կոչեաց փարաւոն
զմովսէս և զահարոն՝ և ասէ: աղօթս
արարէք առ Տր̃. և 'ի բաց արասցէ
զգորտս յինէն՝ և 'ի ժողովրդենէ իմ_
մէ: և արձակեցից զժողովուրդդ. և
9 զոհեսցեն Տն̃: * Եւ ասէ մովսէս ցփա
րաւոն՝ ժամ դիր ինձ. առ երբ արա_
րից աղօթս վասն քոյ, և ծառայից
քոց՝ և ժողովրդեան քոյ. սատակել
զգորտդ 'ի քէն և 'ի ժողովրդենէ քում
մէ. և 'ի տանց ձերոց. բայց միայն 'ի
10 գետ անդ մնասցեն: * Եւ նա ասէ.
առ վաղիւ: և նա ասէ, որպ̃ ասացերդ
եղիցի. զի գիտասցես եթէ չիք այլ ոք,
11 բաց 'ի Տէ Ա̃յ մերմէ: * Եւ բարձ_
ցին գորտք 'ի քէն և 'ի տանց քոց. և
'ի ծառայից քոց և 'ի ժողովրդենէ
քումմէ. բայց միայն 'ի գետ անդ մնաս
ցեն:

ցեն ։ * Եւ ե՛լին մովսէս և ահարոն 'ի 12
փարաւոնէ ։ և աղաղակեաց մովսէս առ
Տր՝ վասն ժամադրութեն գորտոյն. որ
ժամադիր եղև փարաւոնի ։ * Եւ ա_ 13
րար Տր՝ որպէս և ասացն մովսէս . և
սատակեցաւ գորտն 'ի տանց և 'ի սրա
հից և յանդոց ։ * Եւ ժողովեցին զնո 14
կոյտս կոյտս . և նեխեցաւ երկիրն ։
* Իբրև ետես փարաւոն եթէ եղև 15
դիւրութի , ծանրացաւ սիրտ նորա .
և ոչ լուաւ նոցա՝ որպէս և խօսեցաւ
Տր ։ * Եւ ասէ Տր ցմովսէս ։ ասա՛ ցա_ 16
հարոն . թէ ձգեա՛ ձեռամբ քով զգա
ւազանդ . և հա՛ր զհող երկրիդ՝ և եղի
ցի մուն . 'ի մարդ և յանասուն . և յամ
հող երկրի եգիպտացւոց ։ * Եւ արա 17
րին այնպէս՝ և ձգեաց ահարոն ձե_
ռամբ իւրով զգաւազանն . և եհար
զհող երկրին . և եղև մուն 'ի մարդ և
յանասուն . և յամ հող երկրին եգիպ
տացւոց ։ * Արարին նոյնպէս և գէտքն 18
կախարդութբ իւրեանց հանել մուն,
և ոչ կարացին ։ և եղև մունն 'ի մարդ
և յանասուն ։ * Եւ ասեն գէտքն ցփա 19
րաւոն . մատն Այ է այդ՝ . և խստա_
ցաւ սիրտ փարաւոնի . և ոչ լուաւ նց
որպէս և խօսեցաւ Տէր ։ * Եւ ասէ 20
Տր ցմովսէս ։ կանխեա՛ ընդ առաւօտն՝
և կա՛ց առաջի փարաւոնի ։ և ահա նա
ելանէ 'ի ջուր անդր ։ և ասասցես ցնա .
այսպէս ասէ Տր . արձակեա՛ զժողո_
վուրդ իմ ; զի պաշտեսցեն զիս ։
* Ապա թէ ոչ կամիս արձակել զժո_ 21
ղովուրդ իմ , ահա ես առաքեմ 'ի վր
քո՝ և 'ի վերայ ծառայից քոց . և 'ի վր
ժողովրդեան քոյ . և 'ի վերայ տանց
ձերոց շանաճանճ ։ և լցցին տունք ե_
գիպտացւոց շանաճանճիւ . և երկիրն
յորում իցեն 'ի նմա ։ * Եւ սքանչելի 22
արարից յաւուրն յայնմիկ զերկիրն
գեսեմ . յորում ժողովուրդ իմ իցէ .
և մի՛ լիցի անդ շանաճանճ , զի գիտաս
ցես թէ ես եմ Տր . Տր ամ երկրի ։
* Եւ՛ տաց խտրոց 'ի մէջ ժողովրդեան 23
իմոյ՝ և 'ի մէջ ժողովրդեան քոյ ։ և
վաղիւ եղիցի նշանդ այդ 'ի վր երկ_
‖ Իմս. 16.9. րիդ ։ * Եւ արար Տր այնպէս . ‖ և եկն 24
շանաճանճ բազում 'ի տունս փարա
ւոնի . և 'ի տունս ծառայից նորա . և
յամ երկիրն եգիպտացւոց . և սատա
կեցաւ երկիրն 'ի շանաճանճէ անտի ։
* Եւ՛ կոչեաց փարաւոն զմովսէս և զա_ 25
հարոն , և ասէ . երթա՛յք զոհեցէք Տն
Այ ձերում աստէն 'ի սմին երկրի ։
* Եւ ասէ մովսէս ։ չէ՛ մարթ այդմ լի_ 26
նել . եթէ զգարշելիս եգիպտացւոցդ
զոհիցեմք Տն Այ մերում ։ քանզի ե_
թէ զոհիցեմք զգարշելիս եգիպտաց

ւոց առաջի նոցա , քարկոծեն զմեզ ։
27 * Այլ երթիցուք երեքօրեայ ճանա_
պարհ յանապատ . և զոհեսցուք Տն
Այ մերում , ‖ որպէս և ասաց մեզ ‖ Վեր.
28 Տր ։ * Եւ՛ ասէ փարաւոն . ես արձա_ 3.18.
կեմ զձեզ՝ և զոհեսջիք Տն Այ ձե_
րում յանապատի . այլ մի՛ ուրեք հեռի
ձգիցիք երթալ , և արդ աղօթս արա
29 րէք վասն իմ առ Տր ։ * Եւ՛ ասէ մո_
վսէս . ես ելից 'ի քէն . և աղօթս արա_
րից առ Այ . և փարատեսցէ զշանա
ճանճդ 'ի փարաւոնէ . և 'ի ծառայից
իւրոց . և 'ի ժողովրդենէ իւրմէ՝ վա_
ղիւ ։ բայց մի՛ ևս խաբեսցէ փարաւոն
առ 'ի չարձակել զժողովուրդդ՝ զո_
30 հել Տն ։ * Եւ՛ ել մովսէս 'ի փարաւո_
31 նէ . և եկաց յաղօթս առ Այ ։ * Եւ
արար Տր՝ որպէս և ասացն մովսէս . և
փարատեաց զշանաճանճն 'ի փարա_
ւոնէ . և 'ի ծառայից նորա . և 'ի ժողո
վրդենէ նորա . և ոչ մնաց և ոչ մի ։
32 * Եւ՛ ծանրացոյց փարաւոն զսիրտ իւր
և 'ի ժամանակի յայնմիկ ։ և ոչ կամե_
ցաւ արձակել զժողովուրդն Տն ։

ԳԼ ։ Թ ։

1 Եւ՛ ասէ Տր ցմովսէս ։ մո՛ւտ առ փա
րաւոն և ասասցես ցնա ։ այսպէս
ասէ Տր Այ եբրայեցւոց ։ արձակեա՛
զժողովուրդ իմ , զի պաշտեսցեն զիս ։
Ապա թէ ոչ կամիս արձակել զժողո_
2 վուրդ իմ ։ * Այլ տակաւին ունիցիս
3 զդա ։ * Ահա ձեռն Տն եղիցի 'ի խա_
շինս քո . որք 'ի դաշտի են . և 'ի ձիս և
յէշս և յուղտս . և յարջառ և յոչխար՝
4 մահու մեծաւ յոյժ ։ * Եւ արարից ես
սքանչելիս 'ի մէջ խաշանցն եգիպտաց
ւոց . և 'ի մէջ խաշանցն իսրայէլի . և
ո՛չ ծախեսցի յամենայն որդւոցն իս_
5 րայէլի կենչ ։ * Եւ՛ ժամանակեաց
Այ , և ասէ . վաղիւ արասցէ Տր զբանդ
6 զայդ 'ի վերայ երկրիդ ։ * Եւ՛ արար
Տր զբանն զայն 'ի վաղիւ անդր ։ և սա_
տակեցաւ ամենայն անասուն եգիպ_
տացւոց , բայց յանասնոց որդւոցն
իսրայէլի ոչ ծախեցաւ՝ և ո՛չ ինչ ։
7 * Իբրև ետես փարաւոն , եթէ ոչ ծա_
խեցաւ յանասնոց որդւոցն իսրայէլի
և ոչ ինչ . ծանրացաւ սիրտ նորա . և
8 ոչ արձակեաց զժողովուրդն ։ * Խօսե
ցաւ Տր ընդ մովսէսի և ընդ ահարոնի՝ և
ասէ , առէք դուք լի՛ ձեռօք ձերօք
զմոխիր հնոցի ։ և ցանեսցէ զայն մովսէս
ընդ երկինս առաջի փարաւոնի՝ և ա_
9 ռաջի ծառայից նր ։ * Եւ եղիցի փոշի
ընդ ամենայն երկիրդ եգիպտացւոց .
և եղիցի 'ի մարդ և յանասուն կեղ . և
եռացին խաղաւարտք 'ի մարդ և յա
նա_

նաստուն յամ երկրին եգիպտացւոց ։
* Եւ առին զմոխիր հնոցին առաջի 10
փարաւոնի ։ և ցանեաց զայն մովսէս
ընդ երկինս ։ և եղև կեղ՝ և խաղաւ֊
արտք եռացեալք 'ի մարդ և յանա֊
սուն ։ * Եւ ոչ կարէին կախարդքն 11
կալ առաջի մովսէսի , վասն կեղոյն ․
քանզի եղև կեղն և 'ի կախարդսն ,
և յամենայն երկրին եգիպտացւոց ։
* Եւ խստացոյց Տր զսիրտն փարաւո 12
նի ․ և ոչ լուաւ նոցա՝ որպէս և ասաց
Տր ցմովսէս ։ * Եւ ասէ Տր ցմովսէս ։ 13
կանխեա՛ ընդ առաւօտն , և կա՛ց ա֊
ռաջի փարաւոնի , և ասասցես ցնա ․
այսպէս ասէ Տր Ա.ծն եբրայեցւոց ։
արձակեա՛ զժողովուրդ իմ , զի պաշ֊
տեսցեն զիս ։ * Քանզի յայսմ ժամա 14
նակի առաքեցից ես զամենայն պա֊
տահարս 'ի սիրտ քո՝ և ծառայից քոց՝
և ժողովրդեան քոյ ․ զի գիտասցես ,
եթէ չիք ոք իբրև զիս յամենայն եր֊
կրի ։ * Քանզի ձգեալ զձեռն իմ 15
հարից զքեզ՝ և զժողովուրդ քո մա֊
հուամբ ․ և սատակեսցիս յերկրէ ։
‖ Հռոմ. 9.17. *‖ Եւ վասն այնորիկ պահեցար , զի 16
'ի քեզ ցուցից զզօրութիւն իմ ․ և զի
պատմեսցի անուն իմ ընդ ամենայն
երկիր ։ * Եւ դու տակաւին թևար֊ 17
կես զժողովրդեամբ իմով չարչարել
զդոսա ։ * Եւ ես ահա տեղացից վա 18
ղիւ յայսմ ժամու կարկուտ սաստիկ
յոյժ ․ որպիսի ոչ եղև յեգիպտոս յօ֊
րէ յորմէ հաստատեցաւ մինչև ցայ֊
սօր ։ * Եւ արդ փութա՛ ժողովել 19
զանասուն քո ․ և որ ինչ իցէ քո 'ի դաշ֊
տի ։ զի ամենայն մարդ և անասուն՝
որ գտցի 'ի դաշտի և ոչ մտցէ 'ի տուն ,
անկցի 'ի վր̃ նց̃ կարկուտն , և սա֊
տակեսցէ ։ * Որ միանգամ երկեաւ 20
'ի բանէ Տն 'ի ծառայիցն փարաւոնի ,
ժողովեաց զծառայս իւր և զանա֊
սուն 'ի տուն ։ * Եւ որ ոչ անսաց 'ի 21
միտս իւր բանից Տն , եթող զծա֊
ռայս իւր՝ և զանասուն իւր 'ի դաշ֊
տի ։ * Եւ ասէ Տէր ցմովսէս՝ ձգեա՛ 22
զձեռն քո յերկինս ․ և եղիցի կար֊
կուտ 'ի վր̃ երկրին եգիպտացւոց ․ 'ի
վերայ մարդկան , և անասնոյ ․ և 'ի
վր̃ ամ̃ բանջարոյ՝ որ է 'ի դաշտի երկ
‖ Իմաս. 16. 16. և 19.19 րին եգիպտացւոց ։ *‖ Եւ ձգեաց 23
մովսէս զձեռն իւր յերկինս ․ և ետ Տր
բարբառս և կարկուտ՝ և ընթանայր
հուր ընդ երկիրն ։ և տեղաց Տէր
կարկուտ 'ի վերայ ամ̃ երկրին եգիպ
տացւոց ։ * Էր կարկուտ՝ և հուր բոր֊ 24
բոքեալ 'ի մէջ կարկտին ։ և կար֊
կուտն սաստիկ էր յոյժ ․ որպիսի ոչ
եղև յամենայն երկրին եգիպտացւոց ․

յորմհետէ եղեալ էր 'ի վերայ նր̃
25 ազգ ։ * Եհար կարկուտն յամե֊
նայն երկրին եգիպտացւոց զամ̃՝ որ
ինչ էր 'ի դաշտի՝ 'ի մարդոյ մինչև
յանասուն ․ և զամ̃ բանջար որ 'ի
դաշտի էր՝ էհար կարկուտն ․ և զամ̃
փայտ որ 'ի դաշտս , մանրեաց ։
26 * Բայց յերկրին գեսեմ , ուր էին որ
դիքն իսրայէլի՝ ոչ եղև կարկուտ ։
27 * Եւ առաքեալ փարաւոնի կոչեաց
զմովսէս և զահարոն՝ ասէ ցնս̃ ․ մեղայ ․
այսուհետև Տր արդար է ․ և ես , և
28 ժողովուրդ իմ ամպարիշտ ։ * Կացէք
յաղօթս վս̃ իմ առ Տր՝ և դադա֊
րեսցին 'ի լինելոյ ձայնքն Ա.ծ ․ և
կարկուտն և հուր ․ և արձակեցից
29 զձեզ՝ և ոչ ևս յաւելջիք մնալ ։ * Եւ
ասէ ցնա մովսէս ․ այժմ իբրև ելից
զքաղաքս , ձգեցից զձեռս իմ առ
Ա.ծ՝ և ձայնքն դադարեսցեն ․ և կար
կուտն , և անձրև ոչ ևս լիցի ․ զի ծա֊
30 նիցես թէ Տն է երկիր ։ * Եւ դու
և ծառայք քո՝ գիտեմ թէ չևևս
31 երկեայք 'ի Տէ Ա.ծ ։ * Կտաւն և գա
րին հարաւ ։ զի գարին յոհ̃ կայր ․ և
32 կտաւն սերմանացեալ էր ։ * Եւ ցո֊
րեանն և հաճար ոչ հարան՝ զի անա
33 գան էին ։ * Եւ ել մովսէս 'ի փարաւո֊
նէ արտաքս քան զքաղաքն , և ձգեաց
զձեռն իւր առ Տր ․ և դադարեցին
ձայնքն և կարկուտն ․ և անձրև ոչ ևս
34 կաթեցաւ յերկիր ։ * Իբրև ետես
փարաւոն եթէ դադարեաց անձրևն ,
և կարկուտ , և ձայնքն ․ յաւել 'ի
մեղանչել ․ և ծանրացոյց զսիրտ իւր ․
35 և զծառայից իւրոց ։ * Եւ խստա֊
ցաւ սիրտն փարաւոնի՝ և ոչ արձա֊
կեաց զորդիսն իսրայէլի՝ որպէս խօ
սեցաւ Տր 'ի ձեռն մովսէսի ։

Գլ ։ Ժ ։

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ․
մուտ առ փարաւոն՝ զի ես խս֊
տացուցի զսիրտ նր̃ ․ և զսիրտ ծառայ
ից նր̃ ։ զի կարգաւ եկեսցեն նշանքս
2 իմ 'ի վերայ նց̃ ։ * Որպէս զի պատմի֊
ցէք յականջս որդւոց ձերոց ․ և որդւոց
որդւոց ձերոց ․ որչափ խաղացի ընդ
եգիպտացիսդ ։ և զնշանս իմ զոր ա֊
րարի 'ի նոսա ․ և ծանիջիք՝ եթէ ես
3 եմ Տր ։ * Մտին մովսէս և ահարոն ա֊
ռաջի փարաւոնի , և ասեն ցնա ։ այս֊
պէս ասէ Տր Ա.ծն եբրայեցւոց ․ մինչև
յե՞րբ ոչ կամիցիս ամաչել յինէն ։ ար֊
ձակեա՛ զժողովուրդ իմ ․ զի պաշտես
4 ցեն զիս ։ *‖ Ապա թէ ոչ կամիցիս դու ‖ Իմաս.
արձակել զժողովուրդ իմ , ահաւա֊ 16. 9.
սիկ ես ածից 'ի սոյն ժամու վաղիւ
մարախ

մարախ սաստիկ՝ ի վերայ ամ՝ սահման
նաց քոց ։ * Եւ ծածկեսցէ զաչսն երե- 5
սաց երկրի. եւ ոչ կարիցես տեսանել
զերկինսն։ եւ կերիցէ զամ զընչաքն, զոր
եթող ձեզ կարկտան։ եւ կերիցէ զամ 6
պայտ բուսեալ ձեզ ՚ի վէր երկրի։ * Եւ
լցցին տունք քո, եւ տունք ծառայից
քոց՝ եւ ամ տունք յամ երկիրդ եգիպտա
ցւոց. զոր ոչ երբեք տեսին հարք ձեր.
եւ ոչ հաւք նոցա յորմէ օրէ եղեն յերկրի
մինչեւ ցայսօր ։ եւ խոյս տուեալ եկ ՚ի
փարաւոնէ ։ * Ասեն ցնա ծառայքն 7
փարաւոնի՝ մինչեւ երբ իցէ մեզ խոչդ
այդ. արձակեա զմարդիկն՝ զի պաշ
տեսցեն զՏէր Ա՛ծ իւրեանց։ եթէ դի
տել կամիցիս՝ զի կորեաւ եգիպտոս։
* Եւ դարձուցին զմոսէս եւ զահարօն 8
առ փարաւոն՝ եւ ասէ ցնոսա. երթայք,
պաշտեցէք զՏէր Ա՛ծ ձեր. բայց ո՛վ եւ
ո՛վ իցեն, ոյք երթայցեն։ * Եւ ասէ 9
մոսէս. երիտասարդովք հանդերձ՝ եւ
ծերոք մերոք երթիցուք. ուստերոք
եւ դստերոք մերոք. արջառով եւ ոչ
խարով մերով երթիցուք. զի տօն կ
Տն Ա՛ծ մերոյ։ * Եւ ասէ ցնոսա. եղի 10
ցի այդպէս. Տէր ընդ ձեզ. քանզի ար
ձակեմ զձեզ. միթէ եւ զստացուածս
ձեր ։ տեսանէք, զի չարիք կան ՚ի ձեզ։
* Ո՛չ այդպէս՝ այլ երթիցեն արք եւ 11
եթ. եւ պաշտեսցեն զՏ՛ծ։ քանզի զայդ
իսկ խնդրէիք դուք։ եւ հանին զնոսա
յերեսաց փարաւոնի ։ * Եւ ասէ Տէր 12
մոսէս. ձգեա զձեռն քո ՚ի վէր երկրին
եգիպտացւոց. եւ ելցէ մարախ ՚ի վէր
երկրիդ եգիպտացւոց. եւ կերիցէ զամ
բանջար երկրիդ. եւ զամենայն պտուղ
ծառոց. զոր եթող կարկտան։ * Եւ 13
ամբարձ մոսէս զձեռն իւր յերկինսն. եւ
եհաճ Տէր հողմ հարաւոյ յերկիր զօրէն
ամենայն՝ եւ զգիշերն ամ. իբրեւ առա
ւօտ եղեւ. եւ հողմ հարաւոյ եհան զմա
բանն։ * Եւ եկան յամ երկիրն եգիպ 14
տացւոց. եւ դադարեցոյց ՚ի վէր յամ
սահմանացն եգիպտացւոց ։ յոյժ
քան զայն ոչ եղեւ այնպիսի մարախ. եւ
յետ այնորիկ ոչ եղեւ այնպիսի ։ * Եւ 15
ծածկեաց զամենայն երեսս երկրի. եւ
ապականեցաւ երկիրն՝ եւ եկեր զամ
բանջար երկրին՝ եւ զամ պտուղ ծա
ռոց. որ մնաց ՚ի կարկտէ անտի. եւ ոչ
մնաց կանաչ. ոչ ՚ի ծառս, եւ ոչ յամ
բանջար դաշտի յամ երկրին եգիպ
տացւոց։ * Եւ փութացաւ փարաւոն 16
կոչել զմոսէս եւ զահարօն, եւ ասէ. մե
ղայ առաջի Տ՛ծ Ա՛յ ձերոյ, եւ ձեզ։
* Եւ դարձիցէ այսմ եւս յանցանաց 17
իմոց. եւ աղաչեցէք առ Տէր Ա՛ծ ձեր.
եւ փարատեսցէ յինէն զմարախս զայս

18 * Եւ եմ մոսէս ՚ի փարաւոնէ. եւ եկաց
19 յաղօթս առ Ա՛ծ։ * Եւ դարձոյց Տէր
հողմ սաստիկ ՚ի ծովէ. եւ եհան զմա
բանն՝ եւ ամաց ՚ի ծովն կարմիր. եւ ոչ
ինաց մարախ յամ երկրին եգիպտաց
20 ւոց։ * Եւ խստացոյց Տէր զսիրտն փա
րաւոնի. եւ ոչ արձակեաց զորդիսն
21 իսրայէլի։ * Եւ ասէ Տէր ցմոսէս՝ ձգեա
զձեռն քո յերկինս. եւ եղիցի խաւար
՚ի վերայ երկրիդ եգիպտացւոց. խա
22 ւար շօշափելի։ * Ձգեաց մոսէս զձեռն
իւր յերկինս։ եւ եղեւ խաւար՝ եւ մգ՝
եւ մուրթ ՚ի վերայ ամ՝ երկրին եգիպ
23 տացւոց վերիս աւուրս։ * Եւ ոչ ոք ‖ Յոան.
տեսանէր զեղբայր իւր վերիս աւուրս։ 17.2.
եւ ոչ յարեաւ ոք յանկողնոյն իւրմէ զե
րիս աւուրս։ ‖ բայց ամ որդւոցն իս ‖ Յոան.
րայէլի լոյս եղեւ յամ բնակութիւնս իւր 18.1.
24 եանց։ * Եւ կոչեաց փարաւոն զմոսէս
եւ զահարօն՝ եւ ասէ ցնոսա. երթայք,
պաշտեցէք զՏէր Ա՛ծ ձեր. բայց զար
ջառ եւ զոչխար ձեր սահման թողէք.
եւ այլ աղխտ ձեր երթիցեն ընդ ձեզ։
25 * Եւ ասէ մոսէս՝ նաեւ դու եւս տացես
մեզ զողջակէզս եւ զոհս՝ զոր առնեմք
26 ցեմք Տ՛ն Ա՛յ մերում։ * Եւ այլ մեր
անասունն իսկ երթիցէ ընդ մեզ. եւ ոչ
թողուցուք եւ ոչ կաճղակ մի. քանզի
՚ինոցանէ առնուցուք պաշտել զՏ՛ն
Ա՛ծ մեր. եւ մեք ոչ գիտեմք, զինչ մա
տուցանիցեմք Տ՛ն Ա՛յ մերում, մինչեւ
27 անդր հասանիցեմք։ * Եւ խստացոյց
Տէր զսիրտն փարաւոնի. եւ ոչ կամեցաւ
28 արձակել զնա։ * Եւ ասէ փարաւոն՝ ՚ի
բաց գնա յինէն. զգո՛յշ լեր անձին քում.
մի՛ եւս յաւելցես տեսանել զերեսս իմ.
զի յորում՝ աւուր երեւիցիս դու ինձ՝
29 մեռանիս։ * Եւ ասէ մոսէս. ստացեր,
ոչեւս երեւեցայց երեսաց քոց։

ԳԼ։ ԺԱ։

1 Եւ ասէ Տէր ցմոսէս. այլ միւսեւս
հարուածս ածից ՚ի վէր փարաւո
նի եւ ՚ի վէր եգիպտոսի. եւ ապա արձա
կեսցէ զձեզ աստի. այլ յորժամ ար
ձակեսցէ զձեզ. ամենեւին հանիցէ
2 զձեզ աստի։ * Եւ խօսեսցայ դարձ ‖ Ա էր.
եալ ականջս ժողովրդեանն. եւ խնդրեսցեն 3.22.
ցեն իւրաքանչիւրոք յընկերէ իւրմէ՝ Ա այլ.
եւ կին ՚ի դրացւոյ իւրմէ, ամուրհակս ոս 12.35.
կերղիս. եւ անօթս արծաթեղէնս.
3 եւ հանդերձս։ * Եւ ետ Տէր շնորհս
ժողովրդեան իւրում առաջի եգիպ ‖ Ասբոտ.
տացւոց. եւ ետուննոյ ՚ի գործ։ ‖ եւ այրն 45.1.
մոսէս մեծաւոր եղեւ յոյժ առաջի ե
գիպտացւոցն. եւ առաջի փարաւոնի
եւ առաջի ամ ծառայից նորա. եւ յայս
4 ժողովրդեանն։ * Եւ ասէ մոսէս.

այսպէս ասէ Տ֊ր ։ զՀաստարակ գիշե֊
րաւ ես մտից ՚ի մէջ եգիպտոսի ։ * Եւ 5
սատակեացի ամ անդրանիկ յերկրին
եգիպտացւոց՝ յանդրանիկէ անտի փա֊
րաւոնի՝ որ նստի յաթոռ նորա մինչև
յանդրանիկ աղախնոյն՝ որ կայցէ առ
երկանս ։ և մինչև յանդրանիկ ամե֊ 6
նայն անասնոյ ։ * Եւ եղիցի աղաղակ
մեծ յամ երկրիդ եգիպտացւոց ։ որ֊
պիսի ոչ եղև ։ և ոչևս յաւելցի լինիլ
նոյնպիսի ։ * Եւ ՚ի մէջ ամենայն որդ 7
ւոցն իսրայէլի ոչ կռնչեսցէ ։ և ոչ
շունն մի լեզուաւ իւրով ։ և ոչ ՚ի մարդ
մինչև յանասունն ։ զի դիտասցես
որչափ ինչ աբանէլիս արասցէ Տ֊ր ՚ի
մէջ եգիպտացւոց և ՚ի մէջ իսրայէ֊
լի ։ * Եւ իջցեն ամենայն ծառայք 8
քո այսոքիկ առ իս ։ և երկիրպագցեն
ինձ , և ասասցեն ։ Ել դու և ամենայն
ժողովուրդ քո ։ որում դուդ առաջ֊
նորդես ։ և ապա ելից ։ * Եւ ել մօսէս 9
՚ի փարաւոնէ լի բարկութիւ֊ ։ և ասէ
Տ֊ր ցմօսէս ։ ոչ լուիցէ ձեզ փարաւոն
զի յաձախեցից զնշանս իմ՝ և զարու֊
եաս յերկրիդ եգիպտացւոց ։ * Եւ 10
մօսէս և ահարօն արարին զամ նշանս
և զարուեաս զայսոսիկ՝ յերկրին ե֊
գիպտացւոց առաջի փարաւոնի ։ և
խաւացոյց Տ֊ր զսիրտն փարաւոնի ։ և
ոչ կամեցաւ արձակել զորդիսն իս֊
րայէլ յերկրէն եգիպտացւոց ։

ԺԱ։ ՅՕՒ։

Եւ ասէ Տ֊ր ընդ մօսէսի և 1
ընդ ահարօնի յերկրին եգիպ֊
տացւոց , և ասէ ։ * Զմիսս այս եղիցի 2
ձեզ սկիզբն ամանոց ։ առաջին եղիցի ձեզ յամիսս տարւոյ ։ * Խօսեա՛ց 3
ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն
իսրայէլի՝ և ասասցես ։ ՚ի տասներորդ֊
դումի՝ ամենեցուն այսորիկ առցեն իւր
հանդ իւրաքանչիւր ոչխար ըստ տունս
աղգացն ։ ոչխար ըստ եղջ ։ * Եւ եթէ 4
սակաւ իցէ ՚ի տանն, որպէս թէ չկարէ
քաւական լինիլ ոչխարին, առցէ ընդ
իւր զդրացի իւր և զընկերն իւր ըստ
մարդահամարի ։ իւրաքանչիւր ըստ բա֊
ւականի իւրում համարեսցի յոչխարին ։
* Անթերս կատարեալ՝ արու՝ տարեւոր՝ 5
անարատ լինի ձեզ ։ յօդեաց և յայ֊
ծեաց առնուցուք ։ * Եւ եղիցի ձեզ 6
պարհեալ մինչև ՚ի չորս և ՚ի տասն աւ
ուր ամսոյս այսորիկ ։ և զենցեն զնա
ամ բազմութիւն ժողովրդեան որդւոցն
իսրայէլի ընդ երեկս ։ * Եւ առցեն 7
յարիւնէ անտի ։ և դիցեն ՚ի վերն եր֊
կուց սեմոյն և բարաւորի տանցն ։
յորս ուտիցեն զնա ՚ի նոսա ։ * Եւ կե֊ 8
րիցեն զմիսն ՚ի գիշերիս յայսմիկ խո֊
րովեալ հրով ։ բաղարջ ընդ եղեգն
կերիցեն ։ * Եւ ոչ ուտիցէք ՚ի նմանէ 9
հում . և ոչ պախ եփեալ ջրով՝ այլ
խորովեալ հրով զգլուխն ոտիւքն հան
դերձ և զփորոտին նորա ։ * Եւ ոչ 10
թողուցուք ՚ի նմանէ յայգ ։ և ոսկր մի
բեկանիցէք ՚ի նմանէ ։ և որ ինչ մնայցէ
՚ի նմանէ յայգ , հրով այրեսջիք ։ * Եւ 11
այսպէս ուտիցէք , գօտիք ձեր ընդ
մէջ ։ և կօշիկք ձեր յոտս ։ և գուպազ
ձեր ՚ի ձեռին փութանակի ուտիցէք ։
զի զատիկ Տ֊ն է ։ * Եւ անցից ընդ 12
ամենայն երկիրդ եգիպտացւոց ՚ի գի֊
շերի յայսմիկ ։ և հարից զամ անդրա֊
նիկ յերկրիդ եգիպտացւոց ՚ի մարդոյ
մինչև յանասուն ։ և յամենայն դիւս
եգիպտացւոց արարից զվրէժխնդ֊
րութիւն ։ զի ես եմ Տ֊ր ։ * Եւ եղիցի 13
ձեզ արիւնդ նշանակեալ ՚ի վերն տանց֊
յորս իցէք դուք անդ ։ և տեսից զա֊
րիւնդ ։ և ապրեցուցից զձեզ և ոչ լի֊
նիցին ՚ի ձեզ հարուածք ՚ի սատակել ,
յորժամ հարկանիցեմ յերկրիդ եգիպ֊
տացւոց ։ * Եւ եղիցի ձեզ արիւնդ 14
այդ ՚ի նշանակ ։ և տեսանիցէք զդա տօն
Տ֊ն յազգս ձեր ։ օրէն յաւիտենական
տօնիցէք զդա ։ * Զեօթն օր բաղարջ 15
ուտիցէք ։ յառաջնումէ իսկ օրէ անտի
անհետ առնիջիք զխմոր ՚ի տանց ձե֊
րոց ։ ամենայն որ ուտիցէ խմոր եալ՝
սատակեսցի անձն այն յիսրայէլէ ։
* Զառաջնումէ օրէ անտի մինչև ցօրն 16
եօթներորդ հաճիցեալ եղիցի ձեզ
սուրբ ։ զամենայն գործ սպասու մի
գործիցէք ՚ի նմա , բայց միայն որ գոր
ծիցի համ անձին , այն միայն գործես֊
ցի ձեզ ։ * Եւ պահեսջիք զպատուի֊ 17
րանս զայս , զի յաւուրս յայսմիկ հա֊
նից զզօրութիւն ձեր յերկրէս եգիպ֊
տացւոց և առնիցէք զօրս զայս յազգս
ձեր օրէն յաւիտենական ։ * Ի սկսա֊ 18
նել յերեքտասաներորդի աւուր ամ֊
սոյն առաջնոյ՝ յերեկոյեայ բաղարջ
ուտիցէք , մինչև ցքսան և մի օր ամ֊
սոյն յերեկոյ ։ * Զեօթն օր մի գտցի 19
խմոր ՚ի տունս ձեր , համ որ ուտիցէ
խմորեալ՝ սատակեսցի անձն այն ՚ի
ժողովրդենէ իսրայէլի, յեկաց և քնա֊
կաց երկրին ։ * Զամենայն խմորեալ մի ուտիցէք ։ 20
յամենայն բնակութիւնս ձերում՝ ուտի֊
ցէք բաղարջ ։ * Եւ կոչեաց մօսէս զամ 21
ծերակոյտ որդւոցն իսրայէլի, և ասէ
ցնոսա ։ երթայք առէք ձեզ ոչխար
ըստ ազգաց ձերոց , և զենջիք ՚ի զա֊
տիկ ։ * Եւ ՚ի առնուցուք միշտիկ զո֊ 22
պայի թաթաւեալ յարեան , որ առ
դրբքն կայ ։ և սրսկեսջիք զարարատ֊
բաւն

բաւն և զերկոքումբք սեմոցն յարենէ
անտի որ առ դրօքն ։ բայց դուք մի ելա
նիցէք իւրաքանչիւր ըստ դրան տան
իւրոյ մինչև ցառաւօտ ։ * Եւ անցցէ 23
Տր հարկանել զեգիպտացիսդ ։ և տե_
սանիցէ զարիւնն որ ՚ի վ̄ր բարաւորին
և ՚ի վ̄ր երկուց սեմոց՝ և զանց առնի
ցէ Տր զդրօքն, և ոչ տայցէ թոյլ սա_
տակչին մտանել ՚ի տունս ձեր, և հար
կանել ։ * Եւ պահեսջիր զբանս զայս՝ 24
օրէն քեզ և որդւոց քոց մինչև ց յաւ
իտեան ։ * Եւ եթէ մտանիցէք յեր_ 25
կիրն՝ զոր տայցէ ձեզ Տր՝ որ̄պ և խօսե
ցաւ, պահեսջիք զպաշտօնդ զայդ ։
* Եւ եղիցի եթէ ասիցեն ցձեզ որդիք 26
ձեր . զինչ է պաշտօնս այս ձեզ ։
* Ասասջիք նոցա, եթէ զոհ զատկի 27
Տն է այս . յորժամ պահեաց զտունս
որդւոցն Իսրայէլի յեգիպտոս . մինչ
հարկանէր զեգիպտացիսն, և զտունս
մեր ապրեցոյց ։ և խոնարհեցաւ ժողո
վուրդն՝ և երկիր եպագ ։ * Եւ գնա_ 28
ցեալ որդիքն Իսրայէլի արարին՝ որ̄պ
պատուիրեաց Տր մովսէսի և ահարոնի .
նոյնպէս և արարին ։ * Եւ եղև ՚ի հա 29
սարակ գիշերի՝ և Տր եհար զամենայն
անդրանիկ յերկրին եգիպտացւոց .
յանդրանկանէ անտի փարաւոնի՝ որ
‖ Իմաս. նստէր յաթոռ նր . ‖ մինչև յանդրա
18. 5. նիկ գերւոյն որ կայր ՚ի վիրապի . և
Վեր. զա̄մ անդրանիկ անասնոց ։ * Եւ յա_ 30
11. 5. րեաւ փարաւոն գիշերայն՝ ինքն և ա̄մ
ծառայք իւր . և ամենայն եգիպտա_
ցիք . և եղև աղաղակ մեծ յամենայն
երկրին եգիպտացւոց . զի ոչ գոյր
տուն յորում ոչ գոյր մեռեալ ՚ի նմա ։
* Եւ կոչեաց փարաւոն զմովսէս և զա 31
հարոն գիշերայն ։ և ասէ ցնոսա, ա_
րիք՝ և ելէք ՚ի ժողովրդենէ իմմէ . և
դուք և որդիքն Իսրայէլի՝ երթայք և
պաշտեցէք զՏր Ա̄ծ ձեր . որպէս ա_
սացիք ։ * Եւ զարջառ և զոչխար ձեր 32
առեալ գնացէք՝ որպէս և ասացիքն ։
բայց և զիս օրհնեցէք ։ * Եւ բռնա_ 33
դատէին եգիպտացիքն զժողովուրդն,
փութանակի հանել զնոսա յերկրէ
անտի ։ քանզի ասէին թէ ամենեքին
իսկ մեռանիմք ։ * Եւ էառ ժողո_ 34
վուրդն զհայսն իւրեանց մինչև խմո
րեալ էր . և զզանգուածն իւրեանց
ծրարեալ ՚ի կտաւս իւրեանց, ՚ի վե_
րայ ուսոց իւրեանց ։ * Եւ որդիքն 35
‖ Վեր. Իսրայէլի արարին ‖ որպէս և հրա_
11. 2. մայն ետ նոցա մովսէս ։ և խնդրեցին
յեգիպտացւոցն անօթս ոսկեղէնս՝
և անօթս արծաթեղէնս, և հան_
դերձս ։ * Եւ Տէր ետ շնորհս ժողո_ 36
վրդեան իւրում առաջի եգիպտաց_
ւոց և ետուն նմ̄ ՚ի զարդ ։ և կողոպ_
37 տեցին զեգիպտացիսն ։ * Եւ չուեցին
որդիքն Իսրայէլի ՚ի Հռամեսայ ՚ի սոկ
քօթ, վեց հարիւր հազար այր հետ_
38 եակ, թող զայլ աղխս ։ * Եւ խառնի_
ճաղանճ բազում ել ը̄ նոսա, և ար_
ջառ՝ և ոչխար, և անասուն բազում
39 յոյժ ։ * Եւ եփեցին զհայսն՝ զոր հա_
նին յեգիպտոսէ նկանս բաղարջս,
քանզի ոչ խմորեցաւ . զի հանին զնս̄
եգիպտացիքն՝ և ոչ կամէին մնալ, և
ոչ պաշար արարին իւրեանց ճանա_
40 պարհի ։ * Եւ բնակութ̄ի որդւոցն
Ի̄լի զոր բնակեցան յերկրին եգիպ_
տացւոց . և յերկրին քանանացւոց,
ինքեանք և հարք իւրեանց ամք չո_
րեք հարիւր և երեսուն ։ և եղև յետ
չորեքհարիւր և երեսուն ամի ։
41 * Յաւուր յայնմիկ ելին ամենայն զօ_
րութիք Տն յերկրէն եգիպտացւոց ։
42 * Գիշերի, որ էր յառաջապահեստ
Տն . հանել զնոսա յերկրէն եգիպտա
ցւոց ։ այն գիշեր յառաջապահեստ
Տն լինել ամենայն որդւոցն Իսրայէ_
43 լի յազգս նոցա ։ * Խօսեցաւ Տր ընդ
մովսէսի և ը̄ ահարոնի՝ և ասէ ։ այս է
օրէն զատկի ։ ամենայն այլազգի մի
44 կերիցէ ՚ի նմանէ ։ * Եւ զա̄մ ծառայ
ուրուք և զարծաթագին թլփատես_
45 ցես, և ապա կերիցէ ՚ի նմանէ ։ * Պան
դուխտն՝ և վարձկանն մի կերիցեն
46 ՚ի նմանէ ։ * ‖ ՚Ի տան միում կերիցի ։ ‖ Թւոց
և մի հանիցէք ՚ի մսոյ անտի արտաքս 9. 12.
քան զտունն ։ ‖ և զոսկր մի բեկանի_ ‖ Յովհ.
47 ցէք ՚ի նմանէ ։ * Ամենայն ժողովուրդ 19. 36.
որդւոցն Իսրայէլի առնիցէ զայն ։
48 * Ապա թէ մերձենայցէ առ ձեզ եկա
մուտ՝ և առնիցէ զզատիկն տեառն,
թլփատեսցես զամենայն արու մա_
նուկ նորա, և ապա մերձեսցի առ_
նել զնա, և եղիցի իբրև զբնակ երկ_
րին . ամենայն անթլփատ մի կերիցէ
49 ՚ի նմանէ ։ * Օրէն մի և նոյն կացցէ
բնակին և եկին՝ որ գայցէ մերձենալ
50 ՚ի ձեզ ։ * Եւ արարին ամենայն որդիքն
Իսրայէլի՝ որպէս պատուիրեաց Տէր
մովսէսի և ահարոնի . նոյնպէս արարին ։
51 * Եւ եղև յաւուր յայնմիկ, եհան Տր
զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն եգիպտա
ցւոց . հանդերձ զօրութ̄բ իւրեանց ։

ԳԼ. ԺԳ.

‖ Վար.
1 Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։ 34. 19.
2 * ‖ Սրբեա դու ինձ զամենայն ‖ Ղևտ.
անդրանիկ նախածին ; որ բանայ զա̄մ 27. 26.
արգանդ ՚ի մէջ որդւոցդ Իսրայէլի . ՚ի Թւոց.
մարդոյ մինչև յանասուն՝ քանզի իմ է ։ 8. 16.
3 * Եւ ասէ մովսէս ցժողովուրդն . յիշես Ղուկ.
ջիք 2. 23.

ջիք զօրս զայս՝ յորում եկիք յեգիպ-
տոսէ՝ ի տանէ ծառայութեան. զի ձեռամբ
զօրութեան եհան զձեզ Տ՟ր ասաց։ և ոչ
ուտիցէք խմորուն։* Օր յայսմ աւուր 4
երանեկ դուք յամենայն կանխոյ։
* Եւ եղիցի յորժամ եթէկ տանիցի 5
զքեզ Տ՟ր Ա՟ծ քո յերկիրն քանանա-
ացոց. և քետացւոց. և ամորհացւոց. և
խեւացւոց. և յեբուսացւոց. և փերե-
զացւոց. զոր երդուաւ հարցն քոց՝
տալ քեզ. երկիր որ բղխէ կաթն և
մեղր։ և արասցես զպաշտօնա զայս
յամենայն յայսմիկ. * Օրեօքն օր 6
բաղարջ կերիջիք. և յաւուրն եօթն
երրորդն տօն Տ՟ն։* Բաղարջ կերիջիք 7
զեօթն օր. ոչ երեւեսցի առ քեզ խմո-
րուն. և ոչ եղիցի խմոր յամենայն
քո։ * Եւ պատմեսցես որդւոյ քումմ 8
յաւուր յայնմիկ՝ և ասասցես։ վասն
այնորիկ արար ինձ Տ՟ր Ա՟ծ, մինչ ելա
ի եգիպտոսէ։ * Եւ եղիցի քեզ 9
ի նշան՝ ի վերայ ձեռին քո. և յիշա-
տակ առաջի աչաց քոց. զի լինիցին
օրէնք Տ՟ն ի բերանի քումմ՝ զի զօր
ձեռամբ եհան զքեզ Տ՟ր յեգիպտոսէ.
* Եւ պահեսջիք զօրինս զայս ի ժա- 10
մանակի ժամանակս. և յաւուրց յաւ
ուրս։ * Եւ եղիցի յորժամ տանիցի 11
զքեզ Տ՟ր Ա՟ծ քո յերկիրն քանանա
ացոց որպէս երդուաւ քեզ՝ և հարցն քոց.
և տացէ զնա քեզ։ * Եւ ‖ զատուսցես 12
զամենայն որ բանայ զարգանա. Ել. 22. 29.
Ն՟ն զնամ արու, որ բանայ զարգանա. 34. 19
և զնամ որ բանայ զարգանա յանդուց Ղևտ.
և յանասնոյ քոց, որ լինիցի քեզ. 27. 26.
արուքն սուրբք Տ՟ն լինիցին։ * Եւ 13 Թուոց
ամենայն որ բանայցէ զարգանա էշոյ. 18. 15.
փոխանակեսցես ընդ ոչխարի. և եթէ
ոչ փոխանակեսցես, փրկեսցես զնա.
զնամ անդրանիկ որդւոյ քոյ փրկես-
ցես։ * Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ 14
որդին քոյեա այնօրիկ՝ և ասիցէ. թէ
ընչ է այդ. ասասցես ցնա՝ զի զօր
ձեռամբ եհան զմեզ Տ՟ր յերկրէն
եգիպտացւոց. ի տանէ ծառայութենէ։
* Յորժամ խստացաւ փարաւոն չար- 15
ձակել զմեզ, կատարեաց Տ՟ր զնամ անդ-
րանիկս յերկրին եգիպտացւոց. յանդ-
րանիկան մարդոյ, մինչև յանդրանիկ
անասնոյ։ վասն այսորիկ ես մատու-
ցանեմ Տ՟ն զամենայն արու. որ բանայ
զարգանա. և զամենայն անդրանիկ
որդւոց իմոց փրկեցից։ * Եւ եղիցի 16 Ել. 13. 8.
ի նշան՝ ի վերայ ձեռին քոյ և անշարժ
առաջի աչաց քոց. քանզի զօր ձե-
ռամբ եհան զմեզ Տ՟ր յեգիպտոսէ։
* Եւ եթէ արձակեաց փարաւոն զժո- 17
ղովուրդն. ոչ առաջնորդեաց զնոսա Ա՟ծ
ընդ երկիրն փղշտացւոց. ընդ կարճ
ճանապարհ. քանզի ասաց Ա՟ծ, եթէ
դուցէ զանգիտիցէ ժողովուրդն.
յորժամ տեսանիցէ զպատերազմ, և
դառնայցէ յեգիպտոս։ * Եւ պատեաց 18
Ա՟ծ զժողովուրդն ընդ ճանապարհ
անապատին, առ կարմիր ծովուն։ և
ի հինգերորդ ազգի ելին որդիքն Ի-
սրայէլի յերկրէն եգիպտացւոց։ * Եւ 19 Ել. 50. 24.
եառ մովսէս զոսկերան յովսէփու ընդ
իւր. քանզի երդմնեցոյց յովսէփ զորդիսն Իսրայէլի, և ասէ, ‖ եթէ այցե- ‖ Ծննդ.
լութիւ այց արասցէ Ձեզ Տ՟ր։ և հան- 20
ջիք աստի զոսկերս իմ ընդ ձեզ։ * Եւ
չոքեալ որդւոցն Իսրայէլի՝ ի սոքքո-
թայ, բանակեցան յԵթամ առ անա- 21
պատսն։ * ‖ Եւ Ա՟ծ առաջնորդէր ‖ Ծննդ.
զնոսա զճանապարհն և զցայգ՝ սեամբ 14. 14.
հրոյ լուսաւորել լինել նոցա՝ ի գնալն՝ Ելից.
զցայգ և զցերեկ։ * Եւ ոչ պակասէր 22 9. 19.
սիւն ամպոյն ի տուէ. և սիւն հրոյն 1. Կոր.
ի գիշերի առաջի ամենայն ժողովրդեանն։ 10. 1.

ԳԼ։ ԺՊ։

Եւ խօսեցաւ Տ՟ր ընդ մովսէս՝ և 1
ասէ։ * Խօսեաց ընդ որդիսն 2
Իսրայէլի, և դարձցին բանակեսցին
դէմ յանդիման Հանգրուանին. ընդ
միջոդս և ընդ ծովն. հանդէպ բեհել
սեփոնայ. յանդիման նոցա բանակես
ցին առ ծովեղերբն։ * Եւ ասասցէ 3
փարաւոն զորդւոցդ Իսրայէլի Թէ մի
լցրեալ են յերկրէն, քանզի պատեաց
զնոսա անապատն։ * Եւ ես խստա- 4
ցուցից զսիրտ փարաւոնի. և սլանիցէ
յի զհետ դոցա։ * Եւ փառաւորեցայց 5
ի փարաւոնէ և յամենայն զօրս նորա։
և ծանիցեն ամ եգիպտացիք՝ Թէ ես
եմ Տ՟ր։ և արարին այնպէս։* Եւ ազդ 6
եղև արքային եգիպտացւոց եթէ փա
խեաւ ժողովուրդն։ և շրջեցաւ սիրտն
փարաւոնի՝ և ծառայից նորոց՝ ի ժո-
ղովրդեանն։ և ասեն, ընչ գործեցաք զայդ՝ զի արձակեցաք զորդիսն
Իսրայէլի. զի մի ծառայիցեն մեզ։
* Եւ հանդերձեաց փարաւոն զկառս 7
նորա, և առաւ ընդ նմա զամենայն ժո-
ղովուրդն նորա. և էառ վեց հարիւր
կառս ընտիրս. և զամենայն երկնաւոր
եգիպտացւոց. և սպառազինս ի վե-
րայ ամենեցունց։ * Եւ խստացոյց Տ՟ր 8
զսիրտն փարաւոնի արքային եգիպ-
տացւոց, և սլանեցաւ զհետ որդւոցն
Իսրայէլի։ և որդիքն Իսրայէլի ելա-
նէին բարձրացեալ ձեռամբ։ * Եւ 9 Ելից
‖ սլանեցան եգիպտացիքն զհետ նոցա, 24. 6.
և գտին զնոսա բանակեալս առ ծով- Ա՟մ.
եղերբն. և ամ երիվարքն՝ և կառք 4. 9.
վա-

փարաւօնի. և հետեւեալք նորա՝ և զօրք
նը յանդիման հանդրժանին. հան-
դէպ բերելսեփոնայ։ * Եւ եհաս մօտ 10
փարաւօն. և համբարձեալ որդւոցն
իսրայելի զաչս իւրեանց տեսանէին՝
զի քանակեցան եգիպտացիքն ՚ի թիկ
կանց նոցա, և երկեան յոյժ։ * Եւ բո- 11
ղոքեցին որդիքն իսրայիլի առ Տէր։ և
ասեն ցմովսէս, իբրև թէ ոչ գոյին գե
բեզմանք յերկրին եգիպտացւոց. հա-
ներ զմեզ սպանանել յանապատի առա
ջինս գործեցեր զայս ընդ մեզ. ի հա
ներ զմեզ յեգիպտոսէ։ * Այս բանք 12
են՝ զոր խօսեցաք ընդ քեզ յերկրին
եգիպտացւոց. Թէ թոյլ տուր մեզ՝
զի ծառայեսցուք եգիպտացւոցն։ զի
լաւ էր մեզ ծառայել եգիպտացւոցն
քան մեռանիլ յայսմ անապատի։
* Եւ ասէ մովսէս ցժողովուրդն, քա- 13
ջալերեցարուք. սպասեցէք. և տե-
սանիցէք զփրկութիւնն ՚ի Տեառնէ. զոր ա-
րասցէ ձեզ այսօր։ զի զորօրինակ տե
սիք զեգիպտացիսն այսօր. ոչևս յաւել
ցիք տեսանել զնա յաւիտեանս ժա-
մանակաց։ * Տէր տայ պատերազմ ընդ 14
ձեր. և դուք լռեցէք։ * Եւ ասէ Տէր 15
ցմովսէս՝ զի գոչես առ իս խօսեցայց ընդ
որդիսդ իսրայիլի՝ և չուեսցեն։ * Եւ 16
դու սո՛ւր զգաւազանդ քո. և ձգեա
զձեռն քո ՚ի վերայ ծովուն. և պատա
ռեա զնա։ և մտցեն որդիքն իսրայիլի
՚ի մէջ ծովուն ընդ ցամաք։ * Եւ ահա 17
ես խստացուցից զսիրտ փարաւօնի,
և զեգիպտացւոցն առնեցուն. և մտ-
ցեն զկնի դոցա. և փառաւորեցայց ես
՚ի փարաւօն։ և յամենայն զօրս նորա.
և ՚ի կառս նորա. և յերիվարս նորա։
* Եւ ծանիցեն եամ եգիպտացիքն՝ Թէ 18
ես եմ Տէր. ՚ի փառաւորիլ իմում ՚ի փա
րաւօն՝ և ՚ի կառս նորա. և յերիվարս
նորա։ * Եւ ամբարձաւ հրեշտակն 19
Աստուծոյ. որ երթայր առաջի բանակի
որդւոցն իսրայիլի. և չոգաւ զկնի նո-
ցա. և վերացաւ սիւն ամպոյն յերեսաց
նոցա. և եկաց ՚ի թիկանց նոցա։ * Եւ 20
եմուտ ՚ի մէջ բանակի եգիպտաց-
ւոցն, և ՚ի մէջ բանակի իսրայէլացի-
ւոցն. և եղև խաւար՝ և մէգ. և էանց
գիշերն. և ոչ խառնեցան ընդ միմեանս
‖ Սաղմ. զնամ գիշերն։ * ‖ Եւ ձգեաց մովսէս 21
105.9. զձեռն իւր ՚ի վերայ ծովուն. և դար-
ձոյց անդրէն զծովն բռնութեա՛ւ հող-
մոյ հարաւոյ զնամ զգիշերն. և արար
‖ Սաղմ. զծովն ցամաք. և պատառեցաւ ջուրն
77.13.եւ * ‖ Եւ մտին որդիքն իսրայելի ՚ի մէջ 22
113. 3. ծովուն ընդ ցամաք։ և եղև ջուրն
Եբեր. պարիսպ ընդ աջմէ նոցա. և ընդ ահե-
11.29. կէ նոցա։ * Պնտեցան եգիպտացիքն՝ 23

և մտին զկնի նոցա ամ՛ երիվարք փա
րաւօնի, և կառք նորա՝ և հեծեալք
24 նորա ՚ի մէջ ծովուն։ * Եւ եղև յա-
ռաւօտու պահուն ‖ Հայեցաւ Տէր ՚ի ‖ Սաղմ.
բանակն եգիպտացւոց սեամբ հրոյն 18. 15.
և ամպոյ։ և խռովեաց զբանակն ե-
25 գիպտացւոց։ * Եւ կապեաց զանիւս
կառաց նոցա. և վարեր զնոսա բռնու
թիւ։ Ասեն եգիպտացիքն, փախիցուք
յերեսաց իսրայելի. զի Տէր պատե-
րազմի վասն նոցա ընդ եգիպտացիսն։
26 * Եւ ասէ Տէր ցմովսէս՝ ձգեա զձեռն
քո ՚ի վերայ ծովուդ. և կարկատեսցի
ջուրն անդրէն ջուրդ. և ծածկեսցէ զե-
գիպտացիսդ. զկառս դոցա՝ և զհե-
27 ծեալս իւրեանց։ * Եւ ձգեաց մովսէս
զձեռն իւր ՚ի վերայ ծովուն. և դար-
ձաւ ջուրն ընդ առաւօտն ՚ի տեղի
իւր. և եգիպտացիքն փախեան յերե
սաց ջրոցն. և թօթափեաց Տէր զե-
գիպտացիսն ՚ի մէջ ծովուն։

28 * Եւ դարձուցեալ ջուրսն՝ ծածկեաց
զկառս՝ և զհեծեալս՝ և զամ՛ զօրս-
Թի փարաւօնի, որք մտեալէին զհետ
նոցա ՚ի ծով անդր։ և ոչ միացին ՚ի
29 նոցանէ, և ոչ մի։ * Եւ որդիքն իս-
րայիլի գնացին ընդ ցամաք ՚ի մէջ
ծովուն. և ջուրն պարիսպ էր ընդ
աջմէ նոցա, և ընդ ահեկէ իւրեանց։
30 * Եւ ապրեցոյց Տէր զիսրայէլ յաւուր
յայնմիկ ՚ի ձեռաց եգիպտացւոցն։
31 * Եւ եռես իսրայէլ զեգիպտացիսն մե-

մեռեալս առ ափն ծովուն : Եւ ետես
իսրայէլ զձեռն մեծ՝ զոր արար Տէր
ընդ եգիպտացիսն , եւ երկեաւ ժողո_
վուրդն 'ի Տէ . եւ հաւատացին յԱծ՝
եւ 'ի մովսէս ծառայ նորա :

Գլ : ԺԵ .

Իմաստ. 10.20. Յայնժամ ‖ երգեաց մովսէս՝ եւ որ 1
դիքն իսրայէլի զօրհնութիւս զայս
Այ , եւ ասեն : օրհնեսցուք զՏր , զի
փառօք է փառաւորեալ . զերիվարս եւ
եւ զհեծեալս նոցա ընկէց 'ի ծով :
Եսայ. 12.2. * ‖ Օգնական եւ ընդունող իմ Տր , եւ 2
եղեւ ինձ 'ի փրկութիւն . սա է իմ Ած
Սաղմ. 117.14. եւ փառաւորեմ զնա : Ած հօր
իմոյ՝ եւ բարձր արարից զնա : * Տէր 3
խորտակէ զպատերազմունս՝ Տր ա_
նուն նորա : * Զկառս փարաւոնի 4
եւ զզօրութիւն նորա ընկէց 'ի ծով : զըն_
տիրս հեծելոց՝ եւ զսպառազէնս , ընկղ_
մեաց 'ի ծով կարմիր : * Խորք ծած_ 5
կեցին զնոսա . ընկղման յանդունդս իբ_
րեւ զվէմ : * Աջ քո Տէր փառաւորեալ 6
է զօրութբ , աջ քո Տէր խորտակեաց
զթշնամիս : * Եւ բազմութբ փառաց 7
քոց մանրեցեր զհակառակորդս , առա
քեցեր զբարկութիւն քո՝ եւ եկեր զնս
իբրեւ զեղէգն : * Եւ հողմով սրտմը 8
տութեն քոյ բաժանեցան ջուրք . պա
ղեցան իբրեւ պարիսպ ջուրք . պաղե_
ցան ալիք 'ի մէջ ծովու : * Ասաց թշնա 9
մին , հալածեցից՝ եւ հասից . բաժա_
նեցից զաւար , լցուցից 'ի նոցանէ
զանձն իմ : սատակեցից սրով իմով .
տիրեսցէ նց ձեռն իմ : * Առաքեցեր 10
զհողմ քո . եւ ծածկեաց զնոսա ծով .
ընկղմեցան իբրեւ զկապար 'ի ջուրս
սաստիկս : * Ով իցէ նման քեզ յաս_ 11
տուածս Տր . եւ կամ ով նմանիցի քեզ
փառաւորեալդ 'ի սրբս : սքանչելի փա
ռօք՝ որ առնես զնշանս : * Ձգեցեր 12
զաջ քո՝ եւ եկուլ զնոսա երկիր :
* Առաջնորդեցեր արդարութեամբ 13
ժողովրդեանդ քում այսմ , զոր փրկե_
ցեր . մխիթարեցեր զօրութբ քով 'ի
բնակութիւն սրբութեն քոյ : * Լուան 14
ազգք՝ եւ բարկացան , եւ երկունք կա
լան զբնակիչս քանանացւոց : * Յայն 15
ժամ տագնապեցան դասապետք եդով
մայ , եւ իշխանք մովաբացւոց : կալաւ
զնոսա դողումն , հալեցան ամ բնա_
կիչք քանանացւոց : * Անկցի 'ի վերայ 16
նց ահ եւ երկիւղ . մեծութբ բազկի
քոյ քարասցին : մինչեւ անցցէ ժողո_
վուրդ քո Տր . մինչեւ անցցէ ժողովուրդ
քո այս՝ զոր ստացար : * Տարեալ տն_ 17
կեսցես զնս 'ի լեառն ժառանգութե
քոյ . 'ի պատրաստութե բնակութե
քոյ . զոր արարեր Տէր սրբութիւ . Տր
18 զոր պատրաստեցին ձեռք քո : * Տէր
թագաւորէ յաւիտեան՝ եւ յաւիտեանս
19 եւ եւս : * Զի մտին երիվարք փարա
ւոնի կառօք եւ հեծելօք նորա 'ի ծով .
եւ էած 'ի վերայ նց Տր ջուրս ծովուն .
եւ որդիքն իսրայէլի գնացին ընդ ցա_
20 մաք 'ի մէջ ծովուն : * Եւ էառ մա_
րիամ մարգարէ քոյր ահարոնի զթմ_
բուկն 'ի ձեռն իւր . եւ ելին ամ կա_
նայք զհետ նր թմբկօք , եւ պարուք :
21 * Եւ յառաջէր մարիամ , եւ ասէր : օրհ
նեսցուք զՏէր՝ զի փառօք է փառաւո
րեալ . զերիվարս եւ զհեծեալս ընկէց
22 'ի ծով : * Եւ խաղացոյց մովսէս զոր_
դիսն իսրայէլի 'ի կարմիր ծովէ անտի .
եւ էած զնս յանապատն 'ի սուր : եւ
գնացին երեքօրեայ ճանապարհ յանա
պատի անդ . եւ ոչ գտանէին ջուր ըմ_
23 պելոյ : * Եկին 'ի մեռայ . եւ ոչ կարէին
ըմպել ջուր 'ի մեռայն . քանզի դառն
էր . վասն այնորիկ անուանեաց զա_
նուն տեղւոյն այնորիկ դառնութիւ :
24 * Եւ տրտնջեաց ժողովուրդն զմովսի_
25 սէ՝ եւ ասէն . զինչ արբցուք : * Աղա_
ղակեաց մովսէս առ Տր : եւ եցոյց նմա
Տր փայտ : եւ եարկ զայն 'ի ջուրսն՝ եւ
քաղցրացաւ ջուրն : ‖ Եւ անդ ետ նմա Յովս. 5.15.
իրաւունս եւ դատաստանս . եւ անդ
26 փորձեաց զնա : * Եւ ասէ՝ եթէ լսե_ Սիրաք. 38.5.
լով լուիցես ձայնի Տն Այ քում . եւ
զհաճոյս առաջի նորա արասցես . եւ
ունկնդիր լինիցիս պատուիրանաց նորա .
եւ պահեսցես զամ իրաւունս նորա .
զամ ցաւսն՝ զոր ածի 'ի վերայ եգիպ
տացւոցն , ոչ ածից 'ի վերայ քո . զի
27 ես եմ Տէր՝ որ բժշկեմ զքեզ : * ‖ Եւ Թուոց 33.9.
եկին յեղիմ . եւ էին անդ երկոտասան
աղբիւրք ջրոց . եւ եօթանասուն ծառ
արմաւենեաց . եւ անդ բանակեցան
առ ջուրսն :

Գլ : ԺԶ :

1 Չուեցին յեղիմայ . եւ եկին ամ ‖ Իմաստ. 11.2.
ժողովուրդ որդւոցն իսրայէլի
յանապատն 'ի սին . որ է ի մէջ եղիմ եւ ի
սինայ : եւ յաւուրն հնգետասաներորդի
դի յերկրորդի ամսեանն ելանելոյ նց
2 յերկրէն եգիպտացւոց : * Տրտնջեաց
ամ ժողովուրդ որդւոցն իսրայէլի
զմովսիսէ , եւ զահարոնէ յանապատի
3 անդ : * Եւ ասեն ցնս որդիքն իսրայէ_
լի . լաւ էր թէ մեռեալ էաք հարուա_
ծօք 'ի Տնէ յերկրին եգիպտացւոց ,
մինչեւ նստէաք առ կաթսայս մսոյն , եւ
ուտէաք զհաց յագ.քան հանիք զմեզ
յանապատս յայս , սպանանել զամե_
4 նայն ժողովուրդս 'ի սովու : * Եւ ասէ
Տր

Տէր ցմռսէս. ահա ես տեղացից ձեզ
հաց յերկնից. և ելցէ ժողովուրդ իմ
և ժողովեսցեն զօրըստօրէն։ զի փոր
ձեցից զնա՝ եթէ գնայցեն յօրէնս իմ,
եթէ ոչ ։ * Եւ եղիցի յաւուրն վեց 5
երորդի՝ պատրաստեսցեն, զոր ինչ բե
րիցեն. և եղիցի կրկին քան զայն՝ զոր
օրըստօրէն ժողովիցեն։ * Եւ ասեն 6
մռսէս և ահարօն ցամ՛ ժողովուրդ
որդւոցն իսրայիլի. ընդ երեկոյս գի
տասջիք՝ եթէ Տէր եհան զձեզ յերկ
րէն եգիպտացւոց ։ * Եւ առաւօտուս 7
տեսջիք զփառան Տեառն՝ ի լսել նր զոր
մունդ ձեր զ՚Ա՚Յ ։ այլ մեք ով եմք՝ զի
տրտնջէք զմեզ ։ * Եւ ասէ մռսէս՝ ի 8
տալ ձեզ Տէր ընդ երեկոյս միս ուտե
լոյ. և ընդ առաւօտս հայ յագ. վա
յելոյ Տեառն զտրտունջս ձեր՝ զոր դուք
տրտնջեցիք զմեզ. քանզի մեք ովքեմք.
զի ոչ զմեզ է տրտունջդ ձեր, այլ
զ՚Ա՚Յ ։ * Եւ ասէ մռսէս ցահարօն. 9
ասա ցամ՛ ժողովուրդ որդւոցդ իշի.
մատերուք առաջի Տեառն. քանզի լուաւ
զտրտունջս ձեր ։ * Ի ՝ինչդեռ խոսէր 10
ահարօն ընդ ամ՛ ժողովրդեան որդ
ւոցն իսրայիլի՝ դարձան յանապատն՝
և ահա փառք Տեառն երևեցան ամպով։
* Եւ խոսեցաւ Տէր ընդ մռսէսի՝ և ասէ։ 11
‖ Սերաք. * ‖ Ոչ՝ զտրտունջս որդւոցն իսրայէ 12
45.3. լի ։ արդ խոսեաց ընդ նոսա՝ և ասաց
ցես. ընդ երեկոյս միս կերիջիք. և
ընդ առաւօտս հացիւ յագեսջիք. և
ծանիջիք՝ թէ ես եմ Տէր Ա՚Ծ ձեր։
* Եւ եղև ընդ երեկոյն, և ել լոր 13
մնորգին և ծածկեաց զբանակն։ * Եւ 14
եղև ընդ առաւօտն՝ ընդ արկանել
‖ Յոզոն շուրջ զբանակաւն. ‖ և ահա
11.7. ՝ի վերայ երեսաց անապատին, մանր
Աղմ. իբրև զդինձ. սպիտակ իբրև զեղեամն
77. 24. ՝ի վերայ երկրին։ * Իբրև տեսին զայն 15
Նտասր. որդիքն իսրայիլի, ասեն ընկեր ցընդ
16.20. կեր, զինչ է այս. քանզի ոչ գիտեին,
Յոհ.6. զինչ իցէ։ և ասէ ցնոսա մռսէս. ‖ այդ է
31. հաց՝ զոր ետ ձեզ Տէր ուտելոյ։ * Եւ 16
‖ 1.Կոր. այս բանն է՝ զոր պատուիրեաց Տէր. ժո
10.3. ղովեցէք ՝ի դմանէ իւրաքանչիւր ըստ
բաւականի իւրում. չափով ըստ դլուխ.
ըստ թուոյ անձանց ձերոց. ըստ իւրա
քանչիւր ըստ վրանս ձեր ժողովեցէք։
* Եւ արարին այնպէս որդիքն իշի. 17
և ժողովեցին. որ շատ՝ և որ սակաւ։
‖ 2.Կոր. * Եւ չափեցին չափովն. ‖ որոյ շատն 18
8.15. էր՝ ոչ յաւելաւ. և որոյ սակաւն էր՝
ոչ պակասեցաւ ։ իւրաքանչիւր ըստ
բաւականի իւրում ժողովեցին ։
* Եւ ասէ ցնոսա մռսէս. մի ոք թողու 19
ցու այսոի յայգ։ * Եւ ոչ լուան մռսէ 20
սի. այլ թողին ոմանք ՝ի նմանէ յայգ.
և եռաց ՝ինմա որդն՝ և նեխեցաւ։ և
դառնացաւ ՝ի նոսա մռսէս։ * Եւ քա 21
ղէին այգուն այգուն՝ իւրաքանչիւր
ըստ բաւականի իւրում. և իբրև
արևն ջեռնոյր, հալէր։ * Եւ եղև յաւ 22
ուրն վեցերորդի, ժողովեցին զպատն
կրկին. երկուս չափս առ միմի. և մնին
ամենայն իշխանք ժողովրդեանն, և
պատմեցին մռսէսի։ * Ա՚սէ ցնա մռսէս. 23
այս է բան՝ զոր խոսեցաւ Տէր։ շաբաթ
հանգիստ սբ Տեառն վաղիւ։ որինչ եփէ
լոց էք՝ եփեցէք. և որ ինչ հասուցա
նելոց էք՝ հասուցէք. և զամ զաւե
լորդն թողուցուք յամնա մինչև յա
ռաւօտ։ * Եւ թողին ՝ինմանէ յայգ. 24
որպէս հրամայեաց նոցա մռսէս. և ոչ
նեխեցաւ. և ոչ եղև ՝ինմա որդն։
* Եւ ասէ մռսէս. կերայք զայդ այսօր. 25
քանզի շաբաթ Տեառն է այսօր. ոչ գտա
նէք այսօր զայդ ՝ի դաշտի։ * Օվեց 26
օր ժողովեցէք զայդ. և յաւուրն եօթն
երորդի շաբաթ է՝ ոչ լինիցի ՝ինմա։
* Եւ եղև յաւուրն եօթներորդի, 27
ելին ոմանք ՝ի ժողովրդենէ անտի քա
ղել՝ և ոչ գտին։ * Եւ ասէ Տէր ցմռսէս. 28
մինչև յերբ ոչ կամիք լսել պատուի
րանաց իմոց, և օրինաց։ * Տեսէք զի 29
Տէր ետ ձեզ զօրս զայս շաբաթ. վասն
այնորիկ ինքն ետ ձեզ յաւուրն վեց
երորդի՝ հայ երկուց աւուրց. նստա
րուք իւրաքանչիւր ՝ի տունս ձեր. և
մի ոք ելանիցէ ՝ի տեղւոջէ իւրմէ
յաւուրն եօթներորդի։ * Եւ շաբա 30
թացաւ ժողովուրդն յաւուրն եօթն
երորդի։ * Եւ անուանեցին որդիքն 31
իսրայիլի զանուն նորա ման։ և նա էր
իբրև զսերմն գնձոյ սպիտակ. և համ
նորա իբրև զխորիսխս մեղու։ * Եւ 32
ասէ մռսէս. այս բան է՝ զոր հրամայեաց
Տէր. լցէք լի չափով զմանանայդ
յաման մի. և պահեցէք յազգս ձեր.
զի տեսանիցեն զհացդ՝ զոր կերիք
դուք յանապատի աստ. ՝ի ժամանակ
կի իբրև էհան զձեզ Տէր յերկրէն
եգիպտացւոց։ * Եւ ասէ մռսէս ցա 33
հարօն. առ սափոր մի ոսկի. և արկցես
՝ինա լի չափովդ մանանայ. և դիցես
զդա առաջի Ա՚Յ ՝ի պահեստ յազգս
ձեր։ * Որպէս հրամայեաց Տէր մռ 34
սէսի. և եդ զայն ահարօն առաջի
վկայութեն ՝ի պահեստ։ * ‖ Եւ որ 35 ‖ Ելեմ.
դիքն իսրայիլի կերին զմանանայն 9.21.
զքառասուն ամ, մինչև եկին ՝ի շէն Յոսր.
երկրին. զմանանայն ուտէին, մինչև 5.15.
հասին ՝ի կողմն փիւնիկեացւոց։ * Եւ 36
չափն էր տասներորդ երից դրուհաց։

Գլ: ԺԷ։

Եւ չուեաց ամենայն ժողովուրդ 1
որդւոցն իսրայելի 'ի սին անա-
պատէ. ըստ բանակս իւրեանց բանիւ
Տն ։ և բանակեցան յռափիդին. և ոչ
գոյր ջուր ըմպելոյ ժողովրդեանն ։
Թուոց 20.4. *Եւ բամբասէր ժողովուրդն զմով- 2
սէս՝ և ասէին. տուր մեզ ջուր՝ զի
արբցուք. և ասէ ցնոսա մովսէս՝ զի՞
բամբասէք զիս. և զի՞ փորձէք զՏր։
*Եւ ծարաւեցաւ անդ ժողովուրդն 3
'ի ջրոյ ։ և տրտնջեաց ժողովուրդն
զմովսիսէ, և ասեն. ընդէ՞ր հաներ զմեզ
յեգիպտոսէ՝ կոտորել զմեզ՝ և զոր-
դիս մեր. և զխաշինս մեր 'ի ծարաւոյ։
*Եւ աղաղակեաց մովսէս առ Տր՝ և ասէ. 4
զինչ արարից ժողովրդեանս այսմիկ.
սակաւիկ մնս ես և քարկոծ առնի-
ցեն զիս։ *Եւ ասէ Տր ցմովսէս. Երթ 5
առաջի ժողովրդեանդ ։ և առ ընդ
քեզ 'ի ծերոց ժողովրդեանդ. և զգ
Ելք. 14.21. գաւազանն քո որով հարեր զգետն,
առ 'ի ձեռին քում. և երթիցես ։
Սաղմ. 77.15. 1. Կորն. 10.4. *Եւ ես հասեալ կայցեմ անդ յառա- 6
ջագոյն քան զքեզ 'ի վերայ վիմին 'ի
քորեբ. և հարցես զվէմն. և ելցէ 'ի
նմանէ ջուր. և արբցէ ժողովուրդդ։
և արար այնպէս մովսէս առաջի որդ-
ւոցն իսրայելի ։ *Եւ անուանեաց զա 7
նուն տեղւոյն այնորիկ փորձութի և
բամբասանս. վասն բամբասանաց
որդւոցն իսրայելի. և վս փորձելոյ նց
զՏէր՝ և ասելոյ. եթէ իցէ 'ի մեզ Տր՝
2. Օրէ. 25.17. և եթէ ոչ։ *Եկն ամաղէկ. և տայր 8
պատերազմ ընդ իսրայելի յռափիդին։
Յուդ. 4.13. Իմաս. 11.3. *Եւ ասէ մովսէս ցյեսու. ընտրեա՛ 9
դու քեզ արս զօրաւորս. և ելեալ
տացես պատերազմ ընդ ամաղեկայ
առ վաղիւ. և ահա ես եկեալ կայցեմ՝
'ի վերայ գլխոյ բլրոյն. և գաւազանն
Այ 'ի ձեռին իմում։ *Եւ արար յե- 10
սու որպէս ասաց նմա մովսէս. և ճակա-
տեցաւ յանդիման ամաղեկի. և մով-
սէս՝ և ահարոն՝ և ովր՝ ելին 'ի գլուխ
բլրոյն։ *Եւ լինէր յորժամ ամբառ- 11
նայր մովսէս զձեռս իւր՝ զօրանայր իս
րայէլ. և յորժամ խոնարհեցուցանէր
զձեռս իւր՝ զօրանայր ամաղէկ։ *Եւ 12
ծանրեին ձեռքն մովսէսի. և առեալ
վէմ՝ դնէին ընդ նովաւ. և նստէր
'ի վերայ նր. և ահարոն՝ և ովր հաս-
տատէին զձեռս նր. մի աստի և մի
անտի. և լինէին ձեռքն մովսէսի հաս
տատեալք մինչև ցմտանել արեգա-
կանն ։ *Եւ եհար յեսու զամաղէկ 13
և զամ զօրս նորա կոտորմամբ սրոյ։
*Եւ ասէ Տր ցմովսէս ։ գրեա՛ զայդ 14
առ 'ի յիշատակ 'ի գիրս. և տուր յա-
կանջս յեսուայ. զի ջնջելով ջնջեցից
զյիշատակ ամաղեկայ յերկրէ 'ի ներ
15 քոյ երկնից։ *Եւ շինեաց մովսէս սե-
ղան Տն. և անուանեաց զանուն նր
16 Տէր ապաւէն իմ։ *Եւ ասէ, զի ծա-
ծուկ ձեռամբ, պատերազմի Տր ընդ
ամաղեկայ յազգաց յազգս։

Գլ: ԺԸ։

1 Եւ լուաւ յոթոր քուրմ մադիա-
մու աներ մովսէսի զամենայն, զոր
արար Տէր ընդ մովսէսի, և իսրայելի
ժողովրդեան իւրում. զի եհան Տէր
2 զիսրայել յեգիպտոսէ։ *Եւ էառ յո-
թոր աներ մովսէսի զսեփորայ զկին
3 մովսէսի՝ յետ թողլոյն զնա։ *Եւ զեր
կուս որդիս նր ։ յորոց միումն անուն այլ
էր գերսամ. ասէ՝ պանդուխտ էի Ելք.
4 յօտար երկրի։ *Եւ անուն երկրոր- 2.22.
դին՝ եղիազար ։ ասէ՝ Այ հօր իմոյ
օգնական իմ. և ապրեցոյց զիս 'ի ձե-
5 ռաց փարաւոնի։ *Եւ եկն յոթոր ա-
ներն մովսէսի, և որդիք նորա՝ և կին
նր, առ մովսէս յանապատն. ուր բնա-
6 կեալ էր 'ի լերինն Այ. *Ազդ եղև
մովսէսի, և ասեն. թէ ահա աներ քո
յոթոր՝ գայ առ քեզ. և կին քո՝ և
7 երկու որդիք քո ընդ նմա։ *Եւ մով-
սէս ընդ առաջ աներոյն իւրոյ. և եր-
կիր եպագ նմա՝ և համբուրեաց զնա։
և ողջոյն ետուն միմեանց 'ի խաղաղու-
8 թն. և տարաւ զնա 'ի խորանն ։ *Եւ
պատմեաց մովսէս աներոյն իւրում զա-
մենայն ինչ. զոր արար Տր ընդ փարա
ւոնի և ընդ եգիպտացիսն վս իսրայե
լի՝ և զամ աշխատութիս՝ որ եղև նց
'ի ճանապարհի. և զի ապրեցոյց զնս
9 Տր ։ *Եւ զարմացաւ յոթոր 'ի վերայ
ամ բարեացն՝ զոր արար նց Տր. և զի
ապրեցոյց զնս 'ի ձեռաց եգիպտա-
10 ցւոցն, և 'ի ձեռաց փարաւոնի ։ *Եւ
ասէ յոթոր, օրհնեալ է Տէր՝ որ ապրե
ցոյց զդոսա 'ի ձեռաց եգիպտացւոցն՝
և 'ի ձեռաց փարաւոնի. զի փրկեաց
զժողովուրդդ 'ի ներքուստ ձեռինն
11 եգիպտացւոց ։ *Արդ՝ գիտեմ թէ
մեծ է Տր քան զամ աստուածս։ վս Ելք.
այնորիկ՝ զի բռնանային 'ի վր դոցա։ 1. 14. և
12 *Եւ էառ յոթոր աներն մովսէսի ող 5. 7. և
ջակէզս՝ և զոհս Այ. և գնացին մովսէս 10. 10.
և ահարոն և ամ ծերքն իսրայելի, ու- և 14.8.
տել հաց ընդ աներոյն մովսէսի առա-
13 ջի Տն։ *Եւ եղև 'ի վաղիւն անդր.
նստաւ մովսէս դատել զժողովուրդն.
և կայր ամ ժողովուրդն շուրջ զմով-
սիսիւ, յառաւօտէ մինչև ցերեկոյ։
14 *Եւ տեսեալ յոթորայ զամենայն ինչ

զոր

զոր առնէր ժողովրդեանն՝ և ասէ .
զինչ է բանդ այդ՝ զոր առնես դու
ժողովրդեանդ . ընդէ՞ր դու նստիս
միայն, և ամենայն ժողովուրդդ կայ
շուրջ զքև՝ յառաւօտէ մինչև ցերե_
կոյ : * Եւ ասէ մովսէս ցաներն իւր . 15
քանզի գայ ժողովուրդդ առ իս խնդ_
րել իրաւունս յԱյ : * Յորժամ լի_ 16
նիցի ինչ դոցա հակառակութի, գան
առ իս՝ և ես ընտրեմ 'ի մէջ իւրաքանչ
իւր ուրուք . և իմացուցանեմ դոցա
զհրամանս Այ, և զօրէնս նորա :* Եւ 17
ասէ ցնա աներն մովսէսի . ոչ ուղիղ է
բանդ՝ զոր առնես:* Անհնարին տան 18
ջանօք տանջիս դու՝ և ամենայն ժո_
ղովուրդդ, որ է ընդ քեզ : ծանր է
‖2. Օրէ. 1.12. քեզ բանդ այդ . ‖ ոչ կարես միայն
առնել :* Բայց արդ՝ լուր ինձ, և տաց 19
քեզ խրատ . և եղիցի Ած ընդ քեզ :
լեր դու ժողովրդեանդ առ յԱյ, և
տարցես դու զբանս դոցա առ Ած :
* Եւ դիցես դոցա վկայութի զհրա_ 20
մանացն Այ, և զօրինաց նր. և ցուց_
ցես դոցա զճանապարհս՝ յորս գնաս_
ցեն . և զգործս , զորս գործիցեն :
* Եւ դու տես քեզ յամ ժողովրդե_ 21
նէդ արս զօրաւորս՝ Ածապաշտս . արս
արդարակորովս . որք ատիցեն զհպար
տութի. և կացուսցես զնս 'ի վր դոցա,
հազարապետս, և հարիւրապետս՝ և
յիսնապետս՝ և տասնապետս : * Եւ 22
դատեսցեն զժողովուրդդ յամ ժամ.
և զբան ինչ մեծ՝ առ քեզ հասուցա_
նիցեն . և զփոքր ինչ դատաստան՝ ին_
քեանք դատեսցեն . և թեթևացուս_
ցեն 'ի քէն . և եղիցին քեզ օգնականք :
* Եթէ զայս բան արասցես՝ զօրա_ 23
ցուսցէ զքեզ Ած . և կարասցես տո_
կալ : և ամ ժողովուրդդ երթիցէ 'ի
տեղի իւր խաղաղութբ: * Եւ լուաւ 24
մովսէս ձայնի աներոյն իւրոյ . և արար
զամ՝ զոր միանգամ ասաց նմա : * Եւ 25
ընտրեաց մովսէս յամ իսրայէլէ արս
զօրաւորս . և արար զնոսա 'ի վերայ նց
հազարապետս՝ և հարիւրապետս՝ և
յիսնապետս՝ և տասնապետս : * Եւ 26
դատէին զժողովուրդն յամ ժամ .
բայց զբան ինչ մեծ՝ հասուցանէին
առ մովսէս . և զամենայն բան թեթև՝
ինքեանք դատէին : * Եւ արձակեաց 27
մովսէս զաներն իւր . և գնաց յերկիր
իւր :

Գլ: ԺԹ.

‖Թուոց 33.15. Յամսեանն ‖ երկրորդի ելանելոյ 1
որդւոցն իսրայէլի յերկրէն ե_
գիպտացւոց . յաւուրն յայնմիկ եկին
յանապատին 'ի սինայ : * Չուեցին 2
թ

յռափիդիմայ . և եկին յանապատն
սինայի . և բանակեցան յանապատի
անդ . և բանակեցաւ անդ իսրայէլ
3 հանդէպ լերինն : ‖ * Եւ մովսէս ել 'ի ‖Գործ. 7.38.
լեառն Այ : և կոչեաց զնա Ած 'ի
լեռնէ անտի, և ասէ . այսպէս ասաս
ցես տանն յակոբայ . և պատմեսցես
4 որդւոցն իսրայէլի : * Դուք ձեզէն
տեսէք՝ որչափ ինչ արարի ընդ եգիպ
տացիսն . և առի զձեզ՝ իբրև 'ի վերայ
թևոց արծուեաց , և յարեցի զձեզ
5 առ իս : * ‖ Եւ արդ՝ եթէ լսելով լուի ‖2. Օրէ.
ցէք ձայնի իմում, և պահիցէք զուխտն 29.2.
իմ , եղիցիք դուք ինձ ժողովուրդ
սեպհական յամենայն ազգաց . ‖ զի ‖ Սաղմ.
6 իմ է ամ երկիր : *‖ Եւ դուք եղիջիք 23.1.
ինձ 'ի թագաւորութի , և 'ի քահա_ ‖1. Պետ.
նայութի և յազգ սբ . զայս բանս խօ 2.9.
7 սեսցիս ընդ որդիսն իսրայէլի : * Եկն
մովսէս՝ և կոչեաց զծերս ժողովր_
դեանն . և եդ առաջի նց զամենայն
զբանս զայսոսիկ՝ զոր պատուիրեաց
8 նմա Ած : * Պատասխանի ետ ժողո_
վուրդն միահամուռ՝ և ասեն . զամ
ինչ զոր ասաց Ած արասցուք՝ և լուի_
ցուք . և տարաւ մովսէս զպատգամս
9 ժողովրդեանն առ Ած : * Եւ ասէ
Տր ցմովսէս . ահաւասիկ ես եկից առ
քեզ սեամբ ամպոյ . զի լուիցէ ժողով
ուրդն՝ մինչ ես ընդ քեզ խօսիցիմ.
և հաւատասցեն քեզ 'ի յաւիտեան :
և պատմեաց մովսէս զբանս ժողովր_
10 դեանն Տն : * Եւ ասէ Տէր ցմովսէս՝
էջ՝ դիր վկայութի ժողովրդեանն .
և սրբեա զնս այսօր և վաղիւ . և լուաս
11 ցեն զձորձս իւրեանց : * Եւ պատրաս
տեսցին աւուրն երրորդի : զի յաւուրն
երրորդի իջցէ Տէր յանդիման ամ
ժողովրդեանդ 'ի լեառնդ սինայ :
12 * Եւ զատուցեալ ժողովուրդն շուրջ .
և ասասցես , զգոյշ կացէք անձանց
յելանելոյ 'ի լեառնն . ‖ և մերձենալոյ ‖Եբր.
'ի նա : զի ամենայն որ մերձեսցի 'ի 12.18.
13 լեառն՝ մահու սատակեսցի : * Մի
մերձեսցի 'ի նա ձեռն . քանզի քա_
րամբք քարկոծեսցի . և նետիւք խոցո
տիցի : եթէ անասուն իցէ , և եթէ
մարդ՝ մի կեցցէ . այլ յորժամ ձայնքն՝
փողն՝ և ամպն վերասցին 'ի լեռնէ
անտի , ելանիցեն նոքա 'ի լեառն :
14 * Եւ էջ մովսէս 'ի լեռնէ անտի առ
ժողովուրդն . և սրբեաց զնոսա . և
15 լուացին զձորձս իւրեանց : * Եւ ասէ
ցժողովուրդն . պատրաստ լերուք զե_
րիս աւուրս՝ 'ի կանայս մի մերձենայք
16 * Եւ եղև յաւուրն երրորդի ընդ ա_
ռաւօտս . ձայնք՝ և փայլատակունք՝ և
ամպ միգախառն 'ի վերայ լերինն սի_

նայի լինէին՝ և ձայն փողոյն հնչէր մեծաձայն. և զարհուրեցաւ ամենայն ժողովուրդն, որ էր ի բանակի անդ։
17 * Եւ ելաւ մեսէք զժողովուրդն ընդառաջ Ա.Ի՝ ի բանակէ անտի. և կացին շուրջ զստորոտով լերինն սինայի։
18 * ‖ Եւ լեառն սինայ ծխէր առ հասարակ. քանզի իջեալ կայր Ա.Ճ ի վերայ նորա հրով։ և ելանէր ծուխ նրի իբրև զծուխ հնոցի. և զարհուրեցաւ ամ ժողովուրդն յոյժ։ * Եւ անգղի հասանէին ձայնք փողոյն՝ ի բաց յառաջացեալք և սաստկացեալք յոյժ։ մեսէ խօսէր, և Ա.Ճ տայր նմա ձայն։
20 * Եւ էջ Տէր ի լեառն սինայ՝ ի գլուխ լերինն։ և կոչեաց Տէր զմեսէս՝ ի գլուխ լերինն, և ել անդր մեսէս։
21 * Եւ խօսեցաւ Ա.Ճ ընդ մեսէսի, և ասէ, էջ՝ դիր վկայութիւն ժողովրդեանդ, գուցէ մերձենայցեն հայել առ Ա.Ճ, և անկանիցին բազումք ի նոցանէ։
22 * Եւ քահանայքն՝ որք մերձենան առ Ա.Ճ, սրբեսցին. գուցէ սատակիցէ՛ի նոցանէ Տէր։
23 * Եւ ասէ մեսէս ցՏ.Ճ՝ ոչ կարէ ժողովուրդն ելանել՝ ի լեառն սինայ. զի դու ինքնին ուխտեցեր մեզ՝ և ասացեր. եթէ զատուսցես զլեառնս, և սրբեսցես զդա։
24 * Եւ ասէ Տ՛ր՝ երթ՝ էջ՝ և ել այսրէն, և Ահարօն ընդ քեզ, բայց քահանայքն, և ժողովուրդն մի ժուռեսցին ելանել առ Ա.Ճ, գուցէ սատակիցէ՛ի նոցանէ Տէր։
25 * Եւ էջ մեսէս առ ժողովուրդն՝ և ասէ ցնոսա։

և պահպանեսցէ նոցա։

Գ Լ : Ի ։

1 Խօսեցաւ Տէր զամենայն զբանս զայսոսիկ՝ և ասէ։
2 ‖ * Ես եմ Տէր Ա.Ճ քո, որ հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց՝ ի տանէ ծառայութեան։
3 * Մի եղիցին քեզ աստուածք բայց ինէն։
4 * ‖ Մի արասցես դու քեզ կուռս ըստ ամենայնի նմանութեան. որ ինչ յերկինս՝ ի վեր է, և որ ինչ յերկրի՝ ի խոնարհ. և որ ինչ՝ ի ջուրս՝ ի ներքոյ երկրի։
5 * Մի երկիրպագանիցես նոցա. և մի պաշտիցես զնոսա. զի ես եմ Տէր Ա.Ճ քո՝ Ա.Ճ նախանձոտ. որ հատուցանեմ զմեղս հարանց՝ որդւոց՝ յերիս և՝ ի չորս ազգս ատելեաց իմոց։
6 * Եւ առնեմ զողորմութիւն՝ ի հազարս սիրելեաց իմոց, և պահեն զհրամանս իմ։
7 * Մի առնուր զանուն Տ՛ Ա.Ճ քոյ՝ ի վեր սնոտեաց. զի ոչ սրբեսցէ Տէր զայն, որ առնուցու զանուն նորա՝ ի վերայ սնոտեաց։
8 * ‖ Յիշեսջիր զօրն շաբաթուց սրբել զնա։
9 * Վեց օր գործեսցես, և արասցես զամենայն զգործ քո։
10 * Յաւուրն եօթներորդի շաբաթ Տ՛ Ա.Ճ քոյ, մի գործեսցես՝ ինքնա զքեզ գործ քո. դու՝ և ուստր քո՝ և դուստր քո. ծառայ քո. և աղախին քո. եզն քո՝ և էշ քո. և ամենայն անասուն քո. և եկն քո. և պանդուխտն որ՝ ի քեզ։
11 * ‖ Վեց զվեց օր արար Տ՛ Ա.Ճ զերկինն և զերկիրն. և զծով և զամ որ՝ ի նոսա. և հանգեաւ յաւուրն եօթներորդի. վասն այնորիկ օրհնեաց Տ՛ զօրն եօթներորդ, և սրբեաց զնա։
12 * ‖ Պատուեա զՀայր քո և զմայր քո. զի քեզ բարի լինի. և զի երկայնակեաց լինիս՝ի վերայ երկրին բարոյ՝ Ձեր զոր Տէր Ա.Ճ քո տայ քեզ։
13 * ‖ Մի սպանաներ.
14 * Մի շնար։
15 * Մի գողանար։
16 * Մի սուտ վկայութիւն վկայեր զընկերի քում։
17 * ‖ Մի ցանկանար տան ընկերի քոյ. և մի՛ անդոյ նորա. և մի՛ ցանկանար կնոջ ընկերի քոյ. և մի՛ ծառայի նր. և մի՛ աղախնոյ նր. և մի՛ եզին նորա՝ և մի՛ իշոյ նր. և մի՛ ամ անասնոյ նորա. և մի՛ ամի զինչ ընկերի քոյ իցէ։
18 * Եւ ամ ժողովուրդն տեսանէր զձայնն՝ և զճառագայթսն, և զբարբառ փողոյն՝ և զլեառն ծխէր. զահի հարաւ ամ ժողովուրդն՝ և խորշեցաւ. եկաց՝ ի հեռաստանէ։
19 * Եւ ասեն ցմեսէս. դու խօսեայ ընդ մեզ՝ և լուիցուք. և մի՛ խօսեսցի ընդ մեզ Ա.Ճ. գուցէ մեռանիցիմք։
20 * Եւ ասէ ցնա մեսէս. քաջալերեցարուք. զի վասն փորձելոյ զձեզ եկն առ ձեզ Ա.Ճ. ոյզ զի լինիցի երկիւղ նորա՝ ի ձեզ. զի մի մեղանչիցէք։
21 * Եւ կայր ժողովուրդն՝ ի հեռաստանէ. և մեսէս ե
22 մտաւ՝ ի մէգն, ուր էր Ա.Ճ։ * Եւ ասէ Տէր ցմեսէս, այսպէս ասասցես դու տանդ յակոբայ. և պատմեսցես որդւոցդ իսրայէլի. դուք ձեզէն տեսէք, զի յերկնից խօսեցայ ընդ ձեզ։
23 * Մի առնիցէք ձեզ աստուածս ոսկեղինս. և աստուածս արծաթեղինս
24 * ‖ Սեղան հողեղէն արասջիք ինձ. և մատուսջիք՝ ի նմա զողջակէզս ձեր. և զփրկութիւնս ձեր. զոչխար ձեր. և զարջառ ձեր։ յամենայն տեղւոջ, ուր անուանեցից զանուն իմ՝ անդ. և եկից առ քեզ՝ և օրհնեցից զքեզ։
25 * Եւ եթէ սեղան՝ ի քարանց առնիցես ինձ, մի՛ շինեսցես զնոսա կոփած այս. քանզի զձեռին գործն քո մերեցուցեր՝ ի վերայ նր։
26 նա. և պղծեալ է։ * Մի՛ ելանիցես ընդ աստիճանս՝ ի սեղան իմ՝, զի մի՛ մերկասցին առականք քո՝ ի վերայ նր։

Գ Լ :

ԳԼ: ԻԱ.

Բ. Օրէ. ԵՒ ա՛յս իրաւունք են՝ զոր դիցես 1
15.12. առաջի նոցա։ *Եթէ գնեսցես 2
Երեմ. ծառայ եբրայեցի. վեց ամ ծառայ_
34.14. եսցէ քեզ. և յամին եօթներորդի
գնասցէ ազատ ձրի։ *Եթէ ինքն մի_ 3
այն մտեալ իցէ՝ միայն գնասցէ. և ե_
թէ կնաւ հանդերձ մտեալ իցէ, ելցէ
և կինն ընդ նմա։ *Ապա եթէ տէրն 4
իւր տացէ նմա կին. և ծնանիցի նմա
ուստերս և դստերս. կինն և որդիքն՝
տեառն նորա եղիցին. և նա միայն
ելցէ։ *Ապա եթէ պատասխանի տու 5
եալ ասիցէ ծառայն. սիրեցի զտէր
իմ. և զկին իմ. և զորդիս իմ. և ո՛չ
գնամ յազատութի՛ն ։ *Տարցի զնա 6
տէրն իւր յատեան Ա՛յ. և ապա մա_
տուսցէ զնա առ սեամս դրանն. և
ծակեսցէ զունկն նորա հերամբ. և
ծառայեսցէ նմա յաւիտեան։ *Իսկ 7
եթէ վաճառեսցէ ոք զդուստր իւր
յաղախնութի՛ն, մի՛ գնասցէ որպէս
ելանիցեն աղախնայք։ *Եթէ ոչ լի_ 8
նիցի հաճոյ յաչս տեառն իւրոյ՝ որում
հաստեցաւն՝ փրկեսցէ զնա. բայց
յազգ օտար չէ իշխան վաճառել. զի
անարգեաց զնա։ *Ապա թէ որդւոյ 9
իւրում հաստեսցէ զնա, ըստ օրինաց
դստերաց արասցէ նմա։ *Ապա թէ 10
առ նովաւ այլ առնուցու. զօրէնս և
զհանդերձ նո՛ր և զմերձաւորութ՛, մի՛
հատցէ 'ի նմանէ։ *Ապա թէ զերիս 11
զայսոսիկ ոչ առնիցէ նմա, ձրի՛ իսկ
Ղեւտ. ելցէ առանց արծաթոյ։ *Եթէ 12
24.17. հարցէ ոք զոք՝ և մեռանիցի, մահու
մեռցի և նա։ *Իսկ որ ոչ կամաւ, այլ 13
Բ. Օրէ. Ա՛ծ մատնեաց 'ի ձեռս նորա, Տացի
19.2. նմա տեղի՝ ուր փախիցէ սպանօղն։
*Իսկ եթէ մտաբերեսցէ ոք յընկեր 14
իւր, սպանանել զնա նենգութե՛ և
փախիցէ, և՛ 'ի սեղանոյ իմմէ առնու_
ցուս զնա՝ և սպանանիցես։ *Որ հար_ 15
կանէ զհայր իւր՝ կամ զմայր իւր՝ մա_
հու մեռցի։ *Որոք գողասցի յորդ_ 16
ւոցդ Իսրայէլի՝ և վաճառեսցէ զնա.
և գտցի առ նմա՝ մահու մեռցի։
Ղեւտ. *Որ բամբասեսցէ զհայր իւր՝ կամ 17
20.9. զմայր իւր, մահու մեռցի։ *Եթէ 18
Առակ. կռուիցին արք երկու. և հարկանիցէ
20.20. ոք 'ի նոցանէ զընկեր իւր քարի՛ կամ
Մատ. բռնցի՝ և ոչ մեռանիցի, այլ դնիցի
15.4. 'ի մահիճս։ *Եթէ յառնիցէ այրն, 19
Մարկ. և շրջիցի արտաքոյ 'ի ցպոյ, անպարտ
7.10. լիցի՝ որ էհարն. բայց զխափանածոյ
նորա՝ և զբժշկութե՛ տուժեսցի։
*Եթէ ոք հարցէ զծառայ իւր՝ կամ 20
զաղախին իւր գաւազանաւ, և մեռցի
'ի ձեռանէ նո՛, դատաստանաւ վրէժ_
21 խնդրութի՛ լիցի։ *Բայց թէ մի օր՝ կամ
զերկուս կեցցէ, մի՛ խնդրեսցի վրէժն.
22 զի գինք արծաթոյ իւրոյ են։ *Իսկ
եթէ կռուիցին արք երկու. և հարկա
նիցեն զկին յղի. և ելանիցէ տղայն
աննկար, կէս տուգանս տուժեսցի. որ
չափ ինչ արկանիցէ նմա այր կնոջն.
23 և տացէ աղաչելով։ *Ապա եթէ կեր
պարանեալ իցէ. տացէ անձն ընդ
24 անձին։ *Ակն ընդ ական. ատամն Ղեւտ.
ընդ ատաման. ձեռն ընդ ձեռին. ոտն 24.20.
25 ընդ ոտին։ *Խարան ընդ խարանի. Բ. Օրէ.
վէր ընդ վիրի. հարուած ընդ հա_ 19.21.
26 րուածոյ։ *Իսկ եթէ հարցէ ոք զակն Մատ.
ծառայի իւրոյ. կամ զակն աղախնոյ 5.38.
իւրոյ՝ և կուրասցուսցէ, արձակեսցէ
զնոսա ազատս փոխանակ ական նոցա։
27 *Եւ եթէ զատամն ծառայի իւրոյ
կամ զատամն աղախնոյ թափեսցէ, ար
ձակեսցէ ազատս փոխանակ ատաման
28 նոցա։ *Իսկ եթէ հարցէ ցուլ զայր՝
կամ զկին՝ և մեռանիցին, ցուլն քար_
կոծ լիցի. և միս նորա մի՛ կերիցի. և
29 տէր ցլուն անպարտ լիցի։ *Ապա եթէ
ցուլն հարկանօղ իցէ յերէկն և յե_
ռանդն, և բողոքեալ իցէ տեառն նո՛,
և նորա չիցէ 'ի միջոյ բարձեալ, և
սպանանիցէ զայր, կամ զկին, ցուլն
քարկոծ լիցի. և տէր ցլուն առ նմին
30 մեռցի։ *Իսկ եթէ փրկանք անկա_
նիցին 'ի վերայ նորա, տացէ փրկանս
ընդ անձին իւրում, ըստ ոմի որչափ
31 ինչ արկանիցեն նմա գին։ *Եւ եթէ
զուստր կամ զդուստր հարկանիցէ,
ըստ նմին օրինակի արասցեն նմա։
32 *Իսկ եթէ զծառայ՝ կամ զաղախին
հարկանիցէ ցուլն, երեսուն կրկին
սատեր արծաթ տացէ տեառն նո՛. և
33 ցուլն քարկոծ լիցի։ *Իսկ եթէ բաց_
ցէ ոք զհոր, և կամ փորեսցէ ջրհոր, և
ոչ խփանիցէ զնա, և անկանիցի անդ
34 արջառ՝ կամ էշ։ *Տէր հորոյն տու_
ժեսցի արծաթ. և տայցէ տեառն նո՛.
35 և շաղիղն նո՛ լիցի։ *Իսկ եթէ հարցէ
ցուլ ուրուք՝ զցուլ ընկերի իւրոյ՝ և
մեռցի, վաճառեսցեն զցուլն կենդա
նի, և բաժանեսցեն զգինս նորա. և
զցուլն սպանեալ բաժանեսցեն։
36 *Ապա եթէ յերէկն և յեռանդն գի
տէին զցուլն՝ և բողոքեալ իցէ տեառն
նորա, և տեառնն չիցէ 'ի միջոյ բար_
ձեալ զնա, տուժեսցի ցուլ ընդ ցլոյ, և
սպանեալն նորա լիցի։

ԳԼ: ԻԲ.

1 Իսկ եթէ գողասցի ոք զարջառ կա՛մ
զոչխար, և սպանցէ կամ վաճա_
ռես_

ռեսցէ, հինգ արջառ ընդ արջառոյն
Ղ մատ. տուժեսցի. ‖ և յորս ոչխար ընդ ոչխա-
12.6. րին։ * Եւ եթէ յականն գտանիցի գող՝ 2
և խոցեալ մեռանիցի, չէ այն նման՝ ի
սպանումն ։ * Եթէ արևն՝ ի 3
վերայ նորա ծագիցի, մահապարտ է՝
փոխարէն մեռցի ։ ապա եթէ ոչինչ
գտանիցի նորա՝ վաճառեսցի փոխա-
նակ գողութեանն իւրոյ ։ * Եթէ 4
ըմբռնեսցի, և գոյն՝ ի ձեռին նորա
գողնն՝ յարջառոյ՝ և յիշոյ՝ մինչև ցոչ
խար, կրկին տուժեսցի։ * Եթէ ա- 5
րածիցէ ոք զանդ, կամ զայգի, և
թողլ տայցէ խաշնին իւրում՝ արածել
զանդ այլոց, յիւրմէ անդոյ անտի տու
ժեսցի ըստ արդեանն ։ ապա եթէ զա-
մենայն իսկ զանդն արածիցէ, զըն-
տիր զկոզնն անդոյ իւրոյ, և զընտիր
այգւոյ իւրոյ տուժեսցի։ * Եթէ 6
ելանիցէ հուր՝ և գտանիցէ փուշ, և
ընդ նմին այրիցէ զկալ՝ կամ զդրան,
կամ՝ զանդ, տուժելով տուժեսցի՝
որոյ զհրդեհն հանեալ իցէ ։ * Եթէ 7
ոք տայցէ ընկերի իւրում ար-
ծաթ, կամ այլ ինչ կարասի զնդ յաս-
անդ, և գողանայցի՝ ի տանէ առնն.
եթէ գտցի՝ որ գողացաւն՝ կրկին տու
ժեսցի։ * Եթէ ոչ գտցի՝ որ գո- 8
ղացաւն, մատիցէ տէր տանն առաջի
Ա՚Ի՝ և երդուիցի. եթէ իւր չէ նեն-
գեալ ամենևին զանդ ընկերի իւրոյ։
* Ի սա ամենայն ձեռամակար բանի՝ յար 9
ջառոյ, և յիշոյ՝ և յոչխարէ, և՝ի հան-
դերձէ, և յամենայն կորստենէ՝ որում
ինասակաւ առնիցեն, որ զինչ իցէ ա-
ռաջի Ա՚Ի եկեսցէ գատաստան եր-
կոցունն. և որ զոր՝ ի նոցանէ ըմբռնես
ցի՝ ի ձեռն Ա՚Ի, կրկին տուժեսցի
ընկերի իւրում։ * Եթէ տացէ ոք 10
ընկերի իւրում էշ, կամ եզն, կամ ոչ
խար, կամ այլ ինչ անասուն՝ ի պա-
հեստ, և բեկցի՝ կամ մեռցի, կամ
գերի վարեսցի՝ և ոչոք գիտասցէ ։
* Երդումն Ա՚Ի լիցի՝ ի միջի երկոցունն. 11
եթէ նենգանօք ինչ չիցէ գնացեալ
ամենևին՝ ընդ աւանդ ընկերին իւրոյ.
ապա յանձն առցէ տէրն նորին, և մի տու-
ժեսցի ։ * Իսկ ‖ եթէ գողութեամբ գողա 12
Ծննդ. նայցէ՝ ի նմանէ, տուժեսցի տեառն
31.39. նորին։ * Ի սպա եթէ գազանաբեկ լինիցի 13
ցի, ածցէ վկայ՝ ի գեղ անդր՝ և մի
տուժեսցի ։ * Իսկ եթէ խնդրեսցէ ոք 14
յանօթի յընկերէ իւրմէ՝ և բեկցի, կամ
մեռցի, կամ գերի գնասցէ, և տէրն
նորին չիցէ ընդ նմա, տուժելով տու-
ժեսցի ։ * Ի սպա թէ տէր նորա ընդ 15
նմա իցէ, ոչ տուժեսցի ։ ապա եթէ
՝ի վարձու առեալ իցէ, ընդ վարձուց

16 իւրոց եղիցի նմա։ * ‖ Իսկ եթէ ոք խա- ‖ 2.(22.
բեսցէ զկոյս խօսեալ և ննջեսցէ ընդ 22.28.
նմա, վարձանօք վարձեսցէ զնա իւր
17 կնութեան։ * Եթէ ոչ առնուցու յանձն
հայր նորա տալ զնա նմա կնութեան,
տուժեսցի արծաթ հօր նորա՝ որպէս
18 իցեն վարձանք կուսից։ * Ո՚ կախարդա
19 մի ապրեցուցանիցէք։ * Ո՚ ամենայն
որ խառնակիցի ընդ անասունս, մահու
20 սպանանիջիք։ * ‖ Որ գից զոհիցէ՝ սա- ‖ Ել. 22.
տակեսցի, բայց միայն տեառն։ 19.
21 * Ո՚ պանդխտան մի չարչարիցէք՝ և
մի նեղիցէք զնա. զի և դուք պան-
դխտաք եղէք յերկրին եգիպտացւոց։
22 * ‖ Ո՚ամ զայրի՝ և զորբ մի չարչարէք։ ‖ Ո՚ա.
23 ցէք։ * Ի սպա եթէ չարչարելով չար- 7.10.
չարիցէք զնոսա, և բողոք բարձեալ
աղաղակիցեն առ ես, լսելով լուայց
24 աղաղակի նոցա։ * Ի բարկացայց
սրտմտութեամբ՝ և կոտորեցից զձեզ սրով.
և եղիցին կանայք ձեր այրիք, և ման-
25 կունք ձեր որբք։ * Ի եթէ արծաթ
փոխ տայցես եղբօր քումմէ, որ աղքատ
իցէ և բնակեսցի առ քեզ՝ մի ձեռնա-
26 ցես զնա. և մի արկանիցես նմա տո- ‖ Ղ.(24.
կոս։ * Ի ‖ եթէ գրաւեսցես զառա- 24.13.
կին ընկերի քոյ, նախ քան զմտանել
27 արևու դարձուսցես անդրէն։ * Ո՚ի
այն է վերարկու նը. և այն է հան-
դերձ առականաց նորա՝ որով ննջիցէ.
և եթէ գողգիցէ առ՝ լուայց նմա.
28 քանզի ողորմած եմ ։ * Ո՚ածս քո
մի բամբասիցես ։ ‖ և զիշխան ժո- ‖ Գ.ոգի.
29 ղովրդեան քոյ մի հայհոյեսցես ։ 23.5.
* Ո՚ պտուղ կալոյ և հնձանի մի հա- ‖ Ա՚ն.
տանիցես ։ ‖ զանդրանիկս որդւոց քոց 13.2.և
30 ինձ տացես ։ * Ի նոյնպէս արասցես 12.
զարջառն քո. և զոչխարն քո. և զեզն Ա՚ա.
քո ։ ղեօթն օր եղիցի ընդ մօրն իւր՝ 34.19.
ով. և յաւուրն ութերորդի տացես Ա՚ղեք.
31 զնա ինձ ։ * Ի մարդք նըբք լինիցիք 44.30.
ինձ. ‖ և զմիս գազանաբեկին՝ ի բացէ ‖ Ել. 22.
մի ուտիցէք. այլ շան ընկեսջիք։ 8.

Գ՚ԼՒ. ԻԳ՚.

1 Ա՚ի զհամբաւ սուտ մի ընդունիցես ։ մի հաւանիցիս ընդ անի-
2 րաւի լինել վկայ անիրաւ։ * Մ՚ի յո-
ժարեսցիս ընդ բազումն՝ ի չարիս. մի
յաւելցիս՝ ի բազմութեն միտել ընդ
բազումն առ՝ իխոտորելոյ զիրաւունս
3 * Ի մի ողորմեսցիս տնանկին՝ իդա- ‖ Ղ.(22.
4 տաստանի ։ * ‖ Ի եթէ պատահեսցես եզին թշնամւոյ քոյ՝ կամ իշոյ նը 22.1.
մոլորելոյ, դարձուսցես, և հասուս-
5 ցես զնա առ նա ։ * Ի եթէ տեսանիցես զգրաստ ընկերի քոյ անկեալ ընդ
բեռամբ՝ մի զանց առնիցես զնովաւ,

այլ

23 կացից Հակառակորդաց քոց։ * Օ՛ի
‖ երթիցէ հրեշտակ իմ առաջնորդ ‖ Ա այլ։
քեզ. և տարցի զքեզ առ ամորհացին· 33.2·
և քեթացին. և փերեզացին. և քանա- Յեսու·
նացին և գերգեսացին. և խեւացին՝ 24. 11·
և յեբուսացին. և սատակեցից զնո՛ս։ 2.( )էն·
24 * Ա՛ի պագանիցես երկիր աստուծոց 7.22·
նոցա. և մի՛ պաշտեսցես զնոսա. և մի՛
առնիցես ըստ գործոց նոցա. այլ քա
կելով քակեսցես զնոսա. և մանրե-
25 լով մանրեսցես զարձանս նոցա։ * Ե՛
պաշտեսցես զՏ՛Ն քո. և օրհնեցից
զհաց քո. և զջուր քո. և դարձուցից՝ ի
26 ձէնջ զախտ։ * Ես մի՛ եղիցի անսերմն
և ամուլ յերկրի քում. զթիւ աւուրց
27 քոց լցուցից։ * Ե՛ զահ իմ առաքե-
ցից առաջնորդել քեզ. և զարհուրե-
ցուցից զամ ազգս, յոր մտանիցես՝ ի
նոսա. և տաց զնա՛մ Հակառակորդս քո
28 փախստական։ * ‖ Ե՛ առաքեցից ա- ‖2.( )էն
ռաջի քո զպիծակ. և մերժեսցէ զա- 7.20·
մորհացիս. և զխեւացիս. և զքանա-
29 նացիս. և զքեթացիս՝ ի քէն։ * Ե՛ ոչ
մերժեցից զնոսա յերեսաց քոց՝ ի
միում ամի. զի մի՛ երկիրն անապատ
լինիցի. և բազմանայցեն՝ ի վերայ քո
30 գազանք երկրին։ * Ը՛ս սակաւ սակաւ
մերժեցից զնոսա՝ ի քէն. մինչև աձես
31 դու և ժառանգեսցես զերկիրն։ * Ե՛
եդից զսահմանս քո՝ ի կարմիր ծովէ,
մինչև՝ ի ծովն փղշտացւոց. և յանա-
պատէն՝ մինչև՝ ի գետն մեծ Եփրատ։
և մատնեցից՝ ի ձեռս ձեր զբնակիչս
երկրին. և մերժեցից զնո՛ս՝ ի քէն։
32 * ‖ Ե՛ մի՛ դնիցես ընդ նո՛ս, և ընդ դիս ‖2.( )էն
33 նո՛ ուխտ։ * Ե՛ մի՛ բնակեսցեն յերկրի 7. 2.
քում. զի մի՛ յանցս ցանիցեն զքեզ ա- Ա այլ.
ռիս։ զի եթէ ծառայեսցես դիցն նո՛ք, 34.15·
նոքին լինիցին քեզ՝ ի գայթագղուխ։

ԳԻՒՒ ԻՈՒ։

1 Ե՛ ասէ ցմօսէս. Էլ առ Տ՛Ն. դու
և Ահարօն՝ և Նադաբ՝ և Աբիհուդ.
և եօթանասունն այր՝ ի ծերոցն Իս-
րայիլի։ և երկիրպագեն Տ՛Ն՝ ի հե-
2 ռաստանէ։ * Ե՛ մերձեսցի մօսէս
միայն առ Ը՛ծ. և նոքա մի՛ մերձե-
ցին. բայց ժողովուրդն մի՛ ելցէ ընդ
3 նոսա։ * Ե՛ եմուտ մօսէս՝ և պատ-
մեաց ժողովրդեանն զամենայն պատ
գամս Ը՛ծ և զնա՛մ զիրաւունս. պա-
տասխանի ետ ա՛մ ժողովուրդն՝ ի մի
ձայն՝ և ասեն։ զնա՛մ զպատգամն՝ զոր
խօսեցաւ Տ՛Ն՝ արասցո՛ք, և լո՛ւիցուք։
4 * Ե՛ գրեաց մօսէս զամենայն զպատ
գամն Տ՛Ն։ և կանխեալ մօսէսի ընդ
առաւօտն. շինեաց սեղան՝ ի ստորոտ
լերինն։ և երկոտասան վէմս կանգ-
նեաց.

նեաց։ ըստ երկոտասան ազգացն իս-
րայէլ ։* Եւ առաքեաց զերիտա- 5
սարդս որդւոցն իսրայէլի՝ և հանէին
ողջակէզս, և զոհեցին զոհս փրկու-
թեան Տ.Յ, որթս։* Եւ առեալ մովսէս 6
զկէս արեանն էարկ ի խառնեցիս. և
զկէս արեանն էհեղ առաջի սեղա-
նոյն։* Եւ առեալ զգիրն ուխտին ըն- 7
թերցաւ յականջս ժողովրդեանն։ և
ասեն՝ զամենայն զոր խօսեցաւ Տ՝ արա
ցուք, և լուիցուք։* Եւ առեալ մովսէս 8
զարիւնն՝ ցանեաց զժողովրդեամբն՝
Եբր. և ասէ. ահա ‖ այս արիւնն ուխտին՝
9.20. զոր ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ. վասն
ամենայն բանիցս այսոցիկ։* Եւ եկին մո- 9
վսէս՝ և ահարոն՝ և նադաբ. և աբիուդ.
և եօթանասունք ի ծերոցն իսրայէլի։
* Եւ տեսին զտեղին՝ ուր կայր Ա.Ծ 10
իսրայէլի. և ընդ ոտիւք նորա իբրև
զգործած աղիւսոյ շափիւղայն. և իբրև
զտեսիլ հաստատութեանն երկնից որ-
բութեան։* Եւ յընտրելոց իսրայէլի ոչ 11
ծախեցաւ՝ և ոչ մի. և երևեցան ի
տեղւոջն Ա.Յ. և կերին՝ և արբին։
* Եւ ասէ Տէր ցմովսէս. ել առ իս ի 12
լեառնն. և անդ լինիջիր։ և տայց քեզ
տախտակս քարեղէնս՝ և օրէնս՝ և պա
տուիրանս, զորս գրեցի. լինիլ նոցա
օրէնսդիր։* Յարեաւ մովսէս՝ և յեսու 13
պաշտօնեայ նորա. և ելին ի լեառնն
Ա.Յ։* Եւ ասէ ցծերսն. դադարեցէք 14
այդր՝ մինչև դարձցուք առ ձեզ։ և
ահա ահարոն և ովր ընդ ձեզ են. և
եթէ ուրուք գատաստան ինչ լինիցի,
երթիցեն առ նոսա։* Եւ ել մովսէս 15
ի լեառն. և ծածկեաց ամպն զլեառն
* Եւ իջին փառքն Ա.Յ՝ի լեառն սի- 16
նայ. և ծածկեաց զնա ամպն՝ զվեց
օր. և կոչեաց Տէր զմովսէս յաւուրն
եօթներորդի ի միջոց ամպոյն։* Եւ 17
տեսիլ փառացն Տ՚ն իբրև զհուր բոց
բոցեալ՝ ի վերայ գլխոյ լերինն՝ յան-
դիման որդւոցն իսրայէլի։* Եւ ե- 18
մուտ մովսէս ի միջ ամպոյն՝ և ել՝ ի
լեառն. և էր մովսէս ի լերինն անդ զքա
ռասուն տիւ և զքառասուն գիշեր։

ԳԼ։ ԻԸ։

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի, և 1
ասէ։* Պատգեցես ցորդիսն իս- 2
Եբր. և րայէլի. առէք ինձ պտուղ ‖ ի նուցա-
35.5. նէ՝ որոց հաճոյ թուիցի ի սիրտս
իւրեանց։* Եւ այս է պատուէրն՝ զոր 3
առնուցուք ի նոցանէ. ոսկի. և ար-
ծաթ. և պղինձ։* Եւ կապուտակ՝ և 4
ծիրանի. և կարմիր կրկին. և քէհէզ
մանեալ. և մազ այծեաց։* Եւ մորթս 5
խոյոց կարմիր ներկեալ. և մորթս կա
պուտակեալս. և փայտս անխուռս։
6 * Եւ եղ լուսոյ. և խունկս չիւղօծ- 6
ման. և ի հանդերձանս խնկոյ։
7 * Եւ ականս սարդիոնս. և ականս 7
գրոյ՝ ի գործ վակասին. և զպճնիս
8 ւորն։* Եւ արասցեն ինձ սրբուքի. 8
9 և երևեցայց ի ձեզ։ * ‖ Եւ արաս- ‖ Էջ. 9
ցես ինձ ըստ ամենայնի, զոր ցուցից 9.2.
քեզ՝ ի լերին. օրինակ խորանին՝ և
օրինակ ամենայն սպասուց նորա։

10 * Եւ այսպէս արասցես. արասցես տա 10
պանակ վկայութեանն՝ յանփուտ փայտից։
յերկուց կանգնոց և ի կիսոյ զերկայ-
նութեն նորա՝ և ի կանգնոյ և ի կիսոյ
զլայնութեն նր. և ի կանգնոյ և ի կիսոյ
11 զբարձրութեն նորա։* Եւ սպատեսցես 11
զնա ոսկւով սրբով. ներքոյ և ար-
տաքոյ օծցես զնա։ և արասցես նմա
ծնօտս ոսկիս շուրջ շրջանակաւ։
12 * Եւ ձուլեսցես նմա չորս օղամա- 12
նեակս ոսկիս. և դիցես ի չորեցունց
կողմանց նր. երկուս օղամանեակս՝ ի
միոջէ կողմանէ. և երկուս օղամա-
13 նեակս ի միւսմէ կողմանէ։ * Եւ ա- 13
րասցես լծակս յանփուտ փայտից. և
14 պատեսցես զնոսա ոսկւով։ * Եւ ա- 14
գուսցես զլծակսն յօղամանեակսն ի
կողմանս տապանակին. բառնալ նո-
15 քօք զտապանակին։* Օղք յօղամանեակս 15
տապանակի կտակարանաց՝ կայցեն
լծակքն անշարժք անդստին՝ լինմանէ։
16 * Եւ դիցես ի տապանակին զվկայու- 16
թիւնն

թիւնն զոր ես տաց քեզ ։ * Եւ արաս_ 17
ցես զքաւութիւնն խնկակալ յոսկւոյ
սրբոյ ։ յերկուց կանգնոց և ՚ի կիսոյ
երկայնութիւն նորա ․ և ՚ի կանգնոյ և
՚ի կիսոյ լայնութիւն նր ։ * Եւ արասցես 18
երկուս քրովբէս ոսկիս ձախարակեայս ։
և դիցես զնոսա ՚ի վերայ երկոցունց
կողմանց քաւութեան ։ * Եւ լինիցին 19
քրովբէքն մի ՚ի միոջէ կողմանէ, և մի ՚ի
միւսմէ կողմանէ քաւութեան ։ * Եւ 20
արասցես երկուս քրովբէս ՚ի վր երկո
ցունց կողմանց նր ․ և իցեն քրովբէիցն
տարածեալ զթևս իւրեանց ՚ի վերուստ ․
և հովանի ունիցին թևօք իւրեանց
՚ի վերայ քաւութեան ․ և երեսք նոցա
յանդիման միմեանց ․ զի ՚ի քաւութին
հայիցին երեսք քրովբէիցն ։ և դիցես
զքաւութին ՚ի վերայ տապանակին ․
՚ի վերուստ կողմանէ ։ * Եւ դիցես ՚ի 21
տապանակի անդ զվկայութիւն զոր
ես տաց քեզ ։ * Եւ յայտնեցայց քեզ 22
անտի ։ և խօսեցայց ընդ քեզ ՚ի վե_
րուստ ՚ի քաւութէ անտի ․ ՚ի միջոյ եր
կուց քրովբէից որք իցեն ՚ի վերայ տա_
պանակին վկայութեան ․ ըստ ամի զոր
պատուիրեցից քեզ առ որդիսն իէլի ։
* Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայ 23
տից ․ յերկուց կանգնոց զերկայնութի
նորա ․ և ՚ի կանգնոյ զլայնութին նր ։
և ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ զբարձրութի
նորա ։ * Եւ պատեսցես զնա ոսկւով 24
սրբով ․ և արասցես նմա ծնօտս ոսկիս
շրջանակաւ շուրջանակի ։ * Եւ ա_ 25
րասցես նմա պսակ ուղկեն շուրջանա
կի ։ և արասցես պսակին ծնօտս շրջա_
նակաւ շուրջանակի ։ * Եւ արասցես 26
նմա չորս օղամանեակս ոսկիս ․ և դի_
ցես զօղամանեակսն ՚ի չորեսին կող_
մանսն՝ որք իցեն չորեցունց ոտից նր ։
* Ի ներքոյ պսակին եղիցին օղամա_ 27
նեակքն լամբք լծակացն ․ բառնալ
նոքօք զսեղանն ։ * Եւ արասցես ըզ 28
լծակսն յանփուտ փայտից ․ և պատես
ցես զնոսա ոսկւով սրբով ․ և բարձցի
նոքօք սեղանն ։ * Եւ արասցես զխն_ 29
կաղամս և զտուփս նորա՝ և զձաշակս՝
և զնուիրանոցս նորա ․ որովք նուիրես
ցես ։ ՚ի յոսկւոյ սրբոյ արասցես զայն ։
* Եւ դիցես ՚ի վերայ սեղանոյ հացին 30
երեսաց յանդիման իմ հանապազորդ ։
* Եւ արասցես աշտանակ յոսկւոյ սր_ 31
բոյ ․ ձախարակեայ գործեսցես զաշ_
տանակն ․ զի բունն և ստեղունքն ․
և սկահքն և գնդակքն՝ և շուշանքն՝
անդստին ՚ի նմանէ իցեն ։ * Վեց ստե 32
ղունք արձակեալք ՚ի կողմանց նորա ։
երեք ստեղունք աշտանակին ՚ի միջէ
կողմանէ ․ և երեք ստեղունք աշտանա

Յ

33 կին ՚ի միւսմէ կողմանէ ։ * Եւ երեք
սկահաձևք ընդ ուղղարդք յօրի_
նեալք ՚ի միում ստեղանն ․ և գնդակ
և շուշան ․ և երեք սկահաձևք ընդ ու_
ղղարդք յօրինեալք ՚ի միում ստե_
ղան ․ և գնդակ և շուշան ․ նոյնպէս
վեցեցունց ստեղանց արձակելոց յաշ_
34 տանակէ անտի ։ * Եւ յաշտանակի
անդ չորք սկահաձևք ընդ ուղղարդք
յարդարեալք ․ և գնդակք և շուշանք
35 նր ։ * Գնդակ ՚ի ներքոյ երկուց ստե
ղանցն անդստին ՚ի նմանէ ․ և գնդակ
՚ի ներքոյ երկուց ևս ստեղանցն անդս
տին ՚ի նմանէ ․ նոյնպէս արասցես
վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց
36 յաշտանակէ անտի ։ * Զի գնդակք
նց և ստեղունք անդստին ՚ի նմանէ
իցեն ․ համակ ձախարակեայ, ՚ի միո_
37 ջէ յոսկւոյ սրբոյ ։ * Եւ արասցես նմա
ճրագարանս եօթն ։ և դիցես զճրա_
գարանսն ՚ի վերայ աշտանակին ․ և
տացեն լոյս ՚ի միջէ կողմանէ երեսաց
38 նորա ։ * Եւ զբազմակալս նորա ․ և
զնեցուկս արասցես յոսկւոյ սրբոյ ։
39 * Ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ ա_ ‖Եբրայ․
40 րասցես զայն ամ սպաս ։ * ‖ Զգոյշ 8․5․
լեր որպէս ցուցաւ քեզ օրինակ ՚ի լե_ Գործ․
րինն՝ արասցես ։ 7․44․

ԳԼ ։ ԻԶ ։

1 Եւ արասցես խորան տասն փեղ_
կեան ։ ՚ի բեհեզոյ մանելոյ՝ և ՚ի

K կա_

կապուտակէ. և՚ի ծիրանւոյ՝ և՚ի կար
մրոյ կրկնելոյ։ քերօք գործ անկուճա
ծոյ գործեսցես զնոսա։ * Երկայնու 2
թի միոյ փեղկի՚ի քսանևւոթ կանգ
նոյ. և լայնութի՚ի չորից կանգնոց՝
փեղկի միոյ լինիցի։ չափ նոյն եղիցի
ամենայն փեղկացն։ * Հինգ փեղկ 3
ընդ միմեանս կցեալ. և հինգ ևս այլ
ընդ միմեանս խառնեալ։ * Եւ արաս 4
ցես Ճարմանդս կապուտակեայս առ
եզերբ միոյ փեղկին՚ի միջոկ կողմա
նէ՝ ի խառնուհածս։ նոյնպէս արաս
ցես և առ եզերբ արտաքնոյ փեղկին.
երկրորդի խառնուհածոյն։ * Եւ ես 5
ցես Ճարմանդ արասցես միում փեղկի. և
յիսուն Ճարմանդ արասցես՚ի կողմա
նէ փեղկին՝ որ երկրորդի խառնուհա
ծոյն. դէմ ընդդէմ միմեանց իւրա
քանչիւր խառնիցին Ճարմանդքն։
* Եւ արասցես յիսուն ադիս ոսկի՝ 6
և խառնեսցես զփեղկսն ընդ միմեանս
ադիսքն. և եղիցի խորան մի։ * Եւ 7
արասցես վերնափեղկս մազեղէնս՝
նուագարան խորանին. մետասան փեղկ
գործեսցես զնոսա։ * Երկայնութի՚ի 8
միոյ փեղկի լինիցի երեսուն կանգնոյ.
և լայնութի՚ի միոյ փեղկի՚ի չորից կանգ
նոյ. չափ նոյն եղիցի մետասանեցունց
փեղկացն։ * Եւ խառնեսցես ընդ մի 9
մեանս զհինգ փեղկսն՚ի միասին. և
զվեց փեղկսն՚ի միասին և կրկնեսցես
զվեցերորդ փեղկին առաջոյ կողմանէ
խորանին։ * Եւ արասցես Ճարմանդս 10
յիսուն առ եզերբ միոյ փեղկինն՚ի մէջ
խառնուհածոյն։ և յիսուն Ճարմանդ
արասցես առ եզերբ փեղկին երկրոր
դի խառնուհածոյն։ * Եւ արասցես 11
օղս պղնձիս յիսուն. և խառնեսցես
զօղսն ընդ Ճարմանդսն։ և կցեսցես
զփեղկսն՝ և եղիցի մի։ * Եւ դիցես 12
զաւելորդ փեղկիցն՚ի ներքոյ խորա
նին. կիսով փեղկին աւելորդաւ մնա
ցելով ծածկեսցես զսպարսուն փեղ
կով խորանին յետոյ կողմանէ։ * Ւանդ 13
նաւ յայսմ կողմանէ, և կանգնաւ
յայսմ կողմանէ, յաւելորդէ երկայ
նութե՚ փեղկից խորանին. և եղիցի
ծածկել զսպարսուն խորանին աստի
և անտի։ * Եւ արասցես զվերծակս խո 14
րանին՚ի շինկարմիր մորթոյ խոյոց։
և ծածկելոյս՚ի կապուտակ մորթոյ՚ի
վերուստ։ * Եւ արասցես զսիւնակս 15
խորանին յանփուտ փայտից։ * Ւանդ 16
նաւորս։ ՚ի տասն կանգնոյ զերկայ
նութի՚ միոյ սիւնակին առնիցես։ և
՚ի միոջէ կանգնոյ և՚ի կէսոյ։ * Եւ 17
զթանձրութի՚ն՝ և զլայնութի՚ միոյ
սիւնակին։ և երկուս սիւռիչս միում
սիւնակի, ադուցեալ ընդ միմեանս.
այնպէս արասցես ամենայն սիւնա
կաց խորանին։ * Եւ արասցես քսան 18
սիւնակս խորանին՚ի հիւսիսոյ կող
մանէ։ * Եւ քառասուն խարիսխս 19
արծաթիս արասցես քսանեցունց
սեանցն։ երկու խարիսխք առ մի սիւն
յերկոցունց կողմանց. և երկու խա
րիսխք առ մի սիւն յերկոցունց կող
մանց խորանին։ * Եւ յերկրորդէ 20
կողմանէ խորանին ընդ հարաւ քսան
սիւն։ * Եւ քառասուն խարիսխք նո 21
ցա արծաթիք. երկու խարիսխք առ մի
սիւն յերկոցունց կողմանց։ * Եւ ե 22
տուստ խորանին՚ի ծովակողմն կուսէ
արասցես վեց սիւն։ * Երկուս սիւնս 23
արասցես յանկիւնս խորանին՚ի թի
կանց կողմանց։ * (Եւ յետուստ խո 24
րանին՚ի ծովակողմն կուսէ արասցես
վեց սիւնս։ երկուս սիւնս արասցես
յանկիւնս խորանին՚ի թիկանց կող
մանէ) և եղիցին հաւասարակ՚ի ներ
քուստ. և ըստ նմին օրինակի լինիցին
զոյգ՚ի զոյգսկացն նորա՚ի մի խառ
նուհած։ նոյնպէս արասցես երկոցունց
անկեանցն կանգնաւորս։ * Եւ եղի 25
ցին ութ սիւնք. և խարիսխք նոցա ար
ծաթիք. վեցտասան խարիսխ. երկու
խարիսխ առ մի սիւն յերկոցունց կող
մանց նորա. և երկու խարիսխք առ
միւս սիւն։ * Եւ արասցես նիգս չան 26
փուտ փայտից. հինգ նիգ առ մի սիւն
՚ի միոջէ կողմանէ խորանին։ * Եւ 27
հինգ նիգ առ մի սիւն յերկրորդ կող
մանէ խորանին. և հինգ նիգ առ մի
սիւն՚ի թիկանց խորանին ընդ ծովա
կողմն։ * Եւ նիգ մի՚ի մէջ սեանցն 28
թափանցայ՝՚ի միոջէ՚ի միւս կողմն։
* Եւ զսիւնսն պատեսցես ոսկւով. և 29
արասցես օղս ոսկիս. յորս ադուցա
նիցեն զնիգսն. և պատեսցեն զնիգսն
ոսկւով։ * Եւ կանգնեսցես զխորանն 30
ըստ օրինակին ‖ որ յուցաբեղ՚ի լե ‖ Ել.
րին անդ։ * Եւ արասցես վարագոյր 31 25.40.
՚ի կապուտակէ՝ և՚ի ծիրանւոյ. և՚ի
կարմրոյ մանելոյ. և՚ի բեհեզոյ նիւ
թելոյ։ գործ անկուճածոյ գործեսցես
զնա քերովբ։ * Եւ դիցես զնա՚ի վէ 32
րոյ չորեցունց սեանցն անփուտս և ոսկիա
պատոցն. և խոյակք նոցա ոսկիք. և
խարիսխք նոցա արծաթիք։ * Եւ ձգես 33
ցես զվարագոյրն՚ի սեանն՚ի սիւնս և
տարցես՚ի ներքս քան զվարագոյրն
զտապանակ վկայութե՚ն. և անջրպե
տիցէ ձեզ վարագոյրն՚ի մէջ սրբու
թե՚ն. և՚ի մէջ սրբութեան սրբու
թե՚ն։ * Եւ ծածկեսցես վարագու 34
րաւն զտապանակ վկայութեանն՚ի
սրբու

սրբութի՛ սրբութեանն։ * Եւ դիցես 35
զսեղան արտաքոյ վարագուրին ։ և
զաշտանակն յանդիման սեղանոյն ,՝ի
կողմանէ խորանին ընդ հարաւ ։ և
զսեղանն դիցես ՚ի կողմանէ խորանին
ընդ հիւսիս ։ * Եւ արասցես սրահակ 36
դրան խորանին ։ ՚ի կապուտակէ՝ և ՚ի
ծիրանւոյ ։ և ՚ի կարմրոյ մանելոյ ։ և
՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ՝ գործ նկարա-
կերպ ։ * Եւ արասցես վարագուրին 37
հինգ սիւնակ յանփուտ փայտէ՝ ։ և
օծցես զնոսա ոսկւով ։ և խոյակք նո-
ցա ոսկիք ։ և ձուլեսցես նոցա հինգ
խարխխս պղնձի ։

Գլ։ ԻԱ։

Եւ * արասցես սեղան յանփուտ 1
փայտից ։ ՚ի հինգ կանգնոյ վեր-
կայնութենէն ։ և ՚ի հինգ կանգնոյ զեայ
նուքէ ։ չորեքկուսի լինիցի սեղանն ։
և վերից կանգնոյ զբարձրութի՛ նորա ։
* Եւ արասցես զեղ ջնարս նո՛ր ՚ի վե- 2
րայ չորեցունց անկեանց իւրոց ։ զի
անդստին ընտրեալ լիցեն եղ ջնարքն ։
և պատեսցես զնոսա պղնձով ։ * Եւ 3
արասցես պատ սեղանոյն ։ և զնուարս
տանն նո՛ր ։ և զաշտան ։ և զմանահանսն՝
և զկրակարանն՝ և զնո՛ա սպասս նո-
րացես պղնձի ։ * Եւ արասցես նմա 4
դահաւորակ վանդակակերպ պղնձի ։
և արասցես դահաւորակին չորս օղա-
մանեակս պղնձիս ։ ՚ի չորեցունց կող-

մանէ ։ * Եւ դիցես զնոսա ընդ դա- 5
հաւորակաւ սեղանոյն ՚ինեըքոյ ։ և
եղիցի դահաւորակն մինչև ՚ի մէջս
սեղանոյն ։ * Եւ արասցես զձողս 6
սեղանոյն ։ ձողս յանփուտ փայտից
և պատեսցես զնոսա պղնձով ։ * Եւ 7
արկցես զձողսն ընդ օղսն ։ և եղիցին
ձողքն յերկոցունց կողմանց սե-
ղանոյն՝ առ՚ի բառնալ զնա ։ * ‖ Խոր ‖ Ել։ 20։ 24։
տախտակամած արասցես զնա ։ ըստ
օրինակին որպէս ցուցաւ քեզ ՚ի լե-
րինն անդ ։ այնպէս արասցես զնա ։
* Եւ արասցես սրահ խորանին ՚ի 9
կողմն հարաւոյ ։ և զառագաստս սրա-
հին՝ ՚ի բեհեզոյ մանելոյ ։ հարիւր կան
գուն յերկայնութե՛ միոյ կողմանն ։
* Եւ սիւնք նոցա քսան ։ և խարխխք 10
նոցա պղնձիք քսան ։ և օղք նոցա , և
խոյակք նո՛ր արծաթիք ։ * Եւ այնպէս 11
և ՚ի կողմանն՝ որ ընդ հիւսիսոյ՝ առա-
գաստքն հարիւր կանգունս յերկայ-
նութե՛ ։ և սիւնք նոցա պղնձիք քսան ։
և խարխխք նոցա պղնձիք քսան ։ և
խոյակք նոցա ։ և խարխխք սեանցն ։
և խարխխք պատեալք արծաթով ։
* Եւ ՚ի լայնութե՛ սրահին ընդ ծովա- 12
կողմն առագաստք ՚ի յիսուն կանգնոյ ։
սիւնք նոցա տասն ։ և խարխխք նոցա
տասն ։ * Եւ յոյսով լայնութիք սրահին ։ 13
որ հայի ընդ արեւելս՝ յիսուն կանգնոյ
եղիցին ։ * Եւ ՚ի հնգետասան կանգ- 14
նոյ բարձրութի՛ առագաստից ՚ի միո-
ջէ կողմանէ ։ սիւնք նո՛ր երեք ։ և խա-
րիսխք նո՛ր երեք ։ * Եւ յերկրորդում 15
կողմանն՝ հնգետասան կանգունս ա-
ռագաստիցն ՚ի բարձրութիւն ։ սիւնք
նոցա երեք ։ խարխխք նոցա երեք ։
* Եւ դրան սրահին վարագոյրք՝ քսան 16
կանգուն ՚ի բարձրութի՛ ։ ՚ի կապու-
տակէ ։ և ՚ի ծիրանւոյ ։ և ՚ի կարմրոյ
մանելոյ ։ և ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ , նկա-
րէն յաստղանագործաց ։ և սիւնք նոցա
չորք ։ և խարխխք նոցա չորք ։
* Ամենայն սիւնք սրահին շուրջանա- 17
կի արծաթապատք ։ և խոյակք նոցա
արծաթիք ։ և խարխխք նո՛ր պղնձիք ։
* Եւ երկայնութե՛ սրահին հարիւր 18
առ հարիւր ։ և լայնութե՛ , յիսուն առ
յիսուն ։ և բարձրութե՛ հինգ կանգ-
գունս ՚ի բեհեզոյ մանելոյ ։ և խարխխք
նոցա պղնձիք ։ * Եւ ամ կահ խորա- 19
նին , և ամ՛ գործի նորա , և ամենայն
ցից սրահին՝ պղնձիք ։ * Եւ դու 20
պատուիրեա՛ որդւոցն իսրայէլի ։ և
առցեն քեզ ձէթ տո՛ ՚ի ձիթենեաց՝
պարզ՝ խակաւուտ ՚ի լոյս ։ զի եղիցի
Ճրագ հանապազորդ ։ * ՚Ի խորանի 21
վկայութենէն , արտաքոյ վարագուրի

աբխտին։ և լուացանիցէ զնոսա ահարօն
և որդիքն նորա յերեկորեայ մինչև յա-
ռաւօտ՝ առաջի Տ̃ն. օրէն յաւիտե-
նական յազգս ձեր առ՝ի յորդւոցն
իսրայէլի։

Գ.Լ: ԻՐ:

Եւ դու մատուսցես առ քեզ զա- 1
հարօն զեղբայր քո. և զորդիս
նորա ընդ նմա՝ յորդւոցն իսրայէլի,
քահանայապետել ինձ. զահարօն՝ և զնա-
դաբ՝ և զաբիուդ՝ և զեղեազար՝ և
զիթամար զորդիս ահարօնի։ * Եւ 2
արասցես պատմուճան սրբ ահարօնի
եղբօր քումի՝ ի պատիւ և ի փառս։
* Եւ դու խօսեացիս ընդ ամ՛ բոլոր 3
տունն մտօք. զորս լցուցից հոգւով
իմաստութե՛ն։ և արասցեն պատմու-
ճան սրբ ահարօնի ի սրբութի՛ն. որով
քահանայապետիցէ ինձ։ * Եւ այս օրէն 4
նակ պատմուճանացն՝ զոր առնիցեն
զպճնաւորն. և զվարսան զուսով
և զանգօջ։ և զպատմուճանն բեհե-
զեայ՝ և խայր՝ և կամար. և արասցեն
պատմուճան սուրբ՝ ահարօնի եղբօր
քումի, և որդւոցն նորա՝ քահանայապետել
ինձ։ * Եւ առցեն նոքա զոսկի՝ և զկա- 5
պուտակ. և զծիրանի. և զկարմիր մա-
նեալ. և զբեհեզ։ * Եւ արասցեն զվա- 6
րսան՝ զոսկի՝ և՝ ի կապուտակէ՝ և՝ ի
ծիրանւոյ՝ և՝ ի կարմրոյ մանելոյ՝ և՝ ի
բեհեզոյ նիւթելոյ. գործ ոստայնի
7 նկարակերպ։ * Երկու վարսանք ընդ-
միմեանս խառնեալք. և եղիցին՝ ի վե՛ր
երկոցունց կողմանցն նորա հաստա-
8 տեալք։ * Եւ գործ վարսանին՝ որ ինչ
՝ի վերայ նո՛ր. ըստ նմին օրինակի գործ
անդատին՝ ի նմանէ լինիցի. ոսկւոյ՝
և՝ ի կապուտակէ՝ և՝ ի ծիրանւոյ՝ և
՝ի կարմրոյ մանելոյ՝ և՝ ի բեհեզոյ նիւ-
9 թելոյ։ * Եւ առցես երկուս ականս
զմրուխտս. և գրեսցես՝ ի նոսա զան-
10 ո՛ւանս որդւոցն իսրայէլի։ * Վեց
անունն նո՛ր՝ ի մի՛ւմ ական. և զայլն
եւս վեց, յերկրորդո՛ւմ ականն. ըստ
11 աղգս իւրեանց։ * Գործ ձարտարու-
թե՛ ակնագործ՝ այ. քանդակ կնքոյ
քանդակեսցես զերկոսին ականս ըստ
անո՛ւանց որդւոցն իսրայէլի. տպաւո-
րեալ, և քանդակեալս ոսկւով արաս
12 ցես զնոս։ * Եւ դիցես զերկուս ա-
կունսն՝ ի վերայ ուսոց վարսանին. զն
վիճակին ակունք յիշատակի որդւոցն
իսրայէլի. և բառնայցէ ահարօն
զանո՛ւանս որդւոցն իսրայէլի առաջի
Տ̃ն, ՝ի վերայ երկուց ուսոց իւրոց՝ ի
13 յիշատակ վասն նո՛ր։ * Եւ արասցես
14 վահանակս ոսկւոյ սրբոյ։ * Եւ ա-
րասցես երկուս վերջս ոսկւոյ սրբոյ.
մանուա՛ծոյս ծալկեալս՝ գործ հիւս-
կէն։ և դիցես զվերջսն մանուա՛ծոյս
՝ի վերայ երկուցն վահանակաց։
15 * Ո՛ւ վահանակաքն նո՛ր յաւաջոյ կող
մանէ. և արասցես զսահմանին պա-
տուհանաց գործ նկարակերպ. ըստ
ձևոյ հաստակին արասցես զնա՝ յոսկւոյ՝
և՝ ի կապուտակէ. և՝ ի ծիրանւոյ՝ և
՝ի կարմրոյ մանելոյ. և՝ ի բեհեզոյ նիւ-
16 թելոյ։ * Եւ արասցես զնա չորքան-
կիւնի. թազա յերկայնութի՛ն. և թազա
17 ՝ի լայնութի՛ն։ * Եւ ընդեղուսցես ՝ի
նմա ընդեղուզածս՝ ըստ չորեքկար-
գեան ականց. կարգ ականցն առա-
ջին, զմրուխտ՝ և սարդիոն, և տպա-
18 զիոն՝ կարգ մի։ * Եւ կարգն երկ-
րորդ՝ կարկեհան՝ և շափիղայ՝ և յաս-
19 պիս։ * Եւ կարգն երրորդ գոճազմ՝
20 ակատ՝ և աստակ։ * Եւ կարգն չոր-
րորդ՝ յակինթ՝ և բիւրեղ. և եղիցին
ընդեղուզեալ յոսկի՝ կապեալ յիւրա-
21 քանչիւր կարգս կացցեն։ * Եւ եղի-
ցին ակունքն յանո՛ւանց որդւոցն իս-
րայէլի երկոտասանք. ըստ անո՛ւանցն
նոցա. գրեալք քանդակաւ իւրաքան-
չիւր ըստ անո՛ւան իւրում՝ լինիցին. ըստ
22 աղգացն երկոտասանից։ * Եւ արաս-
ցես տախտակ մի հիւսկէն վերջնով.
գործ շղթայագործ յոսկւոյ սրբոյ։
23 * Եւ արասցես ՝ի վերայ տախտակին
երկուս օղս ոսկիս. և դիցես զերկուս

օղսն

օղսն 'ի վերայ երկուց ծայրից տախ_
տակին։ *Եւ դիցես զերկուս շղթայս 24
գործս ոսկիս, 'ի վերայ երկուցն օղից
առ ծայրիւք տախտակին։ *Եւ զեր_ 25
կուս ծայրս երկուց շղթայագործիցն
տացես 'ի վերայ երկոցունց մած. և
դիցես 'ի վերայ թիկանց վակասին 'ի
ճակատ երեսաց նր։ *Եւ արասցես 26
երկուս օղս ոսկիս. և տացես զնոսա
'ի վերայ երկուց ծայրից տախտակին.
առ եզերբն որ իցէ հանդէպ վակա_
սին 'ի ներքոյ կողմանէ։ *Եւ արաս_ 27
ցես երկուս օղս ոսկիս. և տացես զնս
'ի վերայ երկուց ուսոց վակասին 'ի
ներքոյ կողմանէ' յանդիման միմեանց
միաբան. և վաղես նորա 'ի վերայ մե-
քենայից վակասին։ *Եւ պինտ ու_ 28
նիցին զտախտակն' յօղից նորա մինչև
յօղս վակասին. 'ի նիւթոյ կապուտա
կէ. զի իցէ 'ի վերայ մեքենայից վա_
կասին. և մի՛ զերծանիցի տախտակն
'ի վակասէ անտի։ *Եւ առցէ Ահա 29
րոն զանուն որդւոցն իսրայէլի 'ի վր
տախտակի դատաստանին, 'ի լանջս
իւր 'ի մտանել իւրում 'ի սրբութիւն։
'յիշատակ հանապազորդ առաջի Այ։
*Եւ դիցես ('ի վր տախտակի դա_ 30
տաստանին զվերջսն շղթայագործս,
յերկոցունց կողմանց տախտակին դի
ցես։ և զերկուս վահանակսն դիցես
'ի վերայ երկուց ուսոց վակասին. յե
րեսաց կողմանէ. 'ի ներքուստ. և դի_
ցես) 'ի վերայ տախտակի դատաստա
նին զյայտնութիւն և զճշմարտու
թիւն. և եղիցի 'ի վերայ լանջացն Ահա_
րոնի. յորժամ մտանիցէ 'ի սրբութիւն
առաջի Տն։ և տարցի Ահարոն զդա_
տաստանս որդւոցն իսրայէլի 'ի վերայ
լանջաց իւրոց առաջի Տն հանապազ։
*Եւ արասցես վտաւակս պճղնաւ_ 31
որս համակ կապուտակ։ *Եւ գօ_ 32
ձին գրապանաւ արարեալ բոլորակ
ձևեսցես շուրջանակի. գործ ան_
կուածոյ։ և զխառնուածս անկեալ
անդստին 'ի նմանէ. զի մի՛ պատռիցի։
*Եւ արասցես առ ստորոտով վտաւա 33
կացն 'ի ներքուստ կողմանէ' իբրև
նռնաձևս ծաղկեալս։ 'ի կապուտա_
կէ. և 'ի ծիրանւոյ. և 'ի կարմրոյ մա
նելոյ և 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ. առ ստո
րոտով վտաւակացն շուրջանակի. և
տեսիլ նորա նռնաձև. և զանգակք
ոսկիք 'ի մէջ նոցա շուրջանակի։
*Զանգակ ոսկի և նռնաձև' և ծաղ_ 34
կեալ առ ստորոտով վտաւակացն շուր
‖ Սիրաք. ջանակի։ *‖ Եւ եղիցի 'ի վերայ Ահա 35
45.11. րոնի, յորժամ պաշտիցէ' հնչիւն բար
բառոյ 'ի մտանել իւրում 'ի սրբու_
թիւն առաջի Տն, և յելանել նորա' զի
36 մի՛ մեռանիցի։ *Եւ արասցես թի_
թեղն յոսկւոյ սրբոյ. և քանդակես_
ցես 'ի նմա քանդակ կնքոյ' սրբութի
37 Տն։ *Եւ դիցես զնա 'ի վերայ կա_
պուտակին մանելոյ. և եղիցի խոյրին
38 յերեսացն կողմանէ։ *'Ի վերայ ճա_
կատոյն Ահարոնի. և բարձցէ Ահարոն
զմեղս նուիրացն, որչափ ինչ նուիրի_
ցեն որդիքն իսրայէլի. ըստ ամենայն
տուրց սրբութեանց իւրեանց. և եղիցի
'ի վերայ ճակատուն Ահարոնի հանա
պազ. յընդունելութիւն նոցա առաջի
39 Տն։ *Եւ զպճղնաւոր պատմուճանն
'ի բեհեզոյ. և արասցես ապարօշ բե_
հեզեղէն. և կամար' գործ նկարա_
40 կերպ։ *Եւ որդւոցն Ահարոնի արաս
ցես պատմուճանս. և կամարս' և
41 խոյրս. 'ի պատիւ և 'ի փառս։ *Եւ
զգեցուսցես զայն Ահարոնի եղբօր
քում. և որդւոցն նորա ընդ նմա։ և
օծցես զնոսա. և լցցես զձեռս նոցա.
և սրբեսցես զնս' զի քահանայանայ_
42 ցեն ինձ։ *Եւ արասցես նց անդրա_
վարտիս կտաւիս. ծածկել զառա_
կանս մարմնոյ իւրեանց. միջովք չափ
43 և բարձիւք չափ։ *Եւ ունիցի զայն
Ահարոն' և որդիք նր. յորժամ մտա_
նիցեն 'ի խորանն վկայութե. կամ
յորժամ մերձենայցեն 'ի սեղանն սր_
բութե պաշտել։ և մի՛ ածցեն 'ի վր
իւրեանց մեղս' զի մի՛ մեռանիցին։
օրէն յաւիտենական նմա' և զաւակի
իւրում յետ նորա։

Գլ։ ԻԹ.

1 Եւ այս ինչ է զոր առնիցես նոցա'
և սրբեսցես զնոսա քահանայա_
նալ նոցա ինձ. ‖ առցես զուարակ մի ‖Ղևտ.
յանդոց. և խոյս երկուս անարատս։ 9. 2.
2 *Եւ պանս բաղարջս, և շօթս բա_
ղարջս պանդեալ իւղով, և քաքարս
բաղարջս օծեալ իւղով, նաշիհ ցո_
3 րենոյ արասցես զայն։ *Եւ դիցես 'ի
վերայ խանի միոյ. և մատուսցես զայն
խանիւն. և զզուարակն, և զերկուս
4 խոյսն։ *Եւ զԱհարոն և զորդիս նր
մատուսցես 'ի դուռն խորանին վկայ
ութեան. և լուասցես զնոսա ջրով։
5 *Եւ առեալ զպատմուճանս զգե_
ցուսցես Ահարոնի եղբօր քում. և
զպարեգօտն պճղնաւորս 'ի վր ներք_
նակացն. և զվակասն' և զտախտակն.
և պնտեսցես զտախտակն ը վակասն։
6 *Եւ դիցես զխոյրն 'ի վերայ գլխոյ
նր. և դիցես զթիթեղնն զսրբ 'ի վերայ
7 խոյրին։ *Եւ առցես յիւղոյ անտի
օծման, և արկցես 'ի գլուխ նորա. և

օծցես

օծցես զնա ։ * Եւ զորդիս նորա մա_ 8
տուսցես ․ և զգեցուսցես նոցա պատ_
մուճանս՝ և ածցես նոցա կամարս ։
*Ահարոնի և որդւոց նորա ․ և ածցես 9
նոցա ապարօշս ․ և եղիցի նոցա այն
քհնծ 'ի քահանայութիւն յաւիտենական ․
և կատարեսցես զձեռս Ահարոնի , և
[Ղեւտ.] զձեռս որդւոց նորա ։ * Եւ մատուս 10
[1.3.] ցես զզուարակն առ դրան խորանին
վկայութեան ․ և դիցեն Ահարոն՝ և որ_
դիք նորա զձեռս իւրեանց 'ի վերայ
գլխոյ զուարակին առաջի Տն ։ * Եւ 11
սպանցես զզուարակն առաջի Տն առ
դրան խորանին վկայութեան ։ * Եւ 12
առցես յարենէ զուարակին ․ և դիցես
'ի վերայ եղջերաց սեղանոյն մատամբ
քով ․ և զայլն ամենայն արիւն ցանես
[Ղեւտ.] ցես առ յատակաւ սեղանոյն ։ * Եւ 13
[3.3.] առցես զամենայն ճարպ թաղանթոյ
քաղրդին ․ և զլերդաբոյթն ․ և զեր_
կուս երիկամունսն ճարպովն դիցես
'ի վերայ սեղանոյն ։* Եւ զմիս զուա_ 14
րակին և զմորթ նորա և զապաճառն
այրեսցես արտաքոյ բանակին ․ զի այն
իսկ վասն մեղաց է ։ * Եւ զխոյն զմի 15
առցես ․ և դիցեն Ահարոն և որդիք
նորա զձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլխոյ
խոյին ։* Եւ զենցեն զխոյն ․ և առեալ 16
զարիւն նորա հեղցես շուրջ զսեղա_
նովն ։ * Եւ զխոյն յօշեսցես անդամ 17
անդամ ․ և լուասցես զփորոտին՝ և
զոտս նորա ջրով ․ և դիցես 'ի վերայ
յօշուածոյն ․ համդերձ գլխովն նորա ։
* Եւ հանցես բովանդակ զխոյն 'ի 18
վերայ սեղանոյն ․ ողջակէզ Տն է 'ի
հոտ անուշից ․ զոհ Տն է ։* Եւ առցես 19
զխոյն երկրորդ ․ և դիցեն Ահարոն
և որդիք նր զձեռս իւրեանց 'ի վերայ
գլխոյ խոյին ։ * Եւ սպանցես զխոյն՝ 20
և առցես յարենէ նր ․ և դիցես 'ի վր
բլթակի աջոյ ունկանն Ահարոնի ․ 'ի
վերայ բլթակի աջոյ ունկան որդւոց
նորա ․ և 'ի վերայ ծայրից ձեռին նր
աջոյ՝ և 'ի վերայ ծայրից աջոյ ոտին
նր՝ և 'ի վերայ աջուց բլթակաց ական
ջաց որդւոցն նր ․ և 'ի վերայ ծայրից
աջոյ ձեռաց նոցա ․ և 'ի վերայ ծայրից
աջոյ ոտից նոցա՝ և հեղցես զարիւնն
շուրջ զսեղանովն ։* Եւ առցես յարե 21
նէն որ 'ի վերայ սեղանոյն իցէ , և յիւ_
ղոյ օծութեան , և ցանեսցես 'ի վերայ
Ահարոնի և 'ի վերայ պատմուճանի
նր ․ և 'ի վերայ որդւոց նր ․ և 'ի վերայ
պատմուճանաց որդւոց նորա ըն նմա ․
և սրբեսցի ինքն և պատմուճան իւր ․
և որդիք նր ․ և պատմուճանք որդւոց
նր ընդ նմա ․ և զարիւն խոյին ցանես_
ցես շուրջ զսեղանովն ։ * Եւ առցես 22

'ի խոյէ անտի զճարպն , և զդմակն , և
զճարպ թաղանթ քաղրթին , և զլեր_
դաբոյթն , և զերկուս երիկամունսն
ճարպովլին , և զբեկն աջոյ ․ զի այն է
23 կատարումն ։* Եւ զպան մի և շօթ մի
իւղով զանգեալ ․ և քաքար մի 'ի խա_
նէ անտի բաղարջից եդելոց առաջի
24 Տն ։ * Եւ դիցես զայն ամենայն 'ի
վերայ ձեռացն Ահարոնի ․ և 'ի վերայ
ձեռաց որդւոց նորա ․ և նուիրեսցես
25 զայն նուէր առաջի Տն ։ * Եւ առցես
'ի ձեռաց նց ․ և հանցես 'ի սեղանն
ողջակիզաց 'ի հոտ անուշից առաջի
26 Տն զի պտուղ Տն է ։* Եւ առցես զեր_
բուծն 'ի խոյէ անտի կատարման , որ է
Ահարոնի ․ և նուիրեսցես զայն 'ի նուէր
առաջի Տն ․ և եղիցի քեզ 'ի մասն ։
27 * Եւ սրբեսցես զերբուծն 'ի նուէր ․
և զբերի նուիրին որ նուիրեցի ․ և որ
28 ինչ հանիցի 'ի խոյէն , * Կատարման
յԱհարոնէ և յորդւոց նորա ․ և եղիցի
Ահարոնի և որդւոց նորա օրէն յաւի_
տենական առ 'ի յորդւոցն Իսրայելի ․
զի այն է նց հաս ․ և եղիցի նուէր յորդ_
ւոցն Իսրայելի 'ի զենլեաց փրկութեանց
29 իւրեանց ․ նուէր նց Տն ։* Եւ պատ_
մուճանն սրբութեան որ է Ահարոնի ,
եղիցի որդւոց նր յետ նորա ․ օծանել
զնս նոքօք ․ և կատարել նոքօք զձեռս
30 նոցա ։ * Եօթն օր զգենուցու զայն
քահանայն որ փոխանակ նորա կայցէ
յորդւոց իւրոց ․ որ մտանիցէ 'ի խո_
րանն վկայութեան պաշտել 'ի սրբու_
31 թիւնս ։ * Եւ զխոյն կատարման առ_
ցես ․ և եփեսցես զմիս նր 'ի սրբում
32 տեղւոջ ։ * Եւ կերիցեն Ահարոն և
որդիք նորա զմիս խոյին ․ և զհացն [Ղեւտ.]
որ 'ի խանի անդ՝ առ դրան խորանին [8.31.]
33 վկայութեան կերիցեն զնոսա ։ * Որ [24.9.]
լիցի հաճոյական զոհ որովք սրբե_ [Մատթ.]
ցանն՝ կատարել զձեռս նց և սրբել [12.3.]
զնոսա ․ օտարազգի ոք մի կերիցէ 'ի
34 նոցանէ՝ զի սրբութիւնք են ։ * Ապա
թէ մնասցէ 'ի մսոյ զոհին կատարման՝
և 'ի հացէ անտի յայգ՝ այրեսցես զնշ_
խարն հրով ․ և մի կերիցի՝ զի սրբու_
35 թին Տն է ։ * Եւ արասցես Ահարոնի
և որդւոց նր այսպէս ․ ըստ ամենայնի
զոր միանգամ պատուիրեցի քեզ ․
զեօթն օր կատարեսցես զձեռս նոցա
36 * Եւ զզուարակն զվասն մեղաց արաս_
ցես յաւուրն սրբութեան ․ և մաքրեսցես
զսեղանն , 'ի սրբել քեզ 'ի վերայ նո_
րա ․ և օծցես զնա առ 'ի սրբելոյ զնա ։
37 * Եօթն օր մաքրեսցես զսեղանն՝ և
սրբեսցես զնա ․ և եղիցի սեղանն նր
սրբոյն ․ ամ որ մերձեսցի 'ի սեղանն
38 սրբեսցի ։* Եւ այս իցէ՝ զոր առ_
նի_

‖Թուոց 28.3. նիցես 'ի վերայ սեղանոյն ։ ‖ Երկուս
գառինս տարեւորս անարատս՝ առ օր,
'ի վերայ սեղանոյն յաձախութիւ․ զի
պտուղ յաձախութեան է ։* Զմի գառն 39
առնիցես ընդ առաւօտն․ և զերկրորդ
գառն առնիցես ընդ երեկոյս ։ * Եւ 40
տասանորդ նաշհոյ՝ միշեալ իւղով
թրմեալ․ և զչորրորդ դորակի գինւոյ
նուէր առ մի գառն ։ * Եւ զգառն երկ 41
րորդ արասցես՝ ընդ երեկոյս ըստ ա_
ռաւօտուն զոհին․ և ըստ նորին նուէ
րին առնիցես նմա 'ի հոտ անուշից ։
* Պտուղ Տն զոհ յաձախութեան յազգս 42
ձեր , առ դրան խորանին վկայութեան
առաջի Տն որով ծանուցայց քեզ
անդ խօսել ընդ քեզ ։ * Եւ ժամա_ 43
նակեցից անդ որդւոցն Իսրայելի՝ և
սրբեսցի սեղանն փառօք իմօք ։ * Եւ 44
սրբեցից զխորան վկայութեան՝ և զսե_
ղանն ․ և զԱհարոն՝ և զորդիս նորա
սրբեցից ինձ 'ի քահանայութիւն։
* Եւ անուանեցայց յորդիսն Իսրայե_ 45
լի․ և եղէց նց Ած ։ * Եւ ծանիցեն՝ 46
թէ ես եմ Տր Ած նոցա ․ որ հանի
զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց՝ անուա
նել նոցա՝ և լինել նոցա Տր Ած։

ԳԼ ։ Լ ։

Եւ արասցես սեղան խնկական խն 1
կոց յանփուտ փայտից։* Եւ ա_ 2
րասցես զնա կանգնաւ յերկայնութի,
և կանգնաւ 'ի լայնութի․ չորեքկուսի
լինիցի՝ և յերկուց կանգնոց բարձրու
թի նորա․ և եղ ջիւրք իւր անդստին
'ի նմանէ ։ * Եւ պատեսցես զնոսա 3
ոսկւով սրբով․ զվանդակն նորա և
զկողմանս շուրջանակի։ և զեղջիւրս
նորա ․ և արասցես նմա պսակ ոսկի
շրջանակաւ շուրջանակի։* Եւ երկուս 4
օղս ոսկիս սքս արասցես, ընդ շրջա_
նակաւ պսակին նր յերկոցունց կող_
մանց ։ * Եւ արասցես յերկոսին ան_ 5
կիւնս նր ․ և եղիցին լծակք օղալամ_
բացն բառնալ զնա նոքօք ։* Եւ արաս 6
ցես զլծակսն յանփուտ փայտից ․ և
պատեսցես զնոսա ոսկւով ։* Եւ դի_ 7
ցես զնոսա յանդիման վարագուրին,
որ իցէ առաջի տապանակին վկայու
թեանց ․ ընդդէմ վկայութեանն՝ որ
իցէ առ վկայութեքն՝ որովք երեւե_
ցայց քեզ անդ ։* Եւ արկցէ 'ի վերայ 8
նր Ահարոն խունկ համդերձեալ՝ ա_
ղացեալ մանր․ ընդ առաւօտս առա
ւօտս յորժամ զճրագն հանդերձիցէ․
ծխեսցէ խունկ 'ի վերայ նորա ։ * Եւ 9
յորժամ լուցանիցէ Ահարոն զճրագն
երեկորին , ծխեսցէ 'ի վերայ նորա
խունկս յաձախութեան հանապազորդս

10 առաջի Տն յազգս իւրեանց ։* Եւ ոչ
հանիցէք 'ի վերայ նր խունկ օտար ․
և պտուղս․ և զոհս՝ և նուէրս մի նուէ
11 րիցէք 'ի վերայ նորա ։* Եւ քաւեսցէ
Ահարոն 'ի վերայ եղջերացն նորա ,
մի անգամ 'ի տարւոջ՝ յարենէ առ 'ի
վասն մեղացն սրբութեան՝ և քաւութեան։
մի անգամ 'ի տարւոջ սրբեսցէ զնա․
զի սրբութի սրբութեանց Տն է ։
12 * Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ և
ասէ՝ եթէ ‖ առնիցես զհամար որդւոցն ‖Թուոց
Իսրայելի 'ի հանդիսի իւրեանց․ և տա_ 1. 2.
ցեն իւրաքանչիւր փրկանս ընդ ան_
ձին իւրոյ Տն ըստ հանդիսին իւր_
եանց․ մի լինիցի 'ի նոսա մահ 'ի հան շէք՛
13 դիսի անդ իւրեանց ։ * Եւ այս ինչ է
զոր տայցեն՝ որք անցանիցեն 'ի հան_
դիսի անդ՝ զկէս երկդրամենին ․ որ
իցէ ըստ սրբութեան երկդրամենին ․
‖ Քսան դանգ է երկդրամեանն․ և կէս ‖Ղեւտ.
երկդրամենին եղիցի հաս Տեառն ։ 27. 25.
14 * Ամենայն որ անցանիցէ 'ի հանդիսի Թուոց.
անդ՝ 'ի քսան ամենից և 'ի վեր տացեն 3. 47.
15 հաս Տն ։* Մեծատունն մի յաւելցէ․ Եզեկ.
16 և տնանկն մի պակասեցուսցէ ։ * Ի 45. 12.
կիսոյ երկդրամենին 'ի տալ անդ զհաս
Տն որդւոցն Իսրայելի ․ առնել քաւու
թի վասն անձանց ձերոց ։ և առցես
զարծաթ հասին յորդւոցն Իսրայելի ․
և տացես զնա 'ի գործ խորանին վկայ
ութեան․ և եղիցի որդւոցն Իսրայելի
յիշատակ առաջի Տն քաւել վս ան_
17 ձանց նց ։* Խօսեցաւ Տր՝ ընդ Մովսէ_
18 սի՝ և ասէ ։ * Արա աւազան պղնձի ․
և զխարիսխ նորա պղնձի ․ առ 'ի լուա
նալոյ 'ի նմա ․ և դիցես զնա ընդ խո_
րանն վկայութեան՝ և ընդ սեղանն ․ և
19 արկցես 'ի նա ջուր ։ * Եւ լուասցեն
Ահարոն և որդիք նր 'ի նմանէ զձեռս
20 և զոտս իւրեանց ։* Յորժամ մտանի_
ցեն 'ի խորանն վկայութեան՝ լուասցեն
ջրով՝ և մի մեռանիցեն ․ կամ յորժամ
մերձենայցեն 'ի սեղանն պաշտել՝ և
հանել զողջակէզսն Տն , լուասցեն
21 զձեռս և զոտս իւրեանց ։ * Զի մի
մեռանիցին՝ և եղիցի նց օրէն՝ յաւի_
տենական․ նմա և ազգաց նր յետ նր ։
22 * Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի ։
23 * Եւ ասէ ․ և դու առ քեզ խունկս ա_
նուշունս ․ ծաղիկ ընտիր զմռնենեաց
հինգ հարիւր սիկղ՝ և կինամոմոն զա_
նոյշ զկէս այնորիկ երկերիւր և յի_
սուն ․ և զխունկ եղեգն զանոյշն երկե
24 րիւր և յիսուն ։ * Եւ հիրիկ հինգ հա_
րիւր սիկղ ըստ սրբութեան ․ և իւղ 'ի
25 ձիթենեաց հիմենաւ միով ։ * Եւ ա_
րասցես զայն եղ յօծութեան սրբութեան ․
իւղ եփեալ ըստ արուեստի իւղագոր
ծաց

ճաց՝ իւղ յօծումն սրբութեանն լինիցի։
*Եւ օծցես զինամանսն վկայու- 26
թեանն. և զսեղանակ վկայութեանն։
*Եւ զսեղանն և զամենայն զկահ նո- 27
և զաշտանակն և զոտն կահ նորա. և
զսեղան խնկոցն։ *Եւ զսեղան ողջա- 28
կիզացն և զամենայն զկահ նո-
ցա, և զլատակ նորա։ *Եւ սրբեսցես զնոսա. և եղիցի սրբու- 29
թիւն սրբութեանց. ամենայն որ մերձենայցէ զնոսա սրբեսցի։ *Եւ զահարոն և զորդիս նո- 30
օծցես. և սրբեսցես զնոսա զի քահանայութիւն։ *Եւ ընդ որդիսն իսրայէլ 31
լիցի խօսեացիս՝ և ասասցես՝ իւղ յօծումն օծութեան սրբոյ եղիցի ձեզ յազգս ձեր։
*Ի մարմին մարդոյ ոչ օծանիս. և ըստ 32
այդմ հանդերձանի ոչ առնիցէք ձեզ այդպիսի՝ զի սո՛ւրբ է. և՝ սրբութիւն եղիցի ձեզ։ *Որոք առնիցէք այդպիսի. 33
և որոք տացէ՝ ի դմանէ այլազգւոյ, սատակեսցի՝ ի ժողովրդենէ իւրմէ։
*Եւ ասէ Տէր ցմովսէս. առ դու քեզ 34
խունկս անուշահոտս. ստակտին. և ե-
ղինգն. և գբդեղանն զանոյշ. և զկին դրուկ զերևելի՝ զի հասարակ առ հա
սարակ լինիցին։ *Եւ արասցես զայն 35
խունկ եփեալ. գործ իւղագործաց հանդերձանի գործ մաքուր՝ ի սրբութիւն։ *Եւ աղասցես՝ ի նոցանէ մանր- 36
և դիցես՝ ի նմանէ յանդիման վկայութեանցն՝ ի խորանին վկայութեան՝ ուստի երևեցայց քեզ անտի. զի՝ ի սրբութի՛ն սրբութեանցն եղիցի ձեզ խունկն այն.
զոր առնիցէք։ *Ըստ այնմ հանդեր- 37
ձանի մի առնիցէք՝ ձեզ խունկս. սրբութի՛ն Տեառն եղիցի ձեզ։ *Ո՛վ որ՝ որ 38
առնիցէ ըստ այնմ օրինակի առնուլ հոտ՝ ի նմանէ, կորիցէ՝ ի ժողովրդենէ իւրմէ։

Գլ. Լ.

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և ասէ. 1
*Ի՛ հաւատիկ յանուանէ կո- 2
չեալ իմ զբեսելէլ զորդի ուրեայ յազգէ յուդայ։ *Եւ լցուցի 3
զնա Ի՛ ճեղէն հոգւով իմաստութեամբ. և հանձարով՝ և գիտութեամբ ամենայն գործոյ։ *Խելամուտ լինել՝ և ձար- 4
տարապետել. գործել զոսկին՝ և զարծաթ՝ և զպղինձ։ *Եւ զկապուտակն՝ 5
և զծիրանին՝ և զկարմիր մանեալ. և զականապատն՝ ի լրութի՛ն գործոյն. և զխնամութի՛ն փայտից։ գործել ըստ ամենայնի գործոյ։ *Եւ ես ահա եմու 6
զնա՝ և զելիսաբ աբիսամայ յազգէ դանայ. և՝ ի սիրտ ամենայն իմաստնոյ եմու զիմաստուն. և արասցեն զնամ, զոր ս՛ անգամ պատուիրեցի քեզ։

7 * Օխորանն վկայութե՛ն. և պատգա-
մանակ կատարանայն. և զբաւութե՛ն
որ՝ ի վերայ նո՛ր. և զամենայն զսպաս
8 խորանին. և զսեղանն և զսպասս։ * Եւ զսե-
ղանն և զնամ զկահ նորա. և զաշտա-
նակն սուրբ և զամենայն զկահ նո՛ր
9 և զսեղան խնկոցն։ * Եւ զսեղան ող-
ջակիզացն և զամենայն զկահ նո՛ր. և
10 զաշտանակն և զկարիսխ նորա։ * Եւ
զպատմուճանսն պաշտամանին. և զկան
դերձս սրբութե՛ն ահարոնի քահա-
նային. և զպատմուճանս որդւոց նո՛ր
11 ի՛ քահանայանալ լինել։ * Եւ զնո՛ւն
օծութե՛ն, և զնամն զոր միանգամ պա-
12 տուիրեցի քեզ՝ արասցես։ * Խօսեցաւ
13 Տէր ընդ մովսէս՝ և ասէ։ * Եւ դու
խօսեաց ընդ որդիսն իսրայէլի՝ և ասասցես։ ‖ զգո՛յշ կացէք պահելոյ զշա- ‖ Ել. 20.8.
բաթս իմ. զի նշանակ է ընդ իս և ընդ Ղեւի.
ձեզ յազգս ձեր. զի ծանիջիք թէ ես 20.12.
14 եմ Տէր՝ որ սրբեմ զձեզ։ * Եւ պա-
հեսջիք զշաբաթս. զի սրբութի՛ւն է
այն Տեառն, և ձեզ. և որ պղծեսցէ զնա՝
մահու մեռցի. ամենայն որ գործիցէ՝ ի նմա
գործ, սատակեսցի անձն այն՝ ի միջոյ
15 ժողովրդեան իւրոյ։ * Օվեց օր գոր-
ծեսցես գործ. և յաւուրն եօթն-
երորդի շաբաթ հանգստեան սրբու-
թիւն Տեառն. ամենայն որ գործեսցէ զգործ
յաւուր շաբաթուս՝ մահու մեռցի։
16 * Եւ պահեսցեն որդիքն իսրայէլի
զշաբաթս առնել զնոսա՝ յազգս ձեր
17 ուխտ յաւիտենական։ * Ընդ իս և ընդ
որդիսն իսրայէլի նշանակ իմ է յաւի-
տենական. ‖ զի զվեց օր արար Տէր զեր ‖ Ծննդ.
կին և զերկիր. և յաւուրն եօթներորդ- 2. 2.
18 դի դադարեաց՝ և հանգեաւ։ * Եւ
եւ մովսէսի՝ իբրև դադարեաց լինքն՝ ի
խօսել իւրոց՝ ի լերինն սինայ. ‖ զեր- ‖ 2.Օր.
կուս տախտակսն վկայութե՛ան տախտակս 9.10.
քարեղէնս գրեալս մատամբն Աստ։

Գլ. ԼԱ.

1 Եւ տեսեալ ժողովրդեանն՝ եթէ
յամեաց մովսէս ի՛ջանել՝ ի լեռնէն
անտի. կուտեցաւ ժողովուրդն՝ ի վե՛ր
ահարոնի՝ և ասէն ցնա. ‖ արի և արա՛ ‖ Գործ.
մեզ աստուածս՝ որք առաջնորդես- 7.40.
ցեն մեզ. զի այրն այն մովսէս՝ որ հանի
զմեզ յեգիպտոսէ, ոչ գիտեմք զի՛ եղեւ
2 նմա։ * Եւ ասէ ցնոսա ահարոն. կո-
ղոպտեցէք զդինսն ոսկիս յականջաց
կանանց ձերոց. և ուստերաց՝ և դստե-
3 րաց ձերոց՝ և բերէք առ ես։ * Եւ կո-
ղոպտեաց համ ժողովուրդն զդինսն
ոսկիս յականջաց իւրեանց. և բերին ‖ Սաղմ.
4 առ ահարօն։ * ‖ Եւ ընկալաւ՝ ի ձե- 105.19.
ռաց

ւացն նց՟ : և ձուլեաց զայն քանդակա-
գործով . և արար որթ ձուլածոյ . և
ասեն . այս են աստուածք քո Իսրայէլ .
որք հանին զքեզ յերկրէն եգիպտա-
ցւոց : * Եւ իբրև ետես Ահարոն՝ շի- 5
նեաց սեղան առաջի նորա . և քա-
րոզ կարդաց Ահարոն՝ և ասէ . տօն
տեառն առ վաղիւ :

* Եւ կանխեաց ՚ի վաղիւն անդր եհան 6
ողջակէզս . և մատոյց զոհս փրկութե .
‖ 1. Կոր. ‖ և նստաւ ժողովուրդն յուտել և ըմ-
10.7. պել՝ և յարեան ՚ի խաղալ : * Եւ խօսե- 7
‖ 2. Օրէ. ցաւ Տր՟ ընդ Մովսէսի՝ և ասէ . ‖ գնա էջ
9.12. դու աստի վաղվաղակի : զի անօրինե-
ցաւ ժողովուրդն քո՝ զոր հաներ յերկ-
րէն եգիպտացւոց : * Եւ նոյն վաղվա- 8
ղակի զճանապարհաւն զոր պատուէ-
րեցեր նց՟ . արարին իւրեանց զորթ
ձուլածոյ՝ և երկիրպագին նմա . և զո-
‖ 3 Թագ. հեցին նմա՝ և ասեն՝ ‖ այս են աստ-
12.28. ուածք քո Իսրայէլ՝ որք հանին զքեզ
յերկրէն եգիպտացւոց : * Եւ ասէ 9
Տր՟ ցՄովսէս՝ տեսի զժողովուրդն զայն .
‖ [illegible] ‖ և ահա ժողովուրդ խստապարանոց
33.3. է : * Եւ ‖ արդ թոյլ տուր ինձ՝ և բար- 10
2. Օրէ. կացեալ սրտմտութբ՟ իմով ՚ի նոսա ,
9.13. սատակեցից զնս՟ . և արարից զքեզ
‖ Սաղ. յազգ մեծ : * Եւ աղաչեաց Մովսէս 11
105.23. առաջի Տն՟ Այ՟ իւրոյ՝ և ասէ : ‖ ըն-
‖ Թուոց դէր Տր՟ բարկանաս սրտմտութբ՟ քով
14.12. ժողովրդեան քում . զոր հաներ յերկ-
րէն եգիպտացւոց . զօրութբ՟ մեծաւ՝
ժա

12 և բարձր բազկաւ : * Գուցէ խօսիցին
եգիպտացիքն՝ և ասասցեն : առ չա-
րութե՟ եհան զնոսա , կոտորել զնոսա
՚ի լերինս . և ջնջել զնոսա յերկրէ .
դադարեա ՚ի բարկութենէ սրտմտ-
ութե՟ քոյ . և ցածի՛ր ՚ի չարեաց ժո-
13 ղովրդեան քոյ : * Յիշեա դու զԱբրա-
համ , և զԻսահակ՝ և զՅակոբ՝ զծա-
ռայս քո . որոց երդուար յանձն քո .
խօսեցար ընդ նս՟ և ասես . առաւել
‖ բազմացուցից զզաւակ ձեր իբրև ‖ Ծննդ.
զաստեղս երկնից բազմութբ՟ : և զամ՟ 12.7. և
զերկիրն զայն՝ զոր ասացեր տալ զա- 15.5. և
ւակի նոցա՝ կալցին զնա յաւիտեան : 48. 16.
14 * Եւ ցածեաւ Տր՟ ՚ի չարեացն , զոր ա-
սաց առնել ժողովրդեանն իւրում :
15 * Եւ դարձաւ Մովսէս՝ էջ ՚ի լեռնէ ան-
տի : և երկու տախտակքն վկայութե՟
՚ի ձեռս նորա . տախտակք քարեղէնք .
գրեալք յերկոցունց կողմանց՝ աստի
16 և անտի գրեալք : * Եւ տախտակքն
գործք Այ՟ էին . և գիրն գրեալ Այ՟
17 դրոշմեալ ՚ի տախտակսն : * Եւ լուեալ
յեսուայ զձայն ժողովրդեանն աղա-
ղակելոյ . ասէ ցՄովսէս : ձայն պատե-
18 րազմի է ՚ի բանակի անդ : * Եւ ասէ .
ոչ է ձայն նահատակաց զօրութե՟ . և
ոչ բարբառ նահատակաց քաջութե՟ .
այլ ձայն յանդգնելոյ ՚ի գինւոյ լսեմ
19 ես : * Եւ իբրև մերձեցաւ ՚ի բանակ
անդր , և ետես զորթն և զպարաւորսն ,
բարկացեալ սրտմտութբ՟ Մովսէս , ըն-
կեց ՚ի ձեռաց իւրոց զտախտակսն եր
կոսին . և խորտակեաց զնս՟ առ ստո-
20 րոտով լերինն : * Եւ առեալ զորթն՝
զոր արարին՝ այրեաց հրով : և խար-
տեաց զնա մանր . և ցանեաց ՚ի վր՟
ջրոյն . և արբոյց որդւոցն Իսրայէլի :
21 * Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն . զի՞նչ ա-
րար քեզ ժողովուրդդ . զի ածեր ՚ի
վերայ դոցա զանհնարին մեղդ :
22 * Եւ ասէ Ահարոն ցՄովսէս . մի բար-
կանար սրտմտութբ՟ տէր իմ . զի դու
ինքնին գիտես զյանդգնութի՟ ժողո
23 վրդեանդ : * Զի ասացին թէ արա
մեզ աստուածս՝ որք առաջնորդես-
ցեն մեզ . զի այրն այն Մովսէս՝ որ եհան
զմեզ յեգիպտոսէ , ոչ գիտեմք , զի՛
24 եղև նմա : * Եւ ասեմ ցնոսա , եթէ
իցէ ուրուք ոսկի , կողոպտեցէք և բե
րէք . և ետուն ցիս . և ընկեցի զայն
25 ՚ի հուր . և ել որթդ այդ : * Եւ ետես
Մովսէս՝ եթէ յանցեաւ ժողովուրդն .
քանզի յանցոյց զնոսա Ահարոն յոտն
26 հարութի՟ թշնամեաց իւրեանց : * Եւ
եկաց Մովսէս առ դրան բանակին , և
ասէ . որք Տն՟ իցէ՝ առ իս մատիցէ :
հասանէին առ նա ամենայն որդիքն
L Ղևեայ

ղեւեայ ։ * Եւ ասէ ցնս. այսպէս ասէ 27
Տր ԱԾ իսրայելի. դիք իւրաքանչիւր
զսուր իւր յազդեր իւրում. անցէք և
այսրէն դարձարուք դրանէ 'ի դուռն
բանակիդ. և կոտորեցէք իւրաքանչիւր
զեղբայր, և իւրաքանչիւր զընկեր իւր՝
և իւրաքանչիւր զմերձաւոր իւր ։
* Եւ արարին որդիքն ղեւեայ. որպէս 28
ասաց մովսէս. և անկան 'ի ժողովրդե_
նէ անտի յաւուր յայնմիկ, քսան և
երեք հազար այր ։ * Եւ ասէ ցնոսա 29
մովսէս. լցէք զձեռս ձեր այսօր Տն
իւրաքանչիւր յորդի իւր. և իւրաքանչ_
իւր յեղբայր իւր. տալ 'ի վերայ ձեր
այսօր օրհնութիւն ։ * Եւ եղև 'ի վաղիւ 30
անդր. և ասէ մովսէս ցժողովուրդն ։
դուք մեղայք զմեղս զայդ զմեծ ։
բայց ես արդ ելից առ ԱԾ. զի ցածու_
ցից վս մեղացդ ձերոց ։ * Դարձաւ 31
մովսէս անդրէն առ Տր՝ և ասէ. աղա_
չեմ զքեզ Տր ։ մեղաւ ժողովուրդն
այն՝ մեղս անհնարինս. և արարին իւր
եանց աստուածս ոսկեղէնս. արդ
եթէ թողուս նոցա զմեղս իւրեանց
թող ։ * Ապա թէ ոչ՝ ջնջեա զիս 'ի 32
դպրութենէ քումմէ՝ յոր գրեցեր ։
* Եւ ասէ Տր ցմովսէս. եթէ ոք մեղաւ 33
առաջի իմ, ջնջեցից զնա 'ի դպրութէ
իմմէ ։ * Բայց արդ երթ՝ էջ և առաջ 34
նորդեա ժողովրդեանն այնմիկ 'ի տե
ղին՝ զոր ասացի քեզ. և ահա հրեշտակ
իմ երթիցէ առաջի երեսաց քոց. բայց
յաւուր յորում այց արարից, ածից
'ի վերայ նոցա զմեղս իւրեանց ։ * Եւ 35
էհար Տր զժողովուրդն վասն առնե_
լոյ զորթն՝ զոր արար ահարոն ։

ԳԼ: ԼԳ:

Եւ ասէ Տր ցմովսէս՝ երթ՝ ել աս_ 1
տի. դու և ժողովուրդն քո՝ զոր
հաներ յերկրէն եգիպտացւոց, յեր_
կիրն զոր երդուայ աբրահամու՝ իսա
Ծննդ. հակայ՝ և յակոբայ. ասեմ, ‖ զաւակի
12.7. ձերում տաց զնա ։ ‖ * Եւ առաքեցից 2
‖ Ել. առաջի երեսաց քոց զհրեշտակ իմ. և
23.20. մերժեսցէ ‖ զքանանացին. և զամոր_
‖2. Օրէ հացին. և զքետացին. և զփերեզա_
7.21. ցին. և զգերգեսացին. և զխեւացին. և
Յեսու. զյեբուսացին ։ * Եւ տարայց զքեզ 3
24.11. յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն և զմեղր.
‖ Ել. բայց ես ոչ ելից ընդ քեզ. ‖ վասն խս_
32. 9. տապարանոց լինելոյ ժողովրդեանդ.
2. Օրէ. զի մի սատակիցեմ զքեզ 'ի ճանա_
9.13. պարհի ։ * Եւ լուեալ ժողովրդեանն 4
զբանն զայն չար, սուգ առին սգաւո_
րօք՝ և ոչ էառ այր զզարդ զանձամբ ։
* Եւ ասէ Տր ցմովսէս. ասա դու ցոր_ 5
դիսն իսրայելի. դուք ժողովուրդ խս_
տապարանոցք էք. զգոյշ լերուք՝ գու
ցէ և այլևս հարուած ածիցեմ 'ի վր
ձեր. և սատակիցեմ զձեզ ։ արդ մեր_
կացարուք զպատմուճանս փառաց
ձերոց. և զզարդ քո 'ի քէն. և ցուցից
6 քեզ՝ զինչ առնիցեմ քեզ ։ * Եւ մեր_
կացան որդիքն իսրայելի զզարդ իւր_
եանց. և զպատմուճանս իւրեանց 'ի
7 քորեբ լեռնէ ։ * Եւ առեալ մովսէսի
զխորան իւր էհար արտաքոյ բանա_
կին. մեկուսի 'ի բանակէ անտի. և
կոչեցաւ այն խորան վկայութեան ։ և
լինէր ամ ոք որ խնդրէր ինչ 'ի Տէ,
ելանէր 'ի խորանն վկայութեան արտա
8 քոյ բանակին ։ * Եւ յորժամ երթայր
մովսէս 'ի խորանն, կայր ամենայն ժո_
ղովուրդն դէտ ակնկալեալ իւրաքանչ
իւր ուրուք առ դուրս խորանին ։ և
հայէին ընդ մովսէս մինչ երթայր՝ և
9 մտանէր 'ի խորանն ։ * Եւ յորժամ
մտանէր մովսէս 'ի խորանն, իջանէր
սիւն ամպոյն՝ և կայր առ դուրս խո_
10 րանին՝ և խօսէր ընդ մովսէսի ։ * Եւ
տեսանէր ամ ժողովուրդն զսիւն ամ
պոյն. որ կայր առ դուրս խորանին. և
կային ամ ժողովուրդն յոտն. և երկիր
պագանէին իւրաքանչիւր առ դուրս
11 խորանի իւրոյ ։ * Եւ խօսէր Տր ընդ
մովսէսի դէմ յանդիման. որպէս ոք զի
խօսիցի ընդ բարեկամի իւրում ։ և
դառնայր 'ի բանակ անդր. բայց պաշ
տօնեայն նր յեսու որդի նաւեայ ոչ
12 ելանէր 'ի խորանէ անտի ։ * Եւ ասէ
մովսէս ցՏր. ահա դու ասես ցիս, հան զժո_
ղովուրդդ զայդ. և դու ոչ ցուցեր
ինձ. զոր առաքիցես ընդ իս. և դու ցիս
ասացեր, եթէ ճանաչեմ զքեզ քան
զամենեսին. և ունիս շնորհս յինէն ։
13 * Արդ՝ եթէ գտի շնորհս առաջի քո,
ցոյց ինձ զանձն քո յայտնապէս. զի
գիտացից՝ եթէ իբ գտեալ իցէ իմ
շնորհս առաջի քո. և զի ծանեայց՝ ե_
թէ ժողովուրդս քո այս՝ ազգ մեծ
14 լինիցի ։ * Եւ ասէ. ես ինքնին երթայց
առաջի քո. և զետեղեցից զքեզ ։
15 * Եւ ասէ ցնա՝ եթէ ոչ դու ինքնին
երթիցես ընդ մեզ. մի հաներ զիս
16 աստի ։ * Եւ զիարդ յայտնի լինիցի,
եթէ արդարև գտի շնորհս առաջի
քո. և ես՝ և ժողովուրդս քո ։ այլ յեր
թալն քո ընդ մեզ փառաւորիցուք՝ և
ես՝ և ժողովուրդս քո, քան զամենայն
17 ազգս որք իցեն 'ի վերայ երկրի ։ * Եւ
ասէ Տր ցմովսէս՝ և զայդ ես զքո բան՝
զոր ասացեր, արարից. քանզի գտեր
շնորհս առաջի իմ. և ճանաչեմ զքեզ
18 քան զամենեսին ։ * Եւ ասէ՝ ցոյց ինձ
19 զփառս քո ։ * Եւ ասէ՝ ես անցից առա

ջի քո փառաւք իմոջ. և կոչեցից յանուն
|| Հռոմ. Տ֊ն առաջի քո. || և ողորմեցայց, որում
9.15. ողորմեցայց. և գթացայց յոր գթա֊
ցայց։ * Եւ ասէ. ոչ կարես տեսանել 20
զերեսս իմ. զի ոչ տեսանէ մարդ զե֊
րեսս իմ. և ապրի։ * Եւ ասէ Տ֊ն. ահա 21
տեղի մի առաջի իմ. և կացցես ի վէ
մայ վիմին։ * Յորժամ անցանիցեն 22
փառքն իմ. և եդից զքեզ ի ծերպն
վիմին. և ծածկեցից զքեզ ձեռամբ
իմով մինչև անցից ես։ * Եւ բար֊ 23
ձից զձեռն իմ ի քէն. և ապա տես
ցես զետեղս իմ. քայց երեսք իմ
քեզ մի երևեսցին։

Գլ. Լ.

|| Բ. Օրէ 10.1. Եւ ասէ Տ֊ն ցմովսէս. || կոփեա դու 1
քեզ երկուս տախտակս քարե֊
ղէնս ըստ առաջնոց տախտակացն. և
ել առ իս ի լեառնն. և գրեցից ի վէ֊
տախտակացն զպատգամն՝ որք էին
յառաջին տախտակսն՝ զորս խորտա֊
կեցերն։ * Եր պատրաստ առ վա 2
ղիւ. և ելանիցես ընդ առաւօտս ի
լեառնն սինայ. և մնասցես ինձ անդ
ի վերայ գլխոյ լերինն։ * Եւ մի ոք 3
ելանիցէ ընդ քեզ. և մի ոք երևեսցի
ամենևին ի լերինն. և արջառ՝ և ոչ
խաղ մի արածեսցին մօտ ի լեառնն։
* Եւ կոփեաց երկուս տախտակս քա 4
րեղէնս. ըստ օրինակի առաջնոցն. և
կանխեալ մնասխ ընդ առաւօտն՝ ել

ի լեառն սինայ. որպէս հրամայեաց
նմա Տ֊ն. և էառ մնասէս ընդ իւր զեր
5 կուս տախտակսն քարեղէնս։ * Եւ
էջ Տ֊ն ամպով. և կայր յանդիման նր
6 անդ. և կոչեաց զանուն Տ֊ն։ * Եւ
էանց Տ֊ր առաջի նորա. և կարդաց
|| Տ֊ր Ր.ծ գթած՝ և ողորմած. երկայ֊ || Ասաղ.
նամիտ՝ բազումողորմ. և ճշմարիտ։ 102. 8.
7 *|| Որ պահէ զարդարութիւն և առնէ || Ղևտաց
զողորմութիւն ի հազար ազգս. բառ֊ 14.18.
նայ զանօրէնութիւնս և զանիրաւութիս 2.Օրէն
և զմեղս. || և ոչ անպարտ առնէ զպար 5.10.
տաւորս. || ածէ զանօրէնութիս հարց Երեմ.
յորդիս. և յորդւոց յորդիս՝ մինչև ե֊ 32.18.
8 րիս և՛ իջորս ազգս։ * Եւ երագեաց || Ասաղ.
9 մնասէս՝ խոնարհ երկիր եսաղ։ * Եւ 142.2.
ասէ՝ եթէ գտի շնորհս առաջի քո Տ֊ր, || 2.Օրէն
երթ իցէ ընդ մեզ Տ֊ր (զի ժողովուրդս 5.9.
խստասրտութեան է.) և բարձցես զմե Երեմ.
զանօրէնութիս և զմեղս մեր. և եղ֊ 32.18.
10 ցուք մեզ քո։ * Եւ ասէ Տ֊ր ցմնասէս.
ահա ես || դնեմ ընդ քեզ ուխտ առա || 2.Օրէն
ջի ամենայն ժողովրդեան քոյ. և ա֊ 5.2.
րարից սքանչելիս՝ որք ոչ եղեն յամ Երեմ.
երկրի. և յամ ազգս. և տեսցէ ամ 32.40.
ժողովուրդդ յորս ես դու ի միջի դո
ցա. զի զարմանալիք իցեն՝ զորս ես
11 արարից ձեզ։ * Օգ֊յշ լեր դու ամի՝
զոր միանգամ ես պատուիրեմ քեզ
այսօր. ահաւասիկ ես մերժեմ յերե
սաց ձերոց զամօրհացին. և զքանա֊
նացին. և զքեսացին. և զփերեզացին.
և զլեւացին. և զդերգեսացին. և զյե
12 բուսացին։ * Օգ֊յշ լեր անձինքդ՝
գուցէ դնիցես ուխտ ընդ բնակիչս
երկրին, յոր դու մտանիցես ի նոսա.
գուցէ լինիցի ձեզ գայթագղութի֊
13 * Օքագինս նոցա կործանեսջիք. և
զարձանս նց փշրեսջիք. և զանտառս
նց կտորեսջիք. և զդրօշեալս դից նց
14 հրով այրեսջիք։ * Եւ մի պագանիցէք
երկիր աստուածոյ օտարի. զի Տ֊ր Ր.ծ
անուն նախանձելի է. Ր.ծ նախան֊
15 ձոտ է։ * || Գուցէ դնիցեն ուխտ ընդ || Ել էր.
բնակիչս երկրին. և պոռնկիցին զկնի 23.32.
դից նոցա. և զոհիցեն աստուածոց նց. 2.Օրէն
և կոչիցեն զքեզ՝ և ուտիցես ի զոհից 7. 2.
16 նց։ * || Եւ առնուցուս ի դստերաց || 3 Ղևտաց
նոցա ուստերաց քոց. և՛ի դստերաց 11.2.
քոց՝ տայցես ուստերաց նց, և պոռն֊
կիցին դստերք քո զկնի նց. և պոռն֊
կեսցուսանիցեն զուստերս քս զկնի
17 դիցն իւրեանց։ * Եւ աստուածս ձու
18 լածոյս մի առնիցես քեզ։ * Օտն
բաղարջակերաց պահեսցես. զեօթն
օր բաղարջ կերիցես. որպ պատուի֊
րեցի քեզ, ի ժամանակի իւրում յամ
սեանն կանխոց. զի յամսեանն կան֊

‖ Վեր. խոյ ելեր յեգիպտոսէ ։ *‖ Ամենայն 19
13. 2. որ բանայ զարգանդ՝ ինձ լիցի. և ամ
12: և 22 արուք անասնոյ քոյ ։ * Անդրանիկն 20
29. արջառոյ և անդրանիկն ոչխարի . և
անդրանիկն իշոյ փրկեսցես գառամբ.
ապա եթէ ոչ փրկեսցես զնա, զգինս
նորա տացես ։ զամենայն անդրանիկս
որդւոց քոց փրկեսցես , և ձեռնու_
նայն առաջի իմ մի երևեսցին ։
* Վեց օր գործեսցես . և յաւուրն 21
եօթներորդի հանգիցես ։ 'ի սերմանս
‖ Վեր. և 'ի հունձս հանգիցես ։ * ‖ Եւ տօն 22
23. 15. եօթներորդաց արասցես ինձ 'ի սկզ_
բան հնձոց ցորենոյ ։ և զտօն արմը
տեաց ամփոփելոյ յընդ միջիլ տարւոյն ։
‖ Վեր. * Երիս ‖ ժամանակս 'ի տարւոջ ե_ 23
23. 17. րևեսցի ամ արու մանուկ քո առաջի
2. Օրէ. Տն Այ իսրայէլի * Բանզի մերժե_ 24
16. 16. ցից զազգսն յերեսաց քոց . և ընդար
ձակեցից զսահմանս քո . և ոչոք իցէ
որ ակն դնիցէ երկրին քում . յորժամ
ելանիցես երևիլ առաջի Տն Այ ե_
րիս ժամանակս 'ի տարւոջ ։ * Մի 25
‖ Վեր. ‖ զենուցուս 'ի վրայ խմորելոյ զարեան
23. 18. զոհից իմոց ։ և մի ելանիցէ յայգ զե_
և 19. նումն տօնի զատկի ։ * Զառաջինս 26
արմտիս երկրի քոյ տարցիս 'ի տուն
‖ Վեր. Տն Այ քոյ . ‖ Մի եփեսցես զգառն 'ի
23. 19. կաթն մօր իւրոյ ։ * Եւ ասէ Տր ցմով_ 27
սէս ։ գրեա դու քեզ զպատգամսդ
զայդոսիկ . զի այդու բանիւ դնիցի
ուխտ ընդ քեզ՝ և ընդ իս ։ * Եւ էր 28
‖ Վեր. մովսէս առաջի Տն ‖ զքառասուն տիւ
24. 18. և զքառասուն գիշեր ։ հաց՝ ոչ եկեր .
2. Օրէ. և ջուր ոչ էարբ . և գրեաց 'ի վերայ
9. 9. և տախտակացն ‖ զբանս ուխտի՝ զտասն
18. պատգամսն ։ * Մինչ դեռ իջանէր 29
‖ 2. Օրէ. մովսէս 'ի լեռնէ սինեայ , և երկոքեան
4. 13. տախտակքն ուխտի 'ի ձեռս մովսէսի
էին ։ և յիջանել իւրում 'ի լեռնէ ան_
տի , ոչ գիտէր մովսէս եթէ փառաւո_
րեալ իցէ տեսիլ գունոյ երեսաց նր
'ի խօսիլ նորա ընդ նմա ։ * Եւ ետես 30
ահարօն և ամ որդիքն իսրայէլի զմով_
սէս . և էր փառաւորեալ տեսիլ գու_
նոյ երեսաց նորա . և երկեան մերձե_
նալ 'ի նա ։ * Եւ կոչեաց զնոսա մովսէս . 31
և դարձան առ նա ահարօն՝ և ամ իշ_
խանք ժողովրդեանն ։ և խօսեցաւ մով_
սէս ընդ նոսա ։ * Եւ ապա մերձեցան 32
առ նա ամ որդիքն իսրայէլի . և պատ_
մեաց նց զամենայն՝ զոր խօսեցաւ ը
նմա Տր 'ի լերինն սինեայ ։ * Եւ իբրև 33
դադարեաց 'ի խօսելոյ անտի ընդ նս .
‖ 2. Կոր. ‖ էարկ պատրուակ զերեսօք իւրովք ։
3. 13. * Իբրև մտանէր մովսէս առաջի Տն 34
խօսիլ ընդ նմա , մերկանայր զպա_
տրուակն՝ մինչև այսրէն ելանելոյ ։ և

իբրև ելանէր՝ խօսէր ընդ ամենայն
որդիսն իսրայէլի՝ զոր միանգամ պա_
35 տուիրեաց նմա Տր ։ * Եւ տեսին որ_
դիքն իսրայէլի զերեսս մովսէսի զի փա
ռաւորեալ էր տեսիլ գունոյ երեսաց
նր . և արկանէր մովսէս պատրուակ 'ի
վերայ երեսաց իւրոց, մինչև անդրէն
մտանելոյ և խօսելոյ ընդ նմա ։

Գլ: ԼԵ։

1 Եւ ժողովեաց մովսէս զամենայն
ժողովուրդ որդւոցն իսրայէլի
և ասէ ցնս . այս բանք են՝ զոր ասաց
2 Տր առնել զնոսա ։ * Վեց օր գոր_
ծեսցես զգործ . յաւուրն եօթներորդի
հանգիցես . շաբաթ սուրբ է հանգիստ
Տն . ամ որ գործեսցէ 'ի նմա, սատա_
3 կեսցի ։ * Մի լուցցի հուր յամենայն
բնակութե ձերում յաւուր շաբաթուց .
4 զի ես եմ Տր ։ * Եւ խօսեցաւ մովսէս ը
ամ ժողովրդեանն որդւոցն իսրայէլի .
այս պատգամ է՝ զոր պատուիրեաց
5 Տր՝ և ասէ ։ * Առէք 'ի ձէնջ հաս Տն .
‖ ամենայն ոք զինչ յօժարեսցի 'ի ‖ Վեր.
սրտի իւրում՝ բերցեն պտուղ Տն ։ ոս 25. 2.
6 կի . և արծաթ . և պղինձ ։ * Եւ ծի_
րանի և կարմիր կրկին մանեալ . և
բեհեզ նիւթեալ . և մազ այծեաց ։
7 * Եւ մորթ խոյոց կարմիր ներկեալ .
և մորթս կապուտակեալս . և փայտս
8 անփուտս ։ * Եւ իւղ լուսոյ . և խունկս
իւղոյ օծման . և խունկս հանդերձա_
9 նաց ։ * Եւ ակունս սարդիոնս . և ա_
կունս 'ի գիր վակասին . և զպճղնաւորն
10 * Եւ ամ որ իմաստուն իցէ սրտիւ 'ի
ձեզ՝ եկեալ գործեսցէ զամ ինչ՝ զոր
11 պատուիրեաց Տէր ։ * Զխորանն և
զնուհարտանս իւր . և զվիճակս նորա .
և զգահաւորս նր . և զտախտակս նորա .
և զնիգս նր . և զսիւնակս նր . և զխա_
12 րիսխս նր ։ * Եւ զտապանակն վկայ_
ութե . և զլծակս նր . և զքաւութիւն .
և զվարագոյրն . և զառագաստ սրա_ ‖ Վե
հին . և զսիւնակս նորա . և զակունսն 31. և
զմրուխտ . և զխունկսն՝ և զիւղն օծ_
13 ման ։ * Եւ զսեղանն՝ և զամ զկահ նր .
և զհովանոցս սեղանոյն՝ և զլծակս նր .
և զամ զկահ նր . և զհացն երեսաց ։
14 * Եւ զաշտանակն լուսոյ . և զամենայն
զկահ նր . և զճրագարանս նր . և զիւղն
15 լուսոյ ։ * Եւ զսեղանն խնկոց՝ և զլծակս
նր . զիւղն օծութե՝ և զխունկսն հան_
դերձանաց . և զվարագոյր դրան խո_
16 րանին ։ * Եւ զսեղանն ողջակիզաց .
և զվանդակս նր զպղնձիս . և զլծակս
նորա . և զամ զկահ նր . և զաւազանն՝
17 և զխարիսխսն նր ։ * Եւ զառագաստ
սրահին . և զսիւնակս նորա . և զխա_
րիս_

տայնանկութեանէ. և զնկարուս կապուտակին՝ և ծիրանեային՝ և կարմրոյին ներկելով՝ և բեհեզով. անկանել գործել զամենայն գործ ձարտարութեանէ նկարակերտաց։

Գ։ Լ.Օ։

1 Եւ արար բեսելիէլ և եղիաբ և ‖ Ալէքս. 26.1. ամենայն իմաստուն միտք՝ որում տուաւ ի Տէր իմաստութիւն, և գիտութիւն, խելամուտ լինել. գործել զամ գործ տարագուս պրկութեանն. զոր 2 ամի որպէս և հրամայեաց Տէր։ * Եւ ‖ Ա.Պետ. 21.29. կոչեաց մովսէս զբեսելիէլ և զեղիաբ. և զամենեսեան՝ որք ունէին իմաստութիւն ի սրտի. որոց ետ Աստուած հանճար՝ ի սիրտս նոցա. և զամենեսին որք կամեակար միտք կամէին մերձենալ՝ ի 3 գործն, և առնել։ * Եւ առին ի մովսիսէ զամ նոսկերան՝ զոր բերին որդիքն իսրայիլի ամենայն ի գործ տարագուս պրկութեանն առնել զայն. և ինքեանք ևս ընդունէին զնոսկերան՝ ի նոսկիրաբերացն ընդ առաւօտս առ 4 աւօտս։ * Եւ գային ամ իմաստունքն՝ որք գործէին զգործ սրբութեանն, իւրաքանչիւր ըստ տարագուս իւրում. 5 զոր ինքեանք գործէին։ * Ասեցեալն ընդ մովսէս և ասէն. կարի յաձախ բերել ժողովուրդք քան զպահանջեալն տարագուս պիտոյից գործոյն. զոր հրա 6 մայեաց Աստուած առնել։ * Եւ հրամայեաց մովսէս քարոզ կարդալ ի բանակին և ասել. այր կամ կին մի և գործեսցեն ի պատուղ սրբութեան. և ապա արգելաւ ժողովուրդն ի բերելոյ։ * Եւ 7 զգործեալն իւրեանց բերէին յամ կազմած գործոյն գործել զայն՝ և 8 դադարեցին։ * Եւ գործեր ամենայն իմաստուն սրտիւ ընդ գործաւորսն զգործ խորանին. տասն փեղկեան՝ ի բեհեզոյ մանելոյ՝ և ի կապուտակի՝ և ի ծիրանւոյ՝ և ի կարմրոյ կրկնելոյ, քերուբ գործ անկուածոյ գործեին։ 9 * Երկայնութեան միոյ փեղկին՝ իքսան և յոթն կանգնոյ. և լայնութեան իւրոյ միոյ փեղկի. չափ նոյն 10 եր ամենեցունց փեղկիցն։ * Եւ կցեալ զհինգ փեղկսն ընդ միմս հինգ փեղկիւ՝ և զհինգ ևս փեղկս կցեալ ընդ 11 այլոց հնգից։ * Եւ արար ձարմանդս կապուտակեայս առ եզերսն միոյ փեղ 12 կինն։* Եւ կողմանէ առ ի խառնուածս նոյնպէս արար և առ եզերսն արտաքնոյ փեղկին երկրորդի խառնուածոյն 13 * Քիսուն ձարմանդ արար միոյ փեղկի. և յիսուն ձարմանդ արար ի կողմանէ փեղկին. ըստ երկրորդի խառնուածոյ։

18 բիսխան նորա։ * Եւ զսրահակ դրան սրահին. և զցից խորանին. և զցից սրահին. և զասպարանս նոցա։ * Եւ 19 զպատմուճանսն որով պաշտիցեն ի սրբութենն. և զպատմուճանս սբ ա հարոնի քահանայի. և զպատմուճանս քահանայութեանէ որդւոցն ահարոնի։ 20 * Եւ ել ամ ժողովուրդ որդւոցն իէլի 21 առ ի մովսէս։ * Եւ բերին իւրաքանչ իւր ոմն և յօժարեցին սիրտք իւրեանց. և որոց զնարդ կամ եղև անձանց իւր եանց բերին նուէրս Տեառն յամ գործս խորանին վկայութեանէ. և յամ նիւթս նր. և յամ պատմուճանս սրբութենէն։ 22 * Եւ բերին արք ի կանանց ամ որ՝ ոմն և ամիաք իւր վարեցինականս և գինս. և մատանիս. և ծամակալս. և կշտա պանակս ոսկեղէնս՝ և զամ անօթս. և ամ արք՝ որք ևէին բերին նուէր ոսկ 23 ւոյ Տեառն։ * Եւ ամ այր առ որում գտա նիւր կապուտակ՝ և ծիրանի՝ և կար միր մանեալ՝ և բեհեզ՝ և մազ այծեայ՝ և մորթս խոյոց կարմիր ներկեալ. և 24 մորթս կապուտակեալս։ * Ամենեքին ամ, որ նուիրեցեր զնուէրս Տեառն. և ամ՝ առ որում գտանիւր փայտ անխուա՝ յամ գործ կահին բերելին։ * Եւ ամ կին 25 իմաստուն մտոք նիւթեր ձեռօք իւր ոլք. և բերեր մանեալ զկապուտակն՝ և զծիրանին՝ և զկարմիրն ներկեալ և զբեհեզն։ * Եւ ամ կանայք՝ որք յօ 26 ժարեին ի միտս իւրեանց՝ մանել ին մազ այծեացն։ * Եւ իշ 27 խանքն բերելին ակունս զմուխաս։ և ակունս ի ննիւթ վակասին՝ և տախ տակին։ * Եւ զհանդերձանս խնկոյն. 28 և զիւղն լուսոյ. և զիւղն օծութենէ. և զխունկ անուշահոտ։ * Եւ ամն այր և կին՝ որոց յօժարեցին 29 միտք իւրեանց, մտանել գործել զամ գործն՝ զոր պատուիրեաց Տէր գործել ևի ձեռն մովսէսի բերին որդիքն իս րայիլի զնուէրս Տեառն։ * Եւ ասէ մովսէս 30 ‖ Ալէքս. 31.2. ցորդիսն իէլի. ‖ տեսէք զի կոչեաց Աստ ծ յանուանէ զբեսելիէլ զուրեան՝ զորդի ուրեայ յազգէ յուդայ։ * Եւ ելից 31 զնա Աստուծոյ հոգւով իմաստութենէ. և հանճարով և գիտութեամբ, յամի։ * Եւ առ ամի գործոյ հարտարապետել 32 հարտարապետութեամբ գործել զոսկին՝ և զարծաթն՝ և զպղինձ։ * Եւ քան 33 դակել զակունան. և գործել զփայտան. և առնել զամենայն գործ իմաստութենէ, և խելամտել. զի ետ ի սիրտ նր զիմաստութիւն։ * Եւ եղիաբայ որդւոյ 34 աբիսամայ յազգէ դանայ։ * Զոր 35 ելից միտք իմաստութենէ. խելամտել, գործել զամ գործ սրբութենէն. զոս

նահաճոյն , առ ի խառնելոյ իւրա-
քանչիւրոյ Ճարմանդացն ընդ միմ-
եանս ։ և արար օղս ոսկիս յիսուն ։ և
խառնեաց զվիեղկան ընդ միմեանս օ-
ղիւքն . և եղև խորան մի ։ * և արար 14
վիեղկս մազեղենս ծածկիչս խորանին.
մետասան վիեղկս արար զնոսա։ * և եր- 15
կայնութի միոյ վիեղկի երեսուն կանգ-
նոյ . և լայնութի միոյ վիեղկի ՚ի չորից
կանգնոց ։ չափ նոյն էր մի տասանե-
ցունց վիեղկացն ։ * և կցեաց զհինգ 16
վիեղկան ՚ի միասին . և զվեց վիեղկան ՚ի
միասին ։ * և արար յիսուն Ճարմանդս 17
առ եզերբ վիեղկին որ ՚ի մէջ խառնուա-
ծոյն ։ արար յիսուն և Ճարմանդս
առ եզերբ վիեղկին երկրորդի խառ- 18
նուածոյն ։ * և արար օղս պղնձիս 18
յիսուն . և կցեաց զխորանն զի լինիցի
մի ։ * և արար զվիժակս խորանին 19
՚ի մորթոյ խոյոց կարմիր ներկեալոց . և
զարտախուրակն ՚ի կապուտակ ՚ի
վերոյ կողմանէ ։ * և արար զերկուս 20
սիւնս խորանին յիսնիւսս փայտից
կանգնաւորս ։ * և տասն կանգնոյ զեր 21
կայնութի միոյ սեան . և ՚ի կանգնոյ
և ՚ի կիսոյ զթանձրութի և զլայնութի
միոյ սեան ։ * և երկուս սիւնիչս առ 22
մի մի սիւն խառնեալ ընդ միմեանս .
նոյնպէս արար ամ սեանց խորանին
* և արար զսիւնս խորանին . քսան 23
սիւնք ՚ի հարաւոյ կողմանէ՝ և քառա
սուն խարիսխք արծաթիք սեանցն
քսանեցունց ։ * և երկուս խարիսխս 24
առ մի սիւն յերկոցունց կողմանց . և
երկուս խարիսխս առ միւս ևս սիւն
յերկոցունց կողմանց ։ * և յերկրորդ 25
կողման խորանին ընդ հիւսիսի արար
քսան սիւն ։ * և քառասուն խա- 26
րիսխս արծաթիս . երկուս խարիսխս
առ մի սիւն . և երկուս խարիսխս առ
միւս ևս սիւն ։ * և ՚ի թիկանց խո- 27
րանին ընդ ծովակողմն արար զվեց
սիւնս ։ * և երկուս սիւնս արար յան- 28
կիւնս խորանին յետուստ կողմանէ ։
* և էին հաստարակ ՚ի ներքուստ . և 29
ըստ նմին օրինակի հաստարակ էին ՚ի
գլխոյ կողմանէ ՚ի մի խառնուած .
նոյնպէս արար և երկոցունց սեանցն՝
որք յանկիւնան ։ * և էին ութ սիւն. 30
և խարիսխք նոցա արծաթիք՝ վեցտա
սան խարիսխք . երկու խարիսխք առ
մի սիւն . և երկու խարիսխք առ մի
սիւն ։ * և արար պարզունակս յան- 31
փուտ փայտից հինգ առ մի սիւն ՚ի մի
ջկէ կողմանէ խորանին ։ * և հինգ 32
ևս պարզունակ առ միւս սիւն խորանին
33 ՚ի թիկանց ընդ ծովակողմն ։ * և
արար զմիջին պարզունակն թափան-
ցանց ՚ի մէջ սեանցն ՚ի կողմանէ ՚ի
34 կողմն ։ * և զերկուս սիւնս պատեաց
ոսկւով . և զերկուս օղամանեակսն նո-
արար ոսկիս . յոր մտանիցեն պարզու-
նակքն . և պատեաց զպարզունակսն
35 ոսկւով ։ * և արար վարագոյր ՚ի
կապուտակէ՝ և ՚ի ծիրանւոյ՝ և ՚ի կար
մրոյ մանելոյ՝ և ՚ի բեհեզոյ նրբաթելոյ.
գործ անկուճածոյ գործեաց զնա քե-
36 րովբ ։ * և եդ զայն ՚ի վերայ չորից
սեանցն յանփուտ փայտից յոսկիապա
տայ . և խոյակք նոցա ոսկիք . և չորք
37 խարիսխք նոցա արծաթիք ։ * և արար
զվարագոյր դրան խորանին վկայու-
թե ՚ի կապուտակէ՝ և ՚ի ծիրանւոյ ,
և ՚ի կարմրոյ մանելոյ՝ և ՚ի բեհեզոյ
նրբաթելոյ գործ անկուճածոյ քերովբ ։
38 * և զսիւնս նոցա հինգ , և զոլս նոցուն՝
և պատեաց զվոյակս նոցա ոսկւով . և
խարիսխք նոցա պղնձիք հինգ ։

ԳԼ. Լ.

1 Եւ արար բեսելիէլ զտապանակն
յանփուտ փայտից . չերկուց
կանգնոց և ՚ի կիսոյ զերկայնութի նո-
և ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ զլայնութի
նո . և ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ զբարձ-
րութի նո . և պատեաց զնա ոսկւով
2 սրբով ՚ի ներքոյ և արտաքոյ ։ * և
արար նմա ծնօտս ոսկիս շուրջանակի
3 * և ձուլեաց նմա չորս օղամանեակս
ոսկիս ՚ի չորեցունց կողմանց նո . զը-
կուս օղամանեակս ՚ի միոջէ կողմա-
նէ . և երկուս օղամանեակս ՚ի միւսմէ
4 կողմանէ՝ և ագոյց լծակացն ։ * և
արար լծակս յանփուտ փայտից , և
5 պատեաց զնոսա ոսկւոյն ։ * և ագու-
ցին զլծակսն յօղամանեակսն ՚ի կող-
մանց տապանակին, բառնալ զնա նո-
6 քօք ։ * և արարին զքաւութիւնն ՚ի
վերուստ տապանակին յոսկւոյ սրբոյ.
չերկուց կանգնոց և ՚ի կիսոյ զերկայ
նութի նո . և ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ
7 զլայնութի նորա ։ * և արար երկուս
քերովբէս ոսկիս՝ Ճախարակեայս գոր-
ծեաց զնոսա չերկուց կողմանց քաւու-
8 թեն ։ * մի երօք մի ՚ի վի միոյ գլխոյ
քաւութեն . և քերօք մի ՚ի վի երկրոր
դի գլխոյ քաւութեանն անդստին ՚ի
քաւութենէ անտի արար զերկոսին
քերօբան . չերկոցունց ծայրից նորա ։
9 * և էր քրօբէիցն տարածեալ զթևս
իւրեանց ՚ի վերուստ . և հովանի ու-
նէին թևօք իւրեանց ՚ի վերայ քաւու
թեն . երեսք քրօբէիցն հանդէպ մի-
10 մեանց ՚ի վերայ քաւութեն ։ * և
արար

մի ըստ երկոքումբք սահեցամբքն։ անդա
տին՝ինամին վեցեցունց սահեցանցն ար
22 ձակելոց՝ինամանէ։ *Կնատակք նոյ և
սահեցունք Իսրեանց անդատիկք՝ինամին՝
բովանդակ Ճախարակեայք՝ի միոջէ
23 ոսկւոյ սրբոյ։ *Եւ արար զհրագարանս
նոր եօթն։ և զունելիս՝ և զլարդարիչս
24 նոր յոսկւոյ սրբոյ։ *Ի տալանդէ միոյ
ոսկւոյ սրբոյ արար զնա՝ և զամ զկահ
25 նոր։ *Զա արար զսահեցանն ոսկիապատ
յանփուտ փայտից՝ի հինգ կանգնոց
զերկայնութիւն նորա։ և՝ի հինգ կանգնոց
զլայնութիւն նոր չորեքկուսի։ և յերից
26 կանգնոց զբարձրութիւն նորա։ և զեղ
ջիւրս նոր անդատին՝ինամանէ։ *Եւ
պատեաց զնա ոսկւով սրբով։ և զյարկ
նորա և զկողմանս նոր շուրջանակի։ և
27 զեղջիւրս նոր։ *Եւ արար նմա ծնօտս
ոսկիս շուրջանակի։ և երկուս օղամա
նեակս ոսկիս ընդ ծնօտիւքն նորա
առ՝ի կողին։ ընդ երկոքումբք կող
մամբք նորա՝ի յագոյցս լծակացն առ
28 ՚ի բառնալոյ զնա նովքօք։ *Եւ արար
զլծակսն յանփուտ փայտից՝ և պա
29 տեաց զնոսա ոսկւով։ *Զա արար զիւղն
օծութեանն զսուրբ։ և զհանդերձանս
խնկոցն գործ մաքուր իւղագործաց։

ԳԼ. Լ.

1 Եւ արար զսեղանն պղնձապատ՝(ի
բուրուճառացն պղնձեայ՝ որք
էին՚ի ձեռս արանցն ապստամբեայ
հանդերձ ժողովրդեամբն կորխայ)
յանփուտ փայտից։՚ի հինգ կանգնոց
զերկայնութիւն նր։ և՚ի հինգ կանգնոց
լայնութիւն նորա չորեքկուսի։ և յերից
2 կանգնոց բարձրութիւն նր։ *Եւ արար և
զեղ ջիւրսն՚ի վերայ չորեցունց ան
կեանց իւրոց։անդատին՚ինամանէ էին
եղ ջիւրքն նր։ և պատեաց զնոսա պղնձ
3 ձով։ *Զա արար զամ կահս սեղանոյն։
զխարիսխն և զբլշկին։ և զտաշտսն։և
զմնահանս։ և զբուրուճառս։ զամ կահ
4 նորա արար պղնձի։ *Զա արար զգա
հաւորակն սեղանոյն։ գործ վանդա
կագործ պղնձի՚ի բուրուճառացն։՚ի
5 ներքուստ մինչև ցմէջս։ *Եւ եդ նմա
չորս օղամանեակս պղնձիս՚իչորեցունց
կողմանց գահաւորակի սեղանոյն ա
6 գոյցս նպատացն։ *Եւ արար զլծակսն
յանփուտ փայտից։ և պատեաց զնս
7 պղնձով։ *Եւ ագոյցն զլծակսն յօ
ղամանեակսն՚ի կողմանս սեղանոյն։
բառնալ զսեղանն նովքօք։ բովանդակ
տախտակամած գործեայ զնա՚ի
8 ներսն ունայն։ *‖ Եւ արար զաւա ‖ Կր. եր.
զանն պղնձի։ և զխարիսխն նորա պղնձի 30.18.
և հայելեայց կանանց ուխտաւորաց։
որք

արար զսեղանն զառաջաւոր (յոսկւոյ
սրբոյ։ և ձուլեաց նմա չորս օղամա
նեակս ոսկիս։երկուս՚ի միոջէ կողմա
նէ։ և երկուս յերկրորդէ կողմանէ։ և
ագոյցս, բառնալ զնո ագուցիքն։ և
զագոյցս տապանակին, և զսեղանոյն
արար (յանփուտ փայտից։(և պատեաց
զնո ոսկւով։ յերկուց կանգնոց զեր
կայնութիւն նր։ և՚ի կանգնոյ և՚ի կիսոյ
զբարձրութիւն նր։)*Եւ պատեաց զնա 11
ոսկւով սրբով։ և արար նմա ծնօտս
ոսկիս շուրջանակի։ *Եւ արար նմին 12
պսակ ուղիղն շուրջանակի։ և արար
ծնօտս ոսկիս պսակին նր շուրջանա
կի։*Եւ արար նմա չորս օղամանեակս 13
ոսկիս։ և եդ զօղամանեակսն՚ի չորս
կողմանս։որք էին չորեցունց ոտից նր։
*Ընդդէմ պսակին։ և եղեն օղամա 14
նեակքն ագոյցք լծակացն առ՚ի բառ
նալոյ զսեղանն։ *Եւ արար երկուս 15
լծակս յանփուտ փայտից։ և պատեաց
զնոսա ոսկւով առ՚ի բառնալոյ զսե
ղանն։*Եւ արար զկահ սեղանոյն։ և 16
զխնկատեցս նր։ և զարիւնակալս նր։
և զձաշակս նորա։ և զնուիրանոցսն՝
որով նուիրիցեն՝յոսկւոյ սրբոյ։*Եւ 17
արար զաշտանակն լուսոյ ձոյլ (ոսկի
զբունն։ և զատեղունսն յերկոցունց
կողմանց նորա։ և՚ի սահեցանցն շա
ռաւիղք ընտրեալք առ միմեանս։ ե
րեք՚ի միոջէն։ և երեք՚ի միւսմէն հա
ւասարք միմեանց։ և զլուսակալս նոյ՝
որք էին՚ի ծայրս ընկուզազարդս ան
գամսին ընտրեալք։և զազամնակակալսն
՚ինոսա։ և զն էղեն Ճրագարանքն՚ի
վերայ նոյ։ և զազամնակակալսն զեօթն
երորդ որ՚ի գլուխս լուսակալին։ որ՚ի
վերայ բուն իսկ գլխոյն՚ի վերուստ
ձոյլ համակ ոսկի, և զեօթն Ճրագա
րանս նր՚ի վերայ նր ոսկիս։ և զյար
դարիչս նորա ոսկիս։) յոսկւոյ սրբոյ
Ճախարակեայ գործեաց զաշտանակն։
զբունն և զատեղունսն նորա։ և զսկա
հաձեանսն։ և զգնտակսն՝ և զշուշանս նր
անդատին՝ինամանէ։ *Ի կոյ սահեցն 18
արձակեալ՚ի կողմանց նր։երեք սահե
ղունք՚ի միոջէ կողմանէ աշտանակին։
և երեք սահեղունք յերկրորդ կողմանէ
աշտանակին։*Երեք սկահաձեւք ըն 19
կուզազարդք յօրինեալք՚ի միում սահե
ղանն՝և գնտակ և շուշան։ և երեք սկա
հաձեւք ընկուզազարդք յօրինեալք՚ի
միում՚ևս սահեղանն՝ և գնտակ և շու
շան, այսպէս վեցեցունց սահեղանցն ար
ձակելոց յաշտանակէ անտի։*Եւ՚ի 20
բուն աշտանակին չորք սկահաձեւք
ընկուզազարդք յօրինեալք։ և գընդ
տակք նորին և շուշանք։*Եւ գնտակ 21

որք պահեցին զպահս առ դրան խորա_
նին վկայութե՛ (յաւուր յորում էհար
զխորանն)։ *Եւ արար զսրահն՝ որ 9
հայէր ընդ հարաւ․ և զառագաստ
սրահին ՚ի բեհեզոյ մանելոյ հարիւր
առ հարիւր։ *Եւ սիւնք նոցա քսան․և 10
խարիսխք նց̃ պղնձիք․ զարդք սեանցն
և խոյակք նոցա արծաթիք։ *Եւ ընդ 11
կողմն հիւսիսոյ հարիւր առ հարիւր․
և սիւնք նոցա քսան․ և խարիսխք նց̃
պղնձիք քսան ․ և զարդք սեանցն և
դրուագք նոցա արծաթիք։ *Եւ ընդ 12
ծովակողմն սրահք ՚ի յիսուն կանգնոյ․
և սիւնք նց̃ տասն․ և խարիսխք նոցա
տասն՝ և զարդք սեանցն և դրուագք
նց̃ արծաթիք։ *Եւ ընդ կողմն արևե 13
լից ՚ի յիսուն կանգնոյ զառագաստն։
*Ի հնգետասան կանգնոյ ՚ի թիկանց․ 14
և սիւնք նոցա երեք՝ և խարիսխք նց̃
երեք։ *Եւ յերկրորդ թիկունսն առ 15
դրամբ սրահին, սրահք ՚ի հնգետա_
սան կանգնոյ․ և սիւնք նոցա երեք․ և
խարիսխք նոցա երեք ։ *Ամ̃ սրահք 16
խորանին շուրջանակի ՚ի բեհեզոյ մա_
նելոյ ։ *Եւ խարիսխք նոցա պղնձիք․ 17
և դրուագք սեանցն, և խոյօղք նոցա
արծաթիք․ և խոյակք նոցա արծա_
թապատք․և սիւնքն արծաթապատք։
* Ամ̃ սիւնք սրահակին և սրահակք 18
դրան սրահին, գործ նկարակերպ ՚ի
կապուտակէ՝ և ՚ի ծիրանւոյ՝ և ՚ի կար
միրոյ մանելոյ․ և ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ․
՚ի քսան կանգնոյ երկայնութի̃ ․ և ՚ի
հնգետասան կանգնոյ բարձրութի̃ և
լայնութի̃ հաւասարակ․ըստ առագա_
տից սրահին։ *Եւ սիւնք նց̃ չորք․ և 19
խարիսխք նց̃ պղնձիք չորք՝ և խոյօղք
նոցա արծաթիք․ և խոյակք նոցա ար
ծաթապատք։ *Եւ ամ̃ ցիցք սրահին 20
և խորանին շուրջանակի պղնձիք։
*Եւ այս էր պայման խորանին վկայ 21
ութե՛ ոպ̃ հրաման ետ մովսէսի կազմել
զպաշտօն ղևտացւոյն ՚ի ձեռն իթա
մարայ որդւոյ ահարօնի քահանայի ։
* Եւ բեսելիէլ ուրեան որդի ուրայ 22
յազգէ յուդայ․ և արար՝ ոպ̃ և հրա_
ման ետ Տր̃ մովսէսի։*Եւ ապա եղիաբ 23
աքիսամայ յազգէ դանայ․ որ ճարտա
րապետէր զոստայնանկութի̃ ․ և զաս
ղանագործութի̃ ․ և նկարակերտու_
թի̃ ՚ի կապուտակէ՝ և ՚ի ծիրանւոյ․ և
՚ի կարմրոյ մանելոյ՝ և ՚ի բեհեզոյ ։
*Ամենայնի ոսկւոյն՝ որ գործեցաւ ՚ի 24
գործն․ ըստ ամ̃ի գործոյ սրբութեցն
եղև կշիռ ոսկւոյ նուէրացն քսանևինն
տաղանդ և եօթն հարիւր և երեսուն
սիկղ․ ըստ սրբութե սկեղն ։ *Եւ 25
արծաթոյ նուէրք յանցելոց արանց
ժողովրդեանն ՚ի համարսն․(հարիւր
տաղանդ և հազար և եօթն հարիւր
և եօթանասուն և հինգ սիկղ ըստ
սրբութե սկեղն․դրամ մի առ գլուխ
կէս սկեղ․ ըստ սրբութե սկեղն) ամ̃
որ անցանէր ՚ի համարսն անդ ՚ի քսան
ամենից և ՚ի վեր, վեց հարիւր հա_
զար և երեք հազարք և հինգ հարիւր
26 և յիսուն։*Եւ եղև հարիւր տաղանդ
արծաթոյ ՚ի ձոյլ հարիւր խոյակաց
խորանին․ և ՚ի խոյակս վարագուրին
27 հարիւր տաղանդ։*Ի հարիւր խոյակ․
28 տաղանդ մի առ խոյակ։*Եւ զհազար
և զեօթն հարիւր և զեօթանասուն
և զհինգ սիկղն, գործեաց ՚ի խոյօղ_
սեանցն և պատեաց ոսկւով զխոյակս
29 նոցա․ և զարդարեաց զնոսա ։ *Եւ
պղինձ նուէրացն եօթանասուն տա_
ղանդ ․ և երկու հազար և չորեքհա_
30 րիւր սիկղ․ *Եւ արարին անտի զխա
րիսխս դրան խորանին վկայութե ․ և
զսեղանն պղնձի․ և զցանցաւորակ սե_
ղանոյն պղնձի ․ և զամենայն զսպաս
սեղանոյն՝ և զխարիսխս սրահին շուր
31 ջանակի։*Եւ զխարիսխս դրան սրա_
հին․ և զամենայն զցիցս խորանին․ և
զամ̃ զցիցս սրահին շուրջանակի․ (և
զապարումն ՚ի կապուտակէ և ՚ի ծի_
րանւոյ, և ՚ի կարմրոյ մանելոյ ։)

Գլ: ԼԹ․

1 Եւ արար պատմուճանս պաշտա || Ելք 28.6.
մանն․ պաշտել նոքօք ՚ի սրբու_
թեն․ և արար պատմուճանս սրբու_
թեց՝ որք էին ահարօնի քահանայի․
2 ոպ̃ հրամայեաց Տր̃ մովսէսի։ *Եւ ա_
րարին զվտաւակն յոսկւոյ՝ և ՚ի կա_
պուտակէ և ՚ի ծիրանւոյ՝ և ՚ի կարմրոյ
մանելոյ՝ և ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ ։
3 *Եւ հատանէին զթիթղունս ոսկւոյս
թելս թելս անկանել ընդ կապուտա
կին՝ և ընդ ծիրանւոյ՝ և ընդ կարմրոյ
մանելոյ՝ և ընդ բեհեզոյ նիւթելոյ․
գործ անկուածոյ վակասի գործեցին
4 զնա ։ * Ուսանեալ յերկոցունց կող_
մանց ընդ միմեանս հիւսկէն ․ գործ
5 անկուածոյ ՚ի միմեանս ՚ի նոյն ։ *Եւ
՚ի նմանէ գործեցին ըստ իւրում գոր
ծուածոյ, յոսկւոյ՝ և ՚ի կապուտակէ՝
և ՚ի ծիրանւոյ՝ և ՚ի կարմրոյ մանելոյ՝
և ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ․ ոպ̃ և հրա_
6 մայեաց Տր̃ մովսէսի։ *Եւ գործեաց
զերկոսին ակունսն զմրուխտ՝ ժա_
պաւինեալս և ընդելուզեալս ոսկւով․
քանդակեալս և մածուցեալս քանդակ
7 կնքոյ յանուանց որդւոցն իլ̃ի ։ *Եւ
հաստատեաց զն̃ ՚ի վ̃ր ուսոյ վակա_
սին, ականս յիշատակի որդւոցն իլ̃ի՝
ոպ̃

ոյ և հրամայեաց Տէր մնասի ։ * Եւ 8
արար զտախտակն գործ անկուճածոյ
նկարակերպ ըստ գործոյ վակասին, յոս
կոյ՝ և՝ ի կապուտակէ՝ և՝ ի ծիրանեայ՝
և՝ ի կարմրոյ մանելոյ՝ և՝ ի բեհեզոյ
նուրբ ելոյ ։ * Չորեքկուսի. և կրկին 9
գործեաց զտախտակն ։ Թզաւ յերկայ
նութիւն՝ և թզաւ՝ ի լայնութիւն ։ * Եւ 10
անկանեցը ընդդէմն անկուճած ականա
կապ չորեքկարգեան ականցիւ կարգն
առաջին՝ սարդիոն՝ և տոպազիոն՝ և
զմրուխտ կարգ մի։ * Եւ կարգն երկ 11
րորդ՝ կարկեհան՝ և շափիւղայ՝ և յաս
պիս ։ * Եւ կարգն երրորդ՝ սուտակ՝ 12
և դաձաղմ, և ակատ ։ * Եւ կարգն 13
չորրորդ՝ ոսկեայն և եղունգն՝ և բիւ
րեղ պատեալ և ընդելուզեալ ոսկւով։
*Եւ ականքն ըստ անուանց որդւոցն 14
Իլի եին. երկոտասանք յանուանց նոյ
գրեալք և քանդակեալք ըստ իւրա
քանչիւր անուանց աղգացն երկոտա
սանեցունց ։ * Եւ արարին ընդ տախ 15
տական վերջս փողփողեալս ։ գործ
հիւսակին յոսկւոյ սրբոյ ։ * Եւ արարին 16
երկուս վահանակս ոսկիս ։ և երկուս
օղս ոսկիս։ և եդին զերկուս օղսն ո
սկիս յերկոսին առաջս տախտակին ։
* Եւ եդին զվերջսն փողփողեալս՝ ի 17
վերս երկուց օղոցն յերկոսին կողմանս
տախտակին. և յերկոսին խառնուածոյն
ղերկուս վերջսն փողփողեալս. և եդին
՝ի վերայ երկուց վահանակացն. և զնս
եդին՝ ի վերայ ուսոց վակասին ։
* Եւ եմ յանդիման յերեսաց կողմանէ. 18
և արարին երկուս օղս ոսկիս՝ և եդին
՝ի վերայ երկոցունց թևոց՝ ի ծայրս
տախտակին՝ ի գլուխ թիկանց վակա
սին՝ ի ներքոյ կողմանէ. և արարին եր
կուս օղս ոսկիս. և եդին՝ ի վե՛ր երկո
ցունց ուսոց վակասին՝ ի ներքոյ կող
մանէ յերեսաց նո՛ր՝ ըստ վերնոյ խառ
նուածոյ անկուճածոյ վակասին ։ * Եւ 19
պատեցին զտախտակն յօդից նո՛ր մինչև
ց օղս վակասին խառնեալ ըստ միմեանս
՝ի կապուտակէ. հիւսեալս ըստ միմեանս
յանկուճած վակասին. զի մի՛ զերծանի
ցի տախտակն՝ ի վակասէ անտի՝ ոյ
հրամայեաց Տէր մնասի ։ * Եւ արարին 20
զվտաճանն՝ ի վե՛ր վակասին. գործ
անկուճածոյ համնակ կապուտակի։ * Եւ 21
օձիք վտաճակացն անգէն՝ ի նորին՝ ի
միջի անկուճածոյ հիւսակին՝ գրասպանաւ
օձիքն շուրջանակի անքակ ։ * Եւ արա 22
րին առ ստորոտով վտաճակացն իբրև
ծադկեալս նռնաձեւս՝ ի կապուտակէ՝
և՝ ի ծիրանեայ՝ և՝ ի կարմրոյ մանելոյ՝
և՝ ի բեհեզոյ նուրբ ելոյ։ * Եւ արարին 23
զանդակս յոսկւոյ սրբոյ. և եդին զզան

գակսն՝ ի միջ նռնաձեւացն առ ստորո
տով վտաճակացն շուրջանակի ։ * Ի 24
միջ նռնաձեւացն զանգակս ոսկիս. և
նռնաձեւս զանգակս. և նռնաձեւ առ
ստորոտով վտաճակացն շուրջանակի
՝ի սպաս պաշտամանն՝ ոյ հրամայեաց
Տէր մնասի ։ * Եւ արարին պատմու 25
ձանս բեհեզեղէնս գործ անկուճածոյ
ահարոնի և որդւոց նո՛ր ։ * Եւ զպատա 26
բոշան՝ի բեհեզոյն և զնոյնն՝ի բեհեզոյ ։
* Եւ զանդրավարտիսն տաբատ՝ ի 27
նրբագործ բեհեզոյ ։ * Եւ զկամարս նո՛ր՝ ի 28
բեհեզոյ նուրբ ելոյ՝ և՝ ի կապուտակէ
և՝ ի ծիրանեայ՝ և՝ ի կարմրոյ մանելոյ
գործ նկարուածս ըստ օրինակ հրամայեաց
Տէր մնասի ։ * Եւ արարին զթիթեղն 29
ոսկի նուիրեր սրբութեան յոսկւոյ սրբոյ. և
գրեցին՝ ի նմա գիր դրոշմեալ քանդա
կի, սրբութիւն Տեառն ։ * Եւ եդին առ կա 30
պուտակեայ ժապաւինեաւն. զի կայ
ցէ՝ ի խորին՝ ի վերոյ կողմանէ. զոր
օրինակ հրամայեաց Տէր մնասի։ * Եւ 31
կատարեցաւ ամ գործ խորանին՝ յոր
կի վկայութեն ։ և արարին որդիքն Իլի
ըստ ամի ոյ հրամայեաց Տէր մնասի՝
նոյնպէ և արարին ։ և զաւելորդ զոսկի
նուիրացն արարին կահ պաշտելոյն նո
քօք առաջի Տեառն։ * Եւ բերին զպատմու 32
ձանան՝ ի խորանն առ մնասէ, և զյարին
և զամ զկահ նորա՝ և զառանցան և
զտախտակս նո՛ր. և զպարզունակս նո՛ր.
և զսիւնս նորա. և զնստարխոխ նորուն։
* Եւ զմաշկան. և զմորթս խոյոցն ներ 33
կեալս կարմրով. և զվիժական կապու
տակեայս ։ * Եւ զսրահակն որ ծած 34
կէր զտաղտնակ կտակարանացն. և
զվիժական ։ * Եւ զքաւութեն. և զսե 35
ղանն զառաջաւոր, և զամ զկահ նո՛ր. և
զհացն երեսաց։ * Եւ զաշտանակն սո՛ր. 36
և զձրագարանս նորա. և զձրագունսն
այրելոյ՝ և զամ զկահ նո՛ր. զիւղն լուսոյ։
* Եւ զսեղանն ոսկի. և զիւղն օծման. 37
և զխունկան հանդերձանաց ։ * Եւ 38
զսրահակս դրանն՝ և զնստրանն ։ * Եւ 39
զսեղանն պղնձի. և զվիժակս նորա. և
զամ զկահ նորա. և զաւազանն. և զնս
րիսս նորա ։ և զսպասս սրահին՝ և
զսիւնս նո՛ր ։ * Եւ զվարագոյր դրան 40
խորանին. և դրան սրահին. և զպատ
ճանգակս նորա. և զցիւս նո՛ր. և զամ
զկահ խորանին յարկի վկայութեն ։
* Եւ զպատմուձանան պաշտամանն 41
պաշտել՝ ի սրբուե. և զպատմուձանան
սրբութեն՝ որք լինեն ահարոնի քահա
նայի. և զպատմուձանս որդւոց նո՛ր՝ ի
քահանայութեն։ * Եւ առնէ զոր միան 42
գամ պատուիրեաց Տէր՝ մնասէ՝ նոյնպէ
արարին որդիքն իսրայէլի զամ՝ կապ

մաճն։ *Եւ ետես Մովսէս զամենագործն. 43
եւ ահա գործեալ ըստ օրինակին՝ որպէս
հրամայեաց Տ՚ն Մովսէսի՝ նոյնպէս եւ
արարին. եւ օրհնեաց զնոսա Մովսէս։

ԳԼ։ Խ։

Եւ խօսեցաւ Տ՚ն ընդ Մովսէսի՝ եւ 1
ասէ։ *Յամսեանն առաջնում 2
յամսամսի ամսոյն, կանգնեսցես զխո
րանն զհարկ վկայութեանն։ *Եւ դնիցես 3
անդ զտապանակն վկայութեան. եւ ծած
կեսցես զտապանակն վարագուրիւնն։
*Եւ տարցես ՚ի ներքս զսեղանն եւ յօ 4
րինեսցես զկացն ՚ի վերայ նորա. եւ
տարցես ՚ի ներքս զաշտանակն. եւ դի
ցես ՚ի վերայ նմին զճրագարանս նորա։
*Եւ դնիցես զսեղանն ոսկի արկանել 5
խունկս առաջի տապանակի վկայու
թեան. եւ ձգեսցես զպատրոյճակ վարա
գուրին ՚ի դրան խորանի վկայութեան։
*Եւ դնիցես զսեղան ողջակիզացն առ 6
դրան խորանին յարկի վկայութեանն։
(Եւ օծցես շուրջ զխորանն, եւ զամենայն
որ ՚ինամի՝ սրբեսցես շուրջանակի։)
*Եւ դնիցես զաւազանն ընդ խորանն 7
վկայութեան՝ եւ ընդ սեղանն. եւ արկցեն
անդ ջուր։ *Եւ օծցես զսրահն շուր 8
ջանակի. եւ ձգեսցես զսրահակ դրան
սրահին։ *Եւ առցես զիւղն օծութեան՝ 9
եւ օծցես զխորանն՝ եւ զամենայն ինչ
որ ՚ինամի. եւ սրբեսցես զնա. եւ զամ
ենայն կահ նորա. եւ եղիցին սրբութիւն։
*Եւ օծցես զսեղան ողջակիզացն՝ եւ 10
զամենայն կահ նոյն։ *Եւ սրբեսցես զսե 11
ղանն՝ եւ եղիցի սեղանն սուրբ սրբու
թեանց։ եւ օծցես զաւազանն, եւ զխա
րիսխն նորա՝ եւ սրբեսցես զնա։ *Եւ 12
մատուսցես զՀարոն եւ զորդիս նորա
՚ի դուռն խորանին վկայուն։ եւ լուա
ցես զնոսա ջրով։ *Եւ զգեցուսցես 13
Ահարոնի զպատմուճանն նր. եւ օծցես
զնա եւ սրբեսցես զնա՝ քահանայաց
ել ինձ։ (եւ մատուսցես զորդիս նր. եւ
զգեցուսցես նոցա պատմուճանս. եւ օծ
ցես զնոսա՝ զորօրինակ օծեր զհայրն
նց. եւ քահանայասցին ինձ.) եւ եղիցի
նց օծումն քահանայութեանն ՚ի յաւի
տեան ազգաց նոցա։ *Եւ արար 14
Մովսէս ըստ ամենայնի՝ զոր միանգամ պատ
ուիրեաց նմա Տ՚ն՝ նոյնպէս եւ արար։
*Եւ եղև յամսեանն առաջնում՝ ամի 15
երկրորդի ելանելոյ նց յերկրէն եգիպ
տացւոց՝ յամսամսին կանգնեցաւ խո
րանն։ *Եւ կանգնեաց Մովսէս զխո 16
րանն՝ եւ եդ զխարիսխս նորա. եւ կանգ
նեաց զկուռնս նորա. եւ եդ ՚ի վերայ
զկոյտսն նորին։ *Եւ պարզեաց զպատ 17
զոնեակս նորա. եւ տարածեաց զվեր

նափեղկան ՚իվերայ խորանին. եւ էարկ
զվնժակս խորանին ՚ի վերայ նր, ՚ի վե
րուստ։ եւ յօրինեաց զարտախուրակս
նորա. ոպ հրամայեաց Տ՚ն Մովսէսի։
*Եւ էառ զվկայութիւնն՝ եւ եդ ՚ի 18
տապանակի անդ. եւ եդ զնիգան ընդ
տապանակաւն. եւ եդ զքաւութիւն ՚ի
վերուստ։ *Եւ 19
տարաւ ՚ինքերքս զտապանակն ՚ի խո
րանն. եւ ձգեաց զպատրոյճակ վարա
գուրին. եւ ծածկեաց զտապանակն
վկայութեանց զոր օրինակ հրամայեաց
Տ՚ն Մովսէսի։ *Եւ եդ զսեղանն ՚ի խո 20
րանին վկայուն ՚ի հիւսիսոյ կողմանէ
խորանին, արտաքոյ վարագուրի խո
րանին։ *Եւ յօրինեաց ՚ի վերայ նր 21
զկացն երեսաց առաջի Տ՚ն, զորօրինակ
հրամայեաց Տ՚ն Մովսէսի։ *Եւ եդ զաշ 22
տանակն ՚ի խորանին վկայութեան յան
դիման սեղանոյն. ՚ի հարաւոյ կողմա
նէ խորանին։ *Եւ եդ զճրագարանն 23
՚ի վերայ նր առաջի Տ՚ն. զորօրինակ հրա
մայեաց Տ՚ն Մովսէսի։ *Եւ եդ զսե 24
ղանն ոսկի ՚ի խորանին վկայուն՝ յան
դիման վարագուրին։ *Եւ էարկ 25
խունկ ՚ի վերայ նր ՚ի խնկոց հանդերձա
նացն՝ ոպ հրամայեաց Տ՚ն Մովսէսի։
*Եւ ձգեաց զսրահակ դրան խորանին 26
*Եւ զսեղանն ողջակիզացն եդ առ 27
դրան խորանին՝ յարկի վկայութեանն.
եւ եհան ՚ի վերայ նր զողջակէզսն եւ զհնա
ոպ պատուիրեաց Տ՚ն Մովսէսի։ *Եւ 28
եդ զաւազանն ընդ խորան վկայու
թեանն՝ եւ ընդ սեղանն. եւ էարկ ՚ի նա
ջուր։ *Օ՚ի լուացանէն ՚ինքեանք Մովսէս 29
եւ Ահարոն, եւ որդիքն նորա զձեռս եւ
զոտս իւրեանց։ *Յորժամ մտանիցեն 30
՚ի խորանն վկայութեան. կամ յորժամ
մերձենայցեն ՚ի սեղանն պաշտել. եւ
լուանային ՚ինքեանք՝ որպէս եւ հրա
մայեաց Տ՚ն Մովսէսի։ *Եւ կանգնեաց 31
զսրահն շուրջ զխորանաւն եւ զսեղա
նովն. եւ ձգեաց սրահակ դրան սրա
հին։ եւ կատարեաց Մովսէս զամենայն
զգործն։ *Եւ ծածկեաց ամպ զխո ‖ Ծնոյց
րանն վկայութեան. եւ լի եղեւ փառաւք 9.15.
Տ՚ն խորանն։ *Եւ ոչ կարէր Մովսէս 3.Կոչ
մտանել ՚ի խորանն վկայութեան. զի 8.10.
ծածկեաց զնա ամպն. եւ լի՝ եղեւ փա
ռաւք Տ՚ն խորանն։ *Յորժամ վերանայր
ամպն ՚ի խորանէ անտի՝ չոչէին որ
դիքն իսրայէլի հանդերձ ամ աղխին
իւրեանց։ *Եւ եթէ ոչ վերանայր 35
ամպն՝ ոչ չոչէին, մինչև յօրն վերա
նալոյ։ *Օ՚ի ամպն Տ՚ն էր ՚ի վերայ 36
խորանին ՚ի տուէ. եւ հուր կայր ՚ի վե
րայ նորա ՚ի գիշերի. առաջի ամ ամենայն
իսրայէլի, յամի չուս իւրեանց։

ԳԻՒՐՔ

Այն կոչեաց Տէր զՄովսէս, եւ խօսեցաւ ընդ նմա. 1.1.

Եւ ել հուր 'ի Տեառնէ. եւ եկեր զողջակէզսն 9.24.

ԳԻՐՔ ՂԵՒՏԱԿԱՆՔ.

ՈՐ ԱՍԻ ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ ՎԱՅԻԿՐԱ.

Գլուխ Առաջիներորդ.

ԻԿՈՉ
ԵԱՑ ՏԷՐ 1
զՄովսէս. եւ խօսե
ցաւ ընդ նմա 'ի
խորանէ անտի
վկայութեան եւ ասէ.
Խօսեա՛ց դու ընդ
որդիսդ Իսրայէ
լի, եւ ասասցես ցդոսա։ * Այր ոք 'ի 2
ձէնջ թէ մատուցանիցէ պատարագ
Տ՟Ն 'ի խաշանց. յարջառոյ կամ յոչ
խարէ մատուցանիցէք զպատարագս
|| Ելից. 29. 10. ձեր։ *|| Եթէ ողջակէզ իցէ պատա- 3
րագն նր, յարջառոց արու անարատ
մատուսցէ։ առ դուրս խորանին վկայ
ութեան ածցէ զնա. ընդունելութիւն 'ի
նմանէ առ 'ի քաւելոյ առաջի Տ՟Ն։

4 * Եւ դիցէ զձեռն իւր 'ի վ՟ր գլխոյ
ընծայլին, յընդունելութիւն նմա. առ
5 'ի քաւելոյ վասն անձին իւրոյ։ * Եւ
սպանցեն զզուարակն առաջի Տ՟Ն. եւ
մատուսցեն քահանայքն որդիքն Ա-
հարոնի զարիւնն. եւ հեղցեն շուրջ
զսեղանովն՝ որ կայցէ առ դրան խո-
6 րանին վկայութեան։ * Եւ մորթեսցեն
զողջակէզն. եւ անդամ անդամ յօշես
7 ցեն զնա։* Եւ դիցեն որդիք Ահարո-
նի քահանայք հուր 'ի վերայ սեղա-
նոյն. եւ կուտեսցեն փայտ 'ի վ՟ր հրոյն.
եւ դիցեն որդիքն Ահարոնի քահա-
8 նայք։ * Զանդամանսն. եւ զգլուխն
եւ զճարպն 'ի վ՟ր փայտին. որ կայցէ 'ի
9 վերայ հրոյ սեղանոյն։ * Եւ զփորո-
տին եւ զոտս լուասցեն ջրով։ եւ դիցեն
քահանայքն զամ՟ 'ի վերայ սեղանոյն.
զի ողջակէզ զոհի է 'ի հոտ անուշից
10 Տ՟Ն։* Ապա թէ յոչխարաց իցէ պա-

տարագն Ա֊Ի, ՚ի գառանց և յուղոց յողջակէզ, արու անարատ մատուցա
նիցէ զնա։ * Եւ դիցէ զձեռս իւր ՚ի 11
վերայ գլխոյ նորա. և սպանցեն զնա ՚ի կող
մանց սեղանոյն ընդ հիւսիսի, առաջի
Տեառն. և հեղցեն զարիւնն որդիքն ահա
րոնի քահանայք շուրջ զսեղանովն։
* Եւ յօշեսցեն զնա անդամ՝անդամ. և 12
գլուխն նորա և զձարպ. և դիցեն զոյն՝
քահանայքն ՚ի վերայ փայտին և հրոյ՝
որ ՚ի վերայ սեղանոյն իցէ։ * Եւ զիջուրս 13
տիւն և զոտս լուասցեն ջրով. և մա֊
տուսցէ քահանայն զնա՛ և դիցէ ՚ի վեր
սեղանոյն, զի ողջակէզ զոհի է ՚ի հոտ
անուշից Տեառն։ * Եթէ ՚ի թռչնոց 14
յողջակէզ մատուցանիցէ պատարագ
Ա֊Ի, ՚ի տատրակաց կամ յաղաւնեաց
տարցի զպատարագն իւր։ * Եւ մա֊ 15
տուսցէ զնա քահանայն առ սեղանն.
և խառնեսցէ զգլուխն նորա. և դիցէ քա֊
հանայն ՚ի վերայ սեղանոյն. և քամես
ցէ զարիւնն առ յատակաւ սեղանոյն։
* Եւ կորզեսցէ զաւակունսն թևաւքն 16
հանդերձ. և հանցէ զայն առ սեղանովն
՚ի տեղի մոխրակուտին։ * Եւ ջաղ֊ 17
ջախեսցէ զայն ՚ի թևսն. բայց մի՛
զատեսցէ. և դիցէ զայն քահանայն ՚ի
սեղանն ՚ի վերն փայտի և հրոյ. զի ողջա֊
կէզ զոհի է ՚ի հոտ անուշից Տեառն։

Գլուխ Բ.

Եւ անձն որ եթէ մատուցանիցէ 1
պատարագ Տեառն, նաշխէն լինի պա֊
տարագն նորա. և արկցէ զնովաւ իւղ. և
դիցէ ՚ի վերայ նորա կնդրուկ՝ զի զոհէ։
* Եւ տարցի զայն առ քահանայսն որ֊ 2
դիսն ահարոնի. և լցցէ զձեռն իւր ՚ի
նաշխէն անտի իւղովն հանդերձ. և զամ
զկնդրուկն նորա, դիցէ քահանայն
զյիշատակն նորա ՚ի վերայ սեղանոյն զոհ
՚ի հոտ անուշից Տեառն։ * Եւ նշխարն ՚ի 3
զոհէ անտի՝ ահարոնի և որդւոց իւրոց
լինի. սրբութի՛ սրբութեց ՚ի զոհից
Տեառն։ * Եթէ մատուցանիցէ 4
պատարագ զոհ եփեալ ՚ի թոնրի. պա
տարագ ՚ի նաշխոյ՝ պանս բաղարջս ՚ի
նաշխոյ զանգեալ իւղով. և բաբարս
բաղարջս օծեալ իւղով։ * Եւ եթէ 5
զոհ ՚ի տապակի իցէ պատարագն քո,
նաշխէն զանգեալ իւղով բաղարջ լինի
ցէ։ * Եւ բրդեսցես զայն պատառս 6
պատառս. և արկցես ՚ի վերայ նոր իւղ
զի զոհ Տեառն է։ * Եւ եթէ զոհ ՚ի կա֊ 7
հարայից իցէ պատարագն քո, նաշխէն
իւղով գործեսցի։ * Եւ մատուսցես 8
զզոհն զոր առնիցես ՚ի նոցանէ Տեառն. և
տարցես առ քահանայն. և մատուսցէ
քահանայն առ սեղանն։ * Հանցէ ՚ի 9

զոհէն զառ ՚ի յիշատակէն նորա, և դիցէ
քահանայն ՚ի վերայ սեղանոյն. զի ըն
ծայ անուշութե՛ Տեառն է։ * Եւ որ ինչ 10
ցէ անտի, ահարոնի և որդւոց իւրոց
լինի. սրբութի՛ սրբութեց ՚ի զոհից
քոց։ * Ամենայն զոհ՝ զոր մատուցանիցէք 11
Տեառն՝ ոչ առնիցէք խմորուն, զամենայն
խմորուն, և զամ՛ մեղրեալ, մի՛ մատու
ցանիցէք ՚ի նոցանէ պատարագ ՚ի զոհ Տեառն։
* Պատարագ պաղպ մատուցանիցէք 12
զայն Տեառն. բայց ՚ի սեղանն մի՛ ելանիցէ
՚ի հոտ անուշից Տեառն։ * Եւ ամ֊ 13 ‖ Ամբ. 9.49.
րագ զոհից ձերոց աղիւ Տեառն յաղեսցէ.
մի՛ պակասեցուցանիցէք զաղ ուխտին
Ա֊Ի ՚ի զոհից ձերոց. ընդ ամենայն
պատարագս մատուցանիցէք։ * Եթէ 14
եթէ զառաջին արմտեաց մատուցա֊
նիցես պատարագ Տեառն, մուրկ նոր փխ֊
րեալ և մաքրեալ՝ Տեառն մատուսցես զոհ
զառաջնոց արմտեաց քոց։ * Եւ արկ֊ 15
ցես ՚ինն զնովաւ և դիցես ՚ի վերայ նո֊
զինդրուկ, զի զոհ է։ * Եւ հանցէ քա 16
հանայն զառ յիշատակէ նորա ՚ի մի֊
կաց անտի հանդերձ խաղողի. և զամ
զկնդրուկն նորա՝ զի պատուղ Տեառն է։

Գլուխ Գ.

Պա թէ զոհ փրկութե՛ իցէ պա֊ 1
տարագ նո՛ Տեառն, եթէ յարջառոց
մատուցանիցէ, եթէ արու իցէ և ե֊
թէ էգ իցէ՝ զանարատն մատուսցէ
առաջի Տեառն։ * Եւ դիցէ զձեռս իւր ՚ի 2
վերայ գլխոյ պատարագին. և սպան
ցէ զնա առ դրան խորանին վկայու֊
թե. և հեղցեն որդիքն ահարոնի քահա֊
նայք զարիւնն ՚ի վերայ սեղանոյ շուր
ջանակի։ * Եւ մա֊ 3
տուսցեն ՚ի զոհէն փրկութե՛ պատու
ղ Տեառն. զձարպ թաղանթ քաղքերծին, և ‖ Ելք 29.13.
զամ՛ ձարպ փորոտուքն։ * Եւ զերկուս 4
երիկամունսն և զձարպն ՚ի նոսա՝ որ
առ մանսամբքն իցէ. և զլերդաբոյթն
երիկամամբքն հանդերձ կորզեսցեն։
* Եւ հանցեն զայն որդիքն ահարոնի 5
քահանայքն ՚ի սեղանն յողջակէզն ՚ի
վերայ փայտի՝ և հրոյ՝ պատուղ անու֊
շից Տեառն։ * Եթէ յոչխարաց իցէ պա֊ 6
տարագն նո՛, զոհ փրկութե՛ Տեառն. արու
կամ էգ՝ անարատ մատուսցէ զայն։
* Եթէ գառն մատուցանիցէ զպա 7
տարագն իւր, մատուսցէ զնա առաջի
Տեառն։ * Եւ դիցէ զձեռն իւր ՚ի վերայ 8
գլխոյ պատարագին իւրոյ, և սպանցէ
զնա առ դրան խորանին վկայութե՛. և
հեղցեն որդիքն ահարոնի քահանայք
զարիւնն շուրջ զսեղանովն։ * Եւ մա֊ 9
տուսցեն ՚ի զոհէն փրկութե՛ պատու
ղ Տեառն, զձարպն և զմնանն անարատ։

* Նան֊

*Համդերձ զստօքն հանցէ 'ի նմանէ. 10
և զճարպ զթաղանթ քաղրթին. և զամ
ճարպ փորոտւոյն, և զերկոսին երի_
կամունսն, և զճարպն 'ի նոսա որ առ
մսմնամբքն. և զլերդաբոյթն համ_
դերձ երիկամամբքն: *Կորզեալ համ 11
ցէ քահանայն 'ի սեղանն. հոտ անուշից
պտուղ Տն: *Իսկ եթէ յայծեաց իցէ 12
պատարագն իւր, մատուսցէ առաջի
Տն: *Եւ դիցէ զձեռն իւր 'ի վերայ 13
գլխոյ նորա. և սպանցեն զնա առաջի
Տն առ դրան խորանին վկայութե. և
հեղցեն որդիքն ահարոնի քահանայք
զարիւնն շուրջ զսեղանովն: *Եւ համ 14
ցէ 'ի նմանէ պտուղ Տն զճարպն զթա
ղանթ քաղրթին. և զամ զճարպ փո_
րոտւոյն *Եւ զերկուս զերիկամունսն. 15
և զճարպն 'ի նոսա' որ ընդ մսմնամբքն.
և զլերդաբոյթն երիկամամբքն համ
դերձ կորզեսցէ: *Եւ հանցէ քահա_ 16
նայն 'ի սեղանն պտուղ 'ի հոտ անուշից
Տն. ամ ճարպ Տն եղիցի: *Օրէն 17
յաւիտենական յազգս ձեր. յամենայն
բնակութե 'ձերում. զամ ճարպ' և
զամենայն արիւն մի ուտիցէք:

ԳԼ: Դ:

Խօսեցաւ Տր ընդ մովսեսի՝ և ասէ: 1
*Խօսեաց դու ընդ որդիսդ իս_ 2
րայելի, և ասասցես: անձն եթէ մեղի
ցէ առաջի Տն ակամայ՝ յամ հրամա_
նաց Տն յորոց չէ արժան առնել՝ և
առնիցէ ինչ 'ի նոցանէ: *Եթէ քա_ 3
հանայապետն օծեալ մեղանչիցէ առ
'ի զժողովուրդն յանցուցանելոյ, և մա
տուսցէ վն մեղաց իւրոց՝ զոր մեղաւ.
զուարակ յանդոյ անարատ Տն վասն
մեղաց: *Եւ ածցէ զզուարակն 'ի 4
դուռն խորանին վկայութե առաջի
Տն. և դիցէ զձեռս իւր 'ի վերայ գլխոյ
զուարակին առաջի Տն: *Եւ առեալ 5
քահանային օծելոյ կատարելոյ 'ի
ձեռս իւր յարենէ զուարակին, և տար
ցի զայն 'ի խորանն վկայութե: *Եւ 6
թացցէ քահանայն զմատն իւր յա_
րեանն. և ցանեսցէ յարենէ անտի
եօթն անգամ մատամբն իւրով, առա
ջի Տն առ վարագուրաւն սրբութե:
*Եւ դիցէ քահանայն յարենէ զուա_ 7
րակին 'ի վերայ եղջերաց սեղանոյ խն
կոցն համդերձանաց առաջի Տն՝ որ
իցէ 'ի խորանին վկայութե: և զամ
արիւն զուարակին հեղցէ առ յատա_
կաւ սեղանոյն ողջակիզաց. որ կայցէ
առ դրան խորանին վկայութե: *Եւ 8
զամ ճարպ զուարակին մեղաց կոր_
զեսցէ 'ի նմանէ. և զճարպ թաղանթ
քաղրթին. և զամենայն զճարպ փո_
9 րոտւոյն: *Եւ զերիկամունսն երկո_
սին. և զճարպն 'ի նոսա որ առ մսմ_
նամբքն. և զլերդաբոյթն երիկա_
10 մամբքն համդերձ կորզեսցէ: *Զոր
օրինակ առնուցու 'ի զուարակէ՝ զոհի
փրկութեն. և հանցէ քահանայն 'ի սե
11 ղանն ողջակիզաց: *Եւ զմորթ զուա
րակին և զամենայն մարմին նը համ_
դերձ գլխովն և ոտիւք. և քաղրթաւն
12 և ապաճառաւ: *Հանցեն ողջոյն ըզ
զուարակն արտաքոյ բանակին 'ի տե_
ղի մի սուրբ. ուր զմոխիրն հեղուցուն.
և այրեսցեն զնա 'ի վն փայտի հրով.
'ի վերայ մոխրակուտին այրեսցի:
13 *Ապա թէ ամենայն ժողովուրդ որդ
ւոցն իսրայէլի անգիտանայցէ ակա_
մայ. և մոռանայցի բանն յաչաց ժողո
վրդեանն. և առնիցեն ինչ մի յամ պա_
տուիրանաց Տն և յանցանիցեն, որ ոչ
14 առնիցի: *Եւ յայտնիցի նը մեղքն.
որ մեղան նովաւ, մատուսցէ ժողո_
վուրդն զուարակ անարատ յանդոյ
վն մեղացն. և ածցէ զնա 'ի դուռն
15 խորանին վկայութե: *Եւ դիցեն
ծերք ժողովրդեանն զձեռս իւրեանց
'ի վերայ գլխոյ զուարակին առաջի
Տն. և սպանցեն զզուարակն առաջի
16 Տն: *Եւ տարցի քահանայն օծեալ
յարենէ զուարակին 'ի խորանն վկայ
17 ութե: *Եւ թացցէ քահանայն զմատն
իւր յարենէ զուարակին. և ցանեսցէ
եօթնանգամ առաջի Տն յանդիման
18 վարագուրին սրբութե: *Եւ դիցէ
յարենէ անտի քահանայն 'ի վերայ
եղջերաց սեղանոյն խնկոցն համդեր_
ձանաց. որ կայցէ առաջի Տն 'ի խո_
րանին վկայութեան. և զամ զարիւնն
հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյն ողջա
կիզաց. որ է առ դրան խորանին վկայ
19 ութե: *Եւ զամ զճարպն կորզեսցէ
20 'ի նմանէ՝ և հանցէ 'ի սեղանն: *Եւ
արասցէ զուարակին զոր օրինակ արար
զուարակին մեղաց. նոյնպէս արասցէ
և նմա. և քաւեսցէ վասն նը քահա_
21 նայն. և թողցին նը մեղքն: *Եւ
հանցեն զզուարակն ողջոյն արտաքոյ
բանակին. և այրեսցեն զզուարակն.
զոր օրինակ այրեցին զառաջին զուա
րակն, զի վն մեղաց ժողովրդեանն է:
22 *Եւ եթէ իշխանն մեղիցէ. և արա_
ցէ մի ինչ 'ի պատուիրանաց Տն Այ
որ ոչ առնիցի. և յանցանիցէ ակամայ:
23 *Եւ յայտնեսցին նմա մեղքն՝ զոր մե
ղաւ. մատուսցէ զպատարագն իւր 'ի
նոխազաց յայծեաց արու անարատ:
24 *Եւ դիցէ զձեռս իւր 'ի վերայ գլխոյ
նոխազին, և սպանցեն զնա 'ի տեղւոջ՝
յորում սպանանիցեն զողջակէզսն
առաջի

առաջի Տն. քանզի վասն մեղաց է։
*Եւ առցէ, և դիցէ քահանայն յարե 25
նէ պատարագին մեղացն մատամբ իւրով 'ի
վր եղջերաց սեղանոյ ողջակիզացն։ և
զամ արիւն նր հեղցէ առ յատակա
սեղանոյ ողջակիզացն։*Եւ զամենայն 26
ճարպն նորա հանցէ 'ի սեղանն. իբրև
զճարպ զոհի փրկութեն. և քաւեսցէ
վասն նորա 'ի մեղաց անտի իւրոց՝ և
թողցի նմա։*Եւ եթէ մեղիցէ անձն 27
ակամայ 'ի ժողովրդենէ երկրին. յառ
նել նմա մի ինչ յամ պատուիրանաց
Տն՝ որ ոչ առնիցի՝ և յանցանիցէ։
*Եւ յայտնիցին նմա մեղքն՝ զոր մե_ 28
ղաւ, մատուսցէ զպատարագ իւր այծ
անարատ վասն մեղացն՝ զոր մեղաւ։
*Եւ դիցէ զձեռս իւր 'ի վերայ գլխոյ 29
նորա. և սպանցեն զայծն զվասն մեղացն
'ի տեղւոջն՝ ուր սպանանիցեն զողջա
կէզսն։*Եւ առցէ քահանայն յարե_ 30
նէ նորա մատամբ իւրով. և դիցէ 'ի
վր եղջերաց սեղանոյն ողջակիզաց։
և զամ արիւն նորա հեղցէ առ յա_
տակաւ սեղանոյ ողջակիզացն։*Եւ 31
զամ զճարպն կորզեսցէ՝ զոր օրինակ
կորզիցի ճարպ յողջակիզէ փրկութեն.
և հանցէ զայն քահանայն 'ի սեղանն
'ի հոտ անուշից Տն. և քաւեսցէ վասն
նորա քահանայն՝ և թողցի նմա։*Եւ 32
թէ ոչխար մատուցանիցէ զպատա_
րագն իւր. էգ անարատ մատուսցէ
զնա։*Եւ դիցէ զձեռն իւր 'ի վերայ 33
գլխոյ նորա՝ որ վասն մեղացն իցէ. և
սպանցեն զնա 'ի տեղւոջն՝ ուր սպա_
նանիցեն զողջակէզսն։*Եւ առեալ 34
քահանայն յարենէ այնր՝ որ վն մե_
ղացն իցէ, մատամբն իւրով դիցէ 'ի
վր եղջերաց սեղանոյ ողջակիզացն.
և զամ արիւն նորա հեղցէ առ յատա
կաւ սեղանոյ ողջակիզաց։*Եւ զամ 35
զճարպ նորա կորզեսցէ՝ զոր օրինակ
կորզի ճարպ ոչխարին փրկութե։ և
դիցէ զայն քահանայն 'ի վերայ սե_
ղանոյն յողջակէզ Տն. և քաւեսցէ վն
նորա քահանայն 'ի մեղաց անտի՝ զոր
մեղաւ. և թողցի նմա։

ԳԼ: Ե։

Ա՛եթէ մեղիցէ անձն՝ և լուիցէ 1
զբարբառ երդման, և նա իցէ
վկայ. կամ ետես. կամ թէ իրազեկ
իցէ, եթէ ոչ հանցէ 'ի վեր, մեղս ըն
կալցի։*Եւ անձն որ մերձեսցի յիրս 2
պղծութե. կամ 'ի մեռելոտի. կամ 'ի
գազանաբեկ. կամ 'ի պիղծ ինչ. կամ
'ի մեռելոտիս անասնոց պղծոց. կամ
'ի մեռելոտիս սողնոց պղծոց. և ան_
ցանիցէ զնովաւ։ և նոքին պղծիցի, և
3 յանցանիցէ։*Եւ մերձենայցէ 'ի պղ_
ծութիս մարդոյ կամ յամ պղծութիս
նր, յոր թէ մերձեցեալ պղծիցի՝ և
մոռացմունք լինիցին նմա. և յետ այնո_
րիկ 'ի վերայ հասանիցէ՝ և յանցանի_
4 ցէ։*Եւ անձն որ ուխտիցէ չար ինչ
առնել կամ բարի. ըստ ամի որինչ ուխ_
տիցէ մարդ երդմամբ չափ. և մոռա_
նայցի այն յաչաց նր. և ապա 'ի վերայ
հասանիցի և մեղանչիցէ միով ինչիք 'ի
5 նցնէ։*Եւ խոստովան լինիցի զմեղսն՝
6 զոր մեղաւ։*Մատուսցէ վն յանցա_
նացն՝ զոր յանցեաւ Տն. և վն մեղացն
զոր մեղաւ, էգ յօտեաց որոջ. կամ
այծ մի յայծեաց վն մեղացն. և քաւես
ցէ վն նորա քահանայն 'ի մեղաց ան_
7 տի. և թողցին նմա մեղքն։*Ապա թէ
չիցէ ձեռն հաս՝ լինել բաւական ոչ
խարաւ. մատուսցէ վասն մեղացն՝ զոր
մեղաւ‖ երկուս տատրակս կմ երկուս ‖ Ղեւտ. 12.8.
ձագս աղաւնեաց. մի վն մեղացն՝ և մի
8 յողջակէզ։*Ածցէ առ քահանայն։ և Ղուկ.
տարցի 'ի ներքս քահանայն նախ զվն 2.24.
մեղացն. և խառեսցէ քահանայն
զգլուխն յուղանէ անտի՝ և մի հատցէ։
9 *Եւ ցանեսցէ յարենէ անտի այնր՝ որ
վասն մեղացն իցէ՝ զորմով սեղանոյն.
և զմնացեալ արիւնն քամեսցէ առ յա_
տակաւ սեղանոյն. քանզի վն մեղաց է։
10 *Եւ զերկրորդն արասցէ յողջակէզ՝
ըստ և օրէն իցէ. և քաւեսցէ վն նորա
քահանայն ընդ մեղացն՝ զոր մեղաւ.
11 և թողցի նմա։*Եւ եթէ ոչ գտանի
ցին ընդ ձեռամբ նր զոյգ տատրա_
կաց՝ կամ երկու ձագք աղաւնեաց.
բերցէ զպատարագն իւր վասն որոյ
մեղաւն, զտասանորդ գրուի միոյ նա_
շիհ վասն մեղացն. և իւղ մի արկցէ 'ի
նա. և կնդրուկ մի դիցէ 'ի վերայ նր՝
12 զի վն մեղաց է։*Եւ տարցի զայն առ
քահանայն. և առեալ քահանային 'ի
նմանէ լի ափով զառ 'ի յիշատակէն
նր, դիցէ 'ի վերայ սեղանոյ ողջակի_
13 զաց Տն. քանզի վասն մեղաց է։*Եւ
քաւեսցէ վն նորա քահանայն զմեղսն՝
որ մեղաւ՝ որով ինչիք և իցէ 'ի նոցա_
նէ. և թողցի նմա. և մնացեալն քա_
հանային եղիցի իբրև զզոհ նաշհոյն։
14 *Խօսեցաւ տէր ընդ մօսէսի՝ և ասէ.
15 *Անձն ոք թէ վրիպեսցի՝ և մեղիցէ
ակամայ 'ի սրբութեց անտի Տն. մա_
տուսցէ վասն յանցանացն իւրոց Տն
զխոյ անարատ յօտեաց՝ գնոց արծա_
թոյ 'ի յիսուն սկեղէ ըստ սրբութե
16 սկեղն։*Զոր յանցուցեալն իցէ. և
զոր մեղաւն 'ի սրբութենն հատուսցէ.
և զհինգերորդ ևս մասն յաւելցէ 'ի
նոյն. և տացէ ցքահանայն. և քաւեսցէ
'ի նմա_

քահանայն փայտ ընդ առաւօտս. և
դիցէ՛ի վերայ նորա զողջակէզսն, և դիցէ
13 ՚ինձմա զճարպ փրկութեանն։* Եւ հուր
հանապազ այրեսցի ՚ի սեղանոյն՝ և
14 մի շիջցի։* Եւ այս օրէնք զոհին՝ զոր
մատուցանիցեն որդիքն Ահարոնի քա
հանայքն առաջի Տ՚ն՝ յանդիման սե
15 ղանոյն։* Առցէ ափով իւրով ՚ի նոյ
նոյ զոհին հանդերձ եղիւքն նորա՝ և
կնդրկաւ՝ որ իցէ ՚ի վերն զոհինն, և հան
ցէ ՚ի սեղանն պատուղ ՚ի հոտ անուշից
16 յիշատակ նոր Տ՚ն։* Եւ զմնացեալն ՚ի
նմանէ կերիցեն Ահարոն և որդիք նո՛ր.
բաղարջ կերիցի ՚ի սուրբ տեղւոջ. ՚ի
սրահի խորանին վկայութեանն կերիցեն
17 զնա։* Ոչ եփեսցի խմորեալ. մանն
եւս զայն նոցա ՚ի պատղոյն Տ՚ն. սր
բութիւնք սրբութեանց են. ոպ վասն մե
ղացն իւրեանց, նոյնպէս և վասն յանցանացն
18 *Ամենայն արու քահանայիցն կերի
ցեն զնա. օրէնք յաւիտենական յազգս
ձեր. ՚ի պատղոյ անտի Տ՚ն՝ ամ՛ որ մեր
19 ձեսցի ՚ինոսա սրբեսցի։* Խօսեցաւ
20 Տ՚ն ընդ Մովսէսի՝ և ասէ։* Ա՚յս է պա
տարագ Ահարոնի և որդւոյն նո՛ր՝ զոր
մատուցանիցեն Տ՚ն՝ յաւուր յորում
օծանիցես զնա. զտասանորդ գրուխի
միոյ նաշխոյ զոհ հանապազորդ. զկէս
նորա այգուն. և զկէս նորա երեկոյին։
21 *Ա՚տապակի իւղով զանգեալ գոր
ծեսցի. և մատուսցէ զայն մաքրեալ
զոհ ՚ի պատառոյ. զոհ ՚ի հոտ անուշից
22 Տ՚ն։* Ա՚հանայն օծեալ փոխանակ
նո՛ր յորդւոց իւրոց արասցէ զայն՝ օրէն
յաւիտենական Տ՚ն ամենևին կատա
23 րեսցի։* Եւ ամենայն զոհ քահանայի
ողջակէզ լինիցի. և մի ուտիցի։
24 *Խօսեցաւ Տ՚ն ընդ Մովսէսի՝ և ասէ։
25 *Խօսեաց ընդ Ահարոնի և ընդ որդիս
նո՛ր և ասասցես այս օրէնս իցէ վն մեղու
ցելոյն. ՚ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն
զողջակէզն. սպանցեն և զվն մեղացն
առաջի Տ՚ն. սրբութի՛ սրբութեանց է։
26 *Ա՚հանայն որ մատուցանիցէ զայն,
կերիցէ. ՚ի տեղւոջ կերիցի. ՚ի սրա
27 հի խորանին վկայութեան։* Ա՚մ որ մեր
ձենայցէ ՚ի միս նորա սրբեսցի. և յորո
ձորձոյ վերայ սրսկեսցի ՚ինմանէ ա
28 րիւն, լուասցի ՚ի տեղւոջ։* Ա՚նօթ
նօթի կաւեղէն յորում եփեսցի, փղրեա
ցի. և եթէ ՚ի պղնձի անօթի եփեսցի,
քերեսցէ զնա՝ և ջրով ողողեսցէ։
29 *Ա՚մենայն արու քահանայիցն կերի
ցէ զայն. սրբութի՛ սրբութեանց է Տ՚ն։
30 *Ա՚մ՛ վասն մեղացն ‖ որոյ մտա ‖ Ալէ.
նիցէ յարեւնէ նո՛ր ՚ի խորանն վկայու 4. 5.
թեան քաւել ՚ի սրբութիւնն. մի կերի Լեբեա.
ցի, այլ հրով այրեսցի։ 13.11.

Գ Լ։ Ը։

Եւ խօսեցաւ Տ՚ն ընդ Մովսէսի՝ և ասէ։ 1
*Ա՚նձն որ եթէ մեղիցէ. և ար 2
համարհելով արհամարհիցէ զպատ
ուիրանս Տ՚ն. և ստեսցէ ընկերի իւր
ումն. եթէ յաճանդի. և թէ ՚ի գողո
ղութիւն. և եթէ ՚ի յափշտակութիւն. և
եթէ ինասեսցէ ինչ ընկերի իւրում։
*Ա՚ւ եթէ եդիւա կորուստ ինչ՝ և ժխ 3
տիցէ ՚ի վերայ նո՛ր. և երդնուցու սուտ
վասն միոյ իրիք յամենայն զոր և առնիցէ
մարդ։* Ա՚ւ ՚ի մեղանչելոյ նո՛ր նոքօք. 4
և եղիցի յորժամ մեղանչիցէ՝ և յան
ցանիցէ. և հատուսցէ զյափշտակու
թի՛ն՝ զոր յափշտակեաց*կամ զինասն՝ 5
զոր ինասեաց. կամ զաճանդն՝ զոր ա
նադեցաւ նմա. կամ զկորուստն՝ զոր
եդիւա յամ՛ իրաց. վասն որոյ երդուաւ
սուտ, տուժեսցի զգլուխն. ‖ և զհինգ ‖ Ղեւտ.
երորդ մասն յաւելցէ ՚ինոյն. և սր 5. 7.
եղիւք հատուսցէ նմա՝ յաւուր յորում
իցէ հատուսցէ նմա՝ յաւուր յորում
յանդիմանիցի։* Ա՚ւ ընդ յանցանաց 6
իւրոց մատուցանիցէ Տ՚ն խոյ անարատ
՚ի հօտից՝ գնոց արժանի. վասն որոյ
յանցեաւն։* Ա՚ւ քաւեսցէ վն նո՛ր քա 7
հանայն առաջի Տ՚ն. և թողցի նմա
վն միոյ իրիք՝ յամենայն զոր արար՝ և յան
ցեաւնա։* Խօսեցաւ Տ՚ն ընդ Մովսէսի՝ 8
և ասէ։* Պատուիրեր տուր Ահարոնի և 9
որդւոց նո՛ր՝ և ասասցես. այս օրէնս է
ողջակիզին վն այրելոյ նո՛ր ՚ի վերայ սե
ղանոյն. զամ՛ գիշերն մինչև յառաւօտս.
և հուր սեղանոյն՝ որ այրիցի ՚ի վերայ
նո՛ր՝ մի շիջցի։* Ա՚ւ զգեցցի քահանայն 10
պատմուճան կտաւի. և անդրաւարձ
տիս կտաւիս զգեցցի ՚ի վր մարմնոյ
իւրոյ՝ և հանցէ զընծայս ողջակիզին
՚ի սեղանոյն՝ զոր հուրն ծախիցէ. և
դիցէ առ ընդեր սեղանոյն։* Ա՚ւ մեր 11
կասցի զպատմուճանն իւր՝ և զգեցցի
այլ պատմուճան. և հանցէ զողջակէզն
արտաքոյ բանակին ՚ի տեղի սուրբ։
*Ա՚ւ հուրն՝ որ այրիցի ՚ի վր սեղա 12
նոյն՝ մի շիջցի. և այրեսցէ ՚ի վերայ նո՛ր

Գլ: Է:

Եւ այս օրէն է խոյին՝ որ վն յան_ 1
ցանացն իցէ: զի սրբութի սրբու
թեանց է: * Ի տեղւոջ ուր սպանանի_ 2
ցեն զողջակէզսն. սպանցեն զխոյն
յանցանաց առաջի Տն: Եւ զարիւնն
հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյն շուր_
ջանակի:* Եւ զամ զճարպ նր ածցէ, 3
և զմկանն. և զամ զճարպ թաղանթ
քաղրթին. և զամ զճարպ փորոտւոյն:
* Եւ զերիկամունսն զերկոսին. և 4
զճարպն որ 'ի վերայ նոցա առ մա_
նամբքն. և զլերդաբոյթն երիկա_
մամբքն հանդերձ կորզեսցէ: * Եւ 5
հանցէ զայն քահանայն 'ի սեղանն
պտուղ Տեառն՝ զի վասն յանցանացն է:
* Ամենայն արուք քահանայից կերի 6
ցեն զայն. 'ի սուրբ տեղւոջ կերիցեն
զայն. քանզի սրբութի սրբութեանց է:
* Որպ զվասն մեղացն, նոյնպէս և զվն 7
յանցանացն: օրէն մի և նոյն կայցէ
նց. և քահանայն՝ որ քաւիցէ նովաւ՝
նմա լիցի: * Եւ քահանայն՝ որ մա_ 8
տուցանիցէ զողջակէզս ինչ մարդոյ,
մորթ ողջակիզին՝ զոր մատուցանիցէ
նմա եղիցի: * Եւ ամ զոհ՝ որ գործի 9
ցի 'ի թոնրի: և ամ որ գործիցի 'ի
կասկարայս՝ կամ 'ի տապակի, քահա_
նային՝ որ մատուցանիցէ զայն՝ եղիցի:
* Եւ ամ զոհ զանգեալ իւղով՝ և որ 10
չիցէ զանգեալ. ամենեցուն որդւոցն
Իսրայէլի իւրաքանչիւրումեք եղիցի
հաւասարակ: * Այս օրէն է զոհիցն փր 11
կութեան՝ զոր մատուցանիցեն Տեառն:
* Իսկ թէ վասն գոհութեան մատուցա 12
նիցէ զայն: մատուսցէ վն զոհի գոհու
թեանն. պանս բաղարջս 'ի նաշհոյ զան
գեալ իւղով: և քաքարս բաղարջս
օծեալ իւղով. և նաշիհ զանգեալ իւ_
ղով. շօթիւք բաղարջ: * Հացիւ մա_ 13
տուսցէ զպատարագն իւր. 'ի վերայ
զոհին գոհութեան փրկութեան. և մատուս
ցէ մի ինչ յամ պատարագաց իւրոց
նուէր Տն: * Եւ այն՝ քահանային որ 14
հեղուցու զարիւնն փրկութեան լինիցի.
և միս զոհին գոհութեան փրկութեան՝ նո_
րին լինիցի: * Յորում աւուր պատա 15
րագիցի կերիցի. և մի թողուցուն 'ի
նմանէ յայգ: * Եւ եթէ կամաւ՝ ոք 16
ուխտս մատուցանիցէ զպատարագն
իւր. յաւուր յորում մատուցանիցէ
զզոհն՝ կերիցի. և 'ի վաղիւ անդր մնա
ցեալն ուտիցի 'ի մսոյ զոհին: * Մինչև 17
ցօրն երրորդ՝ հրով այրեսցի: * Ապա 18
թէ որ ուտելով ուտիցէ 'ի մսոյ զոհին
փրկութեան իւրոյ յաւուրն երրորդի.
մի լինիցի ընդունելի մատուցանե_
լեայն. և մի համարեսցի նմա այն.
քանզի աղտեղ և պղծութի է. և
անձն՝ որ կերիցէ 'ի նմանէ՝ մեղս առ_
19 ցէ: * Եւ միս որ մերձեսցի յամ պղ_
ծութի, մի կերիցի, այլ հրով այրես_
20 ցի. ամ սուրբ կերիցէ զմիսն: * Եւ
անձն որ կերիցէ 'ի զոհէ փրկութեան՝
որ իցէ Տն. և պղծութի նորա 'ի նմա
իցէ, կորիցէ անձն այն 'ի ժողովրդե
21 նէ իւրմէ: * Եւ անձն որ մերձեսցի
յամ իրս պղծութեան. 'ի պղծութենէ
մարդոյ. կամ յանասնոց պղծոյ. կամ
յամ գարշելիս պղծս. և կերիցէ 'ի
մսոյ զոհին փրկութեան. որ իցէ Տեառն,
կորիցէ անձն այն 'ի ժողովրդենէ իւր
22 մէ: * Խօսեցաւ Տր ընդ Մովսէսի՝ և
23 ասէ:* Խօսեաց ընդ որդիսդ Իէլի և
ասասցես: զամ զճարպ զարջառոյ և
զոչխարի և զայծեաց մի ուտիցէք:
24 * Եւ ճարպ մեռելոտւոյ և գազանա_
բեկաց՝ լինիցի յամ գործ: բայց 'ի կե_
25 րակուր մի ուտիցի: * Եւ ամենայն
որ ուտիցէ 'ի ճարպոյ անասնոց՝ զոր
մատուցանէք պտուղ Տն, կորիցէ անձն
26 այն 'ի ժողովրդենէ իւրմէ: * Զամ
արիւն մի ուտիցէք յամ բնակութիւնս
ձեր. 'ի թռչնոց և յամ անասնոց:
27 * Ամ անձն որ կերիցէ արիւն՝ կորիցէ
28 'ի ժողովրդենէ իւրմէ:* Խօսեցաւ Տր
29 ընդ Մովսէսի և ասէ: * Խօսեաց ընդ
որդիսդ Իէլի՝ և ասասցես: որ մատու
ցանիցէ զզոհ փրկութեան Տն. ածցէ
զպատարագ իւր Տն 'ի զոհէ փրկութեան
30 իւրոյ:* Ձեռք նր մատուսցեն պտուղ.
զճարպ երբծոյն՝ և զլերդաբոյթն մա
31 տուսցէ դնել առաջի Տն: * Եւ հան
ցէ զայն քահանայն 'ի սեղանն. և եղի
ցի երբուծն Ահարոնի և որդւոց նր:
32 * Եւ զերին զաջոյ տայցէք հաս քահա
33 նային 'ի զոհից փրկութեան ձերոյ: * Որ
մատուցանիցէ զարիւնն փրկութեան և
զճարպն առ 'ի յորդւոցն Ահարոնի, նր
34 լիցի երին աջոյ 'ի մասն: * Զի զեր_
բուծն վերադրայ՝ և զերի նուիրացն
առի ես յորդւոցն Իէլի 'ի զոհից փր_
կութեան ձերոյ. և ետու զայն Ահարոնի նոցա
քահանայի, և որդւոց նր. օրէն յաւի
35 տենական յորդւոցն Իսրայէլի: * Այս
օծումն է Ահարոնի և որդւոց նորա.
'ի պտղոց անուի Տն: յաւուր յորում
մատուցանէր զնոսա՝ ոճ և պատուէի_
36 րեաց Տր՝ տալ նց: * Յաւուր յորում
էօծ զնս յորդւոցն Իսրայէլի. օրէն
37 յաւիտենական յազգս նոցա: * Այս է
օրէն ողջակիզացն և զոհից. և վասն
մեղացն և վն յանցանաց. և վն կա_
38 տարմանն՝ և զոհին փրկութեան: * Որպ
պատուիրեաց Տէր Մովսէսի 'ի լերինն
Սինայ.

սինայ. յաւուր յորում պատուիրեաց
Տր որդւոցն իսրայէլի. մատուցանել
զպատարագս իւրեանց առաջի Տն.
յանապատին սինայ:

Գլ: Ը.

Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ եւ ասէ: 1
*Առ զահարոն եւ զորդիս նր. եւ 2
զպատմուճանս նց. զիւղն օծութե. եւ
զզուարակն զվասն մեղաց. եւ զխոյսն
զերկոսին. եւ զխանն բաղարջաց:
*Եւ զամ զժողովուրդն եկեղեցացուս 3
ցես 'ի դուռն խորանին վկայութե:
*Եւ արար մովսէս՝ որպ հրամայեաց նմա 4
Տր: եւ եկեղեցացոյց զժողովուրդն 'ի
խորանն վկայութե:*Եւ ասէ մովսէս 5
ցժողովուրդն: այս բան է՝ զոր պատ
ուիրեաց Տէր առնել: *Եւ մատոյց 6
մովսէս զահարոն եւ զորդիս նր. եւ լուաց
զնս ջրով: *Եւ զգեցոյց ահարոնի 7
զպատմուճանն. եւ էած ընդ մէջ նր
զկամարն. եւ էարկ զնովաւ զվտա_
կան. եւ եդ 'ի վերայ նորա զվակասն:
*Եւ խառնեաց 'ի նմա բստգործուա 8
ծոյ վակասին: եւ սնտեաց զնա 'ի նմա.
եւ եդ 'ի վերայ նր զտախտակն. եւ եդ 'ի
վր տախտակին զյայտնութիւն
եւ զճշմարտութի: *Եւ եդ 'ի վերայ 9
գլխոյ նր զխոյրն՝ եւ եդ 'ի վր խոյրին
յերեսաց կողմանէ զթիթեղն ոսկի
զնուիրեալն եւ զսուրբ. որպ պատուի_
րեաց Տր մովսէսի:*Եւ առեալ մովսէսի 10
յիւղոյ օծութեն. եւ ցանեաց 'ի վերայ
սեղանոյն եօթն անգամ: *Եւ էօծ 11
զսեղանն. եւ սրբեաց զնա եւ զամ սպաս
նր: եւ զաւազանն եւ զխարիսխն նորա.
եւ սրբեաց զնս. եւ էօծ զխորանն եւ զամ
ինչ որ 'ի նմա՝ եւ սրբեաց զնա: *Եւ 12
էարկ մովսէս յիւղոյ օծութեն 'ի գլուխն
ահարոնի. եւ էօծ զնա եւ սրբեաց զնա:
*Եւ մատոյց մովսէս զորդիսն ահարո_ 13
նի: եւ զգեցոյց նց զպատմուճանսն. եւ
էած ընդ մէջ նց զկամարսն՝ եւ եդ նց
զխոյրսն. որպ եւ հրամայեաց Տր մովսէսի:
*Եւ մատոյց մովսէս զզուարակն զվն 14
մեղացն. եւ եդին ահարոն եւ որդիք նր
զձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլխոյ զուա_
րակին մեղաց:*Եւ էառ մովսէս յարե 15
նէ անտի՝ եւ եդ 'ի վերայ եղջերաց սե
ղանոյն շուրջանակի մատամբ իւրով.
եւ սրբեաց զսեղանն: եւ զարիւնն եհեղ
առ յատակաւ սեղանոյն: *Եւ սրբեաց 16
զնա առնել քաւութի 'ի վերայ նր: եւ
էառ զամ ճարպ փորոտւոյն. եւ զլեր_
դաբոյթն եւ զերկոսին զերիկամունսն.
եւ զամ ճարպն որ 'ի վերայ նց. եւ եհան
մովսէս 'ի սեղանն: *Եւ զզուարակն 17
եւ զկաշի նորա. եւ զմիսն՝ եւ զապաճառն
ծը

այրեաց հրով արտաքոյ բանակին. որպ
18 հրամայեաց Տր մովսէսի:*Եւ մատոյց
մովսէս զխոյն որ յողջակէզ. եւ եդին ա_
հարոն եւ որդիք նր զձեռս իւրեանց 'ի
19 վերայ գլխոյ խոյին: *Եւ սպան մո_
վսէս զխոյն. եւ եհեղ զարիւնն շուրջ
20 զսեղանովն: *Եւ զխոյն յօշեաց ան_
դամ անդամ: եւ էառ մովսէս զգլուխն
եւ զանդամաթիւսն եւ զճարպն եւ զքա_
21 ղիրթն եւ զոտսն: *Եւ լուաց ջրով. եւ
եհան մովսէս զխոյն զողջոյն 'ի սեղանն
յողջակէզ. որ 'ի հոտ անուշից. քանզի
պտուղ Տն է՝ որպ հրամայեաց Տր մովսէ
22 սի: *Եւ մատոյց մովսէս զխոյն երկ_
րորդ՝ զխոյն կատարմանն. եւ եդին ահա
րոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց 'ի
23 վր գլխոյ խոյին: *Եւ սպանին զնա:
եւ էառ մովսէս յարենէ նր. եւ եդ 'ի վր
բլթակի աջոյ ունկանն ահարոնի՝ եւ
'ի վերայ ծայրի աջոյ ձեռին նր. եւ 'ի
24 վր ծայրի աջոյ ոտին նր: *Եւ մատոյց
մովսէս զորդիսն ահարոնի. եւ եդ մովսէս
յարենէ անտի 'ի վր բլթակաց աջուց
ականջաց նց. եւ 'ի վերայ ծայրից աջուց
ձեռաց նց. եւ 'ի վերայ ծայրից աջուց
ոտից նոցա: եւ եհեղ մովսէս զարիւնն
25 շուրջ զսեղանովն: *Եւ էառ զճարպն
եւ զմկանն. եւ զճարպն որ 'ի վերայ քաղր
թին եւ զլերդաբոյթն. եւ զերիկա_
մունսն զերկոսին. եւ զճարպն որ 'ի վր
26 նոցա. եւ զերին զաջոյ: *Եւ 'ի խանէն
կատարմանն որ կայր առաջի Տն, էառ
նկան մի բաղարջ՝ եւ նկան մի յիւղոյ ան
տի. եւ եդ 'ի վերայ ճարպոյն. եւ 'ի վերայ
27 երւոյն աջոյ: *Եւ եդ զամ 'ի վր ձե_
ռացն ահարոնի. եւ 'ի վերայ ձեռաց
որդւոց նր. եւ մատոյց զայն նուէր ա_
28 ռաջի Տն: *Եւ էառ զայն մովսէս 'ի
ձեռաց նց. եւ եհան 'ի սեղանն յողջա_
կէզ կատարման. որ է 'ի հոտ անուշից
պտուղ Տն՝ որպ պատուիրեաց Տէր:
29 *Եւ առեալ մովսէսի զերբուծն եւ ե_
հան նուէր առաջի Տն 'ի խոյէ անտի
կատարմանն. եւ եղեւ մովսէսի 'ի մասն, որպ
30 պատուիրեաց Տր մովսէսի: *Եւ առ
մովսէս յիւղոյ օծութեն. եւ յարենէն որ
'ի վերայ սեղանոյն. եւ ցանեաց զահա_
րոնիւ եւ զպատմուճանօք նր: եւ զորդ_
ւովք նորա եւ զպատմուճանօք նոցա:
31 *Եւ սրբեաց զահարոն եւ զպատմու_
ճանս նր. եւ զորդիս նորա եւ զպատմու.
ճանս որդւոց նր ը նմա: եւ ասէ մովսէս
ցահարոն եւ ցորդիս նր. եփեցէք զմիս
'ի սրահի խորանին վկայութե 'ի սբ տե
ղւոջ. եւ անդ ուտիցէք զայն. եւ զհացն ‖ Ելից. 29.32.
որք 'ի խանի կատարմանն իցեն. զոր
օրինակ հրամայեաց ինձ Տէր՝ եւ ասէ. ‖ Ղեւտ. 24.9.
‖ ահարոն եւ որդիք նր կերիցեն զայն:

N *Եւ

*Եւ զնշխարս հացի եւ մսոյ հրով այրես 32
ջիք : * Եւ 'ի դրանէ խորանին վկայ_ 33
ութեան մի ելանիցէք զեօթն օր . մինչեւ
յօր լրման աւուրց կատարմանն ձերոյ.
զի զեօթն օր լցցէ զձեռս ձեր : * Որ՟պ 34
եւ արարն յաւուր յայնմիկ . որ՟պ պատուէ
րեաց Տէր առնել առ 'ի քաւելոյ վ՟ն
ձեր : * Եւ առ դրան խորանին վկայ 35
ութեան նստիջիք զեօթն օր . զցայգ եւ
զցերեկ . եւ պահեսջի՛ք զպահպանութիս
Տ՟ն . զի մի մեռանիջիք . զի այնպէս
պատուէրեաց ինձ Տէր : * Եւ արար 36
ահարոն եւ որդիք նորա զա՟մ զբանս
զոր պատուէրեաց Տէր մովսէսի :

ԳԼ : Թ .

Եւ եղեւ յաւուրն եօթներորդի . 1
կոչեաց մովսէս զահարոն եւ զոր_
դիս նո՟ր եւ զծերակոյտն ի՟լի . եւ ասէ մո
‖Ելից. վսէս ցահարոն * ‖Առ դու քեզ զուա_ 2
29.1. րակ մի յանդոյ վ՟ն մեղաց . եւ խոյ յող
ջակէզ անարատս . եւ մատո՛ զն՟ս առա
ջի Տ՟ն : * Եւ ընդ ծերակոյտն իսրայէ 3
լի խօսեսցիս՝ եւ ասասցես . առէք դուք
ձեզ զնոխազ մի յայծեաց վ՟ն մեղաց .
եւ զուարակ՝ եւ գառն տարեւոր յող
ջակէզ անարատս : * Եւ զուարակ եւ 4
խոյ յողջակէզ փրկութեան առաջի Տ՟ն .
եւ զոհ նաշիհ զանգեալ իւղով . զի այ_
սօր երեւեսցի Տէր 'ի միջի ձերում :
* Եւ առին՝ որ՟պ եւ հրամայեաց մովսէս 5
առաջի խորանին վկայութեան . եւ մա_
տեան ա՟մ ժողովուրդն . եւ կացին ա_
ռաջի Տ՟ն : * Եւ ասէ մովսէս . այս բան 6
է՝ զոր ասաց Տ՟ր առնել . եւ երեւեսցին
'ի ձեզ փառք Տ՟ն : * Եւ ասէ մովսէս ցա 7
հարոն . մատի՛ր առ սեղանն . եւ արա՛
զվասն մեղացն քո . եւ զողջակէզն քո .
քաւեա՛ վ՟ն քո եւ տան քոյ՝ եւ արա՛ զպա
տարագս ժողովրդեան քոյ . եւ քաւեա՛
վասն նոցա՝ որ՟պ պատուէրեաց Տէր :
* Եւ մատեաւ ահարոն առ սեղանն . 8
եւ սպան զզուարակն զվ՟ն մեղացն իւր
ոյ : * Եւ մատուցին որդիքն ահարո_ 9
նի զարիւնն առ նա : եւ եթաց զմատն
յարեանն . եւ եդ 'ի վերայ եղջերաց սե
ղանոյն . եւ զարիւնն եհեղ առ յատա_
կաւ սեղանոյն : * Եւ զճարպն եւ զե_ 10
րիկամունսն եւ զլերդաբոյթն զվասն
մեղաց եհան 'ի սեղանն . որպէս պատ_
ուէրեաց Տէր մովսէսի : * Եւ զմիսն 11
եւ զկաշին այրեցին հրով արտաքոյ բա
նակին : * Եւ սպան զողջակէզն . եւ մա 12
տուցին որդիքն ահարոնի զարիւնն
առ նա . եւ եհեղ շուրջ զսեղանովն :
* Եւ զողջակէզն մատուցին առ նա 13
անդամ անդամ եւ զգլուխն՝ եդ 'ի վ՟ր
սեղանոյն : * Եւ լուաց զքաղիրթն եւ 14
զոտս ջրով . եւ եդ 'ի վերայ ողջակիզին
15 'ի սեղանն : * Եւ մատուցին զպատա_
րագ ժողովրդեանն . եւ էառ զնոխազն
զվասն մեղաց ժողովրդեանն . եւ սպան
16 զնա իբրեւ զառաջինն : * Եւ մատոյց
17 զողջակէզն : * Եւ արար զնա՝ որպէս
եւ օրէն էր . եւ մատոյց զզոհն , եւ ելից
զձեռս 'ի նմանէ . եւ եդ 'ի վերայ սեղա
նոյն՝ ուրոյն յառաւօտուն յողջակիզէ :
18 * Եւ սպան զզուարակն եւ զխոյն զոհ
փրկութեան ժողովրդեանն . եւ մատու_
ցին որդիքն ահարոնի զարիւնն առ նա .
19 եւ եհեղ զայն շուրջ զսեղանովն : * Եւ
զճարպն որ 'ի զուարակէն . եւ 'ի խոյէն
զմկանն . եւ զճարպ թաղանթ քաղր_
թին . եւ զերկոսին երիկամունսն ճար
20 պովին . եւ զլերդաբոյթն : * Եւ եդին
զճարպն 'ի վերայ երբծոցն . եւ հանին
զճարպն հանդերձ երբծօքն . եւ եդին
21 զճարպն 'ի վերայ սեղանոյն : * Եւ զեր
բուծսն եւ զերին զաջու , նուիրեաց
նուէր առաջի Տ՟ն որ՟պ պատուէրեաց
22 Տէր մովսէսի : * Եւ ամբարձեալ ահա
րոնի ձեռս իւր 'ի վ՟ր ժողովրդեանն՝
օրհնեաց զն՟ս . եւ էջ՝ արար զվասն մե_
ղացն . եւ զողջակէզսն եւ զփրկութեանն
23 * Եւ մտին մովսէս եւ ահարոն 'ի խո_
րանն վկայութեան՝ եւ ելեալ անտի օրհ
նեցին զա՟մ ժողովուրդն : ‖ Եւ երեւեցաւ ‖2.Մակ.
փառք Տ՟ն ամենայն ժողովրդեանն : 2.10.
24 * Եւ ել հուր 'ի Տ՟է եւ եկեր որինչ
կայր 'ի վերայ սեղանոյն . զողջակէզսն .
եւ զճարպսն . եւ ետես ամենայն ժողո_
վուրդն՝ եւ զարհուրեցաւ . եւ անկան
'ի վերայ երեսաց իւրեանց :

ԳԼ : Ժ .

1 Եւ առեալ երկուց որդւոցն ահա
րոնի . նադաբայ եւ աբիուդայ
զիւրաքանչիւր բուրվառ ‖ եդին 'ի ն՟ս ‖Թւոց
հուր՝ եւ արկին խունկս . եւ մատուցին 3. 4. եւ
առաջի Տ՟ն հուր օտար . զոր ոչ հրա_ 26.61.
2 մայեաց նոցա Տ՟ր : * Եւ ել հուր 'ի Տ՟է 1.Մնաց
եւ եկեր զնոսա . եւ մեռան առաջի Տ՟ն : 24.2.
3 * Եւ ասէ մովսէս ցահարոն . այս է՝ զոր
ասաց Տ՟ր . ասէ՝ 'ի մերձաւորս իմ սրբե
ցայց . եւ առաջի ա՟մ ժողովրդեանն
փառաւորեցայց . սորջացաւ ահարոն :
4 * Եւ կոչեաց մովսէս զմիսադայի եւ զե
ղիսափան որդիս ոզիելի՝ զորդիս հօր_
եղբօր ահարոնի . եւ ասէ ցնոսա . մա_
տի՛ք , եւ բարձէք զեղբարս ձեր հան_
դերձ պատմուճանօքն իւրեանց , յերե
սաց սրբութեանցդ արտաքոյ քան զբա_
5 նակն : * Մատեան եւ բարձին զնոսա
հանդերձ պատմուճանօքն իւրեանց
արտաքոյ բանակին . զորօրինակ ասաց
6 մովսէս : * Եւ ասէ մովսէս ցահարոն , եւ
ցեղիա_

ցեղիազար, և ցիթամար, ցորդիսն նր
մնացեալս. զգլուխս ձեր մի ապախու_
րէք. և զհանդերձս ձեր մի պատառէք.
զի մի մեռանիցիք՝ և ՚ի վերայ ժողո_
վրդեանն լինիցի բարկութիւն. բայց
եղբարք ձեր և ամ տունն իսրայէլի
լայցեն զհրայրեացսն՝ որք այրեցան ՚ի
Տէ: *Եւ ՚ի դրանէ խորանին վկայ_ 7
ութեան մի ելանիցէք՝ զի մի մեռանի_
ցիք. զի իւղն օծութեան որ ՚ի Տէ է՝ ՚ի
վերայ ձեր է. և արարին ըստ բանին
մովսէսի: *Խօսեցաւ Տէր ընդ ահարո 8
նի՝ և ասէ: *Գինի և ցքի մի ըմպի_ 9
ջէք դու և որդիք քո ընդ քեզ՝ յորժամ
մտանիցէք ՚ի խորանն վկայութեան.
կամ յորժամ մերձենայցէք ՚ի սեղանն.
զի մի մեռանիցիք. օրէն յաւիտենա
կան յազգս ձեր: *Զատանել ՚ի մէջ 10
սրբոց և պղծոց. և ՚ի մէջ պարկեշտից
և անպարկեշտաց: *Եւ իմացուցա_ 11
նել իսրայէլի զամ զօրէնս՝ զորս խօ_
սեցաւ Տր ընդ նոսա ՚ի ձեռն մովսէսի:
*Եւ ասէ մովսէս ցահարոն՝ և ցեղիա 12
զար՝ և ցիթամար՝ ցորդիսն նր ցմնա_
ցեալս. առէք զզոհն մնացեալ ՚ի պտղոց
անտի Տն. և կերիջք բաղարջ առաջի
սեղանոյն. զի սրբութիւն սրբութեանց է:
*Եւ կերիջիք զայն ՚ի սուրբ տեղւոջ. 13
զի օրէն քեզ լինիցի այն. և օրէն որդ_
ւոց քոց ՚ի պտղոց անտի. զի որպէս
հրամայեալ է ինձ Տն: *Զերբուծ 14
նուիրին, և զերի հասին կերիջիք ՚ի
սբ տեղւոջ դու և որդիք քո, և տուն
քո ընդ քեզ. զի օրէն քեզ է այն. և
օրէն որդւոց քոց տուաւ ՚ի զոհից փր_
կութեանց որդւոցն իսրայէլի: *Զերին 15
հասի. և զերբուծն նուիրի ՚ի վերայ
ընծայիցն ճարպոց մատուցեն, նուի_
րել նուիրել առաջի Տն, և եղիցի
քեզ՝ և որդւոց քոց. և դստերաց քոց
ընդ քեզ՝ օրէն յաւիտենական՝ զոր_
օրինակ հրամայեաց Տէր մովսէսի:
‖2.Մակ. 2.11. *‖Եւ զնոխազն զվն մեղացն խնդրե 16
լով խնդրեաց մովսէս. և այն էր այրե
ցեալ. և բարկացաւ մովսէս եղիազա
րու և իթամարայ, որդւոցն ահարոնի
մնացելոց: *Եւ ասէ՝ ընդէ՞ր ոչ կե_ 17
րայք զվն մեղացն ՚ի սուրբ տեղւոջն.
զի սրբութիւն սրբութեանց է՝ և զայն ե_
տու ձեզ ուտել՝ զի բառնայցէք զմեղս
ժողովրդեանն. և առնիցէք զքաւու_
թիւ վասն նց առաջի Տն: *Քանզի 18
ոչ եմուտ յարենէ նորա ՚ի սրբութիւն
յանդիման երեսացն ՚ի ներքս. արդ
կերիջիք զնա ՚ի սբ տեղւոջ՝ զորօրինակ
հրամայեցաւ ինձ: *Խօսեցաւ ահա_ 19
րոն ընդ մովսէսի՝ և ասէ. զի եթէ այս_
օր մատուցին զվասն մեղացն իւրեանց.

և զողջակէզս իւրեանց առաջի Տն՝ և
այսպիսի անցք անցին ընդ իս՝ ուտի_
ցեմ այսօր զվասն մեղացն, դուցէ
20 չլինիցի հաճոյ առաջի Տն: *Եւ լուաւ
մովսէս՝ և հաճոյ թուեցաւ նմա:

Գլ: ԺԱ:

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ընդ
2 ահարոնի՝ և ասէ: *Խօսեցարուք
ը որդւոց իսրայէլի՝ և ասացէք. ‖այս ‖2.Օրէ.
անասունք են՝ զորս ուտիցէք՝ յամ 14.3.
անասնոց որք են ՚ի վերայ երկրի:
3 * Զամ անասուն թաթահերձ և
կճղակաւոր. որոյ յերկուս բաժանեալ
իցեն թաթքն՝ և որոճիցէ (յանասնոց
4 զայն) կերիջիք: *Բայց յայնցանէ մի
ուտիցէք՝ որք որոճիցեն և կճղակա_
հերձք ոչ իցեն: ուղտ, զի որոճայ՝ և
կճղակն ոչ բաժանի. պիղծ իցէ նա
5 ձեզ: *Եւ նապաստակ, զի որոճայ՝ և
թաթն ոչ բաժանի՝ պիղծ իցէ նա
6 ձեզ: *Եւ ճագար, զի որոճայ՝ և
թաթն ոչ բաժանի՝ պիղծ իցէ նա ձեզ:
7 *‖Եւ խոզ՝ զի թաթահերձ է՝ և ‖2.Մակ.
կճղակս ունի՝ և որոճայ ոչ, պիղծ իցէ 6.18.
8 նա ձեզ: *՚Ի մսոյ նց մի ուտիցէք. և
՚ի դէշ նոցա մի մերձենայցէք՝ քանզի
9 պիղծ իցէ ձեզ այն: *Եւ այս է՝ զոր
ուտիցէք՝ յամէ որք ՚ի ջուրս իցեն՝ ա_
մենայնի որոյ իցեն թեւք և թեփ ՚ի
ջուրս և ՚ի ծովս և ՚ի վտակս՝ զայնս
10 ուտիցէք: *Եւ ամի որոյ ոչ իցեն թեւք
և թեփ ՚ի ջուրս և ՚ի ծովս և ՚ի վտակս՝
մի ուտիցէք. յամէ զոր ջուրքն բղխի_
ցեն, և յամէ շնչոյ կենդանւոյ՝ որ ՚ի
ջուրս. քանզի պիղծ է այն՝ պիղծ լի_
11 նիցի ձեզ: *՚Ի մսոց նոցա մի ուտիցէք.
12 և ՚ի մեռելոյ նց գարշիջիք: *Զի ամի
որոյ ոչ իցեն թեւք և թեփ որ ՚ի ջուրս
13 իցեն՝ պիղծ իցէ ձեզ այն: *Եւ այսք
իցեն ՚ի թռչնոց՝ յորոց գարշիջիք՝ և
ոչ ուտիցին՝ այլ պիղծ իցէ ձեզ. ար_
14 ծուի, պասկուճ. և գետարծուի: *Եւ
անգղ. և ցին. և որինչ նման իցէ նոցա:
15 *Եւ ագռաւ՝ և որինչ նման իցէ նմա:
16 *Եւ ջայլամն՝ և բու. և որոր. և որինչ
17 նման իցէ նոցա: *Եւ բազէ. և որինչ
նման իցէ նմա. և հաւապատիր. և հողա
18 մաղ: *Եւ քաջահաւ. և սոխակ. և
19 հաւալուսն. և կարապ: *Եւ արա_
գիլ. և քարարդ. և որինչ նման իցէ նց.
20 և յոպոպ. և չղջիկ: *Եւ ամ զեռուն
թռչնոց՝ որ գնայցէ ՚ի չորս՝ պիղծ ե_
21 ղիցի ձեզ: *Բայց զայն ուտիցէք ՚ի
զեռնոց թռչնոց, որք գնայցեն ՚ի չորս.
որոց իցեն կարթք ՚ի վերայ քան զոտս.
22 ոստոստել նոքօք յերկրէ: *Եւ այս իցէ
զոր ուտիցէք ՚ի նոցանէ. զջորեակն.

և որ ինչ նմանն է նմա. և զխարագուլն
և որ ինչ նմանն է նմա. և զմարախն և
որ ինչ նմանն է նմա. (և զօձամարտն և
որ ինչ նման իցէ նմա։) *Եւ ամե- 23
նայն զեռնոյ, թռչնոյ, որոյ իցեն չորք
ոտք՝ պիղծ իցէ ձեզ։ մի՛ նոքօք պղծի
ջիք։ *Ամենայն որ մերձենայցէ ՚ի մե- 24
ռեալ նց՝ պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ։
*Եւ ամ որ բառնայցէ զմեռեալ նո 25
ցա՝ լուասցէ զձորձս իւր՝ և պիղծ լիցի
մինչև ցերեկոյ։ *Յամենայն անասնոց 26
որ կճղակաճեղք իցէ, և որոճ իցէ ոչ՝
պիղծ լիցի ձեզ այն ամենայն. որ մեր-
ձեսցի ՚ի մեռեալ նց՝ պիղծ լիցի մինչև
ցերեկոյ։ *Եւ ամենայն որ գնայցէ 27
՚ի ձեռս իւր. յամենայն գազանաց որ
գնայցէ ՚ի չորս, պիղծ լիցի ձեզ այն.
ամ որ մերձեսցի ՚ի մեռեալ նոցա՝
պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ։ *Եւ որ 28
բառնայցէ ՚ի մեռելոյ նոցա՝ լուասցէ
զձորձս իւր. և պիղծ լիցի մինչև ցե-
րեկոյ՝ զի ամենայն պիղծ իցէ ձեզ։
*Եւ այս իցէ ձեզ պիղծ յամ սողնոց՝ 29
որք սողիցին ՚ի վերայ երկրի. աքիս և
մուկն. և տխտեռն՝ յաստին։ *Եւ մկնա 30
քիս՝ և գետնառիւծ. և կոլառխայ. և
մողէս. և խլուրդ։ *Այն ամ պիղծ 31
իցէ ձեզ, յամ սողնոց որք սողիցին ՚ի
վերայ երկրի. ամ որ մերձեսցի ՚ի մե-
ռեալ նց՝ պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ։
*Եւ յամի յորոյ վերայ անկանիցի ՚ի 32
մեռելոյ նոցա՝ պիղծ լիցի՝ յամենայն
փայտեղէն անօթոյ, կամ ՚ի հանդեր-
ձոյ՝ կամ ՚ի մաշկէ՝ կամ ՚ի քրձէ, ամ
անօթ յորում գործ ինչ գործիցի ՚ի
նմա ՚ի ջուր թացցի՝ և պիղծ լիցի մին
չև ցերեկոյ. և ապա սուրբ լինիցի։
*Եւ ամ անօթ խեցեղէն յոր անկա- 33
նիցի ինչ ՚ի նոցանէ. և որ ինչ ՚ի ներքսն
կայցէ, պիղծ լիցի. և զայն բեկանիցէք։
*Եւ ամենայն կերակուր որ ուտիցի՝ 34
և անկանիցի ՚ի վերայ նր ՚ի ջրոյ ան-
տի՝ պիղծ լիցի. և ամենայն ըմպելի
որ ըմպիցի յամ ամանի՝ պիղծ լիցի։
*Եւ յամ յոր ինչ անկանիցի ՚ի մեռե 35
լոյ նոցա՝ պիղծ լիցի. և թոնիրք՝ և
կասկարայք քակեսցին. քանզի պղղ-
ծեալք են. և պիղծք իցեն ձեզ։ *Բայց 36
յաղբերաց ջրոց. և ՚ի ջրհորոց. և ՚ի
ջրակուտաց. որք սուրբք լինիցին ձեզ.
և ամ որ մերձենայցէ ՚ի պղծութիւ
նչոյ մեռելոյ նց, պիղծ լիցի։ *Իսկ 37
եթէ անկանիցի ինչ ՚ի մեռելոյ նոցա
՚ի վերայ ամենայն սերման սերմանե-
լոյ՝ որ սերմանիցի. սուրբ լիցի։
*Ապա թէ հեղանիցի ջուր ՚ի վերայ 38
ամ սերման. և անկանիցի ինչ անդր
՚ի մեռելոյ նոցա, անսուրբ լիցի ձեզ։

39 *Եւ եթէ մեռանիցի ինչ յանասնոց
որ ձեր ուտելի է, որ մերձենայցէ ՚ի
մեռեալ նոցա՝ պիղծ լիցի մինչև ցե-
40 րեկոյ։ *Եւ որ ուտիցէ ՚ի նմանէ՝ և
որ բառնայցէ ՚ի մեռելոյ նց՝ լուասցէ
զձորձս իւր. և պղծեալ լիցի մինչև
41 ցերեկոյ։ *Եւ ամ սողուն որ սողի ՚ի
վերայ երկրի՝ պիղծ լիցի ձեզ. և մի՛
կերիցի ամ՝ որ սողի ՚ի վերայ որո-
42 վայնի իւրոյ։ *Եւ ամ որ գնայցէ
՚ի չորս մինչև ցամենայն բազմոտանիս
յամ զեռնոց՝ որք զեռայցեն ՚ի վերայ
երկրի, մի՛ ուտիցէք. զի պիղծ է այն
43 ձեզ։ *Եւ մի՛ գարշեցուցանիցէք զան
ձինս ձեր ամ սողնօք, որք սողիցին ՚ի
վերայ երկրի. և մի՛ պղծիցիք նոքօք.
44 և մի՛ լինիցիք անսուրբք նոքօք։ *Զի
եմ Տր Ա.Ծ ձեր. և սրբեսջիք՝ ‖ և սուրբք ‖1.Պետ.
լինիջիք. զի սուրբ եմ ես Տր Ա.Ծ ձեր՝ 1.16.
և մի՛ պղծիցէք զանձինս ձեր ամ զեռ-
նօք՝ որք շարժիցին ՚ի վերայ երկրի։
45 *Զի ես եմ Տր Ա.Ծ, որ հանի զձեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց լինել ձեր ԱԾ՝
և եղիջիք սուրբք՝ զի ես սբ եմ։
46 *Այս օրէն լինիցի վասն անասնոց և
ամ շնչոյ՝ որ շրջիցի ՚ի ջուրս. և ամ
շնչոյ՝ որ շրջիցի ՚ի վերայ երկրի։
47 *Որոշել ՚ի մէջ սրբոյն և ՚ի մէջ անսր
բոց. խելամուտ առնել զորդիսդ Իղի.
՚ի մէջ ուտելեացն կենդանածնաց.
և ՚ի մէջ չուտելեաց անասնոց։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Խօսեցաւ Տր ընդ Մովսէսի՝ և ասէ.
2 *Խօսեա՛ց ընդ որդիսն Իսրայէ-
լի՝ և ասասցես ցնոսա ‖ կին որ եթէ ‖Ղուկ.
սերմն առցէ և ծնանիցի արու. պիղծ 2.22.
լիցի զեօթն օր, ըստ աւուրս զատանե
3 լոյ դաշտանին իւրոյ պիղծ լիցի։* ‖Եւ ‖Յովհ.
յաւուրն ութերորդի թլփատեսցէ 7.22.
4 զմարմին անթլփատութեան նր։ *Եւ Ղուկ.
զերեսուն և զերիս աւուրս նստցի ՚ի 2.21.
վր սրբոյ արեան իւրոյ. յամ ինչ սբ
նա մի՛ մերձենայցէ. և ՚ի սրբութիւնն
մի՛ մտցէ՝ մինչև լցցին աւուրք սրբու
5 թեան նորա։ *Ապա թէ էգ ծնանիցի՝
պիղծ լիցի զեօթն օր ըստ դաշտանին.
զվաթսուն և զվեց օր նստցի ՚ի սուրբ
6 արեանն իւրում։ *Եւ յորժամ լնա-
նիցին աւուրք սրբութեան նորա ՚ի վր
ուստերն՝ կամ ՚ի դստեր, ածցէ զգառն
տարևոր յողջակէզ. և զձագ աղաւ-
նոյ կամ տատրակի վասն մեղացն ՚ի
դուռն խորանին վկայութեան առ քա-
7 հանայն։ *Եւ մատուսցէ առաջի Տն.
և քաւեսցէ վն նորա քահանայն. և սր
բեսցէ զնա յաղբերէ արեան նր. այս
օրէն իցէ այնորիկ՝ որ ծնանիցի զարու
կամ

կամ էգ ։ * Ապա թէ ոչ գտանիցէ 8
ձեռն նր բաւական լինել գառամբ ․
Եբ․ առցէ երկուս տատրակս կամ երկուս
5․ 7․ ձագս աղաւնեաց ․ զմին յողջակէզ ․ եւ
11․ զմիւսն վասն մեղաց ․ քաւեսցէ վասն
Ղուկ․ նորա քահանայն , եւ սրբեսցի ։
2․ 24․

ԳԼ․ ԺԳ․

Խօսեցաւ Տր ընդ Մովսէսի եւ ընդ 1
Ահարոնի ․ եւ ասէ ։ * Մարդոյ 2
ուրուք եթէ լինիցի 'ի մորթ մարմնոյ
իւրոյ նշան սպւոյ ․ կամ պալար՝ կամ
պաղպաջ՝ եւ լինի 'ի մորթ մարմնոյ նր
արած բորոտութե ․ եկեսցէ առ Ահա
րոն քահանայ ․ կամ առ միոջ որդւոց նր
քահանայից ։ * Եւ տեսցէ քահանայն 3
զարածն 'ի մորթ մարմնոյ նորա ․ եւ
կամ թէ մազ արածին 'ի սպիտակ
դարձեալ իցէ ․ եւ տեսիլ արածին գնա
տագոյն իցէ քան զմորթ մարմնոյն ․
արած բորոտութե է ․ եւ տեսցէ քա_
հանայն՝ եւ պղծեսցէ զնա ։ * Ապա 4
թէ պաղպաջն սպիտակ իցէ 'ի մորթ
մարմնոյ նորա ․ եւ գնատագոյն չիցէ տե
սիլն նորա քան զմորթն, եւ մազն սպի
տակ չիցէ դարձեալ, եւ ինքն շլագոյն
իցէ , զատուսցէ քահանայն զարածն
զեօթն օր ։ * Եւ տեսցէ քահանայն 5
յաւուրն եօթներորդի , եթէ կայցէ
նոյնպէս արածն առաջի նր ․ եւ չիցէ
փոխեալ արածն 'ի մորթն՝ զատուսցէ
զնա քահանայն այլեւս աւուրս եօթն
* Եւ տեսցէ քահանայն յաւուրն եօթն 6
երորդի միւսանգամ ․ եւ ահա շլագոյն
իցէ արածն՝ եւ յայլագոյն չիցէ փոխեալ
'ի մորթն , սրբեսցէ զնա քահանայն ․
զի նշան ինչ է այն ․ եւ լուացեալ զձորձս
իւր եղիցի սուրբ ։ * Ապա թէ շրջելով 7
շրջիցի նշանն 'ի մորթն , յետ տեսանե
լոյ զնա քահանային՝ եւ սրբելոյ ․ եւ երեւ
եսցի միւսանգամ քահանայից ․ եւ տես
ցէ քահանայն եւ ահա այլագունեալ
իցէ նշանն 'ի մորթն ։ * Պղծեսցէ զնա 8
քահանայն՝ զի բորոտութի է ։ * Եւ 9
արած բորոտութե եթէ լինիցի մար
դոյ՝ եկեսցէ առ Ահարոն քահանայ ։
* Եւ տեսցէ քահանայն ․ եւ ահա պա_ 10
լար սպիտակ իցէ 'ի մորթն ․ մազ նր
'ի սպիտակ դարձեալ իցէ ․ եւ յառողջ
է կենդանի մարմնոյ 'ի պալար ։ * Բո_ 11
րոտութի հնացեալ է 'ի մորթ մարմնոյ
նր ․ պղծեսցէ զնա քահանայն ․ եւ զա_
տուսցէ զնա՝ զի պիղծ է ։ * Ապա թէ 12
սփռելով սփռեսցի բորոտութին ընդ
մորթն ․ եւ ծածկեսցէ բորոտութին
զամենայն մորթ խրանացն , 'ի գլխոյ
մինչեւ ցոտս ըստ ամենայն տեսոյ քա_
հանային ։ * Եւ տեսանիցէ քահանայն՝ 13
եւ ահա ծածկեաց բորոտութին զամ
մորթ մարմնոյն , սրբեսցէ քահանայն
զարածն ․ քանզի ամենայն 'ի սպիտակ
14 դարձաւ , սուրբ է ։ * Եւ յորում աւուր ե_
րեւեսցի 'ի նմա մարմին կենդանի ,
15 պղծեսցի ։ * Եւ տեսցէ քահանայն
զմարմինն կենդանի ․ եւ պղծեսցէ զողջ
մարմինն ․ եւ պիղծ լիցի՝ քանզի բորո_
16 տութի է ։ * Ապա թէ անդրէն հաս
տատեսցի մարմինն ողջ, եւ դարձցի 'ի
17 սպիտակ ։ * Եկեսցէ առ քահանայն ․
եւ տեսանիցէ զնա քահանայն ․ եւ ահա
դարձեալ իցէ արածն նորա 'ի սպի_
տակ , սրբեսցէ քահանայն զարածն՝
18 քանզի սուրբ է ։ * Եւ մարդոյ եթէ լի_
նիցի 'ի մորթ նորա կեղ՝ եւ ողջասցի ։
19 * Եւ եղիցի 'ի տեղի կեղոյն սպիտակ
փայլուն լնացեալ կամ կարմրացեալ ․
20 եւ երեւեսցի քահանայից ։ * Եւ տեսա
նիցէ քահանայն ․ եւ ահա տեսիլն խո_
րագոյն քան զմարմինն իցէ, եւ մազն 'ի
սպիտակ դարձեալ իցէ , պղծեսցէ
զնա քահանայն՝ զի բորոտութի է ընդ
21 կեղոյն բորբոքեալ ։ * Իսկ եթէ տե_
սանիցէ քահանայն՝ եւ չիցէ 'ի նմա մազ
սպիտակ ․ եւ ոչ խորագոյն իցէ քան
զմարմինն՝ եւ ինքն շլագոյն իցէ , զա_
տուսցէ զնա քահանայն զեօթն օր ։
22 * Եթէ սփռեսցի ընդ մորթն՝ պղ_
ծեսցէ զնա քահանայն՝ քանզի արած
բորոտութե ընդ կեղոյն բորբոքեցաւ ։
23 * Ապա թէ անդէն 'ի տեղւոջ կայցէ
փայլունն՝ եւ ոչ տարածեսցի ․ սպի կե
ղոյն է ․ սրբեսցէ զնա քահանայն ։
24 * Եւ մարմնոյ եթէ լինիցի 'ի մորթ
նր այրեցած հրոյ ․ եւ լինիցի ողջացեալ
մորթ նորա յայրեցածէ անտի ․ եւ լինի
ցի փայլուն՝ կամ պաղպաջ սպիտակ ․
կամ կարմրացեալ՝ կամ լնացեալ ։
25 * Եւ տեսանիցէ զնա քահանայն ․ եւ
ահա փոխեալ իցէ մազն 'ի սպիտակ 'ի
փայլունն ․ եւ տեսիլ նր զիջագոյն իցէ
քան զմորթն՝ բորոտութի է ընդ այ
րեցածին բորբոքեալ ․ եւ պղծեսցէ զնա
քահանայն՝ զի արած բորոտութե է ։
26 * Եւ եթէ տեսանիցէ քահանայն՝ եւ
ահա չիցէ 'ի նմա փայլունն ինչ՝ կամ
մազ սպիտակ ․ եւ ոչ գնատագոյն քան
զմորթն ։ բայց շլագոյն իցէ ․ զատու
27 ցէ զնա քահանայն զեօթն օր ։ * Եւ
տեսցէ քահանայն յաւուրն եօթնե_
րորդի ․ եթէ սփռելով սփռեալ իցէ
ընդ մորթն՝ պղծեսցէ զնա քահանայն՝
զի արած բորոտութե է ընդ կեղոյն
28 բորբոքեալ ։ * Եւ եթէ 'ի նմին տեղւոջ
կայցէ փայլունն ․ եւ ոչ սփռիցի ընդ
մորթն ․ եւ ինքն շլագոյն իցէ ․ սպի այ
րեցածոյն է ․ սրբեսցէ զնա քահանայն՝
զի

29 ղի պղծին այրեցածոյն է։ * Եւ առն
կամ կնոջ, եթէ լինիցի արած բոր-
ոտութե՛ն ի գլուխ՝ կամ ի մօրուս. և
30 տեսանիցէ քահանայն զարածն։ * Եւ
ահա տեսիլ նո՛ր զննատագոյն իցէ քան
զմորթն. և ի՛նչնա մազ աղտամազ
խարտեշացեալ, պղծեսցէ զնա քահա-
նայն. քանզի հարած է բորոտութի՛ն
գլխոյ է կամ բորոտութի՛ն մօրուա՛ց։
31 * Եւ եթէ տեսանիցէ քահանայն զա-
րած հարածոյն. և ահա չիցէ զննատա-
գոյն տեսիլն քան զմորթն. և ոչ մազ
խարտեշացեալ ի՛նչնա. զատուսցէ՛ քա-
հանայն զարած հարածին զեօթն օր։
32 * Եւ տեսանիցէ քահանայն զարածն
յաւուրն եօթներորդի՛ և ահա չիցէ
տարածեալ հարածն. և մազ խար-
տեշացեալ չիցէ ի՛նչնա. և ոչ տեսիլ
հարածոյն զննատագոյն իցէ քան ըզ-
մորթն։ * Գերծցի՛ զնա. բայց զնա
33 րածն մի՛ գերծցէ. և զատուսցէ՛ քահա-
նայն զարածն զեօթն օր կրկին ան-
գամ։ * Եւ տեսանիցէ քահանայն
34 զարածն յաւուրն եօթներորդի. և ա-
հա չիցէ սփռեալ հարածն ընդ մորթն՝
յետ գերծանելոյն զնա. և տեսիլ հա-
րածոյն չիցէ զննատագոյն քան զմորթն,
սրբեսցէ զնա քահանայն. և լուացեալ
զձորձս իւր եղիցի սո՛ւրբ։ * Եւ պա թէ 35
սփռելով սփռիցի հարածն ընդ մորթն
յետ գերծելոյն զնա, և տեսանիցէ
զնա քահանայն. և ահա սփռեալ իցէ
հարածն ընդ մորթն։ * Ո՛չ դարման 36
նեսցէ քահանայն վ՛ր խարտեշ մա-
զոյն՝ զի պի՛ղծ է։ * Իսկ եթէ կայցէ 37
՛ի տեղւոջ հարածն. և մազ թուխ ե-
կեսցէ ՛ինմա, ողջացաւ հարածն.
սո՛ւրբ է. և սրբեսցէ զնա քահանայն։
* Եւ առն՝ կամ կնոջ եթէ լինիցի ՛ի 38
մորթ մարմնոյ իւրոյ փայլուն ինչ՝ փայ
լածիւն լսնացեալ։ * Եւ տեսանիցէ 39
քահանայն. և ահա ՛ի մորթ մարմնոյ
նո՛ր փայլուն փայլածիւն լսնացեալ եթէ
փո՛ւք է տարածեալ ՛ի մորթ մարմնոյ
իւրոյ. սո՛ւրբ է։ * Եւ եթէ մաշտեսցի 40
գլուխ ուրուք. կո՛ւստ՝ սո՛ւրբ է։ * Եւ 41
եթէ յերեսաց կողմանն մաշտիցի
գլուխ նո՛ր, ճա՛կ է՝ սո՛ւրբ է։ * Պա թէ լի 42
նիցի ՛ի կնտուրեա՛ն նո՛ր կամ ՛ի ճեղուրեա՛ն
արած սպիտակ կամ կարմիրացեալ,
բորոտութի՛ն թաքուցեալ է ՛ի կնտու-
րեա՛ն նո՛ր. կամ ՛ի ճեղուրեա՛ն։ * Եւ տե- 43
սանիցէ զայն քահանայն. և ահա տե-
սիլ արածին սպիտակ իցէ. կամ կար
միրագոյն ՛ի կնտուրեա՛ն նո՛ր. կամ ի ճե
ղուրեա՛ն երբեւ զտեսիլ բորոտութե՛ն ՛ի
մորթ մարմնոյ նո՛ր. այր բորոտեալ է՝
պիղծ է. պղծելով պղծեսցէ զնա քա-
հանայն. զի ՛ի գլուխ իւրումէ արածն
44 իւր։ * Եւ բորոտ յորում իցէ արած։
45 * Հանդերձն նորա քակեալ լինի. և
գլուխ նո՛ր մերկ. և զբերան իւր պա-
46 տեսցէ. և պիղծ կոչեսցի։ * Օ՜ամ
աւուրս որչափ իցէ ՛ինմա արածն՝
պիղծ եղիցի. և պիղծ է. մեկնեալ
նստցի. և արտաքոյ բանակին եղիցի
47 բնակութե՛ն նո՛ր։ * Եւ ձորձ յորում լի
նիցի արած բորոտութե՛ն եթէ ՛ի ձորձ
48 ասո՛ւխ. և եթէ ՛ի ձորձ կտաւի։ * Եթէ
յատէչ՝ եթէ ՛ի թեզան. եթէ ՛ի կտա
ւիս՝ և եթէ յասո՛ւխ. եթէ ՛ի մորթ.
49 և եթէ յիմ մաշկ գործոյ։ * Եւ լինի
յն արածն կանաչացեալ կամ կարմ
րացեալ ՛ի մորթ կամ ՛ի հանդերձ.
կամ յատէչ կամ ՛ի թեզան. կամ յիմ
մորթ գործոյ՝ կամ յամաւթ լինչ՝ արած
բորոտութեան իցէ. և յուցցէ քահա-
50 նայնւն։ * Եւ տեսցէ քահանայն զա-
րածն. և զատուսցէ՛ քահանայն զա-
51 րածն զեօթն օր։ * Եւ տեսցէ քահա-
նայն զարածն յաւուրն եօթներորդի.
եթէ սփռեալ իցէ արածն ընդ ձորձն՝
(կամ ընդ առէչ՝ կամ ընդ թեզան. կամ
ընդ կտաւիս՝ կամ ընդ ասո՛ւխ. կամ
ընդ մորթ. ըստ ումի որպէս և գործի
յն մորթն ՛ի գործ) բնակ բորոտութե՛ն
52 է արածն. պի՛ղծ է։ * Եւ այրեսցէ
զձորձն (եթէ առէչ իցէ՝ և եթէ թե
զան յասո՛ւխեաց կամ ՛ի կտաւեաց. կամ
յիմ՝ մաշկեղէն նիւթոյ. յորում իցէ
արածն. քանզի բնակ բորոտութե՛ն է
53 հրո՛վ այրեսցի)։ * Եւ պա թէ տեսանիկ
յ քահանայն՝ և չիցէ սփռեալ արածն
ընդ հանդերձն կամ ընդ առէչն՝ կամ
ընդ թեզանն. կամ ընդ ասրն՝ և ընդ
կտաւ. կամ ընդ ամ՛ անօթ մաշկեղէն
54 * Հրամայեսցէ քահանայն. և լուա
ցեն՝ յորում իցէ արածն. և զատուսցէ
քահանայն զարածն զեօթն օր երկիցս
55 անգամ։ * Եւ տեսցէ քահանայն յետ
լուանալոյ զարածն. եթէ չիցէ փո-
խեալ տեսիլ արածին. և ոչ սփռեալ
իցէ արածն, հրո՛վ այրեսցի. զի հաս
տատեալ է ՛ի հանդերձին. կամ յա
56 ռէչն կամ ՛ի թեզան։ * Եւ եթէ տե
սանիցէ քահանայն՝ և շլագոյն իցէ ա
րածն յետ լուանալոյն զնա, պատա
ռեսցէ զայն ՛ի հանդերձէ անտի. կամ
՛ի մորթէն. կամ յառէչէ՝ կամ ՛ի թե
57 զանոյ։ * Եւ պա թէ դարձեալ երեւե
յի ՛ի հանդերձին. կամ յառէչն, կամ
՛ի թեզան՝ կամ յիմ անօթ մաշկե
ղէն, բորոտութի՛ն բորբոքեալ է. հրով
այրեսցի՝ յորում իցէ արածն. եթէ
հանդերձ իցէ՝ և եթէ առէչ՝ և եթէ
58 թեզան։ * Եւ եթէ ամ՛ անօթ մաշկե
ղէն

ղէն որ լուանայցի. և ելանիցէ 'ի նմա_
նէ արածն, կրկին լուասցի՝ և սուրբ լիցի։
*Այս օրէն իցէ արածի բորոտութեան 59
առուեայ հանդերձի. կամ կտաւոյ՝
կամ առեջոյ. կամ թեզանոյ՝ կամ
ամենայն մաշկեղէն անօթոյ 'ի սրբել
կամ 'ի պղծել զնա։

ԳԼ. ԺԴ.

Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ և ասէ. 1
*Այս օրէն եղիցի բորոտին յաւ 2
‖ Մատ. ուր յորում սրբիցի. ‖ածցի առ քահա
8. 4. նայն։* Եւ ելցէ քահանայն արտաքոյ 3
բանակին. և տեսանիցէ քահանայն՝
և ահա բժշկեալ իցէ արած բորոտու_
‖ Մարկ. թեան 'ի բորոտէ անտի։ *‖ Հրամանս 4
1.44. տայցէ քահանայն՝ և առցեն 'ի սրբե_
Ղուկ. ցելոյն երկուս հաւս կենդանիս սուրբս՝
5.14. և փայտ եղևնեայ՝ և կարմիր մանեալ՝
և զոպայ։ *Եւ հրաման տացէ քահա 5
նայն՝ և սպանցեն զմի հաւն յանօթ_
խեցեղէն. 'ի վերայ ջրոյ կենդանւոյ։ *Եւ 6
զհաւն կենդանի առցէ՝ և զփայտն
եղևնեայ, և զկարմիրն մանեալ և զզո
պայն՝ և թացցէ զնոսա, և զհաւն կենդա
նի յարեան հաւուն սպանելոյ 'ի վերայ
ջրոյն կենդանւոյ։ * Եւ ցանեսցէ 'ի 7
վերայ սրբեցելոյն 'ի բորոտութենէ եօթն
անգամ. և սրբեսցէ զնա։ և արձակես
ցէ զհաւն կենդանի 'ի դաշտ։ *Եւ 8
լուասցէ սրբեալն զձորձս իւր. և գերծ
ցէ զամ զմազ իւր. և լուասցի ջրով. և
սուրբ լիցի։ և ապա մտցէ 'ի բանակն.
և լիցի արտաքոյ տան իւրոյ զեօթն օր։
*Եւ յաւուրն եօթներորդի գերծցէ 9
զամ զմազ իւր. և զգլուխ և զմօրուս
և զյօնս. և զամ զմազ իւր գերծցէ. և
ողողեսցէ զհանդերձս իւր. և լուասցէ
զմարմին իւր ջրով՝ և սուրբ լիցի։ * Եւ 10
յաւուրն ութերորդի առցէ երկուս
գառինս անարատս տարևորս. և որոջ
մի անարատ տարևոր. և երիս տասա
նորդս նաշհոյ 'ի զոհ՝ իւղով զանգեալ.
և ձաշակ մի իւղոյ։ *Եւ կացուսցէ քա 11
հանայն՝ որ սրբիցէ զայրն որ սրբիցի.
և զայն առաջի խորանին վկայութեան։
*Եւ առցէ քահանայն զմի գառն. և 12
մատուսցէ զնա վասն յանցանաց. և զձա
շակն իւղոյ. և նուիրեսցէ զայն նուէր
առաջի Տեառն։ *Եւ սպանցէ զգառն միւս 13
'ի տեղւոջն ուր սպանանիցեն զողջա_
կէզն՝ և զվասն մեղացն 'ի սուրբ տեղւոջ.
զի որպէս որ վասն մեղացն իցէ. նոյն
պէս և որ վասն յանցանացն իցէ. և եղիցի
քահանային. զի սրբութիւն սրբութեանց է։
*Եւ առցէ քահանայն յարենէ այնր՝ 14
որ վասն յանցանացն իցէ. և դիցէ քահա
նայն յարենէ անտի 'ի վերայ բլթակի

աջոյ ունկան այնորիկ՝ որ սրբեսցի. և
'ի վերայ ծայրի ձեռին նորա աջոյ. և 'ի վերայ
15 ծայրի ոտին նորա աջոյ ։ * Եւ առեալ
քահանային 'ի ձաշակէ անտի իւղոյն.
արկցէ 'ի ձախոյ ձեռն քահանային ։
16 *Եւ թացցէ քահանայն զմատն իւր
աջոյ յիւղոյ անտի՝ որ իցէ 'ի ձեռին
իւրում ձախոյ. և ցանեսցէ մատամբ
17 իւրով եօթնանգամ առաջի Տեառն։*Եւ
զմնացեալ իւղն 'ի ձեռին իւրում դի
ցէ քահանայն 'ի վերայ բլթակի աջոյ
ունկան այնորիկ՝ որ սրբելոցն իցէ. և
'ի ծայրի աջոյ ձեռին նորա. և 'ի ծայրի
աջոյ ոտին նորա 'ի տեղւոջ արեանն յան
18 ցանաց։*Եւ զմնացեալ իւղն 'ի ձեռին
քահանային դիցէ քահանայն 'ի վերայ
19 սրբեցելոյն ։ * Եւ քաւեսցէ վասն նորա
քահանայն առաջի Տեառն. և արասցէ քա
հանայն զվասն մեղացն. և քաւեսցէ
քահանայն վասն այնորիկ՝ որ սրբելոցն
իցէ 'ի մեղաց իւրոց. և ապա սպանցէ
20 քահանայն զողջակէզն ։ *Եւ հանցէ
քահանայն զողջակէզն և զզոհն առա
ջի Տեառն 'ի սեղանն. և քաւեսցէ վասն նորա
21 քահանայն՝ և սրբեսցի ։ * Եւ եթէ
աղքատ իցէ. և չգտանիցէ ձեռն իւր.
առցէ զգառն մի վասն յանցանաց՝ զոր
յանցեաւ 'ի նուէր առ 'ի քաւելոյ վասն
նորա. և զտասանորդ նաշհոյ իւղով
զանգեալ 'ի զոհ. և ձաշակ մի իւղոյ։
22 *‖ Եւ երկուս տատրակս կամ երկուս ‖ Ղեւ.
ձագս աղաւնւոյ. որ չափ լինչ եգիտ 5. 7. և
ձեռն իւր. և եղիցի մին վասն մեղաց. 17։ և
23 և մին յողջակէզ ։ * Եւ տարցի զայն 12.8.
յաւուրն ութերորդի առ քահանայն. Ղուկ.
առ 'ի սրբելոյ զնա առ դրան խորա_ 2.24.
24 նին վկայութեան առաջի Տեառն։*Եւ առ_
եալ քահանայն զգառն զվասն յանցա
նաց՝ և զձաշակն իւղոյ. և դիցէ նուէր
25 առաջի Տեառն ։ * Եւ սպանցէ զգառն
զվասն յանցանաց. և առցէ քահանայն
յարենէ անտի՝ որ վասն յանցանացն
իցէ. և դիցէ 'ի վերայ բլթակի աջոյ
ունկան սրբեցելոյն. և 'ի ծայրի աջոյ
ձեռին նորա. և 'ի ծայրի աջոյ ոտին նորա ։
26 *Եւ յիւղոյ անտի արկցէ քահանայն
27 'ի ձախոյ ձեռն քահանային։ *Եւ ցա
նեսցէ քահանայն մատամբն աջոյ յիւ
ղոյ անտի՝ որ իցէ 'ի ձախու ձեռին
իւրում եօթն անգամ առաջի Տեառն։
28 *Եւ դիցէ քահանայն յիւղոյն անտի՝
որ իցէ 'ի ձեռին իւրում. 'ի վերայ բլթա
կի աջոյ ունկան սրբեցելոյն. և 'ի վերայ
ծայրի աջոյ ձեռին նորա. և 'ի վերայ ծայրի
աջոյ ոտին նորա 'ի տեղւոջ արեանն՝ որ
29 վասն յանցանացն իցէ ։ *Եւ զմնացեալ
իւղն որ իցէ 'ի ձեռին քահանային.
արկցէ 'ի գլուխ սրբեցելոյն. և քաւես
ցէ

ցէ վասն նորա քահանայն առաջի Տն։
* Եւ արասցէ զմի ’ի տատրակաց ան_ 30
տի կամ ’ի ձագուց աղաւնեաց՝ ըստ
ընչին զոր եգիտ ’ի ձեռն իւրում։
* Զմին վն մեղաց. և զմին յողջակէզ 31
հանդերձ զոհիւն. և քաւեսցէ քահա
նայն վասն սրբեցելոյն առաջի Տն։
* Այս օրէն իցէ յորում իցէ արած 32
բորոտութե. և որ ոչ գտանիցի ’ի ձե
ռին բաւական լինելոյ ’ի սրբութի իւր։
* Խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և ընդ 33
ահարոնի. և ասէ։ * Յորժամ մտա_ 34
նիցէք յերկիրն քանանացւոց՝ զոր ես
տաց ձեզ ’ի ստացուած. և տայցեմ
արած բորոտութե ’ի տունս երկրին
ստացուածոց ձերոց։* Եւ գայցէ՝ որոյ 35
տունն իցէ՝ և պատմիցէ քահանային՝
և ասիցէ, եթէ արած իմն երևեցաւ
’ի տան իմում։ * Հրաման տացէ քա_ 36
հանայն թափել զտունն՝ մինչև մտեալ
իցէ քահանային տեսանել զտունն՝ և
պղծեսցէ քահանայն զամ ինչ՝ որ ’ի
տանն կայցէ. և ապա մտցէ քահա_
նայն սրբել զտունն։ * Եւ տեսանի 37
ցէ քահանայն զարածն յորմս տանն.
գնստագոյնս, կանաչս՝ կարմրացեալս.
և տեսիլն նոցա զնստագոյն իցէ քան
զորմոյն։ * Եւ ելեալ քահանայն ’ի 38
տանէ անտի ’ի դուռն տանն. զատուս
ցէ քահանայն զտունն զեօթն օր։
* Եւ եկեսցէ դարձեալ քահանայն 39
յաւուրն եօթներորդի. և տեսանիցէ
զտունն. եթէ սփռեալ իցէ արած
տանն ընդ որմս տանն։* Հրաման տա 40
ցէ քահանայն՝ և քակեսցեն զքարինսն
յորս արածն իցէ. և հանցեն զնոսա
արտաքոյ քաղաքին ’ի տեղի անսուրբ։
* Եւ քերեսցեն զնա ’ի ներքոյ շուրջա 41
նակի. և հեղցեն զքերուածն արտա
քոյ քաղաքին ’ի տեղի անսուրբ։
* Եւ առցեն այլ քարինս քերածոյս՝ 42
և դիցեն փոխանակ այնոց քարանց. և
այլ հող առցեն՝ և ծեփեսցեն զտունն։
* Եւ եթէ անդրէն կրկնեսցի արածն. 43
և երևեսցի ’ի տան՝ յետ զքարինսն
քակելոյ. և զտունն քերելոյ և միւս
անգամ ծեփելոյ։ * Մտցէ քահա_ 44
նայն՝ և տեսցէ թէ սփռեալ իցէ ա_
րածն ընդ տունն. բնակ բորոտութի
է ’ի տանն՝ պիղծ է։ * Քակեսցեն 45
զտունն՝ և զփայտ նր՝ և զքարինս նր.
և զամ հող տանն. և հանցեն արտա
քոյ քաղաքին ’ի տեղի անսր։* Եւ որ 46
մտանիցէ ’ի տունն զամ աւուրս զա_
տանելոյն նր, պիղծ լիցի մինչև ցերե_
կոյ։* Եւ որ ննջիցէ ’ի տան անդ՝ լուա 47
ցէ զձորձս իւր. և պիղծ լիցի մինչև
ցերեկոյ. և որ կերիցէ ’ի տանն՝ լուա
ցէ զձորձս իւր. և պիղծ լիցի մինչև
48 ցերեկոյ։* Եւ եթէ եկեալ մտանիցէ
քահանայն և տեսանիցէ. և ահա չիցէ
սփռեալ արածն ընդ տունն. և սրբեսցէ
քահանայն զտունն. զի բժշկեցաւ ա_
49 րածն։ * Եւ առցէ առ ’ի սրբելոյ
զտունն երկուս հաւս կենդանիս սբս.
և զփայտ եղևնեայ. և զկարմիր մանեալ
50 և զզոպայ։ * Եւ սպանցէ զմի հաւն
յաման խեցեղէն ’ի վր ջրոյ կենդան
51 ւոյ։ * Եւ առցէ զփայտն եղևնեայ.
և զկարմիրն մանեալ և զզոպայն. և
զհաւն կենդանի. և թացցէ զնոսա
յարեան հաւուն սպանելոյ ’ի վերայ
ջրոյ կենդանւոյ. և ցանեսցէ նովաւ
52 զտամբն եօթնանգամ։* Եւ սրբեսցէ
զտունն արեամբ հաւուն՝ և ջրովն կեն
դանեաւ. և հաւովն կենդանեաւ. և
փայտիւն եղևնով և զոպայիւն. և
53 կարմրովն մանելով։ * Եւ արձակես
ցէ զհաւն կենդանի արտաքոյ քաղա_
քին ’ի դաշտ. և քաւեսցէ վն տանն՝ և
54 սբ եղիցի։ * Այս օրէն լիցի ըստ ամ
արածոյ բորոտութե. և հարածի։
55 * Եւ բորոտութե հանդերձի. և տան։
56 * Եւ սպւոյ. և պալարի. և պաղպաջա
57 * Նշանակելոյ. թէ յորում աւուր
պղծիցի. և յորում աւուր սրբիցի.
այս օրէն լիցի բորոտութե։

Գլ: ԺԵ:

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ընդ
2 ահարոնի՝ և ասէ։ * Խօսեաց ընդ
որդիսդ իղի՝ և ասասցես ցդոսա։ առն
ուրուք առն որոյ լինիցի ծորումն ’ի
մարմնոյ իւրոյ. ծորումն իւր պիղծ իցէ։
3 * Եւ այս օրէն լիցի սրբութե նորա.
որոյ ծորիցի սերմն ’ի մարմնոյ իւրմէ.
կամ թէ հալիցի մարմին նր ’ի ծորե_
լոյն. պղծութի իւր ’ի նմ է զամենայն
աւուրս ծորելոյ մարմնոյ իւրոյ. կամ
թէ հալիցի մարմին նր ’ի ծորելոյ ան
4 տի. պղծութի մարմնոյ է այն. * Ամ
անկողին յորում ննջիցէ սերմնա_
կաթն՝ պիղծ եղիցի. և ամ յորոյ վր
5 նստիցի՝ պիղծ լիցի։ * Եւ մարդ որ
մերձեսցի յանկողին նորա՝ ողողեսցէ
զձեռս իւր. և լուասցի ջրով՝ և պիղծ
6 լիցի մինչև ցերեկոյ։ * Եւ որ նստիցի
’ի վերայ անօթոյ՝ յորում նստեալ իցէ
սերմնակաթին՝ ողողեսցէ զհանդերձ
իւր և լուասցի ջրով. և պիղծ լիցի
7 մինչև ցերեկոյ։ * Եւ որ մերձեսցի
’ի մարմին սերմնակաթին. ողողեսցէ
զձորձս իւր՝ և լուասցի ջրով. և պիղծ
8 լիցի մինչև ցերեկոյ։* Եւ եթէ թուք
սերմնակաթին հասանիցէ ’ի սուրբն.
ողողեսցէ զձորձս իւր, և լուասցի
ջրով.

ջրով . և պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ ։
*Եւ ամ համետ իշոյ՝ յորոյ վր նստցի 9
սերմնականն՝ պիղծ լիցի մինչև ցե֊
րեկոյ ։ * Եւ ամ որ մերձեսցի՝ յամ 10
որինչ ներքոյ նր իցէ, պիղծ լիցի մինչև
ցերեկոյ ։* Եւ յորինչ մերձեսցի սերմ 11
նականն՝ և զձեռս իւր ոչ լուանայցէ
ջրով՝ ողողեսցէ զհանդերձս իւր . և
լուասցէ զմարմին իւր ջրով . և պիղծ
լիցի մինչև ցերեկոյ ։ *Եւ անօթ խե 12
ցեղէն՝ յոր մերձեսցի սերմնականն՝
փշրեսցի . և ամ անօթ փայտեղէն լուա
ասցի ջրով՝ և եղիցի սբ ։ *Եւ եթէ 13
սրբեսցի սերմնականն 'ի բղխմանէ
իւրմէ . համարեսցի իւր եօթն օր 'ի
սրբութի իւր . և ողողեսցէ զհանդերձս
իւր . և լուասցէ զմարմին իւր ջրով
կենդանեաւ . և եղիցի սբ ։ *Եւ յաւ֊ 14
ուրն ութերորդի առցէ երկուս տատ
րակս , կամ երկուս ձագս աղաւնեաց .
և տարցի զայն առաջի Տն 'ի դուռն
խորանին վկայութե . և տացէ ցքահա
նայն ։ * Եւ արասցէ քահանայն զմին 15
վն մեղաց . և զմին յողջակէզ . քաւես֊
ցէ վն նորա քահանայն առաջի Տն 'ի
բղխմանէ անտի նորա ։ *Եւ այր ուք՝ 16
յորմէ ելանիցէ արուն սերման, լուաս
ցէ զամ մարմին իւր ջրով . և պիղծ լի
ցի մինչև ցերեկոյ ։* Եւ ամ հանդերձ 17
և մաշկ՝ յորոյ վերայ հասանիցի արու
թի սերման, լուասցին ջրով՝ և պիղծք
լիցին մինչև ցերեկոյ ։ * Եւ կին ընդ 18
որում հարկանիցի այր արութբ սեր
ման . լուասցին ջրով՝ և պիղծք լիցին
մինչև ցերեկոյ ։* Եւ կին որոյ բղխի֊ 19
ցի արիւն . և լինիցի բղխումն արեան
նր 'ի մարմնի իւրում, եօթն օր որոշես
ցի ։ * Ամենայն որ հարկանիցի ընդ 20
նա, պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ ։ * Եւ 21
ամ յորոյ վերայ ննջիցէ 'ի դաշտանին
իւրում . և ամ յորոյ վր նստիցի՝ պիղծ
լիցի ։ * Եւ ամ որ մերձենայ յանկողին 22
նորա , ողողեսցէ զհանդերձս իւր՝ և
լուասցէ զմարմին իւր ջրով . և պիղծ
լիցի մինչև ցերեկոյ ։ *Եւ ամ որ մեր 23
ձենայցէ յամ անօթ՝ յորոյ վր նստիցի
նա . ողողեսցէ զհանդերձս իւր՝ և լուա
ասցի ջրով . և պիղծ լիցի մինչև ցե֊
րեկոյ ։ *Եւ եթէ տակաւին յանկող֊ 24
նին իւրում իցէ . և կամ 'ի վերայ անօ
թոյ իրիք յորոյ վր նստեալ իցէ . 'ի մեր
ձենալ ուրուք առ նա , պիղծ լիցի մին
չև ցերեկոյ ։ և եթէ ննջելով ոք ննջես
ցէ ընդ նմա՝ և պղծութի նր 'ի նմա
իցէ . պիղծ լիցի զեօթն օր . ամ անկո
ղին յորոյ վերայ ննջիցէ, պիղծ լիցի
մինչև ցերեկոյ ։ * Եւ կին, որ բղխիցէ 25
զբղխումն արեան զաւուրս բազումս .

ոչ 'ի ժամանակի դաշտանի իւրոյ . և
եթէ բղխիցէ յետ դաշտանին իւրոյ .
ամէն աւուրք բղխմանն պղծութեան
իւրոյ, այնպէս իցեն՝ իբրև զաւուրս
դաշտանին իւրոյ . և եղիցի պիղծ ։
26 *Եւ ամ անկողին՝ յորոյ վերայ ննջի֊
ցէ զամ աւուրս բղխմանն իւրոյ . ըստ
անկողնի դաշտանին իւրոյ լինիցի նմա
սուրբ ։ և ամ անօթ յորոյ վր նստի֊
ցի՝ պիղծ լիցի . ըստ պղծութե աւուրց
27 դաշտանին իւրոյ ։ *Ամենայն որ մեր
ձեսցի 'ի նա՝ պիղծ լիցի . և ողողեսցէ
զձորձս իւր՝ և լուասցէ զմարմին իւր
ջրով . և պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ ։
28 *Ապա թէ սրբեսցի 'ի բղխմանէ ան
տի, համարեսցի իւր աւուրս եօթն՝ և
29 ապա սրբեսցի ։ *Եւ յաւուրն ութ֊
երորդի առցէ իւր երկուս տատրակս .
կամ երկուս ձագս աղաւնեաց . և տար
ցի զայն առ քահանայն 'ի դուռն խո֊
30 րանին վկայութե ։* Եւ արասցէ քա֊
հանայն զմին վասն մեղաց . և զմին յող֊
ջակէզ . և քաւեսցէ վն նր քահանայն
առաջի Տն . 'ի բղխմանէ պղծութե
31 նորա ։ * Եւ զգուշացոյց առնիցէք
զորդիսն իէլի 'ի պղծութեց իւրեանց .
և ոչ մեռանիցին վն անսրբութե իւր
եանց . առ 'ի պղծելոյ նոցա զխորանն
32 իմ, որ է 'ի նոսա ։ * Այս օրէն իցէ
սերմնականին ։ և եթէ ելանիցէ յու֊
մեքէ արութի սերման առ 'ի պղծե֊
33 լոյ նովաւ ։ * Եւ տեռատեսի 'ի դաշ֊
տանի իւրում ։ և սերմնականին 'ի
բղխման իւրում . արուին և իգի . և
առն որ ննջիցէ ընդ դաշտանի ։

ԳԼ։ ԺԶ։

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ .
յետ վախճանելոյ որդւոցն ահա
րոնի . ‖ 'ի մատուցանել նց զհուրն ‖ Ղեւ.
2 օտար Տն և սատակելը ։ *Եւ ասէ Տր 10.1.
ցմովսէս . խօսեաց ընդ ահարոնի ընդ
եղբօր քում . ‖ և մի մտցէն յամենայն ‖ Ելից.
ժամ 'ի սրբութիւն՝ 'ի ներքս քան զվա 30.11.
րագոյրն յանդիման քաւութեն՝ որ է Եբրայ.
'ի վր տապանակի վկայութեն . և ոչ 9. 7.
մեռանիցիք ։ զի ամպով երևեցայց 'ի
3 վերայ քաւութեն ։* Եւ ապա մտա֊
նիցէ ահարոն 'ի սրբութիւն . զուարա֊
կաւ յանդոյ վն մեղաց . և խոյիւ յող֊
4 ջակէզ ։ * Եւ պատմուճան կտաւի
սրբեալ զգեցցի . և անդրավարտիս
կտաւիս ունիցի յանդամս իւր . և գօ֊
տի կտաւի ածեալ ընդ մէջ իւր . և
խոյր կտաւի եդեալ 'ի գլուխ . զի հան
դերձ սրբութե է . և լուասցէ ջրով
զամ մարմին իւր՝ և զգեցցի զնոսա ։
5 * Եւ 'ի ժողովրդենէ որդւոցն իէլի

առցէ երկուս նոխազս յայծեաց վն
մեղաց. և խոյ մի յողջակէզ: * Եւ մա 6
տուսցէ ահարոն զզուարակն վն մե_
ղացն իւրոց. և քաւեսցէ վն իւր, և
վն տան իւրոյ : * Եւ առցէ երկուս 7
նոխազս. և կացուսցէ զնոսա առաջի
Տն առ դրան խորանին վկայութե:
* Եւ արկցէ ահարոն 'ի վերայ երկուց 8
նոխազացն վիճակս՝ մի Տն. և վիճակ
մի արձակելոյ: * Եւ մատուսցէ ահա 9
րոն զնոխազն՝ յորոյ վերայ իցէ վիճակ
Տն: * Եւ յորոյ վերայ վիճակն ար_ 10
ձակելոյ, և կացուսցէ զնա առաջի Տն
կենդանի քաւել նովաւ՝ առ արձակե
լոյ զնա յարձակումն՝ և թողլոյ զնա
յանապատ : և առցէ նոխազն յինքն
զանօրէնութիւս նոցա յանկոխն: * Եւ 11
մատուսցէ ահարոն զզուարակն զվն
մեղաց իւր. և քաւեսցէ վն իւր՝ և
վասն տան իւրոյ: և սպանցէ զզուա_
րակն զվասն մեղացն իւր: * Եւ առ_ 12
ցէ լի բուրվառաւ կայծակունս հրոյ
'ի սեղանոյ անտի. որ է առաջի Տն.
և լցցէ զձեռս իւր խնկով համեր_
ձանացն մանր աղացելով. և տարցի 'ի
ներքս քան զվարագոյրն: * Եւ դիցէ 13
զխունկն 'ի վերայ հրոյն առաջի Տն.
և ծածկեսցէ ծուխ խնկոյն զքաւու_
թիւն՝ որ իցէ 'ի վր վկայութեցն. և ոչ
մեռանիցի: * Եւ առցէ յարենէ զուա 14
րակին. և ցանեսցէ մատամբ իւրով 'ի
վերայ քաւութեն ընդ կողմն արևե_
լից ընդդէմ քաւութեն : Եւ ցանես
ցէ եօթնանգամ յարենէ անտի մա_
տամբ իւրով: * Եւ սպանցէ զնոխազն 15
զվն մեղաց. որ վասն ժողովրդեանն
իցէ առաջի Տն: և տարցի յարենէ ան
տի 'ի ներքս քան զվարագոյրն. և ա_
րասցէ զարիւն նորա. զոր օրինակ ա_
րար զարիւնն զուարակին. և ցանեսցէ
զարիւն նր 'ի վերայ սեղանոյն յանդի
ման քաւութեն: * Եւ քաւեսցէ զսր 16
բութիւն 'ի պղծութեց որդւոցն իղի.
և յանիրաւութեց նոցա. և վն ամ
մեղաց նց: և այսպէս արասցէ 'ի խո_
րանին վկայութե. ստացելոյ 'ի նոսա
Ղուկ 1.10. 'ի մէջ պղծութե նց: * || Եւ ամենևին 17
մարդ ոչ լինիցի 'ի խորանին վկայու_
թե 'ի մտանել նր և քաւել 'ի սրբու_
թեն մինչև ելանիցէ : և քաւեսցէ վն
իւր և վն տան իւրոյ. և վասն ամ ժո_
ղովրդեան որդւոց իղի: * Եւ յորժամ 18
ելցէ 'ի սեղանոյն՝ որ առաջի Տն. և
քաւեսցէ 'ի վերայ նր: և առցէ յարե
նէ զուարակին. և դիցէ 'ի վր եղջե_
րաց սեղանոյն շուրջանակի: * Եւ ցա 19
նեսցէ յարենէ անտի 'ի վերայ նորա
մատամբ իւրով եօթն անգամ. և մաք
րեսցէ զնա. և սրբեսցէ զնա 'ի պղ_
20 ծութեց որդւոյն իղի: * Եւ վախճա
նեսցէ առ 'ի քաւելոյ զսրբութիւն. և
զխորանն վկայութե և զսեղանն: և
վն քահանայիցն սրբեսցէ: և մատուս
21 ցէ զնոխազն կենդանի : * Եւ դիցէ
ահարոն զձեռս իւր 'ի վր գլխոյ նո_
խազին կենդանւոյ. և խոստովան լի_
ցի 'ի վերայ նր զամ անօրէնութիւնս
որդւոցն իսրայէլի. և զամ անիրաւու
թիւս նոցա. և զամ զմեղս նց: և դիցէ
զնս 'ի վր գլխոյ նոխազին կենդանւոյ.
և արձակեսցէ 'ի ձեռն առն պատրաս
22 տելոյ՝ յանապատ: * Եւ առցէ նոխազն
յանձն իւր զանօրէնութիւս նց յերկիր
անկոխ. և արձակեսցէ զնոխազն յա_
23 նապատ: * Եւ մտցէ ահարոն 'ի խո_
րանն վկայութե. և մերկասցի զպատ
մուճանն կտաւի. զոր զգեցեալ 'ի մտա
նելն իւրում 'ի սրբութիւն. և դիցէ
24 զայն անդ: * Եւ լուասցէ զմարմին իւր
ջրով 'ի տեղւոջն սրբութե. և զգեցցի
զպատմուճան իւր. և ելեալ արասցէ
զողջակէզն իւր և զողջակէզ ժողովր
դեան: և քաւեսցէ վն իւր. և վն տան
իւրոյ. և վն ժողովրդեանն՝ որպէս վասն
25 քահանայիցն: * Եւ զճարպն՝ որ վասն
26 մեղացն իցէ՝ հանցէ 'ի սեղանն: * Եւ
որ արձակիցէ զնոխազն ուխտեալ
յարձակումն՝ ողողեսցէ զձորձս իւր.
և լուասցէ զմարմին իւր ջրով. և ապա
27 մտցէ 'ի բանակն: * Եւ զզուարակն որ
վն մեղաց, և զնոխազ վասն մեղացն,
որոց արիւնն մուծաւ քաւել 'ի սրբու
թեն, հանցեն || արտաքոյ բանակին՝ և || Եբր
այրեսցեն զնս հրով. և զմորթս նց. և 13.11.
28 զմիս նց՝ և զապաճառ նոցա: * Եւ որ
այրիցէ զնոսա՝ ողողեսցէ զհանդերձս
իւր. և լուասցէ զմարմին իւր ջրով. և
29 ապա մտցէ 'ի բանակն : * Եւ եղիցի
ձեզ այն օրէն յաւիտենական: || յամ_ || Ղև
սեանն եօթներորդի 'ի տասն ամսոյն՝ 23.27.
լլկեսջիք զանձինս ձեր. և զամ գործ և 28.
մի գործիցէք: բնակն և պանդուխտն՝
30 որ յեցեալ իցէ 'ի ձեզ: * Յաւուրն
յայնմիկ լինիցի քաւութի վասն ձեր.
առ 'ի սրբելոյ զձեզ յամ մեղաց ձերոց
31 առաջի Տն: և սրբիջիք: * Շաբաթ
շաբաթուց է. եղիցի ձեզ այն 'ի հան_
գիստ. և լլկեսջիք զանձինս ձեր. զի
32 օրէն յաւիտենական է: * Եւ քաւես_
ցէ քահանայն՝ զոր օծանիցեն. և զորոյ
կատարիցեն զձեռս նորա քահանայա
նալ յետ հօր իւրոյ. և զգեցցի զպատ_
մուճանն կտաւի. պատմուճան սրբ:
33 * Եւ քաւեսցէ զսրբութիւն սրբութեց.
և զխորանն վկայութե. և զսեղանն.
և քաւեսցէ վասն քահանայիցն. և վն
ամ

իմ ժողովրդեանն քաւեսցէ։ * Եւ 35
եղիցի ձեզ այն օրէն յաւիտենական
քաւել վն որդւոցն իսրայէլի յամ մե-
ղացն նց։ միանգամ 'ի տարւոջ առնի
ցի. ոպ հրամայեաց Տր մովսէսի։

ԳԼ. ԺԷ։

Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ։ 1
*Խօսեաց դու ընդ ահարոնի՝ և 2
ընդ որդիս նր՝ և ընդ ամ որդիսն իղի.
և ասասցես ցնս։ այս բան է. զոր պատ
ուիրեաց Տր՝ և ասէ։ *Այր ոք՝ այր 3
յորդւոցն իսրայէլի. որ սպանանիցէ
արջառ կամ ոչխար կամ այծ 'ի բանա
կի. և որոք սպանանիցէ արտաքոյ բա
նակին։ (և 'ի դուռն խորանին վկայու
թե ոչ ածիցէ զայն. առ առնելոյ զնա
յողջակէզ վն փրկութե Տն ընդու-
նելի 'ի հոտ անուշից։ և որ սպանանի
ցէ արտաքոյ։) *Եւ 'ի դուռն խորա- 4
նին վկայութե ոչ ածիցէ. առ 'ի մա-
տուցանելոյ պատարագ Տն յանդի-
ման խորանին վկայութե Տն. յարիւն
համարեսցի մարդոյն այնմիկ. որպէս
թէ զարիւն եհեղ, սատակեսցի անձն
այն 'ի ժողովրդենէ իւրմէ։ *Որպէս 5
զի ածիցեն որդիքն իսրայէլի զզոհ իւր
եանց՝ զոր ինքեանք մատուսցեն առա
ջի Տն 'ի դուռն խորանին վկայութե
առ քահանայն. և զենուցուն զնս զե-
նումն փրկութե Տն։ *Եւ հեղցէ քա 6
հանայն զարիւնն առ սեղանովն յան-
դիման Տն. առ դրան խորանին վկայ
ութե. և հանցէն զճարպն 'ի հոտ ա-
նուշից Տն։ *Եւ ոչ ևս զոհիցեն զզոհս 7
իւրեանց սնոտեաց. զորոց զհետ ին-
քեանք պոռնկեցին։ օրէն յաւիտենա-
կան եղիցի ձեզ յազգս ձեր։ *Եւ ա- 8
սասցես ցնս. մարդ ոք՝ մարդ յորդւոց
իսրայէլի. և յորդւոց եկաց յեկելոց 'ի
ձեզ. որ առնիցէ զողջակէզ կամ զոհ։
*Եւ 'ի դուռն խորանին վկայութե 9
ոչ ածիցէ առնել զնա Տն, սատակես
ցի մարդն այն 'ի ժողովրդենէ իւրմէ։
*Եւ մարդ՝ յորդւոց իսրայէլի. կամ 10
յեկաց յեկելոց 'ի ձեզ. որ ուտիցէ զա
մենայն արիւն. հաստատեցից զերեսս
իմ 'ի վր անձինն՝ որ ուտիցէ զարիւնն.
և կորուսից զնա 'ի ժողովրդենէ իւր-
մէ։ *Զի շունչ ամ մարմնոյ արիւն 11
իւր է. և ես ետու զայն ձեզ 'ի սե-
ղանն, քաւել վն անձանց ձերոց։ զի
արիւն նր փոխանակ անձին նր քաւ-
եսցէ։ *Վն այնորիկ ասացի ցորդիսն 12
իսրայէլի. ամ անձն 'ի ձէնջ զարիւն մի
կերիցէ։ և եկն, որ եկեալ յեցեալ իցէ
'ի ձեզ՝ արիւն մի կերիցէ։ *Եւ մարդ 13
ոք՝ մարդ յորդւոց իղի. կամ յեկաց

յեցելոց 'ի ձեզ. որ որսայցէ որս երէ
ինչ՝ կամ թռչուն որ ուտիցի, հեղցէ
զարիւն նորա. և ծածկեսցէ հողով։
14 *Զի շունչ ամ մարմնոյ արիւն իւր է։ Ծննդ.
և ասացի ցորդիսն իսրայէլի՝ զարիւն 9. 4.
ամ մարմնոյ մի ուտիցէք. զի շունչ ամ Վերև.
մարմնոյ արիւն իւր է. ամ որ ուտիցէ 7. 26.
15 զայն՝ սատակեսցի։ *Եւ ամ անձն որ
ուտիցէ զմեռելոտի՝ կամ զգազանա
բեկ՝ յամ եկաց կամ 'ի պանդխտաց,
ողողեսցէ զհանդերձս իւր. և լուաս-
ցէ զմարմին իւր. և պիղծ լիցի մինչև
16 ցերեկոյ. և ապա սր լիցի։ *Եւ եթէ
ոչ ողողեսցէ զհանդերձս իւր. և ոչ
լուասցէ զմարմին իւր ջրով, ընկալցի
զանօրէնութիս յանձն իւր։

ԳԼ. ԺԸ։

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ։
2 *Խօսեաց ընդ որդիսն իսրայէլի՝
և ասասցես ցնս։ ես եմ Տր Ած ձեր։
3 *Ըստ ամ գնացից երկրին եգիպտաց
ւոց՝ յորում պանդխտեցայք՝ մի առ-
նիցէք։ և ըստ գնացից երկրին քանա
նացւոց՝ յոր ես տարայց զձեզ՝ մի առ-
նիցէք։ և ըստ օրինաց նց մի գնայցէք։
4 *Զիրաւունս իմ արասջիք. և զհրա-
մանս իմ պահեսջիք. գնալ 'ի նոսա։
5 ես եմ Տր Ած ձեր։ *Եւ պահեսջիք Եզեկ.
զամ հրամանս իմ. և զամ զիրաւունս 20. 11.
իմ, արասջիք զնս։ զոր արարեալ մար Հռով.
դոյ՝ կեցցէ նոքօք։ ես եմ Տր Ած ձեր։ 10. 5.
6 *Մարդ ոք՝ մարդ առ ամ ընտանուի Գաղ.
մարմնոյ իւրոյ մի մերձեսցի. յայտ 3. 12.
նել զառականս նորա. զի ես եմ
7 Տր։ *Զառականս հօր քոյ՝ և զառա
կանս մօր քոյ մի յայտնեսցես՝ զի մայր
քո է. և մի յայտնեսցես զառականս
8 նր։ *Զառականս կնոջ հօր քոյ մի
յայտնեսցես. զի առականք հօր քոյ են։
9 *Զառականս քեռ քոյ՝ թէ առ 'ի հօ
րէ իցէ կամ առ 'ի մօրէ՝ 'ի տան ծնեալ
կամ արտաքոյ, մի յայտնեսցես զառա
10 կանս նր։ *Զառականս դստեր ուս
տեր քոյ՝ կամ զդստեր դստեր քոյ՝ մի
յայտնեսցես զառականս նր. զի առա
11 կանք քո են։ *Զառականս դստեր
կնոջ հօր քոյ մի յայտնեսցես. զի համ
հօրեայ քոյր քո է. մի յայտնեսցես զա
12 ռականս նորա։ *Զառականս հօրա
քեռ քոյ մի յայտնեսցես. զի ընտանի
13 հօր քոյ է։ *Զառականս մօրաքեռ քոյ
մի յայտնեսցես. զի ընտանի մօր քոյ է։
14 *Զառականս հօրեղբօր քոյ մի յայտ
նեսցես. և առ կին նր մի մտանիցես.
15 զի ազգական քո է։ *Զառականս
նուոյ քոյ մի յայտնիցես. զի կին որդ-
ւոյ քոյ է. մի յայտնեսցես զառականս

նորա։ (և զդուստր ուստեր նորա կամ
զդուստր դստեր նորա մի առնուցուս
յայտնել զառականներ նոցա. զի ընտանիք
են քո. ամենապարշտութի՛ է) ։ * Օ առա 16
կանս կինոջ եղբօր քոյ մի՛ յայտնեսցես.
զի առակաւք եղբօր քոյ են ։ * Օ ա 17
ռակաս կնոջ և զդուստր իւրոյ մի՛
յայտնեսցես. զդուստր ուստեր նորա՝
և զդուստր դստերն նոր մի՛ առնուցուս
յայտնել զառականներ նոցա. զի ընտանիք
քո են՝ ամենապարշտութի՛ է ։ * Կին առ 18
քեռաք իւրով մի՛ առնուցուս նախանձ
ընդդէմ՝ յայտնել զառականներ նորա
առնովաւ, կենդանւոյն ։ * Եւ առ կին 19
՚ի դաշտանի պղծութեան իւրոյ մի՛ մերձ
նիցես՝ յայտնել զառականներ նո՛ ։ * Եւ 20
՚ի կին ընկերի քոյ մի՛ տայցես զարու
թի՛ սերման քոյ առ՚ի պղծելոյ ընդ
նմա ։ ‖ * Եւ՚ի սերմանէ քումմէ մի՛ 21
տայցես ծառայել իշխանի. և մի՛ պղ
ծեսցես զանուն իմ՝ սո՛ւրբ. զի ես եմ Տէր ։
* Եւ ընդ արուի մի՛ մտանիցես զմտա 22
կանացի՝ զի պղծութի՛ է այն ։ * Եւ յամէ 23
անասուն ոչ տայցես զարուի սերման
քոյ առ՚ի պղծելոյ ընդ նմա ‖ և կին մի՛
կացցէ առաջի՛ անասնոյ մտաբե
րել՝ ՚ինա, զի գարշելի՛ է այն ։ * Եւ մի՛ 24
պղծիցիք այնու ամենի՛ ։ զի այնու ամենի՛
պղծեցան ազգքն՝ զորս ես մերժեցից
յերեսաց ձերոց ։ * Եւ եղև գարշելի 25
երկիրն. և հանդէս արարի անիրաւու
թե՛ն նո՛ր ՚ի նմանէ. և տապակացաւ եր
կիրն ՚ի բնակչաց իւրոց ։ * Եւ պահե 26
ցէ՛ք զօրէնս իմ. և զամ հրամանս իմ.
և մի՛ առնիցէք յամէ պղծութեանցն այնո
ցիկ ։ բնակն և եկն. և պանդուխտն՝
որ ՚ի ձեզ իցէ ։ * Օ զայն ամ պղծու 27
թի՛ն արարին մարդիկ երկրին. որք
էին անդ յառաջ քան զձեզ. և պղծե
ցաւ երկիրն ։ * Լդ զգուշացարո՛ւք՝ 28
զի մի՛ տապականայցէ և ձեզ երկիրն՝
՚ի պղծել ձեր զնա. որ՝ տապակացաւ
ազգքն՝ որք էին յառաջ քան զձեզ ։
* Օ ով ամ մարդ՝ որ արասցէ յամէ պղ 29
ծութե՛ն այնոցիկ. սատակեսցին ան
ձինքն՝ որք առնիցեն զայն՝ ՚ի միջոյ ժո
ղովրդեան իւրեանց ։ * Եւ պահեսջիք 30
զպահպանութի՛ն իմ՝ զի մի՛ առնիցէք
յամէ պղծութեանց օրինացն՝ որք գործե
ցան յառաջ քան զձեզ. և մի՛ պղծիցիք
նոքօք. զի ես եմ Տէր Ա՛Ծ ձեր ։

ԻԹ։ ԺՈՂ։

Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէս՝ և ասէ ։ 1
* Խօսեաց ընդ ժողով ըդեան 2
որդւոց իսրայէլի՝ և ասասցես ցնոսա
‖ սո՛ւրբք եղերուք. զի ես սո՛ւրբ եմ Տէր
Ա՛Ծ ձեր ։ * Երկեարո՛ւք՝ ՚ի հօրէ և ՚ի 3
մօրէ իւրմէ երկնչի՛ջիք ։ և զշաբաթս
իմ պահեսջի՛ք. զի ես եմ Տէր Ա՛Ծ ձեր ։
* Մի՛ երթայցէք զհետ կռոց. և աս 4
տուածս ձուլածոյս մի՛ առնիցէք ձեզ.
ես եմ Տէր Ա՛Ծ ձեր ։ * Եւ եթէ զոհի 5
ցէք զզոհ փրկութե՛ն Տ՛ն, զընդունե
լինն ձեր զոհեսջի՛ք ։ * Յաւուր յորում 6
մատուցանիցէք՝ կերիցի՛ք. և՚ի վաղիւ
անդր. և եթէ ՚ի մնասցէ մինչև յօրն
երրորդ, հրո՛վ այրեսցի ։ * Ա՛պա եթէ 7
ուտելով ուտիցի յաւուրն երրորդի.
անպո՛ւղ է, մի՛ ընկալցի ։ * Այլ որ ու 8
տիցէ զայն՝ մեղս առցէ. զի զսրբուի
Տ՛ն պղծեաց. և սատակեսցին անձինք՝
որք ուտիցենն՝ ՚ի ժողովրդենէ իւր
եանց ։ ‖ * Եւ՚ի հնձել հնձողաց ձե 9 ‖ Ղեւտ.
րոց զհունձս երկրին ձերոյ, մի՛ սպա 23.22.
ռիցէք զհունձս անդոյ ձերոյ մնա հն
ձելով. և զանկեալն՚ի հնձոյ քոյ մի՛
ժողովեսցես ։ * Եւ յայգիս քո ձեա 10
քաղ մի՛ առնիցես և պտղաքաղ այ
գւոյ քոյ մի՛ լինիցիս ։ տնանկի և պան
դխտի թողցես զայն. ես եմ Տէր Ա՛Ծ
ձեր ։ * Մի՛ գողանայցէք. և մի՛ սու 11
ցէք. և մի՛ զրպարտիցէք իրաքանչիւր
զընկեր իւր ։ * Եւ ‖ մի՛ երդնուցուք ‖ Ելից
սուտ յանուն իմ. և մի՛ պղծիցէք զա 20.7.
նուն Տ՛ն Ա՛Ծ ձերոյ. ես եմ Տէր Ա՛Ծ 2.Օր.
ձեր ։ * ‖ Մի՛ զրկեսցես զընկեր քո. և 5.11.
մի՛ յափշտակեսցես. ‖ և մի՛ ագահն ‖ Ելից
վարձք վարձկանին առ քեզ մինչև 10.6.
յառաւօտ ։ * Օ հատրն մի՛ զրկեսցես. ‖2.Օր.
և առաջի կուրին զգայթագո՛ղն մի՛ 24.14.
դնիցես և երկնչիցես ՚ի Տէ՛ Ա՛Ծ քումմ Տոբ.
մէ ։ ես եմ Տէր Ա՛Ծ քո * Ներքա՛ւթի 4.15.
՚ի դատաստանի մի՛ առնիցես. ‖ և ակն ‖2.Օր.
աղքատի մի՛ առնուցուս. և մի՛ երեսաց 1.17. և
աչառիցես հարստի արդարութի՛ դա 16.19.
տեսցես զընկեր քո ։ * Նենգութի՛ Ա՛մոս
ընդ ազգի քումմի՛ դնայցես և յարիւն 24.23.
ընկերի քոյ մի՛ յօժարիցիս ։ ես եմ Տէր Ելից
Ա՛Ծ ձեր ։ * ‖ Մի՛ ատեսցես զեղբայր 42.1.
քո ՚ի մտի քում՝ յանդիմանութի՛ն յան Յակ.
դիմանեսցես զընկեր քո, և մի՛ ընդունի 2. 2.
ցիս վնո՛ն զմեղս ։ * Եւ մի՛ խնդրեսցէ ‖ 1.Յով.
վրէժ ձեռն քո և ընդ որդւոց ժողո 2.11. և
վրդեան քոյ ոխս մի՛ առնիցես ։ ‖ և սի 3.14.
րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո. զի Ելից
ես եմ Տէր ։ * Օ օրէնս իմ պահեսջիք ։ 19.13.
զանասուն քո օտարախառնս մի՛ խառ Ելից
նիցես. և զայգիս քո մի՛ վարեսցես այլ 18.15.
և այլ. և զձորձս երկդիմիս և գարշե Ղեւտ.
լիս մի՛ արկանիցես զբեզ ։ * Եթէ որ 17. 3.
նիցէ ընդ կնոջ արուի՛ սերման ‖ Ելից
և նա իցէ աղախին պահեալ առն. և 5.43. և
փրկանաւք չիցէ փրկեալ. և ազատուի՛ 22.39.
չիցէ ազատեալ. հարց և փոխ լիցի նմ. Ղեւտ.
և մի՛ մեռանիցին՝ զի չիցէ ազատեալ 6.27.

* Եւ

Հռոմ. *Եւ մատուսցէ ը յանցանացն իւրոց 21
13.9. Տն առ դրան խորանին վկայութեան
Գաղա. խոյ յանցանաց ։ *Եւ քաւեսցէ վասն 22
5.14. նր քահանայն խոյիւն յանցանաց ա_
Յակոբ. ռաջի Տն վասն մեղացն զոր մեղաւ.
2. 8. և թողցին նմա մեղքն զորս մեղաւ ։
*Եւ յորժամ մտանիցէք յերկիրն զոր 23
Տր Ա.Ծ տայցէ ձեզ. և տնկիցէք զամ
փայտ ուտելի, որքեսջիք զպղծութի
նորա. և պտուղ նորա զերեամ պիղծ
լիցի ձեզ՝ և մի կերիցի ։ *Եւ յամին 24
չորրորդի եղիցի ամ պտուղ նորա սբ
օրհնեալ Տն ։ *Եւ յամին հինգերոր_ 25
դի կերիջիք զպտուղ նր. յաւելուած
ձեզ լիցին բերք նր ։ Ես եմ Տր Ա.Ծ ձեր ։
*Մի ուտիցէք զմիս ընդ արեան. 'ի 26
վր լերանց մի ուտիցէք ։ և մի հմայի_
ցէք. և մի հաւատեք լինիցիք ։
*Ցուռս 'ի վարսից գլխոց ձերոց մի 27
առնիցէք ։ և մի ապականիցէք զտեսիլ
‖2.Օրէ մօրուաց ձերոց ։ ‖ *Եւ վէտս 'ի վր 28
14.1. ոգւոյ մի առնիցէք 'ի մարմինս ձեր. և
դիր կտեալ մի առնիցէք 'ի ձեզ ։ Ես եմ
Տր Ա.Ծ ձեր ։ *Մի պղծիցես զդուստր 29
քո պոռնկեցուցանելով զնա. զի մի
պոռնկեսցի երկիրն. և լցցի երկիրն
անօրէնութբ ։ *Զշաբաթս իմ պա 30
հեսջիք. և 'ի սրբութեն իմոց երկնչի
ջիք՝ զի ես եմ Տր ։ *Զհետ վհկաց մի 31
երթայցէք. և 'ի գէտս մի յարիցէք
պղծիլ նոքօք ։ Ես եմ Տէր Ա.Ծ ձեր ։
*Յառաջի ալեաց յառնիցես. և պատ_ 32
ուեսցես զերեսս ծերոյն. և երկնչի
ցիս յԱ.Ծոյ քումմէ ։ Ես եմ Տէր Ա.Ծ քո ։
‖Ելից. *‖Եւ եթէ յարեսցի առ ձեզ եկ յերկ 33
22.21. րին ձերում. մի նեղիցէք զնա ։ *Իբրև 34
զբնակն ձեր լինիցի ձեզ՝ և եկն յարեւ
'ի ձեզ. և սիրեսցես զնա իբրև զանձն
քո ։ զի պանդուխտք եղէք և դուք
յերկրին եգիպտացւոց. Ես եմ Տր Ա.Ծ
ձեր ։ *Մի առնիցէք անիրաւութի 35
'ի դատաստանի ։ 'ի չափս և 'ի կշիռս և
'ի զոյգս ։ *Եւ զոյգք արդարք. և 36
կշիռք արդարք. և չափք արդարք՝ և
կապիճ արդար լինիցի ձեր ։ Ես եմ Տր
Ա.Ծ ձեր՝ որ հանի զձեզ յերկրէն ե_
գիպտացւոց ։ *Եւ պահեսջիք զամ զօ 37
րէնս իմ. և զամ հրամանս իմ. և ա_
րասջիք զնս՝ զի ես եմ Տէր Ա.Ծ ։

Գլ. Ի.

Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։ 1
*Խօսեաց ը որդւոց իսրայէլի՝ 2
‖Վեր. և ասասցես. ‖ Եթէ ոք յորդւոց իէլի
18.21. կամ յեկեղոց պանդխտացն իէլի տա_
Չորոյն ցէ զսերմն իւր իշխանի. մահու մե_
Ծողոխայ. ռցի. և ազգք երկրին քարկոծ արասցեն
զնա քարամբք ։ *Եւ ես հաստատե_ 3
ցից զերեսս իմ 'ի վերայ մարդոյն այ_
նորիկ. և կորուսից զնա 'ի ժողովրդե_
նէ իւրմէ. զի ետ 'ի սերմանէ իւրմէ
իշխանին պղծել զսրբութին իմ. և Ծողոխայ.
դարշեցուցանել զանուն սրբացելոցն
4 իմոց ։ *Եւ պա թէ ակնածելով ակնա
ծեսցեն բնակիչք երկրին աչօք իւր_
եանց յառնէն յայնմանէ. 'ի տալ նր
զսերմն իւր իշխանին, չսպանանել զնա ։
5 *Հաստատեցից զերեսս իմ 'ի վերայ
առն այնորիկ. և 'ի վերայ ազգի նր.
և կորուսից զնա՝ և զամ միաբանեալսն
ընդ նմա, առ 'ի պոռնկեցուցանելոյ
զնոսա ընդ իշխանին՝ 'ի միջոյ ժողովր
6 դեան իւրեանց ։ *Եւ անձն որ երթի
ցէ զհետ վհկաց՝ կամ գիտաց՝ պոռն_
կել զհետ նց. հաստատեցից զերեսս
իմ 'ի վերայ անձինն այնորիկ՝ և կո_
րուսից զնա 'ի ժողովրդենէ իւրմէ ։
7 *‖Եւ սրբեսջիք՝ և եղիջիք սբք. զի ‖1.Պետ.
8 սբ եմ ես Տր Ա.Ծ ձեր ։ *Եւ պահես_ 1.16.
ջիք զհրամանս իմ՝ և արասջիք զնս.
Ես եմ Տր Ա.Ծ ձեր՝ որ սրբեմ զձեզ ։
9 * Մարդ ոք՝ մարդ ‖ որ հայհոյեսցէ ‖Ելից.
զհայր իւր կամ զմայր իւր՝ մահու մե 21.17.
ռցի ։ զհայր իւր կամ զմայր իւր թէ Առակ.
10 բամբասեսցէ՝ մահապարտ է ։ * Եւ 20.20.
այր ոք եթէ շնասցի ընդ առնակնոջ. Մատ.
կամ շնայցէ ընդ ընկերի իւրոյ. մա_ 15.4.
հու մեռցին, և շնացօղն և շնացեալն ։ Մարկ.
11 *‖Եւ այր ոք՝ որ ննջիցէ ընդ կնոջ 7.10.
հօր իւրոյ. զառակաս հօր իւրոյ յայտ ‖2.Օրէ
նեաց. մահու մեռցին երկոքին. զի 22.22.
ամպարշտեցան՝ և մահապարտք են ։ Յօհան.
12 *Եւ եթէ ննջեսցէ ոք ընդ նուոյ իւր 8.5.
ում, մահու մեռցին երկոքեան. զի ամ_
13 պարշտեցան՝ մահապարտք են ։ *Եւ
այր ոք եթէ ննջեսցէ ընդ արուի
զգործ կանացի. պղծութի գործեցին.
մահու մեռցին երկոքեանն՝ զի մահա
14 պարտք են ։ *Եւ այր ոք՝ որ առնու_
ցու զկին և զմայր նր. անօրէնութի է
հրով այրեսցեն զնա՝ և մի լինիցի 'ի
15 ձեզ անօրէնութի ։ *Եւ այր ոք՝ որ
տացէ զարուի իւր յանասուն՝ մահու
մեռցի. և զանասունն սպանանիջիք ։
16 *Եւ կին՝ որ մատչիցի յամ անասուն
պղծիլ նմա 'ի նմանէ, սպանանիջիք
զկինն և զանասունն. և մահու մեռա_
17 նիցին՝ զի մահապարտք են ։ *Եւ այր
ոք՝ որ առնուցու զքոյր իւր զառ 'ի հօ
րէ՝ կամ զառ 'ի մօրէ, և տեսանիցէ
զառակաս նորա, և նա տեսանիցէ
զառակաս սորա, նախատինք են. սա
տակեսցին յերեսաց որդւոց ազգին
իւրեանց. զի զառակաս քեռ իւրոյ
յայտնեաց. ընկալցին զմեղս իւր_
18 եանց ։ *Եւ այր՝ որ ննջիցէ ը կնոջ
դաշ_

զառականս, եւ յայտնեսցէ զառականս
նորա, զի զաղբիւր արեան նորա յայտ_
նեաց, եւ սա յայտնեաց զաղբիւրն ար_
եան իւրոյ, սատակեսցին երկոքեանն՝
յազգէ իւրեանց ։ * Եւ զառականս 19
հօրաքեռ քո եւ զմօրաքեռ քո մի յայտ
նեսցես. զի զընտանութեան զառականս
յայտնեցին, զմեղս իւրեանց տարցին՝
եւ անորդիք մեռցին ։ * Եւ մարդ որ՝ 20
որ ննջեսցէ ընդ կնոջ քեռւոյ իւրոյ ,
զառականս քեռւոյ իւրոյ յայտնեաց.
զմեղս իւրեանց ընկալցին . եւ անոր_
դիք մեռցին ։ * Եւ մարդ որ՝ որ առ_ 21
նուցու զկին եղբօր իւրոյ , պղծութի
է . զառականս եղբօր իւրոյ յայտ_
նեաց՝ անորդիք մեռցին։* Եւ պահես 22
ջիք զամ՝ հրամանս իմ . եւ զամենայն
զիրաւունս իմ. եւ արասջիք զնո. եւ ոչ
տաղտկասցի ձեզ երկիրն՝ յոր ես տա
րայց զձեզ բնակել 'ի նմա ։ * Եւ մի 23
գնայցէք ըստ օրինաց ազգաց՝ զորս
մերժեցից ես 'ի ձէնջ . զի զայն ամ
արարին՝ եւ գարշեցայ ես 'ի նոցանէ ։
*Եւ ասացի ցձեզ , դուք ժառանգե_ 24
ցէք զերկիրն զայն. եւ ես տաց ձեզ զնա
'ի ստացուած. երկիր՝ որ բղխէ զկաթն
եւ զմեղր. ես եմ Տր Ած ձեր՝ որ մեկ_
նեցի զձեզ յամ ազգաց ։ * Եւ զա_ 25
տուսջիք զանձինս ձեր 'ի մէջ անաս_
նոց սրբոց եւ անսրբոց. եւ 'ի մէջ թռչ_
նոց սրբոց եւ անսրբոց. եւ մի պղծի_
ցէք զանձինս ձեր անասնովք՝ եւ թռչ_
նովք. եւ ամ սողնովք երկրի. զոր ես զա_
‖1.Պետ. տուցի ձեզ՝ 'ի պղծութի ։ * ‖Եւ եղի 26
1.16. ջիք ինձ սուրբք. զի սուրբ եմ ես Տր Ած
ձեր . որ զատուցի զձեզ յամ ազգաց
‖2.Օրէ. լինել ինձ ։*‖Եւ այր կամ կին՝ յորոց 27
18.11. լինիցի վհուկ՝ կամ գէտ, մահու մեռ_
1.Թագ. ցի . քարամբք քարկոծեցէք զնոսա՝
28.7. զի մահապարտք են ։

ԳԼ: ԻԱ:

Խօսեցաւ Տր ընդ Մովսէսի՝ եւ ասէ. 1
խօսեաց ընդ որդիսդ Ահարոնի
ընդ քահանայս՝ եւ ասասցես ցդոսա .
զի մի պղծեսցին յոգիս ազգի իւր_
եանց։* Կամ յընտանի կամ 'ի դրացի 2
իւրեանց . այլ կամ 'ի հայր կամ 'ի
մայր. կամ յուստերս կամ 'ի դստերս.
կամ յեղբայր ։ *Կամ 'ի քոյր. կամ 'ի 3
դուստր մերձաւոր իւր՝ որ առն չիցէ
տուեալ՝ նոքօք պղծեսցին ։ * Եւ մի 4
պղծեսցին վայրապար 'ի ժողովրդեան
‖ Ղեւ. իւրում 'ի պղծութի իւրեանց ։*‖Եւ 5
19. 27. մի գերծուցուն զգլուխս իւրեանց 'ի
Եզեկ. վն մեռելոյ 'ի կնտութի ։ եւ զտեսիլ
44.20. մօրուաց մի գերծուցուն. եւ 'ի մար_
մինս իւրեանց վէրս մի հատանիցեն ։

6 * Օի սբ լինիցին Այ իւրեանց. եւ մի
գարշեցուսցեն զանուն Այ իւրեանց.
զի զզոհն Տն պատարագ Այ իւր_
եանց նոքա մատուցանեն ։ եւ եղիցին
7 սբք։*‖ Օկին պոռնիկ եւ զպղծեալ ‖Ղեւ.
մի առնուցուն . եւ զկին հանեալ յառ_ 19.29.
նէ իւրմէ մի առնուցուն . զի սբ է
8 Տն Այ իւրում։*Եւ սրբեսցէ զնա.
զի զպատարագսն Տն Այ ձերոյ նա
մատուցանէ՝ սուրբ եղիցի . զի սբ եմ
9 ես Տէր՝ որ սրբեմ զնո ։ *Եւ դուստր
առն քահանայի եթէ 'ի պոռնկութե
պղծեսցի , զանուն հօր իւրոյ բամբա
10 սեաց՝ հրով այրեսցի։ *Եւ քահանայն
մեծ յեղբարց իւրոց . որոյ 'ի վերայ
գլխոյն արկեալ է իւղն օծութե . եւ
կատարեալ զձեռս նր զգենուլ զպատ
մուճանն, զգլուխ իւր մի ասպարու_
րեսցէ. եւ զհանդերձ իւր մի պատա_
11 ռեսցէ ։ *Եւ յանձն վախճանեալ մի
մտցէ ։ 'ի հայր իւր՝ կամ 'ի մայր իւր
12 մի պղծեսցի ։*'Ի սրբութենէ անտի մի
ելանիցէ. եւ մի պղծեսցէ զսրբութի
Այ իւրոյ . զի սբ իւղն օծութե՝ որ
յԱյ, 'ի վերայ նր է ։ զի ես եմ Տէր ։
13 *‖Նա կին կոյս յազգէ իւրմէ առնա ‖Եզեկ.
14 ցու ։ * Օայրի, եւ զհանեալ, եւ զպոռ 44.22.
նիկ, մի առնուցու . այլ զկոյս յազգէ
15 իւրմէ առնուցու կին ։ *Եւ մի պղ_
ծեսցէ զսերմն իւր 'ի ժողովրդեան
իւրում. զի ես եմ Տր՝ որ սրբեմ զնա ։
16 *Խօսեցաւ Տր ընդ Մովսէսի՝ եւ ասէ ։
17 *Խօսեաց ընդ Ահարոնի՝ եւ ասասցես.
այր որ յազգէ քումմէ յամ ազգ ձեր՝
յորում իցէ արատ , մի մատիցէ մա_
տուցանել պատարագ Այ իւրոյ ։
18 * Օի ամ այր՝ յորում իցէ արատ , մի
մատիցէ ։ այր կաղ . կամ կոյր . կամ
19 կարճունչ . կամ ականջատ ։ * Կամ
20 այր՝ ձեռնբեկ . կամ ոտնբեկ ։* Կամ
սապատողն . կամ չիլ . կամ պտղակն.
կամ այր՝ յորում իցէ քոս. կամ քարց_
21 կեղ. կամ միորձի ։ * Ամենայն այր՝
յորում իցէ արատ՝ 'ի զաւակէ Ահա
րոնի քահանայի , մի մերձեսցի մա_
տուցանել զորհս Այ քում. (զի արատ
գոյ 'ի նմա ։ եւ զպատարագսն Այ մի
մատչիցի մատուցանել . զի պատա_
րագքն Այ սրբութիք սրբութեց
22 են ։) *'Ի սրբութեց անտի կերիցէ ։
23 * Բայց 'ի վարագոյրն մի մերձեսցի .
եւ առ սեղանն մի մատիցէ՝ զի արա_
տաւոր է ։ մի պղծեսցէ զսրբութիւն
Այ իւրոյ . զի ես եմ Տէր՝ որ սրբեմ
24 զնոսա ։ * Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ
Ահարոնի եւ ընդ որդիս նորա . եւ ընդ
ամ որդիսն Իսրայէլի ։

ԳԼ: ԻԲ:

Խօսեցաւ Տր̃ ընդ Մովսիսի՝ եւ ասէ. 1
*Ասասցես ցԱհարոն եւ ցորդիս 2
նր̃. եւ զգուշ լինիցին ի սրբութեանց որդ-
ւոցն Իղ̃ի. եւ մի՛ պղծեսցեն զանուն
իմ սբ̃՝ զորս նոքայն սրբեն ինձ՝ զի ես
եմ Տր̃: *Ասասցես ցն̃ա. յազգս ձեր՝ 3
ա̃մ այր՝ յա̃մ զաւակէ ձերմէ՝ որ մերձ
ձենայցէ 'ի սրբութիւնս, զորս սրբեսցեն
որդիքն Իսրայելի Տն̃՝ եւ պղծութիւն իւր
'ի նմա իցէ, սատակեսցի անձն այն
յերեսաց իմոց՝ զի ես եմ Տր̃: *Եւ 4
այր ոք 'ի զաւակէ ահարոնի քահա-
նայի՝ եթէ բորոտ կամ սերմնակաթ
իցէ. 'ի սրբութեանց անտի մի՛ կերիցէ,
մինչեւ սրբեսցի: եւ որ մերձեսցի յա̃մ
պղծութիւն ոգւոյ. եւ կամ այր, յորմէ
ելանիցէ արութիւն սերման: *Կամ որ 5
մերձենայցէ յա̃մ սողուն պիղծ՝ զոր
պղծիցեն. կամ 'ի մարդ՝ որով պղծի-
ցեն վնա ըստ ա̃մ պղծութեան նորա:
*Անձն՝ որ մերձենայցէ 'ի նա՝ պիղծ 6
լիցի մինչեւ ցերեկոյ: եւ մի՛ կերիցէ 'ի
սրբութեանց անտի. եթէ ոչ լուանայցէ
զմարմին իւր ջրով: *Եւ մտանիցէ 7
արեգակն. սբ̃ լիցի, եւ ապա կերիցէ 'ի
սրբութեանց անտի՝ զի հաց նորա է այն:
‖ Ղեւ. *‖Զմեռելոտի եւ զգազանաբեկ մի՛ 8
17.15. ուտիցէ՝ պղծիլ նմա նոքօք. զի ես եմ
Եզկ. Տր̃: *Եւ պահեսցեն զպահպանութիւս 9
22.31. իմ. զի մի՛ ընդունիցին վն̃ նց̃ մեղս.
2. Օրէ. եւ մեռանիցին վս̃ այնորիկ՝ եթէ պղ-
14. 21. ծիցեն զն̃ա. զի ես եմ Տր̃՝ որ սրբեմ
Եզեկ. զն̃ա: *Եւ ա̃մ օտարազգի մի՛ կերիցէ 10
44.31. զսրբութիւնս: պանդուխտ քահանային,
եւ վարձկանն մի՛ կերիցեն 'ի սրբու-
թեանց: *Բայց թէ քահանայն ստա- 11
ցի զոգի ստացուածով արծաթոյ, նա
կերիցէ 'ի հացից անտի նր̃: եւ ընտա-
ծինք նորա կերիցեն 'ի հացից անտի
նորա: *Եւ դուստր առն քահանայի 12
եթէ լինիցի առն այլազգւոյ, նա 'ի
պտղոյ սրբութեանցն մի՛ կերիցէ: *Եւ 13
դուստր առն քահանայի եթէ լինիցի
այրի, կամ հանեալ. եւ զաւակ ոչ իցէ
նր̃՝ եւ դառնայցէ անդրէն 'ի տուն իւր
հայրենի. ըստ մանկութեան իւրում 'ի
հացից անտի հօր իւրոյ կերիցէ: եւ
ա̃մ այլազգի մի՛ կերիցէ 'ի նոցանէ:
*Եւ մարդ՝ որ յանգէտս կերիցէ զսր 14
բութիւնս. յաւելցէ 'ի նոյն զհինգե-
րորդ մասն. եւ տացէ զսրբութիւնն ցքա
հանայն: *Եւ մի՛ պղծեսցեն զսրբու 15
թիւնս սրբութեանցն Իսրայելի, զոր զա-
տուցին նոքա Տն̃: *Եւ ածիցեն 'ի 16
վերայ իւրեանց անօրէնութիւն յանցա
նաց. ուտելով իւրեանց զսրբութիւ
սրբութեանցն. զի ես եմ Տր̃՝ որ սրբեմ
17 զնոսա: *Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի՝
18 եւ ասէ: *Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ
ընդ որդիս նորա. եւ ընդ ա̃մ ժողովր
դեան որդւոցն Իսրայելի՝ եւ ասասցես
ցնոսա: այր ոք՝ այր յորդւոցն Իղ̃ի:
կամ յեկացն յարելոց 'ին̃ա 'ի մէջ Իղ̃ի՝
որ մատուցանիցէ զպատարագս իւր
ըստ ա̃մ խոստովանութեան իւրոյ. կամ
ըստ ա̃մ կամաց իւրոց՝ զորինչ մատու
19 ցանիցեն Տն̃ յողջակէզ: *Ընդունե-
լի առ 'ի ձէնջ, արու անարատ յանդոյ՝
20 եւ յօդեաց՝ եւ յայծեաց: *Զա̃մ արա-
տաւորն մի՛ մատուցանիցեն Տն̃. զի
ոչ լինիցի ընդունելի առ 'ի ձէնջ:
21 *‖Եւ այր՝ որ մատուցանիցէ զպատա ‖2. Օրէ.
րագս իւր ըստ ա̃մ խոստովանութեան 15.21.
իւրոյ. կամ ըստ ա̃մ կամաց իւրոց զոհ Սիրաք.
փրկութեան Տն̃ ուխտեալ ուխտ. կամ 35.14.
ըստ կամաց. կամ 'ի տօնս ձեր՝ յան-
դոց կամ յօդեաց անարատ լինիցի
յընդունելութիւն. ա̃մ արատ մի՛ լիցի
22 'ի նմա: *Զկոյրն՝ կամ զկաղն՝ կամ
զբեկն՝ կամ զլեզուատ. կամ զմարմա
ռոտ. կամ զքոսոտ. կամ զորքինոտ.
մի՛ մատուցանիցեն զայն Տն̃: եւ յողջա
կէզ ոչ տայցէք 'ի նոցանէ 'ի սեղան
23 Տն̃: *Զարջառ եւ զոչխար զական-
ջատ կամ զկրճատաքեզ արասցես զեն
լիս. եւ յուխտս քո մի՛ լինիցին ընդու-
24 նելի: *Զթաղասմաճորն եւ զմալեալն.
եւ զքածաճարոտն եւ զհատեալն մի՛
մատուցանիցես Տն̃. եւ յերկրի ձերում
25 մի՛ առնիցէք: *Եւ 'ի ձեռանէ այլազ-
գւոյն մի՛ մատուցանիցէք զպատա-
րագս Այ̃ ձերոյ յա̃մէ յայնպիսեաց
անտի. զի խեղութիւնք եւ արատք են 'ի
նոսա. եւ ոչ լինիցի այն ընդունելի առ
26 'ի ձէնջ: *Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի՝
27 եւ ասէ: *Արջառ՝ կամ ոչխար՝ կամ
այծ՝ յորժամ ծնանիցին. կացցէ զեօթն
օր ընդ մարբն. եւ յօրէն ութերորդէ
եւ անդր, ընդունելի լիցի 'ի պատա-
28 րագն ընծայ Տն̃: *Զարջառ՝ եւ զոչ-
խար՝ եւ զծնունդս իւրեանց մի՛ սպա-
29 նանիցէք 'ի միում աւուր: *Եւ եթէ
զոհեսցես զոհս գոհութեան Տն̃. զըն-
30 դունելին առ 'ի ձէնջ զոհեսջիք: *Ի
նմին աւուր կերիցի. եւ մի՛ թողուցուք
'ի մնոյ անտի յայգ՝ զի ես եմ Տէր:
31 *Եւ պահեսջիք զպատուիրանս իմ.
եւ արասջիք զնոսա՝ զի ես եմ Տէր:
32 *Եւ մի՛ պղծիցէք զանուն իմ սբ̃՝ զի
ես եմ Տր̃. եւ սրբեցայց 'ի մէջ որդւոցն
Իսրայելի. ես եմ Տր̃՝ որ սրբեմ զձեզ:
33 *Որ հանի զձեզ յերկրէն եգիպտաց
ւոց լինել ձեր Այ̃. ես եմ Տէր:

ԳԼ. ԻԹ.

Խօսեցաւ ՏԻՐ ընդ Մովսէսի և ասէ ։ 1
*Խօսեայ ընդ որդիսն Իսրայէլի՝ 2
և ասասցես ցնոսա ։ տօնք ՏՆ՝ զորս
առնիցէք կոչեցեալք սրբք՝ այնք իցեն
իմ տօնք ։ *Վեց օր գործեսցես ըզ 3
գործ ։ յաւուրն եօթներորդի շաբաթ
հանգիստ անուանեալ սուրբ ՏՆողմէ
գործ մի՛ գործիցէք. զի շաբաթ ՏՆէ՝
յամենայն բնակութեան ձերում ։ *Ա՛յդ 4
են տօնք ՏՆ ։ և նորա անուանեալքն են
սուրբք զորս անուանիցէք ի տօնս նոցա։
*Յառաջնում ամենայն ի տասն և 5
ի չորս ամսոյն ի մէջ երեկոյեայցն
զատիկ ՏՆ ։ *Եւ յաւուրն հնգետա- 6
սաներորդի նորին ամսոյն՝ տօն բա-
ղարջակերաց ՏՆ. զեօթն օր բաղարջ
կերիջիք ։ *Եւ օրն առաջին անուա- 7
նեալ սուրբ եղիցի ձեզ ։ զամենայն գործ
սպասաւորութեան մի՛ առնիցէք ։ * Եւ 8
մատուսջիք ողջակէզս ՏՆ զեօթն օր.
և օրն եօթներորդ սո՛ր կոչեցեալ լինիցի
ձեզ ։ զամենայն գործ սպասաւորու-
թեան մի՛ գործիցէք ։ *Խօսեցաւ ՏԻՐ ընդ 9
Մովսէսի՝ և ասէ ։ *Խօսեայ ընդ որ- 10
դիսն իսրայէլի՝ և ասասցես ցնո՛ն. յոր-
ժամ մտանիցէք յերկիրն՝ զոր ես տաց
ձեզ ։ և հնձիցէք զհունձս նո՛ր , բերի-
ցէք զորային , զպտուղ հնձոյ ձերոյ
առ քահանայն ։ *Եւ հանսցէ զորայն 11
առաջի ՏՆ յընդունելութիւն առ՛ի
ձէնջ ։ և՛ ի վաղիւ անդր աւուրն ա-
ռաջնոյ հանսցէ զայն քահանայն ։ *Եւ 12
արասցէ , յաւուրն յորում մատուսցէ
զորայն , զոչխար անարատ տարեւոր
ողջակէզ ՏՆ ։ *Եւ զպղնն իւր եր- 13
կուս տասնորդս ՚ինաշխոյ զանգելոյ
խեղոյլ զոհ ՏՆ ՚ի հոտ անուշից . և
նուէրն նորա չորրորդ մասն դոռակի
գինւոյ ։ *Եւ այսպ մի, և զհամ մսուրկն 14
փխրեալ մի՛ ուտիցէք մինչև յօրն յո-
րում մատուցանիցէք պատարագ ՏՆ
Աստուծոյ ձերոյ՝ օրէնն յաւիտենական յազգս
ձեր յամենայն բնակութեանց ձերում։
*Եւ համարեսջիք ՚ի վաղիւն շաբա- 15
թուն՝ յօրէ յորմէ մատուցանիցէք զո-
րայ ուխտին՝ եօթն եօթներորդս բո-
վանդակս թուիցես ։ *Մինչև ցվա 16
ղիւն յետին եօթներորդին թուիցէք
հիսուն օր. և մատուցանիցէք զհնոր
ՏՆ ։ *Ի բնակութեանց ձերոմէ մատուցա- 17
նիցէք պանս նուիրի. երկուս պանս .
յերկուց տասանորդաց լինիցի պան
մի . խմորեալք եփեսցին յառաջնոյ
արդեանց ՏՆ ։ *Եւ մատուցանիցէք 18
ընդ հացիցն եօթն որոջ անարատ .
տարեւոր . և զուճարակ մի յանդոյ . և
խոյս երկուս անարատս ։ և եղիցին
ողջակէզ ՏՆ. և զոհք նոցա և նուէրք
նո՛ր , զոհ ՚ի հոտ անուշից ՏՆ ։ *Եւ 19
առնիցէք նոխազ մի յայծեաց վե՛ր մե-
ղաց . և երկուս գառինս տարեւորս ՚ի
զոհ խաղաղականաց ։ *Եւ պանիցէ 20
առաջնոյ արմտեացն . և նուիրեսցէ
զայն քահանայն նուէր ընդ պանից
առաջնոյ արմտեացն յանդիման ՏՆ.
հանդերձ երկու գառամբքն սրբեսց-
ցին ՏՆ . քահանային, որ մատուցանի- 21
ցէ զնո՛ն եղիցին ։ *Եւ կոչեսջիք զօրն
զայն անուանեալ . կոչեցեալ սո՛ւրբ
եղիցի ձեզ ։ զամ գործ սպասաւորու-
թեան մի՛ գործիցէք ՚ինձա . օրէնն յաւի-
տենական եղիցի յազգս ձեր . յամ
բնակութեան ձերում ։ *Եւ յորժամ 22
հնձիցէք զհունձս երկրի ձերոյ. մի՛ ա-
հասորակ զնչխար հնձոյ անդրն քոյ
՚ի հնձել քում ամիսփիցես . և զան-
կեալն հնձոյն քոյ մի՛ ժողովիցես. այլ
աղքատին և պանդխտին թո՛ղուցուս
զայն. զի ես եմ ՏԻՐ Ա՛Ծ ձեր ։ *Խօսե- 23
ցաւ ՏԻՐ ընդ Մովսէսի՝ և ասէ ։ *Խօ- 24
սեայ ընդ որդիսն իսրայէլի՝ և ասասցես ։ յամենեսեան եօթներորդի՝ որ օր
մի լեզ ամսոյն . եղիցի ձեզ հանդիստ.
յիշատակ փողոց կոչեցեալ սուրբ ՏՆ։
*Ա՛մ գործ սպասաւորութեան մի՛ 25
գործիցէք . և մատուցանիցէք զողջա-
կէզ ՏՆ ։ *Խօսեցաւ ՏԻՐ ընդ Մովսէսի՝ 26
և ասէ ։ *Ա՛տասներորդում աւուր 27
ամսոյն եօթներորդի , որ օր քաւու՛թ է
կոչեցեալ՝ սո՛ւրբ եղիցի ձեզ . և խոնար-
հեցուսջիք զանձինս ձեր (յինն-
րորդ օրէն յերեկոյեայ) և մատուա-
ցանիցէք ողջակէզ ՏՆ ։ *Ա՛մ գործ մի՛ 28
գործիցէք յաւուր յայնմիկ . զի օր
քաւութե՛ն նա ձեզ . քաւել վա՛ն ձեր
առաջի ՏՆ Ա՛Ծ ձերոյ ։ *Ա՛մ անձն՝ 29
որ ոչ խոնարհեսցի յաւուր յայնմիկ .
սատակեսցի ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ ։
*Եւ ա՛մ անձն՝ որ գործիցէ գործ 30
յաւուր յայնմիկ՝ կորիցէ անձն այն ՚ի
ժողովրդենէ իւրմէ ։ *Ա՛մ գործ 31
մի՛ գործիցէք . օրէնն յաւիտենական
եղիցի յազգս ձեր . յամ բնակութիւնս
ձեր ։ *Շաբաթ շաբաթուց եղիցի 32
ձեզ . և խոնարհեցուսջիք զանձինս
ձեր յինններորդի ամսեանն . յերեկո-
ւթեայ մինչև յերեկոյն. շաբաթացուս
զնիք զշաբաթս ձեր ։ *Խօսեցաւ ՏԻՐ 33
ընդ Մովսէսի՝ և ասէ ։ *Խօսեայ ընդ 34
որդիսն իսրայէլի՝ և ասասցես .՚ի տա-
սնհինգերորդի ամսեանն եօթներորդի տօն տապաստարանաց
եօթն զեօթն օր ՏՆ ։ * Եւ օրն առաջին 35
կոչեցեալ սո՛ւրբ . զամենայն գործ
սպաս-

սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք։
* Օ տօնն օր մատուցանիջիք ողջա- 36
կէզ Տ՚ն. և օրն տօնիցորդ կոչե-
ցեալ սուրբ եղիցի ձեզ. և մատուցա-
նիցէք զողջակէզ Տ՚ն. քանզի ելք են.
զամենայն գործ սպասաւորութեան մի՛
գործիցէք։ *Ա՚յս են տօնք Տ՚ն զորս 37
կոչիցէք կոչեցեալ սուրբս. առ՚ի մա-
տուցանելոյ ընծայ Տ՚ն զողջակէզս՝ և
զպահս իւրեանց. և նուէրս օրըստօրէ։
*Ա՚ռանց շաբաթուց Տ՚ն. և առանց 38
ընծայիցն ձերոց. և առանց ամենայն
ուխտիցն ձերոց. և առանց կամայա-
կանացն ձերոց՝ զոր տայցէք Տ՚ն։ *Եւ 39
՚ի հնգետասաներորդում աւուր ամ
սոյն տօնիցորդի, յորժամ բովանդ
դակիցէք զարդիւնս երկրին, տօնես-
ջիք զտօնն օր. յաւուրն առաջնում
հանգիստ. և յաւուրն ութերորդի
հանգիստ։ *Եւ առնուցուք ձեզ յաւ 40
ուրն առաջնում պտուղ գեղեցիկ
ծառոց. և կողերս յարմաւենեաց. և
ոստս ՚ի տերևախիտ ծառոց և յուռ-
ենաց. և ոստս հագնեսջիք ՚ի ձորոց՝ ու-
րախ լինիլ առաջի Տ՚ն զտօնն օր։
*Եւ տօնեսջիք զնա տօն Տ՚ն զտօնն օր 41
տարւոյն. օրէն յաւիտենական յազգս
ձեր. յամենեսին տօնիցորդի տօնես
ջիք զնա։ *Ի տաղաւարս բնակեսջիք 42
զտօնն օր. ամ՚ բնակչն իւրի բնակես
ցին ՚ի տաղաւարս։ *Օր ի դիտասցեն 43
ազգք ձեր՝ եթէ ՚ի տաղաւարս բնա-
կեցուցի զորդիսն իսրայէլի ՚ի հանելն
հնձ զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց. ես
եմ Տ՚ն Ա՚ստուած ձեր։ *Եւ պատմեաց մո- 44
սէս զտօնս Տ՚ն որդւոցն իսրայէլի։

ԳԻ. ԻԴ։

Եւ խօսեցաւ Տ՚ն ընդ մովսէսի՝ և ասէ։ 1
*Պատուիրեա որդւոցն իսրայէլի. և 2
առցեն քեզ զիւղ՚ի ձիթենեաց սուրբ
խակակուեալ ՚ի լոյս. զի այրիցի ճրագ
հանապազորդ։ *Ա՚րտաքոյ վարագու- 3
րին ՚ի խորանին վկայութեան. և լուց-
ցեն զայն ահարօն և որդիքն նորա. յե-
րեկորեայ մինչև ցառաւօտ առաջի Տ՚ն
անպակաս. օրէն յաւիտենական յազգս
ձեր։ *Ի վերայ աշտանակին սրբոյ 4
այրիցեն ճրագունս առաջի Տ՚ն մինչև
ցառաւօտ։ *Եւ առնուցուք նաշիհ. 5
և առնիցեք զայն երկոտասան պան.
յերկուց տասանորդաց լինիցի պան
մի։ *Եւ դնիցեք զնո երկուս նուէրս։ 6
վեց պան զմի նուէրն ՚ի վերայ սեղա-
նոյն սրբոյ առաջի Տ՚ն։ *Եւ դիցես ՚ի 7
վերայ նուիրին կնդրուկ նը՝ և աղ. և
եղիցին ՚ի հաց յիշատակի առաջաւոր
Տ՚ն։ *Յօրն շաբաթուց դնիցեք առա 8

ջի Տ՚ն հանապազորդ յորդւոցն իշրի-
ուխա յաւիտենական։ *Եւ եղիցի Ա՚հարօն 9 ‖ Ելից. 29.32.
և որդւոց նորա. և կերիցեն զայն ՚ի սուրբ տեղւոջն. զի սրբութի՛ սրբութեանց է այն նմա ՚ի զոհաւորացն Տ՚ն։ 10 Տ՚ն, օրէն յաւիտենական։ *Եւ ել որդի 11 ‖ Ապ. 12.4.
կնոջ իսրայէլացւոյ. և նա էր որդի առն եգիպտացւոյ ՚ի մէջ որդւոցն իսրայէլի. և կռուեցան ՚ի բանակին. որ յիսրայէլացւոյ անտի էր՝ և այր մի իսրայէլացւոյ։ 11 *Եւ անուանեալ կինոջն իսրայէլացւոյ՝ զանունն անէծ. և ա- ծին զնա առ մովսէս. և անուն մօր նո՛ա սաղամիթ. դուստր դաբրեայ. յազգէ դանայ։ 12 *Եւ արկին զնա ՚ի պահ. 13 դատել զնա հրամանաւ Տ՚ն։ *Եւ խօսեցաւ Տ՚ն ընդ մովսէսի՝ և ասէ։ 14 *Հանէք զայն՝ որ անէծն՝ արտաքոյ բանակին. և դիցեն՝ որք լուան՝ զձեռս իւրեանց ՚ի վերայ գլխոյ նո՛ր. և քարկո ծեսցեն զնա ամենայն ժողովուրդն։

15 *Եւ ընդ որդիսն իսրայէլի խօսեացիս՝ և ասասցես ցնոսա. այր որ ա- նիծանիցէ զՄ՚ն, մեղս ընկալցի։
16 *Օր անուանեաց զանուն Տ՚ն՝ մա- հո՛ւ մեռցի. քարընկէցուք՛ը քարկոծ ասցեն զնա ամ՚ ժողովուրդն. եթէ պանդուխտ իցէ՝ և եթէ քնակ յանուա նել նորա զանուն Տ՚ն սատակեսցի։
17 *Եւ մարդ՝ որ հարկանիցէ զամ- ‖ Ելից. 21.12.
զանձն մարդոյ՝ և մեռանիցի, մահու
18 մեռցի և նա։ *Եւ որ հարկանէ զանա-

ան։

սուն. անձն ընդ անձին տուժեսցի։
19 *Եւ եթէ խեղեսցէ ոք զընկեր իւր. որպէս արարն՝ նոյնպէս արասցի նմա։
20 *‖ Վնասումն ընդ բեկմանն. ակն ընդ ականն. ատամն ընդ ատամանն. որպէս առնիցէ ոք զխեղուածքն նոյնպէս հատուսցի նմա։
21 *Եւ որ հարկանիցէ զմարդ՝ և մեռանիցի. մահու մեռցի նա։
22 *Իրաւունք ի և նոյն կացցեն եկեղեցի, և բնակիցն. զի ես եմ Տէր Ած ձեր։
23 *Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն իսրայէլի՝ և հանին զայրն՝ որ անէծն՝ արտաքոյ բանակին. և քարկոծ արասցին զնա քարամբք ամ՝ ժողովուրդն. և որդիքն իսրայէլի արարին՝ որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսէսի։

ԳԻ։ ԻՆ։

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ Լերինն սինայ՝ և ասէ։
2 *Խօսեաց ընդ որդիսն իւր՝ և ասասցես ցնոսա։ Եթէ մտանիցէք յերկիրն՝ զոր ես տայ ձեզ. և հանդչիցի երկիրն՝ զոր տայ ձեզ. զի շաբաթ Տեառն է։
3 *‖ Վեց ամ վաքեսցես զանդս քո և զվեց ամ յատուցես զպտուղս նր։ և ժողովեսցես զպտուղս քո։
4 *Յամին եօթներորդի շաբաթ հանդիստ եղիցի երկրին՝ զի շաբաթ Տեառն է. զանդս քո ոչ յատցես։
5 *Եւ զինքնաբեր ցորենոյ անդաց քոյ՝ որ գայցէ՝ ոչ հնձես ցես. և զխաղող սրբութեան քոյ ոչ կթեսցես. զի ամ հանգստեան է այն երկրին։
6 *Եւ եղիցի շաբաթ երկրին ձերոյ կերակուր ձեզ. և ծառայի քում. և աղախնոյ քում. և վարձկանին քում. և պանդխտին յեղելոյ ՚ի քեզ։
7 *Եւ անասնոյ քում. և գազանաց, որք իցեն յերկրին քում. եղիցի ամ բերն նորա ՚ի կերակուր։
8 *Եւ թուեսցես դու քեզ եօթն համց. եօթն ամ եօթնեկին. և եղիցի եօթն եօթն երորդքն ամաց՝ քառասուն և ինն ամ։
9 *Եւ ազդ առնիցէք բարբառով փողոյ յամ երկրին ձերում, յամենայնն եօթներորդի՝ որ օր տասն իցէ ամսոյն. յաւուրն քաւութեան ազդ արասջիք փողով ընդ ամենայն երկիրն ձեր։
10 *Եւ սրբեսջիք զամն յիսներորդ տարւոյն. և քարոզեսջիք թողութիւն ՚ի վերայ երկրին՝ ամ բնակչաց նորա. դի տարի թողութեան եղիցի ձեզ այն ազդեցութիւն։ և դարձցի իւրաքանչիւրոք ՚ի տոհմս իւր. և իւրաքանչիւրոք յազգ իւր երթիցէ։
11 *Օ՚ի թողութեան ազդեցութիւն է այն։ ամն յիսներորդ եղիցի ձեզ տարեկանամբ սերմանիցէք. և մի հնձիցէք զինքնաբեր նր՝ որք ելանիցեն. մի կթիցէք զսրբեցեալս նորա

12 *Օ՚ի թողութեան ազդեցութիւն է. սրբ լինի ձեզ. ՚ի դաշտաց կերիջիք զարմս նոցա։
13 *Յամին ազդեցութեան թողութեան նր դարձցի իւրաքանչիւր ոք ՚ի տոհմս իւր։
14 *Եթէ վաճառեսցես ոք վաճառ ընկերի իւրում. և ստասցի ընկերէն իւրմէ. մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր։
15 *Ըստ թուոյ ամանցն յետ ազդեցութեանն՝ ստասցի ընկերէն իւրմէ՝ ըստ թուոյ ամանց արմտեացն վաճառեսցի քեզ։
16 *Ըստ յաճախելոյ ամանցն յաճախեսցէ զստացուածոն իւր. և ըստ պակասելոյ ամանցն պակասեցուսցէ զստացուածոն իւր. զի ըստ թուոյ արդեանցն վաճառեսցէ նա քեզ։
17 *Մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր. և երկնչեսցիս ՚ի Տէր Ած քումմէ. ես եմ Տէր Ած ձեր։
18 *Եւ արասջիք զամ զիրաւունս իմ և զամենայն դատաստանս իմ պահեսջիք՝ և արասջիք զնոսա. և բնակեսջիք յերկրին յոյսով։
19 *Եւ տացէ երկիրն զբերս իւր. և կերիջիք ց յագ. և բնակեսջիք ՚ինանց վստահութեամբ։
20 *Եթէ ասիցէք՝ զինչ կերիցուք յամին եօթներորդի յայնմիկ. եթէ ոչ սերմանիցեմք՝ և ոչ ժողովիցեմք զարմս մեր։
21 *Հրաւիրեցից զօրհնութիւնս իմ ՚ի ձեզ յամին վեցերորդի. և արասցէ զարդիւնս իւր երից ամանց։
22 *Եւ սերմանեսջիք յամին ութերորդի. և կերիջիք զհին արդեանցն մինչև ցամին իններորդ. մինչև գայցեն արմտիքն՝ կերիջիք զհինն ՚ի հնոյ։
23 *Եւ երկիրն ոչ վաճառեսցի ՚ի հաստատութիւն. զի իմ է երկիրն. քանզի պանդուխտք և յարկաւորք էք դուք առաջի իմ։
24 *Եւ ըստ ամ երկրին կալուածոյ ձերոյ տիրկանս տացէք երկրին։
25 *Եւ եթէ աղքատասցի եղբայր քո՝ որ ընդ քեզ իցէ. և վաճառեսցէ ՚իկալուածոյ իւրոց. և եկեսցէ մերձաւորինն՝ որ մերձաւոր իցէ նորա. և փրկեսցէ զվաճառս եղբօր իւրոյ։
26 *Եւ թէ չիցէ ուրուք մերձաւորիչ. և ձեռնհաս իցէ. և գտանիցէ նմա բաւական փրկանացն իւրոց։
27 *Եւ համարիցի զամս վաճառին իւրոյ. և հատուսցէ կարօղն առնն՝ որում վաճառեաց նմա, և դարձցի ՚ի կալուածոն իւր։
28 *Եւ թէ ոչ գտցի ՚ի ձեռին նր բաւականն, առ ՚ի հատուցանելոյ նմա. եղիցի վաճառն նորա այնմ՝ որ ստացաւն զնա մինչև յամին թողութեան. և ելցէ յամին թողութեան. և դարձցի անդրէն ՚ի կալուածս իւր։
29 *Եւ եթէ վաճառեսցէ ոք զտուն բնակութեան ՚ի պարսպապատ քաղաքի. եղիցին փրկանք նր մինչև ՚ի կատարիլ տա-

տարւոյն աւուրցն վաճառի նր․ օրա֊
թուր լինիցին փրկանք նորա։ *Ապա 30
թէ ոչ փրկիցի՝ մինչեւ լնանիցի նորա
տարին ողջոյն, հաստատեսցի տունն՝
որ իցէ 'ի պարսպաւոր քաղաքի՝ հաս֊
տատութ ստացողին իւրոյ յազգ իւր՝
եւ ոչ ելցէ 'ի թողութենն։ *Իսկ տունք, 31
որք յաւանս իցեն․ որոց պարիսպ ոչ
գուցէ շուրջանակի․ ընդ անդս երկ֊
րին համարեսցին․ եւ հանապազ ընդ
փրկանօք լինիցին․ եւ 'ի թողութենն
ելցեն։ *Եւ 'ի քաղաքս ղեւտացւոց՝ 32
տունք․ որք 'ի քաղաքս կալուածոց
նոցա իցեն․ ընդ փրկանօք լինիցին
հանապազ՝ որք 'ի մէջ ղեւտացւոցն ի֊
ցեն։ *Եւ որոք փրկիցէ 'ի ղեւտաց֊ 33
ւոց անտի՝ ելցէ վաճառ տանց քաղա
քաց կալուածոց նց 'ի թողութենն․
զի տունք քաղաքացն ղեւտացւոց կալ֊
ուածք նոցա են այնոքիկ 'ի մէջ որդ֊
ւոցն իսրայէլի։ *Եւ ագարակքն զա 34
ռուցելովք 'ի քաղաքս նոցա մի՛ վաճա
ռեսցին։ զի կալուած յաւիտենական
է այն նոցա։ *Եւ եթէ աղքատա֊ 35
նայցէ եղբայր քո․ եւ տկարանայցէ
ձեռօք՝ առ քեզ պատսպարեսցես զնա
իբրեւ զեկն եւ զպանդուխտ։ եւ կեց֊
ցէ եղբայր քո՝ որ ընդ քեզն իցէ։
*Մի առնուցուս 'ի նմանէ վաշխ եւ 36
տոկոսիս․ եւ երկնչիցիս 'ի Տէ Այ քում
մէ՝ զի ես եմ Տր․ եւ կեցցէ եղբայր քո
ընդ քեզ։ *Զարծաթ քո մի տայցես 37
նմա ընդ տոկոսեօք․ եւ զկերակուր քո
մի տայցես նմա ընդ շահաւորի։ *Ես 38
եմ Տր Այ ձեր՝ որ հանի զձեզ յերկ֊
րէն եգիպտացւոց․ տալ ձեզ զերկիրն
քանանացւոց․ առ 'ի լինելոյ ձեր Այ։
*Եւ եթէ տնանկեսցի եղբայր քո առ 39
քեզ․ եւ վաճառեսցի քեզ․ մի՛ ծա֊
ռայեսցէ քեզ զծառայութի սորկի։
*Իբրեւ զվարձկան, իբրեւ զպան֊ 40
դուխտ եղիցի քեզ․ մինչեւ յամի թո֊
ղութե գործեսցէ առ քեզ։ *Եւ ել֊ 41
ցէ 'ի թողութենն ինքն՝ եւ որդիք իւր
ընդ իւր․ եւ դարձցի յազգ իւր․ եւ 'ի
հայրենի կալուած իւր երթիցէ։
*Զի ծառայք իմ են նք՝ զոր հանի 42
յերկրէն եգիպտացւոց․ մի՛ վաճառես
ցի 'ի վաճառ սորկի։ *Եւ մի՛ տա֊ 43
ռապեցուսցէ զնա ընդ աշխատութ․
եւ երկնչիցես 'ի Տէ Այ քումմէ։
*Եւ ծառայ կամ աղախին՝ որչափ եւ 44
լինիցի քեզ յազգացն՝ որք շուրջ զքեւ
իցեն, 'ի նոցանէ ստասջիք։ *Եւ յոր֊ 45
դւոց պանդխտացն՝ որք 'ի միջի ձե֊
րում իցեն, 'ի նոցանէ ստանայցէք՝ եւ
յազգականաց նոցա․ որչափ ինչ լի֊
նիցի յերկրի ձերում՝ եղիցին ձեզ 'ի

46 կալուածս։ *Եւ բաժանեսջիք զնոսա
որդւոց ձերոց յետ ձեր․ եւ եղիցին
ձեզ ստրուկք յաւիտեան․ բայց յեղ֊
բարց ձերոց յորդւոցն իսրայէլի՝ իւրա
քանչիւրոք զեղբայր մի՛ տառապեցու֊
47 ցանիցէք աշխատութք։ *Եւ եթէ
բաւական իցէ ձեռն՝ եկին եւ պանդխ
տին՝ որ առ քեզ իցէ․ եւ չքաւորեալ
եղբայր քո վաճառեսցի՝ եկին կամ
պանդխտի՝ որ առ քեզ իցէ՝ անդէն
48 ծնելոյ պանդխտին։ *Յետ վաճա֊
ռելոյն նորա փրկանք լինիցին նմա․
մի ոք՝ որ եւ իցէ յեղբարց իւրոց՝ փր
49 կեսցէ զնա։ *Եղբայր հօր՝ կամ որդի
հօրեղբօր փրկեսցէ զնա․ կամ ոք յըն
տանեաց մարմնոյ իւրոյ 'ի ցեղէ իւրմէ
փրկեսցէ զնա։ ապա թէ իւր իսկ զձե
ռամբ իցէ՝ ինքն փրկեսցէ զանձն։
50 *Եւ համարեսցի ընդ ստացողին իւր
ոյ, յամէ անտի յորում վաճառեցաւ
նմա մինչեւ ցամն թողութե։ եւ եղիցի
արծաթ գնոց նր իբրեւ վարձկանի․
51 ամ յամէ որ չափ իցէ ընդ նմա։ *Եւ
եթէ աւելի եւս քան զայն ամս կայցէ,
տացէ զփրկանս իւր յարծաթոյ ստա
52 ցուածոյն իւրոյ։ *Եւ եթէ սակաւ
ինչ կայցէ յամաց անտի մինչեւ ցամն
թողութե․ համարեսցի իւր ըստ ա֊
մացն իւրոց՝ եւ տացէ զփրկանս իւր։
53 *Իբրեւ զվարձկան ամ յամէ որչափ
եւ իցէ ընդ նմա․ եւ մի՛ տառապեցու֊
ցանիցէ զնա աշխատութ առաջի Տն։
54 *Ապա թէ ոչ փրկեսցի ըստ այսմ օրի
նակի․ ելցէ յամին թողութե ինքն՝ եւ
55 որդիք իւր ընդ նմա։ *Զի իմ են որ
դիքն իսրայէլի ստրուկք ծառայք իմ,
զորս հանի յերկրէն եգիպտացւոց։

Գլ։ ԻԶ։

1 Ես եմ Տր Այ ձեր։ ‖ մի՛ առնիցէք ‖ Ելից.
ձեզ ձեռագործս կամ դրօշեալս․ 20. 4.
եւ մի՛ կանգնիցէք ձեզ արձանս․ եւ մի՛ 2. Օրէն
քար կոթող դնիցէք յերկրի ձերում 5. 8.
երկիրպագանել նմա․ եւ ես եմ Տէր Սաղմ.
2 Այ ձեր։ *Զշաբաթս իմ պահես֊ 96. 7.
ջիք․ եւ 'ի սրբութեանց իմոց երկնչի
3 ջիք․ զի ես եմ Տէր։ *‖ Եթէ ըստ ‖ 2. Օրէն
հրամանաց իմոց գնայցէք, եւ զպատ֊ 28. 1.
ուիրանս իմ պահիցէք․ եւ առնիցէք
զնոսա, տաց ձեզ անձրեւ 'ի ժամանա
4 կի իւրում։ *Եւ երկիրն տացէ զար֊
միւս իւր․ եւ ծառք դաշտաց տացեն
5 զպտուղ իւրեանց։ *Եւ հասանիցեն
ձեր կալք 'ի կութս․ եւ կութք 'ի սեր
մանս հասանիցեն․ եւ կերիջիք զհաց
ձեր յյագ․ եւ բնակեսջիք անհոգու֊
6 թե յերկրի ձերում։ *Եւ տաց զխա
ղաղութիւն յերկիրն ձեր․ եւ պատե֊

թազմ մի՛ անցցէ յերկիր ձեր. և ննջել
ցէք, և ոչ ոք իցէ՝ որ զարհուրեցու-
ցանիցէ զձեզ։ և կորուսից զդազանս
չարս յերկրէ ձերմէ։ * և հալածէս 7
ջիք զթշնամիս ձեր. և անկանիցին ա-
ռաջի ձեր սպանմամբ։ * և հալա- 8
ծիցեն՝ ի հինգ հինգք զհարիւր. և հա
րիւրք՝ ի հինգ հալածեսցեն զբիւրս։
և անկանիցին առաջի ձեր թշնամիք
ձեր սրով։ * և հայեցայց՝ ի ձեզ. և 9
աճեցուսից զձեզ. և հաստատեցից
զուխտ իմ ընդ ձեզ։ * և կերիջիք 10
զհին՝ և զհնոյ հինն. և զհինն յերեսաց
նորոյն հանիջիք՝ ի բաց։ * և հաս- 11
տատեցից զուխտ իմ՝ ի ձեզ. և ոչ գար
շեսցի անձն իմ՝ ի ձէնջ։ * ‖ և գնա- 12
ցից՝ ի ձեզ. և եղէց ձեր Ա՛Ծ. և դուք
եղիջիք ինձ ժողովուրդ։ * և ես Ցի 13
Ա՛Ծ ձեր՝ որ հանի զձեզ յերկրէն ե-
գիպտացւոց. մինչ էիք դուք ծառայք
և խզեցի զկապանս լծոյն ձերոյ. և
ածի զձեզ համարձակութեա՛ն։ ‖ Ա՛պա 14
թէ ոչ լսիցէք ինձ. և ոչ առնիցէք
զամենայն հրամանս իմ զայսոսիկ։
* և Ա՛յլ հեռասիցէք սոցա. և յիրաւանդ 15
իմոց տաղտկայցեն անձինք ձեր. առ
՛ի չառնելոյ ձեզ զամենայն զպատ-
ուիրանս իմ. և ցրելոյ զուխտն իմ։
* ‖ և Ա՛յսպարիսի նոյնպէս և ես ձեզ. հաս- 16
տատեցից՝ ի վերայ ձեր տագնապաւ
տարակուսանս. զբոս՝ և զդալուկն.
որ սորեցուցանիցէ զաչս ձեր. և հա-
շիցէք յանձինս ձեր. և սերմանեսջիք
՛ի նոտս զսերմանիս ձեր. և ջան
հակառակորդք ձեր կերիցեն։ * և հաս 17
տատեցից զերեսս իմ՝ ի ձեզ. և ան-
կանիցէք առաջի թշնամեաց ձերոց.
և հալածեսցեն զձեզ ատելիք ձեր. և
լինիցիք փախստեայք առանց ուրուք
հալածելոյ զձեզ։ * և եթէ տակա 18
ւին ոչ լսիցէք ինձ. յաւելից խրատել
զձեզ եօթնապատիկ՝ ի վերայ մեղացն
ձերոց։ * և խորտակեցից զհպար- 19
տութի՛ ամբարտաւանութեա՛ն ձերոյ.
և արարից ձեզ զերկինս երկաթի. և
զերկիր ձեր իբրև պղինձ։ * և եղի 20
ցի ընդունայն զօրութի՛ն ձեր. և մի՛
տացե երկիր ձեր զսերմանիս ձեր՝ և
մի՛ ծառ վայրաց տացէ զպտուղ իւր։
* և եթէ տակաւին գնայցէք դուք 21
խոտորնակս. և ոչ կամիցիք լսել ինձ.
յաւելից ձեզ հարուածս եօթնապա-
տիկ ըստ անօրէնութեանն ձերում։
* և առաքեցից՝ ի վե՛ր ձեր գազանս 22
չարս երկրի. և կերիցեն զձեզ. և սա
տակեսցեն զանասունս ձեր։ և նուա-
զուսս արարից զձեզ. և կուրասցին
ճանապարհք ձեր։ * և եթէ այնու 23

և ոչ խրատիցէք. այլ տակաւին խո
տորնակս գնայցէք ընդ իս։ * և գնա- 24
ցից և ես ընդ ձեզ բարկութի՛ խոտոր
նակս. և հարից զձեզ եօթնապատիկ
փոխանակ մեղացդ ձերոց։ * և առա- 25
կեցից զձեզ սրով. խնդրել զվրէժ
ուխտին։ և եթէ ամրանայցէք՝ ի քա
ղաքս ձեր. առաքեցից զմահ՝ ի ձեզ.
և մատնեսջիք՝ ի ձեռս թշնամեաց։
* և՝ նեղել զձեզ ռաճկաւ հացի. և 26
պեսցեն տասն կինս զհացն ձեր՝ ի մի
ում թոնրի. և տացեն զհաց ձեր
կշռով. և կերիջիք և մի՛ յագեսջիք։
* և եթէ այնու և ոչ լսիցէք ինձ. 27
այլ գնայցէք ընդ իս խոտորնակս։
* և ես գնայից ընդ ձեզ բարկութի՛ 28
խոտորնակս և խրատեցից զձեզ եօթն
պատիկ ըստ մեղացդ ձերոց։ * և կե- 29
րիջիք զմարմինս ուստերայ ձերոց. և
զմարմինս դստերայ ձերոց կերիջիք։
* և կործանեցից զարձանս ձեր. և 30
աւերեցից զփայտեղէնն ձեռագործս
ձեր. և արկից զդիս ձեր զդիակամբք
կռոց ձերոց. և գարշեսցի անձն իմ՝ ի
ձէնջ։ * և արարից զքաղաքս ձեր 31
աւերակս. և թափուր արարից զսր-
բութի՛ս ձեր. և ոչ հոտոտեցայց՝ ի
հոտ զոհից ձերոց։ * և ա՛ւերեցից 32
զերկիրն ձեր. և զարմացին ընդ նս
թշնամիքն ձեր. որք բնակեալք իցեն
՛ի նմա։ * և ցրուեցից զձեզ ընդ 33
ազգս. և սատակեսցի զձեզ սուր
եկեալ՝ ի վերայ. և եղիցի երկիրն ձեր
աւերակ. և քաղաք ձեր թափուր։
* Յայնժամ հաճեսցի երկիրն ընդ 34
շաբաթս իւր զամենայն աւուրս աւե
րածին իւրոյ։ * և գուք եղիջիք 35
յերկրին թշնամեաց ձերոց. յայն-
ժամ շաբաթասցի երկիրն՝ և հաճես
ցի ընդ շաբաթս իւր։ զնո՛ւմ աւուրս
աւերածին իւրոյ. և շաբաթասցի
զշաբաթան՝ զոր ոչ շաբաթացաւ՝ ի
շաբաթս ձեր. ՛ի ժամանակի յորում
բնակէիքն ՛ինմա։ * և՝ ի վե՛ր մնացե 36
լոցն՝ ի ձէնջ ածից զդողութի՛ ի սիրտս
նոցա յերկրի թշնամեաց իւրեանց.
և հալածեսցէ զնոսա ձայն տերեւոյ
խարխափելոյ. և փախիցեն՝ ոպ որք
փախչելոյն՝ ի պատերազմէ. և անկա
նիցին առանց ուրուք հալածելոյ։
* և Թողցեն եղբայրք զեղբայրս իւր 37
իբրև՝ ի պատերազմի՝ առանց ուրուք
զհետ մտելոյ. և ոչ կարիցէք ընդ-
դէմ դառնալ թշնամեաց ձերոց։
* և կորնչիցիք՝ ի մէջ ազգաց. և կե 38
րիցէ զձեզ երկիրն թշնամեաց ձերոց։
* և մնացեալքն՝ ի ձէնջ սատակես- 39
ցին վասն մեղացդ իւրեանց յերկրի
թշնա-

Թշնամեաց իւրեանց. և վասն մեղաց
հարցն նոցա՝ որք ընդ նոսա մաշեսցին։
*Եւ խոստովան լինիցին զմեղս իւր֊ 40
եանց՝ և զհարց իւրեանց՝ զի յան֊
ցեան. և արհամարհեցին զիս. և զի
գնային առաջի իմ խոտորնակս։ *Եւ 41
ես գնացից ընդ նոսա բարկութբ խո
տորնակս. և կորուսից զնս յերկրին
թշնամեաց իւրեանց. յայնժամ ամա
չեսցէ սիրտ նոցա անթլփատ։ և յայն
ժամ հաճեսցին ընդ մեղս իւրեանց։
*Եւ յիշեցից զուխտն յակոբայ. և 42
զուխտն իսահակայ. և զուխտն աբրա
համու յիշեցից. և զերկիրն յիշեցից։
*Եւ երկիրն լքցի 'ի նոցանէ. յայն֊ 43
ժամ ընկալցի երկիրն զշաբաթս իւր՝
յաւերել նր վն նոցա. և նոքա ընկալ֊
ցին զանօրէնութի իւրեանց. փոխա֊
նակ զի զիրաւունս իմ արհամարհե֊
ցին. և 'ի հրամանաց իմոց տաղտկա֊
ցաւ անձն նց։ *Եւ ես մինչդեռ էին 44
յերկրի թշնամեաց իւրեանց՝ ոչ ան֊
տես արարի զնոսա. և ոչ տաղտկա֊
ցայ նոքօք առ 'ի սատակելոյ զնոսա.
ցրել զուխտ իմ, որ ընդ նոսա. զի ես
եմ Տր Ած նց։ *Եւ յիշեցից զառա֊ 45
ջին ուխտն նց. յորժամ հանի զնոսա
յերկրէն եգիպտացւոց 'ի տանէ ծա֊
ռայութե. առաջի ամենայն ազգաց՝
լինել նց Ած. զի ես եմ Տր։ Այսոքիկ
են իրաւունք՝ և հրամանք՝ և օրէնք.
զորս ետ Տր 'ի մէջ իւր և 'ի մէջ որդ֊
ւոյն իսրայէլի 'ի լեառն սինայ՝ 'ի ձեռն
մովսէսի։

աղօթեսցեն վասն մեղաց·

ԳԼ: ԻԷ։

Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ։ 1
*Խօսեաց ընդ որդիսն իսրայէլի՝ 2
և ասասցես ցնոսա։ Որ ոք ուխտեսցէ
ուխտս տալ զգինս անձին իւրոյ Տն։
*Եղիցին գինք արուի 'ի քսան ամե֊ 3
նից մինչև ցվաթսնամենից. եղիցին
գինք նր յիսուն երկդրամեան արծա
թոյ. ըստ սրբում սկեղն։ *Եւ իգին 4
լիցին գինք երեսուն երկդրամեան։
*Ապա թէ 'ի հինգամենից մինչև 5
ցքսանամենից՝ լինիցին գինք արուին
քսան երկդրամեան. և իգին տասն
երկդրամեան։ *Եւ յամսօրէէն մինչև 6
ցհինգեմեանն. և եղիցի արուին հինգ
երկդրամեան արծաթոյ. և իգին ե֊
րեք երկդրամեանք արծաթոյ։
*Ապա թէ 'ի վաթսնամենից և 'ի 7
վեր իցէ. եթէ արու իցէ՝ եղիցին
գինք նր հնգետասան երկդրամեան
արծաթոյ. և իգին՝ տասն երկդրա֊
մեան։ *Ապա թէ աղքատ իցէ 'ի 8
գնոցն. կացցէ առաջի քահանային.
և հատցէ նմա քահանայն գին։ և որ֊
չափ ինչ 'ի կարի իցէ 'ի ձեռին ուխ
տաւորին. արկցէ նմա գինս քահա֊
9 նայն։ *Եւ եթէ յանասնոց մատու֊
ցանելեաց Տն իցէ պատարագն. որ֊
չափ ինչ տացէ 'ի նոցանէ Տն՝ նր լի֊
10 ցի։ *Եւ մի փոխանակեսցէ զլաւն
ընդ յոռւոյն. և մի զյոռին ընդ լաւին։
ապա թէ փոխանակելով փոխանա֊
կեսցէ զայն անասուն՝ ընդ անասնոյ,
եղիցի և այն՝ և փոխանակն սր Տն։
11 *Ապա թէ յամ անասնոյ անսրբոյ
իցէ, յորոց ոչ մատչիցի պատարագն
Տն՝ կացուսցէ զանասունն առաջի
12 քահանային։ *Եւ արկցէ նմա գինս
քահանայն 'ի մէջ լաւին և յոռւոյ. և
որպ զիարդ արկցէ նմա գինս քահա֊
13 նայն՝ այն կացցէ։ *Իսկ եթէ փրկե֊
լով փրկեսցէ զնա. և զհինգերորդ
մասն գնոցն նորա յաւելցէ 'ի նոյն։
14 *Եւ մարդ ոք՝ որ սրբեսցէ զտուն
իւր սրբութի Տն՝ արկցէ նմա գինս
քահանայն 'ի մէջ լաւին և յոռւոյ. և
որպէս զիարդ արկցէ նմա գինս քա֊
15 հանայն՝ նոյն կացցէ։ *Ապա թէ որ
սրբեացն զնա՝ փրկեսցէ զտուն իւր,
յաւելցէ զհինգերորդ արծաթոյ
գնոցն 'ի նոյն. և նմին իսկ եղիցի։
16 *Եւ եթէ յանդոյ կալուածոց իւրոց
սրբեսցէ ոք ինչ Տն, եղիցին գինք նր
ըստ սերման իւրում. քոռի միոջ գետ֊
նոյ եղիցի յիսուն երկդրամեան արծա
17 թոյ։ *Եւ եթէ յամէ թողութեանն
սրբեսցէ զանդն իւր. ըստ գնոցն՝ որ֊
18 չափ ինչ իցեն, կացցէ։ *Ապա թէ
յետ թողութեն սրբեսցէ զանդն իւր.
համարեսցի նմա քահանայն զար֊
ծաթն յայլ ևս ամսն՝ մինչև ցտարին
թողութե. և հատցէ փոքր ինչ 'ի գնոց
19 անտի նորա։ *Ապա թէ փրկեսցէ
զանդն՝ որ սրբեացն զնա. յաւելցէ
զհինգերորդ մասն արծաթոյն 'ի գինս
20 իւր. և նորա իսկ լիցի։ *Ապա թէ
ոչ փրկեսցէ զանդն իւր՝ և վաճառես
ցէ զանդն այլում մարդոյ. մի ևս փր֊
21 կեսցէ։ *Այլ եղիցի անդն ելեալ 'ի
թողութենէ սուրբ Տն՝ իբրև զերկիր
մի զատուցեալ. քահանային եղիցի
22 'ի կալուած։ *Ապա թէ յանդոյ՝ զոր
գնեալ իցէ՝ և չիցէ յիւրոց կալուածոց.
23 սրբեսցէ Տն, *Հաշուեսցի ընդ նմա
քահանայն 'ի գնոյն մինչև ցտարին
թողութե. և տացէ զգինսն յաւուր
24 յայնմիկ սրբութի Տն։ *Եւ յամին
թողութե դարձցի անդն՝ անդրէն առ
այրն յորմէ ստացեալ իցէ. որոյ իւր
25 իսկ էր կալուած երկրին։ *Եւ ամ
գինք եղիցին ըստ սրբութե կշռոցն.

‖քսան

Ա Ելից. 30. 13. Թուոց. 3.47. Եզեկ. 45.12.

Ա քսան դանգ լիցի երկդրամեանն։
*Բայց ամ անդրանիկ՝ որ ծնանիցի 'ի 26
խաշանց քոց՝ Տն լիցի. և մի ոք սրբես
ցէ զայն. եթէ արջառ իցէ, և եթէ ոչ
խար՝ Տն լիցի։ *Բայց եթէ 'ի չորքոտա- 27
նեաց անսրբոց փրկիցէ ըստ գնոց իւր
ոց. զհինգերորդ մասն 'ի նոյն յաւելցէ
և նորին լիցի։ ապա թէ ոչ փրկիցի,
վաճառեսցի ըստ գնոց իւրոց։ *Ամ 28
նուէր՝ զոր նուիրիցէ ոք Տն յամէ
որ ինչ իւր իցէ. 'ի մարդոյ մինչև յա-
նասուն. և յանդոյ մինչև 'ի կալուածս
իւր. մի՛ դարձցի անդրէն. և մի՛ փր-
կեսցի։ ամ նուէր սբ սրբութեանց լիցի
Տն։ *Ամենայն նուէր՝ որ նուիրեսցի 29
'ի մարդկանէ, մի՛ փրկեսցի. այլ մա-
30 հու մեռանիցի։ *Ամենայն տասա-
նորդ յերկրէ 'ի սերմանեաց երկրին.
և 'ի պտղոց ծառոց Տն են 'ի սրբու-
31 թի Տն։ *Բայց եթէ փրկելով փրկես
ցէ զտասանորդ իւր, զհինգերորդ
մասն յաւելցէ 'ի նոյն՝ և նորին լիցի։
32 *Բայց ամ տասանորդ՝ որ մտանիցէ ը
թուով գաւազանի՝ 'ի սրբութի Տն
33 լիցի։ *Մի՛ լիցի խտիր ընդ բարին և
ընդ յոււին։ և մի՛ փոխանակեսցես զբա
րին ընդ յոււոյն. ապա թէ փոխանա
կելով փոխանակեսցես. և նա և փոխա
նակն իւր եղիցի սբ. և մի՛ փրկեսցին։
34 *Այսոքիկ են պատուիրանք՝ զորս
պատուիրեաց Տր մովսէսի առ որ-
դիսն իսրայելի. 'ի լերինն սինայի։

Այս բանակք զխորանաւն ՚ի մէջ բանակացն, որպէս բանակե-
սցին նոյնպէս չուեսցեն. Թուոց 2.17.

Այն հատին անտի ուռ մի [illegible] և ողկոյզ մի խաղո-
ղոյ ՚ի նմա. և բարձին զնա լծակօք. 13.24.

ԳԻՐՔ ԹՈՒՈՑ.

ՈՐ ԸՍՏ ԵՐԲՐԱՅԵՑՒՈՑՆ ԱՍԻ ՎԱՅԵԴԲԱՐԻԲ.

Գլուխ Առաջներորդ.

ԵՒ ԽՕՍԵ- 1
ՑԱՒ ՏԷՐ
ընդ Մովսէսի՝ յա
նապատին Սի-
նայ. ՚ի խորա-
նին վկայութե՛.
՚ի միում՝ ամ-
սեանն երկրոր-
դի. յամին երկրորդի ելանելոյ նոցա
յերկրէն Եգիպտացւոց՝ և ասէ.
*‖ Առէք զհամար ամ՟ ժողովրդեան 2
որդւոցն Իս՟ի. ըստ ազգս՝ ըստ տանց
նահապետաց՝ ըստ թուոց յանուանէ.
ըստ գլխոյ նց. *Ամենայն արու ՚ի 3
քսանամենից ՚ի վեր, ամ՟ որ ելանիցէ
՚ի զօրս Իս՟ի, ՚ի հանդէս առնել նց.
հանդերձ զօրութե՛ իւրեանց. դու և

[illegible]

‖ Ելից. 30.12.

Ահարոն առնիցէք նոցա զհանդէս.
4 *Եւ ընդ ձեզ լինիցին իւրաքանչիւր
ըստ ցեղի. իւրաքանչիւր իշխան՝ ըստ
5 տանց նահապետաց լինիցին. *Եւ
այս են անուանք արանցն՝ որք յանդէ
ման լինիցին ընդ ձեզ. Ռուբենի, Ե-
6 ղիսուր որդի Սադիուրայ. *Շմաւո-
նի, Սաղամիէլ որդի Սուրիսադայի.
7 *Յուդայի՝ Նաասոն որդի Ամինադա
8 բայ. *Իսաքարայ, Նաթանայէլ որդի
9 Սողգարայ. * Զաբուղոնի՝ Եղիաբ
10 որդի Քեղոնայ. *Որդւոցն Յովսեփայ,
Եփրեմի Եղիսամայ որդի Եմիուդայ.
Մանասէի, Գամաղիէլ որդի Փադա-
11 սուրայ. *Բենիամենի, Աբիդան որ-
12 դի Գեդէոնի. * Դանայ, Աքիեզեր
13 որդի Միսադանայ. *Ասերայ, Փա-
14 գիէլ որդի Եքրանայ. *Գադայ, Ե-
15 ղիասափ որդի Ռագուելի. * Նեփ-
թաղիմայ, Աքիրէ որդի Ենանայ.
*Սոքա

* Սոքա են անուանիք ժողովրդեանն 16
իշխանք ցեղիցն ըստ նահապետացն
հաշարապետք էին։ * Եւ առին մո- 17
սէս և ահարօն զարսն զայնոսիկ՝ որք
յանուանէ կոչեցան։ * Եւ զամ՝ ժողո 18
վէնդն ժողովեցին ի միում ամսեանն
երկրորդի։ յամին երկրորդի։ և մնին
ի հանդէս ըստ ազգաց իւրեանց ըստ
նահապետաց իւրեանց։ ըստ Թուոց
անուանցն նոց։ ի քսանամենից և ի
վեր ։ ամ արու ըստ գլխոց իւրեանց։
* Որպէս հրամայեաց Տէր մովսէսի։ և 19
մնին ի հանդէս յանապատին սինայի։
* Եւ եղեն որդիք ռուբենի անդրան 20
կանն իսրայէլի։ ըստ ազգս իւրեանց։
ըստ գունդս իւրեանց։ ըստ տանց նա
հապետաց իւրեանց։ ըստ Թուոց ան-
ուանց իւրեանց։ ըստ գլխոց իւրեանց,
ամ արու ի քսանամենից և ի վեր ,
ամ որ ելանէր ի զօրս էին ի հանդէս
նոց։ * Զազգին ռուբենի ,քառասուն 21
և վեց հազար և հինգ հարիւր ։ * Եւ 22
որդւոցն շմաւօնի ըստ ազգս իւր-
եանց ։ ըստ գունդս իւրեանց ։ ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց ։ ըստ
Թուոց անուանց իւրեանց՝ ըստ գլխոց
իւրեանց ։ ամ արու ի քսանամենից
և ի վեր ։ ամ արու որ ելանէր ի զօրս
ի հանդէս նոց ։ * Ազգին շմաւօնի , 23
յիսուն և ինն հազար և երեք հարիւր։
* Եւ որդւոցն յուդայ ։ ըստ ազգս 24
իւրեանց ըստ գունդս իւրեանց ։ ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց ։ ըստ
Թուոց անուանց նոց։ ըստ գլխոց իւր-
եանց ։ ամ արու ի քսանամենից և ի
վեր , ամ որ ելանէր ի զօրս ի հան-
դէս նոց ։ * Ազգին յուդայ եօթանա 25
սուն և չորք հազարք և վեց հարիւր։
* Եւ որդւոցն իսաքարայ ըստ ազգս 26
իւրեանց ըստ գունդս իւրեանց։ ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց ։ ըստ
Թուոց անուանց իւրեանց։ ըստ գլխոց
իւրեանց՝ ամենայն արու ի քսանա-
մենից և ի վեր , ամ որ ելանէր ի զօ-
րս ի հանդէս նոց ։ * Ազգին իսա 27
քարայ ,յիսուն և չորք հազարք և չո-
րեքհարիւր ։ * Եւ որդւոցն զաբուղո- 28
նի ըստ գունդս իւրեանց ։ ըստ ազգս
իւրեանց ։ ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց ։ ըստ Թուոց անուանց իւր-
եանց ։ ըստ գլխոց իւրեանց ։ ամ որ
ելանէր ի զօրս ի հանդէս նոց ։ * Ի 29
ցեղէն զաբուղոնի՝ յիսուն և եօթնհա-
զար և չորեքհարիւր ։ * Եւ որդւոցն 30
յոսեփայ որդւոց եփրեմայ։ ըստ ազգս
իւրեանց,ըստ գունդս իւրեանց։ ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց ։ ըստ
Թուոց անուանց իւրեանց՝ ըստ գլխոց

իւրեանց՝ ամ արու ի քսանամենից և
ի վեր , ամ որ ելանէր ի զօրս ի հան
31 դէս նոց ։ * Ի ցեղէն եփրեմի ։ քառա-
32 սուն հազար և հինգհարիւր։ * Եւ որդ-
ւոցն մանասէի ըստ ազգս իւրեանց ։
ըստ գունդս իւրեանց՝ ըստ տանց նա
հապետաց իւրեանց ։ ըստ Թուոց ան-
ուանց նոցա ։ ըստ գլխոց իւրեանց՝
ամենայն արու ի քսանամենից և ի
վեր , ամ որ ելանէր ի զօրս ի հան
33 դէս նոց ։ * Ի ցեղէն մանասէի , երե-
սուն և երկու հազար և երեք հա-
34 րիւր ։ * Եւ որդւոցն բենիամենի ։ ըստ
ազգս իւրեանց՝ ըստ գունդս իւրեանց՝
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ ըստ
Թուոց անուանց նոցա,ըստ գլխոց իւր
եանց՝ ամենայն արու ի քսանամենից
և ի վեր , ամ որ ելանէր ի զօրս ի
35 հանդէս նոց ։ * Ի ցեղէն բենիամենի,
երեսուն և հինգհազար և չորեքհա-
36 րիւր ։ * Եւ որդւոցն գադայ՝ ըստ
ազգս իւրեանց ։ ըստ գունդս իւրեանց՝
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց ։
ըստ Թուոց անուանց նոց ։ ըստ գլխոց
իւրեանց ։ ամենայն արու ի քսանա-
մենից և ի վեր , ամ որ ելանէր ի զօ-
37 րս ի հանդէս նոց ։ * Ի ցեղէն գադայ
քառասուն և հինգհազար և վեց հա
38 րիւր և յիսուն ։ * Եւ որդւոցն դանայ՝
ըստ ազգս իւրեանց՝ ըստ գունդս իւր
եանց՝ ըստ տանց նահապետաց իւր-
եանց ։ ըստ Թուոց անուանց նոց։ ըստ
գլխոց իւրեանց ։ ամ արու ի քսանա-
մենից և ի վեր , ամ որ ելանէր ի զօ
39 րս ի հանդէս նոց ։ * Ի ցեղէն դանայ,
վաթսուն և երկու հազար և եօթն
40 հարիւր ։ * Եւ որդւոցն ասերայ ըստ
ազգս իւրեանց ։ ըստ գունդս իւր-
եանց՝ ըստ տանց նահապետաց իւր-
եանց ։ ըստ Թուոց անուանց նոց ։ ըստ
գլխոց իւրեանց ։ ամ արու ի քսան
ամենից և ի վեր՝ ամենայն որ ելանէր
41 ի զօրս ի հանդէս նոցա ։ * Ի ցեղէն
ասերայ քառասուն և մի հազար ։ և
42 հինգհարիւր ։ * Եւ որդւոցն նեփթա
ղիմայ՝ ըստ ազգս իւրեանց՝ ըստ գունդս
իւրեանց ։ ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց ։ ըստ Թուոց անուանց նոց ։
ըստ գլխոց իւրեանց , ամենայն արու
ի քսանամենից և ի վեր , ամենայն որ
43 ելանէր ի զօրս ի հանդէս նոց ։ * Ի ցե
ղէն նեփթաղիմայ , յիսուն և երեք
44 հազար և չորեքհարիւր ։ * Այս ե
հանդէս՝ զոր արարին մովսէս և ահա-
րօն և իշխանքն իսրայէլի։ երկոտասան
իշխանք՝ այր մի ըստ միում ազգի՝ ըստ
ցեղից տանց նահապետաց իւրեանց
45 եին ։ * Եւ եղև ամ հանդէս որդւոցն ի-

իսրայէլի հանդերձ զօրու իւրեանց 'ի
քսանամենից և 'ի վեր' ամենայն որ ելա
նէր ատալ պատերազմ 'ի միջոյ իսրայէ
լի ։ * Եւ եղեն ամ անցեալքն 'ի համ 46
դիսի' վեցհարիւր հազար, և երեքհա
զարք և վեց հարիւր և յիսուն ։* Բայց 47
ղևտացիքն 'ի ցեղէ ազգին իւրեանց
ոչ անցին 'ի համդիսի ընդ որդիսն իս
րայելի ։ * Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի' 48
և ասէ ։* Տեսջիր' զազգն ղևեայ մի' 49
խառնիցես ընդ նոսա 'ի համդէս ․ և
զհամար նոցա մի' առնուցուս 'ի մէջ
որդւոցդ իսրայելի ։ * Եւ կացուսցես 50
զ ղևտացիսն 'ի վր խորանին վկայու_
թե' և 'ի վերայ ամ կահի նորա ․ և 'ի
վերայ ամի որ ինչ է 'ի նմա ․ նք բարձ
ցեն զխորանն և զամ զկահ նորա ․ և
նոքա պաշտեսցեն 'ի նմա ․ և շուրջ
զխորանաւն բանակեսցին ։ * Եւ 'ի 51
չուել խորանին' իջուսցեն զնա ղևտա
ցիքն ․ և 'ի բանակիլ խորանին' կանգ
նեսցեն զնա ղևտացիքն ․ և այլազգի'
որ մերձեսցի 'ի նա' մեռցի ։* Եւ բա 52
նակեսցին որդիքն իսրայելի այր ըստ
իւրաքանչիւր կարգի ․ և այր ըստ իւր
աքանչիւր նահապետութե հանդերձ
զօրու իւրեանց ․ * Բայց ղևտացիքն 53
բանակեսցին շուրջ զխորանաւն վկայ
ութե յանդիմանն Տն ․ և ոչ լինիցին
մեղք 'ի մէջ որդւոցն իսրայելի ․ և պա
հեսցեն ղևտացիքն զպահպանութի
խորանին վկայութե ։ * Եւ արարին 54
որդիքն իսրայելի ըստ ամենայնի , որպ
պատուիրեաց Տր մովսէսի և ահարո_
նի' նոյնպէս և արարին ։

Գլ ։ Բ ։

Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի և ը 1
ահարոնի' և ասէ ։ * Այր իւրա 2
քանչիւր զհետ նշանի գնդի իւրոյ' ը
տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ
բանակաց իւրեանց բանակեսցին որ_
դիքն իսրայելի ։ * Եւ որք յառաջա_ 3
դոյն բանակիցին յարևելից կողմա_
նէ ․ ցեղ բանակին յուդայի իցէ համ_
դերձ զօրուն իւրեանց ․ և իշխան որդ
ւոցն յուդայ նաասոն' որդի ամինա
դաբայ ։* Եւ զօրք նորա անցեալք 'ի 4
համդիսի , եօթանասուն և չորք հա_
զարք և վեց հարիւր ։ * Եւ որք բա 5
նակիցին զհետ նոցա ցեղն իսաքարայ
իցէ ․ և իշխան որդւոցն իսաքարայ , նա
թանայէլ որդի սուարայ ։* Եւ զօրք 6
նորա անցեալք 'ի համդիսի' յիսուն և
չորք հազարք և չորեք հարիւր ։ * Եւ 7
բանակեսցին առ նոքօք ցեղն զաբու
ղոնի ․ և իշխան որդւոցն զաբուղոնի
եղիաբ որդի քեղոնի ։ * Եւ զօրք նորա 8

անցեալք 'ի համդիսի' յիսուն և եօթն
9 հազար և չորեքհարիւր ։* Ամենեքին
անցեալք 'ի համդիսի բանակին յու_
դայ , հարիւր ութսուն և վեց հազար
և չորեքհարիւր' հանդերձ զօրուն իւր
եանց յառաջագոյն չուեսցեն ։
10 * Գունդ բանակին ռուբենի ընդ
հարաւակողմն ․ և զօրք նց ․ և իշխան
որդւոցն ռուբենի , եղիսուր որդի
11 սեդիուրայ ։* Եւ զօրքն նր անցեալք
'ի համդիսի' քառասուն և վեց հազար
12 և հինգ հարիւր ։ * Եւ բանակեսցին
առ նովաւ ցեղն շմաւոնի ․ և իշխան
որդւոցն շմաւոնի սաղամիէլ որդի
13 սուրիսադայի ։ * Եւ զօրք նր անցեալք
'ի համդիսի յիսուն և ինն հազար ։
14 * Եւ բանակեալք առ նովաւ ցեղն
գադայ ․ և իշխան որդւոցն գադայ ,
15 եղիսափ որդի ռագուելի ։ * Եւ զօրք
նր անցեալք 'ի համդիսի քառասուն
և հինգ հազար վեց հարիւր և յիսուն ։
16 * Եւ ամենայն զօրք նր անցեալք 'ի
համդէս 'ի ցեղին ռուբենի , հարիւր
և յիսուն և մի հազար և չորեքհարիւր
և յիսուն' հանդերձ զօրուն իւրեանց
17 երկրորդք չուեսցեն ։* Եւ խաղասցէ
խորանն վկայութե ․ և բանակ ղևտաց
ւոցն 'ի մէջ բանակացն' որպէս բա
նակեսցին' նոյնպէս չուեսցեն իւրա_
քանչիւր զհետ միմեանց ըստ պետու
18 թե ։ * Եւ գունդ բանակին եփրեմի
ընդ ծովակողմն հանդերձ զօրուն իւր
եանց ․ և իշխան որդւոցն եփրեմի , ե_
19 ղիսամա որդի սեմիուդայ ։ * Եւ զօրք
նորա անցեալք 'ի համդիսի , քառա_
20 սուն հազար և հինգ հարիւր ։ * Եւ
որք բանակիցին զհետ նոցա ցեղն մա
նասէի իցէ ․ և իշխան որդւոցն մանա
սէի' գամաղիէլ որդի փադասուրայ ։
21 * Եւ զօրք նորա անցեալք 'ի համդի_
սի երեսուն և երկու հազարք և երեք
22 հարիւր ։ * Եւ որք բանակիցին զհետ
նոցա գունդն բենիամենի իցէ ․ և իշ_
խան որդւոցն բենիամենի , աբիդան
23 որդի գեդեոնի ։ * Եւ զօրք նր ան_
ցեալք 'ի համդիսի , երեսուն և հինգ
24 հազար և չորեքհարիւր ։ * Ամենե_
քին անցեալք 'ի համդիսի բանակին
եփրեմի , հարիւր և ութն հազար և
երկերիւր ․ հանդերձ զօրուն իւրեանց
25 երրորդք չուեսցեն ։ * Եւ գունդ բա
նակին դանայ ընդ հիւսիսի հանդերձ
զօրուն իւրեանց ․ և իշխան որդւոցն
դանայ աքիեզեր որդի ամիսադայի ։
26 * Եւ զօրք նորա անցեալք 'ի համդի_
սի , վաթսուն և երկու հազարք և
27 եօթն հարիւր ։ * Եւ որք բանակիցին
զհետ նր ազգն ասերայ իցէ ․ և իշխան

որդւոցն ասերայ փագիէլ որդի եքրա
նայ ։ * 28 Եւ զօրք նորա անցեալք ՚ի
հանդիսի, քառասուն և մի հազար և
հինգ հարիւր ։ * 29 Եւ որք բանակեցան
զհետ նոքին յեղին նեփթաղեմի իցէ ։ և
իշխան որդւոցն նեփթաղեմի աքիրէ
որդի ենանայ ։ * 30 Եւ զօրք նոր անցեալք
՚ի հանդիսի յիսուն և երեք հազարք
և չորեքհարիւր ։ * 31 Մինչեւքին ան
ցեալք ՚ի հանդիսի ՚ի բանակինն դա
նայ, հարիւր և յիսուն և եօթն հազար
և վեց հարիւր՝ հանդերձ զօրուն իւր
եանց յետոյ չոքեսցեն ըստ գունդս
իւրեանց ։ * 32 Այս է հանդէս որդւոցն
իսրայիլի ։ ըստ տանց նահապետաց իւր
եանց ։ ամ հանդէս բանակացն հան
դերձ զօրուն իւրեանց ։ վեց հարիւր
հազար, և երեք հազարք, և վեց հա
րիւր և յիսուն ։ * 33 Այլք ղևտացիքն ոչ
անցին ընդ նոսա ՚ի հանդիսի ։ որպէս
պատուիրեաց Տէր մովսէսի ։ * 34 Եւ արա
րին որդիքն իսրայէլի զամ՝ ոպ հրամայեաց
Տէր մովսէսի՝ այնպէս բանակեին ըստ
գունդս իւրեանց ։ և այնպէս չոքէին
իւրաքանչիւր զհետ ցեղից իւրեանց ։
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց ։

Գ.Լ։ Գ։

1 Եւ սյս ազգք են ահարոնի՝ և մո
սէսի ։ յաւուր յորում խօսեցաւ
Տէր ընդ մովսէսի ՚ի լերինն սինայի ։
2 * Եւ սյս են անուանք որդւոցն ա
հարոնի ։ անդրանիկ նադաբ և աբի
ուդ ։ եղիազար և իթամար ։ * 3 Եւ սյս
են անուանք որդւոցն ահարոնի քա
հանայիցն օծելոց ։ զորոց կատարեցին
զձեռս իւրեանց քահանայանալ ։
4 * Եւ վախճանեցան նադաբ և աբի
ուդ առաջի Տեառն մինչ մատուցանէին
զհուրն օտար առաջի Տեառն յանապա
տին սինայի ։ և որդիք ոչ էին նոցա ։ և
քահանայացան եղիազար և իթամար
ընդ ահարոնի ընդ հօրն իւրեանց ։
5 * Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։
6 * Մերձ զազգն ղևեայ ։ և կացուսցես
զնոսա առաջի ահարոնի քահանայի ։
և պաշտեսցեն զնա ։ 7 * Եւ պահեսցեն
զպահպանութիւնս նորա ։ և զպահպա
նութիւն որդւոցն իսրայէլի առաջի խորա
նին վկայութեան գործել զգործ խորա
նին ։ 8 * Եւ պահեսցեն զամ սպաս խո
րանին վկայութեան ։ և զպահպանութիւն
որդւոցն իսրայիլի ։ և զամ գործ խո
րանին ։ 9 * Եւ տացես զղևտացիսն
ահարոնի եղբօր քումն և որդւոց նորա
քահանայից ։ հատուցումն տուեալ ի
ցեն նոքա որդւոցն իսրայիլի ։ 10 * Եւ
զահարոն և զորդիս նորա կացուսցես
՚ի վերայ խորանին վկայութեան ։ և պա
հեսցեն զքահանայութիւնն իւրեանց ։
և զամ ինչ լսեղանսցն որ ինչ ՚իներ
քոյ քան զվարագոյրն իցէ ։ և պաշտպէ
11 որ մերձենայցէ, մեռցի ։ * Եւ խօսե
12 ցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։ * Եւ
ես ահա առի զղևտացիսն ՚ի միջոյ որդ
ւոցն իսրայիլի փոխանակ ամ անդ
րանկան՝ որ բանայ զարգանա ՚ի միջոյ
որդւոցն իւրի ։ փրկանք նոցա լինիցին
13 ինձ ղևտացիքն ։ * Ես իմ ամենայն անդրանիկ ։ յաւուր յորում հարի զամ անդրանիկ յերկրին եգիպտացւոց ։ սրբեցի ինձ զամ անդրանիկս իսրայէլի ։ ՚ի մարդոյ մինչև յանասուն իմ լի
14 ցին՝ ոպ ես եմ Տէր ։ * Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի յանապատին սինայի՝ ասէ ։
15 * Համդէս արա որդւոցն ղևեայ ։ ըստ տանց նահապետաց ։ ըստ գունդս իւրեանց ։ ըստ ազգս իւրեանց ամենայն արուի՝ և յամենօրեից ՚ի վեր առնիցէք
16 համդէս ։ * Եւ արարին նմ համդէս մովսէս և ահարոն ըստ բարբառոյ Տեառն՝
17 որպէս հրամայեաց նմ Տէր ։ * Եւ սո քա են որդիք ղևեայ ըստ անուանց իւրեանց ։ գերսոն ։ կահաթ ։ և մերա
18 րի ։ * Եւ սյս են անուանք որդւոցն գերսոնի ։ ըստ գունդս իւրեանց ։ ղո
19 բենի ։ և սեմեի ։ * Եւ որդիք կահա թու ըստ գունդս իւրեանց ։ ամրամ ։
20 և խահառ ։ և քեբրոն ։ և ոզիէլ ։ * Եւ որդիք մերարեայ ։ ըստ գունդս իւր
21 եանց՝ մուղի՝ և մոսի ։ * Սոքա են գունդք ղևեացւոցն ։ ըստ տանց նահապե տաց իւրեանց ։ գերսոնի գունդն ղո բենեայ ։ և գունդն սեմեայ ։ սոքա են
22 գունդք գերսոնի ։ * Եւ համդէս նոցա ըստ թուոյ ամ արուի ։ յամենօրեից և ՚ի վեր համդէսն նոցա ։ եօթն հազար և
23 հինգ հարիւր ։ * Եւ սյս գունդ գեր սոնի՝ յետոյ խորանին ընդ ծովակողմն
24 բանակեսցին ։ * Եւ իշխան տան նա հապետաց գնդին գերսոնի եղիաս
25 փան որդի դեելայ ։ * Եւ պահպանու թիւն որդւոցն գերսոնի ՚ի խորանին
26 վկայութեան ։ * Խորանն, և արտախու րակք՝ և նմուռարտանք խորանին վկայ ութեան ։ և առագաստք սրահին ։ և վարագոյրք դրան խորանին ։ և այլ և այլ ամենայն գործոյ նմ ։
27 * Եւ կահաթու գունդ ՚ի ամրամայ ։ և գունդ ՚ի խահառայ ։ և գունդ ՚ի քեբրոնի ։ և գունդ ՚ի ոզիէլի ։ սոքա են գունդք կահաթու ։ թուեալք ընդ
28 անուանս իւրեանց ։ * Ըստ թուոյ ամ արուի յամենօրեից ՚ի վեր ։ ութ հա զար և երեք հարիւր ։ որք պահէին զպահպանութիւն սրբութեանցն ։
* Եւ

ցիքն՝ զի ես եմ Տէր ։ * Եւ զփրկանս 46
զերկերիւրոց և զեօթանասնիկ և զե
րիցն աւելորդաց քան զղևտացիան ,
յանդրանկաց որդւոցն իսրայիլի ։
* Առցես հինգ սիկղ ըստ գլխոյ· ըստ 47
սրբութիւն երկդրամեանին ։ ‖ առցես ‖ Ղևէ·
քսան դահեկ առ սիկղ ։ * Եւ տացես 48 30.13·
զարծաթն ահարօնի և որդւոց նորա ‖ Հա·
փրկանս ընդ աւելորդացն ՚ի նոցանէ։ 27.25·
* Եւ եհաս մօսէս զարծաթն զփրկանս 49 ‖ այր·
աւելորդացն ՚ի փրկանս ղևտացւոցն։ 18.16·
* Յանդրանկաց որդւոցն իսրայիլի · Նէե· 50
և եհաս զարծաթն հազար երեքհա Ղևէ·
րիւր և վաթսուն և հինգ սիկղ ըստ 45.12·
սրբութեան սկեղն ։ * Եւ եհաս մօսէս 51
զփրկանս աւելորդացն ահարօնի և
որդւոց նորա ըստ բանի Տ՚ն որպէս
հրամայեաց Տէր մօսէսի ։

Գ Լ : Գ ։

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մօսէսի և 1
ընդ ահարօնի և ասէ ։ * Ամ՛ 2
զթիւ դևղսոց որդւոցն կահաթու ՚ի մի
ջոյ որդւոցն ղևէացւոյ· ըստ գուն դա իւր
եանց · ըստ տանց նահապետաց իւր
եանց ։ * ՚Ի քսան և ՚ի հինգ ամենից 3
և ՚ի վեր մինչև ց յիսնամեանս · ամ՛
որ մտանիցէ ՚ի սպաս գործել զամ՛
գործ ՚ի խորանին վկայութե ։ * Եւ 4
այս իցէ գործ որդւոցն կահաթու ՚ի
միջոյ որդւոցն ղևէացւոյ · ըստ գունդս
իւրեանց · ըստ տանց նահապետացն
՚ի խորանին վկայութե · սրբութիւնք
սրբութեանցն ։ * Եւ մտցէ ահարօն և 5
որդիք իւր յորժամ խաղայցէ բա
նակն · և իջուսցեն զվարագոյրն հո
վանոց · և ծածկեսցեն նովաւ զտա
պանակն վկայութե ։ * Եւ դիցեն ՚ի 6
վերայ նորա զնաճարտանն մաշկեղէնն
զկապուտակ· և արկցեն զնովաւ ձոր
համակ կապուտակ ՚ի վերուստ կող
մանէ · և ագուսցեն զլծակսն ։ * Եւ 7
՚ի վերայ առաջաւորն սեղանոյն արկ
ցեն հանդերձ համակ ծիրանի· և զսի
սեանն՝ և զտուփս՝ և զձաշակս՝ և զնոսկի
քանոսն որով՛ք նուիրիցեն · և հաց քն
հանապազորդք ՚ի վերայ նր կացցեն ։
* Եւ արկցեն զնովաւ հանդերձ կար 8
միր · և ծածկեսցեն զնա մաշկեղէնն
նաճարտանաւ կապուտակաւ · և ա
դուսցեն ՚ինձա զլծակսն ։ * Եւ առ 9
ցեն զհանդերձ կապուտակի՝ և ծած
կեսցեն զաշտանակն լուսոյ՝ և զերկո
սեսն ձրագարանան նր· և զունելիս նր·
և զբաժմակակալս նորաւ զամենայն
ամանս իւղոյ որով՛ք պաշտիցեն ։
* Եւ արկցեն զնա և զամ՛ զկահ նր ՚ի 10
նաճարտան մաշկեղէնն կապուտակ ·

* Եւ գուն դք որդւոցն կահաթու բա 29
նակեսցին ՚ի կողմանէ խորանին ընդ
հարաւ ։ * Եւ իշխան տան նահապե 30
ատց գնդին կահաթու , եղիսափան
որդի ոզիելի ։ * Եւ պահպանութիւն 31
նր · տապանակն և սեղանն՝ և աշտա
նակն · և զոհանոցքն · և կահ սրբու
թեն՝ որով՛ք պաշտեինն · և սրսկա
պանն · և ամ՛ գործի նր ։ * Եւ իշխան 32
՚ի վր իշխանացն ղևտացւոց · եղիա
զար որդի ահարօնի քահանայի կաց
ցէ պահել զպահպանութիւն սրբուեցն ։
* Եւ մերարեայ գունդն մաւղեայ · և 33
գունդն մոսեայ · սոքա են գունդք մե
րարեայ՝ և հանդէս նր ։ * Եւ որ թումոյ 34
ամ՛ արուի , յամսօրեից և՛ ՚ի վեր· վեց
հազար և երկերիւր ։ * Եւ իշխան 35
տան նահապետաց գնդին մերարեայ·
սուրիել որդի աբիքեայ · ՚ի կողմանէ
խորանին բանակեսցին ընդ հարաւ ։
* Եւ հանդէս նոցա՝ և պահպանութի 36
որդւոցն մերարեայ , խոյակք խորա
նին՝ և նիգք նր · և սիւնակք նր՝ խա
րիսխք նր՝ և ամ՛ կահ նոցուն· և գոր
ծի նոցին ։ * Եւ սիւնք սրահին շուրջ 37
նակի · և խարիսխք նր · և ցից ք նոցա·
և ապառանդակք նոցուն ։ * Եւ որք 38
յանդիման խորանին բանակիցին ,
որք բանակիցին յանդիման խորանին
վկայութե յարևելից կողմանէ , մո
սէս և ահարօն իցեն · և որդիք նր պա
հեսցեն զպահպանութիս սրբութեց·
՚ի պահպանութիս որդւոցն իէլի · և
այլազգի որ մերձենայցէ մեռցի ։
* Ամ՛ հանդէս ղևտացւոցն՝ որոց արա 39
րին մոսէս և ահարօն բանիւ Տ՚ն ըստ
գունդս իւրեանց , ամ՛ արու յամ՛
սօրեից և՛ իվեր՝ քսանևերկու հազարք ։
* Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մօսէսի՝ և ասէ ։ 40
հանդէս արա ամ՛ անդրանիկ արուի
յորդւոցն իէլի յամսօրեից և ՚ի վեր·
և կալ զթիւ նոցա յանուանէ ։ * Եւ 41
առցես զղևտացիսն ինձ՝ զի ես եմ Տէր՝
փոխանակ ամենայն անդրանկաց որդ
ւոցն իէլի · և զանասունս ղևտացւոց
փոխանակ անասնոց անդրանկաց որդ
ւոցն իէլի ։ * Եւ արար հանդէս մօսէս՝ 42
որպէս պատուիրեաց Տէր՝ ամ՛ անդրան
կաց որդւոցն իսրայիլի ։ * Եւ եղեն 43
ամ՛ արուք որդւոցն իսրայիլի , ըստ
թումոյ յանուանէ յամսօրեից և ՚իվեր
՚ի հանդիսէ անտի նր , քսան և երկու
հազարք և երկերիւր եօթանասունք և
երեք ։ * Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մօսէսի՝ 44
և ասէ ։ * Ո՚ղ զղևտացիսն փոխանակ 45
ամ՛ անդրանկաց որդւոցն իսրայիլի ·
և զանասունս ղևտացւոց փոխանակ
անասնոց նոցա · և եղիցին ինձ ղևտա

25 ի հարկ. և ի բառնալ։) * Եւ բարձեալ զվերնափեղկս խորանին. և զխորանն վկայութեան՝ և զարտախուրակս նր. և զնոճարատանն կապուտակեայ որ ի նմա՝ ի վերուստ կողմանէ. և զվարա-
26 գոյր խորանին վկայութեան։ * Եւ զաւազաստս սրահին և որինչ՝ ի վերայ խորանին վկայութեան. և զառաջաւորումն. և զամենայն զկահ սպասուն. և որով-
27 պաշտիցեն ։ * Եւ արասցեն ըստ բանի Ահարոնի և որդւոց նր. եղիցի սպասաւորութիւն որդւոցն գեղսոնի, ըստ ամ սպասաւորութեան իւրեանց. և ըստ ամենայն գործոյն իւրեանց. և արասջիք նոցա հանդէս յանուանէ. և ամի որինչ բառնայցեն ՚ի նոցանէ։
28 * Այս իսկ սպասաւորութեան որդւոցն գեղսոնի ՚ի խորանին վկայութեան. և պահպանութիւն նց ՚ի ձեռն ԻԹամարայ որդւոյ Ահարոնի քահանայի։
29 * Եւ որդւոցն մերարեայ ըստ գնդից իւրեանց. ըստ տանց նահապետացն
30 իւրեանց արասջիք զհանդէս ։ * ՚Ի քսան և ՚ի հինգ ամենից և ՚ի վեր մինչև ց յիսնամեանն՝ արասջիք նց հանդէս. ամենայն որ մտանիցէ ՚ի սպաս
31 գործոյ խորանին վկայութեան ։ * Եւ այս իսկ պահպանութիւն բեռանցն՝ որք բառնայցեն ՚ի նոցանէ. ըստ ամի գործոյ նոցա ՚ի խորանին վկայութեան. զկոյակս խորանին, և զնիգս, և զսիւնակս նորա, և զխարիսխս նորա։
32 * Եւ զսիւնս նց. և զվարագոյր դրան խորանին. և զսիւնս սրահին շուրջ նակի. և զխարիսխս նոցա. և զսիւնս վարագուրին դրան սրահին. և զկապս նոցա. և զգերս նց. և զամենայն զկահ նոցա, և զամ սպաս նոցա. և յանուանէ նէ հանդէս առնիցեն նոցա. և ամ կահի պահպանութեան՝ որ բառնայցեն
33 ՚ի նոցանէ ։ * Այս իսկ սպասաւորութիւն գնդի որդւոցն մերարեայ, ըստ գործս իւրեանց. ՚ի խորանին վկայութեան ՚ի ձեռն ԻԹամարայ որդւոյ ահա-
34 րոնի քահանայի ։ * Եւ արարին հանդէս մնախս և ահարօն և իշխանքն իսրայիլի որդւոցն կահաթու ըստ գնդից իւրեանց ։ և ըստ տանց նահապետացն
35 իւրեանց ։ * ՚Ի քսան և հինգ ամենից և ՚ի վեր մինչև ց յիսնամեանն՝ ամ որ մտանէր ՚ի սպաս՝ և գործէր զգործ ՚ի
36 խորանին վկայութեան ։ * Եւ եղև նց հանդէս ըստ գնդից իւրեանց. երկու հազար և եօթն հարիւր և յիսուն ։
37 * Այս է հանդէս գնդին կահաթու. ամենայն որ մտանէր ՚ի սպաս ՚ի խորանն վկայութեան. որպէս և արարին հան-

11 եդիցեն զնա ՚ի վերայ լծակացն ։ * Եւ զսեղանն ոսկի ծածկեսցեն հանդերձիւ կապուտակաւ՝ և արկցեն ՚ի վերայ նր նոճարատանն մաշկեղինս կապուտակս. և ագուսցեն ՚ի նմա զլծակս
12 նորա ։ * Եւ առցեն զամ զկահ պաշտամանն՝ որով պաշտիցեն ՚ի սրբութեան. և արկցեն ՚ի հանդերձս կապուտակս. և ծածկեսցեն զայն մաշկեղինն նոճարատանաւ կապուտակաւ. և
13 եդիցեն ՚ի վերայ լծակացն ։ * Եւ զնոճարատանն եդիցեն ՚ի վերայ սեղանոյն. և ծածկեսցեն զնա հանդերձիւ ծիրանեայ ։
14 * Եւ եդիցեն ՚ի վերայ նորա զսպասսն. որով պաշտիցեն ՚ի վերայ նր՝ և զբուրվառս. և զմսնաղանս՝ և զտաշտս. և զծածկիչսն. և զամենայն սպաս սեղանոյն. և արկցեն ՚ի վր նր նոճարատան մաշկեղէն կապուտակ. և անցուսցեն ընդ նա զլծակսն։
15 * Եւ առցեն զհանդերձ ծիրանի. և ծածկեսցեն զաշտանն. և զխարիսխս նորա. և արկցեն զնովաւ մաշկ կապուտակ. և դիցեն ՚ի վերայ լծակացն։
և կատարեսցեն ահարօն և որդիք նր ծածկել զսրբութիւնս. և զամենայն կահ սրբութեանն ՚ի չուել բանակին՝ և
Ա.Կռն ապա ‖ մտցեն որդիքն կահաթու բառ-
15.15. նալ՝ և մի մերձեսցին ՚ի սրբութիւնն՝ զի մի մեռանիցին՝ զայն բառնայցեն որդիքն կահաթու ՚ի խորանէ անտի վկայութեան։
16 * Եւ ոստիկան եղիազար որդի ահարօնի քահանայի զիւղն լուսոյ՝ և զխունկն հանդերձանաց. և զպղծն հանապազորդ. և զիւղն օծութեան. և զհանդերձ ամ խորանին՝ և որ ինչ ՚ինմա. և որ ՚ի սրբութեանն. և յամենայն սրբութեանն ։
17 * Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մնախսի և ընդ ահարօնի և ասէ ։
18 * Մի սատակիցէք զգունդն կահաթու ՚ի միջոյ ղեւտացւոցն. զայս ինչ արասջիք նոցա, և կեցցեն՝ և մի մեռանիցին ։
19 * ՚Ի մերձենալ նոցա ՚ի սրբութիւն սրբութեանն, ահարօն և որդիք նր մտցեն ՚ի ներքս. և կարգեսցեն զնա իւրաքանչիւր ըստ կարգին իւրում ։
20 * Եւ մի մտանիցեն վայրապար տես տեսանել զսրբութիւնն. զի մի մեռանիցին ։
21 * Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մնախսի՝ և ասէ ։
22 * Այլ դու զնա զամար որդւոցն գեղսոնի. ըստ տանց նահապետացն իւրեանց. ըստ գնդից իւրեանց ։
23 * ՚Քսան և ՚ի հինգ ամենից և ՚ի վեր մինչև ց յիսնամեանն. և արասցես նոցա հանդէս՝ ամ որ մտանիցէ ՚ի սպաս գործել զգործ խորանին վկայութեան ։
24 * Այս իսկ սպասաւորութիւն գնդին գեղսոնի. (՚ի մտանել

համդէս մովսէս և ահարօն բանիւն Տն̄
'ի ձեռն մովսեսի ։ *Եւ անցին 'ի համ_ 38
դէսն որդիքն գեդսօնի ըստ գնդից
իւրեանց • ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց ։ *Ի քսան և 'ի հինգ ամե_ 39
նից և 'ի վեր մինչև ց յիսնամեանս ,
ա̄մ որ մտանէր պաշտել և գործել
զգործ 'ի խորանին վկայութե̄ ։ *Եւ 40
եղև համդէս նոցա ըստ գնդից իւր_
եանց • ըստ տանց նահապետաց իւր_
եանց , երկու հազար վեց հարիւր և
երեսուն։ *Այս է համդէս գնդի որդ_ 41
ւոցն գեդսօնի ա̄մ որ պաշտէր 'ի խո_
րանին վկայութե̄ , որոց արարին համ
դէս՝ մովսէս և ահարօն , ըստ բանի Տն̄
'ի ձեռն մովսեսի ։ *Անցին 'ի համդէսի 42
և գունդք որդւոցն մերարեայ՝ ը̄ գն_
դից իւրեանց • ը̄ տանց նահապետաց
իւրեանց ։ *Ի քսան և 'ի հինգ ամե_ 43
նից և 'ի վեր մինչև ց յիսնամեանս •
ա̄մ որ մտանէր պաշտել 'ի գործ խո_
րանին վկայութե̄ ։ *Եղև համդէս 44
նց̄ ըստ գնդին իւրեանց՝ ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց • երեք հազար
և երկերիւր ։ *Այս է համդէս գնդի 45
որդւոցն մերարեայ • որոց արարին
համդէս մովսէս և ահարօն ըստ բանի
Տն̄ 'ի ձեռն մովսեսի ։ *Ամենեքին ան_ 46
ցեալք 'ի համդէսի • որոց արարին համ
դէս մովսէս և ահարօն և իշխանքն իղի̄
ղևտացւոցն • ըստ գնդից իւրեանց՝
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց ։
*Ի քսան և 'ի հինգ ամենից 'ի վեր 47
մինչև ց յիսնամեանս • ա̄մ որ մտանէր
'ի գործ սրբութե̄ցն՝ և 'ի գործ կրե_
լեաց խորանին վկայութե̄ ։ *Եղեն 48
անցեալք 'ի համդէսի ութ հազար և
հինգ հարիւր և ութսուն՝ ըստ բանի
Տն̄ ։ *Արար նց̄ համդէս Տր̄ 'ի ձեռն 49
մովսեսի • այր ըստ առնէ 'ի վերայ գոր
ծոյ իւրեանց • 'ի վերայ բեռանցն զորս
լինքեանք բառնային, անցին 'ի համդէ
սի՝ ո̄պ հրամայեաց Տէր մովսեսի ։

Գլ. Ե ։

Խօսեցաւ Տր̄ ընդ մովսեսի՝ և ասէ ։ 1
*Հրամա՛ն տուր որդւոցն իղի̄ • 2
և արձակեսցե՛ն 'ի բաց զա̄մ բորոտ 'ի
բանակէ անտի՝ և զա̄մ սերմնակաթ
պղծեալ յոգի ։ *Յարուէ մինչև ցէգ • 3
արձակեցէք 'ի բաց 'ի բանակէ անտի •
և մի պղծեսցեն զբանակս իւրեանց՝
յոր ես իջանեմ ։ *Եւ արարին այն 4
պէս որդիքն իսրայէլի • և արձակեցին
զնոսա 'ի բաց 'ի բանակէ անտի • ո̄պ
խօսեցաւ Տր̄ ընդ մովսեսի՝ այնպէս ա_
‖Ղ Ղեւ. րարին որդիքն իսրայէլի ։ *Խօսեցաւ 5
6. Ն. Տր̄ ընդ մովսեսի՝ և ասէ ։ *‖Խօսեա՛ց 6
ընդ որդիսդ իսրայէլի՝ և ասասցես •
այր , կամ կին • որ ոք արասցէ յա̄մ
մարդկեղէն մեղաց • և արհամարհե_
լով արհամարհեսցէ՝ և յանցանիցէ
7 անձն այն ։ *Խոստովա՛ն լիցի զմեղս
իւր՝ զոր արար • և հատուսցէ ընդ յան
ցանացն զգլուխն • և զհինգերորդ ևս
մասն յաւելցէ 'ի նոյն • և տացէ այնմ
8 որում յանցեաւն ։ *Ապա թէ չիցէ
ոք առնն մերձաւորիչ հատուցանել
նմա զյանցանաց նորա • և ընդ յան_
ցանացն՝ որինչ ընծայիցի Տն̄ այն քա
հանային եղիցի բաց 'ի խոյէ քաւու_
9 թե̄ն՝ որով քաւիցէ վասն իւր ։ *Եւ
ամենայն պտուղ ըստ ա̄մի որ սրբիցի
յորդւոցն իսրայէլի՝ զոր ինչ մատու_
ցանիցեն Տն̄ քահանայի՛ցն եղիցի ։
10 *Եւ յիւրաքանչիւր սրբելոց անտի ,
նորա՛ լինիցին • ա՛յր ոք՝ որ տացէ քա_
11 հանային՝ նորա՛ լինիցի ։ *Խօսեցաւ
12 Տէր ընդ մովսեսի՝ և ասէ ։ *Խօսեա՛ց
ընդ որդիսն իսրայէլի՝ և ասասցես
ցդոսա • առն ուրուք՝ առն եթէ յան_
ցանիցէ կին իւր՝ և արհամարհիցէ
13 զնա ։ *Եւ ննջեսցէ ոք ընդ նմա ա_
րութե̄ սերման • և վրիպիցի յաչաց
առն իւրոյ՝ և թաքուցանիցէ • և նա
պղծեալ իցէ • և վկայ ոչ գուցէ զնմա_
14 նէ՝ և յղի ոչ իցէ ։ *Եւ հասանիցի 'ի
վերայ առն նորա ոգի նախանձու • և
նախանձ բերիցէ ընդ կնոջ իւրում • և
նա ոչ իցէ պղծեալ • կամ հասանիցի
'ի վր̄ նր̄ ոգի նախանձու • և նախանձ
բերիցէ ընդ կնոջ իւրում • և նա իցէ
15 պղծեալ ։ *Ածցէ այրն զկին իւր առ
քահանայն՝ և մատուսցէ վասն նր̄ քա
հանայն պատարագ , զտասանորդ
գրուի ալեր գարեղէն • և իւղ մի արկ
ցէ 'ի նա • և կնդրուկ մի դիցէ 'ի վերայ
նորա • զի զոհ նախանձաւորութե̄ է •
զոհ յիշատակի • զոհ յիշատակելոյ
16 զմեղս ։ *Մատուսցէ քահանայն • և կա
17 ցուսցէ զկինն առաջի Տն̄ ։ *Եւ առ_
ցէ քահանայն ջուր սուրբ կենդանի
խեցեղէն ամանաւ • և 'ի հողոյ անտի՝
որ իցէ առ յատակաւ խորանին վկայ
ութե̄՝ առեալ քահանայն արկցէ 'ի
18 ջուրն ։ *Եւ կացուսցէ քահանայն
զկինն առաջի Տն̄՝ և մերկացուսցէ՝
զգլուխ կնոջն • և տացէ 'ի ձեռս նորա
զզոհ յիշատակին զզոհ նախանձաւո_
րութե̄ն և 'ի ձեռին քահանային կաց
ցէ ջուրն յանդիմանութե̄ նզովին այ_
19 նորիկ ։ *Եւ երդմնեցուսցէ զնա քա
հանայն՝ և ասասցէ ցկինն • եթէ չիցէ
ննջեալ ընդ քեզ առն, եթէ չիցես յան
ցուցեալ՝ պղծեալ առ արամբ քով ,
քաւեա՛լ լիջիր 'ի ջրոյդ յանդիմանու

թե̄

զոր ուխտեաց Տ՚ն՝ նը կացցէ, ոՉԷ 6
ցեալ զվարսս գլխոյ իւրոյ։ *Օ՚ամ
աւուրս ուխտին իւրոյ Տ՚ն, յորժ՚ վախ 7
Ճանեալ մի մացէ։ *Ի հօր. և՚ի մոր.
յեղբօր. և՚ի քեռ. մի պղծեսցէ նոքօք
՚ի մահաւ նոցա. զի ուխտն Տ՚ն՝ ի վերայ 8
գլխոյ նոցա է։ *Օ՚ամ աւուրս ուխտին 9
իւրոյ սուրբ կացցէ Տ՚ն։ *Ա՚յ եթէ
յանկարծ մեռանիցի ոք ՚ի վերայ նո՚.
առաջամայն պղծեսցէ ոգի նորա, և
գլուխ ուխտի նո՚ր։ և գերծցէ զգլուխ
իւր յաւուր յորում սրբեսցի. և յաւ_
ուրն ութերորդի գերծցի։ *Ա՚յ յաւ 10
ուրն ութերորդի ածցէ երկուս տատ
րակս, կամ երկուս ձագս աղաւնեաց
առ քահանայն ՚ի դուռն խորանին
վկայութե՚։ *Ա՚յ արասցէ քահանայն՝ 11
զմին վասն մեղաց. և զմին յողջակէզ.
և քաւեսցէ վա՚ նորա քահանայն ընդ
մեղացն՝ զոր մեղաւ յոգի. և սրբես_
ցէ զգլուխ իւր յաւուր յայնմիկ։
*Օ՚ի յայնմ աւուր սրբեաց Տ՚ն զաւ 12
ուրս ուխտին իւրոյ։ և ածցէ զդառն
մի տարեւոր վա՚ յանցանացն. և աւուրքն
առաջինք անհամարք լինիցին. զի պղ
ծեցաւ գլուխ ուխտի նո՚ր։ *Ա՚յս 13
օրէն իցէ ուխտաւորին. յաւուր յո_
րում կատարիցէ զաւուրս ուխտի իւրոյ՝
ածցէ ՚ի դուրս խորանին վկայութե՚։
*Ա՚յ մատուսցէ զպատարագն իւր 14
Տ՚ն. գառն մի տարեւոր անարատ յող
ջակէզ. և որոջ մի տարեւոր անարատ
վասն մեղաց. և խոյ մի անարատ՝ ի փր
կութի՚։ *Ա՚յ խան մի բաղարջաց նաշ 15
հոյ. և պանս զանգեալ իւղով. և քա_
քարս բաղարջս օծեալս իւղով. և
զզոհս նոցա՝ և զնուէրս իւրեանց։
*Ա՚յ մատուսցէ քահանայն առաջի 16
Տ՚ն. և արասցէ զվա՚ մեղացն նոցա. և
զողջակէզն նորա։ *Ա՚յ զխոյն արաս 17
ցէ զոհ փրկութե՚ Տ՚ն՝ ի վերայ խանին
բաղարջոյ։ և արասցէ քահանայն
զզոհն նո՚ր. և զնուէրս նորա։ * ‖ Ա՚յ ‖ Պա՛ի
գերծցէ ուխտաւորն առ դրան խոր 21.24
նին վկայութե՚ զգլուխս ուխտին իւրոյ.
և դիցէ զմազն ՚ի հնոցն, որ ՚ի վերայ
զոհին փրկութե՚։ *Ա՚յ առցէ քահա 19
նայն զերկին եփեալ ՚ի խոյէ անտի. և
պան մի բաղարջ ՚ի խանձէն. և քաքար
մի բաղարջ. և դիցէ քահանայն ՚ի վե՚
ձեռաց ուխտաւորին. յետ գերծելոյն
նորա զգլուխն իւր։ *Ա՚յ մատուսցէ 20
զայն քահանայն ընծայ առաջի Տ՚ն. և
եղիցի նո՚ր։ քահանային եղիցի ՚ի վե՚
երբծոյն նուէրի. և՚ի վերայ երբոյն
հասի։ և ասպա արբցէ ուխտաւորն
գինի։ *Ա՚յս օրէն իցէ ուխտաւորի 21
որ ուխտիցէ ոք Տ՚ն. և զպատարագ
իւր

ԹԵ նզովի այդորիկ։ *Ա՚պա ԹԵ չան 20
ցուցեալ իցէս առ արամբքով՝ կամ
պղծեալ իցէս. և տուեալ իցէ ուրուք
զարուճի իւր ՚ի քեզ. առանց առն քոյ։
*Ա՚յ երդմնեցուսցէ քահանայն զկինն 21
երդմամբք նզովիս այսորիկ. և ասաց
ցէ քահանայն ցկինն. տացէ զքեզ Տ՚ն
՚ի նզովս՝ և յերդումն՝ ՚ի մէջ ժողովր_
դեան քոյ՝ ՚ի տալ Տ՚ն զբարձս քո՚ ՚ի քա
կատուն. և զորովայն քո յուռուցումն։
*Ա՚յ մտցէ ջուրս նզովեալ յորովայն 22
քո, ուռուցանել զմէջ քո՝ և քակել
զբարձս քո։ և ասասցէ կինն. եղիցի
եղիցի։ *Ա՚յ գրեսցէ քահանայն 23
զնզովս զայսոսիկ ՚ի մատեանի. և լուաս
ցէ ՚ի ջուրն յանդիմանուե՚ նզովիցն։
*Ա՚յ տացէ ըմպել կնոջն զջուրն յան 24
դիմանուե՚ նզովիցն։ և մտցէ ՚ինա
ջուրն յանդիմանուե՚ եան նզովեալ։
*Ա՚յ առցէ քահանայն ՚ի ձեռանէ 25
կնոջն զզոհ նախանձաւորու՚։ և
դիցէ զզոհն առաջի Տ՚ն. և մատուսցէ
առ սեղանն։ *Ա՚յ առցէ բռամբ քա 26
հանայն ՚ի զոհէ յիշատակին նորա. և
հանցէ զայն ՚ի սեղանն. և ապա ար_
բուսցէ կնոջն զջուրն յանդիմանու_
Թե՚։ *Ա՚յ եղիցի եԹէ պղծեալ իցէ՝ 27
և ծածկեալ ծածկեալ իցէ յառնէն
նորա։ և մտանիցէ ՚ինա ջուրն յան_
դիմանուե՚ նզովեալ։ ուռուսցէ զո
րովայն նո՚ր. և քակեսցին բարձք նո՚ր.
և եղիցի կինն ՚ի նզովս ՚ի մէջ ժողո_
վրդեան իւրոյ։ *Ա՚պա Թէ չիցէ պղ 28
ծեալ կինն՝ և նո՚ք իցէ. քաւեալ լիցի՝
և ընկալցի զսերմն։ *Ա՚յս օրէն իցէ 29
նախանձաւորու՚. որոյ յանցուցեալ
իցէ կինն՝ որ առնակին իցէ՝ և պղծի
ցի։ *Կամ այր յորոյ վերայ հասանի_ 30
ցի ոգի նախանձու. և՚ի նախանձ մնա
նիցէ ընդ կնոջ իւրում։ կացուսցէ
զկինն առաջի Տ՚ն. և արասցէ նմա քա
հանայն ըստ ՝ամի օրինիս այսորիկ։
*Ա՚յ քաՀեալ լիցի այրն ՚ի մեղաց ան 31
տի. և կինն ընկալցի զմեղս իւր։

Գ։ Ը։

Խօսեցաւ Տ՚ն ընդ Մովսէս՝ և ասէ։ 1
*Խօսեաց ընդ որդիսդ իսրայէլի՝ 2
և ասասցես ցայր, կամ կին. որ մեծ
ինչ ուխտս ուխտեսցէ սրբել զսրբու_
Թի՚ Տ՚ն։ *՚Ի գինւոյ և՚ի ցգբոյ սրբես 3
ցի. և զքացախ ցգբոյ մի սրբցէ. և
զխաղող նո՚ր և զչամիչ մի կերիցէ։
*Օ՚ամ աւուրս ուխտին իւրոյ յամէ 4
զինչ և լինիցէ յորթոյ, զգինի՚ ՚ի չամ
չոյ մինչև ցեԹին մի կերիցէ։ *Օ՚ամ 5
‖ Պապ. աւուրս սրբուԹե՚ն ‖ սրբիչ մի՛ ածիցէ
13.5. զգլխոյ իւրում. մինչև լցին աւուրքն,

իւր վասն ուխտից։ Թող զայն որինչ
գտանիցէ ձեռն իւր. ըստ կարի ուխ
տին իւրոյ՝ զոր ուխտիցէ ըստ օրինի
սրբութեան Տն։ *Խօսեցաւ Տէր ընդ 22
Մովսէսի՝ և ասէ։ *Խօսեա՛ց ընդ Ահա 23
րոնի՝ և ընդ որդիս նորա՝ և ասասցես։
Այսպէս օրհնեսջիք զորդիսդ Իէլի. և
Սիրաք. ասասջիք նոցա։ *Օրհնեսցէ զքեզ 24
36.19. Տր՝ և պահեսցէ զքեզ։ *Լուսաւորես 25
ցէ զերեսս իւր ՚ի քեզ՝ և ողորմեսցի
քեզ։ *Համբարձցէ Տր զերեսս իւր ՚ի 26
քեզ. և տացէ քեզ զխաղաղութիւն։
*Եդիցեն զանուն իմ ՚ի վերայ որդ 27
ւոցն Իէլի. և ես Տր օրհնեցից զնս։

Գլ. Է.

Ելից. 40. 16. Եւ եղև՝ յաւուր յորում կատա 1
րեաց Մովսէս առ ՚ի կանգնելոյ
զխորանն. և օծ զնա՝ և զամ սպաս
նր. և զզոհարանն, և զամ սպաս նր.
և օծ զնոսա՝ և սրբեաց զնս։ *Եւ 2
մատուցին իշխանք Իէլի՝ երկոտասան
իշխանք տանց նահապետաց նոցա։
նոքա էին իշխանք ցեղիցն. և նոքա
կային ՚ի վերայ տեսչութեանն։
*Եւ մատուցին զընծայս իւրեանց ա 3
ռաջի Տն։ վեց սայլս զարդարեալս.
և եզինս երկոտասանս. սայլ մի յեր
կուց իշխանաց. և զուարակ յիւրա
քանչիւրումեքէ. և ածին առաջի խո
րանին։ *Խօսեցաւ Տր ընդ Մովսէսի՝ 4
և ասէ։ *Առ զայդ ՚ի դոցանէ. և ե 5
ղիցին ՚ի գործ սպասաւորութեան խո
րանին վկայութեան. և տացես զայդ
ցղևտացիսն. իւրաքանչիւր ըստ իւր
ում սպասաւորութեան։ *Եւ առեալ 6
Մովսէսի զսայլսն և զեզինսն՝ ետ ցղև
տացիսն։ *Զսայլս երկուս՝ և եզինս 7
չորս ետ ցորդիսն Գերսոնի ըստ սպա
սաւորութեան իւրեանց։ *Եւ սայլս 8
չորս՝ և եզինս ութ՝ ետ ցորդիսն Մերա
րեայ ըստ սպասաւորութեան իւրեանց,
՚ի ձեռն Իթամարայ որդւոյ Ահարոնի
քահանայի։ *Եւ ցորդիսն Կահաթու 9
ոչ ետ. զի զսպասաւորութիւն սր
բութեան սրբութեանցն ունէին. և յուս
իւրեանց բառնային։ *Եւ մատուցին 10
իշխանքն ՚ի նաւակատիս սեղանոյն,
յաւուր յորում օծ զնա. և բերին իշ
խանքն զընծայս իւրեանց առաջի սե
ղանոյն։ *Եւ ասէ Տր ցՄովսէս. մի մի 11
իշխան. մի մի օր մատուսցեն զընծայս
իւրեանց ՚ի նաւակատիս սեղանոյն։
*Եւ մատուցանէր զընծայս իւր յաւ 12
ուրն առաջնում Նաասոն որդի Ամի
նադաբայ՝ իշխան ցեղին Յուդայ։
*Մատոյց զընծայսն իւր. կնիք մի ար 13
ծաթի՝ ՚ի հարիւր և յերեսուն կշռոր

դէ։ տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն
սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն. երկոքին
լի նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ ՚ի զոհ։
14 *Տուփ մի ոսկի ՚ի տասն դահեկանէ լի
15 խնկով։ *Զուարակ մի յանդոյ. խոյ
մի. գառն մի տարևոր յողջակէզ։
16 *Նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց։
17 *Եւ ՚ի զոհ փրկութեան երինջս երկուս.
խոյս հինգ. նոխազս հինգ. որոջս տա
րևորս հինգ։ այս ընծայ Նաասոնի
18 որդւոյ Ամինադաբայ։ *Եւ յաւուրն
երկրորդի. մատոյց Նաթանայէլ որդի
Սովգարայ. իշխան ցեղին Իսաքարայ։
19 *Եւ մատոյց զընծայս իւր. կնիք մի
արծաթի ՚ի հարիւր և յերեսուն կշռոր
դէ. տաշտ մի արծաթի՝ յեօթանա
սուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն.
երկոքեան լի նաշհով զանգելով ընդ
20 իւղոյ ՚ի զոհ։ *Տուփ մի ՚ի տասն դա
21 հեկանէ լի խնկով։ *Զուարակ մի
յանդոյ. խոյ մի՝ գառն մի տարևոր՝
22 յողջակէզ։ *Նոխազ մի յայծեաց վն
23 մեղաց։ *Եւ ՚ի զոհ փրկութեն երինջս
երկուս. խոյս հինգ. նոխազս հինգ.
որոջս տարևորս հինգ։ այս ընծայ Նա
24 թանայէլի որդւոյ Սովգարայ։ *Եւ
յաւուրն երրորդի, իշխան որդւոցն
Զաբուղոնի. Եղիաբ որդի Քեղոնի։
25 *Մատոյց զընծայսն իւր. կնիք մի
արծաթի ՚ի հարիւր և յերեսուն կշռոր
դէ. տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն
սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն. երկոքին
լի նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ ՚ի
26 զոհ։ *Տուփ մի ՚ի տասն դահեկանէ
27 լի խնկով։ *Զուարակ մի յանդոյ.
խոյ մի. գառն մի տարևոր յողջակէզ։
28 *Նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց։
29 *Եւ ՚ի զոհ փրկութեան երինջս երկուս.
խոյս հինգ. նոխազս հինգ. որոջս տա
րևորս հինգ։ այս ընծայ Եղիաբու որ
30 դւոյ Քեղոնի։ *Եւ յաւուրն չորրորդի
իշխան որդւոցն Ռուբենի Եղիսուր որ
31 դի Սեդիուրայ։ *Մատոյց զընծայս
իւր. կնիք մի արծաթի ՚ի հարիւր և
յերեսուն կշռորդէ. տաշտ մի արծա
թի յեօթանասուն սկեղէ ըստ սրբու
թեան սկեղն. երկոքին լի նաշհով զան
32 գելով ընդ իւղոյ ՚ի զոհ. *Տուփ մի ՚ի
33 տասն դահեկանէ լի խնկով։ *Զուա
րակ մի յանդոյ. խոյ մի. գառն մի տա
34 րևոր յողջակէզ։ *Եւ նոխազ մի յայ
35 ծեաց վն մեղաց։ *Եւ ՚ի զոհ փրկու
թեան երինջս երկուս. խոյս հինգ. նո
խազս հինգ. որոջս տարևորս հինգ։
այս ընծայ Եղիսուրայ որդւոյ Սեդիու
36 րայ։ *Եւ յաւուր հինգերորդի՝ իշ
խան որդւոցն Շմաւոնի. Սաղամիէլ
37 որդի Սուրիսադայի։ *Մատոյց զըն

ծայս

ծայս իւր՝ կոնք մի արծաթի՝ հինգհարիւր
եւ եերեսուն կշռորդեք ։ տաշտ մի ար-
ծաթի՝ յեօթանասուն սկեղե ըստ սր
բուքե սկեղն. երկոքին լի նաշխով
զանգելով ընդ իւղոյ՝ ի զոհ ։ * Տուի 38
մի՝ ի տասն գահեկանեք լի խնկով ։
* Օրճարակ մի յանդոյ. խոյ մի. գառն 39
մի տարեւոր յողջակեզ ։ * Նշ նոխազ 40
մի յայծեաց վե՛ր մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ 41
փրկութե՛ երինջս երկուս. խոյս հինգ.
նոխազս հինգ. որոջս տարեւորս հինգ.
այս ընծայ սաղմիելի որդւոյ սուրի
սադայի ։ * Նշ յաւուրն վեցերորդի 42
իշխան որդւոցն գադայ. եղիսափան
որդի ռագուէլի ։ * Մատոյց զընծայս 43
իւր. կոնք մի արծաթի՝ հինգհարիւր ե
յերեսուն կշռորդեք. տաշտ մի արծա
թի յեօթանասուն սկեղե ըստ սրբու
թե՛ սկեղն. երկոքին լի նաշխով զան
գելով ընդ իւղոյ ։ * Տուի մի՝ ի տասն 44
գահեկանեք լի խնկով ։ * Օրճարակ 45
մի յանդոյ. խոյ մի. գառն մի տարեւոր
յողջակեզ ։ * Նշ նոխազ մի յայծեաց 46
վանն մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ փրկութե՛ 47
երինջս երկուս. խոյս հինգ. նոխազս
հինգ. որոջս տարեւորս հինգ ։ այս ըն
ծայ եղիսափանայ որդւոյ ռագուէլի ։
* Նշ յաւուրն եօթներորդի , իշխան 48
որդւոցն եփրեմի. եղիսաման որդի սե
միուդայ ։ * Մատոյց զընծայսն իւր . 49
կոնք մի արծաթի՝ հինգհարիւր ե յերե
սուն կշռորդեք ։ տաշտ մի արծաթի
յեօթանասուն սկեղե ըստ սրբութե՛
սկեղն. երկոքին լի նաշխով զանգե
լով ընդ իւղոյ՝ ի զոհ ։ * Տուի մի՝ ի 50
տասն գահեկանեք լի խնկով ։ * Օրճա 51
րակ մի յանդոյ. խոյ մի. գառն մի տա
րեւոր յողջակեզ ։ * Նոխազ մի յայ- 52
ծեաց վե՛ր մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ փրկու 53
թե՛ երինջս երկուս. խոյս հինգ. նո
խազս հինգ. որոջս տարեւորս հինգ ։
այս ընծայ՝ եղիսամայ որդւոյ սեմիու
դայ։ * Նշ յաւուրն ութերորդի իշխան 54
որդւոցն մանասէի. գամաղիէլ՝ որդի
փառասուրայ ։ * Մատոյց զընծայսն 55
իւր. կոնք մի արծաթի՝ հինգհարիւր ե
յերեսուն կշռորդեք ։ տաշտ մի արծա
թի յեօթանասուն սկեղե ըստ սր
բուքե սկեղն. երկոքին լի նաշխով
զանգելով ընդ իւղոյ՝ ի զոհ ։ * Տուի 56
մի՝ ի տասն գահեկանեք լի խնկով ։
* Օրճարակ մի յանդոյ. խոյ մի. գառն 57
մի տարեւոր յողջակեզ ։ * Նշ նոխազ 58
մի յայծեաց վանն մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ 59
փրկութե՛ երինջս երկուս. խոյս հինգ.
նոխազս հինգ. որոջս տարեւորս հինգ ։
այս ընծայ գամաղիէլի որդւոյ փա
ռասուրայ ։ * Նշ յաւուրն իններորդի 60

իշխան որդւոցն բենիամինեան. աբիդան
որդի գեդէօնի ։ * Մատոյց զընծայս 61
իւր ։ կոնք մի արծաթի՝ հինգհարիւր և
յերեսուն կշռորդեք ։ տաշտ մի արծա
թի յեօթանասուն սկեղե ըստ սրբու
թե՛ սկեղն. երկոքին լի նաշխով զան
գելով ընդ իւղոյ՝ ի զոհ ։ * Տուի մի 62
՝ի տասն գահեկանեք լի խնկով ։
* Օրճարակ մի յանդոյ. խոյ մի. գառն 63
մի տարեւոր յողջակեզ ։ * Նշ նոխազ 64
մի յայծեաց վե՛ր մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ 65
փրկութե՛ երինջս երկուս. խոյս հինգ.
նոխազս հինգ. որոջս տարեւորս հինգ.
այս ընծայ՝ աբիդանայ որդւոյ գեդէ
օնի ։ * Նշ յաւուրն տասներորդի իշ 66
խան որդւոցն դանայ աբիեզեր որդի
ամիսադայի ։ * Մատոյց զընծայսն 67
իւր . կոնք մի արծաթի՝ հինգհարիւր և
յերեսուն կշռորդեք ։ տաշտ մի արծա
թի յեօթանասուն սկեղե ըստ սրբու
թե՛ սկեղն. երկոքին լի նաշխով զան
գելով ընդ իւղոյ ։ * Տուի մի՝ ի տասն 68
գահեկանեք լի խնկով ։ * Օրճարակ 69
մի յանդոյ. խոյ մի. գառն մի տարեւոր 70
յողջակեզ ։ * Նշ նոխազ մի յայծեաց 71
վե՛ր մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ փրկութե՛
երինջս երկուս. խոյս հինգ. նոխազս
հինգ. որոջս տարեւորս հինգ. այս ըն
ծայ սաղայիլի որդւոյ ամի
սադայի ։ * Նշ յաւուրն մետասանե 72
րորդի իշխան որդւոցն ասերայ՝ փա
գիէլ՝ որդի եքրանայ ։ * Մատոյց զըն 73
ծայսն իւր ։ կոնք մի արծաթի՝ հինգ
հարիւր և յերեսուն կշռորդեք ։ տաշտ մի
արծաթի յեօթանասուն սկեղե ըստ
սրբութե՛ սկեղն. երկոքին լի նաշխով
զանգելով ընդ իւղոյ՝ ի զոհ ։ * Տուի 74
մի՝ ի տասն գահեկանեք լի խնկով ։
* Օրճարակ մի յանդոյ՝ խոյ մի. գառն 75
մի տարեւոր յողջակեզ ։ * Նշ նոխազ 76
մի յայծեաց վանն մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ 77
փրկութե՛ երինջս երկուս. խոյս հինգ.
նոխազս հինգ. որոջս տարեւորս հինգ.
այս ընծայ փագիէլի որդւոյ եքրա
նայ ։ * Նշ յաւուրն երկոտասաներորդ 78
դի՝ իշխան որդւոցն նեփթաղիմայ՝
աբիրան որդի ենանայ ։ * Մատոյց 79
զընծայսն իւր ։ կոնք մի արծաթի՝ հին
հարիւր և յերեսուն կշռորդեք ։ տաշտ
մի արծաթի յեօթանասուն սկեղե ը
սրբութե՛ սկեղն. երկոքին լի նաշխով
զանգելով ընդ իւղոյ՝ ի զոհ ։ * Տուի 80
մի՝ ի տասն գահեկանեք լի խնկով ։
* Օրճարակ մի յանդոյ. խոյ մի. գառն 81
մի տարեւոր յողջակեզ ։ * Նոխազ մի 82
յայծեաց վանն մեղաց ։ * Նշ՝ ի զոհ 83
փրկութե՛ երինջս երկուս. խոյս հինգ՝
նոխազս հինգ. որոջս տարեւորս հինգ.

այս

այս ընծայ աքիրանայ որդւոյ ենանայ:
*Այս է օրէնն նաւակատեաց սեղա_ 84
նոյ յաւուր յորում եօծ զնա. յիշխա_
նաց որդւոցն իսրայէլի, կնիք արծա_
թիք երկոտասան : տաշտք արծաթիք
երկոտասան : տուփք երկոտասան :
*Ի հարիւր և յերեսուն սիկղէ կնիք 85
մի. յեօթանասուն սիկղէ տաշտ մի :
ամենայն արծաթ սպասուցն՝ երկու
հազար և չորեքհարիւր սիկղ ըստ սր
բութեան սիկղին: *Տուփք ոսկիք երկո 86
տասանք լի խնկով : ամենայն ոսկի
տփոցն հարիւր և քսան դահեկան:
*Եւ ամ արջառ յողջակէզ : զուա_ 87
րակք երկոտասանք: խոյք երկոտա_
սանք: գառինք տարևորք անարատք
երկոտասանք: և պտուղ նց և նուէրք
նոցին : և նոխազք յայծեաց վասն մե
ղաց երկոտասանք: *Եւ ամ արջառք 88
'ի զոհ ողջակիզին երկոտասանք. ե_
րինջք քսան և չորս. խոյք վաթսուն.
նոխազք վաթսուն. որոջք տարևորք
անարատք վաթսուն : այս են նաւա
կատիք սեղանոյն յետ կատարելոյ
զձեռս նց: *Ի մտանել մովսէսի 'ի խո 89
րանն վկայութեան խօսիլ ընդ նմա : և
լուաւ զբարբառն Տն 'ի խօսելն ընդ
նմա 'ի վերուստ 'ի քաւութենէ անտի 'ի
միջոյ երկուց քերովբէիցն . և խօսէր
ընդ նմա:

ԳԼ: Ը.

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և 1
ասէ : *Խօսեաց ընդ ահարոնի՝ և 2
ասասցես ցնա: յորժամ դնիցես զճրա
գունսն 'ի միոջէ կողմանէ երեսաց աշ
տանակին, լուսաւորիցեն եօթանեքին
ճրագարանքն : *Եւ արար այնպէս 3
ահարոն: 'ի միոջէ կողմանէ հանդէպ
աշտանակին ելոյց զճրագարանն նորա.
որպէս հրամայեաց Տր մովսէսի : *Եւ 4
այս էր կազմած աշտանակին : ձոյլ
ոսկի բուն նորա . և շուշանք նր ձոյլք
համակ. ըստ օրինակին որ եցոյց Տր
մովսէսի. այնպէս արարին զաշտանակն:
* Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ : 5
*Առ դու զղևտացիսն 'ի միջոյ որդ_ 6
ւոցն իսրայէլի՝ և սրբեսցես զնս:*Եւ 7
այսպէս արասցես նց զսրբութիւն իւր
եանց: ցանեսցես զնոքօք ջուր սրբու_
թե. և ածցի ածելի 'ի վերայ ամ մար
մնոյ նց. և լուասցեն զձորձս իւրեանց.
և սուրբք եղիցին: *Եւ առցես զզուա 8
րակ մի յանդոյ. և ըստ նմին զոհ նա_
շիհ զանգեալ իւղով : և առցես որթ
տարևոր յանդոյ վասն մեղաց: *Եւ 9
տարցիս զղևտացիսն առաջի խորա_
նին վկայութե. և ժողովեսցես զամ

10 ժողովուրդ որդւոցն իսրայէլի : *Եւ
մատուսցես զղևտացիսն առաջի Տն.
և դիցեն որդիքն իլի զձեռս իւրեանց
11 'ի վերայ ղևտացւոցն : *Եւ զատուս_
ցէ ահարոն զղևտացիսն 'ի հատու_
ցումն առաջի Տն յորդւոցն իսրայէլի.
և եղիցին գործել զգործ խորանին
12 առաջի Տն : *Եւ ղևտացիքն դիցեն
զձեռս իւրեանց 'ի վր գլխոյ զուարա
կացն. և արասցես զմին վասն մեղաց.
և զմին յողջակէզ Տն քաւել վս նոցա:
13 *Եւ կացուսցես զղևտացիսն առաջի
Տն . և առաջի ահարոնի . և առաջի
որդւոց նր. և տացես զնս հատուցումն
14 առաջի Տն : *Եւ զատուսցես զղև_
տացիսն 'ի միջոյ որդւոցն իլի՝ և եղի
15 ցին ինձ : *Եւ ապա մտցեն ղևտա_
ցիքն գործել զգործ խորանին վկայու
թե . և սրբեսցես զնս . և տացես զնս
16 հատուցումն առաջի Տն : *Զի հա
տուցումն հատուցեալ են նոքա ինձ 'ի
միջոյ որդւոցն իսրայէլի : ‖փոխանակ ‖ Ելից.
ամ անդրանկաց՝ որք բանան զամե_ 13. 2.
նայն արգանդ, յորդւոցն իսրայէլի ‖ Ել.
17 առի զնոսա ինձ.* Զի իմ է ամ անդ 3. 13.
րանիկ որդւոցն իսրայէլի . 'ի մարդոյ Ղուկ.
մինչև յանասուն. յաւուր յորում հարի 2. 23.
զամ անդրանիկ յերկրին եգիպտաց_
18 ւոց. և սրբեցի զնոսա ինձ: *Եւ առի
զղևտացիսն փոխանակ ամ անդրան_
19 կաց որդւոցն իսրայէլի : *Եւ ետու
զղևտացիսն հատուցումն տուեալս՝
ահարոնի և որդւոց նր՝ 'ի միջոյ որդ_
ւոցն իլի . գործել զգործ որդւոցն
իլի 'ի խորանին վկայութե. և քաւել
վս որդւոցն իսրայէլի մերձենալով 'ի
20 սրբութիւն : *Եւ արարին մովսէս և
ահարոն, և ամ ժողովուրդ որդւոցն
իսրայէլի՝ ղևտացւոցն, որպէս պատուի_
րեաց Տր մովսէսի վս ղևտացւոցն. նոյն
պէս արարին նց որդիքն իսրայէլի :
21 *Եւ սրբեցան ղևտացիքն և լուացին
զհանդերձս . և ետուն զանձինս ահա
րոնի 'ի հատուցումն առաջի Տն . և
քաւեաց վս նց ահարոն սրբել զնս:
22 *Եւ ապա մտին ղևտացիքն պաշտել
զպաշտօն իւրեանց 'ի խորանին վկայ
ութեան, առաջի ահարոնի և առաջի
որդւոց նր. որպէս պատուիրեաց Տր մո_
վսէսի վս ղևտացւոցն. նոյնպէս արա_
23 րին նց: *Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մովսէ
24 սի՝ և ասէ : *Այս ինչ է որ վասն ղև_
տացւոցն իցէ : 'ի քսան և հինգ ամենից
և 'ի վեր մտցեն գործել 'ի խորանին
25 վկայութե: *Եւ 'ի յիսնամենից՝ 'ի
բաց կայցեն 'ի պաշտամանէ անտի .
26 և ոչ ևս գործեսցեն :*Եւ պաշտեսցէ
եղբայր նորա 'ի խորանին վկայութե՝

պահել զպահպանութիւս. բայց գործ
ինչ մի գործեսցէ: այնպէս արասցես
ղեւտացւոցն ՚ի պահպանութիւնս իւրեանց:

ԳԼ. Թ:

Խօսեցաւ Տր ընդ մովսիսի յանա- 1
պատին սինայի. յամին երկրոր-
դի ելանելոյ նոցա յեգիպտոսէ յամ
սեանն առաջնում՝ և ասէ: * Ասա, և 2
‖ Ելից. 12.3. ‖ արասցեն որդիքն իէլի զզատիկն ՚ի
ժամանակի իւրում: * Ի չորեքտասա 3
ներորդում աւուր ամսոյն առաջնոյ,
արասցեն զայն ընդ երեկս: ըստ ժա-
մանակս. ըստ օրինի իւրում. ըստ պայ
մանի իւրում առնիցեն զնա: * Եւ 4
խօսեցաւ մովսէս ը որդիսն իսրայէլի
առնել զզատիկն: * Ի սկսանել չորեք 5
տասաներորդի աւուր ամսոյն յանա-
պատին սինայի, որպէս հրամայեաց Տէր
մովսիսի՝ այնպէս արարին որդիքն իէլի:
* Եւ եկին արք որք ոչ էին սուրբք ոգւով 6
մարդոյ. և ոչ կարէին առնել զզատիկն
յաւուր յայնմիկ: * Եւ ասեն ցնոսա 7
արքն այնոքիկ. մեք անսուրբք եմք յոգի
մարդոյ: արդ մի յետնիցուք ՚ի մա-
տուցանելոյ զպատարագ Տն ՚ի ժամա
նակի իւրում ՚ի մէջ որդւոցն իսրայէ-
լի: * Ասէ ցնոսա մովսէս. կայցէք անդր. 8
և լուայց թէ զինչ տացէ հրաման Տր
վասն ձեր: * Եւ խօսեցաւ Տր ընդ 9
մովսիսի՝ և ասէ: * Խօսեաց ը որդւոց 10
իսրայէլի՝ և ասասցես. մարդ որ, մարդ
որ լինիցի անսուրբ յոգի մարդոյ. և կամ
թէ ՚ի հեռի ճանապարհի որ իցէ ՚ի
ձէնջ յազգս ձեր: արասցէ զզատիկն
Տն: * Յամսեանն երկրորդի. ՚ի չորեք 11
տասաներորդում աւուր ընդ երեկս՝
արասցէ զնա. բաղարջով և եղեգով
կերիցեն զնա: * Եւ մի թողուցուն 12
‖ Ելից. ինչ ՚ի նմանէ յայգ: և ‖ զոսկր մի բե-
12. 46. կանիցեն ՚ի նմանէ. ըստ օրինի զատ
Յովհան. կին արասցեն զնա: * Եւ մարդ որ՝ որ 13
19.36. սուրբ իցէ. և ՚ի հեռաւոր ճանապարհի
ոչ իցէ. և հեղգասցի առնել զզա-
տիկն, սատակեսցի անձն այն ՚ի ժողո
վրդենէ իւրմէ: զի զպատարագն Տն
ոչ մատոյց ՚ի ժամանակի իւրում.
զմեղս իւր ընկալցի մարդն այն: * Եւ 14
թէ յարեսցի ՚ի ձեզ եկ որ յերկրին
ձերում, և առնիցէ զզատիկն Տն, ըստ
օրինակի զատկին՝ և ըստ պայմանի
իւրում արասցէ զնա: օրէն մի և նոյն
կացցէ ձեզ, եկին և բնակի երկրին:
‖ Ելից. * ‖ Եւ յաւուրն յորում կանգնեցաւ 15
40. 16. խորանն, ծածկեաց ամպ զխորանն և
և 32. զտունն վկայութեան. և ընդ երեկս լի
Մեր. նէր ՚ի խորանին իբրև զտեսիլ հրոյ
7. 1. մինչև ցառաւօտ: * Այնպէս լինէր 16

հանապազ. ամպ ծածկէր զնա ՚ի տուէ.
17 և տեսիլ հրոյ ՚ի գիշերի: * Եւ յորժամ
վերանայր ամպն ՚ի խորանէ անտի՝
ապա չուէին որդիքն իսրայէլի. և ՚ի
տեղւոջ յորում զտեղի առնոյր ամպն՝
անդ բանակէին որդիքն իսրայէլի:
18 * ‖ Հրամանաւ Տն բանակէին որդիքն ‖ Ա. Կր.
իսրայէլի. և հրամանաւ Տն չուէին: 10. 1.
19 * Զամ աւուրս՝ յորս հովանի ունիցի
ամպն ՚ի վր խորանին՝ բանակեսցին
որդիքն իէլի: և յորժամ ձգիցի ամպն
՚ի վերայ խորանին աւուրս բազումս,
պահեսցեն որդիքն իսրայէլի զպահ-
պանութիւն Տն՝ և մի չուեսցեն:
20 * Եւ եղիցի յորժամ հովանի ունիցի
ամպն զաւուրս թուով ՚ի վր խորա-
նին: ըստ բանի Տն բանակեսցին. և
21 ըստ բանի Տն չուեսցեն: * Եւ եղիցի
յորժամ լինիցի ամպն յերեկորեայ
մինչև ցառաւօտ. և եթէ վերանայ-
ցէ ամպն ընդ առաւօտն. չուեսցեն
զցերեկ կամ զցայգ: և եթէ ոչ վե-
22 րասցի ամպն՝ ոչ չուեսցեն: * Եւ ե-
թէ ամսօրեայ ժամանակ յամախիցէ
ամպն, և հովանի լիցի ՚ի վր նր, բա
նակեսցին որդիքն իէլի՝ և մի չուես-
23 ցեն: * Զի ըստ հրամանի Տն չուես-
ցեն: և զպահպանութիւս Տն պահես
ցեն հրամանաւ Տն ՚ի ձեռն մովսիսի:

ԳԼ. Ժ:

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսիսի՝ և ասէ:
2 * Արա դու քեզ երկուս փողս
կռածոյս. արծաթիս արասցես զնս:
և եղիցին քեզ ազդ առնելոյ ժողովր
3 դեանն, և չուելոյ բանակացն: * Եւ
հարկանիցեն զփող նոքօք. և ժողո-
վեսցի ամ ժողովուրդն ՚ի դուռն խո
4 րանին վկայութե: * Եւ եթէ ՚ի միում
հարկանիցեն փող, եկեսցեն առ քեզ
իշխանքն՝ և զօրավարքն իսրայէլի:
5 * Եւ հարջիք զփող ազդեցութե, և
չուեսցեն բանակքն բանակեալք ը
6 արևելս: * Եւ հարկանիցէք զերկրորդ
փողն ազդեցութե, և չուեսցեն բա-
նակքն բանակեալք ընդ հարաւ: և
հարկանիցէք զերրորդ փողն ազդե-
ցութե, և չուեսցեն բանակքն բա-
նակեալք ընդ ծովակողմն: և հարկա
նիցէք զչորրորդ փողն ազդեցութե,
և չուեսցեն բանակքն բանակեալք
ընդ հիւսիսի: ազդեցութե փող հար
7 կանիցեն ՚ի չուելն իւրեանց: * Եւ
յորժամ ժողովիցէք զժողովուրդն,
և հարկանիցէք զփող՝ և ոչ ազդեցու-
8 թե: * Եւ որդիքն ահարօնի քահա-
նայք հարցեն զփող՝ և եղիցի ձեզ
օրէն յաւիտենական յազգս ձեր:

* Եւ

Եւ եթէ ելանիցէք 'ի պատերազմ 9
յերկրի ձերում ընդդիմակացացն՝
որք կայցեն ձեզ հակառակ, ազդես_
ջիք փողով՝ և յիշատակեսջիք առաջի
Տն. և ապրիցէք 'ի թշնամեացն ձերոց:
* Եւ յաւուրս ուրախութե ձերոյ՝ և 10
յամսագլուխս ձեր հարկանիցէք ըզ
փող. և 'ի վերայ ողջակիզացն, և 'ի
վր զոհիցն փրկութեց ձերոց. և եղի
ցի ձեզ յիշատակ առաջի Այ ձերոյ.
Ես եմ Տր Ած ձեր: * Եւ եղև յամին 11
երկրորդի յամսեանն երկրորդում. որ
օր քսան էր ամսոյն՝ վերացաւ ամպն
'ի խորանէն վկայութե: * Եւ չուեցին 12
որդիքն Իղի հանդերձ աղխիւքն իւր
եանց յանապատէն սինայի: և եկաց
ամպն յանապատին փառանու: * Եւ 13
չուեցին որդիքն Իսրայէլի ըստ բանի
‖ Վեր. Տն 'ի ձեռն մովսէսի: * ‖ Եւ չուեցին 14
1.7. նախ գունդք բանակի որդւոցն յու_
դայ յառաջագոյն զօրուն իւրեանց.
և 'ի վերայ զօրացն նը նաասոն որդի
ամինադաբայ: * Եւ 'ի վր զօրուց որդ 15
ւոցն իսաքարայ՝ նաթանայէլ որդի
սովարայ: * Եւ 'ի վերայ զօրու ցեղի 16
որդւոցն զաբուղոնի՝ եղիաբ որդի քե
ղոնի: * Եւ իջուցանէին զխորանն. և 17
չուէին: որդիքն գերսոնի և որդիք
մերարեայ բառնային զխորանն: * Եւ 18
չուէին գունդք բանակի որդւոցն ռու
բէնի հանդերձ զօրուն իւրեանց. 'ի
վերայ զօրու նոցա եղիսուր որդի սե_
դիուրայ: * Եւ 'ի վր զօրու ցեղի որդ 19
ւոցն շմաւօնի՝ սաղամիէլ որդի սու_
րիսադայի: * Եւ 'ի վերայ զօրու ցեղի 20
որդւոցն գադայ՝ եղիսափան որդի ռա
գուէլի: * Եւ չուեսցեն որդիքն կահա 21
թու բարձեալ զսրբութիւնն. և կանգ
նեսցեն զխորանն մինչև այլքն հասա
նիցեն: * Եւ չուեսցեն գունդք բա_ 22
նակին եփրեմայ հանդերձ զօրուն իւր
եանց. և 'ի վերայ զօրու նը եղիսամա
որդի սեմիուդայ: * Եւ 'ի վերայ զօ_ 23
րու ցեղի որդւոցն մանասէի գամա_
ղիէլ՝ որդի փադասուրայ: * Եւ 'ի վր 24
ցեղի որդւոցն բենիամինի աբիդան
որդի գեդէօնի: * Եւ չուեսցեն գունդք 25
բանակի որդւոցն դանայ յետոյ քան
զամ բանակսն հանդերձ զօրուն իւր
եանց: և 'ի վերայ զօրու նը աքիեզեր
որդի ամիսադայի: * Եւ 'ի վր ցեղի 26
որդւոցն ասերայ փագիէլ որդի եքրա
նայ: * Եւ 'ի վր ցեղի որդւոցն նեփ_ 27
թաղիմայ աքիրան որդի ենանայ:
* Այս են զօրք որդւոցն Իղի: և չուէ 28
ցին հանդերձ զօրուն իւրեանց: * Եւ 29
ասէ մովսէս ցյոբաբ որդի ռագուէլի
մադիանացի ցաներն իւր: ահա մեք

չուեմք 'ի տեղին՝ զոր ասաց Տր տալ
զնա մեզ. եկ ընդ մեզ. և բարի արասց
ցուք քեզ: զի Տր խօսեցաւ բարու_
30 թիւս Իղի: * Եւ նա ասէ. ոչ երթայց
անդր. այլ յերկիրն իմ՝ և յազգ իմ
31 գնացից: * Եւ ասէ ցնա. մի թողուր
զմեզ. քանզի էիր ընդ մեզ յանապա_
32 տին. և եղիցիս ընդ մեզ ծեր: * Եւ
եղիցի թէ երթայցես ընդ մեզ, և
լինիցին բարութիքն՝ զորինչ արասցէ
մեզ Տր բարի, արասցուք և քեզ:
33 * Եւ չուեցին 'ի լեռնէ անտի Տն երեք
օրեայ ճանապարհ. և տապանակ
ուխտին Տն յառաջագոյն քան զնոսա
երթայր երեքօրեայ ճանապարհաւ,
34 դիտել նոցա հանգիստ: * Եւ ամպն
հովանի ունէր 'ի վր նոցա 'ի տուէ 'ի
35 չուել նը 'ի բանակէ անտի: * Եւ եղև
'ի չուել տապանակին՝ ասէ մովսէս:
‖ Արի Տր՝ և ցրուեսցին թշնամիք քո՝ ‖ Սաղմ.
փախիցեն ամենայն ատելիք քո յերե_ 67.2.
36 սաց քոց: * Եւ 'ի դադարելն ասէ:
դարձիր Տր 'ի հազարաւորս և 'ի բիւր
աւորս Իսրայէլի:

ԳԼ: ԺԱ:

1 Եւ ժողովուրդն ‖ տրտնջէր չարա ‖ Սաղմ.
չար առաջի Տն. և լուաւ Տր՝ և 77.19.
բարկացաւ սրտմտութբ: ‖ և բորբո 1. Կոր.
քեցաւ 'ի նոսա հուր 'ի Տէ: և եկեր 10.10.
2 զմասն ինչ բանակին: * Եւ աղաղա_ ‖ Սաղմ.
կեաց ժողովուրդն առ մովսէս. և յա_ 77.21.
ղօթս եկաց մովսէս առ Տր. և դադա
3 րեաց հուրն: * Եւ կոչեցաւ անուն
տեղւոյն այնորիկ հրայրեաց: զի բոր_
4 բոքեցաւ 'ի նոսա հուրն 'ի Տէ: * Եւ
խառնիճաղանճն՝ որ էր 'ի մէջ նոցա՝
ցանկացան ցանկութի. և նստեալ
լային որդիքն Իսրայէլի՝ և ասէին. ‖ ո ‖ 1. Կոր.
5 տացէ մեզ միս ուտելոյ: * Օ յիշե_ 10.3.
ցաք զձուկն՝ զոր ուտէաք յեգիպտոս
ծրի. և զսեխն. և զմեղրապոպ. և
6 զպրասն. և զսոխ. և զխստոր: * Եւ
արդ ահասիկ նքողեալ են անձինք
մեր. և ոչ ուրեք՝ բայց միայն 'ի մանա
7 նայն են աչք մեր: * ‖ Եւ մանանայն ‖ Ելից.
էր իբրև զսերմն գինձոյ սպիտակ. և 16.14.
տեսիլ նորա իբրև զտեսիլ սառին: Սաղմ.
8 * Եւ շրջէր ժողովուրդն՝ և քաղէին. 77.24.
և աղային յերկանս. և լեսուին յան_ Իմաստ.
կանս. և եփէին 'ի պուտան. և առ_ 16.20.
նէին նկանս. և էր քաղցրութի նորա Յովհ. 6.
9 իբրև զխորխս իւղոյ և մեղու: * Եւ 31.
յորժամ իջանէր ցօղ 'ի բանակն ըզ
գայթ՝ իջանէր և մանանայն 'ի վր նը:
10 * Լուաւ մովսէս զլալիւն նը ըստ գնդից
իւրեանց, զիւրաքանչիւրն առ դրան
վրանի իւրոյ: և բարկացաւ սրտմտու

թէք յոյժ։ և առաջի մօտեսի չար թողէ
ցաւ։ *Եւ ասէ մօտես ցՏ֊ր ։ ընդէ՞ր 11
Տ֊ր չարչարեցեր զծառայ քո, և հիմ
ոչ գտի շնորհս առաջի քո, արկանել
զինև զբարկութիւն ժողովրդեանս այ
սորիկ։ *Արդեթ ես յղացայ զամ֊ժո 12
ղովուրդս զայս. կամ թէ ես ծնայ
զնոսա։ զի ասես ցիս՝ թէ առ զդա՝ ի
գոգ քո, որպէս առնուցու դայեակ զտղա֊
գիսաց. տանիլ յերկիրն զոր երդուար
հարցն նոյ։ *Եւ արդ ուստի՞ ինձ 13
միս տալ ամ֊ ժողովրդեանս այսմիկ.
զի լաւ զինև՝ և ասեն՝ տուր մեզ միս՝
զի կերիցուք։ *Ոչ կարեմ ես միայն 14
կրել զժողովուրդս զայս՝ զի ծանրա֊
գոյն քան զիս է բանդ։ *Եթէ այդ֊ 15
պէս առնիցես ընդիս՝ սպան իսկ զիս՝
եթէ հաճոյ իցէ քեզ՝ եթէ գտի շնորհս
և ողորմութիւն առ՝ի քէն. զի մի տեսից
զչարչարանս իմ։ *Եւ ասէ Տ֊ր ցմո֊ 16
սէս. ժողովեա ինձ զեօթանասուն
այր՝ի ծերոցն Իսրայ. զոր դու գիտես՝
եթէ նոքա իցեն ծերագոյնք ժողովր
դեանն. և ընտիրք նոցա. և հանցես
զնա՝ի խորանն վկայութեան. և կացցեն
անդ ընդ քեզ։ *Եւ իջից անդր. և 17
խօսեցայց ընդ քեզ. և առից՝ի հոգ֊
ւոյդ՝ որ՝ի քեզ է՝ և արկից ընդ
բարձցեն ընդ քեզ զբեռն ժո
ղովրդեանդ այդորիկ։ և ոչ կրեսցես
զդոսա դու միայն։ *Եւ ցժողովուրդն 18
ասասցես. սրբեցարուք առ վաղիւ.
կերիջիք միս. լացէք առաջի Տ֊ն՝ և
ասացէք. ո՞ չամբեսցէ մեզ միս. զի լաւ
էր մեզ յեգիպտոս. և տացէ Տ֊ր
միս ուտել. և կերիջիք միս։ *Ոչ 19
զմի օր ուտիցէք. և ոչ երկուս. և ոչ
չհինգ օր. և ոչ զտասն. և ոչ զքսան
օր։ *Այլ զամսօրեայ աւուրս ուտի֊ 20
ցէք՝ մինչև ելանիցէ ընդ ռնգուսն
ձեր. եղիցի ձեզ՝ի դառնութիւն. զի
հեատեցիք Տ֊ն՝ որ է՝ի միջի ձերում.
լայք առաջի նորա՝ և ասէք՝ ընդէր
էր մեզ ելանել յեգիպտոսէ։ *Եւ 21
ասէ մօտես՝ վեցհարիւր հազար հե֊
տեւակաց է ժողովուրդն՝ յորոց միջի
եմ ես. և դու ասես՝ միս տաց նոցա.
և կերիցեն ամսօրեայ ժամանակաւ։
‖ Ես. 50. 6. 7. *‖Ի թէ արջառ և ոչխար սպանա֊ 22
նիցի՝ և բաւական լինիցի նոյ։ կամ
թէ ամ֊ ձուկն ծովու ժողովիցի՝ և
բաւական լինիցի նոյ։ *Եւ ասէ Տ֊ր 23
‖ Ես. 59. 1. ցմօսէս. ‖ ի թէ ձեռն Տ֊ն չիցէ բա֊
ւական. այժմ տեսանիցես՝ եթէ հա
ճանիցէ՝ի քէն քո բան իմ՝ եթէ ոչ։
*Եւ ել մօսէս՝ և խօսեցաւ ընդ ժո֊ 24
ղովրդեանն զպատգամն Տ֊ն. և ժողո
վեաց զեօթանասուն այր՝ի ծերոց ժո
ղովրդեանն. և կացոյց զնա շուրջ զխո
րանաւն։ *Եւ էջ Տ֊ր ամպով, և խո֊ 25
սեցաւ ընդ մօսէսի. և էառ՝ի հոգւոյն
որ՝ի նմանէ. և եդաւ զեօթանասունն ա֊
րամբքն զծերով։ և իբրև հանգեաւ
հոգին՝ի վերն նոյ. և մարգարէացան՝ի
բանակին։ և այլ ոչ ևս յաւելին։ *Եւ 26
մնացին երկու արք՝ի բանակինանուն
միոյն Եղդադ. և անուն երկրորդին
Մովդադ. և հանգեաւ՝ի վերն նոցա հո
գին. և նոքա էին՝ի գրելոց անտի. և
ոչ եկին՝ի խորանն։ *Եւ մարգարէա 27
ցան՝ի բանակին. և ընթացեալ պա֊
տանի մի պատմեաց մօսէսի՝ և ասէ
ցնա. Եղդադն և Մովդադն մարգա֊
րէացան՝ի բանակին։ *Պատասխա֊ 28
նի տուեալ յեհոսուա որդւոյ նաւէեայ
պաշտօնակին մօսէսի ընտրելոյ՝ ասէ.
տէր մօսէս. արգել զնոսա։ *Եւ 29 Տե ի
ասէ ցնա մօսէս. մի արկաներ դու
լինձ նախանձուկս։ և ո՛ տայր զամ֊ժո
ղովուրդս Տ֊ն մարգարէս. յորժամ
տայր Տ֊ն զոգին իւր՝ի վերայ նոցա։
30 *Եւ գնաց մօսէս՝ի բանակն. ինքն և
31 ծերքն Իսր։ *‖Եւ ել հողմ՝ի Տ֊ն և ‖ Ամս.
խաղացոյց լայս կոյս զլորամարգին՝ի 16.13.
ծովէն. և անկաւ զբանակաւն. աւուր Սաղ.77
գնոյ աստի, և աւուր գնոյ անտի, 26.և 28
շուրջ զբանակաւն. իբրև չերկուս
32 կանդունս յերկրէ։ *Եւ յարուցեալ
ժողովուրդն՝ զամենն ողջոյն. և զգի֊
շերն ողջոյն. և զամենն ողջոյն՝ի վաղիւ
անդր. ժողովեցին զլորամարգին. որ
սակաւ ժողովեաց՝ տասն քոռ. և սպա
նին, և սպաստեցին իւրեանց սպասխոտ
33 շուրջ զբանակաւն։ *‖ Մինչդեռ ‖ Սաղ.
միսն յատամունս նոցա էր՝ յառաջքան 77.30.
զսպակասիլն. և Տ֊ր բարկացաւ ժողո
վրդեանն. և եհար Տ֊ր զժողովուրդն
34 հարուածս մեծամեծս յոյժ։ *Եւ կո
չեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ ‖ գե֊ ‖ Այլ.
բեզման ցանկութեան. զի անդ թաղե֊ 33.17.
ցին զժողովուրդն ցանկացօղ։ և՝ի
գերեզմանացն ցանկութեան չհեռաց ժո
ղովուրդն յասերօթ։

ԳԻՒՒ ԺԲ։

1 Եւ խօսեցան մարիամ և ահա
րօն զմօսէս վասն կնոջն եթովպա
ցւոյ՝ զոր էառ մօսէս. զի կին եթո֊
2 պացի էառ։ *Եւ ասեն՝ մի թէ ընդ
մօսէսի միայն խօսեցաւ Տ֊ր. ոչ ապա֊
քէն և ընդ մեզ խօսեցաւ։ և լուաւ
3 Տ֊ր։ *(Եւ այրն մօսէս հեզ էր յոյժ
քան զամ֊ մարդիկ՝ որք կին՝ի վերայ
4 երկրի)։ *Եւ ասէ Տ֊ր նոյնժամայն
ցմօսէս և ցահարօն և ցմարիամ. եկէք
դուք երեքին՝ի խորանն վկայութեան։
և

և եղեն երեքին ՚ի խորանն վկայութեան։
5 *Եւ էջ Տէր սեամբ ամպոյ՝ և եկաց առ դրան խորանին վկայութեան։ և կո
6 չեցան Ահարօն և Մարիամ։ և եղեն եր կոքեան։ *Եւ ասէ ցնոսա Տէր։ լուարուք բանից իմոց. եթէ լինիցի մարգարէ
7 ՚ի ձէնջ Տեաւ, տեսլեամբ երևեցայց նմա. և երազով խօսեցայց ընդ նմա։
*Ոչ այնպէս ոմն ծառայն իմ Մովսէս՝
8 || Եբր. 3. 2. || որ յամենայն տան իմում հաւատա
|| Կրկ. 33. 11. րիմ է։ * || Բերան ՚ի բերան խօսե
9 յայց ընդ նմա. երեսօք և ոչ առակօք։ և զփառան Տեաւն ետես։ և ընդէր ոչ
10 երկերուք բամբասել զծառայն իմ զՄովսէս։ *Եւ եղև բարկութիւն սրտմտու
11 թեան Տեաւն ՚ի վերայ նոցա և գնացին։ *Եւ ամպն վերացաւ ՚ի խորանէ ան
12 տի։ և ահա Մարիամ բորոտեալ էր իբրև զձիւն. և հայեցաւ Ահարօն ընդ Մարիամ, և ահա բորոտեալ էր։ *Եւ
13 ասէ Ահարօն ցՄովսէս. խնդրեմ՚ի քէն Տէր. մի ածեր ՚ի վերայ մեզս. զի անգիտացաք. քանզի մեղաք։ *Ող ՚ի լինիցի
14 հանդոյն մահու իբրև զվիժած՝ որ ելանիցէ յարգանաց մօր՝ և ուտիցէ զկէս մարմնոյ նր։ *Եւ աղաղակեաց
15 Մովսէս առ Տէր՝ և ասէ. խնդրեմ՚ի քէն Ո՛ծ բժշկեա զնա։ *Եւ ասէ Տէր ցՄո սէս. եթէ հօր իւրոյ թքանելով թքեալեր ընդ երեսս նորա՝ չամաչէր զեօթն օր։ մեկնեսցի զեօթն օր ար
տաքոյ բանակին՝ և ապա մտցէ։ *Եւ չատուցաւ Մարիամ արտաքոյ բանա
կին զեօթն օր։ և ժողովուրդն ոչ չուեաց՝ մինչև սրբեցաւ Մարիամ։

ԳԻ։ ԺԳ։

1 Եւ ապա չուեաց ժողովուրդն յա
2 սերովթայ։ և բանակեցաւ յա
3 նապատին փառանոյ։ *Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէս՝ և ասէ։ *Առաքեա
4 արս՝ և լրտեսեսցեն զերկիրն քանա նայ. զոր ես տայ որդւոցն Իսրայէլ ՚ի կալուածս։ այր մի ցեղի՝ ըստ տանց նահապետաց իւրեանց առաքեսջես զնոսա զամենեսեան զիշխանս ՚ի նոցանէ։ *Եւ
5 առաքեաց զնոսա Մովսէս յանապատէն փառանոյ ըստ բանին Տեաւն. ամենեքեան արք գլխաւորք էին նոքա յորդւոցն Իսրայէլ։ և այս են անուանքն նոցա։ *Ցեղին
6 Ռուբենի, սամաղիէլ որդի աբուրայ։
*Ցեղին Շմաւոնի. սափատ որդի սո
7 րեայ։ *Ցեղին Յուդայ քաղեբ որդի
8 յեփոնեայ։ *Ցեղին Իսաքարայ՝ գա
9 ղամ որդի յոսեփայ։ *Ցեղին Եփրե
10 մայ՝ օսէս որդի Նաւեայ։ *Ցեղին բե նեամինի. փալտի որդի ռափուայ։
11 *Ցեղին զաբուղոնի. յոդիէլ՝ որդի
12 սոդիայ։ *Ցեղին յոսեփայ՝ որդւոցն մանասէի. գադդէ որդի սուսայ։
13 *Ցեղին դանայ. ամիէլ որդի գամալիէ։
14 *Ցեղին ասերայ. սաթուր որդի մի
15 քայէլի։ *Ցեղին նեփթաղիմայ. աբե
16 որդի յաբեայ։ *Ցեղին գադայ՝ գու
17 դիէլ որդի մաքքեայ։ *Ա՛յսոքիկ անուանք են արանցն՝ զորս առաքեաց Տէր լրտեսել զերկիրն քանանացւոց. և անուանեաց Մովսէս զանուն օսեայ
18 որդւոյ Նաւէեայ՝ յեսու։ *Եւ առա քեաց զնոսա Մովսէս յանապատէն փա ռանոյ լրտեսել զերկիրն քանանաց
19 ւոց։ և ասէ ցնա. ելէք ընդ անապատդ. և ամբարձարուք ՚ի լեառնն։ *Եւ տեսջիք զերկիրն՝ զինչ իցէ։ և զժողո վուրդն՝ որ նստի ՚ի նմա. եթէ զօրաւո րադոյն իցէ՝ թէ անաւատ. եթէ սա
20 կաւք իցեն՝ եթէ բազումք։ *Եւ զինչ իցէ երկիրն՝ յորում նոքա բնակեալք իցեն. եթէ բարի՞ իցէ եթէ չար։ և զինչ իցեն քաղաքքն յորս նոքա բնա կեալք են. պարսպաւորք են եթէ ան
21 պարիսպք։ || *Եւ զինչ իցէ երկիրն. պարարտ իցէ եթէ տկար։ եթէ իցի՞ ՚ի նմա ծառատունկ եթէ ոչ։ և ժրաա
22 ջիք առջիք ՚ի պտղոյ երկրին։ և աս ուրք գալնանայինոյ էին աւուրքն խայ ծոմածոյ խաղողոյ։ *Եւ ելեալ լրտե
23 սեցին զերկիրն յանապատէն սինայ մինչև յրոոբ ՚ի մուտս եփրաթայ։ *Եւ ընդ անապատն՝ և եկին մինչև յքեբրոն։ և անդ աքիման. և սեսի. և թաղամի. և ազդքն ենակայ։ և քե
24 բրոն եօթն ամաւ յառաջագոյն շի նեալ էր քան զտոյանիս եգիպտացւոց։ *Եւ եկին մինչև ցձորն ողկու || Բ. (). 1. 24.
25 ղոյ. և լրտեսեցին զնա. և հատին անտ ուռ որթոյ՝ և ողկոյզ մի խաղողոյ ՚ինքեան. և բարձին զնա լծակօք՝ և ՚ի նռանէ՝ և ՚ի թզոյ։ *Եւ անուանեցին զանուն տեղւոյն՝ ձոր ողկուզոյ. վասն ողկուզին, զոր հատին անտի որդիքն
26 իսրայէլի։ *Եւ դարձան անդրէն որ դիքն իսրայէլի լրտեսեալ զերկիրն
27 յետ աւուրց քառասնից։ *Եւ հա սեալ եկին առ Մովսէս և առ Ահարօն. և առ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն իսրայէլի յանապատն փառան կադէս. և եառուն նոցա զբոյց և զամ՝ ժողովր դեանն. և ցուցին զպտուղ երկրին։
28 *Եւ պատմեցին նմա. և ասեն ցնա. եր գաք յերկիրն՝ յոր առաքեցեր զմեզ. երկիր՝ որ բղխէ զկաթն և զմեղր. և
29 այս է պտուղ նորա։ *Այլ աղքն ասատիկ էր՝ որք բնակեալն էին ՚ի նմա. և քաղաքք ամուրք՝ և պարսպա ւորք՝ և մեծամեծք յոյժ։ և զաղքն
ենակայ

ճնակայ տեսաք անդ։ * Եւ ամաղէկ 30
բնակեալը յերկրին ընդ հարաւա-
կողմն. և քետացին՝ և խեւացին՝ և ե-
բուսացին՝ և ամորհացին բնակեալ
են առ լերամբքն. և քանանացին առ
ծովեզերբն՝ և առ յորդանանաւ։
* Եւ ահեցյց քաղեք զժողովուրդն՝ ի մե 31
սիսկ. և ասէ ցնոսա. ոչ այդպէս է.
այլ եւանելով եկցուք՝ և ժառանգես
ցուք զնա. զի կարող եմք յաղթել նմ։
* Եւ արքն՝ որք ընդ նմա երթեալ 32
էին՝ ասէին՝ ոչ եկցուք. քանզի ոչ կա-
րեմք երթալ՝ ի վերայ ազգին. զի զօրա
գոն քան զմեզ է յոյժ։ * Եւ զարհու 33
րեցուցին երկրաւն՝ զոր լրտեսեցին՝
զորդիսն էլի՝ և ասեն։ Ը երկիրն ընդ
որ մեք անցաք լրտեսել զնա՝ երկիր
մարդածախ է. բնակչաց իւրոց. և զամ
զազգն՝ զոր տեսաք՝ ի նմա արք յաղթա
հասակք են։ * Տեսաք անդ և սակաւ 34
և եաք յաչս նոցա իբրև մարախ։

ԳԼ։ ԺԴ։

Եւ ձայն բարձին ամ՝ ժողովուրդն. 1
և ելաց աղդն զգիշերն զայն ող
ջոյն։ * Եւ արտնջեաց ժողովուրդն 2
զմօսիսէ և զահարօնէ ամ՝ որդւովքն
իսրայէլի. և ասէ ցնոսա ամ՝ ժողո-
վուրդն. լաւ էր եթէ մեռեալ էաք
յերկրին եգիպտացւոց. կամ թէ աս
տէն յանապատի աստ խակ մեռա-
նէաք։ * Եւ ընդէր տանիցի զմեզ 3
Տ՚ երկիրն յայն՝ անկանիլ մեզ պա
տերազմաւ. և կանայք մեր՝ և որդիք
մեր լինիցին ՚ի յափշտակութիւն. և արդ
լաւ իցէ մեզ դառնալ անդրէն յեգիպ
տոս։ * Եւ ասէ այր ցընկեր. արասցուք 4
զօրավար՝ և դարձցուք յեգիպտոս։
* Եւ անկան մովսէս և ահարօն ՚ի վէր 5
երեսաց իւրեանց առաջի ամենայն
|| Վերաս. որդւոցն իսրայէլի։ * || Եւայց յեսու որ 6
46.9. դի նաւեայ. և քաղեբ որդի յեփոնեայ
1. Պաչ. ՚ի լրտեսաց երկրին՝ պատառեցին զը
2.55. և գեստս իւրեանց։ * Եւ խօսեցան 7
56. ընդ ամ՝ ժողովրդեան որդւոցն իէլի՝
և ասեն. երկիրն՝ զոր մեք լրտեսեցաք՝
երկիր բարի է յոյժ։ * Եթէ հաճես 8
ցի միայն ընդ մեզ Ա՚ծ՝ և տարցի յեր
կիրն յայն. և տացէ զնա մեզ. երկիր է
որ բղխէ զկաթն և զմեղր։ * Եւայց ՚ի 9
Տ՚ միայն ապստամբք մի լինիցիք. և
՚ի ժողովրդենէ երկրին մի երկնչիջիք.
քանզի կերակուրք մեր են. զի մեկնե
ցաւ ՚ինոցանէ Տ՚, և ընդ մեզ է Տ՚.
մի զանդիտիցէք ՚ինոցանէ։ * Եւ ա 10
սաց ամ՝ ժողովուրդն քարկոծել զնա
քարամբք. և փառք Տ՚ն երևեցան
ամպոլ՚ի վերայ խորանին վկայութե

յանդիման ամ՝ որդւոցն իսրայէլի։
* Եւ ասէ Տ՚ցմօսէս՝ մինչև յերբ բար 11
կացուցանէ զիս ժողովուրդդ. և մին
չև յե՞րբ ոչ հաւատան ինձ ամենայն
նշանիւքն՝ զորս արարի ՚ի միջի նոցա։
* Եւ զարկից զնոսա մահ 12
ուամբ. և կորուսից զդոսա. և զքեզ՝
և զտուն հօր քոյ արարից յազգ մեծ՝
և բազում քան զայդ։ * Եւ ասէ մո 13
սէս Տ՚ն, իսկարդ լսիցեն եգիպտա
ցիքն՝ եթէ դու հաներ զօրութի՚ւքով
մեծաւ զժողովուրդս զայս ՚ինոցանէ։
* Եւ ասիցեն՝ բնակիչք երկրիս այսո 14
րիկ լսիցեն՝ թէ դու Տ՚ն ՚ի ժողովուր
դեանս յայսմիկ ես՝ որոց դէմյանդէ
ման երևիս դու Տ՚ն. || և ամպ քո կայ || Ելից
՚ի վերայ դոցա. սեամբ ամպոյ եր 13.21.
թաս դու առաջի դոցա ՚ի տուէ. և
սեամբ հրոյ ՚ի գիշերի։ * Եւ սատա 15
կեցես զժողովուրդս քո զայս՝ իբրև
զայր մի. և խօսիցին ազգքն՝ որք լուան
զանունէ քումմէ և ասիցեն. * Վասն 16
ոչ կարէր տանել Տ՚ն զժողովուրդն
զայն՝ յերկիրն զոր երդուաւ նոցա. || և || Ելից
արկ զնոսա տապաստ յանապատի։ 32. 28.
* Եւ արդ բարձրասցի ձեռն քո Տ՚ն. 17
որպէս խօսեցար՝ և ասացեր։ * Եհ 18
|| Տ՚ երկայնամիտ է. և բազումողորմ || Ասմ.
և ձգնարիտ. || բառնայ զանօրէնութիւս. 102.8.
և զանիրաւութի՚ւնս՝ և զմեղս. և սրբե || Ելից
լով ոչ սրբէ զպարտաւորն. || Հատու 34.7.
ցանէ զմեղս հարանց յորդիս մինչև || Ելից
յերիս և ՚ի չորս աղգս։ * Եհ ոչ զմեղս 20.5.
ժողովրդեան քոյ, ըստ մեծի ողորմու
թե՚ քումմ. որպէս ներեցեր դոցա յէ
գիպտոսէ մինչև ցայժմ։ Եւ ասէ Տ՚ 20
ցմօսէս. ներեցի՚ց դոցա ըստ բանի
քումմ։ * Եւայց կենդանի եմ ես. և 21
կենդանի է անուն իմ. և լցցեն փառք
Տ՚ն զամ երկիր։ * Օ՚ի ամ՝ արք՝ որք 22
տեսին զփառսն իմ, և զնշանս՝ զորս
արարի ես յեգիպտոս և յանապատիս
յայսմիկ. և փորձեցին զիս այս տասն
անգամ՝ և ոչ լուան ձայնի իմում։
* || Եհ տեսանիցեն զերկիրն՝ զոր երդ || Ծն.
ուայ հարցն նոցա. այլ որդիք նոցա՝ 1. 35.
որք են աստ ընդիս՝ որք ոչ գիտեն
զչար՝ կամ զբարւոյ. ամենայն մանուկ
տմամբ՝ նոյ տայ զերկիրն՝ և ամենե
քեան՝ որք բարկացուցին զնա՝ ոչ տես
ցեն զնա։ * || Եւայց քաղեբ ծառայ իմ՝ || Ելից
յորում եղև հոգի այլ. և եկն զհետ 14.6.
իմ։ տարայց զնա յերկիրն՝ յոր եմուտ.
և զսերմ նորա ժառանգեսցէ զնա։
* Եւ ամաղէկ՝ և քանանացին բնա 25
կեալ են ՚ի հովտի՝ ձայց դուք ՚ի վաղիւ
դարձարուք՝ և յուղեցէք յանապատին
ընդ ճանապարհ կարմիր ծովուն։

* Խօ-

* Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ և ընդ 26
ահարօնի՝ և ասէ ։ * Մինչև յերբ չժո 27
ղովուրդդ զայդ չար կրիցեմ։ և դոքա
տրտնջեն առաջի իմ։ զտրտունջ որդ
եոցն Իսրայ։ որք տրտնջեն զձէնջ, լուայ։
* Ասա ցդոսա ։ կենդանի եմ 28
ես՝ ասէ Տէր՝ եթէ ոչ ո՛ւր խօսեցայք
յականջս իմ, նոյնպէս արարից ձեզ ։
* Յանապատիս յայսմիկ անկցին ո՛ս 29
կերք ձեր ։ և ամ՛ հանդէս ձեր ։ և
մնեալքն ի ձենջ ի համար՝ ի քսան
ամենից և ի վեր՝ որք տրտնջեցին զի
նեն ։ * Ո՛չ մտանիցեն յերկիրն՝ յոր 30
Համբարձի զձեռն իմ բնակեցուցա
նել զձեզ ի նմա ։ բայց քաղեբ որդի
Յեփոնեայ ։ և Յեսու նաւեան ։ * Եւ 31
զորդիսն զորս ասացիք՝ Թէ ի յափշ
տակութիւն լինիցին՝ տարայց զնոսա
յերկիրն ։ և ժառանգեսցեն զնա ։ յոր
մէ դուքն յանիրաւացայք ։ * Եւ ո՛ս 32
կերք ձեր անկցին յանապա
տիս ։ * Եւ որդիք ձեր ձարակեսցին 33
յանապատի աստ ամ քառասուն ։ և
բարձցեն զպոռնկութիւն ձեր՝ մինչև
մաշեսցին ոսկերք ձեր յանապատի
աստ ։ * Ըստ թուոյ աւուրցն քառաս 34
նից ։ օր ընդ տարւոյ ընդունիցիք
զմեղս ձեր ։ զքառասուն ամ։ և ծանի
ջիք զբարկութիւն բարկութեան իմոյ ։
* Ես Տէր խօսեցայ ։ եթէ ոչ արարից 35
ժողովրդեանդ այդմիկ չարի յարուցե
լոյ ի վերայ իմ։ յանապատի աստ ծախի
նին ։ և աստէն մեռանիցին ։ * Եւ 36
արքն՝ զորս առաքեաց մովսէս լրտեսել
զերկիրն, և եկեալ բամբասեցին զնոր
մանէ առ ժողովրդեանն ։ հանել համ
բաւ չար զերկրին ։ * Եւ մեռան արքն 37
այնոքիկ՝ որք հանին համբաւ չար զեր
կրին, չարաչար հարուածովք առաջի
Տեառն ։ * Եւ Յեսու որդի Նաւեայ՝ և քա 38
ղեբ որդի Յեփոնեայ միայն ապրեցան
յարանցն յայնցանէ՝ որք երթեալ էին
լրտեսել զերկիրն ։ * Եւ խօսեցաւ մո 39
ովսէս զպատգամս զայսոսիկ առ ամ՛ որ
դիսն Իսրայելի ։ և սուգ էառ ժողո
վուրդն յոյժ ։ * Եւ կանխեալ ընդա 40
ռաւօտն՝ ելին ի գլուխ լերինն ։ և ա
սեն՝ ահաւասիկ կամք մեք՝ ելցո՛ւք ի
տեղին՝ զոր ասաց Տէր՝ զի մեղաք ։
* Եւ ասէ մովսէս ընդդէմ անցիք զբա 41
նիւ Տեառն և ոչ յաջողեսցի ձեզ ։ * Մի 42
ելանէք՝ զի ոչ է Տէր ընդ ձեզ։ և ան
կանիցիք առաջի թշնամեաց ձերոց ։
* Զի ամաղէկ՝ և քանանացին են անդ 43
առաջի ձեր՝ և անկանիցիք սրով։ փո
խանակ զի դարձայք յետս՝ և հեստե
ցիք Տեառն։ և ոչ լինիցի Տէր ընդ ձեզ ։
* Եւ անսաստեալ ելին ի գլուխ լե 44
րինն։ բայց տապանակ կտակարանացն
Տեառն և մովսէս ոչ շարժեցան ի բանակէ
անտի ։ * Այլ ամաղէկ՝ և քանանացին՝ 45
որ բնակեալ էր ի լերինն ։ և հարին
զնա և կոտորեցին զնա մինչև ցՀերմայ։
* Եւ դարձան անդրէն ի բանակն ։ 46

ԳԼ։ ԺԶ։

Խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և ասէ։ 1
* Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի՝ 2
և ասասցես ցդոսա ։ յորժամ մտանի
ցէք յերկիրն բնակուԹեան ձերոյ՝ զոր
ես տացն ձեզ ։ * Եւ առնիցէք ողջակէզ 3
Տեառն ևողջընծայ ի ըզոհ՝ մեծացուցանել
զուխտան կամ զկամաւն՝ կամ ի ծնունս
ձեր առնել հոտ անուշիլոյ Տեառն, եԹէ
յարջառոյ և եԹէ ի հօտից ։ * Եւ 4
բերցէ՝ որ մատուցանիցէ զպատարագն
իւր Տեառն, զոհ նուիրոյ՝ զտասանորդ
գրուԹին՝ զանգեալ իւղով՝ չորրորդաս
դորակին։ * Եւ գինի՝ ևնուԹեր զչորրորդ 5
դորակին ։ առնիցէք ըստ զոհին՝ կամ
ըստ ողջակիզին ։ առ գառն մի ։ այն
չափ առնիցես ընծայ ի հոտ անուշիլ
Տեառն ։ * Եւ խոյին՝ յորժամ առնիցես 6
զնա յողջակէզ, կամ՝ ի զոհ ։ արասցես
զզոհ նուիրոյն, երկուս տասանորդս
զանգեալ իւղով երկրորդիւ դորակին։
* Եւ գինի՝ ևնուԹեր զերկրորդ դորա 7
կին մատուցանիցէք ի հոտ անուշիլ
Տեառն ։ * Իսպա ԵԹէ յարջառոյ առնիցէք 8
յողջակէզ՝ կամ՝ ի զոհ ։ մեծացուցա
նել զուխտան՝ ի փրկուԹիւն Տեառն։ * Ա՛ 9
տուսցէ ըստ զուարակին՝ զոհ նուիրոյ՝
երիս տասանորդս զանգեալ իւղով
կիսով դորակին ։ * Եւ գինի՝ ևնուԹեր 10
կէս դորակին՝ ընծայ՝ ի հոտ անուշիլ
Տեառն ։ * Ընդ այսպէս առնիցես ։ 11
* Ըստ թուոյ զոր առնիցէք ։ կամ միում 12
խոյին ։ կամ միում գառինն ։ յօդեաց
կամ՝ յայծեաց ։ ըստ Թուոյ նոցա զոր պէս
զինչ առնիցէք՝ նոյնպէս արասջիք մի
ում՝ ըստ իւրաքանչիւր Թուոյ նոցա ։
* Ընդ ամենայն բնակն նոյնպէս արասցէ 13
նոյնպիսի ընծայս մատուցանել՝ ի հոտ
անուշիլ Տեառն։ և եԹէ եկ ոք յարեսցի՝ ի
ձեզ յերկրին ձերում, որ լինիցի առ
ձեզ յազգս ձեր՝ արասցէ ընծայ՝ ի
հոտ անուշիլ Տեառն ։ * Այլ դուքն առնի 14
ցէք ։ նոյնպէս առնիցէ և եկն ։ և ժո
ղովուրդն Տեառն ։ * Օրէնս մի և նոյն կաց 15
ցէ ձեր և եկաց՝ որք յարիցին ի ձեզ ։
օրէնս յաւիտենական յազգս ձեր ։ ոմն
և դուքն իցէք ։ և եկն լինիցի առաջի
Տեառն ։ օրէնս մի և նոյն կացցէ ։ և իրաւ
ունք մի և նոյն լինիցին՝ ձեր և եկին՝
որ յեցեալ իցէ ի ձեզ ։ * Խօսեցաւ Տէր 16
ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։ * Խօսեաց ընդ 17
որ-

որդւոց Իղի, և ասասցես ցդոսա :
*Ի մտանել ձեր յերկիրն յոր ես տա_ 18
ռայց զձեզ։ *Եւ եղիցի յորժամ ու_ 19
տիցէք դուք 'ի հացէ երկրին, առջիք
հաս 'ի նուէր Տ՟ն զառաջին զանդուա
ծոյ ձերոյ։ *Եւ տարջիք զհաց հա_ 20
սին Տ՟ն․ զատուցջիք զայն Տ՟ն որպէս
զհասն 'ի կալոյ։ *Նոյնպէս և զայն զա 21
տուցանիցէք․ զառաջին զանդուածոյն
ձերոյ․ և տաջիք Տ՟ն հաս յազգս ձեր :
*Իսկ յորժամ յանցանիցէք՝ և ոչ առ_ 22
նիցէք զա՟մ զպատուիրանս զայսոսիկ՝
զորս խօսեցաւ Տ՟ր ընդ մովսէսի։ *Ըս՟տ 23
հրամանն ետ ձեզ Տ՟ր 'ի ձեռն մովսէսի՝
յօրէ յորմէ հրաման ետ ձեզ Տէր և
առ յապայ ժամանակս յազգս ձեր :
* Եւ եղիցի եթէ յաչաց ժողովր_ 24
դեանն վրիպիցի ակամայ ինչ, արաս_
ցէ ժողովուրդն զուարակ մի յանդոյ
անարատ յողջակէզ 'ի հոտ անուշից
Տ՟ն․ և զոհ ըստ նմին՝ և նուէր ը՟ստ նմին
պայմանի․ և նոխազ մի յայծեաց վ՟ն
մեղաց : *Եւ քաւեսցէ քահանայն վ՟ն 25
ա՟մ ժողովրդեան որդւոցն իսրայէլի․
և թողցի ն՟ց զի ակամայ է․ և նոքա
մատուցեն զպատարագն իւրեանց
ընծայ Տ՟ն․ վ՟ն մեղաց իւրեանց առա
ջի Տ՟ն․ յաղագս ակամայից իւրեանց։
*Եւ թողցի ա՟մ ժողովրդեան որդ_ 26
ւոյն իղի․ և եկին յեցելոյ 'ի ձեզ․ զի
ամենայն ժողովրդեանն է ակամայն :
*Եւ եթէ մի անձն մեղիցէ ակամայ, 27
մատուսցէ այծ մի տարևոր վասն մե
ղաց։ *Եւ քաւեսցէ քահանայն 'ի վ՟ն 28
անձին ակամայեցելոյ՝ և մեղուցելոյ
առաջի Տ՟ն ակամայ․ քաւել վասն ն՟ր։
*Բնակին որդւոցն իսրայէլի, և եկին 29
յեցելոյ 'ի նոսա, օրէն մի և նոյն կաց_
ցէ․ որ ինչ առնիցէ ոք ակամայ։ *Եւ 30
անձն՝ որ առնիցէ ձեռամբ հպարտու
թե՟ 'ի բնակաց կամ յեկաց՝ բարկա_
ցոյց նա զԱ՟ծ․ սատակեսցի անձն այն
'ի ժողովրդենէ իւրմէ։ *Զի զբանն 31
Տ՟ն խոտեաց․ և զպատուիրանս նորա
ցրեաց․ ջնջելով ջնջեսցի անձն այն
'ի ժողովրդենէն իւրմէ՝ զի մեղք ն՟ր
'ի նմա են։ *Եւ էին որդիքն իսրայէ 32
լի յանապատի անդ․ և գտին զայր մի
որ քաղէր փայտ յաւուր շաբաթու։
*Եւ մատուցին զնա՝ որք գտինն՝ զի 33
քաղէր փայտ յաւուր շաբաթու՝ առ
մովսէս և առ ահարոն․ և առ ա՟մ ժո_
ղովուրդ որդւոցն իղի։ *Եւ եդուն 34
զնա 'ի պահ․ զի ո՛չ ընտրեցին, թէ
զինչ առնիցեն նմա։ *Եւ խօսեցաւ 35
Տ՟ր ը՟ մովսէսի և ասէ․ մահու մեռցի
այրն․ քարամբք քարկոծեսցեն զնա
ամենայն ժողովուրդն : *Եւ հանին 36

զնա ա՟մ ժողովուրդն արտաքոյ բա_
նակին․ և քարկոծեցին զնա ա՟մ ժո_
ղովուրդն արտաքոյ բանակին՝ որպէս
37 հրամայեաց Տ՟ր մովսէսի : *Խօսեցաւ
38 Տէր ընդ մովսէսի՝ և ասէ : *Խօսեաց
ընդ որդիսն իղի․ և ասասցես ցնոսա․
‖զի արասցեն իւրեանց ծոպս 'ի տոտնս ‖2. Օրէ.
հանդերձից իւրեանց յազգս իւրեանց․ 22. 12.
և դնիցէք 'ի վերայ ծոպից տոտնոցն՝ Մտթ.
39 առաղանի կապուտակ։ *Եւ լինիցի այն 23.5.
ձեզ 'ի ծոպս՝ և տեսանիցէք զայն՝ և
յիշիցէք զամենայն զպատուիրանս
Տ՟ն առնել զն՟ա․ և ոչ խոտորիցէք զկնի
մտաց և աչաց ձերոց՝ որով դուքն
40 պոռնկիք զկնի նոցա : *Զի յիշիցէք՝
և առնիցէք զա՟մ զպատուիրանս իմ․
և եղիջիք սուրբք Ա՟յ ձերում։
41 *Զի ես եմ Տէր Ա՟ծ ձեր՝ որ հանի
զձեզ յերկրէն եգիպտացւոց լինել
ձեր Ա՟ծ․ ես եմ Տ՟ր Ա՟ծ ձեր :

ԳԼ: ԺԶ:

1 Եւ խօսեցաւ կորխ՝ որդի սահա_
ռայ որդւոյ կահաթու որդւոյ
ղևեայ․ և դաթան՝ և աբիրոն որդիք
եղիաբայ որդւոյ ռուբենի՝ և օնան
որդի փաղեթայ որդւոյ ռուբենի։
2 *Եւ կացին հակառակ մովսէսի․ և եր
կերիւր և յիսուն այր յորդւոցն իղի
գլխաւորք ժողովրդեանն՝ խորհրդա
կանք խորհրդոց՝ և արք անուանիք։
3 *‖Կուտեցան 'ի վ՟ն մովսէսի և ահարո ‖Սաղ.
նի՝ և ասեն․ Շատ լիցի ձեզ․ զի ա՟մ 26.9.
ժողովուրդն՝ և ամենեքեան սուրբք Սիրաք.
են․ և Տ՟ր 'ի միջի ն՟ց․ և արդ ընդէր 45.22.
ձախացեալ էք 'ի վ՟ն ժողովրդեանդ 1. Կոր.
4 Տ՟ն։ *Եւ լուեալ մովսէսի անկաւ 'ի վ՟ն 10.10.
5 երեսաց իւրոց : *Եւ խօսեցաւ ընդ Յուդ.
կորխայ և ընդ ամենայն ժողովրդեան 1.11.
նորա՝ և ասէ․ յայց ել և ծանեաւ Ա՟ծ
զիւրսն․ և զսուրբս․ և մերձեցոյց առ
ինքն․ և զորս ոչն ընտրեաց՝ ոչ մերձե
6 ցոյց առ ինքն : *Արդ՝ զայս արարէք․
առէք ձեզ զբուրվառս ձեր․ կորխ և
7 ա՟մ ժողովուրդ իւր : *Եւ դիք 'ի
ն՟ս հուր․ և արկէք 'ի ն՟ս խունկ առա_
ջի Տ՟ն 'ի վաղիւ․ և եղիցի այր՝ զոր
ընտրեսցէ Տ՟ր՝ նա է սուրբ․ շատ լիցի
8 ձեզ որդիք ղևեայ : *Եւ ասէ մովսէս
ցկորխ․ լուարուք ինձ որդիք ղևեայ։
9 *Մի եթէ փոքր ինչ իցէ ձեզ այդ․ զի
զատոյց զձեզ Ա՟ծ իսրայէլի 'ի ժողովր
դենէ իւրմէ․ և մերձեցոյց զձեզ առ
ինքն պաշտել զպաշտօն խորանին Տ՟ն․
և կալ առաջի ժողովրդեանն : պաշ
10 տել զնա : *Եւ մերձեցոյց զքեզ առ
ինքն․ և զա՟մ եղբարս քո զորդիսն
ղևեայ ընդ քեզ։ և քահանայանալ ես

խնդ_

խնդրէք ։ *Եւ այդպէս դու և ժողո 11
վուրդ քո գումարեալ էք զԱ՟Ծ ։ և
ահարոն ո՞վ է՝ զի տրտնջէք զնմանէ ։
*Եւ առաքեաց մովսէս կոչել զդաթան 12
և զաբիրոն զորդիսն եղիաբու ։ և ա_
սեն՝ ոչ եկեսցուք ։ *Միթէ փոքր իցէ 13
այն՝ զի հաներ զմեզ յերկրէն՝ որ բղ
խէր զկաթն և զմեղր սպանանել զմեզ
յանապատի աստ ։ և արդ սաստես ևս
մեզ ։ և դու ես իշխան ։ *Միթէ յեր 14
կիրն՝ որ բղխէր զկաթն և զմեղր՝ տա
րար զմեզ ։ և ետուր մեզ անդ ժառան
գութի անդոց և այգեաց ։ եթէ զաչս
մեր բրեսցես՝ ոչ եկեսցուք առ քեզ ։
Տօռէւ *Եւ ծանրացասումն եղև յոյժ ։ և ա_ 15
սէ ցՏ՟Ր՝ մի հայիր ՚ի զոհս նոցա ։ զի
զցանկալի ինչ ուրուք ՚ի նոցանէ ես ոչ
առի՝ և ոչ զոք ՚ի նոցանէ չարչարեցի ։
*Եւ ասէ մովսէս ցկորխ ։ սրբեա զժո_ 16
ղովուրդ քո ։ և եղիջիք պատրաստք
առաջի Տ՟Ն դու և ահարոն՝ առ վա_
ղիւ ։ *Եւ առէք իւրաքանչիւր զբուր 17
վառ իւր ։ և դիջիք ՚ի վերայ նոցա
խունկս ։ և մատուսջիք առաջի Տ՟Ն իւր
աքանչիւր զբուրվառ իւր ։ զերկերիւր
և զյիսուն բուրվառսն ։ և դու և
ահարոն զիւրաքանչիւր բուրվառ
իւր ։ *Եւ եդին ՚ինն հուր ։ և արկին 18
՚ինն խունկ՝ և կացին առ դրան խորա
նին վկայութեան մովսէս և ահարոն ։
*Եւ կուտեաց ՚ի վերայ նց կորխ զամ 19
ժողովուրդն իւր ՚ի դուռն խորանին
վկայութեան ։ և երևեցան փառք Տ՟Ն
ամ ժողովրդեանն ։ *Եւ խօսեցաւ Տ՟Ր 20
ընդ մովսէսի և ընդ ահարոնի՝ և ասէ ։
* Մեկնեցարուք ՚ի միջոյ ժողովր_ 21
դեանդ այդորիկ ։ և սատակեցից զդո
սա միանգամայն ։ *Անկան ՚ի վերայ 22
երեսաց իւրեանց՝ և ասեն ։ Ա՟Ծ ։ Ա՟Ծ
հոգւոց և ամենայն մարմնոյ ։ եթէ մի
մարդ մեղաւ, ՚ի վերայ ամ ժողովր_
դեանդ դայցէ բարկութի Տ՟Ն ։ *Եւ 23
խօսեցաւ Տ՟Ր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։
*Խօսեաց ընդ ժողովրդեանն՝ և ա_ 24
սասցես ։ զատարուք շուրջ զժողովր_
դեամբդ կորխայ ։ և դաթանայ՝ և
աբիրոնի ։ *Եւ յարեաւ մովսէս՝ և գնաց 25
առ դաթան՝ և աբիրոն՝ և գնացին ը՟
նմա ամ ծերքն իղի ։ *Եւ խօսեցաւ 26
ընդ ժողովրդեանն՝ և ասէ ։ մեկնե_
ցարուք ՚ի վրանաց արանց խստացդ_
այդոցիկ ։ և մի մերձենայցէք յինչ դո
ցա ։ զի մի կորնչիցիք ընդ ամ մեղս
դոցա ։ *Եւ մեկնեցան ՚ի ժողովրդե_ 27
նէ կորխայ շուրջ զնոքօք ։ և դաթան՝
և աբիրոն ելին՝ և կային առ դրան
վրանաց իւրեանց ։ և կանայք նոցա և
մանկունք իւրեանց՝ և աղխն իւրեանց ։

28 *Եւ ասէ մովսէս , այսու գիտասջիք ։
եթէ Տ՟Ր առաքեաց զիս գործել զա_
մենայն գործս զայսոսիկ ։ և եթէ ոչ
29 յինէն ինչ է ։ *Եթէ ըստ մահու ամ
մարդկան մեռանիցին դոքա ։ կամ
ըստ հանդիսի ամ մարդկան լինիցի
հանդէս դոցա ։ ապա զիս Տ՟Ր ոչ առա
30 քեաց ։ *Այլ եթէ նորանշան ինչ ցուց
ցէ Տ՟Ր՝ և բացեալ երկրի զբերան իւր
կլանիցէ զդոսա ։ և զտունս դոցա՝ և
զամ ինչ որ դոցա իցէ՝ և իջանիցեն
կենդանւոյն ՚ի դժոխս ։ գիտասջիք՝
եթէ բարկացուցին արքդ այդոքիկ
31 զՏ՟Ր ։ *‖Եւ իբրև դադարեաց ՚ի խօ ‖2.Օրէ
սելոյ զբանս զայսոսիկ՝ պատառեցաւ 11.6.
32 երկիր ՚ի ներքոյ նոցա ։ *Եւ բացաւ Սաղմ.
երկիր՝ և եկուլ զնս՝ և զտունս նոցա ։ 105.17.
և զմարդիկն՝ որք էին ընդ կորխայ՝ և 18.
և զանասունս նոցա ։

33 *Եւ իջին նոքա՝ և որ ինչ էր նոցա
կենդանւոյն ՚ի դժոխս ։ և ծածկեաց
զնոսա երկիրն ։ և կորեան ՚ի միջոյ ժո
34 ղովրդեանն ։ *Եւ ամ իէլ՝ որ շուրջ
զնոքօք էր՝ փախեան ՚ի ձայնէ նց ։ զի
համարէին թէ դուցէ կլանիցէ զնոսա
35 երկիրն ։ *Եւ ել հուր ՚ի Տ՟Է՝ և եկեր
զերկերիւր և զյիսուն արսն՝ որք մա
36 տուցանէին զխունկսն ։ *Եւ ասէ Տ՟Ր
ցմովսէս և ցեղիազար ցորդին ահարո_
37 նի քահանայի ։ *Բարձէք զբուրվ_
առս պղնձիս ՚ի միջոյ այրեցելոցդ՝ և
զհուրդ օտար ցրուեսցես ՚ի բաց ։ զի

3 *Եւ զանունն ահարօնի գրեսցես ՚ի
վէր իւրոյ գաւազանի ։ և իցէ գաւա
զան մի ըստ ցեղից իսրայիլի՝ զոր ՚ի
տանց նահապետաց իւրեանց տացեն
4 *Եւ դիցես զնոս ՚ի խորանին վկայու
թեանց որովք երևեցայց քեզ անդ ։
5 *Եւ եղիցի մարդոյ՝ զոր ընտրեցից՝
գաւազանն ծաղկեսցի ։ և բարձից յն
նէն զտրտունջս որդւոցն իսրայիլի զոր
6 տրտնջեն նոքա զձէնջ ։ *Եւ խօսե
ցաւ մովսէս ընդ որդիսն իսրայիլի ։ և
ետուն ցնա ամ իշխանքն նոցա զգաւա
զանս իւրեանց ։ գաւազան միոյ իշխա
նի ըստ տանց նահապետաց իւրեանց։
երկոտասան գաւազանս ։ և գաւա
զանն ահարօնի ՚ի մէջ գաւազանացն
7 նոցա ։ *Եւ եդ մովսէս զգաւազանան ա
ռաջի Տեառն ՚ի խորանին վկայութեան ։
8 *Եւ եղև ՚ի վաղիւ անդր մտին մո
վսէս և ահարօն ՚ի խորանն վկայութե
ան և ահա դալարացաւ գաւազանն ահա
րօնի ՚ի տանն ղևեայ ։ և արձակեաց
շառաւիղ։ և ծաղկեաց ծաղիկ ։ և
9 երևեցոյց ընկոյզ ։ *Եւ եհան մովսէս
զգաւազանան յերեսաց Տեառն առ ամ որ
դիսն իսրայիլի ։ և տեսին ։ և էառ իւր
10 աքանչիւրոք զգաւազան իւր ։ *Եւ
ասէ Տէր ցմովսէս ։ ‖ դիր զգաւազանդ ‖ Լծկտ.
ահարօնի՝ առաջի վկայութեացն ՚ի պա 9. 4
հեստ ՚ի նշանակ որդւոցն անհնազան
դից ։ և դադարեսցի տրտնջուն դոցա
յինէն՝ և մի մեռանիցին ։ *Եւ արա
11 րին մովսէս և ահարօն որպէս հրամա
եաց Տէր մովսէսի նոյնպէս և արարին ։
12 *Եւ խօսեցան որդիքն իսրայիլի ընդ
մովսէսի՝ և ասեն ։ ահաւասիկ սատա
13 կիմք։կորնչիմք։ծախիմք ։ *Ո՞ւր մեր
ձենայ ՚ի խորանն վկայութեանց Տեառն, մե
ռանիմ ։ միննէթ խպատաւ մեռանիցիմք ։

ԳԻ։ ԺՒ։

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ ահարօնի՝ և
ասէ ։ դու՝ և որդիք քո ։ և տուն
նահապետութեանդ քոյ ընդ քեզ առնու
ցուք զմեղս սրբութեացն ։ և դու՝ և որ
դիք քո առնուցուք զմեղս քահանայ
2 ութեանդ ձերոյ ։ *Եւ զեղբարս քո զցեղն
ղևեայ զգուշդ հօր քոյ մատուսցես
առ քեզ ։ և յաւելցին ՚ի քեզ ։ և պաշ
տեսցեն զքեզ ։ և դու՝ և որդիք քո ընդ
քեզ յառաջի խորանին վկայութե
3 ան ։ *Եւ պահեսցեն զպահպանութիս քո
և զպահպանութիս խորանին վկայու
թեան ։ բայց ՚ի սպասն իմ ՚ի սբ՚ և ՚ի սե
ղանն մի՛ մերձեսցին՝ զի մի՛ մեռանի
4 ցին ։ և նոքա և դուք ։ *Եւ յաւելցին
՚ի քեզ ։ և պահեսցեն զպահպանութիս
խորանին վկայութեան ։ ըստ ամ պաշտա
մանն

սրբեցան ։ *Խուրմաւքդ մեղաւ 38
ցայդ այդոցիկ յոդիս իւրեանց ։ և
արասցես զայդ դրմաձս կռածոյս
նմանութեան սեղանոյն ։ զի մատուցան
առաջի Տեառն և սրբեցան ։ և եղիցին ՚ի
նշանակ որդւոցն ՚ի՛ ։ *Եւ էառ ե 39
ղիազար որդի ահարօնի քահանայի
զբուրմաւառան պղնձիս՝ զորս մատու
ցին այրեցեալքն ։ և ալար դրմաձս
սեղանոյն ։ *Յիշատակ որդւոցն ՚ի՛ 40
զի մի՛ մերձենայցէ այլազգի ոք՝ որ չի
ցէ ՚ի զամակէ ահարօնի դնել խունկս
առաջի Տեառն ։ զի մի՛ լինիցի իբրև զկորհ
և զհետաձան նորա ։ որպէս խօսեցաւ
Տէր ՚ի ձեռն մովսէսի ։ *Եւ տրտնջեցին 41
որդիքն իսրայիլի ՚ի վաղիւ անդր զմո
վսէս և զահարօնէ , և ասեն ։ դուք
կոտորեցիք զժողովուրդն Տեառն ։ *Եւ 42
եղև ՚ի կուտիլ ժողովրդեանն ՚ի վէր
մովսէսի և ահարօնի ։ դիմեցին ՚ի խո
րանն վկայութե ։ և ահա ծածկեաց
ամպն ։ և երևեցան փառքն Տեառն ։ *Եւ 43
կացին մովսէս և ահարօն յանդիման
խորանին վկայութե ։ *Եւ խօսեցաւ 44
Տէր ընդ մովսէսի և ընդ ահարօնի՝ և
ասէ ։ *Ա՛եկուք յարուք ՚ի միջոյ ժո 45
ղովրդեանդ այդորիկ՝ և սատակեցից
զդոսա միանգամայն ։ և անկան ՚ի վէր
երեսաց իւրեանց ։ *Եւ ասէ մովսէս 46
ցահարօն ։ առ դու զբուրմաւառն ։ և
դիր ՚ի նմա հուր ՚ի սեղանոյ անտի ։ և
արկ ՚ի նմա խունկ ։ և տար վաղվաղա
կի ՚ի բանակն ։ և քաւեսցես վասն նո
‖ քանզի եւ բարկութե ՚ի Տ՚, և սկսաւ ‖ Լմտս.
սատակել զժողովուրդն ։ *Եւ էառ 47 18.21.
ահարօն որպէս խօսեցաւ ընդ նմա մո
վսէս։ և ընթացաւ ՚ի ժողովուրդ անդր՝
և ահա սկսեալ էր սատակումն ՚ի ժո
ղովրդեանն ։ և եարկ զխունկն։ և քաւ
եաց վասն ժողովրդեանն ։ *Եւ եկաց 48
՚ի մէջ մեռելոց և կենդանեաց ։ և դա
դարեաց սատակումն ։ *Եւ եղեն 49
մեռեալք ՚ի սատակմանն չորեքտաս
ան հազար և եօթն հարիւր ։ թո՛ղ
զմեռեալսն վասն կորխայ ։ *Եւ դար 50
ձաւ ահարօն առ մովսէս ՚ի դուռն խո
րանին վկայութեան ։ և դադարեաց
սատակումն ։

ԳԻ։ ԺԱ։

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և
ասէ ։ *Խօսեաց դու ընդ որ 2
դիսդ իսրայիլի , և առցես ՚ինոցանէ
զգաւազանս ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց ։ ամ իշխանաց իւրեանց ։ ըս
տանց աղգաց իւրեանց ։ երկոտասան
գաւազանս ։ և զիւրաքանչիւր անուն
գրեսցես ՚ի վերայ գաւազանի իւրոյ։

մն խորանին. և օտարազգի մի՛ մեր
ձեսցի առ քեզ։ *Եւ պահեսջիք զպահ 5
պանութիս սրբութեցն. և զպահպա
նութիս սեղանոյն. և ոչ ևս լինիցի
բարկութի յորդիսն Իղի։ * Եւ ես 6
առի զեղբարս ձեր զղևտացիս 'ի միջոյ
որդւոցն Իղի՝ փոխանակս տուեալ
Տն. պաշտել զպաշտօն խորանին վկայ
ութե։ * Եւ դու՝ և որդիք քո ը քեզ 7
պահեսջիք զքահանայութի ձեր՝ ըստ
ամենայն պայմանի սեղանոյն և զներ
քին կողմն վարագուրին. և պաշտես
ջիք զպաշտօն քահանայութե ձերոյ.
և այլազգին՝ որ մերձենայցէ՝ մեռցի։
* Խօսեցաւ Տր ընդ ահարոնի՝ և ասէ. 8
Ես ահաւասիկ ետու ձեզ զպահեստ
պտղոց իմոց. յամ նուիրելոցն ինձ
յորդւոցն Իսրայէլի՝ քեզ ետու զայն
'ի պատիւ, և որդւոց քոց յետ քո. օրէն
յաւիտենական։ * Եւ այս եղիցի ձեզ 9
'ի նուիրելոց սրբութե ընծայից. յամ
պատարագաց նոցա. և յամ զոհից
նոցա. և յամէ առ 'ի յանցանացն նց.
և յամէ առ 'ի մեղաց նց. զոր տայցեն
ինձ յամ սրբութեցն՝ քեզ լիցի և որդ
ւոց քոց։ * 'Ի սրբութի սրբութեցն 10
կերիջիք զայն ամ. ամենայն արու
ուտիցէ զայն. դու՝ և որդիք քո. զի սր
բութիք եղիցին քեզ։ * Եւ այն եղի 11
ցի ձեզ 'ի պտղոյ տրոցն նոցա. յամ
նուիրաց որդւոցն Իսրայէլի քեզ ետու
զայն. և ուստերաց և դստերաց քոց
ընդ քեզ. օրէն յաւիտենական։ ամ որ
'ի տան քում կերիցէ զայն։ * Եւ զամ 12
պտուղ իւղոյ. և զամ պտուղ գինւոյ
և ցորենոյ՝ զոր տացեն Տն զպտուղ իւր
եանց. քեզ ետու զայն ամ։ * Եւ ա 13
ռաջինք արմտեաց երկրին իւրեանց՝
զոր մատուցեն Տն, քեզ լիցին. և ամ
որ 'ի տան քում կերիցէ զայն։ * Եւ 14
ամ նուիրեալն յորդւոցն Իսրայէլի
քեզ լիցի։ * Եւ ամ որ բանայ զար 15
գանդ ամ մարմնոյ՝ զոր մատուցանի
ցեն Տն 'ի մարդոյ մինչև յանասուն՝
քեզ լիցի։ այլ փրկելով փրկեսցես
զանդրանիկս մարդկան։ և զանդրա
նիկս անասնոց անսրբոց փրկեսցես։
* Եւ փրկանք նորա յամսօրէից և 'ի 16
‖ Ելից. վեր։ և ‖ գին նորա հինգ սիկղ ըստ
30. 13. սրբութե սկեղն. որ է քսան դանգ։
Ղեւտ. * Բայց զանդրանիկս արջառոց, զանդ 17
27. 25. րանիկս ոչխարաց, և զանդրանիկս այ
Թւոց. ծեաց ոչ փրկեսցես՝ զի սուրբ են. և
3. 47. զարիւն նց հեղցես առ սեղանովն. և
Եզեկ. զճարպն հանցես ընծայ 'ի հոտ անու
45. 12. շից Տն։ * Եւ միսն եղիցի քո. որպէս 18
երբուծ նուիրին՝ և երին աջոյ քեզ
լիցի։ * Զամ ինչ հաս 'ի սրբութեցն՝ 19

զոր հանցեն Տն որդիքն Իսրայէլի՝ քեզ
ետու և որդւոց քոց. և ուստերաց և
դստերաց քոց ընդ քեզ. օրէն յաւիտե
նական։ քանզի ուխտ աղի է առաջի
Տն. քեզ և զաւակի քում՝ յետ քո։
20 * Եւ խօսեցաւ Տր ը ահարոնի՝ և ա
սէ։ յերկրի նոցա մի ժառանգեսցես.
և բաժին քո ընդ նոսա մի լիցի. ‖ զի ‖2. Օրէ.
ես եմ՝ բաժին քո և ժառանգութի 'ի 10. 9. և
21 մէջ որդւոցն Իսրայէլի։ * Եւ որդւոցն 18. 2.
ղևեայ՝ ահա ետու զամ տասանորդս Յեսու.
Իսրայէլի 'ի ժառանգութի փոխանակ 13. 14.
պաշտաման նոցա. զոր նոքայն պաշտի և 33.
22 ցեն 'ի խորանին վկայութե։ * Եւ մի Եզեկ.
ևս մերձեսցին որդիքն Իսրայէլի 'ի խո 44. 3.
րանն վկայութե ընդունիլ զմեղս մա
23 հաբերս։ * Եւ պաշտեսցէ ղևտացին
ինքն զպաշտօն խորանին վկայութե.
և նոքա առցեն զմեղս նց. օրէն յաւի
տենական յազգս իւրեանց 'ի մէջ որդ
ւոցն Իսրայէլի։ ‖ և մի ժառանգես ‖2. Օրէ.
24 ցեն զժառանգութի։ * Զտասանորդս 18. 1.
որդւոցն Իսրայէլի՝ զոր զատուցեն Տն
հաս, ետու ղևտացւոցն 'ի ժառանգու
թի. վասն այսորիկ ասացի նց թէ 'ի
մէջ որդւոցն Իսրայէլի մի ժառանգես
25 ցեն զվիճակ։ * Խօսեցաւ Տէր ընդ
26 մովսէսի՝ և ասէ։ * Ընդ ղևտացիսն խօ
սեսցիս՝ և ասասցես ցնոսա. եթէ առ
նուցուք յորդւոցն Իսրայէլի տասա
նորդս՝ զոր ետու ձեզ. հանիջէք և
դուք անտի հաս Տն. զտասանորդն 'ի
27 տասանորդէ։ * Եւ համարեսցի ձեզ
հասն ձեր իբրև զցորեան 'ի կալոյ՝ և
28 իբրև զպտուղ 'ի հնձանէ։ * Այնպէս
և դուք հանիջէք 'ի հասից անտի Տն
յամենայն տասանորդաց ձերոց՝ զոր
առնուցուք յորդւոցն Իսրայէլի. և
տայցէք 'ի նոցանէ հաս Տն՝ ահարոնի
29 քահանայի։ * Յամ տրոցն ձերոց հա
նիջէք հաս. և յամենայն պտղոց զնուի
30 րեալն 'ի նմանէ։ * Եւ ասասցես ցնս.
յորժամ հանիջէք զպտուղն 'ի նմանէ.
համարեսցի ղևտացւոցն իբրև զար
դիւնս 'ի կալոյ. և իբրև զպտուղ 'ի
31 հնձանէ։ * Եւ կերիջիք զայն յամ
տեղւոջ. դուք և տունք ձեր. զի վարձ
ձեր է այն. փոխանակ պաշտամանցն
32 ձերոց 'ի խորանին վկայութե։ * Եւ
մի առնուցուք վասն այնորիկ մեղս. և
յորժամ հանիջէք զպտուղն 'ի նմանէ
զսրբութի որդւոցն Իսրայէլի. ոչ պղ
ծիցէք. զի մի մեռանիցիք։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Խօսեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ընդ
2 ահարոնի՝ և ասէ։ * Այս որո
շումն է օրինացն՝ զոր պատուիրեաց

Տէր մեհեկի՝ և ասէ. խօսեա՛ընդ որ-
դիսն իսրայէլի՝ և առցեն առ քեզ զե-
րինջ մի կարմիր անարատ. յորում ո՛չ
գուցէ բիծ ինչ՝ և ոչ իցէ մտեալ ընդ-
լծով ։ * Եւ տացես զնա ցեղիւազար 3
քահանայի ։ ‖ և հանցէն զնա արտա-
քոյ բանակին՝ ի տեղի սբ ։ և սպանցեն
զնա առաջի նորա ։ * ‖ Եւ առցէ եղիա- 4
զար յարենկ նը. և ցանեսցէ յանդի-
մանի խորանին վկայութե՛ յարենկ նը
եօթն անգամ։ * Եւ այրեսցեն զնա 5
առաջի նորա. և մորթ նը. և միս նը.
և արիւն նը . հանդերձ ապա՛առաւ
նը այրեսցի ։ * Եւ առցէ քահանայն 6
փայտ եղևնեայ. և զոսպայ. և կարմիր.
և արկցէն՝ ի միջ այրեցածի երինջուն։
* Եւ ողողեսցէ զհանդերձս իւր քա- 7
հանայն. և լո՛սասցէ զմարմին իւր ջրով։
և ապա մտցէ՝ ի բանակն ։ և անսբ լի-
ցի քահանայն մինչև յերեկոյ ։ * Եւ 8
որ այրիցէ զնա, ողողեսցէ զհանդերձս
իւր. և լո՛սասցէ զմարմին իւր ջրով. և
անսբ լիցի մինչև յերեկոյ ։ * Եւ ժո 9
ղովեսցէ այր սբ զմնիւիր երինջուն. և
կոտեսցէ արտաքոյ բանակին՝ ի սբ
տեղւոջ. և եղիցի ժողովրդեան որդ-
ւոցն իէլ՝ ի պահեստ ջուր սրսկման՝
զի սրբութի՛ ե ։ * Եւ լո՛սասցէ զմար- 10
մին իւր՝ որ ժողովիցէ զմնիւիր երն-
ջուն. և ողողեսցէ զհանդերձս իւր. և
անսբ լիցի մինչև յերեկոյ. և եղիցի
ժողովրդեան որդւոցն իէլ, և եկաւոյն
յեղելոց՝ ինն օրէն յաբեհենական ։
* Եւ որ մերձենայցէ՝ ի մեռեալ անձն 11
մարդոյ, անսբ լիցի զեօթն օր ։ * Եւ 12
սրբեսցի նա յաւուրն երրորդի՝ և յաւ-
ուրն եօթներորդի. և ապա սբ լիցի ։
ապա թէ ոչ սրբեսցի յաւուրն երրոր-
դի՝ և յաւուրն եօթներորդի, մի լիցի
սբ ։ * Ամենայն որ մերձենայցէ՝ ի մե- 13
ռեալ անձն մարդոյ՝ որ մեռանիցի, և
ոչ սրբիցի, զխորանն Տ՚ն պղծեաց.
սատակեսցի անձն այն յիսրայէլէ. զի
ջուրն սրսկման ո՛չ սրսկեցաւ՝ ի վերայ
նը անսբ է. զի պղծութի՛ իւր՝ ի նմա
է ։ * Եւ այս օրէնն իցէ մարդոյ՝ որ մե- 14
ռանիցի՝ ի տան. ամ՛ որ մտցէ՝ ի տունն,
և որ ինչ կայցէ՝ ի տանն, անսբ լիցին
զեօթն օր ։ * Եւ ամ ամանն բաց՝ որ ոչ 15
իցէ խփեալ՝ կամ սերեկեալ՝ սիզած լի-
ցի ։ * Եւ ամ որ մերձենայցէ ընդ երեսս 16
դաշտի՝ ի վիրաւոր կամ՝ ի մեռեալ՝
կամ յոսկր մարդոյ, կամ՝ ի գերեզ
ման, պիղծ լիցի զեօթն օր ։ * Եւ առ- 17
ցեն պղծելոյն՝ ի մխրոյ այրեցելոյն
սրբութե՛. և արկցեն՝ ի վերայ նորա
ջուր յամանի։ * Եւ առցէ զոսպայ. և 18
թացցէ՝ ի ջուրն այր սբ. և ցանեսցէ

զտաճարն. և զկահիճն. և զամենեսեան՝
և զանձամբքն՝ որք իցեն անդ. և զմեր
ձեցեալսն յոսկր մարդոյ. կամ՝ ի վի-
րաւոր. կամ՝ ի մեռեալ. կամ՝ ի գե-
19 րեզման ։ * Եւ ցանեսցէ սբն զպղ-
ծոյնն՝ յաւուրն երրորդի. և յաւուրն
եօթներորդի. և սրբեսցէ յաւուրն
եօթներորդի. և ողողեսցէ զհանդերձս
իւր. և լո՛սասցէ զմարմին իւր ջրով. և
20 անսբ լիցի մինչև յերեկոյ ։ * Եւ
մարդ՝ որ պղծիցի՝ և ոչ սրբիցի, սա-
տակեսցի անձն այն՝ ի ժողովրդենէ
իւրմէ. զի զսբութի՛ Տ՚ն պղծեաց ։
և ջուր սրսկմանն ո՛չ սրսկեցաւ զնո-
21 ա. անսբ է ։ * Եւ եղիցի ձեզ այն
օրէն յաբեհենական ։ և որ սրսկիցէ
զջուրն սրսկմանն՝ լո՛սասցէ զհագս իւր.
և որ մերձենայցէ՝ ի ջուրն սրսկմանն՝
22 անսբ լիցի մինչև յերեկոյ ։ * Եւ ա-
մենայն ինչ՝ յոր մերձենայցէ պղ-
ծեալն՝ անսբ լիցի մինչև յերեկոյ ։
և անձն՝ որ մերձենայցէ՝ ի նա՝ անսբ
լիցի մինչև յերեկոյ ։

ԳԼ։ Ա։

1 Եւ եկին որդիքն իսրայէլի՝ ամ
ժողովրդեամբն յանապատն սի
նայի՝ յաւուրսն առաջնոյս՝ ամենեցուն. և բա
նակեցաւ ժողովուրդն՝ ի կադէս. և
վախճանեցաւ անդ մարիամ. և անդ
2 թաղեցաւ ։ * Եւ ո՛չ գոյր անդ ջուր
ըմպելոյ ժողովրդեան. և կուտեցան
3 ի վերայ մեհեկի և ահարօնի ։ * Եւ բամ
բասեաց ժողովուրդն զմեհեկ՝ և ա
սեն. լաւ էր թէ մեռեալէաք՝ ի կորս
տեան եղբարցդ մերոց առաջի Տ՚ն։
4 * ‖ Եւ ընդէր ածիք զժողովուրդս Տ՚ն ‖ Ամ. Յան. 17.3.
սումն մեր ։ * Եւ ընդէր հանիք զմեզ
5 յերկրէն եգիպտացւոց, զալ՝ ի տե
ղիս յայս չար. ի տեղի՝ ուր ոչ սերմն
սերմանի, և ոչ սեխենիք. և ոչ այգիք.
և ոչ նռնենիք. և ոչ ջուր դոյ ըմպելոյ
6 * Եւ մտին մեհեկ և ահարօն յերեսաց
ժողովրդեանն՝ ի դուռն խորանին
վկայութե. և անկան՝ ի վե՛ր երեսաց
իւրեանց ։ և երևեցաւ փառքն Տ՚ն՝ ի
7 վե՛ր նը ։ * Եւ խօսեցաւ Տ՚ն ընդ մեհեկ
8 սե՛ և ասէ ։ * Ա՛ռ զգաւազանն.
և եկեղեցացո՛ զժողովուրդն. զդու և
ահարօն եղբայր քո. և բարբառեսջիք
՝ի վերայ վէմին յանդիմանի նը. և տա
յէք զջուրս իւր ։ և հանիցէք նոցա ջուր
՝ի վէմէ անտի ։ և արբուսցիք ժողովր
9 դեանն, և անասունք նոյ ։ ‖ * Եւ էառ ‖ Ամ. Յան. 17.5.և 6.
մեհեկ զգաւազանն յանդիմանի Տ՚ն՝ որպ
10 հրամայեաց նմա Տ՚ն ։ * Եւ ժողովե
ցին մեհեկ և ահարօն զժողովուրդն ‖ Ամ. Յան. 11.4.

հանդէպ վիմին ։ և ասէ ցնո՛ւ լուսարուք
|| Սաղմ. ինձ անհաւանք ։ || սիմէ՛ի վիմէս
77. 15. յայսմանէ հանիցեմք ջուր ։ * Եւ 11
Ել 20. ամբարձեալ մովսէս զձեռն իւր ի հար
1. Կոր. զվէմն երկիցս անգամ։ և ել ջուր բա
10.4. զում։ և խմէր ժողովուրդն՝ և անա
սունն նոցա ։ * Եւ ասէ Տ՛ր ցմովսէս և 12
||2.( )բէ. ցահարօն ։ || փոխանակ զի ոչ հաւատա
1.37. ցիք դուք ինձ, ո՛ր առնել զիս առաջի
Ա՛այր. որդւոցն իսրայէլի. վո՛ւ այդորիկ ոչ տանի
27.14. ցիք դուք զժողովուրդդ յերկիրն՝ զոր 13
եառու դոցա ։ * Ա՛յն է ջուր բամբա
սանաց. զի բամբասեցին որդիքն իս
րայիլ առաջի Տ՛ն։ և սրբեցաւ՝ ի նո՛ւս ։
* Եւ առաքեաց մովսէս հրեշտակս՝ ի 14
կադէսայ՝ առ արքայն եդովմայ՝ և ա
սէ. այսպէս ասէ եղբայրդ քո իսրայէլ՝ դու
ինքնին գիտես զամ՛ աշխատութիւնս՝
որք գտին զմեզ ։ * Եւ ոչ իջին հարքն 15
մեր յեգիպտոս. և պանդխտեցաք յե
գիպտոս աւուրս բազումս. և չարչա
րեցին զմեզ եգիպտացիքն. և զհարսն
մեր ։ * Եւ բողոքեցաք առ Տ՛ր. և 16
լուաւ Տ՛ր ձայնի մերում. և առա
քեալ զհրեշտակ՝ եհան զմեզ յեգիպ
տոսէ ։ և արդ՝ եմք մեք՝ ի կադէս քա
ղաքի՝ ի կողմն մի սահմանաց քոց ։
* Եւ արդ անցցուք ընդ երկիրդ քո ։ և 17
ոչ անցցուք ընդ անդս քո. և ոչ ընդ
այգիս քո. և ոչ արբցուք ջուր ի ջրո
հորոց քոց. ճանապարհ զարքունի
դնասցուք. ոչ խոտորիցուք յաջ կամ
յահեակ՝ մինչև անցցուք բուռ սահ
մանս քո ։ * Եւ ասէ ցնա եդոմ. մի 18
անցանիցես ընդ իս. ապա թէ ոչ՝ պա
տերազմաւ ելից ընդդէմ քո ։
* Եւ ասեն ցնա որդիքն իսրայիլի ։ 19
առ լերամբդ անցցուք. և եթէ արբ
ցուք ի ջրոյ քումմէ ես և խաչինք իմ.
տացուք քեզ զդինս ։ արդ ոչինչ են
ի բրդի՝ անցցուք առ լերամբդ ։ * Եւ 20
նա ասէ. ոչ անցցես ընդ իս ։ և ել ե
դոմ ընդդէմ նոցա ծանր ամբոխիւ՝
և հզօր ձեռամբ ։ * Եւ ոչ կամեցաւ 21
եդոմ տալ անց իսրայիլի ընդ սահ
մանս իւր ։ և խոյս ետ իսրայէլ՝ ի
||Ա՛այր. նմանէ ։ * || Եւ ջո՛ւեցին՝ ի կադէսայ. 22
33.37. և եկին որդիքն իսրայիլի ամենայն ժո
ղովուրդքն՝ ի հոլը լեառն ։ * Եւ 23
խօսեցաւ Տ՛ր ընդ մովսէսի և ընդ ա
հարօնի՝ ի հոլը լերինն. ի սահմանս
երկրին եդովմայեցւոց՝ և ասէ ։
* Յաւելցի ահարօն առ ժողովուրդ 24
իւր. զի մի մտցէ յերկիրն՝ զոր եառ
որդւոցն իսրայիլի. քանզի բարկա
ցուսիք զիս՝ ի վերայ ջրոցն բամբա
||Ա՛այր. սանաց ։ * || Ա՛ռ դու զահարօն՝ և զի 25
33.38. ղիսազար զորդի նորա. և հան զնոսա՝ ի
հոլը լեառն յանդիմման ամենայն ժո 2.( )բէ.
26 ղովրդեանն ։ * Եւ մերկացո՛ զահարօ 32. 50.
նէ զպատմուճանն նորա. և զգեցուս
ցես եղիազարու որդւոյ նորա ։ և ա
հարօն յաւելեալ մեռցի անդ ։
27 * Եւ արար մովսէս՝ որպէս և հրամայ
եաց նմա Տ՛ր ։ և եկան զնա՝ ի հոլը
լեառն առաջի ամ՛ ժողովրդեանն ։
28 * || Եւ մերկացոյց յահարօնէ զհան ||2.( )բէ.
դերձս նորա. և զգեցոյց զնոսա եղիա 10. 6.
29 զարու որդւոյ նորա ։ * Եւ մեռաւ
ահարօն՝ ի գլուխ լերինն ։ և իջին մո
սէս և եղիազար՝ ի լեռնէ անտի ։
30 * Եւ եռես ամենայն ժողովուրդն
զի վախճանեցաւ ահարօն. և լացին
զահարօն զերեսուն օր ամ՛ տունն
իսրայիլի ։

ԳԻ։ ԻԸ։

1 Եւ լուաւ քանանիա արքայ արա
դայ՝ որ բնակեալ էր առ անա
պատուն. եթէ եկն իսրայէլ զճանա
պարհն աթարինայ. եւ պատերազմ
ընդ իսրայիլի. և էառ՝ ի նոցանէ գե
2 րի ։ * Եւ ուխտեաց իսրայէլ ուխտ
Տ՛ն և ասէ ։ եթէ մնանելոցես ընդ
ձեռամբ իմով զազգն զայն. նզովե
3 ցից զնա և զքաղաքս նորա ։ * Եւ
լուաւ Տ՛ր ձայնի իսրայիլի. և մնատ
նեաց զքանանացին՝ ի ձեռս նորա. և
նզովեաց, զնա և զքաղաքս նորա. և
կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ հօր
4 մա. այս է նզովս ։ * Եւ չո՛ւեալ՝ ի
հոլը լեռնէն ընդ ճանապարհ կարմիր
ծովուն՝ պատեցան զեդոմաւ. և յոգ
նեցան ժողովուրդն՝ ի ճանապարհին ։
5 * Եւ բամբասեաց ժողովուրդն զՏ՛ն
և զմովսէս՝ և ասեն. ընդէ՞ր հաներ
զմեզ յեգիպտոսէ կոտորել զմեզ յա
նապատիս յայսմիկ. զի ոչ գոյ հաց՝ և
ոչ ջուր. և անձինք մեր տատղկա
6 ցեալ են՝ ի մնոտի հացիս ։ * || Եւ ա ||Յոսե.
ռաքեաց Տ՛ր՝ ի ժողովուրդն օձս կոտո 8.21.
րիչս. և հարկանէին զժողովուրդն ։ Իմաս.
և մեռաւ ժողովուրդ բազում յորդ 16.5.
7 ւոցն իսրայիլի ։ * Եւ եկին առ մովսէս՝ 1. Կորնթ.
և ասեն. մեղաք՝ զի խօսեցաք չար 10.9.
զՏ՛ն և զքեզն ։ արդ կաց յաղօթս առ
Տ՛ր. և բարձցէ՝ ի մէնջ զօձսդ ։ և եկաց
մովսէս յաղօթս առ Տ՛ր վասն ժողովր
8 դեանն ։ * Եւ ասէ Տ՛ր ցմովսէս. արա
դու քեզ օձ. և դիցես զնա՝ ի վերայ
նշանակի ։ և եղիցի յորժամ հարկանի
ցէ օձ զմարդ, ամ՛ օձահար՝ որ սեռա
9 նիսկ զնա՝ կեցցէ ։ * || Եւ արար մովսէս || Յովհ.
օձ պղնձի՝ և կացոյց զնա՝ ի վե՛ր նշանա 3.14.
կին. և լինէր՝ յորժամ հարկանէր օձ
զմարդ, հայէր ընդ օձն պղնձի, և կեայր ։
* Եւ

* Եւ չուեցին որդիքն իսրայէլի և 10
եկին բանակեցան յաբովթ ։ * Եւ 11
չուեալ յաբովթայ բանակեցան յա_
քելգայի յայնկոյս անապատին՝ որ է
յանդիման մովաբայ յարևելից կող_
մանէ ։ * Անտի չուեցին՝ և բանակե_ 12
ցան 'ի ձորն զարեդ ։ * Անտի չուեալ 13
բանակեցան յայնկոյս առնոնայ յա_
նապատին առ ելիւք սահմանացն ա_
‖ Դատ. մորհացւոց ․ ‖ քանզի առնոն սահման
11.13. է մովաբացւոց ։ ընդ մովաբացիս ․ և ընդ
ամորհացիս ։ * Վասն այնորիկ ասի 'ի 14
գիրս ։ պատերազմ Տն ․ զովբ հրձիգ
արար՝ և զձորն առնոնայ ։ * Եւ հաս_ 15
տատեաց զձորսն բնակեալս յէր , որ
առ ընթեր կայ սահմանացն մովաբու ։
* Եւ անտի քան զնա ջրհորն ․ այն է 16
ջրհորն՝ զորմէ ասաց Տր ցմովսէս ․ ժո_
ղովեա զժողովուրդն՝ և տաց նց ջուր
ըմպելոյ ։ * Յայնժամ օրհնեաց իէլ 17
զօրհնութիւս զայս 'ի վերայ ջրհորոյն ․
նուագեցէք նմա ։ * Զջրհորն՝ զոր 18
իշխանք փորեցին ․ և տաշեցին զնա
թագաւորք ազգաց 'ի թագաւորու_
թեն իւրեանց՝ և 'ի տէրել իւրեանց ․ և
'ի ջրհորոյ անտի 'ի մանթանին ։ * Եւ 19
'ի մանթանինայ 'ի մանայէլ ․ և 'ի մա
նայէլէ 'ի բամովթ ։ * Եւ 'ի բամովթայ 20
յանայէն ․ որ է 'ի դաշտին մովաբայ ․
'ի կատարն կոփածոյին՝ որ հայի ընդ
‖ 2. Օրէ անապատն ։ * ‖ Եւ առաքեաց մովսէս 21
2.26. հրեշտակս առ արքայն ամորհացւոց

22 բանիւք խաղաղութե և ասէ ։ * Անց_ Դատ.
ցուք ընդ երկիր քո ․ զճանապարհայն 11.19.
գնասցուք ։ ոչ խոտորեսցուք՝ ոչ յանդս
և ոչ յայգիս ․ և ոչ արբցուք ջուր 'ի
ջրհորոց քոց ․ զճանապարհ զարքունի
գնասցուք մինչև անցցուք ըստ սահ_
23 մանս քո ։ * Եւ ոչ ետ սեհոն անցանել
իէլի ընդ սահմանս իւր ։ և ժողովեաց
սեհոն զամ ժողովուրդն իւր ․ և ել
տալ պատերազմ ընդ իէլի յանապա_
տին ․ և եկն 'ի սիասար ․ և ետ պատե_
24 րազմ ընդ իսրայէլի ։ * ‖ Եւ եհար զնա ‖ Յես.
իէլ կոտորմամբ սրոյ՝ և տիրեցին երկ 24.8.
րին նորա յառնոնայ մինչև ցյաբոկ ․ Սաղ.
մինչև ցորդիսն ամմոնայ ․ զի յազէր է 134.11.
25 սահման որդւոցն ամմոնայ ։ * Եւ էառ Ամ.
իէլ զամենայն քաղաքսն զայնոսիկ ․ և 2.9.
բնակեցաւ իէլ յամ քաղաքս ամոր_
հացւոց ․ յեսեբոն և յամ արուարձա_
26 նեայս նորա ։ * Քանզի եսեբոն էր
քաղաք սեհոնի արքայի ամորհացւոց ․
և նա նախ եղ պատերազմ ընդ ար_
քային մովաբու՝ և էառ զամ երկիրն
նորա յարոյերայ մինչև ցառնոն ։
27 * Վս այնորիկ ասեն ամ առակուք ․
եկայք յեսեբոն՝ զի շինեցաւ և հան_
28 դերձեցաւ քաղաքն սեհոնի ։ * Զի
հուր ել յեսեբոնայ և բոց 'ի քաղաքէն
սեհոնի ․ և եկեր մինչև ցմովաբ ․ և կլա
29 փեաց զարձանսն առնոնայ ։ * ‖ Վայ ‖ Դատ.
քեզ մովաբ ։ կորեան ժողովուրդք քա 11.17.
մոսայ ․ և մատնեցան ուստերք նոցա 'ի 3. Թագ.
փախուստ ․ և դստերք նոցա 'ի գերու 11.7.
թն թագաւորին ամորհացւոց ։
30 * Եւ զաւակ նց սատակեսցի յեսեբո
նէ մինչև ցդեբոն ։ և կանայք նոցա
բորբոքեցան հրով 'ի վերայ մովաբու ։
31 * Եւ բնակեցաւ իէլ յամ քաղաքս ա_
32 մորհայցւոցն ։ * Եւ առաքեաց մովսէս
լրտեսել զյազէր ․ և առին զնա և զա
ւանս նր ․ և հանին զամորհացիսն՝ որ
33 բնակեալ էր 'ի նմա ։ * ‖ Եւ կրկնե_ ‖ 2. Օրէ
ցան՝ ելին ընդ ճանապարհն 'ի բա_ 3. 3.
սան ։ և ել ովգ թագաւոր բասանու 29.7.
ընդդէմ նոցա և ամ ժողովուրդն նր
34 'ի պատերազմ յեդրային ։ * ‖ Եւ ասէ ‖ Սաղ.
Տր ցմովսէս ․ մի երկնչիր 'ի նմանէ ․ զի 135.20.
'ի ձեռս քո մատնեցի զնա՝ և զամ ժո
ղովուրդն նր ․ և զամենայն երկիր նր ։
և արասցես ընդ նմա՝ որպէս արարեր
ընդ սեհոն արքայ ամորհացւոց՝ որ
35 բնակեալ էր յեսեբոն ։ * Եւ եհար
զնա և զորդիս նորա՝ և զամենայն ժո
ղովուրդն նր ։ մինչև ամենևին չմնա
լոյ 'ի նոցանէ ապրեալ ․ և ժառանգե
ցին զերկիրն նոցա ։

ԳԼ ։

ԳԼ: ԻԲ.

Եւ չուեալ որդւոցն իէի բանակե 1
ցան յարեւմտից մովաբու առ յոր
դանանու յանդիման երիքովի։ *Եւ 2
տեսեալ բաղակայ որդւոյ սեպփորայ
զամ, զոր արար իէլ ընդ ամորհացիսն։
*Երկեաւ մովաբ յոյժ 'ի ժողովրդե_ 3
նէ անտի. զի բազումք էին։ եւ զանգի
տեցաւ մովաբ յերեսաց որդւոցն իէի։
*Եւ ասէ մովաբ ցծերակոյտն մադիա 4
մու. արդ լիզանէ ժողովուրդս այս
զամ, որք շուրջ զմեօք են՝ որպէս լիզանէ
արջառ զդեղ դալար 'ի դաշտի։ եւ բա
ղակ որդի սեպփովրայ էր արքայ մովա
բու 'ի ժամանակի յայնմիկ։ *‖Եւ 5
առաքեաց հրեշտակս առ բաղաամ
որդի բէովրայ՝ առ փաթուրն։ որ էր
առ գետեզերբ երկրին որդւոց ազգին
իւրոյ. կոչել զնա եւ ասել. ահա ազգ
ել յեգիպտոսէ՝ եւ ծածկեաց զերեսս
երկրի. եւ նստի աս մօտ առ իս։ *Եւ 6
արդ եկ՝ եւ անէծ ինձ զժողովուրդս
զայս. զի զօրագոյն քան զիս է սա։
Թերեւս կարասցուք հարկանել 'ի սո
ցանէ. եւ հանից զսա յերկրէ իմմէ։
քանզի գիտեմ, թէ զոր օրհնես դու
օրհնեալ է. եւ զոր անիծանես՝ անի_
ծեալ։ *Եւ գնացին ծերակոյտն մո_ 7
վաբու՝ եւ ծերակոյտն մադիամու. եւ
ըղձութիւք 'ի ձեռս նոցա։ եկին առ
բաղաամ. եւ ասացին նմա զպատգամն
բաղակայ։ *Եւ ասէ ցնոսա. ագարուք 8
աստ զայս գիշեր. եւ արարից ձեզ պա
տասխանի իրացդ. ինչ զոր Տր խօսես
ցի ընդ իս։ եւ ագան իշխանքն մովաբու
առ բաղաամու։ *Եւ եկն Ած առ բա 9
ղաամ, եւ ասէ ցնա՝ զի՞ են արքդ այ_
դոքիկ առ քեզ։ *Եւ ասէ բաղաամ 10
ցԱծ։ բաղակ որդի սեպփովրայ ար_
քայ մովաբու առաքեաց զդս առ իս՝
եւ ասէ։ *Ահա ազգ ել յեգիպտոսէ՝ 11
եւ ծածկեաց զերեսս երկրի. եւ նստի
աս մօտ առ իս. արդ եկ՝ եւ անէծ դու
զսոսա ինձ. թերեւս կարացից հարկա
նել զսա. եւ հանից զսա յերկրէ իմմէ։
*Եւ ասէ Ած ցբաղաամ. մի երթար 12
ընդ նսա. եւ մի անիծանիցես զժողո_
վուրդն՝ քանզի օրհնեալ է։ *Եւ յա_ 13
րուցեալ բաղաամ ընդ առաւօտն՝ ա_
սէ ցիշխանսն բաղակայ. գնացէք անդ
րէն առ տէրն ձեր. զի ոչ թողու զիս
Ած գալ ընդ ձեզ։ *Եւ յարուցեալ 14
իշխանք մովաբու եկին առ բաղակ՝
եւ ասեն։ ոչ կամեցաւ բաղաամ գալ
ընդ մեզ։ *Եւ յաւել առաքել բաղակ 15
իշխանս բազումս՝ եւ պատուականա_
գոյնս քան զնոսա։ *Եկին առ բա_ 16
ղաամ, եւ ասեն ցնա։ այսպէս ասէ
բաղակ սեպփովրեան. աղաչեմ զքեզ՝
17 մի դանդաղիցիս գալ առ իս։ *Զի
պատուելով պատուեցից զքեզ. եւ զոր
ինչ ասիցես՝ արարից քեզ։ եւ արդ եկ՝
եւ անէծ ինձ զժողովուրդս զայս։
18 *‖Պատասխանի ետ բաղաամ, եւ ա_ ‖Ներ.
սէ ցիշխանսն բաղակայ՝ եթէ տացէ 24. 13.
ինձ բաղակ լի տամբ իւրով արծաթ
եւ ոսկի. ոչ կարասցից անցանել զբա_
նիւ Տն Այ. առնել զնա փոքր կամ
19 մեծ միտօք իմովք։ *Եւ արդ ագե_
րուք դուք աստ զգիշերս զայս. եւ գի_
տացից՝ զինչ յաւելցի Տր խօսիլ ընդ իս։
20 *Եւ եկն Ած առ բաղաամ 'ի գիշե_
րին՝ եւ ասէ ցնա։ եթէ կոչել զքեզ ե_
կեալ են արքդ այդոքիկ. արի, երթ
զկնի դոցա. բայց զբանն՝ զոր ես խօսե
21 ցայց ընդ քեզ՝ զայն արասցես։ *Եւ
յարուցեալ բաղաամ ընդ առաւօտն
հանդերձեաց զէշ իւր. եւ գնաց ընդ
22 իշխանսն մովաբու։ *‖Եւ բարկացաւ ‖2. Պետ.
սրտմտութբ Ած ընդ երթալն նր. եւ 2. 15.
եկաց հրեշտակ Այ լինել նմա բանսար
կու։ եւ նա հեծեալ էր 'ի վր իշոյ իւրոյ.
եւ երկու պատանիք նր ընդ նմա։

23 *‖Եւ տեսեալ իշոյն զհրեշտակ Այ ‖Յուդ.
զի կայր նմա ընկրճեալ 'ի ճանապար 1. 11.
հին. եւ սուսեր մերկ 'ի ձեռին իւրում,
խոտորեաց էշն 'ի ճանապարհէն՝ եւ եր_
թայր ընդ դաշտն։ եւ եհար զաւազա
նաւ զէշն ուղղել զնա 'ի ճանապարհն։
*Եւ

*Եւ եկաց հրեշտակն Տ՟Ն յառուա_ 24
մէջս այգեացն. եւ էր ցանգ աստի՝ եւ
ցանգ անտի: *Եւ տեսեալ իշոյն ըզ 25
հրեշտակն Տ՟Ն՝ նեղեաց զինքն ը՟ որմն.
եւ ճմլեաց զոտն բաղաամու. եւ յաւել
եւս հարկանել զնա: *Եւ յաւել հրեշ 26
տակն Տ՟Ն երթալ կալ ՚ի նեղ տեղւոջ.
ուստի ոչ գոյր խուսել աջ կամ յահ
եակ: *Եւ տեսեալ իշոյն զհրեշտակ 27
Տ՟Ն նստաւ ընդ բաղաամաւ: եւ բար
կացաւ բաղաամ. եւ եհար զէշն գա_
ւազանաւն: *Եւ եբաց Ա՟Ծ զբերան 28
իշոյն. եւ ասէ ցբաղաամ. զի՞նչ արա
րի քեզ՝ զի հարեր զիս այս երիցս ան_
գամ: *Եւ ասէ բաղաամ ցէշն. փոխա 29
նակ զի խաղ արարեր զիս: եւ եթէ էր
սուր ՚ի ձեռին իմում, արդ եւ խոցեալ
էր իմ զքեզ: *Եւ ասէ էշն ցբա_ 30
ղաամ. ո՞չ ես այն էշ եմ քո՝ յորում հե
ծանէիր ՚ի մանկութենէ քումմէ մինչեւ
ցայսօր ժամանակի. մի թէ յուլանա_
լով յուլացայ՞ ինչ երբեք առնել քեզ
այսպէս: եւ նա ասէ՝ ոչ: *Եւ եբաց 31
Ա՟Ծ զաչս բաղաամու. եւ ետես զհրեշ
տակն Տ՟Ն ընկիճեալ ՚նմա ՚ի ճանա_
պարհին. եւ սուսեր մերկ ՚ի ձեռին իւր
ում. եւ անկեալ ՚ի վ՟ր երեսաց իւրոց
երկիր եպագ նմա: *Եւ ասէ ցնա 32
հրեշտակն Տ՟Ն: ընդէ՞ր հարեր դու
զէշդ այս երիցսանգամ: եւ ահա ելի
ես ՚ի բանսարկութի՟ քեզ: զի ո՛չ է ճա
նապարհդ քո ուղիղ առաջի իմ: *Եւ 33
տեսեալ զիս էշդ խուսափեաց յինէն
այս երիցս անգամ: եւ եթէ չէր խու
սափեալ յինէն, արդ իմ զքեզ սպա
նեալ էր, եւ զդա ապրեցուցեալ:
*Եւ ասէ բաղաամ ցհրեշտակն Տ՟Ն 34
մեղայ. զի ո՛չ գիտէի՝ թէ դու ինձ
ընկիճեալ կայցես ՚ի ճանապարհիս:
եւ արդ՝ եթէ չիցէ քեզ հաճոյ՝ դար_
ձայց անդրէն: *Եւ ասէ հրեշտակն 35
Տ՟Ն ցբաղաամ. երթ դու ընդ արսդ
ընդ այդոսիկ. բայց բանի՝ զոր ես ա_
սացից քեզ՝ այնմ զգոյշ լինիջիր խօ_
սելոյ: եւ գնաց բաղաամ ը՟ իշխանսն
բաղակայ: *Եւ լուեալ բաղակայ ե_ 36
թէ գայ բաղաամ. ել նմա ը՟ առաջ
՚ի քաղաքն մովաբու՝ որ է ՚ի սահմանս
առնոնայ յեզեր միումսահմանացն:
*Եւ ասէ բաղակ ցբաղաամ. ո՞չ ա_ 37
ռաքեցի առ քեզ կոչել զքեզ. ընդէ՞ր
ոչ գայիր առ իս. որպէս թէ ո՛չ էի ար
դեօք կարող պատուել զքեզ: *Եւ 38
ասէ բաղաամ ցբաղակ: ահաւասիկ
եկի առ քեզ. արդ կարո՞ղ իցեմ խօ_
սիլ բան ինչ. բայց եթէ՝ զոր արկա_
նիցէ Ա՟Ծ ՚ի բերան իմ զայն խօսեցայց:
*Եւ գնաց բաղաամ ը՟ բաղակայ. եւ 39

40 եկն ՚ի քաղաքս հանդրուանացն: *Եւ
եղեն բաղակ զարջառ եւ ոչխար. եւ ա_
ռաքեաց բաղաամու եւ իշխանացն՝ որք
41 ընդ նմա էին: *Եւ իբրեւ այգ եղեւ
առեալ ը՟ իւր բաղակայ զբաղաամ
եհան զնա յարձանն բահաղու. եւ եցոյց
նմա անտի զմասն ինչ ժողովրդեանն:

Գլ: ԻԳ:

1 Եւ ասէ բաղաամ ցբաղակ. շինեա՛
ինձ աստ եօթն բագինս. եւ պատ
րաստեա՛ դու ինձ աստ եօթն զուա_
2 րակ՝ եւ եօթն խոյ: *Եւ արար բաղակ,
որպէս եւ ասաց նմա բաղաամ. եւ եհան
3 զուարակ եւ խոյ ՚ի բագինն: *Եւ ասէ
բաղաամ ցբաղակ. կա՛ց ՚ի վերայ զո_
հիդ քո՝ եւ ես երթայց. թերեւս յայտ
նեսցի ինձ Ա՟Ծ ընդ առաջելեալ. եւ
բան՝ զոր ցուցցէ ինձ՝ պատմեցից քեզ:
եւ եկաց բաղակ ՚ի վերայ զոհին իւրոյ:
եւ գնաց բաղաամ հարցանել զԱ՟Ծ:
4 *Եւ երթայր ուղղորդ: եւ երեւեցաւ
Ա՟Ծ բաղաամու: եւ ասէ բաղաամ:
զեօթն բագինս պատրաստեցի. եւ հա_
նի զուարակ եւ խոյ ՚ի բագին մի:
5 *Եւ եարկ Ա՟Ծ բան ՚ի բերան բա_
ղաամու. եւ ասէ: դարձիր առ բաղակ.
6 եւ այսպէս խօսեսցիս: *Եւ դարձաւ
առ նա: եւ նա կայր ՚ի վերայ ողջակի
զացն իւրոց. եւ ամ՟ իշխանքն մովաբաց
7 ւոց ընդ նմա: *Եւ եղեւ հոգի Տ՟Ն
՚ի վ՟ր նորա. եւ ամբարձեալ զառակս
իւր՝ ասէ: ՚ի միջագետաց կոչեաց զիս
բաղակ արքայ մովաբացւոց ՚ի լերանցն
արեւելից՝ եւ ասէ. եկ՝ նզովեա դու ինձ
զյակոբ. եւ եկ՝ անէծ ինձ զիսրայէլ:
8 *Զի՞նչ նզովեցից՝ զոր ոչ նզովէ Տ՟Ր
կամ զի՞նչ անիծեցից՝ զոր ո՛չ անիծա_
9 նէ Ա՟Ծ: *Զի ՚ի լերանց տեսի զնա.
եւ ՚ի բլրոց յառաջագոյն հայեցայ ՚ի
նա: եւ ահա ժողովուրդ բնակեսցի
առանձինն: եւ ընդ ազգս մի՛ համա_
10 րեսցի: *Ո՛ ճշգրտեաց զզաւակն յա_
կոբայ. եւ ո՛ համարեսցի զզուռնդսն իս
րայէլի. մեռցի անձն իմ ընդ անձինս
արդարոցն՝ եւ եղիցի զաւակ իմ իբրեւ
11 զզաւակ նց: *Եւ ասէ բաղակ ցբա
ղաամ. զի՞նչ գործեցեր ընդ իս. յա_
նիծանել թշնամեաց կոչեցի զքեզ.
12 եւ դու օրհնեցեր օրհնութի՟: *Եւ
ասէ բաղաամ ցբաղակ. ո՛չ ապաքէն
զինչ արկանիցէ Ա՟Ծ ՚ի բերան իմ,
13 զայն զգուշացայց խօսել: *Եւ ասէ
ցնա բաղակ: եկ դարձեալ ընդ իս յայլ
տեղի. ուստի ոչ տեսանիցես զնա.
այլ զմասն ինչ ՚ի նմանէ տեսանիցես:
եւ զամենեսեան ո՛չ տեսանիցես. եւ
14 անէծ ինձ զնա անտի: *Եւ էառ գնաց

զնա

2 յանապատն ։ * Եւ ամբարձեալ բա-
ղաամ զաչս իւր եւ ետես զիւր բանա-
կեալ ըստ ցեղից ցեղից ։ եւ եղեւ հոգի
3 Ա.Տ՝ ի վերայ նը ։ * Եւ ամբարձեալ
զառակս իւր՝ ասէ ։ ասէ բաղաամ
4 որդի բեովրայ ։ * Ասէ այրն ունկնդիր
տուեալ ։ որ զտեսիլ Ա.Տ եղեւ ՝ի քուն
5 աչօք իւրովք բացօք ։ * Որպէս գե-
ղեցիկք են տունք քո յակոբ և խո-
6 րանք քո ի՛ն ։ * Որպէս զանտառս հո-
վանաւորս ։ և իբրև զբուրաստանս
առ գետով ։ և իբրև զխորանս՝ զորս
կանգնեաց Տէր ։ և իբրև զմայրս ՝ի
7 գնացս ջուրց ։ * Եւ ելցէ այր ՝ի զա-
ւակէ նորա ։ և տիրեսցէ ազգաց բազ
մաց ։ և բարձրասցի քան զԳովգ զայ
Թագաւորութի՛ն նը ։ և աճեսցէ Թա-
8 գաւորութի՛ն նը ։ * Ա.Ծ առաջնորդեաց
նմա յեգիպտոսէ ։ ‖ Իբրև փառք մի- ‖ Վ էր։
եղջերուի ՝ի վը նորա ։ կերիցէ զազգս 23.22.
Թշնամեաց իւրոց ։ և զպարարտութի՛
նը ուղղածուծ արասցէ ։ և նետիւք
իւրովք նետաձիգ լինիցի ՝ի Թշնամիս։
9 * Եւ բազմեալ հանգեաւ իբրև զառ
իւծ՝ և իբրև զկորիւն առիւծու ։ և ո՛
յարուցանիցէ զնա ։ օրհնիչք քո օրհ
նեսցին ։ և անիծիչք քո անիծցին ։
10 * Եւ բարկացաւ բաղակ բաղաամու ։
և ծափ զծափի հարկանէր և ասէ բա
ղակ ցբաղաամ ։ անիծանել զՔնեամիս
իմ կոչեցի զքեզ ։ և ահա օրհնելով
օրհնեցեր զնա այս երիցս անգամ ։
11 * Եւ արդ փախիր դու ՝ի տեղի քո ։ ա-
սացի պատուել զքեզ ։ և վրիպեցոյց
12 զքեզ Տ՛ն ՝ի փառաց ։ * Եւ ասէ բա-
ղաամ ցբաղակ ։ ոչ և ընդ հրեշտական
քո՝ զոր առաքեցեր առիս՝ խօսեցայ և
13 ասացի ։ * ‖ Եթէ ատյճ լինի բաղակ ‖ Վ էր։
լի տամբ իւրով արծաթ և ոսկի ։ ո՛չ 22.18.
կարիցեմ անցանել զբանի Տ՛ն ։ առ
նել զնա չար կամ՝ բարի յանձնէ իմմէ ։
այլ զորինչ ասիցէ Ա.Տ՝ զայն խօսե-
14 ցայց ։ * Եւ արդ ահա գնամ ՝ի տեղի
իմ ։ եկ՝ տացքեզ խրատ ։ Եթէ զինչ
առնելոցէ ժողովուրդն այն ընդ ժո-
ղովուրդ քո ՝ի վախճանի աւուրց ։
15 * Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէր
ասէ բաղաամ որդի բեովրայ ։ ասէ
16 այրն ունկնդիր տուեալ ։ * Եւ լուաւ զպատ
գամն Ա.Տ ։ և գիտութի՛ն ունէր ի
բարձրելոյն ։ և զտեսիլ Ա.Տ ետես ՝ի
17 քուն աչօք իւրովք բացօք ։ * Տեսից
նմա՝ և ո՛չ այժմ ։ երանեցից ՝ և ո՛չ ՝ի մօ
տոյ ։ ‖ Ծագեսցէ աստղն յակոբայ ։ և ‖ Վ ապ.
յարիցէ այր յիւրէ ։ և տիրեսցէ զիշխանս 2. 2.
մովաբայ ։ և առցէ զամ զորդիս
18 սեթայ ։ * Եւ եղիցի նմա եդոմ ժա-
ռանգութի՛ն եւաւայ Թշնամւոյ իւրոյ ։

Տ և

զնա յագարակս դիտանոցին ։ ՝ի կա- Քաւփայ
տար կոփածոյին ։ և չինեաց անդ
զեօթն բագինս ։ և եհան զուճարակ և
խոյ ՝ի բագինն ։ * Եւ ասէ բաղաամ 15
ցբաղակ ։ կաց ՝ի վերայ ողջակիզիդ քոյ ։ և
ես երթայց հարցանել զՏ՛ն ։ * Եւ ընդ 16
առաջ եղև Ա.Ծ բաղաամու՝ և էարկ
բան ՝ի բերան նորա ։ և ասէ ։ դարձիր
անդրէն առ բաղակ ։ և այսպէս խօ-
սեսցիս ։ * Եւ դարձաւ առ նա ։ և նա 17
կայր ՝ի վերայ ողջակիզին իւրոյ ։ և
առամ իշխանքն մոաբացւոց ընդ նմա ։
և ասէ ցնա բաղակ ։ զինչ խօսեցաւ
Տ՛ն ։ * Եւ ամբարձեալ զառակս իւր՝ 18
ասէ ։ արի բաղակ՝ և լուր ։ ունկնդիր դիր
վկայդ որդիդ սեպփորայ ։ * Ոչ իբրև 19
զմարդ է Ա.Ծ ՝իզարհնուլ ։ և ոչ իբրև
զորդի մարդոյ ՝ի տալառնալ ։ զու ասա
ցեր՝ Թէ ոչ արասցէ ։ խօսեսցի ՝ և ոչ
կացուսցէ ։ * Ա.Տ յօրհնել առեալ 20
եմ ։ օրհնեցից ՝ և ոչ դարձուցից ։
* Ոչ լինի աշխատութի՛ն ՝ի յակոբ՝ և 21
ոչ երևեսցի վաստակ ՝ի մէջ իէլի ։ Տ՛ն
Ա.Ծ նը ընդ նմա ։ փառաւորութի՛ն
իշխանաց ՝ի նմա ։ * ‖ Եւ Ա.Ծ՝ որ ե- 22 ‖ Ա այլ. 24.8.
հան զնոսա յեգիպտոսէ՝ իբրև փառք
միեղջերուի ՝ի վերայ նորա ։ * Օ՜ի ո՛չ 23
գոն հնայք ՝ի յակոբ ։ և ոչ ըղձութի՛ք
՝ի մէջ իէլի ։ ըստ ժամանակի պատ-
մեսցի յակոբայ՝ և իէլի ՝ զինչ կատա-
րելոց իցէ Ա.Ծ ։ * Ահա ժողովուրդն 24
իբրև զկորիւն առիւծու յարիցէ ։ իբ-
րև զառիւծ նազեսցի ։ և ոչ ննջի-
ցէ մինչև կերիցէ որս ։ և զարիւն վի-
րաւորայ արբցէ ։ * Եւ ասէ բաղակ 25
ցբաղաամ ։ մի՛ անիծանելով անիծա
ներ ինձ զնա ։ և մի՛ օրհնելով օրհնես
նմա զնա ։ * Պատասխանի ետ բաղաամ՝ 26
և ասէ ցբաղակ ։ ոչ խօսեցայ ընդ քեզ
զանս՝ և ասեմ ։ Թէ զոր ինչ խօսեսցի
ընդիս Ա.Ծ զայն արարից ։ * Եւ ասէ 27
բաղակ ցբաղաամ ։ եկ՝ տարայց զքեզ
յայլ տեղի ։ Թերևս հաճոյ լինիցի Ա.Տ ։
և անիծանիցես ինձ զնո անտի ։ * Եւ 28
տարաւ բաղակ զբաղաամ ՝ի կատարն
փոգուղոյ՝ որ ձգի յանապատն ։
* Եւ ասէ բաղաամ ցբաղակ ։ շինեա՛ 29
ինձ աստ եօթն բագին ։ և պատրաս
տեա՛ ինձ եօթն զուճարակ՝ և եօթն
խոյ ։ * Եւ արար բաղակ՝ որպէս և 30
ասաց նմա բաղաամ ։ և եհան զուճա-
րակ և խոյ ՝ի բագինն ։

Գլուխ Լ։

1 Եւ տեսեալ բաղաամու Թէ բար
հաճո է առաջի Տ՛ն օրհնել
զիսրայէլ ։ ոչ չոգաւ ըստ սովորութե՛ն ընդ
առաջ հմայիցն ։ դարձոյց զերեսս իւր

Ժ Թ

և իէլ արար զօրութիւն : * Եւ յարիցէ 19
այր 'ի յակոբայ : և կորուսցէ զապ_
րեալսն 'ի քաղաքէ անտի : * Եւ տե_ 20
սեալ զամաղէկ՝ ամբարձեալ զառակս
իւր ասէ : գլուխ ազգաց ամաղէկ . և
զաւակ նց կորիցէ : * Եւ տեսեալ զկե 21
նեցին՝ ամբարձեալ զառակս իւր ասէ .
հզօր է բնակութիւն քո . և թէ դիցես
'ի քարանձաւս զբոյն քո : * Եւ թէ լի 22
ցի 'ի բէովր բոյն խարդախութեան քոյ ,
ասորեստանեայք գերեսցեն : * Եւ 23
ամբարձեալ զառակս իւր ասէ : ո՛ ոք
կեցցէ յորժամ դնիցէ զայն Ած :
‖ Դանիէ. * ‖ Եւ ելցէ 'ի ձեռաց կիտացւոց . և 24
11.30. չարչարեսցեն զասուր : և չարչարես_
ցեն զեբրայեցիս : և նոքեանք միանգա
մայն կորիցեն : * Եւ յարուցեալ բա 25
ղաամ դարձաւ՝ և գնաց 'ի տեղի իւր
և բաղակ գնաց ընդ իւր կողմն :

Գլ : ԻԵ :

Եւ բանակեցաւ իէլ 'ի սատտիմ 1
և պղծեցաւ ժողովուրդն պոռն
կել ընդ դստերսն մովաբու : * Եւ կո 2
չեցին զնոսա 'ի զոհս կռոց իւրեանց .
և եկեր ժողովուրդն 'ի զոհից նոցա .
‖ Յեսու. և երկիր պագին կռոց նց : * ‖ Եւ նուի 3
22.17. րեցաւ իէլ բէլփեգովրայ : և բար_
կացաւ սրտմտութիւն Տն 'ի վերայ իէլի :
‖ 2. Օրէ. * ‖ Եւ ասէ Տր ցմովսէս . առ զամենայն 4
4. 3. իշխանս ժողովրդեանդ , և առակեա
զդոսա առաջի Տն յանդիման արեգա
կան . և դարձցի սրտմտութիւն բարկու
թեան Տն յիէլէ : * Եւ ասէ մովսէս ցցեղսն 5
‖ Ելից. իսրայէլի . ‖ կոտորեցէք իւրաքանչիւր
32. 27. զընտանի իւր զնուիրեալ բէլփեգով_
րայ : * Եւ ահա այր իէլացի գայր՝ 6
ածէր զեղբայր իւր առ կին մադիա_
նացի՝ յանդիման մովսէսի՝ և յանդի_
ման ամ ժողովրդեան որդւոցն իէլի :
և նք լային առ դրան խորանին վկայ
‖ Սաղմ. ութեան : * ‖ Եւ տեսեալ փենեէսի որդ 7
105.30. ւոյ եղիազարու՝ որդւոյ ահարոնի քա
1. Մակ. հանայի՝ յարեաւ 'ի միջոյ ժողովր_
2.26. դեանն . և առեալ զգեղարդն 'ի ձեռն
1. Կորն. իւր : * Եւ եմուտ զհետ առն իէլա_ 8
10.8. ցւոյ 'ի հնոցն . և խոցեաց զերկոսին .
զայրն իէլացի՝ և զկինն ընդ արգանդ
իւր . և դադարեաց հարուածն յորդ
ւոցն իէլի : * Եւ եղեն մեռեալքն 'ի 9
հարուածոյն յայնմանէ քսան և չորս
հազարք : * Եւ խօսեցաւ Տէր ը մո_ 10
վսէսի՝ և ասէ : * Փենեէս որդի եղիա_ 11
զարու՝ որդւոյ ահարոնի քահանայի
ցածոյց զսրտմտութիւն իմ յորդւոցն
իէլի . 'ի նախանձեցուցանել ինձ զնա
խանձ իմ 'ի նոսա . և ոչ սատակեցից
զորդիսդ իսրայէլի նախանձու իմով :

12 * Եւ արդ այսպէս ասասցես . ‖ ահա ‖ Սերա.
ես տաց նմա ուխտ խաղաղութեան : 45.30.
13 * Եւ եղիցի նմա և զաւակի նր յետ 1. Մակ.
նր ուխտ քահանայութեան յաւիտենա_ 2.54.
կան : փոխանակ զի քինախնդիր եղև
Այ իւրում : և քաւեաց վս որդւոցն
14 իսրայէլի : * Եւ անուն առն իէլացւոյ
հարելոյ՝ որ հարաւ ընդ կնոջն մա_
դիանացւոյ՝ զամբրի որդի սաղոմայ .
իշխան տան ազգի որդւոցն շմաւօնի :
15 * Եւ անուն կնոջն մադիանացւոյ հա
րելոյ քազբի . դուստր սուրայ՝ իշխա_
նի ազգին ամովթայ՝ տան նահապե_
16 տութեան մադիամու : * Եւ խօսեցաւ
17 Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ : * ‖ Խօսեաց ‖ Ս...
ընդ որդիսդ իսրայէլի՝ և ասասցես . 31.2.
Թշնամացայք ընդ մադիանացիսն . և
18 հարկանիցէք զնոսա : * Զի թշնամիք
են նոքա ընդ ձեզ նենգութբ . որք
նենգեցին զձեզ փողորաւ . և քազբեաւ
դստերբ իշխանին մադիամու քերբն
իւրեանց հարեցելով յաւուր հարուա
ծոց վասն փողովրայ :

Գլ : ԻԶ :

1 Եւ եղև յետ հարուածոյն : խօսե
ցաւ Տր ընդ մովսէսի և ը եղիա_
2 զարու քահանայի՝ և ասէ : * Առ զհա
մար ամ ժողովրդեան որդւոցդ իէլի .
'ի քսանամենից և 'ի վեր . ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց . ամ որ ելանի
3 ցէ յիսրայէլէ տալ պատերազմ : * Եւ
խօսեցան մովսէս և եղիազար քահա_
նայ , յառաբովթ մովաբու առ յորդա_
նանաւ յանդիման երիքովի՝ և ասեն :
4 * 'Ի քսանամենից և 'ի վեր . որպ հրա_
ման ետ Տր մովսէսի . դու՝ և որդիքդ
5 իսրայէլի ելեալքդ յեգիպտոսէ : * Աւագ
մեցարուք : ‖ ռուբէն անդրանիկ իէլի . ‖ Ծննդ.
և որդիք ռուբենի : ենոք՝ և գունդն 46.9.
ենոքայ : փաղղուս . և գունդն փաղ_ ‖ Ելից.
ղուսայ : քարմի , և գունդն քարմեայ : 6.14.
6 * Ասրոմ , և գունդն ասրոմայ : 1. Մնաց.
7 * Սոքա են գունդք ռուբենի . և եղև 5. 3.
համարեան նոցա . քառասուն և երեք և եօթն
8 հազարք (և չորս) և երեսուն : * Եւ հարիւր
9 որդիք փաղղուսայ եղիաբ : * Եւ որ_
դիք եղիաբու՝ յամուէլ . և ‖ դաթան և ‖ Սեր.
և աբիրոն . սոքա էին անուանիք ժո_ 16.1. և
ղովրդեանն . և սոքա են՝ որք յարեան 49.
'ի վր մովսէսի և ահարոնի 'ի ժողովր_
դեանն կորխայ յարուցելոյ հակա_
10 ռակ Տն : * Եւ բացեալ երկրի զբե_
րան իւր եկուլ զնոսա , և զկորխ . մահ
ուամբ ժողովրդեանն իւրոյ . յորժամ
եկեր հուր զերկերիւր և զյիսունսն :
11 և եղեն 'ի նշանակ : * Եւ որդիքն կոր
12 խայ ոչ մեռան : * Եւ որդիք շմաւօնի .

և գունդ որդւոյն շմաւօնի ։ յամուէլ՝
և գունդ մի յամուէլի ։ յամին՝ և
գունդ մի յամինայ ։ յաքին՝ և գունդ
մի յաքինայ ։ * Զարա ․ և գունդ մի 13
զարայի ։ մաւուղ, և գունդ մի մաւու
ղայ ։ * Այս են գունդք շմաւօնի 'ի 14
22200 հանդիսի իւրեանց ․ քսան և երկու հա
‖Ծննդ․ զար ․ և երեք հարիւր ։ * ‖ Եւ որդիք 19
38․3․4․ յուդայ՝ էր ․ և օնան ․ և սելոմ ․ և փա
րէս ․ և զարա ։ և մեռան էր ․ և օնան
յերկրին քանանացւոց ։ * Եւ եղեն 20
որդիք յուդայի ըստ գնդից իւրեանց ։
սելոմ, և գունդ մի սելոմայ ։ փարէս՝
և գունդ մի փարէսի ։ զարա՝ և գունդ
մի զարայի ։ * Եւ եղեն որդիք փարէ 21
սի ․ ասրօն՝ և գունդ մի ասրօնի ։ յա-
մուէլ՝ և գունդ մի յամուէլի ։ * Սո- 22
քա են գունդք յուդայի ըստ հանդէ
սի իւրեանց ․ եօթանասուն և վեց հա
զար և հինգ հարիւր ։ * Եւ որդիք ի- 23
սաքարու՝ ըստ գնդից իւրեանց ։ Թով
ղա՝ և գունդ մի Թովղայի ։ փուա՝ և
գունդ մի փուայի ։ * Յասուբ, և 24
գունդ մի յասուբայ ։ ամրան՝ և գունդ
մի ամրանայ ։ * Սոքա են գունդք իսա 25
քարու 'ի հանդիսի իւրեանց ․ վաթ
սուն և չորք հազարք և երկերիւր ։
* Եւ որդիք զաբուղօնի ըստ գնդից 26
իւրեանց ․ սարեդ և գունդ մի սարե-
դայ ․ աղղօն՝ և գունդ մի աղղօնի ։ աղէլ՝
և գունդ մի աղէլայ ։ * Սոքա են գունդք 27
զաբուղօնի 'ի հանդիսի իւրեանց ․
60500 վեց հազար և հինգ հարիւր ։ * Եւ որ- 15
դիք գադայ ըստ գնդից իւրեանց ։ սա
փոն՝ և գունդ մի սափոնայ ։ անգի՝ և
գունդ մի անգեայ ։ սունի՝ և գունդ
մի սունեայ ։ * Ազենի՝ և գունդ մի 16
ազենեայ ։ ադդի՝ և գունդ մի ադ-
դեայ ։ * Արուադի՝ և գունդն արուա 17
դեայ ։ արիէլ՝ և գունդն արիէլի ։
* Սոքա են գունդք որդւոյն գադայ 18
'ի հանդիսի իւրեանց ․ քառասուն և
40500 չորք հազարք և հինգ հարիւր ։ * Եւ 44
որդիքն ասերայ ․ ըստ գնդից իւրեանց ։
յամին՝ և գունդ մի յամինայ ։ յեսու՝
և գունդն յեսուայ ։ բարա՝ և գունդն
բարայի ։ * Քոբէր՝ և գունդն քոբէ 45
րայ ։ մելքիէլ՝ և գունդն մելքիէլի ։
* Եւ անուն դստերն ասերայ սարա ։ 46
* Սոքա են գունդք ասերայ 'ի հան- 47
53400 դիսի իւրեանց ․ քառասուն և երեք
հազար և վեցհարիւր ։ * Եւ որդիք 28
յոսեփայ մանասէ, և եփրեմ ։ * Եւ 29
որդիք մանասէի մաքիր ․ և գունդ մի
‖Յեսու մաքիրայ ։ ‖ և մաքիր ծնաւ զգաղաադ ․
17․1․ գաղաադ՝ և գունդ մի գաղաադու ։
* Եւ որդիք գաղաադու ։ աքիեզեր՝ 30
և գունդ մի աքիեզերայ ։ քեղէգ՝ և

31 գունդ մի քեղէգայ ։ * Եւ ասրիէլ՝ և
գունդ մի ասրիէլի ։ սիւքեմ, և գունդ
32 մի սիւքեմայ ։ * Սիմայի՝ և գունդ մի
սիմայեայ ։ ‖ Ոփեր՝ և գունդ մի ոփե- ‖Ս այր․
33 րայ ։ * Եւ սաղպաադայ որդւոյ ոփե- 27․1․
րայ ոչ եղեն ուստերք, այլ դստերք ։
և անուանք դստերացն սաղպաադայ ․
‖ Մաաղա ․ և Նուա ․ և Եգղա ․ և Մելքա ․ ‖Ս այր․
34 և Թերսա ։ * Այս գունդք մանասէի 27․1․
'ի հանդիսի իւրեանց ․ յիսուն և եր-
35 կու հազարք և եօթնհարիւր ։ * Եւ
այս են որդիք եփրեմայ ․ սուտաղա՝
և գունդ մի սուտաղայի ։ տանաք՝ և
36 գունդ մի տանաքայ ։ * Սոքա են որ-
դիք սուտաղայի՝ էդեն ․ և գունդ մի
37 էդենայ ։ * Այս գունդք եփրեմայ 'ի
հանդիսի իւրեանց ․ երեսուն և երկու
հազարք և հինգհարիւր ։ սոքա են
գունդք յոսեփայ ըստ գնդից իւրեանց ։
38 * Եւ որդիք բենիամենի ըստ գնդից
իւրեանց ։ բաղէ՝ և գունդ մի բաղեայ ։
ասբէր՝ և գունդ մի ասբերայ ։ յաքի-
39 րան՝ և գունդ մի յաքիրանայ ։ * Սա-
40 փան՝ և գունդ մի սափանայ ։ * Եւ
եղեն որդիք բալեայ ․ ադար՝ և նոյե-
41 ման ․ և գունդ մի նոյեմանայ ։ * Այս
որդիք բենիամենի ․ ըստ գնդից իւր
եանց 'ի հանդիսի իւրեանց ․ երեսուն 45600
42 և հինգհազար և հինգհարիւր ։ * Եւ
որդիք դանայ ըստ գնդից իւրեանց ։
սամի՝ և գունդ մի սամեայ ։ այս են
գունդք դանայ ըստ գնդից իւրեանց ։
43 * Ամենայն գունդք սամեայ ըստ հան
դիսի իւրեանց, վաթսուն և չորք հա
48 զարք և վեցհարիւր ։ * Եւ որդիք նեփ
Թաղիմայ ըստ գնդից իւրեանց ։ ա-
սէլ՝ և գունդ մի ասէլի ։ գօնի՝ և գունդ
49 մի գօնեայ ։ * Յասեր՝ և գունդ մի յա
սերայ ։ սելլեմ, և գունդ մի սելլեմայ ։
50 * Այս գունդք նեփԹաղիմայ 'ի հան
դիսի իւրեանց , քառասուն և հինգ
51 հազար և երեք հարիւր ։ * Այս է հան
դէս որդւոյն իէլի ․ վեցհարիւր հա- 601730
զար ․ և հազար մի ․ և եօթնհարիւր և
52 երեսուն ։ * Եւ խօսեցաւ Տր ընդ մով
53 սէսի՝ և ասէ ։ * Դոցա բաժանեսցի
երկիրն ժառանգել ըստ Թուոյ ան-
54 ուանց ։ * Ըստ բազմաց բազմացու-
ցես զժառանգուԹիւն․ և ըստ սակաւուց
սակաւացուսցես զժառանգուԹիւնն
իւրեանց ։ իւրաքանչիւր որպէս և ան
ցին 'ի հանդիսին՝ տացի ժառանգու-
55 Թիւն իւրեանց ։ * Վիճակօք ժառան-
գեսցի երկիրն՝ ըստ անուանց ․ ըստ
ցեղից նահապետաց իւրեանց ժա-
56 ռանգեսցեն ։ * Վիճակաւ բաժանես
ցեն զժառանգուԹի նոցա 'ի մէջ բազ
57 մաց և սակաւուց ։ * ‖ Եւ որդիքն ‖Ելից․

ղևեայ ըստ գնդից իւրեանց ։ գերսոնի՝
և գունդ մի գերսոնի ։ կահաթ՝ և
գունդ մի կահաթու ։ մերարի՝ և
գունդն մերարեայ ։ * Այս են գունդք 58
որդւոցն ղևեայ ։ գունդ մի ղուբենի ․
և գունդ մի քեբրոնի ։ գունդ մի կորխ ։
և գունդ մի մուսի ։ և կահաթ ծնաւ
‖ Ելից. զամրամ ։ * ‖ Եւ անուն կնոջ նորա 59
6. 20. յոքաբեթ դուստր ղևեայ ։ որ ծնաւ
զնոսա յեգիպտոս ։ և ծնաւ ամրամայ
զահարոն ․ և զմովսէս ․ և զմարիամ
զքոյր նոցա ։ * Եւ ծնան ահարոնի նա- 60
դաբ, և աբիուդ ․ եղիազար ․ և իթա
‖ Ղևտ. մար ։ * ‖ Եւ մեռան նադաբ և աբիուդ, 61
10. 1. ՚ի մատուցանել իւրեանց զհուրն օտար
Թ եր. առաջի Տն յանապատին սինայի ։
3. 4. * Եւ եղեն ՚ի համարսն իւրեանց 62
1. Մնաց. քսան և երեք հազարք ։ ամ արու յամ-
24. 2. սօրէից և ՚ի վեր ։ քանզի ոչ անցին ՚ի
համարսն ՚ի մէջ որդւոցն իէլի ․ զի ոչ
էր նոցա տուեալ վիճակ ՚ի մէջ որդ-
ւոցն իսրայէլի ։ * Եւ այս է համարն 63
մովսէսի և եղիազարու քահանայի ․ որք
արարին համարս որդւոցն իէլի յառա-
բովթ մովաբու առ յորդանանու՝ յան
‖ 1. Կոր. դիման երիքովի ։ * ‖ Եւ ընդ նոսա մի 64
10. 5. այր ոչ գոյր յանցելոցն ՚ի համարն ՚ի
մովսիսէ և յահարոնէ՝ զոր արարին հան
դէս որդւոցն իսրայէլի յանապատին
‖ Թ եր. սինայի ։ * ‖ Քանզի ասաց զնոցանէ 65
14. 23. Տր՝ թէ մահու մեռանիցին յանապա
և 24. տին ․ և ոչ մնաց ՚ի նոցանէ և ոչ մի ։
բայց քաղէբ որդի յեփոնեայ ։ և յեսու
որդի նաւեայ ։

Գլ: ԻԷ:

‖ Թ եր. Եւ ‖ մատեան դստերքն սաղպաա- 1
26. 32. դու որդւոյ ոփերայ ․ որդւոյ գա
և 33. ղաադու ․ որդւոյ մաքիրայ ․ ՚ի գնդէն
Ս այր. մանասէի որդւոյ յովսեփայ ․ և այս են
36. 1. անուանք նոցա ․ մաղաա ․ և նուա ․ և
Յեսու. եգղա ․ և մելքա ․ և թերսա ։ * Կային 2
17. 2. առաջի մովսէսի և առաջի եղիազա-
րու քահանայի և առաջի իշխանացն ․
և առաջի ամ ժողովրդեանն ՚ի դրան
խորանին վկայութեան՝ և ասեն ։
‖ Թ եր. * ‖ Հայր մեր մեռաւ յանապատի անդ․ 3
16. 1. և նա ոչ էր ՚ի մէջ ժողովրդեանն գու
և 31. մարելոց առաջի Տն ՚ի ժողովրդեանն
այլ կորխայ ․ որ վսն մեղաց իւրոց մեռաւ ․
և որդիք ոչ են նորա ։ * Եւ արդ մի 4
ջնջեսցի անուն հօր մերոյ ՚ի միջոյ ցե
ղի իւրոյ՝ վասն զի ոչ գոյր նր որդի ։
տուք մեզ ժառանգութի ՚ի մէջ եղ
բարց հօր մերոյ ։ * Եւ մատոյց մովսէս 5
զդատաստան նց առաջի Տն ։ * Եւ 6
խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ։
* Ուղիղ խօսեցան դստերքն սաղպաա- 7

դու ։ տալով տացես նոցա կալուածս
ժառանգութե ՚ի մէջ եղբարց հօր
իւրեանց ․ և դիցես զվիճակ հօրն իւր
8 եանց զնոքօք ։ * Եւ ընդ որդիսն իէլի
խօսեսցիս, և ասասցես ։ այր ոք եթէ
մեռանիցի ․ և ուստր ոչ գուցէ նորա,
տայցէ զժառանգութիւն իւր դստեր
9 իւրում ։ * Եւ եթէ ոչ գուցէ նորա
դուստր՝ տայջիք զժառանգութի նր
10 եղբօր իւրում ։ * Եւ եթէ ոչ գուցեն
նորա եղբարք, տայջիք զժառանգու
11 թի նր հօրեղբօր իւրոյ ։ * Եւ եթէ
ոչ գուցեն եղբարք հօր նորա, տայջիք
զժառանգութին ընտանւոյն մերձաւո
րի նորա ․ ՚ի ցեղէն նր ժառանգեսցէ
զնորայն ․ և եղիցի այդ որդւոցն իէլի
իրաւունք դատաստանի՝ որպէս հրա
12 ման ետ Տր մովսէսի ։ * ‖ Եւ ասէ Տէր ‖ 2. Օրէն.
ցմովսէս ․ ել դու ՚ի լեառն՝ որ յայն- 32. 49.
կոյս է՝ ՚ի լեառն նաբաւ ․ և տես զեր
կիրն քանանացւոց՝ զոր ես տաց որդ-
13 ւոցն իէլի ՚ի կալուած ։ * Տեսցես զնա
և յաւելցիս առ ժողովուրդ քո և դու ․
որպէս յաւելաւ ահարոն եղբայր քո
14 ՚ի հոր լերինն ։ * ‖ Վասն զի անցէք ‖ Թ եր.
զբանիւ իմով յանապատին ՚ի սին ․ ՚ի 20. 12.
հակառակել ժողովրդեանն առ ՚ի սր 2. Օրէն.
առնելոյ զիս ․ և ոչ արարէք զիս սուրբ 32. 51.
՚ի վերայ ջրոյն յանդիման նոցա ․ այն
է ջուր հակառակութե յանապատին
15 ՚ի սին ։ * Եւ ասէ մովսէս ցՏէր ։
16 * Տեսցէ Տր Ած հոգւոց և ամենայն
մարմնոյ՝ զայր ՚ի վերայ ժողովրդեանս
17 այսորիկ ։ * Որ ելանիցէ առաջի սոցա ․
և որ հանիցէ, և մուծանիցէ զսոսա ․
և մի լինիցի ժողովուրդս իբրև զոչ
18 խարս՝ որոց ոչ իցէ հովիւ ։ * Եւ խօ-
սեցաւ Տր ընդ մովսէսի՝ և ասէ ․ ‖ առ ‖ 2. Օրէն.
դու քեզ զյեսու որդի նաւեայ՝ զայր 3. 21.
յորում գոյ հոգի ․ և դիցես զձեռս քո
19 ՚ի վերայ նորա ։ * Եւ կացուսցես զնա
յանդիման եղիազարու քահանայի ․ և
պատուիրեսցես վասն նորա յանդի-
20 ման նց ։ * Եւ տացես ՚ի փառաց քոց
՚ի վերայ նորա՝ զի լուիցեն նմա որ-
21 դիքն իէլի ։ * Եւ կացցէ առաջի եղիա
զարու քահանայի ․ և հարցցեն ՚ի նմա-
նէ զիրաւունս յայտնութեց առաջի
Տն ․ ըստ բանի բերանոյ նր ելանիցեն ․ և
ըստ բանի բերանոյ նր մտանիցեն ․
ինքն և որդիքն իէլի միաբան ․ և ամ ժո
22 ղովուրդն ։ * Եւ արար մովսէս որպս պատ
ուիրեաց նմա Տր ․ և առեալ զյեսու
կացոյց առաջի եղիազարու որդւոյ
ահարոնի քահանայի ․ և առաջի ամ
23 ժողովրդեանն ։ * Եւ եդ զձեռս իւր
՚ի վերայ նորա ․ և արար զնա յանձն՝
որպէս պատուիրեաց Տր մովսէսի ։

ԳԼ։ ԻՐ։

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մօսէսի՝ եւ ասէ։
2 *Պատուիրեա՛ որդւոցն Իսրայէլի, եւ
ասասցես ցնոսա. զպատարագս իմ, և
զդահամունս իմ. և զընծայս իմ՝ ի
հոտ անուշից՝ զդուշասջիւք մատուսցա
նել՝ ի տօնս իմ։ * Եւ ասասցես ցնոսա 3
Ա Լեւիտ. ‖ այսոքիկ են ընծայք՝ զորս մատուսցա
29.38. նիցէք Տեառն գառինս երկուս անարատս
հանապազ յողջակէզ անպակաս։
* Օմի գառնն արասցես ընդ առաւ 4
օտս՝. և զերկրորդ գառնն արասցես
ընդ երեկոյս։ * Եւ արասցես զտասա 5
նորդ գրուի նաշխի զանգեալ իւղով
մնելով չորրորդաւճ դորակի։ * Ողջա 6
կէզ անպակասութեամբ. որպէս լինէր՝ ի
լերինն սինայի՝ ի հոտ անուշից Տեառն։
*Եւ նուէրն նորուն չորրորդ դորակին 7
առ մի գառն՝ ի սրբութեանն. և նուէր՝
րեսցես զինուէրն ըմպելի Տեառն։ * Եւ 8
զգառնն երկրորդ արասցես ընդ երե
կոյս. ըստ զոհին իւրում՝ և ըստ նուէ
րին իւրում արասցէք՝ ի հոտ անուշից
Ա Պար. Տեառն։ * ‖ Եւ յաւուրն շաբաթուց մա 9
12.5. տուսցէք երկուս գառինս տարեւորս
անարատս. և երկուս տասանորդս
նաշխոյ զանգեալ իւղով՝ ի զոհ։ * Եւ 10
զնուէրն ողջակիզին շաբաթուց՝ ի շա
բաթս. և՝ ի վերայ հանապազորդ ող
ջակիզին, և զնորուն նուէրն։ * Եւ 11
յամսեամսուս մատուսջիք ողջակէզս
Տեառն զոմարակս երկուս յանդոյ. և խոյ
մի. գառինս տարեւորս եօթն։ * Եւ 12
երիս տասանորդս նաշխոյ զանգեալ
իւղով առ զոմարակ մի. և երկուս տա
սանորդս զանգեալ իւղով առ խոյ մի։
*Եւ տասանորդ նաշխոյ զանգեալ իւ 13
ղով առ գառն մի. ՚ի հոտ անուշից
ընծայ Տեառն։ *Եւ նուէրն նո՛ւ կէս դորա 14
կին գինւոյ լիցի առ զոմարակ մի. և
երրորդ դորակին լիցի առ խոյ մի. և
չորրորդ դորակին լիցի առ գառն մի.
այսոքիկ ողջակէզք ելեն ամիս յամ
սոյ՝ յամիսս տարւոյն։ * Եւ նուէրն 15
յայծեաց Տեառն. վե՛ մեղայ իւրեանց՝ ի
վերայ հանապազորդ ողջակիզին առ
Ա Լեւիտ. նիցի. և նուէրն նորա։ *Եւ ‖ յամսեամն 16
12. 18. առաջնում՝ ՚ի չորեքտասաներորդում
Ա Եսդ. աւուր ամսեամն զատիկ Տեառն։ * Եւ՝ ՚ի 17
23.5. հնգետասաներորդում աւուր նորուն
ամսոյ՝ տօն. զեօթն օր բաղարջ կե
րիջիք։ * Եւ օրն առաջին կոչեցեալ 18
սուրբ լիցի ձեզ. զամենայն գործ սպա
սաւորութեան մի գործիցէք։ * Եւ մա 19
տուսջիք ողջակէզս և ընծայս Տեառն.
զոմարակս երկուս յանդոյ. և խոյ մի.
գառինս տարեւորս անարատս եօթն։
20 * Եւ զոհ նոցա նաշխոյ զանգեալ իւ
ղով. երիս տասանորդս առ զոմարակ
մի. և երկուս տասանորդս՝ առ խոյ մի։
21 *Եւ տասանորդ տասանորդի արաս
ցես առ գառն մի եօթանեցունց գա
22 ռանցն։ * Եւ նոխազ մի յայծեաց վե
23 ռեղայ. քաւել վե՛ նոցա։ * Զայդ զհա
նապազորդ առաւօտուն ողջակէզն՝
24 որ է ողջակէզ յաճախութե՛ն։ * Օ՛այս
ըստ այսմ օրինակի արասջիք աւուր
աւուր զեօթն օր՝ պատարագ ողջա
կէզ՝ ի հոտ անուշից Տեառն. ՚ի վերայ հա
նապազորդ ողջակիզին առնիցէք զնո՛ւ
25 էր նորին։ * Եւ օրն եօթներորդ
կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ. զա՛մ
գործ սպասաւորութե՛ն մի գործիցէք
26 ՚ի նմա։ * Եւ յաւուրն նորեցայ յորժա՛մ
մատուցանիցէք զոհ Տեառն զեօթներորդ
դասցն, կոչեցեալ սո՛ւրբ եղիցի ձեզ. զա
մենայն գործ սպասաւորութե՛ն մի գոր
27 ծիցէք։ * Եւ մատուսջիք ողջակէզս
՚ի հոտ անուշից Տեառն. զոմարակս երկուս
յանդոյ. և խոյ մի. գառինս տարեւորս
28 անարատս եօթն։ * Եւ զոհ նո՛ւ նաշխոյ
զանգեալ իւղով երեք տասանորդք
առ զոմարակ մի. և երկու տասա
29 նորդք առ խոյ մի։ * Եւ տասանորդ
տասանորդի առ գառն մի. եօթանե
30 ցունց գառանցն։ * Եւ նոխազ մի յայ
ծեաց վե՛ մեղաց. քաւել վե՛ ձեր՝ թո՛ղ
31 զհանապազորդ ողջակէզն։ * Եւ ըզ
զոհս նոցա՝ զոր առնիցէք. և զնուէրս
նոցա. և անարատք լինիցին ձեզ։

ԳԼ։ ԻԹ։

1 Եւ ‖ յամսեանն եօթներորդի՝ որ ‖ Ղ Եսդ.
օր մի իցէ ամսոյն, կոչեցեալ նո՛ւ 16.29
եղիցի ձեզ. զամենայն գործ սպասաս և 23.24
Հորութե՛ն մի գործիցէք. օր նշանակե
2 լոյ եղիցի ձեզ։ * Եւ արասջիք ողջա
կէզս՝ ի հոտ անուշից Տեառն. զոմարակ
մի յանդոյ. խոյ մի. գառինս տարեւորս
3 անարատս եօթն։ * Եւ զոհ նոցա նա
շխոյ զանգեալ իւղով. երիս տասա
նորդս առ զոմարակ մի. և երկուս տա
4 սանորդս առ խոյ մի։ * Եւ տասա
նորդ տասանորդի առ գառն մի եօթա
5 նեցունց գառանց։ * Եւ նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց. քաւել վասն
6 ձեր։ * Զայդ զողջակէզսն ամնամուտ.
և զողջակէզն նոցա և նուէրսն իւրեանց ըստ
պայմանի իւրեանց՝ ՚ի հոտ անուշից
7 Տեառն։ * ‖ Եւ՝ ՚ի տասներորդին նորին ‖ Ղ Եսդ.
ամսոյ կոչեցեալ նո՛ւ եղիցի ձեզ. և լըռ 16.29
կեսջիք զանձինս ձեր. զամենայն գործ և 23.27
սպասաւորութեան մի գործիցէք։
8 * Մատուսջիք ողջակէզս ՚ի հոտ անու
շից ընծայս Տեառն. զոմարակ մի յանդոյ.
խոյ

խոյ մի. գառինս տարեւորս անարատս
եօթն։ *Եւ զոհ նոյ նաշխի զանգեալ 9
իւղով. երիս տասանորդս առ զուա-
րակ մի. և երկուս տասանորդս առ
խոյ մի։ *Եւ տասանորդ տասանոր- 10
դի առ գառն մի, եօթանեցունց գա-
ռանցն։ *Եւ նոխազ մի յայծեաց վե- 11
մեղաց՝ քաւել վասն ձեր. Թող զվե-
մեղացն և քաւութե՝ և զողջակէզն
հանապազորդս՝ և զզոհս նո. և զնուէրս
նորին ըստ պայմանի իւրում՝ ի հոտ
անուշից ընծայ Տ։ *Եւ յաւուրն 12
հնգետասաներորդի նորին եօթնե-
րորդի ամսոյ կոչեցեալ տուրք եղիցի
ձեզ. զամ գործ սպասաւորութե մի
գործիցէք. և տօնեսջիք զնա տօն Տ
եօթն օր։ *Եւ մատուսջիք ողջա- 13
կէզս ընծայս ի հոտ անուշից Տ.
յաւուրն առաջնում զուարակս յան-
դոյ երեքտասան. խոյս երկուս. գա
ռինս տարեւորս չորեքտասան. անա
րատք լինիցին։ *Եւ զոհ նոյ նաշխի 14
զանգեալ իւղով. երիս տասանորդս
առ զուարակ մի՝ երեքտասանեցունց
զուարակացն. և երկուս տասանորդս
առ խոյ մի. երկոցունց խոյոցն։ *Եւ 15
տասանորդ տասանորդի առ մի մի
գառն չորեքտասանեցունց գառանցն։
*Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց։ 16
Թող զհանապազորդ ողջակէզս՝ և
զոհս՝ և նուէրս նոյ։ *Յաւուրն երկ- 17
րորդի զուարակս երկոտասան՝ խոյս
երկուս. գառինս տարեւորս անարատս
չորեքտասան։ *Եւ զոհ նոյ՝ և նուէ- 18
րեք զուարակին, և խոյին, և գա-
ռանցն՝ ըստ թուոյ նոցա՝ և ըստ պայմա
նի իւրեանց։ *Եւ նոխազ մի յայ- 19
ծեաց վասն մեղաց. Թող զհանապա
զորդ ողջակէզսն. և զզոհս նոցա. և
զնուէրս իւրեանց։ *Եւ յաւուրն 20
երրորդի՝ զուարակս մեռասան. և
խոյս երկուս. գառինս տարեւորս ա-
նարատս չորեքտասան։ *Եւ զոհ նոյ 21
և նուէրք զուարակացն, և խոյոցն, և
գառանց, ըստ թուոյ նոցա և ըստ պայ-
մանի իւրեանց։ *Եւ քոչ մի յայծեաց 22
վասն մեղաց. Թող զհանապազորդ
ողջակէզս նոյ. և զնուէրս իւրեանց։
*Եւ յաւուրն չորրորդի զուարակս 23
տասն՝ խոյս երկուս. գառինս տարե
որս անարատս չորեքտասան։ *Եւ 24
զոհ նոցա և նուէրք զուարակացն,
և խոյոցն, և գառանց, ըստ թուոյ նոյ
և ըստ պայմանի իւրեանց։ *Եւ նո- 25
խազ մի յայծեաց վասն մեղաց. Թող
զհանապազորդ ողջակէզսն. և զզոհս
նոցա. և զնուէրս իւրեանց։ *Եւ յաւ- 26
ուրն հինգերորդի. զուարակս չինն.
խոյս երկուս՝ որոջս տարեւորս անա-
րատս չորեքտասան։ *Եւ զոհ նոցա 27
և նուէրք զուարակացն, և խոյոց, և
գառանց, ըստ թուոյ նոցա. և ըստ պայ
մանի իւրեանց։ *Եւ նոխազ մի յայ- 28
ծեաց վասն մեղաց. Թող զհանապա
զորդ ողջակէզսն. և զզոհս նոյ և զնուէ
րս իւրեանց։ *Եւ յաւուրն վեցե- 29
րորդի զուարակս ութ. խոյս երկուս.
գառինս տարեւորս անարատս չորեք
տասան։ *Եւ զոհ նոցա և նուէրք 30
զուարակացն՝ և խոյոց, և գառանց,
ըստ թուոյ նոցա. և ըստ պայմանի
իւրեանց։ *Եւ նոխազ մի յայծեաց 31
վասն մեղաց. Թող զհանապազորդ
ողջակէզսն. և զզոհս նոցա. և զնուէրս
իւրեանց։ *Եւ յաւուրն եօթներորդ 32
զուարակս եօթն. խոյս երկուս.
գառինս տարեւորս անարատս չորեք
տասան։ *Եւ զոհ նոցա և նուէրք 33
զուարակացն, և խոյոց, և գառանց,
ըստ թուոյ նոցա. և ըստ պայմանի
իւրեանց։ *Եւ նոխազ մի յայծեաց 34
վասն մեղաց. Թող զհանապազորդ
ողջակէզսն՝ և զզոհս նոցա՝ և զնուէրս
իւրեանց։ *Եւ յաւուրն ութերորդի 35
եղբ լինիցին ձեզ. զամ գործ սպասաւո
րութե մի գործիցէք ի նմանս։ *Եւ 36
մատուսջիք ողջակէզս ի հոտ անուշից
ընծայս Տ՝ զուարակ մի. խոյ մի.
գառինս տարեւորս անարատս եօթն։
*Եւ զոհ նոցա և նուէրք զուարա- 37
կին, և խոյի, և գառանց՝ ըստ թուոյ
նոցա՝ և ըստ պայմանի իւրեանց։
*Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց. 38
Թող զհանապազորդ ողջակէզսն՝ և
զզոհս նոցա. և զնուէրս իւրեանց։
*Այս առնիցէք ի տօնս ձեր Տ՝ 39
թող զուխտս ձեր. և զողջակէզսն ձեր.
և զկամայականս ձեր՝ և զզոհս ձեր՝
զնուէրս ձեր. և զպիրկութենն ձեր։

Գլ. Լ.

Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն 1
Իսրայէլի՝ որպէս պատուիրեաց Տ Մո
սէսի։ *Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ իշ 2
խանս որդւոցն Իսրայէլի՝ և ասէ. այս բան
է՝ զոր հրամայեաց Տ։ *Եթէ ոք 3
այր եթէ ուխտիցէ ուխտ Տ՝ կամ
երդնուցու երդումն սահմանաւոր. կամ
սահմանիցէ ինչ վասն անձին իւրոյ,
մի արասցէ ապականս զբան իւր. այլ
զամենայն ինչ՝ որ ելանիցէ՝ի բերանոյ
իւրմէ՝ արասցէ։ *Եւ եթէ կին ոք 4
ուխտիցէ ուխտ Տ՝ կամ սահմանիցէ
սահմանս ինչ՝ ի տան հօր իւրոյ՝ ի
մանկութենէ իւրմէ։ *Եւ լսիցէ հայր 5
նորա զուխտս նորա՝ և զսահմանս նո՛,
զոր

ԳԼ. ԼՐ.

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ եւ
2 ասէ ։ * Ընդ զվրէժ որդւոցդ
Իսրայէլի՝ ի մադիանացւոցն. եւ ապա յաւել
3 ցիս ի ժողովուրդ քո։ * ‖ Եւ խօսե- ‖ Ա Էր.
ցաւ Մովսէս ընդ ժողովրդեանն՝ եւ ա- 25.17.
սէ. վառեցէք ի ձէնջ արս՝ զհակառիլ
առաջի Տեառն ի վերայ մադիամու. հա-
տուցանել զվրէժ Տեառ ի մադիամու ։
4 * Հազար այր ի ցեղէ՝ յամենայն ցեղիցն
Իսրայէլի. առաքեցէք տալ պատերազմ։
5 * Եւ հաւաքեցան ի հազարաւորացն
Իսրայէլի հազար այր ի ցեղէ. երկոտա-
սան հազար վառեալ ի պատերազմ։
6 * Եւ արձակեաց զնոսա Մովսէս. հա-
զար այր ի ցեղէ հանդերձ զօրու իւր
եաննց. և զփենդէս որդի Եղիազարու
որդւոյ ահարոնի քահանայի՝ և զսպասն
սրբութեանն. և փողքն ազդեցութեանն ի
7 ձեռս նորա ։ * Եւ հակառակեցան ընդ
դէմ մադիանացւոցն. որպէս հրա-
մայեաց Տէր Մովսէսի. և կոտորեցին զամ
8 արս ։ * ‖ Եւ զթագաւորսն մադիա- ‖ Յեսու
նացւոց կոտորեցին հանդերձ վիրաւո- 13.21.
րօք նոցա. և զեւին. և զսուր. և զրո-
կոմ. և զսուր. և զառջոք. զհինգ թա-
գաւորս մադիամու. և զբաղաամ որ
դի բէօրայ սպանին սրով հանդերձ
9 վիրաւորօք նոցա ։ * Եւ զկանայս մա-
դիամու՝ և զդաղմն նոցա, և զամ անասունն
նոցա, և զամ առացուածս նոցա, և զզօրս
10 նոցա առին յաւարի։ * Եւ զամ զքաղաքս
նոցա առամբք իւրեանց և զաւանս նոց
11 հրձիգ արարին ։ * Եւ առին զամե-
նայն զաւար նոցա. զամենայն կա-
պուտն նոց ի մարդոյ մինչև յանասունս
12 * Եւ ածին առ Մովսէս՝ և առ եղիազար
քահանայ. և առ ամ որդիսն Իսրայէլի.
զգերին և զկապուտս և զաւար բանա
կին յաւարտ Մոաբ ‖ որ է յանդիման ‖
երիքովի առ եղերբ յորդանանու։
13 * Եւ ելին Մովսէս՝ և եղիազար քահա-
նայ՝ և ամ իշխանք ժողովրդեանն ընդ
առաջ նոցա արտաքոյ բանակին։
14 * Եւ բարկացաւ Մովսէս ի վերայ ա-
տիկանաց զօրուն՝ հազարապետաց.
և հարիւրապետաց, եկելոց ի ճակա-
15 տէ պատերազմին ։ * Եւ ասէ ցնոսա
Մովսէս. ընդէր ապրեցուցէք զամ էգ։
16 * ‖ Օի նոքա եղին որդւոցն Իսրայէլի՝ ըստ ‖ Ա Էր.
բանի՞ն բաղաամու՝ առ՝ ի վերիպեցու- 25.18.
ցանելոյ և արհամարհելոյ զբան Տեառն
վն փոգւոյ եղև հարուած՝ ի ժողո
17 վրդեանն Տեառն ։ * ‖ Եւ արդ՝ կոտորե- ‖ Գ.տա.
ցէք զամենայն արու յամ աղխիդ. և 21.11.
զամենայն կին՝ որոյ գիտացեալ է
զգօրութիւն արուի՝ կոտորեցէք։

* Եւ

զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ. և
լուեցէ նմա հայր նորա, կացցեն ամ
ուխտք նորա. և ամենայն սահմանքն՝
զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ՝ հաս
տատեսցին նմա ։ * Եւ եթէ ոչ առ- 6
նուցու յանձն հայր նո՝ յաւուր յո-
րում լսիցէ զամենայն ուխտսն նո, և
զսահմանսն զոր սահմանեաց զանձնէ
իւրմէ, ամ կացցեն. և Տէր անպարտ
արասցէ զնա՝ զի ոչ եառ յանձն հայր
նո ։ * Ապա թէ լինելով լինիցի առն, 7
և ուխտք իւր ի նմա իցեն՝ ըստ ուխ-
տելոյ շրթանց իւրոց, զոր սահման
եաց զանձնէ իւրմէ ։ * Եւ լսիցէ 8
այրն նո, և լռիցէ նմա յաւուրն յոր-
ում լսիցէ՝ այնպէս կացցեն ամենայն
ուխտք նորա՝ և սահմանք նորա՝ զոր
սահմանեաց զանձնէ իւրմէ (հաստա
տեսցին)։ * Ապա թէ ոչ առնուցու 9
յանձն այր նորա՝ յաւուր յորում լսի-
ցէ ամ՝ ուխտքն նո, և ամ սահմանքն՝
զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ՝ ամ
հաստատեսցին. զի այրն ոչ եառ յանձն.
և Տէր անպարտ արասցէ զնա ։ * Եւ 10
ուխտք այրոյ՝ կամ հանգեալոյ, զոր
ուխտիցէ զանձնէ իւրմէ. հաստատես
ցին նմա ։ * Ապա թէ ի տան առն 11
իւրոյ իցէ ուխտք նո, կամ սահմանն՝
զոր սահմանիցէ երդմամբ զանձնէ
իւրմէ ։ * Եւ լսիցէ այր նո և լռիցէ 12
նմա, և առնուցու նմա յանձն, կաց-
ցեն ամենայն ուխտք նո՝ և ամենայն
սահմանք նորա՝ զոր սահմանեաց
զանձնէ իւրմէ՝ հաստատեսցին նմա ։
* Եւ եթէ խափանելով խափանեսցէ 13
ցէ այր նորա՝ յաւուրմ աւուր լսիցէ զա
մենայն ինչ՝ որ ելանիցէ ի շրթանց
նորա՝ ըստ ուխտից նորա՝ և ըստ սահ
մանացն նորա զանձնէ իւրմէ, ամ
հաստատեսցին նմա. զի այր նորա զան
ցոյց. և Տէր անպարտ արասցէ զնա ։
* Օամենայն ուխտ՝ և զամենայն երդ 14
դումն կապոյ առ լլկելոյ զանձն, այր
նորա հաստատեսցէ նմա. և այր նո
րա զանցուսցէ ։ * Եւ եթէ լռելով 15
լսեսցէ նմա. օրըստօրէ հաստատես
ցէ նմա զամենայն ուխտսն իւր. և
զսահմանս կացուսցէ նմա. վասն զի
լռեաց նմա՝ յաւուրն յորում լսեաւ ։
* Եւ եթէ զանցուցանելով զանցուս 16
ցէ այր նորա յետ աւուրն՝ յորում լսե
աւ, ընկալցի զմեղս իւր ։ * Այս ի- 17
րաւունք են՝ զոր պատուիրեաց Տէր
Մովսէսի. ընդ այր և ընդ կին իւր. ընդ
հայր և ընդ դուստր իւր՝ ի մանկու-
թեան ի տան հօր իւրոյ։

*Եւ զամենայն զաղխ կանանց՝ որ ոչ 18
իցէ գիտացեալ զզօրութի արուի՝ ապ_
րեցուցէք ։ *Եւ դուք բանակեցա_ 19
րո՛ւք արտաքոյ բանակին զեօթն օր՝
ամենայնի որոյ սպանեալ իցէ և մեր
ձեցեալ 'ի վիրաւոր. սրբեսցի յաւ_
ուրն երրորդի. և յաւուրն եօթներոր
դի. դուք և գերիքդ ձեր ։ *Եւ զամ 20
հանդերձ, և զամ անօթ մաշկեղէն, և
ամենայն գործ մազագործ. և զամ
կահ փայտակերտ սրբեսջիք ։ *Եւ 21
ասէ եղիազար քահանայ ցարս զօրուն
եկելոց 'ի ճակատէ. այս իրաւունք
‖Ղևտ. օրինի են ‖ զոր հրամայեաց Տր մովսէ
6.28. Ղև սի ։ *Բաց յոսկւոյ. և յարծաթոյ. և 22
11. 33. 'ի պղնձոյ. և յերկաթոյ. և 'ի կապա_
Ղև 15.12 րոյ. և յանագէ ։ *Ամենայն որ ան_ 23
ցանիցէ ընդ հուր՝ հրով և սրբեսցի.
այլ ջրովն սրսկման սրբեսցի ամ՝
որ ոչ անցանիցէ ընդ հուր ։ և լուա_
նայցի ջրով ։ *Լուասջիք զհանդերձս 24
յաւուրն եօթներորդի՝ և սուրբ լինի
ջիք. և ապա մտանիցէք 'ի բանակն ։
*Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի՝ և 25
ասէ ։ *Առ զհամար աւարի գերու_ 26
թեդ 'ի մարդոյ մինչև յանասուն. դու
և եղիազար քահանայ. և իշխանք նա
հապետաց ժողովրդեանդ ։ *Եւ բա 27
ժանեցէք զաւարդ 'ի մէջ պատերազ
մողացդ ելելոցդ 'ի պատերազմ. և 'ի
մէջ ամ ժողովրդեանդ ։ *Եւ առ_ 28
ջիք զհաս Տն յամենայն արանց պա_
տերազմողաց ելելոց 'ի պատերազմ.
ոգի մի 'ի հինգ հարիւրոց՝ 'ի մարդոյ՝
և յանասնոյ. և յարջառոյ՝ և յոչխարէ՝
և յայծեաց ։ *Եւ զկէսն նց առնուցուս՝ 29
և տացես եղիազարու քահանայի ըզ
պտուղն Տն ։ *Եւ 'ի կիսոյ որդւոցն 30
իղի առցես մի 'ի յիսնէ. 'ի մարդոյ՝ և
յանասնոյ, յարջառոյ՝ և յոչխարէ՝ և
յիշոյ. և յամ անասնոյ. և տացես զայն
ղևտացւոցն՝ որք պահիցեն զպահպա
նութիս խորանին Տն ։ *Եւ արարին 31
մովսէս և եղիազար քահանայ՝ ո՛պ հրա
մայեաց Տր մովսէսի ։ *Եւ եղև աւե_ 32
լորդ աւարին՝ զոր ածին յաւարի արքն
պատերազմօղք ։ յոչխարաց վեցհար_
իւրհազար՝ և եօթանասուն և հինգ հա
զար ։ *Եւ արջառք եօթանասուն և 33
երկու հազարք ։ *Էշք՝ վաթսուն և մի 34
հազար ։ *Եւ ոգիք մարդկան՝ 'ի կա 35
նանցն որք ոչ գիտէին զարութի առն,
ամ ոգիք երեսուն և երկու հազարք ։
*Եւ եղև կէս աւարին ելելոցն 'ի 36
պատերազմ. 'ի թուոյ ոչխարացն՝
երեքհարիւր և երեսուն հազար. և
եօթնհազար և հինգ հարիւր ։ *Եւ 37
եղև հասն Տն յոչխարէ. վեցհարիւր

38 և եօթանասուն և հինգ ։ *Եւ արջառ՝
երեսուն և վեց հազար. և հասն Տն
39 եօթանասուն և երկու ։ *Եւ էշք.
երեսուն հազար և հինգ հարիւր ։ և
40 հասն Տն վաթսուն և մի ։ *Եւ ոգիք
մարդկան՝ վեշտասան հազար. և հաս
'ի նոցանէ Տն, երեսուն և երկու ոգիք ։
41 *Եւ ետ մովսէս զհասն Տն՝ զնուէրն
Այ եղիազարու քահանայի. որպէս
42 հրաման ետ Տր մովսէսի ։ *Ի հասա_
րակած որդւոցն իղի. զոր բաժա_
նեաց մովսէս արանցն պատերազմո_
43 ղաց ։ *Եւ եղև հասարակած 'ի ժողո
վրդենէ անտի ։ յոչխարէ, երեքհար_
իւր և երեսուն հազար. և եօթնհա_
44 զար և հինգ հարիւր ։ *Եւ արջառ՝
45 երեսուն և վեց հազար ։ *Եւ էշք՝
երեսուն հազար և հինգ հարիւր ։
46 *Եւ ոգիք մարդկան. վեշտասան հա
47 զար ։ *Եւ եառ մովսէս 'ի հասարա_
կածէ որդւոցն իսրայէլի. մի յիսնէ՝ 'ի
մարդոյ և յանասնոյ. և ետ զայն ղև_
տացւոցն՝ որք պահէին զպահպանութի
խորանին Տն. որպէս հրաման ետ Տր
48 մովսէսի ։ *Եւ մատեան առ մովսէս ամ
վերակացուք հազարապետութե զօ_
րուն՝ հազարապետք՝ և հարիւրա_
49 պետք ։ *Եւ ասեն ցմովսէս ։ ծառայք
քո կալան զհամար արանց պատերազ
մողաց առ 'ի մէնջ. և ոչ ծախեցաւ
50 'ի նոցանէ և ոչ մի ։ *Եւ բերաք մա_
տուցանել ընծայ Տն ։ այր՝ որոյ գտա
նիցի ոսկի մեհեանդ. կամ ապարան_
ջանք. և մատանի. և կշտապանակ. և
փողոշուկ ընդելուզեալ. քաւել վասն
51 մեր առաջի Տն ։ *Եւ առին մովսէս
և եղիազար քահանայ զոսկին 'ի նոցա
52 նէ. զամ անօթ գործեալ ։ *Եւ եղև
ամենայն ոսկի հասին՝ զոր հանին Տն.
վեշտասանհազար և եօթնհարիւր և
յիսուն սիկղ՝ 'ի հազարապետաց ան_
53 տի ։ *Եւ արք պատերազմօղք՝ որք
ածին աւար իւրաքանչիւրումեք ։
54 *Եւ առին մովսէս և եղիազար քահա
նայ զոսկին ։ 'ի հազարապետաց անտի
և 'ի հարիւրապետաց. և տարան 'ի
խորանն վկայութե. յիշատակ առ 'ի
յորդւոցն իսրայէլի առաջի Տն ։

ԳԼ: ԼԲ:

1 Եւ անասուն բազում էր (որդւոցն
իսրայէլի), որդւոցն ռուբենի. և
որդւոցն գադայ զեղեալ յոյժ ։ և տե_
սին զերկիրն յազերայ. և զերկիրն գա
ղաադու. և էր տեղին՝ տեղի խաշանց ։
2 *Եւ մատուցեալ որդիքն ռուբենի՝
և որդիքն գադայ՝ ասեն ցմովսէս և ցե
ղիազար քահանայ. և ցիշխանս ժողո_

վըղեամն ։ *Ատարօթ. և դեբօն. և 3
յազեր. և նեմբրա. և եսեբօն. և եղէա
ղէթ. և սեբեմա. և նաբաւ. և բէան ։
*Երկիրն, զոր մատնեաց Տր̃ առաջի 4
որդւոցն Իղի, երկիր անասնանոց է.
և ծառայից քոց խաշինք են ։ *Եւ 5
ասեն. եթէ գտաք շնորհս առաջի քո.
տացի երկիրն այն ծառայից քոց 'ի կալ_
ուած. և մի՛ անցուցաներ զմեզ ընդ
յորդանան ։ *Եւ ասէ մովսէս որ_ 6
դւոցն գադայ և որդւոցն ռուբենի ։
եղբարք ձեր երթայցեն 'ի պատերազմ.
և դուք նստիջիք աստ ։ *Եւ ընդէ՞ր 7
խոտորեցուցանէք զսիրտ որդւոցն Իղի
չանցանել յերկիրն՝ զոր Տէր տալոց է
նոցա ։ *Ոչ այդպէս արարին հարքն 8
ձեր՝ յորժամ առաքեցի զնոսա 'ի կա
դեսբառնեայ դիտել զերկիրն ։
‖ Մեր. *‖Եւ ելին 'ի ձորն ողկուզի. և դի_ 9
13.24. տեցին զերկիրն. և զանգիտեցուցին
զսիրտս որդւոցն Իսրայէլի, զի մի՛ մտա
նիցեն յերկիրն՝ զոր ետ նոցա Տէր ։
* Եւ բարկացաւ սրտմտութբ̃ Տէր 10
յաւուր յայնմիկ. և երդուաւ՝ և ասէ ։
*‖Ոչ տեսցեն արք՝ որք ելին յեգիպ 11
տոսէ՝ 'ի քսանամենից և 'ի վեր. որք
գիտիցեն զչար և զբարի զերկիրն՝ զոր
երդուայ տալ աբրահամու՝ և իսահա_
կայ՝ և յակոբայ. զի ոչ եկին զհետ իմ ։
*Բայց քաղէբ որդի յեփոնեայ զա_ 12
տուցեալն. և յեսու որդի նաւեայ՝ զի
եկին զկնի Տն̃ ։ * Եւ բարկացաւ 13
սրտմտութբ̃ Տր̃ 'ի վերայ Իղի. և յա_
ծեցոյց զնոսա յանապատին ամս քա_
ռասուն. մինչև սատակեցաւ ա̃մ ազգն՝
որք արարին զչարիս առաջի Տն̃ ։
*Եւ արդ դուք յարուցեալ էք փոխա 14
նակ հարցն ձերոց. ժողովք մարդկան
մեղաւորաց. յաւելուլ միւսանգամ
'ի սրտմտութի բարկութե Տն̃ 'ի վր̃
Իսրայէլի ։ *Զի դարձեալ էք 'ի նմա_ 15
նէ. յաւելուլ միւսանգամ լքանել
նմա զձեզ յանապատ. և անօրինիք
յա̃մ ժողովուրդս յայս ։ *Եւ մա_ 16
տեան առաջի նր̃ և ասեն ։ գաւթս
ոչխարաց մերոց շինեսցուք՝ և անաս_
նոց մերոց. և քաղաքս աղխից մերոց ։
*Եւ մեք վառիցուք առաջի Տն̃ ա_ 17
ռաջապահք երթիցուք որդւոցն Իղի.
մինչև հանցուք զնոսա յիւրաքանչիւր
տեղի ։ և բնակեսցի աղխն մեր 'ի քա_
ղաքս պարսպաւորս վասն բնակչաց
երկրիս ։ *Եւ ոչ դարձցուք 'ի տունս 18
մեր՝ մինչև բաժանեսցեն որդիքն Իղի
զիւրաքանչիւր ժառանգութի ։ *Եւ 19
ոչ ևս ժառանգեսցուք 'ի միջի նոցա
յանկիցն յորդանանու՝ և անդր. զի
ունիմք զվիճակս մեր յայս կոյս յոր_
դ

20 դանանու յարևելից ։ *Եւ ասէ ցնոսա
մովսէս ։ ‖ եթէ առնիցէք ըստ բանիդ ‖Յեսու.
ըստ այդմիկ. եթէ վառիցիք առաջի 1.14.
21 Տն̃ 'ի պատերազմ ։ *Եւ անցցէ ձեր
ա̃մ վառեալ ընդ յորդանան առաջի
Տն̃՝ մինչև սատակիցի թշնամին նր̃
22 առաջի նորա ։ *Եւ նուաճեսցի եր_
կիրն առաջի Տն̃. և ապա դառնայ_
ցէք, քաւեալ լինիջիք առաջի Տն̃ և յիս
րայէլէ. և եղիցի երկիրս այս ձեզ 'ի
23 կալուած առաջի Տն̃ ։ *Ապա թէ ոչ
առնիցէք այդպէս՝ յանցաւոր գտանի
ցիք առաջի Տն̃. և ծանիջիք Տն̃. և
ծանիջիք զմեղս ձեր՝ յորժամ հասա_
24 նիցին ձեզ չարիք ։ *Եւ շինեսջիք
դուք ձեզ քաղաքս աղխին ձերոյ. և
դաւթս խաշանց ձերոց. և որինչ ել
25 'ի բերանոյ ձերմէ առնիցէք ։ *‖Եւ ‖Յեսու.
խօսեցան որդիքն ռուբենի՝ և որդիքն 4. 12.
գադայ ընդ մովսէսի՝ և ասեն ։ արաս_
ցեն ծառայքն քո՝ ո̃պ հրամայեաց մեզ
26 տէրդ մեր ։ *Աղխ մեր՝ և կանայք
մեր՝ և ա̃մ անասուն մեր՝ կացցեն 'ի
27 քաղաքս գաղաադու ։ *Եւ ծառայք
քո անցցեն վառեալք և կազմեալք ա_
ռաջի Տն̃ 'ի պատերազմ, ո̃պ և տէրդ
28 ասէ ։ *Եւ յանդիման արար նոցա մո
վսէս զեղիազար քահանայ. և զյեսու
որդի նաւեայ. և զիշխանս նահապե_
29 տաց ցեղիցն Իղի ։ *Եւ ասէ ցնոսա
մովսէս՝ ‖եթէ անցցեն որդիքդ ռուբե ‖2.Օրէ
նի՝ և որդիք գադայ ընդ ձեզ ընդ յոր 3.12.
դանան, ամենայն վառեալ 'ի պատե Յեսու.
րազմ առաջի Տն̃, և տիրիցէք երկ_ 13.8. և
րին, տաջիք դոցա զերկիրն գաղաա_ 22.4.
30 դու 'ի կալուած ։ *Ապա թէ ոչ անց
ցեն ընդ ձեզ վառեալք 'ի պատերազմ
առաջի Տն̃, անցուսջիք զաղխ դոցա՝
և զանասուն դոցա յառաջագոյն քան
զձեզ յերկիրն քանանացւոց. և ժա_
ռանգեսցեն ընդ ձեզ յերկրին քանա
31 նացւոց ։ *Պատասխանի ետուն որ_
դիքն ռուբենի և որդիքն գադայ՝ և
ասեն. զորինչ ասէ տէրդ ցծառայս
32 իւր՝ արասցուք ։ *Մեք անցցուք վա
ռեալք յերկիրն քանանացւոց. և տա
ջիք մեզ կալուածս յայս կոյս յորդա_
33 նանու ։*‖Եւ ետ մովսէս որդւոցն գա ‖2.Օրէ
դայ՝ և որդւոցն ռուբենի՝ և կիսոյ ցե 3.12.
ղին մանասէի որդւոցն յովսեփայ՝ զթա Յեսու.
գաւորութիւն սեհոնի արքային ամոր 13.8. և
հացւոց. և զթագաւորութիւն ովգայ 20.8. և
արքային բասանու. զերկիրն և զքա_ 22.4.
ղաքս սահմանօք իւրովք. և զքաղաքս
34 երկրին շուրջանակի ։ *Եւ շինեցին
որդիքն գադայ զդեբօն. և զատա_
35 րովթ. և զարոեր ։ *Զատրօթ՝ զսոփ_
36 փար. և զյազեր. յոգբէհաւ ։ *Եւ բար

V ձրա_

ձրացուցին զնս. և զնամրան. և զըռ_
թառան. քաղաքս ամուրս. և գաւառս
հօտից: * Եւ որդիքն ռուբենի՝ շինե 37
ցին զեսեբօն. և զեղիէլէթ. և զկա_
րիեթեմ: * Եւ զնեբօ. և զբէելմօն. 38
շուրջ ամրացուցեալս. և զսեբամայ.
և անուանեցին ըստ անուանց իւրեանց
զանուանս քաղաքացն՝ զորս շինեցին:
‖ Ծննդ. 50.22. *‖ Եւ գնացին որդիք մաքիրայ որդ 39
ւոյ մանասէի 'ի գաղաադ. և առին
զնա. և կորուսին զամօրհացին՝ որ
բնակեալ էր 'ի նմա: * Եւ ետ մովսէս 40
զգաղաադ մաքիրայ որդւոյ մանասէի.
և բնակեցաւ անդ: * Եւ յայիր մանա 41
սեան չոգաւ էառ զքաղաքս նոցա՝ և
անուանեաց զնոսա աւանս յայիրայ:
* Եւ նաբաւ գնաց՝ և էառ զկանաթ 42
և զաւանս նորա. և անուանեաց զնս
նաբօթ ըստ անուան իւրոյ:

ԳԼ: ԼԳ:

Ա՛յսոքիկ են բանակետղք որդ 1
ւոցն իՂի՝ յորժամ ելին յերկ
րէն եգիպտացւոց հանդերձ զօրուն
իւրեանց 'ի ձեռն մովսէսի և ահարոնի:
* Եւ գրեաց մովսէս զելս նց. և զբա_ 2
նակետղս իւրեանց բանիւ Տն: և այ_
սոքիկ են բանակետղք գնացից նց:
‖ Ելից. 12. 37. * ‖ Չուեցին յռամեսայ յամսեանն 3
առաջնում. 'ի հնգետասաներորդում
աւուր ամսոյն առաջնոյ: զայգոյ զատ
կին ելին որդիքն իսրայելի բարձրա_
ցեալ ձեռամբ առաջի ամ եգիպտաց
ւոցն: * Եւ եգիպտացիքն թաղէին 4
զամ մեռեալսն 'ի նոցանէ. զորս կո_
տորեաց Տր՝ զամ անդրանիկս երկ_
րին եգիպտացւոց. և 'ի դիս նոցա ա_
րար վրէժխնդրութիւն Տր: * Եւ 5
չուեալ որդւոցն իսրայելի յռամեսայ
‖ Ելից. 13.20. բանակեցան 'ի սոկքօթ: *‖ Եւ չուեալ 6
'ի սոկքօթայ՝ բանակեցան 'ի բօթան՝
որ է մասն ինչ անապատին: * Չուե 7
ցին 'ի բօթանայ. և բանակեցան առ
բերանովն եպիրօթայ. որ է յանդի_
ման բէեղսեփոնայ: և բանակեցան
հանդէպ մակդողայ: * Չուեցին հան 8
դէպ եպիրօթայ. և անցին ընդ մէջ
ծովուն յանապատն. և գնացին նոքա
երեքօրեայ ճանապարհ ընդ անապատն.
և բանակեցան զդառն աղբերբքն:
‖ Ելից. 15.27. *‖ Չուեցին 'ի դառն աղբերացն՝ և 9
եկին յէղիմ. և էին յէղիմ երկոտասան
ակն ջրոց. և եօթանասուն ծառք ար
մաւենեաց. և բանակեցան անդ առ
ջրովն: * Չուեցին յէղիմայ. և բանա_ 10
կեցան զափամբ կարմիր ծովուն:
‖ Ելից. 16.1. *‖ Չուեցին 'ի կարմիր ծովէն. և բա_ 11
նակեցան յանապատն սին: * Չուե_ 12

ցին 'ի սին անապատէն. և բանակե_
13 ցան 'ի հռափայ: * Չուեցին 'ի հռա_ յալուշ
14 փայ. և բանակեցան յէղիմ: * Չուե_ յալուշայ
ցին յէղիմայ. ‖ և բանակեցան յռափի ‖ Ելից.
դիմ. և ոչ գոյր ջուր ըմպելոյ ժողո 17.1.
15 վրդեանն: * Չուեցին յռափիդինայ.
և բանակեցան յանապատին սինայ:
16 * Չուեցին յանապատէն ‖ սինայ. և ‖ Ելից.
բանակեցան 'ի գերեզմանս ցանկու_ 19.1.
17 թեան: * ‖ Չուեցին 'ի գերեզմանացն ‖ Թւոց.
ցանկութեան. և բանակեցան յասերօթ: 11. 34.
18 * ‖ Չուեցին յասերօթայ. և բանակե ‖ Թւոց.
19 ցան յռաթամայ: * Չուեցին յռաթա 13.1.
մայ. և բանակեցան յռեմոնփարէս:
20 * Չուեցին յռեմոնփարէսայ. և բանա
21 կեցան 'ի ղեբոնայ: * Չուեցին 'ի ղե
բոնայ. և բանակեցան 'ի դեսսայ:
22 * Չուեցին 'ի դեսսայէ. և բանակե_
23 ցան 'ի մակելլաթ: * Չուեցին 'ի մա
կելլաթայ. և բանակեցան 'ի սափար:
24 * Չուեցին 'ի սափարայ. և բանակե_
25 ցան 'ի քարադաթ: * Չուեցին 'ի քա
րադաթայ. և բանակեցան 'ի մա_
26 կեղօթ: * Չուեցին 'ի մակեղօթայ.
և բանակեցան 'ի կատաաթ:
27 * Չուեցին 'ի կատաաթայ. և բա_
28 նակեցան 'ի կարաաթ: * Չուեցին 'ի
կարաաթայ. և բանակեցան 'ի մա_
29 տեկայ: * Չուեցին 'ի մատեկայ. և
30 բանակեցան 'ի սելմոնայ: * Չուեցին
'ի սելմոնայ. և բանակեցան 'ի մասու
31 րութ: * Չուեցին 'ի մասուրութայ.
32 և բանակեցան 'ի բանեայ: * ‖ Չուե_ ‖ 2. Օրէ.
ցին 'ի բանեայ. և բանակեցան 'ի ղե_ 10.7.
33 րինն գադգադ: * Չուեցին 'ի ղեռնէ
անտի գադգադայ. և բանակեցան
34 յետեբաթայ: * Չուեցին յետեբա_
35 թայ. և բանակեցան յեբրօն: * Չուե
ցին յեբրօնայ. և բանակեցան 'ի գա
36 սիոնգաբեր: * ‖ Չուեցին 'ի գասիոն_ ‖ Թւոց.
գաբերայ. և բանակեցան յանապա_ 20.1.
37 տին 'ի սին՝ որ է կադէս: * Չուեցին
'ի սին անապատէ. և բանակեցան
(յանապատին փարանու՝ այն է կա_
դէս: չուեցին 'ի կադէսայ. և բանա_
կեցան) 'ի հոռ լերինն՝ մերձ առ երկ
38 րաւն եդովմայ: * ‖ Եւ ել ահարոն քա ‖ Թւոց.
հանայ 'ի լեառն հրամանաւ Տն և 20.25.
մեռաւ անդ. 'ի քառասներորդի ամի 2. Օրէ.
ելանելոյ որդւոցն իսրայելի յերկրէն 32. 50.
եգիպտացւոց. յամսեանն հինգերոր_
39 դի՝ որ օր մի էր ամսոյն: * Եւ ահա_
րոն՝ էր հարիւր և քսան և երից ամաց՝
յորժամ մեռաւ 'ի հոռ լերինն:
40 * Եւ լուաւ քանանէս արքայ արա_
դայ. և ինքն բնակեալ էր յերկրին
քանանացւոց՝ յորժամ մտանէին որ_
41 դիքն իՂի: * Չուեցին 'ի հոռ լեռնէ.
և

ակրաբինայ. և անցցեն յենակ. և եղիցին եզք նորա ընդ հարաւակող կողմն կադեսբառնեայ. և եղցեն յասեմոն։ * և 5 դայ. և անցցեն յասեմոն։ * և սահմանքն յասեմոնայ ձորոյն եգիպտացւոց. և եղիցին եզք նո ընդ 6 ծովն։ * և սահմանք ծովուն ձեզ լի ցին։ ծովն մեծ սահման իցէ. այն լի 7 ցին ձեզ սահմանք ծովուն։ * և այս լիցին ձեզ սահմանք ընդ կողմն հիւսի սոյ. ի մեծ ծովէն չափեսջիք ձեզ զեառն լեռնային։ * և ի լեռնէ ան 8 տի չափեսջիք զնոյն մինչև ի մուտան եմաթայ. և եղիցին եզքն նո սահմանք արադաքոյ։ * և եկանիցէ առ սահ 9 մանքն եփրոնայ. և եղիցին եզք նորա ասիրնայիդ. այն լիցին ձեզ սահմանք 10 ի հիւսիսոյ։ * և չափեսջիք ձեզ սահ մանս յարեւելից. յասիրնայիդայ ցսեպ 11 փամար։ * և իջանիցեն սահմանքն ի սեպփամարայ ցբեղայ յարեւելից կողմանէ աղբերացն. և իջցեն սահ մանքն ի բեղայ մինչև ցծովնքենարայ 12 յարեւելից կողմանէ։ * և իջանիցեն սահմանքն մինչև ցյորդանան։ և եզք նո լինիցին ծովն աղի. այն ամ երկիր լինիցի ձեզ. և սահմանք նորա շուրջա 13 նակի։ * և պատուիրեաց մովսէս որդ ւոցն իսրայիլի՝ և ասէ. այս է երկիրն՝ զոր ժառանգիցէք վիճակաւ. որպէս հրամայեաց տէր տալ զնա ինն ցեղից. 14 և կիսոյ ցեղին մանասէի։ * ի նմա զի եաո ցեղ որդւոցն ռուբենի. և ցեղ որդւոցն գադայ՝ ըստ տանց նահապե տաց իւրեանց. և կիսոյ ցեղին մնաց 15 սէի զվիճակս իւրեանց։ * և երկու ցեղ և կէս առին ի կալուածս ինքեանց յայնկոյս յորդանանու յանդիման ե րիքովի ի հարաւակող ընդ կողմն արեւելից։ 16 * և խօսեցաւ տէր ընդ մովսէս՝ և ասէ։ 17 * ‖ և սոքա անուանքն են արանց՝ որք ‖ Յեսու. ժառանգեսցեն ձեզ զերկիրն։ 14.1.2. եղիազար քահանայ. և յեսու նաւեան։ 18 * և մի մի իշխան ի ցեղէ առնուսցէք ժառանգեսցուցանել ձեզ զերկիրն։ 19 * և այսոքիկ անուանքն են արանց. ցե ղին յուդայ. քաղեբ որդի յեփոնեայ։ 20 * ցեղին շմաւոնի. սաղամիէլ որդի 21 եմիուդայ։ * ցեղին բենիամենի. ել 22 դադ որդի քասղովդայ։ * ցեղին դա նայ. իշխան բակքիր որդի եգլայ։ 23 * ցորդւոցն յոսեփայ. ցեղի որդւոցն մանասէի՝ իշխան անիեզ որդի սուփի 24 դայ։ * ցեղի որդւոցն եփրեմի իշխան 25 կամուէլ որդի սաբաթայ։ * ցեղին զաբուղոնի՝ իշխան էղլսափան որդի 26 փառնակայ։ * ցեղի որդւոցն իսաքա

և բանակեցան ի սէլմոնայ։ * ցոհե 42
ցին ի սէլմոնայ. և բանակեցան ի փե
նով։ * ցոհեցին ի փենովայ. և բա 43
նակեցան յոբովթ։ * ցոհեցին յոբով 44
թայ. և բանակեցան ի գայի. յայն
կոյս սահմանացն մովաբու։ * ցոհե 45
ցին ի գայեայ. և բանակեցան ի դե
մոնգադ։ * ցոհեցին ի դեմոնգադայ՝ 46
և բանակեցան ի գելմոնդեբլաթեմ։
* ցոհեցին ի գելմոնդեբլաթեմայ. 47
և բանակեցան ի սաբարիմ՝ յանդի
ման նաբաւայ։ * ցոհեցին ի լերանցն 48
նաբաւայ. և բանակեցան յարեւմտից
մովաբու առ յորդանանաս յանդի
ման երիքովի։ * և բանակեցան զյոր 49
դանանաս ի մէջ եսիմովթայ. մինչև
ցմէլատտով. յարեւմտից մովաբու։
* և խօսեցաւ տէր ընդ մովսէս յա 50
րեւմտից մովաբու առ յորդանանաս
յանդիման երիքովի՝ և ասէ։ * ‖ սո 51
սեայց ընդ որդիսն իսրայէլի՝ և ասասցես
ցդոսա։ դուք ահաւադիկ անցանէք
ընդ յորդանան յերկիրն քանանացւոց։
* և կորուսջիք զամ բնակիչս երկրին 52
երեսաց ձերոց։ ‖ և կործանեսջիք ‖ 2.Օէս
զքիւանոցս երկրի նոյ. և զամ կուռս 7. 5.
ձուլածոյս նոյ կորուսջիք. զամ զար Լեւտ.
ձանս նոցա բառնայցէք ի միջոց։ 2. 2.
* և կորուսջիք զբնակիչս երկրին։ 53
և բնակեսջիք դուք ի նմա. զի ձեզ
եառ զերկիրն նոցա ի վիճակ։ * և սո 54
ցեղից ձերոց՝ ըստ բազմաց բազմա
ցուսցանիջիք զկալուածս իւրեանց. և
ըստ սակաւուց սակաւացուսջիք զկալ
ուածս իւրեանց։ ուր ելանիցէ յանուն
ուրուք՝ անդ լինիցի։ ըստ ցեղից նա
հապետութեանց ձերոց ժառանգեսջիք։
* և եթէ ոչ կորուսանէք զբնակիչս 55
երկրին յերեսաց ձերոց. եղիցին՝ զոր
թողուցուքն ինոցանէ՝ խոչ յականս
ձերում, և նեսեք ի կողս ձեր։ և եղի
ցին ձեզ թշնամիք յերկրին՝ յորում
դուք բնակիցիք։ * և եղիցի, որպէս 56
խորհեի առնել նոցա՝ արարից ձեզ։

ԳԼՒՒ ԼԴ։

և խօսեցաւ տէր ընդ մովսէս՝ և 1
ասէ։ * պատուիրեա որդւոցն 2
իսրայէլի՝ և ասասցես ցնոսա։ դուք մտանէք
յերկիրն քանանացւոց. և այն լիցի
ձեզ ի ժառանգութիւն. երկիրն քանա
նու հանդերձ սահմանօք իւրովք։
‖ Յեսու. * ‖ և եղիցի ձեզ կողմն ընդ հարաւ 3
15.1. ի սինն անապատ մինչև մօտ յեդոմ։
և եղիցին ձեզ սահմանքն՝ որք ընդ հա
րաւ իցեն. ի մասանէ աղի ծովուն յա
րեւելից կողմանէ։ * և պատիցին 4
սահմանքն ձեր ի հարաւոյ ընդ սարն

*Յեղէ որդւոցն ասեբայ՝ իշխան աբի- 27
ովը որդի սեղմայ։ *Յեղէն նեփթա- 28
ղիմայ՝ իշխան փագայէլ որդի ՀԱՀ-
դայ։ *Սոքա են՝ որոց հրամայեաց Տ՛ր 29
բաժանել որդւոցն իսրայիլի զեր-
կիրն քանանացւոց։

ԳԼ։ ԼԵ։

Եւ խօսեցաւ Տ՛ր ընդ Յեսէսի յարև 1
մուտս մովաբայ՝ առ երիքովի՝ և ասէ։
Յեսու. ‖ *Հրամայ առ որդւոցն իսրայիլի. 2
21.2. և տացեն ղևտացւոցն ի վիճակի կա-
լուածոց իւրեանց քաղաքս բնակու-
թեան. և բուրաստանս շուրջ զքաղա-
քօք իւրեանց տացեն ղևտացւոցն։
*Եւ եղիցին նոցա քաղաքք բնակու- 3
թեան. և զաւուրսն նոցա եղիցին
խաշանց նոց. և ամ՛ չորքտասնեակ նոյ։
*Եւ արուարձանք քաղաքացն՝ զորս 4
տայցէք ղևտացւոցն՝ ի պարսպէ քա-
ղաքին. և արտաքոյ պարսպին երկուս
հազարս կանգնունս շուրջանակի։ *Եւ 5
չափեսջիք արտաքոյ քաղաքին՝ յարև-
ելից կողմանէ երկուս հազարս կան-
գունս։ և ընդ ծովակողմն երկուս հա-
զարս կանգունս։ և ընդ կողմն հիւսի-
սի երկուս հազարս կանգունս։ և ընդ
կողմն հարաւոյ երկուս հազարս կան-
գունս։ և քաղաքք՝ ի մէջ այնորիկ լի-
նիցի ձեզ։ և զարուարձանս քաղա-
քացն։ *‖ Եւ զքաղաքսն՝ զորս տայցէք 6
‖2. Օրէ 4.41. ղևտացւոցն։ զվեց քաղաքս ապաստա-
Յեսու. նից՝ զորս տայցէք փախչիլ անդր սպա-
21.3. նողին։ և առ այնու քառասուն և եր-
կուս քաղաքս։ *Ընդ ամ՛ քաղաքս՝ քա- 7
ռասուն և ութ քաղաք տայցէք ղևտա
ցւոցն։ և զնոսա՝ և զբուրաստանս իւր
եանց։ *Եւ զքաղաքս՝ զորս տայցէք 8
՚ի կալուածոց որդւոցն իսրայէլ. ՚ի բազ-
մաց բազումն՝ և ՚ի սակաւուց սակաւս.
ըստ իւրաքանչիւր ժառանգութեանն զոր
ժառանգեցին, տացեն ՚ի քաղաքաց
անտի ղևտացւոցն։ *Եւ խօսեցաւ Տ՛ր 9
ընդ Յեսէսի՝ և ասէ։ *Խօսեաց ընդ 10
‖2. Օրէ 19.2. որդիսն իսրայէլի՝ և ասասցես ցնոսա։ ‖ Զուք
ածադիկ անցանիցէք ընդ յորդանան
Յեսու. յերկիրն քանանացւոց։ *Եւ զատուս 11
20.2. ջիք ձեզ քաղաքս. որք լինիցին ձեզ
ապաստանաց՝ փախչել անդ սպանո-
ղին։ ամ՛ որ հարկանիցէ զանձն ուրուք
ակամայ։ *Եղիցին ձեզ քաղաքք ա- 12
պաստանի ՚ի մերձաւորէ արեանն. և
մի մեռանիցի սպանօղն՝ մինչև անց-
‖2. Օրէ 4. 41. ցէ առաջի ժողովրդեանն ՚ի դատաս-
տանի։ *‖ Եւ քաղաքքն զոր տայցէք՝ 13
Յեսու. վեց քաղաքք ապաստանի լինիցին
20. 7. ձեզ։ *Երիս քաղաքս տաջիք յայն կոյս 14
և 8.

յորդանանու. և երիս քաղաքս տաջիք
յերկրին քանանացւոց։ *Եւ եղիցին 15
այն ապաւինութեան որդւոցն իսրայիլի.
եկիցէ և պանդխտի ՚ի միջի ձերում. և
եղիցին քաղաքքն այնոքիկ ապաս-
տանք. փախչիլ անդր ամէն որ հարկա
նիցէ զանձն ուրուք ակամայ։ *Եւ 16
եթէ երկաթեղէնն անօթով ոք հար-
կանիցէ՝ և սպանանիցէ զնա. սպանօղ
է. մահու մեռցի սպանօղն։ *Եւ եթէ 17
բռնաքարաւ, որով մեռանիցի ոք՝
հարկանիցէ զնա՝ և մեռանիցի՝ սպա
նօղէ. մահու մեռցի սպանօղն։ *Եւ 18
եթէ փայտեղէն անօթով՝ ՚ի ձեռանէ,
որով մեռանիցի ոք՝ հարկանիցէ զնա
և մեռանիցի՝ սպանօղ է. մահու մե-
ցի սպանօղն։ * Երձաւոր արեանն 19
սպանցէ զսպանօղն. յորժամ պատա
‖2. Օրէ 19. 11. հեսցի նմա զնա սպանցէ։ ‖ Եւ եթէ առ 20
նմա զայմ անօթ խարդախութեամբ, և
մեռանիցի։ *Կամ առ քինալ հարկա 21
նիցէ զնա ձեռամբ իւրով և մեռանի
ցի, մահու մեռցի՝ որ եհարն. սպանօղ
է, մահու մեռցի՝ որ սպանանիցէն.
մերձաւոր արեանն սպանցէ զսպա-
նօղն ՚ի պատահիլն նմա։ *Եւ պա 22
թէ վրնպակաւ՝ և ոչ առ թշնամանե
մղեսցէ զնա՝ և ձգեսցէ նմա զամե-
նայն անօթ և ոչ խարդախութեամբ։
*Կամ զայմ քար՝ որով մեռանիցի՝ և ոչ 23
գիտութեամբ հարկանիցէ զնա և մեռա-
նիցի. և նա չէր նորա թշնամի. և ոչ
խնդրէր չար առնել նմա։ *Դատեսցէ 24
ցէ ժողովուրդն ՚ի մէջ հարկանողացն՝
և ՚ի մէջ մերձաւորի արեանն ըստ դա-
տաստանաց այսոցիկ։ *Եւ ապրե- 25
ցուսցէ ժողովուրդն զսպանօղն ՚ի մեր
ձաւորէ արեանն. և յուղարկեսցէ զնա
ժողովուրդն անդրէն ՚ի քաղաքն ա-
պաստանի՝ յոր ապաւինեալն էր։ և
բնակեսցի անդ, մինչև մեռանիցի քա
հանայն մեծ՝ զոր օծին իւղովն սրբու-
թեան։ *Եւ եթէ ելանելով ելանիցէ 26
սպանօղն ընտ սահմանս քաղաքին՝ յոր
ապաւինեալն էր։ *Եւ գտցէ զնա 27
մերձաւոր արեանն արտաքոյ սահմա-
նաց քաղաքին ապաստանի իւրոյ,
սպանցէ մերձաւոր արեանն զսպա-
նօղն. և մի լինի մահապարտ։ *Վասն 28
այնորիկ ՚ի քաղաքի ապաւինին իւրոյ
բնակեսցի. մինչև մեռանիցի քահա-
նայն մեծ։ և յետ մեռանելոյ քահա-
նայիսն մեծի՝ դարձցի անդրէն սպա-
նօղն յերկիր կալուածոց իւրոց։ *Եւ 29
եղիցի այս ձեզ յիրաւունս դատաս-
տանի յազգս ձեր՝ յամ բնակութեանձ
ձեր։ *Զամենայն որ հարկանիցէ զանձն. 30

վկայիւք

յաւելցի ժառանգուն նոյ ի ժառան
գուի ցեղի՝ որոյ լինիցին կանայք՝ և
ի ժառանգութենէ ցեղի աղգիս մերոյ
5 բառնայցի ժառանգութի նոյ։ * Եւ
պատուիրեաց մովսէս որդւոցն իսրայէլի
հրամանաւ Տ֊ն՝ և ասէ. առ այն զոր
ասաց ցնա ցեղ որդւոցն յովսէփայ։
6 * Այս բանն՝ զոր հրամայեաց Տէր ‖ Տօէ.
դստերացն սալպաադու՝ և ասէ։ ‖ որոց 7.13.
հաճիլ թուէսցի յայլ նոյ եղիցին նոքա
կանայք. բայց ի ցեղէ հօր իւրեանց
7 եղիցին կանայք։ * Եւ մի փոխեսցի
ժառանգութի որդւոցն իսրայէլի ի ցեղէ
ի ցեղ. զի իւրաքանչիւր ժառանգու
թի հայրենի ցեղի իւրոյ յարեսցին որ
8 դիքն իսրայէլի։ * Եւ ամ՛ օրիորդ մերձաւ
որ ժառանգութի ի ցեղից որդւոցն
իսրայէլի միում՛ումանք յազգականէ հօր իւր
ոյ լինիցի կին. զի մերձաւորեցուսցեն
որդիքն իսրայէլի զիւրաքանչիւր հայ
9 րենի ժառանգութի իւր։ * Եւ մի փո
խեսցի ի ցեղէ յայլ ցեղ. այլ
իւրաքանչիւր իւր ժառանգութի յա
10 րեսցին որդիքն իսրայէլի։ * Եւ որպէս
հրամայեաց Տէր մովսէսի՝ այնպէս արա
11 րին դստերքն սալպաադու։ * Եւ ե
ղեն Թերսա. և եգլա. և մեղքա. և
նոէա. և մաղլա. դստերքն սալպաա
դու՝ հօր եղբարց որդւոյ իւրեանց կա
12 նայք։ * Ի ցեղէն մանասէի որդւոցն
յովսեփայ եղեն կանայք. և եղեն ժա
ռանգութիք նոցա յազգատոհմի հօրն
13 իւրեանց։ * Այսոքիկ են պատուի
րանք՝ և իրաւունք՝ և դատաստանք՝
զորս պատուիրեաց Տէր ի ձեռն մովսէ
սի. յարևմուտս մօաբու առեղերբ յոր
դանանու. յանդիման երիքովի։

վկայիւք սպանցեն զսպանօղն։ և մի,
միայն վկայ մի վկայեսցէ սպանանե
ղոյ զանձն։ * Եւ մի փրկանս ընդ անձին 31
ի սպանօղէն՝ որ մահապարտ իցէ, մի
առնուցուք. այլ մահու մեռանիցի։
* Եւ մի առնուցուք փրկանս վասն 32
փախչելոյ ի քաղաքն ապաստանի. առ
միւսանգամ բնակելոյ յերկրին, մինչև
մեռանիցի քահանայն մեծ։ * Եւ մի 33
շաղախիցէք զերկիրն. և ոչ քաւիցի
երկիրն յարենէն հեղելոյ ի վրայ նորա,
եթէ ոչ արեամբ հեղելով։ * Եւ մի 34
պղծիցէք զերկիրն՝ յորում բնակիցիք
ի նմա. յորում ես բնակեցայց ի միջի
ձերում. զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր, որ
բնակիմ ի մէջ որդւոցդ իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ Լ.

‖ Կէ. 1 Եւ մատեան իշխանք ցեղի որդ֊ 1
27. 1. ւոցն գաղաադու՝ որդւոյ մաքի
րայ՝ որդւոյ մանասէի ի ցեղէ որդւոցն
յովսեփու. և խօսեցան առաջի մովսէ
սի. և առաջի եղիսաբարու քահանայի.
և առաջի իշխանաց տանց նահապե֊
տաց որդւոցն իսրայէլի։ * Եւ ասեն. 2
տեառնդ մերում՝ հրամայեաց Տէր
տալ զերկիրն ժառանգութեն վիճակ
‖ Յեսու որդւոցն իւրեանց. ‖ և տեառնդ հրամայ
17.4. եաց Տ֊ն՝ տալ ժառանգութի դստե֊
րացն սալպաադու եղբօր մերում։
* Եւ արդ եթէ լինիցին միում ցեղիցն 3
իւրեանց կանայք. և բառնայցի վիճակ նոց
ի կալուածոց հօրն իւրեանց. և յաւել
ցի ի ժառանգութի այնր ցեղի որոց
լինիցին կանայք. և ի վիճակէ ժա
ռանգութենէ մերոյ բառնայցի։ * Եւ 4
եթէ լինիցի Թողութի որդւոցն իւրե

Դէմ յանդիման խօսեցաւ Տ՟ր ընդ ձեզ 'ի միջոյ հրոյն. և ես կայի 'ի մէջ Տ՟ն և ձեր. Երկր. Օրինաց. 5. 5.

Եւ գրեաց զնոսա 'ի վերայ երկուց քարեղէն տախտակաց, և ետ ցիս. Երկր. Օրինաց. 5. 22.

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ։

ՈՐ ԱՍԻ ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ ԷԼԼԷ ՀԱԴԴԵԲԱՐԻՄ.

Գլուխ Առաջիներորդ ։

ԱՅՍ ԵՆ ՊԱՏԳԱՄՔՆ
զորս խօսեցաւ
մօսէս ընդ ա՟մ
ի՟ղի յայնկոյս յոր
դանանու յանա
պատին յարև
մուտս՝ մերձ 'ի
ծովն կարմիր. 'ի մէջ փառան՝ տոփո
ղայ. և դոբանայ՝ և ասերօթայ. և
համգրուեմնացն ոսկեկայ ։ * Մետա 2
սանօրեայ ճանապարհ 'ի քորեբայ
ցլեառն սէիր՝ մինչև ցկադէսբառնեայ։
* Եւ եղև 'ի քառասներորդում ամի , 3
յամսեանն մետասաներորդում, որ
օր մի էր ամսոյն . խօսեցաւ մօսէս ը՟ա
ամենայն որդիսն ի՟ղի. ըստ ա՟մի ո՟չ
պատուիրեաց նմա Տէր առ նոսա ։
4 * ‖ Յետ հարկանելոյ զսեհօն արքայ ‖ Թւոց 21.24
ամօրհացւոց զբնակեալն յեսեբոն. և
զովգ արքայ բասանու զբնակեալն
5 յաստարովթ և յեդրային ։ * Յայն-
կոյս յորդանանու յերկիրն մովաբու՝
սկսաւ մօսէս մեկնել զօրէնս զայսո-
6 սիկ՝ և ասէ . * Տ՟ր Ա՟ծ մեր խօսեցաւ
ընդ մեզ 'ի քորեբ՝ և ասէ՝ շատ լիցի
7 բնակելդ 'ի լերինս յայսմ ։ * Դար-
ձարուք՝ և չուեցէք դուք աստի . և
մտանիցէք 'ի լեառնն ամօրհացւոց. և
առ ամենեսին որք շուրջ բնակեալ
իցեն զարաբացւովք 'ի լերինս և 'ի
դաշտս. ընդ հարաւ և ընդ ծովեզրն
քանանացւոց՝ և յանէրն լիբանանու.
մինչև ցգետն մեծ , ցգետն եփրատ ։
8 * Տեսէք՝ զի ահա մատնեցի առաջի
ձեր զերկիրն ։ մտէք՝ և ժառանգեցէք
զերկիրն՝ զոր երդուայ ես հարցն ձե-
րոց

րոց աբրահամու՝ և իսահակայ՝ և յակո
բայ. տալ նց և զաւակի նց զերկիրն՝
Ելից. 8.18. որ բղխէ զկաթն և զմեղր: *‖Եւ խօ 9
սեցայ ընդ ձեզ 'ի ժամանակին յայն_
միկ՝ և ասեմ: *Ոչ կարեմ միայն համ 10
բարձել զձեզ. Տր Ած մեր բազմացոյց
զձեզ. և ահաւասիկ էք դուք այսօր
իբրև զաստեղս երկնից բազմութբ:
*Տր Ած հարցն մերոց յաւելցէ 'ի ձեզ 11
ևս քան որչափ էքդ՝ հազարապատիկ.
և օրհնեսցէ զձեզ՝ որպէս և խօսեցաւ
ը ձեզ: *Եւ զիարդ կարիցեմ միայն 12
կրել զաշխատութիս ձեր՝ և զաղխս
ձեր՝ և զհակառակութիս ձեր: *Արդ 13
տուք 'ի ձէնջ զարս իմաստունս, և
խորհրդականս՝ և հանճարեղս 'ի վր
ցեղից ձերոց. և կացուցից 'ի վերայ
ձեր իշխանս ձեզ: *Եւ պատասխանի 14
տուեալ ասացիք ցիս. բարւոք է բանդ՝
զոր խօսեցար առնել: *Եւ առի 'ի 15
ձէնջ զցեղապետսն, արս իմաստունս
և հանճարեղս. և խորհրդականս. և
կացուցի զնոսա 'ի վերայ ձեր՝ առաջ
նորդս. հազարապետս. և հարիւրա
պետս. և յիսնապետս. և տասնապետս.
և ատենադպիրս դատաւորացն ձերոց:
*Եւ պատուիրեցի դատաւորացն ձե 16
րոց 'ի ժամանակին յայնմիկ՝ և ասեմ:
լուարուք ատենի 'ի մէջ եղբարց ձե_
‖Յօհ. րոց. ‖ և դատեցարուք արդարութբ
7.24. 'ի մէջ առն և եղբօր իւրոյ. և 'ի մէջ
‖Ղևտ. եկին իւրոյ: *‖Եւ մի առնուցուս ակն 17
19.15. 'ի դատաստանի. ըստ փոքուն և ըստ
Այր. մեծին դատիցես. և մի խորշիցես յերե
16.19. սաց մարդոյ. զի դատաստանն Այ է.
Առակ. և բան ինչ՝ որ ծանրագոյն քան զձեզ
24.23. իցէ՝ հասուսջիք առ իս՝ և լուայց:
Մերաւ. *Եւ պատուիրեցի ձեզ 'ի ժամանա_ 18
42.1. կին յայնմիկ զամ բանս՝ զոր առնի_
Յակոբ. ցէք: *Եւ չուեալ 'ի քորեբայ շրջե_ 19
2. 1. ցաք ընդ ամ անապատն ընդ մեծ և
ընդ ահագին, զոր դուք իսկ տեսիք.
զճանապարհ լերին ամորհացւոց՝ որպ
պատուիրեաց Տէր Ած մեր մեզ. և
եկաք մինչև ցկադէսբառնեայ: *Եւ 20
ասացի ցձեզ. եկայք մինչև ցլեառն
ամորհացւոց՝ զոր Տր Ած մեր տացէ
ձեզ: *Տեսէք՝ զի Տր Ած մեր մատ_ 21
նեաց առաջի երեսաց ձերոց զերկիրն՝
ելէք և ժառանգեցէք՝ որպէս ասաց
Տր Ած հարց մերոց ձեզ. մի երկնչի_
‖Թուոց ցիք՝ և մի զանգիտիցէք: *‖Եւ մա_ 22
13.3. տեայք առ իս ամենեքեան՝ և ասացիք.
առաքեսցուք յառաջագոյն քան զմեզ
արս. և դիտեսցեն մեզ զերկիրն. և
պատմեսցեն մեզ զհանգամանս ճա_
նապարհին ընդ որ ելանիցեմք անդր.
և զքաղաքացն յորս մտանիցեմք:

23 *Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ
բանն. և առի 'ի ձէնջ երկոտասան
24 այր՝ այր մի ըստ ցեղի: *‖Եւ գնա_ ‖Թուոց
ցին ելին 'ի լեառն. և հասին մինչև 13.24.
'ի ձորն ողկուզի. և լրտեսեցին զնա:
25 *Եւ առին 'ի ձեռս իւրեանց 'ի պտղոյ
երկրին. և իջին առ մեզ՝ և բերին
մեզ զրոյց՝ ասեն, բարի է երկիրն՝
26 զոր Տր Ած տալոց է մեզ: *Եւ ոչ
կամեցայք ելանել. և հեստեցիք բա
27 նին Տն Այ մերոյ: *Եւ տրտնջեցիք
'ի վրանս ձեր և ասացիք՝ առ ատելու
թե Տն էհան զմեզ յերկրէն եգիպ_ Տէ
տացւոց՝ մատնել զմեզ 'ի ձեռս ամոր
28 հացւոց՝ և սատակել զմեզ: *Արդ յո
ելանիցեմք. և եղբարք ձեր զանգիտե
ցուցին զսիրտս ձեր՝ և ասեն. ազգ
մեծ և բազում և զօրագոյն է քան
զմեզ՝ և քաղաքք մեծամեծք և պարս
պաւորք մինչև յերկինս. այլ և որդիս
29 սկայից տեսաք մեք անդ: *Եւ ասա_
ցի ցձեզ՝ մի զանգիտիցէք՝ և մի զար_
30 հուրիցիք 'ի նոցանէ: *Տր Ած մեր՝
որ երթայ առաջի երեսաց ձերոց, նա
տայ պատերազմ ընդ նոսա փոխանակ
ձեր. ըստ ամի զոր արար ձեզ յերկրին
եգիպտացւոց առաջի աչաց ձերոց:
31 *Եւ յանապատիս յայսմիկ՝ զոր տե_
սէք՝ զի սնոյց զքեզ Տր Ած քո, որպ
սնուցանիցէ ոք զորդի իւր. ըստ ամ
ճանապարհին զոր գնացէք՝ մինչև ե_
32 կիք 'ի տեղիս յայս: *Եւ 'ի բանիս
յայսմիկ ոչ հաւատացիք Տն Այ ձե_
33 րոյ: *‖Որ երթայ առաջի ձեր 'ի ճա ‖Ելից.
նապարհիդ. ընտրել ձեզ զտեղին. 13.21.
առաջնորդել ձեզ հրով 'ի գիշերի՝ ցու Թուոց.
ցանել ձեզ զճանապարհ ընդ որ գնայ 14. 14.
34 ցէք. և ամպով 'ի տուէ: *Եւ լուաւ
Ած զձայն բանիցն ձերոց. և բարկա
35 ցեալ երդուաւ՝ և ասէ: *‖Թէ տե_ ‖Թուոց
սանիցէ ոք յարանցդ յայդցանէ զեր 14.23.
կիրն բարի՝ զոր երդուայ տալ հարցն Սաղմ.
36 նոցա: *Բայց քաղեբ որդի յեփոնեայ, 94.11.
նա տեսցէ զնա: և նմա տաց զերկիրն
յոր եհաս, և որդւոց նր. վն յարելոյ
37 նր 'ի Տր: *‖Եւ ինձ բարկացաւ Ած ‖Այր.
վն ձեր՝ և ասէ. և դու մի մտցես անդր: 3.26. և
38 *Այլ յեսու որդի նաւեայ սպասաւոր 4.21. և
քո. նա մտցէ անդր. զնա զօրացո. զի 34.4.
նա ժառանգեցուսցէ զնա իսրայէլի: Թուոց.
39 *Եւ ծնունդք և որդիք ձեր՝ զորոց 20.12.
ասացիք թէ 'ի յափշտակութի լինի_
ցին՝ և ամ մանուկ մատաղ՝ որ ոչ գի_
տիցէ այսօր զբարի կամ զչար՝ նոքա
մտցեն անդր. և նոցա տաց զնա. և նո
40 քա ժառանգեսցեն զնա: *Եւ դուք
դարձարուք՝ և չուեցէք յանապատն
ընդ ճանապարհ կարմիր ծովուն:
*Եւ

Թուոց 14.40. * Եւ պատասխանի ետուք ինձ և ա_ 41
սացէք. մեղաք առաջի Տն̃ Ա̃Յ մերոյ.
ելցուք մեք՝ և տացուք պատերազմ.
որպէս պատուիրեաց մեզ Տր̃ Ա̃Ծ մեր. և
առեալ իւրաքանչիւր զգործի պատե
րազմի իւրոյ՝ գումարեցայք՝ ելէք 'ի
լեառն ։ * Եւ ասէ ցիս Տր̃՝ ասա ցնո̃. 42
Թուոց ‖ մի ելանէք՝ և մի մարտնչիք՝ զի չեմ
14.42. ընդ ձեզ. գուցէ խորտակիցիք առա_
ջի թշնամեաց ձերոց ։ * Եւ խօսեցայ 43
ընդ ձեզ. և ոչ լուայք ինձ՝ և անցէք
զբանիւ Տն̃. և անսաստեցիք՝ ելէք 'ի
լեառն ։ * Եւ ելեալ ամորհացին՝ որ 44
բնակեալն էր 'ի լերինն յայնմիկ՝ ընդ
դէմ ձեր՝ հալածեաց զձեզ՝ որպէս պատի
ցի մեղու. և խոցոտեցին զձեզ 'ի սէի
րայ մինչև ցհերմայ ։ * Եւ նստեալ 45
լայիք առաջի Տն̃ և ոչ լուաւ ձայնի
ձերում. և ոչ անսաց ձեզ ։ * Եւ 46
նստայք 'ի կադէս աւուրս բազումս.
որչափ աւուրս երբեմն նստայք անդր։

ԳԼ ։ Բ։

Եւ դարձեալ չուեցաք յանապատն 1
ը̃ Ճանապարհ կարմիր ծովուն.
զոր օրինակ խօսեցաւ Տր̃ ընդ իս. և
պատեցաք զսէիր լերամբ աւուրս բա
զումս ։ * Եւ ասէ ցիս Ա̃Ծ։ 2
* Շատ լիցի ձեզ պատել զլերամբդ՝ 3
արդ՝ դարձարուք ընդ կողմն հիւսի_
սոյ ։ * Եւ ժողովրդեանդ պատուէր 4
տուր՝ և ասասցես. դուք անցանիկ ան
ցանէք առ սահմանօք եղբարց ձերոց
որդւոց եսաւայ. որք բնակեալ են 'ի
սէիր. և երկնչիցին 'ի ձէնջ ։ * Եւ զգու 5
շանայցէք յոյժ. մի գրգռիցիք ընդ
նոսա 'ի պատերազմ. զի ոչ տաց ձեզ
յերկրէն նոցա՝ և ոչ քայլ մի ոտին.
քանզի վիճակաւ ետու եսաւայ ըզ
լեառնն սէիր ։ * Կերակուրս գնես_ 6
ջիք 'ի նոցանէ՝ և կերիջիք. և ջուր չա
փով արծաթոյ առջիք 'ի նոցանէ՝ և
արբջիք։ * Զի Տր̃ Ա̃Ծ մեր օրհնեաց 7
զքեզ յամենայն գործս ձեռաց քոց.
ծանիր զիարդ անցեր ընդ անապատն
մեծ և ահագին. ահա քառասունամ
Ա̃Ծ քո ընդ քեզ է. և ոչ ինչ կարօ_
տացար ։ * Եւ անցաք առ եղբարբք 8
մերովք որդւովքն եսաւայ բնակե_
լովքն 'ի սէիր. առ Ճանապարհաւն ա_
րաբացւոց յեղօմայ՝ և 'ի գասիոնգա
բերայ. և դարձեալ անցաք ընդ Ճա_
նապարհ անապատին մովաբու ։ * Եւ 9
ասէ ցիս Տր̃. մի թշնամանայցիք ընդ
մովաբացիսն. և մի գրգռիցէք ընդ նո̃
պատերազմ. զի ոչ տաց ձեզ յերկրէն
նոցա 'ի վիճակ. քանզի որդւոյն ղով_
չարժեր տայ ետու զսէիր 'ի ժառանգութի ։

10 * Եւ ոմմինքն նախ բնակեալ էին 'ի
նմա՝ ազգ մեծ և բազում և հզօր. որպէս
11 ենակիմք ։ * Ընդ ռափայինսն համա_
րիցին, նոյնպէս և նոքա իբրև զենա_
կիմն՝ և մովաբացիքն անուանեն զնոսա
12 ոմմինս ։ * Եւ 'ի սէիր նախ բնակեալ
էր քոռեցին. և որդիքն եսաւայ կո_
րուսին զնո̃. և սատակեցին զնոսա յե
րեսաց իւրեանց. և բնակեցան փո_
խանակ նոցա. զորօրինակ արար իէլ
զերկիր ժառանգութե̃ իւրոյ՝ զոր ետ
13 նմ̃ Ա̃Ծ ։ * Եւ արդ՝ արիք՝ չուեցէք և
14 անցէք ընդ ձորն զարեդ ։ * Եւ աւ_
ուրք որչափ անկան մեզ 'ի գնալն մեր
'ի կադէսբառնեայ, մինչև անցաք
ընդ ձորն զարեդ՝ երեսուն և ութ ամ.
մինչև անկաւ ամ̃ ազգ արանց պատե
րազմողաց 'ի բանակէ անտի՝ որպէս
15 երդուաւ նոցա Ա̃Ծ ։ * Եւ ձեռն Տն̃
էր 'ի վերայ նց̃ սատակել զնոսա 'ի բա
16 նակէն մինչև անկան ։ * Եւ եղև իբրև
անկան ամենայն արք պատերազմօղք
մեռեալք 'ի միջոյ ժողովրդեանն ։
17 * Խօսեցաւ Տր̃ ընդ իս՝ և ասէ ։
18 * Դու անցանես այսօր առ սահմա_
19 նօք մովաբու 'ի սէիր ։ * Եւ մօտ հասա յորդէք
նիցէք յորդիսն ամոնայ՝ մի թշնամա_
նայցիք ընդ նոսա. և մի գրգռիցէք
ընդ նոսա պատերազմ. զի ոչ տաց ձեզ
զերկիր որդւոցն ամոնայ 'ի վիճակ.
քանզի որդւոյն ղովտայ ետու զնոսա
20 վիճակաւ ։ * Երկիր որ ռափանայ հա
մարեսցի՝ քանզի նախ ռափայինք բնա
կէին 'ի նմա. և ամոնացիք անուանեն
21 զնո̃ զոմմինս ։ * Ա̃զգ մեծ և բազում
և զօրաւոր իբրև զենակիմսն. և կո_
րոյս զնո̃ Տր̃ յերեսաց նոցա. և ժառան
գեցին՝ և բնակեցան փոխանակ նց̃ ։
22 * Որպէս արար որդւոցն եսաւայ բնակե_
լոց 'ի սէիր. զոր օրինակ սատակեաց Տր̃
զքոռեցին յերեսաց նոցա. և ժառան
գեցին՝ և բնակեցան փոխանակ նոցա
23 մինչև ցայսօր ։ * Եւ խևացիքն՝ որք
բնակեալ էին յասիրօթ մինչև ցգա_
զայ. և գամիրքն՝ որք ելեալ էին 'ի գամ
րաց՝ սատակեցին զնո̃. և բնակեցան
24 փոխանակ նց̃ ։ * Արդ արիք՝ չուեցէք
և անցէք ը̃ ձորն առնոնայ՝ ահա մատ
նեցի 'ի ձեռս քո զսեհոն արքայ եսե_
բոնայ զամորհացի. և զերկիր նորա
սկսիր ժառանգել. գրգռել ընդ նմա
25 պատերազմ ։ * Յօրէ յայսմանէ սկսիր
տալ զահ և զերկիւղ քո առաջի ամ̃
ազգաց՝ որք են 'ի ներքոյ երկնից. զի
որք լուիցեն զանուանէ քումմէ խռո_
վեսցին՝ և երկունք կալցեն զնո̃ յերե
26 սաց քոց ։ * ‖ Եւ առաքեցի հրեշտակս ‖ Թուոց
յանապատէն կեդմօթայ առ սեհոն 21.21.
արքայ

արքայ եսեբոնայ բանիւք խաղաղու-
թե՛, և ասեմ։ * Ես սկսայ ընդ երկիրքդ, 27
զձանապարհայն գնացից · ոչ խոտորե
ցայց յաջ և ոչ յահեակ ։ * Կերակուր 28
արծաթով վաճառեսցես ինձ՝ և կե-
րայց · և ջուր արծաթով վաճառես-
ցես ինձ՝ և արբից · բայց զի ոտիւք և
եթե անցից ։ * Որպէս արարին ինձ որդիքն 29
եսաւայ բնակեալքն ի սեիր՝ և մով-
բացիքն բնակեալք յարոեր · մինչև
անցից ընդ յորդանան՝ յերկիրն զոր
Տէր Ա՛Ծ տացէ մեզ ։ * Եւ ոչ կամեցաւ 30
սեհովն արքայ եսեբոնայ անցանել մեզ
առնովաւ · զի խոտացոյց Տէր Ա՛Ծ մեր
զոգի նորա · և կարծրացոյց զսիրտն՝
զի մատնեսցի՝ ի ձեռս քո յաւուրսն յայն
‖ Ա՛մռ. ‖ միկ ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր ‖ ահա սկսեալ 31
2. 9. եմ մատնել առաջի երեսաց քոց զսե
հովն արքայ եսեբոնի զամորհացի՝ և
զերկիրն նորա · սկսի՛ր վիճակաւ ժա-
ռանգել զերկիրն նորա ։ * Եւ ել սե 32
հովն արքայ եսեբոնի ընդդէմ մեր ·
ինքն և ժողովուրդ իւր պատերազ-
մաւ՝ ի սիասար ։ * Եւ մատնեաց զնա 33
Տէր Ա՛Ծ մեր ի ձեռս մեր · և հարաք
զնա՝ և զորդիս նորա և զամենայն ժո
ղովուրդ նորա ։ * Եւ յաղթեցաք նմա՛ 34
քաղաքաց նոր՝ ի ժամանակին յայմիկ ·
և սատակեցաք զնա՛ քաղաքս նորա մի
ըստ միոջէ · և զկանայս նո՛ և զման-
կունս իւրեանց · և ոչ թողաք ի նո-
ցանէ ապրեալ ։ * Բայց զի զխաշինան 35
ածաք յաւարի · և զկողոպուտ քաղա-
քացն զոր առաք յարոերայ ։ * Ուր է 36
առ եզերբ ձորոյն առնովնայ ։ և զքա-
ղաքն՝ որ է ի ձորն մինչև ցսահմանս
գաղաադու · և ոչ էր քաղաք՝ որ ապրե
ցաւ ի մէնջ · այլ զնա՛ մատնեաց Տէր
Ա՛Ծ մեր ի ձեռս մեր ։ * Բայց յերկիրն 37
որդւոցն ամմնայ՝ յոր ոչ մերձեցաք՝
զամենայն արուճարձանս ձորոյն յաբո
կայ · և զնա՛ քաղաքսն լեռնականս՝ ոչ
պատուիրեաց մեզ Տէր Ա՛Ծ մեր ։

Գ։ Ա։ Գ։

‖ Ա՛մռ. ‖ Եւ ‖ դարձաք՝ եկաք ընդ ճանա- 1
21.33. պարհն բասանու · և ել ովգ ար
Ա՛մռ. քայ բասանու ընդդէմ մեր · ինքն և
29.7. ամ՛ ժողովուրդ նո՛ պատերազմաւ ՝ի
սեդրային ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր · մի երկն 2
չիցիս ՝ինմանէ · զի ՝ի ձեռս քո մատ-
նեցի զնա · և զամենայն ժողովուրդ
նորա · և զնա՛ երկիրն նորա · և արաս-
‖ Ա՛մռ. ցես նմա ‖ որպէս արարեր սեհովնի ար
21.24. քայի ամո՛րհացւոց՝ որ բնակեալ էր
‖ Ա՛մռ. հեսեբոն ։ * ‖ Եւ մատնեաց զնա Տէր 3
21.35. Ա՛Ծ մեր ՝ի ձեռս մեր · և զովգ արքայ
բասանու, և զամ՛ ժողովուրդն նո՛ · և

հարաք զնա մինչև ոչ թողուլ նմա
4 զաճակ ։ * Եւ յաղթեցաք ամ՛ քաղա-
քացն նո՛ ՝ի ժամանակին յայմիկ · և
ո՛չ էր քաղաք՝ զոր ոչ առաք ՝ինոցա-
նէ · վաթսուն քաղաք՝ զամ՛ շուրջ զգ
գաւառաւն արքոկայ թագաւորին
5 ովգայ ՝ի բասան ։ * Ամենայն քաղաքք
ամուրք բարձրապարիսպք · դրամբք
դռնափակօք · թո՛ղ զքաղաքսն ար-
ձակաքաղաքս փերեզացւոց բազում
6 յոյժ ։ * Եւ սատակեցաք զնո՛ որպէս
արարաք զսեհովն արքայ եսեբոնի · և
սատակեցաք զամենայն քաղաքսն մի
ըստ միոջէ · և զկանայս և զմանկունս·
7 և ոչ թողաք մնազապուրծ ։ * Եւ զամ՛
զանասունն և զկապուտ քաղաքացն ա-
8 ծաք մեզ յաւար ։ * Եւ առաք ՝ի ժա
մանակի յայնմիկ զերկիրն ՝ի ձեռաց
երկուց թագաւորացն ամո՛րհացւոց ·
որք էին յայնկոյս յորդանանու յառնո
9 նայ մինչև ցսահերմոն ։ * Եւ փիւնի-
կեցիք անուանեցին զսահերմոն սոնի
օր · և ամո՛րհացին անուանեաց զնա սա
10 նիր ։ * Ամենայն քաղաքք միաօրայ · և
ամ՛ գաղաադ · և ամ՛ բասան · մինչև
ցսելքայ · և ցեդրային · քաղաքք թա
գաւորութե՛ն էին ովգայ ՝ի բասան ։
11 * Օի ովգ միայն արքայ բասանու
մնաց յաւփաչոց անտի · և գահոյք նո՛
գահոյք երկաթիք · և ահա են յամ՛
բոցի որդւոցն ամմնայ՝ լինն կանգունք
երկայնութե՛ն նո՛ · և չորք կանգունք
լայնութե՛ն նորա · ակայից կանգնով ։
12 * Եւ զերկիրն զայն ժառանգեցաք ՝ի
ժամանակի յայնմիկ , յարոերայ որ է
առ եզերբ ձորոյն առնո՛նայ , և զկէս
ձորոյն գաղաադու · և զքաղաքս նո՛ ·
13 ‖ Եւ ռուբենի և գադայ * Եւ զաւե ‖ Ա՛մռ.
լորդն գաղաադու՝ և զամենայն զբա 32.29.
սան զթագաւորութի՛ն ովգայ՝ եւ ու 33.
կիսոյ ցեղին մանասէի · և զամենայն
գաւառն արքոկայ՝ և զամ՛ բասանն ·
որ երկիր ռափայեցոյն համարիցի ։
14 * Եւ յայիր որդի մանասէի էառ զամ՛
գաւառն արքոկայ մինչև ցսահմանս
գարգասեայ և մաքաթեայ · և անուա-
նեաց զնա յիւր անուն · զբասան՝ աւո
15 թիերս մինչև ցայսօր ժամանակի * Եւ
16 մաքիրայ եւառ զգաղաադ ։ * Եւ ռու
բենի՝ և գադայ եւառ ՝ի գաղաադէ
մինչև ՝ի ձորն առնո՛նայ ըմ մէջ ձորոյն՝
սահման մինչև ցարբոկ՝ ձորն որ է
17 սահման որդւոցն ամմնայ ։ * Եւ արա
բիա · և յորդանան սահման է նմա ՝ի
քենէրեթայ մինչև ցծո՛ղն արաբիայ
ծո՛ղն աղի · յատեգուղթայ՝ յարևելից
18 փսգայ ։ * Եւ պատուիրեցի ձեզ ՝ի
ժամանակին յայնմիկ՝ և ասեմ՝ Տէր Ա՛Ծ

մեր եւ ձեզ զերկիրս զայս 'ի վիճակ.
վառեցարո՛ւք՝ անցէ՛ք առաջի եղբարց
ձերոց՝ որդւոցն Ի՟ղի ա՟մ զօրաւոր:
*Բայց կանայք ձեր՝ եւ մանկունք ձեր. 19
եւ անասունք ձեր՝ գիտեմ զի անասունք
բազում է ձեր, բնակեսցեն 'ի քաղաքս
ձեր՝ զորս ետու ձեզ: *Մինչեւ զետե_ 20
ղեսցէ Տ՟ր Ա՟Ծ մեր զեղբարս ձեր, ո՟պ
եւ զձեզ. զի ժառանգեսցեն եւ նոքա
զերկիրն՝ զոր Տ՟ր Ա՟Ծ մեր տացէ նոցա
յայնկոյս Յորդանանու. եւ դարձջի՛ք
այրեն յիւրաքանչիւր ժառանգութի
Թուոց իւր՝ զոր ետու ձեզ: *Եւ՛ յեսուեայ 21
27.18. պատուիրեցի 'ի ժամանակին յայնմիկ՝
եւ ասեմ. աչք ձեր իսկ տեսին զա՟մ,
զոր արար Տ՟ր Ա՟Ծ քո ընդ երկուս թա
գաւորսն ընդ այնոսիկ.նոյնպէս արաս
ցէ Տ՟ր ընդ ամենայն թագաւորութիս՝
յորոց վերայ դիմեսցես դու: *Մի՛ 22
զանգիտիցէք. զի Տ՟ր Ա՟Ծ մեր ինքնին
պատերազմեսցի փոխանակ ձեր:*Եւ՛ 23
աղաչեցի զՏէր Ա՟Ծ 'ի ժամանակին
յայնմիկ՝ եւ ասեմ: *Տէր՝ Տէր. դու 24
սկսար ցուցանել ծառայի քում զսաստ
կութի քո եւ զզօրութի քո. զձեռն հզօր՝
եւ զբազուկ բարձր: քանզի ո՞վ է Ա՟Ծ
յերկինս կամ յերկրի՝ որ առնիցէ ո՟պ
դու արարեր ըստ զօրութե քում:
*Անց՝ անցեալ տեսից զերկիրն բա_ 25
րի՝ որ է յայնկոյս Յորդանանու.զլեառն
բարի՝ զերկրորդն լիբանան: *Եւ ան 26
տես արար զիս Տ՟ր վ՟ն ձեր. եւ ո՛չ լուաւ
ինձ. եւ ասէ ցիս Տ՟ր. շատ լիցի քեզ՝ մի՛
եւս յաւելցես խօսել զբանդ զայդ:
Փասգայ *Ե՛լ 'ի կատար կոփածոյին. եւ հայե 27
ցեալ աչօք քովք ընդ ծովակողմն. եւ
ընդ հիւսիս. եւ ընդ հարաւ եւ ընդ
Օր. արեւելս. տես աչօք քովք: Քանզի ո՛չ
31.2. եւ անցանիցես ընդ այդ Յորդանան:
34.1. *Եւ պատուիրեա՛ Յեսուեայ՝ եւ զօրա_ 28
ցուսցես զնա. եւ մխիթարեսցես զնա՝
զի նա անցցէ առաջի ժողովրդեանդ
իմոյ այդորիկ.եւ նա ժառանգեցուսցէ
դ՟ց զերկիրն՝ զոր տեսեր: *Եւ նստաք 29
'ի հովիտսն մերձ 'ի տունն փոգորայ:

ԳԼ: Դ:

ԵՒ այժմ Իսրայէլ՝ լո՛ւր իրաւանց 1
եւ դատաստանաց. զորս ես ու_
սուցանեմ քեզ այսօր առնել՝ զի կեց
ջիք. եւ մտանիցէք, եւ ժառանգիցէք
զերկիրն՝ զոր Տ՟ր Ա՟Ծ մեր տացէ ձեզ:
Օր. *Մի՛ յաւելուցուք ինչ 'ի բանն՝ զոր 2
12.32. ես պատուիրեմ ձեզ. եւ մի՛ հատանի_
ցէք 'ի նմանէ: պահեսջի՛ք զհրամանս
Տ՟ն Ա՟Յ մերոյ՝ զոր ես պատուիրեմ
Թուոց ձեզ:*Աչք ձեր տեսին՝ զորինչ արար 3
25.4. Տ՟ր ընդ բելփեգովր. զի ա՟մ մարդ՝ որ
չոգաւ զհետ բելփեգովրայ՝ սատա_
4 կեաց զնա Տ՟ր Ա՟Ծ մեր 'ի մէնջ:*Բայց
դուք՝ որ յարեցայք 'ի Տ՟ր Ա՟Ծ ձեր.
կենդանի էք ամենեքեան յաւուրս
5 յայսմիկ: *Տեսէ՛ք՝ զի ուսուցի ձեզ
զիրաւունս եւ զդատաստանս՝ ո՟պ պատ
ուիրեաց ինձ Տէր առնել զայն յերկ_
րին՝ յոր դուք մտանիցէք ժառանգել
6 զնա: *Եւ պահեսջի՛ք՝ եւ արասջի՛ք.
զի այն է իմաստութի ձեր եւ հանճար
առաջի ամենայն ազգացն՝ որք լսիցեն
զա՟մ իրաւունս զայսոսիկ՝ եւ ասիցեն.
ահա ժողովուրդ իմաստուն եւ հան_
7 ճարեղ՝ ազգս այս մեծ: *Քանզի ո՞վ
իցէ ազգ մեծ՝ որոյ իցէ Ա՟Ծ մօտ 'ի նա.
որպէս Տ՟ր Ա՟Ծ մեր ա՟մի՝ որով՛ք կար_
8 դասցուք առ նա: *Եւ ո՞ր ազգ մեծ՝
որոյ իցեն իրաւունք եւ դատաստանք
արդարք. ըստ ա՟մի օրինացս այսոցիկ՝
զոր ես տամ այսօր առաջի ձեր:
9 *Հայեա՛ց 'ի քեզ՝ եւ զգո՛յշ լեր անձին
քում յոյժ. մի՛ մոռանայցես զամենայն
բանս զայսոսիկ՝ զորս տեսին աչք քո.
եւ մի՛ մերժեսցին 'ի սրտէ քումմէ զա՟մ
աւուրս կենաց քոց. եւ խելամուտ ա_
րասցես որդւոց քոց. եւ որդւոց որդւոց
10 քոց: *Զօրն յորում կայցէք դուք 'ի
քորեբ առաջի Տ՟ն Ա՟Յ ձերոյ յաւուրն
եկեղեցւոյ. յորժամ ասաց ցիս Տ՟ր,
թէ եկեղեցացո՛ առ իս զժողովուրդ.
եւ լուիցեն զպատգամս իմ. զորս ուսու
ցից երկնչել յինէն զա՟մ աւուրս՝ որ_
չափ կենդանի իցեն դոքա 'ի վ՟ր երկ
րի. եւ ուսուսցեն զորդիս իւրեանց:
11 *Եւ մատուցեալ կայիք դուք առ Ել.
ստորոտով լերինն. եւ լեառնն բորբո 19.18.
քիւր հրով մինչեւ ցերկինս. եւ խաւար՝
12 եւ մէգ՝ եւ մառախուղ էր: *Եւ խօսե
ցաւ Տ՟ր ընդ ձեզ 'ի միջոյ հրոյն: զձայն
պատգամացն լուայք դուք. եւ զնմա_
նութիւն ինչ ոչ տեսիք. բայց միայն
13 զբարբառն : *Եւ պատմեաց ձեզ
զուխտն իւր՝ զոր պատուիրեաց ձեզ
առնել, զտասն պատգամսն.եւ գրեաց
զնոսա 'ի վ՟ր երկուց քարեղէն տախ_
14 տակաց: *Եւ պատուիրեաց ինձ 'ի
ժամանակին յայնմիկ ուսուցանել ի_
րաւունս ձեզ՝ եւ դատաստանս. եւ առ
նել ձեզ զն՟ա յերկրին՝ յոր դուք մտա
15 նիցէք ժառանգել զնա: *Եւ զգու_
շացարո՛ւք յոյժ անձանց ձերոց. զի
նմանութի ինչ ոչ տեսիք յաւուրն յայն
միկ՝ յորում խօսեցաւ ընդ ձեզ Տ՟ր 'ի
16 քորեբ լերինն 'ի միջոյ հրոյն: *Մի՛
անօրինիցիք. եւ առնիցէք ձեզ դրօ_
շեալ՝ զնմանութի ա՟մ պատկերի. նմա
նութի արուական, կամ իգական:
17 *Նմանութի ա՟մ անասնոյ՝ որք իցեն
յերկրի.

երկրի։ Նմանուելի՝ ամ հաւուս թուոյ
նոյ՝ որ թուղիցի ՚ի ներքոյ երկնից։
*Նմանուելի՝ ամ սողնոց՝ որք սողի- 18
ցին ՚ի վերի երկրի. նմանուելի՝ ամ ձկանց՝
որք իցեն ՚ի ջուրս ՚ի ներքոյ երկրի։
*Նա մի՝ հայեցեալ ընդ երկինս տե- 19
սանիցես զարեգակն՝ և զլուսին՝ և զաս
տեղս. և զամ զարդ երկնից. և մոլո
րեալ երկիրպագանիցես նոցա՝ և պաշտի
ցես զնոսա. զորս բաժանեաց Տէր Ա.Ծ
ամ ազգաց՝ որք ՚ի ներքոյ երկնից։
*Նա զձեզ եառ ՚ի ձեռն Ա.Ծ. և էհան 20
զձեզ յերկաթեղէն հնոցէն յեգիպ-
տոս. լինիլ նմա ժողովուրդ վիճա
‖ Ալէք. կաս. ոմն և յաւուր յայսմիկ։ *‖ Նա 21
1.37. և 3.26. Տէր բարկացաւ ինձ վասն բանիցն սա-
Գաւ. 34.1. ցելոց ՚ի ձէնջ. և երդումամբ՝ զի մի՛ ան-
ցիցէ զընդ այդ յորդանան. և զի մի՛ մտա
նիցէմ յերկիրն՝ զոր Տէր Ա.Ծ քո տայէ
քեզ ՚ի ժառանգութիւն։ *Նա մարդ ես 22
աւասիկ մեռանիմ յերկրիս յայսմիկ.
և ոչ անցանեմ զընդ յորդանան. բայց
դուք անցանէք՝ և ժառանգեսջիք զեր-
կիրն բարի։ *Օգնչ լերուք՝ գուցէ 23
մոռանայցէք զուխտն Տեառն Ա.Յ մերոյ՝
զոր ուխտեաց ընդ ձեզ՝ և առնիցէք
ձեզ դրօշեալ՝ նմանուելի յամէ՝ յորոց
‖ Ելէսայ. պատուիրեաց քեզ Տէր Ա.Ծ քո։‖ Օի 24
12.29. Տէր Ա.Ծ քո հուր ծախիչ է. Ա.Ծ նա-
խանձոտ։ *Նա եթէ ծնանիցիս որ- 25
դիս, և զորդիս որդւոց քոց, և յամի-
ցէք յերկրին, և անօրինիցիք, և առ
նիցէք դրօշեալ՝ զնմանուելի յամէ՝ և առ
առնիցէք չար առաջի Տեառն Ա.Յ ձերոյ
բարկացուցանել զնա։ *Ականի՛ ձեզ 26
վկայս այսօր զերկինս և զերկիր. զի
կորստեամբ կորնչիցիք յերկրէն՝ յոր
դուքն անցանէք ընդ յորդանան ժա-
ռանգել զնա։ և ոչ բազմացուցանիցէ
ցիք զժամանակս աւուրց ՚ի վէր նորա.
այլ սատակելով սատակիջիք։ * Նա 27
ցրուեսցէ Տէր զձեզ ընդ ամ՛ ազգս. և
մնայցէք սակաւք թուով ՚ի մէջ ազ-
գացն՝ յորս տարցէ զձեզ Տէր անդր։
* Նա՛ պաշտիցէք անդ զաստուածս 28
օտարս զձեռագործս մարդկան. զփայ-
տեղէնս և զքարեղէնս՝ որք ոչ տեսա
նիցեն՝ և ոչ լսիցեն. և ոչ ուտիցեն՝ և
‖ Ամաս. ոչ հոտոտիցեն։*‖ Նա խնդրիցէք անդ 29
3.2. զՏէր Ա.Ծ ձեր՝ և գտանիցէք յորժամ
խնդրիցէք զնա յամ՛ սրտից ձերոց. և
յամ՛ անձանց ձերոց, ՚ի ներելոյ ձե-
րում։*Նա գտանիցեն զքեզ ամենայն 30
բանքս այսոքիկ ՚ի վախճանի աւուրց.
և դարձցիս դու առ Տէր Ա.Ծ քո՝ և լսի
ցես ձայնի նորա։ * Օի Ա.Ծ ողորմած է. 31
ոչ թողցէ զքեզ և ոչ մոռասցի զուխտ
հարցն քոց՝ զոր երդումամբ նոցա։ *Յար- 32

ցէք զաւուրսն զառաջինս զեղեալս
յառաջագոյն քան զձեզ. յորէ յորմէ
հաստատեաց Ա.Ծ զմարդ յերկրի. ՚ի
ծագաց երկրի մինչև ՚ի ծագս երկնից։
եթէ եղեալ իսկ ըստ բանիս մեծի
այսորիկ։ եթէ ազգեալ իսկ լուր այս
պիսի։ *Նթէ լուեալ իցէ ազգի զձայն 33
Ա.Յ կենդանւոյ բարբառելոյ ՚ի միջոյ
հրոյ։ որպէս լուար դու՝ և կեցեր։
*Նթէ յօժարեալ լինի Ա.Յ մոռանել 34
առնուլ զիւր ազգ ՚ի միջոյ ազգի փոր
ձուածք՝ և նշանօք՝ և արուեստիւք. և
պատերազմաւ. հզօր ձեռամբ՝ և բարձր
բազկաւ. և մեծամեծ տեսլեամբք.
ըստ ամենայնի զոր արար Տէր Ա.Ծ մեր ե-
գիպտոս՝ յանդիման քոյ իսկ տեսա
նելով։ * Օի գիտասցես թէ Տէր նա 35
է Ա.Ծ. և չիք այլ ոք բաց ՚ի նմանէ։
*Յերկնից լսելի եղև բարբառ նորա 36
խրատել զքեզ. և յերկրի ետես քեզ
զհուր իւր զմեծ՝ և զպատգամն նորա
լուար ՚ի միջոյ հրոյ։ * Վասն սիրելոյ 37
նր զհարսն քո։ և ընտրեաց զզաւակ
նոցա յետ նր զձեզ քան զամ ազգս.
‖ Եւ եհան զքեզ ինքնին զօրութիւբ իւրով ‖ Ելէք.
մեծաւ յեգիպտոս։ *Սատակել քեզ 13.21. 38
զազգս մեծամեծս՝ և հզօրագոյնս քան
զքեզ յերեսաց քոց. տանիլ զքեզ՝ և
տալ քեզ զերկիր նոցա ՚ի ժառանգու-
թիւն՝ որպէս և այսօր։ * Եւ ծա 39
նիցես այսօր՝ և դարձցիս մտօք. զի Տէր
Ա.Ծ քո՝ նա է յերկինս ՚ի վեր, և յերկիր
՚ի խոնարհ. և չիք այլք բաց ՚ի նմանէ։
*Նա պահեսցես զիրաւունս նորա. և 40
զպատուիրանս նր՝ զոր ես պատուի-
րեմ քեզ այսօր. զի բարի լինիցի քեզ՝
և որդւոց քոց յետ քո. երկայնակեաց
լինիցիս յերկրին՝ զոր Տէր Ա.Ծ տայէ
քեզ զամենայն աւուրս։ *‖ Յայնժամ ‖ Ծնոծ. 41
զատոյց մովսէս երիս քաղաքս յայնկոյս 35.14.
յորդանանու յարեւելից կողմանէ։
*Փախչիլ անդր սպանողին՝ որք սպա 42
նանիցէ զընկեր իւր և ոչ գիտէ թէ.
և ինքն ոչ ատեայր զնա յերէկն և յե
ռանդ, անկցի ՚ի մի քաղաքացն այսո-
ցիկ և կեցցէ։ *‖ Օ բոսոր յանապատ ‖ Ցեսու. 43
տին՝ ՚ի դաշտին յերկրին ռուբենի. և 20.8.
զռամաթ ՚ի գաղաադ գադայ. և զգօ-
զան ՚ի բասան մինասէի։ * Նա այս 44
օրէնքն է զոր եդ մովսէս առաջի որդւոցն
լիի։ *Նա այսոքիկ են վկայութիւնք 45
և իրաւունք և դատաստանք՝ զոր խո-
սեցաւ մովսէս ընդ որդիսն լիի յելա
նել նոցա յերկրէն եգիպտացւոց։
*Յայնկոյս յորդանանու. ՚ի ձորն որ է 46
մերձ ՚ի տունն փեգովրայ. յերկրին
սեհովնի արքային ամորհացւոց՝ որ բնա
կեալ էր յեսեբօն. զոր եհար մովսէս՝

Եւ որդիքն Իսրայէլի յելանելն իւրեանց
յերկրէն Եգիպտացւոց: *Եւ ժառան 47
գեցին զերկիրն նոցա: եւ զերկիր Ով_
գայ թագաւորին Բասանու: զերկուս
թագաւորացն Ամօրհացւոց՝ որք էին
յայնկոյս Յորդանանու ընդ արեւելս:
* Յարոերայ՝ որ է առ եզերբ ձորոյն 48
Առնոնայ, մինչեւ ցլեառնն Սեհոնի՝ որ
է Աերմոն: * Զա̃մ զԱրաբիա՝ որ է 49
յայնկոյս Յորդանանու ընդ արեւելս.
մինչեւ ցծովն Արաբացւոց 'ի ներքոյ
որ է ջրա ասեդովթայ կոփածոյին:
գայ.

Գլ: Ե:

Եւ կոչեաց Մովսէս զա̃մ Իսրայէլ՝ եւ 1
ասէ ցն̃ս: Լուր Իսրայէլ զիրաւունս եւ
զդատաստանս՝ զորս ես խօսիմ յա_
կանջս ձեր յաւուր յայսմիկ: եւ ուսջիք
զն̃ս. եւ զգոյշ լինիջիք առնել զնոսա:
*Տր Ա.Ծ մեր ուխտեաց ձեզ ուխտ 'ի 2
Քորեբ: *Ոչ եթէ հարցն ձերոց ուխ 3
տեաց Տր զուխտն զայն, այլ ձեզ. եւ
դուք ամենեքին կենդանի էք այսօր:
*Դէմ յանդիման խօսեցաւ Տր ընդ 4
ձեզ 'ի միջոյ հրոյն: *Եւ ես կայի 'ի 5
մէջ Տն եւ ձեր 'ի ժամանակին յայնմիկ.
պատմել ձեզ զպատգամսն Տն. զար_
Ելից. հուրեցայք յերեսաց հրոյն՝ եւ ոչ ելիք
20. 2. 'ի լեառն. ասէ: *Ես եմ Տր Ա.Ծ քո՝ 6
Ղեւտ. որ հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց
26. 1. 'ի տանէ ծառայութեան: *Մի լինի_ 7
Սաղմ. ցին քեզ աստուածք օտարք առաջի ա_
80. 11. չաց իմոց: *Եւ մի առնիցես դու քեզ 8
Ելից. դրօշեալ՝ եւ մի զնմանութիւն ա̃մի որինչ
20. 3. յերկինս 'ի վեր. եւ որինչ յերկրի 'ի խո
Սաղմ. նարհ. եւ որինչ 'ի ջուրս 'ի ներքոյ երկ
80. 10. րի: *Մի երկիրպագանիցես նոցա. 9
Ելից. եւ մի պաշտեսցես զնոսա. զի ես եմ
20. 5. Տր Ա.Ծ քո. Ա.Ծ նախանձոտ. հատու
Ղեւտ. ցանեմ զմեղս հարանց որդւոց իւր_
26. 1. եանց՝ յերիս եւ 'ի չորս ազգս ատելեաց
Սաղմ. իմոց: *Եւ առնեմ ողորմութիւն 'ի հա 10
96. 7. զար ազգս սիրելեաց իմոց. եւ որոց
Ելից. պահիցեն զհրամանս իմ: *Մի առ 11
34. 14. նուցուս զանուն Տն Ա.Յ քո 'ի վերայ
Ելից. սնոտեաց. զի ոչ սրբեսցէ Տր Ա.Ծ քո
20. 7. զայն՝ որ առնուցու զանուն նորա 'ի
Ղեւտ. վ̃ս սնոտեաց: *Զգուշասջիր աւուրն 12
19. 12. շաբաթու սրբել զնա. ո̃պ եւ պատուի
Ամբ. րեաց քեզ Տր Ա.Ծ քո: *Զվեց օր գոր 13
5. 33. ծեսցես՝ եւ արասցես զա̃մ զգործ քո:
Օրին. *Յաւուրն եօթներորդի շաբաթ 14
2. 2. Տն Ա.Յ քոյ. մի գործեսցես 'ի նմա
Ելից. զա̃մ գործ քո. դու եւ ուստր քո. եւ
20. 10. ծառայ քո՝ եւ աղախին քո. եզն քո՝ եւ
Եզեկ. էշ քո՝ եւ ամենայն անասուն քո. եւ եկն
20. 12. որ 'ի ներքոյ դրանց քոց. զի հանգիցէ
Եբրայ. ծառայ քո՝ եւ աղախին քո՝ ո̃պ եւ դու.
4. 4.
15 *Եւ յիշեսցես դու՝ զի ծառայ էիր
յերկրին Եգիպտացւոց. եւ էհան ըզ
քեզ Տր Ա.Ծ քո անտի հզօր ձեռամբ՝
եւ բարձր բազկաւ. վ̃ս այսորիկ պատ_
ուիրեաց քեզ Տր Ա.Ծ քո պահել զօրն
շաբաթուց՝ եւ սրբել զնա:
16 *Պատուեա՛ զհայր քո՝ եւ զմայր քո՝ Ելից.
որպէս պատուիրեաց քեզ Տր Ա.Ծ քո. 20. 12.
զի բարի լինիցի քեզ. եւ երկայնակեաց Մտթ.
լինիցիս 'ի վերայ երկրին՝ զոր Տր Ա.Ծ 3. 9.
քո տացէ քեզ: Մտ.
17 *Մի շնասցես: 15. 4.
18 *Մի սպանանիցես: Մտթ.
19 *Մի գողանայցես: 7. 10.
20 *Մի վկայիցես զընկերէ քումմէ Ղուկ.
վկայութիւն սուտ: 6. 2.
21 *Մի ցանկանայցես կնոջ ընկերի քոյ. Մտթ.
եւ մի ցանկանայցես տան ընկերի քոյ. 5. 28.
եւ մի անդեոյ նորա. եւ մի ծառայի նր. Հռոմ.
եւ մի աղախնոյ նր. եւ մի եզին նր. եւ մի 7. 7.
իշոյ նր. եւ մի ա̃մ անասնոյ նր. եւ մի
22 ա̃մի զինչ ընկերի քոյ իցէ: *Զայս
պատգամս խօսեցաւ Տր ընդ ժողո_
վրդեանն ձերում 'ի լերինն 'ի միջոյ
հրոյն: ուր խաւարն՝ եւ մէգ՝ եւ մրրա
խուղ էր. մեծաւ բարբառով. եւ ոչ եւս
յաւել: եւ գրեաց զնոսա 'ի վ̃ր երկուց
քարեղէն տախտակացն՝ եւ ետ ցիս:
23 *Եւ եղեւ իբրեւ լուայք զբարբառն
'ի միջոյ հրոյն. եւ լեառն բորբոքեալ
էր հրով: եւ մատուցեալ առ իս իշխա
նաց ցեղիցն ձերոց, եւ ծերակուտին
24 ձերոյ՝ ասէին: *Ահա եցոյց մեզ Տր
Ա.Ծ զփառս իւր՝ եւ զմեծութիւն իւր. եւ
զբարբառ նորա լուաք 'ի միջոյ հրոյ:
յաւուր յայսմիկ տեսաք՝ եթէ խօսի_
25 ցի Ա.Ծ ընդ մարդոյ՝ եւ կեցցէ: *Եւ
արդ մի մեռցուք: զի մի սատակեսցէ
զմեզ հուրս այս մեծ: եթէ յաւելու_
ցումք մեք լսել զձայն Տն Ա.Յ մերոյ
26 միւսանգամ՝ եւ մեռանիցիմք: *Զի
ո՞ ոք մարմին իցէ որ լուաւ զձայն Ա.Յ
կենդանւոյ բարբառելոյ 'ի միջոյ հրոյ
27 որպէս մեք՝ եւ կեցցէ: *Մատիր դու,
եւ լուր՝ զորինչ ասիցէ Տր Ա.Ծ մեր՝ եւ
դու խօսեսցիս ընդ մեզ զա̃մ ինչ՝ զոր
խօսիցի Տր Ա.Ծ մեր ընդ քեզ. եւ լուի
28 ցուք՝ եւ արասցուք: *Եւ լուաւ Տէր
զբարբառ բանիցն ձերոց խօսելոյ ըն_
դ իս. եւ ասէ ցիս Տր. լուայ զբարբառ
բանից ժողովրդեանն՝ զոր խօսեցան
ընդ քեզ: ուղիղ խօսեցան զա̃մ:
29 *Ո՛ տացէ լինել այնպէս սրտից նց 'ի
նս երկնչել յինէն. եւ պահել զպատուի
րանս իմ զա̃մ աւուրս: զի բարի լինի
ցի նոցա՝ եւ որդւոց նց յաւիտեան:
30 *Արդ երթ եւ ասա ցնոսա. դարձա_
31 րուք դուք 'ի տունս ձեր: *Եւ դու

աստ

աստ կաց առիս՝ և խօսեցայց ընդ քեզ զպատուիրանս՝ և զկնիռս՝ և զդատաստանս՝ զորս ուսուցանիցես նոցա։ և արասցեն յերկրին՝ զոր ես տացն ՆՓ ի ժառանգութիւն ։ * Օգոյշ լերուք 32 առնելոյ՝ որպէս պատուիրեաց քեզ ՏՐ Ա.Ծ քո։ և մի խոտորիցիս յաջ, և մի յահեակ։ * Ի սա ճամբայ ճանապարհին՝ 33 զոր պատուիրեաց քեզ ՏԷր Ա.Ծ մեր գնալ։ զի հանգուսցէ զքեզ՝ և բարի արասցէ քեզ ։ և երկայնօրեայք լիցիք յերկրին՝ զոր ժառանգիցէք։

ԳԼ։ Ը։

Եւ այսոքիկ են պատուիրանք՝ և 1
իրաւունք՝ և դատաստանք՝ զորս պատուիրեաց ձեզ ՏՐ Ա.Ծ մեր ուսուցանել զձեզ՝ առնել այնպէս յերկրին՝ յոր դուք մտանիցէք ժառանգել ։
* Օի երկնչիցիք ի ՏՔ Ա.Ջ մերմէ ։ 2
պահել զամ իրաւունսն՝ և զպատուիրանս՝ զորս ես պատուիրեմ ձեզ այսօր ։ դու և որդիք քո՝ և որդիք որդւոց քոց։ զամ աւուրս կենաց քոց։ զի երկայնօրեայք լինիցիք ։ * Եւ լուր 3
իմ՝ և զգոյշ լեր առնելոյ։ զի բարի լինիցի քեզ և բազմանայցէք յոյժ։ որպէս խոստացաւ Ա.Ծ հարցն քոց տալ քեզ երկիրն՝ որ բղխէ կաթն և մեղր ։
(այսոքիկ են իրաւունք և դատաստանք՝ զորս պատուիրեաց մովսէս որդւոցն իսրայէլի յանապատին։ յերանելնոցա յերկրէն եգիպտացւոց ։)* Լուր իմի՝ 4
Ա.Ծ մեր՝ ՏՐ մի է ։ * Եւ սիրես 5
զՏՐ Ա.Ծ քո յամենայն սրտէ քումմէ։ և յամենայն անձնէ քումմէ։ և յամենայն զօրութենէ քումմէ ։ * Եւ եղիցին պատգամքս 6
այսոքիկ՝ զորս ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝ ի սրտի քումմ և յանձին քումմ։
* Եւ խնայուսցես զսոյն որդւոց քոց ։ 7
և խօսեսցիս սոցօք։ ի նստիլ ի տան, և ի գնալ ի ճանապարհի։ և ի պնջել և ի յառնել։ * Եւ արկցես զսոսա նշան 8
ի ձեռին քումմ։ և եղիցին անշարժ առաջի աչաց քոց ։ * Եւ գրեսցես զսոսա 9
ի սեմս տանց քոց։ և ի դրունս քո
* Եւ եղիցի յորժամ տանիցէ զքեզ 10
Տ Ա.Ծ քո յերկիրն՝ զոր երդուաւ Տ հարցն քոց աբրահամու։ և իսահակայ։ և յակոբայ ։ տալ քեզ քաղաքս մեծամեծս և գեղեցիկս՝ զորս ոչ շինեցեր ։ * Եւ տունս լի՝ ամ բարութիւք՝ 11
զորս ոչ լցեր։ և ջրհորս փորեալս՝ զորս ոչ փորեցեր։ և այգիս և ձիթենիս՝ զորս ոչ տնկեցեր ։ * Եւ ուտիցես՝ և 12
յագիցիս ։ * Օգոյշ լինիցիս անձին 13
քումմ։ գուցէ մոռանայցես զՏՐ Ա.Ծ քո՝ որ հանէ զքեզ յերկրէն եգիպտացւոց ի տանէ ծառայութեան։ ի ՏՔ ։ Ա.Ջ քումմէ երկնչիցես։ և զնմա պաշտիցես ։ և՝ ի նա յարեսցիս ։ և յանուն նր ։ 14
երդնուցուս ։ * Ի երթ այլոց ազգաց 4.10.
աստուածոց օտարաց։ և ի զեհետ աստուածոց ազգացն՝ որք շուրջ զձեզ իցեն ։ 4.8.
* Օի Ա.Ծ նախանձոտ, ՏՐ Ա.Ծ ի միջի 15
քումմ։ գուցէ բարկացեալ սրտմտիցի ՏՐ Ա.Ծ քո սատակել զքեզ յերեսաց երկրի ։ * Ի փորձեսցես զՏՐ Ա.Ծ 16
քո՝ որպէս փորձեցիք ի փորձութեն ։ 4.7.
* Պահելով պահեսցես զպատուիրանս 17
Տ Ա.Ջ քոյ՝ զվկայուիս և զիրաւունս 4.12.
զորս պատուիրեաց քեզ ։ * Եւ արասցես զարին և զհաճոյն առաջի Տ 18
Ա.Ջ քոյ ։ զի քեզ բարի լինիցի ։ և մտցես՝ և ժառանգեսցես զերկիրն բարի՝ զոր երդուաւ Տ հարցն մերոց ։
* Ջնասցէ զնա թշնամիս յերեսաց 19
քոց՝ որպէս և խօսեցաւ ։ * Եւ եղիցի 20
յորժամ հարցանիցէ զքեզ վաղիւն որդին քո՝ և ասիցէ։ զինչ են վկայուքն՝ և իրաւունք և դատաստանք՝ զորս պատուիրեաց Տ Ա.Ծ մեր մեզ ։
* Եւ ասասցես ցորդին քո ։ ծառայք 21
էաք փարաւոնի յեգիպտոս ։ և հանեն զմեզ Տ Ա.Ծ անտի հզօր ձեռամբ և
բարձր բազկաւ ։ * Եւ ետ Տ նշանս 22
և արուեստս մեծամեծս՝ և չարաչարս երկրին եգիպտացւոց ։ ի փարաւոն և
ի տուն նորա առաջի մեր * Եւ զմեզ 23
հանն անտի։ զի ածցէ այսր՝ տալ մեզ զերկիրս զայս ։ զոր երդուաւ տալ
հարցն մերոց։ * Եւ պատուիրեաց մեզ 24
Տ առնել զամ իրաւունս զայսոսիկ։ երկնչիլ ի ՏՔ Ա.Ջ մերմէ ։ զի բարի լիցի մեզ զամ աւուրս ։ զի կեցցուք
որպէս և այսօր ։ * Եւ ողորմածութի 25
եղիցի մեզ, եթէ զգուշասցուք առնել զամ պատուիրանս զայսոսիկ առաջի Տ Ա.Ջ մերոյ՝ որպէս և պատուիրեաց մեզ։

ԳԼ։ Թ։

Եւ ‖ եթէ տարցէ զքեզ Տ Ա.Ծ քո ‖ Ա այր. 1
յերկիրն՝ յոր դու մտանիցես ժա 31.3.
ռանգել։ և բարձցէ զազգսն մեծամեծս և բազումս յերեսաց քոց ։
‖ Օ քեռացինն և զգերզեսացինն և զա ‖ Ամէն. 2
մորհացին։ և զքանանացինն և զփերեզ 23. 23.
զացին։ և զհևեացին։ և զյեբուսացին։ Ե 33.2.
եօթն ազգս մեծամեծս և զօրագոյնս
քան զքեզ ։ * Եւ մատնեսցէ զնոսա 2
Տ Ա.Ծ քո՝ ի ձեռս քո։ հարցես զնոսա՝ և ‖ Ամէն.
եղծանելով եղծցես զնոսա ։ ‖ մի դնդ 23. 32.
ցես ընդ նոսա ուխտ։ և մի ողորմիսցիս Ե 34.12
նոյ ։ * Եւ ‖ մի առնիցես զխնամութիւն Ե 15.
ընդ նոսա ։ զդուստր քո մի տայցես ‖ Ամէն.
ուս- 34.16.

աստեր նորա. և զդուստր նրի մի առ
նուցուս ուստեր քում: * Օր մի ապա 4
տամբեցուցանիցէ զորդին քո յհետն.
և պաշտիցէ զաստուածս օտարս. և
բարկասցի սրտմտութիւն Տեր ՚ի ձեզ.
և սատակեսցէ զձեզ վաղվաղակի:
‖ Լեւէ. * Այլ այսպէս արասջիք նոցա: ‖ զբա 5
23.24. գինս նոյ կործանեսջիք. և զարձանս
Ա այր. նոյ փշրեսջիք. և զանտառս նոցա կո
12.3. Ե տորեսջիք. և զդրօշեալս նոցա այրես
16.21. ջիք հրով: * ‖ Օր ժողովուրդ նբ ես 6
‖ Ա այր. դու Տեր Աստ քում: ‖ և զքեզ ընտրեաց
14.2. Տր Ա.ծ քո. լինիլ նմա ժողովուրդ
‖ Ա այր. սեպհական քան զամենայն ազգս որ ՚ի վե
26.՝18. րեսաց երկրի: * ‖ Ոչ զի բազում էք 7
դուք քան զայլ ազգս՝ հաճեցաւ Տեր
ընդ ձեզ՝ ընտրեաց զձեզ. զի դուք սա
կաւաւորք էք քան զայլ ազգս: * Այլ՝ 8
վասն սիրելոյ զձեզ Տեր. և պահելոյ
զերդումն՝ զոր երդուաւ հարցն ձե
րոց, եհան զձեզ Տեր հզօր ձեռամբ՝
և բարձր բազկաւ. և փրկեաց զձեզ ՚ի
տանէ ծառայութեան. ՚ի ձեռաց փա
րաւոնի արքային եգիպտացւոց: * Այլ 9
ծանիցես՝ զի Տր Ա.ծ քո նա է Ա.ծ հա
ւատարիմ՝ որ պահէ զուխտ և զողոր
մութիւն սիրելեաց իւրոց. և որոց պա
հեն զպատուիրանս նորա ՚ի հազար
ազգս: * Այլ հատուցանէ առ երեսաց 10
իւրոց յանդիման սատակել զնա. և ոչ
յամեցուցանէ յատենէսց. այլ յանդի
ման հատուսցէ նմա: * Այլ պահեսցես 11
զպատուիրանս՝ և զիրաւունս՝ և զդա
տաստանս՝ զորս ես պատուիրեմ քեզ
առնել: * Այլ եղիցի՝ յորժամ լսիցէք 12
զայդ իրաւունս զայսոսիկ, և պահիք
ջիք՝ և առնիցէք զոսա, պահեսցէ քեզ
Տր Ա.ծ քո զուխտն և զողորմութիւն՝
ոյր երդուաւ հարցն մերոց: * Այլ սի 13
րեսցէ զքեզ՝ և օրհնեսցէ զքեզ. և
բազմացուսցէ զքեզ. և օրհնեսցէ զպ
ձնուդս որովայնի քոյ՝ և զպտուղ երկ
րի քոյ. զգործան քո. և զգինի քո. և
զիւղ քո. զանդեայս արջառոց քոց. և
զհօտս ոչխարաց քոց՝ յերկրին զոր եր
դուաւ Տր հարցն քոց տալ զնա քեզ:
* Օրհնեալ լիցիս դու քան զազգս 14
‖ Լեւէ. ամենայն. ‖ մի լիցի ՚ի ձեզ ամուլ և
23.26. անծնունդ. և մի յանասունս քո:
* Այլ բարձցէ ՚ի քէն Տր զամ ախտ. և 15
զամ ցաւս չարաչարս եգիպտացւոց.
զորս տեսեր՝ և զորս գիտացեր. և մի
ածցէ զնոսա ՚ի վերայ քո. այլ ածցէ զնո
՚ի վերայ թշնամեաց քոց. և ՚ի վերայ ամ
տեղեաց քոց: * Այլ կերիցես զամ 16
զկապուտ ազգացն՝ զորս Տր Ա.ծ քո
տացէ քեզ. և մի խնայեսցէ ակն քո ՚ի
նոսա. և ոչ պաշտեսցես զդիս նոցա.

17 զի խոչ է այն քեզ: * Այս թէ ասէ
ցես ՚ի մտի քում՝ զի բազում է ազգն
այն քան զիս՝ զիարդ կարացից սա
18 տակել զնոսա: * Ոչ երկնչիցիս ՚ի նո
ցանէ. յիշելով յիշեսցես՝ զորինչ ա
րար Տր Ա.ծ քո ընդ փարաւոնի, և ընդ
ծառայս նորա՝ և ընդ ամ եգիպտա
19 ցիսն: * Զփորձանս մեծամեծս զորս
տեսին աչք քո. զնշանս և զարուեստս
մեծամեծս. զձեռն հզօր՝ և զբազուկն
բարձր. որպէս եհան զքեզ Տր Ա.ծ
քո անտի. նոյնպէս արասցէ Տր մեր
ընդ ամ՝ ազգսն՝ յորոց դու երկնչիցիս
20 յերեսաց նոցա: * ‖ Այլ զձիաստացն ‖ Լեւի.
առաքեսցէ Տր Ա.ծ քո ՚ի նոսա, մինչև 23.28.
սատակեսցին մնացորդքն՝ և թաքու Յեսու
21 ցեալքն ՚ի քէն: * Ոչ զանգիտիցես 24.12.
յերեսաց նոցա. ‖ զի Տր Ա.ծ քո ՚ի միջի ‖ Լեւի.
22 քում է. մեծ և հզօր: * Այլ ծախես 23.33.
ցէ Տր Ա.ծ քո զազգսն զայնոսիկ յերե Ե 33.2.
սաց քոց առ սակաւ սակաւ: ոչ կարաս
ցես սատակել զնոսա վաղվաղակի. զի
մի լինցի երկիրն աւերակ. և բազմա
նայցեն ՚ի վերս քո գազանք անապատի:
23 * Այլ մատնեսցէ զնոսա Տեր Ա.ծ քո
՚ի ձեռս քո. և կորուսցէ զնոսա կորս
տեամբ մեծաւ. մինչև սատակեսցէ
24 զնոսա: * Այլ մատնեսցէ զթագաւորս
նոցա ՚ի ձեռս ձեր. և կորուսջիք զանուն
նոցա ՚ի տեղւոջէն յայնմանէ. և մի ոք
կայցէ ընդդէմ քո. մինչև ոչնչացու
25 ցես զնոսա: * ‖ Զդրօշեալս դից նոց ‖ Ա այր.
այրեսցես հրով. և մի ցանկանայցես 12.30.
արծաթոյ և ոսկւոյ ՚ի նոցանէ՝ և մի
առնուցուս քեզ. և մի յանցանիցես
նովաւ. զի գարշելի է այն Տր Ա.Ա
26 քում: * Այլ մի տանիցես զգարշելին
՚ի տունս քո. և լինիցես ՚ի նզովս իբրև
զնոյն. այլ գարշելով գարշեսցես. և
պղծելով պղծեսցես զնա զի նզովելի է:

ԳԼ: Ը:

1 Զամենայն պատուիրանացն՝ զորս ես
պատուիրեմ ձեզ այսօր, զգո՛յշ
լինիցիք առնելոյ. զի կեցջիք և բազմա
պատիկ լինիցիք. և մտանիցէք՝ և ժա
ռանգիցէք զերկիրն՝ զոր երդուաւ Տր
2 հարցն մերոց: * ‖ Այլ յիշեսցես զամ ‖ Ա այր.
ենայնապարին՝ զոր հաճ զքեզ Տր զամս 29.5.
քառասուն ընդ անապատն. զի լլկիլ
ցէ զքեզ՝ և ձանաչիցէ՝ թէ զինչ կայ
ցէ ՚ի սրտի քում. եթէ պահեսցես զպ
3 պատուիրանս նր՝ և թէ ոչ: * Այլ չար
չարեաց զքեզ. և սովաբեկ արար զք
քեզ՝ և կերակրեաց զքեզ մանանայ
լիսն՝ զոր ոչ գիտէիր. և ոչ գիտէին ‖ Ա այր.
հարքն քո. զի յայտ արասցէ քեզ ‖ թէ 4. 4
ոչ հացիւ միայն կեայ մարդ. այլ ամ Ա այր.
բա 4. 4.

բանիւ, որ ելանէ 'ի բերանոյ այ, կեց_
ցէ մարդ ։ * Հանդերձք քո ոչ մաշե_ 4
ցան 'ի քէն . և ոտք քո ոչ փապարեցին
զայն ամս քառասուն ։ * Եւ ծանիցես 5
'ի սրտի քում . թէ որպէս այր որ` որ խրա
տէ զորդի իւր` այնպէս Տէր Ած քո
խրատեսցէ զքեզ ։ * Եւ պահեսցես 6
զպատուիրանս Տն Այ քոյ . գնալ 'ի
ճանապարհս նր . և երկնչել 'ի նմանէ ։
* Զի Տր Ած քո տարցի զքեզ յերկիրն 7
բարի և յաղթ . ուր վտակքն ջրոց և
աղբիւրք անդնդոց բղխեն` ընդ դաշտս
և ընդ լերինս ։ * Երկիր ցորենոյ . և 8
գարւոյ` և գինւոյ . այգեաց և նռնե_
նեաց . երկիր ձիթենեաց . իւղոյ և
մեղու ։ * Երկիր` յորում ոչ աղքատու 9
թբ կերիցես զհաց քո, և ոչ կարօտա
նայցես ինչ 'ի նմա ։ երկիր որոյ քա_
րինք իւր երկաթ . և 'ի լերանց նորա
հատանիցես զպղինձ ։ * Եւ կերիցես` 10
և յագեսցիս . և օրհնեսցես զՏր Ած քո
'ի վերայ երկրին բարւոյն` զոր ետ
քեզ ։ * Զգոյշ լեր անձին քո . գուցէ մո_ 11
ռանայցես զՏր Ած քո, չպահել զպատ
ուիրանս նր . և զդատաստանս` և զի_
րաւունս նր` զորս ես քեզ պատուիրեմ ։
* Գուցէ յորժամ ուտիցես` և յագի_ 12
ցիս . և տունս գեղեցիկս շինեսցես` և
բնակեսցիս 'ի նոսա ։ * Եւ բազմանայ 13
ցէ արջառ և ոչխար քո . և յաճախեսցի
քեզ արծաթ և ոսկի . և ամ ինչ` որ
քո իցէ` բազմանայցէ ։ * Հպարտա_ 14
նայցես 'ի սրտի քում . և մոռասցիս
զՏր Ած քո` որ եհան զքեզ յերկրէն
եգիպտացւոց 'ի տանէ ծառայութե ։
* Եւ էած զքեզ ընդ անապատն մեծ 15
‖ Թուոց և ընդ ահագին ։ ‖ ուր օձն խածանէր`
21.6. և կարիճ . և ծարաւ` և ոչ գոյր ջուր .
‖ Ելից . ‖ և եհան քեզ յապառաժ վիմէ զաղ_
17.6. բիւր ջուրց ։ * ‖ Որ կերակրեաց զքեզ 16
‖ Ելից . մանանայիւն յանապատին` զոր ոչ
16.14. գիտէին հարքն քո . զի չարչարեսցէ
զքեզ` և փորձեսցէ զքեզ . և բարի ա_
րասցէ քեզ 'ի վախճանի քում ։ * Մի 17
ասիցես 'ի սրտի քում . թէ զօրութի
իմ, և ուժգնութի ձեռին իմոյ արար
ինձ զզօրութիս զայս մեծ ։ * Այլ յի 18
շեսցես զՏր Ած քո . զի նա տայ քեզ
զոյժ առնել զզօրութի . զի հաստա
տեսցէ զուխտն իւր` զոր երդուաւ
հարցն քոյ . որպէս և այսօր ։ * Եւ եղիցի 19
եթէ մոռանալով մոռասցիս զՏր Ած
քո . երթայցես զհետ աստուածոց օտա
րաց . և պաշտիցես զնոսա . և երկիր
պագանիցես նոցա , ունիմ ձեզ վկայ
այսօր զերկինս և զերկիր , զի կորս_
տեամբ կորնչիցիք ։ * Որպէս և ազգքն 20
զորս Տր կորուսցէ յերեսաց ձերոց .

այնպէս կորիջիք` փոխանակ զի ոչ
լուայք ձայնի Տեառն Այ ձերոյ ։

ԳԼ: Թ.

1 Լուր իսրայէլ . դու անցանես այսօր ընդ
յորդանան . մտանել` և ժառանգ
ել զազգսն մեծամեծս և զօրագոյնս
քան զքեզ . և զքաղաքս մեծամեծս և
2 պարսպաւորս մինչև յերկինս ։ * Զժո_
ղովուրդն մեծ և զբազում և զյաղթ
անդամ զորդիսն ենակայ` զորս դու
իսկ գիտես . և լուար` եթէ ով կացցէ
3 ընդդէմ որդւոցն ենակայ ։ * Եւ ծա
նիցես այսօր` զի Տէր Ած քո նա ինքն
երթայցէ առաջի քո` որ հուր ծախիչ
է` նա սատակեսցէ զնոսա . և նա կոր
ծանեսցէ զնոսա առաջի երեսաց քոց .
և սատակեսցէ զնս` և կորուսցէ զնս
վաղվաղակի . որպէս և ասաց քեզ Տր ։
4 * Մի ասիցես 'ի սրտի քում' 'ի ծախել
զնոսա Տն Այ քո յառաջոյ քումմէ`
թէ վս արդարութե իմոյ եած զիս
Տր ժառանգել զերկիրս զայս բարի .
զի ոչ վասն արդարութե քոյ . այլ վս
ամպարշտութե ազգացն այնոցիկ սա
տակեսցէ զնոսա Տր Ած քո յառաջոյ
5 քումմէ ։ * Բանզի ոչ վասն արդա_
րութե քոյ` և ոչ վս ամբծութե սրտի
քոյ մտանես ժառանգել զերկիր նց .
այլ վս անօրէնութե ազգացն այնո_
ցիկ Տր Ած քո սատակեսցէ զնս յերե
սաց քոց . և զի հաստատեսցէ զուխտն`
զոր երդուաւ Տր հարցն մերոց աբրա_
համու` և իսահակայ` և յակոբայ ։
6 * Եւ ծանիցես այսօր` զի ոչ վասն ար
դարութե քո Տր Ած քո տայցէ քեզ
զերկիրն բարի ժառանգել . զի ժողո_
7 վուրդ խստապարանոց ես ։ * Յիշեա,
մի մոռանայցես որչափ բարկացուցեր
զՏէր Ած քո յանապատին . յօրէ յոր
մէ ելէք յերկրէն եգիպտացւոց . մինչև
եկիք 'ի տեղիս յայս . խեռութբ վա_
8 րէիք 'ի Տնակողմն կոյս ։ * ‖ Եւ 'ի քո_ ‖ Ելից .
րէբ բարկացուցիք զՏէր . և բարկա_ 17.6. և
9 ցաւ Տր սատակել զձեզ ։ * Յելանելն 19.3. և
իմում 'ի լեառն առնուլ զտախտակն 31. 18.
քարեղէնս` զտախտակն ուխտի . զոր և 32.15
ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ ։ ‖ և եղէ 'ի ‖ Ելից .
լերինն զքառասուն տիւ և զքառա_ 24. 18.
սուն գիշեր . զհաց ոչ կերի և ջուր ոչ և 34.28
10 արբի ։ * Եւ ետ ինձ Տէր ‖ զերկոսին ‖ Ելից .
տախտակն քարեղէնս գրեալս մա_ 31.18.
տամբն այ . և 'ի նոսա գրեալ էին ամ
պատգամքն` զորս խօսեցաւ Տէր ընդ
ձեզ 'ի լերինն յաւուրն եկեղեցւոյ ։
11 * Եւ եղև յետ քառասուն տուընջեան
և քառասուն գիշերոյ . ետ ինձ Տէր
զերկուս տախտակն քարեղէնս . տախ
տակս

տակս ուխտի : * Եւ ասէ ցիս Տէր : 12
‖ Ելից. ‖ Արի էջ վաղվաղակի աստի . զի անօ_
32.7. րինեցաւ ժողովուրդն քո՝ զոր հաներ
յերկրէն եգիպտացւոց . անցին ար_
դէն զճանապարհաւն՝ զոր պատուիր_
րեցեր նոցա . և արարին իւրեանց ձու
լածոյս : * Եւ ասէ ցիս Տր . խօսեցայ 13
ընդ քեզ միանգամ և երկիցս՝ և ասեմ .
տեսի զժողովուրդդ զայդ . և ահա
ժողովուրդ խստապարանոց է : * Թո՛յլ 14
տուր ինձ սատակել զդոսա . և ջնջե_
ցից զանուն դոցա 'ի ներքոյ երկնից .
և արարից զքեզ յազգ մեծ՝ և 'ի հզօր
և 'ի բազում, առաւել քան զայդ :
* Եւ դարձեալ իջի 'ի լեռնէ անտի . և 15
լեառն բորբոքիւր հրով . և երկու
տախտակքն յերկոսին 'ի ձեռս իմում :
* Եւ տեսեալ եթէ մեղայք առաջի 16
Տն Այ մերոյ . և արարէք ձեզ ձուլա
ծոյս . և անցէք զճանապարհաւն՝ զոր
պատուիրեաց Տր : * Առեալ զերկո_ 17
սին տախտակսն 'ի ձեռաց իմոց՝ խոր_
տակեցի յանդիման ձեր : * Եւ աղա_ 18
չեցի առաջի Տն կրկին անգամ իբրև
զառաջինն . զքառասուն տիւ և զքա
ռասուն գիշեր՝ զհաց ոչ կերի և զջուր
ոչ արբի . վս ամ մեղաց ձերոց՝ զորս
մեղայք . առնել զչար առաջի Տն Այ
մերոյ . բարկացուցանել զնա : * Եւ 19
զահի հարեալ եմ վասն բարկութեանն
և սրտմտութե . զի բարկացաւ Տր 'ի
վերայ ձեր սատակել զձեզ : և լուաւ
ինձ Տէր և 'ի ժամանակի յայնմիկ :
* Եւ ահարոնի բարկացաւ Տէր յոյժ 20
սատակել զնա . և արարի աղօթս և
վս ահարոնի 'ի ժամանակի յայնմիկ :
* Եւ զմեղսն ձեր՝ զոր արարէք՝ զորթն 21
առի՝ և այրեցի զնա հրով . և կոտորե
ցի՝ և խորտակեցի զնա յոյժ . մինչև
եղև մանր իբրև զփոշի . և ընկեցի զփո
շին 'ի վտակն՝ որ իջանէր 'ի լեռնէ ան
‖ Ելից. տի : * ‖ Եւ 'ի հրայրեացսն . և 'ի փոր 22
17.7. ձութեանն . և 'ի գերեզմանս ցանկու_
Թուոց. թեանն բարկացուցէք զՏէր Ած ձեր :
11.1. և * Եւ յորժամ առաքեաց զձեզ Տէր 'ի 23
16.1. և կադէսբառնեայ . ասէ՝ ելէք և ժա_
21.5. ռանգեցէք զերկիրն՝ զոր տալոց եմ
ձեզ . հեստեցէք բանին Տն Այ ձե_
րոյ . և ոչ հաւատացէք նմա . և ոչ
լուայք ձայնի Տն : * Օի հեստեալ 24
կայիք 'ի Տնակողմանն . յօրէ յորմէ
ծանուցաւ ձեզ : * Եւ աղաչեցի առա 25
ջի Տն զքառասուն տիւ և զքառա_
սուն գիշեր, զորս աղաչեցի . քանզի ա_
սաց Տր սատակել զձեզ : * Եւ կացի 26
յաղօթս առ Տր՝ և ասեմ . Տէր Տէր .
թագաւոր աստուծոց . մի սատակեր
զժողովուրդ քո և զբաժին քո՝ զոր

փրկեցեր զօրութբ քով մեծաւ : զորս
հաներ յեգիպտոսէ զօրութբ քո մե_
ծաւ . և կարող ձեռամբ՝ և բարձր
27 բազկաւ : * Յիշեա՛ դու զաբրահամ,
և զիսահակ՝ և զյակոբ՝ զծառայս քո .
որոց երդուար քև : մի հայիր 'ի խստու
թն ժողովրդեանդ այդորիկ . և յամ_
28 պարշտութին՝ և 'ի մեղս դոցա : * Եւ
դուցէ խօսիցին բնակիչք երկրին՝ ուս
տի հաներ զմեզ . և ասիցեն . ‖ առ 'ի ‖ Թուոց
չկարելոյ Տն տանել զնոսա յերկիրն՝ 14.16.
զոր խոստացաւ նոցա . և առ ատել
զնս Տն՝ եհան զնոսա՝ կոտորել զնոսա
29 յանապատին : * Եւ սոքա ժողովուրդ
քո՝ և ժառանգութի քո՝ զոր հաներ
յերկրէն եգիպտացւոց զօրութբ քով
մեծաւ՝ և բարձր բազկաւ :

ԳԼ : Ժ :

1 Ի ժամանակին յայնմիկ ասաց ցիս
Տէր . ‖ կոփեա՛ դու քեզ երկուս ‖ Ելից
տախտակս քարեղէնս իբրև զառա_ 34.1.
ջինս . և ել 'ի լեառն . և արասցես դու
2 քեզ տապանակ փայտեղէն * Եւ գրե
ցից 'ի տախտակսն զնոյն պատգամս՝
որք էին յառաջին տախտակսն՝ զորս
դուն խորտակեցեր . և դիցես զնոսա
3 'ի ներքս 'ի տապանակին : * Եւ արարի
տապանակ յանփուտ փայտից . և կո_
փեցի երկուս տախտակս քարեղէնս
իբրև զառաջինսն . և ելի 'ի լեառն . և
երկու տախտակքն յերկոսին 'ի ձեռս
4 իմում : * Եւ գրեաց յերկոսին տախ
տակսն ըստ առաջնոյ գրոյն զտասն
պատգամսն՝ զորս խօսեցաւ ընդ ձեզ
Տր 'ի լերին 'ի միջոյ հրոյն . և ետ զնս
5 ցիս Տր : * Եւ դարձայ իջի 'ի լեռնէ
անտի . և եդի զտախտակսն 'ի ներքս
'ի տապանակին . և էին անդ որպէս
6 և պատուիրեաց ինձ Տր : * ‖ Եւ որ_ ‖ Թուոց
դիքն իէլի չուեցին 'ի բերոթայ որդ_ 33.31.
ւոցն յակիմայ 'ի սադայի ‖ և անդ մե_ ‖ Թուոց
ռաւ ահարոն՝ և անդէն թաղեցաւ . և 20.28.
քահանայացաւ եղիազար որդի նորա և 29.
7 ընդ նորա : * Անտի չուեցին 'ի գադ_
գադ . և 'ի գադգադայ յետակայ յեր
8 կիր վտակաց ջուրց : * Յայնմ ժամա
նակի զատոյց Տէր զցեղն ղևեայ բառ
նալ զտապանակ ուխտին Տն . կալ
առաջի Տն՝ պաշտել և աղօթս մատու
ցանել յանուն նորա մինչև ցայսօր :
9 * Վասն այնորիկ ‖ ոչ գոյ ղևտացւոցն ‖ Թուոց
բաժին և ժառանգութի 'ի մէջ եղ 18.20.
բարց իւրեանց . զի Տր ինքնին է մասն ‖ [illegible]
և ժառանգութի նոցա՝ որպէս ասաց 18.2.
10 նոցա : * Եւ ես կացի 'ի լերինն զքա
ռասուն տիւ և զքառասուն գիշեր .
և լուաւ ինձ Տր 'ի ժամանակին յայն_
միկ .

մին. և ոչ կամեցաւ սատակել զձեզ։
*Եւ ասէ ցիս Տր՝ գնա չուեա առաջ 11
ջի ժողովրդեանդ այդորիկ. և մտցեն՝
և ժառանգեսցեն զերկիրն՝ զոր երդ-
ուայ հարցն դոցա տալ դոցա։ *Եւ 12
արդ Իղ. զինչ խնդրէ 'ի քէն Տր Ած
քո. այլ երկնչիլ 'ի Տէ Այ քումմէ.
և գնալ յամենայնի ճանապարհս նր
և սիրել զնա. և պաշտել զՏէր Ած քո
յամենայն սրտէ քումմէ. և յամենայն
անձնէ քումմէ։ *Եւ պահել զպատ 13
ուիրանս Տն Այ քոյ. և զիրաւունս
նորա՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր.
զի բարի լիցի քեզ։ *Ահաւասիկ Տն 14
Այ քոյ երկինք՝ և երկնից երկինք.
երկիր և ամ որ է 'ի նմա։ *Բայց ընդ 15
հարսն ձեր յառաջագոյն հաճեցաւ
Տր սիրել զնոսա. և ընտրեաց զզաւակ
2. Մնաց. նոցա յետ նոցա զձեզ քան զազգս ամ
19.7. բոլոր ազգս ըստ այսմիկ։ *Եւ թլփա 16
Յոբ. 34 տեցէք զխստասրտութիւն ձեր. և զպա
19. րանոցս ձեր մի ևս խստացուցանէք։
Իմաստ. *Զի Տր Ած մեր՝ նա է Ած աստուա 17
6. 8. ծոց՝ և Տէր տերանց. Ած մեծ՝ և հզօր՝
Սիրաք. և ահաւոր. ‖որ ոչ աչառէ երեսաց. և
35.15. ոչ առնու կաշառ։ *Առնէ իրաւունս 18
Գործ. եկին՝ և որբոյ՝ և այրւոյ. սիրէ զնժ-
10. 34. դեհն. տալ նմա հաց և հանդերձ։
Հռոմ. *Եւ սիրեսջիք զպանդուխտն. զի և 19
2. 11. դուք պանդուխտք էիք յերկրին Եգիպ
Գաղատ. տացւոց։ *‖'Ի Տէ Այ քումմէ երկն 20
2. 6. չիցես. և զնա պաշտեսցես. և 'ի նա յա-
‖ Վեր. րեսցիս. և յանուն նորա երդնուցուս։
6.13. *Զի նա է պարծանք քո. և նոյն Ած 21
Մատ. քո, որ արար 'ի քեզ զմեծամեծսն և
4.10. զփառաւորս՝ զորս տեսին աչք քո։
Ղուկ. *‖Եօթանասուն ոգւովք իջին հարքն 22
4. 8. քո յԵգիպտոս՝ և արդ ահա արար ըզ
‖Ծննդ. քեզ Տր Ած քո իբրև զաստեղս երկ
46.27. նից բազմութեամբ։
Ելից.
1. 5.

ԳԼ: ԺԱ.։

Եւ սիրեսցես զՏէր Ած քո. և պա 1
հեսցես զպահպանութիւս նորա
և զիրաւունս նորա՝ և զպատուիրանս
նորա զամ աւուրս կենաց քոց։ *Եւ 2
ծանիջիք այսօր՝ եթէ ոչ վն որդւոց
քոց՝ որք ոչ գիտեն՝ և ոչ տեսին զխրատ
Տն Այ քոյ. և զմեծամեծս նր. զձեռն
հզօր. և զբազուկ բարձր։ *Զնշանս 3
նորա և զարուեստս՝ զորս արար 'ի մէջ
Եգիպտոսի 'ի փարաւոն արքայ Եգիպ
տացւոց. և յամենայն երկիր նր։ *Եւ 4
զորինչ արար ը̃ զօրն Եգիպտացւոց՝
զկառս նոցա և զերիվարս իւրեանց.
որպ ծփեաց զջուրս կարմիր ծովուն 'ի
վերայ երեսաց նոցա. 'ի յարձակիլ նց
զկնի մեր. կորոյս զնոսա Տէր մինչև
ի բ

5 ցայսօր ժամանակի։ *Եւ զորինչ ա-
րար ձեզ յանապատի անդ՝ մինչև եկիք
6 'ի տեղիս յայս։ *‖Եւ զորինչ արար ‖Թուոց
ընդ դաթան և ընդ աբիրոն՝ ընդ որ- 16.1. և
դիս եղիաբու որդւոյ ռուբենի. ‖որոց 31.
բացեալ երկրի զբերան իւր՝ եկուլ զնս՝ Սաղմ.
և զտունս նոցա՝ և զվրանս նց. և զամ 105.17.
ինչս նց ընդ նոսա 'ի միջոյ ամենայն ‖Թուոց
7 Իղի։ *Զի ձեր իսկ աչք տեսին զա- 16.32.
մենայն զգործս Տն զմեծամեծս՝ զորս
8 արար 'ի ձեզ մինչև ցայսօր։ *Եւ պա
հեցէք զամ պատուիրանս նորա՝ զոր
ես պատուիրեմ ձեզ այսօր. զի կեցջիք
և բազմապատիկք լինիցիք՝ և մտանի
ցէք. և ժառանգիցէք զերկիրն՝ յոր
դուք անցանէք ընդ յորդանան ժա-
9 ռանգել զնա։ *Զի երկայնօրեայք
լինիցիք 'ի վր երկրին՝ զոր երդուաւ
Տէր հարցն ձերոց տալ նց. և զաւակի
նոցա յետ նց՝ երկիր որ բղխէ զկաթն
10 և զմեղր։ *Քանզի երկիրն յոր մտա
նելոց էք ժառանգել զնա, ոչ իբրև
զերկիրն Եգիպտացւոց է ուստի ելէք
դուք՝ յորժամ սերմանեն սերմանս. և
ռոգանեն ոտիւք իբրև զպարտէզ
11 բանջարոյ։ *Այլ երկիրն՝ յոր դուք
մտանելոց էք ժառանգել՝ երկիր լեռ-
նային և դաշտական է. յանձրևոյ երկ
12 նից ըմպէ զջուր։ *Երկիր՝ զոր Տէր
Ած քո դարմանէ զնա հանապազ՝ աչք
Տն Այ քոյ 'ի վերայ նորա 'ի սկզբա-
նէ տարւոյն մինչև ցկատարումն տար
13 ւոյն։ *‖Եւ եթէ լսելով լուիցես ամ ‖Վեր.
պատուիրանաց նորա՝ զորս ես պատ- 10.12.
ուիրեմ քեզ այսօր, սիրել զՏէր Ած
քո՝ և պաշտել զնա յամենայն սրտէ
քումմէ, և յամ անձնէ քումմէ։
14 *Տացէ զանձրև երկրին ձերում 'ի
ժամանակի իւրում զկանուխ և զա-
նագան. և ժողովեսցես զցորեան քո
15 և զգինի քո՝ և զիւղ քո։ *Եւ տացէ
խոտ յանդս քո անասնոյ քում. և կե-
16 րիցես՝ և յագեսցիս։ *Զգուշացարուք
յանձինս ձեր. գուցէ յուլանայցեն
սիրտք ձեր՝ և յանցանիցէք, և պաշտի
ցէք զաստուածս օտարս. և երկիրպա
17 գանիցէք նոցա։ *Եւ սրտմտեալ բար
կանայցէ Տէր 'ի վերայ ձեր. և արգե
լուցու զերկինս՝ և ոչ լինիցի անձրև.
և երկիր ոչ տացէ զպտուղ իւր՝ և կորն
չիցիք արագ արագ յերկրէն բարւոյ
18 զոր ետ ձեզ Տէր։ *‖Եւ դիջիք զբանս ‖Վեր.
զայսոսիկ 'ի սիրտս ձեր. և յանձինս 6. 6.
ձեր. և արկջիք զսոսա նշան 'ի ձեռս
ձեր. և եղիցին անշարժք առաջի աչաց
19 ձերոց։ *Եւ ուսուսջիք որդւոց ձերոց
խօսել զսոսա 'ի նստել 'ի տան՝ և 'ի
գնալ 'ի ճանապարհի. և 'ի ննջել և 'ի
Y յառ-

յառնել : * Եւ գրեսջիք զսոսա 'ի վր 20
սեմոց տանց ձերոց՝ և 'ի դրունս ձեր :
* Զի բազմօրեայք լինիցիք . և աւ_ 21
ուրք որդւոց ձերոց 'ի վերայ երկրին՝
զոր երդուաւ Տր հարցն ձերոց տալ քեզ՝
ըստ աւուրց երկնից 'ի վերայ երկրի :
* Եւ եղիցի եթէ լսելով լուիցէք զամ 22
պատուիրանաց այսոցիկ՝ զորս ես
պատուիրեմ ձեզ այսօր առնել, սիրել
զՏր Ա.ծ քո . գնալ 'ի ճանապարհս նր՝
և յարիլ 'ի նա : * Մերժեսցէ Տէր 23
զազգսն զայնոսիկ յերեսաց ձերոց . և
ժառանգեսջիք զազգս մեծամեծս և
‖ Յեսու. հզօրագոյնս քան զձեզ : * ‖ Ամենայն 24
1. 3. տեղի ուր կոխիցեն գնացք ոտից ձե_
րոց՝ ձեզ լիցի . յանապատէ անտի մին
չև ցանեռն Լիբանանու . և 'ի գետոյն
մեծէ գետոյն եփրատայ մինչև ցծովն
արևմտից եղիցին սահմանք ձեր* Եւ 25
ոչոք դառնայցէ ընդդէմ ձեր . զահ
և զերկիւղ ձեր արկցէ Տր Ա.ծ ձեր 'ի
վերայ երեսաց ամ երկրին՝ զոր կոխե
ցէք . որպ խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր :
* Եւ ես աւասիկ տամ այսօր առա 26
ջի ձեր զօրհնութի, և անէծս :* Օրհ 27
նութի, եթէ լուիցէք պատուիրանաց
Տն Ա.յ ձերոյ՝ զորս ես պատուիրեմ
ձեզ այսօր:* Եւ անէծս, եթէ ոչ լուի 28
ցէք պատուիրանաց Տն Ա.յ ձերոյ .
զորս ես պատուիրեմ ձեզ այսօր . և մո
լորիցէք 'ի ճանապարհէն՝ զոր ես պատ
ուիրեցի ձեզ . երթալ և պաշտել զաստ
ուածս օտարս՝ զորս ոչ ճանաչիցէք :
* Եւ եղիցի յորժամ տարցի զքեզ 29
Տր Ա.ծ քո յերկիրն՝ յոր անցանես ը̃
‖ Օր. յորդանան ժառանգել զնա .‖ և տա
27. 12. ցես դու զօրհնութին 'ի լերինն գարի
զին, և զանէծս 'ի լերինն գեբաղ :
* Ոչ ապաքէն յայնկոյս յորդանանու է 30
այն՝ յետոյ ճանապարհին արևմտից
յերկրին քանանացւոց . որոյ նիստն ը̃
արևմուտս է մերձ 'ի գաղգաղ՝ առ
կաղնեաւն բարձու : * Եւ դուք ան_ 31
ցանէք ընդ յորդանան՝ մտանել և ժա
ռանգել զերկիրն՝ զոր Տր Ա.ծ տալոց
է ձեզ 'ի ժառանգութի զամենայն
աւուրս . և ժառանգեսջիք զնա՝ և
բնակեսջիք 'ի նմա :* Եւ զգուշասջիք 32
առնել զամենայն հրամանս նորա՝ և
զդատաստանս զայսոսիկ՝ զորս ես
տամ առաջի ձեր այսօր :

Գլ: ԺԲ:

Եւ այսոքիկ են հրամանք և դա_ 1
տաստանք՝ զորս զգուշանայցէք
առնել յերկրին՝ զոր Տէր Ա.ծ հարցն
ձերոց տալոց է ձեզ 'ի ժառանգութի .
զամ աւուրս՝ զորս կեցցէք դուք 'ի վր

2 երկրի : * Կորուսանելով կորուսջիք
զամենայն տեղիսն՝ յորս պաշտեցին 'ի
նոսա ամ ազգքն զդիս իւրեանց՝ յորս
դուք ժառանգիցէք զնոսա . 'ի վերայ
լերանց բարձանց . և 'ի վերայ բլրոց .
3 'ի ներքոյ վարսաւոր ծառոց : * ‖ Եւ ‖ Օր.
կործանեսջիք զբագինս նց . և փշրես_ 7. 5. և
ջիք զարձանս նց . կոտորեսջիք զան_ 25.
տառս նց . և զդրօշեալս դից նց այրես 2. Մն.
ջիք հրով՝ և կորուսջիք զանուանս նց 12. 40.
4 'ի տեղւոջէն յայնմանէ :* Եւ մի առ
նիցէք նոյնպէս Տն Ա.յ ձերում .
5 * Այլ 'ի տեղւոջն՝ զոր ընտրեսցէ Տր
Ա.ծ ձեր 'ի միում 'ի ցեղից ձերոց, ան_
ուանել զանուն իւր և կոչել 'ի նմա՝
6 խնդրեսջիք՝ և մտջիք անդր : * Եւ
մատուսջիք զողջակէզս ձեր՝ և զզոհս
ձեր . և զտասանորդս ձեր . և զպտուղս
ձեր . և զուխտս ձեր . և զկամայականս
ձեր . և զխոստովանութիւնս ձեր . և
զանդրանիկս արջառոյ և ոչխարի ձե_
7 րոյ : * Եւ կերիջիք առաջի Տն Ա.յ
ձերոյ . և ուրախ լինիջիք 'ի վերայ ամի
յոր մխիցէք զձեռս ձեր . դուք և տունք
ձեր՝ որպ և օրհնեաց զքեզ Տր Ա.ծ քո
8 * Մի առնիցէք զամ ինչ՝ զոր այսօր
մեք աստ առնեմք, իւրաքանչիւր զհա
9 ճոյն առաջի իւր : * Քանզի ոչ հա_
սիք 'ի հանգիստն և 'ի ժառանգութին՝
զոր Տր Ա.ծ մեր տալոց է ձեզ մինչև
10 ցայսօր : * Եւ անցջիք ընդ յորդա_
նան և բնակեսջիք յերկրին՝ զոր Տէր
Ա.ծ մեր ժառանգեցուսցէ ձեզ . և
հանգուսցէ զձեզ յամ թշնամեաց ձե
րոց՝ որք շուրջ զձեօք իցեն . և բնակես
11 ջիք զգուշութբ : * Եւ եղիցի տեղին՝
զոր ընտրեսցէ Տէր Ա.ծ մեր կոչել զա
նուն իւր 'ի վերայ նր, անդ մատու_
ջիք զամ՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ
այսօր . զողջակէզս ձեր, և զզոհս ձեր,
և զտասանորդս ձեր . և զպտուղս ձե_
ռաց ձերոց . և զդահամունս . և զամ
ընտիրս պատարագաց ձերոց՝ զորս
12 ուխտիցէք Ա.յ ձերում : * Եւ ուրախ
լինիջիք առաջի Տն Ա.յ մերոյ՝ դուք՝
և ուստերք ձեր՝ և դստերք ձեր . և
ծառայք, և աղախնայք ձեր . և ղե_
տացին որ 'ի դրունս ձեր . զի ոչ գոյ
նորա բաժին՝ և ոչ ժառանգութի ը̃
13 ձեզ : * Զգոյշ լեր անձին քում՝ գու_
ցէ մատուցանիցես զողջակէզս քո յա
մենայն տեղւոջ՝ զոր տեսանիցես :
14 * Այլ 'ի տեղւոջն՝ զոր ընտրեսցէ Տր
Ա.ծ քո իւր՝ 'ի միում 'ի քաղաքաց քոց՝
անդ մատուցանիցես զողջակէզս քո .
և անդ արասցես զամ՝ զոր ես պատ
15 ուիրեմ քեզ այսօր : * Այլ և ըստ ամ
ցանկութե քում զենցես՝ և ուտիցես
զմիս

զմիս ըստ օրհնութեան Տն Ա.յ քոյ՝ զոր
ետ քեզ յամ քաղաքս. անսուրբն որ
'ի քեզ և սուրբն՝ 'ի միասին կերիցեն
զայն. իբրև զայծեամն և զեղջերու:
*Բայց զարիւն մի՛ ուտիցէք, այլ յեր- 16
կիր հեղուցուք զնա իբրև զջուր:
*Մի՛ ժտիցես ուտել 'ի քաղաքս քո 17
զտասանորդս ցորենոյ քոյ. զանդրա-
նիկս արջառոյ քոյ և զոչխարի. և զամ
ուխտս՝ զոր ուխտիցէք՝ և զխոստովա
նութիւս ձեր. և զպտուղս ձեռաց ձե
րոց: *Այլ առաջի Տն Ա.յ քոյ կերի 18
ցես զայն՝ 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ
Տէր Ա.Ծ քո՝ իւր. դու և ուստր քո և
դուստր քո՝ և ծառայն քո և աղախին
քո. և եկն, որ 'ի քաղաքս քո. և ուրախ
լինիցիս առաջի Տն Ա.յ 'ի վերայ
ամի յոր մխիցես զձեռն քո: *Զգոյշ 19
լեր անձին քում. գուցէ թողուցուս
զղևտացին զամ ժամանակս քո՝ որ-
‖Ծննդ. չափ և կեցցես 'ի վ՟ր երկրին: *‖Եւ 20
28. 14. եթէ ընդարձակեսցէ Տէր Ա.Ծ քո
Ելից. զսահմանս քո՝ որպ՟ս և խոստացաւ քեզ.
34. 24. և ասիցես թէ կերից զմիս՝ եթէ ցան
Ստր. կանայցէ անձն քո ուտել զմիս: ըստ
19. 8. ամի ցանկութեան անձին քոյ կերիցես միս:
*Ապա թէ հեռագոյն իցէ 'ի քէն տե 21
ղին՝ զոր ընտրեսցէ Տր Ա.Ծ քո անուա
նել զանուն իւր 'ի վ՟ր նր. և զենուցուս
յարջառոյ քումմէ և յոչխարէ քումմէ՝
յորոց տացէ քեզ Ա.Ծ: զորօրինակ
պատուիրեցի քեզ, կերիցես 'ի քաղաքս
քո ըստ ցանկութեան անձին քոյ: *Որպ 22
ուտիցի այծեամն և եղջերու, այնպէս
կերիցես և զայն. անսուրբն 'ի քեզ՝ և սուրբն
նոյնպէս կերիցեն: *Զգոյշ լեր չու- 23
տելոյ զարիւն. զի արիւն նորա է շունչ
իւր. մի՛ ուտիցես զշունչ մսոյ: *Յեր 24
կիր հեղուցուս զնա իբրև զջուր: *Եւ 25
մի՛ ուտիցես զնա. զի բարի լինիցի
քեզ. և որդւոց քոց յետ քո՝ եթէ ա-
րասցես զբարին և զհաճոյն առաջի
Տն Ա.յ քոյ: *Բայց զսրբութիւնս քո՝ 26
որք լինիցին քեզ. և զուխտսն քո՝ զորս
ուխտիցես՝ առեալ եկեսցես 'ի տեղին՝
զոր ընտրեսցէ Տր Ա.Ծ քո իւր. կոչել
զանուն իւր 'ի վ՟ր նր: *Եւ արասցես 27
զողջակէզսն քո. զմիսն հանցես 'ի վ՟ր
սեղանոյ Տն Ա.յ քոյ. և զարիւն զո-
հիցն հեղուցուս առ յատակաւ սեղա
նոյ Տն Ա.յ քոյ. և զմիսն կերիցես:
*Զգոյշ լեր՝ և լուր. և արասցես զամ 28
զբանս՝ զորս ես պատուիրեմ քեզ. զի
բարի լիցի քեզ. և որդւոց քոց յաւի-
տեան: և արասցես զբարին և զհաճոյն
‖Ստր. առաջի Տն Ա.յ քոյ: *‖Եւ եթէ սա- 29
19. 1. տակեսցէ Տր Ա.Ծ քո զազգսն յերեսաց
քոյ. յոր դու մտանելոց ես ժառանգ

գել զերկիր նոցա. և ժառանգեսցես
զնոսա. և բնակեսցես յերկրի նոցա:
30 *Զգոյշ լեր անձին քում. գուցէ խնդ-
րիցես երթալ զհետ նոցա յետ սատա
կելոյ զնոսա յերեսաց քոց: մի՛ քննի-
ցես զդիս նց՝ և ասիցես. զիարդ առ-
նիցեն ազգքս այսոքիկ դիցն իւրեանց՝
31 զի և ես արարից Տն: *Մի՛ առնիցես
նոյնպէս Տն Ա.յ քում. զի զգարշելիսն՝
զորս ատեայ Տր՝ արարին դիցն իւր-
եանց. զի զուստերս իւրեանց և զդս-
32 տերս՝ այրեն հրով դիցն իւրեանց:*Ամ‖ ‖Վեր.
բանի՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, 4. 2.
զգուշանայցես առնելոյ. մի՛ յաւելու Առակ.
ցուս 'ի նա, մի՛ հատանիցես 'ի նմանէ: 30. 6.

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ եթէ յառնիցէ 'ի միջի քում
մարգարէ կամ երազահան երա
զոյ՝ և տացէ քեզ զնշան կամ արուեստ:
2 *Եւ լինիցի նշանն կամ արուեստն՝
զորս խօսեցաւ առ քեզ. և ասիցէ՝ եր
թիցուք պաշտեսցուք զաստուածս
3 օտարս՝ զորս ոչ ճանաչիցէք: *Մի՛ լսի
ցէք բանից մարգարէին այնորիկ. կամ
երազահանին երազոյ. զի փորձէ զձեզ
Տէր Ա.Ծ ճանաչել՝ թէ սիրիցէք զՏր
Ա.Ծ մեր յամ սրտէ ձերմէ՝ և յամենայն
4 անձնէ ձերմէ: *Զհետ Տն Ա.յ ձե-
րոյ երթիջիք. և 'ի նմանէ երկնչիջիք.
և զպատուիրանս նորա պահեսջիք. և
ձայնի նորա լուիջիք. և 'ի նա յարես-
5 ջիք: *Եւ մարգարէն այն՝ կամ երա
զահանն երազոյ մեռցի: զի խօսեցաւ
ապստամբեցուցանել զքեզ 'ի Տէ այ
քումմէ՝ որ եհան զքեզ յերկրէն ե-
գիպտացւոց. որ փրկեաց զքեզ յերկ
րէն ծառայութեան. մերժել զքեզ 'ի
ճանապարհէն՝ զոր պատուիրեաց քեզ
Տէր Ա.Ծ քո գնալ ընդ նա. և բարձ-
6 ցես զչարն 'ի միջոյ ձերմէ: *Եւ եթէ
աղաչեսցէ զքեզ եղբայր քո առ 'ի հօ-
րէ՝ կամ առ 'ի մօրէ քումմէ. կամ ուստր
քո. կամ դուստր քո. կամ կին ծոցոյ
քոյ. կամ բարեկամ՝ հանգոյն անձին
քոյ՝ գաղտ՝ և ասիցէ. երթիցուք՝ և
պաշտեսցուք զաստուածս օտարս՝ զորս
ոչ ճանաչիցես դու՝ և հարք քո:
7 *Յաստուծոյ ազգացն՝ որք շուրջ
զձեօք իցեն, 'ի մերձաւորացն քոց կամ
'ի հեռաւորաց, 'ի ծագաց երկրին մին
8 չև 'ի ծագս երկրին: *Մի՛ հաւանի-
ցիս նմա. և մի՛ լուիցես նմա. և մի՛
խնայեսցէ ակն քո 'ի նա. և մի՛ գթաս-
ցիս 'ի նա. և մի՛ ծածկեսցես զնա:
9 *Պատմելով պատմեսցես զնմանէ.
‖ձեռք քո նախ լիցին 'ի նա սպանանել ‖Ստր.
զնա. և ապա ձեռն ամ ժողովրդեանն: 17. 7.

*Եւ քարկոծեսցեն զնա քարամբք՝ և մեռցի։ զի խնդրեաց ապստամբեցու-
ցանել զքեզ ՚ի Տ՚ե Ա՚ստ քումմէ. որ
եհան զքեզ յերկրէն եգիպտացւոց՝՚ի
տանէ ծառայութեան։ *Եւ լուեալ ամ-
ենի զարհուրեսցի. և ոչ ևս յաւելցին
առնել ըստ բանիս այնորիկ չարի ՚ի
միջի ձերում։ *Եւ եթէ լսիցես ՚ի
միում՝ ի քաղաքացն՝ զորս Տ՚ը Ա՚ծ քո
տացէ քեզ բնակիլ անդ. ասել։
*Եթէ ելին արք անօրէնք ՚ի միջոյ.
և ապստամբեցուցին զամ՛ բնակիչս
քաղաքին իւրեանց. և ասեն՝ երթիւ-
քուք և պաշտեսցուք զաստուածս
օտարս՝ զորս ոչ գիտիցէք։ *Եւ քննեսս
ցես՝ և հարցցես՝ և յուզեսցես լաւ.
և ահա ստոյգ հաւաստեաւ իցէ բանն.
և եղեալ իցէ գարշութիւնն ՚ի ձեզ։
*կոտորելով կոտորեսջիք զամ՛ բնա-
կիչս երկրին այնորիկ կոտորմամբ
սրոյ. և նզովելով նզովեսջիք զնա. և
զամ՛ ինչ որ ՚ի նմա. և զանասունն նո՛
՚ի բերան սրոյ։ *Եւ զամ՛ կապուտա
նս՛ ժողովեսցես յելս նո՛. և այրեսցես
հրով զքաղաքն, և զամ՛ զաւար նորա
համօրէն առաջի Տ՚ն Ա՚ստ քոյ. և եղիցի
յաւերակ յաւիտեան. և ոչ ևս շի-
նեսցի։ *Եւ մի՛ կռանիցի ՚ի ձեռն
քում՛՚ի նզովիչ նո՛. զի դարձցի Տէր՚ի
բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ. և տա
ցէ քեզ ողորմութիւն. և ողորմեսցի
քեզ. և բազմացուցէ զքեզ. զոր օրի
նակ երդուաւ Տ՚ը հարցն քոց։ *Եթէ
լսիցես ձայնի Տ՚ն Ա՚ստ քոյ. պահել զամ՛
պատուիրանս նո՛. զորս ես քեզ պատ-
ուիրեմ այսօր. առնել զբարին և հա
ճոյն առաջի Տ՚ն Ա՚ստ քոյ։

ԳԼ։ ԺԴ։

Որդիք եք դուք Տ՚ն Ա՚ստ ձերոյ։
մի՛ ցաւիցէք. և մի՛ հարկանիցէք
զձակատ՝՚ի վերայ մեռելոյ։ * ‖ Օ՚ր
Ժողովուրդ ես դու սո՛ր Տ՚ն Ա՚ստ քոյ.
և զքեզ ընտրեաց Տէր Ա՚ծ քո լինիլ
նմա ժողովուրդ սեպհական՝ յամե-
նայն ազգաց որ՚ի վր երեսաց երկրի։
*‖ Մի՛ ուտիցէք զամ՛ գարշելիս։
*Ա՚յսոքիկ անասունք են՝ զորս ուտի
ցէք, արջառ և ոչխար՝՚ի հօտից. և նո-
խազ յայծեաց։ *Եղջերու. և զայ-
ծեամն. և զգոմէշ. զնարբուզ. և զայծ-
քաղ. և զյամոյր. և զանալուզ։
*Եւ զամ՛ անասուն զերամահերձ՝ և
զհնձակաբաշխ՝ և զորոճող՝ յանաս-
նոց ուտիցէք։ *Եւ զայնոսիկ մի՛ ու-
տիցէք՝ որք որոձեն՝ և թաւամահերձք՝
և հնձակաբաշխք ոչ իցեն։ ուղտ. և
նապաստակ. և ձագար. զի որոձեն.
և հնձակահերձք ոչ են. անսրբք իցեն
նորա ձեզ։ *Եւ խոզ. զի թաւամա-
հերձ և հնձակաբաշխ է. և որոձէ ոչ.
անսրբ իցէ նա ձեզ։ ՚ի մսոց նոցա մի՛
ուտիցէք. և ՚ի մեռեալ նոցա մի՛ մեր
ձիցէք։ *Եւ այսոքիկ են՝ զորս
ուտիցէք յամէն՝ որք ՚ի ջուրս են. ամե
նայն որ իցեն թեւք՝ և թեփք ուտիցէք։
*Եւ ամենայն որ ոչ իցեն թեւք՝ և թեփք
մի՛ ուտիցէք. անսրբ իցեն նորա ձեզ։
*Օ՚ամենայն հաւ սուրբ ուտիցէք։
*Եւ այս են զորս ոչ ուտիցէք ՚ի նոցանէ։
արծուի. և զկորձ. և զանկղ։
*Եւ զդեւտարծուի. և զգին. և որ ինչ
նման է նմա։ *Եւ զորբ՝ և որ ինչ նման
իցէ նմա։ *Եւ զջայլամն. և զբու. և
զձայ։ *Եւ զարագիլ. և զվիզ. և
զհողամաղ։ *Եւ զքսիքահաս. և զսո-
խակ. և զագռաւս։ *Եւ զհաւալուսն.
և զբաղազդը. և որ ինչ նմանն է նոցա.
և զյոպոպ. և զչղջղ։ *Եւ ամ՛ սողուն
՚ի թռչնոց անսրբ լիցի ձեզ. և մի՛ ուտի
ցէք ՚ի նոցանէ։ *Եւ զամ՛ թռչուն որ
կերիցէք։ *Եւ զամ՛ մեռելոտի մի՛ ու
տիցէք. այլ պանդխտին՝ որ ՚ի քա-
ղաքս քո՝ տացես զնա՝ և կերիցէ. կամ
վաճառեսցես օտարոտւոյն. զի ժողո
վուրդ սո՛ր ես դու Տ՚ն Ա՚ստ քոյ։ ‖ մի՛ ե-
փեսցես զգառն ՚ի կաթն մօր իւրոյ։ 23. 19.
*Տասանորդս տասանորդեսցես զամ՛ Ե 34.26
արմտեաց սերմանց քոց. զարմտիս
անդոց քոց ամ՛ ըստ ամէ։ *Եւ կերի
ցես զայն առաջի Տ՚ն Ա՚ստ քո. ՚ի տեղ
ումն զոր ընտրեսցէ Տէր Ա՚ծ քո՝ ան
ուանել զանուն իւր ՚ի վերայ նո՛, անդ
մատուսցես զտասանորդս ցորենոյ
քոյ. և զգինւոյ քոյ և զևղոյղ քոյ. և
զանդրանիկս արջառոյ քոյ. և զոչխա
րի քոյ. զի ուսցես երկնչիլ ՚ի Տ՚ե Ա՚ստ
քումմէ զամ՛ աւուրս։ *Եւ թէ հե
ռի իցէ ՚ի քէն ճանապարհն. և ոչ կա
րիցես տանիլ զայն. վասնզի հեռի իցէ
՚ի քէն տեղին՝ զոր ընտրեսցէ Տ՚ը Ա՚ծ
քո անուանել զանուն իւր անդ՝ զի
օրհնեաց զքեզ Տ՚ը Ա՚ծ քո։ *Ա՚ա
ռեսցես զայն արծաթով. և անցես
զարծաթն ՚ի ձեռին քում. և երթիւ
ցես ՚ի տեղին՝ զոր ընտրեսցէ Տ՚ը Ա՚ծ
քո։ *Եւ տացես զարծաթն ընդ ա
մենայնի՝ որում ցանկանայցէ անձն
քո, արջառոյ՝ կամ ոչխարի. կամ գին
ւոյ. կամ ցքւոյ. կամ ամ՛ որում
ցանկանայցէ անձն քո. և կերիցես
անդ առաջի Տ՚ն Ա՚ստ քոյ. և ուրախ լի
նիցիս դու՝ և ամենայն տուն քո։ *Եւ զԼևտա
ցին՝ որ ՚ի քաղաքս քո, մի՛ թողուցուս
զնա. զի ոչ ունի նորա բաժին՝ և ոչ ժա
ռանգութիւն ընդ քեզ։ *Յետ երից
ամաց

ամաց հանիցես զամ տասանորդս արմտեաց քոց. և յամի յոյժմիկ դիցես զայն ի քաղաքս քո։ * Եւ կերիցէ ղևտացին՝ քանզի ոչ գոյ նմա բաժին և ժառանգութիւն ընդ քեզ. և եկիցէ և որբ. և այրի՝ ի քաղաքս քո կերիցեն՝ և յագեսցին. զի օրհնեսցէ զքեզ Տէր Ա.Ծ քո յամէ գործս քո՝ զորս առնիցես։

Գլ։ ԺԵ։

Յեօթներորդ ամի արասցես թո- 1
ղութիւն։ * Եւ այս իցէ հրամանն 2
թողութեան։ Թողցես զամ պարտս քո՝ զորս պարտիցի քեզ ընկեր քո. և մի պահանջիցես յընկերէ, և յեղբօրէ քումմէ. զի թողութիւն կոչեցեալ է Տեառն Ա.Յ քոյ։ * Յօտարոտուցն պահան- 3
ջիցես՝ որ ինչ իցէ քո առննմա. բայց եղբօրն քումմ թողութիւն արասցես զպարտուցն քոյ։ * Եւ մի լինիցի ի 4
միջի քումմ կարօտեալ. զի օրհնելով օրհնեսցէ զքեզ Տէր Ա.Ծ քո յերկրին՝ զոր Տէր Ա.Ծ քո տալոյ է քեզ ի ժառանգութիւն ժառանգել զնա։ * Եւ 5
եթէ լսելով լսիցես ձայնի Տեառն Ա.Յ քոյ, պահել և առնել զամենայն պատուիրանս՝ զորս ես պատուիրեմ քեզ այսօր։ * Օրհ Տէր Ա.Ծ քո օրհնեաց 6
զքեզ. ոպ և խոստացաւ քեզ՝ և տացես փոխս ազգաց բազմաց. և դու ոչ առնուցուս փոխս։ և տիրեսցես ազգաց բազմաց. և քեզ մի տիրեսցեն։ * Եւ 7
եթէ լինիցի ի միջի քումմ կարօտեալ յեղբարց քոց ի քաղաքաց քոց ի միում յերկրին՝ զոր տացէ քեզ Տէր Ա.Ծ քո. մի դարձուցանիցես զսիրտ քո. և մի կծկիցես զձեռն քո յեղբօրէ քումմէ կարօտելոյ։ * Ա.յլ ընդարձակելով 8
ընդարձակեսցես նմա զձեռն քո. ‖ և տալով տացես նմա փոխ որչափ և խնդրիցէ՝ ի կարօտութենէ իւրում։ ‖ Ապ. 5.42. ‖ ոահ. 6.34.
* Օգոյր լեր անձին քում. գուցէ 9
լինիցի բան ծածուկ անօրհնութեան՝ ի սրտի քում. և ասիցես՝ մերձ է ամն եօթներորդ՝ ամն թողութեան. և չարաչար հնեսցէ ակն քո՝ ի վեր եղբօր քոյ կարօտելոյ. և ոչ տայցես նմա. և բողոքեսցէ զքէն առ Տէր. և լինիցին քեզ այն մեղք մեծամեծք։ * Ա.յլ պարգևելով 10
պարգևեսցես նմա՝ և տալով տացես նմա՝ որչափ և պիտոյ իցէ։ և մի տրտմեսցիս ի սրտի քում զկնի տրոցն քոց նմա. զի վասն բանիս այսորիկ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Ա.Ծ քո յամէ գործս քո. և յամի յորինչ և մխիցես զձեռն քո։ ‖ Ապ. 26.11. * Օի ոչ պակասէ կարօտեալ 11
յերկրէ. վասն այսորիկ ես պատուիրեմ զքեզ զայս՝ և ասեմ. ընդարձակելով ընդարձակեսցես զձեռն քո յաղքատ և ի տառապեալ եղբայր քո՝ որ 12
իցէ յերկրին քումմ։ * ‖ Եւ եթէ վաճառեսցի քեզ եղբայր քո եբրայեցի, կամ կին եբրայեցի, ծառայեսցէ քեզ զվեց ամ. և յամին եօթներորդի արձակեսցես զնա ազատ ի քէն։ * Եւ 13
յորժամ արձակեսցես զնա, ոչ արձակեսցես զնա ունայն։ * Ա.յլ հան 14
դերձելով հանդերձեսցես զնա յոչխարաց քոց. և ի ցորենոյ քումմէ. և ի հնձանէ քումմէ. որպէս և օրհնեաց զքեզ Տէր Ա.Ծ քո՝ տացես նմա։ * Եւ 15
յիշեսցես, զի և դու ծառայ էիր յերկրին եգիպտացւոց. և փրկեաց զքեզ Տէր Ա.Ծ քո անտի. վասն այսորիկ ես պատուիրեմ քեզ առնել զբանս զայս։
* Պա թէ ասիցէ ցքեզ. ոչ ելանեմ 16
ի քէն. զի սիրեաց զքեզ և զտունն քո. զի բարի իցէ նմա առ քեզ։ * Ո- 17
գես հերիւն և ձակեսցես զունկն նորա ի վերայ սեմոյ դրանն. և եղիցի քեզ ստրուկ յաւիտեան. և զաղախինն քո նոյնպէս արասցես։ * Եւ մի խիսա 18
թուեսցի առաջի քո յորժամ արձակեսցես զնոսա ազատս ի քէն. զի ամի ամի վարձուք վարձկանի ծառայեաց քեզ զվեց ամ. և օրհնեսցէ զքեզ Տէր Ա.Ծ քո յամի զինչ և գործեսցես։
* Օամ անդրանիկ՝ որք ծնանիցին 19
յանդեսից քո՝ և ի հօտս քո, զարուսն ի նոցանէ սրբեսցես Տեառն Ա.Յ քում. ոչ գործեսցես անդրանկաւ եղին քոյ. և մի կտրեսցես զանդրանիկս հօտից քոց։ * Ա.մ յամէ կերիցես զնա առա 20
ջի Տեառն ի տեղւոջն՝ զոր ընտրեսցէ Տէր Ա.Ծ քո. դու և տունն քո։ * ‖ Եւ եթէ 21 ‖ Ապ. արատաւոր իցէ՝ կամ կաղ, կամ կոյր, և կամ ամենայն արատ չար զինչ և իցէ, մի զենիցես զնա Տեառն Ա.Ծ քումմ։ * Ա.յլ ի քաղաքս քո կերիցես 22
զնա. անսքն ի քէզ և սքան նոյնպէս կերիցեն. իբրև զայծեամն կամ զեղջերուն։ Յերու։ * Այլ զարիւն մի ուտիցես. 23
յերկիր հեղուսցես զնա իբրև զջուր։

Գլ։ ԺԶ։

Զգուշասջիր ամսոյն կանխոյ. և 1
արասցես զզատիկ Տեառն Ա.Յ քոյ. զի յամենայնի կանխոյ ելից յեգիպտոս զիշերի։ * Եւ զենիցես զզատիկ 2
Տեառն Ա.Յ քումմ. ոչխարս և արջառս. ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Ա.Ծ քո անուանել զանուն իւր անդ։ * Մի 3
ուտիցէք ընդ նմա խմորուն. զեօթն օր բաղարջ կերիցես ընդ նմա. հայ չարչարանաց. քանզի տագնապաւ ելից յերկրէ եգիպտոսի՝ զի յիշիցէք զօրն ելից

ձերոց

ձերոց յերկրէն եգիպտացւոց զնա՝ 4
աւուրս կենաց ձերոց։ *Նա մի երևե
ցի ի քեզ համր յամենայն սահմանս քո
զեօթն օր. և մի ագիի ի մնոյն՝ զոր
զենուցաս յերեկորեայ յաւուրն ա
ռաջնոյ ցայգ։ * Նա մի ժտեացիս զե 5
նուլ զզաւակին ի միում քաղաքաց քոց՝
զոր Տէր Ա.Ծ քո տացէ քեզ։ * Ա.յլ ի 6
տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Ա.Ծ քո
անուանել զանուն իւր ի նմա, անդ
զենուցես զզաւակին առ երեկս ընդ ա
րևմուտս. ի ժամանակին յորում ելեր
յեգիպտոսէ։ * Նփեացես՝ և խորո 7
վեսցես. և կերիցես ի տեղւոջն զոր
ընտրեսցէ Տէր Ա.Ծ քո. դարձցիս ի
վաղիւն և երթիցես ի տունս քո։
* Օվեց օր կերիցես բաղարջ. և յաւ 8
ուրն եօթներորդի ելիք տոնի Տեառն Ա.Ծ
քոյ։ մի գործեսցես ի նմա զամենայն
գործ. բայց որինչ գործիցի անձին։
Ղ.Եաս. * ‖ Նօթն եօթներորդս համարես 9
23.15. ցես քեզ, ի սկսանելոյ մանգաղի քոյ
յոտ, սկսանիցիս համարել եօթն եօթ
ներորդս։ *Նա արասցես տոն եօթն 10
երորդաց Տեառն Ա.Ծ քում. որչափ կա
ըօղիցէ ձեռն քո ըստ ընչիին՝ զոր տա
ցէ քեզ՝ որպէս զիարդ օրհնեսցէ զքեզ
Տէր Ա.Ծ քո։ * Նուրախ լինիցիս առա 11
ջի Տեառն Ա.Ծ քոյ, դու՝ և ուստր քո՝ և
դուստր քո. ծառայ քո. և աղախին
քո. և ղևտացին որ ի քաղաքս քո. և
եկն՝ և որբն՝ և այրին որ ի ձեզ՝ ի տեղ
ւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Ա.Ծ անուա
նել զանուն իւր անդ։ * Նյիշեսցես 12
զի ծառայ էիր յերկրին եգիպտաց
ւոց. և զգուշասցիս՝ և արասցես զզ
պատուիրանս զայսոսիկ։ * Տօն տաղա 13
հարահարաց արասցես զեօթն օր. ի
ժողովել քեզ ի կալոյ քումմէ և ի
հնձանէ քումմէ։ *Նուրախ լինիցիս ի 14
տոնի քում. դու՝ և ուստր քո՝ ծառայ
քո՝ և աղախին քո. և ղևտացին՝ և եկն՝
և որբն՝ և այրին՝ որք իցեն ի քաղաք
քո։ * Օեօթն օր տօնեսցես Տեառն Ա.Ծ 15
քում. ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր
Ա.Ծ քո. ի նմանէ և եթէ օրհնեսցէ զքեզ
Տէր Ա.Ծ յամենայն արմտիս քո, և յամ
գործս ձեռաց քոց, և լինիցիս ուրախ։
* Օերիս ժամանակ ի տարւոջ յան 16
դիման լիցի ամենայն արուք քո առա
ջի Տեառն Ա.Ծ քո՝ ի տեղւոջն զոր ընտ
րեսցէ Տէր. ի տոնի բաղարջակերացն.
և ի տոնի եօթներորդացն. և ի տոնի
Ղ.Լեւ. տաղաւարահարացն. ‖ և ոչ երևեսցին
23. 15. առաջի Տեառն Ա.Ծ քոյ ունայնաձեռն։
Ե 34.20 *Արաքանչիւր ըստ կարի ձեռաց իւր 17
Ղ.Երաս. ոց՝ ըստ օրհնութեան Տեառն Ա.Ծ քո՝ զոր ետ
35.6. քեզ։ *Դատաւորս և առաջնադասիս 18

կացուսցես յամ քաղաքս քո՝ զորս Տէր
Ա.Ծ քո տացէ քեզ ըստ ցեղից. և դա
տեսցեն զժողովուրդն դատաստան
արդար։ * ‖ Նչ մի աշառիցեն երեսաց. ‖ Ղ.Լեւ. 19
և մի առնուցուն կաշառս. քանզի կա 23. 8.
շառ կուրացուցանէ զաչս իմաստնոց. Ղ.Եաս.
և ապականէ զբանս արդարոց։ 19.15.
*Արդարութիւնդ արասցես զիրաւունս, Ղ.Եր. 20
զի կեցցէք. և մտանիցէք ժառանգել 1.17.
զերկիրն՝ զոր Տէր Ա.Ծ տացէ ձեզ։ Ղ.Երաս.
* Մի տնկեսցես քեզ անտառ համ 21 20.31.
փայտի առ սեղանով Տեառն Ա.Ծ քոյ.
* Նմի տնկեսցես քեզ ձօնի։ և 22
կանգնեսցես քեզ զարձան՝ զոր ա
տեաց Տէր Ա.Ծ քո։

Գ.Ի. ԺԷ.Ի.

* Նմի զոհեսցես Տեառն Ա.Ծ քում զար 1
ջառ կամ ոչխար՝ յորում իցէ ա
րատ ինչ. ըստ ամ արատաւոր բանի.
զի պիղծ է այն առաջի Տեառն Ա.Ծ քոյ։
*Նէթէ գտցի ի միջի քում՝ ի միում 2
ի քաղաքացն՝ զոր Տէր Ա.Ծ քո տացէ
քեզ՝ այր կամ կին՝ որ առնիցէ զչար
առաջի Տեառն Ա.Ծ քոյ, անցանել զուխ
տիւ նր։ * Նէ երթեալ պաշտիցեն 3
զաստուածս օտարս. և երկիրպագա
նիցեն նոցա. արեգական. կամ լուսնի.
կամ ամի որ իցէ ի զարդուխ երկնից.
զորս ոչ հրամայեցի։ *Նէ պատմեսցի 4
քեզ։ և քննեսցես յոյժ. և ահա ճշմար
տիւ լեալ իցէ բանն. և եղեալ իցէ
պղծութիւնն այն ի մէջ իսրայէլի։
* Հանցես զայրն զայն, կամ զկինն՝ որք 5
արարին զբանն չար՝ ի դրունս ձեր. և
քարկոծեցէք զնա քարամբք՝ և մեռ
ցին։ * ‖ Նբերաք և երիս վկայիս մեռ ‖ Ղ.Թուա. 6
ցին՝ որ մեռանիցին. և մի մեռցի միով 19.15.
վկայիւ։ * Նէ ‖ ձեռն վկայիցն եղիցի Ղ.Եաս.
նախ՝ ի նա սպանանել զնա. և ապա 18.16.
ձեռն ամենայն ժողովրդեանն։ և քարձցես 2.Կոր.
զչարն՝ ի միջոյ ձերմէ։ * Նէ եթէ վըի 13.1.
պեսցի՝ ի քէն բան՝ ի դատաստանի. ի ‖ Ա.Տ.
մէջ արեան և արեան. և ի մէջ դա 13.9.
տաստանի և դատաստանի. և ի մէջ
դրգռութեան և դրգռութեան. և ի մէջ
հակառակութեան և հակառակութեան,
բան դատաստանի ի քաղաքս քո. և
յարուցեալ ելցես ի տեղին զոր ընտ
րեսցէ Տէր Ա.Ծ քո՝ անուանել զանուն
իւր անդ։ * ‖ Նէ երթայցես առ քա ‖ Բ.Ա
հանայն և ղևտացիս. և առ դատաւ 19.8.
որն՝ որ լինիցի յաւուրսն յայնոսիկ. և
քննեալ պատմեսցեն քեզ զդատաս
տանն։ * Նև արասցես ըստ հրամա 10
նին, զոր պատմեսցեն քեզ՝ որք ի տեղ
ւոյն լիցեն՝ զոր ընտրեսցէ Տէր Ա.Ծ քո.
և զգուշասջիր յոյժ առնել ըստ ամե
նայն

ոպ̃ օրինադրեսցի քեզ ։ * Ըստ օրի_ 11
նացն և ըստ դատաստանի՝ զոր ասա
ցեն քեզ՝ արասցես. և մի խոտորեսցիս
'ի բանէն՝ զոր պատմեսցեն քեզ . մի
յաջ և մի յահեակ ։ * Եւ մարդ ոք՝ 12
որ առնիցէ հպարտութ̃բ առ 'ի չլսե_
լոյ քահանային՝ որ կայցէ պաշտել յա
նուն Տն Ա.Յ քոյ . կամ դատաւորին,
որ իցէ յաւուրսն յայնոսիկ , մեռցի
մարդն այն ։ և բարձցես զչարն յԻլէ ։
*Եւ ա̃մ ժողովուրդեանն լուեալ եր_ 13
կիցէ . և մի ևս ամպարշտեսցի ։ * Եւ 14
եթէ մտանիցես յերկիրն՝ զոր Տէր
Ա.Ծ քո տացէ քեզ . և ժառանգեսցես
զնա . և բնակեսցիս 'ի նմա . և ասի_
ցես . կացուցից 'ի վերայ իմ իշխան
ոպ̃ և այլ ազգք՝ որք շուրջ զինև են ։
*Կացուցանելով կացուսցես 'ի վերայ 15
քո իշխան՝ զոր ընտրեսցէ Տր Ա.Ծ քո ։
յեղբարց քոց կացուսցես քեզ իշխան.
և մի իշխեսցես կացուցանել քեզ զայր
օտար՝ որ չիցէ եղբայր քո ։ * Զի մի 16
յաճախեսցէ իւր երիվարս. և մի դար
ձուսցէ զժողովուրդն յեգիպտոս ։ զի
Տր ասաց. թէ մի ևս յաւելջիք դառ
նալ ընդ նոյն ճանապարհ ։ * Եւ մի 17
յաճախեսցէ իւր կանայս . զի մի խո_
տորեսցի սիրտ նորա . և արծաթ և
ոսկի մի կարի յաճախեսցէ իւր ։ * Եւ 18
եղիցի յորժամ նստիցի յիշխանութե
իւրում, գրեսցէ նմա զերկրորդումն
օրինացս այսոցիկ 'ի մատենի ։ * Եւ 'ի 19
քահանայիցն ղևտացւոց լիցի առ
նմա . և ընթերցցի զնա զա̃մ աւուրս
կենաց իւրոց . զի ուսցի երկնչել 'ի Տէ
Ա.Յ քումմէ . պահել զա̃մ պատուի_
րանս զայսոսիկ ։ և առնել զիրաւունս
զայսոսիկ ։ * Զի մի հպարտանայցէ 20
սիրտ նր̃ 'ի վերայ եղբարց իւրոց . զի
մի անցանիցէ զպատուիրանօքս յաջ
կամ յահեակ . զի երկայնակեաց լիցի
յիշխանութե իւրում . ինքն և որդիք
իւր 'ի մէջ որդւոցն իսրայէլի ։

ԳԼ: ԺԸ.

‖ Թուոց 18.20. Ո՛չ մի ‖ լիցի քահանայիցն ղևտա_ 1
ցւոց որդւոցն ղևեայ բաժին և
Օրն. 10.9. ժառանգութի ընդ Իղի ։ երախայ_
րիքն Տն վիճակ նոցա . զայն կերիցեն ։
1. Կորն. 9.13. * Եւ վիճակ մի լիցի նոցա 'ի մէջ եղ_ 2
բարց իւրեանց . զի Տր է վիճակ նց̃ .
որպէս ասաց նց̃ ։ * Եւ այսոքիկ են 3
իրաւունք քահանային 'ի ժողովրդե_
նէ անտի՝ որք զենուցուն զենլիս. եթէ
արջառ իցէ, և եթէ ոչխար, տացէ քա
հանային զերին՝ և զծնօտսն՝ և զխա_
‖ Թուոց 18.11. խացոցն ։ * ‖ Եւ զպտուղս ցորենոյ 4
քոյ . և զգինւոյ քոյ . և զիւղոյ քոյ . և
զպտուղ կտրոց խաշանց քոց տացես
5 նոցա ։ * Զի զնա ընտրեաց Տր յա̃մ
ցեղիցն քոց կալ առաջի Տն Ա.Յ քոյ .
պաշտել և օրհնել յանուն նորա . նա
6 և որդիք իւր զա̃մ աւուրս ։ * Ապա
թէ եկեսցէ ղևտային 'ի մի 'ի քաղա_
քացն քոց յա̃մ որդւոցն Իղի՝ ուր իցէ
ինքն բնակեալ . և եկեսցէ ըստ ցան_
կութե անձին իւրոյ 'ի տեղին՝ զոր
7 ընտրեսցէ Տր ։ * Պաշտեսցէ զանուն
Տն Ա.Յ իւրոյ ։ իբրև զա̃մ եղբարսն
իւր ղևտացիս՝ որք կայցեն անդ առա
8 ջի Տն Ա.Յ ։ * Կերիցէ զմասնն հաւէ_
բայ 'ի յիւրաքանչիւր յազգականս վաճա
9 ռէն ։ * Եւ եթէ մտանիցես յերկիրն՝
զոր Տր Ա.Ծ տացէ քեզ . մի ուսանիցիս
առնել ըստ գարշելեաց ազգացն այնո
10 ցիկ ։ * ‖ Մի գտանիցի 'ի քեզ՝ որ ածի ‖ Ղևտ.
ցէ զուստր իւր կամ զդուստր իւր զքո 20. 27.
ցով . և դիւթիցէ զդիւթութիւն, և
11 հմայիցէ . և հաւահարց լինիցի ։ * Եւ
‖ կախարդիցէ կախարդանօք. և վհուկ ‖ 1. Թագ.
և նշանագէտ լինիցի առ 'ի զմեռեալս 28.7.
12 հարցանելոյ ։ * Քանզի պիղծ է Տն
ա̃մ՝ որ առնէ զայն ։ զի վասն այսպի
սեաց գարշելեաց սատակեսցէ զնոսա
13 Տր 'ի քէն ։ * Կատարեալ լինիցիս ա_
14 ռաջի Տն Ա.Յ քոյ ։ * Զի ազգքն այ
նոքիկ՝ զորս դու ժառանգելոց ես .
նոքա հմայից և դիւթութեանց անսան .
բայց քեզ ո՛չ այնպէս ետ հրաման Տր
15 Ա.Ծ քո ։ * ‖ Մարգարէ յեղբարց քոց ‖ Յօհ. 1.
իբրև զիս յարուսցէ քեզ Տէր Ա.Ծ քո, 45.
16 նմա լուիջիք ։ * Ըստ ա̃մի զոր խնդ_ Գործ.
րեցեր 'ի Տէ Ա.Յ քումմէ ‖ 'ի քորեբ 3.22.
յաւուրն եկեղեցւոյ . ասէիք ո՛չ ևս ‖ Ելից
յաւելուցումք լսել զձայն Տն Ա.Յ 20. 21.
մերոյ . և զհուրդ զայդ զմեծ ո՛չ ևս
17 տեսցուք . զի մի մեռանիցիմք ։ * Եւ
ասէ ցիս Տր . ուղիղ է ա̃մ ինչ՝ զոր խօ
18 սեցան ։ * ‖ Մարգարէ յարուցից նոցա ‖ Յօհ. 1.
յեղբարց իւրեանց իբրև զքեզ . և 41.
տաց զպատգամս իմ 'ի բերան նր̃ . և
խօսեսցի ընդ նս̃ ոպ̃ և պատուիրեցից
19 նմա ։ * Եւ մարդ՝ որ ոչ լուիցէ՝ զոր խօ
սիցի մարգարէն յանուն իմ, ես խնդրե
20 ցից զվրէժ 'ի նմանէ ։ * Բայց մարգա
րէն՝ եթէ ամպարշտեսցի խօսել յա_
նուն իմ բան ինչ՝ զոր ես ոչ հրամայե
ցի խօսել . և կամ թէ խօսիցի յանուն
աստուծոց օտարաց , մեռցի մարգա_
21 րէն այն ։ * Ապա թէ ասիցէք 'ի սրտի
զիա՞րդ գիտասցուք զբանն՝ զոր ոչ խօ
22 սեցաւ Տր ։ * Զորինչ խօսիցի մարգա
րէն յանուն Տն՝ և ոչ լինիցի բանն՝ և
ո՛չ դիպիցի , այն բան է՝ զոր ոչ խօսե
ցաւ Տր ։ ամպարշտութբ խօսեցաւ
մարգարէն . մի թողուցուք նմա ։

ԳԼ:

ԳԼ. ԺԹ.

Եւ՛ եթէ սատակեսցէ Տր Ած քո 1
զազգսն՝ զորոց Տէր Ած տացէ
քեզ զերկիրն նոցա. և ժառանգեսցես
զնա. և բնակեսցես ՚ի քաղաքս և ՚ի
‖ Ելից. տունս նց: *‖ Երիս քաղաքս զատու 2
21.13. ցես քեզ ՚ի միջոյ երկրին՝ զոր Տր Ած
Թուոց. քո տացէ քեզ : * Պատրաստեսցես քեզ 3
35.11. զճանապարհն. և ընդ երիս բաժա-
Յեսուայ նեսցես քեզ զսահմանս երկրին քո.
20.2. զոր բաժանեսցէ քեզ Տր Ած քո. և
եղիցի անդ ապաստան ամենայն սպա
նողի: * Այս սահման եղիցի ամենայն 4
սպանողի՝ որ փախիցի անդ՝ և ապրես
ցի : որ ոք հարկանիցէ զընկեր իւր
ականմայ. և նա ոչ ատեայր զնա յե-
րէկն և յեռանդ : * Եւ որ ոք մտանի- 5
ցէ ընդ ընկերի իւրում ՚ի մայրի հար
կանել զփայտ. և ամբառնայցէ ըզ
ձեռն իւր փայտատաւն հարկանել
փայտ, և անկանիցի երկաթն ՚ի մեղէ
խէ անտի. և դիպիցի ընկերին և մե-
ռանիցի, փախիցէ նա, և անկցի ՚ի մի
՚ի քաղաքացն այնցիկ՝ և կեցցէ: * Զի 6
մի պնդեսցի մերձաւոր արեանն զկնի
սպանողին՝ մինչդեռ այրիցի սիրտ նր.
և հասանիցի նմա եթէ հեռագոյն ի-
ցէ ճանապարհն. և հարկանիցէ զանձն
նորա. և նմա չէ դատաստան մահու՝
զի ոչ ատեայր զնա յերէկն և յեռանդ:
* Վասն այնորիկ ես պատուիրեմ քեզ 7
զբանս զայս՝ և ասեմ. երիս քաղաքս
‖ Ծննդ. զատուսցես քեզ : *‖ Եւ եթէ ընդար 8
28.14. ձակեսցէ քեզ Տէր Ած քո զսահմանս
Ելից. քո որպէս և երդուաւ Տր հարցն քոց.
34.24. և տացէ քեզ Տէր զամենայն երկիրն՝
Երկ. զոր խոստացաւ տալ հարցն քոց :
12.20. * Եւ եթէ լուիցես առնել զամ պատ 9
ուիրանս զայսոսիկ. զորս ես պատուի
րեմ քեզ այսօր սիրել զՏր Ած քո. և
գնալ յամ ճանապարհս նորա զամե-
նայն աւուրս. և յաւելցես քեզ այլ ևս
երիս քաղաքս յայնս յերիսն :* Եւ՛ մի 10
հեղցի արիւն անպարտ յերկրին քում.
զոր Տր Ած քո տացէ քեզ ՚ի ժառան
գութի. և մի ոք լիցի ՚ի միջի քում
‖ Թուոց պարտական արեան :*‖ Եւ՛ եթէ լի- 11
35.20. նիցի այր՝ որ ատիցէ զընկեր իւր. և
դարան գործիցէ նմա. և յարիցէ ՚ի
վերայ նր՝ և հարկանիցէ զանձն նր՝ և
մեռանիցի. և փախիցի ՚ի մի քաղա-
քացն այնցիկ : * Առաքեսցեն ծերա 12
կոյտ քաղաքի նորա՝ և առցեն զնա ան
տի. և մատնեսցեն զնա ՚ի ձեռս մեր-
ձաւորի արեանն՝ և մեռցի : * Եւ՛ մի 13
խնայեսցէ ակն քո ՚ի նա. և սրբեսցես
զարիւն անպարտ ՚ի միջոյ Իղի. և բարի
14 լիցի քեզ:* Մի՛ փոխեսցես զսահմանս
ընկերի քո՝ զոր հաստատեցին հարք
քո ՚ի ժառանգութեան քում, զոր ժա
ռանգեսցես յերկրին՝ զոր Տէր Ած
15 տացէ քեզ ՚ի ժառանգութի: *‖ Մի՛ հաս ‖ Երկ.
տատեսցի մի վկայ վկայել զմարդոյ զամ 17.6.
ամ ապիրատութե՝ և զամ յանցանաց, ‖ Մատ.
և զամ մեղաց՝ զոր մեղանչէ. ՚ի բերա 18.16.
նոյ երկուց և երից վկայից հաստա- Յովհ.
16 տեսցի ամ բան: * Եւ եթէ կայցէ 8.17.
յառաջ սուտ վկայ զմարդոյ. և չարա 2. Կոր.
խօսեսցէ զնմանէ ամպարշտութի ինչ: 13. 1.
17 * Կացցեն երկոքին արքն՝ որոց հակա
ռակութիւն իցէ, առաջի Տն՝ և առա-
ջի քահանայիցն՝ և առաջի դատաւո-
րացն՝ որք իցեն յաւուրսն յայնոսիկ:
18 *‖ Եւ՛ քննեսցեն դատաւորքն ճշմար ‖ Առակ.
տութբ. և ահա վկայ անիրաւ վկայեաց 19.5.
զանիրաւութիւն. և եկաց հակառակ Դանի.
19 եղբօր իւրում: *‖ Արասջիք նմա՝ որպ 13.62.
խորհեցաւ չար առնել ընկերի իւր-
ում. և բարձէք զչարն ՚ի միջոյ ձերմէ:
20 * Եւ՛ այլոցն լուեալ՝ զահի հարկանի-
ցին. և մի ևս յաւելցին առնել ըստ
բանին այնմիկ չարի ՚ի միջի ձերում: ‖ Ելից.
21 * Մի՛ խնայեսցէ ակն քո ՚ի նա. ‖ անձն 21. 23.
ընդ անձին՝ ակն ընդ ական. ատամն Ղևտ.
ընդ ատաման. ձեռն ընդ ձեռին.
ոտն ընդ ոտին: 24. 20.

ԳԼ. Ի.

Մատ. 5.38.

1 Եւ՛ եթէ ելանիցես ՚ի պատերազմ
՚ի վերայ թշնամեաց քոց. և տե-
սանիցես երիվարս և հեծեալս և զազգ
բազում քան զքեզ. մի երկնչիցես ՚ի
նոցանէ, զի Տր Ած քո ընդ քեզ է՝ որ
եհան զքեզ յերկրէն եգիպտացւոց:
2 * Եւ՛ եղիցի յորժամ մերձենայցես ՚ի
պատերազմ. մատուցեալ քահանայն
3 խօսեսցի ընդ ազգին: *‖ Եւ՛ ասասցէ ‖ Դատ.
ցնոսա. լուր Իէլ. դուք դիմեալ եր- 7. 3.
թայք այսօր ՚ի պատերազմ աւադիկ
՚ի վերայ թշնամեաց ձերոց. մի լքանի
ցին սիրտք ձեր. և մի երկնչիցիք. և
մի զարհուրիցիք. և մի խուսիցէք յե-
4 րեսաց նոցա: * Զի Տր Ած մեր եր-
թայ առաջի ձեր ընդ ձեզ. տալ պատե
րազմ վասն ձեր ընդ թշնամիս ձեր.
5 ապրեցուցանել զձեզ: * Եւ՛ խօսեսցին
դպիրքն ընդ ժողովրդեանն՝ և ասաս
ցեն. ‖ այր ոք՝ որոյ շինեալ իցէ տուն ‖ 1. Մակ.
նորաշէն. և ոչ իցէ արարեալ նմա 3.56.
նաւակատիս, գնասցէ, և դարձցի ՚ի
տուն իւր. գուցէ մեռանիցի ՚ի պատե
րազմի. և այլ այր առնիցէ նմա նաւա
6 կատիս: * Եւ այր ոք՝ որոյ տնկեալ
իցէ այգի. և չիցէ ուրախ լեալ ՚ի նմա-
նէ, գնասցէ, և դարձցի անդրէն ՚ի
տուն

տուն իւր. գուցէ մեռանիցի՛ ի պատերազմի. և այլ այր ուրախ լիցի՛ ի նմա նե։ * Եւ այր ոք՝ որոյ խօսեալ լիցէ 7
կին, և չիցէ առեալ զնա, գնասցէ, և դարձցի՛ ի տուն իւր. գուցէ մեռանիցի՛ ի պատերազմի. և այլ այր առնուցու զնա։ * Եւ յաւելցեն դպիրքն խո 8
սել ընդ ժողովրդեանն՝ և ասասցեն.
Գլուխ ‖ այր ոք որ երկնչիցի՝ և վատասիրտ
7. 3. արասցի՛ իցէ. գնասցէ՝ և դարձցի՛ ի տուն իւր. զի մի զանգիտեցուսցէ զսիրտ եղբօր իւրոյ իբրև զիւրն։ * Եւ 9
եղիցի յորժամ դադարեսցեն դպիրքն ի խօսելոյ ընդ ժողովրդեանն. կա
ցուսցեն իշխանս զօրուն առաջնորդս ժողովրդեանն։ * Եւ եթէ մերձենայ 10
ցես ի քաղաք տալ պատերազմ ընդ նմա, կոչեսցես զնոսա ի խաղաղուն։
* Եւ եղիցի եթէ տայցեն խաղաղու 11
թեն պատասխանի. և բացցեն քեզ. եղիցի ամենայն ժողովուրդն՝ որք գտանիցեն ի նմա հարկատուք՝ և հնա
զանդեալք քեզ։ * Եւ պա թէ ոչ հնա 12
զանդեսցեն քեզ. և արասցեն ընդ քեզ պատերազմ, պաշարեսցես զնա։
* Եւ մատնեսցէ զնա Տէր Ա.Ծ քո ի 13
ձեռս քո. և հարցես զամենայն արու նորա կոտորմամբ սրոյ։ * Եւ ի կա 14
նանց՝ և ի կահուն՝ և յամենայն անասունսդ. և զամ ինչ զինչ և գտանիցի՛ ի քաղաքին, և զամ աղխ առցես քեզ յաւարի. և կերիցես զամ զաւար թշնա
մեաց քոց՝ զոր Տէր Ա.Ծ քո տացէ քեզ։
* Նոյնպէս արասցես ընդ ամենայն 15
քաղաքս ընդ յոյժ հեռաւորս. որք ոչ ի քաղաքաց ազգացն այնոցիկ իցեն։
* Եւ յայց ի քաղաքաց ազգացն այնո 16
ցիկ՝ զորս Տէր Ա.Ծ քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւն, մի ապրեցուսցէք ի նոցանէ զամ հնչաւոր։
* Այլ նզովելով նզովեսջիք զնոսա. 17
զքեթացին. և զամորհացին. և զքանանացին. և զփերեզացին և զհեւացի. և զյերբուսացի. և զգերգեսացի. զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր Ա.Ծ քո։
* Օր մի ուսուցանիցեն ձեզ առնել 18
զամենայն գարշելութիւնս իւրեանց. զոր արարին դիցն իւրեանց. և մեղանչիցէք առաջի Տեառն Ա.յ ձերոյ։ * Եւ 19
եթէ նստեալ պաշարեսցես զքաղաք աւուրս բազումս՝ մնարանել ընդ նմա յառնուլ զնա, մի հարկանիցես զծառատունկ նր արկանելով՝ ի նմա երկաթ. այլ կերիցես ի նմանէ. և զնա մի հարկանիցես՝ միթէ մարդ իցէ ձեռատունկն՝ որ յանդի անդ իցէ՝ մտա նել յերեսաց քոց՝ ի պատնէշ։ * Այլ 20
ծիւղս՝ զոր գիտիցես թէ չիցէ պաղա

ի գ

բեր, զայն հարցես՝ և կոտորեսցես. և շինեսցես պատնէշ շուրջ զքաղաքն որ տայցէ ընդ քեզ պատերազմ մինչև մատնեսցի։

ԳԼ։ ԻԸ։

1 Եւ եթէ գտանիցի վիրաւոր յերկրի քում, զոր Տէր Ա.Ծ քո տացէ քեզ ժառանգել. և անկեալ դնիցի ի դաշտի. և ոչ գիտիցեն զայն՝ որ խո
2 յեացն զնա։ * Եւլցեն ծերակոյտն քո՝ և դատաւորն քո. և չափեսցեն շուրջ զվիրաւորսն զվայրս քաղաքացն. և եղիցի քաղաք՝ որ հնուղ իցէ ի վիրաւորն։
3 * Առցեն ծերակոյտ քաղաքին այնորիկ զերինջ մի յարջառոց՝ որ ընդդործ չիցէ մտեալ. և լուծ չիցէ ձգեալ։
4 * Եւ իջուսցեն ծերակոյտ ժողովրդեանն զերինջն՝ ի ձոր մի ապառաժ. ուր չիցէ գործեալ՝ և ոչ սերմանեալ. և կարթակոտոր արասցեն զերինջն՝ ի
5 ձոր անդր։ * Եւ մատիցեն քահանայքն ղեւտացիք՝ զի զնոսա ընտրեաց Տէր Ա.Ծ քո կալ առաջի իւր՝ և օրհնել յանունն նորա. և ըստ բերանոյ նոցա վճարեսցի ամենայն հակառակութիւն
6 և ամենայն դրդռութիւն։ * Եւ ամ ծերակոյտ քաղաքին այնորիկ՝ որ հնուղ իցէ՝ ի վիրաւորն, լուասցեն զձեռս իւրեանց՝ իվերոյ գլխոյ երինջն կար
7 թահարելոյ՝ ի ձորն։ * Եւ պատասխանի տուեալ ասասցեն՝ ձեռք մեր ոչ հեղին զարիւնս զայս. և աչք մեր ոչ
8 տեսին։ * Քաւեա՛ ժողովրդիդ քո զինչ զոր փրկեցեր Տէր՝ զի մի եկեսցէ արիւնս անպարտ՝ ի վերայ ժողովրդեան քոյ իսրայէլի. և քաւեսցի՝ ի նոցանէ
9 արիւնն։ * Եւ բարձցես դու զարիւնն անպարտ՝ ի ձենջ. և եթէ արասցես զբարին՝ և զհաճոյն առաջի Տեառն Ա.յ քոյ։
10 * Եւ եթէ ելանիցես՝ ի պատերազմ՝ ի վերայ թշնամեաց քոց. և մատնեսցէ զնոսա Տէր Ա.Ծ քո՝ ի ձեռս քո. և առաբերեսցես զաճար նոցա։ * Եւ տեսանիցես կին գեղեցիկ տես
12 լեամբ. և յանկասցիս նմա. և առցես զնա քեզ կնութիւն։ * Եւ տարցիս զնա՝ ի տուն քո. և գերծցես զգլուխ նորա։
13 * Եւ սրբեսցես զեղնգունս նր՝ և հանցես զհանդերձ գերութեան նր. և նստցի՛ ի տան քում. և լացցէ զհայր և զմայր իւր՝ զաւուրս ամսոյ միոյ. և ապա մտցես առնս. և բնակեսցիս ընդ նմա.
14 և եղիցի քո կին։ * Եւ եղիցի եթէ ոչ հաճեսցիս ընդ նմա՝ արձակեսցես զնա ազատ. և վաճառելով մի վաճառեսցես զնա արծաթոյ. և մի անարգեսցես
15 զնա՝ քանզի լկեցեր զնա։ * Եւ եթէ

Ձ լինի՝

լինիցին առն միում երկու կանայք՝ և լինիցի՝ ինոցանէ միոյն սիրելի և միւսն ատելի. և ծնանիցին նմա որդիս, սիրելին և ատելին, և լինիցի որդի անդրանիկ ատելւոյն ։ * ԵՒ եղիցի յաւուր 16
յորում ժառանգեցուցանիցէ որդւոց իւրոց զինչս իւր, մի իշխեսցէ անդրան կացուցանել զորդի սիրելւոյն առանց արարեալ զորդի ատելւոյն զանդրա-
նիկ ։ * ‖ Այլ զանդրանիկ ատելւոյն 17 ‖ Ա.Ցար
Ծանիցի՝ տալ նմա կրկին չափ որ ինչ 5. 1.
գտանիցի նորա. զի նա է սկիզբն որդ-
ւոց նորա և նմա անկ է անդրանկու-
թիւն ։ * Եթէ իցէ ուրուք որդի 18
խեռ՝ և անզգամ. և ոչ լսիցէ ձայնի
հօր և մօր իւրոյ. և խրատիցեն զնա
և ոչ անսայցէ նոցա ։ * Կալցեն զնա 19
հայր և մայր նր. և տարցին զնա առ
ծերակոյտ քաղաքին իւրեանց. և՝ի
դուռն տեղւոյն իւրեանց ։ * Եւ ա- 20
սասցեն ցարս քաղաքին իւրեանց. որ
դիս մեր այս՝ խեռ է և անզգամ և ոչ
լսէ ձայնի մերում. հանգանակող է և
արբշիռ ։ * Եւ քարկոծեսցեն զնա 21
արք քաղաքին նորա քարամբք՝ և մեռ-
ցի. և բարձջիք զչարն՝ի միջոյ ձերմէ.
և լուիցեալ այլոցն զահի հարկանիցին։
* Եւ եթէ հասանիցին ումեք մեղք 22
մահապարտութեանէ և մեռանիցի. կա-
խեսջիք զնա զփայտէ ։ * Եւ մի ագա 23
նիցի մարմին նորա՝ի փայտին. այլ
թաղելով թաղեսջիք զնա՝ի նմին աւ-
ուր ։ ‖ զի անիծեալ Ա.Ի է ամենայն՝ ‖ Դաղատ.
որ կախիցի զփայտէ. և մի պղծիցէք 3. 13.
զերկիրն՝ զոր Տ՚ր Ա.Ծ քո տացէ քեզ
՚ի ժառանգութիւն։

ԳԼ. ԻՒ.

Գ ուցէ ‖ տեսեալ զարջառ և զոչ 1 ‖ Ա.Ելից.
խար եղբօր քոյ մոլորեալս՝ի ճա 23.4.
նապարհի, անտես առնիցես զնոսա,
այլ դարձուցանելով դարձուսցես զնո-
և ածցես առ եղբայր քո ։ * Եպա թէ 2
չիցէ մօտ եղբայրն քո առ քեզ. և ոչ
ճանաչիցես զնա՝ ժողովեսցես զնոսա
՚ի տունս քո. և եղիցին առ քեզ, մինչև
խնդրեսցէ զնո եղբայր քո՝ և տացես
ցնա ։ * Նոյնպէս արասցես զէշ նորա՝ 3
նոյնպէս արասցես զՀանդերձ նորա.
նոյնպէս արասցես և զամենայն կո-
րուստ եղբօր քոյ. որինչ կորնչիցի՚ի
նմանէ, և գտանիցես. մի իշխեսցես
անտես առնել զայն ։ * Գուցէ տեսա 4
նիցես զէշ եղբօր քոյ՝ կամ զեզն նորա
անկեալ՚ի ճանապարհի, և զանց առ
նիցես զնոքօք. այլ յարուցանելով յա
րուսցես ընդ նմա ։ * Մի եղիցի Հան- 5
դերձ առնացի զկանամբք. և մի զգես
ցի այր զզգեստ կանացի. զի պիղծ է
Տ՚ն Ա.Ի քում ամէն, որ առնէ զայն ։
* Եթէ դիպեսցիս բունոյ հաւուց 6
առաջի քո՚ի ճանապարհի. եթէ՚ի
ծառոյ և եթէ՚ի գետին. ձագուց
կամ ձուոց՝ և մայրն ջերեալ նստիցի
՚ի վերայ ձագուցն կամ՝ ձուոց. մի առնուր
ցուս զմայրն հանդերձ որդւովքն ։
* Արձակելով արձակեսցես զմայրն. 7
և զորդիսն առցես քեզ. զի բարւոք լինիցի
քեզ և բազմօրեայ լինիցիս՚ի վերայ
երկրի ։ * Եթէ շինեսցես տուն 8
նորաշէն. արասցես զպատակ շուրջ զտա
նեաքն ։ և մի սպանանիցի գործեսցես՚ի
տան քում, զի մի անկանիցի՝ որ ան-
կանելոյն իցէ՚ինձմէ ։ * Մի վարեսջ- 9
ցես զայգի քո այլ և այլ՝ զի մի սրբեսս
ցին արմտիքն և սերմն՝ զոր սերմանիս
ցես ընդ բերից այգւոյն քոյ ։ * Մի 10
վարեսցես զեզ և զէշն՚ի միասին ։
* Մի զգենուցուս այլայլախառն՝ 11
զասր և զկտաւ՚ի միասին ։ * ‖ Ոտպս ‖ Ա.Ծննդ.
մանուճածոյս արասցես՚ի վերայ չորե 15.38.
ցունց տրտնոց Հանդերձիդ քոց, զոր
զգենուցուս ։ * Եթէ առնուցուս 13
ոք կին՝ և ամուսնասցի ընդ նա. և
ատեսցէ զնա ։ * Եւ դիցէ՚ի վէր պատ 14
ճառս բամբասական բանիցս. և անուն
չար հանիցէ զնմանէ՝ և ասիցէ. զկինս
զայս առի. և մերձեցեալ՚ի սա ոչ գտի
զկուսութիւն սորա ։ * Եւ առեալ հայր 15
և մայր աղջկանն հանցեն զկուսուն
աղջկանն առ ծերակոյտն՚ի դուռն ։
* Եւ ասասցէ հայր աղջկանն ցծերա 16
կոյտն. զդուստրս իմ զայս ետու առնուլ
այդմիկ կնութեան ։ * Եւ ատեցեալ զսա 17
դնէ՚ի վէր պատճառս բամբասուր
բանից՝ և ասէ. ոչ գտի զկուսութիւն
դստեր քոյ. և ահաւասիկ կուսութիւն
դստեր իմոյ. և բացցեն զՀանդերձն
առաջի ծերոց քաղաքին այնորիկ։
* Եւ առցէ ծերակոյտ քաղաքին այ 18
նորիկ զայրն զայն, և խրատեսցեն
զնա ։ * Եւ տուժեսցեն՚ինձանէ հա- 19
րիւր սիկղ. և տացեն հօր աղջկանն
փոխանակ զի եհան անուն չար զկու-
սեն իսրայէլ. և նորին լինիցի կին. և մի
իշխեսցէ արձակել զնա զամենայն ժա
մանակս ։ * Եպա թէ ճշմարիտ իցէ 20
բանն. և ոչ գտցի կուսութիւն աղջ
կանն ։ * Հանցեն զաղջիկն առ դուրս 21
հօր իւրոյ. և քարկոծ արասցեն զնա
արք քաղաքին իւրոյ՝ և մեռցի. զի ա-
րար անզգամութիւն՚ի մէջ որդւոցն
իսրայէլ՝ պոռնկիլ՚ի տան հօր իւրոյ. և
բարձջիք զչարն՚ի ձէնջ ։ * ‖ Եւ եթէ ‖ Ղ. Նար
գտցի այր ննջեալ ընդ առնակնոջ, 20.10.
սպանջիք զերկոսեան. զայրն ննջեալ
ընդ

ընդ հնոջն՝ և զկինն. և բարձցէ զարն
իսրայէլէ։ * Եւ եթէ եղիցի աղջիկ 23
կոյս՝ խոստեցեալ առնուլ գտանիցէ զնա
այր ոք ի քաղաքի՝ և ննջեսցէ ընդ նմա։
* Հանջիք զերկոսին ի դուռն քաղա- 24
քին իւրեանց. և քարկոծեսցեն զնոսա
քարամբք՝ և մեռցին. զաղջկունն՝ զի ոչ
գոչեաց ի քաղաքին. և զայրն՝ որ
լուեաց զկին ընկերի իւրոյ. և բարձ
ջիք զչարն ի միջոց ձերմէ։ * Եթէ 25
ի դաշտի գտցէ այր զաղջիկ ոք՝ խո-
սեցեալ առն. և բռնաբար ննջեսցէ
ընդ նմա. սպանջիք զայրն՝ որ ննջեաց
ընդ նմա։ * Եւ աղջկանն մի ինչ առ 26
նիցէք՝ զի ոչ է աղջկանն մեղք մա-
հու. զի որպէս յառնիցէ մարդ ի վէր
ընկերի իւրոյ՝ և սպանանիցէ զնա՝
այնպէս է կրն։ * Օր ի բացի եգիտ 27
զնա. և գոչեաց աղջկին խոստեցեալ.
և ոչոք էր՝ որ օգներ նմա։ * Եւ եթէ 28
գտանիցէ ոք զաղջիկ կոյս՝ որ չիցէ
խոստեցեալ առն՝ և բռնաբար ննջես-
ցէ ընդ նմա՝ հօր աղջկանն յիսուն երկ- 29
դրամեան արծաթոյ. և նոր լիցի կին.
և մի իշխեսցէ արձակել զնա զամե-
նայն ժամանակս իւր։ * Մի՛ առցէ 30
այր զկին հօր իւրոյ՝ և մի յայտնեսցէ
զծածուկս հօր իւրոյ։

Գլ. ԻԳ.

Մի մտցէ մանչեան՝ և կրճատեալն 1
յեկեղեցի Տ̃ն։ * Մի մտցէ 2
պոռնկորդի յեկեղեցի Տ̃ն. մինչև ի
տասն աղգն։ * Մի մտցէ ամմնացի՝ 3
և մաբացի յեկեղեցի Տ̃ն՝ մինչև
ցտասն աղգ՝ մի մտցեն յեկեղեցի Տ̃ն՝
և մինչև ց յաւիտեան։ * Վասն զի 4
ոչ ելին ընդ առաջ ձեր հացիւ և ջրով
ի ճանապարհի՝ երանելոյն ձերոյ յե-
ղիպտոսէ. և զի ի վարձու կալան
վասն քո զբաղաամ որդի բէօրայ ի
միջագետաց՝ անիծանել զքեզ։ * Եւ 5
ոչ կամեցաւ Տ̃ր Ա̃ծ քո՝ լսել բաղաա
մու, և դարձոյց Տ̃ր Ա̃ծ քո զանէծսն
յօրհնութիւն՝ զի սիրեաց զքեզ Տ̃ր
Ա̃ծ քո։ * Մի խոստեցիս ընդ նոսա 6
խաղաղութիւն զամ աւուրս քո մինչև
ց յաւիտեան։ * Մի գարշեցուցանիր 7
ցես զեդոմայեցին, զի եղբայր քո է. մի
գարշեցուցանիցես զեգիպտացին, զի
պանդուխտ էիր յերկրի նորա։ * Եւ 8
եթէ լինիցին նորա որդիք՝ յերրորդ
ազգի մտցեն յեկեղեցի Տ̃ն։ * Եթէ 9
ելանիցես ի պատերազմ ի քանակիլ
ի վերայ թշնամեաց քոց, զգոյշ լինիր
ջիր յամենայնէ բանէ չարէ։ * Եթէ 10
իցէ ի քեզ այր՝ որ չիցէ սուրբ ի ցայ

գուքէ բղխմանէ, ելցէ արտաքոյ բա
նակին՝ և մի մտցէ ի բանակն։ * Եւ 11
ընդ երեկոյն լուասցէ զմարմին իւր
ջրով. և ընդ մտանել արեւուն մտցէ
ի բանակն։ * Եւ տեղի լիցի քեզ 12
քեզ արտաքոյ բանակին. և ելցես դուս
արտաքս։ * Եւ սիւն լինիցի զգօտւոյ 13
քումմէ. և եղիցի յորժամ նստիցիս
արտաքս, փորեսցես նովաւ, և ածեալ
ծածկեսցես զպղտեղութիւնս քո։ * Օր 14
Տ̃ր Ա̃ծ քո շրջի ընդ բանակն քո փր-
կել զքեզ. և մատնել զթշնամիս քո
առաջի երեսաց քոց. և եղիցի բանակն
քո սուրբ՝ և ոչ երևեսցի ի միջի քումմ
պղտեղութիւն իրացն. և դառնայցէ ի
քէն։ * Մի՛ մատնեսցես զծառայ Տ̃ն 15
իւրում, որ յաւելցի ի քեզ ի տեառնէ
իւրմէ։ * Ընդ քեզ բնակեսցի՝ և ընդ 16
քեզ զեառնէսցի՝ յամենայն տեղւոջ
ուր և հաճոյ իցէ նմա՝ և մի նեղիցէք
զնա։ * Մի լինիցի բազ ի դստերաց 17
Իսր. և մի պոռնիկ յուստերայ Իսր.
մի լինիցի ձօնի ի դստերաց Իսր. և
մի նոմիրեալ ոք յուստերայ Իսր։
* Մի տարցես զկապիկն պոռնկի. և 18
մի զշանսխուրս ի տան Ա̃յ քոյ յամ
ուխտս. զի պիղծք են առաջի Տ̃ն ա-
երկոքեան։ * Մի տացես եղբօր քումմ 19
զարծաթ վաշխիճ. և մի զկերակուր
շարիատիճ, և մի տոկոսեաք։ * Օտար 20
ինչ փոխ տայցես օտարին՝ և եղբօր
քումմ. զի օրհնեսցէ զքեզ Տ̃ր Ա̃ծ քո
յամի գործս քո՝ ի վերայ երկրին՝ յոր
մտանելոց ես ժառանգել զնա։ * Եթէ 21 ‖ Ղևտ.
ուխտիցես ուխտ Տ̃ն Ա̃յ քումմ, մի՛ 5. 3.
յամեսցես հատուցանել զայն՝ զի պա
հանջելով պահանջեսցէ Տ̃ր Ա̃ծ քո
ի քէն. և լինիցի քեզ ի մեղս։
* Ա̃պա եթէ ոչ կամիցիս ուխտել՝ չէ 22
նիցին քեզ մեղք։ * Որ ինչ ելանէ ընդ 23
շրթունս քո, զգոյշ լինիջիր՝ և արաս
ցես որպէս ուխտեցեր Ա̃յ քումմ, ըզ
տուրն զոր խոստացար բերանով քով։
* Եւ եթէ մտանիցես ի հունձս ըն- 24 ‖ Մատ.
կերի քոյ, քաղեսցես ձեռօք քովք 12. 1.
զհասկն. և մանգաղ մի արկանիցես
ցհասկն. և մտանիցես ի արկանիցես
յամ ընկերի քոյ։ * Եւ եթէ մտանի 25
ցես յայգի ընկերի քոյ, կերիցես խա
ղող մինչև ց յագիլ անձին քոյ. բայց
յամանն մի ամմանեսցես։

Գլ. ԻԴ.

Եւ ‖ եթէ առնուցու ոք կին, և ‖ Մատ.
մտանիցէ առնս. և եղիցի եթէ 5. 31. և
ոչ գտանիցէ շնորհս առաջի նորա. զի 19. 7.
եգիտ՝ ինամս իրս անսրդութեան, գրես Մարկ.
ցէ նմա գիր ապահարզանի՝ և տացէ 10. 4.
ի ձեռս նր. և արձակեսցէ զնա ի տա

նէ իւրմէ: * Եւ թէ գնացեալ՝ լինի 2
ցի առն այլումի* Եւ առիցէ զնա այրն 3
վերջին. գրեսցէ նմա գիր մերկնելոյ.
և տացէ ի ձեռս նորա. և արձակեսցէ
զնա ի տանէ իւրմէ. ապա թէ մեռա
նիցէ այրն նորա վերջին՝ որ էառ զնա
կնութեան: * Ո՛ի կարասցէ այրն առա 4
ջին՝ որ արձակեաց զնա՝ դառնալ առ
նուլ զնա իւր կնութեան. յետ պղծելոյն
նորա. զի պիղծ է այն առաջի Տ՛ն Ա՛Ծ
քոյ. և մի՛ պղծիցէք զերկիրն՝ զոր Տ՛ր
Ա՛Ծ տայ ձեզ ի ժառանգութիւն:
* Եթէ առնուցու ոք կին նորոգ՝ 5
մի՛ մատչէ ի պատերազմ. և մի՛ անկցին
ի վերայ նորա և մի՛ ի ինչ իր. այլ ան
պարտ լիցի ի տան իւրում. և ուրախ
արասցէ զկին իւր՝ զոր էառ: * Ո՛ի 6
գրաւեսցես զվերին՝ և զներքինն եր
կան. զի զոգիս գրաւէ այնպիսին:
* Եթէ ըմբռնեսցի այր ոք մարդա 7
գող յեղբարց իւրոց յորդւոցն Իսրայ
ել, և բռնաբարեալ վաճառեսցէ զնա. մեռ
ցի գողն. և բարձջիք զչարն ի միջոյ
ձերմէ: * Ջգոյշ լեր անձին քում յա 8
բածէ բորոտութեան. զգոյշ լինիջիր
առնել ըստ ամ՛ օրինին՝ զոր պատուի
ցեն ձեզ քահանայքն ղեւտացիք. զոր
օրինակ պատուիրեցի ձեզ զգուշանալ
առնելոյ: * Յիշեցէք՝ զոր արար Տ՛ր 9
Ա՛Ծ քո ընդ Մարիամ՝ ի ճանապարհի
ելանելոյն ձերոյ յեգիպտոսէ: * Եւ 10
եթէ պարտեալ պարտիցի ընկեր քո
զինչ և իցէ, մի՛ մտանիցես ի տունն նո
գրաւել ինչ գրաւ: * Այլ արտաքոյ 11
կայցես. և այրն՝ առ որում պարտքն
քո իցեն՝ հանցէ զգրաւն արտաքս:
* Եթէ աղքատ իցէ այրն՝ մի՛ ագցի 12
ընդ գրաւսն իւրով: * Դարձուցա 13
նելով դարձուսցես զգրաւ նորա ընդ
մտանել արեւու. և ննջեսցէ հանդերձ
ձիւն իւրով. և օրհնեսցէ զքեզ. և
եղիցի քեզ յողորմածուն առաջի Տ՛ն
Ա՛Ծ քոյ: * Ո՛ի զլասցես վարձն 14
տնանկին՝ և զկարօտեալ յեղբարց
քոց. կամ՝ յեկաց քաղաքաց քոց.
* Այսր օրին հատուսցես զվարձս նո 15
և մի՛ մտանիցէ արեգակն ի վերայ այ
նորիկ. զի տնանկ է. և այնմ է յոյս նո
և մի՛ բողոք հարկանիցէ զքէն առ
Տ՛ր. և մի՛ լինիցի այն քեզ ի մեղս:
* Ո՛ի մեռցին հարք ընդ որդւոց. և 16
մի՛ որդիք մեռանիցին ընդ հարց.
իւրաքանչիւր ոք ի մեղս իւրում՝ մե
ռանիցի: * Ո՛ի խոտորիցես զկրաւունս 17
եկեղ. և որբոյ. և այրւոյ. և մի՛ գրաւես
ցես զձորձս այրւոյն: * Զանգի ծա 18
ռայ եիր դու յերկրին եգիպտացւոց.
և փրկեաց զքեզ Տ՛ր Ա՛Ծ քո անտի.
վասն այնորիկ ես պատուիրեմ քեզ
առնել զբանս զայս:
Եւ եթէ լինիցի հակառակութիւն 19
ի մէջ մարդկան. մատիցեն յա
տեան և դատեսցին. և արդարացուս
ցեն զարդարն. և պարտաւորեսցեն
զամպարիշտն: * Եւ եղիցի թէ ար 2
ժան իցէ զանն ամպարիշտն, տատուս
ցեն զնա առաջի դատաւորացն. և
հարցեն զնա առաջի նոյ ըստ ամպարշ
տութեանն քո: * Քառասուն 3
և այլ մի՛ յաւելցուն. ապա թէ յաւե
լուցուն հարկանել զնա աւելի քան
զայն, անարգութեամբ լիցի եղբօրն քում
առաջի քո: * Մի՛ կապեսցես զցուլ 4
եղին կալոտոյ: * Եթէ բնակեսցին 5
ցին եղբարք ի միասին, և մեռանիցի
միոք ի նոցանէ. և զաւակ ոչ իցէ նմ
մի՛ լինիցի կին մեռելոյն արտաքոյ
առն ումեք՝ որ մերձաւոր չիցէ նոր
այլ եղբայր առն իւրոյ մտցէ առ նա
և առցէ զնա իւր կնութեան. և բնակես
ցի ընդ նմա: * Եւ եղիցի մեռանելն՝ 6
որ ծնանիցի՝ հատուսցէ յանուն
վախճանելոյն՝ և մի՛ ջնջեսցի անուն
նորա յիսրայէլէ: * Եթէ ոչ կա 7
միցի այրն առնուլ զկին եղբօր իւրոյ
ելցէ կինն ի դուռն անդր առ ծերա
կոյսն՝ և ասասցէ. Ոչ կամի եղբայր
առն իմոյ կանգնել զանուն եղբօր
իւրոյ ի մէջ իւրոյ: * Եւ կոչեսցեն զնա 8
ծերակոյս քաղաքին իւրոյ, և խօսես
ցին ընդ նմա. և նա կացցէ՝ և ասիցէ.
ոչ կամիմ առնուլ զայս: * Եւ մատու 9
ցեալ կին եղբօր նմ առաջի ծերոցն,
հանցէ զկօշիկ մի յոտանէ նմ. և թքցէ
ընդ երեսս նորա. և պատասխանի տուե
եալ ասասցէ. այսպէս արասցեն առն,
որ

որ ոչ շինիցէ զտուն եղբօր իւրոյ։
*Եւ կոչեսցի անուն նորա 'ի մէջ Իսրայէ 10
լի տուն բոկացելոյ։ *Եւ եթէ կռուիցի 11
ցին արք ընդ միմեանս՝ այր ընդ եղբօր
իւրում. և մատուցեալ կին միոյ 'ի նո
ցանէ թափել զայր իւր 'ի ձեռաց այ_
նորիկ՝ որ հարկանիցէն զնա, և ձգեալ
զձեռն բուռն հարկանիցէ զերկուո_
րեաց նորա։ *Հատանիցես զձեռն. 12
և մի խնայեսցէ 'ի նա ակն քո։ *Մի 13
լինիցի յամանի քում կշիռ, և կշիռ.
մեծ կամ փոքր։ *Եւ մի լինիցի 'ի 14
տան քում չափ, և չափ. մեծ կամ
փոքր։ *Կշիռ ստոյգ և արդար եղիցի 15
քեզ. և չափ ստոյգ և արդար եղիցի
քեզ. զի բազմօրեայ եղիցիս 'ի վերայ
երկրին՝ զոր Տր Ա.Ծ քո տացէ քեզ 'ի
ժառանգութիւն։ * Զի պիղծ է Տն 16
Ա.Ծ քում ամ, որ առնէ զայն՝ և ամ
‖ Ելից. 17.8. որ առնէ զանիրաւութիւն։ *‖Յուշ լի 17
ցի քեզ՝ զոր արարն ամաղէկ. 'ի ճանա
պարհի ելանելոյն քոյ յեգիպտոսէ։
* Զիարդ ընդդէմ եկաց քեզ 'ի ճա 18
նապարհին՝ և կոտորեաց զվերջինս քո.
և զաշխատեալսն զկնի քո. և դու քաղ
ցեալ և աշխատեալ էիր. և ոչ երկեաւ
յԱ.Ծ։ *Եւ եղիցի յորժամ հանգու 19
ցանիցէ զքեզ Տր Ա.Ծ քո յամ թշնա
մեաց քոց՝ որք շուրջ զքև իցեն՝ յերկ
րին զոր Տէր Ա.Ծ քո տացէ քեզ վիճա
կաւ 'ի ժառանգութիւն, ջնջեսցես զա
նուն ամաղէկայ 'ի ներքոյ երկնից. և
մի մոռասցիս։

ԳԼ. ԻԶ.

Եւ եղիցի եթէ մտանիցես յեր_ 1
կիրն զոր Տր Ա.Ծ քո տացէ քեզ
'ի ժառանգութիւն, և ժառանգեսցես
զնա. և բնակեսցիս 'ի նմա։ *Առցես 2
զառաջինս պտղոց երկրին քոյ՝ զոր Տր
Ա.Ծ քո տացէ քեզ. և արկցես 'ի կողով.
և գնասցես 'ի տեղին՝ զոր ընտրեսցէ
Տր Ա.Ծ անուանել զանուն իւր անդ։
* Եւ երթիցես առ քահանայն. որ 3
կայցէ յաւուրսն յայնոսիկ. և ասաս_
ցես ցնա։ գոհանամ այսօր զՏէ Ա.Ծ
իմմէ. զի մտի յերկիրն զոր երդուաւ
Տր հարցն մերոց տալ մեզ։ *Եւ առ 4
ցէ քահանայն զկողովն 'ի ձեռաց քոց.
և դիցէ զնա առաջի սեղանոյ Տն Ա.Ծ
քոյ։ *Եւ պատասխանի տուեալ ա_ 5
սասցես առաջի Տն Ա.Ծ քոյ։ զասորիս
եթող հայր իմ, և էջ յեգիպտոս. և
պանդխտեցաւ անդ սակաւ ինչ թուո
ով. և եղև անդ յազգ մեծ. և բազ
մացաւ անդ յոյժ յոյժ։ *Եւ չարչա 6
րեցին զմեզ եգիպտացիք. չքնեցին
զմեզ՝ և եդին 'ի վե մեր գործ խստու
7 թեան։ *Եւ աղաղակեցաք առ Ա.Ծ
հարցն մերոց. և լուաւ Տր ձայնի մե
րում, և ետես զտառապանս մեր՝ և
զաշխատութիւն մեր և զնեղութիւնս։
8 *Եւ եհան զմեզ Տէր յեգիպտոսէ
ինքնին զօրութը մեծաւ. և հզօր ձե_
ռամբ՝ և բարձր բազկաւ. և մեծամեծ
տեսլեամբք. և նշանօք և արուեստիւք։
9 *Եւ եած զմեզ 'ի տեղիս յայս. և ետ
մեզ զերկիրս զայս. երկիր՝ որ բղխէ
10 զկաթն և զմեղր։ *Եւ արդ ածաք
բերի զպտուղ արդեանց երկրին՝ զոր
ետ ինձ Տր. երկիր՝ որ բղխէ զկաթն
և զմեղր։ և երկիր պագցես անդ առա
11 ջի Տն Ա.Ծ քոյ։ *Եւ ուրախ լիցիս
անդ յամ բարութիւն՝ զորս ետ քեզ Տր
Ա.Ծ քո՝ և տան քում. դու՝ և ղևտա_
12 ցին՝ և պանդուխտն, որ 'ի քեզ։ *Եւ
եթէ կատարեսցես տասանորդել զամ
տասանորդս երկրի քոյ, յամին երրոր
դի կրկին տասանորդեսցիս։ ղևտաց
ւոյն՝ և եկին՝ և որբոյ՝ և այրւոյ։ և կե
րիցեն 'ի քաղաքս քո՝ և յագեսցին։
13 * Եւ ասասցես առաջի Տն Ա.Ծ քոյ՝
սրբեցի 'ի բաց զսրբութիւն 'ի տանէ
իմմէ. ‖ և ետու զայն ղևտացւոյն. և ‖ Վեր.
եկին՝ և որբոյ՝ և այրւոյ. ըստ ամենայն 14. 29.
պատուիրանաց Տն Ա.Ծ՝ զորս պատ_
ուիրեալ էր ինձ. ոչ անցի զպատուի
14 րանաւ քով։ և ոչ մոռացայ։ *Եւ ոչ
կերի 'ի վիշտս 'ի նոցանէ։ և ոչ ըն_
ծայեցի 'ի նոցանէ պղծոյն. և ոչ ետու
'ի նոցանէ մեռելոյ։ լուայ ձայնի Տն
Ա.Ծ իմոյ. և արարի որպէս պատուի
15 րեցեր ինձ։ *‖Արդ՝ հայեաց 'ի սրբոյ ‖ Եսայ.
բնակութենէ քումմէ յերկնից. և օրհ_ 63.15.
նեա զժողովուրդ քո զԻսրայէլ. և զերկիրն՝ Բարուք.
զոր ետուր նոցա. որպէս երդուար հարցն 2.16.
մերոց տալ մեզ՝ զերկիր՝ որ բղխէ
16 զկաթն և զմեղր։ * Յաւուր յայնմիկ
պատուիրեաց մեզ Տր Ա.Ծ մեր՝ առ_
նել զամ իրաւունս զայսոսիկ՝ և զդա
տաստանս. և պահեսջիք՝ և արասջիք
զսոսա յամ սրտէ ձերմէ. և յամենայն
17 անձնէ ձերմէ։ *Զտր Ա.Ծ քո ընտրեա
այսօր լինել քեզ Ա.Ծ, և գնասջիք 'ի
ճանապարհս նր. և պահեսջիք զիրաւ
ունս և զդատաստանս նր՝ լսել ձայնի
18 նր։ *‖Եւ Տր ընտրեաց զքեզ այսօր ‖ Վեր.
լինել նմա ժողովուրդ սեպհական՝ 7. 6.
որպէս և խոստացաւ քեզ. պահել զամ
19 պատուիրանս նորա։ *Եւ լինել քեզ
'ի վեր քան զամ ազգս. որպէս արար
զքեզ անուանի՝ և բարգաւաճ, և փա
ռաւոր՝ լինել քեզ ժողովուրդ սրբ Տն
Ա.Ծ քում. որպէս և խոստացաւ քեզ։

ԳԼ. ԻՆ.

Ա Ն պատուիրեաց մնաց և ծերա- 1
կոյան ՅԼի՝ և ասեն։ պահեցէք
զամ պատուիրանս՝ զորս ես պատուի
րեմ ձեզ այսօր։ *Եւ եղիցի յաւուր 2
յորում անցանիցես ընդ յորդանան,
յերկիրն զոր Տ՚Ը՚Ծ քո տացէ քեզ՝
կանգնեսցես անդ քարինս մեծամեծս.
և բռեսցես զնս բոով։ *Եւ գրեսցես 3
՚ի վէր քարանցն զամ պատգամն օրի-
նացս այսոցիկ. յորժամ անցանիցէք
ընդ յորդանան. ՚ի ժամանակի իբրև
մտանիցէք յերկիրն՝ զոր Տէր Ը՚Ծ
հարցն ձերոց տացէ քեզ՝ երկիր, որ
բղխէ զկաթն և զմեղր։ ոպ խոստա-
ցաւ Տ՚Ը՚Ծ հարց քոց տալ քեզ։ *Եւ 4
եղիցի՝ յորժամ անցանիցէք ընդ յոր-
դանան, կանգնեսջիք զքարինսն զայ
նոսիկ՝ զորս ես պատուիրեմ ձեզ այ-
սօր, ՚ի լերինն գերզաւ. և բռեսջիք զնս
Ելից. բոով։ *Եւ շինեսցես անդ զսեղան 5
20. 25. Տ՚Ն Ը՚Ծ քոյ. սեղան ՚ի քարանց. և մի
Յեսու. Հպեսցի ՚ի նոսա երկաթ։ *Ւոլորակ 6
8.31. վիմօք շինեսցես զսեղանն Տ՚Ն Ը՚Ծ քոյ.
և հանցես ՚ի վէր նորա ողջակէզս Տ՚Ն
Ը՚Ծ քումմ։ *Եւ զենցես անդ զզե- 7
նումն փրկութեանն Տ՚Ն Ը՚Ծ քումմ. և կե-
րիցես, և յագեսցիս անդ. և ուրախ լի
ցիս առաջի Տ՚Ն Ը՚Ծ քոյ։ *Եւ գրես 8
ցես ՚ի վէր քարանցն զամ զօրինս յայտ
նապէս յոյժ։ *Եւ խօսեցաւ Մնաց՝ 9
և քահանայքն՝ և ղևտացիք՝ ընդ ամ
ԼԻի՝ և ասեն։ լռեա լեր՝ և լուր ԻՍԼ.
յաւուր յայսմիկ եղեր ժողովուրդ Տ՚Ն
Ը՚Ծ քոյ։ *Եւ լսիցես ձայնի Տ՚Ն Ը՚Ծ 10
քոյ. և արասցես զամ պատուիրանս
նորն և զիրաւունս նոր՝ զորս ես պատուի
րեմ քեզ այսօր։ *Եւ պատուիրեաց 11
Մնաց ժողովրդեանն յաւուր յայնմիկ՝
և ասէ։ *Որք կացցեն օրհնել ՀԺՀ- 12
ղովուրդն ՚ի լերինն գարիզին յորժամ
անցանիցէք ընդ յորդանան՝ Շմաւօն.
զԼԻ՝ Յուդայ. Իսաքար. Յովսէփ. և Բե-
նիամին։ *Եւ սոքա կացցեն ՚ի վէրայ 13
անիծից, ՚ի լերինն գերզաւ՝ Ռուբէն.
Գադ. ասեր. զաբուղոն. Դան. և Նեփ
Ղևտ. թաղիմ։ *Եւ պատասխանի տուեալ 14
9.13. ղևտացւոցն՝ ասիցեն մեծաձայն ամ
ԼԻի։ *Անիծեալ ԼԻցի մարդն՝ որ ա- 15
նասցէ դրօշեալ և ձուլածուղի պիղծ
է Տ՚Ն ձեռագործ Հարտարի, և դնիցէ
զնա ՚ի թաքստեան։ և պատասխանի
տուեալ ժողովրդեանն ասասցեն՝ և
ղևտացիք։ *Անիծեալ՝ որ անարգեսցէ 16
զՀայր իւր՝ կամ զմայր իւր։ և ասաց
ցէ ամ ժողովրդին, եղիցի։ *Անի- 17
ծեալ՝ որ խոտորիցէ զիրաւունս եկեղ-
և որբոյ՝ և այրւոյ։ և ասասցէ ամ ժո
ղովրդին. եղիցի։ *Անիծեալ՝ որ 18
փոխեսցէ զսահմանս ընկերի իւրոյ։
և ասասցէ ամ ժողովրդին՝ եղիցի։
*Անիծեալ՝ որ մոլորեցուսցէ զկոյրն 19
՚ի ՃանապարՀէ. և ասասցէ ամ ժողո
վուրդն՝ եղիցի։ *Անիծեալ՝ որ ննջէս 20
ցէ ընդ կնոջ Հօր իւրոյ. զի յայտնեաց
զաներևոյթս Հօր իւրոյ. և ասասցէ
ամ ժողովուրդն՝ եղիցի։ *Անիծեալ՝ 21
որ ննջեսցէ ընդ ամենայն անասնոյ.
և ասասցէ ամ ժողովուրդն՝ եղիցի։
*Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ քեռ իւր 22
ուս, որ առ՚ի Հօրէ իցէ. կամ առ՚ի մօ
րէ. և ասասցէ ամ ժողովուրդն՝ եղի-
ցի։ *Անիծեալ՝ որ ննջիցէ ընդ զո- 23
քանչի իւրոյ. և ասասցէ ամ ժողո
վուրդն՝ եղիցի։ *Անիծեալ՝ որ Հար 24
կանէ զընկեր իւր ՚ի ՆենգուԹ՚Ը. և ա
ասասցէ ամենայն ժողովուրդն՝ եղիցի։
*Անիծեալ՝ որ առնուցու զկաշառս 25
Հարկանել զանձն արեան արդարոյ. և
ասասցէ ամ ժողովուրդն՝ եղիցի։
*Անիծեալ ամ մարդ՝ որ ոչ կացցէ ¶ Գաղ.
յամենայն բանս օրինացս այսոցիկ՝ 3.10.
առնել զսոսա. և ասասցէ ամենայն
ժողովուրդն՝ եղիցի։

ԳԼ. ԻԸ.

Ա Ն ¶ եղիցի եԹէ լսելով լսիցէք ¶ Ա. Թես.
ձայնի Տ՚Ն Ը՚Ծ մերոյ, զգուշա- 26.3
նալ և առնել զամ պատուիրանս նո՛ր,
զորս ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, տա
ցէ զքեզ Տ՚Ը՚Ծ քո ՚ի վեր քան զամ
աղգս երկրի։ *Եւ եկեսցեն ՚ի վերայ 2
քո ամ օրհնուԹիւնս այսոքիկ. և գա-
ցեն զքեզ՝ եԹէ լսիցես ձայնի Տ՚Ն Ը՚Ծ
քոյ։ *Օրհնեալ լիցիս դու ՚ի քաղա 3
քի՝ և օրհնեալ յանդի։ *Օրհնեալ 4
լիցին ծնունդք որովայնի քոյ. և արդիւն
երկրի քոյ. անդեայք արջառոց քոց.
և հօտք ոչխարաց քոց։ *Օրհնեալ 5
լիցին շտեմարանք քո. և համբարք քո
*Օրհնեալ լիցիս դու յերթանել և ՚ի 6
մտանել քումմ։ *Ետանեսցէ Տ՚Ը՚Ծ 7
քո զթշնամիս քո՝ և զհակառակորդս
քո խորտակեալս առաջի երեսաց քոց.
ընդ մի ճանապարհ ելցեն առ քեզ, և
ընդ եօԹն ճանապարհ փախիցեն յե-
րեսաց քոց։ *Առաքեսցէ Տ՚Ը՚Ծ 8
զօրհնուԹիւն ՚ի շտեմարանս քո՝ և
յամ ինչ ուր մխեսցես զձեռն քո. և
երկրին՝ զոր Տ՚Ը՚Ծ քո տացէ քեզ։
*Կանգնեսցէ զքեզ Տ՚Ը՚Ծ քո իւր 9
ժողովուրդ սո՛ր. ոպ երդուաւ Հարցն
քոց. եԹէ լսիցես ձայնի Տ՚Ն Ը՚Ծ մե
րոյ՝ և գնասցես ՚ի ճանապարՀս նո՛ր։
*Եւ տեսցեն ամ ազգք երկրի՝ զի ա- 10
նուն

նոյն Տ֊ն կոչեցեալէ՝ի վէր քո։ և երկի
ցեն՝իքէն։ *Եւ բազմացուսցէ զքեզ 11
Տ֊ր Ա֊ծ քո՝ի բարութի՝ծննդեամբք
սրովայնի քոյ ։ և արդեամբք երկրի
քոյ ։ և ծննդեամբք խաշանց քոց ։՝ի
վէր երկրին զոր երդուաւ Տ֊ր հարցն
քոց տալ քեզ ։ ըստ աւուրց երկնից՝ի
վէր երկրի։ *Բացցէ քեզ Տ֊ր զդանձան 12
բարութե իւրոյ զերկինս ։ տալ անձ֊
րեւ՝ի ժամանակի իւրում երկրին քոյ։
օրհնել զամ գործս ձեռաց քոց։ և տա
ցես փոխ ազգաց բազմաց ։ և դու ոչ
առնուցուս փոխ։ *Եւ իշխեսցես ազ 13
գաց բազմաց ։ և քեզ մի՛ իշխեսցեն ։
հաստատեսցէ զքեզ Տ֊ր Ա֊ծ քո՝ի
գլուխ, և ոչ՝ի վերջ։ և եղիցես՝ի վեր,
և ոչ՝ի խոնարհ ։ եթէ լսիցես պատ
ուիրանաց Տ֊ն Ա֊ծոյ ։ զորս ես պատ
ուիրեմ քեզ այսօր պահել՝ և առնել։
*Եւ ոչ անցանիցես զամ բանիւք՝ զոր 14
ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝ ոչ յաջ և
ոչ յահեակ ։ երթալ զհետ աստուածոց
Ա֊ղ օտարաց՝ պաշտել զնոսա ։ *Եւ եղի 15
26. 14. ցի եթէ ոչ լսիցես ձայնի Տ֊ն Ա֊ծոյ,
Ա֊ղբոյ. պահել և առնել զամ՝ պատուիրանս
2.17. նի՝ զորս ես պատուիրեմ քեզ այսօր ,
Ա֊ռաքս. եկեսցեն՝ի վէր քո անէծքս այսոքիկ՝ և
1.20. հասցեն քեզ ։ *Անիծեալ լինիցիր դու 16
Ա֊ղաք. 'ի քաղաքի՝ և անիծեալ յանդի ։ *Անի 17
2. 2. ծեալ շտեմարանք քո՝ և համբարք քո
*Անիծեալ ծնունդք որովայնի քոյ՝ 18
և արդիւնք երկրի քոյ ։ և անդեայք
արջառոց քոց՝ և հօտք ոչխարաց քոց ։
*Անիծեալ լինիցիր դու ՝ի մտանել՝ և 19
անիծեալ յելանել ։ *Առաքեսցէ քեզ 20
Տ֊ր զնուաղութի՝ և զկարօտութի և
ծախս՝ի վէր ամենայն որ մեսցես զձեռն
քո ։ և զոր ինչ առնիցես ։ մինչև սա
տակեսցէ զքեզ Տ֊ր ։ մինչև կորուսցէ
զքեզ վաղվաղակի վասն չարութե գնա
ցից քոց՝ զի թողեր դու զիս ։ *Խան 21
ձեցուսցէ Տ֊ր՝ի քեզ մահ ։ մինչև սա
տակեսցէ զքեզ Տ֊ր յերկրէն՝ յոր դու
մտանելոց ես ժառանգել զնա։
*Հարցէ զքեզ Տ֊ր տարակուսանօք ։ 22
և ջերմամբ ։ և սաստօք ։ և խեթիւք
և երկիւղիւ ։ և խորշակաւ ։ և դունով ։
և հալածեսցեն զքեզ մինչև կորուս֊
ցեն զքեզ ։ *Եւ եղիցին՝ի վէր գլխոյ 23
քոյ երկինք պղնձի ։ և երկիր՝ի ներքոյ
քո երկաթի ։ *Տացէ Տէր զանձրև 24
երկրի քոյ փոշի ։ և հող յերկնից իջցէ
՝ի վէր քո ։ մինչև սատակեսցէ զքեզ՝
և կորուսցէ զքեզ։ *Տացէ զքեզ Տ֊ր 25
՝ի պարտութիւն առաջի թշնամեաց
քոց ։ և ընդ մի ճանապարհ ելցես՝ի
վերայ նոցա ։ և ընդ եօթն ճանապարհ
փախիցես յերեսաց նոցա ։ և եղիցիս

ցրուեալ ընդ ամ թագաւորութիւնս 26
երկրի։ *Եւ եղիցին մեռեալք ձեր
կերակուրք թռչնոց երկնից՝ և գազա
նաց երկրի ։ և ոչ ոք իցէ որ ընդոստու 27
ցանիցէ։ *Հարցէ զքեզ Տ֊ր կեղով
եգիպտացւոյն ։ և թանչիւք ։ և զայրա
ցեալ քոսով՝ և ջրով ։ զի մի կարասցես 28
բժշկիլ։ *Հարցէ զքեզ Տ֊ր յիմարու
թիւ ։ և շլացուցանիցէ մտաց։
*Եւ խարխափեսցես՝ի միջօրէի որ 29
պէս խարխափիցի կոյր՝ի խաւարի։ և
թէ ոչ ուղղեսցես զճանապարհս քո ։
և եղիցիս յայնժամ զրկեալ և յափշտա
կեալ զամ աւուրս ։ և ոչ ոք իցէ՝ որ
օգնիցէ քեզ։ *Ընտրեսցես կին՝ և 30
այլ այր հանիցէ զնա՝իքէն ։ շինեսցես
տուն, և մի բնակեսցիս՝ինամա ։ տն֊
կեսցես զայգի ։ և մի կթեսցես զնա։
*Ընձառ քո սպանեալ առաջի քո ։ և 31
մի կերիցես՝ի նմանէ ։ էշ քո յափշտա
կեալ՝իքէն ։ և մի դարձցի առ քեզ ։
ոչխար քո մատնեալ թշնամեաց քոց ։
և ոչ ոք իցէ՝ որ օգնիցէ քեզ։ *Ուս 32
տերք քո՝ և դստերք քո մատնեալք
ազգի օտարի ։ և աչք քո կկոցեալ հայի
ցին՝ի նոսա ։ և ոչ հասանիցի ձեռն քո
*Օքերս երկրի քոյ՝ և զամ վաս 33
տակս քո կերիցէ ազգ , զոր դու ոչ գի
տիցես ։ և եղիցիս զրկեալ և խորտա
կեալ զամ աւուրս ։ *Եւ եղիցիս յի 34
մարեալ վասն տեսլեանց աչաց քոց՝
զոր տեսանիցես։ *Հարցէ զքեզ Տ֊ր 35
չարչար կեղով՝ի ծունկս և՝ի սրունս ։
և ոչ կարասցես բժշկիլ՝ ՝ի թաթիւ
ոտից քոց մինչև ցգլուխդ քո։ *Տարցէ 36
զքեզ Տ֊ր՝ և վիշխանսն՝ զորս կացու֊
ցես ՝իվէր քո՝ յազգս զորս ոչ գիտի֊
ցես դու՝ և ոչ հարքդ քո ։ և պաշտեսցես
անդ զաստուածս օտարս ։ զփայտե
ղենս և զքարեղենս։ *Եւ եղիցիս յա 37
ռակ՝ և ՝ի ցոյց՝ և ՝ի զրոյց՝ ՝ի մէջ ամ
ազգաց՝ յորս տանիցի զքեզ Տ֊ր անդր։
*Սերմն բազում հանցես յանդի , և Մ֊է֊ա
սակաւ ժողովեսցես՝ զի կերիցէ զայն 6.15.
մարախ։ *Այգիս տնկեսցես և գոր Ա֊գէ֊այ
ծեսցես , և գինի ոչ արբցես ։ և մի ու 1. 6.
րախ լինիցիս ՝ինամանէ ։ զի կերիցէ
զայն որդն ։ *Եւ եղիցին ձիթենիք
յամ սահմանս քո , և իւղով ոչ օծցիս։
զի թափեսցին ձիթենիքդ քո։ *Ուս
տերս, և դստերս ծնցիս , և ոչ լինիցին
քո՝ քանզի երթիցեն ՝ի գերութի։
*Օամծառատունկ քո՝ և զարդիւնս
երկրի քոյ հարցէ թրթուր։ *Այն որ 43
՝իքեզ իցէ , ելցէ քան զքեզ ՝ի վեր՝ի
վեր ։ և դու իջցես ՝իվայր ՝իվայր։
*Այս տացէ քեզ փոխ , և դու ոչ 44
տացես նմա փոխ։ նա եղիցի գլուխ։ և

և դու եղիցես վերջ ։ * Նա եկեսցեն 45
'ի վերայ քո անեծքս այսոքիկ՝ և հալա
ծեսցեն զքեզ. և հասցին քեզ մինչև
սատակեսցեն զքեզ՝ և մինչև կորուս-
ցեն զքեզ. զի ոչ լուար ձայնի Տ֊Ն Ա֊Յ
քոյ. պահել զպատուիրանս նորա և
զկրաւունս նորա՝ զորս պատուիրեաց
քեզ ։ * Նա եղիցին 'ի քեզ նշանք և 46
արուեստք. և 'ի զաւակի քում մինչև
ց յաւիտեան ։ * Փոխանակ զի ոչ պաշ 47
տեցեր զՏ֊Ն Ա֊Ծ քո ուրախութիւք՝ և
ՀՀմարտիւ սրտիւ ։ վասն բազմութեն
իրաց ամենեցուն ։ * Պաշտեսցես զՔ 48
թշնամիս քո՝ զորս առաքեսցէ 'ի վէր
քո Տ֊Ր. 'ի սով՝ և 'ի ծարաւ՝ և 'ի մեր-
կութիւն՝ և 'ինուազութեն ամի. և դիցէ
զանուր երկաթի 'ի պարանոցի քում
մինչև սատակեսցէ զքեզ ։ * Ա֊ծցէ 'ի 49
վերայ քո զազգ 'ի հեռաստանէ 'ի ծա
գաց երկրի իբրև զթռչնոյ արծուոյ.
ազգ որոյ ոչ լսիցես զձայն նո֊ ։ * Ա֊զգ 50
ժպիրհ երեսօք. որ ոչ ապառիկ երե
սաց ծերոյ. և ոչ ողորմիցի տղայոյ ։
* Նա կերիցէ զծնունդս խաշանց քոց. 51
և զարդիւնս երկրի քոյ. և ոչ թողու
ցու քեզ ցորեան. գինի. իւղ. զան-
դեսս արջառոց քոց՝ և զհօտս ոչխա-
րաց քոց, մինչև կորուսցէ զքեզ ։
* Նա նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս քո, 52
մինչև կործանեսցին պարիսպք քո
բարձրագեալք՝ և ամուրք՝ յորս դուն
յուսացեալ էիցես յամենայն երկրին քում՝
և նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս քո՝
զորս եառ քեզ Տ֊Ր Ա֊Ծ քո ։ * Նա ‖ կե- 53
րիցես զծնունդս որովայնի քոյ ։ զմա ‖ Ղեւտ. 4.10.
ուստերայ քոց և դստերայ քոյ՝ զորս Երեմ. 2. 3.
եառ քեզ Տ֊Ր, յանձկութեն քում, և 'ի
նեղութեն քում, որով նեղեսցէ զքեզ
թշնամին քո ։ * Կիրդն որ 'ի քեզ՝ և 54
փափուկն յոյժ՝ չարաչեսցէ չեղբայր
իւր և 'ի կին ծոցոյ իւրոյ. և 'ի մնա-
ցեալ որդիսն՝ որք իցեն նմա ։ * Ցաղ 55
միւմ 'ինոցանէ 'ի մարմնոց որդւոց
իւրոց, զորոց ուտիցէ. վասն չմնալոյն
նմա ինչ՝ յանձկութեն քում և 'ինեղու
թեն, որով նեղիցեն զքեզ թշնամիքն
քո յամենայն քաղաքս քո ։ * Նա գիրդն որ 56
'ի քեզ՝ և փափուկն յոյժ, որոյ ոչ իցէ
ոտին իւրոյ առեալ զգիրկ դնալոյ 'ի
վերայ երկրի՝ վո֊ փափկութեն իւրոյ
և դրկութեն, չարաչեսցէ յայր ծոցոյ
իւրոյ. և յորդւոցն իւր և 'ի դստերս։
* Նա զաղան ելեալ 'ի միջոյ իւրմէ, և 57
զծնունդս՝ զոր ծնանիցի՝ խորովեսցէ
'ինոցանէ՝ և կերիցէ. և վո֊ նուազու
թեն յամս թաքուսցէ յանձկութենն
և 'ինեղութեն. որով նեղիցէ զքեզ
թշնամին յամենայն քաղաքս քո։ * Նա ե- 58

թե ոչ լսիցէք առնել զամենայն օրէն
նացս այսոցիկ, զգրեալս 'ի գիրս յայս
միկ, երկնչել 'ի պատուականն և 'ի սքան
59 չելի անուանէն Տ֊Ն Ա֊Յ քոյ ։ * Նորա
նշան արասցէ Տ֊Ր զՀարուածս քո. և
զՀարուածս զաւակի քոյ. զՀարուածս
մեծամեծս և զարմանալիս. և զցաւս
60 չարաչարս և զկարևորս ։ * Նա ածցէ
'ի վէր քո զամենայն ախտս չարաչարս
զեգիպտացւոցն՝ յորմէ սոսկայիրն յե
61 բեսցէ նոցա. և մնասցին 'ի քեզ ։ * Նա
զամ Հիւանդութիւնս. և զամ Հարու-
ածս գրեալս 'ի գիրս օրինացս այսո-
ցիկ ածցէ Տ֊Ր 'ի վէր քո՝ մինչև սատա
62 կեսցէ զքեզ ։ * Նա մնասջիք թիւով
սակաւք. փոխանակ զի եիք դուք իբրև
զաստեղս երկնից բազմութիւք. և ոչ
63 լսեսցէք ձայնի Տ֊Ն Ա֊Յ ձերոյ ։ * Նա
եղիցի ոյզ ուրախ եղև 'ի ձեզ Տ֊Ր բա-
րի առնել ձեզ, և բազմացուցանել
զձեզ՝ նոյնպէս ուրախ լինիցի Տ֊Ր 'ի
ձեզ՝ սատակել զձեզ. և բարձջիք յերկ
րէն՝ յոր մտանելոց էք ժառանգել
64 զնա ։ * Նա սրոնէսցէ զքեզ Տ֊Ր Ա֊Ծ
քո ընդ ամ ազգս. 'ի ծագաց երկրի
մինչև 'ի ծագս երկրի. և ծառայես
ցես անդ աստուածոց օտարաց. փայտից
և քարանց. զորս ոչ գիտէիր դու՝ և
65 հարք քո ։ * Այլև յազգն յայնոսիկ
ոչ հանգուսցես զքեզ. և ոչ լինիցի կայ
թ անթից ոտից քոց. և տացէ քեզ սիրտ
տրտմեալ. և աչս սրեալս՝ և անձն
66 հարեալ ։ * Նա եղիցին կեանք քո կա-
խեալ առաջի աչաց քոց. և զարհու-
րեսցիս զցայգ և զգերեկ. և ոչ հաւա
տասցես կենացն քոց։ * Ընդ առաւօտս
ասիցես՝ թէ երթ լինիցի երեկոյ. և
ընդ երեկոյս ասիցես՝ թէ երթ լինիցի
առաւօտ. 'ի զարհուրանաց սրտի քոյ
երկնչեսցես. և 'ի տեսլեանց աչաց քոց
68 զոր տեսանիցես ։ * Նա դարձուսցէ
զքեզ Տ֊Ր անդրէն յեգիպտոս նաւօք.
և ընդ ճանապարհ ընդ նոյն ոչ յաւել
սիցէ տեսանել զնա. և վաճառիջիք
անդ թշնամեաց ձերոց 'ի ծառայս և
յաղախնայս. և ոչ ոք իցէ՝ որ գնիցէ։

ԳԼ։ Ի֊Թ։

1 Ա֊յս բանք են ուխտին՝ զոր պատ
ուիրեաց Տ֊Ր մովսէսի հաստատել
որդւոցն Իսրայէլի յերկրին Մովաբու. թող
զայն ուխտ՝ զոր ուխտեաց նոքա 'ի քո֊
2 րեբ ։ * Նա կոչեաց մովսէս զամենայն
որդիսն Իսրայէլի և ասէ ցնոսա. ‖ դուք ‖ Ելից
ձեզէն տեսիք զամենայն՝ զոր արար Տ֊Ր 19.4.
յեգիպտոս առաջի ձեր. ը փարաւոն
և ընդ ծառայս նորա՝ և ընդ ամ եր
3 կիր նո֊ ։ * Ո֊փորձանսն մեծամեծս՝
զորս

զորս տեսին աչք ձեր ։ զնշանսն և զար
ուեստս մեծամեծս զայնոսիկ՝ զձեռն 4
հզօր ։ և զբազուկ բարձր ։ * Եւ ոչ եթ
ձեզ Տ՚Ն ձեր զսիրտ գիտելոյ՝ և աչս
տեսանելոյ ։ և ականջս լսելոյ ։ մինչև
|| Ալ էր· ցայսօր ։ * || Եւ եհաց զձեզ զքառա- 5
8. 2. սուն ամ ընդ անապատն ։ ոչ հնացան
ձորք ձեր ։ և ոչ մաշեցան կօշիկք յո-
տից ձերոց ։ * Հաց ոչ կերիք ։ և գի- 6
նի և գբի ոչ արբիք ։ զի ծանիցիք թէ
Ենթակ ես եմ Տ՚Ն ձեր ։ * Եւ եկիք մինչև 7
|| Ա Թագ· ՚ի տեղիս յայս ։ || և ել սեհօն թագաւոր
21. 33. Ալ էրն· Հեսբոնայ ։ և ովգ թագաւոր բասա-
3. ՚1. նու ընդդեմ մեր պատերազմաւ ։ և
հարաք զնոսա ։ * Եւ առաք զերկիրն նոցա· 8
և ետուաք զնա ՚ի ժառանգութիւն ռուբէ
նի՝ և գադայ՝ և կիսոյ ցեղին մանասէի ։
* Եւ զգուշասջիք առնել զիմ բանս 9
ուխտիս այսորիկ· զի խնդասցիք զիմ
զոր առնիցէք ։ * Դուք կայք աւադիկ 10
այսօր ամենեքեան առաջի Տ՚Ն Ա՚Ի ձե
րոյ ։ ցեղապետք ձեր ։ և ծերակոյտք
ձեր ։ և դատաւորք ձեր ։ և առնիս
դպիրք ձեր։ և ամ այր իսրայէլի ։ * Եւ 11
կանայք ձեր ։ և որդիք ձեր ։ և եկն, որ
՚ի միջի ձերում բնակի՝ և՚ի փայտա-
կոտորէ ձերմէ մինչև ցջրբեր ձեր ։
* Յանցանել ձեր զուխտիւ Տ՚Ն Ա՚Ի 12
քոյ. և զնդովիւք նորա՝ զոր Տ՚Ն Ա՚Ծ քո
ուխտ քեզ այսօր ։ * Օի կացուսցէ 13
զքեզ իւր ժողովուրդ ։ և նա եղիցի
քեզ Ա՚Ծ ոպ և ասաց ։ և զոր օրինակ
երդուաւ Հարցն քոց՝ աբրահամու՝ և
իսահակայ՝ և յակոբու ։ * Եւ ոչ ձեզ 14
միայն ուխտեմ ես զուխտս զայս ։ և
զնզովս զայսոսիկ ։ * Եւ յոմ որոց աստ 15
ընդ մեզ իցեն այսօր առաջի Տ՚Ն Ա՚Ի
մերոյ ։ և որոց չիցեն ընդ մեզ այսօր ։
* Օի դուք ինքնին գիտէք՝ ոպ բնա- 16
կեցայք յերկրին եգիպտացւոց ։ և ոպ
անցայք ընդ մէջ ազգացն ։ ընդ որս
անցիք դուք ։ * Եւ տեսիք զգարշե- 17
լիս նոցա և զկուռս իւրեանց՝ զփայտն
և զքար ։ զարծաթն և զոսկի ։ որ էր
առ նոսա ։ * Մի ոք իցէ ՚ի ձէնջ այր՝ 18
կամ կին՝ կամ ազգ՝ կամ ցեղ՝ որոյ
միտք իւր խոտորեալ իցեն ՚ի Տ՚Ն Ա՚Ի
իւրմէ, երթալ պաշտել զդիս ազգացն
այնոցիկ ։ մի ոք իցէ ՚ի ձէնջ արմատ
՚ի վեր բուսեալ դառնութիւն և դա-
ժանութիւն ։ * Եւ եղիցի՝ եթէ լսիցէ 19
զպատգամն նզովիցս այսոցիկ ։ և խո-
հասցի ՚ի սրտի իւրում՝ և ասիցէ, քաւ
ութիւն եղիցին ինձ, զի եթէ ես ըստ
մելորութիւն սրտի իմոյ գնայցեմ ։ զի
մի կորուսանիցէ մեղաւորն զանմեղն ։
* Եւ ոչ հաձեսցի Ա՚Ծ ներել նմա ։ 20
այլ յայնժամ բորբոքեսցի բարկութի-
ն դ

նորա և նախանձ նորա՝ ՚ի մարդն յայն
և հասցին նմա ամենայն նզովք ուխ
տիս այսորիկ ։ գրեալք ՚ի գրքի օրի-
նացս այսոցիկ ։ և ընկեսցէ Տ՚Ն զանուն
21 նորա ՚ի ներքոյ երկնից ։ * Եւ զատուս
ցէ զնա Տ՚Ն ՚ի չարիս յամենայն ցե-
ղսն իսրայէլի ։ ըստ ամ նզովից ուխտիս գրեցելոյ
22 ՚ի գիրս օրինացս այսոցիկ ։ * Եւ ասէ-
ցեն ազգքն միւս՝ և որդիքն ձեր՝ որք
յարիցեն յետ ձեր ։ և օտարոտին, որ
գայցէ յերկրէ հեռաստանէ՝ տեսանի
ցեն զվարուճածս երկրին այնորիկ ։ և
զախտս նո՚ զոր առաքեաց Տ՚Ն ՚ի վե՚
23 նո՚ ։ * Օծծումբն և զաղն այրեցեալ
յամի ՚ի հող նո՚, մի սերմանեսցի՝ և մի
բուսցի ։ և մի ելցէ ՚ի վերայ նորա ամ || Ննդ·
դեղ դալար ։ || ոպ կործանեցան սոդոմ 19. 24.
և գոմոր ։ ադմայ և սեբոյիմ, զորս
կործանեաց Տ՚Ն սրտմտութե՚ և բար
24 կութե՚ ։ * Եւ ասասցեն ամ ազգքն ։
|| ընդէր արար Տ՚Ն այնպես երկրին || 3. Թագ·
այնմիկ ։ զինչ իցէ սրտմտութե՚ մեծ 9. 8.
25 բարկութեն այնորիկ ։ * Պատասխանի Երեմ·
տացեն՝ և ասասցեն՝ զի թողին զուխտն 22. 8.
Ա՚Ի Հարց իւրեանց ։ զոր ուխտեաց
Հարցն նո՚ ։ յորժամ հանն զնա յերկրէն
26 եգիպտացւոց ։ * Եւ գնացեալ պաշ
տեցին զաստուածս օտարս ։ և երկիր
պագին նոցա՝ զոր ոչն ձանաչէին ։ և
27 ոչ բաժանեաց նոքա ։ * Եւ բարկացաւ
Տ՚Ն սրտմտութե՚ ՚ի վե՚ երկրին այնո-
րիկ ։ ածել ՚ի վե՚ նորա զամ նզո-
վից ուխտիս՝ գրեցելոյ ՚ի մատեանի օրի
28 նացս այսոցիկ ։ * Եւ երար զնա Տ՚Ն
յերկրէ իւրեանց՝ բարկութե՚ և սրտ
մտութե՚ և զայրացմամբ մեծաւ յոյժ ։
և մերժեաց զնա յերկիր օտար՝ մինչև
29 ցայժմ ։ * Ծածուկքն Տ՚Ն Ա՚Ի մեր
ում, և յայտնիքն մեզ՝ և որդւոց մե-
ծոց յաւիտեան՝ առնել զամ պատ-
գամս օրինացս այսոցիկ ։

Գ Լ։ Ի։

1 Եւ եղիցի եթէ հասանիցեն ՚ի վե՚
քո ամ պատգամքս այսոցիկ ։
կամ օրհնութի՚ կամ անէծք՝ զորս
ետու առաջի երեսաց քոց, և ընկալցիս
՚ի սիրտ քո ընդ ամ ազգսն՝ ուր ցրուես
2 ցէ զքեզ Տ՚Ն Ա՚Ծ քո անդ ։ * Եւ դարձ
ցիս առ Տ՚Ն Ա՚Ծ քո ։ և լսիցես ձայնի
նո՚ ըստ ամ՚ զոր ես պատուիրեմ քեզ
այսօր ։ յամ սրտիւ քումմէ՝ և յամենայն
3 անձնէ քումմէ ։ * Եւ բժշկեսցէ Տ՚Ն
զմեղս քո ։ և ողորմեսցի քեզ ։ և գայ
ձեալ ժողովեսցէ զքեզ յամ ազգաց՝
4 ուր ցրուեաց զքեզ Տ՚Ն անդր ։ * Եթէ
իցէ ցրումն քո՚ ՚ի ծագս երկրի մինչև
՚ի ծագս երկրի՝ և անտի ժողովեսցէ
զքեզ

Բ.Մակ. զքեզ Տր Ած քո ։ * ‖ Եւ անտի առցէ 5
1.29. և զքեզ Տէր Ած քո . և ածցէ զքեզ Տր
2.18. Ած քո յերկիրն՝ զոր ժառանգեցին
հարքն քո . և ժառանգեսցես զնա՝ և
բարի եղիցի քեզ . և բազմապատիկ
արասցէ զքեզ քան զհարսն քո ։ * Եւ 6
Նորէես պարուրեսցէ Տր զսիրտ քո և զսիրտ
ցէ զաւակի քոյ . սիրել զՏր Ած քո յամ
սրտէ քումմէ՝ և յամ անձնէ քումմէ .
զի կեցցես դու և զաւակ քո ։ * Եւ տա 7
ցէ Տէր Ած քո զնզովս զայս 'ի թշնա
միս քո . և յատելիս քո՝ որք հալածե_
ցինն զքեզ ։ * Եւ դու դարձցիս և լուի 8
ցես ձայնի Տն Այ քոյ ։ և արասցես
զպատուիրանս նորա՝ զոր ես պատուի
րեմ քեզ այսօր ։ * Եւ աճեցուսցէ 9
զքեզ Տր Ած քո յամ գործս ձեռաց
քոց՝ ծննդովք որովայնի քոյ . և ար_
դեամբք երկրի քոյ . և ծննդովք ա_
նասնոց քոց . զի դարձցի 'ի քեզ Տր Ած
քո՝ ուրախ լինել քեւ 'ի բարութիւն՝ որպէս
ուրախ եղև հարբքն քովք ։ * Եթէ 10
լուիցես ձայնի Տն Այ քոյ , պահել
զամ պատուիրանս նր և զիրաւունս
նորա , և զդատաստանս նր , զգրեալս
'ի գրի օրինացս այսոցիկ ։ եթէ դարձ
ցիս առ Տր Ած քո յամ սրտէ քումմէ
և յամենայն անձնէ քումմէ ։ * Զի 11
պատուիրանս այս՝ զոր ես պատուի_
րեմ քեզ այսօր, ոչ ծանրաբեռն ինչ է.
և ոչ հեռի 'ի քէն ։ * Ոչ յերկինս՝ թէ 12
Հռոմ. ասիցես ‖ ով ելանիցէ մեզ յերկինս՝
10.6. և առնուցու զնա և լուիցուք՝ և արաս
ցուք ։ * Եւ ոչ յայնկոյս ծովու է՝ թէ 13
ասիցես՝ ով անցանիցէ յայնկոյս ծո_
վու՝ և առնուցու մեզ զնա . և լսելի
արասցէ մեզ՝ և արասցուք ։ * Մերձ է 14
բանն առ քեզ յոյժ , 'ի բերան քո և 'ի
սրտի քում . և 'ի ձեռս քո է առնել
զնա ։ * Ահաւասիկ ետու այսօր ա_ 15
ռաջի երեսաց քոց զկեանս՝ և զմահ .
զբարի՝ և զչար ։ * Եւ եթէ լուիցես 16
պատուիրանաց Տն Այ մերոյ՝ զորս
ես պատուիրեմ քեզ այսօր , սիրել զՏր
Ած քո՝ գնալ 'ի ճանապարհս նորա ,
պահել զիրաւունս և զպատուիրանս
նր , և զդատաստանս նորա, կեցջիք՝ և
բազումք լինիցիք . և օրհնեսցէ զքեզ
Տր Ած քո յամ երկրին՝ յոր մտանե_
լոց ես ժառանգել զնա ։ * Եւ եթէ 17
փոխեսցի սիրտ քո՝ և ոչ լուիցես , և
մոլորեալ երկիր պագանիցես աստու
ծոց օտարաց . և պաշտեսցես զնոսա ։
* Պատմեմ քեզ այսօր . զի կորստեամբ 18
կորնչիցիք . և ոչ լինիցիք բազմօրեայք
'ի վր երկրին՝ յոր դուք անցանէք ընդ
յորդանան ժառանգել զնա ։ * Ունիմ 19
ձեզ վկայ այսօր զերկինս և զերկիր .
զկեանս և զմահ եդու առաջի երե_
սաց ձերոց . զօրհնութիւն և զանէծս .
և ընտրեա՛ զկեանս . զի կեցցես դու և
20 զաւակ քո ։ * Սիրել զՏր Ած քո . և
լսել ձայնի նր . և ունել զնմանէ . զի
այն է կեանք քո . և երկայնութիւն ա_
ւուրց քոց . բնակել յերկրին զոր երդ_
ուաւ Տր հարցն քոց . աբրահամու և
իսահակայ և յակոբայ՝ տալ նոցա ։

ԳԼ: ԼԱ։

1 Եւ կատարեաց մովսէս խօսել զամ
բանս զայսոսիկ առ ամ որդիսն
2 իղի ։ * Եւ ասէ ցնս . հարիւր և քսան
ամաց եմ ես այսօր . և ոչ ևս կարեմ
ելանել և մտանել . քանզի Տէր ասաց
ցիս՝ թէ ‖ ոչ անցանիցես ընդ այդ յոր ‖ Թուոց
3 դանան ։ * Տր Ած քո երթայ առաջի 27.13.
երեսաց քոց . նա սատակեսցէ զազգսն ‖ Վեր.
զայնոսիկ յերեսաց քոց . և ժառան_ 3.27.
գեսցես զնս . և յեսու երթայ առաջի
4 երեսաց քոց՝ որպէս խօսեցաւ Տր ։ * Եւ
արասցէ Տր ընդ նոսա ‖ որպէս արար ընդ ‖ Թուոց
սեհոնի և ընդ ովգ . ընդ երկուսին թա 21.24.
գաւորսն ամորհացւոց՝ որք էին յայն
կոյս յորդանանու, և ընդ երկիրն նց ։
5 * Որպէս սատակեսցէ զնս . և մատնես
ցէ զնոսա Տր առաջի ձեր . և արասջիք
ընդ նոսա որպէս պատուիրեցի ձեզ ։
6 * Քաջ լեր՝ և զօրացիր . մի երկնչիր .
և մի զանգիտեր . և մի զարհուրեսցիս
յերեսաց նոցա . զի Տր Ած քո ինքնին
է՝ որ երթայցէ յառաջագոյն ընդ ձեզ
'ի միջի ձերում . ոչ թողցէ զքեզ՝ և
7 ոչ ընդ վայր հարկանիցէ ։ * Եւ կո_
չեաց մովսէս զյեսու՝ և ասէ ցնա ա_
ռաջի ամ իղի . ‖ քաջ լեր՝ և զօրացիր . ‖ Յեսու
քանզի դու մտանելոց ես առաջի երե 1. 6.
սաց ժողովրդեանդ այդորիկ՝ յերկիրն 3.Թագ
զոր երդուաւ Տր հարցն ձերոց տալ 2. 2.
նոցա . և դու ժառանգեցուսցես զնս
8 * Եւ Տր, որ երթալոց է ընդ քեզ, ոչ
թողցէ զքեզ . և ոչ ընդ վայր հարցէ .
9 մի երկնչիր , և մի զանգիտեր ։ * Եւ
գրեաց մովսէս զամ՝ բանս օրինացս այ
սոցիկ 'ի մատենի . և ետ զայն ցքահա
նայսն ցորդիսն ղևեայ . որք բառնային
զտապանակ ուխտին Տն . և ցծերս
10 որդւոցն իսրայէլի ։ * Եւ պատուիրեաց
նց մովսէս յաւուր յայնմիկ՝ և ասէ ։ յետ
եօթն ամի ժամանակի տարւոյն թո_
ղութեն 'ի տօնի տաղաւարահարացն ։
11 * 'Ի գումարել ամ իսրայէլի յանդի_
ման լինելոյ առաջի Տն Այ քոյ , 'ի
տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տր՝ ընթեռ_
նուցուք զօրէնս զայս առաջի իղի յա
12 կանջս նոցա ։ * Եկեղեցացուցեալ
զժողովուրդն . զարս՝ և զկանայս՝ և
զման_

զմանկունս՝ և զկին որ՝ի քաղաքս ձեր. զլուիցեն. և ուսանիցին երկնչել՝ի
Տէր Աստ մերմէ. և ուսցին առնել զամ
պատգամն օրինացս այսոցիկ ։ * Եւ 13
որդիքն նոցա՝ որք ոչ գիտիցեն, լսի
ցեն՝ և ուսցին երկնչել՝ի Տէր Աստ մեր
մէ զամ աւուրս՝ որչափ և կեցցեն նո
՝ի վերն երկրին՝ յոր դուք անցանելոց
էք ընդ յորդանան ժառանգել զնա ։
*Եւ ասէ Տէր ցմովսէս. ահա մերձեցան 14
աւուրք մահուանդ. կոչեա զյեսու՝
և կացէք առջի դրան խորանին վկայ
ութեան, և հրամայեա տալ նմա. և գնա
ցին մովսէս և յեսու՝ի խորանն վկայու
թեան. և կացին՝ի դրան խորանին վկայ
ութեան ։ * Եւ երև Տէր սեամբ ամպոյ՝ և 15
եկաց առ դրան խորանին վկայութեան.
և եկաց սիւն ամպոյն առ դրան խորա
նին * Եւ ասէ Տէր ցմովսէս՝ ահաւասիկ 16
դուն ննջեսցես ընդ հարս քո. և յարու
ցեալ ժողովուրդդ այդ պոռնկեսցի
զհետ աստուածոց օտարաց երկրին յոր
մտանիցէ դա՝ի նոսա. և թողուցուն
զիս. և սրիցեն զուխտն իմ, զոր ուխ
տեցի ընդ դոսա ։ * Եւ բարկացայց 17
դոցա սրտմտութիւ՛ն յաւուր յայնմիկ.
և լքից զդոսա. և դարձուցից զերեսս
իմ՝ի դոցանէ. և եղիցին կերակուրք
թշնամեաց՝ և գտցեն զդոսա չարիք
բազումք և նեղութիւ՛ն. և ասասցեն
յաւուր յայնմիկ. քանզի չէ Տէր Աս
մեր ընդ մեզ՝ գտին զմեզ չարիքս այ
սոքիկ ։ * Եւ ես դարձուցանելով դար 18
ձուսից զերեսս իմ՝ի նոցանէ յաւուր
յայնմիկ՝ վասն ամենայն չարեացն՝ զորս ա
րարին. զի դարձան յաստուածս օտա
րոտիս ։ * Եւ արդ գրեցէք զբանս 19
օրհնութեանս այսորիկ. և ուսուսջի՛ք
զդա որդւոցն իսրայէլի. և արկջի՛ք զդա՝ի
բերան նոցա. զի եղիցի ինձ օրհնու
թիւդ այդ՝ի վկայուն՝ի մէջ որդւոցդ
իսրայէլի ։ * Վասնզի տարայց զդոսա յեր 20
կիրն քարի՝ զոր երդուայ հարց նոցա.
երկիր, որ բղխէ կաթն և մեղր. և
կերիցեն, և լցեալ յագեսցին. և դառ
նայցեն յաստուածս օտարոտիս. և
պաշտիցեն զնոսա. և զայրացուցանի
ցեն զիս. և սրիցեն զուխտն իմ, զոր
ուխտեցի՛ն ։ * Եւ ընդդէմ կացցէ 21
նոքա օրհնութիւդ այդ՝ յանդիմանն լի
նիլ վկայ. և մի մոռասցի՝ի բերանոց
նոցա. և՝ի բերանոյ զաւակի նո՛ց. քան
զի գիտեմ զչարութի՛ն նո՛ց. զոր արա
րին առ այսօր, յառաջ քան զտանիլն
իմ զնո՛ց յերկիրն բարութե՛ զոր եր
դուայ հարցն նոցա ։ * Եւ գրեաց մո 22
սէս զօրհնութիւնս զայս յաւուր յայն
միկ. և ուսոյց զսա որդւոցն իսրայէլի ։

23 * Եւ պատուիրեաց մովսէս յեսուայ
որդւոյ նաւեայ՝ և ասէ. ‖ քա՛զ լեր՝ և ‖ Յեսու
զօրացի՛ր. զի դու տանելոց ես զորդիսն 1. 6.
իսրայէլի՛ զոր խոստացաւ տալ նո՛ց
24 Տէր. և նա եղիցի ընդ քեզ ։ * Եւ
իբրև կատարեաց մովսէս գրել զամ
զբանս օրինացս այսոցիկ՝ի մատեանի
25 մինչև խոպան ։ * Եւ պատուիրեաց
ղեւտացւոցն՝ որք կրէին զտապանակ
26 ուխտին Տե՛ն. ասէ. * Ա՛ռեալ զմատեանն
օրինացդ այդոցիկ՝ դնիցէ՛ի կողմա
նէ տապանակի ուխտին Տե՛ն Աստ մե
րոյ. և եղիցի անդ ընդ քեզ՝ի վկայու
27 թի՛ն ։ * Ո՛ւ ես գիտեմ զհեւսուութի՛
քո՝ և զնեխա պարանոց քո. զի մինչ
դեռ ես ընդ ձեզ կենդանի եմ այսօր,
դառնացուցի՛ք էք Ա՛ծակողմանն.
որպէս ոչ ապաքէն և յետ մահուա
28 նիմ։ * Ա՛րդ՝ ժողովեցէ՛ք առ իս զքե
զսպետս և զծերս ձեր. և զդատաւո
րս ձեր. և զատենադպիրս ձեր. զի
խօսեցայց յականջս նոցա զամ զբանս
զայսոսիկ. և կալայց ձեզ վկայ զեր
29 կինս և զերկիրս ։ * Ա՛ճքանզի գիտեմ
եթէ յետ վախճանի իմոյ անօրինե
լով անօրինիցի՛ք. և խոտորիցի՛ք՝ի ճա
նապարհէն՝ զոր պատուիրեցի ձեզ. և
պատահիցին ձեզ չարիքն՝ի վախճա
նի աւուրց. քանզի առնիցէ՛ք զչար ա
ռաջի Տե՛ն. բարկացուցանել զնա գոր
30 ծովք ձեռաց ձերոց ։ * Եւ խօսեցաւ
մովսէս յականջս ամենայն եկեղեցւոյն
իսրայէլի զբանս օրինացս այսորիկ
մինչև խոպան։

ԳԼ. ԼՐ.

1 Լայեցարո՛ւք երկինք՝ և խօսեցայց.
և լսէիցէ երկիր զպատգամն բե
րանոյ իմոյ։
2 * Ա՛կնկալեսցի իբրև զանձրև քար
քաո իմ. և իջցէ իբրև զցօղ պատ
գամք իմ։ իբրև զանձրև՝ի վերայ սիզոյ.
և իբրև զտեղատարափ՝ի վերայ խոտոյ։
3 * Օ՛ի անուն Տե՛ն կարդասցի. տո՛ւք պանուն
օրհնութի՛ն Տե՛ն Աստ մերոյ։ Տե՛ն կար
4 *Ա՛ծ որոյ գործքն են կատարեալք. դոպէց
և ամ ձանապարհք նո՛ր իրաւամբք ։
Ա՛ծ հաւատարիմ է. և ոչ գոյ՝ի նմա
անիրաւութի՛ւն արդար՝ և անսպատակ Տե՛ն։
5 * Ա՛ղան՝ և ոչ նմա որդիք արատոյ.
ազգ թիւր և խոտորեալ։
6 * Օ՛յդ Տե՛ն հատուցանէք այդպէս.
ժողովուրդ յիմար՝ և ոչ խմաստուն։
ոչ նա՛ հայրն՝ որ ստացաւ զքե՛զ. ա
րար զքե՛զ և հաստատեաց զքե՛զ։
7 * ‖ Յի՛շ լեցին քե՛զ աւուրքն յաւիտե ‖ Յոբ.
նից. խմացէ՛ք զամն յազգաց յազգս 8. 8.
հարց ցհարսն քո՝ և պատմեսցեն քե՛զ

և ցծերս քո՝ և ասասցեն քեզ։
8 *Յորժամ բաժանեաց բարձրեալն զազգս ամ՛. որպէս սփռեաց զորդիսն ադամայ. կացոյց սահմանս ազգաց ըստ թուոյ որդւոց Ա՛Յ։
9 *Եղև բաժին Տ՛ն ժողովուրդ իւր յակոբ. և վիճակ ժառանգութեան իւրոյ իսրայէլ։
10 *Գտաւականն եղև նմա յանապատի. ՚ի ծարաւ տօթոյ յանջրդի պաշտպա նեաց զնա։ և խրատեաց՝ և պահեաց զնա իբրև զբիբ ականն։
11 *Իբրև զարծուի ՚ի ծածկել զբոյն իւր. և ՚ի ձագս իւր գթացաւ։ տա ծածեաց զթեւս իւր՝ և ընկալաւ զնա. և բարձեալ բերեր զնա ՚ի վերայ միջ նողանց իւրոց։
12 *Տ՛ր միայն ածեր զնա. և ոչ գոյր ընդ նմա աստուած օտար։
13 *Նհան զնա ՚ի զօրութիւն երկրի. կերա կրեաց զնոսա արդեամբք անդաստա նաց։ դիեցոյց մեղր ՚ի վէմ. և իւղ յա պառաժ վիմէ։
14 *Կոճի կովուց՝ և կաթն մաքեաց. հանդերձ ձարպով գառանց խոյոց՝ որդւոց ցլուց՝ և նոխազաց։ ընդ ձար պոյ երիկամանց ցորենոյ՝ և զարիւն խաղողոյ ըմպէին գինի։
15 *Լկեր յակոբ՝ և յագեցաւ. յօրացաւ՝ և անկուչեաց զսիրելին։ գիրացաւ՝ աստուածացաւ՝ և լայնացաւ. և եթող զՏ՛ն Ա՛ծ զարարիչ իւր. և ապստամ բեցաւ Ա՛Յ փրկչէ իւրմէ։
16 *Նարկացուցին զնս օտարոտութիւք. և գարշելեօք իւրեանց դառնացուցին զնս։
17 *Ո՛հնեցին դիմաց և ոչ Ա՛Յ. դիմ՝ զորս ոչ գիտէին. նորք և առժամայինք եկեալ. զորս ոչ գիտէին հարք ձեր։
18 *Զսղեր զՏ՛ն՝ որ ծնաւ զքեզ. մոռա ցար զՏ՛ն զկերակրիչն քո։
19 *Նտես Տ՛ն՝ և նախանձեցաւ. և սրտմտեցաւ վասն բարկութեան ուստերաց և դստերաց իւրոց։
20 *Նև ասաց՝ դարձուցից զերեսս իմ՛ ՚ի նոցանէ. և տեսցից նոցա զինչ լինելոց էին ՚ի վախճանի աւուրց։ զի ազգ թիւր են. որդիք՝ յորս ոչ գոն հա ւատք։
21 *Նրքա նախանձեցուցին զնս չաստու ծով. և բարկացուցին զնս կռով իւրեանց։ ‖ և ես նախանձեցուցից զնս չազգաւ. և անմիտ ժողովրդեամբ բարկացուցից զնոսա։
22 *Ո՛ի հուր բորբոքեալ ՚ի բարկութիւն իմմէ. այրեսցէ մինչ ՚ի դժոխս ներ քինս։ կերիցէ զերկիր և զբմուխս նո՛ր բորբոքեսցէ զհիմունս լերանց։
23 *Կուտեցից ՚ի նոսա չարիս. և զնետս իմ սպառեցից ՚ի նոսա։
24 *Մաշեալք սովով և կերակրով թռչ նոց. լաբս առանց բժշկութե՛ն, և ժա նիս գազանաց առաքեցից ՚ի նոսա. սրա մնոյ թե՛ք քարշել զնս ընդ երկիր։
25 *Ք՛րտաքուստ անղաւակեսցէ զնոսա սուր. և ՚ի իշտեմարանաց երկիւղ։ զե րիտասարդն հանդերձ կուսիւն. և զծանդիացն հանդերձ հաստատելով ծերով։
26 *Ա՛սացի թամ՛ ցրեցից զնա. դադարե ցուցից ՚ի մարդկանէ զյիշատակս նո՛ն։
27 *Ցի ոչ զնա բարկութե՛ թշնամեաց. զի մի երկայնակեացք լինիցին. և զի մի բարձրասցին հակառակորդքն՝ և ասիցեն, թէ ձեռն մեր բարձր՝ և ո՛չ Տ՛ն արար զայս ամ՛։
28 *‖ Ո՛ի ազգ խորհրդակորոյսք են. և ‖ Նչեմ. 9.12.
ո՛չ գո՛յ ՚ի նոսա խնաստութի՛ն։
29 *Նե՛ ոչ խորհեցան ՚ի միտ առնուլ զայս. արդ ընկալցին առ յապայ ժա մանակս։
30 *Ո՛ իարդ հալածեսցէ մի զհազարս. և երկուք շարժեսցեն զբիւրս. եթէ ոչ Ա՛ծ վաճառեաց զնոսա։
31 *Ո՛ի ո՛չ են իբրև զԱ՛ծ մեր՝ աստուածք նո՛ն. և թշնամիք մեր վատախորհուրդք։
32 *Ո՛ի յորթոյ սոդոմայ է որթ նո՛ն. և ուռ նոցա՝ ՚ի գոմորայ։ խաղող նո՛ն խա ղող լեղի. և ողկոյզ նո՛ն դառնութի՛ն։
33 *Սրտմտութի՛ վիշապաց գինի նոցա. և սրտմտութի՛ խժից առանց բժշկութե՛։
34 *Ո՞չ ապաքէն այս ամ՛ ժողովեալ է առիս. և կնքեալ կայ ՚ի գանձի իմում։
35 *‖ Յաւուր վրէժխնդրութե՛ն հատու ‖ Ներ. 28.1.
ցից՝ ՚ի ժամանակի յորում սխալեսցի ոտն նո՛ն. զի մերձ է օր բարկութե՛ն նո՛ն. և հասեալ պատրաստեալ կայ ձեզ։ Հռոմ. 12.19.
36 *Ո՛ի դատեսցէ Տ՛ն զժողովուրդ իւր. և ‖ ՚ի ծառայս իւր միսիթարեսցի. զի տես զնոսա լուծեալս՝ և լքեալս՝ և մնացեալս ՚ի գերութի՛ն։ ‖ Ներ. 10.30. Բ՚Օր. 2.36. 7.6.
37 *Նև ասաց Տ՛ն՝ ‖ ո՞ր են աստուածք նոցա. յորս յուսացեալ էին ՚ի նոսա։ ‖ Ներ. 2.28.
38 *Ո՞րոց զձարպ զոհից նո՛ն ուտէիք. և ըմպէիք զգինի նուիրաց նոցա. յա րիցեն օգնեսցեն ձեզ. և եղիցին ձեր թիկունք։ ‖ Ա՛Թագ. 1.36
39 *Տեսէ՛ք՝ տեսէ՛ք՝ զի ես եմ. և չիք այլ ոք բաց յինէն։ ‖ ես սպանանեմ, և ես Տ՛ն. կեցուցանեմ. հարկանեմ, և բժշկեմ։ ‖ և ո՛չք իցէ որ հանիցէ ՚ի ձեռաց իմոց։ Ա՛մոս. 13.2. Ա՛Թագ. 16.13.
40 *Ո՛ի ամբարձից յերկինս զձեռս իմ. և երդուաւ յաղ իմ. և ասացից, կեն ‖ Յոբ. 10.7.
դանի եմ ես յաւիտեան։
41 *Ո՛ի սրեցից իբրև զփայլակն զսու սեր իմ. և կալցի զդատաստանաց ձեռն իմ. ‖ Ա՛մոս. 16.15.

իմ. և հատուցից զվրէժս թշնամեաց
իմոց. և ատելեաց իմոց հատուցից.
* Արբեցուցից զնետս իմ յարենէ. և 42
սուր իմ կերիցէ զմիս յարենէ վիրաւո
րաց և գերութե̃. 'ի գլխոց իշխանաց
թշնամեաց Տն̃. ուրախ լերուք եր_
կինք հանդերձ նովաւ. և երկիրպագ
ցեն նմա ամ̃ որդիք Այ̃.
‖ Եբր. 1. 6. * ‖ Ուրախ լերուք ազգք ընդ ժողովր 43
դեան նորա. և զօրասցուսցեն զնա ամ̃
հրեշտակք Այ̃. զի խնդրի վրէժ
արեան որդւոց նորա. և խնդրեսցէ
զվրէժ՝ և հատուսցէ դատաստանս
թշնամեաց. և ատելեացն հատուսցէ.
և սրբեսցէ Տր̃ զերկիր ժողովրդեան
իւրոյ. (և գրեաց մովսէս զօրհնութի̃ս
զայս յաւուր յայնմիկ. և ուսոյց զսա
որդւոցն իսրայելի.)
* Եւ եմուտ մովսէս 'ի ժողովուրդն. 44
և խօսեցաւ զամ̃ բանս օրհնացս այսո
ցիկ յականջս ժողովրդեանն. ինքն՝ և
յեսու որդի նաւեայ.
* Եւ կատարեաց մովսէս խօսիլ ընդ 45
ամ̃ իսրայելի.
* Եւ ասէ ցնս̃. զգոյշ լերուք սրտիւք 46
ձերովք ամ̃ բանիցս այսոցիկ. զորոց ես
դնեմ զվկայութի̃ ընդ ձեզ այսօր.
զոր պատուիրիցէք որդւոց ձերոց.
պահել և առնել զամ̃ բանս օրհնացս
այսոցիկ.
* Զի ոչ եթէ բան ինչ ընդունայն 47
իցէ ձեզ. զի սա է կեանք ձեր. և վասն
այսր բանի երկայնօրեայք լինիցիք 'ի
վերայ երկրին՝ յոր դուք անցանէք ը̃
յորդանան ժառանգել զնա.
* Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ մովսէսի 'ի 48
նմին աւուր՝ և ասէ.
‖ Թուոց 27. 12. * ‖ Ել դու 'ի լեառն աբարիմ և 'ի 49
լեառն նաբաւ՝ որ է յերկրին մովա_
բու յանդիման երիքովի. և տես զեր
կիրն՝ զոր ես տաց որդւոցն իսրայելի
'ի կալուածս.
* Եւ վախճանեսցիս անդէն 'ի լերինն 50
յոր ելանիցես. և յաւելցիր 'ի ժողո_
‖ Թուոց 20. 26. վուրդ քո՝ ‖ զորօրինակ մեռաւ ահա
րոն եղբայր քո 'ի հովր լերինն. և
յաւելաւ առ ժողովուրդն իւր.
‖ Թուոց 20. 12. և 27. 14. * ‖ փոխանակ զի հեստեցիք բանին 51
իմոյ 'ի մէջ որդւոցն իսրայելի՝ 'ի վ̃ր
ջուրցն հակառակութեան 'ի կադէս՝
յանապատին 'ի սին. զի ոչ սրբեցիք
զիս 'ի մէջ որդւոցն իսրայելի.
* Յանդիման տեսցես զերկիրն՝ և 52
անդր մի մտանիցես.

ԳԼ. ԼԳ.

Այս է օրհնութի̃ զոր օրհնեաց 1
մովսէս այրն Այ̃ զորդիսն Իլ̃ի
2 յառաջ քան զվախճանիլն իւր. * Եւ
ասէ. Տէր 'ի սինայէ եկեսցէ. և երևե
ցաւ մեզ 'ի սէիրայ. և փութացաւ 'ի
լեռնէն փառանու. բիւրաւորօքն 'ի
կադէսայ. յաջմէ նորա հրեշտակք
3 իւր ընդ իւր. * Եւ խնայեաց 'ի ժողո
վուրդ իւր՝ ‖ և ամենայն սրբեալք 'ի ‖ Իմաստ.
ներքոյ ձեռին քո. և նոքա ընդ քև են. 3. 1. և
4 * Եւ ընկալաւ 'ի պատգամաց նորա 5. 5.
օրէնս՝ զորս պատուիրեաց մեզ մովսէս
զժառանգութի̃ ժողովոյն յակոբայ.
5 * Եւ եղիցի իշխան 'ի մէջ սիրեցելոյն.
գումարելոց իշխանաց ժողովրդոց՝
6 հանդերձ ցեղիւքն Իլ̃ի. * Կեցցէ ռու
բէն՝ և մի մեռցի. և եղիցի բազմաւոր՝ և Շմաւոն
7 թուով. * Եւ զայս ասէ զյուդայէ. Եղիցի
լուր Տր̃ ձայնի յուդայի. և 'ի ժողո_
վուրդ նր̃ եկեսցես. և ձեռք նորա ընտ
րեսցեն նմա. և օգնական 'ի թշնա_
8 մեաց եղիցիս նմա. * Եւ զղևեայ ա_
սէ. տուք ղևեայ զյայտնութի̃ նորա.
և զճշմարտութի̃ նորա առնն անարա
տի. զոր փորձեցին փորձանօք, և
բամբասեցին զնա 'ի վերայ ջրոցն հա
9 կառակութե̃. * Որ ասէր ցհայր իւր,
և ցմայր իւր՝ թէ ոչ տեսի զքեզ. և
զեղբարս իւր ոչ ծանեաւ. և զորդիս
իւր ոչ գիտաց. զգուշացաւ բանից
10 քոց. և զուխտ քո պահեաց. * Պատ_
մեսցեն զիրաւունս քո յակոբայ՝ և զօ
րէնս քո Իլ̃ի. դիցեն խունկս 'ի բար
կութե̃ քում՝ հանապազ 'ի վերայ սե
11 ղանոյ քոյ. * Օրհնեա Տր̃ զզօրութի̃
նորա. և ընկալ զգործս ձեռաց նր̃.
խորտակեա զմէջս 'ի վ̃ր յարուցելոց
թշնամեաց նորա. և ատելիք նորա մի
12 կանգնեսցին. * Եւ զբենիամինէ ա_
սէ. սիրեցեալն 'ի Տէ̃ բնակեսցի յու
սով. և Այ̃ հովանի լիցի նմա զամ̃
աւուրս. և 'ի մէջ ուսոց նորա հան
13 գեաւ. * Եւ զյովսեփայ ասէ. յօրհ_
նութե̃ Տն̃ երկիր նորա՝ 'ի ժամանա_
կաց երկնից՝ և 'ի ցօղոյ. և յանդնդոց
14 աղբերաց 'ի ներքուստ. * 'Ի ժամա_
նակի արդեանց՝ արեգական փոփոխ_
մանց. և 'ի գումարելոյ առ ամսեանս
15 ամսոց. * 'Ի գագաթանց լերանց
սկզբանց. և 'ի գլխոց բլրոց մշտնջե_
16 նաւորաց. * Եւ ըստ ժամանակի երկ
րի լրութե̃. և ընդունելութի̃ք ‖ ե_ ‖ Ելից.
րևելոյն 'ի մորենւոջն՝ եկեսցեն 'ի վ̃ր 3. 2.
գլխոյն յովսեփայ՝ և 'ի վերայ գագա_
թան փառաւորեցելոյն 'ի մէջ եղբարց.
17 * Անդրանիկ ցլու գեղ նորա. և եղ
ջիւրք միեղջերուի եղջիւրք նորա.
խեթկեսցէ նոքօք զազգս միանգա_
մայն մինչև ցծագս երկրի. այս են
բիւրաւորք եփրեմի. և սոքա հազա_
րաւ_

բաւորք մնանասէի : *Եւ զզաբուղոնէ 18
ասէ . ուրա՛խ լեր զաբուղոն յելս քո :
և զիսաքարայ ասէ՝ ՚ի բնակութիւնս նց,
ազգք սատակեսցին : *Եւ անդր կո_ 19
չեսջիք . և զոհեսջիք զոհ արդարու_
թե՛ . զի զմեծութի ծովու դիեցուսցէ
քեզ . և զշահավաճառաց առ ծովե_
զեր բնակելոց : *Եւ զգադայ ասէ . 20
օրհնեալ՝ որ ընդարձակեաց զգադայ .
հանգեաւ իբրև զառիւծ . և խորտա
կեաց զբազուկս . և զիշխանս : *Եւ 21
ետես զիշխանութի իւր . զի անդ բա
ժանեցաւ երկիր իշխանաց ժողովե_
գովք՝ համդերձ ազգապետօք ազգաց
ցեղիւքն իէլի . զարդարութի Տն արար՝
և զդատաստան իւր ընդ իէլի : *Եւ 22
զդանայ ասէ . դան՝ կորիւն առիւծու .
և յարձակեսցի ՚ի բասանայ : *Եւ 23
զնեփթաղիմայ ասէ . նեփթաղիմ,
յագուրդ ընդունելութեց . և լցցի
օրհնութբ ՚ի Տէ . և զծով՝ և զհարաւ
ժառանգեսցէ : *Եւ զասերայ ասէ . 24
օրհնեալ յորդւոց ասեր . և եղիցի ըն_
դունելուի եղբարց . և մխեսցէ յիւղ
զոտն իւր : *Եւ երկաթ՝ և պղինձ ե_ 25
ղիցին կօշիկ նորա . ըստ աւուրց քոց
և զօրութի քո : *Ոչ գոյ իբրև զԱծ 26
սիրեցելոյն . որ ելանէ յերկինս օգնա
կանն քո . և մեծամեծարարն հաստա
տութե : *Եւ ծածկոյթ Ա.Յ իշխա_ 27
նութեն . և ՚ի զօրութենէ բազկաց
մշտնջենաւորաց՝ և մերժեսցէ յերե_
սաց քոց զթշնամին . և ասասցէ թէ
Երեմ. կորիր : *Եւ բնակեսցի իէլ յուսով 28
23.6. և առանձինն յերկրին յակոբայ . ՚ի մէջ
33. 16. ցորենոյ և գինւոյ . և երկինք նմա
համբարակ ցօղոյ : *Երանեալ ես 29
դու իէլ՝ ո՛ նմանեսցի քեզ ժողովուրդ
ընտրեալ ՚ի Տնէ . պաշտպանեսցէ քեզ
օգնականն քո՝ և սուր պարծանք քո՝
և եկեսցեն թշնամիք քո . և դու ելցես
՚ի վերայ պարանոցի նոցա :

Գլ: ԼԴ.

1 Եւ ել մովսէս յարաբովթ մովաբայ Օր.
՚ի լեառն նաբաւ . ՚ի կատարն փո 3.27.
ղովրայ՝ որ է յանդիման երիքովի . և 2. Օր.
եցոյց նմա Տր զամ երկիրն գաղաա 2. 4.
2 դու մինչև ցդան : *Եւ զամ երկիրն
նեփթաղիմայ . և զամ երկիրն եփրե
մի . և մնանասէի . և զամ երկիրն յու
3 դայ մինչև ցծովն վերջին : *Եւ զանա
պատն՝ և շուրջ զերիքովիւ . և զքա_
ղաքն արմաւենեաց մինչև ցսեգոր :
4 *Եւ ասէ Տր ցմովսէս . այս է երկիրն
զոր երդուայ աբրահամու և իսահա_ Ծնն.
կայ և յակոբայ՝ և ասեմ. զաւակի քում 12.7. և
տաց զդա . ցուցի աչաց քոց . և անդր 13. 15.
5 մի մտանիցես : *Եւ վախճանեցաւ մո և 26.4.
վսէս ծառայ Ա.Յ յերկրին մովաբու՝ ըստ
6 բանի Տն : *Եւ թաղեցին զնա ՚ի գայի
մերձ ՚ի տունն փողորայ . և ոչ ոք գի Յուդ.
տաց զգերեզման նորա մինչև ցայսօր : 9.
7 *Եւ մովսէս էր ամաց հարիւր և քսա_
նից ՚ի վախճանելն իւրում . և ոչ վա_
տեցին աչք նորա . և ոչ խորշոմեցան
8 ծնօտք նորա : *Եւ լացին որդիքն իէլի
զմովսէս յարաբովթ մովաբու առ յորդա
նանու յանդիման երիքովի աւուրս
երեսուն . և կատարեցան աւուրք սգոյ
9 լալեացն մովսէսի : *Եւ յեսու որդի
նաւեայ՝ լցաւ հոգւով իմաստութե՝ զի
եդ մովսէս զձեռն իւր ՚ի վր նր . և հնա
զանդեցան նմա որդիքն իէլի . և արա_
րին որպէս պատուիրեաց Տր մովսէսի :
10 *Եւ ոչ ևս եկաց մարգարէ յիէլի իբրև
զմովսէս այր . զոր ծանեաւ Տէր դէմ
11 յանդիման : *Ամ նշանօք և արուես_
տիւք՝ զոր առաքեաց Տր առնել յերկ
րին եգիպտացւոց՝ ՚ի փարաւոն և ՚ի
ծառայս նր . և յամ երկիր նր զնշանս
12 մեծամեծս : *Զձեռն հզօր . և զբա_
զուկ բարձր՝ զոր արար մովսէս առա_
ջի որդւոցն իսրայէլի :

Գ·Ի·Ր·Ք·

Եւ ոտք քահանայիցն հրողայն տապանակին՝ մխե-
ցան յեզր ջրոյն յորդանանու. Յեսու. 3. 15.

Եւ հարկեաց զնոսա Յեսու. և կախեաց զնոսա
հնգեսին փայտի. Յեսուայ. 10. 26.

ԳԻՐՔ ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴՒՈՅ
ՆԱՒԵԱՅ· ՈՐ ԱՍԻ ԲԱՆՍ ԵԲՐԱՅԵՑ ԻՈՑ՛Ն ՅԵՀՕՍՈՒԱՅ·

Գլուխ Առաջներորդ.

ԵՒ ԵՂԵՒ
ՅԵՏ ՎԱԽ-
ճանելոյն՝ Մովսէ-
սի ծառայի Տն.
խօսեցաւ Տր ը.
Յեսուայ որդւոյ
Նաւեայ պաշտօ
նէի Մովսէսի՝ և
ասէ. *Մովսէս ծառայ իմ վախճանե 2
ցաւ. արդ յարուցեալ անցցես ընդ
այդ Յորդանան՝ դու և ամ ժողովուրդ
քո՝ յերկիրն զոր ես տաց որդւոցն Իէլի.
‖2. Օրէ. *‖Յամենայն տեղիս յոր հաստատիցեն 3
11. 24. գնացք ոտից ձերոց՝ ձեզ տաց զնա՝ որ
‖Ստր. պէս խօսեցայ ընդ Մովսէսի. *‖Զա- 4
14. 9. նապատն. և զԼիբանանն. մինչև
ցգետն մեծ՝ ցգետն Եփրատ. զամ եր

կիրն քետացւոց մինչև ցծովն վերջին
'ի մտիցն արեւու՝ ձեզ լիցին սահ-
5 մանքն. *Եւ ոչ ոք կացցէ ընդդէմ
ձեր զամենայն աւուրս կենաց քոց.
‖ և որպէս էի ընդ Մովսէսի՝ նոյնպէս ‖Ստր.
եղէց և ընդ քեզ. և ոչ թողից զքեզ՝ 3. 7.
6 և ոչ անտես արարից զքեզ. *‖Զօրա Եբրայ.
ցի՛ր, և քա՛ջ լեր. զի դու բաժանեսցես 13. 5.
ժողովրդեանդ այդմիկ զերկիրն՝ զոր ‖2. Օրէ.
երդուա՛յ հարցն քոց տալ դոցա. 31. 7. և
7 *Արդ զօրացի՛ր՝ և քա՛ջ լեր յոյժ. պա 23.
հել և առնել ըստ ամենայն օրինացն 3. Թագ.
որպէս պատուիրեաց քեզ Մովսէս ծա 2. 2.
ռայ իմ. և մի խոտորիցիս 'ի նոցանէ
յաջ կամ յահեակ. զի խելամուտ լի-
ցիս ամենայնի զինչ և գործեսցես.
8 *Եւ մի մերժեսցես զգիր օրինացս այ
սոցիկ 'ի բերանոյ քումմէ. և խոկա-
ցես 'ի դմա 'ի տուէ և 'ի գիշերի՝ զի ի-
մասցիս առնել զամ գրեալս 'ի դմա.
և

և ապա յաջողեսցիս և ուղղեսցես զձա
նապարհս քո. և ապա խելամուտ լի-
նիցիս: *Ես պատուիրեմ քեզ. զո- 9
րացիր՝ և քաջ լեր՝ մի զանգիտիցես.
և մի երկնչիցիս՝ զի ընդ քեզ է Տէր Ա.Ծ
քո յամենայն տեղիս ուր և երթայցես:
*Եւ պատուիրեաց յեսու դպրաց ժո- 10
ղովրդեանն՝ և ասէ: մտէք ի միջ բա
նակի ժողովրդեանդ՝ հրամայեցէք ժո-
ղովրդեանդ ասացեալ: *Պատրաս- 11
տեցէք ձեզ պաշար՝ զի այլ և երեք
աւուրք. և անցանիցէք դուք ընդ այդ
յորդանան՝ մտանել և առնուլ զեր-
կիրն՝ զոր Տէր Ա.Ծ հարցն ձերոց տացէ
ձեզ ի ժառանգութիւն: *Եւ ընդ ռու- 12
բենի՝ և ընդ գադայ՝ և ընդ կիսոյ ցե
ղին մանասէի խօսեցաւ՝ և ասէ: *Յի- 13
շեցէք զբանն զոր պատուիրեաց
ձեզ մովսէս ծառայ Ն՚ի՝ և ասէ. Տէր Ա.Ծ
ձեր զհանգիստ տայ ձեզ՝ և ետ ձեզ զեր
կիրս զայս: * Կանայք ձեր՝ և ման- 14
կունք ձեր՝ և անասունք ձեր՝ բնակեսցին
յերկրին՝ զոր ետ ձեզ մովսէս յայս
կոյս յորդանանու. քայց դուք զի-
նեալք անցանիցէք յառաջագոյն քան
զեղբարս ձեր. և ամենայն զօրու-
թիւն՝ և լինիցիք նոցա մարտակիցք:
*Մինչև զհանգիստ տացէ Տէր Ա.Ծ ձեր 15
զեղբարս ձեր՝ որպէս և զձեզդ. և ժա
ռանգեսցեն և նոքա զերկիրն՝ զոր Տէր
Ա.Ծ ձեր տացէ նոցա. և դառնայցէք
յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. և
ժառանգիցէք զնա՝ զոր ետ ձեզ մո-
սէս ծառայ Ն՚ի յայսկոյս յորդանանու
յարևելիս: *Եւ պատասխանեն ասե- 16
ցեն ցյեսու. զամենայն զոր մի անգամ
պատուիրես մեզ՝ արասցուք: * Եւ 17
յամենայն՝ տեղիս ուր առաքիցես զմեզ՝ եր
թիցուք: և ըստ ամենայնի որ լսեաք
մովսէսի՝ նոյնպէս և լսիցուք քեզ.
քայց միայն Տէր Ա.Ծ մեր եղիցի ընդ
քեզ՝ որպէս եր ընդ մովսէսի: *Եւ այր՝ 18
որ անհնազանդ լինի քեզ՝ և ոչ լսիցէ
բանից քոց՝ որպէս ինչ հրամայեսցես
ցեսնման՝ մեռցի՝ քայց միայն զօրա-
ցիր և քաջ լեր:

ԳԼ: Բ.

Եւ առաքեաց յեսու որդի նաւեայ 1
ի սատիմայ երկուս երիտասարդս
լրտեսել զերկիրն գաղտ. և ասէ՝ երթ
լրտեսեցէք զերկիրն և զերիքով. ‖ Եւ
‖ Ածաւ 11. 31. գնացեալ երկուց երիտասարդացն՝ ե-
Յակոբ. կին յերիքով. և մտեալ ի տուն կնոջ
2. 25. պոռնկի միոջ՝ որում անուն էր ռա-
հաբ. և անդ կալան օթևանաւ: *Ա.զգ 2
եղև թագաւորին երիքովայ. և ասեն.
ահա արք մտեալեն այսր զգայդս յորդ-

3 ւոյն իշխ՝ լրտեսել զերկիրս: *Եւ ա
ռաքեաց թագաւորն երիքովայ՝ և ասէ
ցռահաբ. հան այսր զարսդ մտեալս
առ քեզ՝ որք եկին ի տուն քո զգայգ.
4 զի լրտեսել զամ երկիրս եկին: *‖ Եւ ‖ Այս
առեալ կնոջն զերկոսին արան՝ թա- 6.17.
գոյց զնոսա. և խօսեցաւ ընդ նոսա՝
և ասէ. մտին առիս արք. և ես ոչ գի-
5 տեի ուստի իցեն: *Եւ ընդ առնուլ
դրանն՝ ընդ աղջամուղջս առաւօտուն
ելին արքն արտաքս՝ և ոչ գիտեմ յո
դնացին. պնտեցարուք ստէպ զհետ
նոցա՝ թերևս հասանիցէք նոցա:
6 *Եւ եհան զնոսա ի տանիս. և թա-
գոյց զնոսա ընդ խրձամբք կտաւոյ՝ զոր
7 դիպեալ եր նմա ի տանիս: *Եւ արն
տեցան արքն զհետ նոցա զճանապարհն
յորդանանու ի հունն. և դուռն փա-
կեցաւ՝ և եղև իբրև ելին ընդ րակքն
8 զհետ նոցա: *Եւ մինչև ի քուն մտեալ
եր նոցա, եկ ինքն առ նոսա ի տա-
9 նիսն. և ասէ ցնոսա: * Գիտեմ զի
ետ ձեզ Տէր զերկիրս. քանզի անկաւ
ահ ձեր ի վերայ մեր՝ և զի հաշեցան
ամենեքեան՝ որք բնակեալք էին յերկ
10 րիս յայսմիկ յերեսաց ձերոց: *Զան
զի լուաք թէ ‖ ցամաքեցուցեալ Տէր զջուրն ‖ Ելից
կարմիր յերեսաց ձերոց յելանելն ձեր 14.21.
յեգիպտոսէ. ‖ և զորինչ արարիք ի ‖ Թուոց
երկուս թագաւորսն ամովրհացւոց. 21.24.
որք էին յայսկոյս յորդանանու ի սե-
հոնի և ի ովգայ՝ զորս սատակեցիք:
11 *Եւ իբրև լուաք մեք զարհուրեցաք
սրտիւք մերոք. և ոչինս գոյ շունչ յո
մեք ի միոջէ յերեսաց ձերոց. զի Տէր
Ա.Ծ ձեր նա է Ա.Ծ յերկինս ի վերս՝ և
12 յերկիր ի խոնարհ: * ‖ Եւ արդ՝ եր- ‖ Այս
դումարուք ինձ ի Տէր Ա.Ծ. զի առնեմ 6.22.
ձեզ ողորմութիւն. և արասջիք դուք
ողորմութիւն տան հօր իմոյ. և տուք
13 ինձ զնշան ճշմարիտ: *Եւ ապրեցու-
ցէք զտուն հօր իմոյ. և զմայր իմ՝, և
զեղբարս իմ՝, և զքոյր իմ. զամենայն որչ
իցէ նոցա. և փրկեսջիք զանձն իմ՝ ի
14 մահուանէ: *Եւ ասեն ցնա արքն.
անձինք մեր փոխանակ ձեր ի մահ՝
եթէ ոչ պատմիցէք զբանս զայս զմեզ՝
և նա ասէ. եղիցի. յորժամ մատնես-
ցէ ձեզ Տէր զքաղաքս. արասջիք ընդ
իս ողորմութիւն և ճշմարտութիւն:
15 *Եւ կախեաց զնոսա չամանաւ ընդ
պատուհանն. քանզի տուն նորա ի
պարսպին եր՝ և ինքն բնակեալ եր ի
16 պարսպին: *Եւ ասէ ցնոսա. գնեսջուք
լեռնայն գնասջիք. զի մի պատահեսցեն
ձեզ խնդրակքն և թագիջիք անդ
զերիս աւուրս. մինչև դարձցին խնդ-
րակքն յետոյ ձերմէ. և ապա երթիջիք

ղին. զի վաղիւ արասցէ Տէր զսքան
6 չելիս։ * Եւ խօսեցաւ Յեսու ընդ քա-
հանայսն՝ և ասէ. առէք զտապանակ
ուխտին Տեառն. և գնացէք յառաջագոյն
առաջի ժողովրդեանն ։ և բարձին
քահանայքն զտապանակ ուխտին Տեառն
և երթային առաջի ժողովրդեանն։
7 * Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. յաւուրս յայս
միկ սկիզբն արարից բարձրացուցա-
նել զքեզ առաջի ամ որդւոցն Իսրայէլի.
|| զի ծանիցեն թէ որպէս էի ընդ Մով || Ելք.
սէսի, նոյնպէս եղէց և ընդ քեզ։ 1.5.
8 * Եւ արդ՝ պատուիրեա քահանայիցն՝
որք բառնան զտապանակ ուխտին՝ և
ասասցես ։ յորժամ մտանիցէք եզր
ջրոյն յորդանանու, կացջիք ի հեղեղս || Ներս
9 Իւորդանան ։ * Եւ ասէ Յեսու ցոր- յորդանա
դիսն իսրայէլի. մատերուք այսր՝ և նու։
լսեսջիք զպատգամս Տեառն Աստուծոյ։
10 * Եւ ասէ Յեսու. այնու գիտասջիք
եթէ Տէր կենդանի է ի ձեզ. և սատա
կեալով սատակեսցէ յերեսաց ձերոց՝
զքանանացին. և զքետացի. և զևեա
ցի. և զփերեզացի. և զդերգեսացի.
և զամորհացի. և զյեբուսացի։
11 * || Եւ հաւասիկ տապանակ ուխտին || Դոր.
Տեառն համ երկրի՝ անցանէ առաջի ձեր 7.45.
12 ընդ յորդանան ։ * Եւ արդ՝ յառաջ
կալարուք ի ձեզնէ արս երկոտասան
յորդւոցդ իւրեմն. այր մի յիւրաքանչիւր
13 ցեղէ ։ * Եւ եղիցի իբրև մխեցին
ոտք քահանայիցն՝ կրելոցս զտապա-
նակ ուխտին Տեառն համ երկրի՝ ի ջուրս
յորդանանու, պակասեսցի ջուրն. և որ
իջանէ ի վերուստ՝ կացցէ իբրև զկար
14 կառակոյտ մի։ * Եւ եղև իբրև ել-
եաց ժողովուրդն ի խորանաց իւր-
եանց անցանել ընդ յորդանան . || և || Ասմ.
քահանայքն բարձին զտապանակ ուխ 131.8.
տին Տեառն առաջի համ ժողովրդեանն։
15 * Եւ իբրև մտանէին քահանայքն՝ որք
կրէին զտապանակ ուխտին՝ ի յորդա-
նան, և ոտք քահանայիցն կրելոցս տա
պանակին մխեցան յեզր ջրոյն յորդա-
նանու. և յորդանան լցեալ գայր դա-
րիւ և դարիւ || ոյր յաւուրս հնձոց ցո- || Իեր.
16 րենոյ ։ * Եւ կացին ջուրքն՝ որք իջա- 24.36.
նէին ի վերուստ՝ միաձոյլք՝ անշրջել
տեալք հեռացեալք յոյժ յոյժ յաւտմի
տէս քաղաքն՝ մինչև ի միան կրիաձո
րիմայ. և որք իջանէինն՝ իջին ի ծովն
արաբացւոց ի ծովն աղի, մինչև խա-
պաս նուազելոյ։ և ժողովուրդն կայր
17 յանդիման երիքովի ։ * Եւ կացին քա
հանայքն՝ որք կրէին զտապանակ ուխ
տին Տեառն ի վէր ցամաքի ի մէջ յորդա-
նանու պատրաստուեալ։ և համ որդիքն
իսրայէլի անցին ընդ ցամաք։

ջիք զձանապարհն ձեր ։ * Եւ ասէն 17
արքն ցնա՝ քաւեալ եմք մեք յերդմա
նէդ՝ զոր երդմնեցուցեր զմեզ ։ * Ահա 18
մեք մատանիցեմք ի մսան ինչ քաղա-
քիդ. և դու դնիցես նշանակ զլարդ
կարմիր. և կապեսցես զպատուհանէդ՝
ընդ որ զմեզ իջուցեր. և զհայր քո՝ և
զմայր քո՝ և զեղբարս քո. և զամ՝տունն
հօր քոյ ժողովեսցես առ քեզ ի տունս
քո։ * Եւ եղիցի՝ համ որ ելանէ ի 19
տանէ քումմէ արտաքս՝ ինքն եղիցի
անձին իւրում պարտական . և մեք
քաւեալք լինցուք յերդմանէդ քումմէ
յայդմանէ ։ և որք միանգամ լինիցին
ընդ քեզ ի տան քում , մեք լինցուք
պարտականք՝ եթէ ձեռն ուրուք մեր-
ձեսցի ինձ ։ * Եւ պա թէ որ մեղանի- 20
չեսցէ մեզ. և յայտնեսցես զբանս մեր
զայսոսիկ , քաւեալք լինցուք յերդմա-
նէդ քումմէ յայդմանէ ։ * Եւ ասէ՝ 21
եղիցի ըստ բանիդ ձերում. նոյնպէս
եղիցի ։ և արձակեաց զնոսա՝ և գնա
ցին ։ և կապեաց նշան կարմիր ի պա-
տուհանին ։ * Եւ գնացին՝ և եկին ի 22
լեռնակողմն . և կացին անդ զերիս
աւուրս. մինչև դարձան հետդարձքն ։
և յուզեցին հետդարձքն զամ՝ ճանա-
պարհն՝ և ոչ գտին ։ * Եւ դարձան 23
երկոքին երիտասարդքն և իջին ի լեռ
նէ անտի. և եկին յայնկոյս ։ և հասին
առ Յեսու որդի Նաւեայ . և պատմե-
ցին զամ՝անցան՝ որք անցին ընդ նմա ։
* Եւ ասեն ցՅեսու , թէ միանշեաց 24
Տէր Աստուծ ի ձեռս մեր զամենայն եր-
կիրն՝ և զարհուրեցան համ բնակիչք
երկրին ի մէնջ ։

Գ։ Գ։

Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւօտն. 1
և յուզեցին ի սատիմայ՝ և եկին
մինչև ցյորդանան . ինքն և ամենայն
որդիքն իւր. և բանակեցան յառաջ
քան զանցանելն ։ * Եւ եղև յետ երից 2
աւուրց, անցին դպիրքն ընդ բանակն ։
* Եւ պատուիրեցին ժողովրդեանն՝ 3
և ասեն. յորժամ տեսանիցէք զտապա
նակ ուխտին Տեառն Աստուծոյ ձերոյ՝ և զքա-
հանայսն մեր, և ղևտացիսն որք բար
ձեալ ունիցին զնա՝ և դուք խաղաց-
ջիք ի տեղեաց ձերոց՝ և գնասջիք
զհետ նմին ։ * Այլ հեռագոյն լինիցի 4
ընդ ձեզ և ընդ նոսա՝ որչափ կան-
գունք երկուց հազարաց՝ զտեղի առ-
նուցուք և ոչ մերձենայցէք ի նա. զի
գիտիցէք զձանապարհն ընդոր երթի
ցէք. զի ոչ էք երթեալք զձանապարհ
երեկին և եռանդի ։ * Եւ ասէ Յեսու 5
ցժողովուրդն. սրբեցարուք առ վա-

Գ։ Դ։

1 Իբրև վախճանեաց ամենայն ժո-
ղովուրդն անցանել ընդ յորդա-
նան՝ խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ և
2 ասէ՝ * Առեալ քեզ՝ ի ժողովրդենէ
այսր արս երկոտասան. այր մի հիւրա
3 քանչիւր ցեղէ՝ * հրամայեա տուր նոցա՝
և ասասցես. առէք դուք ձեզ այսր՝ ի
միջոց յորդանանու յոտնատեղեաց քա
հանայիցդ պատրաստական քարինս
երկոտասան՝ և տարջիք ընդ ձեզ. և
դիջիք՝ ի մէջ բանակիդն ձերոյ՝ ուր
4 բանակիջիք զայս գիշեր։ * Եւ կոչեաց
Յեսու զերկոտասան՝ ի փառաւո-
րեաց որդւոցն Իսրայէլի՝ մի հիւրաքանչիւր
5 ցեղէ՝ * և ասէ ցնոսա Յեսու՝ մա-
տերուք առաջի իմ յանդիման Տեառն՝ ի
մէջ յորդանանու. և առեալ բարձ-
ցեն անտի իւրաքանչիւրոք քար մի՝ ի
վերայ ուսոց իւրեանց ըստ թուոյ ցե
ղից իսրայէլի։ * Օրն լինիցին նոքա
6 ձեզ նշանակք հանապազորդ. զի յոր
ժամ հարցանիցեն ցքեզ առ վաղիւ որ
դիքն քո՝ և ասիցեն. զինչ են քարինքս
7 այսոքիկ ձեզ։ * պատմեսցես դու որդ
ւոյն քումմ, և ասիցես, Թէ զի պակա
սեցաւ գետն յորդանան յերեսաց տա
պանակի ուխտի Տեառն յամ երկրի՝ մինչ
անցանելոյ ընդ յորդանան, նուաղե
ցաւ ջուրն յորդանանու. և եղիցին
ձեզ քարինքս այսոքիկ՝ ի յիշատակ՝ ի
մէջ որդւոցն իսրայէլի մինչև ցյաւի
8 տեան։ * Եւ արարին որդիքն իւր ոյն
պատուիրեաց Տէր յեսուայ՝ և առեալ
երկոտասան քարինս՝ ի միջոց յորդա
նանու ոյն հրամայեաց Տէր յեսուայ՝ ի
վախճանի անցանելոյ որդւոցն իւրոց՝
և տարան զնոսա ընդ իւրեանս՝ ի բա
նակն՝ և եդին զնոսա անդ։ * Եւ կանգ 9
նեաց յեսու այլեւս երկոտասան քա
րինս անդէն՝ ի յորդանան. ՝ի տեղւոջ
ուր կացին ոտք քահանայիցն՝ որք
կրէին զտապանակ ուխտին Տեառն. և էին
անդ մինչև ցայսօր ժամանակի։ * Եւ 10
կային անդ քահանայքն՝ որք բարձեալ
ունէին զտապանակ ուխտին՝ ի մէջ
յորդանանու մինչև վախճանեաց յե
սու զամ, զոր պատուիրեաց Տէր յե
սուայ պատմել ժողովրդեանն՝ ըստ
ամենայնի զոր պատուիրեաց մովսէս յեսուայ՝
և փութացաւ ժողովուրդն՝ և եանց։
* Եւ եղև իբրև վախճանեաց ամ ժո 11
ղովուրդն անցանել, եանց և տապա
նակ ուխտին Տեառն՝ և երկոտասան քա
րինքն առաջի նոցա։ * Եղեալք որդիքն 12
Ռուբենի՝ և որդիքն գադայ՝ և կէս
ցեղին մանասէի կազմեալք առաջի
որդւոցն Իսրայէլի. ոյն պատուիրեաց նոցա
13 մովսէս։ * Զորք բիւրք վառեալք՝ ի
կռիւ, անցին առաջի Տեառն՝ ի պատե
14 րազմ երիքովի քաղաքի։ * Յաւուր
յայնմիկ մեծեցոյց Տէր զյեսու առա
ջի ամ ազգին Իսրայէլի. և երկնչէին՝ ի
նմանէ ոյն՝ ի մօսիսէ՝ որչափ ժամա
15 նակս և եկեալ։ * Եւ խօսեցաւ Տէր
16 ընդ յեսուայ՝ և ասէ։ * Հրամայեա տուր
քահանայիցդ՝ որք բարձեալ ունին
զտապանակ ուխտին վկայութեանն ելա
17 նել՝ ի յորդանանէ։ * Եւ հրամայեաց
յեսու քահանայիցն՝ և ասէ. ելէք՝ ի
18 յորդանանէ։ * Եւ եղև, իբրև ելին
քահանայքն՝ որք բարձեալ ունէին
զտապանակ ուխտին Տեառն՝ ի միջոց յոր
դանանու՝ և եդին զոտն քահանայքն
՝ի ցամաքի, դիմեաց ջուրն յորդանա
նու՝ ի տեղի իւր. և գնայր ոյն կերեկին
և յեռանդ ընդ ամ յառակս նորա։
19 * Եւ ել ժողովուրդն՝ ի յորդանանէ
՝ի տասներորդում՝ աւուր ամսոյն ա
ռաջնոյ։ և բանակեցան որդիքն իսրայէլի
՝ի գաղգաղայ յարևելից կողմանէ ե
20 րիքովի։ * Եւ զերկոտասան քարինսն
զորս առին՝ ի յորդանանէ՝ կանգնեաց
21 յեսու՝ ի գաղգաղայ։ * Եւ ասէ ցոր
դիսն իսրայէլի. յորժամ հարցանիցեն
որդիքն ձեր առ վաղիւ, և ասասցեն.
22 զինչ են քարինքս այսոքիկ։ * պատ
մեսջիք որդւոց ձերոց՝ Թէ ցամաքաւ
23 եանց իել ընդ յորդանան։ * Ցամա
քեցուցանել Տէր Աստուած զջուրսն
յորդանանու յերեսաց նոցա մինչև անց
24 նել։ * Որպէս արար Տէր Աստուած ընդ Ելից
ծովն կարմիր. զոր ցամաքեցոյց Տէր 14.21.
25 Աստուած մեր մինչև անցաք։ * Օրն ծանի
ցեն ամ ազգքն երկրի՝ Թէ զօրութիւն
Տեառն զօրաւորէ. և զի դուք պաշտիցէք
զՏէր Աստուած մեր՝ զամ ժամանակս։

Գ։ Ե։

1 Եւ եղև իբրև լուան ամ Թագաւ
որք ամորհայեցւոց, որք էին յայն
կոյս յորդանանու առ ծովեզերբն, և
Թագաւորքն փիւնիկեցւոց՝ որք առ
ծովեզերբն. եՀԱՐԻՒՐ ցամաքեցոյց Տէր
Աստուած զյորդանան գետ առաջի որդ
ւոցն իսրայէլի մինչև անցանելն նոցա՝ հաշեցան
սիրտք նոցա, և զարհուրեցան. և ոչ գոյր
՝ի նոսա իմիաստութիւն և ոչ մի յերեսաց
2 որդւոցն իսրայէլի։ * Ընդ այնու ժա
մանակաւ ասէ Տէր ցյեսու. արա դու
քեզ սուրս՝ ի գայլախազ վիմէ. և
նստուցել Թլփատեացես զորդիսն իսրայէլի
3 կրկնակի։ * Եւ արար իւր յեսու սուրս
քարեղէնս գայլախազեայս. և Թլփա
տեաց զորդիսն իսրայէլի՝ ի տեղւոջն՝
որ

որ կոչիւր բլուր անթլփատից: *(Եւ 4
զորօրինակ յապաճեաց յեսու զոր-
դիսն իսրայելի որք էին 'ի ճանապար-
հի անդ. որք բնաւ չէին թլփատեալք
յելելոցն յեգիպտոսէ. զամենեսեան
թլփատեաց յեսու:) և այս ժողովուրդ-
է՝ զոր թլփատեաց յեսու: ամ ժողո
վրդեանն ելելոց յեգիպտոսէ զարու
մանուկ. քանզի ամ արք պատերազ-
մօղք մեռան յանապատին անդէն 'ի
ճանապարհին, յելանելն իւրեանց
յերկրէն եգիպտացւոց: *Զի թլփա 5
տեալք էին ամ ժողովուրդն՝ որք ե-
լին. և ամ ժողովուրդն՝ որք ծնան յա
նապատին 'ի ճանապարհին ելանելոյ
նց յերկրէն եգիպտացւոց, ոչ թլփա
Դ 40. ամ տեցան: * Քանզի զքառասուն և 6
զերկուս ամս շրջեցաւ իէլ յանապա-
մինչև տին աբդարեայ. վասնորոյ անթլ-
սպառե- փատք էին բազումք 'ի պատերազմո-
ցաւ ամ ղացն՝ ելելոց յերկրէն եգիպտաց-
ազգ պա- ւոց՝ որք անհնազանդեցան պատուի-
տերազմո- րանացն Այ: որոց և սահմանեաց Տր
ղաց չտեսանել զերկիրն՝ զոր երդուաւ
հարցն նց տալ նց. զերկիր՝ որ բղխէ
զկաթն և զմեղր: * Եւ փոխանակ նց 7
տարաւ զորդիս նց՝ զորս թլփատեաց
յեսու՝ քանզի անթլփատք էին: վս
լինելոյ նոցա անթլփատս 'ի ճանա-
պարհին: * Եւ իբրև թլփատեցաւ 8
ամ ազգն. հանդարտութի կալեալ
նստան անդէն 'ի բանակին, մինչև ող-
ջացան: *Եւ ասէ Տր ցյեսու. յաւուր 9
յայսմիկ բարձի զնախատինս եգիպ-
տացւոց 'ի ձէնջ: և կոչեաց զանուն
տեղւոյն այնորիկ գաղգաղայ մինչև
ցայսօր: *Եւ անդ բանակեցան որ- 10
դիքն իէի. և արարին որդիքն իէի
զզատիկն 'ի չորեքտասաներորդում
աւուր ամսոյն յերեկորեայ յարևելից
երիքովի 'ի դաշտի անդ: *Եւ կերին 11
'ի ցորենոյ երկրի զայգոյ բաղարջ և
նորի: * Յաւուր յայնմիկ պակասե- 12
ցաւ մանանայն, յետ ուտելոյ նց 'ի
ցորենոյ երկրին. և ոչ ևս գտանիւր
որդւոցն իսրայելի մանանայ. և ժողո
վեցին զպտուղ երկրին փիւնիկեցւոց
'ի տարւոջն յայնմիկ: *Եւ եղև մինչ 13
էր յեսու յերիքով, ամբարձեալ զաչս
իւր ետես. զի կայր առաջի նորա այր.
և սուսեր մերկ 'ի ձեռին նորա: և մա
տուցեալ յեսուայ՝ ասէ ցնա. մե՞ր ես
թէ 'ի թշնամեաց մերոց: *Եւ նա 14
ասէ ցնա. ես զօրավար եմ զօրու Տն.
և այժմ եկի: * Եւ անկաւ յեսու 'ի 15
վր երեսաց իւրոց՝ և երկիրպագ. և
ասէ ցնա. Տր՝ զի՞նչ հրամանս տացես
ծառայի քում: * Եւ ասէ զօրավարն 16

Նե 2

Տն ցյեսու. Լո՛յծ զկօշիկս քո յոտից Ելից.
քոց. զի տեղիդ յորում կաս՝ սբ է: 3. 5.
և արար այնպէս: Գործ.
7.33.

Գլ. Զ:

1 Եւ երիքով փակեալ և ամրացեալ
էր յերեսաց որդւոցն իսրայելի.
և ոչ ոք ելանէր 'ի նմանէ. և ոչոք մտա
2 նէր: * Եւ ասէ Տր ցյեսու. ահա ես
տամ 'ի ձեռս քո զերիքով՝ և զթա-
գաւորն որ 'ի նմա. և զզօրաւորս զօ-
3 րութե: * Բայց դու՝ ած և պատեա
զնովաւ զամ մարտիկս շուրջանակի
յոբելինաւն. 'ի լսել ձեզ զձայն եղ
ջեր փողոյ: և եղիցի՝ իբրև հարկանի
ցէք զփողն՝ պատեսջիք զքաղաքն ամ,
արք պատերազմօղք շուրջ զքաղա-
քաւն մի անգամ: այսպէս առնիցէք
4 զվեց օր: * Եւ եօթն քահանայք առ-
ցեն զեօթն փողսն եղջերեայս յոբե-
լեան առաջի տապանակին: և յաւուրն
եօթներորդի պատեսջիք զքաղաքն
եօթն անգամ. և քահանայքն հարցեն
5 զփողսն եղջերեայս: * Եւ աղաղա-
կեսցեն առհասարակ ամ ժողովրդն.
և յաղաղակելն նց կործանեսցին ինք
նին պարիսպք քաղաքին՝ 'ի ներքոյ նո
ցա. և մտցէ ամ ժողովուրդն դիմեալ
իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւր-
6 ոց: * Եւ եմուտ յեսու որդի նաւեայ
առ քահանայսն և ասէ ցնս. առէք
զտապանակ ուխտին՝ և եօթն քահա-
նայք առցեն եօթն փողս եղջերեայս
յոբելեան առաջի տապանակին Տն:
7 * Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ.
պատուէր տուք ժողովրդեանն անցա
նել և պատել զքաղաքն. և մարտիկքն
երթիցեն վառեալք առաջի տապա-
8 նակին Տն: * Եւ եղև իբրև պատուի
րեաց ժողովրդեանն. և եօթանեքին
քահանայքն՝ որք ունէին եօթն փողս
նուիրականս, անցցեն նոյնպէս առա
ջի Տն և ազդեսցեն յուժգին. և տա-
պանակ ուխտին Տն երթիցէ զհետ
9 նց: *Եւ մարտիկքն երթիցեն առա
ջի. և քահանայքն, որք հարկանիցեն
զփողսն եղջերեայս՝ և վերջապահքն
զկնի տապանակին Տն. հարկանելով
10 զփողսն եղջերեայս երթիցեն: * Եւ
ժողովրդեանն պատուէր ետ յեսու՝
և ասէ. մի աղաղակիցէք. և մի ոք լուի
ցէ զբարբառ ձեր. և մի ելանիցէ բան
'ի բերանոյ ձերմէ, մինչև յօրն յորում
ինքն ազդ արասցէ աղաղակելոյ՝ և
11 ապա աղաղակեսջիք: * Եւ շուրջ ե-
կեալ տապանակի ուխտին Տն զքա-
ղաքաւն, գնաց անդրէն 'ի բանակն՝
12 և անդ ագաւ: * Եւ յաւուրն երկրորդ

դի յարեաւ յեսու ընդ առաւօտն. և
բարձին քահանայքն զտապանակն Տն ։
13 *Եւ եօթն քահանայքն առին եօթն
փողս նուիրականս և երթային առա
ջի Տն. և քահանայքն հարին զփողսն.
(և այլևս ամբոխն ամ ։ և գնացին
դարձեալ անդրէն 'ի բանակն ։) և
ապա մտանէին մարտիկքն. և այլ ևս
ամբոխն զկնի տապանակի ուխտին
Տն ։ և երթային՝ և հարկանէին ըզ
14 փողսն եղջերեայս ։ *Եւ պատեցին
զքաղաքն յաւուրն երկրորդի միան
գամ 'ի մօտոյ ։ և գնացին դարձեալ
անդրէն 'ի բանակն ։ այնպէս արարին
15 զվեց օր ։ *Եւ եղև յաւուրն եօթն
երորդի, յարեան ընդ առաւօտուն.
և պատեցին զքաղաքն ըստ նմին օրի
16 նակի եօթն անգամ ։ *Եւ եղև յեօթն
երորդում նուագի պատելոյն, հա
րին քահանայքն զփողսն. և ասէ յեսու
ցորդիսն իէլի. արդ աղաղակեցէք.
քանզի մատնեաց Տէր 'ի ձեռս մեր
17 զքաղաքս ։ *Եւ եղիցի քաղաքն նզո
վեալ. ինքն, և ամ որինչ 'ի նմա իցէ
‖ Աէր. 2. 4. 'ի Տէ զօրութեանց ։ ‖ բայց զռահաբ
պոռնիկ ապրեցուցջիք. զնա և զամ
Եբրայ. 11. 31. ինչ որ իցէ 'ի տան նորա. զի թաքոյց
զհրեշտակսն զորս արձակեցաք ։
18 *Բայց դուք զգոյշ լինիջիք 'ի նզո
վիցն. գուցէ ցանկացեալք առնու
ցուք ինչ դուք 'ի նզովից անտի. և առ
նիցէք զբանակ որդւոցդ իսրայէլի 'ի
19 նզովս. և ջնջիցէք զմեզ ։ *Բայց նմայն
ոսկի և արծաթ և պղինձ և երկաթ
եղիցի նւ Տն. 'ի գանձ Տն մտցէ ։
20 *Եւ աղաղակեաց ժողովուրդն. և
հարին քահանայքն զփողսն. իբրև
‖ Եբրա. 11. 30. լուաւ ժողովուրդն զձայն փողոյն ‖ ա
ղաղակեաց ամ ժողովուրդն առ հա
սարակ մեծ և ուժգին աղաղակաւ ։
և անկաւ պարիսպն շուրջանակի. և
ել ամ ժողովուրդն 'ի քաղաքն իւրա
‖ 2. Մակ. 12. 15. քանչիւր հանդէպ իւր. ‖ և առին զքա
21 ղաքն ։ *Եւ նզովեցին զնա. և որինչ
էր 'ի քաղաքին՝ յառնէ մինչև ցկին. և
յերիտասարդէ մինչև ցծեր. և յար
ջառոյ մինչև ցոչխար, և ցէշ, արկին
22 'ի բերան սրոյ ։ *Եւ ցերկուս երի
‖ Աէր. 2. 1. և 14. տասարդսն ‖ որք լրտեսցին զերկիրն՝
ասէ յեսու. մտէք 'ի տուն կնոջն պոռն
կի. և հանէք զնա անտի. և զամ ինչ
որ նորա իցէ՝ որպէս երդուայք նմա ։
‖ Եբրայ. 11. 31. 23 *‖ Եւ մտին երկու երիտասարդքն՝
որոց լրտեսեալ էր զքաղաքն՝ 'ի տուն
կնոջն. և հանին զռահաբ պոռնիկ.
և զհայր նորա՝ և զմայր նորա. և զեղ
բարս նորա. և զամ որինչ էր նորա.
և զամ ազգատոհմն նորա. և կացու

ցին զնա արտաքոյ բանակին իսրայէ
24 լի ։ *‖ Եւ զքաղաքն այրեցաւ հրով ։ ‖ Մատ.
և զամ ինչ որ 'ի նմա էր ։ բաց յոսկւոյ՝ 8. 2.
և յարծաթոյ՝ և պղնձոյ՝ և յերկաթոյ՝
զորս ետուն 'ի գանձ Տն մուծանել ։
25 *Եւ զռահաբ պոռնիկ. և զտուն նր
հայրենի. և զամ ինչ՝ որ նորա էր՝
ապրեցոյց յեսու. և բնակեցաւ 'ի մէջ
իէլի մինչև ցայսօր ժամանակի. վն զի
թաքոյց զլրտեսսն՝ զորս առաքեաց
յեսու յաւուր յայնմիկ լրտեսել զե
26 րիքով ։ *Եւ նզովեաց յեսու յաւուր
յայնմիկ զերիքով՝ և ասէ. ‖ անիծեալ ‖ 3 Թագ.
լիցի մարդն առաջի Տն, որ կանգնես 16. 34.
ցէ՝ և շինեսցէ զքաղաքն զերիքով.
անդրանկաւ իւրով դնել զհիմունս
նորա. և կրտսերաւ իւրով կանգնեսցէ
զդրունս պարսպի նր ։ (և այնպէս արար
ազան բեթելացի, աբիրոնաւ անդ
րանկաւ իւրով եդ զհիմունս նորա. և և սեփա
զերծելով կրտսերաւ իւրով կանգնեաց կան
27 զդրունս նր ։) *Եւ էր Տէր ընդ յե
սուայ. և էր անուն նր ընդ ամ երկիր կել

Գլ. Է.

1 Եւ ‖ յանցեան որդիքն իսրայէլի ‖ Յես.
յանցանս. և գողացան 'ի նզովից 22. 20.
անտի ։ ‖ և էառ աքար որդի քարմեայ. ‖ 1. Մնաց.
որդւոյ զամբրեայ. որդւոյ զարայի 'ի 2. 7.
ցեղէ յուդայ՝ 'ի նզովից անտի. և
բարկացաւ սրտմտութբ Տր որդւոցն
2 իէլի ։ *Եւ առաքեաց յեսու արս յերի
քովէ 'ի գային՝ որ է յանդիման բեթէ
լայ՝ և ասէ ցնոսա. լրտեսեցէք զգային
և ելին արքն՝ և լրտեսեցին զգային ։
3 *Եւ դարձան առ յեսու՝ և ասեն. մի
ելցէ ամ ժողովուրդս. այլ իբրև եր
կու հազարք՝ կամ երեքհազարք ա
րանց ելցեն. և պաշարեսցեն զքաղաքն.
մի տանիր անդ զամ ժողովուրդն՝ զի
4 սակաւք են ։ *Եւ ելին անդր 'ի ժողո
վրդենէն իբրև երեքհազարք. և փա
խեան յերեսաց արանցն գայեայ ։
5 *Եւ կոտորեցին 'ի նոցանէ արք գայ
եայ՝ արս երեսուն և վեց. և հալածե
ցին զնս 'ի դրանէն մինչև խորտակե
ցին զնս. և վիրաւորեցին 'ի զառիվայ
րին. և պակասեցաւ սիրտ ժողովր
6 դեանն՝ և եղեն իբրև զջուր ։ *Եւ
պատառեաց յեսու զհանդերձս իւր.
և անկաւ 'ի վր երեսաց իւրոց յերկիր
առաջի տապանակին Տն մինչև ցերե
կոյ. ինքն և ծերքն իէլի. և արկին հող
7 զգլխովք իւրեանց ։ *Եւ ասէ յեսու.
աղաչեմ զքեզ Տր Տր. ընդէր իսկ
բնաւ անցոյց ծառայքս զժողովդս
զայս ընդ յորդանան. մատնել զսոսա
ամորհացւոցն՝ և կորուսանել զմեզ ։
լաւ

լաճ էր՝ եթէ անդէն պետեղեալ և քա
նակեալ էաք առ եղերք յորդանանու։
8 * Ցիս Տէր։ և ասէ զինչ արարէք՝ ո՞
րովհետև կորացոյց իսրայէլ զպարա
նոց իւր առաջի թշնամեաց իւրոց։
9 * Նէ լուեալ քանանացւոցն՝ և ամ
ենակեաց երկրին պատեսցեն զմեզ՝ և
սատակեսցեն յերկրէ։ և զինչ արաս
ցես զանուն քո մեծ։ * Նէ ասէ Տէր 10
ցեսու. յոտն կաց. զի անկեալ կաս
ի վերայ երեսաց քոց։ * Եղաւ ժո 11
ղովուրդն՝ և էանց զուխտիճ իմալ
զոր ուխտեցի նոցա. և դողացան՝ և
առին ինդովլէցն. սատեփն՝ և արկէն
յամանս իւրեանց։ * Նէ ոչ ևս կա 12
րէին որդիքն իէլի կալ առաջի թշնա
մեաց իւրեանց. այլ դարձուցեն զպա
րանոցս առաջի թշնամեաց իւրեանց՝
զի եղեն ինդովլս. և ոչ ևս յաւելից
լինիլ ընդ ձեզ. եթէ ոչ բառնայցէք
զինդովլսդ զայդ ի միջոց ձերմէ։ * Եղի 13
Ա Եղ. սրբեա զժողովուրդդ. ‖ և արասցես
20.7. սրբել առ վաղիւ. այսպէս ասէ Տէր
Յեսուայ Ա՚ծ իէլի. նզովք են ի ձեզ իէլ. ոչ
11.18. կարիցէք կալ առաջի թշնամեաց ձե
Ա Էր. րոց՝ մինչև բառնայցէք զինդովլն ի
3. 5. ձէնջ։ * Նէ ժողովեցին ամենեքեան 14
1. Յեսու 16.5. ընդ առաւօտն ըստ ցեղից ձերոց. և
եղիցի ցեղն՝ զոր ցուցցէ Տէր՝ մատուս
ջիք ըստ տոհմից. և զտոհմն զոր յան
դիմանեսցի Տէր, մատուսջիք ըստ տանց՝
և տունն զոր յանդիմանեսցի Տէր՝ մա
տուսջիք ըստ արանց։ * Նէ որ յան 15
դիմանեսցի ինդովլն, այրեսցի ինքն
հրով. և ամենայն ինչ որ նորին իցէ. զի
հանց զուխտիճն Տեառն և արար անօրէն
նութիւն ի մէջ իէլի։ * Նէ կանխեաց 16
յեսու ընդ առաւօտն. և մատոյց զժո
ղովուրդն ըստ ցեղիցն իւրեանց. և
յանդիմանեցաւ ցեղն յուդայի։ * Նէ 17
մատուցաւ ցեղն յուդայի ըստ տոհմից,
և յանդիմանեցաւ տոհմն զարայի. և
մատուցաւ տոհմն զարայի ըստ արանց,
և յանդիմանեցաւ զամբրի։ * Նէ մա 18
տուցաւ տունն նորա ըստ արանց, և
յանդիմանեցաւ աքար որդի քարմեայ.
որդւոյ զամբրեայ. որդւոյ զարայի ի
ցեղէն յուդայ։ * Նէ ասէ յեսու ցա 19
քար. որդեակ իմ. տուր փառս այսօր
Տեառն Ա՚Յ իէլի. և տուր խոստովանու
թիւն. և պատմեա ինձ զինչ գործեցեր.
և մի ծածկեր յինէն։ * Պատաս 20
խանի եւս աքար՝ և ասէ ցյեսու. ար
դարև ես մեղայ առաջի Տեառն Ա՚Յ իէլի.
զայս ինչ և զայս գործեցի։ * Տեսի 21
յաւարէն ամհան մի նախարէն գեղե
ցիկ. և երկերիւր երկդրամեան արծա
թոյ. և լեզու մի ոսկի՝ որոյ կիսուն
երկդրամեան էր ձոյլ նորա. և ցան
կայեալ նոցա առի. և ահաւանիկ թա
գուցեալ կայ ընդ հողով ի վրանի
իմում. և արծաթն թագուցեալ կայ
22 ի ներքոյ նմ։ * Նէ առաքեաց յեսու
հրեշտակս արս՝ և ընթացան ի վրանն
ի բանակն. և անդ թագուցեալ կայր
ի վրանի նորա. և արծաթն ի ներքոյ
23 նոցա։ * Հանին զայն ի վրանէ անտի՝
և բերին առ յեսու՝ և առ ծերսն իէլի
24 և եդին առաջի Տեառն։ * Նէ հառ յե
սու զաքար զորդի զարայի. և եհան
զնա ի ձորն աքովբայ, և զուստերս նո
և զդստերս նորա. և զարջառ նորա.
և զէշ նորա. և զամենայն զոչխարս նո
և զվրան նորա. և զամենայն ինչս նո
և ամենայն իէլ ընդ նմա. և էած զնս
25 յեսմանկն աքովբայ։ * Նէ ասէ յեսու
ընդ նէր սատակեցեր զմեզ. սատակես
ցէ զքեզ Տէր ըստ աւուրս ըստ այս
միկ. և քարկոծեցին զնա ամ իէլ
քարամբք. և այրեցին զնոսա հրով.
և քարկոծեցին զնոսա քարամբք։

26 * Նէ կուտեցին ի վերայ նոյ կարկառ
մեծ քարանց մինչև ցայսօր. և դադա
րեաց Տէր ի սրտմտութենէ բարկութե
իւրոյ. վասն այնորիկ անուանեաց
զնա եմակ աքովբայ մինչև ցայսօր։

ԳԻ։ Բ։

1 Նէ ասէ Տէր ցյեսու. մի երկնչիր՝
և մի զանգիտիցես. առ դու ընդ
քեզ

քեզ զամենայն որս պատերազմելոյ.
և յարուցեալ ելցես ի գայի. ահա ես
տամ ի ձեռս քո զթագաւորն գայեայ՝
և զժողովուրդ նորա. և զքաղաք նորա՝
և զերկիր նորա։ *Եւ արասցես ընդ 2
գայի և ընդ թագաւորն նորա. ‖ զոր
օրինակ արարեր ընդ երիքովայ և ընդ
թագաւորն նորա. և զաւար նորա՝ և
զանասուն նորա մաշցես յաւարի. և կա
ցուսցես քեզ դարանամուտս քաղա
քին զկնի նորա։ *Եւ յարեաւ Յեսու՝ 3
և ամենայն ժողովուրդն պատերազմել, ե
լանել ի գայի. և ընտրեաց Յեսու ե
րեսուն հազարս արանց զօրաւորս զօ
րութեամբ. և առաքեաց զնոսա գիշեր։
*Եւ պատուիրեաց նոցա՝ և ասէ. տե 4
սէք. դուք դարանամուտս լինիք
Յեսուայ քաղաքին. և մի կարի հե
ռի լինիջիք ի քաղաքէն. և կացջիք
պատրաստք ամենեքին։ *Եւ ես՝ և 5
ամենայն ժողովուրդն՝ որ ընդ իս՝ մօտես
ցուք ի քաղաքն. և եղիցի յորժամ ելա
նիցեն բնակիչքն գայեայ ընդդէմ
մեր իբրև զառաջինն՝ փախիցուք յե
րեսաց նոցա։ *Եւ իբրև ելցեն զկնի 6
մեր. ‖ մեկնեսցուք զնոսա ի քաղաքէ
անտի. և ասիցեն՝ թէ փախեան յե
րեսաց մերոց իբրև զառաջինն։ *Եւ 7
իբրև փախիցուք յերեսաց նոցա՝ դուք
յարիջիք ի դարանէ անտի. և մտջիք
ի քաղաքն՝ և տարջիք զքաղաքն. և
տացէ զնոսա Տէր Աստուած իսրայէլի ի ձեռս
մեր։ *Եւ եղիցի յորժամ առնուցուք 8
զքաղաքն՝ այրեսջիք զնա հրով. ըստ
այսմ օրինակի առնիջիք՝ ահա պատ
ուիրեցի ձեզ։ *Եւ առաքեաց զնո 9
Յեսու՝ և գնացին ի դարանն. և մնին՝
ղօղեցին ի մէջ բեթելայ և ի մէջ
գայեայ. ի ծովակողմանէն գայեայ.
և ազաւ Յեսու զայն գիշեր ի մէջ ժո
ղովրդեանն։ *Եւ կանխեաւ Յեսու 10
ընդ առաւօտն արար հանդէս ժողո
վրդեան. և ել ինքն, և ծերքն էին
առաջի ժողովրդեանն ի վեր գայեայ։
*Եւ ամենայն զօր պատերազմող էլին 11
ընդ նոսա՝ և գնացին. ելին և եկին
հանդէպ քաղաքին յարևելից կողմա
նէ՝ և դարանամուտք քաղաքին ի ծո
վակոյս կողմանէ. և բանակեցան ի
հիւսիսոյ գայեայ։ *Եւ հան 12
եալ հինգ հազար արանց. և եմոյծ զնոսա ի դա
րան՝ ընդ բեթէօն և ընդ ծովն գայեայ։
*Եւ հարկ ժողովրդին և զամ բա 13
նակին հիւսիսոյ քաղաքին. և էանց յե
սու զգիշերն զայն ընդ մէջ ձորոյն։
*Եւ եղև իբրև տեսես թագաւորն գայ 14
եայ. փութացաւ՝ կանխեաց՝ և ել ընդ
դէմ նմա. և արք քաղաքին երթային

հանդէպ նոցա ի պատերազմ. ինքն
և ամենայն ժողովուրդ իւր ի ժամա
նակին յանդիման արաբիայ. և ինքն
ոչ գիտեր եթէ դարան գործեալ էին
15 նմա յետուստ քաղաքին։ *Իբրև ե
տես Յեսու՝ դարձաւ անդրէն ընդ
կրունկն՝ և ամ՝ ինքն՝ յերեսաց նոցա
փախեան ընդ ճանապարհ անապա
16 տին։ *Եւ ստիպեաց ամ ժողովուրդ
երկրին երթալ զհետ նմ. և պնտեցան
երթալ զկնի որդւոցն իսրայէլի. և
նոքա մեկնեցան ի քաղաքէ անտի։
17 *Եւ ոչ մնաց ի գայի՝ և ի բեթէլ՝ որ
ոչ պնտեցաւ զհետ իւրէ. և թողին
զքաղաքն ի բաց. և յարձակեցան
18 զհետ իւրէ։ *Եւ ասէ Տէր Յեսու.
ձգեա զձեռն քո գայիսնաւդ՝ որ ի
ձեռին քում՝ ի վերայ քաղաքին. զի ի
ձեռս քո մատնեցի զնա. (և դարա
նակալքն էլցեն վաղվաղակի ի տե
ղւոջէ իւրեանց.) և ձգեաց Յեսու զ
գայիսոնն, և զձեռն իւր ի վերայ քա
19 ղաքին։ *Եւ դարանակալքն յարեան
վաղվաղակի ի տեղւոջէ իւրեանց՝ և
ելին. իբրև ձգեաց զձեռն, մտին ի
քաղաքն՝ և առին զնա. և փութա
20 ցեալ այրեցին զքաղաքն հրով։ *Եւ
հայեցեալ բնակիչքն գայեայ ի թի
կունս իւրեանց, տեսանէին զի ելա
նէր ծուխ քաղաքին մինչև յերկինս՝
և ոչ ևս ուրեք գոյր նոցա փախուստ
այսր կամ անդր. և ժողովուրդն՝ որ
եթագուցեալ էր յանապատին՝ յարեան
21 ի վերայ հետամուտացն։ *Եւ Յեսու՝
և ամ ժողովուրդն իբրև տեսին թէ
առին դարանակալքն զքաղաքն, և զի
ելանէր ծուխ քաղաքին մինչև յեր
կինս. դարձան անդրէն ընդ կրունկն՝
22 և հարին զարան գայեայ։ *Եւ նոքա
ելին ի քաղաքէ անտի ընդ առաջ նց.
և եղեն ի մէջ բանակին՝ նոքա անտի,
և որք աստի՝ հարին զնոսա մինչև
չմնալոյ ի նոցանէ ապրեալ, և փախա
23 տական։ *Եւ զթագաւորն գայեայ
ձեռնակալ արարին կենդանւոյն. և
24 ածին առ Յեսու։ *Եւ իբրև դադա
րեցին որդիքն իսրայէլի ի կոտորելոյ զամ
գայեայ. զորս ի դաշտս. զորս ի լե
րինս զառիվայրին մինչ ուր հալածե
ցին զնա. և անկան ամենեքին ի սուր
սուսերի մինչև խափան. և դարձաւ
Յեսու ի գայի. և եհար զնա սրով սու
25 սերի։ *Եւ եղեն անկեալք յաւուր
յայնմիկ յառնէ մինչև ցկին՝ երկուտա
սան հազար. ամենայն բնակիչքն գայ
26 եայ։ *Եւ Յեսու ոչ դարձոյց զձեռն
իւր՝ զոր ձգեաց գայիսոնաւն, մինչև
նզովեաց զամ բնակիչսն գայացւոց՝

*Եւ

*Նաց յանանուն և յսմարէ քաղաքին՝ 27
զոր աշարեցին որդիքն իսրայէլ՝ ըստ հրա
մանի Տ՚ն՝ որպէս հրամայեաց Տէր Յե
սուայ։ *Եւ այրեաց Յեսու զքաղաքն 28
հրով՝ և արար զնա բլուր հողոյ անշէն
յաւիտեան մինչև յայսօր։ *Եւ զթա 29
գաւորն գայեայ կախեաց ի ծառի մինչև
փայտէ. և էր ի վերայ փայտին կա
խեալ մինչև ժամ երեկոյ. և ընդ մտանել
արեգականն հրամայեաց Յեսու՝ և
իջուցին զնա ի փայտէ անտի. և ըն
կեցին զնա ի դուռն առ դրան քաղա
քին. և կուտեցին ի վերայ նորա կար
կառ քարանց մինչև յայսօր։ *Յայն 30
ժամ շինեաց Յեսու սեղան Տ՚ն Ա.Յ
Լէլ ի լերինն Գեբաղ։ *Որպէս պատ 31
ուիրեաց Մովսէս ծառայ Տ՚ն որդւոցն
Լէլ՝ գործոյնակ գրեալ է յօրէնսն Մո
սէսի. ‖ սեղան յողջոյ քարանց՝ յորս ‖ Ելից. 20.25.
ոչ մերձեցեալ իցէ երկաթ. և եհան 2.Օրէն. 27.5.
ողջակէզ Տ՚ն և զոհ փրկութեան։ *Եւ 32
գրեաց Յեսու՝ իվերայ քարանցն զերկ
րորդումն օրինացն զօրէնսն Մովսէսի՝
զոր գրեաց առաջի որդւոցն իսրայէլի։
*Եւ ամենայն Լէլ՝ և ծերք նոցա՝ և 33
դատաւորք նոցա՝ և դպիրք նոցա՝ էր
Թայլին աստի և անտի հանդէպ տա
պանակին. և քահանայքն ղեւտացիք
բառնային զտապանակ ուխտին Տ՚ն. և
եկն՝ և բնակ. և էին կէսք՝ ի նոցանէ
մերձ՝ ի լեառն գարիզին. կէսք՝ ի նո
ցանէ մերձ՝ ի լեառն գեբաղ. որպէս
պատուիրեաց Մովսէս ծառայ Տ՚ն օրհ
նել նախ զժողովուրդն։ *Եւ ապա 34
ընթերցաւ զամ՚ բանս օրինացս այո
կիկ. զօրհնութիւնս և զանէծս. ըստ
ամ՚ գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի։ *Եւ 35
ոչ էր բան յամենայնի՝ զոր պատուի
րեաց Մովսէս Յեսուայ՝ զոր ոչ ընթեր
ցաւ Յեսու յականջս ամենայն եկեղե
ցւոյն իսրայէլի, արանց՝ և կանանց՝ և
մանկանց. և եկայն յերեզոց լինէր։

ԳԼ։ Թ։

Եւ երբ լուան ամ՚ թագաւորքն ամո 1
հայեցոյ՝ որք յայնկոյս յորդանա
նու որք լեռնայինք՝ և որք դաշտայինք.
և որք յամ՚ ծովեզերս ծովուն մեծի.
և որք առ լիբանանեօքն. և քետա
ցիքն՝ և ամովրհացիք. և գերգեսացիք՝
և քանանացիք. և փերեզացիք. և խեւա
ցիք և յեբուսացիք։ *Ակն ի միասին՝ 2
տալ պատերազմ ընդ Յեսուայ՝ և ընդ
Լէլ առհասարակ։ *Եւ բնակիչքն 3
գաբաւոնի լուան՝ զորինչ արար Յեսու
ընդ երիքով՝ և ընդ գայի։ *Լարին 4
և նոքա խորամանկութեամբ՝ եկեալք պա
շարովք և պատրաստութեամբ. առին
քուրձս հնացեալս՝ ի վերայ ուսոց իւր
եանց. և տիկս գինւոյ հնացեալս և
պատառոտունս և կարկատեալս։
5 *Եւ անկարուղք կօշկաց նոցա՝ և
հողաթափք իւրեանց հնացեալք և
կարկատեալք յոտս իւրեանց. և հան
դերձք իւրեանց հնացեալք զանձամբք
իւրեանց. և հաց հնացեալ չորացեալ
6 և ձրձեկեր։ *Եւ եկին առ Յեսու՝ ի
բանակն իսրայէլի՝ ի գաղգաղայ։ և
ասեն ցՅեսու և ցամենայն Լէլ. յերկ
րէ հեռաստանէ եկեալ եմք. և արդ
դուք ընդ մեզ ուխտ. և ասեն որդիքն
7 իսրայէլի ցքովռացին։ *Ցէս՝ գուցէ
առիս բնակեալ իցես և զիարդ դնեմք
8 ընդ քեզ ուխտ։ *Եւ ասեն ցՅեսու.
ծառայք քո եմք. և ասէ ցնոսա Յեսու
ուստի՞ էք դուք. և ուստի՞ եկեալ էք։
9 *Եւ ասեն ցնա. յերկրէ հեռաստա
նէ յոյժ՝ եկին ծառայք քո՝ յանուն
Տ՚ն Ա.Յ քոյ. զի լուաք զանուն նորա.
10 և զորինչ արար ընդ եգիպտոս։ *Եւ
զորինչ արար ընդ ‖ երկուս թագա- ‖ Թուոց
որան ամորհացւոց՝ որք էին յայնկոյս 21.24.
յորդանանու. ընդ սեհոն թագաւորն
եսեբոնի. և ընդ ովգ թագաւորն բա
սանու՝ որ բնակեալէր յաստարովթ և
11 յեդրային։ *Եւ խօսեցան ընդ մեզ
ծերքն մեր, և ամենայն բնակիչք երկ
րին մերոյ՝ և ասեն. առէք ձեզ պաշար
ճանապարհի՝ և երթայք ընդառաջ
նոցա. և ասասջիք ցնոսա՝ ծառայք
ձեր եմք. և արդ դուք ընդ մեզ ուխտ։
12 *Օվ զհացս զայս մեր ջերմ առաք
պաշար՝ ի տանց մերոց՝ յաւուր յորում
ելաք՝ ի տանց մերոց և եկաք առ ձեզ.
և արդ չորացաւ՝ և եղև ձրձեկեր։
13 *Եւ տիկք՝ զորս լցաք գինւով՝ նորք
էին՝ և պատառեցան. և ձորձք մեր՝
և կօշիկք մաշեցան՝ ի բազում երկայն
14 ճանապարհէն։ *Եւ առին իշխանքն
զպաշար նոցա՝ և զՏ՚ն ոչ հարցին։
15 *‖ Եւ արար ընդ նմա ուխտ խաղաղու- ‖ 2.Թագ.
թեան Յեսու. և ուխտեաց նոցա ապրե- 21.2.
ցուցանել զնոսա. և երդուան նոցա
16 իշխանք ժողովրդեանն։ *Եւ եղև
յետ երից աւուրց՝ զհետ ուխտելոյ
նոցա զուխտն, լուան եթէ մօտաւորք
են. և անդէն առ նոսա բնակին։
17 *Ճանեցին որդիքն իսրայէլի՝ և եկին
ի քաղաքս նոցա յաւուրն երրորդի. և
քաղաքք նոցա էին գաբաւոն՝ և կեփի
րոն՝ բերովթ. և քաղաքք յարիմայ։
18 *Եւ ոչ մարտեան ընդ նոսա որդիքն
իսրայէլի. քանզի երդուան նոցա Տ՚ն
իշխանք ժողովրդեանն՝ ի Տ՚ն Ա.Ծ Լէլ.
և տրամբեցին Տ՚ն ամ՚ ժողովուրդն զկշ
19 խանայն։ *Եւ ասեն Տ՚ն ամ՚ իշխանքն
ցամ՚

ցնամ ժողովուրդն. մեք երդուաք նմ
ՅՀ Ա.Ծ իսրայելի, և ոչ կարեմք ստել
նոցա։ * Ա.րդ՝ զայս արասցուք նոցա 20
ապրեցուցանել զնոսա. և ստասցուք
զնոսա. և մի եկեսցէ ՚ի վէր մեր բար
կութի վասն երդմանն՝ զոր երդուաք
նոցա։ * Ա.ւ ասեն ցնոսա իշխանքն. 21
կեցցեն,և լինիցին փայտաբերք և ջրա
կիրք ամ ժողովրդեանդ. և եղեն
փայտակոտորք և ջրաբերք՝ որպես և
ասացին նոցա իշխանքն։ * Ա.ւ կոչեաց 22
զնոսա միահամուռ Յեսու. և խօսե
ցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ։ ընդ կը խա
բեցիք զիս՝ և ասացիք՝ հեռի եմք ՚ի
ձէնջ յոյժ. և դուք գաւառականք էք
քնակչաց՝ որք ՚ի միջի մերում՝։
* Ա.ւ արդ՝ անիծեալք էք. և մի պա 23
կասեսցի ՚ի ձէնջ փայտակոտոր և ջր
կիր ինձ՝ և Ա.Ի իմում։ * Պատասխա 24
նի ետուն՝ և ասեն ցՅեսու. ազդեցու
ԹԷ ազդ եղև մեզ՝ զորինչ հրամայեաց
Տ Ա.Ծ քո մնախսի ծառայի իւրոյ,տալ
ձեզ զերկիրս զայս, և սատակել զամ
քնակիչս սորա յերեսաց ձերոց. և եր
կեաք յոյժ վասն անձանց մերոց յե
րեսաց ձերոց. և արարաք զիրն զայն։
* Ա.ւ արդ՝ ահասիկ եմք ընդ ձեռամբ 25
ձերով. ոյ հաճոյ է ձեզ և ոյ կամիք
առնել՝ արարէք։ * Ա.ւ արարին նոցա 26
այնպէ. և ապրեցոյց զնո Յեսու յաւուր
յայնմիկ ՚ի ձեռաց որդւոցն Իսր.
և ոչ կոտորեցին զնոսա։ * Ա.ւ կացոյց 27
զնո յաւուր յայնմիկ փայտակոտորս և
ջրակիրս ամ ժողովրդեանն՝ և սեղա
նոյն Ա.Ի մինչև ցայսօր ժամանակի.
և ՚ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տ։

Գ Լ։ Ժ։

Ա.ւ իբրև լուաւ Ադոնիբեզեկ Թա 1
գաւորն Եբմի, Թէ Եաւ Յեսու
զԳայի. և սատակեաց զնա. զորօրինակ
արար ընդ Երիքով և ընդ Թագաւորն
նորա. նոյնպէս արար ընդ Գայի և ընդ
Թագաւոր Նր. և զի անձնատուր ե
ղեն բնակիչքն Գաբաւոնի առ Յեսու
և առ Իսլ՝ և եղեն ՚ի միջի նոց։ * Օ.ար 2
հուրեցան յանձինս իւրեանց յոյժ.
քանզի գիտէին Թէ քաղաք մեծ է
Գաբաւոն ոյ զի ՚ի մայրաքաղաքաց
Թագաւորացն. քանզի նա մեծ էր
քան զԳայի. և ամ արք նր զօրաւորք։
* Ա.ւ առաքեաց Ադոնիբեզեկ արքայ 3
Եբմի առ Հոամ արքայ քեբրոնի, և առ
քերամ արքայ ՅերիմուԹայ, և առ
Յեփիե արքայ Լաքիսայ, և առ Դաբիր
արքայ Ոգողոմայ, և ասէ։ * Ա.կայք 4
եկէք առ իս՝ և օգնեցէք ինձ. և տա
ցուք պատերազմ ընդ Գաբաւոնի. զի

անձնատուրք եղեն առ Յեսու և առ
5 որդիսն Իսրայիլի։ * Ա.ւ ժողովեցան՝ և ելին հինգ Թագաւորքն Յեբու
սացւոց. Թագաւորն Երուսաղէմի. և
Թագաւորն քեբրոնի. և Լաքիսայ. և
Թագաւորն ՅերիմուԹայ. և Թագաւ
որն Ոգողոմայ. ինքեանք և ամենայն
ժողովուրդն նոցա. և նստան զդաշա
6 նիբ և պաշարեցին զնա։ * Ա.ւ առա
քեցին բնակիչք գաբաւոնի առ Յե
սու ՚ի բանակն Լիլ ՚ի գաղգաղայ՝ և
ասեն. մի Թողացուսցես զձեռն քո
՚ի ծառայից քոց. Ել առ մեզ վաղվա
ղակի՝ և ապրեցո զմեզ. և օգնեա մեզ.
զի ժողովեալք են ՚ի վերայ մեր ամ
Թագաւորք ամօրհացւոց՝ որք բնա
7 կեալք են ՚ի լեռնակողմանն։ * Ա.ւ
Ել Յեսու ՚ի գաղգաղայ ինքն, և ամ
զօրն պատերազմող ընդ նմա. և ամ
8 որ կարօղ էր զօրութ։ * Ա.ւ ասէ
Տ Ա.Ծ Յեսուա. մի երկնչիցես ՚ի նոցանէ,
զի ՚ի ձեռս քո մատնեցից զնոսա. և
ոչ ժուժկալեսցէ ՚ի նոցանէ և ոչ մի
9 որ առաջի ձեր։ * Ա.ւ եհաս ՚ի վերայ
նոցա Յեսու յանկարծակի, զգայդն
10 ամ եկեալ ՚ի գաղգաղայ։ * Ա.ւ զար
հուրեցոյց զնոսա Տ Ա.Ծ յերեսաց Իսլ.
և եբեկ զնոսա բեկումն մեծ ՚ի գա
բաւոն. և հալածեցին զնոսա ընդ ճա
նապարհ զառիվայրին բեԹորոնայ. և
կոտորեցին զնոսա մինչև յազեկայ և
11 ցմանկեդայ։ * Ա.ւ ՚ի փախչելն նոցա
յերեսաց որդւոցն Իսրայիլի ընդ զա
ռիվայրն բեԹորոնայ, և Տ Ա.ծ էարկ ՚ի
վերայ նոցա քարինս կարկտի յերկ
նից մինչև յազեկայ. և եղեն բազումք
այնոքիկ՝ որք մեռան ՚ի քարանց կարկ
տին, քան զայնոսիկ զորս կոտորեցին
որդիքն Իսրայիլի սրով պատերազմի։
12 * Յայնժամ խօսեցաւ Յեսու Ա.Ծ՝
յաւուր յորում մատնեաց Տեր Ա.Ծ
զամօրհացին ընդ ձեռամբ որդւոցն
Իսլ. ՚ի ժամանակին յորում խորտա
կեաց զնոսա ՚ի գաբաւոն. և խորտա
կեցան յերեսաց Իսրայիլի. և ասէ յե
սու. կացցէ արեգական հանդէպ գա
բաւոնի և լուսին հանդէպ ձորոյն էլո
13 նայ։ * ‖ Ա.ւ կացին արեգական և լու ‖ Սիրաք
սին ՚ի կայի իւրեանց. մինչև եհաս Ա.Ծ 40.5.
վրէժ ՚ի թշնամեաց նր. ոչ ապաքէն Նաում
գրեալ է այս ՚ի գիրս ուղղութ. և 28.21.
եկաց արեգական ՚ի մէջ երկնից. և ոչ
խաղաց ընդ արեւմուտս. մինչև ցկա
14 տարումն աւուր միոյ։ * Ա.ւ ոչ եղև
այսպիսի օր՝ ոչ յառաջ և ոչ յետոյ
լսել Ա.Ի ձայնի մարդոյ. զի Տ պա
տերազմեցաւ խառն ընդ Իսրայիլի։
15 * Ա.ւ դարձաւ Յեսու և ամ Իսլ ընդ
նմա

29 գաւորին երիքովի ։ * Եւ գնաց յեսու
և ամենայն իսկ ընդ նմա ՚ի մակեդայէ
՚ի լեբնայ . և պատերազմեցին ընդ լեբնայ ։
30 * Եւ մատնեաց զնա Տ՚ր ՚ի ձեռս իսր.
և էառ զնա , և զթագաւոր նորա՝ և
կոտորեաց զնա սրով առաջի. և զամ
ենայն հոգի որ ՚ի նմա . և ոչ մնաց ՚ի նմա
և ոչ մի ապրեալ և փախստական . և
արար ընդ թագաւորն նորա ‖ զոր օրի ‖ Ել.6.
նակ արար ընդ թագաւորին երիքո. 2.21.
31 վի։ * Եւ գնաց յեսու և ամ իսկ ընդ
նմա ՚ի լեբնայէ ՚ի լաքիս . և նստաւ
32 զնովաւ՝ և պատերազմեաց ։ * Եւ մատ
նեաց Տ՚ր զլաքիս ՚ի ձեռս իսրայիլի. և
էառ զնա յաւուրն երկրորդի. և կոտո
րեաց զնա բերանով սրոյ . և ամենա
կեաց զնա՝ զոր օրինակ արար ընդ լեբ
33 նային ։ * Յայնժամ եկն եղեմ արքայ
գազերայ օգնել լաքիսայ. և եհար զնա
յեսու սրով առաջի և զազօր նորա՝
մինչև չմնալ ՚ի նոցանէ ապրեալ և
34 փախստական ։ * Եւ չոհեաց յեսու և
ամենայն իսկ ընդ նմա ՚ի լաքիսայ՝ յո
դողոմ . և նստաւ զնովաւ՝ և պատեր
բեաց զնա և մատնեաց զնա Տ՚ր ՚ի ձեռս
35 իսրայիլի ։ * Եւ էառ զնա յաւուր
յայնմիկ. և կոտորեաց զնա սրով առ
աջի . և զամենայն հոգի որ ՚ի նմա
յաւուր յայնմիկ կոտորեցին . զոր օրի
36 նակ արարին ընդ լաքիս։ * Եւ չոհեաց
յեսու և ամ իսրայէլ ընդ նմա յողո
ղոմայ ՚ի քեբրօն . և նստան զնովաւ ։
37 * Եւ առին զնա . և հարին զնա բերա
նով սուսերի. և զթագաւորն նորա .
և զամ հոգի որ ՚ի նմա . և ՚ի նմա
ոչ ոք եր ապրեալ և արարին ընդ նմա
որպէս արարին ընդ ողողոմայ. և առ
աջակեցին զնա և զամ հոգի որ . և զա
38 մենայն հոգի որ ՚ի նմա ։ * Եւ դարձաւ
յեսու և ամ իսկ ՚ի դաբիր. և նստեալ
39 զնովաւ , * Եւ առին զնա և զթագաւորն
նորա . և զամ զօրս նր . և հարին զնա
բերանով սրոյ . և աւերակեցին զնա և
զամ հոգի որ ՚ի նմա . և ոչ թողին
և ոչ մի ապրեալ . զոր օրինակ արարին
ընդ քեբրօն՝ նոյնպէս արարին ընդ դա
բիր և ընդ թագաւորն նր . և որպէս
արարին ընդ լեբնայ և ընդ թագաւորն
40 նր ։ * Եւ եհար յեսու զամ երկիրն
լեռնականն և զնագեբ . և զդաշտա
կանսն . և զասեդոթ և զամ թա
գաւորս նր . և ոչ եթող ՚ի նմանէ աոյ
բեալ և զամ հոգի սատակեցին ՚ի
նմանէ . զոր օրինակ պատուիրեաց Տ՚ր
41 Ա՚Ծ իսրայիլի ։ * Եւ կոտորեաց զնս
յեսու ՚ի կադէսբառնէայ մինչև ղգա
զա . զամ երկիրն գոսոմայ մինչև ղգա
42 բաւոն ։ * Եւ զամ թագաւորան նր.

Cc և

Նմա ՚ի բանակն ՚ի դաղդալայ ։ * Եւ 16
փախեան հնդեբքին թագաւորքն այ
նոքիկ և թագեան ՚ի յայրին ՚ի մակե
դայ ։ * Եւ ազդ եղև յեսուայ՝ և ա 17
սեն . գտան հինդ թագաւորքն թա
գուցեալք ՚ի յայրի անդ ՚ի մակեդայ։
* Եւ ասէ յեսու . Թաւալեցուցէք 18
վէմս մեծամեծս ՚ի բերան այրին . և
կացուցէք ՚ի վերայ նոցա արս պահել
զնոսա ։ * Իսկ դուք մի դադարէք 19
՚ի պնտելոյ զհետ թշնամեաց ձերոց .
և հասէք ՚ի վերջ նոցա . և մի տայք
նոցա թոյլ մտանել ՚ի քաղաքս իւր
եանց . քանզի մատնեաց զնոսա Տ՚ր
Ա՚Ծ ՚ի ձեռս մեր ։ * Եւ եղև իբրև 20
դադարեաց յեսու , և ամ որդիքն իսկի
՚ի կոտորելոյ զնս կոտորումն մեծ յոյժ
մինչև խոպան . և ապրեալքն , որք
ապրեցան ՚ի նոցանէ՝ մտին ՚ի քաղաքս
ամուրս ։ * Եւ դարձաւ ամենայն ժո 21
ղովուրդն ՚ի բանակն առ յեսու ՚ի մա
կեդայ ողջանդամ . և ոչ ոք կռնչեաց
յորդւոցն իսրայիլի լեզուաւ իւրով ։
* Եւ ասէ յեսու . բացէք զայրն՝ և 22
հանէք առ իս զհնգեսին թագաւորան
յայրէ անտի ։ * Եւ արարին այնպէս. 23
և հանին առ նա զհնգեսին թագաւ
որան յայրէ անտի. զթագաւորն եբմի.
և զթագաւորն քեբրօնի . և զթագաւ
որն յերիմութայ . և զթագաւորն լա
քիսայ . և զթագաւորն ողողոմայ ։
* Եւ իբրև հանին զնոսա առ յեսու՝ 24
կոչեաց զամ իսրայէլ զյառաջամարտ
ուիկս երթեալս ընդ նմա. և ասէ ցնո
մատիք յառաջ՝ և դիք զոտս ձեր ՚ի
վերայ պարանոցաց նոցա . և մատու
ցեալ եդին զոտս իւրեանց ՚ի վերայ
պարանոցաց նոցա ։ * Եւ ասէ ցնոսա 25
յեսու . մի երկնչիք ՚ինոցանէ՝ և մի
զանգիտիցէք . քաջացարուք՝ և զօրա
ցարուք . զի այսպէս արասցէ Տ՚ր ընդ
ամենայն թշնամիս ձեր՝ ընդ որս դուք
մարտնչիցիք ։ * Եւ կոտորեաց զնոսա 26
յեսու . և կախեաց զնս հնդեսին զփայ
տից . և կային կախեալ զփայտիցն
մինչև ցերեկոյ ։ * Եւ եղև ընդ արև 27
մուտն , հրամայեաց յեսու և իջու
ցին զնոսա ՚ի փայտիցն . և ընկեցին
յայրն՝ յոր փախուցեալ անկեալ էին.
և թաւալեցուցին քարինս մեծամեծս
՚ի վերայ այրին մինչև ցայսօր ժամա
նակի ։ * Եւ զմակեդա առին յաւուր 28
յայնմիկ . և կոտորեցին զնա սրով սու
սերի . և զթագաւորն նորա . և սատա
կեցին զնա՝ և զամ հոգի որ ՚ի նմա.
և ոչ ոք մնաց ՚ի նմա ապրեալ և փա
խուցեալ . և արար ընդ թագաւորին
մակեդայ. զոր օրինակ արար ընդ թա

Ի զ

և զերկիրը նոցա էառ յեսու միանգամայն. զի Տէր Ա.Ծ իսրայէլի համադունդ կռուէր ընդ իւրն։ * Եւ դարձաւ յեսու և ամենայն իւրեանք ընդ նմա ի բանակն ի գաղգաղայ։

Գլ։ ԺԱ։

1 Եւ երբ լուաւ յաբին՝ արքայ սուրայ. առաքեաց առ յոբաբ արքայ մադոնայ. և առ արքայն սեմերոնի. և առ արքայն աքիփայ։ 2 * Եւ առ թագաւորս մեծի սիդոնայ՝ իլեռնայինն. և յառաբաթ հանդէպ քեներեթայ։ և ի դաշտայինն. և ի նաբէթդովր. և ի ծովեզերեայս։ 3 * Քանանացիս յա րևելից կողմանէ. ի ծովեզերեայն ամորհացւոց. և ի քեթացիս. և փերեզացիս. և յեբուսացիս որ ի լերինն. և ի խևացիսն որ ընդ ահերմոնիւ ի մասեփայ։ 4 * Եւ ելին ինքեանք և թագաւորք իւրեանց ընդ նոսա. և զօր բազում իբրև զաւազ առափն ծովու բազմութիւն. և երիվարք և կառք բազում յոյժ։ 5 * Գումարեցան ամենքին թագաւորքն այսոքիկ, և եկին ի միասին և բանակեցան միանգամայն առ ջրոյն մառովնայ տալ պատերազմ ընդ իսրայէլ։ 6 * Եւ ասէ Տէր ցյեսու. մի երկիցես յերեսաց նոցա. զի վաղիւ ի սոյն ժամու մատնեցից ես զամենեսեան զնոսա վանեալս առաջի որդւոցն իսրայէլի. զերիվարս նոցա կարթահոտորս արասցես. և զկառս նոցա այրեսցես հրով։ 7 * Եւ եկն յեսու և ամ զօրն պատերազմօղ ընդ նմա ի վերայ նոցա ի ջուրն մառովնայ յանկարծօրէն. և անկան ի վերայ նոցն ի լեռնակոյտսն։ 8 * Եւ մատնեաց զնոսա Տէր ընդ ձեռամբ իսրայէլի. և կոտորեալ զնոսա արարին հալածական մինչև ցմեծն սիդոն. և մինչև ցմասրեփոթմայիմ. և մինչև ցդաշտն մասեփայ ընդ արևելս. և կոտորեաց զնոսա մինչև չմնալոյ ինոցանէ ապրեալ։ 9 * Եւ արար ընդ նոսա յեսու՝ որպէս պատուիրեաց նմա Տէր. զերիվարս նոցա կարթահոտորս արար. և զկառս նոցա այրեաց հրով։ 10 * Եւ դարձաւ յեսու ի ժամանակին յայնմիկ. և էառ զասօր և զթագաւորն նորա. և սպան զնա. զի ասօր էր նախ իշխան ամենայն թագաւորութեանցն այսոցիկ։ 11 * Եւ կոտորեցին զամենայն շունչ որ ինանի սրով սուսերի. և սատակեցին զամենեսին. և ոչ մնաց ի նմա շնչաւոր. և զասօր այրեցին հրով։ 12 * Եւ զամենայն քաղաքս թագաւորացն այսոցիկ՝ և զթագաւորս նոցա էառ յեսու՝ և կոտորեաց զնոսա սրով սուսերի. և սատակեաց զնոսա. զոր օրինակ հրամայեաց նոցա մովսէս ծառայ Տեառն։ 13 * Բայց զամենայն քաղաքս հովանաւորեալս ի սոցանէ ոչ այրեաց իսրայէլ. բայց միայն զասօր, զոր այրեաց յեսու։ 14 * Եւ զամենայն կապուտ նոցա և զանասունս առին իւրեանց յաւարի որդիքն իսրայէլի. բայց զնոսա զամենեսեան սատակեցին սրով սուսերի մինչև կորուսին զնոսա. և ոչ թողին ի նոցանէ և ոչ մի շնչաւոր։ 15 *‖ Որ օրինակ հրամայեաց Տէր մովսէսի ծառայի իւրում. և որպէս պատուիրեաց մովսէս յեսուայ՝ նոյնպէս արար յեսու. և ոչ էանց և ոչ վրիպեաց յամենայն զոր պատուիրեաց նմա մովսէս։ 16 * Եւ էառ յեսու զամենայն երկիրն զայն. զլեռնակոյտն. և զամ երկիրն նագեբ. և զամ երկիրն գոսամ. և զդաշտայինն և զարևմտեայն. և զլեառն իսրայէլ. և 17 զհովիտս նորա՝ որ առ լերամբն։ * Ի լեռնէն աքելայ և ցելն սուրայ. մինչև ցբաաղ գադ. և զդաշտայինն լիբանան առ ոտամբն ահերմոնի. և զթագաւորս նոցա. զամենեսին էառ, և կոտորեաց։ 18 * Եւ առուրս բազումս արար յեսու ընդ ամ թագաւորս ընդ այսոսիկ պատերազմ։ 19 * Եւ ոչ էր քաղաք՝ զոր ոչ մատնեաց Տէր որդւոցն իսրայէլի. բայց ի խևացւոյն՝ որ բնակեալ էր ի գաբաւոն. զամենեսին էառ պատերազմաւ։ 20 * Ո՛ւ ի Տէ՛ կարծրացուցանէին սիրտք նոցա պատահիլ պատերազմաւ իսրայէլի՝ զի սատակեսցին և մի ողորմութիւն լիցի նոցա ուղղմունքի. այլ զի սատակեսցին ոչնչացուսցէ Տէր ընդ մովսէս։ 21 * Եւ եկն յեսու ի ժամանակին յայնմիկ՝ և սատակեաց զենամկիմն. ի լեռնակոյտն քեբրոնի՝ և զդաբիր. և զանովբայ. և զամ լեռնէն իսրայէլի. և զամ լեռնէն յուդայ. հանդերձ քաղաքօք նոցա. և սատակեաց զնոսա յեսու։ 22 * Եւ ոչ մնաց ենակիմացն՝ յորդւոցն իսրայէլի. բայց միայն ի գազայ. և ի գեթ և յասեդովթ մնացին։ 23 * Եւ էառ յեսու զամ երկիրն որպէս պատուիրեաց Տէր մովսէսի. և ետ յեսու ժառանգութիւն իւրի վիճակս ըստ ցեղից նոցա։ և դադարեաց երկիրն պատերազմէ։

Գլ։ ԺԲ։

1 Եւ այսոքիկ են թագաւորք՝ զորս կոտորեաց մովսէս, և որդիքն իւրի. և ժառանգեցին զերկիրն նոցա յայնկոյս յորդանանու յարևմտից կողմանէ. ի ձորոյն առնովնայ մինչև ցլեառն ահերմոն. և զամ զարաբայ ընդ 2 յարևելից կողմանէ։ * Սեհովն թագաւոր

23 զքերմեղայն զմի։ * Օ Թագաւորն
դաւղայ զնափեթդօրայ զմի։ զԹագաւ
որն գեղիմայ զգեղգեղայն զմի։
24 * Օ Թագաւորն Թերսայ զմի։ ամենե
քեան սոքա Թագաւորք քսանևհինն։ 31

ԳԻ։ ԺԲ։

1 Եւ յեսու ծերացեալ և անցեալ
զաւուրբք։ և ասէ Տէր ցյեսու։
դու ծերացեալ ես և անցեալ զաւ
ուրբք։ և երկիր բազում մնացեալ է՛ի
2 ժառանգութենէ։ * Եւ սոքա երկիրն
մնացեալ։ ամ սահմանքն փղշտացւոց։
3 գեսուրի։ * Եւ քանանացին։ յանշի
նէ անտի ընդդէմ եգիպտոսի, մինչև
՛ի սահմանս ակկարոնի։ ընդ աջմէ քա
նանացւոց՝ համարի հնդից Թագաւո
րացն փղշտացւոց։ գազացւոցն և ազով
տացւոց։ և ասկաղոնացւոցն։ և գե
Թացւոցն և ակկարօնացւոց։ և խևաց
4 ւոցն՛ի Թեմանայ։ * Եւ ամ երկիրն
քանանացւոյն։ և սիդովնացիք։
մինչև ցյափեկայ՝ մինչև ցսահմանս
5 ամորհացւոյն։ * Եւ զամ երկիրն գա
բայ՝ ՛ի փղշտացւոց։ և զամ լիբանան
յելիցն արևու՝ ՛ի գաղգազայ՝ առ ո
տամբ լերինն ահերմոնի մինչև ցմուտս
6 եմաթայ։ * Ամենայն որ բնակեալ էին
զլեռնականքն՝ ՛ի լիբանանէ մինչև ՛ի
մասերեփօթմայիմ՝ և զամ սիդովնա
ցիս։ ես սատակեցից զնոսա յերեսաց
որդւոցն իսրայէլ։ բայց դու բաշխեա զնո
՛ի ժառանգութենէ՝ որպէս պատ
7 ուիրեցի քեզ։ * Եւ արդ՝ բաժանեա
զերկիրս զայս ՛ի ժառանգութենէ ինն
ցեղիցն։ և կիսոյ ցեղին մանասէի։
(՛ի յորդանանէ մինչև ցծովն մեծ ընդ
կողմն արևմտից՝ տացես զնոսա և ծովն
8 մեծ սահմանեսցէ։) ‖ * Եւ երկուց ցե ‖ Ղևտ.
ղիցն՝ և կիսոյ ցեղին մանասէի՝ որք 32.33.
են ընդ ռուբենի և ընդ գադայ՝ որք Ես.
առին զժառանգութենէ իւրեանց՝ զոր 22. 6.
եաս մովսէս յայնկոյս յորդանանու յա
րևելից՝ բաժանեաց նոցա մովսէս ծա
9 ռայ Տեառն։ * Յարոերայ՝ որ է առ եզերբ
հեղեղատին առնոնայ։ և զքաղաքն
որ ՛ի մէջ ձորոյն։ և զամենայն միաբ.
10 ՛ի մեդաբայ մինչև ցդեբօն։ * Օ՝ամ
քաղաքս սեհօնի արքայի ամորհաց
ւոց։ որ Թագաւորեաց յեսեբօն մինչև
11 ցսահմանս որդւոցն ամմնայ։ * Եւ
զգաղաադացին։ և զսահմանս գեսու
րայ։ և զմաքաթեայ և զամ լեառն
ահերմոն։ զամ բասանատան մինչև
12 ցսելքայ։ * Եւ զամ Թագաւորութի
ւն գաղայ ՛ի բասան։ որ Թագաւորեաց
յաստաթօթ։ և յեդրային։ նա մնաց
՛ի մնացորդաց սկայիցն։ և եհար զնա

դաւոր ամօրհացւոց՝ որ բնակեալէր
յեսեբօն։ և տիրէր յարոերայ մինչև
ցձորն առնոնայ։ զեղերբ ձորոյն։ և
զկէսն գաղաադու մինչև ցհեղեղատն
յաբոկայ։ սահմանք որդւոցն ամմնայ։
* Եւ յարաբայ՝ մինչև ցծովն քէնէրեթ 3
Թայ՝ և ընդ արևելս մինչև ցծովն աղի
յարևելից՝ ընդ ճանապարհն ասեմն
Թայ։ ՛ի Թեմանայ որ է ընդ ասէդօ
Թաւ ՛ի փասգայն։ * Եւ սահմանք 4
ովգայ արքայի բասանու՝ որ մնացեալ
էր ՛ի սկայից անտի։ որ բնակեալ էր
յաստաթօթ և յեդրային։ * Իշխան ՛ի 5
լեռնէն ահերմոնի և ՛ի սելքայև զամ
բասան։ մինչև ՛ի սահմանս գեսու
րայ։ և մաքաաթի։ և զկէս գաղաադու
սահմանացն սեհօնի արքայի հեսեբօ
նայ։ * Եւ մօսէս ծառայ Տեառն և որդիքն 6
իսրայէլի հարին զնոսա։ և եաս զայն
մօսէս ծառայ Տեառն ՛ի ժառանգութի
ւն ռուբենի, և գադայ։ և կիսոյ ցեղին
մանասէի։ * Եւ այսոքիկ են Թագաւ 7
որք ամօրհացւոց՝ զորս կոտորեաց յե
սու և որդիքն իսրայէլի յայնկոյս յոր
դանանու՝ առ ծովեզերբն բաաղգա
դու ՛ի դաշտին լիբանանու։ մինչև
ցլեառն ազօկայ յելսն սէիրայ։ և եաս
զնոսա յեսու ցեղիցն իւրեանց ՛ի ժառան 8
գութի ըստ վիճակացն։ * Լերինն
և ՛ի դաշտի։ և յարաբա։ և յասեդօթ։
և յանասպատին և ՛ի նագեբ։ զքեւտա
ցին։ և զամօրհացին։ և զքանանացին։
և զփերեզացին։ և զևևացին։ և զեբ
դեսացին։ և զյեբուսացին։ * Օ Թա 9
գաւորն երիքովի զմի։ զԹագաւորն
գայեայ որ մերձ ՛ի բեԹել զմի։
* Օ Թագաւորն յերուսաղէմի զմի։ 10
զԹագաւորն քեբրօնի զմի։ * Օ Թա 11
գաւորն յերիմուԹայ զմի։ զԹագաւ
որն լաքիսայ զմի։ * Օ Թագաւորն 12
էգլօնի զմի։ զԹագաւորն գազերայ
զմի։ * Օ Թագաւորն դաբիրայ զմի։ 13
զԹագաւորն գեսեմայ զմի։ * Օ Թա 14
գաւոր հերմեայ զմի։ զԹագաւորն
արէերայ զմի։ * Օ Թագաւորն ղոբնայ 15
զմի։ զԹագաւորն ոդոլոմայ զմի։
* Օ Թագաւորն մակեդայ զմի։ զԹա 16
գաւորն բեԹէլայ զմի։ * Օ Թագաւորն 17
Թափուհայ զմի։ զԹագաւորն ոփերայ
զմի։ * Օ Թագաւորն նափեկայ զմի։ 18
զԹագաւորն սարօնայ զմի։ * Օ Թա 19
գաւորն մադօն զմիզԹագաւորն ասօր
յայ զմի։ * Օ Թագաւորն սամրօնայ 20
(զմի։ զԹագաւորն) մառօնայ զմի։
զԹագաւորն ասքափայ զմի։ * Օ Թա 21
գաւորն Թանաքայ զմի։ զԹագաւորն
մակեդդովայ զմի։ * Օ Թագաւորն 22
կադեսայ զմի։ զԹագաւորն յեկնօամայ

մովսէս՝ և սատակեաց ։ *Եւ ոչ սա_ 13
տակեցին որդիքն իսրայէլի զգեսուրի.
և զմաքաթի. և զքանանացին. և բնա
կէր թագաւորն գեսուրայ և մաքա_
թեայ 'ի մէջ որդւոցն իս՟լի մինչև ցայ
‖Թուոց 18.20. սօր ։ *‖Բայց ցեղին ղևեայ ոչ տուաւ 14
բաժին և ժառանգութի. զի Տ՟ր Ա՟Ծ
իսրայէլի է նո՟ ժառանգութի՝ որպէս
ասաց նմ՟ Տ՟ր ։ (և այսոքիկ են բաժինք՝
զորս բաժանեաց մովսէս որդւոցն իս՟լի.
յառաբօթ մովաբ յայնկոյս յորդանա
նու յանդիման երիքովի ։) *Եւ ետ 15
մովսէս ըստ ցեղին ռուբենի և ը՟ս տոհ
մից նոցա ։ *Եւ եղեն սահմանք նոցա 16
յարոէրայ՝ որ կայ յանդիման ձորոյն
առնոնայ. և քաղաքն 'ի ձորն առնո_
նայ. և ա՟մ միսոր. և մեդաբայ ։
Եսեբոն *Մինչև ցդեբոն. և զա՟մ քաղաքս նց՟՝ 17
որք են 'ի միսոր. և զդեբոն. և զբա_
մոթ՝ բայաղ. և զտունս բաեղմոթայ։
*Եւ զյասա, և զկեդմոթ. և զմե_ 18
փայաթ ։ *Եւ զկարիաթեմ. և զսե_ 19
բամա. և զսարթ. և զսիոր 'ի լերինն
ենակայ ։ *Եւ զբեթփագովր. և զա 20
սեդովթ փասգայ. և զբեթսիմոթ. և
‖Թուոց 31.8. զա՟մ քաղաքս միսորայ ։ *‖Եւ զա՟մ 21
թագաւորութին սեհոնի արքայի ա_
մորհացւոց. որ թագաւորեաց յեսե_
բոն. զոր եհար մովսէս՝ զնա և զիշ_
խանս մադիամու. և զևի. և զռոկոմ.
և զսուր. և զուր. և զռոբէ. և զիշխանս
պարսախոնայն զբնակեալս յերկրին ։
*Եւ զբաղաամ՝ բէովրեան զհար_ 22
ցուկն, կոտորեցին որդիքն իսրայէլի
սրով 'ի միում վայրկենի ։ *Եւ եղեն 23
սահմանքն ռուբենի յորդանան սահ
ման ։ այս է ժառանգութի որդւոցն
ռուբենի ըստ տոհմից իւրեանց. քա_
ղաքք և աւանք նոցա ։ *Եւ ետ մովսէս 24
որդւոցն գադայ ը՟ս տոհմից իւրեանց։
*Եւ եղեն նոցա սահմանք յազերայ. 25
և ա՟մ քաղաքք գաղաադու. և կէս
երկրի որդւոցն ամոնայ մինչև ցարոէր։
որ է յանդիման առաբայ։ *Եւ յեսեբո 26
նայ մինչև ցհռամոթ՝ առ մասփայիւ.
և բոտանիմ. և մանայեմ. մինչև ցսահ
մանսն դաբիրայ ։ *Եւ յեմակն բե_ 27
թարամ. և բեթնամրա. և սոքով. և
սափոն. և զայլ ևս թագաւորութին
սեհոնի արքայի եսեբոնայ. յորդանան
սահման է՝ մինչև ցեզր ծովուն քենե
րեթայ. յայնկոյս յորդանանու յարևե
լից ։ *Այս է ժառանգութի որդւոցն 28
գադայ ըստ տոհմից իւրեանց. ըստ քա
ղաքաց նոցա՝ և ագարակք նոցին ։
*Եւ ետ մովսէս կիսոյ ցեղին մանա_ 29
սէի. և եղև կիսոյ ցեղի որդւոցն մա_
նասէի ըստ տոհմից իւրեանց ։ *Եւ 30

եղեն սահմանք նոցա 'ի մանայեմայ.
և ա՟մ բասան. և ամենայն թագաւո
րութին ովգայ արքայի բասանու. և
ա՟մ աւանք յայիրայ. որք են 'ի բասա
31 նաստանի. վաթսուն քաղաք ։ *Եւ
կէսն գաղաադու. և յաստարօթ. և
յեդրային. քաղաքք թագաւորութեն
ովգայ 'ի բասանաստանի ։ և տուան
որդւոցն մաքիրայ որդւոյ մանասէի.
և կիսոյ որդւոցն մանասէի ըստ տոհ
32 մից իւրեանց ։ *Սոքա են զորս ժա_
ռանգեցոյց մովսէս յայնկոյս յորդանա
նու յառաբօթ մովաբ յայնմ՝ կողմա_
նէ յորդանանու հանդէպ երիքովի
33 յարևելից ։ *‖Եւ ցեղին ղևեայ ոչ ‖Թուոց 18.20.
ետ մովսէս ժառանգութի. զի Տ՟ր Ա՟Ծ
իսրայէլի ինքնին է ժառանգութիւն
նոցա՝ որպէս խօսեցաւ ընդ նոսա ։

ԳԼ ։ ԺԴ ։

1 Եւ սոքա են՝ որք ժառանգեցու_
ցին որդւոցն իսրայէլի յերկրին
քանանացւոց՝ որոց ժառանգեցուցին
եղիազար քահանայ. և յեսու նաւեան.
և իշխանք նահապետութեան ցեղից
2 որդւոցն իսրայէլի ։ *Եւ վիճակօք ժա
ռանգեցին՝ զոր օրինակ ‖ պատուէի_ ‖Թուոց
րեաց Տ՟ր 'ի ձեռն յեսուայ՝ ինննեցունց 34.13.
3 ցեղիցն. և կիսոյ ցեղին ։ *Բանզի
ետ մովսէս զժառանգութիւն երկուց
ցեղիցն և կիսոյ ցեղին յայնկոյս յոր_
դանանու ։ և ղևտացւոցն ոչ ետ զժա
4 ռանգութի 'ի մէջ նոցա ։ *Զի էին
որդիքն յովսեփու երկու ցեղք. մանա
սէ և եփրեմ. և ոչ տուաւ բաժին
յերկրի ղևտացւոց, այլ քաղաքք բնա
կելոյ. և զատուցեալս ըստ նոցին՝ խա
5 շանց նոցա ։ *Զոր օրինակ պատուէի
րեաց Տէր մովսէսի՝ նոյնպէս արարին
որդիքն իսրայէլի՝ և բաժանեցին զեր
6 կիրն ։ *Եւ մատեան որդիքն յուդայ
առ յեսու 'ի գաղգաղայ. և ասէ ցնա
քաղէբ յեփոնեայ կենեզեան. ‖ դու ‖Թուոց
ինքնին գիտես զբանն՝ զոր խօսեցաւ 14.24.
Տ՟ր ընդ մովսէսի առն Ա՟Ծ՝ վասն իմ
7 և վ՟ս քո 'ի կադէսբառնեայ ։ *Զի
քառասնամեայ էի ես, յորժամ առա
քեաց զիս մովսէս ծառայ Տ՟ն 'ի կադէս
բառնեայ լրտեսել զերկիրն. և բերաք
8 նմա զրոյց ըստ մտաց նորա ։ *Բայց
եղբարքն իմ՝ որք ելին ընդ իս՝ թիւ_
րեցին զմիտս ժողովրդեանն. բայց ես
յաւելայ երթալ զհետ Տ՟ն Ա՟Ծ իմոյ
9 *Եւ երդուաւ մովսէս յաւուր յայնմիկ
և ասէ. ‖ երկիր, յոր հասեր՝ քեզ լիցի ‖
'ի ժառանգութի և որդւոց քոց յաւի 1. 3.
տեան. զի յաւելայ երթալ զհետ Տ՟ն
10 Ա՟Ծ իմոյ ։ *Եւ արդ կերակրեաց զիս

Տր որպէս ասաց՝ այս ամ քառասներորդ
հինգերորդ է՝ յորմէհետէ խօսեցաւ
Տր զբանս զայս ընդ Մովսէսի. և շրջե_
ցաւ Իսրայէլ յանապատին: և արդ ահաւասիկ
եմ ես այսօր ամաց ութսուն և հնգից:
* Եւ կարող եմ այսօր՝ որպէս յորժամ ա_ 11
‖ Սիրաք. ռաքեաց զիս Մովսէս: ‖ Նոյնպէս և արդ
46.11. կարող եմ՝ մտանել և ելանել ՚ի պատե
րազմ: * Եւ այժմ խնդրեմ ՚ի քէն 12
զլեառն զայն՝ որպէս ասաց Տէր յաւուր
յայնմիկ. զի դու լուար զբանս
զայս յաւուր յայնմիկ: և արդ ա_
նիկ ենակիմքն են անդ՝ և քաղաքք
ամուրք և մեծամեծք: արդ եթէ Տր
ընդ իս է՝ սատակեցից զնոսա, որպէս և ասաց
‖ 1. Մակ. ինձ Տր: * ‖ Եւ օրհնեաց զնա յեսու. 13
2.56. և ետ զքեբրոն քաղեբայ որդւոյ յե_
փոնեայ կենեզացւոյ ՚ի ժառանգութի:
* Վասն այնորիկ եղև քեբրոն քաղե_ 14
բայ որդւոյ յեփոնեայ կենեզացւոյ ՚ի
ժառանգութի. վասն երթալոյ նորա
զհետ հրամանի Տն Այ իսրայելի:
* Եւ անուն քեբրոնի էր յառաջ քա_ 15
ղաք արբոկ: նա էր մայր քաղաքաց
ենակիմացն: և երկիրն դադարեաց
՚ի պատերազմէ:

ԳԼ: ԺԵ:

Ե՛ւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն 1
‖ Թուոց յուդայ. ‖ ըստ տոհմից իւրեանց
34. 3. ՚ի սահմանացն եդովմայեցւոց. ՚ի սինն
անապատէ մինչև ՚ի կադէս: * Ընդ 2
հարաւակողմն եղեն նց սահմանք՝ ՚ի
հարաւոյ մինչև յեզր ծովուն աղւոյ.
՚ի սարոյն որ իջանէ ՚ի հարաւակողմն:
վէրին * Եւ անցանեն մինչև ՚ի զառիվայրին 3
ակրաբիմայ. և պատին զսինաքաւ. և
վերանան ՚ի հարաւոյ ցկադէսբառ_
եարօն նեայ. և ելանեն ՚ի հոմն. և ձգին առ
ադդարաւ. և պատին առ արևմուտս
կադէսայ: * Եւ երթան ցասեմօնայ. և 4
հանեն մինչև ցձորն եգիպտացւոց. և
եղիցին նոքա ելք սահմանացն ՚ի ծո_
վակողմն. այսոքիկ են նց սահմանք ՚ի
հարաւոյ: * Եւ սահմանք յարևելից 5
ամենայն ծովն աղի. մինչև ցեզրն յոր
դանանու: և սահմանք նց ընդ հիւ_
սիսի. ՚ի սարոյ ծովուն և յեզերէ յոր_
դանանու: * Հասանին սահմանքն ՚ի 6
բէթ ագղայ. և շրջին առ հիւսիսով
ցբէթ արաբաւ. և վերանան սահ_
բօէն մանքն առ բէօն վիմաւ որդւոցն ռու
բինի: * Եւ ելանեն սահմանքն առ 7
չորրորդ մասամբ ձորոյն նաքովրայ.
և ընդ հիւսիսակողմն. և իջանեն ՚ի
էլիոն գաղգաղ՝ որ է հանդէպ մատուցին
ելմիմայ. և ընդ հարաւակողմն. և
հասանի սահմանն ՚ի ջուրն արեգ ադ_
բեր. և եղիցի նց ելք՝ աղբիւրն ռոգէ
8 լայ: * Եւ ելանեն սահմանքն ՚ի ձոր
որդւոցն ենովմայ. ՚ի թիկանց յեբու_
սայ ՚ի հարաւոյ՝ այն է երուսաղէմ: և
հանեն սահմանքն ՚ի գլուխ լերինն՝ որ
է հանդէպ ձորոյն ենովմայ ՚ի ծովա_
կոյս կողմանէ՝ որ է յեզեր երկրին ռա
9 փայնոց ընդ հիւսիսի: * Եւ հասանի
սահմանն ՚ի գլխոյ լերինն յաղբիւր մինչև
ջրոյն ափօթայ. և հատանէ զլեառն
եփրեմի ՚ի գայլ. և հանէ սահմանն
՚ի բաաղ. այն է քաղաք յարիմայ:
10 * Եւ պատի սահմանն ՚ի բաաղայ ՚ի
ծովակողմն ՚ի լեառն սէիր. և պատի
զթիկամբք քաղաքին յարիմայէ հիւ_
սիսոյ. այն է քասղօն. և իջուցանէ
յարեգ քաղաք. և անցանէ ՚ի հարաւ:
11 * Եւ հատանէ սահմանն ՚ի թիկանց
ակկարօնի ընդ հիւսիսի: և հանեն
սահմանքն ՚ի սաքքայօնայ. և անցա_
նեն առ լերամբ երկրին բաաղայ. և
հասանեն ցաբնէլ: և եղիցին ելք սահ
12 մանաց նոցա ընդ ծովակողմն: * Եւ
զսահման նոցա ՚ի ծովէ՝ ծովն մեծ
պատանէ: այսոքիկ են սահմանք որդ
ւոցն յուդայ շուրջանակի. ըստ տոհ_
13 մից իւրեանց: * Եւ քաղեբայ որդւոյ
յեփոնեայ՝ ետ բաժին ՚ի մէջ որդւոցն
յուդայ հրամանաւ Այ: և ետ նմա
յեսու զքաղաքն արբոկ. զմայր քաղա
14 քացն ենակայ: այն է քեբրոն: * ‖ Եւ ‖ Դատ.
սատակեաց զնոսա անտի քաղեբ որ_ 1.20.
դի յեփոնեայ. զերիս որդիսն ենակայ.
զսուսի. զթոլմայի. և զաքիման. ըղ
15 ծնունդս ենակայ: * Եւ ել անտի քա
ղեբ ՚ի վր բնակչացն դաբիրայ. և
անուն դաբիրայ էր յառաջագոյն քա
16 ղաք նամակաց: * Եւ ասէ քաղեբ:
որ ոք առցէ զքաղաքն նամակաց, և
տիրեսցէ նմա, տաց նմա զաքսա
17 դուստր իմ կնութե: * Եւ էառ զնա
գոթոնիէլ որդի կենեզի. եղբայր քա
ղեբայ կրտսեր: և ետ նմա զաքսա
18 դուստր իւր կնութե: * Եւ եղև յեր_
թալն նր՝ խորհեցաւ ընդ նա՝ և ասէ.
խնդրեցից ՚ի հօրէ իմմէ ագարակ: և
աղաղակեաց յիշոյ անտի: և ասէ ցնա
19 քաղեբ. զի՞ է քեզ: * Եւ ասէ ցնա.
տուր ինձ օրհնութի. զի յերկիր նա_ Չերչէր
գեբ ետուր զիս. տուր ինձ զգողաթ_ հարաւոյ
մայիմ. և ետ նմա քաղեբ զգողաթն էն և էրէ
20 վերին՝ և զգողաթն ներքին: * Այս Բոյեալ
է ժառանգութի ցեղի որդւոցն յու էտուր
21 դայ. ըստ տոհմից իւրեանց: * Եւ ե_ էնչ
ղեն նոցա քաղաքք: քաղաք առաջին
ցեղի որդւոցն յուդայ ՚ի սահմանս ե_
դոմայ յանապատին: կաբսեէլ. և
22 եդրային: և յագուր: * Եւ կինա. և
դէ_

դեմենա. և ադադա։ * Կե կադես. և 23
ասոր. և իթնամ։ * Օնի. և տելեմ։ 24
և բաալոթ։ * Կե քաղաքն ասեբոն։ 25
կարիոթ՝ հետրոն. այն է ասոր։
* Կիմամ։ և սամսա. և մոլադա։ 26
* Կե ասերգադդա՝ ասեմոն՝ և բեղ 27
փաղեթ։ * Կե ասարսուղա. և բեր 28
սաբեէ. և աճանք նեգ. և ադարակք
նոցա։ * Կասայիմ. և աելիմ. և ասեմ 29
* Կե ելթողադ. և քուզ. և երմա։ 30
* Կե սիկելեկ. և մադեբենա. և սան 31
սաննա։ * Կե դամոթ. և սեղեմի. և 32
ային. և ռեմոն. քաղաքք քսանևվեցն՝
և աւանք նոցա։ * Կդաշտավայրս. 33
եսեթաւուղ. և սարաա. և սանա։
* Կե ռամոն. և զանոյ. և ադիթա 34
թեմ. և էնայիմ։ * Կե յերիմութ. և 35
ոդողամ. և նեբղա. և սոքով. և ազե
կա։ * Կե սարգարիմ. և գադերա. 36
և ադարակք նոցա. քաղաքք չորեք
տասանք և աւանք նոցա։ * Կենան. և 37
ադասա. և մակեդադդադ։ * Կե դա 38
դաման. և մասիա. և յեքթրայել։
* Կե լաքիս՝ և բազկոթ. և եգղոմ։ 39
* Կե քաբբա. և լասիա. և քասղամ։ 40
* Կե գադերոթ. և բեթդագոն. և 41
նոյմա. և մակեդադա։ քաղաքք վեց
տասան և աւանք նոցա։ * Կ եբնա. 42
և աթեր. և ասան։ * Կե յեփթա. և 43
աեննա. և նեսիբ։ * Կե կեիլա. և 44
աքեզիբ. և մարեսա. և եկեմոնի։ քա
ղաքք ինն. և աւանք նոցա։ * Կեկ 45
կարոն. և աւանք նորա. և ադարակք
նորա։ * Կե յակկարոնէ յեմէն. և 46
ամ՝ արուճադանք աղդարովդայ. և
աւանք նոցա և ադարակք նոցա։
* Կդազա. և աւանք նի և ադարակք 47
նորա. մինչև ցհեղեղատն եգիպտոսի.
և ծովն մեծ զատուցանէ։ * Կե՝ի լեռ 48
նաւայրան՝ սափիր. և յեթեր. և սով
քով։ * Կե դեննա. և լեռան ահեր 49
մեն. և քաղաքն նաւնակաց. այն է դա
բիր։ * Կե անօբ. և եսթեմով. և ա 50
նիմ։ * Կե գոսում. և քիղսոն. և գե 51
զրոն. քաղաքք մետասան. և աւանք
նոյ։ * Կոլեբ. և եսան. և երումա։ 52
* Կե յանում. և բեթ՝ թափուհ. և 53
ափեկա։ * Կե քամիտատա. և քաղաքն 54
արբոկ. այն է քեբրոն. և սիսոր։ քա
ղաքք ինն. և աւանք նոցա։ * Կաւմն. 55
և քերմել. և զիփ. և յետտա։ * Կե 56
յեզրեել. և յեկդամ. և զանովա։
* Կկիմ. և գաբաա. դիբահ. և թամ 57
նա. քաղաքք մետասան։ և աւանք
նոցա։ * Կզուղ. և բեթանոթ. և դե 58
դոմը։ * Կաոթե. և բեթանոմեթ. և 59
եղեկկեն. քաղաքք վեց. և աւանք
նոյ։ (թեկոյ. և եփրաթա. այն է բեթ

ղեհեմ. և բագոլը. և եթամ. և կո
ղոմն. և տատոամ. և սորես. և կարեմ.
և գալլիմ. և բեթեր. և մանոքով։
քաղաքք մետասան. և աւանք նոցա)
60 * Կարիաթբաալ. նաե քաղաք յարի
մայ. և արաբա. քաղաքք երկու. և
աւանք նոյ. և ագարակք իւրեանց։
61 * Կեթբարպես. և բեթարաբա. և
62 մադոմն. և սողքոլա։ * Կե նեբսան.
և քաղաքք աղիպոն. և էնգադի. քա
63 ղաքք եօթն. և աւանք նոցա։ * Կե
յեբուսացին բնակեալ էր յերուսա
ղէմ. և ոչ կարացին որդիքն յուդայ
մնարտնջիլ ընդ նոսա. և բնակեցան
յեբուսացիքն ընդ որդիսն յուդայ յե
րուսաղէմ մինչև ցայսօր։

Գլ։ Ի.Օ։

1 Կե եղեւն որդւոցն յօսեփայ սահ
մանք. ՚ի յորդանանէ հանդիպ
երիքովի. յարեւելից ընդ անապատն
և ամբառնին յերիքովէ ՚ի լեռնա
կողմն անապատին ՚ի բեթելլուզ։
2 * Կե ելանեն ՚ի բեթելլուզայ. և անցա
նեն առ սահմանաւքն արքի՝ առաւօ
3 թայ։ * Կե ելանեն ընդ ծովակողմն
՚ի սահմանսն յեփալեթայ. մինչև ցսահ
մանս բեթորոնայ ներքնոյ. և մինչև
ցգազեր. և եղիցին ելք նոցա ընդ ձա
4 խակողմն։ * Կե ժառանգեցին որ
դիքն յօսեփայ՝ եփրեմ և մանասէ։
5 * Կե եղեն սահմանք որդւոցն եփրե
մայ ըստ տոհմից իւրեանց։ և եղեն
սահմանք ժառանգութե՛ն նոցա. յարեւե
լից. առաւօթ. և ադար. մինչև ցբե
6 թորոնն վերին. և ցգազեր։ * Կե ան
ցանեն սահմանքն ընդ ծովակողմն՝ ՚ի
մակոթի հիւսիսոյ. և պատիցն սահ
մանն ընդարևելս ՚ի թեանաթսելով.
և անցցեն յարևելից առ յանովաս։
7 * Կե ՚ի ջրոց յանովայ յառաւօթ. և
՚ի նաարաթա. և աւանք նոցա և անց
ցեն առ երիքովէ. և հանդիցեն ՚ի յոր
8 դանան։ * Կե ՚ի թափուհեայ անցցեն
սահմանքն՝ ՚ի ծովակողմն՝ ՚ի հեղեղատն
կանայ. և եղիցին ելք նորա ՚ի ծովա
կողմն. այս է ժառանգութիւն ցեղի
որդւոցն եփրեմի ըստ տոհմից իւրեանց։
9 * Կե քաղաքքն զատուցեալք որդւոցն
եփրեմի. ՚ի մէջ ժառանգութե՛ն որդ
ւոցն մանասէի։ և ամ՛ քաղաքք և ա
10 ւանք նոցա։ * Կե ոչ կորոյս եփրեմ
զքանանացին բնակեալ ՚ի գազեր. և
քնակեր քանանացին ՚ի մէջ եփրեմի
մինչև ցայսօր։ (մինչև եղ փարաւօն
արքայ եգիպտացւոց և էառ զքա
ղաքն՝ և այրեաց զնա հրով. և զքա
նանացին զբնակեալն ՚ի գազեր կո
տեաց.

տեաց. և եւս զնա փարաւոն պաշտա
տական դասեր իւրում.) և եղեն
ծառայք հարկատուք։

Գ։ Ժէ։

Եւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն 1
Մանասէի. զի նա էր անդրանիկ
Յոսէփայ՝ մանկիրայ անդրանկանն Մա
նասէի հօր գաղաադու, քանզի այր
պատերազմող էր. գաղաադացիքն՝ ի
|| Յհսու. բաասանատան։ * || Եւ եղև այլոց որդ 2
26.29. ւոցն Մանասէի. ըստ տոհմից իւրեանց,
որդւոցն աբիեզերայ. և որդւոցն քեղ
կեայ. և որդւոցն երիելայ. և որդւոցն
սիքեմայ. և որդւոցն սեմիրայեայ. և
որդւոցն ոփերայ։ սոքա են որդիք մա
նասէի որդւոյ Յոսէփայ արուք ըստ
|| Յհսու. տոհմից իւրեանց։ * || Եւ սալպաա 3
27.1. և դայ որդւոյ ոփերայ. որդւոյ գաղաա
36.2.11 դու՝ որդւոյ մաքիրայ. որդւոյ Մանա
սէի, ոչ գոյին նորա ուստերք, այլ
դստերք. և այս են անուանք դստե
րացն սալպաադայ. մաալա և Նոա.
և եգլա։ և մելքա և Թերսա։ * Կա 4
յին առաջի եղիազարու քահանայի՝ և
առաջի յեսուէ որդւոյ Նաւեայ. և
առաջի իշխանացն՝ և ասեն։ Եւ պատ
սպիրեաց՝ ի ձեռն մեզ տալ մեզ
ժառանգութիւն՝ ի մէջ եղբարց մերոց.
և ետ նոցա ժառանգութիւն հրա
մանաւ Տ՚ն՝ ի մէջ եղբարց հօր իւր
եանց։ * Եւ եղ վիճակ Մանասէի 5
գաշտն գաաեկայ. և գաղաադ. և բա
սանայ. որ է յայնկոյս յորդանանու։
* Օ՚ի դստերք որդւոյ Մանասէի ժա 6
ռանգեցին վիճակ՝ ի մէջ եղբարց իւր
եանց. և երկիրն գաղաադու եղև որդ
ւոցն Մանասէի մնացելոցն։ * Եւ եղեն 7
սահմանք որդւոյն Մանասէի, յասեր՝
մաքթաթայ. որ է հանդեպ սիքեմայ.
և երթան սահմանքն ցյամին. և յա
սեբ՝ յաղբիւրն թափթաթայ. Մանա
սէի եղիցի երկիր թափթաթայ։ * Եւ 8
թափթաթայ՝ ի սահմանս Մանասէի
որդւոցն եփրեմայ։ * Եւ իջանեն սահ 9
մանքն՝ ի ձորն կանայի ընդ հարաւա
կողմն հանդեպ ձորոյն յայիրայ. և
քաղաքքն եփրեմայ՝ ի մէջ քաղաքին
Մանասէի. և սահմանք Մանասէի ընդ
հիւսիսի ցհեղեզատան. և եղիցին նորա
ելք ծովն։ * Ի հարաւակողմն կողմ 10
եփրեմայ. և՝ ի հիւսիսոյ Մանասէի. և
եղիցի ծովն սահման նոցա. և յասեր
յարիցին՝ ի հիւսիսոյ կողմանէ. և ի
սաքար յարևելից կողմանէ։ * Եւ ե 11
ղիցի Մանասէ ընդ իսաքար՝ և ընդ
ասեր. բեթսան. և աւանք նոցա. և
աւբէլան և դստերք նորա. բնակիչք
էնդօրայ. և բնակիչք մակեդովայ՝ և դաստա
աւանք նորա. և բնակիչք տանաքայ՝ հերո
և աւանք նորա. և երրորդ նափեթայ
12 և աւանք նորա։ * Եւ ոչ կարացին որ
դիքն Մանասէի աստակել զքաղաքան
զայնոսիկ. և սկսաւ քանանացին բնա
13 կել յերկրին յայնմիկ։ * Եւ եղև իբրև
յաղթահարեցին որդիքն իսրայիլի.
արարին զքանանացիսն հնազանդս.
բայց աստակելով ոչ աստակեցին զնո
14 * Ընդդէմ դարձան որդիք յոսէփայ
յեհոշուայ՝ և ասեն. ընդէր ժառանգե
ցուցեր մեզ զմի ժառանգութի՝ և զմի
վիճակ. և ես ժողովուրդ բազում եմ
15 և Տ՚ն օրհնեաց զիս։ * Ասէ ցնոսա
յեհոշ. եթէ ժողովուրդ բազում ես
դու, ել յանտառն՝ և սրբեա դու քեզ
վերկիրն. զփերեզացիսն և զռափայ
ինան. եթէ նեղ իցէ քեզ լեառնդ
16 եփրեմի։ * Եւ ասեն որդիքն յոսէ
փայ. չէ մեզ բաւական լեառն եփրե
մայ. և անդ ընտիր ընտիրք երիվա
րայ. և զնոսին՝ եւ քանանացւոյն զնա
կելոյ յերկրի իմում ընդիս. ի բեթ
սան և յաշխանա նէ. և ի ձորն յեզրայի
17 լի։ * Եւ խոսեցաւ յեհոշ ընդ որդիսն
յոսէփայ. ընդ եփրեմի և ընդ մանա
սէ՝ և ասէ. եթէ ժողովուրդ բազում
ես դու. և զօրութի բազում ունիս.
18 մի լինի քեզ մի վիճակ։ * Նստուն
եղիցի քեզ. զի անտառէ և սրբեսցես
զնա. և եղիցին քեզ ելք նորա յոր
ժամ աստակեսցես զքանանացին. զի
թէպէտ և երիվարք ընտիրք եցեն
նմա, և զօրագունդն քան զքեզ եցէ, դու
յաղթահարեսցես զնա։

Գ։ Ի։

Եւ եհաւեցաւած ամ ժողովուրդ 1
որդւոցն իսրայէլի՝ ի սելով. և կանգ
նեցին անդ զխորանն վկայութե. և
երկիրն նուաճեցաւ՝ ի նոցանէ։ * Եւ 2
մնացին որդիքն իսրայէլի՝ և ոչ ժառանգե
ցին եօթն ցեղն։ * Եւ ասէ ցնոսա 3
յեհոշ. մինչև յերբ մեղկիցիք չմուա
նել և ժառանգել զերկիրն՝ զոր ետ
4 ձեզ Տ՚ն Աստուած մերոց։ * Զուք լինէք
երիս արս՝ ի ցեղէ. և առաքեցից զնո՝
և յարուցեալ անցանիցեն ընդ երկիրն՝
և գրեսցեն զնա առաջի իմ՝ թէ ոմն
պարտ իցէ բաժանել զնա. և եկիցեն
5 առ նա։ * Եւ բաժանեաց նոքա եօթն
մասն. յուդայ կացցէ նոցա սահման
՝ի հարաւոյ. և որդիքն յոսէփայ կաց
ցեն՝ ի սահմանս իւրեանց՝ ի հիւսիսոյ։
6 * Եւ դուք բաժանեցէք զերկիրն
յեօթն բաժին՝ և բերէք առ իս այսր.
և հանից ձեզ վիճակ աստ առաջի Տ՚ն
Ա՚Ա։

Այ։* Զի ոչ է ընդ ձեզ բաժին որդ֊ 7
ւոցն Ղեւեայ՝ զի քահանայութիւն Տն է
բաժին նորա։ և Գադ՝ և Ռուբէն, և
կէս ցեղին Մանասէի, առին զժառան֊
գութիւն իւրեանց յայնկոյս Յորդանա֊
նու յարեւելս՝ զոր ետ նոցա Մովսէս ծա֊
ռայ Տն։* Եւ յարուցեալ արքն գնա֊ 8
ցին։ և պատուիրեաց Յեսու արանցն
երթելոց աշխարհագիր առնել զերկիրն.
և ասէ. անցէք՝ գնացէք՝ և աշխար֊
հագիր արարէք զերկիրն. և եկեսջիք
առ իս այսր. և հանից ձեզ վիճակս
առաջի Տն ՚ի Սելով։* Եւ գնացին 9
արքն՝ և շրջեցան ընդ երկիրն. և աշ֊
խարհագիր արարին զերկիրն, և տեսին
զնա. և գրեցին ըստ քաղաքաց իւր֊
եանց զեօթն բաժին ՚ի մատենի. և
բերին առ Յեսու ՚ի բանակն ՚ի Սելով։
* Եւ էարկ նը Յեսու վիճակ ՚ի Սելով 10
առաջի Տն. և բաժանեաց անդ զեր֊
կիրն որդւոցն Իսրայէլի՝ ըստ բաժա֊
նմանց իւրեանց։* Եւ ել նախ վիճակն 11
Բենիամենի ըստ տոհմից իւրեանց. և
էին սահմանք վիճակի նոցա ՚ի մէջ
Յուդայ՝ և ՚ի մէջ որդւոցն Յովսեփայ։
* Եւ եղեն սահմանք նոցա ՚ի հիւսի֊ 12
սոյ Յորդանանու. և ամբարձցին սահ֊
մանքն ՚ի հարաւոյ Երիքովի ընդ հիւ֊
սիսի. և ամբարձցին ՚ի լեառն ընդ
ծովակողմն. և ելցեն նորա ելք Մաբ֊
դարայինն Բեթաւնան։* Եւ անցցեն 13
‖Ծննդ. անտի սահմանքն ‖Լուզայ. ՚ի թիկանց
28. 19. Լուզայ՝ ՚ի հարաւոյ կողմանէ՝ այն է
Բեթէլ։ և իջցեն սահմանքն Ատարո֊
թաթ Ադարայ ՚ի լեռնակողմն, որ է ՚ի
հարաւոյ Բեթորոնայ ներքնոյ։* Եւ 14
անցցեն սահմանքն՝ և պատեսցեն առ
եզերբն՝ որ հայի ընդ ծով ՚ի հարաւոյ՝
՚ի լեռնէն որ հանդէպ Բեթորոնի է
ընդ հարաւոյ։ և ելցեն նորա ելք ՚ի
Կարիաթ Բաաղ. այն է Կարիաթա֊
րիմ քաղաք որդւոցն Յուդայ. և այն է
եզր ընդ ծովակողմն։* Եւ եզր ընդ 15
հարաւ յեզերէ Կարիաթ Բաաղայ. և
անցանեն սահմանքն ՚ի Գային. և ել֊
ցեն յաղբիւր ջրոցն Նափթովայ։
* Եւ իջցեն սահմանքն յեզր լերինն՝ 16
որ է յանդիման հովտացն որդւոցն
Ենովմայ՝ որ է մասն Ենակայ Ռափայ
նոցն ՚ի հիւսիսի. և իջցեն ՚ի Գայե֊
նովմայ՝ ՚ի թիկանց Յեբուսայ ՚ի հա֊
րաւոյ. և իջցեն յաղբիւրն Ռովգելայ։
* Եւ հատցեն ընդ հիւսիսի. և անց֊ 17
ցեն յաղբիւրն ՚ի Բեթսամիւս։* Եւ 18
պատեսցին առ Գաղիղովթաւ. որ է
հանդէպ զառիվերին Եդովմինաւ. և
իջցեն ՚ի վէմն Բաան. որդւոյ Ռուբէ֊
նի՝ և անցցեն ՚ի թիկանց Բեթարա֊
բայ ՚ի հիւսիսոյ. և իջցեն ՚ի Արաբայ։
19 * Անտի անցցեն սահմանքն ՚ի թիկանց
Բեթաղղայ. ՚ի հիւսիսոյ ծովու. և
ելցեն ելք սահմանացն ՚ի սար ծո֊
վուն աղւոյ ՚ի հիւսիսոյ. և յեզր Յոր֊
20 դանանու ՚ի հարաւոյ։* Այոքիկ են
սահմանք նը ՚ի հարաւոյ. և Յորդանան
զատուցանէ ՚ի կողմանէ արեւելից.
այս է ժառանգութիւն որդւոցն Բենիա֊
մինի. և սահմանք նոցա շուրջանակի
21 ըստ տոհմից իւրեանց։* Եւ եղեն քա֊
ղաքք ցեղի որդւոցն Բենիամենի ըստ
տոհմից իւրեանց։ Երիքով. և Բեթագ֊
22 լա. և Ամենգասիմ։* Եւ Բեթարա֊
23 բա. և Սեմարիմ. և Բեթէլ։* Եւ
24 Աւիմ։ և Ափար՝ և Արիխա։* Եւ Կա֊
րէմ. և Քափերամին. և Գաբաա։ քա֊
ղաքք երկոտասան և աւանք նոցա։
25 * Գաբաւոն՝ և Ռամիմա. և Բերովթ։
26 * Եւ Մասփա. և Կեփիրա. և Ամուսա։
27 * Եւ Ռեկեմ։ և Յերփայէլ. և Թարա֊
28 ղա։* Եւ Սելա. Էլէփ. և Յեբուս.
այն է Երուսաղէմ։ և Գաբաաթ։ և
Քաղաթնարեմ. քաղաքք չորեքտա֊
սանք. և աւանք նոցա։ Այս է ժա֊
ռանգութիւն որդւոցն Բենիամենի ըստ
տոհմից իւրեանց։

Գլ: ԺԹ.

1 Եւ ել երկրորդ վիճակն Շմաւոնի.
ցեղի որդւոցն Շմաւոնի ըստ տոհ֊
մից իւրեանց. և եղև ժառանգութիւն
նոցա ՚ի մէջ վիճակի որդւոցն Յուդայ։
2 * Եւ եղև վիճակ նոցա՝ Բերսաբէէ՝
3 և Սաբէէ՝ և Մոլադա։* Եւ Ասեր֊
սուաղ. և Բաթուլ. և Բովլա. և Ասոմ
4 * Եւ Էլթուլատ. և Էրմա։
5 * Եւ Սիկելակ. և Բեթամ. և Մարքա֊
6 բովթ. և Ասերսուսիմ։* Եւ Բեթ֊
լաբաթ՝ և ագարակք նոցա՝ քաղաքք
7 երկոտասան. և աւանք նոցա։* Ային.
և Ռեմոն՝ և Եթեր. և Ասան՝ քաղաքք
8 չորք՝ և աւանք նոցա։* Եւ ամենայն
ագարակք շուրջ զքաղաքօքն այնո֊
քիւք. մինչև ցԲաաղեթ. Բէեր. Ռա֊
մոթ ՚ի մուտս յամաթայ ընդ հարաւ.
այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն
9 Շմաւոնի ըստ տոհմից իւրեանց։* Ի
վիճակէն Յուդայ. ժառանգութիւն ցե֊
ղի որդւոցն Շմաւոնի. քանզի եղև բա֊
ժին որդւոցն Յուդայ մեծ քան զնո֊
ցայն. և ժառանգեցին որդիքն Շմաւո֊
10 նի ՚ի մէջ վիճակի նոցա։* Եւ ել եր֊
րորդ վիճակն Զաբուղոնի. ըստ տոհ֊
մից իւրեանց. և եղեն սահմանք ժա֊
ռանգութեան նոցա մինչև ցՍարդիթ։
11 * Եւ ել սահման նը ծովու. և Մարա֊
ղա. և հասցէն ցԴաբասթէ. և հանդի֊
պես֊

պեսցին ձորոյն՝ որ է հանդէպ յեկնա
մայ: * Եւ դարձցին 'ի սարիդա. դէմ 12
յանդիման յարեւելից բեթսամեայ 'ի
սահմանս քասաղովթ թոթորայ. և
անցցեն 'ի դաբարաթ. և ամբարձցին
առ յաբագայիէ: * Եւ անտի պատի 13
ցին հանդէպ ընդ արեւելս ձգեալ 'ի
քաղաքն կատասիմ. և անցցեն յռեմ
մօն. յամաթարիմ. աննուայ: * Եւ պա 14
տեսցին զսահմանօքն հիւսիսոյ ցեկնա
թօն. և եղիցին ելք նոցա 'ի գայի՝ յեփ
թայիլի: * Եւ ընդ կատտամաթ. և 15
ընդ նաաղօլ. և ընդ սեմրօն. և ընդ
յադելայ. և Ե բեթլահեմ. քաղաքք
երկոտասան՝ և աւանք նոցա: * Այս 16
է ժառանգութիւն ցեղի որդւոյն զա_
բուղօնի ըստ տոհմից իւրեանց. քա_
ղաքն նց և աւանք իւրեանց: * Եւ իսա 17
քարայ ել չորրորդ վիճակն. որդւոցն
իսաքարու ըստ ազգականութե իւր_
եանց: * Եւ եղեն սահմանք նոցա՝ 18
յեզրայէլ՝ և աքասելովթ. և սունամ:
* Եւ ափերէմ. և սիան: 19
* Եւ ռամաթ. և ենգանիմ. և ռե_ 20
նաթ. և անարէթ: * Եւ ռաբբօթ. 21
և կեսիոն. և այեմէս: և ռէնաթ. և
ենգադիա. և ենգադդա. և բեթմա_
սեմ: * Եւ կցեսցին սահմանքն 'ի թա 22
բովթ. և 'ի կասիմ՝ ընդ ծովակողմն.
և 'ի բեթսամիւս. և եղիցին ելք սահ
մանայ նց յորդանան. քաղաքք վեշ
տասան և աւանք նոցա: * Այս է ժա 23
ռանգութիւն ցեղի որդւոցն իսաքարու
ըստ տոհմից իւրեանց. քաղաքք և ա_
գարակք իւրեանց: * Եւ ել վիճակն 24
հինգերորդ ցեղի որդւոցն ասերայ ըստ
տոհմից իւրեանց: * Եւ եղեն սահ_ 25
մանք նոցա. քեղկաթ՝ և ողի. և բատ
նէ. և աքսափ՝ և ալամելէք: * Եւ ա_ 26
մաթ. և մասաղ. և կցեսցի 'ի կարմել
ընդ ծովակողմն. և սիոր. և 'ի բաղա
նայէ: * Եւ դարձցին յարեւելից կող_ 27
մանէ 'ի բեթբագօնայ. և կցեսցի 'ի
զաբուղօն. և 'ի գայի. յեփթայիէլի
ընդ հիւսիսի. և մտցեն սահմանքն 'ի
սափաթայ բեթամէկ. և գնասցեն ը
սահմանակիցս անայելի. և անցցեն 'ի
քաբօղ. յահեկէ կողմանէ: * Եւ յաք_ 28
րան. և յռովբ. և յամմօն՝ և 'ի կա_
նայի մինչև 'ի սիդօն մեծ: * Եւ դարձ 29
ցին սահմանքն յռամա, մինչև ցքա_
ղաք ամրոցին տիւրացւոց. և դարձցին
սահմանքն 'ի սօսայ. և եղիցին ելք նր
ծովն. և վիճակն ակզիփայ: * Եւ ամ 30
մա. և ափեկա՝ և ռաւօբա. քաղաքք
քսան և երկու. և աւանք նց: * Այս 31
է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն ասե
րայ ըստ տոհմից իւրեանց. քաղաքք
նէ

32 նոցա և աւանք իւրեանց: * Եւ նեփ
թաղիմայ ել վիճակն վեցերորդ. որդ
ւոցն նեփթաղիմայ ըստ տոհմից իւր_
33 եանց: * Եւ եղեն սահմանք նոցա.
մէլեփ. և մայելօմ. և բեսանանայիմ:
և արմէ. և նագեբ. և յաբնել. մինչև
ցլակու՝ և եղեն ելք նց յորդանան:
34 * Եւ դարձցին սահմանքն 'ի ծովն ա_
զանօթթաբովր. և անցցեն անտի 'ի
կօկ. և կցեսցին 'ի հարաւոյ զաբուղօ
նի: և ասերայ կցեսցին 'ի ծովակողմն
յուդայ. և յորդանան յարեւելից կող_
35 մանէ: * Եւ քաղաքք պարսպաւորք
ասեդիմ. տիւրօս. և ամաթ. և ռէկ_
36 կաթ. և քեներէթ: * Եւ ադամի. և
37 և ռամմա. և ասոր: * Եւ կադէս. և
38 եդրային. և ակնասոր: * Եւ յարօն.
մակդաղիէլ. ամօր. և բեթանաթ. և
թասմուս. քաղաքք ինն և տասն՝ և
39 ագարակք նոցա: * Այս է ժառան_
գութիւն ցեղի որդւոցն նեփթաղիմայ.
ըստ տոհմից իւրեանց. քաղաքք և
40 աւանք նց: * Եւ ցեղի որդւոցն դա_
նայ ըստ տոհմից իւրեանց. ել վիճակն
41 եօթներորդ: * Եւ եղեն սահմանք և հերոն
ժառանգութե նց սարաա և եսթաւ մա. այս է
42 ուղ: * Եւ սաղաբին. և յեթլա. և ժառանգ ա_
43 թամնա: * Եւ ելթեկով և բաալօթ: րեգական
44 * Եւ բանէ՝ բարակ. և քաղաքք սա_
45 մեւս. և յաալօն: * Եւ ելօն. և ակկա_
46 րօն. գաբաթօն: * Եւ գեթրեմօն. և
'ի ծովէն բաղեից բակրօնա. սահման
47 մերձ յոպէ: * Եւ ել սահման որդ_
ւոցն դանայ ('ի նոցանէն: այս է ժա_
ռանգութիւն ցեղի որդւոցն դանայ՝ ը
տոհմից իւրեանց. քաղաքք և աւանք
նոցա. և ոչ ջնջեցին որդիքն դանայ
զամօրհացին զնեղիչն իւրեանց 'ի լե_
րինն. և ոչ թողուին զնոսա ամօրհա
ցիքն իջանել 'ի հովիտսն. և նեղէին
'ի նոցանէ զսահմանս բաժնի իւրեանց.)
և գնացին որդիքն դանայ և ետուն
պատերազմ ընդ լէսեմայ. և առին
զնա. և հարին զնա սրով սուսերի.
և ժառանգեցին զնա. և բնակեցան 'ի
նմա. և անուանեցին զլէսեմ, դան.
48 ըստ անուան հօրն իւրեանց: * Այս է
ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն դանայ
ըստ ազգականութե իւրեանց. քա_
ղաքք այսոքիկ և ագարակք իւրեանց:
49 * Եւ վախճանեցին ժառանգել զեր
կիրն ըստ սահմանաց իւրեանց. (և
ամօրհացին տեւեաց բնակիլ յելօմ. և
'ի սաղամիմ. և ծանրացաւ ձեռն եփրե
մի 'ի վերայ նոցա. և եղեն նց 'ի հար
կատուս. և գնացին նկատել զերկիրն
ըստ սահմանաց նոցա.) և ետուն որ_
դիքն իլի ժառանգութիւն յեսուայ

Գ.Լ: Ի.

1 Եւ մատեան Նահապետք որդւոյն
ղևեայ առ եղիազար քահանայ.
և առ յեսու նաւեան. և առ նահա-
պետս տոհմի ցեղից որդւոցն իսր։
2 * Եւ խօսեցան ընդ նմ՝ ի սեղմ յերկ
բին քանանացւոց՝ և ասեն. ‖ Տրամայն ‖ Ծնած.
եաս Տր՝ ի ձեռն մովսէսի՝ տալ մեզ քա 35. 2.
ղաքս քնակելոյ՝ և զանդաստանս նոց
3 անասնոց մերոց։ * Եւ եառն որդիքն
իսր զհատուցումն՝ ի ժառանգութիւն
հրամանաւ Տն զքաղաքսն զայնոսիկ՝
4 և զանդաստանս նոցա։ * Եւ ել վիճակ
տոհմին կահաթու. և եղեն որդւոցն
ահարոնի քահանայիցն զհատուցումն՝ ի
ցեղէն յուդայ, և՝ ի ցեղէն շմաւոնի,
և՝ ի ցեղէն բենիամենի վիճակաւ՝ քա
5 ղաքք երեքտասանք։ * Եւ այլոց որդ
ւոցն կահաթու ճեպցելոյ՝ յազգակա
նութէ ցեղին եփրեմայ. և՝ ի ցեղէն
դանայ. և՝ ի կիսոյ ցեղին մանասէի
6 վիճակաւ՝ քաղաքք տասն։ * Եւ որդ
ւոցն գեթսոնի յազգականութէ ցե
ղին իսաքարայ. և՝ ի ցեղէն ասերայ.
և՝ ի ցեղէն նեփթաղիմայ. և՝ ի կիսոյ
ցեղին մանասէի՝ ի բասան վիճակաւ՝
7 քաղաքք երեքտասան։ * Եւ որդւոցն
մերարեայ, ըստ տոհմից իւրեանց, ի
ցեղէն ռուբենի. և՝ ի ցեղէն գադայ.
և՝ ի ցեղէն զաբուղոնի վիճակաւ՝ քա
8 ղաքք երկոտասան։ * Եւ եառն որ
դիքն իսր զհատուցումն զքաղաքսն զայ
նոսիկ՝ և զանդաստանս նոցա՝ զորօրն
նակ պատուիրեաց Տր մովսէսի վիճա
9 կաւ։ * Եւ ետ ցեղ որդւոցն յուդայ.
և ցեղ որդւոցն շմաւոնի. և ցեղ որդ
ւոցն բենիամենի զքաղաքսն զայս
10 սիկ ‖ և կոչեցան յանուանէ։ * Եւ պզգ ‖ Ել.
որդւոցն ահարոնի. ի տոհմէ կահա- 6. 2.
թու որդւոցն ղևեայ. զի նոքա եղ նախ
11 վիճակն։ * Եւ ետուն նոցա զկարիաթ
արբոկ զմայրք քաղաքացն ենակայ.
այն է քեբրոն՝ ի լեառն յուդայ. և
12 զանդաստանսն շուրջ զնովաւ։ * Եւ ‖ Ել.
զագարական նորա. և զաճանս նոյն՝ զոր 14.14
ետ յեսու քաղեբայ որդւոյ յեփոնեայ 1.13
13 ի կալըճած։ * Եւ որդւոցն ահարոնի 6.58
քահանայի ետուն քաղաքս ապաս-
տանի սպանողի. զքեբրոն՝ և զդաշտ
ցեալսն ի նա. և զլիբնայ. և զդաշտ
14 ցեալսն ի նա։ * Եւ զյեթեր. և
զդաշտ ցեալսն ի նա. և զեշթեմով՝
15 և զդաշտ ցեալսն ի նա։ * Եւ զհողն.
և զդաշտ ցեալսն ի նա. և զդաբիր.
16 և զդաշտ ցեալսն ի նա։ * Եւ զային.
և զդաշտ ցեալսն ի նա. և զյեւտայ
և զդաշտ ցեալսն ի նա. և զբեթսա
միւս՝

որդւոյ նաւեայ՝ ի մէջ իւրեանց։* Ընդ 50
մանաւ Տն ետուն նմա զքաղաքն՝ զոր
խնդրեաց զթամնաթսարա՝ որ է՝ ի
լերինն եփրեմայ. և շինեաց զքաղաքն՝
և բնակեցաւ՝ ի նմա։ * Ա՛յս են բա- 51
ժինք՝ զոր բաժանեաց եղիազար քա
հանայ. և յեսու նաւեան. և իշխանք
նահապետութեանց ցեղիցն իսր ի վիճա
կաւ՝ ի սելով առաջի Տն առ դրան խո
րանին վկայութեան. և գնացին նկա-
տել զերկիրն։

Գ.Լ: Ի.

Եւ խօսեցաւ Տր ընդ յեսուէ՝ և ա- 1
սէ։ խօսեաց ընդ որդիսն իսր, և
ասացես։ * ‖ Տո՛ւք զքաղաքս ապաս- ‖ Ծնած.
տանացն զորոց խօսեցայ ընդ ձեզ՝ ի 35.10.
ձեռն մովսէսի։* Ա՛պաստան սպանողի՝ 3
որ սպանանէ զանձն ակամայ կան- Ել.
գեաս. և եղիցին ձեզ քաղաքք ապաս 20.2
տանի. և մի մեռցի սպանօղն՝ ի մեր-
ձաւորէ արեանն՝ մինչ կացցէ առաջի
ժողովրդեանն յատենի։ * Եւ փախի 4
ցէ՝ ի մի՝ ի քաղաքացն այնոցիկ. և կաց
ցէ՝ ի մուտս դրան քաղաքին. և խօ-
սեցի յականջս ծերոց քաղաքին այ-
նորիկ զբանս իւր. և ժողովեսցեն զնա
ժողովուրդն առ ինքեանս. և տացեն
նմա տեղի. և բնակեսցի ընդ նոսա։
* Եւ եթէ երթայցէ մերձաւոր որ 5
եանն զկնի նորա. մի մատնեսցեն
զսպանօղն՝ ի ձեռս նորա. քանզի յան
գեաս եհար զընկերն իւր. և ոչ ատ-
եայր զնա յերեկն և յեռանդ։* Եւ բնա 6
կեսցէ՝ ի քաղաքին յայնմիկ մինչև կաց
ցէ առաջի ժողովրդեանն յատենի՝
մինչև մեռանիցի քահանայն մեծ՝ որ
եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ. և ապա դարձ
ցի սպանօղն՝ և եկեսցէ՝ ի տեղի իւր՝
և՝ ի տուն իւր. և՝ ի քաղաքն ուստի
փախեաւ։ * Եւ զատուկին զկադես 7
՝ի գալիլեայ՝ ի լերինն նեփթաղիմայ.
և զսիքեմ՝ ի լերինն եփրեմայ. և զքա
ղաքն արբոկ՝ այն է քեբրոն՝ ի լերինն
յուդայ։ * Եւ յայնկոյս յորդանանու 8
յարևելից երիքովի. ‖ եառն զբոսոր ‖ Բ.Օրէն
յանապատին՝ ի դաշտի, ի ցեղէն ռու 4.43.
բենի. և զրամովթ՝ ի գաղաադ՝ ի ցե-
ղէն գադայ. և զգովղան՝ ի բասանաս
տան՝ ի ցեղէն մանասէի։ * Ա՛յնքիկ 9
են քաղաքք հոյակապք ամենայն որդ
ւոցն իսրայէլի. և եկին յերեցել՝ ի նո
սա. փախչել անդր ամենայնի՝ որ կար
կանիցէ զանձն ակամայ՝ զի մի մեռա
նիցի՝ ի ձեռաց մերձաւորի արեանն՝
մինչև կացցէ առաջի ժողովրդեանն
յատենի։

լոյն զևտացւոց ՚ի ցեղէ որդւոյն զա-
բուղովնի. զկեհնամ. և զանդաստանս
նորա. զկարթա, և զանդաստանս նո-
րա. զկարթաև, և զանդաստանս նո-
րա։ 35 * Օդեմայ. և զանդաստանս նորա։
զնաազոլ. և զանդաստանս նորա. քա-
ղաքս չորս։ 36 * Եւ յայնկոյս յորդանա-
նու ՚ի Հանդիպէ երիքովի. ՚ի ցեղէն
ռուբենի քաղաքս ապաստանի սպա-
նողի. զբասր՝ յանապատին միսորայ.
և զանդաստանս նորա։ և զյահզեր՝ և
զանդաստանս նորա։ 37 * Օկեդեմն. և
զանդաստանս նորա։ զմաշիայ՝ և զան-
դաստանս նորա. քաղաքս չորս։ 38 * Եւ
՚ի ցեղէն գադայ՝ քաղաքս ապաստա-
նի սպանողի զռամոթ ՚ի գաղաադ՝ և
զանդաստանս նորա։ զմանայեմ՝ և զան-
դաստանս նորա։ 39 * Օյեսեբոն՝ և
զանդաստանս նորա։ և զյազեր՝ և զան-
դաստանս նորա։ 40 * Ընդ ամենայն
քաղաքք որդւոցն մե-
րարեայ ըստ տոհմից իւրեանց ՚ի
ցեղէ՝ ՚ի ցեղէն ղևեայ. և եղեն տա-
մանք նոցա քաղաքք երիսուսաներք։
41 * Ընդ ամենայն քաղաքք ղևտացւոցն ՚ի
միջ կալուածոց որդւոցն իշխ. քառա-
սուն և ութ քաղաքք՝ և անդաստանք
նոցա շուրջ զքաղաքօքն այսոքիւք։
42 * Քաղաքք և անդաստանք շուրջ զը-
քաղաքսն. նոյնպէս ամենեցունց
քաղաքացն այսոցիկ. (և վախճանեաց
յեսու բաժանել զերկիրն ստանձնօք
իւրաք. և եսուն որդիքն իշխ բաժին
յեսուէ ըստ հրամանի Տ՚ն՝ եսուն
նմա զքաղաքն՝ զոր խնդրեաց՝ զթամ-
նասքաբ ՚ի լերինն եփրեմայ. և շի-
նեաց յեսու զքաղաքն՝ և բնակեցաւ
՚ինքն. և էառ յեսու զսուրն քարե-
ղէն որով թլխատեաց զորդիսն իշխ.
զելեալը ՚ի Ճանապարհի անապատին.
քանզի ոչ թլփատեցան յանապատի
անդ. և եղ զնոսա ՚ի թամնասքաբու)
43 * Եւ եառ Տ՚ն իշխ զամենայն երկիրն՝
զոր երդուաւ տալ հարցն նոցա. և
ժառանգեցին զնա՝ և բնակեցան ՚ի
44 նմա։ * Եւ հանգոյց զնոսա Տ՚ն շուր
ջանակի՝ որպես երդուաւ հարցն նո՛
և ոչ ոք յարեաւ ընդդէմ նմ՛ ՚ի թշնա
մեաց իւրեանց. զն զամենայն թշնա
մեաց նոցա մատնեաց Տ՚ն ՚ի ձեռս նոցա։
45 * Եւ ոչ սխալեցաւ բան մի յամենայն
բանից բարեաց՝ զոր խոսեցաւ Տ՚ն որդ
ւոցն իսրայէլի. այլ ամ ինչ եղև։

Գլ։ Իհ։

1 Յայնժամ կոչեաց յեսու զորդիսն
ռուբենի. և զորդիսն գադայ. և
2 զկէս ցեղին մանասէի։ * Եւ ասէ ցնո՛
դուք ձեղէն լուեալք զամ ինչ՝ զոր
պատ-

միւս՝ և զզատուցեալն ՚ինա. քաղաք
քինն. յերկուս ցեղին այնոցիկ։ * Եւ 17
՚ի ցեղէն բենիամենի. զգաբաւն՝ և
զզատուցեալն ՚ինա։ * Եւ զանա- 18
թովթ՝ և զզատուցեալն ՚ինա. և
զաղմոն՝ և զզատուցեալն ՚ինա. և
զգաբեե՝ և զզատուցեալն ՚ինա. քա
ղաքք չորք։ * Ընդ ամենայն քաղաքք որդ 19
ւոցն ահարոնի քահանայից. քաղաքք
երեքտասանք. և անդաստանք նոցա։
* Եւ տոհմից որդւոցն կահաթայ՝ և 20
տացւոցն՝ մնացելոց յորդւոցն կահա
թայ. և եղեն քաղաքք սահմանակ նո՛
* Ի ցեղէն եփրեմայ։ և եառն նոցա 21
քաղաք ապաստանի սպանողի զսիւ
քեմ. և զզատուցեալն ՚ինա՝ ՚ի լե
րինն եփրեմայ. և զգազեր՝ և զզա
տուցեալն ՚ինա։ * Եւ զկարսեմ. 22
և զզատուցեալն ՚ինա. և զբեթհո
րօն՝ և զզատուցեալն ՚ինա. քա
ղաքք չորք։ * Ի ցեղէն դանայ. զբե 23
թեկով. և զզատուցեալն ՚ինա. և
զգեբեթօն՝ և զզատուցեալն ՚ինա։
* Եւ զյաղօն և զզատուցեալն ՚ինա. 24
և զգեդրեմմն՝ և զզատուցեալն ՚ի
նա. քաղաքք չորք։ * Եւ կիսոյ ցե 25
ղին մանասէի. զթանաք. և զզատու
ցեալն ՚ինա. և զբեթսան. և զզա
տուցեալն ՚ինա՝ քաղաքս երկուս։
* Ընդ ամենայն՝ քաղաքս տասն. և 26
զզատուցեալն ՚ինոսա. տոհմի որդ
ւոցն կահաթայ՝ մնացելոց։ * Եւ որդ 27
ւոցն գերսոնայ. ազգականացն ղև
տացւոց ՚ի կիսոյ ցեղէն մանասէի. քա
ղաքս զզատուցեալս սպանողաց. զգօ
զան, ՚ի բաստանաստանի. և զզատու
ցեալն ՚ինա. և զբեեստարայ. և զզա
տուցեալն ՚ինա. քաղաքս երկուս։
* Եւ ՚ի ցեղէն իսաքարայ. զկեսիոն. 28
և զզատուցեալն ՚ինա. և զդաբրաթ.
և զզատուցեալն ՚ինա։ * Եւ զերի 29
մոթ. և զզատուցեալն ՚ինա. և
զաղբեբեն նամախայ՝ և զզատուցեալն
՚ինա՝ քաղաքս չորս։ * Եւ ՚ի ցեղէն 30
ասերայ զմասատ. և զզատուցեալն
՚ինա. և զաբդոն. և զզատուցեալն
՚ինա։ * Եւ զբեղկաթ. և զզատու 31
ցեալն ՚ինա. և զռոով. և զզատու
ցեալն ՚ինա. քաղաքս չորս։ * Եւ 32
՚ի ցեղէն նեփթաղիմայ քաղաքս ա
տուցեալս սպանողի. զկադես ՚ի գա
լիլեայ. և զատուցեալն ՚ինա։ զե
մաթդոր. և զատուցեալն ՚ինա և
զնոյեմն. և զատուցեալն ՚ինա։ քա
ղաքս երիս։ * Ընդ ամ քաղաքս գեր 33
ոնի ըստ տոհմից իւրեանց քաղաքս
երեքտասան. և զատուցեալք նոցին։
* Եւ տոհմի որդւոցն մերարեայ ա- 34

պատուիրեաց ձեզ մովսէս ծառայ Տն.
և ունկնդիր եղէք բարբառոյ իմոյ ըստ
ամի զոր պատուիրեցի ձեզ։ *Եւ ոչ 3
թողէք զեղբարս ձեր զայնչափ աւ_
ուրս. և աւելի մինչև ցայսօր ժամա
նակի, պահեցէք զպատուիրանս Տն
Այ ձերոյ ։ *Եւ արդ հանգոյց Տէր 4
Ած մեր զեղբարս ձեր՝ որպէս ասաց նոցա.
բայց արդ դարձեալ երթայք՚ի տունս
‖Թւոց ձեր. և յերկիր կալուածոց ձերոց‖ զոր
32.33. ետ ձեզ մովսէս ծառայ Տն յայնկոյս
Օրին. յորդանանու ։ *Այլ զգոյշ լինիջիք 5
13.8. յոյժ՝ առնելոյ զպատուիրանսն՝ և զօ
րէնս՝ զորս պատուիրեաց մեզ մովսէս
ծառայ Տն. սիրել զՏր Ած մեր՝ և
գնալ յամ ճանապարհս նր՝ պահել
զպատուիրանս նորա. և յարել՚ի նա.
և պաշտել զնա յամ սրտէ ձերմէ՝ և
յամ անձնէ ձերմէ ։ *Եւ օրհնեաց 6
զնոսա յեսու՝ և արձակեաց զնոսա՝ և
գնացին՚ի տունս իւրեանց։ *Եւ կի 7
սոյ ցեղին մանասէի ետ մովսէս՚ի բա_
սանաստան. և կիսոյն ետ յեսու ընդ
եղբարս նոցա առ ծովեզերբն. և յոր_
ժամ արձակեաց զնս յեսու՚ի տունս
իւրեանց՝ օրհնեաց զնոսա։ *Եւ խօ_ 8
սեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ. ընչիւք բազ
մօք երթիցեն՚ի տունս իւրեանց. և
անասուն բազում յոյժ. և արծաթ՝ և
ոսկի՝ և պղինձ՝ և երկաթ. և հան_
դերձ բազում յոյժ. բաժանեցին աւար
՚ի թշնամեաց ընդ եղբարս իւրեանց։
*Եւ դարձան, և գնացին որդիքն 9
ռուբենի. և որդիքն գադայ. և կէս
ցեղին մանասէի յորդւոցն իէլի. ՚ի
սելովայ՝ յերկրէն քանանացւոց. եր_
թալ յերկիրն գաղաադու. յերկիր կալ_
ուածոց իւրեանց. զոր ժառանգեցին
հրամանաւ Տն՚ի ձեռն մովսէսի։ *Եւ 10
եկին՚ի գալիլօթ յորդանանու. որ է
յերկրին քանանու՝ և շինեցին որդիքն
ռուբենի. և որդիք գադայ. և կէս ցե
տեղ ղին մանասէի սեղան առ եզերբ յոր_
եամէ դանանու. սեղան մեծ տեսանելով։
*Եւ լուան որդիքն իսրայէլի՝ և ասեն. 11
եթէ ահա շինեցին որդիքն ռուբենի՝
և որդիքն գադայ. և կէս ցեղին մա_
նասէի սեղան՚ի սահմանս երկրին քա
նանացւոց ՚ի գալիլօթ յորդանանու
յայնկոյս որդւոցն իէլի ։ *Եւ լուան 12
որդիքն իէլի. և ժողովեցան որդիքն
իսրայէլի՚ի սելով. ելանել տալ ընդ
նս պատերազմ։ *Եւ առաքեցին որ_ 13
դիքն իէլի առ որդիսն ռուբենի՝ և առ
որդիսն գադայ. և առ կէս ցեղին մա
նասէի՚ի գաղաադ զփենեէս զորդի
եղիազարու որդւոյ ահարօնի քահա_
նայի։ *Եւ տասն այր յիշխանացն իէ 14
նմա. մի մի իշխան՚ի նահապետացն.
յամ ցեղիցն իսրայէլի. իշխանք տանց
նահապետաց էին հազարապետք իէլի.
15 *Եւ եկին առ որդիսն ռուբենի. և
առ որդիսն գադայ. և առ կէս ցեղին
մանասէի. խօսեցան ընդ նս՝ և ասեն
16 *Այսպէս ասէ ամ ժողովուրդն Տն.
զինչ են յանցանքդ այդոքիկ՝ զորս
յանցեայք առաջի Տն Այ իէլի. դառ
նալ յետս՚ի Տէ. շինել ձեզ սեղան. և
լինել ձեզ ապստամբ՚ի Տէ Այ մեր
17 մէ։ *‖Մի թէ փոքր իցեն մեզ մեղքն ‖Թւոց
փեգովրայ. զի ոչ եմք սրբեալք՚ի նմա 25.3.
նէ մինչև ցայսօր՝ և եղեն հարուածք 2.( )
18 ՚ի վր ժողովրդեանն Տն։ *Եւ դուք 4.3.
դարձայք այսօր՚ի Տէ ։ և եղիցի թէ
ապստամբիցիք այսօր՚ի Տէ. և լինիցի
վաղիւն բարկութիւն՚ի վերայ ամ իէլի.
19 *Եւ արդ՝ եթէ փոքր իցէ ձեզ երկիր
կալուածոց ձերոց, անցէք յերկիր կալ_
ուածոց Տն. և ժառանգեցէք՚ի միջի
մերում. և մի լինիք ապստամբք՚ի
Տէ. և մի՚ի մէնջ ապստամբիք. վասն
շինելոյ ձերոյ սեղան արտաքոյ քան
20 զսեղան Տն Այ մերոյ։ *‖Ոչ ապա_ ‖Յես.
քէն աքար զարայեան յանցեաւ յան_ 7.1.
ցանս՚ի նզովից անտի. և՚ի վր ամ ժո
ղովրդեանն իէլի եղև բարկութիւն. և
նա միայն էր. մի թէ ինքն միայն մե_
21 ռաւ յիւրում՚ի մեղսն ։ *Պատասխա
նի ետուն որդիքն ռուբենի՝ և որդիքն
գադայ՝ և կէս ցեղին մանասէի. խօ_
սեցան ընդ հազարապետսն՝ և ասեն
22 *Ած Ած է Տր ։ և Ած Ած ինքնին
գիտէ։ և իէլ ինքնին գիտասցէ. եթէ
վասն ապստամբութեան ինչ յանցեաք
առաջի Տն, մի ապրեցուսցէ զմեզ
23 յաւուրս յայսմիկ ։ *Եւ եթէ շինե_
ցաք մեզ սեղան ապստամբելոյ՚ի Տէ
մերմէ,հանել՚ի վր նորա զող ողջակի
զաց. կամ եթէ առնել՚ի վր նր զոհ
փրկութեան՝ Տէր ինքնին խնդրեսցէ։
24 *Այլ վասն երկիւղի արարաք զայս։
ասեմք՝ գուցէ խօսեսցին որդիքն ձեր
ընդ որդիս մեր, և ասիցեն՝ թէ զի՞
25 կայ ձեր և Տն Այ իէլի։ *Եւ սահման
եդ Տէր՝ ընդ մեզ և ընդ ձեզ որդիք
ռուբենի և գադայ՝ զյորդանան. և
չիք ձեզ բաժին՚ի Տէ. և օտարացու_
ցանիցեն որդիք ձեր զորդիսն մեր՝ զի
26 մի պաշտիցեն զՏէր ։ *Եւ ասացաք
առնել այսպէս։ շինել զսեղանս զայս։
ոչ վն ողջակիզաց՝ և ոչ վասն զոհից։
27 *Այլ զի իցէ սա՚ի վկայութիւն ընդ
մեզ և ընդ ձեզ. և ընդ որդիս մեր
յետ մեր. պաշտել զպաշտօն Տն առա
ջի նր. ընծայիւք մերովք՝ և պատա_
րագօք մերովք՝ և զոհիւք փրկութեանց
մերոց։

մերոյ։ և ոչ ասասցեն որդիք ձեր ցոր
դիս մեր 'ի վաղիւ, թէ ոչ գոյ ձեր բա
ժին 'ի Տէ։ *Եւ ասացաք՝ թէ լինիցի 28
երբէք՝ և խօսիցին ընդ մեզ՝ կամ ընդ
ազգս մեր 'ի վաղիւ. և ասիցեն. թէ
տեսէք զնմանութիւն սեղանոյ Տն զոր
արարին հարքն մեր. ոչ վն ողջակի_
զաց՝ և ոչ վասն զոհից. այլ վկայութի
ընդ մեզ և ընդ ձեզ՝ և 'ի մէջ որդւոց
մերոց։ *Քաւ լիցի մեզ ապստամ_ 29
բել 'ի Տէ այսօր. առ 'ի շինելոյ մեզ
զսեղան զոհից, կամ ողջակիզաց. կամ
զոհից փրկութե. արտաքոյ քան զսե
ղան Տն Այ մերոյ՝ որ է առաջի խո_
րանի նր։ *Եւ իբրև լուաւ փենեհես 30
քահանայ. և ամ իշխանք ժողովր_
դեանն՝ և հազարապետքն իլի՝ որք
էին ընդ նմա զբանսն՝ զորս խօսեցան
որդիքն ռուբենի և որդիքն գադայ և
կէս ցեղին մանասէի, հաճոյ թուե_
ցաւ նոցա։ *Եւ ասէ փենեհես որդի 31
եղիազարու քահանայ Տն ցորդիսն
ռուբենի՝ և ցորդիսն գադայ՝ և ցկէս
ցեղին մանասէի. այսօր գիտացաք թէ
ընդ մեզ է Տր. զի ոչ յանցեայք առա
ջի Տն զյանցումն զայդ. և զի ապրե
ցուցիք զորդիսն իսրայէլի 'ի ձեռաց
Տն։ *Եւ դարձան փենեհես քահա_ 32
նայ որդի եղիազարու՝ և իշխանք առհ
միցն՝ յորդւոցն ռուբենի և յորդւոցն
գադայ և 'ի կիսոյ ցեղէն մանասէի
յերկրէն գաղաադու՝ յերկիրն քանա
նու առ որդիսն իսրայէլի. և ետուն նց
զպատգամսն։ *Եւ հաճոյ թուեցաւ 33
բանն որդւոցն իլի. և օրհնեցին զԱծ
որդւոցն իսրայէլի. և խօսեցան ընդ
որդիսն իսրայէլի՝ և ասեն. մի ևս ելա
նել ընդ նոսա 'ի պատերազմ սատա_
կել զերկիր որդւոցն ռուբենի և որդ
ւոցն գադայ և կիսոյ ցեղին մանասէի.
և բնակեցան 'ի նմա։ *Եւ անուա_ 34
նեաց յեսու զսեղանն ռուբենի և ըզ
գադայ և զկէս ցեղին մանասէի՝ և
ասէ. զի վկայութի է 'ի մէջ նոցա.
եթէ Տր Աս է նոցա։

ԳԼ: ԻԳ.

Եւ եղև յետ աւուրց բազմաց. յետ 1
հանգուցանելոյ Տն զիսրայէլ
յամ թշնամեաց նց շուրջանակի. և
յեսու ծերացեալ և անցեալ զաւ_
ուրբք. *Կոչեաց յեսու միանգամայն 2
զամ որդիսն իլի. և զծերակոյտս նց.
և զիշխանս նոցա. և զդատաւորս նց.
և զդպիրս նոցա. և ասէ ցնոսա. ես
ծերացայ՝ և անցի զաւուրբք։ *Եւ 3
դուք ձեզէն տեսիք զամ, զոր արար
Տր Աս մեր ընդ ամ ազգսն՝ զորս ե_
բարձ յերեսաց ձերոց. զի Տր Աս ինք
4 նին տայր պատերազմ ընդ ձեր։ *Եւ
արդ տեսէք՝ զի թողի ձեզ զազգսն
զմնացեալսն զայնոսիկ 'ի ժառանգու
թի ըստ ցեղից ձերոց. 'ի յորդանանէ
զամ ազգսն՝ զորս սատակեցին 'ի ծո_
վէն մեծէ՝ որ զատուցանէ 'ի մտիցն
5 արևու։ *Արդ՝ Տր Աս մեր նա սա_
տակեսցէ զնս յերեսաց ձերոց, մինչև
կորիցեն. և արձակեսցէ 'ի վերայ նց
զգազանս վայրենիս՝ մինչև սատա_
կեսցէ զնս. և զթագաւորս նոցա յե_
րեսաց ձերոց. և ժառանգեսջիք զեր
կիր նց՝ ոպ խօսեցաւ Տր Աս մեր ընդ
6 մեզ։ *Արդ՝ զօրացարուք՝ յոյժ զգու
շանալ և առնել զամ գրեալս 'ի գիրս
օրինացն մովսէսի. զի մի խոտորիցէք
7 'ի նմանէ յաջ, կամ յահեակ։ *Գու_
ցէ մտանիցէք յազգսն մնացեալս յայ
նոսիկ. և անուանք դից նց մի անուա
նիցին 'ի միջի ձերում. մի երդնուցուք
'ի նոսա. և մի պաշտիցէք զնոսա. և մի
8 երկիր պագանիցէք նց։ *Այլ զհետ
Տն Այ մերոյ երթիջիք՝ ոպ արարիք
9 մինչև ցայսօր։ *Եւ սատակեաց զնս
Տր յերեսաց ձերոց. զազգս մեծա_
մեծս և զհզօրս. և ոչ ոք եկաց ընդ_
10 դէմ ձեր մինչև ցայսօր։ *Մի 'ի ձէնջ
հալածէր զհազարս. զի Տր Աս ինք_
նին տայր պատերազմ ընդ ձեր՝ ոպ
11 խօսեցաւ ընդ ձեզ։ *Զգոյշ լինիջիք
յոյժ անձանց ձերոց. սիրել զՏր Աս
12 ձեր։ *‖Ապա թէ դառնալով դառ_ ‖ Ելից.
նայցէք. և յաւելցիք յազգսն մնացեալս 34.16.
'ի ձէնջ. և խնամութիւս առնիցէք ը
նոսա. և խառնակիցիք դուք ընդ նս.
13 և նոքա ընդ ձեզ։ *Գիտելով գիտաս
ջիք՝ զի ոչ ևս յաւելցի Տր սատակել
զազգսն զայնոսիկ յերեսաց ձերոց։ և
լինիցին ձեզ յորոգայթս և 'ի գայ_
թագղութիւս. խոչ 'ի գարշապարս ձեր՝
և նետք յաչս ձեր. մինչև կորնչիցիք
յերկրէս բարութե՝ զոր ետ ձեզ Տր
14 Աս ձեր։ *‖Եւ ես՝ ահա երթամ ‖ 3. Թագ.
այսօր զճանապարհ ոպ ամենեքին՝ որք 2. 2.
են յերկրի։ և ծանիջիք յամ սրտէ
ձերմէ՝ և յամ անձնէ ձերմէ. զի ոչ
վրիպեաց բան մի յամ բանից՝ զոր
խօսեցաւ Տր Աս ձեր. այլ ամ ինչ
եկն եհաս ձեզ. և ոչ սխալեցաւ 'ի նո
15 ցանէ բան մի։ *Եւ եղիցի՝ զորօրի_
նակ եկին 'ի վր ձեր ամ բանք բա_
րիք՝ զոր խօսեցաւ Տր վն ձեր. նոյնպ
ածցէ Տր 'ի վր ձեր զամ բանս չարս.
մինչև սատակեսցէ զձեզ յերկրէս բա
րութե՝ զոր ետ ձեզ Տր Աս ձեր։
16 *Յանցանել ձեզ զուխտիւն Տն Այ
ձերոյ՝ զոր պատուիրեաց ձեզ՝ և եր_
թալ

թալ պաշտել զաստուածս օտարս՝ և
երկիր պագանել նց : և բարկանայցէ
ձեզ Տէր՝ և կորնչիջիք վաղվաղակի
յերկրէս բարութե զոր ետ ձեզ Տր:

Գլ: ԻԴ:

Եւ ժողովեաց յեսու զամ ցեղսն 1
իսրայէլի 'ի սելով. և կոչեաց զամ
ծերսն իսրայէլի՝ և զիշխանս նոցա. և
զդպիրս նոցա. և զդատաւորս նոցա .
և կացին առաջի Տն: *Եւ խօսեցաւ 2
յեսու ընդ ամ ժողովրդեանն՝ և ասէ:
այսպէս ասէ Տր Ած իսրայէլի. յայն-
կոյս գետոյն պանդխտեցան հարքն
‖Ծննդ. ձեր յառաջագոյն. ‖թարա հայր աբրա
11.26. համու՝ և հայր նաքօրայ. և պաշտե-
‖Ծննդ. ցին զաստուածս օտարս : * ‖Եւ առի 3
11.31. ես զհայր ձեր զաբրահամ յայնմ կող-
մանէ գետոյն. և առաջնորդեցի նմա
յամ երկրին քանանացւոց. և բազմա
‖Ծննդ. ցուցի զզաւակ նր: * ‖Եւ ետու նմա 4
21.2. զիսահակ. ‖և ետու իսահակայ զյա
‖Ծննդ. կոբ, և զեսաւ : ‖և ետու եսաւայ ըզ
25. 26. լեառն սէիր 'ի ժառանգութի : ‖և
‖Ծննդ. յակոբ և որդիք նր իջին յեգիպտոս.
36.8. և եղեն անդ յազգ մեծ և 'ի բազում
‖Ծննդ. և հզօր. և չարչարեցին զնոսա եգիպ
46.6. տացիքն: *‖Եւ հարի զեգիպտացիսն 5
‖Ելից. նշանօք և արուեստիւք՝ զոր արարի 'ի
3.10. նոսա: *‖Եւ ապա հանի զձեզ յեգիպ 6
‖Ելից. տոսէ: և մտիք 'ի ծովն. ‖և պնդեցան
12.37. եգիպտացիքն զհետ հարցն ձերոց կա
‖Ելից. ռօք և երիվարօք 'ի ծովն կարմիր :
14.9. * Եւ աղաղակեցաք առ Տէր . և եդ 7
զամպն և զմէգ 'ի մէջ մեր և 'ի մէջ ե-
գիպտացւոցն. և էած 'ի վր նց զծովն՝
և ծածկեաց զնոսա : և տեսին աչք
մեր՝ զոր արար Տր ընդ երկիրն եգիպ
տացւոց: և էիք յանապատի անդ զաւ
ուրս բազումս : *Եւ էած զձեզ յեր- 8
կիրն ամորհացւոց բնակելոց յայնկոյս
‖Թուոց յորդանանու . ‖ և ետուն ընդ ձեզ
21.24. պատերազմ. և մատնեաց զնոսա Տր
'ի ձեռս ձեր . և ժառանգեցիք զեր-
կիրն նոցա: և սատակեցիք զնս յերե
սաց ձերոց: *Եւ յարեաւ բաղակ սեպ 9
փորայ արքայ մովաբու՝ և ետ պատե
‖Թուոց րազմ ընդ իղի : ‖և առաքեաց կոչեաց
22. 5. զբաղաամ՝ որդի բէովրայ նզովել
զձեզ: *Եւ ոչ կամեցաւ Տր Ած քո 10
կորուսանել . և օրհնելով օրհնեաց
զձեզ. և ապրեցոյց զձեզ 'ի ձեռաց նց.
և մատնեաց զնոսա 'ի ձեռս ձեր :
‖ Օր. * ‖Եւ անցէք ընդ յորդանան. և եկիք 11
3.14. և յերէքով . և պատերազմեցան ընդ
6. 1. և ձեզ բնակիչք երիքովի : ամուրհա-
11.3. ցին՝ և քանանացին . և փերեզացին .
և խեւացին. և յեբուսացին. և քետա
ցին . և գերգեսացին : և մատնեաց
12 զնոսա 'ի ձեռս մեր: *‖Եւ առաքեաց ‖Ելից.
յառաջագոյն քան զմեզ զձիաստացն. 23. 28.
և մերժեաց զնոսա յերեսաց ձերոց . 2.Օր.
զերկոտասան թագաւորս ամորհաց- 7. 20.
ւոց. ոչ սրով քով և ոչ աղեղամբ քով: ‖Եր.
13 *Եւ ետ ձեզ Տր զերկիրս՝ յորում ոչ 11.20.
վաստակեցիք : և բնակեցայք 'ի քա-
ղաքս՝ զորս ոչ շինեցիք . և յայգիս և
'ի ձիթենիս՝ զորս ոչ տնկեցիք դուք՝ և
14 ուտէք: * ‖Եւ արդ՝ երկերուք դուք ‖1 Թագ.
'ի Տէ : և պաշտեցէք զնա ուղղութե. 7. 3.
և արդարութե : և 'ի բաց արարէք Տօբ. 14
զաստուածս օտարոտիս՝ զորս պաշտե 11.
ցին հարք ձեր յայնկոյս գետոյն՝ և
յեգիպտոս . և պաշտեցէք զՏր:
15 *Ապա թէ ոչ իցէ ձեզ հաճոյ պաշ-
տել զՏր . ընտրեցէք այսօր թէ զո
պաշտիցէք : զաստուածս հարցն ձե-
րոց՝ որք յայնկոյս գետոյն էին , թէ
զաստուածս ամորհացւոցն , յորոց
դուք բնակեալ էք յերկրի նց. այլ ես՝
և տուն իմ պաշտեմք զՏր՝ զի սբ է:
16 *Պատասխանի ետուն ժողովուրդն՝
և ասեն. քաւ լիցի մեզ թողուլ զՏր
Ած մեր՝ և պաշտել զաստուածս օտարս:
17 * Զի Տր Ած մեր. նա եհան զմեզ՝ և
զհարս մեր յերկրէն եգիպտացւոց 'ի
տանէ ծառայութեան. և արար մեզ
զնշանս մեծամեծս զայնոսիկ . և պա-
հեաց զմեզ յամ ճանապարհին՝ յոր-
ում գնացաք. և յամ ազգս՝ ընդ որս
18 անցաք : *Եւ մերժեաց Տր զամորհա
ցին՝ և զամ ազգս բնակեալս յերկրին՝
յերեսաց մերոց: այլ և մեք պաշտես
19 ցուք զՏր. զի նա է Ած մեր. *Եւ ասէ
յեսու ցժողովուրդն . ոչ կարէք դուք
պաշտել զՏր՝ զի սբ է. և նա նախան
ձեալ ոչ ներիցէ մեղաց և անօրէնու-
20 թեց ձերոց : * Յորժամ թողուցուք
զՏր. և պաշտիցէք զաստուածս օտարս.
և հասեալ 'ի վերայ՝ չարչարիցէ զձեզ՝
և ծախեսցէ զձեզ փոխանակ բա-
21 րեացն՝ զորս արար ձեզ : *Եւ ասէ
ժողովուրդն ցյեսու՝ ոչ այդպէս .
22 այլ զՏր պաշտեսցուք: *Եւ ասէ յե-
սու ցժողովուրդն . ‖ ահա դուք ձեզ- ‖2.Մն.
էն եղերուք վկայք անձանց ձերոց . 15.12.
զի ընտրեցիք զՏր պաշտել զնա : և
23 ասեն՝ վկայք եմք : *Եւ ասէ. արդ
'ի բաց արարէք 'ի ձէնջ զաստուածս
օտարոտիս. և ուղղեցէք զսիրտս ձեր
24 առ Տր Ած իսրայէլի: *Եւ ասէ ժո-
ղովուրդն ցյեսու. զՏր Ած մեր պաշ
տեսցուք՝ և ձայնի նորա լուիցուք:
25 *Եւ ուխտեաց յեսու ուխտ ընդ ժո-
ղովրդեանն յաւուր յայնմիկ . և ետ
նմա օրէնս , և դատաստանս 'ի սելով:
(առաջի

(առաջի խորանին Ա.Ծ Իսրայէլի ։)
* Եւ գրեաց Յեսու զբանս զայսոսիկ 26
՚ի գիրս օրինաց Ա.Ծ · եւ էառ վէմ
մեծ · եւ կանգնեաց զնա ՚ի ներքոյ
բեւեկնոյն առաջի Տ՟ն ։ * Եւ ասէ Յե 27
սու ցամ ժողովուրդն · ահա վէմս
այս եղիցի ՚ի վկայութիւն · զի սա լուաւ
զամ խօսեցեալսն ՚ի Տ՟է զորս խօսե-
ցաւ ընդ ձեզ այսօր ։ եւ եղիցի սա ձեզ
՚ի վկայութիւն աւուրց յետնոց՝ յորժամ
ստիցէք Տ՟ն Ա.Ծ ձերում ։ * Եւ ար- 28
ձակեաց Յեսու զժողովուրդն · եւ գնա
ցին իւրաքանչիւր ՚ի տեղի իւր ։ * Եւ 29
պաշտեաց Իէլ զՏ՟ր զամ աւուրս Յե-
սուայ · եւ զամ աւուրս ծերոցն՝ որք
ձգեցին զժամանակս ընդ Յեսուայ ·
որք եւ տեսին զամ գործսն Տ՟ն զորս
արար յԻսրայէլ ։ * Եւ եղեւ յետ այ- 30
սորիկ մեռանել Յեսուայ որդւոյ Նա
ւեայ ծառայի Տ՟ն · հարիւր եւ տասն
ամաց ։ * Եւ թաղեցին զնա առ սահ 31
մանօք ժառանգութեան իւրոյ ՚ի Թամ-
նաթսարա ՚ի լերինն Եփրեմայ հիւսի
սոյ, լերինն Գայասու ։ (Եւ անդ եդին
ընդ նմա՝ ուր թաղեցին զնա առ ՚ի
յիշատակէ զսուրսն քարեղէնս՝ որով
թլփատեաց զորդիսն Իէի ՚ի Գաղգա-
լայ · յորժամ եհան զնս յերկրէն Եգիպ
տացւոց՝ որպէս հրամայեաց Տէր՝ եւ
անդ են մինչեւ ցայսօր ժամանակի ։)
32 * ‖ Եւ զոսկերսն Յովսեփու հանին որ- ‖ Ծննդ.
դիքն Իէի յԵգիպտոսէ ։ եւ թաղեցին 50. 24.
զնա ՚ի Սիկիմ, ՚ի բաժնի ագարակին Ելից ·
‖ զոր ստացաւ Յակոբ յամօրհացւոցն 13. 19.
բնակելոցն ՚ի Սիկիմ, որոջաց հարիւ- ‖ Ծննդ.
րոց ։ եւ ետ զայն Յովսեփայ ՚ի բաժին ։ 33. 19.
33 * Եւ եղեւ յետ այսորիկ վախճանել
Եղիազարու քահանայի որդւոյ Ահա
րոնի · եւ թաղեցաւ ՚ի Գաբաաթ Փե-
նեէսի որդւոյ իւրում, զոր ետ նմա
՚ի լերինն Եփրեմայ ։ (Յաւուրսն յայնո
սիկ առեալ որդւոցն Իէի զտապանակ
ուխտին Ա.Ծ շրջեցուցանէին ընդ իւր
եանս ։ եւ քահանայացաւ Փենեէս փո-
խանակ Եղիազարու հօր իւրոյ · մինչեւ
մեռաւ՝ եւ թաղեցաւ յիւրումն Գա-
բաաթ ։ եւ որդիքն Իէի գնացին յիւ-
րաքանչիւր տեղիս իւրեանց · եւ յիւրա
քանչիւր քաղաքս իւրեանց · եւ պաշտե
ցին որդիքն Իէի զաստարովթ եւ զաս
տարօթ · եւ զաստուածս ազգացն՝ որք
շուրջ զնոքօք ։ եւ մատնեաց զնս Տ՟ր ՚ի
ձեռս Եգղոմայ արքայի Մովաբու · եւ
տիրեաց նոցա ամս ութ եւ տասն ։

Եւ ասէ Տր ցԳեդէովն. երեք հարիւր արամբքդ որ լակեցին զջուրս, ապրեցից զձեզ։ Դատ. 7.7.

Եւ ահա կորիւն մի առիւծու գոչէր 'ի դէմ նոր. և յաջողեցաւ 'ի վերայ նոր ոգի Տն։ Դատ. 14.6.

ԳԻՐՔ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ·

ՈՐ Է ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ ՍՈՓԷՏԻՄ։

Գլուխ Առաջներորդ։

ԵՒ ԵՂԵՒ·
ՅԵՏ ՎԱԽ_
ճանելոյն՝ յեսու_
ուայ հարցին որ
դիքն Իէլի զՏր
և ասեն. ո՞ ելցէ
մեզ առ քանա_
նացին առաջ_
նորդ՝ պատերազմիլ ընդ նոսա։ *Եւ 2
ասէ Տր՝ յուդա ելցէ. զի ետու զեր_
կիրն 'ի ձեռս նր։ *Եւ ասէ յուդա 3
ցշմաւոն ցեղբայր իւր. Ել ընդ իս 'ի
վիճակիս իմում. և տացուք պատե_
րազմ ընդ քանանացիսն. եկից և ես
ընդ քեզ 'ի քում վիճակին. և գնաց
ընդ նմա շմաւոն։ *Եւ ել յուդա. և 4
ետ Տր զքանանացին և զփերեզացին
'ի ձեռս նորա. և եհար զնս 'ի բեզեկ
5 տասն հազար արանց։ *Եւ գտին զա
դոնիբեզեկ 'ի բեզեկ. և ետուն պա_
տերազմ ընդ նմա։ և հարին զքանա
6 նացին և զփերեզացին։ *Եւ փախեաւ
ադոնիբեզեկ. և պնդեցան զհետ նր.
և հասին նմա. և կտրեցին զծայրս
ձեռաց նորա. և զծայրս ոտից նորա։
7 *Եւ ասէ ադոնիբեզեկ. եօթանա_
սուն թագաւորք ծայրակտուրք ձե_
ռօք և ոտիւք էին՝ որք քաղէին զփշ_
րանս 'ի ներքոյ սեղանոյ իմոյ. որդ
որպէս արարի, նոյնպէս հատոյց ինձ։ Ած
և ածին զնա յեմ. և անդ մեռաւ։
8 *Եւ պատերազմեցան որդիքն յու_
դայ ընդ երուսաղէմի. և առին զնա.
և հարին զնա սրով սուսերի՝ և զքա_
9 ղաքն այրեցին հրով։ *Եւ յետ այնո
րիկ իջին որդիքն յուդայ պատերազ_
միլ ընդ քանանացւոյն. բնակելոյ 'ի
լեռ_

պահապանքն զայր մի ելեալ ի քաղա
քէ անտի՝ կալան զնա՝ և ասեն. ցոյց
մեզ զմուտ քաղաքիդ. և արասցուք
25 ընդ քեզ ողորմութիւն։ * Եւ եցոյց նոցա
զմուտ քաղաքին։ և Հարին զքաղաքն
սրով սուսերի. և զայրն՝ և զազգա
26 տոհմն իւր արձակեցին։ * Եւ գնաց
այրն յերկիրն ի քետիմ. և շինեաց
անդ քաղաք՝ և կոչեաց զանուն նորա
Լուզայ. և այն է անուն նորա մինչև
27 յայսօր։ * Եւ ոչ Ժառանգեաց Մա
նասէ զբեթան՝ որ է սկիւթովպոլիս. զդաշտա
և ոչ զդաստերս նորա. և ոչ զանդաս հեղդո
տանս նր. և ոչ զթանաք՝ և զդաստերս
նորա։ և ոչ զբնակիչսն Դովրայ. և ոչ
շուրջ բնակեալսն գնովաս. և ոչ ըզ
դաստերս նորա։ և սկսաւ քանանացին
28 բնակիլ յերկրին յայնմիկ։ * Եւ եղև
իբրև զօրացաւ Իսկ եդ զքանանացին
ընդ Հարկաւ. և քառնալով ոչ եբարձ
29 զնա։ * Եւ եփրեմ ոչ եբարձ զքանա
նացին զբնակեալսն ի գազեր. և բնա
կեցաւ քանանացին ի միջի նր ի գա
30 զեր. և եղև նմա Հարկատու։ * Եւ
զաբուղոն ոչ եբարձ զբնակիչսն կեդ
բոնի՝ և զբնակիչսն ամանայ. և բնա
կեցաւ քանանացին ի միջի նորա և եղև
31 նմա Հարկատու։ * Եւ ասեր ոչ ե
բարձ զբնակիչսն ակքովայ. և եղև
նմա Հարկատու։ և զբնակիչսն դով
ըայ։ և զբնակիչսն սիդովնի. և զբնա
կիչս գաղափայ. և զաբազիփ. և զեղ
32 փա. և զափեկ. և զռոփ։ * Եւ բնա
կեցաւ ասեր ի միջի քանանացւոյն բնա
կչաց յերկրին. քանզի ոչ կարացին
33 բառնալ զնա։ * Եւ նեփթաղիմ ոչ
եբարձ զբնակիչսն բեթսամիսայ. և
ոչ զբնակիչսն բեթանաթայ. և բնա
կեցաւ նեփթաղիմ ի միջ քանանաց
ւոյն բնակելոյն յերկրին. և բնակիչքն
բեթսամիսայ՝ և բեթանաթայ եղեն
34 նմա հարկատուք։ * Եւ նեղեաց ամօր
հային զորդիսն դանայ ի լերինն. զի
ոչ տայր նոցա թողուլ ի նա իջանել ի հովիտսն։
35 * Եւ սկսաւ ամօրհացին բնակիլ ի
լերինն բուբաստանի. ուր արջք՝ և
աղուէսք ի մուբաստանն և ի սաղա
պին. և ծանրացաւ ձեռն յովսեփայ ի
վերայ ամօրհացւոյն. և եղեն նմա հար
36 կատուք։ * Օի սահմանն ամուրհաց
ւոյն եդեմայեցին էր. ի վէր զսալմայ ի վերէն
րին ակրաբիմայ և ի սելհէն և ի վեր։

Գլ. Բ.

1 Եւ ել հրեշտակ Տն ի գաղգաղայ
ի լայեսէն և ի բեթէլ. և ի
տունն իշի. և ասէ ցնա. այսպէս ասէ
Տր։ Տր եհան զձեզ յեգիպտոսէ. և

լեռնակողմանն՝ և ի հարաւ՝ և ի դաշ
Յեսու. տավայրս։ * Եւ գնաց յուդայ ի վէր 10
15.13. քանանացւոյն բնակելոյ ի քեբրօն. և
էլ քեբրօն ընդդէմ. և էր անուն քեբ
րօնի յառաջ կարիաթ արբոկսեփեր.
և Հարին զսեսէ՝ և զաքիման՝ և զթող
մի. զծնունդսն ենակայ։ * Եւ ելին 11
անտի ի վերայ բնակչացն դաբիրայ.
էր յառաջագոյն քաղաք նամակաց։
* Եւ ասէ քաղեբ. որ ոք Հարցէ զքա 12
ղաք նամակաց՝ և առցէ զնա. տայ
նմա զաքսա զդուստր իմ կնութիւն։
* Եւ էառ զնա գոթոնիէլ որդի կե 13
նազի՝ եղբայր քաղեբայ՝ կրտսեր քան
զնա։ և եառ նմա քաղեբ զաքսա ըզ
դուստր իւր կնութիւն։ * Եւ եղև ի 14
գնալն նորա, յորդորեաց զնա գոթո
նիէլ խնդրել ի հօրէ իւրմէ ագարակ.
և արտնջեաց՝ և աղաղակեաց յիշչ
անտի՝ և ասէ. յերկիր Հարաւոյ ետուր
զիս։ և ասէ ցնա քաղեբ. զի՞ն քեզ։
* Եւ ասէ ցնա ասքա. տուր ինձ օրհ 15
նութիւն. զի յերկիր Հարաւոյ ետուր
զիս։ և տացես ինձ զբօսանս ջրոց։ և
եառ նմա քաղեբ ըստ սրտի նորա զբօ
սանս բարձանց՝ և զբօսանս Հովտաց։
* Եւ որդիքն յոթրաբայ կինեացւոյ ա 16
ներոյն մօսէսի՝ ելին ի քաղաքէն ար
մաւենեաց՝ առ որդիսն յուդայի յա
նապատն յուդայ. որ է ի Հարաւոյ
յուդայ առ զառիվայրին արադայ։ և
գնացին բնակեցան առ ժողովրդեանն։
* Եւ գնաց յուդա ընդ շմաւսի եղ 17
բօր իւրոյ՝ և Հարին զքանանացին բնա
կեալ յափեթ. և նզովեցին զնա. և սա
տակեցին զնա. և կոչեցին զանուն քա
ղաքին սատակումն։ * Եւ ժառան 18
գեաց յուդա զազգս. և զասհմանս
նր. և զասկաղօն՝ և զասհմանս նր։ և
զակկարօն՝ և զասհմանս նորա։ և զա
զոտոս՝ և զանդաստանս նորա։ * Եւ 19
եր Տր ընդ յուդայ. և ժառանգեաց
զլեառն՝ զի ոչ կարացին ժառանգել
զբնակիչս հովտացն. զի ռեքսք զա
տոյց զնոսա. և կառք երկաթիք էին
նմա։ * Եւ ետուն քաղեբայ զբեբրօն 20
Յեսու. որպէս խօսեցաւ մօսէս. և ժառան
14.24. գեաց անտի զերիս քաղաքս որդւոյն
15.14. ենակայ։ և եբարձ անտի զերեսին որ
դիսն ենակայ։ * Եւ զբենիամինացին 21
զբնակեալսն յերուսաղէմ՝ ոչ ժառան
գեցին որդիքն բենիամինի. և բնա
կեցաւ յեբուսացին ընդ որդիսն բե
նիամինի մինչև ցայսօր։ * Եւ ելին որ 22
դիքն յովսեփու. և ինքեանք՝ ի բեթէլ
և Տր ընդ նոսա։ * Եւ բանակեցան 23
տունն իշի՝ ի բեթէլ. և անուն քաղա
քին էր յառաջ լուզայ։ * Եւ տեսին 24

եաճ զձեզ յերկիրդ՝ յոր երդուաւ
հարցն ձերոց տալ ձեզ. և ասէ ցձեզ
ոչ ցրեցից զուխտն իմ , որ ընդ ձեզ
յաւիտեան ։ * Եւ մի դնիցէք ուխտս 2
ընդ բնակիչս երկրիդ այդորիկ. և մի
ընդ դիս նոցա . և մի երկիրպագանիք
ցեքս նոցա . այլ զդրօշեալս նոյ խոր-
տակեսջիք . և զսեղանս նոցա կործա
նեսջիք . և ոչ լուայք ձայնի իմում՝
քանզի արարիք զայն ։ * Եւ ասացի 3
Թէ ոչ յաւելից փոխել զժողովուրդն՝
զոր յաւելն սատակել . և ոչ բարձից
զնոսա յերեսաց ձերոց. և եղիցին ձեզ
ի վանգս . և դիք նոցա եղիցին ձեզ
ի գայթագղելի ։ * Եւ եղև իբրև 4
խօսեցաւ հրեշտակն Տն զբանս զայս
սիկ՝ առ ամենայն որդիսն Իսր. ամ-
բարձին ժողովուրդքն զձայնս իւր-
եանց՝ և լացին ։ * Եւ վասն այնորիկ 5
կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ լա-
լընք՝ և զոհեցին անդ Տն ։ * ‖ Եւ ար- 6
ձակեաց յեսու զժողովուրդն. և գնա
ցին որդիքն Իսրայելի իւրաքանչիւր տունս
իւր՝ և յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն
իւր՝ ժառանգել զերկիրն ։ * Եւ ծա 7
ռայեաց ժողովուրդն Տն զամ՝ աւուրս
յեսուայ , և զամ՝ աւուրս ծերոցն՝ որք
միանգամ՝ երկայնակեացք եղեն ընդ
յեսուայ . որք գիտակ լեալ էին ամ-
մեծամեծ գործոց Տն՝ զորս արար
յիսրայէլ ։ * Եւ վախճանեցաւ յեսու որ- 8
դի Նաւեայ ծառայ Տն. որդի հարիւր
և տասն ամաց ։ * Եւ թաղեցին զնա 9
ի լերինն ժառանգութեան նր , ի Թամ-
նաթսարէս՝ ի լերինն եփրեմի՝ ի հիւսի
սոյ լերինն գայաւս ։ * Եւ ամենայն 10
ազգն այն յաւելան առ հարս իւրեանց.
յարեաւ այլ ազգ՝ որք ոչ ճանաչէին
զՏն՝ և ոչ զգործսն՝ զորս արար ի մէջ
իսրայէլի ։ * Եւ արարին որդիքն իսրայելի 11
չար առաջի Տն. և պաշտեցին զբահա
ղիմ ։ * Եւ թողին զՏն Աստ հարցն 12
իւրեանց՝ որ եհան զնոսա յերկրէն Ե-
գիպտացւոց՝ և գնացին զհետ աստու
ծոց օտարաց . աստուածոց ազգացն՝
որք շուրջ զնոքօք . և երկիր պագին նոց.
և բարկացուցին զՏն ։ * Եւ թողին 13
զնա՝ և պաշտեցին զբահաղ . և զաս
տարտն ։ * Եւ բարկացաւ սրտմտու- 14
թիւն Տն ի վերա . և մատնեաց զնոսա Տն
ի ձեռս աւարառուացն. և աւերեցին
զնոսա . և եհան զնոսա Տն ի ձեռս թշնա
մեաց իւրեանց շուրջանակի . և ոչ կա
րացին կալ ընդդէմ թշնամեաց իւր
եանց ամենեցունց՝ ընդ որս պատնկե
ցան ։ * Եւ ձեռն Տն էր նոցա ի չա- 15
րութիւն՝ որպէս և խօսեցաւ Տն. և ոյն
երդուաւ Տն. և նեղեաց զնոսա յոյժ ։

16 * Եւ յարոյց նոցա Տն դատաւորս . և
փրկեաց զնոսա Տն ի ձեռաց աւար-
առուաց նց. սակայն և նց ոչ լսէին
17 * Այլ պոռնկեցան զհետ աստուածոց
օտարաց . և երկիր պագին նոցա . և
բարկացուցին զՏէր . և խոտորեցան
վաղվաղակի ի ճանապարհէն՝ ընդ որ
գնային հարքն նոցա՝ լսել պատուի-
րանաց Տն. և ոչ արարին այնպէս ։
18 * Եւ յորժամ յարոյց նց Տն դատա-
որս . և էր Տն ընդ դատաւորին . և
փրկեաց զնոսա ի ձեռաց թշնամեաց
նոցա՝ զամ՝ աւուրս դատաւորին . զի
միսիթարեցաւ Տն ի հեծութենէ նց
յերեսաց պաշարողացն նոցա՝ որք չար
19 չարեին զնոսա ։ * Եւ լինէր իբրև
մեռանէր դատաւորն, դառնային միւս
անգամ եղծանել առաւել քան զհարս
իւրեանց՝ երթալ զհետ աստուածոց
օտարաց . պաշտել զնոսա , և երկիր-
պագանել նոցա . և ոչ ընկենէին ի բաց
զարուեստս իւրեանց . և ոչ հատանի
20 խիստ ճանապարհայ իւրեանց ։ * Եւ
բարկացաւ սրտմտութիւն Տն իսրայէ-
լի՝ և ասէ . փոխանակ զի եթող ազգդ
այդ զուխտ իմ , զոր պատուիրեցի
հարց դոցա . և ոչ լսէին ձայնի իմում
21 * Եւ ես ոչ յաւելից բառնալ զայր
յերեսաց նոցա յազգացն՝ զորս եթող
22 յեսու որդի Նաւեայ ։ * Եւ եթող
փորձել նովաւ զիսրայէլ՝ եթէ զգուշա-
նայցեն ճանապարհին Տն գնալ ընդ
նա . զոր օրինակ զգուշացան հարքն
23 նոցա . և եթէ ոչ ։ * Եւ եթող Տէր
զազգսն զայնոսիկ՝ չբառնալ զնոսա
վաղվաղակի . և ոչ մատնեաց զնոսա
ի ձեռս յեսուայ ։

ԳԼ։ Գ։

1 Եւ սա ազգք են՝ զորս եթող յե-
սու փորձել նոքօք զիսրայէլ . զամե-
նեսին որք ոչ գիտէին զամ՝ պատե-
2 րազմունս քանանացւոց ։ * Այլ վա՞
ազգաց որդւոցն իսրայէլի ուսուցանել նց
պատերազմ. սակայն և որք յառաջա
գոյն քան զնոսա էին՝ ոչ գիտէին ։
3 * Հինգ նախարարութիւնս այլազ-
գեաց . և զամ՝ քանանացին . և զսիդո
նացին . և զևեւացին զբնակեալն ի լեռն
ի լեռնէն բաղէբմոնեայ՝
4 մինչև յդաքովեմաթ ։ * Եւ եղև ի
փորձել նոքօք զնոսիկ . գիտել եթէ լսի
ցեն պատուիրանացն Տն՝ զորս պատ-
ուիրեաց հարցն նոցա ի ձեռն մովսէսի
5 * Եւ որդիքն իսրայելի բնակեցան ի
մէջ քանանացւոյն . և քեթացւոյն . և
ամորհացւոյն . և փերեզացւոյն . և հև
ացւոյն . և յեբուսացւոյն . և գերգե-
սաց-

21 * Եւ եղև ընդ յառնելն նմա զգեաց
աւազդ զձեռն իւր զձախ. և հար ըզ
սուրն յաջոյ ազգերկ իւրմէ. և եհար
22 ՚ի կռտի եգլոմայ։ * Եւարկ և վերա-
խակալն ևս զհետ վիրին. և արգել
ձարան զվիրաբերանն. վի ոչ ձգեաց
23 ՚ի բաց զսուրն ՚ի կռտէ նր։ * Եւ եկ
՚ի պատշգամն. և էանց ընդ վանդա
կապատն. և փակեաց զդուրս վեր-
նատանն ընդդէմ նր. և ինքն եկ՝ և
24 գնաց։ * Եւ ծառայքն նորա մտին՝
և տեսին. և ահա դուրք վերնատանն
փակեալ էին. և ասեն՝ գուցէ յաթոռն
25 նստիցի ՚ի պետս ՚ի սենեկին։ * Եւ կա
յին՝ մնային ամաչեցեալք. և ահա ոչ
ոք էր որ բանայր զդուրս վերնա-
տանն. և առին զանահտին՝ և բացին.
և ահա տէրն իւրեանց անկեալ կայր
26 մեռեալ ՚ի գետնի։ * Եւ աւազդ վեր
ծաւ ՚ի սիրօթայ մինչ նորա զաղվկաւն
էին. և ոչնք էր՝ որ փայթ առնէր զնր
մանկ. և նա էանց առ դրօշելովքն.
27 և վերծաւ անկաւ ՚ի սիրօթայ։ * Եւ
եղև՝ իբրև եկն աւազդ յերկիրն իւր.
եհար փող ՚ի լերինն եփրեմայ. և իջին
ընդ նմա որդիքն իսրայելի ՚ի լեռնէ
28 անտի. և ինքն առաջի նոցա։ * Եւ ասէ
ցնոսա. իջէք զկնի իմ. զի մատնեաց
Տէր Ա.ծ մեր զթշնամիս մեր զմնալաբա
ցիս ՚ի ձեռս մեր։ և իջին զկնի նորա.
և կալան նախ զանցանս յորդանանու ՚ի
մնալաբայ. և ոչ թողին մարդոյ ան-
29 ցանել։ * Եւ հարին ՚ի մնալաբայ յաւ
ուր յայնմիկ իբրև տասն հազար ա-
նանց զնմ պատերազմողս ՚ի նոցանէ։
և զնմ զայր զօրութիւն. և ոչ ապրե-
30 ցաւ և ոչ մի այր։ * Եւ վանեցաւ մն-
ալաբ յաւուր յայնմիկ ընդ ձեռամբ
իսրայելի։ և դադարեաց երկիրն ամն
31 ութսուն։ և դատեցաւ զնոսա աւազդ
մինչև մեռաւ։ * Եւ յետ նորա յա-
րեաւ սամեգար որդի անաթայ. և
եհար յայլազգեացն վեց հարիւր այր.
Թող. ըղրթս արջառոյ։ և փրկեաց [խոփէ]
նա զիսրայէլ։ արջառոյ

Գ Ի։ Գ։

1 Եւ յաւելին որդիքն իսրայելի առ-
նել չար առաջի Տ՚ն. և սամեգար
2 մեռաւ։ * Եւ մատնեաց զնոսա Տ՚ն ՚ի ‖ Ի ցած
ձեռս յաբինայ արքայի քանանացւոց. 12.9.
որ Թագաւորեաց յասոր։ և իշխան
զօրուն նորա սիսարա. և ինքն բնակէր
3 յարիսաթ ազգաց։ * Եւ աղաղակե-
ցին որդիքն իսրայելի առ Տ՚ն. զի ինն-
հարիւր կառք երկաթիք էին նորա. և
նա նեղէր զնի զ սաստիկ՝ ամ քսան։
4 * Եւ դեբովրա կին մարգարէ. կին ղա-

սացոյն։ * Եւ առին զդատերս նոցա 6
իբրեանց ՚ի կանայս. և զդատերս իւր-
եանց էառն ուստերաց նոցա. և պաշ
տեցին զդիս նոցա։ * Եւ արարին որ 7
դիքն իսի չար առաջի Տ՚ն. և մոռա-
ցան զՏ՚ն Ա.ծ իւրեանց. և պաշտեցին
զբահաղ՝ և զանատառան։ * Եւ բար- 8
կացաւ սրտմտութիւն Տ՚ն իսի. և մատ
նեաց զնոսա ՚ի ձեռս քուսարսաթե-
մայ արքային ասորւոց միջագետաց.
և ծառայեցին նմա ամն ութ։ * Եւ 9
աղաղակեցին որդիքն իսի առ Տ՚ն. և
յարոյց Տ՚ն փրկիչ իսրայելի՝ և էառն
զգոթոնիէլ որդի կենազայ զեղբայր
քաղեբայ՝ կրտսեր քան զնա։ * (Եւ 10
լցաւ նոցա.) և եղև ՚ի նմա հոգի
Տ՚ն. և դատեաց զնի. և ել ՚ի պատե-
րազմ ընդ քուսարսաթեմայ. և մատ
նեաց Տ՚ն ՚ի ձեռս նորա զքուսարսա-
թեմ արքայ ասորւոց. և սաստկացաւ
ձեռն նր ՚ի վերայ քուսարսաթեմայ։
* Եւ դադարեաց երկիրն ամն քառա- 11
սուն. և մեռաւ գոթոնիէլ որդի կե-
նեզի։ * Եւ յաւելին որդիքն իսրայելի 12
առնել չար առաջի Տ՚ն. և զօրացոյց
Տ՚ն զեգղոմ արքայ մոաբացւոց ՚ի վերայ
իսի. վասն առնելոյ նոցա չար առաջի
Տ՚ն։ * Եւ ժողովեաց ՚ի վերայ նոցա 13
զնմ որդիսն ամմինայ. և զամաղէկ. և
եզաւ եհար զիս. և ժառանգեաց
զքաղաքն արմաւենեաց։ * Եւ ծա- 14
ռայեցին որդիքն իսի եգլոմայ արք
քայի մնալաբացւոց ամն ութսուն։
* Եւ աղաղակեցին որդիքն իսի առ 15
Տ՚ն. և յարոյց նոցա Տ՚ն փրկիչ զաւոդ
որդի գերեայ՝ զորդի առն յեմինեացւոյ.
երկոտունց ձեռաց աջոտակն. և առա
քեցին որդիքն իսի ՚ի ձեռս նր պա-
տարագս եգլոմայ արքայի մնալաբացւոց։
* Եւ արար իւր աւոդ սուր երկայ 16
րի թզաս յերկայնութիւն. և եզ յաջոյ
ազգեր իւրում ընդ տառատուկն.
և գնաց։ * Եւ մատոյց զպատարագն 17
եգլոմայ արքայի մնալաբացւոց. և եգլոմ
եր այր յոյժ։ * Եւ եղև իբրև 18
վախճանեաց աւոդ մատուցանել
զպատարագն. և արձակեաց զպա-
տարագաբարձն։ * Եւ եգլոմ դար 19
ձաւ ՚ի դրօշելոյն հանդերձ դպա-
գատն։ և ասէ աւոդ. բանք ինչ են
ինձ ընդ քեզ լռեալեայն արքայ. և ասէ
եգլոմ լուռ լեր։ և ասէ կամենեսին.
՚ի բաց գնացեալք. և եկին արտաքս որք
զնովաւն կային։ * Եւ նա նստէր յա 20
մարանոցի ՚ի վերնատանն իւրում մի-
այն առանձինն։ և ասէ աւոդ. պատ
գամ Ա.Ի է իմ առ քեզ արքայ։ և յա
րեաւ եգլոմ յաթոռոյն մերձ առ նա

բիդովթայ։ նա դատէր զԻսրայէլ՝ի ժամա-
նակին յայնմիկ։ * Եւ ինքն բնակեալ 5
էր ընդ արմաւենեաւն դեբովրայ՝ ի
մէջ ռամայ և՝ի մէջ բեթէլայ՝ի լե-
բինն եփրեմայ։ և ելանէին որդիքն
Իսրայէլի առ նա՝ի դատաստան։ * Եւ ա- 6
ռաքեաց դեբովրա՝ և կոչեաց զբարակ
զորդի աբինաեեմայ՝ի կադեսայ նեփ-
թաղիմի։ և ասէ ցնա։ ոչ ապաքէն
հրամայեաց Տէր Ա.Ծ Իսրայէլի. և երթիցես
՚ի լեառն թաբոր։ և առցես ընդ քեզ
տասն հազար արանց յորդւոցն նեփ-
թաղիմայ. և յորդւոցն զաբուլոնի։
* Եւ տարցիս ընդ քեզ՝ ի հեղեղատն 7
կիսոնի՝ի վերայ սիսարայ իշխանի զո-
րուն յաբինայ՝ և զորայ նորա. և կա-
ռայց նորա։ և մատնեցից զնա՝ի ձեռս
քո։ * Եւ ասէ ցնա բարակ. եթէ երթ 8
երթիցես ընդիս՝ երթայց. և եթէ ոչ
երթիցես ընդիս՝ ոչ երթայց։ (զան-
զի ոչ գիտեմ զօրն՝ յորում յաջողեսցէ
Տէր զճանապարհ իւր ընդիս)։ * Եւ ասէ 9
ցնա դեբովրա. երթալով երթայց ես
քեզ. բայց գիտասջիր՝ զի ոչ քո լիցի
փառք ի ճանապարհին՝ զոր եր-
թիցես. քանզի՝ ի ձեռն կնոջ մատ-
նեսցէ Տէր զսիսարայ։ և յարեաւ դեբո-
րա. և գնաց ընդ բարակայ՝ի կադէ-
սայ։ * Եւ պատուիրեր եաւ բարակ զա- 10
բուլոնի. և նեփթաղիմի՝ի կադես.
և ելին զհետ նորա տասն հազար ա-
րանց։ ել ընդ նմա և դեբովրա։ * Եւ 11
մերձաւորք կինեցւոյն մովսեցան՝ի
կինեայ յորդւոցն յոթորայ աներոյն
մովսեայ։ և եհար զխորան իւր առ կաղ
նեաւն հանդուցելոցն՝ որ է մերձ՝ի
կադես։ * Եւ պատմեցին սիսարայ ե- 12
թէ ել բարակ որդի աբինաեեմայ՝ի
լեառն թաբոր։ * Եւ գումարեաց սի- 13
սարա զամ կառս իւր. ինն հարիւր
կառս երկաթեղէնս. և զամ զօրն որ
ընդ իւր յարիսօթայ ազգաց՝ի հեղե-
ղատն կիսոնի։ * Եւ ասէ դեբովրա 14
ցբարակ. արի, զի այսօր է՝ յորում
մատնեաց Տէր զսիսարա՝ի ձեռս քո.
զի ահա Տէր է առաջի քո։ և էջ բարակ
՚ի լեառնէն թաբորայ. և տասնհազար
արանց զհետ նորա։ * Եւ զարհուրեց 15
ցոյց Տէր զսիսարա. և զամենայն կառս
նորա. և զամ բանակն նորա՝ սրով սո-
սերի առաջի բարակայ։ և էջ սիսա-
րա՝ի կառաց իւրոց՝ և փախեաւ հե-
տիոտս։ * Եւ բարակ զհետ մտեալ 16
երթայր զկնի կառացն. և զհետ բա-
նակին մինչև յանտառն ազգայ։ և ան
կաւ ամ բանակն սիսարայ սրով սո-
սերի. և ոչ ինոյ և ոչ մի։ * Եւ սիսա- 17
րա մեհինեցաւ՝ և գնաց հետիոտս՝ի

խորանն յայելի կնոջ քաբերայ կինեց
ւոյ. քանզի խաղաղութի էր՝ի մէջ յա-
բինայ արքայի ասորայ և՝ի մէջ տանն
քաբերայ կինեցւոյ։ * Եւ ել յայել 18
ընդ առաջ սիսարայ՝ և ասէ ցնա։ խո-
տորեաց տէր իմ, խոտորեաց,
և մի երկնչիր։ և խոտորեցաւ առ նա
՚ի խորանն և ծածկեաց զնա ընդ փեղ
կիւ։ * Եւ ասէ ցնա սիսարա. 19
արբո՛ ինձ սակաւ մի ջուր՝ զի ծարաւի
եմ։ և եբաց զտիկ կաթինն՝ և արբոյց
նմա. և ծածկեաց զերեսս նր։ * Եւ 20
ասէ ցնա սիսարա. կաց դու առ դրան
խորանիդ. և եղիցի եթէ եկեսցէ ոք
առ քեզ. և հարցցէ՝ և ասասցէ ոք
ց քեզ. եթէ է ոք այդր այր, ասասցես՝
թէ ոչ է։ (* Եւ ծածկեաց զնա ընդ 21
փեղկիւքն նորա։) և էառ յայել կին
քաբերայ զցից խորանին. և կալաւ
զուռնն՝ի ձեռինն իւրում. և եմուտ
մեղմառնա. և բաղխեաց զցիցն ընդ
ծամեղս նորա՝ և վարսեաց ընդ գե-
տինն. և նա տապալեցաւ՝ի մէջ ոտից
նր. և եհան զոգի։ * Եւ ահա բարակ 22
պնտեալ գայր զհետ սիսարայի. և ել
յայել ընդ առաջ նորա՝ և ասէ ցնա.
եկ այսր. և ցուցից քեզ զայրն՝ զոր
դու խնդրես. և եմուտ առ նա և ահա
սիսարա կայր անկեալ և մեռեալ՝ և
ցիցն՝ի ծամեղսն նորա։ * Եւ կոր- 23
ծեաց Տէր Ա.Ծ յաւուր յայնմիկ զյաբին
արքայ քանանացւոց առաջի որդւոցն
Իսրայէլի։ * Եւ ձեռն որդւոցն Իսրայէլի 24
երթալով երթայր խստացեալ՝ի վե-
րայ յաբինայ արքայի քանանացւոց՝
մինչև ատակեցան։

Գ.Լ. Ե.

Եւ օրհնեաց դեբովրա. և բարակ 1
որդի աբինաեեմայ յաւուր յայն-
միկ՝ և ասեն։ * Սկսանել զօրավա- 2
րացն Իսրայէլի. մտադիւրաբար ժող
վրդեանն օրհնեցէք զՏր։ * Ա՛ արքա 3
թագաւորք՝ և ունկնդիր լերուք նա
խարարք. ես Տ՚ն երգեցից. և սաղմոս
ասացից Ա.Ի Իսրայէլի։ * Տր յելանել 4
քոյ՝ի սեիրայ. և՝ի չուել քումմէ յան-
դաստանացն եդովմայ՝ երկիր շարժե-
ցաւ. և երկինք խոռվեցան. և ամպք
ցօղեցին ջուր։ * Լերինք շարժեցան 5
յերեսաց Տ՚ն Ելոհայ սինայի. յերեսաց
Տ՚ն Ա.Ի Իսրայէլի։ * Յաւուրց սամեգա- 6
բայ որդւոյ անաթայ՝ յաւուրս յայելի
պակասեցան թագաւորք. և գնացին
ք շաւիղս. գնացին ընդ ճանապարհս
կամակորս։ * Պակասեցան փարա- 7
զունք բնակչաց՝ի մէջ Իսրայէլի պա
կասեցան՝ մինչև յարեաւ դեբովրա.
մինչև

Ա Սաղմ. 82.10.

պարք իմ զՀպարտութիւնս զարհուրա
23 նաց նոցա։ * Կզովեցէք զՄարով զ՝ ասէ
Հրեշտակն Տ՚ն՝ անիծանելով անիծէք
զբնակիչս նորա. զի ոչ եկին յօգնա
կանութիւն Տ՚ն ։ օգնական Տ՚ր ՚ի մէջ
24 նահատակաց հզօրն։ * Օրհնեալ լի
ցի ՚ի կանանց Յայէլ կին քաբերայ կի
նեցւոյ. օրհնեսցի ՚ի կանանց ՚ի խորա
25 նի իւրում։ * Ջուր խնդրեաց, և եա
կաթն՝ դաշխարհանաւ զօրաւորաց
26 մատոյց զկոգի ։ * Ձեռն իւր ձախ
ձգեաց ՚ի սկիցն. և զաջ իւր խոպատ
սպուռ ջախջախանս անսիտանացու
ցանել. և վախճանեցոյց զսիսարա ։
վարեաց ընդ ծամելիսնի. և անցոյց
ցկոյ ընդ գլուխ նորա. և սատակեաց։
27 * Ի մէջ ոտից նորա անկաւ ծանրա
ցեալ. և նիրհեցոյց ՚ի մէջ ծնգաց իւր
ոց. յորում կորացաւ՝ մինչև զգեա
նեցաւ՝ անդ անկաւ չոճառականն։
28 * Այրն սիսարայ Հայեցեալ դիտակն
ունէր ՚ի վանդակապատ պատուհա
նէն՝ քանզի տեսանէր զդարձեալսն ՚ի
սիսարայ. վնզի յետնեցան կառք նո
՚ի դալոց. ընդէր յամեցին հետք կա
29 ռաց նո։ * Կանայք իմաստունք իշխա
նաց նո եառն անդրէն պատասխանի
նման և սասենև ինքնին անձամբ անձին
30 առնէր իւր պատասխանի։ * Ոչ գտա
նիցեն զնա աւարաբաշխք. առնել
սեր քարեկամաց ՚ի գլուխ արանց. և
եդեալ զաղխս նորա կապուտ երան
գոյն սիսարայ. կապուտ երանգոյն
գունագոյն նկարուց. նարօտ պէսպէս
նկարուց. այն էր պարանոցի նորա
31 կապուտ։ * Այսպէս կորիցեն ամե
նայն թշնամիք քո Տ՚ր ։ և որք սիրե
ցինն զնա՝ իբրև զելս արեգական ՚ի
32 զօրութեան նո։ * Եւ դադարեաց եր
կիրն ամ քառասուն։

Գ Լ Ը Օ ։

1 Եւ արարին որդիքն Լէի չար առա
ջի Տ՚ն՝ և եառ զնոսա Տ՚ր ՚ի ձեռս
2 Մադիամու ամս եօթն ։ * Եւ զօրա
յաւ ձեռն Մադիամու ՚ի վերայ Լէի ։
և արարին իւրեանց որդիքն Լէի լե
րեսաց Մադիամու գոմն ՚ի լերինս.
3 յայրս և յամուրս։ * Եւ լինէր իբրև
վարէր այր Լէի ։ ելանէր Մադիամ և
ամաղեկ. և որդիքն արևելեայց հա
4 սանէին ՚ի վերն նոցա։ * Եւ բանակէին
առնոքօք. և ասպականէին զերս երկ
րին մինչև ՚ի մուտս գազայ ։ և ոչ թո
ղուին պատառ կենաց Լէի ։ ոչխար.
5 և արջառ. և էշ ։ * Օն ինքեանք, և
խաշինք իւրեանց ելանէին. և զվրանս
իւրեանց բերէին. և հասանէին իբրև
զմա

զհացդ բաղարջ. և դիր ի վերայ վէ-
միս այնորիկ. և հիւղ զարգանակս. և
21 արար այնպէս ։ * Եւ ձգեաց հրեշ-
տակն Տ՚ն զծայր գաւազանին՝ որ ի
ձեռին իւրում. և հասոյց ի միսն և ի
բաղարջսն. և բորբոքեցաւ հուր ի
վէմէ անտի. և եկեր զբաղարջսն. և
22 հրեշտակն Տ՚ն գնաց յաչաց նր ։ * Եւ
եահս գեդէօն թէ հրեշտակ Տ՚ն է ։ և
ասէ գեդէօն. ա՛հ ա՛հ Տ՚ր Տ՚ր. զի տեսի
զհրեշտակն Տ՚ն դէմ յանդիման ։
23 * Եւ ասէ ցնա Տ՚ր. խաղաղութի՛ ընդ-
քեզ. մի՛ երկնչիր. ոչ մեռանիցիս ։
24 * Եւ շինեաց անդ գեդէօն զսեղան
Տ՚ն. և կոչեաց զնա խաղաղութի՛ Տ՚ն
մինչև ցայսօր ։ և մինչդեռ ինքն ան-
դէն էր յերիքայ հօր իւրոյ եսբեայ ։
25 * Եւ եղև ի գիշերին յայնմիկ՝ և ասէ
ցնա Տ՚ր. առ դու քեզ զեզն պարա-
կաի հօր քոյ. և զեզն զերկրորդ զեօթն
ամեան. և քակեսցես զսեղանն բահա
ղոս՝ որ է հօր քոյ. և կոտորեսցես զան
26 տառն՝ որ զնովաս ։ * Եւ շինեսցես
սեղան Տ՚ն Ա՚Յ քումմ. որ երևեցաւ
քեզ՝ ի գլուխ լերինն մանոզայ՝ ի տեղ
ւոջ պատերազմին. և առցես զեզն
զերկրորդ. և հանցես յողջակէզ փայ
տիւք անտառին՝ զոր կոտորեսցես ։
27 * Եւ էառ գեդէօն երեքտասան այր
՚ի ծառայից իւրոց. և արար՝ ոյն և նմա
սեցաւ ընդ նմա Տ՚ր. և եղև իբրև եր
կեաւ՝ ի տանէ հօր իւրոյ՝ և յարանց
քաղաքին առնել՝ ի տուէ. արար՝ ի
28 գիշերի ։ * Եւ կանխեցին արք քաղա
քին ընդ առաւօտն. և ահա կործա-
նեալ էր սեղանն բահաղու. և ան-
տառն որ զնովաս կոտորեալ. և եզն
պարարակ հանեալ ողջակէզ՝ ի սե-
29 ղանն շինեալ ։ * Եւ ասէն այր ցընկեր
իւր. ո՞ արար զբան զայս. և յուզէին՝
և քննէին. և ասէին՝ թէ գեդէօն որ
30 դի յովասու արար զբանդ զայդ ։ * Եւ
ասեն արք քաղաքին ցյովաս՝ հան զո-
րդին քո՝ և մեռցի. զի կործա
նեաց զսեղանն բահաղու. և կոտո-
31 րեաց զանտառն՝ որ զնովաս ։ * Եւ
ասէ յովաս ցարսն ցյարուցեալս՝ ի
վէր նորա. դուք այժմ դատիցէք վէ
բահաղու. և կամ դուք ապրեցուցա
նիցէք զնա. որ միասեաց նմա, մեռ-
ցի մինչև ցառաւօտ ։ եթէ Ա՚ծ է՝ և
ինքն խնդրեսցի զվրէժ անձին իւրոյ՝
32 զի կործանեաց զսեղան նր ։ * Եւ կո-
չեաց զնա յաւուրն յայնմիկ յերոբաալ
և ասէ՝ դատաստան բահաղու. զի
33 կործանեաց զսեղան նորա ։ * Եւ ամ
մադիամ և ամաղէկ. և ամ որդիքն
արևելեայց ժողովեցան՝ ի միասին. և
եկին

զմարախ բազմութի՛ն. և ոչ գոյր թիւ
նոցա. և ուղտուց իւրեանց. և հասա-
նէին յերկիրն լիէլ ապականել զնա ։
6 * Եւ աղքատացաւ լիէլ յոյժ յերեսաց
մադիամու ։ և աղաղակեցին որդիքն
լիէլ առ Տ՚ր ։ * Եւ եղև իբրև աղաղա
7 կեցին որդիքն լիէլ առ Տ՚ր վ՚ս մա-
դիամու ։ * Եւ առաքեաց Տ՚ր այր
8 մարգարէ առ որդիսն իսրայելի՝ և ա-
սէ ցնոսա. այսպէս ասէ Տ՚ր Ա՚ծ ցլինել
ես եմ՝ որ հանի զձեզ յերկրէն եգիպ-
տացւոց. և կորզեցի զձեզ ՚ի տանէ
9 ծառայութե՛ն ։ * Եւ փրկեցի զձեզ ՚ի
ձեռաց եգիպտացւոցն. և ՚ի ձեռաց
ամենայն նեղչաց ձերոց. և մերժեցի զնո
յերեսաց ձերոց. և ետու ձեզ զեր-
կիրն նոցա ։ * Եւ ասացի ցձեզ. ես եմ
10 Տ՚ր Ա՚ծ ձեր. մի՛ երկնչիք յաստուածոց
ամորհացւոցն. յորոց միջի դուք զնա
կեալք յերկրի նոցա. և ոչ լուա՛յք
ձայնի իմում ։ * Եւ եկն հրեշտակ Տ՚ն
11 և նստաւ ընդ կաղնեառն՝ որ էր յեփ-
բայ յովասու հօր եսբեայ. և գեդէօն
որդի նր ծեծէր զցորեան ՚ի կալ՝ փախ
չել յերեսաց մադիամու ։ * Եւ երևե
12 ցաւ նմա հրեշտակ Տ՚ն և ասէ ցնա ։
Տ՚ր ընդ քեզ հզօր զօրութ՚ ։ * Եւ ասէ
13 ցնա գեդէօն. չիս Տ՚ր իմ. եթէ էր Տ՚ր
ընդ մեզ. ընդէր գտին զմեզ ամ չա
րիքս այսոքիկ. և ուր են ամ սքանչե
լիքն նր՝ զորս պատմեցին մեզ հարքն
մեր՝ և ասեն. ոչ ապաքէն յեգիպտո
սէ հան զմեզ Տ՚ր ։ և արդ ընդէր
մերժեաց զմեզ. և մատնեաց զմեզ ՚ի
ձեռս մադիամու ։ * Եւ հայեցաւ ցնա 14
Հրեշտակն Տ՚ն. և ասէ ցնա. ՚Երթ- ‖ ւ.Թագ.
զօրութ՚քդ քով այդոսիկ. և փրկես- ւշ.ւ։.
ցես զիսէլ ՚ի ձեռաց մադիամու. ոչ
աւասիկ ես առաքեցի զքեզ ։ * Եւ 15
ասէ ցնա գեդէօն. չիս Տ՚ր՝ ի՞նչ փրկե
ցից զիսէլ և ահա հաղարաւորն իմ խո
նարհագոյն է ՚ի մէջ մանասէի ։ և ես
կրտսեր եմ ՚ի տան հօր իմոյ ։ * Եւ ա- 16
սէ ցնա. Տ՚ր ընդ քեզ. և հարցես զմ
մադիամ իբրև զայր մի ։ * Եւ ասէ 17
գեդէօն. եթէ գտի շնորհս առաջի
աչաց քոց. արասցես ինձ զնշան՝ եթէ
դու խօսեացիս ընդիս ։ * Մի՛ գնաս- 18
ցես աստի՝ մինչև եկիցէ առ քեզ. և բե
րիցէ զպտ իմ, և եդիցէ առաջի քո։ և
ասէ՝ ես եմ. և նստայց աստ՝ մինչև
դարձիս առիս ։ * Եւ եմուտ գե- 19
դէօն՝ և հասոյց ուլ մի յայծեաց. և
արդու մի ալիւր բաղարջ. և զմիսն եդ
՚ի վերայ խոյնի. և զարգանակն եարկ
՚ի պոյան. և եհան առ նա ընդ կաղ
նեաւն՝ և երկիր եպագ ։ * Եւ ասէ 20
ցնա հրեշտակն Տ՚ն. առ դու զմիսդ՝ և

փեցին ձեռամբ և լեզուով իւրեանց՝
երեքհարիւր այր. և մնացորդք ժողո-
վրդեանն՝ անկան ՚ի վէր ծնկաց իւր-
7 եանց ըմպել զջուր։ * Եւ ասէ Տէր
ցգեդէօն. երեքհարիւր արամբքդ՝ որք
լափեցին զջուր՝ փրկեցից զձեզ. և տաց
զմադիամ ՚ի ձեռս քո ։ և ամ ժողո-
վուրդդ՝ երթիցեն այր իւրաքանչիւր
8 ՚ի տեղի իւր ։ * Եւ առին զպաշար
ժողովրդեանն ՚ի ձեռս իւրեանց. և
զփող նոցա զերջերեայս. և զամ այր
իսկ արձակեաց զայր ՚ի քնակութիւն
իւր ։ և զերեքհարիւր արան և եթ կա
լաւ ։ և բանակն մադիամու՝ էին ՚ի
9 ներքոյ նմ ՚ի հովիտսն ։ * Եւ եղև ՚ի
գիշերին յայնմիկ, և ասէ ցնա Տէր. արի
էջ առ վաղվաղակի ՚ի բանակն. զի
10 մատնեցի զնա ՚ի ձեռս քո ։ * Այլ թէ
երկնչիցես դու իջանել. էջ նախ դու
և պատանեակդ քո փարա ՚ի բանակն։
11 * Եւ լուիցես եթէ զինչ խօսիցին՝
և ապա զօրասցին ձեռք քո. և իջցես
՚ի բանակն և էջ ինքն և պատանեակն
իւր փարա ընդ նմա ՚ի մասն ինչ յես-
12 ներորդաց բանակին ։ * Եւ մադիամ
և ամաղէկ. և ամ որդիքն արևելեայց
բանակեալք էին ՚ի ծովրծորան. իբրև
զմնծաս բազմութիւն. և ուղտուց նո-
ցա գոյր թիւ. այլ էին իբրև զաւազ
13 առ եզերբ ծովու բազմութիւն ։ * Եւ
եմուտ գեդէօն ։ և ահա այր պատ-
մէր ընկերի իւրում զերազ տեսի ասէ
զերազ. և ահա նկանակ գարեղէն հո
լովեալ ՚ի բանակս մադիամու. և եկն
մինչև ՚ի խորանն մադիամու. և եհար
զնա և կործանեաց. անկաւ խորանն
14 վերուստ ՚ի վայր ։ * Պատասխանի ետ
ընկերն նորա՝ և ասէ. ոչ ևս այն՝ եթէ
ոչ սուրն գեդէօնի որդւոյ յովասու՝
առն իսրայէլացւոյ. մատնեաց Տէր ՚ի
ձեռս նորա զմադիամ՝ և զամ բանակս ։
15 * Իբրև լուաւ գեդէօն զպատմութիւն
երազոյն՝ և զմեկնութիւն նորա. երկիր
եպագ Տեառն. և դարձաւ անդրէն ՚ի բա-
նակն իւր. և ասէ՝ արիք, զի մատնեաց
Տէր զբանակն մադիամու ՚ի ձեռս մեր։
16 * Եւ բաժանեաց զերեքհարիւր արան
իւրիս առաջս. և ետ զփողսն եղջե-
րեայս ՚ի ձեռս ամենեցուն՝ և ջահս ՚ի
17 մէջ սափորացն ։ * Եւ ասէ ցնոսա.
ընդիս հայեսջիք. և այնպէս արասջիք.
ահա ես մտանեմ ՚ի մէջ բանակին. և
եղիցի որպէս ես առնիցեմ, նոյնպէս և
18 դուք արասջիք։ * Եւ հարիցէ ես զփողն
եղջերեայ. և ամենեքեան որք ընդիս
եք՝ հարջիք և դուք զփողսն եղջե-
րեայս շուրջ զամ բանակատն. և
19 ասասջիք՝ սուրն Տեառն և գեդէօնի։ * Եւ
եմուտ

եկին բանակեցան ՚ի հովիտն յեզրսյի
լիւ։ * Եւ հոգի Տեառն զօրացոյց զգեդէօն։ 34
և էհար փող. եղջերաւն. և խրախոյս
եբարձ աբիեզեր զկնի նր ։ * Եւ առ 35
ձակեաց հրեշտակս յասեր. և ՚ի զա-
բուլոն. և ՚ի նեփթաղիմ. և ելին ընդ
առաջ նր ։ * Եւ ասէ գեդէօն յԱ՛Ծ 36
եթէ փրկեսցես ձեռամբ իմով զիսրա-
ոլ և խօսեցաւ ։ * Ահա դնեմ գգաթա 37
մի ասուի ՚ի կալ. եթէ լինիցի անձրև
՚ի վէր գգաթուն միայնոյ, և ՚ի վերայ
ամենայն երկրի ցամաքութի, գիտացից ե-
թէ փրկեսցես ձեռամբ իմով զիսրա-
ոլ և խօսեցաւ ։ * Եւ եղև այնպէս և 38
կանխեաց գեդէօն ՚ի վաղիւ անդր. և
քամեաց զգգաթն. և եկն ցօղ ՚ի գգա-
թէ անտի լի կոնքիւ ջրոյ ։ * Եւ ասէ 39
գեդէօն յԱ՛Ծ. մի բարկասցի ցասումն
քո ինձ. և խօսեցայց դարձեալ միւս
անգամ. և փորձեցից միւսանգամ գգա
թուն. և եղիցի միւսանգամ ցամաքու
թի ՚ի վէր գգաթուն միայնոյ. և ՚ի վէր
ամենայն երկրի եղիցի անձրև ։ * Եւ արար 40
Ա՛Ծ այնպէս ՚ի գիշերին յայնմիկ. և ե-
ղև ցամաքութի ՚ի վէր գգաթուն միայ-
նոյ։ և ՚ի վէր ամ երկրի եղև անձրև։

Գ Լ։ Լ։

Եւ կանխեաց յերոբաաղ. նա ինքն 1
և գեդէօն. և ամ զօրն ընդ նմա.
և բանակեցան առ աղբիւրն արեդայ.
և բանակն մադիամու, և ամաղէկայ՝
էր նոցա ընդ հիւսիսոյ. ՚ի գաբաա
թամ որ ՚ի հովխոյ ։ * Եւ ասէ 2
Տէր ցգեդէօն. բազումք զօրդ որ ընդ
քեզ է. առ ՚ի չմատնեսցէ հինձ զմա-
դիամ ՚ի ձեռս դոցա. գուցէ պարծի
ցի ՚ի վէր իմ ինձ և ասիցէ. թէ ձեռն
իմ փրկեաց զիս ։ * Եւ ասէ Տէր. խո 3
սեաց յականջս ժողովրդեանդ. և ա-
սացես. ո՞ք վատասիրտ իցէ՝ դարձ
ցի ։ և դիմեցին ՚ի լեռնէն գաղաա
դու. և դարձան ՚ի զօրուէն քսան և
երկու հազարք. և մնացին տասն հա
զարք ։ * Եւ ասէ Տէր ցգեդէօն. տա 4
կաւին բազումք զօրդ. իջո զդոսա ՚ի
ջուրն. և փորձեցից քեզ զդոսա անդ.
և եղիցի զորմէ ասացից ցքեզ՝ եթէ
դա երթիցէ ընդ քեզ՝ նա երթիցէ ընդ
քեզ. և զամենայնէն զորմէ ասացից՝
թէ դա մի երթիցէ ընդ քեզ. նա մի
երթիցէ ընդ քեզ ։ * Եւ իջոյց զզօրն 5
՚ի ջուրն ։ և ասէ Տէր ցգեդէօն. ամ որ
լափիցէ լեզուաւ իւրով ՚ի ջրոյ անտի
իբրև զշուն, կացուսցես զնա ուրոյն ։
և ամ որ անկցի ՚ի վէր ծնկաց իւրոց
ըմպել, կացուսցես զնա առանձինն ։
* Եւ եղև թիւ ամենեցուն՝ որք լա- 6

ոսացես. ոչ ոք վատասիրտ իցէ՝ դարձ
20. 5. ցի ։ և դիմեցին ՚ի լեռնէն գաղաա
1.Կաթ. դու. և դարձան ՚ի զօրուէն քսան և
3.56. երկու հազարք. և մնացին տասն հա
զարք ։ * Եւ ասէ Տէր ցգեդէօն. տա 4
կաւին բազումք զօրդ. իջո զդոսա ՚ի
ջուրն. և փորձեցից քեզ զդոսա անդ.
և եղիցի զորմէ ասացից ցքեզ՝ եթէ
դա երթիցէ ընդ քեզ՝ նա երթիցէ ընդ
քեզ. և զամենայնէն զորմէ ասացից՝
թէ դա մի երթիցէ ընդ քեզ. նա մի
երթիցէ ընդ քեզ ։ * Եւ իջոյց զզօրն 5
՚ի ջուրն ։ և ասէ Տէր ցգեդէօն. ամ որ
լափիցէ լեզուաւ իւրով ՚ի ջրոյ անտի
իբրև զշուն, կացուսցես զնա ուրոյն ։
և ամ որ անկցի ՚ի վէր ծնկաց իւրոց
ըմպել, կացուսցես զնա առանձինն ։
* Եւ եղև թիւ ամենեցուն՝ որք լա- 6

եմուտ գեդէոն և հարիւր այր ընդ
նմա, 'ի կողմն բանակին 'ի սկզբան միջ_
նոյ պահուն. միայն զարթուցանելով
զարթուցին զպահապանսն. և հարին
զփողսն եղջերեայս. և թօթափեցին
զսափորսն որք 'ի ձեռս իւրեանց:
*Եւ հարին զփողսն եղջերեայս երե 20
քին առաջքն. և խորտակեցին զսա
փորսն. և առին ձախու ձեռամբք իւր
եանց զջահսն, և աջու ձեռօք իւր_
եանց զփողսն՝ հարկանել. և աղաղա_
կեցին՝ և ասեն. սուր Տն և գեդէոնի:
*Եւ կացին իւրաքանչիւր առանձինն 21
շուրջ զբանակաւն: և ընթացաւ ամ
բանակն՝ փող հարին՝ և փախեան:
* Եւ գոչեցին երեքհարիւրեքին 22
‖ Սաղմ. փողքն եղջերեայք. ‖ և եդ Տր զսուր
82. 10. առն յընկեր իւր. և յամ բանակն:
* Եւ փախեաւ ամ բանակն մինչև 23
ցբեթսատայ. և միւս գունդն՝ մինչև
ցդարն աբէլմաուլայ. և ցտաբէթ: և
գոչեաց այր իսրայէլացի, 'ի նեփթա_
ղիմայ. և յասերայ. և յամ մանասէ.
և զհետ մտին մադիամու: *Եւ հրեշ 24
տակս արձակեաց գեդէոն յամենայն
սահմանս եփրեմայ. և ասէ՝ իջէք յա
ռաջս մադիամու. և կալարուք զկիրճս
ջրոցն մինչև ցբեթփարայ և ցյորդա
նան. և գոչեաց ամենայն այր եփրե_
մի. և կալան իւրեանց զանցս ջրոցն.
մինչև ցբեթփարայ և ցյորդանան:
‖ Սաղմ. *‖ Եւ կալան զերկուս իշխանսն մա_ 25
82. 12. դիամու զորեբ. և զզեբ. և սպանին
Եսայ. զորեբ 'ի սորորեբայ. և զզեբ՝ սպա_
10. 26. նին յակեբզեբայ. և հալածեցին զմա
դիամ. և զգլուխսն որեբայ և զեբայ
բերին առ գեդէոն յայնմ կողմանէ
յորդանանու:

ԳԼ: Ը:

Եւ ասեն ցգեդէոն արք եփրեմի. 1
զինչ է բանդ այդ՝ զոր արարեր
ընդ մեզ. զի ոչ կոչեցեր զմեզ յոր_
ժամ երթայիր պատերազմիլ ը մա_
դիամու. և վիճէին ը նմա սաստկա_
գոյնս: *Եւ ասէ ցնոսա. ա՛րդ զինչ 2
ինչ արարի իբրև զձեզ. ո՞չ ապաքէն
լաւագոյն է ճռաքաղութիւն եփրեմի.
քան զկութսն աբիեզերայ: *Ի ձեռս 3
ձեր մատնեաց Տր զիշխանս մադիա_
մու՝ զզորեբ և զզեբ. և զի՞նչ կարացի
առնել իբրև զձեզ՝ և ապա դադա_
րեաց ոգի նոցա 'ի նմանէ 'ի խօսիլ նր
զբանս զայս: *Եւ եկն գեդէոն 'ի 4
յորդանան. և եանց ինքն և երեք հար
իւր արքն որք ը նմա պարտասեալք
և քաղցեալք: *Եւ ասէ ցարսն սոկ_ 5
քովթայ. տո՛ւք աւադիկ հաց 'ի կերա
կուր զօրուս այսմիկ՝ որ ընդ իս. զի
քաղցեալ են. և ես պնդեցայց զհետ
զեբեհի և սաղմանայ թագաւորացն
6 մադիամու: *Եւ ասեն իշխանքն
սոկքովթայ. մի՛ թէ ձեռն զեբեհի և
սաղմանայ իցէ 'ի ձեռին քում; զի տա
7 ցուք հաց զօրականիդ քում: *Եւ
ասէ գեդէոն. ոչ այդպէս. այլ 'ի տալ
Տն զզեբեհ և զսաղմանա 'ի ձեռս իմ.
և ես քարշեցից զմարմինս ձեր փշովք
8 անապատի և բորկոնիմու: *Եւ ել
անտի 'ի փանուէլ. և խօսեցաւ ընդ նս
նոյնպէս. և պատասխանի արարին
նմա արք փանուէլայ, զոր օրինակ ա_
րարին նմա պատասխանի արք սոկ_
9 քովթայ: *Եւ խօսեցաւ գեդէոն ը
արս փանուէլի՝ և ասէ. 'ի դառնալ ի_
մում այսրէն խաղաղութը. կործա_
10 նեցից զաշտարակդ զայդ: *Եւ զե_
բեհ և սաղմանա էին 'ի կարկար. և
բանակ նց ընդ նոսա. իբրև հնգետա
սան հազար այր ընդ ամ, որք մնա_
ցեալ էին յամ բանակէ որդւոցն ա_
րևելից. և անկեալք էին հարիւր և
քսան հազար արանց սուսերամերկաց:
11 *‖ Եւ ել գեդէոն ընդ ճանապարհս ‖ Ռե.
վրանաբնակչացն յարևելից նաբայէ. 10. 14
և հանդէպ նաբեայ. և եհար զբա_
նակն. զի ահա էր բանակն յանհոգս:
12 *Եւ փախեան զեբեհ և սաղմանա. և
պնդեցաւ զհետ նց. և ձերբակալ ա_
րար զերկուս թագաւորսն մադիա_
մու՝ զզեբեհ և զսաղմանա. և զամ
13 բանակ նր դղրդեցոյց: *Եւ դարձաւ
գեդէոն որդի յովասու 'ի պատերազ
մէն 'ի զառիվայրէ անտի արեսայ:
14 *Եւ կալաւ զպատանեակ մի յարանց
սոկքովթայ. և եհարց զնա. և գրեաց
առ ինքն զիշխանսն սոկքովթայ. և
զծերս նր եօթանասուն և եօթն այր:
15 *Եւ եկն գեդէոն առ իշխանսն սոկ_
քովթայ. և ասէ ցնոսա. ահաւասիկ
զեբեհ և սաղմանա. վս որոց նախա
տեցիք զիս՝ և ասայիք. միթէ ձեռն
զեբեհի և սաղմանայ այժմ 'ի ձեռին
քում իցէ. զի տացուք հաց արանց
16 քոց նքթելոց: *Եւ էառ զիշխանսն
և զծերս քաղաքին. և փուշս յանապա
տէ և զբորկոնիմս. և քարշեաց նոքօք
17 զարսն սոկքովթայ: *Եւ զաշտարակն
փանուէլի կործանեաց. և կոտորեաց
18 զարս քաղաքին: *Եւ ասէ ցզեբեհ
և ցսաղմանայ՝ ո՞ւր են արքն՝ զորս կո_
տորեցիք 'ի թաբոր. և ասեն՝ որպ դու.
նոյնպէս և նք նման քեզ՝ և դու նման
նոցա. իբրև զտեսիլ որդւոց թագա
19 որի: *Եւ ասէ գեդէոն՝ եղբարք իմ
և որդիք մօր իմոյ էին՝ և երդուաւ նր
և

և ասէ․ կենդանի է Տէր՝ եթէ կենդա
նի պահեալ էր ձեր զնոսա, ոչ սպանա_
նէի զձեզ ։ *Եւ ասէ ցյեթեր ցանդ_ 20
րանիկ իւր․ արի, և սպան զդոսա․ և
ոչ եհան պատանեակն զսուր իւր՝ զի
երկեաւ՝ քանզի մանուկ էր ։ *Եւ ա_ 21
սեն զեբէէ և սաղմանա․ արի և դու
քեզէն պատահեաց մեզ․ զի ըստ առն
և զօրութիւն իւր․ և յարեաւ գեդէօն․
Սաղմ. 82.12. ‖ և սպան զզեբէէ և զսաղմանա ։ և
էառ զմանեակսն ՚ի պարանոցաց ուղ_
տուց նոցա ։ *Եւ ասեն արք Իսրայէլի ցգե 22
դէօն․ իշխեա մեզ դու՝ և որդի քո․ և
որդի որդւոյ քոյ․ զի փրկեցեր զմեզ
՚ի ձեռաց մադիամու ։ *Եւ ասէ ցնոսա 23
գեդէօն․ ոչ իշխեցից ես ձեզ․ և ոչ
իշխեսցէ ձեզ որդի իմ․ այլ Տէր իշխես
ցէ ձեզ ։ *Եւ ասէ ցնոսա գեդէօն՝ 24
խնդրեցից ՚ի ձէնջ հայցուածս ինչ․ և
տուք ինձ՝ առ այր գինտ մի յաւարէ
անտի․ զի գինտք ոսկիք էին նոցա․ քան_
զի իսմայելացիք էին ։ *Եւ ասեն՝ տա 25
լով տացուք․ և տարածեցին զհան_
դերձս նորա․ և ընկեցին անդր այր իւրա
քանչիւր զգինտս ոսկիս զաւարի իւրոյ ։
*Եւ եղև կշիռ գնտացն ոսկեաց՝ 26
զորս խնդրեաց՝ հազար և եօթն հար
իւր սիկղ ոսկւոյ, թող զշուշանուոսն
և զմեհեանդս․ և զպատկակալս․ և
զծիրանիս․ և որ ինչ ՚ի թագաւորսն
մադիամու․ և թող զմանեակսն ոսկիս
պարանոցաց ուղտուց նոցա ։ *Եւ արար 27
զայն գեդէօն յեփուտ․ և հաստատեաց
զայն ՚ի քաղաքի իւրում յեփրայ․ և
պոռնկեցաւ ամենայն Իսրայէլ զհետ նորա
անդր․ և եղև գեդէօնի և տան նորա ՚ի
գայթակղութիւն ։ *Եւ վանեցաւ մա 28
դիամ առաջի որդւոցն Իսրայէլի՝ և ոչ ևս
յաւելին ամբառնալ զգլուխս իւր_
եանց․ և դադարեաց երկիրն ամս քա
ռասուն յաւուրս գեդէօնի ։ *Եւ 29
գնաց յերոբաաղ որդի յովասու, և
բնակեցաւ ՚ի տան իւրում ։ *Եւ գե_ 30
դէօնի էին եօթանասուն որդիք ե_
լեալք յերանաց նորա․ զի կանայք բա
զումք էին նորա ։ *Եւ հարճ նորա 31
որ ՚ի սիկիմայ, ծնաւ նմա և նա որդի․
և եդ անուն նմա աբիմելէք ։ *Եւ մե 32
ռաւ գեդէօն որդի յովասու ՚ի բար_
ւոք ծերութեան․ և թաղեցաւ ՚ի գե_
րեզմանի յովասու հօր իւրոյ․ յեփրայ
հօրն եզրեայ ։ *Եւ եղև իբրև մեռաւ 33
գեդէօն՝ դարձան որդիքն Իսրայէլի՝ և
պոռնկեցան զհետ բահաղիմայցն․ և
եդին զուխտ իւրեանց ընդ բահաղու
բերիթայ, լինել նոցա նմա Աստուած ։
*Եւ ոչ յիշեցին որդիքն Իսրայէլի զՏէր 34
Աստուած իւրեանց՝ որ փրկեաց զնոսա յամ
ենթ

թշնամեաց իւրեանց շուրջանակի ։
35 *Եւ ոչ արարին ողորմութիւն ընդ տանն
յերոբաաղայ՝ որ նա ինքն է գեդէօն․
ըստ ամենայն բարութեանն զոր արար
ընդ Իսրայէլի ։

ԳԼ ։ Թ ։

1 Եւ գնաց աբիմելէք որդի յերոբա
աղայ ՚ի սիկիմ առ եղբարս մօր
իւրոյ․ և խօսեցաւ ընդ նոսա․ և ընդ
ամենայն ազգատոհմի տան հօր մօր իւրոյ՝
2 և ասէ ։ *Խօսեցարուք յականջս ամենայն
արանց սիկիմացւոց․ ո՞ր լաւ իցէ
ձեզ՝ իշխել ձեզ եօթանասուն արանց
ամենայն որդւոց յերոբաաղայ, եթէ տի_
րել ձեզ առն միոյ ։ և յիշեցէք․ զի
ոսկր ձեր՝ և մարմին ձեր եմ ես ։
3 *Եւ խօսեցան զնմանէ եղբարք մօր
նորա յականջս ամենայն արանց սիկիմաց_
ւոց․ զամենայն բանս զայսոսիկ․ և
միտեցաւ սիրտ նոցա զհետ աբիմելէ_
քայ․ զի ասացին թէ եղբայր մեր է ։
4 *Եւ ետուն նմա եօթանասուն ար_
ծաթոյ ՚ի տանէ բահաղու բերիթայ
ուխտին․ և վարձեցաւ նոքօք աբիմե ցեաց
լէք արս սրիկայս և զարհուրեցու_
5 ցիչս․ և գնացին զհետ նորա ։ *Եւ ե_
մուտ ՚ի տուն հօր իւրոյ յեփրայ․ և կո
տորեաց զեղբարս իւր զորդիսն յերո_
բաաղայ․ արս եօթանասուն ՚ի վերայ
վիմի միոյ․ և մնաց յովաթամ որդի յե
րոբաաղայ կրտսեր, քանզի թաքեաւ ։
6 *Եւ ժողովեցան ամենայն արք սիկիմաց_
ւոց․ և ամենայն տունն մաալոնայ․ և չոգան
թագաւորեցուցին զաբիմելէք ՚ի թա
գաւոր․ առ կաղնեաւ կռոցն որ ՚ի
7 սիկիմայ ։ *Եւ ազդ եղև յովաթա_
մայ․ ել՝ գնաց և եկաց ՚ի վերայ գլխոյ
լերինն ՚ի գարիզին․ ամբարձ զձայն
իւր՝ և ելաց․ և ասէ ցնոսա․ լուարուք
ինձ արք սիկիմացւոց՝ և լուիցէ ձեզ
8 Աստուած ։ *Գնալով գնացին ծառք օծա
նել իւրեանց թագաւոր․ և ասեն ցձի
թենին․ թագաւորեա ՚ի վերայ մեր ։
9 *Եւ ասէ ցնոսա ձիթենին․ թողից
զպարարտութիւն իմ, յորս փառաւորեաց
զիս Աստուած և մարդիկ․ և երթայցեմ իշ_
10 խել ծառոց ։ *Եւ ասեն ծառքն ցթզե
նին․ եկ՝ և թագաւորեա ՚ի վերայ մեր ։
11 *Եւ ասէ ցնոսա թզենին․ թողեալ
զքաղցրութիւն իմ․ և զբերս բարութե
իմոյ․ և երթայցեմ իշխան լինել փայ
12 տից ։ *Եւ ասեն ծառքն ցորթն․ եկ՝
13 և թագաւորեա ՚ի վերայ մեր ։ *Եւ ասէ
ցնոսա որթն․ թողեալ զգինի իմ, և զու
րախութիւն Աստուծոյ և մարդկան՝ և երթայ
14 ցեմ իշխան լինել փայտից ։ *Եւ ա_
սեն ծառքն ցդժնիկն․ եկ՝ և թագաւո
րեա

բեամ 'ի վերայ մեր : * Եւ ասէ դժնիկն 15
ցծառս . թէ արդարև օծանիցէք զիս
թագաւորել 'ի վերայ ձեր . եկա՛յք՝ և
ծածկեցարո՛ւք ընդ հովանեաւ իմով.
եթէ ո՛չ ելանիցէ հուր 'ի դժնկէ աս_
տի՛ և կերիցէ զեղևնափայտս լիբա_
նանու : * Եւ արդ՝ եթէ ճշմարտու_ 16
թբ և բոլանդակութբ արարէք . և
թագաւորեցուցիք զաբիմելէք . և թէ
որպէս արարէք ընդ յերոբաաղ և ընդ
տուն նորա . և եթէ ըստ հատուցման
ձեռին նր արարէք նմա : * Որպէս ես 17
պատերազմ հայր իմ փոխանակ ձեր .
և ընկէց զանձն իւր յառաջ . և ապրե
ցոյց զձեզ 'ի ձեռաց մադիամու : * Եւ 18
դուք յարեայք 'ի վր տան հօր իմոյ
այսօր . և կոտորեցիք զորդիս նր՝ արս
եօթանասուն 'ի վերայ վիմի միոյ . և
թագաւորեցուցիք զաբիմելէք զորդի
աղախնոյ նր, 'ի վերայ արանց սիկի_
մացւոց՝ զի եղբայր ձեր է : * Եւ թէ 19
ճշմարտութբ և բոլանդակութբ ա_
րարէք ընդ յերոբաաղայ և ընդ տան
նր յաւուրս յայսմիկ՝ օրհնեսջիք դուք.
և ուրախ լիջիք յաբիմելէք . ուրախ լի
ցի և նա 'ի ձեզ : * Ապա թէ ո՛չ՝ ելցէ 20
հուր յաբիմելեքայ . և կերիցէ զարս
սիկիմացւոց . և զտունն մաաղոնայ .
ապա թէ ո՛չ՝ ելցէ հուր յարանց սիկի
մացւոց և 'ի տանէն մաաղոնայ՝ և կե_
րիցէ զաբիմելէք : * Եւ փախեաւ յո 21
վաթամ, և գերծաւ . և գնաց ընդ
ճանապարհն 'ի բերայ . և բնակեցաւ
անդ յերեսաց աբիմելեքայ եղբօր իւր
ոյ : * Եւ իշխեաց աբիմելէք 'ի վերայ 22
իղի ամս երիս : * Եւ առաքեաց Ած 23
ոգի չար 'ի մէջ աբիմելեքայ և 'ի մէջ
արանց սիկիմացւոց . և արհամարհե_
ցին արք սիկիմացւոց զտունն աբիմե
լեքայ : * Ածել 'ի վերայ նոցա զանի 24
րաւութն եօթանասնից որդւոցն յե_
րոբաաղայ . և հատուցանել զարիւն
նոցա 'ի վերայ աբիմելեքայ եղբօրն
իւրեանց՝ որ կոտորեաց զնոսա . և 'ի
վերայ արանց սիկիմացւոց՝ զի զօրա_
ցուցին զձեռս նր կոտորել զեղբարս
իւր : * Եւ գործեցին նմա դարան 25
արք սիկիմացւոց 'ի վր գլխոց լերանց.
և յափշտակէին զամենեսին՝ որք ան_
ցանէին առ նոքօք ընդ ճանապարհն .
և ազդ եղև աբիմելեքայ : * Եւ եկն 26
գաաղ որդի աբեդդայ և եղբարք նր .
և անցին 'ի սիկիմ . և վստահ եղեն 'ի
նա արք սիկիմացւոց : * Եւ ելին յան 27
դաստանն . և կթեցին զայգիս իւր_
եանց . և հարին հնձանս . և արարին
պարանցիկս . և մտին 'ի տուն աստու_
ծոյն իւրեանց . և կերին՝ և արբին՝ և

28 անիծին զաբիմելէք : * Եւ ասէ գաաղ
որդի աբեդդայ՝ ո՞ է աբիմելէք՝ և ո՞ է
որդին սիքեմայ՝ զի ծառայեմք նմա .
ո՞չ նա է որդի յերոբաաղայ՝ և զեբուղ
ծառայ իւր՝ ստահակ նր . հանդերձ
արամբք եմօրայ հօր սիքեմայ . և զի՞ է
29 զի ծառայիցեմք նմա : * Եւ ո՞ տայր
զժողովուրդս զայս 'ի ձեռս իմ . և փո
խէի զաբիմելէք . և ասէի ցաբիմելէք՝
30 բազմացո՛ զզօրս քո՝ և ե՛լ ինձ : * Եւ
լուա՛ւ զեբուղ՝ իշխան քաղաքին՝ բզ
բանս գաաղայ որդւոյ աբեդդայ . և
31 սրտմտեցաւ բարկութբ : * Եւ առա
քեաց առ աբիմելէք հրեշտակս պա_
տարագօք՝ և ասէ . ահաւասիկ գաաղ
որդի աբեդդայ և եղբարք նր եկին
'ի սիկիմ . և պաշարեն զքաղաքս 'ի վր
32 քո : * Արդ՝ արի՛ զցայգ դու և զօրդ
քո՝ որ ընդ քեզ է . և դարանամուտ
33 լեր յանդաստանին : * Եւ եղիցի ընդ
առաւօտն 'ի ծագել արեգականն ,
կանխեսցես՝ և հասցես զքաղաքաւս .
և ահա սա՝ և զօրս որ ընդ սմա է՝ ելա
նէ առ քեզ . և արասցես ընդ սա որ
34 ինչ գտցէ ձեռն քո : * Եւ յարեաւ
աբիմելէք և ամենայն զօրն որ ը նմա
զցայգ . և մտին 'ի դարանս զսիկիմաւ
35 չորք առաջք : * Եւ եղև ընդ առաւ
օտն . ել գաաղ որդի աբեդդայ՝ և ե_
կաց 'ի մուտս դրան քաղաքին . և յա_
րեաւ աբիմելէք և ամ զօրն որ ընդ
36 նմա 'ի դարանացն : * Եւ ետես գաաղ
որդի աբեդդայ զզօրն . և ասէ ցզե_
բուղ , ահաւանիկ զօր իջանէ 'ի գլխոյ
լերանց . և ասէ ցնա զեբուղ՝ զստուեր
լերանցն տեսանես դու իբրև զմար_
37 դիկ : * Եւ յաւել ևս խօսել գաաղ
և ասէ՝ ահաւանիկ զօր իջանէ ը ծո_
վակողմն առ պորտով երկրին . և ա_
ռաջ մի ել ընդ ճանապարհ կաղնւոյն
38 դիտանողաց : * Եւ ասէ ցնա զեբուղ.
արդ ո՞ւր է բերան քո՝ որ ասէր՝ թէ
ո՛վ է աբիմելէք , զի ծառայեսցուք
նմա . ո՞չ աւանիկ այն զօր է՝ զոր դուն
աղարտէիր . արդ ե՛լ՝ և տո՛ւր ընդ նմա
39 պատերազմ : * Եւ ել գաաղ առաջի
արանցն սիկիմացւոց . և մարտեաւ ը
40 աբիմելեքայ : * Եւ հալածեաց զնա
աբիմելէք . և փախեաւ յերեսաց նր
և անկան վիրաւորք բազումք մինչև
41 ցդրունս քաղաքին : * Եւ նստաւ աբի
մելէք յարիմ . և եհան զեբուղ՝ բզ
գաաղ և զեղբարս նր՝ զի մի՛ բնակես
42 ցին 'ի սիկիմ : * Եւ եղև 'ի վաղիւ
անդր՝ և ել ժողովուրդն 'ի դաշտն . և
43 ազդ եղև աբիմելեքայ : * Եւ էառ
զզօրն՝ և բաժանեաց յերիս առաջս .
և եմուտ նոկաւ 'ի դարան . և ետես՝
ահա

ահա զօր եւանելը ՚ի քաղաքէ անտի. և
յարեաւ ՚ի վե՛ր նո՛ւ և եհար. զնոսա ։
44 * ԵՒ՚ աբիմելէք՝ և գունդքն որք ընդ
նմա՝ ձակատեցան՝ և կացին առ դրան
քաղաքին. և երկու գունդքն սփռե-
ցան ՚ի վե՛ր ամենեցուն՝ որք յանդաս-
տանան էին. և հարին զնո՛ս ։ 45 * ԵՒ՚ աբի-
մելէք պատերազմէր ընդ քաղաքին
զօրն զայն ողջոյն. և առին զքաղաքն.
և զժողովուրդն որ ՚ի նմա՛ կոտորե-
ցին. և զքաղաքն կործանեցին՝ և ա-
ղարտ վարեցին ։ 46 * ԵՒ՚ լուան ամ՛ արք
աշտարակին սիկիմացւոց. և եկին յամ՛
րոց տանն բեթէլ բերիթայ ։ 47 * ԵՒ՚ ե-
պո՛ւ եղե՛ աբիմելէքայ՝ եթէ ժողովե-
ցան ամենայն արք աշտարակին սիկի-
մացւոց ։ 48 * ԵՒ՚ ել աբիմելէք ՚ի լեառն
սեղմո՛ն. ինքն, և ամ՛ զօրն որ ընդ նմա.
և էառ աբիմելէք զտապար ՚ի ձեռն
իւր. և կոտորեաց բեռն մի փայտի՝
էառ զայն՝ և եդ զայն ՚ի վերայ ուսոց
իւրոց. և ասէ ցզօրն իւր՝ զինչ տեսա
նիցէք յիս՝ զօր առնիցեմ, արասջի՛ք
և դուք վաղվաղակի իբրև զիս ։
49 * Կոտորեցին և նոքա իւրաքանչիւրք
ամենեքեան զբեռն մի փայտի՝ և բար-
ձին՝ և գնացին զհետ աբիմելէքայ. և
եդին ՚ի վե՛ր ամրոցին. այրեցին ՚ի վե՛ր
նո՛ւ զամրոցն հրով. և մեռան ամ՛ արք
աշտարակին սիկիմացւոց. իբրև հա-
զար մի ընդ այր և ընդ կին ։ 50 * ԵՒ՚ ե-
կաւ աբիմելէք ՚ի թեբեսս. և նստաւ
շուրջ զնովաւ. և էառ զնա ։ 51 * ԵՒ՚ աշ-
տարակ մի էր հզօր ՚ի մէջ քաղաքին. և
փախեան անդր ամ՛ արք և կանայք. և
ամ՛ գլխաւորք քաղաքին. և փակեցին
ընդդէմ իւրեանց. և ելին ՚ի տանիս
աշտարակին ։ 52 * ԵՒ՚ եկն աբիմելէք
մինչև զաշտարակն. և մարտեան ընդ
նմա. և մերձեցաւ աբիմելէք ՚ի դուրս
աշտարակին՝ զի այրեսցէ զնա հրով ։
Բ հմտ. 53 * ԵՒ՚ ընկեց կին մի բեկոր երկանի
11.21. ՚ի վերայ գլխոյ նո՛ւ. և մանրեաց զգա-
Բ հմտ. գաթն աբիմելէքայ ։ 54 * ԵՒ՚ աղաղա
31.4. կեաց վաղվաղակի առ պատանեակն
1.Պնա. կապարձակիքն իւր՝ և ասէ ցնա. մերկեա
10.4. զսուր քո՝ և սպան զիս. գուցէ ասիցեն
Թէ կին սպան զնա. և խոցեաց զնա
պատանին իւր. և մեռաւ աբիմելէք ։
55 * ԵՒ՚ եռես այր Իսրայէլ Թէ մեռաւ
աբիմելէք. գնացին այր իւրաքանչիւր
՚ի տեղի իւր ։ 56 * ԵՒ՚ դարձոյց Ա՛Ծ զչա-
րիսն աբիմելէքայ՝ զորս արար հօր իւր
ում կոտորելով զեօթանասունն եղ-
բարսն իւր ։ 57 * ԵՒ՚ զամ՛ չարիսն սիկի-
մացւոց դարձոյց Ա՛Ծ ՚ի գլուխս նոցա.
և եկին ՚ի վերայ նոցա անէծքն յովա
Թամայ որդւոյ յերոբաալայ ։

Գ Լ Ը Ժ

1 ԵՒ՚ յարեաւ յետ աբիմելէքայ փր-
կել զԻսրայէլ Թովղա որդի փուայ
որդի հօր եղբօր նորա ։ այր յիսաքա-
րայ ։ և նա բնակէր ՚ի սամարիայ. ՚ի
2 լերինն եփրեմի ։ * ԵՒ՚ դատեաց զԻսրայէլ
ամս տասն և երիս ։ և մեռաւ և թա- Ասան Ա
3 ղեցաւ ՚ի սամարիայ ։ * ԵՒ՚ յարեաւ յետ
յետ նո՛ւ յայիր գաղաադացի. և դա-
տեաց զԻսրայէլ ամս քսան և երկուս ։
4 * ԵՒ՚ եղեն նորա որդիք՝ երեսուն և
երկու. որք հեծանէին յերեսուն և եր
կուս յովնակս ։ և երեսուն և երկու
քաղաք նոցա ։ և կոչեաց զնո՛ս աւանս
յայիրայ մինչև ցայսօր՝ որք են ՚ի գա-
5 ղաադ ։ * ԵՒ՚ մեռաւ յայիր՝ և թաղե
ցաւ ՚ի կամո՛ն ։ * ԵՒ՚ յաւելին որդիքն
6 Իսրայէլի առնել չար առաջի Տ՛ն. և պաշ-
տեցին զբահաղիմն. և զաստարովթն.
և զաստուածս ասորւոց. և զաստու-
ածան սիդովնայ. և զաստուածս մով
բայ. և զաստուածս որդւոցն ամմնայ.
և զաստուածս պղշտգեացն. և թո-
ղին զՏ՛ն. և ոչ ծառայեցին նմա ։
7 * ԵՒ՚ սրտմտեցաւ բարկութի՛ Տ՛ն
Իսրայէլ. և մատնեաց զնո՛ս ՚ի ձեռս պղշտ
գեացն. և՚ ի ձեռս որդւոց ամմնայ ։
8 * ԵՒ՚ խախտեցին՝ և խորտակեցին
զորդիսն Իսրայէլացիս
ամն ութուտասն զամ՛ իսրայէլացիս
յայնկոյս յորդանանու. յերկրի ա-
9 մորհացւոց ՚ի գաղաադ ։ * ԵՒ՚ անցին
որդիքն ամմնայ ընդ յորդանան տալ
պատերազմ ընդ յուդայ, և ընդ տանն
եփրեմայ, և ընդ բենիամինի. և նե-
10 ղեցան որդիքն Իսրայէլ յոյժ ։ * ԵՒ՚ աղա
ղակեցին որդիքն Իսրայէլ առ Տ՛ն՝ և ասէն.
մեղաք քեզ՝ զի Թողաք զԱ՛Ծդ մեր՝ և
11 պաշտեցաք զբահաղիմն ։ * ԵՒ՚ ասէ
Տ՛ն ցորդիսն Իսրայէլ. ո՞չ ապաքէն եգիպ
տացիք և ամորհացիք՝ և որդիք ամմո-
12 նայ. և մովաբ. և պղշտգեք ։ * Ա՛ի-
դոնացիք՝ և ամաղէկ. և քանան՝ նեղե
ցին զձեզ. և աղաղակեցիք առ իս՝ և փր
13 կեցի զձեզ ՚ի ձեռաց նո՛ւ ։ * ԵՒ՚ դուք
Թողիք զիս՝ և ծառայեցիք աստուածոց
օտարաց. վա՛ն այնորիկ ո՛չ յաւելից փր
14 կել զձեզ ։ * Երթա՛յք աղաղակեցէք
առ աստուածսն զորս ընտրեցիք ձեզ.
և նոքա փրկեսցեն զձեզ ՚ի ժամանակս
15 կի նեղութե՛ն ձերոց ։ * ԵՒ՚ ասէն որ
դիքն Իսրայէլ Տ՛ն. մեղաք. արա դու ընդ
մեզ զամ՛, որ ինչ հաճոյ Թուի առաջ
քո. բայց Տ՛ն միայն ապրեցո զմեզ
16 յաւուր յայսմիկ ։ * ԵՒ՚ մերժեցին
զաստուածսն օտարոտիս ՚ի միջոյ իւր
եանց. և պաշտեցին զՏ՛ն միայն. և ո՛չ

հաշտեցաւ ընդ ժողովրդեան ։ և յո֊
գիս ապաստան եղև յաշխատութենէ
Իսրայէլի ։*Եւ ելին որդիքն ամմօնայ․ 17
և բանակեցան ՚ի Գաղաադ ։ և ելին
որդիքն Իսրայէլի , և բանակեցան ՚ի
դիտանոցին ։ * Եւ ասեն իշխանք 18
ժողովրդեանն Գաղաադու՝ այր ցըն֊
կեր իւր ։ այր որ սկիզբն առնիցէ պա֊
տերազմիլ ընդ որդիսն ամմօնայ, ե֊
ղիցի գլուխ ամենայն բնակչացս Գա֊
ղաադու ։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ յեփթայէ գաղաադացի ․ էր 1
այր հզօր զօրութբ․ և նա որդի
կնոջ պոռնկի ․ և ծնաւ գաղաադու
զյեփթայէ ։*Եւ ծնաւ կին գաղաա 2
դու նմա որդիս․ և հաստատեցան որ֊
դիք կնոջն․ և մերժեցին զյեփթայէ․
և ասեն ցնա ․ ոչ ժառանգեսցես ՚ի
տան հօր մերոյ․ զի որդի կնոջ պոռն
կի ես դու ։*Եւ փախեաւ յեփթայէ 3
յերեսաց եղբարց իւրոց․ և բնակե֊
ցաւ յերկիր ՚ի տովբ․ և ժողովէին առ
յեփթայէ արք սրիկայք․ և ելանէին
ընդ նմա ։*Եւ եղև յետ աւուրց․ և 4
պատերազմեցան որդիքն ամմօնայ ը̅
Իէլացիսն ։*Եւ եղև յորժամ եռուն 5
պատերազմ որդիքն ամմօնայ ը̅ Իէլի ։
չոգան ծերք գաղաադու առնուլ
զյեփթայէ յերկրէն տովբայ ։ * Եւ 6
ասեն ցյեփթայէ․ եկ՝ և եղիցիս մեզ
՚ի զօրավար ․ և տացուք պատերազմ
ընդ որդիսն ամմօնայ։*Եւ ասէ յեփ֊ 7
Ծննդ. 26.27. թայէ ցծերս գաղաադու ։ ‖ ո՞չ ապա
քէն դուք ատեցէք զիս ․ և հանէք ՚ի
տանէ հօր իմոյ․ և արձակեցէք զիս ՚ի
ձէնջ․ և արդ զի՞ եկիք առ իս յորժամ
նեղեցայք ։ *Եւ ասեն ծերքն գա 8
ղաադու ցյեփթայէ․ ոչ այդպէս է ։
այլ եկաք առ քեզ․ և երթիցես ընդ
մեզ՝ և տացուք պատերազմ ընդ որ֊
դիսն ամմօնայ։և եղիցիս մեզ ՚ի գլուխ
ամ̅ բնակչացս գաղաադու ։*Եւ ասէ 9
յեփթայէ ցծերսն գաղաադու ․ եթէ
դարձուցանիցէք զիս պատերազմիլ
ընդ որդիսն ամմօնայ, և մատնեսցէ
զնա Տր առաջի իմ, ես եղէց իշխան ։
*Եւ ասեն ծերքն գաղաադու ցյեփ֊ 10
թայէ․Տր կացցէ լսօղ ՚ի միջի մերում․
եթէ ոչ ըստ բանից քում նոյնպէս և
արասցուք։*Եւ գնաց յեփթայէ ընդ 11
ծերս գաղաադու ․ և կացուցին զնա
ժողովուրդն ՚ի վր̅ իւրեանց գլուխ,
և առաջնորդ ։ և խօսեցաւ յեփթայէ
զամ̅ զբանս իւր առաջի Տն ՚ի մասե֊
փայ ։*Եւ առաքեաց յեփթայէ հրեշ 12
տակս առ թագաւոր որդւոցն ամմօ֊
նայ՝ և ասէ․ զի՞ կայ իմ, և քո․ զի ե֊
կեալ ես առ իս պատերազմիլ յերկրի
13 իմում։*Եւ ասէ արքայ որդւոցն ամ
մօնայ ցհրեշտակսն յեփթայեայ․‖ըն֊ ‖Թուոց
դէ՞ր էառ Իէլ զերկիր իմ յելանել իւր 21. 13.
ում՝ յեգիպտոսէ ․ յառնօնայ մինչև և 24.
ցյաբոկ․ և մինչև ցյորդանան․և արդ
դարձո՛ զնա առ իս խաղաղութբ՝ և
գնացից ։ և դարձան հրեշտակքն առ
14 յեփթայէ ։*Եւ յաւել ևս յեփթայէ
առաքել հրեշտակս առ արքայ որդ֊
15 ւոցն ամմօնայ։ * Եւ ասէ ցնա․ այս֊
պէս ասէ Իէլ, և յեփթայէ․ ո՛չ էառ
Իէլ զերկիրն մովաբայ ․ և զերկիր
16 որդւոցն ամմօնայ ։ * Այլ յելանել
իւրեանց յեգիպտոսէ , գնաց Իէլ ընդ
անապատն մինչև ցծովն կարմիր ․ և
17 եկն մինչև ցկադէս։*‖Եւ առաքեաց ‖Թուոց
Իէլ հրեշտակս առ արքայ եդովմայ՝ և 20.14.
ասէ․ թո՛ղ անցից ընդ երկիր քո ։և ո՛չ
անսաց արքայն եդովմայ։ և առաքեաց
առ արքայն մովաբու՝ և ո՛չ կամեցաւ։
18 և նստաւ Իէլ ՚ի կադէս ։ *Եւ շրջե֊
ցաւ ը̅ անապատն․ և պատեցաւ զերկ
րաւն եդովմայ․և զերկրաւն մովաբայ։
և եկն առ արևելիւք երկրին մովա֊
բու․ և բանակեցաւ յայնկոյս առնօ֊
նայ․‖ և ո՛չ մտին ՚ի սահմանս մովա֊ ‖Թուոց
բու․ քանզի առնօն էր սահման մովա 21.13.
19 բու ։ *Եւ առաքեաց Իէլ հրեշտակս
առ սեհօն արքայ ամօրհացւոց՝ թա֊
գաւոր եսեբօնայ և ամօրհացւոց՝ և
ասէ ցնա Իէլ․թո՛ղ անցից ընդ երկիր
20 քո մինչև ցտեղի իմ։ *Եւ ո՛չ կամե֊
ցաւ սեհօն զԻէլ անցանել ընդ սահ֊
մանս իւր ։ և ժողովեաց սեհօն զամ̅
ժողովուրդ իւր ․ և բանակեցաւ յաս
սայ ։ և ետ պատերազմ ընդ Իէլի ։
21 *Եւ մատնեաց Տր Ա̅ծ Իէլի զսեհօն՝
և զամ̅ ազգն նորա ՚ի ձեռս Իէլի ․ և
եհար զնս̅․ և ժառանգեաց Իէլ զեր֊
կիր ամօրհացւոցն՝ բնակելոյն յերկ֊
22 րին յայնմիկ ։*Եւ ժառանգեաց Իէլ
զամ̅ սահմանս ամօրհացւոց յառնօ֊
նայ մինչև ցյաբոկ ․ և յանապատէն
23 մինչև ցյորդանան ։ * Եւ արդ Տէր
Ա̅ծ Իէլի եբարձ զամօրհացին յերե֊
սաց ժողովրդեան իւրոյ Իէլի․ և դու
24 ժառանգիցես զնա։*Ոչ ապաքէն զոր
ժառանգեցոյց քեզ քամովս աստու֊
ածն քո՝ զայն ժառանգեսցես․ և զամ̅
զոր ժառանգեցոյց Տր Ա̅ծ մեր յերե֊
սաց ձերոց՝ զայն մեք ժառանգեսցուք։
25 *‖Իսկ արդ՝ միթէ լա՞ւ ինչ իցես դու ‖Թուոց
քան զբաղակ որդի սեփովրայ զարքայն 22.2.
մովաբու․ միթէ մարտի՞ մարտեաւ
ընդ Իսրայէլի ․ կամ պատերազմաւ
26 պատերազմեցա՞ւ ընդ նոսա։*Ի բնա
կիլն

կին իւր յեսեբօն եւ 'ի դստերս նր̅ . եւ
դատա_ յարոէր եւ 'ի դստերս նր̅ . եւ յա̅մ քա_
նէբրա ղաքս՝ որ առ եզերբ յորդանանու .
ամս երեքհարիւր : զի՞ է՝ զի ոչ թափե
ցին զնոսա 'ի ժամանակին յայնմիկ :
* Եւ ես ոչ ինչ մեղայ քեզ . եւ դու 27
առնես ընդ իս զչարութի̅ տալ ընդ իս
պատերազմ : դատեսցէ Տր̅՝ որ դա_
տաւորն է՝ այսօր 'ի մէջ որդւոցն իղի
եւ 'ի մէջ որդւոցն ամմօնայ : * Եւ ոչ 28
անսաց արքայ որդւոցն ամմօնայ բա_
նիցն յեփթայեայ՝ զորս առաքեաց
առ նա : * Եւ եղեւ 'ի վր̅ յեփթայեայ 29
հոգի Տն̅ . եւ էանց ընդ գաղաադ . եւ
ընդ մանասէ . եւ էանց ընդ դիտա_
նոցն գաղաադու . եւ 'ի դիտանոցէն
գաղաադու յայնկոյս որդւոցն ամմօ_
նայ : * Եւ ուխտեաց յեփթայէ ուխտ 30
Տն̅՝ եւ ասէ : եթէ մատնելով մատ_
նեսցես զորդիսն ամմօնայ 'ի ձեռս իմ :
* Եւ եղիցի որ ելանելով ելանիցէ 'ի 31
դրանց տան իմոյ ընդառաջ իմ՝ իդառ_
նալ իմում խաղաղութբ̅ յորդւոցն
ամմօնայ, եղիցի զի մատուցից զնա
Տն̅ յողջակեզ : * Եւ էանց յեփթայէ 32
առ որդիսն ամմօնայ պատերազմիլ ը̅
նս̅ : եւ մատնեաց զնս̅ Տր̅ 'ի ձեռս նորա :
* Եւ եհար զնս̅ . յարոէրայ մինչեւ 'ի 33
մուտս սեմենիթայ . քսան քաղաքք .
մինչեւ ցաբէլ այգեստանեացն՝ հար_
ուածս մեծամեծս յոյժ : եւ վանեցան
որդիքն ամմօնայ յերեսաց որդւոցն
իղի : * Եւ եկն յեփթայէ 'ի մասե_ 34
փայ 'ի տուն իւր : եւ ահա դուստր իւր
ելանէր ընդ առաջ նորա թմբկօք եւ
պարուք : եւ նա էր միամօր սիրելի նր̅ .
եւ ոչ գոյր նորա բայ 'ի նմանէ ուստր
կամ դուստր : * Եւ եղեւ իբրեւ ետես 35
զնա՝ պատառեաց զհանդերձս իւր՝ եւ
ասէ . վա՜յ է ինձ դուստր իմ . ընկճե_
ցեր զիս . խոչընդակն եղեր ինձ . զի
ես բացի զբերան իմ վս̅ քո առ Տէր .
եւ ոչ կարացից դարձուցանել : * Եւ 36
ասէ ցնա . եթէ վս̅ իմ բացեր զբե_
րան քո առ Տր̅, արա զիս որպէս ել 'ի
բերանոյ քումմէ . փոխանակ զի արար
քեզ Տր̅ վրէժխնդրութի̅ 'ի թշնա_
մեաց քոց յորդւոցն ամմօնայ : * Եւ 37
ասէ ցհայր իւր . արա ինձ զբանս զայս .
թողացո ինձ զերկուս ամիսս . եւ եր_
թայց՝ շրջեցայց ընդ լերինս . եւ լացից
զկուսութիս իմ . ես, եւ ընկերք իմ :
* Եւ ասէ ցնա՝ երթ : եւ արձակեաց 38
զնա զերկուս ամիսս : եւ չոգաւ ինքն եւ
ընկերք իւր . եւ ելաց զկուսութիւն իւր
'ի վր̅ լերանց : * Եւ եղեւ յետ կատարե 39
լոյ երկուց ամսոցն, դարձաւ առ հայր
իւր : եւ արար նովաւ զուխտն՝ զոր ուխ
տեաց : եւ նա ոչ գիտէր զայր : եւ եղեւ
40 'ի կրօնս 'ի մէջ իսրայելի : * Յաւուրց
յաւուրս ժողովէին դստերք իղի ,
ողբալ զդուստրն յեփթայեայ գաղաա
դացւոյ չորս աւուրս 'ի տարւոջ :

ԳԼ : ԺԲ :

1 Եւ ժողովեցան որդիքն եփրեմի .
եւ եկին 'ի սեփենայ . եւ ասեն
ցյեփթայէ . զի՞ է՝ զի ելեր պատերազ
միլ ընդ որդիսն ամմօնայ . եւ զմեզ ոչ
կոչեցեր երթալ ընդ քեզ : արդ այրես
ցուք հրով զտուն քո 'ի վերայ քո :
2 * Եւ ասէ ցնոսա յեփթայէ՝ այր զր_
կեալ էի ես . եւ ժողովուրդ իմ . եւ
որդիք ամմօնայ տառապեցուցանէին
զիս յոյժ . եւ բողոք արկի առ ձեզ . եւ
3 ոչ փրկեցիք զիս 'ի ձեռաց նց̅ : * Եւ
տեսի, զի ոչ ոք էր որ փրկէր . եւ եդի
զանձն իմ 'ի ձեռին իմում . եւ անցի
առ որդիսն ամմօնայ . եւ մատնեաց
զնս̅ Տր̅ 'ի ձեռս իմ : եւ արդ ընդէ՞ր ե_
լիք առ իս յաւուր յայսմիկ մարտնչել
4 ընդ իս : * Եւ ժողովեաց յեփթայէ
զա̅մ արս գաղաադու . եւ տայր պա_
տերազմ ընդ եփրեմի : եւ հարին արք
գաղաադու զեփրեմ . զի ասացին ապ
րեալքն եփրեմի, թէ դուք գաղաա_
դացիք 'ի մէջ եփրեմի եւ 'ի մէջ մանա
5 սէի էք : * Եւ կալաւ գաղաադ զկիրճս
յորդանանու զեփրեմի : եւ եղեւ՝ իբրեւ
ասացին ապրեալքն եփրեմայ , թէ
թո՛ղ անցցուք . ասեն ցնս̅ արք գաղաա
դու . մի թէ եւ դո՞ւք յեփրեմէ իցէք :
6 եւ ասեն, չեմք 'ի նոցանէ : * Եւ ասեն
ցնս̅, տո՛ւք մեզ նշան ինչ . եւ ասացէք
հա՛սկ հա՛սկ : եւ ոչ յաջողեցան խօսել
այնպէս : եւ կալան՝ եւ կոտորեցին զնս̅
յանցս՝ յորդանանու : եւ անկան 'ի ժա
մանակին յայնմիկ յեփրեմէ քառա_
7 սուն եւ երկու հազարք : * Եւ դատեաց
յեփթայէ զիղ̅ ամս վեց՝ եւ մեռաւ
յեփթայէ գաղաադացի՝ եւ թաղե_
ցաւ 'ի քաղաքի իւրում 'ի գաղաադ :
8 * Եւ դատեաց յետ նր̅ զիղ̅ եսեբօն
9 'ի բեթղէհեմէ : * Եւ եղեն նր̅ ուս_
տերք երեսուն . եւ դստերք երեսուն
տուեալք արտաքս : եւ երեսուն կին
էած ուստերաց իւրոց արտաքուստ :
10 եւ դատեաց զիղ̅ ամս եօթն : * Եւ
մեռաւ եսեբօն՝ եւ թաղեցաւ 'ի բեթ
11 ղէհեմ : * Եւ դատեաց յետ նր̅ զիղ̅՝
12 էլօն զաբուղոնացի ամս տասն : * Եւ
մեռաւ էլօն զաբուղոնացի . եւ թաղե
ցաւ յելիմ . յերկրին զաբուղոնի :
13 * Եւ դատեաց յետ նր̅ զիղ̅, աբդօն
14 որդի էլլէքայ փարաթոնացի : * Եւ
եղեն նորա որդիք քառասուն՝ եւ երե

սուն

սուն որդիք որդւոց նորա. որք հեծա֊
նէին յեօթնասուն յաւանակս. և դա֊
տեաց զԻէլ ամս ութ: * Եւ մեռաւ 15
աբդոն որդի Էլլէքայ փարաթոնա֊
ցի. և թաղեցաւ յեփրաթոն. յերկրի
եփրեմայ ՚ի լերինն ամաղեկայ:

ԳԼ. ԺԳ.

‖ Վեր. 10,6. Եւ ‖ յաւելին որդիքն իսրայելի 1
առնել չար առաջի Տն. և մատ
նեաց զնոսա Տր ՚ի ձեռս այլազգեացն
ամս քառասուն: * Եւ եղև այր մի ՚ի 2
սարայ ՚ի ցեղէ դանայ. և անուն նր
մանուէ: և կին նորա ամուլ էր՝ և ոչ
ծնանէր: * Եւ երևեցաւ հրեշտակ 3
Տն կնոջն. և ասէ ցնա. ահաւադիկ
‖ Ծննդ. դու ամուլ ես. և ոչ է քո ծնեալ. ‖ և
16. 11. յղասցիս՝ և ծնցիս որդի: * Արդ ‖ զգ 4
1. Թագ. գոյշ լեր. գուցէ ըմպիցես զգինի՝ և
1. 20. զօղի. և մի ուտիցես զամ զանսբ:
Ղուկ. * Զի ահա յղասցիս դու. և ծնցիս 5
1. 31. որդի. և երկաթ մի ելցէ ՚ի գլուխ
‖ Թուոց նորա. զի ուխտաւոր Ա՟Յ եղիցի ման
6. 3. և 4. ուկն անդստին յորովայնէ. և նա
սկսցի փրկել զիսրայէլ ՚ի ձեռաց փղշ
տացւոցն: * Եւ եմուտ կինն՝ և ասէ 6
ցայր իւր. եթէ այր Ա՟Յ եկն առ իս.
և տեսիլ նր իբրև զտեսիլ հրեշտակի
Ա՟Յ երևելի յոյժ. և հարցի ցնա՝ թէ
ուստի ես. և զանուն իւր ոչ պատ֊
մեաց ինձ: * Եւ ասէ ցիս. ահա յղաս 7
ցիս դու. և ծնցիս որդի: և արդ մի
ըմպիցես զգինի և զօղի. և մի ուտի֊
ցես զամ անօրէ: զի ուխտաւոր Ա՟Յ
եղիցի մանուկն անդստին յորովայնէ
մօր իւրոյ մինչև ցօր մահուան իւրոյ:
* Եւ աղաչեաց մանուէ զՏր՝ և ասէ. 8
յիս Տր. այրն Ա՟Յ՝ զոր առաքեցեր
առ մեզ, եկեսցէ դարձեալ առ մեզ՝
և լուսաւորեսցէ զմեզ. թէ զինչ ա֊
րասցուք մանկանն՝ որ ծնանիցի:
* Եւ լուաւ Ա՟Ծ ձայնի մանուէի: և 9
եկն հրեշտակն Ա՟Յ միւս անգամ առ
կինն նորա մինչդեռ նստէր յանդի. և
մանուէ այր նորա չէր առ նմա: * Եւ 10
փութացաւ կինն՝ և ընթացեալ պատ
մեաց առն իւրում, և ասէ ցնա: ահա
երևեցաւ ինձ այրն՝ որ եկն առ իս յաւ
ուր յայնմիկ: * Եւ յարեաւ գնաց մա 11
նուէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եկն առ
այրն. և ասէ ցնա. եթէ դու իցես
այրն, որ խօսեցար ընդ կնոջն: և ասէ
հրեշտակն. Ես եմ: * Եւ ասէ մանուէ: 12
արդ գալով չափ բանին քոյոյ. զինչ
լինիցին իրաւունք մանկանն՝ և գործք
նորա: * Եւ ասէ հրեշտակն Տն ցմա 13
նուէ. յամենայնէ զոր ասացի ցկինդ՝
զգուշ լինիցի: * Յամէ՝ որ ելանէ յոր 14
թոյ՝ մի կերիցէ. և զգինի և զօղի մի
արբցէ. և զամ անօրէ մի կերիցէ.
յամէ զոր պատուիրեցի նմա՝ զգոյշ
15 լինիցի: * Եւ ասէ մանուէ ցհրեշ֊
տակն. թող բռնադատեսցուք զքեզ.
և արասցուք առաջի քո ուլ մի յայ֊
16 ծեաց: * Եւ ասէ հրեշտակն Տն ցմա
նուէ: եթէ բռնադատեսցես զիս՝ ոչ
կերայց ՚ի հացից քոց. և եթէ արաս
ցես ողջակէզ՝ Տն մատուսցես զնա:
զի ոչ գիտաց մանուէ թէ հրեշտակ
17 Տն իցէ: * Եւ ասէ մանուէ ցհրեշ֊
տակն Տն. զի՞նչ անուն է քեզ. զի յոր
ժամ եկեսցէ բանն քո՝ փառաւոր
18 արասցուք զքեզ: * Եւ ասէ ցնա
հրեշտակն Տն. ‖ զի՞ հարցանես զան֊ ‖ Ծննդ.
ուանէ իմմէ. և նա է սքանչելի: 32. 29.
19 * Եւ էառ մանուէ զուլն այծեաց
զզոհն. և մատոյց ՚ի վերայ վիմին՝ Տն
սքանչելարարի: և մանուէ և կին նր
20 հայէին: * Եւ եղև ընդ ամբառնալ
բոցոյն ՚ի վերուստ ՚ի սեղանոյն յեր֊
կինս. ամբարձաւ և հրեշտակն Տն
բոցովլ սեղանոյն. և մանուէ և կին նր
հայէին: և անկան ՚ի վերայ երեսաց
21 իւրեանց յերկիր: * Եւ ոչ ևս յաւել
երևել հրեշտակն Տն մանուէի և
կնոջ նորա. յայնժամ գիտաց մանուէ
22 թէ հրեշտակ Տն է: * Եւ ասէ մա֊
նուէ ցկինն իւր. մահու մեռանիցիմք՝
23 զի զԱ՟Ծ տեսաք: * Եւ ասէ ցնա կին
նորա. եթէ կամեցեալ էր Տն սպա֊
նանել զմեզ, ոչ ընդունէր ՚ի ձեռաց
մերոց զողջակէզն և զզոհն. և ոչ լու֊
սաւորէր մեզ զայն ամ ընդ ժամա֊
նակս ժամանակս. և ոչ լսելի առնէր
24 մեզ զայն: * Եւ ծնաւ կինն որդի. և
կոչեաց զանուն նր սամփսոն. և աճեաց
25 մանուկն. և օրհնեաց զնա Տր: * Եւ
սկսաւ Հոգի Տն շրջել ընդ նմա ՚ի
բանակին դանայ. ՚ի մէջ սարայ. և
՚ի մէջ եսթաւուղայ:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Եւ էջ սամփսոն ՚ի թամնաթայ.
և ետես զկին մի ՚ի թամնաթայ.
՚ի դստերացն այլազգեաց. և հաճոյ
2 թուեցաւ առաջի նր: * Եւ ել պատ
մեաց հօր իւրում և մօր՝ և ասէ: կին
մի տեսի ՚ի թամնաթայ ՚ի դստերացն
այլազգեաց. և արդ առէք զնա ինձ
3 կնութե: * Ասեն ցնա հայր և մայր
իւր. մի թէ ո՞չ գուցէ ՚ի դստերաց
եղբարց քոց. և յամ ժողովրդեան ի֊
մում կին. զի երթիցես դու առնուլ
զկին յայլազգեաց անթլփատից: և
ասէ սամփսոն ցհայր իւր. զնա առ
ինձ. զի նա հաճոյ է աչաց իմոց:
* Եւ

*Եւ հայր նր եւ մայր նր ոչ գիտացին 4
թէ 'ի ՏՆէ է. զի զհատուցումն խնդ_
րիցէ նա յայլազգեացն. 'ի ժամանա
կին յայնմիկ այլազգիքն տիրէին իՂի:
*Եւ էջ սամփսոն՝ եւ հայր նորա եւ 5
մայր իւր 'ի թամնաթայ: եւ խոտորե_
ցաւ սամփսոն յայգեստանն թամնա_
թայ. եւ ահա կորիւն մի առիւծու գո
չեաց ընդդէմ նորա: *Եւ յաջողե_ 6
ցաւ 'ի վ՛ր նր Հոգի ՏՆ. եւ ձեղքեաց
զնա իբրեւ զուլ մի այծեաց: եւ ոչ ինչ
գոյր 'ի ձեռին նորա: եւ ոչ պատմեաց
հօր իւրում եւ մօր իւրում, զոր արար:
*Եւ իջին՝ խօսեցան ընդ կնոջն: եւ 7
հաճոյ թուեցաւ առաջի սամփսոնի:
*Եւ դարձաւ յետ աւուրց առնուլ 8
զնա. եւ խոտորեցաւ տեսանել զգէշ
առիւծուն. եւ ահա գունդ մեղուաց
'ի բերան առիւծուն. եւ մեղր: *Եւ 9
էառ զայն 'ի բերան իւր. եւ երթալով
երթայր՝ եւ ուտէր: չոգաւ առ հայր
իւր եւ առ մայր իւր. եւ ետ նոցա՝ եւ կե
րին. եւ ոչ պատմեաց նց՝ թէ 'ի բե_
րանոյ առիւծուն եհան զմեղրն:
*Եւ էջ հայր նր առ կինն. եւ արար 10
անդ սամփսոնի հարսանիս զեօթն օր:
զի այնպէս առնէին երիտասարդք:
*Եւ եղեւ 'ի զարհուրիլ նց 'ի նմանէ. 11
կացուցին առ նա ընկերս երեսուն.
եւ էին ընդ նմա: *Եւ ասէ ցնս սամփ 12
սոն. արկից ձեզ առասպել. եթէ առ_
եղծանելով առեղծանիցէք զնա ինձ
զեօթն օր խրախութեան՝ եւ գտանիցէք՝
տաց ձեզ երեսուն պատառակալս, եւ
երեսուն պատմուճանս հանդերձից:
*Ապա թէ ոչ կարիցէք առեղծանել 13
ինձ. տաջիք դուք ինձ երեսուն պա_
տառակալս եւ երեսուն պատմուճանս
հանդերձից: եւ ասեն ցնա՝ արկ մեզ
զառասպելն քո. եւ լուիցուք զնա:
*Եւ ասէ ցնոսա: 'ի կերչէ ել կերա 14
կուր. եւ 'ի հզօրէ ել քաղցր: եւ ոչ կա_
րացին առեղծանել զառասպելն զե_
րիս աւուրս: *Եւ եղեւ յաւուրն չոր_ 15
րորդի. եւ ասեն ցկինն սամփսոնի. պատ
րեա զայր քո՝ եւ պատմեսցէ քեզ զա_
ռասպելն. գուցէ այրիցեմք զքեզ՝ եւ
զտուն հօր քո: թէ աղքատացուցա_
նել կոչեցեր զմեզ այսր: *Եւ ելաց 16
կինն սամփսոնի առ նա՝ եւ ասէ ցնա.
ատեցեր զիս՝ եւ ոչ սիրեցեր զիս. զի
զառասպելն զոր արկեր որդւոց ժողո
վրդեան իմոյ՝ ինձ ոչ պատմեցեր: եւ
ասէ ցնա սամփսոն. ահա հօր եւ մօր
իմոյ ոչ պատմեցի. եւ արդ քեզ պատ
մեցեմ: *Եւ ելաց առ նա զեօթն օր՝ 17
յորս էր խրախութիւն: եւ եղեւ յաւուրն
եօթներորդի՝ պատմեաց նմա՝ քանզի
թախանձեաց զնա: եւ նա պատմեաց
18 որդւոց ազգին իւրոյ: *Եւ ասեն ցնա
արք քաղաքին յաւուրն եօթներոր_
դի՝ յառաջ քան զմտանել արեգա_
կանն: զի՞նչ քաղցրագոյն քան զմեղր.
կամ զի՞նչ հզօրագոյն քան զառիւծ:
եւ ասէ ցնս սամփսոն: եթէ ոչ ձնչեալ
էր զերինջն իմ. ոչ գտանէիք զառաս էէ:
19 պելն իմ: *Եւ յաջողեցաւ 'ի վերայ
նր Հոգի ՏՆ՝ եւ էջ յասկաղոն. եւ եհար
անդ արս երեսուն: եւ էառ՝ եւ ետ ըզ
պատմուճանսն առեղծանելեաց ա_
ռասպելին: եւ բարկացաւ սրտմտութ
սամփսոն. եւ ել 'ի տուն հօր իւրոյ:
20 *Եւ ամուսնացաւ կինն սամփսոնի
ընդ հացկերոյթն նր՝ որ էր նր ընկեր: ԺԵ Դ---Տ

ԳԼ: ԺԵ:

1 Եւ եղեւ յետ աւուրց՝ յաւուրս
հնձոց ցորենոյ, այց արար սամփ
սոն կնոջ իւրում. ածեալ զուլ մի յայ
ծեաց: եւ ասէ՝ մտից առ կին իմ 'ի սե
նեակ. եւ ոչ եթող զնա հայրն նորա
2 մտանել առ նա: *Եւ ասէ հայրն նր.
ասելով ասացի՝ թէ ատեցեր զնա. եւ
ետու զնա ընկերի քում. ոչ աւանիկ
քոյր նորա կրտսեր լաւագոյն է քան
զնա. եղիցի սա քեզ փոխանակ նր:
3 *Եւ ասէ սամփսոն. անպարտ եմ ես
միանգամայն յայլազգեաց. եթէ ա_
4 րարից ես ընդ դոսա չարութի: *Եւ
գնաց սամփսոն. եւ կալաւ երեքհար_
իւր աղուէսս. եւ էառ ջահս՝ եւ կա_
պեաց զնոսա ընդ միմեանս ձետ ընդ
ձետ. եւ եդ զջահսն 'ի մէջ երկուց ձե
տոցն. եւ կապեաց 'ի միջոցին զջահսն:
5 *Եւ ելոյց հուր 'ի ջահսն. եւ արձա_
կեաց յոր այլազգեացն. եւ այրեաց
զորանն, եւ զյառաջագոյն հնձեալսն
'ի բարդից մինչեւ ցկանգնաւորսն. եւ
6 մինչեւ ցայգիս եւ ցձիթենիս: *Եւ
ասեն այլազգիքն. ո՞ արար զայս: եւ
ասեն՝ սամփսոն փեսայ թամնացւոյն:
զի եհան զկին նորա՝ եւ ետ ընկերի նր:
եւ ելին այլազգիքն՝ եւ այրեցին զտուն
հօր նորա՝ եւ զկինն եւ զհայր նր հրով:
7 *Եւ ասէ սամփսոն. եթէ դոյն չափ
եւս առնիցէք. սակայն ոչ հաճեցայց.
այլ զվրէժ իմ յիւրաքանչիւր ումեք
8 'ի ձէնջ խնդրեցից: *Եւ եհար զնս
'ի սրունից մինչեւ ցերանս հարուածս
մեծամեծս: եւ էջ՝ եւ բնակեցաւ առ
9 հեղեղատաւն յայրին ետեմայ: *Եւ
ելին այլազգիքն. եւ բանակեցան զյու
10 դայիւ. եւ անկան զելքեաւ: *Եւ
ասէ ցնոսա այր յուդայ. ընդէ՞ր ելէք
'ի վ՛ր իմ: եւ ասեն այլազգիքն. կա_
պել զսամփսոն ելաք՝ եւ առնել ընդ
նա՝

հաւ՝ զօրօրինակ արար ընդ մեզ։ *Եւ 11
ի կոչն երեք հազարք արանց յուդայ՝ ի
ծագ վխմին եաեմայ. և ասեն ցսամի
սոն. ոչ գիտեաս զի իշխեն մեզ այլազ
դիքն. և ընդէր արարեր զայդ ընդ
մեզ։ և ասէ ցնոսա սամիսոն. որպէս
արարին ընդիս, նոյնպէս արարի ընդ
նոսա։ *Եւ ասեն ցնա. կապել գքեզ 12
իմաք. և մատնել՝ ի ձեռս այլազ
գեացն։ և ասէ ցնոսա սամիսոն. եր
դնուարուք ինձ դուք՝ չսպանանել զիս։
և տուք զիս ցնա. և դուք մի երբեք
պատահիցիք ինձ։ *Եւ երդուան 13
նմա՝ և ասեն. ոչ. այլ կապելով կա
պեսցուք զքեզ. և տացուք՝ ի ձեռս
նոյ. բայց մահու ոչ սպանցուք զքեզ։
և կապեցին զնա երիւք կապովք նո
րովք. և հանին զնա՝ ի վխմէն։ *Եւ 14
եկն մինչև ցծնօան։ և այլազգիքն ա
ղաղակեցին՝ և ընթացան ընդդէմ
նմա։ և յաջողեցաւ՝ ի վերայ նորա հո
գի Տեառն. և եղեն կարքն՝ ի բազուկս նո
իբրև զխծուծ՝ յորժամ՝ ի հուր հատա
նիցի. և հալեցան կապանքն՝ ի բազ
կայ նորա։ *Եւ եգիտ ծնօտ մի իշոյ 15
ընկեցեալ. ձգեաց զձեռն իւր՝ և եհա
նզնա. և եհար նովաւ հազար այր։
*Եւ ասէ սամիսոն. ծնօտիւ իշոյ 16
ջնջելով ջնջեցից զնոսա. զի ծնօտիւ
իշոյ կոտորեցի հազար այր։ *Եւ եղև 17
իբրև կատարեաց զխօսիլն. ընկեց
զծնօան՝ ի ձեռանէ իւրմէ. և կոչեաց
զտեղին կոտորած ծնօտի։ *Եւ ծա 18
րաւեցաւ յոյժ. և աղաղակեաց առ
Տէր՝ և ասէ։ դու յաջողեցեր ձեռամբ
ծառայի քոյ զփրկութիւնս զայս մեծ։
և արդ մեռանիցիմ՝ ի ծարաւոյ. և
անկանիցիմ՝ ի ձեռս անթլփատից։
*Եւ եբաց Տէր զծակ ծնօտին. և ել 19
՝ի նմանէ ջուր. և խմեաց. և դարձաւ
ոգի իւր առ ինքն՝ և զովացաւ։ վասն
այնորիկ կոչեաց զանուն նր աղբիւր
անհնձանեալ ծնօտի մինչև ցայսօր։
*Եւ դատեաց զիսրայէլ յաւուրս այլ 20
ազգեաց ամն քսան։

ԳԼՒ. ԺԶ.

Եւ չոգաւ սամիսոն անտի՝ ի գա 1
զայ. և ետես անդ զկին մի պոռ
նիկ՝ և եմուտ առ նա։ *Եւ ազդ եղև 2
գազացւոցն՝ և ասեն. եկեալ է այր
սամիսոն. և պատեցին՝ և դարանա
կալք եղեն նմա զդիշերն ողջոյն առ
դրան քաղաքին. և անշշուկ կացին
զդիշերն ողջոյն. և ասեն. առա կաց
ցուք մինչև ցառաւօտ. և սպանցուք
զնա։ *Եւ ննջեաց սամիսոն մինչև 3
ցմէջ գիշերոյն. և յարեաւ զմէջ գի

շերուն. և թափեաց զդրունս քաղա
քին հանդերձ սեմօքն. և եբարձ զնո
հանդերձ նգօքն. և եդ՝ ի վերայ ու
սոց իւրոց. և եհան զնա՝ ի գլուխ լե
րինն՝ որ ե հանդէպ քեբրօնի. և եդ
զնոսա անդ։ *Եւ եղև յետ այսորիկ 4
սիրեաց զկին մի. առ եղերբ հեղեզա
մին ովբեկայ. և անուն նորա դալիլա։
*Եւ եկին առ նա նախաթաքք այլազ 5
գեացն՝ և ասեն ցնա. պատրեա զնա՝ և
տես, ի՞ ւր եցէ զօրութիւն նորա մեծ. և
կամ՝ ի՞ կարասցուք նմա հնար գոս
նել՝ և կապել զնա առ՝ ի տկարացու
ցանել զնա. և մեք տացուք քեզ այր
իւրաքանչիւր հազար և հարիւր ար 6
ծաթոյ։ *Եւ ասէ դալիլա ցսամի
սոն. պատմեա ինձ. ի՞ ւր եցէ զօրութիւ
քո մեծ. և ի՞ կապիցիս առ՝ ի տկա
րացուցանելոյ զքեզ։ *Եւ ասէ ցնա 7
սամիսոն. եթէ կապիցեն զիս եօթն
ջլօք դալարովք չվատելովք, տկարա
ցայց՝ և եղեց իբրև զմի՝ ի մարդկանէ։

*Եւ բերին առնա նախաթաքք այլ 8
ազգեացն. եօթն ջիլս դալարս ան
վախոս։ և նա կապեաց զնա նոքօք։
*Եւ դարան նստեր նմա՝ ի շտեմա 9
րանի. և ասէ ցնա. այլազգիքն հասեալ
են՝ ի վերայ քո սամիսոն։ և խզեաց
զջլեսն՝ զոր օրինակ խզիցի քուղ՝ ի
թօխափելոյ յորժամ՝ ի հուր հատոտ
ցի։ և ոչ ծանուցաւ զօրութիւն նորա։
*Եւ ասէ դալիլա ցսամիսոն. ահա 10
խաբե

խաբեցեր զիս՝ և խօսեցար սուտ․ գո_
նէ՝ արդ պատմեա՛ ինձ, թէ իւ՞ կա_
պեցիս ։ * Եւ ասէ ցնա ։ եթէ կապե 11
լով կապեսցեն զիս եօթն կարովք
նորովք, որովք չիցէ գործեալ գործ․
տկարացայց՝ և եղէց իբրև զմի ՚ի
մարդկանէ ։ * Եւ էառ դալիլա կարս 12
նորս․ և կապեաց զնա նոքօք ։ և ասէ
ցնա․ այլազգիք հասեալ են ՚ի վ̃ր քո
սամփսոն ։ և դարան նստէր նմա ՚ի
շտեմարանի ։ և խզեաց զայն ՚ի բազ_
կաց իւրոց իբրև զասղանի ։ * Եւ ասէ 13
դալիլա ցսամփսոն․ մինչև ցե՞րբ խաբի
ցես զիս․ և խօսիցիս ընդ իս սուտ․ արդ
պատմեա՛ ինձ․ իւ՞ կապիցիս ։ և ասէ
ցնա․ եթէ անկցես զեօթանեսին գի
սակս գլխոյ իմոյ ընդ ազբին․ և վար
սեսցես ցցովք ընդ որմն․ եղէց տկա
րացեալ իբրև զմի ՚ի մարդկանէ ։
* Եւ ննջեցոյց զնա դալիլա․ և էառ 14
զեօթանեսին գիսակս գլխոյ ն̃ր հան
դերձ ազբամբն․ և վարսեաց ցցովք
ընդ որմն․ և ասէ ցնա․ այլազգիք
հասեալ են ՚ի վերայ քո սամփսոն ։ և
զարթեաւ ՚ի քնոյ իւրմէ․ և կորզեաց
զցիցսն հանդերձ ոստայնիւ̃ն և ազ
բամբն յորմոյ անտի․ և ոչ ծանուցաւ
զօրութի̃ն նորա ։ * Եւ ասէ ցնա դա_ 15
լիլա․ զիա՞րդ ասես՝ թէ սիրեցի զքեզ․
և սիրտ քո չէ ուղիղ ընդ իս․ այս ե_
րիցս անգամ՝ խաբեցեր զիս․ և ո՛չ
պատմեցեր ինձ, թէ իւ՞ իցէ զօրու_
թի̃դ քո մեծ ։ * Եւ եղև իբրև վտան 16
գեաց զնա բանիւք զգիշերն ողջոյն՝ և
թախանձեցոյց զնա․ և պարտասեցոյց
զնա մինչև ցմահ ։ * Պատմեաց նմա 17
զա̃մ ինչ ՚ի սրտէ իւրմէ․ և ասէ ցնա․
ածելի ո՛չ ելցէ ՚ի գլուխ իմ․ զի ուխ_
տաւոր Ա̃յ եմ ես յորովայնէ մօր ի_
մոյ․ ապա թէ գերծուցում․ մեկնես
ցի յինէն զօրութի̃ իմ․ և տկարացայց․
և եղէց իբրև զա̃մ մարդիկ ։ * Իբրև 18
ետես դալիլա․ եթէ պատմեաց նմա
զա̃մ ինչ ՚ի սրտէ իւրմէ ։ առաքեաց՝
և կոչեաց զնախարարս այլազգեացն՝
և ասէ․ ելէ՛ք միանգամայն՝ զի պատ_
մեաց ինձ զա̃մ ՚ի սրտէ իւրմէ ։ և ելին
առ նա նախարարքն այլազգեացն․ և
բերին զարծաթն ՚ի ձեռս իւրեանց ։
* Եւ ննջեցոյց զնա ՚ի մէջ ծնկաց իւր 19
ոց․ և կոչեաց զոմն ՚ի վարսավիրաց․ և
էպերծ զեօթանեսին գիսակս գլխոյ
ն̃ր ։ և սկսաւ թօշնիլ․ և մեկնեցաւ ՚ի
նմանէ զօրութի̃ն նորա ։ * Եւ ասէ դա 20
լիլա․ այլազգիք հասեալ են ՚ի վերայ
քո սամփսոն․ և զարթեաւ ՚ի քնոյ
իւրմէ․ և ասէ ։ ելից՝ և արարից ո̃պ
միշտն․ և թօթափեցից ։ և նա ոչ գի

Է

տէր թէ Տ̃ր մեկնեցաւ ՚ի նմանէ ։
21 * Եւ կալան զնա այլազգիքն, և բրե_
ցին զաչս նորա․ և իջուցին զնա ՚ի գա
զայ․ և կապեցին զնա երկաթի կա_
պանօք ։ և աղայր ՚ի տան բանտին ։
22 * Եւ սկսաւ մազ գլխոյ նորա բուսա
23 նիլ յետ գերծլոյն ։ * Եւ իշխանք
այլազգեացն ժողովեցան զոհել զոհ
մեծ դագոնայ աստուծոյն իւրեանց․
և ուրախ լինել․ և ասէին․ մատնեաց
աստուա՛ծ մեր զսամփսոն թշնամի մեր
24 ՚ի ձեռս մեր ։ * Իբրև տեսին ժողո_
վուրդքն՝ օրհնէին զաստուա՛ծս իւր_
եանց․ զի ասային թէ մատնեաց աս_
տուա՛ծ մեր զթշնամիս մեր ՚ի ձեռս
մեր․ և զապականիչ երկրի մերում,
25 որ յաճախեաց զվիրաւորս մեր ։ * Եւ
եղև իբրև զուա՛րթացան սիրտք իւր
եանց․ ասեն․ կոչեցէ՛ք զսամփսոն ՚ի
տանէ բանտին․ և խաղասցէ առաջի
մեր ։ և կոչեցին զսամփսոն ՚ի տանէ
բանտին․ և խաղային նովաւ ։ և կա_
ցուցին զնա ՚ի մէջ երկուց սեանցն ։
26 * Եւ ասէ սամփսոն ցպատանին՝ որ
ունէր զձեռանէ ն̃ր ։ թո՛յլ տուր ինձ,
և զննեցից զսիւնս՝ յորոյ վերայ տունս
հաստատեալ կայ․ և յեցայց ՚ի նոսա ։
27 * Եւ տունն լի էր արամբք և կա_
նամբք ։ և անդ ա̃մ նախարարք այլ_
ազգեացն՝ և ՚ի տանիսն՝ իբրև երեք
հազարք․ արք և կանայք․ որք տեսա_
28 նէին զխաղն սամփսոնի ։ * Եւ աղա
ղակեաց սամփսոն առ Տ̃ր՝ և ասէ․ Տ̃ր
Տ̃ր զօրութեց, յիշեա՛ զիս․ և զօրացո՛
զիս՝ զայս ևս մի նուագ՝ Ա̃ծ ։ և խնդ
րեցից զվրէժխնդրութի̃ իմ փոխա_
նակ երկոցունց աչաց իմոց յայլազ_
29 գեաց աստի ։ * Եւ բուռն եհար սամփ
սոն զերկոցունց սեանցն միջնոց յորոց
վ̃ր տունն հաստատեալ կայր․ և յեցաւ
՚ի նո̃՝ ՚ի միոյն աջով իւրով․ և ՚ի միւսն
30 ձախով իւրով ։ * Եւ ասէ սամփսոն․
մեռցի անձն իմ ընդ այլազգիս․ և
շարժեաց զօրութե̃բ․ և անկաւ տունն
՚ի վ̃ր ա̃մ նախարարացն․ և ՚ի վերայ
ա̃մ ժողովրդեան որ ՚ի նմա․ և էին մեռ_
եալքն՝ զորս մեռոյց սամփսոն ՚ի մա_
հուն իւրում, առաւել՝ քան զորս սպան
31 ՚ի կենդանութեան իւրում ։ * Եւ իջին եղ_
բարքն նորա՝ և ա̃մ տուն հօր նորա․
և բարձին՝ և հանին՝ թաղեցին զնա
՚ի մէջ սարայ՝ և ՚ի մէջ եսթաւու_
ղայ՝ ՚ի գերեզմանի մանուէ̃այ հօր իւր_
ոյ․ և նա դատեաց զի̃էլ ամս քսան ։

ԳԼ ։ ԺԷ ։

1 Եւ եղև այր ՚ի լեռնէ եփրեմայ․ և
2 անուն նորա միքա ։ * Եւ ասէ

ցինայր իւր ։ զՀազար և զվեցհարիւր
արծաթոյն՝ զոր առեր առ քեզ՝ և եր
դուբար ։ և ասես յականջս իմ. Թէ ար
ծաթն առ իս է՝ ես առի զայն։ և ասէ
մայր նորա ։ օրհնեալ լիցիս որդեակ
իմ՝ ի Տէ ։ * Եւ դարձոյց անդրէն 3
զՀազար և զվեցհարիւր արծաթոյն
առ մայր իւր ։ և ասէ մայր նորա ։ սր_
բեալ սրբեցի զարծաթն Տ՚ն՝ ի ձե_
ռանէ իմմէ և առանձինն ։ առնել զդր
շեալ և ձուլածու ։ և արդ դարձուցից
զնա առ քեզ ։ * Եւ դարձոյց զար_ 4
ծաթն առ մայր իւր ։ և էառ մայր նո
զերկերիւր արծաթոյ ։ և ետ զայն
չձուլիչ ։ և արար զայն դրօշեալ և ձու
լածու՝ և եղև՝ ի տան միքայէլ ։ * Եւ 5
տուն միքայէլ՝ նման տուն աստուծոյ ։
և արար եփուտ ։ և թերափ ։ և եղից
զձեռս միոյ յորդւոց իւրոց ։ և եղև
նման՝ ի քահանայ ։ * Յաւուրսն յայնս 6
սիկ ոչ գոյր թագաւոր ի՚ն ։ և այր
իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց
առնէր ։ * Եւ եղև պատանեակ մի 7
՚ի բեթղէհեմէ յուդայ ։ յազգէ տոհ_
մին յուդայի՝ և ինքն ղևտացի ։ և քնա
կեր նա անդ ։ * Եւ գնաց այրն՝ ի քա 8
ղաքէ բեթղէհեմէ յուդայ պանդխ_
տիլ ուր և գտանիցէ ։ և եկն մինչև
յերեսունն եփրեմի ։ և մինչև ցտունն
միքայ առնել զհանապարհ իւր ։ * Եւ 9
ասէ ցնա միքա՝ ուստի՞ գաս ։ և ասէ
ցնա ։ ղևտացի եմ ես՝ ի բեթղէհեմէ
յուդայ ։ և երթամ պանդխտանալ՝
ուր և գտանիցեմ ։ * Եւ ասէ ցնա մի_ 10
քա ։ նի՛ստ առ առիս՝ և լեր ինձ՝ ի
հայր և՝ ի քահանայ՝ և ես տաց քեզ
տասն արծաթոյ աւուրց յաւուրս ։ և
զոյգս ձորձոց ։ և զըռճիկ՝ որով կեց
ցես և ջգաւ ղևտացին ։ * Եւ սկսաւ 11
պանդխտանալ առ առնն։ և եղև նման
պատանեակն իբրև զմի յորդւոց նո՚ր ։
* Եւ եղից միքա զձեռս ղևտացւոյն ։ 12
և եղև նման պատանեակն՝ ի քահա_
նայ ։ և եր՝ ի տան միքայ ։ * Եւ ասէ 13
միքա՝ այժմ գիտացի՝ եթէ բարի ա_
րար ինձ Տ՚ն ։ զի եղև ինձ ղևտացին
՚ի քահանայ ։ * Յաւուրսն յայնոսիկ 14
ոչ գոյր թագաւոր ի՚ն ։

ԳԻ։ ԺԲ։

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ցեղն դա_ 1
նայ խնդրէր իւր ժառանգութի՚ն
բնակելոյ ։ զի ո՛չ եհաս նմա յաւուրսն
յայնոսիկ ՚ի մէջ ցեղից ի՚ն ժառան
գութի՚ն ։ * Եւ առաքեցին որդիքն 2
դանայ ՚ի տոհմից իւրեանց արս հինգ ։
այր ըստ ցեղի իւրեանց որդիս զօրու_
թե՚ն ՚ի սարեայ և յեսթաւուղայ՝ լրտես

սել զերկիրն ։ և հետազօտել զնա ։ և
ասեն ցնոսա՝ երթա՛յք որոնեցէ՛ք զեր
կիրն ։ և գոգան ՚ի լեառնն եփրեմայ
մինչև ցտունն միքայ ։ և հանգեան
անդ ։ * Եւ մինչդեռ էին նոքա ՚ի տան 3
միքայ, ծանեան զձայն պատանեկին
ղևտացւոյ ։ և խոտորեցան անդ ։ և
ասեն ցնա ։ ո՞վ եած զքեզ այսր ։ և զինչ
գործես դու աստ ։ և կամ զինչ կայ
քո աստ ։ * Եւ ասէ ցնոսա ։ այսպէս 4
և այսպէս արար ինձ միքա ։ և կալաւ
զիս ՚ի վարձու ։ և եղէ նմա ՚ի քահա_
նայ ։ * Եւ ասեն ցնա՝ աղէ հարց զԱՍ՚ 5
և գիտասցուք եթէ յաջողեսցի մեզ
ճանապարհս մեր՝ յոր երթամք ։ * Եւ 6
ասէ ցնոսա քահանայն ։ երթա՛յք
՚ի խաղաղութի՚ն ։ առաջի Տ՚ն է ճանա
պարհ ձեր՝ զոր երթայք ։ * Եւ գնա 7
յին հնդեքին արքն ։ և գոգան ՚ի լայի_
սայ ։ և տեսին զժողովուրդն որ ՚ի
նմա ։ որ բնակեալ նստեր յուսով ը
նմանութի՚ն սիդոնացւոց հանդարտե_
լոցն յուսով ։ և ո՛չ քաւական լինելոյ
խօսիլ ումեք զբան մի յերկրի ։ գան_
ձուցն ժառանգաւորն՝ քանզի հեռի
էին ՚ի սիդոնէ ։ և բանք ինչ ոչ գոյին
ընդ ասորիս ։ * Եւ եկին հնդեքին 8
արքն առ եղբարս իւրեանց ՚ի սարայ
և յեսթաւուղ ։ և ասեն ցնոսա եղբարք
իւրեանց ։ զի՞նչ նստիք դուք ։ * Եւ ա_ 9
սեն ։ արի՛ք և ելցո՛ւք ՚ի վերայ նոցա՝
զի մտաք՝ և չընդէացաք ընդ երկիրն մին
չև լայիսայ՝ և տեսաք զժողովուրդ
բնակեալ ՚ի նմա յուսով, հանգոյն սի
դոնացւոց՝ և հեռի ՚ի սիդոնէ՝ և բանք
ինչ ոչ գոյ նո՚ր ընդ ասորիս ։ արի՛ք և
ելցո՛ւք ՚ի վե՛ր նո՚ր ։ զի ահա տեսաք զեր
կիրն՝ և բարի է յոյժ ։ և դուք դադա
րեալ կայք՝ և արդ երթ վատանայք եր 10
թալ ժառանգել զերկիրն ։ * Եւ եղի
ցի յորժամ երթայք՝ ունիք զազգն
յուսացեալ ։ և զերկիրն ընդարձակ՝
զի մատնեաց զնա Ա՚Ծ ՚ի ձեռս մեր՝
տեղի յորում ո՛չ գոյ պակասութի՚ն ամ
բանի՝ որինչ իցէ յերկրի ։ * Եւ խա_ 11
զացին անտի յազգականութենէ տոհ
մին դանայ՝ ՚ի սարայ և յեսթաւու
լայ, արք վեցհարիւր վառեալք զի_
նու պատերազմի ։ * Եւ ելին բանա 12
կեցան ՚ի կարիաթարիմ յուդայ ։ վ՚ո
այնորիկ կոչեցաւ տեղին այն բանա
կեալ դանայ մինչև ցայսօր ։ որ ՚ի
Թիկանց կարիաթարիմայ ։ * Եւ ան 13
ցին անտի ։ և եկին մինչև ցլեառնն
եփրեմայ ։ և հասին մինչև ՚ի տունն մի
քայէլ ։ * Պատասխանի եւտուն արքն 14
հնդեքին՝ որք երթեալ էին լրտեսել
զերկիրն լայիսայ ։ և ասեն ցեղբարս
իւր_

իւրեանց. եթէ գիտիցէք՝ զի՛ ՚ի տունս
յայսոսիկ է եփուտ . և թերափ. և
դրօշեալ. և ձուլածու. արդ գիտաս_
ջի՛ք՝ զինչ առնիցէք ։ * Եւ խոտորե_ 15
ցան անդ . և մտին ՚ի տուն պատանե_
կին ղևտացւոյ՝ որ էր ՚ի տան միքայ .
և հարցին զողջունէ նորա ։* Եւ վեց 16
հարիւր արքն վառեալք պատերազ_
մական զինու իւրեանց արձանա_
ցեալք կային առ մուտս դրանն՝ որք
էին յորդւոցն դանայ ։* Եւ ելին հն_ 17
գեքին արքն՝ որք երթեալ էին լրտե_
սել զերկիրն . յարձակեցան՝ և առին
զդրօշեալն . և զեփուտ . և զթերափ .
և զձուլածու . և քահանայն արձանա
ցեալ կայր ՚ի մուտս դրանն . և վեց
հարիւր արքն վառեալք պատերազ_
մական զինու ։ * Եւ նոքա մտին ՚ի 18
տունն միքայ. և առին զդրօշեալն . և
զեփուտ . և զթերափ . և զձուլածու .
և ասէ ցնոսա քահանայն . զի՛նչ գոր_
ծէք դուք ։ * Եւ ասեն ցնա . կար_ 19
կեա՛ց՝ ափիբերան լեր . և եկ ընդ մեզ .
և լեր մեզ ՚ի հայր . և ՚ի քահանայ . մի
թէ լա՞ւ իցէ լինիլ քեզ քահանայ տան
միոյ առն՝ քան լինել քահանայ ցեղի
միոյ՝ և ազգի իՂի ։* Եւ զուարթա_ 20
ցաւ սիրտ քահանային . և էառ զե_
փուտն . և զթերափ . և զդրօշեալ՝ և
զձուլածու . և եմուտ ՚ի մէջ զօրուն ։
* Եւ դարձան՝ և գնացին . և հարին 21
համօրէն զտունն . և զստացուածսն
վայելչութե՟ ն՟ր առաջի ն՟ց ։ * Եւ ՚ի 22
հեռանալ ն՟ց ՚ի տանէ միքայ . և ահա
միքա և արքն՝ որք ՚ի տունս ն՟ր էին ը՟
միքայ . բողոք բարձին . և հասին որդ_
ւոցն դանայ ։ * Եւ դարձուցին զե_ 23
րեսս իւրեանց որդիքն դանայ՝ և ասեն
ցմիքայ . զի՞ է քեզ՝ զի՞ աղաղակես ։
* Եւ ասէ միքա . զի զաստուածսն իմ, 24
զորս արարի ինձ՝ առիք և զքահա_
նայն՝ և գնացիք . և զի՞նչ կայ այսու_
հետև ինձ . և զի՞նչ է այդ՝ զոր ասէք
ցիս . թէ զի՞ աղաղակես ։ * Եւ ա_ 25
սեն ցնա որդիքն դանայ . մի՛ լուիցի
ձայն քո զկնի մեր . գուցէ պատահի
ցին քեզ արք դառնացեալք ոգւով .
և դնիցեն զանձն քո և զանձն տան
քոյ ։ * Եւ գնացին որդիքն դանայ 26
զճանապարհս իւրեանց . և իբրև ե_
տես միքա, եթէ բռնադոյնք քան զնա
են . դարձաւ ՚ի տուն իւր ։ * Եւ ն՟ք 27
առին՝ զոր ինչ արարն միքա . և զքա
հանայն ն՟ր . և չոգան ՚ի լայիսա , ՚ի
ժողովուրդն հանդարտացեալ . և վս_
տահացեալ յուսով . և հարին զնոսա
սրով սուսերի . և զքաղաքն այրեցին ։
* Եւ ո՛չ ոք էր՝ որ փրկէր . զի հեռի 28

էին ՚ի սիդոնացւոց . և բանք ինչ ո՛չ
էին ն՟ց ընդ ումեք ՚ի մարդկանէ . և
նա կայր ՚ի հովտի տանն ռոբայ . և շի_
նեցին զքաղաքն՝ և բնակեցան ՚ի նմա ։
29 * Եւ կոչեցին զանուն ն՟ր դան՝ ըստ ‖ Յեսու 19. 47.
անուան հօրն իւրեանց՝ որ եղև իՂի .
և էր անուն քաղաքին յառաջագոյն
30 լայիսա ։ * Եւ կանգնեցին իւրեանց
որդիքն դանայ զդրօշեալն միքայ . և
յովնաթան որդի գեդսոնի որդւոյ
մանասէի՝ ինքն և որդիք իւր էին
քուրմք ցեղին դանայ , մինչև յօր գե
31 րութե՟ երկրին ։ * Եւ կարգեցին իւր
եանց զդրօշեալն միքայ զա՟մ աւուրս՝
զորս էր տունն Ա՟Յ ՚ի սելով ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ . և
թագաւոր ո՛չ գոյր յիՂի . և էր
այր ղևտացի պանդխտեալ ՚ի կողմանս
լերինն եփրեմի ։ և էառ իւր այր կին
2 հարճ ՚ի բեթղէհեմէ յուդայ ։ * Եւ
սրտեաւ ՚ի նմանէ հարճն իւր . և
գնաց ՚ի նմանէ ՚ի տունն հօր իւրոյ ՚ի
բեթղէհեմ յուդայ . և եղև անդ չե_
3 րիս ամիս ։ * Եւ յարուցեալ այրն չո
գաւ զհետ ն՟ր . խօսել ՚ի սիրտ ն՟ր ։ և
հաշտեցուցանել զնա ընդ իւր . և ա_
ծել միւս անգամ առ ինքն . և պատա
նի իւր ընդ իւր . և զոյգ իշոց . և չո_
գան մինչև ցտունն հօր նորա . իբրև
ետես զնա հայր աղջկանն . ել ընդ
4 առաջ նորա ։ * Եւ տարաւ զնա ՚ի
ներքս աներն իւր հայր աղջկանն . և
նստաւ առ նմա աւուրս երիս . և կե_
5 րին՝ և արբին՝ և ննջեցին անդ ։ * Եւ
եղև յաւուրն չորրորդի՝ կանխեցին ը՟
առաւօտն . և յարեան գնալ . և ասէ
հայր աղջկանն ցփեսայ իւր . հաստա
տեա՛ զսիրտ քո պատառով միով հա_
6 ցի՞ , և ապա գնասջիք ։ * Եւ նստան՝
կերին՝ և արբին երկոքին ՚ի միասին .
և ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր .
արդ սկսեալ աստէն իսկ ագիր՝ և
7 զուարթասցի սիրտ քո ։ * Եւ յարեաւ
այրն ՚ի գնալ . և բռնադատեաց զնա
8 աներն իւր . և անդէն ագաւ ։ * Եւ
կանխեաց ընդ առաւօտն յաւուրն
հինգերորդի ՚ի գնալ՝ ասէ հայր աղջ
կանն . հաստատեա՛ զսիրտ քո հացի՞,
և զբօսիր . մինչև շրջեսցի օրն . և կե_
9 րին՝ և արբին երկոքին ։ * Եւ յարեաւ
այրն գնալ . ինքն՝ և հարճն՝ և պատա
նին իւր . և ասէ ցնա հայր աղջկանն .
ահա դարձաւ օրս յերեկս . աստէն
ագիր՝ և զուարթասցի սիրտ քո . և
կանխեսջիր վաղիւ ՚ի ճանապարհ քո .
10 և երթիցես ՚ի յարկս քո ։* Եւ ո՛չ կամե

ցաւ այրն ագանել անդ՝ այլ յարեաւ
և գնաց. և եկն՝ եհաս մինչև ցհան_
դէպ յեբուսայ, այն է երուսաղէմ. և
ընդ նմա զոյգ մի իշոց համետելոց. և
հարճն իւր ընդ նմա: * Եւ նոքա հան_ 11
դէպ յեբուսայ. և օրն խոնարհեցաւ
յոյժ. ասէ պատանին ցտէր իւր. եկ՝
խոտորեսցուք ՚ի քաղաքն յեբուսացւոց.
և ագցուք ՚ի նմա: * Եւ ասէ ցնա տէր 12
իւր. ոչ խոտորեսցուք ՚ի քաղաքս օտա
րոտեաց. յորում ոչ գուցէ յորդւոցն
իղի. այլ անցցուք մինչև ցգաբաայ:
* Եւ ասէ ցպատանին իւր. եկ՝ մեր_ 13
ձեսցուք ՚ի միուրեք ՚ի տեղեաց. և անդ
ագցուք ՚ի գաբաայ. կամ ՚ի հռամայ:
* Եւ գնացին. և եմուտ նոցա արե_ 14
գակն մերձ ՚ի գաբաայ որ է բենիամի
նի: * Եւ խոտորեցան անդր մտանել 15
և ագանել ՚ի գաբաայ. և եմուտ և
նստաւ ՚ի հրապարակի քաղաքին. և ոչ
էր այր՝ որ ժողովէր զնոսա ՚ի տուն
իւր ագանել: * Եւ ահա այր մի ծեր՝ 16
եմուտ ՚ի գործոյ իւրմէ յանդոյ անա_
գանի. և այրն էր ՚ի լեռնէ եփրեմայ.
և ինքն պանդխտացեալ էր ՚ի գաբաայ.
և արք տեղւոյն որդիք բենիամինի:
* Եւ ամբարձեալ զաչս իւր՝ ետես 17
զայրն ուղևոր ՚ի մէջ հրապարակի քա
ղաքին. և ասէ այրն ծեր. յո՞ւր եր_
թաս՝ և ուստի՞ գաս: * Եւ ասէ ցնա. 18
անցանեմք մեք ՚ի բեթղեհեմէ յու_
դայ մինչև ցկողմանս լերինն եփրե_
մայ՝ քանզի անտի եմ ես. և չոգայ մին
չև ցբեթղեհեմ յուդայ. և ՚ի տուն
հօր իմոյ երթամ. և չիք այր՝ որ ժողո
վեսցէ զմեզ ՚ի տուն: * Եւ յարդ՝ և 19
խոտ կայ իշոց մերոց. և հաց՝ և գինի՝
ինձ և աղջկանդ՝ և պատանւոյդ. և չէ
ինչ պակասութիւն ամ իրաց ծառայից
քոց: * Եւ ասէ այրն ծեր. խաղաղու 20
թիւն ընդ քեզ. ամենայն պակասութիդ
քո զինև՝ բայց դու ՚ի հրապարակիդ
մի ագանիցես: * Եւ տարաւ զնա ՚ի 21
տուն իւր. և էարկ խոտ իշոյն. և լուա
ցին զոտս նոցա. և կերին՝ և արբին:
* Եւ ՚ի զուարթանալ սրտից նոցա. 22
ահա արք քաղաքին. արք որդիք ան
օրինաց պատեցին զտունն. և խօսե_
ցան ընդ առնն ծերոյ ընդ տեառնն
‖ Ծննդ. 19.5. տանն՝ և ասեն. ‖ հան զայրդ մտեալ
՚ի տուն քո. զի գիտասցուք զդա:
* Եւ ել առ նոսա այրն՝ տէր տանն. 23
և ասէ ցնոսա. քա՛ւ լիցի ձեզ եղբարք.
մի ինչ անզգամիք յետ մտանելոյ առնդ
այդորիկ ՚ի տուն իմ. մի առնէք զան_
զգամութիւնդ զայդ: * Ահաւասիկ 24
դուստր իմ կոյս. և հարճն նորա. հանից
զնոսա արտաքս. և լլկեցէք զնոսա.

և արարէք ընդ նոսա զինչ հաճոյ է յաչս
ձեր. և առն այսմիկ մի առնէք ըստ
անզգամութեան բանիդ այդորիկ:
25 * ‖ Եւ ոչ կամեցան արքն անսալ. և ‖ Ովս. 9. 9.
էառ այրն զհարճն իւր. և եհան զնա
արտաքս. և գիտացին զնա. և լլկե_
ցին զնա զգիշերն ողջոյն. մինչև ցա_
ռաւօտ. և արձակեցին զնա ՚ի ծագել
26 առաւօտուն: * Եւ եկն կինն ընդ ա_
ռաւօտն. և անկաւ առ դրանդւոյ
դրան տանն առնն՝ ուր էր տէր նորա.
27 և եհան զօգին: * Եւ յարեաւ տէր նորա
ընդ առաւօտն. և եբաց զդուրս տանն.
և ել գնալ զճանապարհս իւր. և ահա
կինն հարճ նորա անկեալ կայր առ
դրանն. և ձեռն իւր ՚ի վր դրանդւոյն:
28 * Եւ ասէ ցնա. արի և գնասցուք. և
ոչ ետ նմա պատասխանի, քանզի մե_
ռեալ էր. և էառ՝ և եհան զնա յէշ. և
յարեաւ այրն՝ և չոգաւ ՚ի տեղի իւր:
29 * Իբրև եմուտ ՚ի տուն իւր. էառ
զսուր. և բուռն եհար զհարճէն իւր
մէ. և յօշեաց զնա ըստ ոսկերաց իւրոց
յերկոտասան մասն. և առաքեաց զայն
30 ընդ ամ ցեղսն իղի: * Եւ եղև՝ զի ամ
որ տեսանէր, ասէր՝ թէ ոչ երևեցաւ
այսպէս յաւուրց ելանելոյ որդւոցն
իղի յերկրէն եգիպտացւոց մինչև ցայ
սօր. արդ՝ առէք ձեզ վասն այդորիկ
խորհուրդ. և խօսեցարո՛ւք:

Գլ: Ի:

1 Եւ ելին ամ որդիքն իղի՝ և եկե_
ղեցաւ ժողովուրդն իբրև
զայր մի ՚ի դանայ մինչև ցբերսաբէէ,
և երկիրն գաղաադու՝ առ Տր ՚ի մա_
2 սեփայ: * Եւ եկաց կողմն ամենայն
ժողովրդեանն. և ամ ցեղք իսրայէլի
յամենայն եկեղեցւոջ ժողովրդեանն
Այ. չորեքհարիւր հազար արանց
3 սուսերամերկաց: * Եւ լուան որդիքն
բենիամինի, եթէ ելին որդիքն իղի ՚ի
մասեփայ. և ասեն որդիքն իսրայէլի.
խօսեցարո՛ւք՝ թէ ո՞ւր եղև այսպիսի
4 չարութիւն: * Պատասխանի ետ այրն
ղևտացի, այր կնոջն սպանելոյ. և
ասէ՝ ՚ի գաբաայ բենիամինի եկի ես և
5 հարճ իմ ագանել: * Եւ յարեան ՚ի
վր իմ արք գաբաացիք. և պատեցին
շուրջ զինև զտունն զցայգ. և զիս
կամեցան սպանանել. և զհարճն իմ
լլկեցին՝ և հեղձուցին. և մեռաւ:
6 * Եւ առի զհարճն իմ, և յօշեցի զնա.
և առաքեցի յամ սահմանս ժառան_
գութեան իղի. զի արարին զվնաս մեծ
7 և զանզգամութիւն ՚ի մէջ իղի: * Եւ
ահաւասիկ մեք ամենեքեան որդիք
իղի, տուք մեզ զբան և զխորհուրդ:
* Եւ

դիքն իսրայիլի՝ և լացին առաջի Տ՚ն
մինչև յերեկոյ. և հարցին զՏ՚ն և ա-
սեն. եթէ յաւելցուք մնարանչիլ՝ ի
պատերազմ ընդ բենիամինի եղբօր
մերում. և ասէ Տ՚ն՝ ելէք՝ ի վերայ նոյ։
24 * Եւ ելին որդիքն իսրայիլի՝ ի պա-
տերազմ ընդ որդիսն բենիամինի յա-
25 ուրն երկրորդի։ * Եւ ել բենիամին
ընդդէմ նոցա՝ ի պատերազմ յաւուրն
երկրորդի. և սատակեաց միւսանգամ՝
ի ժողովրդենէ անտի ութն հազար
արանց յերկիր՝ ամենեքեան նքա արք
26 սուսերաձիգք։ * Եւ ելին ամենայն
որդիքն իշի և ամենայն ժողովուրդն՝
և եկին՝ ի բեթէլ. և նստան՝ և լացին
առաջի Տ՚ն. և պահեցին յաւուրն
յայնմիկ. և մատուցին ողջակէզս փր-
27 կութեանց առաջի Տ՚ն։ * Եւ հանդի
էր տապանակ ուխտին Տ՚ն Ա՚Ի յաւ-
28 ուրս յայնոսիկ։ * Եւ փենէես որդի
եղիազարու որդւոյ ահարոնի կայր
առաջի նորա՝ յաւուրս յայնոսիկ. և
հարցին որդիքն իշի զՏ՚ն, և ասեն,
յաւելցո՞ւք միւսանգամ ելանել՝ ի
պատերազմ ընդ որդիսն բենիամինի
եղբօր մերում թէ դադարեսցուք. և
ասէ Տ՚ն՝ ելէք. և վաղիւ տաց զնա՝ ի
29 ձեռս ձեր։ * Եւ եդին որդիքն իշի
30 դարանակալս շուրջ զգաբաաւ։ * Եւ
ելին որդիքն իսրայիլի՝ ի վր բենիա-
մինի յաւուրն երրորդի. և ձակատե-
ցան զգաբաաւ որպէս միանգամն և
31 միւսանգամն։ * Եւ ելին որդիքն բե
նիամինի ընդդէմ ժողովրդեանն և
ձգեցան՝ ի քաղաքէ անտի. և սկսան
հարկանել վիրաւորս՝ ի ժողովրդե-
նէ անտի՝ որպէս միանգամն և միւս ան
դաման առ ճանապարհօքն՝ որոց մին ե-
լանէր՝ ի բեթէլ՝ և միւսն ելանէր՝ ի
գաբաայ. և հարին յանդի անդ իբրև
32 արս երեսուն յիշէ։ * Եւ ասեն որ-
դիքն բենիամինի. կոտորելոց են սո-
քա առաջի մեր իբրև զառաջինն. և
որդիքն իսրայիլի ասեն. փախիցուք և
մերժեսցուք զնա՝ ի քաղաքէն. և՝ ի ճա
33 նապարհէն։ * Եւ ամենայն իշի յարեան
յիւրաքանչիւր տեղւոջէ իւրմէ. և
ձակատեցան՝ ի բաալթամար. և դա-
րանակալքն իշի կոտնէին՝ ի տեղւո-
ջէ իւրեանց յարևմտից գաբաայ։
34 * Եւ եկին հանդէպ գաբաայ տասն
հազար արանց ընտրելոց յամենայն իշէ.
և ծանրացաւ պատերազմն. և նոքա
ոչ գիտէին թէ հասեալ են՝ ի վերայ
35 նոցա չարիք։ * Եւ վանեաց Տ՚ն զբե
նիամին առաջի որդւոցն իշի. և սա-
տակեցին որդիքն իսրայիլի՝ ի բենիա
մինէ յաւուր յայնմիկ. քսան և հինգ
հա-

բառնալ

* Եւ յարեաւ ամ ժողովուրդն իբրև 8
զայր մի. և ասեն՝ ոչ մնայուք այր իւրա
քանչիւր ընդ յարկաւ իւրով՝ և ոչ խո
տորիցուք այր իւրաքանչիւր՝ ի տունն
իւր։ * Եւ արդ այս բանն, զոր արաս 9
ցուք ընդ գաբաայ՝ ելցուք՝ ի վերայ
նի վնձակաւ։ * Եւայց առցուք տասն 10
այր՝ ի հարիւրոց. յամ ցեղիցդ իշի.
և հարիւր՝ ի հազարաց. և հազարս՝ ի
բիւրուց. առնուլ պաշար զօրուս զո
վանդակ երթողաց՝ ի գաբաայ բե-
նիամինի. ըստ ամենագործութեանն զոր
արարին՝ ի մէջ իսրայիլի։ * Եւ ժո- 11
ղովեցաւ ամենայն իշէ իբրև զայր մի
եղեալք՝ ի քաղաքաց։ * Եւ առաքե- 12
ցին ցեղքն իշի արս յամ ցեղն բե-
նիամինի՝ և ասեն. զինչ է չարութիդ
այդ եղեալ՝ ի միջի ձերում։ * Եւ արդ 13
տեսէք զարսն զանպարիշս զգաբաա
ցիս՝ զորդիսն բելիարայ. և սպանցուք
զնոսա. և բարձցուք զչարիսն յիշէլ։
և ոչ կամեցան որդիքն բենիամինի
լսել ձայնի եղբարց իւրեանց՝ որդ-
ւոցն իշէլ։ * Եւ ժողովեցան որդիքն 14
բենիամինի՝ ի քաղաքաց իւրեանց՝ ի
գաբաայ՝ ելանել՝ ի պատերազմ ընդ
որդիսն իշէլ։ * Եւ հանդէս արարին 15
որդիքն բենիամինի յաւուր յայնմիկ
յիւրաքանչիւր քաղաքաց. քսան և
հինգ հազարայ արանց սուսերամեր-
կաց. լծոր զբնակիչս գաբաացւոց։
* Ամենք անցին՝ ի հանդիսի եօթնհար- 16
իւր արք երիտասարդք ընտիրք յամ
ժողովրդենէն յերկոցունց ձեռաց յա
ջողակք՝ ամենեքեան նոքա պարսաւարք.
որք ձգէին քարինս, և՝ ի մազէ ոչ վրի
պէին։ * Եւ ամենայն այր իշէի ան- 17
ցին՝ ի հանդիսի. առանց որդւոցն բե
նիամինի. չորեք հարիւր հազարք ա-
նանց սուսերամերկաց. ամենեքին նքա
արք պատերազմողք։ * Եւ յարեան՝ 18
ելին՝ ի բեթէլ. և հարցին զԱ՚ծ և ա-
սեն որդիքն իշէի. ով ելցէ մեզ առաջ
նորդ պատերազմիլ ընդ որդիսն բե-
նիամինի. և ասէ Տ՚ն յուդա ելցէ ա-
ռաջնորդ։ * Եւ յարեան որդիքն իշէի 19
ընդ առաւօտն. և բանակեցան զգա
բաաւ։ * Եւ ել այր իշէլացի պատե- 20
րազմիլ ընդ բենիամինի. և ձակատե
ցան ընդ նոսա այր իշէի պատերազմ
առ գաբաաւ։ * Եւ ելին որդիքն բե 21
նիամինի՝ ի քաղաքէն. և սատակեցին
յիշէլ քսան և երկուս հազարս արանց՝
յաւուր յայնմիկ. և արկին տապաստ
յերկիր։ * Եւ զօրացան զօրձեալ այր 22
իշէլացի և յաւելին ձակատիլ՝ ի պա-
տերազմ՝ ի տեղւոջ ուր ձակատեցան
յաւուրն առաջնում։ * Եւ ելին որ- 23

Գ։ ԻԲ։

1 Եւ այր Էլի երդումն՝ ի մասե-
փա. և ասեն. այր որ՝ ի մէնջ,
մի տացէ զդուստր իւր բենիամինի
2 կնութեե։ *Եւ եկին ամ՛ժողովուրդն
՝ի մասեփայ՝ ի բեթէլ. և նստան անդ
մինչև ցերեկոյ՝ առաջի Ա՛Յ ։ և ամ-
բարձին զձայնս իւրեանց . և լացին
3 լալիւն մեծ ։ *Եւ ասեն . ընդէր Տէր
Ա՛Ծ Էլի, եղև այս յիսէլ . քնաջինջ լի-
4 նիլ այսօր յիսէլ ցեղն միոյ ։ *Եւ եղև
՝իվաղիւ անդր կանխեաց ժողովուրդն՝
և շինեցին անդ սեղան . և մատուցին
5 ողջակիզս փրկութեե ։ * Եւ ասեն
որդիքն իսրայէլի . ո՞վ է՝ որ ոչ ել յայս
եկեղեցի յամ՛ ցեղից Էլի առ Տէր՝ ի
մասեփայ ։ զի երդումն մեծ էր այնմ՝
որ ոչ ելանէր՝ ի մասեփայ . և ասեն՝
6 թէ մահու մեռցի ։ *Եւ մխիթարե-
ցան որդիքն Էլի՝ ի վէր բենիամինի
եղբօր իւրեանց . և ասեն . բարձաւ
7 այսօր ցեղ մի յիսէլ ։ *Եւ արդ զինչ
արասցուք մնացեալոցն առանց կնանց.
և մեք երդուաք՝ ի Տէր՝ չտալ նոցա՝ ի
8 դստերաց մերոց կանայս։ *Եւ ասեն.
ո՞ր ք մի՝ ի ցեղից իսրայէլի . որ ոչ էլ
առ Տէր՝ ի մասեփայ ։ և ահա չէր ոք
եկեալ յաբէսայ գաղաադու՝ ի բա-
9 նակ եկեղեցւոյն ։ * Եւ էանց՝ ի հան
դիսի ժողովուրդն . և ոչ գոյր անդ
այր՝ ի տանէ յաբէսայ գաղաադու ։
10 * Եւ առաքեցին անդր ժողովուրդն
երկոտասան հազար արանց՝ յորդւոցն
զօրութեե ։ և պատուիրեցին նոցա՝ և
ասեն ։ երթայք՝ և հարէք զբնակիչս
յաբէսայ գաղաադու սրով սուսերի .
11 և զկանայս և զժողովուրդն ։ * Եւ
այս բան է զոր առնիցէք . ‖ զամ՛ արու ‖ Ղեւտ.
և զամ՛ կին . որ գիտիցէ զանկողինս 31. 17.
12 արուի , ողողեսջիք ։ * Եւ գտին՝ ի և. 18.
տանէ յաբէսայ գաղաադու չորեքհա
րիւր աղջիկ կոյս՝ որք ոչ գիտեին զայր
յանկողինս արուի ։ և ածին զնոսա՝ ի
բանակն՝ ի սելով՝ որ ե յերկրին քա-
13 նանու ։ * Եւ առաքեաց ամ՛ ժողո-
վուրդն՝ և խօսեցան ընդ որդիսն բե
նիամինի՝ որք էին՝ ի վիմին ռեմմնայ .
և կոչեցին զնոսա՝ ի խաղաղութեե ։
14 * Եւ դարձաւ բենիամին՝ ի ժամանա
կին յայնմիկ առ որդիսն Էլի . և ետուն
նոցա կանայս զոյնսոսիկ՝ որք էին՝ ի
կանանցն յաբէսայ գաղաադու . և
15 հաճոյ Թուեցաւ նոյն այնպէս ։ * Եւ
ժողովուրդն մխիթարեցաւ՝ ի վերայ
բենիամինի . զի արար Տէր խրամատու
16 թիւն՝ ի մէջ ցեղից Էլի ։ * Եւ ասեն
ծերք ժողովրդեանն՝ զինչ արասցուք
և

և մն այլոց կանանցն . զի սատակե֊
ցաւ կին 'ի բենիամինէ ։ *Եւ ասեն . 17
ժառանգութիւն զերծեալ է 'ի բենիա֊
մինէ . և մի՛ ջնջեսցի ցեղն յիլէ ։ *Եւ 18
մեք ոչ կարեմք տալ նց կանայս 'ի
դստերաց մերոց . զի երդուաք որդիք
իսրայելի՝ և ասեմք . թէ անիծեալ
լիցի՝ որ տացէ կին բենիամինի ։ *Եւ 19
ասեն . ահա տօն Տն է 'ի սելով աւ֊
ուրց յաւուրս . որ է 'ի հիւսիսոյ բե֊
թելայ . ընդ արևելս ճանապարհին՝
որ հանէ 'ի բեթելայ 'ի սիկիմ . և 'ի
հարաւոյ լիբանանու յեղեբօնայ ։
*Եւ պատուիրեցին որդւոցն բենիա 20
մինի՝ և ասեն . երթա՛յք՝ և դարանս
մտէք լերուք յայգեստանին ։ *Եւ 21
յորժամ տեսանիցէք թէ ելանեն
դստերք բնակչացն սելովայ պար
առեալ պարուք . ելջի՛ք յայգեստա֊
նացն . և յափշտակեսջի՛ք այր իւրա֊
քանչիւր զկին 'ի դստերաց սելովայ ։
և երթիջի՛ք յերկիրն բենիամինի ։
22 * Եւ եղիցի յորժամ դայցեն հարքն
նոցա կամ եղբարքն նոցա դատել
ընդ ձեզ , ասասցուք նոցա՝ թէ ողոր
մեցարուք նոցա . զի ոչ էառ այր զկին
իւր 'ի պատերազմին . և ոչ դուք ետուք
23 նոցա թէ յանցանէք ինչ իցեն ։ * Եւ
արարին այնպէս որդիքն բենիամինի .
և առին կանայս ըստ թուոյ իւրեանց
'ի պարաւորացն՝ զորս յափշտակեցին .
և գնացին . և դարձան յիւրաքանչիւր
ժառանգութիւն իւրեանց , և շինեցին
քաղաքս՝ և բնակեցան 'ի նոսա ։
24 *Եւ գնացին որդիքն իսրայելի 'ի ժա
մանակին յայնմիկ այր յիւրաքանչիւր
ցեղ իւր . և յազգատոհմ իւր . և ելին
անտի այր յիւրաքանչիւր ժառան֊
գութիւն իւր ։ յաւուրսն յայնոսիկ
ոչ գոյր թագաւոր իսրայելի . և այր
իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց
առնէր ։

ԳԻՐՔ ՀՌՈՒԹԱՅ ։

Գլուխ Առաջներորդ ։

ԵՒԵՂԵՒ 1
ՅԵՏ ԱՒՈՒ֊
րնկ յաւուրս դա
տելոյ դատաւո֊
րացն . եկն սով
յերկիրն և գնաց
այր 'ի բեթղե֊
հեմէ յուդայ՝
պանդխտանալ յագարակին մովաբայ .
ինքն՝ և կին իւր . և երկու որդիք իւր ։
* Եւ անուն առն , եղիմելէք . և 2
անուն կնոջ նր նոեմի . և անուն եր֊
կոցունց որդւոցն նր , մաալոն . և քել֊
լոն . եփրաթացիք 'ի ցեղէ յուդայ ։ հո
դան յագարակն մովաբու ։ և անդ
էին ։ *Եւ մեռաւ եղիմելէք այրն նոե֊ 3
մինայ ։ և մնաց կինն և երկու որդիք
նորա ։ * Եւ առին իւրեանց կանայս 4
մովաբացիս ։ անուն միումն որփա . և
անուն երկրորդին հռութ ։ և բնակե
5 ցան անդ իբրև ամս տասն ։ *Եւ մե
ռան անդ երկոքին . մաալոն . և քել֊
լոն . և մնաց կինն միայն յառնէ իւր֊
6 մէ և յորդւոց իւրոց ։ * Եւ յարեաւ
ինքն և երկոքին նուանք նր . և դար֊
ձան յագարակէն մովաբու . զի լուաւ
թէ այց արար Ած ժողովրդեան իւր
7 ում՝ տալ նոցա հաց ։ *Եւ ել 'ի տեղ
ւոջէն ուր էր . և երկոքին նուանք նր
ընդ նմա ։ և գնացին ճանապարհ դառ
8 նալ յերկիրն յուդայ ։ *Եւ ասէ նոե֊
մի ցերկոսին նուանս իւր . երթա՛յք՝
և դարձարո՛ւք յիւրաքանչիւր 'ի տուն
հօր իւրոյ . և արասցէ ընդ ձեզ Տէր
ողորմութի՛ւն . որպէս արարիք ընդ մե
9 ռեալսն և ընդ իս ։ *Տացէ ձեզ Տր՝ և
գտջիք հանգիստ իւրաքանչիւր 'ի
տան հօր իւրոյ ։ և համբուրեաց զնս ։
ամբարձին զձայնս իւրեանց՝ և լացին ։
*Եւ

*Եւ ասեն ցնա․ ոչ այդպէս․ այլ ընդ 10
քեզ դարձցուք ՚ի ժողովուրդ քո։
*Եւ ասէ Նոեմի․ դարձարո՛ւք դստերք 11
իմ․ ընդէ՞ր գայցէք ընդ իս։ մի թէ
դարձեալ որդի՞ք իցեն յորովայնի ի֊
մում․ և լինիցին ձեզ յա՛րս։ *Դար 12
ձարո՛ւք դստերք իմ, և երթայք։ զի
ես ծերացեալ եմ, և չեմ լինելոց առն․
եթէ ասիցեմ թէ կայցէ ինչ ինձ ա֊
ղերս՝ և լինիցիմ առն աշխարհակա֊
նացեալ՝ և ծնանիցիմ որդիս։ *Եւ 13
նոցա սպասիցէք մինչև զարգանայ֊
ցեն․ և ՚ի նոսա գրաւիցիք չլինիլ
առն։ մի՛ դստերք իմ, զի առաւել
քան զձեզ դառնացեալ եմ․ զի ել
ընդ իս ձեռն Տն։ *Եւ ամբարձին 14
զձայնս իւրեանց միւսանգամ, և լա֊
ցին։ և համբուրեաց Որփա զսկեսուր
իւր․ և դարձաւ ՚ի ժողովուրդ իւր։
բայց Հռութ գնաց զկնի նորա։*Եւ 15
ասէ Նոեմի ցՀռութ․ ահա ներ քո
դարձաւ ՚ի ժողովուրդ իւր՝ և առ աս
տուածս իւր․ դարձի՛ր և դու զհետ
ներին քոյ։ *Եւ ասէ Հռութ․ մի՛ 16
պատահեսցի ինձ թողուլ զքեզ և
դառնալ ՚ի քէն։ զի ուր դու երթայ֊
ցես, երթայց․ և ուր հանգչիցիս, հան
գեայց․ ժողովուրդ քո՝ ժողովուրդ
իմ․ և Ած քո՝ Ած իմ։ *Եւ ուր մե֊ 17
ռանիցիս՝ մեռայց․ և անդ թաղեցայց․
զնոյն արասցէ ինձ Տր՝ և զնոյն յաւ
ելցէ․ բայց եթէ մահ մեկնեսցէ ընդ
իս և ընդ քեզ։ *Եւ իբրև ետես Նոե 18
մի թէ պնդեալ է երթալ նա ընդ նմա․
դադարեաց այնուհետև ՚ի խօսելոյ
ընդ նմա։ *Եւ գնացին երկոքին մին 19
չև գալ նոցա ՚ի Բեթղեհեմ։ հնչեաց
ամ քաղաքն զնովաւ․ և ասեն, թէ սա
այսէ գե իցէ Նոեմի։ *Եւ ասէ ցնոսա․ մի՛ կո 20
ղեցիկ չէք զիս Նոեմի․ այլ կոչեցէք զիս դառ
մարա որէ նացեալ։ զի դառնացոյց զիս բաւա֊
կանն յոյժ։ *Լի չոգայ․ և ունայն 21
դարձոյց զիս Տր։ և արդ ընդէ՞ր կո֊
չէք զիս Նոեմի․ և Տր նկուն արար զիս․
և բաւականն չարչարեաց զիս։ *Եւ 22
դարձան Նոեմի և Հռութ մովաբացի
նու իւր ընդ նմա՝ գնացեալ յագարա
կէն Մովաբայ։ և եկին ՚ի Բեթղեհեմ
՚ի սկզբան հնձոց գարւոյ։

Գլ․ Բ․

Եւ անդ էր այր ծանօթ առնն 1
Նոեմինայ․ և այրն հզօր զօրու֊
թբ․ յազգէն Եղիմելէքայ․ և անուն
նորա Բոոս։ և ետ Նոեմինայ տուն
այրութե բնակելոյ ՚ի նմա։ *Եւ ասէ 2
Հռութ մովաբացի ցՆոեմի։ երթայց
յանդ՝ և քաղեցից հասկ զհետ ուրուք՝
որոյ գտից շնորհս առաջի աչաց նորա
3 և ասէ ցնա՝ երթ դուստր։ *Եւ գնաց․
և երթեալ քաղէր հասկ յանդի զհետ
հնձողացն․ և դիպելով դիպեցաւ վի֊
ճակի անդին Բոոսայ՝ ազգականի Եղի
4 մելիքայ։ *Եւ ահա Բոոս եկն ՚ի Բեթ
ղեհեմէ։ և ասէ ցհնձօղս իւր․ Տր ը
ձեզ։ և ասեն ցնա․ օրհնեսցէ զքեզ
5 Տր։ *Եւ ասէ Բոոս ցպատանին իւր՝
որ կայր ՚ի վերայ հնձողացն․ ո՞յր է աղ
6 ջիկդ այդ։ *Պատասխանի ետ պա֊
տանին՝ որ կայր ՚ի վերայ հնձողացն՝ և
ասէ․ մովաբացի աղջիկն է՝ որ դար֊
ձաւ ընդ Նոեմինայ յագարակէն Մո֊
7 վաբայ։ *Եւ ասէ․ թո՛ղ քաղեցից՝ և
ժողովեցից հասկ ՚ի մէջ որայոց զհետ
հնձողացդ․ և եկն եկաց յառաւօտէ
մինչև ցայժմ․ և ոչ դադարեաց՝ և ոչ
8 սակաւիկ ինչ յանդիս։ *Եւ ասէ Բոոս
ցՀռութ․ լո՛ւր դուստր․ մի՛ այլուրեք
երթիցես քաղել հասկ յայլոց անդի․
և մի՛ բնաւ ուրեք գնասցես աստի․
այլ աստէն իսկ յարեա՛ց յաղջկունս
9 իմ։ *Եւ աչք քո յանդիս ուր և հն֊
ձեսցեն․ և երթիցես զհետ նոցա։ ոչ
ապաքէն պատուէր ետու մանկտւոյ
իմում չմերձենալ ՚ի քեզ․ և եթէ ծա
րաւիցիս, երթիցես յամանսն՝ և արբ
ցես, ուստի հանիցեն ջուր մանկտիքդ։
10 *Եւ անկեալ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց
երկիրպագ յերկիր ՚ի խոնարհ․ և
ասէ․ զի՞ է՝ զի գտի շնորհս առաջի
աչաց քոց ճանաչել զիս․ և ես եմ կին
11 մի օտար։ *Պատասխանի ետ Բոոս՝ և
ասէ ցնա։ պատմելով պատմեցաւ ինձ
ամ ինչ՝ զոր արարեր սկեսրի քում
յետ մահուան առնն քում․ և զիարդ
թողեր զհայր քո և զմայր․ և զերկիր
ծննդեան քոյ․ և եկիր ՚ի ժողովուրդ
զոր ոչ գիտէիր յերէկ և յեռանդ։
12 *Հատուսցէ քեզ Տր ըստ վաստակոց
քոց․ և եղիցին լի վարձք քո ՚ի Տէ այ
Իղի․ յոր դիմեցերն ապաստան լինիլ
13 ընդ թևօք նորա։ *Եւ նա ասէ։ գտի
շնորհս առաջի աչաց քոց տէր՝ զի մխի
թարեցեր զիս․ և զի խօսեցար ՚ի սիրտ
աղախնոյ քոյ․ և ես եղէց իբրև զմի
14 յաղախնայն քոց։ *Եւ ասէ ցնա
Բոոս։ ահա ժամ ճաշոյ է․ մատի՛ր
այսր՝ և կեր ՚ի հացէդ․ և թացցես
զպատառ քո ՚ի քացախի։ և նստաւ
Հռութ ՚ի կողմանէ հնձողացն՝ և խառ֊
նեաց նմա Բոոս փոխինդ․ և եկեր․ և
15 յագեցաւ․ և եթող զնշխար։ *Եւ
յարեաւ քաղել հասկ։ և պատուէրեաց
Բոոս մանկտւոյ իւրում, և ասէ․ այլև
՚ի մէջ որայոցն քաղիցէ․ և մի՛ պատկա
16 ռեցուցանիցէք զնա։ *Ե․ յլբառնա֊
լով

լով բարձուածիք· և արկանելով արկ
ջիք առաջի նորա 'ի փոխնդոյն խառ_
նելոց· և թոյլ տաջիք նմա, և կերի_
ցէ՝ և քաղիցէ հասկ։ և մի ինչ զդուհի_
ցէք զնա։ *Եւ քաղեաց յանդին մին 17
չև ցերեկոյ· և ծեծեաց՝ զոր քա_
ղեացն։ և եղև արդու մի գարւոյ։
*Եւ եառ՝ և եմուտ 'ի քաղաքն։ եբեր 18
ետես սկեսուրն նր՝ զոր քաղեացն· և
եհան հռութ՝ և ետ նմա 'ի նշխարեն՝
յորոց յագեցաւն։ *Ասէ ցնա սկե_ 19
սուրն իւր· ո՞ւր ժողովեցեր այսօր· և
կամ ո՞ւր եղեր· եղիցի որ ծանեաւն
զքեզ՝ օրհնեալ։ և պատմեաց հռութ
սկեսրին իւրոյ թէ ուր եղև։ և ասաց
զանուն առն առ որում եղև յայն օր՝
թէ բոոս է։ *Ասէ նոեմի ցնու իւր· 20
օրհնեալ է նա 'ի Տէ· զի ոչ պակասե
ցոյց զգութ իւր 'ի կենդանեաց և 'ի
մեռելոց։ և ասէ ցնա նոեմի· մերձ է
այրն 'ի մեզ· 'ի մերձաւորաց մերոց է։
*Եւ ասէ հռութ ցսկեսուրն իւր՝ ի_ 21
բաւէ։ ասաց ցիս թէ յաղջկունս իմ
յարեաց, մինչև վախճանեսցեն զհուն
ձող՝ որ չափ իցեն իմ։ *Եւ ասէ նոե 22
մի ցհռութ նու իւր· բարի է դուստր·
զի եղեր ընդ աղջկունս նր· և մի պա
տահիցի ոք քեզ յայլում անդի։ *Եւ 23
յարեցաւ հռութ յաղջկունսն բոո_
սայ քաղել հասկ՝ մինչև վախճանել
հնձոցն գարեաց· և հնձոց ցորենոյ։
և նստաւ առ սկեսրի իւրում։

ԳԼ. Գ.

Եւ ասէ ցնա նոեմի սկեսուր իւր· 1
դուստր՝ խնդրեցից քեզ հան_
գիստ՝ զի բարի լինիցի քեզ։ *Եւ 2
արդ ոչ ապաքէն բոոս ծանօթ մեր է·
որոյ էիր ընդ աղջկունս նորա· ահա_
ւասիկ նա արկանէ զկալ 'ի գարւոյ 'ի
գիշերիս յայսմիկ։ *Եւ դու լուա_ 3
ցիս՝ և օծցիս· և արկցես զհանդերձ
քո զքև՝ և էլցես 'ի կալն· և մի տացես
առնն ծանօթս· մինչև վախճանեսցէ
զուտել և զըմպել իւր։ *Եւ եղիցի 'ի 4
մտանել նր 'ի քուն· նշմարեսցես զտե_
ղին ուր ննջիցէ· և երթիցես· և բաց
ցես յոտից կողմանէ՝ և ննջիցես· և նա
պատմեսցէ քեզ զինչ առնելոց իցես։
*Եւ ասէ ցնա հռութ· զամ զոր ինչ 5
ասասցես ցիս՝ արարից։ *Էջ 'ի կալն· 6
և արար ըստ ամի որպէս պատուիրեաց
նմա սկեսուրն իւր։ *Եկեր բոոս՝ և 7
եարբ՝ և զուարթացաւ սիրտ նր· և
չոգաւ՝ ննջեաց առ եզերբ գադշին·
և նա եկն գաղտ· և մերկացոյց յոտից
կողմանէ՝ և ննջեաց։ *Եւ եղև զհա 8
սարսափեաւ գիշերոյն· զարհուրե_
ւա

ցաւ այրն՝ և խռովեցաւ· և ահա կինն
9 ննջէր առ ոտիւք նորա։ *Եւ ասէ· ո՞վ
ես դու։ և ասէ· ես եմ հռութ աղա_
խին քո· և արկցես զգրօշակ քո զա_
ղախնաւ քով· զի մերձաւորիչ ես դու։
10 *Եւ ասէ բոոս։ օրհնեալ ես դու 'ի
Տէ Այ՝ դուստր՝ զի աղնուացուցեր
դու զգութ քո զվերջինս քան զառա
ջինն· և զի ոչ չոգար զհետ երիտա_
սարդաց· աղքատաց՝ կամ մեծամե_
11 ծաց։ *Եւ արդ դուստր՝ մի երկնչիր·
զամ զոր ինչ ասասցես ցիս՝ արարից
քեզ· քանզի գիտէ ամ ցեղ ժողովր_
դեանն իմոյ՝ եթէ կին զօրութե ես
12 դու։ *Եւ արդարև եմ ես մերձաւ
որիչ քո· բայց գոյ և այլևս մօտ մեր
13 ձաւորիչ՝ մօտագոյն քան զիս։ *Ագի՛ր
աստ զգիշերս զայս· և եղիցի այգուն·
եթէ մերձաւորեցուսցէ զքեզ մեր_
ձաւորիչն՝ բարի է։ ապա թէ ոչ կամի
ցի մերձաւորեցուցանել զքեզ· ես
մերձաւորեցուցից զքեզ՝ կենդանի է
Տր· ննջեա՛ այդր մինչև ցառաւօտ։
14 *Եւ յարեաւ կինն՝ մինչչև ճանաչէր
այր զընկեր իւր։ և ասէ բոոս· մի ոք
գիտասցէ՝ թէ կին ոք եկն առիս 'ի
15 կալս։ *Բեր զմեկնոցդ՝ որ 'ի վերայ
քո է՝ և կա՛լ աստ· և նա կալաւ· և չա
փեաց վեց չափոյն գարի· և եդ 'ի վր
16 նորա· և եմուտ 'ի քաղաքն։ *Եւ չո_
գաւ հռութ առ սկեսուրն իւր· և նա
ասէ· զի՞ է դուստր։ և պատմեաց նմա
17 զամ ինչ՝ զոր արար նմա այրն։ *Եւ
ասէ ցնա· զայս զվեց չափ գարւոյ ետ
ինձ՝ և ասէ· զի մի մտցես ունայնա_
18 ձեռն առ սկեսուրն քո։ *Եւ նա ասէ·
նիստ դու՝ մինչև յայտ լիցի մեզ· ո՞րպ
զի ոչ վրիպի բանն· զի ոչ դադարէ
այրն՝ թէ ոչ կատարէ սոյն օրին զբանն։

ԳԼ. Դ.

1 Եւ բոոս ել 'ի դուռն՝ և նստաւ
անդ։ և ահա անցանէր առ նո_
վաւ մերձաւորիչն՝ զորմէ խօսեցաւ
բոոս։ և ասէ ցնա բոոս՝ ա՛նց՝ և նի՛ստ
աստ վայր մի և մնա՛· և նա եանց՝ և
2 նստաւ։ *Եւ եառ բոոս տասն այր 'ի
ծերոց քաղաքին՝ և ասէ· նստարու՛ք
3 աստ· և նստան։ *Եւ ասէ բոոս ցմեր
ձաւորիչն· զբաժին անդոյ՝ որ է եղբօր
մերոյ եղիմելեքայ՝ վաճառէ նոեմի·
որ դարձեալն է յագարակէն մովա_
բայ· և ես ասացի՝ թէ յայտնեցից
յունկն քո։ արդ ստացի՛ր առաջի ստ
որք նստին՝ և առաջի ծերոց ժողո_
վրդեան իմոյ։ արդ եթէ մերձաւորե
ցուցանես՝ մերձաւորեա՛ ։ ապա թէ
ո՛չ մերձաւորեցուցանես , պատմեա՛

ինձ և գիտացից : զի ոչ գոյ բաց 'ի քէն
մերձաւորաբար . և յետ քո ես եմ մեր
ձաւորիչ : * Եւ ասէ բոոս . յաւուր 5
ստանալոյ քոյ զագարակն 'ի ձեռաց
նոեմինայ . և 'ի հռութայ մովաբաց
ւոյ կնոջ մեռելոյն . և զնա պարտիս
ստանալ՝ և յարուցանել զանուն մեռե
լոյն 'ի ժառանգութե իւրում : * Եւ 6
ասէ մերձաւորիչն ցբոոս . ոչ կարեմ
մերձաւորեցուցանել ես ինձ . գուցէ
եղծանիցեմ զժառանգութի իմ . մեր
ձաւորեա դու քեզ զմերձաւորութի .
զի ես ոչ կարեմ մերձաւորեցուցա_
Բ. Օրէ. 25.7. նել : * Եւ այս օրէն էր յառաջագոյն 7
'ի մէջ իէլի վս մերձաւորութե . և վս
գնելոյ . առ 'ի հաստատելոյ զամ բանս
բոկանայր այր զկօշիկ իւր՝ և տայր
ցընկեր իւր՝ որ մերձաւորելոց էր ըղ
մերձաւորութի նորա . և այն լինէր
'ի վկայութի 'ի մէջ իէլի : * Եւ ասէ 8
մերձաւորիչն ցբոոս . ստացիր դու
քեզ զմերձաւորութի իմ . և բոկա_
ցաւ զկօշիկ իւր, և ետ նմա : * Եւ ասէ 9
բոոս ցծերսն , և ցամ ժողովուրդն .
վկայք իմ էք դուք այսօր . զի ստա_
ցայ զամ ինչս եղիմելէքայ . և զամ ինչ
որ է քելլոնայ , և մաալոնայ 'ի ձեռաց
նոեմինայ : * Նաև զհռութ մովա_ 10
բացի զկին մաալոնայ ստացայ ինձ
կնութե : կանգնել զանուն մեռելոյն
'ի ժառանգութե իւրում . և մի ջնջես
ցի անուն մեռելոյն յեղբարց իւրոց՝
և 'ի ցեղէ տեղւոյ իւրոյ . և վկայք
դուք էք այսօր : * Պատասխանի ետ 11

ամ ժողովուրդն 'ի դրանն՝ և ասեն .
մեք եմք վկայք : և ծերքն ասեն : տացէ
Տր զկինն՝ որ մտանէ 'ի տուն քո . իբրև
զհռաքէլ՝ և իբրև զլիա . որք շինեցին
երկոքին զտունն իէլի . առնել զօրու_
թի յեփրաթայ . և կոչել զանուն 'ի
12 բեթղէհէմ : * Եւ եղիցի տուն քո Ծննդ. 38.29.
իբրև զտունն փարէսի . զոր ծնաւ թա
մար յուդայի յայնմ զաւակէ . և տացէ
քեզ Տր որդի յայդ կանէդ յայդմանէ :
13 * Եւ էառ բոոս զհռութ . և եղև նմա
'ի կնութե . և եմուտ առ նա . և ետ
նմա Տր յղութի . և ծնաւ զորդի :
14 * Եւ ասեն կանայքն ցնոեմի . օրհ_
նեալ Տր՝ որ ոչ բարձեաց 'ի քէն այսօր
զմերձաւորիչն . անուանել զանուն քո
15 'ի մէջ իէլի : * Եւ եղիցի քեզ 'ի դար_
ձուցանել զոգի . և կերակրել զծերու
թի քո . զի նու քո՝ որ սիրեաց զքեզ՝
ծնաւ զորդի՝ որ լաւ է քեզ քան զեօթն
16 որդի : * Եւ էառ նոեմի զմանուկն՝ և
եդ 'ի ծոց իւր . և եղև նմա դայեակ :
17 * Եւ կոչեցին զանուն նմա դրացիքն՝
և ասեն . ծնաւ որդի նոեմինայ . և կո_
չեցին զանուն նորա ովբէդ : նա է
հայր յեսսեայ հօր դաւթի :
18 * Եւ այսոքիկ են ծնունդք փարե_ Ա. Մն.
19 սի : փարէս ծնաւ զեսրոմ : * Եւ ես_ 2. 5. և
րոմ ծնաւ զարամ : արամ ծնաւ զա_ 4. 1.
20 մինադաբ : * Ամինադաբ ծնաւ զնա_ Մտ.
ասոն . նաասոն ծնաւ զսաղմոն : 1. 3.
21 * Սաղմոն ծնաւ զբոոս : բոոս ծնաւ
22 զօբէթ : * Օբէթ ծնաւ զյեսսէ :
յեսսէ ծնաւ զդաւիթ :

Եւ Աննա յաղօթելն անձայն էհաս յաղօթս առ Տր, եւ եղեւ լսելի: 1. Թագ. 1.10.

Եւ էառ Սամուէլ զեղջիւր իւղոյ, եւ էօծ զնա 'ի մէջ եղբարց իւրոց: 1. Թագ. 16. 13.

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ ՍԱՄՈՒԻԼԻ:

ԶՈՐ ՄԵՔ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՍԵՄՔ:

Գլուխ Առաջներորդ:

ԵՒ ԱՅՐ 1
ՄԻ ԷՐ ՅԱ-
րիմաթեմայ,
'ի սիփայ՝ 'ի
լեռնէ եփրե-
մի. եւ անուն
նր եղկանա.
որդի յերեմի
էլի որդւոյ հե
ղեայ որդւոյ թոլկեայ 'ի նասիփ եփ
րեմի: * Եւ էին նր երկու կանայք. 2
Փոյն անուն միումն աննա: եւ անուն երկ-
րորդին փենանա. եւ էին փենանայի
որդիք. եւ աննայի ոչ գոյր որդի:
* Եւ ելանէր այրն աւուրց յաւուրս 3
'ի քաղաքէ իւրմէ յարիմաթեմայ՝ եր
կիրպագանել, եւ զոհել Տն ԱՆ զօ-

րութեանց 'ի սելով: եւ էին անդ հեղի՝
եւ երկու որդիք նր ոփնի եւ փենեհես՝
4 քահանայք Տն: * Եւ եղեւ օր մի եւ
զոհեաց եղկանա. եւ ետ փենանայի
կնոջ իւրում, եւ ուստերաց նորա՝ եւ
5 դստերաց նորա մասունս: * Եւ ան-
նայի ետ մասն մի. զի ոչ գոյր նորա
որդի: բայց զաննա սիրէր եղկանա
առաւել քան զփենանա: եւ Տէր փա-
6 կեաց զարգանդ նորա: * Զի ոչ ետ
նմա Տր որդի ըստ նեղութե իւրում.
եւ ըստ տրտմութե անձին իւրոյ. եւ
տրտմեալ էր վն այնորիկ՝ զի փակեաց
Տր զարգանդ նր առ 'ի չտալոյ նմա
7 զորդի: * Եւ այնպէս առնէր ամի
ամի յելանելն նորա 'ի տուն Տն. եւ տրտ
8 մէր՝ եւ լայր՝ եւ ոչ ուտէր: * Եւ ասէ
ցնա եղկանա այր իւր. աննա: եւ ասէ
ցնա. աւասիկ եմ տէր: եւ ասէ ցնա.
զի՞ է քեզ. զի՞ լաս. եւ ընդէ՞ր ոչ ու-
տես.

տես . և ընդէ՞ր հարկանէ զքեզ սիրտ
քո ։ ո՞չ լաւ եմ ես քեզ քան զտասն
որդի ։ *Եւ յարեաւ Աննա յետ ուտե 9
լոյն ն՟ր 'ի սելով . և եկաց առաջի Տ՟ն ։
և Հեղի քահանայ նստէր աթոռով
առ սեամս տաճարին Տ՟ն ։ *Եւ նա՝ 10
ցաւագին անձամբ եկաց յաղօթս առ
Տ՟ր ։ և ելաց լալով՝ և ասէ ։ *Ադոնա 11
Տ՟ր ելովէ սաբաւօթ ։ եթէ հայելով
հայեսցիս 'ի տառապանս աղախնոյ
քո՛ և յիշեսցես զիս . և տացես աղախ
նոյ քում զաւակ առն, տաց զնա նուէր
առաջի քո մինչև յօր մահուն իւրոյ .
զգինի և զարբեցութի մի՛ արբցէ . և
երկաթ մի՛ ելցէ 'ի գլուխ ն՟ր ։ *Եւ 12
եղև իբրև յաճախեաց կալ յաղօթս
առաջի Տ՟ն . և Հեղի քահանայ միտ
դնէր բերանոյ նորա ։ *Եւ շրթունք 13
իւր ո՛չ շարժէին . և բարբառ իւր ո՛չ
լինէր լսելի ։ և լուաւ նմա Տ՟ր ։ և հա
մարեցաւ զնա Հեղի արբեալ ։ *Եւ 14
ասէ ցնա պատանեակն Հեղեայ . մին
չև յե՞րբ կայցես յարբեցութե . թա
փեա՛ 'ի քէն զգինիդ քո . գնա՛ յերե
սաց Տ՟ն ։ *Եւ պատասխանի ետ ան 15
նա՝ և ասէ . ո՛չ այդպէս տէր . այլ կին
վշտագնեալ եմ ես ոգւով . և գինի՝
և արբեցութի ո՛չ է իմ արբեալ . և
հեղում զանձն իմ առաջի Տ՟ն ։ *Մի՛ 16
համարիր զաղախին քո դուստր ժանտ՝
զի 'ի բազում տրտմութէ իմմէ վա
րանեալ կամ մինչև ցայժմ ։ *Եւ ետ 17
նմա պատասխանի Հեղի՝ և ասէ . երթ
'ի խաղաղութի . և Ա՟ծ Ի՟Ի տացէ քեզ
զա՟մ խնդրուածս քո՝ զորս խնդրեցեր
'ի նմանէ ։ *Եւ ասէ Աննա . եգիտ ա 18
ղախին քո շնորհս առաջի քո ։ և գնաց
կինն զճանապարհս իւր . և եմուտ 'ի
վանս իւր՝ և եկեր ընդ առն իւրում ,
և խօսեցաւ . և երեսք իւր այլ ո՛չ ևս
տխրեցան ։ *Եւ կանխեցին ընդ ա 19
ռաւօտն՝ և երկիրպագին Տ՟ն և գնա
ցին զճանապարհս իւրեանց ։ և եմուտ
Եղկանա 'ի տուն իւր յԱրիմաթեմ . և
մերձեցաւ առ Աննա կին իւր ։ և յի
շեաց զնա Տ՟ր . և յղացաւ ։ *Եւ եղև 20
'ի ժամանակի աւուրց . և ծնաւ որ
դի . և կոչեաց զանուն ն՟ր Սամուէլ ։
ասէ . զի 'ի Տ՟է Ա՟յ զօրութեց խնդ
րեցի զսա ։ *Եւ ել այր ն՟ր Եղկանա 21
և ա՟մ տուն ն՟ր զոհել 'ի սելով զզոհ
աւուրց . և զուխտս իւր . և զա՟մ տա
սանորդս իւր տարւոյ ։ *Եւ Աննա ո՛չ 22
ել ընդ նմա ։ զի ասաց ցայր իւր՝ թէ
մինչև ելցէ մանուկս յորժամ
հատուցից զդա 'ի ստենէ . և յանդի
ման լիցի առաջի Տ՟ն և նստցի անդ
մինչև ցյաւիտեան ։ *Եւ ասէ ցնա 23

և շր- թունք իւր միայն շարժէին

Եղկանա այր իւր . արա՛ որպէս ինչ
բարի թուի առաջի աչաց քոց . նիստ
աստէն . մինչև հատուսցես զդա 'ի
ստենէ . և Տ՟ր հաստատեսցէ՝ որ ինչ
ել 'ի բերանոյ քումմէ ։ և նստաւ կինն՝
և սնոյց զորդին իւր՝ մինչև հատոյց
24 զնա 'ի ստենէ ։ *Եւ ել ընդ նմա 'ի
սելով . երեմենեաւ զուարակաւ . և
պանիւք՝ և արդուաւ նաշհոյ . և սա
փորով գինւոյ . և մտին 'ի տուն Տ՟ն
'ի սելով . և մանուկն ընդ նոսա ։
25 *Եւ մատուցին առաջի Տ՟ն . և սպան
հայրն ն՟ր զզոհն՝ զոր առնէր աւուրց
յաւուրս Տ՟ն՝ և մատոյց զմանուկն . և
սպան զզուարակն վ՟ն փրկութե ման
26 կանն ։ *Եւ մատոյց Աննա մայր ման
կանն զմանուկն առ Հեղի . և ասէ ,
յիս Տ՟ր իմ . կենդանի է անձն քո . ես
այն կին եմ , որ կայի առաջի քո՝ ընդ
27 քեզ ։ *Վաղ յաղօթս առ Տ՟ր վ՟ս ման
կանս այսորիկ ։ և ետ Տ՟ր զխնդրու
ածս իմ , զորս խնդրեցի 'ի նմանէ ։
28 *Եւ տամ զդա փոխ Տ՟ն՝ զա՟մ աւուրս
որչափ և կեցցէ ։ և եղիցի դա փոխ Տ՟ն .
և պագին երկիր անդ Տ՟ն ։ և յաղօթս
եկաց Աննա՝ և ասէ ։

Գլ ։ Բ ։

1 Հաստատեցաւ սիրտ իմ 'ի Տ՟ր և
բարձրացաւ եղջիւր իմ յԱ՟ծ իմ .
ընդարձակեցաւ բերան իմ 'ի վերայ
թշնամեաց իմոց . ուրախ եղէ 'ի փր
2 կութե քում ։ *Զի ո՛չ գոյ ո՟ք իբրև
զՏ՟ր . և ո՛չ արդա՛ր՝ իբրև զԱ՟ծ մեր .
3 և ո՛չ գոյ ո՟ք բաց 'ի քէն ։ *Մի՛ պար
ծիք՝ և մի՛ խօսիք զամբարտաւանս . և
մի՛ ելցէ մեծաբանութի 'ի բերանոյ
ձերմէ ։ զի Ա՟ծ գիտութեց Տ՟ր , և Ա՟ծ
պատրաստէ զարուեստս իւր ,
4 *Աղեղունք հզօրաց տկարացան . և
5 տկարք զգեցան զզօրութի ։ *Լցեալք
հացիւ նուաղեցան . և քաղցեալք
բնակեցան յերկրի ։ զի ամուլն ծնաւ
եօթն . և բազմածինն նուաղեցաւ
6 յորդւոց ։ *Տ՟ր մեռուցանէ՝ և կե Օր.
ցուցանէ . իջուցանէ 'ի դժոխս՝ և հա 32. 39.
7 նէ ։ *Տ՟ր աղքատացուցանէ՝ և մե Տոբ.
ծացուցանէ . խոնարհեցուցանէ՝ և 13. 2.
8 բարձրացուցանէ ։ *Կանգնէ յերկրէ Սաղ.
զտնանկն , և յարուցանէ զաղքատն 16. 13.
յաղբեհաց ։ նստուցանել զնոսա ընդ
զօրաւորս ժողովրդեան . և զաթոռ
փառաց ժառանգեցուցանէ նոցա ։
9 *Տայ զուխտս ուխտաւորի . և օրհ
նեաց զամս արդարոց ։ զի ո՛չ իւրով
զօրութ զօրանայ այր հզօր . Տ՟ր տկար
առնէ զհակառակորդս իւր՝ Տ՟ր ս՟բ է ։
(Մի՛ պարծեսցի իմաստունն յիմաս

տու-

տութն իւր. և մի՛ պարծեսցի հզօրն ՚ի
զօրութն իւր. և մի՛ պարծեսցի մեծա
տունն ՚ի մեծութիւն իւր. այլ այնու
պարծեսցի՝ որ պարծիցին. իմանալ
և ճանաչել զՏր. և առնել զիրաւունս
10 և զարդարութն ՚ի մէջ երկրի։) * Տր
ել յերկինս՝ և որոտաց. և ինքն դատէ
զծագս երկրի՝ որ արդարն է. տայ զզօ
րութն թագաւորաց մերոց. և բարձ
րացուսցէ զեղջիւր օծելոյ իւրոյ։
11 * Եւ թողին զնա անդ առաջի Տն և
գնացին յարիմաթեմ՝ ՚ի տուն իւր_
եանց. և մանուկն սամուէլ կայր ՚ի
սպասու երեսաց Տն՝ առաջի հեղեայ
12 քահանայի։ * Եւ որդիքն հեղեայ քա
հանայի՝ որդիք ժանտք. և ոչ ճանա_
13 չէին զՏր։ * Եւ իրաւունք քահանային
էին առ ՚ի ժողովրդենէն՝ յամէ զոր
զոհէր. գայր մանուկ քահանային մինչ
դեռ եփիւր միսն. և երեքժանի մսա_
14 հան ՚ի ձեռին իւրում։ * Եւ արկա_
նէր զայն յաւազան. կամ ՚ի սան մեծ
պղնձի՝ կամ ՚ի պոյտն. և զամ որինչ
գայր ՚ի մսահանն, առնոյր իւր քահա
նայն. ըստ այսմ օրինակի առնէին ամ
Իղի, որք գային զոհել ՚ի տուն Տն ՚ի
15 սելով։ * Եւ մինչև ճարպն ճենճե_
րեալ էր. գայր մանուկ քահանային.
և ասէր ցայրն՝ որ զոհէրն. տուր միս
խորովելոյ քահանային. և ոչ առնում
16 ՚ի քէն միս եփեալ ՚ի սանէ։ * Եւ ա_
սէր այրն՝ որ զոհէր. ճենճերեսցի
նախ ճարպն՝ որպէս և օրէն է. և ապա
առցես քեզ յամէ՝ որոց և ցանկասցի
անձն քո։ և նա ասէր. ոչ. բայց եթէ
արդ տայցես. և եթէ ոչ տաս՝ ուժգին
17 առից։ * Եւ էին այն մեղք մեծա_
մեծք յոյժ մանկանցն առաջի Տն. զի
18 արհամարհէին արքն զզոհ Տն։ * Եւ
սամուէլ մանուկ՝ պաշտէր առաջի
19 Տն. արկեալ զիւրև եփուտ։ * Եւ
կրկնոց փոքրիկ առնէր նմա մայրն
իւր՝ և տանէր նմա աւուրց յաւուրս.
յելանել ընդ առն իւրում զոհել զզոհ
20 աւուրցն։ * Եւ օրհնեաց հեղի զեղ_
կանա և զկին նորա. և ասէ. հատուս
ցէ քեզ Տր զաւակ ՚ի կնոջէդ յայդմա
նէ փոխանակ փոխոյն՝ զոր ետուր Տն.
21 և գնաց այրն ՚ի տեղի իւր։ * Եւ այց
արար Տր աննայի. և յղացաւ՝ և ծնաւ
ևս երիս ուստերս և երիս դստերս. և
մեծացաւ մանուկն սամուէլ առաջի
22 Տն։ * Եւ հեղի ծերացեալ էր յոյժ.
և լսէր զամենայն ինչ՝ զոր առնէին
որդիք նր՝ ընդ որդիսն Իղի. և որպէս
ննջեցուցանէին զկանայս ուխտաւորս
23 առ դրան խորանին վկայութեանն։ * Եւ
ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր առնէք ըստ բա_
նին ըստ այնմիկ, զոր ես լսեմ բանս
՚ի բերանոյ ամ ժողովրդեանն Տն։
24 * Մի՛ որդեակք. զի ոչ է բարւոք
լուրն՝ զոր ես լսեմ. առ ՚ի չծառայե_
25 լոյ ժողովրդեանն Ա.Ծ։ * Զի եթէ
մեղանչելով մեղանչիցէ այր առն՝
կացցեն յաղօթս վն նորա առ Տր. և
եթէ Տն մեղանչիցէ, ո՞վ կացցէ յա_
ղօթս վն նր։ և ոչ լսէին ձայնի հօրն
իւրեանց. զի կամելով կամէր Տր եղ_
26 ծանել զնս։ * Եւ մանուկն սամուէլ
երթայր՝ և մեծանայր. և հաճոյ էր
27 Ա.Ծ և մարդկան։ * Եւ եկն հրեշտակ
Ա.Ծ առ հեղի՝ և ասէ. այսպէս ասէ
Տր. յայտնելով յայտնեցայ ամ տան
հօր քոյ. մինչդեռ էին նոքա յերկրին
եգիպտացւոց՝ ծառայք տան փարա_
28 ւոնի։ * Եւ ընտրեցի զտուն հօր քոյ
յամ գաւազանացն Իղի քահանայա_
նալ ինձ. և ելանել առ սեղանն իմ.
արկանել խունկս. և կրել զեփուտն
առաջի իմ. և ետու տան հօր քոյ զամ
զառ ՚ի հրոյն որդւոցն Իղի ՚ի կերա_
29 կուր։ * Եւ ընդէ՞ր հայեցար ՚ի խունկս
իմ, և ՚ի զոհս իմ ժպիրհ ակամբ. և
փառաւորեցեր զորդիսն քո քան զիս.
օրհնելով զպտուղ ամենայն զոհիցն
30 Իղի՝ որ է առաջի իմ։ * Վն այդորիկ
այսպէս ասէ Տր Ա.Ծ Իղի ‖ ասացի՝ ‖3 Թագ. 2.27.
թէ տուն քո՝ և տուն հօր քոյ շրջես_
ցին առաջի իմ մինչև յյաւիտեան. և
արդ՝ ասէ Տր. քա՛ւ լիցի ինձ. այլ զփա
ռաւորիչս իմ փառաւորեցից. և որ
արհամարհէն զիս՝ անարգեսցի։
31 * Ահա աւուրք եկեսցեն. և սատակե
ցից զզաւակ քո. և զզաւակ տան հօր
քոյ. և մի՛ եղիցի ծեր ՚ի տան քում։
32 * Եւ հայեսցիս ստէպ կողկողագին
յամ բարութիւ՝ զորս արասցէ Տէր
Ա.Ծ Իղի. և մի՛ եղիցի ծեր ՚ի տան
33 քում զամ աւուրս։ * Եւ այլ ոչ սա_
տակեցից ՚ի սեղանոյ իմմէ. առ ՚ի սո_
րելոյ աչաց իւրոց. և մաշելոյ զանձն
նր. և ամ մնացորդք տան քոյ անկցին
34 սրով արանց։ * Եւ այն նշանակ լիցի
քեզ՝ որ եկեսցէ ՚ի վերայ երկոցունց
որդւոցն քոց ոփնեայ և փենեհէսի.
՚ի միում աւուր մեռցին երկոքեան։
35 * Եւ յարուցից ինձ քահանայ հաւա_
տարիմ. որ զամենայն ինչ որ ՚ի սրտի
իմում և յանձին իմում, արասցէ. և
շինեցից նմա զտուն հաւատարիմ. և
շրջեսցի առաջի օծելոյ իմոյ զամե_
36 նայն աւուրս։ * Եւ եղիցի՝ ամենայն
որ մնայցէ ՚ի տան քում, եկեսցէ եր
կիր պագանել նմա վասն դանգի
միոյ արծաթոյ, և նկանակի միոյ
հացի. և ասիցէ. ընկեա՛ զիս ՚ի տե_
ղի

ղի մի քահանայութեան քոյ. զի կե-
րայց զհաց։

Գ.Լ։ Գ.

Եւ մանուկն սամուէլ կայր՝ ի սպա-
սու Տ՚ն առաջի հեղեայ քահա-
նայի ։ և բան Տ՚ն պատուական էր
յաւուրն յայնմիսիկ. և ոչ գոյր տեսիլ՝
որ գուշակեր։ * Եւ եղև յաւուր յայն 2
միկ՝ նովքեր հեղի՝ ի տեղւոջ իւրում.
և աչք նորա սկսան ծանրանալ. և ոչ
կարէր տեսանել ։ * Եւ ճրագն Ա.Ի 3
չևաս էր անցեալ, և սամուէլ ննջէր՝ ի
տաճարին Տ՚ն ուր էր տապանակն Ա՚ի ։
* Եւ կոչեաց Տ՚ն՝ և ասէ. սամուէլ՝ 4
սամուէլ ։ և ասէ. ահաւասիկ եմ։ * Եւ 5
ընթացաւ առ հեղի՝ և ասէ. ահաւասիկ
եմ ես՝ զի՞ կոչեցեր զիս ։ և ասէ. ոչ
կոչեցի զքեզ. դարձիր անդրէն՝ և
ննջեսուր դարձաւ անդրէն՝ և ննջեաց։
* Եւ յաւել Տ՚ն միւսանգամ կոչել՝ և 6
ասէ. սամուէլ՝ սամուէլ ։ և յարեաւ
սամուէլ՝ և չոգաւ առ հեղի երկրորդ
անգամ, և ասէ ։ ահաւասիկ եմ. զի՞ կո
չեցեր զիս ։ և ասէ. ոչ կոչեցի զքեզ
որդեակ իմ. դարձիր անդրէն՝ և ննջ
ջեա ։ * Եւ սամուէլ նախ անծանօթ 7
եր Ա.Ի. և չևաս յայտնեալ էր նմա
բան Տ՚ն ։ * Եւ յաւել Տ՚ն միւսանգամ 8
կոչել զսամուէլ յերրորդում նոճա-
գին ։ և յարեաւ՝ և չոգաւ առ հեղի՝ և
ասէ. ահաւասիկ եմ ես՝ զի՞ կոչեցեր զիս
և իմացաւ հեղի՝ թէ Տ՚ն կոչէ զմա-
նուկն ։ * Եւ ասէ հեղի ցսամուէլ ։ 9
դարձիր անդրէն՝ և ննջեա որդեակ.
և եղիցի, եթէ կոչեսցէ զքեզ, ասասց
ցէս. խօսեաց Տ՚ն՝ զի լսէիցէ ծառայ
քո և գնաց սամուէլ՝ և ննջեաց՝ ի տեղ
ւոջ իւրում ։ * Եւ եկն Տ՚ն՝ եկաց՝ ի 10
վերայ՝ և կոչեաց զնա. ոմի միանգամն
և միւսանգամ. սամուէլ՝ սամուէլ ։
և ասէ սամուէլ. խօսեաց Տ՚ն. զի լսէի
ցէ ծառայ քո ։ * Եւ ասէ Տ՚ն ցսա- 11
մուէլ. ահա ես առնեմ զբանս իմ՝ ի
մէջ իսրայէլ. ոմի զի ամենայնի՝ որ լսիցէ
զնոսա՝ հնչեսցեն երկոքեան ականջք
իւր ։ * Յաւուր յայնմիկ յարուցից՝ ի 12
վերայ հեղեայ զամենայն որ խօսեցայ՝ ի
վերայ տան նորա՝ սկսայց, և կատարե
ցից ։ * Պատմեցի նմա. եթէ 13
խնդրեցից զվրէժ՝ ի տանէ նորա մինչև
ցյաւիտեան ։ վասն անօրէնութեանն որ գ-
ետն նորա. զի հայհոյեին զԱ՚ծ որդիք
նորա. և նա ոչ խրատեր զնոսա ։ * Եւ 14
ոչ այնպէս ։ այլ երդուայ տանն հե-
ղեայ. թէ ոչ քաւեսցի անօրէնութիւն
տանն հեղեայ խնկովք և զոհիւք մին
չև յաւիտեան։ * Եւ ննջեաց սամուէլ՝ 15

վասն այ նորին

մինչև ցառաւօտն ։ և կանխեաց ընդ
առաւօտն. և եբաց զդրունս տանն
Տ՚ն ։ և սամուէլ երկեաւ պատմել զտես
սիլն հեղեայ ։ * Եւ ասէ հեղի ցսա- 16
մուէլ ։ սամուէլ որդեակ ։ և ասէ.
ահաւասիկ ես ։ * Եւ ասէ. զի՞նչ է բանն 17
խօսեցեալ ընդ քեզ ։ մի թաքուցանիր
յինէն ։ ծանեծն արասցէ ընդ քեզ Ա՚ծ.
և ծանեծն յաւելցէ՝ եթէ թաքուսցես
յինէն զբան մի յամենայն բանից խօսեցե-
ալ ընդ քեզ ։ * Եւ պատմեաց 18
նմա սամուէլ զամենայն. և ոչ թա-
քոյց ինէնմանէ ։ և ասէ հեղի ։ Տ՚ն ո՛ր
ինչ բարին առաջի իւր՝ ինքն արաս-
ցէ ։ * Եւ մեծացաւ սամուէլ ։ և էր 19
Տ՚ն ընդ նմա. և ոչ անկաւ յամենայն
նո՛ր ի գետին ։ * Եւ գիտաց ամենայն 20
իսրայէլ՝ ի դանայ մինչև ցբերսաբէէ. թէ
հաւատարիմ է սամուէլ՝ ի մարգարէս
Տ՚ն ։ * Եւ յաւել Տ՚ն գուշակել՝ ի սե- 21
լով. թէ յայտնեցաւ Տ՚ն սամուէլի՝ ի
սելով ըստ բանին Տ՚ն ։ և հաւատա-
րիմ եղև սամուէլ՝ լինել՝ ի մարգա-
րէս Տ՚ն յամ իսրայէլ ։ (՝ի ծագաց երկրին
մինչև ցծագս ։ և հեղի ծերացեալ էր
յոյժ ։ և որդիքն նո՛ր երթային երթա-
լով՝ և չար էր ճանապարհ նոցա ։)

Գ.Լ։ Գ.

Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այն- 1
սիկ. ժողովեին այլազգիքն՝ իվէ՛ էին
իսրայէլ ։ և ել իսրայէլ ընդդէմ նո՛ր՝ ի պատե-
րազմ. և բանակեցան յաբենեզեր ։ և
այլազգիքն բանակեցան յափեկ։
* Եւ ձակատեցին այլազգիքն ընդդէմ 2
իսրայէլ ։ և խմբեցաւ պատերազմն ։ և
պարտեցաւ այր իսրայէլ յերեսաց այլազ
գեացն ։ և հարան՝ ի ձակատու անդ
չորք հազարք արանց ։ * Եւ եկն զօրն 3
՝ի բանակն ։ և ասեն ծերքն իսրայէլի.
ընդէ՞ր արդեօք պարտեաց զմեզ Տ՚ն
այսօր առաջի այլազգեացն ։ առցո՛ք
առ մեզ՝ ի սելովայ զտապանակ ուխ-
տին Ա՚Ի մերոյ. և եկեսցէ զմեզ՝ ի մէջ մե-
րում՝ և փրկեսցէ զմեզ՝ ի ձեռաց թշ-
նամեաց մերոց ։ * Եւ առաքեաց ժո- 4
ղովուրդն՝ ի սելով. և առէն անտի
զտապանակ ուխտին Տ՚ն զօրութեց՝
որ նստի՝ ի քերովբէս. և երկոքեան որ
դիքն հեղեայ ընդ տապանակի ուխ-
տին Ա՚Ի ոփնի և փենեհէս գնացին։
* Եւ եղև իբրև եկն տապանակ ուխ- 5
տին Տ՚ն՝ ի բանակն, աղաղակեաց ամ
ենայն մեծաձայն. և հնչեաց երկիրն։
* Եւ լուան այլազգիքն զբարբա- 6
ղաղակին՝ և ասեն այլազգիքն զինչ
է բարբառ մեծի աղաղակին այսո-
րիկ՝ ի բանակի եբրայեցւոցն ։ և գի-
տա-

և եթէ մեռանիցէ սկեսրայրն նը՝ և այր
իւր. ելայց՝ և ծնաւ՝ զի պատեցան զնո
20 վաւ երկունք իւր: * Եւ ի ժամանա
կի յորում մեռանէր, ասէն ցնա կա
նայքն՝ որք շուրջ զնովաւն կային. մի՛
երկնչիր, զի զուսար ծնար. և ոչ ետ
պատասխանի. և ոչ խնայաւ սիրտ նը:
21 * Եւ կոչեցին զմանուկն վայ-քաւօթ. էփաւօր
՚ի վերայ տապանակին Ա՚Յ. և ՚ի վերայ
սկեսրին նը. և ՚ի վերայ առն իւրոյ:
22 * Եւ ասէն, բարձեալ են փառք ՚ի՛
յառնուլ տապանակին Ա՚Յ. և վասն մե
ռանելոյ սկեսրին նը՝ և առն իւրոյ:

Գլ: Ե:

1 Եւ այլազգիքն առին զտապա
նակն Ա՚Յ՝ և տարան զնա յաբե
2 նեզերայ յազովտոս: * Եւ առին այլ
ազգիքն զտապանակն Ա՚Յ՝ և տարան
՚ի տուն դագօնայ. և կանգնեցին զնա
3 առ դագօնաւ: * Եւ կանխեցին ազով
տացիքն ՚ի վաղիւ անդր՝ և մտին ՚ի
տուն դագօնայ՝ և տեսին զդագօն
կործանեալ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց
՚ի գետնի՝ առաջի տապանակին Ա՚Յ.
և կանգնեցին զդագօն՝ և կացուցին
զնա ՚ի տեղւոջ իւրում: (և ծանրա
ցաւ ձեռն Ա՚Ն ՚ի վերայ ազովտաց
ւոյն՝ և չարչարեաց զնը. և եհար զնո
4 յերաստանս իւրեանց՝ զազովտոս և
զսահմանս նորա:) * Եւ եղև իբրև
կանխեցին ընդ առաւօտն ՚ի վաղիւ
անդր. և ահա դագօն կործանեալ
կայր ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր
առաջի տապանակի ուխտին Ա՚Ն. և
գլուխն դագօնայ. և երկոքին թաթք
ոտից նը խորտակեալք՝ և ցրուեալք
ընդ միջ գետնին. և երկոքին դաս
տակք ձեռաց նը անկեալք զսեմաքն:
5 * Այլ միայն ողնայարն դագօնայ
մնացեալ էր: վասն այնորիկ ոչ կոխեն
քուրմքն դագօնայ՝ և ամ՛ որ մտանէ
՚ի տուն դագօնայ՝ զսեամն տանն դա
գօնայ յազովտոս՝ մինչև ցայսօր. այլ
6 քայլելով քայլեն՝ և անցանեն: * Եւ
ծանրացաւ ձեռն Ա՚Ն ՚ի վերայ ազով ‖ Այլգ.
տայ. ‖ և էած ՚ի վե՛ր նոցա հարուածս ‖ Այլգ.
յերաստանս. և եռացոյց միւնս յան 77.66.
դս նոցա. և եղև շշուկ մեծ մահու ՚ի
7 քաղաքին: * Եւ տեսին արք ազով
տայ՝ թէ այն այսպէս է. ասեն՝ ոչ նստ
ցի տապանակն Ա՚Յ առ մեզ. զի ծան
րացաւ ձեռն նը՝ ՚ի վերայ մեր. և ՚ի վե՛ր
8 դագօնայ աստուծոյն մերոյ: * Եւ ա
ռաքեցին՝ և ժողովեցին զնո՛ւ՝ զնախա
րարս այլազգեացն առ ինքեանս. և
ասեն. զի՞նչ արասցուք տապանակին
Ա՚Յ ուխտի. և ասեն գեթացիքն. փո
խեսցի

տացին եթէ տապանակն Ա՚Ն եկն ՚ի
7 քանակն: * Եւ երկեան այլազգիքն՝ փղշտա
և ասեն. այն Ա՚Ծ նոյ եկն ՚ի բա ցիքն
նակն: ապրեցո զմեզ Ա՚Ն այսօր: վայ
մեզ: զի ոչ եղև մեզ այսպիսի յերկիր
8 և յեռանդ: * Վա՛յ մեզ: և ո՞ ապրե
ցուսցէ զմեզ ՚ի ձեռաց աստուծոյ հզո
րացն այսոցիկ: այն Ա՚Ծ են՝ որք հա
րին զեգիպտոս ամ՛ հարուածովք. և
յամենայն անապատին: * Վաղա
9 ցարուք՝ լերուք արք՝ ո՞ այլազգիք:
գուցէ ծառայիցէք եբրայեցւոցն՝ զոր
օրինակ ծառայեցին ձեզ: լերուք
արք՝ և պատերազմեցարուք ընդ նո՛ս:
10 * Եւ պատերազմեցան ընդ նոսա: և
փախեաւ այր ՚ի՛ իւրաքանչիւր ՚ի
յարկս իւրեանց: և եղեն հարուածք
մեծամեծք յոյժ: և անկան յիսրայէլ
11 երեսուն հազար զաստուց: * Եւ տա
պանակն Ա՚Յ առաւ: և երկոքին որ
դիքն հեղեայ մեռան, ոփնի և փենե
հես: * Եւ ընթացաւ այր յամինադայ 12
՚ի բանակէ անտի. և եկն ՚ի սեղոյ յա
ռաջ յայնմիկ. և ձորձք իւր պատա
ռեալք՝ և հող զլխով իւրով: * Եւ 13
եկն՝ և ահա հեղի նստեր աթոռով
իւրով առ դրանն: և դիտեր զճանա
պարհն. զի էր սիրտ նորա տագնա
պեալ վասն տապանակին Ա՚Յ: և
եմուտ այրն գոյժ արկանել ՚ի քաղա
քին: և աղաղակեաց քաղաքն: * Եւ 14
լուաւ հեղի զձայն աղաղակին՝ և ասէ.
զի՞նչ է ձայն աղաղակին այսորիկ: և
այրն փութացաւ մտանել՝ և տալ
գոյժ հեղեայ: * Եւ հեղի էր ամաց 15
ինոտուն և ութից: և աչք իւր վատեալ
էին՝ և ոչ տեսանէր: (և ասէ հեղի
ցարան՝ որք շուրջ կային զնովաւ.
զի՞նչ է բարբառ աղաղակին այսո
րիկ:) * Եւ այրն փութացեալ եմուտ 16
առ հեղի՝ և ասէ ցնա: ես եմ, որ եկի
՚ի բանակէ անտի. և ես եմ, որ փա
խեայ այսօր ՚ի պատերազմէն: և ասէ՝
զի՞նչ գործ գործեցաւ որդեակ. պատ
մեա՛ ինձ: * Պատասխանի ետ պատա 17
նէն՝ և ասէ: փախեաւ այր ի՛ յերե
սաց այլազգեացն: և հարուածք մե
ծամեծք եղեն ՚ի ժողովրդեանն. և
երկոքին որդիքն քո մեռան ոփնի և
փենեհես. և տապանակն Ա՚Յ առաւ:
* Եւ եղև իբրև յիշեաց զտապանակն 18
Ա՚Յ, անկաւ հեղի յաթոռոյն յետս
առ գրանն. և բեկաւ ոչն նորա՝ և մե
ռաւ. զի այր ծեր էր և ծանրացեալ.
և նա դատեաց զիսրայէլ ամն քսան:
* Եւ նուն՝ կին փենեհեսի՝ յղի էր 19
մերձ ՚ի ծնունդս. իբրև լուաւ զգ
գոյժն՝ եթէ առաւ տապանակն Աստ.

խեւցի տապանակն Ա՟Ծ Ի՟Ղի առ մեզ՝
և փոխեցաւ տապանակն Ա՟Ծ 'ի Գէթ։
* Եւ եղև յետ փոխելոյ նորա անդր. 9
լինէր ձեռն Տ՟ն 'ի վերայ քաղաքին և
խռովութի մեծ յոյժ. և չարչարեաց
զարս քաղաքին 'ի փոքունց մինչև 'ի
մեծամեծս՝ և էհար զն՟ս յերաստանս
իւրեանց. և արարին գեթացիքն իւր
եանց երաստանս ։ * Եւ առաքեցին 10
զտապանակն ա՟յ յասկաղոն. և եղև
'ի մտանել տապանակին ա՟յ յասկա_
ղօն. զաղաղակ բարձին ասկաղօնացիքն՝
և ասեն. ընդէ՞ր դարձուցիք զտա_
պանակն Ա՟Ծ Ի՟Ղի առ մեզ. սպանա_
նել զմեզ՝ և զժողովուրդս մեր։* Եւ 11
առաքեցին՝ և ժողովեցին զա՟մ նախա
րարս այլազգեացն. և ասեն։ առա_
քեցէք զտապանակն Ա՟Ծ Ի՟Ղի՝ և նստ
ցի 'ի տեղւոջ իւրում. և մի՛ սպանես
ցէ զմեզ՝ և զժողովուրդս մեր. զի
եհաս շշուկ մահու յամենայն քաղա_
քիս ծանրացեալ յոյժ. յորժէ հեռէ
եմուտ տապանակն Ա՟Ծ Ի՟Ղի անդր։
*Եւ կենդանիքն, որք ոչ էին մե_ 12
ռեալ՝ հարան յերաստանս իւրեանց.
և ել աղաղակ քաղաքին յերկինս ։

ԳԼ։ Զ։

Եւ էր տապանակն Տ՟ն յանդաս_ 1
տանին այլազգեաց զեօթն ա_
միս. և եռացոյց երկիր նոցա զմուկն։
* Եւ կոչեցին այլազգիքն զքուրմն՝ 2
և զհմայս և զգէտս իւրեանց՝ և ա_
սեն. զի՞նչ արասցուք տապանակին
Տ՟ն. ցուցէք մեզ. իւ՞ առաքեսցուք
զնա 'ի տեղի իւր. և ասեն ։ * Եթէ 3
առաքիցէք զտապանակն ա՟յ Ի՟Ղի ուխ
տին Տ՟ն՝ մի՛ առաքիցէք զնա ունայն.
այլ տալով տաջիք նմա զհարուածոյն.
և ապա բժշկիջիք՝ և հաշտեսցի ընդ
ձեզ. գուցէ ոչ վերանայցէ ձեռն նր
'ի ձէնջ ։ * Եւ ասեն. զի՞նչ տայցեմք 4
ընդ գանին նորա ։ և ասեն՝ ըստ թուո՛
ոյ նախարարացն այլազգեաց. հինգ
երաստանս ոսկիս արարէք. և հինգ
մուկն ոսկի. զի հարուածք են 'ի ձեզ.
և յիշխանս ձեր և 'ի ժողովրդեանդ ։
*Եւ արդ՝ արարէք զպատկերս երաս 5
տանաց ձերոց. և զնմանութի մկանց
ձերոց զապականչաց երկրին. և տա՛ք
Տ՟ն զփառս՝ զի թեթևացուսցէ ըզ
ձեռն իւր 'ի ձէնջ, և 'ի դից ձերոց. և
յերկրէ ձերմէ ։ * Եւ ընդէ՞ր ծանրա 6
‖ Ելից. ցուցանէք զսիրտս ձեր. ‖ որպէս ծան
12.31. րացոյց եգիպտոս և փարաւօն զսիրտս
իւրեանց. ոչ ապաքէն յորժամ խա_
ղաց նոքօք՝ ապա արձակեցին զն՟ս՝ և
գնացին ։* Եւ արդ՝ առէք և արարէք 7
սայլ մի նոր. և երկուս երինջս անդ_
րանկածինս առանց որդւոց. և լծե_
ցէք զերինջսն 'ի սայլին. և քեցեցէ՞ք
զորդիսն 'ի հետոց նոցա 'ի տուն ։
8 * Եւ առէք զտապանակն Տ՟ն. և դի՛ք
զնա 'ի վ՟ր սայլին. և զանօթսն զոս_
կիս՝ զորս տայցէք նմա ընդ գանին. և
դիջի՛ք 'ի քուրձ արգոր 'ի կողմանէ
նր. և առաքեսջի՛ք զնա՝ և վարեսջի՛ք
9 զնա՝ և երթիցէ ։* Եւ տեսջի՛ք՝ եթէ
'ի մուտս սահմանաց իւրոց երթիցէ
ընդ բեթսամիւս, նա արար մեզ զչա
րիս մեծամեծս զայսոսիկ. ապա թէ
ոչ, գիտասցուք թէ ո՛չ ձեռն նր էին
'ի վերայ մեր. այլ վրիպակ ինն գոր
10 ծեցաւ 'ի մեզ ։ * Եւ արարին այլազ
գիքն այնպէս. և առին երկուս երինջս
անդրանկածինս՝ և լծեցին զնոսա 'ի
սայլին. և զորդիս նց արգելին 'ի տան։
11 * Եւ եդին զտապանակն Տ՟ն 'ի սայ_
լին. և զքուրձն արգոր. և զմկունսն
ոսկիս։ և զպատկերս երաստանաց իւր
12 եանց ։ * Եւ ուղղեցան երինջքն ընդ
ճանապարհ մտիցն բեթսամիւսայ. ի՟
մի շաւիղ երթային՝ և վաստակէին.
և ոչ խոտորէին. ոչ յաջ՝ և ոչ յահեակ։
և նախարարք այլազգեացն երթային
զհետ նր մինչև 'ի սահմանս բեթսա_
13 միւսայ։*Եւ որք 'ի բեթսամիւսն էին՝
հնձէին հունձս ցորենոյ 'ի հովիտն.
և ամբարձին զաչս իւրեանց՝ և տեսին
զտապանակն Ա՟Ծ՝ և ուրախ եղեն ի՟ և եկին
14 առաջ նորա ։ * Եւ սայլն եմուտ յան
դաստանն ովսեայ բեթսամիւսացւոյ.
և կանգնեցին անդ առ նովաւ զվէմ
մի մեծ. և պատառեցին զփայտ սայ_
լին. և զերինջսն հանին յողջակէզս
15 Տ՟ն ։ * Եւ ղևտացիքն հանին զտա_
պանակն Տ՟ն. և զքուրձն արգոր ընդ
նմին. և զանօթսն ոսկիս որք 'ի նմա.
և եդին 'ի վերայ վիմի մեծի. և արք
բեթսամիւսայ մատուցին ողջակէզս.
և զոհեցին զոհս յաւուր յայնմիկ Տ՟ն։
16 * Եւ հինգ նախարարքն այլազգեաց
տեսանէին. և դարձան յասկաղօն ։
17 * Եւ երաստանքն ոսկիք՝ զորս ետուն
այլազգիքն Տ՟ն ընդ գանին, մին ազով_
տայ էր. և մին գազայ. և մին ասկա_
ղօնի. և մին գեթայ. և մին ակկարօ_
18 նի ։ * Եւ մկունքն ոսկիք ըստ թուո՛յ
ա՟մ քաղաքացն այլազգեաց. հնգե_
ցունց նախարարացն. յամուր քաղա_
քաց մինչև ցաւանս փերեզացւոյն.
մինչև ցվէմն յորոյ վ՟ր եդին զտապա
նակ ուխտին Տ՟ն. մինչև ցայսօր յան
դին ովսեայ բեթսամիւսացւոյ ։ (և
ոչ հաճեցան որդիքն յեքոնեայ ընդ
արս բեթսամիւսացւոցն՝ զի տեսին
զտա_

զտապանակն Տն։) * Եւ եհար ՚ի նո_ 19
ցանէն յիսուն հազար և եօթանա_
սուն արս․ և սուգ էառ ժողովուրդն՝
զի եհար Տր ՚ի ժողովրդեանն հարու՛
ածս մեծամեծս յոյժ ։ * Եւ ասեն 20
արքն բեթսամիւսացիք․ ո՞ կարասցէ
շրջել առաջի Տն Այ՝ սրբոյս այսո_
րիկ․ և առ ո՞ ելանիցէ տապանակն
Տն ՚ի մէնջ ։ * Եւ առաքեցին հրեշ_ 21
տակս առ բնակիչս կարիաթարիմայ՝
և ասեն․ դարձուցին այլազգիքն զտա
պանակն Տն․ իջէք՝ և հանէք զնա
առ ձեզ։

ԳԼ։ Է։

Եւ եկին արք կարիաթարիմայ․ և 1
հանին անտի զտապանակ ուխ_
տին Տն․ և տարան զնա ՚ի տուն ամի_
նադաբայ որ ՚ի բլրին․ և զեղիազար
զորդի նր սրբեցին պահել զտապա_
նակ ուխտին Տն։ * Եւ եղև՝ յօրէ յոր 2
մէհետէ էր տապանակն ՚ի կարիաթա
րիմ․ բազմացան աւուրքն՝ և եղեն
ամք քսան․ և հայեցան ամ տունն Իղի
զհետ Տն ։ * Եւ խօսեցաւ սամուէլ 3
‖2. Օրէ 6.13. Մատ. 4.10. ընդ ամ տանն Իղի՝ և ասէ․ ‖ Թէ յա
մենայն սրտէ ձերմէ դարձեալ էք առ
Տէր՝ ՚ի բաց արարէք զաստուածսն
օտարոտիս ՚ի միջոյ ձերմէ․ և զան_
տառսն․ և պատրաստեցէք զսիրտս
ձեր առ Տր․ և ծառայեցէք նմա միայ
նոյ․ և փրկեսցէ զձեզ ՚ի ձեռաց այլազ
գեացն։ * Եւ ՚ի բաց արարին որդիքն 4
Իղի զբահաղիմն․ և զանտառսն աս
տարովթայ․ և ծառայեցին նմա միայ_
նոյ։ * Եւ ասէ սամուէլ․ ժողովեցէք 5
զամենայն Իէլ ՚ի մասեփաթ․ և կացից
յաղօթս վն ձեր առ Տր ։ * Եւ ժողո 6
վեցան ՚ի մասեփաթ․ և հանին ջուր՝
և եհեղ յերկիր առաջի Տն․ և պահե
ցին յաւուրն յայնմիկ՝ և ասեն՝ մեղաք
առաջի Տն․ և դատեցաւ սամուէլ
զորդիսն Իղի ՚ի մասեփաթ ։ * Եւ 7
լուան այլազգիքն, եթէ ժողովեցան
որդիքն Իղի ՚ի մասեփաթ․ և ելին նա
խարարք այլազգեացն ՚ի վերայ Իղի։
և լուան որդիքն Իղի՝ և երկեան յերե
սաց այլազգեացն ։ * Եւ ասեն որ_ 8
դիքն Իղի ցսամուէլ․ մի դադարեր ՚ի
գոչելոյ վասն մեր առ Տր Ած քո․ և
փրկեսցէ զմեզ ՚ի ձեռաց այլազգեացն։
* Եւ էառ սամուէլ գառն մի դիե_ 9
ցիկ․ և եհան զնա ողջակէզ Տն համ
գերձ ամենայն ժողովրդեամբն․ և
գոչեաց սամուէլ առ Տր վասն Իղի․
և լուաւ նմա Տր ։ * Եւ մինչդեռ մա 10
տուցանէր սամուէլ զողջակէզն․ մեր
ձեցան այլազգիքն ՚ի պատերազմ ՚ի
Իղ

վր Իղի․ ‖ և որոտաց Տր մեծաւ բար ‖ Սիրաք․
բառով յաւուր յայնմիկ ՚ի վր այլազ 46. 20.
գեացն․ և շփոթեցան՝ և անկան ա_ և ելին
11 ռաջի Իսրայէլի ՚ի մասեփաթ ։ * ‖ Եւ արք Իղի
հալածեցին զայլազգիսն․ և հարին ՚ի Մասե_
զնոսա մինչև ՚ի ներքոյ բեթքովրայ ։ փայ․
12 * Եւ էառ սամուէլ զվէմ մի, և կանգ ‖ Սիրաք․
նեաց ՚ի մէջ մասեփայ և ՚ի մէջ փա_ 46.21.
ղեայ․ և կոչեաց զանուն նր աբենե_
զեր՝ վէմ օգնականի։ և ասէ՝ մինչև
13 ցայս վայր օգնեաց մեզ Տր ։ * Եւ կո
րացոյց Տր զայլազգիսն․ և ոչ ևս յաւե
լին ելանել ՚ի վերայ սահմանացն Իս_
րայէլի՝ և եղև ձեռն Տն ՚ի վր այլազ
գեացն զամ աւուրս սամուէլի։
14 * Եւ դարձուցին զքաղաքսն՝ զորս
առին այլազգիքն յորդւոցն Իղի․ և
եառուն զնոսա անդրէն Իղի․ յասկաղո
նէ մինչև ցգէթ․ և զսահմանս Իսրայէ
լի հանին ՚ի ձեռաց այլազգեացն․ և
էր խաղաղութիւն ՚ի մէջ Իղի՝ և ՚ի մէջ
15 ամօրհացւոցն։ * Եւ դատեաց սամուէլ
16 զԻէլ զամ աւուրս կենաց իւրոց։ * Եւ էր
Թայր ամ յամէ․ և պատէր զբեթէլ․
և զգաղգաղ․ և զմասեփաթ․ և դա
տէր զԻէլ յամենայն սրբեալսն յայսո
17 սիկ ։ * Եւ դարձ իւր էր յարիմա_
թեմ․ զի անդ էր տուն նորա․ և անդ
դատէր զԻէլ․ և շինեաց անդ զսե_
ղան Տն։

ԳԼ։ Ը։

1 Եւ եղև իբրև ծերացաւ սամուէլ․
կացոյց զորդիս իւր դատաւորս
2 Իսրայէլի ։ * Եւ այս անուանք են որդ_
ւոց նր․ անդրանկանն յովէլ․ և անուն
երկրորդին աբիա․ դատաւորք ՚ի բեր
3 սաբէէ ։ * Եւ ոչ գնացին որդիքն նր
զճանապարհս նր․ և թիւրեցան զհետ
զօշաքաղութեն․ առնուին կաշառս՝ և
4 թիւրէին զիրաւունս ։ * Եւ ժողովե
ցան արք Իղի՝ և եկին առ սամուէլ
5 յարիմաթեմ։ * Եւ ասեն ցնա՝ դու
ա՞ւադիկ ծերացար․ և որդիք քո ոչ
գնան զճանապարհս քո․ ‖ և արդ՝ կացո՛ ‖ Ովսէ․
՚ի վր մեր թագաւոր դատել զմեզ 13.10.
6 ոպ և այլ ազգք ։ * Եւ չար թուեցաւ Գործ․
բանն յաչս սամուէլի․ զի ասացին թէ 13.21.
տուր մեզ թագաւոր դատել զմեզ։ և
յաղօթս եկաց սամուէլ առ Տր։
7 * Եւ ասէ Տր ցսամուէլ․ լո՛ւր ձայնի
ժողովրդեանդ, որպէս և խօսեցան ընդ
քեզ․ զի ոչ եթէ զքեզ անարգեցին,
այլ զիս մերժեցին չթագաւորել ՚ի վր
8 նոցա ։ * Ըստ ամենայն գործոց զորս
արարին ընդ իս՝ յօրէ յորմէ հանի զնս
յեգիպտոսէ մինչև ցայսօր․ և թողին
զիս՝ և ծառայեցին աստուծոց օտա_

բաց՝ նոյնպէս առնեն նոքա. և ընդ
քեզ: * Եւ արդ՝ լո՛ւր ձայնի նոցա . 9
բայց դնելով դիցես զվկայութիւն նց .
և պատմեսցես նոցա զիրաւունս թա
գաւորի՝ որ թագաւորեսցէ նց: * Եւ 10
խօսեցաւ սամուէլ զամ՛ պատգամս
Տն առ ժողովրդեանն՝ որք խնդրե
ցին ՚ի նմանէ թագաւոր: * Եւ ասէ՝ 11
այս ինչ լիցին իրաւունք թագաւորին՝
որ թագաւորեսցէ ՚ի վերայ ձեր. զուս
տերս ձեր առցէ՝ և արասցէ կառա
վարս՝ և հեծեալս՝ և սուրհանդակս՝
առաջի կառաց իւրոց: * Եւ կացու 12
ցէ զնս իւր հազարապետս. և հարիւ
րապետս. և հնձել զհունձս նորա՝ և
կթել զկութս նորա. և առնել նմա
զէնս՝ և անօթս կառաց: * Եւ զդս 13
տերս ձեր առցէ յիւղագործս՝ և ՚ի
խոհակարարս և ՚ի հացեփեացս:
* Եւ զանդս ձեր. և զայգիս ձեր. և 14
զձիթենիս ձեր զաղնիւս առցէ. և տա
ցէ ծառայից իւրոց: * Եւ զսերմանս 15
ձեր՝ և զայգիս ձեր տասանորդեսցէ՝
և տացէ ներքինեաց իւրոց՝ և ծառայից
իւրոց: * Եւ զծառայս ձեր՝ և զաղախ 16
նայս ձեր՝ և զանդեայս ձեր զաղնիւս.
և զէշս ձեր առցէ, և տասանորդեսցէ
՚ի գործ իւր: * Եւ զհօտս ձեր տասա 17
նորդեսցէ. և դուք եղիջիք նմա ծա
ռայք: * Եւ աղաղակեսջիք յաւուր 18
յայնմիկ յերեսաց թագաւորին ձե
րոյ՝ զոր ընտրեցիք ձեզ. և ոչ լուիցէ
ձեզ Տր յաւուրն յայնոսիկ. զի դուք
ձեզէն ընտրեցիք ձեզ թագաւոր:
* Եւ ոչ կամեցաւ ժողովուրդն լսել 19
սամուէլի. և ասեն ցնա՝ ոչ այդպէս է.
այլ թագաւորեսցէ ՚ի վերայ մեր:
* Եւ եղիցուք՝ և մեք իբրև զայլ 20
ազգս. և դատեսցէ զմեզ թագաւորն
մեր. և ելցէ առաջի մեր՝ և պատերազ
մեսցի զպատերազմս մեր: * Եւ լուաւ 21
սամուէլ զամ՛ բանս ժողովրդեանն.
և խօսեցաւ զնոսա յականջս Տն:
* Եւ ասէ Տր ցսամուէլ. լո՛ւր ձայնի 22
նոցա՝ և թագաւորեցո՛ նց թագաւոր.
և ասէ սամուէլ ցարս իղի՝ երթիցէ
իւրաքանչիւրոք ՚ի քաղաք իւր:

ԳԼ. Թ.

Եւ էր այր մի յորդւոցն բենիամի 1
նի՝ և անուն նորա կիս՝ որդի ա
բիելի. որդւոյ սարեդայ. որդւոյ բե
քովրաթայ. որդւոյ աֆիայ. որդւոյ
առն յեմինացւոյ. այր զօրաւոր: * Եւ 2
էր նր որդի. և անուն նորա սաւուղ
այր բարի և անձնեայ. և ոչ գոյր յոր
դիսն իսրայէլի այր լաւ քան զնա՝ ու
սովք չափ ՚ի վեր բարձր էր քան զամ՛
3 երկիրն: * Եւ կորեան էշք հօրն սաւ
ուղայ. ասէ կիս ցսաւուղ ցորդի իւր.
առ ը՛ քեզ մի ՚ի մանկանցդ. և արի՛ք
երթայ՛ք և խնդրեցէ՛ք զէշսն. և գնա
ցին, և անցին ընդ լեառն եփրեմի.
4 * Եւ անցին ընդ լեառն սարիսայ. և
ոչ գտին. և անցին ընդ երկիրն սաղի
մայ՝ և ոչ ուրեք էին. և անցին ընդ
երկիրն յեմինացւոյն՝ և ոչ գտին:
5 * Եւ իբրև եկին ՚ի սիփ. ասէ սաւուղ
ցպատանեակն իւր՝ որ ընդ նմա. եկ՝
դարձցուք անդրէն. գուցէ թողեալ
հօր մերոյ զէշսն, և զմէնջ հոգասցէ:
6 * Եւ ասէ ցնա պատանին. ահա այր
Այ ՚ի քաղաքիս յայսմիկ. այր փա
ռաւոր. և ա՛մ ինչ զոր խօսիցի՝ լինե
լով լինի. և արդ՝ երթիցուք անդր.
զի պատմեսցէ մեզ զճանապարհս մեր՝
7 և գնասցուք: * Եւ ասէ սաւուղ
ցպատանին՝ որ ընդ նմա. ահա եր
թայցեմք. և զի՞նչ տանիցիմք առն
Այ. զի հաց ևս պակասեցաւ յամա
նոց մերոց. և չիք ինչ՝ որ կայցէ ընդ
8 մեզ աւելի՝ տանել առն Այ: * Եւ
յաւել պատանին տալ պատասխանի
սաւուղայ՝ և ասէ. ահա գտանի ՚ի ձե
ռին իմում չորրորդ մասն սկեղ ար
ծաթոյ. և տացես առն Այ. և պատ
9 մեսցէ մեզ զճանապարհս մեր: * (Եւ
յառաջ ՚ի մէջ իղի այսոր ասէր իւրա
քանչիւրոք՝ յորժամ երթայր հար
ցանել զԱծ: եկա՛յք՝ երթիցուք առ
տեսանողն. զի զմարգարէ՝ յառաջ
10 տեսանող կոչէր ժողովուրդն:) * Եւ
ասէ սաւուղ ցպատանին իւր. բարւոք
է բանդ. և եկ՝ և երթիցուք. և չոգան
11 ՚ի քաղաքն՝ ուր էր այրն Այ: * Եւ
մինչդեռ ելանէին ընդ զառ ՚ի վեր
քաղաքին, գտին նոքա աղջկունս՝ որք
ելանէին հանել զջուր. և ասեն ցնս.
12 Եթէ գուցէ՞ աստ տեսանող: * Պա
տասխանի ետուն նոցա աղջկունքն՝ և
ասեն. գոյ՝ ահաւադիկ առաջի ձեր
այրդ. արդ՝ արագեցէ՛ք զի վս աւուրս
եկեալ է ՚ի քաղաքս. զի զոհ է այսօր
13 ժողովրդեանն ՚ի բամին: * Յորժամ ՚ի քաղ-
մտանիցէք ՚ի քաղաքդ՝ ապա գտանի
ցէք զնա ՚ի քաղաքիդ. մինչև երթեալ
իցէ նորա ՚ի բամին ուտել. քանզի ոչ
ուտէ ժողովուրդն մինչև ՚ի մտանել
նորա. զի նա օրհնէ զզոհն. և ապա
ուտեն կոչնականք հիւրքն. և արդ ե
լէ՛ք՝ զի վասն աւուրս գտանէք զնա
14 այժմ: * Եւ ելին ՚ի քաղաքն. և իբրև
մտին նոքա ՚ի քաղաքամէջն, և ահա
սամուէլ ել ընդ առաջ նոցա երթալ
15 ՚ի բամին: * ‖ Եւ էր Տն յայտնեալ ‖Գործ.
յունկն սամուէլի աւուրբ միով յա 13. 21.
ռաջ

ռաջ քան զգալն սաւուղայ առ նա:
*Եթէ վաղիւ 'ի սոյն ժամու առա_ 16
քեցից առ քեզ այր յերկրէն բենիա
մինի. և օծցես զնա իշխան 'ի վերայ
ժողովրդեան իմոյ իէլի. և փրկեսցէ
զժողովուրդ իմ 'ի ձեռաց այլազ_
գեացն. զի հայեցայ 'ի տառապանս
ժողովրդեան իմոյ. քանզի եհաս գո
չիւն նոցա առ իս: *Եւ սամուէլ ե_ 17
տես զսաւուղ. և Տր ասէ ցնա՝ ահա_
ւադիկ է այրն՝ զորմէ ասացի քեզ՝ ե_
թէ նա իշխեսցէ ժողովրդեան իմում:
*Եւ մատեաւ սաւուղ առ սամուէլ 18
'ի մէջ քաղաքին՝ և ասէ. պատմեա
ինձ՝ ո՞ր տուն իցէ տեսանողին: *Պա 19
տասխանի ետ սամուէլ՝ և ասէ ցսաւ
ուղ. ես ինքնին իսկ եմ. ել առաջի
իմ 'ի բամայ. և կերիցես ընդ իս այս
օր. և արձակեցից զքեզ վաղիւ. և
զամ ինչ որ 'ի սրտի քում է՝ պատ_
մեցից քեզ: *Եւ վասն իշոցն երեքօ_ 20
րէից կորուսելոց մի ինչ ածեր զմտաւ՝
քանզի գտեալ են. և ո՞յր իցեն վայել_
չութիւք իսրայէլի՝ եթէ ո՛չ քո՝ և ամ
տան հօր քոյ: *Պատասխանի ետ սաւ 21
ուղ՝ և ասէ: ո՞չ ապաքէն առն միոյ
յամենայնույ եմ ես՝ փոքու գաւազա
նի ցեղին իսրայէլի. և կրտսերոյ ցե_
ղի յամ իշխանութեանէ բենիամինի.
և ընդէ՞ր խօսեցար ընդ իս ըստ բա_
նիդ ըստ այդմիկ: *Եւ էառ սամուէլ 22
զսաւուղ՝ և զպատանին նորա՝ և տա_
րաւ զնոսա 'ի վանս իւր. և ետ նոցա
տեղի 'ի վերոյ կոչնականացն իբրև
զերեսուն արանց: *Եւ ասէ սամուէլ 23
ցխոհակերն. տո՛ւր ինձ զմասն՝ զոր
ետու ցքեզ. զորմէ ասացի դնել զնա
առ քեզ: *Եւ եփեաց խոհակերն 24
զազդրն՝ և զթամբն որ զնովաւ. և եդ
զայն առաջի սաւուղայ. և ասէ սա_
մուէլ ցսաւուղ. ահաւասիկ նշխար.
դի՛ր զայդ առաջի քո՝ և կեր. զի վկայ
ութի լիցի քեզ առ 'ի ժողովրդոց. և
կրծեսցես: և եկեր սաւուղ ընդ սա_
մուէլի յաւուր յայնմիկ: *Եւ էջ 'ի 25
բամայ 'ի քաղաքն. և արկին անկո_
ղինս սաւուղայ 'ի տանիսն՝ և ննջեաց:
*Եւ եղև ընդ ելանել առաւօտուն՝ 26
կոչեաց սամուէլ զսաւուղ 'ի տան_
եացն՝ և ասէ. արի՛ էկ՝ և արձակեցից
զքեզ. և յարեաւ սաւուղ՝ և ել ինքն
և սամուէլ արտաքս: *Եւ մինչդեռ 27
իջանէին նոքա յեզր քաղաքին. ասէ
սամուէլ ցսաւուղ՝ ասա՛ ցպատանիդ՝
և անցցէ յառաջ քան զմեզ՝ և էանց.
և դու կացցես այսօր աստ՝ և լուիցես
զպատգամս Տն:

Գլ. Ժ.

1 Եւ էառ սամուէլ զսրուակն իւղ ‖ Գործ.
ոյ՝ և եհեղ 'ի գլուխ նորա. և 13. 21.
համբուրեաց զնա. և ասէ ցնա՝ ո՞չ ա_
պաքէն էօծ զքեզ Տր 'ի վերայ ժա_
ռանգութե իւրոյ իշխան. և 'ի վերայ
ժողովրդեան իւրոյ իէլի. և դու իշ_
խեսցես ժողովրդեան Տն. և փրկես_
ցես զնա 'ի ձեռաց թշնամեաց իւրոց
շուրջանակի՝ և այն եղիցի քեզ նշա_
2 նակ՝ եթէ Տր էօծ զքեզ: *Իբրև եր
թայցես այսօր յինէն՝ գտցես երկուս
արս առ գերեզմանաւն հռաքելի՝ 'ի
լերինն բենիամինի. զի մեծամեծս
վազիցեն. և ասիցեն ցքեզ. գտան
էշքն՝ յորոց դուն 'ի խնդիր երթեալ
էիր. և թողեալ հօր քոյ զիրս իշոցն
հոգայ վասն ձեր. և ասէ՝ զի՞նչ արա
3 րից վա որդւոյ իմոյ: *Եւ երթիցես
անտի ևս անդր. և հասցես մինչև 'ի
կաղնին թաբօրայ. և գտցես անդ արս Թաբօր
երիս՝ որք ելանիցեն առ Աձ 'ի բե_
թէլ. միոյն բարձեալ ուլս երիս. և
միոյն բարձեալ երիս ամանս հացի. և
4 միոյն բարձեալ տիկ մի գինւոյ: *Եւ
հարցցեն զքէն 'ի խաղաղութիւն. և
տայցեն քեզ երկուս պտուղս հացի. և
5 առցես 'ի ձեռաց նոցա: *Եւ ապա
մտցես 'ի բլուրն Այ՝ ուր է գունդ
այլազգեացն. և եղիցի յորժամ մտա
նիցես 'ի քաղաքն. դիպեսցիս պարու
մարգարէից իջելոց 'ի բամայ. և առա
ջի նց սրինգ՝ և թմբուկ. և փող. և
քնար. և ինքեանք մարգարէացեալք:
6 *Եւ խաղասցի 'ի վերայ քո հոգի Տն.
մարգարէասցիս և դու ընդ նոսա. և
7 դարձցիս յայր յայլ: *Եւ եղիցի յոր
ժամ դայցեն նշանքս այսոքիկ 'ի վե
քո՝ արասցես զամ ինչ՝ զոր գտանիցէ
8 ձեռն քո՝ զի Աձ ընդ քեզ է: *Եւ իջ
ցես յառաջ քան զիս 'ի գաղգաղայ. և
ահա ես իջից առ քեզ մատուցանել
ողջակէզս՝ և զոհս՝ և խաղաղականս.
զեօթն օր դադարեսցես մինչև եկից
առ քեզ. և ծանուցից քեզ՝ զորինչ
9 առնիցես: *Եւ եղև 'ի դարձուցա_
նել զթիկունս իւր գնալոյ 'ի սամուէ_
լէ. շրջեաց նմա Աձ զսիրտ այլ. և
եկին հասին նմա ամ նշանքն յաւուր
10 յայնմիկ: *Եւ եկն անտի 'ի բլուրն՝
և ահա պար մարգարէից ընդ առաջ
նորա. և խաղաց 'ի վերայ նորա հոգի
Այ. և մարգարէացաւ 'ի միջի նոցա:
11 *Եւ եղև իբրև ծանեան զնա ամե_
նեքին՝ որոց յերէկն և յեռանդ տե_
սեալ էր զնա. եթէ ահա և նա 'ի մէջ
մարգարէից մարգարէանայր, ասէ

ժողովուրդն իւրաքանչիւր ցընկերիւր ։ զի՛նչէ այդ՝ որ եղև որդւոյ կիսեայ ։ կամ՝ Թէ և սաւուղ ընդ մարգարէս իցէ ։ * Եւ պատասխանեաց եւ 12
ոմն՝ ի նոցանէ և ասէ ։ և ո՞վ է հայրնորա, եթէ ոչ կիս ։ վասն այնորիկ
‖ Կայ. եղև յառակս ։ ‖ Թէ և սաւուղ՝ ի մարգարէս ։ * Եւ վախճանեաց զխնդրելա 13
19. 24. զարէս ։ * Եւ ասէ հօրեղբայրն նորա ցնա և ցծառայ նո՛ր. 14
յո՞ չոգայք ։ և ասէն՝ խնդրել զէշան. և իբրև տեսաք Թէ չէն ուրեք՝ մտաք առ սամուէլ ։ * Եւ ասէ ընտանին 15
ցսաւուղ՝ պատմեա՛ ինձ՝ զինչ ասաց քեզ սամուէլ ։ * Եւ ասէ սաւուղ ցերն 16
տանին իւր ։ պատմելով պատմեաց ինձ՝ եթէ գտան էշքն ։ բայց զբան թագաւորութեն ոչ եհան նմա՝ ի վեր՝
զոր ասաց նմա սամուէլ ։ * Եւ ժողո 17
վեալ սամուէլ զամենայն ժողովուրդն առ Տ՛ր՝ ի մասեփաթ ։ * Եւ ասէ ցորդիսն 18
իսրայէլի՝ այսպէս խօսեցաւ Տ՛ր Ա՛ծ իսրայէլի ։ և ասէ՝ ես եմ, որ հանի զորդիսն իսրայէլի ։ և ասէ՝ ես եմ, որ հանի զոր
դիսն իսրայէլի յեգիպտոսէ. և փրկե ցի զձեզ՝ ի ձեռաց փարաւոնի՝ արքայ
էն եգիպտացւոց ։ և յամենայն թագաւո
րութենէ նեղչաց ձերոց ։ * Եւ դուք 19
այսօր անարգեցիք զԱ՛ծ. որ փրկիչ
ձեր յամենեցունց ։ որք շուրջ զձեօք
‖ Կ եր. են՝ և նեղեն զձեզ ։ և ասացիք՝ ‖ ո՛չ
8. 19. այդպէս, այլ զի կացուսցես՝ ի վերայ
մեր թագաւոր ։ և արդ կացէք առա
ջի Տ՛ն՝ ըստ իւրաքանչիւրք ձերոց՝ և ըստ
գաւազանաց ձերոց, և ըստ հազարա
պետաց ձերոց ։ * Եւ մատոյց սամուէլ 20
զամենայն գաւազանս իսրայէլի. և եղ վի
ճակն գաւազանին բենիամինի ։ * Եւ 21
մատոյց զգաւազանն բենիամինի ըստ
ցեղից ։ և ելանէր վիճակն ցեղին մա
տաստարեայ ։ և մատուցին զցեղն մա
տաստարեայ ըստ արանց ։ և ելանէր
վիճակն սաւուղայ որդւոյ կիսեայ ։ և
խնդրէր զնա՝ և ոչ գտանէր ։ * Եւ 22
եհարց միւսանգամ սամուէլ զՏ՛ր՝
եթէ գայցէ այսր այրն ։ և ասէ Տ՛ր՝
ահաւադիկ թաքուցեալ է ընդ կարա
սեաս ։ * Եւ ընթացաւ՝ և էառ զնա 23
անտի. և կայցոյց զնա՝ ի մէջ ժողովր
դեանն ։ և բարձրացաւ քան զամ ժո
ղովուրդն թիկամբք չափ՝ ի վեր ։
* Եւ ասէ սամուէլ ցամենայն ժողո 24
վուրդն ։ եթէ տեսանիցէք՝ զոր ընտ
րեացդ իւր Տ՛ր ։ զի ոչ գոյ նման զորա
յսմենեսեան՝ ի ձեզ ։ և ծանեան ամ
ժողովուրդն՝ և ասեն՝ կեցցէ արքայ ։
* ‖ Եւ ասաց սամուէլ ժողովրդեանն 25
զկրաւունս թագաւորին ։ և գրեաց՝ ի
մատեանի ։ և եդ առաջի Տ՛ն և արձա

կեաց սամուէլ զամ ժողովուրդն ։ և
գնաց իւրաքանչիւրոք՝ ի տեղի իւր։
26 * Եւ սաւուղ գնաց՝ ի տուն իւր՝ ի
գաբաայ ։ և գնացին որդիք զօրութե
ան որոց գրգռեաց Տ՛ր զսիրտս նո՛ր ընդ
27 սաւուղայ ։ * Եւ որդիքն ժանտք ասե
ին՝ Թէ ո՞ է սա ։ որ փրկիցէ զմեզ ։ և
անարգեցին զնա՝ և ո՛չ բերին նմա
պատարագս ։ իսկ նա եր իբրև խուլ։

ԳԻ։ ԺԱ։

1 Եւ եղև յետ ամսոյ միոյ սաւուղ ։
և նաասս ամմոնացի՝ և բանակե
ցաւ զյաբեսաս գաղաադու ։ և ասեն
ամ՝ ամք յաբեսայ ցնաասս ամմոնացի.
ուխտեա ընդ մեզ ուխտ՝ և ծառայես
2 ցուք քեզ ։ * Եւ ասէ ցնոսա նաաս
ամմոնացի ։ այնու ուխտեցից ընդ ձեզ
ուխտ ։ եթէ հանիցեք զամ ակն ձեր
զաջոյ ։ և եդից նախատինս՝ ի վերայ ամ
3 իսրայէլի ։ * Եւ ասեն արք յաբեսայ
ցնա ։ Թո՛յլ տուր մեզ աւուրս եօթն.
և առաքեսցուք հրեշտակս յամ սահ
մանս իսրայէլի ։ եթէ չիցէ ոք՝ որ փր
4 կիցէ զմեզ՝ ելցուք առ քեզ ։ * Եւ
եկին հրեշտակք՝ ի գաբաայ առ սաւ
ուղ ։ և խօսեցան զբանսն յականջս ժո
ղովրդեանն ։ և ամբարձին ժողովրդն
5 զձայնս իւրեանց՝ և լացին ։ * Եւ ահա
սաւուղ գայր ընդ առաւօտն յանդր
և ասէ սաւուղ ։ զի՞նչ իցէ՝ զի լայ ժո
ղովուրդն ։ և պատմեցին նմա զպատ
6 գամն որդւոցն յաբեսայ ։ * Եւ խա
ղաց Հոգի Տ՛ն՝ ի վերայ սաւուղայ՝ իբրև
լուաւ զբանսն գայնոսիկ ։ և սրտմտե
7 ցաւ բարկութեամբ նորա յոյժ ։ * Եւ
էառ երկուս եզինս՝ և յօշեաց զնոսա ։
և առաքեաց յամ սահմանս իսրայէլի
՝ի ձեռն հրեշտակաց՝ և ասէ ։ որ ոք ո՛չ
ելանիցէ զհետ սաւուղայ՝ և զհետ սա
մուէլի ։ ըստ այդմ օրինակի արասցին
զեզինս նորա ։ և անկաւ ահ Տ՛ն՝ ի վե
րայ ամ ժողովրդեանն իսրայէլի ։ և խրա
8 խուսեցին իբրև զմի այր ։ * Եւ հան
դէս արար նոցա՝ ի բեզեկ ։ ամ այր
իսրայէլացի եւին վեցհարիւր հազար։
և այր յուդայ եօթանասուն հազար։
9 * Եւ ասէ ցհրեշտակսն եկեալս ։ այ
սպէս առասջիք ցարս յաբեսայ գաղաա
դու ։ վաղիւ եղիցի ձեզ փրկութի՝ ի
ջեռուցանել արեգականն ։ և եկին
հրեշտակքն՝ ի քաղաքն ։ և պատմեցին
արանցն յաբեսայ՝ և ուրախ եղեն ։
10 * Եւ ասեն արք յաբեսայ ցնաասս ամ
մոնացիս վաղիւ ելցուք մեք առ ձեզ ։ և
արասջիք ընդ մեզ՝ որ ինչ հաճոյ իցէ
11 առաջի ձեր ։ * Եւ եղև՝ ի վաղիւ
անդր ։ և բաժանեաց սաւուղ զժողո
վուրդն

վուրդն յերիս առաջս. և մտիր ի մէջ
քանակին յառաւօտս պահուն. և
հարկանեսին զորդիսն ամենայն մինչև
ի ջեռնուլ արևուն և եղեն մնացեալքն
և ոչ մնացին ինոցանէ երկու ի միա-
սին։ * Նէ ասէ ժողովուրդն ցաս- 12
մուել։ || ո՞վ է՝ որ ասացն՝ թէ մի՛ թա- || Ել եր.
գաւորեսցէ մեզ սաւուղտուր՝ իձեռս 10. 27.
զարսն՝ և սպանցուք զնա։ * Նէ ասէ 13
սամուել. մի՛ ոք մեռցի յաւուրս յայս սաւուղ
միկ. զի այսօր արար Տէր զփրկութիւն
իսրայէլի։ * Նէ խօսեցաւ սամուէլ 14
ընդ ժողովուրդեանն՝ և ասէ. երթիք
ցուք՝ի գաղգաղայ և արասցուք նաւա
կատիս թագաւորութեանն։ * Նէ գոգաւ 15
ամ ժողովուրդն՝ի գաղգաղայ. և հօծ
անդ սամուէլ զաւուղ՝ի թագաւոր
առաջի Տեառն՝ի գաղգաղայ. և զոհեցին
անդ զոհս խաղաղականս առաջի Տեառն.
և ուրախ եղև անդ սամուէլ և ամ
ժողովուրդն յոյժ։

ԳԼ։ ԺՒ։

Նէ ասէ սամուէլ ցամ՛ամս իսրայէլ 1
լացիս։ ահաւասիկ լցայ ձայնի
ձերում՝ ցամի, զոր ասացիք ինձ. և թա
գաւորեցուցի ձեզ թագաւոր։ * Նէ 2
արդ աւաղիկ թագաւոր երանէ առա
ջի ձեր։ ես ծերացեալ եմ. երթայց՝ և
հնամայց. և որդիքդ իմ աւաղիկ են՝ի
միջի ձերում. և ես շրջեցայ առաջի
ձեր՝ի մանկութենէ իմմէ մինչև ցայ-
սօր։ ահաւասիկ կամ ես։ || * Ցուք զի 3 || Ներ.
նեն պատասխանի առաջի Տեառն և առա 46.22.
ջի օծելոյ նորա. եթէ զեզն ուրուք
առի. կամ զէշ ուրուք վարեցի. կամ
չարաչահեցի զոք՝ի ձէնջ. կամ թէ
զրկեցի ինչ զոք։ չայր ձեռաց առի
գՀաս. կամ կօշիկս. տուք զինեն պա
տասխանի. և հատուցից ձեզ։ * Նէ 4
ասեն ցսամուէլ. ոչ մեղար մեզ՝ և
ոչ զրկեցեր զմեզ. և ոչ նեղեցեր զմեզ.
և ոչ առեր՝ի ձեռաց ուրուք՝ և ոչ ինչ։
* Նէ ասէ սամուէլ ցժողովուրդն. 5
վկայ լեցի Տէր՝ի միջի ձերում. և վկայ
օծեալս նորա՝ այսօր չաւուր չայսմիկ.
զի ոչ գտիք՝ի ձեռին իմում՝ և ոչ ինչ։
և ասեն՝ լեցի վկայ։ * Նէ խօսեցաւ 6
սամուէլ ընդ ժողովրդեանն՝ և ասէ.
վկայ լեցի Տէր՝ որ արար զմովսէս և զա
հարօն. որ եհան զհարսն մեր յեգիպ
տոս։ * Նէ արդ կացէք չառաջ՝ և 7
դատեցից զձեզ առաջի Տեառն՝ և պատ
մեցից ձեզ զամ արդարութիւնս՝ զոր
արար Տէր՝ի միջի ձերում և՝ի հարսն
ձեր։ * || Չորժամ եմուտ չակօբ՝ և որ 8 || Ծննդ.
դիք նորա չեգիպտոս. և լլկեաց զնո 46.5.
եգիպտոս. և աղաղակեցին հարքն
մեր առ Տէր. և առաքեաց Տէր զմովսէս
և զահարօն. և եհան զհարսն մերչե-
գիպտոսէ. և բնակեցոյց՝ի տեղւոջս
չայսմիկ։ * Նէ մոռացան զՏէր Ա.Ծ 9
իւրեանց։ || և մատնեաց զնո՝ի ձեռս || Դատ.
սիսարայ զօրավարին չաբինայ՝ ար- 4. 2.
քային ասօրայ՝ և՝ի ձեռս այլազգեաց.
և՝ի ձեռս թագաւորին մովաբայ. և
պատերազմեցան ընդ նոսա։ * Նէ ա- 10
դաղակեցին առ Տէր՝ և ասեն։ մեղաք
զի թողաք զՏէր՝ և ծառայեցաք բա-
հաղիմայցն. և անտառայն. և արդ
ապրեցո զմեզ՝ի ձեռաց թշնամեաց
մերոց՝ և ծառայեսցուք քեզ։ * Նէ || Դատ.
առաքեաց Տէր զերոբովաղ. և զբա- 6.14.
րակ. և զյեփթայէ. և զսամիսոն. և
ապրեցոյց զձեզ՝ի ձեռաց թշնամեաց
ձերոց շուրջանակի. և բնակեցայք
վստահութիւն։ * Նէ տեսիք՝ զի նաաս 12
ամմնացի եկն՝ի վրէ ձեր. և ասացիք՝
|| ոչ այդպէս. այլ զի թագաւոր թա || Ել եր.
գաւորեսցէ՝ի վերայ մեր։ և Տէր Ա.Ծ 8.19. Ե
մեր թագաւոր մեր։ * Նէ արդ աւա 13 10. 19.
դիկ թագաւորդ՝ զոր ընտրեցիք. և
զոր խնդրեցիք. և ահա ետ ձեզ Տէր
թագաւոր։ * Նէթէ երկնչիցիք՝ի Տէ՛ 14
և ծառայիցէք նմա՝ և լսիցէք ձայնի
նորա՝ և ոչ հեստիցէք բերանոյ Տեառն. և
լինիցիք դուք՝ և թագաւորն որ թա-
գաւորեսցէ ձեզ, երթալ զկնի Տեառն.
ոչ եղիցի ձեռն Տեառն՝ի վերայ ձեր և՝ի
վրայ թագաւորին ձերոյ։ * Նպա թէ 15
ոչ լսիցէք ձայնի Տեառն, և հեստիցէք բե
րանոյ Տեառն, եղիցի ձեռն Տեառն՝ի վերայ
ձեր՝ և՝ի վրայ թագաւորին ձերոյ։
* Նէ արդ կացէք՝ և տեսէք զբանս 16
զայս մեծ. զոր արասցէ Տէր առաջի
աչաց ձերոց։ * Ոչ ապաքէն հունձք 17
ցորենոյ են այսօր. կարդացից առ Տէր՝
և տացէ ձայնս և անձրեւս. և գիտասջիք
և տեսջիք՝ թէ մեծ է չարութիւն
ձեր՝ զոր արարիք առաջի Տեառն խնդրել
ձեզ թագաւոր։ * Նէ կարդաց սա- 18
մուէլ առ Տէր. և ետ Տէր ձայնս և անձ
րեւս յաւուր յայնմիկ։ * Նէ երկեաւ 19
ամ ժողովուրդն յոյժ՝ի Տէ՛ և՝ի սա
մուէլ։ և ասէ ամ ժողովուրդն ցսա
մուէլ. կաց յաղօթս առ Տէր Ա.Ծ քո
վն ծառայից քոց՝ և մի մեռցուք։ զի
յաւելաք չամ մեղս մեր և՝ի չարիս.
և խնդրեցաք մեզ թագաւոր։ * Նէ 20
ասէ սամուէլ ցժողովուրդն. մի երկն
չիք. դուք արարիք զայդ ամ չարիս։
բայց մի խոտորիցիք՝ի Տէ՛. և ծառայէ
ցէք Տեառն չամ՛ սրտիւ ձերմէ։ * Նէ մի 21
երթայցէք զհետ ոչ ընչիցն. որք զո՛չ
ինչ վձարեն. և ոչ փրկեն. քանզի չեն
սաւոհածք։ * Ոչ ոչ մերժեսցէ Տէր 22
զժո-

զԺողովուրդ իւր վասն անուճան իւրոյ մեծի. զի հեզութիւն հաւ զձեզ Տէր իւր Ժողովուրդ։ * Եւ ինձ քաւ լինիցի 23
մեղանչել Տեառն. հեղգալ առ՝ի չաւանել
ըզ աղօթս վասն ձեր. (և ծառայեցից
Տեառն.) և ցուցից ձեզ զճանապարհն
զբարի և զուղիղ։ * Սակայ երկերիւք 24
՝ի Տէ. և ծառայեցէք նմա ճշմարտու
թիւ յամենայն սրտէ ձերմէ. քանզի
տեսէք զմեծամեծսն՝ զոր արար ընդ
մեզ։ * Եւ եթէ խարդախութիւն խար 25
դախիցէք, և դուք և թագաւորն ձեր
սատակիցիք։

ԳԼ. ԺԴ.

Որդի ‖ տարեւոր սաւուղ՝ի թագաւո 1 ‖ Այլ. ԺԵ. 17.
րել իւրում. և երկուս ամն թա
գաւորեաց՝ի վրէ ՝ի հնէ։ * Եւ ընտրեաց 2
իւր սաւուղ երիս հազարս արս յա
րանցն իսրայիլի. և էին ընդ նմա եր
կու հազարք՝ի մանգմանս և՝ի լերինն
բեթէլայ։ էին ընդ յովնաթանու հա
զար՝ի գաբաայ բենիամինի. և զնաց
ցորդս ժողովրդեանն արձակեաց իւր
աքանչիւր բնակութիւնս։ * Եւ եհար 3
յովնաթան զնասիւթ այլազգի՝ որ էր՝ի
գբղին. և լուան այլազգիքն. և սաւ
ուղ փող եհար ընդ ամ երկիրն՝ և ա
սէ. եթէ անգամանեցին ծառայքն։
լսէին եբրայեցիքն
* Եւ լուաւ ամ իսրայէլ՝ ասեն. եթէ 4
եհար սաւուղ զնասիւթ այլազգի. և յա
մենայն արար լինել զայլազգիսն։ և գո
չեաց ժողովուրդն զհետ սաւուղայ՝ի
գաղգաղայ։ * Եւ այլազգիքն ժողո 5
վեալէին՝ի պատերազմ՝ ընդ իսրայէ
լի. և ելին՝ իվ՝ի իսրայիլ երեսուն հա
զար կառաց. և վեց հազար հեծելոց.
և ժողովուրդն իբրև զաւազ առ եզերբ
ծովու բազմութիւն. ելին և բանակե
ցան՝ի մանգմանս. յանդիման բեթաւո
նայ ընդ հարաւս։ * Եւ ետես այր իշէի 6
եթէ անձուկ է նմա մերձենալ առ
նա. և թաքեաւ ժողովուրդն յայրս.
և՝ի գոմս. և՝ի վէմս. և՝ի խորխո
րատս. և՝ի ջրհորս։ * Եւ որք անցա 7
նելոցն էին ընդ յորդանան՝ անցին յեր
կիրն գադայ և գաղայադու։ և սաւ
ուղ դեռ անդէն էր՝ի գաղգաղայ՝
և ամ ժողովուրդն թօթափեցան
՝ի նմանէ։ * Եւ գադարեաց զեօթն 8
օր վկայութեանն՝ ոյզ և ասաց սամուէլ
և ոչ եկն սամուէլ՝ի գաղգաղայ՝ և
ցրուեցաւ ժողովուրդն իւր՝ի նմանէ։
* Եւ ասէ սաւուղ՝ մատուսջիք՝ ինձ ա 9
ւարից ողջակիզս՝ և խաղաղականս։
և եհան զողջակէզն։ * Եւ եղև իբ 10
րև կատարեաց մատուցանել զողջա
կէզն, եկն սամուէլ։ և ել սաւուղ

11 ընդ առաջ նմա օրհնել զնա։ * Եւ ասէ
սամուէլ. զի՞նչ գործեցեր. և ասէ
սաւուղ. զի տեսի՝ թէ ցրուեցաւ ժողո
վուրդ իմ՝ յինէն. և դու ոչ եկիր՝ ոյզ
ուխտեցեր՝ի վկայութեան առաջին.և
այլազգիքն ժողովեցան՝ի մանգմանս։
12 * Եւ ասացի՝ թէ արդ իջանիցեն
այլազգիքն՝ի վերայ իմ՝ի գաղգաղայ,
և զերեսս Տեառն չեր աղաչեալ. ժողեցայ՝
13 և մատուցի զողջակէզն։ * Եւ ասէ
սամուէլ ցսաւուղ. ՝ի գո՞ր է քեզ. զի
ոչ պահեցեր զպատուիրան իմ, զոր
պատուիրեաց Տէր. զի այժմ հաստա
տեր Տէր զթագաւորութիւնդ՝ի վրէ
14 միտնէ յաւիտեան։ * Այլ արդ մի
կացցէ թագաւորութիւնդ. ‖ և խնդ ‖ Պար.
րեսցէ իւր Տէր այր ըստ սրտի իւրում. 13. 22
և տացէ զնա պատուիրանաւ իշխան
՝ի վրէ ժողովրդեան իւրոյ. զի ոչ պա
հեցեր՝ զբրինչ պատուիրեաց քեզ Տէր։
15 * Եւ յարեաւ սամուէլ՝ և գնաց՝ի
գաղգաղայ զճանապարհն իւր. (և մնա
ցորդք ժողովրդեանն ելին զհետ սա
ուղայ ընդ առաջ պատերազմական
ժողովրդեանն.) և՝ի հասանել նոցա՝ի
գաղգաղայ՝ի գաբաայ բենիամինի.
հանդէս արար սաւուղ ժողովրդեանն
գտեալս ընդ նմա. իբրև վեցհարիւրոց
16 արանց։ * Եւ սաւուղ՝ և յովնաթան
որդի նորա՝ և ժողովուրդն գտեալ ընդ
նոսա՝ նստան՝ի գաբաայ բենիամինի
և այլազգիքն բանակեալ էին՝ի մանգ
17 միս։ * Եւ ելանէր ապականիչն յան
դէպ այլազգեացն յերիս առաջս առաջ
մի հայէր ընդ ճանապարհն որ երթայ
18 յաղբիւրն սոգալայ։ * Եւ առաջի
ընդ ճանապարհն՝ որ հայէր՝ի բեթո
րոն. և առաջ մի ընդ ճանապարհն՝ որ
հայէր՝ի գաբաայ յառեալ՝ի գայի,
19 սաբայինն անապատին։ * Եւ գարբին
երկաթոյ ոչ գտանիւր յամ երկրին
իշէի. քանզի ասէին այլազգիքն եթէ
գուցէ առնիցեն եբրայեցիքն զսու
20 սեր՝ և զգեղարդ։ * Եւ իջանէին ամ
իշէլացիքն յերկիրն այլազգեաց ՝ի թե
քել իւրաքանչիւր զգերանդի իւր՝ և
զգործի իւր. և իւրաքանչիւր զվայ
21 տատ իւր. և զմանգաղ իւր։ * Եւ էին
կուռք պատրաստք հնձելոյ. և կա
հինս երեք սկեղք կացնոյ էին, խոփոյ
և մանգաղի՝ յարգ հանդոյն նմին։
22 * Եւ եղև յաւուրս պատերազմին՝ որ
՝ի մանգմանս. և ոչ գտանիւր սուսեր՝ և
գեղարդ՝ի ձեռին ամ ժողովրդեանն՝
որք էին ընդ սաւուղայ՝ և ընդ յովնա
թանու որդւոյ նորա. և գտաւ միայն
սաւուղայ՝ և յովնաթանու որդւոյ նո
23 * Եւ ել՝ի ճամբար այլազգեացն
յայն

յայնկոյս մաքմասայ. և հօր իւրում
ոչ եհան 'ի վեր։

Գլ: ԺԴ։

Եւ եղև օր. և ասէ յովնաթան որ_ 1
դի սաւուղայ ցպատանին, ցկա_
պարճակիրն իւր. եկ՝ անցցուք 'ի
կիրճս այլազգեացն յայնկոյս. և հօր
իւրում ոչ պատմեաց։ *Եւ սաւուղ 2
նստէր 'ի գլուխ բլրոյն ը՟ նռնենեաւն
'ի մագդոլի. և էին ընդ նմա իբրև
վեց հարիւր այր 'ի ժողովրդենէն։
‖ Ս էր. 4.21. *Եւ աքիա որդի աքիտովբայ եղբօր 3
քաբէլի. ‖ որդւոյ փենեհեսի որդւոյ
հեղեայ ղևեայ քահանայի Այ 'ի սելով՝ որ
կրէր զեփուտն, և ժողովուրդն ոչ գի
տէր եթէ երթեալ իցէ յովնաթան։
*Ի մէջ կրճին էր. ընդ որ խնդրէր 4
անցանել յովնաթան 'ի ճամբար այլ_
ազգեաց 'ի կիրճս։ և քարաժայռք
յայսմ կողմանէ. և քարաժայռք յայնմ
կողմանէ. անուն միումն բազէս. և ա_
նուն միւսումն սենաար։*Եւ ժայռ մի 5
'ի հիւսիսոյ՝ որ երթայր ընդ մաքմաս.
և միւսև ժայռ՝ որ երթայր 'ի հարաւ
ոյ 'ի գաբայէ։ *Եւ ասէ յովնաթան՝ 6
ցպատանին ցկապարճակիրն իւր։ եկ
անցցուք 'ի կիրճս անթլփատիցն այ_
նոցիկ. թերևս արասցէ ինչ մեզ Տր.
‖2.Մնա. 14.11. ‖ զի ոչ ինչ է խտիր Տն ապրեցուցա_
նել բազմօք կամ սակաւուք։ *Եւ 7
ասէ ցնա կապարճակիրն իւր. արա
զամ ինչ՝ յոր և յօժարեսցի սիրտ քո.
ահաւասիկ ես ընդ քեզ եմ. որպ սիրտ
քո՝ սիրտ իմ։ *Եւ ասէ յովնաթան՝ 8
ահաւասիկ մեք անցանեմք առ արսն.
և յափխթերս երթիցուք առ նոսա։
*Եթէ ասիցեն ցմեզ. 'ի բացկացէք 9
այդր մինչև պատմեսցուք ինչ ձեզ.
զտեղի կացցուք՝ և մի ելցուք առ նա։
*Ապա թէ ասիցեն՝ ելէք առ մեզ. ել_ 10
ցուք. զի մատնեաց զնոսա Տր 'ի ձեռս
մեր։ այս լիցի մեզ նշանակ։*Եւ մտին 11
երկոքեան 'ի կիրճս այլազգեացն։ և
ասեն այլազգիքն՝ ահա եբրայեցիքն
ելանեն 'ի ծակուց իւրեանց՝ ուր թա
քուցեալ էին։ *Եւ պատասխանի ե_ 12
տուն արք կրճացն՝ և ասեն ցյովնա_
թան՝ և ցկապարճակիրն. ելէք առ
մեզ՝ և ծանուցուք ձեզ բան։ և ասէ
յովնաթան ցկապարճակիրն իւր. եկ
‖1.Մակ. 4.30. զկնի իմ ‖ զի մատնեաց զնոսա Տր 'ի
ձեռս իլի։ *Եւ ել յովնաթան յափ_ 13
սխթերս. և կապարճակիրն նր ը՟ նմա.
և հայեցան ընդդէմ յովնաթանու. և
եհար զնոսա. և կապարճակիրն տայր
սատէպ զհետ նր։ *Եւ եղեն առաջին 14
հարուածքն՝ զոր եհար զնն յովնաթան՝
և կապարճակիրն իւր՝ իբրև քսան ա_
րանց. նետիւք և բռնաքարամբք դաշ
15 տին։ *Եւ եղև խռովութի յանդին՝
և 'ի բանակին. և ամ ժողովուրդն՝
որք 'ի կիրճսն էին՝ և ապականիչքն
զարհուրեցին՝ և ոչ կամէին աշխատել.
և դղրդեցաւ երկիրն. և եղև ահ 'ի Տէ։
16 *Եւ տեսին դէտքն սաւուղայ 'ի գա_
բաայ բենիամինի. և ահա խռովեալ
17 էր բանակն յայսկոյս և յայնկոյս։*Եւ
ասէ սաւուղ ցժողովուրդն՝ որ ը՟ նմա.
հանդէս արարէք՝ և տեսէք՝ ով եր_
թեալ իցէ 'ի մէնջ։ և հանդէս արա_
րին. և ոչ գտանիւր յովնաթան՝ և կա
18 պարճակիր նր։ *Եւ ասէ սաւուղ
ցաքիա. մատո զեփուտդ. քանզի նա Տապան զգա
կրէր զեփուտն. զի էր տապանակն Այ պանակն
19 յաւուր յայնմիկ առաջի իլի։ *Եւ ԱՂՋ
եղև մինչդեռ խօսէր սաւուղ ընդ քա
հանային. և աղաղակ 'ի բանակին այլ
ազգեաց երթալով երթայր՝ և յաճա
խէր։ և ասէ սաւուղ ցքահանայն՝ ամ
20 փոփեա զձեռս քո։ *Եւ ել սաւուղ՝
և ամ ժողովուրդն որ ընդ նմա. և ե_
կին մինչև ցպատերազմն։ և ահա եղև
սուր առն 'ի վր ընկերի իւրոյ. և աղ
21 մուկ մեծ յոյժ։ *Եւ ծառայքն՝ որք Եբրայե
էին ընդ այլազգիսն յերէկն և յե_ ցիքն
ռանդն՝ որք ելեալք էին ընդ բանա_
կին. դարձան անդրէն լինել ընդ իլի.
և ընդ սաւուղայ՝ և յովնաթանու։
22 *Եւ ամ իէլ՝ որք թաքուցեալք էին
'ի լերինն եփրեմի. իբրև լուան՝ եթէ
փախեան այլազգիքն՝ խմբեցան և նք
23 ևս զհետ նց 'ի պատերազմ։ *Եւ փր
կեաց Տր յաւուր յայնմիկ զիսրայէլ. և
պատերազմն պատեցաւ զբեթաւա_
24 նաւ։ *Եւ ամ ժողովուրդն էր ընդ
սաւուղայ իբրև տասն հազար արանց։
և էր պատերազմն ցրուեալ ընդ ամ
քաղաքսն 'ի լերինն եփրեմի։ և սաւ_
ուղ անգիտացաւ յանգիտութի յաւ
ուր յայնմիկ. և նզովեաց զժողովրդն՝
և ասէ. անիծեալ լիցի մարդն՝ որ կե
րիցէ հաց մինչև ցերեկոյ. և խնդրե_
ցից զվրէժ 'ի թշնամեաց իմոց։ և ոչ
ճաշակեաց ամ ժողովուրդն հաց։
25 *Եւ ամ երկիրն ճաշէր։ և անդ էր
անտառ մեղուաց հանդէպ անդին։
26 *Եւ եմուտ զօրն 'ի մեղուանոցն. և
անցանէին քրթմնջելով. և չէր ոք՝ որ
դարձուցանէր զձեռն իւր 'ի բերան
իւր. քանզի երկեաւ ժողովուրդն
27 յերդմանէն Տն։ *Եւ յովնաթանու
չէր լուեալ՝ եթէ երդմնեցոյց հայր նր
զժողովուրդն. և կարկառ զծագ գա_
ւազանի իւրոյ՝ որ 'ի ձեռին իւրում.
և եհար 'ի խորիսխ մեղու. և դարձոյց
զձեռն

զձեռն իւր 'ի բերան իւր . և բացան
աչք նր ։ * Եւ պատասխանի ետ ումն 'ի 28
զօրուէ անտի՝ և ասէ . երդմնեցուցանե
լով երդմնեցոյց հայր քո զժողովուրդս՝
և ասէ . անիծեալ լիցի այր . որ կերի_
ցէ հաց մինչև ցերեկոյ ։ և լքաւ ժողո
վուրդն ։ * Եւ իբրև գիտաց յոնա_ 29
թան, ասէ . կորոյս հայր իմ զերկիրս .
զի թէ տեսին աչք իմ, վն զի ճաշա_
կեցի սակաւ մի 'ի մեղուէս յայսմա_
նէ ։ * Եւ թէ ուտելով կերեալէր այ_ 30
սօր ժողովրդեանն յաւարէ թշնա_
մեաց իւրեանց՝ զորս գտին . մեծամեծ
հարուածս առնէին յայլազգիսն ։
* Եւ եհար յաւուր յայնմիկ յայլազ 31
գեացն 'ի մաքմաս . և աշխատեցաւ ժո
ղովուրդն յոյժ ։ * Եւ յարձակեցաւ 32
ժողովուրդն յաւարն ։ և էառ ժողո_
վուրդն զհօտս՝ և զանդեայս՝ և զծը_
նունդս արջառոյ . և սպանանէր 'ի վր
երկրի . և ուտէր ժողովուրդն համ_
դերձ արեամբն ։ * Ազդ եղև սաւու_ 33
ղայ՝ և ասեն՝ թէ մեղաւ ժողովուրդն
Ղե. Օրէ. Տն . զի կերին արեամբ համդերձ ։
12. 17. և ասէ սաւուղ 'ի գեթթայիմ ։ անօ_
Ղե. 23. րինեցայք . թաւալեցուցէք ինձ այսր
վէմ մի մեծ ։ * Եւ ասէ սաւուղ . սփռե 34
ցարուք ընդ ժողովուրդդ՝ և ասացէք
ցդոսա . մատուցանել այսր իւրաքանչ
իւր զարջառ իւր . և իւրաքանչիւր
զոչխար իւր . և սպանէք 'ի վերայ դո_
րա՝ և կերայք զդոսա . և մի մեղանչէք
Տն ուտելով համդերձ արեամբ ։ և մա
տոյց ժողովուրդն իւրաքանչիւր՝ որ
'ի ձեռին իւրում զցայգն . և սպանա_
նէին անդ ։ * Եւ շինեաց անդ սաւ_ 35
ուղ սեղան Տն ։ զայն նախ սկսաւ սաւ
ուղ շինել սեղան Տն ։ * Եւ ասէ սաւ 36
ուղ . իջցուք զհետ այլազգեացն ըզ
ցայգս . և յափշտակեսցուք 'ի նոցանէն
մինչև լուսասցի օր . և մի թողցուք 'ի
նոցանէ զայր ։ և ասեն ցնա . զամ որինչ
հաճոյ թուի առաջի աչաց քոց՝ արա ։
ասէ քահանայն . մատիցուք աստ առ
Ած ։ * Եւ եհարց սաւուղ զԱծ . իջ 37
ցուք զհետ այլազգեացն . եթէ մատ_
նեսցես զնս 'ի ձեռս իէլի . և ոչ արար
նմա պատասխանի Տր յաւուր յայն_
միկ ։ * Եւ ասէ սաւուղ . մատուցէք 38
այսր զամ ազգս իէլի . և գիտասջիք՝
և տեսջիք՝ թէ վասն որոյ եղեն այսօր
մեղքս այսոքիկ ։ * Զի կենդանի է 39
Տր . որ փրկեաց զիէլ . զի եթէ զյոնա
թանայ որդւոյ իմոյ տացէ պատաս_
խանի՝ մահու մեռցի ։ և ոչ ոք էր՝ որ
տայր պատասխանի յամ ժողովրդե_
նէն ։ * Եւ ասէ ցամ այր իէլի՝ դուք 40
լինիջիք 'ի ծառայութի . և ես, և յոնա_

թան որդի իմ եղիցուք 'ի ծառայու_
թի ։ և ասէ ժողովուրդն ցսաւուղ .
որինչ հաճոյ իցէ առաջի աչաց քոց՝
41 արա ։ * Եւ ասէ սաւուղ ։ Տր Ած իէլի .
զի՞ է, զի ոչ ետուր պատասխանի ծա
ռայի քում յաւուր յայսմիկ . եթէ յիս
իցեն այսօր՝ և եթէ 'ի յոնաթան որդի
իմ անօրէնութիք՝ տուր յայտնութի ։
և եթէ 'ի ժողովրդեան քում իցի ի_
ցէ անիրաւութի՝ տուր զսրբութի ։
և արկին վիճակս յոնաթանու՝ և սաւ
ուղայ . և ել ժողովուրդն արտաքս ։
42 * Եւ ասէ սաւուղ . արկէք վիճակ ընդ
իս՝ և ընդ յոնաթան որդի իմ . և որում Ա. Մն. 17. 8.
հանցէ Տր զվիճակն՝ մեռցի ։ և ասէ
ժողովուրդն ցսաւուղ . մի լիցի բանդ
այդ ։ և ստիպեաց սաւուղ զժողո_
վուրդն . և արկին ընդ նա՝ և ընդ յո_
նաթան որդի նր . և ել վիճակն յոնա
43 թանու ։ * Եւ ասէ սաւուղ ցյոնա_
թան ։ պատմեա՛ ինձ՝ զի՞նչ արարեր .
և պատմեաց նմա յոնաթան՝ և ասէ .
ճաշակելով ճաշակեցի ծայրիւ գաւա
զանին՝ որ 'ի ձեռին իմում, սակաւ մի
44 մեղր . և ահա մեռանիցիմ ես ։ * Եւ
ասէ սաւուղ . օնև օն արասցէ ինձ Ած
և օնև օն յաւելցէ . եթէ ոչ մահու մե
45 ռանիցիս այսօր ։ * Եւ ասէ ժողո_
վուրդն ցսաւուղ . քա՛ւ լիցի՝ եթէ մե
ռանիցի այսօր . որ արար զփրկութիս
զայս մեծ իէլի . կենդանի է Տր՝ եթէ
անկցի 'ի հերոյ գլխոյ նր յերկիր ։ զի
ժողովուրդս Այ արար զմեղս զայսո
սիկ ։ և եկաց ժողովուրդն յաղօթս
առ Տր վս յոնաթանու յաւուր յայն_
46 միկ . և ոչ մեռաւ ։ * Եւ դարձաւ սաւ
ուղ յայլազգեացն . և այլազգիքն գնա
47 ցին 'ի տեղիս իւրեանց ։ * Եւ եհաս
սաւուղայ թագաւորել . և վիճակե_
ցաւ 'ի վր իէլի . և տայր պատերազմ
շուրջ ընդ ամ թշնամիս իւր . և ընդ
մովաբայ . և ընդ որդիսն ամոնայ ընդ
եդովմայ . և ընդ բեթօրայ . և ընդ թա
գաւորին սուբայ . և ընդ այլազգիսն .
և ուր շրջէր՝ փրկէր ։ և առնէր զօրու
48 թիս սաստիկս ։ * Եւ եհար զամա_
ղէկ՝ և ապրեցոյց զիէլ 'ի ձեռաց կո_
49 խողաց նց ։ * Եւ էին որդիք սաւու_ Ա. Մն.
ղայ . յոնաթան . և յեսուբ . և մելքի 8. 33.
սաւէ ։ և անուանք երկուց դստերաց
նր . անուն անդրանկանն . մերոբ .
50 և անուն երկրորդին մելքող ։ * Եւ
անուն կնոջ նր աքինոամ . դուստր ա_
քիմաայ . և անուն զօրավարին նորա
աբեններ, որդի ներեայ . որդւոյ ըն_
51 տանւոյ սաւուղայ ։ * Եւ կիս՝ հայր
սաւուղայ ։ և ներ՝ հայր աբեններայ .
(և որդիք յամինայ որդւոյ աբիելի
երե_

երեսուն և ութն։) *Լիւ եր պատե- 52
բազմ սաստիկ ընդ այլազգիսն զնա
աւուրս սահմանեալ. և տեսեալ սաւու-
ղայ զնա զօրաւոր՝ և զնա որդի զօրու
Թե Ժողովեաց զնոսա առ ինքն։

Գ.Ի: ԺԱ:

Լիւ ասե սամուել ցսաւուղ ։ զնս 1
առաքեաց Տ՚ր օծանել զքեզ Թա
գաւոր՝ի վերայ Ժողովրդեան իւրոյ
Իլի. և արդ լուր ձայնի պատգամաց
Տ՚ն։ *Լ.Յայտնս ասե Տ՚ր զօրուԹեց ։ 2
|| Լևէց. ար զ խնդրեցիկ զվրէժ. || զոր արար
17.8. ամաղեկ ընդ իսրայիլ. զիարդ պա-
տահեցաւ նմա՝ի ձանապարհի ելանե
լոյ նմ՚ իեգիպտոսէ ։ *Լիւ արդ երԹ՝ 3
և հարցես զամաղեկ, և զյարիմ. և
ամ՚ որինչ նորա իցէ. և մի ապրեցու
ցանիցես՝ի նմանէ. և սատակեացես
զնա և կորուսցես յառնէ մինչև ցկին.
և՚ի տղայոյ մինչև ցսանդիացն և յար
ջառոյ մինչև ցոչխար. և յուղտոյն
մինչև ցէշ ։ *Լիւ հրամայեաց սաւուղ 4
Ժողովրդեանն. և համրեաց զնոսա
յաղիմ՝ չորեքհարիւր հազարաց դա-
սականաց. և երեսուն հազարաց դա
սականաց յուդայ ։ *Լիւ եկն սաւուղ 5
մինչև ցքաղաքն ամաղեկայ. և դարա
նամուտ եղեն՝ի հեղեղատին ։ *Լիւ 6
ասե սաւուղ ցկինեցին. երԹ խոյս
տուր՝ի միջոյ ամաղեկացւոյն. զի մի
սատակեցից զքեզ ընդ նմա. և դու
արարեր ողորմուԹի ընդ ամ՚ որդիսն
Իլի յելանելն նոց յեգիպտոսէ ։ և խոյս
եաս կինեցին՝ի միջոյ ամաղեկայ։ *Լիւ 7
պայ եհար սաւուղ զամաղեկ. յևիլայ մին
չև՝ի տուր. որ է հանդէպ եգիպտոսի։
*Լիւ կալաւ զԱգաւուրն ամաղեկայ 8
զագագ կենդանւոյն ։ և զամ՚ ազգն
յարիմայ կոտորեցին սրով սուսերի ։
*Լիւ ապրեցոյց սաւուղ և ամ՚ ժողո- 9
վուրդն զագագ կենդանին. և զընտիրս
խաշանց. և զանդեոց. և զկերակրոց.
և զայգեաց. և զամ՚ բարուԹեց. և ոչ
կամեցաւ սատակել զնոսա. և զամ՚ գործ
զանարգ և զարհամարհեալ սատակե
ցին ։ *Լիւ եղև բան Տ՚ն առ սամուել՝ 10
և ասե ։ *Ո՛ զղջացեալ եմ, զի Թա- 11
գաւորեցուցի զսաւուղ՝ի Թագաւոր.
զի դարձաւ յինէն յետս, և զբանս իմ
ոչ պահեաց ։ և տրտմեցաւ սամուել.
և գոչեաց սամուել առ Տ՚ր զգիշերն
ամ՚։ *Լիւ կանխեաց սամուել՝ և գնաց 12
ընդ առաջ Իլի, ընդ առաւօտն ։ և
ազդ եղև սամուելի՝ և ասեն. եկն սա
ւուղ՝ի կարմելոս՝ և կանգնեաց իւր
ձեռն. և դարձեալ զկառն՝ և էջ՝ի
գաղգաղայ ։ և եկն սամուել առ սաւ
ուղ. և ահա նա մնաւուցանէր ողջա-
կեզս Տ՚ն զառաջինս աւարոյն՝ զոր 13
հած յամաղեկայ ։ *Լիւ իբրև եկն սա
մուել առ սաւուղ՝ ասե ցնա սաւուղ
օրհնեալ դու՝ի Տ՚ն. կացուցի՝ զոր ինչ 14
խօսեցաւ Տ՚ր ։ *Լիւ ասե սամուել ։ և
զինչ է բարբառ հօտիցդ այդոցիկ
յականջս իմ. և բարբառ արջառոյդ՝
զոր ես լսեմ ։ *Լիւ ասե սաւուղ ։ յա 15
մաղեկայ ածի զայդ՝ զոր ապրեցոյց
Ժողովուրդդ զընտիրս խաշանց և զար
ջառոց. զի զոհեսցեն Տ՚ն Ա.Ի քում ։
և զայլսն սատակեցի ։ *Լիւ ասե սա 16
մուել ցսաւուղ ։ անաս և պատմեցից
քեզ. զոր խօսեցաւ Տ՚ր ընդիս յայսմ
գիշերի ։ և ասե ցնա՝ խօսեաց. *Լիւ 17
ասե սամուել ցսաւուղ ։ ո՞չ ապաքէն
փոքր ես դու առաջի նր. զօրավար
դասազանի ցեղին Իլի ։ և հօծ զքեզ
Տ՚ր Թագաւոր՝ի վերայ Իլի ։ *Լիւ 18
առաքեաց զքեզ Տ՚ր՝ի ձանապարհ, և
ասե ցքեզ. երԹ՝ և սատակեա զմե-
ղանչականն յիս զամաղեկ ։ և տացես
ընդ նոսա պատերազմ մինչև վաղձա
նեսցես զնոսա։ *Լիւ ընդէր ոչ լսեար 19
ձայնի Տ՚ն. այլ յարձակեցար դիմել
՝ի վերայ աւարիդ. և արարեր չար ա-
ռաջի Տ՚ն ։ *Լիւ ասե սաւուղ ցսա 20
մուել. վասն լսելոյ իմոյ ձայնի ժողո
վրդեանն ։ և չոգայ՝ի ձանապարհն՝
զոր առաքեաց զնս Տ՚ր ։ և ածի զա-
գագ՝ արքայ ամաղեկայ ։ և զամաղեկ
սատակեցի ։ *Լիւ եառ ժողովուրդս 21
յաւարէ անտի հօտս և անդեայս զընտ
րութիւն սատակմանն առաջի Տ՚ն Ա.Ի
զոհել՝ի գաղգաղայ ։ *Լիւ ասե սա- 22
մուել ։ || եԹէ հաճոյ իցէ Տ՚ն ողջա- || Առակ.
կեզ և զոհ իբրև լսել ձայնի Տ՚ն ։ 4.17.
ահա լաւ է ունկնդրուԹի քան զզոհ Ումբէ.
ընտիր. և հնազանդուԹի քան զճարպ 6. 6.
խոյոց ։ *Օի հմայք մեղք են. և Ա՛պօ.
յաս՝ և աշխատուԹիս ածէ Թերափիմ 9.13. և
՝ի վերայ ։ զի արհամարհեցեր զբան 12.7.
Տ՚ն. արհամարհեաց զքեզ Տ՚ր՝ չլինիլ
Թագաւոր՝ի վրէ Իլի ։ *Լիւ ասե սա- 24
մուել ցսաւուղ. մեղայ՝ զի անցի զբա-
նիմ Տ՚ն. և զբանիմ քո. զի երկեայ
՝ի ժողովրդենէն և լսէայ ձայնի նց ։
*Լիւ արդ բարձ զմեղս իմ. և դար- 25
ձիր ընդիս. և պագից երկիր Տ՚ն Ա.Ի
քում ։ *Լիւ ասե սամուել. ոչ դար- 26
ձայց ընդ քեզ. զի արհամարհեցեր
զբանն Տ՚ն. և արհամարհեաց զքեզ
Տ՚ր չլինիլ Թագաւոր՝ի վերայ Իլի ։
*Լիւ դարձոյց սամուել զերեսս իւր 27
՝ի գնալն և բռնեն եհար սաւուղ զթա
նոյ կրկնոցի նորա և պատառեաց զնա ||
*Լիւ 28 ասե ցնա սամուել || պատառեցի 28.17.

տեսանիցէ մարդ տեսանել Ա֊ն ։ զի
մարդ հայի յերեսս ։ ‖ և Ա֊ն հայի ’ի ‖ Սաղմ.
8 սիրտս ։ * Եւ կոչեաց յեսսե զամինա֊ 7.10.
դաբ. և եհանց առաջի սամուէլի ։ և
9 ասէ. և ոչ զդա ընտրեաց Տէր ։ * Եւ
անցոյց յեսսե զսամմա ։ և ասէ. և ոչ
10 զդա ընտրեաց Տէր ։ * Եւ անցոյց յես֊
սե զեօթանեսին զորդիսն իւր առա֊
ջի սամուէլի ։ և ասէ սամուէլ ցյես֊
սե. ոչ ընտրեաց ’ի դոցանէ Տէր ։
11 * Եւ ասէ սամուէլ ցյեսսե. այդչափ
են մանկտիքդ ։ և ասէ՝ կայ միւս ևս
փոքրիկ և արածէ զխաչն ։ և ասէ սա
մուէլ ցյեսսե. առաքեա և առ զնա.
զի ոչ բազմիցուք մինչև ’ի գալ նորա
12 այսր ։ * Եւ առաքեաց և էած զնաւ և
նա էր կարմիր. և աչքք գեղեցիկ. և
բարւոք տեսլեամբ Տ֊ն ։ և ասէ Տէր
ցսամուէլ. արի օծ զդաւթի, զի դա֊
13 ւթի՛ ։ * Եւ էառ սամուէլ զեղջիւրն
իւղոյ. և եօծ զնա ’ի միջ եղբարց իւր
ոց ։ ‖ և խաղայ Հոգի Տ֊ն ’ի վերն դաւ֊ ‖ 2.Թես.
Թի յօրն յայնմանէ՝ և առ յառաջ ։ և 7. 8.
յարեաւ սամուէլ և գնաց յարիմա֊ Սաղմ.
14 թեմ ։ * Եւ Հոգի Տ֊ն վերացաւ ’ի 77. 70.
սաւուղայ և խեղդէր զնա ոգի չար ’ի և 88.21
15 Տ֊է ։ * Եւ ասեն ցնա ծառայքն իւր։ Գործ.
ահա ոգի չար ’ի Տ֊է խեղդէ զքեզ։ 7.46. և
16 * Իսօսեսին ծառայք քո առաջի քո 13.22.
և խնդրեսցեն տեառն մերումայրս մի
որ գիտիցէ երգել քնարաւ. և եղիցի
’ի հասանել ’ի վերն քո ոգւոյ չարի որ
ի Ա֊է, երգեսցէ քնարաւն և դիւր լի
17 ցի քեզ. և հանգուսցէ զքեզ ։ * Եւ
ասէ սաւուղ ցծառայս իւր ։ տեսէք
ինձ այր մի որ բարւոք երգէ. և ա֊
18 ծէք զնա առիս ։ * Պատասխանի ետ
մի ոմն ’ի մանկտւոյ նորա և ասէ. ահա
տեսի զորդի յեսսեայ զբեթղեհեմա֊
ցին. գիտէ զսաղմոս. և այր խնամուն.
և այր պատերազմող. և այր հանճա֊
բեղ. և ճարտարաբան. և այր գեղե֊
ցիկ տեսլեամբ, և Տէր ընդ նմա։
19 * Եւ առաքեաց սաւուղ հրեշտակս
առ յեսսե. և ասէ ։ առաքեա առ իս
զդաւիթ որդի քո. որ ’ի հօտի քում է։
20 * Եւ էառ յեսսե արդս մի հացի. և
տիկ մի գինւոյ. և ուլ մի յայծեաց. և
առաքեաց ’ի ձեռն դաւթի որդւոյ
21 իւրոյ սաւուղայ ։ * Եւ եմուտ դաւիթ
առ սաւուղ. և կայր ’ի սպասու առա֊
ջի նորա։ և սիրեաց զնա յոյժ. և եղև
22 նորա կապարճակիր ։ * Եւ առաքեաց
սաւուղ առ յեսսե և ասէ. կացցէ դա
ւիթ առաջի իմ. զի եգիտ շնորհս ա֊
23 ռաջի աչաց իմոց ։ * Եւ լինէր յոր֊
ժամ հասանէր այն չար ’ի վերն սա֊
ւուղայ, առնոյր դաւիթ զքնարն՝ և
նուա֊

Տէր զթագաւորութիւնդ ’ի ձեռաց քոց
յիսրայիլէ այսօր. և տացէ զդա ըն֊
կերի քումմ լաւագունի քան զքեզ ։
29 * Եւ բաժանեսցի էիւ ընդ երկու. և
ոչ դարձցի. և ոչ զղջասցի Տէր. զի ոչ
եթէ իբրև զմարդ է ’ի զղջանալ. ինք
30 նին սպառնասցի ։ * Եւ ասէ սաւուղ.
մեղայ. այլ մեծարեա զիս առաջի ծե
րոց ժողովրդեան իմոյ. և առաջի իսի.
և դարձիր ընդիս. և երկիր պագից
31 Տ֊ն Ա֊յ քումմ։ * Եւ դարձաւ սամուէլ
զկնի սաւուղայ. և երկիր եպագ Տ֊ն ։
32 * Եւ ասէ սամուէլ. մատուցէք առիս
զագագ Թագաւորն ամաղեկայ. և
մատեաւ առ նա սագագ դողալով. և
ասէ սագագ. եթէ այսպէս դառն իցէ
մահ ։ * Եւ ասէ սամուէլ ցագագ ։
33 զորօրինակ որդեկոտոր արար սուր զո
կնկանայս. նոյնպէս որդեկոտոր լիցի
’ի կանանց մայր քո ։ և սպան սամուէլ
զագագ առաջի Տ֊ն ’ի գազգաղայ ։
34 * Եւ գնաց սամուէլ յարիմաթեամ.
և սաւուղ ել ’ի տուն իւր ’ի գաբաայ։
35 * Եւ ոչ ևս յաւել սամուէլ տեսա֊
նել զսաւուղ, մինչև յօր մահուճան
իւրոյ. զի սուգ ունէր սամուէլ ’ի վերն
սաւուղայ։ և զղջացաւ Տէր զի թա֊
գաւորեցոյց զսաւուղ ’ի վերն իսրայէլ ։

ԳՒ։ ԺՕ։

1 Եւ ասէ Տէր ցսամուէլ. մինչև յե՞րբ
սուգ առնուս ’ի վերն սաւուղայ.
և ես անարգեցի զնա չթագաւորել
’ի վերն իսրայէլ. լիոյ զեղջիւրդ քո իւղով, և
եկ. առաքեմ զքեզ առ յեսսե մինչև
ցբեթղեհեմ. զի տեսի ես յորդւոցն
նորա թագաւորել ինձ ’ի թագաւոր։
2 * Եւ ասէ սամուէլ զինարդ երթայց. և
լսիցէ սաւուղ և սպանանիցէ զիս։ և
ասէ Տէր. սո՛ւտ զուտ երինջ մի յարջառոց.
և ասասցես. զոհել Տ֊ն եկի ։ * Եւ կո֊
3 չեսցես զյեսսե ’ի զոհն. և յուսիցէ քեզ
զինչ առնիցես։ և օծցես զոր ես ասա
ցից քեզ ։ * Եւ արար սամուէլ զայն
4 զոր խօսեցաւ ընդ նմա Տ֊ն. և եկն ’ի
բեթղեհեմ. և զարհուրեցան ծերք
քաղաքին ’ի պատահել նմա. և ասեն՝
խաղաղութի՞ւն իցէ մուտք քո տեսա
նողդ ։ * Եւ ասէ՝ խաղաղութի՛ւն է. զո
5 հել Տ֊ն եկի. սրբեցարո՛ւք և ուրախ
լերուք ընդիս այսր ։ և սրբեաց զյես
սե և զորդիս նր. և կոչեաց զնոսա ’ի
զոհն ։ * Եւ եղև ’ի մտանելն նոցա.
6 եւրես զեղիաբ և ասէ. այլ և առաջի
իսկ Տ֊ն օծեալ իւր ։ * Եւ ասէ Տէր
7 ցսամուէլ. մի՛ հայիր ընդ տեսիլ դորա
և մի՛ ’ի մեծութիւն հասակի դորա. զի
անարգեցի զդա ։ զի ո՛չ եթէ որպէս

նուաճեցէր ձեռամբ իւրով. եւ հանգու
ցանէր զաւուրս. եւ դիւրանայր նմա
եւ մեկնէր ՚ի նմանէ այսն չար։

ԳԼ: ԺԷ:

Եւ ժողովեցին այլազգիքն զբա_ 1
նակս իւրեանց ՚ի պատերազմ. եւ
գումարեցան ՚ի Սոկքով Հրէաստանի.
եւ բանակեցան ընդ Սոկքով եւ ընդ
Ազեկայ յափեսդոմմին։ *Եւ Սաւուղ 2
եւ արք Իսրայէլի ժողովեցան եւ նոքա
՚ի հովիտն. եւ ճակատեցան ՚ի պատե
րազմ ընդդէմ այլազգեացն։ * Եւ 3
այլազգիքն կային ՚ի վր լերինն յայնմ
կողմանէ. եւ Իսրայէլ կայր ՚ի վերայ լերինն
յայսմ կողմանէ. եւ հովիտն ՚ի մէջ նց։
*Եւ ել այր զօրաւոր ՚ի ճակատէ այլ_ 4
ազգեացն՝ Գողիադ անուն նր, ՚ի Գե_
թայ. բարձրութի նր վեց կանգուն
եւ թզաւ։ * Եւ սաղաւարտ ՚ի գլուխ 5
նորա. եւ զրահս վերտս զգեցեալ. եւ
կշիռ զրահից նր հինգ հազար սիկղ
պղնձոյ եւ երկաթոյ։* Եւ սռնապանք 6
պղնձիք ՚ի վր բարձից նորա եւ վահան
պղնձի ՚ի վր թիկանց նր։ * Եւ բուն 7
գեղարդեան նորա իբրեւ զաոռի ոս_
տայնանկաց՝ եւ տէգ նորա ՚ի վեցհար
իւր սկեղէ երկաթոյ. եւ զինակիր նր
առաջի նորա երթայր։ *Եկն՝ եկաց. 8
ձայն ետ ՚ի ճակատն Իլի՝ եւ ասէ ցնս։
ընդէ՞ր ելանէք ճակատել ՚ի պատե_
րազմ ընդդէմ մեր։ ոչ ապաքէն ես
այլազգի եմ. եւ դուք եբրայեցիք ծա
ռայք Սաւուղայ. ընտրեցէք դուք ձեզ
այր մի եւ իջցէ առ իս։ *Եթէ կարաս 9
ցէ կռուել ընդ իս՝ եւ հարկանել զիս,
եղիցուք մեք ձեզ ՚ի ծառայս։ ապա
եթէ ես յաղթեցից եւ հարից զնա,
եղիջիք դուք մեզ ՚ի ծառայս. եւ ծա_
ռայեսջիք մեզ։* Եւ ասէ այլազգին։ 10
ահաւասիկ ես նախատեցի զճակատ
Իլի յաւուր յայսմիկ. տուք այր մի. եւ
ես՝ եւ նա մենամարտիցուք երկոքեանս։
*Իբրեւ լուաւ Սաւուղ եւ ամ Իսրայէլ 11
զբանս այլազգւոյն, զահի հարան եւ
Ռէբ դս երկեան յոյժ։ * Եւ ասէ Դաւիթ որ 12
ԻԲ դի առն եփրաթացւոյ. ‖ եւ նա ՚ի բեթ
‖ Մ եր. ղեհեմ յուդայ՝ եւ անուն նր Յեսսէ. եւ
16. 1. էին նր որդիք ութ։ եւ այրն յաւուրս
Սաւուղայ ծերացեալ հասեալ յամս։
‖ Մ եր. *‖ Եւ գնացին երեք որդիքն Յեսսեայ 13
16.8. մեծագոյնք, երթեալ զհետ Սաւու_
ղայ ՚ի պատերազմ. եւ անուանք որդ_
ւոց նորա երթելոց ՚ի պատերազմ, Ե_
ղիաբ անդրանիկ նորա. եւ երկրորդ նր
Ամինադաբ. եւ երրորդ նր Սամա։
* Եւ Դաւիթ էր կրտսեր։ եւ երեքին 14
մեծագոյնքն երթեալ էին զհետ Սաւ

15 ուղայ։ * Եւ Դաւիթ գնացեալ դար
ձաւ ՚ի Սաւուղայ՝ արածել զոչխարս
16 հօր իւրոյ ՚ի Բեթղեհեմ։ *Եւ մատու
ցեալ այլազգւոյն՝ կանխեալ եւ անա_
գանեալ արձանանայր աւուրս քառա
17 սուն։ * Եւ ասէ Յեսսէ ցԴաւիթ ցոր
դի իւր. առ դու եղբարց քոց զարդու
փոխինդոյս այսորիկ. եւ զտասն նկա_
նակս զայսոսիկ. եւ ընթեա՛ ՚ի բանակն
18 եւ տուր եղբարց քոց։* Եւ զտասն մա
ճառակս զկաթին՝ տացես հազարա_
պետին. եւ տեսցես զողջոյն եղբարց
քոց. եւ եթէ պէտք ինչ իցեն նոցա,
19 իմասցիս։ *Եւ Սաւուղ եւ ամ այր Իս
րայէլացի՝ էին ՚ի հովիտս կաղնւոյն.
պատերազմեալ ընդ այլազգիսն։
20 * Եւ կանխեաց Դաւիթ ընդ առաւ_
օտն. եւ եթող զոչխարս ՚ի տնճարա_
ծականսն։ էառ՝ եւ գնաց՝ որպէս հրա_
մայեաց նմա Յեսսէ. եւ եկն ՚ի տափա_
րակն եւ ՚ի զօրն՝ որ ելանէր ՚ի ճակատն
եւ աղաղակեցին ՚ի պատերազմին։
21 * Եւ ճակատեցան Իսրայելացիքն եւ
այլազգիքն հանդէպ միմեանց՝ ճակատ
22 առ ճակատ։ *Եւ եթող Դաւիթ ըզ
կարասին յինքենէ ՚ի ձեռն պահապա
նին՝ եւ ընթացաւ ՚ի ճակատն. եւ եկն
եհարց զողջունէ եղբարց իւրոց։
23 *Եւ մինչդեռ նա խօսէր՝ ահա այրն
յամենացի ելանէր՝ Գողիադ անուն նր,
փղշտացի ՚ի Գեթայ՝ ՚ի ճակատուց այլ
ազգեացն. եւ խօսեցաւ ըստ նմին բա
24 նից. եւ լուաւ Դաւիթ։ *Եւ ամ Իէլ
՚ի տեսանել իւրեանց զայրն՝ փախեան
յերեսաց նորա՝ եւ զարհուրեցան յոյժ։
25 * Եւ ասէ այր Իլի. եթէ տեսանէ՞ք
զայրն զայն՝ որ ելանէ՝ զի նախատել
ելանէ զԻէլ. եւ եղիցի այր՝ որ սպանա
նիցէ զնա, մեծացուսցէ զնա արքայ
յոյժ մեծութբ՝ եւ զդուստր իւր տա
ցէ նմա կնութե. եւ զտուն հօր նորա
26 արասցէ ազատ ՚ի մէջ Իլի։ * Եւ խօ
սեցաւ Դաւիթ ընդ արսն՝ որք շուրջ
կային զնովաւ՝ եւ ասէ. զի՞նչ առնիցէ
առն՝ որ հարկանիցէ զայլազգին զայն՝
եւ բառնայցէ զնախատինս յԻսրայէլէ։
եւ զի՞նչ է այլազգին այն անթլփատ՝
զի նախատեաց զճակատս Այ կեն_
27 դանւոյ։ *Եւ խօսեցաւ ընդ նմա ժո
ղովուրդն ըստ նմին բանից՝ եւ ասէ.
այնպէս արասցի առն՝ որ սպանանիցէ
28 զնա։ * Իբրեւ լուաւ Եղիաբ եղբայր
նր երէց՝ զխօսիլ նր ընդ արսն, բար_
կացաւ սրտմտութբ Եղիաբ Դաւթի՝
եւ ասէ։ ընդէ՞ր բնաւ իջեր այսր՝ եւ
յո՞յր ձեռն թողեր զսակաւ ոչխա_
րակսն յանապատի անդ։ ես գիտեմ
զհպարտութի քո՝ եւ զչարութի սրտի

քոյ. զի վա՛ տեսանելոյ զպատերազմն
իմ։ *Եւ ասէ դաւիթ՝ և արդ զի՞նչ 29
արարի. ոչ ապաքէն բանք իցեն։
*Եւ դարձաւ ՚ի նմանէ ՚ի միւս կողմն՝ 30
և խօսեցաւ ըստ նմին բանից։ և էա
նմա պատասխանի ժողովուրդն ըստ
առաջնոյ բանիցն։ *Եւ լուա եղեն 31
բանքն՝ զորս խօսեցաւ դաւիթ. և պատ
մեցին առաջի սաւուղայ. և էառ զնա
առ ինքն։ *Եւ ասէ դաւիթ սաւուղ. 32
մի՛ անկցի սիրտ տեառն իմոյ ՚ի վերայ
իւր. ծառայ քո երթիցէ՝ և մարտիցի
ընդ պղշտացւոյն ընդ պմմիկ։ *Եւ 33
ասէ սաւուղ յդաւիթ. դուցե ոչ կա
րիցես երթալ կռուիլ ընդ պղշտացւոյն.
զի դու մանուկ ես. և նա այր պատե
րազմօղ ՚ի մանկութենէ իւրմէ։ *Եւ 34
ասէ դաւիթ սաւուղ. ‖ ոչխարս ծա ‖ Սերա. 47.3.
ռայ քո զհաւշինա հօր իւրոյ. և յորժամ
գայր առիւծ կամ արջ, և առնոյր
գոչխար ՚ի հօտէ անտի։ *Եւ լսանէի ըզ 35
հետ նորա՝ և հարկանէի զնա. և կոր
ղէի ՚ի բերանոյ նր. և եթէ յառնէր
՚ի վե՛ր իմ, ունէի զփողից նր՝ և հարկա
նէի, և սպանանէի զնա։ *Զառիւծ 36
և զարջ սատակէր ծառայ քո. և եղի
ցի պղշտացին անթլփատ իբրև զմի ՚ի
նոցանէն. և արդ ոչ երթայց՝ և սա
տակեցից զնա. և բարձից այսօր զնա
խատինս յիսրայէլէ. զի ո՞ ոք է այն
անթլփատ՝ որ նախատեաց զբանակս
Ա՛յ կենդանւոյ։ *Եւ ասէ դաւիթ. 37
Տէր Ա՛՛ որ ապրեցոյց զիս ՚ի ձեռաց
առիւծուն, և ՚ի ձեռաց արջոյն, նոյն
ապրեցուսցէ զիս ՚ի ձեռաց պղշտա
ցւոյն անթլփատին այնորիկ։ և ասէ
սաւուղ. երթ՝ և Տէր եղիցի ընդ քեզ։
*Եւ զգեցոյց սաւուղ դաւթի զվա 38
րսպանակս իւր. և սաղաւարտ պղնձի
՚ի գլուխ նորա։ և ագոյց նմա զրահս։
*Եւ կապ դաւթի զսուսեր իւր ՚ի վե՛ր 39
վարսպանակացն և գթեաց ՚ի գնալն
մի անգամ՝ և երկիցս. և ասէ դաւիթ
սաւուղ. ոչ կարեմ երթալ սոքօք՝ զի
չեմ՝ հմուտ. և հանին զայն ՚ինմանէ։
*Եւ էառ զգուանն իւր ՚ի ձեռին իւր 40
ումն. և ընտրեաց իւր հինգ քարինս
ողորկս ՚ի հեղեղատէն. և եդ զնոսա
՚ի հովուական մանաղին՝ յոր սովորէր
զքարն ժողովել. և զպարսան ՚ի ձե
ռին իւրում։ և մերձեցաւ առ պղշ
տացին։ *Եւ գնայր և գայր պղշտա 41
գին՝ և մերձենայր առ դաւիթ. և պղշ
տացիկն առաջի նորա։ *Եւ երբև 42
հայեցաւ պղշտացին՝ և ետես զդա
ւիթ, արհամարհեաց զնա. զի էր պա
տանեակ խարտեաշ՝ և աչօք գեղեցիկ։ գէմ.
*Եւ ասէ պղշտացին ցդաւիթ. զի՞ 43
արդ. շո՞ւն իցեմ ես՝ զի ցգով և քա
րամբք գաս ՚իվ՛ր իմ։ և ասէ դաւիթ.
նաև վատթար և ես քան զշուն։ և
նզովեաց պղշտացին զդաւիթ դիւօքն
44 իւրով։ *Եւ ասէ պղշտացին ցդաւ
իթ. եկ առ իս՝ և տաց զմարմին քո
թռչնոց երկնից՝ և գազանաց երկրի։
45 *Եւ ասէ դաւիթ ցպղշտացին. դու
գաս ՚ի վե՛ր իմ սրով և գեղարդեամբ
և ասպարաւ. և ես գամ ՚ի վերայ քո
անուամբ Տ՛՛ զօրութեանց Աստուա
46 ծոյ՝ զոր նախատեցեր այսօր։ *Եւ
փակեսցէ զքեզ Տ՛՛ այսօր ՚ի ձեռս իմ.
և սպանից զքեզ. և առից զգլուխ քո
՚ի քէն։ և տաց զդիշս քո. և զդիակունս
բանակի պղշտացոց յաւուր յայս
միկ թռչնոց երկնից՝ և գազանաց երկ
րի. և ծանիցէ ամենայն երկիր՝ թէ գոյ աստ
47 ՚ի մէջ իսրայէլի։ *Եւ ծանիցէ ամ եկե
ղեցիս այս. եթէ ոչ սրով և գեղար
դեամբ փրկէ Տ՛՛. զի Տ՛՛ է պատե
րազմ. և մատնեսցէ զձեզ Տ՛՛ ՚ի ձեռս
48 մեր։ *Եւ յարեաւ պղշտացին՝ և եկն՝
և մերձեցաւ ընդդէմ դաւթի։ և ա
չապարեաց դաւիթ՝ և ընթացաւ ՚ի
ճակատն ընդդէմ պղշտացւոյն։

49 *Եւ ձգեաց դաւիթ զձեռն իւր ՚ի մա ‖ Սերա. 47.4.
խաղն. և էառ անտի քար մի. և պար
սաքարեաց՝ և էհար զճակատ պղշտա
ցւոյն. և եմուտ քարն ընդ սաղաւ
արան ՚ի ճակատն. և անկաւ ՚ի վերայ 1.Կո՛ե. 1.
50 երեսաց իւրոյ յերկիր։ *Եւ զօրա 4. 30.
ցաւ

ցաւ դաւիթ քան զայլազգին պար_
սիւքն և քարիւ, և եհար զայլազգին՝
և սպան զնա․ և սուր չէր 'ի ձեռին նր ։
*Եւ ընթացաւ դաւիթ՝ և հարաւ 'ի 51
վր նորա ։ և էառ զնորին սուսեր․ և
մերկեաց զնա 'ի պատենից իւրոց՝ և
սպան զնա․ և եհատ զգլուխ նորա ։
Իբրև տեսին այլազգիքն, եթէ մեռաւ
զօրաւորն նց՝ փախեան ։ *Եւ յա_ 52
րեան արք Իլի և յուդայ․ աղաղակե_
ցին՝ և յարձակեցան զհետ նց մինչև 'ի
մուտս գեթայ․ և մինչև 'ի դրունս աս
կաղոնի ։ և անկան վիրաւորք այլազ
գեացն զճանապարհայնն մինչև ցդը_
րունս գեթայ՝ և ակկարոնի ։ *Եւ 53
դարձան արք Իլի ասպատակեալքն
զհետ այլազգեացն․ և կոխեցին զբա
նակս նց ։ *Եւ էառ դաւիթ զգլուխ 54
այլազգւոյն․ և եբեր զնա յեմ ։ և
զզէն նր եդ 'ի վրանս իւրում ։ *Եւ 55
իբրև ետես սաւուղ զդաւիթ ելեալ
ընդդէմ այլազգւոյն․ ասէ ցաբեններ
իշխան զօրուն․ ո՞յր որդի է պատա_
նեակդ այդ՝ աբեններ ։ և ասէ աբեն
ներ․ կենդանի է անձն քո արքայ՝ ե_
թէ գիտիցեմ ։ *Եւ ասէ արքայ․ 56
հարց՝ թէ ո՞յր որդի իցէ պատանեակդ ։
*Եւ իբրև դարձաւ դաւիթ 'ի հար_ 57
կանելոյ զայլազգին, էառ զնա աբեն
ներ՝ և եած զնա առաջի սաւուղայ․
և զգլուխ այլազգւոյն 'ի ձեռին նորա ։
*Եւ ասէ ցնա սաւուղ․ ո՞յր որդի ես՝ 58
մանուկ դու ։ և ասէ դաւիթ․ որդի
ծառայի քոյ յեսսեայ բեթղեհեմա_
ցւոյ ։

ԳԼ․ ԺԸ․

Եւ եղև իբրև վախճանեաց զխօ_ 1
սելն ընդ սաւուղայ, և ոգի յով
նաթանու կապեցաւ ը ոգւոյն դաւ_
թի․ և սիրեաց զնա յովնաթան ըստ
անձին իւրում ։ *Եւ էառ զնա սաւ 2
ուղ առ իւր յաւուր յայնմիկ․ և ոչ ետ
նմա դառնալ 'ի տուն հօր իւրոյ ։
*Եւ ուխտեաց ընդ նմա յովնաթան 3
ուխտ՝ առ 'ի սիրել զնա ըստ անձին
իւրում ։ *Եւ մերկացաւ յովնաթան 4
զլօդիկն՝ որ զիւրև՝ և ետ զայն դաւ_
թի․ և զվարապանակս իւր, մինչև
ցսուսեր իւր․ և ցաղեղն իւր ։ և ցկա_
մար իւր ։ *Եւ երթայր դաւիթ ամ 5
ուրեք՝ ուր և առաքէր զնա սաւուղ․
և իմաստնանայր ։ և կացոյց զնա սաւ
ուղ 'ի վերայ արանց պատերազմի․ և
հաճոյ եղև առաջի աչաց ամ ժողո_
վրդեանն․ նաև առաջի աչաց ծառայ
իցն սաւուղայ ։ *Եւ եղև 'ի մտանել 6
նց՝ իբրև դարձաւ դաւիթ 'ի սպանա

նելոյ զայլազգին, ելին պարաւորք ը
առաջ դաւթի յամենայն քաղաքացն
Իլի երգել՝ պար առնուլ ընդառաջ
սաւուղայ արքայի, թմբկօք՝ և ուրա_
7 խութը՝ և ծնծղայիւք ։ *Եւ նուա_
գէին կանայք խաղալիկք՝ և ասէին․
‖ Եհար սաւուղ զհազարս՝ և դաւիթ ‖ Վայր․
8 զբիւրս ։ *Եւ զչարեցաւ սաւուղ վն 21․ 11․
բանին այնորիկ՝ և ասէ ։ դաւթի ե_ Սիրաք․
տուն զբիւրս․ և ինձ ետուն զհազարս․ 47․7․
և արդ զինչ պակաս է նմա՝ բայց ե_
9 թէ թագաւորութիս ։ *Եւ ընդ ա_
կամբ հայէր սաւուղ յօրէ յայնմանէ՝
10 և առ յապայ ։ *Եւ եղև 'ի վաղիւ
անդր․ և հարաւ այս չար յԱծյ 'ի վր
սաւուղայ․ և մարգարէանայր 'ի մէջ
տան իւրոյ․ և դաւիթ երգէր ձեռամբ
իւրով ըստ և հանապազն․ և գեղարդն
11 'ի ձեռին սաւուղայ ։ *Եւ ասէ հա_
րից և կարեցից զդաւիթ գեղար_
դեամբս ընդ որմն․ և ձգեաց սաւուղ․
և խոյս ետ յերեսաց նր դաւիթ եր_
12 կիցս ։ *Եւ երկեաւ սաւուղ յերեսաց
դաւթի․ զի Տր էր ընդ նմա․ և 'ի սաւ
13 ուղայ մերժեալ էր ։ *Եւ 'ի բաց
արար զնա սաւուղ յիւրմէ․ և կացոյց
զնա իւր հազարապետ․ և ելանէր և
մտանէր առաջի ժողովրդեանն ։
14 *Եւ էր դաւիթ խելամուտ յամ ճա
նապարհս իւր․ և Տէր ընդ նմա ։
15 *Եւ ետես սաւուղ թէ այնչափ ի_
մաստուն է յոյժ․ ակն ածէր յերեսաց
16 նորա ։ *Եւ ամ Իէլ և յուդայ սիրէր
զդաւիթ․ զի նա ելանէր և մտանէր
17 առաջի երեսաց ժողովրդեանն ։ *Եւ
ասէ սաւուղ ցդաւիթ․ ահա դուստր
իմ երէց մերոբ՝ տաց զնա քեզ կնու
թն․ բայց լեր դու ինձ յորդի զօրու
թն․ և պատերազմեա՛ց զպատերազ
մունս Տն ։ քանզի ասաց սաւուղ՝ մի
եղիցի ձեռն իմ 'ի նա․ այլ եղիցի 'ի
18 նա ձեռն այլազգեացն ։ *Եւ ասէ
դաւիթ ցսաւուղ․ ո՞վ եմ ես՝ և կամ
կեանք ազգատոհմի հօր իմոյ 'ի մէջ
19 Իլի, զի լինիցիմ փեսայ արքայի ։ *Եւ
եղև 'ի ժամանակի տալոյ զմերոբ
դուստր սաւուղայ՝ դաւթի, տուաւ
նա եդրիելի մօլաթացւոյ կնութն ։
20 *Եւ սիրեաց մեղքող դուստր սաւու
ղայ զդաւիթ․ և ազդ եղև սաւուղայ․
և հաճոյ թուեցաւ բանն յաչս նորա ։
21 *Եւ ասէ սաւուղ՝ տաց զնա նմա կնու
թն․ և եղիցի նմա 'ի գայթագղութի ․
և էր 'ի վերայ սաւուղայ ձեռն այլազ
գեացն ․ և ասէ սաւուղ ցդաւիթ ․
երկոքումբք փեսայանացիս դու ինձ այ
22 սօր ։ *Եւ պատուիրեաց սաւուղ ծա
ռայից իւրոց և ասէ ․ խօսեցարուք
դուք

դուք լուելեայն ընդ դաւթի՝ և ասա_
ցէք . ահա արքայ հաճեալ է ընդ քեզ .
և ամ ծառայք նորա սիրեն զքեզ ։ և արդ
փեսայացի՛ր դու արքայի ։ *Եւ խօ_ 23
սեցան ծառայքն սաւուղայ յականջս
դաւթի ըստ ամենայն բանիցս այսո_
ցիկ . և ասէ դաւի՛թ՝ թեթև ինչ յաչս
ձեր փեսայանալ արքայի ։ և ես այր
մի տառապեալ եմ, և ոչ փառաւոր ։
* Եւ պատմեցին նմա ծառայքն իւր 24
ըստ բանիցս այսոցիկ զոր խօսեցաւ
դաւի՛թ ։ *Եւ ասէ սաւուղ . այսպէս 25
ասասջի՛ք ցդաւի՛թ . եթէ ոչ կամի ար
քայ վարձանս . այլ հարիւր անթլփա
տութիւն այլազգեաց՝ առնուլ վրէժ
'ի թշնամեաց արքայի . և սաւուղ խոր_
հէր արկանել զնա 'ի ձեռս այլազ_
գեացն ։ *Եւ պատմեցին դաւթի ծա 26
ռայքն սաւուղայ զբանս զայսոսիկ .
և հաճոյ թուեցաւ բանն յաչս դաւ_
թի՝ փեսայանալ արքայի . և չէին
լցեալ աւուրք ։ * Եւ յարեաւ դա_ 27
ւիթ և գնաց ինքն և արք իւր . և եհար
յայլազգեացն արս հարիւր . և եբեր
զանթլփատութիւս նց . և ելից զնո_
սա առաջի արքայի . և փեսայացաւ
‖ 2. Թագ. 3.14. արքայի . ‖ և ետ սաւուղ զմեղքող
դուստր իւր նմա կնութե ։ *Եւ ետես 28
սաւուղ և ծանեաւ եթէ Տր է ընդ
նմա . և ամ իէլ սիրէ զնա ։ *Եւ յաւել 29
ես ակնածել 'ի դաւթէ . և եղև սաւ
ուղ թշնամութբ ընդ դաւթի զամ
աւուրս ։ * Եւ ելին իշխանք այլազ_ 30
գեացն . և եղեն 'ի բազում ժամանա
կաց ելք նց . և խելամուտ էր դաւիթ
քան զամենայն ծառայսն սաւուղայ .
և պատուեցաւ անուն նորա յոյժ ։

Գլ: ԺԹ.

Եւ խօսեցաւ սաւուղ ընդ յովնա_ 1
թանայ որդւոյ իւրում . և ընդ
ամ ծառայս իւր սպանանել զդաւիթ ։
* Եւ յովնաթան որդի սաւուղայ հա 2
ճեալ էր ընդ դաւիթ յոյժ . և պատ_
մեաց յովնաթան դաւթի և ասէ . հայր
իմ խնդրէ սպանանել զքեզ . զգո՛յշ
լեր վաղիւ ընդ առաւօտն ։ և թաքի
ջի՛ր . և նստի՛ջի՛ր 'ի թաքստեան ։ *Եւ 3
ես ելից և կացից մօտ առ հօր իմում
յանդի, ուր և իցես դու . և ես խօսե_
ցայց վն քո ընդ հօր իմում . և տեսից
եթէ զինչ իցէ և պատմեցից քեզ ։
* Եւ խօսեցաւ յովնաթան վն դաւ_ 4
թի բանս բարիս ընդ սաւուղայ հօր
իւրում . և ասէ ցնա . մի մեղիցէ ար_
քայ 'ի ծառայ իւր դաւիթ, զի ոչինչ
մեղաւ նա քեզ . և գործք նր բարու_
թբ են առ քեզ յոյժ ։ *Եւ եդ զանձն 5
իւր 'ի ձեռին իւրում, և եհար զայլազ
գին . և արար Տր փրկութի մեծ . և
ամ իէլ տեսին և ուրախ եղեն . և ըն
դէր մեղանչիցես յարիւն արդար՝
սպանանել զդաւիթ տարապարտուց ։
6 *Եւ լուաւ սաւուղ ձայնի յովնաթա
նու . և երդուաւ սաւուղ և ասէ . կեն
7 դանի է Տր եթէ մեռանիցի ։ * Եւ
կոչեաց յովնաթան զդաւիթ . և պատ
մեաց նմա յովնաթան զամ բանս զայ
սոսիկ . և տարաւ յովնաթան զդաւիթ
առ սաւուղ . և էր առաջի նորա իբրև
8 յերէկն և յեռանդ ։ *Եւ յաւել ևս
լինել պատերազմ . և զօրացաւ դաւ_
իթ տալ պատերազմ ը̅ այլազգիսն .
և եհար 'ի հարուածս մեծամեծս 'ի
նոցանէ յոյժ . և փախեան յերեսաց նր ։

9 *Եւ եղև այս չար 'ի Տէ 'ի վերայ
սաւուղայ . և նստէր 'ի տան և գե_
ղարդն 'ի ձեռին նր . և դաւիթ երգէր
10 ձեռօք իւրովք ։ *Եւ խնդրէր սաւուղ
հարկանել զգեղարդն ընդ դաւիթ
և ընդ որմն . և խուսեաց յերեսաց
սաւուղայ . և եհար զգեղարդն յորմն .
11 և դաւիթ ել գնաց և զերծաւ ։ *Եւ
եղև 'ի գիշերին յայնմիկ առաքեաց
սաւուղ հրեշտակս 'ի տուն դաւթի
պահել զնա . զի սպանցէ զնա ընդ ա_
ռաւօտն . և պատմեաց դաւթի մեղ
քող կին իւր՝ և ասէ . եթէ ոչ ապրե
ցուցես զանձն քո 'ի գիշերիս յայս_
12 միկ՝ վաղիւ մեռանելոց ես ։ *Եւ իջոյց
մեղ

մեղքող զդաւիթ ընդ պատուհանն ,
և փախեաւ. գնաց և ապրեցաւ: *Եւ 13
էառ մեղքող պաճուճապատանս՝ և
եդ 'ի մ͞ջ մահճացն. և լեարդ այծեաց,
և կծիկ մազոյ եդ 'ի սնարս. և ծած֊
կեաց զնա համդերձիւ : *Եւ առա֊ 14
քեաց հրեշտակս սաւուղ ունել զդաւ֊
իթ. և ասեն խօթ է: *Եւ առաքեաց 15
'ի վ͞ր դաւթի դարձեալ և ասէ. հա֊
նէք զնա մահճօքն առ իս՝ և սպանից
զնա: *Եւ եկին հրեշտակքն. և ահա 16
պաճուճապատանք 'ի վերայ մահ֊
ճացն. և լեարդ այծեաց՝ և կծիկ մա֊
զոյ 'ի սնարսն : *Եւ ասէ սաւուղ 17
ցմեղքող՝ ընդէ՞ր այսպէս խաբեցեր
զիս. և արձակեցեր զթշնամին իմ, և
ապրեցաւ. և ասէ մեղքող ցսաւուղ.
ինքն ասաց թէ արձակեա՛ զիս. ապա
թէ ոչ , սպանանեմ զքեզ: *Եւ դաւ 18
իթ փախեաւ և ապրեցաւ. և եկն առ
սամուէլ յարիմաթեմ. և պատմեաց
նմա զա͞մ ինչ զոր արար նմա սաւուղ.
և գնացին սամուէլ և դաւիթ՝ և նս֊
տան 'ի նաւաւթ հռամայ: *Ազդ եղև 19
սաւուղայ և ասեն . ահա դաւիթ 'ի
նաւաւթ հռամայ է: *Եւ առաքեաց 20
սաւուղ հրեշտակս ունել զդաւիթ .
և տեսին զեկեղեցին մարգարէից մար
գարէացելոց. և սամուէլ կայր 'ի մ͞ջ
նոցա. և եղև 'ի վերայ հրեշտակացն
սաւուղայ հոգի Ա͞Յ , և մարգարէա֊
ցան և նոքա: *Եւ պատմեցաւ սաւու 21
ղայ: և յաւել սաւուղ առաքել այլ
հրեշտակս. և մարգարէացան և ն͞ք.
և յաւել սաւուղ առաքել այլ հրեշ֊
տակս, և մարգարէացան և նոքա:
* Եւ բարկացաւ սրտմտութ͞բ սաւ 22
ուղ. և գնաց ինքն յարիմաթեմ . և
եկն մինչև 'ի ջրհորն մեծ՝ որ 'ի սոկ֊
քով. և եհարց և ասէ. ո՞ւր է սամուէլ
և դաւիթ. և ասեն՝ 'ի նաւաւթ հռա֊
մայ է: *Եւ գնաց անտի 'ի նաւաւթ 23
հռամայ. և եղև 'ի վերայ նորա հոգի
Ա͞Յ. և երթայր երթալով և մարգա
րէանայր. մինչև հասանել նմա 'ի նա
ւաթ հռամայ: *Եւ մերկացաւ զհան 24
դերձ իւր ինքնին , և մարգարէացաւ
առաջի նոցա. և անկաւ մերկ զտիւն
‖ Ա Թգ. 10.12. ողջոյն . և զգիշերն ամենայն. ‖ Վասն
այնորիկ ասէին՝ թէ և սաւուղ 'ի
մարգարէս:

Գլ: Ի:

Եւ փախեաւ դաւիթ 'ի նաւաւթայ 1
հռամայ. և եկն խօսեցաւ առա֊
ջի յովնաթանայ և ասէ. զի՞նչ արարի
և զի՞նչ վնաս է իմ. և զի՞նչ մեղայ առա
ջի հօր քո՝ զի խնդրէ զանձն իմ: *Եւ 2
ասէ ցնա յովնաթան. քա՛ւ քեզ՝ ոչ
մեռանիցիս. զի ահա ոչ առնէ հայր
իմ բան մի մեծ կամ փոքր՝ զոր ոչ յայտ
նէ յունկն իմ. և զիա՞րդ իցէ զի թա
քուցանիցէ հայր իմ յինէն զբանդ
3 զայդ. չէ այդպէս: *Պատասխանի ետ
դաւիթ՝ և ասէ ցյովնաթան. գիտե֊
լով գիտէ հայր քո՝ զի գտի շնորհս
առաջի աչաց քոց. և ասէ թէ մի գի֊
տասցէ յովնաթան՝ գուցէ ոչ կամիցի.
այլ կենդանի է Տ͞ր, և կենդանի է անձն
քո. զի որպէս ասացի՝ վճարեալ է
ընդ իս և ընդ հայր քո մինչև ցմահ:
4 *Եւ ասէ յովնաթան ցդաւիթ. զի՞նչ
ցանկայ անձն քո՝ և արարից քեզ:
5 *Ասէ դաւիթ ցյովնաթան. ահա վա
ղիւ ամսամուտ է. և ես նստելով ո՛չ
նստայց ուտել զհաց ընդ արքայի. և
առաքեսցես զիս՝ և թաքեայց 'ի դաշ
տի աստ մինչև ցընդերեկս աւուրն եր
6 րորդի: *Եթէ առնելով առնիցէ այց
զինէն հայր քո՝ ասասցես՝ եթէ հրա֊
ժարելով հրաժարեցաւ յինէն դաւ֊
իթ երթալ մինչև ցբեթղեհեմ քա֊
ղաք իւր. զի զոհ աւուրց է անդ՝ ա͞մ
7 ցեղին: *Եթէ ասասցէ թէ բարւոք
է՝ խաղաղութի՛ է ծառայի քում: ա֊
պա թէ խստի՛ տայցէ պատասխանի՝
գիտասջիր՝ զի վճարեալ է չարութ͞ի
8 առ 'ի նմանէ: *Եւ արասցես ողոր֊
մութ͞ի ընդ ծառայի քում. զի յուխտ
Տ͞ն մուծեր զծառայ քո ընդ քեզ. և
եթէ վնաս ինչ է 'ի ծառայի քում, դու
իսկ սպան զիս. և ընդէ՞ր հասուցանի
9 ցես զիս առ հայր քո: *Եւ ասէ յով֊
նաթան. քա՛ւ լիցի քեզ. զի եթէ գի
տելով գիտասցիս եթէ վճարեալ է
չարութ͞ի առ 'ի հօրէ իմմէ գալ 'ի վ͞ր
քո. եթէ ոչ 'ի քաղաքն իսկ քո պատ
10 մեցից քեզ: *Եւ ասէ դաւիթ ցյով֊
նաթան՝ ո՛ պատմեսցէ ինձ եթէ խս֊
տի՛ պատասխանի տայցէ քեզ հայր քո:
11 *Եւ ասէ յովնաթան ցդաւիթ. երթ՝
և մնա՛ յանդին. և գնացին երկոքեան
12 յանդն: *Եւ ասէ յովնաթան ցդաւ
իթ. Տ͞ր Ա͞Ծ Ի͞Ղի գիտէ՝ եթէ ոչ քննե
ցից զհայր իմ զերեք ժամանն՝ և եթէ
բարի ինչ իցէ զդաւթէ և եթէ չար՝
13 առաքեցից առ քեզ յանդս: *Զայս
արասցէ Տ͞ր յովնաթանու , և զայս
յաւելցէ. եթէ ոչ քննեցից զչարու֊
թի՛ն վասն քո . և յայտնեցից յունկն
քո. և արձակեցից զքեզ՝ և երթիցես
'ի խաղաղութի. և եղիցի Տ͞ր ը͞ն քեզ՝
14 որպէս էր ընդ հօր իմում: *Եւ իցէ
թէ մինչդեռ ես կենդանի իցեմ, ա֊
րասցես ընդ իս զողորմութի՛ն՝ և
15 եթէ մահու մեռանիցիմ: *Մի՛ բարձ
ցես

ցես զողորմութիւն քո 'ի տանէ իմմէ
մինչև ցյաւիտեան . և եթէ ոչ՝ 'ի ջըն
ջել Տեառն զթշնամիս դաւթի զիւրաքան
չիւրոք յերեսաց երկրի : *Գտցի ա- 16
նուն յովնաթանու 'ի տան դաւթի ,
խնդրեսցէ Տէր 'ի ձեռաց թշնամեաց
դաւթի : *Եւ յաւել յովնաթան երդ- 17
մնեցուցանել զդաւիթ առ սէր նորա՝
զի սիրեաց զանձն սիրելւոյն իւրոյ :
*Եւ ասէ ցնա յովնաթան . վաղիւ 18
ամսամուտ է . և խնդրեսցիս : *Իսկ 19
զի խնդրեսցի աթոռ քո . և երեքօրեա
ցիս . և խնդրեսցիս . և եկեսցես 'ի տե
ղի քո՝ ուր թաքեարն յաւուրն գոր-
ծոյ , և նստցիս առ երգաբաւդ այդ-
ուրիկ : *Եւ ես երեքկնեցից փքնօք՝ յորս 20
ածել և ձգել յամատորայն : *Եւ 21
արձակեցից զպատանեակն՝ և ասա-
ցից . երթ՝ և գտ զփքինն . և եթէ ա-
սելով ասացից ցպատանեակն . 'ի քէն
և այսր է փքինն . և այսր առ զնա ,
եկեսջիր . զի խաղաղութի է քեզ . և
չէն ինչ բանք : կենդանի է Տր :
*Ապա թէ ասացից ցպատանին . 'ի 22
քէն և անդր է փքինն , գնասջիր՝ զի
արձակեաց զքեզ Տր : *Եւ բանից՝ 23
զոր խօսեցաք ես և դու՝ ահա Տր լիցի
վկայ՝ ընդ իս և ընդ քեզ մինչև ցյաւ-
իտեան : *Եւ թաքեաւ դաւիթ յան 24
դին . և եհաս ամսամուտն . և եմուտ
արքայ 'ի սեղանն ուտել զհաց : *Եւ 25
նստաւ արքայ յաթոռ իւրում որպէս
միանգամն և միւսանգամ աթոռով
յորմայեցն՝ և ժամանեաց յովնա-
թան . և նստաւ աբեններ 'ի կողմա-
նէ սաւուղայ . և խնդրեցաւ տեղին
դաւթի : *Եւ ոչ խօսեցաւ սաւուղ և 26
ոչ ինչ յաւուր յայնմիկ՝ քանզի ասաց՝
թէ դէպք ինչ իցեն չլինելոյ սուրբ՝
և չիցէ սրբեալ : *Եւ եղև 'ի վաղիւ 27
ամսամտին յաւուրն երկրորդի՝ խնդ-
րեցաւ տեղին դաւթի . և ասէ սաւ-
ուղ ցյովնաթան ցորդի իւր . զի՞ է՝
զի ոչ եկն որդին յեսսեայ երէկ և այ
սօր 'ի սեղանս : *Պատասխանի ետ 28
յովնաթան՝ և ասէ ցսաւուղ . հրաժա
րեցաւ յինէն երթալ 'ի բեթղեհէմ
քաղաք իւր : *Ասէ՝ արձակեա զիս՝ 29
զի զոհ է ցեղին մերոյ 'ի քաղաքին . և
պատուիրեցին յիս եղբարք իմ . և արդ
եթէ գտի շնորհս առաջի աչաց քոց՝
երթայց՝ և տեսից զեղբարս իմ : վն
այնորիկ ոչ եկն 'ի սեղան արքայի :
*Եւ բարկացաւ սաւուղ 'ի վր յով 30
նաթանու՝ և ասէ ցնա՝ աղջկորդի
անձնամատն . ես ո՛չ գիտեմ , զի դաշ
նաւոր ես դու որդւոյն յեսսեայ՝ յա-
մօթ քո և յամօթ առականաց մօր

31 քոյ : *Զի զամ աւուրս որչափ որ-
դին յեսսեայ կենդանի է՝ ոչ հաստա-
տեսցի թագաւորութի քո . արդ ա-
ռաքեա կալ զպատանին՝ զի որդի մա-
32 հու է նա : *Պատասխանի ետ յովնա
թան սաւուղայ հօր իւրում , և ասէ
ցնա . ընդէ՞ր մեռանիցի . զի՞նչ գոր-
33 ծեաց : *Եւ վերացոյց սաւուղ զգե-
ղարդն 'ի վր յովնաթանու սպանա-
նել զնա . և գիտաց յովնաթան՝ թէ
վճարեալ է չարութի 'ի հօրէ նր՝ սպա
34 նանել զդաւիթ : *Եւ դիմեաց յով
նաթան 'ի սեղանոյ անտի արտաքս
բարկութբ և սրտմտութբ . և ոչ եկեր
յաւուրն երկրորդի ամսոյն հաց . զի
բեկաւ վր դաւթի . զի վճարեաց վր
35 նորա հայրն իւր : *Եւ եղև ընդ ա-
ռաւօտն ել յովնաթան յանդն , որպ
ժամադիր եղև դաւթի 'ի վկայութի .
36 և մանուկ փոքրիկ ընդ նմա : *Եւ ասէ
ցպատանեակն . ընթա՛ , գտ զփքինն
զոր ձգեցից . և ընթացաւ պատա-
նեակն . և նա ձգեաց զփքինն և եբեր
37 զնա : *Եւ չոգաւ պատանեակն մինչև
ցտեղի փքնին զոր ձգեաց յովնաթան .
աղաղակեաց յովնաթան զկնի պատա
նեկին և ասէ . 'ի քէն և անդր է փքինն
38 *Եւ աղաղակեաց յովնաթան զկնի
պատանեկին և ասէ . փութացեալ
արագեա՛ և մի՛ կայցես . և քաղեաց
մանուկն յովնաթանու զփքինսն և ե-
39 բեր առ տէր իւր : *Եւ պատանեակն
ո՛չ ինչ գիտէր՝ բայց 'ի յովնաթանայ և
40 'ի դաւթէ՝ զի գիտէին զբանն : *Եւ
ետ յովնաթան զգործին իւր ցպատա
նեակն , և ասէ ցպատանեակն իւր , երթ
41 մուտ 'ի քաղաքն : *Եւ եմուտ պա-
տանեակն . և յարեաւ դաւիթ յարգա
բայն և անկաւ 'ի վր երեսաց իւրոց
յերկիր և երկիր եպագ նմա երիցս ան
գամ . և համբուրեաց իւրաքանչիւր
զընկեր իւր . և ելաց իւրաքանչիւր 'ի
վր ընկերի իւրոյ մինչև ցմեծ վախ-
42 ճան : *Եւ ասէ յովնաթան ցդաւիթ՝
երթ 'ի խաղաղութի . և որպ երդուաք
մեք երկոքեին յանուն Տն և խօսեցաք՝
Տր լիցի վկայ ընդ իս և ընդ քեզ . և
'ի մէջ զաւակի իմոյ և 'ի մէջ զաւակի
43 քոյ մինչև ցյաւիտեան : *Եւ յարեաւ
դաւիթ և գնաց . և յովնաթան եմուտ
'ի քաղաքն :

Գլ : ԻԱ .

1 Եւ եկն դաւիթ 'ի նոմբա՝ առ աքի
մելէք քահանայ . և զարհուրե-
ցաւ աքիմելէք 'ի պատահել նր . և ասէ
ցնա . զի՞ է՝ զի դու միայն ես՝ և ոչոք
2 է ընդ քեզ : *Եւ ասէ դաւիթ ցա-
քիմե-

քիմելէք քահանայ Ա՟Ծ․ բան ինչ հրա
մայեալ է ինձ արքայի այսօր. և ասէ
ցիս՝ մի՛ ոք գիտասցէ զբանն վասն որոյ
առաքեցի զքեզ. և վ՟ս որոյ պատուիրե
ցի քեզ. և հրամայեն եւ տուն մանկտ֊
ւոյն 'ի տեղւոջն որ կոչի Ա՟Ծ հաւա֊
տարմութիւն. փեղմոնի ելմոնի: *Եւ 3
արդ՝ եթէ իցեն 'ի ձեռին քում հինգ
նկանակ հացի, տո՛ւր 'ի պէտս իմ. թէ
որչափ և գտանիցի. *Պատասխանի 4
ետ քահանայն և ասէ ցդաւիթ. ո՛չ
կայ հաց պիղծ ընդ ձեռամբ իմով.
այլ հաց սրբութե. և եթէ իցեն զգու
շացեալ մանկտին 'ի կանանց, կերիցեն.
* Պատասխանի ետ դաւիթ քահա֊ 5
նային՝ և ասէ ցնա. 'ի կանանց մեկուսի
եմք յերէկն և յեռանդն՝ յելանել ինձ
'ի ճանապարհս սրբեցան և մանկտին.
զի և ճանապարհս իսկ պիղծ է. և վ՟ս
այնորիկ այսօր սրբեսցի գործովս ի֊
‖ Մատ. 12. 3. և 4. մով: *‖ Եւ ետ նմա աքիմելէք քա֊ 6
հանայ 'ի զառաջաւոր հացէն. զի ոչ
գոյր անդ հաց. բայց 'ի հացէն երեսաց՝
առեալ յերեսաց Տ՟ն. դնել առաջի
հաց ջերմ. յաւուրն յորում էառ զայն:
*Եւ անդ էր մի 'ի ծառայիցն սաւու 7
ղայ յաւուր յայնմիկ նեղեալ նեսա֊
րա՛ առաջի Տ՟ն՝ և անուն նր դովեկ
ասորի. արածէր զջորիս սաւուղայ:
*Եւ ասէ դաւիթ ցաքիմելէք, եթէ 8
իցէ՛ աստ ընդ ձեռամբ քով գեղարդն
կամ սուսեր. զի զսուսեր իմ և զկազ
մած իմ ո՛չ առի 'ի ձեռին իմում. քան
զի բանն արքայի ստիպեաց զիս:
*Եւ ասէ քահանայն. ահա սուսերն 9
գողիադու այլազգւոյ փղշտացւոյ՝ զոր
սպաներ 'ի հովիտն ելայ. և այն պա
տեալ կայ ձորձով յետոյ վակասին.
եթէ զայն առնուս ընդ քեզ՝ ա՛ռ. զի
ոչ գոյ աստ բաց յայնմանէ. և ասէ
դաւիթ, չի՛ք իբրև զնա. տո՛ւր ցիս
զայն. և ետ նմա զայն: *Եւ յարեաւ 10
դաւիթ և փախեաւ յաւուր յայնմիկ
յերեսաց սաւուղայ. և եկն դաւիթ
առ անքուս արքայ գեթայ. *Եւ ա֊ 11
սեն ծառայքն անքուսայ ցնա. ո՞չ սա
է դաւիթ՝ թագաւոր երկրին. ո՞չ սմա
նուագէին պարաւորքն. և ասէին.
եհար սաւուղ զհազարս. և դաւիթ
զբիւրս: *Եւ եդ դաւիթ զբանսն 'ի 12
սրտի իւրում. և երկեաւ յոյժ յերե֊
սաց անքուսայ արքայի գեթայ: *Եւ 13
այլակերպեաց առաջի նոցա զերեսս
իւր. և պատճառեցաւ յաւուր յայն֊
միկ. և կաքաւէր առ դուրս քաղա֊
քին. և ծործեցուցանէր զլորձունս իւր
'ի վերայ մօրուաց իւրոց. և յախի֊
թերս խաղայր: * Եւ ասէ անքուս 14

ցծառայս իւր. ահա տեսէք զայրն այ
սահար՝ ընդէ՞ր մուծիք զնա առ իս:
15 *Մի՞ թէ կարօտ ինչ իցեմ ես այսա
հարօք. զի ածիք զդա այսահարել ա֊
ռաջի իմ. մի՛ մտցէ դա 'ի տուն:

ԳԼ. ԻԲ.

1 Գնաց անտի դաւիթ՝ և եկն՝ զեր
ծաւ ոդոլոմայ. և լուան եղբարք 'ի յան֊ ձաւն ոդո֊ ղոմայ
նորա և տ՟ն հօր նորա. և իջին
2 առ նա անդր: * Եւ ժողովեին առ
նա ա՟մ վշտատեսք. և ամենայն պար
տապանք. և ա՟մ ցաւագնեալք ող֊
ւովք. և էր նոցա զօրագլուխ. և էին
ընդ նմա իբրև արք չորեքհարիւր:
3 * Եւ գնաց անտի դաւիթ 'ի մասե֊
փաթ մովաբայ. և ասէ ցարքայն մով֊
բայ. եղիցի հայր իմ և մայր իմ առ
քեզ. մինչև գիտացից թէ զինչ արաս
4 ցէ ինձ Ա՟Ծ: * Եւ աղաչեաց զերեսս
արքային մովաբայ. և բնակեցան առ
նմա զա՟մ աւուրս մինչև էր դաւիթ
5 յանձաւին: * Եւ ասէ գադ մարգա
րէ ցդաւիթ. մի՛ նստիր յանձաւիդ.
այլ արի՛, և երթիցես յերկիրն յու֊
դայ. գնաց դաւիթ և եկն նստաւ 'ի
6 քաղաքին սարիթ: * Եւ լուաւ սաւ
ուղ եթէ յայտնեցաւ դաւիթ՝ և արքն
որք ընդ նմա. և սաւուղ նստէր 'ի
բլրին 'ի ներքոյ հերկին որ 'ի ռամա.
և գեղարդն 'ի ձեռին իւրում. և ա՟մ
ծառայք նորա կային շուրջ զնովաւ:
7 *Եւ խօսեցաւ սաւուղ ընդ ծառայսն
իւր՝ որք կային շուրջ զնովաւ. և ասէ
ցնոսա. լուարո՛ւք որդիք բենիամինի՝
թէ արդարև ամենեցուն ձեզ տացէ
որդին յեսսեայ անդս և այգեստանս.
և զամենեսեան զձեզ առնիցէ հազա
8 րապետս և հարիւրապետս: * Զի
միաբանեալ կայք 'ի վերայ իմ դուք
ամենեքեան. և ո՛չ ոք էր որ յայտնէր
յունկն իմ՝ 'ի կռնել որդւոյն իմոյ ուխտ
ը՟ որդւոյն յեսսեայ: և չի՛ք ոք 'ի ձէնջ
որում ցաւէր վասն իմ, և յայտնէր
յունկն իմ. զի յարոյց որդի իմ զծա֊
ռայ իմ՝ 'ի վերայ իմ թշնամի. որպէս
9 յաւուր յայսմիկ: * Պատասխանի ետ
դովեկ ասորի. որ կայր 'ի վ՟ր ջորւոց
սաւուղայ. և ասէ: տեսի զորդին յես
սեայ եկեալ 'ի նոմբա առ աքիմելէք
10 որդի աքիտովբայ քահանայ: * Եւ
հարցանէր նա նմա 'ի Տ՟է. և ետ նմա
պաշար. և զսուսերն գողիադու այլ֊
11 ազգւոյ ետ նմա: * Եւ առաքեաց ար
քայ. և կոչեաց զաքիմելէք որդի աքի
տովբայ զքահանայ. և զա՟մ որդիս
հօր նր զքահանայս. որք էին 'ի նոմ֊
բա. և եկին ամենեքին առ արքայ:

* Եւ ասէ սաւուղ. լուր որդի աքի_ 12
տովբայ. և ասէ ահաւասիկ կամ. խօսեա՛ց
տէր: * Եւ ասէ ցնա սաւուղ. զի՞ է 13
զի միաբանեցայք դուք և որդին յես
սեայ՝ հակառակ ինձ. տալ նմա հաց
և սուսեր. և հարցանել նմա 'ի Տէ.
և զնել զնա ինձ թշնամի. որպէս և
յաւուր յայսմիկ: * Պատասխանի ետ 14
աքիմելէք արքային և ասէ. և ո՞վ է յա_
մենայն ծառայս քո հաւատարիմ իբ_
րև զդաւիթ. և փեսայ արքային. և իշ
խան ամ հրամանի քոյ. և փառաւոր
'ի տան քում: * Եթէ այսր աւուր ինչ 15
սկսեալ իցեմ հարցանել նմա յԱյ.
քա՛ւ մի՛ երբէք դիցէ արքայ 'ի վերայ
ծառայի իւրոյ այդպիսի բան. և 'ի վր
տան հօր իմոյ. զի ոչ գիտէ ծառայ քո
յամենայնի յայդմիկ բան մի՛ մեծ
կամ փոքր: * Եւ ասէ արքայ սաւուղ. 16
մահու մեռցիս աքիմելէք՝ դու և ամ
տուն հօր քո: * Եւ ասէ արքայ ցսուր 17
հանդակսն որք կային շուրջ զնովաւ.
մատիք և սպանէք զքահանայսն Տն.
զի ձեռն նոցա ընդ դաւթի է. զի գի
տացին եթէ փախչի նա՝ և ոչ յայտնե
ցին յունկն իմ. և ոչ կամեցան ծա_
ռայքն արքային արկանել զձեռս իւր
եանց. և մեղանչել 'ի քահանայսն Տն:
* Եւ ասէ արքայ ցդովեկ. դարձիր 18
դու՝ և պատահեա՛ց քահանայիցն. և
դարձաւ դովեկ ասորի. և կոտորեաց
զքահանայսն Տն. և սպան յաւուր
յայնմիկ երեքհարիւր և հինգ այր. (ութսուն և հինգ)
զամենեսին որք կրէին զեփուտն կտա
ւի: * Եւ զնոմբա քաղաք քահա_ 19
նայիցն եհար սրով սուսերի յառնէ
մինչև ցկին. 'ի տղայոց մինչև ցստն_
դիաց. յարջառոյ և յիշոյ մինչև ցոչ
խար՝ բերանով սրոյ: * Եւ ապրեցաւ 20
որդի մի աքիմելէքայ. որդւոյ աքի_
տովբայ. և անուն նորա աբիաթար.
և փախեաւ զհետ դաւթի: * Եւ 21
պատմեաց աբիաթար դաւթի եթէ
կոտորեաց սաւուղ զամենայն քահա
նայսն Տն: * Եւ ասէ դաւիթ ցա_ 22
բիաթար՝ գիտէի յաւուր յայնմիկ.
եթէ դովեկ ասորի պատմէ սաւու_
ղայ. ես եմ պարտական ոգւոց տան
հօր քո: * Նիստ առ իս. մի՛ երկնչիր. 23
զի ուր խնդրեցից անձին իմոյ տեղի,
խնդրեցից և քում անձին. զի պահես
ցիս դու առ իս:

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ ազդ եղև դաւթի. և ասեն. 1
Ահա այլազգիք պատերազմին
ընդ կէիլա. և յափշտակեցին զկալ
որայն: * Եւ եհարց դաւիթ 'ի Տէ և 2
ասէ. եթէ երթա՞յց. և հարկանիցեմ
զայլազգիսն զայնոսիկ. և ասէ Տէր
ցդաւիթ. երթ. և հարցես զայլազ_
3 գիսն. և փրկեսցես զկէիլա: * Եւ
ասեն արք դաւթի ցնա՝ ահա մեք աս
տէն 'ի հրէաստանի յերկիւղի եմք. և
զիա՞րդ լինիցի եթէ երթիցեմք 'ի
4 կէիլա յաւար այլազգեացն: * Եւ յաւ
ել միւսանգամ դաւիթ հարցանել 'ի
Տէ. և պատասխանի ետ նմա Տէր՝ և
ասէ ցնա. արի՛ էջ 'ի կէիլա՝ զի ես
մատնեցից զայլազգիսն 'ի ձեռս քո:
5 * Եւ գնաց դաւիթ և արքն որք ընդ
նմա 'ի կէիլա. և մարտեաւ ընդ այլ_
ազգիսն. և փախեան յերեսաց նորա.
և էառ զանասունս նոցա. և եհար 'ի
նոցանէ հարուա՛ծս մեծամեծս. և փր
կեաց դաւիթ զբնակիչսն կէիլայ:
6 * Եւ եղև 'ի փախչելն աբիաթարայ
որդւոյ աքիմելէքայ առ դաւիթ. և
ինքն ընդ դաւթի էջ 'ի կէիլա. և ու
նէր զեփուտն 'ի ձեռին իւրում:
7 * Եւ ազդ եղև սաւուղայ. եթէ եկն
դաւիթ 'ի կէիլա. և ասէ սաւուղ.
վաճառեաց զնա Ած 'ի ձեռս իմ. զի
փակեցաւ մտեալ 'ի քաղաք դրանց և
8 դռնափակաց: * Եւ հրաման ետ սաւ
ուղ ամ ժողովրդեանն իջանել 'ի պա
տերազմ 'ի կէիլայ. ունիլ զդաւիթ
9 և զարս նորա: * Եւ գիտաց դաւիթ
զսաւուղայ եթէ ո՛չ դադարի 'ի չա_
րութենէ. և ասէ դաւիթ ցաբիա_
թար քահանայ. մատո՛ զեփուտ Տն:
10 * Եւ ասէ դաւիթ. Տր Ած Իղի լուր
լով լուաւ ծառայ քո՝ եթէ խնդրէ
սաւուղ գալ 'ի վերայ կէիլայ. ապա_
11 կանել զքաղաքս վասն իմ: * Եթէ
պաշարիցի. և եթէ իջանիցէ այժմ
այսր սաւուղ՝ որպէս լուաւ ծառայ քո:
Տր Ած Իղի պատմեա՛ ծառայի քում.
12 և ասէ Տր՝ պաշարեսցի: * Եւ ասէ
դաւիթ. եթէ մատնեսցեն զիս կէի_
լացիքս, և զարս իմ 'ի ձեռս սաւու_
13 ղայ. և ասէ Տր. մատնեսցեն: * Եւ
յարեաւ դաւիթ, և արքն որք էին նմա
իբրև չորեքհարիւր. ելին 'ի կէիլայ. և
գնացին յո և գնային. և ազդ եղև
սաւուղայ եթէ զերծաւ դաւիթ 'ի
կէիլայ. և դադարեաց յելանելոյ:
14 * Եւ նստաւ դաւիթ յանապատին 'ի
մասերեթ յանձուկսն. և նստէր 'ի լե
րին անապատին զիփայ 'ի մաւյլ լե_
րինն 'ի մթին երկրին. և խնդրէր զնա
սաւուղ զամ աւուրս. և ոչ մատնեաց
15 զնա Տր 'ի ձեռս նր: * Եւ ետես դաւ
իթ եթէ ելանէ սաւուղ խնդրել
զդաւիթ. և դաւիթ նստէր յանապա
տին 'ի մաւյլ լերինն զիփայ նորում:
* Եւ

գեացն. ազգ եղև նմա և ասեն. ահա
ընանիկ դաւիթ յանապատին գադգայ
3 է։ * Եւ էառ ընդ իւր երիս հազարս
արանց ընտրելոց յամենայն իսրայէլ. և գնաց
խնդրել զդաւիթ և զարս նր. Հան-
դիպ եղիմաց որոյն եղջերուաց.
4 * Եւ եկն ի պատահակս հօտիցն որ առ
ճանապարհաւն. և անդ էր այր մի։
և եմուտ սաւուղ հանգչիլ։ և դաւիթ
և արքն նստեին ի ներքնումն այրին։
5 * Եւ ասեն արքն դաւթի ցնա. ահա
այս օրն է, զորմէ ասաց Տր ցքեզ, մատ
նել զթշնամի քո ի ձեռս քո. և արաս
ցես ընդ նա՝ որպէս հաճոյ թուի քեզ
քո։ և յարեաւ դաւիթ և եհատ զտոը
տուն լոդկին սաւուղայ գաղտ։
6 * Եւ եղև յետ այնորիկ՝ զղջացոյց
զդաւիթ սիրտն իւր. զի եհատ զտը
7 տուն լոդկի նր։ * Եւ ասէ դաւիթ
յարս իւր. քաւ լինի ինձ ի Տէ, թէ
արարից զբանդ զայդ տեառն իմում.
օծելոյ Տն, մխել՝ ինձ զձեռս իմ. զի
8 օծեալ Տն է նա։ * Եւ հաձեաց դաւ
իթ զարան իւր բանիւք. և ոչ ետ նոյ
յառնել և սպանանել զսաւուղ։ և
սաւուղ յարեաւ յայրէ անտի և էզ ի
9 ճանապարհն։ * Եւ յարեաւ դաւիթ
զկնի նորա. ել յայրէ անտի։ և աղա-
ղակեաց դաւիթ զհետ նորա և ասէ.
աւր իմ արքայ. և հայեցաւ սաւուղ
ի թիկունս նորա. և անկաւ դաւիթ ի դիմի
ի վէր երեսաց իւրոց յերկիր. և եպագ ուանս էաք
10 նմա երկիր։ * Եւ ասէ դաւիթ ցսաւ
ուղ. ընդէր լսես բանից ժողովր-
դեանն՝ որք ասեն թէ դաւիթ խնդ-
11 րէ զանձն քո։ * Ահա յաւուրս յայսմիկ
տեսին աչք քո՝ ոգի մատնեաց զքեզ
Տր այսօր ի ձեռս իմ յայրէ անտ. և
ոչ կամեցայ սպանանել զքեզ. և
խնայեցի ի քեզ. և ասացի թէ ոչ
ձգեցից զձեռն իմ ի տէր իմ. զի օծեալ
12 Տն է նա։ * Եւ տես հայր իմ. ահա
տուն լոդկի քո ի ձեռին իմում. ես
հատի զտուն հանդերձի քոյ. և ոչ
սպանի զքեզ։ և ծանիր և տես այսօր.
զի ոչ գոյ ի ձեռին իմում չարութի՛ն.
և ոչ արհամարհութի՛ն. և ոչ մեղայ ինչ քեզ. և դու
պաշարես զանձն իմ առնուլ զնա։
13 * Դատ արասցէ Տէր ընդիս և ընդ
քեզ. և առցէ Տէր զվրէժ իմ ի քէն.
14 և ձեռն իմ մի եղիցի ի քեզ։ * Որպէս
ասէ հին առասպելն. յանօրէնն ել-
ցէ ելցէ չնաս. և ձեռն իմ մի եղի-
15 ցի ի քեզ։ * Եւ արդ՝ զո՞ր հետ ելեալ
ես արքայդ իսրայէլի. և զո՞ հալա-
ծես. զհետ շան միոյ մեռելոյ. և զհետ
16 լուծոյ միոյ։ * Եղիցի Տէր դատաւոր և

16 * Եւ յարեաւ յոնաթան որդի սաւ-
ուղայ. և գտաւ առ դաւիթ ի նորն.
և հաստատեաց զձեռս իւր ի Տէր։
17 * Եւ ասէ ցնա՝ մի երկնչիր. զի ոչ
գտցէ զքեզ ձեռն սաւուղայ հօրիմոյ.
և դու թագաւորեսցես ի վերայ ի՛ր.
և ես եղէց քո երկրորդ. և սաւուղ
18 հայր իմ գիտէ թէ այդպէս է։ * Եւ
ուխտեցին ուխտ երկոքեան առաջի
Տն. և նստեր դաւիթ ի նորումն. յոն
նաթան գնաց ի տուն իւր։ * Եւ
19 եղին զնիզակքն ի մէջ երկրին առ
սաւուղ ի բլուրն. և ասեն. ոչ աւա-
նիկ դաւիթ թաքուցեալ է առ մեզ
ի մասերս՝ յանձուկս նորոյն ի բլուրն
եքեղատուս. ընդ աջմէ յեսեմինայ։
20 * Եւ արդ ըստ ամենայն ցանկութե՛ն
անձին արքայի ի քէն ի քէ՛ անել առ
մեզ. քանզի փակեսցուք զնա ի ձեռս
21 արքայի։ * Եւ ասէ ցնա սաւուղ. օրհ
նեալ էք դուք ի Տէ. զի ցաւեաց ձեզ
22 վասն իմ։ * Երդ երթա՛յք և այլ ևս
կազմեցարո՛ւք. և դիտեցէ՛ք և տեսէ՛ք
զտեղին ուր իցէ ոտն նորա. հասէք
վասլվաղակի անդր. ուր ասացի՛ն
թէ է. գուցէ խորամանկիցէ։ * Եւ 23
քննեսջի՛ք և տեսջի՛ք յամ՛ամեղեաց ուր
թաքուցեալ իցէ. և դարձջի՛ք առ իս
պատրաստութի՛ւն. և երթիցո՛ւք ընդ
ձեզ։ և եղիցի եթէ իցէ յերկրին, խու
զեցից զնա ամենայն հազարաւորօք
յուդայ։ * Եւ յարեան և գնացին զի- 24
մացի՛ն յերեսաց սաւուղայ. և դաւ
իթ և արք նորա էին յանապատին մա
ինայ առ երեկս ընդ աջմէ յեսեմի-
նայ։ * Եւ գնաց սաւուղ և արք իւր 25
խնդրել զդաւիթ. և ազդ արարին
դաւթի. և էջ ի վէմն որ յանապա-
տին մաինայ։ և լուաւ սաւուղ և ալրն
դեցաւ զհետ դաւթի յանապատն մաի
նայ։ * Երթայր սաւուղ և արք իւր 26
զայս կողմն լերինն. և դաւիթ և արք
իւր առ ի կողմն զայն կողմն լերինն։
և եղև դաւթի թաքստեամբ երթալ
յերեսաց սաւուղայ։ և սաւուղ և արք
նր պատեցան զդաւթի՛ և զարամբք
նր ունել զնա։ * Եւ եկն հրեշտակ առ 27
սաւուղ և ասէ. փութա՛ եկ այսր. զի
արշաւեցին այլազգիք յերկիրս։ * Եւ 28
դարձաւ սաւուղ չհնդել զհետ դաւ
թի։ և գտաւ ընդդէմ այլազգեացն.
վասն այնորիկ կոչեցաւ տեղին այն
վէմ բաժանեալ։

ԻԴ։ ԻՊ։

1 Եւ յարեաւ դաւիթ անտի և նս-
2 տաւ յանձուկս գադգայ։ * Եւ
եղև իբրև դարձաւ սաւուղ յայլազ

իրաւարար ընդ իս և ընդ քեզ։ տեսցէ Տէր՝ և դատեսցէ զդատաստանս
իմ· և արասցէ ինձ իրաւունս 'ի ձեռաց քոց։ *Եւ եղև իբրև կատա-
17 րեաց դաւիթ խօսել զբանս զայսոսիկ
ընդ սաւուղայ· և ասէ սաւուղ· այդ
քո ձայն իցէ որդեակ իմ դաւիթ· և
ամբարձ սաւուղ զձայն իւր և ելաց։
18 *Եւ ասէ սաւուղ ցդաւիթ· դու ար-
դար ես քան զիս· զի դու հատուցեր
ինձ բարիս· և ես հատուցի քեզ չա-
19 րիս։ *Եւ դու պատմեցեր ինձ այ-
սօր զոր արարեր ինձ բարիս· և թէ
ո՛րպ փակեաց զիս Տր̃ այսօր 'ի ձեռս
20 քո· և ո՛չ սպաներ զիս։ *Զի որպէս
գտանէ ոք զթշնամիս իւր 'ի նեղու-
թե՛· և արձակիցէ զնա բարեաւ ընդ
ճանապարհ, և Տէր հատուսցէ նմա
բարիս· որպէս դու արարեր այսօր։
21 *Եւ արդ գիտեմ, զի թագաւորե-
լով թագաւորեսցես· և հաստատես-
ցի 'ի ձեռս քո թագաւորութի՛ն իէլի·
22 *Եւ արդ երդուի՛ր ինձ 'ի Տր̃· զի մի՛
սատակեսցես զզաւակ իմ զկնի իմ·
և մի՛ եղծցես զանուն իմ 'ի տանէ հօր
23 իմոյ։ *Եւ երդուաւ դաւիթ սաւու-
ղայ։ և գնաց սաւուղ 'ի տեղի իւր·
և դաւիթ և արք իւր ելին 'ի մասա-
րա յանձուկն։

ԳԼ։ ԻԵ։

Սամ. 28. 3. Սերաք. 46.23.

1 Եւ մեռաւ սամուէլ։ և ժողո-
վեցան ա՛մ իսրայէլ և կոծեցան
զնա։ և թաղեցին զնա 'ի տան իւրում
յարիմաթեմ· և յարեաւ դաւիթ և
2 էջ յանապատն մաօնայ։ *Եւ էր այր
մի 'ի մաօն· և հօտք իւր 'ի կարմէլոս·
և այրն մեծատուն էր յոյժ· և նորա
էին ոչխարք երեքհազարք· և այծք
հազարք։ և եղէն կտուրք հօտիցն 'ի
3 կարմէլոս։ *Եւ անուն նր̃ նաբաղ և
անուն կնոջ նորա աբիգեա· և կին
նր̃ առատ իմաստութբ̃· և գեղեցիկ
տեսլեամբ յոյժ· և այրն խիստ և չար
4 խորհրդովք, և այր շնաբարոյ։ *Եւ
լուաւ դաւիթ յաւուր յայնմիկ եթէ
կտրէ նաբաղ կարմելացի զհօտս իւր։
5 *Եւ առաքեաց դաւիթ մանկունս
տասն· և ասէ դաւիթ ցմանկունսն·
ելէք 'ի կարմէլոս· և երթայք առ նա-
բաղ· և հարցէք յանուն իմ զողջու-
6 նէ նորա։ *Եւ ասասջի՛ք այսպէս։ 'ի
սոյն աւուրս ո՛ղջ իցես դու և տուն
7 քո· և ա՛մ որ ինչ քո ողջ լիցի։ *Եւ
արդ՝ ասացին լուա՛յ եթէ կտուրք են
հօտից քոց, որք ընդ մեզ էին յանա-
պատի աստ· և ո՛չ արգելաք զդոսա·
և ո՛չ խուեցաք զդոսա· և ոչ ինչ
զա՛մ աւուրս որչափ և էին ընդ մեզ
8 'ի կարմէլոս։ *Հա՛րց ցմանկտիդ քո
և պատմեսցեն քեզ։ և գտցեն ման-
կունքդ շնորհս առաջի աչաց քոց· զի
'ի բարի աւուր եկին։ արդ՝ տացես
որչափ ինչ և գտցէ ձեռն քո՝ ծառայ
իցքոց· և որդւոյ քում դաւթի։
9 *Եւ եկին մանկունքն դաւթի· և
խօսեցան զբանսն ընդ նաբաղայ· ըստ
ա՛մ բանիցն այնոցիկ· յանուն դաւ-
10 թի։ *Եւ մեռուտացաւ· և ետ պատաս
խանի ծառայիցն դաւթի և ասէ։ ո՛
դաւիթ· կամ ո՛ որդին յեսսեայ· բազ
մացեալ են այսօր ծառայք գնացա-
կանք իւրաքանչիւր յերեսաց տեառն
11 իւրոյ։ *Արդ առնուցո՞ւմ զհաց իմ,
և զգինի իմ, և զզենլիս իմ, զոր զե-
նի կտրողաց իմոց պատրուճակս, և
տայցեմ արանց զորս ո՛չ գիտիցեմ
12 ուստի իցեն։ *Եւ դարձան ման-
կունքն դաւթի 'ի ճանապարհ իւր-
եանց։ և եկին պատմեցին դաւթի
13 ըստ բանից այնոցիկ։ *Եւ ասէ դաւիթ
ցարսն իւր· ածէ՛ք ընդ մէջ իւրա-
քանչիւր զսուր իւր· և ածին ընդ մէջ
այր իւրաքանչիւր զսուսեր իւր։ և
էած ընդ մէջ և դաւիթ զսուր իւր·
և ելին զհետ դաւթի իբրև չորեք-
հարիւր· և երկերիւրն եւս անդէն նըս
14 տան առ կարասին։ *Եւ աբիգեայ
կնոջ նաբաղու պատմեաց միոմն 'ի
մանկտւոյ անտի և ասէ· ահա առա-
քեաց դաւիթ զհրեշտակս յանապա-
տէն օրհնել զտէր մեր· և նա խու-
15 սեաց 'ի նոցանէն։ *Եւ արքն երախ
տաւորք էին մեզ յոյժ։ և ո՛չ արգելին
զմեզ· և ո՛չ ի՛նչ խուեցին զմեզ· որ
չափ եղեաք ընդ նոսա 'ի բացի։
16 *Եւ իբրև զպարիսպ էին մեզ զցայգ
և զցերեկ՝ զամենայն աւուրսն որ-
չափ էաք ընդ նոսա՝ և արածէաք զխա
17 շինսն։ *Եւ արդ գիտասցես և տես
ցես զինչ գործեսցես· զի վճարեալ է
չարութի 'ի վր̃ տեառն մերոյ· և 'ի վր̃
ա՛մ տան նր̃· և նա ժանտ է· և ո՛չ գոյ
18 խօսել ընդ նմա։ *Եւ ածապարեաց
աբիգեա· և էառ երկերիւր նկանակ·
և երկուս ամանս գինւոյ· և հինգ ոչ-
խար հասուցեալ· հինգ արդու փոխն-
դոյ· և կայթ մի չամիչ· և պաղատիս
երկերիւր· և եդ 'ի վերայ իշոյ։
19 *Եւ ասէ ցմանկտին իւր· երթա՛յք
յառաջագոյն քան զիս· և ես գամ
զկնի ձեր։ և առն իւրում նաբաղայ
20 ո՛չ էհան 'ի վեր։ *Եւ եղև ընդ եւա-
նել նր̃ յէշն, և ընդ իջանել զանխուլ
լերինն, և ահա դաւիթ և արք նորա
իջանէին ընդ առաջ նորա· և դիպե
ցաւ

ցաւ նոցա ։ *Եւ ասէ դաւիթ ․ զուր 21
ուրեմն պահեցի զամ ինչ նաբաղու
յանապատի անդ ․ և ոչ խլեցաք առ_
նուլ յամէ որ ինչ էր նորա և ոչ ինչ ․
և հատոյց ինձ չար երախտեաց իմոց ։
* Օնաւօն արասցէ Ա՟Ծ դաւթի , և 22
օնաւօն յաւելցէ , եթէ թողից յամէ
նաբաղու մինչև ցառաւօտն ․ որ զոր_
մով միզիցէ ։ *Իբրև ետես աբիգեա 23
զդաւիթ , փութացաւ և վազեաց յի
շոյն ․ և անկաւ առաջի դաւթի 'ի վ՟ր
երեսաց իւրոց ․ և երկիր եպագ նմա
յերկիր ։ * Եւ անկաւ առ ոտս նորա 24
և ասէ ․ յիս տէր մեղս իմ ․ բայց խօ_
սեսցի աղախին քո յականջս քո ․ և
լուիցես բանից աղախնոյ քոյ ։ * Մի 25
դիցէ տէր իմ զսիրտ իւր 'ի վ՟ր առն
ժանտի նաբաղայ ․ զի ըստ անուան
նր և ինքն է ։ նաբաղ անուն նորա ․ և
անզգամութի ընդ նմա ։ և ես աղա_
խին քո ոչ տեսի զմանկունսն քո զոր
առաքեցեր ։ * Եւ արդ կենդանի է 26
Տր ․ և կենդանի է անձն քո ։ որպ ար_
գել զքեզ Տր չգալ յարիւն անպարտ․
այլ պահել զձեռն քո առ քեզ ․ և արդ՝
եղիցին իբրև զնաբաղ թշնամիք քո՝
և որք խնդրիցեն տեառն իմում չա_
րիս ։ *Եւ արդ առ զօրհնութիս զայս 27
զոր եբեր աղախին քո տեառն իմում ․
և տացես մանկտւոյդ՝ որք կան առա
ջի տեառն իմում ։ * Եւ բարձ զմեղս 28
աղախնոյ քոյ ։ զի առնելով արասցէ
Տէր տեառն իմում տուն հաւատա_
րիմ ․ զի զպատերազմ տեառն իմոյ
Տր պատերազմի ․ և չարութի մի եր_
բէք գտցի 'ի քեզ ։ * Եւ ոչ յարիցէ 29
մարդ հալածել զքեզ ․ և խնդրել
զանձն քո ․ և եղիցի անձն տեառն իմոյ
ծրարեալ 'ի ծրարի կենաց Տն Ա՟Ծ ․
և զանձն թշնամեաց քոց պարսաքա_
րեսցես 'ի մէջ պարսատկաց ։ * Եւ 30
եղիցի յորժամ արասցէ Տէր տեառն
իմում զամ բարիս զոր խօսեցաւ ա_
ծել 'ի վ՟ր քո , և տացէ զքեզ պատուէի
րանաւ առաջնորդ 'ի վերայ իղի ։
* Մի լիցի պղծութի և գայթագղու 31
թի 'ի սրտի տեառն իմոյ ․ հեղուլ զա
րիւն արդար տարապարտուց ․ և պա_
հեսցի ձեռն տեառն իմոյ առ իւր ․ և
բարի արասցէ Տր տեառն իմում ․ և
յիշեսցես զաղախին քո , բարի առ_
նել նմա ։ * Եւ ասէ դաւիթ ցաբի_ 32
գեայ ․ օրհնեալ Տր Ա՟Ծ իղի ․ որ առա
քեաց զքեզ այսօր ընդ առաջ իմ ։
* Եւ օրհնեալ բարք քո ։ և օրհնեալ 33
լիցիս դու ․ որ արգելեր զիս այսօր աստ․
չերթալ յարիւն ․ և պահել զձեռն իմ
առ իս ։ * Բայց կենդանի է Ա՟Ծ իղի ․ 34
որ արգել զիս այսօր 'յառնելոյ քեզ
չար ․ զի եթէ չէիր փութացեալ և ե_
կեալ ընդ առաջ իմ ․ քանզի ասացի ․
թէ ոչ մնասցէ նաբաղայ մինչև ցլոյս
35 առաւօտու որ զորմով միզիցէ ։ *Եւ
էառ դաւիթ 'ի ձեռաց նորա զամ
ինչ զոր եբեր նմա ․ և ասէ ցնա ․ ել 'ի
տուն քո խաղաղութբ ․ տես զի լուայ
ձայնի քում ․ և ակն առի երեսաց քոց ։
36 *Եւ գնաց աբիգեա առ նաբաղ ․ և
էր խրախութի տան նր իբրև զխրա_
խութի թագաւորի ։ և սիրտ նաբա_
ղու զուարճացեալ էր յինքեան ․ և ինքն
արբեալ էր յոյժ ․ և ոչ պատմեաց նմա
բան մի մեծ կամ փոքր մինչև ցլոյս
37 առաւօտուն ։ *Եւ եղև ընդ առաւ_
օտն ․ իբրև սթափեցաւ նաբաղ 'ի
գինւոյ անտի , պատմեաց նմա կին
իւր զբանս զայսոսիկ ․ և մեռաւ սիրտ
նորա 'ի նմա ․ և եղև իբրև զքար ։
38 * Եւ եղեն իբրև աւուրք տասն ․ և
39 եհար Տր զնաբաղ , և մեռաւ ։ *Եւ
լուաւ դաւիթ եթէ մեռաւ նաբաղ ․
և ասէ ․ օրհնեալ Տէր , որ դատեաց
զդատաստանս նախատանաց իմոց՝ 'ի
ձեռաց նաբաղայ ․ և զծառայ իւր ապ
րեցոյց 'ի ձեռաց չարեաց ․ և զչարու_
թի նաբաղայ դարձոյց Տր 'ի գլուխ
նորա ։ և առաքեաց դաւիթ և խօսե_
ցաւ ընդ աբիգեայ առնուլ զնա իւր
40 կնութե ։ *Եւ եկին ծառայքն դաւ_
թի ․ առ աբիգեա 'ի կարմեղոս ․ խօսե
ցան ընդ նմա և ասեն ․ դաւիթ առա
քեաց զմեզ առ քեզ՝ առնուլ զքեզ
41 իւր կնութե ։ * Եւ յարեաւ ․ երկիր
եպագ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր
և ասէ ․ ահաւասիկ կայ աղախին քո
'ի սարկութի լուանալոյ զոտս ծառայ
42 ից տեառն իմոյ ։ * Եւ փութացեալ
յարեաւ աբիգեա ․ ել յէշ ․ և հինգ
աղջիկ գնացին զհետ նորա ․ և չոգաւ
զհետ ծառայիցն դաւթի ․ և եղև նր
43 կին ։ * Եւ զաքինովամ էառ դաւիթ
յեզրայելէ ․ և էին նր երկոքեան կա_
44 նայք ։ * Եւ սաւուղ ետ զմեղքող
զդուստր իւր զկին դաւթի , փաղտիե
լի որդւոյ յեմեսսեայ ռոմմացւոյ ։

ԳԼ: ԻԶ:

1 Եւ || եկին զիփացիքն 'ի մաւայլէն || Ա Թգ.
առ սաւուղ 'ի բլուրն ․ և ասեն ․ 23.19.
ահա դաւիթ թաքուցեալ է առ մեզ
'ի բլրին եքեղատու՝ հանդէպ յեսեմո
2 նայ ։ * Եւ յարեաւ սաւուղ ․ և էջ
յանապատն զիփայ ․ և ընդ նմա երեք
հազարք արանց ընտրելոց յիսրայէլէ՝
խնդրել զդաւիթ յանապատին զի_
3 փայ ։ * Եւ բանակեցաւ սաւուղ 'ի
բլրին

մահու էք դուք՝ որք պահէք զտէր ձեր
զարքայ զօծեալ Տեառն։ և արդ աւասիկ
գեղարդն արքային և կուժ ջրոյն ուր
17 է որ առ մնարս նր կային։ * Եւ ծա
նեաւ սաւուղ զձայնն դաւիթի և ասէ.
այդ ձայն քո՞ է որդեակ իմ դաւիթ։
և ասէ դաւիթ ։ ծառայ քո եմ տէր
18 իմ արքայ։ * Եւ ասէ ընդէ՞ր է այդ
տէր իմ՝ զի մնաւել ես զկնի ծառայի
քոյ։ զի՞ մեղայ. և զի՞ գտաւ յիս չնաս
19 * Եւ արդ լուիցէ տէր իմ արքայ ըզ
բանս ծառայի իւրոյ. եթէ Ա՛ր շար
ժեալ է զքեզ՝ ի վէր իմ, ձեռնձերեսցի
ղհ քո ։ և եթէ որդւոց մարդկան՝
անիծեալ լիցին դոքա առաջի Տեառն։ զի
մերժեցին զիս այսօր չհաստատել ինձ
՝ի ժառանգութեան Տեառն. ասեն՝ երթ
20 ծառայեա աստուածոց օտարաց ։ * Եւ
արդ՝ մի անկցի արիւն իմ յերկիր ա
ռաջի երեսաց Տեառն։ զի ելեալ է թա
գաւոր իսրայէլ խնդրել զանձն իմ, որ
ընթանայցէ ագռաւ ընդ լերինս։
21 * Եւ ասէ սաւուղ. մեղայ. դարձիր
որդեակ իմ դաւիթ. զի ոչ ինչ արա
րից քեզ չար՝ փոխանակ զի պատուա
կան է անձն իմ առաջի աչաց քոց. և
ես յայսմ աւուր ժամանակի զբախտ
22 դիր և յանցաւոր եմ յոյժ։ * Պատաս
խանի եւ դաւիթ և ասէ։ ահաւասիկ
գեղարդն արքայի . անցցէ մի ոք՝ ի
23 մանկտւոյդ և առցէ զսա ։ * Եւ Տէր
հատուսցէ իւրաքանչիւր ումեք ըստ
արդարութեանց իւրոց՝ և ըստ հաւա
տարմութեան. թէպ ոմն մատնեաց զքեզ
Տէր այսօր՝ ի ձեռս իմ. և ոչ կամեցայ
24 ձգել զձեռն իմ՝ յօծեալ Տեառն ։ * Եւ
որպէս մեծացաւ անձն քո առ այսօր
առաջի աչաց իմոց , այնպէս մեծաց
սի անձն իմ առաջի Տեառն. և ամրացու
սէ զիս . և ապրեցուսէ զիս յամենայն
25 ղուլթենէ ։ * Եւ ասէ սաւուղ ցդա
ւիթ . օրհնեալ ես դու որդեակ իմ
դաւիթ . և առնելով արասցես և զո
բանալով զօրասցես։ և գնաց դաւիթ
զձանապարհ իւր . և սաւուղ դարձաւ
՝ի տեղի իւր ։

ԻԱ։ ԻԲ։

1 Եւ խօսեցաւ դաւիթ ՝ի սրտի իւր
ում և ասէ ։ արդ անկանիցիմ
յաւուր միում՝ ի ձեռս սաւուղայ, և
չէ ինձ բարի . եթէ ոչ դարձայց յեր
կիրն փղշտացւոց ։ և եթէ իցէ խնդ
րեսցէ զիս սաւուղ յամենայն հնդ
2 ապրեցայց՝ ի ձեռաց նորա ։ * Եւ յա
րեաւ դաւիթ . և գնաց ինքն՝ և վեց
հարիւր արքն որք ընդ նմա . և գնաց
առ անքուս որդի մաւաքայ՝ արքայ
գե-

գէթայ։ *Եւ նստաւ դաւիթ ընդ 3
անքուսայ 'ի գէթ․ ինքն՝ և արք իւր՝
իւրաքանչիւր տամբ իւրով։ և դաւիթ
և երկոքին կանայք իւր․ աքինովամ
յեզրայելացի․ և աբիգեա կին նա_
բաղայ կարմելացւոյ։ *Եւ ազդ եղեւ 4
սաւուղայ եթէ փախեաւ դաւիթ 'ի
գէթ՝ և ոչ եւս յաւել խնդրել զնա։
*Եւ ասէ դաւիթ ցանքուս․ եթէ 5
եգիտ ծառայ քո շնորհս առաջի աչաց
քոց, տացես ինձ տեղի 'ի միում քա_
ղաքաց յանդս․ և նստայց անդ․ և ընդ_
էր նստիցի ծառայ քո 'ի թագաւո_
րեալ քաղաքի ընդ քեզ։ *Եւ ետ նմա 6
անքուս յաւուր յայնմիկ զսիկելակ․
վասն այնորիկ եղեւ սիկելակ արքայի
հրէաստանի մինչեւ ցայսօր։ *Եւ եղեւ 7
թիւ աւուրցն զորս նստաւ դաւիթ
յանդի այլազգեացն՝ աւուրք չորից
ամսոց։ *Եւ ելանէր դաւիթ և արքն 8
որք ընդ նմա էին․ և ասպատակէին
'ի վերայ ա՟մ գեսուրացւոյն․ և գիզե_
րացւոյն․ և ամաղեկացւոյն․ և ահա
բնակէր երկիրն 'ի գեղամսուրայ յա
պահովելոց պարսպաւորաց մինչեւ ցե
գիպտոս։ *Եւ հարկանէր դաւիթ 9
զերկիրն և ոչ ապրեցուցանէր զայր
և զկին․ և առնոյր հօտս և անդեայս․
և էշս․ և ուղտս․ և հանդերձս․ և դառ_
նայր՝ և գայր առ անքուս։ *Եւ ասէր 10
անքուս ցդաւիթ․ որո՞ւմ կողման ար_
շաւեցիք այսօր։ և ասէր դաւիթ։ 'ի
կողմանս հարաւոյ հրէաստանի․ և 'ի
կողմանս յերամելի․ և 'ի կողմանս կե
նեզայ։ *Զայր և զկին ոչ ապրեցու 11
ցի ածել 'ի գէթ։ ասեմ․ գուցէ ազդ
լինիցի զմէնջ 'ի գէթ․ և ասիցեն թէ
զայս ինչ գործէ դաւիթ։ և այս իրաւ
ունք էին նորա զա՟մ աւուրս որչափ և
նստաւ դաւիթ յանդի այլազգեացն։
*Եւ հաւատաց անքուս դաւթի յոյժ․ 12
և ասէ․ ամաչելով ամաչէ 'ի ժողովր_
դենէ իւրմէ յիսրայէլէ․ և եղիցի ինձ
ծառայ յաւիտեան։

ԳԼ: ԻԸ:

Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ՝ ժո_ 1
ղովեցան այլազգիքն բանակօք
իւրեանց ելանել պատերազմել ը՟ Իղի։
և ասէ անքուս ցդաւիթ։ գիտելով
գիտասցես՝ զի ընդ իս ելանելոց ես 'ի
պատերազմ դու և արք քո։ *Եւ ասէ 2
դաւիթ ցանքուս։ այդպէս լիցի։ արդ
գիտասցես զինչ գործեսցէ ծառայ
‖ Ա Եր․ քո։ և ասէ անքուս ցդաւիթ․ այդ_
25.1. պէս լիցի․ անձնապահապետ արարից
Սիրաք․ զքեզ զամենայն աւուրս։ *‖ Եւ սա_ 3
46.23. մուէլ մեռաւ․ և կոծեցան զնա ա՟մ
իսրայէլ․ և թաղեցին զնա 'ի քաղա_
քին իւրում յարիմաթեմ։ և սաւուղ
եբարձ զվհուկս և զգէտս յերկրէ։
4 *Եւ գումարեցան այլազգիքն․ և ե_
կին բանակեցան 'ի սոմման։ և ժողո_
վեաց սաւուղ զա՟մ այր Իղի․ և բանա
5 կեցան 'ի գեղբուէ։ *Իբրեւ ետես
սաւուղ զբանակ այլազգեացն՝ եր_
կեաւ․ և զարհուրեցաւ սիրտ նր յոյժ։
6 *Եւ եհարց սաւուղ 'ի Տէ․ և ոչ արար
նմա պատասխանի Տր․ երազովք և
7 գուշակութբք և մարգարէիւք։ *Եւ
ասէ սաւուղ ցծառայս իւր։ ‖ խնդրե ‖ Ղեւ․
ցէք ինձ կին մի վհուկ․ և երթայց առ 20.27.
նա և խնդրեցից նովաւ։ և ասեն ծա_ 2.( )րէ․
ռայք նորա ցնա․ ահաւէ կին մի վհուկ 18.11.
8 յայէնդովր։ *Եւ ծպտեցաւ սաւ_ Գործ․
ուղ․ և զգեցաւ այլ հանդերձս․ և 16.16.
գնաց ինքն և երկու արք ընդ նմա։ և
եկին առ կինն գիշերի։ և ասէ ցնա․
գիւթեա՛ դու ինձ վհկաւդ․ և հա՛ն
9 ինձ զոր ես ասացից քեզ։ *Եւ ասէ
կինն։ ահա դու ինքնին իսկ գիտես․
զոր ինչ արար սաւուղ․ որպէս սատա
կեաց զվհուկս և զգէտս յերկրէ․ և
արդ ընդէ՞ր որսաս զանձն իմ սպանա
10 նել զնա։ *Եւ երդուաւ նմա սաւուղ
'ի Տր և ասէ․ կենդանի է Տր․ եթէ
պատահեսցի քեզ վնաս 'ի բանիս յայս
11 միկ։ *Եւ ասէ կինն․ զո՞ հանից քեզ։
12 և ասէ՝ զսամուէլ հա՛ն ինձ։ *Եւ ե_
տես կինն զսամուէլ։ և աղաղակեաց
'ի ձայն մեծ․ և ասէ կինն ցսաւուղ․
ընդէ՞ր խաբեցեր զիս․ և դու սաւուղ
13 ես։ *Եւ ասէ ցնա արքայ․ մի՛ երկն_
չիր՝ ասա՛ զո՞ տեսեր։ և ասէ ցնա կինն․
աստուածս տեսանեմ ելեալս յերկրէ։
14 *Եւ ասէ ցնա՝ զի՞նչ գիտացեր։ և ա_
սէ ցնա․ այր ուղղորդ ելեալ յերկրէ․
և արկեալ զիւրեւ կրկնոց։ և ծանեաւ
սաւուղ եթէ սամուէլ է նա։ և ան_
կաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր՝
15 և եպագ նմա երկիր։ *Եւ ասէ սա_
մուէլ ցսաւուղ․ ‖ զի՞ լլկեցեր զիս ‖ Սիրաք․
ելանել ինձ։ և ասէ սաւուղ․ նեղեալ 46.23.
եմ յոյժ․ և այլազգիք պատերազմին
ընդ իս․ և Ած հեռացաւ յինէն․ և ոչ
լուաւ ինձ՝ ոչ մարգարէիւք և ոչ երա
զովք։ և արդ կոչեցի զքեզ ցուցանել
16 ինձ զինչ գործեցից։ *Եւ ասէ սամու
էլ․ զի՞ հարցանես զիս․ և Տր հեռա_
ցաւ 'ի քէն․ և եղեւ ընդ ընկերի քում։
17 *‖ Եւ արար ընդ քեզ Տր որպէս խօ_ ‖ Ա Եր․
սեցաւ յիմ ձեռն․ և պատառեսցէ Տր 15. 28.
զթագաւորութիդ 'ի ձեռաց քոց․ և
տացէ զդա ընկերի քում դաւթի։
18 *Զի ոչ լուար ձայնի Տն․ և ոչ արա
րեր զսրտմտութի բարկութե նորա
յամա_

յամաղէկ ։ վասն այնր բանի արար
քեզ ՏՐ զայդ յաւուր յայսմիկ ։* Եւ 19
մատնեսցէ ՏՐ զիէլ քեւ հանդերձ 'ի
ձեռս այլազգեացն. և վաղիւ դու և
որդիք քո ընդ քեզ անկցին. և զբա-
նակն իէլի տացէ ՏՐ 'ի ձեռս այլազ-
գեացն ։* Եւ փութացաւ սաւուղ 20
և անկաւ յոտնկելեայ 'ի գետին ։ և
զարհուրեցաւ յոյժ 'ի բանիցն սամու-
էլի. և զօրութիւն ոչ ևս գոյր 'ի նմա.
զի ոչ եկեր հաց զաւուրն ողջոյն և զգի-
շերն ամենայն ։* Եւ եմուտ կինն առ 21
սաւուղ. և ետես զի տագնապեալ էր
յոյժ. և ասէ ցնա. ահա լուաւ աղա-
խին քո ձայնի քում. և եդի զոգի իմ
'ի ձեռին իմում. և ունկնդիր եղէ բա-
նիցն զոր խօսեցար ընդ իս ։* Եւ արդ 22
լուր և դու ձայնի աղախնոյ քոյ. և
եդից առաջի քո պատառ մի հաց. և
կերիցես. և եղիցի քեզ զօրութիւն. զի
երթիցես զճանապարհ քո ։* Եւ ոչ 23
կամեցաւ ուտել ։ և բռնադատեցին
զնա ծառայքն իւր և կինն. և լուաւ
ձայնի նոցա. և յարեաւ 'ի գետնոյն.
և նստաւ յաթոռ ։* Եւ կնոջն մնու- 24
ցեալ էր որթ մի 'ի տան ։ և փութա-
ցաւ եզեն զնա և էառ ալիւր՝ թրեաց
և եփեաց բաղարջս ։* Եւ մատոյց 25
առաջի սաւուղայ. և առաջի ծառայ-
ից նորա ։ և կերին. և յարեան գնա-
ցին զգիշերն զայն ։

ԳԼ: ԻԹ.

Եւ ժողովեցին այլազգիքն զամ 1
զբանակս իւրեանց յափեկն. և բա-
նակեցաւ իէլ յայենդովր յեզրայելի ։
*Եւ նախարարքն այլազգեացն հարիւ- 2
րաւորօք և հազարաւորօք ։ և դաւիթ
և արք իւր երթային յետոյ ընդ ան-
քուսայ ։ *Եւ ասեն նախարարքն այլ- 3
ազգեացն ։ ո՞յք են դոքա որք անցա-
նենդ ։ և ասէ անքուս ցնախարարս
այլազգեացն ։ ո՞չ դա է դաւիթ ծա-
ռայ սաւուղայ արքայի իէլի. և այս եր-
կու ամք են զի առ մեզ է. և ոչ ինչ
գտի 'ի դմա յօրէ յորմէ հետէ անկաւ
Ա. Մնա 12.19. 'ի մեզ մինչև ցայսօր ։* ‖ Եւ խոժո- 4
ռեցան նմա նախարարքն այլազգեացն.
և ասեն ցնա ։ դարձո՛ զայրն. և եր-
թիցէ 'ի տեղի իւր. ուր կացուցեր զնա
անդ ։ և մի՛ եկեսցէ ընդ մեզ 'ի պատե-
րազմ. և մի՛ լիցի դաւաճան բանա-
կիս ։ և իւ̃ հաճիցի դա ընդ տեառն
իւրում, եթէ ոչ գլխովք արանցդ այ-
դոցիկ ։ *Ո՞չ այդ դաւիթ է. որում 5
նուագէին 'ի պարս. և ասէին. եթէ
եհար սաւուղ զհազարս՝ և դաւիթ
զբիւրս ։ *Եւ կոչեաց անքուս զդա- 6
ւիթ. և ասէ ցնա. կենդանի է ՏՐ. զի
ուղիղ և բարի ես դու յաչս իմ. և
մուտ քո և ել 'ի բանակի աստ ընդ իս.
և ոչ գտի 'ի քեզ չարութիւն, յօրէ յոր-
մէ հետէ եկիր առ իս՝ մինչև ցայսօր
ժամանակի ։ և յաչս նախարարացն՝
7 ոչ թուիս դու բարւոք ։ *Եւ արդ
դարձիր. և երթ 'ի խաղաղութիւն. և
ոչ արասցես չարութիւն յաչս նախարա-
8 րաց այլազգեացս ։ *Եւ ասէ դաւիթ
ցանքուս ։ զի՞նչ արարի քեզ. և զի՞նչ
գտեր 'ի ծառայի քում. յօրէ յորմէ էի
առաջի քո, մինչև ցայսօր. զի՞ ոչ գայ-
ցեմ պատերազմել ընդ թշնամիս ՏՆ
9 իմոյ արքայի ։ *Պատասխանի ետ ան-
քուս. և ասէ ցդաւիթ. գիտեմ զի
բարւոք թուիս դու յաչս իմ իբրև
զհրեշտակ ԱՅ. այլ նախարարքս այլ-
ազգեաց ասեն. մի՛ եկեսցէ ընդ մեզ
10 'ի պատերազմ ։ *Եւ արդ կանխեա՛
դու ընդ առաւօտն. դու և ծառայք
տեառն քոյ, որք եկեալք են ընդ քեզ.
և երթայք 'ի տեղին յորում կացուցի
զձեզ. և բան ինչ յոռութեան մի՛ դիցես
'ի սրտի քում. զի հաճոյ ես դու առա-
ջի իմ. և վաղվաղակի լինիցիք 'ի ճա-
նապարհ. և լուսասցի ձեզ, և գնասջիք ։
11 *Եւ կանխեաց դաւիթ և արք իւր
գնալ ընդ առաւօտն. և պահել զեր-
կիր այլազգեացն ։ և այլազգիքն ելին
'ի պատերազմել ընդ իսրայէլի ։

ԳԼ: Լ.

1 Եւ եղև ընդ մտանել դաւթի և
արանց նր 'ի սիկելակ յաւուրն
երրորդի. և ամաղէկ ասպատակեաց 'ի
հարաւակողմն. և 'ի սիկելակ. և եհար
զսիկելակ. և այրեաց զնա հրով.
2 *Եւ գերեաց զկանայս և զամ ինչ որ
'ի նմա 'ի փոքուէ մինչև ցմեծ. և ոչ
սպանին զայր և զկին. այլ գերեցին.
և գնացին զճանապարհ իւրեանց ։
3 *Եւ եկն դաւիթ և արք իւր 'ի քա-
ղաքն. և ահա այրեցեալ էր քաղաքն.
և կանայք նր և ուստերք և դստերք
4 իւրեանց գերեալք ։ *Եւ ամբարձին
դաւիթ և արք նր զձայնս իւրեանց,
և լացին մինչև ոչ ևս գոյր 'ի նոսա զօ-
5 րութի լալոյ ։ *Եւ երկոքին կանայքն
դաւթի գերեցան. աքինովամ յեզրայ-
ելացի. և աբիգեա կին նաբաղու կար-
6 մելացւոյ ։ *Եւ նեղեցաւ դաւիթ
յոյժ. զի ասաց ժողովուրդն քարկո-
ծել զնա. զի զայրացեալ էր ոգի ամ
ժողովրդեանն՝ իւրաքանչիւր 'ի վերայ
ուստերաց և դստերաց իւրեանց ։ և
զօրացաւ դաւիթ 'ի ՏՐ ԱՅ իւր ։
7 *Եւ ասէ դաւիթ ցաբիաթար քա-
հանայ

հանայ որդի աբիմելեքայ. մնաւ զե-
փուած. և մնացեալ աբիաթար զե-
փուան առ դաւիթ։ * Եւ եկաւ 8
դաւիթ ի Ցիէ, և ասէ. պնդեցայց զինէ
գեդեւրայն այնորիկ, եթէ հասա-
նիցեմ նմա։ և ասէ ցնա Ցիէ. պնդեաց
և հասանելով հասանիս. և թափե-
լով թափեսցես։ * Եւ գնաց դաւիթ 9
600 և զօրեքհարիւր արքն որք ընդ նմա.
և եկին մինչև ցհեղեղատն բոսորայ.
և աւելորգքն զտեղի առին։
* Եւ պնտեցաւ դաւիթ զօրեքարիւր 10
արամբքն. և երկերիւր արք մնացին.
որք նստան յայնկոյս հեղեղատին բո-
սորայ։ * Եւ գտին այր մի եգիպտա- 11
ցի յանդին. և կալան զնա. և ածին
առ դաւիթ յանդն. և եռուն նմա
ջուր և եկեր. և արբուսին նմա ջուր։
* Եւ եռուն նմա կոտոր մի պաղատը- 12
ւոց. և երկուս չամչեայս. և եկեր.
և հաստատեցաւ ոգի նր. քան
զի չեր կերեալ ջուց. և ոչ արբեալ
զջուր՝ զերիս աւիւս և զերիս գիշերս։
* Եւ ասէ ցնա դաւիթ. որ ես դու. 13
և ուստի՞ ես։ և ասէ պատանեակն.
եգիպտացի եմ ես՝ ծառայ առն ամա
ղեկացւոյ. և եթող զիս տէր իմ. զի
նքաղեցայ ես այս երրորդ օր։ * Եւ 14
մեք ասպատակեցաք ի կողմանս հա-
րաւոյ քերեթացւոյ. և ի կողմանս հրէ
ատանի. և ի հարաւակողմն քաղե-
բայ. և զսիկեղակ այրեցաք հրով։
* Եւ ասէ ցնա դաւիթ. եթէ իջու- 15
ցանիցես զիս ի գեդեւրն յայն. և
ասէ ցնա եգիպտացին. երդուիր ինձ.
զի մի սպանցես զիս. և ոչ մատնեսցես
զիս ի ձեռս տեառն իմոյ. և իջուցից
զքեզ ի գեդեւրն։ և երդուաւ նմա։
* Եւ իջոյց զնա անդր։ և ահա նոքա 16
ցրուեալ էին ընդ երեսս ամենայն երկրին.
ուտէին և ըմպէին. և տօնէին առ-
նայն աւարօքն մեծամեծօք զոր առին
յերկրէն պղշտացւոց. և յերկրէն
յուդայ։ * Եւ եհար ի վերայ նոցա 17
դաւիթ. և եհար զնոսա դաւիթ յեղա-
նելոյ արուսեկին մինչև յերեկոյ՝ և ի
վաղիւ անդր. և ոչ ապրեցաւ ի նոցա
նէ այր. բայց միայն պատանեակք ե-
րեքարիւր հեծեալ յուղտս և փախեան։
* Եւ թափեաց դաւիթ զամենայն զոր 18
առին ամաղեկացիքն. և զերկոսին
կանայս իւր թափեաց դաւիթ։ * Եւ 19
ոչ սպասեցաւ ինոչ նոցանէ ի փոքրէն մին
և յմեծ. և յուստերաց և ի դստե-
րաց. և յաւարէն մինչև ցայմ ինչ, զոր
առին ի նոցանէ՝ զամ ինչ դարձոյց
դաւիթ։ * Եւ եհաւ դաւիթ զամ 20
ոչխաս՝ և վանդեայս. և տանէր առաջի

աւարին և աւարին անուն կոչեր. թէ 21
այս աւար դաւթի է։ * Եւ եկին դա-
ւիթ առ երկերիւրեան լքեալս յերթալ
ընդ դմին դաւթի. և նստոյց զնոսա ի
հեղեղատին բոսորայ. և ելին ընդ
առաջ դաւթի և ընդ առաջ զօրուն
որ ընդ նմա։ և մատեաւ դաւիթ առ
զօրն. և եհարց զողջոյնս նորա ի նոս
ղաղուեթին։ * Եւ պատասխանի եռուն 22
նմա ամենայն արք ժանտք և անպէ-
տքն յաղանց պատերազմողաց՝ որք
երթեալ էին ընդ դաւթի. և ասեն.
եթէ ոչ եղեն հետամուտք ընդ մեզ,
ոչ տացուք դոցա յաւարէ աստի զոր
թափեցաք. բայց եթէ զիւրաքանչիւրս
դնդին և զորդիս առցեն. և գնասցեն
ի բաց։ * Եւ ասէ դաւիթ. մի ոգոյ 23
ցի այդպէս եղբարք իմ. յետ մատնե
լոյ զնոսա մեզ Ցիէ. և պահելոյ զմեզ.
և մատնեաց Ցիէ ի ձեռս մեր զդէզ-
դուրն եկեալ ի վերայ մեր։ * Եւ ո՞ 24
անսասցէ բանիցդ ձերոց այդոցիկ. զի
ոչ են ընդհատ ի ձէնջ. քանզի ըստ
մասին երթելոյն ի պատերազմ, նոյն
պէս եղիցի մասն վանապանին. բաժ
նիցեն օրինակի բաժանեսցին։ * Եւ 25
եղև յօրէ յայնմանէ և անդր՝ իբրև
օրէնք և իրաւունք ի մէջ իշի մինչև
յայսօր։ * Եւ եկն դաւիթ ի սիկե- 26
լակ. և առաքեաց յաւարէ անտի ծե
րոցն յուդայ՝ և ընկերաց իւրոց. և ա-
սէ. այդ ձեզ օրհնուի յաւարէ թշնա
մեաց Ցիէ։ * Որք ի բեթէլ էք. և 27
յեռեմաթ հարաւոյ. և որք յեթեր։
* Եւ յարոէր. և որք յեփեթամովթ. 28
և որք յեթաքել. 29
և որք ի քաղաքս յերեմելացւոյն. և
որք ի քաղաքս կինեացւոյն։ * Որք ի 30
հորմայ. և որք ի քաւրսան. և որք
յանաթաք։ * Եւ որք ի քեբրօն. և 31
որք յամենայն տեղիս ընդ որ չըջեցաւ
դաւիթ ինքն և արք իւր։

Գ. Ի. Ա.

1 Եւ ‖ այլազգիքն պատերազմէին ‖ 1.Պ.ԺԸ
ընդ իշէլ։ և փախեան արք իշէլ 10.2.3ª
յերեսաց այլազգեացն։ և անկանէին
2 վիրաւորք ի լերինն գեղբուէայ։ * Եւ
հասին այլազգիքն ի սաւուղ և յոր-
դիսն նր։ և հարին այլազգիքն զյով
նաթան. և զամինադաբ. և զմելքի
3 սաւէ զորդիս սաւուղայ։ * Եւ ծան
րացաւ պատերազմն ի վրն սաւուղայ։
և գտին զնա արք կորովիք աղեղնաւ
որք. և վիրաւորեցաւ ընդ կարաւ-
4 անդան ի ներքս։ * ‖ Եւ ասէ սաւուղ ‖ 1.Պ.ԺԸ
ցկապարձակիրն իւր. մերկեա զսուր 10.4.
քո և խոցեա զիս նովաւ. գուցէ գայ-

ցեն անթլփատքն և խոցոտիցեն զնա։
և խաղացցեն զնովաւ։ և ոչ կամեցաւ կա
պարձակիրն՝ քանզի երկեաւ յոյժ։ և
էառ սաւուղ զսուսերն իւր. և անկաւ
կաւ ՚ի վերայ նորին։ * Իբրև ետես կապար 5
ձակիրն թէ մեռաւ սաւուղ. անկաւ
և նա ՚ի վերայ սուսերին իւրոյ և մեռաւ
ընդ նմա։ * Եւ մեռաւ սաւուղ և 6
երեքեան որդիք նորա. և կապարձա
կիրն իւր. և ամենայն արք նորա յաս
ուր յայնմիկ ՚ի միասին։ * Եւ իբրև 7
տեսին արք իսրայէլի որք յայնկոյս հով
տացն. և որք յայնկոյս յորդանանու.
եթէ փախեան արք իւրք. և թէ մե
ռաւ սաւուղ և որդիք նորա. թողին
զքաղաքս իւրեանց և փախեան. և է
լին պղշտացիքն և քնակեցան ՚ի նոսա։
* Եւ եղև ՚ի վաղիւ անդր եկին պղ 8
շտացիքն մերկացուցանել զդիակունսն.
և գտին զսաւուղ և զերիս որդիս նո
ա անկեալս ՚ի լերինն գեղբուէլ։
9 * Դարձուցին զնա. և մերկացուցին
զհանգերձ նորա. և հատին զգլուխ
նորա. և առաքեցին յերկիրն պղշ
տեաց շուրջանակի աւետաւորս ՚ի
կուռս իւրեանց՝ և ՚ի ժողովուրդն։
10 * Եւ եդին զկարասին նորա յաստա
ւրոթին. և զմարմինս նորա կախեցին
11 զպարսպին բեթսանայ։ * Եւ լուան զնո 2 Թագ.
ցանէ քնակիչք յաբեսայ գա 21. 4.
ղաադացւոց զոր ինչ արարին պղշ
12 տիքն ընդ սաւուղ։ * Եւ յարեան
ամենայն այր զօրութեամբ. և գնացին
զդիակունսն նորա. և առին զմարմինն սա
ուղայ և զմարմինն յովնաթանու որդ
ւոյ նորին ՚ի պարսպին բեթսանայ. և բե
րին զնոսա յաբես. և այրեցին զնոսա
13 անդ։ * Եւ առին զոսկերս նոցա և
և թաղեցին զնոսա ընդ անդիւնն յա
բեսայ. և պահեցին զեօթն օր։

Եւ դաւիթ և որդիքն Իէլի խաղային առաջի Տն՟ փառօք և նուագարանօք : 2. Թագ. 6.5.

Իբրև ետես զհրեշտակն որ հարկանէր զժողովուրդն, ասէ. ահաւանիկ եմ, ես մեղայ : 2. Թագ. 24. 17.

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՍԱՄՈՒԷԼԻ:

ԶՈՐ ՄԵՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈ ՐԱՑ ԱՍԵՄՔ.

Գլուխ Առաջներորդ :

ԵՒ ԵՂԵՒ 1
ՅԵՏ ՄԱՀ-
ուանն սաւու-
ղայ. և դաւիթ
դարձաւ 'ի հար-
կանելոյ զամա-
ղէկ. և նստաւ
դաւիթ 'ի սի-
կելակ աւուրս երկուս : * Եւ եղեւ 2
յետ աւուրն երկրորդի. և ահա այր
եհաս 'ի բանակէ զօրուն սաւուղայ.
և հանդերձք իւր պատառեալք. և
հող զգլխով իւրով : և եղեւ 'ի մտա-
նել նր առ դաւիթ. անկաւ յերկիր,
և երկիր եպագ նմա : * Եւ ասէ ցնա 3
դաւիթ. ուստի գաս դու. և ասէ ցնա.
'ի բանակէն իէլի զերծեալ եմ ես :

4 * Եւ ասէ ցնա դաւիթ. զի՞նչ զրոյց
է, պատմեա ինձ : և ասէ. փախեաւ ժո-
ղովուրդն 'ի պատերազմէն. և անկան
բազումք 'ի ժողովրդենէն և մեռան.
և սաւուղ և յովնաթան մեռան :
5 * Եւ ասէ դաւիթ ցպատանին որ
պատմեաց նմա. զիա՞րդ գիտես եթէ
մեռաւ սաւուղ և յովնաթան որդի նր:
6 * Եւ ասէ պատանին որ պատմեաց
նմա : դիպելով դիպեցայ 'ի լերինն
գեղբուայ. և ահա սաւուղ յեցեալ
կայր 'ի նիզակն իւր. և ահա կառք և
ախոյեանք հեծելոց գումարեցան 'ի
7 նա : * Եւ հայեցաւ 'ի թիկունս իւր և
ետես զիս. և կոչեաց զիս. և ասեմ
8 աւասիկ եմ ես : * Եւ ասէ ցիս. ո՞վ
ես դու. և ասեմ. ամաղեկացի եմ ես.
9 * Եւ ասէ ցիս. արի՛ 'ի վերայ իմ և
սպա՛ն զիս. զի կալաւ զիս մութն ան-
հնարին. մինչ դեռ ամ շունչ իմ յիս է :

* Եւ յարեայ ՚ի վ՞ր նր եւ սպանի զնա. 10
զի գիտէի թէ ոչ է ապրանաց . յետ
անկանելոյն նորա ։ և առի զթագն ՚ի
գլխոյ նր, և զապարանջանս ՚ի բազկէ
նր, և բերի զնս տեառն իմում այսր ։
* Եւ բուռն եհար դաւիթ զհան_ 11
դերձից իւրոց և պատառեաց զնս ։ և
ամ արք որք ընդ նմա՝ պատառեցին
զհանդերձս իւրեանց ։ * Եւ կոծե_ 12
ցան՝ և արտասուեցին՝ և լացին՝ մինչև ցընդ-
երեկս ՚ի վերայ սաւուղայ և յովնա_
թանու որդւոյ նորա . և ՚ի վ՞ր ժողո_
վրդեանն յուդայ ։ և ՚ի վ՞ր տանն իէլի.
զի հարան սրով ։ * Եւ ասէ դաւիթ 13
ցպատանին որ պատմեաց նմա. ուստի
ես դու ։ և ասէ. որդի առն պանդխտի
ամաղեկացւոյ եմ ես ։ * Եւ ասէ ցնա դա 14
‖ Սաղ. ւիթ . և ‖ զիարդ ոչ երկեար ձգել
104.15. զձեռն քո ապականել զօծեալն տն ։
* Եւ կոչեաց դաւիթ զմի ՚ի մանկտ_ 15
ւոյն և ասէ. մատիր՝ պատահեաց դմա.
և եհար զնա և մեռաւ ։ * Եւ ասէ ցնա 16
դաւիթ . արիւնքո ՚ի գլուխ քո . զի բե
րան քո խօսեցաւ զքէն և ասէ . թէ
ես սպանի զօծեալն տն ։ * Եւ ողբաց 17
դաւիթ զողբս զայս ՚ի վ՞ր սաւուղայ
և ՚ի վերայ յովնաթանու որդւոյ նր ։
* Եւ ասաց դաւիթ ուսուցանել որդ- 18
ւոյն յուդայ աղեղնաւորութիւն ։ և
ահա գրեալ է ՚ի գիրս ուղղութե ։ * Ար 19
ձանացիր իէլ ՚ի վերայ բլրոցն ՚ի բար
ձունս քո վիրաւորաց ։ զիարդ անկան
զօրաւորքն ։ * Մի պատմէք ՚ի գէթ . 20
և մի տայք զայդ աւետիս յելս ասկա_
ղոնի ։ զի մի երբէք ուրախ լիցին դըս
տերք այլազգեացն . և մի ցնծասցեն
դստերք անթլփատիցն ։ * Լերինք 21
գեղբուէայ . մի իջցէ ՚ի ձեզ ցօղ . և մի
եկեսցէ ՚ի վերայ ձեր անձրև անդաս
տանք պտղոց ։ զի անդ ապականեցաւ
ասպար զօրաւորաց ։ վահանն սաւու
ղայ ոչ օծաւ իւղով ։ * Յարենէ վի_ 22
րաւորաց . և ՚ի ճարպոյ զօրաւորաց ։
աղեղն յովնաթանու ոչ դարձաւ ու_
նայն յետս ։ և սուրն սաւուղայ ոչ ամ
փոփեցաւ դատարկացեալ ։ * Սաւուղ 23
և յովնաթան սիրելիք ։ և գեղեցիկք
և վայելուչք ։ չմեկնեալք ՚ի կենդա_
նութե իւրեանց . և ոչ մեկնեցան ՚ի
մահուան իւրեանց ։ թեթևագոյնք
քան զարծուիս ։ զօրացան առաւել
քան զառիւծունս ։ * Դստերք իէլի 24
լացէք ՚ի վ՞ր սաւուղայ . լացէք ՚ի վ՞ր
նորա . որ զգեցուցանէր ձեզ կարմիրս՝
հանդերձ զարդու ձերոյ ։ որ արկա_
նէր զարդս ոսկւոյ ՚ի վ՞ր հանդերձից
ձերոց ։ * Զիարդ անկան զօրաւորքն 25
՚ի մէջ պատերազմի ։ յովնաթան ՚ի վ՞ր

26 բարձանց քոց վիրաւոր ։ * Ցաւ է ինձ
՚ի վ՞ր քո եղբայր իմ յովնաթան ։ գե_
ղեցկացար ինձ յոյժ ։ զարմանալի եղև
սէր քո ինձ քան զսէր կանանց ։
27 * Զիարդ անկան զօրաւորքն . և կո_
րեան անօթքն պատերազմականք ։

Գլ ։ Բ ։

1 Եւ եղև յետ այնորիկ և եհարց
դաւիթ ՚ի տէ և ասէ . եթէ ելա
նիցեմ ՚ի մի ՚ի քաղաքացն յուդայ ։ և
ասէ ցնա տր՝ ել ։ և ասէ դաւիթ . յո
2 ելից . և ասէ ՚ի քեբրոն ։ * Եւ ել դա_
ւիթ ՚ի քեբրոն . և երկոքին կանայք
նորա աքինովամ յեզրայելացի . և աբի
գեա կին նաբաղու կարմելացւոյ ։
3 * Եւ արքն զորս եհան դաւիթ իւրա
քանչիւր տամբ իւրով . և բնակէին ՚ի
4 քաղաքին քեբրոնի ։ * ‖ Եւ եկին արք ‖ 1. Մն
հրէաստանի՝ և օծին անդ զդաւիթ 2.57.
թագաւորել ՚ի վ՞ր տանն յուդայ . և
պատմեցին դաւթայ և ասեն . եթէ
արք յաբիսայ գաղաադացւոց թաղե
5 ցին զսաւուղ ։ * Եւ առաքեաց դա_
ւիթ հրեշտակս առ առաջնորդս յա
բիս գաղաադացւոց . և ասէ ցնս դա_
ւիթ . օրհնեալ էք դուք ՚ի տէ, զի արա
րէք դուք զգթութն զայն ՚ի վերայ տն
ձերոյ սաւուղայ՝ օծելոյ տն և թա_
ղեցէք զնա (և զյովնաթան զորդի նո
6 րա ։) * Եւ արդ արասցէ տր ընդ ձեզ
ողորմութի և ճշմարտութի . և ես հա
տուցից ձեզ զբ բարութեն այնորիկ
7 զոր արարէք զբանն զայն ։ * Եւ արդ
զօրասցին ձեռք ձեր . և լերուք յոր_
դիս զօրութե . զի մեռաւ տէրն ձեր
սաւուղ . և զիս էօծ տունս յուդայ
8 իւրեանց ՚ի թագաւոր ։ * Եւ աբեն_
նէր որդի ներեայ զօրավար սաւուղայ
էառ զյեբուսթէ զորդի սաւուղայ .
9 և տարաւ զնա ՚ի բանակն ։ * Եւ թա
գաւորեցոյց զնա ՚ի վ՞ր գաղաադա_
տանի . և ՚ի վ՞ր թասիրայ . և ՚ի վերայ
յեզրայելի . և ՚ի վ՞ր եփրեմի . և ՚ի վ՞ր
10 բենիամինի . և ՚ի վ՞ր ամ իէլի ։ * Եւ
էր ամաց քառասնից յեբուսթէ որդի
սաւուղայ յորժամ թագաւորեաց ՚ի
վերայ իէլի . և երկուս ամս թագաւո
րեաց՝ բայց ՚ի տանէն յուդայ՝ որք էին
11 զհետ դաւթի ։ * Եւ եղեն աւուրք
զորս թագաւորեաց դաւիթ ՚ի քեբ_
րոն ՚ի վ՞ր տանն յուդայ՝ ամք եօթն
12 և ամիսք վեց ։ * Եւ ել աբեններ որդի
ներեայ՝ և ծառայք յեբուսթեայ որդ-
ւոյ սաւուղայ ՚ի բանակացն ՚ի գաբա
13 ւոն ։ * Եւ յովաբ որդի շարուհեայ և
ծառայք դաւթի ելին ՚ի քեբրոնէ . և
դիպեցան միմեանց ՚ի վերայ աղբերն
գա_

28 բոլ իւրոյ։ * Եւ փոխ եհար յովաբ. և
մեկնեցան ժողովուրդն ամենայն՝ և
ոչ ևս պնտեցան վհետ իւիւ. և ոչ ևս
29 յաւելին պատերազմիլ. * Եւ աբեն
ներ և արք նորա գնացին ընդ արևելս
զկիշերն զայն ողջոյն. անցին ընդ յոր
դանան՝ և ելոգան ընդ ամ՛ձգեաւն. և անդ
30 եկին՝ ի բանակն։ * Եւ յովաբ դար
ձաւ յաբենեներայ. և ժողովեաց զամ
ժողովուրդն. և հանդէս եղև ծա
ռայիցն դաւթի որք կոտորեցան՝ լինն
31 և տասն աւն՝ և ասայել։ * Եւ ծա
ռայքն դաւթի հարին յորդւոցն բե
նիամինի. և յարանց աբեններայ երեք
32 հարիւր և վաթսուն այր։ * Եւ բար
ձին զասայել. և թաղեցին զնա ՚ի գե
բեզմանի հօր իւրոյ ՚ի բեթղհեմ. և
գնացին յովաբ և արք նորա. և լուսա
ցաւ նոցա ՚ի քեբերոն։

Գ Լ։ Գ։

1 Եւ էր պատերազմ սաստիկ ՚ի մէջ
տանն սաւուղայ՝ և ՚ի մէջ տանն
դաւթի. և տունն դաւթի երթայր և
զօրանայր, և տունն սաւուղայ եր
2 թայր և տկարանայր։ * Եւ ծնան ‖ 1.Մն.3.2 դա
դաւթի որդիք ՚ի քեբերոն. անդրանիկ 3. 1.
նորա՝ ամնոն յաքինոամայ յեզրայելեաց
3 ևոյ։ * Եւ երկրորդ նորա՝ դաւեղա յա
բիգեայ կարմելացւոյ. և երրորդ՝ ա
բեսաղոմ, ՚ի մաաքեայ դստերէ թող
4 մայ արքային գեսուրայ։ * Եւ չոր
րորդ ադոնիա որդի ագգիթայ. և
հինգերորդ՝ սափատիա որդի աբիտա
5 լայ։ * Եւ վեցերորդ՝ յեթրաամ յեզ
ղաթայ կնոջէ դաւթի. սորա ծնան
6 դաւթի ՚ի քեբերոն։ * Եւ եղև ՚ի լինել
պատերազմին ՚ի մէջ տանն սաւուղայ
և ՚ի մէջ տանն դաւթի. և աբենները
7 ունէր զտունն սաւուղայ։ * Եւ սաւու
ղայ էր հարճ մի, որում անուն էր ռես
փա՝ դուստր յայայ. և ասէ յեբուս
թէ որդի սաւուղայ ցաբենները։
8 * Ընդէր մտանես դու առ հարճ հօր
իմոյ. և բարկացաւ աբենները յոյժ վէ
բանին յեբուսթեայ. և ասէ ցնա ա
բենները. միթէ շան գլուխ իսկ եմ՝
որ արարի ողորմութիւն այսօր ՚ի վերայ
տանն սաւուղայ հօր քոյ. և ՚ի վերայ
եղբարց և ՚ի վէր բարեկամաց. և ոչ
եղէ անձնատուր ՚ի տունն դաւթի. և
խնդրես այսօր յինէն վրէժ հնոջ միոյ։
9 * Այն և օն արասցէ Աստուած ցաբե
ներայ և օն և օն յաւելցէ նմա. եթէ ոչ որ
10 երդուաւ Տէր դաւթի, այնպէս արա
րիցէ նմա։ * Առնուլ զթագաւորու
թիւն սաւուղայ. և կանգնել զթագաւ
որութիւն դաւթի ՚ի վերայ Իսրայէլ և ՚ի
վերայ

գաբաւոնի. և նստան նորա անտի աղ
բերն դաբաւոնի. և սորա սատի։
14 * Եւ ասէ աբենները ցյովաբ. յարի
ցեն մանկտիքդ և խաղասցեն առաջի
15 մեր. և ասէ յովաբ՝ յարիցեն։ * Եւ յա
րեան. և անցին թուով ՚ի մանկանցն
բենիամինի, երկոտասանք՝ յեբուս
թեայ որդւոյ սաւուղայ. և ՚ի մանկ
16 անցն դաւթի երկոտասանք։ * Եւ
կալան այր իւրաքանչիւր ձեռամբ ըզ
գլխոյ ընկերի իւրոյ. և սուր ՚ի կողս
ընկերի իւրոյ. և անդէն անկանէին.
և կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ
վիճակ դաւաձանաց որ է ՚ի գաբաւոն։
17 * Եւ եղև պատերազմ խիստ յոյժ յաւ
ուր յայնմիկ. և պարտեցաւ աբենները՝
և արք իլի առաջի ծառայիցն դաւթի։
18 * Եւ անդ էին երեք որդիքն շարու
հեայ. յովաբ, աբեսսա, և ասայել. և
ասայել թեթև էր ոտիւք իբրև զմի
19 յայծեմանց ՚ի դաշտի։ * Եւ սնտե
ցաւ ասայել զհետ աբեններայ. և ոչ
խոտորեցաւ յաջ և ոչ յահեակ ՚ի հե
20 տոց աբեններայ։ * Եւ հայեցաւ աբեն
ներ ՚ի թիկունս իւր և ասէ, եթէ դու
21 ևես ասայել. և ասէ՝ ես եմ։ * Եւ
ասէ ցնա աբենները, խոտորեա՛ց դու
յաջ կամ յահեակ. և կալ քեզ մի ՚ի
մանկտուդ. և առ դու քեզ զսպառա
զինուածի նր. և ոչ կամեցաւ ասայել
22 խոտորիլ ՚ի հետոց նր։ * Եւ յաւել
և աբենները ասել ցասայել, ՚ի բա՛ց
կաց յինէն. զի մի հարից զքեզ ընդ
գետին. և զնարդ ամբարձից զերեսս
իմ առ յովաբ. և ուր լինիցի այն դար
23 ձիր առ յովաբ եղբայր քո։ * Եւ ոչ
կամեցաւ թաւիլ. և եհար զնա աբեն
ներ նիզակաւն ընդ մնակուշն. և ել
նիզակն ընդ վնաս նորա. և անկաւ
անդէն և մեռաւ ՚ի ներքոյ նր. և լի
նէր՝ որ միանգամ գայր յտեղին ցայն
ուր անկաւ ասայել և մեռաւ, զտեղի
24 առնոյր։ * Եւ պնտեցան յովաբ և
աբեսսա զվնի աբեններայ. և արևն
եմուտ. և նորա մտին մինչև ցբլուրն
ամմինադայ. որ է յանդիման գայեայ.
ընդ ճանապարհ անապատին գաբաւ
25 ոնի։ * Եւ ժողովեցան որդիքն բե
նիամինի զվնի աբեններայ. և կացին
՚ի վէր բլրոյ միոյ։ * Եւ կոչեաց աբեն
26 ներ զյովաբ և ասէ. մի թէ խոպան
ուտիցէ սուր. կամ եթէ ոչ գիտիցես
զի գառնութի լինի վախճանն՝ մինչև
ցերբ ոչ ասիցես ժողովրդեանն դառ
նալ ՚ի հետոց եղբարց իւրեանց։ * Եւ
27 ասէ յովաբ՝ կենդանի Տէր. զի եթէ
քո չէր խօսեցեալ, յայգուհի իսկ ելա
նէր ամբոխս իւրաքանչիւր վհետ եղ

վ՟ր յուդայ՝ 'ի դանայ մինչև ցբերսա_
բէէ ։* Եւ ոչ ևս կարաց յեբուսթէ 11
տալ պատասխանի աբեններայ բան
մի յերկիւղէն ։* Եւ առաքեաց աբեն 12
նէր հրեշտակս առ դաւիթ 'ի թե_
մաղմու երկիր առ ժամայն․ և ասէ․
ուխտեա ընդ իս զուխտ քո․ և ահա
ձեռն իմ ընդ քեզ դարձուցանել առ
քեզ զ՟ամ տունն ի՟ղի ։ * Եւ ասէ դա 13
ւիթ բարւոք է․ ես ուխտեցից ՟ը քեզ
ուխտ․ բայց բան մի ես խնդրեմ 'ի
քէն, մի տեսցես զերեսս իմ․ եթէ ոչ
ածցես զմեղքող դուստր սաւուղայ
'ի գալն քում տեսանել զերեսս իմ։
* Եւ առաքեաց դաւիթ առ յեբուս 14
թէ որդի սաւուղայ հրեշտակս և ասէ
տուր ցիս զկին իմ զմեղքող․ զոր առի
ես ընդ հարիւր անթլփատութեց այլ_
ազգեացն ։ * Եւ առաքեաց յեբուս_ 15
թէ՝ և էառ զնա յառնէ իւրմէ փաղ_
տիելէ որդւոյ սելլայ ։ * Եւ երթայր 16
այր նորա զհետ նորա․ և լայր մինչև
ցբարակիմ․ և ասէ ցնա աբեններ
երթ դարձիր․ և դարձաւ ։* Եւ խօ_ 17
սեցաւ աբեններ ՟ը ծերս ի՟ղի և ասէ․
երէկ և եռանդ խնդրէիք զդաւիթ
թագաւորել 'ի վ՟ր ձեր ։ * Եւ արդ 18
արարէք․ զի Տ՟ր խօսեցաւ վասն դաւ
թի և ասէ․ ձեռամբ ծառայի իմոյ
դաւթի փրկեցից զի՟ղ 'ի ձեռաց այլ
ազգեացն և 'ի ձեռաց ՟ամ թշնամեաց
իւրեանց ։ * Եւ խօսեցաւ աբեններ 19
յականջս բենիամինի․ և գնաց աբեն
նէր խօսել յականջս դաւթի 'ի քեբ_
րոն զ՟ամ ինչ որ հաճոյ թուեցաւ յաչս
ի՟ղի․ և յաչս ամենայն տանն բենիամի_
նի ։ * Եւ եկն աբեններ առ դաւիթ 20
'ի քեբրոն, և ընդ նմա քսան այր․ և ա_
րար դաւիթ աբեններայ և արանցն
որք ընդ նմա, խրախութի ։* Եւ ասէ 21
աբեններ ցդաւիթ․ յարեայց և գնա_
ցից և ժողովեցից առ տէր իմ արքայ
զ՟ամ ի՟ղ․ և ուխտեցից ընդ քեզ ուխտ․
և թագաւորեսցես 'ի վ՟ր ամենեցուն
որոց ցանկայ անձն քո ։ * Եւ առա_ 22
քեաց դաւիթ զաբեններ ․ և գնաց
խաղաղութբ ։* Եւ ահա ծառայք 23
դաւթի և յովաբ եկին յասպատակէ․
և աւար բազում ածին ընդ իւրեանս․
և յովաբ չէր ընդ դաւթի 'ի քեբրոն
յորժամ արձակեաց զնա և գնաց խա
ղաղութբ ։ *Եւ յովաբ և ամենայն 24
զօր ն՟ր եկին․ և ազդ եղև յովաբայ և
ասեն․ եկն աբեններ որդի ներեայ առ
դաւիթ․ և արձակեաց զնա՝ և գնաց
խաղաղութբ ։ * Եւ եմուտ յովաբ 25
առ դաւիթ արքայ՝ և ասէ․ զի՞նչ գոր
ծեցեր զայդ․ զի եկն աբեններ առ
քեզ․ և ընդէ՞ր արձակեցեր զնա խա
26 ղաղութբ ։* Եթէ ո՛չ գիտիցես զչա
րութն աբեններայ որդւոյ ներեայ․ զի
խաբել զքեզ եկն՝ և իմանալ զմուտ
և զել քո․ և տեղեկանալ ՟ամի զի՞նչ
27 և գործիցես ։* Եւ ել յովաբ 'ի դաւ
թէ․ և արձակեաց հրեշտակս զհետ
աբեններայ․ և դարձուցին զնա 'ի ջր_
հորոյ անտի սեիրայ․ և դաւիթ ո՛չ գի
28 տէր ։ *‖ Եւ դարձոյց զաբեններ 'ի Գ.Թ. 2. 5.
քեբրոն․ և խոտորեցոյց զնա յովաբ 'ի
կողմանց դրանն խօսել ՟ը նմա դաւ՟ա
ճանութբ․ և եհար ընդ սնակուշտն՝
և մեռաւ՝ վ՟ս արեանն ասայէլի եղբօր
29 յովաբայ ։ *Եւ լուաւ դաւիթ յետ
այնորիկ և ասէ․ անպարտ եմ ես՝ և
թագաւորութի իմ 'ի Տ՟է մինչև յյա
ւիտեան՝ յարենէ աբեններայ որդւոյ
30 ներեայ ։* Հասցեն 'ի գլուխ յովաբայ
և 'ի վերայ տան հօր նորա․ և մի պա_
կասեսցի 'ի տանէն յովաբայ սերմնա
կաթն․ և բորոտ՝ և մուրօղ՝ որ շրջի_
ցի 'ի ցպոյ․ և սրամահ, և սովամահ ։
31 * Եւ յովաբ և աբեսսա եղբայր նորա
սպանէին աբեններայ․ փոխանակ զի
սպան զասայէլ զեղբայր նոցա 'ի գա
32 բաւօն 'ի պատերազմին ։ * Եւ ասէ
դաւիթ ցյովաբ․ և ցամենայն ժողո_
վուրդն որ ընդ նմա ։ պատառեցէք
զհանդերձս ձեր․ և զգեցարուք քուրձ․
և կոծեցարուք առաջի աբեններայ ։
և արքայ դաւիթ երթայր զհետ դա_
33 գաղացն ։ *Եւ թաղեցին զաբեններ
'ի քեբրոն․ և ամբարձ արքայ զձայն
իւր․ և ելաց 'ի վերայ գերեզմանի ն՟ր․
և ելաց ամենայն ժողովուրդն 'ի վ՟ր
34 աբեններայ ։* Եւ էառ ողբս արքայ
'ի վերայ աբեններայ․ և ասէ՝ մի թէ
որպէս մեռանիցի անզգամ՝, մեռաւ
35 աբեններ ։ * (Եթէ ըստ մահուան
նաբաղայ մեռաւ աբեններ ։) ձեռք
քո ոչ կապեցան․ և ոտք քո ո՛չ ախե_
ցան 'ի շղթայս․ և ո՛չ մատուցեր իբրև
զնաբաղ առաջի որդւոց անիրաւութ՝
և անկար․ և ժողովեցան ամենայն ժո
36 ղովուրդն լալ զնա ։ * Եւ եկն ՟ամ
ժողովուրդն տալ ընթրիս դաւթի՝
մինչդեռ աւուր կայր․ և երդուաւ դա
ւիթ և ասէ․ ա՛ն և ա՛ն արասցէ ինձ ած՝
և ա՛ն և ա՛ն յաւելցէ․ եթէ ոչ մտանի_
ցէ արեգակն ․ և ապա ճաշակեցից
37 հաց․ և կամ զայլ ինչ ՟ամ ։* Եւ գի_
տաց ամենայն ժողովուրդն․ և հաճոյ
թուեցաւ առաջի նոցա ՟ամ ինչ, զոր
արար արքայ առաջի ժողովրդեանն
38 զբարութի ։ * Եւ գիտաց ամենայն
ժողովուրդն և ՟ամ ի՟ղ յաւուր յայն_
միկ՝ եթէ ո՛չ յարքայէ եղև սպանա_
նել

նել զաբեններ որդին Ներեայ ։ * Եւ 39
ասէ արքայ ցծառայսն իւր . ոչ գի-
տէք եթէ առաջնորդ մեծ անկաւ յաւ-
ուր յայսմիկ յիղլէ ։ * Եւ զի սա ազ- 40
գական է այսօր , և յարքայէ կացու-
ցեալ է . և արդ այդոքիկ որդիք Շա-
րուհեայ , խստագոյնք քան զիս են .
հատուսցէ Տր չարին ըստ չարութեան
իւրում ։

ԳԼ ։ Դ ։

Եւ լուաւ յեբուսթէ եթէ մեռաւ 1
աբեններ 'ի քեբրոն . լուծան
ձեռք իւր . և ամ արք իղի լքան ։
* Եւ արք երկու գլխաւորք 'ի գնդիցն 2
յեբուսթեայ որդւոյ սաւուղայ , ա-
նուն միումն բաանա . և անուն երկ-
րորդին ռեքաբ . որդիք ռեմնայ բե-
րովթացւոյ , յորդւոցն բենիամինի .
զի և բերովթ յորդւոցն բենիամինի 'ի
համարի էր ։ * Եւ փախեան բերով- 3
թայիքն 'ի գեթթայի . և էին անդ
պանդխտացեալք մինչև ցայսօր ։ * Եւ 4
յովնաթանու որդւոյ սաւուղայ՝ էր որ-
դի մի հաշմոտիք՝ որդի ամաց հնգից .
և զնա 'ի հասանել գուժին սաւուղայ ,
և յովնաթանու որդւոյ նր յեզրայելէ
էառ դայեակ իւր և փախեաւ . և եղև
ընդ փութալն իւրում 'ի գաղթել՝ ան-
կաւ և կաղացաւ . և անուն նորա մեմ-
փիբոսթէ ։ * Եւ գնացին որդիքն ռե- 5
մնայ բերովթացւոյ՝ ռեքաբ և բաա-
նա . և մտին 'ի տօթաժամու աւուրն
'ի տուն յեբուսթեայ . և նա ննջէր
յանկողնի 'ի հասարակ աւուր ։ * Եւ 6
բարապան տանն սրբէր ցորեան . և
նիրհեաց և 'ի քուն եմուտ . և ռեքաբ
և բաանա եղբարք զօղեցան ։ * Եւ 7
մտին 'ի տունն . և յեբուսթէ ննջէր
'ի գահոյս իւրում 'ի սենեկի . և հարին
զնա . և սպանին . և հատին զգլուխ նր .
և առին զգլուխն . և գնացին զճանա-
պարհն արևելից՝ զամենայն գիշերն ։
* Եւ բերին զգլուխն յեբուսթեայ 8
առ դաւիթ 'ի քեբրոն . և ասեն ցար-
քայ . ահա գլուխ յեբուսթեայ որդւոյ
սաւուղայ թշնամւոյ քո . որ խնդրէր
զանձն քո . և Տր ետ տեառն մերում
արքայի վրէժխնդրութիւն 'ի թշնա-
մեաց իւրոց . որպէս յաւուր յայսմիկ 'ի
սաւուղայ թշնամւոյ քումմէ՝ և 'ի զա-
ւակէ նորա ։ * Եւ պատասխանի ետ 9
դաւիթ ռեքաբայ և բաանայ եղբօր
նր որդւոց ռեմնայ բերովթացւոյ .
և ասէ ցնոսա . կենդանի է Տր որ փր-
կեաց զանձն իմ յամ նեղութենէ ։
‖ Վեր. * ‖ Զի որ պատմեաց ինձ թէ մեռաւ 10
1.14. սաւուղ . և նմա թուէր եթէ աւետիս
տայցէ առաջի իմ . կալայ՝ և սպանի
զնա 'ի սիկելակ . որում օրէն էր ինձ
11 տալ աւետչեաց ։ * Եւ արդ՝ արք չարք .
սպանիք զայր արդար 'ի տան իւրում
յանկողնի . և արդ խնդրեցից զար-
իւն նորա 'ի ձեռաց ձերոց . և սատա-
12 կեցից զձեզ յերկրէ ։ * Եւ հրաման
ետ դաւիթ մանկտւոյ իւրում , և սպա-
նին զնս . և կտրեցին զձեռս և զոտս
նոցա . և կախեցին 'ի վր ջրհորին 'ի
քեբրոն . և զգլուխն յեբուսթեայ
թաղեցին 'ի գերեզմանի աբեններայ
որդւոյ ներեայ 'ի քեբրոն ։

ԳԼ ։ Ե ։

1 Եւ եկին ամենայն ցեղքն իղի առ
դաւիթ 'ի քեբրոն . խօսեցան և
ասեն . ‖ ահաւասիկ ոսկերք քո և մար ‖ 1. Մնա
2 մինք քո եմք ։ * Եւ երեկն և յեռանդ 11.1.
մինչ էր սաւուղ թագաւոր 'ի վերայ
մեր , դու էիր որ մուծանէիր և հա-
նէիր զիղլ . և ասաց քեզ Տր ‖ հովուեսցես ‖ Սաղմ.
ցես ժողովրդեան իմոյ իղի . և դու 77. 71.
լինիցիս յառաջնորդ 'ի վերայ իղի ։
3 * Եւ եկին ամ ծերքն իղի առ արքայ
'ի քեբրոն . և ուխտեաց ընդ նս ուխտ
արքայ դաւիթ 'ի քեբրոն առաջի Տն
և օծին զդաւիթ թագաւոր 'ի վերայ
4 ամենայն իղի ։ * ‖ Որդի ամաց երեսնից ‖ 3 Թագ
դաւիթ 'ի թագաւորել իւրում . և քա- 2.11.
5 ռասուն ամ թագաւորեաց ։ * Եօթն
ամ և վեց ամիս թագաւորեաց 'ի քեբ-
րոն 'ի վերայ յուդայ . և երեսուն և
երիս ամս թագաւորեաց 'ի վերայ ամ
6 իղի և յուդայ յեմ ։ * Եւ չոգաւ
դաւիթ և արք նորա յերուսաղէմ առ
յեբուսացին՝ բնակեալ յերկրին . և
ասացաւ դաւթի՝ թէ ոչ մտցես դու
այսր . քանզի ընդդէմ դարձան կոյրք
և կաղք՝ և ասեն . մի մտցէ այսր դա-
7 ւիթ ։ * Եւ էառ դաւիթ զսիոն և
զամրոց նր . այն է քաղաք դաւթի ։
8 * Եւ ասէ դաւիթ յաւուր յայնմիկ .
ամենայն որ հարկանիցէ սրով զյե-
բուսացին . և մատիցէ սրով 'ի կաղսն
և 'ի կոյրսն՝ յատեալս անձին դաւթի .
վս այնորիկ ասեն . կոյրք և կաղք մի՛
9 մտցեն 'ի տուն Տն ։ * Եւ նստաւ դա-
ւիթ յամրոցին . և կոչեցաւ այն քաղաք
դաւթի . և շինեաց զնա քաղաք դա-
ւիթ . շուրջանակի ծագէ 'ի ծագ՝ և
10 զտունն իւր ։ * Եւ երթալով երթայր
դաւիթ , և մեծանայր . և Տր ամենա-
11 կալ էր ընդ նմա ։ * ‖ Եւ առաքեաց ‖ 1. Մնա
քիրամ արքայ տիւրոսի հրեշտակս առ 14.1.
դաւիթ՝ և փայտս եղևնեայս . և հիւս-
ունս փայտից և ճարտարապետս քա-
րանց . և շինեցին տուն դաւթի ։
* Եւ

*Եւ գիտաց դաւիթ եթէ հաստա֊ 12
տեաց զնա Տր̃ թագաւոր 'ի վ̃ր Իղ̃ի.
եւ թէ բարձրացաւ թագաւորութի
նորա վ̃ս ժողովրդեան նր̃ իսրայէլի :
‖1. Մն *‖ Եւ էառ եւս դաւիթ կանայս եւ 13
3. 1. եւ 2. հարճս յերուսաղեմէ՝ յետ գալոյ նր̃ 'ի
քեբրոնէ, եւ եղեն դաւթի այլեւ ուս֊
տերք եւ դստերք : * Եւ այս են անու֊ 14
անք ծնելոց որդւոց նր̃ յերուսաղեմէ.
սամմաաթ յեսիբաթ՝ նաթան՝ գաղա֊
մամն : * Յեբաար՝ թեմեսուս՝ եղիփա֊ 15
լաթ՝ նագեթ՝ նափեկ : * Յեննաթա՛ 16
‖1. Մն եղիսամիս՝ բաղիդադ՝ եղիփաղէտ:*‖ Եւ 17
14. 8. 11 լուան այլազգիքն եթէ օծեալ է դա֊
եւ 16. ւիթ թագաւոր 'ի վերայ Իղ̃ի. եւ ելին
ա̃մ այլազգիքն խնդրել զդաւիթ. եւ
լուաւ դաւիթ եւ էջ յամրոցն : * Եւ 18
այլազգիքն եկին եւ հասին. եւ խառնե֊
ցան 'ի հովիտս տիտանացն : * Եւ ե֊ 19
հարց դաւիթ 'ի Տէ̃ եւ ասէ. եթէ ելից
'ի վերայ այլազգեացն. եւ մատնիցես
զնո̃ 'ի ձեռս իմ. եւ ասէ Տր̃ ցդաւիթ
ել. զի մատնելով մատնեցից զայլազ֊
‖Եսայի. գիսն 'ի ձեռս քո : * ‖ Եւ եկն դաւիթ 20
28. 21. 'ի վերուստ խրամատիցն. եւ կոտորեաց
անդ զայլազգիսն. եւ ասէ դաւիթ. Տր̃
խրամատեաց զթշնամիս իմ առաջի
իմ. որպէս խրամատիցին ջուրք : վ̃ս
այնորիկ կոչեցաւ անուն տեղւոյն այ
նորիկ 'ի վ̃ր խրամատից : * Եւ թողին 21
անդ զաստուածս իւրեանց. եւ էառ
զնոսա դաւիթ՝ եւ արքն որք ընդ նմա:
* Եւ յաւելին այլազգիքն միւսանգամ 22
ելանել. եւ գումարեցան 'ի հովիտս
տիտանացւոց : * Եւ եհարց դաւիթ 23
'ի Տէ̃ եւ ասէ. եթէ ելից 'ի վ̃ր այլազ֊
գեացն՝ եւ մատնեսցես զնոսա 'ի ձեռս
իմ. եւ ասէ Տր̃. մի՛ ելաներ ընդդէմ
նոցա, դարձի՛ր 'ի նոցանէ. եւ եկեսցես
'ի թեւէ նոցա մօտ 'ի լալոնան : * Եւ 24
եղիցի յորժամ լուիցես զձայն շարժ֊
ման անտառին լալոնից, յայնժամ իջ֊
ցես առ նոսա. զանզի յայնժամ ելցէ
Տր̃ առաջի քո կոտորել 'ի պատերազ֊
մի այլազգեացն. * Եւ արար դաւիթ 25
որպէս եւ հրաման ետ նմա Տր̃. եւ ե֊
հար զայլազգիսն 'ի գաբաւոնէ մինչեւ
ցգազեր :

ԳԼ. Զ.

Եւ ժողովեաց միւսանգամ դա֊ 1
ւիթ զա̃մ երիտասարդս յԻղ̃է
‖1. Մն իբրեւ եօթանասուն հազար : *‖ Եւ յա֊ 2
13. 5. րեաւ՝ եւ գնաց դաւիթ՝ եւ ա̃մ ժողո֊
վուրդ նորա ընդ նմա յիշխանացն յու֊
դայի զառիվերն. ընդ որ ել տապա֊
նակն Ա̃Ծ. յորոյ վ̃ր կոչեցաւ անուն
Տ̃ն Ա̃Ծ զօրութեց. որ նստի 'ի քերո֊
3 բէս 'ի վերայ նր̃ : * Եւ եհան եւ եդ
զտապանակն Տ̃ն 'ի վ̃ր սայլի նորոյ.
4 *‖ Եւ էառ զնա 'ի տանէ ամինադա֊ ‖1 Թագ
բայ բլրացւոյ. եւ ոզա՛ եւ եղբարք նորա 7. 1.
որդիք ամինադաբայ՝ վարէին զսայլն
հանդերձ տապանակաւն. եւ եղբարք
նորա երթային առաջի տապանակին:
5 * Եւ դաւիթ եւ որդիքն իսրայէլի խա֊
ղային առաջի Տ̃ն, տաւղօք եւ նուագա֊
րանօք՝ զօրութ̃բ. եւ երգովք. եւ քնա֊
րիւք. եւ սրնգօք. եւ թմբկօք. եւ ծնծ֊
6 ղայիւք. եւ փողօք : * Եւ եկին մինչեւ
ցկալն ամինադաբայ. եւ ձգեաց ոզա
զձեռն իւր 'ի տապանակն Ա̃Յ ունել
զնա. եւ կալաւ զնա. զի թիւրեաց
զնա զուարակն յունելոյ անտի զնա :
7 * Եւ բարկացաւ Տր̃ ոզայ. եւ եհար
զնա անդ Ա̃Ծ վասն յանդգնութեն.
եւ մեռաւ անդէն առ տապանակին
8 Տ̃ն առաջի Ա̃Յ : *‖ Եւ տրտմեցաւ ‖1. Մն
դաւիթ՝ զի խրամատեաց Տր̃ 'ի խրա֊ 13. 11.
մատութիւն ոզայ. եւ կոչեցաւ տեղին
այն խրամատութի ոզայ՝ մինչեւ ցայ֊
9 սօր: * Եւ երկեաւ դաւիթ 'ի Տէ̃ յաւ֊
ուր յայնմիկ եւ ասէ. զիա՞րդ մտանիցէ
10 առ իս տապանակդ Ա̃Յ : * Եւ ոչ կա֊
մեցաւ դաւիթ տանել առ ինքն զտա֊
պանակն ուխտին Տ̃ն 'ի քաղաքն դաւ֊
թի. եւ խոտորեցոյց զնա դաւիթ 'ի
տունն աբեդդարայ գեթացւոյ :
11 * Եւ նստաւ տապանակն Տ̃ն 'ի տան
աբեդդարայ գեթացւոյ ամիսս երիս:
եւ օրհնեաց Տէր զաբեդդար եւ զա̃մ
12 տուն նորա : *‖ Եւ պատմեցին դաւ֊ ‖1. Մն
թի եւ ասեն՝ օրհնեաց Տէր զտունն 15. 25.
աբեդդարայ՝ եւ զամենայն ինչ որ նր̃
վասն տապանակին Ա̃Յ : եւ չոգաւ
դաւիթ եւ եհան զտապանակն Տ̃ն 'ի
տանէ աբեդդարայ 'ի քաղաք դաւթի
13 ուրախութ̃բ: *‖ Եւ էին է̃ նմա. որք ‖1. Մն
բառնային զտապանակն, եօթն դաս֊ 15. 26.
պարուց. եւ սպանդ զուարակի եւ գա֊
14 ռանց: * Եւ դաւիթ հարկանէր զտաւ֊
իղս նուագարանացն առաջի Տ̃ն. եւ
էր դաւիթ զգեցեալ պատմուճան
15 հանդերձեալ: * Եւ դաւիթ՝ եւ ա̃մ
տունն իսրայէլի հանէին զտապանակն
16 Տ̃ն հնչակաւ եւ ձայնիւ փողոյ : * Եւ
եղեւ 'ի հասնել տապանակին 'ի քաղաքն
դաւթի, եւ մեղքող դուստր սաւու֊
ղայ հայէր ընդ պատուհանն. եւ եւես
զդաւիթ արքայ՝ զի կաքաւէր՝ զնուա֊ եւ հար֊
գարանսն առաջի Տ̃ն : անգոսնեաց զնա ձանէր
17 'ի սրտի իւրում : * Եւ բերին զտա֊
պանակն Տ̃ն. եւ եդին զնա 'ի տեղւոջ
իւրում 'ի մէջ խորանին. զոր եհար
նմա դաւիթ. եւ մատոյց դաւիթ ողջա֊
կէզս առաջի Տ̃ն՝ եւ խաղաղականս.
*‖ Եւ

‖1. Մնա *‖ Եւ իբրեւ կատարեաց դաւիթ մա 18
16.2. տուցանել զողջակէզսն եւ զխաղաղա_
կանս՝ օրհնեաց զժողովուրդն յանուն
Տն զօրութեց ։ * Եւ բաշխեաց ամ 19
ժողովրդեանն. յամենայն զօրութե
իէլի ՚ի դանայ մինչեւ ցբերսաբէէ. յառ
նէ մինչեւ ցկին իւրաքանչիւրումեք
բլիթ մի հացի. եւ պատառ մի ՚ի կաս
կարայից. եւ քաքար մի ՚ի տապակէ. եւ
գնաց ամենայն ժողովուրդն իւրա_
քանչիւրոք ՚ի տուն իւր ։ * Եւ դար_ 20
ձաւ դաւիթ օրհնել զտուն իւր. եւ
ել մեղքող դուստր սաւուղայ ընդ ա_
ռաջ դաւթի. եւ օրհնեաց զնա եւ ասէ.
քանի՞ փառաւորեալ էր այսօր արքայ
իէլի. որ հոլանեցաւ այսօր առաջի ա_
ղախնաց եւ ծառայից իւրոց. զոր օրի_
նակ հոլանիցի հոլանելով մի ոք ՚ի կա
քաւչաց ։* Եւ ասէ դաւիթ ցմեղ_ 21
քող. առաջի Տն կաքաւեցից. օրհ_
նեալ է Տր Այ. որ ընտրեաց զիս քան
զհայր քո. եւ քան զամ տուն նր. եւ
կացոյց զիս քան զհայր քո՝ եւ քան զա
մենայն տուն նորա. եւ կացոյց զիս ա_
ռաջնորդ ՚ի վր ժողովրդեան իւրոյ
իէլի ։* Եւ խաղացից՝ եւ կաքաւեցից 22
առաջի Տն. եւ հոլանեցայց սոյնպէս
եւս քան զեւս. եւ եղէց անպիտան յաչս
քո ։ եւ ընդ աղախնայս ընդ որս ասա_
ցեր փառաւորիլ. փառաւորեցայց ։
* Եւ մեղքողայ դստեր սաւուղայ ոչ 23
եղեւ որդի մինչեւ ցօր մահուան իւրոյ ։

Գլ ։ Է ։

Եւ եղեւ յորժամ նստաւ դաւիթ 1
՚ի տան իւրում. եւ Տր հանգոյց
զնա յամ թշնամեաց իւրոց շուրջանա
կի ։* Եւ ասէ արքայ ցնաթան մար_ 2
‖1. Մնա գարէ. ‖ Ահաւասիկ ես բնակեալեմ
17.1. ՚ի տան եղեւնափայտից ։ եւ տապանակն
Այ շրջիցի ՚ի մէջ խորանի ։* Եւ ասէ 3
նաթան ցարքայ. զամ որ ինչ իցէ ՚ի
սրտի քում, երթ՝ եւ արա. զի Տր ընդ
քեզ է ։ * Եւ եղեւ ՚ի գիշերին յայն_ 4
միկ. եղեւ բան Տն առ նաթան եւ ասէ ։
* Երթ՝ եւ ասա ցծառայ իմ դաւիթ. 5
այսպէս ասէ Տէր. ոչ շինեսցես դու
ինձ տուն բնակելոյ ։* Զի ոչ բնակե 6
ցայ ՚ի տան՝ յօրէ յորմէ հետէ հանի
զորդիսն իէլի յեգիպտոսէ մինչեւ ցայս
օր ։ եւ շրջէի յիջավանի խորանաւ ։
* Ամենայն ուրեք՝ ուր շրջէի ՚ի մէջ 7
ամ իէլի, եթէ խօսելով խօսեցայ՞ եր
բէք ընդ միում ցեղի իէլի ում եւ հրա
մանս ետու հովուել զժողովուրդ իմ
զիէլ. ասել եթէ ընդէ՞ր ոչ շինեցիք
ինձ տուն եղեւնափայտեայ ։ * Եւ 8
արդ այսպէս ասասցես ցծառայ իմ

դաւիթ. այսպէս ասէ Տր ամենակալ.
‖ առի ես զքեզ ՚ի վանաց հօտից. լի_ ‖1 Թագ
նիլ քեզ յառաջնորդ ՚ի վր ժողովր_ 16. 11.
9 դեան իմոյ իէլի ։ * Եւ էի ընդ քեզ ‖Սաղմոս
յամ ուրեք ուր եւ երթայիր ։ եւ սատա 77. 70.
կեցի զամ թշնամիս քո յերեսաց քոց.
եւ արարի զքեզ անուանի ըստ անուա_
նոց մեծամեծաց. որք ՚ի վր երկրի ։
10 * Եւ եդից տեղի ժողովրդեան իմոյ
իէլի. եւ տնկեցից զնա. եւ բնակեսցի
առանձինն. եւ մի եւս հոգասցի. եւ ոչ
եւս յաւելցի որդի անօրէնութե լլկել
11 զնա իբրեւ զառաջինն ։ * Յաւուրցն
յորոց կարգեցի դատաւորս ՚ի վերայ
ժողովրդեան իմոյ իէլի, հանգուցից
զքեզ յամ թշնամեաց քոց. եւ պատ_
մեսցէ քեզ Տէր՝ զի շինեսցես նմա
12 տուն ։ * ‖ Եւ եղիցի եթէ լցցին աւ_ ‖3 Թագ
ուրք քո՝ եւ ննջեսցես ընդ հարս քո, 8.19.
յարուցից զզաւակ քո. որ ելցէ յորո
վայնէ քումմէ. եւ պատրաստեցից
13 զարքայութին քո նմա ։ * ‖ Եւ նա շի_ ‖3 Թագ
նեսցէ տուն անուան իմոյ. եւ կանգնե 5. 5.
ցից զաթոռ նր մինչեւ ցյաւիտեան ։
14 * ‖ Ես եղէց նմա ՚ի հայր. եւ նա եղիցի ‖1. Մնա
ինձ յորդի. եւ եթէ եկեսցէ անիրաւ 22.10.
ութի նորա, յանդիմանեցից զնա. եւ Եբրայ.
խրատեցից զնա գաւազանաւ արանց. 1. 5.
եւ տանջանօք որդւոց մարդկան ։
15 * ‖ Բայց զողորմութի իմ ոչ մերժե_ ‖ Սաղմ.
ցից ՚ի նմանէ. ոպ մերժեցի յորոց մեր 88.4. և
16 ժեցի առաջի երեսաց իմոց ։* Հաւա 37.
տարիմ լիցի տուն նր. եւ արքայութի
նորա առաջի իմ մինչեւ ցյաւիտեան ։
‖ Եւ աթոռ նր կացցէ կանգուն առա_ ‖Եբրայ.
17 ջի իմ յաւիտեան ։ * Ըստ ամենայն 1. 8.
բանիցս այսոցիկ. եւ ըստ ամ տեսլեանս
այսորիկ. սոյնպէս խօսեցաւ նաթան
18 ընդ դաւթայ ։ * Եւ եմուտ արքայ
դաւիթ՝ եւ նստաւ առաջի Տն ։ եւ ասէ.
ո՞վ եմ ես Տր իմ Տր. եւ ո՛ տուն իմ,
զի սիրեցեր զիս մինչեւ ցայդ վայր ։
19 * Եւ ոչ փոքրկացայ սակաւիկ առաջի
քո Տր իմ Տր ։ եւ խօսեցար վասն տան
ծառայի քոյ երկար. եւ այս է օրէն
20 մարդոյ Տր իմ Տր ։* Եւ զի՞ եւս յաւե
լուցու դաւիթ խօսիլ առ քեզ ։ եւ դու
ինքնին գիտես զծառայ քո Տր իմ Տր ։
21 * Վն ծառայի քոյ արարեր. եւ ըստ Վն բանի
ամ սրտի քոյ արարեր զամ զմեծու_ քոյ
թիս զայս ծանուցանել ծառայի քում ։
22 * Վն մեծացուցանելոյ զքեզ Տէր իմ
Տր ։ զի չիք ոք իբրեւ զքեզ. եւ չիք Այ
բաց ՚ի քէն ՚ի վր ամի. զոր լուաք ա_
23 կանջօք մերովք ։ * Եւ ո՞վ է ազգ ՚ի
վերայ երկրի իբրեւ զժողովուրդ քո
զիէլ. որում առաջնորդեաց Այ. փր
կել իւր ժողովուրդ. դնել քեզ անուն.

և առնել քեզ մեծութի՟ և յայտնու_
թի՟ . մերժել քեզ յերեսաց ժողովր_
դեանս քոյ . զոր փրկեցեր դու քեզ յե
գիպտոսէ , զազգս և զբնակութիս :
* Եւ պատրաստեցեր դու քեզ զժո_ 24
ղովուրդ քո զի՟էլ 'ի ժողովուրդ մինչև
ցյաւիտեան . և դու Տ՟ր եղեր ն՟ց յԱ՟Ծ :
* Եւ արդ Տ՟ր իմ, զբանն զոր խօսե_ 25
ցար վ՟ս ծառայի քոյ և տան նորա ,
հաւատարիմ արա մինչև յաւիտեան . և
արա որպէս և խօսեցար : * Եւ մեծաս 26
ցի անուն քո մինչև ցյաւիտեան՝ և
արդ Տ՟ր ամենակալ . Ա՟Ծ 'ի վ՟ր ի՟մ
ի՟էլի . տուն ծառայի քոյ դաւթի եղի
ցի կանգուն առաջի քո : * Զի դու 27
ես Տ՟ր ամենակալ՝ Ա՟Ծ ի՟էլի : (և արդ
ո՞վ խօսեցար , մեծասցի անուն քո մին
չև ցյաւիտեան : ասէ , Տ՟ր ամենակալ՝
Ա՟Ծ ի՟էլի ,) յայտնեցեր յունկն ծառայի
քոյ , և ասացեր՝ շինեցից քեզ տուն :
վ՟ս այնորիկ եգիտ ծառայ քո զսիրտ
իւր՝ կալ առ քեզ յաղօթս՝ զաղօթս
զայսոսիկ : * Եւ արդ Տ՟ր իմ՝ Տ՟ր . 28
դու ես Ա՟Ծ . և բանք քո եղիցին ճշմա
րիտ . և զոր խօսեցար վասն ծառայի
քոյ զա՟մ բարութիս զայս : * Եւ արդ 29
սկսիր օրհնել զտուն ծառայի քոյ լի
նիլ առաջի քո յաւիտեան : զի դու Տ՟ր
իմ Տ՟ր , խօսեցար . և յօրհնութենէ
քումմէ օրհնեսցի տուն ծառայի քոյ
յաւիտեան :

Գ Լ : Ը :

Ա.Մնա 18.1.

Եւ ‖ եղև յետ այսորիկ եհար դա 1
ւիթ զայլազգիսն և վանեաց
զն՟ա . և էառ դաւիթ զգատուցեալսն
'ի ձեռաց այլազգեացն : * Եւ եհար 2
դաւիթ զմովաբ . և չափեաց զնոսա
պարանօք . և դառացոյց զն՟ա յերկիր .
և եղեն երկու պարանքն սպանանե_
լոյ . և երկու պարանք ապրեցուցանե
լոյ : և եղև մովաբ դաւթի 'ի ծառայս
պատարագաբերս : * Եւ եհար դա_ 3
ւիթ զադրաազար զորդի ռովաայ՝
զարքայ սուբայ , յերթալ ն՟ր արկա_
նել զձեռն իւր 'ի վերայ գետոյն եփրա
տայ : * Եւ էառ զնորա դաւիթ հա_ 4
զար կառս . և եօթն հազար հեծելոյ .
և քսան հազար հետևակաց : և քա_
կեաց դաւիթ զա՟մ կառսն . և եթող
իւր 'ի նոցանէ հարիւր կառս : * Եւ 5
գայր ասորին 'ի դամասկոսէ օգնել
ադրաազարայ արքայի սուբայ : և ե_
հար դաւիթ յասորւոցն քսան և եր_
կուս հազարս արանց : * Եւ եդ դա_ 6
ւիթ պահակս յասորիս հանդէպ դա
մասկոսի : և եղեն ասորիք դաւթի 'ի
ծառայս պատարագաբերս : և փր_
կեաց Տ՟ր զդաւիթ յա՟մ ուրեք ուր և
7 երթայր : * Եւ էառ դաւիթ զապա
րանջանսն ոսկիս՝ որք էին 'ի ծառայսն
ադրաազարու արքայի սուբայ՝ և եբեր
յերուսաղէմ : (և էառ զայն սուսակիմ
արքայ եգիպտացւոց յելանել իւրում
յէմ յաւուրս ռոբովամայ որդւոյ սա
8 ղոմոնի :) * Եւ 'ի մասբակայ էառ
արքայ դաւիթ յընտիրընտիր քաղա_
քաց ադրաազարայ պղինձ . որով արար
սաղոմոն զծովն պղնձի . և զսիւնսն . և
9 զաւազանսն . և զա՟մ կահն : * Եւ լու
աւ թովու արքայ եմաթայ , եթէ ե_
հար դաւիթ զա՟մ զօրն ադրաազարայ :
10 * Եւ առաքեաց թովու զյեդդուրա
զորդի իւր առ արքայ դաւիթ՝ հար_
ցանել զխաղաղութենէ նորա : և օրհ
նեաց զն՟ա՝ փոխանակ զի սատակեաց
զադրաազար . զի այր գոռ պատերազ
մաւ էր նա ընդ թովուայ . և հակա_
ռակ կայր նմա ադրաազար : և 'ի ձեռս
նորա էին անօթք ոսկեղէնք և արծա
11 թեղէնք : և անօթք պղնձիք : * Եւ
սրբեաց զայն արքայ դաւիթ Տ՟ն ընդ
արծաթոյն և ընդ ոսկւոյն . զոր սր_
բեաց յա՟մ պատերազմաց . որոց յաղ
12 թեաց : * Յեդովմայ . և 'ի մովաբայ .
և յորդւոյն ամոնայ . և յայլազգեացն .
և յամաղեկայ . և յաւարէ ադրաազա
րայ որդւոյ ռուբայ արքայի սուբայ :
13 * Եւ արար դաւիթ անուն : և 'ի դառ
նալ իւրում՝ եհար դաւիթ զասորիս
'ի գաբեղէմ յութուտասն հազար :
14 * Եւ եդ յեդովմ պահապանս յա՟մ
եդոմայեցիս . և եղեն ա՟մ եդովմայե_
ցիք ծառայք արքայի : և փրկեաց Տ՟ր
զդաւիթ յա՟մ ուրեք ուր և երթայր :
15 * Եւ թագաւորեաց դաւիթ 'ի վ՟ր
ա՟մ ի՟լի . և առնէր դաւիթ իրաւունս
և արդարութի՟ 'ի վ՟ր ա՟մ ժողովր_
16 դեան իւրոյ : * Եւ յովաբ՝ որդի շա_
րուհեայ էր 'ի վ՟ր զօրուն : և յովսա_
փատ որդի աքիայ 'ի վ՟ր յիշատակաց :
17 * Եւ սադօկ որդի աքիտովբայ . և
աքիմելէք որդի աբիաթարայ քահա_
18 նայք : և սսա դպրապետ : * Եւ բա_
նեա որդի յովիդայեայ խորհրդակից :
և քերեթին . և ոփելեթին : և որդիք
դաւթի խոռապետք էին :

Գ Լ : Թ :

Ա.Մ 19.1.

1 Եւ ասէ դաւիթ . եթէ իցէ՞ որ
մնացեալ 'ի տանէն սաւուղայ ,
արարից ընդ նմա ողորմութի՟ վասն
2 յովնաթանու : * Եւ 'ի տանէն սաւ_
ուղայ էր ծառայ մի . և անուն նորա
սիբա . և կոչեցին զնա առ դաւիթ , և
ասէ ցնա արքայ . եթէ դո՞ւ իցես սի_
բայն :

բայն: Եւ ասէ. ես եմ ծառայ քո: * Եւ 3
ասէ արքայ. եթէ իցէ ոք մնացեալ 'ի
տանէն սաւուղայ՝ արարից ընդ նմա
ողորմութիւն Այ: Եւ ասէ սիբա ցար
քայ. է որդի մի յովնաթանու հաշմ
ոտիւք: * Եւ ասէ արքայ. ո՞ւր է նա: 4
Եւ ասէ սիբա ցարքայ. ահա է 'ի տան
մաքիրայ որդւոյ ամիելիլա դաբարաց
ւոյ: * Եւ առաքեաց արքայ դաւիթ 5
և էառ զնա 'ի տանէ մաքիրայ որդւոյ
ամիելիլա դաբարացւոյ: * Եւ եկն 6
մեմփիբոսթէ որդի յովնաթանու որդ
ւոյ սաւուղայ առ արքայ դաւիթ. և
անկաւ 'ի վր երեսաց իւրոց՝ և երկիր
եպագ նմա: և ասէ ցնա դաւիթ՝ մեմ
փիբոսթէ. և ասէ. աւասիկ եմ ծա_
ռայ քո: * Եւ ասէ ցնա դաւիթ. մի 7
երկնչիր. զի առնելով արարից ընդ
քեզ ողորմութիւն վասն յովնաթանու
հօր քո. և դարձուցից քեզ զամենայն
անդս սաւուղայ զհօր հօր քոյ. և դու
ուտիցես հաց հանապազ 'ի սեղանի
իմում: * Եւ երկիր եպագ մեմփիբոս 8
թէ և ասէ: ո՞վ է ծառայ քո՝ զի հայե
ցար 'ի շուն մի մեռեալ՝ նմանօղ ինձ:
* Եւ կոչեաց արքայ զսիբա զծառայ 9
սաւուղայ՝ և ասէ ցնա: զամ ինչ որ է
սաւուղայ՝ և զամ որ տանն նր. ետու
որդւոյ տեառն քոյ: * Եւ գործեսցես 10
դմա զերկիրն՝ դու և որդիք քո. և ծա
ռայք քո. և մուծցես 'ի տուն տեառն
քո զհաց. և կերիցեն զայն. և մեմփի
բոսթէ որդի տեառն քոյ՝ կերիցէ
հաց հանապազ 'ի սեղանի իմում: և
սիբայի էին որդիք հնգետասան՝ և
ծառայք քսան: * Եւ ասէ սիբա ցար 11
քայ: ըստ ամի զոր հրամայես տէր
իմ արքայ ծառայի իւրում, այնպէս
արասցէ ծառայ քո: և մեմփիբոսթէ
ուտէր զհաց 'ի սեղանոյ դաւթի՝ իբ_
րև զմի յորդւոցն արքայի: * Եւ մեմ 12
փիբոսթեայ էր որդի մի փոքրիկ, և
անուն նորա միքա: և ամ բնակութի
տանն սիբայի՝ ծառայք մեմփիբոս_
թեայ: * Եւ մեմփիբոսթէ բնակէր 13
յէմ. զի հանապազ 'ի սեղանոյ ար_
քայի ուտէր: և ինքն էր կաղ յերկո_
ցունց ոտից իւրոց:

ԳԼ: Ժ.

Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և մեռաւ 1
արքայ որդւոցն ամոնայ. և թա_
գաւորեաց անոն որդի նր ընդ նորա:
Ա.Մնա. 19.1. * Եւ ասէ դաւիթ. Արասցուք ողոր 2
մութիւն ընդ անոնայ որդւոյ նաասայ:
զորօրինակ արար հայր նորա ընդ իս
ողորմութիւն: և առաքեաց դաւիթ մխի
թարել զնա 'ի ձեռն ծառայից իւրոց՝

վասն հօր իւրոյ: և չոգան ծառայքն
դաւթի յերկիր որդւոցն ամոնայ:
3 * Եւ ասեն իշխանք որդւոցն ամոնայ
ցանոն տէրն իւրեանց: միթէ փառաւ
որել ինչ զհայր քո առաջի քո առա_
քեաց առ քեզ դաւիթ մխիթարիչս:
ո՛չ, այլ զի որոնեսցեն զքաղաքս. և
դիտեսցեն զնա. և լրտեսել զնա ա_
ռաքեաց դաւիթ զծառայս իւր առ
4 քեզ: * Եւ կալաւ զծառայսն դաւ_
թի՝ և եգերծ զմօրուս նց. և կտրեաց
զգրապանս նց 'ի միջոյ մինչև ցեղր. և
5 արձակեաց զնոսա: * Եւ պատմեցին
դաւթի վասն արանցն: և առաքեաց
դաւիթ ընդ առաջ նոցա. զի էին արքն
անարգեալք յոյժ: և ասէ արքայ. նըս
տարուք յերիքով մինչև աճեսցին մօ
6 րուք ձեր. և ապա դարձջիք: * Եւ տե
սին որդիքն ամոնայ եթէ ամօթ ա_
րարին ժողովրդեանն դաւթի, առա
քեցին որդիքն ամոնայ և 'ի վարձու
կալան զասորիս ռոլբայ. և զասորիս
սուբայ՝ քսան հազար հետևակաց: և
զարքայն ամաղեկայ հազար արամբք:
և 'ի իստովբայ երկոտասան հազար
7 արանց: * Լուաւ արքայ դաւիթ. և
առաքեաց զյովաբ և զամ զօրն զօ_
8 րաւոր: * Եւ ելին որդիքն ամոնայ և
ճակատեցան 'ի պատերազմ առ դրան
քաղաքին ասորւոց սուբայ. և ռոլբ՝
և իստովբ՝ և ամաղէկ էին միայն յան
9 դին: * Եւ ետես յովաբ եթէ եկին
հասին 'ի վր նորա առաջոյ և զկնի,
ընտրեաց յամ երիտասարդաց իղի,
և ճակատեցոյց ընդդէմ ասորւոց:
10 * Եւ զմնացորդս զօրուն ետ 'ի ձեռս
աբեսսայ եղբօր իւրոյ. և ճակատեցան
11 ընդդէմ որդւոցն ամոնայ: * Եւ ասէ.
եթէ յաղթահարեսցեն զիս ասորիքն.
եղիջիք ինձ 'ի փրկութի: և եթէ որ
դիքն ամոնայ յաղթահարեսցեն զքեզ՝
եղիցուք ապրեցուցանել զքեզ:
12 * Քաջ լեր՝ և ժրասցուք 'ի վր ժողո
վրդեան մերոյ՝ և 'ի վերայ քաղաքաց
Այ մերոյ. և Տէր արասցէ զհաճոյն
13 առաջի աչաց իւրոց: * Եւ մատեաւ
յովաբ և զօրն որ ընդ նմա 'ի պատե_
րազմ ընդ ասորիսն. և փախեան ասո
14 րիքն յերեսաց նր: * Եւ որդիքն ամո
նայ իբրև տեսին՝ եթէ փախեան ասո
րիքն, փախեան և նոքա յերեսաց ա_
բեսսայ. և մտին 'ի քաղաքն: և դար_
ձաւ յովաբ յորդւոցն ամոնայ՝ և եկն
15 յերուսաղէմ: * Իբրև ետես ասորին
եթէ պարտեցաւ առաջի իղի, գումա
16 րեցան 'ի միասին: * Եւ առաքեաց
ադրաազար՝ և ժողովեաց զասորիսն
յայնմ կողմանէ գետոյն 'ի քաղամակ.

և եկին՝ և հասին՝ եղամ․ և սովբակ
իշխանք զօրացն ադրաազարայ յառաջ
քան զնոսա ։ * Եւ ազդ եղև դաւթի ․ 17
և ժողովեաց զամ իէլ ․ և եանց ընդ
յորդանան ․ և եհաս ՚ի քաղամակ ։ և
ճակատեցան ասորիքն ընդդէմ դաւ_
թի տալ ընդ նմա պատերազմ ։ * Եւ 18
փախեան ասորիքն յերեսաց իսրայէ
լի ։ և կոտորեաց դաւիթ յասորւոցն
եօթնհարիւր կառս ․ և քառասուն հա
զար հեծելոց ։ և զսովբակ իշխան զօ
րուն նորա եհար ․ և մեռաւ անդէն ։
* Իբրև տեսին ամ թագաւորք՝ ծա_ 19
ռայք ադրաազարու եթէ պարտե_
ցան առաջի իէլի, անձնատուրք եղեն ․
և ուխտեցին ուխտ ընդ իէլի ․ և ծառայե
ցին նմա ։ և երկեան ասորիքն այնուհե
տև ապրեցուցանել զորդիսն ամոնայ ։

ԳԼ: ԺԱ:

Ա․ Մնա․ 20․1․ Եւ եղև ՚ի դառնալ տարւոյն, ՚ի 1
նոյն ժամանակ ելից թագաւո_
րացն ․ և առաքեաց դաւիթ զյովաբ՝
և զծառայս իւր ընդ նմա ․ և զամ
իէլ ․ և սատակեցին զորդիսն ամոնայ ․
և նստան զռաբաթաւ ։ և դաւիթ նստ
էր յերուսաղէմ ։ * Եւ եղև ընդ ե_ 2
րեկս ․ և յարեաւ դաւիթ յանկողնէ
իւրմէ ․ և զգնայր ՚ի վր տանեաց տան
թագաւորին ․ և ետես ՚ի տանեացն
կին մի լուացեալ ․ և կինն գեղեցիկ
տեսլեամբ յոյժ ։ * Եւ առաքեաց դա 3
ւիթ՝ և խնդրեաց զկինն ․ և ասէ ․ ո՞չ
դա է բերսաբէէ՝ դուստր եղիաբայ՝
կին ուրիայ քետացւոյ ։ * Եւ առա_ 4
քեաց դաւիթ հրեշտակս՝ և էառ զնա՝
և եմուտ առ նա՝ և ննջեաց ընդ նմա
Գ Թագ․ 15․18․ և նա էր սրբեալ ՚ի դաշտանէ իւր_
մէ ։ * Եւ դարձաւ ՚ի տուն իւր ։ և յղա 5
ցաւ կինն ․ և առաքեալ պատմեաց
դաւթի՝ և ասէ ․ յղի եմ ես ։ * Եւ ա_ 6
ռաքեաց դաւիթ առ յովաբ՝ և ասէ ։
առաքեա առ իս զուրիա քետացի ։ և
առաքեաց յովաբ զուրիա առ դաւիթ ։
* Եւ եկեալ ուրիա եմուտ առ դա_ 7
ւիթ ․ և եհարց դաւիթ զողջունէ յո_
վաբայ ․ և զողջունէ զօրուն ․ և զող_
ջունէ պատերազմին ։ (և ասէ ողջոյն
է ։) * Եւ ասէ դաւիթ ցուրիա ․ էջ 8
՚ի տուն քո և լուա զոտս ։ և ել ուրիա
՚ի տանէ արքայի ․ և ել զկնի նր պար
գև ՚ի ձեռանէ արքայի ։ * Եւ ննջեաց 9
ուրիա՝ առ դրան տանն արքայի ընդ
ծառայս նորա ․ և ոչ էջ ՚ի տուն իւր ։
* Եւ պատմեցին դաւթի՝ և ասեն ․ 10
եթէ ոչ էջ ուրիա ՚ի տուն իւր ։ և ասէ
դաւիթ ցուրիա՝ ո՞չ ՚ի ճանապարհէ
եկեալ ես դու ․ ընդէ՞ր ոչ իջեր դու ՚ի
11 տուն քո ։ * Եւ ասէ ուրիա ցդաւիթ ․
տապանակն տն և իսրայէլ՝ և յուդա՝
բնակեալ են ՚ի վրանս ․ և տէր իմ յո_
վաբ՝ և ծառայք տեառն իմոյ՝ բնա
կեալ են ՚ի բացի ․ և ես մտանիցեմ ՚ի
տուն իմ ուտել՝ և ըմպել՝ և ննջել ընդ
կնոջ իմում ․ և զիարդ լինիցի այն ․
կենդանի է անձն քո՝ թէ արարից բզ
12 բանդ զայդ ։ * Եւ ասէ դաւիթ ցու
րիա ․ նիստ այսօր աստ ․ և վաղիւ ար
ձակեցից զքեզ ․ և նստաւ ուրիա յե
13 րուսաղէմ յաւուր յայնմիկ ։ * Եւ ՚ի
վաղիւ անդր կոչեաց զնա դաւիթ ․
եկեր առաջի նորա և էարբ ․ և արբե
ցաւ ․ և ել անագանին՝ և ննջեաց յան
կողնի իւրում ընդ ծառայս տեառն
14 իւրոյ ․ և ՚ի տուն իւր ոչ էջ ։ * Եւ եղև
ընդ առաւօտն՝ և գրեաց դաւիթ հրո
վարտակ առ յովաբ ։ և առաքեաց դա
15 ւիթ ՚ի ձեռն ուրիայ ։ * Եւ գրեաց
՚ի հրովարտակին՝ և ասէ ․ մատո զու_
րիա ընդդէմ սաստկացեալ պատե_
րազմին ․ և դարձջիք ընդ կրունկ ՚ի
16 նմանէ ․ և հարցի՝ և մեռցի ։ * Եւ եղև
՚ի պահել յովաբայ զքաղաքն ․ և եդ
զուրիա ՚ի տեղին՝ ուր գիտէր թէ արք
17 զօրութեան էին անդ ։ * Եւ ելին արք
քաղաքին ՚ի պատերազմ ընդ յովա_
բայ ․ և անկան ՚ի զօրուէ ծառայիցն
դաւթի՝ և մեռաւ ուրիա քետացի ։
18 * Եւ առաքեաց յովաբ և պատմեաց
արքայի զամ զբոյց պատերազմին ։
19 * Եւ պատուէր ետ հրեշտակին և ա_
սէ ․ ՚ի վախճանել քում զամ զբոյցս
պատերազմիս խօսիլ ընդ արքայի ։
20 * Եւ եղիցի եթէ ելցէ ցասումն ար_
քայի, և ասասցէ ցքեզ՝ եթէ ընդէ՞ր
մերձենայիք ՚ի քաղաքն մարտնչիլ ․ և
ոչ գիտէիք եթէ ՚ի վերուստ ՚ի պարս
21 պացն նետաձիգք լինին ։ * Ո՞ եհար զա
բիմելէք զորդի յերոբոաղայ՝ որդւոյ
ներեայ ․ ոչ ապաքէն կին մի բեկոր Դատ․
երկանի ընկէց ՚ի վր նր ՚ի վերուստ 9․53․
՚ի պարսպէն ․ և մեռաւ ՚ի թամասի ։
ընդէ՞ր մօտեցայք ՚ի պարիսպն ։ և ա_
սասցես թէ և ծառայ քո ուրիա քե_
22 տացի մեռաւ ։ * Եւ չոգաւ հրեշտակն
յովաբայ առ արքայ յերուսաղէմ ․ և
եհաս՝ և պատմեաց դաւթի զամ ինչ ․
զոր պատուիրեաց նմա յովաբ (զամ
իրս պատերազմին ։ և բարկացաւ դա
ւիթ ՚ի վր յովաբայ ․ և ասէ ցհրեշ_
տակն ․ ընդէ՞ր մերձեցայք ՚ի քաղաքն
մարտնչիլ ․ ոչ գիտէիք եթէ հարկա
նելոց էք ՚ի պարսպէն ․ ո՞ եհար զաբի_
մելէք զորդի յերոբոաղայ ։ ոչ ապա_
քէն կին մի բեկոր երկանի ընկէց ՚ի
վերայ նր ՚ի պարսպէն ․ և մեռաւ ՚ի
թա_

Թամասի. ընդէր մերձենայիք ՚ի պա
տիսան։) * Եւ ասէ հրեշտակն ցդա- 23
ծիթ. զի սատակացան ՚ի վէր մեր ալք.
և ելին առ մեզ արտաքս. և հասաք ՚ի
վերայ նոցա մինչև ցդուռն քաղաքին։
* Եւ նետաձիգք եղեն աղեղնաւորքն 24
՚ի ծառայս քո ՚ի վերուստ ՚ի պարսպէ
անտի. և մեռան ՚ի ծառայից արքային.
և ծառայ քո ուրիա քետացի մեռաւ։
* Եւ ասէ դաւիթ ցհրեշտակն։ այս 25
պես ասասցես ցյովաբ. մի թուէսցի
չար բանդ յաչս քո. զի երբեմն այսպէս
ուտէ սուր՝ և երբեմն այնպէս։ սակա
կայն զպատերազմ ընդ քաղաքիդ և
կործանեսցես զդա. և զօրացո զանձն
քո։ * Եւ իբրև լուաւ կինն ուրեայ 26
եթէ մեռաւ ուրիա այր իւր, կոծե-
ցաւ ՚ի վէր առն իւրոյ։ * Իբրև էանց 27
սուգն. առաքեաց դաւիթ և ամփո-
փեաց զնա ՚ի տուն իւր. և եղև նմա
կին. և ծնաւ նմա որդի։ և չար թուէ
ցաւ բանն՝ զոր արար դաւիթ յաչս Տ՚ն։

ԺԲ։ ԺԲ։

Եւ առաքեաց Տ՚ն զնաթան մար- 1
գարէ առ դաւիթ։ և եմուտ առ
նա. և ասէ ցնա։ արք երկու էին ՚ի քա
ղաքի միում. մինն մեծատուն. և միւսն
աղքատ։ * Եւ մեծատանն էին հօտք 2
և անդեայք բազումք յոյժ։ * Եւ աղ 3
քատին ո՛չ էին. բայց որոջ մի փոքր
զոր առացեալ և ապրեցուցեալ և սնու
ցեալ էր զնա. և հասատատեալ էր ընդ
նմա. և ընդ որդիս նորա ՚ի միասին. ՚ի
հացէ նորա ուտէր. և ՚ի բաժակէ նր
ըմպէր. և ՚ի ծոց նր ննջէր. և էր նր
իբրև զդուստր։ * Եւ եկն անցաւոր 4
առ այրն մեծատուն. և խնայեաց առ
նուլ ՚ի հօտից իւրոց և յանդէոց իւրոց
առնել հիւրոյն անցաւորի եկելոյ առ
նա. և էառ զորոջ աղքատին՝ և արար
առն եկելոյ առնա։ * Եւ բարկացաւ 5
սրտմտութիւ դաւիթ յոյժ առն. և ասէ
դաւիթ ցնաթան. կենդանի է Տ՚ն՝ զի
որդի մահու է այրն. որ արար զայն։
Ա՚Կած. 22.1. * Եւ զորոջն տուժեսցի եօթն պա- 6
տիկ. փոխանակ առնելոյ զբանն զայն.
վ՚ր զի ո՛չ խնայեաց։ * Եւ ասէ նա- 7
թան ցդաւիթ. դու ես այրն, որ արա
ր զայն։ այսպէս ասէ Տ՚ն Ա՚Ծ իսրէլ.
ես եմ՛ որ օծի զքեզ թագաւոր ՚ի վէր
ամ իսրէլ. և ես փրկեցի զքեզ ՚ի ձե
ռաց սաւուղայ։ * Եւ տուի քեզ զտուն 8
տեառն քոյ. և զկանայս տեառն քոյ
՚ի ծոց քո. և տուի քեզ զիսրէլ և զյու
դա. և թէ սակաւ իցէ, յաւելից քեզ
դոյն չափ։ * Եւ ընդէր անարդեցեր 9
զբան Տ՚ն. առնել չար առաջի աչաց
նր. զուրիա քետացի հարեր դու սրով.
և զկին նորա առեր դու քեզ կնութե.
և զնա սպաներ սրով որդւոցն ամո-
նայ։ * Եւ արդ՝ մի՛ հեռասցի սուր ՚ի 10
տանէ քումմէ մինչև ցյաւիտեան. փո
խանակ զի անարգեցեր զիս. և առեր
զկինն ուրիայ քետացւոյ լինիլ քեզ
կնութե։ * Այսպէս ասէ Տ՚ն։ ահա 11
ես յարուցից ՚ի վ՚ր քո չարիս ՚ի տանէ
քումմէ. և առից զկանայս քո առաջի
աչաց քոց։ ‖ և տացն ընկերի քումմ. և ‖ Այլ.
ննջեսցէ ընդ կանայս քո յանդիման 16.22.
արեգականս այսորիկ։ * Օի դու ա- 12
րարեր զայդ ՚ի ծածուկ. և ես արարից
զբանդ զայդ յանդիման ամ իսրէլ. և
առաջի արեգականս այսորիկ։ * Եւ 13
ասէ դաւիթ ցնաթան. մեղայ Տ՚ն։ և
ասէ նաթան ցդաւիթ։ ‖ և Տ՚ն ան- ‖ Սերաս.
ցոյց զքէն զմեղս քո, և մի՛ մեռցիս։ 47.13.
* Եւ բայց քանզի զայրացուցանելով 14
զայրացուցեր զթշնամիս Տ՚ն՝ բանիւն
այնմիկ. որդին քո՝ որ ծնանելոց է
քեզ՝ մահու մեռցի։ * Եւ գնաց նա- 15
թան ՚ի տուն իւր. և եհար Տ՚ն զմա-
նուկն. զոր ծնաւ կինն ուրիայ դաւ-
թի. և հիւանդացաւ։ * Եւ խնդրեաց 16
դաւիթ Ա՚Ծ վասն մանկանն. և պա
հեաց դաւիթ պահս. և եմուտ և անդ
կաւ ՚ի վ՚ր գետնոյ։ * Եւ յարեան ՚ի 17
վ՚ր նր ծառայք տանն յարուցանել
զնա. և ո՛չ կամէր յառնել ՚ի գետնոյն.
և ո՛չ եկեր ընդ նոսա հաց։ * Եւ եղև 18
յաւուրն եօթներորդի մեռանիլ մանկանն. և երկեան ծառայքն դաւթի
պատմել նմա՝ եթէ մեռաւ մանուկն.
զի ասացին՝ եթէ մինչդեռ կենդանի
էր մանուկն՝ խօսեցաք ընդ նմա և ո՛չ
լսեաւ ձայնի մերում, և զիա՞րդ ասաս
ցուք նմա թէ մեռաւ մանուկն. և
գործիցէ չարիս։ * Եւ տեսս դաւիթ 19
եթէ շշնջեն ծառայքն նր. և իմացաւ
դաւիթ եթէ մեռաւ մանուկն. և ա-
սէ դաւիթ ցծառայսն իւր. եթէ մե-
ռեալ իցէ մանուկն. և ասեն. մեռաւ։
* Եւ յարեաւ դաւիթ ՚ի գետնոյն. և 20
լուացաւ. և օծաւ. և փոխեաց զհան-
դերձս իւր. և եմուտ ՚ի տունն Ա՚Ծ.
և երկիր եպագ նմա։ և եմուտ ՚ի տուն
իւր. և խնդրեաց հաց ուտել։ և եդին
առաջի նորա հաց՝ և եկեր։ * Եւ ա- 21
սեն ցնա ծառայքն իւր. զի՞նչ է բանդ
այդ՝ զոր արարեր վասն մանկանն.
մինչդեռ կենդանին էր պահէիր, և
լայիր՝ և աքնէիր. և իբրև մեռաւ մա
նուկն, յարեար՝ կերեր՝ և արբեր։
* Եւ ասէ դաւիթ. մինչդեռ կենդա- 22
նի էր մանուկն՝ պահէի և լայի. քան
զի ասէի. ո՛ գիտէ ողորմեսցի Տ՚ն և
կեցցէ

կեցցէ մանուկն ։ *Արդ որովհետեւ 23
մեռաւ մանուկն՝ ես ընդէ՞ր պահե֊
ցեմ . մի թէ կարօ՞ղ իցեմ դարձուցա
նել զնա այսրէն . ես առ նա երթալոց
եմ . և նա առ իս ոչ դարձցի ։ *Եւ մխի 24
թարեաց դաւիթ զբերսաբէէ զկին
իւր . և եմուտ առ նա . և ննջեաց ը
նմա ։ և յղացաւ՝ և ծնաւ որդի . և կո
չեաց զանուն նորա սաղոմոն ։ և Տէր
սիրեաց զնա ։ *Եւ առաքեաց 'ի ձեռն 25
նաթանայ մարգարէի . և կոչեաց զա
նուն յեդեդի վասն Տն ։ *Եւ պա֊ 26
տերազմեցաւ յովաբ յռաբաթ որդ֊
ւոցն ամոնայ . և եհաս յառնուլ զքա֊
ղաքն թագաւորութե ։ *Եւ առա֊ 27
Ա. Մն. 20. 1. քեաց յովաբ հրեշտակս առ դաւիթ
և ասէ . պատերազմեցայ ընդ ռաբա֊
թայ . և հասի յառնուլ զքաղաքս ջրոց ։
*Եւ արդ ժողովեա զմնացորդս ժո֊ 28
ղովրդեանդ, և բանակեսցիս զքաղա֊
քաւս . և առցես զսա ։ զի մի ես առից
զքաղաքս՝ և կոչեսցի անուն իմ 'ի վե
սորա ։ *Եւ ժողովեաց դաւիթ զամ 29
ժողովուրդն . և չոգաւ յռաբաթ՝ և
պատերազմեցաւ ը նմա և էառ զնա ։
*Եւ էառ զպսակն մելքոմայ թա֊ 30
գաւորին նց 'ի գլխոյ նր . և կշիռ նր
տաղանդ մի ոսկւոյ . և ակամբ պատ֊
ուականաց . և էր 'ի գլուխ դաւթի . և
էառ զաւար քաղաքին՝ բազում յոյժ ։
*Եւ զժողովուրդն որ էր 'ի նմա՝ եհան 31
արտաքս . և եարկ ընդ սղոցաւ և ը քե
րանօք երկաթեօք . և շրջեցուցանէր
զնոսա աղիւսով . և այնպէս 'առնէր
ընդ ամ քաղաքս որդւոցն ամոնայ . և
դարձաւ դաւիթ և ամ զօրն յԵմ ։

ԳԼ ։ ԺԳ ։

Եւ եղեւ յետ այսորիկ . և աբեսա֊ 1
ղոմայ որդւոյ դաւթի՝ էր քոյր մի
յոյժ գեղեցիկ տեսլեամբ . և անուն
նորա թամար . և սիրեաց զնա ամնն
որդի դաւթի ։ *Եւ նեղէր ամնն մինչ 2
չեւ հիւանդանալ նմա վն թամարայ
քեռ իւրոյ . զի կոյս էր նա . և ծանր
էր յաչս ամնոնի առնել ինչ նմա ։ *Եւ 3
էր ընկեր ամնոնայ . և անուն նր յովնա
դաբ . որդի սամաայ եղբօր դաւթի ։
և յովնադաբ՝ այր իմաստուն յոյժ ։
*Եւ ասէ ցնա ։ զի՞ է զի այդպ ծիւր 4
իս որդի արքայի այգուն՝ այգուն . և
ոչ պատմես ինձ ։ և ասէ ցնա ամնն .
զթամար զքոյր աբիսաղոմայ եղբօր
իմոյ սիրեմ ես ։ *Եւ ասէ ցնա յովնա֊ 5
դաբ . ննջեա՛ 'ի մահճիճս քո՝ և հիւան
դացի՛ր՝ և մտցէ հայր քո տեսանել
զքեզ . և ասասցես ցնա . մտցէ թա֊
մար քոյր իմ և արասցէ ինձ խիւս . և
արասցէ առաջի աչաց իմոց կերակուր .
զի տեսից և կերայց 'ի ձեռաց նորա ։
6 *Եւ ննջեաց ամնն՝ և հիւանդացաւ .
և եմուտ արքայ տեսանել զնա . և ա
սէ ամնն ցարքայ . եկեսցէ թամար
քոյր իմ առ իս . և արասցէ առաջի իմ
կերակուր բլիթս . և կերայց 'ի ձեռաց
7 նորա ։ *Եւ առաքեաց դաւիթ առ
թամար 'ի տուն, և ասէ . երթ 'ի տուն
ամնոնի եղբօր քո . և արա՛ նմա կերա֊
8 կուր ։ *Եւ գնաց թամար 'ի տուն
ամնոնի եղբօր իւրոյ . և նա անկեալ
դնէր ։ և էառ հայս և թրեաց . և ա֊
րար առաջի նորա բլիթս . և եփեաց
9 զբլիթսն ։ *Եւ էառ զտապակն՝ և
թափեաց առաջի նր . և ոչ կամեցաւ
ուտել ։ և ասէ ամնն . հանէ՛ք զամ այր
յինէն արտաքս ։ և հանին արտաքս
10 զամ այր 'ի նմանէ ։ *Եւ ասէ ամնն
ցթամար . տա՛ր զխորտիկդ 'ի սե֊
նեակ . և կերայց 'ի ձեռաց քոց ։ և էառ
թամար զբլիթսն զոր արար . և տա֊
րաւ ամնոնի եղբօր իւրում՝ 'ի սենեակն
11 *Եւ մատոյց նմա ուտել . և նա բուռն
եհար զնմանէ . և ասէ ցնա . եկ՛ ննջեա՛
12 ընդ իս քոյր իմ ։ *Եւ ասէ ցնա . մի եղ
բայր իմ . մի տառապեցուցաներ զիս .
զի ոչ գործի այդպիսի ինչ 'ի մէջ իլի .
և մի առներ զայդ անզգամութի ։
13 *Եւ ես յո՞ տանիցեմ զնախատինս
իմ . և դու լինիցիս իբրեւ զմի յանզգա
մից 'ի մէջ իլի ։ և արդ խօսեա՛ց ընդ
արքայի . և ոչ արգելու զիս 'ի քէն ։
14 *Եւ ոչ կամեցաւ ամնն լսել ձայնի
նր . և բռնահարեաց՝ և բռնադատեաց
զնա . և տառապեցոյց զնա . և ննջեաց
15 ընդ նմա ։ *Եւ ատեաց զնա ամնն յա
տելութի մեծ յոյժ . զի մեծ էր ատե
լութին, որ ատեաց զնա . և անհնարին
վերջին ատելութն քան զառաջինն սէրն .
զոր սիրեաց զնա ։ և ասէ ցնա ամնն .
16 արի՛ և գնա՛ ։ *Եւ ասէ ցնա թամար .
մեծ են չարիքս այս քան զայն, զոր ա֊
րարեր ընդ իս . արձակել զքո զիս ։ և
ոչ կամեցաւ ամնն լսել ձայնի նորա ։
17 *Եւ կոչեաց զպատանին իւր զվերա
կացու տան իւրոյ . և ասէ ցնա ։ հան
զդա յինէն արտաքս . և փակեա՛ զդ՝
18 դուրսդ զկնի դորա ։ *Եւ էր զնովաւ
պարեգօտ ծաղկեգործ կոճկէնք ։ զի
այնպէս զգենուին դստերք թագաւո
րաց կոյսք զձորձս իւրեանց ։ և եհան
զնա սպասաւորն արտաքս . և փակեաց
19 զդուրսն զկնի նորա ։ *Եւ էառ թա
մար մոխիր . և եարկ զգլխով իւրով .
և զպարեգօտն կոճկէնս զոր զգեցեալ
էր՝ պատառեաց . և եդ զձեռս իւր 'ի
վերայ գլխոյ իւրոյ . և երթայր երթա
լով .

լով և լայր։ *Եւ ասէ ցնա աբեսաղոմ 20
եղբայր նորա. միթէ ամէն եղբայր քո
եղև ընդ քեզ։ և արդ քոյր իմ՛ լուռ
կաց՝ զի եղբայր քոյ է. մի ածեր զմտաւ
քով խօսիլ զբանդ զայդ։ և նստաւ
Թամար այրուքիւն՛ի տան աբեսաղո_
մայ եղբօր իւրոյ։ *Եւ լուաւ արքայ 21
զբանս գայսոսիկ՝ և բարկացաւ յոյժ։
(և ոչ արամեցոյց զդէմ ամնոնայ որդ_
ւոյ իւրոյ՝ զի սիրէր զնա. զի անդրա_
նիկ նորա էր։) *Եւ ոչ խօսեցաւ աբե 22
սաղոմ ընդ ամնոնայ՝ իչարէ մինչև ցգա_
րի. զի ատեայր աբեսաղոմ զամնոն վ՛ա
բանէն, զոր տառապեցոյց զթամար
զքոյր նորա։ *Եւ եղև յետ երեմեայ 23
աւուրց. և էին կտուրք աբեսաղոմայ
՛ի բեթմարոն յեփրեմ. և կոչեաց ա_
բեսաղոմ զամենայն որդիսն արքայի։
*Եւ եկն աբեսաղոմ առ արքայ՝ և 24
ասէ ցնա. ահաւանիկ կտուրք են ծա
ռայից քոց. երթիցեն արքայ և ծառայք
իւր ընդ ծառայից քոոմ։ *Եւ ասէ ար 25
քայ ցաբեսաղոմ. մի որդեակ իմ. մի՛
երթիցուք ամենեքեան մեք և մի ծան
րասցուք քեզ. և ստիպեաց զնա. և ո՛չ
կամեցաւ երթալ՝ և օրհնեաց զնա։
*Եւ ասէ աբեսաղոմ. ապա թէ ո՛չ. 26
գոնե եկեսցէ ընդ իս ամէն եղբայր իմ։
և ասէ ցնա արքայ. ընդէ՞ր երթիցէ
ընդ քեզ ամէն։ *Եւ ստիպեաց զնա 27
աբեսաղոմ. և արձակեաց ընդ նմա
զամէն. և զո՛մ զորդիս արքայի։ (և
արար աբեսաղոմ խրախուճի ըստ խրա
խուճիճ թագաւորի։) *Եւ պատուի 28
էր ետ աբեսաղոմ մանկտւոյ իւրում
և ասէ. տեսէ՛ք. յորժամ զուարթասց
ցի սիրտն ամնոնի՛ի գինւոյ։ և ասացից
ձեզ՝ հարէք զամէն՝ և սպանէ՛ք զնա.
մի երկնչիք. զի ո՞չ ապաքէն ես իցեմ՝
որ հրամայիցեմ ձեզ։ քաջացարուք՝
և լերուք յորդիս զօրուճիճ։ *Եւ ա_ 29
րարին մանկտիքն աբեսաղոմայ ամն_
նի, որպէս հրամայեաց նոցա աբեսաղոմ։
և յարեան ամ՛ որդիք արքային. և հե_
ծան այր իւրաքանչիւր՛ի ջորւոջ իւր
ումէ, և փախեան։ *Եւ եղև մինչդեռ 30
նորա էին՛ի ճանապարհին, գոյժ եկն
առ դաւիթ՝ և ասեն. կոտորեաց ա_
բեսաղոմ զամ՛որդիս արքային. և ո՛չ
եթող՛ինոցանէ՝ և ո՛չ մի։ *Յարեաւ 31
արքայ. պատառեաց զՀանդերձս իւր.
և անկաւ՛ի վերայ գետնոյ. և ամ՛ ծա
ռայք նորա կային շուրջ զնովաւ պա
տառեալ զՀանդերձս իւրեանց։ *Պա 32
տասխանի եւ յովնադաբ որդի սամայայ
եղբօր դաւթի՝ և ասէ. մի ասասցէ
տէր իմ արքայ. եթէ ամ՛ որդիք ար_
քային մեռան. զի ամէն միայն մեռաւ
քանզի՛ի բերան աբեսաղոմայ կայր՝
յօրէ յօրմէ տառապեցոյց զթամար
33 զքոյր նորա։ *Եւ արդ մի դիցէ ար_
քայ՛ի սրտի իւրում զբանդ՝ և ասաս
ցէ. թէ ամ՛ որդիք արքային մեռան.
34 այլ զի ամէն միայն մեռաւ։ *Եւ փա
խեաւ աբեսաղոմ։ և էբարձ պատա
նէին դէմն զաչս իւր՝ և եառես. և ահա
ժողովուրդ բազում գայր ընդ ճանա
պարհն՛ի նմանէ առ կողմամբ լերինն
(ընդ զառիվայրն։ և եկին դէմն.
պատմեաց արքային՝ և ասէ։ տեսի արս
՛ի ճանապարհին. որ՛միւիմայ առ կող
35 մամբ լերինն։) *Եւ ասէ յովնադաբ
ցարքայ. ահա որդիք արքային եկին՝ ըս
բանի ծառային քոյ՝ նոյնպէս և եղև։
36 *Եւ իբրև վախճանեաց զխօսիլն. և
ահա որդիքն արքային եկին. և ամբար
ձին զձայնս իւրեանց՝ և լացին։ այլ և
արքայ՝ և ամ՛ ծառայք իւր լացին լա
37 լիւն մեծ յոյժ։ *Եւ աբեսաղոմ փա
խեաւ. և չոգաւ առ թոլմէ՛ի որդի
եմիուդայ՝ արքային գեսուրայ՝ յեր
կիր մաքուէլայ։ և սուգ էառ դաւիթ
արքայ՛ի վերայ որդւոյն իւրոյ զամ
38 աւուրս։ *Եւ աբեսաղոմ փախեաւ.
և գնաց՛ի գեսուր. և եր անդ ամն
39 երիս։ *Եւ դադարեաց արքայ դա_
ւիթ յելանելոյ՛ի վերայ աբեսաղո_
մայ։ քանզի միխիթարեցաւ՛ի վերայ
ամնոնայ. որ մեռաւն։

ԳԻ։ ՅՈԱ։

1 *Եւ ետես յովաբ որդի շարու_
հեայ, եթէ է սիրտ արքային՛ի
2 վ՛ր աբեսաղոմայ։ *Առաքեաց յովաբ
՛ի թեկուէ. և էառ անտի կին մի իմաս
տուն. և ասէ ցնա։ սո՛ւգ առ. և զգե_
ցեր զՀանդերձս սգոյ. մի օծանիցիս
իւղով. և եղիցիս իբրև զկին մի սգա
ցեալ՛ի վերայ բազմօրեայ մեռելոյ։
3 *Եւ եկեսցես առ արքայ. և խոսես_
ցիս ընդ նմա՝ ըստ բանի ըստ այսմիկ։
և եդ յովաբ բանս՛ի բերան նորա։
4 *Եւ եմուտ կինն թեկուացի առ ար
քայ. և անկաւ՛ի վերայ երեսաց իւրոց
՛ի գետնի՝ և ասէ։ ապրեցո՛ զիս արքայ՝
5 ապրեցո՛։ *Եւ ասէ ցնա. զի՞ե քեզ.
և նա ասէ. կարի իսկ տագնապ է ինձ։
կինն մի այրի եմ՛ես. մեռաւ այր իմ։
6 *Եւ աղախնոյ քոյ երկու որդիք էին.
մնրտեան ընդ միմեանս երկոքեան յան
դի. և ո՛չ ոք էր՝ որ համոզէր՛ի մէջ նո՛ց.
և եհար մին զմիւս եղբայրն. և սպան
7 զնա։ *Եւ ահա յարուցեալ է ամ՛
աղգն՛ի վ՛ր աղախնոյ քոյ։ ասեն. տո՛ւր
զսպանօղն եղբօր իւրոյ. և սպանցո՛ք
զնա փոխանակ անձին եղբօր իւրոյ. և
բարձ_

բարձցուք զժառանգականն քո։ և շի-
ջուցանիցեն զկայծակն իմ զմնացեալ-
ան՝ ՚ի չթողլոյ առն իմում մնացորդ՝ և
անուն՝ ՚ի վերայ երեսաց երկրի։ * Եւ 8
ասէ արքայ. երթ ողջամբ՝ ՚ի տուն քո.
և ես պատուիրեցից վասն քոյ։ * Եւ 9
ասէ կինն. յիմ վ՚ր արքայ անօրէնու-
թիւն՝ և ՚ի վերայ տան հօր իմոյ. և ար
քայ, և աթոռ իւր քաւեալ։ *Եւ ասէ 10
արքայ։ ո՞վ է՝ որ խօսեսցի ընդ քեզ. և
ածցես զնա առ իս՝ և ոչ ևս մերձեսցի
առ քեզ։ * Եւ ասէ՝ յիշեսցէ արքայ 11
զՏր Ած իւր. ՚ի յաճախել մերձաւորի
արեանն ապականել. մի՛ ջնջեսցեն զոր
դեակն իմ։ և ասէ դաւիթ. կենդա
նի է Տր. եթէ անկցի ՚ի հերոյ որդւոյ
քոյ մազ մի ՚ի գետին։ *Եւ ասէ կինն. 12
խօսեսցի աղախին քո առաջի տեառն
իմոյ արքայի բան մի։ և ասէ, խօսեա՛ց։
* Եւ ասէ կինն. ընդէ՞ր խորհեցար 13
այդպիսի ինչ ՚ի վերայ ժողովրդեանն
Այ։ կամ թէ ՚ի բերանոյ արքայի իցէ
բանն այն մխասու՝ չդարձուցանել ար
քայի զմերժեալն յիւրմէ։ * Զի մա 14
հու մեռանիցի՝ և իբրև զջուր հեղեալ
|| Եզեկ. յերկիր ոչ ամփոփիցի. || և ոչ առնու
18. 32. ցու Ած զոգին։ և խորհիցի ոք մեր-
և 33.11 ժել յինքենէ զմերժեալն։ * Եւ արդ 15
եկի խօսել առ արքայի տեառն իմոյ
զբանս զայս. զի տեսանիցէ զիս ժողո
վուրդն, և ասիցէ՝ թէ աղախին քո խօ
սեցաւ ընդ արքայի. թերևս արասցէ
արքայ զբան աղախնոյ իւրոյ։ * Զի 16
լուիցէ արքայ. և փրկեսցէ զիս ՚ի ձե-
ռաց առն, որ խնդրէ ջնջել զիս՝ և զոր
դի իմ ՚ի ժառանգութենէ Այ։ * Եւ 17
ասէ կինն. եղիցի բան տեառն իմոյ
արքայի ՚ի զոհս։ զի իբրև զհրեշտակ
Այ այնպէս է Տր իմ արքայ ՚ի լսել
զբարի և զչար. և Տր Ած քո եղիցի
ընդ քեզ։ * Եւ պատասխանի ետ ար 18
քայ՝ և ասէ ցկինն. մի՛ թաքուցաներ
յինէն զբան. զոր ես հարցից քեզ։ և
ասէ կինն. խօսեսցի տէր իմ արքայ։
* Եւ ասէ արքայ. մի թէ ձեռն յովա 19
բայ իցէ յամենայն յայդմիկ ընդ քեզ։ և
ասէ կինն ցարքայ. կենդանի է անձն
քո տէր իմ արքայ, եթէ իցէ յաջ կամ
յահեակ՝ յամէ զոր խօսեցաւ տէր իմ
արքայ։ զի ծառայ քո յովաբ՝ նա պատ
ուիրեաց ինձ. և նա եդ ՚ի բերան
աղախնոյ քոյ զամ զբանս զայսոսիկ։
* Վասն բոլորելոյ երեսաց բանիս այ 20
սորիկ՝ զոր արար ծառայ քո յովաբ
զբանս զայսոսիկ։ և տէր իմ իմաս-
տուն է ըստ իմաստութեն հրեշտակի
Այ՝ գիտել զամ ինչ որ յերկրի։
*Եւ ասէ արքայ ցյովաբ. ահաւասիկ 21
արարի քեզ ըստ բանի քում ըստ այդ
միկ։ երթ՝ դարձո՛, և ած զպատանեակն
22 զաբեսաղոմ։ * Եւ անկաւ յովաբ ՚ի
վերայ երեսաց իւրոց յերկիր. և երկիր
եպագ նմա. և օրհնեաց զարքայ։ և
ասէ յովաբ՝ այսօր գիտաց ծառայ քո
եթէ գտի շնորհս յաչս քո՝ տէր իմ
արքայ։ զի արար տէր իմ արքայ զբան
23 ծառայի իւրոյ։ *Եւ յարեաւ յովաբ՝
և գնաց ՚ի գեսուր. և եած զաբե-
24 սաղոմ յերուսաղէմ։ * Եւ ասէ ար-
քայ՝ դարձցի ՚ի տուն իւր, և զերեսս
իմ մի՛ տեսցէ։ և դարձաւ աբեսաղոմ
՚ի տուն իւր. և զերեսս արքայի ոչ
25 ետես։ * Եւ իբրև զաբեսաղոմ ոչ
գոյր յամ իէլի այր գեղեցիկ՝ և գովե
լի յոյժ. ՚ի թաթից ոտից իւրոց մին-
չև ՚ի գլուխ իւր ոչ գոյր ՚ի նմա արատ
26 * Եւ ՚ի փոքրել զհերս իւր՝ լինէր ՚ի
սկսանելոյ աւուրց յաւուրս փոքրել՝
զի կարի ծանրանայր ՚ի վերայ նր։ և
յորժամ փոքրէր, և կշռէր զհեր գլխոյ
իւրոյ երկերիւր սիկղ ըստ արքունա-
27 կան սկեղ։ * Եւ ծնան աբեսաղոմայ
երեք ուստերք՝ և դուստր մի։ և անուն
նորա թամար. և նա էր կին գեղեցիկ
յոյժ տեսլեամբ։ (և եղև կին ռոբո-
վամայ որդւոյ սաղոմոնի. և ծնաւ նմա
28 զաբիա։) *Եւ նստաւ աբեսաղոմ
յէմ աւուրս ամաց երկուց. և զե-
29 րեսս արքայի ոչ ետես։ * Եւ առա-
քեաց աբեսաղոմ՝ առ յովաբ՝ յղել
զնա առ արքայ. և ոչ կամեցաւ երթալ
առ նա։ և առաքեաց երկրորդ անգամ
30 առ նա. և ոչ կամեցաւ երթալ։ *Եւ
ասէ աբեսաղոմ ցծառայս իւր։ գի-
տէք զվիճակ գետնոյ յովաբայ լի գար
ւով. մօտ է առ իս. երթա՛յք՝ այրեցէք
զնա հրով։ և այրեցին ծառայքն աբե
սաղոմայ զվիճակն յովաբայ հրով։ և
եկին ծառայքն յովաբայ առ նա՝ պա
տառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ և ա-
սեն. այրեցին ծառայքն աբեսաղո-
31 մայ զվիճակն հրով։ * Եւ յարեաւ յո-
վաբ՝ և եկն առ աբեսաղոմ ՚ի տուն՝
և ասէ ցնա. ընդէ՞ր այրեցին ծառայք
32 քո զվիճակն իմ հրով։ * Եւ ասէ ա-
բեսաղոմ ցյովաբ. յղեցի առ քեզ՝ և
ասեմ. եկ այսր՝ յղեցից զքեզ առ
արքայ. ասել՝ թէ ընդէ՞ր եկի ՚ի
գեսուրայ. լաւ էր ինձ տակաւին
անդ լինել՝ քան ոչ տեսանել զերեսս
արքայի. և եթէ մխաս ինչ կայցէ
33 յիս. սպան զիս։ * Եւ եմուտ յո-
վաբ առ արքայ՝ և պատմեաց նմա։
և կոչեաց զաբեսաղոմ. և եմուտ առ
արքայ. և երկիր եպագ նմա. և ան-
կաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց առաջի
ար-

արքային ։ և համբուրեաց արքայ զաբեսաղոմ։

ԳԼ։ ԻԱ։

1 Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և արար աբեսաղոմ կառս՝ և երիվարս . և
հիսուն այր սուրհանդակ առաջի իւր։
2 * Եւ կանխեր աբեսաղոմ, և կայր առ
ձանապարհի դրանն ։ և լինէր՝ ամ՝այր,
որոյ էր դատ գալ առ արքայ՝ ի դա-
տաստան . բարբառեր առ նա աբեսա
ղոմ և ասէր ցնա ։ յորմէ՞ քաղաքէ ես
դու ։ և ասէր այրն ։ ՚ի միոյ՝ ի տեղեացն
Իլի ծառայ քո ։ * Եւ ասէր ցնա աբե 3
սաղոմ . ահա բանք քո բարի են՝ և
դիւրինք ։ և որ ունկնդիր լինիցի քեզ,
կայացէ՛ լինիք առ՝ ի յարքայէ ։ * Եւ ասէր աբե 4
սաղոմ . ո՞ կայուցանէր զիս դատաւոր
՚ի վերայ երկրիս . և առիս գայր ամ՝այր,
որոյ էր հակառակութիւն, ՚ի դատաս
տան . և առնէի նմա իրաւունս ։ * Եւ 5
լինէր յորժամ մերձենայր առնա այր՝
երկիր պագանել նմա , ձգէր զձեռն
իւր, և առնուր զնա և համբուրէր զնա ։ * Եւ առնէր աբեսա 6
ղոմ ըստ բանիս ըստ այսմիկ ամ՝ի՛ն
եկեալ՝ ի դատաստան առ արքայ. և յան
կուցանէր յինքն աբեսաղոմ զսիրտս
ամ՝ արանց իլի ։ * Եւ եղև՝ ի կատա 7
րել չորից ամաց , ասէ աբեսաղոմ
ցհայր իւր . երթայց և հատուցից զու
խաս իմ զորս ուխտեցի Տ՚ն ՚ի քեբերոն։
* Օի ուխտիւք ուխտեաց ծառայ քո 8
մինչ՝ էի ՚ի գեսուր յասորիա՝ ասեմ .
եթէ դարձուցանելով դարձուսցէ զիս
Տ՚ր յերէմ. պաշտեցից զՏ՚ր ։ * Եւ ասէ 9
ցնա արքայ . երթ խաղաղութի՛ ։ և
յարեաւ և գնաց ՚ի քեբերոն ։ * Եւ ա 10
ռաքեաց աբեսաղոմ պատուիրակս
յամ՝ ցեղս իլի . և ասէ ։ ՚ի լսել ձեր
զձայն եղջեր փողոյ . ասասջիք եթէ
թագաւորեաց թագաւոր աբեսաղոմ
՚ի քեբերոն ։ * Եւ ընդ աբեսաղոմայ 11
գնային արք երկերիւր հրաւիրեալք .
և երթային միամտութի՛ . և ո՛չ գիտէին
ամենևին զգոյացն ։ * Եւ առաքեաց 12
աբեսաղոմ և կոչեաց զաքիտոփել գե
կոնացի խորհրդակից դաւթի ՚ի քա
ղաքէ իւր ՚ի գովղա . ՚ի լսելն իւրում
զնոսին ։ և եղև ժողով սաստիկ . և ժո
ղովուրդ բազում՝ երթայր ընդ աբե
սաղոմայ ։ * Եւ եկաս գուժկան առ 13
դաւթի և ասէ՝ եղև սիրտ արանց իլի
զկնի աբեսաղոմայ ։ * Եւ ասէ դա 14
ւիթ ցամ՝ ծառայս իւր , որք ընդ նմա
կեն. արիք և փախիցուք զի ո՛չ գոյ
մեզ փրկուի յերեսաց աբեսաղոմայ ։
փութացարուք գնալ . զի մի արագիցէ

Ըէ

և հասանիցէ մեզ . և արկանիցէ՛ ՚ի վե՛ր
մեր չարիս . և հարկանիցէ զքաղաքս
15 սրով սուսերի ։ * Եւ ասէն ծառայքն
արքայի ցարքայ ։ ըստ ամի. զոր և կամի
ցի տէր մեր արքայ՝ ահաւասիկ կանք
16 ծառայք քո ։ * Եւ ել արքայ՝ և ամ՝
տուն նո՛ր ՚ի հետիոտս և եթող արքայ
տասն կին՝ ՚ի հարճից անտի իւրոց պա
17 հել զտունն ։ * Եւ ել արքայ և ամ՝ ծա
ռայքն հետևակք . և կային առ ձի
18 թենուոյն . որ յանապատի անդ ։ * Եւ
ամ՝ ծառայք նո՛ր միբստամիջոց անցա
նէին առնուաւ ։ և ամ՝ քերեթին և
ոփելեթին ։ և ամ՝ գեթացիք վեց հա
րիւր այր եկեալ հետևակք՝ ՚ի գեթայ՝
19 և անցանէին առաջի դաւթի ։ * Եւ
ասէ արքայ ցեթթի գեթացի՝ ընդէր
գայցես և դու ընդ մեզ. դարձի՛ր անդ
րէն և բնակեաց ընդ արքայի . զի այր
օտար ես դու . և խոստացար՝ ՚ի տեղ
ւոջէ քումմէ՝ ՚ի գեթայ՝ և եկիր ։
20 * Եւ այսօր խոստիցեմ զքեզ գնալ
ընդ մեզ ։ և ես երթայց յո՛ և երթա
լոյ իցեմ՝ բայց դու դարձի՛ր . և դար
ձո՛ զեղբարս քո ընդ քեզ ։ և արասցէ
ընդ քեզ Տ՚ր ողորմութի՛ և ճշմարտու
21 թի՛ ։ * Պատասխանի եառ եթթի ար
քայի՝ և ասէ ։ կենդանի է Տ՚ր . և կեն
դանի է տէր իմ՝ արքայ . զի ՚ի տեղւոջ
ուր տէրդ իմ՝ արքայ իցէ , և՛ ՚ի մահու
և՛ ՚ի կեանս՝ անդ եղիցի և ծառայ քո ։
22 * Եւ ասէ արքայ ցեթթի . ե՛կ . անց
ընդ իս . և էանց եթթի գեթացի . և
ամ՝ ծառայք նորա . և ամ՝ ամբոխն որ
23 ընդ նմա ։ * Եւ ամ՝ երկիրն լայր մե
ծաձայն ։ և ամ՝ զօրն անցանէր ընդ
հեղեղատն կեդրոնի ։ էանց և արքայ
ընդ հեղեղատն կեդրոնի . և ամ՝ զօրն՝
և արքայ՝ երթային ընդ երեսս ճանա
24 պարհին ։ * Եւ ահա սադովկ և ամ՝
ղևտացիք ընդ նմա . բարձին զտա
պանակն ուխտին Տ՚ն ՚ի քեթաբա . և
կացուցին զտապանակն Տ՚ն . և ել ՚ի և ել ա-
բեթաբայ մինչև կատարեաց ամ՝ ժո բէաթաբ
ղովուրդն անցանել՝ ՚ի քաղաքէ անտի։
25 * Եւ ասէ արքայ ցսադովկ . դարձո՛
զտապանակդ Ա՚Ծ ՚ի քաղաք ։ և նստցի
՚ի տեղւոջ իւրում՝ եթէ դտից շնորհս
առաջի Տ՚ն՝ դարձուսցէ զիս . և ցուց
ցէ լինձ զդա և զվայելչութի՛ դորա ։
26 * Եւ պա թէ այսպէս ասասցէ ցիս . թէ
չեմ՝ հաճեալ ՚ի քեզ՝ ահաւասիկ կամ՝
արասցէ լինձ որպէս հաճոյ իցէ առա
27 ջի աչաց նորա ։ * Եւ ասէ արքայ ցսա
դովկ քահանայ . տեսո՛ւք . զի դու դառ
նաս խաղաղութի՛ ՚ի քաղաք . և աբի
մաաս որդի քո . և յոնաթան որդի
աբիաթարայ՝ երկոքեան որդիք ձեր ի

Օօ ձեզ։

ձեզ ։ *Եւ ահա ես ընակիցիմ յառ- 28
բուէթ անապատին մինչեւ եկեսցեն զորդիք
ի ձէնջ՝ պատմել ինձ ։ *Եւ դարձու- 29
ցին սադովկ և աբիաթար զտապա-
նակն յերուսաղէմ, և նստաւ անդ ։
*Եւ դաւիթ ելանէր ընդ զառ ի 30
վերն ձիթենեացն. ելանէր և լայր. և
զգլուխ իւր ծածկեալ. և ինքն եր-
թայր բոկ. և ամ ժողովուրդն ընդ-
նմա ձորձ զգլխով. այր իւրաքանչիւր
ելանէին և լային ։ *Եւ զգեղ եղև դա- 31
թի՝ և ասեն. և աքիտոփել ընդ ժողո
վեալսն առ աբեսաղոմայ է. և ասէ
դաւիթ. գրեա վխորհուրդն աքիտո-
փելայ Տ՛ի Եհ իմ ։ *Եւ եհաս դա- 32
ւիթ՝ ի հուալ՝ ուր երպագն երկիր ՚ոյ ։
և ահա ընդ առաջ նորա քուսի արա
քացի բարեկամ դաւթի պատառեալ
զպատմուճան իւր՝ և հող՝ ի գլուխ նո՛ ։
*Եւ ասէ ցնա դաւիթ. եթէ անցանէ 33
ցես ընդիս՝ բեռն լինիս ինձ ։ *Եւ պա 34
թէ դարձցիս ի քաղաք՝ ասասցես ցա
բեսաղոմ՝ եթէ անցին եղբարք քո. (և
արքայ կամ ոգին եր զկնի իմ. և էանց
հայր քո.) և արդ ծառայ քո եմ ար-
քայ. (և թո՛ղ կացիկ առաջի քո.) ծա
ռայ հօր քոյ եի յայնժամ. և արդ քո
ծառայ եմ ես արքայ. և ցրեսցես յի
նէն զվորհուրդն աքիտոփելայ ։ *Եւ 35
ահա ընդ քեզ սադովկ և աբիաթար
քահանայք. և եղիցի բան, զոր լսի-
ցես ի տանէ արքայի՝ պատմեսջիր սա
դովկայ և աբիաթարու քահանայիցն։
*Եւ ահա են ընդ նոսա երկոքեան 36
որդիք իւրեանց. աքիմաաս որդի սա-
դովկայ. և յովնաթան որդի աբիա-
թարայ. և առաքեսջիք ի ձեռն նոցա
առիս զամենայն բան, զոր և լսիցէք։
*Եւ եմուտ քուսի բարեկամ դաւ- 37
թի՝ ի քաղաքն. և աբեսաղոմ՝ մտա-
նէր ի քաղաքն ։

ԳԼ. ԺՕ։

Եւ դաւիթ անցեալ էր սակաւիկ 1
ինչ ըստ հուալս. և ահա սիբա
պատանի մեմիբեսթեայ ընդ առաջ
նորա. և զույգք իշոյ բեռնաւորաց. և
՚ի նոսա երկերիւր նկանակ. և հարիւր
չամիչեայ. և հարիւր արմաւ. և մար մի
գինւոյ ։ *Եւ ասէ արքայ ցսիբա. 2
զինչ է այդ. և ասէ սիբա. եզքդ նստե
ցայ արքայի. և հացդ և արմաւդ՝ ի կե
րակուր մանկանցդ. և գինիդ ըմպելի
լքեզոյդ յանապատի աստ ։ *Եւ ասէ 3
արքայ. ո՞ւր որդի տեառն քոյ. ‖ և ‖ Ալ այլ.
ասէ սիբա ցարքայ. ահա նստի յերու 19.27.
սաղէմ. զի ասէ՝ այսօր դարձուսցեն
ինձ տուն հօր

4 իմոյ ։ *Եւ ասէ արքայ ցսիբա. ահա
քեզ լիցի ամ՛ինչ, որ ի մեմիբեսթե-
թեայ. երկիր եպագ սիբա և ասէ.
գտի ընդ քեզ առաջի քո տէր իմ արքայ
5 *Եւ եկն արքայ դաւիթ մինչև ցբաս
ուրիմ. և ահա ելանէր անտի այր յազ
գականութենէ տանն սաւուղայ. և
անուն նորա սեմէի որդի գերեայ. ե-
լանելով ելանէր ‖ և անիծանէր ։ ‖ 3. Կամ.
6 *Եւ ձգէր քարինս դաւթի՝ և ամե- 2. 8.
նեցուն որոց ընդ արքայի դաւթի. և
ամ՛ ժողովուրդն, և ամենայն զօրա-
որք էին ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ ար-
քայի ։ *Եւ այսպէս ասէր սեմէի յա
նիծանելն զնա. էլ. էլ. այր արեանց.
8 և այր անօրէնն ։ *Դարձոյց ՚ի քեզ Տ՛ր
զամ արիւնս տանն սաւուղայ. զի թա
գաւորեցեր փոխանակ նորա. և ետ
Տ՛ր զթագաւորութի՛ն քո ՚ի ձեռս աբե
սաղոմայ որդւոյ քոյ. և եցոյց քեզ չա
րիս քո. զի այր արեանց ես դու ։
9 *Եւ ասէ աբեսաս որդի շարուհեայ
ցդաւիթ. ընդէր անիծանէ այնպէս
շուն մի մեռեալ զտէր իմ զարքայ.
10 անցից՝ և առից զգլուխ նորա ։ *Եւ
ասէ արքայ՝ զի՞ կայ իմ և ձեր որդիք
շարուհեայ. թո՛ղ տուք նմա. թո՛ղ
անիծ ցե այնպէս. զի Տ՛ր ասաց նմա
անիծանել զդաւիթ. և ո՞վ ասասցէ
11 թէ ընդէ՞ր արարեր այդպէս ։ *Եւ
ասէ դաւիթ ցաբեսաս, և ցամ՛ ծա
ռայս իւր. ահաւանիկ որդի իմ. որ ե
լեալ յորովայնէ իմմէ, խնդրէ զանձն
իմ. արդեաւ և որդին յեմինեայ. թո՛ղ
տուք նմա անիծել. զի Տ՛ր ասաց նմա։ զի
12 *Գուցեւս տեսցէ Տ՛ր զտառապանս իմ,
և հատուսցէ ինձ բարիս փոխանակ
13 անիծից նորա յաւուր յայսմիկ ։ *Եւ
երթայր դաւիթ՝ և արքն որք ընդ նմա
զճանապարհն. և սեմէի երթայր մտ
առ նա ընդ կողաց լերին՝ և անիծանէր.
և քարինս ՚ի կողմանէ նորա ընկենոյր՝
14 և հող ցանէր ՚ի վե՛ր ։ *Եւ եկն արքայ
և ամ՛ զօրն որք ընդ նմա աշխատեալք.
15 և հանգեան անդ ։ *Եւ աբեսաղոմ
և ամ՛ իւր մտին յերուսաղէմ, և աբի
16 տոփել ընդ նմա ։ *Եւ եղև իբրև եկն
քուսի արաքացի բարեկամ դաւթի
առ աբեսաղոմ. և ասէ քուսի ցաբե-
17 սաղոմ, կեցցէ՛ արքայ ։ *Եւ ասէ ա-
բեսաղոմ ցքուսի՝ այդ գումթ եր ք
ընդ բարեկամին քումմ. և ընդէ՞ր ոչ
18 չոգար ընդ բարեկամին քումմ ։ *Եւ
ասէ քուսի ցաբեսաղոմ, ո՛չ այդպէս
է. այլ զհետ այնորիկ՝ զոր ընտրեաց
Տ՛ր, և ժողովուրդս այս՝ և ամ՛ այր
իսրայէլի, երթայց՝ և նորա եղեց. և
19 ընդ նմա նստայց ։ *Եւ երկրորդ ան-
դամ

գամ ո՞ւմ ծառայիցեմ ես . ո՞չ ապա_
քէն առաջի որդւոյ նր . որպէս ծա_
ռայեցի հօր քում, նոյնպէս եղէց ա_
ռաջի քո: *Եւ ասէ աբեսաղոմ՝ ցա_ 20
քիտոփէլ. առէք խորհուրդ 'ի մէջ՝ թէ
զինչ գործեսցուք: *Եւ ասէ աքիտո 21
փէլ ցաբեսաղոմ. մուտ առ հարճս
հօր քո. զորս եթող պահել զտունն
իւր. և լուիցէ ամ իէլ թէ յամօթ ա_
րարեր զհայր քո. և զօրասցին ձեռք
Լ երկ. ամենեցուն. որք են ընդ քեզ: *‖Եւ 22
12. 11. հարին վրան աբեսաղոմայ 'ի տանիս.
և եմուտ աբեսաղոմ՝ առ հարճս հօր
իւրոյ յանդիման ամ իէլի: *Եւ խոր_ 23
հուրդ աքիտոփելայ՝ զոր խորհէր յաւ_
ուրսն առաջինս, որպէս թէ հարցա
նիցէ ոք բան յԱծ, այնպէս էր ամ
խորհուրդն աքիտոփելայ առ դաւթի՝
և առ աբեսաղոմայ:

Գլ: ԺԷ:

Եւ ասէ աքիտոփէլ ցաբեսաղոմ. 1
ընտրեցից ինձ երկոտասան հա_
զար արանց. և յարեայց՝ և պնդեցայց
զհետ դաւթի զցայգս: *Եւ հասից 2
'ի վերայ նր զցայգ. և նա աշխատեալ
է. և լքեալ ձեռօք. և զարհուրեցու_
ցից զնա. և փախիցէ զօրն՝ որ է ընդ նմա.
և սպանից զարքայ միայն: *Եւ դար 3
ձուցից զամ զօրն առ քեզ. զոր օրի_
նակ դառնայցէ հարսն առ այր իւր.
բայց միայն զանձն միոյ առն խնդրես
ցես. և ամ զօրն եղիցի 'ի խաղաղութե:
*Եւ ուղիղ թուեցաւ բանն առաջի 4
աբեսաղոմայ՝ և առաջի ամ ծերոցն
իէլի: *Եւ ասէ աբեսաղոմ, կոչեցէք 5
զքուսի արաքացի. և լուիցուք՝ թէ
զինչ կայցէ 'ի բերան նր: *Եւ եմուտ 6
քուսի առ աբեսաղոմ. և խօսեցաւ
աբեսաղոմ ընդ նմա ըստ բանին այ_
նորիկ՝ զոր խօսեցաւ աքիտոփէլ. և
ասէ՝ թէ արասցուք ըստ բանի նորա.
ապա թէ ոչ՝ և դու խօսեաց ինչ: *Եւ 7
ասէ քուսի ցաբեսաղոմ. ոչ է բարւոք
խորհուրդն՝ զոր խորհեցաւ աքիտո_
փէլ այս անգամ: *Եւ ասէ քուսի՝ 8
դու ինքնին գիտես զհայր քո՝ և զարս
նորա: զի կարի զօրաւորք են յոյժ. և
դառնացեալք ոգւով իբրև զարջ մի
որդեկոտոր 'ի վայրի. և զայրացեալ
'ի դաշտի. և հայր քո այր պատերազ_
մող. և ոչ տայ դուլ զօրուն: *Եւ 9
ահա ինքն ղօղեալ իցէ 'ի միում 'ի
բլրոց՝ կամ 'ի միում ուրեք 'ի տեղեաց.
և եղիցի յանկանել 'ի վերայ նց, զա_
ռաջինն հարկանիցէ. և լուիցէ՝ որ լուի
ցէ՝ և ասիցէ՝ թէ եղև խորտակումն
ժողովրդեանն՝ որ զկնի աբեսաղոմայ:

10 *Որանզի և նա այր զօրութե է՝ որոյ որ այր
սիրտն իբրև զառիւծու, հալե_
լով հալեսցի. զի գիտէ ամ իէլ թէ
զօրաւոր է հայր քո՝ և որդիք զօրութե,
11 որք ընդ նմայն են: *Եւ ես այսպէս
տամ քեզ խրատ. ժողովելով ժողո_
վեսցի ամ այր իէլ 'ի դանայ մինչև
ցբերսաբէէ իբրև զաւազ առ եզր
ծովու բազմութբ. և քո երեսք եր_
12 թիցեն 'ի մէջ նոցա: *Եւ հասցուք 'ի
վերայ նորա միում 'ի տեղեաց՝ ուրե_
դտանիցեմք զնա անդ. և պատեսցուք
զնովաւ՝ որպէս իջանիցէ ցօղ 'ի վերայ
երկրի. և ոչ ապրեցուսցուք զնորա և զնա
13 զարանց նր՝ և ոչ զմի ոք: *Ապա եթէ
'ի քաղաք մտանիցէ՝ առցէ ամենայն
իէլ քաղաքին այնմիկ պարանս. և քար
շեսցուք զնոսա մինչև ցհեղեղատն. զի
14 մի մնասցէ անդ և մի մի քար: *Եւ
ասէ աբեսաղոմ, և ամ այր իէլ՝ քաջ է
խորհուրդդ քուսեայ արաքացւոյ քան
զխորհուրդ աքիտոփելայ: և Տէր ետ
հրաման ցրել զքաջ խորհուրդն աքի
տոփելայ. զի ածցէ Տր 'ի վերայ աբե
15 սաղոմայ զամ չարիսն: *Եւ ասէ
քուսի արաքացի ցսադովկ՝ և ցաբիա
թար քահանայս. զայս ինչ՝ և զայս
խրատ ետ աքիտոփէլ աբեսաղոմայ՝
և ծերոց իէլի. և զայս ինչ՝ և զայս՝ ես
16 խորհեցայ: *Եւ արդ առաքեցէք վաղ_
վաղակի՝ և պատմեցէք դաւթի, և
ասասցէք. մի ագանիցես զայս գիշեր
յառաբովթ անապատին, այլ փութա
ջիր անցանել. գուցէ կլանիցէ զար_
քայ՝ և զամ ժողովուրդն որ ընդ նմա:
17 *Եւ յովնաթան՝ և աքիմաաս կային
առ աղբերն ռովգելայ. և չոգաւ աղա
խին մի և պատմեաց նց. և նոքա գնա
ցին՝ և պատմեցին զայս արքայի դաւ առ 'ի
թի. զի ոչ կարէին մտանել՝ երևել 'ի պատմել
18 քաղաքին: *Եւ ետես զնոսա պատա
նեակ մի. և պատմեաց աբեսաղոմայ.
և չոգան երկոքին. և մտին 'ի տուն
առն միոյ 'ի բաւուրիմ. և նր էր գուբ
19 մի 'ի տան. և մտին անդր: *Եւ էառ
կինն՝ և կափոյց զխուփն 'ի վր գբոյն.
և ցամաքեցուցանէր 'ի վր նորա արա
20 բովթ. և ոչ եղ բանն 'ի վէր: *Եւ ե_
կին ծառայքն աբեսաղոմայ առ կինն
'ի տուն անդր. և ասեն: ո՞ւր են աքի_
մաաս և յովնաթան: և ասէ ցնս կինն.
անցին յայնկոյս ջրոյդ. և նոքա խնդ
րեցին զնոսա. և ոչ գտին. և դարձան
21 յերուսաղէմ: *Եւ եղև յետ գնալոյն
նոցա, ելին 'ի գբոյն. և չոգան՝ պատ
մեցին արքային դաւթի. և ասեն ցդա
ւիթ. արիք՝ և անցէք ըստ ջուրդ. զի ընդ
զայս ինչ՝ և զայս խորհեցաւ վր ձեր

աքիտոփէլ։ *Եւ յարեաւ դաւիթ՝ և 22
ամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա.
և անցին ընդ յորդանան մինչև 'ի լու-
սանալ առաւօտուն՝ մինչև ոչ մնալոյ
և ոչ միոյ ուրուք՝ որ ոչ էանց ընդ յոր
դանան ։ *Եւ աքիտոփէլ իբրև ե- 23
տես՝ եթէ ոչ եղև խորհուրդ նորա.
հանդերձեաց զէշ իւր. և յարեաւ՝ և
գնաց 'ի տուն իւր 'ի քաղաք. և հրա-
ման ետ տան իւրում. և խեղդ էարկ՝
և մեռաւ. և թաղեցաւ 'ի գերեզմանի
հօր իւրոյ։ *Եւ դաւիթ եհաս 'ի բա 24
նակս. և աբեսաղոմ էանց ընդ յոր-
դանան՝ ինքն և ամենայն իէլ ընդ նմա։
*Եւ զամեսայի կացոյց աբեսաղոմ 25
փոխանակ յովաբայ 'ի վր զօրուն. և
ամեսայի որդի էր առն՝ որում անուն
էր յոթոր՝ յեզրայելացի. նա եմուտ
առ աբիգեայ՝ դուստր յեսսեայ՝ քոյր
շարուհեայ, մօր յովաբայ։ *Եւ բա 26
նակեցաւ աբեսաղոմ և ամ իէլ յերկ
րին գաղաադու ։ *Եւ եղև իբրև 27
եհաս դաւիթ 'ի բանակսն՝ վեսբի որ
դի նաասայ յռաբաթայ որդւոցն ա-
մօնայ, և մաքիր որդի ամիելի 'ի լա-
դաբարայ. և բերզելի գաղաադացի
յռոգելիմայ ։ *Ածին անկողինս 28
տասն. և օթոցս՝ և սանս տասն. և ա-
նօթս բրուտի. և ցորեան. և գարի. և
ալիւր. և փոխինդ. և ոլոռն. և ոսպն։
*Եւ մեղր. և կոգի. և պատրուճակս. 29
և որթս դիեցիկս. և մատուցին դաւ
թի՝ և զօրուն որ ընդ նմա՝ ուտել. զի
էր զօրն քաղցեալ. և ծարաւի. և լքեալ
յանապատի անդ։

Գլ: ԺԸ:

Եւ հանդէս արար դաւիթ զօրուն, 1
որ ընդ նմա. և կացոյց 'ի վր նց
հազարապետս և հարիւրապետս։
*Եւ առաքեաց դաւիթ զերիր մասն 2
զօրուն 'ի ձեռն յովաբայ. և զերիր
մասն 'ի ձեռն աբեսսայ՝ որդւոյ շարու
հեայ՝ եղբօր յովաբայ. և զերիր մասն
'ի ձեռն եթթեայ գեթացւոյ. և ասէ
դաւիթ ցզօրն՝ ելանելով ելից և ես
ընդ ձեզ։ *Եւ ասեն՝ ոչ ելցես. զի 3
եթէ փախչիցիմք, ոչ դիցեն 'ի վերայ
մեր զսիրտ. և եթէ կիսոյկես 'ի մէնջ
մեռանիցիմք՝ ոչ դիցեն 'ի վերայ մեր
զսիրտ. զի դու իբրև զտասն հազար
'ի մէնջ ես. և արդ լաւ է՝ թէ դու 'ի
քաղաքի իցես՝ զի լինիցիս մեզ յօգնա
կանութիւն ։ *Եւ ասէ ցնոսա արքայ. 4
որ ինչ հաճոյ իցէ առաջի ձեր՝ արա-
րից. և եկաց արքայ յեց առ դրանն.
և ամենայն զօրն ելանէր՝ ըստ հարիւ
րաւորաց և ըստ հազարաւորաց։ *Եւ 5
պատուէր ետ արքայ յովաբայ՝ և ա-
բեսսեայ՝ և եթթեայ՝ և ասէ. խնայ-
եսջիք 'ի պատանեակն իմ աբեսաղոմ։
և ամ զօրն լուաւ 'ի պատուիրելն ար-
քայի ամենայն իշխանացն վս աբեսա
6 ղոմայ ։ *Եւ ել ամ զօրն յանտառն
ընդդէմ իէլի. և եղև կռիւ յանտա-
7 ռին եփրեմայ։ *Եւ պարտեցաւ ան
զօրն իէլի առաջի ծառայիցն դաւթի.
և եղև խորտակումն մեծ՝ յաւուր յայն
միկ. և անկան քսան հազար արանց։
8 *Եւ եղև անդ պատերազմն ցրուեալ
ընդ ամ երեսս երկրին. և յաճախեաց
անտառն ուտել 'ի զօրուէն քան զորս
9 եկեր սուրն յաւուրն յայնմիկ ։ *Եւ
դիպեցաւ աբեսաղոմ առաջի ծառայ
իցն դաւթի. և աբեսաղոմ էր հե-
ծեալ 'ի ջորւոջ իւրում. և եմուտ ջո
րին ընդ թաւ կաղնեաւ մեծաւ. և
պատեցաւ գլուխ նր ընդ կաղնեաւն.
և կախեցաւ ընդ երկինս և ընդ եր-
կիր. և ջորին էանց 'ի ներքոյ նորա։
10 *Եւ ետես այր մի. և պատմեաց յո-
վաբայ՝ և ասէ. ահա տեսի զաբեսա
11 ղոմ կախեալ զկաղնւոյն ։ *Եւ ասէ
յովաբ ցայրն, որ պատմեաց նմա. և
ահա տեսեր՝ և ընդէ՞ր ոչ հարեր զնա
ընդ գետին. և ես տայի քեզ այսօր
յիսուն սիկղ արծաթոյ՝ և սուսեր մի։
12 *Եւ ասէ այրն ցյովաբ՝ և եթէ կշռով
իսկ առնուի 'ի ձեռաց քոց հազար
սիկղ արծաթոյ՝ ոչ ձգէի զձեռն իմ
յորդի արքայի. զի յականջս մեր պատ
ուիրեաց արքայ քեզ՝ և աբեսսեայ՝ և
եթթեայ. և ասէ՝ զգոյշ լինիջիք պա
13 տանեկին աբեսաղոմայ ։ *Մի ինչ
մնաս առնել անձին նորա. և ամ բան
ոչ թաքչիցի յարքայէ. և դու կայցես
14 'ի բացեայ ։ *Եւ ասէ յովաբ՝ վս այ-
դորիկ իսկ անցից առաջի քո. և էառ
յովաբ երիս նետս 'ի ձեռին իւրում.
և եհար զնոսա 'ի սիրտ աբեսաղոմայ՝
մինչդեռ կենդանի կայր 'ի կաղնւոջն։
15 *Եւ պատեցան տասն մանուկ 'ի զի-
նակրացն յովաբայ. և հարին զաբե-
16 սաղոմ և սպանին զնա ։ *Եւ եհար
յովաբ զփողն եղջերեայ. և դարձաւ
զօրն իւր ընդ նմա. զի մի երթիցեն
զհետ իսրայէլի. զի խնայեաց յովաբ 'ի
17 զօրն։ *Եւ էառ յովաբ զաբեսաղոմ
և ընկեց զնա 'ի վիհ մեծ յանտառին
'ի խորին յոյժ. և ամ իէլ փախեաւ
այր յիւրաքանչիւր 'ի բնակութի իւր։
18 *Բայց աբեսաղոմ մինչդեռ կենդա-
նի էր՝ կանգնեաց զիւր արձան. և
կանգնեաց 'ի յաբեին զարձանն 'ի հո-
վիտս թագաւորաց. քանզի ասաց թէ
չիք իւր որդի. որ յիշեցէ զանուն նր։

և

եւ կոչեաց զարձանն յիւր անուն. եւ կո_
չեցաւ զնա ձեռն Աբեսաղոմայ մինչեւ
ցայսօր: *Եւ Աքիմաաս որդի Սադով_ 19
կայ ասէ. ընթացայց՝ եւ տարայց աւե_
տիս արքայի. զի արար նմա Տր̄ իրաւ_
ունս 'ի ձեռաց թշնամեաց իւրոց:
*Եւ ասէ ցնա Յովաբ. ոչ ես դու այր 20
աւետեաց յաւուր յայսմիկ. եւ տացես
աւետիս յայլում աւուր. բայց յաւ_
ուր յայսմիկ մի տացես աւետիս. քան
զի որդի արքայի մեռաւ: *Եւ ասէ 21
ցՔուսի՝ երթ պատմեա արքայի զոր_
ինչ տեսեր. եւ երկիր եպագ Քուսի Յո_
վաբայ՝ եւ ել: *Եւ յաւել ևս Աքի_ 22
մաաս որդի Սադովկայ՝ եւ ասէ ցՅո_
վաբ. եւ զինչ լինիցի եթէ ընթա_
նայցեմ՝ եւ ես զկնի Քուսեայ. եւ ասէ
Յովաբ. եւ ընդէ՞ր իցէ քեզ այն՝ եթէ
ընթանայցես որդեակ իմ. այսր եկ, ո՛չ
ինչ են քեզ աւետիքն յօգուտ երթա_
լոյ: *Եւ ասէ. զի՞ է՝ թէ ընթանայ_ 23
ցեմ. եւ ասէ ցնա Յովաբ. ընթա՛. եւ ըն_
թացաւ Աքիմաաս ընդ ճանապարհն
Կեքարայ՝ եւ եհաս զՔուսեաւ: *Եւ 24
Դաւիթ նստէր 'ի մէջ երկոցունց
դրանցն. եւ գնաց դէտն 'ի տանիսն
դրանն 'ի պարիսպն. ամբարձ զաչս իւր
եւ ետես. եւ ահա այր ընթանայր միայն
հանդէպ իւր: *Եւ աղաղակեաց 25
դէտն՝ եւ ազդ արար արքայի. եւ ասէ
արքայ՝ եթէ միայն է՝ աւետիք են 'ի
բերան նորա: եւ գալով գայր՝ եւ մերձե_
նայր: *Եւ ետես դէտն միւս եւս այր 26
ընթացեալ. եւ աղաղակեաց դէտն 'ի
դրունն՝ եւ ասէ. ահա միւս ևս այր ըն_
թանայ միայն. եւ ասէ արքայ. եւ նա
աւետաւոր է: *Եւ ասէ դէտն՝ տե_ 27
սանեմ զընթացս առաջնոյն իբրեւ
զընթացս Աքիմաասայ որդւոյ Սադով_
կայ. եւ ասէ արքայ. այր բարի է. եւ
բարի աւետեօք գայ: *Եւ աղաղա_ 28
կեաց Աքիմաաս եւ ասէ ցարքայ. ողջոյն
է. եւ երկիր եպագ 'ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր. եւ ասէ օրհնեալ է Տէր
Ած̄ քո որ փակեաց զարս ատելիս քո
որք ամբարձին զձեռս իւրեանց 'ի վր̄
տեառն մերոյ արքայի: *Եւ ասէ ար_ 29
քայ, եթէ ողջոյն իցէ մանկանն իմոյ
Աբեսաղոմայ. եւ ասէ Աքիմաաս. տե_
սի խուռն մեծ ուստի առաքեացն Յո_
վաբ ծառայ քո՝ ա՛րքայ, զիս զծառայ
քո. եւ ոչ գիտացի թէ զինչ իցէ անդ:
*Եւ ասէ արքայ. դարձի՛ր՝ եւ արձանա_ 30
ցի՛ր. եւ դարձաւ՝ եւ եկաց: *Եւ եհաս 31
Քուսի. եւ ասէ ցարքայ. աւետիք տն̄
իմոյ արքայի. զի արար քեզ Տր̄ իրաւ_
ունս այսօր 'ի ձեռաց ամենայն յարու_
ցելոց 'ի վերայ քո: *Եւ ասէ արքայ 32
ցՔուսի. եթէ ողջո՞յն իցէ մանկանն
իմոյ Աբեսաղոմայ. եւ ասէ Քուսի՝ ե_
ղիցին իբրեւ զմանուկն թշնամիք Տն̄
իմոյ արքայի. եւ ա̄մ յարուցեալք 'ի
33 վր̄ քո 'ի չարութի̄: *Եւ խռովեցաւ
արքայ. եւ ել 'ի վերնատունն դրանն.
եւ ելաց. եւ այսպէս ասէր 'ի լալ իւր_
ում. որդեակ իմ Աբեսաղոմ, Աբե_
սաղոմ՝ որդեակ իմ, ո՞ տայր զմահ
իմ փոխանակ քո. ես փոխանակ քո Ա_
բեսաղոմ որդեակ իմ. որդեակ իմ
Աբեսաղոմ:

ԳԼ: ԺԹ:

1 Եւ պատմեցաւ Յովաբայ՝ եւ ասեն.
ահաւասիկ արքայ լայ՝ եւ սգայ 'ի
2 վերայ Աբեսաղոմայ: *Եւ եղեւ փր_
կութի̄ն յաւուր յայնմիկ 'ի սուգ ա̄մ
զօրուն. զի լուաւ զօրն յաւուր յայն_
միկ. ասեն՝ թէ տրտմեցաւ արքայ վս̄
3 որդւոյն իւրոյ: *Եւ խորշէր զօրն
յաւուր յայնմիկ մտանել 'ի քաղաքն՝
ո̄պ խորշիցի զօր ամաչեցեալ. յորժամ
4 փախչիցի 'ի պատերազմէ: *Եւ ար_
քայ ծածկեաց զերեսս իւր. եւ կական
եբարձ 'ի ձայն մեծ՝ եւ ասէ. որդեակ
իմ Աբեսաղոմ, Աբեսաղոմ որդեակ
5 իմ: *Եւ եմուտ Յովաբ առ արքայ 'ի
տունն՝ եւ ասէ. յամօթ արարեր այսօր
զերեսս ա̄մ ծառայից քոց. որք ապրե_
ցուցին զքեզ այսօր՝ եւ զանձինս ուս
տերաց եւ դստերաց քոց. եւ զանձինս
6 կանանց եւ զհարճից քոց: *Սիրել զա_
տելիս քո՝ եւ ատել զսիրելիս քո. եւ ցու_
ցեր այսօր՝ եթէ ոչինչ համարիս
զիշխանս քո. եւ ոչ զծառայս քո. եւ
ատուգեալ գիտեմ այսօր. զի եթէ
Աբեսաղոմ կենդանի էր, մեք ամենե_
քեան մեռեալ էաք. եւ այն էր քեզ հա_
7 ճոյ: *Եւ արդ յարուցեալ ե՛լ՝ եւ խօ_
սեա՛ց 'ի սիրտ ծառայից քոց՝ զի 'ի Տր̄
երդուեալ՝ եթէ ոչ ելանիցես այսօր,
եթէ ագանիցի առ քեզ այր մի զգի_
շերս զայս. եւ գիտասջի՛ր յանձն քո.
թէ չար լինիցի քեզ այն՝ քան զա̄մ
չարիս՝ որք եկին 'ի վերայ քո 'ի ման_
կութենէ քումմէ մինչեւ ցայժմ:
8 *Եւ յարեաւ արքայ՝ եւ նստաւ 'ի
դրանն. եւ ա̄մ զօրուն պատմեցին, եւ
ասեն. ահա արքայ նստի առ դրանն.
եւ եմուտ ա̄մ զօրն առաջի արքայի. եւ
Իէլ փախեաւ այր իւրաքանչիւր 'ի
9 բնակութի̄ իւր: *Եւ ամենայն ժո_
ղովուրդն խղճէր յա̄մ ցեղսն Իէլի՝ եւ
ասէին՝ արքայ Դաւիթ փրկեաց զմեզ
յա̄մ թշնամեաց մերոց. եւ նա ապրե_
ցոյց զմեզ 'ի ձեռաց այլազգեաց. եւ
արդ փախստական է յերկրէս, եւ 'ի

թագաւորութենէ իւրմէ՝ յաբեսաղո֊
մայ։ *Եւ աբեսաղոմ, զոր օծաք մեզ, 10
մեռաւ 'ի պատերազմի. եւ արդ դուք
զի՞ լռեալ կայք 'ի դարձուցանելոյ
զարքայ։ եւ պատգամ ամ̃ իղի եկն առ
արքայ։ * Եւ արքայ դաւիթ առա֊ 11
քեաց առ սադովկ եւ աբիաթար քա֊
հանայս՝ եւ ասէ. խօսեցարո՛ւք ը̃ ծերս
յուդայ՝ եւ ասասջի՛ք. ընդէ՞ր լինիք յե֊
տինք դարձուցանել զարքայ 'ի տուն
իւր. եւ պատգամ ամ̃ իղի եկն առ ար
քայ։ *Եւ ասէ դաւիթ ցցեղն յու֊ 12
դայ. ոսկերք իմ, եւ մարմինք իմ դուք՝
ընդէ՞ր լինիք յետինք դարձուցանել
զարքայ 'ի տուն իւր։ *Եւ ցամեսայի 13
ասասջի՛ք՝ ո՞չ ոսկր իմ եւ մարմին իմ
ես դու. եւ արդ օնեօն արասցէ ինձ
Տր՝ եւ օնեօն յաւելցէ, եթէ ոչ իշխան
զօրու լինիցիս առաջի իմ զամենայն
աւուրս փոխանակ յովաբայ։ * Եւ 14
դարձոյց զսիրտ ամենայն յուդայ իբ֊
րեւ զառն միոջ. եւ առաքեցին առ ար
քայ՝ եւ ասեն. դարձի՛ր դու՝ եւ ամ̃ ծա
ռայք քո։ *Եւ դարձաւ արքայ. եւ 15
եկն մինչեւ ցյորդանան։ եւ արք յուդայ
եկին 'ի գաղգաղայ՝ երթալ ընդ ա֊
ռաջ արքայի։ եւ անցուցանել զարքայ
‖3 Թագ. 2. 8. ընդ յորդանան։ *‖Եւ աճապարեաց 16
սեմէի որդի գերեայ որդւոյ յեմինայ
'ի բաւուրիմայ. եւ էջ ընդ առն յու֊
դայ՝ ընդառաջ արքայի դաւթի։
* Եւ հազար այր ընդ նմա 'ի բենիա 17
մինէ. եւ սիբա պատանի տանն սաւու
ղայ. եւ հնգետասանեքին որդիք նորա
ընդ նմա. եւ քսանեքին ծառայք նր̃
ընդ նմա. եւ կազմեցին զյորդանան
առաջի արքայի։ *Եւ հարին սպասաւո 18
րութիւն անցուցանելոյ զարքայ. եւ ան֊
անցու֊ ցանել ցին անցաւորք զարթուցանել զտուն
արքայի. եւ առնել զողորմութիւն առա
ջի աչաց նորա. եւ սեմէի որդի գերեայ
անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց առա
ջի արքայի՝ մինչեւ անցանէր ընդ յոր֊
‖ Վեր. դանան։ *Եւ ասէ ցարքայ. ‖մի՛ հա֊ 19
16. 5. մարեսցի տէր իմ արքայ անօրէնութի̃.
եւ մի՛ յիշեսցէ զոր ինչ յանցեաւ ծա֊
ռայ քո. յաւուր յորում ելանէր տէր
իմ յերուսաղեմէ. դնել արքայի 'ի սր
տի իւրում։ * Զի գիտաց ծառայ քո 20
թէ մեղայ. եւ ահաւասիկ ես եկի այ֊
սօր յառաջագոյն քան զամ̃՝ տունն յո
սեփայ. իջանել ընդառաջ տեառն
իմոյ արքայի։ * Եւ պատասխանի ետ 21
աբեսսա որդի շարուհեայ՝ եւ ասէ. մի
թէ փոխանակ այնորիկ ո՛չ մեռանիցի
սեմէի՝ զի անէծ զօծեալ Տն̃։ * Եւ 22
ասէ դաւիթ. զի՞ կայ իմ եւ ձեր՝ որ
դիք շարուհեայ. զի լինիք դուք ինձ

այսօր 'ի դաւաճանութի̃. մի՛ ոք մեռ֊
ցի այսօր այր յի̃ղէ. միթէ ո՞չ գիտի֊
ցեմ ես, զի այսօր թագաւորեմ ես 'ի
23 վ̃ր ի̃ղի։ * Եւ ասէ արքայ ցսեմէի՝
ո՛չ մեռցիս. եւ երդուաւ նմա արքայ։
24 * Եւ մեմփիբոսթէ որդի յովնաթա
նու որդւոյ սաւուղայ էջ ընդ առաջ
արքայի. եւ ո՛չ էր դարմանեալ զոտս
իւր. եւ ո՛չ էր հատեալ զեղունգունս
իւր. եւ ո՛չ էր փոքրեալ զմօրուս իւր.
եւ ո՛չ էր արարեալ զմիջօք իւրովք. եւ
ո՛չ էր լուացեալ զհանդերձս իւր յօ֊
րէ յորմէ հետէ գնաց արքայ՝ մինչեւ
ցօրն յորում եկն նա խաղաղութբ̃։
25 *Եւ եղեւ իբրեւ եմուտ յերուսաղէմ
էլ ընդառաջ արքայի. եւ ասէ ցնա ար
քայ. զի՞ է. զի ո՛չ գնացեր ընդ իս մեմ
26 փիբոսթէ։ *Եւ ասէ ցնա մեմփիբոս
թէ՝ տէր իմ արքայ. ծառայ իմ արհա
մարհեաց զիս. զի ասաց ծառայ քո
ցնա՝ թէ կազմեա՛ ինձ զէշ. եւ հեծայց
'ի նա. եւ գնացից ընդ արքայի. զի կաղ
27 է ծառայ քո։ *‖Եւ զայրացոյց ընդ ‖ Վեր.
իս ծառայ քո զքեզ՝ տէր իմ արքայ. 16. 3.
եւ տէր իմ արքայ արար զբարին իւր՝
առաջի իւր իբրեւ զհրեշտակ Այ̃. եւ
արդ՝ արա՛, որ ինչ բարի է յաչս քո։
28 * Զի ո՛չ էր ամ̃ տուն հօր իմոյ, եթէ
ո՛չ արք մահու Տն̃ իմոյ արքայի. եւ կար
գեցեր զծառայ քո ընդ այնոսիկ, որք
ուտեն զսեղան արքայի. եւ արդ զի՞նչ
իրաւունք կան իմ այսուհետեւ բողոք
ունել մեւսանգամ առ արքայ։
29 *Եւ ասէ ցնա արքայ. զի՞ եւս խօսիս
զբանս քո. ‖ ասացի՛ թէ դու, եւ սիբա ‖ Վեր.
30 բաժանեցէք զագարակն։ *Եւ ասէ 16. 4.
մեմփիբոսթէ ցարքայ. զամ̃ իսկ առ֊
ցէ, որովհետեւ եկն արքայ խաղաղու
31 թբ̃ 'ի տուն իւր։ *‖ Եւ բերզելի գա ‖3 Թագ.
ղաադացի էջ յռոգելիմայ. եւ անցոյց 2. 7.
զարքայ ընդ յորդանան յուղարկել
32 զնա 'ի յորդանանէ։ *‖ Եւ բերզելի՝ ‖ Վեր.
այր ծեր էր յոյժ. որդի ամաց ութսու֊ 17. 27.
նից. եւ նա կերակրեաց զարքայ մինչ
բնակէր 'ի բանակս. զի այր մեծ էր
33 յոյժ։ *Եւ ասէ արքայ ցբերզելի.
դու անցցես ընդ իս՝ եւ կերակրեցից
զծերութիւն քո ընդ իս յերուսաղէմ։
34 * Եւ ասէ բերզելի ցարքայ. քանի՛
ինչ իցեն աւուրք կենաց իմոց. զի ե֊
լանիցեմ ընդ արքայի յերուսաղէմ։
35 *Որդի ամաց ութսնից եմ ես այսօր.
միթէ գիտիցե՞մ ինչ 'ի մէջ բարւոյ եւ
չարի. կամ թէ իմանայցէ ծառայ քո
զոր ուտեմ. կամ զոր ըմպեմ. կամ
թէ լսիցեմ տակաւին զձայն դուսա֊
նաց եւ վարձակաց. եւ ընդէ՞ր լինիցի
ծառայ քո բեռն տեառն իմոյ արքայի
*Ա֊

* Սակաւ ինչ եանց ծառայ քո ընդ 36
յորդանան ընդ արքայի. և ընդէ՞ր հա
տուցանիցես ինձ արքայ զհատու_
ցումն զայդ: * Նստցի ծառայ քո՛ 37
և մեռայց 'ի քաղաքի իւրում. և 'ի գե_
րեզմանի հօր և մօր իմոյ. և ահա ծա
ռայ քո քամաամ անցցէ ընդ տեառն
իմում արքայի. և արա նմա, որ ինչ
բարի թուի առաջի աչաց քոց: * Եւ 38
ասէ արքայ՝ անցցէ ընդ իս քամաամ.
և ես արարից նմա. որինչ բարի իցէ
առաջի աչաց իմոց. և զամ, որինչ ակն
ունիցիս յինէն՝ արարից քեզ: * Եւ 39
եանց ամ ժողովուրդն ընդ յորդա_
նան՝ եանց և արքայ. և համբուրեաց
արքայ զբերզելի. և օրհնեաց զնա. և
դարձաւ 'ի տեղի իւր: * Եւ եանց ար 40
քայ 'ի գաղգաղայ. եանց և քամաամ
ընդ նմա. և ամ ժողովուրդն յուդայ
անցին ընդ արքայի. և կէս ժողովր_
դեան իղի: * Եւ ահա ամ այր իղի 41
եկին առ արքայ՝ և ասեն ցնա: զի՞ է՝
զի գողացան զքեզ եղբարք մեր՝ այր
յուդայ. և անցուցին զարքայ. և զտուն
իւր ընդ յորդանան: * Եւ պատաս_ 42
խանի ետ այր յուդայ՝ տանն իղի՝ և
ասէ: քանզի մերձաւոր իսկ է իմ ար_
քայ. և ընդէ՞ր դժկամակ եղեր վասն
բանիս այսորիկ. միթէ ուտելով կե_
րա՞ք ինչ յարքայէ. կամ թէ պարգև՞ս
ետ մեզ. կամ թէ զբեռն ինչ եբարձ
զմեր: * Պատասխանի ետ այր իէլացի 43
առն յուդայ՝ և ասէ. տասն ձեռք իմ
են յարքայի. և անդրանիկ ես եմ քան
զքեզ. նա և 'ի դաւթի՝ ես 'ի վեր եմ
քան զքեզ. և ընդէ՞ր այդպէս թշնա_
մանեցեր զիս: և ոչ եղև 'ի համարի
բան իմ, նախ ինձ դարձուցանել զար
քայ առիս: և խստացաւ բան առն
յուդայ՝ քան զբան առն իղի:

ԳԼ: Ի:

Եւ անդ խրախուսեաց այր անօ_ 1
րէն. և անուն նր սաբեէ. որդի
բոքորայ՝ այր յեմինացի. փող էհար
եղջերաւ՝ և ասէ. չի՛ք մեր մասն 'ի
դաւթի. և ոչ ժառանգութի յորդին
յեսսեայ. այր իւրաքանչիւր 'ի բնա_
կութիս քո իղ: * Եւ ել ամ իղ 'ի 2
դաւթէ զկնի սաբեեայ՝ որդւոյ բո_
քորայ: և այր յուդայ չոգան զհետ
թագաւորին իւրեանց 'ի յորդանանէ
մինչև ցեէմ: * Եւ եմուտ դաւիթ 'ի 3
տուն իւր յեէմ. և էառ արքայ զտասն
կանայսն զհարճս իւր՝ զորս եթող պա
հել զտունն. և ետ զնոսա 'ի տուն պա
հեստի. և կերակրեաց զնոսա. և առ
նոսա ոչ եմուտ: և էին նեղեալք՝ զի
մինչև ցօր մահուան իւրեանց կեցին
4 այրիք: * Եւ ասէ դաւիթ ցամեսայի.
ձայնեա առիս զամ այր յուդայ զե_
րիս աւուրս. և դու այսր եկեսցես:
5 * Եւ գնաց ամեսայի ձայնել զյու_
դայ՝ և յամեաց 'ի ժամանակէն՝ զոր
6 ետ նմա: * Եւ ասէ դաւիթ ցաբես_
սա. արդ առնէ մեզ չար սաբեէ որ
դի բոքորայ քան զաբեսողոմայ: արդ
առ դու ընդ քեզ ծառայս տն քո. և
պնդեա զհետ նորա. գուցէ գտանի
ցէ իւր քաղաքս ամուրս. և ածիցէ
7 ստուերածս 'ի վր աչաց մերոց: * Եւ
ելին զհետ նորա աբեսսա՝ և արք յո_
վաբայ. և քերեթին և ոփելեթին. և
ամ զօրաւորք. և ելին յեմէ պնդել
8 զհետ սաբեեայ որդւոյ բոքորայ: * Եւ
մինչդեռ էին նոքա առ վիմին մեծի,
որ 'ի գաբաւոն. և ամեսայի եմուտ ա_
ռաջի նոցա. և յովաբ զգեցեալ էր
վարապանակս զրահից. և 'ի վր նորա
սուսեր ընդ մէջ. ծածկեալ առ միջովն
պատենիւք համդերձ. և այն էր թե_
9 րաքամեալ: * Եւ ասէ յովաբ ցամե_
սայի. եթէ ո՞ղջ իցես եղբայր. || և կա || 3 Թագ. 2. 5.
լաւ յովաբ աջով ձեռամբն զմօրու_
10 ացն ամեսայայ համբուրել զնա: * Եւ
ամեսայի ոչ զգուշացաւ 'ի սրոյն՝ որ
էր 'ի ձեռին յովաբայ. և եհար զնա
նովաւ յովաբ ընդ անակուշտն. և
վայթեցաւ որովայն նորա յերկիր. և
ոչ կրկնեաց նմա. և մեռաւ ամեսայի:
և յովաբ՝ և աբեսսա եղբայր իւր՝ պն_
դեցան զհետ սաբեեայ որդւոյ բոքո_
11 րայ: * Եւ այր ոմն եկն եկաց 'ի վր
ամեսայայ յերիտասարդացն յովա_
բայ՝ և ասէ. որ ոք սիրիցէ զյովաբ
կամ զդաւիթ, երթիցէ զհետ յովա_
12 բայ՝ և աբեսսայ: * Եւ ամեսայի կայր
թաթաւեալ յարեանն 'ի մէջ ճանա_
պարհին. և տեսեալ առնն եթէ զտե
ղի առեալ կայ ամ զօրն, տապալեաց
զամեսայի 'ի ճանապարհէն յանդն.
և ընկէց 'ի վր նր համդերձ: քանզի
տեսանէր զամ ոք եկեալ կացեալ 'ի
13 վր նորա: * Եւ իբրև փոխեցաւ 'ի
ճանապարհէն. անցանէր ամ այր իղի
զհետ յովաբայ՝ պնդել զհետ սաբե_
14 եայ որդւոյ բոքորայ: * Եւ եանց ընդ
ամ ցեղսն իղի յաբէլ և 'ի բեթմաքայ.
և ամ ընտիր ընտիրքն՝ ժողովեցան և
15 եկին զհետ նր: * Եւ հասին՝ և պա_
տեցին 'ի վր նր զաբէլ և զբեթմա_
քայ. և կուտեցին բլուր հողոյ հան_
դէպ քաղաքին. և կանգնեցաւ իբրև
զպատուար. և ամ զօրն որ ընդ յովա
բայ, եղծանէր՝ և կործանէր զպա_
16 րիսպն: * Եւ աղաղակեաց կին մի ի_
մաս_

մաստոն 'ի պարսպէն՝ և ասէ. լուա՛-
րուք՝ լուարուք. ասացէք ցյովաբ՝
մատի՛ր այսր՝ և խօսեցայց ընդ քեզ:
* Եւ մատեաւ առ նա: և ասէ կինն. 17
եթէ դո՞ւ իցես յովաբ. և ասէ. ես
եմ: և ասէ ցնա. լո՛ւր բանից աղախ-
նոյ քոյ: և ասէ յովաբ. 'ի լսել եկեալ
եմ ես: * Եւ խօսեցաւ՝ և ասէ. բան 18
Ճառէր ճառէր յառաջնմն՝ և ասէին, հարցա-
նելով հարցաւ յաբէլ և 'ի դան. եթէ
պակասեցուցեն. եթէ ապստամբի-
ցեն. հաւատարիմք իլի. հարցանելով
հարցցեն յաբէլ. և ապա եթէ պակա-
սեցուցանիցեն: * Ես եմ խաղաղա- 19
րար հաստատութե իլի. և դու խնդ-
րես կոտորել զքաղաքս իլի: ընդէ՞ր
ընկղմես զժառանգութի Տն: * Պա- 20
տասխանի ետ յովաբ՝ և ասէ. քա՛ւ լի-
ցի ինձ. քա՛ւ լիցի. եթէ ընկղմեցից՝
և ապականեցից: * Ո՛չ այդպէս է 21
բանդ. զի այր մի 'ի լեռնէ եփրեմի սա-
բէէ անուն նր որդի բոքորայ. համ-
բարձ զձեռն իւր 'ի վր արքայի դա-
թի. տուք ինձ զնա միայն. և գնացից
'ի քաղաքէ աստի: և ասէ կինն ցյո-
վաբ: ահա գլուխ նորա ընկեսցի առ
քեզ ընդ պարիսպս: * Եւ եմուտ կինն 22
առ ամ ժողովուրդն. և խօսեցաւ ընդ
ամ քաղաքին իմաստութբ իւրով. հա-
տանել զգլուխն սաբէեայ՝ որդւոյ բո-
քորայ: և հատին՝ ընկեցին զնա առ
յովաբ: և փող եհար եղջերեաւն. և
սփռեցան 'ի քաղաքէն այր իւրաքանչ-
իւր 'ի բնակութիւն իւրեանց: և յովաբ
‖ Ա Մն. դարձաւ յԵմ առ արքայ: ‖ * Եւ յո- 23
8.16. վաբ էր 'ի վերայ ամ զօրուն իլի: և
բանեա որդի յովիդեայ 'ի վր քերե-
թայն և ոփելեթայն: * Եւ ադօնի- 24
րամ 'ի վր հարկաց: և յովսափատ որ-
դի աքիլուդայ յիշատակաց: * Եւ 25
սուդաէ դպրապետ: և սադովկ և ա-
բիաթար քահանայք: * Եւ իրաս որ 26
յարիմ՝ էր քահանայ դաւթի:

ԳԼ: ԻԱ:

Եւ եղև սով յաւուրս դաւթի զե- 1
րիս ամս: ամ զամի զկնի: և խնդ-
րեաց դաւիթ յերեսաց Տն: և ասէ
Տր. վն սաւուղայ և վն արեանց տան
նր է չխառդ այդ. զի կոտորեաց զգա-
բաւոնացիսն: * Եւ կոչեաց արքայ 2
դաւիթ զգաբաւոնացիսն, և ասէ ցնս:
և գաբաւոնացիքն չէն որդիք իսրայէ-
‖ Յեսու լի. այլ յարենէ ամօրհացւոյն. ‖ և որ-
9.19. դիքն իլի երդուան նս. և խնդրեաց
սաւուղ հարկանել զնոսա. նախանձ
առեալ վն որդւոցն իլի և յուդայ:
* Եւ ասէ դաւիթ ցգաբաւոնացիսն. 3

զի՞նչ արարից ձեզ. և իւ՞ քաւեցից. և
4 օրհնիցէք զժառանգութի Տն: * Եւ
ասեն ցնա գաբաւոնացիքն: ոչ գոյ մեր
արծաթ և ոսկի առ սաւուղայ և 'ի
տան նր. և ոչ պիտի մեզ այր սպանա-
նել յիլէ: և նա ասէ. և արդ զի՞նչ
5 ասէք՝ զի արարից ձեզ: * Եւ ասեն
ցարքայ: այր՝ որ սպառեաց զմեզ. և
հալածեաց զմեզ. որ համարեցաւ սա-
տակել զմեզ, զնա ապականեսցուք.
զի մի կացցէ յամ սահմանս իլի:
6 * Տացին մեզ եօթն արք յորդւոց նր.
և յարագեսցուք զնոսա Տն 'ի գաբաայ
սաւուղայ ընտիրս Տն: և ասէ արքայ.
7 ես տաց ձեզ: * ‖ Եւ խնայեաց արքայ ‖ Ա Թագ
'ի մեմփիբոսթէ որդի յովնաթանու՝ 18.3.
որդւոյ սաւուղայ՝ վասն երդման Տն.
որ 'ի մէջ յովնաթանու որդւոյ սաւու-
8 ղայ և 'ի մէջ դաւթի: * Եւ էառ
արքայ զերկուս որդիսն ռեսփայ դըս-
տեր այիայ՝ զորս ծնաւ սաւուղայ.
զերմոնթի և զյեբոսթէ. և զհնգե-
սին որդիսն մեղքողայ՝ դստեր սաւու-
ղայ, զորս ծնաւ եսդրիելի որդւոյ բեր-
9 զելեայ մովլաթացւոյ: * Եւ ետ զնս
'ի ձեռս գաբաւոնացւոց. և յարագե-
ցին զնոսա 'ի լերինն առաջի Տն. և
անդ անկան եօթանեքին նոքա 'ի միա-
սին: և մեռան նոքա յաւուրս հնձոց.
յառաջաւոր 'ի սկզբան հնձոց գա-
10 րեաց: * Եւ էառ ռեսփա դուստր
այիայ քուրձ. և եարկ 'ի վերայ նց 'ի
վիմին 'ի սկզբան հնձոց գարեաց: մին-
չև կաթեաց 'ի վր նց ջուր յերկնից:
և ոչ տայր թոյլ թռչնոց երկնից հանգ-
չիլ 'ի վր նոցա 'ի տուէ. և ոչ գազա-
11 նաց անապատի 'ի գիշերի: * Եւ պատ-
մեցաւ դաւթի՝ զոր ինչ արար ռեսփա՝
դուստր այիայ՝ հարճ սաւուղայ.
(և լքան: և եհաս 'ի վերայ նց դան
որդի յովասայ՝ 'ի ծննդոց սկայից:)
12 * Եւ չոգաւ դաւիթ. և էառ զոսկերսն
սաւուղայ. և զոսկերսն յովնաթանու
որդւոյ նր՝ յարանց յաբիսայ գաղաա-
դու ‖ որք գողացան զնս 'ի հրապարա- ‖ Ա Թագ
կացն բեթսանայ. զի արձանացուցին 31. 12.
զնս անդ այլազգիքն՝ յաւուր յորում
հարին զնս այլազգիքն 'ի գեղբուէ:
13 * Եւ եհան անտի զոսկերսն սաւու-
ղայ՝ և զոսկերսն յովնաթանու որդւոյ
նորա: ժողովեաց և զյարագելոցն:
14 * Յերկրին բենիամենի, 'ի գերեզմանն,
որ է մերձ առ կիս հայր նր՝ թաղե-
ցան: և արարին զամ ինչ. զոր հրա-
մայեաց արքայ: և լուաւ Ած երկրին
15 յետ այնորիկ: * Եւ եղև միւսանգամ
պատերազմ այլազգեացն ընդ իլի. և
էջ դաւիթ՝ և ծառայք նր ընդ նմա.
և

և պատերազմեցան ընդ այլազգիսն ․
և լքաւ դաւիթ ։ *Եւ աբեսա 'ի յես 16
Ա Թագ բէ․ որ էր 'ի ծննդոցն ռափայ․ Եւ կշիռ
17. 7. նիզակի նորա յերեք հարիւր սկեղէ
կուռ պղնձոյ․ և ինքն ունէր ընդ մէջ
իւր թուր․ և խորհէր հարկանել զդա
ւիթ ․*Եւ օգնեաց դաւթի աբեսա 17
որդի շարուհեայ․ և եհար զայլազգին՝
և սպան զնա ։ յայնժամ երդուան արք
դաւթի՝ և ասեն․ թէ ոչ ևս ելցես ընդ
մեզ 'ի պատերազմ․ և ոչ շիջուսցես
Ա.Մնա զճրագդ իլի ։ *Եւ եղև յետ այնո 18
20.4. րիկ․ եղև միւսանգամ պատերազմ 'ի
գէթ ընդ այլազգիսն ։ յայնժամ եհար
սովբաք ուսացի զսեփտոն 'ի ծննդոցն
ռափայ ։ * Եւ եղև միւսանգամ պա 19
տերազմ յռովբ ընդ այլազգիսն ․ և
եհար եղէանան որդի արիովգիմայ
բեթղահեմացւոյ զգողիադ գեթա
ցի․ և փայտ նիզակի նր իբրև սառոյ
ոստայնանկաց ։ * Եւ եղև միւսան 20
գամ պատերազմ 'ի գէթ․ և էր անդ
այր մի 'ի մադդիոն․ և մատունք ձե
ռաց նր և ոտից վեցվեց․ քսան և չորք
ծնունդք թուով․ և նա ծնեալ ռափայ ։ *Եւ նա 21
խատէր զիսրայէլ․ և եհար զնա յովնա
դաբ որդի սամայ՝ եղբօր դաւթի ։
* Զորեքին սոքա ծնան 'ի ռափայ 'ի 22
տան գէթայ․ և անկան 'ի ձեռս դաւ
թի՝ և 'ի ձեռս ծառայից նորա ։

Գլ ։ ԻԲ ։

Եւ խօսեցաւ դաւիթ Տն զբանս 1
օրհնութեան այսորիկ՝ յաւուր յո
րում փրկեաց զնա Տէր 'ի ձեռաց ամ
թշնամեաց իւրոց՝ և 'ի ձեռաց սաւ
ուղայ ։
Սաղմ. *Եւ ասէ․ Տր վէմ իմ․ և ամրութի 2
17. 3. իմ․ և փրկիչ իմ ինձ ։
*Ած պահապան եղիցի ինձ ․ յուսա 3
ցեալ եղէց 'ի նա․ վերակացու իմ․ և
եղջիւր փրկութե իմոյ ․ պաշտպան
իմ․ և ապաւէն փրկութե իմոյ․ յանի
րաւէ փրկեսցես զիս Տր ։
Սաղմ. *Օրհնեալն զՏր կարդացից․ և 'ի 4
17.4. թշնամեաց իմոց ապրեցայց ։
* Զի պաշարեցին զիս ջախջախմունք 5
մահու․ ուղխք անօրէնութե տագնա
պեցուցին զիս ։
* Երկունք մահու պատեցան զինև․ 6
ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու ։
*Ի նեղութե իմում կարդացից առ 7
Տր ։ և առ Ած իմ աղաղակեցից ։ և
լուիցէ 'ի տաճարէ իւրմէ ձայնի իմ
ում․ և աղաղակ իմ յականջս նորա ։
* Հայեցաւ՝ և խռովեցաւ՝ և շարժե 8
ցաւ երկիր․ և հիմունք երկնից խռո
վեցան , և տապալեցան ․ զի բար
կացաւ նոցա Տէր ։
9 * Ել ծուխ 'ի բարկութէ նորա ․ և
հուր 'ի բերանոյ նր կերիցէ․ կայծա
կունք բորբոքեցան 'ի նմանէ ։
10 *Եւ խոնարհեցոյց զերկինս՝ և էջ․ և
մէգ 'ի ներքոյ ոտից նորա ։
11 *Ել և նստաւ 'ի վերայ քերովբէից՝ և
թռեաւ․ և երևեցաւ 'ի վերայ թևոց
հողմոց ։
12 * Եւ եդ զխաւար ծածկութի իւր․
շուրջ զնովաւ խորան իւր․ և խաւար
ջրոց թանձրացոյց զամպս օդոյ ։
13 *Ի լուսոյն առաջի նր բորբոքեցան
կայծակունք հրոյ ։
14 * Եւ որոտաց յերկնից Տր․ և բարձ
րեալն ետ զձայն իւր ։
15 * Եւ առաքեաց զնետս իւր․ և ցրու
եաց զնս ։ փայլատակեցոյց զփայլատա
կունս՝ և զարհուրեցոյց զնոսա ։
16 * Եւ երևեցան յորդութիք ծովու․
և յայտնեցան հիմունք տիեզերաց՝ 'ի
սաստէ Տն․ և 'ի շնչելոյ հողմոյ բար
կութե նորա ։
17 * Առաքեաց 'ի բարձանց՝ և էառ զիս․
ձգեաց զիս 'ի ջրոց բազմաց ։
18 *Փրկեաց զիս 'ի բռնութէ թշնա
մեաց իմոց ․ և յատելեաց իմոց․ զի
սաստկացան քան զիս ։
19 * Ժամանեցին ինձ աւուրք նեղութե
իմոյ․ և եղև ինձ Տր հաստատութի ։
20 * Եւ եհան զիս յանդորր․ և ապրե
ցոյց զիս․ զի հաճեցաւ ընդ իս ։
21 * Եւ հատոյց ինձ Տր ըստ արդարու
թե իմում․ և ըստ սրբութե ձեռաց
իմոց հատուսցէ ինձ Տր ։
22 * Զի պահեցի զճանապարհս Տն․ և
ոչ ամպարշտեցայ յԱյ իմմէ ։
23 * Զի ամ իրաւունք նր առաջի իմ են․
և յարդարութեց նր ոչ հեռացայ ։
24 * Եւ եղէ նմա անբիծ ․ և յառաջա
գոյն զգուշացայ յանօրէնութէ իմմէ ։
25 * Եւ հատուսցէ ինձ Տր ըստ արդա
րութե իմում․ և ըստ սրբութե ձե
ռաց իմոց առաջի աչաց նորա ։
26 *Ընդ սրբոյն սբ եղիցիս․ և ընդ առն
կատարելոյ կատարեսցիս ։
27 * Եւ ընդ ընտրելոյն ընտրեալ եղի
ցիս․ և ընդ թիւրելոյն թիւրեսցիս ։
28 * Զի դու զժողովուրդ տնանկ փր
կեսցես․ և զաչս ամբարտաւանից խո
նարհեցուսցես ։
29 * Զի դու ես ճրագ իմ Տր․ և դու Տր
լուսաւորեսցես ինձ զխաւար իմ ։
30 * Զի քև ընթացայց մենավինեալ․ և
Այ իմով անցից ընդ պարիսպ ։
31 * Տր Ած իմ հզօր․ որոյ անարատ է ճա
նապարհ իւր․ բան Տն հզօր քննեալ ․
վերակացու է ամ ապաւինելոց իւրոց ։

*Ո՛վ Հզօր բաց՝ ի քէն Տէր. և ո՛վ Հաստիչ բաց ա՛յլ մերմէ։ 32
*Հզօր որ զօրացուցանէ զիս զօրութեամբ. ձգեաց անարատ զճանապարհս իմ։ 33
*Դնել զոտս իմ իբրև զեղջերուաց. և՛ի վերայ բարձանց կացուցանէ զիս։ 34
‖ Սաղմ. 143.1. *‖ Ուսուցանէ զձեռս իմ՝ ի պատերազմ. և հաստատեաց իբրև զպղինձ պղնձի զբազուկս իմ։ 35
*Նա եւս զպաշտպանութեան փրկութենէ իմմէ։ և հնազանդութիւն իւն իմ յաճախեաց զիս։ 36
*Ընդարձակութի՛ ներքոյ զնացից իմոց. և ո՛չ սասանեցան բարձք իմ։ 37
*Հալածեցից զթշնամիս իմ, և ապականեցից զնոսա. և ոչ դարձայց, մինչև սպառեցից զնոսա։ 38
*Խորտակեցից զնոսա՝ և մի կանգնեսցին. անկցին ի ներքոյ ոտից իմոց։ 39
*Նա զօրացուցես զիս զօրութի՛ ի պատերազմ։ և կորացուցես ի ներքոյ իմ զյարուցեալսն ի վերայ իմ։ 40
*Նա զթշնամիս իմ դարձուցեր յետս յինէն. և զատելիս իմ կոտորեցեր։ 41
*Աղաղակեսցեն՝ և ո՛չ ոք իցէ որ օգնեսցէ. առ Տէր՝ և ո՛չ լուաւ նոցա։ 42
*Նա լեսի զնոս իբրև զվող երկրի. և իբրև զկաւ գռեհից մանրեցից զնոսա։ 43
*Նա փրկեսցես զիս ի կռուոց ժողովրդոց. և պահեսցես զիս՝ ի գլուխ ազգաց։ ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի՝ ծառայեաց ինձ։ 44
*(Որդիք օտարոտիք ստեցին ինձ։) և՝ի լուր ունկան լսեաւ ինձ։ 45
*Որդիք օտարոտիք ընկեցին՝ի բաց. և սխալեսցին՝ի պաշարման իւրեանց։ 46
*Կենդանի է Տէր՝ և օրհնեալ պահապանն իմ. և բարձրասցի Աստուած փրկութե՛ իմմոյ։ 47
*Հզօր Տէր. որ առնէ զվրէժխնդրութիւնս իմ՝ և հնազանդեցուցանէ զժողովուրդս՝ ի ներքոյ իմ։ 48
*Նա հանէ զիս՝ ի թշնամեաց իմոց. և յարուցեալոց՝ ի վերայ իմ բարձրասցես զիս։ ‖ Սաղմ. 17. 49. յաւնէ անիրաւութենէ փրկեսցես զիս։
‖ Հռոմ. 15.9. *‖ Վասն այսորիկ գոհասցայց քեզ՝ ի մէջ ազգաց Տէր. և անուանդ քում մաղթեսցեն ասացեալ։ 50
*Մեծացուցանէ զփրկութի՛ թագաւորի. և առնէ ողորմութի՛ օծելոյ իւրում դաւթի՝ և զաւակի նորա մինչև ցյաւիտեան։ 51

Գլ. Իգ.

Եւ այսոքիկ են բանք դաւթի վերջինք. հաւատարիմ դաւիթ որդի յեսսեայ. և հաւատարիմ այր. զոր կացոյց Տէր յօծեալ Աստուծոյ յակոբայ. և վայելուչք են երգք իւրք։ 1 2
Ոգի Տեառն խօսեցաւ յիս. և բան նորա՝ի լեզուի իմում։ * Ասէ Աստուած իսրայէլի։ ընդդիմ իսկ խօսեցաւ պահապանն իսրայէլի. առակումն ասացի՝ի մարդ՝ ո՛վ՝ որ կալցի զերկիւղ Տեառն և զԱստուած։ * Լոյս առաւօտու ծագեալ զարեգական՝ առաւօտս՝ և ո՛չ նոմաղեցաւ՝ի լուսոյ. և իբրև անձրեւոյ գալարեալ յերկրէ։ 3 4
* Օի ո՛չ եթէ այս տուն իմ՝է հզօրին Աստուած. ուխտ յաւիտենական եդ ինձ. պատրաստական յամենայնի և պահել. զի ամ՝ փրկութի՛ իմ, և ամ՝ կամք իմ Տէր. զի մի՛ բողբոջեսցի։ 5 ՚ի Տէր
* Անօրէնքն իբրև զփուշ մերժեալք են. ամենեքեան նոքա՝ որք ո՛չ ձեռամբ 6 7
առնուցուն։ * Նա աշխատեսցի՝ի նմայր. և զամ երկաթ և զփայտ նիզակի հրով այրեսցէ. և բորբոքեսցին ա- 8 ‖ Ա.Մակ. 11.10.
մենքեան նոքա՝ի վերայ ուրեքէ։ քանանացի՝ իշխան երիր մանկունն։ ա- քինոն ամենայն՝ի վերայ ութհարիւրոց
վիրաւորաց՝ի միում՝ նոճագի։ * Նա 9
յետ նոր եղեւանն որդի հօրելգեօր նը՝ որդի սովսացւոյն. ի մէջ երից զօրավարացն դաւթի. յոտմայ՝ի նախատեղ նը զայլազգիս. ուր գումարեցան
՚ի պատերազմ։ * Նա խրախուսեաց 10
այր իւր։ նա յարեաւ. և եհար յայլազգեացն՝ մինչև մնաւզեցաւ ձեռն նը սրոյն։ և արար Տէր փրկութի՛ մեծ յաւուր յայնմիկ. և զօրն նստեր յետոյ նը. և զօրն որ
բայց միայն՝ի կապուտան։ * Նա յետ նը 11
սամմա որդի սիսայ արուկացի։ և ժողովեցան այլազգիքն՝ի ծնօտան. և անդեր վիճակ անդի լի ոսպամբ. և զօրն՝ի փախեաւ յերեսաց այլազգեացն։
12 * Նա արձանացաւ՝ի մէջ վիճակին. և ապրեցոյց զնա. և եհար զայլազգիսն. և արար Տէր փրկութի՛ մեծ։ * Նա ի- 13
ջին երիսորդ յերեսանց. և իջին՝ի կաւոտվայ առ դաւիթ՝ յայրն ոդզոմայ։ գունդք այլազգեացն բանակեալէին
՚ի հովիտս ռափայեցւոյն։ * Նա դաւիթ 14
եր յայնժամ յամրոցին, և ճամբար այլազգեաց եր յայնժամ՝ի բեթղեհեմ։
15 հեմ։ * Նա ցանկացաւ դաւիթ՝ և ասէ. ո՛ արբուցաներ ինձ ջուր՝ի ջրհորոյն
16 բեթղեհեմի՝ որ առ դրանն։ * Նա գունդք այլազգեացն էին՝ի բեթղեհեմ։ և հատին երիսորդ զօրավարք զօրն նահն այլազգեաց՝ և հանին ջուր՝ի ջրհորոյն բեթղեհեմի. որ առ դրանն. և առին՝ և եկին առ դաւիթ. և ո՛չ կամեցաւ ըմպել զայն. այլ նուիրեաց
17 զայն Տեառն։ * Նա ասէ. քա՛ւ լիցի ինձ Տէ՛ր առ-

առնել զայդ . եթէ զարիւն արանց
երթելոց ոգւովք չափ՝ ըմպիցեմ . և
ոչ կամեցաւ ըմպել զայն : զայս արա_
րին երեք զօրաւորքն : * Եւ աբեսսա 18
եղբայր յովաբայ որդի շարուհեայ .
ինքն իշխան 'ի մէջ երիցն . և նա կանգ_
նեաց զնիզակն իւր 'ի վ՛ր երեք հար_
իւրոց վիրաւորաց . և նորա անուն յե
րիսն : * 'Ի մէջ երիցն յայնցանէ փա_ 19
ռաւորեալ . և եղև նոցա իշխան . և
մինչև յերիսն ոչ եհաս : * Եւ բանեա 20
որդի յովիդեայ որդի առն զօրաւորի .
որոյ բազում գործ գործեալ էր 'ի կա
բեէլայ . և նա եհար զերկուս որդիսն
ադրիէլի մովաբացւոյ : և նա էջ՝ և
սպան զառիւծն 'ի մէջ գբոյն , յաւուր
ձեան : * Եւ նա սպան զայրն երևելի՝ 21
զայրն եգիպտացի . և 'ի ձեռին եգիպ
տացւոյն էր նիզակ իբրև զփայտ կամր
ջի . և էջ առ նա նիզակաւն . և յափշ_
տակեաց զնիզակն 'ի ձեռաց եգիպ_
տացւոյն . և սպան զնա նորին նիզա_
կաւ : * Զայս արար բանեա որդի յո 22
վիդեայ : * Եւ նորա անուն 'ի մէջ 23
30. 30 երիցն զօրաւորաց : յերիցն փառաւո
րեալ . և առ երիսն ոչ հասանէր : և
կարգեաց զնա դաւիթ 'ի վերայ համ
բաւոյ իւրոյ : և այս անուանք են զօ
րաւորացն դաւթի արքայի : * Ասայել 24
եղբայր յովաբայ . նա էր 'ի մէջ երես
նիցն : ելէանան . որդի էլիուդայ հօր
եղբօր նո՛ 'ի բեթղեհէմէ : * Սամմա 25
ռուդացի : սելլոմ կեղովթացի :
* Ելլաս փելլատացի : իրաս՝ որդի եկ_ 26
կաթայ թեկուացի : * Աբիեզեր ա_ 27
նաթովթացի՝ յորդւոց ասովթաց_
ւոյն : * Ելլոն ադիոյացի : նոերէ նե_ 28
տոփաթացի : * Ելափ , որդի փամփա 29
նայ : անասղէ նեփլաթացի : եթթի ,
որդի ռիբայ 'ի գաբաեթայ որդւոցն
բենիամինի եփրաթացւոյ : * Ադդայի 30
'ի ձորոյն գոլասայ : * Աբիէլբօն 'ի 31
գաշտավայրացն ադդայի 'ի նաբալայ
գասաբիէ լադաբարացի : ասմօն բար_
սամացի : * Եղիաս սալաբոնացի՝ որդի 32
ասանայ . յովնաթան : * Սամնան ա_ 33
րովդացի : եղիան , որդի արեդայ ա_
րաթիրացի : * Եղիփալէթ , որդի ա_ 34
սբացւոցն՝ որդի ամաքայ եղիաբ .
որդի աքիտոփելայ գաղամոնացւոյ :
* Ասարէ կարմեղացի : տուուր երքա_ 35
ցի : * Իգաղա , որդի նաթանայ 'ի զօ_ 36
րութէ : որդի գաղաադայ : * Եղիէ 37
ամմօնացի : գելովրէ բէերովթացի
կապարձակիր յովաբայ որդւոյ շարու
հեայ : * Իրաս յեթերացի : գարեբ 38
բեթթանացի : * Ուրիա քետացի : 39
ընդ ամենայն երեսուն և եօթն (այլք
'ի հեղեղատէն գաղաբիէլի որդւոյ
արաբովթացւոյն :)

Գլ : ԻԴ :

1 Եւ յաւել սրտմտութի Տն բոր_ ‖1. Մնա
բոքիլ 'ի վ՛ր իէլի . և գրգռեաց 21.1.
զդաւիթ 'ի նս՛ և ասէ . երթ՝ թուեա՛
2 զիսրայէլ՝ և զյուդա : * Եւ ասէ ար
քայ ցյովաբ իշխան զօրուն՝ որ ընդ
նմա . շրջեա՛ց ընդ ա՛մ ցեղսն իէի՛ 'ի
դանայ մինչև ցբերսաբէէ . և համ_
դէ՛ս արա ժողովրդեանդ . և գիտացից
3 զթիւ՛ դոցա : * Եւ ասէ յովաբ ցարքայ
յաւելցէ Տր Ա՛Ծ 'ի ժողովուրդն որ_
չափ ենն՛ հարիւրապատիկ : և տեսցեն
աչք տեառն իմոյ արքայի . և տէր իմ
արքայ ընդէ՞ր կամիցի զբանդ զայդ :
4 * Եւ սաստկացաւ բանն արքայի առ
յովաբ՝ և առ իշխանս զօրուն : և ել
յովաբ՝ և ա՛մ իշխանք զօրութե՛ յերե
սաց արքայի առնել համարս ժողովր
5 դեանն իսրայէլի : * Եւ անցին ընդ
յորդանան . և պատեցան ընդ արոէր
յաջմէ քաղաքին . որ 'ի մէջ ձորոյն
6 գադայ և եղէազարու : * Եւ անցին
ընդ գաղաադ . և 'ի թաբասօն . և յեա
թօն . և յադասէ . և հասին 'ի դան . և
7 պատեցան զսիդօնաւ : * Եւ եկին 'ի
մափսար տիւրոսի . և յա՛մ քաղաքս
խևացւոյն . և քանանացւոցն : և եկին
'ի հարաւոյ կողմանէ 'ի յուդայ և 'ի
8 բերսաբէէ : * Եւ շրջեցան ընդ ա՛մ
երկիրն . և եկին՝ հասին 'ի կատարել
ինն ամսոց՝ և աւուրց քսանից՝ յե՛էմ :
9 * Եւ ետ յովաբ զհամար համրանկին ժո
ղովրդեանն արքայի : և եղև իէի ութ
հարիւր հազար արանց զօրու սուսե_
րամերկաց : և այր յուդայ հինգ հար_
10 իւր հազար արանց մարտկաց : * Եւ
եհար զդաւիթ սիրտն իւր յետ թուե
լոյ զժողովուրդն : և ասէ դաւիթ ցՏր :
մեղայ յոյժ . զոր արարի . և արդ անցո՛
զանօրէնութի 'ի ծառայէ քումմէ : զի
11 ընդունայնացայ յոյժ : * Եւ յարեաւ
դաւիթ ընդ առաւօտն : և բան Տն
եղև 'ի վ՛ր գադայ մարգարէին տեսա
12 նողի առ դաւիթ՝ և ասէ : * Երթ՝
խօսեաց ընդ դաւթի , և ասասցես :
այսպէս ասէ Տր . երիս ինչս ասեմ 'ի
վ՛ր քո . և ընտրեսցես քեզ զմի 'ի նոցա
13 նէ՝ և արարից քեզ զայն : * Եւ եմուտ
գադ առ դաւիթ . և պատմեաց նմա .
և ասէ ցնա : ընտրեա՛ քեզ լինել . եթէ
եկեսցէ սով զերիս ամս յերկիր քո :
կամ զերիս ամիս փախչել յերեսաց
թշնամեաց քոց : և լինիցին հալածել
զքեզ . կամ լինել զերիս աւուրս մահ
յերկրի քում : և արդ ծանիր՝ և տես .

զի՞նչ պատասխանի տաց առաքչին
իմոյ: *Եւ ասէ դաւիթ ցգադ. վտանգ 14
‖1. Մնա. է ինձ յամենայն կողմանց յոյժ: ‖ Բայց արդ
21.13. անկայց 'ի ձեռս Տն̃. զի բազում են
Գրանէ. գթութիւնք նորա յոյժ. և մի անկայց
13. 23. 'ի ձեռս մարդոյ: (և ընտրեաց իւր դա
ւիթ զմահն. և էին աւուրք հնձոց
ցորենոյ.) *Եւ ետ Տր̃ մահ յիէլ յա 15
ռաւօտէ մինչև ցճաշաժամ. և սկսաւ
սատակումն 'ի ժողովրդեանն. և մե-
ռաւ 'ի ժողովրդենէ անտի 'ի դանայ
մինչև ցբերսաբէէ եօթանասուն հա
զար արանց: *Եւ ձգեաց հրեշտակն 16
Այ̃ զձեռն իւր յէ̃մ ապականել զնա:
և մխիթարեցաւ Տր̃ 'ի վր̃ չարեացն.
և ասէ ցհրեշտակն, որ ապականէր
զժողովուրդն. շատ է. արդ ամփոփեա
զձեռն քո: և հրեշտակն Տն̃ կայր առ
կալոյն ոռնեայ յեբուսացւոյ: *Եւ 17
ասէ դաւիթ ցՏր̃. իբրև ետես զհրեշ-
տակն՝ որ հարկանէր զժողովուրդն,
ասէ՝ ահաւասիկ կամ. ես մեղայ. ես հո-
վիւս յանցեայ. և դոքա ոչխարքդ զի՞
արարին: եղիցի ձեռն քո յիս՝ և 'ի
տուն հօր իմոյ: *Եւ եկն գադ առ 18
դաւիթ յաւուր յայնմիկ՝ և ասէ ցնա.
ել. և կանգնեա Տն̃ սեղան 'ի կալն
ոռնեայ յեբուսացւոյ: *Եւ ելդա- 19
ւիթ ըստ բանին գադայ. որպէս և պատ
20 ուիրեաց նմա Տր̃: *Եւ խոնարհեցաւ
ոռնա իբրև ետես զարքայ և զծա-
ռայս նր̃ երթեալս առ նա: և ել ոռ-
նա և երկիրպագ Տն̃ 'ի վր̃ երեսաց
21 իւրոց յերկիր: *Եւ ասէ ոռնա. զի՞ է
զի եկն տէր իմ արքայ առ ծառայ
իւր: և ասէ դաւիթ. գնել 'ի քէն
զկալս. շինել սեղան Տն̃. զի դադա-
րեսցի ապականութիւն 'ի ժողովրդե-
22 նէն: *Եւ ասէ ոռնա ցդաւիթ: առ-
ցէ՝ և մատուսցէ տէր իմ արքայ Տն̃.
որպէս և հաճոյ իցէ առաջի աչաց նորա:
ահաւասիկ եզինքս յողջակէզ. և ա-
նիւ՞քդ՝ և կահ եզանցդ 'ի փայտ:
23 *Զամ՛ ետ ոռնա արքայի: և ասէ ոռ-
նա ցարքայ. Տէր Այ̃ քո օրհնեսցէ
24 զքեզ: *Եւ ասէ արքայ ցոռնա. ոչ
այդպէս. այլ գնելով գնեցից 'ի քէն
գնոց. և ոչ մատուցից Տն̃ Այ̃ իմոյ
ողջակէզս ձրի: և գնեաց դաւիթ
զկալն և զեզինսն արծաթոյ յիսուն
25 սկեղ: *Եւ շինեաց անդ դաւիթ սե-
ղան Տն̃ Այ̃. և եհան ողջակէզս և
խաղաղականս 'ի վր̃ նր̃: (և յաւել
սողոմոն 'ի սեղանն յետոյ՝ զի փոքր էր
զառաջինն.) և լուաւ Տր̃ երկրին՝ և
արգելաւ սատակումն յիսրայէլէ:

Եւ ասէ արքայ, հերձէք զմանուկն զստնդիայ զկենդանին՝ յերկուս ։ 3. Թագ. 3.25.

Եւ տունն զոր շինեաց արքայ սողոմոն Տն̃, վաթ_ սուն կանգուն երկայնութիւն նր ։ 3. Թագ. 6. 2.

ԳԻՐՔ ԵՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ։

ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑՒՈՑՆ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ ՄԱԼԱՔԻՄ. ԱՅՍ Է ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ։

Գլուխ Առաջներորդ ։

ԵՒ ԱՐ- 1
ՔԱՅ ԴԱ-
ւիթ ծերացեալ
եւ անցեալ զաւ_
ուրբք. եւ ծած_
կէին զնա հան_
դերձիւք. եւ ոչ
ջեռնոյր ։ *Եւ 2
ասեն ծառայք նորա. խնդրեսցեն տն̃
մերոյ արքայի աղջիկ մի կոյս. եւ կայ
ցէ առաջի արքայի. եւ եղիցի դարմա
նել. եւ ննջեսցէ ընդ նմա. եւ ջեռասցի
տէր մեր արքայ ։* Եւ խնդրեցին աղ 3
ջիկ մի գեղեցիկ յա̃մ սահմանացն
Իէլի. եւ գտին զաբիսակ սոմնացի. եւ
ածին զնա առ արքայ ։ *Եւ էր աղ 4
ջիկն գեղեցիկ յոյժ. եւ ջեռուցանէր
զարքայ՝ եւ պաշտէր զնա ։ եւ արքայ ոչ
5 գիտաց զնա ։* Եւ ադոնիա որդի ա_
գիթայ ամբառնայր ։ ասէ. ես թա_
գաւորեցից ։ եւ արար իւր կառս եւ հե
ծեալս. եւ յիսուն այր սուրհանդակս
6 ընթանալ առաջի նորա ։ *Եւ հայրն
ոչ արգելոյր զնա. եւ ոչ երբէք ասէր,
թէ ընդէր արարեր զայդ ։ եւ նա էր
գեղեցիկ տեսլեամբ. եւ զնա ծնաւ
7 յետ աբեսաղոմայ ։* Եւ եղեն բանք
նորա ը̃ յովաբայ որդւոյ շարուհեայ.
եւ ընդ աբիաթարայ քահանայի ։ եւ
8 օգնէին ադոնիայ ։ * Եւ սադովկ քա
հանայ. եւ բանեա որդի յովիդեայ. եւ
նաթան մարգարէ. եւ սեմէի. եւ ռէի.
եւ որդիք զօրաւորք դաւթի՝ չէին
9 զհետ ադոնիայ ։ * Եւ եզեն ադոնիա
ոչխարս՝ եւ եզինս՝ եւ գառինս՝ առ վի_
մին զոաղեդայ. որ է մօտ յերկիրն ռոգէլ հօր աղ
բերայ. եւ կոչեաց զա̃մ զեղբարս իւր՝ զեղն
զորդիս

զորդիս արքային. և զամ զարս յուդայ՝
զծառայս արքային ։ * Եւ զնաթան 10
մարգարէ. և զբանեայ. և զբոզբաւորն.
և զսաղոմոն զեղբայր իւր ոչ կոչեաց ։
* Եւ խօսեցաւ նաթան մարգարէ ընդ 11
բերսաբեայ՝ մօր սաղոմոնի՝ և ասէ ։
ոչ լուար՝ զի թագաւորեաց ադոնիա
որդի ագիթայ. և տէր մեր արքայ դա
ւիթ ոչ գիտաց ։ * Եւ արդ եկ՝ տացջ 12
քեզ խրատ. և ապրեցուսցես զանձն
քո. և զանձն որդւոյ քոյ սաղոմոնի ։
* Երթ՝ և մուտ առ արքայ դաւիթ ։ 13
և խօսեսցիս ընդ նմա՝ և ասասցես ։
ոչ դու տէր իմ արքայ՝ երդուար ա
ղախնոյ քումմ. և ասացեր. Թէ սաղո
մոն որդի քո թագաւորեսցէ յետ իմ։
և նա նստցի յաթոռ իմ. և այն զինչ
է, զի թագաւորեաց ադոնիա ։ * Եւ 14
ահա մինչդեռ դու խօսիցիս անդ ընդ
արքային, ես մտից. և լցից զբանս քո ։
* Եւ եմուտ բերսաբեէ առ արքայ՝ ի 15
սենեակն. և արքայ ծերացեալ էր
յոյժ ։ և աբիսակ սունացի կայր ի
պաշտօն արքային ։ * Խոնարհեցաւ բեր 16
սաբեէ՝ և երկիր եպագ արքային ։ և
ասէ արքայ. զի՞ է քեզ։ * Եւ նա ասէ։ 17
տէր իմ արքայ. դու երդուար ի Տէր
Ա՛ստ քո՝ ազախնոյ քումմ, և ասացեր.
Թէ սաղոմոն որդի քո թագաւորեսցէ
յետ իմ. և նա նստցի յաթոռ իմ ։
* Եւ ահա ադոնիա թագաւորեաց. 18
և դու տէր իմ արքայ ոչ գիտացեր ։
* Եւ եզեն արջառս՝ և ոչխարս՝ և դա 19
ռնս բազումս. և կոչեաց զամ որդիս
արքային. և զաբիաթար քահանայ. և
զյովաբ իշխան զօրուն ։ և զսաղոմոն
զծառայ քո ոչ կոչեաց ։ * Եւ տէր 20
իմ արքայ՝ աչք ամ ի քեզ են.
պատմել նմա Թէ ո՞ նստցի յաթոռ նոր
իմոյ արքայի յետ նորա ։ * Եւ եղիցի, 21
եթէ ննջեսցէ տէր իմ արքայ ընդ
հարս իւր, լինիցիմ ես՝ և որդի իմ սա
ղոմոն մեղապարտս ։ * Եւ մինչդեռ 22
նա խօսէր ընդ արքային, եկն նաթան
մարգարէ ։ * Եւ պատմեցաւ արքային, 23
ասեն՝ ահաւասիկ նաթան մարգարէ ։ և
եմուտ առաջի արքային. և երկիր ե
պագ արքայի իւրոյ յեր
կիր ։ * Եւ ասէ նաթան ։ տէր իմ՝ ար 24
քայ. դո՞ւ ասացեր Թէ ադոնիա Թա
գաւորեսցէ զկնի իմ՝ և նա նստցի յա
թոռ իմում ։ * Օ՛ի էջ այսօր. և ե 25
զեն արջառս՝ և ոչխարս՝ և գառինս
բազումս. և կոչեաց զամ որդիսն ար
քայի. և զիշխանսն զօրուն. և զաբիա
թար քահանայ. և ահա ուտեն՝ և ըմ
պեն առաջի նորա. և ասեն՝ կեցցէ ար
քայ ադոնիա ։ * Եւ զիս զծառայ քո՝ 26
և զսադովկ քահանայ՝ և զբանեա որ
դի յովիդեայ՝, և զսաղոմոն զծառայ
քո ոչ կոչեաց ։ * Եթէ ի՛ ձեռն հո 27
իմոյ արքայի եղև բանս այս. և ոչ յա
յեր ծառայի քումմ, Թէ ո՞ նստցի յա
թոռ տեառն իմոյ արքայի յետ նո՛ր։
* Պատասխանի ետ դաւիթ արքայ՝ և 28
ասէ ։ կոչեցէք առ իս զբերսաբեէ։ և
եմուտ առաջի նորա. և եկաց յանդի
մանն նո՛ր ։ * Եւ երդուաւ արքայ՝ և ա 29
սէ. կենդանի է Տ՛ր. որ փրկեաց զանձն
իմ՝ ի նեղութենէ ։ * Օ՛ր ոմն երդուայ ի
Տ՛ր Ա՛ստ իմ՝ և ասէ. Եթէ սաղոմոն
որդի քո թագաւորեսցէ յետ իմ, և
նա նստցի յաթոռ իմ՝ փոխանակ իմ՝
եթէ ոչ այսոր արարից յաւուրս յայս 30
միկ ։ * Եւ խոնարհեցաւ բերսաբէէ
՝ի վե՛ր երեսաց իւրոց յերկիր. և երկիր
եպագ արքային՝ և ասէ. կեցցէ տէր
իմ արքայ դաւիթ յաւիտեան ։ * Եւ 31
ասէ արքայ դաւիթ. կոչեցէք առ իս
զսադովկ քահանայ. և զնաթան մար
գարէ. և զբանեա որդի յովիդեայ ։
և մտին առաջի արքային ։ * Եւ ասէ ցնո 32
արքայ ։ առէք ընդ ձեզ զծառայս տե
ձերոյ ։ և հեծուցէք զսաղոմոն զորդի
իմ՝ ի ջորւոյն իմում. և իջուցէք զնա
՝ի դեհոն ։ * Եւ օծցէն զնա անդ սա 33
դովկ քահանայ՝ և նաթան մարգարէ
՝ի Թագաւոր ՝ի վերայ Իսրայէլ ։ և փող
հարեք եղջերաւն՝ և ասասջի՛ք՝ կեցցէ
արքայ սաղոմոն ։ * Եւ ելջի՛ք զկնի 34
նորա. և մտցէ, և նստցի յաթոռ իմ
մում. և նա Թագաւորեսցէ ընդ իմ.
և ես եւոու հրամայեալ լինիլ նմա առաջ
նորդ ՝ի վերայ Իսրայէլ՝ և յուդայ ։ * Եւ 35
պատասխանի ետ բանեա որդի յովի
դեայ արքային՝ և ասէ. եղիցի այդպէ
Տ՛ր Ա՛ստ տեառն
իմոյ արքային ։ * Եւ որպէս եր Տ՛ր ընդ 36
տեառն իմոյ արքայի՝ եղիցի և ընդ
սաղոմոնի. և մեծացուսցէ զաթո
ռն՝ քան զաթոռ տեառն իմոյ արքայի
դաւիթ ։ * Եւ էջ սադովկ քահանայ 37
և նաթան մարգարէ՝ և բանեա որդի
յովիդեայ. և քերեթհին՝ և փելե
թհին. և հեծուցին զսաղոմոն ՝ի ջոր
ւոյն արքային դաւիթ. և տարան զնա
՝ի գեհոն ։ * Եւ եհան սադովկ զեղ 38
ջիւրն իւղոյ ՝ի խորանէն. և հօծ զսա
ղոմոն. և եհար զփողն եղջերեայ. և
ասէ ամ ժողովուրդն՝ կեցցէ արքայ
սաղոմոն ։ * Եւ ել ամ ժողովուրդն 39
զհետ նորա. և պար առեալ պարուք
ուրախ լինէին մեծաւ ուրախութի՛ն.
և հնչեաց երկիրն ՝ի բարբառոյ նոցա։
* Եւ լուաւ ադոնիա՝ և ամ բազմա 41
կանք նորա. և կատարէցին նոքա զու
տելն

տեղն. և լուծաւ յովաբ զձայն եղջերուին՝
և ասէ . զի՞նչ է բարբառն՝ որ հնչէ
'ի քաղաքին ։ * Եւ մինչդեռ նա խո- 42
սէր , ահա յոնադաբ որդի ռեքաբ
թարու քահանային՝ եկաց . և ասէ ա-
ղօնիա . մե՛ռ՝ զի այր զօրութիւն ես
դու . և բարութի՛ւն աւետարանես ։
* Պատասխանի եհու յոնադաբ՝ և ա- 43
սէ յաղօնիա . և կարի իսկ քաջ, Տ՛ը
մեր արքայ դաւիթ թագաւորեցոյց
զսաղոմո՛ն ։ * Եւ առաքեաց ընդ նմա 44
արքայ զսադովկ քահանայ . և զնա-
թան մարգարէ . և զբանեա որդի յո-
վիդեայ . և զքերեթին՝ և զփելե-
թին . և հեծուցին զնա 'ի ջորւոյն ար
քայի ։ * Եւ օծին զնա սադովկ քահա 45
նայ՝ և նաթան մարգարէ 'ի թագաւ
որ 'ի գեհոն . և ելին անտի ուրախու-
թի՛ւ՝ և հնչեաց քաղաքն . և այն է բար
բառն՝ զոր լուա՛յք ։ * Եւ նաեւ սա 46
ղոմոն յաթոռն արքայութե՛ն ։ * Եւ 47
մինչն ծառայքն արքային օրհնել զտէր
մեր զարքայ դաւիթ՝ և ասեն . մեծա
ցուսցէ Տ՛ը զանուն սաղոմոնի որդւոյ
քոյ՝ քան զանուն քո . և մեծացուսցէ
զաթոռն քան զաթոռ քո . և երկիր
եպագ արքայ յանկողնի իւրմէ ։ * Եւ 48
այսպէս ասաց արքայ . օրհնեա՛լ է Տ՛ը
Ա՛ծ իսրայէլ . որ ետ ինձ այսօր 'ի զաւա-
կի իմմէ նստիլ յաթոռ իմ . և աչք իմ
տեսանեն ։ * Եւ զարհուրեցան . և 49
յարեան ամ կոչնականքն ազօնիայ .
և գնացին այր իւրաքանչիւր զճանա-
պարհ իւր ։ * Եւ ազօնիա երկեաւ յե 50
րեսաց սաղոմոնի . և յարեաւ չոգաւ .
և բռնեաց եղջերաց սեղանոյն ։
* Եւ ազդ եղեւ սաղոմոնի՝ և ասեն . 51
ահա ազօնիա երկեաւ յարքայէ սա-
ղոմոնէ . և ունի զեղջերաց սեղանոյն՝
և ասէ . երդուիցի ինձ այսօր արքայ
սաղոմոն՝ եթէ ոչ սպանցէ զծառայ
իւր սրով ։ * Եւ ասէ սաղոմոն՝ եթէ 52
լինիցի յորդի զօրութե՛ն՝ ոչ անկցի 'ի
հերոյ նորա մազ մի 'ի գետին . ապա
թէ չարութի՛ւն գտցի 'ի նմա՝ մահու
մեռցի ։ * Եւ առաքեաց արքայ սա- 53
ղոմոն . և իջոյց զնա 'ի վերուստ 'ի սե
ղանոյ անտի . և եմուտ երկիր եպագ
արքային սաղոմոնի . և ասէ ցնա սաղո
մոն . երթ 'ի տունդ քո ։

Գ.Ի. Բ.

Եւ մերձեցան աւուրք դաւթի մե- 1
ռանելոյ . և պատասխանի եհ
սաղոմոնի որդւոյ իւրում, և ասէ ։
* Ես երթամ զճանապարհ ամենայն 2
երկրի . և դու զօրասցիս՝ և եղիցիս
այր ։ * Եւ պահեսցես զպահպանու 3
թի՛ւն Տ՛ը Ա՛ստ քոյ՝ գնալ 'ի ճանապարհս
նորա . և պահել զպատուիրանս նո՛ր՝ և
զիրաւունս՝ և զդատաստանս՝ և զվ
կայութի՛ւնս նորա . ‖ զգրեալս յօրէնս ‖2.( ).է
մովսէսի . զի 'ի միտ առնուցուս՝ զոր 17.19.
առնիցես . ըստ ամենայն զոր պատուիրեմ
4 քեզ ։ * Զի հաստատեսցէ Տ՛ը զբան
իւր . զոր խօսեցաւ վասն իմ, և ասէ .
եթէ պահեսցեն որդիք քո զճանա-
պարհս իւրեանց գնալ առաջի իմ ճշ
մարտութի՛ւ յամենայն անձնէ իւրեանց՝ և
յամենայն անձնէ իւրեանց . ասէ . մի՛
սատակեսցի այր յաթոռոյ ի՛սրէլ ։
5 * Եւ դու ինքնին գիտես , զոր ինչ
արար ինձ յովաբ որդի շարուհեայ . և
զոր ինչ արար ընդ երկուս իշխանս զո
րից իսրայէլ . ‖ ընդ աբեներ որդի նե- ‖2 ().ագ
րեայ . և ‖ ընդ ամեսայի որդի յեթե 3.27.
րայ . և սպան զնոսա . և խնդրեաց զար ‖2 ().ագ
իւն պատերազմի 'ի խաղաղութե՛ . և 20. 10.
ետ զարիւն անպարտ 'ի կեանս իւր-
ում՝ 'ի մէջս իւր . և 'ի կօշկիս ոտից իւր
6 ոց ։ * Եւ արասցես ըստ իմաստութե՛
քում . և ոչ իջուսցես զալիս նորա խա
7 ղաղութի՛ւ 'ի դժոխս ։ * Եւ որդւոցն
բերզելեայ գաղաադացւոյ արասցես
ողորմութի՛ւն . և եղիցին ընդ այնոսիկ՝
որք ուտիցեն 'ի սեղանոյ քումմէ . ‖ զի ‖2 ().ագ
այնպէ մերձեցան յիս 'ի փախչիլ իմմէ, 19.31.
յերեսաց աբեսաղոմայ եղբօր քոյ ։
8 * ‖ Եւ ահա ընդ քեզ է սեմէի՝ որդի ‖2 ().ագ
գերեայ՝ որդւոյ յեմինայ բաւուրի- 16.5. և
մայեայ . և նա անէծ զիս յանէծս ցա 19. 19.
ւագինս . յաւուր յորում գնացեալ
երթայի 'ի գանակս . և նա էջ ընդա-
ռաջ իմ՝ 'ի յորդանան . և երդուայ նմա
'ի Տ՛ը՝ և ասեմ՝ եթէ ոչ սպանից զքեզ
9 սրով ։ * Եւ մի՛ անպարտ առնիցես զնա .
զի այր իմաստուն ես դու . գիտասջիր զ
ոյզ առնիցես նմա . և իջուսցես զալիս
10 նորա արեամբ 'ի դժոխս ։ * ‖ Եւ նըն ‖2 Գ.ոթ.
ջեաց դաւիթ ընդ հարս իւր՝ և թա- 2.29. և
11 ղեցաւ 'ի քաղաքի դաւթի ։ * ‖ Եւ 13. 36.
աւուրք՝ զորս թագաւորեաց դաւիթ ‖2 ().ագ
'ի վե՛ր իսրայէլի՝ ամք քառասուն ։ 'ի քեբ- 5. 4.
րոն թագաւորեաց ամս եօթն ։ և ի- 1.‖‖Նա.
րուսաղէմ թագաւորեաց ամս երե- 27.29.
12 սուն և երիս ։ ‖ * Եւ սաղոմոն նստաւ ‖1.‖‖Նա.
յաթոռ դաւթի հօր իւրոյ՝ ամաց եր 29.23.
կոտասանից . և պատրաստեցաւ թա
գաւորութի՛ւն նորա յոյժ ։ * Եւ եմուտ
13 ադոնիա որդի ագիթայ առ բերսա-
բեէ մայր սաղոմոնի . և երկիր եպագ
նմա . և ասէ , խաղաղութի՛ւ է մուտ
14 քո . և ասէ՝ խաղաղութի՛ւ է ։ * Եւ ա-
սէ՝ քանիք ինչ են իմ՝ ընդ քեզ . և ասէ՝
15 խօսեայ ։ * Եւ ասէ ցնա՝ դու ինքնին
գիտես . զի իմ էր թագաւորութի՛ւն . և

և յիմ վր եդ ամ Իէլ զերեսս իւր 'ի
թագաւորել. և դարձաւ թագաւորու-
թիւն. և եղև եղբօր իմում. զի 'ի Տէ
եղև նմա: *Եւ արդ խնդիր մի խնդ- 16
րեմ 'ի քէն. մի դարձուցաներ զերեսս
քո յինէն: և ասէ ցնա Բերսաբէէ՝ խօ-
սեաց: *Եւ ասէ ցնա՝ ասասցես ցսա- 17
ղոմոն արքայ, զի ոչ դարձուսցէ զե-
րեսս իւր 'ի քէն. և տացէ ինձ զաբի-
սակ սոմնացի կնութեան: *Եւ ասէ 18
Բերսաբէէ՝ բարւոք է. ես խօսեցայց
վասն քո ընդ արքայի: *Եւ եմուտ 19
Բերսաբէէ առ արքայ սաղոմոն խօ-
սել ընդ նմա վն ադոնիայ. և յոտն ե-
կաց արքայ ընդառաջ նորա. և համ-
բուրեաց զնա. և նստաւ յաթոռ իւր
ում, և եդաւ աթոռ մօրն արքայի.
և նստաւ ընդ աջմէ նորա: *Եւ ասէ 20
ցնա՝ խնդիր մի փոքր խնդրեմ ես 'ի
քէն. մի դարձուցանիցես զերեսս քո
յինէն: և ասէ արքայ. խնդրեա մայր
իմ. զի ոչ դարձուցից զերեսս իմ 'ի
քէն: *Եւ ասէ. տացի աբիսակ սոմ- 21
նացի՝ ադոնիայ եղբօր քում կնութեան:
*Պատասխանի ետ արքայ սաղոմոն. 22
և ասէ ցմայր իւր. և ընդէ՞ր խնդրես
զաբիսակ սոմնացի ադոնիայ՝ այլ խնդ-
րեա նմա զթագաւորութիւն. զի նա
երէց եղբայր է քան զիս. և նր աբիա-
թար քահանայ. և յովաբ որդի շա-
րուհեայ սպարապետ և բարեկամ:
*Եւ երդուաւ արքայ սաղոմոն 'ի Տր 23
և ասէ. ձնևձն արասցէ ինձ Ած և ձն
և ձն յաւելցէ՝ եթէ ոչ հակառակ ան-
ձին իւրոյ խօսեցաւ ադոնիա զբանդ
զայդ: *Եւ արդ՝ կենդանի է Տր. որ 24
արար զիս. և եդ յաթոռ դաւթի հօր
իմոյ. և նա արար ինձ տուն. որպէս
և խօսեցաւ Տր. եթէ ոչ այսօր իսկ
մեռցի ադոնիա: *Եւ առաքեաց 25
արքայ սաղոմոն 'ի ձեռն բանեայ որդ-
ւոյ յովիդեայ. և սպան զնա: և մե-
ռաւ ադոնիա յաւուր յայնմիկ: *Եւ 26
ցաբիաթար քահանայ ասէ արքայ.
երթ յանաթովթ յագարակ քո. զի
այր մահու ես դու յաւուր յայսմիկ.
և ոչ սպանից զքեզ. զի կրեցեր զտա-
պանակ ուխտին առաջի հօր իմոյ. և
զի չարչարեցար ամ ուրեք՝ ուր չար-
չարեցաւ հայր իմ: *Եւ եհան սաղո- 27
մոն զաբիաթար՝ չլինել քահանայ
‖1 Թագ 2.31. Տն. ‖ առ 'ի կատարելոյ բանին Տն.
զոր խօսեցաւ 'ի վերայ տանն հեղեայ
'ի սելով: *Եւ լուր եհաս մինչև առ 28
յովաբ. զի յովաբ միտեալ էր զհետ
ադոնիայ. և ոչ միտեցաւ զհետ սաղո-
մոնի. և փախեաւ յովաբ 'ի խորանն
Տն: և բուռն եհար զեղջերաց սեղա-

29 նոյն: *Եւ ազդ եղև սաղոմոնի և ա-
սեն. թէ փախեաւ յովաբ 'ի խորանն
Տն. և ահա ունի զեղջերաց սեղա-
նոյն: և առաքեաց սաղոմոն առ յո-
վաբ՝ և ասէ. զի՞ եղև քեզ, զի փա-
խեար 'ի սեղանդ. և ասէ յովաբ. զի
երկեայ յերեսաց քոց. և փախեայ առ
Տր: և առաքեաց սաղոմոն արքայ զբա-
նեայ զորդի յովիդեայ՝ և ասէ. երթ՝
30 սպան զնա. և թաղեա զնա: *Եւ չո-
գաւ բանեա որդի յովիդեայ առ յո-
վաբ 'ի խորանն Տն: և ասէ ցնա. այս-
պէս ասէ արքայ. ել այտի: և ասէ յո-
վաբ՝ չելանեմ. քանզի աստէն մեռա-
նիմ: և դարձաւ բանեա որդի յովի-
դեայ. և խօսեցաւ ընդ արքայի՝ և ասէ.
զայս ինչ խօսեցաւ յովաբ. և զայս ինչ
31 ետ պատասխանի: *Եւ ասէ ցնա ար-
քայ. երթ. և արա՛ նմա. ո՛պ և ասացն.
և սպան զնա. և թաղեա զնա. և բարձ-
ցես այսօր զարիւնն զուր, զոր եհեղ
յովաբ յինէն, և 'ի տանէ հօր իմոյ:
32 *Դարձցէ Տր զարիւն անիրաւութեան
նորա 'ի նորին գլուխ. որպէս պատա-
հեցաւ երկուց արանց արդարոց, և
բարեաց քան զնա. և սպան զնոսա սրով.
և հայր իմ ոչ գիտաց զարիւն նոցա:
‖ զաբեններ որդի ներեայ՝ զսպարա- ‖2 Թագ
պետն Իէլի. ‖ և զամեսայի որդի յեթե- 3.27.
33 րոյ զսպարապետն յուդայ: *Եւ դար- ‖2 Թագ
ձան արիւնք նց 'ի գլուխ դորա. և 'ի 20.10.
գլուխ զաւակի դորա յաւիտեան. և
դաւթի և զաւակի իւրոյ՝ և տան իւր-
ոյ՝ և աթոռոյ իւրոյ՝ եղիցի խաղաղու-
34 թիւն 'ի Տէ յաւիտեան: *Եւ ել բա-
նեա որդի յովիդեայ. և պատահեցաւ
յովաբայ. և սպան զնա. և թաղեաց
զնա 'ի տան իւրում յանապատին:
35 *Եւ եդ արքայ՝ զբանեայ որդի յովի-
դեայ փոխանակ նր 'ի զօրավարութի.
(և զթագաւորութիւն ուղղէր յերու-
սաղէմ:) և զսադովկ քահանայ եդ
արքայ փոխանակ աբիաթարու 'ի քա-
հանայ առաջի Տն. (Եւ ետ Տր սաղո-
մոնի հանճար և իմաստութի բազում
յոյժ. և լայնութի սրտի իբրև զաւազ
առ եզր ծովու. և բազմացաւ հանճար
սաղոմոնի քան զամենայն որդւոց նախ-
նեաց. և քան զիմաստնոց եգիպտաց-
ւոց: Եւ էառ զդուստրն փարաւոնի.
և եած զնա 'ի քաղաքն դաւթի. մինչև
ցկատարել նր զտունն իւր. և նախ
զտունն Տն. և զպարիսպն Եմի շուր-
ջանակի. զեօթն ամ արար՝ և կատա-
րեաց: Եւ էին սաղոմոնի եօթանա-
սուն հազար բեռնակրաց. և ութսուն
հազար քարահատաց 'ի լերին: Եւ ա-
րար սաղոմոն զծով՝ և զմոյթսն. և

զաւա-

զաւազանսն մեծամեծսն. և զսիւնսն.
և զջրբուխսն սրահին. և զծովն պղն
ձի. և շինեաց զբարձաւանդակն մաս_
արձանօք. և անջրպետեաց զքաղաքն
դաւթի. և այսպէս դուստրն փարաւոնի
ել 'ի քաղաքէն դաւթի 'ի տուն իւր.
զոր շինեաց նմա. և ապա շինեաց ըզ
բարձաւանդակն ։ Եւ սողոմոն մա_
տուցանէր երիցս 'ի տարւոջ ողջա_
կէզս՝ և խաղաղականս 'ի վր սեղա_
նոյն. զոր շինեաց Տն՝ և արկանէր
խունկս առաջի Տն. և կատարեաց
զտունն Եւ այս են իշխանք. որք կային
'ի վերայ գործոյն սողոմոնի. երեքհա
զարք և վեցհարիւր գործավարք ժո_
ղովրդեանն. որք գործէին զգործն ։
Եւ շինեաց զասուր. և զմակդով՝ և
զագեր. և զբեթորօն վերին. և զբա_
ղաաթ ։ բայց յետ շինելոյն նր զտունն
Տն՝ և զպարիսպն եէմի շուրջանակի,
ապա շինեաց զքաղաքսն զայնոսիկ ։
Եւ մինչդեռ կենդանի էր դաւիթ՝
պատուիրեաց սողոմոնի. և ասէ՝ ահա
ընդ քեզ է սեմեի՝ որդի գերեայ՝ որ_
դի ջեմինի յեմինայ 'ի քեբրոնէ. նա
անէծ զիս յանէծս ցաւագինս՝ յաւ_
ուր յորում գնացեալ երթայի 'ի բա
նակս. և նա էջ ընդ առաջ իմ յափն
յորդանանու. և երդուայ նմա 'ի Տր.
թէ ոչ մեռցի սրով ։ և արդ մի՛ անմեղի
ցես զնա անպարտ. զի այր իմաստուն
ես դու. և գիտասցես զինչ առնիցես
նմա. և իջուսցես զալիս նր արեամբ
'ի դժոխս ։) * Եւ առաքեաց արքայ՝ 36
և կոչեաց զսեմեի. և ասէ ցնա. շինեա՛
դու քեզ տուն յերուսաղէմ. և նիստ
անդ. և մի՛ ուրեք ելանիցես անտի ։
* Եւ եղիցի յաւուր ելանելոյ քոյ՝ թէ 37
անցանիցես ընդ հեղեղատն կեդրո_
նի, գիտելով գիտասջիր զի մահու մե
ռանիցիս. և արիւն քո 'ի գլուխ քո ե_
ղիցի. և երդուաւ նմա արքայ յաւուր
յայնմիկ ։ * Եւ ասէ սեմեի ցարքայ. 38
բարի է բանդ. զոր խօսեցար տէր իմ
արքայ. այնպէս արասցէ ծառայ քո ։
և նստաւ սեմեի յերուսաղէմ ամս ե_
րիս ։ * Եւ եղեւ յետ երից ամաց՝ փա 39
խեան ծառայք երկու՝ սեմեայ առ
անքուս՝ որդի մաաքայ արքայ գեթայ.
և ազդ եղեւ սեմեայ. և ասեն. ահա
երկու ծառայք քո 'ի գեթ են ։ * Յա_ 40
րեաւ սեմեի՝ և հանդերձեաց զէշ իւր.
և գնաց առ անքուս խնդրել զծա_
ռայս իւր. և չոգաւ սեմեի և էած զծա
ռայս իւր 'ի գեթայ ։ * Եւ պատմե_ 41
ցաւ սողոմոնի՝ ասեն, եթէ չոգաւ սե
մեի յերուսաղէմ 'ի գեթ. և դարձոյց
զծառայս իւր ։ * Եւ առաքեաց ար_ 42

Է.Թ

քայ՝ և կոչեաց զսեմեի՝ և ասէ ցնա.
ոչ երդմնեցուցի զքեզ 'ի Տր. և եդի
քեզ վկայութիւն՝ և ասեմ. յաւուր յոր
ում ելանիցես յերուսաղէմէ՝ և եր_
թայցես յաջ կամ յահեակ, գիտելով
գիտասջիր՝ զի մահու մեռանիցիս ։ և
ասացեր ցիս՝ բարի է բանդ. զոր լուայ ։
43 * Եւ արդ՝ զիարդ է. զի ոչ պահեցեր
զերդումն Տեառն. և զպատուէրն զոր
44 պատուիրեցի քեզ ։ * Եւ ասէ արքայ
ցսեմեի. դու ինքնին գիտես զչարու_
թիւն քո. զոր գիտէ սիրտ քո. զոր արա
րեր ընդ դաւթի հօր իմում. և հա_
տոյց Տր զչարիսն քո 'ի գլուխ քո ։
45 * Եւ արքայ սողոմոն օրհնեալ է. և
աթոռ դաւթի պատրաստ առաջի Տն
46 յաւիտեան ։ * Հրամայեաց արքայ
սողոմոն բանեայ որդւոյ յովիդեայ.
և ել՝ և սպան զնա. և մեռաւ ։

ԳԼ. Գ.

1 Եւ ‖ 'ի հաստատել թագաւորու_ ‖2.Մնաց
թեան սողոմոնի, խնամութիւն ա_ 1. 1.
րար սողոմոն ըն փարաւոնի արքային
եգիպտացւոց. և էառ զդուստր նր՝ և
էած 'ի քաղաք դաւթի՝ մինչև կատա
րեաց շինել զտուն իւր՝ և զտունն Տն.
և զպարիսպն եէմի շուրջանակի ։
2 * Սակայն ժողովուրդն արկանէին
խունկս 'ի վր բարձանց. զի ո՛չ շինե_
ցաւ տուն անուան Տն մինչև ցաւուրսն
3 ցայնոսիկ ։ * Եւ սիրեաց սողոմոն
զՏր՝ գնալ ըստ հրամանաց դաւթի
հօր իւրոյ. բայց 'ի բարձունսն և նա
4 զոհէր. և արկանէր խունկս ։ * Եւ յա
րեաւ՝ և գնաց արքայ 'ի գաբաւօն զո
հել անդ. զի նա առաւել բարձրա_
գոյն՝ և մեծ էր. հազար ողջակէզ ե_
հան սողոմոն 'ի վերայ սեղանոյն այ_
5 նորիկ 'ի գաբաւօն ։ * Եւ երևեցաւ
Տր սողոմոնի 'ի քուն գիշերոյ. և ասէ
Տր ցսողոմոն, խնդրեա՛ դու քեզ խն_
6 դիր ինչ ։ * Եւ ասէ սողոմոն՝ դու ա_
րարեր ողորմութին մեծ ընդ դաւթի
հօր իմոյ. որպէս և շրջեցաւ առաջի
քո ճշմարտութբ՝ և արդարութբ՝ և
ուղղութբ սրտի ընդ քեզ. և պահե_
ցեր նմա զողորմութիս զայս մեծ՝ տալ
որդւոյ նորա նստիլ յաթոռ նորա՝ ոպ
7 և յաւուր յայսմիկ ։ * Եւ արդ՝ Տր Ած
իմ, դու ետուր զծառայ քո փոխա_
նակ դաւթի հօր իմոյ. և ես եմ մա_
նուկ փոքր. և ո՛չ գիտեմ զել և զմուտ
8 իմ ։ * Եւ ծառայ քո 'ի մէջ ժողովր_
դեան քոյ է՝ զոր ընտրեցեր. ժողո_
վուրդ քո բազում, անթիւ և անհա
9 մար 'ի բազմութէ ։ * ‖ Եւ տացես ծա ‖2.Մնաց
ռայի քում սիրտ լսելոյ՝ և դատելոյ 1.10.

Զգ զժո_

զժողովուրդ քո արդարութիւն. խելա-
մուտ լինիլ ի մէջ բարւոյ և չարի.
քանզի ո՞ կարիցէ դատել զայս ժո՛ղո
վուրդ քո զծանր։ * Եւ հաճոյ թուէ 10
տաւ բանն առաջի Տեառն. զի խնդրեաց
սաղոմոն զայն բան։ * Եւ ասէ ցնա Տէր. 11
փոխանակ զի խնդրեցեր զկեանս ըզ
բանդ զայդ. և ո՛չ խնդրեցեր քեզ ա
ւուրս բազումս. և ո՛չ խնդրեցեր քեզ
մեծութիւն. և ո՛չ խնդրեցեր զանձինս
թշնամեաց քոց, այլ խնդրեցեր դու
քեզ խելամուտ լինիլ լսելոյ զիրաւ-
ունս։ * Ահա արարի ըստ բանիդ քում. 12
ահա տուի քեզ սիրտ իմաստուն և
հանճարեղ. իբրև զքեզ ոչոք եղեւ յա
ռաջ քան զքեզ. և յետ քո ոչոք յարի
Ա Թագ. ՚ի նմանիլ քեզ։ * Եւ զոր ոչն ևս 13
3.12. խնդրեցեր՝ տաւ քեզ. զմեծութի՛ն
Մատ. և զփառս՝ որպէս ոչոք եղև նման քեզ
6.29. ՚ի թագաւորս զամենայն աւուրս քո։
* Եւ եթէ գնասցես ՚ի ճանապարհս 14
իմ, պահել զհրամանս իմ, և զպատ-
ուիրանս իմ, որպէս և գնաց դաւիթ
հայր քո, և բազմացուցից զաւուրս քո։ * Եւ զարթեաւ սաղոմոն. և ահա 15
երազ էր. և յարեաւ՝ եկն յերուսա-
ղէմ. և եկաց առաջի սեղանոյն կա՛ն
դիմանն տապանակի ուխտին Տեա՛ն ՚ի
սիոն. և մատոյց ողջակէզս. և արար
խաղաղականս. և արար խրախութի՛ն
մեծ, իւր և ամ՛ծառայից իւրոց։
* Յայնժամ երեք տեսան երկու կանայք 16
պոռնիկք արքայի. և կացին առաջի
նորա։ * Եւ ասէ մի կինն՝ յիս տէր 17
իմ. ես՝ և կինս այս էաք ՚ի միում տան.
և ծնայ ՚ի տանն։ * Եւ եղև յաւուրն 18
երրորդի՝ ծնաւ և կինս այս. և մեք
առանձինն էաք. և ոչոք գոյր ընդ մեզ
՚ի տանն՝ բաց ՚ի մէնջ երկոցունց ՚ի
տանն։ * Եւ մեռաւ որդին սորա ՚ի 19
գիշերի. քանզի ննջեաց ՚ի վե՛ր նորա։
* Եւ յարեաւ ՚ի հասարակ գիշերի. և 20
էառ զմանուկն իմ ՚ի գրկաց իմոց. և
աղախին քո ՚ի քուն էր. և ննջեցոյց
զնա ՚ի ծոց իւրում. և զորդին իւր զմե
ռեալ ննջեցոյց ՚ի ծոց իմում։ * Եւ 21
յարեայ ընդ առաւօտն դիեցուցա
նել զորդին իմ. և ահա էր մեռեալ. և
հայեցայ ընդ նա այգունն, և ահա չէր
որդին իմ. զոր ծնայ։ * Եւ ասէ միւս 22
կինն. ո՛չ. այլ որդի քո մեռեալն. և
որդի իմ կենդանին։ և միւսն ևս ա
սէր. այլ որդի իմ կենդանին. և որդի
քո մեռեալն։ * Եւ խօսեցան առաջի 23
արքայի. և ասէ ցնոսա արքայ. դու
ասես՝ թէ այս որդի իմ է. որ կենդա
նին է. և որդի դորա մեռեալն։ և դու
ասես՝ ո՛չ. այլ որդին քո մեռեալն՝ և
24 որդի իմ կենդանին։ * Եւ ասէ ար-
քայ. առէք առ իս զսուրն. և բերին
25 զսուրն առաջի արքայի։ * Եւ ասէ
արքայ. կտրեցէք զմանուկն զսան-
դիաց զկենդանի յերկուս. և տուք
զկէսն նորա դմա. և զկէսն նո՛ր նմա։
26 * Եւ պատասխանի էառ կինն՝ որոյ որ
դին կենդանի էր. և ասէ ցարքայ.
քանզի խռովեցան ամենայն ընդ
որդւոյն իւրոյ. և ասէ՝ յիս տէր. տուք
նմա զմանուկն կենդանի. և մա՛հ մի
սպանանէք զնա։ և միւսն ասէր. մի
իմ լինի՝ և մի դորա. կտրեցէք ընդ մէջ։
27 * Պատասխանի էառ արքայ և ասէ.
տուք դմա զմանուկն կենդանի. որ
ասաց՝ թէ տուք զդա նմա՝ և մա՛հ
մի սպանանէք զդա. նա է մայր դորա։
28 * Եւ լուաւ ամենայն իսրայէլ զդատաստանն՝
զոր դատեաց արքայ. և զահի հարան
յերեսաց արքային. զի տեսին թէ իմաս
տուի Տէր ՚ի նմա առնել իրաւունս։

Գ.Ի. Գ.

1 Եւ էր արքայ սաղոմոն թագաւո
2 րեաւ ՚ի վե՛ր իսրայէլ։ * Եւ այսոքիկ
էին իշխանք նորա. ազարիա որդի սա
3 դովկայ քահանայ։ * Եղիաբեր և յով՛ա
քիա որդիք սիսայ՝ դպիրք. և յովա
փատ որդի աքիլիւդայ ՚ի վե՛ր յիշատա
4 կաց։ * Եւ բանեակ որդի յովիդեայ ՚ի
վե՛ր զօրաց. և սադովկ՝ և աբիաթար
5 քահանայք։ * Եւ ազարիա որդի նա
թանայ ՚ի վերայ գործավարաց. և
զաբուդ որդի նաթանայ քահանայ
6 բարեկամ արքայի։ * Եւ աքիսար՝
էր հրամանատար. (և ելիահաբա հազա
յասեան. և ելիափ որդի սափայ շա
հապ.) և ադոնիրամ՝ որդի աբդովայ
7 ՚ի վե՛ր հարկաց։ * Եւ էին սաղոմոնի եր
կոտասան գործակալք ՚ի վե՛ր ամ՛ի՛ն
տալ ռոձիկ արքայի և տան նորա մի՛ն
8 մի ամս ՚ի տարւոջ։ * Եւ այս են անու
անք նոցա. բէհին որդի ովրայ՝ ՚ի լերինն
9 եփրեմի։ * Ա՛ի որդի դակարայ ՚ի մաք
մաս. և ՚ի սաալաբիմ. և ՚ի բեթսամիս.
և յայիլոմ. մինչև գբեթանան։
10 * Որդի եսգայ՝ յարաբբեթն. նորա սո
11 քով և ամ՛ երկիրն ոսդերայ։ * Որդւոյ
ամինադաբայ և ամ՛ն եփադովր. որոյ
տափաթ դուստր սաղոմոնի՝ էր նորա
12 կնութե՛ն։ * Բաանա՝ որդի այիլուդ
թայ, զթանաք և զմագդով, և զամ՛
տունն սանայ. որ առ եղսարթանաս
՚ի ներքոյ յեզրայէլ. և ՚ի բեթսանայ
մինչև ցաբելմսուղայ. և մինչև ցամ՛
13 բրաղայ։ * Եկմաաղ որդի գաբերայ
յրամոթ գաղաադ. նորա ամ՛ի՛ն
յարիրայ որդւոյ մանասէի ՚ի գաղաադ.
նորա

նորա վիճակն երգաբայ որ'ի բասան.
վաթսուն քաղաքք մեծամեծք պարս
պաւորք պղնձանիգք ։ * Աքինադաբ 14
որդի ադդովայ'ի մանայեմ ։ * Աքի- 15
մաս 'ի նեփթաղիմ. սա էառ զմաաթ
մաթ դուստր սաղոմոնի կնութե ։
* Բաանաս որդի քուսեայ՝ յասեր և'ի 16
բաալովթ ։ * Յովսափատ որդի փա- 17
րուայ յիսաքար ։ * Սեմէի որդի եղայ՝ 18
'ի բենիամին ։ * Գաբեր որդի ադայի. 19
յերկրին գաղաադու. յերկրին սեհո
նի արքայի ամորհացւոցն. և ովգայ
արքայի բասանու՝ նաքիփ յերկրին ։
* Յուդայ և իսրայէլ բազում էր իբրև 20
զաւազ առ եզեր ծովու բազմութե.
ուտէին և ըմպէին. և ուրախ լինէին ։
‖Ծնդ. 47.15. * ‖ Եւ սաղոմոն իշխան էր թագաւո- 21
րութեց. 'ի գետոյ երկրին այլազգեաց
մինչև 'ի սահմանս եգիպտոսի ։ բե-
րէին պատարագս՝ և ծառայէին սա-
ղոմոնի զա՟մ աւուրս կենաց նորա ։
* Եւ այս ռոճիկք էին սաղոմոնի 'ի 22
միում աւուր ։ երեսուն քոռ նաշհոյ.
և քառասուն քոռ ալեր գերմակոյ ։
* Եւ տասն եզն ընտիր. և քսան կով 23
արօտական. և հարիւր ոչխար ։ թող
զեղջերու՝ և զայծեամն. և զընտիր ըն
տիրս հաւուց պարարելոց ։ * Զի էր 24
իշխան ա՟մի յայնկոյս գետոյն՝ 'ի թափ
սայ մինչև ցգազայ. ա՟մ թագաւորու
թեց յայսմ կողմանէ գետոյն ։ և էր
նմա խաղաղութի յա՟մ կողմանց շուր
ջանակի ։ * Եւ բնակեալ էր յուդա 25
և իսրայէլ վստահութե. իւրաքանչիւրոք
ընդ որթով իւրով՝ և ընդ թզենեաւ
իւրով. ուտէին և ըմպէին՝ 'ի դանայ
մինչև ցբերսաբէէ զա՟մ աւուրս սա
‖2.Մն. 9.25. ղոմոնի ։ * ‖ Եւ էին սաղոմոնի քառա 26
սուն հազար մատակ ձիոց'ի կառս ։ և
երկոտասան հազար երիվարաց ։ * Եւ 27
տային այնպէս ռոճիկ գործակալքն
արքայի սաղոմոնի ։ և զա՟մ հրամանս
սեղանոյն արքայի՝ զիւրաքանչիւր ա-
միս ։ և ոչ սխալէին բան մի ։ * Նոյն- 28
պէս և զգարին և զյարդն երիվա-
րացն՝ և կառավարացն. բերէին 'ի տե
ղին ուր էր արքայ՝ իւրաքանչիւրոք ը՟ս
սակի իւրում ։ * Եւ ետ Տր իմաստու 29
թիւն սաղոմոնի՝ և հանճար բազում
յոյժ. և զեղումն սրտի իբրև զաւազ
առ եզեր ծովու ։ * Եւ բազմացաւ 30
իմաստութիւն սաղոմոնի յոյժ, քան
զհանճար ա՟մ նախնեաց մարդկան.
և քան զա՟մ իմաստնոց եգիպտոսի ։
‖Ծնդ. 47.16. * ‖ Եւ իմաստնացաւ քան զա՟մ մար- 31
դիկ ։ և իմաստնացաւ քան զգեթան
զարաացի. և զեման. և զքաղքաղ. և
զդարդան՝ որդիս մաուղայ և երան-

ուանի յա՟մ ազգս շուրջանակի ։
32 * Եւ խօսեցաւ սաղոմոն երիսհազարս
առակս. և էին օրհնութիք նր հինգ
33 հազար ։ * Եւ խօսեցաւ զփայտից ։
զեղևնափայտէն որ'ի լիբանան. մին
չև ցզոպայն որ յորմն ելանէ ։ և խօսե-
ցաւ զանասնոց. և զթռչնոց. և զձկանց ։
34 * Եւ գային ա՟մ ազգք լսել զիմաս-
տութիւն սաղոմոնի ։ և յա՟մ թագաւո
րաց երկրի. որք լսէին զիմաստութի նր ։

Գլ ։ Ե ։

1 Եւ առաքեաց քիրամ արքայ տիւ-
րոսի զծառայս իւր առ սաղո-
մոն. քանզի լուաւ թէ զնա օծին 'ի
թագաւոր փոխանակ դաւթի հօր իւր
ոյ. զի սիրէր քիրամ զդաւիթ զա՟մ աւ
2 ուրս ։ ‖ * Եւ առաքեաց սաղոմոն առ ‖2.Մն.
3 քիրամ, և ասէ ։ * Դու ինքնին գիտես 2. 3.
զդաւիթ զհայր իմ. զի ոչ կարաց շի-
նել տուն անուան Տն Այ իմոյ. յերե
սաց պատերազմացն. որք շուրջ էին
զնովաւ. մինչև տալ Տն զնոսա ընդ
4 ոտիւք նր ։ * Եւ արդ ցածոյց Տր Ած
իմ շուրջ զինև. և ոչ գոյ մնասակար՝
5 և ոչ պատահար չար ։ * Եւ ահա ես
ասեմ շինել տուն անուան Տն Այ ի-
մոյ. որպէս խօսեցաւ Տր Ած ը՟ն դաւ
թի հօր իմում, և ասէ. ‖ որդի քո՝ զոր ‖2 Թագ.
տաց փոխանակ քո յաթոռ քո, նա շի- 7.13.
6 նեսցէ տուն անուան իմոյ ։ * Եւ արդ 1.Մն.
հրամայեա տուր. և հարցեն ինձ փայտ 22.10.
'ի լիբանանէ. և ահա ծառայք իմ ե-
ղիցին ընդ ծառայս քո ։ և զվարձս
ծառայութե քոյ տաց քեզ՝ ըստ ա՟մի
զոր և ասասցես ։ զի դու ինքնին գի-
տես. զի ոչ գոյ մեր այր, որ գիտէ
հարկանել զփայտ իբրև զսիդոնացիս
7 * Եւ եղև իբրև լուաւ քիրամ զբանս
սաղոմոնի, ուրախ եղև յոյժ՝ և ասէ ։
օրհնեալ է Ած այսօր. որ ետ՝ որդի
իմաստուն դաւթի 'ի վերայ բազում
8 ժողովրդեանն այնորիկ ։ * Եւ առա-
քեաց քիրամ առ սաղոմոն՝ և ասէ.
լուայ վասն ա՟մի. զոր առաքեցեր առ
իս ։ ես արարից զա՟մ զկամս քո ։ եղև-
9 նափայտ՝ և մայր ։ * Իջուցեն ծա-
ռայք իմ'ի լիբանանէ 'ի ծով. և ես
արարից զնոսա լաստս 'ի ծովու. մին-
չև ցտեղի յոր առաքեսցես առ իս. և
հանից յեզր. և դու առցես ։ և արաս-
ցես զկամս իմ տալ հաց տան իմոյ ։
10 * Եւ տայր քիրամ սաղոմոնի եղևնա
փայտս՝ և մայրս. և զա՟մ զկամս նր ։
11 * Եւ սաղոմոն տայր քիրամայ քսան
հազար քոռ ցորենոյ. և քսան հազար
սափոր իւղոյ մզելոյ. զոր տայր սաղո-
12 մոն քիրամայ'ի տարւոջ ։ * ‖ Եւ Տր ‖ Սէր. 3.12.

Տր իմաստութիւն սաղոմոնի. որպէս և
խօսեցաւ ընդ նմա: և էր խաղաղու_
թիւն 'ի մէջ քիրամայ և 'ի մէջ սաղոմո_
նի. և ուխտեցին ուխտ 'ի մէջ իւր_
եանց: * Եւ հարկ արքայ սաղոմոն 13
մարդահարկ յամ իէլ. և էր հարկն
երեսունհազար արանց: * Եւ առա_ 14
քէր զնոսա 'ի լիբանան տասն հազար
յամսեան՝ փոխանակաւ: կային ամիս
մի 'ի լիբանան. և զերկուս ամիսս 'ի
տունս իւրեանց. և ադոնիրամ 'ի վր
հարկին: * Եւ էին սաղոմոնի եօթա 15
նասուն հազար բեռնակրաց: և ութ
սուն հազար քարահատաց 'ի լերինն:
* Թող զիշխանս կացուցելոց սաղոմո 16
նի 'ի վերայ գործոյն. երեքհազարք
և հինգհարիւր 'ի վր ժողովրդեանն.
որք գործէին զգործն: * Եւ հրա_ 17
ման ետ արքայ. և բերին վէմս մեծա
մեծս. և քարինս պատուականս 'ի հիմն
տանն. և քարինս անտաշս: * Եւ տա_ 18
շեցին որդիքն սաղոմոնի և որդիքն
քիրամայ և բիբլացիքն. և պատրաս
տեցին զփայտն և զքար զերիս ամս
շինել զտունն:

Գլ: Զ:

‖2. Մն. 3. 1. Եւ ‖ եղև յամին՝ չորեքհարիւրորդ_ 1
դի և քառասներորդի ելանելոյ
որդւոցն իէլի յեգիպտոսէ: յամին չոր
րորդի՝ յամսեանն երկրորդի՝ թագաւ
որելոյ արքայի սաղոմոնի 'ի վր իէլի.
շինէր զտունն Տն: * Եւ տունն. զոր 2
շինեաց արքայ սաղոմոն Տն՝ վաթ_
սուն կանգուն երկայնութիւն նորա. և
քսան կանգուն լայնութիւն նորա. և
քսան կանգուն բարձրութիւն նորա:
* Եւ կամարակապ առաջի տանն՝ 'ի 3
քսան կանգնոյ երկայնութիւն նր հան
դէպ բարձրութեան տանն. և 'ի տասն
կանգնոյ լայնութիւն նր առաջի երե_
սաց տանն: և շինեաց զտունն. և կա
տարեաց զնա: * Եւ արար տանն պա 4
տուհանս հայեցիկս ծածուկս: * Եւ 5
էած զորմովք տանն պատուարս շուր
ջանակի՝ առ որմովք տանն շուրջա_
նակի տաճարին՝ և դաբիրայն: և ա_
րար կողմանցս շուրջանակի: * Կող 6
մանցին ներքնոյ 'ի հինգ կանգնոյ
լայնութիւն նր. և միջնոյն վեց կանգնոյ
լայնութիւն: և երրորդին յեօթն կան
գնոյ լայնութիւն նորա. քանզի անջր_
պետութիւն ետ տանն շուրջանակի ար
տաքուստ կողմանէ տանն. զի մի հար
կանիցին ընդ որմս տանն: * Եւ 'ի 7
շինել տանն՝ ապառաժ և անգործ քա
րամբք շինեցաւ. և մուրճ, և ամ ինչ
երկաթի՝ ոչ հնչեաց 'ի շինել նորա:

8 * Եւ դուռն կողմանցին 'ի ներքոյ ա_
ջոյ ուսոյ տանն. և ելանելի շրջանա_
կաւ 'ի միջինն. և 'ի միջնոյն յերրորդ
9 յարկն: * Եւ շինեաց զտունն. և կա_
տարեաց զնա. և դրուագեաց զտունն
տախտակամածօք և յօրինուածովք
10 եղևնափայտից: * Եւ շինեաց զկո_
ղակս ամ տանն. հինգ կանգնոյ բարձ
րութիւն նորա. և պատեաց զկողակն
11 եղևնափայտիւ: * Եւ եղև բան Տն
12 առ սաղոմոն՝ և ասէ: * Տունդ, զոր
շինես դու. եթէ ըստ հրամանաց ի_
մոց գնասցես. և զիրաւունս իմ արաս
ցես. և պահեսցես զամ պատուիրանս
իմ, գնալ ընդ նոքօք. ‖ հաստատեցից ըզ ‖Ստր.
բանս իմ ընդ քեզ. զոր խօսեցայ ընդ 9. 5.
13 դաւթի հօր քոյ: * Եւ բնակեցայց 'ի 2. Թագ.
մէջ որդւոցն իէլի. և ոչ թողից զժո 7. 16.
14 ղովուրդ իմ զիէլ: * ‖ Եւ շինեաց սա ‖1. Մն.
ղոմոն զտունն. և կատարեաց զնա: 22. 10.
15 * Եւ շինեաց զորմս տանն 'ի ներ_
քուստ յեղևնափայտից. 'ի յատակէ
տանն մինչև ցորմն՝ և մինչև ցգե_
րանսն. և պատեաց շուրջանակի փայ
տիւ 'ի ներքուստ. և դրուագեաց 'ի
ներքոյ տանն կողմանցօք մայրիւք:
16 * Եւ շինեաց քսան կանգուն 'ի ծա_
գէ որմոյն զմի կողմանցն 'ի յատակէ
տանն մինչև ցհեծանսն: և արար 'ի
ներքոյ կողմանէ նր զդաբիրն 'ի սր_
17 բութեան սրբութեցն: * 'Ի քառասուն
կանգնոյ էր տունն՝ տաճարն ներքին:
18 * Եւ դրուագեաց զտունն 'ի ներքոյն
եղևնափայտիւք: զկամարսն՝ և զկո_
ղակս. և զդրօշուածս զամ յեղևնա_
19 փայտից. և ոչ երևէր քարն: * Հան_
դէպ դաբիրայն 'ի մէջ տանն 'ի ներ_
քուստ կողմանէ: և պատրաստեաց
դնել անդ զտապանակ ուխտին Տն:
20 * Եւ հանդէպ դաբիրայն քսան կան
գուն յերկայնութիւն. և քսան կանգուն
'ի լայնութիւն. և քսան կանգուն բարձ
րութիւն նորա. և դրուագեաց զնոսա
ոսկւով ձուլով: և արար զսեղան եղև_
21 նափայտեայ: * Եւ դրուագեաց սա_
ղոմոն զտունն 'ի ներքուստ ոսկւով
զտով. և հաստատեաց ոսկի բևեռօք
հանդէպ դաբիրայն: և պատեաց զնա
22 ոսկւով: * Եւ զամենայն տունն էօծ
ոսկւով մինչև կատար ամ տանն: և
ամ ներքին կողմն դաբիրայն արար
23 թիթղունս ոսկիս: * Եւ արար 'ի
ներքս 'ի դաբիրն երկուս քրովբէս 'ի
փայտից նոճից. 'ի տասն կանգնոյ մե
24 ծութիւն միոյն կշռով: * Եւ 'ի հինգ
կանգնոյ թև մի նր. և 'ի հինգ կանգ
նոյ թևն երկրորդ: տասն կանգուն 'ի
25 թևէ 'ի թև թևոց նր: * Նոյնպէս և
երկ_

երկրորդի քրովբէին միով չափով ․ մի
բովանդակութի քրովբէիցն ։ * Եւ 26
բարձրութիւն միոյ քրովբէի 'ի տասն
կանգնոյ ․ նոյնպէս և երկրորդի քրով_
բէին ։ * Եւ եդ զերկոսին քրովբէսն 'ի 27
մէջ տանն ներքնոյ ․ և տարածեաց
զթևս նոցա ․ և հասանէր թև միոյն
յորմն ։ և հասանէր թև քրովբէին երկ
րորդի՝ յորմն երկրորդ ։ և թևք նց 'ի
մէջ տանն հասանէին 'ի թև 'ի թև ։
* Եւ պատեաց զքրովբէսն ոսկւով ։ 28
* Եւ զամենայն որմս տանն շուրջա_ 29
նակի քանդակեալ գրեաց գրչաւ քե_
րովբս և արմաւենիս ․ և դրօշուածս
հայելիս 'ի ներքսագոյնն և յարտա_
քինն ։ * Եւ զյատակ տանն դրուա_ 30
գեաց ոսկւով զներքնոյն և զարտաք
նոյն ։ * Եւ դրաց դաբիրայն արար 31
դուրս 'ի փայտից գիհոյ ։ և սեամս հն_
գեքինս ։ * Եւ երկուս դուրս 'ի փայ_ 32
տից մայրից ․ և քանդակս 'ի նոցանէ
մածուցեալս քերովբս և արմաւենիս ․
և թիթղունս թռուցեալս ․ և պա_
տեաց ոսկւով ․ և իջանէր 'ի վերայ
քրովբէիցն և արմաւենեացն ոսկին ։
* Որպէս արար դրաց տաճարին 33
սեամս 'ի փայտից գիհոյ չորեքկինս ։
* Եւ երկոցունց դրանցն փայտս մայրս 34
երկբացիկս ․ մի մի դուռն ։ և ծղխնիք
նոցա երկբացիկք ։ * Եւ դուռնն երկ 35
րորդ շրջանակաւ՝ դրօշեալ 'ի նմա քե
րովբս և արմաւենիս ․ և թռուցեալ
թիթղունս , և պատեալ ոսկւով իջե
լով 'ի վր յօրինուածոյն ։ * Եւ շի_ 36
նեաց զսրահն ներքին երեքկանգ_
նեան յանտաշից ․ և պարիսպ գործել
յեղևնափայտից ։ * Յամին չորրորդի 37
արկաւ հիմն տանն Տն ․ յամսեանն
զիու ։ * Եւ (յերկրորդում ամսեան) 38
յամին մետասաներորդի յամսեանն 'ի
բուլ ․ այն է ամիսն ութերորդ ․ կա
տարեցաւ տունն ըստ ամի բանի նր ․
և ըստ ամի յօրինուածոյն իւրոյ ։ և
շինեաց զնա զեօթն ամ ։

Գլ ։ Է ։

‖ Մայր․ 9.10. Եւ ‖ զիւր տունն շինեաց սաղոմոն 1
զերեքտասան ամ ․ և կատարեաց
զամ զտունն իւր ։ * Եւ շինեաց զտունն 2
անտառին լիբանանու հարիւր կան
գուն երկայնութի ․ և յիսուն կան_
գուն լայնութի նր ։ և երեսուն կան_
գուն բարձրութի նր ․ և երից կար_
գաց սեանցն եղևնափայտից ․ և ուսք
եղևնեայք 'ի վր սեանցն ։ * Եւ էարկ 3
զտունն 'ի վր կողմանցաց սեանցն ․
և թիւ սեանցն քառասուն և հինգ․և
հնգետասան կարգ ։ * Եւ պատուհանք 4
երեք ։ և անջրպետք առ անջրպետօք
5 երեքկին ։ * Եւ ամ դրունք՝ և ամ
անջրպետք չորեքկուսիք պատուհանա_
ւորք ։ և 'ի դրանէ 'ի դուռն երեքկին ։
6 * Եւ զկամար սեանցն արար յիսուն
կանգուն յերկայնութի ․ և երեսուն
'ի լայնութի ․ զօդեալ կամարքն հան
դէպ միմեանց ։ և սիւնքն և խարիսխք
7 'ի դիմաց կողմանէ կամարացն ։ * Եւ
զկամար աթոռոյն ․ որ դատէր 'ի կա
մարի անդէնին ։ արար և յարկ եղևնա
փայտիւք 'ի յատակէ մինչև ցյատակ ։
8 * Եւ տան նորա յորում նստիցի սրահ
մի կամարակապ ըստ նմին գործոյ ։ ‖ և ‖ Մեր․
տուն դստերն փարաւոնի զոր էառ 3. 1.
սաղոմոն , ըստ նմին կամարակապ ։
9 * Ամենայն 'ի քարանց պատուականաց․
չափով յանկոփից կցեալ է միմեանս
յերկարաւոր 'ի ներքոյ և արտաքոյ ․'ի
10 հիմանէ մինչև ցառաստաղն ։ * Եւ
արտաքուստ 'ի սրահին մեծի հաստա
տեալ քարամբք մեծամեծօք տասն
11 կանգնոց և ութ կանգնոց ։ * Եւ 'ի
վերուստ կողմանէ քարամբք պատուա
կանօք ըստ նմին չափու անտաշիւք ․
12 և եղևնափայտիւք ։ * Սրահն մեծ
շուրջանակի երեքկարգեանս յանտա
շից ․ և կարգ մի մածուցեալ եղևնա
փայտիւք ։ և շինեաց զսրահ տանն Տն․
զներքին կամարաց տանն Տն՝ հան_
13 դէպ տաճարին ։ * Եւ առաքեաց ար
քայ սաղոմոն ․ և էառ զքիրամ 'ի տիւր
14 ոսէ ։ * Որդի կնոջ այրւոյ՝ և նա էր
'ի ցեղէն նեփթաղիմայ ․ և հայր նորա
այր տիւրացի՝ ճարտարապետ պղնձոյ․
և լի արուեստիւ՝ և իմաստութբ՝ և
գիտութբ ․ գործել զամենայն գործ
պղնձոյ ։ և եմուտ առ արքայ սաղոմոն․
15 և արար զամ գործն ։ * Եւ ձուլեաց
զերկոսին սիւնս կամարի տանն․‖ ութ ‖ Երեմ․
և տասն կանգուն բարձրութի սեանն․ 52. 21.
և շուրջ զնովաւ չափ չորեքտասան
կանգուն շուրջանակի թանձրութի
սեանն․ և 'ի չորից մատանց մատնեքն ։
16 նոյնպէս և երկրորդ սիւնն ։ * Եւ եր_
կուս խոյակս արար տալ 'ի վր գլխոց
սեանցն ձոյլ պղնձիս ․ հինգ կանգուն
բարձրութի միոյ խոյակին ․ և հինգ
կանգուն բարձրութի երկրորդ խոյա
17 կին ։ * Եւ արար երկուս վանդակս
ծածկել զխոյակն ․ և արար երկուս
ևս վանդակս ծածկել զերկրորդ խոյ
18 ակն ․ գործ կախաղանաւ ։ * Եւ եր
կոցունց սեանցն ռռնաձևս պղնձիս 'ի
վանդակապատսն ․ գործ կախաղա_
նաւ ․ կարգ առ կարգ ։ և այնպէս արար
19 երկրորդի խոյակին ։ * 'Ի վերայ գլխոց
սեանցն ․ գործ շուշանագործ առ կա_
մարաւ

մարաւ 'ի չորից կանգնոց ։* Եւ սպառա 20
ռճար 'ի վերայ երկոցունց սեանցն ։ Եւ
'ի վերուստ 'ի կողմանցաց խոյակին
պատուար ։ Եւ նռնաձևայն երկերիւր
կարգ շուրջ զերկրորդիւ խոյականն ։
*Եւ կանգնեաց զսիւնս կամարի տա_ 21
ճարին ։ Եւ կանգնեաց զմի սիւնն ․ և
կոչեաց զանուն նր յաքում ։ Եւ կանգ_
նեաց զսիւնն երկրորդ ․ և կոչեաց զա
նուն նորա բոոզ ։ * Եւ 'ի վր գլխոց 22
սեանցն գործ շուշանագործ ։ և կա_
2. Մն. տարեցաւ գործ սեանցն ։ * ‖Եւ ա_ 23
4. 2. րար զծովն ձուլածոյ ․ տասն կանգուն
'ի շրթանէ 'ի շուրթն ․ գործ բոլորշի ․
նոյնաձև ․ հինգ կանգուն բարձրութի
նորա ․ և գօտեալք՝ երեսուն և երկուք
կանգնովք պատէին զնա շուրջանա_
կի ։* Եւ նեցուկք 'ի ներքոյ նր՝ շուր 24
ջանակի պատէին զնա 'ի տասն կանգ
նոյ շուրջանակի ․ երկուք կարգք մու_
թից ձուլեալք 'ի ձուլին նորա հաս_
տեալք ։* Եւ երկոտասան եզն 'ի ներ 25
քոյ ծովուն ․ երեքն հայէին ընդ հիւ
սիսի ․ և երեքն հայէին ընդ ծով ․ և
երեքն հայէին ընդ հարաւ ․ և երեքն
հայէին ընդ արևելս ։ և ծովն 'ի վր
նոցա 'ի վերուստ կողմանէ ․ և ամենե
ցունց թիկունք 'ի տուն ։*Եւ թանձ 26
րութի նորա թզաւ ։ և շուրթն նորա
իբրև զգործ շրթան բաժակի ․ և բոյս
շուշանի 'ի վերայ նր ․ և տանէր իբրև
երկուս հազարս մարս ։ * Եւ արար 27
մեքենովթս տասն՝ պղնձիս ․ հինգ
կանգուն երկայնութի միոյ մեքենով_
թայ ․ և չորք կանգունք լայնութիւն
նր ․ և վեց կանգունք բարձրութի նր ։
* Եւ այս գործ էր մեքենովթացն ․ 28
խորշք խորշք 'ի վր ․ և խորշք 'ի մէջ
առանցիցն ։ * Եւ 'ի վր խորշիցն նց 'ի 29
մէջ առանցիցն՝ առիւծք ․ և եզինք ․
և քերոբէք ։ և 'ի վր առանցիցն նոյն_
պէս՝ և 'ի վերայ և 'ի ներքոյ առիւծ_
ուցն և եզանցն՝ տեղիք գործ զառի
թափի ։ * Եւ չորք անիւք պղնձիք 30
միում մեքենովթայն ․ և առանցք պղն
ձիք ․ և 'ի չորեցունց կողմանց նց ուսք
նոցա 'ի ներքոյ աւազանացն՝ և ուսք
ձուլեալք հանդոյնք մարդոյ առ ըն_
թերակացք ։ * Եւ բերան նր 'ի ներ 31
քուստ 'ի խոյակէն և 'ի վեր կանգնաւ ․
և բերան նորա գործ բոլորշի նոյնող ։
'ի կանգնոյ և 'ի կիսոյ թանձրութի
նր ։ և առ բերանով նր ճախարակեայ
հաստատուն՝ չորեքկուսի և ոչ բոլոր_
շի ։ * Եւ չորք անիւք 'ի ներքոյ հաս_ 32
տատեղացն ։ և ձեռք յանիւսն և 'ի մե
քենովթսն ․ և բարձրութի միոյ անուոյ
'ի կանգնոյ և 'ի կիսոյ ։ * Եւ գործ 33
անուոցն՝ իբրև զգործած անուոց կա
ռաց՝ և ձեռք նոցա՝ և պարանոցք իւր
եանց, և թիկունք իւրեանց ․ և ամ
34 արար նոցա ձուլածոյ ։ * Եւ չորք ուսք
'ի վր չորեցունց անկեանց միոյ մեքե_
նովթայն ․ անդստին 'ի մեքենովթայն
35 ուսք իւր ։ * Եւ 'ի գլուխ մեքենով_
թայն կէս կանգնոյ մեծ բոլորակ
շուրջ զնովաւ 'ի վր գլխոյ մեքենով_
թայն ։ և սկիզբն ձեռաց նր՝ և խորշք
36 նր անդստին 'ի նմանէ ։*Եւ բանային
'ի սկիզբն ձեռաց նորա ․ և խորշք նր
քերոբէք և առիւծունք ․ և արմաւենիք
կանգնեալք առ նովաւ ։ իւրաքանչ_
իւր հանդէպ երեսաց իւրոց ․ 'ի ներքս
37 և շուրջանակի ։ * Ըստ նմին օրինակի
արար զամ ։ զտասնեսին մեքենովթսն՝
մի պայման՝ և մի չափ՝ և մի օրինակ
38 ամենեցուն ։ * Եւ արար տասն պտու
նարդս պղնձիս ։ և ունէր պտունարդ
մի քառասուն սափոր ։ 'ի չորից կանգ_
նոց պտունարդ մի չափով ։ և պտու_
նարդ մի 'ի վերայ միոյ մեքենովթայ՝
39 տասնեցունց մեքենովթացն ։ * Եւ
եդ զմեքենովթսն հինգն յուսոյ տանն
յաջմէ ։ և զհինգն յուսոյ տանն 'ի ձախ
մէ ։ և ծովն յուսոյ տանն ընդ աջմէ ը
40 արևելս 'ի հարաւոյ կողմանէ ։ * Եւ
արար քիրամ զսանսն՝ և զջեռուցիչսն
և տաշտսն ։ և կատարեաց քիրամ առ
նել զամ գործն ․ զոր արար արքայի սա
41 ղոմոնի 'ի տանն Տն ։ * Սիւնս երկուս ․
և շրջանակս քանդակագործից սեանցն
'ի վերայ գլխոց սեանց ․ երկուս երկուս
վանդակապատս ծածկել զերկոսին
շրջանակս քանդակագործացն ․ որք
42 էին 'ի վերայ սեանցն ։* Զնռնաձևսն
զչորեքհարիւր երկոցունց վանդա_
կացն ։ երկու կարգք նռնաձևաց միոյ
վանդակի ծածկել շուրջ զերկոսին
շրջանակս մեքենովթացն 'ի վր երկո_
43 ցունց սեանցն ։ * Եւ զմեքենովթսն՝
և զպտունարդսն տասնեսին 'ի վր մե_
44 քենովթացն ։ * Եւ զծովն զմի ․ և զեր
կոտասանեսին եզինսն 'ի ներքոյ ծո_
45 վուն ։ * Եւ զսանսն ․ և զջեռուցիչսն
զերեսին ․ և զտաշտսն ․ և զամ կահն ․
զոր արար քիրամ արքայի սաղոմոնի
'ի տանն Տն ։ (և սիւնք քառասուն և
ութ տանն արքայի՝ և տանն Տն ։ զամ
գործ զարքայի պատրաստեաց քի_
րամ պղնձի համօրէն ․ և ոչ գոյր կշիռ
պղնձոյն որով արար զամ գործսն զայ
նոսիկ 'ի բազմութէ անտի յոյժ ։ և ոչ
գոյր չափ կշռոյ պղնձոյն փայլնոյ ։)
46 * Ի ռափն յորդանանու ձուլեաց զայն
արքայ ․ 'ի թանձրութի երկրին 'ի մէջ
սոկքովթայ ․ և 'ի մէջ սիրաթամայ ։
*Եւ

զամ * Եւ եւս արքայ սաղոմոն յաւմ կահն, 47
քանզի կարի յոյժ էր բազմութիւն. և
ոչ գոյր թիւ պղնձոյն ։ * Եւ արար 48
սաղոմոն զամ կահն. որ ի տան Տ֊ն ։
զսեղանոյն ոսկի. և զսեղանն յորոյ
վերայ հացն պատարագի՝ ոսկի ։ * Եւ 49
զաշտանակն հինգ ընդ աջմէ և հինգ
ընդ ձախմէ հանդէպ դաբիրայն՝ ի
զուտ ոսկւոյ ։ և զբազմակակալն. և
զձրագունսն և զյարդարիչսն ոսկիս
* Եւ զդրանդսն. և զբևեռսն. և զըղ 50
տաշտսն. և զկաւառակսն. և զըղ
տուփսն ոսկիս զուտս ։ և զդրունս
տանն ներքինոյ զսրբուե սրբուեցին
և զդրունս տան տաճարին ոսկիս ։
Բ.Մնա. * Եւ բովանդակեցաւ ամ գործն. 51
5. 1. զոր արար արքայ սաղոմոն զտանն Տ֊ն ։
և տարաւ արքայ սաղոմոն զսրբուհիսն
դաւթի հօր իւրոյ. և զամ սրբուհիս
սաղոմոնի՝ զարծաթ՝ և զոսկի՝ և զըղ
կահ՝ եդ ի գանձս տանն Տ֊ն ։

Գ.Մնաց. Ը.

Բ.Մնա. Յայնժամ ։ եկեղեցացոյց արքայ 1
5. 2. սաղոմոն զամ ծերս իւրն, հան֊
դերձ ամ գլուխս ազանց համբարձե֊
լոց հարց որդւոցն իւրն առ արքայ սա
զոմոն ի սիոն. հանել զտապանակ ուխ
տին Տ֊ն ի քաղաքէ դաւթի՝ այս է ի
սիոնէ ։ * Եւ եկեղեցացան առ արքայ 2
սաղոմոն ամ այր իւրն. յամենայն ան
թամի՝ ամի ծնկինացն է ամին եօթն֊
երորդ ։ * Եւ եկին ամ ծերք իւրն. և 3
բարձին քահանայքն զտապանակն ։
* Եւ հանին զտապանակն Տ֊ն, և զվո 4
րանն վկայութե. և զամ զսպասն սր
բութե. որ ի խորանին վկայութե ։
և հանին զայն քահանայքն և զլևտա
ցիքն ։ * Եւ արքայ սաղոմոն՝ և ամ 5
ժողովուրդն իւրն գումարեալք առ
նա՝ հանդերձ նովաւ առաջի տապա
նակին. զենուին արջառս և ոչխարս
անհամարս և անթիւս՝ ի բազմութե ։
* Եւ տարան ի ներքս քահանայքն 6
զտապանակ ուխտին Տ֊ն ի տեղի իւր՝
ի դաբիր տանն սրբուեցն՝
ընդ թևովք քրովբէիցն ։ * Օի քրո֊ 7
բէքն թառուցեալ թևովք ի վերն տեղ
ւոյ տապանակին. և ծածկէին քրո֊
բէքն զտապանակն. և զսրբուհիսն նո
ի վերուստ ։ * Եւ կային ի վէր սրբե 8
ցեալքն. և հայէին գլուխք սրբեցե֊
լոցն ի սրբուհիցն անտի հանդէպ դա
բիրայն. և արտաքս ոչ երևէին. և
Ա.Եզր. եղեն անդ մինչև յայսօր ։ * Եւ ոչ 9
34. 27. ինչ գոյր ի տապանակին. բայց երկու
2.Օրն տախտակքն քարեղէնք տախտակ ուխ
10. 5. տի. զորս եդ անդ մովսէս ի քորէբ.

զորս ուխտեաց Տ֊ն ընդ որդիսն իսրայէլ 2.Մնա.
յելանել նոցա յերկրէն եգիպտացւոց։ 5.10.
* Եւ եղև իբրև ելին քահանայքն Ա.Եզր.
ի սրբուհենէն՝ և ամպն ելից զտունն 9. 4
Տ֊ն ։ * Եւ ոչ կարէին քահանայքն Ա.Եզր.
կալ ի սպասու յերեսաց ամպոյն. զի 40.32.
փառք Տ֊ն լցին զտունն ։ * Յայնժամ
ասէ սաղոմոն. Տ֊ն ասաց հովանի լի Բ.Մնա
նել միգով ։ * Շ ինելով շինեցի քեզ 6. 1.
տուն բնակուհի. հաստատուհի ա֊
թոռոյ քում յաւիտեան ։ * Եւ դար
ձոյց արքայ զերեսս իւր. և օրհնեաց
զամ իւր. և ամ եկեղեցին իւրն կայր
* Եւ ասէ ։ օրհնեալ Տ֊ն Ա֊ծ իւրն այ
սօր. որ խօսեցաւ բերանով իւրով
ամ դաւթի հօր իմոյ. և ձեռօք իւր֊
ով ելից՝ և ասէ ։ * Յօրէ յորմէ հա֊
նի զժողովուրդ իմ զիսրայէլ յեգիպտոսէ.
ոչ ընտրեցի ի քաղաքի միոմէ ուրեք
գաւազանայ իւրն շինել տուն՝ զի լի֊
նիցի անունս իմոյ. և ընտրեցի զդա
ւիթ լինիլ ի վերայ ժողովրդեան ի֊ Բ.Մնաք
մոյ իւրն ։ * Եւ եղև ի սրտի դաւթի 7. 2.
հօր իմոյ շինել տուն անունս Տ֊ն Ա֊ծ
իւրն ։ * Եւ ասէ Տ֊ն ցդաւթի ցհայր
իմ. փոխանակ զի եկն ի սիրտ քո շի֊
նել տուն անունս իմոյ՝ բարւոք արա
րեր, զի եղև ի սրտի քում ։ * Բայց
դու ոչ շինեսցես զտունն՝ այլ որդի
քո՝ որ ելանիցէ յերկանաց քոց, նա շի
նեսցէ տուն անունս իմոյ ։ * Եւ կանգ
նեաց Տ֊ն զբան իւր. զոր խօսեցաւ. և
կացի ես փոխանակ դաւթի հօր իմոյ.
և նստայ յաթոռն իւրն՝ որպէս և խօսե
ցաւ Տ֊ն. և շինեցի տուն անունս Տ֊ն
Ա֊ծ իւրն ։ * Եւ եդի անդ տեղի տա֊
պանակին. ուր է ուխտն Տ֊ն. զոր ուխ
տեաց Տ֊ն ընդ հարսն մեր ի հանել
նորա զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց ։
* Եւ յարեաւ սաղոմոն յերեսաց սե
ղանոյն Տ֊ն՝ առաջի ամ եկեղեցւոյն
իսրայէլի. և տարածեաց զձեռս իւր յեր֊
կինս ։ * Եւ ասէ. Տ֊ն Ա֊ծ իսրայէլի. չիք
իբրև զքեզ Ա֊ծ, յերկինս ի վեր՝ և
յերկիր ի խոնարհ ։ որ պահեցեր
զուխտ և զողորմութի ծառայից քոմ
գնացելոց առաջի քոյ ամենայն սրտիւ
իւրով ։ * Պահել ծառայի քումդաւ
թի հօր իմոյ. զոր խոստացար նմա. և
խօսեցար բերանով քով. և ձեռօք
քովք կատարեցեր. որպէս և յաւուր
յայսմիկ ։ * Եւ արդ Տ֊ն Ա֊ծ իսրայէլի.
պահեա ծառայի քումդաւթի հօր
իմոյ. զոր խոստացար նմա, և ասացեր.
ոչ բարձցի քո այր յերեսաց իմոց, որ Բ.Մնաք
նատիցի յաթոռ իսրայէլի՝ միայն թէ զգու 7.12. և
շասցին որդիք քո ճանապարհաց իւր 16.
եանց գնալ առաջի իմ. որպէս և դու

գնա֊

գնացեր առաջի իմ։ *Եւ արդ Տէր 26
ԱԾ Իէլի. հաւատարիմ լիցի բանն քո՛
զոր խօսեցար ծառայի քում Դաւթի
հօր իմոյ։ *Թէ բնակիցի՞ ԱԾ ընդ 27
մարդկան՝ որ ՚ի վ՟ր երկրի։ եթէ եր֊
կինք՝ և երկնից երկինք չեն քեզ բա֊
ւականք, արդ՝ զիա՛րդ տունս՝ զոր շի֊
նեցի։ *Եւ արդ հայեսցի յաղօթս ծա 28
ռայի քում, և ՚ի խնդրուածս իմ, Տր
ԱԾ Իէլի. լսել պաղատանաց աղօթից
ծառայի քոյ. որ կայ առաջի քո ա֊
ռ քեզ։ *Լինել բաց աչաց քոց զցայգ 29
և զցերեկ ՚ի տեղւոջս՝ զորմէ ասացեր՝
‖2.Օրէ թէ ‖ եղիցի անուն իմ անդ՝ ՚ի լսել
12.11. աղօթից, զոր աղաչէ ծառայ քո ՚ի
տեղւոջս յայսմիկ, ՚ի տուէ և ՚ի գիշե֊
րի. և լուիցես ձայնի ծառայի քոյ՝ և
ժողովրդեանն քոյ Իէլի. որք կայցեն
յաղօթս ՚ի տեղւոջս յայսմիկ ։ *Եւ 30
դու լուիցես ՚ի տեղւոջ բնակութե
քոյ յերկինս՝ և արասցես. և քաւե֊
ցես։ *Զորինչ ոք մեղիցէ ընկերի 31
իւրում։ և եթէ առցէ ՚ի վ՟ր նորա ա֊
նէծս անիծանել զնա, և խոստովան
լիցի առաջի սեղանոյ քոյ ՚ի տանս յայս
միկ։ *Եւ դու լուիցես յերկնից. և 32
արասցես՝ և դատեսցես զժողովուրդ
քո զԻէլ։ յանօրինել անօրինին տալ
ըստ ճանապարհացն նորա ՚ի գլուխ
նր։ և արդարացուցանել զարդարն.
տալ նմա ըստ արդարութե նր։ *Եւ 33
՚ի պարտիլ ժողովրդեան քոյ Իէլի առա
ջի թշնամեաց, յորժամ մեղանչիցեն
քեզ։ և դառնայցեն առ քեզ՝ և խոս֊
տովան լիցին անուան քում. և յաղօթս
կայցեն. և աղաչիցեն առ քեզ ՚ի տանս
յայսմիկ։ *Եւ դու լուիցես յերկնից. 34
և քաւեսցես զմեղս ժողովրդեան քոյ
Իէլի. և դարձուսցես զնոսա յերկիրս.
ցորգելա զոր ետուր հարց նոցա։ *Եւ յարգե֊ 35
նել լուլ երկնից և ՚ի չլինիլ անձրևի՝ զի
մեղուցեալ իցեն քեզ. և յաղօթս կայ
ցեն ՚ի տեղւոջս յայսմիկ, և խոստովան
լինիցին անուան քում, և ՚ի մեղացն
իւրեանց դառնայցեն, յորժամ նկուն
առնիցես զնս։ *Լուիցես յերկնից. և 36
քաւեսցես զմեղս ծառայից քոց և
ժողովրդեան քոյ Իէլի. զի ցուցցես նց
ճանապարհ բարի՝ գնալ ՚ի նմա. և տա
ցես անձրև յերկիր քո. զոր ետուր
ժողովրդեան քում ՚ի ժառանգութիւ
*Եւ սով եթէ լինիցի յերկիր, կամ 37
թէ մահ, կամ թէ հրայրեաց. կամ
դալուկն. կամ ջորեակ. կամ ժանկ
եթէ լինիցի. և նեղիցէ զնա թշնա֊
մի իւր ՚ի միում ՚ի քաղաքացն իւրոց.
ամ պատահար և ամ ցաւ։ *Ամենայն 38
աղօթք՝ և ամենայն խնդրուածք. որք

լինիցին ամ մարդոյ. ամենայն ժողո֊
վրդեան քոյ Իէլի, որպէս զիարդ գիտի
ցէ իւրաքանչիւր զախտ սրտի իւրոյ.
և տարածեսցէ զձեռս իւր ՚ի տանս
39 յայսմիկ։ *Եւ դու լուիցես յերկնից
՚ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ.
և քաւեսցես՝ և արասցես. և տացես
առն ըստ ամ ճանապարհաց իւրոց.
որպէս և գիտիցես զսիրտ նորա. զի
դու միայն գիտես զսիրտ ամ որդւոց
40 մարդկան։ *Զի երկիցեն ՚ի քէն զա
մենայն աւուրս իւրեանց՝ որչափ և
կեցցեն ՚ի վ՟ր երեսաց երկրի. զոր ե֊
41 տուր հարցն մերոց։ *Եւ օտարոտին,
որ ոչ իցէ ՚ի ժողովրդենէ քումմէ Իէլի,
և նա եկեալ իցէ յերկրէ հեռաստա֊
42 նէ։ *Որ և լսիցէ զանուանէ քումմէ
մեծէ. և զձեռանէ քումմէ հզօրէ. և
զբազկէ քումմէ ձգելոյ. և եկեսցէ, և
յաղօթս կացցէ ՚ի տեղւոջս յայսմիկ։
43 *Եւ դու լուիցես յերկնից ՚ի պատ֊
րաստ բնակութենէ քումմէ. և տացես
ըստ ամի զոր և կարդասցէ առ քեզ
օտարոտին. զի ծանիցեն ամ ազգք
երկրի զանուն քո. և երկիցեն ՚ի քէն՝
որպէս և ժողովուրդ քո Իէլ. և ծա֊
նիցեն զի անուն քո կոչեցեալ է ՚ի վ՟ր
44 տանս. զոր շինեցի։ *Եւ եթէ ելա֊
նիցէ ժողովուրդ քո ՚ի պատերազմ
ընդ թշնամիս իւր՝ ՚ի ճանապարհի
յորմէ դարձուսցէ զնս. և կացցեն յա
ղօթս յանուն Տն ՚ի ճանապարհի քա
ղաքիս՝ զոր ընտրեցեր. և ՚ի տանս՝
45 զոր շինեցի անուան քում։ *Եւ լուի
ցես յերկնից աղօթից նց և խնդրուա
ծոց նոցա. և արասցես նց իրաւունս։
46 *Զանզի մեղանչիցեն քեզ. ‖ զի չիք ‖2.Մ
մարդ. որ ոչ մեղանչէ. և եթէ ած֊ 6.36
ցես ՚ի վերայ նոցա. և մատնեսցես զնս Ժող
առաջի թշնամեաց. և գերեսցեն զնս 7.21
գերիչք իւրեանց յերկիր թշնամեաց 1.Յհ
47 ՚ի հեռաւոր կամ ՚ի մօտաւոր ։ *Եւ 1.8
դարձուսցեն զսիրտս իւրեանց յերկ֊
րին յոր գերեցան. և դառնայցեն. և
աղաչեսցեն զքեզ յերկրին գերութե
իւրեանց. և ասիցեն՝ մեղաք. անօրի֊
48 նեցաք. անիրաւեցաք։ *Եւ դարձցին
առ քեզ յամ սրտէ իւրեանց. և յամ
անձնէ իւրեանց՝ յերկրին թշնամեաց
իւրեանց. յոր փոխեցեր զնս. և յա֊
ղօթս կացցեն առ քեզ ըն ճանապար֊
հի երկրին իւրեանց, զոր ետուր հարցն
նոցա. և քաղաքիս. զոր ընտրեցեր. և
տանս, զոր շինեցի անուան քում։
49 *Եւ լուիցես յերկնից ՚ի պատրաստ
բնակութենէ քումմէ աղօթից նոցա՝ և
խնդրուածոց նոցա. և արասցես նց
50 իրաւունս։ *Եւ քաւեսցես զանիրաւ ‖2.Մն
ութիւ 7.5.

ութիս նոցա . զոր մեզան քեզ . և ըստ
ամենայն արհամարհանաց նոյ զոր ար
համարհեցին զքեզ . և տացես զնոսա
ի գթութիւն առաջի գերեցայ իւրեանց.
և գթասցին ինեա։ * Օի ժողովուրդ 51
քո՝ և ժառանգութիւն քո են՝ զորս հա
ներ յերկրէն եգիպտացւոց ի միջոց եր
կաթին հալածից ։ * Լիցի եղիցին աչք 52
քո՝ և ականջք քո բաց ի խնդրուածս
ծառայի քոյ . և ի խնդրուածս ժողո
վրդեան քոյ իւրմէ՝ լսել նոցա յամի ,
որովք և կարդայցեն առ քեզ ։ * Օի 53
դու զատուցեր զնոսա քեզ ի ժառան
գութիւն յամենայն ժողովրդոց երկրի.
ոյ իսօսեցար ի ձեռն մովսէսի ծառայի
քոյ ի հանել զհարսն մեր յեգիպտո
սէ Տ՚ Տ՚։ (յայնժամ խօսեցաւ սա
ղոմոն վասն տանն իւրում կատարեաց
շինել զնա . զարեգակն ծանեաւ յեր
կինս՝ Տ՚ ասաց բնակիլ ի միգի . շի
նեա զտուն իմ տուն վայելուչ բնա
կիլ ի նմա նորոգութիւն . ոչ աւանիկ
գրեալ այս ի գիրս երգոց ։) * Լիցի 54
եղև իբրև կատարեաց սաղոմոն կալ
յաղօթս առ Տ՚ զամ աղօթս զայս
և զխնդրուածս . յարեաւ յերեսաց սե
ղանոյն Տ՚ . ուր կայր ի գուշն ի վի՚
ծնկաց իւրոց . և ձեռք իւր ընդ եր
կինս տարածեալ ։ * Լաբ եկաց . և օրհ 55
նեաց զամ եկեղեցին իւրմ մեծաձայն.
և ասէ ։ * Օրհնեալ է Տ՚ այսօր՝ որ 56
ետ հանգիստ ժողովրդեան իւրում
ինչ , ըստ ամի զորս խօսեցաւ . ոչ վրի
պեաց բան ի յամենայն բանից նորա
բարեաց . որով խօսեցաւ ի ձեռն մո
սէսի ծառայի իւրոյ ։ * Լիցի եղիցի Տ՚ 57
Ա՚ծ մեր ընդ մեզ՝ ոյ եր ընդ հարսն
մեր . և մի թողցէ զմեզ ։ * Ա՚յլդար 58
ձուսցէ զմեզ առ ի չխոտորելոյ սրտից
մերոց ի նմանէ . գնալ յամի ձանա
պարհս նորա . և պահել զամ պատուիրս
բանս նորա . և զհրամանս նր . և զի
բաւունս նորա . զորս պատուիրեաց
հարցն մերոց ։ * Լիցին բանքս իմ այ 59
սոքիկ որով պաղատեցայ առաջի Տ՚
Ա՚յ մերոյ՝ մերձենալ առ Տ՚ Ա՚ծ մեր՝
ի տուէ և ի գիշերի . առնել իրաւ
ունս ծառայի քում . և իրաւունս ժո
ղովրդեան քում ի՚լն , զեան օրըստօ
րէ ։ * Օի ծանիցեն ամ ժողովուրդք 60
երկրի՝ զի Տ՚ նա է Ա՚ծ . և չիք այլ ոք ։
* Լիցի եղիցին սիրտք մեր կատարեալք 61
առ Տ՚ Ա՚ծ մեր՝ անարատութիւն գնալ
ըստ հրամանաց նր . և պահել զպատ
ուիրանս նորա որպէս և յաւուր յայս
միկ ։ * Լաբ արքայ և ամ որդիքն ի՚լն 62
ընդ նմա զոհեցին զոհս առաջի Տ՚ ։
* Լիզ զոհեաց արքայ սաղոմոն զոհս 63
խաղաղականաց, զորս զոհեաց Տ՚, յար
ջառոց քսան և երկուս հազարս . և
յոչխարաց հարիւր և քսան հազար. և
արար նաւակատիս տանն Տ՚ արքայ՝
և ամ՝ որդիքն իսրայիլի ։ * Յաւուր 64
յայնմիկ սրբեաց արքայ զմիջոց սրա
հին . որ հանդէպ տանն Տ՚ . զի անդ
արար զողջակէզն . և զպատարագն.
և զճրն՝ և զձարպն խաղաղակա
նաց . զի սեղանն պղնձի , որ առաջի
Տ՚ կայր՝ փոքր եր . և ոչ կարէր ըն
դունել զողջակէզն՝ և զպատարագն՝
և զճրն խաղաղականաց ։ * Լիզ արար 65
սաղոմոն յաւուր յայնմիկ տօն , և ամ
ի՚լ ընդ նմա եկեղեցի մեծ , ի մտից
եմաթայ մինչև ցգետն եգիպտացւոց՝
առաջի Տ՚ Ա՚յ մերոյ՝ ի տանն զոր
շինեաց , ուտելով՝ և ըմպելով՝ և ու
րախ լինելով առաջի Տ՚ Ա՚յ մերոյ
զեօթն օր՝ և զեօթն օր. աւուրս չորեք
տասան ։ * Լիզ յաւուրն ութերորդի 66
արձակեաց զժողովուրդն . և օրհնե
ցին զարքայ՝ և գնացին իւրաքանչիւր
ի բնակութիւնս իւրեանց խնդութիւ
և սրտի ղուարթութիւ ի վի՚ ամ բա
րեացն զոր արար Տ՚ ծառայի իւրում
դաւթի՝ և ի ժողովրդեան իւրում։

Գլ։ Ժ։

1 Լիզ ‖ եղև իբրև կատարեաց սաղո ‖2.Ա՚նա
մոն շինել զտունն Տ՚ և զտունն 7.11.
արքայի . և զամենայն հանգերձանս
սաղոմոնի . զոր կամեցաւ առնել ։
2 * ‖ Լիզ երևեցաւ Տ՚ սաղոմոնի երկ ‖ Ա՚էր.
րորդ անգամ . ոյ երևեցաւ նմա ի 3.5.
գաբաւոն ։ * Լիզ ասէ ցնա Տ՚ . լուաւ 2.Ա՚նա.
ձայնի աղօթից քոց և պաղատանաց . 7.12.
զոր պաղատեցար առաջի իմ . արարի
քեզ ըստ ամ աղօթից քոց . սրբեցի
զտունն , զոր շինեցեր ‖ դնել զանուն ‖Ա՚էն.
իմ անդ յաւիտեան . և եղիցին աչք 8.29.
իմ և սիրտ իմ անդ զամ աւուրս ։
4 * Լիզ դու եթէ գնասցես առաջի իմ ,
որպէս գնաց դաւիթ հայր քո սրբու
թիւ սրտի և ուղղութիւ՝ առնել ըստ
ամ զոր պատուիրեցի նմա . և զկրա
մանս իմ , և զպատուիրանս իմ պահես
5 ցես ։ * ‖ Լանգնեցից զաթոռ թա ‖2 Գաւթ.
գաւորութեան քոյ ի վերայ ի՚լի յաւի 7.12. և
տեան . որպէս խօսեցայ դաւթի հօր 16.
քում , և ասացի . մի պակասեսցի քո ‖1.Ա՚նա.
6 այր առաջնորդ ի՚լէ ։ * Լ՚պա եթէ 22.10.
դառնալով դառնայցէք դուք և որ
դիք ձեր յինէն . և ոչ պահիցէք զուք
զպատուիրանս իմ և զկրամանս իմ .
զոր ետու մօսես առաջի ձեր ։ և երթայ
ցէք . և ծառայիցէք աստուածոց օտա
րաց . և երկիր պագանիցէք նոցա ։

* Լար

* Յարձից զնէլ յերկրէն՝ զոր եառ 7
նոցա . և զտունդ զայդ՝ զոր սրբեցի
անուանն իմոյ՝ ընկեցից յերեսաց իմոց.
և եղիցի ելել յապականուել և՝ ի խօս
ընդ ամ ժողովուրդս ։ * Եւ տունդ 8
բարձրացեալ՝ ի զրոյցս. ամենայն, որ
անցանիցէ առ դովաւ՝ զարմասցի. և
Բ.Օրէ շչեսցէ . և ասասցէ . ‖ ընդէր արար
29.24. Տէր այսպէս երկրիս այսմիկ՝ և տանս
Երեմ. այսմիկ ։ * Եւ ասասցեն, փոխանակ 9
22.8. զի թողին զՏէր Աստուած իւրեանց . որ ե
հան զհարս նոցա յերկրէն եգիպտոսէ՝ ի տանէ
ծառայութենէ. և բռնեն հարին զաս
տուածոց օտարաց . և երկիր պագին
նոցա . և ծառայեցին նոցա . վասն այնորիկ
եաճ Տէր ՝ի վերայ դուցս զայդ՝ չարիսդ
զայդոսիկ . (յայնժամ եհան սաղոմոն
զդուստրն փարաւոնի ՝ի քաղաքէ դաւ
թի ՝ի տունն իւր . զոր շինեաց իւր ։)
Բ.Պատ * Եւ եղև յաւուրն յայնոսիկ յամն 10
8. 1. քսան՝ զոր շինեաց սաղոմոն զերկոսին
տունսն ։ զտունն Տեառն . և զտունն ար
քայի ։ * Եւ քիրամ արքայ տիւրոսի 11
ձեռնտու եր սաղոմոնի . եղևնափայ
տիւք՝ և փայտիւք մայրից . և ոսկով .
և յայնժամ եհան սաղոմոն զդուստրն փարաւոնի ՝ի քաղաքէ դաւթի ՝ի տունն իւր . զոր շինեաց նմա . յայնժամ շինեաց
զմելոն ։ * Եւ հանէր սաղոմոն երիցս 25
անգամ ՝ի տարւոջ ողջակէզս և խա
ղաղականս ՝ի վերայ սեղանոյն . զոր
շինեաց Տեառն . և արկանէր խոտնիկս առա
ջի Տեառն . և բովանդակեաց զտունն ։
* Եւ արար նաև արքայ սաղոմոն ՝ի 26
գասիոնգաբեր . որ է մերձ յեղոթ՝
յեզեր վերջնոյ ծովուն յերկրին եդո
մայ ։ * Եւ առաքեաց քիրամ ընդ 27
նաւան ՝ի ծառայից իւրոց՝ նաւորդս
հմուտս նաւարկութենէ ծովու՝ ընդ ծա
ռայս սաղոմոնի ։ * Եւ ջոգան ՝ի սո 28
փերա . և առին անտի ոսկի չորեք
հարիւր և քսան տաղանդ . և բերին
արքային սաղոմոնի։

Գ Ի Ր Ք Գ.

Եւ ‖ տիկինն սաբայ լուաւ զա Բ.Պատ
նունն սաղոմոնի և զանունն Տեառն զ. 1.
գիմաստութենէն սաղոմոնի. և եկն փոր
ձել զնա առակօք։ * Եւ եկն յերուսա 2
ղէմ զօրու ծանուս յոյժ՝ և ուղտուք զ
որք բարձեալ բերէին խունկս և ոս
կի՝ բազում յոյժ . և ականս պատուա
կանս . և եմուտ առ սաղոմոն . և խօսե
ցաւ ընդ նմա զամենայն ինչ, որ եր ՝ի սրտի
իւրում ։ * Եւ մեկնեաց նմա սաղոմոն 3
զամենայն բանս նորա . և ոչ եր բան սխալեալ
յարքայէ , զոր ոչ մեկնեաց նմա ։
* Եւ եառեա կինն զամենայն իմաստութենէն 4
սաղոմոնի՝ և զտունն՝ զոր շինեաց ։
* Եւ զխորտիկն սաղոմոնի . և զա 5
թոռ ծառայից նորա . և զկարգ պաշտօ
նէից նորա . և զհանդերձանս նորա՝ և
զմատուռնակս նորա . և զողջակէզսն նո
զոր մատուցանէր Տեառն , և յիմարեցաւ ։
* Եւ ասէ ցարքայ սաղոմոն . Ճշմարիտ 6
եր բանն , զոր լուայ յերկրին իմում
վասն բանիցդ քոց՝ և վասն իմաստու
քոյ ։ * Եւ ոչ հաւատայի խօսելեացն 7
առիս.

* Յարձից զնէլ յերկրէն՝ զոր եառ 7
նոցա . և զտունդ զայդ՝ զոր սրբեցի
անուանն իմոյ՝ ընկեցից յերեսաց իմոց.
և եղիցի ելել յապականուել և՝ ի խօս
ընդ ամ ժողովուրդս ։ * Եւ տունդ 8
բարձրացեալ՝ ի զրոյցս. ամենայն, որ
անցանիցէ առ դովաւ՝ զարմասցի. և
Բ.Օրէ շչեսցէ . և ասասցէ . ‖ ընդէր արար
29.24. Տէր այսպէս երկրիս այսմիկ՝ և տանս
Երեմ. այսմիկ ։ * Եւ ասասցեն, փոխանակ 9
22.8. զի թողին զՏէր Աստուած իւրեանց . որ ե
հան զհարս նոցա յերկրէն եգիպտոսէ՝ ի տանէ
ծառայութենէ. և բռնեն հարին զաս
տուածոց օտարաց . և երկիր պագին
նոցա . և ծառայեցին նոցա . վասն այնորիկ
եաճ Տէր ՝ի վերայ դուցս զայդ՝ չարիսդ
զայդոսիկ . (յայնժամ եհան սաղոմոն
զդուստրն փարաւոնի ՝ի քաղաքէ դաւ
թի ՝ի տունն իւր . զոր շինեաց նմա . յայնժամ շինեաց
զմելոն ։ * Եւ հանէր սաղոմոն երիցս 25
անգամ ՝ի տարւոջ ողջակէզս և խա
ղաղականս ՝ի վերայ սեղանոյն . զոր
շինեաց Տեառն . և արկանէր խոտնիկս առա
ջի Տեառն . և բովանդակեաց զտունն ։
* Եւ արար նաև արքայ սաղոմոն ՝ի 26
գասիոնգաբեր . որ է մերձ յեղոթ՝
յեզեր վերջնոյ ծովուն յերկրին եդո
մայ ։ * Եւ առաքեաց քիրամ ընդ 27
նաւան ՝ի ծառայից իւրոց՝ նաւորդս
հմուտս նաւարկութենէ ծովու՝ ընդ ծա
ռայս սաղոմոնի ։ * Եւ ջոգան ՝ի սո 28
փերա . և առին անտի ոսկի չորեք
հարիւր և քսան տաղանդ . և բերին
արքային սաղոմոնի։

Գ Ի Ր Ք Գ.

Եւ ‖ տիկինն սաբայ լուաւ զա Բ.Պատ
նունն սաղոմոնի և զանունն Տեառն զ. 1.
գիմաստութենէն սաղոմոնի. և եկն փոր
ձել զնա առակօք։ * Եւ եկն յերուսա 2
ղէմ զօրու ծանուս յոյժ՝ և ուղտուք զ
որք բարձեալ բերէին խունկս և ոս
կի՝ բազում յոյժ . և ականս պատուա
կանս . և եմուտ առ սաղոմոն . և խօսե
ցաւ ընդ նմա զամենայն ինչ, որ եր ՝ի սրտի
իւրում ։ * Եւ մեկնեաց նմա սաղոմոն 3
զամենայն բանս նորա . և ոչ եր բան սխալեալ
յարքայէ , զոր ոչ մեկնեաց նմա ։
* Եւ եառեա կինն զամենայն իմաստութենէն 4
սաղոմոնի՝ և զտունն՝ զոր շինեաց ։
* Եւ զխորտիկն սաղոմոնի . և զա 5
թոռ ծառայից նորա . և զկարգ պաշտօ
նէից նորա . և զհանդերձանս նորա՝ և
զմատուռնակս նորա . և զողջակէզսն նո
զոր մատուցանէր Տեառն , և յիմարեցաւ ։
* Եւ ասէ ցարքայ սաղոմոն . Ճշմարիտ 6
եր բանն , զոր լուայ յերկրին իմում
վասն բանիցդ քոց՝ և վասն իմաստու
քոյ ։ * Եւ ոչ հաւատայի խօսելեացն 7
առիս.

առիս . մինչև ինձէն եկի՝ և տեսին
աչք իմ. և ահա 'ի կէս չէ՝ զոր պատ_
մեցին ինձ իմաստութեդ՝ զոր յաւե_
լեր. և բարութե և ամ համբաւոցն՝
զոր լուեի յերկրին իմում։ * Երանե_ 8
լիք են կանայք քո՝ և երանելիք ծա_
ռայք քո՝ որք կան առաջի քո՝ և հա_
նապազ լսեն զիմաստութի քո։ * Եւ 9
եղիցի Տր Ած քո օրհնեալ՝ որ հաճե_
ցաւ ընդ քեզ տալ զքեզ յաթոռն Իլի
վասն սիրելոյ Տն զԻէլ հաստատել
յաւիտեան. և կացոյց զքեզ արքայ 'ի
վերայ նոցա. առնել իրաւունս և ար
դարութի ։ * Եւ ետ սողոմոնի հարիւր 10
և քսան տաղանդ ոսկւոյ. և խունկս
բազում յոյժ. և ականս պատուա_
կանս. և ոչ էին եկեալ այնպիսի
խունկք բազումք՝ և անուշունք. զորս
ետ տիկինն սաբայ արքային սողոմո_
‖2.Մն 9.10. նի ։ * ‖ Եւ նաւն քիրամայ՝ որ բերէր 11
ոսկի 'ի սոփերայ, եբեր 'ի սոփերայ
փայտ անտաշ բազում յոյժ. և ականս
պատուականս ։ * Եւ արար արքայ 12
զփայտսն անտաշս մոյթս տանն Տն.
և տանն արքայի. և քնարս՝ և տաւիղս՝
երգեցողաց. և չէր եկեալ այնպիսի
փայտ անտաշ յերկիրն. և ոչ երևեցաւ
ուրեք մինչև ցայսօր ։ * Եւ արքայ սո 13
ղոմոն ետ տիկնոջն սաբայ զամ ինչ՝
զոր կամեցաւ. և զոր խնդրեաց. բաց
յայնմանէ զորս տուեալ էր նորա 'ի
ձեռս արքայի սողոմոնի. և դարձաւ՝ և
գնաց յերկիր իւր՝ ինքն և ամ ծառայք
իւր ։ * Եւ էր կշիռ ոսկւոյն եկելոյ 14
սողոմոնի 'ի միում տարւոջ վեցհար_
իւր վաթսուն և վեց տաղանդ ոսկւոյ։
* Թող զհարկացն կարգելոց. և զվա 15
ճառաց վաճառականաց. և զամ թա
գաւորաց այնր կողման. և նախարա_
րաց երկրին։ * Եւ արար արքայ սո_ 16
ղոմոն երեքհարիւր նիզակ ոսկի կռա
ծոյ. և երեքհարիւր դահեկան 'ի վերայ
միոյ նիզակի ։ * Եւ երեքհարիւր վէն 17
ոսկի կռեռ. և երեք մնաք ոսկիք 'ի մի
վէն. և ետ զայն արքայ 'ի տուն անտառ
ին լիբանանու ։ * Եւ արար արքայ 18
աթոռ փղոսկրեայ մեծ. և պատեաց
զնա ոսկւով փորձով։ * Վեց աստի_ 19
ճան աթոռոյն. և դէմք եզանց 'ի թի
կանց կողմանէ աթոռոյն. և ձեռք աս
տի և անտի 'ի վրայ աթոռոյն նստելոյ.
և երկու առիւծունք կային առ ըն_
թեր ձեռացն ։ * Եւ երկոտասան ա_ 20
ռիւծք կային 'ի վերայ վեցեցունց աս_
տիճանացն աստի և անտի. և ոչ եղև
այնպիսի յամենայն թագաւորութե։
* Եւ ամ կահ սպասու արքայի սողո 21
մոնի ոսկի գործեալ. և աւազանք ան

կեք. և ամ կահ տան անտառին լիբա
նանու ոսկւով պատեալ. և ոչ գոյր
արծաթ. քանզի ոչ էր համարեալ ար
ծաթ՝ յաւուրս սողոմոնի՝ թէ իցէ
22 ինչ։ * Զի նաւ թարսսացի էր սողո
մոնի արքայի 'ի ծովու՝ ընդ նաւս քի_
րամայ. և յերեամ գայր արքայի նաւ
'ի թարսսէ. ոսկւոյ. և արծաթոյ. և
ժանեաց փղաց. և կապկաց. և սիրա
23 մարգայ ։ * Եւ մեծացաւ սողոմոն
քան զամ թագաւորս երկրի մեծութբ
24 և իմաստութբ ։ * Եւ ամ թագաւ_
որք երկրի խնդրէին տեսանել զերեսս
սողոմոնի. և լսել զիմաստութի նր.
25 զոր ետ Տր 'ի սիրտ նորա ։ * Եւ նոքա
բերէին իւրաքանչիւր զպատարագս
իւրեանց. անօթս արծաթեղէնս՝ և
անօթս ոսկեղէնս. և հանդերձս. և
ստաշխն. և խունկս. և ձիս. և ջորիս.
26 ամի ամի. * ‖ Եւ ժողովեաց սողոմոն ‖2.Մն
կառս և հեծեալս. և էին սողոմոնի 1.14.
քառասուն հազար ձիք մատակք կա_
ռաց. և երկոտասան հազար երիվա_
րաց. և եդ զնոսա 'ի քաղաքս կառաց.
և որ ընդ արքայի յերուսաղէմ։ (և էր
իշխան ամ թագաւորաց 'ի գետոյն
մինչև ցայլազգիս. և մինչև ցսահմանս
27 եգիպտացւոց ։) * Եւ ետ արքայ զար
ծաթ և զոսկի յերուսաղէմ իբրև զք
արինս. և զեղևնափայտ իբրև զմո_
լաթզենիս 'ի դաշտս բազմութբ։
28 * Եւ ելք երիվարաց սողոմոնի յեգիպ
տոսէ. և 'ի թեկուէայ վաճառք ար_
քայի. և առնուին 'ի թեկուէայ գնովք։
29 * Եւ ելանէին ելք կառաց յեգիպտ
ոսէ փոխանակ արծաթոյ. և ձի ընդ
հարիւր և յիսուն արծաթոյ. և նոյն_
պէս թագաւորացն ամենեցունց.
քետտիմայ. և թագաւորացն ասոր_
ւոց՝ որք ընդ ծովակողմն ելանէին։

ԳԼ: ԺԱ:

1 Եւ արքայ սողոմոն էր կնամէր.
‖ և էառ իւր կանայս օտարոտիս ‖2.Օրէ
բազում. և զդուստրն փարաւոնի. և 17.17.
մովաբացիս. և ամոնացիս. և եդոմայե Սիրաք.
ցիս. և ասորիս. և քետացիս. և ամոր 47.21.
2 հացիս ։ * Եւ յազգացն յորոց վճա_
րեաց Տր որդւոցն Իլի ‖ չմտանել առ ‖ Ելից.
նոսա ։ և նոքա մի մտցեն առ ձեզ. թէ 34.16.
դուցէ խոտորեցուցանիցեն զսիրտս
ձեր զհետ կռոցն իւրեանց , 'ի նոսա
3 յարեցաւ սողոմոն սիրել։ * Եւ էին
նորա կանայք տիկնայք եօթնհարիւր.
և հարճք երեքհարիւր. և խոտորեցու
4 ցին կանայք նորա զսիրտ նորա ։ * Եւ
եղև 'ի ժամանակի ծերութեն սողո_
մոնի՝ և կանայք նորա խոտորեցուցին

զսիրտ նորա զհետ աստուածոց օտա_
րաց . և ոչ էր սիրտ նր կատարեալ_
ընդ Տն Այ իւրոյ՝ իբրև զսիրտն դաւ_
թի հօր իւրոյ ։ * Եւ գնաց սաղոմոն 5
զհետ աստարտայ գարշելւոյ սիդոնա_
ցւոց . և զհետ մեղքոմայ գարշելւոյ
որդւոցն ամոնայ ։ * Եւ արար սաղո_ 6
մոն չար առաջի Տն. և ոչ չոգաւ զհետ
Տն իբրև զդաւիթ զհայր իւր ։ * Յայն 7
ժամ շինեաց սաղոմոն զբարձաւան_
դակն քամովսայ կռոցն մովաբու 'ի լե_
րինն հանդէպ երէմի . և մեղքոմայ
կռոց որդւոցն ամոնայ . (և աստար_
տայ գարշելւոյ սիդոնացւոց ։) * Եւ 8
այնպէս արար ամ կանանց իւրոց օտա
րոտւոց . արկանէին խունկս . և զոհէ_
ին կռոց իւրեանց ։ * Եւ բարկացաւ 9
Տր սաղոմոնի՝ զի խոտորեցոյց զսիրտ
‖ Վեր. 9.2. և 6. իւր 'ի Տէ Այ Իղի ‖ որ երևեցաւ նմա
երկիցս ։ * Եւ պատուիրեաց նմա վն 10
12. բանին այնորիկ . ամենևին չերթալ
զհետ աստուածոց օտարաց . և պահել
և առնել՝ զոր պատուիրեաց նմա Տր
Ած ։ * Եւ ասէ Տր ցսաղոմոն . փոխա 11
նակ զի եղև այդ ընդ քեզ . և ոչ պա_
հեցեր զհրամանս իմ, և զպատուի_
‖ Վայր. 12.15. րանս՝ զոր պատուիրեցի քեզ . ‖ պատա
ռելով պատառեցից զթագաւորութիդ
'ի ձեռանէ քումմէ՝ և տաց զդա ծա_
ռայի քում ։ * Բայց 'ի քո աւուրս ոչ 12
արարից զայն վն դաւթի հօր քո՝ այլ_
'ի ձեռանէ որդւոյ քո առից զդա ։
* Սակայն զամ՝ թագաւորութիդ ոչ 13
առից . գաւազան մի տաց որդւոյ քում
վասն դաւթի ծառայի իմոյ . և վասն
երէմի քաղաքի՝ զոր ընտրեցի ։ * Եւ յա 14
րոյց Տր սատան սաղոմոնի զադեր զե_
դոմայեցի 'ի զաւակէ թագաւորու_
‖ 2 Թագ. 8. 14. թեն եդոմայեցւոց ։ * ‖ Եւ եղև 'ի սա 15
տակել դաւթի զեդոմ . յերթալ յո_
վաբայ իշխանի զօրուն թաղել զվի_
րաւորսն . զի կոտորեցին զամ արու
յեդոմ ։ * Զի զվեց ամիս նստաւ անդ 16
յովաբ՝ և ամ իղ յեդոմ . մինչև սա_
տակեաց զամ արու եդոմայեցւոց ։
* Եւ փախեաւ ադեր՝ ինքն և ամե_ 17
նայն արք եդոմայեցիք 'ի ծառայից
հօր նր՝ և մտին յեգիպտոս . և ադեր
մանուկ փոքր էր ։ * Եւ յարեան արքն 18
'ի քաղաքէ անտի մադիամու՝ և եկին
'ի փառան . և առին ընդ իւրեանս արս
'ի փառանէ՝ և եկին յեգիպտոս առ փա
րաւոն արքայ եգիպտացւոց . և եմուտ
ադեր առ փարաւոն . և ետ նմա տուն՝
և կարգեաց նմա հաց . և ետ նմա գե_
տին ։ * Եւ եգիտ ադեր շնորհս առա 19
ջի փարաւոնի յոյժ . և ետ նմա կին
զքոյր կնոջ իւրոյ . զքոյր թեկեմինայ

20 զերէց ։ * Եւ ծնաւ քոյրն թեկեմի_
նայ ադերայ զգանեբաթ զորդի նր .
և սնոյց զնա թեկեմինա 'ի մէջ որդ_
ւոցն փարաւոնի . և էր գանեբաթ 'ի
տան փարաւոնի՝ 'ի մէջ որդւոցն փա
21 րաւոնի ։ * Եւ լուաւ ադեր յեգիպ_
տոս՝ եթէ ննջեաց դաւիթ ընդ հարս
իւր . և եթէ մեռաւ յովաբ իշխան զօ
րուն . և ասէ ադեր ցփարաւոն . ար_
ձակեա զիս՝ և դարձայց յերկիր իմ ։
22 * Եւ ասէ փարաւոն ցադեր . զինչ
պակաս է քեզ առ իս՝ զի խնդրես եր
թալ յերկիր քո . և ասէ ցնա ադեր .
զի արձակելով արձակեսցես զիս . և
23 դարձաւ ադեր յերկիր իւր ։ * Եւ յա_
րոյց Տր սատան սաղոմոնի ‖ զռազոն ‖ 2 Թագ. 8. 3.
զորդի եղիադայ . որ փախեաւ յադրա
զարայ արքայէ սուբայ 'ի տեառնէ
24 իւրմէ ։ * Եւ ժողովեցան առ նա արք .
և էր իշխան գնդին՝ 'ի կոտորել զնոսա
դաւթի . և գնացին 'ի դամասկոս՝ և
նստան 'ի նմա . և թագաւորեաց 'ի
25 դամասկոս ։ * Եւ եղև հակառակ իղի
զամ աւուրս սաղոմոնի . այս է չարու
թին ադերայ՝ և ծանրացաստումն եղև
իղի . և թագաւորեաց յերկրին եդո_
26 մայ ։ ‖ * Եւ յերոբովամ որդի նաբա ‖ 2. Մն.
տայ եփրաթացի 'ի սարիրայ . և անուն 13.6.
մօր նորա սարուա կին այրի . և նա էր
որդի կնոջ այրւոյ՝ ծառայ սաղոմոնի .
27 և ամբարձ զձեռն իւր յարքայ ։ * Եւ
այն իրք էին զի վերացոյց զձեռն իւր
յարքայ սաղոմոն . շինեաց զբարձաւ
անդակն . և ելից զխրամ քաղաքին
28 դաւթի հօր իւրոյ ։ * Եւ այրն յերո_
բովամ հզօր զօրութբ . իբրև ետես սա
ղոմոն զպատանեակն եթէ այր գոր_
ծոյ է . կացոյց զնա 'ի վերայ բեռնա_
29 կրաց տանն յովսեփայ ։ * ‖ Եւ եղև 'ի ‖ 2. Մն.
ժամանակին յայնմիկ . և ել յերոբովամ 10.15.
յերուսաղեմէ . և եգիտ զնա աքիա սի
լոնացի մարգարէ 'ի ճանապարհի . և
մեկուսացոյց զնա 'ի ճանապարհէն . և
աքիա զգեցեալ էր հանդերձ նոր . և
30 երկոքեան 'ի դաշտին ։ * Եւ բուռն
եհար աքիա զհանդերձէն իւրմէ զնո_
րոյ , որ 'ի վն իւր . և պատառեաց զնա
31 յերկոտասան կապերտս ։ * Եւ ասէ
ցյերոբովամ . առ դու քեզ զտասն կա
պերտսդ . զի այսպէս ասէ Տէր Ած
իղի՝ ահա ես պատառեցից զթագաւո
րութին 'ի ձեռաց սաղոմոնի . և տաց
32 քեզ զտասն գաւազանսն ։ * Եւ եր_
կու գաւազանքն եղիցին նր՝ վն դաւ_
թի ծառայի իմոյ՝ և վասն երէմի քա_
ղաքի՝ զոր ընտրեցի յամենայն ցեղից
33 իղի ։ * Փոխանակ զի եթող զիս . և
երկիր եպագ աստարտայ գարշելւոյ
սի_

սիդոնացւոց. և քամոսայ կռոց մովա
բու. և մելքոմայ զազրութեան որդւոցն
ամոնայ. և ոչ գնաց 'ի ճանապարհս
իմ առնել ուղղութիւն առաջի իմ. և
զճշմարտութիւնս՝ և զդատաստանս իմ
իբրև զդաւիթ զհայր իւր: *Եւ ոչ 34
առից զամենայն թագաւորութիւն 'ի
ձեռանէ նորա. զի հակառակութբ
կացից հակառակ նմա զամ աւուրս
կենաց նորա. վասն դաւթի ծառայի
իմոյ զոր ընտրեցի. որ պահեաց զպատ
ուիրանս իմ, և զճշմարտութիւնս:

զի պաշտ պանելով պաշտպան եղեց նմա

*Եւ առից զթագաւորութիւն 'ի ձե 35
ռանէ նր. և տաց քեզ զտասն գաւա
ռանսն: *Եւ որդւոյ նր տաց զեր 36
կուս գաւառանսն. վասն մնալոյ ճրա
գի ծառայի իմում դաւթի զամենայն
աւուրս առաջի իմ յերուսաղէմ քա
ղաքի՝ զոր ընտրեցի դնել զանուն իմ
անդ: *Եւ զքեզ առից. և թագաւորե 37
ցես, որոց և ցանկասցի անձն քո.
և դու եղիցիս թագաւոր 'ի վր իէլի:
*Եւ եղիցի՝ եթէ պահեսցես զամ ինչ՝ 38
զոր ես պատուիրեմ քեզ. և գնասցես
'ի ճանապարհս իմ. և արասցես ուղղու
թիւն առաջի իմ. զգուշանալ պատուի
րանաց իմոց՝ և հրամանաց իմոց՝ որպէս
արար դաւիթ ծառայ իմ. և եղէց ընդ
քեզ՝ և շինեցից քեզ տուն հաւատա
րիմ՝ որպէս շինեցի դաւթի. և տաց քեզ
զիէլ: *Եւ չարչարեցից զզաւակն 39
դաւթի վասն այնորիկ. բայց ոչ զամ
աւուրս: *Եւ խնդրեաց սողոմոն սպա 40
նանել զյերոբովամ՝ և յարեաւ յերո
բովամ և փախեաւ յեգիպտոս՝ առ սո
սակիմ արքայ եգիպտացւոց. և էր յե
գիպտոս մինչև մեռաւ սողոմոն: *Եւ 41
մնացորդք բանիցն սողոմոնի. և ամ
ինչ զոր արար. և ամ իմաստութիւն
նորա. ոչ աւանիկ գրեալ է 'ի գիրս
բանից սողոմոնի: *Եւ աւուրքն՝ զորս 42
թագաւորեաց սողոմոն յերուսաղէմ
'ի վր ամ իէլի ամք քառասուն:
*Եւ ննջեաց սողոմոն ընդ հարս իւր՝ 43
և թաղեցին զնա 'ի քաղաքի դաւթի
հօր իւրոյ: և թագաւորեաց ռոբո
վամ որդի նորա ընդ նորա:

ԳԼ: ԺԲ:

Բ.Մն. 10.1.

Եւ ‖ չոգաւ արքայ ռոբովամ 'ի 1
սիւքեմ. զի 'ի սիւքեմ գայր ամ
իէլ թագաւորեցուցանել զնա: *Եւ 2
եղև իբրև լուաւ յերոբովամ որդի
նաբատայ. և ինքն էր տակաւին յե
գիպտոս յորմէ հետէ փախեաւ յերե
սաց արքային սողոմոնի. և դարձաւ յե
րոբովամ յեգիպտոսէ: *Եւ առաքե 3
ցին՝ և կոչեցին զնա. և եկն յերոբո
վամ և ամ եկեղեցին իէլի: և խօսե
ցաւ ամ ժողովուրդն ընդ արքային ռո
4 բովամայ՝ և ասեն: *Հայր քո ծան
րացոյց զանուր մեր. և դու թեթևա
ցո 'ի խիստ ծառայութէ հօր քոյ՝ և 'ի
ծանր անրոյ նր զոր ետ 'ի վր մեր. և
5 ծառայեսցուք քեզ: *Եւ ասէ ցնոսա.
երթայք մինչև ցերիս աւուրս. և
6 դարձջիք առ իս: և գնացին: *Եւ խոր
հեցաւ արքայ ռոբովամ ընդ ծերսն
որք կային առաջի սողոմոնի հօր նր՝
մինչդեռ կենդանի էր. և ասէ: զիա՞րդ
խորհիք՝ և տացուք պատասխանի ժո
7 ղովրդեանն: *Եւ խօսեցան ընդ նմա՝
և ասեն. եթէ յաւուր յայսմիկ լինի
ցիս ծառայ ժողովրդեանն այսմիկ՝ և
ծառայեսցես նոցա. և անսասցես նց,
և խօսեսցիս ընդ նոսա բանս բարիս.
եղիցին քեզ ծառայք զամ աւուրս:
8 *Եւ եթող զխորհուրդ ծերոցն՝ զոր
խորհեցաւ ընդ նոսա. և խորհեցաւ ընդ
մանկտին մննդակիցս իւր՝ որք կային
9 առաջի նր: *Եւ ասէ ցնոսա. զինչ
տայք խրատ. և տաց պատասխանի
ժողովրդեանն՝ որք խօսեցան ընդ իս
և ասեն. թեթևացո յանրոյն՝ զոր ետ
10 հայր քո 'ի վր մեր: *Եւ խօսեցան ընդ
նմա մանկտիքն մննդակիցք իւր՝ որք
կային առաջի նր՝ և ասեն: ‖ այսպէս ‖ Սիրաք. 47.28.
խօսեսցիս յականջս ժողովրդեանն՝
որք խօսեցան ընդ քեզ՝ և ասեն. հայր
քո ծանրացոյց զանուր մեր. և դու
թեթևացո 'ի մէնջ. այսպէս խօսես
ցիս ընդ նոսա: ճկոյթ իմ ստուար է
11 քան զմէջ հօր իմոյ: *Եւ արդ՝ հայր
իմ եդ 'ի վերայ ձեր անուր ծանր՝ և
ես յաւելից յանուրն ձեր: հայր իմ
խրատեաց զձեզ գանիւք. և ես խրա
12 տեցից զձեզ քքովք: *Եւ եկն ամ
իսրայէլ առ արքայ ռոբովամ յաւուրն
երրորդի՝ որպէս խօսեցաւ ընդ նոսա
արքայ՝ և ասէ: դարձջիք առ իս յաւ
13 ուրն երրորդի: *Եւ պատասխանի
ետ արքայ ժողովրդեանն խստութբ.
և եթող ռոբովամ զխորհուրդ ծե
14 րոցն՝ զոր խորհեցան ընդ նմա: *Եւ
խօսեցաւ ընդ նոսա ըստ խորհրդեան
մանկտւոյն՝ և ասէ. հայր իմ ծանրա
ցոյց զանուր ձեր՝ և ես յաւելից յա
նուր ձեր. հայր իմ խրատէր զձեզ գա
նիւք՝ և ես խրատեցից զձեզ քքովք:
15 *Եւ ոչ լուաւ արքայ ժողովրդեանն.
զի էր խոտորումն 'ի տէ. զի հաստա
տեսցէ՝ ‖ զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն աքիայ ‖ Վեր.
սիլոնացւոյ. վասն յերոբովամայ որդ 11.31.
16 ւոյ նաբատայ: *Իբրև տեսին ամ
իէլ՝ եթէ ոչ լուաւ նց արքայ. պա
տասխանի ետ ժողովուրդն արքային

և

և ասէ. զի՞նչ բաժին կայ մեր ընդ
Դաւթի. և ոչ գոյ մեր ժառանգութի
ընդ որդւոյ Յեսսեայ. գնասցե՛ս ՚ի բնա
կութիս քո Իսրայէլ: և արդ դու ա_
րածեա՛ զտունն Դաւթի : և գնաց
Իէլ ՚ի բնակութիս իւր :* Եւ որդւոցն 17
Իէլի՝ որք նստէին ՚ի քաղաքս Յուդայ՝
թագաւորեաց Ռոբովամ :* Եւ առա 18
քեաց արքայ Ռոբովամ զԱդոնիրամ
հարկապետ. և քարկոծեցին զնա ամ
Իսրայէլ քարամբք՝ և մեռաւ: և ար_
քայ Ռոբովամ աճապարեաց ելանել
՚ի կառս՝ փախչել յԵմ: * Եւ արհա 19
մարհեաց Իէլ զտունն Դաւթի մինչև
ցայսօր : * Եւ եղև իբրև լուաւ ամ 20
Իէլ՝ եթէ դարձաւ Յերոբովամ, առա
քեցին՝ և կոչեցին զնա ժողովուրդն.
և թագաւորեցուցին զնա ՚ի վ՟ր Իէլի:
և ոչ ոք էր զկնի տանն Դաւթի. բայց
միայն ՚ի գաւազանէ տանն Յուդայ, և
Բենիամինի : * Եւ Ռոբովամ եմուտ 21
յԵմ. և եկեղեցացոյց զժողովուրդն
Յուդայ. և զգաւազանն Բենիամինի
հարիւր և ութսուն հազար երիտա_
սարդաց պատերազմողաց՝ պատերազ
մել ընդ տանն Իէլի. դարձուցանել
զթագաւորութիւն Ռոբովամայ որդ_
Բ.Մն 11.2. ւոյ Սողոմոնի : * Եւ եղև բանն Տն 22
առ Սամեա այր ԱՅ՝ և ասէ : * Խօ_ 23
սեա՛ց ընդ Ռոբովամայ որդւոյ Սողո_
մոնի արքայի Յուդայ. և ընդ ամ տանն
Յուդայ՝ և Բենիամինի. և ընդ մնա_
ցորդս ժողովրդեանն՝ և ասասցես :
* Այսպէս ասէ Տր: մի՛ ելանիցէք՝ և մի՛ 24
տայք պատերազմ ընդ եղբարս ձեր՝
ընդ որդիսն Իլի. դարձցի՛ իւրաքանչ
իւրոք ՚ի տուն իւրդ, յինէն եղև բանն
այն : և լուան բանի Տն: և դադարե_
ցին յերթալոյ՝ ըստ բանին Տն: * Եւ 25
շինեաց Յերոբովամ զՍիկիմ ՚ի լերինն
Եփրեմայ՝ և բնակէր ՚ի նմա: և ել ան
տի՝ և շինեաց զՓանուէլ : * Եւ ասէ 26
Յերոբովամ ՚ի սրտի իւրում. ահա
արդ դառնայցէ թագաւորութիւն իմ
՚ի տունն Դաւթի : * Եթէ ելանիցէ 27
ժողովուրդս զոհել զոհս ՚ի տան Տն
յԵմ. և դառնայցէ սիրտ ժողովր_
դեանս այսորիկ առ Տէր. և առ տէր
իւրեանց Ռոբովամ արքայ Յուդայ. և
սպանանիցեն զիս. և դառնայցեն առ
Տոբ. 1. 5. Ռոբովամ արքայ Յուդայ: * Եւ խոր 28
հեցաւ արքայ. և չոգաւ՝ և արար երկու
երինջս ոսկիս. և ասէ ցժողովուրդն.
Ելից 32. 8. շատ լիցի ձեզ ելանել յԵմ. || ահա
աստուածք քո Իէլ՝ որք հանին զքեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց : * Եւ եդ 29
զմին ՚ի Դան՝ և զմիւսն ՚ի Բեթէլ:
* Եւ եղև բանն այն ՚ի մեղս. և եր_ 30

թայր ժողովուրդն առաջի երեսաց
31 միոյն մինչև ցԴան : * Եւ արար տունս
՚ի վերայ բարձանց: || և արար քուրմս Բ.Մն
զմասն ինչ ժողովրդեանն որք ոչ էին 11. 15.
32 ՚ի տանէ Ղևեայ : * Եւ արար Յերոբո
վամ տօն յամսեանն ութերորդի՝ յաւ
ուր հնգետասաներորդի նորին ամ_
սոյ՝ ըստ տօնին՝ որ յերկրին Յուդայ. և
ել ՚ի սեղանն՝ զոր արար ՚ի Բեթէլ՝ զո
հել երնջոցն զոր արար : և կացոյց ՚ի
Բեթէլ քուրմս բարձանցն՝ զոր արար:
33 * Եւ ել ՚ի սեղանն՝ զոր արար ՚ի Բե_
թէլ. որ օր հնգետասան էր ամսոյն
ութերորդի ՚ի տօնին: ստեղծ ՚ի սրտէ
իւրմէ. և արար տօնս որդւոցն Իլի.
ել ՚ի սեղանն զոհել:

ԳԼ: ԺԳ:

1 Եւ ահա այր ԱՅ եհաս ՚ի Յուդայէ
բանիւ Տն ՚ի Բեթէլ. և Յերո_
բովամ կայր ՚ի վ՟ր սեղանոյն իւրոյ զո
2 հել ՚ի վ՟ր: * Եւ կոչեաց զսեղանն բա
նիւ Տն՝ և ասէ. սեղա՛ն, սեղա՛ն. այս_
պէս ասէ Տր: || ահա որդի ծնցի տան 4 Թագ
Դաւթի. Յովսիա անուն նր. և զոհես_ 23.16.
ցէ ՚ի վերայ քո զքուրմս բարձանցդ՝
որք զոհեն ՚ի վ՟ր քո. և զոսկերս մարդ
3 կան այրեսցէ ՚ի վ՟ր քո: * Եւ ետ յաւ
ուր յայնմիկ նշան՝ և ասէ. այս նշան է՝
զոր խօսեցաւ Տր՝ և ասէ. ահա սեղանդ
պատառեսցի. և հեղցի պարարտու_
4 թիւդ՝ որ ՚ի վերայ դորա : * Եւ եղև
իբրև լուաւ արքայ Յերոբովամ զբանս
առնն ԱՅ բարբառելոյ սեղանոյն ՚ի
վ՟ր՝ որ ՚ի Բեթէլ՝ ձգեաց արքայ զձեռն
իւր ՚ի սեղանոյ անտի և ասէ: կալա_
րո՛ւք զդա. և գօսացաւ ձեռն նր՝ զոր
ձգեաց ՚ի նա. և ոչ կարաց դարձու_
5 ցանել զնա առ ինքն : * Եւ սեղանն
պատառեցաւ՝ և հեղաւ պարարտու_
թիւն ՚ի սեղանոյ անտի՝ ըստ նշանին
զոր ետ այրն ԱՅ՝ ըստ բանի Տն:
6 * Եւ ասէ արքայ Յերոբովամ ցայրն
ԱՅ. աղաչեա՛ զերեսս Տն ԱՅ քո. և
արա՛ աղօթս վ՟ս իմ. և դարձցի ձեռն
իմ առ իս: և աղաչեաց այրն ԱՅ ա_
ռաջի Տն. և դարձաւ ձեռն արքայի
առ նա. և եղև իբրև զառաջինն:
7 * Եւ խօսեցաւ արքայ ընդ առնն ԱՅ՝
և ասէ. մուտ ընդ իս ՚ի տուն՝ և ճա_
8 շեա՛. և տաց քեզ պարգևս :* Եւ ասէ
այրն ԱՅ ցարքայ. եթէ տացես ինձ
զկէս տան քոյ. ոչ մտից ընդ քեզ. և ոչ
կերից զհաց. և ոչ արբից զջուր ՚ի տեղ
9 ւոջս յայսմիկ : * Զի այսպէս պատ_
ուիրեաց ինձ Տր բանիւ և ասէ : մի՛
ուտիցես զհաց. և մի՛ ըմպիցես զջուր.
և մի՛ դառնայցես ընդ նոյն ճանապարհ.

ընդ

ընդ որ երթայցես։ *Եւ գնաց զՆա- 10
նասարէ իւր. այլ ոչ ընդ նոյն Ձանա
պարհ՝ ընդ որ եկն՝ գնաց՝ ի բեթելայ։
*Եւ մարգարէ մի ծեր բնակեալ էր 11
՚ի բեթել. և եկին որդիք նո՛ւ. և պատ
մեցին նմա զամ զգործեան. զոր արար
այրն ԱՅ յաւուր յայնմիկ՝ ի բեթել.
և զբանն. զոր խօսեցաւ ընդ արքային.
և զարձուցին զերեսս հօրն իւրեանց։
*Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն նո՛ւ 12
և ասէ։ ընդո՞ր Ձանապարհ գնաց։ և
ցուցին նմա որդիք նո՛ւ զՁանապարհն՝
ընդոր գնաց այրն ԱՅ. որ եկեալ էր
՚ի յուդայէ։ *Եւ ասէ ցորդիս իւր. 13
կազմեցէ՛ք ինձ զէշն. և կազմեցին նմա
զէշ. և եհ՚ի նա։ *Եւ գնաց զհետ 14
առնն ԱՅ. և եգիտ զնա նստեալ ընդ
կաղնւով։ և ասէ ցնա՝ եթէ դու իցես
այրն ԱՅ, եկեալ՚ի յուդայէ. և ասէ.
ես եմ։ *Եւ ասէ ցնա. եկ ընդիս ՚ի 15
տուն. և կեր զՀաց։ *Եւ ասէ. ոչ կա 16
րեմ դառնալ ընդ քեզ. և ոչ գալ ընդ
քեզ. և ոչ կերիմ զՀաց. և ոչ արբից
ջուր ՚ի տեղւոջս յայսմիկ։ *Զի այն 17
պէս հրաման տուեալ է ինձ բանիւ
Տ՚ն. և ասացեալ. թէ մի՛ ուտիցես անդ
Հաց. և մի՛ ըմպիցես ջուր. և մի՛ դառ
նայցես ընդ նոյն Ձանապարհ՝ ընդ որ
երթայցես։ *Եւ ասէ ցնա. և ես մար 18
գարէ եմ իբրև զքեզ. և հրեշտակ Տ՚ն
խօսեցաւ ընդիս՝ և ասէ. դարձո՛ զնա
առ քեզ ՚ի տունդ. և կերիցէ Հաց՝ և
արբցէ ջուր. և ստեաց նմա։ *Եւ 19
դարձոյց զնա ընդ իւր. և եկեր զՀաց
՚ի տան նորա. և եարբ ջուր։ *Եւ լի- 20
նէր մինչ դեռ նստեին նոքա ՚ի սե
ղանն. և եղե բան Տ՚ն առ մարգարէն.
որ դարձոյց զնա։ *Եւ խօսեցաւ ընդ 21
առնն ԱՅ եկեալ ՚իյուդայէ՝ և ասէ։
այսպէս ասէ Տ՚ն։ փոխանակ զի դառ
նացուցեր զբանն Տ՚ն. և ոչ պահեցեր
զպատուիրեսն՝ զոր պատուիրեաց քեզ
Տ՚ն Ա՚Ծ դո։ *Եւ դարձար՝ և կերեր 22
զՀաց. և արբեր զջուր ՚ի տեղւոջդ
յայդմիկ՝ զորմէ խօսեցաւ ընդ քեզ՝ և
ասէ. մի՛ ուտիցես զՀաց՝ և մի՛ ըմպել
ցես զջուր։ արդ մի՛ մնասցէ մարմին քո
՚ի գերեզման հարցդ քոց։ *Եւ եղե 23
յետ ուտելոյն նորա զՀաց և ըմպելոյ
զջուր, հանդերձեաց զէշ մարգարէին.
և դարձաւ՝ և գնաց։ *Եւ եգիտ զնա 24
առիւծ ՚ի Ճանապարհին. և սպան զնա.
և էր մարմին նորա ընկեցեալ ՚ի Ճա
նապարհին. և էշն կայր առ նմա. և
առիւծն կայր առ մարմնին։ *Եւ 25
ահա արք անցաւորք տեսին զմեռեալն՝
ընկեցեալ ՚ի Ճանապարհին. և առիւծն
կայր առ ընթեր մեռելոյն. և մտեին,
և խօսեցան ՚ի քաղաքին՝ ուր մարգա
րէն ծեր բնակեալ էր։ *Եւ լուաւ 26
որ դարձոյցն զնա ՚ի Ճանապարհէն,
ասէ. այն այրն Ա՚Ծ է. որ դառնացոյց
զբանն Տ՚ն. և ետ զնա Տ՚ն առիւծու.
և եբեկ զնա. և սպան զնա ըստ բա
նին Տ՚ն. զոր խօսեցաւ ընդ նմա։
*Եւ խօսեցաւ ընդ որդիսն իւր՝ և 27
ասէ։ Հանդերձեցէ՛ք ինձ զէշն. և Հանդեր
ձեցին։ *Եւ գնաց՝ և եգիտ զմարմին 28
նո՛ւ ընկեցեալ՚ի Ճանապարհին. և էշն՝
և առիւծն կային առ մարմնին։ և ոչ
եկեր առիւծն զմարմին առնն Ա՚Ծ.
և ոչ եբեկ զէշն։ *Եւ կառ մարգա 29
րէն զմարմին առնն Ա՚Ծ. և եդ զնա՚ի
վերայ իշոյն. և դարձոյց զնա. և եկն
՚ի քաղաք մարգարէին ծերոյ կոծել՝
և թաղել զնա։ *Եւ ցածոյց զդին նո՛ւ 30
մարգարէն ՚ի թաղել զնա ՚ի գերեզ
մանի իւրում. և կոծեցան զնա՝ և ա
սեն. վայ եղբայր։ *Եւ եղե յետ կո 31
ծելոյն զնա. խօսեցաւ ընդ որդիսն
իւր՝ և ասէ. եթէ մեռանիցիմ, թա
ղեսջիք զիս յայրի՝ գերեզմանի՝ ուր
թաղեցաւ այրս Ա՚Ծ. առ ոսկերս դո
րա դիջիք զիս։ զի ապրեսցին ոսկերք
իմ ընդ ոսկերս դորա։ *Զի լինելով 32
լինիցի բանն. զոր խօսեցաւ բանիւ
Տ՚ն ՚ի վէմ սեզանոյն ՚ի բեթել. և ՚ի վէմ
տանց բարձանց որք ՚ի սամարիայ։
*Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ոչ դար 33
ձաւ յերօբոամ՝ ՚ի չարեաց իւրոց. և
դարձաւ՝ և արար ՚ի մանուկ ժողովր
դեանն քուրմս բարձանց. որ կամէր
ընդոյզ զձեռս իւր. և լինէր քուրմ բար
ձանց։ *Եւ եղե բանն այն ՚ի մեղս 34
տանն յերօբոամայ. և ՚ի սատակումն՝
և յապականութի՛ն յերեսաց երկրին։

ԳԼՒ. ԺՈՂ.

*Ա՚Ժամանակի յայնմիկ հիւանդա 1
ցաւ աբիա որդի յերօբոամայ։
*Եւ ասէ յերօբոամ՝ցկին իւր. արի՛, 2
և այլակերպեա՛ց. և մի՛ գիտասցեն թէ
դու կին յերօբոամայ իցես. և երթի
ցես ՚ի սեղոմ. ահա անդ է աբիա մար
գարէ. ‖ նա խօսեցաւ վասն իմ թա- ‖ Ա ԷԴ.
գաւորել ՚ի վերայ ժողովրդեանս այս- 11. ՚31.
րիկ։ *Եւ առ ՚ի ձեռին քոյ առնն հա 3
հաց և բլիթս որդւոց նորա. և ջամիչ՝
և ստոման մի մեղու. և երթ ցես առ
նա. և պատմեսցէ քեզ զինչ լինելոյ
իցէ մանկանն։ *Եւ արար այնպէս 4
կինն յերօբոամայ. և յարեաւ՝ և
գնաց ՚ի սեղոմ. և եմուտ ՚ի տուն ա
քիայ. և այրն ծերացեալ՚ի տեսանե
լոյ. և վատեալ աչք իւր ՚ի ծերութէ
իւրմէ։ *Եւ ասէ Տ՚ն ցաքիա. ահա 5
կինն

կնոջն Երոբովամայ գայ հարցանել
բան 'ի քէն վն որդւոյ իւրոյ. զի հիւ-
անդ է. զայս ինչ եւ զայս ասասցես
նմա ։ * Եւ եղեւ 'ի մտանելն նորա. 6
եւ ինքն յանծանօթս լինէր. եւ եղեւ իբ-
րեւ լուաւ Աքիա զձայն ոտից նորա. 'ի
դրանն մտանել նր. եւ 'ի բանալ. ասէ՝ մուտ
կին Երոբովամու. ընդէ՞ր իցէ այդ՝
զի յանծանօթս լինիս. եւ ես եմ առա-
քեալ առ քեզ խստութբ ։ * Երթ՝ 7
եւ ասա ցԵրոբովամ. այսպէս ասէ Տր
Ած Իղի. փոխանակ զի բարձրացու-
ցի զքեզ 'ի միջոյ ժողովրդեանդ ։ եւ
ետու զքեզ յառաջնորդ 'ի վերայ ժո-
ղովրդեան իմոյ Իղի ։* Եւ պատառե- 8
ցի զթագաւորութին 'ի տանէն Դաւ-
թի. եւ ետու զնա քեզ. եւ ոչ եղեր իբ-
րեւ զծառայ իմ Դաւիթ. որ պահեաց
զպատուիրանս իմ. եւ եկն զկնի իմ
ամ սրտիւ իւրով՝ առնել ուղղութի
առաջի իմ. * Եւ չարայար՝ առնել 9
քան զամենեսին. որք եղեն յառաջ
քան զքեզ. եւ գնացեր. եւ արարեր քեզ
աստուածս օտարոտիս. եւ ձուլածոյս՝
բարկացուցանել զիս ։ եւ զիս ընկեցեր
յետս 'ի մարմնոյ քումմէ ։ *Վասն այ- 10
սորիկ ես ածից չարիս 'ի վերայ տանն
‖ Մ. այր. Երոբովամայ. ‖ եւ սատակեցից զԵ-
15.29. րոբովամայ. որ միզիցէ զորմով ։
կծկեալ եւ լքեալ 'ի մէջ Իղի. եւ հաւա-
քեցից զհետ տանն Երոբովամայ. որպ
հաւաքիցի աղբ՝ մինչեւ սպառել զնա ։
* Զմեռեալսն Երոբովամու 'ի քա- 11
ղաքի, կերիցեն շունք. եւ զմեռեալս
յանդի, կերիցեն թռչունք երկնից.
զի Տր խօսեցաւ ։ * Եւ դու արի՛ գնա 12
'ի տուն քո. եւ 'ի մտանել ոտից քոց 'ի
քաղաքն՝ մեռցի մանուկն ։ * Եւ կո- 13
ծեսցեն ամ Իսրայէլ. եւ թաղեսցեն
զնա. զի նա միայն Երոբովամայ մտցէ
'ի գերեզման. զի գտաւ 'ի նմա բան
բարի՝ վասն Տն Այ Իսրայէլի՝ 'ի տան
Երոբովամայ ։ * Եւ յարուսցէ Տէր 14
իւր թագաւոր 'ի վր Իղի. որ հարցէ
զտուն Երոբովամայ յաւուր յայսմիկ ։
* Եւ արդ (զի՞նչ եւս) հարցէ Տր զԻղ. 15
որպ շարժի եղէգն 'ի ջուր. եւ խլեսցէ
Տր զԻղ յերկրէս բարութենէ յայսմա-
նէ. զոր ետ հարց նոցա. եւ հոսեսցէ
զնս յայնկոյս գետոյն. փոխանակ զի
արարին իւրեանց անտառս բարկա-
ցուցանել զՏր ։ * Եւ մատնեսցէ Տր 16
զԻղ վն մեղացն Երոբովամու. որ
մեղաւ՝ եւ մեղոյց զԻղ ։ * Եւ յարեաւ 17
կինն Երոբովամու. եւ գնաց 'ի Սա-
րիրա. եւ եղեւ իբրեւ եմուտ առաջի
դրան տանն, մեռաւ մանուկն ։ * Եւ 18
կոծեցան զնա, եւ թաղեցին ամ Իղ
ըստ բանին Տն. զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն
ծառայի իւրոյ Աքիայ մարգարէի ։
19 * Եւ մնացորդք բանից Երոբովա-
մայ՝ թէ որչափ պատերազմեցաւ. եւ
որչափ թագաւորեաց. ահա գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւո-
20 րացն Իղի ։ * Եւ աւուրք զորս թա-
գաւորեաց Երոբովամ. ամք քսան եւ
երկու. եւ ննջեաց ընդ հարս իւր ։ եւ
թագաւորեաց Նաբատ որդի նր ընդ
21 նորա ։ * ‖ Եւ Ռոբովամ որդի Սողո- ‖ 2.Մն.
մոնի թագաւորեաց 'ի վր Յուդայ ։ որ- 12.1. և
դի քառասուն եւ մի ամաց Ռոբովամ 13.
'ի թագաւորել իւրում, եւ եօթնու-
տասն ամ թագաւորեաց յԵմ քաղա-
քի՝ զոր ընտրեաց Տէր դնել զանուն
իւր անդ, յամ ցեղիցն Իղի ։ եւ անուն
22 մօր նր Նաամա Ամանացի ։ * Եւ ա-
րար Ռոբովամ չար առաջի Տն. եւ
նախանձեցաւ ընդ ամ. զոր արարին
հարք նր. եւ ըստ մեղաց նց. զորս մե-
23 ղան ։ * Եւ շինեցին նոքա իւրեանց
բարձունս՝ եւ անտառս 'ի վր ամ բլրոյ
բարձու. եւ 'ի ներքոյ ամ վարսաւոր
24 ծառոց ։* Եւ նուէրք եղեն յերկրին.
եւ արարին յամ գարշութեց ազգացն՝
զորս եբարձ Տէր յերեսաց որդւոցն
25 Իղի ։ * Եւ եղեւ 'ի տարւոջն յորում
թագաւորեաց Ռոբովամ. ել Սուսա-
կիմ արքայ Եգիպտոսի 'ի վր Եէմի ։
26 * ‖ Եւ էառ զամ գանձս տանն Տն. ‖
եւ զգանձս տանն արքայի. եւ զնիզակն 10.16.
ոսկիս. (զոր էառ Դաւիթ 'ի ձեռաց
Ադրաազարայ արքային Սուբայ. եւ տա-
րաւ յԵէմ զամ. զոր էառ ։ եւ էառ
զվահանս ոսկիս) զոր արար Սողոմոն ։
27 * Եւ արար արքայ Ռոբովամ փոխա-
նակ նոցա զէնս պղնձիս ։ եւ դիմեցին
'ի վերայ նր զօրագլուխք սուրհան-
դակացն. որք պահէին զդրունս տանն
28 արքային ։ * Եւ լինէր յորժամ մտա-
նէր արքայ 'ի տունն Տն. բառնային
զայն սուրհանդակքն. եւ յեցուցանէին
29 զնս 'ի թեւէ սուրհանդակացն ։ * Եւ
մնացորդք բանիցն Ռոբովամայ. եւ
ամ ինչ զոր արար. ոչ աւանիկ գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւո-
30 րացն Յուդայ ։ * Եւ պատերազմ էր
'ի մէջ Ռոբովամայ եւ 'ի մէջ Երոբո-
31 վամայ զամենայն աւուրս ։ * Եւ ննջ-
եաց Ռոբովամ ընդ հարս իւր. եւ
թաղեցաւ ընդ հարս իւր 'ի քաղաքի
Դաւթի ։ եւ թագաւորեաց Աբիու որ-
դի նորա ընդ նորա ։

Գլ ։ ԺԵ ։

1 Յամին ութուտասներորդի թա-
գաւորութեանն Երոբովամայ
որդւոյ

որդւոյ Նաբատայ. Թագաւորէ աբիու
որդի ռօբովամայ 'ի վերայ յուդայ ։
2. Մնա * ‖ Եւ զերիս ամս թագաւորեաց 'ի 2
13.2. վր̄ եմի. և անուն մօր նորա մաաքա
դուստր աբեսաղոմայ ։ * Եւ գնաց 'ի 3
մեղս հօր իւրոյ. զոր արար առաջի Տ՟ն
Ա՟Յ իւրոյ. և ոչ էր սիրտ նորա կատա
րեալ ը̄ Տ՟ն Ա՟Յ իւրոյ՝ իբրև զսիրտն
դաւթի հօր իւրոյ ։ * Այլ 'ի ձեռն 4
դաւթի ետ նմա Տէր Ա՟Ծ մնացորդ
յեմ. զի կացուսցէ զորդիս ն՟ր յետ
նորա. և հաստատեսցէ զեմ ։ * Ո՟պ 5
արար դաւիթ ուղղութի առաջի Տ՟ն.
և ոչ խոտորեցաւ յամէ. զոր պատուէ
րեաց նմա զամ աւուրս կենաց իւրոց.
2 Թագ ‖ բաց 'ի բանէն ուրիայ քետացւոյ ։
11.4. * Եւ պատերազմ էր 'ի մէջ աբիայ 6
և 'ի մէջ յերոբովամայ զամ աւուրս
կենաց նորա ։ * Եւ մնացորդք բանից 7
աբիայ՝ և ամ ինչ զոր արար՝ ո՞չ աւա
նիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց
2. Մնա թագաւորացն յուդայ ։ ‖ և պատերազմ
13.2. էր 'ի մէջ աբիայ և 'ի մէջ յերոբովա
մայ ։ * Եւ ննջեաց աբիու ընդ հարս 8
իւր. և թաղեցաւ 'ի քաղաքի դաւթի.
2. Մնա ‖ և թագաւորէ ասա որդի ն՟ր ընդ ն՟ր ։
14.1. * Եւ յամի քսաներորդի յերոբովա 9
մայ արքայի Իղի. թագաւորէ ասա 'ի
վր̄ յուդայ ։ * Եւ քառասուն և միամ 10
թագաւորեաց յեմ. և անուն մօր ն՟ր
մաաքա՝ դուստր աբեսաղոմայ ։ * Եւ 11
արար ասա ուղղութի առաջի Տ՟ն իբ
րև զդաւիթ զհայր իւր ։ * Եւ եբարձ 12
զնուէրս յերկրէն . և ջնջեաց զամ
խարդախութիւն. զոր արարին հարք
նորա ։ * Եւ զմաաքա զմայր իւր 'ի բաց 13
արար 'ի տիկնութէ ։ քանզի արար
ժողովս յանտառին իւրում. և կոտո
րեաց ասա զամբոխս նորա. և այրեաց
հրով 'ի հեղեղատին կեդրոնի ։ * Սա 14
կայն զբարձունսն ոչ եբարձ ։ բայց
սիրտ ն՟ր կատարեալ էր ընդ Տ՟ն զամ
աւուրս իւր ։ * Եւ եբեր զսիւնսն հօր 15
իւրոյ. և զսիւնս զիւր եմոյծ 'ի տուն
Տ՟ն. արծաթ և ոսկի և անօթս ։ * Եւ 16
պատերազմ էր 'ի մէջ ասայի և 'ի մէջ
բաասայ արքայի Իղի զամ աւուրս ն՟ց ։
2. Մնա * ‖ Եւ ել բաասա արքայ Իղի 'ի վր̄ 17
16.1. յուդայ. և շինեաց զռամա. զի մի՛ լի
ցի մտանել և ելանել ասայի արքայի
յուդայ ։ * Եւ էառ ասա զամ ար 18
ծաթն և զոսկի գտեալ 'ի գանձս տանն
Տ՟ն. և 'ի գանձս տան թագաւորին. և
ետ զայն 'ի ձեռս ծառայից իւրոց. և
առաքեաց զն՟ս ասա արքայ առ որդին
ադերայ՝ որդւոյ աբեներայիմայ որդ
ւոյ ազայիլի արքայի ասորւոց բնակե
Ուխ է ընդե լոյ 'ի դամասկոս՝ և ասէ ։ * Ուխտեա՛ 19
խտ

ուխտ ընդ իս և ընդ քեզ. և 'ի մէջ հօր
իմոյ և հօր քոյ. ահաւադիկ առաքեցի
քեզ պատարագ արծաթ և ոսկի. և
լո՛յծ զուխտ քո, որ ընդ բաասայ ար
20 քայի Իղի. և գնասցէ յինէն ։ * Եւ
լուաւ որդի ադերայ՝ արքայի ասայի.
և առաքեաց զիշխանսն իւր 'ի քաղաքսն
Իղի. և եհար զային. և զդան. և զա
բէլ տանն մաաքայ. և զամ զքեներ
բէթ մինչև յամ երկիրն նեփթաղի
21 մայ ։ * Եւ եղև՝ իբրև լուաւ բաասա.
դադարեաց 'ի շինելոյ զռամա. և դար
22 ձաւ 'ի թերսայ ։ * Եւ արքայ ասա
պատուիրեաց ամ յուդայ, որք էին
յենակիմ. զի առցեն զքարինսն ռա
մայ, և զփայտ ն՟ր, զոր շինեաց բաա
սա. և շինեաց նոքօք արքայ ասա զամ
բլուր բենիամինի՝ և զդիտանոցսն ։
23 * Եւ մնացորդք բանից ասայի և ամ
զօրութի նորա. և ամ ինչ զոր արար,
և քաղաքսն զորս շինեաց. ո՞չ աւանիկ
գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թա
գաւորացն յուդայ ։ բայց 'ի ժամանա
կի ծերութե իւրոյ ցաւեցան ոտք իւր
24 * Եւ ննջեաց ասա ընդ հարս իւր. և
թաղեցաւ ընդ հարս իւր 'ի քաղաքին
դաւթի ։ ‖ և թագաւորէ յովսափատ ‖2. Մնա
25 որդի ն՟ր ընդ ն՟ր ։ * Եւ նաբատ որդի 17.1.
յերոբովամայ թագաւորէ 'ի վր̄ Իղի
յամին երկրորդի ասայի արքայի յու
դայ ։ և թագաւորեաց 'ի վր̄ Իղի ամս
26 երկուս ։ * Եւ արար չար առաջի Տ՟ն.
և գնաց զճանապարհ հօր իւրոյ. և 'ի
27 մեղս իւր որովք յանցոյց զԻղ ։ * Եւ
նստաւ զնովաւ բաասա որդի աքիայ
'ի վերայ տանն իսաքարու . և եհար
զնա բաասա 'ի գաբաթոն այլազ
գեաց ։ և նաբատ և ամ Իղ նստէին
28 զգաբաթոնաւ ։ * Եւ սպան զնա բաա
սա. յամին յերկրորդի ասայի արքայի
յուդայ. և թագաւորեաց ընդ նորա ։
29 * ‖ Եւ եղև իբրև թագաւորեաց. ե ‖ Դ արք.
հար զամ տունն յերոբովամու. և ոչ 21.22.
թողոյր զամ շնչաւոր տանն յերոբովա
մայ. մինչև սատակել զնա ըստ բանին
Տ՟ն ‖ զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն ծառայի ‖ Գ էր.
30 իւրոյ աքիայ սիլոնացւոյ ։ * Վասն ամ 14. 10.
մեղացն յերոբովամայ. որ մեղաւ. և
յանցոյց զԻղ 'ի զայրացուցանել իւր
ում. որովք զայրացոյց զՏ՟ր Ա՟Ծ Իղի ։
31 * Եւ մնացորդք բանից նաբատայ. և
ամ ինչ զոր արար, ո՞չ աւանիկ գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւո
32 րացն Իղի ։ * Եւ էր պատերազմ 'ի
մէջ ասայի՝ և 'ի մէջ նաբատայ ար
33 քայի Իղի զամ աւուրս նոցա ։ * Եւ
յամին երրորդի ասայի արքայի յու
դայ թագաւորէ բաասա որդի աքիայ

'ի վր ամ Իլի 'ի Թերսայ ամս քսան
և չորս : * Եւ արար չար առաջի Տն: 34
և գնաց զճանապարհ յերոբովամայ
որդւոյ նաբատայ՝ և 'ի մեղս նորա .
որովք յանցոյց զիսրայէլ:

ԳԼ: ԺԶ:

Եւ եղեւ բան Տն 'ի ձեռն յէուայ 1
որդւոյ անանեայ առ բաասա՝
և ասէ : *Փոխանակ զի բարձրացուցի 2
զքեզ յերկրէ . և ետու զքեզ առաջ_
նորդ 'ի վր ժողովրդեան իմոյ Իլի . և
գնացեր զճանապարհն յերոբովամայ .
և յանցուցեր զժողովուրդ իմ զԻլ
բարկացուցանել զիս սնոտիւք իւր_
եանց : * Ահա ես յարուցից զհետ 3
բաասայ և զհետ տան նորա . և տաց
զտուն քո իբրև զտունն յերոբովամայ
‖ Վեր. 14.11. որդւոյ նաբատայ : * ‖ Որ մեռանիցի 4
բաասայ 'ի քաղաքի , շունք կերիցեն .
և որ մեռանիցի նր 'ի դաշտի , կերի_
‖ 2. Մնա. 16.1. ցեն զնա Թռչունք երկնից : * ‖ Եւ 5
մնացորդք բանից բաասայ . և զմ ինչ
զոր արար . և զօրութիւք նր . ոչ աւա
նիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց
Թագաւորացն Իլի : * Եւ ննջեաց 6
բաասա ընդ հարս իւր . և Թաղեցաւ
'ի Թերսայ : և Թագաւորէ Էլա որդի
նորա ընդ նորա : (յամի քսաներորդի
ասայի արքայի :) *Եւ 'ի ձեռն յէուայ 7
որդւոյ անանեայ մարգարէի . խօսե_
ցաւ Տր 'ի վերայ բաասայ՝ և վր տան
նր . զմ չարիսն զոր արար առաջի
Տն 'ի բարկացուցանել զնա գործովք
ձեռաց իւրոց . առ 'ի լինելոյ իբրև
զտունն յերոբովամայ . և վս հարկա
նելոյ զնա : * Յամին քսաներորդի և 8
վեցերորդի արքայի յուդայ : և Թա_
գաւորեաց Էլա որդի բաասայ 'ի վր
Իլի 'ի Թերսայ ամս երկուս : *Եւ ժո 9
ղովեաց 'ի վերայ նորա զամբրի ծա_
ռայ իւր իշխան կիսոյ սպառազինաց .
և նա ըմպէր . և արբեալէր 'ի տանն
արսայ հանդերձապետի 'ի Թերսայ :
‖ 4 Թագ. 9.31. * ‖ Եւ եմուտ զամբրի . և եհար զնա՝ 10
և եսպան . յամի քսաներորդի եօթնե
րորդի ասայի արքայի յուդայ . և Թա_
գաւորեաց ընդ նորա : * Եւ եղեւ 'ի 11
Թագաւորել նր՝ և նստել յաթոռն
իւրում , եհար զմ տունն բաասայ՝
և ոչ եԹող նմա՝ որ միզիցէ զորմով .
և զմերձաւորս նորա՝ և զբարեկամս
նորա : * Եւ ջնջեաց զամբրի զմ 12
տունն բաասայ՝ ըստ բանին Տն՝ զոր
խօսեցաւ 'ի վերայ տանն բաասայ 'ի
ձեռն յէուայ մարգարէի : * Վս ամ 13
մեղացն բաասայ՝ և էլայ որդւոյ նր՝
որ մեղաւ : և ոյք յանցոյցն զԻլ բար
կացուցանել զՏր Այ Իլի սնոտեօք
14 իւրեանց : * Եւ մնացորդք բանիցն
էլայ . և ամ ինչ զոր արար . ոչ աւա_
նիկ գրեալէն 'ի գիրս բանից աւուրց
15 Թագաւորացն Իլի : * Յամի քսանե_
րորդի եօթներորդի ասայի արքայի
յուդայ . Թագաւորեաց զամբրի աւ_
ուրս եօթն 'ի Թերսայ . և բանակն
16 Իլի 'ի գաբաԹոնի այլազգեաց : *Եւ
լուաւ ժողովուրդն 'ի բանակին անդ .
ասեն՝ դաւաճանեցաւ զամբրի՝ և եհար
զարքայն . և Թագաւորեցուցին զԱմ
րի զօրավար զօրուն 'ի վր Իսրայէլի
17 յաւուր յայնմիկ 'ի բանակին : * Եւ
ել ամրի . և ամ Իլ ընդ նմա 'ի գա_
18 բաԹոնէ . և նստաւ զԹերսաւ : * Եւ
եղեւ իբրև ետես զամբրի Թէ յառ_
նուլ եղեւ քաղաքն . եմուտ 'ի սենեակ
մի տանն արքայի . և այրեաց 'ի վերայ
նր զտունն արքայի հրով . և մեռաւ :
19 * Վս մեղացն իւրոց զոր արար առ_
նել չար առաջի Տն . և գնաց զմ
ճանապարհս յերոբովամայ որդւոյ
նաբատայ . և 'ի մեղս նր . զոր արար՝
20 որովք յանցոյց զԻլ : * Եւ մնացորդք
բանից զամբրեայ՝ և խռովք նր՝ զոր
խռովեցաւ . ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն
21 Իլի : * Յայնժամ բաժանեցաւ ժողո
վուրդն Իլի . կէս ժողովրդեանն լի_
նէր զհետ Թամնեայ որդւոյ գոնաԹայ
Թագաւորեցուցանել զնա . և կէս ժո
ղովրդեանն լինէր զկնի ամրեայ :
22 * Եւ յաղԹահարեաց ժողովուրդն՝
որ զկնի ամրեայ . և պարտեցաւ ժողո
վուրդն՝ որ զհետ Թամնեայ որդւոյ գօ
նաԹայ . և մեռաւ Թամնի . (և յոլովամ
եղբայր նորա 'ի ժամանակի յայնմիկ .)
և Թագաւորեաց ամրի յետ Թամնեայ :
23 * Յամին երեսներորդի և առաջնոր_
դի ասայի արքայի յուդայ . Թագաւո_
րէ ամրի 'ի վր Իլի ամս երկոտասան .
'ի Թերսայ Թագաւորեաց ամս վեց :
24 * Եւ ստացաւ ամրի զլեառնն սոմո_
րոն 'ի սամերայ տեառնէ լերինն եր_
կուց տաղանդաց արծաԹոյ . և շինեաց
զլեառնն . և կոչեաց զանուն լերինն՝
զոր շինեաց , յանուն սամերեայ տն
25 լերինն սամիրոն : * Եւ արար ամրի
չար առաջի Տն . և չարացաւ քան զմ
26 եղեալս յառաջ քան զնա : * Եւ գնաց
զմ ճանապարհս յերոբովամայ որդ
ւոյ նաբատայ . և 'ի մեղս նորա . որովք
յանցոյց զԻլ 'ի բարկացուցանել զՏր
27 Այ Իլի սնոտեօք իւրեանց : * Եւ
մնացորդք բանից ամրեայ՝ և ամ ինչ
զոր արար . և զօրուԹի նր զոր արար .
ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից
աւուրց

ւուրց Թագաւորացն Իլի ։ * Եւ նըն 28
ջեաց Ամրի ընդ հարս իւր. եւ թաղե
ցաւ 'ի Սամարիայ. եւ թագաւորեաց
Աքաաբ որդի նորա ընդ նր ։ * Եւ Ա_ 29
քաաբ որդի Ամրեայ թագաւորեաց
'ի վերայ Իլի. յամին երեսներորդի եւ
ութերորդի Ասայի արքային Յուդայ.
թագաւորեաց Աքաաբ որդի Ամրեայ
'ի վերայ Իլի 'ի Սամարիայ ամս քսան
եւ երկուս ։ * Եւ արար Աքաաբ որդի 30
Ամրեայ չար առաջի Տն քան զամենե
սեան. որք յառաջ քան զնա էին ։
* Եւ ոչ ինչ էր նմա ընդ հատ գնալ 31
ըստ մեղաց Յերոբովամայ որդւոյ Նա
բատայ. եւ եառ կին զՅեզաբէլ դուստր
Յովբաաղայ արքային Սիդոնացւոց. եւ
գնաց՝ եւ ծառայեաց Բահաղու՝ եւ եր_
կիր եպագ նմա ։ * Եւ կանգնեաց սե 32
ղան Բահաղու 'ի տան գարշելեաց նր.
զոր շինեաց 'ի Սամարիայ ։ * Եւ արար 33
Աքաաբ անտառ. եւ յաւել Աքաաբ առ
նել առ 'ի բարկացուցանել զՏէր Ա.Ծ
Իլի, քան զամ Թագաւորս Իլի եղեալս
յառաջ քան զնա ։ * Յաւուրս նորա 34
շինեաց Աքիէլ Բեթելացի զԵրիքով.
Աբիրոնաւ անդրանկաւ իւրով եարկ
նմա հիմունս. եւ Սեգուբաւ կրտսերով
‖Յեսու. 6.26. իւրով կանգնեաց զդրունս նր ‖ ըստ
բանին Տն. զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն Յե
սուայ որդւոյ Նաւեայ ։

ԳԼ: ԺԷ:

‖Սիրաք. 48.1. Եւ ‖ ասէ Եղիա մարգարէ 'ի Թեզ 1
բեայ Գաղաադու ցԱքաաբ. կեն
Յակոբ. 5.17. դանի է Տր Ա.Ծ զօրութեանց Ա.Ծ Իլի.
որոյ կացի առաջի նորա. եթէ եղիցի
յամս յայսոսիկ ցօղ՝ կամ անձրեւ.
բայց եթէ բանիւ բերանոյ իմոյ ։ * Եւ 2
եղեւ բան Տն առ Եղիա՝ եւ ասէ ։
* Գնա՛ աստի ընդ արեւելս. եւ թաքի 3
ցես 'ի հեղեղատին Քոռաթու. որ է
յանդիման Յորդանանու ։ * Եւ եղի 4
ցի ըմպել քեզ ջուր 'ի հեղեղատէն. եւ
հրաման տաց ագռաւուց կերակրել
զքեզ անդ ։ * Եւ գնաց. եւ արար Եղիա 5
ըստ բանի Տն ։ եւ չոգաւ՝ եւ նստաւ 'ի
հեղեղատին Քոռաթայ յանդիման
Յորդանանու ։ * Եւ ագռաւք բերէին 6
նմա հաց եւ միս ընդ առաւօտս. եւ հաց
եւ միս ընդ երեկոյս. եւ 'ի հեղեղատէն
ըմպէր զջուր ։ * Եւ եղեւ յետ աւուրց. 7
եւ ցամաքեցաւ հեղեղատն ։ * Եւ եղեւ 8
բան Տն առ Եղիա՝ եւ ասէ ։ * Արի՛ եւ 9
գնա՛ 'ի Սարեփթա Սիդոնացւոց. եւ
նստցիս անդ. եւ ահա պատուիրեալ է
իմ անդ կնոջ միոյ այրւոյ կերակրել
‖Ղուկ. 4.26. զքեզ ։ * ‖ Եւ յարեաւ՝ եւ գնաց 'ի Սա 10
րեփթա 'ի դրունս քաղաքին. եւ ահա
խա 2

անդ կին մի քաղէր փայտ. եւ աղաղա_
կեաց զկնի նորա Եղիա՝ եւ ասէ ցնա.
ա՛ռ դու ինձ սակաւ մի ջուր ամանով
11 եւ արբից ։ * Եւ գնաց բերել. եւ աղա
ղակեաց զհետ նորա Եղիա՝ եւ ասէ.
առցես ինձ պատառ մի հաց 'ի ձեռին
12 քում ։ * Եւ ասէ կինն. կենդանի է
Տր Ա.Ծ քո. եթէ գուցէ իմ նկանակ.
բայց եթէ որչափ բուռն մի ալիւր 'ի
սափորի. եւ սակաւ մի իւղ 'ի կամիսա
կի. եւ ահա քաղեմ կրկուտս երկուս.
եւ մտից՝ եւ արարից զայն ինձ եւ ման_
կանց իմոց. եւ կերիցուք զայն՝ եւ մեռ
13 ցուք ։ * Եւ ասէ ցնա Եղիա. քաջա_
լերեա՛ց ։ մտ՛ու՝ եւ արա՛ ըստ բանի քում ։
այլ արասցես նախ ինձ անտի նկանակ
մի փոքրիկ. եւ բերցես ինձ. եւ ապա
14 արասցես քեզ եւ մանկանց քոց ։ * Զի
այսպէս ասէ Տր Ա.Ծ Իլի. սափոր ա_
լերն մի՛ պակասեսցի. եւ կամիսակ
իւղոյն մի՛ նուազեսցի մինչեւ յօր տալոյ
Տն անձրեւ 'ի վերայ երեսաց երկրի ։
15 * Եւ գնաց կինն. եւ արար ըստ բա_
նին Եղիայի. եւ ուտէր նա՛ եւ նա՝ եւ որ_
16 դիք նր ։ * Եւ յօրէ յայնմանէ սափոր
ալերն ոչ պակասեցաւ. եւ կամիսակ
իւղոյն ոչ նուազեցաւ ըստ բանին Տն.
17 զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն Եղիայի ։ * Եւ
եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ հիւանդա
ցաւ որդի տիկնոջ տանն. եւ էր ախտ
նորա սաստիկ յոյժ. մինչ ոչ մնաց 'ի
18 նմա շունչ ։ * Եւ ասէ ցԵղիա. զի՞
կայ իմ եւ քո՝ այր Ա.Յ. մտեր առ իս
յիշատակել զանօրէնութիւնս իմ. եւ
19 սպանանել զորդի իմ ։ * Եւ ասէ Ե_
ղիա ցկինն. տո՛ւր ցիս զորդիդ քո ։ եւ
եառ զնա 'ի գրկաց նր. եւ եհան զնա
'ի վերնատունն յորում ինքն նստէր.
եւ արար զնա 'ի կողմն 'ի վր մահճաց
20 իւրոց ։ * Եւ աղաղակեաց Եղիա՝ եւ
ասէ. ո՛հ ինձ Տր. որ վկայդ ես այր_
ւոյն, առ որում ես բնակիմ. դու չար_
չարեցեր զորդի նորա մեռուցանել ։
21 * Եւ փչեաց երիցս 'ի մանուկն. եւ կար
դաց զՏր՝ եւ ասէ. Տր Ա.Ծ իմ. դարձ
ցի շունչ մանկանս 'ի սա. եւ եղեւ այն
22 պէս ։ * Եւ աղաղակեաց. եւ լուաւ Տր
ձայնի Եղիայի. եւ դարձաւ շունչ ման
կանն 'ի փոր նր՝ եւ կենդանացաւ ։
23 * Եւ եառ Եղիա զմանուկն՝ եւ իջոյց
զնա 'ի վերնատանէ անտի 'ի տունն.
եւ ետ ցմայր իւր. եւ ասէ Եղիա. տե՛ս՝
24 զի կենդանի է որդիդ քո ։ * Եւ ասէ
կինն ցԵղիա. ահա արդ գիտացի,
եթէ այր Ա.Յ ես դու. եւ բան Տն ճշ
մարիտ է 'ի բերան քո ։

Գլ: ԺԸ:

Եւ եղեւ յետ աւուրց բազմաց. եւ 1
բան Տն̃ եղեւ առ Եղիա յամին
երրորդի, եւ ասէ. Երթ՝ եւ երեւեաց
աքաաբու. եւ տաց անձրեւ 'ի վ̃ր երե_
սաց երկրի: * Եւ չոգաւ Եղիա երեւել 2
աքաաբու: եւ սով սաստիկ էր 'ի սամա
րիայ: * Եւ կոչեաց աքաաբ զաբդիու 3
զհազարապետ իւր. եւ աբդիու երկիւ_
ղած էր 'ի Տէ յոյժ: * Եւ եղեւ 'ի կո_ 4
տորել յեզաբելայ զմարգարէսն Տն̃.
եւ էառ աբդիու հարիւր այր մարգա_
րէ. եւ թաքոյց զնն̃ յիսուն յիսուն յայ_
րի՝ եւ կերակրեաց զնն̃ հացիւ եւ ջրով:
* Եւ ասէ աքաաբ ցաբդիու. Եկ՝ շրջի 5
ցուք ընդ երկիրդ առ ամ̃ աղբերբք
ջրոց՝ եւ առ հեղեղատօք. թերեւս գտ
ցուք խոտ. եւ ապրեցուսցուք զձիս եւ
զջորիս. եւ ոչ սատակեսցին յանասնոց:
* Եւ բաժանեաց իւրեանց զճանա_ 6
պարհն շրջել: եւ աքաաբ գնաց ընդ մի
ճանապարհ միայն. եւ աբդիու գնաց
ընդ այլ ճանապարհ միայն: * Եւ էր 7
աբդիու 'ի ճանապարհին. եւ եկն ել
Եղիա ընդառաջ նորա միայն: եւ աճա
պարեաց աբդիու. անկաւ 'ի վ̃ր երե
սաց իւրոց՝ եւ ասէ. եթէ դո՛ւ իցես
տէր իմ Եղիա: * Եւ ասէ Եղիա. Ես 8
եմ: Երթ՝ եւ ասա՛ ցտէր քո՝ թէ ահա՛ա
սիկ Եղիա: * Եւ ասէ աբդիու: զի՞նչ 9
մեղայ. զի մատնես զծառայ քո 'ի ձեռս
աքաաբու սպանանել զիս: * Կենդա 10
նի է Տր ԱԾ քո. եթէ իցէ ազգ. կամ
թագաւորութի. ուր ոչ առաքեաց
տէր իմ խնդրել զքեզ. եւ ասեն՝ թէ
չէ ուրեք: եւ այրեաց զթագաւորութին՝
եւ զաշխարհ նորա. զի ոչ եգիտ զքեզ:
* Եւ արդ դու ասես. թէ երթ՝ եւ 11
պատմեա՛ տեառն քում, թէ ահա՛ա
սիկ Եղիա: * Եւ եղիցի՝ թէ ես եր_ 12
թայցեմ 'ի քէն. եւ հոգի Տն̃ առնու_
ցու զքեզ յերկիր, զոր ոչ գիտիցեմ.
եւ մտանիցեմ պատմել աքաաբու, եւ
ոչ գտանիցէ զքեզ. եւ սպանանիցէ
զիս: եւ ծառայ քո երկիւղած է 'ի Տէ
'ի մանկութէ իւրմէ: * Եւ ո՞չ պատ_ 13
մեցաւ տեառն իմում. զորինչ արարի
ես 'ի կոտորել յեզաբելայ զմարգա_
րէսն Տն̃: թաքուցի 'ի մարգարէիցն
Տն̃ հարիւր այր. յիսուն յիսուն այր՝
յայրի. եւ կերակրեցի զնն̃ հացիւ եւ
ջրով: * Եւ արդ դու ասես ցիս. Երթ՝ 14
եւ ասա՛ տեառն քում թէ ահա՛ասիկ
Եղիա. եւ սպանանիցէ զիս: * Եւ ասէ 15
Եղիա. կենդանի է Տր զօրութեց. որոյ
կացի առաջի նորա. զի այսօր երեւե_
ցայց նմա: * Եւ գնաց աբդիու ընդ 16
առաջ աքաաբու՝ եւ պատմեաց նմա:
եւ ընթացաւ աքաաբ՝ եւ գնաց ընդ ա_
17 ռաջ Եղիայի: * Եւ եղեւ իբրեւ ետես
աքաաբ զԵղիա. ասէ աքաաբ ցԵղիա.
եթէ դո՛ւ իցես խանգարիչն իսրայէլի:
18 * Եւ ասէ Եղիա. ես ո՛չ խանգարեմ
զԻլ̃, այլ դու եւ տուն հօր քո. 'ի թո_
ղուլ ձեր զՏր ԱԾ ձեր՝ եւ երթալ զհետ
19 բահաղիմայցն: * Եւ արդ առաքեա՛.
եւ ժողովեա՛ առ իս զամ̃ Իէլ 'ի լեառն
կարմելոս՝ եւ զմարգարէսն բահաղու
զչորեքհարիւր եւ զյիսուն՝ (զմարգա_
րէսն ամօթոյ զչորեքհարիւր եւ զյի_
սուն.) եւ զմարգարէսն անտառաց
զչորեքհարիւր. որք ուտեն զսեղանն
20 յեզաբելայ: * Եւ առաքեաց աքաաբ
ընդ ամ̃ իսրայէլ. եւ ժողովեաց զմար
21 գարէսն 'ի լեառնն կարմելոս: * Եւ
մերձեցոյց Եղիա զամ̃ ժողովուրդն.
եւ ասէ ցնն̃ Եղիա. մինչեւ ցե՞րբ կաղայք
յերկուս հետս: եթէ Տր է ԱԾ, եր_
թայք զհետ նորա. եւ եթէ բահաղն
իցէ, երթայք զհետ նր: եւ ո՛չ ետ ժո_
22 ղովուրդն նմա պատասխանի: * Եւ
ասէ Եղիա ցժողովուրդն. ես մնացել
եմ մարգարէ Տն̃ միայն. եւ մարգարէք
բահաղու արք չորեքհարիւր եւ յիսուն.
եւ մարգարէք անտառին՝ չորեքհար_
23 իւր: * Տացեն մեզ երկուս եզինս. եւ
ընտրեսցեն իւրեանց զմին. եւ յօշես_
ցեն՝ եւ դիցեն 'ի վ̃ր փայտից. եւ հուր մի
դիցեն: եւ ես արարից զմիւս եզն. եւ
եդից 'ի վ̃ր փայտից՝ եւ հուր ո՛չ մատու
24 ցից: * Եւ կարդասջի՛ք զանուն աս_
տուածոյն ձերոյ: եւ ես կոչեցից զանուն
Տն̃ ԱՅ իմոյ. եւ եղիցի ԱԾ որ լուիցէ
հրով՝ նա է ԱԾ: պատասխանի ետուն
ամ̃ ժողովուրդն՝ եւ ասեն. բարի է
25 բանդ՝ զոր խօսեցար: * Եւ ասէ Եղիա
ցմարգարէսն ամօթոյ: ընտրեցէ՛ք
դուք ձեզ զուարակ մի. եւ արարէ՛ք յա
ռաջագոյն. քանզի դուք բազումք էք:
եւ կարդացէ՛ք զանուն աստուծոյ ձե_
26 րոյ. եւ հուր մի՛ դնէք 'ի վ̃ր: * Եւ առին
զզուարակն՝ զոր ետ նց̃. եւ արարին.
եւ կոչէին զանուն բահաղու յայգուէ
մինչեւ ցհասարակ օր. եւ ասէին. լո՛ւր
մեզ բահաղ՝ լո՛ւր մեզ: եւ ո՛չ գոյր բար
բառ՝ եւ ոչ ունկնդրութի: եւ ընթա_
նային շուրջ զսեղանովն՝ զոր արարին
27 * Եւ եղեւ 'ի միջօրէին՝ եւ այպանեաց
զնոսա Եղիա թեզբացի՝ եւ ասէ. մեծա
ձա՛յն կարդացէ՛ք. զի ած̃ է. թերեւս
զբօսանք ինչ իցեն նմա. եւ միանգա_
մայն թերեւս առնիցէ հրաման. կամ
28 թէ 'ի քուն իցէ՝ եւ յառնիցէ: * Եւ
կարդային մեծաձայն. եւ ցտէին ըստ
օրինի իւրեանց. սրով եւ գեղար_
դեամբք

դեամբք՝ մինչեւ ցհեղուլ արեան 'ի վր
նո։ * Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ յընդ- 29
երեկսն. եւ մարգարէանային մինչեւ
ցժամանակ մատուցանելոյ զոհին. եւ
ոչ գոյր ձայն։ (Եւ խօսեցաւ եղիա Թեզ-
բացի ընդ մարգարէսն գարշելեացն՝
եւ ասէ. 'ի բաց կացէք. արդ ես արա-
րից զողջակէզն իմ։ եւ 'ի բաց կացին՝
եւ գնացին։) * Եւ ասէ եղիա ցժողո- 30
վուրդն՝ մատերուք առ իս. եւ մատեան
ամ ժողովուրդն առ նա. եւ ողջացոյց
զսեղանն Տն, զկործանեալ։ * Եւ 31
էառ եղիա երկոտասան քար՝ ըս թուոյ
ցեղիցն իղի. որպ խօսեցաւ Տր ըն նմա
Ծննդ. ‖ եւ ասէ՝ իղ եղիցի անուն քո։ * Եւ 32
32. 28. շինեաց զքարինսն յանուն Տն. եւ ա-
4 Թագ. րար ծով՝ որ տանէր երկուց գրուից
17. 34. սերմն շուրջ զսեղանովն։ * Եւ եդեղ 33
զշերտսն 'ի վերայ սեղանոյն՝ զոր ա-
րար։ եւ յօշեաց զողջակէզն. եւ եդեղ 'ի
վր շերտիցն. եւ եդեղ 'ի վր սեղանոյն։
* Եւ ասէ. առէք ինձ չորս սափորս 34
ջրոյ. եւ հեղէք 'ի վերայ ողջակիզիդ՝
եւ 'ի վր շերտիցդ։ եւ ասէ. կրկնեցէք.
եւ կրկնեցին։ եւ ասէ. երեքկնեցէք. եւ
երեքկնեցին։ * Եւ գնայր ջուրն շուրջ 35
զսեղանովն. եւ զծովն լցին ջրով։ * Եւ 36
եղեւ 'ի ժամու մատուցանելոյ պատա-
րագին, աղաղակեաց եղիա յերկինս՝
եւ ասէ. Տր Ած աբրահամու՝ եւ իսա-
հակայ՝ եւ իղի. այսօր ծանիցեն եթէ
դու ես Տր Ած իղի. եւ ես ծառայ քո.
եւ ես արարի զգործս զայսոսիկ։
* Լուր ինձ Տր. լուր ինձ հրով. եւ ծա- 37
նիցէ ժողովուրդս՝ թէ դու ես Տէր
Ած. եւ դու դարձուցեր զսիրտ ժողո-
վրդեանս այսորիկ յետս։ * Եւ անկաւ 38
հուր յերկնից. եւ եկեր զողջակէզն՝ եւ
զշերտսն. եւ զհողն՝ եւ զջուրն՝ որ 'ի ծո-
վուն՝ լափեաց հուրն։ * Իբրեւ ետես 39
ամ ժողովուրդն, անկան 'ի վերայ ե-
րեսաց իւրեանց՝ եւ ասեն. արդարեւ
Տր՝ նա է Ած. Տէր նա է Ած։ * Եւ 40
ասէ եղիա ցժողովուրդն. կալարուք
զմարգարէսն բահաղու. եւ մի՛ ոք ապ-
րեսցի 'ի նոցանէ։ եւ կալան զնոսա. եւ
իջոյց զնոսա եղիա 'ի հեղեղատն կի-
սոնի՝ եւ կոտորեաց զնս անդ։ * Եւ ասէ 41
եղիա ցաքաաբ. ե՛լ կե՛ր՝ եւ ա՛րբ. զի
ոտնաձայն անձրեւի է։ * Եւ ել աքաաբ 42
ուտել եւ ըմպել։ եւ եղիա ել 'ի գլուխ
լերինն կարմելայ. եւ խոնարհեցաւ յեր-
կիր. եւ եդ զերեսս իւր 'ի մէջ ծնգաց
իւրոց։ * Եւ ասէ ցպատանեակն իւր. 43
ե՛լ եւ հայեա՛ց ընդ ճանապարհ ծո-
վու։ եւ ե՛լ եւ հայեցաւ պատանեակն.
եւ ասէ՝ ո՛չ ինչ է։ եւ ասէ եղիա. ա՛ղէ՝
դու դարձի՛ր եօթն անգամ։ եւ դար-
ձաւ պատանեակն եօթն անգամ։
44 * Եւ եղեւ յետ եօթներորդումն դառնա-
գին, եւ ահա ամպ մի փոքրիկ իբրեւ
զթաթ առն՝ հանէր ջուր։ եւ ասէ՝ ե՛լ
եւ ասա՛ ցաքաաբ. լծեա՛ զկառս քո՝ եւ
է՛ջ. գուցէ հասանիցի քեզ անձրեւ։
45 * Եւ եղեւ մինչ նա այսր՝ եւ անդր դառ-
նայր՝ երկինք մթացան ամպովք եւ
հողմով. եւ եղեւ անձրեւ մեծ։ եւ լայր՝
46 եւ երթայր աքաաբ յեզրայէլ։ * Եւ
ձեռն Տն եղեւ 'ի վր եղիայի. եւ պն-
դեաց զմէջ իւր՝ եւ ընթացաւ առաջի
աքաաբու մինչեւ մտանել յեզրայէլ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ պատմեաց աքաաբ յեզաբելայ
կնոջ իւրում զամ, զոր արար ե-
ղիա. եւ որպէս կոտորեաց զամ մարգա-
2 րէսն սրով։ * Եւ առաքեաց յեզաբէլ
հրեշտակս առ եղիա՝ եւ ասէ. եթէ
դու եղիա իցես՝ եւ ես յեզաբէլ. ա՛յն եւ
ա՛յն արասցեն ինձ աստուածքն՝ եւ ա՛յն եւ
ա՛յն յաւելցեն. եթէ ոչ վաղիւ 'ի սոյն
ժամու եդից զանձն քո իբրեւ զանձն
3 միոյ 'ի նոցանէ։ * Եւ երկեաւ եղիա՝
եւ յարեաւ՝ գնաց առանձինն. եւ եկն
'ի բերսաբէէ յերկիրն յուդայ. եւ ե-
4 թող անդ զպատանեակն իւր։ * Եւ
ինքն գնաց յանապատ աւուր միոյ ճա-
նապարհ. եւ չոգաւ՝ եւ նստաւ ընդ
բաւեկնեաւ. եւ խնդրեաց մահ անձին
իւրոյ. եւ ասէ։ շա՛տ է արդ. ա՛ռ զոգի
իմ յինէն Տէր. զի ո՛չ եմ ես լաւ քան
5 զհարս իմ։ * Եւ 'ի քուն եմուտ՝ եւ
ննջեաց ընդ տնկովն՝ եւ ահա ոմն մեր-
ձեցաւ 'ի նա՝ եւ ասէ. արի՛ եւ կե՛ր։
6 * Եւ հայեցաւ եղիա. եւ ահա 'ի սնա-
րից նորա նկանակ հաճարոյ՝ եւ կուժ
ջրոյ. եւ յարեաւ՝ եկեր՝ եւ էարբ. եւ դար-
7 ձեալ ննջեաց։ * Եւ դարձաւ հրեշ-
տակն Տն երկրորդ անգամ. մերձեցաւ
առ նա՝ եւ ասէ ցնա. արի՝ կե՛ր. զի բա-
զում է 'ի քէն ճանապարհդ։
8 * Եւ յարեաւ՝ եկեր՝ եւ էարբ. եւ գնաց
զօրութբ կերակրոյն այնորիկ զքառա-
սուն տիւ՝ եւ զքառասուն գիշեր. մին-
9 չեւ ցլեառնն Այ 'ի քորեբ։ * Եւ ե-
մուտ անդ յայրն՝ եւ դադարեաց։ եւ
ահա բան Տն եղեւ առ նա՝ եւ ասէ. զի՞
10 ես դու աստ եղիա։ * Եւ ասէ՝ եղիա.
նախանձեցայ զնախանձ Տն ամենա-
կալի. ‖ զի թողին զքեզ որդիքն իղի. ‖ Հռոմ.
զսեղանս քո կործանեցին. եւ զմարգա- 11. 3.
րէս քո կոտորեցին սրով. եւ միայն մնա-
ցեալ եմ. եւ խնդրեն զանձն իմ առ-
11 նուլ զնա։ * Եւ ասէ. ելցես դու վա-
ղիւ՝ եւ կացցես 'ի լերին առաջի
Տն. եւ ահա Տր անցցէ. եւ հողմ մեծ
յուժ-

յուժգին՝ որ զլերինս քակիցէ եւ զվէմս
խորտակիցէ առաջի Տն՝ եւ ոչ 'ի հողմն
Տր։ եւ յետ հողմոյն շարժումն՝ եւ ոչ 'ի
շարժմանն Տր։ * Եւ յետ շարժմանն 12
հուր՝ եւ ոչ 'ի հուրն Տր. եւ յետ հրոյն
ձայն մեղմոյ օդոյ։ * Եւ եղեւ իբրեւ 13
լուաւ Եղիա, ծածկեաց զերեսս իւր
մաշկեկաւն. եւ ել՝ եւ եկաց 'ի ներքոյ
այրին. եւ ահա բարբառ առ նա՝ եւ
ասէ. զի՞ ես դու աստ Եղիա։ * Եւ 14
ասէ Եղիա. նախանձեցայ զնախանձ
‖ Հռոմ. Տն ամենակալի. ‖ զի թողին զուխտ
11.3. քո որդիքն Իղի. զսեղանս քո քակե
ցին. եւ զմարգարէս քո կոտորեցին
սրով. ես միայն մնացեալ եմ. եւ խնդ
րեն զանձն իմ առնուլ զնա։ * Եւ ասէ 15
ցնա Տր. գնա՛ եւ դարձիր զճանապարհ
քո. եւ երթիցես զճանապարհ անա
‖ Սիրաք. պատին դամասկեայ. եւ ‖ երթիցես՝ եւ
48. 8. օծցես զազայէլ 'ի թագաւոր ասորւոց։
* Եւ զյէու որդին ամեսսեայ 'ի թա 16
գաւոր 'ի վերայ Իղի. եւ զեղիսէէ որ
դի սափատայ յաբելմայուլայ՝ օծցես
‖4 Թագ. 'ի մարգարէ փոխանակ քո։ * ‖ Եւ ե 17
9. 7. ղիցի զապրեալն 'ի սրոյ ազայիլի՝ սպան
ցէ յէու։ եւ զապրեալն 'ի սրոյ յէուայ՝
‖ Հռոմ. սպանցէ եղիսէէ. * ‖ Եւ թողից ինձ 18
11. 4. յԻղէ եօթնհազար արանց. զամ որոց
ոչ իցէ կրկնեալ ծունր բահաղու. եւ
զամ բերան՝ որոյ ոչ իցէ պագեալ զնա։
* Եւ գնաց անտի. եւ եգիտ զեղիսէէ 19
որդի սափատայ. եւ նա՝ վարէր երկո
տասան եզամբք. եւ զոյգք զոյգք եզանց
առաջի նր. եւ ինքն 'ի վերայ երկոտա
սանիցն. եւ եհաս Եղիա առ նա. եւ ըն
կէց զմաշկեակն իւր 'ի վր նր։ * Եւ 20
եթող եղիսէէ զեզինսն. եւ ընթացաւ
զհետ եղիայի։ եւ ասէ՝ համբուրեցից
զհայր իմ, եւ զմայր իմ, եւ եկից զկնի
քո։ եւ ասէ ցնա։ երթ՝ դարձիր անդ
չէ ինչ րէն. զի՞նչ արարի քեզ։ * Եւ դարձաւ 21
ինէր՝ ա 'ի նմանէ. եւ էառ զզոյգս զոյգս ե
րարի քեզ զանցն. եւ եզեն. եւ գործեօք եզանցն
հարոյց զնոսա։ եւ ետ ժողովրդեանն,
եւ կերին. եւ յարեաւ եւ գնաց զհետ
եղիայի. եւ պաշտէր զնա։

Գլ. Ի.

Եւ որդի ադերայ, արքայ ասորւոց 1
ժողովեաց զամ զօրս իւր. եւ ել.
եւ նստաւ զսամարեաւ. եւ երեսուն եւ
երկու թագաւորք ընդ նմա. եւ ամ երի
վարք եւ կառք. ելին՝ եւ նստան զսամա
րեաւ. եւ տային պատերազմ ընդ նմա։
* Եւ առաքեաց հրեշտակս առ ա 2
քաաբ արքայ Իղի 'ի քաղաքն։ * Եւ 3
ասէ ցնա՝ այսպէս ասէ որդի ադերայ.
արծաթ քո՝ եւ ոսկի քո իմ է. եւ կանայք
քո՝ եւ որդիք քո գեղեցիկք՝ իմ են։
4 * Պատասխանի ետ արքայն Իղի՝ եւ ա
սէ. որպէս խօսեցար տէր իմ արքայ. քո
5 եմ ես. եւ ամ ինչ իմ։ * Եւ դարձան
հրեշտակքն՝ եւ ասեն. այսպէս ասէ որդի
ադերայ. ես յղեցի, զի զարծաթ քո՝
եւ զոսկի քո՝ եւ զկանայս քո ցիս տացես
6 * Զի վաղիւ 'ի սոյն ժամու առաքե
ցից զծառայս իմ. եւ յուզեսցեն զտուն
քո. եւ զտունս ծառայից քոց՝ եւ եղի
ցին ցանկալիք աչաց նց. յոր արկանի
7 ցեն զձեռս իւրեանց՝ առցեն։ * Եւ կո
չեաց արքայն Իղի զամ ծերակոյտ երկ
րին՝ եւ ասէ. գիտասջիք՝ եւ տեսջիք՝ զի
չարիս ինչ խնդրէ նա. զի առաքեաց
առ իս զուստերաց իմոց եւ զդստերաց
իմոց. զարծաթ իմ, եւ զոսկի իմ ոչ
8 արգելի 'ի նմանէ։ * Եւ ասեն ցնա
ծերքն՝ եւ ամ ժողովուրդն. մի լսեր.
9 եւ մի յանձն առնուր։ * Եւ ասէ ցհրեշ
տակս որդւոյն ադերայ. ասասջիք ցտրն
ձեր ցարքայ. զամ ինչ՝ զոր առաքեցեր
առ ծառայ քո յառաջնումն նուագին,
արարից. բայց զայդ բան ոչ կարեմ
առնել։ եւ գնացին արքն՝ եւ դարձուցին
10 նմա պատասխանի։ * Եւ առաքեաց
առ նա որդին ադերայ՝ եւ ասէ. զնե զն
արասցեն ինձ դիքն. եւ զնե զն յաւել
ցեն. եթէ բաւեսցէ հող սամարեայ
աղուեսուք հանդերձ ամ զօրականի
11 հետեւակաց իմոց։ * Եւ պատասխա
նի ետ արքայն Իղի՝ եւ ասէ. շատ է արդ.
մի պարծեսցի կորն իբրեւ զուղիղն։
12 * Եւ եղեւ իբրեւ պատասխանի ետ
նմա զբանս զայս. եւ ինքն 'ի գինուջ
էր. եւ ամ թագաւորք որք ընդ նմա
'ի խորանս. եւ ասէ ցծառայս իւր. շի
նեցէք պատնէշ. եւ եդին պատնէշ
13 շուրջ զքաղաքաւն։ * Եւ ահա մար
գարէ մի մատեաւ առ աքաաբ արքայ
Իղի՝ եւ ասէ. այսպէս ասէ Տր։ եթէ
տեսանիցես զայն ամբոխ մեծ. ահա
ես մատնեցից զնա այսօր 'ի ձեռս քո. եւ
14 գիտասցես՝ թէ ես եմ Տէր։ * Եւ ասէ
աքաաբ. իւ։ եւ ասէ. այսպէս ասէ Տր.
մանկտւովն իշխանաց գաւառաց։ եւ
ասէ աքաաբ. ո՞ նախ գրգռեսցէ զպա
15 տերազմն. եւ ասէ. դու։ * Եւ հանդէս
արար ծառայից իշխանաց գաւառաց.
եւ եղեն երկերիւր եւ երեսուն. եւ ապա
հանդէս արար ամ ժողովրդեանն. եւ
ամ որդւոց զօրութեան եօթն հազար
16 արանց։ * Եւ ելանէր զմիջօրէիւ. եւ
որդին ադերայ ընդ գինի մտեալ էր.
եւ արբեալ 'ի սոկքովլ. ինքն եւ երե
սուն եւ երկու թագաւորքն օգնականք
17 նորա։ * Եւ ելին նախ մանկտւնք իշ
խանաց գաւառացն. եւ առաքեցին առ

որդին

որդին ադերայ · և պատմեցին նմա՝ և
ասեն · արք ելին 'ի սամարիայ ։ * Եւ 18
ասէ ցնա · եթէ 'ի խաղաղութիւն ելա_
նիցեն, կալջի՛ք զնոսա կենդանիս · և
եթէ 'ի պատերազմ ելանիցեն , կալ_
ջի՛ք զնս կենդանիս ։ * Եւ ելին 'ի քա_ 19
ղաքէն մանկտի իշխանաց գաւառացն ·
և զօրն զկնի նոցա ։ * Եւ եհար իւրա 20
քանչիւրոք որում դիպեցաւ · և փա_
խեան ասորիքն · և հալածեաց զնոսա
Իէլ · և ապրեցաւ որդին ադերայ ար_
քայ ասորւոց հեծեալ ձիով՝ հանդերձ
երիւք ոմամբք հեծելովք ։ * Եւ ել 21
արքայն իսրայէլի · և էառ զերիվարս և
զկառս · և եհար յասորւոց հարուածս
մեծամեծս ։ * Եւ մատեաւ մարգա_ 22
րէն առ արքայ Իլի · և ասէ ցնա · զօրա
ցի՛ր · և գիտեա՛ · և տե՛ս զինչ գործես_
ցես · զի 'ի դարձի տարւոյս այսորիկ
որդի ադերայ արքայ ասորւոց ելանե
լոց է 'ի վերայ քո ։ * Եւ ծառայք ար 23
քային ասորւոց ասեն ցնա · ԱԾ լե_
րանց է ԱԾն Իլի · և ոչ ԱԾ դաշտաց ·
վասն այնորիկ յաղթահարեցին զմեզ ·
եթէ տայցեմք ընդ նս պատերազմ
'ի դիւրի՛ յաղթեմք նոցա ։ * Եւ զայս 24
բան արասցես ·'ի բաց արա զթագա_
ւորսն յիւրաքանչիւր տեղւոջէ · և դի՛ր
ընդ նոցա նախարարս ։ * Եւ փոխա_ 25
նակեսցուք քեզ զօրս ընդ զօրացն՝ որք
անկան 'ի քէն · և երիվարս ընդ երի_
վարացն · և կառս ընդ կառացն · և
տացուք ընդ նոսա պատերազմ 'ի դիւ
րոջ՝ և յաղթեսցուք նոցա · և անսաց
բարբառոյ նոցա · և արար այնպէս ։
* Եւ եղև 'ի դառնալ տարւոյն · հան 26
դէս արար որդին ադերայ՝ ասորւոց ·
ընդդէմ և ել յափեկայ 'ի պատերազմ ընդ Իլի ։
* Եւ որդիքն Իէլի արարին հանդէս՝ 27
և երկդիմեցան · և հասին յառաջս նց ·
և ճակատեցան որդիքն Իլի ընդդէմ
ասորւոցն · իբրև երկու երամակք այ
ծից · և ասորիքն լցին զերկիրն ։ * Եւ 28
մատեաւ այրն ԱՅ՝ և ասէ ցարքայն
Իլի՝ այսպէս ասէ Տր · փոխանակ զի
ասացին ասորիքն թէ ԱԾ լերանց է՝
Տր ԱԾ Իլի՝ և ոչ ԱԾ դաշտաց · նա տա
ցէ զզօրն զայն զմեծ 'ի ձեռս քո · և գի
տասցես թէ ես եմ Տր ։ * Եւ բանա 29
կեցան նոքա ընդդէմ սոցա զեօթն
օր · և եղև յաւուրն եօթներորդի ընդ
խառնեցաւ պատերազմն · և եհար Իէլ
յասորւոցն հարիւրհազար հետևա_
կաց 'ի միում աւուր ։ * Եւ մնացեալքն 30
փախեան յափեկայ 'ի քաղաքն իւր_
եանց · և անկաւ պարիսպն 'ի վ՟ր քսան
և եօթնհազար արանց մնացելոց · և
որդին ադերայ փախեաւ՝ և եմուտ 'ի

31 տուն իւր սենեակ 'ի սենեկէ ։ * Եւ ա_
սեն ցնա ծառայքն իւր · ահաւասիկ
գիտեմք՝ զի թագաւորք տանն Իէլի
թագաւորք ողորմութեան են · արկցուք
քուրձս զմիջովք · և չուանս 'ի գլուխս
մեր · և ելցուք առ արքայն Իլի · թե_
րևս ապրեցուսցէ զանձինս մեր ։
32 * Եւ զգեցան քուրձս 'ի մէջս իւրեանց ·
և եդին չուանս 'ի գլուխս իւրեանց ·
և ասեն ցարքայն Իլի · ծառայ քո որդի
ադերայ ասէ, կեցցէ անձն իմ ։ և ասէ ·
եթէ տակաւին կենդանի իցէ, եղբայր
33 իմ է ։ * Եւ արքն հմայեցին՝ և նուէի_
րեցին՝ և քաղեցին զբանսն 'ի բերա_
նոյ նորա · և ասեն՝ եղբայր քո որդի
ադերայ աստ է · և ասէ · մտէ՛ք՝ և ա_
ծէ՛ք զնա · և ել առ նա որդին ադե_
րայ · և հանին զնա առ նա 'ի կառսն ։
34 * Եւ ասէ ցնա · զքաղաքսն զոր էառ
հայր իմ 'ի հօրէ քումմէ՝ դարձուցից
առ քեզ · և հանցես քեզ հարկս 'ի դա
մասկոս · որպէս եդ հայր իմ 'ի սամարիայ ·
և ասէ · և ես արձակեցից զքեզ ուխ_
տիւ · և եդ ընդ նմա ուխտ · և արձա_
35 կեաց զնա ։ * Եւ այր մի յորդւոց մար
գարէիցն ասէ ցընկեր իւր բանիւ Տն՝
հա՛ր զիս · և ոչ կամեցաւ այրն հար_
36 կանել զնա ։ * Եւ ասէ ցնա · փոխա_
նակ զի ոչ լուար ձայնի Տն · ահա իբ_
րև գնասցես յինէն՝ սպանցէ զքեզ
առիւծ ։ և իբրև գնաց 'ի նմանէ, եգիտ
37 զնա առիւծ՝ և սպան զնա ։ * Եւ եգիտ
այլ այր՝ և ասէ՝ հա՛ր զիս ։ և եհար զնա
38 այրն՝ եհար, և ջախջախեաց ։ * Եւ
չոգաւ մարգարէն՝ և եկաց առաջի
արքայի 'ի վերայ ճանապարհին · և կա
39 պեաց պատանաւ զաչս իւր ։ * Եւ եղև
իբրև անցանէր ընդ այն արքայ · և
նա աղաղակեաց առ արքայ՝ և ասէ ·
ծառայ քո ել ընդ զօրու 'ի պատերազ
մի · և ահա այր մի էած առ իս այր · և
ասէ՝ պահեա՛ զայրդ զայդ՝ ապա եթէ
զերծանելով զերծցի · եղիցի անձն քո
ընդ անձին դորա · կամ տաղանդ մի
40 արծաթոյ կշռեսցես ։ * Եւ եղև՝ մինչ
ծառայ քո այսր և անդր հայէր · և նա
չէր ուրեք · և ասէ արքայն Իսրայէլի
ցնա · ահա և այդ յինէն կողմանէ
41 դաւ է · սպաներ ուրեմն ։ * Եւ փու_
թացաւ՝ 'ի բաց էառ զպատանն յա_
չաց իւրոց · և ծանեաւ զնա արքայն
Իսրայէլի՝ թէ 'ի մարգարէից անտի է ։
42 * Եւ ասէ ցնա · այսպէս ասէ Տէր՝
‖ փոխանակ զի հաներ դու զայրն մա ‖ Ա թգր.
սակար 'ի ձեռաց իմոց · եղիցի անձն 22. 38.
քո փոխանակ անձին նորա · և ժողո
վուրդ քո փոխանակ ժողովրդեան նո
43 րա ։ * Եւ գնաց արքայն Իսրայէլի 'ի

տունն

տունն իւր տխրեալ՝ և լքեալ. և եկն
'ի Սամարիայ։

ԳԼ. Ի.

Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ. 1
այգի մի էր Նաբովթայ Յեզրայե
լացւոյ. մերձ առ արքունիս կալ Աքա
աբու արքայի Սամարիայ։ *Եւ խօ 2
սեցաւ արքայ ընդ Նաբովթայ՝ և ասէ.
տո՛ւր ինձ զայգին քո. և եղիցի ինձ 'ի
պարտէզ բանջարոյ, զի մերձ է 'ի տուն
իմ. և տաց քեզ այլ այգի լաւ քան
զնա. և եթէ հաճոյ իցէ առաջի քո,
տաց քեզ արծաթ գինս այգւոյն քոյ.
(և եղիցի ինձ 'ի պարտէզ բանջարոյ։)
*Եւ ասէ Նաբովթ ցարքայ. քաւ լի 3
ցի ինձ 'ի Տ՟է իմմէ տալ քեզ զժառան
գութի՟ հարց իմոց։ *Եւ եկն Աքա 4
աբ 'ի տուն իւր տխրեալ՝ և լքեալ. վ՟ս
բանին զոր խօսեցաւ ընդ նմա Նաբօթ
Յեզրայելացի. և ասէ՝ ոչ տաց քեզ
զժառանգութի՟ հարց իմոց։ և ննջ
ջեաց 'ի մահիճս իւր. և ծածկեաց զե
րեսս իւր. և ոչ եկեր հաց։ *Եւ ե 5
մուտ առ նա Յեզաբէլ կին իւր՝ և խօ
սեցաւ ընդ նմա. և ասէ. զի՞ խռովեալ
է ոգի քո՝ և ոչ ուտես զհաց։ *Եւ 6
ասէ ցնա. զի խօսեցայ ընդ Նաբովթայ
Յեզրայելացւոյ՝ և ասեմ. տո՛ւր ինձ
զայգին քո ընդ արծաթոյ. և եթէ
կամիս՝ տաց քեզ այլ այգի փոխանակ
ն՟ր. և ասէ. ոչ տաց քեզ զժառանգու
թի՟ հարց իմոց։ *Եւ ասէ ցնա Յեզա 7
բէլ կին իւր. արդ՝ ա՞յդպէս առնիցես
զթագաւորութի՟դ 'ի վերայ Ի՟ղի. արի,
կեր հաց՝ և սթափեաց. և ես տաց քեզ
զայգին Նաբովթայ Յեզրայելացւոյ։
*Եւ գրեաց հրովարտակ յանուն 8
Աքաաբու. և կնքեաց մատանեաւ ն՟ր.
և առաքեաց զհրովարտակն առ ծերս՝
և առ ազատս քաղաքին ն՟ր. որք ընա
կեալ էին ընդ Նաբովթայ։ *Եւ գրեա՟լ 9
էր 'ի հրովարտակին այսպէս. պահե
ցէք պահս. և նստուցէք զՆաբովթ 'ի
գլուխ ժողովրդեանն։ *Եւ նստու 10
ցէք երկուս արս՝ որդիս անօրինաց
հանդէպ նորա. և վկայեսցեն զնմանէ՝
և ասասցեն. թէ օրհնեցեր զԱ՟ծ և
զարքայ. և հանցեն զնա՝ և քարկոծես
ցեն. և մեռցի։ *Եւ արարին արք 11
քաղաքին ն՟ր ծերք՝ և ազատք, որք նս
տէին 'ի քաղաքին նորա՝ ո՟ր առաքեաց
առ նոսա Յեզաբէլ. զօրօրինակ գրեա՟լ
էր 'ի հրովարտակսն։ *Քարոզեցին 12
պահս. և նստուցին զՆաբովթ 'ի գլուխ
ժողովրդեանն։ *Եւ եկին երկու 13
արք՝ որդիք անօրինաց. և նստան հան
դէպ նորա. և վկայեցին արքն ապս
տամբութե՟ զՆաբովթայ առաջի ա՟մ
ժողովրդեանն՝ և ասեն, թէ օրհնեաց
Նաբովթ զԱ՟ծ՝ և զարքայ. և հանին
զնա արտաքոյ քաղաքին. և քարկոծե
14 ցին զնա քարամբք՝ և մեռաւ։ *Եւ
առաքեցին առ Յեզաբէլ՝ և ասեն.
քարկոծեցաւ Նաբովթ՝ և մեռաւ։
15 *Եւ եղև՝ իբրև լուաւ Յեզաբէլ՝ թէ
քարկոծեցաւ Նաբովթ՝ և մեռաւ,
ասէ Յեզաբէլ ցԱքաաբ. արի ժառան
գեա՛ զայգին Նաբովթայ Յեզրայելա
ցւոյ՝ զոր ոչ ետ քեզ ընդ արծաթոյ.
զի ոչ է Նաբովթ կենդանի՝ քանզի մե
16 ռաւ։ *Եւ եղև՝ իբրև լուաւ Աքաաբ՝
թէ մեռաւ Նաբովթ Յեզրայելացի.
(պատառեաց զհանդերձս իւր՝ և զգե
ցաւ քուրձ՝ և եղև յետ այնորիկ.) յա
րեաւ Աքաաբ՝ և էջ յայգին Նաբով
թայ Յեզրայելացւոյ ժառանգել։
17 *Եւ խօսեցաւ Տ՟ր ընդ Եղիայի Թեզ
18 բացւոյ՝ և ասէ. *Արի էջ ընդ առաջ
Աքաաբու արքայի Ի՟ղի՝ որ 'ի Սամա
րիայ. և նա էջ յայգի Նաբովթայ ժա
19 ռանգել զնա։ *Եւ խօսեսցիս ընդ
նմա՝ և ասասցես. այսպէս ասէ Տէր.
ո՟ր սպաներ՝ և ժառանգեցեր՝ վ՟ս այ
դորիկ այսպէս ասէ Տ՟ր. ‖'ի տեղւոջ ‖Անդ.
ուր լափեցին շունք և խոզք զարիւն 22.38.
Նաբովթայ, անդ լափեսցեն զարիւն
քո. և բոզք լուասցին յարեան քում։
20 *Եւ ասէ Աքաաբ ցԵղիա. եթէ գտեր
զիս թշնամի իմ. և ասէ՝ գտի. զի 'ի [illegible]
զուր հպարտացար գործել չար առա
ջի Տ՟ն. առ 'ի բարկացուցանելոյ զնա։
21 *‖Արդ ահա ես ածից 'ի վերայ քո չարիս. ‖4 Թագ.
և բորբոքեցից զկնի քո. և սատակե 9. 8.
ցից զԱքաաբու՝ որ միզիցէ զորմով. և
22 զնեղեալն և զլքեալն յԻ՟է։ *Եւ տաց
զտուն քո իբրև ‖զտունն Յերոբովա ‖Անդ.
մու որդւոյ Նաբատայ. և իբրև զտունն 15.29.
‖Բաասայ որդւոյ Աքիայ. վ՟ս բարկու ‖Անդ.
թեցն որով բարկացուցեր զիս՝ և 16.3.
23 յանցուցեր զԻ՟ղ։ ‖*Եւ առ Յեզաբէլ ‖4 Թագ.
խօսեցաւ Տ՟ր՝ և ասէ՝ շունք կերիցեն 9.36.
24 զնա առ պարսպին Յեզրայելի։ *Զմե
ռեալ Աքաաբու 'ի քաղաքի՝ կերիցեն
շունք. և զմեռեալ նորա 'ի դաշտի,
25 կերիցեն թռչունք երկնից։ *Սակայն
'ի զուր մեծամտեցաւ Աքաաբ առնել
չար առաջի Տ՟ն. որպէս յիմարեցոյց
26 զնա Յեզաբէլ կին իւր։ *Եւ գարշա
ցաւ յոյժ երթալ զհետ գարշելեացն՝
ըստ ա՟մ զոր արար Ամորհացին. զոր
սատակեաց Տէր յերեսաց որդւոցն
27 Ի՟ղի։ *Եւ վասն բանին զի ստրջացաւ
արքայ յերեսաց Տ՟ն. և երթայր լա
լով. և պատառեաց զպատմուճան իւր.
և զգեցաւ քուրձ 'ի վ՟ր մարմնոյ իւրոյ.
և

և պաշնեայ. և զգեցաւ քուրձ յաւ_
ուրն յորում սպան զնաբովթ յեզրայէ
ղացի. և գնայր կորակոր։ *Եւ եղև 28
բան Տն 'ի ձեռն ծառայի իւրոյ եղի_
այի վասն աքաաբու. և ասէ Տր։
*Տեսեր զի զղջացաւ աքաաբ յերե_ 29
սաց իմոց. փոխանակ զի ակնկորեաց
յերեսաց իմոց. ոչ ածից չարիս յաւ_
Դ.Թագ. ուրս նր. այլ ‖ յաւուրս որդւոյ նորա
9.26. ածից չարիս 'ի վերայ տան նորա։

Գլ: ԻԲ.

ԵՒ նստան զերեամ. և ոչ էր պա_ 1
տերազմ 'ի մէջ ասորւոց և 'ի մէջ
Բ.Մն. Իղի։ *‖ Եւ եղև յամին երրորդի էջ 2
18.2. յովսափատ արքայ յուդայ՝ առ արքայ
Իղի։ *Եւ ասէ արքայն Իղի ցծա_ 3
ռայս իւր. ո՞չ գիտէք՝ եթէ մեր է ռա
մաթ գաղաադու. և մեք լռեալ կամք
առնուլ զնա 'ի ձեռաց արքային ասոր
ւոց։ *Եւ ասէ արքայ Իղի ցյովսա_ 4
փատ. ելցես ընդ մեզ յռամաթ գա_
ղաադու 'ի պատերազմ։ և ասէ յովսա
փատ ցարքայն իսրայելի. որպ ես. նոյն
պէս և դու. և որպէս զօրք իմ. զօրք
քո. և որպ երիվարք իմ. երիվարք քո։
*Եւ ասէ յովսափատ արքայ յուդայ 5
ցարքայն Իղի. անդէ, հարցցուք այսօր
զՏր։ *Եւ ժողովեաց արքայն Իղի 6
զամ մարգարէս իբրև արս չորեքհար
իւր. և ասէ ցնոսա արքայ. երթա՞յց
յռամաթ գաղաադու 'ի պատերազմ.
թէ զտեղի կալայց. և ասեն. Ե՛լ. և
տալով տացէ Տր 'ի ձեռս արքայի։
*Եւ ասէ յովսափատ ցարքայն Իղի. 7
իցէ՞ որ արդեօք աստ մարգարէ Տն՝
թէ չիցէ. և հարցցուք զՏր նովաւ։
*Եւ ասէ արքայ Իղի ցյովսափատ. է 8
աստ այր մի Այ՝ հարցանել նովաւ
զՏր. և ես ատեցի զնա. զի ոչ խօսի
զինէն բարի, այլ չար. միքիա որդի
յեմլեայ։ և ասէ յովսափատ արքայ յու
դայ. մի՛ ասասցէ այդպէս արքայ։ *Եւ 9
կոչեաց արքայ Իղի ներքինի մի, և ասէ.
վաղվաղակի ա՛ծ այսր զմիքիա որդի
յեմլեայ։ *Եւ արքայ Իղի և յովսափատ 10
արքայ յուդայ նստէին այր իւրաքանչ
իւր յաթոռ իւրում վառեալ 'ի դրունս
սամարիայ. և ամ մարգարէքն մար_
գարէանային առաջի նոցա։ *Եւ ա_ 11
րար իւր սեդեկիա որդի քանանու եղ_
ջիւրս երկաթիս՝ և ասէ. այսպէս ասէ
Տր. սոքօք խեթկեսցես զասորիս մին
չև սպառեսցին։ *Եւ ամենայն մար 12
գարէքն մարգարէանային նոյնպէս.
և ասէին. Ե՛լ յռամաթ գաղաադու.
և յաջողեսցիս. և տացէ Տր 'ի ձեռս
քո զարքայն ասորւոց։ *Եւ հրեշ_ 13
տակն

տակն, որ չոգաւ կոչել զմիքիա. պատ
մեաց նմա՝ և ասէ. ահաւասիկ ամ
մարգարէքն խօսին իբրև ընդ մի բե_
րան բարի զարքայէ. արդ եղիցի բանն
քո իբրև զմիոյ 'ի նոցանէն. և խօսեա՛ց
14 բարի։ *Եւ ասէ միքիա. կենդանի է
Տր. եթէ ոչ՝ զոր ինչ ասասցէ ցիս Տր,
15 զայն խօսեցայց։ *Եւ եկն առ ար_
քայ. և ասէ ցնա արքայ. միքիա. ելի՞ց
յռամաթ գաղաադու 'ի պատերազմ;
թէ զտեղի կալայց. և ասէ, Ե՛լ և յա
ջողեսցիս. և տացէ Տր 'ի ձեռս ար_
16 քային։ *Եւ ասէ ցնա արքայ. զար_
ձեալ կրկին երդմնեցուցեալ զքեզ.
զի խօսեսցիս ընդ իս ճշմարտութի յա
17 նուն Տն։ *Եւ ասէ, ոչ այդպէս է.
տեսի զամ Իղի ցրուեալ ընդ լերինս
իբրև զհօտ՝ որոյ ոչ գուցէ հովիւ. և
ասէ Տր. ոչ գոն դոցա տեարք. դարձ_
ցին իւրաքանչիւրոք 'ի տունս իւր խա_
18 ղաղութի։ *Եւ ասէ արքայն Իղի
ցյովսափատ արքայ յուդայ. ո՞չ ասացի
քեզ թէ ոչ մարգարէանայ նա ինձ
19 բարի. բայց եթէ չար։ *Եւ ասէ մի_
քիա. ոչ այդպէս. ոչ ես ինչ. այլ լո՛ւր ոչ ես ինչ
զպատգամ Տն. ոչ այսպէս տեսի խօսիմ յի
զՏր Ած Իղի նստեալ 'ի վերայ աթո նէն
ռոյ իւրոյ. և ամ զօրք երկնից կային
շուրջ զնովաւ, յաջմէ և յահեկէ։
20 *Եւ ասէ Տր. ո՞ պատրեսցէ զաքաաբ
արքայ Իղի. և ելցէ՝ անկցի յռամաթ
գաղաադու. և ասէ ոմն այսպէս. և
21 ոմն այնպէս։ *Եւ ել ոգի. և եկաց
առաջի Տն և ասէ. ես պատրեցից
22 զնա. և ասէ Տր. իւ՞։ *Եւ ասէ. ե_
լից՝ և եղէց ոգի սուտ 'ի բերան ամ
մարգարէից նորա. և ասէ՝ պատրես_
ցես, և կարասցես. ե՛լ՝ և արա՛ այդպէս։
23 *Եւ արդ ահաւասիկ Տր ոգի սուտ 'ի
բերան ամ մարգարէիցդ քոց այդո_
ցիկ. և Տր խօսեցաւ 'ի վր քո չարիս։
24 *Եւ մատեաւ սեդեկիա որդի քանա
նու. և եհար միքիայի զծնօտս նր, և
ասէ. ո՞ր հոգի Տն է այն. որ էանց յի
25 նէն, և խօսեցաւ 'ի քեզ։ *Եւ ասէ մի_
քիա. ահա դու ինքն տեսցես յաւուր
յայնմիկ. յորում մտանիցես 'ի սե_
26 նեակ 'ի սենեկէ թաքչել։ *Եւ ասէ
արքայ Իղի. կալարուք զմիքիա. և
տարուք ցամոն քաղաքապետ. և ցյովաս
27 որդի արքայի։ *Եւ ասասջիք. այսպէս
ասէ արքայ. դիք զդա 'ի բանտի. և
կերիցէ զհաց նեղութե. և զջուր նե_
ղութե. մինչև դարձայց խաղաղութի։
28 *Եւ ասէ միքիա. եթէ դու դառնա
լով դարձցիս խաղաղութբ. ապա ոչ
խօսեցաւ յիս Տէր։ և ասէ՝ լուարո՛ւք
29 զօրքդ ամենեքեան։ *Եւ ել արքայ
Իղի՝

ՆԻՒ՝ և յովսափատ արքայ յուդայ ընդ
նմա յառնեալ գաղատիա։ * Եւ ա- 30
սէ արքայ ՆԻՒ ցյովսափատ արքայ
յուդայ՝ այլակերպեցայց՝ և մտից՝ ի
պատերազմ՝ և դու զգեցիր զիմ հան
դերձ։ և այլակերպեցաւ արքայն ՆԻՒ.
և եմուտ ՝ի ձեակատն ։ * Եւ արքայն 31
ասորւոց պատուիրեր ետ կառապետաց
իւրոց. և ասէ՝ մի՛ մարտնչիցիք ընդ
մեծի կամ ընդ փոքու. այլ միայն ընդ
արքային ՆԻՒ ։ * Եւ եղև իբրև տե- 32
սին կառապետքն զյովսափատ արքայ
յուդայ. ասեն ցիմիեանս. Թուի թէ
սա իսկ արքայն ՆԻՒ. և պատեցին զնա
պատերազմիլ ։ և աղաղակեաց յովսա
փատ ։ * Եւ եղև իբրև տեսին կառա 33
պետքն. եթէ չէ նա արքայն ՆԻՒ՝ դար
ձան ՝ինքեանք ։ * Եւ ձգեաց միոմն կո 34
րովաթէ զաղեղն իւր. և եհար զար
քայն ՆԻՒ ընդ զրահն. և ընդ Թագ
աւորն ։ և ասէ ցկառապետան իւր՝
դարձո զձեռն քո. և հան զիս ՚ի պատե
րազմէս. զի խոցեալ եմ ։ * Եւ սաստ 35
կացաւ պատերազմն յաւուրն յայնմիկ։
և արքայ կայր ՚ի վերայ կառացն ընդ
դէմ ասորւոցն յայգուճէ մինչև ցերե
կայ։ և հոսիւր արիւնն ՚ի վէրսն անտի.
և ընդոյր զծոց կառացն. և իբրև ընդ
երեկս եղև՝ ել ոգին ։ * Եւ եկաց քա 36
րոզ զօրուն ՚ի բանակին՝ ընդ մտանել
արեւուն՝ և ասէ. իւրաքանչիւրոք ՚ի
քաղաք իւր՝ և յերկիր իւր ։ * Օի մե 37
ռաւ արքայ ։ և եկն ՚ի սամարիայ և
Թաղեցին զարքայ ՚ի սամարիայ ։ * Եւ 38
լուացին զկառան յաւազանս սամա
րիայ ։ ‖ և լիզին խոզք և շունք զար- ‖ Ա Էդն.
իւն նորա. և բոզք լուացան յարեանն 21.19.
ըստ բանին Տ՚ն. զոր խօսեցաւ ։ * Եւ 39
ՆԻացորդք բանից աքաաբու՝ և ամ ինչ
զոր արար. և տունն փղոսկրեայ՝ զոր
շինեաց. և ամ քաղաքքն զոր արար.
ահաւանիկ գրեալ են ՚ի գիրս բանից
աւուրց Թագաւորացն ՆԻՒ ։ * Եւ նըն 40
ջեաց աքաաբ ընդ հարս իւր. և Թա
գաւորեաց ոքոզիա որդի նորա ընդ
նորա ։ * Եւ յովսափատ որդի ասային 41
Թագաւորեաց ՚ի վերայ յուդայ ։ յամին

չորրորդի աքաաբու արքայի ՆԻՒ։
42 * Թագաւորեաց յովսափատ ։ որդի
երեսուն և հինգ ամաց էր ՚ի Թագաւ
որել իւրում. և քսան և հինգ ամ Թա
գաւորեաց յԵրէմ ։ և անուն մօր նորա
43 ասուբա դուստր սաղսաղայ ։ * Եւ
գնաց յամ Ճանապարհս ասային հօր
իւրոյ. և ոչ խոտորեցաւ ՚ի նմանէ առ
44 նել ուղղութիւն առաջի Տ՚ն ։ * Այլ ՚ի
բարձանցն. զի ոչ եբարձ ։ քանզի տա
կաւին զոհէր ժողովուրդն, և արիա
45 նէր խունկս ՚ի վերայ բարձանց ։ * Եւ
խաղաղութիւն էր յովսափատ ընդ ար
46 քային ՆԻՒ ։ * Եւ մնացորդք բանից
յովսափատու, և զօրութիւնքն զոր ա
րար. և որչափ պատերազմեցաւ. ոչ
աւանիկ գրեալ են ՚ի գիրս բանից աւ
47 ուրց Թագաւորացն յուդայ ։ * Եւ
զաբելորդս նոճիրեցւոյն. որք մնացին
յաւուրս հօր նորա՝ քաղեաց յերկրէն
48 * Եւ Թագաւոր ոչ դայր յեզովմ հաց
49 ուստեալ ։ * Եւ արքայ յովսափատ ա
րար նաւս Թարսեացիս. երթալ յով
փիր զոսկւոյ. և ոչ գնացին ։ քանզի կո
խորտակեցան նաւքն ՚ի գասիոնգա
50 բեր ։ * Յայնժամ ասէ ոքոզիա որդի
աքաաբու ցյովսափատ ։ երթեցեն
ծառայք քո ընդ ծառայս իմ։ և նաւք
քո ընդ նաւս իմ. և ոչ կամեցաւ յով
51 սափատ ։ * Եւ նըստեաց յովսափատ ընդ
հարս իւր. և Թաղեցաւ առ հարս իւր
՚ի քաղաքի դաւթի հօր իւրոյ ։ և Թա
գաւորեաց յովրամ որդի նորա ընդ
52 նորա ։ * Եւ ոքոզիա որդի աքաաբու
Թագաւորեաց ՚ի վերայ իսրայէլի ՚ի
սամարիայ. յամին եօթնուտասաներորդ
դի յովսափատայ արքայի յուդայ. և
Թագաւորեաց երկի ամս երկուս ։
53 * Եւ արար չար առաջի Տ՚ն ։ և գնաց
՚ի ճանապարհս աքաաբու հօր իւրոյ. և
՚ի ճանապարհս յերոբաբեամ մօր իւրոյ,
և ՚ի մեղս տանն յերոբաբեամայ որդւոյ
նաբաատայ. որ յանցուցին զիսրայէլ։
54 * Եւ ծառայեաց բահաղիմայն. և
երկիր եպագ նմ. և բարկացոյց զՏ՚ն
Ա՚ծ իսրայէլի ըստ ամենայնի եղելոցն
յառաջ քան զնա ։

Եւ ահա կառք հրեղէնք. եւ երիվարք հրեղէնք անջրպետեցին 'ի մէջ երկոցունցն: 2. 11.

Եւ ելին երկու արջք յանտառէ. եւ պատառեցին 'ի նոցանէ քառասուն եւ երկուս մանկունս: 2.24.

ԳԻՐՔ ՉՈՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ.

ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ ՄԱՂԱՔԻՄ ԵՐԿՐՈՐԴ: ՈՐ Է ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ.

Գլուխ Առաջներորդ:

ԵՒ ՆԵՆԳԵԱՑ 1
Մովաբ զԻէլ.
յետ մեռանելոյ
Աքաաբու: *Եւ 2
անկաւ Ոքոզիա
'ի վանդակապա
տէ վերնատանն
իւրոյ՝ որ 'ի Սամարիայ. եւ խօթացաւ:
եւ առաքեաց հրեշտակս. եւ ասէ ցնս.
երթա՛յք հարցէք 'ի Բահաղ զճանճիկ
աստուածն Ակկարոնի. եթէ ապրի_
ցիմ ես յախտէ աստի յայսմանէ (եւ
գնացին հարցանել 'ի նմանէ:) *Եւ 3
հրեշտակ Տն կոչեաց զԵղիա Թեզբա_
ցի. եւ ասէ. արի՛ եւ երթ ընդ առաջ
հրեշտակացն Ոքոզիայ արքայի Սամա
րիայ. եւ ասասցես ցնոսա: առ 'ի չգոյէ՞
Այ 'ի մէջ Իէլի երթայք դուք հարցա
նել 'ի Բահաղ զճանճիկ աստուածն
4 Ակկարոնի: *Եւ ոչ այդպէս: այլ
այսպէս ասէ Տր. 'ի մահճաց քո յոր
ելեր, ո՛չ իջցես այտի. այլ 'ի դմին մա
հու մեռցիս: եւ չոգաւ Եղիա. եւ ասէ
5 ցնս: *Եւ դարձան հրեշտակքն առ
նա: եւ ասէ ցնս: զի՞ է. զի դարձայք:
6 *Եւ ասեն ցնա. այր ել ընդ առաջ
մեր. եւ ասէ ցմեզ. երթա՛յք դարձա_
րուք առ արքայն՝ որ առաքեաց զձեզ.
եւ ասասջիք ցնա. այսպէս ասէ Տէր:
առ 'ի չգոյէ՞ Այ 'ի մէջ Իէլի՝ երթաս
հարցանել 'ի Բահաղ զճանճիկ Ածն
Ակկարոնի: ոչ այդպէս. այլ 'ի մա_
հճաց յոր ելեր՝ ո՛չ իջցես այտի. այլ
7 մահու մեռցիս: *Եւ խօսեցաւ ընդ
նոսա՝ եւ ասէ. զի՞նչ նշանք են առն,
որ ել ընդ առաջ ձեր. եւ խօսեցաւ ը՟ն

ձեղ զբանսդ զայդոսիկ ։ * Եւ ասեն 8
ցնա ․ այր Թաւ ․ և գօտի մաշկեղէն
ածեալ ընդ մէջ իւր ։ և ասէ ․ Եղիա
Թեսբացի է այն ։ * Եւ առաքեաց առ 9
նա իշխան յիսնապետ և զյիսունսն իւր։
և ել և եկն առ նա ։ և Եղիա նստէր ՚ի
վերայ գլխոյ լերինն ։ և խօսեցաւ յիս-
նապետն և ասէ ցնա ․ այրդ Ա͞Յ ․ ար
քայ կոչեաց զքեզ՝ էջ այսր ։ * Պա- 10
տասխանի ետ Եղիա և ասէ ցյիսնա-
պետն ․ եթէ այր Ա͞Յ եմ ես , իջցէ
հուր յերկնից՝ և կերիցէ զքեզ ․ և զյի
սունսդ քո ։ և էջ հուր յերկնից ․ և
եկեր զնա և զյիսունսն իւր ։ * Եւ յաւել 11
արքայ առաքել առ նա այլ յիսնա-
պետ ․ և զյիսունսն իւր ։ և ել, և խօսե-
ցաւ յիսնապետն՝ և ասէ ցնա ․ այրդ
Ա͞Յ ․ այսպէս ասէ արքայ ․ էջ այսր
վաղվաղակի ։ * Պատասխանի ետ Ե- 12
ղիա և ասէ ցնա ։ եթէ այր Ա͞Յ իցեմ,
իջցէ հուր յերկնից ․ և կերիցէ զքեզ ․
և զյիսունսդ քո ։ և էջ հուր Ա͞Յ յերկ
նից ․ և եկեր զնա ․ և զյիսունսն նորա ։
* Եւ յաւել ևս արքայ առաքել յիս- 13
նապետ երրորդ ․ և զյիսունսն նորա ։
և ել՝ եկն առ նա յիսնապետն եր-
րորդ ․ և անկաւ ՚ի վր̄ ծնգաց իւրոց
առաջի Եղիայի և աղաչեաց զնա ․ և
խօսեցաւ ը̄ նմա և ասէ ․ այրդ Ա͞Յ ․
պատուեսցի անձն իմ, և անձն ծա-
ռայից քոց այսոցիկ յիսնից առաջի ա-
չաց քոց ․ * Ահա անկաւ հուր 14
յերկնից ․ և եկեր զերկուս յիսնա-
պետսն զառաջինս , և զյիսունսն նց ։
և արդ պատուեսցին անձինք ծա-
ռայից քոց յաչս քո ։ * Եւ խօսեցաւ 15
հրեշտակ Տ͞Ն ընդ Եղիայի՝ և ասէ ․ էջ
ընդ նմա ․ և մի երկնչիցիս յերեսաց
նց ։ և յարեաւ Եղիա ․ և էջ ընդ նմա
առ արքայ ։ * Եւ խօսեցաւ ընդ նմա՝ 16
և ասէ ․ փոխանակ զի առաքեցեր հրեշ
տակս հարցանել ՚ի Բահաղ զձանձիկ
աստուածն ակկարոնի ․ ոչ առ ՚ի չգոյէ
Ա͞Յ ՚ի մէջ Ի͞Ղի հարցանել ՚ի նմանէ ։
ոչ այդպէս, այլ ՚ի մահիճդ յոր ելեր ․
մի իջցես այտի ․ այլ մահու մեռցիս ։
* Եւ մեռաւ ըստ բանին Տ͞Ն ․ զոր խօ 17
սեցաւ Եղիա ։ (և Յովրամ որդի Աքաա
բու Թագաւորէ ՚ի վերայ Ի͞Ղի ամս եր
կոտասան ․ յամի ութուտասներորդի
Յովսափատայ արքայի Յուդայ ․ և ա-
րար չար առաջի Տ͞Ն ․ բայց ոչ իբրև
զեղբարս իւր ․ և ոչ իբրև զմայր իւր։
և եբարձ զարձանս Բահաղու ․ զոր ա-
րար հայր նր ։ սակայն ՚ի մեղս տանն
Յերոբովամու, որ յանցոյցն զիսրայէլ՝
յարեցաւ , և ոչ մեկնեցաւ ՚ի նոցա-
նէ ։ և սրտմտեցաւ բարկութն Տ͞Ն ՚ի
վր̄ տանն Աքաաբու ։) և Թագաւո-
րեաց Յովրամ եղբայր նորա ընդ նր ․
յամի երրորդի Յովրամայ արքայի Յու-
դայ որդւոյ Յովսափատու ․ զի ոչ գոյր
18 նորա որդի ։ * Եւ մնացորդք բանիցն
Ոքոզիայ զոր արար ․ ոչ ահա նք գրեալ
են ՚ի գիրս բանից աւուրց Թագաւո-
րացն Իսրայէլի ։

ԳԼ ։ Բ ։

1 Եւ եղև ՚ի վերացուցանել Տեառն
զԵղիայ շարժմամբ յերկինս ․ և
գնացին Եղիա և Եղիսէէ ՚ի Գաղգա-
2 ղայ ։ * Եւ ասէ Եղիա ցԵղիսէէ ․ նիստ
դու աստ ․ զի Տ͞Ր առաքեաց զիս ՚ի Բե
թէլ ։ և ասէ Եղիսէէ ․ կենդանի է Տ͞Ր ․
և կենդանի է անձն քո՝ թէ թողից ըզ
3 քեզ ։ և եկին ՚ի Բեթէլ ։ * Եւ ելին որ
դիք մարգարէիցն՝ որք ՚ի Բեթէլ՝ առ
Եղիսէէ ․ և ասեն ցնա ․ եթէ գիտի-
ցես ․ զի այսօր առնու Տ͞Ր զտէրդ ՚ի
գլխոյ քումմէ ։ և ասէ ․ գիտեմ և ես ․
4 լուռ լերուք ։ * Եւ ասէ Եղիա ցԵղի-
սէէ ․ նիստ դու աստ ․ զի Տէր առա-
քեաց զիս յԵրիքով ։ և ասէ ․ կենդանի
է Տ͞Ր ․ և կենդանի է անձն քո՝ եթէ
5 թողից զքեզ ։ և եկին յԵրիքով ։ * Եւ
մատեան որդիք մարգարէիցն որք յե
րիքով՝ առ Եղիսէէ ․ և ասեն ցնա ․
եթէ գիտիցես՝ զի այսօր առնու Տէր
զտէրդ ՚ի գլխոյ քումմէ ։ և ասէ ․ գի-
6 տեմ և ես ․ լուռ լերուք ։ * Եւ ասէ
ցնա Եղիա ․ նիստ դու աստ ․ զի Տէր
առաքեաց զիս ՚ի Յորդանան ։ և ասէ
Եղիսէէ ․ կենդանի է Տ͞Ր ․ և կենդա-
նի է անձն քո՝ թէ թողից զքեզ ։ և
7 գնացին երկոքեան ։ * Եւ յիսուն այր
յորդւոցն մարգարէից ․ և կացին ՚ի
հանդիպոյ ՚ի բացեայ ․ և երկոքեին կա
8 ցին յեզերն Յորդանանու ։ * Եւ եառ
Եղիա զմաշկեակն իւր ․ և ծալեաց ․ և
եհար զջուրն ․ և բաժանեցաւ ջուրն
յայսկոյս և յայնկոյս ․ և անցին երկո
9 քեան ընդ ցամաք ։ * Եւ եղև ընդ
անցանելն նոցա ․ ասէ Եղիա ․ Եղիսէէ,
խնդրեա զինչ արարից քեզ մինչև վե
րացեալ եմ ՚ի քէն ։ և ասէ Եղիսէէ ․
եղիցի կրկին ոգի քո ՚ի վերայ իմ ։
10 * Եւ ասէ Եղիա ․ դժուարին խնդրե
ցեր ․ բայց թէ տեսցես զիս յամբառ-
նալ իմում ՚ի քէն ․ եղիցի այնպէս ։ ա-
11 պա թէ ոչ՝ մի եղիցի ։ * Եւ եղև մինչ
դեռ գնային նոքա ․ երթային , և խօ-
սէին ․ և ահա կառք հրեղէնք և երի-
վարք հրեղէնք , անջրպետեցին ՚ի մէջ
երկոցունց ․ ‖ և վերացաւ Եղիա շարժ ‖ Սիրաք
12 մամբ յերկինս ։ * Եւ Եղիսէէ հայէր ․ 48. 13.
և աղաղակէր ․ հայր ․ հայր ․ կառքդ 1. Մակ
Ի͞Ղի 2. 58.

Իղի և հեծեալք նորա. և այլ ոչ ևս
ետես զնա: և բուռն եհար զհանդեր
ձից իւրոց, և պատառեաց յերկուս
ծուէնս: * Եւ էառ եղիսէէ զմաշ_ 13
կեակն եղիայի զոր ընկեց ՚ի վր նորա:
և դարձաւ եղիսէէ. և եկաց առ ե_
զերն յորդանանու: * Եւ էառ զմաշ 14
կեակն եղիայի. զոր ընկէց ՚ի վր նր.
և եհար զջուրսն՝ և ասէ. ու՞ր են Տէր
Ած եղիայի ափփով: և եհար զջուրսն.
և բաժանեցան յայսկոյս յայնկոյս. և
էանց եղիսէէ: * Իբրև տեսին որդիք 15
մարգարէիցն, որք յերիքով ՚ի հանդէ
պոյն՝ և ասեն, հանգեաւ ոգին եղի_
այի ՚ի վր եղիսէի: և եկին ընդ առաջ
նր՝ և երկիր պագին նմա ՚ի վր երկ_
րի: * Եւ ասեն ցնա. ահաւասիկ են 16
ընդ ծառայս քո որդիք զօրութե արք
յիսուն. երթիցեն՝ և խնդրեսցեն
զՏրն քո. գուցէ էառ զնա Հոգին Տն.
և ընկեց զնա առ յորդանանու՝ կամ
՚ի վերայ միոյ ուրուք լերանց. և կամ
՚ի վերայ միոյ ուրուք բլրոյ: և ասէ
եղիսէէ. մի՛ առաքէք: * Եւ բռնադա 17
տեցին զնա՝ մինչև ամաչէր. և ասէ՝
առաքեցէք: և առաքեցին յիսուն արս.
և խնդրեցին զերիս աւուրս՝ և ոչ
գտին զնա: * Եւ դարձան առ նա. և 18
նա նստէր յերիքով. և ասէ ցնոսա եղի
սէէ. ո՞չ ասացի ձեզ՝ թէ մի՛ երթայք:
* Եւ ասեն արք քաղաքին ցեղիսէէ. 19
ահաւասիկ բնակութի քաղաքիս բա
րի է, որպէս և տէրդ իսկ տեսանէ. և
ջուրքս չար. և երկիրս անզաւակ:
* Եւ ասէ եղիսէէ. առէք առ իս կուժ 20
մի նոր. և դիք այդր: և բերին առ նա:
* Եւ ել եղիսէէ յական ջրոցն՝ և 21
եարկ անդ աղ: և ասէ՝ այսպէս ասէ
Տր. բժշկեմ զջուրս զայսոսիկ. և մի՛
ևս լիցի այդ ՚ի մահ և յանզաւակու_
թի: * Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչև 22
ցայսօր ըստ բանին եղիսէի. զոր խօ_
սեցաւ: * Եւ ել անտի ՚ի բեթէլ: և 23
մինչդեռ ելանէր զճանապարհն. մանկ
տի մանրիկ ելին ՚ի քաղաքէն. և աղա
ղակէին ՚ի նա. և ասէին. ե՛լ կնտակ.
ե՛լ կնտակ: * Դարձաւ ՚ի թիկունս. 24
և ետես զնս. և անէծ զնոսա յանուն
Տն՝ և ասէ. որդիք յանցանաց, և դա
տարկութե: և ելին երկու արջք յան
տառէ. և պատառեցին ՚ի նոցանէ քա
ռասուն և երկուս մանկունս: * Եւ 25
գնաց անտի ՚ի լեառնն ՚ի կարմեղոս.
և անտի դարձաւ ՚ի սամարիա:

ԳԼ: Գ:

Եւ յովրամ որդի աքաաբու՝ թա_ 1
գաւորեաց յիղի ՚ի սամարիա.
յամի ութուտասներորդի յոսափա_
տայ արքայի յուդայ. և թագաւորեաց
2 ամս երկոտասան: * Եւ արար չար
առաջի Տն. բայց ոչ իբրև զհայրն իւր.
և ոչ իբրև զմայր իւր: և կործանեաց
զարձանս իւր. զոր արար հայր նորա:
3 * Սակայն ՚ի մեղս յերոբովամու որդ
ւոյ նաբատայ. որ յանցոյցն զիսրայէլ,
յարեցաւ. և ոչ մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ:
4 * Եւ ամոս արքայ մովաբայ էր նե_
կէթ: և տայր արքային իղի հարկս.
հարիւրհազար մաքեաց. և հարիւր
5 հազար խոյոց գեզմաւորաց: * Եւ
եղև յետ մեռանելոյ աքաաբու. նշկա
հեաց արքայն մովաբու զարքայն իղի:
6 * Եւ ել արքայ յովրամ յաւուր յայն_
միկ ՚ի սամարիայ. և հանդէս արար
7 իղի. և գնաց: * Եւ առաքեաց առ յո
սափատ արքայ յուդայ՝ և ասէ. ար_
քայն մովաբու նշկահեաց զիս. եթէ
երթայցես ընդ իս ՚ի պատերազմ՝ ՚ի
վերայ մովաբու: և ասէ՝ ելից. զի ոպ
դու ես՝ և ես. և ոպ զօրք քո՝ զօրք իմ.
և ոպ երիվարք քո՝ երիվարք իմ:
8 * Եւ ասէ, ընդ ո՞ր ճանապարհ ելից:
և ասէ. ընդ ճանապարհ անապատին
9 եդոմայ: * Եւ գնաց արքայ իղի. և ար
քայ յուդայ. և արքայ եդոմայ. և
պատեցան զեօթն օր ՚ի ճանապարհին.
և ո՛չ գոյր ջուր բանակին՝ և ոչ անաս
10 նոցն, որք ընդ նոսա: * Եւ ասէ ար_
քայ իղի: ո՞հ՝ պաշարեաց Տր զերիս
թագաւորս եկեալս, տալ զնոսա ՚ի
11 ձեռս մովաբայ: * Եւ ասէ յովսա_
փատ. ո՞չ գուցէ աստ մարգարէ Տն.
և հարցցուք զՏր նովաւ: և պատաս_
խանի ետ միումն ՚ի մանկունս ար_
քային իղի՝ և ասէ. է աստ եղիսէէ որ
դի սափատայ. որ արկանէր ջուր ձե_
12 ռաց եղիայի: * Եւ ասէ յոսափատ.
գոյ բան Տն ընդ նմա: և իջին առ նա
արքայն իղի՝ և յովսափատ արքայ յու
13 դայ. և արքայ եդոմայ: * Եւ ասէ ե_
ղիսէէ ցարքայն իղի. զի՞ կայ իմ և քո.
երթ առ մարգարէս հօր քոյ. և առ
մարգարէս մօր քոյ: և ասէ ցնա ար_
քայն իղի. մի՛ արդեօք կոչեաց Տր զե
րիս թագաւորս եկեալս տալ զնոսա
14 ՚ի ձեռս մովաբայ: * Եւ ասէ եղիսէէ.
կենդանի է Տր զօրութեց. որոյ կայի
առաջի նորա. եթէ չէր առեալ ակն
յովսափատայ արքայի յուդայ. եթէ
բնաւ հայէի իսկ ՚ի քեզ. և տեսանէի
15 զքեզ: * Բայց արդ ած առ իս սաղմո_
սասաց: և եղև իբրև նուագեաց սաղ
մոսասացն. եկն ՚ի վր նր ձեռն Տն:
16 * Եւ ասէ. այսպէս ասէ Տր: արարէք
զհեղեղատդ զայդ գուբս գուբս:

* Զի

* Օ՛ի այսպէս ասէ Տ՛ր. ո՛չ տեսանի- 17
ցէք զՀողմ. և ո՛չ տեսանիցէք անձրեւ.
և հեղեղատք լցցի ջրով. և արբջիք
դուք՝ և անասունք ձեր. և գրաստք ձեր
* [չ] Թեթեւ է այդ յաչս Տ՛ն. և մատ 18
նեցից զմովաբ ՚ի ձեռս ձեր։ * [չ] 19
Հարջիք զամ՛ քաղաքս. և զամ՛ քաղաք
ընտիր. և զամ՛ ծառ զաղնիւ կոտո-
րեսջիք. և զամ՛ աղբերս ջրոց խցջիք.
զամ՛ վիճակ բարիս անպիտանացուս
ջիք քարամբք։ * [չ] եղե ընդ առաւ- 20
օտն՝ յորժամ զՏ՛ն ելանէր. և ահա
ջուրք գային յելից՝ եղեալ. և լցաւ
երկիրն ջրով։ * [չ] ամ՛ մովաբ լուծաւ 21
թէ ելիցեն Թագաւորքն պատերազմիլ
ընդ նոսա. և ելիցեն յամ՛ գօտիածոցաց
և ՚ի վեր. և կանխեցին ըզ առաւօտն.
և կացին առ սահմանաւն։ * [չ] ծա- 22
գեաց արև ՚ի վերայ ջրոցն. և ետես
մովաբ ՚ի հանդիպոյն զջուրսն կար-
միր իբրև զարիւն։ * [չ] ասեն. ա- 23
րիւնն այն սրոյ է. կռուեցան ընդ մի-
մեանս Թագաւորքն. և հարին այր
զընկեր իւր. և արդ հանպատ յաւար մի
ւաք։ * [չ] մտին ՚ի բանակն իսրայէ- 24
լի. և յարեան ՚ի վերայ նոցա. և հարին զմո
ւաբ. և փախեան յերեսաց նոցա. և
մտանելով մտանէին և հարկանէին
զմովաբ։ * [չ] զքաղաքսն կործանե- 25
ցին. և յամ՛ վիճակ բարի ընկեցին այր
իւրաքանչիւր զբար իւր. և լցին զնո
զամ՛ աղբիւրս ջրոց խցին. և զամ՛ փայտ
զաղնիս հարին, մինչև ՚ի թողուլ զքա
րինս որմոյն քակեալս. և պատեցան
պարսաւորք՝ և հարին զնա։ * [չ] և 26
տես արքայն մովաբայ եթէ սաստկա
ցաւ քան զնա պատերազմն. էառ ընդ
իւր եօթնհարիւր արս սուսերաձիգս
հատանել՝ երթալ առ արքայն եդո-
մայ. և ո՛չ կարացին։ * [չ] էառ զորդի 27
իւր զանդրանիկ. զոր թագաւորեցոյց
փոխանակ իւր. և եհան զնա յողջա-
կէզ ՚իվ ՚ի պարսպին. և եղև զնդջ մեծ
՚ի վ ՚ի Իսր՝ և չոքեցին ՚ի նմանէ. և
դարձան յերկիր իւրեանց։

Գ։ Գ

Եւ [չ] կին մի ՚ի կանանց որդւոց մար 1
գարէիցն աղաղակեր առ եղիսէէ
և ասէր. ծառայ քո այր իմ մեռաւ. և
դու ծանեար գիտես. զի ծառայ քո եր
երկիւղած ՚ի Տ՛է. և փոխատուն եկն
առնուլ զերկուսին որդիան իմ իւր ՚ի
ծառայութիւն։ * [չ] ասէ ցնա եղիսէէ. 2
զի՞նչ արարից քեզ. զի՞նչ՝ պատմեա
ինձ, կայ ՚ի տան. և նա ասէ. ո՛չ գոյ
՚ի տան աղախնոյ քոյ՝ և ո՛չ ինչ. բայց
իւղ. որով օծանիցիմ։ * [չ] ասէ ցնա. 3
երթ՝ խնդրեա քեզ ամանս յամ՛ դրա
ցեայ քոյ՝ ամանս ունայնս. և մի սա-
կաւացուցանիցես։ * [չ] մտցես՝ և 4
փակեսցես զդուրսն ընդդէմ քո. և
ընդդէմ որդւոց քոյ. և արկցես յամ՛
ամանսն մինչև լցցին. և առցես։ * [չ] 5
գնաց ՚ինամանէ՝ և փակեաց զդուռն
ընդդէմ իւր. և ընդդէմ որդւոց իւր
ոց. նոքա մատուցանէին առ նա. և նա
արկանէր. մինչև լցան ամանքն։ * [չ] 6
ասէ ցորդիսն իւր. մատուցէք առ ես
և այլ ամանս։ և ասեն ցնա. ո՛չ ի այլ
ամանս։ և եկաց իւղն։ * [չ] ետաւ՝ 7
պատմեաց առն Ա՛Ի։ և ասէ եղիսէէ.
երթ՝ վաճառեա զիւղն, և հատուսցես
զտոկոսիսն քո. և դու՝ և որդիք քո կեց
ջիք ՚ինացեալով իւղովն։ * [չ] եղե օր, 8
և գնաց եղիսէէ ՚ի սովմիայ. և անդ
էր կին մի մեծ. և կալաւ զնա ուտել
հաց. և լինէր ՚ի յիշատ ժամանակէ ՚ի
մտանել իւրում անդր, ՚ինամանէր ուտել
և ընտել։ * [չ] ասէ կինն ցայր իւր. 9
գիտեմ. զի այրն Ա՛Ի սուրբ է. և ձա-
նապարհ նոր առ մեզ։ * [չ] բասցուք 10
նմա վերնատունն մի փոքրիկ. և դիցուք
՚ինմա մահիճս՝ և սեղան, և աթոռ՝
և աշտանակ. և եղիցի ՚ի գալ նր առ
մեզ, մտցէ անդր։ * [չ] եղե օր. և 11
եկն անդր. և եմուտ ՚ի վերնատունն.
և ննջեաց անդ։ * [չ] ասէ՝ ցգեհազի 12
ցպատանեակն իւր. կոչեա առ զսով
մնացին զայն. և կոչեաց զնա. և եկաց
առաջի նորա։ * [չ] ասէ ցպատանին. 13
ասա ցնա. ահա կազմեցեր մեզ զայս
ամ՛ կազմած. զի՞նչ պարտ իցէ առնել
քեզ. եթէ իցէն քո բանք ինչ առ ար
քայ. և կամ առ իշխան զօրուն։ և նա
ասէ. ՚ի մէջ ժողովրդեան իմոյ բնա-
կեալ եմ ես։ * [չ] ասէ, զի՞նչ պարտ 14
իցէ առնել նմա։ և ասէ գեհազի պա-
տանեակն նր. և կարի իսկ քամ՛ քան
զի որդի ոչ գոյ նորա. և այրն իւր չի
ինչ ծեր։ * [չ] ասէ՝ կոչեա զնա. և 15
կոչեաց զնա. և եկաց առ դրան։
* [չ] ասէ ցնա եղիսէէ. ՚ի ժամանա- 16
կի յայսմիկ, ՚ի սոյն աւուրս ունիցիս
՚ի գիրկս մանուկ։ և նա ասէ. մի Տ՛ր,
այրդ Ա՛Ի. մի ստեր աղախնոյ քում։
* [չ] յղացաւ կինն. և ծնաւ որդի ՚ի 17
ժամանակի յայնմիկ. մինչպէս կեն-
դանի էր. որպէս խոսեցաւ ընդ նմա
եղիսէէ։ * [չ] հասատատեցաւ մանուկն. 18
և եղև իբրև ել նա առ հայր իւր ՚ի
հնձողսն։ * [չ] ասէ ցհայր իւր. գլուխ 19
իմ գլուխ իմ։ և ասէ ցպատանին. տար
զդա առ մայր իւր։ * [չ] տարաւ զնա 20
առ մայր իւր. և նստուցաւ ՚ի վի ՚ր ծնգաց
նորա մինչև ցմիջօրեայ. և մեռաւ։
* [չ]

*Եւ եհան զնա. և կողմնեցոյց 'ի մա_ 21
հիճս առնն Ա՟յ. և փակեաց ընդդէմ
նորա. և ել: *Եւ կոչեաց զայր իւր՝ 22
և ասէ. առաքեա առ իս զմի ոք 'ի մանկ
տւոյդ. և էշ մի յիշոց. և ընթացայց
մինչև առ այրն Ա՟յ. և դարձայց:
*Եւ ասէ. զի՞ է. զի երթաս դու առ 23
նա այսօր. զի ոչ ամսամուտ է՝ և ոչ
շաբաթ. և նա ասէ. ողջոյն է: *Եւ 24
նա հանդերձեաց զէշն. և ասէ ցպա_
տանին իւր. վարեա. և գնա. և մի՛ ու_
նիր ինչ ելանել 'ի դա. բայց եթէ ա_
սացից քեզ՝ եթէ եկ այսր. և եկես_
ցես: *Եւ երթիցես առ այրն Ա՟յ 'ի 25
լեառնն 'ի կարմեղոս. և եղև իբրև
ետես եղիսէէ զգալն ն՟ր առ նա. ասէ
ցգէեզի ցպատանեակն իւր. ահա այն
սոմնացին է: *Ընթա՛ ընդառաջ ն՟ր 26
և ասասցես. ողջոյն է քեզ. ողջոյն է
առն քում. ողջոյն է մանկանն: և նա
ասէ. ողջոյն է: *Եւ եկն առ եղիսէէ 27
'ի լեառնն. և բուռն եհար զոտից ն՟ր.
և մատեաւ գէեզի մերժել զնա: և ա_
սէ եղիսէէ՝ թո՛յլ տուր դմա. զի անձն
նորա ցաւագին է. և Տ՟ր թաքոյց յի_
նէն. և ոչ պատմեաց ինձ: *Եւ նա 28
ասէ. մի թէ խնդրեցի որդի 'ի տեառնէ
իմմէ. ո՛չ ասացի թէ մի խաբէր զիս:
*Եւ ասէ եղիսէէ ցգէեզի. ա՛ծ զգօ_ 29
տի ընդ մէջ քո. և ա՛ռ զցուպդ իմ 'ի
Ղուկ. ձեռին քում, և երթ. ‖ և եթէ գտա_
10. 4. նիցես զայր ոք. մի՛ օրհնեսցես զնա.
և եթէ օրհնեսցէ զքեզ այր ոք՝ մի՛
տայցես պատասխանի. և դիցես ըզ_
ցուպդ իմ 'ի վերայ երեսաց մանկանն:
*Եւ ասէ կինն. կենդանի է Տ՟ր. և 30
կենդանի է անձն քո. եթէ թողից
զքեզ. և յարեաւ եղիսէէ. և գնաց
զկնի ն՟ր: *Եւ գէեզի եանց առաջի 31
նոցա. և եդ զցուպն 'ի վերայ երեսաց
մանկանն. և ո՛չ գոյր բարբառ՝ և ոչ
լսել. և դարձաւ ընդառաջ ն՟ր. պատ
մեաց նմա՝ և ասէ. ո՛չ յարեաւ մա_
նուկն: *Եւ եմուտ եղիսէէ 'ի տունն. 32
և ահա մանուկն մեռեալ և կողմա_
նեցուցեալ 'ի մահճին ն՟ր: *Եւ եմուտ 33
եղիսէէ 'ի տունն. և փակեաց զդուրսն
ընդդէմ երկոցունց. և եկաց յաղօթս
առ Տ՟ր: *Եւ ել, և անկաւ 'ի վերայ 34
մանկանն. և եդ զբերան իւր 'ի վերայ
բերանոյ ն՟ր. և զաչս իւր 'ի վ՟ր աչաց
ն՟ր. և կծկեցաւ 'ի վերայ ն՟ր. և ջե_
ռաւ մարմին մանկանն: *Եւ դար_ 35
ձաւ. և գնաց 'ի տանն յայսկոյս յայն_
կոյս. և ել՝ և ծածկեաց զմանուկն
մինչև ցեօթնանգամ. և եբաց մա_
նուկն զաչս իւր: *Եւ բարբառեցաւ 36
եղիսէէ առ գէեզի՝ և ասէ. կոչեա

այսր զսոմնացին. և կոչեաց զնա. և
եմուտ առ նա. և ասէ եղիսէէ. ա՛ռ զոր
37 դիդ քո: *Եւ եմուտ կինն. և անկաւ
առ ոտս նորա. և երկիր եպագ նմա
յերկիր. և էառ զորդին իւր՝ և ել:
38 *Եւ եղիսէէ դարձաւ 'ի գաղգաղայ.
և սով էր յերկրին. և որդիք մարգա
րէիցն նստէին առաջի նորա. և ասէ
եղիսէէ ցպատանեակն իւր. կաւո՛ դու
զսանն մեծ. և եփեա եփոց որդւոց
39 մարգարէիցդ: *Եւ ել յանդ՝ քաղել
արտոյթ. եգիտ որթ յանդին. և քա_
ղեաց 'ի նմանէ ազոխ լի շալակաւ իւր
ով՝ և եկն, և էարկ 'ի սան եփոյին. քան
40 զի ո՛չ ճանաչէր: *Եւ էարկ առաջի
արանցն ուտել. և եղև յուտել նոցա
յեփոցէ անտի, աղաղակեցին, և ասեն.
մա՛հ է 'ի սանի աստ՝ ա՛յրդ Ա՟յ: և ո՛չ
41 կարացին ուտել: *Եւ ասէ՝ առէք
ալիւր. և արկէք 'ի սան անդր: և ասէ
եղիսէէ ցգէեզի ցպատանեակն իւր.
ա՛րկ առաջի ժողովրդեանդ. և կերի_
ցեն. և ոչ եղև մահ ինչ 'ի սանէ ան_
42 տի: *Եւ եկն այր 'ի բեթսարիսայ. և
եբեր առնն Ա՟յ նկանակս յառաջնոց
արմտեաց. և նկանակս գարեղէնս. և
պաղատիտս բակեղեթաւ. և ասէ՝
տո՛ւք ժողովրդեանդ, և կերիցեն:
43 *Եւ ասէ սպասաւորն ն՟ր. զի՞նչ տաց
զայս առաջի հարիւրոց արանցդ: և
ասէ. տո՛ւր ժողովրդեանդ՝ և կերի_
ցեն. զի այսպէս ասէ Տ՟ր. կերիցեն և
44 յաւելցի: *Եւ եդ առաջի նոցա. և
կերին. և թողին նշխարս ըստ բա_
նին Տ՟ն:

Գլ: Ե:

1 Նէեման իշխան զօրուն ասոր_
ւոց էր այր մեծ առաջի տեառն
իւրոյ. և սքանչելի երեսօք. զի նովաւ
ետ Տ՟ր զփրկութի՟ն ասորւոց. և այրն
հզօր զօրութ՟բ. և էր բորոտեալ:
2 *Եւ ասորիքն մեկնակազէնք, ելին՝
և գերեցին յերկրէն Ի՟իլի աղջիկ մի
փոքրիկ՝ և էր առ կնոջ նէեմանայ:
3 *Եւ ասէ ցտիկինն իւր. անկարծ էր
թայր տէր իմ առաջի մարգարէին
Ա՟յ, որ 'ի սամարիայ. և անդէն աճա
4 քէր զդա 'ի բորոտութ՟է իւրմէ: *Եւ
եմուտ՝ և պատմեաց տեառն իւրում,
և ասէ. այսպէս և այսպէս խօսեցաւ
5 աղջիկն. որ յերկրէն Ի՟իլի: *Եւ ասէ
արքայն ասորւոց ցնէեման՝ երթ. և
ես առաքեցից հրովարտակս առ ար
քայն Ի՟իլի: և գնաց. և էառ 'ի ձեռին
իւրում տասն տաղանդ արծաթոյ. և
վեցհազար դահեկան. և տասն պատ
6 մուճան հանդերձեալ: *Եւ տարաւ
հրո_

հրովարտակքս առ արքայն Ի՟ղի. արդ
իբրև հասցէ առ քեզ հրովարտակդ
այդ. ահա առաքեցի առ քեզ զՆեե_
ման ծառայ իմ. և աճաքեսցես զդա
'ի բորոտութենէ իւրմէ: *Եւ եղև իբ 7
րև ընթերցաւ արքայն Ի՟ղի զհրովար
տակն, պատառեաց զհանդերձս իւր՝
և ասէ. մի թէ Ա՟Ծ իցեմ ես՝ սպանա_
նել կամ կեցուցանել. զի առաքեաց
առ իս աճաքել զայրդ 'ի բորոտութենէ
իւրմէ. բայց գիտասջիք՝ և տեսջիք.
զի պատճառ խնդրէ նա առ իս: *Եւ եղև 8
իբրև լուաւ Եղիսէէ այրն Ա՟Յ՝ եթէ
պատառեաց արքայն Ի՟ղի զհանդերձս
իւր. առաքեաց առ արքայն Ի՟ղի. և
ասէ. ընդէ՞ր պատառեցեր զհանդերձս
քո. եկեսցէ առ իս Նեեման. և գիտաս
ցէ եթէ գոյ մարգարէ յԻ՟ղի: *Եւ 9
եկն Նեեման երիվարօք և կառօք. և
եկաց առ դուրս տանն Եղիսէի: *Եւ 10
առաքեաց Եղիսէէ առ նա հրեշտակս՝
և ասէ. երթ՝ լուա՛ եօթն անգամ 'ի
յորդանան. և դարձցի մարմին քո. և
սրբեսցիս: *Եւ բարկացաւ Նեեման. 11
գնաց, և ասէ. ես ասէի թէ երևս ելցէ
առ իս. և կացցէ. և կարդասցէ զա_
նուն Տ՟ն Ա՟Յ իւրոյ. և դիցէ զձեռն
իւր 'ի վ՟ր տեղւոյ՝ և աճաքեսցէ զբո_
րոտութիւն: *Ո՞չ լաւ իցեն նաբանա 12
և փարփարա, գետք դամասկոսի քան
զա՟մ՝ ջուրս Ի՟ղի. և ընդէ՞ր ոչ երթայց.
և լուացայց 'ի նոսա. և սրբեցայց: և
դարձաւ՝ և գնաց սրտմտութ՟բ: *Եւ 13
մատեան ծառայք նորա՝ խօսեցան ը՟
նմա. և ասեն ցնա. հա՛յր. եթէ մեծ
ինչ բան խօսեցեալ էր ընդ քեզ մար_
գարէին, ո՞չ ապաքէն պարտ էր առնել.
թող թէ ասաց՝ լուացիր և սրբեցիր:
Ղկ. դ. 4. 27. *Եւ էջ Նեեման՝ և մկրտեցաւ 'ի 14
յորդանան եօթն անգամ ըստ բանին
Եղիսէի. և դարձաւ մարմին ն՟ր իբրև
զմարմին մանկան մատաղոյ՝ և սրբե_
ցաւ: *Եւ դարձաւ առ Եղիսէէ ինքն, 15
և ա՟մ բանակն իւր. և եկն եկաց առա
ջի նորա՝ և ասէ. ահա գիտացի եթէ
ոչ գոյ Ա՟Ծ յա՟մ երկրի. բայց միայն 'ի
մէջ Իսրայէլի. և արդ ա՛ռ օրհնութ՟ի 'ի
ծառայէ քումմէ: *Եւ ասէ Եղիսէէ. 16
կենդանի է Տ՟ր. որոյ կացի առաջի ն՟ր.
եթէ առից ինչ: և ստիպեաց զնա առ_
նուլ. և ոչ հաւանեցաւ: *Եւ ասէ 17
որովհե_ Նեեման. իսկ որովհետև ոչ տացին
տև այդ_ ծառայի քում բեռն ինչ զուգից ջորւոյ
պէս է, դ 'ի հողոյ երկրիս. զի ոչ ևս արասցէ ծա
րէ ո՞չ տա ռայ քո ողջակէզս՝ և զոհս աստուծոց
ցեն օտարաց. բայց միայն Տ՟ն: *Ա՟ռ բա_ 18
նիս այսորիկ քաւեսցէ Տէր զծառայ
քո՝ 'ի մտանել տեառն իմոյ 'ի տուն

Ռեմմանայ երկիր պագանել նմա. յոր_
ժամ յենուցու 'ի ձեռս իմ. և երկիր
պագանիցեմ 'ի տանն Ռեմմանայ. 'ի
պագանել նորա երկիր 'ի տանն Ռեմմա
նայ. և քաւեսցէ Տ՟ր զծառայ քո վ՟ս
19 բանիս այսորիկ: *Եւ ասէ Եղիսէէ
ցՆեեման. երթ խաղաղութ՟բ: և գնաց
20 'ի նմանէ յերկրէն Ի՟ղի: *Եւ ասէ գեե
զի պատանեակն Եղիսէի. ահա խնայ
եաց Տ՟ր իմ 'ի Նեեման ասորի. չառ_
նուլ ինչ 'ի ձեռանէ նորա. յորոց մա_
տոյցն. կենդանի է Տ՟ր՝ եթէ ոչ ընթա
ցայց զհետ ն՟ր. և առից ինչ անտի:
21 *Եւ պնդեցաւ գեեզի զհետ Նեեմա
նայ. և ետես զնա Նեեման ընթացեալ
զհետ նորա. և դարձաւ ընդ առաջ ն՟ր
22 'ի կառացն՝ և ասէ. ողջո՞յն է: *Եւ
ասէ ողջոյն է. Տ՟ր իմ առաքեաց զիս
առ քեզ՝ և ասէ. ահա եկին առ իս եր
կու պատանեակք 'ի լեռնէ եփրեմի
յորդւոց մարգարէից. տո՛ւր ն՟ց տա_
ղանդ մի արծաթոյ. և երկուս պատ
23 մուճանս հանդերձեալ: *Եւ ասէ
Նեեման. եթէ այդպէս իցէ, ա՛ռ երկս
տաղանդս արծաթոյ. և բռնադա_
տեաց զնա. և ծրարեաց երկս տա_
ղանդս արծաթոյ յերկուս պարկս. և
երկուս պատմուճանս հանդերձելս.
և ետ ցերկուս ծառայս իւր՝ և բար_
24 ձին առաջի ն՟ր: *Եւ ելին 'ի մթինն.
և էառ 'ի ձեռաց ն՟ց. և եդ 'ի տան. և
25 արձակեաց զարսն՝ և գնացին: *Եւ
ինքն եմուտ. և կայր առաջի Տ՟ն իւրոյ՝
և ասէ ցնա Եղիսէէ. ուստի՞ գաս գեե
զի. և ասէ. չիք երթեալ ծառայի քո
26 ոչ յայսկոյս. և ոչ յայնկոյս: *Եւ ասէ
Եղիսէէ՝ ո՞չ սիրտ իմ գնայց, յորժամ
դարձաւ այրն 'ի կառաց անտի ընդ ա
ռաջ քո. և արդ առեր զարծաթն և
զհանդերձսն 'ի ձիթենիս. և յայգիս՝ և
յարջառս. և յոչխարս. և 'ի ծառայս
27 և յաղախնայս: *Եւ բորոտութիւն
Նեեմանայ յարեսցի 'ի քեզ. և 'ի զաւ_
ակ քո յաւիտեան. և ել յերեսաց նո_
րա բորոտեալ իբրև զձիւն:

Գլ. Զ.

1 Եւ ասեն որդիքն մարգարէիցն ցԵ_
ղիսէէ. ահաւասիկ տեղիս, յոր
ում մեք բնակեալ եմք՝ նեղ է մեզ:
2 *Երթիցուք մինչև ցյորդանան. և առ_
ցուք անտի այր իւրաքանչիւր գերան
մի. և արասցուք մեզ անդ բնակութ՟ի:
3 և ասէ. երթա՛յք: *Եւ ասէ միոյն.
Եկ և դու մեղմով՝ երթիցես ընդ ծա
4 ռայս քո: և նա ասէ. ես եկից: *Եւ
գնաց ընդ նոսա. և չոգան 'ի յորդա_
5 նան. և հարկանէին զփայտ: *Եւ

ահա

ահա մինն մինչդեռ ընկենոյր զհեծանն,
անկաւ երկաթն 'ի ջուրն · և վայեաց ·
և ասէ, ո՜հ Տր ։ և զայն յանօթ առեալ
էր ։ *Եւ ասէ այրն Այ · յո՞ր վայր 6
անկաւ ։ և եցոյց նմա զտեղին ։ և ճեղ_
քեաց զփայտ · և ընկէց անդր · և 'ի
վեր եկաց երկաթն ։ *Եւ ասէ · վե_ 7
րացո՛ քեզէն · և ձգեաց զձեռն իւր՝
և էառ զնա ։ *Եւ արքայն ասորւոց 8
տայր պատերազմ ընդ Իսրայելի · խոր
հեցաւ ընդ ծառայս իւր՝ և ասէ · 'ի
տեղի մի յեղմօնի բանակեցայց 'ի դա
րանի ։ *Եւ առաքեաց եղիսէէ առ ար 9
քայն Իղի՝ և ասէ · զգո՛յշ լեր · գուցէ
անցանիցես ընդ այն տեղի · զի անդ
թաքուցեալ նստին ասորիքն ։ *Եւ 10
առաքեաց արքայն Իղի 'ի տեղին · զոր
ասաց նմա եղիսէէ · և դարանայոյզ
արար զնա · և զգուշացաւ անտի , ո՛չ
մի անգամ, և ո՛չ երկիցս ։ *Եւ զայ_ 11
րացաւ անձն արքային ասորւոց վասն
բանին այնորիկ · և կոչեաց զծառայս
իւր՝ և ասէ ցնոսա · ո՞չ պատմէք ինձ ·
եթէ ո՛վ մատնէ զիս արքային Իղի ։
*Եւ ասէ մին 'ի ծառայից նր · ո՛չ ոք 12
տէր իմ արքայ · այլ եղիսէէ մարգարէ
Իղի պատմէ արքային Իսրայելի զա՛մ
զբանս քո՝ զոր խօսեսցիս 'ի սենեկի
քնոյ քոյ ։ *Եւ ասէ · երթա՛յք տեսէ՛ք՝ 13
ուր իցէ նա · և առաքեցից՝ ըմբռնե_
ցից զնա · և պատմեցին նմա՝ և ասեն ·
ահաւասիկ 'ի դովթայիմ է ։ *Եւ առա 14
քեաց անդ երիվարս՝ և կառս՝ և զօր
զծանր · և եկին 'ի գիշերի · և պատե_
ցին զքաղաքն ։ *Եւ կանխեաց յառ_ 15
նել 'ի պաշտօն եղիսէէ · և ել և գնաց ·
և ահա զօր պատեալ էր զքաղաքաւն ·
և երիվարք՝ և կառք · և ասէ ցնա պա
տանեակն Տր, զի՞ գործեսցուք ։ *Եւ 16
ասէ եղիսէէ · մի՛ երկնչիր · զի ընդ մեզ
բազումք են քան ընդ նոսա ։ *Եւ ե_ 17
կաց յաղօթս եղիսէէ՝ և ասէ · բա՛ց Տր
զաչս պատանեկիս՝ և տեսցէ ։ և եբաց
Տր զաչս նր՝ և ետես · և ահա լեառնն
լի էր ձիովք · և հրեղէն կառօք շուրջ
զեղիսէիւ ։ *Եւ իջին առ նա · և եկաց 18
յաղօթս եղիսէէ առ Տր՝ և ասէ · հա՛ր
զազգդ զայդ շլացութբ ։ և եհար զնս
շլացութբ ըստ բանին եղիսէի ։ *Եւ 19
ասէ ցնոսա եղիսէէ · ո՛չ այս ճանա_
պարհ է՝ և ո՛չ այս քաղաք · եկա՛յք զկնի
իմ · և տարայց զձեզ առ այրն , զոր
խնդրէք ։ և տարաւ զնոսա 'ի սամա_
րիայ ։ *Եւ եղեւ իբրեւ եմուտ 'ի սա_ 20
մարիայ՝ ասէ եղիսէէ · բա՛ց Տր զաչս
նոցա՛ և տեսցեն և եբաց Տր զաչս նց,
և տեսին · և ահա էին 'ի մէջ սամա_
րիայ ։ *Իբրեւ ետես զնս արքայն Իղի · 21

ասէ ցեղիսէէ · եթէ հարկանելով հա
22 րի՞ց զդոսա հա՛յր ։ *Եւ ասէ՝ մի՛ հար
կաներ · բայց եթէ զայնոսիկ · զոր գե
րեսցես սրով քով · և աղեղամբ քով
հարկանիցես · դի՛ր զհաց և զջուր ա_
ռաջի դոցա · և կերիցեն՝ և արբցեն ·
23 և երթիցեն առ տէր իւրեանց ։* Եւ
էարկ առաջի նոցա խորտիկս մե_ ճեղանս
ծաւ · և կերին՝ և արբին · և արձա_ խորտիկս
կեաց զնոսա · և գնացին առ տէր իւր ձեթս
եանց · և ո՛չ ևս յաւելին մեկնակա_
զէնքն ասորւոց գալ յերկիրն Իղի ։
24 *Եւ եղեւ յետ այնորիկ · և ժողովեաց
որդի ադերայ արքայ ասորւոց զա՛մ
զբանակն իւր · և ելեալ նստաւ զսա_
25 մարեաւ ։* Եւ եղեւ սով մեծ 'ի սա_
մարիայ · և նստէին զնովաւ · մինչև
եղեւ գլուխ իշոյ յիսուն սկեղ արծա
թոյ · և չորրորդ կապճի աղբոյ աղաւ
նեաց յիսուն և հինգ արծաթոյ ։ հինգ
26 *Եւ արքայ Իղի շրջէր 'ի վր պարս
պին · և կին մի աղաղակեաց առ նա՝
և ասէ · ապրեցո՛ զիս տէր արքայ ։
27 *Եւ ասէ · մի՛ ապրեցուսցէ զքեզ Տր ·
ուստի՞ ապրեցուցից զքեզ՝ 'ի կալո՞յ
28 թէ 'ի հնձանէ ։ *Եւ ասէ ցնա ար_
քայ · զի՞ է քեզ · և ասէ՝ կինս այս ա_
սաց ցիս · տո՛ւր զորդի քո՝ և կերիցուք
զդա այսօր · և զորդիս զիմ կերիցուք
29 առ վաղիւ ։ *Եւ եփեցաք զորդին
իմ, և կերաք զնա · և ասեմ ցսա յաւ
ուրն երկրորդի · տո՛ւր զորդիդ քո · և
կերիցուք զդա · և թաքոյց զորդին
30 իւր ։ *Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ արքայ
զբանս կնոջն · պատառեաց զհան_
դերձս իւր · և ինքն շրջէր 'ի վերայ
պարսպին · և ետես ժողովուրդն ըզ
քուրձն · որ 'ի վերայ մարմնոյ նորա 'ի
31 ներքոյ ։ *Եւ ասէ · ա՛ն և ա՛ն արասցէ
ինձ Տր · և ա՛ն և ա՛ն յաւելցէ, եթէ կաց
ցէ գլուխն եղիսէի որդւոյ սափատայ
32 'ի վերայ նորա այսօր ։ *Եւ եղիսէէ
նստէր 'ի տան իւրում · և ծերքն նս_
տէին ընդ նմին · և առաքեաց այր ա_
ռաջի երեսաց իւրոց · և մինչչև եկեալ
էր հրեշտակն առ նա՝ ասէ ցծերսն ·
եթէ գիտիցէք , զի առաքեաց որդի
սպանողին առնուլ զգլուխ իմ · իբրև
մտանիցէ հրեշտակն՝ կալջի՛ք զնա ըն
դրօքն · ո՛չ ապաքէն ձայն ոտից տեառն
33 նորա զկնի նորա իցէ ։ *Եւ մինչ դեռ
խօսէր ընդ նոսա · ահա հրեշտակն էջ
առ նոսա՝ և ասէ · ահա այս չարութի
'ի Տէ է · զի՞ ևս համբերից Տն ։

ԳԼ ։ Է ։

1 Եւ ասէ եղիսէէ · լո՛ւր զբանն Տն ·
այսպէս ասէ Տր · քանզի վաղիւ

այս ժամ, լիցի գրիւ մի նաշհեայ սկեղ_
միոյ. և երկու գրիւք գարւոյ սկեղ միոյ
'ի դրունս սամարիայ ։ * Եւ պատաս 2
խանի ետ սպառազէնն. յորոյ արքայ
յենոյր 'ի ձեռն նո՛ր՝ եղիսէի, և ասէ՝
եթէ սահմանս յերկինս արասցէ Տ̃ր մի
թէ լինիցի բանդ այդ ։ և ասէ եղի_
սէէ. ահա տեսցես աչօք քովք. և ան_
տի մի կերիցես ։ * Եւ էին արք չորք 3
բորոտք առ դրան քաղաքին . և ասէ
այր ցընկեր իւր. զի՞ նստիմք աստ՝ և
մեռանիցիմք ։ * Եթէ ասեմք՝ եթէ 4
մտցուք 'ի քաղաքս՝ սով է 'ի քաղաքին.
և մեռանիմք անդ . և եթէ աստէն
նստիցիմք՝ սակայն մեռանիմք. և արդ
եկա՛յք դիմեսցուք 'ի բանակն ասոր_
ւոց. եթէ ապրեցուսցեն զմեզ՝ կեց_
ցուք. և եթէ սպանցեն զմեզ , մեռ_
ցուք ։ * Եւ յարեան ընդ արշալոյսն 5
մտանել 'ի բանակն ասորւոց. և եկին
'ի մասն ինչ բանակին ասորւոց. և ա_
հա ոչ գոյր անդ մարդ ։ * Զի Տ̃ր հն_ 6
չեցոյց 'ի բանակն ասորւոց շաչիւն կա
ռաց. և բարբառ զօրու մեծի. և ասեն
այր ցեղբայր իւր. արդ 'ի վարձու կա
լաւ 'ի վերայ մեր արքայն Իլի զթա_
գաւորս քետացւոց . և զթագաւորս
եգիպտացւոց ։ * Եւ յարեան՝ և փա_ 7
խեան ընդ մութն. և թողին զվրանս
իւրեանց՝ և զձիս իւրեանց՝ և զէշս իւր
եանց 'ի բանակին՝ որպէս կային . և
[Տաղա_] փախեան մազապուր ։ * Եւ մտին 8
[պարծ] բորոտքն մինչև 'ի մասն մի բանակին.
և մտին 'ի վրան մի. և կերին՝ և ար_
բին. և առին անտի արծաթ և ոսկի՝
և հանդերձս. և գնացին՝ և չոգան, և
թաքուցին ։ և դարձան՝ և մտին յայլ
վրան. և առին անտի . և չոգան , և
թագուցին ։ * Եւ ասեն այր ցընկեր 9
իւր. ոչ այսպէս է, զոր մեքս առնեմք.
օրս այս օր աւետեաց է. մեք լռիցեմք՝
և մնասցեմք լուսոյ առաւօտու. և գտա
[անօրէնու_] նիցեմք անօրէնութի՛ւ. բայց արդ ե_
[Թե՞ւ յան_] կա՛յք մտցուք . և պատմեսցուք զայս
[դիմանիմք] 'ի տուն թագաւորին ։ * Եւ մտին. և 10
աղաղակեցին առ դրան քաղաքին. և
պատմեցին նոցա՝ և ասեն . մտաք 'ի
բանակն ասորւոց. և ոչ գոյր անդ այր.
և ոչ ձայն մարդոյ. բայց միայն ձիք կա
պեալք. և էշք կապեալք. և վրանքն
նո՛ց նոյնպէս կան ։ * Եւ աղաղակեցին 11
բարապանքն. և ազդ արարին 'ի տուն
թագաւորին 'ի ներքս ։ * Եւ յարեաւ 12
արքայ գիշերայն . և ասէ ցծառայսն
իւր. պատմեցից ձեզ. զոր ինչ արա_
րին մեզ ասորիքն. գիտացին՝ թէ մեք
սովիմք . և ելին 'ի բանակէն. և թա_
քեան 'ի դաշտի . ասեն՝ թէ երևս ելցեն
'ի քաղաքէն . և ըմբռնեսցուք զնոսա
կենդանւոյն. և մտցուք 'ի քաղաքն. և
13 ելցուք ։ * Եւ պատասխանի ետ միոյն
'ի ծառայիցն նորա՝ և ասէ , առցեն հինգ
'ի ձիոց մնացելոց որք մնացեալք են
աստէն յա՛մ բազմութե՛ իլի նուազու
թե՛ի . և առաքեսցուք անդր . և տես_
14 ցուք ։ * Եւ առին երկուս հեծեալս
ձիոց . և առաքեաց արքայ զհետ ար_
քային ասորւոց՝ և ասէ . երթա՛յք՝ և
15 տեսէ՛ք ։ * Եւ գնացին զհետ նո՛ց մին_
չև ցյորդանան . և ահա ա՛մ ճանա_
պարհն լի էր հանդերձիւ՝ և կահիւ .
զոր ընկեցին ասորիքն 'ի խուճապին
իւրեանց. և դարձան հրեշտակքն . և
16 պատմեցին արքային ։ * Եւ ել ժողո_
վուրդն . և յափշտակեաց զբանակն
ասորւոց. և եղև գրիւ նաշհեայ սկեղ
միոյ . և երկու գրիւք գարւոյ սկեղ՝
17 ըստ բանին Տ̃ն ։ * Եւ արքայ կացոյց
զսպառազէնն՝ յորոյ յենոյր արքայ 'ի
ձեռս նորա. և կոխեաց զնա 'ի խռանն
ժողովուրդն առ դրան, և մեռաւ. որպէս
խօսեցաւ այրն Այ. որ խօսեցաւ յի_
18 ջանել հրեշտակին առ նա ։ * Եւ եղև
որպէս խօսեցաւ եղիսէէ ընդ արքային՝
և ասէ . թէ երկու գրիւք գարւոյ
սկեղ միոյ լինիցին . և գրիւ նաշհեայ
սկեղ. և եղիցի վաղիւ 'ի սոյն ժամ 'ի
19 դրունս սամարիայ ։ * Եւ պատասխա
նի ետ սպառազէնն եղիսէի՝ և ասէ .
եթէ սահմանս յերկինս արասցէ Տէր.
20 մի թէ լինիցի բանդ այդ . * Եւ ասէ
եղիսէէ. ահա տեսցես աչօք քովք. և
21 անտի մի կերիցես ։ * Եւ եղև նմա
այնպէս. և կոխեաց զնա ժողովուրդն
'ի խռանն առ դրանն . և մեռաւ ։

ԳԼ ։ Ը ։

1 Եւ խօսեցաւ եղիսէէ ընդ կնոջն՝
զորոյ կեցոյց զորդին՝ և ասէ .
արի և գնա դու՝ և տունք քո . և լեր
պանդուխտ ուր և պանդխտիցիս . զի
կոչեաց Տ̃ր սով 'ի վերայ երկրիս. քան
զի և եկն իսկ եօթն ամ 'ի վ̃ր երկրին
2 * Եւ յարեաւ կինն և արար ըստ բա
նին եղիսէի . և գնաց ինքն , և տուն
իւր. և պանդխտեցաւ յերկիրն այլազ
3 գեաց զեօթն ամ ։ * Եւ եղև յետ կա
տարելոյ ամացն եօթանց . դարձաւ
կինն յայլազգեացն. և եկն բողոք հար
կանել առ արքայ վասն տան իւրոյ և
4 վ̃ր անդոյ իւրոյ ։ * Եւ արքայ՝ խօսե
ցաւ ընդ գեհեզեայ պատանեկին ե_
ղիսէի առնն Այ՝ և ասէ . պատմեա՛
դու ինձ զա՛մ մեծամեծսն. զոր արար
5 եղիսէէ ։ * Եւ եղև 'ի պատմելն նո՛
արքային թէ ո՛ր կենդանացոյց զորդին
զմե_

զմեռեալ. և աՀաւանիկ առաջի ան_
կաւ կինն, զորոյ կենդանացոյց զոր_
դին նր եղիսեէ. աղաղակէր առ ար_
քայ վս տան իւրոյ. և վս անդոց իւր_
ոց. և ասէ գեեզի. տէր արքայ. և ասէ,
այս կին է. և այս որդի նր. զոր կեն_
դանացոյց եղիսեէ. * Եւ եհարց ար 6
քայ ցկինն՝ և պատմեաց նմա. և ետ
նմա արքայ ներքինի մի՝ և ասէ. դար_
ձո՛ դմա զամ զարդիւնսն. և զամ զար
մտիս անդոյն. յօրէ յորմէ եթող զեր
կիրն մինչև ցայժմ. * Եւ եկն եղիսեէ 7
'ի դամասկոս. և որդի ադերայ արքայ
ասորւոց հիւանդանայր. և պատմե_
ցին նմա՝ և ասեն. եկն այրն Այ այսր.
* Եւ ասէ արքայ ցազայէլ. առ 'ի ձե_ 8
ռին քում մաննա. և եկ ընդ առաջ
առնն Այ. և հարց զՏր նովաւ. և
ասասցես. թէ կեցցեմ 'ի հիւանդու_
թէ աստի իմմէ յայսմանէ. * Եւ գնաց 9
ազայէլ ընդ առաջ նր. և էառ մաննա
'ի ձեռին իւրում. և զամ բարութիս
դամասկոսի. բեռինս ուղտուց քա_
ռասնից. չոգաւ՝ և եկաց առաջի նր
և ասէ. հայր եղիսեէ. որդի ադերայ
արքայ ասորւոց առաքեաց զիս առ
քեզ՝ և ասէ. եթէ կեցցեմ 'ի հիւան
դութէ աստի իմմէ յայսմանէ. * Եւ 10
ասէ ցնա եղիսեէ. երթ՝ և ասա՛ ցնա.
կելով կեցցես. և եցոյց ինձ Տէր. զի
մահու մեռանիցի. * Եւ եկաց առա 11
ջի երեսացն նր պատկառել. և ելաց
այրն Այ. * Եւ ասէ ազայէլ. ընդէր 12
լաս տէր իմ. և ասէ՝ գիտեմ զինչ գոր
ծելոց ես ընդ որդիսն իղի. զամուրս
նոցա հրձիգ արասցես. և զընտիրս նց
սրով կոտորեսցես. և զտղայս նոցա
սատակեսցես. և զյղիս նց հերձցես.
* Եւ ասէ ազայէլ. ո՞վ է ծառայ քո 13
շուն մի եթէ առնիցէ զբանդ զայդ.
և ասէ եղիսեէ. եցոյց ինձ Տր, թա_
գաւորել քեզ 'ի վերայ ասորւոց.
* Եւ գնաց ազայէլ՝ և եմուտ առ տէր 14
իւր. և ասէ ցնա՝ զինչ ասաց եղիսեէ.
և ասէ. ասաց ցիս թէ կելով կեցցէ.
* Եւ եղև 'ի վաղիւն անդր՝ և էառ 15
մաքմանն՝ և եթաց 'ի ջուր՝ և էարկ զե
րեսօք՝ և մեռաւ. և թագաւորեաց
‖2.Մն 21.4. ազայէլ ընդ նր. * ‖ Յամի հինգերոր_ 16
դի յովրամայ որդւոյ աքաաբու ար_
քայի իղի, թագաւորեաց յովրամ
որդի յովսափատայ արքայի յուդայ.
* Որդի երեսուն և երկուց ամաց էր 17
'ի թագաւորել իւրում. և քառասուն
8.ա՛ ամ թագաւորեաց յեմ. * Եւ գնաց 18
զճանապարհ թագաւորացն իղի. որպ
արար տունն աքաաբու. զի դուստր
աքաաբու էր նորա կնութե. և արար

19 չար առաջի Տն. ‖ * Եւ ոչ կամեցաւ ‖2 Թագ
Տր ապականել զյուդա՝ վս դաւթի 7.13.
ծառայի իւրոյ. որպէս և ասաց տալ
նմա ճրագ. և որդւոց նորա զամ աւ
20 ուրս. * Եւ յաւուրս նր նշկահեաց
եդոմ 'ի ներքուստ ձեռին յուդայ. և
թագաւորեցոյց 'ի վր իւր թագաւոր.
21 * Եւ ել յովրամ 'ի սիովր. և ամենայն 'ի սէիր
կառք ընդ նմա. և եղև ընդ վաղայա
րոյս լինելոյ գիշերւոյն. եհար զեդոմ
զպատեալն զիւրև՝ զիշխանս կառացն.
և փախեաւ զօրն յիւրաքանչիւր խո_
22 րանս իւրեանց. * Եւ նշկահեաց եդոմ
'ի ներքուստ ձեռին յուդայ մինչև
ցայսօր. յայնմ ժամանակի նշկահեաց
23 և զոբնա. * Եւ մնացորդք բանից յով_
րամայ և ամ ինչ զոր արար. ոչ աւա_
նիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց
24 թագաւորացն յուդայ. * Եւ ննջեաց
յովրամ ընդ հարս իւր. և թաղեցաւ
ընդ հարս իւր՝ 'ի քաղաքին դաւթի
հօր իւրոյ. և թագաւորեաց ոքոզիա
25 որդի նորա ընդ նորա. * ‖ Յամի երկո ‖2.Մն
տասաներորդի յովրամայ որդւոյ ա_ 22.1.
քաաբու արքայի իղի. թագաւորեաց
ոքոզիա որդի յովրամայ արքայի յու
26 դայ. * Որդի քսան և երկուց ամաց էր ո_
քոզիա 'ի թագաւորել իւրում. և տա
րի մի թագաւորեաց յեմ. և անուն
մօր նորա գոթողիա դուստր ամրեայ
27 արքայի իղի. * Եւ գնաց զճանապարհ
տանն աքաաբու. և արար զչար առա_
ջի Տն. որպ և տունն աքաաբու. քանզի
28 փեսայ էր տանն աքաաբու. * Եւ
գնաց ընդ յովրամայ որդւոյ աքաա_
բու 'ի պատերազմ՝ 'ի վերայ ազայէլի
արքայի ասորւոց յռամօթ գաղաադ.
29 և հարին ասորիքն զյովրամ. * Եւ
դարձաւ արքայ յովրամ բժշկել 'ի յեզ
րայել 'ի վիրացն. զոր խոցեցին զնա
ասորիքն յռամօթ՝ 'ի պատերազմել նր
ընդ ազայէլի արքայի ասորւոց. և ոքո
զիա որդի յովրամայ արքայ յուդայ՝
էջ տեսանել զյովրամ որդի աքաա_
բու յեզրայել. զի հիւանդանայր նա.

Գլ. Թ.

1 Եւ եղիսեէ մարգարէ կոչեաց զմի
յորդւոց մարգարէիցն՝ և ասէ.
պնտեա՛ զմէջ քո և ա՛ռ զսրուակ իւղ
ոյս 'ի ձեռին քում. և երթ յռամօթ
2 գաղաադ. * ‖ Եւ մտցես անդր. և ‖3 Թագ
տեսցես անդ զյէու. զորդի յովսափա 19.16.
տայ որդւոյ ամեսեայ. և մտցես. և յա
րուսցես զնա 'ի միջոյ եղբարց իւրոց.
և տարցիս զնա սենեակ 'ի սենեկէ.
3 * Եւ առցես զսրուակդ իւղոյ. և արկ
ցես 'ի գլուխ նր. և ասասցես. այսպէս

ասէ Տր․ օծի զքեզ Թագաւոր 'ի վե՛ր
Իղի։ և բացցես զդուռնն՝ և փախի_
ցես․ և մի՛ մնասցես։ *Եւ գնաց պա_ 4
տանեակն մարգարէի յՌամովթ գա_
ղաադ ։ * Եւ եմուտ անդր՝ և ահա 5
իշխանք զօրուն նստէին։ և ասէ․ բան
ինչ է ինձ ընդ քեզ իշխանդ։ և ասէ
Յէու․ առ ո՛ յամենեցունց 'ի մէնջ։ և
ասէ․ առ քեզ իշխանդ։ *Եւ յարեաւ՝ 6
և եմուտ 'ի սենեակն․ և եարկ զիւղն
'ի գլուխ նորա։ և ասէ ցնա․ այսպէս
ասէ Տէր․ օծի զքեզ 'ի Թագաւոր 'ի
ժողովրդեան Տն 'ի վե՛ր Իղի ։ *Եւ սա 7
տակեսցես զտունն Աքաաբու տեառն
3 Թագ քո յերեսաց քոց։ ‖Եւ առցես զվրէժ
21.21. արեան ծառայից իմոց մարգարէից ։
զարեանց ամ ծառայից Տն 'ի ձեռաց
Յեզաբէլայ․ և 'ի ձեռաց ամ տանն Նր։
*Եւ սատակեսցես զտունն Աքաաբու 8
որ միզիցէ զորմով․ և զնեղեալն և զմնա
3 Թագ ցեալն յԻղի ։ * ‖Տաց զտունն Աքաա_ 9
15.29. բու իբրև զտունն Յերոբովամու որդ
3 Թագ. ւոյ Նաբատայ․ և իբրև զտունն Բաա
16.3. սայ որդւոյ Աքիայ։ * Եւ զԵզաբէլ 10
կերիցեն շունք 'ի վիճակին Յեզրայէլի․
և ոչոք իցէ, որ Թաղիցէ ։ և եբաց
զդուռնն․ և փախեաւ ։* Եւ Յէու ել 11
առ ծառայս տեառն իւրոյ ․ և ասեն
ցնա, ողջո՞յն է․ զի՞ եկն առ քեզ մոլին
այն։ և ասէ ցնս․ դուք ինքնին գիտէք
զայրն՝ և զբաջաղանս նորա։ *Եւ ա_ 12
սեն ցնա․ անիրաւութի՛ւն է այդ․ պատ
մեա՛ մեզ։ և ասէ ցնոսա Յէու․ այսպէս՝
և այսպէս խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ ․
այսպէս ասէ Տր․ օծի զքեզ Թագաւ
որ 'ի վե՛ր Իղի։ *Իբրև լուա՛ն՝ փութա 13
ցան․ և առին իւրաքանչիւր զհանդերձս
իւր․ և եդին 'ի ներքոյ Նր․ 'ի վե՛ր միոյ
աստիճանացն ուր նստէին․ և փող հա
րին եղջերաւն՝ և ասեն․ Թագաւո_
րեաց Յէու ։ * Եւ զօրաժողով եղև 14
Յէու որդի Յովսափատայ որդւոյ Ամե
սեայ 'ի վե՛ր Յովրամայ ։ և Յովրամ ըզ
գուշացեալ էր յՌամովթ գաղաադ ․
ինքն և ամ Իղ, յերեսաց Ազայէլի ար
քային Ասորւոց ։*Եւ դարձաւ Յովրամ 15
արքայ բժշկիլ յԵզրայէլ 'ի վիրաց ան
տի․ զոր խոցեցին զնա Ասորիքն՝ 'ի պա
տերազմիլ նորա ընդ Ազայէլի արքայի
Ասորւոց։ և ասէ Յէու․ եթէ իցէ ոգի
ձեր ընդ իս․ մի՛ ելցէ փախստական 'ի
քաղաքէ աստի երթալ պատմել յԵզ
րայէլի ։ * Եւ հեծաւ Յէու՝ և գնաց․ 16
և էջ 'ի յԵզրայէլ ։ զի Յովրամ արքայ
Իղի բժշկիւր 'ի յԵզրայէլ 'ի նետից․
զոր խոցեցին զնա յՌամովթ 'ի պատե_
րազմիլ ը Ազայէլի արքային Ասորւոց ։
(զի նա զօրաւո՛ր էր՝ և այր զօրութե․

և նմջեաց անդ՝) և Ոքոզիա արքայ յու
17 դայ էջ տեսանել զՅովրամ։ * Եւ
դէտն ել յաշտարակն յԵզրայէլի ․ և
ետես փոշի 'ի գալն Յէուայ ․ և ասէ․
փոշի տեսանեմ ես ։ և ասէ Յովրամ․
ա՛ռ հեծեալ մի․ և առաքեա՛ ը առաջ
18 նց․ և ասասցէ՝ ողջո՞յն է։ * Եւ չոգաւ
հեծեալն ձիոյ ընդ առաջ նր՝ և ասէ․
այսպէս ասէ արքայ՝ թէ ողջո՞յն իցէ․
և ասէ Յէու․ զի՞ կայ քո՝ և ողջունի․
դարձի՛ր զկնի իմ։ և պատմեաց դէտն՝
և ասէ ․ եհաս 'ի նս հրեշտակն՝ և ո՛չ
19 դարձաւ ։ * Եւ արձակեաց երկրորդ
հեծեալ մի ձիոյ՝ և ասէ․ այսպէս ասէ
արքայ՝ թէ ողջո՞յն իցէ։ և ասէ Յէու․
զի՞ կայ քո՝ և ողջունի․ դարձի՛ր զկնի
20 իմ։ * Եւ պատմեաց դէտն՝ և ասէ ․
եհաս 'ի նոսա ․ և ո՛չ դարձաւ ։ և որ
ածէրն․ էած զՅէու զորդին Ամեսեայ․
21 քանզի տագնապաւ էհաս ։* Եւ ասէ
Յովրամ․ ե՛լ ըծեա՛։ և ըծեցին կառս։
և ամբարձ Յովրամ արքայ Իղի, և Ոքո_
զիա արքայ յուդայ՝ այր իւրաքանչիւր
'ի կառս իւր․ և ելին ընդ առաջ Յէու_
այ ։ և գտին զնա 'ի վիճակին Նաբով
22 թայ յԵզրայելացւոյ ։* Եւ եղև իբրև
ետես Յովրամ զՅէու․ ասէ ․ ողջո՞յն է
Յէու ։ և ասէ Յէու․ զի՞նչ ողջոյն է ։
տակաւին պոռնկութի՛ւք Յեզաբէլայ
մօրքոյ՝ և կախարդութի՛ւք նորա յաճա
23 խիցին ։* Եւ դարձոյց Յովրամ զձեռս
իւր՝ և փախեաւ ․ և ասէ ցՈքոզիայ ․
24 դաւ է՝ Ոքոզիա։ * Եւ ընդ գիրկս ե_
մուտ․ և եհար զՅովրամ ընդ մէջ թի
կանց նորա՝ և ել նետն ընդ սիրտ նր․
և կծկեցաւ 'ի վերայ ծնգաց իւրոց։
25 * Եւ ասէ ցԲադեկար սպառազէնն
իւր․ ընկեա՛ զդա 'ի վիճակ ագարա_
կին Նաբօթայ յԵզրայելացւոյ ։ զի յի_
շեմ, մինչդեռ ես և դու հեծեալէաք
'ի զոյգս զկնի Աքաաբու հօր դորա․ և
Տր էառ 'ի վե՛ր դորա զառածս զայս։
26 * ‖Եթէ ոչ զարիւն Նաբօթայ՝ և զա 3 Թագ
րիւն որդւոց նորա ․ զոր տեսի երէկ՝ 21.22.
ասէ Տր՝ հատուցից նմա 'ի վիճակի
յայդմիկ՝ ասէ Տր։ և արդ ա՛ռ ընկեա՛
զդա 'ի վիճակ անդր ըստ բանի Տն։
27 * Եւ Ոքոզիա արքայ յուդայ ետես՝ և
փախեաւ ընդ ճանապարհ Բեթան_
գանայ ։ և պնդեցաւ զհետ նր Յէու՝ և
ասէ․ հա՛րա և զդա ևս ։ և եհար զնա
'ի կառսն․ մինչդեռ ելանէր ընդ զա
ռիվերն Գերայի․ որ է յԵբղաամ ։ և
փախեաւ 'ի Մակեդդով ․ և անդ մե_
28 ռաւ ։* Եւ հանին զնա ծառայք իւր
յԵէմ․ և թաղեցին զնա 'ի գերեզ
մանի իւրում ընդ հարս իւրում՝ 'ի քա
29 ղաքի դաւթի ։* Եւ յամին մետասան
երրորդի

երորդի Յովրամայ արքայի Իէլի թա
գաւորեաց Ոքոզիա 'ի վերայ Յուդայ ։
* Եւ եկն Յէու Յեզրայէլ։ և Յեզաբէլ 30
լուաւ․ և ծարրեաց զաչս իւր՝ և զար_
դարեաց զգլուխ իւր՝ և հայէր ընդ
պատուհանն ։ * Եւ Յէու մտանէր 'ի 31
‖3 Թագ քաղաքն․ և ասէ ‖ ողջո՞յն իցէ զամբրի
16. 10. տիրասպան ։ * Եւ ամբարձ զերեսս 32
իւր 'ի պատուհանն՝ և ասէ․ ո՞վ ես դու․
էջ առ իս ։ և հայեցան 'ի խոնարհ առ
նա երկու ներքինիք ։ * Եւ ասէ․ ըն_ 33
կեցէք զդա 'ի խոնարհ ։ և ընկեցին
զնա։ և ցայտեցաւ յարենէ նորա զոր
մովն և զձիովքն․ և կոխեցին զնա ա_
ռաւթուր ։ * Եւ ինքն եմուտ՝ եկեր՝ և 34
էարբ ։ և ասէ, տեսէք զանիծեալն
զայն՝ և թաղեցէք զնա՝ զի դուստր
թագաւորի է ։ * Եւ չոգան թաղել 35
զնա․ և ոչ ինչ գտին 'ի նմանէ, բայց
զգագաթն՝ և զոտսն՝ և զթաթս ձե_
ռաց ։ * Եւ դարձան․ և պատմեցին 36
‖3 Թագ նմա ։ ‖ և ասէ․ բանն Տն է զոր խօսեցաւ
21. 23. 'ի ձեռն Եղիայի Թեզբացւոյ՝ և ասէ․
'ի վիճակին Յեզրայէլի կերիցեն շունք
զմարմինն Յեզաբելայ ։ * Եւ եղիցի 37
դին Յեզաբելայ իբրև զաղբ 'ի վերայ
երեսաց անդոյ 'ի վիճակին․ զի մի՛ լինի
ցի ասել նոցա՝ թէ այս է Յեզաբել։

Գլ ։ Ժ․

Եւ Աքաաբու էին որդիք եօթա_ 1
նասուն 'ի Սամարիա։ և գրեաց
Յէու հրովարտակ՝ և առաքեաց 'ի Սա
մարիա առ իշխանսն Սամարիայ՝ և
առ ծերս՝ և առ դայեակսն Աքաաբու՝
և ասէ ։ * Իբրև հասանիցէ առ ձեզ 2
հրովարտակդ այդ․ ընդ ձեզ են որդիք
տեառն ձերոյ․ և ընդ ձեզ կառք՝ և
երիվարք՝ և քաղաքք ամուրք՝ և զէն։
* Եւ տեսանիցէք զլաւ, և զուղիղ 3
յորդւոց տեառն ձերոյ․ և հաստատի
ցէք զնա 'ի վր աթոռոյ հօր իւրոյ․ և
տայցէք պատերազմ 'ի վերայ տան
տեառն ձերոյ ։ * Եւ երկեան յոյժ 4
յոյժ․ և ասեն․ ահա երկու թագաւ_
որքն ոչ կալան զդէմ նր․ և մեք զիա՞րդ
ունիցիմք զդէմ։ * Եւ առաքեցին 'ի 5
տանէն և 'ի քաղաքէն․ և ծերքն և
դայեակք առ Յէու՝ և ասեն։ ծառայք
քո եմք մեք․ և զորինչ ասիցես մեզ՝
արասցուք․ և ոչ թագաւորեցուսցուք
զոք․ այլ որ ինչ բարին է առաջի քո՝
արասցուք։ * Եւ գրեաց առ նս հրո_ 6
վարտակ երկրորդ՝ և ասէ ։ եթէ իմ
էք դուք․ և ձայնի իմում լսէք․ առէք
զգլուխս արանց որդւոց տեառն ձե_
րոյ՝ և բերէք առ իս վաղիւ 'ի սոյն ժա
մու 'ի Յեզրայէլ։ և որդիք արքայի էին
արք եօթանասունք․ և ձիւք քաղա_
7 քին սնուցանէին զնոսա ։ * Եւ եղև
իբրև եհաս հրովարտակն առ նոսա․
կալան զորդիս արքային՝ և սպանին
արս եօթանասուն․ և եդին զգլուխս
նց 'ի կողովս․ և առաքեցին առ նա
8 Յեզրայէլ։ * Եւ եկն հրեշտակն՝ և
պատմեաց․ և ասէ․ բերին զգլուխս
որդւոցն արքայի։ և ասէ․ դիք զնս եր
կուս զրահանս արտաքոյ քաղաքին
9 մինչև յառաւօտ ։ * Եւ եղև ընդ ա_
ռաւօտն․ ել՝ և եկաց ։ և ասէ ցամ ժո
ղովուրդն․ արդա՛ր էք դուք․ ահաւա
սիկ ես յարեայ 'ի վերայ տեառն իմոյ՝
և սպանի զնա․ տեսէք զսոսա ամփո՞փ
10 ո՞ կոտորեաց ։ * Գիտացէք այժմ։ ‖ զի ‖3 Թագ
մի՛ անկանիցի 'ի բանէն Տն յերկիր ․ 21.29.
զոր խօսեցաւ Տր 'ի վր տանն Աքաա_
բու։ և Տր արար․ զորինչ խօսեցաւ 'ի
11 ձեռն ծառայի իւրոյ Եղիայի ։ * Եւ
եհար Յէու զամ մնացեալս 'ի տանէ
Աքաաբու 'ի Յեզրայէլ․ և զամ մեծա
մեծս նր․ և զծանօթս նր․ և զքուրմս
նորա․ առ 'ի չթողլոյ նմա մնացորդ ։
12 * Եւ յարեաւ՝ գնաց․ և չոգաւ 'ի Սա_
մարիայ․ և մինչդեռ 'ի բեթակադ հով_
13 ուաց 'ի ճանապարհին էր ։ * Եգիտ
Յէու զեղբարս Ոքոզիայ արքայի Յու_
դայ։ և ասէ․ ո՞յք էք դուք։ և ասեն․
եղբարք Ոքոզիայ եմք մեք․ և իջաք
յողջոյն որդւոց արքայի․ և որդւոյ զօ
14 րացելոյն։ * Եւ ասէ․ կալարո՛ւք զդո
սա կենդանիս ։ և կալան զնոսա կեն_
դանիս ։ և կոտորեցին զնս 'ի բեթա_
կադ՝ արս քառասուն և երկուս․ և ո՛չ
15 մնաց 'ի նոցանէ այր ։ * Եւ գնաց ան
տի․ և եգիտ զՅովնադաբ որդի Ռեքա
բայ ընդ առաջ իւր․ և օրհնեաց զնա ։
և ասէ ցնա Յէու․ եթէ իցէ սիրտ քո
ուղիղ իբրև զսիրտ իմ, ընդ սրտի քում։
և ասէ Յովնադաբ․ է ։ և ասէ Յէու,
եթէ իցէ, տո՛ւր ցիս զձեռն քո ։ և ետ
զձեռն իւր․ և եհան զնա առ իւր 'ի
16 կառսն ։ * Եւ ասէ ցնա․ եկ ընդ իս՝
և տես զնախանձ իմ վասն Տն ։ և նս_
17 տոյց զնա 'ի կառսն իւրում ։ * Եւ ե_
մուտ 'ի Սամարիայ․ և եհար զամ զմնա
ցորդսն Աքաաբու 'ի Սամարիայ․ մինչև
ապականել նմա զնոսա ըստ բանին
18 Տն․ զոր խօսեցաւ ընդ Եղիայի։ * ‖ Եւ ‖3 Թագ
ժողովեաց Յէու զամ ժողովուրդն՝ և 16. 31.
ասէ ցնս․ Աքաաբ ծառայեաց Բահա_
ղու սակաւ ինչ․ Յէու ծառայեսցէ
19 նմա բազում ։ * Եւ արդ՝ զամ մարգա
րէս Բահաղու, զամ զծառայս նորա՝
և զքուրմս նր կոչեցէք առ իս ։ և այր
ոք մի՛ վրիպեսցի․ զի զոհ մեծ է Բա_
հաղու ։ և որ վրիպեսցի, մի՛ ապրեսցի․
և

և յէու արար խաբանօք՝ զի կորուսցէ
զծառայս բահաղու ։ * Եւ ասէ յէու․ 20
սրբեցէք նուէրս բահաղու ։ և քարոզ
կարդացին ։ * Եւ առաքեաց յէու ընդ 21
ամ իէլ․ և եկին ամ ծառայք բահա_
ղու ․ և ոչ մնաց այր , որ ոչ եկն ։ և
մտին 'ի տունն բահաղու ․ և լցաւ
տունն բահաղու 'ի ծայրէ 'ի ծայր ։
* Եւ ասէ յէու զմախաթայողն․ հանէք 22
զպատմուճանս ծառայից բահաղու ։
և հանին զնոսա պատմուճանս ։ * Եւ 23
եմուտ յէու՝ և յովնադաբ որդի ռեքա
բայ 'ի տունն բահաղու ։ և ասէ ցծա_
ռայսն բահաղու ։ որոնեցէք՝ և տեսէք․
եթէ իցէ ոք աստ ը ձեզ 'ի ծառայից
Տն ։ բայց դուք միայն ծառայք բա_
հաղու ։ * Եւ եմուտ առնել խունկս՝ 24
և ողջակէզս յէու ։ և յէու կացոյց իւր
արտաքոյ երեք հարիւր և եօթանա_
սուն այր․ և ասէ․ այր՝ որ ապրեցուս_
ցէ յարանցն․ զոր ես հանեմ 'ի ձեռս
ձեր , անձն նր փոխանակ անձին նորա ։
* Եւ եղև իբրև կատարեաց առնել 25
զողջակէզսն , և ասէ յէու ցսուրհան_
դակսն և ցսպառազինսն․ մտէք՝ հա_
րէք զնոսա ․ և այր մի ելցէ 'ի նոցա_
նէն ։ և հարին զնոսա սրով սուսերի ։
և ընկեցին սուրհանդակքն՝ և սպա_
ռազինքն․ և գնացին մինչև ցքաղաք
տանն բահաղու ։ * Եւ հանին զարձան 26
տանն բահաղու ․ և այրեցին զնա ։
* Եւ կործանեցին զարձանս բահա_ 27
ղու՝ և քակեցին զտունն բահաղու․ և
կարգեցին զնա 'ի լուաղիս մինչև ցայ
սօր ։ * Եւ ապականեաց յէու զբահաղ 28
յիէլէ ։ * Բայց 'ի մեղաց յերոբովա_ 29
մու որդւոյ նաբատայ ․ որ յանցոյցն
զիէլ , ոչ մեկնեցաւ յէու ․ յերնջոցն
ոսկեաց․ որք 'ի բեթէլ , և 'ի դան ։
* Եւ ասէ Տէր ցյէու ․ փոխանակ զի 30
քաջացար առնել ուղղութի առաջի
իմ , ըստ ամի , և որինչ 'ի սրտի իմում ,
‖ Ա մսր․ արարեր տանն աքաաբու․ ‖ որդիք չոր
15․12․ րորդք նստցին քեզ յաթոռն իէլի ։
* Եւ յէու ոչ զգուշացաւ գնալ յօրէնս 31
Տն Այ իէլի յամ սրտէ իւրմէ ․ և ոչ
մեկնեցաւ 'ի մեղացն յերոբովամու
որ յանցոյց զիէլ ։ * Յաւուրսն յայնո_ 32
սիկ սկսաւ Տր կոտորել յամ սահմանս
իէլի ․ և եհար զնոսա ազայէլ յամ սահ
մանս իէլի ։ * Յորդանանէ և ընդ ա_ 33
րևելս․ զամ զերկիրն զգաղաադ զգա
դայ՝ և զռուբենի՝ և զմանասէի․ յա_
րոէրայ․ որ է յեզեր հեղեղատին առ_
նոնայ․ և զգաղաադ և զբասան ։ * Եւ 34
մնացորդք բանից յէուայ և ամ ինչ
զոր արար․ և ամ զօրութիւնս՝ և ամ
խումբքն զորս խմբեաց․ ոչ աւանիկ

գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թա
35 գաւորացն իէլի ։ * Եւ ննջեաց յէու
ընդ հարս իւր՝ և թաղեցին զնա 'ի սա
մարիայ․ և թագաւորեաց յովաքազ
36 որդի նր ընդ նր ։ * Եւ աւուրք՝ զորս
թագաւորեաց յէու 'ի վր իէլի , ամք
քսան և ութն 'ի սամարիայ ։

Գլ ։ ԺԱ ։

1 Եւ ‖ գոթողիա մայր ոքոզիայ ե_ ‖2․Մն․ 22․10․
տես եթէ մեռան որդիք նորա․
կորոյս զամ զաւակ թագաւորութեն ։
2 * Եւ էառ յոսաբէէ դուստր արքայի
յովրամայ՝ եղբայր ոքոզիայ , զյովաս՝
զորդի ոքոզիայ ․ և գողացաւ զնա 'ի
միջոյ որդւոց արքայի սպանելոցն․ և
զդայեակ նորա 'ի սենեկէ անկողնոց․
և թաքոյց զնա յերեսաց գոթողիայ․
3 և ոչ մեռաւ ։ * Եւ էր ընդ նմա 'ի տանն
Տն թաքուցեալ ամս վեց ։ և գոթո
ղիա թագաւորեալ էր 'ի վր երկրին ։
4 * ‖ Եւ յամին եօթներորդի առաքեաց ‖2․Մն․
յովիադա․ և էառ զհարիւրապետսն․ 23․1․
զքոռին և զռասիմ․ և էած զնոսա 'ի
տուն Տն ․ և ուխտեաց նոցա զուխտ
Տն․ և եցոյց նոցա յովիադա զորդի
5 արքայի ։ * Եւ պատուէր ետ նոցա՝ և
ասէ․այս բանէ , զոր առնիցէք․երրորդ
մասն 'ի ձէնջ մտցէ շաբաթամուտ ․
և պահեսջիք զպահպանութի տանն
6 արքունի 'ի դրանն ։ * Եւ երրորդ մասն
'ի դրան Ճանապարհացն ․ և երրորդ
մասն 'ի դրան զկնի օծանդակացն՝
7 պահեսջիք զպահպանութի տանն ։ * Եւ
երկու ձեռք 'ի ձեզ ։ ամ որ ելանիցէ
ը շաբաթամուտն զգուշանալ տանն
Տն․ զգուշասցին պահպանութե տանն
8 Տն առ արքայ ։ * Եւ պատեսջիք զար
քայիւ․ այր , և գործի իւր 'ի ձեռին
իւրում ։ և որ մտանիցէ 'ի սադերոթն ,
մեռցի ։ և ինքն էր ընդ արքայի 'ի մտա
9 նել նորա և յելանել նր ։ * Եւ արա_
րին հարիւրապետքն՝ զամ․ զոր պատ
ուիրեաց յովիադա իմաստուն ։ և առ_
նոյր այր զարս իւր․ և զմտօղսն 'ի շա_
բաթամուտն հանդերձ ելողօքն 'ի
շաբաթամտէն․ և մտանէր առ յովիա
10 դայ քահանայ ։ * Եւ ետ քահանայն
հարիւրապետացն զեղարդունս ․ և
զբովանդակ զէնսն արքայի դաւթի ․
11 որ կայր 'ի տանն Տն ։ * Եւ յարեան
օծանդակքն՝ այր՝ և գործի իւր 'ի ձե
ռին իւրում․ յաջոյ ուսոյ տանն՝ մինչև
ցձախոյ ուս տանն․ և սեղանոյն ․ և
12 տանն արքունի շուրջանակի ։ * Եւ
առաքեաց զորդի արքայի․ և ետ 'ի վր
նր զպսակն՝ և զվկայութի․ և թա_
գաւորեցոյց զնա և էօծ զնա․ և ծափս
եհար՝

կամեսցեն զբեթեկ տանն Տ՚ն. յամ
խիք ուր գտանիցի անդ բեթեկ։
6 * Եւ եղև ՚ի քառասներորդի և յերրոր-
դի ամսեմեակաւոր արքայի, ոչ կամե-
ցին քահանայքն զբեթեկ տանն Տ՚ն։
7 * Եւ կոչեաց արքայ Յովաս զՅովիա-
դայ քահանայ. և զքահանայսն՝ և ասէ
ցնո՛ւ. ընդէր ոչ կամեցիք զբեթեկ
տանն։ և արդ մի՛ և առնուցուք ար-
ծաթ յամ՚ վաճառաց ձերոց. այլ ՚ի
8 բեթեկ տանն Տ՚ն տացիք զայն։ * Եւ
ուխտեցին քահանայքն չառնուլ ար-
ծաթ ՚ի ժողովրդենէն. և ոչ կազմել
9 զբեթեկ տանն։ * Եւ եառ Յովհադա
քահանայ տապանակ մի՛ և ծակեաց
ծակ ՚ի բերանն՝. և եդ զնա ՚ի կող-
մանէ սեղանոյ Տ՚ն. և եառն քահա-
նայքն՝ որք պահէին զդուռն. զամ
10 արծաթ գտեալ ՚ի տանն Տ՚ն։ * Եւ
եղև՝ իբրև եառ եթէ բազում է ՚ի
տապանակի անդ. եկն դպրապետն ար
քունի՛ և քահանայն մեծ. և սնտեղին
11 զարծաթն գտեալ ՚ի տան Տ՚ն։ * Եւ
եառն զարծաթն զպատրաստեալն՝
՚ի ձեռս գործեղեաց զգործս կահի
տանն Տ՚ն։ և եառն ցչիւսունս փայ-
տից՝ և ցշինօղս՝ գործել ՚ի տան Տ՚ն։
12 * Եւ ցնկարիչս՝ և ցձարտարս՝ և ցքա
րակոփս քարանցդնել փայտս՝ և քարս
առաւելս՝ կազմել զբեթեկ տանն Տ՚ն.
ամ ինչ յոր ելանիցէ ՚ի տունն կազ-
13 մել։ * Բայց զի մի՛ լինիցին տանն Տ՚ն
գրունք արծաթիք՝ բևեռք՝ և տաշտք՝
և փողք։ ամ անօթ ոսկի՛ և անօթ ար
ծաթի՛ յարծաթոյ մտելոյ ՚ի տունն Տ՚ն
14 * Այլ գործուներաց գործոյն տայ
ցնո՛ւս զայն. և կազմեսցեն զտունն Տ՚ն։
15 * Եւ ոչ առնէին համար արանցն. յոր
ոց ձեռս տային զարծաթն տալ գոր-
ծաւորաց գործոյն. զի յաւատ գոր-
16 ծէին։ * Եւ արծաթ վասն մեղաց՝ և
վճռանացանաց՝ ոչ մտանէր ՚ի տունն Տ՚ն.
17 այլ քահանայիցն լինէր։ * Յայնժամ
եկ ազայէլ արքայ ասորւոց. և եառ զա
տեղամ ընդ դեմ՝ և եառ զնա։ և
եդ ազայէլ զերեսս իւր երանել ՚ի վե
18 հէմ։ * Եւ եառ Յովաս արքայ Յու-
դայ զամ զսրբութի՛ն՝ զոր սրբեաց
Յոսափատ, և Յովրամ, և ոքոզիաս հարք
նորա՝ և թագաւորք Յուդայ. և զիւր
սրբութի՛ն. և զամ արծաթ գտեալ
՚ի գանձս տան Տ՚ն և ՚ի տան թագաւո
րին. և առաքեաց ազայէլի արքայի ա-
19 նորոց՝ և գնաց յերկմէ։ * Եւ մնա-
ցորդք բանից Յովաս. և ամ ինչ զոր
արար. ոչ աւանիկ գրեալ են ՚ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Յու-
20 դայ։ * Եւ յարեան ծառայքն նո՛ւ. և
եղեն

Յիսուայ

եհար՝ և ասէ. կեցցէ՛ արքայ։ * Եւ 13
լուաւ գոթողիա ձայն ընթանալոյ
ժողովրդեանն. եմուտ առ ժողովէն
՚ի տունն Տ՚ն։ * Եւ եառն. և ահա կայր 14
՚ի սեամն՝ ըստ օրինի իւրում՝ և
երգիչք և փողահարք շուրջ զարքայի՛։
և ամ՚ ժողովուրդ երկրին խնդային.
և փողս հարկանէին փողով. և պատա
ռեաց գոթողիա զհանդերձս իւր՝ և
դաղաղեաց՝ և ասէ. դաւ է՝ դաւ է։
* Եւ պատուիրէր եառ յովհադա քահա 15
նայ հարիւրապետաց ոստիկանաց զո
րուն՝ և ասէ ցնոսա. հանիք զդա ՚ի
ներքուստ սաղարթայդ. և որ մոա-
նիցէ զկնի դորա՝ մեռցի սրով. քանզի
ասաց քահանայն թէ մի՛ մեռցի ՚ի տան
Տ՚ն։ * Եւ արկին ձեռն ՚ի նոա՝ և մտին 16
ընդ ճանապարհ մտից երիվարաց
տանն արքայի՛ և մեռաւ անդ։ * Եւ 17
ուխտեաց յովհադա ուստ ՚ի մէջ Տ՚ն՝
և ՚ի մէջ արքայի՛ և ՚ի մէջ ժողովր-
դեան, լինիլ ժողովուրդ Տ՚ն։ * Եւ 18
եմուտ ամ՚ ժողովուրդ երկրին ՚ի
տունն բահաղու. և կործանեցին զնա՝
և զսեղան նորա. և զպատկերս նորա
խորտակեցին մանր։ և զմաթան քղ
քուրին բահաղու սպանին յանդիման
սեղանոյն և եդ քահանայն ոստիկանս
՚ի տան Տ՚ն։ * Եւ եառ զհարիւրա- 19
պետսն՝ և զքոռին՝ և զրասիմ, և զամ
ժողովուրդ երկրին. և իջուցին զար
քայ ՚ի տանէ Տ՚ն։ և եմուտ ընդ ձա-
նապարհ սուրհանդակացն դրան
տանն արքունի։ և նստոյց զնա յաթոռ
թագաւորացն։ * Եւ ուրախ եղև ամ 20
ժողովուրդ երկրին. և քաղաքն դա-
դարեաց։ և զգոթողիայ սպանին
սրով ՚ի տան արքայի։ * Որդի եօթն 21
ամաց յովաս ՚ի թագաւորել իւրում։

Գ.Ի: ԺՒՌ.

Յամի եօթներորդի յեհուայ թա- 1
գաւորեաց յովաս. և քառասուն
ամ թագաւորեաց յԵրի՛մ։ և անուն
մօր նո՛ր սաբիա ՚ի բերսաբէէ։ * Եւ 2
արար յովաս ուղղութի՛ առաջի Տ՚ն.
զամ աւուրս զորս լուսաւորեաց զնա
յովհադա քահանայ։ * Բայց ՚ի բար 3
ձանցն ոչ մեկնեցան. և անդ տակա-
ւին զոհէր ժողովուրդն. և արկանէր
խունկս ՚ի բարձունս։ * Եւ ասէ յովաս 4
ցքահանայն. զամ արծաթ սրբու-
թեցն մտեալ ՚ի տունն Տ՚ն՝ արծաթ՝
իւրաքանչիւր առն անցելոյ ՚ի համարի
ոգւոց. զամ արծաթ՝ որ անկանիցի ՚ի
սիրտ մարդոյ բերել ՚ի տունն Տ՚ն։ * Ու- 5
ցեն յիւրեանս քահանայքն. այլ իւրա
քանչիւր ՚իվաճառէ իւրեանց. և նո՛ք

Եդին նմա դաւաճանութիւն. և հարին
զՅովաս ՚ի տան Մաալովնայ բնակեալ
՚ի Գաղաադ: *Եւ Յովզաքար որդի Յե 21
մաւթայ և Յեզեբութ որդի Սեմերայ.
պատանդք ծառայք նր՝ հարին զնա
և սպանին. և թաղեցին զնա ընդ հարս
իւր ՚ի քաղաքի Դաւթի: և թագաւո_
րեաց Ամասիա որդի նորա ընդ նորա:

Գլ: ԺԳ:

Ի քսաներորդի և երրորդի ամի Յո 1
վասու որդւոյ Ոքոզիայ արքային
Յուդայ. թագաւորեաց Յովաքազ որ
դի Յէուայ ՚ի վերայ Իղի ՚ի Սամարիայ
ամս եւթն և տասն: *Եւ արար չար 2
առաջի Տն. և գնաց զհետ մեղացն Յե_
րոբովամու որդւոյ Նաբատայ՝ որ յան
ցոյց զԻսրայէլ: և ոչ մեկնեցաւ ՚ի նո_
ցանէն: *Եւ բարկացաւ սրտմտութբ 3
Տր Իղի. և ետ զնս ՚ի ձեռս Ազայելի
արքային Ասորւոց. և ՚ի ձեռս որդւոյ
Ադերայ որդւոյ Ազայելի զամ աւուրս:
*Եւ աղաչեաց Յովաքազ զերեսս Տն 4
և լուաւ նմա Տր. և ետես զնեղութի
Իղի՝ զոր նեղեաց զնս արքայն Ասոր_
ւոց: *Եւ ետ Տր փրկիչ Իղի. և ել 5
՚ի ձեռանէ Ասորւոց: և նստան որդիքն
Իղի ՚ի բնակութիւնս իւրեանց որպէս
երեկն և յեռանդն: *Սակայն ոչ մեկ 6
նեցան ՚ի մեղացն Յերոբովամու որդ_
ւոյ Նաբատայ. որ յանցոյցն զԻղ. այլ
՚ի նոսա գնացին: նաև անտառն կայր
՚ի Սամարիայ: *Եւ ոչ մնաց Յովաքա 7
զայ զօր. այլ հեծեալք յիսուն՝ և կառք
տասն. և տասն հազար հետևակաց: զի
կորոյս զնոսա արքայն Ասորւոց. և եդ
զնոսա իբրև զհող ՚ի կոխումն: *Եւ 8
մնացորդք բանից Յովաքազու՝ և ամ
ինչ զոր արար՝ և զօրութիւնք նորա. ո՞չ
աւանիկ գրեալ են ՚ի գիրս բանից աւ
ուրց Թագաւորացն Իղի: *Եւ ննջ_ 9
եաց Յովաքազ ընդ հարս իւր. և թա
ղեցին զնա ընդ հարս նորա ՚ի Սամա_
րիայ: և թագաւորեաց Յովաս որդի
նորա ընդ նր: *Յամի երեսներորդի 10
և եւթներորդի Յովասու արքային Յու_
դայ. թագաւորեաց Յովաս որդի Յո_
վաքազու ՚ի վր Իղի ՚ի Սամարիայ ամս
երկոտասան: *Եւ արար չար առա_ 11
ջի Տն. և ոչ մեկնեցաւ յամ մեղացն
Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ՝ որ
յանցոյց զԻղ. այլ ՚ի նոսա գնաց:
*Եւ մնացորդք բանիցն Յովասու՝ և 12
ամ ինչ զոր արար. և զօրութիւնք նորա
զոր արար ընդ արքային Յուդայ. ո՞չ
աւանիկ գրեալ են ՚ի գիրս բանից աւ
ուրց Թագաւորացն Իղի: *Եւ ննջեաց 13
Յովաս ընդ հարս իւր. և Յերոբովամ
նստաւ յաթոռ նորա: և թաղեցաւ
Յովաս ՚ի Սամարիայ ընդ Թագաւորս
14 Իղի: *Եւ Եղիսէէ հիւանդացաւ հիւ
անդութի. որով և մեռաւ իսկ: և էջ
առ նա Յովաս արքայ Իղի. և լաց ՚ի
վր երեսաց նորա՝ և ասէ. Հա՛յր՝ հա՛յր.
15 կառք Իղի և հեծեալք նր: *Եւ ասէ
ցնա Եղիսէէ. ա՛ռ դու զաղեղն քո՝ և
զնետս քո: և էառ զաղեղն և զնետս:
16 *Եւ ասէ ցարքայն Իղի. մատո ընդ
աղեղն ձեռօք քով: և եմուտ ընդ
աղեղն ձեռօք իւրով: և եդ Եղիսէէ
զձեռն իւր ՚ի վր ձեռաց արքային:
17 *Եւ ասէ. բա՛ց զպատուհանն՝ որ է
ընդ արևելս: և եբաց: և ասէ Եղի_
սէէ. ձգեա՛: և ձգեաց: և ասէ նետ
փրկութե Տն. և նետ փրկութե ընդ_
դէմ Ասորւոց: և հարցես զԱսորիս
18 յԱփեկ մինչև ի սպառ: *Եւ ասէ ցնա
Եղիսէէ: ա՛ռ դու քեզ նետս: և էառ:
և ասէ ցարքայն Իղի: ձգեա՛ և հա՛ր
զգետին: և եհար արքայ երիցս՝ և
19 եկաց: *Եւ տրտմեցաւ ՚ի վերայ նր
այրն Այ. և ասէ՝ եթէ հարեալ էիր
հնգիցս կամ վեցիցս. յայնժամ հար
կանէիր զԱսորիս մինչև ի սպառ: և
20 արդ երիցս հարցես զԱսորիս: *Եւ
մեռաւ Եղիսէէ՝ և թաղեցին զնա: և
մեկնակալքն Մովաբու եկին յեր_
21 կիրն ՚ի գալ տարւոյն: *Եւ եղև թաղել
նց զայր մի. և ահա տեսին զմեկնակա
լսն || և ընկեցին զայրն ՚ի գերեզ_ || Սիր. 48. 14.
մանն Եղիսէի: և գնաց՝ և մերձեցաւ
յոսկերսն Եղիսէի. և կենդանացաւ՝
և կանգնեցաւ ՚ի վերայ ոտից իւրոց:
22 *Եւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց նեղեաց
23 զԻղ զամ աւուրս Յովաքազու: *Եւ
ողորմեցաւ նոցա Տր. և գթացաւ ՚ի
նոսա՝ և հայեցաւ ՚ի նոսա վսն ուխտին
իւրոյ՝ որ ընդ Աբրահամու՝ և ընդ Իսա
հակայ՝ և ընդ Յակոբայ. և ոչ կամե_
ցաւ Տր ապականել զնս. և ոչ ընկէց
24 զնս յերեսաց իւրոց: *Եւ մեռաւ Ա_
զայէլ արքայ Ասորւոց. և թագաւո_ Բենադադ
րեաց որդի Ադերայ՝ որդի նր ընդ նր: որդի նր
25 *Եւ դարձաւ Յովաս որդի Յովաքա_
զայ. և էառ զքաղաքսն ՚ի ձեռաց որդ_ ՚ի Բենադա
ւոյ Ադերայ՝ որդւոյ Ազայելի. զորս Բենադա
էառ ՚ի ձեռաց Յովաքազու հօր նր ՚ի դայ
պատերազմին: երիցս եհար զնա Յո_
վաս՝ և դարձոյց զքաղաքսն Իղի:

Գլ: ԺԴ:

1 Յամի երկրորդի Յովասայ որդւոյ
Յովաքազու արքային Իղի || Թա_ || 2. Մն.
գաւորեաց Ամասիա որդի Յովասու 25. 1.
2 Թագաւոր Յուդայ: *Որդի քսան և
հինգ ամաց էր ՚ի թագաւորել իւր_
ում.

ամ . և քսան և ինն ամ Թագաւորեաց
յեմ ։ և անուն մօր նորա Յովադէն
յեմէ ։ * Եւ արար ուղղութիւն առա 3
ջի Տն . բայց ոչ որպ Դաւիթ հայր իւր ։
ըստ ամե զոր ինչ արար Յովաս հայր
իւր՝ արար ։ * Բայց զբարձունսն ոչ 4
եբարձ ։ և տակաւին ժողովուրդն զո_
հէր ։ և արկանէր խունկս 'ի բարձունս ։
* Եւ եղև՝ իբրև հաստատեցաւ Թա 5
գաւորութիւն 'ի ձեռին նր , և եհար
զծառայսն իւր՝ որք հարին զարքայ
զհայր նր ։ * Եւ զորդիս սպանողացն 6
ոչ սպան . որպէս և գրեալ է 'ի գիրս
օրինացն Մովսէսի . զոր օրինակ պատուէ
Բ.Օրէ. րեաց Տր՝ և ասէ . ‖ մի մեռցին հարք
24.16. վն որդւոց . և մի որդիք մեռցին վասն
Եզեկ. հարց . այլ իւրաքանչիւրոք 'ի մեղս իւր
18. 20. ում մեռցի ։ * Նա եհար զԵդովմ 'ի մայլ 7
լոյ տասն հազար . և էառ զՍէլմն պա
տերազմաւ . և կոչեաց զանուն նորա
յեկթովէլ մինչև ցայսօր ։ * Յայնժամ 8
ժամանակի առաքեաց Ամասիա հրեշ
տակս առ Յովաս որդի Յովաքազու որդ
ւոյ յէուեայ արքայի Իղի՝ և ասէ ։ Եկ
յանդիման լիցուք միմեանց երեսօք ։
* Եւ առաքեաց Յովաս արքայ Իղի առ 9
Ամասիայ արքայ Յուդայ՝ և ասէ . ակ_
քանն 'ի Լիբանանն , յղեաց առ եղև_
նափայտն որ 'ի Լիբանանն . և ասէ՝ տուր
զդուստր քո որդւոյ իմում կնութե .
և անցին գազանք անտառին՝ որք 'ի
Լիբանանն՝ և կոխեցին զակքանն ։
* Հարկանելով հարեր զԵդովմ և հպար 10
տացոյց զքեզ սիրտ քո ։ մեծարեայ՝
և նիստ 'ի տան քում . ընդէր գրգռէ
զքեզ չարութիւն քո ։ և անկանիցիս
դու և Յուդա ընդ քեզ ։ * Եւ ոչ անս 11
սաց Ամասիա ։ և ել Յովաս արքայ Իղի
և երևեցան երեսօք . ինքն և Ամասիա
արքայ Յուդայ 'ի Բեթսամիւս հրէաս
տանի ։ * Եւ պարտեցաւ Յուդա յերե 12
սաց Իղի . և փախեաւ այր իւրաքանչ
իւր 'ի բնակութիւն իւր ։ * Եւ զԱմա_ 13
սիա զարքայ Յուդայ՝ զորդի Յովասու
որդւոյ Ոքոզիայ՝ կալաւ Յովաս որ_
դի Յովաքազու արքայ Իղի 'ի Բեթ_
սամիւս՝ և եկն յեմ ։ և եհատ զպա_
րիսպն եմի 'ի դրանէ Եփրեմի մինչև
ցդուռն անկեանց՝ չորեքհարիւր կան
գուն ։ * Եւ էառ զոսկի՝ և զարծաթ՝ 14
և զամ անօթս գտեալ 'ի տան Տն . և
'ի գանձս տան Թագաւորին . և զոր_
դիս խառնակութեան . և դարձաւ 'ի
Սամարիայ ։ * Եւ մնացորդք բանից 15
Յովասու՝ և որ ինչ արար զօրութբ
իւրով . և պատերազմն՝ զոր պատե_
րազմեցաւ ընդ Ամասեայ արքայի Յու
դայ , ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի գիրս
խդ

բանից աւուրց Թագաւորացն Իղի ։
16 * Եւ ննջեաց Յովաս ընդ հարս իւր ։
և թաղեցաւ 'ի Սամարիայ ընդ Թա_
գաւորս Իղի ։ և Թագաւորեաց յերո
17 բովամ որդի նորա ընդ նր ։ * Եւ ե_
կեաց Ամասիա՝ որդի Յովասու՝ արքայ
Յուդայ՝ յետ մահուանն Յովասու որդ
ւոյ Յովաքազու Թագաւորի Իղի՝ ամս
18 հնգետասան ։ * Եւ մնացորդք բանից
Ամասեայ՝ և ամ ինչ զոր արար . ոչ
աւանիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւ
19 ուրց Թագաւորացն Յուդայ ։ * Եւ
գումարեցան 'ի վերայ նորա գունդք
յեմ . և փախեաւ 'ի Ղաքիս՝ և առա
քեցին զկնի նր 'ի Ղաքիս՝ և սպանին
20 զնա անդ ։ * Եւ բարձին զնա ձիովք՝
և Թաղեցաւ յեմ ընդ հարս իւր 'ի
21 քաղաքի Դաւթի ։ * ‖ Եւ էառ ամ ‖2.Մն.
ժողովուրդն Յուդայ զԱզարիա . և նա 26.1.
էր ամաց վեշտասանից . և Թագաւո_
րեցուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ
22 Ամասեայ ։ * Նա շինեաց զԵղոթ ։ և
դարձոյց զնա անդրէն 'ի Յուդայ յետ
ննջելոյ արքայի ընդ հարս իւր ։
23 * Յամի հնգետասաներորդի Ամա_
սեայ՝ որդւոյ Յովասու արքայի Յու_
դայ . Թագաւորեաց Յերոբովամ որ_
դի Յովասու արքայի Իղի 'ի վր Իղի 'ի
Սամարիայ՝ ամս քառասուն և մի ։
24 * Եւ արար չար առաջի Տն ։ և ոչ մեկ
նեցաւ յամ մեղաց Յերոբովամու որդ
ւոյ Նաբատայ՝ որ յանցոյց զԻղ ։ Նա դար_
25 * Նա մերժեաց զսահմանս Իսրայէլի ձոյց
'ի Մուտից Եմաթայ մինչև ցծովն արա_
բայ ըստ բանի Տն Այ Իղի՝ զոր խօ_
սեցաւ 'ի ձեռն ծառայի իւրոյ ‖ Յովնա_ ‖ Յովն.
նու որդւոյ Ամաթեայ մարգարէի 'ի 1. 1.
26 գեթայ ոփերայ ։ * Զի ետես Տէր
զտառապանս Իղի յոյժ դառնութե .
և սակաւաւորս՝ և նեղեալս՝ և անօս_
րայեալս՝ և լքեալս՝ և ոչոք էր՝ որ օգ_
27 նէր Իղի ։ * Եւ ոչ խօսեցաւ Տր ջնջել
զզաւակ Իսրայէլի 'ի ներքոյ երկնից ։
և փրկեաց զնս Տր 'ի ձեռաց Յերոբո_ 'ի ձեռն
28 վամայ որդւոյ Յովասու ։ * Եւ մնա_
ցորդք բանից Յերոբովամայ . և ամ
ինչ զոր արար . և զօրութիւնք նր զոր
պատերազմեցաւ . և որպ դարձոյց զԴա
մասկոս՝ և զեմաթ անդրէն առ Յու_
դայ յԻղէ ։ ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն
29 Իղի ։ * Եւ ննջեաց Յերոբովամ ընդ
հարս իւր՝ ընդ Թագաւորս Իղի . և
Թագաւորեաց Ազարիա որդի Ամա_
սեայ փոխանակ հօր իւրոյ ։

Գլ: ԺԵ:

Յամի քսաներորդի և եօթներոր- 1
դի յերոբովամայ արքային Իլի,
Թագաւորեաց ազարիա որդի ամա-
սեայ արքային յուդայ: *Որդի վեշտա 2
սան ամաց էր 'ի թագաւորել իւրում.
և յիսուն և երկու ամ թագաւորեաց
յեմ: և անուն մօր նորա յեքելիա
յեմէ: *Եւ արար բարի առաջի Տն. 3
ըստ ամի զոր արար ամասիա հայր նր:
*Բաց 'ի բարձանցն զոր ոչ եբարձ: և 4
տակաւին ժողովուրդն զոհէր. և ար-
‖2.Մնա կանէր խունկս 'ի բարձունս: *‖Եւ 5
26.21. եհարկ Տր ձեռն 'ի թագաւորն, և էր
բորոտեալ մինչև ցօր մահուան իւրոյ.
և նստէր 'ի տան ափփուսովթ: և յովա
թամ որդի արքային էր 'ի վերայ տանն
դատել զժողովուրդ երկրին: *Եւ 6
մնացորդք բանից ազարիայ. և ամ ինչ
զոր արար. ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
յուդայ: *Եւ ննջեաց ազարիա ընդ 7
հարս իւր. և թաղեցին զնա առ հարս
իւր 'ի քաղաքին դաւթի: և թագաւո
րեաց յովաթամ որդի նր ընդ նորա:
*Յամի երեսներորդի և ութերորդի 8
ազարիայ արքային յուդայ՝ թագաւո-
րեաց զաքարիա որդի յերոբովամայ
'ի վր Իլի 'ի սամարիայ ամիսս վեց:
*Եւ արար չար առաջի Տն. որպէս 9
արարին հարքն նր. և ոչ մեկնեցան 'ի մե
ղացն յերոբովամու որդւոյ նաբատայ՝
որ յանցոյցն զԻէլ: *Եւ դաւմարեցան 10
'ի վր նր սեղղում որդի աբիսայ. և
կեբդամ. և հարին զնա յանդիման
ժողովրդեանն. և սպանին զնա: և
թագաւորեաց սեղղում ընդ նորա:
*Եւ մնացորդք բանից զաքարիայ ա- 11
հա գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց
‖Վեր. թագաւորացն Իլի: *‖Այս է բանն 12
10.30. Տն զոր խօսեցաւ առ յէու՝ և ասէ. որ
դիք չորրորդք նստցին քեզ յաթոռն
Իլի. և եղև այնպէս: *Եւ սեղղում 13
որդի աբիսայ թագաւորեաց յամի ե-
րեսներորդի իններորդի ազարիայ ար
քային յուդայ: և թագաւորեաց սեղ
ղում ամսօրեայ մի աւուրց 'ի սամա-
րիայ: *Եւ ել մանայեմ որդի գադ- 14
դեայ 'ի թերսիղայ. և եմուտ 'ի սա-
մարիայ. և եհար զսեղղում զորդի ա-
բիսայ 'ի սամարիայ. և սպան զնա. և
թագաւորեաց ընդ նր: *Եւ մնա- 15
ցորդք բանից սեղղումայ. և դաւմա-
րութիւնք նր զոր դաւմարեցաւ. ահաւա
նիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց
թագաւորացն Իլի: *Յայնմ ժամա- 16
նակի եհար մանայեմ զթերսայ՝ և
զամ ինչ որ 'ի նմա. և զսահմանս նր 'ի
թերսայէ. քանզի ոչ բացին նմա: և
եհար զնա. և զյղիս նր պատառեաց:
17 * Յամի երեսներորդի և իններորդի
ազարիայ արքային յուդայ. թագաւո-
րեաց մանայեմ որդի գադդայ 'ի վր
18 Իլի 'ի սամարիայ ամս տասն: *Եւ ա-
րար չար առաջի Տն. և ոչ մեկնեցաւ
յամ մեղացն յերոբովամու որդւոյ
նաբատայ՝ որ յանցոյցն զԻէլ մեղք
19 իւրովք: *Եւ ել փուա արքայ ասո-
րեստանեայց 'ի վր երկրին: և մանայ
եմ ետ փուայ հազար տաղանդ արծա
թոյ՝ լինել ձեռին նր ընդ նմա. հաս-
տատել զթագաւորութիւն 'ի ձեռին
20 նր: *Եւ եհարկ մանայեմ զարծաթն
'ի վր Իէլի. 'ի վր ամ զօրաւորի զօ-
րութեան՝ տալ արքային ասորեստան-
եայց յիսուն սիկղ արծաթոյ առ այր
մի. և դարձաւ արքայն ասորեստան-
21 եայց. և ոչ եկաց յերկրին: *Եւ մնա-
ցորդք բանից մանայեմայ. և ամ ինչ
զոր արար. ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
22 Իլի: *Եւ ննջեաց մանայեմ ընդ հարս
իւր: և թագաւորեաց փակէէ որդի
23 նր ընդ նր: *Յամի յիսներորդի ազա
րիայ արքային յուդայ. թագաւորեաց
փակէէ 'ի վր Իլի 'ի սամարիայ ամս
24 տասն: *Եւ արար չար առաջի Տն.
և ոչ մեկնեցաւ 'ի մեղացն յերոբովա-
մու որդւոյ նաբատայ՝ որ յանցոյցն
25 զԻէլ: *Եւ դաւմարեցաւ 'ի վր նորա
փակէէ որդի ռոմելայ ասպառազէն
իւր՝ և եհար զնա 'ի սամարիայ առաջի
տանն արքային: և ընդ նմա արգովբ.
և ընդ նմա արիէ. և ընդ նմա յիսուն
այր 'ի չորեքհարիւրոյն: և սպան զնա
26 և թագաւորեաց ընդ նր: *Եւ մնա-
ցորդք բանիցն փակեայ. և ամ ինչ զոր
արար՝ ահա գրեալ են 'ի գիրս բանից
27 աւուրց թագաւորացն Իլի: *Յամի
յիսներորդի և երկրորդի ազարիայ
արքային յուդայ թագաւորեաց փակէէ
որդի ռոմելայ 'ի վր Իլի 'ի սամարիայ
28 ամս քսան: *Եւ արար չար առաջի
Տն. և ոչ մեկնեցաւ յամ մեղացն յե-
րոբովամայ որդւոյ նաբատայ. որ յան
29 ցոյցն զԻէլ: *Յաւուրս փակէի ար-
քային Իլի եկն թագղաթփաղասար ար
քայ ասորեստանեայց. և էառ զայիոն.
և զկաբէլ. և զբեթմաաք. և զյա-
նովք. և զկենեզ. զասովր. և զգա-
ղաադ. և զգալիլեայ. և զամ երկիրն
նեփթաղիմայ. և խաղացոյց զնս յասո
30 րեստան: *Եւ դաւմարեաց գունդ
ովսեէ որդի էլայի 'ի վր փակէի որդ-
ւոյ ռոմելայ՝ և եհար զնա՝ և սպան
զնա.

ջնա. և Թագաւորեաց ընդ նմ. յամի
քսաներորդի յովաքիմայ որդւոյ ո-
զիայ։ * 31 Եւ մնայորդք բանից փակելի
և ամենայն զոր արար. ահաւասիկ գրեալ
են ի գիրս բանից աւուրց Թագաւո-
ցացն Իւդայ։ * 32 Յամի երկրորդի փա-
կելի որդւոյ ռօմելայ Թագաւորի Իւդ.
Թագաւորեաց յովաքիմ որդի ոզիայ
արքայի յուդայ։ * 33 Որդի քսանևհինգ
ամաց էր ի Թագաւորել իւրում. և
վեցետասան ամ Թագաւորեաց յԵրէմ։
և անուն մօր նր յերուսայ դուստր
սադովկայ։ * 34 Եւ արար ուղղութիւն
առաջի Տեառն ըստ ամենայն զոր արար
հայր նորա։ * 35 Լոյց ի քարձանցն զոր
ոչ եքարձ. և տակաւին ժողովուրդն
զոհէր. և արկանէր խունկս ի բար-
ձունսն։ Նա շինեաց զդուռն տանն Տեառն
զվերինն։ * 36 Եւ մնայորդք բանից յո-
վաքիմայ՝ և ամենայն զոր արար. ո՞չ
ահաւասիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւ-
ուրց Թագաւորացն յուդայ։ * 37 Յաւ-
ուրս յայնոսիկ սկսաւ Տէր առաքել
զասորին արքայ ասորւոց. և զփակէհ
որդի ռօմելայ։ * 38 Եւ ննջեաց յովա-
քիմ ընդ հարս իւր. և Թագեցաւ
առ հարս իւր ի քաղաքին դաւթի հօր
իւրոյ. և Թագաւորեաց աքազ որդի
նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԺՕ.

1 Յամի եօթնուտասներորդի փա-
կելի որդւոյ ռօմելայ Թագաւո-
րեաց աքազ որդի յովաքիմայ։ * 2 Երի-
դի ամաց քսանևհնգից էր արքայ ա-
քազ ի Թագաւորել իւրում. և վեց-
տասան ամ Թագաւորեաց յԵրէմ. և
ոչ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն Ա-
հաւատարմութիւն իբրև զդաւիթ ընդ
հայր իւր։ * 3 Եւ գնաց զճանապարհ
յերօբովամայ որդւոյ նաբատայ ար
քայի ի՛սրայէլ. նաև զորդին իւր անցոյց
ընդ հուր՝ ըստ գարշութեց ազգացն.
զորս եքարձ Տէր յերեսաց որդւոցն իսրայէլ։
4 * Եւ զոհէր՝ և արկանէր խունկս ի
բարձունս՝ և ի վերս բլրոց, և ի ներքոյ
անտառախիտ ծառոց։ * 5 Յայնժամ
եկն ռասօն արքայ ասորւոց՝ և փակէհ
որդի ռօմելի արքայ Իսրայէլի Երուսաղէմ
ի պատերազմ, և պաշարեին զնա ի
վերայ աքազու. և ոչ կարէին պատե
րազմիլ։ * 6 Ժամանակին յայնմիկ
դարձոյց ռասօն արքայ ասորւոց զայն
ելեթ յասորիս. և եհան զհրէայսն յայն
ելեթայ. և եկին եդովմայեցիք յայիլա
թայ՝ և բնակեցան անդ մինչև ցայ-
սօր։ * 7 Եւ առաքեաց աքազ հրեշտակս
առ Թագելաթփաղասար արքայ ասո

րեստանեայց՝ և ասէ. ծառայ քո՝ և
որդի քո եմ ես՝ ել. և փրկեա զիս ի
ձեռաց արքային ասորւոց. և ի ձեռաց
արքային Իսրայէլի որ յարուցեալք ի վերայ իմ։
8 * Եւ հառ աքազ զարծաթ և զոսկի
զգտեալ ի գանձս տանն Տեառն և ի տան
Թագաւորին. և առաքեաց արքային
9 ասորեստանեայց պատարագս։ * Եւ
լուաւ նմա արքայն ասորեստանեայց.
և ել արքայն ասորեստանեայց ի դա
մասկոս. և հառ գնաց. և վարեաց գնա
ի գերութիւն ի կիւրէն. և զրասոփն
10 սպան։ * Եւ գնաց արքայ աքազ ընդ
առաջ Թագելաթփաղասարայ արքայի
ասորեստանեայց ի դամասկոս. և ե-
տես զսեղանն որ ի դամասկոս. և ա-
ռաքեաց արքայ աքազ առ ուրիայ քա
հանայ զնմանութիւն սեղանոյն, և
զձև նր. ըստ ամենայն գործուածոյն նր։
11 * Եւ շինեաց ուրիա քահանայ զսե-
ղանն՝ ըստ ամենայնի որպէս առաքեաց ար
քայ աքազ ի դամասկոս. նոյնպէս
արար ուրիա քահանայ մինչև ի գալ
12 արքային աքազու ի դամասկոս։ * Եւ
տես զսեղանն. և մատեաւ արքայ ի
սեղանն. եւ ի վեր. և ձեռնձերեաց
13 զողջակէզսն իւր՝ և զպտղան։ * Եւ նուէր
բեաց զնուէրս իւր. և եհեղ զարիւն
14 խաղաղականաց իւրոց։ * Եւ զսե-
ղանն պղնձի, որ կայր առաջի Տեառն, փո
խեաց յերեսաց տանն Տեառն ի սեղանոյէ
իւրմէ. և եդ զնա ի կողմանէ սեղա-
15 նոյն ընդ հիւսիսի։ * Եւ պատուիրեաց
եւս արքայ աքազ ուրիայ քահանայի՝
և ասէ. ի վերայ մեծի սեղանոյդ մա
տուցանիցես զողջակէզս առաւօ-
տիւնս. և զպտղս երեկոյիւնս. և զողջա-
կէզս արքային՝ և զպտղս նր. և զողջա-
կէզս ժողովրդեան երկրին. և զպտղս
նց. և զնուէրս նց. և զամ զարիւն ող
ջակիզացդ. և զամ զարիւն զոհից ի վե
նր հեղուցուս. բայց սեղանն պղնձի
16 եղիցի ինձ յառաւօտիւնս։ * Եւ արար
ուրիա քահանայ ըստ ամենայնի. որ պատուի
17 իրեաց նմա արքայ աքազ։ * Եւ կո-
տորեաց արքայ աքազ զաղխս մեքե-
նովթացն. և փոխեաց ի նոցանէ զաւ
աղանն. և զծովն իջոյց ի ցլոյն պղնձ
ձեաց երկոտասանեցուցն. որք ի նե
քոյ նր. և եդ զնա ի վերայ քարեղէն
18 խարսխի։ * Եւ զհիմն աթոռոյն շի-
նեաց ի տան Տեառն. և զմուտ թագաւո
րին զարտաքին դարձոյց ի տուն Տեառն.
յերեսաց արքային ասորեստանեայց։
19 * Եւ մնացորդք բանից աքազու՝ զոր
արար. ո՞չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն յուդայ։
20 * Եւ ննջեաց աքազ ընդ հարս իւր. և

Թաղեցաւ ընդ հարս իւր 'ի քաղաքի Դաւթի. և թագաւորեաց Եզեկիա որդի նորա ընդ նորա:

Գլ: ԺԷ:

Յամի երկոտասաներորդի Աքա_ 1
զու արքայի Յուդայ. թագաւո_
րեաց Ովսէէ որդի Էլայի 'ի վր Իէլի 'ի
Սամարիայ ամս ինն: * Եւ արար չար 2
առաջի Տն. բայց ոչ իբրև զթագա_
ւորսն Իէլի. որք էին յառաջ քան զնա:
|| Դ Թագ. * || Ի վերայ նր ել Սաղմանասար ար 3
18.9. քայ Ասորեստանեայց. և եղև նմա Ով_
Տոբ. սէէ ծառայ. և տայր տանել նմա ման_
1. 2. նայ: * Եւ եգիտ արքայ Ասորեստա_ 4
նեայց յՈվսէէ վնաս. զի առաքեաց
հրեշտակս առ Սովա արքայ Եգիպտա_
ցւոց. և ոչ ետ մանանա արքային Ասո_
րեստանեայց 'ի տարւոջն յայնմիկ. և
պաշարեաց զնա արքայն Ասորեստա_
նեայց. և կապեաց զնա 'ի տան բան_
տի: * Եւ ել արքայն Ասորեստանեայց 5
յամ երկիրն. ել և 'ի Սամարիայ. և
|| Դ Թագ. պաշարեաց զնա ամս երիս: * || Յամին 6
18.10. իններորդի Ովսեայ՝ էառ արքայ Աս
որեստանեայց զՍամարիայ. և խաղա_
ցոյց զԻէլ յԱսորեստանեայս. և բնա_
կեցոյց զնոսա 'ի Յալաթ. և Աբովր.
զգետովն Գովզանայ. և զլերամբքն
Մարաց: * Եւ եղև իբրև մեղան որ_ 7
դիքն Իէլի Տն Ա.Ծ իւրեանց. որ եհան
զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց՝ 'ի ձե_
ռաց փարաւոնի արքայի Եգիպտաց_
ւոց. և երկեան յաստուծոց օտա_
րաց: * Եւ գնացին ըստ կրօնից ազ_ 8
գացն. զորս եբարձ Տր յերեսաց որդ_
ւոցն Իէլի. և թագաւորքն Իէլի որչափ
ինչ արարին: * Եւ որչափ ինչ պաճու_ 9
ճեցին որդիքն Իէլի բան, ոչ այնպէս
ինչ զՏէր Ա.Ծ իւրեանց. և շինեցին իւր
եանց բարձունս յամ քաղաքս իւր_
եանց. յաշտարակէ պահապանացն մին
չև 'ի քաղաքն ամուր: * Եւ կանգնե_ 10
ցին իւրեանց արձանս. և անտառս.
յամ բլուրս բարձունս. և 'ի ներքոյ
ամ անտառախիտ ծառոց: * Եւ ար 11
կանէին խունկս յամ բարձունս. իբ_
րև զամ ազգսն. զորս մերժեաց Տր
յերեսաց նոցա. արարին զոլոյս. և
ընկերշակեցին առ 'ի բարկացուցանե
լոյ զՏր: * Եւ պաշտեցին զկուռս. որ 12
ղորդ ով՚ք ասաց նց Տէր. եթէ մի առնիցէք
զբանդ զայդ Տն: * Եւ ետ վկայու_ 13
թն Տր ընդ Իէլի և ընդ Յուդայ՝ 'ի
ձեռն ամ մարգարէից իւրոց. և ամ
|| Երեմ. տեսանողաց՝ և ասէ. || դարձարուք 'ի
25.5. ճանապարհաց ձերոց չարաց. և պա_
հեցէք զպատուիրանս իմ. և զիրաւ_
ունս իմ. և զամ օրէնս. զորս պատուի
րեցի հարց ձերոց. զորս առաքեցի առ
ձեզ 'ի ձեռն ծառայից իմոց մարգա_
14 րէից: * Եւ ոչ լուան նոցա. և խստա
ցուցին զողն իւրեանց քան զողն հարց
իւրեանց. և ոչ հաւատացին 'ի Տր Ա.Ծ
15 իւրեանց: * Եւ ընկեցին 'ի բաց զհաս
տատութիւն իւրեանց. և զդաշինսն,
զորս կռեաց ընդ հարսն նց. և զվկայ_
ութիւն նորա. զորս ուխտեաց նց, ոչ
պահեցին. և գնացին զհետ ունոտեաց.
և ունոտեցան զհետ ազգացն. որք շուրջ
զնոքօք. յորոց պատուիրեաց նոցա Տր ղորդ
16 չառնել ըստ նմին օրինակի: * Թողին
զամ պատուիրանսն Տն Ա.Ծ իւրեանց.
և արարին իւրեանց ձուլածոյս եր_
կուս երինջս. և երկիր պագին զօրու_
թն երկնից. և պաշտեցին զԲահաղ:
17 * Եւ անցուցին զուստերս և զդստերս
իւրեանց ընդ հուր. և դիւթեցին դիւթ_
ութիւնս. և հմայեցին հմայս. և հա_
մարձակեցան առնել չար առաջի Տն
18 առ 'ի բարկացուցանելոյ զնա: * Եւ
բարկացաւ Տր յոյժ Իէլի. և մերժեաց
զնս յերեսաց իւրոց. և ոչ մնաց. բայց
19 միայն ցեղն Յուդայ: * Այլ և Յու
դայ ոչ պահեցին զպատուիրանս Տն
Ա.Ծ իւրեանց. և գնացին ըստ կրօնիցն
20 Իէլի՝ զորս արարին: * Եւ մերժեցին և մերժ_
զՏր յամ զաւակէն Իէլի. և շարժեաց եաց ամ
զնոսա՝ և ետ զնոսա 'ի ձեռս աւարա_ զամ զա_
ռուաց իւրեանց. մինչև ընկէց զնոսա ւակ
21 յերեսաց իւրոց: * || Սակայն Իէլ առ_ || 3 Թագ.
տամբն խուլ Դաւթի թագաւորեցոյց 12.19.
զՅերոբովամ որդի Նաբատայ. և մեր
ժեաց Յերոբովամ զԻէլ 'ի գնացից Տն.
22 և մեղոյց զնս մեղս մեծամեծս: * Եւ
արարին որդիքն Իէլի ըստ ամ մեղաց
Յերոբովամու՝ զորս արար. և ոչ մեր
23 ժեցան 'ի նոցանէն: * || Մինչև փո_ || Երեմ.
խեաց Տր զԻէլ յերեսաց իւրոց. որպ 25.9.
խօսեցաւ Տէր 'ի ձեռն ամ ծառայից
իւրոց մարգարէից. և վարեցաւ Իէլ
յերկրէ իւրմէ յԱսորեստանեայս մին
24 չև ցայսօր: * Եւ էած արքայն Ասո_
րեստանեայց 'ի Բաբելոնէ. և 'ի Քու_
թայ. և յԱյայ. և յԵմաթայ. և 'ի Սեփ
փարուիմայ. և բնակեցան 'ի քաղաքս
Սամարեայ փոխանակ որդւոցն Իէլի՝ և
ժառանգեցին զՍամարիայ. և բնակե
25 ցան 'ի քաղաքս նորա: * Եւ եղև 'ի
սկզբան բնակութեան նց անդ. ոչ եր_
կեան 'ի Տէ. և առաքեաց Տր առիւծս.
26 և կոտորէին զնս: * Եւ խօսեցան ընդ
արքային Ասորեստանեայց՝ և ասեն.
ազգն զոր փոխեցեր. և նստան փոխա
նակ 'ի քաղաքս Սամարեայ, ոչ գի_
տեն զկրօնս Ա.Ծ երկրին. և առաքեաց
Տր

Տէր՝ ինոսա առիւծս. և ահա կատրեն
զնոսա. քանզի ոչ գիտեն զկրօնս Ա.Յ
երկրին։ *Նէ հրաման ետ արքայն ա- 27
սորեստանեայց՝ և ասէ. առէք անդր
զմիոք ՚ի քահանայիցն գերելոց անտի՝
զի երթեալ բնակեսցի անդ՝ և ցուց-
ցէ զկրօնս Ա.Յ. և լուսաւորեսցէ զնոս
իրաւամբք Ա.Յ երկրին։ * Նէ առ- 28
բան զի ՚ի քահանայիցն. զոր գերեցին
՚ի սամարիայ. և նստաւ ՚ի բեթէլ. և
լուսաւորէր զնոսա. զի երկնչեցին ՚ի
Տէ։ *Նէ արարին ազգ ազգ աստուծ 29
ածս իւրեանց. և եդին ՚ի տունս բար
ձանցն՝ զոր արարին սամարացիքն՝
իւրաքանչիւր ազգքն ՚ի քաղաքս իւր-
եանց. յորս հնքեանք բնակէին։ * Նէ 30
արք բաբիլոնի արարին զսաքքովթ՝
և զբանովթ. և արք քութացի արարին
զնդեղ. և արք եմաթացի արարին զա
սիմաթ։ * Նէ այիացիք արարին զա- 31
բեւազեր. և զնեբաս. և զթարթակ.
և զսեփարուիմ. ուր այրէին զորդիս
իւրեանց ՚ի հուր՝ ադրամելեքեայ. և
անամելեքեայ՝ աստուածոց սեփարուի
մայ։ * Նէ երկնչէին ՚ի Տէ. և բնա- 32
կեցուցին զդարչելիսն իւրեանց ՚ի
տունս բարձանցն. զորս արարին ՚ի
սամարիայ իւրաքանչիւր ազգ ազգ յոր
ում բնակէին. և երկնչէին ՚ի Տէ և
արարին իւրեանց քուրմս բարձանց։
* Նէ երկնչէին ՚ի Տէ. և պաշտէին 33
զաստուածսն իւրեանց ըստ կրօնից
ազգացն՝ զորս Ա.Ծ մերժեաց անտի։
* Նէ մինչև ցայսօր առնէին նոքա ըստ 34
կրօնից նոցա. և երկնչէին ՚ի Տէ. և
առնեն ըստ կրօնից նոցն. և ըստ պատ
ուիրանաց նոցն՝ և ըստ օրինաց. և ոչ
ըստ պատուիրանին զոր պատուիրեաց
Ա.Ծննդ. Տէր որդւոցն յակոբայ ՚որ ում եդ ա- 35
32.28. նուն ինքն։ * Նէ ուխտեաց Տէր ուխտ՝
և պատուիրեաց նոցա և ասէ. մի երկն
չիցիք յաստուածոց օտարաց. և մի եր-
կիր պագանիցիք նոցա. և մի պաշտի
ցիք զնոս. և մի զոհիցիք նոցա։ * Ա.յլ 36
Տն Ա.Յ՝ որ եհան զձեզ յերկրէն ե-
գիպտացւոց մեծաւ զօրութ և բարձր
բազկաւ. ՚ինմանէ երկնչիցիք. և նմա
երկիր պագանիցիք. և նմա զոհիցիք։
* Նէ իրաւանց՝ և դատաստանաց՝ և 37
օրինաց՝ և պատուիրանացն՝ զորս
գրեաց ձեզ՝ զգուշանայցիք առնել. և
մի՛ երկնչիցիք յաստուածոց օտարաց։
* Նէ զուխտն՝ զոր ուխտեաց ընդ ձեզ՝ 38
մի՛ ցրեցիք. և մի՛ երկնչիցիք յաստու-
ծոց օտարաց։ * Ա.յլ՝ ի Տէ Ա.Յ ձեր- 39
մէ երկնչիցիք. և նա փրկեսցէ զձեզ
յամենայն թշնամեաց ձերոց։ * Նէ 40
մի՛ ունկնդիր լինիցիք կրօնից նոցն. զորս
41 նոքա առնիցեն։ * Նէ երկնչէին ազգքն
այնոքիկ ՚ի Տէ։ և զբօշելոց իւրեանց
ծառայէին. և որդիք նոյ. և որդւոց
որդիք նոցա. որպէս արարին հարք իւր
եանց, առնեն մինչև ցայսօր։

ԳԼ։ ԺՐ։

1 Նէ եղև յամին երրորդի ‖ ոլ սեի ‖2.Պնա
որդւոյ ելայ արքայի Եղէմ թագա- 28. 26.
որեաց եղեկիա որդի աքազու արքայի և 29.1.
2 յուդայ։ * Որդի քսանև հինգ ամաց
էր ՚ի թագաւորել իւրում. և քսանև
հինն ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ.
և անուն մօր նորա աբուէթ՝ դուստր
3 զաքարիայ։ * Նէ արար ուղղութիւն
առաջի Տն ըստ ամենայնի. զոր արար դաւ-
4 իթ հայր նորա։ * Նա եբարձ զբար
ձունսն. և խորտակեաց զնմա՛ արձանսն.
և կոտորեաց զանտառսն. ‖ և զօձն ‖ Թագ.
պղնձի. զոր արար մովսէս. զի մինչև 21.9.
այն աւուրս ծխէին նմա որդիքն Իսի-
5 և կոչեցին զնա նեհեսթան։ * ՚Ի Տէր
Ա.Ծ իսէի յուսացաւ. և յետ նր նմանն
նմա ոչ եղև յամենայն թագաւորս յուդայ.
և յեղեալսն յառաջագոյն քան զնա։
6 * Յարեցաւ ՚ի Տէր. և ոչ մեկնեցաւ ՚ի
գնալոյ նորա. և պահեաց զպատուէր
բանս նորա. զոր պատուիրեաց մովսէս։
7 * Նէ էր Տէր ընդ նմա յամի. և զոր ինչ
և առնէր՝ խելամուտ լինէր. և նշխա-
հեաց զաբքայն ասորեստանի. և ոչ ծա
8 ռայեաց նմա։ * Նա եհար զպղեշտ-
գիսն մինչև ցգազայ և մինչև ցսահ-
մանս նր՝ յաշտարակէ պահապանացն
9 մինչև ցքաղաքն ամուր։ * Նէ եղև
յամի չորրորդի եղեկիա արքայի. այն
է ամ եօթներորդ ովսեայ՝ որդւոյ
եղայ արքայի ԵՂէմ. էլ սամարիա.
արքայ ասորեստանեայց ՚ի սամարիա.
10 և պաշարեաց զնա։ * Նէ էառ զնա՝ ՚ի
կատարել ամաց երից. յամի վեցերոր
դի եղեկիայ. այն ‖ ամ հինգերորդ էր ‖ Պ էր.
ովսեայ արքայի ԻՂէմ, առաւ սամա- 17.6.
11 րիա։ * ‖ Նէ խաղացոյց արքայն ասո ‖ Ծննդ.
րեստանեայց զսամարիա յասորեստա 1. 2.
նեայս. և նստոյց զնս յաղաթ՝ և յա-
բոռ՝ առ գետովն գովզանայ՝ և լե-
12 ռամբքն մարաց։ * Օի ոչ լսեան ձայ
նի Տն Ա.Յ իւրեանց. և անցին զսա-
հմանս նր՝ ըստ ամի զոր պատուիրեաց
նոցա մովսէս ծառայ Տն. ոչ լսեան, և
13 ոչ արարին։ * ‖ Նէ յամի չորեքտասան ‖2.Պնա
երորդի արքայի եղեկիայ. էլ սեննա 32.1.
քերիմ արքայ ասորեստանեայց ՚ի վէր ‖Երաժ.
ամուր ամուր քաղաքացն յուդայ. և 48. 20.
14 էառ զնս։ * Նէ առաքեաց եղեկիա ‖Ասայ.
արքայ յուդայ հրեշտակս առ արքայ 36.1.
ասորեստանեայց ՚ի ղաքիս՝ և ասէ. մե-
ղայ։

ղայ. դարձիր յինէն. և զոր ինչ դիցես
'ի վերայ իմ, բարձից: Եւ եդ արքայն
ասորեստանեայց 'ի վերայ Եզեկիայ
արքային յուդայ երեքհարիւր տաղանդ
արծաթոյ՝ և երեսուն տաղանդ ոսկ-
ւոյ: *Եւ ետ Եզեկիաս զամ արծաթ 15
գտեալ 'ի տան Տն. և 'ի գանձս տան
թագաւորին: *'Ի ժամանակի յայն 16
միկ կոտորեաց Եզեկիա զդրունս տա-
ճարին Տն՝ և զսեամսն. զոր պատեաց
ոսկւով Եզեկիա արքայ յուդայ. և ետ
զայն արքային ասորեստանեայց: *Եւ 17
առաքեաց արքայ ասորեստանեայց
զԹարաթայ՝ և զռաբսարիս՝ և զռափ
սակ 'ի Լաքիսայ առ արքայ Եզեկիայ
զօրու ծանու 'ի վերայ երուսաղեմի.
և ելին. և եկին յերուսաղեմ. և կա-
ցին 'ի վերայ ջրմղին վերնոյ աւազա-
նին. որ է 'ի ճանապարհին ագարա-
կին Թափչի: *Եւ աղաղակեցին առ 18
Եզեկիայ. և եկին առ նոսա. Եղիակիմ
որդի Քեղկեայ հազարապետ. և Սոմ-
նաս դպրապետ. և Յովաք որդի Ասա-
փայ. որ 'ի վր յիշատակաց: *Եւ ասէ 19
ցնոսա Ռափսակ. ասացէք ցԵզեկիայ.
այսպէս ասէ արքայ մեծ՝ արքայ ասո
րեստանեայց. զի՞նչ իցէ յոյսն՝ յոր
դու յուսացեալ իցես: *Բայց թէ 20
ասիցես՝ թէ բանք շրթանց՝ և խոր-
հուրդ՝ և զօրութի պիտոյ իցէ պատե
րազմի. և արդ յո՞ յուսացեալ նշկա-
հեցեր զիս: *Ահա յուսացեալ իցես 21
'ի ցուպն եղեգնեայ ջաղջախեալ յե-
գիպտոս. յոր թէ յենուցու այր. մտա
նիցէ ընդ ձեռս նր. և խոցիցէ զնա.
այնպէս փարաւոն արքայ եգիպտաց-
ւոց ամ յուսացելոց իւրոց: *Եւ զի 22
ասացեր ցիս՝ թէ 'ի Տր Ած յուսացեալ
եմք. ո՞չ դա այնէ. զորոյ մերժեաց
Եզեկիա զբարձունս նր. և զսեղանս
նր. և ասէ ցյուդայ. և ցերուսաղեմ.
առաջի սեղանոյս այսորիկ երկիր պա
գէք յերուսաղեմ: *Եւ արդ աղէ՝ 23
խառնեցարո՛ւք 'ի տէր իմ արքայ ասո
րեստանեայց. և տաց քեզ երկուս հա
զար երիվարաց. եթէ կարասցես տալ
դու քեզ հեծեալս 'ի վերայ նց: *Եւ 24
զի՞արդ կարիցես զդէմ ունիլ միոյ ու
րուք կուսակալի 'ի ծառայից տեառն
իմոյ 'ի յետնոց. զի յուսացեալդ ես յե
գիպտոս 'ի կառս և յերիվարս: *Իսկ 25
արդ՝ առանց Տն ինչ ելեալ իցեմք 'ի
տեղիս յայս ապականել զսա. Տր ա-
սաց ցիս. ել յերկիրն յայն. և ապակա
նեա զնա: *Եւ ասէ Եղիակիմ որդի 26
Քեղկեայ. և Սոմնաս՝ և Յովաք Ասա-
փայ ցՌափսակ. խօսեաց ընդ ծառայս
քո ասորերէն. քանզի լսեմք մեք. և

մի՛ խօսիր հրեարէն յականջս ժողովր
27 դեանդ. որք կան 'ի պարսպիդ: *Եւ
ասէ ցնս Ռափսակ. միթէ առ տէրն
քո՝ և առ քեզ առաքեաց զիս տէրն
իմ խօսիլ զբանս զայսոսիկ. ո՛չ ապա
քէն առ արսդ. որք նստին 'ի վերայ
պարսպիդ ուտել զաղբ իւրեանց. և
ըմպել զմէզ իւրեանց՝ ձեօք հանդերձ:
28 *Եւ յարեաւ Ռափսակ. և աղաղա-
կեաց մեծաձայն հրեարէն. և խօսե-
ցաւ՝ և ասէ. լուարո՛ւք զպատգամս
արքային մեծի. արքային ասորեստա
29 նեայց: *Այսպէս ասէ արքայ. մի՛
հպարտասցուսցէ զձեզ Եզեկիա. զի ոչ
կարէ ապրեցուցանել զձեզ 'ի ձեռաց
30 իմոց: *Եւ մի՛ յուսացուսցէ զձեզ
Եզեկիա 'ի Տր. և ասասցէ. եթէ փր-
կելով փրկէ զմեզ Տր. և ոչ մատնես-
ցի քաղաքդ 'ի ձեռս արքային ասորես
31 տանեայց: *Մի՛ լսէք Եզեկիայ. զի
այսպէս ասէ արքայն ասորեստանեայց.
արարէ՛ք ընդ իս օրհնութի. և ելէք
առ իս. և կերիցէ այր իւրաքանչիւր
զայգի իւր. և զթզենի իւր. և արբցէ
32 ջուր 'ի ջրհորոյ իւրումէ: *Մինչև եկից.
և առից. և տարայց զձեզ յերկիրն.
որ իբրև զերկիրս ձեր է. երկիր ցորե
նոյ՝ և գինւոյ. այգեաց՝ և հացի՝ եր-
կիր ձիթենեաց. իւղոյ՝ և մեղու: կե-
ցջիք. և ոչ մեռանիցիք. և մի՛ լսէք Եզե
կիայ. զի խաբէ զձեզ. և ասէ. եթէ
33 Տր փրկեսցէ զմեզ: *Միթէ փրկե-
լով փրկեցի՞ն աստուածք ազգացն
զիւրաքանչիւր զաշխարհ 'ի ձեռաց ար
34 քային ասորեստանեայց: *Ո՞ւր է աս
տուածն Եմաթայ. և Արփաթայ: և
ո՞ւր է աստուածն Սեփփարուիմայ՝ քա
ղաքին Անայ. և Աւայ: միթէ փրկե
ցի՞ն զՍամարիայ 'ի ձեռաց իմոց:
35 *Ո՞վ ոք յամ աստուծոց աշխարհաց,
որք փրկեցին զաշխարհս իւրեանց 'ի
ձեռաց իմոց. զի փրկեսցէ Տր զԵմ
36 'ի ձեռաց իմոց: *Եւ լռեցին. և ո՛չ
ետուն պատասխանի. զի պատուէր
տուեալ էր արքային. եթէ մի՛ տայք
37 նմա պատասխանի: *Եւ եմուտ Ե-
ղիակիմ որդի Քեղկեայ հազարապետ.
և Սոմնաս դպրապետ. և Յովաք որդի
Ասափայ. որ 'ի վր յիշատակաց առ Ե-
զեկիայ պատառեալ զհանդերձս. և
պատմեցին նմա զպատգամս Ռափ-
սակայ:

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ եղև իբրև լուաւ արքայ Եզե- Ես.
կիա. պատառեաց զհանդերձս 37. 1.
իւր և զգեցաւ քուրձ. և եմուտ 'ի
2 տուն Տն: *Եւ առաքեաց զԵղիակիմ
հա-

հազարապետ՝ և զսմենաս դպրապետս.
և զծերս ի քահանայիցն քրձազգածս
առ եսայի մարգարէ որդի ամովսայ։
* Եւ ասեն ցնա. այսպէս ասէ եզեկիա, 3
օր նեղութեան, և կշտամբանաց. և զայ
բացուցանելոյ օրս այս. զի հասեալ են
մանկունք յերկունս. և չիք զօրութեան
ի ծնանելիս ։ * Թերևս լուիցէ Ա.Ծ 4
քո զպատգամս ռափակայ. զոր առա
քեաց արքայն ասորեստանեայց տէր
իւր՝ նախատել զՄ.Ծ կենդանի՝ և հայ
հոյել բանից. զորս լուաւ Տ Ա.Ծ քո.
և արասցես աղօթս ի վերայ մնացորդ
դաց՝ որք մնացին ։ * Եւ եկին ծա 5
առայք արքային եզեկիայ՝ առ եսայիա ։
* Եւ ասէ ցնոսա եսայի. այսպէս ասաս 6
ջիք տեառն ձերում. այսպէս ասէ Տ.
մի երկնչիր յերեսաց պատգամացն՝
զորս լուար՝ որովք հայհոյեցին զիս
ծառայք արքային ասորեստանեայց ։
* Ա.հա ես տամ ի նա այս. և լուիցէ 7
գոյժ. և դարձցի յերկիր իւր. և կոր
ծանեցից զնա սրով յերկրի իւրում ։
* Եւ դարձաւ ռափակ՝ և եգիտ զար 8
քայն ասորեստանեայց պատերազմեալ
ընդ ղօբնայի. զի լուաւ թէ չուեաց
ի ղաքիսայ ։ * Եւ լուաւ զԹարակայ 9
արքայէ եԹիովպացւոց. ասեն՝ ահա
ել պատերազմիլ ընդ քեզ. և դարձաւ
անդրէն՝ և առաքեաց հրեշտակս առ
եզեկիա և ասէ ։ * Ա.յսպէս խօսեսջիր 10
ընդ եզեկիայ արքայի յուդայ. ասել՝
մի՛ հպարտացուսցէ զքեզ Ա.Ծ քո. յոր
դուն յուսացեալ ես. ասել՝ եԹէ ոչ
մատնեսցի եիմ՝ ի ձեռս արքային ասո
րեստանեայց ։ * Ա.հա դու քեզէն իսկ 11
լուար զինչ՝ զոր արարին Թագաւ
որք ասորեստանեայց ընդ ամենայն աշ
նզովել զնոսա. և դու փրկիցիս ։ * Ա՞ի 12
Թէ փրկեցի՞ն զնոսա աստուածք ազ
գաց՝ զորս ապականեցին Հարք իմ,
զԳովզան՝ և զՔառան՝ և զՌափեթ.
և զորդիսն եդովմայ առ Ծովէզերբ ։
* Ո՞ւր է արքայն Եմաթայ՝ և արքայն 13
արփադայ. և արքայ քաղաքին սե
փարուիմայ՝ անայ և աւայ։ * Եւ եհան 14
եզեկիա զՀրեշտակսն՝ ի ձեռաց
հրեշտակացն. և ընթերցաւ զնոսա.
և ել՝ ի տուն Տ՛ն. և տարածեաց զնս
եզեկիա առաջի Տ՛ն ։ * Եւ եկաց յա 15
ղօթս եզեկիա առաջի Տ՛ն և ասէ. Տ
Ա.Ծ իսրայէլի ։ որ նստիս ի քերովբէս. դու
ես միայն Ա.Ծ յամենայն Թագաւորութիւնս
երկրի. դու արարեր զերկինս և զեր
կիր ։ * Խոնարհեցո՛ Տ՛ն զունկն քո՝ և 16
լո՛ր. բա՛ց Տ՛ն զաչս քո՝ և տե՛ս. լո՛ր
զբանսն սենեքերիմայ՝ զոր առա
քեաց նախատել զՄ.Ծ կենդանի։

17 * Ո՛չ արդարև Տ՛ն՝ աւերեցին Թա
գաւորք ասորեստանեայց զաղգս և
18 զերկիրս նո՛ց։ * Եւ եառն զաստուածս
նոցա հրով. զի չէին աստուածք, այլ
գործք ձեռաց մարդկան. փայտ՝ և
19 քար. և կորուսին զնոսա։ * Եւ արդ
Տ՛ն Ա.Ծ մե՛ր՝ փրկեա զմեզ՝ ի ձեռաց
նորա. և ծանիցեն ամ՛ Թագաւորք
երկրի, զի դու ես Տ՛ն Ա.Ծ միայն ։
20 * Եւ առաքեաց եսայիա որդի ամով
սայ առ եզեկիայ՝ և ասէ. այսպէս ասէ
Տ՛ն Ա.Ծ զօրութեանց՝ Ա.Ծ իսրայէլի՝ զոր
կացեր յաղօթս առիս՝ վն սենեքե
րիմայ արքայի ասորեստանեայց՝ լուա
21 յ։ * Ա.յս բանն՝ զոր խօսեցաւ Տ՛ն վն
նորա. արհամարհեաց. անգոսնեաց
զքեզ կոյս դուստր սիովնի. գլուխ շար
ժեաց՝ ի վերայ քո դուստր երուսաղէմի ։
22 * Օ՛ն նախատեցեր. և հայհոյեցեր.
և յո՞ի վերայ բարձրացուցեր զբար
բառ քո՝ նախատել. և ամբարձեր՝ ի
բարձունս զաչս քո՝ ի սուրբն Իլի ։
23 * Ի ձեռն հրեշտակաց քոց նախատե
ցեր զՏ՛ն՝ և ասացեր. բազմութեամբ կա
ռաց իմոց ելի՝ ի բարձրութիւն լերանց
՝ի կողմն լիբանանու. և կոտորեցի զմե
ծութիւն եղևնափայտից նր. և զընտիր
ընտիր նոձից նորա. և հասի յեզը
սպառուածոյ անտառին կարմելոյ ։
24 * Եւ պահեցի՝ և արբի զջուրս օտա
րոտիս. և աւերեցի Թաթիմ ոտին ի
25 մոյ զամ գետս սատակիս ։ * Ո՞րպէս
լսեցե՛ լուեալ՝ ի հեռաստանէ զայդ՝ զոր
արարի յաւուրց յառաջնոց. ստեղծի
զդա՝ և ածի՝ հասուցի. և եղեն՝ ի
հպարտութիւն գերեվարաց պատերազ
26 մողաց քաղաքաց ամուրց ։ * Եւ նահակեաց
՝ի նոսա տկարացան ձեռամբ՝ և զար
հուրեցան. և ամաչեցին՝ և եղեն իբ
րև զխոտ վայրի՝ և իբրև զդալարի
բանջարոյ՝ և զդալարի տանեաց՝ և կո
27 խան առաջի հասելոյն ։ * Ա.րդ՝ զնա
տիլ քո՝ և զել և զմուտ քո գիտեմ. և
28 զսրտմտութիւն քո ։ * Ի բարկանալ
քում՝ ինձ՝ և խայտալդ քո ել յականջս
իմ. և արկից կարթ՝ ի քիւիւս քո. և
դանդանաւանդ՝ ի կզակս քո. և դար
ձուցից զքեզ ընդ ճանապարհ, ընդոր
29 եկիր ։ * Եւ քեզ այս նշանակ լինի. * Եզ ոՀ
կերիցես յայս ամ զինքնաեկս. և յամին եղէկիա
երկրորդի զինքնաեկաց լինքնեկս. և յա
մին երրորդի սերմանք՝ և հունձք՝ և
տունկք այգեաց. և կերիջիք զպտուղս
30 նո՛ց։ * Եւ յաւելցի ապրեալ տանդ յու
դայ. և ծնցեն արձակեսցէ ար
մատս՝ ի խոնարհ. և պտուղ՝ ի վեր։
31 * Օ՛ի յԵրեմէ ելցէ մնացորդ. և՝ ի սիո
նէ լեռնէ ապրեալ. նախանձ Տ՛ն զո
րու

բութեանց արասցէ զայս ։ * Վասն այ_ 32
նորիկ այսպէս ասէ Տր․ արքայն ասո_
րեստանեայց մի՛ մտցէ 'ի քաղաքդ յայդ․
և մի՛ ձգեսցէ դմա նետս ․ և մի՛ պա_
տեսցէ զդա վահանօք․ և մի՛ կուտես_
ցէ զդովաւ հող ։ * Ընդ ճանապարհն 33
ընդ որ եկն՝ ընդ նոյն դարձցի ․ և 'ի
քաղաքդ յայդ մի՛ մտցէ․ ասէ Տր ։
* Եւ վերակացու եղէց քաղաքիդ այդ_ 34
միկ փրկել զդա վն իմ, և վն դաւթի
‖ Տոբ․ ծառայի իմոյ ։ * ‖ Եւ 'ի հասանել գի_ 35
1.21. շերոյն ել հրեշտակ Տն․ և եհար 'ի բա
Սիրաք․ նակն ասորեստանեայց հարիւր ութ
48. 24. սուն և հինգ հազար․ և կանխեցին ը̄
Եսայ․ առաւօտն ․ և ահա ա̄մ մարմինք մե_
37. 36. ռեալք ։ * Եւ չուեալ գնաց ․ և դար_ 36
1. Մակ․ ձաւ սենեքերիմ արքայ ասորեստան_
7.41. եայց՝ և բնակեցաւ 'ի նինուէ ։* ‖ Եւ ե_ 37
‖ 2. Մակ․ ղև մինչդեռ երկիր պագանէր 'ի տան
8.19. նեսրաքայ աստուծոյ իւրում․ ‖ և ադ
‖ Տոբ․ րամելէք և սարասար որդիք նր հա_
1.24. րին զնա սրով ․ և ինքեանք զերծան
յերկիրն արարադայ ․ և թագաւո_
րեաց ասորդան որդի նր ընդ նորա ։

ԳԼ ։ Ի ։

‖ 2. Մնաս․ Յաւուրսն ‖ յայնոսիկ հիւանդա_ 1
32. 24. ցաւ եզեկիա 'ի մահ ․ և եմուտ
Եսայ․ առ նա եսայիա որդի ամոսայ մարգա
38.1. րէ, և ասէ ցնա ․ այսպէս ասէ Տր․ հրա
մա̄ն տուր վն տան քում․ զի մեռանիս
դու ․ և ոչ ապրեսցիս ։ * Եւ դարձոյց 2
եզեկիա զերեսս իւր յորմն․ և եկաց
յաղօթս առ Տր՝ և ասէ ։ * Ով Տէր՝ 3
յիշեա․ որպ գնացի առաջի քո ճշմար_
տութբ․ և կատարեալ սրտիւ․ և զբա
րին առաջի քո արարի․ և ելաց եզե_
կիա լալիւն մեծ ։ * Եւ էր եսայի 'ի 4
սրահին միջնում․ և բան Տն եղև առ
նա՝ և ասէ ․* Դարձիր անդրէն․ և ա_ 5
սասցես ցեզեկիա ցառաջնորդ ժողո_
վրդեան իմոյ ․ այսպէս ասէ Տր Ա̄Ծ
դաւթի հօր քոյ․ լուայ աղօթից քոց ․
և տեսի զարտասուս քո․ ահա ես բժշ
կեցից զքեզ․ և յաւուրն երրորդի ել_
ցես 'ի տուն Տն ։ * Եւ յաւելից յաւ_ 6
ուրս քո ամս հնգետասան․ և 'ի ձեռաց
արքային ասորեստանեայց փրկեցից
զքեզ, և զքաղաքդ զայդ․ և վերակա
ցու եղէց քաղաքիդ այդմիկ վն իմ․ և
վն դաւթի ծառայի իմոյ ։ * Եւ ասէ 7
եսայիա ․ առցեն պաղատիտս թզոյ․ և
Չոր եբրա առաւ․ և դիցես 'ի վր վիրին՝ և ողջաս
բերին և ցի ։ * Եւ ասէ եզեկիա ցեսայիա․ զինչ 8
եդին 'ի նշան է եթէ բժշկեսցէ զիս Տր․ և ե_
վերայ վէ լանիցեմ 'ի տուն Տն յաւուր երրորդի։
րին նորա, * Եւ ասէ եսայիա․ այս նշան է 'ի Տէ․ 9
ողջացաւ զի արասցէ Տր զբանն, զոր խօսեցաւ․
երթիցէ ստուերն զտասն աստիճանօք։
10 * Եւ ասէ եզեկիա ․ դիւրին է ստուե
րին դառնալ զտասն աստիճանօք․ ոչ եթէ
այդպէս է․ այլ դարձցի ստուերն ըզ
տասն աստիճանօք անդրէն յետս ։
11 * Եւ աղաղակեաց եսայի մարգարէ
առ Տր․ և դարձաւ ստուերն զտասնե
քումբք աստիճանօքն անդրէն յետս․
զտասնեքումբք աստիճանօքն աքա_
12 զու ։ * ‖ 'Ի ժամանակի յայնմիկ առա_ ‖ Եսայ․
քեաց մարոդաք բաղադան որդի 39.1.
բաղդանայ արքայ բաբելոնի հրո_
վարտակս՝ և պատարագս առ եզե_
կիայ․ զի լուաւ թէ հիւանդացաւ ե_
13 զեկիա ։ * Եւ ուրախ եղև 'ի նս եզե
կիա․ և եցոյց նց զա̄մ տունս նաքով
թայ․ զարծաթ․ և զոսկի․ և զխունկս․
և զիւղս անուշունս․ և զտունս անօ_
թոց․ և որ ինչ գտանիւր 'ի գանձս նր․
և ոչ էր տեղի․ զոր ոչ եցոյց նոցա եզե
կիա 'ի տան իւրում․ և յամ իշխանութե
14 իւրում ։ * Եւ եմուտ եսայիա մարգա
րէ առ արքայ եզեկիայ և ասէ ցնա ․
զինչ խօսեցան արքդ այդորիկ․ և ուս
տի եկին առ քեզ ։ և ասէ եզեկիա ․
յերկրէ հեռաստանէ եկին առ իս 'ի
15 բաբելոնէ ։ * Եւ ասէ զինչ տեսին 'ի
տան քում ։ և ասէ եզեկիա․ զա̄մ ինչ
որ 'ի տան իմում էր՝ տեսին․ և ոչ ինչ
էր 'ի տան իմում, զոր ոչ ցուցի նոցա․
16 այլ և ոչ 'ի գանձս իմ ։ * Եւ ասէ եսայի
17 ցեզեկիայ․ լուր զբան Տն ։ * Ահա ա_
ւուրք գան․ և առցի ա̄մ որ ինչ 'ի տան
քումդ․ և զոր ինչ գանձեցին հարքն
քո մինչև ցայսօր․ և երթիցէ 'ի բաբե
լոն․ և մի՛ ինչ մնասցէ․ զի բանն է՝ զոր
18 խօսեցաւ Տր ։ * Եւ որդիք քո, որք ե_
լանիցեն 'ի քէն՝ առցին․ և եղիցին ներ
քինիք 'ի տան արքային բաբելացւոց ։
19 * Եւ ասէ եզեկիա ցեսայիայ․ բարիէ
բանն Տն․ զոր խօսեցաւ ։ և ասէ՝ եղի
ցի խաղաղութի և ճշմարտութի յաւ_
20 ուրս իմ ։ * Եւ մնացորդք բանից ե_
զեկիայ՝ և ա̄մ զօրութի նորա ․ և որ
արար զջրաբուղխսն․ և զջրմուղն․ և
եած ջուր 'ի քաղաքն ․ ոչ ահաւասիկ
գրեալ են 'ի գիրս աւուրց թագաւո_
21 րաց յուդայ ։ * Եւ ննջեաց եզեկիա
ընդ հարս իւր ․ և թագաւորեաց մա
նասէ որդի նորա ընդ նորա ։

ԳԼ ։ ԻԱ ։

1 Որդի ‖ երկոտասանից ամաց մանաս ‖ 2. Մնաս․
էէ 'ի թագաւորել իւրում ։ և յի_ 33.1.
սուն և հինգ ամ թագաւորեաց յերու_ և 4.
սաղէմ․ և անուն մօր նր եփսիբայ ։
2 * Եւ արար չար առաջի Տն․ ըստ գար
շութեանց ազգացն․ զորս եբարձ Տր յե_
րեսաց

բեսաց որդւոցն Իլի ։ * ‖ Նէ զարձաւ 3
և շինեաց զբարձունս · զորս կործա-
նեաց եղեկիա հայրն նր · և կանգնեաց
զսեղանն բահաղու և արար անտառս.
ոյզ արար աքաաբ արքայ Իլի ։ և երկիր
եպագ ամ զօրութե երկնից · և ծա-
ռայեաց նոցա ։ * Նէ շինեաց սեղան ի 4
տան Տ̃ն · ոյզ ասաց Տ̃ր · ‖ յերեմ եզիպ
զանթոռ իմ ։ * Նէ շինեաց սեղան ամ 5
զօրութե երկնից յամ սրահս տանն
Տ̃ն ։ * Նէ անցոյց զորդիս իւր ընդ 6
հուր · և մնայեր · և հաճահարց լիներ ·
և արար վհուկս · և գեաս · և յաձա-
խեաց առնել զբար առաջի Տ̃ն առ ի
բարկացուցանելոյ զնա ։ * Նէ եդ զկ 7
դրօշեալն անտառաց ի տան Տ̃ն · ‖ զոր
ասաց Տ̃ր ցդաւիթ և ցսաղոմոն
որդի նր · թէ ի տանս յայսմիկ և յե-
րուսաղէմ. զոր ընտրեցի յամ ցեղից
Իլի , եզից զանուն իմ յաւիտեան ։
* Նէ ոչ յաւելից շարժել զոտն Իլի 8
յերկրէդ · զոր ետու հարց նոցա ։ որք
զգուշանայցեն առնել զամ · որինչ
պատուիրեցի նմ · ըստ ամ պատուի-
րանին · զոր պատուիրեաց նմ Ծառայ
իմ Մովսէս ։ * Նէ ոչ լուան ։ և մոլորե- 9
ցոյց զնոսա մանասէ առնել չար առա
ջի Տ̃ն առաւել քան զազգն , զորս ա-
պականեաց Տ̃ր յերեսաց որդւոցն
Իլի ։ * Նէ խօսեցաւ Տ̃ր ի ձեռն Ծա- 10
ռայից իւրոց մարգարէից՝ և ասէ ։
‖ յեր. * ‖ Փոխանակ զի արար մանասէ ար- 11
15.4. քայ յուդայ զգարշելիսդ զայդոսիկ ,
զչար՝ առաւել քան զամ · զոր արար
ամբհայեն առաջի իմ։ և յանցեաւ և
յուդայ կռովք իւրեանց ։ * Ա ն այնո 12
րիկ այսպէս ասէ Տ̃ր Ա̃ծ Իլի ։ ահա
ես աճեմ չարիս ի վրն երուսաղէմի. և
ամ որ ի վրն յուդայ · զի ամի որ եղիցի · հնչես
ջեն երկոքին ականջք իւր ։ * Նէ ձգե 13
ցից ի վրն եճմի զչափն սամարիայ . և
զկշիռ տանն աքաաբայ . և ջնջեցից
զեճմ ոյզ զկշիռ մի ջնջեալ · որ կործա
նեսցի ի վրն երեսաց իւրոց ։ * Նէ մեր 14
ժեցից զմնացորդս ժառանգուե իմոյ ·
և մատնեցից զնս ի ձեռս թշնամեաց
իւրեանց · և եղիցին ի յափշտակուի
և յաւար ամ թշնամեաց իւրեանց ։
* Փոխանակ զի արարին չար առաջի 15
իմ. և բարկացուցանէին զիս յօրէ յոր
մինչեւ հանի զնս յեգիպտոսէ մինչև
ցայսօր ։ * Եւ զարիւն անպարտս է- 16
հեղ մանասէ բազում յոյժ · մինչև եղիցի
զեճմ ի ծայրէ ի ծայր ։ թմղ զմեղս
իւր · որով մեղոյցն զյուդայ առնել
չար առաջի Տ̃ն ։ * Նէ մնացորդք բա- 17
նից մանասէի և ամ ինչ զոր արար · և
մեղք նորա՝ զորս մեղաւ՝ ոչ ամանիկ
են

գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա
գաւորացն յուդայ ։ * Նէ ննջեաց մա 18
նասէ ընդ հարս իւր · և թաղեցաւ ի
պարտիզի տան իւրոյ՝ ի պարտիզին
ոզայ ։ և թագաւորեաց ամիմն որդի
նր ընդ նորա ։ * Որդի քսանևերկուց 19
ամաց ամիմն ի թագաւորել իւրում.
և երկուտասան ամ թագաւորեաց յե
րուսաղէմ. և անուն մօր նորա մեսոլ
միթ՝ դուստր արուսայ յետեքաղայ ։
* Նէ արար չար առաջի Տ̃ն. ոյզ արար 20
մանասէ հայր նորա ։ * Նէ գնաց յամ 21
ճանապարհ՝ յոր գնաց հայր նորա · և
պաշտեաց կիւռս · զորս պաշտեաց
հայր նր · և երկիր եպագ նց ։ * Նէ ե- 22
թող զՏ̃ր Ա̃ծ հարց իւրոց · և ոչ գնաց
ի ճանապարհ Տ̃ն ։ * Նէ գումարե- 23
ցան ծառայք ամիմնայ ի վրն նորա · և
սպանին զարքայ ի տան իւրում ։ * Նէ 24
եհար ամ ժողովուրդն զամ գումա
րեալսն ի վրն արքային ամիմնայ. և թա
գաւորեցուցեալ ժողովուրդ երկրին զյո
սիայ որդի նր ի նր ։ * Նէ մնացորդք 25
բանից ամիմնայ զոր արար · ոչ ա՞ա
նիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց
թագաւորացն յուդայ ։ * Նէննջեաց 26
ամիմն ընդ հարս իւր · և թաղեցին
զնա ի գերեզմանի իւրում ի պարտի
զին ոզայ ։ և թագաւորեաց յօսիա
որդի նորա ընդ նորա ։

ԳԼ. ԻՒ.

1 Որդի ‖ ամաց ութից յօսիա ի թա- ‖2.Պնա
գաւորել իւրում. և երեսուն և 34.1.
մի ամ թագաւորեաց յեռ. և անուն
մօր նորա յեդիդա · դուստր յեդ իդայ հոպայե
2 ի բասուրովթայ ։ * Նէ արար ուղղու
թի առաջի Տ̃ն. և գնաց յամ ճանա
պարհս դաւթի հօր իւրոյ · և ոչ խոտո
3 րեցաւ յաջ կամ յահեակ ։ * Նէ եղև
յամի ութևտասներորդի յօսիայ ար
քայի յուդայ · յամսեանն եօթներոր
դի առաքեաց արքայ զսափան զորդի
եսելիայ որդւոյ մեսոլամայ զդպրա
4 պետ տանն · և ասէ ։ * Նէ ըթ առ քեղ հաւա
կէայ քահանայ մեծ · զի ձուլեսցեն զորդ
զարծաթն մտեալ ի տունն Տ̃ն · զոր ժողովեցին պահապանքն կշռով ի ժո
5 ղովրդենէն ։ * Նէ տացեն զայն ի
ձեռս գործաւորաց գործոյն ցվերա
կացուս տանն Տ̃ն · և ետուն ցգործաւ
որս գործոյն ի տան Տ̃ն զօրացուցա
6 նել զբեդեկ տանն Տ̃ն ։ * Ցհիւսուն.
և ցշինօղս. և ցձարտարս. գնել փայտ.
և քարինս կոփածոյս՝ առ ի կազմել
7 զբեդեկ տանն Տ̃ն ։ * Բայց ոչ առ
նէին համար արծաթոյն տուեալ նց.
8 քանզի յաճառ գործէին ։ * Նէ ասէ
քեղ-

քեղկեա քահնայ մեծ ցսափան գպրա
պետ ։ մատեան օրինաց գտի ՚ի տան
Տ֊ն ։ և ետ քեղկեա ցսափան. և ընթերց
ցաւ զայն ։ * Եւ տարաւ առ արքայ 9
զպատգամն ։ և ասէ. ձուլեցին ծա֊
ռայք քո զարծաթն գտեալ ՚ի տան
Տ֊ն. և եւտուն զայն ՚ի ձեռս գործաւո֊
րացն գործոյն՝ վերակացուաց ՚ի տան
Տ֊ն ։ * Եւ խօսեցաւ սափան գպրա֊ 10
պետ ընդ արքայի՝ և ասէ. մատեան մի
ետ ինձ քեղկեա քահանայ ։ և ընթերց
ցաւ զայն սափան առաջի արքային ։
* Եւ եղև իբրև լուաւ արքայ զբանս 11
մատենի օրինացն. պատառեաց զհան
դերձս իւր ։ * Եւ պատուիրեր ետ ար֊ 12
քայ քեղկեայ քահանայի. և աքիկա֊
մայ որդւոյ սափանայ. և աքոբորայ
որդւոյ միքեի. և սափանայ գպրապե
տի. և յասայեայ ծառայի արքային՝ և
ասէ ։ * Երթայք խնդրեցէք ՚ի Տ֊ն վե֊ 13
ւմ և վե֊ւմ ժողովրդեանդ՝ և վասն
ամ՛ յուդայ. և վե֊ւ բանից մատենիդ
գտելոյ այդորիկ ։ զի մեծ բարկութի֊ւն
Տ֊ն բորբոքեալ է ՚ի մեզ. փոխանակ զի
ոչ լսեան հարք մեր բանից մատենիդ
այդորիկ առնել ըստ ամ՛ գրելոյդ
վմեզ ։ * Եւ գնաց քեղկեա քահանայ. 14
և աքիկամ. և աքոբուղ. և սափան. և
յասայեա. առ ողդա մարդարէ կին
սելումայ որդւոյ թեկուէայ. որդւոյ
արաասայ պատմուճանակի ։ և նա բնակեր
յերեմ՛ ՚ի մատենայ ։ և խօսեցան ընդ նմա֊
* Եւ ասէ ցնա. այսպէս ասէ Տ֊ր Ա֊ծ 15
ելի. ասացէք ցայրն. որ առաքեաց
զձեզ առ իս ։ * Այսպէս ասէ Տ֊ր. ահա 16
ածեմ չարիս ՚ի վերայ տեղւոյդ այդո֊
րիկ. և ՚ի վե֊ւ բնակչաց դորա. ըստ ամ՛
բանից մատենին. զոր ընթերցաւ ար֊
քայ յուդայ ։ * Փոխանակ զի թողին 17
զիս. և արկանէին խունկս աստուածոց
օտարաց. զի բարկացուցանէն զիս գոր
ծովք ձեռաց իւրեանց. և բորբոքեաս
ցի սրտմտութի֊ւն իմ՛ ՚ի տեղւոյդ այդ֊
միկ. և մի՛ շիջցի ։ * Եւ ցարքայ յու֊ 18
դայ՝ որ առաքեաց զձեզ խնդրել զՏ֊ր.
զայս ասասջիք. այսպէս ասէ Տ֊ր Ա֊ծ
իլի ։ բանքն՝ զոր լուար. այսոքիկ են ։
* Փոխանակ զի կակղացաւ սիրտ քո. 19
և պատկառեցար յերեսաց Տ֊ն. իբրև
լուար զինչ խօսեցաւ ՚ի վե֊ւ տեղւոյդ
այդորիկ. և ՚ի վե֊ւ բնակչաց դորա լինել
յապականութի֊ւն և յանէծս. և պատա
ռեցեր զհանդերձս քո. և լացեր առաջի
իմ. և ես լուայ՝ ասէ Տ֊ր ։ * Վ֊ւ այդորիկ 20
ես յաւելում զքեզ առ հարս քո. և ժո
ղովեսցիս ՚ի տեղւոյդ բոմ՛ յերեմ. և ոչ
տեսցեն աչք քո զամ՛ չարիսն. զոր ես
ածից ՚ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ ։

Գ։ Լ։ ԻԳ։

1 Եւ դարձուցին արքայի զպատ֊
գամն. զոր յղեաց արքայ ։ || և ժո || 2.Պտ.
ղովեաց առ ինքն զամ՛ ծերս յուդայ՝ 34. 28.
2 և եկն ։ * Եւ եել արքայ ՚ի տունն Տ֊ն.
և ամ՛ այր յուդայ՝ և ամ՛ բնակիչք
եկն ընդ նմա. և քահանայք՝ և մար֊
գարէք՝ և ամ՛ ժողովուրդն ընդ նմա
՚ի փոքրուէ մինչև ցմեծ. և ընթերցաւ
յականջս նոցա զամ՛ բանս մատենի
3 ուխտին գտեալ ՚ի տան Տ֊ն ։ * Եւ ե֊
կաց արքայ ՚ի վե֊ւ սեանն. և ուխտեաց
ուխտ առաջի Տ֊ն երթալոյ զհետ Տ֊ն
և պահելոյ զպատուիրանս նորա, և
զվկայութիս նո՛ և զիրաւունս նո՛ յամ՛
սրտէ՝ և յամ՛ անձնէ. կանգնել զբանս
ուխտին գրելոյ ՚ի մատենի յայնմիկ. և
4 եկաց ամ՛ ժողովուրդն յուխտ ։ * Եւ
պատուիրեր ետ արքայ քեղկեայ քահա
նայի մեծի. և քահանայիցն երկրոր֊
դաց. և պահապանաց կշռոցն՝ || հա֊ աեմոդ
նել ՚ի տաճարէն Տ֊ն զամ՛ անօթ գոր֊ || Իշ.
ծեալ բահաղու. և անտառաց. և զօ֊ 49. 3.
րութեց երկնից. և այրեաց զնո՛ ար֊
տաքոյ եր֊մ. ՚ի սադեմօթ կեդրօնի. և
5 եարկ զմնխիր նց՛ ՚ի բեթէլ ։ * Եւ այ֊
րեաց զքուէմարիմն. զոր տուեալ եր
արքային յուդայ՝ և արկանէին խունկս
՚ի բարձունս. և յամ՛ քաղաքս յուդայ՝
և շուրջ զեր֊մ. և զկնկարկուսն ա֊
րեգական՝ և լուսնին՝ և աստեղաց՝ և
6 ամ՛ զօրուէ երկնից ։ * Եւ եհան զան
տառն ՚ի տանէ Տ֊ն արտաքոյ եր֊մ ՚ի
հեղեղատն կեդրօնի. և այրեաց զայն
՚ի հեղեղատին կեդրօնի. և մանրեաց
իբրև զփոշի. և ցանեաց զմնխիրն նո՛
՚ի գերեզմանս որդւոց ժողովրդեանն։
7 * Եւ քակեաց զտուն կադէսիմացն.
որ ՚ի տան Տ֊ն յորում կանայքն անկա
նէին զպատմուճանս անտառացն ։
8 * Եւ եհան զամ՛ քուրմսն ՚ի քաղաքէն
յուդայ. և պղծեաց զբարձունսն. յոր
արկանէին խունկս քուրմքն ՚ի գա֊
բաայ մինչև ցբերսաբէէ. և քակեաց
զտուն դրանցն. որ առ դրանաւոջ պէչան
դրանն յեսուայ իշխանի դրան ՚ի ձախ
9 մ֊ւ առ դրան քաղաքին ։ * Սակայ ոչ
եղանէին քուրմք բարձանց ՚ի սեղան
Տ֊ն. որ յեր֊մ, եթէ ոչ ուտէին բաղարջ
10 ՚ի մէջ եղբարց իւրոց ։ * || Եւ պղծեաց || Ա. Եսա.
զթոփոթ. որ ՚ի ձոր որդւոցն ենոմայ 18. 21.
առ՛ ՚ի չածելոյ առն զուստր իւր կամ
11 զդուստր զոցով մեղքովմայ ։ * Եւ
այրեցին զձիան. զոր ետ արքայն յու֊
դայ արեգական՝ ՚ի մուտս տանն Տ֊ն՝ ՚ի
գանձանակին նաթանայ ներքինւոյ ար
քայի. որ ՚ի փարուրիմ. և զկառսն արե
գա֊

դական այրեաց հրով: *Եւ զսեղանս· 12
որ 'ի վերայ տանեաց վերնատանն· զոր
արարին թագաւորքն յուդայ· եւ զսե_
ղանս՝ զորս արար մանասէ յերկուս
սրահս տանն Տն: եւ քակեաց զայն ար
քայ· եւ կործանեաց անտի· եւ ընկէց
զհողն նց 'ի հեղեղատն կեդրոնի: *Եւ 13
եւ զտունն· որ 'ի դիմաց եէմի ընդ աջ
||3 Թագ մէ լերինն մոսաթայ· ||զոր շինեաց սա
11.7. ղոմոն արքայ իէլի աստարտայ գարշե_
լոյ սիդոնացւոյ· եւ քամովսայ զազրո
ւոյ մովաբայ· եւ մեղքոմայ գարշե_
լոյ որդւոցն ամմոնայ՝ պղծեաց ար_
քայ: *Եւ խորտակեաց զարձանսն· 14
եւ կոտորեաց զանտառսն· եւ ելից զտե
||3 Թագ ղիս նոցա ոսկերօք մարդկան: *||Եւ 15
13.32. զսեղանն որ 'ի բեթէլ զբարձր· զոր
արար յերոբովամ որդի նաբատայ· որ
մեղոյց զիէլ· եւ զայն եւս սեղան զբարձր
կործանեաց· եւ խորտակեաց զքարինս
նորա· եւ մանրեաց 'ի փոշի· եւ այրեաց
զանտառն: *Եւ հայեցաւ յովսիա· եւ 16
ետես զգերեզմանս՝ որք 'ի քաղաքին·
եւ առաքեաց, եւ էառ զոսկերսն 'ի գե
րեզմանացն՝ եւ այրեաց 'ի վր սեղա_
նոյն· եւ պղծեաց զնա ըստ բանին Տն·
զոր խօսեցաւ այրն Այ· մինչ կայր յե_
րոբովամ 'ի տօնին 'ի վր սեղանոյն: եւ
դարձոյց զաչս իւր 'ի գերեզման առնն
Այ· որ խօսեցաւ զբանս զայսոսիկ:
||3 Թագ *||Եւ ասէ՝ զինչ է կոթողն այն՝ զոր 17
13.2. ես տեսանեմ: եւ ասեն ցնա արք քաղա
քին· այրն Այ է՝ որ եկն 'ի յուդայէ·
եւ բարբառեցաւ զբանս զայսոսիկ 'ի
վր սեղանոյն բեթելայ: *Եւ ասէ· 18
թոյլ տուք զայն· մի ոք շարժեսցէ զոս
կերս նր: եւ դտան ոսկերք նր ընդ ոս_
կերս մարգարէին եկելոյ 'ի սամարիայ:
*Եւ եւ զամ տունս բարձանց· զորս 19
'ի քաղաքս սամարիայ արարին թա_
գաւորքն իէլի առ 'ի բարկացուցանելոյ
արքայ զՏր, մերժեաց յովսիա արքայ իէլի· եւ
յուդայ արար ըստ ամ գործոցն· զոր արար 'ի
բեթէլ: *Եւ զենզեններաց զամենայն 20
քուրմս բարձանցն· որք էին անդ 'ի վր
սեղանոյն: եւ այրեաց զոսկերս մարդ_
կան 'ի վր նց· եւ դարձաւ յեէմ: *Եւ 21
պատուէր ետ արքայ ամ ժողովրդ_
||2.Մնա եանն՝ եւ ասէ· Արարէք զատիկ Տն այ
35.1. մերում· որպս եւ գրեալ է 'ի մատենի ուխ
տիս այսորիկ: *Զի ոչ եղեւ զատիկն 22
այն յաւուրց դատաւորացն· որք դա_
տէին զիէլ՝ եւ յաւուրս թագաւորացն
իէլի· եւ թագաւորացն յուդայ: *Այլ 23
զի յութուտասներորդի ամի արքային
յովսիայ եղեւ զատիկն այն Տն յեէմ:
*Եւ զվհուկս՝ եւ զգէտս՝ եւ զթերա_ 24
փիմս՝ եւ զկուռսն՝ եւ զամ գարշելիսն

եղեալս 'ի յուդայ· եւ յեէմ, եբարձ յո_
սիա· զի հաստատեսցէ զբանս օրի_
նացն գրելոց 'ի մատենին· զոր եգիտ
25 քեղկեա քահանայ 'ի տան Տն:*Եւ նման
նմա ոչ եղեւ յառաջքան զնա թագաւ
որ· որ դարձաւ առ Տր յամ սրտէ իւր
մէ· եւ յամ անձնէ իւրմէ· եւ յամ զօրու
թէ իւրմէ· ըստ ամ օրինացն մովսէսի:
26 եւ յետ նր ոչ եկաց նման նմա: *Սա_
կայն ոչ դարձաւ Տր 'ի սրտմտութենէ
բարկութե իւրոյ մեծէ· զոր սրտմտե
ցաւ բարկութբ իւրով 'ի վր յուդայ
վն զայրացութեցն· որովք զայրացոյց
27 զնա մանասէ: *||Եւ ասէ Տր· նաեւ ||Ա Մնա.
զյուդայ մերժեցից յերեսաց իմոց՝ որպս 24.2.
մերժեցի զիէլ: եւ մերժեցից զքաղաքդ
զայդ· զոր ընտրեցի զեէմ· եւ զտունդ
զորմէ ասացի թէ դիցի անուն իմ անդ:
28 *Եւ մնացորդք բանիցն յովսիայ՝ եւ ամ
ինչ զոր արար· ոչ ահաւասիկ գրեալ են
'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
29 յուդայ: *||Յաւուրս յայնոսիկ ել ||2.Մնա
փարաւոն նեքաւով արքայ եգիպտա_ 35.20.
ցւոց 'ի վր արքային ասորեստանեայց
առ եփրատ գետով· եւ գնաց յովսիա
արքայ ընդ առաջ նորա· եւ սպան զնա
'ի մակեդով 'ի տեսանելն նորա զնա:
30 *Եւ բարձին զնա ծառայքն նր 'ի մա
կեդովայ· եւ բերին զնա յեէմ· եւ թաղե
ցին զնա 'ի գերեզմանի իւրում: ||Եւ ||2.Մնա
էառ ժողովուրդ երկրին զյովաքազ 36.1.
որդի յովսեայ· եւ օծին զնա՝ եւ թագաւո
րեցուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ:
31 *Որդի քսան եւ երից ամաց էր յովա_
քազ 'ի թագաւորել իւրում· եւ երիս
ամիս թագաւորեաց յեէմ: եւ անուն
մօր նր ամիտաղ· դուստր երեմիայի 'ի
32 ղոբնայ: *Եւ արար չար առաջի Տն
33 ըստ ամի· զոր արարին հարքն նր :*Եւ
փոխեաց զնա փարաւոն նեքաւով 'ի
դեբլաթայ յերկրին եմաթայ· չթա_
գաւորել նմա յեէմ· եւ եարկ հարկ
երկրին հարիւր տաղանդ արծաթոյ
34 եւ տասն տաղանդ ոսկւոյ: *Եւ թա
գաւորեցոյց փարաւոն նեքաւով 'ի վր
նր զեղիակիմ որդի յովսիայ արքայի
յուդայ փոխանակ յովսիայ հօր իւրոյ:
եւ փոխեաց զանուն նր յովակիմ· եւ
զյովաքազ էառ՝ եւ տարաւ յեգիպ_
35 տոս· եւ մեռաւ անդ:*Եւ զարծաթն
եւ զոսկին ետ յովակիմ փարաւոնի:
սակայն ճշդով գրեցին զերկիրն տալ
զարծաթն բանիւ փարաւոնի· այր ըստ
սակի իւրում եառուն զարծաթն եւ զոս
կի հանդերձ ժողովրդեամբ երկրին
36 տալ փարաւոնի նեքաւովայ: *Որդի
քսան եւ հինգ ամաց էր յովակիմ 'ի թա
գաւորել իւրում: եւ մետասան ամ թա

դաւորեաց յԵրմ. և անուն մօր նորա
Եռամսեայ Ելդափ . դուստր յեդդելայ յոլմնայ :
* Եւ արար չար առաջի Տն ըստ ամի. 37
զոր արարին հարք նորա :

ԳԼ : ԻԴ.

1 Յաւուրս նր ել նաբուգոդոնոսոր
արքայ բաբիլոնի . և եղև նր ծա
ռայ յովակիմ ամն երիս . և դարձաւ
վտարանջեաց 'ի նմանէ : * Եւ առա 2
քեաց Տր նմա զմեկնակալէնսն քաղ_
դէացւոց . և զմեկնակալէնսն ասոր_
ւոց . և զմեկնակալէնսն մովաբայ . և
զմեկնակալէնսն որդւոց ամոնայ . և
առաքեաց զնս յերկիրն հրէաստանի .
Մ էր. ստակել զնս ըստ բանին Տն . զոր խօսե
23.27. ցաւ 'ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգա
րէից : * Բայց բարկութի Տն էր 3
'ի վր յուդայ մերժել զնա յերեսաց
իւրոց՝ վս մեղաց մանասէի ըստ ամի
զոր արար :* Եւ վս անպարտ արեանցն . 4
զոր եհեղ . և ելից զԵրմ անպարտ ա_
րեամբ . և ոչ կամեցաւ Տր ցածնուլ :
* Եւ մնացորդք բանից յովակիմայ՝ և 5
ամ ինչ զոր արար . ոչ աՀանիկ գրեալ_
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւո_
րացն յուդայ . և ննջեաց յովակիմ ը
հարս իւր : * Եւ թագաւորեաց յովա 6
կիմ որդի նր ը նր :* Եւ ոչ ևս յաՀել 7
արքայն եգիպտացւոց ելանել յերկ_
րէն իւրմէ : քանզի էառ արքայն բա_
բիլոնի 'ի հեղեղատէն եգիպտացւոց
մինչև ցգետն եփրատ . զամ ինչ , որ
էր արքային եգիպտացւոց : * Որդի 8
ամաց ութուտասնից էր յովակիմ 'ի
թագաւորել իւրում . և երիս ամիս
թագաւորեաց յԵրմ . և անուն մօր նր
ամեսթայ . դուստր եղամաթայ յԵրմէ :
* Եւ արար չար առաջի Տն . ըստ ամի 9
Դանի. զոր արար հայր նր :* Ի ժամանակին 10
1. 1. յայնմիկ ել նաբուգոդոնոսոր արքայ
բաբիլոնի յԵրմ . և եկն քաղաքն 'ի պա
շարումն : * Եւ եմուտ արքայն բաբե 11
լացւոց 'ի քաղաքն . և ծառայք նր պա
շարեալ պահէին զնա : * Եւ ել յովա 12
կիմ արքայ յուդայ առ արքայն բաբե
լացւոց . ինքն՝ և ծառայք իւր՝ և մայր
իւր՝ և իշխանք իւր՝ և ներքինիք իւր . և
էառ զնս արքայն բաբելացւոց . յամի
ութերորդի թագաւորութե իւրոյ :
* Եւ եհան զամ գանձս տանն Տն . և 13
զգանձս տան թագաւորին : և կոտո_
րեաց զամ անօթս ոսկեղէնս . զոր ա_
րար սողոմոն արքայ իՂի 'ի տաճարին
Տն . ըստ բանին Տն : * Եւ խաղացոյց 14
զամ զԵրմ . և զամ իշխանս . և զամ զօ
րաւորս զօրութե 'ի գերութե տասն
հազար գերեաց : և զամ զհիւսունս և

զդահիճս : և ոչոք մնաց՝ բաց յաղքա_
15 տաց երկրին : * Եւ խաղացոյց զյո_ Եզ.Մն.
վակիմ 'ի բաբիլոն . և զմայր թագաւո 36.10.
րին . և զկանայս նորա և զներքինիսն նր . Եսթե.
և զզօրաւորս երկրին վարեաց 'ի գե_ 2.6.Ա.
րութե յԵրուսաղեմէ 'ի բաբիլոն : 11.4.
16 * Եւ զամ արս զօրութե . արս եօթն
հազար : և զհիւսունսն՝ և զդահիճս .
հազար այր : ամենեքին զօրաւորք՝ պա
տերազմօղք : և վարեաց զնս արքայն Երեմ.
բաբիլացւոց 'ի գերութե 'ի բաբիլոն : 37.1.
17 * Եւ թագաւորեցոյց արքայն բաբե 52.1.
լացւոց զմեթթանիայ որդի նր ը նր .
18 և եդ նմա անուն սեդեկիա : * Որդի
քսան և մի ամաց էր սեդեկիա 'ի թա
գաւորել իւրում . և մետասան ամ
թագաւորեաց յԵրմ . և անուն մօր նր
ամաբել դուստր երեմիայ 'ի ղուբնայ :
19 * Եւ արար չար առաջի Տն . զոր արար
20 յովակիմ : * Զի սրտմտութի Տն էր
'ի վերայ եԵրմի և յուդայ . մինչև ըն_
կէց զնս յերեսաց իւրոց : և նշկահեաց
սեդեկիա զարքայն բաբելացւոց :

ԳԼ : ԻԵ.

1 Եւ եղև յամի իններորդի թա_ Երեմ.
գաւորութե նր . յամսեանն տաս 39.1.
ներորդի . որ օր տասն էր ամսոյն . եկն 52.4.
նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբիլոնի . և
ամ զօրք իւր 'ի վր եԵրմի . և բանակե_
ցաւ զնովաւ . և շինեաց շուրջ զնովաւ
2 պարիսպ : * Եւ պաշարեցաւ քաղաքն
մինչև ցամն մետասաներորդ սեդե_
3 կիայ արքայի : * Եւ ցամիսն իններորդ .
սաստկացաւ սով 'ի քաղաքին . և ոչ գոյր
4 հաց ժողովրդեան երկրին : * Եւ խրա
մատեցաւ քաղաքն . և ամ արք պատե_
րազմի ելին արտաքս 'ի գիշերի ընդ ճա
նապարհ դրանն . ընդ մէջ պարսպացն .
որ է առ պարտիզաւն արքունի . և քաղ
դէացիքն պատեալ էին շուրջ զքաղա
քաւն : և գնաց ընդ ճանապարհն արա
5 բիայ : * Եւ պնդեցաւ զօրն քաղդէա
ցւոց զհետ թագաւորին . և հասին
նմա յարաբօթ երիքովայ : և ամ զօրք
6 նորա ցրուեցան 'ի նմանէ :* Եւ կալան
զթագաւորն . և ածին առ արքայն բա
բիլոնի 'ի դեբղաթայ : և խօսեցաւ ը
7 նմա դատաստանօք : * Եւ զորդիսն
սեդեկիայ սպան առաջի նր . և զաչսն
սեդեկիայ կուրացոյց . և կապեաց զնա
8 կապանօք . և տարաւ 'ի բաբիլոն :* Եւ
յամսեանն հինգերորդի . որ օր եօթն
էր ամսոյն . այն ամ իննուտասն էր նա
բուգոդոնոսորայ արքային բաբիլաց_
ւոց : եկն նաբուզարդան դահճապետ
յանդիմանակաց արքային բաբիլաց
9 ւոց յԵրմ : * Եւ այրեաց զտունն Տն . Սաղ.
և 73.7.

և զտունն Թագաւորին։ և զամ տունս
Երուսաղէմի այրեաց հրով։ *Եւ զպարիսպն 10
Երուսաղէմի շուրջանակի քակեցին ամ զօրքն
քաղդէացւոց. որք ընդ դահճապե-
տին։ *Եւ զմնացորդս ժողովրդեանն. 11
և զմնացեալս քաղաքին. և զանկեալս
յարքայն բաբելոնի։ և զայլս խու-
ժան ժողովրդեանն խաղացոյց նաբու-
զարդան դահճապետ։ *Եւ յաղքա- 12
տաց երկրին եթող դահճապետն այ-
Երեմ. գեգործս և արդիւնարարս։ *Եւ 13
27.19. զսիւնսն պղնձի զերկոսին. որ 'ի տան
Տն. և զմեքենովթսն պղնձի. և զծովն
պղնձի. որ 'ի տանն Տն. խորտակեցին
քաղդէացիքն. և բարձին զպղինձս նց
'ի բաբելոն։ *Եւ զսանսն. և զկաս- 14
սայսն. և զտաշտսն. և զտուփսն. և զամ
անօթս պղնձիս որովք պաշտէին' առ ին։
*Եւ զբուրվառսն. և զափսեայսն 15
զարծաթիս. և զոսկիս. էառ դահճա-
պետն։ *Եւ զսիւնսն զերկոսին. և 16
զծովն մի. և զմեքենովթսն. զոր արար
սողոմոն 'ի տան Տն. և ոչ գոյր կշիռ
3 Թագ. պղնձոյն ամ անօթոյն։ *Ութու- 17
7.15. տասն կանգնոյ բարձրութի միոյ սեանն.
2 Մնաց. և քովթար պղնձի 'ի վր նր. և բարձրու-
3.15. թն միոյ քովթարայ' յերից կանգնոց։
Երեմ. և սաբակ. և նռնաձևք 'ի վերայ քօթա-
52. 21. րայն շուրջանակի ամ պղնձի։ ըստ նմին
օրինակի և երկրորդի սեանն 'ի վր սա-
բակին։ *Եւ էառ դահճապետն ըզ 18
սարայի քահանայն զառաջին. և զսո-
փոնիայ զերկրորդ քահանայն. և զե-
րիս պահապանսն կշռոյն։ *Եւ 'ի քա- 19
ղաքէ անտի էառ ներքինի մի. որ էր
ստեկան արանց պատերազմողաց. և
հինգ այր յանդիմանակացաց արքայի
գտեալս 'ի քաղաքին. և զդպրապետն
իշխանի զօրուն զկարգիչ ժողովրդեան
երկրին. և եօթն այր 'ի ժողովրդենէ
երկրին. և զգտեալս 'ի քաղաքին։ *Եւ 20
էառ զնոսա նաբուզարդան դահճա-
պետ. և տարաւ զնս առ արքայն բա-
բելոնի 'ի դեբղաթայ։ *Եւ եհար 21
զնս արքայն բաբելոնի. և սպան զնս 'ի
դեբղաթայ յերկրին եմաթայ։ և գե-
22 րեցաւ յուդա յերկրէ իւրմէ։ *Եւ Երեմ.
զժողովուրդն. որ մնաց 'ի յուդայէ, 40. 5.
եթող նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբե- և 9.
լոնի. և կացոյց 'ի վր նոցա զգոդողիայ
որդի աքիկամայ որդւոյ սափանայ։
23 *Եւ լուան ամ իշխանք զօրու նորա'
և արք նց' եթէ կացոյց 'ի վր արքայն
բաբելացւոց զգոդողիայ. եկին առ
գոդողիայ 'ի մասեփայ. իսմայէլ որդի
նաթանիայ. և յովնան որդի կարեհի.
և սարախայ որդի թանայի մնյտոփա-
տացի. և յեզոնիա որդի մաքաթայ.
24 ինքեանք, և արք իւրեանց։ *Եւ երդու-
աւ գոդողիայ' ինքեանց, և արք իւր-
եանց։ և ասէ ցնս. մի երկնչիք յան-
պատակէ քաղդէացւոցն. նստարուք
յերկրիս. և ծառայեցէք արքային բա-
25 բելոնի. և բարի եղիցի ձեզ։ *Եւ եղև
յամսեանն եօթներորդի. եկն իսմայ-
էլ որդի նաթանիայ որդւոյ եղիսա-
մայ 'ի զաւակէ թագաւորաց. և տասն
այր ընդ նմա. և հարին զգոդողիայ,
և մեռաւ. և զհրէայսն' և զքաղդէա-
ցիսն. որք էին ընդ նմա 'ի մասեփայ։
26 *Եւ յարեաւ ամ ժողովուրդն 'ի փո-
քունց մինչև ցմեծ. և իշխանք զօրուն'
մտին յեգիպտոս. զի երկեան յերե-
27 սաց քաղդէացւոցն։ *Եւ եղև յերես-
ներորդի և յեօթներորդի ամի գերու-
թեն յովակիմայ արքայի յուդայ. յամ-
սեանն երկոտասաներորդի. և 'ի քսան
և եօթն ամսոյն. բարձրացոյց եւիլմա-
րովդաք արքայ բաբելոնի յամի թա-
գաւորութե իւրոյ զգլուխ յովակի-
մայ արքայի յուդայ. և եհան զնա 'ի
28 տանէ բանտի իւրոյ։ *Եւ խօսեցաւ
ընդ նմա քաղցրութբ. և էարկ զա-
թոռ նորա 'ի վերոյ քան զաթոռ թա-
29 գաւորացն. որք 'ի բաբելոնի։ *Եւ
փոխեաց զհանդերձս բանտի նորա.
և ուտէր հաց հանապազ առաջի նր
զամենայն աւուրս կենաց իւրոց։
30 *Եւ ռոճիկ նորա ռոճիկ հանապա-
զորդ տուաւ նմա 'ի տանէ թագաւո-
րին համարով օրըստօրէ զամ աւուրս
կենաց իւրոց։

Ադամ. Սէթ. Ենոս. Ենովք. Նոյ։

Մովսէս. Սամուէլ. Դաւիթ. Նաթան։

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄՆԱՑՈՐ
ԴԱՑ. ՈՐ Է ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ. ԴԻԲՐԷ ՀԱՅԱՄԻՄ.

Գլուխ Առաջներորդ։

Ծննդոց 2.7. և 4. 24. և 5. 6. 9. ԱԴԱՄ. || 1
ՍԷԹ. ԵՆՈՍ.
*Կայնան. Մաղա- 2
ղէէլ. Յարեդ։
*Ենովք. Մաթու- 3
սաղայ. Ղամէք.
Նոյ։ *Որդիք 4
Նոյի. Սէմ. Քամ.
Ծննդոց 10.2. Յաբեթ։ *|| Որդիք Յաբեթի. Գա- 5
մեր. Մագոգ. Մադայի. Յովնան. Ե-
ղիսան. Թոբէլ. Մոսոք. և Թիրաս։
*Եւ որդիք Գամերայ Ասքենէզ. և 6
Հռիփաթ. և Թորգոմա։ *Եւ որդիք 7
Յովնանայ. Եղիսայ. և Թարսիս. Կի-
տացիք՝ և Հռոդացիք։ *Եւ որդիք Քա- 8
մայ. Քուս. և Մեստրեմ. Փութ. և
Քանաան։ *Եւ որդիք Քուսայ. Սաբա. 9
և Եւիղա. և Սաբաթա. և Հռեգմա. և Ծննդոց
Սեբեթաքա։ և որդիք Հռեգմայ. Սա- 10.8.
10 բա. և Դեդան։ *|| Եւ Քուս ծնաւ զՄե- զՆեբրովթ
ստրոդ. սա սկսաւ լինել Հսկայ որ-
11 սորդ՝ ի վերայ երկրի։ *Եւ Մեստրեմ
ծնաւ զղուդիմացիս. և զղաբինացիս
և զանախիմացիս. և զնեփթաղիմացիս
12 *Եւ զպատրոսիմացիս. և զքասղո-
նիիմացիս. ուստի ելին անտի փղշտա-
13 ցիք. և զքաբդորիմացիս։ *Եւ Քա-
նաան ծնաւ զսիդոն զանդրանիկ իւր.
14 և զքանանացին։ *Եւ զյեբուսացին.
և զամորհացին. և զգերգեսացին։
15 *Եւ զխեւացին. և զարուկեցին. և
16 զասենացին։ *Եւ զարադացին. և
զսամարացին. և զամաթացին։
17 *|| Որդիք Սեմայ. Եղամ. և Ասուր. և Ծննդոց
Արփաքսադ՝ և Ղուդ. և Արամ. (և որ- 10. 22.
դիք Արամայ) Հուս. և Եմուղ. և Գա- և 11.10
18 թեր. և Մոսոք։ *Եւ Արփաքսադ ծնաւ
(զկայի-

(զկայինան. և կայինան ծնաւ) զսա_
Ծննդ. ղայ. և սաղա ծնաւ զեբեր։ *‖ Եւ ե_ 19
11. 15. բերայ ծնան երկու որդիք. անուն մի_
ումն փաղեկ. զի յաւուրս նորա բաժ_
անեցաւ երկիր. և անուն եղբօր նո(րա)
յեկտան։ * Եւ յեկտան ծնաւ զեղ_ 20
մովդադ. և զսաղափ. և զարամօթ։
* Եւ զկեդրուրան. և զեզել. և զդեկ 21
ղան և զիրաս։ * Եւ զկամաան. և 22
զաբիմեել. և զսաբա։* Եւ զուփիր. 23
և զեւի. և զօրամ. ամենեքեան սոքա
որդիք յեկտանայ։ * Որդիք սեմայ. 24
յեղամ. և ասուր. և արփաքսադ. և
սաղա։ * Եբեր. փաղեկ. ռագաւ։ 25
Ծննդ. *‖ Սերուգ. նաքոր. թարայ։ 26
11.26. * Աբրամ. նա ինքն է աբրահամ։ 27
Ծննդ. *‖ Եւ որդիք աբրահամու. իսահակ. և 28
16.11. իսմայէլ, *‖ Սոքա են ծնունդք իսմայէլի. 29
Ծննդ. նաբեովթ. և կեդար. և նաբդէել.
25. 13. մաբսամ։ *‖ Մասմա. և իդումա. մասսէ. 30
քոդադ. թեման։ * Յետուր. նափես. 31
և կեդմա. սոքա են որդիք իսմայէլի։
Ծննդ. *‖ Եւ որդիք քետուրայ հարճին աբ_ 32
25.2. րահամու. և ծնաւ նմա զեմրան. և
զյեկսան. և զմադան. և զմադիան.
և զյեզբոկ. և զսովէ։ և որդիք յեկ_
սանայ. սաբա. և դեդան։ և որդիք
դեդանայ. (ռագուէլ. և նաբդէել.)
և ասուրիմ. և ղատուսիիմ. և
Ծննդ. ղովմին։ * ‖ Եւ որդիք մադիանայ. 33
25.4. գեփար. և ոփեր. և ենոք. և աբիդա.
և եղդամ։ ամենեքեան սոքա որդիք
Ծննդ. քետուրայ։ * ‖ Եւ ծնաւ աբրահամ 34
25.19. զիսահակ։ և որդիք իսահակայ. եսաւ
Ծննդ. և յակոբ։* ‖ Եւ որդիք եսաւայ. եղի_ 35
36.10. փազ. և հռագուէլ. և յեուղ. և եգ_
ղոմ. և կորխ։ * Որդիք եղիփազայ. 36
թեման. և օմար. սոփար. և գոթամ.
և կենեզ։ և թամնայ. (հարճ եղիփա
զայ ծնաւ նմա) զամաղեկ։ * Եւ որ_ 37
դիք ռագուէլի. նաքեթ. զարեհ. սո_
մէ. և մոզէ։ * Եւ որդիք սէիրայ. ղօ 38
տան. սոբաղ. սեբեգօն. անա. դեսոն.
և ասար. և հռիսօն։ * Եւ որդիք ղօ_ 39
տանայ. քոռի. և եման. և քոյր ղօտա
նայ, թամնայ։ * Որդիք սոբաղայ. գօ 40
ղամ. և մանաքաթ. և գեբէլ. և սով_
փար. և յօնան։ և որդիք սեբեգօնի.
այիա. և անա։ և որդիք անայ դեսոն.
(և եղիբամա դուստր անայ։) * Եւ 41
որդիք դեսոնի. ամրան. և եսբան. և
իթրան. և քերան։ * Որդիք՝ եսերայ՝ 42
բիլհան. և յաւան. և յաական. և որ
դիք դեսոնի. ովս. և առան։* Եւ այ 43
սոքիկ թագաւորքն. որք թագաւո
րեցին յեդօմ. յառաջ քան զթագաւո
րել թագաւոր որդւոց իլի։ բաղակ
որդի սեփորայ. և անուն քաղաքի նո(րա)

44 դենաբայ։ * Եւ մեռաւ բաղակ. և
թագաւորեաց փոխանակ նորա յոբաբ
45 որդի զարայի ՚ի բոսօրայ։ * Եւ մե_
ռաւ յոբաբ. և թագաւորեաց փոխա
նակ նորա ասօմ յերկրէն թեմանացւոց։
46 * Եւ մեռաւ ասօմ. և թագաւորեաց
փոխանակ նորա ադադ որդի բարա_
դայ. որ եհար զմադիամ ՚ի դաշտին
մովաբայ. և անուն քաղաքի նորա գե_
47 թեմ։ * Եւ մեռաւ ադադ. և թա_
գաւորեաց փոխանակ նորա սամաա, ՚ի
48 մասեկկայ։ * Եւ մեռաւ սամաա. և
թագաւորեաց փոխանակ նորա սաւուղ
յռոբովթայ. որ առ գետեզերբն էր։
49 * Եւ մեռաւ սաւուղ. և թագաւո_
րեաց փոխանակ նորա բաղաենոն որդի
50 աքոբովրայ։* Եւ մեռաւ բաղաենոն
որդի աքոբովրայ. և թագաւորեաց
փոխանակ նորա ադադ. և անուն քաղա_
քի նորա փոգովր. և անուն կնոջ նորա
ամետաբէել. դուստր մատրադայ։
51 * Եւ մեռաւ ադադ. և էին իշխանք
եդոմայ։ իշխան թամնայ. իշխան
52 գովղայ. իշխան յեթեր։ * Իշխան ե_
ղիսակամաս. իշխան եղաս. իշխան
53 փինոն։ * Իշխան կենեզ. իշխան թե_
54 ման. իշխան սաբսար։ * Իշխան մե_
կեդիել. իշխան զափոսիիմ։ սոքա են
իշխանք եդոմայ։

Գլ. Բ.

1 Եւ‖ այսոքիկ են անուանք որդ_ ‖ Ծննդ.
ւոցն իլի. ռուբէն. շմաւօն. ղեւի. 29. 32.
2 յուդա. իսաքար. զաբուղօն։ * Դան. 30.5. և
յովսէփ. բենիամին. նեփթաղիմ. գադ. 35.22.
3 ասեր։ *‖ Եւ որդիք յուդայ. էր. և ‖ Ծննդ.
օնան. սելոմ։ երեքեան սոքա ծնան 38.3. և
նմա ՚ի դստերէն սաւայ քանանացւոյ. 46. 12.
և էր անդրանիկն յուդայ չար առաջի ‖ Թուոց.
4 Տն. և սպան զնա։ *‖ Եւ թամար նու 4. 1.
նորա ծնաւ նմա զփարէս. և զզարայ. ‖ Ծննդ.
ամենեքեան սոքա որդիք յուդայ հինգ։ 38.29.
5 *‖ Եւ որդիք փարէսի եսրոն՝ և հա_ ‖ Մատ.
6 մուլ։ * Եւ որդիք զարայի՝ զամրի. և 1. 3.
եթան։ և եման. և քալքոլ. և դարա. ‖ Յեսու.
7 ամենեքեան սոքա հինգ։ * Եւ որդի 7. 1.
քարմեայ աքար խանգարիչ իլի՝ որ ա_
8 նօրինեցաւ ՚ի նզովսն։* Որդի եթա_
9 նայ՝ ազարիա։* ‖ Եւ որդիք եսրոնի. ‖ Հռութ.
որք ծնան նմա. յերմէել. և արամ. 4.19.
10 և ոզոբէէլ։ * Եւ արամ ծնաւ զամի
նադաբ. և ամինադաբ ծնաւ զնաա_
11 սոն զիշխան տանն յուդայ։* Եւ նաա
սոն ծնաւ զսաղմոն։ և սաղմոն ծնաւ
12 զբոոս։ * Եւ բոոս ծնաւ զովբեդ. և
13 ովբեդ ծնաւ զյեսսէ։ * ‖ Եւ յեսսէ ‖ 1 Թագ.
ծնաւ զեղիաբ զանդրանիկն իւր. և 16.6.8.
զամինադաբ երկրորդ. և զսամաա 9. և 17
եր_ 12.

երրորդ ։ * Եւ զնաթանայէլ չոր_ 14
րորդ․ և զռադդայի հինգերորդ ։
* Եւ զասոմ վեցերորդ․ և զդաւիթ 15
եօթներորդ ։ * Եւ քորք նորա սա_ 16
րուհիա․ և աբիգեա ։ և որդիք սա_
րուհեայ․ աբեսսա․ և յովաբ․ և ասայէլ․
երեք ։ * Եւ աբիգեա ծնաւ զամեսա_ 17
այի․ և հայր ամեսսեայ, յեթեր իս_
մայելացի ։ * Եւ քաղեբ որդի եսրո_ 18
մայ էառ զազուբայ կին իւր․ և ծնաւ
զերիմօթ ։ և սոքա են որդիք նորա․
յովասար․ և սովբաբ․ և ոռնա ։ * Եւ 19
մեռաւ ազուբա․ և էառ իւր քաղեբ
զեփրաթ․ և ծնաւ նմա զովր ։ * Եւ 20
ովր ծնաւ զովրի ։ և ովրի ծնաւ զբեսե
սելիէլ ։ * Եւ յետ այսորիկ եմուտ ես 21
րոմ առ դուստր մաքիրայ հօրն գա_
ղաադու․ և նա էառ զնա․ և ինքն էր
ամաց վաթսուն․ և ծնաւ նմա զսե_
գուբ ։ * Եւ սեգուբ ծնաւ զյայիր ։ և 22
էին նորա քսանևերեք քաղաքք ՚ի գա_
ղաադ ։ * Եւ էառ զգեսուր և զարամ 23
զգեօղսն յայիրայ ՚ի նոցանէ․ զկանաթ
և զաւանս նորա․ վաթսուն քաղաքս
զամենեսեան որդւոցն մաքիրայ՝ հօրն
գաղաադու ։ * Եւ յետ մեռանելոյն 24
եսրոմայ, եկն քաղեբ յեփրաթայ ։ և
կին եսրոմայ աբիա, ծնաւ նմա զաս_
դովմ զհայր թեկուհայ ։ * Եւ էին որ_ 25
դիք յերեմիէլի անդրանկանն եսրոմայ ։
անդրանիկ հռամայ․ և բաւան ։ և որ_
դիք գեսօնի․ ադամա․ և եսեբամ․ և
յեթրամ․ և քառան ։ և որդիք ասա_
րա․ բաղաամ․ և ազուկամ․ և յովի_
կամ․ և ուկամ ։ և առան․ և ասոմայ
եղբայր նորա ։ * Եւ էր կին այլ յերեմիէ 26
լի․ և անուն նորա ատարա․ նա է մայր
ոնոմայ ։ * Եւ էին որդիք հռամայ 27
անդրանկանն յերեմիէլի, մաաս․ և
յաբին․ և ակոր ։ * Եւ էին որդիք ո_ 28
նոմայ․ սամայի․ և յադայի ։ և որդիք
սամայայ՝ նադաբ․ և աբիսուր ։ * Եւ 29
անուն կնոջն աբիսուրայ աբիսեա․ և
ծնաւ նմա զաղաբար․ և զմովդիլ ։
* Եւ որդիք նադաբայ, սաղադ․ և 30
ափփեմ ։ և մեռաւ սաղադ․ և ոչ գոյր
նորա որդի ։ * Եւ որդիք ափփեմայ․ յես 31
սի․ և որդիք յեսսիայ․ սովսան․ և որ_
դիք սովսանայ․ աղայի ։ * Եւ որդիք 32
եղլիայ եղբօր աքիսամայ․ յեթեր․ յօ
նաթան ։ և մեռաւ յեթեր․ և ոչ գոյր
նորա որդի ։ * Եւ որդիք յօնաթանայ․ 33
փաղեթ․ և ոզազա ։ սոքա են որդիք
յերեմիէլի ։ * Եւ ոչ գոյին սովսանայ 34
ուստերք, այլ դստերք միայն․ և սով
սանա էր ծառայ եգիպտացի․ և ա_
նուն նորա յովքեղ ։ * Եւ ետ սովսան 35
զդուստրն իւր յովքելի ծառային իւր
ի կնութիւն․ և ծնաւ նմա զեթթի ։
36 * Եւ եթթի ծնաւ զնաթան․ և նա_
37 թան ծնաւ զաբեթ ։ * Եւ աբեթ
ծնաւ զոփղաղ․ և ոփղաղ ծնաւ զով
38 բեթ ։ * Եւ ովբեթ ծնաւ զյէու․ և
39 յէու ծնաւ զազարիա ։ * Եւ ազարիա
ծնաւ զքեղղես․ և քեղղես ծնաւ զե
40 ղեասա ։ * Եւ եղեասա ծնաւ զսոսո_
41 մէ․ և սոսոմէ ծնաւ զսաղում ։ * Եւ
սաղում ծնաւ զյեքոնիաս․ և յեքո_
42 նիաս ծնաւ զեղիսամա ։ * Եւ որդիք
քաղեբայ եղբօր յերեմիէլի․ մարիսա
անդրանիկ նորա․ սա է հայր զիփայ․ և
43 որդիք արմիսա հօր քեբրօնի ։ * Եւ որ
դիք քեբրօնի կորխ․ և թափփու․ և
44 հռեկոմ․ և սեմա ։ * Եւ սեմա ծնաւ
զհռաամ՝ զհայրն յերակայայ․ և յերա
45 կայաս ծնաւ զսամմայ ։ * Եւ որդի
46 նորա մայոն․ հայր բեթսուրայ ։ * Եւ
գեբա հարճ քաղեբայ ծնաւ զառան․
47 և զյօսայ․ և զգեզուէ ։ * Եւ որդիք
ադդայի․ հռագեմ․ և ովթամ․ և գեր_
սոմ․ և փաղետ․ և գեփա․ և սագափ ։
48 * Եւ հարճն քաղեբայ մոլքա ծնաւ
49 զսեբեր․ և զթաքնայ ։ * Եւ ծնաւ սա
գափ զհայրն մադենայ․ զաւուղ՝ բղ
հայրն մաքամենայ․ և զհայրն բաղայ․
50 և դուստրն քաղեբայ աքսաբ ։ * Սոքա
էին որդիք քաղեբայ ։ որդիք ովրայ
անդրանկանն եփրաթայ․ սովբաղ
51 հայր կարիաթարիմայ ։ * Սաղոմոն
հայր բեթղէմօնայ․ (հայր բեթղեհեմ․)
52 արի․ հայր բաթէդովրայ ։ * Եւ էին
որդիք սովբաղայ․ հօրն կարիաթարի
մայ․ որ տեսանէր զմասն հանդստեանն
53 * Եւ ՚ի տոհմէն կարիաթարիմայ․
(արաեսի․ ամանիթ․ թիւմասփայէ․
և հռիաթիօր․) եթաղիմ․ և եփիթին․
և սամաթին․ հեմասարին ։ ՚ի նոցանէ
ելին սարաթացիք․ և եսթաողացիք ։
54 * Որդիք սաղօմօնի․ բեթղեհեմ․ և նե
տոփաթի․ ատարօթ․ տուն յովաբայ․
55 և կեսմանաթայ․ եսարայի ։ * Տոհմ
դպրացն․ որք բնակէին ՚ի գաբէս․
ադաթէիմ․ և սամաթաիմ․ սովկա_
թիիմ․ սոքա են տունք․ որք եկին յե_
մաթայ․ հօր տանն հռեքաբայ ։

ԳԼ ։ Գ ։

1 Եւ սոքա էին որդիք դաւթի՝ որք
ծնան նմա ՚ի քեբրոն․ անդրա_
նիկն ամնոն՝ յաքինամայ յեզրայելա_
ցւոյ ։ և երկրորդն դանիէլ՝ յաբիգեայ
2 կարմեղացւոյ ։ * Երրորդ՝ աբեսաղօմ,
որդի մոլքայ դստեր թողմեայ՝ թա_
գաւորին գեսուրայ․ չորրորդ՝ ադօ_
3 նիա՝ որդի ագգիթայ ։ * Հինգերորդ
սափատիա՝ յաբիտաղայ․ վեցերորդ
յեթ_

յեթրամ, յեգղաթայ կնոջէ իւրմէ:
*Սոքա ծնան նմա 'ի Քեբրոն. և թա- 4
գաւորեաց անդ զեօթն ամ և զվեց
ամիս. և երեսուն և երիս ամս թագա-
‖2 Թագ. ւորեաց յԵրուսաղէմ: *‖Եւ սոքա 5
5. 14. ծնան նմա յԵրուսաղէմ. Սամաա. Սովբաբ՝
Նաթան. և Սողոմոն 'ի Բերսաբեայ 'ի
դստերէ Ամիելի: *Եւ Յեբաար՝ և Ե- 6
ղիսամա: *Եւ Եղիփաղետ. և Նագէբ. 7
և Նափեկ. և Նափիէ: *Եւ Եղիսա- 8
մա. և Եղիաթաղա. սոքա ինն: *Ամե- 9
նեքեան այսոքիկ են որդիք Դաւ-
թայ. առանց որդւոց հարճից նր. և
Թամար. քոյրն նոցա: *Որդիք Սողո- 10
մոնի. Ռոբովամ. և Աբիա որդի նր.
Ասա որդի նր. Յովսափատ որդի նորա:
*Յորամ որդի նորա. Ոքոզիաս որդի 11
նորա: *Ամասիա որդի նր. Ազարիաս 12
որդի նորա՝ Յովաս որդի նր. Յովաթամ
որդի նր: *Աքազ որդի նորա. Եզե- 13
կիաս որդի նորա. Մանասէ որդի նր:
*Ամոն որդի նորա. Յովսիաս որդի նր: 14
*Եւ որդիք Յովսիայ. անդրանիկն Յո- 15
վաքազ. երկրորդ Յովակիմ. երրորդ
‖Մատ. Սեդեկիա. չորրորդ Սաղում: *‖Եւ 16
1. 11. որդիք Յովակիմայ. Յեքոնիաս որդի նր.
Սեդեկիաս որդի նորա: *Եւ որդիք 17
Յեքոնիայ. Ասիր. Սաղաթիէլ որդի նր:
*Մեղքիրամ. և Փադայիա. և Ով- 18
սամով. և Նադաբիա. և Սամեսար.
և Յեքենիա: *Եւ որդիք Սաղաթիէ- 19
լի. Զօրաբաբէլ. և Սեմէի: և որդիք
Զօրաբաբելի. Մասողամոս. և Անա-
նիաս. և Սաղօմէ քոյր նոցա: *Եւ Ա- 20
սեբա. և Ոող. և Բարաքիաս. և Ասա-
դիաս. և Ասոբասեդ՝ հինգ: *Եւ որ- 21
դիք Անանիայ՝ Փաղետիա. և Յեսիա
որդի նր. Հռափայիա որդի նորա. Ա-
բիա որդի նր. Սեքենիա որդի նր. Ու-
նա որդի նր: *Եւ որդիք Սեքենիայ. 22
Սամայիա: և որդիք Սամայեայ. Քետ-
տուս. և Յովէլ. և Բերիա. և Նովա-
դիա. և Սափատ. և Սափեք. վեց: *Եւ 23
որդիք Նովադիայ. Եղիօնէ. և Եզե-
կիաս. և Եսրիկամ. երեք: *Եւ որդիք 24
Եղիօնեայ. Ովդուիայ. և Եղիասիբ.
և Փադայիայ. և Ակկուբ. և Յօնան. և
Դաղաիա. և Անանիա, եօթն:

Գլ: Դ:

‖Ա Մն. Որդիք ‖Յուդայ. Փարէս. Եսրովմ. 1
2. 4. և Քարմի. և Ովր. և Սուբաղ: *Եւ 2
‖Ծնն. Ռեիա որդի նորա. և Սուբաղ ծնաւ
38. 3. և զՅեթ. և Յեթ ծնաւ զԱքիմայի, և
46. 12. զՂաադայ. և սոքա են ծնունդք Սարա-
‖Մատ. թիայ: *Եւ սոքա են որդիք Եսամայ. 3
1. 3. Յեզրայել. և Յեսմա. և Դաբէս. և
անուն քեռ նոցա Եսեղեփոն: *Եւ 4
Փն

Փանուէլ հայր Գեդովրայ. և Եզեր՝
հայր Ոսաանայ: և սոքա են որդիք Ով-
րայ՝ անդրանկանն Եփրաթայ՝ հօրն
5 Բեթղահեմայ: *Եւ Ասքուրայ՝ հօրն
Թեկուէայ՝ էին երկու կանայք. Աւղա.
6 և Նոորա: *Ծնաւ նմա Նոորայ, զՈ-
քոզամ. և զՆեփադ. և զԹեմանն. և
զԱսթերանն. ամենեքեան սոքա որդիք
7 Նոորայ: *Եւ որդիք Աւղայ. Նարեթ.
8 և Սաար. և Եթնան: *Եւ Կովս
ծնաւ զԵնովբ. և զՍոբեբայ. և Ասո
քիկ են ծնունդք եղբօրն Հռեքեբայ.
9 որդւոյ Յարիմայ: *Եւ էր Գաբէս փա
ռաւորագոյն քան զեղբարսն իւր. և մայրն
կարդաց զանուն նր 'ի Գաբէս. և ասէ.
10 ծնայ ինքն զԳաբէս: *Եւ կոչեաց ծնայ
'ի Գաբէս զԱծ Իսրի և ասէ. եթէ օրհ 'ի ցաւս
նելով օրհնեսցես զիս, և յաճախեսցես
զսահմանս իմ. և եղիցի ձեռն քո ընդ
իս. և արասցես գիտութիւն ոչ խոնար
հեցուցանել զիս: և էած Ած 'ի վեր
11 նորա զամ. զոր ինչ խնդրեաց: *Եւ
Քաղեբ հայր Եսքասայ ծնաւ զՄաքիր. ծաղէէ
12 որ է հայր Ասաքոնայ: *Եւ Ասաքոն եղբօր
ծնաւ զՅատրափայ. և զՓեսէ. և զԹա
նայ. և զհայրն քաղաքին Սասայ. եղ
բօրն Եղեսոնի կենեզացւոյ. սոքա են
13 արք Հռեփայ: *Եւ որդիք Կենեզայ.
Գոթոնիէլ. և Սարայիա: և որդիք Գո
14 թոնիէլի. Աթաթ: *Եւ Մանաթի
ծնաւ զԳոփորայ. և Սարիա ծնաւ զՅո
բաբ զհայրն Գերասիմայ. վասն զի
15 հիւսունք էին: *Եւ որդիք Քաղէ-
բայ յեփոնեան, Եռա. Եղա. և Նաամ. և որ որդւոյ
16 դիք Արամայ. Կենեզ: *Եւ որդիք յեփոնեան
Յայելի Զեզիփաղի. և Զեփայ. և Թի-
17 րա. և Եսրաէլ: *Եւ որդիք Եսրաէլի.
Յեթեր. Մորադ. Գափեր. և Աղօն
ծնաւ զՅեթեր. և զՄարօն. և զՅեսմէ.
և զայսեբայ զհայրն Սեթեմօնայ:
18 *Եւ կին նորա ծնաւ զՅարեդ զհայրն
Գեդովրայ. և զԶաբեր զհայրն Սաքո-
նայ՝ և զՅեքթիէլ զհայրն Զօնանայ.
և սոքա են որդիք Բեթիայ դստերն
19 Փարաւոնի. զոր էառ Մօրեդ: *Եւ
որդիք կնոջ Ովդեայ քեռն Նաքիմեայ՝
և Դանայ. հայր Կեսեայ. և Սեմիօն
հայր Յօմանայ: և որդիք Նաեմայ հօր
քեիլայ Տարմի. և Յեսթեմօն. և Մա
20 քաթի: *Եւ որդի Սեմիոնայ Ամնօն.
և Հռանօն որդի Անանայ. և Թիղօն.
և որդիք Սեթայ. Զովքաթ. և Բենզօ
21 հէթ. և որդիք Զովքաթայ: *‖Որ- ‖Ծնն.
դիք Սելովմայ. որդիք Յուդայ. Էր՝ հայր 38. 3.
Ղեքաթայ. և Ղադաայ հայր Մարեսայ.
և ծնունդք նշ. Եբդաթ. Աբուսաան.
22 նեսոբայ. և յովակիմ: *Եւ արք Քու
զեբայ. և Յովաս. և Սարափ. և որք

բնա-

բնակեցան 'ի մօաբ. և դարձոյց նոցա
զաբեթարեմայ թուկիիմ: * Սոքա 23
էին բրուտք. որք բնակէին յանատի_
իմ. և սադերայ. ընդ թագաւորին 'ի
թագաւորութեան նորա. զօրացան, և
Ծննդ. 46.10. Ելից. 6.15. բնակեցան անդ: * Որդիք շմաւօնի. 24
նաբուէլ. և յամին՝ և յարիբ՝ զարեհ.
սաւուղ: * Սաղեմ որդի նորա. բա_ 25
սամ որդի նորա. մասեման որդի նորա.
մազբայ որդի նորա: * Ամուէլ որդի 26
նորա. (սաբուդ որդի նորա.) զաքուր
որդի նր̅. սեմէի որդի նր̅: * Եւ սե_ 27
մայ որդիք վեշտասան. և դստերք վեց.
և եղբարց նր̅ ոչ էին որդիք բազումք.
և ամ̅ տոհմն նոցա ոչ առաւելաւ իբ_
րև զորդիսն յուդայ: * Եւ բնակեցան 28
'ի բերսաբէին. և սամայ. և մոլդա_
դայ. և սերսուղայ: * Եւ բաաղայ. 29
և բուասոմ. և թուղաթայ: * Եւ բա 30
թուէլ. և երմայ. և սիկելակ: * Եւ 31
բեթմարայ. և քաբօրայ. և կեսն սեսի
սիմ. և տունն բարուայ և սէոլրիմայ.
այսոքիկ են քաղաքք նոցա. մինչև յար
քայ դաւիթ: * Եւ քաղաքք նոցա. 32
եդամ. և երեմօն. և թոքան. և եսան.
և թեկէն քաղաքք հինգ: * Եւ ամ̅ 33
քաղաքք նոցա. և շուրջ զքաղաքօքն
իւրեանց մինչև 'ի բաաղ. այսոքիկ են
կալուածք նց̅՝ և վիճակք իւրեանց:
* Եւ մոսոբաբ. և ամաղէկ. և յօսիաս 34
որդի ամասիայ: * Եւ յովէլ. և յեսու 35
որդի խաբիայ. որդի սարիայ. որդի
ասիելի: * Եւ եղիօնէ, և յեկեբայ. և 36
յասթէ. և յասուխա. և սայխա. և
եդիէլ. և խամյէլ. և բանեայ: * Եւ 37
զուզայ որդի սեփերիայ. որդի աղօ_
նայ. որդւոյ յեդեայ. որդւոյ սամա_
րիայ. որդւոյ սամուեայ: * Սոքա են. 38
որք անցին յանուանս իշխանացն յազգս
իւրեանց. և 'ի տունս տոհմից իւր_
եանց բազմացան յաճախութեան: * Եւ 39
գնացին մինչ 'ի գաւն 'ի գերարայ՝ մին
չև յարևելից գայիայ. խնդրել արօտս
անասնոց իւրեանց: * Եւ գտին ա_ 40
րօտս բազումս, և բարիս. և երկիրն
ընդարձակ առաջի նց̅. և խաղաղու
և հանդարտութի. վասն զի յորդւոցն
քամայ էին. որք բնակէին անդ յա_
ռաջ: * Եւ եկին նոքա գրեալքն յանուն 41
անէ. յաւուրս եզեկիայ արքայի յու_
դայ. և հարին զբնակիչսն նորա. և
զմինեցիսն. զորս գտին անդ. և նզովե
ցին զնս̅ մինչև յաւուրս յայս. և բնա
կեցան փոխանակ նոցա. վասն զի ա_
րօտս անասնոց իւրեանց գտին անդ:
* Եւ 'ի նոցանէ՝ յորդւոցն շմաւօնի 42
գնացին 'ի լեառն սեիրայ արք հինգ
հարիւր. և փաղատիա, և նովադիայ.
և հռափայիա՝ և ոզիէլ. որդիք յեթե
43 սիայ, իշխանք նց̅: * Եւ հարին զմնա
ցորդսն. որք էին մնացեալք յամաղէ_
կայ. և բնակեցան անդ մինչև յօրս
յայս:

Գլ: Ե:

1 Եւ որդիք ռուբենի անդրանկանն
իէլի. վասն զի նա էր անդրանիկ.
և յեղանելն նորա յանկողինս հօր իւր Ծննդ.
ոյ, ետ զօրհնութի նր̅ որդւոյ իւրում 35. 22.
յօսեփայ՝ որդւոյ իէլի. և ոչ համարե և 49.4.
ցաւ յազգ յանդրանկութեն իւրում:
2 * Զի յուդաս զօրաւոր էր ուժով
յեղբարսն իւրում. և էր իշխան նց̅.
3 և եղև օրհնութի յօսեփայ: * Եւ Ծննդ.
որդիք ռուբենի անդրանկանն իէլի 46.9.
ենովք. և փաղղուս. եսրոմ. և քար_ Ելից.
4 մի: * Որդւոյ յովելայ. սեմէի. և բե_ 6.14.
բենա որդի նր̅. և որդիք գովգայ:
5 * Որդիք սեմէի. որդի նորա բաադ:
6 * Որդի նորա բեեղայ. զոր գերեաց
թագղաթփաղասար արքայ ասորես_
7 տանի. նա էր իշխան ռուբենի: * Եւ
եղբարք նր̅ 'ի տոհմին իւրեանց. և 'ի
վիճակին իւրեանց. յազգին իւրեանց.
8 յովէլ՝ և զաքարիայ: * Եւ բաղէի
որդի ոզուզայ. որդի սամայ. որդի յո
վելի. նա բնակեցաւ յարոէր. և 'ի նա
9 բաւ. և 'ի բեղմաօն: * Եւ յարևելս
բնակեցաւ. մինչև 'ի գալ յանապատն
'ի գետոյն եփրատայ. վս̅ զի անասուն
10 բազումք էր նց̅ 'ի գաղաադ: * Եւ յաւ
ուրսն սաւուղայ արարին պատերազմ
ընդ բնակիչսն. և անկան 'ի ձեռս նց̅
բնակեալքն 'ի խորանսն, մինչև յամ̅
11 յարևելից գաղաադու: * Որդիք գա
դայ յանդիման նոցա բնակեցան 'ի
12 բասան. մինչև 'ի սեղքէ: * Յովէլ
անդրանիկն. և սափան երկրորդ. և ա_
13 նայի. որ էր դպիր 'ի բասան: * Եւ եղ
բարքն նոցա բնակեցան 'ի տունս տոհ
միցն իւրեանց. միքայէլ. և մոսողամ.
և սոլբայէ. և յովրէ. և յաքան. և
14 ազիայ. և ովբէթ եօթն: * Սոքա որ_
դիք աբիքայիայ. որդւոյ ուրիայ. որդ
ւոյ ադայի. որդւոյ գաղայադու. որդ
ւոյ միքայէլի. որդւոյ յեսսեայ. որդւոյ
15 եգդադեայ. աքիբուզայ: * Որդւոյ
աբդիէլի. որդւոյ գունեայ. իշխան
16 տան տոհմից: * Բնակչացն 'ի գա_
ղաադ. և 'ի բասան՝ և յաւանս նց̅. և յամ̅
շուրջ գաւառսն սարօնայ մինչև յելս
17 ամենեցուն: * Համարոցն նոցա ամե
նեցուն յաւուրս յովաթամայ արքայի
յուդայ. և յաւուրս յերոբովամայ ար
18 քայի ին̅լի: * Որդիք ռուբենի. և գա
դայ. և կիսոյ ցեղին մանասէի յորդ_
ւոցն

ւոյն զօրութե՛, արք, որք առնուին
վահանս. և սուսերս. և լարէին աղե_
ղունս. և ուսեալ էին զպատերազմ.
քառասուն և չորք հազարք. և եօթն
հարիւր և վաթսուն. որք ելանէին
'ի մարտ: * Եւ առնէին պատերազմ 19
ընդ ագարացիսն. և ընդ տուրեցիսն,
և ընդ նափեսացիսն. և ընդ նաբե_
դովնացիսն, (և ընդ նաբիմացիսն:)
* Եւ զօրացան 'ի վերայ նց, և տուան 20
'ի ձեռս նոցա ագարացիքն, և ամ̃խո
բանք նոցա. վասն զի առ Տծ գոչեցին
'ի պատերազմին, և լուաւ նոցա. զի
յուսացան 'ի նա: * Եւ գերեցին զպատ 21
րաստութի նոցա. ուղտս հինգ հա_
զար. և յոչխարաց երկերիւր և յիսուն
հազար. էշս երկուս հազարս, և ոգիս
արանց հարիւր հազար: * Վասն զի 22
վիրաւորք բազումք անկան. զի 'ի Տէ
եղև պատերազմն. և բնակեցան փո_
խանակ նոցա մինչև 'ի գերութի իւր_
եանց: * Եւ կէս ցեղին մանասէի բնա 23
կեցաւ յերկրին 'ի բասանայ մինչև 'ի
բաաղ, հերմոն, և սանիր. և 'ի լեառնն
հերմոնի, և 'ի լիբանան. նոքեանք
բազմացան: * Եւ այսոքիկ իշխանք 24
տանց տոհմից նոցա. ովփեր, և յեսսի,
և եղիէլ, և եզրիէլ՝ և յերեմիայ, և յով_
դիայ, և յեդիէլ, և արք զօրաւորք ու_
ժով. արք անուանիք. իշխանք տանց
տոհմիցն իւրեանց: * Եւ ուխտազանցք 25
եղեն յԱծ հարցն իւրեանց, և պոռն
կեցան զհետ աստուծոց օտարաց երկ
րին՝ զորս եբարձ Տծ յերեսաց նոցա:
* Եւ յարոյց Տծ Իսրլի՝ զհոգին փուլ_ 26
քայ արքային ասորեստանեայց, և զհո
գի թագղաթփաղասարայ արքային ա_
սուրայ, և գերեաց զռուբէն, և զգ_
գադդի, և զկէս ցեղին մանասէի, և
տարաւ զնոսա 'ի քաղայ, և 'ի քաբովր.
առ գետեզերբն գովզանայ. մինչև
յաւուրս յայս:

ԳԼ. Զ:

Մնացր. 23. 6. Որդիք ‖ ղևեայ. գերսոն. կահաթ, 1
և մերարի: * ‖ Որդիք կահաթու. 2
Ծննդ. 46.11. ամրամ, և սահառ. քեբրոն, և ոզիէլ:
* Եւ որդիք ամրամայ. ահարոն և մո_ 3
Ելից. 6. 18. սէս, և մարիամ: և որդիք ահարոնի
նադաբ, և աբիուդ. եղէազար և ի_
թամար: * Եւ եղէազար ծնաւ զփե 4
նէէս. փենեէս ծնաւ զաբիսու:
* Աբիսու ծնաւ զբոքքի, և բոքքի 5
ծնաւ զոզիայ: * Եւ ոզիայ ծնաւ զա 6
րէաս. և արէաս ծնաւ զմարիօթ:
* Եւ մարիօթ ծնաւ զամարիաս, և 7
ամարիաս ծնաւ զաքիտոբ: * Աքի_ 8
տոբ ծնաւ զսադովկ. սադովկ ծնաւ
9 զաքիմաաս: * Եւ աքիմաաս ծնաւ զա
զարիաս. ազարիաս ծնաւ զյօնաս:
10 * Եւ յօնաս ծնաւ զազարիաս. սա էր
քահանայ 'ի տանն Տն. զոր շինեաց
11 սաղոմոն յերուսաղէմ: * Եւ ծնաւ
ազարիաս զամարիաս. ամարիաս ծնաւ
12 զաքիտովբ: * Եւ աքիտովբ ծնաւ ըզ
սադովկ. սադովկ ծնաւ զսեղում:
13 * Սեղում ծնաւ զքեղկիաս. քեղկիաս
14 ծնաւ զազարիաս: * Ազարիաս ծնաւ
զսարեաս. սարեաս ծնաւ զյօսեդեկ:
15 * Եւ յօսեդեկ գնաց 'ի գերութեն
ընդ յուդայի և երուսաղէմի 'ի ձեռն
16 նաբուգոդոնոսորայ: * ‖ Որդիք ղև_ ‖ Ելից. 6.16.
եայ. գերսոն. կահաթ, և մերարի:
17 * Եւ այսոքիկ անուանք որդւոյն գեր
18 սոնի: ղոբենի, և սեմէի: * Եւ որդիք
կահաթու. ամրամ, և սահառ. քեբ_
19 րոն և ոզիէլ: * Որդիք մերարեայ.
մոողի, և մուսի: և այսոքիկ տոհմք
20 ղևեայ ըստ ազգին իւրեանց: * Գեր
սոնի, և ղոբենայ որդւոյն իւրոյ. յեթ
21 թի որդի նորա: * Յովաք որդի նորա.
ադդի որդի նր. զիմահ որդի նորա: զարա
զաստ որդի նորա. յաթրի որդի նորա:
22 * Որդիք կահաթու. սահառ որդի նր.
կորխ որդի նր. ասիր որդի նորա:
23 * Եղկանայ որդի նորա. աբիասափ որ_
դի նր. ասիր որդի նորա. ոզիաս որդի
24 նորա: * Տաաթ որդի նր. ուրիէլ որ
25 դի նր. սաուղ որդի նր: * Եւ որդիք
26 եղկանայ. ամաս. աքիմօթ: * Եղկա
նայ որդի նորա. սուփի որդի նր. կա_
27 նաթ որդի նր: * Եղիաբ որդի նորա.
յերոամ որդի նր. եղկանա որդի նր:
28 * Որդիք սամուէլի. անդրանիկ նորա
29 յովէլ, և երկրորդն աբիայ: * Որդիք
մերարեայ. մոողի. նաբաւր. ղոբենի
որդի նր. սեմէի որդի նորա՝ ոզա որդի
30 նր: * Սամաա որդի նորա. անդիա որ
31 դի նր. ասիա որդի նր: * Եւ սոքա են
զորս կացոյց դաւիթ 'ի վերայ երգեցո
ղացն՝ 'ի տան Տն. 'ի դադարեցուցա_
32 նել զտապանակն: * Եւ էին պաշտօ_
նեայք առաջի խորանին տանն վկայ_
ութե նուագարանօք. մինչև շինեաց
սաղոմոն զտունն Տն յեմ. և կացին
ըստ կարգի իւրեանց 'ի պաշտամանն
33 իւրեանց: * Եւ սոքա էին՝ որք կային՝
և որդիք իւրեանց. (եման թոռն սա
մուէլի. 'ի կորխայ կահաթացի որդ_
ւոյն կահաթու.) եման սաղմոսանո_
ւագ. որդի յովէլի. որդւոյ սամուէլի:
34 * Որդւոյ եղկանայ. որդւոյ յերեմիէ_
լի. որդւոյ էլիէլի. որդւոյ թովկեայ:
35 * Որդւոյ սուփեայ. որդւոյ եղկանայ.
որդւոյ մաթաայ. որդւոյ ամասեայ:
36 * Որդւոյ եղկանայ. որդւոյ յովէլի.

որդւոյ ազարիայ․ որդւոյ սափանեայ։
*Որդւոյ Թաաթեայ ․ որդւոյ ասի_ 37
րայ․ որդւոյ աբիասափայ․ որդւոյ կոր_
խայ։ *Որդւոյ յեսսարայ․ որդւոյ կա 38
հաթու․ որդւոյ ղեւեայ որդւոյ Ի՟ղի ։
*Եւ եղբայր ն՟ր ասափ․ որ կայր ընդ 39
աջմէ նորա․ ասափ որդի բարաքեայ․
որդւոյ սամեայ ։ *Որդւոյ միքայելի ․ 40
որդւոյ բաասիայ ․ որդւոյ մեղքիայ։
*Որդւոյ աթանիայ․ որդւոյ ազարիայ․ 41
որդւոյ ադիայ։ *Որդւոյ ուբիայ․ որդ 42
ւոյ զամիայ․ որդւոյ սեմեայ։ *Որդ_ 43
ւոյ յեթեայ․ որդւոյ գերսոնի․ որդւոյ
ղեւեայ։ *Եւ որդիք մերարեայ եղբարք 44
նոցա 'ի ձախմէ․ եթան որդի կիսա_
նեայ․ որդւոյ աբդիայ․ որդւոյ մա_
ղովդայ ։ *Որդւոյ ասեբիայ․ որդւոյ 45
ամասիայ․ որդւոյ քեղկեայ։ *Որդւոյ 46
ամասիայ․ որդւոյ բաանեայ․ որդւոյ
սեմերայ։ *Որդւոյ ամոզդայ․ որդւոյ 47
մուսեայ․ որդւոյ մերարեայ․ որդւոյ
ղեւեայ։ *Եւ եղբարք նոցա ը՟ տանց 48
տոհմից իւրեանց․ ղեւտացիք․ տուեալք
յամենայն գործ պաշտաման խորանի
տանն Տ՟Ն ։ *Եւ ահարոն՝ եւ որդիք 49
նորա ծխէին խունկս 'ի վերայ սեղա_
նոյն ողջակիզաց․ եւ 'ի վ՟ր սեղանոյ խն
կոցն․ յա՟մ գործ սրբութե՟ սրբութեանցն․
քաւել վ՟ն Ի՟ղի ը՟մ՝ զոր պատուիրեաց
մովսէս ծառայ Տ՟Ն ։ *Եւ սոքա են որ 50
դիք ահարոնի ․ եղէազար որդի ն՟ր ․
փենեէս որդի ն՟ր․ աբիսու որդի ն՟ր։
*Բոկկա որդի ն՟ր․ ոզի որդի ն՟ր․ զա_ 51
րա որդի ն՟ր։ *Մերաւթ որդի ն՟ր ․ 52
ամարիաթ որդի նորա․ աքիտովբ որ_
դի նորա։ *Սադովկ որդի նորա․ աքի 53
մաաս որդի ն՟ր։ *Եւ այսոքիկ բնակու 54
թիք ն՟ց․ 'ի գեօղս իւրեանց․ 'ի սահ_
մանս իւրեանց․ որդւոցն ահարոնի՝
տոհմին կահաթու․ վասն զի նա եղե
ւ վիճակն։ *Ետուն ն՟ց զքեբրոն 55
յերկրին յուդայ ․ եւ զգաւառուցեալսն
Յեսու. 21.12. ն՟ր շուրջ զնովաւ ։ *Եւ զդաշտն քա 56
ղաքին․ եւ զգեօղսն նորա ետուն քա_
ղեբայ որդւոյ յեփոնեայ։ *Եւ որդ_ 57
ւոցն ահարոնի ետուն զքաղաքն ա_
պաստինութեց․ զքեբրոն, եւ զղաբնայ,
եւ շուրջ զգաւառուցեալսն ն՟ց, եւ զելովն՝
եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր ։ եւ զեսթամով՝
եւ զգաւառուցեալսն նորա ։ *Եւ զյես_ 58
թեր՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։ եւ զդաբիր,
եւ զգաւառուցեալսն նորա։ *Եւ զասան՝ 59
եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։ եւ զբեթսամիւս՝
եւ զգաւառուցեալսն նորա։ (եւ զբեթեր՝
եւ զգաւառուցեալսն նորա։) *Եւ 'ի ցե_ 60
ղէն բենիամինի․ զգաբէէ՝ եւ զգաւառու
ցեալսն ն՟ր։ եւ զգաղեմեթ՝ եւ զգաւառու
ցեալսն նորա։ եւ զղաբէէ՝ եւ զգաւառու_
ցեալսն ն՟ր։ եւ զանաթօթ՝ եւ զգաւառու
ցեալսն նորա։ եւ զանգօլս՝ եւ զգաւառու
ցեալսն ն՟ր։ ը՟մ քաղաքք երեքտասան․
61 քաղաքք տոհմիցն իւրեանց։ *Եւ որդ
ւոցն կահաթու մնացելոց ըստ տոհ_
միցն իւրեանց․ 'ի ցեղէ կիսոյ ցեղին
մանասէի․ վիճակաւ՝ քաղաքս տասն։
62 *Եւ որդւոցն գերսոնի ըստ տոհմիցն
իւրեանց․ 'ի ցեղէն իսաքարայ․ եւ 'ի ցե
ղէն ասերայ, եւ 'ի ցեղէն նեփթաղի_
մայ, եւ 'ի ցեղէն մանասէի 'ի բասան՝
63 քաղաքս երեքտասան։ *Եւ որդւոցն
մերարեայ ըստ տոհմիցն իւրեանց․ 'ի
ցեղէն ռուբենի, եւ 'ի ցեղէն գադայ,
եւ 'ի ցեղէն զաբուղոնի․ վիճակաւ քա
64 ղաքս երկոտասան ։ *Եւ ետուն որ_
դիքն Ի՟ղի ղեւտացւոցն զքաղաքսն, եւ
65 շուրջ զգաւառուցեալսն ն՟ց։ *Եւ ետուն
վիճակաւ 'ի ցեղէ որդւոցն յուդայ, եւ
'ի ցեղէ որդւոցն շմաւոնի․ եւ 'ի ցեղէ
որդւոցն բենիամինի․ զքաղաքսն զայ
նոսիկ․ զորս կոչեցին զնոսա յանուա_
66 նէ։ *Եւ տոհմից որդւոցն կահաթու
եղեն քաղաքք սահմանացն իւրեանց
67 'ի ցեղէն եփրեմի։ *Եւ ետուն նոցա Յեսու. 21.21.
զքաղաքսն ապաստինի զսիւքեմ․ եւ
շուրջ զգաւառուցեալսն ն՟ր 'ի լերինն ե_
փրեմի․ եւ զգազեր՝ եւ զգաւառուցեալսն
68 ն՟ր։ *Եւ զյեկմաւն եւ զգաւառուցեալսն
նորա։ եւ զբեթորոն՝ եւ զգաւառուցեալսն
69 ն՟ր։ *Եւ զեղոն՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։
եւ զգեթրեմոն՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։
70 *Եւ 'ի կիսոյ ցեղին մանասէի․ զենէր՝
եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։ եւ զիբաաղամայ՝
եւ զգաւառուցեալսն նորա․ ըստ տոհմից
որդւոցն կահաթու մնացորդաց։
71 *Որդւոցն գերսոնի ըստ տոհմից իւր
եանց․ 'ի կիսոյ ցեղէն մանասէի․ զգո
ղօն 'ի բասան՝ եւ շուրջ զգաւառուցեալսն
նորա ։ զհաւամօթ՝ եւ զգաւառուցեալսն
72 ն՟ր ։ *Եւ 'ի ցեղէն իսաքարայ զկե_
դէս՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։ եւ զկադիր՝
73 եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։ *Եւ զռամօթ՝
եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր ։ եւ զանամ՝ եւ
74 զգաւառուցեալսն նորա ։ *Եւ 'ի ցեղէն
ասերայ․ զմասաղ՝ եւ զգաւառուցեալսն
ն՟ր ։ եւ զաբդօն՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։
75 *Եւ զյակակ՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր ։
եւ զհռօբ՝ եւ զգաւառուցեալսն նորա։
76 *Եւ 'ի ցեղէն նեփթաղիմայ զկեդես
'ի գալիլեայ՝ եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր․ եւ
զքամովն՝ եւ զգաւառուցեալսն նորա ։ եւ
զկարիաթարիմ, եւ զգաւառուցեալսն ն՟ր։
77 *Եւ որդւոցն մերարեայ մնացորդաց․
'ի ցեղէն զաբուղոնի․ (զյեկոման՝ եւ
զգաւառուցեալսն նորա ։ եւ զկադէս՝ եւ
զգաւառուցեալսն նորա։) եւ զհռեմմոն՝ եւ
զգաւառուցեալսն նորա ։ եւ զթաբօր՝ եւ
զգա_

զզատուցեալսն նորա ։ * Եւ յեզերն յոր 78
դանանու երիքովի՝ յարեւմտից յոր_
դանանու 'ի ցեղէն ռուբէնի . զբոսոր
յանապատին՝ և զզատուցեալսն նր ։
և զյասսի՝ և զզատուցեալսն նորա ։
* Եւ զկադեմօթ՝ և զզատուցեալսն 79
նորա . և զմեփաաթ՝ և զզատուցեալսն
նորա ։ * Եւ 'ի ցեղէն գադայ զռա_ 80
մօթ 'ի գաղաադ՝ և զզատուցեալսն
նր ։ և զմանայիմ՝ և զզատուցեալսն
նորա ։ * Եւ զեսեբօն՝ և զզատուց_ 81
եալսն նորա ։ և զյազեր՝ և զզատու_
ցեալսն նորա ։

Գլ. Է.

Ծննդ. 46.13.

Եւ սոքա են որդիք իսաքարայ . 1
թոլայ . և փուայ . և յասուբ . և
սամրամ . չորք ։ * Եւ որդիք թոլայ . 2
ոզի . և հռափայիաս , և յերիէլ . և յե_
մու . և յեբսամ . և սամուէլ . իշխանք
ըստ տանց տոհմից իւրեանց . և թուլ .
(և անուն .) զօրաւորք ուժով ըստ
ազգին իւրեանց . և թուղթն նց յաւ_
ուրս դաւթի . քսան և երկու հազարք
և վեցհարիւր ։ * Եւ որդիք ոզիայ . յե 3
զերիաս ։ և որդիք յեզերիայ . միքայ
էլ . և աբդիաս . և յովէլ . և յեսիաս .
իշխանք ամենեքեան ։ * Եւ ընդ նոսա 4
ըստ ազգին իւրեանց . ըստ տանց տոհ
մից իւրեանց . զօրաւորք կարգեալք
'ի պատերազմ . երեսուն և վեցհազար .
վասնզի բազմացուցին կանայս և որ_
դիս ։ * Եւ եղբարքն նոցա յամ տոհ_ 5
մսն իսաքարայ զօրաւորք ուժով . ութ
սուն և եօթն հազար թիւ նոցա ամե_
նեցուն ։ * Որդիք բենիամինի . բա_ 6
ղէէ . և բոքոր . և ադիէլ . երեք ։
* Սոքա են որդիք բաղեայ . ասեբօն . 7
և ոզի . և ոզիէլ . և երեմութ . և ուրի .
հինգ ։ իշխանք տանց տոհմիցն իւր_
եանց . զօրաւորք ուժով . և թիւ նոցա
քսան և երկու հազարք . և երեսուն և
չորք ։ * Եւ որդիք բոքովրայ . զամա_ 8
րիաս . և յովաս . և եղիեզեր . եղիովէ .
և նաւ . և ամարիայ . և երիմօթ . և
աբիու . և անաթօթ . և եղմեթեմ .
ամենեքեան սոքա որդիք բոքովրայ ։
* Իշխանք տանց տոհմից իւրեանց ։ 9
ըստ ազգին իւրեանց . զօրաւորք ու_
ժով . և թիւ նոցա քսան հազար և եր_
կերիւր ։ * Եւ որդիք ադիէլի . բա_ 10
ղաան . և որդիք բաղաանու . յեուս .
և բենիամին . և աւովդ . և քանաան .
և զեդան . և թարսիս . և աքիսար ։
* Ամենեքեան սոքա որդիք ադիէլի . 11
իշխանք տոհմիցն իւրեանց զօրաւորք
ուժով . և եօթնևտասն հազար և եր
կերիւր . որք ելանէին զօրութբ պա

Ծննդ. 46.21.

12 տերազմն ։ * Եւ սափիմ . և ափիմ .
և որդիք ոլրայ . սոբու . և որդի նր
13 յաթեր ։ * Որդիք նեփթաղիմայ . Ծննդ.
յասիէլ՝ և գօնի՝ և սահառ . և սեղլում ։ 46.24.
14 որդիք բաղղայ ։ * Որդիք մանասէի .
եսրիէլ . զոր ծնաւ նմա հարճն իւր ա_
սորի . և ծնաւ զմաքիր զհայրն գա_
15 ղաադու ։ * Եւ մաքիր էառ կին յա_
փինայ . և սեփինայ . անուն քեռն նորա
մոքայ . և անուն երկրորդին սա_
փաադ . և ծնան սափաադայ դստերք ։
16 * Եւ ծնաւ մոքա կին մաքիրայ որ_
դի . և կոչեաց զանուն նր փարես . և
անուն եղբօր նորա սորոմ . որդւոց նր
17 ուղամ՝ և ռէկէմ ։ * Եւ որդի ուղա
մայ՝ բադիմ . սոքա են որդիք գաղաա
դայ . որդիք մաքիրայ . որդւոյ մանա
18 սէի ։ * Եւ քոյրն նր մաղեքեթ ծնաւ
զեսուդ . և զաբիեզեր . և զմողայ ։
19 * Եւ էին որդիք սեմիդայ . ային . և
20 սիւքեմ . և ղակէիայ . և անիամ ։ * Եւ
որդիք եփրեմի . մեսթաղայ . և բա_
րադ որդի նր . և թաաթ որդի նր . և
եղիադա որդի նր . նամէէ որդի նորա ։
21 զաբէթ որդի նորա ։ * Սովթել որդի
նորա . եզեր որդի նր . և եղեադ որդի
նորա . և սպանին զնս արք գեթայիք՝
ծնեալք յերկրին . զի իջին առնուլ
22 զանասունս նց ։ * Եւ սուգ էառ եփ_
րեմ հայրն նոցա յաւուրս բազումս .
և եկին եղբարքն նորա մխիթարել
23 զնա ։ * Եւ եմուտ առ կին իւր . յղա_
ցաւ՝ և ծնաւ որդի . և կոչեաց զանուն
նորա բարիայ . վասնզի 'ի չար ժամա
24 նակի ծնաւ՝ առ՝ 'ի տան իմում ։ * Եւ
դուստր նր սառայ . և մնացորդօքն այ
նոքիւք շինեաց զբեթորոն ներքին և
զվերին . և որդիք ոզանայ . սէէրայ ։
25 * Եւ հռափայէ որդի նորա . և հռա_
սէթ՝ և թաղէ որդի նր . զոոդայ որդի
26 նր . և թաան որդի նր ։ * Ամիուդ որ_
դի նորա . եղիսամայ որդի նորա ։
27 * Նուն որդի նր . յեսուէ որդի նորա ։
28 * Եւ կալուածք նոցա է բնակութին
իւրեանց ։ բեթէլ . և գեօղքն նորին
յարեւելս . գազեր՝ և գեօղքն նորա . և
սիւքեմ, և գեօղք նր՝ մինչև 'ի գազայ
29 և գեօղսն նորա ։ * Եւ մինչև 'ի սահ_
մանս որդւոցն մանասէի . բեթսան՝ և
գեօղքն նորա . թանաք՝ և գեօղք նր .
բաղաադ՝ և գեօղք նր . մագեդով՝ և
գեօղքն նր . դովր՝ և գեօղք նորա . 'ի
նս բնակեցան որդիքն յօսեփու՝ որդ_
30 ւոյ իղի ։ * Որդիք ասերայ . յեմնայ . Ծննդ.
և յասուբ . և յեսուլայ . և յեսու . և բա_ 46.17.
31 րիայ . և սարաքոյր նց ։ * Եւ որդիք
բարեայ՝ քեբեր . և մեղքիէլ . նա ինքն
32 է հայր զաբեթայ ։ * Եւ քեբեր ծնաւ

զյա_

զյափաղէթ. և զսովմեր. և զքովթամ
և զսուղամ զքոյրն նց ։ * Եւ որդիք 33
յափաղէթայ. Թեսեքի. բամայէլ.
և ասիթ. սոքա էին որդիք յափաղէ_
թայ։ * Եւ որդիք սովմերայ. աքիու. 34
հռաոգայ. և ոգա. և արամ։ * Եւ որ 35
դիք եղամայ եղբօրն սոփարայ. և յա_
մանայ. և սելես. և ամաաղ։ * Որդիք 36
սովփայ. սուա. առնափար. և սոտաղ. և
բարի. և յեմնա։ * Եւ բասար. և ովդ. 37
և սեմա. և սաղիսա. և յեթեր. և բէ_
րա։ * Եւ որդիք յեթերայ. յափինա. 38
և փասփա. և արա ։ * Եւ որդիք ով_ 39
ղայ. որեք. և անիէլ. և հռաիէլ։
* Ամենեքեան սոքա որդիք ասերայ. 40
ամենեքեան իշխանք՝ և պետք տոհ_
միցն. ընտիրք. զօրաւորք ուժովք.
իշխանք. և առաջնորդք. և թիւ նց
'ի մարտս պատերազմին՝ արք քսան և
վեց հազարք։

Գլ. Ը.

‖ Ծննդ. 46. 21. Եւ ‖ բենիամին ծնաւ զբաղեղ ան 1
դրանիկն իւր. և զասբէլ զերկ
7. 6. րորդն. և զարա երրորդն ։ * Եւ զնո_ 2
վա չորրորդն. և զհռափէ հինգե_
րորդն։ * Եւ էին որդիք բաղեղայ. 3
արեդ. և գերա. և աբիուդ։ * Եւ ա_ 4
բիսուէ. և նաաման. և գերան։ * Եւ 5
սովփան. և ապիրան. և ովիմ։ * Սոքա 6
են որդիք ովդայ. և սոքա իշխանք տոհ
միցն. բնակէին 'ի գաբէս. և դերե_
ցին զնոսա 'ի մանաքաթի ։ * Եւ նոո_ 7
մա. և աքիա. և գերա. նա ինքն է եգ
ղամ. և ծնաւ զազար. և զաքիադ։
* Եւ դաարիմ ծնաւ զմովլաբ. յետ 8
արձակելոյն զնա. և նովսիմ. և բաա
րայ։ * Եւ ադա կին նորա ծնաւ նմա 9
զյովբաբ. և զսեբիայ. և զմովսայ. և
զմեղքամ։ * Եւ զյեուս. և զսեբեիայ. 10
և զմարմայ ։ սոքա իշխանք տոհմիցն
յովսիմայ։ * Եւ ծնաւ մեովսիմ զա_ 11
քիտոբ. և զաղփաղայ։ * Եւ որդիք 12
աղփաղայ. ովեդ. և միսայէլ. սեմեր.
նա շինեաց զովնով. և զղովդ. և ըդ
գեօղսն նր ։ * Եւ զբարիգայ. և զսա_ 13
մայ՝ սոքա են իշխանք տոհմից. որք բնա
կէին յեղամ. և նք հալածեցին զբնա
կիչսն գեթայ։ * Եւ եղբարք նց. մօ_ 14
սէք. և յարիմութ։ * Եւ զաբադիա. 15
և արովդ. և ադեր։ * Եւ միքայէլ. և 16
յեսփաք. և յովաքայ. և յեզիաս։ որ_
դիք բարիադայ։ * Զաբադիա. և մօ 17
քողամ. և ազակի. և աբար։ * Եւ յե 18
սամարի. և եսիղա. և յօբաբ. որդիք
եղփաղայ։ * Յակիմ. և զեքրի. և զաբ 19
դի։ * Եւ եղիօնէ. և սաղթի. և եղիէլ։ 20
* Եւ ադաիա. և բերիգայ. և բարեայ. 21

22 և սամարիամ։ որդիք սամարեայ։ * Յես
23 փան. և ովբեդ. և եղիէլ։ * Եւ աբ
24 դօն. և զեքրի. և անան։ * Եւ անա_
նիայ. և ամբրի. և ելիղամ. և անա_
25 թովթիա։ * Եւ աթին. և յեփադիայ.
26 և փանուէլ։ որդիք սովսեկայ։ * Սա_
մերիա. և սարայիա. և գոթողիա։
27 * Եւ արասիաս. և հեղիաս. և զեքրի.
28 որդիք երովմայ։ * Սոքա իշխանք տոհ
մից ըստ ազգին իւրեանց առաջնորդք.
29 և սոքա բնակեցան յէմ։ * ‖ Եւ 'ի ‖ 9.35.
գաբաւօն բնակեցաւ հայրն գաբաւօ
30 նի. և անուն կնոջ նր մաաքայ։ * Եւ
որդի նր անդրանիկ. աբդօն. և յե_
սուր. և կիս. և բաղաամ. և ներ. և
31 նադաբ։ * Եւ գեդուր. և եղբարք
32 նր. զաքուր։ * Եւ մաղողոթ որ ծնաւ
զսամմա։ և սոքա դէմ յանդիման եղ
բարցն իւրեանց բնակեցան յէմ ընդ
33 եղբարսն իւրեանց։ * ‖ Եւ ներ ծնաւ ‖ Ա Թագ. 14.51.
զկիս. և կիս ծնաւ զսաւուղ. և սաւ_
ուղ ծնաւ զյօնաթան. և զմելքի_ ‖ 9.39.
սուէ. և զամինադաբ. և զիսմայէլ։
34 * Եւ յօնաթան ծնաւ զմեմփիբաաղ.
35 և մեմփիբաաղ ծնաւ զմիքայ։ * Եւ
որդիք միքայի. փիթօն. և մաղովք. և
36 թարէ. և քաազ։ * Եւ քաազ ծնաւ
զյովիդայ. և յովիդայ ծնաւ զգաղէ
մաթ. և զաղօթ. և զզամարիայ. և
37 զամարիա ծնաւ զմեսայ։ * Եւ մեսա_
սա ծնաւ զբանայ. և զհռափեայ որ
դի նորա։ և զեղկասա որդի նորա. և
38 զեսել որդի նորա։ * Եւ զյոսէլ. վեց
որդիք։ և այսոքիկ անուանք նոցա։
եզրիկամ անդրանիկն նր. և իսմայէլ.
և սարաիաս. և աբդիաս. և անան. ա_
39 մենեքեան սոքա որդիք եսելի։ * Եւ
որդիք եսեղկանայ եղբօր նր. ուղամ
անդրանիկն նորա. և ահաս երկրորդ.
40 և եղիփաղետ երրորդ։ * Եւ էին որ_
դիք ուղամայ զօրաւորք. արք ուժով.
որք լարէին զաղեղունս. և բազմացու
ցին որդիս. և զորդիս որդւոց. հա_
րիւր և յիսուն. ամենեքեան սոքա
յորդւոցն բենիամենի։

Գլ. Թ.

1 Եւ ամ իէլ ըստ թուոյն իւրեանց
գրեալք սոքա 'ի գիրս թագաւո
րացն իէլի՝ և յուդայ. հանդերձ բնա_
կելովք 'ի բաբիլօն. վասն մեղացն իւր
2 եանց։ * Եւ որք բնակեալք էին յա_
ռաջին կալուածսն իւրեանց 'ի քա_
ղաքսն իէլի. քահանայք և ղևտացիք.
3 որք տուեալ էին։ * ‖ Յէմ բնակե_ ‖
ցան յորդւոցն յուդայ. և յորդւոցն բե 11.4.
նիամինի. և յորդւոցն եփրեմի և մա_
4 նասէի։ * Եւ գօթի՝ որդի ամիուդայ.
որդ_

որդւոյ ամարիայ. որդւոյ խիղի. որդ-
ւոյ բանեայ, յորդւոցն փարեսի՝ որդ-
ւոյ յուդայ։ * Ի սելոմայ՝ առեայ անդ 5
բանիկն նոր. և որդիք նորա։ * Յորդ- 6
ւոցն զարայի. յեհել. և եղբարք նոյ.
վեց հարիւր և ինսունն։ * Եւ յորդ- 7
ւոցն բենիամինի. սաղամ. որդի մոսո-
մայ. որդւոյ գովղեայ. որդւոյ ասա-
նուհեայ։ * Եւ յեբուսա որդւոյ յեբեւսայ. 8
և եղամ որդի ոզիայ. որդւոյ մաքորայ.
և մնասամ որդի ասիասիայ. որդ-
ւոյ ռագոմիլի. որդւոյ յեբանայ։
* Եւ եղբարք նորա ըստ ազգին իւր- 9
եանց. ինն հարիւր յիսունևվեց. ամե-
նեքեան արք պետք տոհմիցն իւրեանց
ըստ տանց ազգին իւրեանց։ * Եւ ի 10
քահանայիցն, յովդայէ. և յովաբիբ.
և աքին։ * Եւ ազարիաս որդի քեղկեայ. 11
որդւոյ մսոռղամայ. որդւոյ սադովկայ.
որդւոյ մարիովթայ. որդւոյ աքիտո-
բեայ. առաջնորդ տանն Ա.Յ։ * Եւ 12
ոբդիաս որդի յերեմեայ. որդւոյ փա-
սուբայ. որդւոյ մեղկեայ։ և մասէ որ
դի ադիելի. որդւոյ եզրիայ. որդւոյ
մասռղամայ. և ղամոթ որդի ասերայ։
* Եւ եղբարք նոցա. իշխան տանց տո- 13
մից հզաւար և եօթնհարիւր և ինն-
սուն. որք զօրաւորք ուժով՝ ի գործ
պաշտաման տանն Ա.Յ։ * Եւ ի ղևւ- 14
տացւոցն. սամաա որդի ասովբայ.
որդւոյ եզրիկամայ. որդւոյ ասաբիայ.
յորդւոցն մերարեայ։ * Եւ բագբագ. 15
և արէս. և գովղէլ. և մաթթանիաս
որդի միքայի. որդւոյ զեքրեայ. որդւոյ
ասափայ։ * Եւ ոբդիաս որդի սամեայ. 16
որդւոյ գովղաղայ. որդւոյ իդիթա-
նայ։ և բարաքիաս որդի ասայի. որդ-
ւոյ եղկանայ. որ բնակեր՝ ի գեօղս նե-
տոփատացւոյ։ * Եւ դռնապանք. սաղում. 17
և ակուբ. և տելման. և եման. և եղ
բարք նոցա. սաղում իշխան։ * Եւ ինչև 18
ցայս վայր՝ ի դրան թագաւորին յա-
րևելս. այսոքիկ են դրունք բանակաց
որդւոցն ղևւեայ։ * Եւ սաղում որդի կոռ 19
բեայ. որդւոյ աբիասափայ. որդւոյ կոր
խայ. և եղբարք նր՝ ի տանէ հօրն իւր
եանց կորխացիքն, ի վերայ գործոց սպա
ռուն. որք պահէին զպահպանութիւն
խորանին. ինքեանք և հարք իւրեանց
՝ի բանակին Տ̃ն. և պահէին զմուտն։
* Եւ փենեես որդի եղիազարու իշ- 20
խան էր՝ ի վերն նց առաջի Տ̃ն։ և նորա
ընդ նմա։ * Զաքարիաս որդի մսոռ 21
ղամայ, դռնապան դրան խորանին
վկայութիւն։ * Զամենեքեան ընտիրք՝ ի 22
դրունս. երկերիւր և երկոտասան։ ա-
քա էին՝ ի սրահան նց. և թիւն իւրոյ-
և զնո կայոյց դաւիթ՝ և սամուէլ տես
ռանոցն՝ հաւատարմութիւնն նոցա։
23 * Զոքա և որդիքն իւրեանց՝ ի վերայ
դրանց տանն Տ̃ն. և՝ ի տան խորանին.
24 որք պահէին։ * Էին երեսին կողմանս
դրանն՝ յարևելս՝ և՝ ի ծովակողմն. ՝ի
25 հիւսիս՝ և՝ ի հարաւ։ * Եւ եղբարքն
նց՝ ի սրահան իւրեանց. ՝ի մտանելն
յեօթն աւուրսն. ՝ի ժամանակաց՝ ի
26 ժամանակս՝ հանդերձ նորօք։ * Զի զի
հաւատարմութիւն էին չորք զօրաւորք
դրանցն. որք էին ղևւտացիք, ՝ի վերայ
տանց շտեմարանացն՝ և գանձուց տանն
27 Ա.Յ։ * Եւ բանակէին՝ վնգն նց էր
պահպանութիւն։ և նորա էին՝ ի վե-
րանալեացն։ ընդ առաւօտս առաւ-
օտս բանայիցն զդրունս տաճարին։
28 * Եւ՝ ի նոցանէ՝ ի վնգն սպասուց պաշ
տամանն։ վասնզի թուով բերէին
29 զսպասսն. և թուով տանէին։ * Եւ՝ ի
նոցանէ կային՝ ի վերա կահի սրբու-
թեցն. և նաշխոյն. և գինւոյ. և իւղոյ.
30 և կնդրկին. և սկզոյ խնկոցն։ * Եւ
յորդւոց քահանայիցն էին իւղեվ-
31 եացք իւղոյն և խնկոցն։ * Եւ մատա-
թիաս՝ ի ղևւտացւոցն. նա էր անդրա-
նիկն սաղումայ կորխացւոյ. հաւատար
մութիւն՝ ի վերայ գործոյ ջոխիցն՝ և տա-
32 պակին մածի քահանային։ * Եւ բա
նէաս կահաթացի յեղբարցն իւրոց
՝ի վերայ հացին առաջադրութեան՝
պատրաստել՝ ի շաբաթէ՝ ի շաբաթ։
33 * Եւ սոքա սաղմոսանուագք. իշխանք
տոհմիցն ղևւտացւոց. կարգեալք՝ ի
սպաս աւուրցն։ վասնզի՝ ի տուէ և
34 ՝ի գիշերի էին՝ ի գործն։ * Զոքա իշ-
խանք տոհմիցն ղևւտացւոց. ըստ ազգին
իւրեանց իշխանք. և սոքա բնակէցան
35 յԵրս։ * Եւ՝ ի գաբաւնի բնակեցան Ա էր.
Հայրն գաբաւնի յայել. և անուն 8.29.
36 կնոջ նր մաոքայ։ * Եւ որդի նր անդ
րանիկ աբդոն. և յասիր. և կիս. և
37 բաալ. և ներ. և նադաբ։ * Եւ գե-
դուր. և եղբարք զաքարայ. այիոն. և
38 զեքքի. և մակեդոթ։ * Եւ մակեդոթ
ծնաւ զսամուայ։ և սոքա՝ ի մէջ եղ-
բարց իւրեանց՝ բնակէցան յԵրս, ընդ
39 եղբարսն իւրեանց։ * Եւ ներ ծնաւ Ա էր.
զկիս. և կիս ծնաւ զսաւուղ. և սաւ- 8. 33.
ուղ ծնաւ զյօնաթան. և զմեղքի-
շուէ. և զամինադաբ. և զբասաղ։
40 * Եւ որդիք յօնաթանու մերիբբաալ.
41 ծնաւ զմիքայ։ * Եւ որդիք միքայի.
42 փիթօն. և մելոք. և թաբրա։ * Եւ քազ
ծնաւ զյովադայ։ և յովադա ծնաւ
զգաղեմոթ. և զաղեմոթ. և զամրի։
43 և ամրի ծնաւ զմոսայ։ * Եւ ծնաւ
մոսա զբանաա։ ափա որդի նր։ եղիա
սար որդի նորա։ եսոհէ որդի նորա։
* Եւ

* Եւ եսսէլի որդիք վեց․ եւ այսոքիկ 44
անուանք նոցա ։ եզրիկամ անդրա_
նիկն նորա ։ եւ իսմայէլ․ եւ սարիա․ եւ
աբդիա․ եւ ամարիա․ եւ անան․ սոքա
որդիք եսսէլի ։

Գլ․ Ժ․

‖1 Թագ․ 31․1․ Եւ ‖ այլազգիք պատերազմեցան 1
ընդ իէլի․ եւ փախեան յերեսաց
այլազգեացն․ եւ անկան վիրաւորք ՚ի
լերինս գեղբուէայ ։ * Եւ պնդեցան 2
այլազգիքն զհետ սաւուղայ․ եւ զհետ
որդւոցն նորա․ եւ հարին այլազգիքն
զյոնաթան․ եւ զամինադաբ․ եւ զմել
քիսուէ․ զորդիսն սաւուղայ ։ * Եւ 3
ծանրացաւ պատերազմն ՚ի վերայ սաւ
ուղայ․ եւ գտին զնա աղեղնաւորք ա_
ղեղամբք․ եւ ցաւովք․ եւ վտանկեցաւ
յաղեղանցն ։ * Եւ ասէ սաւուղ ցկա 4
պարճակիրն իւր․ ձգեա զսուր քո․ եւ
խոցեա զիս դովաւ․ մի գուցէ եկես_
ցեն անթլփատքն այնոքիկ․ եւ խաղաս
ցեն ինև․ եւ ոչ կամեցաւ կապարճա_
կիրն նորա․ վասն զի երկեաւ յոյժ․ եւ
էառ սաւուղ զսուրն․ եւ անկաւ ՚ի վր
նր ։ * Եւ ետես կապարճակիրն նորա 5
եթէ մեռաւ սաւուղ․ անկաւ եւ նա ՚ի
վերայ սրոյն իւրոյ՝ եւ մեռաւ ։ * Եւ 6
մեռաւ սաւուղ․ եւ երեք որդիքն իւր
յաւուրն յայնմիկ․ եւ ամ տուն նորա
միանգամայն մեռան ։ * Եւ ետես ամ 7
այր իէլի․ որք ՚ի հանդրուանսն էին․
եթէ փախեաւ իէլ․ եւ եթէ մեռան
սաւուղ եւ որդիքն նորա․ թողին զքա
ղաքս իւրեանց՝ եւ փախեան․ եւ եկին
այլազգիքն՝ եւ բնակեցան ՚ի նս ։ * Եւ 8
եղեւ ՚ի վաղիւն՝ եկին այլազգիքն կո_
ղոպտել զվիրաւորսն․ եւ գտին զսաւ
ուղ եւ զորդիսն նորա անկեալս ՚ի լե_
րինն գեղբուէայ ։ * Մերկացուցին 9
զնա․ եւ առին զգլուխ նորա՝ եւ զզէն
նր․ եւ առաքեցին յերկիրն այլազգեաց
շուրջանակի աւետարանել կռոցն իւր
եանց՝ եւ ժողովրդեան ։ * Եւ եդին 10
զզէն նորա ՚ի տան աստուծոյն իւր_
եանց․ եւ զգլուխն նորա եդին ՚ի տան
դագոնայ ։ * Եւ լուան ամենեքեան՝ 11
որք բնակեալք էին ՚ի գաղաադ․ զոր
ինչ արարին այլազգիքն ընդ սաւուղ՝
եւ ընդ իէլ ։ * Եւ յարեան ՚ի գաղաա 12
դէ ամ այր զօրաւորք․ եւ առին զմար
մինն սաւուղայ․ եւ զմարմինս որդւոց
նր․ եւ բերին յաբիս․ եւ թաղեցին զոս
կերս նց ընդ կաղնեաւն յաբիս․ եւ
պահեցին աւուրս եօթն ։ * Եւ մե_ 13
ռաւ սաւուղ յանօրէնութիւնս իւր․
‖ Նւէյ․ զորս անօրինեցաւ ՚ի Տր․ ‖ ըստ բա_
17․14․ նին Տն՝ զի ոչ պահեաց․ վնզի ‖ եհարց
սաւուղ վհկաւն խնդրել․ (եւ պատաս 1 Թագ․
խանի արար նմա սամուէլ մարգարէ)։ 15․3․
14 * Եւ ոչ խնդրեաց զՏր․ եւ սպան զնա․ ‖1 Թագ․
եւ դարձոյց զթագաւորութիւն դաւ_ 28․8․
թի որդւոյ յեսսեայ ։

Գլ․ ԺԱ․

1 Եւ ‖ եկին ամ իէլ առ դաւիթ ՚ի ‖2 Թագ․
քեբրոն՝ եւ ասեն․ ահաւասիկ 5․1․
2 ոսկերք քո՝ եւ մարմինք քո եմք ։ * Եւ
յերեկն եւ յեռանդ մինչ էր սաւուղ
արքայ․ դու էիր․ որ հանէիր․ եւ մու
ծանէիր զիէլ․ եւ ասաց Տէր Ած քո
ցքեզ․ դու հովուեսցես ժողովրդեան
իմում իէլի․ եւ դու լիցիս առաջնորդ
3 ՚ի վերայ իէլի ։ * Եւ եկին ամ ծերքն
իէլի առ արքայ ՚ի քեբրոն․ եւ եդ ար_
քայ դաւիթ ուխտ ընդ նոսա ՚ի քեբ_
րոն առաջի Տն․ եւ օծին զդաւիթ թա
գաւոր ՚ի վերայ իէլի ըստ բանին Տն
զոր խօսեցաւ ՚ի ձեռն սամուէլի ։
4 * Եւ գնաց արքայ՝ եւ արքն իէլի յեմ,
որ է յեբուս․ եւ անդ յեբուսացիքն
5 բնակէին յերկրին ։ * Եւ ասեն բնա
կիչքն յեբուսայ ցդաւիթ․ ոչ մտցես
դու այսր ։ եւ էառ զամրոցն սիոնի՝ այն
6 է քաղաք դաւթի ։ * Եւ ասէ դաւ_
իթ․ ամ որ հարցէ զյեբուսացին յա
ռաջագոյն, եղիցի իշխան, եւ զօրավար։
եւ ել յառաջ ՚ի վերայ նորա յովաբ որ
7 դի սարուեայ․ եւ եղեւ իշխան ։ * Եւ
նստաւ դաւիթ յամրոցին․ վասն այնո
8 րիկ կոչեաց զնա քաղաք դաւթի ։ * Եւ
շինեաց զքաղաքն շուրջանակի․ եւ պա
տերազմեցաւ․ եւ էառ զքաղաքն ։
9 * Եւ երթայր դաւիթ երթալով եւ
մեծանայր․ եւ Տր ամենակալ էր ընդ
10 նմա ։ * ‖ Եւ սոքա իշխանք էին զօ_ ‖2 Թագ․
րացն դաւթի․ որք զօրանային ընդ 23․8․
նմա ՚ի թագաւորութեն նորա․ եւ ընդ
ամ իէլի․ որք թագաւորեցուցանէին
զնա ըստ բանին Տն ՚ի վերայ իէլի ։
11 * Եւ այս թիւ զօրաւորացն դաւթի՝
իսբաամ, որդի աքամանի․ առաջին
յերեսնից․ ձգեաց զսուրն իւր միան_
գամ ՚ի վերայ երեքհարիւր վիրաւո_
12 րացն ՚ի միում ժամանակի ։ * Եւ յետ
նորա եղեազար որդի դոդայի աքու_
քացւոյ․ նա յերիս զօրաւորսն էր ։
13 * Ընդ դաւթի ՚ի փասսոմմիմ․ եւ
այլազգիքն ժողովեցան անդր ՚ի պա_
տերազմ․ եւ էր մասն ինչ անդաստա_
նին լի գարեաւ՝ եւ զօրն փախեաւ յե_
14 րեսաց այլազգեացն ։ * Եւ եկաց ՚ի
մէջ մասինն՝ եւ պահեաց զնա․ եւ հա_
րին զայլազգիսն՝ եւ արար Տր փրկու
15 թի մեծ ։ * Եւ իջին երեք՝ յերեսուն
իշխանացն ՚ի վէմն առ դաւիթ յայրն

ոդողոմայ. և բանակ այլազգեացն էր
Բ. Թագ. 23.14. բանակեալ 'ի հովիտն սկայից ։ *Եւ 16
դաւիթ յայնժամ էր յամրոցին. և զօր
այլազգեացն յայնժամ էր 'ի բեթղեհէմ։
*Եւ ցանկացաւ դաւիթ՝ և ասէ՝ ո՞ ար 17
բուցանէր ինձ ջուր 'ի ջրհորոյն բեթ
ղահեմի. որ առդրանն է ։ *Եւ պատա 18
ռեցին երեք՝ զբանակ այլազգեացն. և
հանին զջուր 'ի ջրհորոյն բեթղահե_
մի. որ էր առդրանն. և առին, և եկին
առ դաւիթ. և ոչ կամեցաւ դաւիթ
ըմպել զայն. և նուիրեաց զայն Տն ։
*Եւ ասէ՝ քաւ լիցի ինձ Ած առնել 19
զբանդ զայդ. եթէ զարիւն արանցդ
այդոցիկ արբից յանձինս իւրեանց.
վասն զի ոգւովքն իւրեանց բերին
զայդ։ և ոչ կամեցաւ ըմպել զայն։ զայս
Բ. Թագ. 23.18. արարին երեք զօրաւորքն ։ *Եւ ա_ 20
բեսսա եղբայր յովաբու էր իշխան ե_
րիցն. նա ձգեաց զսուրն իւր 'ի վերայ
300 վեցհարիւր վիրաւորացն 'ի միում ժա
մանակի. և նա էր անուանի ։ *Ի մէջ 21
երիցն 'ի վերայ նոցա. քան զերկուսն
փառաւորագոյն. և էր նոցա իշխան.
և մինչ յերիսն ոչ ժամանէր ։ *Եւ բա 22
նեա որդի յովիդեայ. որդի առն զօ
րաւորի. և բազում էին գործք նր 'ի
կաբսեէլ. նա եհար զերկոսս որդիսն
արիել բանեայ. և նա էջ՝ և եհար զա_
ռիւծն 'ի մէջ գբոյն յաւուր ձեան ։
*Նա եհար զայր եգիպտացի՝ զայր ե_ 23
րևելի, հինգ կանգնեան. և 'ի ձեռին
եգիպտացւոյն նիզակ իբրև զատորի
ոստայնանկաց. և էջ առ նա բանեաս
բրաւ. և եհան 'ի ձեռանէ եգիպտաց
ւոյն զնիզակն. և սպան զնա նիզա_
կաւն նորին ։ *Զայս արար բանեաս 24
որդի յովիդայեայ. և անուն նորա 'ի
ծան մէջ երիցն զօրաւորաց ։ *Քան զե_ 25
Հ 30 րիսն փառաւորագոյն. և առ երիսն
ոչ ժամանէր. և կացոյց զնա դաւիթ
'ի վր տոհմին իւրոյ ։ *Եւ սոքա էին 26
զօրաւորք զօրացն. ասայէլ եղբայր
յովաբու. եղէանան որդի դոդդայի
'ի բեթղեհեմէ ։ *Սամովթ արովրացի. 27
Իրա աղիբեղես փաղոնացի ։ *Իրէ որդի 28
որդի թեկուացւոյն. աբիեզեր անաթօթա
ցի ։ *Սոբաք ասոթացի. եղի ահոնա 29
ցի ։ *Մոլարէն նետոփատացի. ե_ 30
ղետ որդի բաանայ նետոփաթացւոյ ։
*Եթայի որդի հռիփայ 'ի բլրոյն 31
բենիամենի. բանեաս փարաթօնացի ։
*Ուրի 'ի նեքելայ. գաաստյ աբիէլ սա 32
րաբթացի ։ *Ազամոթ բարսամացի. 33
եղիաբ ասաղաբօնացի ։ *Որդի ասա 34
մայ գօնացւոյ. յօնաթան որդի սա_
գէի արարացւոյ ։ *Աքիաբ որդի ա_ 35
քարայ արարացւոյ. եղիփաաղ որդի
իւէ

36 ովրայ ։ *Փերոմէ քուրաթացի. աքիա
37 ոփեղանացի ։ *Ասարա կարմեղա_
38 ցի. նոռայէ որդի ազբիա ։ *Յովէլ
եղբայր նաթանայ. մաբար որդի ա_
39 գարայ ։ *Սելեկով ամոնացի. նաար
աբերօնացի՝ կապարձակիրն յովաբայ
40 որդւոյ սարուեայ ։ *Իրաս յեթերա
41 ցի. գարեթ յեթերացի ։ *Ուրիաս
քետացի. զաբադ որդի աւուղայ։
42 *Ադինա որդի սելքայ 'ի ռուբենայ.
43 իշխան 'ի վերայ երեսնիցն ։ *Անան
որդի մաքեայ. յոսափատ մաթթանա
44 ցի ։ *Ոզիաս աստարօթացի. սամմա
և յեել որդիք քովթանացւոյն. արա_
45 րացիք ։ *Յեդիէլ որդի սամարեայ.
և յովազայ եղբայր նորա աթօսացիք։
46 *Յեղիէլ մաօնացի. այիրայ՝ և յօսէ
որդի նորա. եղնամացիք. յեթեմա որդին եղ
մօաբացի ։ ադիէլ. և ովբէթ և յե_ նամայ
սիէլ մօսաթացիք ։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ սոքա եկին առ դաւիթ 'ի սի_
կեղակ. մինչդեռ նեղեալ էր յե_
րեսաց սաւուղայ որդւոյ կիսեայ. և
սոքա էին 'ի զօրաւորսն՝ օգնականք 'ի
2 պատերազմին ։ *Եւ աղեղամբ յա_
ջուց և յահեկաց. և պարսաւորք՝ քա_
րամբք և նետիւք. յեղբարցն սաւու_
3 ղայ 'ի բենիամենէ ։ *Իշխան աքիե_
զեր. և յովաս որդի սամայ գաբաւո_
թացւոյ. և յեզիէլ. և ափաղէտ, որ_
դիք ասմօթայ ։ բարաքիայ և յէուլ,
4 անաթօթացիք ։ *Սամէաս գաբաւօ
նացի. զօրաւոր 'ի մէջ երեսնիցն. և 'ի
վերայ երեսնիցն յերեմիաս. և եզե_
կիէլ. և յօնան. և զաբադ. 'ի գաթե_
5 րօնայ ։ *Եղիոզա. և յարիմութ. և
բաաղիայ. և սամարիայ. և սափա_
6 տիաս յարիփելացի ։ *Եղկանայ. և
յեսիայ։ և եզրիէլ. և օզորայ. և յեզ_
7 բամ՝, ակորացիք ։ *Յովէլ և զաբա_
թեայ. որդիք յերոամայ գեդովրա_
8 ցւոյ ։ *Եւ 'ի գաղաադայ որոշեցան գադդա
առ դաւիթ. և յանապատէն, զօրաւ_
որք ուժովք. արք՝ որք հարկանէին
պատերազմ. առեալ վահանս և աշ_
տեայս՝ և դէմք նոցա իբրև զդէմս
առիւծու և թեթևագոյնք ոտիւք իբ_
րև զայծեմունս 'ի վերայ լերանց ա_
9 րագութե ։ *Եզեր իշխանն. աբդիաս
10 երկրորդն. եղիաբ երրորդն ։ *Մա_
ման չորրորդն. յերեմիաս հինգե_
11 րորդ ։ *Եթթի վեցերորդ. եղիէլ
12 եօթներորդ ։ *Յովնան ութերորդ.
13 եղզաբ իններորդ ։ *Յերեմիաս տաս
ներորդ. մաքաբանայ մետասանե_
14 րորդ ։ *Սոքա յորդւոցն գադայ իշ_

խմբք զօրացն . 'ի հարիւրսն փոքր . և
մեծ 'ի մէջ հազարացն ։ * Սոքա են՝ 15
որք անցին ընդ յորդանան յամսեանն
ցակս էր առաջնում . և նա էր լի յամ յատակսն
իւրում . և հալածեցին զամ բնակիչս
հովտացն՝ յարևելից մինչև յարև_
մուտս ։ * Եւ եկին յորդւոցն բենիա 16
մինի, և յուդայ, յօգնականութիւն դաւ
թի ։ * Եւ դաւիթ ել ընդ առաջ նց . 17
և ասէ ցնոսա . եթէ խաղաղութբ ե_
կիք առ իս, եղիցի սիրտ իմ ընդ ձեզ .
ապա թէ մատնել զիս թշնամեաց ի_
մոց եկիք՝ ոչ ճշմարտութբ ձեռին ,
տեսցէ Ա.Ծ հարցն մերոց՝ և յանդիմա
նեսցէ ։ * Եւ զօրացոյց հոգին զամես 18
այ զիշխան երեսնիցն . և ասէ՝ երթ
դաւիթ որդի յեսսեայ՝ և զօրդ քո .
խաղաղութիւն ընդ քեզ . և խաղաղու_
թիւն օգնականաց քոց . վզի օգնեաց
քեզ Ա.Ծ քո ։ և ընկալաւ զնս դաւիթ .
և կացոյց զնոսա իշխանս զօրացն ։
* Եւ 'ի մանասէէ դիմեցին առ դա_ 19
ւիթ . 'ի գալ այլազգեացն 'ի վերայ
սաւուղայ 'ի պատերազմ . և ոչ օգնեաց
նոցա . վասն զի խորհրդով եղև զօ_
րագլխացն այլազգեաց . որք ասացին .
Ա Թագ 29.4. Եթէ գլխովք արանցդ այդոցիկ
դառնայ դա առ տէր իւր սաւուղ ։
* Ի գնալն նր 'ի սիկելակ . դիմեցին 20
առ նա 'ի մանասէէ . եդնա . յօզա_
բադ . իեդիէլ . միքայէլ . յօզաբադ .
և եղիու . և սաղթի . իշխանք հազա_
րացն . որք էին 'ի մանասէ ։ * Եւ նք 21
գումարեցան ընդ դաւթի 'ի վերայ
հինին . վն զի զօրաւորք էին ուժով
ամենեքեան . և իշխանք 'ի վր զօրուն
* Վասն զի աւուրց յաւուրս գային առ 22
դաւիթ . 'ի զօրութիւն մեծ իբրև զօ_
րութիւն Ա.Յ ։ * Եւ այսոքիկ էին անուն 23
անք իշխանաց զօրուն . որք եկին առ
դաւիթ 'ի քեբրոն . դարձուցանել զթա
գաւորութիւն սաւուղայ առ նա ըստ
բանին Ա.Յ ։ * Որդիք յուդայ վահա 24
նակիրք և տիգաւորք . վեցհազար և
ութհարիւր զօրաւորք 'ի պատերազ
մի ։ * Եւ յորդւոցն շմաւօնի հզօրք ու 25
ժով 'ի պատերազմիլ . եօթնհազար
և հարիւր ։ * Յորդւոցն ղևեայ . չորք 26
և յուղա_ գաա հազարք և վեցհարիւր ։ * Եւ յուդաս 27
առաջնորդ ։ և յորդւոցն ահարօնի Ը
նմա . երեքհազարք և եօթնհարիւր ։
* Եւ սադօկ մանուկ հզօր ուժով 'ի 28
տանէ հօրն իւրոյ ։ և իշխանք քսան
և երկու ։ * Եւ յորդւոցն բենիամինի 29
յեղբարցն սաւուղայ երեքհազարք .
և յոլովք 'ի նոցանէ էին վերակացուք
ցեղի տանն սաւուղայ ։ * Եւ յորդ_ 30
ւոցն եփրեմայ . քսանհազար և ութ_
հարիւր զօրաւորք ուժով . արք անուա
նիք ըստ տանց տոհմից իւրեանց ։
31 * Եւ 'ի կիսոյ ցեղէն մանասէի ութև
տասնհազար . որք անուանեցան յան
ուանէ թագաւորեցուցանել զդա_
32 ւիթ ։ * Եւ յորդւոց իսաքարայ . որք
գիտէին զհանճար 'ի ժամանակի ճա
նաչելով՝ թէ զինչ առնիցեն իլի՝ յիշ_
խանութեն իւրեանց երկերիւր . և
ամենեքեան եղբարք իւրեանց ընդ
33 նոսա ։ * Եւ 'ի զաբուղոնէ . որք ելա
նէին 'ի մարտ պատերազմի պատերազ
մական գործեաւ . յիսուն հազար՝ օգ
34 նել դաւթի . ոչ ունայնաձեռն ։ * Եւ
'ի նեփթաղիմայ իշխանք հազարք . և
ընդ նոսա վահանաւորք և տիգաւորք
35 երեսուն և եօթն հազար ։ * Եւ 'ի դա
նայ կարգեալք 'ի պատերազմ՝ քսան
36 և ութ հազար և վեցհարիւր ։ * Եւ
յասերայ՝ որք ելանէին օգնել 'ի պա_
37 տերազմի . քառասունհազար ։ * Եւ
յայնմ կողմանէ յորդանանու . 'ի ռու
բինէ . և 'ի գադայ . և 'ի կիսոյ ցեղէն
մանասէի . ամ պատերազմական գոր
38 ծեօք հարիւր և քսանհազար ։ * Ամե
նեքեան նոքա արք պատերազմօղք
կարգեալք 'ի մարտ . խաղաղական ան
ձամբ եկին 'ի քեբրոն թագաւորե_
ցուցանել զդաւիթ 'ի վերայ իլի ։ և
այլ մնացորդքն իլի իբրև զանձն մի՝
39 թագաւորեցուցանել զդաւիթ ։ * Եւ
էին անդ աւուրս երիս . ուտէին . և
ըմպէին . վասն զի պատրաստեցին նց
40 եղբարքն իւրեանց ։ * Եւ սահմանա
կիցքն նոցին . մինչև յիսաքար . և 'ի
զաբուղոն . և 'ի նեփթաղիմ , և բե_
րին նց ուղտուք . և իշովք . և ջորեօք .
և եզամբք կերակուրս . ալիւր . և թուզ
և չամիչ . և գինի . և ձէթ . և զուա_
րակս . և ոչխարս բազումս . վասն զի
ուրախութիւն էր իսրայէլի ։

ԳԼ ։ ԺԳ ։

1 Եւ խորհեցաւ դաւիթ ընդ հազա
րապետսն . և Ը հարիւրապետսն .
2 և ընդ ամ իշխանսն ։ * Եւ ասէ դա_
ւիթ ցամ եկեղեցին իլի . եթէ իցէ
բարութիւնդ 'ի ձեզ . և 'ի Տէ Ա.Յ մեր_
մէ յաջողեցաւ . առաքեսցուք առ եղ
բարսն մեր՝ որք մնացեալ են յամ իլի .
և ընդ նոսա քահանայքն և ղևտացիք
'ի քաղաքսն կալուածոց իւրեանց . և
3 ժողովեսցին առ մեզ ։ * Եւ բերցուք
այսր առ մեզ զտապանակն Ա.Յ մե_
րոյ . վասն զի ոչ խնդրեցին զնա յաւ_
4 ուրսն սաւուղայ ։ * Եւ ասաց ամ ե_
կեղեցին առնել այնպէս . վասն զի ու
ղիղ էր բանն յաչս ամ ժողովրդեանն

* Եւ

Բ. Թագ. 6. 2. *‖ Եւ եկեղեցացոյց դաւիթ զամ իէլ 5
’ի սահմանացն եգիպտոսի մինչև յե_
մաթ . տանել զտապանակն Այ ’ի
կարիաթարիմ քաղաքէն յարիմայ : * Եւ եհան զնա 6
դաւիթ և ամ իէլ ել ’ի քաղաքն դաւ_
թի . որ էր յուդայի . բերել անտի
զտապանակ Տն Այ . որ նստէր ’ի վր
քերովբէից . յորոյ վերայ կոչեցաւ ա_
նուն նորա : * Եւ եդին զտապանակն 7
Այ ’ի վր սայլի նորոյ . ’ի տանէն ամի_
նադաբայ : և ոզա և եղբարք նորա
ածէին զսայլն : * Եւ դաւիթ և ամ 8
իէլ խաղային առաջի Այ ամ զօրու_
թբ . երգովք սաղմոսաց տաւղօք և
քնարօք և թմբկօք և ծնծղայիւք և
փողովք : * Եւ եկին մինչև ’ի կալն քե 9
դոնայ : և ձգեաց ոզա զձեռն իւր ու_
նել զտապանակն . վն զի թիւրեաց
զնա զուարակն : * Եւ բարկացաւ Տր 10
սրտմտութբ ’ի վր ոզայ . և եհար զնա
անդ . յաղագս ձգելոյ նորա զձեռն իւր
’ի տապանակն . և մեռաւ անդ առա_
ջի Այ : * Եւ տրտմեցաւ դաւիթ . 11
վն զի խրամատեաց Տր զխրամատու_
թն յոզայ : և կոչեաց զտեղին զայն
խրամատութն ոզայ մինչև յօրս յայս :
* Եւ երկեաւ դաւիթ յԱյ յաւուրն 12
յայնմիկ և ասէ . զիարդ տարայց առ
իս զտապանակն Այ : * Եւ ոչ դար_ 13
ձոյց դաւիթ զտապանակն առ ինքն
’ի քաղաքն դաւթի . և խոտորեցոյց
զնա ’ի տունն աբեդդարայ գեթաց_
ւոյ : * Եւ նստաւ տապանակն Այ ’ի 14
տանն աբեդդարայ ամիսս երիս : և
օրհնեաց Ած զաբեդդար . և զամե_
նայն որ ինչ նորա :

Գլ : ԺԴ :

Բ. Թագ. 5.11. Եւ ‖ առաքեաց քիրամ արքայ տիւ_ 1
րոսի հրեշտակս առ դաւիթ . և
փայտս մայրս . և շինօղս որմոյ . և հիւս
ունս փայտից շինել նմա տուն :
* Եւ ծանեաւ դաւիթ եթէ պատրաս 2
տեաց զնա Տր ’ի վերայ իէլի . վասնզի
աճեաց ’ի բարձրութն թագաւորու_
թն նորա վն ժողովրդեանն իւրոյ իէլի :
Բ. Թագ. 5.13. * ‖ Եւ էառ դաւիթ այլևս կանայս 3
յեէմ : և ծնան նմա այլևս ուստերք
և դստերք : * Եւ այսոքիկ են անու_ 4
անք նոցա . որք ծնան նմա . և էին նմա
յեէմ : սամաա . և սովբաբ . նաթան .
սաղոմոն : * Եւ յեբաար . և եղիսաւ . 5
և եղիփաղետ : * Եւ նագէթ . և նա_ 6
փատ . և յափիէ : * Եւ եղիսամա . և 7
Բ. Թագ. 5.17. և 20. բաղիադա . և եղիփաղատ : * ‖ Եւ լուան 8
այլազգիքն եթէ օծաւ դաւիթ թա_
գաւոր ’ի վր ամ իէլի . և ելին ամ այ_
լազգիքն խնդրել զդաւիթ : զոր իբրև
խէ 2

9 լուաւ դաւիթ . ել ընդ առաջ նոցա : * Եւ
այլազգիքն եկին . և հանդիպեցան մի_
10 մեանց ’ի հովիտն սկայից : * Եւ եհարց
դաւիթ զԱծ և ասէ . եթէ ելից ’ի վե_
րայ այլազգեացն և տացես զնոսա ’ի
ձեռս իմ : և ասէ ցնա Տր . ել . և տաց
11 զնոսա ’ի ձեռս քո : * Եւ ել դաւիթ ’ի
բաաղփարասին : և եհար զնս դաւիթ :
և ասէ դաւիթ . խրամատեաց Ած զթշ_
նամիս իմ ձեռամբ իմով իբրև զխրա_
մատութն ջրոյ : յաղագս այնորիկ կո_
չեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ խրամա_
12 տութն փարասինայ : * Եւ թողին Բաաղ փա
անդ զաստուածս իւրեանց : և ասաց րասինայ
13 դաւիթ այրել զնս հրով : * Եւ յաւե_
լին ևս այլազգիքն . և հանդիպեցան ’ի
14 հովիտն սկայից : * Եւ եհարց դաւիթ
դարձեալ զԱծ . և ասաց ցնա Ած . ոչ
ելթիցես զկնի նոցա . դարձիր ’ի նո_
ցանէ . և թողցես զնոսա մերձ ’ի տան_
15 ձիսն : * Եւ եղիցի ’ի լսել քեզ զձայն
շարժման ծայրից տանձեացն . յայն_
ժամ ելցես ’ի պատերազմն , վասն զի
ելցէ Ած առաջի քո . հարկանել զբա_
16 նակ այլազգեացն : * Եւ արար . որ_
պէս պատուիրեաց նմա Ած . և եհար
զբանակ այլազգեացն ’ի գաբաւօնայ
17 մինչև ’ի գազերայ : * Եւ եղև անուն
դաւթի յամ երկիր . և Տր ետ զերկիւղն
նորա ’ի վր ամենայն ազգաց :

Գլ : ԺԵ :

1 Եւ արար իւր տունս ’ի քաղաքի դաւ_
թի : և պատրաստեաց զտեղի տա_
պանակին Այ և արար նմա խորան :
2 * Յայնժամ ասաց դաւիթ : ‖ Ոչ այլ ու_ ‖ 2. Օրէ.
մեք է բառնալ զտապանակն Այ . 10.8.
բայց միայն ղևտացւոյն . վասն զի զնս
ընտրեաց Տր բառնալ զտապանակն
իւր . և պաշտել առաջի նորա մինչև յա_
3 ւիտեանս : * Եւ ժողովեաց դաւիթ
զամ իէլ յերուսաղէմ հանել զտապա_
նակն Տեառն ’ի տեղին , զոր պատրաս_
4 տեաց նմա : * Եւ ժողովեաց դաւիթ
զորդիսն ահարօնի . և զղևտացիսն :
5 * Յորդւոցն կահաթու , ուրիէլ իշ_
խան . և եղբարքն նորա հարիւր և քսան :
6 * Յորդւոցն մերարեայ , ասայիաս իշխան .
և եղբարք նորա երկերիւր և յիսուն :
7 * Յորդւոցն գերսոնի յովէլ իշխան . և
8 եղբարքն նր հարիւր և երեսուն : * Յորդ_
ւոցն եղիսափանայ սամիաս իշխան .
9 և եղբարք նորա երկերիւր : * Յորդ_
ւոցն քեբրոնի եղիէլ իշխան . և եղ_
10 բարք նորա ութսուն : * Յորդւոցն
ոզիէլի ամինադաբ իշխան : և եղբարք
11 նորա հարիւր և երկոտասան : * Եւ
կոչեաց դաւիթ զսադովկ և զաբիա_

Թար զքահանայսն. և զղևտացիսն.
և զուրիէլ. և զասաիա. և զյովէլ.
և զսեմայիա. և զէղիէլ. և զամինա_
դաբ: *Եւ ասէ ցնոսա. դուք էք իշխանք 12
տոհմիցն ղևտացւոց. դուք սրբեցա_
րուք՝ և եղբարքն ձեր. և հանէք զտա_
պանակն Տ.Ն իսրայէլի՝ ի տեղին, զոր
‖ Ա Եր. պատրաստեցի նմա: * ‖ Զի ապաքէն 13
13.10. զի ոչ էիք դուք յառաջ. խրամատեաց
Տ.Ծ ձեր՝ 'ի մեզ. վասն զի ոչ խնդ_
րեցաք իրաւամբք զնա: *Եւ սրբե_ 14
ցան քահանայքն և ղևտացիք բերել
զտապանակն Տ.Ն Իէլի: *Եւ առին 15
որդիք ղևտացւոց զտապանակն Տ.Ն.
‖ Ելից. ‖ որպէս և պատուիրեաց մովսէս բանիւ
25. 14. Տ.Ն ըստ գրոց՝ բառնալեօքն 'ի վե
ուսոց իւրեանց: *Եւ ասէ դաւիթ 16
ցիշխանս ղևտացւոցն: կացուցէք զեղ_
բարսն ձեր. որք երգեն զսաղմոսն
նուագարանօք երգոցն. քնարօք. և
սրնգօք. և ծնծղայիւք. ամբառնալ
զձայնսն 'ի բարձունս, ուրախութե
ձայնիւ: *Եւ կացուցին ղևտացիքն 17
զհաման որդի յովէլի. և յեղբարց
նր զասափ որդի բարաքեայ: և յորդ_
ւոցն մերարեայ յեղբարցն նորա զե_
թան որդի կիսեայ: *Եւ ընդ նոսա 18
եղբարքն իւրեանց երկրորդք: զաքա
րիաս. և յովէլ. և սեմիրամօթ. և եէլ.
և անանիաս. և եղիաբ. և բանէաս.
և մասիաս. և մատաթիաս. և եղի
փալա. և մակեդիաս. և աբեդդոմ.
և յէէլ. և ոզիաս, դռնապանքն:
*Եւ սաղմոսանուագքն. աման. և 19
ասափ. և եթան. տաւղօք պղնձեօք
լսելի առնել զձայնն: *Զաքարիաս. 20
և ոզիէլ. և սեմիրամօթ. և եղիէլ. և
անանիաս. և եղիաբ. և մասիաս. և
նաթիաս քնարօք, և ադեմօթ: *Եւ 21
մատաթիաս. և եղիփաղէաս. և մակե
դիաս. և աբեդդոմ. և յէէլ. և ո_
զիաս. սրնգօք սենեթիաս զօրացուցա
նել: *Եւ քոնիաս իշխան ղևտացւոցն, 22
իշխան 'ի վերայ երգոցն. վն զի էր հան
ճարեղ. *Եւ բարաքիաս. և եղկա_ 23
նա. դռնապանք տապանակին: *Եւ 24
սոբենիաս, և յոսափատ. և նաթանայ
էլ. և աման. և զաքարիաս. և բա_
ճարչանէ նաիաս. և եղիեզեր. քահանայքն յու_
ին փողս սացեալք փողովք առաջի տապանա_
առաջէ կին Տ.Ն: և աբեդդոմ. և յեխիաս. դռ_
տապա_ նապանք տապանակին Տ.Ն: * ‖ Եւ 25
նակին դաւիթ և ծերքն Իէլի. և հազարա_
‖ 2 Թագ. պետք, երթային հանել զտապանակ
6.12. ուխտին Տ.Ն 'ի տանէն աբեդդարայ ու
րախութբ: *Եւ եղև 'ի զօրացուցա 26
նելն Տ.Ն զիշխանսն՝ որք բարձին զզ
տապանակ ուխտին Տ.Ն. զենին եօթն

27 զուարակս. և եօթն խոյս: *Եւ դա
ւիթ զգեցեալ էր պատմուճան բեհե
զեղէն. և ամ ղևտացիքն բարձին զզ
տապանակ ուխտին Տ.Ն. և սաղմոսա
նուագքն. և քոնոնիաս էր իշխան եր
գոցն՝ որք նուագէին: և դաւիթ զգե
ցեալ պատմուճան բեհեզեղէն:
28 *Եւ ամ իէլ հանին զտապանակ ուխ
տին Տ.Ն հռչակաւ՝ ձայնիւ յօբելեան
և փողով՝ և ծնծղայիւք՝ նուագելով.
29 քնարօք՝ և տաւղօք: *Եւ եղև մինչ
դեռ տապանակն Տ.Ն գայր 'ի քաղաքն
դաւթի. մեղքող դուստր սաւուղայ
կարկառեալ ընդ պատուհանն. ետես
զարքայ դաւիթ զի կաքաւէր՝ և խա_
ղայր. և անարգոնեաց զնա 'ի միտս իւր:

Գլ. ԺԶ.

1 Եւ ‖ տարան 'ի ներքս զտապանակն ‖ 2 Թագ.
Տ.Ն. և հաստատեաց զնա 'ի մէջ 6.17.
խորանին՝ զոր պատրաստեաց նմա դա
ւիթ: և մատուցին ողջակէզս՝ և զփր
2 կութեցն առաջի Տ.Ն: *Եւ կատա_
րեաց դաւիթ մատուցանել զողջա_
կէզսն՝ և զփրկութեցն: և օրհնեաց
3 զժողովուրդն յանուն Տ.Ն: *Եւ բաշ
խեաց ամ իէլի յառնէ մինչև ցկին. 'ի
մարդ հաց մի 'ի հացարարոցէ. և պա_
4 տառ մի 'ի կասկարայից: *Եւ կար_
գեաց առաջի երեսաց տապանակին
կտակարանաց Տ.Ն, 'ի ղևտացւոցն
պաշտօնեայս, երգել ձայնիւ. և խոս_
5 տովան լինել զՏր Ած Իէլի: *Ասափ
առաջնորդ: և երկրորդ նմա զզաքա
րիաս. զէէլ. զսեմիրամօթ. զյայէլ.
զմատաթիաս. զեղիաբ. զբանէաս. զա
բեդդոմ. և զեսիէլ, նուագարանօք
տաւղաց՝ և քնարաց: և ասափ ծնծղայ
6 իւք նուագէր: *Եւ բանէաս. և ո_
զիէլ քահանայք փողովքն հանապազ
առաջի տապանակի կտակարանացն
7 Տ.Ն: *Եւ յաւուր յայնմիկ յայնժամ
կարգեաց դաւիթ 'ի սկզբանն օրհ_
նել զՏէր. 'ի ձեռն ասափայ՝ և եղ
8 բարցն նր: * ‖ Եւ րդ: Խոստովան եղե_ ‖ Սաղ.
րուք Տ.Ն. և կարդացէք զանուն նորա. 104.1.
ծանուցէք ժողովրդոց զգործս նր: Եսայ.
9 *Երգեցէք նմա՝ և օրհնեցէք զնա. 12.4.
պատմեցէք ամենեցուն զսքանչելիս
10 նր՝ զոր արար Տր: *Օրհնեցէք զա_
նուն սբ նորա: ուրախ լիցի սիրտ՝ որ
11 խնդրէ զհաճոյսն նր: *Խնդրեցէք
զՏր՝ և հզօրք եղիջիք. խնդրեցէք զե
12 րեսս նր յամ ժամ: *Յիշեցէք զսքան
չելիս նր՝ զորս արար. զնշանս՝ և զիրաւ
13 ունս բերանոյ նր: *Զաւակ իէի ծա
ռայք նր. որդիք յակօբայ ընտրեալք
14 նորա: *Նա է Տէր Ած մեր. յամ
երկրի

երկրի են իրաւունք նորա։ *Յիշեաց 15
յաւիտենից զուխտ իւր։ զբանն։ զոր
պատուիրեաց ՚ի հազար ազգս։
*Զոր ուխտն՝ զոր եդ ընդ աբրահա- 16
մե։ և զերդումն իւր ընդ իսահակայ,
*Եւ հաստատեաց զնա յակոբայ ՚ի հրա- 17
մանս։ և իսրայէլի ուխտ յաւիտենական։
*Եւ ասէ։ ձեզ տայց զերկիրն քանանայ։ 18
պարհակ ժառանգութեանն ձերոյ։ *Որ 19
էին նորքա սակաւք թուովք։ նուազք և
պանդուխտք ՚ի նմա։ *Գնացին յազ 20
գէ յազգ։ և ՚ի թագաւորութենէ ՚ի ժո
ղովուրդ յայլ։ *Ոչ եթող առն հար- 21
ստահարել զնոսա։ և կշտամբեաց վասն
Ա Սամ. նոցա զթագաւորս։ *Մի մերձենայք յա 22
104.15. ծեալդ իմ։ և ՚ի մարգարէիդ իմ մի
Ա Սամ. լինիք չար։ *Երգնեցէք զՏէր ամ երա- 23
95. 1. կիր։ պատմեցէք օրըստօրէ զփրկու-
թիւն նորա։ *Պատմեցէք ՚ի հեթանոսս 24
զփառսն նր։ յամենայն ժողովուրդս զքան-
ելիսն նր։ *Զի մեծ է Տէր։ և օրհնեալ է 25
յոյժ։ ահաւոր է ՚ի վերայ ամենայն աստուածոց։
*Զի ամենայն աստուածք ազգաց կուռք 26
են։ և Տէր զերկինս արար։ *Փառք՝ 27
և գովութիւն առաջի երեսաց նորա։
զօրութիւն՝ և պարծանք՝ ՚ի տեղւոջն նր։
*Տուք Տէր ամենից ազանց։ տուք Տէր 28
զփառս՝ և զզօրութիւն։ *Տուք Տէր զփառս 29
անուան նորա։ առէք պատարագս՝ և
մտուջիք առաջի երեսաց նորա։ և
երկիր պագէք Տէր ՚ի սրահ սրբութե
նորա։ *Երկիւղ յերեսաց նորա ամ 30
երկիր։ յաջողեսցի երկրի՝ և մի սասա-
նեսցի։ *Ուրախ եղիցին երկինք՝ և 31
ցնծասցէ երկիր։ և ասասցեն ՚ի հեթա
նոսս, Տէր թագաւորեաց։ *Ընչեսցէ 32
ծով լիութիւն իւրով։ փայտք անդաս-
տանի՝ և ամ, որ է ՚ի նմա։ *Այնժամ 33
ուրախ լիցին ամ ծառք անտառի։ զի
եկն դատել զերկիր։ *Խոստովան եղե 34
ջուք Տէր զի բարի է։ զի յաւիտեան է
ողորմութիւն նորա։ *Եւ ասացէք։ կե 35
ցո զմեզ Ա Ծ փրկութեան մերոյ։ և ապրե
ցո զմեզ ՚ի թիւնամեաց մերոց։ զի օրհ
նեսցուք զանուն քո սբ։ և պարծի-
ցուք յօրհնութիւնս քո։ *Օրհնեալ 36
Տէր Ա Ծ իսրայէլի յամենից մինչև յաւի-
տեանս։ և ասասցէ ամ ժողովուրդն։
ամէն։ և օրհնեցին զՏէր։ *Եւ եթող 37
անդ առաջի տապանակի կտակարա-
նացն Տեառն զասափ և զեղբարս նորա։
պաշտել առաջի տապանակին յամ
ժամ օրըստօրէ։ *Եւ աբդոդոմէն 38
և եղբարքն վաթսունևութ։ և աբդո
դոմէն որպէս իդիթունայ։ և ովսէդ ՚ի
դռնապանսն։ *Եւ զասադովկ քահա- 39
նայ։ և զեղբարսն զքահանայսն առաջ
ի խորանին Տեառն ՚ի բամայ՝ որ ՚ի գա-

40 բաւծն։ *Պատուցանել ողջակիզս Տեառն
՚ի վերայ սեղանոյ ողջակիզացն հանա
պազ առաւօտուց և երեկոյին։ և բոլո
ամի որ ինչ գրեալ էօրէնսն Տեառն զոր
պատուիրեաց որդւոցն իսրէլ։ ՚ի ձեռն
41 մովսէսի ծառային՝ Ա Ծ։ *Եւ ընդ
նմա եման։ և իդիթուն։ և այլք ընտ
րեալք յանուանէ, օրհնել զՏէր զի յաւ
42 իտեան է ողորմութիւն նորա։ *Եւ ընդ
նոսա փողք և ծնծղայք։ նուագել
քնարօք երգոցն Ա Ծ։ և որդիքն իդի
43 թունայ ՚ի դրանն։ *Եւ գնաց ամ
ժողովուրդն իւրաքանչիւրոք ՚ի տունս
իւր։ և դարձաւ դաւիթ օրհնել զիւր
տունն։

ԳԻ։ ԺԱ։

1 Եւ եղև իբրև բնակեցաւ դա- ‖2 Թագ.
ւիթ ՚ի տան իւրում։ ասէ դա- 7. 2.
ւիթ ցնաթան մարգարէ։ ահա ես
բնակիմ ՚ի տան մայրփայտից։ և տա-
2 պանակն Ա Յ ընդ վրանօք։ *Եւ ա-
սէ նաթան ցդաւիթ։ զամ, որինչ է
յանձին քումդ, արա։ վասնզի Ա Ծ ընդ
3 քեզ է։ *Եւ ՚ի գիշերին յայնմիկ եղև
4 բան Ա Ծ առ նաթան՝ և ասէ։ *Երթ՝
և ասա ցդաւիթ ծառայ իմ։ այսպէս
ասէ Տէր։ ոչ շինեսցես դու ինձ տուն
5 բնակելոյ ՚ի նմա։ *Վասնզի ոչ երբեք
բնակեցայ ՚ի տան՝ յօրէ յորմէ հանի
զիսրայէլ մինչև յօրս յայս։ և
6 խորանաւ ՚ի վայրաքնակս։ *Եւ ընդ ամենայն այլ խո-
ուրեք՝ ընդոր անցին որդիքն իսրէլ։ ե- րանաւ
թէ խօսեցայ խօսեցայ ընդ միոմն ՚ի
ցեղից իսրէլ։ և ՚ի դատաւորացն նր
։ որոց պատուիրեցի հովուել ժողովր
դեան իմոյ՝ և ասացի։ ընդէր ոչ շինե
7 ցիք ինձ տուն ՚ի մայրի փայտից։ *Եւ
արդ՝ այսպէս ասասցես ցծառայ իմ
դաւիթ։ այսպէս ասէ Տէր ամենակալ։
առի զքեզ ՚ի վերջէ վանաց հովիւ
ացն։ առ ՚ի լինիլ առաջնորդ ժողովր
8 դեան իմում իսրէլ։ *Եւ էի ընդ քեզ
ամ ուրեք՝ ուր և երթայիր։ և սատա-
կեցի զամ թշնամիսն քո յերեսաց քոց։
և արարի քեզ անուն ըստ անուանն մե-
9 ծամեծաց՝ որք ՚ի վերջ երկրի։ *Եւ
արդ եդից զտեղի ժողովրդեան իմոյ
իսրէլ։ և տնկեսցես զդա։ և բնակեսցի փնչեցէ
առ անձինն։ և ոչ ևս հոգասցէ ինչ։ և
ոչ ևս յաւելցի անիրաւութիւն խոնար
հեցուցանել զդա որպէս ՚ի սկզբանէ։
10 *Եւ յաւուրց, յորոց կարգեցի դա-
տաւորս ՚ի վերջ ժողովրդեան իմոյ իսրէլ,
նոքուն արարի զամ թշնամիս քո։ և
արդ՝ աձեցուցից զքեզ։ և շինեցից
11 զքեզ ես Տէր։ *Եւ եղիցի յորժամ
լցցին աւուրք քո։ քունեսցես ընդ հարս
քո։

քո ։ և յարուցից զզաւակ քո յետ քո․
որ եղիցի յորովայնէ քումմէ ։ և պատ
րաստեցից զթագաւորութիւն նր ։ * Նա 12
շինեսցէ ինձ տուն ։ և ուղղեցից զա_
թոռ նորա յաւիտեան ։ * Ես եղէց 13
նմա 'ի հայր․ և նա եղիցի ինձ յորդի․
և զողորմութիւն ոչ արարից 'ի բաց 'ի
նմանէ․ որպէս մերժեցի յայնցանէ․
որք յառաջքան զքեզ էին ։ * Եւ հա 14
ւատարիմ լիցի նա 'ի տան իմում ։ և
թագաւորութիւն նորա մինչև յաւի_
տեանս․ և աթոռ նր եղիցի ուղղեալ
մինչև յաւիտեան ։ * Ըստ ամ բանիցս 15
այսոցիկ․ և ըստ ամ տեսլեանս այսո
րիկ․ նոյնպէս խօսեցաւ Նաթան ընդ
Դաւթի ։ * Եւ եկն արքայ Դաւիթ․ 16
նստաւ առաջի Տն և ասէ․ ո՞վ եմ ես
Տր Ա.Ծ․ և կամ զի՞նչ տուն իմ․ զի սի
րեցեր զիս մինչև յաւիտեան ։ * Եւ ո՛չ 17
փոքրկացան այսոքիկ առաջի քո Ա.Ծ․
խօսեցար յաղագս տան ծառայի քոյ
յերկարագոյն ։ և հայեցար դու յիս
տեսլեամբ մարդոյ ։ բարձրացուցեր
դու զիս Տր Ա.Ծ ։ * Եւ զի՞նչ ևս յաւ 18
ելցի Դաւիթ փառաւորել զքեզ ։ դու
գիտես զծառայ քո ։ * Ըստ սրտի 19
քում արարեր զամ զմեծութի քո Տր ։
* Ոչ ոք է նման քեզ․ և ոչ ոք գոյ բաց 20
'ի քէն․ ըստ ամի զորս լուաք ականջօք
մերովք ։ * Եւ ոչ ոք է իբրև զժողո_ 21
վուրդ քո Իէլ ազգ 'ի վր երկրի․ ո_
րում առաջնորդեաց նմա Ա.Ծ փրկել
իւր ժողովուրդ․ և դնել զանուն իւր
մեծ և երևելի ։ հանել յերեսաց ժո_
ղովրդեան քոյ․ զոր փրկեցեր յեգիպ
տոսէ, զազգսն ։ * Եւ եդեր զժողո_ 22
վուրդ քո Իէլ, 'ի ժողովուրդ քեզ
յաւիտեան․ և դու եղեր նոցա Ա.Ծ ։
* Եւ արդ Տր․ զբանն, զոր խօսեցար 23
ընդ ծառայի քում՝ և յաղագս տան
նորա․ հաւատարիմ լիցի մինչև յաւի_
տեան ։ * Որ ասացեր Տր․ Տր ամե_ 24
նակալ՝ Ա.Ծ Իէլի․ եթէ տուն Դաւթի
ծառայի քոյ ուղղեալ եղիցի առաջի
ցայտ_ քո ։ * Զի դու Տր բացեր զունկն 25
նեցեր ծառայի քոյ շինել քեզ տուն ։ յա_
յաւնէն ղագս այսորիկ եգիտ ծառայ քո կալ
յաղօթս առաջի քո ։ * Եւ արդ Տր․ 26
դու ես Ա.Ծ․ և խօսեցար վր ծառայի
քոյ զբարիսդ զայդոսիկ ։ * Սկսիր այ_ 27
սուհետև օրհնել զտուն ծառայի քոյ․
լինել առաջի քո յաւիտեան ։ զի դու
Տր օրհնեցեր․ և օրհնեա՛ յաւիտեան ։

Գլ ։ ԺԸ ։

2 Թագ 8. 1. Եւ եղև յետ այսորիկ՝ եհար Դա 1
ւիթ զայլազգիսն․ և վանեաց
զնոսա․ և էառ զԳէթ՝ և զգեօղս նր
2 'ի ձեռաց այլազգեացն ։ * Եւ եհար
զմովաբ․ և էին մովաբացիքն ծա
3 ռայք Դաւթի բերել ընծայս ։ * Եւ
եհար Դաւիթ զադրաազար արքայ սու
բայ յեմաթ․ յերթալ նր հաստատել
զձեռն իւր 'ի վր գետոյն եւփրատայ ։
4 * Եւ էառ Դաւիթ զնր հազար կառս՝
և եօթն հազար ձիոն՝ և եօթնհազար 20000
արանց հետևակաց․ և քակեաց Դա_
ւիթ զամ զկառսն․ և եթող 'ի նոցա_
5 նէ հարիւր կառս ։ * Եւ եկն ասորին
'ի Դամասկոսէ օգնել Ադրաազարայ ար
քայի սուբայ․ և եհար Դաւիթ յասո
րեացն քան և երկուս հազարս արանց ։
6 * Եւ եդ Դաւիթ ամրոց յասորիս 'ի
Դամասկոսի․ և էին Դաւթի ծառայք
բերել նմա ընծայս․ և ապրեցոյց Տր
զԴաւիթ յամ տեղիս․ ուր և երթայր ։
7 * Եւ էառ Դաւիթ զմանեակսն ոսկե
ղէնս․ որք էին 'ի ծառայսն Ադրաազա_
8 րայ․ և եբեր զայնս յէմ ։ * Եւ 'ի մա
տեբեթայ, և յընտիր քաղաքացն Ադ
րաազարայ էառ Դաւիթ պղինձ բա_
զում յոյժ․ և 'ի նոցանէ արար Սողո_
մոն զծովն պղնձի․ և զսիւնսն․ և
9 զկահսն պղնձիս ։ * Եւ լուաւ Թովու
արքայ Եմաթայ՝ եթէ եհար Դաւիթ
զամ զօրութիւն Ադրաազարայ արքայի
10 սուբայ ։ * Եւ առաքեաց զԴուրամ
զորդի իւր առ արքայ Դաւիթ, հար_
ցանել զնմանէ 'ի խաղաղութի․ և
օրհնել զնա․ վասն զի պատերազմ
տայր Ադրաազար ընդ նմա․ և եհար
զնա․ քանզի այր թշնամի էր Թովու
Ադրաազարայ ։ և ամենայն անօթք ոս
կեղէնք և արծաթեղէնք 'ի ձեռս նր ։
11 * Եւ զայնոսիկ օրհնեաց Դաւիթ Տն,
հ արծաթոյն և ոսկւոյ․ զոր էառ յա_
մենայն ազգացն․ յեդովմայ, և 'ի մովաբայ․
և յորդւոցն ամոնայ․ և յայլազգեացն․
12 և յամաղեկայ ։ * Եւ աբեսսա որդի
սարուեայ եհար զեդոմ 'ի հովտին աղ
13 նայ՝ ութն և տասն հազար ։ * Եւ եդ
'ի հովտին ամրոց․ և էին եդովմայե_
ցիքն ծառայք Դաւթի․ և փրկեաց Տր
զԴաւիթ յամենայն տեղիս․ ուր և եր_
14 թայր ։ * Եւ թագաւորեաց Դաւիթ
'ի վերայ ամենայն Իէլի․ և էր առնել
իրաւունս և արդարութի ամենայն
15 ժողովրդեան իւրում ։ * Եւ յովաբ
որդի սարուեայ 'ի վերայ զօրացն․ և յո
սափատ որդի աքիղուդայ յիշատակաց
16 դպիր ։ * Եւ սադովկ որդի աքիտոբայ․
և աքիմելէք որդի աբիաթարայ քահա
17 նայք․ և սուսա դպրապետ ։ * Եւ բա
նեաս որդի յովիդայեայ 'ի վր քերե_
թայն և ոփելեթայն․ և որդիք Դա_
ւթի առաջինք փոխանորդք արքայի ։

Գլ: ԺԹ:

‖Բ Թագ 10. 1.
Եւ ‖ եղև յետ այսորիկ մեռաւ Նա 1
աս արքայ որդւոցն Ամոնայ . և
թագաւորեաց Անան որդի նորա ընդ
նորա : * Եւ ասէ Դաւիթ . արասցուք 2
ողորմութիւն ընդ Անանայ որդւոյ Նաա
սայ . որպէս արար հայր նր ընդ իս ողոր
մութիւն : և առաքեաց հրեշտակս Դա
ւիթ մխիթարել զնա վն հօրն իւրոյ . և
եկին ծառայքն Դաւթի յերկիր որդ
ւոցն Ամոնայ մխիթարել զնա : * Եւ 3
ասեն իշխանքն Ամոնայ ցԱնան . միթէ
փառաւորել Դաւիթ զհայր քո առաջի
քո առաքեաց քեզ զմխիթարիչսդ . ոչ
ապաքէն զի քննեսցեն զքաղաքս . և
դիտել զերկիրս եկին ծառայքդ նորա
առ քեզ : * Եւ էառ Անան զծառայսն 4
Դաւթի՝ եգերծ զնոսա . և եհատ զդրօ
շակսն նոցա զհասարակածն մինչև 'ի
վեր . և արձակեաց զնոսա : * Եւ եկին 5
պատմել Դաւթի վն արանցն : առա
քեաց ընդ առաջ նոցա . վն զի էին
ամաչեցեալք յոյժ . և ասէ արքայ .
նստարուք յԵրիքով . մինչև աճեսցին մօ
րուք ձեր . և ապա եկեսջիք : * Եւ 6
տեսին որդիքն Ամոնայ եթէ ամաչեաց
զօրն Դաւթի՝ առաքեաց Անան և որ
դիքն Ամոնայ հազար տաղանդ արծա
թոյ . և 'ի վարձու կալան իւրեանց յա
սորեաց Միջագետաց . և յասորեաց
Մաաքայ և Սուբայ՝ կառս՝ և հեծե
ալս : * Եւ 'ի վարձու կալան իւրեանց 7
երեսուն և երկուս հազարս կառաց . և
զարքայն Մօաքայ . և զզօրն նր . և եկին՝
բանակեցան յանդիման Մեդաբայ . և
որդիքն Ամոնայ ժողովեցան 'ի քաղա
քացն իւրեանց . և եկին պատերազմել :
* Լուաւ Դաւիթ . առաքեաց զՅովաբ 8
և զամ զօրաւորացն : * Եւ ելին որ 9
դիքն Ամոնայ՝ և ճակատեցան 'ի պա
տերազմ առ դրան քաղաքին . և թա
գաւորքն եկեալք բանակեցան առան
ձինն 'ի դաշտին : * Եւ ետես Յովաբ 10
եթէ եղեն դէմ յանդիման պատերազ
մին ընդ նմա առաջի երեսաց և զկնի .
ընտրեաց յամենայն երիտասարդայն
Իէլի . և կարգեաց ընդդէմ Ասորւոցն :
* Եւ զմնացորդս զօրուն ետ 'ի ձեռս 11
Աբեսսայ եղբօրն իւրոյ . և կարգեաց
ընդդէմ որդւոցն Ամոնայ : * Եւ ասէ՝ 12
եթէ զօրասցի քան զմեզ Ասորին , լի
ցիս մեզ 'ի փրկութիւն . և եթէ որդիքն
Ամոնայ զօրասցին քան զքեզ , ապրե
ցուցից զքեզ : * Քաջ լեր՝ և զօրաս 13
ցուք վն ժողովրդեան մերոյ : և վն
քաղաքացն Այ մերոյ . և Տր՝ որ ինչ
բարի իցէ յաչս նորա , արասցէ : * Եւ 14
ճակատեցաւ Յովաբ և զօրն նորա ընդ
դէմ Ասորեացն 'ի պատերազմին . և
15 փախեան 'ի նմանէ : * Եւ որդիքն Ա
մոնայ տեսին՝ եթէ փախեան Ասորիքն՝
փախեան և նոքա յերեսաց Յովաբայ .
և յերեսաց Աբեսսայ եղբօրն նորա : և
մտին 'ի քաղաքն . և եկն Յովաբ յԵմ :
16 * Եւ ետես Ասորին եթէ յաղթեաց
նմա Իէլ . առաքեաց հրեշտակս . և եհան
զԱսորեստանեայն յայնմ՝ կողմանէ գե
տոյն . և զՍովփաք զօրավար զօրուն Ա
17 դրազարայ առաջի նց : * Եւ պատմե
ցին Դաւթի . գումարեաց զամենայն
Իէլ . էանց ընդ Յորդանան՝ և եկն 'ի վր
նոցա՝ և ճակատեցաւ ընդդէմ նոցա .
և կարգեցաւ Դաւիթ ընդդէմ Ասոր
18 ւոյն . և պատերազմէր ընդ նմա : * Եւ փա
խեաւ Ասորին յերեսաց Դաւթայ . և
կոտորեաց Դաւիթ յԱսորեացն եօթն
հազար կառաց . և քառասուն հա
զար հետևակաց . և զՍովփաք զօրա
19 վար զօրուցն սպան : * Եւ տեսին
ծառայքն Ադրազարայ եթէ անկան
առաջի Իէլի . եդին ուխտ ընդ Դաւթի
և ծառայեցին նմա . և ոչ ևս կամեցաւ
Ասորին օգնել որդւոցն Ամոնայ :

Գլ: Ի:

1 Եւ ‖ եղև 'ի միւսում տարւոջն յե ‖2 Թագ
լանել թագաւորացն՝ էած Յո 10.7. և
վաբ զամ զօրացն . և ապա 11.1.
կանեաց զերկիր որդւոցն Ամոնայ :
եկին , և նստան շուրջ զՀռաբաթաւ .
և Դաւիթ նստէր յԵմ . և էառ Յո
վաբ զՀռաբաթ . և կործանեաց զնա :
2 * Եւ էառ Դաւիթ զպսակն Մողքո
մայ թագաւորին նոցա 'ի գլխոյն նր .
և գտաւ կշիռ նորա տաղանդ ոսկւոյ .
և 'ի նմա ակն պատուական . և էր 'ի
գլուխն Դաւթի . և աւար բազում
3 յոյժ եբեր : * Եւ զժողովուրդն . որ
էր 'ի նմա՝ եհան . և սղոցեաց սղոցօք
և ուրագօք երկաթեօք . և այնպէս
արար Դաւիթ ամ քաղաքաց որդւոցն
Ամոնայ . և դարձաւ Դաւիթ՝ և ամ
4 զօրն իւր յԵրուսաղէմ : * ‖ Եւ յետ ‖2 Թագ
այնորիկ եղև միւսանգամ պատերազմ 21.18.
'ի Գազեր ընդ այլազգիսն . յայնժամ
եհար Սուբաք Քուսաթացի զՍեփփա
յորդւոց Սկայիցն՝ և վանեաց զնա :
5 * Եւ եղև դարձեալ պատերազմ ընդ
այլազգիսն . և եհար Եղէանան որդի
Յայիրայ զԼեեմի զեղբայրն Գողիա
թու Գեթացւոյ . և փայտ նիզակի նր
6 իբրև զօտորի ոստայնանկաց : * Եւ
եղև դարձեալ պատերազմ 'ի Գեթ .
և էր այր ոմն մեծ յոյժ . և մատունք
նր վեց վեց . քսան և չորք . և նա էր

յորդ

յորդւոց սկայիցն։ *Եւ թշնամաներ 7
զինել. և եհար զնա յոնաթան որդի
սամայ. որդի եղբօր դաւթի։ սոքա
եղեն հռափայ ի գէթ. ամենեքեան
էին արք հսկայք. և անկան ի ձեռս
դաւթի, և ի ձեռս ծառայից նը։

Գ։ Ի։

Եւ ‖ եկաց բանսարկու ի համբ լինի. 1
և դրդուեցոյց զդաւիթ թուել
զիսրայէլ։ *Եւ ասէ դաւիթ ցյո- 2
ւաբ՝ և ցիշխանս զօրուն. երթայք
թուեցէք զիսրայէլ ի բերսաբէէ մինչև
ցդան. և բերէք առ իս. և գիտասցից
զթիւն նոցա։ *Եւ ասէ յովաբ. յաւել 3
յե Տր ի ժողովուրդ իւր. որպէս են
դոքա՝ հարիւրապատիկ. և աչք Տեառն
իմոյ տեսանեն. զի ամենեքեան ծա-
ռայք են Տեառն իմոյ. և ընդէր խնդրէ
տէր իմ զայդ. զի մի լինիցի մեղք ի
ժողովրդեանդ իսրայէլ։ *Եւ բան ար- 4
քային զօրացաւ ի վերայ յովաբայ. և
եւ յովաբ. և եկն յամահմանան իսրայէլ.
և եկն յերուսաղէմ։ *Եւ եհաս յովաբ 5
զթիւ համարոյ ժողովրդեանն դաւ-
թի. և եղեւ ամ իսրայէլ հազարք հա-
զարաց. և հարիւրհազար արանց. որք
ձգէին սուսերս. և յուդաս չորեքհա-
րիւր և յիսունհազար արանց սուսե-
րաւորաց։ *Եւ այլ զլեւիա և զբենիա- 6
մին ոչ թուեաց ի մէջ նոցա. վասն
զի տագնապացաւ բանն արքային առ յո
վաբ։ *Եւ չար երևեցաւ առաջի Աստ 7
ւան իրացն այնոցիկ. և եհար զիսրայէլ։
*Եւ ասէ դաւիթ ցԱստ. մեղայ յոյժ. 8
զի արարի զկրթագ զայդ. և արդ՝ իբաց
բարձ զչարութիւն ծառայի քոյ. վասն
զի ընդունայնացայ յոյժ։ *Եւ խոսե 9
ցաւ Տր ընդ գադայ տեսանողի առ
դաւիթ՝ և ասէ։ *Երթ՝ խոսեաց ընդ 10
դաւթի՝ և ասասցես. այսպէս ասէ Տր.
երիս ինչս ես առեմ իվերդ. ընտրեա
անձին քումմէ՝ ի նոցանէ՝ և արարից
քեզ։ *Եւ եկն գադ առ դաւիթ՝ և 11
ասէ ցնա. այսպէս ասէ Տր. ընտրեա
քեզ։ *Կամ երիս ամն սովու՝ կամ զե 12
րիս ամիսս փախչիլ քեզ յերեսաց թշ
նամեաց քոց. և սուր թշնամեաց քոց
եղիցի ի սատակել զքեզ։ կամ զերիս
աւուրս սուր Տեառն՝ և մահ յերկրի քումմէ.
և հրեշտակ Տեառն սատակեսցէ յամ ժա
ռանգութիս իսրայէլ. և արդ՝ տես զինչ
դարձուցանիցեմ պատասխանի. որ առա-
քեացն զիս։ *Եւ ասէ դաւիթ ցգադ. 13
նեղուեցի ես յինէ յոյժ երեքեան այդո-
քիւք. բայց անկայց ի ձեռս Տեառն. վասն
բազում են գթութիք նորա յոյժ. և
ի ձեռս մարդկան մի անկայց։ *Եւ 14
եհաս Տէր մահ յիսրայէլ. և անկան յիս-
րայէլէ եօթանասունհազար արանց։
*Եւ առաքեաց Աստ զհրեշտակն յե- 15
րուսաղէմ սատակել զնա. և մինչդեռ
սատակէր. տեսես Տր. և զղջացաւ ի չա-
րութենէն. և ասէ ցհրեշտակն Տեառն. որ
սատակէր. շատ լիցի քեզ. թուլացո
զձեռն քո. և հրեշտակ Տեառն կայր ի
կալն ոռնայ յեբուսացւոյ։ *Եւ ամբարձ 16
դաւիթ զաչս իւր, և ետես զհրեշ-
տակն Տեառն. զի կայր ի մէջ երկնի և
երկրի. և սուրն իւր ձգեալ ի ձե-
ռին իւրում. և կարկառեալ ի վերայ
երուսաղէմ. և անկան դաւիթ և
ծերքն զգեցեալ քուրձ ի վերայ երե
սայ իւրեանց։ *Եւ ասէ դաւիթ ցԱստ. 17
ոչ ապաքէն ես ասացի թուել զժողո-
վուրդ. ես եմ, որ մեղայ. առնելով
արարի զչարիսդ. և ոչխարքդ այդո-
քիկ զի՞ արարին. Տէր Աստ. եղիցի ձեռն
քո յիս. և ի տուն հօր իմոյ. և մի՛ ի
ժողովուրդ քո կորուսանել Տէր։
*Եւ ասէ հրեշտակն Տեառն ցգադ. ասա 18
ցդաւիթ. զի ելցէ, կանգնեսցէ զսե
ղան Տեառն ի կալն ոռնայ յեբուսացւոյ։
*Եւ ել դաւիթ ըստ բանին Տեառն. զոր 19
խոսեցաւ յանուն Տեառն։ *Եւ դարձաւ ոռնայ 20
ոռնայ. ետես զարքայ և զչորեսեան
որդիսն նորա ընդ նմա ծածկեալս.
և ոռնայ կասկը՝ ի կալն ցորեան։ *Եւ 21
եկն դաւիթ առ ոռնայ. և ել ոռնայ
՝ի կալէն. երկիր եպագ դաւթի ի
վերայ երեսաց իւրոց յերկիր։ *Եւ 22
ասէ դաւիթ ցոռնայ. տուր ինձ զտե
ղիդ քո զայդ զկալդ. և շինեցից այդր
սեղան Տեառն՝ արծաթոյ, որքան ար-
ժան իցէ. տացես ինձ զդա. և դադա
րեսցին հարուածքն՝ ի ժողովրդենէն։
*Եւ ասէ ոռնա ցդաւիթ. առ դու 23
քեզ. և արասցէ տէր իմ արքայ զա-
րին առաջի իւր։ ահա ետու քեզ զե-
զինադ յողջակէզս. և զփայտս սայլիցդ
և զցորեանդ ի զոհս. զամենայն ետու
քեզ։ *Եւ ասէ արքայ դաւիթ ցոռ 24
նայ՝ ոչ այդպէս. այլ գնելով գնեցից ար-
ծաթոյ. որքան արժան իցէ. և ոչ ա-
ռից՝ որինչ է քո. մատուցանել ողջա-
կէզս Տեառն ձրի։ *Եւ եհաս դաւիթ ցոռ 25
նայ վասն տեղւոյն նորա՝ վեցհարիւր
սիկղ ոսկւոյ կշռով։ *Եւ շինեաց դա 26
ւիթ անդ սեղան Տեառն. և եհան ողջա-
կէզս՝ և վասն փրկութեան. և դոչեաց
առ Տր. և լուաւ նմա յերկինից նմա ի
վերն սեղանոյ ողջակիզին. և ծախեաց
զողջակէզսն։ *Եւ ասէ Տր ցհրեշ- 27
տակն. դարձո զսուրդ քո ի պատեանս։
*Ի ժամանակին յայնմ՝ ի տեսանելն 28
զնա դաւթի. թէ ել լուաւ նմա Տր ի
կալն

կալն Ոռնայ յեբուսացւոյ • և եզեն
‖ Մնէց. 36.2. անդ զոհս: * ‖ Եւ խորանն Տն, զոր 29
արար Մովսէս յանապատին • և սեղան
ողջակիզացն 'ի ժամանակին յայնմ
էին 'ի բամայ Գաբաւոնի: * Եւ ոչ 30
կարէր Դաւիթ երթալ առաջի նորա
խնդրել զԱյ • վասնզի տագնապե_
ցաւ յերեսաց սրոյ հրեշտակին Տն:

ԳԼ: ԻԲ:

Եւ ասէ Դաւիթ • այս է տուն Տն 1
Այ • և այս սեղան ողջակիզաց Իղի:
* Եւ ասաց Դաւիթ ժողովել զամ 2
եկսն յերկրէն Իղի: և կացոյց քարա_
հատս հատանել քարինս կոփածոյս՝
և շինել զտունն Այ: * Եւ երկաթ 3
բազում 'ի բևեռս դրացն՝ և դրանն • և
զշրջանակսն արար Դաւիթ • և պղինձ
բազում յոյժ • որոյ ոչ գոյր կշիռ:
* Եւ մայր փայտս • որոյ ոչ գոյր թիւ • 4
վզի բերէին սիդոնացիքն • և տիւրա
ցիք մայր փայտս յաճախութ Դաւթի:
* Եւ ասէ Դաւիթ • սողոմոն որդի իմ 5
մանուկ փոքր է • և տունն՝ զոր շինէ Տն •
մեծ է 'ի վեր անուանբ՝ և 'ի փառս ամ
երկրի • պատրաստեցից նմա նիւթս •
և պատրաստեաց Դաւիթ յաճախու_
թե յառաջ քան զվախճանն իւր:
* Եւ կոչեաց զսողոմոն որդի իւր • և 6
պատուէրեաց նմա շինել զտուն ան_
ուան Տն Այ Իղի: * Եւ ասէ Դաւիթ 7
ցսողոմոն, որդեակ իմ • եղև 'ի մտի
իմում շինել տուն անուան Տն Այ:
* Եւ բան Տն եղև առ իս՝ և ասէ • ա_ 8
րիւն բազում հեղեր • և պատերազ_
մունս մեծամեծս արարեր • ոչ շինես_
ցես դու տուն անուան իմոյ • վասն զի
արիւն բազում հեղեր 'ի վր երկրի ա_
ռաջի իմ: * Ահա ծնցի քեզ որդի • և 9
նա եղիցի այր հանգստեան • և հան_
գուցից զնա յամ թշնամեաց շուրջա_
նակի • քանզի սողոմոն անուն է նր • և
զխաղաղութի և զհանդարտութի տաց
‖ Բ թագ. 7.13. 'ի վերայ Իղի յաւուրս նր: * ‖ Նա շի_ 10
նեսցէ տուն անուան իմոյ • նա եղիցի
Գ թագ. 5.5. ինձ յորդի • և ես եղէց նմա 'ի հայր • և
ուղղեցից զաթոռ թագաւորութե նր
յԻղի մինչև յաւիտեան: * Եւ արդ՝ 11
որդեակ իմ • եղիցի ընդ քեզ Տր • և յա_
ջողեսցէ • և շինեսցես տուն Տն Այ
քո • որպէս խօսեցաւ վասն քո: * Եւ տա 12
ցէ քեզ իմաստութի և հանճար Տր •
և զօրացուսցէ զքեզ 'ի վր Իղի • և պա_
հեսցես առնել զօրէնս Տն Այ քո:
* Եւ յայնժամ յաջողեսցիս, եթէ պա 13
հեսցես առնել զհրամանսն՝ և զիրաւ_
ունս • զոր պատուիրեաց Տր մովսիսի 'ի
վր Իղի • քաջ լեր՝ և զօրացիր • մի եր_
խը

14 կիցես՝ և մի զարհուրիցիս: * Եւ ահա
ես ըստ աղքատութե իմում պատրաս
տեցի ոսկի 'ի տուն Տն տաղանդս հա
րիւր հազար • և արծաթ տաղանդս
հազարս հազար • և պղինձ • և երկաթ՝
որոյ ոչ գոյ թիւ • վասնզի բազում է
յոյժ • և փայտս՝ և քարինս՝ պատրաս
15 տեցի: * Եւ դու յաւելցես յայդ բազ
մութե առնել գործ արուեստից • շի
նօղս քարանց • և հիւսունս փայտից •
և ամ իմաստուն յամենայն գործ:
16 * Ոսկւոյն՝ և արծաթոյն • և պղնձոյ՝
և երկաթոյ • որոյ ոչ գոյ համար: արդ՝
արի • և արա • վզի Տէր ընդ քեզ է:
17 * Եւ պատուէրեաց Դաւիթ ամ իշխա
նացն Իղի՝ օգնել սողոմոնի որդւոյ
18 իւրում: * Եւ ասէ • ոչ ապաքէն Տր
ընդ ձեզ է • և հանգոյց զձեզ շուրջա
նակի • վզի ետ 'ի ձեռս ձեր զբնակիչս
երկրիդ • և հնազանդեցաւ երկիրդ
առաջի Տն • և առաջի ժողովրդեան
19 նր: * Եւ արդ՝ տուք զսիրտս ձեր՝ և
զանձինս ձեր՝ խնդրել զՏր Այ ձեր •
արիք՝ և շինեցէք զսրբութիւս Տն Այ
մերոյ • տանել 'ի ներքս զտապանակ
ուխտին Տն՝ և զսպաս սրբութեցն
Այ 'ի տունն • զոր շինէք անուան Տն:

ԳԼ: ԻԳ:

1 Եւ Դաւիթ էր ծեր՝ և լի աւուրբք •
և թագաւորեաց սողոմոն որդի
2 նր փոխանակ նր 'ի վերայ Իղի: * Եւ
ժողովեաց զամ իշխանսն Իղի • և զքա
3 հանայս՝ և զղևտացիս: * Եւ մտին 'ի
թիւն ղևտացիքն յերեսնամենից և
'ի վեր • և եղև թիւն նոցա ըստ գլխոց
իւրեանց՝ արք ութ հազար և երե_ 38000.
4 սուն: * Եւ 'ի նոցանէ գործավարք 'ի
վերայ գործոյ տանն • և քսան և չորք
հազարք դպիրքն • և դատաւորք վեց
5 հազար: * Եւ չորք հազարք դռնա_
պանք • և չորք հազարք օրհնիչք Տն •
նուագարանօքն որովք արարին օրհ_
6 նել զՏր: * ‖ Եւ որոշեաց զնս Դա_ ‖ Ելից
ւիթ յորբստորէ պաշտամունս • զոր_ 6. 1.
դիոն ղևեայ • զգերսոմն • և զկահաթ • Մնէց.
7 և զմերարի: * Եւ գերսոնի • և եղիա_ 6.17.
8 դան • և սեմէի: * Որդի եղիադանայ
9 իշխան իէլ: և եթօմ • և յովէլ: * Եւ
որդիքն սեմեայ • սաղոմիթ • և ադիէլ •
և արան • երեք սոքա իշխանք տոհմիցն
10 եղիադանայ: * Եւ որդիքն սեմեայ •
յեթ՝ և զիզա • և յովաս • և բերիայ •
11 սոքա որդիք սեմեայ չորք: * Եւ էր
յեթ իշխան • և զիզա երկրորդ • և յո_
վաս • և բերիա՝ ոչ յաճախեցին որդիս •
և եղեն 'ի տուն տոհմին 'ի միում՝ հա_
12 մարի: * Որդիք կահաթու • ամրամ •

և խաւսաւ. քեբրոն. և ոզիէլ՝ չորք:
Ելից. * Որդիք ամրամայ. ահարոն. և մով_ 13
6.20. սէս. և որոշեցաւ ահարոն սուրբ լի_
Եբրայ. նել 'ի սրբութիւ սրբութեանցն՝ ինքն և
5. 4. որդիք իւր մինչև յաւիտեան. ծխել
խունկս առաջի Տն. պաշտել՝ և աղօթս
առնել յանուն նր մինչև յաւիտեան:
* Եւ մովսէս այր Այ. և որդիքն նր 14
Ելից. կոչեցան 'ի ցեղն ղևեայ: * Որդիք 15
2.22. և մովսիսի. գերսամ. և եղիազար: * Որ_ 16
18.3. դիք գերսամայ. սուբայէլ: * Եւ էր 17
որդի եղիազարու հռաբիա իշխան: և
ոչ գոյր այլ որդի եղիազարու՝ և որ_
դիքն հռաբիայ աճեցին 'ի բարձրու_
թի: * Որդիք սահառայ. սաւուղ. և 18
մովէ իշխանք: * Որդիք քեբրոնի. յե_ 19
րիայ իշխան. և ամարիայ երկրորդ. և
ոզիէլ երրորդ. և յեկմիաս չորրորդ:
* Որդիք ոզիէլի. միքիա իշխան. և յե 20
սիաս երկրորդ: * Որդիք մերարեայ, 21
մոողի. և մուսի. որդիք մոողեայ. ե_
ղեազար. և կիս: * Եւ մեռաւ եղեա 22
զար. և ոչ գոյին նր որդիք. այլ դըս_
տերք միայն. և առին զնոսա որդիքն
կիսեայ, եղբարքն իւրեանց: * Որդիք 23
մուսեայ. մոողի. և եդեր. և արիմոթ.
երեք: * Այսք որդիք ղևեայ ըստ տանց 24
տոհմից իւրեանց. իշխանք ցեղիցն իւր
եանց. ըստ համարոյ իւրեանց. և ըստ
թուոյ անուանց. ըստ գլխոյն իւր_
եանց առնէին զգործ պաշտաման 'ի
տան Տն 'ի քսանամենից և 'ի վեր:
* Զանզի ասաց դաւիթ. հանգոյց 25
Տր Այ զիէն զժողովուրդ իւր. և
բնակեցաւ մինչև յաւիտեան: * Եւ 26
ղևտացիքն ոչ բառնային ամենեքեան
զխորանն՝ և զամ սպասս նր 'ի պաշ_
տաման նորին: * Զանզի 'ի բանսն 27
դաւթայ 'ի վերջինս, եր թիւ որդ_
ւոցն ղևեայ 'ի քսանամենից և 'ի վեր:
* Քանզի կացոյց զնոսա 'ի ձեռն որդ 28
ւոցն ահարոնի պաշտել 'ի տան Տն 'ի
սրահսն՝ և 'ի սենեակսն. և 'ի սրբու_
թիսն. և 'ի վր ամ սրբութեանցն. և 'ի
պաշտամունսն տանն Այ: * Հացին 29
զառաջադրութե. և 'ի վր նաշհոյ պա
տարագացն. և քաքարացն. բաղար_
ջացն. և տապակին. և զանգելոցն իւղ
ով. և յամ չափսն: * Կալ առաւօ_ 30
տուցն. օրհնել և խոստովան լինել
Տն: նոյնպէս և ընդ երեկս: * Եւ 'ի 31
վերայ ամենայն մատուցելոց ողջա_
կիզաց Տն 'ի շաբաթսն. և յամսա_
մուտս. և 'ի տօնս. ըստ թուոյն. ըստ
իրաւանցն. 'ի վերայ նոցին յամենայն
ժամ Տն: * Եւ պահէին զպահպա_ 32
նութիւնս խորանին վկայութեան. և
զպահպանութիւս որդւոցն ահարո_
նի եղբարցն իւրեանց պաշտել 'ի
տանն Տն:

Գլ. ԻԴ.

1 Եւ զորդիս ահարոնի զատոյց: որ_
դիք ահարոնի. նադաբ. և ա_
բիուդ. և եղեազար. և իթամար:
2 * Եւ մեռան նադաբ. և աբիուդ Ղևտ.
առաջի հօրն իւրեանց. և որդիք ոչ 10.1.
գոյին նց. և քահանայացան եղեազար Թւոց
3 և իթամար որդիքն ահարոնի: * Եւ 3. 4.
զատոյց զնս դաւիթ. զսադովկ յորդ_ 26.61.
ւոյն եղեազարու՝ և զաքիմելէք յորդ
ւոյն իթամարայ. ըստ համարոյն իւր
եանց. և ըստ պաշտաման իւրեանց:
4 (ըստ տանց տոհմից նց:) * Եւ գտան
որդիքն եղեազարու յոլովագոյնք յիշ
խանս զօրաւորացն՝ քան զորդիսն ի_
թամարայ: և որոշեաց զնս. և զորդիսն
եղեազարու կացոյց իշխանս 'ի տանց
տոհմիցն, արս վեշտասան: և զորդիսն
իթամարայ ըստ տանց տոհմիցն, արս
5 ութն: * Եւ զատոյց զնս ըստ վիճա_
կի նոցին. վասն զի էին իշխանք սրբու
թեանցն. և առաջնորդք 'ի տանն Տն.
յորդւոյն եղեազարու. և յորդւոցն
6 իթամարայ: * Եւ գրեաց զնս սա_
մէաս որդի նաթանայելի, դպիր 'ի
ղևտացւոցն՝ յանդիման (կալ) արքայի
և իշխանացն. և սադովկայ քահանայի.
և աքիմելէքայ որդւոյ աբիաթարայ:
և իշխանք տոհմից քահանայիցն և ղև
տացւոցն 'ի տանէ ազգին իւրեանց.
մի մի առ որդիսն եղեազարու: և մի
7 մի առ որդիսն իթամարայ: * Եւ ել
վիճակն առաջին յարիբայ: երկրորդն
8 յադիմայ: * Երրորդն քարեմայ: չոր_
9 րորդն սէորիմայ: * Հինգերորդն
10 մելքեայ: վեցերորդն մէրայ: * Եօթն
երորդն ակկուսայ: ութերորդն ա_
11 բիայ: * Իններորդն յեսուայ: տասն
12 երորդն սեքենիայ: * Մետասանե_
րորդն եղիասաբայ: երկոտասանե_
13 րորդն սաղակիմայ: * Երեքտասան
երորդն ոփփայ: չորեքտասաներորդն
14 իզբայիլի: * Հնգետասաներորդն
բեղգայ: վեշտասաներորդն եմմե_
15 րայ: * Եօթնուտասաներորդն եզի_
րայ՝ ութուտասաներորդն ափեսեայ:
16 * Իննուտասաներորդն ոփեթիայ. քսան
17 երորդն եզեկիելի: * Քսաներորդ
առաջներորդն յաքիմայ: քսաներորդ
18 երկրորդն գամուլի: * Քսաներորդ
երրորդն դաղաիայ: քսաներորդ չոր
19 րորդն մոզիայ: * Այս է համար նո_
ցա ըստ պաշտամանն իւրեանց մտա
նել 'ի տունն Տեառն: ըստ իրաւանց
իւրեանց. 'ի ձեռն ահարոնի հօրն իւր
եանց.

եանց · որպէս պատուիրեաց Տր Ա.ծ
Իղի : *Եւ որդւոցն Ղեւեայ մնացելոցն 20
որդւոցն ամրամայ · սուբայէլ · յադայ
իայ · աբադիայ : *Յորդւոցն աբիայ՝ 21
իշխանն յեսիաս : *Եւ յորդւոց սարի_ 22
սայ՝ սաղոմոթ : և յորդւոցն սաղոմո_
թայ, յանաթ : *Եւ յորդւոցն քեբրոնի 23
յեդիու առաջին : ամարիաս երկրորդ :
յեզիէլ երրորդ · յեկեմաս չորրորդ :
* Որդիքն ոզիելի , միքա առաջին · 24
և յուսա երկրորդ : և որդի միքայի ,
սամեր : *Եւ եղբայր միքայ յեսիէ : 25
որդի յեսիայ՝ զաքարիաս : *Որդիք 26
մերարեայ · մոողի՝ և մուսի : ոզիա ·
որդի նորա՝ բոնիա : *Որդի նորա զակ 27
քուր · և ոբդիա : *Մոողի · եղէազար · 28
և կիս · որդի նորա : *Եւ որդի կիսայ · 29
իմայէլ : *Եւ որդիք մուսեայ մոողի · 30
և եդեր · և յերիմոթ : այս էին որդիք
ղևտացւոյն · ըստ տանց տոհմիցն իւր
եանց : *Արկին և նոքա վիճակս · ոպ 31
և եղբարքն իւրեանց որդիքն ահարոնի ·
առաջի թագաւորին : և սադովկ · և
աքիմելէքայ յիշխանաց տոհմից քահա_
նայիցն : և ղևտացւոց ցեղք · որք կա
ցին իբրև զեղբարսն իւրեանց զկրտսե
րագոյնսն (զորս :)

ԳԼ: ԻԵ:

Կացոյց դաւիթ արքայ՝ և իշխանք 1
զօրուն ՚ի գործն , ընդ որդիսն
ասափայ · և եմանայ · և իդիթունայ :
որք երգէին տաւղօքն · և քնարօքն · և
ծնծղայիւք : և եղև թիւ նոցա · որք
գործէին զգործսն իւրեանց : *Որ_ 2
դիք ասափայ · զակքուր · և յովսէփ · և
նաթանիաս · և յէսիէլ : որդիքն ասա
փայ մօտ առ թագաւորն : *Եւ իդի_ 3
թունայ որդիք · գոդողիաս · սուրի ·
և յէիմ · և սեմէի , և ասաբիաս · և
մատաթիաս՝ վեց : համդերձ հարբն
իւրեանց իդիթունաւ երգէին քնա_
րօքն զգոհութիւն՝ և զօրհնութիւն Տն :
* Եւ որդիք եմանայ · բոկքիաս · և 4
մաթանիաս · և ոզիէլ · և սուբայէլ · և
յերիմութ · և անանիաս · և անան · և
եղէաթան · և գեդողաթի · և հռե_
մոթի · և եզեր · և սեբանատան · և
մեղամոթ · և յօթիրի · և մազիովթ :
* Ամենեքեան սոքա որդիք եմանայ : 5
որք նուագէին առաջի արքային բա_
նիւքն Այ՝ բարձրացուցանել եղջե_
րուն : և ետ Ած որդիս եմանայ հնգե
տասան · և դստերս երիս : * Ամենե 6
քեան նոքա համդերձ հարբն իւրեանց
երգէին օրհնութիւնս ՚ի տանն Տն ·
ծնծղայիւք · և տաւղօք · և քնարօք մերձ
առ արքայն : և ասափ · և իդիթուն ·

7 և եման : *Եւ եղև թիւ նոցա համ_
դերձ եղբարբքն իւրեանց · որք ուսեալ
էին զերգսն Տն · ամենեքեան հանճա
րեղք երկերիւր և ութսուն և ութ :
8 *Արկին և նոքա վիճակս · հանապա
զորդ պաշտամանն · ըստ փոքու և մե
ծի՝ կարելոցն · և որք ուսանէինն :
9 *Եւ ել վիճակն առաջին ասափայ , և
որդւոց նր և եղբարցն իւրոց : յովսէփ
առաջին · գոդողիաս երկրորդ · ինքն
և եղբարքն իւր՝ և որդիք իւր երկո_
10 տասան : *Երրորդ՝ զակքուր · որդիք
իւր՝ և եղբարք իւր երկոտասան :
11 *Եւ չորրորդ · եզրի · որդիք իւր՝ և եղ_
12 բարք իւր երկոտասան : *Հինգերորդ
նաթանիաս · որդիք իւր՝ և եղբարք
13 իւր երկոտասան : *Վեցերորդ , բո_
կիաս · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր եր
14 կոտասան : *Եօթներորդ՝ յեսուէլ ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտասան :
15 *Ութերորդ՝ իսիաս · որդիք իւր՝ և եղ_
16 բարք իւր երկոտասան : *Իններորդ
մաթանիաս · որդիք իւր՝ և եղբարք
17 իւր երկոտասան : *Տասներորդ՝ սե_
մէի · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկո
18 տասան : *Մետասաներորդ՝ եզրիէլ ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտա_
19 սան : *Երկոտասաներորդ՝ ասաբիաս ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտասան :
20 *Երեքտասաներորդ · սուբայէլ · որ
դիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտասան :
21 * Չորեքտասաներորդ , մատաթիաս ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտա_
22 սան : *Հնգետասաներորդ՝ յերիմոթ ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտա_
23 սան : *Վեշտասաներորդ · անանիաս ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտա_
24 սան : *Եօթնուտասներորդ , եզբա_
կատան · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր եր
25 կոտասան : *Ութուտասներորդ , ա_
նանի · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր եր_
26 կոտասան : *Իննուտասներորդ , մե_
ղեթի · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր եր_
27 կոտասան : *Քսաներորդ , եղիաթ ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտասան :
28 *Քսաներորդ առաջնորդ՝ յեթիրի ·
որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկոտասան :
29 *Քսաներորդ երկրորդ , գեդդեղո_
թի · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր երկո_
30 տասան : *Քսաներորդ երրորդ , մա_
զիովթ · որդիք իւր՝ և եղբարք իւր եր
31 կոտասան : *Քսաներորդ չորրորդ ,
հռոմեթեզեր · որդիք իւր՝ և եղբարք
իւր երկոտասան :

ԳԼ: ԻԶ:

1 Եւ ՚ի զատուցեալսն դրանցն յորդ
ւոցն կորխայ · մոսողամ որդի կոր

խայ․ յորդւոցն ասափայ ։ * Եւ մա 2
սեղեմիայ որդիք՝ զաքարիա անդրա_
նիկ՝ յադիել երկրորդն՝ աբդիաս եր_
րորդ․ նաթանա չորրորդ ։ * Եւ ով 3
դամ հինգերորդ ։ յօնաթան վեցե_
րորդ ։ եղիովլի եօթներորդ ։ * Եւ ի_ 4
դիթումայ որդիք ։ սամէաս անդրա_
նիկ ։ և յովզաբադ երկրորդ․ յովա
դա երրորդ ։ սաքար չորրորդ ։ նաթա
նայել հինգերորդ ։ * Ամիել վեցե_ 5
րորդ ։ իսաքար եօթներորդ ։ փեղաթի
ութերորդ ։ վասն զի օրհնեաց զնա
ԱԾ ։ * Եւ սամէնայ որդւոյ նր անդ_ 6
րանկին ծնան որդիք զօրաւորք ՚ի տան
հօրն իւրոյ․ վն զի հզօրք էին ։ * Որդիք 7
սեմէյայ․ ադոնի․ և հռափայել ․ և
յովբեթ․ և եղզաբեդ․ աքիու․ և եղ
բարք իւր որդիք զօրաւորք ուժով ։
եղիու․ և սամաքիաս ․ (և իզբակոս ։)
* Ամենեքեան սոքա որդիք աբեդոմ․ 8
ինքեանք՝ և որդիք իւրեանց՝ և եղբարք
իւրեանց՝ զօրացեալք զօրութբ․ գոր
ծեին զօրութբ զգործ ; վաթսուն և
երկու յաբեդոմայ ։ * Եւ սեղեմիայ , 9
որդիք և եղբարք հասունք՝ ութ և_
տասն ։ * Եւ յեսամայ յորդւոյն մե_ 10
րարեայ որդի մի շամրի․ որում պա
հէին զգլխաւորութի ․ զի ոչ գոյր
անդրանիկն ՚ի միջի ․ և առ եդ զնա
հայր իւր ՚ի սկզբան ։ * Քեղկիա երկ 11
րորդ ․ նաաբէլ երրորդ ․ զաքարիա
չորրորդ ։ ամենեքեան սոքա ուսայեայ
որդիք՝ և եղբարք նր՝ չորեքտասանք ։
* Սոցա են բաժինն վիճակաւ դրանցն 12
գլխաւորութեց՝ կալ շաբաթաւոր
առաջի եղբարցն իւրեանց․ և պաշտել
՚ի տանն ՏՆ ։ * Եւ արկին վիճակ ըստ 13
փոքուն և ըստ մեծին․ ըստ տանց ազ
գատոհմին իւրեանց ՚ի դրունս ։
* Եւ ել վիճակ դրանն արևելից սե_ 14
մեայ՝ և զաքարիայ որդւոյ նր ։ յովադ_
խորհրդականն ՚ի միտս իւր․ արկանէին
վիճակս․ և ել նմա վիճակն ը կողմն
հիւսիսոյ ։ * Եւ աբդեդոմայ ընդ հա 15
րաւակողմն կոյս ։ և որդւոց իւրոյ ․
ընդդէմ տանն ասափայ ։ * Յերրոր_ 16
դեանն՝ սեմիյն և ովսայ ընդ արև_
մուտս կոյս․ դրամբն հանդերձ սրահա
պանին․ ելից ճանապարհին․ պահ առ
պահ ընդ արևելս ։ * Իսկ ղևտացիքն 17
վեց վեց յաւուր ընդ կողմն հիւսի_
սոյ ։ չորս չորս յաւուր ընդ կողմն հա
րաւոյ ։ չորս չորս յաւուր՝ յասափինն ․
և երկուս երկուս ՚ի փոխանակել ։
* Եւ ընդ արևմուտս չորս ։ և ՚ի ճա_ 18
նապարհ երկուս երկուս փոխանակաւ ։
* Այս վիճակք բաժնին դարապա_ 19
նաց որդւոյն կորխայ՝ և որդւոյն մե_

20 րարեայ ։ * Եւ ղևտացիքն եղբարք
իւրեանց հանդերձ ՚ի վերայ գանձին
տանն ՏՆ․ և ՚ի վր գանձին սրբոյն սր
21 բոց ։ * Որդիքն ղադանայ որդւոյ գեր
սամեայ և ՚ի ղադանայ իշխանք ազգաց
տոհմին ղադանու․ և գերսոնեայ․ յե
22 իեղ ։ * Որդիք յեիեղի․ զեթամ․ և
յովէլ՝ եղբարք նր ՚ի վերայ գանձին
23 տանն ՏՆ ։ * Եւ ամրամ․ և իսահառ ․
24 և քեբրոն․ և ոզիել ։ * Եւ սեբիել
որդի գերսոմայ որդւոյ մովսէսի ։ զօ_
25 րագլուխք ՚ի վր գանձուցն ։ * Եւ եղ
բայր նորա եղիազար․ աբիա որդի նր․
յուսէէ որդի նր․ յովրամ որդի նորա․
զեքրի որդի նր․ և զելմիթ որդի նորա
26 * Եւ ինքն սաղամիթ և եղբարք իւր
՚ի վր ամ գանձուն սրբոյն սրբոց․ զոր
նուիրեաց դաւիթ՝ և իշխանք տոհ_
միցն՝ հազարապետք և հարիւրապետք․
27 և իշխանք զօրութեցն ։ * Զոր առեալ
էր ՚ի քաղաքաց անտի առար, և նուի_
րեալ էր ՚ի նոցանէն․ զի մի նուաղես_
ցի գործ շինուածոյ տանն ՏՆ ։
28 * Զոր նուիրեցին սամուէլ տեսա_
նողն․ և սաւուղ կիսեանց․ և աբեններ
ներեանց․ և յովաբ որդի շարուհեայ․
և ամ նուէրք․ որք էին ՚ի ձեռս սա_
29 ղոմեայ և եղբարց իւրոց ։ * Յեսսա_
րի․ և քոնոնիա․ և որդիք իւր․ և գործք
գործոյն արտաքնոյ ՚ի վր իլի․ զի
30 դրիցին՝ և վճարիցեն ։ * Ի քեբրոնայ
սադիաս և եղբարք իւր․ որդիք զօրու
թե հազար և եօթնհարիւր ․ և ՚ի վր
տեսչութե իլի յայնկոյս յորդա_
նանու դետոյն ընդ արևմուտս․ յամ
գործ պաշտաման ՏՆ ․ և ՚ի գործ ար
31 քունի ։ * Քեբրոնայ ուրիաս իշխան ,
քեբրոնայ ազգատոհմօքն իւրեանց
հանդերձ․ յամին քառասներորդի թա
գաւորութեն դաւթի․ այս յաշխարհա
գրի անդ գտաւ ։ այր զօրութեց ՚ի նմա
32 յազերին գաղադիացւոց ։ * Եւ եղ
բարք իւր որդիք զօրաւորք․ երկու հա
զար և եօթնհարիւր․ գլխաւորք տոհ
մին ։ և կացոյց զնոսա արքայ դաւիթ
՚ի վերայ գնդին ռուբինայ՝ և գադայ՝
և կէս ազգին մանասեան գնդին․ վն
ամ բանից ԱԾ․ և բանից արքունի ։

ԳԼ ։ ԻԷ ։

1 Եւ որդիք իլի իւրաքանչիւր թուոց նահապետք ազգատոհմին հա
զարաւորք և հարիւրաւորք․ և համա_
րակար դպիրք․ որք պաշտէին ՚ի ժողո
վրդեանն զամ համարս արքունի․ ը
իւրաքանչիւր գործոյն համարոյ ելին
և մտին ամսոյ ամսոյ․ յամ ամիս տար
2 ւոյ ընտրութի ։ * Առաջին համարոյ
առաջ_

առաջնոյ ամսեանն յեզբաադ · և բա_
զդիէլ · և ընտրութիւն ելից նորա քսան
և չորս հազարք ։ * Յորդւոցն փարէ_ 3
սայ · որ գլուխ էր ամ իշխանացն զօ_
րաց · և ամսեանն առաջնոյ ։ * Ընտրու 4
թի ամսոյն երկրորդի · դուդայի · և
դաքոլթի · և մագաղանովթ առաջ_
նորդք · և ընտրութի նր̃ քսան և չորս
հազարք ։ * Իշխանք զօրութեան երրոր_ 5
դի ամսեանն · բանեաս յովադ՝ քա_
հանայ իշխան · և յընտրութեան նր̃ քսան
և չորս հազարք ։ * Նոքին բանեաս հզօ 6
րագոյն քան զերեսունսն · և 'ի վերայ
երեսնիցն բաժին ընտրութեան իւրոյ ։
* Յամսեանն չորրորդի · ասայէլ եղ_ 7
բայր յովաբու · և զաբդեաս որդի նր̃ ·
և եղբարք իւր զկնի նորա · և ընտրու
թիւք բաժնի նր̃ քսան և չորս հազարք ։
* Հինգերորդ՝ յամսեանն հինգերոր_ 8
դի՝ իշխան սամովթ , յեզրա · և բա_
ժին մասին նորա քսան և չորք հազարք ։
* Վեցերորդ՝ յամսեանն վեցերորդի՝ 9
իշխան եկես որդի եկկեայ թեկուեց
ւոյ · և մասն բաժնի նորա քսան և չորս
հազարք ։ * Եօթներորդում ամ_ 10
սեանն՝ եօթներորդ իշխան · քեղ փա_
ղամեանց յորդւոյն եփրեմայ · և մասն
բաժնի իւրոյ քսան և չորս հազարք ։
* Ութերորդ՝ յամսեանն ութերոր_ 11
դի · սոաբ եկխեսթայեանց զարայ_
եայ · և մասն բաժնի նր̃ քսան և չորս
հազարք ։ * Իններորդ՝ յամսեանն իննե 12
րորդի աբիեզեր · որ յանաթօթայն ·
որ 'ի բենիամին երկրի · և մասն բաժ
նի իւրոյ քսան և չորս հազարք ։ * Տասն 13
երորդ՝ յամսեանն տասներորդի · մա_
րինետոպաթեանց զարայ · և մասն
բաժնի իւրում · քսան և չորս հազարք ։
* Եւ մետասաներորդն՝ յամսեանն 14
մետասաներորդի բանաեաս 'ի փարա
թոնայ · յորդւոյն եփրեմի ։ և 'ի զատու
ցեալն նորա քսան և չորք հազարք ։
* Եւ երկոտասաներորդն՝ յամսեանն 15
երկոտասաներորդի · քողդայի · նետո
փատայ · որդի գոդոնիէլի ։ և 'ի զա_
տուցեալն նր̃ քսան և չորք հազարք ։
* Եւ 'ի ցեղիցն իէլի · ռուբինի իշխան · 16
եղիեզեր որդի զեքրեայ ։ և շմաւոնի ·
սափատեաս · որդի մաաքեայ ։ * Եւ 17
ղևեայ · ասաբիաս · որդի կամուէլի ։
և ահարոնի՝ սադովկ ։ * Որդւոյն յու 18
դայ · եղիաբ · յեղբարցն դաւթի ։ և
իսաքարայ՝ ամարիաս · որդի միքայէլի ։
* Եւ զաբուղոնի · սամէաս՝ որդի աբ 19
դիմեայ · և նեփթաղիմայ՝ յարիմութ ·
որդի ազիէլի ։ * Եւ եփրեմի՝ ովսէր · 20
որդի ոզիայ · և կիսոյ ցեղին մնասա_
սէի՝ յովէլ՝ որդի փադդիայ ։ * Եւ կի 21

սոյ ցեղին մնասէի , որ էր 'ի գաղաադ_
յադայի՝ որդի զաբդիայ ։ յորդւոցն բե որդի զա_
նիամինի · ասիէլ՝ որդի աբեններեայ ։ բդիելայ
22 * Եւ դանայ՝ եզրիէլ՝ որդի յովրամայ ։
սոքա էին նահապետք ցեղիցն իէլի ։
23 * Եւ ոչ էառ դաւիթ զթիւ նոցա 'ի
քսանամենից և 'ի վայր · վ̃զի Տէր
ասաց բազմացուցանել զիէլ իբրև
24 զաստեղս երկնից ։ * ‖ Եւ յովաբ որ ‖ Վեր.
դի սարուհեայ սկսաւ թուել զժողո_ 21.2.
վուրդն · և ոչ կատարեաց ։ և եղև յա
ղագս այնորիկ բարկութի 'ի վ̃ր իէլի ·
և ոչ յարդեցաւ գիրն 'ի գիրս բանից
25 աւուրց թագաւորին դաւթի ։ * Եւ 'ի
վ̃ր գանձուց արքային ազմովթ որդի
ադիէլի ։ և 'ի վերայ գանձուց ան_
դաստանաց 'ի գեօղսն · և 'ի տունս · և
յաշտարակս · յոնաթան որդի ոզիայ ։
26 * Եւ 'ի վերայ երկրագործացն , որք
գործէին · եզրաս որդի քեղուբայ ։
27 * Եւ 'ի վ̃ր ագարակացն , սեմէի արի
մաթացին և 'ի վ̃ր շտեմարանաց գեղից
գինւոյն · զաբդի , որդի սեփինեայ ։
28 * Եւ 'ի վ̃ր ձիթենեացն և մոլեթզե_
նեացն · որք 'ի դաշտս՝ բաղ դանա · որ
դի գեդօնի ։ և 'ի վ̃ր շտեմարանաց ձի
29 թոյն յովաս ։ * Եւ 'ի վ̃ր արջառոց արօ
տականաց · որք էին 'ի հովիտն , սով_
30 փատ · որդի ադայիայ ։ * Եւ 'ի վ̃ր
ուղտուցն ուբիաս իսմայելացի ։ և 'ի
վ̃ր իշոցն յադիաս մարաթօնացի ։
31 * Եւ 'ի վ̃ր հօտիցն · յովազ ագարացի ։
ամենեքեան սոքա վերակացուք ստա
32 ցուածոցն դաւթի արքայի ։ * Եւ յօ_
նաթան հօրեղբայր դաւթի՝ խորհր_
դակից · այր հանճարեղ · և ինքն
դպրապետ ։ և յէիէլ որդի աքամենայ
33 ընդ որդիս արքայի ։ * Եւ աքիտոփէլ
խորհրդակից արքայի ։ և քուսի առա
34 ջին բարեկամ արքայի ։ * Եւ զկնի
նորա աքիտոփէլ · մերձ իւսա ։ և յովի_
դայեայ · որդի բանեայ · և աբիա_
թար ։ և զօրավար զօրացն արքայի
յովաբ ։

ԳԼ. ԻԸ.

1 Եւ ժողովեաց դաւիթ զամենայն
իշխանսն իէլի · զիշխանս դատա
ւորացն · և զամենայն իշխանս օրա_
մոյն 'իսպաս անձնապահաց թագա
ւորին · և զիշխանս հազարաւորացն ·
և հարիւրաւորացն · և գանձապա_
հացն · և որք էին 'ի վերայ ստացուա
ծոցն նր̃ , և զզօրաւորսն · և զպատե_
րազմօղս զօրավարացն յերուսաղէմ ։
2 * Եւ եկաց դաւիթ արքայ 'ի մէջ եկե
ղեցւոյն՝ և ասէ · լուարո՛ւք ինձ եղ_
բարք իմ , և ժողովուրդք իմ · 'ի սրտի
իմում

խմում եղև շինել տուն հանգստեան
տապանակի ուխտին Տ՟ն. և կայան
ոտից Տ՟ն մերոյ. և պատրաստեցի ես
'ի քնակութիւն յայն զկազմած զայդ.
(ոսկի. և արծաթ. և պղինձ. և արոյր.
Բ Թագ. և երկաթ. և փայտ բազում։) * Եւ 3
7. 13. ասաց Ա՟Ծ ցիս. ոչ շինեսցես դու ինձ
տուն անուանել զանուն իմ 'ի վ՟րնի.
վ՟ղի այր պատերազմօղ ես դու. և հե
ղեր արիւն բազում։ * Եւ ընտրեաց 4
Տ՟ր Ա՟Ծ յամազգաց զիս. և յամ ի՟ղէ
զյուդաս ընտրեաց. կանգնել զթա
գաւորութի իւր յաւիտեան։ և 'ի տա
նէն յուդայ զտուն հօր իմոյ ընտրեաց.
և յորդւոց հօր իմոյ կամեցաւ զիս, լի
նել թագաւոր 'ի վերայ ամենայն ի՟ղի.
Սաղմ. * Եւ յամ որդւոց իմոց (վասն զի որ 5
9. 7. դիս բազումս ետ ինձ Տ՟ր.) ընտրեաց
զսողոմոն որդի իմ. նստուցանել յա
թոռ թագաւորութեն Տ՟ն. 'ի վերայ
ի՟ղի։ * Եւ ասաց ցիս Ա՟Ծ. սողոմոն 6
որդի քո շինեսցէ զտունն իմ, և զսրահն
իմ. վասն զի ընտրեցի զնա լինել ինձ
որդի. և ես եղէց նմա 'ի հայր։ * Եւ 7
ուղղեցից զթագաւորութի նր մինչև
յաւիտեան. եթէ զօրասցի պահել
զպատուիրանս իմ. և զիրաւունս իմ.
իբրև յաւուրս յայսմիկ։ * Եւ արդ՝ 8
դիք առաջի երեսաց ամ եկեղեցւոյս
Տ՟ն. և յականջս Ա՟Յ մերոյ. պահեցէք՝
և խնդրեցէք զամ պատուիրանս Տ՟ն
Ա՟Յ մերոյ. զի ժառանգիցէք զերկիրս
բարի. և ժառանգեցուցանիցէք որդ
ւոցն ձերոյ զկնի ձեր մինչև յաւի_
տեան։ * Եւ դու սողոմոն որդի իմ. 9
ծանիր զԱ՟Ծ հարցն քոյ. և ծառայեա
նմա կատարեալ սրտիւ. և մտօք կա_
Ա Թագ. մաց քոց. վասն զի զամ սիրտս քննէ
16. 7. Տ՟ր. և զամ խորհուրդս ճանաչէ. եթէ
Սաղմ. խնդրեսցես զնա, գտցի քեզ. և եթէ
7. 11. թողցես զնա, լքցէ զքեզ իսպառ։
Երեմ. * Տես այժմ. զի ընտրեաց զքեզ շի_ 10
11. 20. նել նմա տուն 'ի սրբութի. և զօրա_
և 17. 10 ցիր, և արա։ * Եւ ետ դաւիթ սողո 11
և 20. 12 մոնի որդւոյ իւրում զօրինակ տաճա
րին՝ և սենեկաց նորա. և գանձարա
նաց նր. և վերնատանցն՝ և շտեմարա
նաց ներքնոց. և տանն քաւութե։
* Եւ զօրինակ, զոր ունէր 'ի միտի իւր 12
ում սրահից տանն Տ՟ն. և զամ շտեմա
րանացն շուրջանակի. յամբարս տանն
Տ՟ն. և մթերից սրբութեցն։ * Եւ 13
մնացորդացն յօրամոից 'ի պաշտօն քա
հանայիցն. և ղևտացւոցն յամ գործ
պաշտամանց տանն Տ՟ն։ * Եւ զմէտս 14
կշռոցն նոցա՝ զոսկւոյ և զարծաթոյ։
* Զկշիռ աշտանակաց ետ նմա. և 15
զճրագմանկացն նմանութիս։ * Եւ ըղ 16

կշիռս սեղանոցն առաջադրութե. և
զնուրաքանչիւր ուրուք ոսկեղէն սեղա
նոց. նոյնպէս և զարծաթեղինացն։
17 * Եւ զմսահանացն. և զնուիրանո_
ցացն. և զտաշտիցն ոսկեղինաց. և
զկշիռս ոսկւոյն և արծաթոյ. և ըղ
18 տփոցն զնուրաքանչիւր ուրուք։ * Եւ
զսեղանոյ խնկոցն 'ի մաքուր ոսկւոյ,
զկշռութիւն եցոյց նմա. և զօրինակ
քերովբէիցն. որոց տարածեալէր ըղ
թևսն իւրեանց. և հովանի ունէին
'ի վերայ տապանակի ուխտին Տ՟ն։
19 * Զամ գրով 'ի ձեռանէ Տ՟ն ետ դա
ւիթ՝ սողոմոնի. ըստ եղելոյ 'ի նմա
իմաստութեն. և ըստ օրինակին։
20 * Եւ ասէ դաւիթ ցսողոմոն որդի
իւր. զօրացի՛ր՝ և քա՛ջ լեր. արա՛ և մի՛
երկնչիր. և մի՛ զարհուրեսցիս. վ՟ղի
Տէր Ա՟Ծ իմ ընդ քեզ է. ոչ թողցէ
զքեզ. և ոչ լքցէ. մինչև կատարեսցես
զամ գործ սպասու տանն Տ՟ն (և ահա
այդ է օրինակ տաճարին. և սենեկաց
նորա՝ և սրահից նր. և վերնատանցն.
և շտեմարանաց ներքնատանցն. և
տանն քաւութե. և օրինակ տաճա_
21 րին Տ՟ն այդ է։) * Եւ օրամոից քա_
հանայիցն՝ և ղևտացւոց. յամ պաշ_
տամունս տանն Ա՟Յ. և ընդ քեզ ե_
ղիցի յամ իրս. ամենայն ոք որ յօժա
րեսցի 'ի իմաստութե՝ ըստ համօրէն
արուեստից. իշխանքդ. և ամենայն
ժողովուրդ յամի բանս քո։

ԳԼ. ԻԹ.

1 Եւ ասէ դաւիթ արքայ ցամ եկե
ղեցին. սողոմոն որդի իմ. զոր
ընտրեաց իւր Տ՟ր. մանուկ փոքր է. և
գործս մեծ է. վասն զի ոչ մարդոյ է
2 շինուածս, այլ Տ՟ն Ա՟Յ։ * Ըստ ամ
զօրութե իմոյ պատրաստեցի նիւթս
տանն Ա՟Յ իմոյ. ոսկի. և արծաթ.
պղինձ. և երկաթ. փայտս. և քարինս
անկեանց. և կամարաց. և քարինս ըն
տիրս. և ականս պատուականս. և այլ
3 պատրաստութի բազում։ * Եւ ես
վասն հաճոյ լինելոյն իմ 'ի տան Տ՟ն
իմոյ։ և եղև ինձ զորս նուիրեցից Տ՟ն.
ոսկի և արծաթ. և ահաւասիկ ետու
զայդ 'ի տուն ա՟յ իմոյ 'ի բարձրութի.
բաց յայնցանէ՝ զոր պատրաստեցի 'ի
4 տուն սրբութեցն։ * Երիս հազարս
տաղանդ ոսկի 'ի սոփերայ. և եօթն
հազար տաղանդ ընտիր արծաթ օծա
5 նել նոքօք զորմս տաճարին։ * 'Ի ձեռն
արուեստաւորաց։ և որոք յօժարեալ է
մտօք լնուլ զձեռս իւր այսօր Տ՟ն։
6 * Եւ յառաջամիտք եղեն իշխանք տոհ
միցն. և իշխանք որդւոցն ի՟ղի. հազա
րա_

բաղեաք՝ և հարիւրապետք ․ և վերա
կացուք գործոյն ․ և գանձապետք
արքային ։ * Եւ ետուն ՚ի գործ տանն 7
Տն ․ ոսկի՝ տաղանդս հինգ հազար ․
և բիւր դահեկան ․ և արծաթ՝ տա_
ղանդս տասն հազար ․ և պղինձ՝ տա_
ղանդս բիւր և ութն հազար ։ * Եւ 8
որոց գտաւ քար պատուական ․
ետուն ՚ի շտեմարանս տանն Տն ․ ՚ի
ձեռն յեքիելի որդւոյ եսրոմի ։ * Եւ 9
զուարճացաւ ժողովուրդն յաղագս
յառաջամիտ լինելոյն ․ վասն զի լի սր
տիւ եղեն յառաջամիտք Տն ․ և դա_
ւիթ արքայ ուրախ եղև մեծապէս ։
* Եւ օրհնեաց արքայ դաւիթ զՏէր 10
առաջի եկեղեցւոյն՝ և ասէ ․ օրհնեալ
է Տր Ա.ծ իղի հարցն մերոց յաւիտե
նից մինչև յաւիտեանս ։ * Քո է Տէր 11
մեծութի ․ և զօրութի ․ և պարծանք ․
և յաղթութի ․ և կարողութի ․ վ՞ զի
դու ամենեցուն՝ որք են յերկինս և ՚ի
վերայ երկրի՝ տիրես ․ յերեսաց քոց դո
ղան ա՞մ թագաւորք՝ և ազգք ։ * Ի քէն 12
է մեծութի և փառք ․ դու ես ամենե
ցուն իշխան՝ Տր ․ և իշխան ա՞մ իշխա_
նութեց ․ ՚ի ձեռն քո քում է զօրութի և
հզօրութի ․ և ՚ի ձեռն քո քում ամենա
կալ մեծութի զօրացուցանել զա՞մ ։ * Եւ 13
արդ Տր՝ գոհանամք զքէն ․ և օրհնեմք
զանուն պարծանաց քոց ։ * Ո՞ եմ ես ․ 14
և ո՞ է ժողովուրդ քո ․ զի կարասցուք յօ
ժարամիտ լինել քեզ յայսմ ա՞մի ․ վ՞
զի քո է ա՞մ ինչ ․ և ՚ի քոյոց տուաք
քեզ ։ * Վասնզի պանդուխտք եմք 15
մեք առաջի քո՝ և նժդեհք ․ որպէս և
‖ Իմաս. ամենայն հարք մեր ․ ‖ իբրև զստուեր
2.1. են աւուրք մեր ՚ի վերայ երկրի ․ և ոչ
գոն մեր մնացուածք ինչ ։ * Տր Ա.ծ 16
մեր ․ ամենայն բազմութիս այս ․ զոր
պատրաստեցի շինել զտուն անուան
սրբութե քոյ ․ է ՚ի ձեռանէ քումմէ ․
և քո է ամենայն ինչ ։ * Եւ ծանեայ 17
Տր՝ եթէ դու ես ․ որ քննես զսիրտս ․
զարդարութիւն սիրես ․ և մեք պարզ
սրտիւք յօժարամիտք եղեաք յայսմ
ամենայնի ․ և արդ՝ զժողովուրդս քո ․
որ գտաւ աստ ․ տեսի ուրախութբ
լի ․ եղեալ առ քեզ յօժարամիտ ։
* Տէր Ա.ծ աբրահամու ․ և իսահա_ 18
կայ ․ և իսրայէլի՝ հարցն մերոց ․ պա
հեա՛ զայս ՚ի միտս և ՚ի խորհս ժողովր
դեան քոյ յաւիտեան ․ և ուղղեա՛ զսիր
19 տս նոցա առ քեզ ։ * Եւ՛ սողոմոնի
որդւոյ իմում տուր սիրտ բարի ․ առ_
նել զպատուիրանս քո ․ և զվկայութիս
քո ․ և զհրամանս քո ․ և ՚ի կատարումն
ածել զպատրաստութի տան քոյ ։
20 * Եւ՛ ասէ դաւիթ ցամենայն եկեղե
ցին ․ օրհնեցէք զՏր Ա.ծ ձեր ։ և օրհ
նեաց ամենայն եկեղեցին զՏր Ա.ծ
հարցն իւրեանց ․ և խոնարհեցուցեալ
զծունգս՝ երկիր պագին Տն ․ և ար_
21 քային ։ * Եւ՛ եղեն դաւիթ Տն զոհս ․
և մատոյց ողջակէզս Ա.Յ ՚ի վաղիւն
առաջնոյ աւուրն ․ զուարակս հազար ․
խոյս հազար ․ գառինս հազար ․ և զնուէ
րս նոցա ․ և զզոհսն յաճախութբ
22 ամենայն իղի ։ * Կերին՝ և արբին առա
ջի Տն յաւուր յայնմ ուրախութբ՝ և
թագաւորեցուցին երկրորդ անգամ
զսողոմոն որդի դաւթի ․ ‖ և օծին զնա ‖ 3 Թագ.
Տն ՚ի թագաւոր ․ և զսադովկ ՚ի քա_ 1.34.
23 հանայութի ։ * Եւ՛ նստաւ սողոմոն
յաթոռ հօր իւրոյ դաւթի ․ և յաջո_
ղեցաւ ․ և հնազանդեցաւ նմա ամե
24 նայն իղ ։ * Իշխանք զօրաւորք ․ և
ամենայն որդիք արքային դաւթի հօրն
25 նորա հնազանդեցան նմա ։ * Եւ մե_
ծացոյց Տր զսողոմոն ՚ի վերուստ առա
ջի ա՞մ իղի ․ և ետ նմա փառս թագաւ
որութե ․ որ ոչ ումեք եղև ամենե_
ցուն թագաւորացն ․ որք յառաջ քան
26 զնա ։ * Եւ՛ դաւիթ որդի յեսսեայ
թագաւորեաց ՚ի վերայ իսրայէլի ամս
27 քառասուն ։ * ‖ Ի քեբրոն ամս եօթն ․ ‖ 3 Թագ.
28 և յԵմ ամս երեսուն և երեք ։ * Եւ 2.11.
վախճանեցաւ բարի ծերութբ ․ լի աւ
ուրբք ․ մեծութբ ․ և փառօք ․ և թա
գաւորեաց սողոմոն որդի նորա փո_
29 խանակ նր ։ * Եւ մնացեալ բանք ար
քային դաւթի առաջինք և վերջինք ․
գրեալք են ՚ի բանս սամուելի տեսա
նողի ․ և ՚ի բանս նաթանայ մարգա_
րէի ։ և ՚ի բանս գադայ տեսանողի ։
30 * Յաղագս ա՞մ թագաւորութե ․ և հզօ
րութե նորա ․ և ժամանակք ․ որք
եղեն նորա ՚ի վերայ իղի ․ և ՚ի վերայ
ա՞մ թագաւորութեց երկրի ։

Եւ յաղօթս եկաց եզեկիա առ Տր . և լուաւ նմա, և ետ նմա նշան : 2. Մնաց. 32. 24.

Եւ կալան զմանասէ , և կապեցին զնա կապանօք, և տարան 'ի բաբելոն : 2. Մնաց. 33. 11.

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ·

ՈՐ ԸՍՏ ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑՆ, ԴԻԲՐԷ ՀԱՅԱՄԻՄ ԱՍԻ։

Գլուխ Առաջներորդ :

‖3 Թագ. 3. 1.

1 ԵՒ ԶՕ-
ՐԱՑԱՒ ՍՈ-
ղոմոն որդի դաւ-
թի 'ի թագաւո
րութեն իւրում.
և Տր ԱԾ իւր ը̄
նմա էր . և մե-
ծացոյց զնա 'ի
2 բարձրութի : * Եւ ասաց սողոմոն
ցամն իէլ. ցհազարապետս . և ցհարիւ-
րապետս . և ցդատաւորս . և ցամն իշ-
3 խանս տոհմիցն : * Եւ գնաց սողոմոն
և ամ եկեղեցին ընդ նմա , 'ի բար-
ձաւանդակ գաբաւոնի . ուր էր անդ
խորանն վկայութե ԱՅ . զոր արար
մովսէս ծառայ Տն յանապատին :
4 * Բայց զտապանակն ԱՅ եհան դա-
ւիթ 'ի քաղաքէն կարիաթարիմայ .
վասն զի պատրաստեաց նմա խորան
5 դաւիթ յերուսաղէմ : * ‖Եւ զսեղանն ‖Ել. 38. 1.
պղնձի . զոր արար բեսելիէլ որդի ու-
րիայ . որդւոյ յովրայ . անդ էր առաջի
խորանին Տն . և խնդրեաց ինքն սողո
6 մոն և եկեղեցին : * Եւ եհան անդ
սողոմոն 'ի վր պղնձի սեղանոյն առա
ջի Տն 'ի խորանին . և մատոյց 'ի վերայ
7 նորա ողջակէզս հազար : * 'Ի գիշերին
յայնմիկ երևեցաւ ԱԾ սողոմոնի . և
ասէ ցնա . խնդրեա՛ զինչ տաց քեզ :
8 * Եւ ասէ սողոմոն ցԱԾ . դու արա-
րեր ընդ դաւթի հօր իմում ողորմու
թի մեծ . և թագաւորեցուցեր զիս
9 փոխանակ նր : * Եւ արդ Տէր ԱԾ .
հաւատարիմ լիցի անուն քո 'ի վերայ
դաւթի հօր իմոյ . վասն զի դու թա
գաւորեցուցեր զիս 'ի վր բազում ժո
ղովրդեանս . որ է իբրև զհող երկրի :
* Եւ

Գ Թագ. *Եւ ‖ արդ՝ զիմաստութիւն և զհան_ 10
ճար տացես ինձ․ զի ելանիցեմ առա
3. 9. ջի ժողովրդեանս քոյ այսորիկ․ և
Իմաս. մտանիցեմ․ վասն զի ո՛ դատեսցէ զժո
9. 10. ղովուրդս քո զմեծ զայս։ * Եւ ասէ 11
Ած ցսողոմոն, փոխանակ զի եղև այդ
ի սրտի քում․ և ոչ խնդրեցեր մեծու
թիւն ընչից․ ոչ փառս․ և ոչ զանձինս
թշնամեաց քոց․ և աւուրս բա
զմաց ոչ խնդրեցեր․ այլ խնդրեցեր
քեզ դու զիմաստութիւն և զհանճար․
զի դատեսցես զժողովուրդ իմ յորոց
թագաւորեցուցի զքեզ։ * Զի_ 12
մաստութիւն և զհանճար տամ քեզ․ և
զմեծութիւն, և զինչս՝ և զփառս տաց
քեզ․ որպէս զի ոչ եղև նման քեզ․ ի
թագաւորս յառաջագոյն քան զքեզ․
և զկնի քո ոչ լիցի այդպէս ։ *Եւ եկն 13
սողոմոն ի բամիայ դարբասնի յեհէմ․
յերեսաց խորանին վկայութեան․ և թա
Գ Թագ. գաւորեաց ի վերայ իղի ։ * ‖ Եւ ժո 14
10. 26. ղովեաց սողոմոն կառս և հեծեալս․
և եղեն նմա հազար և չորեքհարիւր
կառք․ և երկոտասան հազար հեծե
լոց․ և եթող զնոսա ի քաղաքս հեծե
լոցն․ և զօրն էր ընդ արքային յերու_
սաղէմ։ * Եւ ետ արքայ զոսկի և զար 15
ծաթ իբրև զքարինս յերուսաղէմ․ և
Գ Թագ. զմայրս ի հրէաստանի, ‖ իբրև զմոլե
10. 27. թզենիս ի դաշտի բազմութեան ։ * Եւ 16
էր ձիոց սողոմոնի, յեգիպտոսէ․ և
գինք վաճառուց արքային ։ * Ելթ եալ 17
գնէին․ և ելանէին․ և ածէին յեգիպ
տոսէ․ կառս մի վեց հարիւր արծա_
թոյ․ և ձի հարիւր և յիսուն․ և այն_
պէս ամենայն թագաւորացն քետաց
ւոց․ և թագաւորացն ասորեաց ի
ձեռս նոցա բերէին ։

ԳԼ ։ Բ.

Եւ ասաց սողոմոն շինել զտուն 1
անուան Տն․ և զտուն թագաւո
րութեան իւրոյ ։ * Եւ ժողովեաց սողո 2
մոն եօթանասուն հազար արանց բեռ
նակրաց․ և ութսուն հազար քարահա
տաց ի լերինս․ և վերակացուք նոցա
Գ Թագ. երեքհազարք և վեցհարիւր ։ * ‖ Եւ 3
5. 2. առաքեաց սողոմոն առ քիրամ արքայ
տիւրոսի՝ և ասէ․ որպէս արարեր ընդ հօրն
իմում դաւթի․ և ետուր նմա մայր_
փայտս․ շինել իւր տուն բնակելոյ ի
նմա ։ * Եւ արդ՝ ահա ես որդի նորա․ 4
Հաց շինել տուն անուան Տն Այ իմոյ․ սր
բել զնա նմա ․ ծխել առաջի նորա
խունկս․ և առաջադրութիւն յամժամ ։
և մատուցանել ողջակէզս հանապազ․
առաւօտուց և երեկորեին ․ և ի շա_
բաթս․ և յամսամուտս․ և ի տօնս Տն
Այ

Այ մերոյ յաւիտեան՝ զայս յիղէ ։ Հոր պատ
5 * Եւ տունս՝ զոր ես շինեմ, մեծ է․ վն ուհիրեայ
զի մեծ է Այ մեր քան զամ Այս ։ Տր Իս_
6 * Եւ ո՛ կարասցէ շինել նմա տուն ․ րայէլէ
զի եթէ երկինք՝ և երկինք երկնից ոչ
տանին զփառս նորա․ և զի՞նչ ես շինե
ցից նմա տուն․ այլ զի ծխեսցեն խուն
7 կս առաջի նորա ։ * Եւ արդ՝ առա
քեա ինձ այր իմաստուն․ որ գիտիցէ
գործել զոսկի և զարծաթ և զպղինձ․
և զերկաթ ․ զծիրանի․ և զկապուտակն․
և զբեհեզ․ և որ գիտիցէ քանդակել
զքանդակս ընդ իմաստունսն իմ․ որք
են ի հրէաստանի և յերուսաղէմ ․
զորս պատրաստեաց դաւիթ հայր իմ։
8 * Եւ տո՛ւր բերել ինձ փայտս մայրս․
և սարոյս ․ և թեղօշս ի լիբանանէ ․
վասն զի ես գիտեմ․ իբրև զծառայս
քո ոչ ոք գիտէ հատանել զփայտ ի
լիբանանէ․ և արդ ծառայք քո երթի
9 ցեն ընդ ծառայս իմ ։ * Պատրաստել
ինձ փայտ բազում․ վասն զի տունս,
զոր ես շինեմ․ է մեծ փառաւոր ։
10 * Եւ գործունէիցն՝ որք հատանեն
զփայտն՝ ի կերակուր ետու հաց․ ու_
ձիկ ծառայիցն քոց՝ քսանհազար քոռ
ցորենոյ․ և քսանհազար քոռ գարւոյ․
և գինի քսանհազար չափ ․ և ձէթ
11 քսանհազար չափ ։ * Եւ ասաց քի_
րամ արքայ տիւրոսի գրով․ և արձա_
կեաց առ սողոմոն․ վասն սիրելոյ Տն
զժողովուրդ իւր՝ ետ զքեզ ի վր դո_
12 ցա թագաւոր ։ * Եւ ասէ քիրամ․ օրհ
նեալ է Տր Այ իղի՝ որ արար զերկինս
և զերկիր․ որ ետ դաւթի արքայի որ
դի իմաստուն ․ գիտել զհանճար՝ և
զիմաստութիւն․ որ շինեսցէ զտուն Տն․
13 և զտուն թագաւորութեան իւրոյ ։ * Եւ
արդ՝ ահա առաքեցի քեզ այր իմաս_
տուն․ և որ գիտէ զհանճար՝ զքիրամ
14 զծառայ իմ ։ * Մայր դորա է ի դստե
րացն դանայ․ և հայր դորա այր տիւր
ացի․ գիտէ գործել զոսկի ․ և զար_
ծաթ ․ և զպղինձ․ և զերկաթ ․ և զքա
րինս․ և զփայտս․ և անկանել զծիրա_
նին․ և զկապուտակն․ և զբեհեզն․ և
զկարմիրն ․ և քանդակել քանդակս ․
և իմանալ զամ հնարս՝ զորս տացես
ցդա․ ընդ իմաստունս քո՝ և ընդ իմաս
տունս դաւթի տեառն իմոյ հօր քոյ ։
15 * Եւ արդ՝ զցորեանն՝ և զգարին, և
զձէթն՝ և զգինին․ զոր ասաց տէր իմ
16 տացէ ծառայից իւրոց ։ * Եւ մեք հա
տանեմք զփայտ ի լիբանանէ ըստ ամ
պիտոյից քոց․ և ածցուք զնս ընդ ծով
լաստս ի յոպպէ․ և հասուսցես զայն
17 յերուսաղէմ ։ * Եւ ժողովեաց սողո
մոն զամ արս պանդուխտս յերուսա
ղէմ․

ղէմ . զկնի թուոյն՝ զոր թուեաց զնս
դաւիթ հայր նր . և գտան հարիւր և
յիսուն հազար . և երեք հազարք և
վեց հարիւր ։* Եւ արար 'ի նոցանէ 18
եօթանասուն հազար բեռնակրաց .
և ութսուն հազար քարահատաց . և
զերիս հազարսն և զվեց հարիւրսն
գործավարս 'ի վերայ նոցա ։

ԳԼ: Գ։

‖3 Թագ 6. 1. Եւ ‖ սկսաւ սաղոմոն շինել զտունն 1
Տն յերուսաղէմ . 'ի լերինն ամուր
հացւոյ՝ ուր երևեցաւ Տէր դաւթի
հօրն նորա . 'ի տեղւոջն յորում պատ_
‖2 Թագ րաստեաց դաւիթ . ‖ 'ի կալն ոռնայ
24. 18. յեբուսացւոյ ։ * Եւ սկսաւ շինել 2
1. Մնաց. յամսեանն երկրորդի , յամին չորրոր
21. 18. դի թագաւորութեանն իւրոյ ։ *Եւ 3
և 26. սկսաւ սաղոմոն շինել զտունն Այ .
երկայնութի չափու առաջնոյն 'ի վաթ
սուն կանգնոյ՝ և լայնութիւն 'ի քսան
կանգնոյ ։ * Եւ եղամ դէմ յանդի_ 4
ման տանն . երկայնութիւն առաջին՝
և լայնութի տանն կանգնոյ քսանից .
և բարձրութի հարիւր և քսան կանգ.
նոյ . և պատեաց զնա ոսկւով սրբով
'ի ներքուստ ։ * Եւ զտունն մեծ դր_ 5
ուագեաց մայր փայտիւք . և պատեաց
ոսկւով սրբով՝ և քանդակեաց 'ի նմա
արմաւենիս . և շղթայագործս ։* Եւ 6
զարդարեաց զտունն ականք պատ_
ուականօք 'ի փառս . և ոսկւով սրբով
'ի սեփարուհիմայ ։ * Եւ պատեաց ըզ 7
տունն ոսկւով . և զորմն՝ և զդրունսն՝
և զձեղունսն՝ և զդուրս . և քանդա_
կեաց քերովբէս յորմն ։ * Եւ արար 8
զտուն սրբութե սրբութեցն . զերկայ
նութի նր առաջի կողմանէ 'ի քսան
կանգնոց . և զլայնութին 'ի քսան կանգ.
նոց . և պատեաց զնա մաքուր ոսկւով
'ի քերովբէս վեցհարիւր տաղանդով ։
*Եւ կշիռ բևեռացն միոյ միոյ կշռու 9
թի յիսուն սիկղ ոսկւոյ . և զվերնա_
տունն պատեաց ոսկւով ։ *Եւ 'ի տան 10
սրբութե սրբութեցն քերովբէս եր_
կուս (գործ) . և պատեաց զնս ոսկւով ։
*Եւ թևք քերովբէիցն երկայնութի 11
քսան կանգնոյ . և թև մի 'ի հինգ
կանգնոյ՝ կցեալ յորմն տանն . և թևն
միւս 'ի հինգ կանգնոյ՝ կցեալ 'ի թևս
քերովբէին միւսոյ ։ * Եւ թևն քերո_ 12
բէին միւսոյ 'ի հինգ կանգնոյ կցեալ
յորմ տանն . և միւս թևն 'ի հինգ
կանգնոյ կցեալ 'ի թև քերովբէին միւ_
սոյ ։ * Եւ թևք քերովբէիցն տարա_ 13
ծեալք 'ի քսան կանգնոյ . և ինքեանք
‖ Մատթ. կային 'ի վր ոտից իւրեանց . և դէմք
27. 51. նոցա 'ի տունն ։ * ‖ Եւ արար զվարա 14
գոյրն 'ի կապուտակէ՝ և 'ի ծիրանւոյ՝
և 'ի կարմրոյ՝ և 'ի բեհեզոյ . և անկա_
15 նէր 'ի նմա քերովբէս ։ *Եւ արար ա_
ռաջի տանն սիւնս երկուս . յերեսուն
և 'ի հինգ կանգնոյ բարձրութի . ‖ և ‖ Երեմ. 52. 22.
16 զխոյակս նց 'ի հինգ կանգնոյ ։ *Եւ
արար վանդակապատ 'ի դաբիրայն .
և եդ 'ի վերայ գլխոյ սեանցն . և արար
նռնաձևս հարիւր . և եդ 'ի վերայ
շղթայագործացն ։ և կանգնեաց ըզ
սիւնսն առաջի տաճարին . զմին յաջ
մէ . և զմիւսն յահեկէ . և կոչեաց զա
նուն այնորիկ . որ յաջմէ էր՝ ուղղու
թի . և զանուն այնորիկ՝ որ 'ի ձախ_
մէն էր՝ զօրութի ։

ԳԼ: Դ։

1 Եւ արար զսեղան պղնձի . 'ի քսան
կանգնոյ զերկայնութիւն . և 'ի
քսան կանգնոյ զլայնութի . և զբարձ
2 րութի 'ի տասն կանգնոյ ։ * ‖ Եւ ա_ ‖3 Թագ 7. 23.
րար զծովն հալածոյ 'ի տասն կանգ_
նոյ զչափն բոլորակ շուրջանակի . և
'ի հինգ կանգնոյ զբարձրութիւն . և
շուրջանակի յերեսուն կանգնոյ ։
3 *Եւ նմանութի եզանց 'ի ներքոյ նր .
որք շուրջ կային՝ 'ի տասն կանգնոյ
շուրջպատեալք զնովաւ . և ձուլեցին
զզուարակսն , ը ձուլածոյն իւրեանց ։
4 *Որպէս արարին զնոսա երկոտասան
զուարակս . երեքն հայէին 'ի հիւսիս .
և երեքն հայէին յարևմուտս . և ե_
րեքն հայէին 'ի հարաւ . և երեքն
հայէին յարևելս . և ծովն 'ի վր նց . և
5 յետոյքն իւրեանց 'ի ներքոյ ։ *Եւ
թանձրութի ծովուն թզաւ . և շուրթն
նորա իբրև զշուրթն բաժակի քան_
դակեալ բոյս շուշանի . և տանէր ե_
6 րիս հազարս չափ ։ * Եւ կատարեաց
զնա . և արար աւազանս տասն . և եդ
զհինգն յաջմէ . և զհինգն 'ի ձախմէ .
լուանալ 'ի նոսա զգործ ողջակիզացն .
և ողողել 'ի նմ . և ծովն առ 'ի լուա_
նալ 'ի նմա քահանայիցն զինքեանս ։
7 *Եւ արար զաշտանակսն ոսկիս տասն .
ըստ յօրինուածոյն իւրեանց . և եդ
զնոսա 'ի տաճարին . զհինգն յաջմէ . և
8 զհինգն 'ի ձախմէ ։ * Եւ արար սե_
ղանս տասն . և եդ 'ի տաճարին . հինգն
յաջմէ . և հինգն 'ի ձախմէ ։ և արար
9 տաշտս ոսկիս հարիւր ։ * Եւ արար
զսրահն քահանայից . և զսրահն զմեծ .
և դրունս սրահին . և զդրունս նոցա
10 պատեաց պղնձով ։ * Եւ զծովն եդ
յանկեան տաճարին յաջմէ կողմանէ
11 իբրև յարևելս առաջի ։ *Եւ արար
քիրամ զմսահանսն . և զկաթսայս .
և զկասկարայս սեղանոյն . և զնմ
զկահն

զհայն նորա. և կատարեաց քիրամ
առնել զամենայն գործն. զոր հրա-
մայեաց արքայ սաղոմոն ի տանն Ա-
* Օսիհան երկու. և ի վերայ նոցա 12
զխոյական. և ի վէրն խոյակաց սեանցն
զքուլթաւրօթան զերկուսեան. և զվան
դակագործան զերկուս առ ի ծած-
կել զխոյակս զերկուս սեանցն. որք
էին ի վերայ գլխոց սեանցն ։ * Եւ 13
զանդակս ոսկեղէնս չորեքհարիւր,
յերկուսեան վանդակապատսն. և
զերկուս ազգս նռնաձևացն ի միում
վանդակագործին. ծածկել զերկու-
սեան զխոյակսորք էին ի վերայ
* Եւ զմեքենօլթան արար տասն. և 14
զաւազանսն ի վերայ մեքենօլթացն
* Եւ զծովն մի. և զոմարակս երկու- 15
տասանս ի ներքոյ նմին ։ * Եւ զկասկա 16
րայս. և զբռնաձևսն. և զամանս. և
զմնահանսն. և զամ կահն նոցա. զոր
արար քիրամ. և տարաւ արքայի սա-
ղոմոնի ի տունն Տ̃ն. ի մաքուր պղն-
ձոյ ։ * Ընդարձակութեամբ երկրին յոր 17
դանանս ձուլեաց զայն արքայ ի
թանձրութեամբ հողոյն ի տանն սոքով
թայ. և ի մէջ սադաթայ ։ * Եւ ա- 18
րար սաղոմոն զամ սպասն զայն զոա
զամ յոյժ. վասն զի ոչ պակասեցաւ
կշիռ պղնձոյն ։ * Եւ արար սաղոմոն 19
զամ սպաս տանն Տ̃ն. և զսեղանն ոս
կի. և զայլ սեղանսն. և ի վերայ նոցա
զհացն առաջաւորութեամբ ։ * Եւ զաշ- 20
տանակսն՝ և զձրագուռնսն լուսոյ ըստ
յօրինուածոյն յանդիմանն դաբիրայ-
ին ի մաքուր ոսկւոյ ։ * Եւ ձրագա- 21
րանք իւրեանց. և զամմակալք իւր-
եանց ։ * Եւ տաշտքն. և խնկամանքն. 22
և բռրոնառքն ի մաքուր ոսկւոյ. և
դուրք տանն ներքինոյ ի սրբութիւն
սրբութեանց ։ և զգրուռնս տաճարին՝
ոսկեղէնս։

Գ Ի Ր Դ Բ.

Եւ ։ կատարեցաւ ամ գործն. զոր 1
արար սաղոմոն ի տանն Տ̃ն ։ և
տարաւ ինեբքս սաղոմոն զսրբուհիսն
դաւթի հօր իւրոյ. զարծաթն. և զոս
կին. և զսպասսն. և ետ ի գանձս տանն
Տ̃ն ։ * Յամիժամ եկեղեցւոյոյ սա- 2
ղոմոն զծերսն իշխանս. և զամ իշխանս
ցեղիցն. զառաջնորդս տոհմից որդ-
ւոցն իսրայէլ. հանել զտապանակ
ուխտին ի քաղաքէն դաւթի. նա է
սիովն ։ * Եւ ժողովեցաւ առ արքայ ամ 3
այր իշխի ի տօնին. այն է ամին եօթն
երորդ ։ * Եւ եկին ամենեքեան ծերքն 4
իշխի. և առին ամենեքեան ղևտացիքն
զտապանակն. և հանին զնա ։ * Եւ 5
զխորանն վկայութեան. և զամ սպասս
նոր. որ էր ի խորանին. և հանին զայն
քահանայքն և ղևտացիք ։ * Եւ ար- 6
քայ սաղոմոն՝ և ամ ժողովուրդն իշխի
և երկիր ղածքն՝ և ժողովեալքն նոցա
առաջի տապանակին զեհուին զոչ-
խարս. որոց ոչ գոյր թիւ.
և ոչ համար ի բազմութենէն ։ * Եւ 7
տարան ինեբքս զղևտացիքն զտապա-
նակ ուխտին Տ̃ն ի տեղին իւր ի դա-
բիր տանն. ի սրբութիս սրբութեանց.
ի ներքոյ թևոց քերօբէիցն ։ * Եւ եր 8
քերօբէիքն թևուցեալ զթևս իւր պատածել
էին զտապանակին. և ծած
կէին քերօբէքն զտապանակն. և զձող
նալիս նորա ի վերուստ ։ * Եւ շուրջ 9
ունէին զառնալիքն. և հայէին գլուխք
ձողացն ի սրբութենէն ի դէմ
դաբիրայիմն. և ոչ երևէին արտաքս ։
և էին անդ մինչև ցայսօր ։ * Եւ ոչ 10
ինչ էր ի տապանակին. բայց երկու
տախտակքն. զորս եդ անդ մովսէս ի
քորէբ. զորս ուխտեաց Տ̃ն ընդ որ-
դիսն իսրայէլ նոցա յերկրէն ե-
գիպտոսի ։ * Եւ եղև՝ իբրև ելին քա 11
հանայք ի սրբութենէն. վասն զի ամե-
նեքեան քահանայքն, որք գտան անդ՝
սրբեցան. և ոչ էին կարգեալ օրըս-
օրօրէ պաշտօնեայքն ։ * Եւ ղևտացիքն 12
սաղմոսանուագք. ամենեքեան յորդ-
ւոցն ասափայ. և եմմանայ. և իդիթու-
մայ. և յորդւոցն նոցա. և յեղբարցն
նոցա. որք զգեցեալքէին պատմուճանս
բեհեզեղէնս. և տաւղօք՝ և քնարօք.
և սրնգօք, կային յարևելից կողմանէ
սեղանոյն. և ընդ նոսա քահանայք
հարիւր և քսան՝ հարկանելին փող։
* Եւ եղև միանգամայն ձայն ի հար- 13
կանել զփողսն. և յերգել զսաղմոսն.
և ամբառնալ ձայնսն միաբան ասե-
լով. խոստովան եղերուք՝ և օրհնեցէք
զՏ̃ն. և բարձրացուցին զձայնսն փո-
ղովք և ծնծղայիւք. և գործեաք եր
գոյն. և ասացին խոստովան եղերուք
Տ̃ն. զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմ
նորա. և տունն լցաւ ամպով փառացն
Տ̃ն ։ * Եւ ոչ կարէին քահանայքն 14
կալ ի պաշտամանն յերեսաց ամպոյն.
վասն զի լցին փառքն Տ̃ն զտունն Ա-
յ.

Գ Ի Ր Դ Գ.

Յայնժամ խոսեցաւ սաղոմոն։ Տ̃ն 1
ասաց բնակիլ ի մառախուղի։
* Եւ ես շինեցի տուն անուանի քում 2
զոր բուհիս քո. և պատրաստեցի քնա
կիլ ի սմա յաւիտեան ։ * Եւ դարձոյց 3
արքայ զերեսս իւր. օրհնեաց զամ
եկեղեցին իշրայէլ. և ամ եկեղեցին իշրայէլ
կայր

երկրի: զի եթէ երկինք՝ և երկնից եր
կինք ոչ են բաւական քեզ. և զինչ է
19 տունս այս. զոր շինեցի: * Եւ արդ
հայեսցիս յաղօթս ծառային քոյ. և ի
խնդրուածս իմ Տ֊ն Ա֊ծ. լսել զաղա֊
չանս և զաղօթս. զոր ծառայ քո աղա
20 չէ առաջի քո այսօր: * Լինիլ բաց
աչաց քոց ի վէր տանս այսմ. ի տունն
և ի դիշերի. ի տեղւոջս յորում ասա
ցեր կոչել զանունն քո ի նմա. առ ի
լսել զաղօթս. զոր ծառայ քո աղաչէ
21 ի տեղւոջս յայսմ: * Եւ լսիցես զդ
խնդրուածս ծառային քոյ. և ժողովր
դեան քոյ Իսրայէլի. զորինչ աղաչես
ցեն ի տեղւոջս յայսմ: և դու լսիցես
ի տեղւոջէ բնակութենէ քոյ երկնից:
22 լսիցես՝ և քաւիչ լիցիս: * Օրինէ
մեղանչիցէ այր ընկերի իւրում. և առ
նուցու նզովս յաղագս այնորիկ նզո
վել զնա: և եկեսցէ՝ կացցէ առաջի
23 սեղանոյս ի տանս յայսմիկ: * Եւ դու
լսիցես յերկնից. և արասցես. և դա
տեսցես զծառայսն քո՝ հատուցանել
լով անօրինին. տալ ըստ ճանապար
հայ նորա ի գլուխս նորա: և արդա֊
րացուցանել զարդարն: և տալ իւրա֊
քանչիւրումն ըստ արդարութենէ իւր
24 ումն: * Եւ եթէ վանեսցի ժողովուրդ
քո Իսրայէլ առաջի թշնամւոյ. եթէ մե
ղսցեն քեզ. և դարձցին. և խոստովան
լիցին անունն քում. և յաղօթս կաց
ցեն. և պաղատեսցին առաջի քո ի
25 տանս յայսմ: * Եւ դու լսիցես յերկ
նից. և քաւիչ լիցիս մեղաց ժողովր
դեան քոյ Իսրայէլի. և դարձուսցես զնոսա
յերկիրն. զոր եառուր նոցա՝ և հարցն
26 նոցա: * Յարգելուլ քո զերկինս՝ ոչ
լինիլ անձրեւ, եթէ մեղսցեն քեզ: և
յաղօթս կացցեն ի տեղւոջս յայսմ.
և օրհնեսցեն զանուն քո. և ի մեղաց
իւրեանց դարձցին. վասն զի նկուն արար
27 ցես զնոսա: * Եւ դու լսիցես յերկնից.
և քաւիչ լիցիս մեղաց ծառայից քոց՝
և ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի: վասն զի յայտ
նեսցես նոցա զճանապարհն քաջի. յոր
գնասցեն՝ ի նմա. և տացես անձրեւ՝ ի
վերայ երկրի քոյ. զոր եառուր ժողովր
դեան քում՝ ի ժառանգութիւն:
28 * Սով եթէ լինիցի՝ ի վէր երկրի: Ալ. ա֊
մահ եթէ լինիցի. խոշտակահարուած. 20. 9.
և գալարուն և մարախ և ջրեակ է֊
թէ լինիցի: եթէ նեղիցէ զնա թշնա
մի յանդամանս քաղաքացն իւրեանց:
ըստ ամենայն ախտից: * Ամենայն աղօթք՝ և ամենայն պա
զատանք. որք լինիցին ամենայն մարդոյ. և
ամենայն ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի: եթէ ծա
նիցի մարդ զցաւոտուն իւր. և զսխան
իւր.

կայր շուրջ. և ասէ: * Օրհնեալ է Տ֊ 4
Ա֊ծ Իսրայէլի. որ խօսեցաւ բերանով իւր
ով ընդ դաւթի հօր իմում. և ձեռօք
իւրովք եկաց: * Եւ ասէ. յորժամ 5
հանի զժողովուրդ իմ յերկրէն եգիպ
տոսի. ոչ ընտրեցի քաղաք ի յամենայն
ցեղս Իսրայէլի շինել տուն՝ զի լինիցի
անուն իմ անդ. և ոչ ընտրեցի զայր
ոք լինիլ առաջնորդ ի վերայ ժողովր
դեան իմոյ Իսրայէլի: * Եւ արդ ընտրեցի 6
զԵրուսաղէմ լինիլ անուն իմոյ անդ. և ընտ
րեցի զդաւթի՝ զի լինիցի ի վերայ
ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի: * Եւ եղև ի 7
սրտի դաւթի հօր իմոյ շինել տուն
անուան Տ֊ն Ա֊ծ Իսրայէլի: * Եւ ասաց Տ֊ 8
ցդաւթի զհայր իմ՝ վասն զի եղև ի
սրտի քում շինել տուն անուան իմոյ.
բարւոք արարեր, զի եղև այդ ի սրտի
քում: * Սակայն դու ոչ շինես 9
ցես տուն ինձ. այլ որդի քո. որ ելցէ
յորովայնէ քումմէ՝ նա շինեսցէ տուն
անուան իմոյ: * Եւ կանգնեաց Տ֊ն 10
զբանն իւր. զոր խօսեցաւ. և եղէ ես
փոխանակ դաւթի հօր իմոյ. նստայ
յաթոռն Իսրայէլի. որպէս խօսեցաւ Տ֊ն. և
շինեցի զտունս զայս անուան Տ֊ն Ա֊Յ
Իսրայէլի: * Եւ եդի անդ զտապանակ ուր 11
ան Տ֊ն. զոր ուխտեաց ընդ որդիսն
Իսրայէլի: * Եւ եկաց յանդիման սեղա֊ 12
նոյն Տ֊ն առաջի ամենայն ժողովրդեանն
Իսրայէլի. և ամբարձ զձեռս իւր: * Զի արար 13
սահման խարիսխ պղնձի. և եդ զնա
ի մէջ սրահին տասնարիւն. ի հինգ կանգ
նոյ զերկայնութեն նորա. և ի հինգ
կանգնոյ զլայնութեն. և յերից կանգ֊
նոց զբարձրութեն նորա: և եկաց ի
վերայ նր. անկաւ ի վէր ծնգաց իւրոց
առաջի ամենայն ժողովրդեանն Իսրայէլի. ամբարձ
Ալ.Ա֊կ. 2. 8. զձեռս իւր յերկինս: * Եւ ասէ: Տ֊ 14
Ա֊ծ Իսրայէլի. ոչ ոք է նման քեզ Ա֊ծ յեր֊
կինս. և ոչ ի վէր երկրի: որ պահես
զուխտ և զողորմութեն առ ծառայս քո.
որք գնան առաջի քո ամենայն սրտիւք իւր
եանց: * Որ պահեցեր ծառային քում 15
դաւթի հօր իմոյ. զոր խօսեցար ընդ
նմա՝ և ասացեր. խօսեցար բերանով
քով. և ձեռօք քովք լցեր այսօր:
* Եւ արդ Տ֊ Ա֊ծ Իսրայէլի՝ պահեա ծա 16
ռայի քում դաւթի հօր իմում. զոր
ինչ խօսեցար ընդ նմա՝ և ասացեր.
ոչ պակասեսցի քո այր յերեսաց իմոց.
որ նստցի յաթոռն Իսրայէլի: թայց միայն
եթէ պահեսցեն որդիք քո զճանա֊
պարհս իւրեանց գնալ առաջի իմ. որպէս
գնացեր դու առաջի իմ: * Եւ արդ 17
Տ֊ Ա֊ծ Իսրայէլի. հաւատարիմ լիցի բանն
քո դաւթի: * Եթէ առաւել քան 18
բնակիցի Ա֊ծ ընդ մարդկան՝ ի վերայ

իւր. և ամբարձցէ զձեռս իւր 'ի տանս
յայսմ: * Եւ դու լուիցես յերկնից 30
'ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ: և
քաւեսցես. և տացես առն ըստ սրտի
իւրում. որպէս և ծանիցես զսիրտն
նր. վասն զի դու միայն ճանաչես ըզ
սիրտս որդւոց մարդկան: * Որպէս 31
զի երկիցեն 'ի ճանապարհաց քոց
զամ աւուրս. զորս կեցցեն նոքա 'ի
վր երեսաց երկրին. զոր ետուր հարցն
նց: * Եւ զամ օտարականն. որ ոչ է 'ի ժո 32
ղովրդենէ քումմէ յիէլէ. և եկեսցէ
յերկրէ հեռաստանէ՝ վն անուան քոյ
մեծի. և հզօր ձեռին քոյ. և բարձր
բազկի քոյ. եկեսցեն՝ և յաղօթս կաց
ցեն 'ի տեղւոջս յայսմ: * Եւ լուիցես 33
յերկնից 'ի պատրաստ բնակութենէ
քումմէ. և արասցես ըստ ամի. զոր
ինչ և կարդասցէ առ քեզ օտարա_
կանն. զի ծանիցեն ամ ժողովուրդք
երկրի զանուն քո. և երկիցեն 'ի քէն՝
որպէս և ժողովուրդ քո իէլ. և գի_
տասցեն. եթէ կոչեցեալ է անուն քո
'ի վերայ տանս այսորիկ. զոր շինեցի:
* Եթէ ելցէ ժողովուրդ քո 'ի պա_ 34
տերազմ 'ի վր թշնամեաց իւրոց 'ի ճա
նապարհ. յոր առաքեսցես զնոսա. և յա
ղօթս կացցեն առ քեզ 'ի ճանապարհի
քաղաքիս այսորիկ. զոր ընտրեցեր
զսա: և տանս, զոր շինեցի անուան
քում: * Եւ լուիցես յերկնից պաղա 35
տանաց նոցա՝ և աղօթից նոցա. և ա_
րասցես իրաւունս նոցա: * Վասն զի 36
Եւ մեղան մեղանչիցեն քեզ: ‖ քանզի ոչ գոյ մարդ.
չիցեն որ ոչ մեղանչէ: և հարցես զնս. և մատ
‖3. Թագ. նեսցես զնս առաջի երեսաց թշնա_
8.46. մեաց. և գերելով գերեսցեն յերկիրն
Ժողով. թշնամեաց. յերկիր հեռաւոր՝ կամ
7.21. մօտաւոր: * Եւ դարձցին սրտիւք իւր 37
1. Յոհ. եանց յերկրին. յոր փոխեցան անդր.
1. 8. դարձցին, և աղաչեսցեն զքեզ 'ի գե
րութեն իւրց՝ և ասասցեն. մեղաք՝ և
անօրինեցաք: * Եւ դարձցին առ քեզ 38
յամ սրտից իւրեանց. և 'ի բոլոր անձ
նէ իւրեանց յերկրի գերութեն. և յա
ղօթս կացցեն 'ի ճանապարհ երկրիս
այսորիկ. զոր ետուր հարցն նոցա. և
քաղաքիս, զոր ընտրեցեր. և տանս,
զոր շինեցի անուան քում: * Եւ լուի_ 39
ցես յերկնից 'ի պատրաստ բնակութէ
քումմէ աղօթից նոցա՝ և պաղատա_
նաց իւրեանց. և արասցես իրաւունս.
և քաւիչ լիցիս ժողովրդեան քոյ մեղու
ցելոյ քեզ: * Եւ արդ Տր՝ եղիցին աչք 40
քո բաց՝ և ականջք քո, առ 'ի լսել
զպաղատանս 'ի տեղւոջս յայսմ:
‖ Սաղմ. * ‖ Եւ արդ՝ արի Տր Ած 'ի հանգիստ 41
131.8. քո. դու՝ և տապանակ սրբութե քոյ:
քահանայք քո՝ Տր Ած զգեցցին զփր
կութի. և որդիք քո ուրախ եղիցին 'ի
42 բարութիւն: * Տր Ած մի դարձուցա
ներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ: յիշեա՛
ողորմութիւ քոյ զդաւիթ ծառայ քո:

ԳԼ: Է:

1 Եւ ‖ իբրև կատարեաց սողոմոն զա ‖2. Մակ.
ղօթսն. հուր էջ յերկնից. և եկեր 2.10.
զողջակէզսն. և զզոհսն. և փառքն
2 Տն լցին զտունն: * Եւ ոչ կարէին
քահանայքն մտանել 'ի տունն Տն 'ի
ժամանակին յայնմիկ. վասն զի լցին
3 փառքն Տն զտունն: * Եւ ամենայն
որդիքն Իլի տեսանէին 'զիջանել հրոյն՝
և զփառսն Տն 'ի վերայ տանն. և ան_
կան 'ի վերայ երեսաց երկրի քարայա
տակ տեղւոյն. և երկիր պագին. և
օրհնեցին զՏր. զի բարի է. զի յաւի_
4 տեան է ողորմութի նր: * Եւ արքայ՝
և ամ ժողովուրդն զենուին զոհս ա_
5 ռաջի Տն: * ‖ Եւ եզեն սողոմոն ըզ ‖3 Թագ.
զոհսն զուարակս քսան և երկու հազարս. 8. 63.
և ոչխարս արօտականս հարիւր և
քսան հազար. և արար զնաւակատիս
տաճարին Այ արքայ, և ամենայն ժո
6 ղովուրդն: * Եւ քահանայքն ըստ պահ
պանութե իւրեանց կային. և ղև_
տացիքն նուագարանօք երգոցն Տն.
և դաւթայ արքայի, խոստովան լինել Զոր արար
առաջի Այ. զի յաւիտեան է ողորմու դաւիթ
թի նր. օրհնութբքն դաւթայ 'ի ձեռն արքայ
նց. և քահանայքն հարկանէին փողս
առաջի նոցա. և ամենայն իէլ յոտն
7 կայր: * Եւ սրբեաց սողոմոն զմիջոց
սրահին. որ էր 'ի տանն Տն. վասն զի
անդ արար զողջակէզսն և զճարպն
փրկութեն. քանզի սեղանն պղնձի. զոր
արար սողոմոն. ոչ կարէր ընդունիլ
զողջակէզսն. և զամենայն. և զճար
8 պսն: * Եւ արար սողոմոն զտօնն 'ի
ժամանակին յայնմ աւուրս եօթն.
և ամենայն իէլ ընդ նմա եկեղեցի մեծ
յոյժ. 'ի մտից եմաթայ մինչև 'ի հե
9 ղեղատն եգիպտոսի: * Եւ արար յաւ
ուրն ութերորդի ելս. վն զի զնաւա
կատիսն արար սեղանոյն զեօթն օր
10 տօնին: * Եւ 'ի քսան և յերիս ամսոյն
եօթներորդի արձակեաց զժողով_
ուրդսն 'ի խորանսն իւրեանց. ու_
րախութբ՝ և բարի սրտիւ յամենայն
բարութիւնսն. զոր արար Տր դաւթի՝ և
սողոմոնի. և ժողովրդեան իւրում
11 իէլի: * ‖ Եւ կատարեաց սողոմոն ըզ ‖3 Թագ.
տունն Տն. և զտունն արքայի. և զա_ 9. 1.
մենայն ինչ. զոր կամեցաւ անձն սողո
մոնի առնել 'ի տանն Տն և 'ի տանն
12 իւրում. յաջողեցաւ: * Եւ երևեցաւ
Ած

ԱԾ սողոմոնի 'ի գիշերին յայնմ, և
ասէ ցնա. լուայ աղօթից քոց. ընտ_
րեցի զտեղիդ զայդ ինձ 'ի տուն զո_
հից: *Եթէ արգելից զերկինս. և 13
ոչ լինիցի անձրև. և եթէ պատուիրե
ցից մարախոյ ուտել զփայտ. և եթէ
առաքեցից մահ 'ի ժողովուրդ իմ:
եռէ *Եւ եթէ ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ 14
տարջչէ յորոց կոչեցեալ է անուն իմ 'ի վերայ
նց. և յաղօթս կացցեն' և խնդրեսցեն
զերեսս իմ. և դարձցին 'ի ճանապար
հաց իւրեանց չարաց. և ես լուայց
յերկնից. և քաւիչ եղէց նոցա' և բժշ
կեցից զերկիր նց: *Եւ այժմ աչք 15
իմ եղիցին բաց. և ականջք իմ առ 'ի
լսել զաղօթս 'ի տեղւոջս յայսմ:
*Եւ արդ' ահա ընտրեցի զտունս զայս. 16
և սրբեցի զսա առ 'ի լինել անուան
իմոյ աստ յաւիտեան. և եղիցին աչք
իմ և սիրտ աստ' զամ աւուրս: *Եւ 17
դու եթէ գնասցես առաջի իմ իբրև
զդաւիթ հայր քո. և արասցես ըստ
ամի. զորինչ պատուիրեցի քեզ. զհրա
մանս իմ, և զիրաւունս իմ պահեսցես:
*Կանգնեցից զաթոռ թագաւորու_ 18
թե քոյ. որպ ուխտեցի ընդ դաւթի
հօր քում, և ասացի. ոչ բարձցի քո
այր առաջնորդ յիէ: *Ապա եթէ 19
դարձջիք դուք' և թողջիք զհրամանս
իմ. և զպատուիրանս իմ. զորս ետու
առաջի իմ. և երթայցէք. պաշտիցէք
զաստուածս օտարս. և երկիր պագա
նիցէք նց: *Բարձից զձեզ յերկրէս' 20
զոր ետու ձեզ. և զտունս զայս' զոր
սրբեցի անուան իմոյ, 'ի բաց դարձու
ցից յերեսաց իմոց. և տաց զսա յա_
ռակ' և 'ի պատմութի յամ ազգս:
* Օտունս զայս զբարձր. ամենայն, 21
որ անցանիցէ առ սովաւ' զարմասցի
և ասասցէ. ընդէր արար Տր երկրիս
այսմ. և տանս այսմիկ: *Եւ ասաս 22
ցեն. վասն զի թողին զՏր ԱԾ հարցն
իւրեանց' որ եհան զնոսա յերկրէն ե_
գիպտոսի. և ընկալան զաստուածս
օտարս. և երկիր պագին նոցա. և
ծառայեցին նոցա. յաղագս այնորիկ
չած ածի 'ի վերայ դոցա զամենայն չա_
րիսդ զայդոսիկ:

Գլ: Ը:

Գ Թագ Եւ եղև յետ քսան ամաց' յորս 1
9.10. շինեաց սողոմոն զտունն Տն' և
զտունն իւր: *Եւ զքաղաքսն' զորս ետ 2
քիրամ սողոմոնի' շինեաց զնոսա սո
ղոմոն. և բնակեցոյց անդ զորդիսն
իէի. *Եւ եկն սողոմոն յեմաթ սո_ 3
բայ. և զօրացոյց զնա: *Եւ շինեաց 4
զթեդմոս յանապատին. և զամ քա_
5 ղաքսն ամուրս շինեաց յեմաթ: *Եւ
շինեաց զբեթօրոն վերին. և զբեթօ_
րոն ներքին. քաղաքս ամուրս պարս_
6 պօք' և դրամբք' և նգօք: *Եւ զբա_
ղաաթ. և զամ քաղաքսն ամուրս. որք
էին սողոմոնի. և զամ քաղաքս կա_
ռացն. և զամ քաղաքս ձիոց. և զորինչ
ցանկացաւ սողոմոն ըստ ցանկութե
իւրում շինել յերուսաղէմ. և 'ի լի_
բանան. և յամի թագաւորութեանն
7 իւրում: *Ամենայն ժողովուրդ' որ
մնացեալ էր 'ի քետացւոցն. և յամօր
հացւոցն. և 'ի փերեզացւոցն. և 'ի
խևացւոցն. և յեբուսացւոցն. որք ոչ
8 էին յորդւոցն իէի: *Այլ էին յորդ_
ւոց այնոցիկ. որք մնացեալ էին ընդ
նոսա յերկրին. զորս ոչ սատակեցին
որդիքն իէի. և էած զնոսա սողոմոն
9 'ի հարկատուս մինչև ցայսօր: *Եւ
յորդւոցն իէի ոչ եառ սողոմոն 'ի ծա
ռայս թագաւորութեն իւրոյ. վզի
նոքա արք պատերազմօղք' և իշխանք
զօրաւորք. իշխանք կառաց' և երիվա
10 րաց: *Եւ սոքա էին իշխանք հրամա
նաց թագաւորութե սողոմոնի. եր_
կերիւր և յիսուն գործավարք ժողո_
11 վրդեանն: *Եւ զդուստրն փարաւոնի
եհան սողոմոն 'ի քաղաքէն դաւթի 'ի
տունն' զոր շինեաց նմա. վզի ասաց.
ոչ բնակեսցի կին իմ 'ի քաղաքին իէի
արքայի դաւթի. վզի սբ է' որ ե_
12 մուտ անդր' տապանակն Տն: *Յայն
ժամ եհան սողոմոն ողջակէզս Տն 'ի
վր սեղանոյն նորա' զոր շինեաց յան_
13 դիման տաճարին: *Եւ ըստ բանին
աւուրց յաւուրս մատուցանել ըստ
պատուիրանացն մովսէսի 'ի շաբաթսն.
և յամսամուտսն. և 'ի տօնսն. երիս
ժամանակս 'ի տարւոջ, 'ի տօնի բա_
ղարջոյն. և 'ի տօնի եօթներորդացն.
14 և 'ի տօնի տաղաւարահարացն: *Եւ
կացոյց ըստ իրաւանցն դաւթի զդասս
քահանայիցն ըստ պաշտաման նոցա.
և զղևտացիքն 'ի վերայ պահպանու_
թեն իւրեանց. օրհնել' և պաշտել
առաջի քահանայիցն ըստ օրինին օր_
ըստօրէ. և դռնապանքն ըստ որոշմանն
իւրեանց 'ի դրունս դրունս. վասն զի
այսպէս էր պատուիրանն դաւթայ
15 առնն ԱԾ: *Եւ ոչ անցին զպատուի
րանօքն արքայի յաղագս քահանայիցն
և ղևտացւոց յամ բանի' և 'ի գանձա
16 րանսն: *Եւ պատրաստեցաւ ամ
գործն. յօրէ յորմէ սկսաւ. մինչև
յօրն յորում կատարեաց սողոմոն
17 զտունն Տն: *Յայնժամ գնաց սողո
մոն 'ի գասիոնգաբեր. և յեղամ. որ
առ ծովեզերն հրէաստանի էր:
*Եւ

* Եւ առաքեաց Քիրամ ՚ի ձեռն ծա_ 18
ռայից իւրոց նաւս . և արք՝ որք գի_
տէին նաւել ընդ ծովն . և գնացին ընդ
ծառայսն սողոմոնի ՚ի սովփերայ . և
առին անտի չորեքհարիւր և յիսուն
տաղանդ ոսկւոյ . և եկին առ արքայ
սողոմոն ։

Գ.Լ: Թ.

3 Թագ 10. 1. Մատ. 12.42. Ղուկ. 11.31.

Եւ ‖ Թագուհին սաբայ լուաւ զա 1
նուն սողոմոնի . և եկն փորձել
զսողոմոն առակօք յերուսաղէմ . յոյժ
ծանու զօրութեամբ՝ և ուղտուք . որք
բարձեալ բերէին խունկս . և ոսկի
բազում . և ականս պատուականս . և
եկն առ սողոմոն . և խօսեցաւ ընդ
նմա զամ, որինչ էր ՚ի միտս իւր ։* Եւ 2
պատմեաց նմա սողոմոն զամ բանս
նոր . և ոչ վրիպեցաւ բան մի ՚ի սողոմո
նէ՝ զոր ոչ պատմեաց նմա ։* Եւ ետես 3
Թագուհին սաբայ զիմաստութիւն սա
ղոմոնի . և զտունն՝ զոր շինեաց ։* Եւ 4
զկերակուրս սեղանոյն . և զաթոռս
ծառայիցն նոր . և զկարգս պաշտօնէից
նորա . և զպատմուճանս նց . և զմատ
րուակս նոր . և զզգեստն նց . և զող
ջակէզսն . զորս մատուցանէր ՚ի տանն
Տն, ՚ի զարմացման եղև ։ * Եւ ասէ 5
ցարքայ . Ճշմարիտ էր բանն՝ զոր լուայ
յերկրին իմում՝ յաղագս բանից քոց .
և վս իմաստութե քոյ ։* Եւ ոչ հաւա 6
տացի բանիցն՝ մինչև եկի . և տեսին
աչք իմ . և ահա ոչ է ՚ի կէս, զորս պատ
մեցին . ՚ի բազմութե իմաստութեան
քոյ, զոր յաւելեր ՚ի համբաւն՝ զոր
լուայ ։* Երանելիք են արքդ . և երա_ 7
նելիք կանայք քո՝ և ծառայքդ այդո
քիկ՝ որք կան առ քեզ հանապազ՝ և
լսեն զիմաստութին քո ։ * Եղիցի Տր 8
Ած օրհնեալ՝ որ հաճեցաւ ընդ քեզ .
տալ՝ զքեզ յաթոռ թագաւորութե
իւրոյ՝ ժողովրդեանդ քում . զի յա_
ղագս սիրելոյ Տն Այ քում զիէլ . և
կացուցանելոյ զնա յաւիտեան՝ ետ
զքեզ ՚ի վերայ դոցա թագաւոր՝ առ
նել իրաւունս և զարդարութին ։* Եւ 9
ետ արքայի հարիւր և քսան տաղանդ
ոսկւոյ . և խունկս բազում յոյժ . և
ականս պատուականս ։ և ոչ գոյր իբ_
րև զխունկսն զայնոսիկ՝ զորս ետ տի_
կինն սաբայ արքայի սողոմոնի ։* Եւ 10
ծառայքն սողոմոնի՝ և ծառայք քի_
րամայ . բերին ոսկի սողոմոնի ՚ի սո_
փերայ . և փայտս նոճւ . և ականս պատ
ուականս ։* Եւ արար արքայ զփայտն 11
նոճ՝ աշտիճանս տանն Տն՝ և տանն ար
քայի . և քնարս . և տաւիղս երգեցո_
ղացն . և ոչ երբէք երևեցաւ այնպէս
12 յառաջագոյն յերկրին յուդայ ։* Եւ
արքայ սողոմոն ետ տիկնոջն սաբայ
զամ, զորինչ կամեցաւ նա . և զորինչ
խնդրեաց . բաց յայնցանէ՝ զոր ետ ար
քայի սողոմոնի . և դարձաւ յերկիրն
13 իւր ։ * Եւ էր կշիռ ոսկւոյն՝ զոր բե_ Էէրէէն
րին սողոմոնի ՚ի միում տարւոջ . վեց
հարիւր և վաթսուն և վեց տաղանդ
14 ոսկւոյ ։ * Առանց արանցն կարգեցե
լոց՝ և վաճառականացն՝ որք բերէին .
և ամ թագաւորացն արաբացւոց՝ և
իշխանաց երկրին՝ որք բերէին ոսկի և
15 արծաթ արքայի սողոմոնի ։* Եւ ա_
րար արքայ սողոմոն երեքհարիւր վա
հան ոսկի կռածոյ . վեցհարիւր դա_
հեկան մաքուր ոսկի ՚ի մի վահան ։
16 * Եւ երեքհարիւր նիզակ ոսկի կռա_
ծոյ . երեքհարիւր դահեկան ՚ի մի նի
զակ յիւրաքանչիւրոք ՚ի նոցանէ . և
ետ զայն արքայ ՚ի տուն անտառին լի_
17 բանանու ։ * Եւ արար արքայ աթոռ
՚ի ժանեաց փղաց մեծ . և պատեաց
18 զնա մաքուր ոսկւով ։* Եւ վեց աշտի
ճանք էին աթոռոյն կապեալք ոսկւով .
և անկիւնք աստի և անտի յաթոռն
նստելոյ . և երկու առիւծք կային առ
19 ոտս անկեանցն ։ * Եւ երկոտասան
առիւծք կային աստի , և անտի առ
վեց աշտիճանսն . և ոչ երբէք եղև
այնպիսի յամ թագաւորութե ուրուք ։
20 * Եւ ամ սպասք արքայի սողոմոնի
ոսկեղէնք . և ամ սպաս տան անտա_
ռին լիբանանու ոսկւով բևեռեալ . և
ոչինչ էր համարեալ արծաթ յաւուրս
21 սողոմոնի ։ * Վան զի նաւ արքայի
սողոմոնի երթայր ՚ի թարսիս ընդ ծա
ռայսն քիրամայ . և մի անգամ՝ յերիս
ամս գայր նաւն ՚ի թարսսայ արքայի
լի ոսկւով՝ և արծաթով՝ և ժանեօք
փղաց . և կապկաց . և սիրամարգօք ։ Նհապէօք
22 * Եւ մեծացաւ սողոմոն քան զամ
թագաւորս՝ ընչիւք և իմաստութե ։
23 * Եւ ամ թագաւորք երկրի խնդ_
րէին զերեսս սողոմոնի տեսանել . և
լսել զիմաստութի նորա . զոր ետ Ած
24 ՚ի սիրտ նորա ։ * Եւ նոքա բերէին
իւրաքանչիւրոք ընծայս նմա՝ անօթս
արծաթեղէնս . և անօթս ոսկեղէնս .
և պատմուճանս . և զտաշխն . և խուն
25 կըս . ձիս . և ջորիս՝ ամի ամի ։* Եւ էին
սողոմոնի ‖ չորք բիւրք մատակք ձիք ‖3 Թագ 4.26.
՚ի կառս . և երկոտասան հազար երի
վարք . և ետ զնո ՚ի քաղաքս կառացն .
և էին ընդ սողոմոնի յերուսաղէմ ։
26 * Եւ էր իշխան ամ թագաւորացն .
՚ի գետոյն եւփրատայ մինչև յերկիրն
այլազգեաց . և մինչև ՚ի սահմանն ե_
27 գիպտոսի ։ * Եւ ետ արքայ զոսկի և
զար_

զարծաթ իբրև զքարինս յերուսա-
ղէմ. և զփայտս մայրս իբրև զմոլէ-
թզենիս ՚ի դաշտս բազում: *Եւ ելք 28
ձիոյն սողոմոնի յեգիպտոսէ՝ և յամ
երկրէ: *Եւ մնացորդք բանիցն սա 29
ղոմոնի առաջինք և վերջինք. ահա
գրեալք են ՚ի բանս նաթանայ մար-
գարէի. և ՚ի բանս աքիայ սիլոնացւոյ.
և ՚ի տեսիլսն յովելայ տեսանողի. վն
յերոբովամայ որդւոյ նաբատայ:
*Եւ թագաւորեաց արքայ սողոմոն 30
՚ի վր ամ իէլի քառասուն ամ: *Եւ 31
ննջեաց սողոմոն. և թաղեցին զնա
՚ի քաղաքին դաւթի հօր իւրոյ. և
թագաւորեաց ռոբովամ որդի նորա
փոխանակ նորա:

Գլ. Ժ.

Գ Թագ 12.1. Եւ եկն ռոբովամ ՚ի սիւքեմ. վն 1
զի ՚ի սիւքեմ գայր ամ իէլ թա
գաւորեցուցանել զնա: *Եւ եղև 2
իբրև լուաւ յերոբովամ որդի նաբա
տայ. և ինքն էր յեգիպտոս փախու-
ցեալ յերեսաց սողոմոնի արքայի. և
բնակիւր յերոբովամ յեգիպտոս. և
դարձաւ յերոբովամ յեգիպտոսէ:
*Առաքեցին, և կոչեցին զնա. և եկն 3
յերոբովամ և ամ եկեղեցին իէլի. խօ
սեցան առ արքայ՝ և ասեն: *Հայր 4
քո խստացոյց զլուծ մեր. և արդ թե
ւացո զխիստ ծառայութի հօրն քո.
և զլուծ նորա զծանր. զոր եդ ՚ի վր
մեր. և ծառայեսցուք քեզ: *Եւ ասէ 5
ցնս. երթայք մինչև յաւուրս երիս. և
եկեսջիք առ իս. և գնաց ժողովուրդն:
*Եւ ժողովեաց արքայ ռոբովամ 6
զծերսն. որք կային առաջի սողոմոնի
հօրն նորա. մինչդեռ կենդանի էր նա
և ասէ. զիարդ թուի ձեզ. և զինչ
խորհիք պատասխանի տանել ժողովր
դեանն այնմ, բան ինչ: *Եւ խօսե- 7
ցան ընդ նմա՝ և ասեն. եթէ այսօր
լինիս բարի ժողովրդեանդ այդմ. և
հաճոյ լեցիս. և խօսեսցիս ընդ նոսա
բանս բարիս. և եղիցին քեզ ծառայք
զամ աւուրս: *Եւ եթող զխորհուրդ 8
ծերոցն. զոր խորհեցան ընդ նմա. և
խորհեցաւ ընդ մանկտի սննդակիցսն
իւր. որք կային առաջի նր: *Եւ ասէ 9
ցնոսա. զի՞նչ թուի ձեզ. և պատաս-
խանի տաց բան ժողովրդեանն այն-
միկ. որք խօսեցան ընդ իս՝ և ասացին.
թողացո ՚ի լծոյն. զոր եդ հայր քո ՚ի
վերայ մեր: *Եւ խօսեցան ընդ նմա 10
մանկտի սննդակիցքն նորա. այսպէս
խօսեսցիս ընդ ժողովրդեանդ. որ խօ
սեցաւ ընդ քեզ՝ և ասաց. Հայր քո
ծանրացոյց զլուծն մեր. և դու թող
մեզ. այսպէս ասասցես. փոքր մատն
իմ ստուարագոյն է քան զմէջ հօր ի-
11 մոյ: *Եւ արդ հայր իմ խրատեաց
զձեզ ծանր լծով. և ես յաւելից ՚ի
լուծն ձեր. հայր իմ խրատեաց զձեզ
գաւազանօք. և ես խրատեցից զձեզ
12 կարճօք: *Եկն յերոբովամ, և ամ
ժողովուրդն առ ռոբովամ յաւուրն
երրորդի. որպէս խօսեցաւ արքայ՝ և
ասաց. դարձջիք առ իս յաւուրն եր-
13 րորդի: *Եւ պատասխանի արար ար
քայ խիստ. և եթող արքայ ռոբովամ
14 զխորհուրդ ծերոցն: *Եւ խօսեցաւ
ընդ նս ըստ խորհրդեան մանկանցն՝
և ասէ. հայր իմ ծանրացոյց զլուծ
ձեր. և ես յաւելից յայնմ. հայրն իմ
խրատեաց զձեզ գաւազանօք. և ես
15 խրատեցից զձեզ կարճօք: *Եւ ոչ
լուաւ արքայ ժողովրդեանն. վն զի
էր կործանումն յԱՅ. և հաստատեաց
ՏՐ զբանն իւր. զոր խօսեցաւ ՚ի ձեռն Գ Թագ
աքիայ սիլոնացւոյ յաղագս յերոբո- 11. 29.
վամու որդւոյ նաբատայ. և ամ իէլի:
16 *Եւ ոչ լուաւ արքայ նոցա. պատաս
խանի ետ ժողովուրդն արքայի՝ և ա-
սեն. զի՞նչ բաժին կայ մեր ընդ դաւ
թի. և կամ ժառանգութի ընդ որդ-
ւոյն յեսսեայ. երթ՝ գնա ՚ի բնակու
թիս քո իէլ. և արդ տես դու զտունն
քո դաւիթ: և գնաց ամ իէլ ՚ի բնա-
17 կութիս իւր: *Եւ արքն իէլի մնա-
ցեալքն ՚ի քաղաքսն յուդայ՝ թագա
ւորեցուցին ՚ի վր իւրեանց զռոբովամ:
18 *Եւ առաքեաց արքայ ռոբովամ զա
դոնիրամ. որ էր ՚ի վերայ հարկացն.
և քարկոծեցին զնա որդիքն իսրայէլի
քարամբք, և մեռաւ. և արքայ ռոբո
վամ փութացաւ ելանել ՚ի կառսն
19 իւր՝ և փախչել յերուսաղէմ: *Եւ ան
գոսնեաց իսրայէլ զտունն դաւթայ
մինչև յօրս յայս:

Գլ. ԺԱ.

1 Եւ եկն ռոբովամ յերուսաղէմ. Գ Թագ
և ժողովեաց զյուդաս՝ և զբե- 12.21.
նիամին հարիւր և ութսուն հազար
երիտասարդաց. որք առնէին պատե-
րազմ. և տայր պատերազմ ընդ իէլի
դարձուցանել զթագաւորութին յինքն:
2 *Եւ եղև բան ՏՆ առ սամեաս այրն
3 ԱՅ՝ և ասէ: *Խօսեաց ընդ ռոբովա
մու որդւոյ սողոմոնի. և ընդ ամ յու
դայ և բենիամենի՝ և ասասցես:
4 *Այսպէս ասէ ՏՐ. մի ելանէք՝ և մի
պատերազմիք ը եղբարս ձեր. դարձ-
ցի իւրաքանչիւրոք ՚ի տուն իւր. վասն
զի յինէն եղև բանդ այդ: և լուան
բանին ՏՆ. և դարձան՝ ոչ ևս երթալ
՚ի վե-

Գ Լ : ԺԲ ։

1 Եւ եղև իբրև պատրաստեցաւ Թագաւորութիւն Ռոբովամայ. և յորժամ զօրացաւ՝ եթող զպատուիրանն Տեառն, և ամ[ենայն] Իսրայէլ ընդ նմա ։ * 2 Եւ եղև ՚ի հինգերորդի ամի Թագաւորութեան Ռոբովամայ . եկն սուսակիմ արքայ եգիպտոսի ՚ի վերայ Երուսաղէմի. վասն զի մեղան առաջի Տեառն ։ 3 * Հազար և երկերիւր կառաւք. և վաթսունհազար երիվարօք. և ոչ գոյր թիւ բազմութեան եկելոյ ընդ նմա յեգիպտոսէ. լիբեացիք. տրոգղոդացիք. և եթէոպացիք ։ 4 * Եւ զօրացան ՚ի վերայ ամուր քաղաքացն. որք էին յՅուդայ. և եկն մինչեւ ՚ի Երուսաղէմ ։ 5 * Եւ սամեաս մարգարէ եկն առ Ռոբովամ, և առ իշխանսն Յուդայ ժողովեալսն Երուսաղէմ յերեսաց սուսակիմայ. և ասէ ցնոսա. այսպէս ասէ Տէր . դուք թողիք զիս . և ես թողի զձեզ ՚ի ձեռս սուսակիմայ ։ 6 * Եւ ամաչեցին իշխանքն Իսրայէլ և արքայն. և ասեն . արդար է Տէր ։ 7 * Եւ իբրև տեսս Տէր եթէ պատկառեցան. եղև բան Տեառն առ սամեաս՝ և ասէ . պատկառեցան . ոչ ապականեցից զդոսա . տայ զդոսա իբրև սակաւ մի ՚ի փրկութիւն. և մի՛ կաթեսցէ սրտմնութիւն իմ՝ ՚ի վերս Երուսաղէմ ՚ի ձեռն Սուսակիմայ ։ 8 * Վասն եղև ցին ինձ ՚ի ծառայս. և ծանիցեն զծառայութիւն իմ. և զծառայութիւն թագաւորութեանց երկրիս ։ 9 * Եւ եկն սուսակիմ արքայ եգիպտոսի . և էառ զգանձսն . որք էին ՚ի տանն Տեառն . և զգանձս տանն արքային զամ էառ . էառ և զվահանսն ոսկեղէնս . զոր արար սաղոմոն ։ 10 * Եւ արար Ռոբովամ վահանս պղնձիս փոխանակ նոցա, և կացոյց ՚ի վերայ նոցա սուսակիմ իշխանս սուրհանդակացն . որք պահէին զդուռն արքային ։ 11 * Եւ լինէր ՚ի մտանել արքային ՚ի տունն Տեառն . մտանէին և պահապանքն՝ և սուրհանդակքն . և դառնային ընդառաջ սուրհանդակացն ։ 12 * Եւ ՚ի պատկառելն նորա . դարձաւ ՚ինմանէ բարկութիւն Տեառն. և ոչ ապականեցաւ իսպառ . վասն զի էին բանք բարիք ՚ի Յուդայ ։ 13 * Եւ զօրացաւ Ռոբովամ Երուսաղէմ. և թագաւորեաց . քառասուն և մի ամի էր ՚ի թագաւորելն իւրում . և զեօթնուտասան ամ թագաւորեաց Երէմ քաղաքի . զոր ընտրեաց Տէր անուանել զանուն իւր յամենայն ցեղից Իսրայէլի : և անուն մօրն նորա Նոոմայ ամմանացի ։ 14 * Եւ արար չար . վասն զի ոչ ուղղեցաւ սիրտ նորա խնդրել զՏէր ։

3 Թագ. 12.31.

3 Թագ. 14.21.

5 ՚ի վերայ Երուսաղէմայ ։ * Եւ ցնա
կեցաւ Ռոբովամ Երէմ . և շինեաց
քաղաքս պարսպաւորս ՚ի հրեաստա
նի ։ * 6 Եւ շինեաց զբեթղէեմ. և զե
տանի . և զբեթսուր ։ * 7 Եւ զբեթսու
րայ , և զսոկքով . և զոդոլամ ։ * 8 Եւ
զգէթ . և զմարիսան . և զզիփ ։ * 9 Եւ
զադորայիմ. և զլաքիս . և զազեկայ ։
* 10 Եւ զսարայ . և զայաղոն . և զքեբ
րոն . որ էր ՚ի յուդայ . և ՚ի բենիամին
քաղաքս պարսպաւորս ։ * 11 Եւ ամրա
ցոյց զնոսա պարսպօք . և եդ ՚ինոսա իշ
խանս՝ և համբարս կերակրոց՝ ձէթ և
գինի ։ * 12 Եւ սպա քաղաքաց՝ վահանս, և
նիզակս . և զօրացոյց զնոսա յաճախութե
լոյժ . և էին նոքա յուդայս և բենիամին
։ * 13 Եւ քահանայքն՝ և ղևտացիքն , որք
էին յամենայն Իսրայէլի , ժողովեցան առ նա յամ
ենայն տեղեաց իւրեանց . վասն զի Թողին զնոսա
ղևտացիքն զբնակութիւնս կալուածոցն իւր
եանց . և գնացին առ յուդայ Երէմ ։
* 14 Վասն զի եհան զնոսա Երոբովամ.
և որդիք նորա . ոչ ևս պաշտել զՏէր ։
15 * Եւ կացոյց իւր քուրմս բարձանցն
և կռոցն . և մնոտուցն . և ելնջոցն .
16 զորս արար Երոբովամ ։ * Եւ եհան
զնոսա ՚ի ցեղիցն Իսրայէլի . որք ետուն զը
սիրտս իւրեանց խնդրել զՏէր Աստ
ուած Իսրայէլի . և եկին Երուսաղէմ զոհել Տէր
Աստուծոյ հարցն իւրեանց ։ * 17 Եւ զօրացու
ցին զԹագաւորութիւնն յուդայ . և հզո
րացուցին զՌոբովամ որդի սաղոմոնի ամս
երիս . վասն զի գնացին ՚ի ճանապարհս
դաւթի և սաղոմոնի զերիս ամս ։
18 * Եւ էառ Իսրայէլ Ռոբովամ կին զմաղաթ
դուստր Երիմութայ որդւոյ դաւթի.
և զաբիաղ դուստր Եսի Եղիաբայ որդւոյ
Եսսեայ ։ * 19 Եւ ծնան նմա որդիս . զԵյե
ուտ : և զսամարիայ . և զզաղոմ ։
20 * Եւ յետ այսորիկ էառ զմաաքայ
դուստր աբեսաղոմայ . և ծնաւ նմա
զաբիաս. և զեթթի և զզիզայ. և զսա
ղոմեթ։ * 21 Եւ սիրեաց Ռոբովամ զմաա
քայ դուստր աբեսաղոմայ քան զամե
նեսեան զկանայսն իւր . և զհարճսն
իւր . վասն զի կանայս ունէր ութն և
տասն . և հարճս վաթսուն . և ծնաւ
ուստերս քսանևուրեք . և դստերս
վաթսուն ։ * 22 Եւ կացոյց իշխան Ռո
բովամ զաբիայ . որ էր ՚ի մնաքայ, իշ
խան ՚ի վերայ եղբարցն իւրոց : վն զի
Թագաւորեցուցանել խորհէր զնա ։
23 * Եւ ամէնից առաւել քան զնոսա որ
դիս նորա . յամենայն յուդայ և
բենիամինի : և ՚ի քաղաքսն ամուրս. և
եդ ՚ինոսա կերակուրս բազում յոյժ .
և խնդրեաց զբազմութիւն կանանց ։

15 *Եւ բանքն ռոբովամայ առաջինք և վերջինք. ոչ ահա գրեալ են ի բանս սամեայ մարգարէի. և ադդովայ տեսանողի. և գործքն նոր։ և պատերազմ մեր ռոբովամ ընդ յերոբովամայ զամս 16 աւուրս։ *Եւ մեռաւ ռոբովամ. և թաղեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքին դաւթի։ և թագաւորեաց աբիաս որդի նորա փոխանակ նորա։

Գլուխ ԺԵ.

1 ՅուԹուտասաներորդի ամի թագաւորութեան յերոբովամայ. թագաւորեաց աբիաս ի վերայ յուդայ։ 2 *Ամս երիս թագաւորեաց երեմի։ և անուն մօր նորա մաաքայ. դուստր աբեսողոմայ։ և էր պատերազմ ի մէջ աբիայ, և ի մէջ յերոբովամայ։ 3 *Եւ կարգեցաւ աբիաս ի մարտին զօրաւոր մարտիկօք. չորեքհարիւրհազար զարօք արամբք զօրաւորօք։ և յերոբովամ ձակատեցաւ ընդդէմ նորա ի պատերազմին ութհարիւրհազարօք զօրաւորօք պատերազմողացն զօրութիւն։ 4 *Եւ յարեաւ աբիաս ի լեառնէն սամոբոնայ. որ էր ի լերինն եփրեմի. և ասէ։ լուարուք յերոբովամ և ամենայն իսրայէլ։ 5 *Ոչ ձեր ձանաչել եթէ Տէր Աստուած ետ զթագաւորութիւնն իսրայէլի տալիտեան դաւթի՝ և որդւոց նորա ուխտ աղի։ 6 *Եւ յարեաւ յերոբովամ որդի նաբատայ. ծառայ սաղոմոնի որդւոյ դաւթի. և ապստամբեցաւ ի Տէր իւրմէ։ 7 *Եւ ժողովեցան առ նա արք ժանտք. որդիք անօրէնք և ընդդէմ եկաց ռոբովամայ որդւոյ սաղոմոնի։ և ռոբովամ էր մանուկ և երկչոտ սրտիւ. և ոչ եկաց ընդդէմ նորա։ 8 *Եւ արդ՝ դուք ասէք կալ հակառակ երեսաց թագաւորութեան Տեառն. որ է ի ձեռս որդւոյ դաւթի։ և դուք բազումք եք յոյժ. և ընդ ձեզ երինջք ոսկեղէնք. զորս արար ձեզ յերոբովամ յաստուածս։ 9 *Մի թէ ոչ հանիք դուք զքահանայսն Տեառն. զորդիսն ահարոնի՝ և զլևտացիսն. և արարիք ձեզ քուրմս ի ժողովրդենէ երկրիդ. ամենեքեան որք գային ընտրել զձեռս զուարակօք յարջառոց. և եօթն խոյօք։ և լինէր քուրմ ոչաստուածոյն։ 10 *Եւ մեք զՏէր Աստուած մեր ոչ թողաք. և քահանայքն նոր պաշտեն զՏէր. որդիք ահարոնի՝ և ղևտացիք. և հանապազորդեալքն ի նոցանէ ծխեն զխունկս Տեառն։ 11 *Եւ զողջակէզսն ընծայեն առաւօտս և ընդ երեկոյս. և զխունկան խառնուճածոյս. և հացքն առաջադրութեան ի վերայ սրբոյ սեղանոյն. և աշտանակն ոսկեղէն, և ձրագունքն վառեալք յերեկոյեայ լուսեալք. վասն զի պահեմք մեք զպահպանութիւնս Տեառն Աստուծոյ մերոյ. և դուք թողիք զնա։ 12 *Եւ ահաւասիկ ընդ մեզ իշխան Տեառն. և քահանայքն նոր. և փողք նշանակաց նշանակել մեզ։ և դուք որդիք իսրայէլի պատերազմիք ընդ Տեառն Աստուած հարցն մերոց. և ոչ լաջողեսցի ձեզ։ 13 *Եւ յերոբովամ դարձոյց զդարանակալսն գալ նմա զկնի՝ իսկ մանն. և եղեն առաջի յուդայ. և դարանակալքն յետուստ։ 14 *Եւ դարձաւ յուդաս. և ահա պատերազմն նոցա առաջի և զկնի։ և գոչեցին առ Տէր. և քահանայքն հարին զփողսն։ 15 *Եւ գոչեցին արք յուդայ. և եղև՝ ի գոչել արանց յուդայ. և Տէր եհար զյերոբովամ, և զկիլ առաջի աբիայ՝ և յուդայ։ 16 *Եւ փախեան որդիքն իլի յերեսաց յուդայ. և մնանեաց զնոսա Տէր ի ձեռս նոցա։ 17 *Եւ եհար ի նոսա աբիա և զօրն նր հարուածս մեծս մեծս։ և անկան վիրաւորք յիսրայէլ հինգհարիւրհազար արք զօրաւորք։ 18 *Եւ նկուն եղեն որդիքն իլի յաւուր յայնմիկ։ և զօրացան որդիքն յուդայ. վասն զի յուսացան ի Տէր Աստուած հարցն իւրեանց։ 19 *Եւ հալածեաց աբիաս զյերոբովամ. և եհան ի նմանէ քաղաքս. զբեթէլ՝ և զգեօղս նր. և զսանայ՝ և զգեօղս նր. և զեփրոն, և զգատերս նր։ (և զբեէայ և զգեօղս նր։) 20 *Եւ ոչ ևս զօր զօրութիւն յերոբովամայ զամս աւուրս աբիայ։ և եհար զնա Տէր. և վախճանեցաւ։ 21 *Եւ զօրացաւ աբիաս։ և եառ իւր կանայս չորեքտասան. և ծնաւ ուստերս քսանևերկուս. 22 և դստերս վեցտասան։ *Եւ մնացեալ բանքն աբիայ. և գործք նր՝ և խօսք նորա. ահա գրեալ են ի գիրս մարգարէին ադդովայ։

Գլուխ ԺԶ.

1 Եւ մեռաւ աբիաս ընդ հարս իւր. և թաղեցին զնա ի քաղաքին դաւթի։ և թագաւորեաց ասա որդի նր փոխանակ նր։ յաւուրս ասայի հան դրտեցաւ երկիրն յուդայ ամն տասն։ 2 *Եւ արար բարի և ուղղութիւն առաջի Տեառն Աստուծոյ իւրոյ։ 3 *Եւ հի զսեղանս օտարացն. և զբարձունսն. և խորտակեաց զարձանսն. և այրեաց զանտառսն։ 4 *Եւ ասաց յուդայ. խնդրել զՏէր Աստուած հարց իւրեանց. և առնել զօրէնս և զպատուիրանս։ 5 *Եւ ի բաց արար յամենայն քաղաքաց յուդայ զսեղանսն. և զկուռս. և խա

զա-

15.8.

զաղացանս քաղաքք պարսպաւորք յերկ
րին յուդայ ։ * Վասն զի խաղաղացաւ 6
երկիրն. եւ ոչ գոյր ուստեք նմա պա-
տերազմ յամսն յայնոսիկ. վասն զի
հանգոյց զնա Տր ։ *Եւ ասէ ցյուդայ՝ 7
շինեսցուք զքաղաքսն զայնոսիկ ։ եւ
արասցուք պարիսպ. եւ աշտարակս. եւ
դրունս. եւ նիգս. որովք տիրեմք երկ
րիս. զի զորօրինակ խնդրեցաք զՏր
Ած մեր. եւ նա խնդրեաց զմեզ. եւ
հանգոյց զմեզ շուրջանակի. եւ յաջո-
ղեաց մեզ ։ *Եւ եղեւ ասայի զօր զի- 8
նակրաց. որք բառնային վահանս եւ
նիզակս յերկրին յուդայ. երեքհարիւր
հազար ։ յերկրին բենիամինի ասպա
րաւորք՝ եւ աղեղնաւորք՝ երկերիւր եւ
վաթսուն հազար. ամենեքեան նոքա
պատերազմօղք զօրութեք ։ * Եւ ել 9
'ի վերայ նց զարեհ եթէովպացի զօրու
թբ հազարհազարօք՝ եւ երեքհարիւր
կառօք. եւ եկն մինչեւ 'ի մարեսայ ։
* Եւ գնաց ասա ընդդէմ նր. եւ ճա- 10
կատեցաւ պատերազմն 'ի ձորն 'ի հիւ
‖ 1 Թագ սիսոյ մարեսայ ։ * ‖ Եւ գոչեաց ասա 11
14. 6. առ Տր Ած իւր. եւ ասէ ։ Տր Ած ոչ
տկարանայ քեզ ապրեցուցանել բազ
մօք եւ սակաւուք ։ զօրացո զմեզ Տր
Ած մեր. վասն զի 'ի քեզ յուսացաք.
եւ անուամբ քով եկաք 'ի վերայ բազ
մութեա այսորիկ ։ Տր Ած մեր՝ մի յաղ
թահարեսցէ զքեզ մարդ ։ *Եւ եհար 12
Տր զեթէովպացիսն առաջի յուդայ ։
եւ փախեան եթէովպացիքն ։ * Եւ հա 13
լածեաց ասա՝ եւ զօրն իւր մինչեւ 'ի գե
դովր ։ եւ անկան եթէովպացիքն մինչեւ
ոչ մնալ 'ի նոցանէ ապրեալ. քանզի
խորտակեցան առաջի Տն. եւ առաջի
զօրութե նորա ։ եւ կողոպտեցին աւար
բազում ։ * Եւ կործանեցին զգեօղս 14
նոցա շուրջ զգեդովրաւն. զի եղեն
արհաւիրք 'ի Տէ 'ի վր նոցա. եւ առին
աւար զամ քաղաքս նց. քանզի աւար
բազում եղեւ նոցա ։ *Եւ զվրանս 15
անասնոցն նց առին. (եւ զմիասանիսն
կոտորեցին.) եւ առին խաշինս բա-
զումս. եւ ուղտս. եւ դարձան յեհմ ։

ԳԼ: ԺԵ:

Եւ ազարիաս որդի ադդայ եղեւ 'ի 1
վր նորա Հոգի Տն ։ * Եւ ել ը 2
առաջ ասայի. եւ ամ յուդայ՝ եւ բենիա
մինի՝ եւ ասէ ։ լուարուք ինձ. ասա, եւ
ամ յուդա՝ եւ բենիամին. Տր ընդ ձեզ.
վասն լինելոյ ձերոյ ընդ նմա ։ եւ արդ
եթէ խնդրէք զնա, գտցի ձեզ ։ եւ եթէ
թողուք զնա՝ թողցէ զձեզ ։ *Եւ աւ 3
ուրք բազումք էին եղեն՝ ոչ Ած ճշմա
րիտ. եւ ոչ քահանայ՝ որ ցուցանէր. եւ

4 ոչ օրէնք ։ * Որ դարձոյց զնոսա 'ի Տր Եբր՝
5 Ած իւր. եւ գտաւ 'ի նոսա ։ * Եւ ժա- դարձան
մանակին յայնմիկ ոչ գոյր խաղաղութի 'ի նեղու-
այնոցիկ. որք մտանէին. եւ որք ել- թե իւր
նէին. վասն զի արհաւիրք 'ի Տէ ան- եանց առ
կան 'ի վր ամենեցուն բնակչաց գաւա Տր Ած
6 ռացն ։ * Եւ պատերազմէր ազգ ընդ Իսրայէլի
ազգի. եւ քաղաք ընդ քաղաքի. վասն
զի Ած զարհուրեցոյց զնոսա ամնե-
7 ղութեք ։ * Եւ արդ դուք զօրացա-
րուք. եւ մի լքցին ձեռք ձեր. քանզի
8 գոն վարձք գործոց ձերոց ։ * Եւ 'ի
լսել զբանս զայսոսիկ. եւ զմարգարէ-
ութի ազարիայ մարգարէի՝ զօրացաւ ։
եւ եհան արտաքս զամ զպղծութիս
յամ երկրէն յուդայ՝ եւ բենիամինի՝
եւ 'ի քաղաքացն. զորս կալաւ 'ի լերինն
եփրեմի ։ եւ արար նաւակատիս սեղա
նոյն Տն. որ էր առաջի տաճարին Տն ։
9 *Եւ եկեղեցացոյց զյուդայ՝ եւ զբե-
նիամին. եւ զեկսն. եւ զպանդուխտսն
ընդ նմա. յեփրեմայ. եւ 'ի մանասէ.
եւ 'ի շմաւոնէ. վասն զի յաւելան 'ի նա
բազումք յիղէ 'ի տեսանելն նց. եթէ
10 Տր Ած նոցա ընդ նմա է ։ * Եւ ժողո
վեցան յեհմ յամսեանն երրորդի. 'ի
հնգետասաներորդում ամի թագաւո
11 րութեն ասայի ։ * Եւ եղեն Տն յաւ
ուրն յայնմ յաւարացն. զոր ածին.
զուարակս եօթնհարիւր. եւ ոչխարս
12 եօթնհազար ։ * Եւ եդ ուխտ խնդ-
րել զՏր Ած հարցն իւրեանց յամ սր
13 տէ. եւ 'ի բոլոր անձնէ ։ * Եւ ամ, որ
ոչ խնդրէ զՏր Ած իւր՝ մեռցի. յերի
տասարդէ մինչեւ 'ի ծերն. եւ յառնէ
14 մինչեւ 'ի կին ։ * Եւ երդուան Տն մե-
15 ծաձայն. եւ եղջերաւ փողովն ։ * Եւ
ուրախ եղեւ ամ յուդայ վն երդմանն.
զի յամ սրտից իւրեանց երդուան. եւ
ամ կամօք խնդրեցին զնա. եւ գտաւ
նոցա ։ եւ հանգոյց զնոսա Տր շուրջա-
16 նակի ։ * ‖ Եւ զմաաքայ զմայրն իւր ‖ 3 Թագ
'ի բաց մերժեաց. վասն զի էր աստար 15. 13.
տեայ պաշտօնեայ ։ եւ խորտակեաց
զկուռսն. եւ այրեաց 'ի հեղեղատին
17 կեդրոնի ։ * Սակայն զբարձունսն ոչ
բարձին. եւ տակաւին եւս կայր 'ի յու
դայ եւ յիէլ ։ բայց սիրտն ասայի եղեւ
18 լի զամ աւուրս կենաց իւրոց ։ * Եւ
տարաւ 'ի ներքս զսրբութիւն դաւ
թի հօր իւրոյ. եւ զսրբութիւնսն Տն
Ած. արծաթ. եւ ոսկի. եւ սպասս ։
19 * Եւ պատերազմ ոչ գոյր նմա. մինչեւ
յերեսներորդի եւ հինգերորդ ամի
թագաւորութեն ասայի ։

դաւթի. և ընկողմանեցուցին զնա՝ի գահոյսն. և լցին խնկովք՝ և ազդի ազդի խաղովք խաղեփեցաց. և արարին նմա յուղարկաւորութեան մեծ յոյժ։

Գ։ Ժ։

1 Եւ թագաւորեաց յոսափատ որդի նորա փոխանակ նր. և զօրացաւ
2 յոսափատ՝ ի վր ի՛սրայէլ։ * Եւ եդ զօրս յամենայն քաղաքսն յուդայ յամուրս. և կացոյց իշխանս յամենայն երկրի յուդայ. զօրս էառ արքայ ասա՝ հայրն նր։
3 * Եւ եղև Տ՚ ընդ յոսափատայ. վասն զի գնաց՝ի ճանապարհս հօր իւրոյ յառաջինս. և ոչ խնդրեաց զկուռս։
4 * Այլ զՏ՚ Ա՚ծ հօր իւրոյ խնդրեաց. և՝ի պատուիրանս հօրն իւրոյ գնաց. և ոչ էին իբրև զիւրն գործք նորա։
5 * Եւ յաջողեցաւ թագաւորութեանն՝ի ձեռս նորա. և ետ ամենայն յուդա ընծայս յոսափատայ. և եղև նորա մեծութիւն
6 և փառք բազում։ * Եւ բարձրացաւ սիրտ նր՝ի ճանապարհս Տ՚ն. և այլև եբարձ զբարձաւանդակս, և զանտառսն յերկրին յուդայ։ * Եւ յերկորդ ամի թագաւորութեանն իւրոյ առաքեաց զիւիսանան իւր. և զորդիս զօրութեանն. զաբդիաս։ և զզաքարիաս. և զնաթանայէլ. և զմիքիաս. ուսուցանել՝ի քաղաքսն յուդայ։ * Եւ ընդ նոսա զլեւտացիսն. սամուէաս. և նաթանաս. և զաբդիաս. և ասիէլ. և սեմիրամովթ. և յօնաթան. և ադոնիաս. և տոբաւդօնիաս զլեւտացիք. և ընդ նոսա եդ էլսամայ. և յորամ քահանայս։ * Եւ ուսուցանէին զյուդայ. և ընդ նոսա գիրքն օրինացն Տ՚ն. և անդր անէին ընդ քաղաքսն յուդայ. և ուսուցանէին զժողովուրդն։ * Եւ եղէն արհաւիրք՝ի Տ՚ի՝ի վր թագաւորացն երկրին. որք էին շուրջ զյուդայ. և ոչ պատերազմէին ընդ յոսափատ։ * Եւ յայլազգեացն բերէին յոսափատայ ընծայս. ոսկի. և արծաթ. և պատարագս և արաբացիքն ածէին նմա խոյս յոչխարաց՝ եօթնհազար և եօթնհարիւր և նոխազս եօթնհազար և եօթնհարիւր։ * Եւ երթալով յոսափատ մեծանայր՝ իւարձրութեան. և շինեաց տունս՝ի հրէաստանի, քաղաքս ամուրս։ * Եւ գործք բազումք եղեն նորա՝ի հրէաստանի. և արք զօրաւորք պատերազմողք ուժով յերուսաղէմ։ * Եւ այս էր թիւ նոցա ըստ տանց տոհմիցն իւրեանց՝ի յուդայ հազարապետք. եղնաս իշխան. և ընդ նմա որդիք զօրաւորք զօրու-
15 թիւ երեքհարիւր հազար։ * Եւ ընդ նոսա

Գ։ Ի։

1 Եւ յերեմներորդ ութերորդ ամի թագաւորութեան ասայ, եւ բաաս արքայ ի՛սրայէլ՝ի վր յուդայ. և շինեաց զհռամայ. ոչ տալով եղս ասայի արքայի յուդայ։ * Եւ էառ ասա ոսկի. 2
և արծաթ՝ի գանձուց տանն Տ՚ն. և՝ի տանէ թագաւորին. և առաքեաց առ որդին ադերայ արքայն ասորեաց. որ բնակէր՝ի դամասկոս. և ասէ։ * Ուխտ 3
ուխտ՝ի մէջ իմ և քո. և՝ի մէջ հօր իմոյ և հօր քոյ։ ահաւադիկ առաքեցի քեզ ոսկի և արծաթ. եկ՝ և մերժեա զուխտն զոր առաս արքայ ի՛սրայէլ. և գնասցէ՝ի բաց յինէն։ * Եւ լուաւ որդին ա- 4
դերայ արքայ ասորւոց. և առաքեաց զիշխանս զօրուցն իւրոց՝ի քաղաքսն ի՛սրայէլ. և եհար զաւեան. և զդան. և զաբէմմայիմ. և զամենայն շինուածս նեփթաղիմայ։ * Եւ եղև՝ իբրև լուաւ 5
բաասայ, դադարեաց ոչնչս շինել զհռամայ. և դադարեաց գործն նր։ * Եւ ասա արքայ եհած զամ՛ յու- 6
դաս. և բարձին զքարինս հռամայ. և զփայտս նր. զոր շինեաց բաասայ. և շինեաց նոքօք զգաբեայ. և զմասփայ։
* Ժամանակին յայնմ եկն անանիաս մարգարէ առ ասա արքայ յուդայ՝ 7
և ասէ ցնա. վասն զի յուսացար դու յարքային ասորեաց. և ոչ յուսացար՝ի Տ՚ն Ա՚ծդ. յաղագս այսորիկ ապրեցաւ զօր արքային ի՛սրայէլ՝ի ձեռաց քոց։
* Ո՞չ ապաքէն եթէ օպացիք՝ և լիբեա- 8
ցիք՝ էին զօրք բազումք. համարձակութիւք բազում հեծելովք յոյժ եկին. և՝ի յուսալն քո՝ի Տ՚ն. մատնեաց զնոսա Տ՚ն՝ի ձեռս քո։ * Ո՞ զի աչք 9
Տ՚ն հային յամենայն երկիր զօրացուցանել յամ՛ լի սրտից զնա. և արդ տգիտացար յայսմ՛հետէ եղիցի ձեզ պատերազմ։ * Եւ սրամտեցաւ ասա 10
մարգարէին. և եդ զնա՝ի բանտի. վասն զի բարկացաւ յաղագս այնորիկ. և ժանտացաւ ասա՝ի ժողովրդն՝ի ժամանակին յայնմ։ * Եւ ահա 11
բանք ասային առաջինք և վերջինք՝ գրեալ են՝ի գիրս թագաւորաց յուդայ, և իլէ։ * Եւ ազատեան ասային 12
ուք, յերեմներորդի և յիննեներորդի ամի թագաւորութեանն իւրոյ. և յոյժ հիւանդացաւ. և՝ի հիւանդանալն իւրում՝ ոչ խնդրեաց զՏ՚ն. այլ խնդրեաց բժիշկս։ * Եւ ննջեաց ասա ընդ 13
հարս իւր՝ և վախճանեցաւ՝ի քառասաներորդի և յառաջնում ամի թագաւորութեանն իւրոյ։ * Եւ թաղեցին զնա՝ի 14
շիրմին. զոր փորեաց իւր՝ի քաղաքին

նոսա յոնման իշխան․ և ընդ նմա երկե
րիւր և ութսուն հազար ։ * Եւ ընդ 16
նմա ամասեա․ որդի զաքարեայ յօ_
ժարեալն 'ի Տ՟ր․ և ընդ նմա երկերիւր
հազար զօրաւորք ուժով ։ * Եւ 'ի բե 17
նիամինէ զօրաւոր ուժով․ եղիադայ ։
և ընդ նմա աղեղնաւորք և ասպա_
րաւորք երկերիւր հազար ։ * Եւ ընդ 18
նմա յովզաբադ․ և ընդ նմա հարիւր
և ութսուն հազար զօրաւորք 'ի պա_
տերազմի ։ * Սոքա էին պաշտօնեայք 19
արքայի․ բաց յայնցանէ՝ զորս ետ ար
քայ 'ի քաղաքսն ամուրս յամենայն
հրէաստանի ։

ԳԼ․ ԺԸ․

Եւ էր յովսափատայ մեծութիւն․ և 1
այլևս փառք բազումք․ և արար
խնամութիւն ընդ տանն աքաաբու ։
Յ Թագ 22. 4. *Եւ էջ 'ի կատարել տարւոյն առ 2
աքաաբ 'ի սամարիայ․ և եզեն նմա ա_
քաաբ ոչխարս՝ և զուարակս բազումս․
և հաճէ — և զօրուն․ որ ընդ նմա․ և սիրէր զնա
յոյժ զնա — ելանել ընդ նմա յռամովթ գաղաա_
դացւոյն ։ * Եւ ասէ աքաաբ արքայ 3
Իսրայէլի ցյովսափատ արքայ յուդայ․ գաս
ընդ իս յռամովթ գաղաադացւոյն․ և
ասէ ցնա․ որպէս ես՝ նոյնպէս և դու․ և
այսպէս — որպէս զօրք քո․ զօրք իմ ընդ քեզ 'ի պա
տերազմին ։ * Եւ ասէ յովսափատ ցար 4
քայն Իսրայէլի՝ խնդրեսցուք այսօր զՏ՟ր ։
* Եւ ժողովեաց արքայն Իսրայէլի զմար_ 5
գարէսն Իսրայէլի․ արս չորեքհարիւր․ և
ասէ ցնոսա․ եթէ երթայց յռամովթ
գաղաադ 'ի պատերազմ․ և կամ եթէ
դադարեցից․ և ասեն՝ ել․ և յաջողես
ցէ Ած 'ի ձեռս արքայի ։ * Եւ ասէ 6
յովսափատ․ ոչ գոյ աստ և այլևս մար
գարէ Տ՟ն․ և խնդրեսցուք 'ի նմանէ ։
* Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի ցյովսափատ․ է 7
միւս ևս այր առ 'ի խնդրել զՏ՟ր նո_
վաւ․ և ես ատեցի զնա․ վասն զի ոչ
մարգարէանայ ինձ 'ի բարիս․ և զի
ամ՟ աւուրք իւր են 'ի չարութեան․ նա է
միքեաս որդի յեմղեայ․ և ասէ յովսա
փատ․ մի խօսեսցի արքայ այդպէս ։
* Եւ կոչեաց արքայն Իսրայէլի ներքինի մի 8
և ասէ․ վաղվաղակի ած զմիքեաս որ
դի յեմղեայ ։ * Եւ արքայն Իսրայէլի՝ և 9
յովսափատ արքայ յուդայ՝ նստէին
իւրաքանչիւրոք յաթոռ իւրում․ զգե
ցեալ պատմուճանս․ և նստէին յընդ
արձակ դրանն սամարեայ ։ և ամենե
քեան մարգարէքն առաջի նոցա մար
գարէանային ։ * Եւ արար իւր սեդե 10
կիաս որդի քանանու եղջիւրս երկա_
թեղէնս՝ և ասէ․ այսպէս ասէ Տէր՝
ոգւոց հարցես զասորիս մինչև վախ_

11 ճանեսցես ։ * Եւ ամենեքեան մար_
գարէքն նոյնպէս մարգարէանային՝
և ասէին ։ ել յռամովթ գաղաադ․ և
յաջողեսցիս․ և տացէ Տ՟ր 'ի ձեռս ար
12 քային ։ * Եւ հրեշտակն՝ որ չոգաւ կո_
չել զմիքեաս․ խօսեցաւ ընդ նմա՝ և
ասէ․ ահա խօսեցան մարգարէքն իբ_
րև ընդ մի բերան՝ յաղագս արքայի
բարիս․ եղիցին և քո բանք իբրև զմիոյ
13 նոցա․ և խօսեսցիս բարիս ։ * Եւ ասէ
միքեաս․ կենդանի է Տ՟ր՝ զի զոր ինչ
ասասցէ ցիս Ած՝ զայն խօսեցայց ։
14 * Եւ եկն առ արքայ․ և ասէ ցնա ար
քայ․ միքեաս՝ եթէ երթայց յռամովթ
գաղաադ 'ի պատերազմ․ և եթէ դա
դարեցից ։ և ասէ․ ել՝ և յաջողեսցի․
15 և տացին 'ի ձեռս ձեր ։ * Եւ ասէ ցնա
արքայ․ քանիցս անգամ երդմնեցուցի
զքեզ․ զի մի այլինչ խօսեսցիս ընդ իս,
բայց զճշմարտութիւն յանուն Տ՟ն ։
16 * Եւ ասէ․ տեսի զիսրայէլ ցրուեալս 'ի
լերինս իբրև զոչխարս․ որոց ոչ գոյ հո
վիւ․ և ասէ Տ՟ր․ ոչ գոյ դոցա իշխան․
դարձցին իւրաքանչիւրոք 'ի տուն իւր
17 խաղաղութեամբ ։ * Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի
ցյովսափատ․ ոչ ասացի ցքեզ՝ թէ ոչ
մարգարէանայ նա վասն իմ բարիս․
18 այլ չարութիւն ։ * Եւ ասէ՝ ոչ այդպէս․
լուարուք զբանն Տ՟ն․ տեսի զՏէր՝ զի
նստէր յաթոռն իւրում․ և ամ՟ զօրք
երկնից մերձ կային յաջմէ նորա և յահե
19 կէ ։ * Եւ ասէ Տ՟ր․ ո՞ խաբեսցէ զա_
քաաբ արքայ Իսրայէլի․ զի ելցէ՝ և անկցի
յռամովթ գաղաադու․ և ասէին․ ոմն
20 այսպէս․ և ոմն այնպէս ։ * Եւ ել հո
գի և եկաց առաջի Տ՟ն և ասէ․ ես խա
21 բեցից զնա․ և ասէ Տ՟ր․ իւ ։ * Եւ ասէ՝
ելից, և եղէց հոգի ստոտ 'ի բերան ամ՟
մարգարէիցն նորա․ և ասէ՝ խաբես_
ցես՝ և կարասցես․ ել՝ և արա այդպէս ։
22 * Եւ արդ՝ ահա ետ Տ՟ր զհոգի սուտ 'ի
բերան մարգարէիցդ քոց այդոցիկ․
23 և Տէր խօսեցաւ վասն քո չարիս ։ * Եւ
մատուցեալ սեդեկիաս որդի քանա_
նու եհար զծնօտն միքեայի․ և ասէ
ցնա՝ որո՞վ ճանապարհաւ էանց ոգի
24 Տ՟ն զինև․ և խօսեցաւ ընդ քեզ ։ * Եւ
ասէ միքեաս․ ահա տեսցես յաւուրն
յայնմիկ․ յորում մտցես 'ի շտեմարա
25 նէ 'ի շտեմարան թաքչել ։ * Եւ ասէ
արքայն Իսրայէլի․ առէք զմիքեաս՝ և դար
ձուցէք զդա առ սեմէ իշխան քաղա_ առ ամօն
քին՝ և առ յովաս իշխան որդի ար_
26 քային ։ * Եւ ասասջիք․ այսպէս ասէ
արքայ․ տուք զդա 'ի տուն բանտին․
և կերիցէ հաց նեղութեան․ և ջուր նե_
ղութեան արբցէ․ մինչև 'ի դառնալն ի_
27 մում խաղաղութեամբ ։ * Եւ ասէ միքեաս․
եթէ

եթէ դառնալով դարձցիս խաղաղութիւն. ոչ խօսեցաւ ընդ իս Տէր. լուա- 28
ր՛ուք ժողովուրդք ամենեքեան։ * Եւ եղև արքայն ինքն. և յօսափատ արքայ 29
Յուդայ յառնթե գաղատ։ * Եւ ասէ արքայն ինքն ցյօսափատ. ծածկեա՛ 30
զիս. և մնից ի պատերազմ, և դու զգեցիր զպատմուճանն իմ։ և ծածկե-
ցաւ արքայն ինքն՝ և եմուտ ի պատե-
րազմն։ * Եւ արքայն ասորւոց պատ- 31
ուիրեաց իշխանաց կառացն՝ որք էին
ընդ նմա՝ և ասէ. մի՛ պատերազմիցիք
ընդ փոքու՝ և մի՛ ընդ մեծի. բայց ընդ
արքային ինքն միայն։ * Եւ եղև՝ իբրև 32
տեսին իշխանք կառացն զյօսափատ.
և ասեն նորա. սա է արքայն իսրայէլի.
և շուրջ եղեն զնովաւ պատերազմիլ.
և գոչեաց յօսափատ. և Տէր ապրեցոյց
զնա. և դարձոյց զնսա Աստուած ի նմանէ։
* Եւ եղև՝ իբրև տեսին իշխանք կա- 33
ռացն՝ թէ ոչ է նա արքայն ինքն. դար-
ձան ի նմանէ։ * Եւ այր ումն եղեալ զա 34
դեղն կորովութեամբ. և եհար զարքայն
ինքն մէջ թոքոցն, և լանջից. և
ասէ ցեղբայրնին. դարձի՛ զձեռն քո՝ և
հան զիս ի պատերազմէս. վասն զի
վատնկեցայ։ * Եւ պարտեցաւ պա- 34
տերազմն յաւուր յայնմիկ. և արքայն
ինքն կայր ի վերայ կառացն իւրոյ մին-
չև յերեկոյ ընդդէմ ասորեացն. և
մեռաւ ի մոտանել արեգական։

Գլ. ԻԱ.

Եւ դարձաւ յօսափատ արքայ յու- 1
դայ ի տուն իւր խաղաղութեամբ
յերուսաղէմ։ * Եւ եկն ընդառաջ 2
նմին Հեհու մարգարէ.
և ասէ նա ցարքայ յօսափատ. եթէ
մեղաւորին դու օգնես. և կամ՝ատե-
ւոյն ի Տէր բարեկամ լինիս. վասն այ
դորիկ եղև՝ իվերայ քո բարկութիւն ի
Տէրմ։ * Եւ զի գտան ի քեզ բանք բա 3
րիք. և զի բարձեր զանտառսն յերկ
րէս Յուդայ. և ուղղեցեր զսիրտ քո
խնդրել զՏէր. ապրեցոյց զքեզ Տէր։
* Եւ բնակեցաւ յօսափատ յերէմ. և 4
միւսանգամ՝ եկն ժողովուրդն ի բերսա
բեէ մինչև ի լեառնն եփրեմի. և դար
ձոյց զնսա առ Տէր Աստուած հարցն իւրեանց.
* Եւ կացոյց դատաւորս յամենայն քա 5
ղաքսն Յուդայ՝ և յամուրս իւրաքան
չիւր քաղաքի։ * Եւ ասէ ցդատաւ- 6
որս. տեսէ՛ք զինչ առնիցէք դուք. վա՛
զի ոչ զմարդկին իրս դատէք դուք՝ այլ
զՏէն. և ընդ ձեզ են բանք իրաւանց։
* Եւ արդ եղիցի երկիւղ Տեառն ի վերայ 7
ձեր. պահեցէ՛ք՝ և արարէ՛ք. զի ոչ գոյ
Տեառն Աստուծոյ մերոյ անիրաւութիւն.
‖ և ոչ երեսաց աչառել. և ոչ առնուլ ‖ 2. Օ.
8 կաշառս։ * Եւ յերուսաղէմ կացոյց 10.17.
յօսափատ՝ի քահանայից՝ և՝ի ղևտա- Ցօբաս.
ցւոց. և՝ի հայրապետաց իւրեանց՝ յիրաւ 34. 19.
ունս Տեառն. դատել զնակիչան երու- Նեեմ.
9 սաղէմի։ * Եւ պատուիրեաց նոցա՝ և 6. 8.
ասէ. այնպէս արարէք երկիւղիւ Տեառն Սերա.
10 և ձշմարտութեամբ. և լի սրտիւ։ * Զի 35.16.
այր՝ զերաւանս զեկեալս առ ձեզ Վոզծ.
յեղբարց ձերոց՝ ի քնակէսց քաղա- 10.34.
քացն իւրեանց. ի մէջ սպեան և ա- Նեեմ.
րեան. և՝ի մէջ իրաց և պատուիրանի. 2.11.
և զերաւանս և զդատաստանս որոշե Վառա.
ցէք նոցա. և մի՛ մեղիցեն առ Տէր. և 2. 6.
ոչեա եղիցի՝ի վերայ ձեր բարկութիւն. Նէեմ.
և ոչ՝ի վերայ եղբարց ձերոց. այսպէս 6. 9.
11 արասջիք. և ոչ մեղանչիցէք։ * Եւ Սղա.
ահա ամարիաս քահանայ առաջնորդ 3.25.
՝ի վերայ ձեր յամենայն բանի Տեառն. և 1.Պէտ.
զաբդիաս որդի իսմայիլի առաջնորդ 1.17.
՝ի տանն յուդայ՝ յամենայն բանի ար-
քայի. և դպիրքն՝ և ղևտացիք առաջի
ձեր. զօրացարո՛ւք՝ և արարէ՛ք. և եղիզ
յի Տէր ընդ բարւոյն։ ընդ Հեզ. Բարեո.

Գլ. ԻԲ.

Եւ յեհո այսորիկ եկին որդիքն ա- 1
մմնայ. և որդիքն մնաւթու. և
ընդ նոսա՝ի միւնեցւոց անտի առ յօսա
փատ՝ի պատերազմ։ * Եկին, և գու- 2
ցին յօսափատայ՝ և ասեն. եկն՝ի վէմ
քո ամբոխ բազում. յայնմ կողմանէ
ծովուն յասորեաց. և ահա են յասա
սանթամար. որ է՝ի գադգի։ * Եւ 3
երկեաւ. և եդ յօսափատ զերեսս իւր
խնդրել զՏէր. և քարոզեաց պահս
4 յամ՝ յուդայ։ * Եւ ժողովեցաւ յու-
5 դաս խնդրել զՏէր։ * Եւ յարեաւ յո-
սափատ՝ի մէջ եկեղեցւոյն յուդայ
յերէմ՝ի տանն Տեառն յանդիման սրա
6 հինն նորոյ։ * Եւ ասէ. Տէր Աստուած հարցն
մերոց. ոչ ապաքէն դու ես Աստուած յեր-
կինս. և դու տիրես ամ թագաւորու-
թեանց հեթանոսաց. և՝ի ձեռս քո զո-
րութիւն ուժոյ. և ոչ ոք կարէ կալ ընդ
7 դէմ քո։ * Ոչ ապաքէն դու ես Տէր՝ որ
աստակեցեր զբնակիչս երկրիս այսո
րիկ յերեսաց ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի. և
ետուր զսա զաւակի աբրահամու սի-
8 րելւոյն քոյ յաւիտեան։ * Բնակեցան
՝ի սմա. և շինեցին սաա սրբութիւն ա-
9 նուան քումմ. և ասացին։ * ‖ Եթէ ե- ‖ Ել եր.
կեացեն՝ի վերայ մեր չարիք. սուր. 6. 28.
դատաստան. մահ. սով. կացցուք ա-
ռաջի տանս այսորիկ՝ և առաջի քո.
վասն զի անուն քո՝ի վերայ տանս այ
սորիկ է. և դոչեացուք առ քեզ՝ի նե
ղութեան. լուիցես՝ և ապրեցուսցես զմեզ։
* Եւ

12.( )ըէ 2. 9. * Եւ արդ՝ ահա որդիքն ամոնայ. և 10
մովաբու. և լեառն սէիրայ. ընդ որս
ոչ ետուր անցանել Իլի ընդ նոսա՝ յե
լանել նոցա յերկրէն եգիպտոսի. վն
զի խոտորեցան ՚ի նոցանէ. և ոչ սա_
տակեցին զնոսա : * Եւ արդ աւասիկ 11
նոքա յանդգնին գալ ՚ի վերայ մեր .
և հանել զմեզ յերկրէս ժառանգու_
Թե մերոյ. զոր ետուր մեզ : * Տր Ա՟Ծ 12
մեր. ո՞չ առնես դատաստան ՚ի նոսա. վն
զի ոչ գոյ զօրութի մեր ընդդէմ կալ
բազում ամբոխին այնորիկ . և ո՛չ գի
տեմք զինչ արասցուք նոցա . այլ առ
քեզ են աչք մեր : * Եւ ամ յուդաս 13
կայր առաջի Տն. և մանկունք նոցա.
և կանայք նոցա : * Եւ ոզիէլ որդի 14
զաքարիայ. յորդւոյն բանեայ. և յորդ
ւոյն եղիելի. որդւոյն մաթանիայ ղե
տացւոյ. յորդւոյն ասափայ. և եղև
՚ի վերայ նորա հոգի Տն ՚ի մէջ եկեղե
ցւոյն : * Եւ ասէ. լուարուք ամ յու_ 15
դայ՝ և բնակիչք երուսաղեմի՝ և ար
քայ յովսափատ . այսպէս ասէ Տր ձեզ.
մի՛ երկնչիք. և մի՛ զարհուրիք յերե_
սաց բազում ամբոխին այնորիկ. վն
զի ոչ է ձեր պատերազմն, այլ Ա՟Յ :
* Վաղիւ իջջիք ՚ի վերայ նց. ահա ելա 16
նեն ընդ զառ ՚ի վայրն ասերայ. և գտջիք
զնոսա առ եզեր գետոյն, անապատին
յերիէլի : * Ոչ է ձեր պատերազմիլ 17
անդ. իմաստջիք՝ և տեսջիք զփրկութի
Տն. որ է ընդ ձեզ՝ յուդայ, և եէմ.
մի՛ երկնչիք. և մի՛ զարհուրիք վաղիւ
ելանել ընդ առաջ նոցա. զի Տր է ընդ
ձեզ : * Եւ խոնարհեալ յովսափատ ՚ի 18
վերայ երեսաց իւրոց. և ամ յուդաս՝
և բնակիչք երուսաղեմի. անկան ա_
ռաջի Տն. և երկիրպագին Տն : * Եւ 19
յարեան ղևտացիքն՝ յորդւոցն կահա
Թու. և յորդւոցն կորխայ՝ օրհնել
զՏր Ա՟Ծ ձայնիւ մեծաւ ՚ի բարձունս :
* Եւ կանխեցին ընդ առաւօտս. ե_ 20
լին յանապատն Թեկուհայ. և յելա_
նելն իւրեանց եկաց յովսափատ. գո_
չեաց՝ և ասէ. լուարուք ինձ յուդաս.
և բնակիչք եէմի. հաւատացէք Տն այ
Եւ ապա_ մերում. հաւատասցէ և ձեզ. հաւա_
հովելոյ_ տացէք մարգարէից նր. և յաջողես_
ցէ չէք ցի ձեզ : * Եւ խորհեցաւ ընդ ժողո_ 21
վրդեանն. և կացոյց սաղմոսանուագս՝
և օրհնիչս, խոստովան լինիլ՝ և օրհ_
նել զսրբութիւն յելանել առաջի զօ
Սաղմ. րուն՝ և ասէին. Խոստովան լերուք
135.1. Տն. զի յաւիտեան է ողորմութի նր :
* Եւ եղև ՚ի սկսանիլն զօրհնութիւն . 22
և զխոստովանութիւն նորա. ետ Տր
պատերազմիլ որդւոցն ամոնայ ՚ի վե
րայ մովաբու. և լերինն սէիրայ. որք
ելեալ էին ՚ի վերայ յուդայ. և պար_
23 տեցան : * Եւ յարեան որդիքն ամօ_
նայ և մովաբու ՚ի վերայ բնակչաց
լերինն սէիրայ սատակել՝ և խորտա_
կել. և իբրև վախճանեցին զբնա_
կիչս սէիրայ. յարեան ՚ի վերայ մի_
24 մեանց սատակել : * Եւ յուդաս եկն
՚ի դիտանոց անապատին. հայեցաւ՝
և ետես զբազմութիւն. և ահա ամե_
նեքեան մեռեալք՝ և անկեալք ՚ի վե_
25 րայ երկրի. և ոչ ոք էր ապրեալ : * Եւ
եկն յովսափատ՝ և զօրն՝ կողոպտել
զաւարն նոցա. և գտին անասուն բա
զում. և զկազմածն. և զաւարն. և ա_
նօթս ցանկալիս. և աւարեցին զայն.
և եղև զերիս աւուրս ժողովել նոցա
զաւարն. վասնզի բազում էր յոյժ :
26 * Եւ յաւուրն չորրորդի ժողովեցան
՚ի հովիտն օրհնութե. վասնզի անդ
օրհնեցին զՏր. յաղագս այնորիկ կո
չեցին զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ հո_
վիտ օրհնութե մինչև յօրս յայս :
27 * Եւ դարձաւ ամենայն այր յուդայ
յերուսաղեմ. և յովսափատ առաջ_
նորդ նոցա. ուրախութբ մեծաւ.
քանզի ուրախարար զնոսա Տր ՚ի Թշ
28 նամեացն իւրեանց : * Եւ մտին յե_
րուսաղեմ՝ քնարօք՝ և տաւղօք՝ և փո_
29 ղովք ՚ի տուն Տն : * Եւ եղեն ար_
հաւիրք ՚ի Տէ ՚ի վր ամենայն Թագա
ւորութեց երկրի. ՚ի լսելն նոցա՝ եԹէ
Տէր ետ պատերազմ ընդ հակառա_
30 կորդսն Իլի : * Եւ խաղաղացաւ
Թագաւորութիւն յովսափատու. և հան
գոյց զնա Ա՟Ծ նորա շուրջանակի :
31 * Եւ Թագաւորեաց յովսափատ ՚ի վե
րայ յուդայ. էր ամաց երեսնից և հն
գից ՚ի Թագաւորելն իւրում. և քսան
և հինգ ամ Թագաւորեաց յերուսա_
ղեմ. և անուն մօրն նորա ազուբա՝
32 դուստր սաղիայ : * Եւ գնաց ՚ի ճա_
նապարհս հօրն իւրոյ ասայի. ո՛չ խո_
տորեցաւ առնել ուղղութի առաջի
33 Տն. * Այլ բարձունքն տակաւին ևս
էին. և ժողովուրդն ո՛չ ուղղեաց զսիրտ
34 իւր առ Տր Ա՟Ծ հարցն իւրց. * Եւ
մնացեալ բանքն յովսափատու առաջինք
և վերջինք՝ ահա գրեալ են ՚ի բանս յե
ուհայ որդւոյ անանեայ. որ գրեաց զգիրս
35 Թագաւորացն Իլի : * Եւ յետ այսո_
րիկ հաղորդութի արար յովսափատ
արքայ յուդայ ընդ ոքոզիայ արքայի
Իլի. և անօրինեցաւ նա առնել :
36 * Եւ երԹալ առ նա՝ և առնել նաւ
դնալ ՚ի Թարսիս. և արար նաւ ՚ի գա
37 սիոնգաբեր : * Եւ մարգարէացաւ
եղիազար. որդի օդիայ ՚ի մարեսայ
առ յովսափատ. և ասէ. վասնզի եղեր
սի_

սիրելի ոքոզիայ, խորտակեաց Տէր
զգործս քո. և խորտակեցաւ նաւնքն.
և ոչ կարաց երթալ՚ի Թարսիս:

ԳԼ: ԻԱ.

||3 Թագ 22.51. Եւ ննջեաց յոսափատ ը̅ հարս իւր. 1
և թաղեցաւ ընդ հարս իւր ՚ի քա
ղաքի դաւթի. և թագաւորեաց յո_
րամ որդի նորա փոխանակ նորա:
*Եւ նոքա էին եղբարք՝ որդիք յոսափա_ 2
տու վեց. եզրիաս. և եէլ. և զաքարիաս.
և միքայէլ՝ և սափատիաս. և ազա_
րիու. ամենեքեան սոքա որդիք յոսա_
փատու արքայի յուդայ: *Եւ ետ նց̅ 3
հայրն իւրեանց պարգևս բազումս.
արծաթ. և ոսկի. և զէնս. հանդերձ
պարսպաւոր քաղաքօքն յուդայ. և
զթագաւորութիւնն ետ յորամայ. վասն
||4 Թագ 8.16. զի նա էր անդրանիկ: *||Եւ յարեաւ 4
յորամ ՚ի թագաւորութեան իւրում. և
զօրացաւ. և սպան զամենեսեան զեղ_
բարսն իւր սրով՝ և յիշխանացն իղի:
*Էր ինքն երեսուն և երկուց ամաց՝ 5
յորժամ եկաց ՚ի թագաւորութեան
իւրում. և զութ ամ թագաւորեաց
յեմ: *Եւ գնաց ՚ի ճանապարհս թա 6
գաւորացն իղի. որպէս արար տունն
աքաաբու. վասնզի դուստր աքաաբու
էր նորա կին. և արար չար առաջի Տն:
*Եւ ոչ կամեցաւ Տր սատակել զտունն 7
||2 Թագ 7.12. դաւթի. ||վասն ուխտին զոր եդ ընդ
դաւթի. և որ̅պ ասացն տալ նմա
ճրագ. և որդւոցն նր̅ զամ̅ աւուրս:
*Յաւուրսն յայնոսիկ ապստամբե_ 8
ցաւ եդոմ ՚ի յուդայէ. և թագաւորե
ցուցին ՚ի վր̅ իւրեանց թագաւոր:
*Եւ գնաց յովրամ հանդերձ իշխա_ 9
նօքն. և ամ̅ երիվարք ընդ նմա. և եղև
՚ի յառնելն նորա գիշերի. եհար եդոմ
զայնոսիկ. որք պատեցին զնա՝ և զիշ
խանս կառացն: (և փախեաւ զօրն ՚ի
բնակութիւն իւրեանց:) *Եւ ՚ի բաց 10
եկաց եդոմ ՚ի ձեռանէ յուդայ մինչև
յօրս յայս: յայնժամ ապստամբեցաւ
ղոբնա ՚ի ձեռանէ նր̅ ՚ի ժամանակին
յայնմ. վն̅ զի թողին զՏր Ած հարցն
իւրեանց: *Քանզի արար իւր բար_ 11
ձունս ՚ի քաղաքսն յուդայ. և պոռնկե
ցոյց զբնակիչսն եմի: և մոլորեցոյց
զյուդաս: *Եւ եկն նմա գիր յե_ 12
ղիայէ մարգարէէ. և ասէ: այսպէս
ասէ Տր Ած դաւթի հօր քո: փոխա_
նակ զի ոչ գնացեր դու ՚ի ճանապարհս
յովսափատայ հօր քո. և ոչ ՚ի ճանա_
պարհս ասայի արքայի յուդայ: *Այլ 13
գնացեր ՚ի ճանապարհս թագաւորին
իղի: և պոռնկեցուցեր զյուդաս՝ և
զբնակիչս եմի. որպէս պոռնկեցաւ
տունն աքայաբու: և զեղբարս քո՝ զոր
դիս հօր քոյ՝ զլաւագոյնս քան զքեզ
14 սպաներ: *Ահա Տր հարցէ զքեզ
հարուածովք մեծօք ՚ի ժողովրդեան
քում. և զորդիս քո. և զկանայս քո. և
15 զամ̅ ստացուածս քո: *Եւ դու չար
հիւանդութբ̅ և ախտիւ որովայնի
հաշեսցիս. մինչև ելցէ որովայն քո
հիւանդութբ̅ն հանդերձ աւուրց յաւ
16 ուրս: *Եւ յարոյց Տր ՚ի վերայ յովրա
մայ զայլազգիս. և զարաբացիս. և
17 զմերձաւորսն յեթեովպացւոց. *Եւ
ելին ՚ի վր̅ յուդայ. և հարստահարէին
զնա: և դարձուցին զամ̅ պատրաստու
թիւն. զոր գտին ՚ի տան արքային: և
զուստերս նր̅. և զդստերս նորա. և ոչ
մնաց նմա որդի. բայց ոքոզիաս միայն
18 կրտսերագոյն յորդիս նր̅: *Եւ յետ
այսր ամի՝ եհար զնա Տր ախտիւ որո_
վայնի. որոյ ոչ գոյր բժշկութիւն:
19 *Եւ եղև աւուրց յաւուրս. իբրև
եկն ժամանակ աւուրցն նր̅. յերկուս յերկու
աւուրս ել որովայն նորա հանդերձ ամս
ախտիւն. և մեռաւ ՚ի չար հիւանդու
թեանն յայնմիկ. և ոչ արար ժողո_
վուրդն նմա յուղարկաւորութիւն իբ_
րև զյուղարկաւորութիւն հարցն նր̅:
20 *Էր ամաց երեսուն և երկուց՝ յոր_
ժամ թագաւորեաց: և զութ ամ
թագաւորեաց յերուսաղէմ. և մե_
ռաւ ոչ գովութբ̅. և թաղեցաւ ՚ի
քաղաքին դաւթի, և ոչ ՚ի գերեզ_
մանս թագաւորացն:

ԳԼ: ԻԲ.

1 Եւ ||թագաւորեցուցին բնակիչքն ||4 Թագ
եմի զոքոզիաս որդի նր̅ զկրտսե 8.24.
րագոյն փոխանակ նորա: վն̅ զի զա_
մենեսեան զերիցագոյնսն կոտորեաց
հէնն եկեալ ՚ի վերայ նոցա. արաբա
ցիքն. և ալիմազոնեայքն: և թագաւո
րեաց ոքոզիաս որդի յովրամայ ար_
2 քայի յուդայ: *Քառասուն և եր_
կուց ամաց էր՝ յորժամ թագաւո_
րեաց ոքոզիաս. և տարի մի թագաւո
րեաց յեմ. և անուն մօր նորա գո_
3 թողիա՝ դուստր ամբրեայ: *Եւ
նա գնաց ՚ի ճանապարհս տանն աքաա
բու. վն̅ զի մայրն իւր էր խորհրդա_
4 կից նմա մեղանչել: *Եւ արար չար
առաջի Տն. որ̅պ արար տունն աքաա_
բու. քանզի նոքա էին խորհրդակիցք
նմա՝ յետ մեռանելոյ հօրն նորա սա_
5 տակել զնա: *Ըստ խորհրդոցն նց̅
գնաց նա: և չոգաւ ընդ յովրամայ
որդւոյ աքաաբու ՚ի պատերազմ ՚ի վր̅
ազայելի արքայի ասորեաց յռամաթ
գաղաադ. և հարին աղեղնաւորքն
զյով_

զՅովրամ : *Եւ դարձաւ Յովրամ բժշ 6
կել 'ի Յեզրայէլ 'ի վիրացն . զոր խոցե
ցին զնա Ասորիքն յՌամաթ՝ 'ի պա_
տերազմին նորա ընդ Ազայելի ար_
քային Ասորեաց . և Ոքոզիաս որդի Յով
րամայ արքային Յուդայ՝ էջ տեսանել
զՅովրամ որդին Աքաաբու յԵզրայէլ՝
վասն զի հիւանդ էր :*Եւ 'ի Տէ եղև 7
կործանումն Ոքոզիայ յերթալն առ
Յովրամ : և յերթալն նր ել նա առ
Յէու որդին Ամեսսեայ առ օծեալն
Տն : *Եւ եղև իբրև էառ Յէու ըզ 8
վրէժ տանն Աքաաբու . եգիտ և զիշ
խանսն Յուդայ՝ զեղբարսն Ոքոզիայ .
որք պաշտէին զՈքոզիաս . և կոտորեաց
զնոսա :*Եւ ասաց խնդրել զՈքոզիաս . 9
և կալան զնա 'ի բժշկելն 'ի Սամարիայ:
և ածին զնա առ Յէու . և սպան զնա :
և թաղեցին զնա անդէն . վասն զի
ասացին . որդի է Յոսափատայ . որ խնդ
րեաց զՏր 'ի բոլոր սրտէ իւրմէ : և ոչ
գոյր 'ի տանն Ոքոզիայ՝ զօրացուցանել
զօր յաղագս զօրութե թագաւորու_
Դ Թագ. 11.1. թեն : *Եւ Գոթողիա մայրն Ոքո_ 10
զիայ ետես թէ մեռաւ որդին նր . յա
րեաւ՝ և կորոյս զամ զաւակ թագաւ
որութեն 'ի տանն Յուդայ : *Եւ էառ 11
Յոսաբեթ դուստր արքային զՅովաս
որդի Ոքոզիայ . և գողացաւ զնա 'ի մի
ջոյ որդւոյն արքային կոտորեցելոցն :
և ետ զնա՝ և զդայեակն նորա 'ի սե_
նեակս անկողնոցն . և թաքոյց զնա յՈ
սաբեթ դուստր արքային Յովրամայ՝
Յոյդ [illegible] եղբօրն Ոքոզիայ , կին Յովիդայեայ
քահանայի . և ծածկեաց զնա յերե_
սաց Գոթողիայ . և ոչ սպան զնա :
*Եւ էր ընդ նմա թաքուցեալ 'ի 12
տանն Տն ամս վեց : և Գոթողիա թա
գաւորեաց 'ի վերայ երկրին :

Գլ: ԻԳ.

Դ Թագ. 11.4. Եւ յամին եօթներորդի զօրացաւ 1
Յովիդայէ . և էառ զհարիւրապետսն :
զԱզարիաս որդի Յովրամայ . և զԻս_
մայել որդի Յօնանայ . և զԱզարիաս
որդի Յովբադայ . և զՄասիաս որդի
Ադայեայ . և զԵղիսափատ . որդի Զա
քարիայ 'ի ուխտն Տն : *Շրջեցան ընդ 2
Յուդաս . և ժողովեցին զղևտացիսն
յամ քաղաքացն Յուդայ . և զիշխանս
տոհմիցն Իղի . և եկին յԵմ : *Եւ 3
եդին ուխտ ընդ ամ եկեղեցին Յուդայ 'ի
տանն Այ . և ընդ արքային : և եցոյց
նոցա զորդին արքայի . և ասէ ցնոսա .
աՀաւասիկ որդի արքային Յուդայ .
թագաւորեսցէ դա . որպէս խօսեցաւ
Տր 'ի վերայ տանն Դաւթի : *Եւ արդ 4
բանս այս է . զոր առնիցէք : Երրորդ
մա

մասն 'ի ձէնջ մտցէ 'ի շաբաթապահ
քահանայիցն և ղևտացւոցն և 'ի մուտս
5 դրանցն : *Եւ երրորդ մասն 'ի տանն
արքային : և երրորդն 'ի դրանն միջ_
նում . և ամ ժողովուրդն 'ի սրահի
6 տանն Տն լիցի : *Եւ մի ոք մտցէ 'ի
տունն Տն . բայց միայն քահանայքն և
ղևտացիք՝ և պաշտօնեայքն 'ի ղևտա
ցւոցն . նոքա մտցեն . վասնզի սրբք են :
և ամ ժողովուրդն պահեսցէ զպահ_
7 պանութիս Տն : *Եւ պատեսցեն ղև
տացիքն շուրջանակի զարքայ . այր , և
զէն իւր 'ի ձեռին իւրում : և որոք մտա
նիցէ 'ի տունն, մեռցի : և նոքա եղիցին
ընդ արքայի 'ի մտանել և յելանել նր :
8 *Եւ արարին ղևտացիքն՝ և ամենայն
Յուդաս՝ ըստ ամի զորինչ պատուի
րեաց Յովիադա քահանայ : և էառ
իւրաքանչիւրոք զընկեր իւր 'ի սկսա_
նելոյ շաբաթուն . վասն զի ոչ արձա_
կեաց Յովիադա զհանապազորդեան
9 պահապանսն : *Եւ ետ նզ զուսերսն .
և զվահանսն . և զզէնսն . որք էին ար
10 քային Դաւթի 'ի տանն Այ : *Եւ կա
ցոյց զամ ժողովուրդն զիւրաքանչիւր
ոք զզինուն իւրով յուսոյ տանն յաջմէ .
մինչև յուս ահեկի կողման սեղանոյն
և տաճարին՝ զթագաւորաւն շուրջա_
11 նակի : *Եւ եհան զորդի արքային .
և եդ 'ի վերայ նորա զթագն . և զվկայ
ութիւն : և թագաւորեցուցին . և
օծին զնա Յովիադա և որդիքն իւր .
12 և ասեն . կեցցէ արքայ : *Եւ լուաւ
Գոթողիա զձայն ժողովրդեանն զըն
թանալոյն՝ զգոհանալոյն՝ և օրհնե_
լոյն զարքայն : և եմուտ առ արքայն 'ի
13 տունն Տն : *Ետես . և ահա թագաւ
որն կայր 'ի տեղւոջն իւրում . և 'ի
մուտս ճանապարհին՝ պետքն՝ և փողքն՝
և իշխանքն շուրջ զարքայիւ : և ամ
ժողովուրդն զուարճացեալ հարկա_
նէին զփողսն . և երգէին նուագարա_
նօքն զերգս . և օրհնէին զօրհնութիւն .
և պատառեաց Գոթողիա զզգեստն
իւր . գոչեաց՝ և ասէ . դաւաճանու_
14 թիք խարդախեցիք : *Եւ ել Յո_
վիադա քահանայ . և պատուիրեաց
(Յովիադա քահանայ) հարիւրապե_
տացն և իշխանացն զօրուն . և ասէ
ցնս . հանէք զդա արտաքս 'ի տանէդ :
և ելէք զկնի դորա . և մեռցի սրով :
վասն զի ասաց քահանայն . մի մեռցի
15 նա 'ի տանն Տն : *Եւ թոյլ ետուն նմա .
և էանց ընդ դուռն հեծելոց տան ար
16 քային . և սպանին զնա անդ : *Եւ
ուխտեաց Յովիադա ուխտ 'ի մէջ իւր՝
և ժողովրդեանն . և արքային . լինել
17 ժողովուրդ Տն : *Եւ եմուտ ամ ժո

զօրաւորդ երկրին 'ի տունն բահաղու.
և կործանեցին զնա. և զսեղանս նր.
և զկուռս նր մանրեցին. և զմատթան
զքուրմն բահաղու սպանին առաջի
և հայոց սեղանոյ նորին: *Եւ եառ յովիադա 18
քահանայ զգործ տանն 'ի ձեռս քա_
հանայից, և ղևտացւոց. և կանգնեաց
զհանապազորդեանն պաշտօնեայս.
զքահանայս և զղևտացիս. զորս զա_
տոյց դաւիթ 'ի տունն Տն. և մատոյց
ողջակէզս Տն. որպէս և գրեալ է յօ_
րէնսն մովսէսի. ուրախութբ և երգովք
ըստ հա_ 'ի ձեռն դաւթի: *Եւ կացին դռնա 19
ցուցման պանքն 'ի դրունս տանն Տն. և ոչ մտա
դաւթի նէր անմաքուր ոք անդր յամ իրս:
*Եւ եառ զպետս տոհմիցն. և զզօ_ 20
րաւորսն. և զիշխանս ժողովրդեանն.
և զամ ժողովուրդ երկրին. և հանին
զարքայ 'ի տունն Տեառն. և մտին ը
դրունն ներքին 'ի տունն թագաւորին.
և նստուցին զարքայ յաթոռ թագաւո
րութեն: *Եւ ուրախ եղև ամենայն 21
ժողովուրդ երկրին. և քաղաքն լռե_
եաց: և զգոթողիա սպանին սրով:

ԳԼ: ԻԴ:

4 Թագ. Որ || եօթն ամաց յովաս 'ի թա_ 1
11. 21. գաւորելն իւրում. և քառասուն
և 12.1. ամ թագաւորեաց յեմ. անուն մօր
նորա սաբիա 'ի բերսաբէէ: *Եւ ա_ 2
րար յովաս ուղղութի առաջի Տն զամ
աւուրս յովիդայեայ քահանայի:
*Եւ եառ իւր յովաս երկուս կա_ 3
նայս. և ծնաւ ուստերս և դստերս:
*Եւ յետ այսորիկ եղև 'ի սրտին յովա 4
սու կազմել զտունն Տն: *Եւ ժո_ 5
ղովեաց զքահանայսն և զղևտացիսն.
և ասէ ցնոսա ելէք 'ի քաղաքս յուդայ.
և ժողովեցէք յամ յիսէ արծաթ զօ_
րացուցանել զտունն Տն ամի ամի. և
և ոչ փու_ փութացարուք խօսիլ. և ոչ հաւաստա
թացան ցին ղևտացիքն: *Եւ կոչեաց յովաս 6
արքայ զյովիադայ զիշխանն. և ասէ
ցնա. ընդէր ոչ արարեր այց ղևտա_
ցւոցն բերել 'ի ներքս 'ի յուդայէ և
յերուսաղեմէ. որինչ սահմանեալ էր
'ի մովսէսէ յառնէն Այ: վասն զի եկե
ղեցացոյց զնել 'ի խորանն վկայութեն:
*Ոի գոթողիա էր անօրէն. և որ_ 7
դիքն նորա՝ կործանեցին զտունն այ.
քանզի և զսրբութիս տանն Տն արա
րին բահաղիմացն: *Եւ ասէ ար_ 8
քայ. լիցի արկղ. և դիցի 'ի դրան
տանն Տն արտաքոյ: *Եւ քարոզես_ 9
|| Ելից. ցեն 'ի յուդայ և յեմ բերել Տն. || ըս
30.12. տացն մովսէս ծառայն Տն Այ իղի
յանապատին: *Եւ ետուն ամենե_ 10
քեան իշխանքն և ամ ժողովուրդն.

և բերէին 'ի ներքս. և արկանէին
11 յարկղն. մինչև լցաւ: *Եւ լինէր իբ
րև բերէին զարկղն առ վերակացուս
արքային. 'ի ձեռն ղևտացւոցն. իբրև
տեսանէին՝ թէ առաւելոյր արծաթն,
գայր դպրապետն առ արքայ, և վե_
րակացու մեծի քահանային. և թա_
փէին զարկղն. և կացուցանէին անդ
րէն 'ի տեղւոջն իւրում. այնպէս առ_
նէին օրըստօրէ՝ և ժողովեցին ար_
12 ծաթ բազում: *Եւ ետ զայն արքայ
և յովիադա քահանայ ցայնոսիկ. որք
առնէին զգործն 'ի պատրաստութի
տանն Տն. և կացուցին 'ի վարձու քա
րահատս, և հիւսունս կազմել զտունն
13 Տն, և առնէին զգործն: *Եւ եղա_
նէր յաջողութի գործոյն 'ի ձեռս նց.
և կանգնեցին զտունն Տն 'ի կայանին
14 իւրում. և զօրացուցին զնա: *Եւ իբ
րև կատարեցին, բերին առ արքայ.
և առ յովիադա զմնացեալ արծաթն.
և արարին սպաս 'ի տանն Տն. կահ
պաշտամամն ողջակիզացն. և խնկա_
րանս ոսկեղէնս և արծաթեղէնս. և
մատուցանէին ողջակէզս 'ի տանն Տն
հանապազ զամ աւուրս յովիդայեայ:
15 *Եւ ծերացաւ յովիադա լի աւուրբք
և վախճանեցաւ ամաց հարիւր և ե_
16 րեսնից: *Եւ 'ի վախճանիլն նր թա
ղեցին զնա 'ի քաղաքին դաւթի ընդ
թագաւորսն. վասն զի արար բարու
թիս ընդ իղի՝ և ընդ Այ՝ և ը տանն
17 նորա: *Եւ եղև յետ վախճանելոյն
յովիդայեայ. մտին իշխանքն յուդայ.
և երկիր պագին արքային. և շողեցին
զմիտսն յովասու. յայնժամ լուաւ նց
18 արքայ: *Թողին զՏր Այ հարցն իւր
եանց. և ծառայեցին կռոց և աստար
տայցն. և եղև բարկութի Տն 'ի վր
յուդայ և երուսաղէմի յաւուրսն յայ
19 նոսիկ: *Եւ առաքեաց առ նս մար
գարէս դարձուցանել առ Տր, և ոչ
լուան. և եդ նոցա վկայութի, և ոչ
20 անսացին: *Եւ հոգի Տն զգեցաւ ա_
զարիա որդի յովիդայեայ քահանայի.
յարեաւ 'ի մէջ ամ ժողովրդեանն. և
ասէ. այսպէս ասէ Տր. ընդէր խոտո
րեցայք 'ի պատուիրանաց Տն. և ոչ
յաջողեսցի ձեզ. վն զի թողէք դուք
21 զՏր. և նա լքցէ զձեզ: *Եւ յարեան
'ի վերայ նորա. և քարկոծեցին զնա
պատուիրանաւ յովասու արքայի 'ի
22 սրահի տանն Տն: *Եւ ոչ յիշեաց յո
վաս զգթութն՝ զոր արար ընդ նմա յո
վիադա հայրն նր. || այլ սպան զորդին || Մատ.
նր. և եղև 'ի մեռանիլն. տեսց՝ տես_ 23.35.
23 ցէ Տր. և դատեսցէ: *Եւ 'ի կատա_
րել տարւոյն այնորիկ. ել 'ի վերայ նց
զօրն

զօրն ասորեաց . և եկն 'ի վերայ յու_
դայ և երուսաղէմի . և կոտորեցին
զամենայն իշխանս ժողովրդեանն և
զօրուն . և զամ աւար նոցա եառուն
տանել արքային դամասկոսի ։ *Վասն 24
զի սակաւ արամբք եկն զօրն ասո_
րեաց . և Տր մատնեաց 'ի ձեռս նց
զօր բազում յոյժ . վասն թողլոյն նց
զՏէր Ած հարցն իւրեանց ։ և ընդ
յովասայ արար զդատաստանն ։
*Եւ յետ գնալոյն նոցա 'ի նմանէ . թո 25
ղին զնա 'ի հիւանդութեան մեծի . և յա
րեան 'ի վերայ նորա ծառայքն իւր .
վասն արեան որդւոյն յովիդայեայ քա
հանայի . և սպանին զնա 'ի դահոյն
իւրում , և մեռաւ . և թաղեցին զնա
'ի քաղաքին դաւթի . և ոչ թաղեցին
զնա 'ի գերեզմանի թագաւորացն ։
*Եւ որք յարեանն 'ի վր նորա . էին 26
զաբդեա որդի սամեթայ ամոնացի՝
և յոսաբեդ որդի սամարիթայ մովա_
բացի ։ *Եւ որդիք նորա ամենեքեան 27
եկին առ նա հնգեքեան . և բազում
մթերս 'ի վերայ դնէին . և մնացեալ
բանքն յովասու . ահա գրեալ են 'ի գիրս
թագաւորացն ։ և թագաւորեաց ա_
մասիաս որդի նորա փոխանակ նր ։

ԳԼ : ԻԵ :

4 Թագ. 14.2. Ի քսան ամաց քսան և հնգից 'ի թագա 1
ւորելն ամասիաս . և քսան և ինն
ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ ։ և ա_
նուն մօր նր յովադին յերուսաղէմէ ։
*Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տն . 2
բայց ոչ լի սրտիւ ։ *Եւ եղև իբրև 3
հաստատեցաւ թագաւորութիւնն 'ի
ձեռին նր . սպան զծառայսն իւր՝ որք
սպանին զարքայ զհայրն նր ։ *Եւ զոր 4
դինն նոցա ոչ սպան՝ ըստ ուխտի օրի
նացն Տն . որպէս և գրեալ է . և զոր
օրինակ պատուիրեաց Տր և ասաց .
2. Օրէ. 24.16. ոչ մեռցին հարք փոխանակ որդւոց .
և որդիք ոչ մեռցին փոխանակ հարց
4 Թագ. 14.6. իւրեանց . այլ իւրաքանչիւրոք 'ի մեղս
իւրում մեռցի ։ *Եւ ժողովեաց ա_ 5
Եզեկ. 18. 20. մասիաս զտունն յուդայ . և կացոյց
նոցա ըստ տանց տոհմից իւրեանց , հա
զարապետս . և հարիւրապետս . յամե
նայն յուդայ և յերուսաղէմ . և թու_
եաց զնոսա 'ի քսանամենից և 'ի վեր .
և եգիտ զնոսա երեքհարիւր հազար
զօրաւորս . որք ելանէին 'ի պատե_
րազմ , ունելով զնիզակ և զասպար ։
*Եւ 'ի վարձու կալաւ յիլէ հարիւր 6
հազար զօրաւորս ուժով . հարիւր
տաղանդոյ արծաթոյ ։ *Եւ այր մի 7
Այ եկն առ նա . և ասէ . արքայ՝ մի եր
թիցէ ընդ քեզ զօրդ իլի . վասն զի
ծա ։

ոչ է Տր ընդ իլի . և ոչ ընդ ամենայն
8 որդիս եփրեմի ։ *Եւ եթէ կարծես
ցես զօրանալ դոքօք , 'ի պարտութի
մատնեսցէ զքեզ Տր առաջի թշնա_
մեաց քոց . քանզի 'ի Տէ լինի զօրա_
9 նալ՝ և 'ի պարտուի մատնել ։ *Եւ ասէ
ամասիաս ցայրն Այ . և զինչ արարից
զհարիւր տաղանդսն . զոր ետու զօ_
րուդ իլի . և ասէ ցնա այրն Այ . գոյ
Տն տալ քեզ առաւելագոյն քան զայն ։
10 *Եւ որոշեաց ամասիաս զգունդն . որ
եկեալ էր առ նա յեփրեմայ երթալ 'ի
տեղի իւրեանց . և բարկացան յոյժ 'ի
վերայ յուդայ . և դարձան 'ի տեղիս
11 իւրեանց բարկութբ և ցասմամբ ։ *Եւ
ամասիաս զօրացաւ . և էառ զզօրն
իւր . և գնաց 'ի հովիտն աղտից . և
եհար անդ զորդիսն սէիրայ տասնհա
12 զար ։ *Եւ այլ ևս տասնհազար գե_
րեցին որդիքն յուդայ . և ածէին զնո_
սա 'ի գլուխ քարանձաւին . և գա_
հավէժ առնէին զնս 'ի ծայրից բար
ձաւանդակին . և ամենեքեան սատա
13 կէին ։ *Եւ որդիք զօրութե . զորս
դարձոյց ամասիաս ոչ երթալ ընդ
իւր 'ի պատերազմ , յարձակեցան 'ի
քաղաքսն յուդայ . 'ի սամարիայ մինչև
ցբեթորոն . և հարին 'ի նոցանէ երիս
14 հազարս . և առին աւար բազում ։ *Եւ
եղև յետ գալոյն ամասիայ 'ի հարկանե
լոյն զեդոմ , եբեր առ նս զաստուածս
որդւոցն սէիրայ . և կացոյց զնոսա իւր
յաստուածս . և երկիր պագանէր ա_
15 ռաջի նոցա . և զոհէր ինքն նց ։ *Եւ
եղև բարկութի Տն 'ի վերայ ամա_
սիայ . առաքեաց առ նա մարգարէս՝
և ասէ ցնա . ընդէր խնդրեցեր դու աս
տուածս ժողովրդեանն այնորիկ . որք
ոչ փրկեցին զժողովուրդն իւրեանց 'ի
16 ձեռաց քոց ։ *Եւ 'ի խօսելն նորա՝ ասէ
ցնա . միթէ խորհրդակից թագաւորի
եդին զքեզ . զգոյշ լեր . գուցէ տան_
ջեսցիս . և լռեաց մարգարէն . և ասէ՝
գիտեմ , զի խորհի Տր 'ի վերայ քո եղ_
ծանել զքեզ՝ վասն զի արարեր զայդ .
17 և չանսացեր խրատու իմում ։ *Եւ
խորհեցաւ ամասիաս . և առաքեաց առ
յովաս որդի յովաքազայ , որդւոյ
յէուայ . առ արքայն իլի . և ասէ . եկ
18 և երևեսցուք երեսօք ։ *Եւ առա_
քեաց յովաս արքայ իլի . առ ամա_
սիաս արքայ յուդայ . և ասէ՝ ուղտն ,
որ 'ի լիբանան է . յղեաց առ մայրն
լիբանանու՝ և ասէ . տուր զդուստր քո
ուստեր իմում 'ի կնութե . և ահա ան
ցին գազանք անապատին լիբանա_
նու . և եկեալ կոխեցին զամ զեկքանն
19 *Տ.հա հարեր զիդումեաս . և հպար_

տացուցանէ զքեզ սիրտ քո ծանրու-
թիւն . նիստ այսուհետեւ ի տան քում .
եւ ընդէր անկանիս դու ի չարութիւն .
եւ սատակիցիս դու , և յուդաս ընդ-
քեզ : * Եւ ոչ լռեաւ ամենեսեան . վա՛
զի ի Տէ՛ եղեւ մատնել զնա ի ձեռս
յովաստ . չարագործ խնդրելոյն նորա
զատուածածն եգոմայեցւոյ : * Եւ եղ 21
յովաս արքայ ելիւ՝ և երեւեցան մի-
մեանց նա՝ և ամենեսեան արքայ յու-
դայ՝ ի բեթաամիւս . որ է յորդայ :
* Եւ պատեցաւ յուդաս առաջի ելիւ . 22
և փախեաւ իւրաքանչիւրոք ի քնա-
կութիւն իւր : * Եւ զամենեսեան արքայ 23
յուդայ՝ որդի յովաստ՝ կալաւ յովաս
արքայ ելիւ ի բեթաամիւս . և տարաւ
զնա յերուսաղէմ . և քակեաց ի պարս
պին երուսաղէմի . ի դրանէն եփրեմի
մինչև ի դուռն անկեանն՝ երեքհար-
իւր կանգուն : * Եւ զամենայն ոսկի և արծ- 24
աթի . և զամենայն . որ գտաւ ի
տան Տ՛ն և առ աբդեդոմայ և զգանձս
տան թագաւորին . և զորդիս խոտա-
նակութեանն եառ . և դարձաւ ի սա-
մարիայ : * Եւ եկեաց ամենեսեան որ- 25
դի յովաստ արքայ յուդայ՝ յետ մե-
ռանելոյն յովաստ որդւոյ յովաքա-
զու արքայի ելիւ , ամն հնգետասան :
* Եւ մնացեալ բանքն ամենեսեան առա- 26
ջինք և վերջինք . ոչ ահա գրեալ են
ի գիրս թագաւորացն յուդայ և ելիւ :
* Եւ ի ժամանակին յորում ի բաց 27
եկաց ամենեսեան ի Տ՛ն . յարեան ի վե՛ր
ի նմ զօրքն յերուսաղէմ . և փախեաւ ի
դաքիս . և առաքեցին զկնի նորա ի
դաքիս . և սպանին զնա անդ : * Եւ 28
բարձին զնա ի վե՛ր ձիոց . և թաղեցին
զնա ընդ հարսն իւր ի քաղաքին դաւթի :

ԳԻ : Ի.Օ :

Եւ առ ամենայն ժողովուրդ երկրին 1
զկիսան . և էր նա ամաց վեցտա-
սանից . և թագաւորեցուցին զնա փո-
խանակ հօր իւրոյ ամենեսեան : * Նա 2
շինեաց զեղաթ . և նա դարձոյց զնա
անդրէն ի յուդայ՝ յետ մեռանելոյն
արքային ընդ հարս իւր : * Որդի վե՛ց 3
տասանից ամաց թագաւորեաց ո-
զիաս . և յիսունեւերկուս ամն թագա
ւորեաց յերուսաղէմ . և անուն մօր
նորա էքեղիա՝ յերուսաղէմէ : * Եւ 4
արար ուղղութիւն առաջի Տ՛ն . ըստ
ամենայն զոր արար ամենեսեան հայր նորա :
* Եւ խնդրեաց զՏ՛ն յաւուրս զաքա 5
րիայ իմաստնոյ երկիւղիւ Տ՛ն . յա-
ւուրս նորա խնդրեաց նա զՏ՛ն . և յա-
ջողեաց նմա Տ՛ն : * Եւ եղ . և պատե- 6
րազմեցաւ ընդ այլազգիս . և քակեաց
զպարիսպն գեթայ . և զպարիսպն
յաբնիայ . և զպարիսպն ազովտայ .
և շինեաց զքաղաքան ազովտայ՝ ի մէջ
այլազգեացն : * Եւ զօրացոյց զնա 7
Տ՛ն ի վերայ այլազգեացն . և ի վե՛ր
արաբացւոցն . որք բնակէին ի վի-
մին . և ի վե՛ր մինացւոցն : * Եւ տային 8
մինեցիքն ընծայս ոզիայ . և եր անուն
նորա մինչև ի մուտսն եգիպտոսի . վա՛
զի զօրացաւ ի վեր : * Եւ շինեաց ո- 9
զիաս զաշտարակսն երուսաղէմի առ
դրան ձորոյն . և առ անկիւնան . և զո
ւրացոյց : * Եւ շինեաց աշտարակս յա 10
նապատին . և փորեաց ջրհորս բա-
զումս . վասն զի անասուն բազում էր
նորա ի սեփեղայ՝ և ի դաշտին . և այ
գեգործք ի լերինն և ի կարմէլոս .
քանզի սիրէր զերկրագործութիւն :
* Եւ եղեն ոզիայ զօրք . որք առնէին 11
պատերազմ . և ելանէին ի մարտ
գունդք . ի թիւ նոցա ի ձեռն յեհիէլի
դպրապետի՝ և մաասեայ դատաւորի
և ի ձեռն անանիայի փոխանակի ար
քայի : * Ամենայն գունդք ցեղապե- 12
տին զօրաւորաց ի պատերազմին եր
կու հազարք և վեցհարիւր : * Եւ ի 13
նոսա զօր պատերազմող, երեքհարիւր
և եօթն հազար և հինգհարիւր . նոքա
էին . որք առնէին պատերազմ զօրութ
մեծաւ . օգնական լինելով արքային
ի հակառակորդացն : * Եւ պատրաս 14
տեր նոցա ողիաս ամ զօրուն՝ վահան՝
և նեիզակս՝ և սաղաւարտս՝ և զրահս՝
և աղեղունս՝ և պարսս ի քարինս :
* Եւ արար յերուսաղէմ մեքենայս 15
արուեստից ձարտարութեան՝ լինել
ի վերայ պարսպաց . և ի վերայ աշ-
կեանց . ձգել նետս՝ և քարինս մեծա
մեծս . և լսելի եղեւ պատրաստութիւն
նորա մինչև ի հեռաստանս . վասն զի
սքանչելի էր նա յօգնել մինչև զօրա-
յաւ : * Եւ իբրև զօրացաւ , բարձրա 16
ցաւ սիրտ նորա առ ի յապականել . և
անիրաւեցաւ ի Տ՛ն Ա՛ծ իւր . և եմուտ
ի տաճարն Տ՛ն ծխել խունկս ի վե՛ր սե
զանոյ խնկոցն : * Եւ եմուտ զկետ նո՛ 17
աղարիաս քահանայ . և ընդ նմա քահա-
նայքն Տ՛ն ութսուն . որդիք զօրաւորք
* Կացին ի վերայ ոզիայ արքայի . և 18
ասեն ցնա . ոչ քո ոզիաս ծխել զխունկ
կրս Տ՛ն . այլ քահանայից՝ որդւոցդ ա-
հարոնի սրբեցեալոցդ ծխել զայդ . եւ
արտաքս ի սրբութենէ . վասն զի ապօ
տամբեցար դու ի Տ՛ն . և ոչ աս լինի
քեզ այդ ի փառս ի Տ՛ն Ա՛ծ :
* Եւ սրտմտեցաւ ոզիաս . և ի ձեռին 19
իւրում բռնաճառն ծխել զխունկս
ի ձաւարին . և բարկանայն նորա քա-
հա-

հանապիսին՝ երևեցաւ բորոտութիւն
՚ի ճակատն նորա. յանդիման քահա
նայիցն՚ի տանն Ջ՚ն. ՚ի վերայ սեղանոյ
խնկոյն։ * Եւ դարձաւ առ նա քա- 20
հանայն առաջին՝ և այլ քահանայքն.
և ահա բորոտեալեր ճակատն նորա.
և դադարեցուցին զնա անտի. քանզի
և ինքն իսկ փութացաւ ելանել. զի 14 հմ.ագ
յանդիմանեաց զնա Ջ՚ն։ * Եւ եր 21 15. 5.
ոզիսաս արքայ բորոտեալ մինչև յօր
վախճանի իւրոյ. և՚ի տանն ափու-
սումբ նստեր բորոտեալ. վն զի որո-
շեցաւ՚ի տանէն Ջ՚ն. և յովաթամ որ-
դի նորա եր՚ի վերայ թագաւորութե
նորա՝ դատել զժողովուրդ երկրին։
* Եւ մնացեալ բանքն ոզիայ առաջինք 22
և վերջինք. գրեալ են յեսայեայ որդ
ւոյ ամոսայ մարգարէէ։ * Եւ նըն- 23
քեաց ոզիա ընդ հարսն իւր. և թաղե
ցին զնա ընդ հարս նորա՚ի դաշտի.
՚ի գերեզմանի թագաւորացն. վասն
զի ասացին եթէ բորոտ է. և թագա
ւորեաց յովաթամ որդի նորա փոխա
նակ նորա։

Գլ։ ԻԱ։

Որդի ‖ քսանևհինգ ամաց եր յովա 1 14 հմ.ագ
թամ՚ի թագաւորելն իւրում. և 15.32.
վեցտասան ամ թագաւորեաց յերու
սաղէմ. և անուն մօր նորա յերուշայ.
դստեր սադովկայ։ * Եւ արար որ- 2
զութիւն առաջի Ջ՚ն՝ ըստ ամենայնի. զոր
ինչ արար ոզիաս հայրն նորա. բայց ոչ
եմուտ՚ի տաճարն Ջ՚ն. և տակաւին
և ես ժողովուրդն ապականեալ եր։
* Նա շինեաց զդուռնն տան Ջ՚ն ըզ 3
բարձր. և՚ի պարսպին ոփլայ շինեաց
բազում։ * Եւ քաղաքս շինեաց՚ի լե 4
բինն յուդայ. և յանտառս բնակու-
թիւնս, և աշտարակս։ * Նա կռուե- 5
ցաւ ընդ արքային որդւոց ամմնայ. և
զօրացաւ՚ի վերայ նորա. և տային նմա
որդիքն ամմնայ՚ի միում տարւոջ
հարիւր տաղանդ արծաթոյ. և տասն
հազար քոռ ցորենոյ. և զարի տասն
հազար քոռ. բերէր նմա զայն արքայն
ամմնայ ամ ամի. և յառաջնում ամի.
և յերկրորդումն. և յերրորդումն։
* Օգնեաց յովաթամ. վասն զի 6
պատրաստեաց զձանապարհս իւր ա-
ռաջի Ջ՚ն Ա՚Յ իւրոյ։ * Եւ մնացեալ 7
բանքն յովաթամայ. և պատերազմին
նորա. և մարգքն իւր. ահա գրեալ են
՚ի գիրս թագաւորացն յուդայ և իլի։
* Քսանևհինգ ամաց եր՝ յորժամ՚ի՞ա 8
գաւորեաց. և վեցտասան ամ թա-
գաւորեաց յերուսաղէմ։ * Եւ քու- 9
նեաց յովաթամ՚ընդ հարսն իւր. և
թաղեցաւ՚իքաղաքին դաւթի. և թա
գաւորեաց աքաղ որդի նորա փոխա
նակ նորա։

Գլ։ ԻԲ։

Որդի ‖ քսան ամաց եր աքազ՚ի թա 1 14 հմ.ագ
գաւորելն իւրում. և վեցտասան 16.2.
ամ թագաւորեաց յերու
սաղէմ. և չարար
առաջի Ջ՚ն իւրև զդաւթի
զհայրն իւր։ * Եւ գնաց ըստ ճանա- 2
պարհաց թագաւորացն իլի. քանզի
արար դրօշեալս։ * Եւ կռաց նմ զո- 3
հեր յերկիրն բէհենոմայ. և անցուցա
նէր զորդիսն իւր ընդ հուր. ըստ գար
շելիսն ազգացն զորս սատակեաց Ջ՚ն
յերեսաց որդւոցն իլի։ * Եւ ծխէր 4
խունկս՚ի վերայ բարձանց. և՚ի վերայ
տանեաց. և՚ի նեղուքսն ամ վարսաւոր
ծառոց։ * Եւ մատնեաց զնա Ջ՚ն Ա՚Յ 5
նորա՚ի ձեռս արքային ասորեաց. և
եհար զնա. և գերեաց՚ի նոցանէ գե-
րութիւն բազում. և տարան՚ի դամաս
կոս. և՚ի ձեռս արքային իլի մատ-
նեաց զնա. և եհար զնա հարուածս
մեծամեծս։ * Եւ կոտորեաց փակէհ 6
որդի հռոմելեայ արքայ իլի՚ի յուդայէ
՚ի միում աւուր հարիւր և քսանհա-
զար արանց զօրաւորաց զօրութիւն՚ի
թողուլն նոցա զՏէր Ա՚Ջ հարցն իւր
եանց։ * Եւ սպան զեքրի զօրաւորն 7
եփրեմայ՝ զմասխաս զորդի արքային.
և զեզրիկամ իշխան տան նորա. և
զէլկանայ զփոխանորդ արքային։
* Եւ գերեցին որդիքն իլի յեղբարցն 8
իւրեանց երեքհարիւրհազար կա-
նանց. և զդստերս՝ և զդստերս. և
առաք բազում առին՝ի նոցանէ. և տա
րան զառաքն՚ի սամարիա։ * Եւ էր 9
անդ մարգարէ Ջ՚ն. ովեդեդ անուն նո-
ել նա ընդառաջ զօրուն եկեալ՚ի սա
մարիա. և ասէ ցնոսա. ահա բարկու-
թիւն Ջ՚ն Ա՚Յ հարցն ձերոց եղև՚իվէր
յուդայ. և մատնեաց զնոսա՚ի ձեռս
ձեր. և կոտորեցիք զնոսա բարկութիւ՛
և մինչև յերկինս ժամանեաց։ * Եւ 10
արդ զորդիսդ յուդայ և զԵրմի դուք
առէք ստանալ՚ի ծառայս և յաղախ
նայս՝ ոչ ապաքէն առաւել եմ ընդ
ձեզ. վկայ լինիլ Ջ՚ն Ա՚Յ ձերում։
* Եւ արդ՝ լուարուք ինձ. և դարձու 11
ցէք անդրէն զգերութիւնդ. զոր գե-
րեցիք դուք յեղբարց ձերոց. վասն զի
բարկութիւն սրամտութեն Ջ՚ն լինի՚ի
վերայ ձեր։ * Եւ յարեան իշխանք 12
որդւոցն եփրեմի. ազարիաս որդի յո
վանանայ. և բարաքիաս որդի մոսք-
ղամոթայ. և եզեկիաս որդի ե՛ղամայ.
և ամասիաս որդի ադլևայ՚ի վերայ
եկե-

եկեղցոյն 'ի պատերազմն: *Եւ ասեն 13
ցնս̃. մի ածէք զգերութիւ զայդ այսր
առ մեզ. վս̃ զի մեղանչել մեզ առ Տր̃
դուք ասէք՝ և յաւելուլ 'ի մեղսն մեր
և 'ի տգիտութիւնս. քանզի բազումք
են մեղք ձեր այժմիկ. և բարկութի
սրտմտութե Տն̃ լինի 'ի վերայ Իէլի:
*Եւ թողին պատերազմօղքն զգերու 14
թիւն՝ և զաւարն առաջի իշխանացն
և ա̃մ եկեղեցւոյն: * Եւ յարեան 15
ա̃մ արք. որք կոչեցան յանուանէ. և
խնամակալութիւն արարին գերուեն.
զամենեսեան մերկսն զգեցուցին յա
ւարէն. և ագուցին նոցա կօշիկս. և
ետուն ուտել. և օծին իւղով. և առին
զբաստուք զա̃մ տկարս. և տարան
զնս̃ յերիքով քաղաք արմաւենեաց.
առ եղբարսն իւրեանց. և ինքեանք
դարձան 'ի սամարիայ: *'Ի ժամանա 16
կին յայնմիկ առաքեաց աքազ առ ար
քայն ասորեաց օգնել նմա յայնմիկ:
* Վասն զի եդոմայեցիքն յարձակե_ 17
ցան 'ի վերայ. և հարին զյուդաս. և
գերեցին գերութիւս: * Եւ այլազ 18
գիքն դիմեցին 'ի քաղաքս դաշտին. և
լիբէացիքն եկին 'ի յուդայ. և առին
զբեթսամիւս. և զայեղօն. և զգադե
րովթ. և զսոկքով՝ և զգեօղս նորա.
և զթամնայ՝ և զգեօղս նորա. և զգա
մզար՝ և զգեօղս նորա. և բնակեցան
անդ: *Վս̃ զի նկուն արար Տր̃ զյու_ 19
դաս, յաղագս աքազու արքային յու_
դայ, զի 'ի բաց եկաց ապստամբութբ̃
'ի Տէ: *Եւ եկն 'ի վերայ նորա թագ 20
ղաթփաղնասար արքայ ասորեստա_
նեայց. և եհար զնա: *Եւ էառ աքազ 21
զորինչ էր 'ի տանն Տն̃ և 'ի տան թա
գաւորին՝ և իշխանացն. և ետ արքային
ասորեստանեայց: և ոչ էր օգնականու
թի ինչ նոցա: *Եւ նեղել զնս̃. և 22
յաւել եւս 'ի բաց կալ 'ի Տէ: *Եւ ա_ 23
սաց արքայն. խնդրեցից զաստուածս
դամասկոսի. որք հարին զիս: և ասէ՝
եթէ աստուածք թագաւորին ասո_
րեստանեայց նոքա են զօրաւորք. նց̃
այսուհետև զոհեցից. և օգնեսցեն
ինձ: և նոքա եղեն նմա խոչ և ա̃մ իլի:
*Եւ 'ի բաց արար աքազ զսպաս տանն 24
Տեառն. կոտորեաց զայն. և փակեաց
զդրունս տանն Տն̃. և արար իւր սե_
ղանս յա̃մ անկիւնս եէմի: * Եւ 25
յա̃մ քաղաքսն յուդայ՝ արարին բար
ձունս ծխել խունկ աստուծոյ օտա_
րաց. բարկացուցին զՏր̃ Ա̃Ծ հարցն
իւրեանց: * Եւ մնացեալ բանքն նր̃ 26
առաջինք և վերջինք. ահա գրեալ
են 'ի գիրս բանից թագաւորացն յու
դայ և 'իլի: և ննջեաց աքազ ընդ
հարսն իւր. և թաղեցաւ 'ի քաղաքին
դաւթի: վասն զի ոչ մուծին զնա 'ի
գերեզմանս թագաւորացն: և թա_
գաւորեաց եզեկիաս փոխանակ նորա:

Գլ: ԻԹ.

1 Եւ էր եզեկիաս 'ի թագաւորելն
իւրում քսան և հինգ ամաց. և Դ Թագ. 18.
ամս քսան և ինն թագաւորեաց յեէմ:
և անուն մօր նորա աբաութ դուստր
2 զաքարիայ: *Եւ արար ուղղութիւն
առաջի Տն̃. ըստ ա̃մի զորինչ արար
3 դաւիթ հայրն նր̃: * Եւ եղև իբրև
եկաց 'ի թագաւորութեն իւրում,
յառաջնում ամսեանն եբաց զդրունս
4 տանն Տն̃. և կազմեաց զնոսա: *Եւ
տարաւ 'ի ներքս զքահանայսն և զղև
տացիսն. և կացոյց զնս̃ 'ի կողմն արևե
5 լից: *Եւ ասէ ցնոսա. լուարուք ղև
տացիք. այսուհետև սրբեցարուք. և
սրբեցէք զտունն Տն̃ Ա̃Յ հարցն ձե_
րոյ: և 'ի բաց հանէք զպղծութիւն 'ի
6 սրբութենէն: * Վասն զի ապստամբե
ցան հարքն մեր. և արարին չար առաջի
Տն̃. և թողին զնա. և դարձուցին զե_
րեսս 'ի խորանէն Տն̃. և ընդվզեցան:
7 * Եւ փակեցին զդրունս տաճարին.
շիջուցին զճրագունս. և խունկս ոչ
ծխեցին նմա. և ոչ ողջակէզս մատու
8 ցին սրբոյն Ա̃Յ Իէլի: * Եւ բարկա_
ցաւ սրտմտութբ̃ Տր̃ 'ի վր̃ յուդայ և
եէմի: և ետ զնոսա 'ի յիմարութի. և
յապականութի. և 'ի շչիւն. որպէս
9 դուք տեսանէք աչօք ձերովք: * Եւ
ահա վիրաւորեցան հարքն մեր սուսե
րօք. և ուստերք ձեր՝ և դստերք՝ և
կանայք ձեր՝ են 'ի գերութե. յերկրի
10 ոչ իւրեանց. որ են այժմ: *Եւ այ_
սուհետև լիցի 'ի սիրտս մեր դնել
ուխտ Տն̃ Ա̃Յ Իէլի. և դարձուսցէ
զբարկութիւ սրտմտութե իւրոյ 'ի մէնջ:
11 * Արդ՝ մի ինչ նուաղիք առնել յայսմ
հետէ. վասն զի զձեզ ընտրեաց Տր̃՝
կալ և պաշտել առաջի իւր. և լինել
նմա սպասաւորս. և ծխել խունկս:
12 *Եւ յարեան ղևտացիքն մաեթ՝ որդի
ամասիայ՝ և յովել՝ որդի զաքարիայ,
յորդւոցն կահաթու: և յորդւոցն
մերարեայ. կիս՝ որդի աբդիայ. և
ազարիաս՝ որդի յեղելեայ: և յորդւոցն
գերսոնի: յովա՝ որդի զեմաթայ: և
13 յովադան՝ որդի յովաքայ: *Եւ յորդ
ւոյն եղիսափանայ, սամարի. և եիել:
և յորդւոցն ասափայ՝ զաքարիաս. և
14 մաթանիաս: *Եւ յորդւոցն եմա_
նայ՝ եիել. և սեմէի: և յորդւոց իդի
15 թունայ՝ սամիաս. և ոզիել: *Եւ ժո
ղովեցին զեղբարսն իւրեանց. և սրբե
ցան

ցան ինքեանք ըստ պատուիրանի Թա
գաւորին. հրամանաւ Տն սրբել զՂ
տունն Տն ։ * Եւ մտին քահանայքն 16
'ի տունն Տն սրբել զնա ։ և հանին
արտաքս զամ աղտեղութիւս. որք գտան
'ի տանն Տն և 'ի սրահի տանն Տն ։ և
առին ղևտացիքն հանել զայն 'ի հե_
ղեղատն կեդրոնի արտաքս ։ * Եւ 17
սկսան յաւուրն առաջնում. յամսա_
մտի առաջնոյ ամսոյն սրբել զնա. և
որ օր ութն էր ամսոյն. մտին 'ի տաճարն
Տն. և սրբեցին զտունն Տն յաւուրս
ութն ։ և յաւուրն վեշտասաներորդի
ամսոյն առաջնոյ կատարեցին ։ *Եւ 18
մտին 'ի ներքս առ եզեկիաս արքայ՝ և
ասեն. սրբեցաք զամ, որինչ էր 'ի
տանն Տն ։ զսեղան ողջակիզացն ։ և
զսպասն նր ։ և զսեղանն զառաջադ_
րութե. և զսպասն իւր ։ * Եւ զամ 19
կահն, զոր պղծեաց Թագաւորն ա_
քազ յիւրում Թագաւորութեն. և
յապստամբութեն իւրում, պատրաս
տեցաք՝ և սրբեցաք. և ահա է առաջի
սեղանոյն Տն ։ *Եւ կանխեաց եզե_ 20
կիաս արքայ՝ և ժողովեաց զիշխանս
քաղաքին. և ել 'ի տունն Տն ։ *Եւ 21
եհան զուարակս եօթն. և խոյս եօթն.
և որոջս եօթն. և նոխազս այծեաց
եօթն. վասն մեղաց Թագաւորութեն.
և վն սրբութեցն և իղի ։ և ասէ ցոր
դիսն ահարոնի ցքահանայս. մատե_
րուք առ սեղանն Տն ։ * Եւ զենին 22
զզուարակսն. և ընկալան քահանայքն
զարիւնն ։ և հեղին զնա առ սեղանովն.
և զենին զխոյսն. և հեղին զարիւնն
առ սեղանովն ։ (և զենին զորոջսն. և
հեղին զարիւնն առ սեղանովն ։) *Եւ 23
մատուցին զնոխազսն զվն մեղացն.
առաջի արքային և ժողովրդեանն. և
եդին զձեռս իւրեանց 'ի վերայ նոցա ։
*Եւ զենին զնս քահանայքն. և քաւե 24
Նորոգե_ ցին զարիւն նոցա առ սեղանովն. և ա_
ցին րարին քաւութիւն զամ իղի. զի յաղագս
զամ իղի ասաց Թագաւորն զողջա_
կէզսն՝ և զվասն մեղացն առնել ։ *Եւ 25
կացուցին զղևտացիսն 'ի տանն Տն .
ծնծղայիւք. և տաւղօք . և քնարօք .
ըստ պատուիրանին դաւթայ արքայի.
և գադայ տեսանողի Թագաւորին. և
նաթանայ մարգարէի ։ վասնզի պատ
ուիրանաւ Տն էր հրամանն 'ի ձեռն
մարգարէիցն ։ *Եւ կային ղևտացիքն 26
նուագարանօքն դաւթայ ։ և քահա_
նայքն փողովք ։ *Եւ ասաց եզեկիաս 27
հանել զողջակէզսն 'ի վերայ սեղա_
նոյն ։ և իբրև սկսան հանել զողջա_
կէզսն. սկսան երգել Տն փողովքն. և
նուագարանօք դաւթայ արքայի իղի ։

28 * Եւ ամ եկեղեցին երկիր պագա_
նէր ։ և սաղմոսանուագքն երգէին.
և հարկանէին զփողսն. մինչև կատա
29 րեցան ողջակէզքն ։ *Եւ իբրև կա_
տարեցին մատուցանել. խոնարհեցաւ
Թագաւորն, և ամ քահանայքն, և եր
30 կիր պագին ։ *Եւ ասաց արքայ եզե_
կիաս. և իշխանքն ցղևտացիսն օրհ_
նել զՏր. բանիւքն դաւթի. և ասա_
փայ մարգարէի ։ և օրհնէին ուրախու
Թբ ։ և անկան 'ի վերայ երեսաց. և
31 երկիր պագին ։ * Պատասխանի ետ
եզեկիաս՝ և ասէ ։ այժմ լցէք զձեռս
ձեր Տն . մերձեցարուք այսուհետև ,
և բերէք ։ և եբեր եկեղեցին պատա_
րագս օրհնութե 'ի տուն Տն . և ամ
որ ոք յօժարեալ էր սրտիւ , զողջա_
32 կէզս ։ * Եւ եղև Թիւ ողջակիզին .
զոր մատոյց եկեղեցին . զուարակք
եօթանասուն . խոյք հարիւր . որոջք
երկերիւր. յողջակէզս Տն ամենեքեան
33 այնոքիկ ։ *Եւ որք նուիրեցանն . զու
արակք վեցհարիւր . ոչխարք երեք
34 հազարք ։ * Բայց քահանայքն էին սա
կաւք . և ոչ կարէին զենուլ զողջա_
կէզսն ։ և օգնէին նոցա եղբարքն իւր
եանց ղևտացիքն. մինչև կատարեցաւ
գործն. և մինչև սրբեցան քհանայքն ։
վն զի ղևտացիքն սրբեցան յօժարու
35 Թբ քան զքահանայսն ։ * Եւ ողջա_
կէզքն էին բազումք 'ի ճարպս կա_
տարմանն. և 'ի փրկութիւնսն. և 'ի
նուէրս ողջակիզացն . և յօրինեցաւ
36 գործն 'ի տանն Տն ։ *Եւ ուրախ եղև
եզեկիաս. և ամ ժողովուրդն. վասն
պատրաստելոյ զսպասն Այ ժողովր
դեանն ։ քանզի յանկարծակի եղև
բանն ։

ԳԼ. Լ.

1 Եւ առաքեաց եզեկիաս յամ իղ
և յուդայ ։ և գրեաց Թուղթս
յեփրեմ, և 'ի մանասէ գալ 'ի տունն
Տն յեմ. և առնել զպասեքն Տն Այ
2 իղի ։ *Եւ խորհեցաւ արքայ՝ և իշ
խանքն . և ամ եկեղեցին՝ որ յեմ .
առնել զպասեքն յամսեանն երկրոր
3 դի ։ *Վասն զի ոչ կարացին առնել
զնա 'ի ժամանակին յայնմիկ. զի քա_
հանայքն ոչ սրբեցան բաւականք. և
ժողովուրդն ոչ ժողովեցաւ յեմ ։
4 *Եւ հաճոյ Թուեցաւ բանն առաջի
5 արքային՝ և առաջի եկեղեցւոյն ։ *Եւ
հաստատեցին բան. զի անցցեն քա_
րոզքն ընդ ամ իղ. 'ի բերսաբէէ մին
չև 'ի դան . գալ՝ և առնել զպասեքն
Տն Այ յեմ. վասն զի բազմութիւն
6 ոչ արար ըստ գրոյն ։ * Եւ գնացին
սուր_

սուրհանդակքն համդերձ թղթովքն
'ի թագաւորէն՝ և յիշխանացն՝ յա՛մ
իէլ և յուդաս • ըստ հրամանի թա_
գաւորին ։ և ասէին՝ որդիք իէլի •
դարձարո՛ւք առ Տ՛Ա աբրահամու՝ ի_
սահակայ՝ և յակոբու , և դարձցի նա
առ ապրեալսդ և մնացեալսդ 'ի ձե_
ռաց թագաւորին ասորեստանեայց ։
*Եւ մի՛ լինիք իբրև զհարսն ձեր • 7
և զհարսն ձեր • որք 'ի բաց կացին 'ի
Տէ ա՛յ հարցն իւրեանց • և մատնեաց
զնո՛ 'ի կործանումն • որ՛ դուք տեսա_
նէք ։ * Եւ արդ՝ մի՛ խստացուցանէք 8
զպարանոցս ձեր • տո՛ւք փառս Տ՛Ն Ա՛Յ •
և մտէ՛ք 'ի սրբութիւն նր՛ զոր սրբեաց
յաւիտեան • և ծառայեցէք Տ՛Ն Ա՛Յ
ձերում • և դարձուսցէ 'ի ձէնջ զբար_
կութի սրտմտութե իւրոյ ։ * Վ՛ զի 9
'ի դառնալն ձերում առ Տ՛Ր • եղբարք
ձեր՝ և որդիք ձեր եղիցին 'ի գթութիւ
առաջի ամենեցուն գերչացն իւր_
եանց • և դարձուսցէ զնո՛ յերկիրս յայս •
քանզի ողորմած և գթած է Տ՛Ր Ա՛Ծ
մեր • և ոչ դարձուսցէ զերեսս իւր 'ի
մէնջ • եթէ դառնայցեմք առ նա ։
* Եւ սուրհանդակքն երթային 'ի 10
քաղաք 'ի քաղաքէ • 'ի լեռնին եփրեմի
և մանասէի • մինչև 'ի զաբուղոն ։ և
լինէր իբրև ծաղր ինն առնել զնոսա՝
և արհամարհել ։ * Բայց արքյասերայ • 11
և 'ի մանասէէ • և 'ի զաբուղոնէ • պատ
կառեցան յերուսաղէմ ։ * Եւ 'ի յու_ 12
դայ եղև ձեռն Տ՛Ն , տալ նոցա սիրտ՝
գալ և առնել ըստ հրամանի թա_
գաւորին և իշխանացն բանի՛ն Տ՛Ն ։
* Եւ գումարեցաւ յերուսաղէմ ժո_ 13
ղովուրդ բազում՝ առնել զտօն բա_
ղարջոյն յամսեանն երկրորդի • եկե_
ղեցի բազում յոյժ ։ * Եւ յարեան և 14
քակեցին զսեղանսն՝ որք էին յերու_
սաղէմ • և զա՛մ սեղանսն ուր ծխէին
խունկս ստութեցն , կործանեցին՝ և
ընկեցին 'ի հեղեղատն կեդրոնի ։
* Եւ զենին զպասեքն՝ որ օր չորեքտա 15
սան էր ամսեանն երկրորդի • և քահա
նայքն՝ և ղևտացիք պատկառեցան՝ և
սրբեցան ։ և տարան 'ի ներքս զողջա
կէզսն 'ի տունն Տ՛Ն ։ * Եւ կային 'ի 16
կայանին իւրե՛ • ը՛ր պատուէրանին մո՛
սեսի առնն Ա՛Յ ։ և քահանայքն ընդ_
ունէին զարիւնն 'ի ձեռաց ղևտաց_
ւոցն ։ * Վասն զի բազումք յեկեղեց 17
ւոյն ոչ սրբեցան ։ և ղևտացիքն զե_
նուին զպասեքն ա՛մ՝ որ ոչ կարաց սր
լինիլ Տ՛Ն ։ * Քանզի յոլովք 'ի ժո_ 18
ղովրդենէն եփրեմի՝ և մանասէի • և
իսաքարայ՝ և զաբուղոնի՝ ոչ սրբեցան •
այլ կերին զպասեքն արտաքոյ գրոյն ։

պատրաս_
տեցան
և եկին

և յաղօթս եկաց եզեկիաս վասն նո՛
և ասէ ։ Տ՛Ր բարերար • քաւի՛չ լեր ։
19 * Ա՛մենայն սրտից ուղղոց • որք խնդ_
րեն զքեզ Տ՛Ր Ա՛Ծ հարցն իւրեանց • և ոչ
20 են ըստ սրբութե սրբութեցն ։ * Եւ
լուաւ Տ՛Ր եզեկիայ՝ և բժշկեաց զժողո
21 վուրդն ։ * Եւ արարին որդիքն իէլի •
որք գտան յեմ, զտօն բաղարջակե
րացն՝ աւուրս եօթն ուրախութբ՛ մե
ծաւ • յաջողելով Տ՛Ն օրըստօրէ • և քա
հանայքն՝ և ղևտացիքն նուագարա
22 նօքն Տ՛Ն ։ * Եւ խօսեցաւ եզեկիաս 'ի
սիրտ ա՛մ ղևտացւոցն՝ և այլոց իմաստ
նոցն՝ որք իմանային զհանձար բարի
Տ՛Ն ։ և կատարեցին զտօն բաղարջոցն
աւուրս եօթն • զենլով զզոհս փրկու
թե՛ն • և խոստովան լինելով Տ՛Ն Ա՛Յ
23 հարցն իւրեանց ։ * Եւ խորհեցաւ եկե
ղեցին միանգամայն, առնել և աւուրս
եօթն • և արարին զուրախութիւնն
24 զեօթն և ս օրս ։ * Վասնզի եզեկիաս
սկսաւ տալ 'ի յուդա՛յ յեկեղեցւոյն
զհազարս հազար • և ոչխարս եօթն
հազար ։ և իշխանքն սկսան տալ ժո_
ղովրդեանն զհազարս հազար • և
ոչխարս տասն հազար ։ և սրբեցան 'ի
25 քահանայիցն բազումք յոյժ ։ * Եւ ու
րախ եղև ամենայն եկեղեցին • քահա
նայքն՝ և ղևտացիքն • և ա՛մ ժողով
ուրդն յուդայ • և որք գտան անդ յիէլ ։
և եկքն, որք եկեալ էին յերկրէն իէլի •
26 և բնակիչքն յուդայ ։ * Եւ եղև ու_
րախութի մեծ յեմ • յաւուրցն սա
ղոմոնի որդւոյ դաւթի արքայի իսրայէ
լի ո՛չ եղև այնպէս տօն յերուսաղէմ ։
27 * Եւ յարեան քահանայքն և ղևտա_
ցիք • և օրհնեցին զժողովուրդն • և լսե
լի եղև ձայն նոցա ։ և եկին աղօթք
նո՛ 'ի բնակութի՛ սբ Տ՛Ն յերկինս ։

ԳԼ ։ ԼԱ ։

1 Եւ իբրև կատարեցաւ այն ա՛մ, և
ա՛մ իէլ գտեալք 'ի քաղաքսն յու
դայ փշրեցին զարձանսն • և կոտորե_
ցին զանտառսն • և կործանեցին զբարձ
րաւանդակսն և զբագինսն յա՛մ հրէ
աստանի՝ և բենիամինի • և յեփրեմի •
և 'ի մանասէի մինչև իսպառ • և դար
ձաւ ամենայն իէլ իւրաքանչիւրոք 'ի
ժառանգութի իւր • և 'ի քաղաքսն իւր
2 եանց ։ * Եւ կարգեաց եզեկիաս հա_
նապազորդեան պաշտօնեայս քահա_
նայից և ղևտացւոց՝ և զհանապազօ_
րեայս իւրաքանչիւրուրուք ըստ պաշ
տաման իւրում քահանայից և ղևտա
ցւոց յողջակէզսն և 'ի զոհսն փրկու_
թե • և յօրհնել՝ և խոստովան լինել՝ և
պաշտել 'ի դրունս սրահից տանն Տ՛Ն ։
Եւ

*Եւ մասն թագաւորին յընչից իւր 3
ոց. յողջակէզսն առաւօտու եւ երեկո
րին. եւ յողջակէզսն շաբաթուցն եւ
ամսամտիցն՝ 'ի տօնսն գրեալս յօրէնս
Տն ։ *Եւ ասաց ժողովրդեանն՝ որք 4
բնակէին յԵրուսաղէմ. տալ զմասն քահա_
նայիցն եւ ղեւտացւոց. զի զօրասցին
'ի սպասու տանն Տն ։ *Եւ որպէս հրա 5
մայեաց բանն, յաւելին եւս որդիքն
Իսրայէլի զպտուղ ցորենոյն. եւ գինւոյ.
եւ ձիթոյ. եւ մեղու. եւ զամ արմտեաց
անդաստանաց. եւ զտասանորդսն
զամենայն բերին բազում յոյժ ։ *Որ 6
դիքն Իսրայէլի եւ Յուդայ. որք բնակէին 'ի
քաղաքսն Յուդայ. եւ նոքա ածին զտա
սանորդս զուարակաց եւ ոչխարաց ։
եւ բերեալ կուտեցին շեղջս շեղջս ։
*Յամսեանն երրորդի սկսան շեղջքն 7
սկիզբն առնուլ. եւ յեօթներորդում
ամսեանն կատարեցան ։ *Եւ եկն 8
Եզեկիաս՝ եւ իշխանքն՝ եւ տեսին զշեղ_
ջսն. եւ օրհնեցին զՏր. եւ զժողովուրդ
նր զԻէլ ։ *Եւ հարցանէր Եզեկիաս 9
ցքահանայսն եւ ցղեւտացիսն վս շեղ_
ջոցն ։ *Եւ ասէ ցնա Ազարիաս քահա 10
նայ իշխան 'ի տանէն Սադովկայ. յոր
մէ հետէ սկսան զպտուղն բերել 'ի
տուն Տն. կերաք՝ եւ արբաք եւ թողաք
զմնացորդսն. վզի Տր օրհնեաց զժո
ղովուրդ իւր. եւ մնաց եւս յոլովու_
թիւդ այդ ։ *Եւ ասէ Եզեկիաս. պատ 11
րաստեցէք եւ այլ եւս շտեմարանս 'ի
տանն Տն. եւ պատրաստեցին ։ *Եւ 12
բերին անդ զպտուղսն, եւ զտասա_
նորդսն հաւատովք. եւ էր նոցա վե_
րակացու՝ Քովքենիաս ղեւտացի. եւ սե
մէի եղբայր նորա փոխանորդ նորին ։
*Եւ յեհիէլ. եւ Ազարիաս. եւ Նաթան. 13
եւ ասայէլ. եւ յերիմովթ. եւ յոզաբադ.
եւ եղիէլ. եւ սամաքիայ. եւ մաաթ. եւ
բանէաս. եւ որդիք նր. որք կային անդ
'ի ձեռն Քովքենեայ. եւ սեմեայ եղբօրն
նր. ոմ եւ հրամայեաց արքայ Եզեկիաս.
եւ Ազարիաս առաջնորդ տանն Տն ։
*Եւ կորէ որդի յեմնեայ ղեւտացի՝ 14
դռնապանն ընդ արեւելս կողմն 'ի վր
տանեացն տալ զպտուղսն Տն. եւ զսր
բութիւն սրբութեանցն ։ *Ի ձեռն ոդո 15
մայ. եւ բենիամինի. եւ յեսուայ. եւ սե
մեայ. եւ մարիասայ. եւ սեքինեայ. 'ի
ձեռն քահանայիցն հաւատարմութբ
տալ եղբարցն նոցա ըստ հանապա_
զորդեան պաշտօնէիցն. ըստ մեծի եւ
փոքու. *Բաց 'ի ծննդոց արուացն 16
յերեմենից եւ 'ի վեր. ամ որ մտանէր
'ի տունն Տն. 'ի համար աւուրցն յաւ
ուրս՝ 'ի պաշտօնն հանապազորդեան՝
ըստ կարգին իւրեանց ։ *Եւ այս էր 17

ծբ

համար քահանայիցն ըստ տոհմիցն.
եւ ղեւտացիքն 'ի հանապազորդեան
պաշտամանն 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր.
18 'ի կարգի ըստ համարոյն ։ *Յամե_
նայն ծննդոց ուստերացն իւրեանց
եւ դստերաց. հանդերձ ամ յոլովու
թբ. վասն զի հաւատովք սրբեցին
19 զսրբութիւն որդւոցն ահարոնի ։ *Որք
լինէին քահանայք. եւ 'ի քաղաքացն
յամ քաղաքի արք անուանիք. որք
անուանեցան տալ զբաժին ամենայն
արուի քահանայիցն. եւ ամի որ մտեալ
20 էր 'ի թիւ ղեւտացւոցն ։ *Եւ արար
այնպէս Եզեկիաս ամենայն Յուդայ. եւ
արար բարի եւ ուղղութի առաջի Տն
21 Այ իւրոյ ։ *Եւ ամենայն գործովք,
որովք սկսաւ գործել 'ի տանն Տն.
ըստ օրինացն Տեառն՝ եւ ըստ հրամա
նաց. խնդրեաց զԱծ իւր յամ սրտէ
իւրմէ. արար, եւ յաջողեցաւ ։

ԳԼ: ԼԲ·

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ՝ եւ ճշ_ 4 Թագ.
մարտութեանս այսորիկ՝ եկն սե_ 18. 13.
նեքերիմ արքայ ասորեստանեայց 'ի Եսայ.
վերայ Յուդայ. եւ բանակեցաւ զպարս 36.1.
պաւոր քաղաքօքն. եւ ասէր առնուլ Սիրաք.
2 զնոսա ։ *Եւ ետես Եզեկիաս, եթէ 48. 20.
եկն սենեքերիմ դէմ յանդիման նր
պատերազմիլ ընդ երուսաղէմի ։
3 *Խորհեցաւ ընդ ծերսն, եւ ընդ զօ_
րաւորսն՝ խնուլ զջուր աղբերցն. որք
էին արտաքոյ քաղաքին. եւ խցին զնս ։
4 *Եւ գումարեաց ժողովուրդ բա_
զում. եւ խցին զջուրս աղբերցն. եւ
զգետն. որ բաժանիւր անցանելով
ընդ մէջ քաղաքին. եւ ասեն, մի գու_
ցէ եկեալ արքայն ասորեստանի գտցէ
5 ջուր բազում։ եւ զօրասցի ։ *Եւ հզօ
րացաւ Եզեկիաս. եւ շինեաց զամ պա
րիսպ կործանեալս, եւ զաշտարակս. եւ
արտաքոյ զառաջին պարիսպն՝ զմիւս
եւս. եւ զօրացոյց զպատուարսն քաղա_
քին Դաւթի. եւ կազմեաց զէնս բա_
6 զումս ։ *Եւ արար իշխանս պատե_
րազմի 'ի վերայ զօրուն. եւ ժողովեցան
առ նա 'ի հրապարակ ձորոյն. խօսե_
7 ցաւ 'ի սիրտս նոցա՝ եւ ասէ ։ *Զօրա
ցարուք՝ եւ քաջ լերուք. մի երկնչիք
յերեսաց թագաւորին ասորեստա_
նեայց՝ եւ մի յերեսաց ամ ազգացն՝
որք ընդ նմա. վզի ընդ մեզ բազումք
8 են քան ընդ նմա ։ *Ընդ նմա բա_
զուկք մարմնեղէնք. եւ ընդ մեզ Տէր
Աձ մեր ապրեցուցանել զմեզ. եւ պա
տերազմիլ զպատերազմս մեր. եւ քա_
ջալերեցաւ ժողովուրդն բանիւքն Ե_
9 զեկիայ արքայի Յուդայ ։ *Եւ յետ այ

սորիկ

սորիկ առաքեաց սենեքերիմ արքայ
ասորեստանեայց զծառայս իւր յեհմ
և ինքն էր ի ղաքիս. և ամ զօրք ընդ
նմա. և առաքեաց առ եզեկիաս ար
քայ յուդայ յերուսաղէմ, և ասէ ։
* Այսպէս ասէ սենեքերիմ արքայ 10
ասորեստանեայց . յո՞ դուք յուսա
եալք նմանիք յամրոցիդ եմ ։ * Ո՞չ 11
ապաքէն եզեկիաս խաբէ զձեզ մատ
նել զձեզ ի մահ . ի սով և ի ծարաւ.
և ասէ . Ցի Աստ փրկէ զձեզ ի ձեռաց
արքային ասորեստանեայց ։ * Ո՞չ այդ 12
եզեկիաս է . որ քակեաց զբեղանս նո՛ր .
և զբարձունս նո՛ր . և ասաց ցյուդաս
և ցբնակիչս երուսաղէմի . առաջի սե
ղանոյս այսորիկ միայն երկիրպագէք .
և ի վեղայ սորա զոհեցէք ։ * Ո՞չ գի 13
տացիք . զինչ արարի ես՝ և հարքն իմ;
ամ՝ ժողովրդոց և գաւառաց . միթէ
կարէին կարացին աստուածք ազգաց
աւերեալ երկրի՝ փրկել զժողովուրդն
իւրեանց ի ձեռաց իմոց ։ * Օ՞ր 14
չամ աստուածոց ազգացն այնոցիկ ոչ
ազատակեցին հարքն իմ . միթէ կարա
ցին ապրեցուցանել զժողովուրդն
իւրեանց ի ձեռաց իմոց . և զիարդ
կարասցէ Ցի ձեր փրկել զձեզ ի ձե
ռաց իմոց ։ * Եւ մի խաբեսցէ զձեզ 15
եզեկիաս . և մի յուսացուսցէ զձեզ
սպդ՝ մի հաւատայք դմա. վասն ոչ կա
րացին ամ աստուածք ազգաց և թա
գաւորութեց ապրեցուցանել զժող
ովուրդս իւրեանց ի ձեռաց իմոց. և ի
ձեռաց հարցն իմոց. և Ցդ ձեր ոչ փր
կեսցէ զձեզ ի ձեռաց իմոց ։ * Եւ այլ 16
ևս խօսեցան ծառայքն նորա ի Ցէր
Ցծ՝ և յեզեկիաս ծառայ նորա ։ * Եւ 17
թուղթ գրեաց թշնամանել զՑծ
Իլի. և ասաց յաղագս նո՛ր . զոր օրինակ
աստուածք ազգաց երկրի ոչ փրկե
ցին զժողովուրդս իւրեանց ի ձեռաց
իմոց . նոյնպէս և Ցդ եզեկիայ զժո
ղովուրդ իւր ոչ ապրեցուսցէ ի ձե
ռաց իմոց ։ * Եւ գոչեաց մեծաձայն 18
հրեարէն առ ժողովուրդն եհմի . որ
էր ի վերայ պարսպին օգնական լի
նել ինքեանց՝ և կործանել զպարիսպն.
զի վաղվաղակի առցեն զքաղաքն ։
* Եւ խօսեցաւ Ցծն եհմի . որպէս 19
և յաստուածս ժողովրդոց երկրի՝ ի
գործս ձեռաց մարդկան ։ * Եւ յա 20
ղօթս կացին եզեկիաս արքայ . և եսայի
իաս որդի ամոսայ մարգարէ յաղագս
այնորիկ . և գոչեցին յերկինս ։ * Եւ 21
առաքեաց Ցէր հրեշտակ . և սատա
կեաց զամ զօրաւոր . և զպատերազ
մող զիշխան . և զղօրագլուխ ի բանա
կի արքային ասորեստանեայց ։ և դար

ձոյց զերեսս իւր ամօթով յերկիրն
իւր . և ջուտաւ ի տուն աստուծոյն իւր
ոյ . և որք ելեալէին յորովայնէ նորա՝
22 ընկեցին զնա անդ սրով ։ * Եւ ապրե
ցոյց Ցէր զեզեկիաս և զբնակիչս եհմի
ի ձեռաց սենեքերիմայ՝ արքային ա
սորեստանեայց . և ի ձեռաց ամենե
ցունց . և հանդոյց զնոսա շուրջանա
23 կի ։ * Եւ բազումք բերէին պատա
րագս Ցէր յերուսաղէմ . և ընծայս ե
զեկիայ արքայի յուդայ . և ամբար
ձաւ առաջի աչաց ամենայն ազգաց .
24 և յետ այսորիկ ։ * Յաւուրսն յայսո ‖4 Թագ.
սիկ հիւանդացաւ եզեկիաս մինչև ի 20. 1.
մահ . և յաղօթս եկաց առ Ցէր . և Եսայի.
25 լուաւ նմա . և ետ նմա նշան ։ * Եւ 38. 1.
ոչ ըստ հատուցմանն զոր ետ նմա ած,
հատոյց անդրէն եզեկիաս . այլ բարձ
րացաւ սիրտ նորա . և եղև ի վերայ
նո՛ր բարկութիւն . և ի վերայ յուդայ և
26 եհմի ։ * Եւ խոնարհեցաւ եզեկիաս
ի բարձրութենէ սրտին իւրոյ՝ և բնա
կիչքն եհմի . և ոչ եկն ի վերայ նոցա
բարկութիւն Ցն յաւուրս եզեկիայ ։
27 * Եւ եղև եզեկիայ մեծութիւն և փառք
բազում յոյժ . և արար իւր գանձս
արծաթոյ . և ոսկւոյ . և ականց պատո
ւականաց . և խունկս . և զէնս . և
28 անօթս ցանկալիս ։ * Եւ քաղաքս
յարմախս ցորենոյ . և գինւոյ . և ձիթոյ . և գին
ւոյ . և գեօղս . և կայանս ամ անաս
29 նոց . և գոմս հօտից ։ * Եւ քաղաքս՝
զորս շինեաց իւր . և պատրաստութեի
խաշանց . և արջառոց բազում . վասն զի
եւ նմա Ցէր ստացուածս բազում
30 յոյժ ։ * Ինքն եզեկիաս եխոյ զբր
հորն գեհովնի զվերինն . և ուղղեաց զնա
խոնարհագոյն յարևմուտս ոսկողմն քա
ղաքին դաւթի . և յաջողեցաւ եզե
31 կիայ յամ գործսն իւր ։ * Եւ այսմ
արար հրեշտակաց՝ և իշխանաց՝ որք
ի բաբելոնէ առաքեցան առ նա հար
ցանել վասն նո՛ր . և նշանացն , որք ե
ղեն ի վերայ երկրի . և եթող զնա Ցէր
փորձել զնա՝ և գիտել եթէ զինչ է
32 ի սրտի նորա ։ * Եւ մնացեալ բանքն
եզեկիայ՝ և ողորմութեի նորա . ահա
գրեալ է ի մարգարէութենն եսայեայ
որդւոյ ամոսայ մարգարէի . և ի գիրս
33 թագաւորացն յուդայ՝ և իսրայէլ ։ * Եւ
քնեաց եզեկիաս ընդ հարսն իւր .
և թաղեցին զնա ի բարձրաւանդակի
գերեզմանաց որդւոցն դաւթի . և
փառս՝ և զպատիւ եւուն նմա ի մա
հուն նորա ամենայն յուդա՝ և բնա
կիչք երուսաղէմի . և թագաւորեաց
մանասէ որդի նորա փոխանակ նորա ։

ԳԼ. ԼԳ.

4 Թագ. 21.2. Էր ‖ամաց երկոտասանից Մանասէ 1
՚ի թագաւորելն իւրում, և յիսուն
և հինգ ամ թագաւորեաց յէմ։
* Եւ արար չար առաջի Տն. յամ 2
գարշուեց ազգացն՝ զորս սատակեաց
Տր յերեսաց որդւոցն Իղի։ * Եւ դար 3
ձաւ՝ շինեաց զբարձաւանդակս. և
զորս կործանեաց Եզեկիաս հայրն նր.
և կանգնեաց արձանս բահաղիմաց. և
արար անտառս. և երկիրպագ ամե
նայն զօրութեանց երկնի. և ծառայեաց
նոցա։ * Եւ շինեաց սեղանս ՚ի տանն 4
2 Թագ. Տն. յորում ասաց Տր ‖ յէրուսաղէմ
7.10. եղիցի անուն իմ յաւիտեան։ * Շի 5
նեաց անդ սեղանս ամ զօրութեանց
երկնի. յերկոսեան սրահս տանն Տն.
* Եւ ինքն անցուցանէր զորդիս իւր 6
ընդ հուր յերկրին բենննոմայ. և հմայ
էր. և հաւահարց լինէր. և դիւթէր.
և արար վհուկս՝ և թովիչս. բազմա_
ցոյց առնել չար առաջի Տն. առ ՚ի
բարկացուցանելոյ զնա։ * Եւ դրօ_ 7
շեալ՝ և ձուլածոյ՝ և պատկեր՝ զոր ա_
2 Թագ. րար ՚ի տանն Տն. ‖ զորմէ ասաց Ած
7.10. ցԴաւիթ և ցՍողոմոն որդի նորա. ՚ի
3 Թագ. տանս յայսմ, և յէրուսաղէմ, զոր ըն
8. 16. տրեցի յամ ցեղիցն Իղի. եդից զանուն
իմ յաւիտեան։ * Եւ ոչ ևս յաւելից 8
սասանեցուցանել զոտն Իղի յերկրէս՝
զոր ետու հարցն նոցա. բայց միայն
եթէ պահեսցեն առնել զամ, զոր ինչ
պատուիրեցի նց ըստ ամ օրինաց՝ և
հրամանաց՝ և իրաւանց ՚ի ձեռն Մովսէ
սի։ * Եւ մոլորեցոյց Մանասէ զյու_ 9
դաս. և զբնակիչսն Եէմի առնել չար
առաւել քան զամենայն ազգսն՝ զորս
եբարձ Տր յերեսաց որդւոցն Իղի։
* Եւ խօսեցաւ Տր ընդ Մանասէի՝ և ը̃ 10
ժողովրդեանն նորա՝ և ոչ լուան։ * Եւ 11
եած Տր ՚ի վր նր զիշխանս զօրու ար_
քային ասորեստանեայց. կալան զնա.
և կապեցին զնա կապանօք. և տարան
՚ի բաբելոն։ * Եւ իբրև վտանկեցաւ. 12
խնդրեաց զերեսս Տն Այ իւրոյ. և խո
նարհեցաւ յոյժ յերեսաց Այ հարցն
իւրոց։ * Յաղօթս եկաց առ նա. և 13
լուաւ գոչմանն նր. և դարձոյց զնա յէ_
րուսաղէմ ՚ի թագաւորութիւն իւր. և
ծանեաւ Մանասէ՝ եթէ Տր նա է Ած։
* Եւ յետ այսորիկ շինեաց պարիսպ 14
արտաքոյ քաղաքին Դաւթի. յարև_
մտից ընդ հարաւակողմն ՚ի հեղեղա
տին. և յելս դրանցն շուրջանակի
յոփղայ, և բարձրացոյց յոյժ. և կա
ցոյց իշխանս զօրուց յամենայն քաղաքս
պարսպաւորս յուդայ։ * Եւ ՚ի բաց 15

եբարձ զաստուածսն օտարս. և զդրօ
շեալսն ՚ի տանէն Տն. և զամենայն սե
ղանսն՝ զորս շինեաց ՚ի լերինն տանն Տն.
և յէրուսաղէմ. և արտաքոյ քաղաքին։
16 * Եւ ուղղեաց զսեղանն Տն. և զոհեաց
՚ի վերայ նորա զոհս փրկութե՝ և օրհ
նութե. և ասաց յուդայ ծառայել
17 Տեառն Այ։ * Բայց ժողովուրդն
տակաւին ևս երթայր ՚ի բարձունսն.
18 սակայն Տր Ած էր նոցա։ * Եւ մնա_
ցեալ բանքն Մանասէի՝ և աղօթքն նր,
որ առ Ած է. և բանք տեսանողացն՝
որք խօսեցան ընդ նմա յանուն Տն Այ
Իղի, ահա են ՚ի բանս թագաւորաց
19 Իղի։ * Եւ բանք աղօթիցն նորա. և
յորս լուաւ նմա. և ամենայն մեղքն
նորա՝ և ապստամբութիւն նորա. և տե
ղիքն՝ զորս շինեաց զբարձաւանդակսն.
և արար անդ անտառս՝ և դրօշեալս
յառաջքան զդառնալն իւրում. ա_
հա գրեալ են ՚ի բանս տեսանողացն։
20 * Եւ ննջեաց Մանասէ ընդ հարսն
իւր. և թաղեցին զնա ՚ի դրախտի տանն
իւրոյ. և թագաւորեաց փոխանակ նր
21 Ամօն որդի նորա։ * Էր ամաց քսան և
երկուց Ամօն ՚ի թագաւորելն իւրում
և երկուս ամս թագաւորեաց յէրու_
22 սաղէմ։ * Եւ արար չար առաջի Տն.
որպէս արար Մանասէ հայր նորա. և
ամենեցուն կռոցն. զորս արար հայր
նորա Մանասէ, զոհեաց Ամօն՝ և ծա_
23 ռայեաց նոցա։ * Եւ ոչ խոնարհեցաւ
առաջի Տն. որպէս խոնարհեցաւ
Մանասէ հայր նր. այլ որդի նր Ամօն
24 յաճախեաց ՚ի մեղս։ * Եւ յարեան
՚ի վերայ նր ծառայքն իւր. և հարին
25 զնա ՚ի տանն իւրում։ * Եւ եհար
ժողովուրդ երկրին զյարուցեալս ՚ի
վր թագաւորին. և թագաւորեցոյց
ժողովուրդ երկրին զՅովսիա որդի նր
փոխանակ նորա։

ԳԼ. ԼԴ.

1 Էր ‖ութ ամաց Յովսիա ՚ի թագաւո 4 Թագ.
րելն իւրում. և երեսուն և մի ամ 22.1.
2 թագաւորեաց յէրուսաղէմ։ * Եւ
արար ուղղութի առաջի Տն. և գնաց
՚ի ճանապարհս Դաւթի հօր իւրոյ. և
ոչ խոտորեցաւ յաջ՝ և ոչ յահեակ։
3 * Եւ յութերորդ ամի թագաւորու_
թեն իւրոյ. և ինքն էր տակաւին ևս
մանուկ. սկսաւ խնդրել զՏր Ած
Դաւթի հօր իւրոյ. և յերկոտասան_
երորդի ամի թագաւորութե իւրոյ,
սկսաւ սրբել զյուդաս՝ և զէմ ՚ի բար
ձանցն՝ և յանտառացն՝ և ՚ի ձուլա_
4 ծոյիցն։ * Եւ կործանեաց դէմ յան
դիման իւր զսեղանս բահաղիմաց. և

զբարեաւանդականն յորոց վէր էին. և
կոտորեաց զանտառսն. և զդրօշեալսն՝
և զձուլածուսն փչեաց՝ և մանրեաց.
և ընկէց յանդիմանն շիրմացն այնոցիկ.
որք զՏէրն նշդ։ * Եւ զսակեռքըմացն 5
այրեաց ՚ի վէր սեղանոյն. և մնքրեաց
զյուդաս՝ և զԵեմ։ * Եւ զքաղաքսն 6
Եփրեմի՝ և մանասէի. և շմաւոնի. և
նեփթաղիմայ. և զտեղիսն նշդ շուր-
ջանակի։ * Եւ՚ի բաց եբարձ զան- 7
տառսն. և զբագինսն. և զկուռսն փըշ
րեաց մանր. և զամենայն քարձուռնսն
՚ի բաց եբարձ յերկրէն Իլի. և դար-
ձաւ յերուսաղէմ։ * Եւ յամին ուԹ 8
ուտասներորդի ԹագաւորուԹեն իւ
րոյ. յորժամ վախճանեաց մնքրել
զերկիրն՝ և զտունն ԹագաւորուԹեն. ա-
ռաքեաց զսափան՝ որդի սեղիայ. և
զմասիաս՝ իշխանս քաղաքին. և զյօսէ
ան՝ որդի յովաքազայ՝ զդպիրս յիշատա
կացն իւրոց՝ զօրացուցանել զտունն
Տ֊ն Ա֊յ իւրոյ։ * Եւ եկին առ քեռն կիաս 9
քահանայ մեծ. և ետ զարծաԹն.
որ մտեալ էր ՚ի տունն Տ֊ն. զոր ժողո
վեցին ղևտացիքն պահապանքն դրանն
՚ի ձեռանէ մանասէի՝ և եփրեմի. և
իշխանացն. և յամենայն մնացորդացն
Իլի. և յորդւոցն յուդայ. և բենիա-
մինի. և բնակչացն երուսաղէմի։
* Եւ ետուն զայն՚ի ձեռս, որք առ- 10
նէին զգործն. որք կային ՚ի տանն
Տ֊ն՝ կազմել՝ և զօրացուցանել զտունն
* Եւ ետուն հիւսանոյն՝ և շինողացն 11
գնել քարինս չորեքանկիւնիս մեծս.
և փայտս ՚ի գերանս՝ յարկանել զը-
տունսն. զորս քակեցին Թագաւորքն
յուդայ։ * Եւ արքն այնոքիկ կային 12
հաւատով ՚ի վերայ գործոյն՝ և վե
րակացուքն նոցա. յեԹ. և աբդիաս.
ղևտացիք՝ յորդւոյն մերարեայ։ և
զաքարիաս. և մեսոլոամ՝ յորդւոյն
կահաԹու այց առնել. և ամենայն
ղևտացի որ որ էր իմաստուն նուագա ոմ ոմ
րանօք երգոյն։ * Եւ՚ի վերայ բեռ- 13
նակրացն՝ և՚ի վերայ այնոցիկ որք առ
նէին զգործն. և զպատրաստուԹիւն
գործոյն, և ղևտացւոցն էին դպրա-
պետք. և դատաւորք. և դռնապանք։
* Եւ՚ի հանելն նոցա զարծաԹն մտեալ 14
՚ի տունն Տ֊ն. եգիտ քեռն կիաս քահանայ
գիրս օրինացն Տ֊ն որ՚ի ձեռն մովսէսի։
* Պատասխանի ետ քեռն կիաս՝ և ասէ 15
ցսափան դպրապետ. գիրս օրինաց գտի
՚ի տանն Տ֊ն. և ետ քեռն կիաս զգիրսն
ցսափան։ * Եւ տարաւ սափան զգիրսն 16
առ արքայ. և ետ արքային զՀամաձայն
տուեալոյ արծաԹոյ՝ ՚ի ձեռս ծառայիցն
նորա. որք առնէին զգործն։ * Եւ 17
ձուլեցին զարծաԹն գտեալ՚ի տանն
Տ֊ն. և ետուն զայն՚ի ձեռս վերակա
ցուացն. և՚ի ձեռս այնոցիկ. որք առ-
18 նէին զգործն։ * Եւ պատմեաց սա-
փան դպրապետ արքային՝ և ասէ. գիրս
օրինաց ետ ինձ քեռն կիաս քահանայ. և
ընԹերցաւ զայն սափան առաջի Թա
19 գաւորին։ * Եւ եղև իբրև լուաւ ար
քայ զբանս օրինացն՝ պատառեաց
20 զպատմուճան իւր։ * Եւ պատուիր
եաց արքայ քեռն կիայ. և աքիկամայ
որդւոյ սափանայ. և աբդիայ՝ որդւոյ
միքեայ. և սափանայ դպրապետի. և
ասայիայ մանկան արքային՝ և ասէ։
21 * ԵրԹայք՝ և խնդրեցէք՚ի Տ֊Ե վասն
իմ, և վասն ամենեցուն մնացորդացս
յԻլէ և յուդայ. յղագս բանից գրոցդ
այդոցիկ. որք գտան. վասնզի մեծ
սրտմտուԹիւն Տ֊ն բորբոքեալ է՚ի մեզ.
զի ոչ լուան հարքն մեր զբանս Տ֊ն առ
նել ըստ ամենայնի. որ ինչ գրեալ է՚ի
22 գիրսդ յայդոսիկ։ * Եւ գնաց քեռն
կիաս. և որոց ասացն արքայ. առ ողդ
դան մարգարէ կին սելեմայ՝ որդւոյ
ԹակուհաԹայ. որդւոյ եսերայ. որ պա
հէր զպատուիրանսն. և ինչն բնակիւր
յերուսաղէմ՝ ՚ի մասենայ. և խօսեցան
23 ընդ նմա ըստ բանիցն այնոցիկ։ * Եւ
ասէ ցնոսա. այսպէս ասէ Տ֊ր Ա֊ծ Իլի.
ասացէք ցայրն. որ առաքեացն զձեզ
24 առ իս։ * Ա֊յսպէս ասէ Տ֊ր. ահա ես
ածեմ չարիս՚ի վերայ տեղւոյդ այդո
րիկ. զամ բանս գրեալս ՚ի գիրսդ
զորս ընԹերցան առաջի արքային յու
25 դայ։ * Վասնզի զի Թողին զիս. և
զոհեցին աստուածոց օտարաց. զի բար
կացուցանիցեն զիս գործովք ձեռացն
իւրեանց. և բորբոքեցաւ սրտմտուԹի
իմ՚ի տեղւոյդ յայդմիկ. և ոչ հանջ
26 ցի։ * Եւ ցԹագաւորն յուդայ. որ
առաքեաց զձեզ խնդրել զՏ֊ր. այսպէս
ասասջիք ցնա. այսպէս ասէ Տ֊ր Ա֊ծ
27 Իլի. զբանսդ զոր լուար դու։ * Եւ
պատկառեցաւ սիրտ քո. և խոնարհե
ցաւ առաջի երեսաց իմոց՚ի լսել զը
բանդ իմ՚ի վէր տեղւոյդ այդորիկ. և
՚ի վերայ բնակչացդ դորա. և դու խո
նարհեցար առաջի իմ. պատառեցեր
զպատմուճան քո. և լացեր յանդիման
28 իմ. և ես լուայ. ասէ Տ֊ր։ * Ահա յաւե
լից զքեզ առ հարս քո. և դիցեն զքեզ
՚ի շիրմին քում խաղաղուԹիւ. և ոչ
տեսցեն աչք քո զամ չարիսն. զոր ես
ածից՚ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ. և
՚ի վերայ բնակչաց դորա։ ‖ Եւ ետուն ‖4 ոմ
29 Թագաւորին զբանս պատասխի։ * Եւ 23.1.
առաքեաց արքայ. և ժողովեաց ըզ
30 ծերսն յուդայ. և զԵեմ։ * Եւ ել ար
քայ

քայ յուղայ 'ի տունն Տն. և ամ յու_
դաս. և բնակիչք Եմի. և քահանայքն
և ղևտացիք. և ամ ժողովուրդն 'ի մե
ծէ մինչև 'ի փոքր. և ընթերցաւ յա_
կանջս նոցա զամ բանս կտակին գտե
լոյ 'ի տանն Տն: * Եւ յարեաւ թա_ 31
գաւորն՝ եկաց 'ի վերայ սեանն. և եդ
ուխտ առաջի Տն երթալ զհետ Տն
և պահել զպատուիրանս նր. և զվկայ
ութիս նորա. և զհրամանս նորա. 'ի
բոլոր սրտէ. և 'ի բոլոր անձնէ. զբանս
ուխտին՝ զգրեալս 'ի գիրս յայնոսիկ:
* Եւ կացոյց զամենեսեան զգտեալսն 32
յԵմ. և 'ի բենիամինի. և արարին
բնակիչքն Եմի ուխտ 'ի տան Տն Այ
հարցն իւրեանց: * Եւ 'ի բաց եբարձ 33
յօսիաս զամենայն գարշելիս յամ երկ
րէ. որ էր որդւոցն Իղի. և արար ամ
գտելոցն յԵրուսաղէմ՝ և յԻղի 'ի ծա
ռայել Տն Այ իւրեանց՝ զամենայն
աւուրս իւր. ոչ խոտորեցաւ 'ի հետոց
Տն Այ հարցն իւրոց:

ԳԼ: ԼԵ:

4 Թագ. 23.21. Եւ արար յօսիաս զպասեքն Տն 1
Այ իւրոյ. և զենին զպասեքն 'ի
1 Եզր. 1.1. չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն
առաջնոյ: * Եւ կացոյց զքահանայսն 2
'ի վերայ պահպանութեն իւրեանց. և
զօրացոյց զնոսա 'ի գործս տանն Տն:
* Եւ ասէ ցղևտացիսն՝ և ցզօրաւորսն 3
յամ Իղի սրբել զնոսա Տն. և եդին
զտապանակն սրբութե 'ի տանն. զոր
շինեաց սողոմոն որդի դաւթի արքայ
Իղի. և ասէ արքայ. ոչ է ձեզ բառնալ
'ի վր ուսոց՝ և ոչ ինչ. արդ պաշտեցէք
զՏր Այ ձեր. և զժողովուրդ նր զԻղի:
* Եւ պատրաստք լերուք ըստ տանց 4
տոհմից ձերոց. և ըստ օրամնից պաշ
տաման ձերոյ. ըստ գրոցն դաւթայ
արքայի Իղի. և 'ի ձեռն թագաւորին
սողոմոնի որդւոյ նր: * Եւ կացէք 'ի 5
տաճարին ըստ որոշման տոհմից ձե_
րոց՝ առաջի եղբարց ձերոց. և որդւոց
ժողովրդեան ձերոյ. և բաժին տան
ցեղին ղևտացւոց: * Եւ զոհեցէք 6
զպասեքդ. և պատրաստեցէք զսրբու
թիւդ եղբարց ձերոց առնել ըստ
բանիդ Տեառն. որ 'ի ձեռն մովսէսի:
* Եւ սկսաւ յովսիաս տալ որդւոց 7
ժողովրդեանն. խոյս. և որոջս. և
նոխազս յորդւոց այծեաց. զամե_
նայն 'ի պասեքն: և զամենեսեան.
որինչ գտաւ թուով երեսուն հազար.
և զուարակս երիս հազարս. այսոքիկ
'ի ստացուածոց թագաւորին:
* Եւ իշխանքն նորա սկսան տալ ժո_ 8
ղովրդեանն՝ և քահանայիցն՝ և ղև_
տացւոցն: և ետուն քեղկիաս. և զա_
քարիաս. և յեհիէլ. և իշխանք տանն
Այ. քահանայիցն ետուն 'ի պասեքն.
խոյս. և որոջս. և նոխազս երկուս հա
զարս և վեց հարիւր. և զուարակս
9 երեք հարիւր: * Եւ քոնենիաս. և
բանեաս. և սամէաս. և նաթանայէլ
եղբայրն նր. և ասաբիաս. և յեհիէլ. և
յօզաբադ իշխանք ղևտացւոցն. սկսան
տալ ցղևտացիսն 'ի պասեքն. խոյս
հինգ հազար. և զուարակս հինգ հա
10 րիւր: * Եւ ուղղեցաւ պաշտօնն: և կա
ցին քահանայքն 'ի կարգին իւրեանց.
և ղևտացիքն 'ի զատուցմանն իւրեանց
11 ըստ պատուիրանի արքային: * Եւ զենին
զպասեքն. և հեղլին քահանայքն զա_
րիւնն 'ի ձեռաց իւրեանց. և ղևտա_
12 ցիքն յօշեցին: * Եւ պատրաստեցին
զողջակէզսն տալ նոցա իւրաքանչ
իւրումեք ըստ զատուցմանն. վասն
տանց տոհմից որդւոց ժողովրդեանն
մատուցանել Տն. որպէս և գրեալ է 'ի
գիրս օրինաց մովսէսի. նոյնպէս և յա_
13 ռաւօտինսն: * Եւ խորովեցին զպա
սեքն հրով ըստ օրինին. և զսրբութիւն
եփեցին կաթսայիւք. և սանիւք. և յա
ջողեցաւ. և ընթացան առ ամենե_
14 սեան որդիս ժողովրդեանն: * Եւ
յետ պատրաստելոյն նոցա և քահա_
նայիցն: վն զի քահանայքն էին մա
տուցանել զճարպսն և զողջակէզսն
մինչև 'ի գիշերն. և ղևտացիքն պատ
րաստեցին իւրեանց՝ և եղբարցն իւր
15 եանց որդւոցն ահարօնի: * Եւ սաղ_
մոսանուագքն որդիք ասափայ 'ի կար
գին իւրեանց ըստ պատուիրանի դաւ_
թայ. և ասափ. և եման. և իդի_
թուն. մարգարէք արքային: և իշ_
խանք. և դռնապանք իւրաքանչիւրոյ
դրանն. և ոչ էր նց հնար շարժիլ 'ի
պաշտամանէ սրբութեն. վն զի եղ_
բարքն նց ղևտացիքն պատրաստեցին
16 նց: * Եւ ուղղեցաւ՝ և պատրաստե
ցաւ ամ պաշտօնն Տն յաւուր յայնմիկ
առնել զպասեքն. և մատուցանել
զողջակէզսն 'ի վերայ սեղանոյն Տն.
ըստ պատուիրանին յօսիայ արքայի:
17 * Եւ արարին որդիքն Իղի, որք գտան
անդ, զպասեքն 'ի ժամանակին յայնմ.
18 և զտօն անխմորիցն՝ զեօթն օր: * Եւ
ոչ եղեւ պասեք նման նմա յԻղի.
յաւուրցն սամուէլի մարգարէի: և
ամենայն թագաւորքն Իղի ոչ արա
րին պասեք՝ որպէս արար յօսիաս: և քա_
հանայքն. և ղևտացիք. և ամենայն
յուդաս և Իղէլ. որ գտաւ անդ. և բնա
19 կիչք Եմի: * Արարին Տն յութու_
տասաներորդ ամի թագաւորութեն

յօ_

յօսիայ : (և զհուկս . և զգէտս . և
զգիւթս . և զկուռս . և զկախարդս . որք
էին յերկրին յուդայ և յեմ , 'ի բաց
եբարձ՝ և այրեաց հրով արքայ յօսիաս :
զի հաստատեսցէ զբանս օրինացն .
զգրեալսն 'ի գիրս . զոր եգիտ քելկիաս
քահանայ 'ի տանն Տն : Նման նմա
ոչոք եղև յառաջ քան զնա . որ դարձաւ
առ Տր Այ 'ի բոլոր սրտէ իւրմէ . և 'ի
բոլոր անձնէ իւրմէ . և յամ զօրութէ
իւրմէ . ըստ ամ օրինաց մովսէսի . և
յետ նր ոչոք յարեաւ նմանն նմա : սա
կայն ոչ դարձաւ Տր 'ի բարկութէ
սրտմտութե իւրոյ մեծէ . զոր բարկա
ցաւ սրտմտութբ Տր 'ի վր յուդայ ամ
բարկութքն . որովք բարկացոյց զնա
մանասէ . և ասաց Տր . այլև զյու_
դաս մերժեցից յերեսաց իմոց . որ_
պէս մերժեցի զիսրայէլ . և 'ի բաց ա_
րարից զքաղաքն . զոր ընտրեցի՝ զեմ .
և զտունն , զորմէ ասացի՝ եղիցի ա_
‖4 Թագ նուն իմ անդ :)* ‖ Եւ ել փարաւոն 20
23. 29. նեքաւով արքայ եգիպտոսի 'ի վերայ
արքային ասորեստանեայց . առ գե_
տովն եփրատաւ : և գնաց արքայ յօ_
սիաս ընդդէմ նորա :* Եւ առաքեաց 21
առ նա հրեշտակս . և ասէ . զի՞նչ կայ իմ
և քո արքայ յուդայ . ոչ եմ եկեալ 'ի վե
րայ քո այսօր պատերազմ առնել : և
Այ ասաց փութալ ինձ . զգո՛յշ լեր յԱյ .
որ է ընդ իս . մի՛ գուցէ ապականիցէ
զքեզ : * Եւ ոչ դարձոյց յօսիաս զե_ 22
րեսս իւր 'ի նմանէ . այլ պատերազմիլ
ընդ նմա զօրացաւ : և ոչ լուաւ բանիցն
‖ Զաք. նեքաւովայ՝ որ 'ի բերանոյ Տն : ‖ և
12.11. եկն պատերազմիլ 'ի դաշտին մակե_
դովայ : * Եւ հարին աղեղնաւորք 23
զարքայ յօսիաս : և ասէ արքայ ցծա_
ռայսն իւր . հանէք զիս աստի . վն զի
վտանկեցայ յոյժ : * Եւ հանին զնա 24
ծառայքն նր 'ի կառացն իւրոց . և ե_
դին զնա 'ի կառն յերկրորդ . որ էր
նորա . և տարան զնա յեմ : և մեռաւ՝
և թաղեցաւ ընդ հարսն իւր : և ամ
յուդաս՝ և եմ սուգ առին 'ի վերայ
յօսիայ : * Եւ ասաց ողբս երեմիաս 'ի 25
վերայ յօսիայ : և ամ իշխանքն՝ արք
և կանայք ասացին զողբսն 'ի վերայ
յօսիայ մինչև ցայսօր : և ետուն զայն
իբրև հրամանաւ 'ի մէջ իղի . և ահա
գրեալք են 'ի ձայնս ողբոցն : * Եւ 26
ըստ գրե_ էին բանքն յօսիայ . և յոյս նր գրեալ
ցելոյն յօ յօրէնսն Տն : * Եւ մնացեալ բանքն 27
րէնս Տն նորա առաջինք և վերջինք . ահա
գրեալ են 'ի գիրս թագաւորացն իղի՝
և յուդայ :

Գլ: ԼԶ:

1 Եւ ‖ էառ ժողովուրդ երկրին զյո ‖4 Թագ
վաքազ զորդի յօսիայ . և օծին 23.30.
զնա . և կացուցին զնա թագաւոր փո
2 խանակ հօր նորա յեմ : * Որդի քսան
և երից ամաց էր յովաքազ 'ի թագա
ւորելն իւրում : և զերիս ամիս թա_
գաւորեաց յեմ : (և անուն մօր նր
ամիտաղ . դուստր երեմիայի 'ի ղոբ_
նայ :) և արար չար առաջի Տն . ըստ
ամի զոր ինչ արարին հարքն նորա :
3 * Եւ կապեաց զնա փարաւօն նեքաւ
ով 'ի դեբղաթայ՝ յերկրին եմաթայ .
ոչ ևս թագաւորել նմա յեմ : և տա
րաւ զնա արքայն յեգիպտոս : և էարկ
'ի վերայ երկրին հարկ . հարիւր տա_
ղանդ արծաթոյ . և տաղանդ մի ոսկ_
4 ւոյ : * Եւ կացոյց փարաւօն նեքաւով
‖ զեղիակիմ որդի յօսիայ արքայ յու ‖ Մատ.
դայ . փոխանակ յօսիայ հօր նորա : և 1.14.
փոփոխեաց զանուն նորա յովակիմ :
և զյովաքազ եղբայր նր էառ փարա
ւօն նեքաւով . և տարաւ յեգիպտոս .
(և մեռաւ անդ : և զարծաթն և զոս_
կին ետուն փարաւօնի : յայնմ հետէ
սկսաւ տալ հարկս երկիրն . և ետուն
զարծաթն ըստ բերանոյ փարաւօնի .
և յիւրաքանչիւրում ըստ զօրութե
իւրոյ պահանջէին զարծաթն և զոս_
կին . 'ի ժողովրդենէ երկրին . տալ
5 զայն փարաւօնի նեքաւովայ :) * Որ
քսան և հինգ ամաց յովակիմ 'ի թա_
գաւորելն իւրում . և զմետասան ամ
թագաւորեաց յեմ . (և անուն մօր
նորա զեկքօրայ . դուստր ներիայ 'ի
հռամայ) և արար չար առաջի Տն :
ըստ ամի զոր ինչ արարին հարքն նր :
(յաւուրս նորա ել նաբուգոդոնոսոր
արքայ բաբիլոնի յերկիրն . և ծառայ
եաց նմա ամս երիս . և ապստամբե_
ցաւ 'ի նմանէ : և առաքեաց Տր զքաղ_
դէացիսն . և զաւազակսն ասորեաց .
և զաւազակսն մովաբացւոց . և որդ_
ւոցն ամոնայ . և սամարիայ : և 'ի բաց
կացին յետ բանիցս այսոցիկ ըստ բա
նի Տն , 'ի ձեռն ծառայից իւրոց մար
գարէից : սակայն սրտմտութի 'ի Տէ
էր 'ի վերայ յուդայ , 'ի բաց առնել
զնա յերեսաց իւրոց . վն մեղացն մա_
նասէի . յամի զոր ինչ արար . և ան_
պարտ արեանցն . զոր եհեղ յովակիմ
և ելից զեմ անպարտ արեամբ . և
ոչ կամեցաւ Տր սատակել զնոսա :)
6 * Եւ ել 'ի վր նորա նաբուգոդոնո_
սոր արքայ բաբիլոնի . և կապեաց զնա
պղնձի կապանօք . և տարաւ զնա 'ի բա
7 բիլոն : * Եւ զմասն ինչ 'ի սպասուց
տանն

տանն Տն տարաւ 'ի բաբիլոն ․ և եդ-
գայն 'ի տաճարին իւրում ․ որ 'ի բա_
բիլոնի ։ *Եւ մնացեալ բանքն յովա 8
կիմայ ․ և ամ ինչ զոր արար ․ ոչ ահա
նիկ գրեալ են նոքա 'ի գիրս բանից
աւուրց թագաւորացն յուդայ ։ և քու-
նեաց յովակիմ ընդ հարսն իւրում ․
և թաղեցաւ 'ի գանովզայ ընդ հարսն
իւր ։ և թագաւորեաց յեքոնիաս որ_
Դ Թագ. դի նորա փոխանակ նորա ։ *‖ Որդի 9
24.8. ութնևտասն ամաց էր յեքոնիաս 'ի
Երեմ. թագաւորելն իւրում ․ և ամիս երիս․
37.1. և աւուրս տասն թագաւորեաց յե_
րուսաղէմ ․ և արար չար առաջի Տն ։
*Եւ 'ի դառնալ տարւոյն, առաքեաց 10
արքայն նաբուգոդոնոսոր ․ և տարաւ
զնա 'ի բաբիլոն հանդերձ ցանկալի
օպասուք տանն Տն ։ և թագաւորե_
ցոյց զսեդեկիաս եղբայր հօրն նր 'ի
վերայ յուդայ յեմ ։ *Ամաց քսան 11
և միոյ էր սեդեկիաս 'ի թագաւորելն
իւրում ․ և մետասան ամ թագաւո_
Երեմ. րեաց յեմ ։ *‖ Եւ արար չար առա_ 12
52.1. ջի Տն Այ իւրոյ ․ ոչ պատկառեցաւ
յերեսաց երեմիայի մարգարէի՝ և 'ի
բանից Տն ։ * Եւ յապստամբել նր 13
'ի նաբուգոդոնոսորայ արքայէ ․ և ան
ցանել զերդմամբքն ․ զոր երդմնեցոյց
զնա յԱծ իւր ․ խստացոյց զպարանոց
իւր ․ և զսիրտ իւր կարծրացոյց՝ ոչ ևս
դառնալ առ ՏրԱծ իւր ։ * Եւ ամ 14
փառաւորքն յուդայ ․ և քահանայք՝ և
ժողովուրդ երկրին յաճախեցին անօ
րինել անօրէնութիւս ըստ գարշելեաց
ազգացն ․ և պղծեցին զտունն Տն յեմ ։
* Եւ առաքեաց ՏրԱծ հարցն նց 'ի 15
ձեռն մարգարէից ․ կանխեալ առա_
քեաց զհրեշտակս իւր ․ վզի խնայէր
'ի ժողովուրդն իւր ․ և 'ի սրբութիւս
իւր ։ * Արհամարհէին զհրեշտակս 16
նր ․ և անգոսնէին զբանս նր ․ և խաղ_
աւնէին զմարգարէսն ․ մինչև եղև
բարկութիւն Տն 'ի վերայ ժողովրդեան
իւրոյ ։ և ոչ ևս գոյր այնուհետև նց
17 բժշկութիւն ։ *Եւ եած 'ի վերայ նց
զթագաւորն քաղդէացւոց ։ կոտո_
րեաց զերիտասարդս նոցա սրով 'ի
տան սրբութեան իւրոյ ․ և ոչ խնայեաց
'ի սեդեկիաս ։ կուսանաց նց ոչ ողոր_
մեցաւ ․ և զծերս նոցա զամենեսեան
18 մատնեաց 'ի ձեռս նոցա ։ * Եւ զամ
սպաս տանն Այ զմեծամեծս և զփո
քունս ․ և զամ գանձն արքային՝ և մե-
ծամեծացն ․ զամ տարաւ 'ի բաբիլոն ։
19 * Եւ այրեաց զտունն Տն ։ և կործա_
նեաց զպարիսպն եմ ․ և զապարանսն,
որք 'ի նմա, այրեաց հրով ։ և զամ անօթ
20 գեղեցիկ ապականեաց ։ *Եւ դերեաց
զմնացորդսն 'ի բաբիլոն ։ և էին անդ
նմա և որդւոց նորա 'ի ծառայութեն ․
մինչև 'ի թագաւորութիւն մարաց ։
21 *Առ 'ի լնուլ բանին Տն 'ի բերանոյ
երեմիայ ․ մինչև ընկալաւ երկիրն զշա
բաթս իւր ․ և շաբաթանալով զամ
աւուրս աւերածոյն իւրոյ շաբաթա
ցաւ ․ 'ի կատարումն ամաց եօթանաս
22 նից ։ *‖ Յառաջնում ամի կիւրոսի ար ‖ Երեմ.
քայի պարսից ․ յետ լնլոյ բանին Տն 25. 13.
'ի բերանոյ երեմիայի ․ զարթոյց Տր և 29.10
զհոգի կիւրոսի արքային պարսից ․ և 2. Եզր
պատուիրեաց քարոզել յամենայն 1. 1. և
թագաւորութեան իւրում գրով՝ և 6. 3.
23 ասել ։ *Այսպէս ասէ կիւրոս արքայ
պարսից ․ զամենայն թագաւորու_
թիւնս երկրի ետ ինձ Տէր Ած երկ_
նից ։ և նա պատուիրեաց ինձ շինել
իւր տուն յերուսաղէմ 'ի հրէաստա_
նի ։ որ ոք 'ի ձէնջ յամ ժողովրդենէ
նորա իցէ, Տր Ած իւր եղիցի ընդ
նմա ․ և ելցէ ։

Նա՛ Զօրաբաբէլ. որ ասաց զբան կանանց, եւ զբան ճշմարտութեան յաղթահարել, եւ այլ. 1. Եզր. 4. 13.

Նա՛ կարդայր Եզրաս զգիրս օրինացն յառաջնում դրան տաճարին յընդարձակին. 1. Եզր. 9. 41.

ԳԻՐՔ ԵԶՐԱՍԱՅ

ԱՌԱՋ՚Ն ԵՐՐՈՐԴ:

Որ ըստ լատինացւոց է Երրորդ.

Գլուխ Առաջիներորդ.

4 Թագ. 23. 21. 2. Մնաց. 35. 1.

ԵՒ ԱՐԱՐ 1
ՅՈՍԻԱ ԹԱ-
գաւոր զզատիկն
Տն յԵրմ. եւ եզեն
զզատիկն Տն 'ի
տասն եւ 'ի չորս
ամսոյն առաջ-
նոյ: * Եւ կար- 2
գեալ կացոյց զքահանայս 'ի տաճա-
րին Տն. ըստ նմ օրաթուրին զգե-
ցեալ զպատմուճան քահանայութե:
* Եւ ասաց ցղեւտացիսն սպասաւորս. 3
սրբեցէք զանձինս ձեր. եւ պատրաս-
տեցէք ըստ սրբութե տապանակին
կտակարանաց Տն. 'ի տաճարին զոր
շինեաց Սողոմոն Թագաւոր որդի
Դաւթայ: * Եւ մի՛ գոցի 'ի ձեզ աղ- 4
տեղութի եւ պղծութի. եւ արդ պաշ-
տեցէք զպաշտօն Տն Այ ձերոյ. եւ
ժողովեցէք. եւ պատրաստեցէք զա՛մ
ազգն Իղի. եւ կարգեցէք զնոսա ըստ
կարգի հայրապետացն՝ եւ ցեղիցն իւր-
5 եանց: * Որպէս կարգեաց, եւ գրեաց
Դաւիթ Թագաւոր Իղի. եւ որդի նորա
մեծն Սողոմոն. եւ կացցեն 'ի տաճարին
ղեւտացիքն. ըստ կարգի իւրաքանչիւր
հարցն իւրեանց. առաջի եղբարցն
6 իւրեանց որդւոցն Իղի: * Եւ ըստ ա-
ռաջին կարգացն զենէք զզատիկն. եւ
պատրաստեցէք զզոհսն. եւ արարէք
զզատիկն ըստ հրամանի Տն որ հրա-
7 մայեաց 'ի ձեռն Մովսէսի: * Եւ շնոր-
հեաց պարգեւեաց յօսիա ժողովր-
դեանն գառինս եւ ուլս երեսուն հա-
8 զարս. որթս երիս հազարս: * Զայս
ամենայն տուեալ ըստ հրամանի Թա-
գաւորին ժողովրդեանն, եւ քահա-
նայից:

նայից ։ (և ղևտացւոց ․ և դարձեալ
եւ քեռ կլիայ և զաքարիայ քահանայա
պետիցն ․ և առաջնորդաց ժողովր_
դեանն ․ և քահանայիցն) ոչխարս
երկուս հազարս և վեց հարիւր ։
* Եւ յեքոնիաս ․ և սամէաս, և նաթա 9
նայէլ եղբայր ․ և ռաբիաս ․ և ոզիէլ ․
և յորամ ․ հազարապետք ․ ետուն
ղևտացւոցն վասն զատկին ոչխարս
հինգ հազարս ․ և որթս հինգ հա_
րիւր ։ * Եւ առեալ զայս ամենայն քա 10
հանայիցն, մեծապէս և ամ վայելչու_
թբ, զարմանազան պատրաստեցին
զզատիկն բաղարջակերաց ։ * Ըստ 11
տոհմս իւրեանց ․ և ըստ կարգաց դա
սուց հարցն իւրց ․ յօրինեալ կացին քա
հանայքն առաջի ժողովրդեանն ․ մա
տուցանել Տն զզատիկն ըստ գրեցե_
լոցն յօրէնսն մովսէսի ։ * Եւ այսպէս 12
է առաւօտուն խորովեալ հրով պատ
րաստեցին զզատիկն Տն ․ և զայլ
հումն համադերձ անուշութբ եփե_
ցին 'ի կաթսայս և 'ի սանս ։ * Եւ մա 13
տուցին յերեսաց ժողովրդեանն ․ և
զհետ այսորիկ քահանայապետքն
պատրաստեցին զինքեանս ։ (և զեղ
բարսն իւրեանց զորդիսն ահարօնի ։)
* Քանզի քահանայքն մատուցանէին 14
զճարպ հրոյն կիզման ․ և ղևտացիքն
պատրաստեցին զինքեանս և զեղբարս
իւրեանց զքահանայս՝ զորդիս ահա_
րօնի ։ * Եւ որդիքն ասափայ՝ երգիչք 15
սաղմոսաց ․ պատրաստեցին զինքեանս ․
որպէս և էր կարգեալ դաւթայ թա_
գաւորի ․ զասափ ․ և զզաքարիայ ․ և
զեդի դինոն ։ * Եւ դռնապանքն իւրա 16
քանչիւր դրանց էին զգուշացեալք է
իւրաքանչիւր կարգի աւուրն ․ քանզի
էին և նոքա որդիք ղևեայ ․ և պատրաս
տեցին զինքեանս ։ * Եւ ամենեքեան 17
միաբան կատարեցին զգործն Տն յաւ
ուրն յայնմիկ ։ * Եւ մատուցին զզա_ 18
տիկն Տն 'ի վերայ սեղանոյն ըստ հրա
մանի թագաւորին յօսիայ ։ * Եւ արա 19
րին որդիքն իղի ․ որք գտան 'ի ժամա
նակին յայնմիկ՝ զզատիկն Տն ․ և զտօն
բաղարջակերացն աւուրս եօթն ։
* Եւ ոչ եղև երբէք այսպէս զատիկ 'ի 20
մէջ իսրայէլի ․ քան զի ոչոք արար զա_
տիկ 'ի ժամանակացն սամուէլի մար_
գարէի ։ * Եւ ոչ ամենայն թագա_ 21
ւորքն իղի արարին զզատիկն այնպէս ․
որպէս արար յօսիա թագաւոր ․ և քա
հանայքն ․ և ղևտացիքն ․ և հրէայքն ․
և ամ իէլ ․ որք բնակեալ էին 'ի ժա_
մանակին յայնմիկ յերուսաղէմ ։
* Յութ և 'ի տասներորդի ամի թա 22
գաւորութեն յօսիայ արար զզատիկն
ծգ

23 զայն ։ * Եւ էին ուղիղք գործք յօսիայ
առաջի Տն Ած իւրոյ ․ և ծառայէր
24 Տն ամ սրտիւ և միօք իւրովք ։ * Եւ
այլք թագաւորք ․ որք եղեն յառաջ
քան զնա ․ վասն որոց գրեալ իսկ է ․
որք մեղան ․ և անօրինեցան յամենայն
ազգս ․ և տրտմեցուցին զՏր ․ և կա_
ցին ընդդէմ բանի նորա 'ի մէջ իղի ։
25 * Եւ յետ այսոր ամենայնի առաքինու
թեց յօսիայ ․ եկն փարաւոն թագա_
ւոր եգիպտացւոց պատերազմիլ 'ի
կարքամիւս ․ 'ի կողմանս եփրատայ ․
և ել պատերազմիլ ընդդէմ նր յօսիա ։
26 * Եւ յղեաց առնա թագաւորն եգիպ
տացւոց՝ և ասէ ․ զի՞ կայ իմ և քո թա
27 գաւորդ հրեաստանի ։ * Ոչ եթէ առ
քեզ ինչ առաքեաց զիս Տր Ած ․ քան
զի 'ի կողմանս եփրատայ երթամ
պատերազմիլ ․ և այժմ Տր ընդ իս է ․
և մի խափաներ զիս ․ զի ստիպէ զիս
Տր երթալ պատերազմիլ 'ի կողմանս
եփրատայ ․ 'ի բաց կաց յինէն ․ և մի
28 ընդդիմանար Տն ։ * Եւ ոչ դարձոյց
յօսիա զկառս իւր ․ այլ 'ի պատերազ
միլ է նմա ձեռնարկեաց ․ և ոչ լուաւ
բանիցն երեմիայի մարգարէի ․ զոր
29 խօսէր է նմա 'ի բերանոյ Տն ։ * Այլ
խմբեաց տալ պատերազմ է նմա 'ի
դաշտին եդմակեդդովայ դաւուս ․ և
իջին իշխանքն առ թագաւորն յօսիայ ։
30 * Եւ ասէ յօսիա թագաւոր ցծառայս
իւր ․ հանէք զիս 'ի բաց 'ի պատերազ
մէս ․ քանզի տկարացայ յոյժ ․ և
վաղվաղակի հանին զնա 'ի բաց ծա_
ռայքն նորա 'ի պատերազմէն ։
31 * Եւ ել յերկրորդ կառն իւր ։ Եւ
հասեալ յերուսաղէմ վախճանեցաւ ․
և՝ թաղեցաւ ընդ հարսն իւր ։
32 * Եւ ամենայն ժողովուրդն ողբա_
ցին ․ և սուգ առին 'ի վերայ յօսիայ ․
և եհան երեմիա մարգարէ ողբս 'ի
վր յօսիայ ․ և նստեալ է կանայս ող
բան զողբս երեմիայ մինչև ցայսօր ․ և
ետուն հրաման հանապազ յազգսն
33 իւրեանց ողբալ 'ի մէջ իղի ։ * Այս ամե
նայն գրեալ է 'ի գիրս պատմուեց թա
գաւորաց իղի ․ զգործսն՝ զոր գործեաց
յօսիա ․ և զառաքինութիւն՝ զոր առա
քինացաւ ․ և վասն մեծ արդարութե
նորա ․ և փառաց ․ և իմաստութե
զգուշաւորութե իւրոյ ․ զոր ունէր
առ օրէնս Տն ․ և զայս ամենայն մին_
չև ցայժմ պատմեն գիրք թագաւո_
34 րութեն իսրայէլի՝ և յուդայ ։ * Եւ
առեալ թագաւորեցուցին յազգէ
նորա ․ զյեքոնիա որդի յօսիայ ․ և թա
գաւորեաց յեքոնիա փոխանակ հօր
իւրոյ յօսիայ ․ լեալ ամաց քսան և

րից։ *Եւ թագաւորեաց Հրէաստա- 35
ամս նի եւ Երուսաղէմի ամս երիս. եւ ար-
գել թագաւորն Եգիպտացւոց. զնա
մի' որ թագաւորեացն յԵրուսաղէմ։
*Եւ արար տուժ նց հարիւր տաղանդ 36
արծաթոյ. եւ տաղանդ մի ոսկւոյ։
*Եւ կացոյց նց թագաւորն Եգիպտա 37
ցւոց' թագաւոր. զՅովակիմ զեղբայր
Յեքոնիայ. եւ թագաւորեաց Յովակիմ
Հրէաստանի եւ Երուսաղէմի։ *Եւ 38
կապեաց Յովակիմ զմեծամեծս եւ զիշ
խանս տանն իլի. եւ զԶարայ զեղբայր
իւր եհան. եւ եած առ իւր յերկրէն
Եգիպտացւոց։ *Եւ էր ամաց քսան 39
եւ հնգից Յովակիմ, յորժամ թագաւո
րեաց 'ի վերայ Հրէաստանի եւ Երուսա
ղէմի. եւ արար չար առաջի Տն։
*Յաւուրս նր ել Նաբուգոդոնոսոր 40
արքայ Բաբելացւոց. եւ կապեաց զնա
պղնձի կապանօք. եւ տարաւ զնա 'ի Բա
բելոն։ *Եւ 'ի սպասուէ տանն Տն 41
էառ Նաբուգոդոնոսոր. եւ տարաւ եդ
'ի պաշտեմսի 'ի տան կռոց իւրոց 'ի Բա
բելոն։ *Այլ ամենայն վասն նորա' եւ 42
վն պղծութեց նր եւ անօրէնութեց
գրեալ է 'ի գիրս ժամանակաց թա-
գաւորացն։ *Եւ թագաւորեաց փո 43
խանակ նորա Յովակիմ որդի նորա.
որ էր ամաց ութուտասնից։ *Եւ թա 44
գաւորեաց ամիս երիս. եւ աւուրս տասն
յԵրուսաղէմ. եւ արար չար առաջի
Տն։ *Եւ զհետ ամի միոյ առաքեաց Նա 45
բուգոդոնոսոր. եւ տարաւ զնա 'ի Բա-
բելոն հանդերձ գանձիւ տանն Տն։
*Եւ կացոյց զՍեդեկիայ թագաւոր 46
'ի վերայ Հրէաստանի եւ Եէմի. եւ էր
Սեդեկիա ամաց քսան եւ միոյ. եւ թա
գաւորեաց ամս մետասան։ *Եւ ա- 47
‖ Երեմ. բար չար առաջի Տն. ‖ եւ ոչ դարձաւ
38. 21. 'ի չարեաց իւրոց. եւ ոչ լուաւ բանից
Երեմիայի մարգարէի. զոր խօսեցաւ
ընդ նմա 'ի բերանոյ Տն։ *Եւ զեր 48
դումն, զոր երդուաւ Նաբուգոդոնո-
սորայ արքայի անուամբ Տն. ոչ եկաց
յերդմանն. այլ ստեաց. եւ հեռացաւ
'ի Նաբուգոդոնոսորայ. եւ խստացոյց
զպարանոց եւ զսիրտ իւր յօրինաց Տն
Այ Իսրայէլի։ *Եւ իշխանք ժողովր 49
դեանն. եւ քահանայք բազում ամբար
շտութիւս արարին. եւ անօրինեցան.
եւ բազմացուցին զպղծութիւս իւրեանց
քան զամենայն հեթանոսս. եւ պղծե
ցին զտաճարն սրբութե Տն յԵրու-
սաղէմ։ *Եւ առաքեաց Այ հարցն 50
նոցա զհրեշտակս եւ զմարգարէս իւր
առ նոսա. զի դարձցին. վն զի խնայ-
էր 'ի նոսա. եւ 'ի տաճարն սրբութե
իւրոյ։ *Եւ արհամարհեցին զհրեշ 51
տակս նորա. եւ յաւուր յորում խօսէր
ընդ նս Տր. կատակէին եւ ծաղր առ-
52 նէին զմարգարէս նր։ *Եւ ցասեաւ
Տր 'ի վերայ ազգին նոցա. եւ վասն
ամպարշտութե նց եած 'ի վերայ նց
53 զթագաւորսն Քաղդեացւոց։ *Եւ
նոքա սպանին զերիտասարդս նոցա
սրով. եւ հեղին զարիւնս նց շուրջ
զսրբութե տաճարաւն. եւ ոչ խնայե-
ցին 'ի մանկունս եւ 'ի կուսանս, 'ի ծերս
54 եւ յերիտասարդս նոցա։ *Այլ զայս
ամ ետ 'ի ձեռս նց. եւ զամենայն սպաս
տանն Տն զմեծ եւ զփոքր. եւ զկոհ. եւ
զսպաս տապանակին Տն. եւ զգանձս
թագաւորին իլի. զամենայն առեալ
55 տարան 'ի Բաբելոն։ *Եւ հրկեզ
արարին զտաճարն Տն. եւ քակեալ
քանդեցին զպարիսպն Երուսաղէմի.
եւ զաշտարակս նր հրկիզեցին հրով։
56 *Եւ եղեւ վախճան ամենայն փառաց
նորա. եւ զմնացեալսն վարեալ առաջի
57 սրոյ. գերեցին 'ի Բաբելոն։ *‖ Եւ ‖ Երեմ.
եղեն 'ի ծառայութի նոցա. եւ որդւոց 25. 11.
նոցա մինչեւ 'ի թագաւորս պարսից. 'ի եւ 29. 10
կատարել բանին Տն. զոր խօսեցաւ
'ի բերան Երեմիայի մարգարէի։
58 *Մինչեւ հաճեսցի Տր ընդ երկիրն
դատարկացեալ։ շաբաթացոյց զնա'
եւ զամենայն ժամանակս, զոր եղեւ ա-
նապատ. համարեցաւ նմա 'ի շաբա-
թումն. մինչեւ կատարեաց ամս եօթա
նասուն եւ եօթն (յառաջնում ամի
թագաւորութեն Կիւրոսի եօթանա
սուն ամ դերութեն կատարիւր յու-
դայ եւ բենիամինի. եւ ընդ ամենայն
թագաւորեաց Կիւրոս ամս երեսուն։)

Գլ. Բ։

1 Եւ ‖ 'ի թագաւորութեն Կիւրոսի ‖ 2. Մն.
պարսից յառաջնումն. կատա- 36. 22.
րեցաւ բանն Տն. զոր խօսեցաւ 'ի բե 2. Եզր.
2 րան Երեմիայի մարգարէի։ *Եւ յա- 1. 1.
րոյց Տր զոգի Կիւրոսի թագաւորին
պարսից. եւ հրամայեաց Կիւրոս յա-
մենայնի թագաւորութե իւրում' քա
3 րոզ կարդալ' եւ ասել։ *Այսպէս ասէ
թագաւորն պարսից Կիւրոս. ինձ
յայտնեաց թագաւորն ամ տիեզե-
րաց Տր Այ իլի. Տր բարձրեալ.
4 *Եւ նշանակեալ յայտնեաց ինձ. շի
նել նմա տաճար յԵրուսաղէմ Հրէաս
5 տանի։ *Արդ' ով ոք եւ իցէ. եւ կայցէ
առ նմա յազգացն Հրէից. եւ Տր Այ
եղիցի ընդ նմա. եւ ելեալ յԵրուսաղէմ ընդ
Հրէայսն շինեսցէ զտաճարն Տն Այ
իլի։ այս է Տր. որ բնակի յԵրուսա-
6 ղէմ։ *Եւ ամենայն ոք. որ յիւրաքան
չիւր տեղւոջ բնակեալ են, օգնեսցեն
նոցա

նոցա ոսկւով. և արծաթով։ *Զիովք 7
և ոմ խաշամբք. և ոմ կազմածով
իւրեանց նուիրեցին 'ի տաճարն Տ՟ն
Ա՟Յ յե՟մ։ *Եւ կացցեն իշխանք ՟Ե 8
ազգացն՝ և հայրապետաց ազգին յու
դայ. և ցեղին բենիամինի. և քահա_
նայիցն. և ղևտացւոցն. և ամենեցուն,
զորոց զարթոյց Տ՟ր զոգիս նոցա, ելա
նել և շինել զտունն Տ՟ն յերուսաղէմ.
և շուրջ զնոքօք։ *Օգնեսցեն ամե_ 9
նեքեան արծաթով և ոսկւով. ձիովք
և խաշամբք. ուխտեսցեն Տ՟ն. որչափ
և 'ի միտս իւրեանց անկցի։ *Եւ թա 10
գաւորն կիւրոս ետ բերել զսուրբ
սպասն Տ՟ն. զոր բերեալ էր նաբուգո
դոնոսորայ յերուսաղէմէ. և եդեալ էր
'ի պահ 'ի տան կռոցն իւրոյ։ *Ետ 11
բերել կիւրոս թագաւոր պարսից. և
հրամայեաց տալ զսպասն միթրի_
դատայ գանձաւորի իւրոյ։ *Եւ հա 12
մարեալ միթրիդատայ ետ ցսաղմա_
նասար հանդերձապետ յուդայ։
*Եւ այս էր թիւ սպասու կահուն Տ՟ն. 13
սպաս ոսկեղէն հազար. և սպաս ար
ծաթի էր հազար. խբարդեայք ար_
ծաթիք քսան և ինն. և ափսեայք ոս_
կիք երեսուն. և արծաթիք երկու հա
զար չորեքհարիւր և քսան. և այլ կահ
հազար։ *Եւ ամենայն կահն. զոր 14
բերին ոսկի և արծաթի. հինգ հազար
5479 չորեքհարիւր վաթսուն և ինն։ *Եւ 15
տուեալ զայս ոմ 'ի ձեռս սաղմանա
սարայ՝ առեալ հանդերձ ոմ գերու_
թե՟ն հանէին 'ի բաբելոնէ յերուսա_
Ա. Եզր. ղէմ։ *Ի ժամանակս թագաւորու 16
4. 6. թեան արտաշեսի պարսից արքային,
գրեցին առ նա. որք բնակեալ էին
շուրջ զհրէաստանիւ և զե՟ղմաւ. բաղ_
սամոս. և միթրիդատ. և բլլիոս. և
հռաթիմոս, և բեղտեթիմոս. և սա_
մեղիոս դպիր. և այլ ևս բազումք ՟Է
նոսա. որք բնակեալ էին առ ծովե
զերբն. քանանացիք. և տիւրացիք.
ամոնացիք. և մովաբացիք. և շամի_
տացիք. և այլք բազումք տեղակալք.
գրեցին թուղթ զայս օրինակ։ *Թա 17
գաւոր արտաշէս՝ տէր մեր. ծա_
ռայք քո. հռաթիմոս. որ երկրապա_
դէ քեզ. և սամեղիոս դպիր. և ոմ
խորհրդակիցք մեր. և դատաւորք
կողմանցն ասորւոց, և քանանացւոց։
*Արդ այժմ գիտուն լիցի քեզ տէր 18
մեր և թագաւոր, զի հրեիցն՝ որք ելին
'ի ձէնջ առ մեզ երթալ յե՟մ 'ի քա_
ղաքն ապստամբօղ և դառնացօղ. և
շինեն զնա. և զհրապարակս նորա. և
զպարիսպս ն՟ր կանգնեն ամրացուցանել.
և զտաճար ն՟ր կանգնեն բարձրաբերձ շի

19 նել։ *Արդ եթէ զքաղաքս զայս շի_
նեսցեն. և զպարիսպս նորա կատարես
ցեն. հարկս ուրեք ոչ հարկանեն.
այլ և թագաւորաց ևս ընդդէմ կան։
20 *Վասնզի պանծացեալ յուսան 'ի տա
ճարն իւրեանց. արդ բարւոք թուէ
ցաւ մեզ. եթէ փոյթ արասցես այսմ
21 իրաց։ *Տէր մեր թագաւոր. և փոր_
ձեալ տեսցես. զոր գրեցին հարքն քո,
22 և նախնիքն։ *Եւ գտցես զգիր յիշա_
տակարանաց. և գիտասցես. եթէ քա
ղաքս այս ապստամբօղացն է. և թա_
23 գաւորք սորա։ *Եւ հրէայք ապս_
տամբօղք. և ստերդմունք բնակիչք
սորա յաւիտեան. վ՟ն որոյ և քաղաքս
24 այս աւերեալ անապատ եղև։ *Արդ
ցուցանեմք տեառն մերոյ և թագաւո
րի. եթէ քաղաքս այս շինեսցի. և պա
րիսպք սորա կանգնեսցին. քո իշխա_
նութի՟ն և ճանապարհ 'ի կողմանս ա_
սորւոց և քանանացւոց ոչ ևս լինի։
25 *Յայնժամ գրեաց արտաշէս թա_
գաւոր, հռաթիմու. և բեղտեթմու և
սամեղի դպրի և այլոց ամենեցուն. որք
բնակեալ էին 'ի կողմանս սամարիայ.
և ասորւոց. և քանանացւոց. որք գրե
26 ցին առ նա։ *Կարդացի ասէ զթուղթն
ձեր. զոր գրեցիք առ իս. և հրա_
մայեցի տեսանել 'ի մատեանս յիշա_
տակարանաց. և գտաւ քաղաքդ այդ
յիսկզբանցն և յաւիտենից՝ ընդ_
27 դէմ ոմ թագաւորաց։ *Եւ երկ_
նային պատերազմօղք ընդ ամենայն
կողմանս. որք բնակեալ էին 'ի դմա.
և թագաւորք զօրաւորք և խիստք.
որք բնակեալ էին յե՟մ. տիրացեալ
հարկս հարկանէին 'ի կողմանցն ասոր
28 ւոց և քանանացւոց։ *Արդ այժմ
հրամայեցի արգելուլ զարսդ զայդո
սիկ 'ի շինելոյ զքաղաքդ. և դուք
29 փոյթ յանձին կալարուք։ *Զի մի ևս
առաւելեսցի չարութի դոցա. և ընդ
դիմասցին. և աշխատեսցուցեն զթա
30 գաւորութի՟ս մեր։ *Եւ յայնժամ
կարդացեալ զգիր թագաւորին ար_
տաշէսի. հռաթիմոս. և սամեղ դպիր.
և այլ բազումք ընդ նոսա. ելին փու
թով յե՟մ երիվարօք և զօրօք հան_
31 դերձ։ *Եւ արգելին զհրէայսն 'ի
շինելոյ. և խափանեցաւ շինուած տա
ճարին Տ՟ն յերուսաղէմ. մինչև յերկ_
րորդ ամ թագաւորութեան դարեհի
պարսից արքայի։

ԳԼ. Գ.

1 Եւ թագաւորն դարեհ արար խրախ
ճութի մեծ. և ժողովեաց զոմ
իշխանս իւր. և զընտանիս իւր. և

զնմ մեծամեծս մնրաց. պարսից. և քաղդեացւոց։ * Եւ զնմ նախարարս 2
և զզօրագլուխս. և զտեղակալս ընդ նոսա ի կողմանսն հնդկաց, մինչև ի կողմանս եթէոպացւոց. և ելին նախարարքն հարիւր քսանևեօթն։ * Եւ կե 3
րին. և արբին. և յագեցան. և ուրախ եղեն. և յորժամ վախճան եղև. դարեհ թագաւոր եմնա ի սենեակ իւր. և եկաց ի գահոյս իւր ի քուն եղև։ * Յայնժամ երեք պատանիք. որք էին 4
սենեկապանք նորա. և մինչդեռ ի քուն կայր թագաւորն. նոքա ի ներքս ի սենեկի սպաս կալեալ և պահ ունէին նմա. խօսիլ սկսան ընդ միմեանս. և ասեն։ * Ակայք իւրաքանչիւր 5
ոք ասացուք քան մի. և որ ասասցէ խմաստուն և առաւել զօրաւոր քան զընկերս իւր. տացէ նմա դարեհ թագաւոր պարգեւս մեծամեծս. (և մեծ և անուանի երևեսցի քան զամենեսեան։) * Եւ ծիրանիս զգեցուսցէ 6
նմա. և ոսկի սպասուք արքայի՝ և կերիցէ. և ի վերայ ոսկեզինեայ նստցի. և ննջեսցէ. և վարեսցէ երիվարս ոսկեսանձս. և խայր բեհեզեայ թագ կապեսցէ նմա. և մանեակ ոսկի ի պարանոցի նմին։ * Եւ յերկրորդ աթոռն դա 7
րեհի նստցի վասն իմաստուն իւրոյ. և ազգական գարեհի անուանեսցի։ * Եւ յայնժամ իւրաքանչիւրոք գրել 8
զիւր քան. հնբեցին, և եդին ի մնարս դարեհի արքայի։ * Եւ ասեն՝ յոր 9
ժամ յարիցէ, տացուք ցնա զգիրդ. և ընտրեսցէ թագաւորն՝ և երեք մեծամեծք իշխանք պարսից. և որոյ գործի բան իմաստնագոյն. նմա տացեն զյաղթողական պարգևն։ * Եւ գրեաց 10
առաջինն. և ասէ՝ յաղթող և զօրաւոր է քան զնմ գինի։ * Եւ գրեաց 11
երկրորդն. և ասէ՝ յաղթող և զօրաւոր է քան զամենայն թագաւոր։ * Եւ 12
երրորդն գրեաց. և ասէ՝ յաղթող և զօրաւորք են քան զնմ կանայք. և քան զամենայն յաղթէ ճշմարտութիւն։
* Եւ յորժամ զարթեաւ թագաւորն 13
առեալ զգիրն. զոր եւոեն ցնա. կարդաց։ * Եւ առաքեալ կոչեաց զա 14
մենայն մեծամեծս պարսից և մնացս. և զնախարարս. և զսպարապետս. և զտեղակալս. և զիշխանս։
Խորհրդեան * Եւ նստեալ ի տեղւոջ յայգորելւի. 15
և կարդացին զգիրն առաջի ամենեցուն։ * Եւ ասէ թագաւորն. կոչեցէք այսր զպատանիսն. և նոքա մեկնեսցեն զբանս իւրեանց. և կոչեցեալք մտին առաջի։ * Եւ ասեն ցնա. 17
ամենեքեան պատմեցէք մեզ զգրե 16
ալսդ. և սկսաւ առաջինն. որ ասացն վէր զօրութեն գինւոյ։ * Եւ ասէ 18
այսպէս. ո արք. զինարդ ոչ է զօրաւոր գինի. զի ամ մարդիկք. որք ըմպեն զնա՝ չիմնարեցուցանէ զմիտսն։ * Եւ 19
զթագաւորաց՝ և զառաւելոց մի միտս առնէ. նոյնպէս զտեառն և զծառայն. զմեծատանց և զաղքատս։ * Եւ զամենեցուն միտս դարձուցանէ. և զղջէ յուրախութենէ. և ոչ երբեք յիշեն զտրտմութենէ և զախտս։ * Զանգի զամենեցուն 21
սիրտս ընու զոմարթութեամբ և մեծութենէ։ * Եւ ոչ յիշէ զթագաւորս 22
կամ զիշխանս. և ասյ խօսիլ զմեծամեծս։ և յորժամ ըմպէ. ոչ յիշէ զսիրելիս. և զեղբարս. և զթշնամիս. և 23
բազումանգամ Հանեալ սուր։ * Եւ Հանկ
յորժամ թափի գինին. ոչ յիշէ զինչ 24
գործեացն։ * Վասրբ. զինարդ ոչ է զօրաւոր գինի. որ զայս ամենայն բռնադատէ գործել. և ասացեալ զայս ամենայն՝ լռեաց։

Գ։ Գ։

1 Եւ սկսաւ խօսիլ երկրորդն. որ ասացն վէր զօրութեն թագաւոր
2 բի։ * Վասրբ. ոչ ապաքէն զօրացեալ են մարդիկք. և ուխն զծով և զցամաքսն, և զամենայն ինչ որ է ի նոսա։
3 * Եւ ոք թագաւոր զօրացեալ տիրէ ամ երկրի՝ և մարդ կան. և զորինչ ասէ՝ և հրամայէ՝ վաղվաղակի առնեն. (եթէ հրամայէ պատերազմիլ ընդ կերի իբրաւմ, ոչ իշխեն անսպանել զբա
4 նիւ։) * Եւ եթէ առաքէ զնոսա ի պատերազմ ընդ թշնամիս. երթեալ վաղվաղակի գործեն մեքենայս. և լե րինս. և պարիսպս. և աշտարակս։
5 * Վպատանեն, և մեռանին. և զկրտմնաւ թագաւորին ոչ կարեն անցս նել. և եթէ յաղթեսցեն, զամենայն բարութիւնս բերեն թագաւորին։
6 * Եւ ոչ միայն զօրականք պատերազմողք. այլև մշակք՝ որք գործեն վեր կիր յորժամ սերմանեն՝ և հնձեն. զոր գիւնս իբրեանց բերեն թագաւորին։ և հարկահանք գարձեալ բռնադատեալ զաշխարհ, հանեն հարկս թա
7 գաւորի։ * Եւ թագաւոր միայն զբացեալ իշխան է ի վէր ամի. եթէ հրամայէ սպանանել՝ սպանանեն. և եթէ
8 կեցուցանել՝ կեցուցանեն։ * Եւ եթէ
9 չինել՝ չինեն։ * Եւ եթէ քակել՝ քա
10 կեն. և եթէ անկել՝ անկեն։ * Եւ ամ աշխարհ թագաւորի զօրութենէ և հրամանի լսեն. և ինքն արքայ զինչ և կամի գործէ. և ինքն ի հանգստեան կայ.

բազմի.

բազմի · ուտէ · և ըմպէ · և 'ի քուն
մտանէ ։ *Եւ այլք ամենեքեան շուրջ 11
պահեն զնա · և հրամանի նր անսան ·
և ոչ իշխեն ոք կամս իւրեանց երթալ
ուրեք · և կամ գործել · և ոչ իշխեն
անցանել զհրամանաւ թագաւորի ։
*Արդ ո՛ արք · զիա՞րդ ոչ զօրաւոր է 12
թագաւոր · որոյ քան հրամանի իւրոյ
այսչափ զօրացեալ իշխէ 'ի վերայ ա_
մենեցունց · և զայս ասացեալ՝ լռեաց ։
*Եւ երրորդն · որ ասաց վասն զօրու_ 13
թե կանանց · և վն ճշմարտութե · այս
է զօրաբաբէլ · սկսաւ խօսիլ՝ և ասէ ։
*Ո՛ արք · եթէ մեծ է թագաւոր · և 14
կամ այլ բազում մարդիկ · և կամ զօ_
րաւոր է գինի · ո՞ է, որ յաղթեալ ունի ·
և տիրէ 'ի վր ամենեցուն ։ *Ոչ ապա 15
քէն կանայք · քանզի կանայք են՝ որք
ծնան զթագաւորս · և ամ մարդիկ՝ որք
տիրեն ծովու և ցամաքի , *'Ի նոցա 16
նէ ծնան ։ և նոքա ծնան՝ և սնուցին
զմշակս · որք տնկեն զայգիս · ուստի
լինի գինի ։ *Եւ նոքա են · որք առ_ 17
նեն զհանդերձս արանց · և նոքօք զար
դարին՝ և փառաւորին մարդիկ · և ոչ
է հնար առանց նոցա լինիլ մարդկան ։
*Եւ եթէ ժողովեսցեն զոսկի՝ և զար 18
ծաթ՝ և զամենայն բարութիւն · և տե
սեալ կին մի գեղեցիկ ։ *Դարձեալ 19
'ի նա՝ և բերանաբաց եղեալ հային
ընդ նա · և ամենայն կամօք իւրեանց
սիրեն զնա առաւել քան զոսկի՝ և
քան զարծաթ՝ և քան զամ բարու_
թիւն ։ *Եւ թողեալ զհայր՝ և զմայր 20
իւր · որք ծնան, և սնուցին զնա · և զաշ
խարհ իւր · և երթայ զհետ կնոջ իւրոյ ։
*Եւ այնպէս միացեալ ոգեխառնի 21
ընդ նմա · մինչև ոչ յիշէ զհայր իւր ·
և ոչ զմայր · և ոչ զաշխարհ ։ *Եւ 22
յայսմանէ արժան է ձեզ գիտել · թէ
տիրեն 'ի վերայ ձեր կանայք ձեր · զի
զամենայն ինչ՝ զոր գործէք՝ և աշխա_
տիք · բերէք՝ և տայք ցկանայս ձեր ։
*Եւ առեալ առն զսուր իւր · գնայ 'ի 23
ճանապարհ հեռի ։ և եթէ շահի ինչ ·
կամ աւազակէ՝ և գողանայ · և կամ ը
ծով և ընդ գետս նաւէ ։ *Եւ զա_ 24
ռանց պատահի · և ընդ խաւարուտ
գնայ · և յորժամ գողանայ՝ և յափշտա
կէ՝ և ընդ ամ վիշտս անցանէ · զայ՝
և բերէ զամ վաստակսն առ կին իւր ։
*Վասնզի առաւել սիրէ մարդ զկին 25
իւր քան զհայր իւր · և զմայր իւր ։
*Եւ բազումք յիմարեցան 'ի միտս 26
իւրեանց · և վասն կանանց իւրեանց
անկան 'ի ծառայութի ։ *Եւ բա_ 27
զումք 'ի կորուստ մատնեցան · և մե_
ռան՝ և սպանին · և սխալեալ անկան
'ի մեծամեծ մեղս վասն կանանց ։
28 *Եւ այժմ ո՞չ հաւատայք ինձ ։ ո՞չ
մեծ թագաւորդ անձնիշխան է ինքն ·
և ամ ոք 'ի մարդկանէ ո՞չ իշխէ մերձե
29 նալ 'ի դա ։ *Տեսանէի ես զապէմէն
զդուստր հարճի թագաւորին · զի
30 նստէր ընդ աջմէ թագաւորին ։ *Եւ
առեալ զթագն 'ի գլխոյ դորա՝ դնէր
'ի գլուխ իւր · և ածեալ ապտակ թա
31 գաւորին ։ *Եւ առ այս թագաւորդ
ո՛չինչ ցասնոյր · այլ բացեալ զբերան
իւր հայէր ընդդէմ նորա · և եթէ
ծիծաղէր · ծիծաղէր ընդդէմ նորա ·
և եթէ տրտմէր՝ թագաւորդ ողոքէր ·
32 մինչև սթափեցուսցէ զնա ։ *Արդ ո՛
արք · զիա՞րդ ոչ են զօրաւոր կանայք՝
33 որք զայս ամ առնեն ։ *Եւ յայնժամ
թագաւորն և մեծամեծք նր սկսան
հայիլ այր ընդ ընկեր իւր ։ և սկսաւ
խօսիլ զօրաբաբէլ վասն ճշմարտու_
34 թե՝ և ասէ ։ *Ո՛ արք · ոչ ապաքէն
զօրաւորք են կանայք · մեծ է երկիր ·
բարձր են երկինք · և երագընթաց է
արեգակն · վասնզի ունի արշաւանս
ընդ կամարաձև խորանն երկնից ։ և
դարձեալ վաղվաղակի սլացեալ հա
սանի 'ի տեղի իւր 'ի միում աւուր ։
35 *Ոչ ապաքէն մեծ է այն՝ որ զայս ամ
արար · արդարև ճշմարտութի մեծ է
և զօրաւոր է քան զամենեսեան ։
36 *Ամենայն երկիր աղաչէին 'ի ճշմար
տութի ։ և երկինք օրհնեն զճշմարտու
թի · և ամ գործք շարժին՝ և դողան
առաջի նորա · և ո՛չ է 'ի ճշմարտութե
37 անիրաւութի · և ո՛չ մի ։ *Անիրաւ է
գինի · անիրաւ է և թագաւոր · անի_
րաւք են և կանայք · անիրաւք են և
ամ որդիք մարդկան · անիրաւք են և
գործք նց · և ո՛չ գոյ 'ի նոսա ճշմար_
տութի · և յանիրաւութե իւրեանց
38 կորնչին ։ *Իսկ ճշմարտութի կայ՝
և մնայ · և զօրաւոր է յաւիտեանս · և
կենդանի է · և ունի զիշխանութիւն
39 յաւիտեանս յաւիտենից ։ *Եւ ո՛չ գոյ
'ի նմա ակնառութի · և ո՛չ երբէք փո
փոխի · այլ իրաւունս առնէ · և մեր_
ժեալ է 'ի նմանէ անիրաւութի և չա
րութի · և ամ գործք ճշմարտութե
40 հաճոյք են ամենեցուն ։ *Եւ ո՛չ գոյ
'ի դատաստանի նորա անիրաւութի ·
քանզի ճշմարտութի է զօրութի թա
գաւորաց · և իշխանութի և մեծու_
թի ։ և է օրհնեալ Տր Ած ճշմարտու
41 թե ։ *Եւ ասացեալ զայս՝ լռեաց 'ի
խօսելոյն ։ և ամ ժողովն յայնժամ մե
ծաձայն աղաղակեցին՝ և ասեն · մեծ է
ճշմարտութի · և յաղթող է՝ և զօրաւոր ։
42 *Յայնժամ թագաւորն ասէ ցնա ։
խնդ_

զանձինս_ սեան զայ սոյնչ ես զեաւ

խնդրեա զինչ և կամիս. և տաց ես ա
ռաւել քան զգրեալդ։ վն՟ զի գտար
իմաստուն քան զամենեսեան։ և երկ
րորդ յաթոռ իմ նստջիր. և ազգա_
կան իմ անուանեսջիր։ *Յայնժամ 43
ասէ զօրաբաբէլ ցթագաւորն. յիշեա
զուխտն. զոր ուխտեցեր վն՟ շինուա_
ծոյն եմի. յաւուր յորում առեր զու
զթագաւորութիդ քո. և ասացեր։
*Զա՟մ կահ և սպաս եմի դարձու_ 44
ցանել անդրէն. զոր որոշեալ մեկնեաց
կիւրոս. յորժամ եհար զբաբիլոն. և
ուխտեաց նա դարձուցանել զսպասն
Տն՟։ *Այնպէս և դու թագաւոր, 45
ուխտեցեր շինել զտաճարն Տն՟. զոր
այրեցին եդովմայեցիքն. յորժամ ա_
ւարին անապատ զհրէաստան քաղ_
դէացիքն։ *Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ 46
տէր իմ և թագաւոր. և խնդրեմ
'ի քէն. և զայս մեծ պարգև շնորհեա
դու ինձ. և վասն այնորիկ աղաչեմ
զքեզ. կատարեա զուխտն. զոր ուխտե
ցեր թագաւորին երկնաւորի. արա
ըստ այնմ. որպէս և ել 'ի բերանոյ
քումմէ։ *Յայնժամ յարուցեալ դա 47
րեհ թագաւոր համբուրեաց զզօրա
բաբէլ. և գրեաց նմա թուղթս առ
ամենայն գաւառապետս. և տեղա
կալս. և զօրագլուխս. և առ նախա
րարս, զի յուղարկեսցեն զնա և որք ը՟
նմայն էին. ելանել և շինել զեմ՟։
*Եւ առ ա՟մ տեղակալս կողմանցն 48
ասորւոց, և փիւնիկեցւոց. և որք
էն 'ի կողմանս լիբանանու՝ գրեաց
թուղթ. զի բերցեն զմայր փայտս
'ի լիբանանէ յեմ՟. և շինեսցեն հան
դերձ զօրաբաբիլիւ զքաղաքն։ *Եւ 49
գրեաց առ ա՟մ հրէայս. որք ելեալ էին
'ի թագաւորութենէն իւրում. և ազա_
տեաց զնոսա 'ի հարկաց։ և ասէ ցա՟մ
զօրաւորս՝ և նախարարս. և տեղա_
կալս. և գաւառապետս. մի՛ ոք վասն
հարկաց մերձեսցի 'ի դուրս նց՟։ *Եւ 50
ա՟մ տեղի. զոր և ունին՝ անհարկ և ա_
զատ լիցի։ և ա՟մ եդովմայեցիք տայցեն
'ի բաց զգեօղս և զտեղիս. զոր ունէին
զհրէից։ *Եւ 'ի շինուած տաճարին 51
տայցեն յարքունուստ. յամի քսան տա
ղանդ. մինչև շինեսցի տաճարն։ *Եւ 52
'ի սեղան ողջակիզացն տայցեն զա՟մ ա
ւուր. որպ՟ և գրեալ է յօրէնսն. զեօթնե
րորդս և զտասներորդս անխափան մա
տուցանել։ և այլևս տաղանդս տասն
ամ յամի։ *Եւ ամենեքեան. որք ելա 53
նէն յեմ՟. շինեսցեն զքաղաքն. և լի
ցին ազատք և առանց հարկաց. ին_
քեանք՝ և ազգք իւրեանց. և ա՟մ քա
հանայքն։ *Եւ հրամայեաց տալ և 54
տալ զա՟մ դարման. և զպատմուճան
քահանայիցն. որով կատարէին զպաշ
55 տօնն Տն՟։ *Եւ ղևտացւոցն գրեաց
տալ ռոճիկ զաւուրս. մինչև կատա_
րեսցի տաճարն Տն՟. և եմ՟ շինեսցի։
56 *Եւ ամենեցուն՝ որք պահէին զքա_
ղաքն. գրեաց տալ նց՟ ժառանգու_
57 թի երկրի՝ և ռոճիկս։ *Եւ առա_
քեաց զա՟մ կահ և զսպաս տաճարին.
զոր որոշեաց կիւրոս 'ի բաբիլոնէ. և
զա՟մ զորինչ ասաց կիւրոս. դարեհ
զնոյն արար՝ և կատարեաց. և ետ տա
58 նիլ զա՟մ սպասն Տն՟։ *Եւ յորժամ
ել պատանին 'ի թագաւորէն զօրաբա_
բէլ, համբարձ զձեռս իւր յերկինս
ը՟ կողմն եմի. և օրհնեաց զՏր՟ զթա
59 գաւոր երկնից։ *Եւ ասէ՝ 'ի քէն է
յաղթութի. և 'ի քէն է իմաստութի.
և քեզ վայելէն փառք. և ես ծառայ
60 քո եմ։ *Եւ օրհնեմ զքեզ. որ ե_
տուր ինձ զիմաստութի. և գոհանամ
61 զքէն Տր՟ հարցն մերոց։ *Եւ էառ
զթուղթսն՝ և գնաց։ և եկն՝ և եմուտ
'ի բաբիլոն. և պատմեաց զա՟մ եղ
62 բարց իւրոց։ *Եւ օրհնեցին զՏր՟
հարցն իւրեանց. վն՟ զի շնորհեաց նց՟
ընդարձակութի. և արար թողութի։
63 *Ելանել՝ և շինել զեմ՟. և զտաճարն
Տն՟. յորում անուանեցաւ անուն նր՟
'ի նմա. և արարին ուրախութի մեծ
հանդերձ ա՟մ նուագարանօք զաւ_
ուրս եօթն։

ԳԼ: Ե.

1 Եւ զհետ այսր ամենայնի. ընտրե_
ցին զնահապետս և զառաջնորդս
տանց՝ և ազգաց՝ և ցեղից՝ ելանել յե
րուսաղէմ հանդերձ կանամբք իւր_
եանց՝ և որդւովք և դստերօք՝ և ծա
ռայիւք՝ և ա՟մ կահիւ և կազմածով
2 իւրեանց։ *Եւ դարեհ առաքեաց ը՟
նց՟ ձիս հազարս. մինչև երթեալ հա
սանիցեն յեմ՟ խաղաղութը. և հան
դերձ նուագարանօք՝ թմբկաւ՝ և փո
3 ղով։ *Եւ պարու՝ և ա՟մ ուրախու_
թը արձակեաց զնոսա յերուսաղէմ։
4 *Եւ այս անուանք են արանց. որք
ելին յեմ՟ ըստ անուանց հարց իւր_
եանց. ըստ ցեղս տոհմից իւրեանց։
5 *Ի քահանայիցն էին որդիք փենեհե
զի, որդւոյ ահարոնի՝ յեսու յովեդե_
կեանց՝ և յովակիմ, որ և զօրաբաբէլ
սաղաթիելեանց, յազգէն դաւթայ
'ի տոհմէն փարեսեանց, 'ի ցեղէն յու_
6 դայ։ *Որ և խօսեցաւ առաջի դարե
հի արքայի զբանս իմաստութեան՝ յերկ
րորդ ամի թագաւորութեան նր՟ յամ_
սեանն նիսան յամսեանն առաջնում։

*Եւին

*Եւ սոքա ամենեքեան Հրէայք. որք 7
արձակեալք ՚ի գերութենէն ելին յերու
սաղէմ. որք էին գերեալք ՚ի նաբու_
գոդոնոսորայ արքայէն բաբելացւոց.
և եկեալք յերուսաղէմ։ *Բնակեցան 8
՚ի հրէաստանի յիւրաքանչիւր քա_
ղաքս. և էին առաջնորդք նց. զօրա
բաբէլ, և յեսու յովսեդեկեանց. և էին
յաղագս քահանայիցն. նէեմի. զարեհ.
հռեսէ. անանիա. մուրդքէ. բեեղ_
սար. ասփարաս. բորոէլ. հռուիբ.
բաանա։ *Այս այսոքիկ են թիւք նա 9
հապետաց ազգացն. և իշխանք նո_
ցա. որդիք փորոսայ. երկու հա_
զարք և հարիւր և եօթանասուն և եր
կու։ *Որդիք սափատայ չորս հարիւր
եօթանասուն և երկու։ *Որդիք արե 10
սայ եօթնհարիւր և եօթանասուն և
վեց։ *Որդիք նեփթաղիմի մովաբա 11
ցւոց. և որդւոց յիսուայ և հռոբայ.
երկուհազարք ութնհարիւր և երկո_
տասան։ *Որդիք յեղամայ երկուհա 12
զարք երկերիւր յիսուն և չորք. որդիք
զատուայ իննհարիւր քառասուն և
հինգ։ որդիք քորբեայ. եօթնհարիւր
և յիսուն. որդիք բանիայ վեց հարիւր
քառասուն և ութն։ *Որդիք բերեայ 13
վեցհարիւր քսան և երեք. որդիք ար_
գեայ երեքհազարք երեքհարիւր քսան
և երկու։ *Որդիք ադոնիկամայ վեց 14
հարիւր և եօթանասուն և եօթն։ որ_
դիք բոսորեայ երկուհազարք վեցհա
րիւր և վեց։ որդիք ադինեայ չորեք
հարիւր յիսուն և չորք։ *Որդիք ազե 15
րեզեկիայ, իննսուն և երկու։ որդիք
կիղանայ վաթսուն և եօթն. որդիք ա_
զարայ չորեքհարիւր երեսուն և եր_
կու։ *Որդիք դերդաղեայ վեցհարիւր 16
երեսուն և երկու. որդիք անանիայ
հարիւր և քսան. որդիք արօմայ երեք
հարիւր քսան և երեք։ *Որդիք արսի 17
փուրայ հարիւր և երկոտասան. որդիք
բետերեայ երեքհազարք իննսուն և
հինգ։ որդիք բեթղոմայ հարիւր
քսան և երեք։ *Որդիք նատոբայ յի_ 18
սուն և հինգ։ ՚ի նաթոտայ հարիւր յի_
սուն և ութն. ՚ի բեթսամոթայ քա_
ռասուն և երկուք։ *Որդիք կարիա_ 19
թարիմայ քսան և հինգ. ՚ի քափիրայ
և թերոնայ եօթնհարիւր քառասուն
և ութն. ՚ի քադիասեայ. և ամիդայ.
չորեքհարիւր քսան և երկու։ *՚Ի կի_ 20
մարայ. և կաբեսայ վեցհարիւր քսան
և մի։ ՚ի մակաղոնայ. հարիւր քսան և
երկու։ *՚Ի բետողիանայ յիսուն և եր 21
կու։ որդիք նեփեսայ հարիւր յիսուն
և վեց։ *Որդիք կաղամօղայ և ոնիայ 22
եօթն հարիւր քսան և հինգ։ *Որդիք 23

յերեքոայ երեքհարիւր քառասուն և
հինգ, որդիք սանաասայ երեքհազարք
երեքհարիւր երեսուն և մի։ Այս որդիք
24 քահանայիցն։ *Որդիք յեդդուայ
որդւոյ յիսուայ իննհարիւր երեսուն
և երկու։ որդիք եմերայ հազար յի_
25 սուն և երկու։ *Որդիք փասուրայ հա
զար երկերիւր քառասուն և եօթն.
որդիք քարմեայ հազար և եօթն և
26 տասն։ *Եւ ղեւտացւոց որդիք յի_
սուայ մի. և կոդոմիլայ. և բանեայ. և
27 սուդիայ. եօթանասուն և չորք։ *Այս
որք էին յաղագս քահանայիցն սաղմո_
սասացք. որդիք ասափայ հարիւր քա
28 ռասուն և ութն։ *Այս դռնապանք
որդիք սաղոմեայ. որդիք ատերայ.
որդիք տողմանայ. որդիք դակուբայ.
որդիք ատերայ. որդիք սաբեայ. ա_
մենեքեան հարիւր երեսուն և ինն։
30 *Այս ծառայք քահանայիցն. որդիք
ասափիայ. որդիք տաբաղայ. որդիք
կերայ. որդիք սուայ. որդիք փաղեայ.
որդիք ղաբանայ. որդիք ագաբայ. որ
դիք ագուդայ. որդիք կուտայ. որդիք
կետաբայ. որդիք ագաբայ. որդիք
սուբայիմայ. որդիք ատանայ. որդիք
31 կաթուայ. որդիք գեդդուրայ։ *Որ_
դիք յաբուայ. որդիք գեսանայ. որ_
դիք նաքոբայ. որդիք ասեբայ. որդիք
գազերայ. որդիք ոզիայ. որդիք փա_
նեայ. որդիք ասարայ. որդիք բասեայ.
որդիք ասանայ. որդիք մեանայ. որ_
դիք նափիսայ. որդիք ակումայ. որ_
դիք աքիփայ. որդիք ասուրայ. որդիք
փարակայ. որդիք փասաղօթայ։
32 *Որդիք դեդանայ. որդիք կութայ.
որդիք քարեայ. որդիք բարկուսայ.
որդիք սեսարայ. որդիք թումիայ. որ_
33 դիք նասայ. որդիք ատեփայ։ *Որդիք
ծառայիցն սաղոմոնի. որդիք սափփի
ոլթայ. որդիք փարիդայ. որդիք յեե_
ղայ. որդիք ղոզոնայ. որդիք սաեղայ.
34 որդիք սափիայ։ *Որդիք ադիայ. որ_
դիք փաքարեայ. որդիք սափիայ. որ_
դիք սարօթայ. որդիք միսսեայ. որ
դիք դասասայ. որդիք ադուսայ. որ
դիք սուփասայ. որդիք ափփերայ. որ
դիք բարօդեայ. որդիք սափատայ. որ
35 դիք աղղօնայ։ *Ամենայն ծառայք
քահանայիցն. և ծառայք սաղօմօնի.
չորս հարիւր եօթանասուն և երկու։
36 *Սոքա էին՝ որք ելեալ էին ՚ի բաբե_
լոնէ. և թերմաղէթ. և թեղեսիա
իշխանք նոցա. և քառաթաղան. և
37 աղղար։ *Այս զայլս ես ոչ կարաց
թուել. ոչ զհազարս. և ոչ զազգս.
որք էին յիլէ. որդիք դաղանայ. որ_
դիք տուբանայ. որդիք նեկոդանայ.
վեց

վեց հարիւր յիսուն և երկու ։
‖2.Եզր. 2.61. * ‖ Եւ 'ի քահանայիցն. որք պաշտէին 38
զքահանայութիւն ոչ գտան. որդիք
Նորդիայ. որդիք ակբոսայ. որդիք յո_
դուսայ. որք առին իւրեանց կանայս
'ի դստերացն բերզելլայ ։ * Եւ կո_ 39
չեցան ընդ անուամբ նորա. և խնդրեալ
զտոհմ ոչ գտին ընդ ազգահամարին 'ի
գիրս՝ 'ի տեղի վիճակին նոցա ։ և իբրև
ոչ գտան յազգահամարին. 'ի բաց որո
շեցին զնոսա. և ոչ մօտեցին 'ի քահա
նայութիւն ։ * Եւ ասացին ցնոսա 40
Նէեմիա. և ատթարիա. մի մերձենալ
'ի սրբութիւն՝ մինչև յարիցէ քահա
նայապետ որոյ զգեցեալ իցէ զյայտնու
թիւն և զճշմարտութիւն ։ * Եւ էին 41
ամենայն իէլ յերկոտասանամենից և
'ի վեր. թող զծառայս և զաղախնայս.
բիւրք չորք՝ և երեք հազարք երեք
հարիւր և վաթսուն ։ * Ծառայք և 42
աղախնայք նոցա եօթն հազար երեք
հարիւր և երեսուն և եօթն. սաղմոսա
սացք՝ և պաշտօնեայք երկերիւր քա
ռասուն և հինգ ։ * Ուղտք չորեքհա_ 43
րիւր երեսուն և հինգ՝ և ձիք եօթն հա
Ձ. Ջորէփ զար քառասուն և վեց ։ և ջորիք եր_
2045 կերիւր հազար քառասուն և հինգ ։
էշք հինգ հազար հինգ հարիւր քսան
և հինգ ։ * Եւ իշխանք ըստ հայրա_ 44
պետացն իւրեանց եկեալ մինչ 'ի
տեղի տաճարին Այ. որ էր յերուսա_
զի հանգ ղէմ. և եդեալ ուխտ զի կանգնեսցեն
նեղքեն տաճարն 'ի տեղւոջ իւրում. և ըստ կարի
զտաճարն իւրեանց ։ * Արկանէին 'ի գանձանակ 45
տաճարին 'ի նպաստաւորութիւն գոր_
ծոյն. ոսկի հազար մնաս. և արծաթ
մնաս հինգ հազար. և պատմուճանս
քահանայականս հարիւր ։ * Եւ բնա 46
կեցան քահանայքն՝ և ղևտացիքն՝ և
ժողովուրդքն յէմ, և 'ի տեղիս նո_
րա. և սաղմոսասաց պաշտօնեայքն.
և դռնապանքն. և ամենայն իէլ. 'ի
‖2.Եզր. գեօղս և յագարակս իւրեանց ։ * ‖ Եւ 47
3. 1. յարուցեալ յեօթներորդ ամսեանն
ամենայն որդիքն իէլի յիւրաքանչիւր
տեղեաց. ժողովեցան միաբան յընդար
ձակ տեղին՝ 'ի դրանն առաջին՝ 'ի
կողմն արևելից ։ * Եւ կարգեալ յե_ 48
սու յովսեդեկեանց. և եղբարք նորա
և ամենայն բազմութիւք քահանայիցն
և զօրաբաբել սաղաթիելեանց. և եղ_
բարք նորա. պատրաստեցին սեղան
Տն Այ իէլի ։ * Մատուցանել 'ի վն 49
նորա ողջակէզս՝ որպէս և գրեալ է
'ի գիրս մօսէսի առնն Այ ։ * Եւ ժո_ 50
ղովեցան նոքա՝ և որոշեցան յայլոց հե
թանոսաց երկրին. և ուղղեցին սե_
ղան զօհարանաց 'ի տեղւոջն իւրում.

և թէպէտ էին նոցա թշնամիք հեթանոսք՝
սակայն լինէին նոցա օգնականք ամ
ազգք երկրի. և բերէին նոքա ընծայս
և պատարագս՝ ըստ ժամանակս ժա_
մանակս. և ողջակէզս Տն ընդ առա
51 ւօտս և ընդ երեկոյս ։ * ‖ Եւ արարին ‖Ղեւ.
զտօն տաղաւարահարացն. որպ և գրեալ 23. 34.
է յօրէնսն մօսէսի. և մատուցանէին
զօհս զօրհանապազ՝ որպ և հրամայեալ
52 էր ։ * Եւ յետ այսորիկ մատուցանէին
ողջակէզս ըստ ժամանակս ժամանակս.
և զողջակէզս շաբաթուցն. և զամ
սամտիցն. և զամենայն տօնս
53 կարգէին՝ և կատարէին * Եւ որ ինչ
միանգամ ուխտս ուխտէին Այ. յամ
սամտէն եօթներորդ ամսոյն սկսան
մատուցանել զողջակէզս Տն Այ. և
տաճարն Տն Այ ոչ ևս էր շինեալ ։
54 * ‖ Եւ ետուն դինս դաղատոսաց. և յարգեր.
55 հիւսանց. և կերակուրս նոցա ։ * Նոյնպ ծայ
և սիդոնացւոց. և տիւրացւոց. զի բե_ ‖2.Եզր.
րիցեն նոքա 'ի լիբանանէ մայր փայտս. 3. 7.
և բերեալ նաւօք 'ի նաւահանգիստն
յոպպէ. որպէս և հրամայեաց և կար
գեաց նոցա յառաջագոյն կիւրոս թա
56 գաւորն պարսից ։ * ‖ Եւ յամի երկ_ ‖Սիր.
րորդի ելիցն իւրեանց յերուսաղէմ. 49.13.
յամսեանն երկրորդում սկսան շի_
նել զտաճարն. զօրաբաբէլ սաղաթի
ելեանց. և յեսու յովսեդեկեանց՝ և եղ_
բարք նոցա. և քահանայապետքն և ղև_
տացիք. և ամենեքեան որք ելեալ էին
57 'ի գերութենէ յերուսաղէմ ։ * Եւ ար
կին հիմն տանն Տն Այ յամսամտի,
երկրորդի ամսեանն. յերկրորդի ամի
ելիցն իւրեանց 'ի հրէաստան և յէմ ։
58 * Եւ կարգեցին զղևտացիսն 'ի քսան
ամենից և 'ի վեր 'ի գործ սպասու Տն.
* Եւ կարգեցան յիսու՝ և որդիք՝ և
եղբարք նորա. (և կադմիէլ եղբայր
նորա. և որդիք յեհուդայ բաբուն.
և որդիք յովիդայ եղիադեանց.) համ
դերձ եղբարբք իւրեանց. ամենայն
ղևտացիքն միաբանեալ գործէին ըղ
գործ տանն Տն. (և դաղատոսք շի_
59 նողք շինեցին զտունն Տն ։) * Եւ կար
գեցան քահանայապետքն զգեցեալ
զպճղնաւորն հանդերձ նուագարա_
նօք և փողովք. և ղևտացիքն որդիք
60 ասափայ ունէին զծնծղայսն ։ * Համ
դերձ երգօք սաղմոսէին՝ և օրհնէին
զԱծ. որպ և կարգեաց զերգս նուա_
գարանաց դաւիթ թագաւոր իէլի ։
61 * Եւ մեծաձայն օրհնէին և գոհանային
զՏէ Այ. վն զի բարերարութի Այ
և փառք յաւիտեան են յամ իէլի ։
62 * Եւ մեծաձայն ամ ժողովուրդքն
հարկանէին զփողսն իւրեանց. և գո
չէին

չէին ձայնիւ մեծաւ. և օրհնէին զՏէր.
որ կանդնեաց զտաձար իւր սուրբ։
*ԵՒ եկին՝ և մինչ քահանայապետքն 63
ղևտացիք. որք էին գահերիցունք. և
առաջնորդք ըստ նահապետութեան
հարցն իսրայէլի. որոց տեսեալք զտա
ճարն յառաջ քան զայս շինած։ *ԵՒ 64
մեծաւ ձայնիւ. և լալով. և բազում
փողոք ուրախութիւն մեծաւ։ *Որ՝ ոմանք 65
չլսէին բազմութիւն զձայն փողոցն՝ ի
ձայնէ լալոյ ժողովրդեանն. զի թէ
պէտ էին բազումք. որք հաբկանէին
զփողոն. որ երթայր ձայնն և՝ ի հե
ռաւոր ևս տեղիսն։ * ԵՒ 66 ||2.Եզր. 4. 10
զձայնն թշնամիք ազգին յուդայ՝ և
բենիամինի. և եկին՝ ի տեսանել՝ և՝ ի
գիտել. թէ զինչ է ձայն փողոցն։ *ԵՒ 67
գիտացին՝ թէ գերեալքն են՝ ի բաբի
լոնէ՝ իգերութենէն. որք շինեն զտաձար ի գերու թենէ
Տն Ի.Ա՝ իրի։ * ԵՒ մատուցեալ առ 68
զօրաբաբել. և յեսու յովսեդեկեանց.
և առ այլ իշխանս հայրապետացն. և
ասեն ցնա. և շինեսցուք և մեք ընդ
ձեզ զտաձարն Տն։ * ԵՒ ոչ դուք, 69
նոյնպէս և մեք լսիցուք Տն Ի.Ա՝ ձե
րոյմ. քանզի և մեք եաք ցանկացեալ
եղից ձերոց. յօրէ յայնմանէ յորմէ գե
րեաց սահմանեաց թագաւորն աս
ղեստանեայց. և եած՝ և բնակեցոյց
զմեզ աստ։ *ԵՒ 70
քաբել. և յեսու յովսեդեկեանց. և
այլք իշխանք հայրապետացն իսրի
է մեզ և ձեզ արժան շինել զտուն Տն
Ի.Ա մերոյ։ *Մեք միայն շինեսցուք 71 ||2.Եզր. 4. 3.
զտաձարն Տն Ի.Ա. ոչ և հրամայեաց
մեզ կիւրոս թագաւոր պարսից։
*Քանզի այս ազգք էին. որք հաղորդ 72
դէին ընդ թշնամիս յուդայ. որք ար
գելուին՝ ի շինելոյ։ *Ի ժամանակս 73
կիւրոսի թագաւորի. զի հրամայեաց
նա շինել զտաձարն՝ ի կենդանութե
իւրում. և յետ մահուան նորա արգե
լին ամն երկուտասան՝ մինչև յերկ
րորդ ամն դարեհի։

ԳԼՒ. Ը.

Եւ ի յերկրորդի ամի դարեհի ար 1 ||2.Եզր. 5. 1.
քայի մարգարեանային անգէ և
զաքարիա. և մարգարեանային՝ ի հրէ
աստանի և յԵրէմ յանուն Տն Ի.Ա իրի
*Յայնժամ զօրաբաբել սաղաթիէ 2
լեանց. և յեսու յովսեդեկեանց. սկսան
շինել զտաձարն Տն յԵրէմ հանդերձ
մարգարէիքն Տն. որք օգնէին նոցա։
*Ի նմին ժամանակի եկին առ նոսա. 3
սիսին իշխան կողմանցն ասորւոց և
փիւնիկեցւոց. և սաթրաբուզան. և
այլ ընկերքն նոցա։ * ԵՒ ասեն ցնա. որը 4

Ննն

հրամանաւ շինէք զտաձարդ զայդ. և
զսրահս դորա. և կամ որք այնոքիկ ի
ցեն. որք կամիցին ղձա շինել՝ և կատա
րել։ *ԵՒ եւս ընդդէմ այցելուն՝ ի Տնէ՝ ի 5
վերոյ քահանայիցն. և հրեաստանեայցն.
* ԵՒ ոչ արգելին զնա՝ ի շինելոյ. մինչև 6
գրեսցեն առ դարեհ թագաւոր. և առ
ցին հրամանն՝ ի նմանէ։ օրինակ թղ
թոյն՝ զոր գրեցին՝ և առաքեցին առ
դարեհ արքայ։ *Ասին իշխան ասոր 7
ւոց և փիւնիկեցւոց. և սաթրաբուզան.
և որք ընդ նմա՝ ասորւոց և փիւնիկեցւոց
գործակալք՝ և գլխաւորք՝ թագաւորի
դարեհի ողջոյն։ *Գիտութի լիցի քեզ 8
տէր մեր թագաւոր. քանզի երթեալ
հասաք մեք յերկիրն հրեաստանի. և
մտաք՝ ի քաղաքն եէմ. և գտաք անդ
զերեալսն՝ ի գերու թէ. և զքահանայս
պետսն՝ ի քաղաքին յԵրէմ. և տեսաք.
զի շինէին զտաձարն Տն մեծ։ * ԵՒ 9
նորաւաքանչ քարամբք կոփածոյիւք՝
և մեծամեծօք. և փայտեայ պահանգս
կապէին՝ ի մէջ որմոյն։ *ԵՒ եր գործն 10
մեծաւ փութով և յաջողութիւն՝ ի ձեռս
նոցա. և մեծապէս փառօք կամին վաղ
վաղակի կատարել զնա։ * ԵՒ յայն 11
ժամ մեր հարցեալ զծերսն ասեմք. որք
հրամանաւ շինէք զտունդ զայդ՝ և
կամ՝ որք բնիւ արկիք զհիմունս դորա։
*ԵՒ հարցեալ ցնա, զի տացուք գի 12
տել քեզ. և յուցցուք քեզ զարսն զա
ռաջնորդս նոցա. և գրեսցուք զանունս
նոցա. որք են իշխանք գործոյնդ։ *ԵՒ 13
նոցա պատասխանի տուեալ ասացին
մեզ. մեք եմք ծառայք Տն Ի.Ա. որ
արար զերկինս և զերկիր։ * ԵՒ եր 14 ||3 Եզր. 6. 2.
շինեալ տաձարս այս յառաջքան զբա
զում ամն՝ ի ձեռն մեծ և զօրաւոր
Թագաւորի իսրայէլի։ *ԵՒ յորժամ հարքն 15 ||4 Եզր. 24. 1.
մեր դառնացուցին՝ և մեղան առ Տէր
Ի.Ծ իրի. որ արար զերկինս և զերկիր.
մատնեաց զնա՝ ի ձեռս նաբուգոդոնոս
սորայ արքայի բաբելացւոց. որ եր
Թագաւորքաղդեացւոց։ *ԵՒ զտունս 16
զայս կործանեալ այրեցին. և զժո
ղովուրդն գերեալ ածին՝ ի բաբելոն։
*Եւ յառաջնում ամի Թագաւորուն 17 ||2. Եզր. 5. 13.
կիւրոսի՝ ի բաբելոն գրեաց արքայ
կիւրոս. և հրամայեաց շինել զտա
ճարս զայս։ *ԵՒ զամ կահ և զսպաս 18
տաճարին զոսկեղէն և զարծաթե
ղէն՝ զոր էառ նաբուգոդոնոսոր աք
քայ՝ ի տաճարէն Տնյերէմ. և ետ՝ ի
պահեստի՝ ի տան կռոց իւրոց. զար
ձեալ կիւրոս էառ՝ ի տանէ կռոցն բա
բելացւոց. և ետ ցղօրաբաբել և ցսահ
մանասար։ *ԵՒ հրամայեաց նմ բե 19
րել և դնել զկահն և զսպաս տաճա

րին Տն յե՛մ. և զտաճարս զայս Տն
հրամայեաց շինել 'ի տեղւոջ իւրում:
* Յայնժամ սաղմանասար եկեալ 20
յե՛մ. եարկ զհիմունս տաճարիս այ_
սորիկ. և յայնմ ժամանակաց հետէ
մինչև ցայժմ շինեմք. և դեռևս ոչ է
կատարեալ. * Արդ այժմ տէր մեր 21
և Թագաւոր դարեհ. խնդրեա՛ և տես
'ի տուն մատենագրաց. ուր կան գիրք
յիշատակարանաց 'ի պահեստ Թագա
ւորի կիւրոսի: * Եւ եթէ գտցի հրա_ 22
մանաւ Թագաւորի կիւրոսի՝ և բա_
նիւ նորա շինեցին զտուն Տն յերու_
սաղէմ. և հաւանեալ 'ի վ՛ր հրամանացն
կիւրոսի Թագաւորի. առ մեզ տեղե
այսոցիկ կութի տացես վասն իրաց այսր ամի:
ամենե_ *Յայնմ ժամանակի Թագաւորն դա 23
ցուն րեհ հրամայեաց խնդիր առնել 'ի
տունս մատենագրաց Թագաւորացն.
որք կային 'ի բաբելոնի. և գտաւ 'ի
Էկբատա բատանբարիտէնի. 'ի մարաց աշխար_
նի հին. 'ի տեղւոջ ուր կային գիրք յիշա
տակարանաց. ուր էր գրեալ այսպէս:
*Յամին առաջնում Թագաւորութեն 24
կիւրոսի. արքայ կիւրոս հրամայեաց
շինել զտունն Տն յե՛մ. որք մատու_
ցանէին զոհս յայտնութ. 'ի ձեռն հրոյ:
‖2. Եզր. *‖ Եւ հրամայեաց զայս չափ օրինա 25
6. 3. կի շինել. բարձրութին լինցի կան_
գունս տասն. և լայնութին կանգունս
վաթսուն. և դնել կարգս երիս քա
րակոփս. և կարգ մի 'ի փայտէ նո_
րոյ. և զծախս հրամայեալ էր յար_
քունուստ տալ: * Եւ զկահ սպասու 26
տանն Տն՝ զոսկեղէնս և զարծաթե_
ղէնս, զորս բերեալ էր նաբուգոդո_
նոսորայ 'ի բաբելոն 'ի տաճարէն Տն.
որ էր յե՛մ, հրամայեաց տանել կիւ_
րոս Թագաւոր 'ի տուն Տն. որ էր յե՛մ:
զի դիցեն անդ՝ որպէս և էր յառա_
ջագոյն: * Եւ յաւել ևս յայս հրամանն 27
դարեհ արքայ. և ասէ. սիսին իշխան
ամասորւոց և փիւնիկեցւոց. և սաթ-
րաբուզան՝ և այլ ընկերք ձեր. որք
կարգեալ էն 'ի գործակալութի ասոր
ւոց և փիւնիկեցւոց. 'ի բաց կացէք 'ի
տեղւոյդ յայդմանէ. (և մի մերձենայք
'ի ծառայդ Տն զորաբաբել. որ է իշ_
խան հրէից. և մի 'ի քահանայապետս
հրէից. որք միանգամ շինեն զտուն Տն
'ի տեղւոջ իւրում:)*Եւ ես հրամայե 28
ցի. զի ամենևին բովանդակ շինեսցի.
և եղէց օգնական հրէիցդ. որք եկին
յե՛մ. մինչև կատարեսցեն զտաճարդ
Տն Այ իւրեանց: * Եւ 'ի հարկաց 29
կողմանցդ ասորւոց և փիւնիկեցւոց
պատուիրանաւ հրամայեցի. զի տա_
ցեն արանցդ այդոցիկ 'ի նպաստաւո_
րութի զոհից Տն. և առցէ զորաբաբել
իշխան զուարակս՝ և խոյս՝ և գառինս:
30 *Ըստ նմին օրինակի և ցորեան. այլև
գինի. և ձէթ. և եղիցի այդ ամ կար
գեալ ամ ըստ ամէ. որչափ և ժամա_
նակս քահանայքն յե՛մ հրամայես_
ցեն 'ի ծախս Տն. օրըստօրէ անխափան
31 տացեն: * Զի մատուսցեն զպատա_
րագս Տն Այ բարձրելոյ՝ վ՛ս Թագա
ւորին և զօրաց նր. և արասցեն աղօթս
32 վ՛ս կենաց Թագաւորին: * Եւ հրա_
մայեցի՝ եթէ որք հեղգասցին, և կամ
անցցէ զհրամանաւ իմով՝ զոր գրեցի.
պատժեսցի՝ և տուժեսցի զամ յիւր_
մէ. և կախեսցի. և խոշտանգեսցի. և
զամ զստացուածս նր յարքունիս առ_
33 ցեն: *Անդի ուր անուանեցաւ անուն
Տն. անդ հրամայեալ էր զամ դար_
մանս Թագաւորութեն և ազգաց. և
նա իշխեաց ձեռնարկել՝ և արգելուլ.
և խորհեցաւ չար վասն տաճարին Տն
34 յե՛մ: * Ես Թագաւոր դարեհ, մե_
ծաւ զգուշութբ հրամայեցի լինել՝ և
կատարել այսմ ամենայնի:

Գլ. Է:

1 Յայնժամ ‖ սիսին մեծ իշխան. որ ‖2. Եզր. 6. 13.
էր 'ի կողմանցն ասորւոց և փիւ_
նիկեցւոց. և սաթրաբուզան. և այլ
ընկերք նոցա. որք արգելուին զգործ
տաճարին. յորժամ առին զհրամանն
2 'ի դարեհէ Թագաւորէ: * Սկսան վե_
րակացու լինել՝ և հոգ տանել գործոյն.
և երէց գործակալքն ծերոցն հրէից.
3 և քահանայապետից: * Եւ յաջողէր
գործ տաճարին. քանզի մարգարէա_
4 նային անգէ, և զաքարիա: * Եւ կա_
տարեցաւ տաճարն ըստ հրամանի Տն
Այ իղի. և ըստ հրամանի կամաց
կիւրոսի և դարեհի: և արտաշէսի ար
քային պարսից. (և յամին վեցերորդի
5 դարեհի Թագաւորի:) * Կատարեցաւ
տաճարն սուրբ 'ի քսաներորդ ամսոյն
ադար: 'ի վեցերորդ ամի Թագաւորու
6 Թեն դարեհի: * Եւ արարին որդիքն
իղի՝ և քահանայք՝ և ղևտացիք. և ամ
եկեալքն 'ի գերութէ ըստ կարգեալ և
հրամայեալ էր 'ի գիրս օրինաց մովսէ
7 սի: * Եւ մատուցին 'ի նաւակատիս
տանն Տն. զուարակս հարիւր. խոյս
երկերիւր. գառինս չորեքհարիւր:
8 * Եւ ամիկս վ՛ս մեղաց ամ իղի երկո_
տասան. ըստ Թուոյ ցեղից իշխանացն
9 իղի. * Եւ կարգեցան քահանայքն՝ և
ղևտացիքն ըստ ազգացն. զգեցեալք
զպաճնաւորն առաջի Տն Այ իղի. ըստ
հրամանացն 'ի գիրսն մովսէսի. և դռ_
նապանքն ըստ իւրաքանչիւր դրանցն:
* Եւ

*Եւ արարին որդիքն Իէի. որք ելեալ 10
էին 'ի գերութենէ զզատիկն Տն 'ի չոր-
րեքտասաներորդի ամսեանն առաջ-
նոյ. քանզի սրբեցան քահանայքն՝ և
ղևտացիք միանգամայն: *Եւ ամ, որք 11
ելեալք էին 'ի գերութենէ, և եղեալք
սուրբք ղևտացիքն. *Զենին զզա- 12
տիկն Տն ամ որդւոցն Իէի. որք ելեալ
էին 'ի գերութենէն՝ և եղբարց իւր-
եանց՝ և ինքեանց՝ և քահանայիցն:
*Եւ կերին որդիքն Իէի. որք ելեալ 13
էին 'ի գերութենէն. ամենեքեան որք
որոշեցան 'ի պղծութեանց հեթանոսաց.
և որք խնդրեցին զՏր Այ: *Եւ արա 14
րին զզատիկն բաղարջակերաց զեօթն
օր. և լինէին ուրախ առաջի Տն: *Զի 15
զի դարձոյց Տր զխորհուրդ Թագաւո
րին ասորւոց 'ի նոսա. և զօրացոյց ըզ
ձեռն նոցա 'ի գործ Տն Այ Իէի:

Գլ: Բ:

Եւ յորժամ եղև. կատարեցաւ այս 1
ամ. Թագաւորեալ արտաշէսի ար
քայ 'ի մէջ պարսից. առ որ երթեալ
եզրի, որդւոյ ազարիայ. որդւոյ յեզե
րիայ. որ 'ի քեղկեայ. որ 'ի սաղեմայ:
*Որդիք սադովկայ. որ 'ի յաքիտոբայ. 2
որ 'ի յամարեթայ. որ 'ի յազեկիայ. որ
'ի մարերովթայ. որ 'ի զարեայ. որ 'ի սե-
ուխայ. որ 'ի բոկկայ. որ 'ի յաբաասեայ
որ 'ի փենեհեսէ. որ յեղիազարայ. որ
յահարոնէ առաջնոյ քահանայէ:
*Այս եզր. որ ել 'ի բաբիլոնէ. որ էր 3
դպիր յաջողակ օրինացն մովսէսի տուե
ցելոց յԱյ Իէի: *Եւ ետ նմա Թա- 4
գաւորն մեծ փառս. և գտեալ շնորհս
առաջի նր փառաւորեաց զնա մեծաւ
պատուով: *Եւ ելին ընդ նմա յորդ- 5
ւոցն Իէի. և 'ի քահանայիցն, և 'ի ղև-
տացւոց. և 'ի պաշտօնէիցն փսալտաց.
և 'ի դռնապանաց. և 'ի ծառայից քա
հանայիցն յԵմ: *Յամի եօթներոր 6
դի Թագաւորութե արտաշէսի ար-
քայի. յամսեանն հինգերորդի. որ էր
ամ եօթներորդ Թագաւորին. ելեալ
'ի բաբիլոնէ յամսամտի առաջնոյ ամ
սեանն՝ և յամսամտի հինգերորդի ամ
սեանն *Եմուտ յԵմ. ըստ և յաջողեաց 7
նմա զճանապարհն: *Քանզի լցեալ 8
էր եզր ամ իմաստութբ. և ոչինչ պա
կասէր 'ի նմանէ յամ պատուիրանացն
Տն. և ըստ օրինացն ուսուցանէր Իէի
զամ զդատաստանս և զիրաւունս:
*Եհաս գիր հրամանի արտաշէսի 9
Թագաւորի առ եզր քահանայ՝ և պատ
միչ օրինացն Տն. և էր գրեալ զայս
օրինակ: *Թագաւոր արտաշէս՝ եզրի 10
քահանայի՝ և պատմչի օրինացն Տն

11 ողջոյն: *Ամ մարդասէր կամօք կշ-
ռեալ իմ. հրամայեցի ամ ազգաց
հրէաստանի. որք կամիցին ելանել
յԵմ. և քահանայապետիցն. և ղև-
տացւոցն. համարձակութի լիցի ըն
12 քեզ երթալ յԵմ: *Եւ ոմ փափա-
գին ցանկութբ հասանիլ 'ի հրէաս-
տան՝ և յԵմ. հրամայեցաք՝ ես և
13 եօթն խորհրդակիցք իմ: *Զի եր-
թեալ ըն օրինացն կատարեսցեն զամ,
14 պահելով ոմ ունիս յօրէնս Տն: *Եւ
մատուսցեն զպատարագս Տն Այ Իէի.
ոմ ուխտեցաք՝ ես և սիրելիք իմ յԵմ.
և զամ ոսկի և արծաթ՝ որչափ և գտցի
յերկրիս բաբիլացւոց. Տն Այ մա
15 տուսցեն պատարագս յԵմ: *Եւ
առեալ նպաստաւորութի յերկրես
բաբիլացւոց քահանայիցն Տն Այ
տարցին յԵմ, ոսկի և արծաթ. և
զուարակս. խոյս և գառինս. և զայլ
16 ամ զոհս նուիրաց: *Մատուսցեն 'ի
17 սեղան Տն Այ յԵմ: *Եւ զամ ինչ՝
որպէս կամիցիս հանդերձ եղբարբքդ
քովք՝ արասցես. մն ոսկւոյ և արծա
թոյ հարկացն ըն կամաց Տն Այ քոյ
18 կատարեսջիր: *Եւ զքահանայական
զկահ. և զսպաս Տն տարեալ յԵմ:
19 *Արասջիր ըն պիտոյից տաճարին Տն
Այ. և եդեալ զամ առաջի Տն Այ քոյ
20 յԵմ: *Եւ զայլևս մնացուածս և
զաւելորդս. որինչ և իցեն 'ի պէտս
տաճարին. դիցեն զայն 'ի տունս գան
21 ձից և Թագաւորաց: *Եւ ես արտա
շէս Թագաւոր հրամայեցի գանձաւո
րաց. որք են յասորեստանի. և 'ի կող
մանս քանանացւոց. որչափ և կամես
ցի առնուլ եզր քահանայ և պատմիչ
օրինացն Տն Այ բարձրելոյ. անխա-
փան տայցէք նմա արծաթ՝ տաղանդս
հարիւր: ըստ նմին օրինակի և ոսկի:
22 *Եւ ցորեան քոռս հարիւր. և գինի
23 և ձէթ նոյնչափ: *Եւ զամ ըստ օրի
նացն առեալ կատարեսցեն Տն Այ
բարձրելոյ: զի մի լիցի ցասումն յԱյ
'ի վն Թագաւորութե իմոյ՝ և որդւոյ
24 իմոյ: *Եւ հրամայեալ վն ձեր քահա
նայիցդ՝ և ղևտացւոց. և սաղմոսա-
սաց պաշտօնէիցդ. և դռնապանաց.
և ծառայից քահանայից. և սպասա-
25 ւորաց տան Տն: *Մի զհարկս ինչ՝
և մի զայլ ինչ՝ ոք իշխեսցէ ամենեին
26 'ի դոցանէ պահանջել: *Եւ դու եզր՝
ըն իմաստութե քում. որ տուեալ է
քեզ յԱյ. կացո դերակացուս և դա-
տաւորս. որք դատեսցեն զկողմանս
ասորւոց և փիւնիկեցւոց. ամենեքեան
որոց ուսեալ է զօրէնս Տն Այ քոյ:
27 *Եւ որք ոչն գիտիցեն, ուսուսջիր. և

ամենե- ցեան

որ'ի սա- դուկայ

ամենեքեան՝ որք անցանիցեն զըրի-
նօքն Տ֊ն Ա.Յ. և զօրինօք մեր Թագա
ւորացդ. տուեալ է քեզ իշխանութիւն պա
տուհասել՝ և խոշտանգել. և եթէ մա
հապարտք իցեն, սպանանել և կամ թէ
պատուհասի արժանի՝ պատուհասել՝
և տուգանս պահանջել ։ * Եւ ասէ 28
եզը դրիչ օրինացն Տ֊ն՝ օրհնեալ Տ֊ն
Ա֊ծ հարցն մերոց. որ եւս զայս ամ՝ ի
սիրտս Թագաւորին փառաւորել զտա
ճարն Տ֊ն. որ է յԵ֊մ։ * Եւ զիս մեծա 29
պէս պատուհասց առաջի Թագաւորին.
և առաջի ամ՝ խորհրդականաց նր. և
սիրելեաց՝ և ամ մեծամեծաց նորա ։
* Եւ եղէ ես զօրացեալ յոյժ օգ- 30
նութիւք Տ֊ն Ա.Յ իմով ։ և ժողովեաց
զամարս ի՛ղ. որք ելանէին ընդ նմա
յԵ֊մ։ * Եւ այսոքիկ են իշխանք ը 31 ‖2.Եզր. 8. 1.
նահապետութե֊ն հարցն իւրեանց. և
ը բաժնից ցեղիցն ի՛ րեանց. որք ելին
ընդ եզբի՛ ի բաբիլոնէ. ի Թագաւո֊
րութե֊ն արտաշէսի արքայի ։ * Յորդ- 32
ւոցն փենհեսի՝ գերասն. յորդւոցն Ի֊
թամարայ գամայէլ ։ յորդւոցն դաւ
թայ՝ փարէս ։ * Յորդւոց փորոսայ 33 փաբէսի
զաքարիաս. և որք ընդ նմա էին գե֊
րեալք արք հարիւր և չիսուն ։ * Յորդ- 34
ւոցն փահաթ. մովաբ. եդիա. օնիաս.
զարեայ. և ընդ նմա արք երկերիւր ։
* Յորդւոցն զաթուեսայ. յեքօնիաս. 35
յեղեդէեայ. և ընդ նմա արք երեքհա
րիւր ։ * Յորդւոցն ադինոբեայ յօնա֊ 36
թանու. և ընդ նմա արք երեքհարիւր
և չիսուն ։ յորդւոցն եղիամեսեայ. գո֊
թոմիա. և ընդ նմա արք եօթանա֊
սուն ։ * Յորդւոցն սափատիայ. զաքա 37
րիաս միքայէլեանց. և ընդ նմա արք
եօթանասուն ։ * Յորդւոցն յովաբայ. 38
աբադիսեր եղելեանց. և ը նմա արք
երկերիւր և երկոտասան ։ * Յորդւոցն 39
բանեայ. ասաղիմօթ յօսափեանց. և
ընդ նմա արք հարիւր և վաթսուն ։
* Յորդւոցն բեբերայ. զաքարիայ բե֊ 40
բեայ. և ընդ նմա արք քսան և ութն։ երկերիւր ևութն
* Յորդւոցն ասատլեայ. յովնանէս կա 41
տանայ. և ը նմա արք հարիւր և տասն։
* Յորդւոցն ադոնիկամայ. եսիասայ։ 42
և այս անուանք նց. եղիփաղատու.
գեուէլ. և սամէա. և ընդ նոսա արք
եօթնասուն ։ (յորդւոցն բանեայ յու
թիաս տաւկուբանոյ. և ընդ նմա արք
եօթանասուն ։) * Եւ ժողովեալ գնաք 43
յեզը գետոյն. որ անուանի Թերեայ՝
և արարեալ օթեւանս անդ աւուրս
երիս. և արարեալ համար ամենեցուն։
* Յորդւոց քահանայից. և յորդւոցն 44 ‖2.Եզր. 8. 15.
ղեւտացւոց. ոչ ոք գտաք առ նս ։ * Եւ 45
առաքեցի առ եղիեզեր. և եկին առ
նա. սամեայ. և որիբօն. և նաթան. էն
նատոն. զաքարիա. և մոսողամօն ։ այ֊
սոքիկ իշխանք և վարդապետք օրի֊
նացն ։ * Եւ առայի ցնոսա երեսուն առ 46
ղոդեով իշխան գանձատորացն ։ * Եւ 47
պատուիրեցի նոցա ասել ցիդոբէօն. և
ցեղբարս նորա. և որք միանգամեն՝ ի
տեղւոջ գանձատորացն. առաքել առ
մեզ՝ ի քահանայից տանն Տ֊ն ։ * Եւ 48
ածին առ մեզ արս. որք էին զօրաւորք
ըստ բանի Տ֊ն. և գիտունք յօրէնս Տ֊ն
որդւոցն մոսղեայ. որք՝ ի վեհեայն և
յէշէբեան. և զորդիս նորա. և
զեղբարս ուեթնէթասան ։ * Եւ ասե֊ 49
բիան ։ և անուանոն. և ոսէտան. եղբայր
յորդւոցն քանուսեայ. և որդիք նորա
արք քսան ։ * Եւ ի ծառայից քահա֊ 50
նայիցն. զորս եւս գաւիթ իշխան՝ ի
գործ սպասաւորութե֊ն վեհտացւոց. որոց
գրեցան անուանք նշանաւորացն եր֊
կերիւր և քսան ։ * Եւ քարոզեցաք 51 ‖2.Եզր. 8. 23.
անդ պահս. և մտաուցաք ազօթս ա֊
ռաջի Տ֊ն մեր. խնդրելով զդիւ֊
րութե֊ն և յաջողութե֊ն մեզ՝ և որդւոց
մերոց. և ամ՝ ինչ որ ընդ մեզ էր ։
* Վասն ծանրութե֊ն համարեցաք խնդ 52
րել՝ ի թագաւորէն հեռևակս և հե֊
ծեալս յոզարիաւորս ընդ մեզ վասն զգ
գուշութե֊ն այսոցիկ. որք ընդդիմա֊
նային մեզ ։ * Վասնզի ասացաք ցԹա 53
գաւորն այսպէս. Թէ զօրութի՛ Տ֊ն այ
մերոյ ընդ մեզ՝ և ընդ ամենեսեան.
որք խնդրեն զնա ։ * Եւ վասն այսր ամի 54
քարոզեալ պահս և խնդրոսճածս. զի
Տ֊ն պահեսցէ զմեզ. և յաջողեսցէ մեզ
՝ի ձանապարհն խաղաղութե֊ն ։ * Եւ 55
որոշեցաք զգլխաւորս ցեղից քահա֊
նայիցն արս երկոտասան. և զսեբեխիա.
և զասամիան. և ընդ նս յեղբարց նց
արս տասն ։ * Եւ կշռեցաք. և տուաք 56
ցնս զարծաթն և զոսկի. և զսպաս քա֊
հանայութե֊ն կահու տանն Տ֊ն. զոր պար
գևեաց մեզ Թագաւորն. և խորհրդա
կիցք նր՝ և իշխանք՝ և ամ իլ։ * Եւ 57
կշռեալ ետուաք ցնս արծաթ. տալանդս
վեցհարիւր և չիսուն. և սպաս արծա
թոյ հարիւր տաղանդ. և ոսկւոյ տա֊
ղանդս հարիւր ։ * Եւ այլ կահ ոսկ֊ 58
ւոյ քսան. և կահ պղնձոյ սուրբ և մա
քուր ոսկեգոյն երկոտասան։ * Եւ ա֊ 59
սացի ցնոսա. Լուրք սրբեալք Տ֊ն եք.
և ամ՝ սպասք սուրբ Տ֊ն են. և ոսկի֊
ն և արծաթն եղինք. ազօթս արա֊
րեալ առ Տ֊ն. և Տ֊ն Ա֊ծ հարցն մերոց
պահեսցէ. և հասուսցէ խաղաղութի֊
՝ի տեղն սրբութե֊ն իւրոյ ։ * Եւ ըմբռնն 60
կացէք. և պահեցէք. մինչև հասու֊
ցեալ տարջիք զդոսա. ցզլխաւորս քա֊
հա֊

հանապիցն և ղևտացւոց. և ցիշխանս
հայրապետացն Իլի. որք էին յԵԶեմ։
61 * Որ առեալ պահապանաց տաճա
րին Տ՚ն, և քահանայապետին և ղևտ
ացւոցն զարծաթ և զոսկի՝ և զկահ
սպասուց տարին ՚ի տաճարն Տ՚ն. որ
Բ.Երկր. 8.31. 62 և յԵրուսաղէմ։ * ‖ Եւ յարուցեալ
ջուէցաք ՚ի գետոյն Թերայ. որ օր եր
կուասան էր ամսոյն առաջնոյ. և ե
կեալ հասաք յԵԶեմ. (պահպանեալք
բարձրացեալ և զօրացեալ ձեռամբ
Տ՚ն և փրկեաց զմեզ Տ՚ր Ա՚ծ մերյամ
Թհնամեաց մերոց։ և հասաք ոջեամբ
և խաղաղութիւ յԵԶեմ)։ * Եւ յորժամ 63
հանգեաք աւուրս երիս յԵԶեմ, յաւ
ուրն չորրորդի՝ կշռեալ ոսկւոյ զար
ծաթն և զոսկի՝ ՚ի տունն Տ՚ն Ա՚Յ մերոյ.
ցքահանայն մարմնոյ ուրեանց. և
որք ՚ի նմա էին։ * Եղեազար փենհէ 64
սեանց. և յօսաբդա յեսովեան. և մե
Թոր սաբաննան։ և այլք ղևտացիք.
ցորս տուաք կշռով և համարով։ * Եւ 65
գրեցաք զկշիռս համարոյն յաւուրն յայն
միկ։ * Եւ որք եկեալք էին ընդ հս ՚ի 66
գերութենէն քաբիլացւոց, մատու
ցին պատարագս Տ՚ն Ա՚Յ ՚ի Իլի. զուա
րակս երկոտասան վասն ամենի՝ խոյս
ինսունս։ * Գառինս եօթանասուն 67
և երկուս. նոխազս վ՚ն փրկութե՚ եր
կոտասան։ զայս ամենս մատուցին
առաջի Տ՚ն այ։ * Եւետուն զգիր հրա 68
մանի Թագաւորին ցգործակալս Թա
գաւորին՝ և ցիշխանս՝ և ցպաւառա
պետս ասորւոց և փիւնիկեցւոց։ և մե
ծաւ պատուով փառաւորեցաւ ազգն
մեր՝ և տաճարն Տ՚ն։ * Եւ ՚ի կատա 69
Բ.Երկր. 9. 1. րել այսր ամի։ ‖ եկին առաջի իմ նահա
պետք և իշխանք որդւոցն Իլի. և ասեն
անխաիր եղև ամենազգ որդւոցն Իլի՝ և
իշխանք նոյ. և քահանայք՝ և ղևտա
ցիք։ * Կատառնակեցան ՚ի հեթանոս 70
և ՚ի պղծութիս ամ
անհաւատիցն. ընդ քանանացիսն. և ՚ի
քետացիս. և ընդ փերեզացիս. և ընդ
յեբուսացիսն. և ընդ մովաբացիսն. և
ընդ ամմնացիսն. և ընդ եդիպտացիսն.
և ընդ եւօմայեցիսն։ * Վասն ամենա 71
նացան ՚ի գործս նոցա. ինքեանք և որ
դիք իւրեանց. և խառնակեցաւ սերմն սր
բութե՚ իւրեանց ընդ ազգս հեթանո
սաց երկրին. և ընկալան իշխանք և
մեծամեծքն իւրաքանչիւր զանօրէնու
թիս զայս յառնէին իւրեանց. քանզի
նոքա եղեն առաջնորդք չար խառնա
կութե՚ այսօրիկ։ * Եւ եղև յորժամ 72
լուայ ես զբանս զայսոսիկ. պատառե
ցի զհանդերձս իմ. և ողբս առեալ
փետտէի զվարսս գլխոյ իմոյ. և զմե
ծաց
րուաց իմոց. և նստայ ՚ի սուգ մեծ
73 արամեալ։ * Եւ ժողովեցան առ իս
ամենեքեան, իբրև լուան զողբն իմ.
որ էր վ՚ն Տ՚ն այ ի՚ՀԼի. և տեսեալ զիս՝
զբրինչ արարի ՚ի վե՚ անօրէնութե՚ն
նդ. քանզի նստայ այնպէս տրամեալ
մինչև յերեկս. ՚ի հասանել ժամու
74 զոհիցն երեկորեայ։ * Եւ յարուցեալ
՚ի սգոյն այնպէս պատառեալք էին
հանդերձքն իմ. և հանդերձ ողբով
կորացեալ էի. և համբարձեալ զձեռս
75 առ Տ՚ն Ա՚Ծ աղաղակեցի։ * ‖ Եւ ա Բ.Երկր. 9. 6.
սեմ. Տ՚ր ամաչեմք և դողամք ա
76 ռաջի երեսաց քոց։ * Վ՚անզի մեղք
մեր բազմացան առաւել քան զգլուխս
մեր. և անօրէնութիք մեր բարձրա
ցան առաւել ՚ի վերոյ քան զերկինս։
77 * Յամաց և ՚ի ժամանակաց հարցն մե
րոց. և եմք մեք ՚ի մեղս մեծամեծս
78 մինչև ցայսօր։ * Եւ վ՚ս ‖ մեղաց մերոց՝ Բ.Երէ. 28.20.
և յանցանաց հարցն մերոց մատնե
ցաք մեք ՚ի գերութի՝ հանդերձ եղ
բարբք մերովք. և Թագաւորովք և
քահանայապետովք մերովք. և ամ
Թագաւորք երկրի արկեալ զմեզ ՚ի
սուր սուսերի՝ գերեցին զմեզ. և աւե
րեցին զտեղիս մեր. և եղեաք մեք
յամօթ՝ մինչև ցայսօր ժամանակի.
79 * Եւ այժմ որչափ եղև ՚ի վե՚ մեր ողոր
մութի՚ քո Տ՚ր. ՚ի Թողուլ արմատ՝ և
զաւակ՝ և անուն ՚ի տեղւոջս յայսմիկ՝
80 ՚ի սրբութե՚ քում։ * Եւ յայտնեցեր
զլոյս ՚ի տաճարի Տ՚ն այ մերոյ. և ե
տուր մեզ կերակուր ՚ի ժամանակս ծա
81 ռայութե՚ մերոյ։ * Եւ ՚ի գերութե՚ն
ոչ Թողեր զմեզ ՚ի ձեռաց. այլ եղեր
մեզ Տ՚ր օգնական. և ետուր մեզ գտա
նել շնորհս առաջի Թագաւորին պար
սից. և պատուհեաց զմեզ. և գտարա
82 նեաց համկազմածուլ։ * Եւ փառա
ւորեաց զտաճար Տ՚ն Ա՚Յ մերոյ. և
կանգնեաց՝ և շինեաց զանապատն
սիօն. և հաստատեաց զմեզ ՚ի հրեաս
83 տանի և յԵԶեմ։ * Եւ այժմ՝ զինչ տա
ցուք պատասխանի առաջի քո Տ՚ր
վասն այսր ամի. քանզի անցաք զօրե
նաք և զհրամանաք քովք Տ՚ր. զոր ե
տուր ՚ի ձեռն ծառայիցն քոց մարգա
84 րեից։ * Ա՚սելով այսպէս. եթէ ‖ եր Բ.Երէ. 7. 1.
կիրն յոր մտեաս դու ժառանգել զնա.
և երկիր պղծեալ ՚ի պղծութե՚ ազգաց
երկրին. և աղտեղութի՚ իւրոյ լցին
85 զնա։ * Եւ արդ մի առնուցուս դու ՚ի
դստերաց նոցին որդւոց քոց կանայս.
և զդստերսն ձեր մի՚ տայցէք կանայս
86 որդւոցն՝։ * Եւ մի խնդրեսցես առ
նել խաղաղութի՚ ընդ նա զամ՚ ժամս
նակս. և եղիջիր դու զօրաւոր ուտել
զբա

զբարութիւն երկրին . և ժառանգես
ցեն որդւոց քո զերկիրն զայն յաւի_
տեանս ժամանակաց: *Եւ որինչ գամ 87
մի անցք անցին ընդ մեզ վն գործոց
մերոց . և վն չարութե մեղաց մերոց:
*Այլ դու Տր բազումանգամ թողեր 88
զմեղս մեր . և ետուր մեզ այսպիսի
զաւակ և արմատ . և մեք դարձեալ
խոտորեցաք անցանել զօրինօք քով .
և խառնակեցաք ՚ի պղծութիւնս հե_
թանոսաց երկրիս : *Եւ ոչ բարկա_ 89
ցար մեզ ՚ի կորուսանել զմեզ մինչև
ցայն վայր . եթե ոչ մնացէ արմատ .
և զաւակ . և անուն մեր : * Տր Ած 90
իՂի . դու արդար և ճշմարիտ ես . ոչ
ապառեցեր զզաւակ մեր . այլ մնացաք
զաւակ և արմատ մինչև ցայսօր : *Եւ 91
արդ՝ աՀաւասիկ եմք այսօր առաջի քո
յանօրէնութիւնս մեր . և ոչևս կարեմք
կալ առաջի երեսաց քոց . զի բազմա_
ցան անօրէնութիւնք և չարիք մեր՝ ա_
Բ. Եզր. 10. 8. ռաւել քան զգլուխս մեր : *Եւ յոր 92
ժամ եկաց յաղօթս եզր Հանդերձ
խոստովանութ̄քս այսոքիւք . և ող_
բովք մեծամեծօք . անկեալ էր ՚ի վր
երեսաց երկրի առաջի տաճարին Տն .
ժողովեցան առ նա ամենեքեան . որք
էին յԵՀմ, ժողովուրդք բազումք՝
արք և կանայք՝ երիտասարդք և կու_
սանք . քանզի ողբք մեծամեծք էին ՚ի
բազմութեն : * Եւ կարդաց յեքօ_ 93
նիայ իելու յորդւոցն իՂի . և ասէ
ցեզր . մեք մեղաք առ Տր Ած . և ա_
ռաք կանայս յայլազգեաց երկրիս այ
սորիկ : *Եւ այժմ են այսօր անօրէ_ 94
նութիւք ՚ի միջի մերում . եկա՛յք ամե
նեքեան՝ դիցուք երդմունս առաջի
Տն և Հանցուք ՚ի բաց զկանայս մեր .
զորս առաք յայլազգեաց . Հանդերձ
որդւովք իւրեանց : *Ոպ և Հրամայէ 95
յօրէնան Տն Ած մերոյ . արի՛ վաղվա
ղակի՝ և կատարեա՛ : * Զի առ քեզ 96
են ամենայն իրք մեր . և մեք ընդ քեզ.
զինչ և Հրամայեսցես՝ արասցուք :
*Եւ յարուցեալ եզր երդմնեցոյց զիշ_ 97
խանս ցեղից քաՀանայիցն՝ և ղևտայ
ւոցն . և զամենայն իէլ՝ առնել ըստ
այսմ օրինակի . և երդուա՛ն :

ԳԼ. Թ.

Բ. Եզր. 10. 6. Եւ յարուցեալ եզր ՚ի սրաՀէ տա 1
ճարին Տն . չոգաւ ՚ի տունն յով_
Հաննեայ եղիասիբեանց : * Եւ անդ 2
ագաւ . զՀաց ոչ ճաշակեաց . և զջուր
ոչ էարբ՝ և ողբացեալ ՚ի վր անօրէ_
նութեցն՝ և մեծամեծ մեղաց բազմու_
թեն : *Եւ քարոզ կարդաց յամենայն 3
Հրէաստան՝ և յԵՀմ . թէ ամենեքեան .
որք եկեալք են ՚ի գերութենէ . եկես_
4 ցեն՝ և ժողովեսցին յԵՀմ : * Եւ եր
կուց զՀետ և երից աւուրց , որք ոչ
ժամանեսցեն անդր , դատեալք յա_
ռաջնորդացն, և ՚ի ծերոցն, յափշտա_
կեսցեն զստացուածս նոցա . և նոքա
օտարացեալք արտաքս ելցեն քան
զբազմութի ժողովրդոց գերութեն :
5 * Եւ ժողովեցան ամենեքեան . որք
էին յազգէն յուդայ և բենիամինի մին
չև յերիս աւուրս յերուսաղէմ . յամ
սեանն իններորդի՝ քսաներորդի աւ_
6 ուր ամսոյն : * Եւ նստան ընդ նմա
նմ բազմութիւնն յընդարձակութե
սրաՀի տանն Տն . և սարսռացեալք
դողային վասն ցրտութե ձմերայնոյն
7 * Եւ յարուցեալ եզր ասէ ցնս . դուք
էք , որք մեղայք՝ և արարիք կանայս ՚ի
դստերաց այլազգեաց . և յաւելլիք զա
8 նօրէնութի ՚ի վր իՂի : * Եւ արդ՝
տուք զխոստովանութի և զփառս Տն
9 Ած Հարցն մերոց : * Եւ արարէք ըզ
կամս նր . և զատեալք որոշեցարուք
յամենայն Հեթանոսաց երկրի՝ և ՚ի
կանանց այլազգեաց . զորս արարիք :
10 * Եւ միաբանեալ ամենայն բազմու_
թեն աղաղակեցին մեծաձայն՝ և ա_
սեն . ա՛յդպէս արասցուք, ո՛պ ասացերդ :
11 * Այլ վասնզի ժամանակս ձմեռն է .
և մեք բազմութի յոյժ . և ոչ կարեմք
այսպէս ժուժալ վշտաց նեղութեես .
և գործս ոչ թէ զմի օր է՝ կամ զերկուս .
վն զի յոյժ սաստիկ մեղաք յիրս յայս :
12 * Արդ՝ կացցեն իշխանք և առաջ_
նորդք ՚ի վերայ բազմութեես . և նմ
ուրուք՝ որոյ իցէ ՚ի տանս իւր կին
13 այլազգի : * Երթեալ պաՀանջեսցեն
՚ի նմանէ ժամանակս . և իւրաքան_
չիւր տեղեացն կացցեն ծերք և դատա
ւորք՝ և լուծեալ քակեսցեն ՚ի մէնջ
զբարկութի Տն՝ զմեծամեծ չարեացս
14 այսոցիկ . զոր գործեցաք : * Յօնաթան
ազայելեանց՝ և եզեկիայ թովկեանց՝
ընկալան յանձինս առնել զայս . և մո
սողամոս՝ և ղևի՝ և սաբատէոս . որք
15 միաբանեցան ընդ նոսա : * Եւ արա
րին ըստ նմի . ո՛պ Հրամայեցին . որք
16 եկեալք էին ՚ի գերութենէն : * Եւ
ընտրեաց եզր արս իշխանս՝ քաՀանայս
և Հայրապետս ըստ անուանց իւրց . և
նստան յամսամտին՝ յամսեանն տասն
17 երորդի . զի վճարեսցին իրքն : * Եւ
ժողովեալ ածին զարսն և զկանայսն .
որք ունէին զայլազգիսն՝ մինչև յամին
18 առաջներորդ : * Եւ գտան ՚ի քաՀա_
նայիցն՝ որք ժողովեալ էին . որք ունէ_
ին զկանայս այլազգեացն . (և էին
խառնակեալք ընդ ամպարշտութիւն)
*Յորդ_

*Յորդւոցն յեսուայ յովսեդեկեանց 19
և եղբօրնոր մաթեղայ. և եղիազա-
րոս. և յորիբոս. և յովադան։ *Եւ 20
սկսան հանել զկանայս իւրեանց զայլ
ազգիս. և մատուցին իւրաքանչիւր
խոյս՝ վն թողութե մեղացն անգիտու-
թե։ *Եւ յորդւոցն եմօրայ. անանիա. 21
և զաբդէոս. և մանաս. և սամեէաս.
և յերիէլ. և ազարիաս։ *Եւ յորդ- 22
ւոցն փասուր՝ եղիանաս. և մասիաս.
և իսմայէլ։ և նաթանայէլ. և ոսկե-
թեկղեդոս. և սաղթոս։ *Եւ յորդ- 23
ւոցն ղևտացւոց. յոզապտոս. և սեմիս.
և կոնոս. այս ինքն է սաղիտաս. և փա
թէոս. որ և յուդաս. և յոնաս։ *Ի սաղ- 24
մոսաց պաշտօնէիցն. եղիասիբոս.
բաքուրոս։ *Ի դռնապանացն. սա- 25
ղումոս. և տողբանէս։ *Եւ յիէլէ 26
յորդւոցն փորոսայ. յերամաս. և յեզ-
դիաս. և մեղքիաս. և միամես. և ե-
ղիազարոս. և ասաբիաս. և բանէաս։
*Եւ յորդւոցն եղիակիմ. մաթա- 27
նիաս. զաքարիաս. յեզորիէլ. յովա
դիոս. և յերիմոլթ. և այէդէաս։
*Եւ յորդւոցն զադոմ. եղիադաս. 28
եղիասիմոս. ոթոնիաս. արիմոլթ. և
սաբաթոս. և զարդէաս։ *Եւ յոր 29
դւոյն բեբիա. յովաննէս. և անանի
աս. և յոզաբդոս. և եմաթոս։ *Եւ 30
յորդւոցն մանի. և ղամոս. սամումոս.
յեդէոս. յասուբոս. յասաեղոս. և յերե
մօթ։ *Եւ յորդւոցն ադդի. նաթոս. 31
և մոսիաս. ղակունոս. նաիդաս. և
և մատաթիաս. և սեսթէլ. և բաղու-
նոս. և մանասէ։ *Եւ յորդւոցն ան- 32
նաս. եղիոնաս. և ասսէաս. և մեղ-
քիաս. և սաբէոս. և սիմօն. և քո-
սամէոս։ *Եւ յորդւոցն ասոմատ. ան 33
նէոս. և մատաթիաս. և բանէուս.
և եղիփաղատ. և մանասէ. և սեմեի։
*Եւ յորդւոցն բաանի երեմիաս. և 34
մօմդիս. իսմաերոս. և յովել. մաբդէ.
և պեդիաս. և անոս. րաբասիօն. և
անասիբոս. և մամնիտանեմոս. եղիա
սիս. բաննուս. եղիաղի. սոմեիս. սե-
ղեմիաս. նաթանիաս. և յորդւոցն ե-
զորայ. սեմ. եզրիէլ. ազայէլ. սամա
տոս. զամբրի. յօսէփ։ *Եւ յորդւոցն 35
նոումայ. զազիկիաս. զաբադիաս.
եդիուէլ՝ բենեաէաս։ *Այսք ամե- 36
նեքեան էին. որոց առեալ էր զկա-
նայս այլազգեացն. և արձակեցին՝ ի
բաց զկանայս իւրեանց. և զորդիս
իւրեանց։ *Եւ բնակեցան քահա- 37
նայքն՝ և ղևտացիքն. և յիէլէ յեհմ.
և 'ի գաւառին. յամսեամսին յամ-
սեանն եօթներորդի. և որդիքն իէլի
բնակեցան 'ի բնակութիս իւրեանց։

38 *Եւ ժողովեցան ամ բազմութիւն ||3.Եզր
միաբան յընդարձակ տեղի կողմանն 8. 1.
արևելից առաջի դրան տաճարին։
39 *Եւ ասացին ցեզր քահանայապետ՝
և պատմիչ օրինացն. զի բերցէ զօ-
րէնսն մովսէսի զտուեալսն 'ի Տէ Այ
40 իէլի։ *Եւ եբեր 'ի մէջ եզր զօրէնսն
առաջի ամ արանց և կանանց. և ա-
ռաջի ամենայն քահանայիցն՝ և լուան
զօրէնսն մովսէսի՝ որ 'ի Տէ. յամսեանն
41 ոյն եօթներորդ ամսեանն։ *Եւ կար
դային յառաջնում դրան տաճարին յըն
դարձակին. յառաւօտէ մինչև ցոր
հասարակ. առաջի ամ արանց և կա
նանց. և լսէին, և 'իմիտ առնուին ամ
42 բազմութիւն զօրէնսն Տն այ։ *Եւ
կայր եզր քահանայ՝ և պատմիչ օրի-
նացն Տն 'ի վերայ փայտեղէն բեմի.
43 զոր կազմեալ էր։ *Եւ կային մօտ
առ նմա յաջմէ կողմանէ. մատաթի-
սամուս. անանիաս. ազարիաս՝ ու-
44 րիաս՝ եզեկիաս. բաաղսամոս։ *Եւ
յահեկէ կողմանէ. փաղդէոս. միսայ
էլ. մեղքիաս ղօթաս. ուբոս. նաբա
45 դիաս. զաքարիաս։ *Եւ առեալ 'ի
ձեռս եզրի զգիրս օրինացն. քանզի
նստէր մեծաւ փառօք առաջի ամե-
նեցուն. (և ամ՝ բազմութիւն նստէին
46 առաջի նորա։) *Եւ յորժամ եբաց
զգիրս օրինացն. յոտն կացին ամենայն
բազմութիւն. և օրհնեաց եզր զՏէր
Ած բարձրեալ՝ զԱծ զսաբաւովթ՝ և
47 զամենակալ։ *Եւ միաբան ամ բազ
մութիւն ասէր՝ ամէն։ և ամբարձեալ
զձեռս իւրեանց 'ի վեր՝ անկանէին
յերկիր 'ի վերայ երեսաց իւրեանց.
48 և երկիր պագանէին Տն Այ։ *Եւ
յեսու. և աննոս. և ասրաբիաս. յա
դինոս. յակուբոս։ սաբատէոս. օդ-
էաս. մաննէաս. և կաղիտաս. ազա-
րիաս. և յոզաբդոս. և անանիաս փի-
49 ղաթաս։ *Այսքիկ էին ղևտացիքն.
որք ուսուցանէին ժողովրդոցն զօ-
րէնսն Տն. և տային նոցա 'իմիտ առ-
նուլ. և լնանէին օրհնօքն Տն Այ։
50 *Եւ ասէ աթարսատես ցեզր քահա
նայ՝ և պատմիչ օրինացն Տն. և ցղև-
տացիսն. որք ուսուցանէին զբազմու
51 թիւն։ *Ասէ ցնս առաջի ամենեցուն.
օրս այս, է որ սրբութե Տն. և ամե-
նեքեան էին լուծեալք 'ի լսել օրինացն
52 Տն։ *||Գնացէք. և երթայք կե- ||3.Եզր.
րայք զպարարտութի. և արբէք ըզ 8. 10.
քաղցրութի. և առաքեցէք զգիր այ ղընձայ
53 նոցիկ. որք ոչ ունիցին ինչ։ *Քանզի
սուրբ է օրս այս Տն. և մի տրտմեցու-
ցանէք զնա. քանզի Տր Ած է. որ փա
54 ռաւորեաց զմեզ։ *Եւ ղևտացիքն
ամե-

ամենայն հրամայեցին բազմութեանն՝
և ասեն. օրս այս սուրբ է՝ և մի տրտ_
մեցուցանիցէք զսա։ *Եւ ասեն բազ 55
մութիւն. որոց կացցէ՝ կերիցէ՝ արբցէ
և ուրախ լիցի. և տացէ այնմիկ. որոյ
ոչն կայցէ. և եղիցին ամենեքեան ու
րախ այսօր յոյժ. վասնզի լցայք. և՛ի
միտ առեք զբանս օրինացն Տն՛ յորս
դուք ժողովեցայք. և մեք ուսուցաք
56 ձեզ։ *Եւ ժողովեցան բովանդակ
յեհմ տօնել զուրախութիւն. ըստ պա
տուիրանաց Տն Այ իսրայէլի։

ԳԻՐՔ ԵԶՐԱՍԱՅ ԵՐԿՐՈՐԴ։

ՈՐ Է ԸՍՏ ԼԱՏԻՆԱՑՒՈՑՆ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ։

Գլուխ Առաջներորդ։

ՅԱՌԱՋ 1
ՆՈՒՄ Ա_
մին կիւրոսի ար
քային պարսից.
'ի կատարել բա
նին Տն ‖ 'ի բե_
րանոյ երեմիայի
մարգարէի. զար
թոյց Տր զոգին կիւրոսի թագաւո_
րին պարսից. և ետ հրաման պատուի
րանի յամ թագաւորութեան իւրում.
և գրեաց առ ամենեսեան օրինակ
զայս։ *Այսպէս ասէ կիւրոս թագա 2
ւոր պարսից. զամ թագաւորութիս
երկրի ետ ինձ Տր Ած երկնից. և նա
հրամայեաց ինձ առնել՝ և շինել նմա
տաճար յեհմ հրէաստանի։ *Ո՛վ ոք է 3
իցէ 'ի ձեզ յամե ժողովրդեան Տն. էր
որում է Ած նր ընդ նմա. ելցէ յեհմ
հրէաստանի. և շինեսցէ զտուն Տն
Այ իղի. և ինքն Ած, որ բնակեալ է
յերուսաղէմ, եղիցի ընդ նմա։ *Եւ 4
զամ պատրաստութի իւր առցէ ընդ
իւր. և տարցի 'ի տեղին յայն. ուր ինքն
բնակեսցի. և առցէ այր ընդ իւր զա
մենայն կազմած իւր. որինչ և իցէ.
արծաթեղէն և ոսկեղէն. և զայլ
կահ՝ և զանասուն՝ հանդերձ ընկերօք
իւրեանց, առցեն էր իւրեանս 'ի պատ
րաստութի տաճարին Տն Այ յեհմ։
*Եւ յարեան իշխանք հայրապետաց 5
որդւոցն յուդայ՝ և բենիամինի. և քա
հանայքն՝ և ղևտացիք ամենեքեան՝
զորոց զարթոյց Տր Ած զոգիս նց ելա
նել՝ և շինել զտաճարն Տն Այ յերու
6 սաղէմ։ *Եւ ամենեքեան. որք շուրջ
էին զնոքօք՝ օգնէին. և զօրացուցա_
նէին զձեռս նց՝ տալով զարծաթ և
զոսկի՝ և զկահ՝ և զանասուն. և ըն_
ծայիւք և պատարագօք լցուցանէին
7 զնս։ *Եւ թագաւորն կիւրոս ետ բե
րել զամ սպասս և զկահ տաճարին
Տն, զոր էառ նաբուգոդոնոսոր յեհմէ.
և ետ 'ի պահ 'ի տուն աստուծոց իւր_
8 ոց։ *Եւ ետ բերել զայն ամ կիւրոս թա
գաւոր պարսից 'ի ձեռն միթրիդա_
տայ գանձաւորի. և համարեալ ետ
9 ցասմանասար իշխան յուդայ։ *Եւ
այս է թիւ համարոցն. զոհարանք ոս
կեղէնք երեսուն. և զոհարանք սպա_
սուն արծաթեղէնք հազար քսան և
10 ինն։ *Սկաւառակք ոսկիք երեսուն.
և արծաթեղէնք կրկին հազար։
11 *Ամ կահք ոսկեղէնք և արծաթե_
ղէնք հինգ հազար և չորեքհարիւր. և
ընդ ամենայն՝ որք էին ընդ սամա_
նասարայ և ընդ ելելոյ գերութեան 'ի
բաբիլոնէ յերուսաղէմ։

‖ Երեմ. 25. 12. և 29. 10 2. Մն. 36. 2. 1. Եզր. 2. 3.

Գլ։ Բ։

1 Այսքիկ ‖ են որդիքն իղի ըստ իւր ‖ 1. Եզր 7. 9.
աքանչիւր տեղեացն. որք ելա_
նէին 'ի գերութեն՝ զոր գերեաց նա_
բուգոդոնոսոր թագաւոր բաբիլաց_
ւոց 'ի բաբիլոն. զորս և դարձոյց կիւբ

ու

ռս 'ի բաբիլոնէ յեճմ . և 'ի հրէաս_
տան՝ այր յիւրաքանչիւր քաղաք :*Ա՛յ 2
որք եկին ելեալք ընդ զօրաբաբելի .
յեսու, նէեմի . սարէաս . հռէլիճէաս .
մարդոքէոս . բաղասան . միսփար ,
բագուէար . հռէում . բաանայ . այս
է թի՛ւ ժողովրդեան որդւոցն իէլի :
*Որդիք փորոսայ երկուհազար հա_ 3
րիւր եօթանասուն և երկու :*Որդիք 4
սափատայ չորեքհարիւր եօթանասուն
և երկու :*Որդիք արեսայ եօթն հա_ 5
րիւր եօթանասուն և վեց : *Որդիք 6
նեփթաղիմի մօաբացւոյ . և որդւոց
յեսուէայ և հռովաբայ . երկու հազար
ութնհարիւր և երկոտասան :*Որդիք 7
յեղամայ երկուհազար երկերիւր յի
սուն և չորք : * Որդիք զատանայ ինն 8
հարիւր քառասուն և հինգ : * Որդիք 9
քորբայ եօթնհարիւր և յիսուն :* Որ 10
դիք բանեայ հազար քառասուն և
ութն :*Որդիք բիբեայ ութնհարիւր 11
քսանևերեք :*Որդիք արդեայ հազար 12
երեքհարիւր քսանևերկու : * Որդիք 13
ադօնիկամայ ութն հարիւր եօթա_
նասունևեօթն : * Որդիք բոսերայ 14
երկու հազար ութհարիւր և վեց :
*Որդիք ադդինեայ չորեքհարիւր յի_ 15
սուն և չորս :*Որդիք ազեր եզէկիայ. 16
իննսունևվեց :*Որդիք բեսեայ երեք 17
հարիւր քսան և հինգ : * Որդիք գա_ 18
բերրի իննսունևհինգ :*Որդիք բեթ 19
ղեեմ՝ հարիւր քսան երեք : * Որդիք 20
նետափայ յիսուն ևվեց :* Որդիք ա_ 21
նաթովթ հարիւր քսանևութն : * Որ 22
դիք ասմովթ քառասունևերկու :
* Որդիք կարիաթարիմ քափիրա և 23
բերովթ . եօթնհարիւր քառասունև
երեք : * Որդիք հռամայ և գայե_ 24
բայ հազար և քսանևմի :* Որդիք մաք 25
մաս հարիւր քսանևերկու :*Որդիք բե 28
թելայ և յեդեայ . չորսհարիւր և քսան
և երեք : * Որդիք նաբօթ . յիսունևեր_ 29
կու : * Որդիք մակեբիս . հարիւր յի_ 30
սունևվեց : * Որդիք եղեմարայ հա_ 31
զար երկու հարիւր յիսունևչորս :*Որ 32
դիք երամ երեքհարիւրևքսան :* Որ_ 33
դիք լիդլօն ղովգադիդ . և ոնայ . եօթն
հարիւր քսանևհինգ : *Որդիք յերի_ 34
քոյ երեքհարիւր քառասունևհինգ :
*Որդիք սենայ երեքհազար վեցհա 35
րիւր երեսուն :*Ա՛յ որդիք քահանայ_ 36
իցն . որդիք յեդուայ տանն յեսուէայ
յօսեդեկեանց իննհարիւր եօթանա
սունևերեք : * Որդիք եմեր հազար և 37
յիսունևերկու : *Որդիք փասուր հա_ 38
զար երկուհարիւր քառասունևհինգ :
* Որդիք երեմ հազար և եօթնհար_ 39
իւր :* Ա՛յ ղևտացիքն՝ որդիք յեսու . 40

Ծե

և կադմիէլ որդւոցն սեդուիա եօթա
41 նասունևչորս : * Ա՛յ որք էին սաղմո
սացք և երգեցիկք . որդիք ասա_
42 փայ հարիւր քսանևութն : * Որդիք
դռնապանացն . որդիք սեղում . որդիք
ատեր . որդիք տեղմոն . որդիք ակուբ .
որդիք ատիտայ . որդիք սուբայի . ա_
43 մենեքեան հարիւր երեսունև ինն :*Ա՛յ
նաթանայ . որդիք առաղայ . որդիք
44 ասուփայ . որդիք տաբբովթ :*Որդիք
կերաւոս : որդիք սիայ . որդիք փադօն:
45 *Որդիք ղաբանայ . որդիք ագաբայ .
46 որդիք ակուբ :*Որդիք ագաբ . որդիք
47 սաղամէի . որդիք անան :*Որդիք գեդ
դէլ . որդիք գաար . որդիք հռադիայ .
48 *Որդիք հռասոմի . որդիք նեկովդան .
49 որդիք գազամ : *Որդիք գազայ . որ_
50 դիք փասէ . որդիք բասի :*Որդիք ա_
սենայ . որդիք մովանիմ . որդիք նե_
51 փուսիմ : *Որդիք բակուբ . որդիք
52 ակուփայ որդիք արուր : *Որդիք բա
ւաղօթ . որդիք միդայ . որդիք արսայ :
53 *Որդիք բարկոս . որդիք սիսարայ . որ
54 դիք թամայ :*Որդիք նեսուէայ . որդիք
55 ատուփայ : *Որդիք ծառայից սաղո_
մօնի . որդիք սոտէ . որդիք ասոփերաթ .
56 որդիք փակդուրայ : *Որդիք յեղայ .
որդիք դերկօն . որդիք կերդիէլ :
57 *Որդիք սափատիայ . որդիք ատիլ .
որդիք փաքերօթայ ասաբում . որդիք
58 եմէի : *Ամենայն որդիք նաթանայ .
և որդիք ծառայից սաղօմոնի . երեքհա
59 րիւր իննսունևերկու : *Ա՛յ այսոքիկ
են ելեալքն 'ի թեմեղէք . թեղարեսայ .
քերուբ՝ եդար՝ եմեր . և ոչ կարացին
պատմել զտուն հարցն իւրեանց . եթէ
60 իցէ զաւակ ՙնի յիլի : *Որդիք դաղա
ւայ . որդիք տուբիայ : որդիք նեկո_
դայ . վեցհարիւր և յիսունևերկու :
61 *Ա՛յ յորդւոյ քահանայիցն . որդի ա_
բախայ . որդի ակոսս . որդիք բեր_
զեղայի . իբրև առին 'ի դստերացն
բերզեղայի գաղաադացի իւրեանց կա
նայս . և եղև մռւացումն անուանց
62 նց : *Ա՛յ խնդրեցաւ ազգահամար
գրոց նոցա՝ և ոչ գտաւ . և որոշեցին
63 զնոսա 'ի քահանայիցն : *Ա՛յ ասէ
անասեսիթայ ցնս . չէ արժան ձեզ
ուտել 'ի սրբութեցն սրբութե՝ մին_
չև յարիցէ քահանայապետ՝ և յայտ_
նեալ ցուցցէ . և նովաւ լուսաւորեսցի
64 ամ մինչև իսպառ : *Ա՛յ էր ամ եկե_
ղեցին միանգամայն . չորք բիւրք և
երկուհազարք երեքհարիւր և վաթ_
65 սուն : *Առանց ծառայից և աղախ_
նեայց իւրեանց : և կրտսերք նոցա
հազարք երեք հարիւր երեսունև_
եօթն : և երգիչք սաղմոսացն ՙնի արք

և կանայք երգերիւք ։* Ձիք նոցա 66
եօթն հարիւր երեսուն և վեց ։ Ջորիք
նոցա երկերիւր քառասուն և եօթն ։
*Ուղտք նոցա չորեքհարիւր երեսուն 67
և հինգ ։ էշք նոցա վեցհազար եօթն
հարիւր և քսան ։* Եւ իշխանք հայրա 68
պետացն՝ որք եկին 'ի տուն Տն յեհմ,
նպաստաւորեցան 'ի տունն այ ։ 'ի պատ
րաստութի շինութե նր ։ * Որչափ 69
էր 'ի զօրութե նց, ետուն 'ի կազմած
գանձու գործաւորութեն ։ ոսկի դի
դրաքմայս վեցբիւր և հազար ։ և հա
րիւր պատմուճանս քահանայիցն* Եւ 70
նստան քահանայքն և ղևտացիքն ։ և
'ի ժողովրդոյն ։ և երգեցիկքն՝ և դռ
նապանքն՝ և նաթանացիքն 'ի քաղաքս
իւրեանց ։ և ամ իէլ յիւրաքանչիւր
քաղաքս ։

Գ Լ ։ Գ ։

Ա.Եզր. 5.47.

Եւ ժամանեալ էհաս ամիսն եօթն 1
երորդ ։ և էին որդիքն իէլ յիւրա
քանչիւր քաղաքս ։ և ժողովեցան ամ
ժողովուրդքն իբրև զմի այր յեհմ ։
*Եւ յարեաւ յեսու յովսեդեկեանց՝ և 2
եղբարք նորա քահանայք ։ և զօրաբա
բէլ որդի սաղաթիէլի, և եղբարք նր
վեց ։ և շինեցին սեղան զոհից Տն այ
Իղի մատուցանել 'ի վն նր ողջակէզս ։
ըստ գրեցելոցն յօրէնսն մովսէսի առն
այ ։* Եւ պատրաստեցին զզոհարանն 3
ըստ կազմութե իւրում ։ վասն զի կաս
կածէին յազգաց երկրին ։ և մատու
ցին 'ի վն նորա ողջակէզս վաղվաղա
կի Տն Այ իւրեանց ։ մի ընդ առա
ւօտս՝ և մի ընդ երեկոյս ։* Եւ արա 4
րին զտօն տաղաւարահարացն ըստ գրե
ցելոցն՝ և ողջակէզս օրըստօրէ 'ի մի
թուեալ որպէս և պատուիրեալ էր
նոցա ։* Եւ մատուցանէին այլևս ող 5
ջակէզս յամսագլուխս և 'ի շաբաթս ։
և յամ տօնս տարեկանաց Տն սրբու
թեց ։ և զամ կամայիցն ։ զոր մեղան
չէին Տն ։* Եւ յառաջնում աւուր ամ 6
սեանն եօթներորդի սկսան մատու
ցանել ողջակէզս Տն այ ։ և տաճարն ոչ
և ևս էր հիմնարկեալ ։* Եւ ետուն ար 7
ծաթ քարահատացն՝ և հիւսանցն ։ և
կերակուրս՝ և ըմպելիս՝ և ձէթ՝ սի
դոնացւոց՝ և տիւրացւոց ։ և բերէին
փայտս մայրս 'ի լիբանանէ ընդ ծով 'ի
յոպպէ՝ ըստ և հրամայեաց նց կիւրոս
թագաւոր պարսից ։* Եւ յերկրորդի 8
ամի ելանելոյն նոցա յորժամ եկին 'ի
տաճարն Տն յեհմ յամսեանն երկրոր
դի՝ սկսաւ զօրաբաբէլ սաղաթիէլ
եանց՝ և յեսու յովսեդեկեանց՝ և եղ
բարքն նց՝ և քահանայքն և ղևտացիք՝
և ամ եկեալքն 'ի գերութենէ յեհմ ։ և
կացուցին զղևտացիսն 'ի քսանամե
նից և 'ի վեր՝ վերակացուս 'ի վն գոր
9 ծոց տանն Տն ։ *Եւ յեսու՝ և որդիք
նր և եղբարքն նորա ։ կադմիէլ և որդիք
նր ։ և որդիք յուդայ վերակացուք 'ի
վն գործոց տանն Տն ։ որդիքն ենադադ
10 և եղբարք նորա ղևտացիք ։ *Եւ ար
կին զհիմն՝ և սկսան շինել զտունն Տն ։
և կային քահանայքն զգեցեալ զպատ
մուճանսն ։ և հարկանէին զփողս իւր
եանց ։ և ղևտացիքն որդիք ասափայ
ծնծղայիւք օրհնէին զՏր Այ որպէս
և կարգեաց դաւիթ թագաւոր Իղի ։
11 * Եւ ասէին այր ընկեր իւր ։ խոստո
վան եղերուք ։ և գոհացարուք զՏէ ։
զի քաղցր է ։ զի յաւիտեան է ողորմու
թի նր 'ի վն Իղի ։ և ամ ժողովուրդն
մեծաձայն օրհնէին զՏր Այ Իղի ։ վն
12 զի արկան հիմունք տանն Տն ։ * Եւ
բազումք 'ի քահանայիցն՝ և 'ի ղևտա
ցւոցն՝ և յիշխանաց՝ և 'ի հայրապե
տացն՝ և 'ի ծերոցն՝ որոց տեսեալ էր
զտաճարն Տն ։ և յայնժամ տեսին ա
չօք իւրեանց զհիմն նորա ։ լային մեծա
ձայն ։ և ժողովուրդքն ամ նշանակէին
զուրախութի ։ և բարձրացուցանէին
13 զձայնս իւրեանց ։ *Եւ ոչ էր 'ի ժո
ղովրդեանն ։ որ կարէր զատել՝ և լսել
զձայն ուրախութեն ։ վասն զի ժողո
վուրդն աղաղակէր մեծաձայն՝ և լսե
լի լինէր ձայնն մինչև 'ի հեռաւոր
տեղիս ։

Գ Լ ։ Դ ։

1 Եւ լուան՝ որք նեղէին զյուդայ և Ա.Եզր.
զբենիամին ։ եթէ որդիքն Իղի 5.66.
եկեալքն 'ի գերութենէ շինէին զտուն
2 Տն այ Իղի ։ *Եւ մերձեցան առ զօրա
բաբէլ և առ իշխանս հայրապետացն ։
և ասեն ցնոսա՝ շինեսցուք և մեք ընդ
ձեզ, որպէս և դուք ։ խնդրեսցուք 'ի
'ի Տէ այ ձերմէ ։ քանզի և մեք նոյն
պէս զոհեմք զոհս, յօրէ յորմէ ասոր
դան թագաւոր ասորւոց էած զմեզ
3 այսր ։ *Եւ ասեն ցնոսա զօրաբաբէլ՝
և յեսու յովսեդեկեանց՝ և մնացորդք
իշխանաց հայրապետացն Իղի ։ ոչ է ար
ժան մեզ և ձեզ հասարակ շինել զտուն
Տն այ մերոյ ։ մեք միայն իսկ շինես
ցուք զտուն Տն այ Իղի ։ որպէս և հրա
մայեաց մեզ կիւրոս թագաւոր պար
4 սից ։ *Եւ ժողովուրդք երկրին այնո
րիկ լքուցանէին զձեռս ժողովրդ
եանն հրէաստանի ։ և խափանէին զնս
5 'ի շինելոյ ։ *Եւ կալեալ վարձաւորս
խորհէին զնոսա խափանել զամ աւ
ուրս կիւրոսի թագաւորութեն պար
սից ։

սից. մինչև յաւուրս դարեհի պարսից
արքայի : * Ի թագաւորութեն ասուր 6 (1. Եզր. 2.16.)
սոյերու պարսից՝ 'ի սկզբան թագա_
ւորութե նորա գրեցին թուղթ . որք
բնակեալ էին 'ի հրէաստանի և յեմ :
* Եւ գրեցին յաւուրս արտաշեսի . 7
մեթրիդատես . տաբէէլ համդերձ
այլովք ծառայիւք նր հարկահանօքն :
և գրեցին գիր ասորերէն . և էր զնա
թարգմանեալ հռէումբաաղտեմ :
* Եւ այս են բանք թղթոյն . զոր ա_ 8
ռաքեցին նոքա առ արտա թագա_
ւոր : ծառայք քո . որք եմք բնակեալք
յայս կողմն գետոյն : * Հռէում բա 9
աղտեմ, և սամսայի գրիչ. և այլ ծա
ռայակիցք մեր . դինեաս . սփարսա_
թաքայիք . տարփաղէէ . ափերսէէ .
որուքէէ . բաբիլոնէէ . սուսանայ . քէէ
դաւէէ : * Եւ այլ մնացեալ ազգք . 10
զորս բնակեցոյց ասենափար մեծ և
պատուական . 'ի քաղաքս սամարում .
այսինքն սամարիայ յայս կողմն գե_
տոյն : * Առ արտա թագաւոր խաղա 13
ղութի . այժմ գիտութի լիցի քեզ թա
գաւոր . եթէ քաղաքն այն շինեսցի .
և պարիսպք նր կանգնեսցին . հարկս
քեզ ոչոք տայ : * Արդ և ընդդիմա_ 14
դարձ ևս լինի թագաւորաց . և զայն
պիսի յանդգնութի մեք ընդդէմ թա
գաւորաց ոչ կամիմք տեսանել : և վն
այսր իրի գրեցաք առ քեզ թագաւոր :
* Զի տեսցես . և արասցես . և գտցես 15
'ի գիրս յիշատակարանաց հարցն քոց .
(Փիւնիկէս) և գիտասցես եթէ քաղաքս այս ապս_
տամբօղաց է . և յամ ժամ ընդդէմ
կացին թագաւորաց . և ապստամբ
են ամ փախստեից յամ ժամանակս
յաւիտենից . և վն այսորիկ քաղաքս
այս խոկ աւերեցաւ : * Արդ տամք 16
մեք քեզ գիտել թագաւոր . եթէ քա
ղաքս այս շինեսցի՝ և պարիսպք սորա
կանգնեսցին . չէ քեզ խաղաղութիւն :
* Եւ առաքեաց թագաւորն առ հռէ 17
ում բաաղտեմայ՝ և սամսայի գրչի՝
և այլ ծառայակցաց՝ որք բնակեալք
էին 'ի սամարիայ՝ և մնացորդացն յայն
կողմն գետոյն . և ասէ : խաղաղութի
ընդ ձեզ : * Զհարկահանս . զորս ա_ 18
ռաքեցիք առ իս, մտեալ առաջի իմ և
տեղեկացուցեալ ինձ զամ : * Հրամ 19
'ի վր՝ և գտի՝ զի քաղաքդ այդ յաւի_
տենից ժամանակաց ապստամբ է . և
ընդդէմ թագաւորաց լեալ է : * Եւ 20
թագաւորք հզօրք և բռնաւորք կա_
ցեալ են յեմ . բռնացեալ կալեալ
զայն կողմն արևմտից՝ յայն կողմն եփ
րատ գետոյ . արդ՝ դիք 'ի վր դոցա
հարկս՝ և հաս . զի մի և այլ կամակո_

21 րեալ բռնասցին : * Արդ այժմ տուէք
ձեզ տեղեկութի երթայք արգե_
լէք՝ և խափանեցէք զգործս նոցա . զի
22 մի շինեսցի քաղաքն : * Եւ մի ներէք
նոցա՝ և թուլացուցանէք . այլ փոյթ
յանձին կալեալ պահանջել զամենայն
հարկս և զհաս . զի մի երբէք բազ_
մասցին՝ և զօրասցին՝ և լիցին ընդ_
23 դէմ թագաւորաց : * Յայնժամ հար
կահանն արտա թագաւորի՝ այսինքն
է արտաշէսի՝ բերեալ կարդաց զգիրն
առաջի հռէումայ՝ և սամսայի գրչի . (հռէում)
և ծառայակցաց նոցա : և ելեալ փու (բաաղտե)
թապէս յեմ և 'ի հրէաստան մեծաւ (մայ)
զօրութբ՝ և այր և ձիով՝ արգելին՝ և
խափանեցին զհրէայսն 'ի շինելոյ :
24 * Յայնժամ խափանեալ դատարկա_
ցաւ գործ տաճարին Տն Այ յեմ . և
էր դատարկացեալ մինչև յերկրորդ
ամն դարեհի պարսից :

Գլ: Ե.

1 Եւ մարգարէանային անգէոս և (Անգէ.)
զաքարիա ադդովայ . մարգա_ (1. 1.)
րէանային 'ի վր հրէաստանի և եմի (1. Եզր.)
2 յանուն Տն Այ իլի : * Յայնժամ յա (6. 1.)
րեան զօրաբաբէլ սաղաթիելեանց .
և յեսու յովսեդեկեանց՝ և սկսան շինել
զտունն Տն այ իլի . և միաբանեալ ընդ
նոսա մարգարէքն այ, օգնէին նոցա :
3 * Յայնմ ժամանակի եկն առ նոսա
թաթանայի իշխան կողմանց գետոյն
եփրատու . և սաթրաբուզան . և ծա
ռայակիցք նց . և ասեն ցնոսա : ո՞հրա
մայեաց ձեզ շինել զտունս զայս . և
կամ ո՞ր բանիւ կանգնեցիք զաշտա_
4 րակս սորա : * Եւ կամ զի՞նչ անուանք
են արանցն այնոցիկ . որք են առաջ
5 նորդք շինելոյ զքաղաքս զայս : * Եւ
էին աչք Տն այ 'ի վերայ հրէիցն դար
ձելոցն 'ի գերութենէն . և ոչ խափա_
նեցին զնոսա մինչև տացեն գիտել
դարեհի արքայի : և յայնժամ առա_
քեցին զհարկահանս վասն իրացս այ
6 սոցիկ՝ զի տեղեկասցին գործն : * Եւ
այս է գրեալն : Թաթանայ իշխան
կողմանց գետոյ՝ և սաթրաբուզան՝
և ծառայակիցք նց . փարսաքէէ և
7 ռէսիմ : * Դարեհի թագաւորի խաղա
8 ղութի բազում : * Գիտութի լիցի
թագաւորիդ . զի երթեալ մեր յեր_
կիրն հրէաստանի 'ի քաղաքն յեմ .
տեսաք զտաճարն Տն այ մեծի . զի շի
նէին ընտիր քարամբք . և փայտս պա
հանգս դնէին յորմն : և գործն էր
յաջողակ . և յառաջէր 'ի ձեռս նոցա :
9 * Յայնժամ հարցաք ծերս նոցա՝ և
ասեմք . ո՞հրամայեաց ձեզ շինել զդ

տունս զայս. և կամ ո՞յր բանիւ հաս_
10 տատէք զդա: *Եւ խնդրեալ զանու
անս առաջնորդացն. զի տացուք տե_
ղեկութիւն ձեզ. և զի գրեսցուք զան_
11 ուանս արանց իշխանաց նց: *Եւ
զայս պատասխանի արարեալ հրեիցն
ասեն ցմեզ: մեք եմք ծառայք Տն այ
երկնի և երկրի. և շինեմք զտունս
զայս. ոչ և էր շինեալ յառաջ քան
զբազում ամս. զոր շինեաց թագաւ
որն Իէլի մեծն սողոմոն. ըստ այնմ օրի
12 նակի և մեք հաստատեմք զսա: *Ան
զի հարքն մեր բարկացուցին զԱԾ
երկնի և երկրի՝ և ետ զնոսա 'ի ձեռս
նաբուգոդոնոսորայ արքային բաբե_
լացւոց և քաղդէացւոց: և զտունս
զայս քակեաց. և զժողովուրդն պան
13 դխտեցոյց 'ի բաբիլոն: *Եւ յառաջ
նում ամի կիւրոսի թագաւորի բաբի
լացւոց. կիւրոս թագաւոր հրամայ_
14 եաց շինել զտունս զայս Տն այ: *Եւ
զկահ տանս այսորիկ զարծաթեղէնս
և զոսկեղէնս. զորս նաբուգոդոնոսոր
էառ յէմէ. և եկն եբեր 'ի տուն աս_
տուծոց իւրոց: առեալ զայն կիւրոսի
թագաւորի 'ի տանէ թագաւորին. և
15 ետ ցսամանասար գանձաւոր: *Եւ
տուէ ցնա. զամ սպասդ և զկահ առ և
երթ յէմ 'ի տուն Տն որ է անդ. և
տար դիր զկահդ 'ի տեղւոջ իւրում:
16 *Յայնժամ սամանասար եկն՝ և էարկ
զհիմն տաճարիս Տն այ յէմ. և յայնմ
հետէ շինեմք. և ոչ ևս է կատարեալ:
17 *Արդ եթէ բարւոք թուի քեզ թա
գաւոր՝ այց արա. և տես 'ի տունս պահ
պանութեանց գրոց յիշատակարա_
նաց թագաւորաց բաբիլացւոց. զի
գիտասցես թէ արդարև կիւրոս թա
գաւորն հրամայեաց շինել զտունս
Տն 'ի հրէաստանի յերուսաղէմ. և
տեղեկացեալ քո թագաւոր վասն
իրացս այսոցիկ. առաքեսջիր առ մեզ:

Գլ. Զ:

‖1. Եզր. 6.23.
1 Յայնժամ ‖ դարեհ թագաւոր այց
արար՝ և խնդրեաց՝ և եգիտ 'ի
տունս թագաւորացն գրոց յիշատա_
2 կարանացն 'ի բաբիլոնի: *Եւ գտեալ
յամաթաստի քաղաքի եկբատանաց_
ւոց՝ գլուխ մի գրոյ տումարի. և զայս
ինչ գրեալ էր 'ի գիրս յիշատակարա
3 նին: *Յամին առաջնում կիւրոսի.
կիւրոս թագաւոր ետ հրաման վասն
տանն Տն. որ յէմ. աւէ՝ շինեսցի տա
ճարն Տն. և տեղին՝ ուր զոհեն զզոհսն
Տն: և ետ չափ բարձրութեան կան_
գունս վաթսուն. և լայնութե կան_
4 գունս վաթսուն: *Եւ կարգք երեք
'ի զօրաւոր քարանց: և կարգ մի փայ_
տեղէն. և այսպէս շինեսցի և յարկցի
5 ամենայն տաճարն: *Եւ զկահ տանն
Տն՝ զարծաթեղէնս և զոսկեղէնս, զոր
եբեր նաբուգոդոնոսոր 'ի տանէ Տն
յէմէ՝ և եդ 'ի բաբիլոնի: արդ տա
ցեն 'ի բաց. և տարցին 'ի տաճարն Տն
յերուսաղէմ. և երթեալ տարցին 'ի
տեղի իւր 'ի տունն այ. որ լեալ էր:
6 *Յայնժամ դարեհ ետ զգիր հրամա
նի իշխանաց կողմանց գետոյն. սա_
թրաբուզանայ և ծառայակցաց նր 'ի
կողմանս գետոյն. և ևս 'ի հեռագոյն
7 տեղիս: *Եւ արդ յայսմ հետէ թոյլ
տուք շինել զտունն ԱՅ իշխանայն
հրէից՝ և ծերոցն Իէլի. և շինեսցեն
8 զտունն այ 'ի տեղւոջ իւրում: *Եւ
իմ հրամայեալ մի որ արգելցէ զծերս
Իէլի 'ի շինել զտուն Տն այ իւրեանց: և
յիշխանութէ թագաւորութե իմոյ.
որք են հարկահանք կողմանց գետոյն.
ամ զգուշութբ տացեն զծախս ա_
րանցն այնոցիկ՝ և մի խափանեսցեն:
9 *Եւ զորդիս ցլուց՝ և խոյս՝ և անիկս
յողջակէզս Տն ԱՅ երկնից. ցորեան.
և աղ. գինի. և ձէթ. ոչ և հրամայես
ցեն քահանայապետքն յէմ. և լիցի
անխափան տուեալ օրըստօրէ. ոչ և
10 խնդրեսցեն: *Եւ մատուսցեն պա_
տարագ 'ի հոտ անուշից Տն այ երկնի.
և արասցեն աղօթս վս կենաց թագա
11 ւորի՝ և որդւոց նր: *Եւ յինէն եղ
հրամանս այս. և ամ մարդ որ կացցէ
ընդդէմ հրամանի իմոյ, քակեսցի
տունն նր. և առեալ փայտ 'ի տանէ նր
ուղղեսցեն՝ և բևեռեսցեն զայրն 'ի
նմա. որ եկաց ընդդէմ հրամանի իմոյ.
և եղիցի նմա 'ի նախատինս յաւիտե_
12 նից: *Եւ Ն.Ծ որոյ բնակեալ է անուն
նր անդ. եղծէ. և աւերեսցէ զթագա
ւորութիւն և զժողովուրդն. որ յանդգ
նեցաւ ձգել զձեռն իւր և արգելուլ՝
և ապականել զտունն այ. որ յէմ:
ես դարեհ թագաւոր եդի զհրամանս
զայս. և մի ոք իշխեսցէ անցանել:
13 *‖ Յայնմ ժամանակի իշխան կող_ ‖1. Եզր 7. 1.
մանց գետոյն՝ և սաթրաբուզան, և
ծառայակիցք նր. առ որս առաքեաց
դարեհ թագաւոր. վաղվաղակի կա
14 տարեին զհրամանս նր: *Եւ ծերքն
հրէից՝ և ղևտացիքն շինէին 'ի ժա_
մանակս մարգարէութեն անգեայ՝
և զաքարիայ որդւոյ ադդովայ և շի_
նեցին՝ և հաստատեցին ըստ հրամա_
նին Տն Իէլի: և ոչ հրամայեցին կիւր
ոս թագաւոր՝ և դարեհ. և 'ի ժամա_
նակս արտասաստայ թագաւորին պար
15 սից: *Եւ որ օր երեք էր ամսոյն ա_
դա_

դարձոյ՝ յամին վեցերորդի դարեհի
արքայի կատարեցաւ տաճարն ։ * Եւ 16
արարին որդիքն Ի՟ղի՝ և քահանայքն և
ղևտացիքն ․ և որք եկեալք էին ՚ի գե
րութենէն, նաւակատիս տանն Տ՟ն մե
ծաւ ուրախութ՟բ ։ * Եւ մատուցա_ 17
նէին ՚ի նաւակատիս տանն Տ՟ն զուա_
րակս հարիւր ․ խոյս երկերիւր ․ գա_
ռինս չորեքհարիւր ․ և ամիկս յայ_
ծեաց վ՟ն մեղաց ա՟մ Ի՟ղի, երկոտասան՝
ըստ թուոց ցեղիցն Ի՟ղի ։ * Եւ կացու 18
ցին զքահանայսն ըստ տեղեաց իւր_
եանց ․ և զղևտացիսն ըստ վիճակի
բաժանմանն իւրեանց ՚ի սպասաւո_
րութիւն Տ՟ն ա՟յ յԵ՟մ ․ (երկու հազար
Մնացոր և երկերիւր) ոչ և գրեալ է ՚ի գիրս
3. 6. և մովսէսի ։ * Եւ արարին որդիքն Ի՟ղի ե_ 19
8. 9. կեալք ՚ի գերութենէն զզատիկն Տ՟ն
՚ի չորեքտասաներորդի ամսոյն առաջ_
նոյ ։ * Եւ սրբեցան քահանայքն՝ և 20
ղևտացիք ․ և եղեն ամենեքեան սո՟ք ․
ամենե_ և զենին զզատիկն Տ՟ն ա՟մ որք ե_
ցեան կեալք էին ՚ի գերութ՟էն ․ և եղբարք
իւրեանց և քահանայք ․ * Եւ կերին 21
որդիքն Ի՟ղի զզատիկն ամենեքեան ․
որք որոշեալ էին ՚ի պղծութենէ ազգաց
երկրին ․ և որք եկեալ էին առ ն՟ս խնդ_
րել զՏ՟ր Ա՟ծ Ի՟ղի ։ * Եւ արարին զտօն 22
բաղարջակերացն զեօթն օր ․ և ուրախ
եղեն յԵ՟մ ․ վ՟ն զի ուրախ արար զն՟ս
Տ՟ր Ա՟ծ ։ և Տ՟ր դարձոյց զսիրտ թա_
գաւորին ասորւոց առ ն՟ս ․ զի օգնես_
ցէ , և զօրացուսցէ զձեռս նոցա ՚ի
գործ տաճարին Տ՟ն ա՟յ Իսրայէլի ։

ԳԼ ։ Է ․

Ա. Եզրա Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ՚ի թա 1
8. 1. գաւորութեան արտաշէսի ար_
քայի պարսից ․ եւ եզրաս որդի սա_
րուայ ․ որդւոյ ազարիայ ․ որդւոյ քեղ_
կեայ ։ * Որդւոյ սելումայ ․ որդւոյ սա 2
դովկայ ․ որդւոյ աքիտոբայ ։ * Որդւոյ 3
ամարիայ ․ որդւոյ եզրայ ․ որդւոյ մա
րոթայ ։ * Որդւոյ զարեայ ․ որդւոյ 4
ոզիայ ․ որդւոյ բոկայ ։ * Որդւոյ աբի 5
սուայ ․ որդւոյ փենէէսի ․ որդւոյ եղիա
զարու ․ որդւոյ ահարօնի առաջնոյ քա
հանայի ։ * Նայս եզրաս՝ որ ել ՚ի բա_ 6
բելոնէ ։ և սա էր դպիր արագագիր
օրինացն մովսէսի՝ զոր ետ Տ՟ր Ա՟ծ Ի՟ղի ․
և ետ նմա թագաւորն զա՟մ ․ զորինչ
խնդրեաց ՚ի նմանէ ․ զի ձեռն Տ՟ն ա՟յ
էր ընդ նմա ։ * Եւ ելին ընդ նմա 7
յորդւոցն Ի՟ղի՝ և ՚ի քահանայից՝ և
՚ի ղևտացւոց՝ և յերգեցիկ պաշտօնէից՝
և ՚ի դռնապանաց՝ և ՚ի նաթանայեցւոցն
յԵ՟մ ․ յամին եօթներորդի արտաշէ
սի թագաւորի ։ * Եկին յԵ՟մ յամ_ 8
սեանն եօթներորդի ․ որ էր ամ եօթն
9 երորդ թագաւորին ։ * Եւ յամսեանն
տին եօթներորդի ամսեան եկին եզ
րաս յԵ՟մ ․ վ՟ն զի ձեռն Տ՟ն ա՟յ բարու
10 թ՟բ էր ընդ նմա ։ * Եւ եդ եզրաս ՚ի
սրտի իւրում խնդրել զօրէնսն Տ՟ն ․ և
գրել զնա ․ և ուսուցանել Ի՟ղի զհրա_
11 մանս և զդատաստանս ։ * Եւ այս են
իրք հրամանի ․ զոր ետ արտաշէս թա
գաւոր եզրի քահանայի՝ և դպրի գրոց
բանի օրինացն Տ՟ն ․ և հրամանաց ն՟ր
12 ՚ի վ՟ր Ի՟ղի ։ * Արտաշէս թագաւորաց
թագաւոր ․ եզրի դպրի օրինացն Տ՟ն
13 ա՟յ երկնից ։ * Ամենայն հաստատու_
թ՟բ եդու ես հրաման ՚ի վ՟ր ամենե_
ցուն՝ որք են ընդ թագաւորութ՟բ
իմով ․ և ժողովրդոցն Ի՟ղի՝ և քահա_
նայիցն ․ և ղևտացւոցն ․ զի եկեսցեն ա_
մենեքեան յերուսաղէմ ընդ քեզ ։
14 * Յերեսաց թագաւորի, և եօթն խոր
հրդակցացն առաքեցաւ գիրս այս ․
այց առնել հրէիցն՝ և երուսաղէմաց
ւոցն առաջնորդութ՟բ եզրի ․ որոյ են
15 օրէնք Ա՟յ ՚ի ձեռին իւրում ։ * Եւ
հրամայեաց թագաւորն տալ ՚ի տունն
Տ՟ն արծաթ և ոսկի ․ հանդերձ խոր_
հրդակցօք իւրովք յԵ՟մ ․ և դնել ՚ի
16 տաճարին առաջի Տ՟ն ա՟յ Ի՟ղի ։ * Եւ
ա՟մ, որոյ գտցի արծաթ և ոսկի՝ հրէ
այք որք իցեն պանդուխտք ՚ի բաբե_
լոնի՝ ժողովուրդք և քահանայք, առ_
ցեն ընդ իւրեանս ․ և տարցին ՚ի տունն
17 Տ՟ն յԵ՟մ ։ * Եւ ամենեքեան ․ որք ել_
ցեն ․ պատրաստեսցեն զայս օրինակ ․ ո՟չ
և գրեցաք ․ զուարակս ․ խոյս՝ գառինս՝
և զգոհս և զնուէրս իւրեանց ․ և մա_
տուսցեն ՚ի վ՟ր սեղանոյ Տ՟ն ա՟յ իւր_
18 եանց յԵ՟մ ։ * Եւս առաւել վասն քո՝
սակս ․ և վ՟ն եղբարց քոց արարի բարու
թ՟ի՝ և թողի արծաթ և ոսկի ․ որպէս
19 վայել է Ա՟յ ձերոյ՝ արարէք ։ * Եւ
զկահ տուեալքեզ ՚ի սպասաւորութ՟ի
տան Տ՟ն ․ տար ընդ քեզ՝ և տուր յԵ՟մ ։
20 * Եւ զաւելորդսն տացես ՚ի պահեստ
21 գանձու տան թագաւորաց ։ * Եւս
արտաշէս թագաւոր ետու հրաման
ամենայն գանձաւորաց ․ որք իցեն
յայնկողմն եփրատ գետոյն ․ զամե_
նայն ինչ՝ որ և խնդրիցէ ՚ի ձէնջ եզրաս
քահանայ և դպիր օրինացն Տ՟ն ա՟յ երկ
նից ․ տացի՛ք ՚ի տունն Տ՟ն Ա՟յ նորա ։
22 * Պատրաստ արարէք արծաթ տա_
ղանդս հարիւր ․ և ցորեան քոռս հա_
րիւր ․ և գինի նոյնչափ ․ և ձէթ նոյն
23 չափ ։ * Եւ մի ոք կացցէ ընդդէմ հրա
մանաց թագաւորի ․ ա՟մ ինչ՝ զոր հրա
մայեսցի ՚ի տունն Տ՟ն Ա՟յ երկնից և երկ
րի՝ այն եղիցի ․ և մի ոք ձեռնարկեսցէ
խա_

խափանել՝ի տանէ Տն Այ նոր ․ զի
մի եղիցի բարկութիւն՝ի Տէ Այ՝ի վե
թագաւորութեան իմոյ՝ և որդւոց իմոց ։
*Եւ ետու ձեզ գիտել՝ թէ ամ , որք 24
լիցին՝ի քահանայիցն՝ և ղևտացւոց՝
և՝ի սաղմոսերգողացն՝ դռնապա_
նացն՝ և նաթանայեցւոցն ․ և որք լիցին
սպասաւորք տանն Այ՝ մի տացեն
հարկս՝ և մի ոք իշխեսցէ ծառայե_
ցուցանել զնոսա ։ *Եւ դու եզրաս՝ 25
որոյ է իմաստութիւն Այ՝ի ձեռին քում․
կացո դպիրս և դատաւորս՝ զի դատես
ցեն զամ ժողովուրդս ․ որք են յայն
կողմն գետոյն ․ և ուսուսցեն ամե_
նեցուն՝ որք ոչ գիտիցեն զօրէնս Այ
քոյ ․ և ամենեքեան որք ոչ գիտի_
ցեն ։ *Եւ ամենեքեան որք ոչ առնի_ 26
ցեն ըստ օրինացն Տն և ըստ օրինաց
թագաւորին՝ մասնաւորք լիցին՝ի դա
տաստան ըստ գործոց իւրեանց․ եթէ
՝ի մահ․ եթէ՝ի տանջանս․ և եթէ՝ի
տուգանս․ և եթէ՝ի կապանս ։
*Օրհնեալ է Տր Ած հարցն մերոց՝ 27
որ ետ զայս՝ի սիրտ թագաւորին՝
և փառաւորեաց զտունն Տն Այ մե_
րոյ․ որ է յԵրուսաղէմ։ *Եւ արար առ իս զո 28
ղորմութիւն և պատուեաց զիս առաջի
թագաւորին՝ և խորհրդականացն նր ․
և առաջի ամ իշխանաց թագաւորին․
և ես զօրացայ․ վն զի ձեռն Տն ամ բա
րութբ էր ընդ իս ․ ժողովեցի զամ
իշխանս իսրայէլի ելանել ընդ իս ։

Գլ: Բ:

Եւ այսոքիկ են իշխանք հայրապե 1
տացն՝ որք ելանէին ընդ իս՝ի
թագաւորութեան արտաշեսի թագա
ւորի բաբելացւոց ։ *Յորդւոցն փե_ 2
նեհէսի՝ գերսոն ․ և յորդւոցն իթամա
րայ՝ դանիէլ ․ և յորդւոցն դաւթայ՝
տուս ։ *Եւ յորդւոցն նաաքայ՝ նեա ։ 3
և յորդւոցն փորոսայ՝ զաքարիա ․ և ընդ
նմա արք հարիւր և յիսուն ։ *Եւ յոր_ 4
դւոցն փաաթ՝ մովաբ․ եղիանայ որդի
զարայ՝ և ընդ նմա երկերիւր արանց ։
*Եւ յորդւոցն զատուիէլ սեքենիայ 5
որդի ազիէլի․ և ընդ նմա երեք հարիւր
արանց։ *Եւ յորդւոցն ադինայ աբէն 6
որդի յօնաթանայ․ և ընդ նմա յիսուն
արանց ։ *Եւ յորդւոց եղամի իսա_ 7
իաս որդի աթաղիայ․ և ընդ նմա եօ_
թանասուն արանց ։ *Եւ յորդւոցն 8
սափատիայ զամբդիա որդի միքայէլի․
և ընդ նմա եօթանասուն արանց ։
*Եւ յորդւոցն յովաբայ բադիա որդի 9
յեհիէլի․ և ընդ նմա երկերիւր և ութն
և տասն արանց ։ *Եւ յորդւոցն բաա 10
նայ սեղիմութ որդի յօսեփիու․ և ընդ
նմա հարիւր և վաթսուն արանց ։
11 *Եւ յորդւոցն բաբէի զաքարիաս որ
դի բաբի ․ և ընդ նմա քսան և ութն
12 արանց ։ *Եւ յորդւոցն ադօնիկամայ․
և ազգադայ՝ յօնան որդի սակատա_
նայ․ և ընդ նմա հարիւր և տասն ա_
13 րանց ։ *Եւ յորդւոցն ադօնիկամ, ես_
քարի․ և այսոքիկ են անուանք նց․ եղի
փաղաթ․ յեհի․ և սամա․ և ընդ նմա
14 վաթսուն արանց ։ *Եւ յորդւոցն բա
գուէի․ ութայի․ և զաբութ․ և ընդ
15 նմա եօթանասուն արանց ։ *Եւ ժո_
ղովեցի զնոսա առ եզր գետոյն որ
դայ յեւէի․ և առեալ անդ օթեվանս
աւուրս երիս․ և՝ի բաղմութեան ժողո
վրդեանն յորդւոց քահանայիցն՝ և
16 յորդւոց ղևեայ ոչ գտի զոք ։ *Եւ ա_
ռաքեցի առ եղիազար և առ արիէլ․
և առ սեմեայ․ և զառնաամ․ և զա_
րիբ․ և զեղնաթան․ և զնաթան․ և
զզաքարիայ․ և զմեսաղամ․ և զյո
17 վարիբ․ և զյեղմաթամ․ *Եւ խմա_
ցուցեալ ածի զնոսա առաջի իշխա_
նացն․ որք էին՝ի տեղւոջ գանձաւո_
րացն․ և եդի բան՝ի բերանս նոցա՝
խօսել ընդ եղբարս իւրեանց․ նաթանիմ․
որ էր՝ի տեղի գանձաւորացն․ զորս
ածին առ մեզ ․ որք երգէին՝ի տան
18 Այ մերոյ։ *Եւ եկին առ մեզ ․ քան
զի էր ձեռն Տն՝ի բարութիւն ընդ մեզ․
յորդւոցն ղևեայ յորդւոցն Իլի․ և
զառաջինն եկին առ մեզ որդիք նր և
19 եղբարք նորա ութն և տասն ։ *Եւ
ասեբիա՝ և յեսեա որդի մերարեայ՝ և
եղբարք նր և որդիք նորա արք քսան։
20 *Եւ՝ի նաթանայ․ զոր ետ դաւիթ
և իշխանքն՝ի ծառայութիւն ղևտա_
ցւոցն․ և՝ի նաթանայիմ երկերիւր և
քսան․ ամենեքեան ժողովեցան ըստ
21 անուան իւրեանց ։ *Եւ քարոզեցաք անդ
պահս առ եզր գետոյն աւհա․ և մա_
տուցաք անդ աղօթս առաջի Տն Այ
մերոյ խնդրել՝ի նմանէ զճանապարհ
ուղղութեան մեզ և որդւոց մերոց՝ և ամի
22 որ ընդ մեզ ։ *Աման զի ամաչեցաք
խնդրել՝ի թագաւորէն հեծեալս ապ
րեցուցանել զմեզ՝ի թշնամեացն մե
րոց՝ի ճանապարհին․ վն զի ասացաք
ցթագաւորն այսպէս․ եթէ ձեռն
Տն մերոյ ընդ ամենեցուն․ որք խն_
դրեն զնա՝ի բարութիւն ։ և զօրութիւն
նորա՝ և բարկութիւն նորա՝ի վե ամե
23 նեցուն․ ոյք թողուն զնա ։ *Եւ պա
հեցաք․ և խնդրեցաք յԱյ մերոյ վն
24 այսր ամենայնի․ և լուաւ Տր ։ *Եւ
առաքեցաք յիշխանացն քահանայից
երկոտասան զսարաբիայ․ և զասա_
բիայ և ընդ նոսա յեղբարց նց տասն ։
*Եւ

* Եւ կշռեցաք և տուաք ցնոսա՝ զար 25
ծաթ և զոսկի. և զսպաս առաջաւո_
րութեան տանն ամ̃յ մերոյ. որ բարձրա_
ցոյց զմեզ թագաւորն, և խորհրդա_
կիցքն նր՝ և իշխանք նր՝ և ամ̃ Իէլ՝ որք
միանգամ էին անդ: * Եւ կշռեալ 26
ետու ցնս արծաթ տաղանդս վեցհա
րիւր և յիսուն. և կահ արծաթոյ հա_
րիւր. և ոսկւոյ տաղանդս հարիւր:
* Եւ այլ կահ ոսկւոյ քսան և երիս. և 27
կահ պղնձոյ սուրբ և մաքուր ոսկե_
զօծ: * Եւ ասացի ցնոսա. և դուք սր 28
բեալք Տն̃ Ա.Ծ էք. և ամ̃ կահ սուրբ
է Տն̃. և ոսկեղէնք և արծաթեղէնք
ընտրեալք Տն̃ Ա.Ծ հարցն մերոց:
* Արթո՛ւն կացէք՝ և պահեցէ՛ք մին_ 29
չև կշռեսջիք զդոսա առաջի իշխա_
նաց քահանայիցն՝ և ղևտացւոցն. և
հայրապետացն Իէլի՝ որք են յերուսա_
ղէմ՝ ի խորանս տան Տն̃: * Եւ առեալ 30
քահանայիցն, և ղևտացւոցն զհամար
ոսկւոյ և արծաթոյ՝ և զկահս ՚ի տա_
նիլ յԵրէմ ՚ի տուն Ա.Ծ մերոյ: * Եւ 31
յարուցեալ չուեցաք ՚ի գետոյն Եա՝
որ օր երկոտասան էր ամսոյն առաջ
նոյ. և եկեալ հասաք յԵրէմ. և ձեռն
Ա.Ծ մերոյ էր ընդ մեզ. և փրկեաց
զմեզ ՚ի ձեռաց թշնամեաց մերոց և
՚ի պատերազմողաց զճանապարհայն:
* Եւ եկաք յԵրէմ. և հանգեաք անդ 32
աւուրս երիս: * Եւ յաւուրն չորրոր_ 33
դի կշռեալ տուաք զարծաթ և զոսկի
և զկահ ՚ի տուն Տն̃ Ա̃յ մերոյ. ՚ի ձեռս
Մարեմովթ որդի Ուրիայ քահանայի.
և որ էր ընդ նմա. Եղէազար որդի Փե
նէեսի. և Յովզաբաթ որդի Յեսուայ.
և Նովադիա որդի Բանեայ. և այլք ղև
տացիք: * Եւ էր թուով և համարով 34
ամ̃. և գրեցաւ ամ̃ կշիռ համարոյն
բովանդակ: * Եւ ՚ի ժամանակին 35
յայնմիկ. որք եկեալ էին ՚ի գերութէն
որդիք պանդխտութե, մատուցին
ողջակէզս Տն̃ Ա.Ծ Իէլի, զուարակս
երկոտասան վն̃ ամ̃ Իէլի. խոյս իննս_
սուն և վեց. գառինս եօթանասուն
և եօթն. ամիկս վասն մեղաց երկո_
տասան. զայս ամ̃ ողջակէզս մատու
ցին Տն̃ Ա̃յ: * Եւ ետուն զգիր կա_ 36
րասւոյն. զոր հրամայեալ էր թագա
ւորին ցիշխանս կողմանց գետոյն Եփ
րատու. և փառաւորեցին զժողո_
վուրդն և զտաճարն Ա̃յ:

Գլ. Թ.

Ա.Եզր 1.69. Ե՛Ւ ՚ի կատարել այսր ամ̃ի՝ մերձե 1
ցան առ իս իշխանքն՝ և ասեն.
ոչ որոշեցան ժողովուրդն Իէլի. և քա_
հանայքն՝ և ղևտացիքն ՚ի ժողովրդոց՝
և յերկրէ. որք են հեռագոյն ՚ի նոցա
նէ. քանանացին. և քետացին. և փե_
րեզացին. և յեբուսացին. և ամմօնա
ցին. և մօաբացին. եգիպտացին. և
2 ամօրհացին: * Քանզի արարին կա_
նայս ՚ի դստերաց նց. ինքեանք՝ և որ_
դիք իւրեանց. և խառնակեալ պղծե
ցաւ սերմն սրբութե նոցա ընդ ժո_
ղովուրդ երկրին այնորիկ. և եղև
սկիզբն անօրէնութեա այսորիկ յիշխա_
3 նացն: * Եւ եղև յորժամ լուայ ես
զբանս զայսոսիկ. պատառեցի զհան
դերձս իմ. և փետտեցի զհերս և զմո
րուս իմ. և այնպէս նստէի ՚ի սուգ:
4 * Եւ ժողովեցան առ իս ամենեքեան.
որք էին երկիւղածք յԱ.Ծ Իէլի. որք
էին ժողովեալ յելիցն պանդխտու_
թե. և ես այնպէս նստէի ՚ի սուգ մին
5 չև ՚ի ժամ զոհի երեկորին: * Եւ ՚ի
զոհել երեկորին՝ յարեայ ՚ի տառապա
նաց իմոց. և պատառեալ հանդեր_
ձիւք իմովք խոնարհեալ (հանդեր_
ձիւք իմովք. և խոնարհեալ) կորա_
նայի ՚ի վերայ ծնգաց իմոց. և տարա
ծեալ համբարձեալ զձեռս իմ, առ
6 Տր̃ Ա.Ծ: * Եւ ասեմ. Տր̃ Ա.Ծ իմ, և
Տր̃. ամաչեմք՝ զարհուրիմք ՚ի քէն.
բարձրացո՛ Ա.Ծ իմ զերեսս իմ առ քեզ.
վն̃զի անօրէնութիւնք մեր բազմացան
՚ի վերայ գլխոց մերոց. և մեղք մեր
մեծացան. և բարձրացան մինչև յեր
7 կինս: * Յաւուրց և ՚ի ժամանակաց
հարցն մերոց. և եմք մեք ՚ի մեղս մե_
ծամեծս մինչև ցայս օր. և վն̃ մեղաց
մերոց մատնեցեր զմեզ՝ և զթագաւ_
որս մեր՝ և զորդիս մեր՝ ՚ի ձեռս թա_
գաւորացն հեթանոսաց. և ՚ի սուր՝ և
՚ի գերութի՝ և ՚ի յափշտակութի. և
յամօթ երեսաց մերոց եղեաք մինչև
8 յօրս յայս: * Եւ այժմ գթութիւնք քո
եղեն ՚ի վերայ մեր Տէր Ա.Ծ մեր՝ և
շնորհեցեր մեզ փրկութի. և հաստա
տեցեր զմեզ ՚ի տեղի սրբութե քո. և
լուսաւորեցեր զաչս մեր այսօր Տր̃ Ա.Ծ
մեր. և ետուր մեզ կենդանութի փոքր
՚ի չառէ ՚ի ծառայութեն մերում:
9 * Վասն զի ծառայք եղեաք. և ՚ի ծա
ռայութեն մերում ոչ թողեր զմեզ
Տր̃ Ա.Ծ մեր. և խոնարհեցան առ մեզ
ողորմութիւնք քո առաջի թագաւորին
պարսից տալ մեզ ՚ի կենդանութի. և
բարձրացուցանել զտուն Ա.Ծ մերոյ՝
կանգնել՝ և շինել զաւերակս զայս.
և արկանել ցանգ և պարիսպ ամրու_
10 թե ՚ի յուդայ և յերուսաղէմ: * Եւ
արդ զի՞նչ տացուք պատասխանի առա
ջի քո Տր̃. վասն այսր ամ̃ի. քանզի ան
ցաք զօրինօք քովք Տր̃՝ և զհրամանօք:

* Զոր

* Զոր ետուր 'ի ձեռն ծառայից քոց 11
‖2. Օրէ. մարգարէից. ասելով այսպէս. ‖Եթէ
7. 3. յերկիրն. յոր մտանելոցես ժառան_
գել զնա. է երկիր պղծեալ 'ի պղծու
թեց ազգաց երկրին այնորիկ՝ և աղ
տեղութբք իւրեանց լցին զնա: * Եւ 12
արդ մի առնուցուս 'ի դստերաց նց
կանայս որդւոց քոց. և զդստերս քո
մի տացես կանայս որդւոց նց. և մի
խնդրեսցես առնել զխաղաղութի ը
նոսա զամ ժամանակս. և եղիջիր դու
զօրաւոր ուտել զբարութի երկրին.
և ժառանգեսցեն որդիք քո զերկիրն
զայն՝ յաւիտեանս ժամանակաց:
* Եւ որինչ միանգամ անցք անցին ը 13
մեզ վասն գործոց մերոց. և չարութե
մեղաց մերոց. այլ դու Տր. բազում
անգամ թողեր զմեղս մեր. և ետուր
մեզ զայսպիսի զաւակ և արմատ: * Եւ 14
մեք դարձեալ խոտորեցաք անցեալ
զօրինօք քովք. և խառնակեցաք ընդ
աղտեղութիս հեթանոսաց երկրին.
և ոչ բարկացար մեզ 'ի կորուսանել
զմեզ մինչև ցայս վայր. եթէ ոչ մնաս
ցէ արմատ՝ և զաւակ՝ և անուն մեր:
* Տր Այ իղի. դու արդարև ճշմարիտ 15
ես. որ ոչ սպառեցեր զզաւակ մեր. այլ
մնաց մեր արմատ և զաւակ մինչև
ցայս օր. և արդ ահաւասիկ եմք այսօր
առաջի քո յանօրէնութիս մեր. և ոչ
ևս կարեմք ամբառնալ զգլուխս մեր՝
և կալ առաջի երեսաց քոց. զի բազ
մացան անօրէնութիք մեր և չարիք՝
առաւել քան զգլուխս մեր:

Գլ: Ժ.

‖1. Եզր. Եւ յորժամ եկաց եզրաս յաղօթս 1
8. 92. հանդերձ խոստովանութբքս այ
սոքիւք. և ողբովք մեծամեծօք ան_
կեալ 'ի վերայ երեսաց երկրի առաջի
Տն. ժողովեցան առ նա ամ. որք էին
յեմ ժողովուրդ բազումարք և կա
նայք՝ երիտասարդք և կուսանք. և ող
բայր ժողովուրդն. և համբարձին
զձայնս լալոյն իւրեանց: * Եւ պա_ 2
տասխանի ետ յեքոնիա որդի եղեայ
որդւոյն եղամայ. և ասէ ցեզրաս՝ մեք
մեղաք առ Տէր Այ մեր. և արարաք
զկանայս յայլազգեաց երկրիս այսո_
րիկ. և այժմ են անօրէնութիք այսօր
'ի մէջ իղի: * Եւ արդ ուխտեսցուք 3
ուխտս առաջի Տն այ մերոյ՝ հանել
զամ կանայս այլազգիս. և զզաւակս
որք 'ի նոցանէ. և արդ որպէս կամիս՝
արի և կեցո զսոսա օրինօքն Տն այ.
և որպէս պատուիրանք հրամայեն:
* Արի և լուիցուք 'ի բերանոյ քումմէ. 4
և մեք ընդ քեզ. զօրացիր՝ և արա. ոչ

5 և հրամայեալ է 'ի Տէ Այ: * Եւ յա_
րուցեալ եզրայ երդմնեցոյց զիշխանս
ցեղից քահանայից և ղևտացւոց. և
զամ իղի՝ առնել ըստ այսմ օրինակի
6 երդման: * Եւ յարուցեալ եզրայ
յերեսաց տանն Այ երթալ 'ի տուն
դանձին առ յօհան որդի եղիսուբայ.
հաց ոչ եկեր. և ջուր ոչ էարբ. և ող
բացեալ 'ի վր անօրէնութեն՝ և մե_
7 ծամեծաց մեղաց բազմութեն: * Եւ
քարոզ կարդային 'ի հրէաստանի,
8 և յերուսաղէմ: * Ամենայն ոք՝ որ ոչ
եկեսցէ յերուսաղէմ մինչև յերիս աւ
ուրս՝ յիշխանաց և 'ի ծերոցն՝ եղիցի
նզովեալ. և ամենայն ստացուածքն
նր. և ինքն 'ի բաց եղիցի յեկեղեցւոյ
9 ժողովրդոցն իղի: * Եւ ժողովեցան
ամ արք յուդայ և բենիամինի յեմ
յերիս աւուրս. յիններորդ ամսեանն՝
որ օր քսան էր ամսոյն. և նստան ամ
ժողովուրդն 'ի հրապարակի տանն Տն.
և էին զարհուրեալք 'ի բանից նր՝ և
10 'ի ցրտութենէ ձմեռայնոյն: * Եւ յա
րուցեալ եզրայ ասէ ցնոսա. դուք էք՝
որք մեղայք. և արարիք կանայս ըզ
դստերս այլազգեաց. և յաւելիք զմեղս
11 և զանօրէնութի 'ի վերայ իղի: * Եւ
արդ տուք զօրհնութի Տն Այ հարցն
մերոց. և արարէք զհաճոյսն առաջի
նր. և զատեալ որոշեցարուք յամ հե
թանոսաց երկրի. և 'ի կանանց այլ
12 ազգեաց՝ զորս արարիք: * Եւ պա_
տասխանի ետուն ամ եկեղեցին՝ և ա_
սեն՝ մեծ է բանս այս. զոր ասես դու
13 'ի վր մեր: * Այլ զի ժողովուրդք բա
զումք եմք. և ժամանակս ձմեռնէ. և
ոչ կալ կարեմք արտաքոյ. և գործքդ
ոչ է զմի օր, կամ զերկու՝ վզի սաս_
14 տիկ մեղաք յիրս յայս: * Կացցեն իշ
խանք յամ տեղիս և 'ի քաղաքս. և
որոց իցէ արարեալ զկանայս յայլազ
գեաց՝ եկեսցեն 'ի ժամանակի. զոր
ծերքն և հայրապետքն կարգեսցեն 'ի
քաղաքս քաղաքս՝ և դատաւորք բաւես
ցեն զմեղս զայս 'ի մէնջ՝ և դարձուս_
ցեն զբարկութի այ 'ի մէնջ. որ վասն
16 բանիս այսորիկ: * Եւ արարին այս
պէս՝ որք եկեալք էին 'ի գերութէն.
և ընտրեաց եզրաս արս իշխանս 'ի հայ
րապետաց տանն իւրոյ՝ զարս անուա
նիս. և շրջեցան յամսամտի տասնե_
17 րորդի ամսոյն՝ և վճարեցին: * Եւ
որոշեցին զամենայն արս՝ որք ունէին
զկանայս յայլազգեաց մինչև 'ի մուտ
18 ամսոյն առաջնոյ: * Եւ գտան յորդ
ւոց քահանայիցն. որք ունէին զկա_
նայս յայլազգեացն. յորդւոց յես_
ուայ յոսեդեկեանց. և եղբարց նորա
մա_

մանասէի. և եղիեազարու. յարիբ՝ և
գադալիայ: *Եւ ոչ կամին հանել զկա 19
նայս այլազգեացն յինքեանց. և մա_
տուցին իւրաքանչիւր խոյս վասն թո
ղութեան մեղացն անգիտութեան: *Եւ 20
յորդւոցն երամ. մասիաս. եղիա.
սամեայիա. և եզեկիաս: *Եւ յորդ_ 22
ւոցն փասուր. եղիանաս. մասիէլ
միսայէլ նաթանայէլ. յօզաբադ. և
եղասա: *Եւ յորդւոցն ղևտացւոցն. 23
յեզաբաթ. սամութ. կոլիթա. այս
է կոլիտոս. և աթեթիաս. և յու_
դաս. և եղիազար: *Եւ'ի սաղմոսեր 24
գուացն եղիասիփ. և 'ի դռնապանացն
կողեմետեղես. և ուրի: *Եւ յիւէ. 25
յորդւոցն փորոսայ. հռամիա. յազիա.
մեղքիա. եակիմ. եղիեազար. ասա_
բիա. նիբանայիա: *Եւ յորդւոցն 26
եղամ. մատաթանիա. զաքարիա.
յաւել. աբդիա. երիմոլթ. և եղիա:
*Եւ յորդւոցն զաթուայ՝ ելիոնէ. ե_ 27
ղիասաբ. մաթթանայ. յարմոթ. զա_
բադ. զաղիա: *Եւ յորդւոցն բա_ 28
բեի. յոհաննան. անանիա. և զաբուու.
աթայի: *Եւ յորդւոցն բանի. մո_ 29

սողամ. մաղաք. ադայիաս. իասուբ.
30 սաադ. հռեմոլթ: *Եւ յորդւոցն փա
աթ մովաբ. ադնէք աղել. բանայիա.
մասէա. մատթէա. բէսելէլ. մանա_
31 սէ: *Եւ յորդւոցն երամ. եղիեզի.
եսիա. մեղքիա. սամէրաս. սիմէօն:
32 *Բենիամին. մաղուք. սամարիա:
33 *Եւ յորդւոցն ասեմ. մատթանիա.
մատաթիա. զաբաթ. եղիփաղէթ.
34 յերեմի. մանասէ. սամէի: *Եւ յորդ_
ւոցն բանի. մովադիա. ամրամ. ուէլ:
35 *Բանեայ. բադայիա. քեղիայ:
36 *Ուանիա. մարիմոլթ. եղիասիբ:
37 *Մաթանիա. մաթանայ:
38 *Եւ արարին որդիքն բանի, և որ_
39 դիքն սեմէի: *Սելեմիաս. նաթան.
40 ադաղիաս: *Մաքնա գայագու. սե_
41 սեարու: *Եզրիէլ. սաղամիաս. սա
42 մարիաս: *Սեղում. ատարիաս. յո_
43 սէփ: *Յորդւոցն. աբուիէ. իէ_
ուէլ. մատաթիաս. զաբադ. զեբին_
նաս. յադայի. յադէ. յովէդ. բա_
44 նայիա: *Բոլոր էին ամենեքեան.
որք ունէին զկանայս յայլազգեացն. և
ծնան'ի նոցանէ ուստերս և դստերս:

ԳԻՐՔ ՆԵԵՄԵԱՅ ·

ՈՐ ԵՒ ԵՐՐՈՐԴ ԵԶՐԱՍԱՅ ԱՍԻ · ՈՐ Է

ԸՍՏ ԼԱՏԻՆԱՑԻՈՑՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ·

Գլուխ Առաջներորդ ։

ԵՒԵՂԵՒ 1
ՅԱՄՍԵԱՆՆ
քասղև · յամի
քսաներորդի ար
տաշէսի արքայի ·
ես էի 'ի շուշ
'ի մայր քաղա_
քացն աբիրայ ։
* Եւ եկն առիս յեղբարց իմոց · նա 2
և արք յուդայ · և հարցի զնոսա վասն
փրկելոցն · որք ապրեցան , և եկին 'ի
գերութենէն՝ և վասն եմի ։ * Եւ ա_ 3
սեն ցիս՝ զերծեալքն 'ի գերութենէն՝
անդ են յաշխարհին իւրեանց 'ի մեծ
նեղութեան և 'ի նախատինս · և պա_
րիսպքն եմի կան նոյնպէս քակեալք
և աւերեալք · և դրունք նորա հրկի_
զեալք հրով ։ * Եւ եղև յորժամ լուայ 4
ես զբանս զայս՝ նստայ՝ և լացի · և
զաւուրս սուգ առի զաւուրս · և պահեցի պահս ·
բազումս և կացի յաղօթս առաջի Տն Այ երկ
նից ։ * Եւ ասեմ ։ Տր Այ երկնի և 5
երկրի · որ զօրաւորդ ես և մեծ՝ և ա_
‖ Դան. հարկու · ‖ պահես զուխտ և զողոր_
9.4. մութիւն · որք սիրեն զքեզ · որք և պա
հեն զօրէնս քո ։ * Եղիցին ականջք քո 6
'ի լսել · և աչք քո 'ի տեսանել ։ և արդ
լուր · և տես զաղօթս ծառայի քո՝ զոր
ես այսօր մատուցանեմ առաջի քո ·
վս որդւոցն իղի ծառայից քոց՝ որք
մատնեցաք 'ի նեղութի վս մեղաց մե
րոյ · զորս մեղաքն · ես՝ և տուն հօր ի_
մոյ , մեղաք ։ * Ազի յանցանելով 7
յանցեաք · և ոչ պահեցաք զօրէնս՝ և
զհրամանս · և զդատաստանս քո · զորս
պատուիրեցեր մզ 'իձեռն ծառային
8 քոյ մովսէսի ։ * Յիշեա՛ Տր զբանն · զոր
պատուիրեցեր ծառային քոյ մովսէսի ·
և ասացեր · եթէ դուք ոչ պահեսջիք
զօրէնս իմ · և ես ցրուեցից զձեզ ընդ
9 հեթանոսս ։ * Եւ եթէ դարձջիք՝ և
պահեսջիք զօրէնս իմ · և արասջիք
զնոսա · և եթէ իցէք ցրուեալք մին_
չև 'ի ծագս երկրի՝ և անտի ժողովե_
ցից · և ածից զձեզ 'ի տեղին · զոր ընտ
րեցից · և յորում բնակի անուն իմ 'ի
10 նմա ։ * Եւ արդ սոքա ծառայք քո՝ և
ժողովուրդք · զորս փրկեցեր զօրու_
թ̃ք քով մեծաւ՝ և բարձր բազկաւ ։
11 * Մի թողուր 'ի ձեռաց · այլ եղիցին
ականջք քո հայիլ յաղօթս ծառայից
քոց · և անսալ խնդրուածոց · որոց
երկնչին յանուանէ քումմէ · և յաջո_
ղեա՛ զխնդրուածս ծառայի քոյ այսօր ·
և տուր ինձ գտանել զգթութիւնս ա_
ռաջի առնս այսորիկ ։ և ես էի տա_
կառապետ թագաւորին ։

Գլ. Բ ։

1 ԵՒ եղև յամսեանն նիսան 'ի քսան
երորդի ամի արտաշէսի արքայի ·
և խնդրեաց յինէն գինի · և առեալ
զգինին ետու թագաւորին և էր թա
գաւորն միայն · և յորժամ էարբ զգի
2 նին ։ * Ասէ ցիս · ընդէ՞ր տրտում և
տխուր են երեսք քո · և ոչինչ են այժմ
պատճառք , եթէ ոչ չարութի սրտի
3 քոյ ։ և ես երկեայ յոյժ ։ * Եւ ասեմ
ցթագաւորն · արքայ՝ դու յաւիտեան
կեաց · ընդէ՞ր ոչ տրտում, և տխուր
լինիցին երեսք իմ · վասնզի քաղաքն և
տուն

տուն Հօր իմոյ անապատ է. և դրունքն
ապականեալք ի հրոյ։ * Եւ ասէ ցիս 4
Թագաւորն. վասն որոյ իրաց խնդրես
դու զայս։ և կացեալ իմ յաղօթս՝ և
ամբարձեալ զիմս առ Տէր Աստ
երկնից։ * Եւ ասեմ ցԹագաւորն. եղի 5
ցի՝ իբրեւ թագաւորութեդ քոյ բա
րի է. և եթէ եգիտ ծառայ քո շնորհս
առաջի երեսաց քոց. և կամիս, յղեա
զիս ի հրեաստան ի քաղաք յիշատա
կարանաց հարցն իմոց. և ես բանիւք 6
հրամանի քոյ շինեցից զնա։ * Եւ ասէ
ցիս Թագաւորն և Տարձն նորա. որ
նստէր առ նմա. յորժամ ժամանես
դու. և կամ երբ դարձցիս։ և արար
առ իս բարութի Թագաւորն՝ և ար
ձակեաց զիս. և ես կալայ առ նմա
ժամանակ։ * Եւ ասացի ցԹագաւո 7
րն. եթէ գտի շնորհս առաջի քո.
տուր ինձ Թուղթս առ իշխանս կող
մանց գետոյն. և տարցին զիս՝ մինչև
երթայց ի հրեաստան։ * Եւ Թուղթ 8
մի առ ասափ. որ է պահապան դրախ
տին արքունի. զի տացէ ինձ փայտս
ի կազմած դրանցն՝ և պարսպաց քա
ղաքին՝ և տանն. յոր ես մտից անդր և
եաս ինձ Թագաւորն. և ետ զի ձեռն Աստ
իմոյ էր ընդիս բարութի։ * Եւ եկի 9
առ իշխանս գետոյն. և ետուս առ նո
ցա զԹուղթս Թագաւորին. և առաքեաց
ընդիս Թագաւորն առաջնորդս զօ
րաւորս՝ և ձիս։ * Եւ լուան սանաբա 10
ղատ իշխան. և տուբեհա ծառայ ամո
նի. և չար Թուէեցաւ առաջինդ. վասն
խնդրեցի ազա ի բարւոիս և ի պէտս
եղի։ * Եւ եկի յԵրէմ, և եղէ անդ 11
աւուրս երիս։ * Եւ յարեայ ի գիշերի 12
ես՝ և սակաւ արք ընդ իս. և ոչ պատ
մեցի արանցն. եթէ զինչ Աստ ետարկ
ի սիրտ իմ առնել ի Երուսաղէմ. և գրաստ
ոչ էր ընդիս. բայց ի գրաստ. յորոյ
վերայ նստէի ես։ * Եւ ելի ես ընդ 13
դուռն հեղեղատին՝ և առ բերանով
երկրի Թզենւոյն՝ և մինչև ի դուռն
աղբերցն. և ճանեւին ի նեղութի ան
ցին առ պարսպաւն Երէմի. զոր էին
նոցա սրթեալ. և դրունք նր ապակա
նեալք էին ի հրոյ։ * Եւ անցի ընդ 14
դուռն աղբերն առ ջրբղխօք Թագա
ւորին. և ոչ էր անդ տեղի գրաստու
իմոյ՝ անցանել ընդ նա հեծեալ։ * Եւ 15
ելանէի ի վեր ի պարիսպն առ հեղե
ղատուն գիշերի. և ի նեղութենէն
էի ճանեալ ի պարսպին. և էի առ
դրան ձորոյն. և դարձայ։ * Եւ ոչ 16
գիտացին պահապանքն. եթէ զի՞ էի
երթեալ՝ և կամ զինչ առնէի. և հրէ
իցն՝ և քահանայիցն՝ և պատուակա

նացն՝ և զօրագլխաց՝ և այլք. որք վձա
րէին զիրս գործոյն. մինչ ցայն վայր 17
ոչ պատմեալ էր նոցա։ * Եւ ասացի
ցնոսա. դուք տեսէք զչարիսս յորում
եմք այժմ. և զիմոյդ եէմ՝ անապատ է
և դրունք սորա հրկէզք. եկայք՝ և շի
նեսցուք զպարիսպս Երէմի. և ոչ եւս
եղիցուք ի նախատինս։ * Եւ պատ 18
մեցի նց զձեռն Աստ. որ էր ընդ իս բա
րութի. և զբանս Թագաւորին. զոր
ասաց ցիս. և ասեմ ցնա. արդ եկայք՝
յարիցուք՝ և շինեսցուք։ և զօրացան
ձեռք նոցա ի բարութի։ * Եւ լուան 19 արօնացի
սանաբաղատ արօն՝ և տուբեհա ծա
ռայ ամմնի. և գեսամ արաբացի. և
ծաղր առնէին զմեզ. և էկին առ մեզ.
և ասեն ցմեզ. զի՞նչ են իրքդ սյդ.
զորս դուքդ առնէք. և կամիք դուք ի
Թագաւորէն ապստամբել։ * Եւ ետու 20
պատասխանի նոցա՝ և ասեմ. Աստ երկ
նից և երկրի յաջողեսցէ մեզ. և մեք
ծառայք նր եմք սուրբք. և շինեմք
զքաղաքս. և ձեզ ոչ գոյ բաժին՝ և
յիշատակ՝ և արդարութի յԵրէմ։

Գլ. Գ.

Եւ յարեաւ Եղիասիբ քահանայ 1
մեծ՝ և եղբարք նր քահանայք.
և շինեցին զդուռն աճաղանայ ջրմը
ղին. և սրբեցին զնա. և կանգնեցին
զդրունս նր. և կանգնեցին զնա մին
չև յաշտարակն անասնայելի։ * Եւ ի 2
ձեռն որդւոց արանց երիքովի. և ի
ձեռն որդւոց զաքուր, որդւոյն ամրի։
* Եւ զդուռն նեքտիւբան շինեցին 3 ձկանց
որդիքն ասանայ. և նորա յարդարեալ
կազմեցին զնա. և զփականս՝ և զնիգս
նորա։ * Եւ ի ձեռանէ նոցա ունէին 4
մեսոզամ որդի բարաքի. որդի մեսե
զբէլ. և ի ձեռանէ նոցա ունէին
սադովկ որդի բաանայ։ * Եւ ի ձե 5
ռանէ նոցա ունէին թեկուացիդ որեմ.
և ոչ արկին զպարանոցս ի ծառայու
Թի նց։ * Եւ զդուռնն հին ունէին 6
յոյդայ որդիք փասեկ. և մեսոզամ.
որդի բասոդիայ. և սոքա կազմեցին
զնա՝ և կանգնեցին զդրունս նորա. և
զդռնափակս. և զնիգս։ * Եւ ի ձեռ 8
նոցա՝ ի կարգին՝ կալաւ անանիա որ
դի հառսհէլիմ. և եթող եէմացւոցն
մինչև ի պարիսպն հրապարակաց։
* Եւ ձեռն նց կալաւ հռափիա իշխան 9
կողմանց տեղեացն եէմի։ * Եւ ի ձե 10
ռանէ նորա կալաւ յերդէիա որդի
յերոմաք. և ի կողմանէ տանն իւրոյ.
և ի ձեռանէ նր կալաւ ատտուս որ
դի սաբանիայ։ * Եւ երկրորդ կալաւ 11
մեղքիաս որդի երամ. և ասուբ որդի

փառաց մուլաք. մինչև յաշտարակն
Թանուրիմ: *Եւ 'ի ձեռանէ նորա 12
կալաւ սաղում որդի աղոհեմ՝ իշխան
Երուսա կիսոյ կողմանն իլէի. ինքն և դստերք
ղէմ իւր:*Եւ զդուռն ձորոյն կալաւ անուն. 13
և որք բնակեալ էին 'ի զանու. նոքա
շինեցին զնա. և կանգնեցին զդրունս
նր. և զփականս և զնիգս. և հա_
զար կանգուն շինեցին 'ի պարսպէն
մինչ 'ի դուռն մոխրոցին:*Եւ զդուռն 14
մոխրոցին կալաւ մեղքիայ որդի՝ հռե
քաբ իշխան տեղեացն բեթաքարմայ.
Ինքն և ինքն և տեղիք իւր. և արկին զնա. և
որդիք կանգնեցին զդրունս՝ և զփակս, և
իւր զնիգս նր: *Եւ զպարիսպ Ջրբուղխ 15
աղբերն կալաւ ադիոզի իշխան Թա_
գաւորին մինչև յաշտիճանսն՝ որ իջա
նէ 'իքաղաքէ դաւթի: *Եւ զհետ 16
նր կալաւ նեեմիա որդի ազբուք՝ իշ_
խան կողմանն բեթսուր մինչև 'իպար
տէզ տեղեացն դաւթի. մինչև 'ի Ջր_
բուղխան կազմելոյ. և մինչև ցբեթա
գաբարին: *Եւ զհետ նր կալան ղև 17
տացիքն. հռայում որդի բանեայ. և
'ի ձեռանէ նոցա կալաւ ասաբիա՝ իշ
խան կողմանցն կեիղայ: *Եւ զհետ 18
նր կալան եղբարք նր. բենայի՝ որդի
Հիւսոյ ադադ. իշխան կողմանց կեիլայ:*Եւ 19
Ճաշէն զհետ նր կալաւ ազուր որդի յեսու.
իշխան մասփեայ. չափ երկրորդի
Խառ_ պարսպին. որ ելանէր և խոռնէր յան
նէար կիւնս աշտարակին: *Եւ զհետ նր 20
կալաւ բարուք որդի զաբու. չափ երկ
րորդ յանկիւնէն մինչև 'ի դուռն բե
Եղիա_ թեղիասուբ. ուր կայր քահանայն
սուբ մեծ:*Եւ զհետ նր կալաւ մերամօթ 21
որդի ուրիայ. որդի ակովմ. չափ երկ
Եղիա_ րորդ 'ի դրանցն բեթեղիասուբ մինչ
սուբ 'ի սպառուած նորա: *Եւ զհետ նր 22
ատեկորայ կալան քահանայքն արք աքերայ:*Եւ 23
զհետ նր կալաւ բենիամին և ասուբ
առաջի տանց իւրեանց. և զհետ նր
կալաւ ազարիա որդի մասու. որդի
անանիայ մօտ առ տամբն իւրով:
*Եւ զհետ նր կալաւ բանի որդի են 24
դադայ. չափ երկրորդ 'ի բեթազարայ
մինչև յանկիւնն: *Եւ զշրջան դար_ 25
ձի տեղւոյն կալաւ փաղաք որդի ու_
զիայ ընդդէմ անկեանն. և զաշտա_
րակն. որ էր արտաքոյ ապարանից Թա
գաւորին վերագոյն քան զգաւիթ
բանտին. և զհետ նորա փաթաւայ որ
դի փորոնայ: *Եւ նաթանայիմքն՝ 26
որք բնակեալքէին յոփաղէոս պարտի
զի դրան Ջրոյն կողմանն արևելից: և
աշտարակն. որ արտաքոյ կողմանն:
*Եւ զհետ նր կալան թեկուացիքն. 27
չափ երկրորդ ընդդէմ աշտարակին
մեծի. որ էր արտաքոյ՝ մինչև 'ի պա_
28 րիսպն սովփեղայ: *Եւ վերագոյն
դրան ձիոյն կալան քահանայքն՝ այր
իւրաքանչիւր հանդէպ տանց իւրոց:
29 *Եւ զհետ նր կալաւ սադովկ որդի
եմեր հանդէպ տան իւրոյ. և զհետ
նր կալաւ սամէիա. որդի սեքենեայ.
որ էր պահապան արևելից: և զհետ
նր կալաւ անանիա որդի սեղեմիայ.
և անոմ որդի սեղեփոյ չափ երկրորդ:
և զհետ նորա կալաւ մեսուղամ որդի
բարաքիայ՝ ընդդէմ գանձու տանն
30 իւրոյ: *Եւ զհետ նորա կալաւ մեղ
քիա որդի սարեփի. մինչև 'ի բեթա
նաթան. և այլք մեծատունք քաղա_
քին հանդէպ դրանն մափկաթ մինչև
31 յելս շրջանակին: *Եւ 'ի մէջ դրանն
Ջրբղխայ կալան քեղկիա, և մեծա_
տունք քաղաքին:

ԳԼ: Գ:

1 Եւ եղև իբրև լուաւ սանաբա_
ղատ եթէ մեք շինեմք զպա_
րիսպն՝ և կանգնեմք զաշտարակս նր.
չար թուեցաւ առաջի նորա՝ և զայրա
ցեալ ուժգին ծաղր առնէր զհրեա
2 յսն. *Եւ ասէ առաջի եղբարց իւր
ոց. այս է զօրութի ձեր՝ ով սամա_
րացիք. և զի՞արդ հրեայք շինեն. և
ամրացուցանեն զքաղաք իւրեանց:
3 *Եւ տուբիաս ամմանացի, 'ի տես ե_
կեալ առ նոսա, ասէր. մի կարիցեն շի Գ Բէ
նել և զոհել զոհս. և կամ ուտել զնոճ
էրսն 'ի տեղւոջն իւրեանց. և ոչ ելա
նեն այժմ աղուէսք, և քակեն զքա_
րինս պարսպաց նորա: և ասեմք մեք:
4 *Լուր մեզ ՏՐ ԱԾ մեր՝ զի եղեաք
մեք յարհամարհանս և 'ի թշնամանս.
և դարձո զնախատինս նոցա 'ի գլուխս
իւրեանց. և տուր զնս 'ի թշնամանս
5 առաջի գերչաց նոցա: *Եւ մի ծած
կեսցես անօրէնութիք՝ և ոչ մեղքնց
յերեսաց քոց ջնջեսցին. քանզի այ_
6 պանեցին զշինօղս: *Բայց հետև
շինեցաք զպարիսպն զայն. և շրջափա
կեցաք զպարիսպն մինչև 'ի կէս նորա.
և եղև սիրտ ժողովրդեանն առ 'ի կա
7 տարել: *Եւ եղև իբրև լուան սա_
նաբաղատ և տուբիաս. արաբացիք՝
և ամոնացիք՝ թէ յաջողեցաւ շինու
ած պարսպին երուսաղէմի. և սկսաք
իւրաքանչիւր տեղեացն գործն երև
եցուցանել. թուեցաւ չար առաջի
8 նոցա: *Եւ ժողովեցան ամենեքեան
'ի միասին. գալ և պատերազմիլ ընդ
9 երուսաղէմի: *Եւ կացաք յաղօթս
առ ՏՐ ԱԾ մեր. և կացուցաք պա_
հանորդս 'ի վերայ մեր 'ի տուէ և 'ի
գիշե_

գիշերի առ 'ի յերեսաց թշնամեացն։
* Եւ ասեն արք հրեաստանի. ոչ 10
բաւեմք այսպիսի՝ պատերազմիլ. և
շինել միանգամայն. այլ ոմանք կազմ
կացցեն զինու. և ոմանք շինեսցեն։
* Եւ ասեն՝ որք զմեզ նեղէին. ոչ 11
տամք նոցա գիտել՝ և ոչ տեսանել.
մինչև յիւրաքանչիւր տեղեաց յարու
ցեալ եկեսցուք 'ի մէջ նոցա. և սպան
ցուք զնոսա. և խափանեսցուք զգոր
ծըս նոցա։ * Եւ եղև իբրև եկին 12
հրէայքն. որք բնակեալ էին 'ի տեղիս
տեղիս. և ասացին ցմեզ. եթէ ելանեն
յանկարծակի, յա̃մ տեղեաց 'ի վե_
րայ մեր։ * Եւ կացուցի 'ի խոնարհա 13
գոյն տեղիսն յետոյ պարսպին ը̃ն յար
կօքն արս հանդերձ զինու՝ և գեղար
դեամբ՝ և աղեղամբ իւրեանց։ * Եւ 14
իմ յարուցեալ ասեմ ցարսն. որք կազմ
պատրաստեալ կային. և ցզօրագլուխս
նոցա՝ և ցայլս որք տեղեաց տեղեաց
պահապանքն էին։ մի երկնչիք յերե_
սաց նոցա. յիշեցէք զԱ̃ծ մեր զմեծ,
և զահարկու՝ և պատերազմեցարո՛ւք
վ̃ն եղբարց ձերոց. և վասն կանանց և
որդւոց և դստերաց և տանց ձերոց։
* Եւ եղև յորժամ լուան թշնամիքն 15
մեր, թէ իմացաք. և կազմեալ պատ
րաստեցաք. ցրուեաց Ա̃ծ զխոր_
հուրդս նոցա. և մեք ամենեքեան դար
ձաք 'ի շինել զպարիսպն՝ այր յիւրաքան
չիւր գործ իւր։ * Եւ եղև յորէ յայն_ 16
մանէ. կէսքն կարգեալ էին 'ի գործն.
և կէսքն զինեալ ը̃դդէմ թշնամեացն.
և գեղարդն՝ և ասպար՝ և աղեղն՝ 'ի ձե
ռին իւրեանց. և կայր պատրաստ այր
իւրաքանչիւր յետոյ եղբօր իւրում։
* Որ շինէր զպարիսպն. և էր ժամ զի 17
օգնէր եղբօր իւրում կրելով զզէնն 'ի
ձեռին իւրում. և միւսով ձեռամբն
տայր ցեղբայր իւր զխիճն՝ կամ զտա
ղախ։ * Եւ որք շինէինն՝ ունէր այր 18
զսուսեր իւր ը̃ն մէջ իւր՝ և զմիասայրի
'ի վ̃ր բարձի իւրոյ. և այնպէս շինէին
զպարիսպն եէմի։ և որ հարկանէր
զփողն եղջերեայ. կայր մօտ առ ն̃ս։
* Եւ ասեն ցայնս՝ որք կային զինեալ և 19
պատրաստեալ՝ և ցիշխանսն նց̃. գործս
մեծ և ընդարձակ է. և մեք ցրուեալ
եմք 'ի շինուած պարսպիս. և հեռի
եմք 'ի միմեանց՝ այր յեղբօրէ իւրմէ։
* Արդ կացուսցուք 'ի տեղիս տեղիս 20
զարսն. որք հարկանեն զփողսն. և յոր
ժամ լսիցէ ոք զձայն եղջեր փողոյն՝
անդր ժողովեսցին ամենեքեան, և Ա̃ծ
մեր պատերազմեսցի ը̃ն թշնամիս մեր՝
վ̃ն մեր։ * Եւ կէսքն գործէին. և 21
կէսքն ունէին զզէնսն պատրաստ 'ի
ծագել առաւօտուն մինչև յելանել
22 աստեղն։ * Եւ ասեմ ես ցարս ժողո
վրդեանն. եկեսցուք՝ և բնակիցուք 'ի
մէջ քաղաքիս եէմի. և զցայգ պահ
արկցուք զմեօք շուրջ. և զցերեկ գոր
23 ծեսցուք։ * Եւ կացի ես՝ և արքն. որք
շուրջ զինև պահէին զիս. և ոչոք էր
'ի մէնջ. որ մերկանայր. և կամ հանէր
զզէն իւր յինքենէ։

Գլ. Ե.

1 Եւ եղև աղաղակ մեծ 'ի ժողովր
դեանն. և կանանց իւրց̃, այր առ
2 եղբայր իւր։ * Եւ ասեն վ̃ն որդւոց
մերոց՝ և դստերաց մերոց. որոց պակա
սեցան կերակուրք. երթիցուք՝ գնես
3 ցուք՝ և կեցցուք։ * Եւ ոմանք ասէին
զանդաստանս մեր՝ և զայգիս դիցուք
'ի գրաւի. և առցուք ցորեան. և կերի
4 ցուք։ * Եւ էին ոմանք. որք ասէին՝
տացուք զստացուածս մեր. և առցուք և առ_
զսակի. և զարծաթ. և տուաք 'ի հարկս ցուք զա
5 թագաւորի։ * Եւ արդ որպէս մար_ կէ և զար
մինք եղբարց մերոց, են մարմինք մեր. ծաթ, և
և որպէս որդիք նոցա՝ որդիք մեր. և փոխոք
արդ՝ ընդէր տուաք մեք զորդիս մեր
'ի ծառայութիւն. և դստերք մեր վա
րեալ են 'ի բռնութ̃ի. և ոչ գոյ 'ի ձեռս
մեր կար՝ որով փրկեսցուք զնոսա։
6 * Եւ տրտմեցայ եսյոյժ՝ յորժամ լուայ
7 զաղաղակն՝ և զբանս նց̃։ * Եւ արարի
խորհուրդ ընդ միտս իմ. և կագեցայ
ընդ պատուականս նց̃. և ասեմ ցն̃ս.
դուք էք. որք խնդրէք զհարկս յեղ
բարց ձերոց. և հրամայեցի նց̃ լինել
8 ժողով մեծ։ * Եւ ասեմ ցնոսա. մեք
փրկեսցուք զեղբարս մեր զհրէայս՝
որք վաճառեցան հեթանոսաց. զորս
մեք ոչ գիտացաք. և դուք վաճառե
ցիք զն̃ս։ և լռեցին. և ոչինչ կարացին
9 տալ պատասխանի։ * Եւ ասացի՝ ո՛չ
բարւոք է գործդ. զոր դուքդ առնէք.
վ̃նզի ոչ երկնչիք յԱ̃յ. և վասնայսո_
րիկ ո՛չ ևս զերծ աք մեք 'ի նախատա_
նաց հեթանոսաց՝ և թշնամեաց մերոց։
10 * Եւ ասեմ ես ցեղբարսն իմ, և ցծա
նօթս. և ես և դուք տացուք զարծաթ
և արդիւնս 'ի փրկանս. զոր խնդրեն
11 հարկահանքդ։ * Եւ դարձուսցուք
այսօր զանդաստանս՝ զայգիս՝ և զձի_
թենիս՝ և զտունս դոցա. և ը̃ն արծա
թոյ մերոյ գնեսցեն զցորեան՝ և զգի
12 նի և զձէթ՝ և բերցեն դոցա։ * Եւ ասեն
իշխանքն՝ և այլ մեծամեծքն. դար_
ձուսցուք անդրէն՝ և 'ի դոցանէ ո՛չ
ինչ խնդրեսցուք. և այդ պէս արաս_
ցուք. որպէս հրամայեցերդ։ և կո_
չեցի զքահանայսն. և երդմնեցուցի
զնոսա

զնոսա վասն բանիս այսորիկ ։ *Եւ 13
զգրկանելին իմ թօթափեցի ուժգին․
և ասեմ․ այսպէս թօթափեսցէ Ա՟Ծ
զամենայն․ որ ոչ կատարեսցէ զբանս
զայս, 'ի կենաց իւրոց․ և 'ի տեղեաց իւ_
րոց եղիցի այսպէս ունայնացեալ՝ և
թօթափեալ 'ի կենաց իւրոց ։ և ասա
ցին ա՟մ ժողովուրդ եկեղեցւոյն այնորիկ,
ամէն․ և օրհնեցին զՏ՟Ր․ և արարին՝ և
կատարեցին ամենայն ժողովուրդքն
զբանս զայս ։ *Եւ յօրէն յայնմանէ․ 14
յորմէ հետէ պատուիրեցի․ զի մի՛ լի
ցին նոցա իշխանք յուդայ․ 'ի քսան
երորդի ամին․ մինչև յամն երեսներորդ
երկրորդ արտաշէսի արքայի զերկոտա
սան ամ, ես և եղբարք իմ եղեաք իշ_
խանք․ բռնի զուրուք մեք ոչ կերաք՝
և արբաք ։ *Եւ որք էին բռնացեալք՝ 15
զառաջինն ծանրացուցին նց․ և առի
'ի նոցանէ զհաց և զգինի․ և զայլ ա՟մ
արծաթ դիդրաքմայս քառասուն ․
և դարձուցի 'ի տեարս իւրեանց ․ և
'ի բաց արարի զնոսա յիշխանութենէ ժո
ղովրդեանն․ և ես ո՛չ եղէ իբրև զնոսա
վասն երկիւղին Ա՟Յ ։ *Եւ յաջողէր 16
գործ պարսպին․ և ոչ զուրուք բռնա
ցայ ունիլ զանդաստանս, և կամ զայ_
գիս․ և ամենեքեան էին անխափան
'ի գործ պարսպին ։ *Եւ արս հարիւր 17
'ի հրէից․ և այլք՝ որք գային 'ի հե_
թանոսաց առ մեզ․ որք շուրջ էին
զմեօք․ ես ծախէի՝ և խառնէի 'ի ճաշն
իմ ։ *Եւ լինէր յաւուր միում զուա_ 18
րակ մի․ և ոչխարք վեց ընտիրք․ և ա_
միկ մի․ այս էր յաւուր ծախքն իմ․ և
ը̃ մէջ տասն աւուր անխնայէի զգինին
ըմպել ամենեցուն․ և ոչ յումեքէ առի
զհաց բռնի․ քանզի գիտէի եթէ ծանր
է գործ ժողովրդեանն ։ *Յիշեսցէ 19
զիս Ա՟Ծ 'ի բարութիւն ․ որպէս արարի
ա՟մ ժողովրդեանն ։

Գլ․ Զ։

Եւ եղև յորժամ լուաւ սանաբա 1
ղատ և տուբիաս՝ և երկիրն արա
բացւոց՝ և այլք բազումք 'ի թշնա_
մեաց մերոց՝ եթէ շինեցի զպարիսպն․
և ոչ մնաց 'ի նմ զօրութիւն․ և յայնժամ
զմիւս դրունսն ո՛չ էր կազմեալ ։ *Եւ 2
առաքեցին սանաբաղատ և գեսամ
առ իս․ և ասեն ․ եկ՝ և ժողովեսցուք
'ի միասին 'ի գեօղ մի 'ի դաշտին ոնոյ․
և նոքա կամէին խորհիլ չար 'ի վերայ
իմ ։ *Եւ առաքեցի առ նոսա հրեշ_ 3
տակս , և ասեմ․ գործս , զոր գոր_
ծեմ ես՝ գործ մեծ է ․ և ո՛չ ժամա_
նեմ իջանել առ ձեզ՝ զի մի խափանես
ցի գործս․ յորժամ կատարեմ զսա ,
4 ապա իջից առ ձեզ ։ *Եւ առաքեցին
առ իս բազումանգամ ․ և ես զնոյն
5 պատասխանի արարի նց ։ *Եւ առա_
քեաց առ իս սանաբաղատ զպատանի
իւր․ և ունէր 'ի ձեռին իւրում թուղթ
6 արձակ ։ *Յորում գրեալ էր այսպէս՝
յամենայն հեթանոսս լուր եղև ․
եթէ դու՝ և ա՟մ հրէայք կամիք ապս
տամբիլ 'ի թագաւորէն՝ և վասն այնո
րիկ շինես դու զպարիսպդ՝ և ամրա_
ցուցանես զաշտարակս դորա ․ վասն
7 զի կամիս դու թագաւորել ։ *Եւ
վասն այնորիկ կացուցեր քեզ մարգա
րէս ․ զի կամիս նստիլ յերուսաղէմ ։
և թագաւորել 'ի վերայ հրէաստանի․
արդ գուցէ պատմեսցեն զբանս զայս
թագաւորին ․ եկ՝ և վասն այսր եր_
8 կոքեանս խորհիցուք ։ *Եւ առաքեցի
առ նա՝ և ասեմ ։ ո՛չ ուստեք են բանքդ
այդ՝ զոր դու խօսիս ․ այլ քեզէն 'ի
9 սրտէ քումմէ դու ասես զայդ ։ *Զի
ամենեքեան զարհուրեցուցանէին ըզ
մեզ՝ և ասէին ․ լքցին ձեռք իւրեանց ․
և մի՛ կատարեսցեն զգործս իւրեանց ․
և արդ զօրացուցի զձեռս իմ ․ մինչև
10 կատարեսցի գործս 'ի գլուխ ։ *Եւ ես
մտի 'ի տուն սիմեայ որդւոյ դաղայիայ․
որդւոյ մետաբեղայ ․ և նա էր լռեալ
'ի տան իւրում ․ և ասէ ցիս ․ ժողովի
ցուք 'ի տուն Տ՟Ն․ և ամրասցուք 'ի միջի
դորա ․ և փակեսցուք զդրունս դորա ․
զի մի՛ գուցէ եկեալ թշնամիքն գիշե_
11 րի սպանանիցեն զմեզ ։ *Եւ ասեմ
ես՝ ո՞վ է այն այր․ յորմէ ես փախեայց ․
և կամ ո՞ք իբրև զիս այր ․ որ մտցէ
'ի տուն Տ՟Ն․ և կարասցէ ապրիլ ։
12 *Եւ գիտացի՝ եթէ ոչ էր Ա՟Յ առա_
քեալ․ և ոչ էր բան մարգարէի վ՟ն իմ ։
13 *Եւ տուբիաս՝ և սանաբաղատ կա_
լան վարձկանս ․ և ժողովս բազումս
վ՟ն իմ ․ զի երկեայց ․ և մտից 'ի տուն
Տ՟Ն՝ և մեղայց ․ և դիցեն 'ի վ՟ր իմ ա_
14 նուն չար ։ *Յիշեսցէ Ա՟Ծ ը̃ նենգու_
թենն տուբիայ՝ և սանաբաղատայ ․ ոյք
խորհեցան 'ի վ՟ր իմ չար ․ և սոփերին
սուտ մարգարէանալ՝ զի զարհուրե_
15 ցուսցեն՝ և երկեցուսցեն զիս ։ *Եւ
կատարեցաւ պարիսպն 'ի քսաներորդի
հինգերորդ ամսոյն ելուլի՝ յիսուն և
16 երկու աւուրս ։ *Եւ եղև յորժամ
լուան ա՟մ թշնամիքն մեր ․ զարհուրե
ցան ամենայն հեթանոսքն ․ որք շուրջ
զմեօք ․ և անկաւ 'ի վ՟ր նց ահ և եր_
կիւղ յոյժ ․ և գիտացին՝ թէ յԱ՟Յ էր
17 կատարումն գործոյս մերոյ ։ *Եւ
յաւուրսն յայնոսիկ մեծաւ պատուով
առաքիւր թուղթ 'ի հրէից առ տու_
բիայ ․ և 'ի տուբիայէ գայր առ նա ։

*Բան_

* Քանզի էր ընտանութիւն մեծ առ մի_ 18
մեանս. զի էր փեսայ սեքենիայ որդ_
ւոյ երայ. և յովնաթան որդի նորա ա_
ռեալ էին զդուստր մեսուղամայ որդ_
ւոյ բարաքիայ ։ * Եւ զբանս նր բե_ 19
րէին առ իս. և զբանս իմ պատմէին
նմա. և թուղթս բազումս տայր առ
՚ի երկեցուցանել զիս ։

ԳԼ ։ Է ։

Սիրաք 49.15.

ԵՒ եղև յորժամ կատարեցաւ 1
պարիսպն՝ և կանգնեցի զդրունս
նր. և կացին դռնապանք՝ և երգե_
ցիկք. սաղմոսասացք՝ և ղևտացիք ։
* Եւ պատուիրեցի եղբարցն իմոյ՝ և 2
անանիայ. որ էր իշխան ՚ի վր եճմի.
վզի նա էր ճշմարիտ այր՝ և երկիւ_
ղած յԱՅ քան զբազումս ։ * Եւ ա_ 3
սեմ ցնոսա, մի՛ բանայցեք փողփողա_
կի զդրունան մինչև ՚ի ծագել արևուն
և մինչ դեռ ամենեքեան արթունք
իցեն, կալցեն զդրունան. և փակ արկէ՛
պնտեսցեն զնոսա. և կացցեն պահա_
պանք դրանց՝ և բնակչաց երճմի՝ այր
՚ի պահու իւրում. և այր իւրաքանչիւր
՚ի տան իւրում ։ * Վասն զի քաղաքս 4
մեծ և ընդ արձակ էր՝ և ժողովուրդս
սակաւ ՚ի նմա. և ոչ ևս էին դեռ տուն
ապարանք շինեալք ։ * Եւ էարկ ՏԾ 5
՚ի սիրտ իմ, և ժողովեցի զպատուա_
կանսն՝ և զիշխանսն՝ և ժողովուրդն
՚ի ժողովս՝ և գտի զգիրսն ազգահա_
մարին՝ որք էին ելեալք յառաջնում
՚ի գերութենէն. և էր գրեալ ՚ի նմա այս

Եզրա 2. 1.

պէս ։ * Այսոքիկ են անուանք որդ_ 6
ւոցն իլի՝ որք ելին ՚ի գերութենէն՝
զորս պանդխտեցոյց նաբուգոդոնո_
սոր թագաւոր բաբելացւոց. և դար_
ձան յերճմ, և ՚ի հրէաստան. այր իւրա
քանչիւր ՚ի քաղաք իւր ։ * Որք եկին 7
ընդ զորաբաբելի՝ և ընդ յեսուայ՝ և
ընդ նեեմիայ ազարիանց ։ դայէմիայ.
նաեմանի. մարդոքէոս. բեղսան. մա
սաափարաթ՝ եզրայ. բագուէիէ. նաւ_
ում. բարանայ. միփրայ ։ արք ժողո_
վրդեանն իլի ։ * Որդիք փորոսայ. եր 8
կուհազար հարիւր և եօթանասուն և
երկու ։ * Որդիք սափատիայ. երեք_ 9
հարիւր եօթանասուն և երկու ։ * Որ 10
դիք արեսայ. վեցհարիւր յիսուն և
վեց ։ * Որդիք փարաթմովաբ յորդ_ 11
ւոցն յեսուայ և յովաբայ. երկուհա_
զար երկուհարիւր ութն և տասն ։
* Որդիք եղամ. հազար երկուհարիւր 12
յիսուն և չորս ։ * Որդիք զաթուայ . 13
ութհարիւր քառասուն և հինգ ։ * Որ 14
դիք զաքու՝ եօթնհարիւր վաթսուն ։
* Որդիք բանուայ . վեց հարիւր քա_ 15

16 ռասուն և ութն ։ * Որդիք բիբէի՝ վեց
17 հարիւր և քառասուն և ութն ։ * Որ_
դիք աղխա՝ երկու հազար երեքհարիւր
18 և քսան և երկու ։ * Որդիք ադոնիկա_
մայ՝ վեցհարիւր յիսուն և եօթն ։
19 * Որդիք բագուէի՝ երկու հազար վաթ
20 սուն և եօթն ։ * Որդիք ադինայ, վեց
21 հարիւր յիսուն և չորս ։ * Որդիք ատ_
տեր. որդիք եզեկիայ իննսուն և ութն ։
22 * Որդիք հասումայ՝ երեքհարիւր քսան
23 և ութն ։ * Որդիք բէսսի՝ երեքհա_
24 րիւր քսան և չորս ։ * Որդիք արիփ՝ հա
25 րիւր տասն և երկու ։ * Որդիք գիբեոնի
26 իննսուն և հինգ ։ * Որդիք բեթղէ_
հեմ՝ հարիւր քսան և երեք ։ որդիք նե
27 տոփայ՝ յիսուն և վեց ։ * Որդիք անա_
28 թոթ, հարիւր քսան և ութն ։ * Որդիք
29 թազմայ՝ քառասուն և երկու ։ * Արք
կարիաթարիմ քափիրայ՝ և բերոթ՝
30 ութհարիւր քառասուն և երեք ։ * Արք
արամայ և գաբայ՝ վեցհարիւր քսան
31 և մի ։ * Արք մաքեմար՝ հարիւր քսան
32 երկու ։ * Արք բեթէլ և արա՝ հա_
33 րիւր քսան և երեք ։ * Արք նաբիայ՝
հարիւր յիսուն և երկու ։ արք մակե_
34 բոս՝ հարիւր յիսուն և վեց ։ * Արք ե_
35 ղամայ՝ հազար յիսուն և չորս ։ * Որդիք
36 երամ, երեքհարիւր քսան ։ * Որդիք
երիքով, երեքհարիւր քառասուն և
37 հինգ ։ * Որդիք ղոդ ադիդ և անօն՝
38 եօթնհարիւր քսան և երեք ։ * Որդիք
անանայ երեքհազար հարիւր երե_
39 սուն ։ * Եւ քահանայք որդիք յովդի_
դեայ ՚ի տանէն յեսուայ՝ իննհարիւր
40 եօթանասուն և երեք ։ * Որդիք եմեր՝
41 հազար յիսուն և երկու ։ * Որդիք փա
սեուր՝ հազար երկուհարիւր քառա_
42 սուն և եօթն ։ * Որդիք երամ, հազար
43 տասն և եօթն ։ և ղևտացիք ։ * Որդիք
44 յեսուայ՝ կադմիէլ որդւոցն ։ * Ու_
դայիդ՝ եօթանասուն և չորս ։ և եր_
45 գեցիկք սաղմոսասացք ։ * Որդիք ա_
սափայ՝ հարիւր քառասուն և ութն ։
46 * Եւ դռնապանք որդիք եղումայ. որ
դիք ատտեր. որդիք տեմոնի ։ որդիք
ակուբ. որդիք ատիտայ. որդիք սա_
47 բեի հարիւր երեսուն և ութն ։ * Եւ
նաթանիմացիք. որդիք սիդայ. որդիք
48 ասիփայ. որդիք տաբովթ ։ * Որդիք
սարիաս. որդիք սիայ. որդիք փադօն ։
որդիք ղաբանու. որդիք ագաբայ ։ որ
դիք ակուդ. որդիք ուտայ. որդիք կե
տար. որդիք ագաբ. որդիք սեղեմի ։
49 * Որդիք անան . որդիք գադել . որ_
50 դիք գայար ։ * Որդիք հռեայ . որդիք
51 հռասոն. որդիք նեկոդայ ։ * Որդիք
գեզամ. որդիք ոզի . որդիք փեսէ ։
52 * Որդիք բեսեի. որդիք մեինոս. որ_
դիք

վրդենէն՝ և նաթանիմացիքն. և ամ
ին՝ ի քաղաքս իւրեանց ։ և ժամա
նեաց եհաս ամին եօթներորդ. և էին
որդիքն իսրայէլ՝ ի քաղաքս իւրեանց ։

Գլ. Ը.

1 Եւ ժողովեցան ամ ժողովուրդքն
իբրև զայր մի՝ ի հրապարակն ա
ռաջի դրանն ջուրցն ։ և ասացին ցեզ
րաս գրիչ օրինացն Ցն. զի բերցէ զո
րհնան մովսէսի. զոր հրամայեալ Ցն
2 Ա.Ի նոյն ։ * Եւ եբեր եզրաս քահա
նայ զօրինացն առաջի եկեղեցւոյն. որք
ժողովեալէին արք և կանայք՝ և ամե
նեքեան որք կամէին լսել յամսամտին
3 եօթներորդի ամսոյն ։ * Եւ սկսաւ
կարդալ զնա յառաւօտէ՝ յորժամ ծա
գեր արեգակն, մինչև ցօր հասարակ
առաջի արանց և կանանց. և իմանային
ամենեքեան. և դնէին ունկն ամ ժո
ղովուրդն ՝ի լսել ամ գրելոց օրինացն
4 * Եւ կայր եզրաս քահանայ և գրիչ՝ ի
վերայ բեմին փայտեղինի. և կային
առ նմա մատաթիաս՝ և սամէաս. և
անանիաս. և ուրիաս. և քեղկիա. և
մասեիաս՝ ընդ աջմէ նր. և ընդ ահեկէ
նր փադայիաս՝ և միսայէլ՝ և մելքիաս՝
և ասամ, և ամրդանա՝ և զաքարիաս՝ և
5 մոսողամ ։ * Եւ յորժամ եբաց եզրաս
զգիրս առաջի ամ ժողովրդեանն. վա
զի նա էր վերակացու ամ ժողովր
դեանն. և եղև ՝ի բանալ նր զգիրսն ,
6 կայր ժողովուրդն առաջի նր ։ * Եւ
օրհնեաց եզրաս զՑն Ա.Ծ մեծ. և ա
սեն ամ ժողովուրդքն. ամէն ։ և համ
բարձին զձեռս իւրեանց. և խոնար
հեալ երկրպագեցին Ցն Ա.Ի ՝իվերայ
7 երեսաց իւրեանց յերկիր ։ * Եւ յե
սու՝ և բանեաս՝ և ասարաիաս էին՝ որք
իմացուցանէին զօրէնսն ժողովր
դեանն. և ժողովուրդքն կային ըստ
9 կարգի իւրեանց ։ * Եւ ասէ նեեմիաս՝
որ է աթերսաթայ՝ և եզրաս քահա աՆկատ
նայ և գրիչ, և ղևտացիքն. որք իմա նայ
10 ցուցանէին ժողովրդեանն ։ * Եւ ա
սեն ամ ժողովրդեանն. օրս այս օր
սուրբ է Ցն Ա.Ի մերոյ. մի սգայք. և
մի լայք ։ քանզի լային ժողովուրդքն
յորժամ լսէան զբանս օրինացն ։ և
ասեն ցնոսա. երթայք՝ կերայք և ար
բէք զպարարտս և զքաղցունս. և ա
ռաքեցէք մնասն. որոց ոչ գոյ. վա
զի օր սուրբ է Ցն Ա.Ի մերոյ. արդ զո
րացարուք. և մի տրտմեցուցանէք
11 զսա ։ * Եւ ղևտացիքն լռեցուցա
նէին զժողովուրդսն՝ և ասէին. լռեա
ջերուք. և մի տրտմիք. վանզի օր սուրբ
12 է սա ։ * Եւ գնաց ժողովուրդն յոյ
տել

դիք նեփուսայիա ։ * Որդիք բաբօկ · 53
որդիք աքիփայ · որդիք արուր ։ * Որ 54
դիք բասղոթ · որդիք մեհիդա · որդիք
ռադասան ։ * Որդիք բարկուէ · որդիք 55
սիսարայ որդիք թեմայ ։ * Որդիք նե 56
սիայ · որդիք ասրիփայ ։ * Եւ որդիք 57
ծառայիցն սաղոմոնի · որդիք սոտէ ·
որդիք սոփերաթ · որդիք փարեդայ ։
* Որդիք յեաղէ · որդիք դարկօն · որ 58
դիք գադել ։ * Որդիք սափատիայ · 59
որդիք եռեմ · որդիք փաքարաթ · որ
դիք սեբայիմ · որդիք հեմին ։ * Ա.Մ 60
նայն նաթինայիմք · և որդիք ծա
ռայիցն սաղոմոնի երեքհարիւր ինն
սունևերկու ։ * Եւ սոյք էին՝ որք եկին 61
՝ի թեմելմելեայ · թեղարսա · քերուբ ·
երոմէլ · եմեր · և ոչ կարացին պատմել
զտունն հարցն իսրեանց · և ոչ զազգն
իսրեանց · որ յիսրայիէլ էին ։ * Որդիք 62
դաղայ · որդիք բոճայ · որդիք տո
բէայ · որդիք նեկոդայ · վեցհարիւր
քառասուն և երկու ։ * Եւ ՝ի քահա 63
նայիցն · որդիք եբեխիա · որդիք ակով ·
որդիք եդիսեայ · վանզի էառ կին ՝ի
դստերաց բերզեդեկեայ գաղայադաց
ւոյ · և կոչեցաւ բստ անունն նորա ։
* Սոքա խնդրեցին գրել զազգահա 64
մարս իւրեանց · և ոչ գտան ։ և մեր
ժեցան ՝ի քահանայութենէն ։ * Եւ ասաց 65
արթաբասթայ ցնոսա · մի կերիցեն ՝ի
սրբութենէն սրբութենէ · մինչև յարի
ցէ քահանայ՝ և լուսաւորեալ յայտ
նեսցէ զնոսա ։ * Եւ եղև ամ ժողով 66
եկեղեցւոյն չորք բիւր երկերիւր և
վաթսուն ։ * Ալ՝ոյղ զծառայս և զա 67
ղախնայս իւրեանց՝ որք էին եօթնհա
զար երեքհարիւր երեսունևեօթն ։
և որք էին երգեցիկք սաղմոսասացք
արք և կանայք՝ երկու հարիւր քառա
սունևհինգ ։ * Ձիք եօթնհարիւր ե 68
րեսունևվեց · ջորիք՝ երկու հարիւր
քառասունևհինգ ։ * Ուղտք՝ չորսհա 69
րիւր երեսունևհինգ։ էշք՝ վեցհազար
եօթնհարիւր քսան ։ * Եւ իշխանքն 70
ըստ հայրապետացն իւրեանց ետուն
՝ի գործն ։ և աթարսաթայ ետ ՝ի աՆկատ
գանձն ոսկի սկաւառակս չիսուն · և նա
պատմուճանս քահանայից երեսուն ։
* Եւ իշխանք հայրապետացն ետուն 71
՝իգանձս գործոյն ոսկի երկուս բիւրս.
և արծաթի բիւր միասս. և երկերիւր Ե 2200
հազարս և երկերիւր ։ * Եւ այլ ժողո 72
վուրդն ետ դահեկանս երկուս բիւրս.
և կամ արծաթի երկուս հազարս · և
պատմուճանս քահանայից վաթսուն
և եօթն ։ * Եւ նաման քահանայքն՝ 73
և ղևտացիքն՝ և դռնապանքն՝ և եր
գեցիկք սաղմոսասացքն՝ և ՝իժողո

տել և յըմպել, և առաքէին մասն •
որոց ոչ գոյր • և առնէին ուրախու_
թիւն մեծ, վասն զի իմացան զբանս
օրինացն • զոր կարդաց նոցա ։
* Եւ յաւուրն երկրորդի ժողովե_ 13
ցան իշխանքն հայրապետաց ամ ժողո
վրդեանն՝ և քահանայք՝ և ղևտացիք
առ եզրաս դպիր օրինացն • զի տեղե
կասցին, և ուսցին 'ի նմանէ զամենայն
բանս օրինացն ։ * Եւ գտին գրեալ 14
յօրէնսն՝ զի էր հրամայեալ Տն Այ
մովսէսի • ոչ արժան է որդւոցն Իղի
բնակել 'ի տաղաւարս 'ի տօնի եօթն_
երորդ ամսոյն ։ * Եւ որպէս նշանա 15
կել փողով յամ քաղաքս իւրեանց՝ և
յեմ. և ասէ եզրաս, ելէք 'ի լեառն.
և բերէք տերևս ձիթենեաց՝ և տերևս
'ի ծառոց սօսեաց • և տերևս մրտոց
խնկենեաց • և տերևս արմաւենեաց՝
և տերևս 'ի թաւ ոստոց ծառոց՝ և
արարէք ձեզ տաղաւարս ըստ գրեցե
լոյն ։ * Եւ ելին ժողովուրդքն • և բե 16
րին՝ և արարին իւրեանց տաղաւարս,
այր 'ի տանիս իւրում • և այր 'ի սրահի
իւրում, և 'ի սրահի տանն Այ • և 'ի
հրապարակս քաղաքին մինչև 'ի դրունս
եփրեմայ ։ * Եւ արարին տաղաւարս 17
ամ ժողովք եկեղեցւոյն • որք դար_
ձեալ էին 'ի գերութենէն. և նստան
'ի տաղաւարս • քանզի ոչ երբէք արա
րին որդիքն Իղի յաւուրցն յեսուայ
որդւոյ նաւեայ այսպէս՝ մինչև յօրն
յայն • և եղև ուրախութիւն մեծ յոյժ ։
* Եւ կարդայր զգիրս օրինացն օր_ 18
ըստօրէ • յօրէ առաջնմէ մինչև յօրն
եօթներորդ • և արարին զտօնն զեօթն
օր • և յաւուրն ութներորդի եղև կա
տարումն ըստ օրինացն ։

Գլ: Թ •

Ո.Յոբ. 9.38. Եւ 'ի քսանևչորս ամսոյն ժողովե 1
ցան որդիքն Իղի • և սկսան պա_
հել պահս • և զգեցան քուրձ • և արկին
զմոխիր 'ի վերայ գլխոց իւրեանց ։ * Եւ 2
որոշեցան որդիքն Իղի յամենայն որդ_
ւոցն այլազգեաց • և քաւէցին զմեղս
իւրեանց՝ և զմեղս հարց իւրեանց ։ * Եւ 3
կային 'ի կարգի իւրեանց ։ և կար_
դայր եզրաս զգիրս օրինացն Տն Այ •
և երկիր պագանէին ամենայն ժողո
վուրդքն Տն Այ իւրեանց ։ * Եւ 4
կային 'ի բարձաւանդակ տեղւոջ
եզրաս՝ և ղևտացիք՝ և յեսու յովսեդե
կեանց • և որդիքն կադմիելի • սաբա
նիա՝ որդի սարեբիայ՝ որդիք անանիայ։
և գոչեցին մեծաձայն առ Տր Ած իւր
եանց ։ * Եւ ասեն ղևտացիքն յեսու և 5
կադմիէլ • եղբարք, օրհնեցէք զՏր Ած
ծէ

մեր յաւիտեանս յաւիտենից • և եղիցի
օրհնեալ փառք Տն • և բարձրասցի
օրհնութիւն նր և գոհութի ։ և սկսաւ
6 օրհնել եզրաս զՏր Ած և ասէ ։ * Դու
ես նոյն ինքն Տր Ած միայն • դու արա_
րեր զերկինս՝ և զերկինս երկնից՝ և
զամ կարգս նոցա • և զերկիր և զամ
կարգս նորա • և զամենայն ինչ՝ որ է
'ի նմա՝ զծով և զամ որ է 'ի նմա • և դու
կենդանացուցեր զամենեսեան • և քեզ
երկրպագեն զօրք երկնից՝ և զքեզ փա
7 ռաւորեն երկինք երկնից ։ * Վասնզի
դու միայն ես Տր Ած մեր • որ ընտրե_
ցեր զաբրահամ, և հաներ զնա յերկ_ Ծննդ.
րէն քաղդէացւոց • և եդեր նմա անուն 11.31.
8 աբրահամ ։ * Եւ գտեր զսիրտ նորա
հաւատացեալ առաջի քո • և եդեր
դու նմա ուխտ • տալ նմա զերկիրն քա
նանացւոց • և քետացւոց՝ և ամօրհաց
ւոց • և փերեզացւոց • և յեբուսաց_
ւոց • և գերգեսացւոց • և զաւակի
նր մինչև յաւիտեան • և հաստատեցեր
9 զբանս քո • վասնզի արդար ես ։ * Եւ
տեսեր զնեղութիւս հարցն մերոց • որ
յեգիպտոս • և լուար աղաղակի նոցա
10 'ի վերայ կարմիր ծովուն ։ * Եւ արա_
րեր նոցա նշանս յեգիպտոս՝ և 'ի փա
րաւոն և յամ ծառայս նորա • և յամ
ժողովուրդ երկրի նորա ։ քանզի գի_
տացեր • եթէ հպարտացաւ 'ի վր ժո
ղովրդեան քոյ՝ և արարեր քեզ անուն
11 մեծ մինչև ցայսօր ։ * Եւ զծովն կար_
միր հերձեր առաջի նոցա • և անցին
ընդ մէջ ծովուն իբրև ընդ ցամաք • և ըզ
հալածիչս նց ընկղմեցեր իբրև զվէմ
12 'ի ջուրս բազումս ։ * Եւ սեամբ ամ_
պոյ առաջնորդեցեր նոցա 'ի տուէ •
և սեամբ հրոյ 'ի գիշերի • վասնզի լու
սաւորէր զճանապարհն նոցա ընդ որ
13 գնային ։ * Եւ 'ի լեառն սինայ իջեր՝
և խօսեցար ընդ նոսա յերկնից • և ե_
տուր նոցա զդատաստանս ուղիղս • և
օրէնս ճշմարիտս • հրամանս, և պա
14 տուիրանս բարիս ։ * Եւ զշաբաթս
քո սբս ծանուցեր նոցա • և զպատուի
րանս՝ զհրամանս՝ և զօրէնս ետուր նց •
15 'ի ձեռն մովսէսի ծառայի քոյ ։ * Եւ
զհաց երկնից ետուր նոցա 'ի կերա_
կուր • և զջուր բղխեցուցեր 'ի վիմէ •
և արբուցեր նոցա • և բացեր նոցա
մտանել՝ և ժառանգել զերկիրն • յոր
համբարձեր զձեռն քո տալ նոցա ։
16 * Եւ ինքեանք իսկ հարքն մեր հպար_
տացան • և անօրինեցան • և խստացու
ցին զպարանոցս իւրեանց • և ոչ լուան
17 պատուիրանաց քոց ։ * Եւ ակնկորե_
ցին յօրինաց քոց՝ և ոչ յիշեցին զսքան
չելիս քո • զոր արարեր դու ընդ նս •

այլ խստացուցին զպարանոցս իւրեանց.
և դարձուցին զթիկունս իւրեանց. և
կամեցան դառնալ 'ի ծառայութիւն
անդրէն յեգիպտոս: այլ դու Տր̃ Ած̃
մեր՝ գթած ես և ողորմած՝ երկայնա_
միտ և բազումողորմ. և ոչ իսպառ
մերժեցեր զնս̃: *Եւ դարձեալ արա_ 18
րին իւրն̃ զորթ ձուլածու. և ասացին.
այսոքիկ են աստուածք. որք հանին
զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց. և արա_
րին մեծամեծ բարկութիւս: *Եւ դու 19
ի̃ բազումգթութե̃ և ողորմութեան
քում ոչ թողեր՝ և ցրուեցեր զնս̃ յա_
‖ Ելից. 13.22. նապատին. ‖ և զսիւն ամպոյն ոչ հեռա
ցուցեր 'ի նոցանէ՝ որ առաջնորդէր նց̃
'ի տուէ. և զսիւն հրոյն՝ որ լուսաւո_
րէր զնս̃ 'ի գիշերի՝ զճանապարհսն զոր
երթային: *Եւ զհոգի քո սուրբ և 20
զբարերարետուր նց̃ իմանալ զօրէնսն.
և զմանանայն ո՛չ հեռացուցեր 'ի բե_
րանոց նոցա. և ետուր նց̃ ջուր 'ի ծա_
րաւոյ վիմէ: *Եւ զքառասուն ամ 21
շրջեցուցեր զնոսա յանապատին: հան
դերձք նոցա ո՛չ մաշեցան. և կօշիկք
նոցա ո՛չ հնացան: *Եւ հարեր առա 22
ջի նց̃ զթագաւորս և զժողովուրդս.
և բաժանեցին, և կալան զերկիր նց̃
'ի ժառանգութի̃. զերկիրն սեհօնի
թագաւորին եսեբօնայ. և զերկիրն
ովգայ թագաւորին բասանու: *Եւ 23
զորդիս նոցա բազմացուցեր իբրև զաս
տեղս երկնից. և ածեր զնոսա յերկիր.
զոր խոստացար հարցն նց̃. և ժառանգե
ցին զնա: *Սն̃ զի սատակեցեր առա_ 24
ջի նց̃ զբնակիչս երկրին քանանաց_
ւոց. և ետուր զերկիրն նց̃ 'ի ձեռս
նոցա. և զթագաւորս նոցա և զժողո_
վուրդ երկրին սպառեցեր. որպէս և
կամեցան ըստ կամաց իւրեանց: *Եւ 25
առին զքաղաքս բարձրաբերձս՝ և զպա
րիսպս. և ժառանգեցին զտունս լի
ա̃մ բարութբ̃: ջրհորս փորեալս և
կազմեալս. այգիս և ձիթենիս և զա̃մ
ծառս պտղաբերս 'ի կերակուրս լիու
թե̃ նց̃. կերին՝ և յագեցան. և գիրա
ցան՝ և փափկացան 'ի բարութիս մե
ծամեծս՝ զորս ետուր նոցա: *Եւ հե 26
ռացան. և մերժեցան 'ի քէն. և յետս
դարձան յօրինաց քոց. և զմարգարէսն
քո կոտորեցին. որք բարոզեցին նոցա
դառնալ առ քեզ. և արարին զբար_
կութի̃ մեծ առաջի քո: *Եւ ետուր 27
զնս̃ 'ի ձեռս նեղչաց նոցա. և նեղե_
ցին զնոսա: և աղաղակեցին առ քեզ
'ի ժամանակս նեղութե̃ իւրեանց. և
դու յերկնից լուար նոցա. և բազում
գթութբ̃ և ողորմութբ̃ փրկեցեր զնս̃.
և հաներ զնոսա 'ի ձեռաց նեղչաց նց̃:

28 *Եւ յորժամ հանգեան. դարձան՝ և
արարին զչարիս առաջի քո. և թողեր
զնոսա 'ի ձեռս թշնամեաց նց̃. և չար_
չարեցին զնոսա. և դարձեալ աղաղա
կեցին առ քեզ. և դու յերկնից լուար
նց̃. և փրկեցեր զնոսա բազում ողոր
29 մութբ̃ քով: *Եւ դարձեալ եդեր
վկայութի̃ առ նոսա դառնալ յօրէնս
քո. իսկ նոքա անմտացեալք յիմարու
թբ̃ ոչ լուան օրինաց քոց. և 'ի հրա_
մանս՝ և 'ի պատուիրանս քո մեղան.
զոր դու ասացեր՝ և հրամայեցեր, զի
ո՛ որ արասցէ 'ի մարդկանէ զբան պատ
ուիրանաց քոց՝ կեցցէ նոքիմբք. իսկ
նոքա դարձուցին զթիկունս իւրեանց.
և եղեն խստապարանոցք. և ոչ լուան
30 բանի քում: *Եւ դու երկայնամտե_
ցեր առ նս̃. և առաքեցեր 'ի վկայու_
թի̃ զմարգարէսն հոգւով քով սրբով.
սակայն և այնպէս ո՛չ լուան. և մատ_
նեցեր զնս̃ 'ի ձեռս ժողովրդոց օտա_
րաց երկրին. ուր տառապեցուցին զնս̃
31 յոյժ: *Եւ դու ըստ բազումգթու_
թե̃ և ողորմութե̃ քում ոչ թողեր
զնոսա մինչև իսպառ. և ոչ մերժեալ
հեռացուցեր զնոսա 'ի քէն. զի դու
հզօր ես՝ գթած և ողորմած՝ երկայ_
32 նամիտ և բազումողորմ: *Եւ այժմ
Տր̃ Ա̃ծ մեր՝ զօրաւոր և մեծ. ահե_
նակալ և ահարկու՝ արդար և ճշմա_
րիտ. պահեա՛ զուխտ և զողորմութի̃
և հայեա՛ց 'ի տառապանս մեր և 'ի նե_
ղութիս. և թագաւորացն մերոց և
իշխանացն մերոց. և քահանայից՝ և
մարգարէիցն մերոց. և ա̃մ հարցն
մերոց. և ժողովրդեանս քո. զոր տա_
ռապեցուցին. և բռնացան 'ի վր̃ մեր
թագաւորք ասորեստանեայց մինչև
33 ցայսօր: *Եւ դու արդար ես յա̃մի.
զոր ածեր 'ի վր̃ մեր վս̃ մեղաց մերոց՝
34 վս̃ զի ճշմարտութբ̃ արարեր: *Քան
զի մեղաք մեք՝ և թագաւորք մեր՝ և
իշխանք. և քահանայք՝ և հարք մեր՝
և ոչ արարաք զպատուիրանս քո. և
ոչ հայեցաք յօրէնս քո և 'ի վկայութիս.
35 զոր եդեր առ մեզ: *Զգթութիս
քո՝ և զբազում զբարութիս՝ զորս ե_
տուր մեզ, և յերկրիս յայսմիկ՝ 'ի լայն,
և յընդարձակ և 'ի պարարտ՝ զոր ե_
տուր մեզ՝ ո՛չ գիտացաք ծառայել
քեզ. այլ դարձուցաք զսիրտս մեր յօ_
րինաց քոց. և մատնեցաք մեք 'ի գե_
36 րութի̃ վս̃ մեղաց մերոց: *Եւ ահաւա
սիկ եմք այսօր 'ի ծառայութի̃. և եր_
կիրս՝ զոր ետուր հարցն մերոց ուտել
զպտուղ և զբարութիս սորա ազատու
37 թբ̃: *Արդ այսօր թագաւորք օտարք
տիրեն 'ի վր̃ մեր՝ և ուտեն զսա վասն
մե_

մեղաց մերոց. և անկեալք 'ի ծառայ_
ութ̃ի տամք հարկս. և վարեն զմեզ
և զանասունս մեր՝ ըստ կամին. և եմք
'ի նեղութ̃ե՝ և 'ի վիշտս մեծս այսօր
վ̃ս մեղաց մերոց ։* Եւ արդ 'ի վերայ 38
այսր ամ̃ի մեք դնեմք ուխտս և հաւա
տարմութ̃իս. և հաստատեմք յօրէնս
քո. և առնեմք զնո. և որինչ գրեալ է
'ի նոսա. և զբանս զայս գրով հաստա
տեմք՝ և կնքեմք ամ̃ իշխանք մեր. և
ղևտացիք, և քահանայք մեր։

Գլ: Ժ։

Եւ այսոքիկ են՝ որք կնքեն զգիրս 1
զայս հաւատարմութ̃ե առ քեզ.
նէեմիա որդի աքաղիայ. և սեդեկիա։
*Սարերա և ազարիա. և երեմիա։ 2
*Եւ փասուր. ամարիա. մեքիա։ 3
*Ատուս. սաբանիա. մաղուք։ 4
*Եմաթ. մերամօթ. աբդիա։ 5
*Դանիէլ՝ կանաթօն. բարուք։ 6
*Մեսուղամ. աբիա. միամին։ 7
*Մադիա. բեղգեէ. սեմէի. այսք 8
ամենքն են քահանայք։ *Եւ ղևտացիք. 9
յեսու որդի ազանիայ. բանիա. յորդ
ւոց ենադադայ. դաղմիէլ։ *Եւ եղ 10
բարք սեբանիա. ոդուիա. կաղիտան.
փեղիա. անան։ *Միքա. հրոբ, ասե_ 11
բի։ *Զաքուր. սարաբիա. (սատա_ 12
նիա.) սեբանիա։ *Հոդուիա. կաղի 13
տան. փեղիտաման. (միքայ. հրոբ ասե
բի. զաքուր. սարաբիա. սատանիա.
սեբանիա. հոդուա. որդիք բանու_
նեայ)։*Իշխանք ժողովրդեանն. փորոս. 14
փարաթմովաբ. եղամ. զատթուրա։
*Որդիք բանեայ ազուրաթ. բեբայի։ 15
*Ադոնիա. բագու. եդին։ 16
*Ատեր. եզեկիա. ազուր։ 17
*Ադիա. ասամ. բեսեի։ 18
*Արիփ՝ անաթովթ. նովբա։ 19
*Մագափես. մեսուղամ. եզրմէ։ 20
*Եոզաբէլ. զադուկ. եդուք։ 21
*Փաղտիա. անան. անաիա։ 22
*Օսէէ. անանիաս. ասուբ։ 23
*Աղօես. պիղա. սօբէկ։ 24
*Հայում. եսաբանան. մայաղեայ։ 25
*Ադիա. ենան. օնան։ 26
*Մաղուս. հուէում. բաանա։ 27
*Եւ այլևս մնացորդք ժողովրդեանն՝ 28
քահանայք՝ և ղևտացիք՝ դռնապանք՝
երգեցիկք՝ նաթինացիք և ամենեքեան
ժողովուրդքս. որք լսեմք զօրէնս Տ̃ն
Ա̃յ մերոյ, դնեմք վկայութ̃ի այսօր
առաջի քո՝ արք և կանայք՝ որդիք և
դստերք իւրեանց։*Եւ որ միանգամ 29
անցցէ զօրինօք քովք՝ երդմամբ հաս
տատեմք այսօր առաջի քո՝ եղիցի նա
'ի նզովս՝ և յանէծս. որ ոչ պահեսցէ

զօրէնս քո. որ տուաւ 'ի ձեռն մովսէսի
ծառայի քոյ. այլ ամ̃ կամօք մերովք
պահեսցուք. և արասցուք զամ̃ զպատ
ուիրանս Տ̃ն Ա̃յ. և զդատաստանս
30 նորա՝ և զհրամանս։ *Եւ մի տացուք
զդստերս մեր ուստերաց ժողովրդոց
օտարաց. և զդստերս հեթանոսաց ոչ
31 առցուք որդւոց մերոց ։ *Եւ ժողո_
վուրդք երկրիս այսորիկ ոչ բերիցեն
առ մեզ վաճառս յաւուր շաբաթու.
և ոչ գնեսցուք 'ի նոցանէ 'ի շաբա_
թուն. զի օր սուրբ է. և սուրբ պահես
32 ցուք զօրն եօթներորդ։ *Եւ տացուք
զողորմութ̃իս երրորդ դիդրաքմոյ
33 ամ̃ի ամէ 'ի հարկ տանն Ա̃յ։*Եւ
զհաց զառաջեկից՝ և զզոհս ըստ ժամա
նակս ժամանակս. և զողջակէզս յամ
տօնս՝ և 'ի տարեկանս՝ և 'ի շաբաթս՝
և յամսամուտս՝ և 'ի նաւակատիս՝ և
'ի սրբութ̃իս՝ և վ̃ս մեղաց. որք են 'ի
քաւութ̃ի իէլի՝ և 'ի գործս տաճա_
34 րին Տ̃ն Ա̃յ մերոյ։*Եւ վիճակս արկ
ցուք վասն ժառանգութ̃ե փայտիցն.
որ երթայ քահանայիցն՝ և ղևտաց_
ւոցն. և ժողովրդն բերցէ 'ի տուն
Ա̃յ մերոյ. 'ի տունս հարցն մերոց ըստ
ժամանակս ժամանակս ամ̃ ամէ՝
զորս արժան է այրել 'ի վերայ սեղա_
նոյ զոհից Տ̃ն Ա̃յ մերոյ. ըստ գրեալ է
35 յօրէնսն մովսէսի։ *Եւ տայցուք զպը
տուղս զառաջաւորութ̃եց երկրի մե_
րում. և զպտուղս ծառոց մերոց ամ̃
36 ըստ ամէ 'ի տունն Տ̃ն Ա̃յ մերոյ։ *Եւ
զդիդրաքմայս անդրանկաց որդւոց
մերոց. և զանդրանիկս անասնոց մե_
րոց՝ որպէս և գրեալ է յօրէնսն մովսէ
սի՝ և զանդրանիկս արջառոյ մերոց՝
և հօտից, բերցուք 'ի տուն Ա̃յ մերոյ՝
քահանայից մերոց ղևտացւոց. որք
37 կան 'ի պաշտօն տանն Տ̃ն։*Եւ զառա
ջաւորս ցորենոյ՝ և զպտուղս ծառոց՝
գինւոյ և ձիթոյ բերցուք առ քահա_
նայսն 'ի տունն գանձանակին Ա̃յ. և
զտասանորդս երկրիս մերոյ՝ ղևտա_
ցիքն շրջեսցին՝ և առցեն զամենայն
38 բովանդակ ։ *Եւ եղիցի քահանայ
որդի ահարօնի՝ որ տասանորդեսցէ
զղևտացիսն. և ղևտացիքն 'ի տասա_
նորդացս մերոց տասանորդեսցեն քա
հանային մեծի 'ի տունն Ա̃յ մերոյ. 'ի
տունն գանձանակին. որք կան 'ի տա_
39 ճարին Տ̃ն։ *Մինչի կայցէ 'ի գանձա
նի համբարս որդւոց ղևտացւոց. և
սպասաւորաց՝ 'ի տեղիսն ուր կան սր_
բութ̃եցն. և եղիցի քահանայիցն և
ղևտացւոց և դռնապանաց. և եր_
գեցկաց սաղմոսաց. և մի պակա_
սեսցին նոցա ռոճիկք երբեք 'ի տա_

նէ՝ այ մերոյ՝ և նորա զսպաս Տեառն խափանեսցեն։

Գ.Ի: ԺՒ.։

1 Եւ Նաստան իշխանք ժողովրդոցն
յԵրէմ. և արկին վիճակս զմի՛ի
տասանց. որում՛ և ելցէ վիճակն՝ նատ
ցի յԵրէմ քաղաք սրբութեան. և ինն ե
Եւինն բա քինդն բաղդքն գնասցեն յիւրաքանչիւր քա
2 զաքս։ * Եւ օրհնեաց ժողովուրդն
զարան զայնս. որք որոշեցան. և Նաստան
3 յԵրէմ։ * Եւ սոքա են իշխանք երկրին՝
որք նստան յԵրէմ. և քահանայք՝ և
ղևտացիք՝ և նաթինեցիք՝ և որդիք
4 ծառայիցն սաղոմոնի։ * Եւ որք նս
տան յԵրէմ. էին յազգէն յուդայ, և
բենիամինի. և սոքա են յորդւոցն յու
դայ. աթայէ որդի ոզիայ. որդի զաքա
րիայ. որդի սամարիայ՝ որդի սափա
տիայ. որդի մաղղեելայ. և յորդւոցն
5 փարեսայ։ * Եւ մաղասիա որդի բա
րուք. որդի ադայէլ. որդի ոզիայ. որ
դի ադիայ. որդի յովարիբ. որդի զա
6 քարիայ. որդի եղովնի։ * Եւ ի՛ որդիք
փարեսի՝ որք նստան յԵրէմ. չորսհար
իւր վաթասունևուրեքն՝ որք զօրաւորք։
7 * Եւ սոքա են որդիք բենիամինի. սե
լօն որդի մեսելամ. որդի յովադ. որ
դի փադայի. որդի կոլիայ՝ որդի մաս
սայ. որդի աթիէլ. որդի յեսայէ։
8 * Եւ զհետ նո՛ գեբբէի. սելէի. իննհա
9 րիւր քառասունևուրեքն։ * Եւ յոսէլ
որդի զեքրի՝ պյելու և վերակացու՛ի
10 վո՛ր նո՛ա. և յուդա որդի ասանայ։ * Եւ
՛ի քահանայիցն ադդիէ՝ որդի յովա
րիբ, յաքին. որ էր յերկրորդի քաղա
11 քին։ * Սարիա որդի եղքիայ. որդի
մեսուղամ. որդի սադոկ. որդի մա
12 քաւօթ. որդի եւոբ. և էին տունք իւր
եանց մեծ՛ի տաճարն Ա՛Ծ։ * Եւ եղ
բարեք նո՛ա. որք գործէին զգործ սպա
սաւորութե տանն Ա՛Ծ. և ութնհարիւր
քսանևերկու. և ադայէ որդի երուամ
որդւոյ փաղալիայ. որդւոյ ամնսեայ.
որդի զաքարիայ. որդի փասհուր. որ
13 դի մեղքիայ։ * Եւ եղբարք նորա իշ
խանք հայրապետացն. երկուհարիւր
քառասունևերկու. և ամասիա որդի
եզրիել։ * Եւ եղբարք նո՛ր զօրաւորք
14 յոյժ. հարիւր քսանևութն. և տյեղ
լուք՝ և վերակացուք նո՛ր զեբրիել. որ
15 էր՛ի մեծացն իշխանաց։ * Եւ՛ի ղևտ
ացւոցն սամեիա՝ որդի ասուբ. որդի
Եւ համա նէա եզրաւմ։ * Եւ մաթանայիք որդի մի
17 քայ. և յօրեբ որդի սամոէի. երկու
հարիւր եօթանասունևչորս։ * Եւ
19 դռնապանք. ակուբ ի բեռեմին և եղբարք
նո՛ր հարիւր եօթանասունևերկու։

22 * Եւ այդելոյք՝ և վերակացուք ղևտա
ցւոցն յԵրէմ. ազա որդի բանի. որդի
ասաբիայ. որդի մատթանէ. որդի մի
քայ. յորդւոցն ասափայ. որք էին եր
23 գեցիկք մծատառ տունն Ա՛Ծ։ * Ա՛ ան ղէ
հրամանն թագաւորին էր առ նոսա
լինիլ անդ. և անխափան ունիլ զպաշ
24 տօնն։ * Եւ փաթահայ որդի մեսիզա
բիւելայ. զարեհ որդի յուդայ. որ՛ի
ձեռանէ թագաւորին ունէր զամ
25 կազմած։ * Եւ գնակերը յագարակի իւր
ումն. և յորդւոցն յուդայ. որք նստան
՛ի կարիաթարբայ. և յեսու՝ և բեթսա
30 բէէ և գնակուրեի՛ նո՛ր։ * Ասքիա՝ և
ագարակք իւրեանց՝ որք և ունէին
31 զբերսաբէէ։ * Եւ որդիք բենիամինի
36 ՛ի գաբա. մսքմաս։ * Եւ ղևտացւոցն
բարժին յուդայ և բենիամին։

Գ.Ի: ԺԲ.։

1 Եւ սոքա են քահանայք և ղևտա
ցիք. որք ելին ընդ զօրաբաբելի
սաղաթիէլեանց. և յեսու յոսեդե
կեանց սարայիա. երեմիա՝ եզրաս։
2 * Եւ ամարիա. մաղուք. արտուս։
3 * Եբենիա. այսոքիկ են իշխանք քահա
նայիցն և եղբարք նո՛ր յաւուրս յեսո
8 վայ։ * Եւ ղևտացիք յեսու. բանուի.
կադմիէլ. սարաբիա յուդա, մատթա
նիա. և եղբարք նո՛ր որք էին կարգեալք
օրըստօրէ։ և յովակիմ. եղիասիբ.
9 և եղիասիբայ՝ * յովադէ՝ և յովդայեայ
յանաթան՝ և յօթանա յադդուս. և
յաւուրս յովակիմայ եղբարք նո՛ր էին
իշխանք և քահանայք հայրապետացն.
սարիա. եմարիա. անան
նիա. ազարիա. եզրաս. մեսողամ. ամա
22 րիա. յոնան. մաղուք։ * Եւ ղևտա
ցիք յաւուրս եղիասիբ. յովադայ. և
յովայ. և յոնան. և իդդուայ գրեալք
իշխանք հայրապետացն. և այս ամ
քահանայք էին ՛ի թագաւորութեն
23 դարեհի։ * Որդիք ղևեայ իշխանք
հայրապետացն գրեալք ՛ի գիրս բա
նիցն աւուրց համարոյն մինչև յոնան
24 որդի եղիասիբ։ * Եւ իշխանք ղևտա
ցւոց ասաբիա. և սարաբիա. և յեսու.
և որդիք կադմիէլ և եղբարք նո՛ր մա
առ նման օրհնել և սաղմոս ասել. ոմ
և հրամայեաց դաւիթ այրն Ա՛Ծ։
25 * Որըստօրէ զօրհանապազ ՛ի ժողով
իւրեանց հանդերձ դռնապանօքն։
26 * Սոքա էին յաւուրս յովակիմայ որդւոյ
յեսուէ. որդւոյ յոսեդեկեայ. և
յաւուրս նեեմիայ և եզրայ քահանայի
27 և գրչի օրինացն Ա՛Ծ։ * Եւ ՛ի նաւակա
տիս պարսպին երուսաղէմի խնդրե
ցին ղղևտացիսն ՛ի տեղիս իւրեանց
ածել

ածել զնոսա յԵրուսաղէմ, և առնել
զնաւակատիս ուրախութեամբ համդերձ
և գոհութեամբ՝ և երգօք նուագարանօք՝
ծնծղայիւք՝ և թմբկօք. և սաղմոսա_
րանօք՝ և 'ի ձայն եղջեր փողոյ: * Եւ 28
ժողովեցան ամենեքեան. որք երգէին՝
և սաղմոսէին շուրջանակի յամ կող_
մանց Երուսաղէմի: * 'Ի քաղաքաց՝ և 29
'ի գեօղից և 'ի բնակութեանց իւրեանց
գալ 'ի սպաս պաշտամանն յԵրուսա_
ղէմ: * Եւ սրբեցան ամենայն քահա 30
նայքն՝ և ղևտացիքն. և սրբեցին զժո
ղովուրդն՝ և զդռնապանս մեծի դրանց
պարսպին: * Եւ հանին 'ի վեր զիշ_ 31
խանս յուդայ 'ի պարիսպն. և երթայ
յին զհետ նոցա երգօք նուագարանօք
երկու երկու: * Յօսիա՝ և ոզիա՝ և կէս 32
իշխանացն յուդայ: * Ազարիա՝ եզրաս՝ 33
և մեսողամ: * Յուդա՝ և բենիամին՝ 34
և սամէա՝ և երեմիաս: * Եւ յորդ 35
ւոց քահանայիցն էին. որք հարկա_
նէին զփողսն. զաքարիաս որդի յօնա_
նայ՝ որդի սամայի. որդի մաթանիա. որ
դի միքայ: որդի զաքուր. որդի ասափ:
* Եւ եղբարք նց սամէիա՝ և եզրիէլ՝ 36
օրհնէին զերգս և զսաղմոս դաւթի
առնն այ. զոր նուագեաց. և եզրաս
դպիր երթայր առաջի նոցա 'ի վերայ
դրանցն: * Եւ որք երգէինն. երթայ 37
ին ընդ դէմ նորա. և ելին յաշտիճանս
քաղաքին դաւթի՝ յելս պարսպին՝ 'ի
վերայ քան զապարանս դաւթի՝ մինչև
'ի դուռն ջրոյն եփրեմի՝ և ընդ կողմն
արևելից: * Եւ 'ի դուռն եքթիե_ 39
ման. և յաշտարակն անամայելի և մին
չև 'ի դուռն ջրբղխացն. և լսելի եղև
ձայն երգոցն յամենայն տեղիս. քան
զի հրամայեաց եզր կալ 'ի վերայ ամե
նայն դրանցն՝ և երգել: * Եւ զոհեցին 43
յաւուր յայնմիկ զոհս մեծամեծս. և
ուրախ եղեն յոյժ. վասն զի Ած ա_
րար ուրախ զնոսա յուրախութիւն մեծ.
և կանայք նոցա՝ և որդիք նոցա ու_
րախ եղեն. և լսելի եղև ուրախու_
թի նոցա յԵէմէ մինչև 'ի հեռաւոր տե
ղիս: * Եւ կացուցին յաւուր յայնմիկ 44
'ի վր գանձանակի գանձուցն. և զառա
ջաւորացն. և զտասանորդացն. և որ մի
անգամ ժողովեալ էր անդր յիշխանաց
քաղաքին. որպ հրամայեալ էր յօրէնսն
մովսէսի, 'ի քահանայիցն և ղևտացւոց.
քանզի ուրախութի մեծ էր 'ի յուդայ՝
և 'ի քահանայս և 'ի ղևտացիս: և զգու
շացան սրբութեանցն Այ. և պահե_
ցին զսրբութիւն՝ որք էին երգեցիկք
սաղմոսասացք՝ և դռնապանք՝ որպ կար
գեալ էր դաւթի և որդւոյ իւրոյ սա_
ղոմոնի: * Քանզի 'յաւուրս դաւթի 45
ասափ էր իշխան և առաջնորդ երգոց
սաղմոսացն. որք նուագէին. երգէին,
46 և փառաւոր առնէին զԱծ: * Եւ ամ
իէլ յաւուրս զօրաբաբելի՝ և յաւուրս
նէեմիայ տային մասն և բաժին երգեց
կացն՝ և դռնապանացն. որպէս և կար
գեալ էր օրըստօրէ. և առնէին սուրբ
զղևտացիսն. և ղևտացիքն զորդիսն
ահարօնի:

ԳԼ: ԺԳ:

1 Յաւուր յայնմիկ կարդային զգիրս
մովսէսի 'ի լսելիս ժողովրդեանն.
և գտաւ 'ի նմա գրեալ այսպէս. ‖ եթէ ‖ Օրէ
մի՛ մտցէ ամմոնացի. և մովաբացի յե_ 23.3.
կեղեցի Այ յաւիտեանս ժամանա_
2 կաց: * Վն զի ոչ ելին ընդ առաջ որդւոցն
իլի հացիւ և ջրով. այլ կալան 'ի վար
ձու զբաղաամ գէտ՝ անիծանել զնս.
և դարձոյց Ած մեր զանէծսն յօրհնու
3 թի: * Եւ եղև յորժամ լուան յօրէ_
նացն, որոշեցին 'ի բաց զամենայն խառ
4 նեալսն յիէլ: * Եւ յառաջ քան զայս
եղիասիբ քահանայ էր 'ի գանձանակի
տանն Այ մերոյ. և ետ տեղի տօբիայ:
5 * Եւ շինեաց իւր անդ տուն գանձի
մեծ. և անդ էր յառաջնում, ուր
տային զմաննայն և զլիբանոն. և ըզ Լէբանոն
կահն սրբութե. և զտասանորդս ցո_
րենոյ՝ և գինւոյ՝ և ձիթոյ՝ և իւղոյ. և
զռոճիկսն ղևտացւոցն՝ և երգեցկաց
և դռնապանաց՝ և զառաջաւորս քա_
6 հանայիցն: * Եւ մինչ զայս ամ արա_
րեալ էր. ես ոչ էի յԵէմ. քանզի յամի
երեսներորդի և երկրորդի արտաշէ_
սի թագաւորի բաբելացւոց մտի առ
թագաւորն. և յետ բազում աւուրց
7 խնդրեցի 'ի թագաւորէն: * Եւ ելի
յԵէմ, և իմացայ զամ չարութիւնս.
զոր արար եղիասիբ վասն տօբիայ. զի
ետ նմա շինել զտուն գանձու 'ի գա_
8 ւիթ տանն Տն: * Եւ չար թուեցաւ
առաջի իմ յոյժ. և ընկեցի արտաքս
զամ կահ տօբիայ 'ի տանէն գանձու
9 Տն: * Եւ հրամայեցի սրբել զտուն
գանձուն. և դարձուցի անդրէն ըզ
կահ և զսպաս տանն Տն՝ և զմաննայն
10 և զլիբանոն: * Եւ գիտացի. և հասի Լէբանոն
'ի վերայ. եթէ զբաժին ղևտացւոցն
ոչ էր տուեալ. և նոքա էին գնացեալ
յագարակս իւրեանց. և ղևտացիքն՝ և
երգեցիկքն գործէին զգործ մշակու
11 թե: * Եւ կագեցայ ընդ իշխանսն և
ասեմ. ընդէր պակասեցան ռոճիկք
'ի տանէ Տն: և ժողովեցի զամ սպա_
սաւորսն. և կարգեցի զնս 'ի տեղիս
12 իւրեանց: * Եւ ամ հրէայք բերին
զտասանորդս ցորենոյ՝ և գինւոյ, և
ձիթոյ

ձիթոյ'ի գանձանակ տան Տն ։ * Եւ 13
հրամայեցի տալ 'ի ձեռս եղիմայ քա_
հանայի՝ և սադոկայ դպրի ․ և փա_
դայիայ ․ որ էր 'ի ղևտացւոցն ․ և 'ի
ձեռանէ նոցա անանա որդի զաքուր ․
որդի մաթանայի ․ վն զի հաւատարիմք
էին նոքա ․ որք բաժանէին՝ և տային
եղբարց իւրեանց ։ * Յիշեսցէ զիս 14
Ա.Ծ յայնմ ժմի ․ և մի' իբաց արասցէ
զողորմութի իւր յինէն ․ վասնզի արա
րի զայս ամենայն 'ի տանն Տն Ա.Յ իմ ։
* Յաւուրսն յայնոսիկ տեսանէի 'ի 15
հրէաստանի՝ զի հարկանէին հնձանս
յաւուր շաբաթու ․ և բերէին զորայս
ընդ դրունսն յերուսաղէմ ․ և կախէին
բեռն գրաստուց ․ զգինի և զխաղող
և զթուզ ․ բարձեալ բեռինս բերէին
յերուսաղէմ յաւուր շաբաթու ․ և կա
լեալ վկայս զի վաճառէին յաւուրն
շաբաթու ։ * Եւ նստէին 'ի տեղիս վա 16
ճառացն ․ որք բերէին զձուկն և զամ
վաճառս ․ և գնէին յաւուր շաբաթու
հրէայքն 'ի ներքս յերուսաղէմ ։
* Եւ կագեցայ ես ընդ որդիսն հրէից՝ 17
որք էին յերուսաղէմ ․ և ընդ իշխանսն
յուդայ ․ և ասեմ ցնս ․ զինչ է անօրէ
նութիս այս ․ զոր դուքդ գործէք՝ և
պղծէք զաւուրս սուրբ զշաբաթու ։
* Ոչ այսպէս արարին հարքն ձեր՝ և 18
եած 'ի վր նց Ա.Ծ զչարիսս զայս ամ ․
և 'ի վր քաղաքիս այսորիկ ․ և արդ՝
դուք ընդ էր յաւելուք զբարկութի 'ի
վերայ իէլի ․ և պղծէք զօրն սուրբ ըզ
շաբաթուց ։ * Եւ եղև յորժամ կանգ 19
նեցի զդրունս երուսաղէմի՝ յառաջ_
քան զշաբաթն հրամայէի փակել ըզ
դրունսն՝ և ոչ տայի բանալ զնոսա մին
չև անցանէր շաբաթն ․ և դարձեալ
կացուցի մանկունս պահապանս ․ զի մի
ոք իշխեսցէ մտանել բեռամբ յաւուր
շաբաթու ընդ դրունսն եէմի ։ * Եւ 20
ագանէին ամենեքեան , որք վաճա_
ռէին՝ արտաքոյ երուսաղէմի միան_
գամ՝ և երկիցս ։ * Եւ ասեմ ցնոսա՝ 21
ընդէր ագանիք դուք արտաքոյ պարս
պիդ ․ եթէ և այլ տեսանեմ՝ զանօրէ
նութիդ զայդ՝ տամ հրաման այսպէս՝

զի ոչ մտանիցէք դուք 'ի շաբաթս մեր՝
22 և 'ի քաղաքս ։ * Եւ ասեմ ցղևտացիսն՝
որք էին սրբեալք՝ և գային պահէին
զդրունսն ․ և սրբէին յաւուր շաբա_
թու ․ և յայնմ հետէ ոչ պղծեցին զշա_
բաթսն ․ և յայսմ ամենայնի յիշեսցէ
զիս Ա.Ծ և խնայեսցէ յիս ըստ բա_
23 զում ողորմութե իւրում ։ * Եւ յաւ_
ուրսն յայնոսիկ տեսի զհրէայսն ․ զի
նստէին կանայք ազովտացիք՝ և ամո
24 նացիք՝ և մովաբացիք ։ * Եւ որդիք
նոցա ․ և ոմանք 'ի կանանցն խօսէին
ազովտացի ․ և ոչ գիտէին խօսիլ հրէա
25 րէն ։ * Եւ կագեցայ ընդ նոսա ․ և նզ
զովեցի զնս ․ և հարի 'ի նոցանէ արս
բազումս ․ և երդմնեցուցի զնոսա յա_
նուն Այ ․ զի մի տացեն զդստերս իւ_
րեանց որդւոց նոցա ․ և մի զդստերս
նոցա առցեն որդւոց իւրեանց ։ Եւ ասեմ
26 ցնոսա ։ * ‖Ոչ յայդմ ժմի մեղաւ սա_ ‖3 Թագ
ղոմոն թագաւոր իէլի ․ և ո՞չ էր իբրև 3. 1. և
զնա իմաստուն յամ թագաւորս մեր ․ 11. 1.
և սիրելի էր նա Ա.Յ ․ և կացոյց զնա
Ա.Ծ թագաւոր 'ի վր ամենայն իէլի ․
‖և զայսպիսի սիրելի Ա.Յ՝ և զիմաս_ ‖3 Թագ
տուն , և զմեծ թագաւոր , խոտորե_ 11. 4.
ցուցին ․ և յանցուցին 'ի մեղս կանայք
27 այլազգեացն ։ * Եւ արդ՝ մի լուիցուք ․
եթէ ոք արասցէ զայսպիսի մեծ չա_
րութիւնս ․ և մեղիցէ առ Ա.Ծ ․ և ա_
28 ռասցէ զկին այլազգի ։ * Եւ յորդւոցն
յովիդեայ՝ և յեղիասիբայ մեծ քահա
նայի նոյն լուայ՝ եթէ էր կինն իր դուստր
սանաբաղատայ ․ և մերժեալ հալածե
29 ցի զնա յինէն ։ * Յիշեսցէ զնոսա Ա.Ծ
'ի ժառանգութե և յուխտի քահա_
30 նայութե ։ * Եւ զղևտացիսն սրբե_
ցի յամենայն այլազգեաց՝ և կարգեալ
կացուցի զնոսա օրըստօրէ՝ զքահա_
նայսն և զղևտացիսն , այր իւրաքան_
31 չիւր 'ի գործ իւր ։ * Եւ ետու կազմ
բերել զամենայն փայտ ողջակիզացն
յիւրաքանչիւր ժամանակս ․ և զառա
ջաւորսն պտղոյ իւրեանց ․ յիշեսցէ
զիս Ա.Ծ մեր յամենայն բարութիս առ
դարութե ․ այն որ օրհնեալն է յաւի_
տեան՝ ամէն ։

Եւ ասէ հրեշտակն ցպատանեակն․ բռնեա՛ զդա և հա՛ն զձուկնդ․ և հանեաց պատանեակն․ Տոբ․ 6․ 4․

Եւ ցանէր նա զլեղին յաչս հօրն իւրոյ․ և ասէր․ ժուժեա՛ հայրիկ․ և համբերեա՛․ Տոբ․ 11․ 13․

ԳԻՐՔ ՏՈԲԻԹԱՅ․

Գլուխ Առաջներորդ։

ԻՐՔ 1
ԲԱՆԻՑ ՏՈ
բիթայ որդւոյ
տոբիելեայ․ որդ_
ւոյ անանիելեայ․
որդւոյ անաւ_
ելեայ․ որդւոյ
գաբայելեայ․ 'ի
զաւակէն ասիելեայ․ յազգէ նեփ_
թաղիմայ։ * Որ գերեցաւն յաւ_ 2
4 Թագ․ 17․3․ ուրս ‖ ենեմեսարու թագաւորին ա_
սորեստանեայց 'ի Թեզբուէ․ որ է
ընդ աջմէ կողմանցն նեփթաղիմայ․
'ի գալիլեայ 'ի վերայ ասերի։
* Ես տոբիթ զճանապարհս ճշմար_ 3
տութե գնացի՝ և յարդարութե՝ զա_
մենայն աւուրս կենաց իմոց․ և ողոր_
մութիս բազումս արարի ես եղբարց
իմոց՝ և ազգին իմում, որք ընդ իմն
եկին յերկրին ասորեստանեայց 'ի նին_
4 ուէ։ * Եւ յորժամ էի ես 'ի գաւա_
ռին իմում յերկրին իսրայէլի․ և մինչդեռ
մանուկն էի․ ամենայն ազգն նեփթա_
ղիմայ հօրն իմոյ մերժեցան՝ և 'ի բաց
եղեն 'ի տաճարէն երուսաղէմի․ զոր ընտ_
րեալն էր յամենայն ազգացն իսրայէլի զոհել
յամենայն տոհմս․ և սրբեցաւ տաճարն
բնակութե բարձրելոյն․ և շինեցաւ
5 յամենայն աւուրս յաւիտենից։ * Եւ ամ
ազգք նորա ապստամբքն էին ‖ 'ի զո_ 3 Թագ․
հել բահաղու երնջուն․ և տունն 12․ 28․
6 նեփթաղիմայ հօրն իմոյ։ * ‖ Եւ ես ‖ Ղևտ․
միայն երթայի բազում անգամ յերուսաղէմ՝ 22․29․
'ի տօնս տարեկանացն․ որպէս և գրեալ է 2․ Օրէ․
ամենայն իսրայէլի հրամանաւ յաւիտենից․ 12․6․
զպտուղս և զտասանորդս արդեանց․
և զպատարագսն․ և տայի զայն քահա_
նայիցն որդւոցն ահարօնի․ առաջի
սեղանոյն յամ՝ արդեանցն։ և զտա_
սանորդսն տայի որդւոցն ղևեայ․ որք
7 պաշտօնեայքն էին երուսաղէմի։ * Եւ զերկ_
րորդ տասանորդսն ժողովէի՝ և վաճա_
ռէի․ և երթայի ծախէի զայն յերուսաղէմ

ըստ

ըստ ամենայնի տարեկանի: * Եւ զեր 8
բորդն տայի․ որոց արժան էր․ ոմ պատ
ուիրեաց դեբօրա մայր հօրն իմոյ․
զի որբ մնացեալ էի ես 'ի հօրէն իմմէ:
‖Թուոց *‖Եւ յորժամ եղէ այր՝ առի ես ինձ կին 9
36․6․ զաննայ 'ի զաւակէ հայրենեաց իմոյ․
և ծնայ ես 'ի նմանէ զտօբի: * Եւ 10
յորժամ գերի վարեցայ 'ի նինուէ․
ամ եղբարք իմ և ազգք իմ ուտէին 'ի
հացէ անտի հեթանոսացն: * Եւ ես 12
պահէցի զանձն իմ․ զի մի կերայց․ քան
զի յիշէի ես զԱծ յամենայն անձնէ իմ
մէ: * Եւ ետ ինձ բարձրեալն շնորհս՝ 13
սաղմանա և գեղեցկութիւն առաջի նեմեսա_
սարայ րայ․ և էի նորա վաճառական: * Եւ_ 15
թայի ես 'ի մարս․ և եդի ես 'ի պա_
հեստի առ գաբայելայ եղբօրն գու_
բիայ․ 'ի հռագայ յերկիրն մարայ՝ ար
ծաթոյ քանքարս տասն: * Եւ յոր_ 18
ժամ մեռաւ նեմեսար և թագաւո_
րեաց սենեքերիմ որդի նորա փոխա
նակ նորա․ և զի էր խռովութի յաւուրս
նորա․ ոչ եղև ինձ երթալ յերկիրն մա
սաղմանա րաց: * Եւ յաւուրսն նեմեսարայ ողոր 19
սարայ մութիս բազումս առնէի ես եղբարց
իմոց: * Ոհաց իմ տայի քաղցելոց: և 20
զձորձս իմ մերկոց․ և զոր տեսանէի ես
յազգէն իմմէ եթէ մեռանէր․ և ընկե
նուին զնա արտաքոյ պարսպին․ և ես
թաղէի: և կամ թէ յորժամ սպանա_
‖4 Թագ նէր զոք սենեքերիմ արքայ: * ‖Յոր_ 21
19․ 35․ ժամ եկն փախստական 'ի հրէաստա_
Սիր. նէ․ գողանայի՝ և թաղէի զնոսա․ վն
48․ 24․ զի զբազումս կոտորեաց սրտմտութբ
Եսայ. իւրով․ և յետոյ խնդիր արար մարմնոց
37․ 36․ դիականցն․ և ոչ գտաւ: * Եւ եմուտ 22
1․ Մակ. միոմն 'ի նինուէացւոց անտի․ և իմա_
7․41․ ցուցանէր թագաւորին վն իմ զդիա_
2․ Մակ. կանսն թաղելոյ․ և թաքեայ․ զի գի
8․19․ տացի ես․ եթէ խնդրեն սպանանել
2․ Մնաց. զիս․ և զահի հարեալ փախստեայ գնա
32․21․ ցի: և յափշտակեցան ամ ինչք իմ:
* Եւ ոչ մնաց բնաւ ինչ․ բայց միայն 23
աննա կինն իմ․ և տօբի որդին իմ:
* Եւ ոչ անցին աւուրք յիսուն․ մինչև 24
‖4 Թագ ‖սպանին զնա երկոքին որդիքն իւր․
19․37․ և փախեան նոքա 'ի լերինս հայոց: և
2․ Մնաց. թագաւորեաց ասորդան որդի նորա
32․ 21․ ընդ նր․ և կարգեաց նա զաքիաքարոս
Եսայ. զանայէլ զորդի եղբօր իմոյ 'ի վր ամ
37․ 38․ իշխանաց թագաւորութեն իւրոյ․ և
'ի վերայ ամի տան իւրոյ․ և աղաչեաց
աքիաքարոս զթագաւորն վն իմ: * Եւ 25
եկին դարձուցանել զիս․ և եկի ես 'ի
նինուէ․ և էր աքիաքարոս տակառա_
պետ․ և ամ գիր համարոյ՝ ելի մտին
տան թագաւորին՝ 'ի ձեռս նորա․ և
զնա աքէր կացոյց զնոսա քերդոյն երկրորդ իւր․
ոյն

էր նա եղբօր որդի իմ․ և յորժամ
եկի ես 'ի տուն իմ․ և ետուն ինձ զան
նայ զկինն իմ․ և զտօբի զորդին իմ:

Գլ: Բ:

1 Եւ 'ի տօնին մեծի․ որ է սուրբ
յեօթներորդ շաբաթուն․ և
արարին ինձ ճաշ մեծ․ և բազմեցայ
2 ուտել՝ և ըմպել: * Եւ տեսի ես առա
ջի իմ խորտիկս բազմապատիկս․ և
ես ասեմ ցորդին իմ․ երթ՝ և ած զու_
յեղբարցն մերոց յաղքատաց․ զորս
3 և գտանես․ և ես մնամ քեզ: * Եւ եկն՝
և ասէ․ հայր՝ միոմն յազգէս մերմէ․
որոյ են թափեալ ոսկերք նր․ և անկեալ
պձղունք նորա․ և կայ 'ի հրապարակի
4 անդ մեռեալ: * Եւ իմ մինչև էր ճա
շակեալ՝ չոգայ, և առի զնա՝ և բերի
'ի տուն իմ․ մինչև եմուտ արեգական:
5 * Եւ ընդ երեկս լուացայ․ և ուտէի
6 զհացն իմ տրտմութբ: * Եւ յիշեցի
ես զմարգարէութին ամոսայ ‖ որ և ‖Ամովս.
ասացն․ դարձցին տարեկանք ձեր 'ի 8․10․
սուգ․ և ամենայն ուրախութիք ձեր 1․ Մակ.
7 'ի տրտմութի․ և լացի յոյժ: * Եւ յոր 1․41․
ժամ եմուտ արեգական․ փորեցի և
8 թաղեցի զնա: * Եւ մերձաւորքն իմ
այպն առնէին՝ և ասէին․ ‖արդ ոչ ևս ‖Սիր.
երկնչի 'ի մեռանիլ վասն իրացս այսո 1․22․
ցիկ․ զի վն որոյ հալածեցաւն․ դար_
ձեալ եկեալ թաղէ զդիակունսն:
9 * Եւ 'ի նմին գիշերի դարձայ՝ իբրև
10 թաղեցի: * Եւ ննջեցի պղծեալ առ
որմոյ գաւթին: և զերեսս իմ ոչ
18 ծածկեցի: * Եւ ոչ գիտէի եթէ ճնճ
ղուկք նստին յառաստաղս անդ․ և
աչօք բացօք 'ի վեր հայէի․ և ծրտէին
ձագքն ջերաջերմ յաչս իմ․ և երթեալ
իմ առ բժիշկս ոչ ինչ օգնէին ինձ․ և
աքիաքարոս դարմանէր զիս ռոճկօք
իւրովք․ մինչև չոգայ ես յեղիմայիդայ:
19 * Եւ կինն իմ՝ մանէր՝ և գործէր ձե_
20 ռօք․ և տայր տերանցն: * Եւ նոքա
տային զվարձս նորա․ և յաւելին․ և
21 ետուն նմա ուլ մի ևս: * Եւ յորժամ
եկն նա առ իս․ սկսաւ կագել ընդ իս․
և ասեմ ես ցնա․ ուստի բերեր զուլդ
զայդ․ միթէ գողունի է․ տուր անդր
ցտեարս իւր․ ‖զի ոչ է ինձ օրէն ու_ ‖Ել.
22 տել զգողունի: * Եւ ասէ կինն, պա_ 22․1․
տիւ ետուն ինձ վասն վարձուց իմոց:
և ես անհաւատացի նմա․ այլ ստի_
պէի տալ ցտեարս իւր․ և ես իբրև
զամօթի հարկանէի 'ի նմանէն․ և նա
ասէ ցիս․ ‖ուր են արդ ողորմութիքն ‖Յոբայ
քո՝ և արդարութիքն․ զի ահաւասիկ 2․ 9․
յայտնի եղեն քեզ:

ԳԼ: Գ:

Եւ ես տրտմեցայ՝ և լացի . և յա- 1
րեայ՝ և կայի յաղօթս զայրա-
գին սրտիւ ։ * Եւ ասեմ, արդար ես 2
դու Տր՝ և ամ գործք քո . և ամ ճանա
պարհք քո ողորմութի ։ և զդատաս-
տանս՝ և զճշմարիտն՝ և զարդարն դա
տես մինչև յաւիտեան ։ * Նայեա՛ց առ- 3
իս . և յիշեա՛ զիս . և մի հատուցաներ
ինձ ըստ մեղս իմ . և ըստ չարիս իմ և
հարց իմոց՝ որք մեղան առաջի քո ։
* Զի անցին նոքա զպատուիրանօք 4
Օրէ. 28.15. քով . || և ետուր զմեզ 'ի յափշտակու-
թի և 'ի գերութի և 'ի մահ՝ և յա-
ռակս նախատանաց ընդ ամ հեթա-
նոսս՝ ուր և ցրուեալքս եմք ։ և արդ
այժմ Տր բազում են իրաւունք ճշմար
տութե քոյ ։ * Զոր արարեր ընդ իս 5
և ընդ հարս իմ . զի ոչ արարաք զպատ
ուիրանս քո . և ոչ ևս գնացաք ճշմար
տութբ առաջի քո ։ * Արդ արա ընդ 6
իս ըստ հաճութե կամաց քոց . և տուր
հրաման առնուլ զոգի իմ . զի եղէց
արձակեալ 'ի հոգւոյս՝ եղէց հող . զի
լաւ է ինձ մեռանիլ՝ քան զայս կեանս
իմ . զի նախատինս սուտս լուայ . և
տրտմութի բազում է յիս . արձակեա
զիս 'ի վշտաց իմոց 'ի տեղին յաւիտե
նից . և մի դարձուցաներ զերեսս քո
յինէն ։ * Քանզի և 'ի նմին իսկ ա- 7
ւուր էր լուեալ նորա զիրսն . որ էր ան
ցեալ ընդ սառրայ ընդ դուստր հռա
գուելայ . որ էր յեկբատանս 'ի մա-
րաց գաւառին ։ * Զի նախատէին 8
զաղջիկն աղախնայք հօրն իւրոյ . որ
էր տուեալ արանց եօթանց . և ազմո
դէս դևն չար սպանանէր զնոսա ,
մինչև մերձեցեալ էին 'ի նա ըստ
օրինի արանց և կանանց . և նախա-
տէին զնա աղախնայքն , և ասէին . ո՞չ
իմանաս՝ զի հեղձուցանես զարս քո .
զի ահա զեօթն այր առեր . և ոչ 'ի
միում վայելեցեր ։ * Արդ զմեզ զի՞ 9
տանջես . ընդէ՞ր և ոչ դու ընդ նոսա
կորեար . զի ոչ տեսանէաք մեք զզա-
ւակ քո մինչև յաւիտեան ։ * Զայս 10
իբրև լուաւ աղջիկն՝ տրտմեցաւ յոյժ .
և կամէր խեղդել զինքն ։ և ասէր՝ մի
եմ ես՝ միամօր հօրն իմոյ . արդ եթէ
առնեմ զայս՝ նախատինս առնեմ
նմա . և իջուցանեմ ես զծերութի նր
ցաւովք 'ի դժոխս ։ * Եւ կայր նա յա 11
ղօթս ընդ պատուհանն . որ էր ընդ
դէմ էմի ։ և ասէր ։ * Օրհնեալ ես 13
դու Տր Ած իմ . օրհնեալ է անունդ
քո սուրբ և պատուական մինչև յաւի
տեան ։ * Եւ արդ Տր՝ բոլորով սրտիւ 14

15 իմով աղաչեցի զքեզ ։ * Եւ ասացի
հրաժարել հոգւոյս 'ի մարմնոյս իմմէ .
16 զի մի ևս լսիցեմ զնախատինս ։ * Զի
դու Տր գիտես . զի սբ եմ ես յամ
17 մեղաց կուսութբս իմով ։ * Եւ ո՛չ է
իմ աղտեղեալ զանուն իմ . և զանուն
հօր իմոյ . և միամօր եմ ես հօր իմոյ .
և ոչ գոյ որդի , որ ժառանգէ զնա . և
ո՛չ է իւր եղբայր մերձաւոր . և ոչ եղ
բօր որդի՝ զի պահեցից ես զանձն իմ
նմա կնութե . զի ահաւասիկ կորեան
իմ եօթն այր . արդ զինչ օգուտ է ինձ
բնաւ կեալ . արդ եթէ ոչ կամիս զմե-
ռանիլս Տր . նայեա՛ց յիս՝ և ողորմեա՛ց
ինձ . զի մի ևս լուայց ես զնախատինս ։
24 * Եւ լսելի եղեն աղօթք երկոցունցն
25 առաջի մեծին ռափայելայ ։ * Եւ ա-
ռաքեցաւ նա բժշկել զերկոսին . տո-
բիթայ կեղևել զլուսն յաչաց նր ։ և
զսառրայի զդստերն հռագուելի հա-
նել զազմոդ դևն . և տալ զնա կին տո
բիայ որդւոյ տոբիթայ . վասն զի տոբիայ
անկ իսկ էր ժառանգել զնա . և 'ի նմին
ժամանակի դարձաւ տոբիթ . և եմուտ
'ի տունն իւր . և սառայ դուստրն հռա
գուելեայ էջ 'ի վերնատանէ իւրմէ ։

ԳԼ: Դ:

1 Եւ յաւուրն յայնմիկ յիշեաց զար
ծաթն . զոր եդ առ գաբայելայ
'ի հռագիս քաղաքի՝ յերկրին մարաց ։
և ասէ նա 'ի միտս իւր . ես խնդրե-
ցի մահ անձինս իմոյ . ընդէ՞ր ոչ կո-
չեմ զտոբիա զորդին իմ . և ցուցանեմ
2 նմա զամ . մինչչև մեռեալ իցեմ ։ * Եւ
կոչեաց զնա , և ասէ ցնա՝ || որդեակ || Սիրաք.
3 իմ ։ * Եթէ մեռանիցիմ , թաղեսջիր 7.29.
զիս՝ և մի անարգեսցես՝ և կամանես
առնիցես զմայր քո . || այլ պատուեսցես || Ելից.
զնա զամ աւուրս կենաց քոց . և արաս 20.12.
ցես նմա զամ ինչ . որ հաճոյ է նմա . և
4 մի տրտմեցուցանիցես զնա ։ * Եւ
յիշեսցես դու . զի բազում ճգնու
կրեաց վն քո . յորժամ էիր դու յորո-
5 վայնին ։ * Եւ յորժամ մեռանիցի թա
ղեսցես ընդ իս 'ի նմին շիրմի ։ և յիշեա
6 դու զՏր Ած քո ։ * Զամենայն աւուրս
կենաց քոց . և մի մեղանչիցես դու . և
կամ յանցանիցես զպատուիրանօքն
նր ։ այլ առնիցես զարդարութի յամ
կեանս քո . և մի գնասցես դու 'ի ճա-
նապարհս անիրաւութե . զի յորժամ
առնիցես դու զճշմարտութի , յաջո-
ղեսցին ամ գործք քո . և ամենեցուն՝ || Առակ.
7 որոց գործեն զարդարութի ։ * || Յըն- 3. 9.
չից քոց առնիցես զողորմութիս . և մի Սիրաք.
ագահեսցէ ակն քո՝ յորժամ առնիցես 4. 1. և
դու զողորմութիս . և մի դարձուցա 14.13.

Ղուկ. նիցես դու զերեսս քո յամենայն աղ_
14.13. քատաց. եւ 'ի քէն ոչ դարձուսցէ ՏԾ
‖ Սիրաք. զերեսս իւր։ *‖ Որչափ եւ իցէ քո. ըստ 8
35.12. նմին բազմութե արասցես զողորմու
թիւն։ *Եթէ սակաւ իցէ քո՝ ըստ 9
սակաւին. եւ մի յապաղեսցես առնել
զողորմութիւն։* Զի գանձս բարիս 10
գանձեսցես քեզ յաւուրն կենաց քոց։
‖ Սիրաք. *‖ Զի ողորմութիւնք փրկեն 'ի մահուա 11
29.15. նէ. եւ ոչ տան մտանել 'ի խաւարն։
*Պարգեւք բարիք են ողորմութիւնք 12
ամենեցուն. որք առնեն զնա առաջի
‖ Ա. Թես. ՏՆ։ *‖ Եւ զգոյշ լինիջիր դու ան_ 13
4. 3. ձին քում 'ի պոռնկութենէ. եւ առ_
նուցուս դու կին 'ի զաւակէ հարց քոց.
եւ մի առնուցուս դու կին յազգէ օտա
րէ. զի որդիք մարգարէից եմք. Նոյի՝
աբրահամու՝ իսահակայ՝ յակոբայ՝
հարցն մերոց առաջնոց։ յիշեա դու
որդեակ. զի սոքա ամենեքեան առին
կանայս յեղբարց իւրեանց. եւ զաւակ
նոցա ժառանգեսցէ զերկիր։ եւ դու
որդեակ՝ սիրեսցես զեղբարս քո. եւ մի
դարձուսցես զերեսս քո. եւ մի դար_
ձուցանիցես դու զսիրտ քո յեղբարց
քոց. յորդւոց եւ 'ի դստերաց ժողովր_
դեան քոյ. առնուլ քեզ 'ի նոցանէ
‖ [illegible] կին։ *‖ Զանզի յամբարտաւանու_ 14
3. 5. թէ է կորուստ՝ եւ խռովութիւն յոյժ. եւ
'ի պղծութենէ պակասութի, եւ կարօ
տութի յոյժ. զի պղծութիւն է մայր
‖ Ղեւտ. սովու։ *‖ Եւ վարձք վարձկանի քոյ 15
19.13. առ քեզ մի ագցին. այլ հատուսցես
2. Օրէն. դու առժամայն. եւ եթէ ծառայես_
24.14. ցես դու ՏՆ, հատուսցէ քեզ 'ի բա_
րիս. զգոյշ լինիջիր դու որդեակ յամ
գործս քո. եւ լեր դու խրատեալ յամ
‖ Մատթ. կեանս քո։ *‖ Եւ զոր դու ատես, 16
7.12. եւ ումեք մի առնիցես. զգինի արբեցու
Ղուկ. թե մի ըմպիցես. եւ մի երթիցես դու
6. 31. արբեալ 'ի ճանապարհ։ *‖ 'Ի հացէ 17
‖ Ղուկ. քումմէ տացես քաղցելոց. 'ի հան_
14. 13. դերձէ քումմէ մերկոց. եւ ամենեքեան
որք յաւելցին քեզ՝ առնիցես զողոր_
մութի։ *Սփռեսցես դու զհացն քո 18
'ի վերայ գերեզմանաց արդարոց. եւ
մի տացես զայն մեղաւորաց։ *Խոր_ 19
հուրդ յամ մարդոյ խնդրեսցես. եւ
մի արհամարհեսցես զամ խորհուրդս
պիտանեաց։ *Եւ յամենայն ժամ 20
օրհնեսցես դու զՏր ԱԾ քո. եւ 'ի նմա
նէն խնդրեսցես դու՝ ով ուղղեսցին
ճանապարհք քո. եւ ամ խորհուրդք եւ
դնացք քո յաջողեսցին. զի ամ խոր_
հուրդք մարդոյ ոչինչ են։ այլ Տր ինքն
տայ զխորհուրդս բարեացն. եւ զորս
կամի խոնարհեցուցանէ. ով եւ հաճոյ
է նմա։ եւ արդ որդեակ՝ յիշեսցես դու

զամ զպատուիրանս իմ. զորս պատ_
ուիրեմ ես քեզ. եւ մի ջնջեսցին նոքա 'ի
21 սրտէ քումմէ։ *‖ Եւ արդ՝ ես ցուցա ‖ Վեր.
նեմ քեզ զտասն քանքար արծաթոյն. 1.15.
զոր եդի ես 'ի պահ առ գաբայելայ
որդւոյ գաբրիելայ. 'ի հռագաւ յերկ
23 րին մարաց։ *Եւ մի երկնչիցես որ_
դեակ՝ զի աղքատացաք յոյժ. ‖ զոն ‖ Հռով.
քո բազում ինչք՝ եւ ստացուածք՝ ե_ 8.17.
թէ երկնչիցիս դու յԱյ. եւ 'ի բաց
լինիցիս յամ մեղաց. եւ արասցես դու
զհաճոյսն առաջի նորա։

ԳԼ. Ե.

1 Եւ պատասխանի ետ տօբիա՝ եւ
ասէ ցնա. հայր՝ արարից զամ
2 ինչ. զոր պատուիրեցեր ինձ։ *Բայց
ես զիարդ կարացից գտանել զար_
3 ծաթն. զի ոչ գիտեմ զայրն։ *Եւ
ետ նմա զգիր առնն. առ որում կայր
4 գանձն յաւանդի։ *Եւ ասէ ցնա.
խնդրեա դու քեզ զայր ոք. որ եկես_
ցէ ընդ քեզ. եւ ես տաց զվարձս նմ
մինչեւ կենդանիս եմ. եւ երթիցես՝ առ
5 ցես զարծաթն։ *Եւ գնաց տօբիա
խնդրել ընդ իւր ուղեւոր. եւ եգիտ
6 նա զռափայէլ հրեշտակ։ *Եւ նա ոչ
7 գիտէր՝ ով իցէ նա։ *Եւ ասէ ցնա
տօբիա. կարես գալ դու ընդ իս 'ի
հռագաւ յերկիրն մարաց։ եւ կամ ես
դու տեղեակ եւ խելամուտ տեղեացն։
8 *Ասէ ցնա հրեշտակն. եկից ես ընդ
քեզ եւ ճանապարհին տեղեակ եմ. եւ
ճանաչեմ ես զգաբայէլ զեղբայրն
9 մեր։ *Եւ ասէ ցնա տօբիա. մնա դու
վայր մի սակէն՝ մինչեւ հարցից ես
զհայրն իմ։ եւ ասէ ցնա՝ երթ. եւ մի
10 յամիցես։ *Եւ եմուտ՝ եւ պատմեաց
հօրն. ահաւասիկ գտի ընկեր. որ գայ
ընդ իս. եւ ասէ ցնա հայրն իւր. կոչեա
դու զնա առ իս. զի գիտացից թէ յոր
մէ ազգէ է նա. եւ կամ թէ հաւատա
11 րիմ է գալ ընդ քեզ։ *Եւ նա կո_
չեաց զնա 'ի ներքս. եւ ողջոյն ետուն
16 միմեանց։ *Եւ ասէ ցնա տօբիթ. եղ_
բայր, յորմէ ցեղից մերոց ես դու.
17 պատմեա ինձ։ *Եւ ասէ ցնա. զազ
գատոհմն իմ խնդրես՝ թէ վարձուոր,
որ երթայ ընդ որդւոյդ քում։ եւ ասէ
ցնա տօբիթ. կամիմ եղբայր գիտել
18 զազգն քո՝ եւ զանուն։ *Եւ ասէ. ա_
նուն իմ ազարիա՝ անանիայ որդի մե
19 ծի եղբարց քոց։ *Եւ ասէ ցնա տօ_
բիթ. ողջ եկիր եղբայր. եւ մի ցաս_
նուր ինձ. զի խնդրեցի զազգատոհմն
քո գիտել. զի դու եղբայր իմ իսկ ես՝
'ի բարի՝ եւ յազնուական յազգէ. զի
ճանաչէի ես զանանիա եւ զյոնաթան՝

եւ

և զորդիսն. և զանձմայ. և զմեծի. յոր
ժամ՝ երթայաք մեք 'ի միասին երկիր
պագանել յերուսաղէմ, և մատուցա
նել զանդրանիկս՝ և զտասանորդս ար
դեանց. և ոչ մոլորեցան նոքա ըստ
մոլորութեան եղբարցն մերոց. յարմա
տոյ, և յազգէ մեծայ ես եղբայր։
20 *Այլ արդ՝ ասա՛ դու ինձ. զինչ տաց
քեզ վարձս. դրամ մի յաւուր. և զտո
21 ճիկն որպէս որդւոյ իմում։ *Եւ
յաւելից ես 'ի վարձսն քո՝ եթէ ող
ջութեամբ դառնայցէք այսրէն։ և հաճոյ
թուեցաւ նոցա առնել այսպէս։
22 *Եւ ասէ ցնա տօբիա. պատրաստ
ես դու որդեակ 'ի ճանապարհն, և յա
ջողեսցի քեզ։ և պատրաստեաց մա
նուկն զթոշակն ճանապարհին։ և ասէ
ցնա հայրն իւր. գնա՛ դու որդեակ ընդ
առնդ ընդ այդմիկ. այլ որ բնակեալն
է յերկինս Աստուած. յաջողեսցէ զճանա
պարհն ձեր. և հրեշտակ նորա ուղեկից
23 լիցի ձեզ։ *Եւ ելին՝ և գնացին եր
կոքեան 'ի միասին. և շուն պատանե
կին ընդ նոսա։ և ասէ մայրն նորա լա
լով. տօբիթ՝ զի՞ արձակեցեր զոր
դեակն 'ի մէնջ. ոչ դա է ցուպ ծերու
թեան մերոյ մտանել և ելանել առաջի
24 մեր։ *Արծաթ արծաթոյ մի՛ ժամա
նեսցէ. այլ եղիցի փոխանակ որդեկին
25 մերոյ։ *Զանզի՝ որ պատրաստեալս
26 է մեզ յԱստուծոյ՝ բաւական է մեզ։ *Եւ
ասէ ցնա տօբիթ. մի՛ լիցի քեզ տրտ
մութիւն քո՛յր. զի ողջութեամբ եկեսցէ.
27 և աչք քո տեսցեն զնա։ *Զի հրեշ
տակ նորա բարի առաջնորդ է նորա. և յա
ջողեսցէ զճանապարհն նորա. և դարձցի
28 այսրէն ողջութեամբ։ *Եւ ապա դադա
րեաց մայրն 'ի լալոյ անտի։

Գլ. Զ.

1 Եւ նոքա գնացին 'ի ճանապարհն. և
եկին 'ի գետն դկղաթ. և հան
2 դեան անդ առ ափամբն։ *Եւ պատա
նեակն էջ լուանալ յեզր գետոյն. և վա
զեաց ձուկն մի 'ի գետոյ անտի. և կա
4 մէր կլանել զպատանեակն։ *Եւ հրեշ
տակն ասէ ցպատանեակն. բո՛ւռն հար՝
և կա՛լ զձուկնդ. և կալաւ պատանեակն
5 զձուկն. և էհան զնա 'ի ցամաք։ *Եւ
ասէ ցնա հրեշտակն. բա՛ց դու զփոր
ձկանդ. և հա՛ն զսիրտ՝ և զլեարդդ. և
6 զլեղիդ. և դի՛ր 'ի զգուշութեան։ *Եւ ա
րար պատանեակն որպէս և ասաց ցնա
հրեշտակն. և զձուկնն խորովեցին՝ և
կերին. և ապա գնացին երկոքեան 'ի
միասին մինչև մօտ եղեն յեկբատանս։
7 *Եւ ասէ պատանեակն ցհրեշտակն.
ազարիա եղբայր. վասն է՞ր բարձաք

զսիրտս՝ և զլեարդս՝ և զլեղի ձկանս։
8 *Եւ ասէ ցնա՝ սիրտդ՝ և լեարդդ.
եթէ զոք ունի դև՝ կամ այսն պիղծ.
զայս արժան է ծխել առաջի առն, կամ
կնոջ. և այլ ոչ ևս դիմահարեսցի.
9 *Եւ լեղիս՝ եթէ ոք ունի զլուսն յաչս
10 իւր՝ օծանի սովաւ՝ և բժշկի։ *Եւ
իբրև մերձեցան նոքա 'ի հռագուէ։
11 *Ասէ հրեշտակն ցպատանեակն. եղ
բայր՝ այսօր ունիմք մեք հանգչել առ
հռագուէլայ. և նա ինքն ազգական է
քո. և է նորա դուստր. և անուն է
նորա սառա. արդ խօսեցայց ես վասն
12 նորա. զի տացեն զնա քեզ 'ի կին. *Զի Թուոց
քեզ անկ է ժառանգութիւն աղջկանն. 27.8. և
և դու միայն ես յազգէ նորա։ և աղջիկն 36.8.
արդարև բարւոք է. զգաստ է՝ և իմաս
13 տուն. և արդ լո՛ւր դու ինձ։ *Եւ
խօսեցայց ընդ հօր աղջկանն. և յոր
ժամ՝ դարձցուք մեք այսրէն 'ի հռա
գուէացւոց անտի, արասցուք քեզ զհար
սանիսն. քանզի գիտեմ ես զհռա
գուէլ. զի ոչ տացէ զնա առն օտարի
ըստ օրինացն մովսեսի. որ ոչ է մերձաւոր
արեանն. և վասն զի զժառանգու
թիւն քեզ արժան է առնուլ քան զամ
14 մարդոյ։ *Յայնժամ ասէ պատա
նեակն ցհրեշտակն. եղբայր ազարիա՝
իմ այսպէս լուեալ է վասն աղջկանն.
տուեալ է զնա եօթն առնն. և ամենե
քեան նոքա մեռեալ են յառագաստի
15 անդ։ *Եւ ես մի եմ միամօր հօրն ի
մոյ. երկնչիմ, գուցէ մտանիցեմ, և մե
ռանիցիմ, որպէս և առաջինքն. զի ունի
զաղջիկն դև. և սիրէ զնա. որում ո՛չ որ ո՛չ
մերձենայ մեղանչել ումեք, բայց մի
այն որոց մերձենան առնուլ զնա կնու
թեան. արդ եթէ առնեմ զայս. երկնչիմ,
գուցէ խզուցանիցեմ ես զհայրն իմ և
զմայրն իմ ցաւօք 'ի վիշտ իմ 'ի գերեզ
մանն իւրեանց. և որդի այլ ո՛չ գոյ. որ
16 թաղէ զնոսա։ *Եւ ասէ ցնա հրեշ
տակն. ո՛չ յիշես դու զբանս պատուի
րանաց հօրն քոյ. առնուլ քեզ կին
յազգէ քումմէ. և արդ լո՛ւր դու ինձ՝
17 զի քեզ եղիցի նա 'ի կնութեան։ *Եւ
վասն դիւին մի՛ ինչ հոգար. զի 'ի գի
շերիս յայսմիկ առցես դու զնա քեզ
18 կնութեան։ *Եւ յորժամ մտանիցես
յառագաստ անդր, առցես դու ա
ճիւնախառն կրակ. յորում խունկք
ծխեալք են. և դիցես դու 'ի վերայ նորա
'ի սրտէ անտի՝ և 'ի լերդէ ձկանն. և
19 ծխեսցես։ *Եւ հոտոտեսցէ դևն.
և փախիցէ. և ո՛չ ևս դարձցի անդրէն
20 մինչև յաւիտենից։ *Եւ յորժամ
մտանիցէք դու և աղջիկն 'ի սենեակ
անդր. յարիջիք դուք երկոքին՝ և գո

չեսջիք առ ողորմածն Ա͞Ծ լալով մե_
ծաւ. և կեցուսցէ զձեզ. և ողորմեսցի
ձեզ: * Ոչ քեզ էր պատրաստեալ 'ի 21
սկզբանէ իւրմէ. և դու ապրեցուսցես
զնա. և նա ընդ քեզ եկեսցէ 'ի տուն
քո. և կարծեմ թէ որդիք լինիցին քո
'ի նմանէն: * Եւ իբրև լուաւ զայս 22
տոբիա. անկաւ նմա գութ ընդ աղջ
կանն. և ոգին նորա կցեցաւ 'ի սէր նորա:

Գլ: Է:

Եւ եկին նոքա յեկբատանս. և մտին 1
նոքա 'ի տուն հռագուէլայ. և ել
ընդառաջ նոցա սառա. և ողջոյն ետ
նոցա. և նոքա նմա: և տարաւ զնոսա
ցաննա 'ի տուն: * Եւ ասէ ցհեդնայ ցկին 2
իւր. տեսանես. զի նման է պատա_
նեակս տոբիթայ եղբօր որդւոյ իմոյ:
* Եւ հարց զնոսա հռագուէլ՝ և ասէ. 3
ուստի էք եղբարք: և ասեն ցնա. յոր_
դւոցն նեփթաղիմայ եմք. որք գե_
րեալք են 'ի նինուէ: * Եւ ասէ ցնոսա 4
ճանաչէ՞ք դուք զտոբիթ զեղբայրն
մեր. և ասեն՝ ճանաչեմք: և ասէ ցնոսա.
ողջ է: * Եւ նոքա ասեն. ողջ է. և կեն 5
դանի է: և ասէ տոբիա, հայր իմ
է: * Եւ յարուցեալ վաղվաղակի հռա 6
գուէլ համբուրեաց զնա. և ելաց յոյժ.
* Եւ օրհնեաց զնա՝ և ասէ. բարւոյ 7
և բարերարի առն որդի: և իբրև լուա
ւ թէ տոբիթայ կացին աչքն, ելաց:
աննա * Եւ արտմեցաւ ինքն՝ և հեդնա կին 8
նորա. և սառա դուստր նոցա. և ըն
կալան՝ և հանդուցին զնոսա մեծաւ
խնդութեամբ: * Եւ զենին նոքա խոյ մի 'ի 9
խաշանց. և յօրինեցին՝ և եդին առաջի
նոցա խորտիկս բազումս. և ասէ տո
բիա ցռափայէլ. եղբայր ազարիա՝
արդ խօսեաց դու՝ վասն որոյ խօսէիրն
'ի ճանապարհի անդ. զի եղիցի այն_
պէս. և դարձոյց զբանսն անդրէն առ
հռագուէլ: և ասէ հռագուէլ ցտո_
բիայ. կեր՝ արբ՝ և ուրախ լեր: զի քեզ
անկ է առնուլ զմանուկն իմ. բայց
ասեմ քեզ զճշմարիտն: ետու ես զմա
նուկդ իմ եօթն առն. և յորժամ կա_
մէին մտանել առ դա, մեռանէին 'ի
նմին գիշերի. այլ դու այժմ որդեակ
իմ ուրախ լեր: * Եւ ասէ տոբիա. ոչինչ 10
ճաշակեմ աստ. մինչև հաստատէք
առիս զիրդ: * Եւ ասէ հռագուէլ. 13
‖ Թւոց 36.6. ‖ առ զնա քեզ ըստ օրինաց. զի դու եղ
բայր ես աղջկանն. և քեզ լիցի:
* Այլ ողորմածն Ա͞Ծ յաջողեսցէ ձեզ 14
'ի բարիս: * Եւ կոչեաց զսառայ ըդ_ 15
դուստրն իւր. և կալաւ նա զձեռանէ
նորա. և ետ զնա տոբիայ կնութեան.
և ասէ. ահաւասիկ ըստ օրինացն մո

սէսի առ դու զնա. և տար դու զնա
16 առ հայր քո: և օրհնեաց զնոսա: * Եւ
կոչեաց նա զհեդնայ զկին իւր. և ա_
ռեալ նա տայր աղջկանն զամենայն
ինչս տանն. և հաստատէր մուրհակօք՝
17 և կնքէր: * Եւ ապա սկսան ուտել՝
18 և ըմպել՝ և ուրախ լինել: * Եւ կո_
չեաց հռագուէլ զհեդնայ զկին իւր՝
և ասէ ցնա. քո՛յր՝ պատրաստեա՛ դու
զմիւս սենեակն՝ և տա՛ր անդր զաղ_
19 ջիկն: * Եւ արար՝ որպէս և հրամայ
եաց նմա. և տարաւ զնա անդր՝ և
ելաց. և ջնջէր՝ և մաքրէր մայրն զար_
20 տասուս աղջկանն: * Եւ ասէր ցնա.
քաջալերեա՛ց դուստր: Տէր երկնից և
երկրի տացէ քեզ զուրախութիւն և զցն
ծութիւն փոխանակ տրտմութեանս այ_
սորիկ. քաջալերեա՛ց դուստր. քաջա
լերեա՛ց:

Գլ: Ը:

1 Եւ իբրև կատարեցին նոքա ուտել
զընթրիսն. տարան զտոբիայ առ
2 աղջիկն: * Եւ իբրև եմուտ. յիշեաց
նա զբանսն ռափայէլի. և էառ նա
զաճիւնախառն զկրակ խնկոցն: և եդ
'ի վերայ նորա զսիրտ ձկանն և զլեարդն՝
և ծխեաց: և իբրև հոտոտեցաւ դևն
զհոտն զայն. փախեաւ 'ի վերին կողմն
3 սահմանացն եգիպտոսի: * Եւ կապեաց
զնա հրեշտակն: և իբրև մտին յանկո
4 ղին երկոքին: * Յարեաւ տոբիա 'ի գա
հոյից անտի՝ և ասէ. արի և դու քոյր՝
և կացցուք յաղօթս՝ և ողորմեսցի մեզ
Ա͞Ծ: և սկսաւ տոբիա կալ յաղօթս:
7 * Եւ ասէ. օրհնեալ ես դու Տէր Ա͞Ծ
հարցն մերոց. և օրհնեալ է անուն քո՝
և փառաւորեալ մինչև յաւիտեանս.
օրհնեսցեն զքեզ երկինք և ամենայն
8 ստացուածք քո: * ‖ Դու արարեր ‖ Ծննդ.
զադամ, և ետուր նմա օգնական զեւայ. 2. 7.
հաստատութիւն նմա զկինն նորա. և 'ի
նոցանէն եղև ամենայն զաւակ մարդ
կան. դու ասացեր՝ եթէ ոչ է բարւոք
լինել մարդոյ միայն. արասցուք նմա
9 օգնական նման նմա: * Եւ արդ Տէր՝
ոչ եթէ վասն պոռնկութեան ինչ առ
նում ես ինձ զքոյրս զայս. այլ ճշմար_
10 տութեամբ: նայեա՛ց Տէր: * Եւ ողորմեա՛ց
ինձ. զի 'ի միասին ծերասցուք: և ասէ
աղջիկն ընդ նմա: և ննջեցին երկո_ ընդ նմա
քին 'ի միասին 'ի գիշերին յայնմիկ: Ամէն:
11 * Եւ չոգաւ հռագուէլ. և փորեաց նմա
12 գերեզման: * Քանզի երկնչէր. եթէ
13 դուցէ և նա մեռանիցի: * Եւ եկն
14 հռագուէլ 'ի տուն իւր: * Եւ ասէ
ցհեդնայ ցկին իւր. յղեա՛ դու զմի ոք
յաղախնաց այդի. և տեսցէ՝ եթէ կեն
դանի

դանիէ՝ ապաթէ ոչ թաղէսցուք զնա՝ 15
և մի՛ոք գիտասցէ։ *Լ՚ն եմուտ աղա-
խինն և ետես զերկուսեանն՝ զի ննջէին։
*Լ՚ն ելնա՝ և պատմեաց նմի՝ եթէ կէն 16
դանի են։ *Լ՚ն օրհնեաց Տէրոջ Հռագուէլ 17
զԼ՚Ծ՝ և ասէ. օրհնեալ ես դու Տէր
Լ՚Ծ՝ յաւմ օրհնութիս և՝ ի փառս քո.
և օրհնեսցեն զքեզ սուրբք քո. և ամ
ստեղծուածք քո. և ընտրեալք քո օրհ
նեսցեն զքեզ մինչև յաւիտեան։
*Օրհնեալ ես դու Տէր Լ՚Ծ. զի ու- 18
րախ արարեր զիս. և ոչ էանց ընդ խո-
րոպէս և կարծեկին. այլ ըստ բազում
ողորմութեդ քոյ արարեր դու ընդ
մեզ։ *Օրհնեալ ես դու Տէր. զի ոլոր 19
մեսյար երկոցունց միամտութեա. արա
դու Տէր ընդ սոսա զողորմութիդ քո.
կատարեա դու զկեանս սոցա ողջու-
թիւ և ուրախութիւ։ *Լ՚ն հրամայ- 20
եաց նա ծառայից իւրոց խնամել զգե-
ղեցկութեան։ *Լ՚ն արար նոցա հարսա- 22
նիս աւուրս չորեքտասան։ *Լ՚ն ասէ 23
ցնա հռագուէլ. երդմնեցուցանեմ
զքեզ. զի մի՛ գնասցես դու աստի. մին
չև կատարեսցին աւուրք չորեքտա-
սան հարսանեացս։ *Լ՚ն ապա առցես 24
դու զկէս ընչից իմոց. և երթիցես դու՝
և աղջիկդ՝ խաղաղութիւ առ հայրն
քո. և զայլն ամենայն առնուցուք յոր
ժամ մեռանիցիմք ես և կինա իմ։

Գլ։ Թ։

Լ՚ն կոչեաց տօբի զառափայել՝ և ա- 1
սէ ցնա. եղբայր աղարիա։ *Լ՚ն 3
դու քեզ պատանի միւսերկուս ուղա-
և գնա՝ ի հռագիս մարայ՝ առ գա-
բայել. և բեր դու լինձ զարծաթն ան
ահ. և գնա առեալ ընդ քեզ ածցես
՝ի հարսանիս։ *Ա՚նդր երդմնաւ հռա- 4
գուէլ եթէ ոչ արձակեմ զքեզ։
*Լ՚ըդ հայրն իմ համարել զաւուրսն. 5
և եթէ յամեմք, մեծաւ վշտօք՝ ի տար
մութիւն լինիմ։ *Լ՚ն գնաց ռափայել՝ 6
և հանգեաւ առ գաբայելեայ. և ետ
նմա զդիւր մուրհակին. և եբեր նա ըզ
պարկն կնքօքն հանդերձ. և ետ ցնա։
*Լ՚ն կանխեալ ընդ առաւօտն՝ գնաց 12
ցին նոքա՝ ի հարսանիս անդր. և հա-
ձեցաւ տօբիա ընդ կինն իւր։

Գլ։ Ժ։

Լ՚ն տօբիթ հայրն նր զամաւուրս 1
խորհէր՝ ի սրտի իւրում՝ , յոր-
ժամ կատարեցան աւուրք ժամնա-
կելցին՝ և ոչ եկին։ *Լ՚ն ասէ. արդեօք 2
մեռաւ գաբայել. և ոչք ետ նմա զար
ծաթն. և նա ոչ կամի զալ յամօթ ոչ.
և արտաւմ եղև նա յոյժ։ *Լ՚ն ասէ 3

‖ ցնա կինն իւր. կորեաւ մանուկն՝ զի ‖ Ա էր.
4 յամեաց այսչափ։ *Լ՚ն ակաւ նա լալ՝ 5.23.
5 և սգալ զնա։ *Լ՚ն ասէ. ոչ է լինձ
պէտս օրդեակ իմ և ոչ ինչ. այլ ընդէր
բնաւ թողի զքեզ լոյս աչաց իմոց։
6 *Լ՚ն ասէ ցնա տօբիթ. լուռ լեր. և
7 մի հոգար. ողջ է։ *Լ՚ն նա ասէ ցնա.
դու լուռ լեր. և մի խաբեր զիս. զի
մանկիկն իմ կորեաւ։ և ելաներ զօր
հանապազ՝ և գայր՝ ի ճանապարհն՝ ընդ
որ գնացին. ՚ի տուէ հայ ոչ ուաեր.
և՚ի գիշերի ոչ դադարեր ՚ի սգալոյ
զտօբիայ զորդին իւր. մինչև կատա-
րեցան աւուրք չորեքտասանք հարսա
նեացն. զոր երդուաւ հռագուէլ լի-
8 նիլ նոցա անդ։ *Լ՚ն ասէ տօբիա
ցհռագուէլ. արձակեա զիս. զի հայր
իմ և մայր իմ սպասս ակն ունին տեսա
9 նել զիս ՚ի հոգւոջ։ *Լ՚ն ասէ ցնա ա-
նեղն իւր. կաց՝ ընդ առիս. և ես
յղեցից մանկուանս առ հայրն քո. և
10 պատմեսցեն նմա վասն քո։ *Լ՚ն ասէ
տօբիա. ոչ է այդպէս. այլ արձակես
ցես զիս առ հայրն իմ. և յարեաւ հռա
գուէլ՝ և ետ նմա զտասայ զկինն նր՝ և
զկէս ընչից իւրոց. և զծառայ և զա
զախին. և զանասունն և զարծաթ։
11 *Լ՚ն օրհնեաց զնոսա. և արձակեաց՝
և ասէ. յաջողեսցէ ձեզ որդեակ իմ
Տէր Լ՚Ծ երկնից. մինչև մեռեալ իցեմ
12 ես։ *Լ՚ն ասէ ցդուստրն իւր. պատ
ուհեա դու որդեակ իմ զսկեսուրն քո.
և զսկեսրայրն. քանզի նոքա են քո
հայր և մայր. և ՚ի բաց լեր դու ՚ի բա
նից ատելուեց. և համբուրեաց զնա։
13 *Լ՚ն հեդնա ասէ ցտօբիայ. եղբայր
սիրելի, աղջուեթ տարցէ զքեզ Տէր ՚ի
տուն քո. և տացէ տեսանել լինձ ըզ
զաւակ՝ ի սառայէ դառերես իմմէ. զի
բերկրեցայց ես առաջի Տն. և արդ
յանձն առնեմ զառքեզ. և յանձն լի-
ցի. մի տրամեցուցանիցես զառ։

Գլ։ ԺԱ։

Եառ այսորիկ՝ և տօբիա երթայր, 1
և օրհներ զԼ՚Ծ. զի յաջողեաց
նմա զճանապարհն նր. օրհներ հռա-
գուէլ զկինն իւր և նա երթայր ընդ
նոսա մինչև մերձեցան նոքա ՚ինինե-
2 ուէ։ *Լ՚ն ասէ ռափայել ցտօբիայ.
արդ ոչ գիտես դու եղբայր. որպես
3 թողեր դու զհայրն քո։ *Լ՚ն առաջ
անցցուք մեք քան զկինդ քո. և պատ
4 րաստեսցուք մեք զտունն։ *Լ՚ն առ
դու ՚ի ձեռն քո զլեղի ձկանն. և գնա
ցին նոքա. և եկին շուտն զկնի նոցա։
5 *Լ՚ն անդնա նասեր. և ապասեր ըստ
սովորութեն ճանապարհի որբոյն
իւրոյ։

իւրոյ ։ *Եւ ետես նա զնա՝ զի գայր․ և 6
ասէ ա՛հաւասիկ որդին քո գայ․ և այրն՝
որ ընկերն՝ չոգաւ ը՟ն նմա ։ *Եւ ասէ 7
ռափայէլ․ գիտեմ ես․ զի բանին աչք
հօրն քո ։ *Արդ օծ՛ շուրջ զաչօքն 8
զլեղին․ և նա կսկծեցուսցէ․ և հանցէ
զլուսն յաչաց նորա․ և տեսանիցէ ։
*Եւ ընթացաւ ընդառաջ աննա․ և 9
անկաւ ՚ի վերայ պարանոցի որդւոյն
իւրոյ՝ և ասէ ցնա․ տեսի ես զքեզ որ
դեակ իմ․ արդ այսուհետև անհոգ
մեռանիմ․ և լացին երկոքին ։ *Եւ 10
տոբիթ ելանէր արտաքոյ առ դրունս
սրն․ խարխափէր՝ գլորիւր․ որդին
ընթացաւ առ նա․ և յարուցանէր․ և
կանգնէր զհայրն իւր ։ *Եւ ցանէր 13
նա զլեղին յաչս հօրն իւրոյ․ և ասէր․
ժուժեա՛ հայրիկ․ և համբերեա՛ ։
*Եւ իբրև եկաց վայր մի․ վաղվաղա 14
կի կեղևեցան՝ և անկան լուսունքն
յաչաց նորա ։ *Եւ ետես նա զորդին 15
իւր․ և անկաւ նա զպարանոցաւ ն՟ր ։
*Եւ լայր․ և ասէր․ օրհնեալ ես Տ՟ր 16
Ա՟Ծ․ և օրհնեալ է անուն քո յաւի֊
տեանս․ և օրհնեալք են ա՟մ սուրբք
քո հրեշտակք ։ *Զի խրատեցեր՝ և 17
ողորմեցար ինձ․ զի տեսանեմ զտո֊
բիայ զորդի իմ․ և եմուտ որդի ն՟ր ՚ի
ներքս խնդութ՟բ․ և պատմեաց նա
հօրն իւրում զմեծամեծսն․ որք եղեն
նմա ՚ի մարս ։ *Եւ ել տոբիթ ընդ֊ 18
առաջ նուոյն իւրոյ խնդութ՟բ․ և օրհ
նէր զԱ՟Ծ առ դուռս նինուէի ։ և զար
մանային՝ որք տեսանէին զնա․ զի յըն
թանալն իւրում տեսանէր ։ *Եւ տո 19
բիթ գոհանայր առաջի նոցա․ եթէ
որպէս ողորմեցաւ նմա Ա՟Ծ․ և իբրև
մօտ եղև տոբիթ առ հարսնն իւր․
օրհնեաց զնա՝ և ասէ․ եկիր ողջութ՟բ
դուստր․ օրհնեալ է Ա՟Ծ՝ որ էած
զքեզ առ մեզ․ և հայր քո և մայր քո․
և եղև ուրախութ՟ի ամենեցուն եղ
բարցն նորա․ որք էին ՚ի նինուէի ։
*Եւ եկին աքիաքարոս․ և նասբաս 20
եղբօրորդիք ն՟ր ։ *Եւ արարին նմա 21
անդ հարսանիս աւուրս եօթն ։

ԳԼ․ ԺԲ․

Եւ կոչեաց տոբիթ զտոբիայ զոր 1
դին իւր՝ և ասէ ցնա․ տե՛ս արդ
որդեակ զվարձս առնդ․ որ եկն ընդ
քեզ․ և յաւելուլ յայն արժան է ։
*Եւ ասէ ցնա․ հա՛յր՝ ոչինչ պակա֊ 2
սի ինձ՝ եթէ տամ զկէս ընչից
իմոց՝ զոր բերի․ *Զի զիս էած առ 3
քեզ ողջ․ և զկինն իմ ողջացոյց․ և
զարծաթն իմ եբեր․ և զքեզ նոյնպէս
ողջացոյց ։ *Եւ ասէ ծերն․ յիրաւի է 4

5 տալ դմա ։ *Եւ կոչեաց նա զհրեշ
տակն՝ և ասէ ցնա․ ա՛ռ դու զկէս այնր
6 ա՟մ․ զոր բերերն ։ *Եւ կոչեաց յայն
ժամ զերկոսին զնոսա՝ և ասէ ցնոսա․
օրհնեցէք դուք զԱ՟Ծ․ և խոստովան
եղերուք դուք նմա․ և տուք նմա ըզ
փառս․ և խոստովա՛ն եղերուք առաջի
ա՟մ՝ կենդանեաց վ՟ս այդր․ զոր արար
ընդ ձեզ․ զի բարի է օրհնել զԱ՟Ծ․ և
բարձրացուցանել զանուն ն՟ր․ և զպատ
գամս գործոց Ա՟Յ պատուով մեծա
ցուցանել․ և մի՛ յապաղէք խոստովան
7 լինիլ նմա ։ *Զխորհուրդ թագաւո
րի բարուոք է ծածկել․ այլ զգործս
Ա՟Յ յայտնել փառօք․ զբարիս գոր֊
ծեսջիք․ և չար ձեզ ոչ պատահեսցի ։
8 *Բարիք են աղօթք՝ պահօք՝ և ողոր֊
մութ՟բք՝ և արդարութ՟բք․ բարի է
սակաւիկ մի արդարութ՟բ, քան զբա֊
զում ինչս անիրաւութ՟բ․ բարի է առ
նել զողորմութիւս, քան դնել զգանձս
9 ոսկւոյ ։ *Զի ողորմութ՟ի ՚ի մահուա֊
նէ փրկէ․ և նա ինքն սրբէ յա՟մ
մեղաց․ որք առնեն զողորմութիւս, և
10 զարդարութիւս՝ լցցին կենօք ։ *Եւ
որք մեղանչեն, պատերազմօղք են
11 իւրեանց կենացն ։ *Արդ ոչ ծածկե
ցից ես ՚ի ձէնջ բան մի․ զի ասացի
իսկ եթէ զխորհուրդս արքայի ծած
կել բարուոք է․ այլ զգործս ա՟յ յայտ֊
12 նել փառօք ։ *Յորժամ կայեր դու
յաղօթս՝ և նուն քո սառա՝ ես մատու
ցի զյիշատակ աղօթիցն ձերոց առա
ջի սրբոյն․ և յորժամ թաղէիր դու
13 զմեռեալսն․ ես ընդ քեզ էի ։ *Եւ յոր
ժամ ոչն դանդաղեցար ՚ի յառնել՝ և
թողուլ զճաշն քո․ զի երթիցես․ և
ամփոփիցես դու զմեռեալսն․ ոչ մոռա
ցայ զքեզ, յորժամ զբարիսն գործէիր․
14 այլ ընդ քեզ էի ։ *Եւ առաքեաց զիս
Ա՟Ծ բժշկել զքեզ՝ և զնու քո զսա֊
15 ռայ ։ *Ես եմ ռափայէլ յեօթանց
անտի ՚ի սրբոցն հրեշտակաց՝ որք հա
նեն՝ և մատուցանեն զաղօթս սր֊
բոյն․ և մտանեն առաջի փառաց սըր
16 բոյն ։ *Եւ խռովեցան երկոքեան՝ և
անկան ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց․ զի
17 զահի հարան յոյժ ։ *Եւ ասէ ցնոսա՝
մի երկնչիք․ խաղաղութիւն լիցի ձեզ․
18 և զԱ՟Ծ օրհնեցէք ։ *Զի ոչ եթէ ի֊
մով ինչ շնորհօք եկի ես․ այլ կամօք
Ա՟Յ ձերոյ եկի․ օրհնեցէք զնա յաւի֊
19 տեան ։ *Ամ՟ն զի զա՟մ զաւուրսն
զոր յայտնէի ես ձեզ․ ոչ կերի՝ և ոչ 18.7.
արբի․ այլ իբրև տեսիլ տեսանէիք ։ 19.3.
20 *Եւ արդ այժմ խոստովան եղերուք
Ա՟Յ ձերում․ զի ելանեմ ես առ այն՝
որ առաքեացն զիս․ և գրեցէք դուք
զայս․

զայս ամենայն : * Որ եղեւ՝ և կատարե 21
ցաւ : և գրեցաւ 'ի գիրսս : և այլ ո՛չ
եւս տեսին զնա : * Գոհանային զգոր_ 22
ծոյն զմեծամեծայն Այ . և որպէս
երևեցաւ նոցա հրեշտակն Տն :

ԳԼ: ԺԳ:

Եւ՛ տօբիթ գրեաց աղօթս 'ի ցնծու 1
թե՛ և ասէ․օրհնեալ է Ած․որ կեն
դանի է յաւիտեանս՝ և արքայութի նր
||2.Օրէ. յամենայաւիտեանս* || Զի նա հարկանէ՝ 2
32.39. և ողորմի . իջուցանէ 'ի դժոխս՝ և հա
1 Թագ. նէ. և ոչ՛ք է՝ որ փախիցէ 'ի ձեռաց նր :
2. 6. * Խոստովան եղերուք նմա որդիք իղի 3
Իմաստ. առաջի ազգաց :* Զի նա ցրուեաց զմեզ 4
16. 13. ամիջ 'ի նոսա . յայտնեցէք զմեծութիւ
նորա . բարձրացուցէք զնա առաջի
ամենայն կենդանեաց . զի նա իսկ է
Տր Ած մեր . Ած հայր մեր՝ մինչև յա
մենայն յաւիտեանս : * Եւ տանջեաց 5
զմեզ յամենայն անիրաւութիւ մեր .
և դարձեալ ողորմեսցի մեզ . և ժողո
վեսցէ զմեզ յամենայն ազգաց՝ յորս և
ցրուեցաք 'ի նոսա : * Եթէ դարձջիք 8
դուք 'ի նա բոլորով սրտիւ՛ ձերով՝ և
յամենայն անձնէ . և արասջիք դուք
առաջի նր զճշմարտութի . յայնժամ
դարձցի նա առ ձեզ . և մի՛ ծածկես_
ցէ նա զերեսս իւր 'ի ձէնջ : * Եւ՛ տե_ 6
սանիցէք դուք՝ զոր առնիցէ ընդ ձեզ . և
խոստովան եղիջիք դուք նմա ամենայն
բերանով ձերով . և օրհնեցէք զՏր՝
որ արդարն է . և բարձր արասջիք զԹա
գաւորն յաւիտենից : * Եւ՛ ես յերկրի 7
գերութե իմում գոհացայց զնմանէ . և
ցուցից զզօրութի՝ և զմեծութի նր ազ
գաց մեղաւորաց . և արդ դարձարո՛ւք
մեղաւորք . և արարէ՛ք զարդարութի
առաջի նորա : զի ո՛վ գիտէ . հաճես
ցի՝ և ողորմեսցի ձեզ : * Այլ ես զԱծ 9
իմ օրհնեցից՝ և անձն իմ զԹագաւ_
որն երկնից . և ցնծացայց ես 'ի մեծու
թե նորա : * Ասասցեն զայս ամենայն 10
ազգք . և խոստովան եղիցին նմա :
* Երուսաղէմ 'ի քաղաքն սուրբ . և 11
խրատեսցէ նա զգործս ժողովրդեան
քո՝ և դարձցի , և ողորմեսցի որդւոյն
արդարոց : * Գոհացիր դու զՏէ 12
բարերարէ . և օրհնեսցես դու զԹա
գաւորն յաւիտենից . զի դարձեալ
զխորանն իւր շինեսցէ 'ի քեզ ուրա_
խութե : * Եւ՛ բերկրեսցին 'ի քեզ , 13
որք գերեալքն են . և սիրեսցեն զքեզ՝
որք չուառացեալքեն յամենայն ազգս
|| Եսայ. յաւիտենից : * || Ազգք բազումք 'ի 14
49. 18. հեռաստանէ եկեսցեն . յանուն Տն
և 60. 5. Այ . և բարձեալ բերիցեն զպատա_
Գործ. րագս իւրեանց 'ի ձեռս իւրեանց՝ մա
2. 5.

տուցանել զայն Թագաւորին երկնաւո
րի . և տացեն քեզ զուրախութի յազգ
15 գէ մինչև յազգ :* Վանզի զանուն մեծ
16 կոչեսցեն 'ի քեզ : * Եւ՛ անիծեալ լի_
ցին ամենայն ատեցեալք քո . և եկեսցեն
օրհնութիւք 'ի վերայ սիրելեաց քոց :
17 * Ցնծա՛ և ուրախ լեր դու 'ի վր որդ_
ւոյն արդարոց . և ժողովեսցին նոքա
'ի միասին . և օրհնեսցեն զՏր արդա_
18 րութեց 'ի միասին :* Երանեալք իցեն՝
որք սիրեսցեն զքեզ . և ցնծասցեն նոքա
'ի խաղաղութե քում . և երանի իցէ
այնոցիկ . որք տրտմեցանն 'ի վր բեկ
մանց քոց . զի անդրէն 'ի քեզ բերկրես_
ցին , 'ի տեսանել նր զփառսն քո . և ու
19 րախ լիցին մինչև յաւիտեանս : * Անձն
իմ օրհնեսցէ զԱծ՝ զԹագաւորն մեծ :
20 * Երանելի եղէց թէ եղիցին մնացորդք
զաւակի իմոյ առ 'ի տեսանել զԵէմ պայ
21 ծառացեալ : * || Զի շինեսցի Եէմ 'ի || Յայտ.
քարանց պատուականաց . 'ի շափիւ_ 21. 18.
ղայէ և 'ի խուտակէ . և այլեւս պատուա
կան քարամբք . պարիսպքքո՝ և աշ_
տարակքն՝ և մարտկոցքն քո յոսկւոյ
22 սրբոյ : * Եւ՛ հրապարակքն Եէմի
բիւրեղ և դահանակ . և սարդիոնս
23 ակամբք կազմեսցին : * Եւ՛ ասասցեն
յամ փողոցսն Եէմի ալէլուիայ : և օրհ
նեսցեն՝ և ասասցեն . օրհնեալ է Ած .
որ բարձրացոյց զամենայն աշխարհս
յաւիտեանս :

ԳԼ: ԺԴ:

1 Եւ՛ իբրև դադարեաց տօբիթ
յօրհնութենէս յայսմանէ :
2 * Եւ՛ էր ինքն ամաց յիսուն և ութից՝
յորժամ կայցին աչքն նորա . և յետ
ամաց ութից բացան աչքն նորա միւս
3 անգամ : * Եւ՛ առնէր նա ողորմութիս .
և յաւել եւս երկնչել 'ի Տէ Այ՝ և խոս
4 տովան լինել նմա : * Եւ՛ ծերացաւ
5 նա յոյժ : * Կոչեաց նա զորդին իւր՝ և
զորդի որդւոյն իւրոյ . և ասէ ցնա . որ և չէօբէն
դեակ՝ առ դու զորդիս քո . զի ահաւա որդիս
սիկ ես ծերացեալ եմ . և մերձ եմ 'ի
մեռանիլ : արդ երթ դու յերկիրն մա
6 րաց որդեակ իմ : * Զի հաւատամ
ես . ոճ և խօսեցաւ յովնան մարգարէ
վն նինուէի . եթէ կործանեսցի . և
յերկիրն մարաց եղիցի խաղաղութի
մինչև 'ի ժամանակ մի . զի եղբարք մեր
ցրուեսցին 'ի բարի երկրէն . և Եէմ եղի
ցի աւերակ և անապատ . և տունն Այ
'ի նմին հրձիգ լիցի . և յաւեր լիցի
7 մինչև 'ի ժամանակս : * || Եւ՛ դարձեալ ||2. Եզր.
ողորմեսցի նոցա Ած . և դարձուսցէ 3. 8. և
զնոսա անդրէն յերկիրն . և շինեսցեն 6. 14.
նոքա զտունն . ոչ եթէ ըստ օրինակի
առաջ

առաջնոյն՝ մինչև լցցին ժամանակք
յաւիտենից: և յետ այսորիկ դարձցին
'ի գերութենէ աստի. և շինեսցեն զԵ՟մ
փառօք՝ և մեծաւ պատուով. և տա_
ճարն ա՟յ 'ի նմին շինեսցի յա՟մ. ազգս
յաւիտենից. շինուածս փառաւորս.
ո՟պ և խօսեցան զնմանէ մարգարէքն:
*Եւ ա՟մ հեթանոսք դարձցին ճշմար 8
տութբ երկնչել 'ի Տ՟է ա՟յ. և կործա
նեսցեն՝ և 'ի բաց մերժեսցեն զկուռս
իւրեանց: *Եւ օրհնեսցեն ամենայն 9
հեթանոսք զՏ՟ր. և ժողովուրդն խոս
տովան լիցի առ Ա՟ծ իւր: և բարձրա
ցուսցէ Տ՟ր զժողովուրդն իւր. և ցն_
ծասցեն ամենեքեան, ո՟յք սիրեն զՏ՟ր
Ա՟ծ ճշմարտութբ և արդարութբ. և
արասջիք դուք ողորմութի հարց ձե_
րոց: *Եւ արդ՝ որդեակ իմ. գնա դու 10
աստի. զի լինելով լինի՝ զոր ասաց
‖2. Օրէ. մարգարէն յօնան: *‖ Ա՟յլ դու պա_ 11
6.13. հեսցես զօրէնս և զհրամանս. և լեր
Յեսու. դու ողորմած և արդար. զի բարի լի
24.14. նիցի քեզ: *Եւ թաղեսցես զիս՝ և 12
1 Թագ. զմայր քո ընդ իս. և մի ևս հանդիցես
7. 8. դու 'ի նինուէ: որդեակ իմ, տես դու.
որպէս արար ադամ աքիաքարայ. որ
սնոյց զնա. ո՟պ 'ի լուսոյ տարաւ զնա
'ի խաւար. որչափ չար անցոյց ընդ նա:
այլ աքիաքարոս ապրեցաւ. և նմա հա
տուցումն անդրէն հատուցաւ. և էջ
նա փոխանակ նորա 'ի խաւարն. և
մնասէ արար զողորմութիս. և ապ_
րեցաւ յաւուր մահու՝ զոր թաքոյցն
նմա. և ադամ անկաւ յորոգայթն՝ և
13 կորեաւ: *Եւ արդ՝ դու որդեակ իմ,
տես. որպիսի առնէ ողորմութի. և
կամ որպէս փրկէ արդարութիւն: և
իբրև զայս ասաց. կատարեաց զհո_
գին իւր 'ի վ՟ր մահճացն. զի էր նա
ամաց հարիւր և յիսնից. և թաղեաց
զնա որդին իւր լի փառօք՝ և բարի
14 վախճանաւ: *Եւ յորժամ մեռաւ
աննա. թաղեաց և զնա առ հօրն իւր
ում. և գնաց տոբիա կնաւն իւրով՝ և
որդւովքն իւրովք հանդերձ՝ յեկբա
տանս մարաց՝ առ հռագուէլ աներն
15 իւր: *Եւ ծերացաւ նա պատուով
մեծաւ. և թաղեաց նա զաներն իւր՝
և զզոքանչն փառօք և պատուով. և
ժառանգեաց զտունն նո՟ր. և զտունն
16 տոբիթայ հօրն իւրոյ: *Եւ մեռաւ
նա ամաց հարիւր և քսան և եօթնից,
17 յեկբատանս մարաց: *Եւ մինչև
մեռեալ էր նո՟ր. լուաւ ինքն զկործան
մանէն նինուէի. զոր գերեաց նաբու
գոդոնոսոր ասուերոսն: և ուրախ ե_
ղև տոբիա՝ մինչև մեռեալ էր նո՟ր 'ի
վերայ նինուէի: փառս ետ գոհանա
լով զԱ՟Ծ. որում փառք յաւիտեանս
յաւիտենից: ամէն:

Եւ եհար 'ի պարանոցն նր̄ երկիցս զօրուԹ̄ե իւրով. եւ հատեալ եբարձ զգլուխ նր̄. Յուդ. 13. 10.

Եւ կախեցին զգլուխ նր̄ 'ի պարսպէ անտի : Եւ ելեն որդիքն Իէլի հալածեցին զասորիս. 14. 7.

ԳԻՐՔ ՅՈՒԴԻԹԱՅ.

Գլուխ Առաջներորդ :

ՅԱՄԻՆ 1
ՆԵՐԿՈՏԱ-
սաներորդի Թա
գաւորութեանն
Նաբուգոդոնոսո
րայ. որ Թագա-
ւորեաց ասորես
տանեայց 'ի Նին
ուէի մեծի քաղաքի. յաւուրս Ար-
փաքսադայ. որ Թագաւորեացն Մա-
րաց՝ եկբատանացւոց երկրին :
* Շինեաց նա անդ քաղաք. եւ էած 2
շուրջ զեկբատանայցւովքն պարիսպս
կոփածու քարանց. 'ի լայնութի կանգ-
նոց երից. եւ յերկայնութի վեց կանգ-
նոց. եւ արար զբարձրութի պարսպին
եօԹանասուն կանգուն. եւ զլայնու-
Թին յիսուն կանգուն : * Եւ զաշտա- 3
րակս նորա հաստատեաց հիմամբք
յայսկոյս եւ յայնկոյս դրացն. կան-

ծԹ

գունս հարիւր յերկայնութի. եւ զլայ
նութի նր̄ 'ի հիմանէն հաստատեաց
4 վաԹսուն կանգուն : * Եւ արար ըզ
դրունս նորա անդէն. եւ զբարձրու-
Թի նր̄ կանգունս եօԹանասուն. եւ
լայնութի նորա 'ի քառասուն կանգ-
նոյ. յելս զօրութեց զօրավարաց զօ-
րաց նորա. եւ 'ի կարգս հրամանի հե-
5 տեւակաց նորա : * Եւ արար պատե-
րազմ յաւուրսն յայնոսիկ Նաբուգո-
դոնոսոր արքայ, ընդ արքային Արփաք
սադայ 'ի դաշտին մեծի. որ 'ի սահ-
6 մանս Հռագուայ : * Եւ ժողովեցան
եւ գումարեցան առ նա բնակիչք լեռ-
նակողմանն. եւ ամ̄ որք բնակեալէին
զգետովն եւփրատայ. եւ զդեկղաԹաւ.
եւ զհիդասպայ դետով. եւ 'ի դաշտն ա-
րիովք արքային եղիմացւոց. եւ ժողո-
վեցան ազգք բազումք յոյժ, պատե-
րազմ տալ ընդ որդիսն քեղեԹայ :
7 * Եւ առաքեաց Նաբուգոդոնոսոր ար
քայ ասորւոց առ բնակիչս պարսից. եւ
առ բնակիչս արեւմտեայց. զբնակիչսն

կիւլիկեցւոց՝ և զդամասկոսի՝ և զլի֊
բանանու. և զա՟մ բնակիչսն. որք բնա
կեալքէին դէմ յանդիման ծովեզե֊
րեայցն ։ * Եւ՛ որք յազգէն կարմե֊ 8
ղացւոց էին, և զգաղաադ՝ և զվերին գա
լիլեայ. և զմեծ դաշտն յեզրայելի ։ * Եւ՛ 9
զա՟մ շամրին. և որք 'ի քաղաքս նորա
էին. և յայնկոյս յորդանանու գետոյ մին
չև յեհէմ. և 'ի բետանն. և 'ի քեղուս.
և 'ի կադէս. և 'ի գետոյն եգիպտաց֊
ւոց. և 'ի տափնաս. և զռամեսսէն ։
* Եւ՛ զա՟մ երկիրն գեսեմ. մինչև 'ի 10
դալ մեմփայ. և 'ի տանեայ. և զա՟մ
բնակիչս եգիպտացւոց մինչև 'ի սահ
մանս եթեովպացւոց ։ * Եւ՛ ստահա 11
կեալ ապախտ արարին զբանն նաբու
գոդոնոսորայ արքային ասորեստա֊
նեայց ա՟մ բնակիչք երկրին. և ոչ հաւա
նեցան ը՟ նմա երթալ 'ի պատերազմ.
քանզի ոչ երկեան 'ի նմանէն. և էին
առաջի նը՟ հրեշտակքն վատթարեալք
և անարգեալք յոյժ ։ * Եւ՛ բարկա֊ 12
ցաւ նաբուգոդոնոսոր 'ի վ՟ր երկրին
յոյժ. և երդուաւ յիւր թագաւորու֊
թիւն՝ և յաթոռն իւր, եթէ խնդրեցից
ես՝ ասէ, վրէժ 'ի լերանց անտի կիւլի
կեցւոց. և դամասկացւոց. և ասորւոց.
սպանել զամենեսին սրով իմով զբնա֊
կիչսն մովաբու. և զորդիսն ամոնայ.
և զա՟մ զհրէաստան՝ և զա՟մ եգիպ֊
տացիս. մինչև 'ի սահմանս երկուց ծո
վուցն ։ * Եւ՛ պատրաստեցաւ. և ճա 13
կատեցաւ ա՟մ զօրութ՟բ իւրով 'ի վ՟ր
արփաքսադայ արքային, յամի եօթն և
տասներորդի. և զօրացաւ 'ի պատե
րազմին իւրում. և դարձոյց առ իւր
զամենայն զօրութիս արփաքսադայ. և
նորա զա՟մ երիվարս նոցա. և զա՟մ զէնս և
զկառս նորա ։ * Եւ՛ տիրեաց 'ի վերայ 14
քաղաքաց նորա ։ և չոգաւ մինչև յեկ֊
բատանս. և կալաւ զաշտարակս նը՟.
և քանդէր՝ և աւար հարկանէր զհրա֊
պարակս նորա. և զզարդ նորա դնէր
'ի նախատինս նորուն ։ * Եւ՛ էառ նա 15
զարփաքսադ 'ի սահմանս հռագոնայ.
և սպան՝ և սատակեաց զնա սրով իւր
ով ։ * Եւ՛ դարձոյց անդրէն զզօրս իւր. 16
որք եկեալ էին ընդ նմա յայլազգեաց
անտի բազմութ՟ի յոյժ. և էր անդ
յանհոգութե և յուրախութե. ինքն
և ամենայն զօրք իւր զաւուրս հարիւր
և քսան ։

Գլ ։ Բ ։

Յամին ութևտասներորդի՝ յաւ֊ 1
ուրն երկոտասաներորդի՝ ամ֊
սոյն առաջնոյ՝ հանդէս առնէր զօրաց
իւրոց. և խորհէր ը՟ նոսա. զի խնդրես
2 ցէ զվրէժ յամենայն երկրէ ։ * Եւ՛
կոչեաց նա զա՟մ մեծամեծս իւր՝ և զդ
3 կուսակալս իւր ։ * Եւ՛ ասէ ցն՟ս զխոր
հուրդս կամաց իւրոց. և կատարեաց
զամենայն չարիս երկրին 'ի բերանոյ
4 իւրմէ յականջս զօրացն ։ * Եւ՛ նը՟ պա
տասխանի տուեալ ասեն. սատակես֊
ցի ա՟մ մարդ դիմակաց թագաւորի.
և որ ոչ հնազանդիցի բանի հրամա֊
5 նաց նը՟ ։ * Եւ՛ եղև իբրև կատարեաց
զխորհուրդս զայս. և կոչեաց նաբու
գոդոնոսոր արքայ ասորեստանեայց
զհողոփեռնէս զսպարապետ ա՟մ զօ֊
րաց իւրոց՝ և ասէ ցնա. այսպէս ասէ
արքայ մեծ՝ տէր 'ի վերայ ա՟մ երկ֊
րիս. ահաւասիկ դու ելանիցես առա
ջի երեսաց իմոց. և ընտրեսցես՝ և
առցես դու ընդ քեզ, որք յուսացեալ
են 'ի զօրութիս իւրեանց. հետևակս
հազարս հարիւր և քսան. և բազմութ՟ի
յոյժ հեծելոց բիւրս երկոտասան ։ 12000
Եւ՛ ելցես դու ընդ կողմն արևմտից.
քանզի ապախտ արարին զբանիք
հրամանաց իմոց. և պատուիրեսցես
նը՟, զի պատրաստեսցեն զերկիրն և
զջուրսն. զի ելանեմ ես բարկութ՟բ
իմով 'ի վ՟ր նոցա. և ծածկեմ զերեսս
ա՟մ երկրի. և առնեմ կոխան ոտից
զօրութ՟բ իմով. և մատնեցից զնոսա
'ի յափշտակութ՟ի ա՟մ զօրաց իմոց.
և վիրաւորք նը՟ լցցեն զձորս. և զծոր
ծորս իւրեանց. և գետք խաղասցեն
յարենէ նը՟. և ածից ես զգերութ՟ի
'ի վերայ նոցա 'ի ծագաց երկրի. և դու
ելանիցես՝ պատիցես՝ պաշարիցես ինձ
զսահմանս նոցա. և ապա մատնիցեն
քեզ զանձինս իւրեանց. և պահիցես
ինձ զնոսա յաւուր նեղութե և կշտամ
6 բանաց նոցա ։ * Եւ՛ ոչ անխայեսցէ
ակն իմ 'ի վերայ այնոցիկ. որք ապախտ
արարին զիս՝ տալ զն՟ս 'ի մահ և յափշ
տակութ՟ի յամենայն երկրի քում. զի
կենդանի եմ ես զօրութ՟բ թագաւո֊
րութե իմոյ. խօսեցայ՝ և առնեմ զա֊
մենայն զկամս իմ. և դու մի զանցա
նիցես. և մի զմիով բանիւ. զոր ետու
քեզ հրաման. այլ կատարելով կատա
րեսցես զամենայն. ո՟չ և ասացի քեզ.
և ոչ յերկարեսցես առնել զայդ ։
7 * Եւ՛ ել հողոփեռնէս յերեսաց տեառն
իւրոյ. և կոչեաց առ ինքն զամենայն
իշխանս. և զզօրագլուխս ասորւոց.
և ընտրէր 'ի նոցանէն՝ և թուէր արս 'ի
պատերազմ. որպէս և հրաման ետ
նմա տէրն իւր. բիւրս երկոտասան ։
և հեծելազօր աղեղնաւորս՝ բիւրս և
8 երկուս հազարս ։ * Եւ՛ կարգէր՝ և կազ
մէր զն՟ս ճակատեալս 'ի պատերազմ.
և

և էառ նա ուղտս և գրաստս բազումս յոյժ. բառնալ զկահ և զկարասի և զխաչն և զարջառ և երամակս այծից ի դարմանս իւրեանց որոց ոչ դոյր թիւ։ * Լչ տայր ամենայնի նոցա 9
Թոշակ ի ձանապարհ։ * Լակի և արծաթաձի ի տանէ Թագաւորին բազում յոյժ։ * Լչ ինքն և ամենայն զօրք ընդ 11
նմա ի պատերազմ. զի պատրաստեցեն Թագաւորին ելանել ծածկել զնմա երկիրն արևմտեայց զինու կառօք և երիվարօք և ընտիր հետևակօք. և որք այլևս խառնեալ էին ինն իբրև զազգութիւն մի մարախոյ. և իբրև ծածկեաց երկիրն. զի ոչ դոյր թիւ բազմութեանց նոցա։ * Լչ դնացին նոքա ինքն 12
ուղեք քաղաքէ դնացս երից աւուրց ի դաշտն բեկեղեթայ. և բանակեցան նոքա մերձ առ լերինն ի ձախակողմն վերին կիւլիկիոյ. և էառ զնմա զօրս իւր զհեծեալս և զհետևակս. և զինս և կառս. և գնաց նա անտի ի լեառնա կողմն։ * Լչ եհար նա զփուդ. և զլուդ. 13
քանդեր և աւար հարկանէր զնմա որ դիմեն հրամայեալ և զիսմայիլի. որք բնակեալէին ընդ երեսս անապատին. ընդ հարաւակողմն քեդծնայ։ * Լչ էանց 14
ընդ եփրատ գետ. և շրջեցաւ նա ընդ միջագետս. և եհար և վանեաց զնմա քաղաքս բարձունս. որ ի վէր ձորոյն նաբրծնայ էին, մինչև ի սահմանս ծովուն։ * Լչ հասանէր ունէր զնմա 15
մինս կիւլիկեցւոց. և հարկանէր և սատակէր զամենայն դիմադարձս իւր. և եկն մինչև ի սահմանս յափեթայ, ի հարաւակողմն. որ է դէմ յանդիման արաբիոյ։ * Լչ արդ ելեալ փակեաց 16
զնմա որդիսն մադիամու. և հրձիգ արար զնմա յարկս և զխորանս նոցա. և աւերէր ընդ քանդեր զամենայն գոմս խաշանց նոցա։ * Լչ էջ նա ի դաշտն դա 17
մասկոսի յաւուրս հնձոց ցորենոյ. և հրձիգ արար զամենայն զանդս և զսպարակս նոցա. և զչօաս և զանդեայս նոցա արար յապականութիւն. և զքաղաքս նոցա աւար հարկանէր. և զմնանկունս նոցա ջարդէր. և հարկանէր և սատակէր զերիտասարդս նոցա ի բերան սրոյ։
* Լչ անկաւ ահ և երկիւղ ի վերայ 18
բնակչաց ծովեզերեայց. տիւրոսի և սիդոնի. և ի վերայ բնակչաց սիւրայ. և իւկինեայ. զնմա բնակիչսն յեհնա նու. և որք բնակեալքէին յազովտոս. և յասկաղոնի, երկեան յոյժ ի նմանէ։

Գլ. Գ.

Լչ առաքեցին առ նա խօսիլ ընդ 1
նմա բանիւք խաղաղութեան և ա-

ձեռ 2

2 սեն։ * Լչ հաւասիկ մեք ծառայք նա
բուգոդոնոսորայ եմք. և կացեալեմք
առաջի քո, արա ընդ մեզ ոնդ և հաճոյ
3 Թոնի քեզ։ * Օի ահա տունք մեր և
ամ դաշտք ցորենոյ. և հօտք և ան
դեայք. և ամենայն գոմք խաշանց մե
րոց առաջի աչաց քոց են. արա որպէս
և բարի Թոնի քեզ. զիահա և քաղաք
մեր և բնակիչք նոցա ծառայք քո են.
եկ մուտ ի նոսա. ոնդ և բարւոք Թոնի
4 քեզ։ * Լղիցին մերայինք ամենայնք
5 ի ներքոյ օրինի քոյ։ * Եկ և ա. և որ
6 դիք մեր ծառայք քո եմք։ * Լկ առ
մեզ խաղաղապարար ոնդ. և կառավարեա
զծառայութիւնս մեր. որպէս հաճոյս
ցի քեզ։ և եկին առք հրեշտակք առ
Հոլոփեռնէս. և պատմեցին նմա ըստ
7 բանից ըստ այսոցիկ։ * Լչ էջ ի ծով
եզրն ինքն և զօրք իւր. և պահապանս
կացուցանէր ի քաղաքս բարձունս. և
էառ նա ի քաղաքաց անտի արս ընտ
9 իրս պատերազմակիցս իւր։ * Լչ ե
լին ընդառաջ նմ քաղաքն այնոքիկ։
10 * Լրդօք և պսակօք և ծնծղայիւք
11 և Թմբկօք։ * Լչ փորեաց նա զսահ
մանս նոց. և ի բաց ընկէց զամենայն
12 զանտառս նոցա։ * Լչ եր հրամայն
տուեալ նմա սատակել զաստուածս
13 երկրին։ * Օի միայն նաբուգոդոնո
սորայ պաշտեսցին ամենայն ազգք
և ազինք. և կարդասցեն զնա ած։
14 * Լչ եկն նա դէմ յանդիման եզերայէլ
մայ. որ մերձ է առ բնակիչսն. որ է
դէմ յանդիման սարոյն մեծի հրեաս
15 տանի * Լչ բանակեցաւ նա ի մէջ
դաշեայ և բաստառու. և եղև անդ ամիս
մի ժողովել ռազիկս և զարմանս զո
բաց իւրոց.

Գլ. Գ.

1 Լբրև զայն լուան որդիքն իլի և
բնակիչք հրեաստանի. զոր արար
Հոլոփեռնէս ընդ ազգս և ընդ հե
Թանոսս և զօրագլուխք արքային ասո
րեստանեայց. և որպէս քանդեաց զնմա
մեհեանս նոցա. և արար զնոսա յա
2 պականութիւն։ * Լչ երկեան նոքա
յոյժ յերեսաց նորա. և վասն էին մի
և տանն Ա՛Ի Լ՛Յ իսրեանց խռովե
ցան. զի ընդ այն ժամանակս էին դար
ձեալ ի գերութիւն անտի իսրեանց. և
իբրև նորք էին ժողովեալք հրեաս
տան. և սեղանն Ա՛Ի Լ՛Յ իսրեանց
և սպասքն և տունն ի պղծութիւն ան
3 տի դեռևս էր սրբեալ։ * Լչ առա
քեցին նոքա յամ սահմանս շամրնի և
ի կօնքեթթոն. և ի բեթմայրն. և յերի
քով. և ի բեթայ. և ի սօմայն. և ի

Nnn 2 հո-

հովիտսն շամփռայ: *Եւ՛ հասին և կա 4
լան զամ գլուխս լերանց բարձանց. և
պարսպեցին զգեօղս. որք էին 'ի նմա.
և կազմեցին, և եդին անդ զպարմանս
'ի գործ պատերազմի. զի ընդ այն ժա
մանակս էին հնձեալ զանդս նոցա:
*Եւ՛ գրեաց յովակիմ քահանայ մեծ՝ 5
որ էր յաւուրսն յայնոսիկ յերուսա_
ղէմ. բնակչաց բաթիղուայ. և բես_
մեսթայ. որ է ընդդէմ եզրոմելայ.
ընդդէմ դաշտին՝ որ է մերձ առ դով_
թայիմ: * Եւ՛ ասէ՝ ելէք՝ և կալէք 6
զանցս լեռնային կողմանցն: զի ընդ
այն էին մուտք 'ի հրէաստան. և էր
դիւրին նոցա արգելուլ զնոսա. քան_
զի էին նեղք անցք կրճից. զոր կա_
րէին պահել արք երկու: *Եւ՛ արա_ 7
րին որդիքն իսլի՝ որպէս և հրամայեաց
նմա յովակիմ քահանայ մեծ. և ծերա
կոյտ ժողովրդեանն իսլի. որք նստէին
յեհմ: *Եւ՛ կարդացին առ Տր ամ 8
այր իսլի՝ յամ սրտէ իւրեանց. և խո_
նարհեցուցին զանձինս իւրեանց՝ ին_
քեանք, և կանայք իւրեանց: * Եւ՛ 9
ամ պանդուխտք և վարձկանք իւր_
եանց՝ հանդերձ անասնօք իւրեանց
պաշարեցան. և արծաթագին ծա_
ռայք նոցա արկին քուրձ զմիջօք իւր
եանց: * Եւ՛ ամ այր իսլի կանամբք 10
և մանկամբք իւրեանց. որք բնակեալք
էին յեհմ. 'ի գուձս իջեալ առաջի
տաճարին Տն աղաչէին. և արկին մո
խիր զգլխօք իւրեանց. և թօթա_
փէին զքուրձն առաջի Տն. և զսրբու
թե սեղանոյն քուրձ արկանէին. կար
դացին նոքա առ Ած իսլի 'ի միասին
յամ սրտէ. զի մի մատնեսցէ 'ի յափշ
տակութի զտղայս նոցա՝ և զկանայս
նոցա յաւար. և զքաղաքս ժառան_
գութե նոցա յապականութի. և զսր_
բութին 'ի պղծութիւն՝ և 'ի նախա_
տինս՝ և յայպն հեթանոսաց: և լուաւ
Տր ձայնի նց. և ետես զնեղութիս
նց. և էր ժողովուրդն 'ի պահս բա_
զումս ընդ ամ հրէաստան և յեհմ
առաջի սրբութեցն Տն ամենակալի:
*Եւ՛ յովակիմ քահանայ մեծ՝ և ա_ 16
մենեքեան որք կային առաջի Տն՝ քա
հանայք և պաշտօնեայք Տն քուրձ
զգեցեալ էին. և մատուցանէին զող_
ջակէզսն հանապազորդս՝ և զաղօթսն.
և զկամաւ յօժարութեն. և զպատա_
րագս ժողովրդեանն: *Եւ՛ էր մո_ 17
խիրն 'ի վերայ վարշամակաց նց. որ
կայր 'ի վերայ գլխոց նոցա. և գոչէին
առ Տր յամենայն սրտէ իւրեանց.
յայցելութիւն և 'ի բարիս առնել
տանն իսրայէլի:

Բեթու_ ղուայ

Գլ: Ե.

1 Եւ՛ պատմեցին հողոփեռնեայ զօ_
բագլխի զօրացն ասուր, եթէ
որդիքն իսլի պատրաստեցան 'ի պա_
տերազմ. և զանցս լեռնային կող_
մանցն փակեցին. և պարսպեցին զամ
գլուխս լերանց բարձանց. և թաքու_
2 ցին 'ի դաշտի որոգայթս: *Եւ՛ բար
կացաւ յոյժ հողոփեռնէս բարկութբ
մեծաւ. և կոչեաց նա զամ իշխանս
մովաբայ. և զզօրագլուխսն ամոնայ՝
և զամ նախարարս ծովեզերեայս:
3 * Եւ՛ ասէ ցնոսա. պատմեցէք դուք
ինձ որդիք քանանու. ով են ժողո_ ոյք էին ժո
վուրդս այս. որք նստին 'ի լեռնակող_ ղովուրդք
մանս. և զինչ քաղաքք են. յորում այսոքիկ.
բնակեալք են նոքա՝ և կամ բազմու_
թի զօրաց նոցա. և իւ է ոյժ նոցա՝ և
կամ զօրութի. և կամ ո՞վ է թագա
ւոր նոցա՝ և առաջնորդ զօրաց նոցա:
4 * Եւ՛ ընդէ՞ր թիւրեցին զմիտս իւր_
եանց. զի մի եկեսցեն ընդ առաջ իմ.
այլ հպարտացան քան զամ բնակիչս
5 արևմտեայցս: * Եւ՛ ասէ ցնա աքիոր
առաջնորդ ամ որդւոյն ամոնայ. լուի
ցէ Տր բանից ծառայի քո. և պատ
մեցից քեզ զճշմարիտն վասն ժողովր
դեանդ. որք բնակեալք են 'ի կող_
մանդ յայդմ. որ մերձ առ քեզդ է. և
ոչինչ ելանէ ստութի 'ի բերանոյ ծա
6 ռայի քո: * Ժողովուրդս այս՝ են
7 յազգէ քաղդէացւոց: *‖ Եւ՛ պանդխ Ծննդ.
տեցան զառաջինն 'ի միջագետս. զի 11.31.
ոչ կամեցան պաշտել զդիս հարց իւր
8 եանց յերկրին քաղդէացւոց: * Եւ՛
ելին նոքա 'ի հայրենի երկրէն իւր_
եանց. և երկիր պագին Այ երկնաւո
րի. զոր ճշմարտեալ ծանեան. և ե_
կեալ‖ գնացին նոքա 'ի միջագետս. և Ծննդ.
պանդխտեցան անդ աւուրս բազումս. 12. 1.
և ասէ ցնոսա Ածն նոցա՝ ելանել նց
'ի պանդխտութէն. և գալ յերկիրս
քանանու. և բնակեցան անդ. և մեծա
ցան ոսկւով և արծաթով և անաս_
9 նով բազմաւ: *‖ Եւ՛ իջին նոքա յե_ Ծննդ.
գիպտոս. քանզի եղև սով յերկրին 46.3.
քանանացւոց. և պանդխտեցան անդ
մինչև սնան. և եղեն անդ բազում
յոյժ. և ոչ էր թիւ ազգի նոցա:
10 *Եւ՛ յարեաւ 'ի վերայ նոցա արքայն
եգիպտացւոց չարչարել զնս յաւօք
և աղիւսով. և արկին զնոսա 'ի ծառայ
11 ութի: *‖ Եւ՛ կարդացին նոքա առ ած ‖ Ելից
իւրեանց. և եհար նա զերկիրն եգիպ 12.41.
տացւոց հարուածովք անբժշկութե:
և հալածեցին և հանին զնս եգիպտա
12 ցիքն յերեսաց իւրեանց: *‖ Եւ՛ ցամա ‖ Ելից
քե_ 14.29.

քեցոյց Ա.Ն զծուխն կարմիր առաջի նոցա։
13 *Ա.Ն հաճ զնոսա ՚ի ձանապարհ սի_
նայ. և ՚ի կադէս բառնեայ՝ և հանին
14 զամ բնակիչս անապատին։*Ա.Ն բնա
կեցոյցին յերկրին ամօրհացւոց. և
զամ ղեսեբօնացիան սատակեցին զօ_
րութիւն իւրեանց. և անցին նոքա ընդ
յորդանան. և ժառանգեցին նոքա
20 զամ երկիրն։*Ա.Ն մերժեցին՝ և հա
նին յերեսաց իւրեանց զքանանացին.
և զփերեզացին. և զյեբուսացին. և
զսիքեմ. և զամ զգերգեսացիս. և
բնակեցան յերկրին աւուրս բազումս։
21 *Ա.Ն մինչև ոչն մեղանչէին առաջի
Ա.Ն իւրեանց. էր ընդ նոսա ամ բա
22 րութիւն. զի Ա.Ն որ ատեայ զանիրաւ
ութիւն էր ընդ նոսա։*Ա.Ն յորժամ
չկնդեան ՚ի բաց մերժեցին յիւրեանց զձանա
պարհս ուխտին Ա.Ն, սատակեցան ՚ի
պատերազմունս բազումս յոյժ. և գե
րեցան յերկիրը օտար. որ ոչ էր իւր
եանց. և ամէարն Ա.Ն իւրեանց եղև
՚ի կործանումն. և քաղաքաք նոցա մատ
նեցան ՚ի ձեռս թշնամեաց նոցա։*Ա.Ն
23 այժմ դարձան առ Ա.Ն իւրեանց.
և ժողովեցան ՚ի գերութիւն իւրեանց.
ուր էին ցրուեալք. և կալան զքա
ղաքն զԵբմ. ուր էր սրբուհին. և բնա
կեցան ՚ի լեռնակողմանն. զի էր աւե
րակ։*Ա.Ն արդ այժմ Ա.Ն. եթէ ան
24 գիտաւթիւն ինչ լինի ՚ի ժողովրդեանն
նոցա. և մեղանչեցեն Ա.Ն իւրեանց.
ակնկալեալ սպասեսցուք այսմիկ. զի
այս է նոցա գայթագղուիլն. և ապա
գումարիցուք ՚ի վերայ նոցա. և տացուք
՚ի վերայ նոցա պատերազմ։*Ա.Ն պա
25 թէ չիցէ ինչ նոցա անիրաւութիւն առ Ա.Ն
իւրեանց. զանց արասցուք առ նոքօք
տէր. գուցէ պաշտպանիցէ նոցա Տէր
Ա.Ն իւրեանց. և լինիցիմք մեք յա
ղթող նահատանաց ամ երկրի։*Ա.Ն
26 եղև իբրև դադարեաց աքիոր ՚ի խո
սելոյ զբանս զայս. որոնք էին ազատք
նահն. որք շուրջ էին զնորանաւն։
*Ա.Ն ասեն իշխանքն ցՕզոլիեռնէս.
27 և որք բնակիչքն էին Ծովեզերեայց.
և մովաբացւոց. զի պատուհասեսցէ
զաքիոր. զի ոչինչ երկնչելովք մեք յորդ
ւոյն իշէ. ժողովուրդ՝ որ ոչ ունի
կարի ինչ զօրութիւն ՚ի պատերազմի։
28 *Ա.Ն եկեսցուք մեք. և լինիցին նոքա
կերակուրք ամենայն զօրաց մերոց.
տէր հոդիսիեռնէս։

Գ.Լ. Օ.

1 Ա.Ն յորժամ դադարեցին ՚ի խոս_
վիլ իւրեանց. որք էին շուրջ
զնորանաւն իւրեանց. և ասէ Հոլո_
փեռնէս զօրադլուխ զօրացն ասուր՝
ցաքիոր առաջի ամ զօրացն այլազ
գեաց։ Ո՞վ ես դու աքիոր. որ դիմա_ Ալ էջն.
կաց ես ժողովրդեանն այլազգեաց ա_ 5. ՟.
մենեցուն՝ և առ որդիսն մովաբայ. և
2 որք վարձկանքս են յեփրեմայ։*Օ՞ի
մարդաբերացար մեզ. ոչ և օրս այս.
և ասես թէ մի տացուք պատերազմ
ընդ որդիսն իշէ. զի Ա.Ն ինքն պաշտ_
պանէ նոցա՝ և ո՞վ է Ա.Ն բաց ՚ի նա_
բուգոդոնոսորայ։նա առաքէ զզօրու
թիւն իւր. և սատակէ զնոսա յերեսաց
երկրի. և ոչ փրկէ զնա Ա.Ն նոցա։
3 *Ա.Ս մեք ծառայք նո՛ վանեմք զնա
իբրև զայր մի. և ոչ կարասցեն կալ
ընդդէմ հեծելազօր երիվարաց մե_
րոց. և ջնջեսցուք զնոսա նոքօք. և
գլերինս նո՛ արբուցանեմք յարեանց նո՛.
և դաշտք նոցա լցցին դիակամբք նո՛.
և ոչ ևս կարիցեն կալ առաջի մեր.
4 այլ կորնչելով կորիցեն։*Ա.Ս սե_
քայ նաբուգոդոնոսոր տէր ամ երկ_
րի. քանզի ասաց՝ և ոչ ընդունայնա_
5 ցան բանք բերանոյ նորա։*Ա.Ս դու
աքիոր վարձկան ամենայ՝ որ խօսեցար
գբանս գայս յանիրաւութիւն քումմ. ոչ
ևս յաւելցիս տեսանել գերեսս իմ՛յո_
րմէ յայսմանէ մինչև խնդրեցից գվրէժ
յազգէն. որք յեգիպտոսէ եկեն. և
ապա անցցէ սուր զօրացս իմոց ընդ
6 կողս քո։*Ա.Ն կործանեսցիս ընդ վէ
րաւորս բազումս՝ յորժամ դարձայց.
այլ այժմ դարձուսցեն գքեզ ծառայք
իմ ՚ի լեռնակողմն՝ և պահեսցեն գքեզ
յանցս քաղաքի միում, որ յանցս ձա
նապարհացն է. և մի կորնչիցիս՝ մին
չև սատակեսցիս նոքօք հանդերձ. և
եթէ յուսաս սրտիւ քով, եթէ ոչ
մտանիս՝ յայդ ինչ մի վստահացիս.
զի խօսեցայ՝ և ոչ անցցէ բան մի ՚ի
7 բանից իմոց։*Ա.Ն եւս հրամայեաց Հոլո
փեռնէս ծառայից իւրոց. որք կացին
առաջի նո՛. ունել և կապել զաքիոր.
և տանիլ զնա ՚ի բեթուղուայ. և մատ_
8 նել զնա ՚ի ձեռս որդւոցն իշէ։*Ա.Ն
կալան զնա ծառայք նո՛. և ածին զնա
արտաքոյ բանակին ՚ի դաշտ անդր. և
գնացին նոքա ՚ի դաշտ անտի. և եկին
՚ի լեռնակողմն աղբերց ՚ի ներքոյ բե_
թուղուայ. որ է շամլին. և իբրև տե_
սին զնա արք քաղաքին ՚իվերայ գլխոյ
լերինն. առին նոքա զզէնս իւրեանց.
և յարձակեցան ՚ի վերայ նո՛ ՚ի գլուխ
լերինն. և ամ այր պարսաւոր կալան
զնա. և քարձիգ արարին ՚ի վերայ
9 նոցա։*Ա.Ե մտին նոքա ընդ լեռնո_
տամբն՝ և կապեցի՛ զաքիոր. և ընկե
ցին զնա առ լեռնոտինն. և նոքա գնա ինչ
ցին՝

ցին՝ և դարձան առ տէրն իւրեանց։
10 * Եւ ինքն որդիքն Իլի՝ ի քաղաքէ անտի. և հասին՝ ի վերայ նորա. և լուծին զնա. և տարան՝ ի բեթեիլուայ. և կացուցին զնա ընդ իշխանս քաղաքին իւրեանց։ 11 * Եւ երկիւղ յաւուրն յայնմ սիկ՝ ոգիա որդի միքիայ յորդւէ շմաւոնի. և քարմի որդի մեղքիելի։ 12 * Եւ ժողովեցին զամ զծերս քաղաքին՝ և զամ երիտասարդս. և զամ կանայս յեկեղեցին. և կոչեցին զաքիօր՝ ի մէջ ամ ժողովրդեանն. և հարցաներ զինա ոգիա՝ եթէ վասն էր եղե ընդ քեզ այդ անցք. և նա տայր պատասխանի. և պատմեր զբանս խորհրդոցն հոլոփեռնեայ. և զամ զբանս. զոր խօսեցաւ ինքն՝ ի մէջ իշխանացն՝ որդւոցն աստր։ 13 * Օրինէ միանգամ մեծա բանեալ խօսեցաւ հոլոփեռնէս վ ասանն իլի։ 14 * Եւ՝ ի գուձն իջեալ ամ՝ ժողովուրդ երկրին, երկիր պագա նէին Ա.Տ. աղաղակէին՝ և ասէին։ 15 * Տէր Ա.Ծ երկնից. տէս զամբարտա ւանութի նոցա. և ողորմեա՛ խոնար հուքե ազգիս մերում. և նայեա՛ ի սրբութի քո Տ՛ր յաւուրս յայսմիկ։ 16 * Եւ աղաչեցին՝ և մխիթարեցին զա քիօր. և գովեցին յոյժ զնա։ 19 * Եւ եաւ զնա ոգիա յեկեղեցւոյ անտի. և տարաւ՝ ի տուն իւր։ 20 * Եւ արար նա կոչունս ծերոցն և քահանայիցն. և կարդացին զգիշերն զայն ամենայն առ Տ՛ր Ա.Ծ իսրայէլի։

ԳԼ. Ա.

Եւ՝ ի վաղիւ անդր պատուհիրեաց հոլոփեռնէս զօրայ իւրոց. և ժողովեցան՝ որք էկեալէին նմա յօգնականութի. չուել՝ գնալ՝ ի բեթիլուայ՝ և՝ ի վե՛ր ելից լեռնակոյտնն. և հասանել տալ պատերազմ ընդ որդիսն իլի։ 2 * Եւ կազմեցան՝ պատրաստեցան, գնացին յաւուրն յայնմիկ ամ այր պատերազմի. և ամ հետևակազօր պատերազմողացն հարիւր և հօթանասուն հազար. և հեծելազօրքն վառեալ երկոտասան հազար. թողզայլ ռամիկն ամ. և զկահ և զկարասի բազում՝ աստիկ յոյժ։ 3 * Եւ բանակեցան նոքա՝ ի հովտին. որ մերձ էր՝ ի բեթիլուայ՝ ի վե՛ր աղբերն. և հարին զառէջս բանակացն ընդ հարաւակողմն՝ ի լայնութի մինչև՝ ի դօթայիմ. և մինչև՝ ի բեղբեմ. և յերկայնութի՝ ի բեթիլուայ մինչև՝ ի կիամ. որ էր ընդէմ յեզրայելոմայ. այս ինքն է յեզրայել։ 4 * Եւ որդիքն իլի էին բերև տեսին զգայի բազմութի՝ խռովեցան յոյժ. և

ասեն այր ցընկեր իւր. այժմ լեզուն նոքա զամ երեսս երկրի. և ոչ լերինք և բարձունք՝ և ոչ ձորք և բլուրք կարացեն կալ առաջի զօրութե դոցա։ 5 * Եւ առին որդիքն իլի այր իւրաքանչիւր զգէն իւր. և լուցանէին ջահս՝ ի վե՛ր աշտարակաց քաղաքին. և կային՝ 6 և պահէին զայն։ * Եւ յաւուրն երկրորդի եհան հոլոփեռնէս զամ զհեծելազօրն դէմ՝ յանդիման որդւոցն իլի՝ որք էին՝ ի բեթիլուայ. և էհաս նա՝ ի վե՛ր՝ ընդ քաղաքինն. և զաղբիւրս ջուրցն քննեաց. և աձապարեր պաշարել զնոսա. և հարիւրեր՝ ի վե՛ր նոցա բանակս բանակս յարանց պատերազմողաց. և ինքն չուէր՝ գնայր անդր 8 ընդ՝ ի բանակն իւր։ * Եւ մնատեան առ նա ամ որդիքն աստծոյ. և ամ ժողովք և առաջնորդք որդւոցն մովաբու. և զօրադլուխք ծովեզերեայցն՝ և 9 ասեն։ * Ոչիսկ բանիս ծառայից իւրոց տեր մեր. զի մի լինիցին հարուածք զօրաց քոց. զի ժողովուրդ որդւոցս իլի ոչ են յաւազեալ՝ ի նիզակս իւրեանց և ոչ՝ ի զէնս. այլ՝ ի վերայ լերանց բարձանց իւրեանց յորում բնակեալ են՝ ի նոսա. ոչիսկ հնար է հասանել՝ ի նոսա. և արդ տեր՝ մի տար դու ընդ նոսա պատերազմ մարտի. և ոչ անկցի մի այր՝ ի զօրաց քոց. այլ հանդարտեաց դու. և ինա՝ ի բանակիս քում։ և ապրեցուցանես դու զզօրս քո. այլ կալցին ծառայք քո զաղբիւրս ջուրցն. որ ելանէ՝ ի լեռնոտանէ անտի. քանզի անտի ըմպեն ամենայն բնակիչք քաղաքիդ. և սատակին նոքա՝ ի ծարաւոյ. և ապա ինքեանք իսկ մատնեսցեն զքաղաքն՝ ի ձեռս քո. և ամենայն զօրավարօք մերով քելանեմք՝ ի վերայ լերանց բարձանց՝ որք մերձաւորք իցեն. և բանակիցուք՝ ի վերայ նոցա իբրև զայր մի. քանզի սպառեսցին նոքա՝ իսովէ և ծաղրասյ. ինքեանք՝ և կանայք իւրեանց՝ և որդիք իւրեանց՝ մինչ չև եկեալ իցէ՝ ի վերայ նոցա սուր. տատպատ անկցին՝ ի հրապարակս քաղաքին իւրեանց. և հատուսցես նոցա զհատուցումն չարութե նոցա. փոխանակ զի՝ ի կռիւ կացին. և ոչ հնազանդեցան քեզ խաղաղութե։ 10 * Եւ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդն հոլոփեռնեայ և ամենայն ծառայից նորա. և հրամայեաց առնել՝ որպէս և խօսեցան. և գնացին յորդւոցն ամմնայ. և ընդ նոսա հազարք հինգ յորդւոցն ասուր. և բանակեցան նոքա՝ ի ձոր հովտին. և հասին՝ կալան նոքա զաղբիւրս ջուրցն որդւոցն իլի. և եկին որդիքն եսաւայ. և որդիքն ամմնայ.

մծնայ. և բնակեցան ընդ կողմն լե
րինն՝ ընդդէմ դօթայիմայ. և առաքե
ցին 'ի նոցանէն 'ի հարաւակողմն կոյս՝
և ընդ հիւսիսի ընդդէմ եգրեբելոյայ.
որ է մերձ 'ի քուշ. որ է 'ի վ՟ր ձորոյն քու
մարայ. և այլ զօրք ասորեստանեայցն
բնակեցան 'ի դաշտին. և ծածկեցին
զամենայն զերեսս երկրին. և այլ ուա_
միկքն՝ կահիւ կարասով և խորանօք
համդերձ բնակեցան անդէն բազ_
մաւ մեծութբ. և որդիքն իսրայէլի գո
չեցին առ Տր Ած իւրեանց. զի զա_
հի հարեալ սպառեալ էին ոգիք նց.
քանզի պատեալ պաշարեալ էր զնոսա
թշնամեաց նոցա. և ոչինչ էր հնար
նոցա ելանել 'ի միջոյ նոցա. և կային,
պաշարեցին զնոսա զօրքն ասուրայ զի_
նու կառօք և երիվարօք իւրեանց. զաւ
ուրս երեսուն և չորս: *Եւ լքան՝ և 11
սպառեցան ամ՟ բնակիչք բետիղու
այ. և ամ՟ ամանք նց սպառեալք էին
'ի ջրոյ. և գուբք սպառեալք և թա_
փեալք էին. և ոչ գոյր ըմպելի միում
աւուր. և զոր ըմպէինն, չափով և կշ
ռով ըմպէին: *Եւ 'ի վարանի և 'ի տա 12
րակուսի կային կանայք և մանկունք
նց. և երիտասարդք նոցա լքեալք
էին 'ի ծարաւոյ. և գլորեալք կային
՟ը հրապարակս քաղաքին. և ընդ անցս
դրանցն. և ոչ ուստեք էր նոցա մխ_
թարութի: և ժողովեցան ամենայն
ժողովուրդն 'ի վերայ ոզիայ՝ և 'ի վ՟ր
իշխանաց քաղաքին. երիտասարդք և
կանայք՝ և մանկտիք. և լացին նոքա
ձայնիւ մեծաւ. և ասեն առաջի ամ՟ ծե
‖ Ելից րոց ժողովրդեանն: *‖Դատ արասցէ 13
5. 21. Ած 'ի մէջ մեր և 'ի մէջ ձեր. զի արա_
րիք առ մեզ չարիս անիրաւութե, առ
'ի չխօսելոյ ձեր 'ի խաղաղութի ընդ
որդիսն ասուրա: *Եւ արդ ոչոք է՝ որ օգ 14
նէ մեզ. այլ մատնեաց զմեզ Ած 'ի
ձեռս նոցա. զի տապաստ անկցուք ա_
ռաջի նոցա, և 'ի կորուստ մեծ 'ի ծա
րաւոյ: *Արդ այժմ աղաչեցէք դուք 15
զնա. և տուք յաւար նց զքաղաքս ամ՟:
*Զի լաւ է մեզ լինել 'ի յափշտակու_ 16
թիւն նց և 'ի ծառայութի և կեցցեն
անձինք մեր. քանզի ոչ կարեմք տե_
սանել զմահ տղայոց և զկանանց աչօք
մերովք. զի պակասեալ և սպառեալ
են ոգիք նոցա: *Արդ վկայեմք ձեզ 17
առաջի երկնից և երկրի. և Ած հարցն
մերոց. որ խնդրէ զվրէժ անձանց մե_
րոց. և ըստ մեղաց հարցն մերոց. զի
մի արասցէ ըստ բանիցս այսոցիկ յաւ_
ուրս յայսմիկ: *Եւ եղև լալումն և ող 18
բումն մեծ 'ի վ՟ր եկեղեցւոյն ամենե_
ցուն 'ի միասին. և գոչեցին նոքա առ

23 Տր Ած ձայնիւ մեծաւ: *Եւ ասէ
ցնոսա ոզիա. քաջալերեցարուք եղ
բարք. և համբերեցէք աւուրս ևս
հինգ՝ յորում աւուր առաքէ Տր զո_
24 ղորմութի իւր 'ի վերայ մեր: *Զի
25 ոչ թողու նա զմեզ իսպառ: *Եւ
յորժամ անցանիցեն այսք աւուրք. և
ոչ եկեսցեն 'ի վերայ մեր օգնութիք՝
արարից ձեզ ըստ բանիցս այսոցիկ.
և արձակեաց զժողովուրդն 'ի տունս
իւրեանց. և յաշտարակս և 'ի պա_
րիսպս քաղաքին զգուշանալ 'ի թշնա
մեացն. և էին 'ի վարանս և 'ի մեծ տա
րակուսանս:

Գլ: Ը:

1 Եւ լուաւ յաւուրս յայնմիկ յուդիթ
դուստր մերարեայ. որդւոյ ոքս
զեայ. որդւոյ յովսեփու. որդւոյ ոզիե
ղայ. որդւոյ եղկիայ. որդւոյ անանիայ.
որդւոյ գեդէօնի. որդւոյ ռափայի.
որդւոյ եղիեսու. որդւոյ քեղկեայ.
որդւոյ եղիաբու. որդւոյ նաթանայե
լի. որդւոյ սամամիէլեայ. որդւոյ սա
2 րասադդէ. որդւոյ իէլի: *Եւ այրն
նորա մանասէ յազգէ նորուն. և 'ի
հայրենեաց նորա: և մեռաւ այրն նր
3 յաւուրս հնձոց գարեաց: *Զի կայր
նա 'ի վերայ հնձողաց իւրոց 'ի դաշ_
տին. զի յընթանալ խորշակին և գալ
հասանիլ 'ի վերայ գլխոյ նորա. յորմէ
և մեռաւ իսկ 'ի բետիղուայ 'ի քաղա_
քի իւրում. և թաղեցաւ նա առ հարս
իւր՝ յագարակին. որ մերձ էր առ դօ
4 թայիմ. և 'ի բաղմօն: *Եւ նստէր
յուդիթ այրի 'ի տան իւրում ամս ե_
5 րիս և ամիսս չորս: *Եւ արար նա տա
ղաւար 'ի տանիս տանն իւրոյ. և էած
քուրձ 'ի վերայ միջոյ իւրոյ. և էր ար
կեալ զիւրև զհանդերձ այրութե:
6 *Եւ պահէր նա զամ՟ աւուրս այրու
թեն իւրոյ. բայց միայն զօր շաբա_
թուն, և զամսամտից՝ և զտարեկա_
նացն. և զուրախութե տանն ի՟ղի:
7 *Եւ էր նա գեղեցիկ յոյժ տեսլեամբ:
և եթող նմա մանասէ այրն նր ոսկի
և արծաթ. ծառայս, և աղախնայս. և
անդս. և ագարակս. և անասունս. և
8 ինքն յուդիթ դարմանէր զայն: *Եւ
ոչոք ինչ ասէր վն նր բան չարութե.
զի երկիւղած էր նա յոյժ 'ի Տէ:
9 *‖Եւ իբրև լուաւ նա զբանս ժողովր ‖ Վեր.
դեանն. զոր խօսեցան ապիրատութբ 7.25.
ընդ իշխանին. զի պակասեալ էին նք
'ի ծարաւոյ. և լուաւ յուդիթ զբանս
ոզիայ. զոր խօսեցաւ նա ընդ ժողո_
վուրդսն. և որպէս վկայեաց նց մատ
նել զքաղաքն յետ հինգ աւուրց 'ի
ձեռս

ձեռս սարեսատանեայցն: և առաքեաց
զնաժիշտն իւր. որ էր ՚ի վերայ ամ
ընչից իւրոց. և կոչեաց զոզիայ. և
զքաբրին. և զքարմին. և զծերս ամ
քաղաքի իւրոյ: *Եւ եկին առ նա. 10
և ասէ ցնս. լուարուք ինձ բնակիչք
բետիղուայ. զի ոչ ուղիղ են բանքդ
ձեր՝ զոր խօսեցայք առաջի ժողովր_
դեանդ յաւուրս յայսմիկ. և երդմամբ
հաստատեցիք՝ զոր խօսեցայքն առաջի
Այ ՚ի միջի ձերում. և ասացիք մատ
նել զքաղաքս ՚ի ձեռս թշնամեաց մե
րոց, եթէ ոչ Տր առաքէ զօգնակա_
նութի մեզ:* Եւ արդ դուք՝ որք փոր 11
ձէք զԱծ յաւուրս յայսմիկ. արդ հաս
տատեալ կայ այդ ՚ի մէջ որդւոց մարդ
կան: *Եւ ահա այժմ զՏր զամենա 12
կալ հարցիք. և ոչ ինչ գիտացիք:
* Զի խորութի ՚ի սրտի մարդոյ ոչ 13
գտանիք. և բանից սրտից նոցա ոչ հա_
սանիցէք. զիարդ զԱծ. որ արար զայս
ամենայն՝ քննել մարթիցիք. և զկամս
նորա գիտիցէք. և կամ՚ ՚ի խորհուրդս
նորա հայիցիք. քաւ լիցի եղբարք. մի
բարկացուցանէք զՏր Ած մեր:
*Եթէ ոչ կամիցի յաւուրս հինգ օգ_ 14
նել ձեզ. նա ունի զիշխանութի՛նս յորս կա
մի պաշտպան լինել մեզ. որում և իցէ.
և կամ սատակել զմեզ առաջի թշնա
մեաց մերոց: *Այլ դուք մի գրաւէք 15
՚ի ձեզ զխորհուրդս Տն Այ ձերոյ.
զի ոչ ոք մարդոյ է Այ սպառնալիք.
և ոչ ոք որդւոյ մարդոյ զի տանջէ:
* Այլ այժմ կացեալ ակնկալցուք 16
գտանել ՚ի նմանէ զողորմութի, աղա
չեսցուք՝ և կարդասցուք առ նա յօգ_
նականութիւն մեզ. և լուիցէ ձայնի
աղօթից մերոց՝ եթէ իցէ նմա հաճոյ:
* Զի ոչ երբէք յարուցեալ է այդպի 17
սի ՚ի վր ազգիս մերոյ. և ոչ եղեալ է
այդպիսի մինչև ցայսօր. ոչ յազգի մե
րում. և ոչ ՚ի տոհմի մերում. և ոչ ՚ի ժո
ղովրդեան մերում. և ոչ ՚ի քաղաքս
մեր: ոչ պաշտին երկիր ձեռագործաց:
* Որպէս եղև յաւուրսն առաջինս. 18
վն որոյ մատնեցան ՚ի սուր և ՚ի յափշ_
տակութի հարքն մեր. և կործանե_
ցան ՚ի կործանումն մեծ առաջի թշնա
մեաց իւրեանց: *Այլ մեք զայլ Ած 19
ոչ գիտացաք բաց ՚ի նմանէ՝ յոր յու_
սամքն. զի ոչ անտես առնէ զմեզ:
‖Դատ. * ‖Եւ ոչ զազգս մեր մատնել այս_ 20
2. 21. պէս՝ ոք և ուխտեցիք դուք. և կամ
և 4. 6. աւար հարկանել զսրբութիս մեր: և
կամ թէ չխնդրիցէ զվրէժ անարգա
նաց թշնամեաց սրբութեաս. և զմահ
եղբարցս մերոց. և զգերութի երկրիս.
և զաւերումն ժառանգութեաս մերոյ
դարձուցանէ ՚ի գլուխս մեր յամե_
նայն հեթանոսս. ուր և ծառայիցեմք
նոցա. և եղիցուք յամօթ և ՚ի նախա
տինս առաջի այնոցիկ՝ որոց ստա_
ցեալն իցէ զմեզ. զի ոչ ուղղեսցի ծա_
ռայութիս մեր նշյ յուրախութի. այլ
յանարգութի և ՚ի կործանումն նոցա
21 արասցէ զմեզ Տր Ած մեր: *Եւ արդ
եղբարք՝ ցուցցուք մեք եղբարց մերոց.
զի ՚ի մեզ կան կախեալ ոգիք նոցա. և
սրբութիւնքն՝ և սեղանն՝ և տաճարն՝
հաստատեալ կայ ՚ի մեզ: և արդ ՚ի վր
ամի այսորիկ գոհասցուք զԱյ մերմէ:
որ փորձէ զմեզ. ոք և զհարս մեր:
22 *‖Յիշեցէք՝ որչափ արար ընդ աբրա ‖Ծնն.
համու. և որպէս ընդ իսահակայ. և 22.1.
կամ ընդ յակոբայ ՚ի միջագետս ասոր_
ւոց. ՚ի հովուել նորա խաշանցն ղա_
23 բանու եղբօր մօր իւրոյ: *‖ Զի ոչ ‖Ծնն.
եթէ ոք զնոսայն փորձեաց առ ՚ի ճա 28. 7.
նաչել զխորհուրդս սրտից նոցա. և
զմեր մեղս ոչ խնդրեսցէ. այլ ՚ի խրա
տել և յուսուցանել տանջէ Տր զմեր_
28 ձաւորս իւր: *Եւ ասէ ցնա ոզիա.
զամ ինչ զոր ասացերդ՝ ՚ի լրութեէ սր
տի և ՚ի բարւոք մտաց խօսեցար. և
ոչոք է՝ որ ընդդէմ դառնայ բանից
քոց. զի ոչ միայն այսօր յայտնեցաւ
իմաստութի՛ւդ քո. այլ յաւուրցն ա_
ռաջնոց գիտաց ամ ժողովուրդ զհան
ճարդ քո. վասն զի բարւոք են ստեղ
ծուածք սրտի քոյ: այլ ժողովուրդս
ծարաւեցաւ յոյժ. և հարկ եղև մեզ
առնել՝ ոք և խօսեցաք ընդ նոսա. և
ածել ՚ի վր մեր զերդումն. զորով ոչ
29 կարեմք անցանել: *Այլ աղաչեա՛
դու խնդրուածովք զԱծ. զի կին աբ
դար ես դու. և առաքեսցէ Տր զանձ
րև. և լցցին գուբքս. և ոչ ևս պակա_
30 սիցուք: *Եւ ասէ ցնս յուդիթ՝ լու
արուք դուք ինձ. և արարից ես իրս
մի. որ պատմեսցի յազգաց մինչև
յազգս՝ և յորդւոց մինչև յորդւոց յոր_
32 դիս: *Դուք կացջիք առ դրան քա_
ղաքիս զգիշերս զայս. և ելից ես նաժշ
տաւս իմով. և յաւուրս յայս՝ յոր ուխ
տեցիք մատնել զքաղաքս զայս ՚ի ձեռս
թշնամեաց մերոց՝ այցելու լիցի Տր Ած
33 ՚ի ձեռն իմ:*‖Եւ դուք մի քննէք զգոր ‖Ա Թագ.
ծոն իմ. զոր գործելոցն եմ. քանզի ոչ 10. 8.
իսկ ասացից ձեզ. մինչև կատարեսցի
34 այն. զոր եսն առնեմ: *Եւ ասէ ոզիա
իշխանօքն հանդերձ ցնա. գնա՛ դու ՚ի
խաղաղութի. և Տր Ած իցի եղիցի
ընդ քեզ խնդրել զվրէժ ՚ի թշնա_
մեաց մերոց. և նոքա դարձան ՚ի տա_
ղաւարն անտի յուդիթայ յիւրաքանչ
իւր տեղի սպասպանութե պարսպացն:

ԳԼ:

Գլ : Թ.

Եղծեցաւ զխորհուրդ յինքեանն

Եւ անկաւ յուդիթ 'ի վր երեսաց 1
իւրոց. և 'ի բաց եհան զքուրձն.
որ զգեցեալ էր յինքեան. և ցանեաց
զմոխիր 'ի վերայ գլխոյ իւրոյ. և էին
'ի նմին ժամու խունկք մատուցեալք
երեկորին յեհէմ 'ի տաճարին Տն. և
կարդաց նա ձայնիւ մեծաւ առ Տէր
Ած. և ասէ յուդիթ. * ‖ Տր Ած հօրն 2
իմոյ շմաւօնի. որում ետուր զսուրն 'ի
ձեռն խնդրել զվրէժն յայլազգեաց.
* Որք լուծին զարգանդ կուսին 'ի 3
պղծութիւն. և մերկացուցին զանդամս
'ի նախատինս. և խայտառակեցին ըզ
կուսութիւն 'ի թշնամանս. որք ոչ եղեն
հաճոյ առաջի քո. վասն որոյ ետուր
իսկ զիշխանս նոցա հանդերձ անկող_
նօքն. որովք դատապարտեցանն յա
րիւն. և սատակեցեր զծառայսն հան
դերձ տերամբք իւրեանց. և զհարսն
'ի վերայ աթոռոց իւրեանց. և ետուր
զկանայս նոցա յաւար. և զդստերս
նոցա 'ի գերութիւն. և զամ զաւարն 'ի
բաժինս որդւոց սիրելեաց քոց. որք
նախանձեցան զնախանձ քո. և զար_
շանս համարեցան զպղծութիւն քեռն
իւրեանց. և կարդացին զքեզ յօգնա
կանութիւն. և արդ Տր Ած իմ, լուր
ձայնի աղախնոյ քոյ. և նայեաց 'ի խնդ
րուածս այրւոյս. * Զի դու արարեր 4
զայն յառաջ քան նոսա. և յետ այնո
րիկ. և այժմ. և որ գալոցն է՝ զայն
դու խորհեցար. և եղև, ոդ և կամե
ցար. և յանդիման եղեն քեզ՝ որպէս
և խորհեցարն. * Եւ տեսցեն, ահաւա 5
սիկ մեք. զի ամ ճանապարհք քո պատ
րաստք են. և դատաստանք կանխա_
գէտք են. * Զի ահաւասիկ ասորես 6
տանեայն ելից զօրօք իւրովք զեր_
կիրս. և բարձրացան հեծելօք երիվա
րացն. և հպարտացեալ մեծամտեցաւ
'ի բազուկ հետևակացն բազմութե.
և յուսացան 'ի նիզակս և 'ի սպառազի
նութիւն. և 'ի կորովս աղեղնաւորացն
և պարսաւորացն. և ոչ գիտացին Տր.
եթէ դու ես՝ որ խորտակես զպատե_
րազմունս. և Տր է անուն քո. փրկեա
զմեզ 'ի նեղութենէս. * Եւ ցրուեա 11
զզօրութիւնս նց Տր ամենակալ. և խոր
տակեա և ընկեա զզօրութիւնս նց բար
կութբ քով. զի կամեցան պղծել զսր
բութիւն քո. և զյարկս անուան բնա
կութե փառաց քոց. և կործանել եր
կաթով զեղջիւրս սեղանոյ սրբոյ քոյ.
* Նայեաց, և տես զամբարտաւանու 12
թիւնս նոցա. և առաքեա զբարկութիւնս
քո 'ի վերայ գլխոց նց. և տուր ձեռն
կ

Ծննդոց 34.25.

աղախնոյ քոյ. և այրւոյս զօրութի.
15 զոր խորհեցայ առնել. * Եւ հար՝ և
կործանեա զծառայն խաբանօք շր_
թանց իմոց՝ և զիշխանն ծառայիւք
իւրովք. ‖ և խորտակեա զսատկութի ‖ Դատաւ.
16 նց 'ի ձեռն կնոջս. * ‖ Զի ոչ եթէ 'ի 4.21. և
բազմութե է քո զօրութիւդ. և ոչ 5.26.
կարգդ քո յախս է, որք հզօրքն են. ‖ Դատաւ.
այլ խոնարհաց ես Տր Ած. և կարօ_ 7. 2.
տելոց ես օգնական. տկարաց ես ընդ 2. Թագաւ.
ունելութիւն. կարօտելոց ես խնդրակ. 14. 11.
17 անյուսաց ես փրկիչ. * Ած յոյ Ած հօրն և 16.8.
իմոյ. և Ած ժառանգութե իլի. Տր և 20.6.
երկնից և երկրի. արարիչ ջուրց. թա
գաւոր ամ՝ ստացուածոց քոց՝ դու ես.
18 * Լուր աղօթից աղախնոյ քոյ. տուր
ինձ բանս՝ զի խօսեցայց զնոսա 'ի կոր
ծանումն նոցին, որք եկեալք են 'ի վր
կտակարանաց քոց. և 'ի վր տան քոյ՝
և բարձուն սիոնի. և 'ի վերայ բնա_ և 'ի վր
կութե որդւոց քոց. զի խորհեցան բարձանց
19 զխորհուրդս խիստս. * Եւ ծանո ըզ
բարձր բազուկ քո ժառանգութեան
քոյ. եթէ դու ես Ած. որ տիրես ա_
մենայն զօրութեց և իշխանութեց.
զի ոչ ոք է. որ պաշտպան լինի ազգիս
իսրայելի բաց 'ի քէն Տր.

Գլ : Ժ.

1 Եւ իբրև դադարեաց յուդիթ յա
ղօթից իւրոց. և կատարեաց ըզ
բանս զայս. և յոտն եկաց յերեսացն
2 խոնարհելոյ. * Եւ կոչեաց զնաժիշտն
իւր. և էջ 'ի տուն իւր նա. ուր կատա_
րէր զաւուրս շաբաթուցն՝ և զաւուրս
3 տօնիցն. * Եւ մերկացաւ յիւրմէ ըզ
քուրձն. զոր զգեցեալ էր. և 'ի բաց
եհան զհանդերձ այրութե իւրոյ. և
լուաց զմարմինս իւր ջրով. և օծաւ
իւղով անուշիւ. և էհիւս զհեր գլխոյ
իւրոյ. և կապեաց զապարօշն 'ի ճա_
կատ իւր. և զգեցաւ զհանդերձ ուրա
խութե իւրոյ. զոր զգենոյր առ կեն_
4 դանութբ առն իւրոյ մանասէի. * Եւ
ագանէր կօշիկս ոսկեզօծս. և արկա
նէր ապարանջանս 'ի ձեռս իւր. և
արկանէր քայլս յականց պատուա_
կանաց ընդելուզեալս մարգարտով
'ի պարանոց իւր. և մատանիս 'ի մա_
տունս իւր. և զգօրշապարհանգս 'ի
գլուխ իւր. և յօրինէր՝ և կազմէր ամ
զարդու իւրով. և պայծառանայր ա_
ռաւել յոյժ. առ 'ի խաբել՝ և պատ_
րել զամենեսին 'ի գեղ երեսաց իւր_
5 ոց. որք տեսանիցենն զնա. * Եւ ետ
ցաղախինն զմախաղ իւր. և ելից զնա
փոխնդով. և պաղատակօք և հացիւք
սրբօք. և զհաղաղակն գինւոյ. և զոր

ուհակն իւղոյ. և սրբեր և կղմիր զամ
ըստ օրինի իւրեանց. և տայր ցաղա-
խինն իւր * Լ՚ելին նոքա ընդ դուռն 6
քաղաքին բետիլուայ. և տեսին անդ
զոզիայ. զի կայր առաջնորդն՝ և զայլ
քահանայս քաղաքին ընդ նմա. և ըզ
քարբին. և զքարմին։ * Լ՚ի իբրև տե- 7
սին նոքա զյուդիթ. զի էր փոխեալ
զգեղ երեսաց իւրոց՝ և զգեստ հան-
դերձին նոր. և զարմացան նոքա ընդ
¶ Ալէր. գեղ նորա յոյժ։ * Լ՚ի ասեն ցնա. Լ՚Ճ 8
8.33. Հարցն մերոց տացե քեզ հնարս. և
կատարեսցե զկամն սրտի քոյ ՚ի ցն-
ծութի և յուրախութի որդւոցն իսլ.
և ՚ի բարութի եչմի. և երկիր պապին
Լ՚Ա։ * Լ՚ի ասէ ցնոսա յուդիթ. հրա 9
մայեցէք ինձ բանալ զդրունս քաղա
քիս. զի ելից ես կատարել զբանս. զոր
խօսեցայք ընդ իս։ և հրամայեցին
դռնապանացն բանալ. որպէս և խօ-
սեցան՝ և արարին այնպէս։ * Լ՚ի ել 10
յուդիթ՝ ինքն, և աղախինն իւր ընդ
նմա. և միտ դնէին նմա արք քաղա-
քին յերթալն նր. մինչև եղև նա ընդ
լերամբն. մինչև էանց նա ընդ ծոր-
ծորն հովտին. և ապա ոչևս տեսին
զնա։ * Լ՚ի երթային նոքա ընդ ծոր- 11
ծոր հովտին ուղիղ ընդ Ասնապարհն.
և պատահէցան նմ պահապանքն ա-
սորեստանեայց։ * Լ՚ի կալան զնոսա. 12
հարցին՝ և ասեն. ոյր ես դու. և կամ
ուստի գաս. կամ՝ յո երթաս։ և ասէ
ցնոսա յուդիթ. դուստր եմ ես եբրայ
եցւոց. և փախուցեալ եմ ես յերե-
սաց նոցն. զի մատնելոց են նոքա ՚ի կե
ղակուր ձեզ։ * Լ՚ես եկի կալ առաջի 13
հովտիեռնեայ իշխանի զօրաց ձերոց,
պատմելնմա զբան ճշմարտութե. և
ցուցանել նմա զՃնապարհն՝ ընդ որ
դնայցէ. և տիրեսցէ ամենայն լեռ-
նային կողմանցն. և ոչ միւմ ումեք լի
ցի վնաս ՚ի զօրաց դորա։ * Լ՚ի իբրև 14
լուան արքն զբանս յուդիթայ. և նայե
ցան ընդ երեսս նր. և էր առաջի նց
գեղեցկութի յոյժ. և ասեն ցնա։
* Լ՚պրեցուցեր դու զանձն քո այսր. 15
արդ փութա դու իջանել, և տեսա-
նել զերեսս տեառն մերոյ. և մատի-
ցես դու ՚ի խորան նր մեօք հանդերձ.
և տացուք զքեզ ՚ի ձեռս նորա։ * Լ՚ի 16
յորժամ կացցես առաջի նորա, մի՛
երկնչիցիս ՚ի սրտիդ քումմ. այլ պատմես
ցես դու նմա ըստ բանիցդ այդոցիկ.
և բարի արասցէ քեզ. և ընտրեցին
իւրեանց արս հարիւր. և յղեցին ընդ
նմա. և ածին զնա ՚ի խորանն հովո-
փեռնեայ՝ և պատմեցին զգեղեցկութի
և ՚ի գեղ նր. և զգաչն ամ բանակին. և գայթն

՚ի տեսանել զնա, մինչ դեռ կայր ար-
տաքոյ խորանին հովոփեռնեայ. մինչ
դեռ պատմէին հովոփեռնեայ։ * Լ՚ի 17
զարմանային յոյժ ընդ գեղեցկութի
նորա. և ընդ ամենայն որդւոցն իսլի։
* Լ՚ի ասեն այր ցընկեր իւր. իսկ արդ 18
ո կարէ չար ինչ խորհիլ ՚ի վնաս աղգիս
այսորիկ. որք ունին զայդպիսի գե- որդ
ղեցկութի կանայք. արդ ոչ պարտին
ապրիլ արք նոյ. զի եղիցին դատեալք
նոցա մեզ կնութե. զի եթե ապրին,
ինձս են նոքա ամ երկրի. և ելին ասա
տաւորքն հովոփեռնեայ՝ և ամենայն
ծառայք նորա. և տարան զնա ՚ի խո-
րանն։ * Լ՚ի հովոփեռնես նստեր ՚ի 19
դահոյսն իւր. և էր փակեալ զնա վա-
րագուրօք չուրջանակի. զորս էր ընդ
ելուզեալ ոսկւով և մարգարտով՝ և
ականբք պատուականօք. և իբրև լուա
ւ նա զյուդիթայ, ել նա արտաքս
՚ի սրահ խորանին ջահիւք և լապտե-
րօք արծաթեղինօք. քանզի գիշեր էր
* Լ՚ի իբրև եռաս զնա հովոփեռնես. 20
զարմացաւ ընդ տեսիլ գեղոյ նր. և
անկեալ ՚ի խնամարհ երկիր պապաներ
յուդիթ հովոփեռնեայ. և կանգնե-
ցին զնա ծառայք նորա։

Գ.Լ: ԺԲ.

Լ՚ի ասէ ցնա հովոփեռնես. Համար 1
ձակեաց կին դու. և մի երկնչիր.
զի ես ոչ չարչարեմ զմարդ. որ կամի
ծառայել Նաբուգոդոնոսորայ ար-
քայի. որ տիրէ համ երկրիս։ * Լ՚ի 2
արդ՝ ժողովուրդ քո այդ՝ որ բնակեալ
է ՚ի լեռնականսդմանդ. եթե ոչ էր ապա
տամբեալ դոցա յինէն. ոչ էր իմ ա-
ռեալ զնիզակ ՚ի վնաս դոցա. այլ դոքա
ինքեանք արարին անձանց իւրեանց
զայս։ * Լ՚ոդ՝ ասա դու ինձ. վա՞ որոյ 3
ես դու փախուցեալ ՚ի նոցանէն. և
եկեալ ես առ մեզ. քաջալերեաց, զի
՚ի փրկութի եկեալ ես. զի կենդանի
ես ՚ի գիշերիս յայսմիկ. և զամաւորս
քո. և ոչոք է՝ որ պնասէ քեզ. այլ բա-
րի լիցի քեզ. որպէս և լինի ծառայից
տեառն իմոյ Նաբուգոդոնոսորայ։
* Լ՚ի ասէ ցնա յուդիթ. ընկալ զբան 4
աղախնոյ քոյ. և խօսեսցի աղախին քո
առաջի քո. և ոչ ինչ ստութի պատմէ
տեառն իմում ՚ի գիշերիս յայսմիկ.
եթե զկետ եկեսցես, և լուիցես բա-
նից աղախնոյ քոյ, գործ կատարեալ
գործէ ընդ քեզ Լ՚Ծ. և ոչ անկցի բան
քո ընդունայն։ * Լ՚ի կենդանի է Նա- 5
բուգոդոնոսոր արքայ համ երկրի. և
կենդանի է զօրութի նորա. որ առա-
քեացն զքեզ յուղղութի համմարդոյ.
զի

զի ոչ եթէ մարդիկք միայն ծառայեն նմա՝ ի ձեռն քո. այլ և գազանք վայրի, և անասունք, և թռչունք երկնից քեզ կեցցեն. նաբուգոդոնոսոր և ամենայն տուն նորա։ * || ան զի լուաք զիմաստութիւն քո և զհանճար անձին քոյ. որ և պատմեալ իսկ է յամ երկրի. զի դու միայն ես բարերար յամ թագաւորութեանն. և զօր ես բանիւք. և աքան չելլի ես՝ ի մէջ պատերազմող զօրացս։ * || Որդ զբանս՝ զոր խօսեցաւ աքիոր ՚ի խորհրդեան սենեկի քումմ, լուաք և մեք. և զի խնայեցին ՚ի նա արք բեթիւղայ. և նա պատմեաց զամ. որպէս և խօսեցաւ ընդ քեզ. և արդ այժմ տէր՝ մի անցանիր զբանիւք նր. այլ հաստատեա զնոսա ՚ի սրտի քումմ. քանզի ճշմարիտք են։ * Օի ոչք կարէ չարչարել զազգս մեր. և ոչ սուր քաշնամոյ փնասել մեզ. քայց յորժամ մեղանչիցեն Ա՚Յ իւրեանց։ * Ա՚ն արդ մի զնասիցես տեր իմ դու և զօրք քո. քանզի հասեալ իսկ է ժամանակ մահուն նոցա՝ վճռ մեղաց. զորս մեղան Ա՚Յ իւրեանց. քանզի արարին նոքա մեղս մեծ անօրէնութեանէ։ * Օի պակասեցան նոցա ջուրք և կերթակուրք։ * Խորհեցան նոքա՝ և արկին զձեռս իւրեանց յանասունս. զոր ոչ էր հրամայեալ ուտել Ա՚Յն իւրեանց։ * Ա՚ն զպատուղ ցորենոյ՝ և զտասա նորդա գինւոյ և իւղոյ. զոր էր սրբեալ քահանայիցն. որք պաշտօնեայքն են յերեմ առաջի Ա՚Յն մերոյ. սկսան ուտել զայն. զոր ոչ էր օրէն ուտել նոյ՝ բայց միայն քահանայիցն. և առաքեն յին յերեմ. զի որք անդ իցեն՝ արասցեն այսպէս. վճռ որոյ լինէր նոյ թողութիւն Ա՚Յ ՚ի ձեռն քահանայիցն. և արդ՝ յորժամ արարին զայս մեղս. մնանին ՚ի սատակումն։ * Ա՚րդ ես ապաղաչին քո. յորժամ գիտացի զայս՝ փախեայ ՚ի նոցանէն. և առաքեաց զիս Տ՚ր առնել ընդ քեզ գործ մեծ. զորմէ զարմացիլ ամ երկիրս. որք միանգամ լսիցեն զայն։ * Օի աղախին քո ես ապաշտ է. և աղաչեմ զքայդ և զայրեկ զՏ՚ր Ա՚Ծ երկնից. և արդ ինձայից ես առ քեզ տէր իմ. և ելցէ աղախին քո ՚ի գիշերիս յայսմիկ ՚ի ծորձորն հովտին. և կացից յաղօթս առ Տ՚ր Ա՚Ծ իմ. և պատմէ լինիմ՝ յորժամ մեղանն նմա։ * Ա՚ն ես գամ. և պատմեմ քեզ. և դու ելցես ամենայն զօրք քո ՚ի նմանէ. և ոչ իցէ ՚ի նոցա նէ՝ որ ասիրիցի ՚ի քէն. և տարայց զքեզ ընդ մէջ հրէաստանի. մինչև տայ քայց զքեզ յերուսաղէմ. և արկցես զաթոռ քո ՚ի մէջ նորա. և ժողովես ցես զնոսա իբրև զխօտ՝ որոյ ոչ գոյցէ հովիւ. և ոչ հաջեացէ շուն մի լեզուաւ իւրով ընդդէմ քո. և ինձ պատմեալ այսպէս լինիլ Ա՚Յ և եկի յուցանել քեզ։ * Ա՚ն հաճոյ թուեցան բանք նորա առաջի հոլոփեռնեայ՝ և առաջի ամենայն ծառայից նորա. և զարմանային ըստ իմաստութեանն. և ասէին։ * || Ա՚ն գտանի կին գեղեցիկ համմանման. ՚ի ծագաց երկրի մինչև ՚ի ծագս, իմաստութեամբ բանիւք, և գեղեցկութեամբ երեսաց իւրոց։ * Ա՚ն ասէ ցնա հոլոփեռնէս. բարի արար Ա՚Ծ զի առաքեաց զքեզ առաջնորդել ժողովրդեանս. զի լիցի հզօրացեալ տերութիւն մեր. և որք ապստամբեցանն ՚ի մէնք, կորիցեն. և արդ տեսանեմ զքեզ կայտառ տեսլեամբ. և բարի զամ բանս քո։ * Օի թէ արասցես որպէս խօսեցար, Ա՚Ծն քո եղիցի նաև իմ Ա՚Ծ. և դու ՚ի տան նաբուգոդոնոսորայ նստցիս. և եղիցիս անուանի քան զամ երկիր։

ԳԼ. ԺՒ.

1 Ա՚ն հրամայեաց տանիլ զնա ՚ի տուն գանձին. և հրամայեաց նմ ուսանիլ ճաշակս չիւրոց խորտկացն. և ՚ի գինւոյ
2 անտի՝ զոր ինքն ըմպէր։ * Ա՚ն ասէ յուդիթ. ոչ կեցայց ես ՚ի դացանէն || զի մի լինիցին ինձ ՚ի գայթագղուխի. այլ տացես ինձ հրաման ուտել ինձ անտի. 3 զոր բերի ՚ի քաղաքէ անտի։ * Ա՚ն ասէ ցնա հոլոփեռնէս. եթէ պակասեացէ այն. ուռտի տացուք քեզ նմանն նոցա. զի ոչք է ընդ մեզ յայգիէդ
4 քումմէ։ * Ա՚ն ասէ ցնա յուդիթ. կեն դանի է անձն քո՝ տէր իմ։ եթէ ոչ ծախէ աղախինքո զկերակուրն. որ եկեալ է ընդիս. մինչև արասցէ Ա՚Ծ իմ՝ զորս խօսեցաւն։ և ածէն զնա ծառայքն հոլոփեռնեայ՝ ՚ի խորան անդր. և ննջեաց նա անդ մինչև ՚ի մէջ գիշեր. և յարեաւ յուդիթ յառաւօտուն պա
5 հու։ * Ա՚ն առաքեաց առ հոլոփեռնէս՝ և ասէ. հրամայեսցէ տէր իմ թողուլ զաղախին իւր ելանել կուլայ
6 զօթս։ * Ա՚ն հրամայեաց հոլոփեռնէս պահապանացն մի արգելուլ զնա. և եղև նա ՚ի բանակի անդ աւուրս է
7 րիս։ * Ա՚ն ելանէր նա ՚ի գիշերին ՚ի ձորն բեթիւղայ. և մկրտիւր նա ՚ի բանակի անդ յաղբերս ջուրցն. ըստ օրի
8 նի հրէիցն։ * Ա՚ն իբրև մկրտիւր. կայր յաղօթս առ Տ՚ր Ա՚Ծ իւր. զի յաջողեսցէ զձանապարհս նր ՚ի վերկութիւն
9 որդւոյ ժողովրդեան իւրոյ։ * Ա՚ն նա

մտանէր սրբեալ. և լինիւր 'ի խորա_
նին. մինչև առնոյր և տանէր զևր կե
րակուրսն առ ինքն ընդ երեկոյս։* Եւ 10
եղև յաւուրն չորրորդի՝ արար Հոլո_
փեռնէս կոչունս ծառայիցն իւրոց
միայն. և կոչեաց 'ի կոչունսն և ոչ զմի
ոք յօտարաց անտի ։ և ասէ ցբագո
ցներքինին իւր. որ էր հազարապետ
հաւատարիմ 'ի վերայ ամենայն ըն_
չից նորա. երթ՝ հաճանեցո դու ասէ
զկինն հեբրայեցի՝ որ է առ քեզ՝ ու_
տել և ըմպել ընդ մեզ ։* Եւ զինչ է 11
այդ այսպէս կատականաց. թողուլ մեզ
զայդպիսի կին. և ոչ ընդ նմա խօսիլ ընդ
նմա. արդ՝ եթէ ոչ ածցուք զմարդ՝
և մերձեցուսցուք առ մեզ. գուցէ
ծաղր ինչ առնիցէ զմեզ։* Եւ ելեա_ 12
'դու յերեսաց Հոլոփեռնեայ. և եմուտ
առ նա՝ և ասէ ցնա. մի դանդաղեսցի
աղախինդ գեղեցիկ գալ առ տէր իմ,
և փառաւորիլ 'ի նմանէ. և ըմպել ընդ
նմա զգինի ուրախութե մեօք հան_
դերձ. և եղիցիս դու այսօր իբրև ըզ
դուստր մի յորդւոց ասուրայ. որք կան
'ի սպասու նաբուգոդոնոսորայ ար_
քային։ * Եւ ասէ ցնա յուդիթ. և ո՞վ 13
ոք եմ ես. որ ընդդէմ դառնամ
տն իմում։ * Զի զամենայն ինչ՝ որ 14
հաճոյ է առաջի աչաց քոց՝ փութա_
լով առնեմ։ և եղիցի ինձ 'ի ցնծու_
թի մինչև յօր մահու իմոյ։ * Եւ յա_ 15
րեաւ՝ զարդարեցաւ զարդու իւրով
ըստ զարդու կանանց. և մատեաւ նա
ժիշտն իւր. և էարկ նմա բազմական
'ի գետնի դէմ յանդիման Հոլոփեռ_
նեայ զախուռն մաշկեայ. զոր էառ
նա 'ի բագոհայ 'ի հանապազորդ սպաս
նմա. և բազմեցաւ յուդիթ 'ի վր նր։
*Եւ յիմարեցաւ Հոլոփեռնէս 'ի գութ 16
երեսաց նորա. և էր 'ի ցանկութե մե
ծի՝ լինիլ ընդ նմա. և խնդրէր Հոլո
փեռնէս խաբել զնա՝ յօրէ յայնմանէ
յորմէ ետես զնա։* Եւ ասէ ցնա Հո 17
լոփեռնէս. արբ դու. և լեր առ մեզ
ուրախ։* Եւ ասէ յուդիթ. այո տէր. 18
զի մեծացան կեանք իմ յիս այսօր. քան
զամ աւուրս 'ի ծննդենէ իմմէ ։
* Եւ էառ՝ եկեր՝ և էարբ առաջի նո
րա. զոր պատրաստեաց նմա աղա_
խինն իւր։* Եւ ուրախ եղև Հոլոփեռ 19
նէս 'ի վերայ նորա. և էարբ նա գինի
սաստիկ յոյժ. որչափ ոչ էր արբեալ
նորա այնչափ յաւուրս իւրում, յորէ
ծննդենէ իւրմէ ։

Գլ. ԺԳ.

Եւ իբրև երեկոյ եղև. փութա_ 1
ցոյց զծառայսն իւր գնալ աք_
տաքս. և բագոս փակեաց զդուրս խո
րանին. և գնացին նոքա յիւրաքանչիւր
անկողինս իւրեանց արտաքոյ քան ըզ
2 խորանն ։* ‖ Եւ քանզի էին ամենեքեան ‖ Մեր.
խոնջք և վաստակք 'ի բազում գիներ 31. 30.
3 բուռաց անտի ։ * Եւ մնացին յուդիթ
և Հոլոփեռնէս միայն 'ի խորանին ։
4 *Եւ Հոլոփեռնէս մտեալ 'ի գահոյսն
իւր. և 'ի քուն եղև. և էր թմբրեալ
5 յոյժ 'ի գինւոյ անտի ։ * Եւ ասէ յու
դիթ ցաղախինն իւր, զի կացցէ արտա
քոյ խորանին՝ և սպասեսցէ նմա՝ յոր_
ժամ ելանիցէ արտաքս. ոչ և յայլ աւ
ուրսն. զի ասաց նմա. եթէ երթամ
կալ յաղօթս ըստ սովորութեն. և ը
բագուհայ խօսեցաւ ըստ բանիցս այսո
6 ցիկ։ * Եւ գնացին ամենեքեան 'ի սե
նեկէ անտի. և ոչոք մնաց ամենևին
անդ ։ և եկաց յուդիթ առ գահոյսն
նր՝ և ասէ. Տր Ած զօրութեց, նայեաց
'ի ժամուս յայսմիկ 'ի գործս ձեռաց
7 իմոց՝ և 'ի բարձրութի եէմի ։ * Զի
այժմ է ժամանակ այց առնել քեզ ժա
ռանգութե քում. և առնել զգործս
զայս 'ի ձեռս իմ,'ի սատակումն թշնա
մեաց մերոց. որք յարուցեալք են 'ի
8 վր մեր։ * Եւ մատեաւ առ քամուն
գահոյիցն. որ էր ընդ սնարսն Հոլո_
փեռնեայ. և էհան զդաշոյն նր յագդե
9 րէն նորա ։* Եւ կալաւ զհերաց նր և
ասէ. զօրացո զիս Տր Ած իլի յաւուրս
10 յայսմիկ ։ *‖ Եւ էհար 'ի պարանոցն ‖ Թագ.
նր երկիցս զօրութբ իւրով. և հատեր 17.51.
11 եբարձ զգլուխ նր։* Եւ թաւալեցոյց 1. Մակ.
և ընկեց զմարմին նր 'ի գահոյից ան_ 7.47.
տի։ և յետ ժամու միոյ ել՝ և ետ նաժշ
տին իւրոյ զգլուխն Հոլոփեռնեայ։
12 *Եւ ընկեց 'ի մախաղ կերակրոյն իւր
ոյ. և ելին երկոքին 'ի միասին ըստ սո
վորութեն իւրեանց. և անցին նոքա
ըստ բանակն. և շրջեցան՝ և եկին ընդ
ձորն. և ելին նոքա 'ի լեառն բետիլու
13 այ ։ * Եւ եկին նոքա 'ի դրունս քա_ 1. Մակ.
ղաքին. և ասէ յուդիթ 'ի հեռաստա_ 15. 35.
նէ ցպահապանս դրանցն. բացէք՝ բա
ցէք արդ զդրունսդ. զի ընդ մեզ է Տր
Ած մեր. արարեալ և ս զօրութիւն յիլի
և 'ի բեկումն թշնամեաց մերոց. որպէս և
14 արար այսօր ։ * Եւ եղև՝ իբրև լուան
արք քաղաքին նորա զձայն նր , փու_
թացան իջանել 'ի դրունս քաղաքին
իւրեանց. և կարդացին նոքա զքահա
15 նայսն՝ և զծերս ժողովրդեանն։* Եւ
ժողովեցան 'ի փոքունց մինչև 'ի մեծա
մեծս. քանզի զարմացեալ էին նոքա
յոյժ ընդ գալն նր ։ և բացին զդուռն
քաղաքին. և առին զնոսա 'ի ներքս։
16 * Եւ լուցին զլապտերս իւրեանց. և
կա_

կացին շուրջ զնոքօք։ *Եւ ասէ յու- 17
դիթ՝ բարձրաձայն բարբառով. որ-
դիք ելէ, օրհնեցէք զԱ.Ծ։ *Որ ոչ մեր 18
ժեաց զողորմութիւնն իւր՝ ի տանէս իսրա-
այլ եհար՝ և վանեաց զթշնամիս մեր
՝ի ձեռն իմ՝ ի գիշերիս յայսմիկ։ *Եւ 19
եհան զգլուխն՝ ի մախաղէն՝ և եցոյց
նոցա և ասէ ցնոսա. ահաւասիկ գլուխն
Հոլոփեռնեայ զօրագլխի զօրացն ա-
սորեայ. և ահա վարագոյրքն պատուճա
կանք՝ ընդ որով անկեալ դնիւր յար
բեցութենէ իւրմէ՝ և ասացեալ զնա
Տէր Ա.Ծ ՝ի ձեռն կնոջ։ *Կենդանի է 20
Տէր. որ պահեացէ զիս՝ ի ճանապարհ
հին յայնմիկ՝ յորում գնացի. զի խա
բեաց զնա տեսիլ երեսաց իմոց՝ ի կո
րուստ նմին. և ոչ արար նա ընդիս պղ
ծութենէ՝ ինախատինս անձին իմոյ։
*Եւ գոհացան ամենայն ժողովուրդքն. և 22
խոնարհեալ երկիրպագին Ա.Յ. և ա
սեն միաձայն ամենեքին. օրհնեալ ես
դու Տէր Ա.Ծ մեր. որ յամօթ արարեր
այսօր զթշնամիս ժողովրդեանն քոյ։
*Եւ ասէ ոզնա ցյուդիթ. օրհնեալ 23
ես դու դուստր ցայ բարձրելոյ՝ քան
զամենայն կանայս՝ ի վերջ երկրի։ *Եւ օրհ 24
նեալ Տէր Ա.Ծ՝ որ արար զերկինս և զեր
կիր. որ յաջողեացն քեզ՝ ի վերջ գլխոյ
իշխանիդ այդորիկ թշնամւոյ մերոյ։
*Օի ոչ պահասեսցի անուանդ քո՝ ի 25
մարդկանէ, առ՝ ի յիշելոյ զքեզ առա
քեալ Ա.Յ մինչև յաւիտեան. և արասցէ
զքեզ Տէր Ա.Ծ՝ ի բարձրութենէ անձին
քոյ. և այցելութիւն քեզ՝ ի բարիս.
փոխանակ զի ոչ խնայեցեր դու յանձն
քո վնաս առնապանաց ազգի մերում.
այլ խնդրեցեր դու զվնասիչ կործան
ման հարուածոցս մերոց. գնացեալքս
ուղիղ զհանապարհս առաքի Տէր մե
րոյ։ *Եւ ասէ ամենայն ժողովուրդն՝ 26
եղիցի եղիցի։

ԻԳ։ ԺՊ։

Եւ ասէ յուդիթ ցնոս. ‖ լուարուք 1
դուք ինձ եղբարք՝ զոր ասեմն ‖ Ես. ԼԶ.
ձեզ. և առէք զգլուխս զայս. և կախե 15. 35.
ցէք զսա առաջի մահաբաձանաց պարս
պաց քաղաքիս։ *Եւ եղիցի յորժամ 2
ծագեսցի առաւօտն. և ծագեսցի ա
րեգական յերկիր. վառեցարուք ամ
արք զօրաւորք պատերազմի. և կացու
ցանիցէք՝ ի վերայ ձեր զօրավարս. և
ելանիցէք արտաքոյ քաղաքիս. իբրև
թէ իջանիցէք՝ ի դաշտ անդր. ՝ի թէև
մի պարսկապանաց որդւոցն ասուր.
և անդր մի իջանիցէք։ *Ա.յլ խառով 3
հարկանիցէք նոցա. և նոքա առցեն
զձեզնա իբրեանց. և գնասցեն՝ ի բուն
բանակն իւրեանց. և յարուցանիցեն
զզօրագլուխն ասուր. և ժողովեալք
դիմեսցեն՝ ի խորանն Հոլոփեռնեայ.
և զնա ոչ գտանիցեն։ *Եւ անկանի 4
ցի՝ ի վրդ նոցա. և՝ ի փախուստ դարձ
ցին նոքա յերեսաց ձերոց։ *Եւ դուք 5
զկնի մնեալ՝ և ամ բնակիչք սահմա
նացս իլի տապաստ արկեալ վանիջիք
զնոսա յամ ձանապարհս նոցա։ և արդ
մինչև արտաբեալ զայս, կոչեցէք առ ինս
զաքիոր ամմնացի. զի տեսցէ զայս. որ
ընդ ոտն եհար զտունս իլի. որ կա
պեացն զնա. և ետ ածել այսր՝ ի մահ։
և կարդացին զաքիոր՝ ի տանէ ոզիայ.
և իբրև եկն՝ եւտես նա զգլուխն Հոլո
փեռնեայ՝ ի ձեռին առն միոջ՝ ի ժողո
վրդեանն. անկաւ՝ ի վերայ երեսաց
իւրոց՝ և ածաւաղեցաւ։ և իբրև անդէն
զօրացաւ. անկեալ առ ոտս յուդիթայ
երկիր եպագ նմա՝ և ասէ. օրհնեալ
ես դու յամ՝ բնակութենէ յուդայ. և
ընդ ազգս ամ. որ և լսիցեն զանունն
քո՝ զարմացին։ և արդ պատմեա դու
ինձ. ոչ արարեր յաւուր յայսմիկ։ և
պատմեաց նմա յուդիթ առաքի ամ
ժողովրդեանն իւրոյ՝ զոր էր նէր արա
բեալ յօրէ յայնմանէ՝ յորում եէն նա
մինչև յայնժամ։ և իբրև դադարեաց
յուդիթ՝ ի խօսիցն իւրոց, աղաղա
կեաց ժողովուրդն մեծաձայն վա
ռաւորել զԱ.Ծ՝ ի քաղաքին իւրեանց։
6 *Եւ իբրև եւտես աքիորն զայն ամ,
զոր արար Ա.Ծն ելէ, հաւատաց Ա.Ծ
ամ սրտիւ իւրով. և թլփատեաւ՝ ի
մարմին անթլփատուէ իւրոյ. և յաւե
լաւ նա՝ ի տունն ելէ մինչև յայսօր։
7 *Եւ յորժամ ծագեցաւ առաւօտն.
կախեցին զգլուխն Հոլոփեռնեայ՝ ի
պարսպէ անտի. և վառեցաւ ամ այր
՝ի զէն իւր. և ելին նոքա առնել զայն
ընդ անցս կողմանն՝ ի վերայ լերինն.
և որդիքն ասուր իբրև տեսին զնոսա,
ազդ արարին նոքա առ առաջնորդս
իւրեանց. և եկին նէք առ զօրագլուխս՝
և առ իշխանս՝ և առ հազարապետս
8 նոյ։ *Եւ դիմեցին նոքա՝ ի խորանն
Հոլոփեռնեայ. և ասեն ցսենեկա
պետն նէր. արդ մնաս. և յարո զսէրդ
մեր. զի իշխեցին ծառայքն՝ ի վրդ մեր
՝ի պատերազմ. զի սատակեսցուք զնո
13 խսպառ։ *Եւ եմուտ բագու՝ և բաղ
խեաց զդուռս սենեկին. քանզի կար
ծէր եթէ՝ ի քուն իցէ հանդերձ յուդ
14 թաւ։ *Իբրև ոչք ետ նմա պատաս
խանի. քաջալերեալ եմուտ՝ ի ներքս
՝ի սենեակն. և եւտես զի անկեալ կայր
՝ի վերայ գետնոյն մերկ. և գլուխ իւր
բարձեալ էր՝ ինմանէն. և գոչեաց
բա-

եկին յերեմ, եկին տեսանել զբարու-
թիւնն՝ զոր արար Տէր Ա.ծ ի վրայ, և տե-
սանել զյուդիթ՝ և խօսիլ ընդ նմա
10 զխաղաղութիւն։ * Եւ իբրև մտեալ
տեսին զնա, օրհնեցին զնա ամենեքին
միաբան՝ և ասեն ցնա ։ դու բարձրու-
թիւն եղեմ. դու ցնծութիւն իմ. դու
11 պարծանք ազգիս մերոյ ։ * Օի արա
րեր զայս ամ՝ բարութիւնս ձեռօք քովք
իմ ։ և հաճեցաւ ընդ նոսա Ա.ծ. և
օրհնեալ եղիջիր դու յամենակալէն
12 Ա.ծ մինչև յաւիտեան։ * Եւ ասէ ամ
13 ժողովուրդն՝ եղիցի ։ * Եւ ժողո-
վուրդքն կրեին զաւար բանակին զաւ
ուրս երեսուն ։ և եառուն յուդիթայ
զխորանն հոլոփեռնեայ. և զամ՝ զար
ծաթ խորանին և զգահոյն. և զամե
նայն զպատան նորա զոսկւոյ և զար
ծաթոյ. և նորա առեալ կուտեր զայն
’ի սայլս իւր . և ’ի վերայ գրաստուց
իւրոց. և բերեր’ ’ի ներքս ’ի քաղաքն։
14 * Եւ եկին առ նա ամ կանայք որդ
ւոցն իլի տեսանել զնա. և օրհնեցին
զնա. և նուագեին նմա երգս պարուք.
և առեալ նորա ոստս արմաւենեաց և
ձիթենեաց ծաղիկսն հանդերձ , և
15 տայր նոյ ։ * Եւ սլաքս կանայք մեծա
մեծք տեղեացն գային գունդագունդք
դովել զնա։ և ամ՝ իւրքն զկնի երթային
նոյ վառեալք և կազմեալք . պսակս
գունակս գունակս ’ի գլուխս իւրեանց.
և օրհնութիւնք ամենեցուն ’ի բերանս
իւրեանց փառաւորել զԱ.ծ ։

ԳԼ։ Ա.Օ։

1 Եւ սկսաւ յուդիթ օրհնել զօրհ
նութիւնս զայս . և ամ՝ իւրքն նուա
2 գեին ընդ նմա ։ * Եւ ասէ յուդիթ.
երգեցէք Տ՚ն Թմբկօք. և օրհնեցէք
զնա ծնծղայիւք . և ուղղեցէք նմա
երգս և օրհնութիւն ։ բարձր արարէք
3 զնա. և կարդացէք զանուն նր ։ * Օի
Ա.ծ խորտակէ զպատերազմունս Տ՚ր։
4 * Եւ զբանակս նր ’ի մէջ ժողովրդոց ։
փրկեաց զնս ’ի ձեռաց հալածչաց իմոց։
5 * Ասէր ’ի լերանց հիւսիսոյ.եկին
’ի բիւրաւորս զօրօք իւրովք ։ որոց
բազմութիւն ծածկեաց զձորս. և բազ
մութիւն երիվարաց նորա ծածկեաց
6 զբլուրս ։ * Եւ ասաց հրձիգ առնել
զսահմանս իմ. և զերիտասարդս իմ
ընդ սուր հարկանել. և զտղայս իմ
սուր հարկանել. և զկուսանս իմ վա
7 րել ’ի գերութիւն։ * Տէր Ա.ծ ամենակալ
կործանեաց զնոսա ’ի ձեռն կնոջ։
8 * Օի ոչ անկաւ հզօր նոցա յերիտա
սարդաց . և ոչ որդիք սիրտանացոց
սատակեցին զնա. և ոչ բարձունք հր
կայք

կայք յարեան ՚ի վերայ նորա ։ այլ
յուդիթ դուստր մերարայի . գե-
ղեցկուհիքն երեսաց յոյժ խաբեաց
զնա ։ * Օր մերկացաւ զհանդերձն 9
այրուհիքն իւրոյ ՚ի բարձրաւելին պան-
ծիկ . որք կափեալքն էին յիսրայել-
լի ։ * Եւ եօծ զերեսս իւր յանոյշ 10
իւղոյ . և յօրինեաց զգլուխ իւր զար-
դու իւրով . և հաւ նա զշղաշատեան
՚ի խաբէութեն նորա ։ * Եւ ՚ի գեղ 11
ուհիցն կոչեաց նոքա միաղբեցաւ սիրտ նո-
և գեղեցկուհին նորա գերեաց զանձն
նոր . և հանց դաշոյնն ընդ փողս նորա ։
* Վաղացան պարսիկք ՚ի քաջասրտու 12
թենէ նորա . և մարք ՚ի քաջութենէ նո
խռովեցան ։ * Յայնժամ աղաղակե- 13
ցին առաւապաւքն իմ և գոչեցին հիւ
անդքն իմ . և յաղթեցան ։ բարձրացու
ցին զձայնս իւրեանց՝ և լքան ։ * Իսկ 14
դիք աղջկանց խոցոտեցին զնա . և ոմն
զորդիս տանուկաց պանդխտաց կոտո
րեցին . և կորեան ՚ի պատերազմէ Տ֊ն
իմոյ ։ * Օրհնեցից զՏ֊ն Ա֊ծ իմ յօրհ- 15
նութենէ նորա ։ * Տ֊ն մեծ ես դու և փա- 16
առաւորեալ . սքանչելի ես զօրութեամբ
անպատում ։ * Վասն ծառայեացեն ամ 17
ստացաւծածքս քո՝ զի ասացեր, և եղիցի
աւաքեսցեր զՀոգիդ քո՝ և ստացան՝ և
շինեցան և ոչք էոր ընդդէմ կայ ձայ
նի քոյ ։ * Վանգի լերինք ՚ի հիմանէ 18
ջրով քանդերձ սանեսցան և վէմք
առաջի երեսաց քոց իբրև զմոմ հալե
ցան . և երկիւղածացդ քում իչ լինիս դու
նոյ ։ զի ամ՚ամակաւիկ զոհ՚ի հոտ անու
շութեան . և հնչիւն ձարպոյ յողջակէզս է ։
* Վայ երկիւղածն է՝ նա մեծ է յաւի 19
տեան ։ * Այ աղգացն այնոցիկ . որք 20
յարուցեալք են՝ ի վէրջ ազգիս մերոյ ։
և Տ֊ր ամենակալ խնդրեսցէ զվրէժ

՚ի նոցանէ յաւուրն դատաստանի ։
21 * Եւ տայ զՀուր և զորդունն ՚ի մար֊
մինսն . և լացցեն նոքա ՚ի սգմանն մին
22 չև յաւիտեան։ * Եւ իբրև չոգան նոքա
յեհմ, երկիրպագին Ա֊ծ . և յորժամ
արբեցաւ ժողովուրդն, հանին զողջա
կէզսն իւրեանց. և զկամայականսն՝ և
23 զպատարագսն իւրեանց ։ ‖ Եւ եհան՝ ‖2 Մնաց
և նոմիրեաց յուդիթ զամ կահն և զկա 8.11.
բասին Հոլոփեռնեայ . և եհ զայն ՚ի
24 նոմէրս Տ֊ն Ա֊ծ ։ * Եւ ուրախ լինէր
ժողովուրդն յեհմ դէմ յանդիման սր
բոցն զամիսս երիս . և յուդիթ մնայր
25 ընդ նոսա ։ * Եւ յետ աւուրցս սակա֊
ւիկ չոճեցին՝ և գնացին իւրաքանչիւր
՚ի ժառանգութենէ իւրմէ ։ և յուդիթ
գնաց ՚ի բեթիւղուայ . և զարմանէր ըզ
26 տուն իւր ։ * Եւ եղև ՚ի ժամանակի
անտի յայնմանէ փառաւորիւր անուն
27 նորա ընդ ամ երկիր ։ * Եւ բազումք
ցանկացան նմա զամ աւուրս կենաց
նոր . յորմէ հետէ մեռաւ մինասէ այրն
նր . և յաւելաւ ՚ի ժողովուրդ իւր ։
28 * Եւ լինէր յուդիթ մեծ ազեալ և պատ
ուական օր քան զօր . և ծերացաւ նա
անդէն ՚ի տան առն իւրոյ ամն հարիւր
և հինգ . և ազատեաց նա զնաժիշտն
իւր . և մեռաւ նա ՚ի բեթիւղուայ . և
թաղեցին զնա ՚ի հերմի առն իւրոյ մա
29 նասէի ։ * ‖ Եւ սուգ առին ՚ի վ֊ր նորա ‖Ծ֊ննդ.
ամ տունն Իլի զաւուրս եօթն . և քան 50.10.
ժանեաց նա զինչս իւր՝ մինչև մե
ռեալ էր ինքն՝ ամենեցուն որք ազգա
կանք էին մնասեի առն նորա . և ա
մենեցուն որք մերձաւորքն էին իւրոյ ։ Ընդհան
30 * Ա֊ինպէս բաժանեաց . և ոչք էր՝ որ
զարհուրեցուցանէր զորդիսն Իլի յաւ
ուրս յուդիթայ , և յետ մեռանելոյ նո
զաւուրս բազումս ։

Եւ [illegible]զգաւազանն ոսկի. և եդ 'ի վզ պարա_
նոյն Եսթերայ տիկնոջն: Եսթ. 15. 14.

Եւ հեծուցին համանն զՄուրթքէ յերիվարին արքունի,
և ածին ընդ ամ փողոցս քաղաքին: Եսթ. 6. 11.

ԳԻՐՔ ԵՍԹԵՐԱՅ:

Գլուխ Մեծամասնեցոյ:

ՅԱՄԻՆ 2
ԵՐԿՐՈՐԴԻ
թագաւորութեանն
Արտաշէսի ար_
քայի մեծի. յա_
ռաջնում աւուր
ամսոյն ադարայ.
որ է հայերէն ա_
Վերն. րեգ. տեսիլ ետես Մուրթքէոս որդի
2. 5. յայիրայ՝ որդւոյ սեմեայ՝ որդւոյ կի_
սեայ. յազգէ բենիամինի: * Այր 3
առաւելն հրեայ. և էր բնակեալ 'ի սուսիս քա_
ղաքի՝ այր մեծ՝ և հաւատարիմ ամ
4 Թագ. իրաց տան թագաւորին: * Եւ էր 4
24.15. նա 'ի գերութենէ անտի. զոր գերեաց
Երեմ. նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբելաց_
24.1. ւոց յԵրեմէ. յԵքոնիաւ հանդերձ ար_
քայիւն հրէաստանի: * Եւ այս է ե_ 5
րազ տեսլեան նորա. զոր տեսանէր.
ձայն խռովութեանց՝ և որոտմանց՝ և
շարժմանց. և էր խռովութիւն մեծ 'ի
6 վերայ երկրի: * Եւ ահաւասիկ եր_
կու վիշապք մեծք յոյժ պատրաս_
տեալք ելանէին 'ի կռիւ ընդ միմեանս:
7 * Եւ եղև 'ի նոցանէ ձայն մեծ. և 'ի
ձայնէ բարբառոյն նոցա պատրաստե
ցան ամ ազգք 'ի պատերազմ. (զի տա
ցեն պատերազմ ընդ ազգին արդա_
8 րոյ:) * Եւ էր օրն խաւարին և մթին՝
տառապանաց և նեղութեանց. և էր խռո_
9 վութիւն մեծ 'ի վերայ երկրի: * Եւ
խռովեցաւ ամ արդար ազգն վասն
իւրեանց չարեաց. և պատրաստեցան
'ի կորուստ. և կարդացին նք առ Ած:
10 * Եւ 'ի ձայնէ անտի նոցա եղև իբրև
'ի փոքրիկ աղբերէ գետ մեծ յըստակ:
11 * Եւ արեգակն ծագեցաւ. և խո_
նարհքն բարձրացան՝ և կերին զփա_
12 ռաւորսն: * Եւ զարթեաւ Մուրթքէ
'ի տեսլենէ անտի յայսմանէ. զոր Ած
խորհեցաւ առնել. և ունէր զտեսիլ
երազոյն 'ի սրտի իւրում. և յամենայն
զօրութենէ իւրմէ կամէր գիտել. եթէ
զինչ

զինչ իցէ տեսիլն . զոր ետես անդէն
'ի նմին գիշերի :

Գլ: ԺԲ:

Եւ դադարեաց մուրթքէ յապա_ 1
րանսն գաբիթեաւ համդերձ և
թարրայիւ երկոքումբք ներքինեօք
թագաւորին . որք էին պահապանք
Եսթ. ապարանից թագաւորին : *Եւ իբրև 2
2.21. և գիտաց եղև մուրթքէ խորհրդոց ներ
6. 2. քինեացն՝ և զկամս սրտից նց քննեաց՝
եթէ պատրաստեալ էն նոքա ձեռն ար
կանել 'ի թագաւորն արտաշէս . և ե_
ցոյց արքային զխորհուրդս նց : *Եւ 3
եհարց թագաւորն զերկոսին ներքի_
նիսն . և նոքա խոստովան եղեն նմա .
կոչել և հրամայեաց զնոսա կապել : *Եւ 4
գրեաց թագաւորն զբանս զայսոսիկ
'ի յիշատակս . և մուրթքէ գրեաց մն
բանից այսոցիկ:*Եւ ետ հրաման թա 5
գաւորն մուրթքէի մեծաւ զգուշու_
թեամբ առաւել ևս դարման տանիլ
տան թագաւորին . և ետ նմա պար
գևս : *Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ 6
յաւուրս արտաշէսի :

Գլ: Ա:

Արտաշէս կալաւ 'ի հնդկաց աշխար 1
հէն հարիւր քսան և եօթն գա_
ւառ:*'Ի նմին աւուրս՝ յորս նստաւ 'ի 2
շուշան սիւսիս քաղաքի *Յամին երրորդի թա 3
գաւորութեն իւրում արար թագաւորն
կոչունս սիրելեաց իւրոց և մեծամե_
ծաց՝ և այլոց ևս ազգաց պարսից և մա
րաց՝ և ամ իշխանաց նախարարացն :
*Եւ իբրև եցոյց նց զմեծութի թա_ 4
գաւորութեն իւրոյ . և զփառաւորս
ուրախութե վայելչութեն :*Եւ յոր_ 5
ժամ յանկ ելանէին աւուրք հարսա_
նեացն . դարձեալ միւսանգամ հրա_
ման ետ կոչել 'ի հարսանիսն զռամիկ
քաղաքացիս իւր 'ի գաւիթ տանն ար
քունի զաւուրս վեց : *Ուր էր զարդա 6
րեալ բեհեզօք և կերպասեօք . զորս
էր կարգեալ և կապեալ զլարօքն ծի
րանեօք և բեհեզօք . և զորս էր կա_
պեալ 'ի խոյակսն ոսկիս . և 'ի ծիրանիս
ոյք կային 'ի վերայ սեանցն պատուա
կանաց . և 'ի խարսխացն ոսկեղինաց .
ուր կային գահոյք բազումք ոսկե_
ղէնք և արծաթեղէնք ընդելուզեալք
մարգարտօք և ակամբք պատուակա_
նօք . լցեալս պաստառօք . և գոյնա_
գոյն նկարուք . և պատուական հան_
դերձիւք 'ի վերայ վարդայատակ դաւ
թին : *Ուր կային թակոյք և ըմպե 7
լիք թագաւորին ոսկեղէնք և արծա
թեղէնք . որք էին յերից բիւրուց քան
կա

8 քարաց *Եւ գինի յոյժ արքայի ըմ_
պելի, այլ կոչունքս որպէս օրէն էր՝.
եղև . վասն զի այսպէս կամեցաւ թա
գաւորն առնել պաշտօնեայ ծառայ_
9 իցն : *Եւ աստինէ կին թագաւորին
արար կոչունս կանանց յապարանս
10 թագաւորին արտաշէսի : *Եւ յաւ
ուրն եօթներորդի յանձն իւր զուարճ
ձայեալ լինէր թագաւորն . և ասէ
ցամանն . և ցբազան . և ցթառայ .
և ցբուրազէ . և ցթառաբեայ . ցեօ_
թանեսին ներքինեաց ցպաշտօնեայս ներքինիս
11 իւր : *Կոչել զկինն յարքունիս թա_
գաւորին և ցուցանել ամ իշխանաց և
ազգաց զգեղեցկութի նորա . զի էր
12 գեղեցիկ յոյժ : *Եւ ոչ լուաւ նմա
աստինէ գալ առ նա ընդ ներքինիսն .
և տրտմեցաւ թագաւորն՝ և բարկա_
13 ցաւ յոյժ : *Եւ ասէ ցսիրելիսն իւր
զխրատն . զոր արար աստինէն . արդ՝ ա_
րարէք ասէ թագաւորն այսու հետև
14 օրէնս և իրաւունս : *Եւ մատեան ա_
ռաջի նր արքինակոս՝ և առնաթև . և
մաղխեսար . իշխանք պարսից և մա_
րաց . որք էին մերձաւորք և աթոռա
15 կիցք արքային : *Եւ պատմեցին ե_
թէ որպէս օրէն է առնել աստինեայ
թագաւորին կնոջ . զի ոչ արար զհրա
մանս արքային . զոր հրամայեաց նմա
16 'ի ձեռն ներքինեացն : *Եւ ասէ ամե_
քեւս ցարքայ և ցիշխանսն . ոչ եթէ ար
քայի միայն ընդդէմ դարձաւ աստի
նէ տիկնաց տիկինն . այլ ամ իշխա_
17 նաց և կուսակալաց արքայի : *Սոյն_
պէս և ամ կանայք լինին անհնա_
զանդք իշխանաց պարսից և մարաց :
18 *Յորժամ լսեն զարհամարհանս կնոջ
թագաւորիս, համարձակին իշխել և
19 անարգել զարս իւրեանց : *Արդ ե_
թէ կամք իցեն՝ և հաճոյ թուիցի
արքայի . մի մնասցէ նա առ արքայ . և
զտիկնութի նր տացէ կնոջ . որ լաւ ևս
20 իցէ քան զնա : *Եւ լուիցեն զօրէնս՝
զոր հրամայես 'ի թագաւորութեդ
քում . և պատուեսցեն կանայք զարս
իւրեանց պատուով մեծաւ՝ յաղքա_
21 տոյ մինչև 'ի մեծամեծս : *Եւ հաճոյ
թուեցաւ բանն արքայի և ամ իշխա
նաց նր . և արար թագաւորն . ըստ և
22 խօսեցաւ մուրթքէս :*Եւ առաքեաց ամենայն
ընդ ամ թագաւորութիս իւր 'ի գա
ւառս ամենայն . ըստ հրամանին . որ
եդաւ 'ի վերայ կանանց ամենեցունց :

Գլ: Բ:

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ դադա_
րեաց թագաւորն 'ի բարկութէ
անտի . և ոչ յաւել յիշել ևս զաստի_
նէ .

նէ․ զի 'ի մտի ունէր․ զոր խօսեցաւն
նա․ և այնմ մերժեալ ընկեցաւ կինն։
* Եւ ասեն սպասաւորք թագաւո_ 2
րին․ խնդրեսցին արքայի աղջկունք
կոյսք գեղեցիկք տեսլեամբ ։ * Եւ 3
հրամայեսցէ արքայ գաւառապետս
կացուցանել ընդ ամ երկիր թագա
ւորութեան քո․ և ընտրեսցեն աղջ_
կունս կոյսս․ և տացեն ածել 'ի սու_
սէն քաղաք 'ի կուսանոց մի․ և տացեն
զնոսա ցոլգեայ ցներքինին արքունի․
որ պահապան է կանանց ․ և հրամայ
եսցէ արքայ տալ նց իւղ և աձառ․ և
զամ դարմանս ։ * Եւ կին, որ հաճոյ 4
լիցի արքայի, թագաւորեսցէ նա փո_
խանակ աստինեայ․ և հաճոյ թուե
ցաւ արքայի իրքն․ և արար այնպէս ։
սուսանու *Եւ էր այր մի հրեայ 'ի սուսա քաղա 5
քի․ և անուն նր մուրթքէոս․ որդի
յայիրայ՝ որդւոյ սեմեայ․ որդւոյ կի
Դ Թագ սեայ, յազգէ բենիամինի, * Որ էր 6
24.15. գերի եկեալ յեմէմէ․ զոր գերեաց նա
բուգոդոնոսոր արքայն բաբիլացւոց։
* Եւ էր նորա մանուկ սնուցեալ ըղ 7
դուստր ամինադաբայ եղբօր հօրն
իւրոյ․ և անուն էր նորա եսթեր ։ և
յառնուլ զնա 'ի մօրէ և հօրէն իւրմէ,
կամէր առնուլ իւր կնութե ․ և էր
աղջիկն բարի յոյժ տեսլեամբ ․ * Եւ 8
յորժամ լու եղև հրաման թագաւո
րին ․ և ժողովեցան աղջկունք բա_
զումք 'ի սուսան քաղաք․ որ էր ընդ ձե
ռամբ ոլգեայ՝ և տարան զեսթեր առ
ոլգեայ․ որ էր ներքինի 'ի վերայ կա
նանց ։ * Եւ հաճոյ եղև նմա աղջիկն․ 9
և եգիտ նա շնորհս առաջի նր․ և փու
թացաւ նմա տալ զաձառն և զմասն
դարմանոյ նորա ․ և զեօթն աղջիկսն․
զորս տուեալ էր նորա նաժիշտ յար_
քունուստ ․ և դարմանէր զեսթեր ա_
ռաւելագոյն քան զայլ ընկերս նր․ և
զնաժիշտս նորա նոյնպէս ։ * Եւ ոչ 10
եցոյց եսթեր զազգն՝ և ոչ զգաւառն․
վն զի պատուիրեաց նմա մուրթքէ մի
պատմել ։ * Եւ յաճախէր մուրթքէ 11
զամ օր շրջիլ առ տամբ կանանցն ․
տեսանել եթէ որպիսի անցք անցցեն
ընդ եսթեր ։ * Օր մերձ էր ժամա_ 12
նակ աղջկանն մտանել առ թագաւո
րն․ յորժամ լնանէին ամիսք երկո_
տասան ․ զի այսպէս կատարէին աւ
երէս ուրք դարմանոյ նոցա ․ ամիս երեք
օծանէին եղօք անուշիւք․ և ամիս վեց
'ի խունկս անուշունս ․ և յաձառս և 'ի
լուանալ կանանցն ։ * Եւ ապա մտա 13
ըմպա_ նէր առ արքայն․ և որում կամէր տալ
րանն զնա 'ի ձեռս՝ նա մտանէր ընդ նմա 'ի
սենեակն առաջի թագաւորին ։ *Ընդ 14

երեկս մտանէր առ թագաւորն ․ և
ցերեկ երթայր անդրէն առ ընկերս
իւր, և առ ուգայ ներքինին պահա_ ոլգեայ
պան կանանցն․ և կայր անդէն․ մին_
չև կոչէին զնա յականէ 'ի սենեակ
15 թագաւորին ։ * Եւ իբրև լնանիւր
ժամանակ եսթերայ դստերն ամինա
դաբայ եղբօր հօրն մուրթքէի մտա_
նել առ արքայն․ և ոչինչ ապախտ ա_
րար․ զոր միանգամ պատուիրեաց նմա
ներքինին․ որ էր պահապան կանանցն․
զի էր եսթերայ գտեալ շնորհս յամե
նեցունց ․ որք միանգամ տեսանէին
16 զնա ։ * Եւ եմուտ եսթեր առ ար_
քայն յերկոտասաներորդ ամսեանն
ադար (որ է հայրերէն արեգ) յեօթն
երորդ ամի թագաւորութեն իւրոյ։
17 * Եւ հաճոյ թուեցաւ եսթեր ար_
քայի յոյժ ․ և եգիտ նա շնորհս քան
զամ կանայսն․ և եդ 'ի վր գլխոյ նր
18 պլթագ կանանցն ։ * Եւ արար թա_
գաւորն կոչունս ամ սիրելեաց իւրոց․
և զօրացն իւրոց աւուրս եօթն ․ և
բարձրացոյց նա զհարսանիսն եսթե_
րայ․ և հրաման ետ թողութի առ_
նել ամենեցուն ․ որք ընդ թագաւո_
րութբ նր էին ։ և մուրթքէ դարմա_
20 նէր՝ և կազմէր զտունն։ * Այլ եսթեր
ոչ եցոյց զերկիր հայրենի գաւառին
իւրոյ ․ զի այսպէս պատուիրեալ էր
նմա մուրթքէի․ երկնչել յԱյ՝ և առ_
նել զհրամանս նորա․ որպէս էր նա առ_
նմա յառաջ ․ և եսթեր ոչ փոխեաց
21 զիւր կարգն ։ * Եւ տրտմեցան երկու
ներքինիք արքային՝ որք պահպանա_
պետքն էին մարդկանն․ վն զի նախան էին դր.
ձէին ընդ մուրթքէի առաւել քան լապն
զնա պատուելոյ 'ի թագաւորէն․ և կա
մէին սպանանել զարտաշէս արքայ ։
22 * Եւ ազդ եղև մուրթքէի բանս այս․
և յայտնեաց եսթերայ ․ և եսթեր
եցոյց արքայի զխորհուրդս մահուն ։
23 * Եւ արքայն կշտամբեաց զերկոսին
ներքինիսն ․ և կախեաց զնոսա զփայ_
տէ ․ և հրամայեաց թագաւորն զիրսն
զայն գրել զգուշութբ ․ եթէ որպէս հա_
ւատարիմ եղև առ նա մուրթքէոս ։

ԳԼ ։ Գ ։

1 Եւ փառաւորեաց արքայ արտաշէս
զհամանն դաթուբաւ համդերձ՝
և ընկերօքն իւր, և բարձրացոյց զնա յա
ռաջին աթոռ քան զամենայն սիրելիս
2 իւր ։ * Եւ ամենեքին․ որք միանգամ
էին 'ի տան թագաւորին՝ երկիր պագա
նէին նմա․ զի այսպէս հրամայեաց թա
գաւորն առնել ․ այլ մուրթքէ ոչ պա_
3 գանէր նմա երկիր ։ * Եւ խօսեցան
մե_

մեծամեծք Թագաւորին ընդ մուրթքէի՝ և ասեն . մուրթքէ՝ ընդէր ոչ պա
դանեա դու երկիր ըստ հրամանի Թա
գաւորին : * Օ՛ի յամենայն օր խօսէին 4
ընդ նմա . և նա ոչ լսէր նոցա . և ամ
բաստան եղեն զմուրթքէէ առաջի
Համանայ . և մուրթքէ ոչ հնազան
դեցաւ հրամանացն արքային . քանզի
հրէայ էր : * Եւ յորժամ գիտաց հա 5
ման . եթէ ոչ պագանէ նմա երկիր .
բարկացաւ յոյժ : * Եւ խորհուրդ ա 6
րար . զի կորուսցէ զհրեայսն . որք ի
Թագաւորութենէ արտաշէսի էին . և
արարին հանդէս համարոյ : * Յամսին 7
երկոտասաներորդի Թագաւորութեն
արտաշէսի . և արկանէր վիճակ օր
որ յօրէ՝ և ամէ յամսոյ . զի սրպէս կո
րուսցէ՝ ի միում աւուր զազգն մուրթ
քէի . և անկաւ վիճակն ՚ի չորեքտա
սան ամսոյն ադար : * Եւ խօսեցաւ ի 8
արքային՝ և ասէ . գոյ ազգ ցրեալ ընդ
հեթանոս՝ և ի մէ Թագաւորութե
քում : որք են ապիրատք՝ և խորհրդոց
քան զամենայն ազգս . և օրինաց արքունի
ոչ հնազանդին . և ոչ օգուտ են ար
քային, եթէ Թողուս զնոսա :
* Եւ եթէ կամք իցեն արքային, հրա 9
ման տացես կորուսանել զնոսա . և ես
կարգեցից ՚ի գանձս արքունի բիւր
քանքարս արծաթոյ : Եւ էհան ար 10
քայ զմատանին իւր . և ետ զնա ՚ի ձեռս
Համանայ գրել զհրեիցն՝ և կնքել առ
՚ի կորուսանել զնա : * Եւ ասէ Թագա 11
ւորն ցհաման . զարծաթդ կալ ի քեզ .
և զազգդ զայդ արա որպէս և կամիս :
* Եւ կոչեցին զդպիրսն արքունի , 12
յամենեան առաջնում՝ յաւուրն երեք
տասաներորդի . և գրեցին ոմն և հրա
մայեաց նոցա Համան . զօրավարաց իշխա
նաց ընդ ամենայն գաւառս ՚ի հնդ
կաց մինչև յԵթեովպացիս . հարիւր
քսանև հինգ գաւառս . և իշխանացն
ազգաց դոր՝ իւրաքանչիւր լեզուաւ՝
արտաշէսի հրամանաւ : * Եւ առա 13
քեցան հրովարտակքն՝ ի ձեռն հրեշ
տակաց ընդ ամ իշխանութիւնն ար
տաշէսի . կորուսանել զազգն հրէից
յաւուր միում , ամենեան երկոտա
սաներորդի . որ է ադար . և յափշտա
կել զամենայն ինչս և զստացուածս
նոցա : * Եւ հրաման հրովարտակին 14
եր այսպէս :

Գլ : ԻԳ :

Ա՛ռքայ մեծ արտաշէս՝ ձեզ՝ որ էք 1
՚ի կողմանս հնդկաց և Եթիով
պիոյ՝ իշխանաց և պետաց ձեզ հնազան
դելոյդ : * Եւ ամենայն երկրի զայս 2

գրել կամեցեալ՝ ոչ յաւժարէ իշխա
նութես հպարտացեալ՝ այլ քաղցրու
թիւ և խոնարհութեամբ կարգեալ՝
զի զայնոսիկ՝ որք ՚ի հնազանդութեի
իցեն , անշուշտ յամենայն ժամ հաս
տատել զկեանս նոցա . զթագաւորու
թիւն խաղաղութե մինչ ՚ի ծագս երկ
րիս . տալ և նորոգել զխաղաղութիւն .
որում գանկացան ամ մարդիկ : * Ես 3
եաստացեալ իմ . որք խորհրդակիցս են
իմ . զի ոմ՚ի գլուխ տարցի զնրսս . որ
զնմանատութիւն և զնենամառանց փոփո
խելոյ հաստատուն հաւատով քայա
նեալ . որով արժանի լեալ երկրորդ ա 4
թոռակցութե իմոյ համան : * Եւ ե
ցոյց մեզ . որ ընդ ամ սիեզերս ազգ
խառնեալ են դժնդակ ժողովուրդ
ոմն խոփան օրինաց . որք ընդդէմ
կան Թագաւորաց . և՚ի բաց մերժեն
յիւրեանց զհրամանս . առ՚ի չլսել նոքա . չկարենալ
որ ՚ի մէնջ ուղղեալ և հաստատեալ
անշուշտ մերոյ իշխանութե : * Ըզ 5
կալեալ զազգս զայս միայն բոլոր
դակ ազգաւ խրեանց առաջի ամ
մարդոյ . որք միանգամ իցեն . և ըզ
կարգս օրինաց օտարաց ՚ի բաց փո
խել . և որք դժնդակք են՝ և ընդդէմ
մերոց իրաց . յորոց ձեռաց կատարին
ամենայն չարիք՝ որք են Թշնամիք մե
րոյ Թագաւորութե : * Կարգեցաք 6
այժմիկ՝ վասն որոյ ձեզ ազդ արարաք
գրովս մերով այսմիկ . և՚ի համա
նայ . որ հաստատեալ կացեալ է՚ի վէ
րայս այսոցիկ . և երկրորդի հօր մե
րոյ . զամենեսեան կանամբք և որդ
ովք հանդերձ կորուսանել և խլել
որով Թշնամեաց՝ առանց գԹալոյ և
խնայելոյ յամենեան երկոտասաներ
որդում՚ի չորրորդ աւուրն՝ որ է ա 7
դար : * Ի տարւոջս յայսմիկ մահու
չարաւ՚ի գժոխս իջցեն յաւուր միում .
և յետ այդր ժամանակի եղիցի խաղա 8
ղութի մեզ իրացդ այդոցիկ : * Եւ
պատձէնք հրովարտակացն սփռեալ
գրեին ընդ ամ գաւառսն . և իւրև
եւ հրամանն այն , ամենեքեան պատ
րաստք լինէին յաւուրն յայնմիկ : փու
թանակի հասանէին իրքն այն և՚ի
շուշան քաղաք . և Թագաւորն և հա
ման զարդարէին զվարս իւրեանց .
և խռովէին ամենայն քաղաքն :

Գլ : Դ :

Եւ մուրթքէ իւրև գիտաց զնրսն՝ 1
պատառեաց զպատմուճանն իւր .
և զգեցաւ քուրձ . և յանեաց մխիր
զգլխով իւրով . և բնթացաւ ընդ հրա
պարակս քաղաքին . ՚ի ձայն բարձր

Գլ։ Գ։

12 Եւ պատմեաց առնաթան զամենայն
13 զբանան եսթերայ ։ *Եւ ասէ
մուրթքէ ցառնաթան՝ երթ եւասայ դու
նախ . եսթեր՝ մի ասեր դու յանձն քո.
եթէ ես միայն ապրիցիմ՝ ի թագա-
14 ւորութեես յամ հրէից ։ *Եւ եթէ ոչ
լռիցես՝ ի ժամանակիս յայսմիկ ։ յայլ
ուստ լինի օգնականութի՛ւն եւ փրկուի
հրէից ,այլ դու եւ տունն հօր քոյ կորն
չիք. եւ ո՞ իսկ գիտէ. եթէ՝ ի ժամա-
նակի յայսմիկ թագաւորեցեր ։
15 *Եւ առաքեաց միւսանգամ եսթեր
16 առ մուրթքէ՝ եւ ասէ ։ *Գնա՛ դու՝
եւ ժողովեա զհրէայսն . որք են՝ ի սի
սիս քաղաքի. եւ պահեցէ՛ք ինձ պահս.
եւ մի՛ կերիջի՛ք.եւ մի՛ ըմպեսջի՛ք զաւուրս
երիս . մի՛ գիշե՛ր . եւ ես , եւ
նաժիշտք իմ զգուշանամք պահել. եւ
ապա մտից ես առ արքայ . քանզի առ
նել զայս , արտաքոյ է օրինաց թագա
ւորին . արարից զայդ. եւ եթէ իսկ ինձ
17 մեռանիլ . եւ ոչ յապաղեցից ։ *Եւ
գնաց մուրթքէ՝ եւ արար . որպէս եւ
պատուիրեաց նմա եսթեր ։

Գլ։ ԺԶ։

8 Եւ աղաչեաց խնդրուճածովք զՏ՛ն
՛ի միտ առեալ եւ յիշեալ զգործս
9 մեծամեծս Տ՛ն . եւ ասէ ։ *Տէր Ա՛Ծ
թագաւոր ամենակալ՝ զի քումմ՛ հրա
մանիդ ապասէ ամ՛ոք . ոչնո՛ք է՝ որ ընդ
դէմ կայ քեզ . յորժամ կամիցիս դու
կեցուցանել զժողովուրդ քո զինէ ։
10 *Օի դու Տ՛ն արարեր զերկինս և զեր
11 կիր՝ եւ զամ՛ սքանչելիս ։ *Եւ դու տի
րես՛ ի վե՛ր ամի . եւ ոչնո՛ք է՝ որ հակա-
12 ռակ կայ քումմ Տ՛րութեդ ։ *Որ զամ՛
գիտես . զի ոչ հպարտութե՛ւ ինչ . և
ամբարտաւանութե՛ւ . և ոչ թշնամա-
նօք արարի զայս . չպագանելս իմ եր
կիր ամբարտաւանին համանոյ ։
13 *Ա՛յլ հաձէի . և կամի՛ պագանել
զգարշապարս ոտից նո՛ր առ՛իրիկութի՛ն
14 տանս ելի ։ *Ա՛յլ արարի զայս . զի մի՛
տայ զփառս մարդոյ . այլ քեզ միայնոյ
Աչմարտի Ա՛Յ . և ոչ երկիր պագից
ումեք . քայց քեզ Տ՛ն իմում . և ոչ արա
15 րի զայս ամբարտաւանութե՛ւ ։ *Ա՛րդ
Տէր Ա՛Ծ աբրահամու՝ խնայեա դու
՛ի ժողովուրդ քո. զի յարուցեալք են՛ի
վե՛ր մեր ապականիչք . զի ցանկացեալք
են կորուսանել զժառանգութի՛ւն քո ։
16 որ էր իսկզբանէ ։ *Մի՛ անտես առ
նես զբաժին քո . զոր դու քեզէն փր-
17 կեցեր երկրէն եգիպտացւոց ։ *Լո՛ւր
Տ՛ն ձայնի աղօթից իմոց . և քաւի՛չ
լեր

լէր ժառանգութե̃ քում. և դարձո՛
զսուգս մեր յուրախութի̃ զի կենդա
նիքս օրհնեսցուք զանուն քո մեծ Տր̃.
և մի՛ ապականէր զբերանն զայն. որ
օրհնէ զքեզ: *Եւ ա̃մ Իսրայէլ կարդային 18
առ Տր̃ յա̃մ զօրութե̃ իւրեանց. զի
մահն առաջի նոցա էր:

ԳԼ: ԺԴ:

Եւ Եսթեր տիկինն ապաստանէր 1
առ Տր̃ և հաստատէր ՚ի Ճիգն
մեծ: *Եւ եհան յիւրմէ զհանդերձ 2
փառաց թագաւորութե̃ն իւրոյ. և
զգեցաւ նա զքուրձ նեղութե̃ և սգոյ.
և փոխանակ պէսպէս պատուական
իւղոցն և խնկոցն. մոխրով և աղբով
ելից զգլուխն իւր. և զմարմին իւր ՚ի
բազում աշխատութիս խոնարհեցոյց.
և զա̃մ զտեղի զարդու ցնծութեան
իւրոյ՝ ելից ՚ի գիսոյ հերաց իւրոց:
*Եւ մատուցեալ բազում աղօթիւք 3
խնդրուածոց հայցէր ՚ի Տե̃ Ա̃Յ Իւ̃ղի՝
և ասէր՝ Տր̃ Ա̃Ծ իմ, և թագաւոր
մեր. դու միայն օգնեա՛ ինձ միայնումս.
որ ոչ ունիմ օգնական բաց ՚ի քէն:
*Զի վտանգ մեծ է առաջի իմ: 4
*Եւ լուեի ՚ի ծննդենէ իմմէ ՚ի հայ- 5
[illegible] 4.20. և 6.21. րենի ազգէն իմմէ. Թէ դու Տէր
առեր զԻսրայէլ յամենայն ազգաց. և
զհարսն մեր յազգատոհմէն իւրեանց
՚ի ժառանգութի̃ քեզ յաւիտեան. և
արարեր նոցա զա̃մ, զոր խօսեցար:
(և դարձեալ և ս յաճախեալ յաղօթսն
իւր այսպէս ասէր. Ա̃Ծ աբրահամու.
Ա̃Ծ իսահակայ. Ա̃Ծ յակոբայ՝ դու ես
օրհնեալ յաւիտեանս ամէն. ես լուէի
՚ի հայրենի գրոց. զի դու Տր̃ փոխե-
ցեր յերկրէ յերկինս զենովք՝ յապաշ-
խարութէ ՚ի կեանսն յաւիտենից. ես
լուէի ՚ի հայրենի գրոց Տր̃. եթէ դու
զնոյ ՚ի ջուրց հեղեղէ ապրեցուցեր.
ես լուա՛յ ՚ի հայրենի գրոց Տր̃. եթէ
դու աբրահամու առաջի արանցն իւր
ոց ՚ի մէջ թագաւորաց ետուր փառս.
ես լուա՛յ ՚ի հայրենի գրոց Տր̃. եթէ
դու զյովնան ՚ի կէտ ձկանն ապրեցու
ցեր. ես լուա՛յ ՚ի հայրենի իմոց գրոց
Տր̃. եթէ դու զերիս մանկունսն ՚ի
հնոցէ հրոյն փրկեցեր. ես լուա՛յ ՚ի հայ
րենի իմոց գրոց Տր̃. եթէ դու զեզե-
կիայ արքայն հրեշտակի մահու դա
տապարտեալ փրկեցեր. և ՚ի կալ նր̃
յաղօթս առ քեզ վ̃ն կենացն իւրոց
ողորմեցար. և շնորհեցեր և յաւելեր
՚ի կեանս նորա ամս հնգետասան. ես
լուա՛յ ՚ի հայրենի իմոց գրոց Տր̃. եթէ
դու ՚ի խնդրելն ՚ի քէն Տր̃ շուշանայ՝
աղօթիւք և խնդրուածովք՝ զսուտ

6 շնորհեցեր:) *Եւ արդ այժմ Տէր՝
մեք մեղաք առաջի քո. և մատնեցեր
զմեզ ՚ի ձեռս թշնամեաց մերոց:
7 *Փոխանակ այնր. զի փառաւորեցաք
մեք զաստուածսն նց̃. արդար ես դու
8 Տր̃: *Եւ այսու ոչ շատացան ՚ի ծա-
ռայելս մերում նց̃. այլ եդին զձեռս
իւրեանց ՚ի վերայ կռոցն իւրեանց:
9 *Ջնջել զայն. զոր սահմանեաց բե
րանդ քո. և եղծանել զժառանգու-
թիւս քո. և խնուլ զբերանս՝ որք օրհ-
նեն զքեզ. և շիջուցանել զփառս տան
10 քոյ՝ և զսեղանոյ սրբոյ քոյ: *Եւ բա
նալ զբերանս ազգաց ՚ի փառաւորել
զոչինչ աստուածսն իւրեանց. և փա-
ռաւորել զթագաւորս մարմնաւորս
11 յաւիտենիս այսորիկ: *Մի՛ մատներ
զվիճակ ժառանգութե̃ քոյ ՚ի ձեռս
այնոցիկ. որք ոչն իսկ են բնաւ. զի մի՛
ուրախութե̃ ցնծասցեն ՚ի վերայ կոր
ծանմանս մերոյ. այլ դարձո՛ զխոր-
հուրդս նց̃ անդրէն ՚ի նոսին. և զայն՝
որ յարուցեալ է ՚ի վերայ մեր, խայտա
12 ռակեա՛: *Յիշեա՛ Տէր. և մի՛ անտես
առներ ՚ի ժամանակի նեղութե̃ս մե-
րում. և զիս համարձակեցո՛. որ թա-
գաւորդ ես ա̃մ թագաւորաց՝ և Տր̃
13 տերանց: *Եւ տո՛ւր ինձ բան դիւրին
՚ի բերան. որով գտանիցեմ զշնորհս
առաջի թագաւորին. և դարձո՛ զսիրտ
նորա յատելութի̃ թշնամւոյն մերոյ
առ ՚ի կատարումն նմին և կամակցաց
14 նր̃: *Եւ զմեզ փրկեա՛ բարձր բազ
կաւ քով՝ և օգնեա՛ ինձ միայնումս՝ որ
ում ոչոք է օգնական բայց ՚ի քէն Տր̃:
15 *Տր̃ դու զա̃մ գիտես՝ և ճա-
նաչես. և ես ատեցի զփառս անօրի-
նացս. և գարշեցեալ եմ յանկողնոյ ան
թլփատից. (և յա̃մ օտար ստացուա
16 ծոցս:) *Դու գիտես Տր̃ զկարիս իմ.
զի գարշելի է ինձ թագս. որ է ՚ի վ̃ր
գլխոյ իմոյ. գարշիմ ՚ի սմանէ՝ որպէս
և ՚ի կապերտէ. որ լինի ըստ օրինացն
կանանց. և ոչ զգենում զնա. յորժամ
17 ՚ի ներքս դադարիմ: *Եւ ոչ եկեր
աղախինն քո ՚ի սեղանոյ անտի ամանայ.
և ոչ փառաւորեցի զգինարբուս թա
գաւորին. և ոչ արբի զգինի սպան-
18 դից նոցա: *Եւ ոչ եղև ուրախ աղա
խին քո յօրէն յայնմանէ, յորմէ հետէ
մտեալ եմ առ թագաւորն՝ մինչև
ցայժմ. բայց ՚ի քեզ Տր̃. Տր̃ Ա̃Ծ աբ
19 րահամու: *Ա̃Ծ հզօր ՚ի վերայ ամե
նեցունց. լո՛ւր ձայնից անյուսայս. և
փրկեա՛ զմեզ ՚ի ձեռաց. որք չարչա-
րենս զմեզ. և փրկեա՛ զիս յերկիւղէ
անտի՝ զոր երկնչիմ:

ԳԼ:

Գլ. ԺԵ.

Եւ եղև յաւուրն երրորդի՝ իբրև 4
դադարեաց յաղօթիցն իւրոց.
մերկացաւ յիւրմէ զհանդերձ սգոյն. և
զգեցաւ զծիրանիսն իւր. և եղև երևե
լի յոյժ։ * Եւ կարդաց նա առ տե- 5
սուչն իւր ԱԾ. և փրկիչն ամի. և էառ
նա զերկուս նաժիշտսն իւր զսիրելիսն։
* Մին ունէր զատորոտ զգեստու նր̃ 6
'ի վեր։ * Եւ զմիւսոյն արկեալ զձեռն 7
իւր։ * Եւ նա զամօթի հարեալ երկն 8
չէր վասն գեղոյ մանկութեն իւրոյ. և
երեսք նր̃ զուարթք առ 'ի սիրել. այլ
սիրտ նորա նեղեալ էր 'ի յահէ անտի։
* Եւ եմուտ նա ընդ ամ դրունս ա- 9
պարանիցն. և եկաց նա առաջի Թա-
գաւորին. և նա նստէր յաթոռ Թա
գաւորութեն իւրոյ. և զգեցեալ էր
զպատմուճան փառացն իւրոց. որ էր
ընդելուզեալ ոսկւով՝ և մարգարտով
և ակամբք պատուականօք. և էր ա-
հաւոր յոյժ։ * Եւ 'ի վեր համբարձ 10
զերեսս իւր՝ զի էին կարմրացեալ փա
ռօք. և նայեցաւ. և գլորեցաւ տիկինն.
և փոխեաց նա զգոյն իւր. և եղև նա
իբրև զթալկացեալ. և խոնարհեցաւ
‖Առակ. 'ի գլուխ նաժշտին։ * ‖ Եւ դարձոյց 11
21.1. ԱԾ զոգի Թագաւորին 'ի հեզութի.
և փութացեալ վաղվաղակի էջ մե-
ծաւ երկիւղիւ յաթոռոյ անտի իւրմէ
Թագաւորն. և էառ զտիկինն 'ի վր̃
գրկաց իւրոց. և կանգնեաց զնա. և
աղաչէր՝ և մխիթարէր զնա բանիւք
խաղաղութեան՝ և ասէր ցնա։ * Զի՞ 12
է քեզ Եսթեր տիկին. ես եղբայր քո
եմ. համարձակեա՛ց։ * Մի՛ մեռանիս. 13
զի 'ի միասին է իմ և քո հրամանս. մա
տիր դու։ * Եւ էառ զգաւազանն զոս 14
կի՝ և եդ 'ի վր̃ պարանոցի տիկնոջն.
և համբուրեաց զնա։ * Եւ ասէ ցնա. 15
խօսեա՛ց ընդ իս։ * Եւ ասէ ցնա Ես- 16
‖Ծննդ. Թեր. ‖Տեսի զքեզ տէր իբրև զհրեշ-
33. 10. տակ ԱԾ. և խռովեցաւ սիրտ իմ 'ի
2 Թագ. յահէ փառաց քոց։ * Զի սքանչելի 17
19. 27. ես տէր իմ. և երեսք քո լիք են շնոր
հօք։ * Եւ մինչդեռ խօսէր ընդ նմա. 18
գլորեցաւ միւսանգամ յահէ Թագաւո
րին։ * Եւ Թագաւորն խռովեալ էր 19
յոյժ. և ամ ծառայք նորա. (և սպա
սաւորք Թագաւորին աղաչէին զտի-
կինն. և ասէ Թագաւորն։ զի՞նչ կա
միս Եսթեր. և զի՞նչ են աղաչանքդ քո.
արդարև ասեմ քեզ. եթէ խնդրես-
ցես մինչև 'ի կէս Թագաւորութեա
իմոյ, տաց քեզ։)

Գլ. Ե.

4 Եւ ասէ Եսթեր. օրս իմ այսոնշա-
նաւոր է. եթէ կամք իցեն ար-
քային՝ եկեսցես դու և համան 'ի կո-
չունսն իմ. զոր առնելոց եմ այսօր։
5 * Եւ ասէ Թագաւորն. կոչեցէք վաղ
վաղակի զհամանն. և կատարեսցուք
զբանն Եսթերայ։ Եկին երկոքեան նո-
քա 'ի կոչունսն. զոր ասաց Եսթեր։
6 * Եւ մինչդեռ ըմպէին զգինի. և ասէ
արքայն ցԵսթեր. զինչ կամիս տիկին
Եսթեր. տաց քեզ՝ զորինչ և խնդրես
7 ցես։ * Եւ ասէ Եսթեր. աղաչանք իմ,
8 և խնդրուածք իմ այս են։ * Եթէ
գտի ես շնորհս առաջի արքայի. եկես
ցէ արքայ և համան 'ի կոչունս. զոր
առնեմ ձեզ վաղիւ միւսանգամ։
9 * Եւ ել համան յերեսաց արքայի ու
րախութեամբ մեծաւ՝ և զուարթու
թբ̃. իբրև ետես համան զմուրթքէ
զայրն հրեայ 'ի տան Թագաւորին,
10 բարկացաւ յոյժ։ * Եւ եմուտ նա 'ի
տուն իւր. կոչեաց զսիրելիս իւր. և
11 զոմսարրայ զկինն իւր։ * Եւ եցոյց
նց̃ զմեծութի և զփառս իւր՝ զոր ետ
նմա Թագաւորն. և որպէս արար զնա
առաջին 'ի Թագաւորութե իւրում։
12 * Եւ ասէ համան. ոչ կոչեաց տիկինն
Եսթեր 'ի կոչունս իւր ընդ արքայի
զոք՝ բաց յինէն. և դարձեալ առ վա
13 ղիւ ես հրաւիրեաց զիս։ * Եւ արդ՝
այս ոչ թուի ինձ հաճոյ. յորժամ տե
սանեմ զմուրթքէ զայր հրեայ 'ի տան
14 Թագաւորին։ * Եւ ասէ ցնա զոմ-
սարրա կինն իւր՝ և սիրելիք իւր. հրա
ման տուր հատանել քեզ փայտ մի յի
սուն կանգուն. և ընդ առաւօտն ա-
սասցես արքայի. և կախեսցի մուրթ
քէ զփայտէն. և դու մտանիցես 'ի
կոչունսն հանդերձ արքայիւ. և ուրախ
լինիցիս ընդ նմա. և հաճոյ թուե-
ցաւ համանայ բանն. և պատրաստե
ցին զփայտն։

Գլ. Զ.

1 Եւ ՏՐ ԱԾ մերժեաց զքուն յար
քայէ զգիշերն զայն. և ասէ ցդպ
րապետն իւր. բերել առաջի իւր զգիր
2 հրովարտակին. և կարդալ։ * Եւ
եգիտ նա զհրովարտակն. զոր գրեալ
էր վն̃ մուրթքէի. եթէ որպէս պատ-
մեաց վն̃ երկոցունց ներքինեացն նր̃.
յորժամ պահէին զապարանս Թագա
ւորին. և կամէին սպանանել զարքայ
3 արտաշէս։ * Եւ ասէ Թագաւորն. և
զի՞նչ շնորհս և կամ փառս տուաք մուրթ
քէի. և ասեն սպասաւորքն արքայի.

արա-

արարեր և ոչինչ նմա՝ յորժամ հասեր
'ի վերայ խնամոց հաւատարմութեան նր̄
առ քեզ ։ և ընդ առաւօտն եկին 'ի
դաւիթ թագաւորին ։ *Եւ ասէ ար_ 4
քայ ո՞վ է 'ի գաւթիս ․ և համան եկն
և եմուտ հրաման առնուլ 'ի թագաւո
րէն ․ զի կախեսցէ զմուրթքէ զփայ_
տէն՝ զոր պատրաստեաց ։ *Եւ ասեն 5
սպասաւորքն արքայի ․ ահաւասիկ հա
մանն արտաքոյ է ։ և ասէ արքայ ․ կոչես
ցի 'ի ներքս ։ *Եւ ասէ թագաւորն 6
ցհամանն ․ զինչ արարից ես առնն ․ զոր
ես կամիմ փառաւորել ։ և խորհեցաւ
համանն ․ և ասէ 'ի միտս իւր ․ զո՞վ կա_
մի արքայ փառաւորել՝ եթէ ոչ զիս ։
*Եւ ասէ ցարքայ ․ զայրն զայն՝ զոր 7
արքայ կամի փառաւորել ։ *Բերցեն 8
զպատմուճանն զարքունի ․ և զերիվարն
յորում արքայ հեծանէր ․ և տացեն
առն միում սիրելւոյն արքայի 'ի փա_
ռաւորաց անտի ։ *Եւ զգեցուցեն 9
զպատմուճանն առնն այնմիկ ․ զոր ար
քայն սիրէ ․ և հեծուսցեն զնա յերի_
վարն արքունի ․ և քարոզ կարդասցի
ընդ հրապարակս քաղաքիս ․ և ասա
ցէ՝ այսպէս եղիցի ամենայն առն ․ զոր
արքայ փառաւորէ ։ *Եւ ասէ ար_ 10
քայ ցհամանն ․ բարւոք խօսեցար ․ զայդ
պէս արասցես մուրթքէի հրէի՝ առն խնա
մակալի 'ի տան իմում ․ և մի՛ վրի_
պեսցի բան մի 'ի բանից քոց՝ զոր խօսե
ցար ։ *Եւ էառ համան զպատմու_ 11
ճանն՝ և զերիվարն արքունի ․ և զգե_
ցոյց զմուրթքէ ․ և հեծոյց զնա յերի_
վարն ․ և էանց նա ընդ փողոց քաղա_
քին ․ և քարոզն աղաղակէր՝ և ասէր ․
այսպէս լիցի ամ̄ մարդոյ ․ զոր կամիցի ար
քայ փառաւորել ։ *Եւ դ̄րձաւ մուրթ 12
քէ յապարանսն արքունի ․ և համանն
դնաց 'ի տուն իւր գլխաբեկեալ լի տրտ
մութ̄բ ։ *Եւ պատմեաց համան, որ 13
զինչ էանց ը̄ նա, զոսարայի կնոջ
իւրում, և սիրելեաց իւրոց ։ և ասեն
ցնա սիրելիքն իւր՝ և կին իւր ․ եթէ
յազգէ հրէից էր մուրթքէ ․ և եղև
իշխան ․ հնազանդեալ նմա ․ զի ոչ կա
րես դու նմա հատուցանել ․ քանզի Տր̄
Ած ընդ նմա է ։ *Եւ մինչդեռ նոքա 14
խօսէին, եկին երկու ներքինիքն կո_
չել զհամանն 'ի ճաշ տիկնոջն ։

ԳԼ ։ Է ։

Եւ եմուտ թագաւորն, և համանն 1
'ի գինեըմբուս տիկնոջն ։ *Եւ ա_ 2
սէ արքայն ցեսթեր ․ յաւուրն երկրոր
դի մինչդեռ ըմպէին գինի ․ զի՞ է քեզ
եսթեր տիկին ․ և զինչ է խնդրուածք
քո՝ և կամ աղաչանք ․ եղիցի քեզ մին

3 չև 'ի կէս թագաւորութեան իմոյ ։ *Եւ
պատասխանի ետ եսթեր՝ և ասէ ․ եթէ
գտի ես շնորհս առաջի արքայի ․ տացի
անձն իմ խնդրոյս իմում ․ և բան աղա
4 չանացս իմում ընդունելի լիցի ։ *Ա̄
զի վաճառեցաք ես և ժողովուրդ իմ
'ի կորուստ՝ և 'ի ծառայութիւն՝ և 'ի
յափշտակութիւն՝ մեք և որդիք մեր ․ և
ես ոչ հաւատացի ։ արդ ոչ է առնն բան
սարկաւի արժան 'ի տան թագաւորի
5 լինել ։ *Եւ ասէ արքայն՝ ո՞վ է՝ որ իշ
6 խեաց առնել զիրս զայս ։ *Եւ ասէ ես
թեր ․ այրս թշնամի համանն ․ որ չարս է
սա արար ։ և համան զահի հարեալ խռո
վեցաւ յոյժ՝ յարքայէ և 'ի տիկնոջէն ։
7 *Եւ յարեաւ թագաւորն 'ի ճաշոյ ան
տի ․ և եմուտ 'ի ծաղկոցն արքունի ․ և
համան կամէր հրաժարել 'ի տիկնո_
8 ջէն ․ քանզի էր յերկիւղի մեծի ։ *Եւ
դարձաւ թագաւորն 'ի ծաղկոցէ ան
տի ․ և համան անկեալ առաջի գահոյի
տիկնոջն՝ աղաչէր զնա ։ և ասէ թա_
գաւորն ․ արդ յայդչափ հասեր ․ զի
կամիս զկին իմ բռնադատել 'ի տան
իմում ։ և համան իբրև լուաւ ․ զահի
զամօթի հարեալ անկաւ 'ի վր̄ երե_
9 սաց իւրոց ։ *Եւ ասէ բուգաթան մի
'ի ներքինեաց անտի ցարքայ ․ ահա հա
մանն փայտ մի կազմեաց 'ի տան իւր_
ում յխուռն կանգնեան ․ և ասէ թա_
10 գաւորն՝ կախեսցի 'ի վր̄ նր̄ ։ *Եւ կա_
խեցին զհամանն զփայտէն ․ զոր պատ_
րաստեաց մուրթքէի ․ և ապա թագա
ւորն դադարեաց 'ի բարկութենէ իւրմէ ։

ԳԼ ։ Ը ։

1 Եւ յայնմ աւուր պարգևեաց ար_
քայն եսթերայ զգանձսն համա
նայ քսու՞ի ․ և զմուրթքէ կոչեալ թա
գաւորին ․ քանզի պատմեաց նմա ես_
2 թեր ․ եթէ ազգական իմ է ։ *Եւ էառ
թագաւորն զմատանին, զոր էհան 'ի
համանայ ․ և ետ զնա մուրթքէի ․ և
կացոյց եսթեր զմուրթքէ 'ի վր̄ ամ̄
3 ընչից համանայ ։ *Եւ յաւել ևս խօ_
սիլ ը̄ արքայի ․ և անկաւ առաջի ոտից
նր̄ ․ և աղաչէր ․ զի մի՛ մինչև 'ի վախ_
ճան լիցի պատուհաս հրէիցն՝ զոր հա
4 սոյց համան ։ *Եւ ձգեաց արքայ առ
եսթեր զգաւազանն ոսկի ․ և յարեաւ
եսթեր երթալ 'ի սենեակն արքայի ։
5 *Եւ ասէ եսթեր ․ եթէ կամք իցեն
քեզ ․ և գտեալ է իմ շնորհս առաջի
քո ․ առաքեսցէ արքայ հրեշտակս ․ և
դարձուսցէ զհրովարտակսն ․ որք գրե
ցանն 'ի համանայ կորուսանել զհրէ_
այսն ․ որք են 'ի քում թագաւորութեան ։
6 *Եւ զիա՞րդ կարիցեմ տեսանել զչա_
րիս

րիս ժողովրդեան իմոյ. և կամ զիա՞րդ
կարացից ապրիլ ես 'ի բնակչաց հայրե
նի գաւառին իմոյ: * Եւ ասէ Թագաւո 7
րն ցեսթեր. իսկ եթէ զամ ինչս և
ըստացուածս համանայ ետու, և զնոր
հեցի քեզ. և զնա կախեցի ըփայտէ. զի
ձեռն էարկ նա 'ի հրէայս. (զինչ այլ
ես ինչ խնդրես :) * Գրեցէք արդ 8
դուք հրամանաւ բանի իմոյ. որպէս և
կամք իցեն ձեզ. և կնքեսջի մատանեաւս
իմով. զի որչափ և գրէք, իմ արքայի
հրամանաւ տուեալ է. զի մի՛ ոք գտցի դիմա
կաց այնց հրամանաց: * Եւ կոչեցին 9
զդպիրսն յառաջնում աւուրն յամ_
սեանն նիսանի. որ է արեգ. 'ի քսաներոր
դի յերրորդի ամի. և գրեցաւ՝ ամ̃ ես
հրաման աշխարհամար դպրացն. որք
միանգամ իշխանք և կուսակալքն էին
'ի գաւառս գաւառս. նախարարացն.
և իշխանաց նախարարաց. 'ի հնդկաց
մինչև յեթեովպացիս հարիւր քսանև
եօթն կուսակալացն. ըստ գաւառաց
գաւառաց յիւրաքանչիւր լեզուս նց̃:
* Եւ գրեցաւ հրամանաւ Թագաւո_ 10
րին, և կնքեցաւ մատանեաւ նորա. և
առաքեցին պհրովարտակն 'ի ձեռն
հրեշտակաց. որպէս զի կացցեն հրէ
այք ողջ և անարատ: * Իւրեանց օրի 11
նօք յամ̃ քաղաքի. օգնականք և թի
կունք լինիլ առ 'ի հատուցանել նոցա
զփոխարէն թշնամեաց իւրեանց. ամ̃
և կամիցին յաւուր միում ընդ ամ̃ տե
ղիս թագաւորութե̃ իմոյ: * Յաւուր 12
երեքտասաներորդի ամսոյն ադարայ.
և այս էր պատճէն հրովարտակին. զոր
կնքեալ էր մատանեաւ թագաւորին:

Գլ: ԺԶ:

‖ Վեր. 1. 1. Թագաւոր մեծ արտաշէս. ձեզ՝ որք 1
էք 'ի կողմանս հնդկաց. և եթէ
ովպացւոց հարիւր քսանևեօթն գա
ւառաց նախարարացդ և իշխանացդ.
և որք 'ի մերում մտի և 'ի խորհրդեան
‖ Վեր. 3. 10. մերումէք. ողջոյն: * ‖ Բազումս բա_ 2
զում անգամ 'ի բարերար քաղցրութեց
ատի ստէպ ստէպ պատուեալք աւե
լի իմն՝ և մեծամեծ խորհուրդս խոր_
հեցան: * Եւ ոչ միայն զմեր հնազան 3
դեալս խնդրեն չարչարել. այլ և ոչ
իւրեանց յանդգնութեն՝ և մեծութեց
կարեն համբերել. և յիւրեանց բարե
րարսն ձեռնարկեալ մեքենայեն: * Եւ 4
զգովութիւս ոչ միայն 'ի մարդկանէ
ատի բառնան, այլ 'ի չմարթնոցն
գովութիւս բարձրացեալ յղփացեալ՝ ոչ
գիտեն. որոց ամ̃ տեսուչն յաւերժ ամ̃
է. և ատելութի իմն չարութե̃ համա
րին փախչիլ 'ի դատաստանէն: * Բա 5
զում անգամ զբազումս. որք յիշխա
նութեն կարգեալ են. որոց հաւա_
տարմութե̃ զգործ 'ի ձեռն առեալ
է. հանգիստ և մխիթարութի ան_
ձանց համարին առ 'ի հեղուլ զարիւն
6 ամբիծ: * Այսն որոյ կրեաց իսկ
զանարժան պատուհասն՝ չարակամու
թեամբ ստութե̃ առանց խորհրդոյ
ամբաստանութի մատուցանել մեզ.
վասն այսորիկ որք 'ի մէնջ պատուէ_
ցան. այլ արդ զգուշանալ արժան է:
7 * Ոչ այնչափ միայն, որչափ և յառաջ
նում նուագին ուսուցաք ձեզ առնել.
որչափ և գրեցան ձեզ առանց սրբութե̃
որ եղև դ. այնոցիկ. որք անարժանու
թեամբ զօրացեալք էին ժառանգու
8 թե̃ք իւրեանց: * Արդ հայեցեալ ձեր
'ի թագաւորութիւս՝ առանց խռովու
թեց ամ̃ մարդկան շնորհեցաք կեալ
9 խաղաղութե̃: * Արդ արարէք զդարձ
փոխարինի 'ի նոյն. և որ առաջին հրա
մանն էր. այն 'ի բաց մերժեսջի. և հե
զութե̃՝ և խաղաղութե̃ ընդառաջ
10 եկանել: * ‖ Եւ մի որպէս համանն ա_ ‖ Վեր. 3. 1.
մադովդեանց մակեդոն. Աշմարտու
թեց օտար լեալ 'ի զաւակէն պարսից.
և յոյժ ատեցեալ և մերժեալ 'ի մերմէ
11 քաղցրութենէ ատի: * Եւ օտարա_
ցեալ. զոր ունիմք առ ամ̃ ազգս մար
դասիրութիւս. այնչափ և ս. զի և կո_
չեցաւ մեր աթոռակից. որում երկիր
պագանէին ամենեքեան. որք են ընդ
մերով իշխանութբս. զոր յերկրորդ ա_
թոռս իմում նստուցեալ պատուէ_
12 ցաք: * Եւ ոչ հանդարտեաց նա յիւրում
ամբարտաւանութեն՝ մեքենայել
ջանացաւ. յիշխանութե̃ ատի զմեզ
'ի բացմերժել. և յոգւոց ատի մերոյ:
13 * Եւ զմեր փրկիչն՝ և զերախտաւորն
զմուրթքէ. և զչքնաղ և զանարատ.
զհաւասար թագաւորուեն իմոյ զես
թեր, ամ̃ ազգաւն իւրով̃ հանդերձ՝ բա
զում զուր՝ խնամիր զնոսա 'ի վերայ ե_
դեալ՝ առանց պատճառանաց խնդ_
14 րեաց զնոսա 'ի կորուստ: * Օրինա այ
սու օրինակաւ խորհեցաւ առնել զիշ
խանութիւն պարսից յանապատ աւե_
րակ. և 'ի մակեդոնացիս անդրէն դար
15 ձուցանել: * Արդ մեք 'ի բազմահնար
ստամբէ այնմանէ. որք մատնեցան որ համ_
'ի կորուստ հրեայքս. տեսանեմք զի նեաց 'ի
ոչ ինչ գործք չարութե 'ի սոսա գտա կորուստ
16 նին. և արդար օրինաց վարիչք: * Եւ զհրէայս
են իսկ սոքա որդիք բարձրելոյն մեծի
կենդանւոյն Այ̃. որ ուղղէ զմեր և
զազգիս մերոյ զթագաւորութիւս յիւր
17 մէ բարեսէր առատութեն: * Եւ արդ
բարւոք արարիք. զի ոչ ինչ ձեռնա_
մուխ

մուխ եղէք ըստ հրամանի գրոյ հրո_
վարտակացն Համանայ. որք առաքե_
ցան առ ձեզ: *Զի նա ինքն որ զայս 18
յինքենէ գործեաց մերձ 'ի դրունս
Սուսացւոց քաղաքիս. ամ՟ ընտանեօք
իւրովք հանդերձ 'ի փայտ ելեալ է.
զարժանի զվրիժուց զհատուցումն
ամենակալին յանձն իւր ընկալեալ յամե_
նակալէն Ա՟յ. որ հատոյց նմա վաղ_
վաղակի զդատաստանն: *Եւ զպատ 19
ճէն հրովարտակիս այսորիկ յառաջ
հանեալ եդեալ՝ և տարածեալ ամ՟
զգուշութբ՟՝ եթէ հրէից վարել զիւր
եանց օրէնսն: *Ո՟րդ քաջալերեսջիք 20
նոքա. զի ոմ՟ 'ի ժամանակի նեղութեն
ստիպէին զնս՟ չարչարել. հատուցեն
զհատուցումն 'ի թշնամիս իւրեանց.
յերկոտասաներորդ և յերեքտասան
երորդ ամսեանն ադար: *Զնմին աւ 21
ուր. զի զայս իսկ ամենազօրն Ա՟ծ փո
խանակ սատակելոյ ընտրեալ ազգին
արար նոցա ուրախութի: *Եւ դուք 22
այժմ 'ի կարգս ձեր՝ և 'ի տօնս տարե
կանաց ձերոց՝ և յաւուր նշանաւորի
ուրախութիս արասջիք: *Զի որ 23
ցայժմ, և արդ զկնի այսորիկ ուրա_
խութի եղիցի ձեզ՝ և վաստակաւո_
րաց մերոց սպարսկաց. և որք 'ի մեր
վր՟ զխորհուրդ մահու խորհէին, նց՟
յիշատակ կորստեան: *Ամ՟ քաղաքք 24
և ամ՟ գաւառք. որք ոչ առնիցեն ըստ
բանից մերոց այսոցիկ. սրով՝ և հրով՝
և բարկութբ՟ մաշեսցին. ոչ միայն 'ի
մարդկանէ անսապատ լիցին. այլ և գա
զանք երկրի՝ և թռչունք երկնից՝ մին
չև յաւիտեան 'ի բաց մերժեալք ըն_
կեսցին:

ԳԼ: Ը:

Եւ պատճէնք հրովարտակացն 13
ցուցեալք կարդացեալք լիցին
առաջի ամ՟ ազգաց՝ յիմում թագաւո_
րութեանս. պատրաստել հանդերձեալ
զհրէայսդ յաւուրս յայսմիկ կորուսա
նել զթշնամիս դոցա: *Եւ հրեշ_ 14
տակքն ելին փութով կատարել՝ որ 'ի
թագաւորէն կարգեալ էր. և գրեցաւ
հրամանն՝ և եդաւ 'ի Սուսա քաղաքի:
*Եւ Մուրթքէ ել. և զգեցեալ էր ըզ 15
պատմուճանն զարքունի. և պսակ ո_
սկի. և թագ 'ի բեհեզոյ և 'ի ծի
րանւոյ. և տեսին՝ որք 'ի Սուսա քաղա
քի էին. և ուրախ եղեն յոյժ: *Եւ 16
լոյս մեծ ծագեցաւ. և ուրախութի
յոյժ: *Յամ՟ քաղաքի և 'ի գաւառս. 17
ուր և ընթեռնուին զհրամանս ար_
քունիս, խնդութի և ուրախութի լի_
նէր նոցա. և բազումք 'ի հեթանոսաց
կը

դառնային 'ի հրէութի անդր. և թլ
փատէին վասն ահին հրէից:

ԳԼ: Թ:

1 Զի յերկոտասաներորդ ամսոյն՝ և
յերեքտասաներորդ աւուրն,
որ է Ադար. եկն էհաս հրովարտակն՝
որ գրեալ էր յարքունուստ. 'ի նմին
աւուր կորնչէին, որք միանգամ դիմա
2 դարձք լինէին հրէիցն: *Եւ ոչ ոք էր
որ ընդդէմ դառնայր նց՟ ամենեքին.
3 քանզի զահի հարան 'ի նոցանէ: *Զի
իշխանքն. որք 'ի վերայ նախարարացն
նոցա կացեալք էին. և կուսակալք՝ և
արքունի դպրապետք պատուէին ըզ
հրէայսն: զի ահն Մուրթքէի կայր 'ի
4 վերայ նց՟: *Քանզի հրաման տու_
եալ էր հրովարտակաւ թագաւորին՝
անուանել զնա ընդ ամ՟ թագաւո_
6 րութիւն իւր: *Եւ 'ի Սուսա քաղա_
քի կոտորեցին հրէայքն արս իբրև
7 հինգհարիւր: *Զփարսանն. և զնես
տէն. և զդոլփոն. և զփադգայ:
8 *Եւ զփարդաթայ. և զբարեայ. և
զսարաբաքայ. և զմարմասիս:
9 *Եւ զարուփէսն. և զարսէսն. և զար
10 փուգեթան: *Զորդիսն համանայ
որդւոյն ամադադութայ, որդւոյն
11 բարդեայ թշնամւոյն հրէից: *Եւ
յափշտակեցին 'ի նմին աւուր. և մա
տուցին զթիւն արքայի զկորուսելոցն
12 'ի Սուսա քաղաքի: *Եւ ասէ արքայ
ցեսթեր. կորուսին հրէայքն 'ի Սուսա
քաղաքի արս հինգ հարիւր. և շուրջ
զքաղաքաւն որչափ ևս առաւել յոյժ
կարծես. արդ զինչ ևս կամիցիս՝ զի ա_
13 րարից քեզ: *Եւ ասէ ցարքայ Ես_
թեր. տացէ հրաման արքայ հրէիցն
այնպէս առ վաղիւ. զի զորդիսն հա_
14 մանայ կախեսցեն: *Եւ ետ հրաման
առնել այնպէս. և էհան արտաքս առ
հրէայսն՝ որք 'ի քաղաքին էին՝ զմար_
մինս որդւոցն համանայ կախել 'ի փայտ:
15 *Եւ ժողովեցան հրէայքն 'ի Սուսա
յաւուրն չորեքտասաներորդի ադա_
րայ. և կոտորեցին արք երեքհարիւր. և
16 ոչինչ յափշտակեցին: *Եւ որք մնա_
ցեալքն էին 'ի հրէից անտի. որք ը՟ թա
գաւորութբ՟ նորա էին ժողովեցան. և
անձանց իւրեց՟ օգնէին. և հանգեան
նոքա. և դադարեցին յայնցանէ՝ որք
պատերազմէին ընդ նոսա. զի կորու_
սին 'ի նոցանէ իբրև հինգ հազար ոգի:
17 *Յերեքտասաներորդի ամսոյն ադա
րայ. և ոչինչ յափշտակեցին. և հան_
գեան նք՟ յերեքտասաներորդ աւուրն
նորին ամսոյ. և կարգեցին զօրն զայն
օր հանգստեան՝ խնդութբ՟ և ուրախու
թբ՟:

թն. * Եւ Հրէայքն՝ որք էին 'ի սուսա 18
քաղաքի, ժողովեցան 'ի չորեքտասան
երորդ աւուր ամսոյն. և հանգեան. և
կարգեցին զհնգետասաներորդ օրն
ցնծութեան և ուրախութեան. * Վասն այսո 19
րիկ հրէայքն ընդ ամ երկիր՝ և ընդ
գաւառս տանէին տօնս ուրախութեան.
զօրն չորեքտասաներորդ ադարայ ամ_
սոյն. օր բարի ուրախութեան. և առաքէին
նուէրս այր ընկերի իւրում. և բնա_
կիչքն, որք բնակեալ էին 'ի մայրաքա_
ղաքսն՝ զհնգետասաներորդ զօրն ա_
դարայ տանէին նոյնպէս՝ բարեաց և
ուրախութեան. * Եւ գրեաց մուրթքէ 20
զբանս զայս 'ի գիրս մատենից. և առա
քեաց հրէիցն՝ որք էին ընդ իշխանու
թեամբ արտաշէսի արքայի. մերձաւորաց
և հեռաւորաց. * Հաստատել կարգել 21
զաւուրս զայսոսիկ տանել տօն ուրա
խութեան զչորեքտասաներորդ և զհն_
զօրն գետասաներորդ աւուրն ադարայ.
* Վասնզի յայսմ երեւումն աւուրս հան 22
գեան հրէայքն 'ի թշնամեաց իւրեանց. և
յամսեանն, յոր դարձաւ սուգն նոցա յու
րախութիւն. այսինքն է ադար. և 'ի
ցաւոյն՝ որ դարձաւ յուրախութիւն.
այսինքն է ադար. կատարել զաւ_
ուրսն զայնս՝ աւուրս հարսանեաց.
* Որպէս և գրեաց նոցա մուրթքէ. 23
|| Վեր. 3. 7. * Եւ թէ որպէս || համան ամադաթեանց 24
մակեդոնացի պատերազմ տայր ընդ
նոսա. որպէս եհան նոցա թիւ համա
րոյ. և վիճակ կորուսանելոյ զնոսա.
* Եւ կամ որպէս եմուտ առ արքայն՝ 25
և խնդրէր կախել զմուրթքէ զփայ_
տէն. և որչափ զձեռն 'ի գործ արկեալ
ածէր 'ի վր հրէիցն զչարիսն. և եկին՝
մթերեցան՝ լցան չարիք նորա. և կա_
խեցաւ նա՝ և որդիք նորա զփայտէ.
* Վասն այնորիկ կարգեցան աւուրքս այ 26
սոքիկ պահոց. վասն զի և ժամանակն
իւրեանց բարբառոյն ասի պահք վն
բանից հրովարտակիս այսորիկ. և որ
ինչ միանգամ եանց ը նոսա. և որինչ
եղև նց. * Հաստատեաց՝ կացոյց, և 27
ընդունին զայս հրէայքն յանձինս իւր
եանց. ուսուցանէին և որդւոց իւրեանց.
և այլ ինչ որ յաւելոյր 'ի նոսա. և զա_
մսն ոչ այլափոխեն. * Եւ աւուրքս այ 28
սոքիկ 'ի յիշատակ լինին յազգս յազգս.
'ի քաղաքս և 'ի գաւառս. և աւուրքն
այնոքիկ պահոց պատուեսցին. և յիշա
տակ նց մի պակասեսցի յազգէ մինչև
յազգ. * Եւ գրեաց եսթեր դուստր 29
ամինադաբայ. և մուրթքէ այր հրէայ.
և հաստատեցին զպահպանութիւն հրո
վարտակիս այսորիկ. * Եւ մուրթքէ և 31
եսթեր կացուցին իւրեանց առանձինն.

և ուխտեցին իւրեանց զուխտ. և խոր
32 հուրդ կատարեցին. * Եւ եսթեր երդ_
մամբ հաստատեաց մինչև յաւիտեանս
ժամանակաց. և գրեցաւ 'ի յիշատակս.

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ գրեաց թագաւորն յիշխանութե
իւրում ընդ ծով և ընդ ցամաք.
2 * Զզօրութիւն իւր. և զքաջալերութիւն
իւր. և զմեծութիւն և զփառս թագա
ւորութեան նորա. ահաւասիկ գրեալ է
'ի գիրս յիշատակաց պարսից և մա_
3 րաց. * Եւ իբրև առնոյր մուրթքէ
զթագաւորութիւն յարտաշէսէ. և էր
մեծ 'ի թագաւորութեան իւրում. և
փառաւորեալ՝ և սիրեցեալ էր 'ի հրէից
անտի. և պատմէր զկրօն եղեալն ամ
4 ազգին իւրում. * Եւ ասէ մուրթքէ.
5 յԱյ եղև այս. * Վասն զի յիշեաց զտե
սիլ երազոյն՝ զոր ետես վասն բանիցս
այսոցիկ՝ զի ոչ զանց եղև 'ի նոցանէ
6 բան մի. * Փոքրիկ աղբիւրն, որ եղև
գետ մեծ. և էր լոյս՝ և արև. և ջուր
յոյժ. եսթեր է գետն. զը որում ամուս
նացաւ թագաւորն. և արար զնա տի
7 կին. * Եւ երկու վիշապքն՝ ես եմ, և
8 համան. * Եւ ազգք. որք ժողովեալք
էին կորուսանել զանուն հրէից.
9 * Որ է իմ. և կարդացին առ Ած. և
կեցին. և ապրեցոյց Տր զժողովուրդ
իւր. և փրկեաց զմեզ Տր յամ չարեացն
մերոց. և արար Ած զնշանս և զարուե
ստս իւր մեծամեծս. որք ոչ եղեն
10 երբէք 'ի հեթանոսս. * Վասն այսորիկ
արար վիճակս երկուս՝ զմին ժողովը
դեան Այ. և զմին ամ հեթանոսաց.
11 * Եւ եկին այս երկու վիճակքս 'ի
ժամն և 'ի ժամանակս. և յաւուրն դա
տաստանի առաջի Այ յամենայն հե
12 թանոսս. * Եւ յիշեաց Ած զժողո_
վուրդ իւր. և արդարացոյց զժառան
13 գութիւն իւր. * Եւ եղիցին նոցա աւ_
ուրքս այսոքիկ յամսեանն ադարայ 'ի
չորեքտասան աւուրս. և զհնգետասան
երորդ 'ի նմին ամսոյ. ժողովուրդքն
հանդերձ ցնծութբ և ուրախութբ
առաջի Այ՝ ըստ ազգս յաւիտենից
'ի ժողովրդեանն իսրայելի.

ԳԼ. ԺԱ.

1 Յամին չորրորդի թագաւորու_
թեան պտղոմեայ և կղէոպատ_
րեայ եմոյծ դոսիթէոս քահանայ և
ղևտացի. և պտղոմէոս որդի նորա.
զաղնուական գրեալ հրովարտակն.
զփրուրեանն. որ անուանի լուսիմաք
քոս. պտղոմեայ զորդի այն որ յե_
րուսաղէմ.

ԳԻՐՔ

Եւ Մատաթի 'ի նախանձ բարկութե բորբոքեալ, զայս ուրացեալն եհար առ բագնի զոհելոյն. 1. Մակ. 2. 24

Եւ էր յաւուր ընդդէմ Նիկանովրայ. և բաղխեցան երկոքին ճակատքն ընդ միմեանս. 1. Մակ. 7. 42.

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ
ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻՈՑ.

Գլուխ Առաջներորդ ։

ԵՒ ՅԵՏ 1
ՀԱՐՈՒԱ
ծոյն աղէք_
սանդրի կայ_
սեր մակեդօ_
նացւոյ. որդ_
ւոյ փիլիպ_
պեայ. որ խա_
ղաց՝ գնաց նա
յերկրէն քետացւոց՝ 'ի ժամանակի զի
հարկանէր զդարեհ արքայ պարսից և
պարթևաց. և որ թագաւորեաց իսկ
յետ նորա 'ի վերայ յունաց աշխար_
հին՝ և հոռոմոց ։ * Եւ զօրաժողով 2
լինէր մեծաւ պատերազմաւ. զա_
մուրս հարկանէր՝ և զբազում թա_
գաւորս 'ի սուր սուսերի իւրոյ սատա
կէր ։ * Առնոյր զօր բազում ազգաց 3
ազգաց հեթանոսաց. և սարսէր եր_
4 կիրս ամենայն առաջի նորա ։ * Զօ_
րաժողով լինէր զօրօք բազմօք, և հա_
սանէր 'ի վերայ երկրի՝ յամենայն պե_
5 տութեանց զօրութեամբ ։ * Եւ զաշխարհս
ամենայն 'ի հարկի կացուցանէր ։
6 * Եւ յետ այսր անկանէր 'ի մահիճս
իւր՝ և զալիս մահու ջերմնիւր. և իբրև
7 ետես՝ եթէ մեռանի. * Կոչեաց նա
զծառայսն զդայեակորդիսն իւր զը_
րեսին փառաւորեալսն 'ի նմանէ. որք
ընդ նմա իսկ սնեալ էին 'ի մանկութենէ.
և բաժանեաց և ետ նոցա զարքայութիւն
իւր. մինչդեռ ինքն կենդանի էր ։
8 * Եւ թագաւորեաց աղէքսանդրոս
9 ամս երկոտասան՝ և մեռաւ ։ * Հա_
տատեցան՝ և կացին յիւրաքանչիւր տե_
10 րութեան դայեակորդիքն իւր ։ * Թագ_
կապեցին իւրաքանչիւր յետ մահու_
ն. և որդիք նոցա ամս բազումս. բազմա_
ցուցին զանօրէնութիւնս՝ և լցին զերկիր

չարեօք իւրն ։ *Ի նոյանէ բղխեր ար 11
մատ չարի . շառաւիղ դառնութեան անօ
րէնն անտիոքոս . որդի անտիոքայ ար
քայի . որ էր մնացեալ 'ի պատանդս 'ի
Հռոմ քաղաքի . և թագաւորեաց նա
յամին հարիւրորդի երեսներորդի
եօթներորդի թագաւորութեան յունաց ։
*Յաւուրս ժամանակացն այնոցիկ ե_ 12
լին զատամն յորդւոցն Իլի արք անօ_
րէնք . 'ի բանս պատիրս, 'ի բանս հրա_
պուրանաց արկին զբազումս՝ և ասեն .
եկայք՝ երթիցուք՝ և դաշինս կռես_
ցուք՝ ուխտ դիցուք ընդ ամ ազգս հե_
թանոսաց . որք շուրջ զմեօք բնակեալ
են . զի յաւուրցն ժամանակաց հետէ՝
յորմէ անջատաք . մեկնեցաք մեք 'ի
նոցանէն . չարիք բազումք՝ կարեւորք
եկին՝ և հասին 'ի վերայ մեր ։ *Հաճոյ 13
թուեցաւ բանն 'ի միտս բազմաց ։
*Յօժարեցան ոմանք 'ի ժողովրդենէ 14
անտի երթալ յանդիման լինել թա_
գաւորին ։ և ետ նց իշխանութի թա_
գաւորն, գործել զամ իրաւունս ըստ
օրինացն հեթանոսաց ։ *Եւ շինեցին 15
հրապարակս մեհենից յեմ ըստ օրի_
նացն հեթանոսաց ։ *Եւ հաստատե_ 16
ցին իւրն օրէնս անթլփատութե . և
ապստամբք եղեն յուխտէ կտակարա
նացն սրբութե . զուգեցան ընդ հե_
թանոս . յօժարեցան՝ կանխեցին առ
նել զչարիս ։ *Եւ իբրև յաջողեցաւ 17
թագաւորութին առաջի անտիոքայ .
եդ 'ի միտ իւրում նա՝ թագաւորել և
'ի վր թագաւորութե երկրին եգիպ
տացւոց . միաբանել զերկոսին թագա
ւորութիւնս ։ *Մխեաց՝ խաղաց՝ գնաց 18
նա 'ի վր երկրին եգիպտացւոց զօրօք
բազմօք՝ կառօք և փղօք . և նաւօք
բազմօք ։ *Տալ պատերազմ ը պտղո_ 19
մեայ թագաւորին եգիպտացւոց . 'ի
պարտութի մատնեցաւ պտղոմէոս յե
րեսաց նորա . և փախստական լինէր
առաջի նր . և յայնմանէ բազում վի_
րաւորք անկանէին ։ *Ասպատակ 20
սփռէր ը աշխարհն ամենայն անտի_
ոքոս . վաղ հասանէին . արագ արագ
զօրն ժողովէին . և առնուին զամուրս
ամ երկրին եգիպտացւոց ։ *Եւ յետ 21
հարուածոցն եգիպտացւոց դարձաւ
անտիոքոս յամին հարիւրորդի քա_
ռասներորդի ։ *Ելն, էհաս նա 'ի վր 22
քաղաքին եէմացւոց մեծաւ պատե_
րազմաւ ։ *Եւ եկն եմուտ 'ի սրբու_ 23
թի անդր հպարտութը բազմաւ . և
էառ նա զսեղանն ոսկի . և զաշտա_
նակն լուսոյ . և զամ կահ գանձին .
զսեղանն պատարագաց . զսկիհան . և
զտաշտսն . և զխնկամանսն . և զվարս
դոյրսն ամ . զպսակսն, և զզարդն ոս_
24 կի ։ * Զառաջինն դիմեաց յանդի_
ման տաճարին . կեղեւեաց, և ձուլեաց
զամ . էառ նա զարծաթն և զոսկին .
զգէնն . և զզարդն . և զամ զկահն պա
տերազմի . և էառ նա զգանձսն ծած
կեալս . զորս եգիտ . և զամ անօթ
ցանկալի . և գնաց յերկիր իւր ։
25 *Եւ եհեղ զարիւն բազում . և գոր_
ծեաց մահունս անհամարս . խօսեցաւ
զամբարտաւանութի մեծաւ հպար_
26 տութը ։ *Եւ եղև սուգ մեծ 'ի վր
27 իլի ընդ ամ տեղիս իւրեանց ։*Հե_
ծեցին իշխանք՝ և ծերք՝ և կուսանք .
և երիտասարդք տկարացան՝ եղծաւ
28 գեղ կանանց ։ *Եւ ամ փեսայից լի
էին բերանք ողբոց լալութե . և հար_
սանց եղեն արգելանք սգոյ՝ սրսկա_
29 պանք իւրեանց ։ *Եւ շարժեցաւ եր
կիր 'ի վերայ բնակչաց իւրոց . և ամ
տունն յակոբայ զգեցաւ զամօթ ա_
30 նարգանաց ։ * Զհետ երկուց ամաց
ժամանակացն այնոցիկ , արձակեաց
արքայն անտիոքոս զիշխան հարկա_
հան 'ի քաղաքսն հրէաստանի ։ և եկն
31 յեէմ զօրօք բազմօք ։*Խօսել սկսաւ
բանիւք խաղաղութե նենգութը . և
32 նոքա հաւատացին նմա ։* Եւ անկաւ
նա 'ի վերայ քաղաքին յանկարծ ակի .
և եհար զնս հարուածս մեծամեծս .
և սատակեաց ժողովուրդս բազումս
33 յիլէ ։ * Եւ էառ նա զաւար քաղա_
քին . և հրձիգ արար զամ փայտա_
կերտ ապարանից նորա . քակեաց՝ և
աւերեաց շուրջ զպարիսպս քաղաքին .
և զամ զօրսն շինուածոց ապարանից
34 նր ։* 'Ի գերութի վարեցին զկանայս
և զմանկունս . և զամ զանասունս
նոցա 'ի ժառանգութի իւրեանց ։
35 *Եւ շինեցին զամրակողմ զդլուխ քա
ղաքին 'ի պարիսպ ամուր յաշտարակս
հզօրաց . և եղև նց այն իբրև բերդ 'ի
36 բերդի ամրացեալ քաղաքին ։ * Եւ
անդր մուծին ազգք մեղաւորք զարս
անօրէնս . ամրացուցին, և լցին զինու .
համդերձեցին և լցին համբարօք . և
37 զամ զաւարն եէմի ։ *'Ի ներքս կու_
38 տեցին . և եղեն յորոգայթ մեծ ։*Եւ
'ի խափան սրբութե՝ և 'ի սատան չար,
39 տանն իլի հանապազորդ ։ *Եւ հե_
ղին զարիւն զարդար շուրջ զսրբու_
թբն . և պղծեցին զսրբութիւն ։
40 * Փախստեայ գնացին այնուհետև
բնակիչքն յեէմէ վասն նոցա . և եղև
նա բնակութի օտարաց . և ինքն օտա
րացաւ 'ի զաւակէ իւրոց ծննդոց . զի
41 որդիք նր թողին զնա ։ * Եւ սրբութի
նորա աւերեցաւ . և եղև յանապատ.

‖ դար_

‖ Յօբելն. 2. 6. Ղեւտ. 8.10.

դարձան ոճրք տարեկանաց նորա ՚ի
1 սուգ. և շաբաթք նոր յամեթ նախա-
տանաց. պատիւ նոր անգոնեցաւ։
* Եւ փառք նորա լցան անարգանօք. 42
և բարձրութիւն նորա ՚ի սուգ կործա-
նեցաւ։ * Ընդ ամ՝ աշխարհս հրովար 43
տակ արձակեցան. զի թողցեն ամ
բնակիչք երկրի զօրէնս իւրաքանչ
իւր. և ՚ի մի օրէնս նորա կացցեն։
* Յանձն առին աղաք ամ ըստ հրա- 44
մանին արքունի։ * Եւ բազումք ևս 45
յիւիլացւոց անտի դարձան ՚իսպաշտօնն
անօրէնութիւն. և զոհեցին կռոց նոցա.
և պղծեցին զշաբաթս իւրեանց։
* Հրեշտակ սրձակեաց Թագաւորն 46
հրովարտակօք հանդերձ յերէմ ՚ի քա
ղաքն հրեաստանի՝ դարձուցանել
զնա յօրէնս օտարոտիս։ * Եւ խափան 47
առնել ողջակիզացն պատարագաց՝ և
զոհիցն սրբութ։ * Պղծել զշաբաթս՝ 48
և զոճս տարեկանաց։ * Եւ ապակա 49
նել զսրբութիւնն նոմիրեալ։ * Մեղանս 50
կանգնել. երևեցուցանել անդս մահե
նից. յագել զխոզս. և խառնակ զանա
սունս։ * Եւ թողուլ զորդիս նոցա 51
անթլփատս. պղծել զանձինս նոր ամ
պղծութիւն անօրէնութիւն. զի մոռաս
ցին ամենայնի զօրինս. և փոխեսցեն
զկերաւունս։ * Եւ որ ոչ կացցէ ՚ի հրա 52
մանի թագաւորին, մեռցի մեռցի։
* Ըստ ամ բանիցն զորս գրեաց Թա 53
գաւորն, արար ատելիկանս ընդ ամ
տեղիս։ * Եւ պատուհեր եառ քաղա- 54
քացն հրեաստանի մատուցանել զոհս
քաղաքի քաղաքի։ * Եւ ժողովեցան 55
առ նոսա արք ամք. որք ապստամբք
լեալք էին յօրինաց անտի. և լցին չա
րեօք զերկիրն։ * Եւ արարին ամիա- 56
խիտ վնիէլ յամ տեղիս ամրութիւն ա
պաստանաց նոր։ * Զամին հարիւրոր- 57
դի քառասներորդի՝ հինգերորդի ամ
սեանն. որ օր քանևհինգ էր ամսոյն.
չինեաց նա պատկեր պղծութիւն անա
պատի ՚ի վերայ սեղանոյն։ * Ընդ ամ 58
հրեաստան շուրջ զքաղաքօք չինեցին
մեհեանս. և ՚ի վեր ամ դրանց ապա
րանիցն, և ընդ ամ գնացս քաղաքացն՝
խունկս արկանէին։ * Եւ զգիրս ամ 59
կտակարանացն՝ զորս գտանէին, պա
տառէին և հուրբ կիզուին։ * Եւ ուր 60
առ ումեք գտանէին դիրք կտակարա
նաց, կամ թէ ոք ուրեք ընդ օրէնս
հաւատարէր. հրաման թագաւորին
զնա մահու սպանանէր։ * Եւ այդպէս 61
սատակացեալ էր հրամանն ՚ի վերայ
իւիլացւոց առնել նոցա. զոր գտանէին
ամսոյ ամսոյ ՚ի մէջ քաղաքացն։ * Եւ 62
ըստ քսանևհինգերորդի աւուր ամ-

սոյ զոհս ՚ի բագինս բագինս մատու-
63 ցանէին. որեր ՚ի վէր սեղանոյ։ * Եւ
զկանայսն՝ որոց զմանկունսն իւրեանց
թլփատեալ էր. սպանանէին ըստ հրա-
64 մանին։ * Եւ զմանկունսն զպարանո
ցն մարդն կախէին ըստ հրամանին
արքունի. և զթլփատիչսն, և զորդիս
65 նոյ ըստ նմին օրինակի։ * Եւ բազումք
յիւիլացւոցն հաստատեցան՝ և սկսան
ցին զանձինս իւրեանց՝ զի մի կերիցեն
՚ի պղծութիւն անտի։ յանձն առին յո-
ժարութիւն մեռանիլ. և ոչ պղծել զան
ձինս իւրեանց ՚ի խառնակ կերակրոյ
66 անտի։ * Օի մի սուրբ կտակարանքն
պղծեացին. և մեռան բազումք ՚ի նո
67 ցանէ։ * Եւ եղև տօն ուրախութիւն ՚ի
վերայ իսրայելի մեծ յոյժ։

Գ. Ա.

1 Յաւուրս ժամանակացն այնոցիկ
համբարձաւ մատաթիա շմաւօ-
նեան որդի յօհաննու քահանայ յորդ-
ւոց յովարիմ յերէմ։ եկն՝ և նստաւ նա
2 յամուրա այրիցն ՚ի մոդէիմ։ * Եւ նո
եին որդիք հինգ. յօհաննէս՝ որ անուա
3 նեալ կոչի կադդիհ։ * Երկրորդ՝ որ
4 անուանեալ է թաքսսի։ * Յուդա՝ որ
5 անուանեալ է մակաբէ։ * Եւ ՚ելիազար՝
որ անուանեալէ աւարեան. յօնաթան՝
6 որ կոչեցաւ ապիուս։ * Եւ իբրև ե-
տեսնաց զչայհոյութիւնն՝ որք լինէին ՚ի
7 հրեաստանի և ՚ի մէջ երէմի։ * Սկսաւ
ողբալ յանձն իւր՝ և ասէ. վայ է ինձ.
իսկ ընդէր բնաւ պատրաստեցաւ ինձ
տեսանել զբեկումն ժողովրդեան իմոյ.
և կամ տեսանել զբեկումն սրբոյ քա-
ղաքին. զի եկայ՝ մնաց նա մատնեալ
8 ՚ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։ * Եւ սրբու
թիւնն մատնեցաւ ՚ի ձեռս օտարացեղից
տաճարն իբրև այր մի անկեալ ՚ի փա-
9 ռաց։ * Եւ սպաս փառացն նր իբրև
մարդ՝ որ մատնեցաւ ՚ի գերութիւն։ կո
տորեցան տղայք նր ՚ի փողոցի իւրում։
և երիտասարդք նորա ՚ի սուր թշնամ
10 ւոյ։ * Ոչ որ ազգ է. որ ոչ ժառան
գեաց զտէրութիւն նր. և կամ ձեռք իւրք
որ ոչ էհար աւար ակապուտ նր. և ոչ
11 յաղթեցին աւարի նորա։ * Զմնացեալ
զարդ նր զերծաւ ՚ի նմանէ. փոխանակ
ազատութեան մատնեցաւ ՚ի ստրկու-
12 թիւն։ * Եւ ամ գեղ զարդուն մերոյ՝ և
սրբութիւնն մեր՝ և փառքն մեր յաւար
կործանեցան. և զոյս ամ պղծեցին հե
13 թանոսք։ * Եւ զի պիտոյ են մեզ բնաւ
14 այս կեանք։ * Յայնմ ժամանակի մա
տաթիա և որդիք նր ձեռն զոձեօք ար-
կանէին. զպատմուճանս պատառէին.
քրձազգածք լինէին. և ՚ի սուգ մնա
նէին։

նէին։ *Եկին՝ և հասին ՚ի Թագաւորէ 15
անտի՝ որք ստիպաւ տագնապէին զա_
պստամբութիւն. և եկին ՚ի քաղաքն
՚ի Մոլդիիմ. զի անդ զոհս մատուցենս
*Եւ բազումք յիշելացւոց անտի ընդ 16
նոսա. եկին՝ ժողովեցան առ նոսա. և
մատաթի՝ և որդիքն իւր։ *Հապա՝ խօ_ 17
սիլ սկսան. որք եկեալ էին ՚ի Թագաւո
րէ անտի. և ասեն զմատաթի. իշխան
փառաւոր ես դու. և մեծ ես դու ՚ի
քաղաքիս յայսմիկ. որդւովք և եղ
բարբք հաստատեալ ես դու ՚ի մէջ սո
ցա։ *Արդ՝ մատիր նախ դու՝ և արա 18
զհրամանս Թագաւորին կամացուց և
արարին ազգքն ամ որք հրէաստա_
նեայք. և ամ որք բնակեալք են յեմ.
և եղիջիք դուք բարեկամք արքայի.
և դու՝ և որդիքդ պատուեսջիք ոս_
կւով և արծաթով. և հրովարտակօք
արքունի։ *Պատասխանի ետ մատա_ 19
թի ՚ի ձայն մեծ՝ և ասէ. եթէ ամ ա_
զինք ՚ի տան Թագաւորին՝ ունկնդիրք
են հրամանաց Թագաւորին, ապս_
տամբեալ՝ և ելեալ են յիւրաքանչիւր
հարցն օրինաց, և ընտրեցին նոքա զպա
տուէր Թագաւորին։ *Սակայն ես՝ և 20
որդիք՝ և եղբարք իմ ըստ պատուիրա
նաց հարցն մերոց գնասցուք։ *Քաւ 21
լիցի մեզ թողուլ զօրէնս և զիրաւունս։
*Եւ ՚ի հրամանս դառնալ Թագաւո_ 22
րի։ ոչ թողումք զպաշտօն հարցն. ոչ
թիւրիմք յաջ կամ յահեակ. ոչ ան_
սամք հրամանի Թագաւորին։ *Մյն 23
ինչ նորա բանքն ՚ի բերան էին. այր մի
՚ի հրէից անտի յանդիման ամենեցուն
յառաջ եկաց զոհս մատուցանել առա
ջի մեհենին ՚ի բագնի անդ ՚ի Մոլդիիմ.
ըստ հրամանի Թագաւորին։ *Իբրև 24
ետես մատաթի. ՚ի նախանձ բարկու
թե բրդեցաւ. երիկամունք իւր զդո_
ղանի հարան. և ել եղև սրտմտութե
ըստ օրինաց դատաստանին. զոտս ար_
ձակեաց և եհար զհրէայն. և անդէն
սատակեաց առաջի բագնին։ *Եւ 25
զայրն, որ արքունի հրամանաւն տագ
նապէր զզոհսն մատուցանել՝ անդէն
սպանանէր. և զբագինն կործանէր. և
‖Թւոց զմեհեանն աւերէր։ *Նախանձէր զնա_ 26
25. 7. խանձ օրինացն. ‖ որպէս արար փենեէս
որդին ընդ զամբրի ընդ որդին եդովմայ։
[illegible] *Ի ձայն բարձր աղաղակել սկսաւ՝ 27
և ասել. հապա՝ ամ մարդ որ դիցէ ՚ի
մտի իւրում խնդրել զնախանձ վրի_
ժուց օրինացն. որ ընդ հաստատու_
թե կամիցի օրինացն, զհետ իմ ելցէ։
*Եղալցին, փախստեայ գնացին նա 28
և եղբարք իւր ընդ լերինս. և թողին
զամ զինչս իւրեանց անդէն ՚ի քաղա

29 քի։ *Յայնմ ժամանակի իջին բա_
զումք՝ որք խնդրէին զիրաւունս և
զարդարութիւնն՝ յանապատ անդր։
30 *Նստիլ անդ կամէին՝ և որդւովք՝
և անասնովք հանդերձ. զի խստացան
31 չարիքն ՚ի վերայ նոցա։ *Ազդ եղև
իշխանաց Թագաւորին և զօրացն. որք
էին ՚ի քաղաքի դաւթի. եթէ իջին
արք ոմանք յամուրս անապատի. որք
իշխեցին ցրել զհրամանս Թագաւո_
րին. և բազումք միաբանեալ իջին ը
32 նոսա։ *Վաղ եռուն. կազմեցան.
պատրաստեցան. հեծան. հասին. և
պատեցին զամուրս անապատին. եկին
՚ի մարտ պատերազմի՝ և փակեցին զնս
33 յաւուրս շաբաթուց։ *Նախ բանա_
գնացք եղեն. սկսան խօսիլ ը նոսա՝
և ասել։ գոնէ՝ արդ յայսմհետէ կա_
ցէք ՚ի հրամանն Թագաւորին. և կեց_
34 ջիք։ *Ընդդուստ խօսիլ սկսան՝ և ա_
սեն. ոչ ընդ ամուրս ելանեմք. և ոչ
ըստ այդմ բանի հրամանի Թագաւո
րին պղծեմք զշաբաթս մեր. և ոչ ա_
35 նօրինիմք յօրէնս մեր։ *Իբրև զայն
բանս լուան. սաստկացուցին զպատե
րազմն առաւել ՚ի վերայ նց. և պնտե
36 ցին զամուրսն յառնուլ զնս։ *Նոքա
ոչ զկիրձսն առին. ոչ զիլս արձակե_
ցին. ոչ զամուրսն փակեցին. և ոչ
բնաւ բանիցն եռուն պատասխանի
37 (վն աւուրն շաբաթու։) *Այլ միայն
լոկ զմիմեանս քաջալերէին։ ասեն, աս
տէն մեռցուք ՚ի սրտմտութե մերում.
զի աւադիկ վկայեն մեզ երկինք և եր
կիր. զի ՚ի զուր տարապարտուց կորու
սանէք զմեզ։ (այլ մեզ լաւ լիցի մե_
ռանիլ. քան թէ ընդ օրէնս անցանի_
ցեմք. և զշաբաթս պղծիցեմք։)
38 *Իբրև զայն լուան. սաստկացուցին
զպատերազմն յաւուրն շաբաթու. և
սպանին ՚ի նոցանէ հազար ոգի. թող
զմարդ և զանասունն, զորս ՚ի գերութի
39 վարեցին։ *Իբրև զայն լուան մատա
թի և եղբարքն իւր. սուգ մեծ առին.
40 և սրտմեցան յոյժ։ *Սկսան խօսիլ
այր ընդ ընկերի՝ և ասեն. եթէ ամե_
նեքեան զայն օրինակ ունիմք, զոր ա_
րարին եղբարքն մեր. և ոչ ելցին տալ
մարտ պատերազմի ընդ հեթանոսս
՚ի վերայ անձանց՝ և ՚ի վն իրաւանց
մերոց. քան սակաւ ինչ ժամանակ ան
ցեալ իցէ, զմեզ արագագոյն ևս սա_
41 տակեսցեն քան զառաջինսն։ *Հապա
ժողովեցան. ուխտ եդին. խորհուրդ
խորհեցան ընդ միմեանս՝ և ասեն. ամ
մարդ. որ եկեսցէ ՚ի վն մեր ՚ի մարտ
պատերազմի յաւուրս շաբաթու. հա
մարձակ մարտիցուք. և մի առ հասա
րակ

բակ ամենեքին սատակիցուք ․ ոչ և
եղբարքն մեր ․ որք ապրեալ քեին յա_
նապատի անդ ։ *Յայնմ ժամանակի 42
ժողով լինէր առ նոսա բաղում զօ_
րաց ասիդացւոց ․ ազգ հզօր և պատե
րազմօղ յորդւոցն Իլի ․ այր ամ ինք
նախամ նահատակեալ ՝ի վ̃ր օրինացն
*Եւ ամ փախստեայքն յիւրաքանչիւր 43
չարեաց՝ գային՝ յաւելուին ՝ի նոսա ․ և
լինէր նոցա հաստատութի զօրութե ։
*Զօր կազմեցին ․ և զգունդ բոլան_ 44
դակեցին ․ պատրաստեցան՝ հարին
զմեղաւորս ՝ի զօրութի բարկութե
իւրեանց ․ և զզօրս անօրէնս ՝ի սրտ_
մտութի բարկութե իւրեանց ․ և որ
զմնացեալսն փախստեայս ՝ի հեթա_
նոսս արկանէին ։ *Զհետ խաղայր 45
Մատաթի եղբարքն և բարեկամօքն
հանդերձ ․ հասանէր՝ հարկանէր՝ աւե
րէր զմեհեանսն՝ և կործանէր զբա_
գինսն ։ *Թլփատէր զմանկունսն 46
անթլփատս ․ և զօրանայր ՝ի վ̃ր սահ_
մանացն իէլացւոց ։ *Հալածականս 47
առնէր զորդիսն հպարտութե ․ և յա_
ջողեցաւ գործն ՝ի ձեռս նր ։ *Այսե_ 48
րու լինիլ օրինացն ․ վրէժխնդիր լի_
նիլ ՝ի ձեռացն հեթանոսաց՝ եղծանել
զանօրէն հրաման թագաւորին ․ և ոչ
ետուն բարձրանալ եղջերին ամբար_
տաւանութե ։ *Իբրև մերձեցան աւ_ 49
ուրքն մատաթեայ մեռանելոյ ․ կո_
չեաց զորդիսն առաջի իւր ․ և ասէ ցնս ․
այժմիկ հաստատեցաւ հպարտութի
և ամբարտաւանութի ․ և ահա հա_
սեալ է ժամանակ կշտամբութե կոր
ծանման՝ հպարտութե և ամբարտաւ
անութե ։ *Բայց արդ որդեակք իմ, 50
եկայք նախանձեցարուք զնախանձ
օրինացն ․ փոխանակեցէք դուք զան_
ձինս ձեր փոխանակ հարցն կտակարա
նաց ։ *Յիշեցէք զգործս հարցն ձե_ 51
րոց ․ զորինչ քաջութիս արարին ՝ի դարս
իւրաքանչիւր ․ առացարուք զփառս
աւագութե ․ և ժառանգեցէք զանուն
յաւիտենից ։ *‖Աբրահամ ոչ ապա_ 52
Ծննդ. 22.1. քէն ՝ի փորձութե հանդիսի գտաւ հա
ւատարիմ ․ և համարեցաւ նմա յարդա
Ծննդ. րութի ։ *‖Յովսէփ ՝ի ժամանակի նե_ 53
41.40. ղութե իւրոյ պահեաց զպատուիրանն՝
և եղև տէր ՝ի վերայ երկրին եգիպ_
‖Թուոց տացւոց ։ *‖Փենեէս հայր մեր նախան 54
25.13. ձայոյզ՝ նախանձեցաւ զնախանձն ար_
‖Սիրաք. դարութե ․ և էառ կտակ յաւիտենից
45.28. զքահանայութի ։ *‖Յեսու որդի 55
‖Յեսու. նաւեայ առ հաստատել և կատարել
1. 2. զպատգամն Տն եղև դատաւոր որդ_
‖Թուոց ւոցն իէլի ։ *‖Քաղեբ վասն վկայե_ 56
14. 6. լոյն ՝ի մէջ ժողովրդեանն , տէր եղև

57 ժառանգութեն ։ *‖Դաւիթ վ̃ն հե_ ‖Յեսու.
զութե՝ արդարութե և ողորմութե՝ 14.13.
ժառանգեաց զաթոռ թագաւորութե ‖2 Թագ.
58 յաւիտենից ։ *‖Եղիա վասն նախան 2. 4.
ձայոյզ լինելոյ՝ խնդրելոյ զվրէժ օրի ‖4 Թագ.
59 նաց՝ վերացաւ յերկինս ։ *‖Անանիա՝ 2.11.
ազարիա՝ միսայէլ՝ հաւատովքն իւր_ ‖Դան.
եանց ապրեցան ՝ի հրոյն հնոցէ ։ 3.50.
60 *‖Դանիէլ ՝ի խորհուրդս իմաստութե ‖Դան.
իւրոյ՝ փրկեցաւ յառիւծուցն բերա_ 6. 22.
61 նոյ ։ *Արդ՝ այդպէս ածէք զմտաւ ․
եթէ ամենեքեան որք յուսացեալք են
՝ի նա ՟Ը ազգս ազգս իւրեանց՝ ոչ տկա
62 րասցին ։ *Եւ ՝ի բանից առն ամպարշ
տի մի զանգիտիցէք՝ զի փառք նորա
63 աղբեղէնք են ։ *Այսօր է՝ և ՝ի վա_
ղիւ այլ ոչ գտանի՝ զի դառնայ ՝ի հող
իւր ․ և կորնչին ամ խորհուրդք նորա ։
64 *Զօրացարուք որդիք , քաջ լերուք ՝ի
վերայ օրինացն ․ զի ՝ի նմին փառաւո_
65 րեսջիք ։ *Եւ աւադիկ շմաւօն եղբայր
ձեր , գիտեմ զի այր խորհրդական է ․
դմա լուիջիք ․ դա ձեզ լիցի ՝ի տեղւոջ
66 հօր ։ *Եւ յուդա մակաբէ ․ դա լիցի
ձեզ սպարապետ՝ զօրավար զօրացդ ․
67 և տացէ զպատերազմ ժղ զօրս ։ *Բայց
և դուք յարեսջիք ՝ի ձեզ զամ զօրի_
նակիրս օրինաց ․ նախանձայոյզ լիջիք
խնդրել զվրէժ ժողովրդեանն ձերոյ ։
68 *Հատուցէք զհատուցումն ՝ի հեթա_
նոսս՝ և հայեցարուք ՝ի հրամանս օրի
69 նաց ։ *Օրհնեաց զնոսա՝ և ինքն կա
տարեցաւ ․ և փոխեցաւ առ հարս իւր ։
70 *Եւ մեռաւ նա յամին հարիւրորդի
քառասներորդի յութերորդի ․ և ե_
դին զնա ՝ի շիրիմս հարցն իւրոց ՝ի
մովդիիմ ․ և կոծեցան զնա ամենայն
իսրայէլ կոծ մեծ ։

ԳԼ. Գ.

1 ամբարձաւ յուդա որ անուա_
նեալ կոչիւր մակաբէ՝ որդի նր
2 ընդ նր ։ *Եւ ձեռնտու և օգնական
եղեն նմա ամ եղբարք նորա ․ և ամե
նեքեան որք երթեալ էին զհետ հօր նր,
տային պատերազմ ՝ի վերայ իէլացւոց
3 խնդութը և ուրախութը ։ *Եւ
մեծ լինէին փառքն ՝ի վերայ ժողովր
դեանն ․ զգեցաւ զզէն իբրև զհսկայ ․
և հանդերձեցաւ ՝ի զարդ պատերազ
մի ․ մղէր զմեծամեծս ՝ի պատերազ
մի ․ և հովանի լինէր ամ գնդին իւրով
4 նիզակաւն ։ *Նմանեցաւ առիւ_
ծու գործովք իւրովք ․ և իբրև զկո_
5 րիւն առիւծուց՝ որ մռնչէ ։ *Հալա_
ծեաց զանօրէնս ՝ի քնիլ իւրում ․ և
հրձիգ արար զխռովիչսն ժողովրդեան
6 իւրոյ ։ *Մարտեցան անօրէնք յահէ նր ․
և

և ամ սատարք անօրէնութեան խռովե
ցան. և յաջողեցաւ փրկութիւն 'ի ձեռս
նր: *Եւ դառնացոյց զԹագաւորս բա 7
զում. և ուրախ արար զյակովբ 'ի
գործս իւր. և մինչև յաւիտեանս յիշա
տակ նր օրհնութե: * Եւ հասանէր 8
նա 'ի մէջ քաղաքաց հրէաստանի. և ջըն
ջէր զամպարիշտս 'ի նոցանէ՝ դարձու
ցանել զբարկութիւն յիղէ: *Ժողովէր 9
զցրուեալս. և գտանէր զկորուսեալս:
* Հապա զօրաժողով լինէր ապօղո 10
նիոս հեթանոսօք հանդերձ. և բա
զում ևս զօրս 'ի շամրտացւոց ժողո
վէր. գալ՝ տալ ընդ իղի պատերազմ:
*Եւ իբրև ետես յուդա. ել ընդառաջ 11
նոցա. եհար՝ և սպան զնա. և արկա
նէր բազում վիրաւորս 'ի զօրաց նց.
և զմնացեալսն 'ի փախուստ դարձու
ցանէր: * Առնոյր զկապուտ աւար 12
նր. և զսուսերն ապօղոնեայ առնոյր
յուդա. և այնու իսկ հարկանէր զզօրս
նց զամենայն աւուրս կենաց իւրոց:
* Իբրև զայն լսէր սերոն իշխան զօրացն 13
ասորեստանեայց. եթէ զօրաժողով է
յուդայ. և բազում հաւատացեալք
ընդ նմա՝ որք դային 'ի պատերազմ:
* Խորհեցաւ յանձն իւր, և ասէ. արա 14
րից և ես անուն՝ և փառաւորեցայց
յարքայութեան իմում. և տաց պատե
րազմ ընդ յուդայի. և պարտեցից
զայնոսիկ. որք անարգեն զհրաման
Թագաւորի: *Դարձեալ կրկնէր՝ լի 15
նէր զօրաժողով. և բազում զօրք ընդ
նմա անօրինացն 'ի Թիկունս հասա
նէին. գալ՝ հասանել և խնդրել ըզ
վրէժ յորդւոցն իղի: *Եւ եկն եհաս 16
մինչ 'ի կողմանս բեթօրայ. ել յուդա
ընդառաջ նմա սակաւուք: * Իբրև 17
տեսին զգունդն՝ զի գայր Ճակատեալ
ընդդէմ նց. ասեն խօսին՝ որք ընդ յու
դայի էին՝ և ասեն. զի՞ արդ կարասցուք
մեք սակաւաձեռն մարտնչել ընդ այն
չափ պնդակազմ գնդի. մանաւանդ զի
լքեալք և լուծեալք. զի այսօր քանի
է, զի նօթի եմք: * Քաջալերել սկ 18
սաւ զնս յուդա՝ և ասէ. գործ մի դիւր
ին է Տն մատնել զբազումս 'ի ձեռս
սակաւուց. և ոչինչ է խտիր առաջի
երկնաւորին ընդ բազումս կամ ընդ
սակաւս: * Զի ոչ եթէ բազում զօ 19
րօք յաղթութիւն կանգնի. այլ յերկնից
է զօրութիւն յաղթութեան: *Նոքա գան 20
'ի վերայ մեր 'ի հպարտութիւն ամբար
տաւանութեան. անօրէնութբ զմեզ ջըն
ջել. զկանայս և զորդիս մեր վարել 'ի
գերութիւն: *Մեք մարտնչիմք վասն 21
անձանց մերոց՝ և վս օրինաց մերոց:
* Եւ Տր սատակեսցէ զնոսա առաջի 22

տեսից մերոց. և դուք զօրացարուք.
23 քաջ լերուք՝ և մի զանգիտէք: * Այն
ինչ բանքն 'ի բերան էին. յարձակէր
'ի մէջ գնդին. զայն Թև բեկանէր՝ յո
րում վառեալ կայր սերոն արքայ: և
չարժէր զգունդն 'ի տեղւոջէ. և զզօրսն
ամ առաջի նորա նովաւ հանդերձ 'ի
24 փախուստ դարձուցանէր: * Եւ ին
քեանք զհետ լինէին նոցա մինչև 'ի
կողմանս բեթօրայ դաշտին. և բա
զում վիրաւորս 'ի նոցանէ գլխաթաւ
ալ յերկիր կացուցանէին. և անկա
նէին 'ի նոցանէ իբրև արք ութհար
իւր. և որք մնացեալքն էին՝ փախս
տեայք անկանէին 'ի փղշտացիսն:
25 *Եւ սկսաւ ահն և հոյն երթալ առա
ջի յուդայ և եղբարցն. յօժարէին այ
նուհետև ասպատակ տալ 'ի հեթա
26 նոսսն. որք շուրջ էին զնոքօք: *Եւ եկն
եհաս մինչև 'ի Թագաւորն անուն նր.
և վասն պատերազմացն պատմէին հե
27 Թանոսքն: * Իբրև լուաւ անտիոքոս
կայսր զբանս զայս. բարկացաւ 'ի սրտ
մտութիւն բարկութեան իւրոյ. զօրաժո
ղով լինէր՝ յամ աշխարհաց իւրոց
28 զօրս կուտէր բազում յոյժ: * Գանձ
բանայր. պարգևս բաշխէր զօրաց տա
րւոյ միոջ. և պատուէր տայր կալ նց
29 պատրաստ յիրս ամ: * Իբրև ետես՝
եթէ գանձքն սպառեցան. և հարկ
աշխարհին նուազեցաւ վս երկպառա
կութեան և հարուածոցն. զորս էած նա
'ի վերայ երկրի՝ յեղծանել օրինացն
նախնեաց. որ էր իսկզբանէ աւուրց
30 ժամանակաց: * Զարհուրեցաւ՝ Թէ
դուցէ ոչ բաւեցուսցէ զպարգևսն և
զռոճիկս. որպէս յառաջ առատաձեռն
31 բաշխէր: * Վարանէր յանձն իւր
յոյժ. խորհեցաւ մտանել յաշխարհն
պարսից. և առնուլ հարկս յաշխար
հաց անտի՝ և կուտել արծաթ յոյժ:
32 * Եւ եթող նա անդ զլիւսիաս այր
փառաւոր յազգէ Թագաւորութեան 'ի
վր իրացն արքունի 'ի կողմանցն եփ
րատու. և 'ի սահմանի եգիպտացւոց:
33 * Սնուցանել զորդի իւր անտիոքոս.
34 մինչև դարձցի նա անդրէն: * Եւ ե
Թող առ նմա զկէս զօրացն. և զփիղսն.
և պատուէր ետ նմա վս ամի. որ ինչ
կամէր. և որ զինչ խորհեցաւ. և վս
բնակչացն հրէաստանի և եէմի:
35 * Եւ զումարտակ արար 'ի վերայ նց
սատակել զնոսա. և ջնջել զզօրութիւն
իղի՝ և զմնացորդսն եէմի. և ջնջել 'ի
36 տեղւոջէ անտի զյիշատակ նց: * Եւ
բնակեցուցանել անդ զորդիս օտա
րաց ընդ ամ սահմանս նց. լարաբա
37 ժին առնել զամ երկիր նց: * Եւ ինքն
էառ.

էառ զկէս 'ի զօրաց անտի՝ և խաղաց՝
գնաց յանտիոք քաղաքէ 'ի տանէ թա
գաւորութե իւրոյ. յամին հարիւրոր
դի քառասներորդի եօթներորդի. և
էանց նա ընդ գետն մեծ ե̄ եփրատ.
և երթայր ընդ կողմն վերնագաւա_
ռացն: *Եւ ընտրեաց լիւսիաս զպտ 38
ղոմէոս պարգևական. և զնիկանոր.
և զգորգիաս արս հզօրս. բարեկամս.
և խորհրդականս արքայի: *Եւ ընդ 39
նոսա առնէր գումարտակ քառասուն
հազար հեծեալ. և եօթնհազար ձի
ասպատանիկ. գալ. հասանել 'ի վ̄ր
երկրին հրէաստանի. հարկանել՝ և
սատակել զաշխարհն. և յապականու
թի դարձուցանել զերկիրն ըստ հրա
մանի թագաւորին: *Խաղացին ա̄մ 40
զօրօքն հանդերձ՝ և եկին՝ հասին՝ և
բանակեցան մերձ յամաւոյ 'ի տափա
կողմն 'ի դաշտագետին վայրին: *Լու 41
եալ վաճառականաց աշխարհին. ե_
թէ եկեալ հասեալէն զօրքն՝ աւար առ
նուլ զերկիրն հրէաստանի. 'ի դերու
թն վարել զորդիս և զդստերս նց.
առին զարծաթ և զոսկի իւրեանց և
մարդիկ բազում. որչափ ձեռնհաս
էին օգնականք իւրեանց. գալ գնել
զորդիսն իէլացւոց յանաշխարհիկսն
իւրեանց. և յաւելան 'ի նոսա զօրք
ասորւոց՝ և երկիրն այլազգեաց:
*Իբրև ետես յուդա՝ և եղբարքն իւր. 42
եթէ եկին՝ հասին ա̄մ չարիքն 'ի վ̄ր
նոցա. և այս զօր ա̄մ եկեալ՝ հասեալ՝
պաշարեալ՝ պարհեն զսահմանս նց.
և գիտացին զհրաման թագաւորին.
զոր պատուիրեաց սատակել զժողո_
վուրդն 'ի կորուստ, և յապականուն:
*Ասկան խօսիլ այր ընդ ընկերի. և 43
ասեն՝ եկայք պնդեսցուք զանձինս
մեր. կանգնեսցուք զգլորումն ժողո_
վրդեան մերոյ. տացուք պատերազմ
'ի վ̄ր սրբութեցն՝ և 'ի վերայ ազգայ
մերոց: *Եւ ժողովեցան ժողովք 'ի 44
պատրաստութի պատերազմի. կալին
յաղօթս. և խնդրէին զողորմութն
'ի Տ̄է: *Եւ էր եէմ աւերակ՝ և թա 45
փուր. և ոչոք էր՝ որ մտանէր՝ և ելա_
նէր յազգաց նր. և սրբութին կայր
կոխան որդւոցն այլազգեաց. և ամրա
կողմն գլուխ քաղաքին 'ի բնակութի
եղև հեթանոսաց. և բարձան ուրա_
խութիք յակոբայ. պակասեցան փողք
և տաւիղք. և լռեցին ա̄մ ցանկալի
ուրախութիք արուեստականաց:
*Եւ եկին՝ և ժողովեցան ամենեքին 46
'ի մասեփայ՝ դէմ յանդիման եէմի.
զի անդ էր տեղի աղօթից յառաջ
իէլացւոցն 'ի մասեփայ: *Ժո̄մ կալ 47

նգ

դացին. քրձազգածք լինէին. խորգ և
մոխիր առնուին՝ հող 'ի գլուխ լինէին.
48 զօձիս պատառէին: * Ամատեանսն
օրինացն տարածանէին. վ̄ն որոյ պըն
49 տէին զնն հեթանոսք: *Եւ բերէին
զհանդերձս քահանայութե. և զծը_
նունդս անդրանկացն, և զտասա_
նորդսն 'ի մէջ առնուին. յարուցա_
նէին՝ և ածէին զուխտաւորսն. որոց
50 լցեալ էր զաւուրսն իւրեանց:*Ի ձայն
բարձր միաբարբառ աղաղակէին յեր
կինս. և ասէին. արդ՝ զի՞ արասցուք
51 զայսոսիկ. կամ՝ յո՞ տարցուք: * Զի
սրբութիւք քո կոխանք եղեն. և քա_
հանայք քո 'ի սուգ և 'ի տառապանս
52 նստին: *Եւ ա̄մ հեթանոսք ժողո_
վեալք են առ̂աւնիկ ջնջել զմեզ. դու
գիտես, զոր ինչ խորհին նոքա 'ի վ̄ր
53 մեր: *Որդ՝ զիա՞րդ կարասցուք մեզ
զդէմ ունիլ. թէ ոչ դու օգնեսցես
54 մեզ: *Փող հարկանէին. զաղաղակ
դնէին. 'ի ձայն բարձր յերկինս կար_
55 դային: * Յետ այսորիկ կարգել
սկսաւ յուդա զժողովուրդսն. և կա_
ցոյց 'ի վերայ նոցա իշխանս՝ հազարա
պետս. և հարիւրապետս. և յիսնա_
56 պետս: * ‖ Եւ ասեն ցայնոսիկ. որք ‖2. Օրէ
շինէին զշինուածս. և խօսէին կա_ 20.5.
նայս. և տնկէին այգիս. և պատուէր Դատ.
տային վատասրտացն. զի դարձցին՝ 'ի 7. 3.
57 տունս իւրեանց ըստ օրինացն: *Եւ
ա̄մ զօրքն հասանէին՝ բանակէին 'ի
58 թիկանցն ամաւոյ: *Ընդ ուստ քա_
ջալերել սկսաւ յուդա զզօրսն՝ և ասէ.
վառեցարո՛ւք՝ պատրաստեցարո՛ւք՝ զօ
րացարո՛ւք վաղորդեայն տալ պատե_
րազմ ընդ հեթանոսս. ընդ այնոսիկ՝
որք ժողովեալք են 'ի վերայ մեր ջն_
59 ջել զմեզ՝ և զսրբութիս մեր: * Զի
լաւ լիցի մեզ մեռանել 'ի պատերազ
մի. քան տեսանել զչարչարանս ազգի
60 մերոյ՝ և սրբութեցն մերոց: *Որպէս
և իցեն կամք Տ̄ն յերկինս. այնպէս
և կատարեսցին:

ԳԼ: Դ.

10 Եւ յիշեսցէ զուխտ կտակարանացն՝ ‖ Ելից.
որ ընդ հարսն մերս. և բեկցէ 24.9.
11 զզօրս առաջի ոտից մերոց: *Գիտաս
ցեն հեթանոսք՝ թէ գոյ Ա̄Ծ. որ փր_
12 կէ զի̄էլ: *Եւ ամբարձին զաչս իւրե̄ց
այլազգիքն. և տեսին զնոսա. զի յար
13 ձակեալ գային ընդդէմ նոցա: *Եւ
ելին յառաջքան զգունդն 'ի պատե_
րազմ: փող հարին 'ի կողմանցն յու_
14 դայի: *Ի մի վայր ժողովեցան, 'ի վ̄ր
յարձակեցան՝ ձեռն 'ի գործ առնէին.
15 'ի փախուստ դարձուցանէին: * Զօրա

զումս առ. եւեղ սատակէին · զբա_
զումս փախստականս առնէին ընդ
երեսս դաշտին · 'ի սուր սուսերի իւր
եանց անկանէին մինչ 'ի սահմանս
դաղիրօնայ · 'ի կողմանս եդօմայեց_
ւոց · և ազովտայ · և յամենայ · և ան
կանէին յաւուր յայնմիկ վիրաւորք իբ
րև երեքհազարք արք ։ *Եւ դառնայր 16
յուդա զօրօքն հանդերձ · իբրև գայր՝
հասանէր 'ի տեղի պատերազմին ։
*Խօսիլ սկսաւ ընդ զօրսն՝ և ասէ · մի 17
ինչ աչս արձակէք դուք յաւար, 'ի կա
պուտ դիականցն անկելոց ։ *Զի դեռ 18
աւանիկ գորգիաս վառեալ պատրաս
տեալ ընդդէմ կայ մեր զօրօք իւրովք ·
այլ կացէք · կալարուք զտեղի · զդէմ
կալարուք թշնամեաց ձերոց · ապա
յետ մարտին յաղթութեան դարձջիք
համարձակութեամբ ։ *Մինչ դեռ նա 19
զայն ընդ նոսա խօսէր · տեսին, զի
գունդ մի երևեցաւ 'ի լեռնէ անտի ։
*Եւ գիտացին եթէ 'ի պարտութ՟ի 20
մատնեալ է · հուր արկանել սկսան 'ի
բանակի անդ · և ծուխն որ դիզանիւր,
նշան լինէր գործոյն եղելոյ ։ *Նոքա 21
իբրև զայն տեսանէին՝ կասէին · մա_
նաւանդ իբրև հայէին 'ի գունդն յու
դայեան՝ ո՟չ ճակատեալ կայր պատ_
րաստութ՟բ 'ի մարտ պատերազմի ։
*Զոտս արձակէին · փախստեայ գնայ 22
ին յերկիրն փղշտացւոց ։ *Եւ յուդա 23
դառնայր 'ի տեղին պատերազմի 'ի կա
պուտ կողոպուտ յաւար դիականցն
անկելոց · և առնոյր 'ի բանակէ անտի
ն՟ց զոսկի և զարծաթ և զհանդերձս
պատուականս · զկարմիր · և զկապու_
տակ · զծովու ծիրանիս · մեծութիւն
բազում ։ *Եւ իբրև դարձան անտի 24
սկսան գոհանալ՝ օրհնել զԱ՟Ծ յեր_
կինս · և ասել ։ զի բարի է՝ զի յաւի_
տեան է ողորմ՟նի ։ *Եւ եղև փրկու 25
թ՟ի մեծ 'ի մ՟ջ ի՟ղի յաւուր յայնմիկ ։
*Եւ որք միանգամ յայլազգեաց ան_ 26
տի ապրեցան · եկեալ պատմէին լիւս
իայ զամենայն գործ՝ որ գործեցաւ ։
*Իբրև զայն լսէր լիւսիաս · տրտմէր՝ 27
խոնարհէր՝ անկանէր 'ի վերայ երե_
սաց իւրոց · զի ոչ այն կամք կատարե
ցան · որպէս նա խորհէր 'ի մ՟ջ իսրայէ
լացւոցն · և որպէս նմա ետ պատուէր
թագաւորն · այն ոչ կատարեցաւ ։ *Ի 28
գալուստ ամին միւսոյ՝ զօր հատանէր ·
Վաթսուն հազար զայր և զձի առնէր՝ իբրև վեցհազար
հետևակ · հինգհազար հեծեալ սպա
ռազէն · գալ՝ հասանիլ՝ աւար առնուլ
զերկիրն հրէաստանի ։ *Եկին՝ հա_ 29
սին՝ ճակատեցան՝ 'ի կողմանս բեթսօ
րայ · ել ն՟ց ընդ յառաջ յուդայ մետա
30 սան հազար արամբք ։ *Եւ իբրև տե
սին զգունդն ստուար և հզօր · սկսան
կալ յաղօթս՝ օրհնել զԱ՟Ծ՝ և ասել ·
Տ՟ր Ա՟Ծ՝ դու այն ես՝ ‖ որ խորտակե_ ‖ 1 Թագ. 17.50.
ցեր զզօրութ՟ի յարձակելոյ հզօրին 'ի
ձեռն ծառայի քո դաւթի · ‖ և մատ_ ‖ 1 Թագ. 14.13.
նեցեր զբանակս այլազգեաց 'ի ձեռս
31 յօնաթանու որդւոյ շաւուղի ։ *Արդ
խորտակեա դու զզօրութիւն զօրացս
այսոցիկ 'ի ձեռս ի՟ղի · շիջցի զօրութ՟ի
ն՟ց երիվարօքն և զօրօքն հանդերձ ։
32 *Արկ զնոքօք զվատութ՟ի · և հալա_
ծեա զզօրութ՟ի հպարտութեան նոցա ·
շարժեսցին նոքա 'ի բեկումն իւրեանց ։
33 *Կործանեսցես՝ արկցես զն՟ս 'ի սուր
սիրողաց քոց · և օրհնեսցեն զքեզ յօրհ
նութիւնս · որք ճանաչեն զանուն քո ։
34 *Եւ հարան միմեանց 'ի դիմի · և ան_
կան 'ի ժամանակին յայնմիկ 'ի գնդէ
անտի լիւսիայ՝ հինգհազար հեծեալ
35 առաջի նոցա ։ *Եւ իբրև ետես լիւս
իաս զպարտութ՟ի գնդին իւրոյ · և
զյաղթութ՟ի քաջալերութեան գնդին
յուդայ · և ո՟չ զի պատրաստ էին 'ի
կեալ և 'ի մեռանիլ 'ի վ՟ր անուան քա
ջի յաղթութեան · չուեաց՝ խաղաց՝ գնաց
'ի կողմանս անտիոքացւոց · դարձեալ
զօրաժողով լինէր՝ կազմել՝ պատրաս
տել անդէն · անդրէն արշաւել 'ի կող
36 մանս հրէաստանի ։ *Խօսիլ սկսաւ
յուդա եղբարբքն հանդերձ ընդ ժո
ղովուրդն՝ և ասէ · ահաւասիկ խորտա
կեցան թշնամիք մեր 'ի ներքոյ ոտից
մերոց · եկա՛յք՝ երթիցուք և մաքրես_
ցուք զսրբութիւնն · մաքրեսցուք զտա
ճարն առնել նաւակատիս 'ի նմա ։
37 *Ժողովեցան ժողովքն ա՟մ · եկին՝
38 հասին 'ի լեառնն սիօն ։ *Տեսին զսր_
բութիւնն աւերեալ · և զսեղանն աղ
տեղեալ՝ զդրունսն այրեցեալ՝ թուփ
առթուփ բուսեալ 'ի սրահսն իբրև
յանտառի · կամ իբրև միոյ միոյ լե_
րանց · զկոնքսն աւերեալս · և զվարա_
39 գուրաձիգս խաթարեալս ։ *Զեռս զօ
ձեօք արկանէին · զպատմուճանս պա
տառէին · հող 'ի գլուխ լինէին ։
40 *Ընդ երկիր թաւալէին · փողանշանս 10.22.
հարկանէին՝ յերկինս աղաղակէին ։
41 *Յայնմ ժամանակի հրաման տայր
յուդա՝ զօրահատոյց առնէր 'ի վերայ
միջնաբերդին պաշարել զնա · զի մաք
42 րեսցէ զսրբութիւնն ։ *Եւ ընտրեաց
նա քահանայս անարատս կամարարս
43 օրինացն ։ *Եւ սրբեաց զսրբութիւնն ·
և 'ի բաց առին զվէմսն՝ զոր պղծեալս
44 էին · եդին մեկուսի 'ի տեղի մի ։ *Եւ
խորհուրդ կալան 'ի վ՟ր սեղանոյ ողջա
կիզացն · որ պղծեալն էր 'ի թշնամեաց
անտի ·

անտի. եթէ զինչ արասցեն զնա:
* Հաստատեցաւ բանս այս 'ի խորհր_ 45
դի անդ. քակել զսեղանն զի պղծեալ
էր 'ի թշնամեաց. զի մի՛ լիցի նց՟ այն
խիղճ մնաց. և 'ի նախատինս յաւի_
տենից. և քակեցին զսեղանն: * Եւ 46
տարան եդին զքարինսն 'ի դիպան
տեղւոջ՝ մինչև եկեսցէ մարգարէ. և
խօսեսցի վ՟ նոցա: * Եւ առին վէմս 47
անկոփս ըստ օրինացն. և շինեցին զսր
բութիւն: * Եւ ոչինչ էր 'ի ներքս 'ի 48
տաճարի անդ. և զսրահսն սրբեցին:
* Եւ սպաս սրբութե՟ նոր գործե_ 49
ցին. և տարան 'ի ներքս զաշտանակն
լուսոյ. և զսեղանն խնկոց. և զսեղանն
տաճարին: * Եւ արկանէին խունկս 50
'ի վ՟ր սեղանոյն՝ ճրագս լուցանէին. և
լոյս տային տաճարին: * Դնէին 'ի վ՟ր 51
սեղանոյն զհացն հանապազորդ. և
ձգէին զվարագոյրսն. և կատարէին
զգործսն զամ՟ սպասուն՝ զոր առնէին:
* Կանխեցին ընդ առաւօտն յաւուրն 52
քսաներորդի հինգերորդի՝ յամսեանն
իններորդի. յամին հարիւրորդի քա_
ռասներորդի ութերորդի: * Մատու 53
ցանէին պատարագս ըստ օրինացն 'ի
վ՟ր սեղանոյ ողջակիզացն. որոյ նոր
արարին ըստ ժամանակին: * Յաւ_ 54
ուրս յայնոսիկ՝ յորում պղծեցին հե_
թանոսքն. 'ի նմին ժամանակի նորոգե
ցաւ յերգս օրհնութե՟ 'ի փող և 'ի քնար
և 'ի սրինգ: * Եւ անկանէին ամ՟ ժո_ 55
ղովուրդքն 'ի վ՟ր երեսաց իւրեանց.
անկանէին 'ի խոնարհ. երկիր պագա_
նէին. օրհնէին զՏ՟ծ յերկինս. որ յա
ջողեաց նոցա: * Եւ արարին զնաւա_ 56
կատիս սեղանոյն աւուրս ութն. և մա
տուցին զողջակէզսն ուրախութբ՟. և
մատուցին պատարագս փրկութե՟ և
օրհնութե՟: * Զարդարեցին զկոնքսն՝ 57
և զվարագուրանձիգսն յանդիման տա
ճարին ոսկի պսակօք՝ և ոսկեւոլք տա
պակօք. և նորոգեցին զդրունսն. և
կանգնեցին զդրունսն: * Եւ եղև ու_ 58
րախութի՟ մեծ 'ի վերայ ժողովրդեանն
յոյժ. և ջնջեցան նախատինք հեթա
Յօհ. 10.22. նոսաց 'ի նոցանէ: * Եւ հաստատեաց 59
յուդա եղբարքն հանդերձ. և ամ՟
ժողովքն իէլացւոց. զի հանապազ
կացցեն աւուրքս այսոքիկ նաւակա_
տեաց սեղանոյն 'ի ժամանակի իւրե՟
'ի տարւոջէ 'ի տարի. 'ի գլուխ տարե
կանի աւուրս ութն 'ի քսաներորդի
հինգերորդի ամսոյն՝ ուրախութբ՟ և
ցնծութբ՟: * Եւ շինեցին նոքա 'ի ժա 60
մանակի յայնմիկ զլեառն սիոն շուր_
ջանակի 'ի պարիսպս բարձրացեալս.
և յաշտարակս ամրացեալս. մի՛ գուցէ
գայցեն հեթանոսք. և կոխան առնի
ցեն զդոսա. ոպ՟ արարին զառաջինն:
61 * Եւ զօր թողոյր 'ի վերայ՝ պահապան
նմա. և ամրացոյց զնա՝ պաշարել պաշտպա
զբեթսուրայ. զի լիցի ամրութի՟ զօ_ նել
րացն 'ի կողմանցն եդոմայեցւոց:

Գլ: Ե:

1 Եւ իբրև լուան հեթանոսքն շուր
ջանակի. եթէ շինեցաւ սեղանն.
և նորոգեցաւ սրբութի՟ն միւսանգամ.
ոպ՟ էր զառաջինն՝ բարկացան յոյժ:
2 * Խորհեցան գալ՝ հասանել՝ և ջնջել
զազգն յակոբեան. որք էին 'ի մէջ նց՟.
և սկսան կոտորել և սպանել զնոսա:
3 * Եւ տայր պատերազմ յուդա հանա
պազ ընդ որդիսն եսաւայ. որք էին
'ի կողմանս եդոմայեցւոց ակրաբա_
տեանց. զի շուրջանակի եկեալ պա_
տեալ պաշարեալ նստէին շուրջ զիս_
րայէլի՟. հարկանէր զն՟ս 'ի հարուածս
բազումս. և նուաղ առնէր զնոսա. և
առնոյր նա զկապուտ զաւար նոցա:
4 * Եւ յիշէր զչարութի՟ զորդւոցն բա
նեայ. որք էին լեալ ժողովրդեանն
յորոգայթ գայթագղութե՟ վարա_
նել զն՟ս 'ի ճանապարհս իւրեանց:
5 * Փախստեայ լինէին 'ի նմանէ. և ամ
րանային 'ի բերդս իւրեանց. գայր
շուրջ՝ պահ դնէր զնոքօք. և հրձիգ
առնէր զամուրս նոցա ամ՟ բնակչօքն
6 հանդերձ: * Եւ անցանէր՝ խաղայր
նա 'ի վերայ որդւոցն ամոնայ. և անդ
գտանէր ձեռն հզօր զօրս բազումս.
և զտիմոթէոս զօրագլուխ նոցա:
7 * Հարկանիւր նց՟ 'ի դիմի. և բազում
անգամ պատերազմաւ սատականայր
8 'ի վերայ նոցա: * Հարկանէր՝ վանէր.
և առնոյր զազէր քաղաք՝ և զդստերս
իւր. և դառնայր 'ի կողմանս հրէաս_
9 տանի: * Եւ ժողովեցան ամ՟ հեթա_
նոսքն 'ի գաղաադ վ՟ իէլի. որք էին
'ի կողմանս նոցա. զի ջնջեսցեն զն՟ս.
և նոքա փախստեայք անկանէին յամ
10 ուրսն 'ի դաթայիմ: * Եւ արձակեցին
նոքա հրովարտակս առ յուդայ և առ
եղբարսն՝ և ասեն. ժողովեալ են ա_
հաւասիկ 'ի վ՟ր մեր ամ՟ հեթանոսք.
պատեալ պաշարեալ սպառեն զմեզ ջն
11 ջել 'ի տեղւոջէ աստի: * Պատրաստք
են յառնուլ զամուրսն՝ յոր անկեալ եմք.
և տիմոթէոս զօրագլուխ է նոցա:
12 * Արդ եթէ իցէ ինչ 'ի ձեռս, արա_
դեսցես փրկել զմեզ 'ի ձեռաց նց՟. զի
13 անկան բազումք 'ի մէնջ: * Եւ ամ՟
եղբարք, որք էին 'ի տոբեայ՝ կոտորե_
ցան. և 'ի գերութի՟ վարեցան կանայք
նոցա՝ և որդիք նց՟. ամ՟ կահիւ և կա_

բանեաւ իւրեանց առ հասարակ կո_
րեան նոքա, որչափ 'ի կողմն մի աւագի
հազարապետութե միոջ ։ * Մինչ 14
դեռ թուղթքն 'ի ձեռին էին . այլ
գուժկանք հասանէին 'ի կողմանցն
գալիլիացւոց անտի . զօձիս պատա_
ռեալ՝ զձայն հարեալ՝ զգոյժ զայս
տային ։ * Եւ ասէին՝ ժողովեցան 'ի վր 15
մեր 'ի պտողոմեայ . և 'ի ծուրայ . և
'ի ծայդանայ . և ամ՛ կողմանք գալի_
լիացւոց յայլազգեաց կուսէ, ջնջել
զմեզ անտի ։ * Եւ իբրև լուան զբանսն 16
զայն յուդա և ժողովուրդն . 'ի խոր_
հուրդ ժողովեցան վաղվաղակի . զի
խորհեսցին, զինչ գործ գործեսցեն
վասն եղբարցն՝ որք էին 'ի նեղութե.
և ճգնէին 'ի ձեռաց պատերազմողացն ։
* Խօսիլ սկսաւ յուդա ը̄ շմաւօնեայ 17
եղբօր իւրում, և ասէ . ընտրեա դու
քեզ արս հզօրս . և երթ դու փրկեա
զեղբարսն որք են 'ի նեղութե 'ի կող_
մանս գալիլիացւոց . և ես և յօնաթան
եղբայր իմ երթիցուք 'ի կողմն գաղաա
դու ։ * Եւ եթող անդ զյօսէպոս զա 18
քարեանց . և զաքարիայ զօրագլուխ
ընտիր ընտիր զօրօք հանդերձ՝ երկ_
րին հրէաստանի պահապանս ։ * Պա_ 19
տուէր ետ նոցա՝ և ասէ . առաջնոր_
դեսջիք ժողովրդեանս այսմիկ . և մի
տայցէք դուք մարտ պատերազմի ընդ
հեթանոսս մինչև 'ի գալ մեր անտի ։
* Զօրահատոյց արարին . ընդ երկու 20
զզօրսն բաժանեցին . գնացին երեք_
հազարքն ընդ շմաւօնեայ 'ի կողմանս
գալիլիացւոց . և ութհազար յերկիրն
գաղաադու ։ * Եւ գնաց շմաւօն յեր 21
կիրն գալիլիացւոց . տայր պատերազմ
ընդ հեթանոսս . և խորտակեցան հե_
թանոսք յերեսաց նր . և հալածական
տանէր զնս մինչև 'ի դրունս պտողո_
մեայ ։ * Յայնմ աւուր անկանէին 'ի 22
հեթանոսաց անտի երեքհազար վա_
ռեալք սպառազէնք ։ * Եւ առնոյր 23
զաւար նց 'ի կողմանցն գալիլիացւոց .
և յարբաթուց . կանամբք և որդ_
ւովք հանդերձ . և գանձի կահիւ . և
եկին ածին զայն ամ՛ ցնծութբ և ու
րախութբ յերկիրն հրէաստանի ։
* Եւ յուդա մակաբէ . և յօնաթան 24
եղբայր նր՝ անցին յայնմ կողմն յոր_
դանան դետոյն . և գնացին երից ա
ւուրց գնաց ճանապարհի յերկիր անա
պատ ։ * Եւ ընդառաջ եղեն նց նաբա 25
տացիք խաղաղութբ . և պատմեցին
նց զամ՛ անցսն . որք անցին ընդ եղ_
բարսն յերկրին գաղաադու ։ * Եւ 26
բազումք 'ի նոցանէ յաւարի երթեալ
են 'ի քաղաքսն բոսորայ . և բոսոր_

մայ . և սեփոլը մակեդեայ . և զառ_
նասպասեայ . այս քաղաքք ամուրք և
27 մեծամեծք են ։ * Եւ այլոց քաղա_
քացն 'ի կողմանցն գաղաադու . և 'ի
մի վայր միաժողովք են . առ վաղիւ
ժամադիրք են փակել պատել զա_
մուրսն . առնուլ՝ ջնջել՝ սատակել զա
28 մենեսեան յաւուր միում ։ * Իբրև
զայն լուան՝ յուդա դունդ կազմեաց
վաղվաղակի . ճանապարհ կալաւ ընդ
անապատ . յանկարծակի անկանիւր
'ի վր բոսորայ . յանկարծակի յեղակար
ծումն ժամու զամ՛ քաղաքն 'ի բուռն
արկանէր անտի 'ի սուր սուսերի իւր_
ոյ . սպանանէր զամ՛ արու մանուկ . և
առնոյր զամենայն զաւար քաղաքին
բոսորացւոց ։ Եւ զքաղաքն ամենայն
29 հրձիգ առնէր ։ * Եւ ինքն գիշերայն
գնդաւն հանդերձ դիմէր 'ի վր ամ
30 րոցացն պաշարելոց ։ * Մինչ կամէր
առաւօտն 'ի գիշերոյն մերկանալ՝ զաչս
'ի վեր ամբարձին . տեսանէին զօրս
բազումս՝ զի ոչ գոյր նոցա թիւ . զի
բարձեալ բերէին սանդուղս և մանգ
ղիոնս . և պէսպէս մեքենայս 'ի վր ամ
րոցին . մարտ եդեալ՝ և 'ի պատերազմ
31 մատուցեալ ։ * Իբրև ընդ այն հայե_
ցաւ յուդա՝ և ետես . զի սկիզբն էր մար
տին . անտի աղաղակ քաղաքին, և սա
տի զօրացն . որք պաշարեալ պահէին .
ձայն մարտի՝ ձայն պատերազմի՝ ձայն
փողոյ առ հասարակ յերկինս ելանէր ։
32 * Սկսաւ խօսիլ ընդ զօրսն իւր՝ և ասէ .
հապա ժիր լերուք՝ պնդկացէք, գործ
այսօր է մարտնչիլ ձեզ 'ի վր եղբարց
33 ձերոց ։ * Եւ զզօրսն ամենայն յերիս
գունդս բաժանէր . և շուրջ զնոքօք
ճակատեալ՝ 'ի մարտ մատուցանէր՝ փող
հարին . խրախոյս բարձին՝ գոչեցին
աղօթիւք առ Տր, 'ի վր յարձակե_
34 ցան ։ * Ազդ եղև տիմոթեայ և զօ_
րացն, եթէ մակաբէ զօրօքն 'ի վր հա
սեալ է . իբրև հայեցան՝ տեսին . շփո_
թեան . լքան . կասեցին . ընկեցին զիւր
աքանչիւր մեքենայս . և 'ի փախուստ
դարձան . և հարկանէր յաւուր յայն_
միկ զնս 'ի հարուածս սաստիկս . տա
նէին փախստեայս առաջի իւրն . մի առ
միոջ դիաթաւալ կացուցանէին . արկա
նէին 'ի սուր սուսերի իւրն իբրև արս
35 ութն հազար սպառազէնս ։ * Եւ ինքն
դառնայր 'ի կողմն մոյափայ . մարտ պա
տերազմի դնէր զնովաւ՝ և առնոյր
զնա՝ և 'ի նմա սպանանէր զամ՛ արու
մանուկ նց . և առնոյր զամենայն ինչս
և զաւարս նոցա յաւարի . և զքա
36 ղաքն այրէր հրով ։ * Անտի խաղայր՝
դայր՝ պատէր զքասփոն մակեթ . և
զբոսոր .

զբոսոր • և զմնացեալ քաղաքս գաղաա
դու: * Յետ այսց ժամանակաց դար 37
ձեալ զօրաժողով լինէր տիմոթէոս •
և գայր՝ բանակէր դէմ յանդիման
ռափոնայ յայնկոյս գետոյն: * Դէտ 38
արձակեաց յուդա • զի տեսցէ զբա_
նակս նոցա • եկին՝ պատմեցին՝ և ասեն •
միաժողովք են ամենայն ազգք և ազինք
յոյժ • որք շուրջ զմեօք բնակեալ են •
և զօրք բազումք կուտեալք են յոյժ:
* Եւ արուացիկս բազումս ածեալ է՝ 39
՚ի վարձու են յօգնականութիւն իւրեանց •
և բանակեալք են յայնկոյս գետոյն •
պատրաստ են գալ անկանել ՚ի վերայ քո:
իբրև զայն լուեր յուդա • նոյնժամայն
խաղայր՝ գնայր ՚ի վերայ նոցա: * Իբրև ե_ 40
տես տիմոթէոս • խօսիլ սկսաւ ընդ իշ_
խանսն՝ և ասէ • մինչ դիջի գունդ յու_
դայ և գնդի նորա՝ առ հասանիլ յափն
գետոյն • եթէ զհասանիլն և զանցա_
նելն մի արասցէ • ապա մեք ոչ կարեմք
դիմակալ լինիլ նմա • զի յաղթելով յաղ_
թեսցէ նա մեզ: * Ապա թէ հասցէ 41
յափն գետոյն • և ճակատեսցի • յայտ
արար թէ զանգիտեաց • մեք անցցուք
մարտիցուք՝ և յաղթեսցուք նմա: * Այն 42
ինչ նորա բանք ՚ի բերան էին • և յուդա
զօրօքն հասանէր յափն գետոյն • անդ
առ ափին գետոյն կացուցանէր զաշ_
խարհամար դպիրսն • և տայր նոցա պա
տուէր • զի մի զոք ամենևին թողցեն
առ ափն գետոյն բանակիլ • այլ զամենայն
զայր պատերազմող զկնի նոցա փութեցին:
* Եւ ինքն զհասանիլն զանցանելն և 43
զյարձակիլն ՚ի վերայ մի առնէր • և նախ
զգունդն նահատակաց ՚ի ներքս բե_
կանէր • զզօրսն ամենայն ՚ի փախուստ
դարձուցանէր • և ամենայն ազգք և ազինք
զէնընկէցք փախստեայք գնային յամ
րակողմն ՚ի նուիրեալ տեղին մեհենին
՚ի կառնայիմ: * Սոքա եկին՝ հասին՝ և 44
պատեցին զքաղաքն • հրձիգ արարին
զամուրն մեհենին հանդերձ: և կառ
նայիմ նեղիւր • և ոչ կարէր հանդար_
տել ընդդէմ յուդայ: * Հրաման ետ 45
յուդա խաղացուցանել զամենայն ազգս
հրէիցն՝ որք էին ՚ի կողմանս գաղաա
դու • կանամբք և մանկտովն ամենայն կա_
հիւ հանդերձ ածել հասուցանել յեր
կիրն հրէաստանի: և էին նոքա բա_
նակք մեծամեծք: * Եւ եկին հասին 46
նոքա ՚ի դուռն եփրոն քաղաքի: և այս
քաղաք է մեծ ՚ի վերայ ճանապարհի յա_
մուր վայրի • և ոչ գոյր նոցա այլ ճանա_
պարհ խոտորիլ յաջ կամ յահեակ • բայց
երթալ ընդ մէջ քաղաքին: * Իբրև տե 47
սին զօրք քաղաքին զամբոխ զօրացն •
և զբազմութիւն բանակացն, զդրունսն

փակեցին • զդրանդսն սեղմեցին վի
մօք • և ոչ տային անցանել նոցա: իբրև
զայն ետես յուդա • առաքեաց առ նո
48 սա բանս խաղաղութեան: * Եւ ասէ •
թոյլ տուք • անցից ընդ երկիր քո • եր_ Թոյլ
թալ անցանել ինձ յաշխարհ իմ • և ոչ տուր՝ զի
ինչ մեղիցէ քեզ • բայց այնչափ որչափ անցցուք
ոտիւք մերովք կոխեսցուք զերկիր քո: ընդ եր_
և ոչ առին նոքա յանձն բանալ ըզ կիր ձեր
49 դրունսն նմա: * Ապա հրաման ետ յու
դա փող հարկանել • քարոզ կարդալ
և ասել • հապա իւրաքանչիւր գունդ
յորում վայրի և կայցէ՝ ՚ի ներքս խա_
50 ղասցէ: * Եւ մատեան զօրքն՝ յիւրա
քանչիւր տեղւոջէ յորում կային՝ ՚ի
մարտ պատերազմի զամենայն տիւն և զամենայն
գիշերն ՚ի մարտ • մինչև մատնեցաւ
51 քաղաքն ՚ի ձեռս նոցա: * Անդ սատա
կեցին զամենայն արու մանուկ նոցա ՚ի սուր
սուսերի իւրեանց • խլեցին զնոսա յար
մատոց • խաղացուցին զաւար քաղա_
քին • և ինքեանք անցին ընդ մէջ քաղա
քին • գնային՝ երթային ՚ի վերայ դիա
52 կանցն անկելոց: * Եւ անցին նոքա
ընդ յորդանան գետ ՚ի տափակողմն ՚ի
դաշտ մի մեծ • և անդ բանակեցան
53 դէմ յանդիման բեթսանայ: * Եւ
անդ յանձանձէր զկաց մնաց ժողովր
դեանն • մխիթարէր զամենեսին յու
դա • ընդ ամենայն չուս ճանապարհին այս
պէս առնէր • մինչև ածէր՝ և հասու_
54 ցանէր յերկիրն հրէաստանի: * Եւ
եկին՝ հասին՝ ելին ՚ի լեառն սիօն ու_
րախութեամբ • անդ մատուցանէին զող_
ջակէզս և զպատարագս • զի ոչ ծախե
ցաւ ՚ի նոցանէ • մինչև եկին՝ և հասին
անդրէն ՚ի տեղի իւրեանց խաղաղու
55 թեամբ: * Եւ յաւուրսն յայնոսիկ էին
յուդա և յօնաթան յերկրին գաղաա
դու • և շմաւօն եղբայր նոցա էր յերկ
րին գալիլիացւոց՝ յանդիման պտողո
մեայ • իբրև զայն քաջութիւն պատե
56 րազմի լուէին: * Յովսէպոս զաքարիանց •
և զաքարիա իշխան զօրացն մնացելոց: աղարիա
57 * Ասեն • եկայք, և մեք երթիցուք •
տացուք մարտ պատերազմի ընդ հե_
թանոսս • որք շուրջ զմեօք են • արաս
58 ցուք և մեք մեզ անուն: * Ամենուն
զօրօքն • խաղացին՝ գնացին ՚ի կող_
59 մանս յամնեայ: * Եւ ել գորգիէ ՚ի քա
ղաքէ անտի զօրօք հանդերձ • որք ընդ
իւր էին ՚ի մարտ պատերազմի • և հա
60 րաւ ՚ի դիմի նոցա: * ՚Ի պարտութիւն
մատնեցան յովսէպոս և զաքարիա • և Եւ աղա_
հալածականս երթային մինչև ՚ի սահ րիա
մանս երկրին հրէաստանի: յայնմ աւ
ուր անկանէին ՚ի նոցանէ արք իբրև
երկու հազարք • և եղև կործանումն
այն

այն սատակի՛ 'ի վերայ ժողովրդեանն:
* Զի ոչ անսացին նոքա յուդայի և 61
եղբարց նորա. խորհեցան թէ և մեք
չնոսա իբրև զնա առցուք անուն քաջութե: 62
* Բայց նոքա չէին 'ի զաւակէ անտի
արանց այնոցիկ, որոց տուեալ էր զփր
կութի իւրի 'ի ձեռս նոցա: * Եւ այրն 63
յուդա՛ և եղբարքն նր փառաւոր լի
նէին յոյժ ժողովրդեանն առաջի ա՛մ
ազգացն հեթանոսաց. ուր և լսէին
նոցա զանուն նր: * Փողոլէին՝ և օրհնէին 64
զնա: * Եւ ել յուդա եղբարքն հան 65
դերձ տալ պատերազմ ընդ որդիսն
եսաւայ 'ի հարաւակողմն կուսէ անդ:
անդ հարկանէր զքեբրոն քաղաք՝ և
զդստերս իւր. քակէր՝ կործանէր զա՛մ
ամուրս նոցա. և հրձիգ առնէր զաշ
նոցա տարակս նր շուրջ. ուր և գտանէր:
* Եւ ել՝ դիմեաց նա գնալ յերկիրն 66
այլազգեաց. գայր՝ հասանէր 'ի կողմն
առմարիսայ մարիսայ: * Յաւուր յայնմիկ անկան 67
քահանայք 'ի պատերազմի անդ. մինչ
նա դեռ կամէր քաջութի ինչ առնել.
զի ել նա տալ պատերազմ առանց խոր
հրդոց: * Եւ դարձաւ յուդա 'ի կողմն 68
ազովտայ յերկիրն այլազգեաց. աւե
րէր զմեհեանս նոցա. և կործանէր
զկուռս նոցա. և հրձիգ առնէր զքա
ղաքս նոցա. 'ի գերութե վարէր զինչս
և զստացուածս նոցա. և դառնայր՝
գնայր յերկիրն հրէաստանի:

Գլ: Զ:

Եւ անտիոքոս կայսր գնայր ընդ 1
վերնադաւառսն. ապա լու եղև
նմա. եթէ է քաղաք մի 'ի կողմանս ելի
մեայ 'ի պարսից աշխարհին. քաղաք
փառաւոր. լի՛ ոսկւով և արծաթով:
* Եւ մեհեանն որ 'ի նմա, է մեծագանձ 2
յոյժ. և կուռք ոսկեղէնք ձուլածոյք
մեծամեծք 'ի նմա: էառ նա զէն բա
զում, զրահք և պատեանք. զորս թո
ղեալ էր աղեքսանդրի կայսեր մակե
դոնացւոց. որ թագաւորեաց նախ 'ի մէ՛
յունաց աշխարհին: * Եկն՝ էհաս նա 'ի 3
քաղաքն յայն. և խնդրէր առնուլ ա
ւարաբար: այլ եղև քաղաքացւոցն:
* 'Ի մարտ պատերազմի պատրաստե 4
ցան. և ոչ ետուն մտանել: զահի հա
րաւ՝ խաղաց՝ գնաց 'ի կողմանցն արևե
լից յերկիրն բաբելացւոց: * Անդր 5
գուժկան հասանէր առ կայսր անտի
ոքոս 'ի կողմանցն հրաւոյ. եթէ 'ի պար
որք եր_ տութի մատնեցան զօրքն. որք երևեալ
ևեալ էին էին յերկրին հրէաստանի: * Զի չո 6
գաւ զառաջինն նուագն լիւսիաս զօրօք
բազմօք. և 'ի պարտութի մատնեցաւ
յերեսացն նց. զօրացան զինուք զօրօք.

և լցան աւարաւ բազմաւ. կոտորե
ցին զբանակսն նոցա. զինչս և զստացո՛
ածս նոցա 'ի գերութե վարեցին:
7 * Զմեհեանս աւերեցին. զկուռս կոր
ծանեցին՝ որ շինեալ էր 'ի վերայ սեղա
նոյն յերուսաղէմ. և զսրբութիւն փա
կեցին պարսպօք բարձրութե. որպէս
էր առաջինն՝ և ընդ նմին զքաղաքն
8 բեթսուր: * Եւ եղև՝ իբրև լուաւ զայն
բան թագաւորն. հիացաւ՝ զարմա
ցաւ՝ թմբրեցաւ՝ և խռովեցաւ յոյժ.
անկաւ 'ի մահիճս իւր՝ և հիւանդա
ցաւ. զի ոչ կատարեցաւ խորհուրդ
9 հրամանի նր: * Եւ անդ դնիւր նա
բազում աւուրս. զի նորոգեցան 'ի վե՛
նր տրտմութիք բազումք. եած զմտաւ
10 թէ մեռանիմ: * Կոչեաց զա՛մ բա
րեկամս իւր՝ և ասէ ցնս. քուն հատաւ
յերեսաց իմոց. պահեալ եմ 'ի սիրտ յոլով
11 իմ հոգւոյ իմոց: * Խօսեցայ ընդ սր
տի իմում, և ասեմ. ցոր վայրնեղութեց
հասանիս. և խռովութեց բազմաց. յո
րում այժմիկ պաշարեալ կամ. զի
քաղցր՝ և բարերար՝ և սիրելի էի զօ
12 րաց իմոց: * Արդ՝ յուշ եղեն ինձ չա
րիքն այնք՝ զորս գործեցի ես յերէմ.
և առի ես զամենայն սպասն զայն զոսկ
ւոյ և զարծաթոյ. և զօրս ես գումա
րեցի տարապարտուց 'ի վր նց ջնջել
13 զնոսա: * Արդ՝ գիտեմ. թէ վասն այ
սորիկ գտին զիս չարիքս այս ամենայն.
և կործանիմ աւասիկ տրտմութբ յօտար
14 երկրի. * Եւ կոչեաց նա զփիլիպպոս՝
զմի 'ի բարեկամաց անտի իւրոց. կա
ցոյց զնա 'ի վր ա՛մ թագաւորութե
15 իւրոյ: * Եւ ետ ցնա թագ՝ և պատմու
ճան՝ և զմատանին իւր. ածել զորդի
իւր զանտիոքոս սնուցանել՝ և յիւր տե
ղի թագաւորեցուցանել զնա:
16 * Եւ մեռաւ անդ անտիոքոս արքայ.
յամին հարիւրորդի քառասներորդի
17 իններորդի: * Ազդ եղև լիւսիայ. եթէ
մեռաւ արքայ. և կացոյց թագաւոր
զորդի իւր անտիոքոս. և եդ անուն
18 նմա հօրանոյն անտիոքոս: * Եւ որք
'ի միջնաբերդին էին արգելեալք.
որք նեղէին զիէլ. և շուրջ զսրբութն
խնդրէին զչարիսն հանապազ. և զօրու
19 թն էին նոքա հեթանոսաց: * Խոր
հեցան քաղաքացիքն ջնջել զնոսա. և
իբրև ժողովեաց զամենայն ժողովս
20 զօրացն: * Եւ եկին նստան շուրջ
զնոքօք. և ժողովեցան 'ի մի վայր. և
պաշարեցին զնա յամին հարիւրորդի
յիսներորդի. շինեցին պատուարս և
նետակալս և մեքենայս բազումս:
21 * Եւ եկին՝ ելին նոքա յարգելանէ
անտի. և կցեցան յարս անօրէնս յիսրա
ցւոց

ցւոց անտի ։ * Եւ գնացին նոքա առ 22
արքայն՝ և ասեն . մինչև յերբ ոչ արաս
ցես դու զդատաստանն՝ և զվրէժ
խնդրեսցես եղբարցն մերոց ։* Մեք 23
հաւանեալ էաք ծառայել հօր քում,
և երթալ զհետ հրամանացն նորա ։
* Եւ նստէին զնովաւ որդիք ժողովր 24
դեան մերոյ . վասն այսորիկ օտարա_
նային բազումք 'ի մէնջ . բայց որք
գտանէին 'ի մէնջ՝ մահու մեռանէին .
և ժառանգութիւնք մեր 'ի յափշտակու
թի մատնէին ։* Եւ ոչ 'ի մեզ միայն 25
ձեռս մխեցին , այլ և յամ սահմանս
իւրեանց ։ * Եւ այժմ եկեալ պաշա_ 26
րեալ շուրջ զմեզ . և աւադիկ եկեալ
փակեալ՝ պաշարեալ պահէն զմիջնա
բերդն երեմի առնուլ զնա . և զսրբու
թիւն . և զբեթսօրայ ամրացուցին ։
* Եւ եթէ ոչ վաղ աճապարեսջիք , 27
եւս մեծամեծ ինչ քան զայս գործի_
ցեն . և դուք զառաջս ոչ կարիցէք ու
նիլ ։* Իբրև զայն լուաւ թագաւորն՝ 28
բարկացաւ յոյժ . հրամայեաց կոչել
զբարեկամս իւր և զիշխանս . որք 'ի
վերայ զօրացն էին ։* Եւ յայլմէ թա 29
գաւորութէ . և յայլոց կղզեաց եկին
առ նա զօրք բազումք 'ի վարձու ։
* Եւ էր թիւ զօրացն նր հարիւրհա_ 30
զար 'ի ձեռն ետիգաւոր հետևակ . և
քսանհազար հեծեալ սպառազէն .
երեսուն և երկու փիղք վառեալք երի
վարիկք ։ * Եւ եկին անցին ընդ ե_ 31
դոմ ։ Ճակատեցան՝ և պատեցին զբեթ
սոր քաղաք . և մարտ պատերազմի ե_
դին շուրջ զնովաւ աւուրս բազումս .
կազմեցին շուրջ զմանգղիոնս և մե_
քենայս . և ելին 'ի քաղաքէ անտի . այ
րեցին զմեքենայս . և մարտ եդին ընդ
նոսա քաջութբ ։ * Չուեաց՝ Յուդայ՝ 32
և գնաց յուդա 'ի միջնաբերդ յամրո
ցէ անտի՝ և եկն բանակեցաւ 'ի բեթ
սաքարիայ . դէմ յանդիման բանակի
արքային ։* Կանխեաց ընդ առաւօտն 33
թագաւորն . եառ զբանակն՝ տարաւ
Ճիւ և բանակեցոյց 'ի միջոյ անտի ընդ ճա
նապարհին բեթսաքարիայ . և զզօրսն
սփռեաց՝ ճակատեցոյց 'ի մարտ պա_
տերազմի . փողհարին ։ * Կազմեցին 34
պատրաստեցին զփիղսն ճաշակեցու_
ցին յարիւն խաղողոյ 'ի զմուռս և 'ի
գինի ։* Եւ կարգեցան՝ բաշխեցին 'ի 35
գունդս գունդս . և կարգեցին առ
փիղ փիղ հազար հազար այր սպառա
զէն . և պահապան գլուխ գնդիցն
500 հինգհազար հեծեալ վառեալ նժոյգ
հետեւոլ 'ի ձեռն պաշտպան գնդիցն ։ * Ու 36
ուր և կայցեն գազանքն՝ կայցեն նք .
ուր և գնայցեն՝ գնասցեն նոքա ։* Եւ 37

վանդակակապ մարտկոցս մեքենայ_
իւք 'ի վերայ փղացն կազմեցին . և
զփղապանն 'ի վր գլխոյն նստուցին ։
38 * Եւ զայլ այրուձին յաջ և յահեակ
39 թևս գնդին կազմեցին ։ * Իբրև ան
տի արեգակն ծայրս արձակէր՝ առ
հասարակ 'ի զրահաւոր պատենազէն
պղնձապատ վահանացն նշոյլք զլե_
րամբն փայլատակէին . և ճառագայթք
հատանէին իբրև 'ի փայլատականց
40 հրոյ ։* Եւ երկայնէր ճակատն՝ և զե_ երէոյ_
ղջր՝ որ զբարձամբք լերանց . որ զձո_ նեար
41 րօք , և զխորօք , և զդաշտիւք ։ * Եւ
խաղային յառաջ առ հասարակ կար_
գեալք և կազմեալք՝ միաբան շար_
ժէին առհասարակ ամենեքին՝ որք
լսէին զձայն բարբառոյ բազմութե .
զշաչիւն զինու . զշառաչիւն երիվա_
րացն՝ զթնդիւն սոսաձայն վահանա
42 որ վառելոցն ։* Եկն՝ եհաս և յուդա
իւրով գնդաւն . կարգեցաւ՝ կազմե_
ցաւ՝ ճակատեցաւ . պատրաստեցաւ .
յարձակեցաւ . 'ի դիմի հարաւ գնդի
թագաւորին՝ յայնմ տեղւոջ յանդի_
ման թագաւորին՝ զվեցհարիւր հե_
ծեալ սպառազէն դիաթաւալ կացու
ցանէր յանդիման թագաւորին ։
43 * Յայնմ վայրի դիտակն 'ի վեր բառ
նայր . եղիազար աւարեան . տեսանէր
մի 'ի գազանաց անտի վառեալ՝ զար_
դարեալ՝ 'ի զէն արքունի վառեալ՝ և
նշանս արձակեալս . համարեցաւ թէ
44 արքայն իսկ 'ի նմին իցէ ։ * Յարձակե
ցաւ 'ի վերայ գնդին՝ յաջ և յահեակ
կոտորեաց . չոգաւ՝ մինչև եհաս 'ի փիղ
45 անդ նշանաւոր . զէն վերացոյց ։* Եւ
եմուտ 'ի ներքոյ . եհար՝ և անդէն կոր
46 ծանեաց ։ * Եւ էջ՝ նստաւ փիղն 'ի
47 վր . և զնա անդէն ճմլեաց ։ * Նոքա
իբրև տեսին զզօրութի զօրաց թա_
գաւորին՝ խոյս ետուն 'ի նոցանէ ։
48 * Սակայն յոր կողմն և գային . ընդա_
ռաջ լինէին նց գունդքն արքունի .
մինչև եկին 'ի կողմանս երեմի . և եկն
արքայն . և բանակեցան 'ի հրէաստա
49 նի . և 'ի լեառն սիոն ։ * Եւ խօսեցաւ
նա 'ի հաշտութի խաղաղութե բեթ
սոր քաղաքին . և ելին սփռեցան նոքա
'ի քաղաքէ անտի . զի ոչ գոյին նց անդ
համբարք . զի բազում ժամանակաց
արգելեալ պաշարեալ էին . և ամն իսկ
ընդ աշխարհ շաբաթ դիպեցաւ ։
50 * Եւ եառ թագաւորն զբեթսօր քա
ղաք . և հրամայեաց զզօրն 'ի ներքս
51 տանիլ պահապան քաղաքին ։ * Եւ
ինքն պաշարեալ պահէր զսուրբ քա_
ղաքն աւուրս բազումս . և շուրջ զնո
վաւ կանգնէին մանգղիոնս և մեքե_
նայս .

նայս · հրացանս · և քարընկէցս · ամբա
քարս · և փայլխտոր · նետաձիգ աշտա
րակս · և աշտարակս պարսպաւորս ։ պարսպա_ ւորայ
*Դարձեալ և նոքա 'ի քաղաքէ անտի 52
սկսան կազմել մեքենայս առ մեքե_
նայս նորա՝ մարտ եդեալ կռուէին աւ
ուրս բազումս ։ *Բայց համբար ինչ 53
ոչ գտանէին · զի այն ամ եօթներորդ
էր ընդ երկիր · զի գաղթականք աշ_
խարհին սպառեցին զհամբարս մթե
րեալս ։ *Մնացեալ էին սակաւք 'ի 54
նըս անդ · զի սփռեալ էին ընդ իւրա_
քանչիւր տեղիս · զի սովն սաստկացեա_
էր 'ի վերայ նց · և ցրուեցան յիւրա_
քանչիւր տեղիս ։ *Իբրև լուաւ լիւս 55
իաս · եթէ փիլիպպոս · որում հրամայ
եաց ինքնին անտիոքոս սնուցանել
զորդի իւր զանտիոքոս · զի կացուսցէ
զնա արքայ ։ *Իբրև դարձաւ նա 'ի 56
պարսից և 'ի պարթևաց · եթէ զօրք
ամ 'ի նա հարան · և ինքն կամի հասա
նիլ 'ի վերայ իրաց աշխարհին ։ *Եկն 57
և ասէ նա ցարքայն և ցամենայն մե_
ծամեծս զօրացն՝ նեղին զօրքս հանա
պազ՝ համբարք նուազեալ են · և կե_
րակուրք կարճեալ են · և տեղիդ յո_
րոյ վերայ պատերազմ է՝ ամուր է՝ և
անհնարին է · և գործ թագաւորութե
'ի մեզ հասեալ է ։ *Արդ՝ եկայք 'ի 58
հաշտութի խօսեսցուք · դաշինս կռես_
ցուք՝ խաղաղութի արասցուք ը արս
ազգիդ այդմիկ ։ *Բանս հաստատես 59
ցուք մեք ընդ նոսա · կալ նոցա յիւրա
քանչիւր օրէնս իբրև զառաջինն · զի
վասն օրինացն իսկ իւրեանց յորում
խռովեցաք զնս՝ բարկացան նոքա 'ի
մէնջ · 'ի վեդ եկին՝ և արարին զայս
ամ ։ *Հաճոյ թուեցաւ բանն առա 60
ջի թագաւորին և իշխանաց նորա · և
արձակեաց նա հրեշտակս խօսիլ 'ի խա
ղաղութի և ընկալան ։ *Երդուան եր_ 61
դուաւ նց թագաւորն և իշխանքն · և
ապա նոքա ելին յամրոցաց անտի ։
* Եւ եմուտ թագաւորն 'ի լեառնն 62
սիօն · և ետես զամրութի տեղւոյն · և
ստեաց զերդումն · զոր երդուաւ · հրա
ման ետ քակել շուրջանակի զպա_
րիսպս նր ։ *Զու արար վաղվաղակի 63
'ի կողմանս անտիոքայ · և եգիտ նա ըզ
փիլիպպոս տիրեալ քաղաքին · մարտեաւ
ընդ նմա · և էառ զքաղաքն բռնութե ։

ԳԼ: Է:

Յամին հարիւրորդի յիսներորդի 1
յառաջնում · համբարձաւ դե_
մետրիոս սելևկեան 'ի հռոմ քաղաքէ ։
և եկն նա սակաւ զօրօք 'ի քաղաքն
ծովեզերեայ՝ և թագաւորեաց նա 'ի
2 նմա ։ *Եւ եղև իբրև մտանել կամէր
անտիոքոս 'ի տուն թագաւորութե
հարց իւրոց · շուրջ եղեն՝ պատեցին
զնա զօրք բազումք · ձերբակալ արա
րին զլիւսիաս և զանտիոքոս · կալեալ
3 կապեալ ածէին առ դեմետր ։ *Իբրև
ցուցին դեմետրի զբանսն · հրաման
ետ՝ և ասէ · բնաւ զերեսս նոցա ինձ
4 յակն մի արկանէք ։ *Եւ առին ար_
տաքուստ արտաքս զօրքն · և տարան
սպանին զնս · և նստաւ յաթոռ թա_
5 գաւորութեն դեմետր ։ *Եւ եկին
առաջի նր արք անօրէնք ամպարիշտք
յազգացն իէլի · և յակիմոս գլուխ էր
նց · զի ինքն իսկ անսայր քահանայութե ։
6 *Ամբաստան եղեն զժողովրդենէն ·
և ասեն · կորոյս սպառեաց յուդա զմեզ
զեղբարս իւր · և զքո զբարեկամս · և
7 զմեզ ցրուեաց յերկրէ անտի ։ *Արդ
առաքեա՛ դու արս հաւատարիմս · որք
եկեսցեն և տեսցեն զչարչարանս ազ
գին · և զստակումն · զոր հասոյց 'ի
վր մեր · զի սատակեաց նա զերկիրն
արքունի · և վշտացոյց զօգնականս նց ։
8 *Եւ ընտրեաց կայսր զբաքիդ սիրե
լի արքային՝ զիշխան յայն կողմն գետոյն
զիշխան մեծ հաւատարիմ յարքայու_
թեն իւրում · և արձակեցին զնա ։
9 *Եւ զամբարիշտն յակիմոս ընդ նմա · և
յանձն արարին նմա զքահանայութին ·
և ետ հրաման խնդրել զվրէժ որդ_
10 ւոցն իէլի ։ *Զու արար՝ խաղաց՝ գնաց
բաքիդ · և հրեշտակս արձակեաց 'ի
տեղւոջէ անտի առ յուդա և առ եղ_
բարս նր խօսիլ ընդ նոսա 'ի խաղա_
11 ղութի, բանիւք նենգութե ։ *Եւ նք
ոչինչ անսացին բանից նորա · զի տե_
սին զնա հասեալ զօրօք բազմօք ։
12 *Ակսան ժողովիլ առ բաքիդ և առ
յակիմոս ժողովք դպրաց · որք խնդ
13 րէին զիրաւունս ։ *Նախ ասիդա_
ցիքն էին յորդիսն իէլի · որք խնդրէին
14 զխաղաղութի ։ *Զի այսպէս համա
րեցան · եթէ այր քահանայ 'ի զաւա_
կէ ահարօնի եկեալ է ընդ զօրուն · ո՛չ
15 ինչ տացէ մեղանչել մեզ ։ *Եւ խօ_
սեցաւ ընդ նս բանս խաղաղութե · և
երդմնի եղև նց · եթէ ոչինչ տաց մե_
ղանչել ձեզ · և ոչ բարեկամաց ձերոց ։
16 *Եւ հաւատացին 'ի նա · և նա էառ
'ի նոցանէ արս վաթսուն · և սպան
յաւուր միում · ըստ բանին որպէս և
17 գրեալ է ։ *‖Ընկեցին զմարմինս սրբոց ‖ Սաղ.
քոց թռչնոց երկնից · և հեղին զարիւն 78. 1.
նց շուրջ զեմաւ · և ոչոք էր՝ որ թա 2. 3.
18 ղէր զնս ։ *Եւ անկաւ ահ և երկիւղ
'ի վր ժողովրդեանն · զի ասացին թէ
չիք 'ի նոսա իրաւունք՝ և ոչ ճշմարտու
թի ·

թէ. զի անցին ըստ հաստատութեան. և
ե երդումն զոր երդուան։ * Դուէաց 19
քաքիդ յերկիր. և եկն և բնակեցաւ
ի բերաեթ. և առաքեաց և կալաւ
նա զբազումս ի նոցանէ յարանցն ինք
նեկաց. և զբազումս ի ժողովրդենէ
անտի. և հրամայեաց փողոտել ի քա-
հոր անդր ի ներքս։ * Եւ եղ զքա- 20
խարէն ի ձեռն յակիմայ. և եթող
առ յակիմայ զօրս բազումս օգնական
նմա. և գնաց բաքիդ առ արքայ։
* Եւ ջանայր յակիմս վասն քահա- 21
նայապետութեան։ * Եւ ժողովեցան 22
առ նա ամ խռովիչք ժողովրդեանն.
և յալեհարեցին զերկիրն յուդայ.
և արարին հարուածս մեծամեծս ի
վր իլի։ * Իբրև եռես յուդա զայս- 23
րիսն զորս արար յակիմս. և որք ընդ
նմա էին որդիքն իլի։ * Յարձակե- 24
ցաւ նա ի վր հրեաստանի շուրջանակ
կի զսահմանօք նորա. և արար վրէժ-
խնդրութիւն ի վր արանցն. որք ինքնա
կամ գնացեալ էին ի հեթանոս. և
կարձեցան նորա այնուհետև դա-
նալ անդրէն յերկիրն հրէաստանի։
* Իբրև եռես յակիմս. եթէ միւսան 25
գամ և զօրացաւ յուդա. և գիտաց
թէ ոչ կարէ ժոյժ ունել նմա. դար-
ձաւ անդրէն առ թագաւորն յարա-
խոս լինել զնմանէ։ * Եւ առաքեաց 26 ‖2.Մակ. 14.11.
թագաւորն զնիկանօրս. մի ի փառա-
ւորս յերիքովնա անտի. որ մինաւանդ
առեալր. և թշնամութիւն կեալր ընդ
կողմն իւր. պատուէր ետ նմա. զի ջն
ջեսցէ զժողովուրդն ի տեղւոջէ։
* Եւ եկն եհան նիկանօր զօրօք բազ 27
մօք. և առաքեաց նա առ յուդայ՝ և
առ եղբարս իւր բանս խաղաղութեան
նենգութիւն։ * Ի՝ի եղիցի կռիւ ընդ 28
ձս և ձեզ. եկից ես սակաւ արամբք
տեսանել զերեսս ձեր խաղաղութեամբ։
* Եւ եկն առ յուդայ. և ողջոյն ետուն 29
միմեանց խաղաղութեամբ. և զօրքն ձե-
կատեալ պատրաստեալէին յարձա-
կիլ և ձերբակալ առնել զյուդայ։
* Իբրև ազդ եղև բանն այն առ յու- 30
դայ. եթէ նենգութեամբ եկեալ գնան
նէ. խռովեցաւ՝ խորհեցաւ՝ մերժե-
ցաւ՝ հեռացաւ՝ և այլ ոչ կամէր տե-
սանել զերեսս նր։ * Իբրև եռես նի- 31
կանօր, եթէ յայտնեցաւ խորհուրդն
նմա. խաղաց պատահիլ նմա պատե-
րազմաւ՝ ի կողմանս փարաձոյ։ * Եւ 32
անկան ի կողմանսն նիկանօրայ իբրև
արք հինգհարիւրք. և փախաւեալք
եղեն ի քաղաքն դաւթի։ * Եւ յետ 33
այսց բանից եկն նիկանօր ի լեառն
սիօն. և եկին՝ ելին ի քահանայից ան

տի սրբոց ընդ նմա՝ ողջոյն առ նմա
խաղաղութիւն. և յուսացանել նմա զող
ջակէզս պատարագաց. զոր մատու-
ցանէին հանապազ վասն կենաց ժո-
34 ղովրդեանն։ * Եւ անարգեաց զնոսա.
և ծիծաղեր զնոքօք. և պղծեաց զնո
բանիւք հպարտութեամբ և ամբարտա-
35 ւանութեամբ։ * Եւ ետար զնոսա՝ և ասէ
ցասմամբ. եթէ ոչ ի ձեռս իմ տա-
կիք զյուդայ զնդապետն իւրով. այժմ
ահա՝ ոչ և իցէ. քայց եթէ ընդ այն
դարձայց խաղաղութեամբ, զայն տաձար
հրով դատեցայց. և ի ձէնջ վրէժ
խնդրեցից. և էանց՝ գնաց սրտմտու-
36 թեամբ և մեծաւ բարկութեամբ։ * Եւ քա-
հանայքն եկին՝ մտին՝ և կացին յան-
դիման սեղանոյն և տաձարին. սկսան
37 լալ և ասել։ * Դու ընտրեցեր զտա-
ձարս քո զայս սուրբ՝ կոչել զանուն քո
ա՛ի վերայ սորա. զի լիցի դա տուն
ուխտից ժողովրդեան քոյ խնդրուա-
38 ծոց։ * Դու խնդրեա զվրէժ յառնէ
այսոքիկ յայդմանէ. և ի բանակէ դորա.
և անկցին ինքեանք ի սուր իւրեանց.
յիշեա դու զհայհոյութիւնս նոցա և մի
տար նոյ դադար։ * Եւ եղ նիկանօր 39
յերէմ՝ և բանակեցաւ ի բեթսորօն.
ընդ առաջ եղեն նմա զօրք սասրես-
40 տանեայք։ * Եւ յուդա ինքն բանա-
կեալէր յադասայ երիւքհազարօք ա-
րամբք. սկսաւ կալ յաղօթս՝ և ասել։
41 * Այնժամ որք ի թագաւորէ ոմն ‖4 Թագ.
տի սենեքարիմայ եկեալ հայհոյեին. 19.35.
եւ հրեշտակ քո. և եհար զնոսա ի հար- Տոբ.
իւր ուրեմն և հինգհազար. և ան- 1.21.
դէն սատակեաց։ ըստ այմ օրինակի Սիրաք.
սատակեա դու զբանակս զայս այսօր՝ 48.24.
և գիտասցեն միացեալքն. եթէ ինա- Հայոյ.
նիր խօսեցաւ ի վր սրբութեան քոյ. և 37.36.
դատեա դու զնա ըստ իւրում չարու 2.Մակ.
42 թեան։ * Հասին ձակատքն երկոքեան 8.19.
ի միմեանս. և ընդ միմեանս բաղխե-
ցան յաւուրն երեքտասաներորդի յամ
սեանն ադարայ. ի պարտութեի մատ-
նեցաւ. խորտակեցաւ գունդն նիկա-
նօրայ. և անկաւ նախ ինքն ի սուր
սուսերի ի մէջ երկուց ձակատուցն։
43 * Իբրև եռես գունդն եթէ անկաւ
նիկանօր՝ զենունակեցք լինէին. ի փա-
45 խուստ դառնային։ * Որոց զհետ եր-
թային նոքա օր մի յադասայ մինչև եկին
հասին յաղերայ. և հարկանէին փոյթ
46 նշանակաց զհետ նոցա։ * Եւ ելանէին
յայմ քաղաքաց անտի շուրջանակի. և
կրձնատէին զնոս. դարձեալ անդրէն
առ միմեանս միմեանց ընդդէմ ի մի
վայր ժողովեին. և անկան յայնմ աս-
ուր ամենեքեան ի սուր սուսերի. և

ոչ մնաց 'ի նոցանէ և ոչ մի ։ *Եւ եկին 47
խառնեցան ընդ աւար՝ ընդ կապուտ՝
ընդ զէն՝ ընդ գանձ՝ և ընդ կահ բա_
նակին . և զգլուխ նիկանովրայ աջու
ձեռամբն հանդերձ • զոր իշխեաց
ձգել նա հպարտութ 'ի տաճար անդր •
և բերին պրկեցին զնա յանդիման
Երմի ։ *Եւ ուրախ եղև ժողովուրդն 48
յոյժ • և արարին զօրն զայն տարեկան
մեծ ։ *Եւ կարգեցին ամ յամէ զօրն 49
զայն տօն տարեկանաց • զերեքտասա_
ներորդ ամսոյն ադարայ ։ *Եւ լռեաց 50
երկիրն յուդայ աւուրս քանի մի ։

Գլ. Բ.

Իբրև լուաւ յուդա զանուն հռոմայ 1
եցւոց • եթէ նոքա հզօրք են զօրու
թբ իւրց • և նց բարուք թուի • թէ որք
թիկունս առնէ զնոսա • և դաշնաւոր
լինի նց • և զի զօրացեալք են զօրութբ
'ի վերայ երկրի ։ *Եւ վն մարտից պա 2
տերազմի • զի հարկանէին քաջութբ
իւրեանց զկողմանս գաղատացւոց • զի
զօրացան 'ի վն նց • և կացուցին զնս
'ի հարկի ։ *Եւ որինչ միանգամ արա 3
րին նոքա ընդ կողմանս սպանիացւոց •
և թափեցին 'ի նոցանէ զտեղն ուստի
ոսկին և արծաթն հատանի • և ըմբռ_
նեցին նոքա զտեղին զայն ամ խոր_
հրդով իւրեանց՝ և երկայնմտութբ
իւրց • զի էր տեղին կարի բացարձակ
'ի նոցանէ ։ *Եւ 'ի թագաւորաց ան_ 4
տի • որք եկեալ էին 'ի վն նց 'ի ծագաց
երկրի , մինչև հարին զնս ։ և հարին
զնս 'ի հարուածս մեծամեծս • և ջնջե
ցին զնս • և զմնացորդսն 'ի հարկի կա_
ցուցին տալ նց հարկս ամ յամէ ։ *Եւ 5
զփիլիպպոս՝ և զարքայ կիտացւոց • որք
յարուցեալք էին 'ի վերայ նոցա • սա_
տակեցին զնոսա 'ի պատերազմի • և
յաղթեցին նոցա ։ *Եւ զանտիոքոս 6
մեծ արքայն ասիացւոց • որ եկեալ էր
'ի վն նց մեծաւ պատերազմաւ • ընդ
իւր ունէր հարիւր և քսան փիղ • և
կառս և երիվարս բազումս յոյժ • և
պարտեցաւ նա 'ի նոցանէ ։ *Զի ձեր_ 7
բակալ արարին զնա կենդանւոյն • և
կացուցին զնա 'ի տեղի մի հարկ հար
կանել ։ *Եւ զթագաւորսն՝ որք ընտ 8
նմանէ էին տալ պատանդս՝ և գրաւա
կանս • և զաշխարհն հնդկաց՝ և պար_
թևաց՝ և լիդացւոց • զընտիր ընտիր
գաւառաց նց • և առին զայն • և 'ի ձեռս
ետուն եւմենայ արքայի ։ *Իբրև զայն 9
և ս լուան • եթէ յոյնք խորհեցան գալ
սատակել զնոսա • և իբրև ազդ եղև
բանն նոցա ։ *Արձակեցին զմի 'ի զօ_ 10
րավարաց անտի ։ և եկին՝ էհար՝ և սա_
տակեաց զնոսա մեծաւ պատերազ_
մաւ ։ և արկին 'ի նոցանէ 'ի սուր իւր_
եանց վիրաւորս բազումս ։ 'ի գերու_
թն վարեցին զկանայս և զորդիս նց •
յաւարի առին զինչս և զստացուածս
նոցա ։ կալան զերկիրն 'ի ծառայութ •
զամուրսն քակեցին • զաշխարհն 'ի հար
կի ծառայութն կացուցին մինչև ցօրս
11 յայս ։ *Եւ զայլ թագաւորութիւնն և
զկղզիսն • որք խլրտէին՝ սատակեցին •
12 և 'ի ծառայութն կացուցին ։ *Բայց
ընդ բարեկամս իւրց • և որ թիկունս
առնէր զնս • հաստատութբ սէր առ_
նէին ընդ նոսա ։ և հզօրացան նոքա 'ի
վն ամ թագաւորութեց • որք մերձ
էին՝ և որք հեռի էին • և որք միան_
գամ լսէին զանուն նց , երկնչէին 'ի
13 նոցանէ ։ *Ում կամէին՝ տային զթա_
գաւորութի • զոր կամէին՝ հանէին 'ի
14 տէրութէ • և բարձրացան յոյժ ։ *Եւ
'ի վն այսր ամի ոչ ոք 'ի նոցանէ յանձն
էառ զթագ առնուլ՝ և ծիրանիս ար_
կանել • զի հաստատեսցի տէրութին ։
15 *Այլ տուն խորհրդոց շինեցին • և հա
նապազօր երեք հարիւր և քսան այր 'ի
խորհուրդ մտանէին վն զօրաց • զի
16 զաշխարհ շէն կալցին ։ *Եւ մի մի այր
'ի նոցանէ որ հաւատարիմ էր • իշխան
և գլուխ կացուցանէին տարւոյն • զի
տիրեսցէ 'ի վն ամ երկրի նց • և ամե
նեքեան հնազանդութբ լսէին միում •
և ոչինչ դոյր հեռ և նախանձ 'ի մէջ նց ։
17 *Ապա կարգեաց արս ընտիրս յուդա
յիւրաքանչիւր գնդէ անտի՝ զեպօղէ
մոս զորդի յովնաթանու • և զյասոն
զորդի զեղէազարու • և առաքեաց զնս
'ի հռոմ քաղաք խնդրել 'ի նոցանէ ըզ
18 հաշտութի և թիկունս ։ *Եւ զի բարձ
ցեն զլուծն 'ի պարանոցէ նց • քանզի
ծանրացուցեալ էր յունաց զլուծ ծա
ռայութե 'ի վն պարանոցին իէլաց_
19 ւոց ։ *Եւ գնացին 'ի կողմանս հռո_
մայեցւոց ։ և էր ճանապարհն մեծ •
եկին՝ և հասին հրեշտակքն • և յանդի
ման եղեն նոցա 'ի տաճարին խորհր_
դոյ ։ կացին 'ի մէջ • և սկսան տալ ըզ
20 պատգամն ։ *Յուդա մակաբէ՝ և եղ
բարք իւր • և ամ սպահ հրէաստան_
եայց • խօսիլ ընդ ձեզ 'ի հաշտութի
առնել զձեզ թիկունս՝ և խնդրել 'ի
ձէնջ զխաղաղութի • զի ձեզ ես կամ
լիցի գրել ձեզ զմեզ նիզակակիցս և
21 բարեկամս ։ *Եւ հաճոյ թուեցաւ
22 բանն առաջի նոցա ։ *Եւ այս է պատ
ճէն հրովարտակի նց • զոր գրեցին նք
առ նոսա 'ի տախտակս պղնձիս • և ա_
ռաքեցին յէմ • և առ իւրեանս թո_
ղին յիշատակ թիկանց և խաղաղութե ։

*Խա_

*Խաղաղութի և բարիք լիցին ընդ 23
Հրէաստան և ընդ Հռոմայեցւոց՝ ընդ
ծով, ընդ ծով և ընդ ցամաք · սուր և
Թշնամի հեռի լիցի 'ի նոցանէ։ *Ապա 24
եթէ հասցէ պատերազմ, նախ 'ի վր
Հռոմայեցւոց · կամ ամենայն բարեկա_
մաց նոցա՝ ընդ ամ տեղիս տէրութե_
նց։ *'Ի Թիկունս վաղվաղակի հա_ 25
սանիցի գունդն Հրէաստանեայց · որպ
ժամանակն ցուցանիցէ նց՝ մտադիւր
սրտի մտօք։ *Եւ 'ի Թշնամի ինչ մի 26
տայցեն · և մի ձեռնտու լիցին արծա
թով կամ ոսկւով՝ կամ զինու՝ կամ
նաւուք · այսպ հաճոյ թուեցաւ Հռո
մայեցւոց · զի պահեսցեն զպատուէի_
րանդ զայդ առանց կաշառոյ։ *Նոյն 27
պէս եթէ 'ի վր ազգին Հրէից հասցէ
պատերազմ, 'ի Թիկունս հասանիցեն
վաղվաղակի Հռոմայեցիք՝ միամտու
թե սրտի մտօք · որպ ժամանակն նոցա
ցուցանիցէ։ *Եւ 'ի Թշնամի ինչ ոչ 28
տայցեն ոսկի՝ կամ արծաթ՝ կամ զէն՝
կամ նաւս · որպ հաճոյ թուեցաւ Հռո
մայեցւոյ։ պահեսցեն զպատուէիրանս
զայս առանց նենգութե։ *Եւ ըստ 29
բանիցս այսոցիկ այսպէս հաստատե_
ցին Հռոմայեցիք ընդ գնդին Հրէից։
*Ապա թէ յետ այդց բանիցդ խոր_ 30
հուրդ ինչ 'ի մէջ մտցէ սոցա կամ նց·
հանել կամ յաւելուլ · որինչ դէպ տա
ցէ՝ կարգեսցեն հասարակ հաւանու_
Թե · և հաստատուն կացցեն ։ *Եւ 31
վն չարեաց արքային Դեմետրեայ · որ
հասուցանէ նոցա · գրեցաք առնա ·
դոգցուք· ընդէ՞ր ծանրացուցեր զլուծ
'ի վր պարմանոցի նիզակակից բարե_
կամաց մերոց։ *Զայս գիտասջիր ։ 32
եթէ զքեն ամբաստան լինիցին դո_
քա · դատաստան իրաւի կալցուք ·
մարտ պատերազմի տացուք ընդ քեզ·
եթէ 'ի ծով իցէ· և եթէ ընդ ցամաք։

Գլ. Թ.

Եւ ոչինչ լուաւ Դեմետր · զի ան_ 1
կեալ կործանեալ էր Նիկանոր
գնդաւն իւրով 'ի նոցանէն պատերազ
մաւ ։ և նա դարձեալ անդրէն կրկ_
նեալ յղեաց զԲաքիդ և զԱլկիմոս ·
և զաջակողմն Թևին իւրոյ ընդ նմ
յերկիրն Հրէաստանի ։ *Եւ գնացին 2
'ի Ճանապարհն Գաղգաղայ · և եկին
Ճակատեցան 'ի մեսաղօթ՝ յերկիրն
արբելացւոց · և առին զնա · և սատա
կեցին անձինս բազումս մարդկան 'ի
նմա ։ *Յամսեանն առաջնում, յամին 3
հարիւրորդի յիսներորդի երրորդի
բանակեցան մերձ առ յԵմ։ *Եւ 4
չուեցին՝ գնացին՝ հասին 'ի բերեթ ·

քսանհազար մկնդաւոր արամբք · և
երկոքումբք հազարօք հեծեալ սպա_ սպառա_
5 ռազինաւ։ *Եւ յուդա էր բանակեալ զինու
յԵղիշայ · և երեքհազարք սպառա_
6 զէնք ընտիրք ։ *Իբրև տեսին զամ_
բոխ բազմութեան գնդին , երկեան
յոյժ · և բազումք Թօթափեցան 'ի
նմանէ · և ոչոք մնաց առ յուդայի ,
բայց ութհարիւր հեծեալ սպառա_
7 զէն ։ *Իբրև ետես յուդա թէ Թօ_
թափեցան զօրքն 'ի նմանէ · և պատե
րազմն նեղէր զնա · նեղեցաւ 'ի սիրտ
իւր՝ զի ոչ էր ժամանօղ միւսանգամ
ժողովել զնս՝ լուծաւ՝ լքաւ՝ անկաւ ։
8 *Ասաւ խօսել ընդ մնացելոցն , և
ասէ · եկայք հարցուք 'ի դիմի Թերևս
կարասցուք ինչ կծանել 'ի նոցանէ ։ կծանել
9 *Եւ ինքն յարձակ յարձակ խաղայր ·
և զօրքն մատուցեալ պաշարէին դար
ձուցանել անդրէն՝ սկսան խօսել ընդ
նմա՝ և ասեն · այր դու · նոցա ինչ մեք
ոչ կարեմք ստնանել· բայց այժմ զանձն
ապրեցուցանել ուշ դիցուք· ապա դարձ
ձուք՝ և ժողովեսցուք զեղբարս մեր ·
ապա մարտիցուք · Թէպէտ և իցեմք
10 սակաւք ։ *Պատասխանի ետ նոցա
յուդա՝ և ասէ · քա՛ւ լիցի ինձ առնել
զիրդ զայդ ոմիկ · 'ի փախուստ դառ
նալ ինձ 'ի նոցանէ · եթէ հասեալ
իցէ ժամանակ մեր , մեռցուք քաջու_
թե 'ի վերայ եղբարց մերոց · և ոչ
խառնեսցուք զանուն վատութե մե_
11 րոյ ընդ արութիւն քաջութե ։ *Եւ
ելին զօրքն յիւրաքանչիւր բանակէ ·
և Ճակատեցան դէմ յանդիման մի_
մեանց · երկու գունդք լինէին՝ գունդ
քըն բաքիդեան սպառազինաւ · պար
սաւորքն և աղեղնաւորքն առաջի գըն
դին խաղային · և նահատակքն յառա
12 ջագոյն խաղացեալ էին։ *Բայց բա
քիդ յառաջնում Թևի անդ Ճեպէր·
զզօրսն 'ի ձայն փողոյ տագնապաւ յա
13 ռաջ մատուցանէր ։ *Եւ գունդն
յուդայեան փողհարեալ 'ի վր յարձա
կեալ գային մինչև երկիրն շարժիւր
յամբոխ յաղաղակէ անտի յերկո_
ցունց կողմանց · և եղև պատերազմ
խառնեալ անդադար յառաւօտէ մին
14 չև յերեկոյ ։ *Իբրև ետես յուդա եթէ
բաքիդ ընտիր ընտիր զօրօք յաջում
Թևի անդ է · զընտիր ընտիր զսպա_
ռազինաց յիւրմէ գնդէ անտի յառաջ
կոչէր · քաջալերէր · և անդրէն 'ի վր
15 յարձակէր ։ *Ընդ նմին ժամանակի զա
ջակողմն Թևին բեկանէր՝ և զձախուն
արկանէր · և անդստին առաջի ար_
կեալ փախստեայս տանէր մինչև 'ի
16 կողմանս լերինն աղօտայ ։ *Եւ որ

'ի ձախակողմն թեւի անդ էին. իբրև
տեսին. եթէ աջակողմն թեւն բե֊
կաւ առաջի յուդայեանց. գային՝ խառ֊
նէին. և զյուդայ գնդաւն հանդերձ
'ի մէջ արկանէին ։ * Յայնմ վայրի 17
վիրաւորք յերկոցունց կողմանց ան֊
կեալ ընդ երկիր թաւալէին ։* Անդ 18
անկանէր յուդա առաջին նահատա
կօքն. և որք մնացեալնէին՝ 'ի փախուստ
դառնային ։ * Դարձան յոնաթան և 19
շմաւօն եղբարքն երկոքին. բարձին
զյուդայ. տարան՝ թաղեցին 'ի շիրիմս
հարց իւրեանց 'ի մոդիմ ։ * Լացին՝ 20
կոծեցան որդիքն իլի կոծ մեծ. սուգ
առին աւուրս բազումս. և սկսան խօ
սիլ ։* Եւ ասեն՝ զիարդ անկաւ՝ կոր֊ 21
ծանեցաւ հզօրն՝ փրկիչն իլի ։ * Այլ 22
ուրեքուրեք մարտ՝ կամ Ճակատ՝ կամ
մրել պատերազմի. կամ քաջութի
նս՝ զոր արարեալէր յուդայի, գրե֊
ցաւ իսկ ոչ յայսմ մատենի. զի բա֊
զում էր կարի յոյժ ։ * Եւ եղև յետ 23
մահուն յուդայի. բուսցին անօրէնքն
շուրջ զսահմանօքն իէլացւոց՝ բու֊
սան՝ բղխեցան՝ և բազմացան. որք
գործէին զանօրէնութի ։* Յաւուրսն 24
յայնոսիկ եղև սով մեծ. և ինքնա֊
կամ գնացին մարդիկն 'ի նոսա. և
աշխարհն ձեռնտու էր 'ի նոսա ։* Եւ 25
ընտրեաց բաքիդ արս անօրէնս. և կա
ցոյց իբրև տեարս 'ի վերայ նց ։ * Որք 26
քննէին. և խնդրէին. և ածէին զբա
րեկամսն յուդայի առ բաքիդ. և խն֊
դրէին զվրէժ 'ի նոցանէ. տառապե֊
ցուցանէին. և այպն առնէին ։ * Եւ 27
նեղէին՝ և ծաղր առնէին զիսրայէլ.
զի ոչ երբէք լեալ էր այս. յորմէ հե֊
տէ երևեցաւ մարգարէ ։ * Եւ ժողո 28
վեցան ամ բարեկամքն յուդայի. և
չոգան առ յոնաթան ափսոս՝ և ասեն ։
* Եղբայր քո յուդա մեռաւ. և այր 29
չիք՝ որ նման է նմա ելանել ընդդէմ
թշնամւոյ. տալ պատասխանի այդո֊
ցիկ՝ որք եկեալ թշնամութե նեղեն
զազգս մեր ։* Արդ զքեզ ընտրեցաք 30
մեք 'ի տեղի նորա. զի եղիցիս դու իշ
խան 'ի վր մեր. լինիլ մեզ առաջնորդ՝
և տալ պատերազմ ընդ թշնամիս մեր ։
* Եւ յանձն էառ յոնաթան 'ի ժամա֊ 31
նակին յայնմիկ զառաջնորդութի. և համ
բարձաւ նա փոխանակ յուդայի եղբօր
իւրոյ ։* Իբրև գիտաց բաքիդ. խնդ֊ 32
րէր սպանանել զյոնաթան՝ և զշմաւօն
զեղբայրնորա ։* Եւ փախեան նոքա յա 33
նապատն թակովեայ. և եկին՝ և բա
նակեցան 'ի ջուր անդր ակու ասփառ ։
* Եւ գիտեաց բաքիդ զօրն շաբա֊ 34
թուց. և եկն ինքն՝ և բանակեցաւ զօ֊
րօքն իւրովք յայնկոյս յորդանան գե
35 տոյ ։* Եւ առաքեաց առ նոսա զեղբայր
մի զիւր՝ զօրագլուխ զօրաց բազմաց. և
աղաչէին զնաբատացիս զբարեկամսն
իւրեանց. յանձն առնէին նց զկահ
և զգրաստ՝ և զամենայն ինչս. որ մնա
36 ցեալէր 'ի բնի իւրեանց ։* Եւ ելին որ
դիքն յամբրեայ. որ 'ի մէջ դամասայն
էին. ըմբռնեցին զյօհաննէս. և առին
գնացին հանդերձ կահիւն ընդ իւր֊
37 եանս ։ * Յետ ժամանակաց այսոցիկ
ազդ եղև յօհաննու՝ և շմաւօնի՝ և եղ֊
բարցն իւրեանց՝ եթէ որդիքն ամբ֊
րեայ հարսանիս արարին. և առեալ ա֊
ծէին զհարսնն յաբաղալթայ՝ դուստր
միոյ ուրումն 'ի մեծամեծաց աւագաց
քանանացւոց անտի. մեծաւ չափով՝
38 անչափ հանդերձիւ ։ * Եւ յիշեցին
նոքա զյօհաննէս զեղբայրն իւրեանց.
և ելին՝ մտին նոքա 'ի դարան 'ի ծոր֊
39 ծոր լերինն ։* Եւ համբարձին զաչս
իւրեանց. և տեսին. զի գոյր չու մեծ՝
և ամբոխ բազում. և ել փեսայն փե֊
սաւիրօքն և եղբարբքն հանդերձ՝ և
փողօք. և թմբկաւ. և պէսպէս արուե
ստականօք. և բազում վառելօք.
40 * Եւ ելին նոքա 'ի դարանէ անտի.
սպանին զբազումս. և զբազումս վի֊
րաւորս արձակեցին. և զվառեալսն
փախստեայ արարին. և առին յաւարի
զկահ և զհանդերձ. և զչուն աւար
41 հարկանէին ։ *Եւ դարձան հարսա֊
նիքն 'ի կոծ. և դարձան ձայն արուես
42 տականացն 'ի սուգ և յողբս ։* Դար֊
ձան՝ և խնդրեցին սպառսպուռ ըզ
վրէժ արեան եղբօր իւրյ. և դարձան
43 'ի մարգն յորդանան գետոյ ։ * Իբրև
լուաւ բաքիդ, էառ զօրս. և խաղաց
'ի վերայ նց. և եկն՝ էհաս յանձաւսն
44 յորդանան գետոյ ։ * Ասէ յոնաթան
ցզօրսն իւր. եկայք՝ յարիցուք՝ մարտ
դիցուք վն ոգւոց մերոց. զի ոչ է այ֊
45 սօր իբրև զերեկն և զյեռանդն ։*Եւ
ահաւասիկ զօրք ճակատեալէն յան֊
դիման մեր. ոչ ամուր թաքստի՝ և ոչ
դաշտ փախստի. և գետս յորդանան
46 շուրջ զմեօք պատեալէ ։ * ‖ Արդ ե֊ ‖ 2.Մն 20.3.
կայք ձայն բարձցուք յերկինս. յար֊
ձակիցուք 'ի վր. թերևս ապրեսջիք
'ի ձեռաց թշնամեաց ձերոց. զբանսն
ասաց. և անդէն խառնեցաւ. յարձա֊
47 կեցաւ 'ի վր բաքիդայ ։ * Այն ինչ
լինէր զոգիսն 'ի գիրկս իւր թափել.
48 և նա յետս կոյս կործանեցաւ ։ * Եւ
հոսեցան յոնաթան. և որք ընդ նմա
49 էին 'ի դարանէ անտի ։* Անդ հարին՝
կոտորեցին զբաքիդեանս՝ 'ի գնդէ
անտի արս հազար մի ։ և դարձան
յերու֊

յերուսաղէմ ։ *Սկսան շինել քաղաքս 50
ամուրս յերկրին հրէաստանի . և զա_
մուրս երիքովի և զամաւսայ . և զբե_
թորեայ՝ և զբեթելայ . և զթինաթա_
րովթայ . և զտափայ . ՚ի պարիսպս ամ
րացեալս . և ՚ի դրունս հզօրս . և ՚ի
նիգս հաստատունս ։ *Եւ պահապանս 51
կացուցին թշնամւոյ ՚ի վերայ իէլա_
ցւոց ։ *Եւ ամրացուցին զքաղաքն 52
բեթսորայ . և զգազերայ . և զականս .
և կացոյց ՚ի նմա զօրս բազումս՝ և
համբարս յոյժ ։ *Եւ էառ նա զոր_ 53
դիսն իշխանաց երկրին ՚ի պատանդս ։
և եդ զնս յականն եէմի ՚ի պահեստ ։
*Յամին հարիւրորդի յիսներորդի եր 54
րորդի՝ յամսեանն երկրորդում, հրա
մայեաց յակիմոս քակել զպարիսպն
որահից սրբութեն ՚ի ներքոյ . և սկսան
քակել զգործն մարգարէից ։ *Ի ժա 55
մանակին յայնմիկ հարաւ յակիմոս . և
խափանեցան գործք նորա . քակեցան
երախք նր . պապանձեցաւ՝ և ոչ կա_
րէր խօսել բան մի և հրաման տալ վն
տան իւրոյ ։ *Եւ մեռաւ յակիմոս ՚ի 56
ժամանակին յայնմիկ մեծաւ տանջա
նօք ։ *Իբրև ետես բաքիդ՝ եթէ մե 57
ռաւ յակիմոս . դարձաւ անդրէն առ
արքայն . և դադարեաց երկիրն հրէաս
տանի ամս երկուս ։ *Խորհեցան անօ 58
րէնքն՝ և ասեն . ահաւադիկ յոնա_
թան՝ և որք ընդ նմա են . խաղաղութբ
նստին բնակութբ յանհոգս . արդ՝ ե_
կայք՝ ածցուք զբաքիդ . և ըմբռնես
ցէ զդոսա զամենեսին ՚ի գիշերի միում ։
*Գնացին՝ խորհեցան ընդ նմա ։ 59
*Եւ խաղաց գալ վաղվաղակի զօրօք 60
բազմօք . և առաքեաց նա հրովար_
տակս գաղտ առ խորհրդակիցս իւր .
որք էին ՚ի հրէաստանի . զի ըմբռնես
ցեն զյոնաթան . և որք ընդ նմա էին .
և ոչ կարէին . զի ազդ եղև նմա վասն
խորհրդոյն ։ *Եւ նք կալան արս յերկ 61
րին առաջնորդաց չարաց յիսուն մի և
անդէն խողխողեցին ։ *Եւ խոյս ե_ 62
տուն յոնաթան և շմաւօն . և որք ընդ նմ
էին ՚ի բեթբեսի յանապատն . և խրա
մակարկատ արարին զնա . և ամրացու
ցին զնա ։ *Եւ իբրև ետես բաքիդ, զօ 63
րահաւոյց լինէր . և գայր՝ պաշարէր ։
*Մարտ եդեալ զբեթբեսաւ . և մարտն 64
չէր աւուրս բազումս . և առնէին՝ կան
գնէին շուրջ զնովաւ մեքենայս ։ *Եւ 65
եթող յոնաթան զշմաւօն զեղբայր
իւր ՚ի քաղաքի անդ . և ելն՝ ել նա ՚ի
գաւառ անդր՝ և եկն արթամէ ։
*Եհար զոդոմերայ և զեղբարս 66
իւր . և զորդիսն փասիրոնայ ՚ի խորա_
նի իւրեանց . և սկսաւ ելանել հարկա

67 նել զզօրսն ։ *Եւ շմաւօն՝ և որք ընդ
նմա էին . ելին և հրձիգ արարին զմե_
68 քենայսն ։ *Եւ մարտ պատերազմի ե_
դին ընդ բաքիդայ . ՚ի պարտութիւն
մատնեցան ՚ի նոցանէ . զի էր խոր_
հուրդն այն՝ և արշաւանն նորին ընդ
69 ունայն ։ *Եւ բարկացաւ սրտմտու_
թբ ՚ի վն արանցն . որք խրատ ետուն
նմա արշաւել յերկիրն նորա . սպան նա
զբազումս ՚ի նոցանէ . և խորհեցաւ նա
դառնալ յերկիր իւր ուստի եկեալ էր ։
70 *Իբրև գիտաց յոնաթան, առաքեաց
զկնի նր հրեշտակ՝ և խօսէր ընդ նմա
խաղաղութբ դնել ուխտ . և դարձու
71 ցանել նմա զգերին ամ ։ *Յանձն
էառ . և արար, որպ խօսեցաւ նա ընդ
նմա . և երդուաւ նմա՝ թէ այլ ոչ
ևս խնդրեսցէ ՚ի վերայ ձեր չարիս . ցոր
72 չափ կենդանի իցեմ ։ *Եւ դարձոյց
անդրէն զգերին՝ զոր առեալ էր յառա
ջու յերկրէն հրէաստանի . և ինքն
գնաց յաշխարհ իւր . և այլ ոչևս դի_
73 մեաց դառնալ ՚ի սահմանս նր ։ *Եւ
դադարեաց սուր յիէլէ . և բնակեցաւ
յոնաթան ՚ի մաքմաս . և սկսաւ դա
տել յոնաթան զժողովուրդ իւր . և
սատակել զանօրէնսն յիէլէ ։

Գլ ։ Ժ ։

1 Յամին հարիւրորդի վաթսներոր
դի ել աղեքսանդրոս անտիո_
քեան եպիփան . և էառ նա զքաղաքն
պտղոմեացւոց . ընկալան զնա՝ և թա
2 գաւորեաց նա անդ ՚ի նմա ։ *Լուաւ
դեմետր արքայ . եթէ ժողովեաց զզօրս
բազումս . և ել տալ ընդ նմա մարտ պա
3 տերազմի ։ *Եւ յղեաց առ նա դե_
մետր բանս խաղաղութբ . զի մեծա
4 րեսցէ նոքա զնա ։ *Աճապարեսցուք
դնել ընդ նմ ուխտ խաղաղութե . մինչ
չև եդեալ է ընդ նմ ուխտ աղեքսան
5 դրեայ վասն մեր ։ *Նա գիտեմ յուշ
լիցին նմա չարիքս՝ զոր անցուցաք մեք
ընդ նա՝ և ընդ եղբարս նր՝ և յազգս
6 նր ։ *Եւ ետ նմա իշխանութի ժողո_
վել զզօրս՝ և պատրաստել զզէն . զի լի
ցի նա նիզակակից նմ . և զպատանդսն .
որք էին յականն, հրամայեաց տալ ՚ի
7 ձեռս նր ։ *Եւ եկն յոնաթան յեէմ .
ընթերցաւ նա զթուղթսն առաջի ամ
ժողովրդեանն՝ և առաջի այնոցիկ՝
8 որք յամրի անդ էին ։ *Եւ երկեան
նոքա յերկիւղ յոյժ . զի լուան՝ եթէ
ետ նմա իշխանութի արքայն ժողո_
9 վել զզօրս ։ *Սակայն ածին՝ կալան
զպատանդսն առաջի նր . և ետ զնոսա
10 ցծնողսն իւրեանց ։ *Եւ բնակեցաւ
յոնաթան յեէմ . սկսաւ շինել՝ և նորո
գել

դնել զքաղաքն։ * Եւ ասէ ցայնոսիկ․ 11
որք գործէին զգործ շինուածոյ պարս
պացն․ շինեցէք ասէ զպարիսպդ․ և
զլեառն սիոն շուրջ 'ի չորս կոյս յոր_
ձաքար վիմաց ։ և արարին այնպէս ։
* Եւ փախստեայ գնային այլազգիքն․ 12
որք էին յամուրս անդ․ որոյ շինեաց
յայնժամ բաքիդ ։ * Եւ եթող զնոսա 13
յիւրաքանչիւր տեղւոջ․ և գնաց նա
յերկիրն․ ուստի էր ։ * Եւ 'ի բեթսոր 14
մնացեալք էին ոմանք․ որոց թողեալ
էր զօրէնսն և զհրամանսն․ զի նա էր
ամուր ։ * Երբև լուաւ աղէքսանդրոս 15
արքայ զաւետիսն՝ զոր ետ բերել դե_
մետրիոս առ յօնաթան․ և պատմեցին
նմա զպատերազմ քաջութեն, որ արա
րեալ էր եղբարք իւրովք․ և զվիշտն՝
որ անցեալ էր ընդ նոսա ։ * Եւ ասէ․ մի 16
թէ կարեմք ուրեք գտանել այր մի
այնպիսի․ զի առնիցեմք զնա մեզ բա
րեկամ և թիկունս ։ * Եւ հրամայեաց 17
առ նոսա հրովարտակս ըստ բանիցս
այսոցիկ ։ * Արքայ աղէքսանդրոս՝ առ 18
եղբայր յօնաթան ողջոյն ։ * Լուաք եւ 19
մեզ վն քո․ եթէ այր քաջ զօրութբ
ես․ և արժանի ես դու մեզ լինել բա
րեկամ ։ * Արդ կացուցաք մեք զքեզ 20
այսօր գլուխ քահանայապետութեան
ազգի քո․ և բարեկամ արքայի կոչել
զքեզ․ և ետ տանել նմա պսակ ոսկի
և ծիրանիս ։ արդ՝ կալ լիցի քեզ յուխ
տի մերում․ և պահել զհաւատ բարե
կամութե առ մեզ․ ողջ լեր ։ * Եւ 21
էառ՝ և զգեցաւ յօնաթան զայն ըն_
տիր պատմուճան․ յամին հարիւրոր_
դի վաթսներորդի եօթներորդի 'ի տօնին
տարեկանաց տաղաւարահարաց․ ժո_
ղովեցին զօրս․ և կազմեցին զէնս․ և
ուրախ լինէին ։ * Եւ լուաւ դիմետր 22
զբանս զայս․ և տրտմեցաւ յոյժ ։ * Եւ 23
ասէ․ զինչ գործ գործեցաք․ զի ոչ
մեք մեզ արարաք զնոսա թիկունս․ և
արդ աճապարեաց աղէքսանդրոս․ և
խօսեցաւ ընդ նոսա 'ի հաշտութի․ և
արար իւր ձեռն հաստատութե զհրէ
աստան ։ * Արդ՝ առէք՝ և մեք գրես_ 24
ցուք առ նոսա զբանս մխիթարութե՝
մեծարանաց՝ և պարգևաց․ զի եղիցին
նոքա մեզ յօգնականութի ։ * Եւ ետ 25
տանել նոցա հրովարտակս ըստ բանիցս
այսոցիկ․ արքայ դեմետրիոս առ ազգն
հրէից ողջոյն ։ * Ի՞անզի պահեցիք 26
դուք զուխտս և զդաշինս․ զորս ընդ մեզ
եդիք․ կացիք՝ մնացիք դուք 'ի մերում
բարեկամութե․ և ոչ ձեռնտու եղէք
'ի թշնամիս․ լուաք մեք․ և ուրախ ե_
ղեաք ։ * Եւ արդ՝ կացէք՝ պահեցէք՝ 27
մնացէք դուք առ մեզ զնոյն հաւատ ։

28 * Եւ մեք հատուսցուք ձեզ թողութիւ
բազումս․ և տացուք ձեզ պարգևս
29 բազումս ։ * Եւ արձակեսցուք զձեզ՝
և թողցուք զամ հրէայ 'ի հարկաց․ և
զգաժ աղիցն և պսակաց․ և փոխա_
30 նակ երրորդաց սերմանն ։ * Եւ զհասա
րակուց այգւոյն և զծառոյն․ որ գայր
ինչ․ թողում ձեզ յայսմ օրէ և յապայ․
և յերիցն օրինացն․ որք յաւելան 'ի
ձեզ․ և 'ի շամրտացիս և 'ի գալիլեա_
ցիս․ յայսմհետէ և 'ի յաւիտեանս ժա_
31 մանակաց ։ * Եւ եէմ նուիրեալ՝ սբ
թողեալ կացցէ շուրջ զսահմանօք
իւրովք հանդերձ․ և 'ի տասանորդէ
32 զմաքս ձեզ թողեալ լիցի ։ * Եւ զիշ
խանութի ամրիդ 'ի ներքս տուեալ
լիցի ցքահանայապետդ․ և կացուսցէ
դա 'ի նմա արս․ զորս ինքն ընտրեսցէ
33 պահել զդա ։ * Եւ զամ անձն հրէի․
որ 'ի գերութե գտցի յերկրէն հրէա
տանի՝ յամի թագաւորութե իմում,
արձակեալ ձրի առանց փրկանաց․
զամ հարկս հասի՝ և մաքսի՝ և գրաս_
34 տու ։ * Եւ յամ տօնս տարեկանաց․
շաբաթք, և գլուխք ամսոց․ և աւուրք
յառաջքան զտօնն․ և երեքերեք աւ
ուրք զկնի տօնին եղիցին․ ապահարկ
թողեալ ամ հրէից․ որք իցեն 'ի թա
35 գաւորութե իմում ։ * Եւ մի իշխեսցէ
պահանջել նեղել զոք վասն ամ իրաց
36 իմոց ։ * Եւ առաջինք գտցին նոքա 'ի
զօրս արքունի քսան և վեց հազար զօ
րական․ և պարգևք եղցեն նոցա․ որպէս
օրէն է ընդ առաջին զօրս արքունի ըստ
37 մեծամեծս ։ * Եւ 'ի նոցանէ դար_
ձեալ հաստատեսցի 'ի ձեռանէ արքու
նի․ որք են հաւատարիմք․ և իշխանք՝
և վերակացուք՝ եղիցին նոցունց․ և
գնասցեն նոքա ըստ օրէնս իւրեանց․
որպէս հրաման ետ արքայ երկրին հրէա
38 տանի ։ * Եւ զերիս օրէնս՝ որ յառա_
ջագոյն եդեալ էր հրէաստանեայց,
յերկրէն շամրտացւոց անդրէն դար_
ձուցանել 'ի հրէաստան․ և համարիլ
ընդ երկոսին մի օրէնս․ զի մի այլ իշխան
ձեռնահաս լիցի 'ի վերայ նց․ այլ քա
39 հանայապետն ։ * Եւ քաղաքն պտղո_
մէացւոց տուեալ լիցի նց 'ի պարգևս
'ի նուէրս սրբոյն․ որք յերուսաղէմ
են 'ի պէտս ծախիցն․ որք 'ի սբս անդր
40 ծախիցին ։ * Եւ ես տաց ամ յամէ հն
գետասան հազար կշիռ արծաթոյ՝
յարքունի համարէ․ 'ի կողմանց, ուս_
41 տի արժան իցէ ։ * Օամ մթեր․ զոր
նոքա ոչն կարէին ընուլ, յարքունուստ
լիցի․ որպէս ընդ առաջին ազգմն ։
42 * Յայսմհետէ տացեն յարքունի տա_
րաշէ․ և 'ի վր այսօրիկ զհինգհազար
կշիռ

55 փեսայութեանէ։ * Եւ պատասխանի ար
քայն եգիպտացւոց. և ասէ. օրն յա
ւուրս բարութեան՝ յորում պարձար դու
յերկիր նախնեաց քոց. և նստար դու
յանդիման արքայութեանէ հարց քոց։
56 * Եւ ես պատրաստեալ եմ՝ ի կամ
քաղցրութեանէ՝ առնել զայս ամենայն.
որպէս գրեցեր դու առիս. բայց եկ՝
յանդիման լինցուք մեք միմեանց՝ ի քա
ղաքն պատուհասացւոց. զի տեսցուք զմի
մեանս. և փեսայեցուցից ինձ զքեզ՝ ոյզ
57 ասացեր։ * Եւ եղ պատուհաս ար
քայ յերկրէն եգիպտացւոց ինքն կնքեա
պատրաս դատերըն հանդերձ՝ ի քա
ղաքն պատուհասացւոց յամին հարիւրորդ
58 դի վաթանաերորդի երկրորդի։ * Եւ
յանդիման եղեն Թագաւորքն երկո
քեան միմեանց. և ետ զկին պատրաստ
զդուստր իւր. և արարին հարսանիս մե
ծաս պատրաստութեանէ՝ և մեծաս փառաւ
բանս օրինաց Թագաւորաց՝ ի քաղաքին
59 պատուհասացւոց։ * Եւ հրամայ արտակս
այնքանդրոս առ յոնաթան. զի եկես
60 ցէ՞ նա առ նա։ * Ցաղաց՝ գնաց յոնա
թան մեծաս փառաւք՝ ի քաղաքն պատուհա
սացւոց. և եկն՝ յանդիման եղև Թա
գաւորացն երկոցունց մեծաւ պատա
րագաւք. և եգիտ հնարհս՝ ի նոցանէ։
61 * Եւ կուտեցան՝ ի վերայ նորա արք
անօրէնք յերեմ. ամբաստան լինիլ
զնմանէ. և ոչինչ անասայր Թագաւորն
62 նոցա։ * Հրամայեաւ արքայ մերկա
ցուցանել զյոնաթան՝ ի հանդերձից
իւրոց. և զգեցուցին նմա ծիրանիս.
63 և ընդ իւր նստոյց գնա։ * Եւ ասէ
ցիշխանսն. արդ՝ երթիջիք դուք ընդ
նմա. և ընդ ամենայն քաղաքս քարոզ
ասջիք կարգալ. զի մերք իշխեսցէ ամ
բաստան լինիլ վասն դորա. և ամի ոք
նեղեսցէ զդա մինչև բանիւ միայն։
64 * Եւ եղև՝ իբրև տեսանէին զփառս
նր. և լսէին զձայն բարբառոյ քարո
զին. և տեսանէին, զի զգեցեալէր
ծիրանիս. փախչէին՝ Թաքչէին՝ կորն
65 չէին ամ չարախօսքն։ * Եւ փառա
ւորեաց գնա Թագաւորն ընդ առա
ջինն բարեկամն. և արար գնա սպա
66 րապետ և կուսակալ։ * Եւ գնաց յո
նաթան յերուսաղէմ՝ ի ուրախութեանէ
67 և խաղաղութեանէ։ * Վարձեալ յամին
հարիւրորդի վաթանաերորդի հինգ
երորդի. եկն դեմետրիոս որդի դե
մետրեայ՝ ի կողմանց կրետացւոց՝ յեր
68 կիրն հարց իւրոց։ * Յրամեցաւ յոյժ
այնքանդրոս. դարձաւ անդրէն՝ ի
69 քաղաքն անախորձացւոց։ * Եւ կա
յսոյ անդ դեմետրիոս զապոնիոս.
որ էր՝ ի վերայ ասորին ասորւոց. և

ժո

կշիռ արծաթոյն. զոր առնուին՝ ի
մտից սրբուէ ըս համարոյ տաճարին.
և այդ թողեալ լիցի. զի անկ է այդ
քահանայից և պաշտօնէից։ * Որ 43
միանգամ դիւեցեալ ոք փախստեայ ան
կանիլ՝ ի տաճար անդր յերեմ, կամ որ
միանգամ՝ ի սահմանաց դորա իցէ. որ
պարտիցի ոք ինչ յարքունիս՝ Թողեալ
լիցի նմա. և ինքեանք արձակեալք լի
ցին։ * Եւ ամ ինչ՝ որ արատեալ կոր 44
ծանեալ իցէ չինուածոց սրբոցդ. չի
նեսցին՝ նորոգեսցին. և ծախս համա
րոյն յարքունուստ վճարեսցի. * Եւ 45
շինեսցեն զպարիսպն երեմ. ամենա
կուսցեն շուրջանակի. և ծախս համա
րոյն յարքունուստ վճարեսցի. և ամ
պարիսպք ամենայն հրեաստանի շի
նեսցին։ * Եւ իբրև լուաւ յոնաթան 46
և ժողովուրդն զբանս զայս. ոչինչ
հաւատացին՝ և ոչ յանձն առին՝ զի յի
շեցին զչարիսն մեծամեծս. որ արա
րեալ էր ընդ եմի. և նեղուէին յոյժ.
զոր նեղեցին նորա գնա։ * Ի. ամ 47
գան՝ հաւանեցան ընդ հաստատութեանն
այնքանդրեայ. զի նա եղև նոցա նախ
առաջնորդ բանիցն՝ ի խաղաղութեան.
և էին նորա նման նիզակակից և Թի
կունք զամ աւուրս կենաց իւրեանց։
* Օրաժողով լինէր արքայ այնք 48
անդրոս. և կուտէր զօրս բազումս
գալ տալ պատերազմ ընդ դեմետրեայ։
* Եւ եկին՝ բաղխեցան Թագաւորքն 49
երկոքին ընդ միմեանս. ի փախուստ
դառնայր գունդն դեմետրեայ՝ յաղ
թական լինէր նոցա այնքանդրոս։
* Եւ սաստկացուցանէր զձակատա 50
մարտն՝ ի վերայ նոցա մինչև արեւուն
մտանելոյ անդ. յայնմ աւուր անկա
նելոյ դեմետր առաջի այնքանդրի.
հարկանէին. վանէին. և առ օրինն ըզ
գործն վճարէին։ * Հրեշտակս արձա 51
կեր այնքանդրոս յերկիրն եգիպ
տացոց՝ (զի դարձաւ տերութեանն իմ
յիս) առ պատուհասս արքայ պատգամ
տայր բանից. ըստ օրինակիս ըստ այս
միկ։ այս ինչ յայտնի լիցի քեզ արքայդ
եգիպտացոց։ * Զի դարձաւ տերու 52
թեանն իմ՝ յիս. և նստայ ես յաթոռ Տարց
իմոց. ՚ի ձեռն առի զիշխանութեանն
իմ. Տարի՝ վանեցի զդեմետրիոս զօրօք
իւրովք. և նուճատեցի անդրէն զաշ
խարհն իմ։ * Ի մարտ պատերազմի 53
Տարի՝ վանեցի զնա՝ և զգօրս իւր. և
նստայ յաթոռ Թագաւորութեանէ։
* Եւ դարձ՝ եկ հաստատեացուք ՚ի միջի մե 54
րում զհաստատուն խաղաղութեանէ. տուր
ինձ դու զդուստր քո կնութեանէ. զի ար
ժանի լիցի ինձ. և ես քեզ արժանի եղեց

ժողովեաց նա զօրս բազումս. և եկն
բանակեցաւ նա ՛ի յամնիա՝ և առա
քեաց նա առ յոնաթան քահանայա_
պետն և ասէ: *Դու միայն վերացեալ 70
հպարտացեալ կաս ՛ի վերայ մեր. և
ես եղէ ծաղր նախատանաց վն քո.
ընդէ՞ր դու զինիս ՛ի վերայ մեր լե_
րամբքդ: *Արդ՝ անէ. դու յուսացեալ 71
ես ՛ի զօրսդ քո. եկ՝ էջ դու ՛ի դաշտ
այսր առ մեզ. զի յանդիման լիցուք
միմեանց. զի գոն և աստ ընդ իս զօրք
քաղաքաց: *Արդ հա՛րց փորձեա՛ դու. 72
և տես՝ ո՛ իցեմ ես. կամ ո՛յք այնք
իցեն. որք օգնականք իցեն ձեզ. և
ասեն. ո՛չ գոյ ձեզ ոտից կալ առաջի
մեր. զի երկիցս անգամ ՛ի պարտութի
մատնեցան հարքն ձեր յերկրին իւրե՛:
*Եւ արդ ո՛չ կարէք դուք զդէմ ու_ 73
նել այդչափ այր ու ձիոյ ՛ի դաշտի. ուր
ոչ գուցէ Թուփ Թաքստի. և ոչ տեղի
փախստեան. և ոչ վէմ ապաւինի. և
ոչ խիճ ձեռն ՛ի քար ձգելոյ: *Իբրև 74
լուաւ յոնաթան զպատգամսն զայն
զապողոնեայ. բարկացաւ ՛ի միտս իւր.
յատն եկաց վաղվաղակի. ընտրէր զըն
տիր ընտիր զօրացն իբրև արս տասն
հազար. և գայր ՛ի դուրս յերէմէ. ընդ
առաջ եղև նմա շմաւոն եղբայր նր.
ձեռնտու լինել նմա յօգնականութի:
*Եւ եկին հասին ՛ի քաղաքն յոպպէա 75
ցւոց. քաղաքացիքն զդուրս ընդդէմ
դնէին. զի պահապանք ոստիկանու_
Թե կային ապողոնեայ ՛ի վերայ նր,
հարին՝ զմարտ պատերազմի եդին ՛ի
վր քաղաքին: *Նոքա առ երկիւղի 76
բացին զդրունսն. նոքա մտին՝ և տի
րեցին ՛ի վերայ քաղաքին: *Եւ իբրև 77
զայն լուաւ ապողոնիոս. կազմեցաւ.
պատրաստեցաւ. և էառ ընդ իւր երիս
հազարս սպառազէնս. և այլ զօրս բա
զումս: *Եւ գնաց ՛ի կողմանս ազով 78
տայ՝ մօտ քերէր առ դաշտին. զի յու
սացեալ էր ՛ի զօրս իւր. զկնի լինէր նր
յոնաթան տալ մարտ պատերազմի:
*Նա եթող հազար հեծեալ ՛ի դարա 79
նի զհետ նր: *Իբրև ետես յոնաթան. 80
եթէ դարան գործեցին զհետ նորա.
եկին՝ փակեցին՝ պաշարեցին զամրոց
դարանակալացն. և շուրջ զնոքօք ար
կին պատնէշ. և կային՝ պահէին յա_
ռաւօտէ մինչ յերեկոյ. ո՛րպ հրամանն
ետ նր յոնաթան: *Սատակեցան՝ 81
տաժանեցան հեծեալքն. և լուծան:
*Զգօղ ուղի կալաւ շմաւոն զնդին 82
իւրով. և գայր ձորձորակին ՛ի վր. և
անկանէր զնոքօք ձանձրացեալք՝ մինչ
դեռ նոքա կային լուծեալք՝ անկա_
նէր ՛ի վր. զբազումս ՛ի դարանին անդ

83 սատակէր: *Զբազումս հեծելազօրս
փախստեայս ընդ երեսս դաշտին ա_
ռաջի երեսաց իւրոց տանէր. հասու_
ցանէր մինչև ՛ի կողմանս ազովտայ.
այնչափ շտապ տագնապի ՛ի վերայ հա
սուցանէր. զի փախստեայք գնային
՛ի մեհեանն դագոնայ ամրանալ անկա
84 նէին: *Հասանէր յոնաթան զօրօքն
հանդերձ. պատէր զմեհեանն դագօ
նայ ամրացելօքն հանդերձ այրէր
85 հրով: *Եւ եղեն անկեալքն ՛ի սրոյ
այրեցելօքն հանդերձ՝ իբրև արք ութ 8000
86 հազար: *Չուեաց՝ խաղաց՝ գնաց
յոնաթան անտի. և եկն բանակեցաւ
՛ի կողմանս ասկաղոնայ. եկին՝ ելին՝
՛ի քաղաքէ անտի ընդառաջ նմա մե_
87 ծաւ փառօք: *Եւ դարձաւ յոնաթան
յերէմ զնդաւն իւրով. և բազմաւ աւ
արաւ. զի բերէր զկապուտ կողոպուտ
88 բազում՝ Թշնամեաց: *Եւ իբրև լուա
աւ զայս աղէքսանդրոս. յաւել փա_
ռաւորել առաւել ևս զյոնաթան:
89 *Եւ ետ տանել նմա շինդադ՝ ոսկի. զոր
օրինակ օրէն էր ունել եղբարց Թագա
ւորին. և ետ նմա զակկարօն հմ սահ
մանօքն հանդերձ ՛ի ժառանգութի:

Գլ. ԺԱ:

1 Եւ Թագաւորն եգիպտացւոց զօ_
րաժողով լինէր. կուտէր զօրս
բազումս իբրև զաւազ առ ափն ծո_
վու. և նաւս բազումս. և խնդրէր նա
ունել զարքայութիւն աղէքսանդրեայ
նենգութբ. և յաւելուլ յիւր արքայ_
2 ութին: *Եւ էլ ընդ կողմանս ասո_
րեստանեայց բանիւ խաղաղութե. և
նոքա զդուռն բանային նմա. և ընդ
առաջ երթային նր՝ քանզի պատուէր
էր յաղէքսանդրէ յարքայէ. քանզի ա_
3 ներ էր նր: *Եւ իբրև մտանէր պտղո
մէոս ՛ի քաղաքսն. յիւրոց զօրացն պա
հապանս Թողոյր յիւրաքանչիւր քա_
4 ղաքաց: *Իբրև եկին՝ մերձեցան նք
՛ի քաղաքն ազովտացւոց. ցուցին նմա
զմեհեանն դագոնայ այրեցեալ. զքա
ղաքն՝ և որ շուրջ զիւրև էին այրե_
ցեալ՝ ՛ի ժամանակի պատերազմի. և
զդիակունս՝ որ այրեցեալ էր՝ բերեալ
կուտէր կոյտս կոյտս ՛ի վերայ ճանա ճանապհին
5 պարհին: *Եւ պատմէին առաջի ար
քային. զորինչ միանգամ գործեաց
յոնաթան. և յաչաց հանէին զնա.
և Թագաւորն լռիկ կայր:
6 *Եւ եկն յանդիման եղև յոնաթան
Թագաւորին ՛ի քաղաքն յոպպէացւոց
փառօք մեծօք. ողջոյն ետուն միմ_
եանց. և եղեն այն օր առ միմեանս:
7 *Եւ գնաց յոնաթան ընդ արքային
մինչև

մինչև՝ ի կողմանս գետոյն, որ կոչի Ա-
զատ։ և դարձաւ անդրէն յօնաթան
յեէմ։ *Եւակ արքայ պատուիրեաց տի 8
րեաց՝ ի վերայ քաղաքացն Ծովեղե-
րեայց՝ մինչ՝ ի քաղաքն սեղևկիացւոց.
և խորհեր՝ ի վերայ ածիքսանդրեայ
խորհուրդս չարութեան։ *Եւ արձա- 9
կեաց նա հրեշտակս առ դեմետր ար
քայ՝ և ասէ՝ եկ՝ ուխտ դիցուք ընդ մի
մեանս. և դաշինս կռեսցուք. և տայ
քեզ զդուստր իմ՝ զոր ունի ածիքսանդ-
րոս արքայ. և տիրեսցես դու՝ ի վե՛ր ար
քայութեան հօր քոյ։ *Օի զղջացեալ 10
եմ ես. թէ ընդէ՞ր ետուս ես զդուստր
իմ նմա կնութեան. զի խորհեցաւ նա
՝ի վերայ իմ մահու։ *Եւ այսպէս յաչաց 11
հաներ զնա. զի իւր ակն եդեալ էր տե
րութեան նորա։ *Եւ եհան զդուստրն. 12
և ետ դեմետրի. և խոտորեցաւ յաղէք
ամանդրէ. և յայտնեաց զթշնամութի
իւր. և եկն՝ եմուտ պտղոմէոս. և
տիրեացնա՝ ի վե՛ր քաղաքացն. և սեղև
կեայ ծովեղերեայցն (և խորհեր չարու
թի՝ ի վե՛ր ածիքսանդրոս։) *Եկն՝ և 13
մուտ՝ ի քաղաքն անտիոքացւոց. և
եդ զթագ զասիացւոց. և պսակե-
ցաւ կրկին՝ թագաւն ասիացւոց, և
թագաւն եգիպտացւոց։ *Էայց ա- 14
ծիքսանդրոս արքայ էր՝ ի կողմանս
կիւլիկեացւոց՝ ի ժամանակին յայն-
միկ. զի ապստամբք էին մարդիկն՝ ի
նմանէ։ *Եւ լուաւ ածիքսանդրոս. 15
դիմեաց գալ՝ ի վերայ նորա մնրտիճ
պատերազմի. և եկ պտղոմէոս ընդ-
առաջ նմի զօրօք բազմօք. և դարձոյց
զնա՝ ի պարտութի։ *Եւ փախստեայ 16
լիներ ածիքսանդրոս՝ ի կողմանս ա-
րաբացւոց. զի անդ թաքուցի, և ա-
պրիցի՝ ի նմանէ։ և արքայ պտղո-
մէոս բարձրացաւ։ *Եւ եհան զաբեել 17
արուսալիմ. և էհատ զգլուխն ածիքսան-
դրեայ. և ետ տանել պտղոմէոսի ար-
քայի։ *Եւ պտղոմէոս մեռաւ յաւ- 18
ուրն երրորդի. և որք էին զամրօքն. սա
տակեցան յամրակառացն։ *Եւ թա- 19
գաւորեաց դեմետր. յամին հարիւր
որդի վաթսներորդի եօթներորդի։
*Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ժողո- 20
վեաց յօնաթան զօրս՝ ի հրէաստան՝
դալմարտ դնել զբերդատն. որ յեէմ
եր։ կազմեցին զնովաւ շուրջ մեքե-
նայս բազումս։ *Եւ պա գնացին ոմանք՝ 21
որք թշնամիք էին ազգին հրէից՝ արք
անօրէնք պատմել թագաւորին. եթէ
յօնաթան մեքենայս կազմեալ՝ շուրջ
զբերդատն պատեալ՝ յառնուլ պատ-
րաստեալէ։ *Եւ երբև լուաւ՝ բարկա- 22
ցաւ յոյժ-չուեաց՝ և եկն՝ իպտղոմէոս.

Կե

եւ հրով արտասուս առ յօնաթան. զի մի
և զբերդն շուրջ պաշարեալ պահի-
ցէ. այլ ինքն յարուցեալ վաղվաղակի
առ նա հասանիցէ՝ ի պտղոմէացւոց
քաղաքն. զի անդ յանդիման լինիցի
միմեանց։ *Եւ երբև լուաւ յօնաթան՝ 23
եւ քանզևս պատել հրամայեաց զպահ
բերդին. և ինքն էառ արս ընտիրս ի
մատուցս՝ ի ծերակոյտ ժողովրդենէ
անտի. և՝ ի քահանայից անտի։ *Եւ 24
դերձեցաւ պատարագօք. ոսկւով. և
արծաթով. և եդ զանձն՝ ի մահ. գնաց
յանդիման լինել թագաւորին՝ ի քա-
ղաքն պտղոմէացւոց։ և եդիտ նա
շնորհս՝ ինմանէ։ *Եվպէտ և բա- 25
զումք եին յանօրինաց անտի ամբաս
տան գնմանէ։ *Եւ մեծարեաց զնա 26
թագաւորն որպէս առաջինքն իւր.
և բարձրացոյց զնա յոյժ առաջի ամե
նայն բարեկամաց իւրոց։ *Եւ կար- 27
գեաց նմա զիշխանութի քահանայա-
պետութեան. և որ ինչ այլ ինչ պատիւս
ունէր յառաջ քան զնա՝ կացոյց՝ կար-
գեաց զնա ընդ առաջինն բարեկամն։
*Եւ ապաչեաց յօնաթան զարքայն. 28
զի ապահարկ արասցէ զհրէաստան.
և զերեսին կուսակալութի. և զշամ
բին։ և յանձն էառ նա՝ տալ նմա ե-
րեք հարիւր քանքար։ *Եւ հաճոյ 29
թուեցաւ թագաւորին. և վե՛ր այսր
ամի հրամայեաց տալ
առ յօնաթան օրինակաւս այսոսիկ։
*Արքայ դեմետր. առ յօնաթան եղ- 30
բայր՝ ողջոյն։ *Օպատճէն հրովար- 31
տակիս այսորիկ գրեցաք մեք առ ազա
գենէս եղբայրս մեր. նովին օրինակաւ.
և առ ձեզ գրեցաք՝ զի գիտասջիք։
*Արքայ դեմետր. առ ազգենէս 32
հայր՝ ողջոյն։ *Ազգին հրէից՝ օգնա- 33
կան՝ նիշակակից՝ ուխտակալ բարե-
կամաց մերոց. իրաւունս համարեցաք
գիւրել՝ բարիս առնել փոխանակ ար
դարութի միամտութեանն, զոր պահե-
ցին նոքա առ մեզ։ *Կարգեցաք մեք 34
զսահմանս հրէաստանի. և զերիս օ-
րինան՝ ափարիմ. և լիդդայ. և ռաթա
մին յաւելցին՝ ի հրէաստանի՝ ի կող
մանցն շամրնի. և ամօրինչ հասի օրէն
գայր՝ ինոցանէ. լիցի այն պաշտօնեից
յերուսաղէմ. փոխանակ արքունական
մուիսն. որ գայր՝ ինոցանէ ամ յամ
յարմտեաց երկրին՝ և՝ ի բերոյ ծա-
ռոյն պտղոց։ *Եւ այլ որինչ տուրազ 35
արքունի. կամ՝ տասանորդք. կամ
մաքս. կամ՝ որինչ մուռք յարքունիս
իցեն. կամ՝ բաժ աղից. կամ տարազ
պսակաց։ *Օայս ամ՝ թողուք՝ ի 36
նմա. և նոցա մի՛ մի՛ ինչ յայսցանէ անտր

Ttt գեալ

դեալ գացի մինչև յաւիտեանս ժամա
նակաց ։ *Արդ ձեզ փոյթ լիցի առ_ 37
նել պատճէն մի հրովարտակիդ՝ և
տալ ՚ի յօնաթան․ զի դիցէ ՚ի գանձա
սրբութեն ՚ի գլխաւոր վայրի ՚ի նշանաւ
որ տեղւոջ ։ * Իբրև ետես դեմետր 38
արքայ՝ եթե հնազանդեցաւ ամ եր_
կիր առաջի նր․ և ոչինչ էր յաշխար_
հի․ որ ընդդէմ դառնայր հրամանաց
նր․ հրաման ետ արձակել զզօրսն յիւր
աքանչիւր տեղիս․ բաց ՚ի զօրաց ազ
գաց հեռաւորաց․ և ՚ի մարզիկ գնդէ
կղզեաց կղզեաց ոք․ և ՚ի թշնամութի
դարձան ամ զօրք ազգաց ընդ նմա ։
*Տրիփոն անուն՝ էր աղէքսանդրեան 39
տոհմին․ իբրև ետես․ եթե զօրքն ամ
տրտունջ են զդեմետրեայ․ գնաց նա
արաբ առ իմանիկուս արուայիկ՝ որ սնուցա
նէր զանտիոքոս զպատանեակն աղէք
սանդրի ։ * Եւ առ նմա կանխէր․ զի 40
տացէ նա զնա զմանուկն․ և ածցէ՝ և
իպեղուող թագաւորեցուսցէ ՚ի տեղի հօր իւր
ոյ․ և պատմեաց նմա որինչ միանգամ
գործս գործեաց դեմետր․ և զամ թշ
նամութիւն՝ որք միանգամ դառային
զօրքն․ և անդ լինէր առ նմա աւուրս
բազում ։ *Առաքեաց յօնաթան առ 41
դեմետր արքայ․ զի հրաման տացէ ի_
ջուցանել զզօրսն․ որք ՚ի միջնաբերդի
անդ էին․ և որք յամուրս անդ էին․
զի էին նոքա թշնամութբ ընդ իլի ։
*Եւ առաքեաց դեմետրոս առ յօնա 42
թան՝ և ասէ․ ոչ զայդ միայն արարից
քեզ, և ազգի քում, այլ փառօք փառա
ւորեցից զազգ քո եթե ժամանակ միայն
դացի ։ *Արդ դու բարւոք արասցես․ 43
առաքեսցես առ իս գունդ մի ՚ի թի_
կունս․ զի զօրքս աւասիկ յինէն յետս
կացին ։ *Իբրև լուաւ զայն յօնաթան․ 44
վաղվաղակի գունդ մի յերից հազա_
րաց արս ընտիրս սպառազէնս արձա
կեաց ՚ի թիկունս թագաւորին ՚ի քա
ղաքն անտիոքացւոց ․ և ուրախ եղև
թագաւորն ՚ի հասանիլ նոցա ՚ի ձեռս
նր ։ *Իբրև զայն լուան քաղաքացիքն․ 45
ժողովեցան յիւրաքանչիւր տեղւոջէ
՚ի մէջ քաղաքին՝ իբրև բիւրք երկոտա
սանք․ այն ինչ յարձակեալ էին ՚ի վր
թագաւորին․ կամէին անդէն սպանա
նել ։ * Եւ նա խոյս ետ ՚ի նոցանէ ․ և 46
նոքա առին վաղվաղակի զկիրճս ամ
գնացից քաղաքին․ մարտ եդին․ և սկսան
մաքառիլ ։ *Ապա եղև իհէլեան գնդին․ 47
կուտեցան ՚ի վր ապարանից թագաւո
րին․ ձայն ետուն միմեանց․ և սփռեցան
ընդ ամ քաղաքն ։ *Իբրև հարին՝ սպա 48
պատն նին՝ և կոտորեցին արս իբրև տասն
Բիւրս հազար․ հրձիգ արարին զամ փայտա

կերտս զապարանից նորա․ և զինչս՝ և
զստացուածս նր առին յաւարի․ ար_
կին յիւրեանս զթագաւորն․ և ապրե_
49 ցուցին զնա ՚ի ձեռաց նր ։ * Իբրև ե_
տես մնացեալ գունդն քաղաքին․ եթե
զօրացաւ գունդն իհէլեան ՚ի վր նր․ և
կամակար յաղթեցին նր․ լքան․ նուա
ղեցան ․ և տկարացան ՚ի խորհուրդս
իւրեանց․ ՚ի ձայն բարբառոյ ողոքա_
նաց սկսան աղաղակել առ թագաւ_
50 որն՝ և ասեն ։ * Ձեռն տուր մեզ ․ և
դադարեսցէ գունդս մոլեկան ՚ի կոտո
51 րածէ քաղաքիս ։ * Զայն բանս ասէ_
ին ․ և զիւրաքանչիւր զզէնս առ ոտս
պատերազմողացն ընկենուին․ և բարձ
րանայր փառօք գունդն իհէլեան առա
ջի թագաւորին ․ և առաջի ամ զօրաց
նր ․ և դառնային անդրէն յեմ անուա
ամբ մեծաւ և բազմաւ աւարաւ ։
52 *Եւ նստաւ դեմետր արքայ յաթոռ
տէրութե իւրոյ․ և սարսեցաւ երկիրն
53 ամ առաջի նր ։ *Եւ ստեաց իհէլաց_
ւոցն ․ յամի որինչ խոստացաւ նա նր ․
և ամենեւին օտարացաւ յաչս յօնաթա
նու ․ և ոչ հատոյց նմա ըստ միամտութե
54 վաստակոց նր ։ *Յետ այսորիկ դար_
ձաւ տրիփոն , և պատանեակն անտիո
քոս ընդ նմա թագաւորեալ՝ և նստէր
55 յաթոռ տէրութե ։ *Եւ առ նա ժո
ղովեցին զօրքն ամ․ զոր ցրուեալ էր դե
մետրեայ ․ և ետուն մարտ պատերազ
մի ընդ դեմետրեայ ․ և փախուցին զնա
56 վատթարեալ ։ *Եկն՝ էառ զգազանան
տրիփոն ․ և կալաւ զքաղաքն անտիո_
57 քացւոց ։ * Հրաման ետ հրովարտակ
առնել մանուկն անտիոքոս առ յօնա_
թան՝ և ասէ ․ կացուցեալ իմ զքեզ ՚ի
գործ քահանայապետութե ․ և հաստա
տեալ իմ զքեզ ՚ի վր չորից օրինաց ․
և կարգեցաք զքեզ ընդ բուն և ընդ
58 առաջին բարեկամս մեր ։ *Եւ ետ տա
նիլ նմա նուագս ոսկիս՝ և սպաս տա
ճարին ․ և ետ նմա իշխանութի ըմպել
ոսկի նուագօք ․ արկանել ծիրանիս ․
և իշխել կրել նշան ․ շգել ըստ նշանի ճճել
59 թագաւորաց ։ *Եւ զշմաւոն զեղբայր
նր հրաման ետ իշխան և զօրավար կա
ցուցանել կողմանցն ծովու մինչև ՚ի
60 սահմանս եգիպտացւոց ։ *Եւ ել յօ_
նաթան շրջիլ յայնկոյս յորդանան գե
տոյ՝ և ընդ քաղաքսն ․ և ժողովեցան
առ նա ամ զօրք ասորւոց ՚ի թիկունս ․
և եկն նա ՚ի կողմանս ասկաղոնայ ․ և
ելին նմա քաղաքացիքն ընդ առաջ մե
61 ծաւ փառութբ ։ *Անտի գնաց ՚ի գա
զայ՝ և գազացիքն փակեցին նմա ըզ
դրունսն գազայ ․ նստաւ շուրջ զնոքօք ․
և հրձիգ արար զաւանս նր ․ և զինչս
եւ՝

եւ՝ և զստացուածս նց վարեցին՝ի գե
րութիւն ։ *Ապա եկին գազացիքն. ա_ 62
ռաջի կացին՝ ձեռն ետուն նմա . և մա
տուցին զորդիս իշխանացն իւրեանց
՚ի պատանդութիւն . և նա էառ՝ և ետ
տանել զնս յեհմ. և ինքն էանց ընդ
երկիրն՝ի կողմանս դամասկեայ ։ *Եւ 63
լուաւ յոնաթան, եթէ հասին իշխանք
դեմետրեայ ՚ի կադէս՝ ՚ի կողմանս գա
լիլեացւոց զօրօք բազմօք . իբրև կա_
մէին նմա թէ փոխեսցուք զնա ՚ի գոր_
ծոյ անտի ։ *Նա եթող զեղբայր իւր 64
զշմաւոն յերկրին վր . և ինքն գնաց
ընդ առաջ նց ։ *Եւ շմաւոն հասանէր 65
պատերազմաւ ՚ի վր բեթսորայ. և պա
շարէր զնա աւուրս բազումս . և յար_
գել արկանէր զնս ։ *Աղաչել սկսան 66
նոքա զնա. զի դաշինս արասցէ ընդ նս.
նա ետ ձեռն նոցա. և էհան զնս անտի.
և կացոյց անդ նա պահապանս քաղա
քին ։ *Եւ յոնաթան զօրօքն իւրովք 67
եկն՝ և բանակեցաւ ՚ի վր ջուրցն գեն
նեսարեթայ . կանխեաց նա ընդ առաւ
օտն ՚ի դաշտն նասօրայ ։ *Եւ գունդ 68
մի այլազգեաց ընդ առաջ եղև ՚ի դաշ
տի անդ. և դարան գործեցին ՚ի վր նր.
կէսքն ՚ի դարան մտին . կէսքն ՚ի դիմի
հարան նմա ։ *Եւ յարեան դարանա 69
կալքն յիւրաքանչիւր տեղեաց՝ զհետ
եղեն նոցա . և զյոնաթան ՚ի մէջ ար_
կին զօրօքն հանդերձ ։ *Եւ արարին 70
զզօրսն յոնաթանու փախստեայս . և
ոչ մնաց առ նմա . բայց միայն մատա_
թիա աբեսաղոմեայն . և յուդաս կա_
փեան զօրավարք զօրացն ։ *Ձեռն զօ 71
ձեօք արկանէր յոնաթան . զպատմու
ճանն պատառէր . հող ՚ի գլուխ լինէր։
*Ի վր յարձակէր բարկութբ բազ 72
մաւ. և ՚ի պարտութիւն մատնէր զնոսա ։
*Յայնմ ժամանակի փախստեայքն 73
ամենեքին անդրէն ՚ի նոյն դառնային.
հալածական զթշնամիսն առնէին ա_
ռաջի իւրեանց՝ մինչև ՚ի բանակն իւր
եանց ՚ի կադէս . եկին՝ և անկան զբա
նակաւն այլազգեաց ։ *Հարին՝ կոտո 74
րեցին յաւուր յայնմիկ իբրև երիս հա
զարս հեծելոյ սպառազինս . և դար_
ձաւ յոնաթան յերուսաղէմ։

ԳԼ ։ ԺԲ ։

Իբրև ետես յոնաթան եթէ ժամա 1
նակն յաջողեալ է նմա. կոչեաց արս
ընտիրս . առաքեաց զնոսա ՚ի քաղաքն
հռովմայեցւոց. երթալ՝ նորոգել զուխտ
հաշտութեն ընդ նոսա ։ *Եւ ի սպար 2
տացիս, և ընդ այլ տեղիս տեղիս՝ արար
հրովարտակս ըստ նմին օրինակի ։
*Գնացին հրեշտակքն . և եկին՝ հա_ 3

սին ՚ի քաղաքն հռովմայեցւոց. և յանդի
ման եղեն նց ՚ի տաճարին խորհրդոյ .
և ասեն. յոնաթան քահանայապետ՝ և
ազգն հրէից առաքեցին զմեզ առ ձեզ
նորոգել զհաշտութիւն առաջինն. լինել
նիզակակից և թիկունք ըստ օրինակին
4 առաջնում ։ *Յանձն առին . հաճե_
ցան . և ետուն հրովարտակս ՚ի տեղիս
տեղիս . զի յուղարկեսցին նոքա խաղա
5 ղութբ յերկիրն հրէաստանի ։ *Եւ
այս պատճէն հրովարտակացն է՝ զոր
գրեաց յոնաթան առ աշխարհակալս
իշխանս. և առ կուսակալս նոցա ։
6 Յոնաթան քահանայապետ ծերա_
կոյտ ժողովրդեամբ հանդերձ՝ և քա
հանայք. գունդ և սպայ ազգին հրէաս
տանեայց՝ առ սպարտացիս եղբարս
7 մեր՝ ողջոյն ։ *Քանզի յառաջ իսկ ա_
ռաքեցան առ ոնիա քահանայապետ
՚ի դարեհէ արքայէ ՚ի թագաւորէ
ձերմէ՝ եթէ նիզակակիցք եղբարք
մեր՝ որպէս մեզ պատճէնքս ցուցա_
8 նեն ։ *Ընկալաւ ոնիա զայրն՝ որ ա_
ռաքեցաւ մեծաւ փառօք . և էառ ՚ի
ձեռն հրովարտակ մի . ուր նշանակէր
զմեզ նիզակակիցս՝ և թիկունս իւր .
9 և սիրելի բարեկամս ։ *Արդ՝ մեք քան
զի լի և ոչ կարօտեալք միխթարեցաք
10 ձերովք հրովարտակօքս ։ *Առաքել՝
նորոգել միւսանգամ զնոյն հաւանու_
թիւն հարազատութե . զի մի օտարա
ցուք մեք ՚ի ձէնջ . զի բազումք են
այնք ժամանակք. որք անցին ՚ի վր հին
հաւանութեցն . զորս դուք առ մեզ արա
11 րիք ։ *Արդ մեք անպակաս յամ ժամա
նակի ՚ի տօնս տարեկանաց՝ և յայլ աւ
ուրս արժանաւորս՝ յիշեմք զձեզ ՚ի վր
պատարագացն . զորս մատուցանեմք .
յիշեմք յաղօթս մեր որպէս արժան՝ և
12 օրէն է յիշել զեղբարս մեր ։ *Եւ ցն_
13 ծամք մեք ընդ փառս ձեր ։ *Արդ՝ ըզ
մեօք պատեցան աւասիկ բազումնե_
ղութիւնք պատերազմաց . մարտ եդին
աւասիկ թագաւորք՝ որք շուրջ զմեօք
14 էին ։ *Եւ մեք ոչինչ կամեցաք արդ
նեղել զձեզ . ոչ զձեզ, և ոչ՝ որք շուրջ
զձեօքդ բարեկամք նիզակակիցք մեր
15 են՝ յայս մարտս պատերազմի ։ *Օի
դոյր մեզ օգնութիւն յերկնից . և ապրե
ցաք մեք ՚ի ձեռաց թշնամեաց մերոց.
և ՚ի պարտութի մատնեցան թշնամիք
16 մեր ։ *Արդ ընտրեցաք մեք զնումե_
նիոս զանտիոքեան. և զանթիպատրոս
յասոնեանց . և առաքեցաք առ հռո_
մայեցիս . զի նորոգեսցեն զառաջին
հաշտութիւն հաւանութեն . թիկունս՝ բա
17 րեկամութիւն եղբայրութե ։ *Տուաք
նց պատուէր անցանել առ ձեզ . տալ

նոցա ձեզ ողջոյն ․ և մատուցանել
Թուղթս՝ վն նորոգութե՛ն սիրոյ եղբայ
րութե՛ն մերոյ ։ *Արդ՝ բարւոք առնէք 18
հրաման տալ ․ և պատասխանի առնել
մեզ ։ *Եւ այս պատճէն հրովարտա_ 19
կացն ․ զոր արարին անդրէն առ Ոնիայ
Աշրեա քահանայ ։ *Արեայ սպարտիացւոց 20
առ Ոնիա մեծ քահանայապետ ողջոյն ։
*Գտան հինք մատեանք վասն սպար 21
տիացւոց և հրէաստանեայց՝ զի են եղ_
բարք հարազատք ․ և են յաբրահամէ ։
*Արդ՝ յորմէ հետէ զայս այսպէս գի_ 22
տացեք ․ բարւոք առնիցէք հանապա
զորդ գրել առ մեզ ․ վն խաղաղութե՛
և ողջունի ձեր առ մեզ ։ *Եւ մեր առ 23
ձեզ ինչք և ստացուածք՝ և ա՛մ անա_
սուն մեր ձեր է ․ ն՟ղ և ձերն մեր է ․ արդ
տամք զայս պատուէր ․ զի հանապազ
պահեսջիք զայս առ ձեզ ։ *Եւ լուաւ 24
յոնաթան ․ եթէ դարձան իշխանքն
դեմետրեայ զօրօք բազմօք քան զառա
ջինն ․ գալ 'ի վ՟ր ն՟ր 'ի մարտ պատերազ
մի ։ *Չու արար յէնմէ ․ խաղաց 'ի վ՟ր 25
ն՟ր և եհաս ․ 'ի դիմի հարաւ 'ի կողմանս
համաթիտայ վայրաց ․ քանզի չետ
թոյլ նմա հասանել յուզել զերկիր
իւր ։ *Արձակեաց նա լրտես 'ի բա_ 26
նակ ն՟ց ․ և պատմէին նմա այսպ՟ս՝ եթէ
պատրաստեալքեն գիշերայն անկա_
նիլ 'ի վ՟ր մեր ։ *Եւ իբրև արեւն 'ի 27
մուտս եղև ․ հրաման ետ յոնաթան զօ
րացն ․ զի վառեալք՝ արթունք՝ և պատ
րաստեալք՝ միագունդ կայցեն մինչ 'ի
յառաւօտ 'ի մարտ պատերազմի ․ պա
րեկապանս հանէին ․ շուրջ զիւրեամբք
փակեցին ․ (և ինքեանք կային պատ_
րաստեալք 'ի մարտ պատերազմի ։)
*Իբրև լուան թշնամիքն՝ եթէ գիշե 28
րայն պատրաստեցան 'ի պատերազմ ․
երկեան՝ զարհուրեցան՝ բեկան 'ի
սիրտս իւրե՟ց ․ խիտ առ խիտ խարոյկս
վառեցին ընդ ա՟մ տեղիս ․ և ինքեանք
գիշերայն փախստեայք մեկնեցան ։
*Եւ ոչ գիտաց յոնաթան զօրօքն հան 29
դերձ զփախուստն ն՟ց ․ զի հայէր ընդ
խարոյկսն բորբոքեալս ․ համարէր թէ
առ տեղ իցեն ։ *Ապա թէպէտ և 30
զհետ եղև ն՟ց՝ չկարաց հասանել ․ քան
զի անցեալ էր նոցա ը̄ գետն ազատ ։
*Ապա դարձաւ 'ի նոցանէ յոնաթան 31
'ի վ՟ր արաբացւոցն ․ որք անուանեալք
կոչէին զաբդեցիք՝ հարկանէր՝ սատա_
կէր՝ վանէր զբանակս ն՟ց ․ և առնոյր
զինչս և զստացուածս նոցա յաւարի ։
*Եւ դառնայր 'ի կողմանս դամաս_ 32
կեայ ։ *Եւ հասանէր յասկաղօն ․ և 33
առնոյր զամուրս ա՟մ, որք շուրջ զնո
վաւն էին ․ և դառնայր 'ի կողմանսն

յոպպէացւոց ․ արագէր ․ և զօրս 'ի
34 ներքս մուծանէր ։ *Զի լուաւ թէ ամ
րակացքն ձեռն տային 'ի դեմետր ․ պա
հապանս՝ ստիկանս 'ի վ՟ր կացուցա_
35 նէր ։ *Եւ դարձեալ յոնաթան ․ զօր_
ընտիր լինէր ․ զծերակոյտն 'ի խոր_
հուրդ կոչէր ․ կամէր զամուրսն շինել
36 հրէաստանի ։ *Եւ բարձրացուցանել
'ի բարձրութի 'ի մէջ միջնաբերդին ․
և քաղաքն 'ի բարձրութի մեծ՝ անջր
պետել կամէր ընդ նն և ընդ քաղաքն ․
զի առանձինն լիցին ․ զի մի տայցեն՝ և մի
առնուցուն ․ մի գնիցեն ․ և մի վաճառի
37 ցեն ։ *Եւ ժողովեցին շինել զքաղաքն ․
և ինչ որ անկեալ էր 'ի պարսպացն յուղ
խաջուրն հեղեղատաց 'ի ծմակին կող
մանն անտի՝ որ անուանեն կոչի փակն_
38 թա ։ *Եւ շմաւօն սկսաւ շինել զադե
դայ յափինայ ։ ամրացոյց զնա ․ և դը_
րունս եդ նմա ․ և նգօք հաստատեաց
39 զնա ։ *Եւ խնդրէր տրիփոն թագա_
ւորել կողմնցն ասիացւոց ․ դնել թագ՝
և ձգել զձեռն 'ի վ՟ր արքային անտիո
40 քացւոց ։ *Նայց երկեաւ ․ զանգի_
տեաց, թէ գուցէ յանձն ոչ առնուցու
յոնաթան ․ և խաղայցէ 'ի վ՟ր ն՟ր մար
տիւ պատերազմի ․ և խնդրէր նա հնարս
41 ըմբռնել զնա և կորուսանել ։ *Խաղաց՝
գնաց՝ և եկն 'ի կողմանս բեթսանայ ․
և ել ը̄ առաջ ն՟ր յոնաթան քառասուն
հազարաւ՛ ընտիր ընտիր վառելով պատ
րաստեալ պատերազմի՝ և եկն ․ եհաս
42 և նա 'ի բեթսան ։ *Եւ ետես տրի_
փոն ․ եթէ հասեալ է յոնաթան զօ_
րօք բազմօք ․ և զանգիտեաց ձգել
43 զձեռն իւր 'ի նա ։ *Ապա էառ՝ ընկա
լաւ զնա փառաւորութ՟բ ․ և յանդիման և յոխ_
նեաց զնա ա՟մ բարեկամացն իւրոց ․ և նեացն
ետ նմա պարգևս ․ և հրաման ետ զօ_
րացն իւրոց՝ զի հնազանդ լիցին նմա ։
44 *Խօսել սկսաւ ընդ յոնաթանու՝ և
ասէ ․ ընդէր զայդ չափ զօրս կոտորե_ զօրս ու_
ցեր ․ զի ոչինչ գոյր 'ի միջի գործ պատե խտեցու
45 րազմի ։ *Արդ արձակեա դու զզօրսդ ցէր
յիւրաքանչիւր տեղիս ․ և ընտրեա դու
ընդ քեզ արս սակաւս ․ որք ընդ քեզ
հանապազ շրջիցին ․ և եկ դու ընդ իս
'ի քաղաքն պտողոմեացւոց ․ և տաց
քեզ զնա 'ի ձեռս ․ և զայլ ամուրս զօ_
րօքն հանդերձ, ն՟ղ 'ի ձեռն լիցի ․ և ես
դարձայց անդրէն ․ զի վասն այսր իսկ
46 եկեալ եմ ։ *Եւ հաւատաց նա 'ի նա ․
և արար ն՟ղ հրամայեաց նմա ․ և արձա
կեաց զզօրսն յիւրաքանչիւր տեղիս
47 յերկիրն հրէաստանի ։ *Եւ եթող
առ իւր 'ի նոցանէ իբրև արս երկու հա_
զարս ․ դարձեալ եթող 'ի նոցանէ զեր
կուս հազարս յերկիրն գալիլեացւոց ․
և

և ինքն գնաց ը՛ նմա հազարաւ միով։
*Եւ իբրև եմուտ յոնաթան 'ի քաղաքն 48
պտղոմէացւոց. առին զդրունս քա
ղաքացիքն. և զնա 'ի ներքս արգելին.
և հանին ընդ սուր զամենեսին. որք
ընդ նմա մտեալ էին։ *Եւ արար տրի 49
փոն զօրս 'ի վերայ զօրացն նորա. որք
էին յերկրին գալիլեացւոց՝ և 'ի դաշ
տին մեծի. զի երթիցեն՝ սատակես_
ցեն զամ զօրս յոնաթանու։ *Նոքա 50
իբրև գիտացին. թէ նա 'ի ներքս ար
գելաւ՝ և ամենեքեան կորեան՝ որք ը
նմա էին. մխիթարեցին զանձինս. և
գնացին միագունդ միաբանութբ 'ի
մարտ պատերազմի։ *Իբրև տեսին 51
զօրականքն. որք 'ի վերայ երթեալ
էին. թէ սրտի մտօք 'ի վերայ իւրա_
քանչիւր ոգւոյն մարտնչէին՝ զանդի
տեցին. թողին, և դարձան։ *Եւ ա 52
քա եկին՝ հասին յերկիրն հրէաստա_
նի խաղաղութբ. կոծ առին՝ լացին
զյոնաթան և զզօրսն. որք ընդ նմա
էին. և էին յերկիւղի մեծի. և նստէր
'ի սուգ ամենայն իէլ. և լային զյոնա
թան։ *Սկսան խնդրել ամ հեթա_ 53
նոսք. որք շուրջ զնոքօք էին. սատա_
կել զնո. զի ասէին այսպէս։ *Ոչ է 54
չիք ոք գլուխ՝ և իշխան 'ի վերայ նց.
որ տայ ընդ մեզ մարտ պատերազմի.
արդ եկայք՝ հասցուք 'ի վերայ. ջնջես
ցուք զյիշատակ նոցա յերկրէ։

ԳԼ: ԺԳ։

Եւ լուաւ շմաւոն եթէ ժողովեաց 1
տրիփոն զօրս բազումս գալ հա
սանել 'ի վերայ երկրին հրէաստանի և
սատակել զնո։ *Եւ ստուգեաց թէ 2
ժողովուրդն յահի և յերկիւղի մեծի
է. և ինքն եկեալ յերուսաղէմ, ժողո
վեաց զժողովուրդսն։ *Մխիթա_ 3
րեաց զնոսա՝ և ասէ. դուք ինքնին գի
տէք. որչափ գործ գործեցաք՝ ես և
եղբարք իմ, և տուն հօր իմոյ. քանի՞
մարտ պատերազմի մղեցաք. կամ ո՞ր
չափ նեղութն համբերեցաք՝ 'ի վերայ
սրբութեց օրինացն և քաղաքիս։
*Զի վն իլի՝ և ձեր ամենեցուն կո_ 4
րեան եղբարքն իմ ամենեքեան. և ես
մնացեալ եմ միայն։ *Եւ արդ՝ քա՛ւ 5
լիցի ինձ խնայել՝ ապաշաւել զանձն իմ
յամ ժամանակս նեղութե. արդ թէ
ինչ չեմ լաւ քան զեղբարսն իմ։
*Բայց սակայն զօրացայց խնդրել 6
զվրէժ ազգի 'ի վն սրբութեցն օրի_
նաց. 'ի վն կանանց և որդւոց. զի աւա
սիկ ժողովեալ են հեթանոսքն ամ,
հասանել՝ սատակել զյիշատակս մեր
յերկրէ։ *Իբրև զայն խօսէր. զուա՛ր 7
թացուցանէր, մխիթարէր զամենայն
8 միտս ժողովրդեանն։ *Եւ տուին պա_
տասխանի. սկսան խօսել 'ի ձայն մեծ՝
և ասեն. դու ես մեր առաջնորդ փո_
խանակ յուդայի և յոնաթանու եղ_
9 բարց քոց։ *Մարտիր զպատերազմս
մեր. և զամ որինչ ասես՝ հնազանդ
10 լիցուք քեզ։ *Եւ ժողովեաց նա զամ
արս պատերազմի. վաղվաղեաց՝ փու
թացաւ՝ և շինեաց զպարիսպն եէմի
11 *Եւ արձակեաց նա զյոնաթան զա
բեսողոմեան զօրօք բազմօք 'ի քա_
ղաքն յոպպէացւոց. և էհան նա անտի
զպահապանսն. և ինքն եմուտ. ամրա
12 ցաւ. և պահէր զնա։ *Յետ այսորիկ
խաղաց, գնաց տրիփոն 'ի քաղաքէն
պտղոմէացւոց զօրօք բազմօք՝ գալ
յերկիրն հրէաստանի. և ածէր ընդ
իւր զյոնաթան 'ի զգուշութի պահ_
13 պանութե։ *Եւ շմաւոն բանակեալ
էր 'ի դիւդայ 'ի կողմանս դաշտին։
14 *Եւ գիտաց տրիփոն, եթէ համբար
ձաւ շմաւոն փոխանակ յոնաթանու
եղբօր իւրոյ. և պատրաստեալ է նա
'ի մարտս պատերազմի. արար հրեշ_
տակս՝ և արձակեաց առ նա՝ և ասէ։
15 *Վն արծաթոյն. զոր պարտէր յոնա
թան յարքունիս՝ արգելեալ կայ աստ։
16 *Արդ՝ տո՛ւր բերել զարծաթն հար_
իւր քանքար. և երկուս որդիս յորդ
ւոց նորա տո՛ւր ածել առիս. զի մի՛
յորժամ արձակեսցուք. ապստամբ
17 լիցիս 'ի մէնջ։ *Եւ գիտաց շմաւոն,
թէ նենգութբ խօսի նա ընդ նմա. ետ
տանել զարծաթն և զպատանեակսն.
դուցէ ինչ թշնամութի լինիցի ընդ
18 ժողովուրդն և ընդ նա։ *Եւ ասի_
ցեն. եթէ ագահեաց յարծաթն. և
չետ տանել զպատանեակսն. և այրն
19 կորեաւ։ *Առա ետ տանել զպատա
նեակսն՝ և զհարիւր քանքարն։ և սա_
կայն ստեաց. և ո՛չ արձակեաց զյօ_
20 նաթան։ *Եւ յետ այսորիկ եկն տրի
փոն 'ի կողմանս երկրին շրջել՝ և սա_
տակել զնոսա. և պատեցին զճանա_
պարհն ադօրայ. և շմաւոն բանակաւն
հանդերձ զառաջս ունէր նորա. յոր
21 կողմ և երթայր նա։ *Եւ որք 'ի միջ
նաբերդին յէէմ էին. յղեցին առ տրի
փոն հրեշտակս. ստիպել զնա. զի ե_
կեսցէ առ նոսա ընդ անապատն. և
22 համբարս բերցէ նոցա։ *Եւ
պատրաստեցաւ տրիփոն գնդաւն հան
դերձ՝ գալ մտանել 'ի գիշերին յայն_
միկ. և ձիւնաբեր եղև յոյժ. վն այ_
նորիկ ոչ կարաց մտանել. չու արար.
և եկն 'ի կողմանս գաղաադու։
23 *Իբրև մերձեցաւ նա 'ի բասկամայ.
անդ

անդ սպան զյօնաթան . և անդէն թա
ղեցաւ ։ *Դարձաւ անտի տրիփոն՝ և 24
եկն յաշխարհ իւր ։ *Եւ առաքեաց 25
շմաւօն՝ և եբարձ անտի զոսկերսն յօ_
նաթանու եղբօր իւրոյ . և բերին՝ և
թաղեցին զնա ՚ի մովդիիմ՝ ՚ի քաղաքն
հարց իւրոց ։ *Կոծ եդին . լացին զնա 26
ամենայն իսրայէլ . և սուգ առին աւ
ուրս բազումս ։ *Եւ անդ շինեաց շի 27
նուա՛ծ ՚ի վերայ գերեզմանի հօր իւրոյ
և եղբարց իւրոց . և բարձրացոյց զնա
գործ քարկուի քարակոփ շուրջանա_
կի ։ *Եւ կանգնեաց ՚ի վերայ նորա 28
բրգունս դէմ յանդիման . և կացոյց
անդ երիս վառեալս հօրն և եղբարցն
դէմ ընդդէմ ։ *Սեամբք բարձրու_ 29
թեան վանդակապատ . և արար իւր
անուն յաւիտենից . և եդ զկողիւք
վանդակին գործ քանդակի նաւաց
նմանութիւն . զի երևելի կայցեն՝ որք
անցանեն ընդ ծով նաւուք ։ *Աս 30
շիրմօք . զոր արարին ՚ի մովդիիմ մին_
չև յօրս յայս ։ *Եւ տրիփոն դնայր 31
նենգութեամբ ընդ արքայի անտիոքայ
մանկան . և սպան զնա ։ *Եւ թագա 32
ւորեաց ընդ նորա . և թագ էառ նա
զասիացւոց . և արար հարուած մեծա_
մեծս յերկրի ։ *Եւ շինեաց շմաւօն 33
զամուրսն հրէաստանի . բարձրացոյց
պարսպօք . և կանգնեաց աշտարակս .
դրամբք՝ և նգօք հաստատեաց . և պն
դեաց զամուրսն համբարօք ։ *Եւ կո 34
չեաց շմաւօն արս ընտիրս . և առաքեաց
առ դեմետր . զի արասցէ թողութիւն երկ
րին . զի ամ̃ գործքն տրիփոնայ յափշ_
տակութիւնք էին ։ *Եւ առաքեաց դե 35
մետր թագաւոր ըստ բանիցս ը̃ այսո
ցիկ . պատասխանի ետ նմա . և գրեաց
հրովարտակս ը̃ օրինակիս ը̃ այսմիկ ։
*Դեմետր արքայ առ շմաւօն քահա_ 36
նայապետ՝ առ բարեկամ թագաւո_
րաց՝ և առ ամ̃ ծերակոյտ ազգիդ հրէ
ից՝ ողջոյն ։ *Պսակդ ոսկի՝ և զօրհնու 37
թիւն . զոր ետուք բերել մեզ՝ ընկալաք . և
պատրաստք եմք առնել զխաղաղութի
մեծ՝ և գրել առ իշխանս հարկահա_
նաց . զի թողցին ձեզ պարտիքն ։ *Եւ 38
զոր միանգամ հաստատեցաք առ ձեզ՝
հաստատուն կացցէ . և ամուրքդ զոր
շինէք՝ այդ ձեզ իսկ լիցին ։ *Եւ թո_ 39
ղեալ լիցի ՚ի մէնջ ձեզ մեղք ակամայ
մինչև յայսօր ժամանակի . և զպսակն՝
և ըէ զոր պարտիք՝ և ինչ այլ ինչ որ մաքս ե_
լանէ յերուսաղէմ . այլ մի ելցէ ։
*Եւ թէ որք պիտանիք իցեն ձեր . և ար 40
ժանք իցեն ՚ի մեր գիր մտանել՝ մտ_
ցեն համարձակ . և եղիցի մեզ ընդ ձեզ
խաղաղութի ։ *Յամին հարիւրորդի 41
եօթանասներորդի բարձաւ լուծն հե
թանոսաց յիլեան տոհմէ անտի ։
42 *Եւ սկսաւ ժողովուրդն գրել ՚ի
մատեանս իւրեանց . և ՚ի կտակս վա_
ճառաց իւրեանց . յամին առաջնոր_
դի յաւուր շմաւօնի մեծի քահանայապե
տի՝ առաջնորդի՝ և զօրավարի ազգին
43 հրէից ։ *Յաւուրսն յայնոսիկ պա_
տեաց նա զքաղաքն գազացւոց . և պա
շարեաց զնա զօրօք . և արար անդ մե
քենայս . և մատոյց ՚ի պարիսպ անդր .
44 և կործանեաց աշտարակ մի ։ *Եւ ելին
՚ի մեքենայէ անտի՝ և յարձակեցան ՚ի
ներքս ՚ի քաղաքն . և եղև խռովութի
45 յոյժ ՚ի քաղաքի անդ ։ *Եւ դիմեցին
առ հասարակ քաղաքացիքն կանամբք
և մանկտովք հանդերձ . ճիչ առեալ՝
և զօձիս պատառեալ՝ և զաղաղակ բար
46 ձեալ կարդային առ շմաւօն ։ *Եւ
աղաչէին ձեռն տալ նոցա ։ զի մի դա
տեսցէ զնոսա ըստ չարութեան նց̃ . այլ
ըստ ողորմութեան իւրում գթասցի ՚ի
47 վ̃ նոցա ։ *Եւ հակեցաւ շմաւօն . և
ցածոյց զպատերազմն . և հրամայեաց
հանել զնս̃ արտաքս քան զքաղաքն . և
սրբեցին զապարանսն յոմ̃ աղտեղու
թէ պղծութեան կռոցն . և ապա եկն՝
եմուտ ՚ի ներքս ցնծութբ̃ և օրհնու_
48 թբ̃ ։ *Եւ սրբեաց ՚ի նմանէ զամ̃ պղղ
ծութիւս . և բնակեցոյց ՚ի նմա արս՝
որք զօրէնսն պահիցեն . ամրացոյց և
զնա . և շինեաց ՚ի նմա բիւր ազգի գոր
49 ծած ապարանից ։ *Իսկ որք ՚ի միջնա
բերդն էին յեմ̃ արգելեալք՝ նեղեալք՝
պաշարեալք կային . զի ոչ էր նց̃՝ ոչ ել
և ոչ մուտ . ոչ գին . և ոչ վաճառ . և
նեղեալք սովամահ էին . և բազումք ՚ի
50 նոցանէ սատակեցան ։ *Աղաղակեցին
առ շմաւօն . աղաչէին կալ առաջի նր̃ .
նա ետ նց̃ ձեռն . և եհան զնս̃ անտի .
և սրբեաց նա զմիջնաբերդն յամ̃ պղղ
51 ծութեանց նոցա ։ *Եւ եկն՝ եմուտ նա
անդր ՚ի քսաներորդի երրորդի ամ_
սոյն, յերկրորդում ամսեանն . յամին
հարիւրորդի եօթանասներորդի ա_
ռաջներորդի մտանէր անդր՝ օրհնու
թբ̃՝ գոհութբ̃ ոստօք արմաւենեօք . ՚ի
ցնծութի փողոյ և սրնգի . զի խորտա
կեցաւ մեծ թշնամի ՚ի տանէն իլի ։
52 *Եւ հրամայեաց նա առնել զտօնն
զայն, ամի ամի ըստ աւուրն ը̃ այնմիկ՝
53 ուրախութբ̃՝ և ցնծութբ̃ ։ *Ամրա_
ցոյց նա զլեառն տաճարին , առ միջ
նաբերդաւն . և բնակեալ էր ինքն ՚ի
ներքս սեպհական գնդաւն հանդերձ ։
54 *Եւ ետես շմաւօն զյօնաթան զորդի
իւր , եթէ այր կատարեալ է ՚ի չափ
հասեալ է . էառ՝ և կացոյց զնա իշխան

զօ-

զօրավար՝ առաջնորդ՝ի վերայ ամենայն զօրացն. և կացոյց զնա՝ի կողմանս գաղերայ։

Գ.Ի: Ժ.Դ:

Յամին հարիւրորդի եօթանասն երորդի երկրորդի. զօրաժողով լիներ դեմուտը արքայ. և անցանէր՝ի կողմանս մարաց և պարթևաց խնդրել իւր անտի Թիկունս. զի եկեսցէ՝ տացէ մարտ պատերազմի ընդ տրիփոնայ։ * Իբրև զայն լսեր արշակ արքայ պարսից և պարթևաց, եթէ եկն՝ և եմուտ դեմուտը՝ի սահմանս աշխարհի նորա. արձակեաց նա մի յիշխանաց իւրոց՝ երթալ և ձերբակալ առնել զնա։ * Գնաց նա՝ և տակաւին զզօրսն դեմուտրեայ. և առ բար զնա ձերբակալ. եկն՝ և տաճ. կալաւ զդեմուտր առաջի արշակայ։ և հրամայեաց կապել զնա՝ի կապանս և դնել՝ի բանտի։ * Յետ դադարեաց՝ի խաղաղութեն երկիրն ամ՝ յաւուրս շմաւճան. և յաւելոյր բարիս՝ի բարեաց վերայ ազգին իւրեանց. տիրեր նա՝ի վերայ գաւառացն։ * Յետ ժողովեր զգերիս բազումս. տիրեր՝ի վրայ կողմանցն գաղիրծնայ՝ և բեթսուբայ. և ակառեանց։ * Յետ գործեին զերկիր իւրեանց խաղաղութիւն։ և երկիրն ապր զպտուղ իւր. և ամ փայտ ծառատունկ տայր զբեր իւր առատութիւն։ * Ելեր՝ի հրապարակս նատեին. ձառ արկեալ զբանից բարութիւն ընդ միմեանս խորհեին։ երիտասարդք զգ փառս զգեցեալք, զարդարեալք՝ի զարդ պատերազմի։ * Ո քաղաքս պնտեին համբարզք. և զանձինս պատրաստեին պատրաստութիւն զարդու՝ ամրութիւն զինու. մինչև երթայր անուն փառաւորութիւն նորա մինչև՝ի ծագս երկրի։ * Յետ առներ խաղաղութիւն. և ցնծայր իսրայէլ յուրախութիւն մեծ։ * Յետ նստեին իւրաքանչիւր ընդ որթով իւրեանց՝ և ընդ թզենեաւ իւրեանց. և ոչք զարհուրեցուցանէր զնոսա։ * Յետ պակասեցան ամենեքեան. որք մարտնչէին ընդ նոսա՝ յերկրէ. և թագաւորքն խորտակեցան յաւուրս իւրեանց։ * Յետ հաստատեաց՝ և զօրացոյց զնոսա ժողովրդեանն՝ խնդրել զվրէժ օրինացն. և զամենայն չարս՝ և անօրէնս ջնջեաց յերկրէ։ * Փառաւորեցոյց զսբթութիւնն. և բազմացոյց զսպաս սրբութեանն։ * Ու եղև՝ի հռոմ քաղաք՝ մինչև՝ի կողմանս սպարտիացւոց, եթէ մեռաւ յովնաթան. և արտմեցան յոյժ։

17 * Այլ երբև լուան եթէ շմաւճան եղբայր նր կայ՝ի գլուխ քահանայութեն ընդ նր. և տիրեալ հաստատեալ ու նի զքաղաքս և զգաւառս. որք՝ինն
18 սայն էին։ * Երեշտակս արարին. և հրովարտակս գրեցին՝ի տախտակս պղնձիս. նորոգել զկին բարեկամութիւն. զոր ուխտեցին՝ և հաստատեցին առ յուդայ՝ և առ յովնաթան եղբայր նորա։ * Յետ երբև բերին՝ ընթերցան առաջի ժողովրդոցն երուսաղէմ. և այս պատճէն հրովարտակացն. զորս առաքեցին սպարտիացիքն։ * Սպարտիացւոց իշխանք և առաջնորդք մեծաւ քաղաքաւ հանդերձ. առ շմաւճան մեծ քահանայ. և առ ծերակոյտ իշխացւոց՝ և առ քահանայս. և առ ամ գունդ հրեից եղբարս մեր՝ ողջոյն։ * Երեշտակք. որք արձակեցան՝ի ձէնջ առ մեզ. պատմեցին մեզ վասն փառաց և պատուոյ ձերոյ. և ուրախ եղեաք՝ի գալստեան գոցա։ * Յետ գրեցաք մեք զպատգամս ձեր՝ի մատեանս խորհրդոյ գնդի մերոյ՝ օրինակ զայս՝ Նումենիոս անտիոքեան. և անտիպատրոս յասօնեան հրեշտակք հրեից. որք եկին առ մեզ նորոգել զբարեկամութիւնն ընդ ազգի մերում։ * Յետ հաճոյ թուեցաւ ամ սպարտիացւոց ընդունել զարան մեծաւ փառաք. և զպատգէն բանից նոցա դնել՝ի տեղի երևելի՝ի մատեանս խորհրդոյ գնդի սպարտիացւոց։ և պատասխանի արարին հրովարտակացն առ շմաւճան մեծ քահանայ։
24 * Յարձեալ յետ այսց ժամանակաց. շմաւճան հրեշտակս առնէր անդրէն՝ի հռոմ մեծաւ պատարագաւ. և ոսկով վահանաւ՝ի հաղար քանքարէ. զի երթիցէ հաստատեսցէ զառաջինն բարեկամութիւնն և թիկունս։
25 * Իբրև զայն լուան գունդքն հռոմայեցւոց. սկսան խորհիլ՝ և ասել. լսկ արդ զինչ երթայեաց երթիս դարձուսցուք շմաւճան՝ և որդւոց նորա։ * Ո՞՛ի հաստատեաց նա և եղբարք իւր՝ և առն հօր իւրոյ զայն առ մեզ բարեկամութիւն. հարկանելով հաստատեաց զմեզ ընդ իւր՝ի բարեկամն և՝ի թիկունս։ և հաստեցին նմա ազատութիւն. և գրեցին զայս՝ի տախտակս պղնձիս. և կանգնեցին նմա արձան՝ի լերինն սիոնի։ * Յետ այս պատճէն է գրոյն. զոր գրեցին՝ յամին հարիւրորդի եօթանասներորդի երկրորդի. որ օր ուրբաթ էր ամսոյն՝ իվր՝ յամին երրորդի առ քահանայ

քայ բարձրացոյց զքահանայապետուԹԹեն ։ * Եւ ամն այսր ամենայնի ընդ 39
բուն բարեկամս փառաւորեաց զնա՝ ի
փառս մեծուԹԹե ։ * Օ՛ի լուաւ եղևնամս. 40
եԹէ անուճանեալ կոչին հրեայք զա
րեկամՔ հռոմայեցւոց. եղբարՔ՝ և Թի
կունՔ՝ և նիզակակիցՔ. և զի ընկալան
զհրեշտակսն շմաւոնի փառաւորուԹ ։
* Օ՛ի հրեայքն ինՔեանՔ և քահա 41
նայքն հաՃեցան. յանձն առին իշխան
քահանայապետ կացուցանել զնա յա
ւիտեանս ժամանակի. մինչև կանգ
նեսցի մարգարէ հաւատարիմ։ * Օ՛ի 42
լինցի նՄ զօրավար առաջնորդուԹԹե. և
զի փոյԹ լինցի նմա վՃ սրբոցն. և կա
յուցանել՝ ի նՄ ձեռանէ՝ ի վՃ գոր
ծոց նոցա. ՚ի վՃ գաւառաց նՄ. ՚ի վՃ
պինու զարդուս նոցա. և ՚ի վերայ ամ
րոցի նոցա ։ * Եւ զգի փոյԹ լինցի նմա 43
վասն սրբոցն. և Նաազանդեայնն նոցա
Ամ ազգք. և յանուն նորա կնքիցին
Ամ մարհակք աշխարհի. զի իշխան լի
ցի արկանել Ծիրանիս. և զարդարիլ
ոսկւով ։ * Եւ մի ոք իշխեսցէ ՚ի ժողո 44
վրդոց անտի կամ՚ի քահանայից ընդ
դէմ դառնալ հրամանաց նՄ. և կամ
ժողովել ժողովս յերկրի նՄ առանց
նորա. կամ զգենուլ Ծիրանիս. կամ
արկանել շիւղ ոսկւոյ ։ * Օ՛ի եԹէ ոք 45
մի ինչ յայսցանէ անցցէ՝ և կամ անար
գեսցէ՝ մնասպարտ լիցի ։ * Եւ հա 46
Ճոյ Թուեցաւ ժողովրդեանն առնել
շմաւոնի ըստ բանիցս այսոցիկ ։
* Եւ առ յանձն շմաւոն. և հաՃեցաւ 47
կալ՚ի գլուխ քահանայապետուԹԹե.
լինիլ սպարապետ զօրավար գնդին
հրեաստանի. և կալ գլուխ քահա
նայից. և առաջնորդել ամենեցուն ։
* Եւ զգերս զայս գրել՚ի տախտակս 48
պղնձիս. և հրամայեցին դնել յամրի
՚ի նշանաւոր և յերևելի տեղւոջ՚ի
մՋ սրբոցն ։ * Եւ զսպատաՃենս 49
նոցա դնել՚ի գանձի. զի շմաւոն և
որդիք նորա զայն առ իւրեանս ունի
ցին հանապազ ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ առաքեաց անտիոքոս որդի դե
մետրեայ արքայի հրովարտակս
՚ի կղզեաց անտի առ շմաւոն քահա
նայապետ՝ և կուսակալ ազգին հրեից՝
2 և առ ամենայն ազգս նՄ։ * Եւ ու
նէին հրովարտակքն զօրինակ զայս.
արքայ անտիոքոս. առ շմաւոն մեծ
քահանայապետ առ կուսակալ ազգին
3 հրեից՝ ողջոյն ։ * Ո՛անզի ոմանք անօ
րէնք եկին՚ի բուռն եղեն արքայու
ԹԹե հարցն իմոց. և արդ ես աւասիկ
՚ի հան

'ի խնդիր եմ անդրէն շինել՝ կանգնել՝
հաստատել զնոյն արքայութիւն. ով
էր զառաջինն. արդ՝ ես զօրաժողով
եմ զօրօք բազմօք՝ պատրաստեալ նաւս
պատերազմի։ * Ելանել՝ և խնդրել 4
զվրէժ հարց իմոց յազգաց վնասակա
րաց երկրիս մերոյ. և որք աւերեցին
զքաղաքսն մեր զմեծամեծս։ * Արդ 5
հաստատեալեմ քեզ զամ ուխտ հար
ցն. զոր թողին ձեզ թագաւորքն
առաջինք. և որ ինչ այլինչ հաս օրէն
հարկի իցէ, թողեալ լիցի քեզ։ * Եւ 6
հրամանս ետ տուաք, զի իշխան լիցիս
հատանել առանձինն դահեկան յաշ
խարհի քում։ * Եւ երուսաղէմ և սր 7
բութիւնքդ ազատք լիցին յամենայնէ.
և զէնդ և զարդդ՝ զոր գործեցեր, և
զամուրսդ՝ զորս ամրացուցեր՝ քեզ լի_
ցին այդուքիկ։ * Եւ ամ պարտք ար_ 8
քունի, հարք, և օրէնք՝ որք այսու
դային՝ քեզ լիցին յայսմհետէ մին_
չև յաւիտեանս ժամանակաց։ * Այլ 9
իբրև հասցուք 'ի տէրութիւն մեր. փա_
ռաւորեսցուք զքեզ՝ և զազգ քո. և
զտաճարդ՝ 'ի փառս մեծութե. զի յայտ
նի լիցին փառքն ձեր ընդ ամ երկիր։
* Յամին հարիւրորդի եօթանասներոր 10
դի չորրորդի եկն՝ էհաս անտիոքոս յեր
կիրն հարց իւրոց. ժողովեցան առ նա
ամ զօրք. և սակաւք ինչ մնացին առ
տրիփոնայ։ * Եւ հալածեաց զնա ան 11
տիոքոս. և եած՝ էարկ զնա 'ի դօրայ ծո
վեզերեայց։ * Եւ թողին զնա ամե_ 12
նայն զօրքն. և իբրև տեսին զչա_
րիսն. որք անցին ընդ նա։ * Անտիո_ 13
քոս եկն՝ և բանակեցաւ շուրջ զդօ_
րաւ երկոտասան հազարաւ՝ մարտիկ
պատերազմօղ արամբ. և ութնհա_
զար հեծեալ սպառազինաւ։ * Եւ 14
զծովակողմն փակեաց նաւօք. և 'ինեղ
էարկ զքաղաքն 'ի ծովէ և 'ի ցամաք
կուսէ. և ոչ զոք թողուին ելանել։
* Եւ եկն նումենիոս. և որք ընդ նմա 15
էին. բերին հրովարտակս 'ի հռոմ քա
ղաքէ առ թագաւորս երկրին. յորս
գրեալէր այսպէս։ * Ղուկիոս հիւ_ 16
պատոս հռոմայեցւոց՝ առ արքայ պտո
ղոմէոս ողջոյն։ * Ծերքդ 'ի հրէաս_ 17
տանէ եկին առ մեզ նորոգել զառա
ջին սէր բարեկամութե՝ նիզակա_
կիցս և թիկունս մեզ. զորս արձա_
կեալ առ մեզ շմաւօնի քահանայա_
պետի՝ և դնդին հրէից։ * Բերին մեզ 18
1000 վահան ոսկի 'ի հինգհազար քանքա_
րէ։ * Վասն այսորիկ հաճոյ թուե_ 19
ցաւ մեզ՝ գրել առ թագաւորս երկ_
րիդ՝ և ամենայն ազգացդ. զի մի ոք
ինչ չարի խորհիցի 'ի վերայ նոցա. և

մի տայցեն մարտ պատերազմի ը քա
ղաքս դոցա՝ և ընդ երկիր. զի մի դօ_
քա ընկեր լիցին մարտի թշնամեաց.
20 * Հաճոյ թուեցաւ մեզ առնուլ զվա
21 հանն 'ի դոցանէ։ * Արդ եթէ իցեն
արք անօրէնք փախուցեալք յերկրէ
դոցա՝ 'ի ձեռս տաջիք շմաւօնի քահա
նայապետի. զի խնդրել մարթասցի
22 զվրէժ ըստ օրինացն իւրեանց. * Եւ
այսպէս գրէր առ դեմետր արքայ. և
առ աթաղոյ. և առ արիարեթ. և առ
23 արշակ։ * Յամ գաւառս. ուրինչ բար
ւոք թուիցի սպարտիացւոց. և 'ի դէ_
ղոս. և 'ի մինդոնայ. և 'ի սիկոնայ. և 'ի
կարադայ. և 'ի սամոն. և 'ի պամփիւ
լայ. և 'ի փասելիդայ. և 'ի սիդեն. և 'ի
սարադօն. և 'ի պորտունիայ. և 'ի կնի
24 դոս. և 'ի կիպրոս. և 'ի կիւրէն։ * Եւ
պատճէն հրովարտակցն գրեցին առ
25 շմաւօն քահանայապետ։ * Եւ անտի
ոքոս արքայ եկն պաշարեաց զդօրայ.
և 'ի վաղիւ անդր մատուցանէր առ
նա մեքենայս, և ձեռնարկէր 'ի նա. և
'ի ներքս արգելեալ պաշարեալ պա_
հէր զտրիփոն։ և ոչ ել ումեք դուր 'ի
ներքուստ արտաքս՝ և ոչ մտաւ արտա_
26 քուստ 'ի ներքս։ * Եւ յղեաց շմաւօն
'ի թիկունս նմա արս ընտիրս մրտիկս
պատերազմօղս, երկուս հազարս սպա
ռազէնս. և 'ի պատարագս հանդեր_
27 ձեալս յոյժ ոսկի և արծաթ։ * Այլ
անարգեաց զամ բանսն. զոր ուխտեաց
28 նմա. և օտարանայր 'ի նմանէ։ * Եւ
առաքեաց նա զաթենոբիոս՝ զմի 'ի բա
րեկամացն իւրոց. խօսս 'իմէջ առնել
ընդ նմա՝ և ասել. դուք իշխեալ զօրա
ցեալ ունիք զքաղաքս թագաւորու_
թե իմոյ. զքաղաքն յոպպէացւոց. և
գազարացւոց. և զմիջնաբերդն երէմի.
29 * Զսահմանս նոցա աւերեցիք դուք.
և հարուածս մեծամեծս հասուցիք
'ի վր երկրիս նր. տիրեցիք դուք կող
մանց բազմաց՝ և գաւառս բազումս
30 հատիք իմոյ տէրութե։ * Արդ տուք
'ի դուրս զքաղաքս՝ և զգաւառս՝ և
զհարկս նոցուն. և որինչ միանգամ
բռնութբ կալեալէ ձեր 'ի մէնջ. ար_
տաքոյ սահմանացն հրէաստանի։
31 * Ապա եթէ ոչ, տուք փոխանակ այնո
ցիկ հինգ հարիւրքանքար արծաթոյ.
և զխափանած հարկաց քաղաքացն,
զորս ցայսօր խափանեցիք՝ այլևս հինգ 500
հազար քանքար։ ապա եթէ ոչ՝ եկես
ցուք՝ հարցուք՝ վանեսցուք զերկիրն՝
32 և սատակեսցուք։ * Եւ իբրև եկն
աթենոբիոս բարեկամ արքային յէմ.
ետես զփառս շմաւօնի. և զսպաս զսկ
ւոյ. և զարծաթոյ. և զհանդերձս

պատրաստութեան զօրաց բազմաց. յոտն
կայր առաջի նորա. և շքով տայր զպատ
գամս թագաւորին: *Պատասխանի 33
ետ նմա շմաւոն՝ և ասէ. ոչ յերկիր
օտար ուրուք մտեալ եմք. և ոչ 'ի բա_
ժին ուրուք տարապարտուց ձեռն բա
նութե մխեալ եմք. զվիճակ ժառան
գութե հարցն մերոց վտարանդի լեալ
յանպարտ թշնամեաց տարապար_
տուց: *Քաջութե ժամանակ գտեալ 34
խնդրեցաք: *Իսկ վն յոպպէացւոց քա 35
ղաքին. և գազարայ՝ զոր դուքն խն_
դրէք. նոքա բազում գործեցին 'ի մէջ
աշխարհին մերում, վրէժ խնդրեցաք.
վասն այսորիկ տուժիցուք հարիւր
քանքար: և ոչ ետ նմա բանիցն պա_
տասխանի: *Եւ դարձաւ բարկութե 36
առ թագաւորն. և պատմեաց նմա
զփառսն շմաւոնի. և զամ պատրաս_
տութի զոր ետես սպասուց նորա. և
բարկացոյց յոյժ զթագաւորն: *Եւ 37
տրիփոն փախեաւ յորթոսիայ: *Եւ 38
թագաւորն գումարեաց զկենդեբոս
ծովեզերեայց սպարապետն. և զօրս
բազումս հեծեալս և հետևակս ընդ
նմա: *Պատուէր ետ նմա. զի բանա_ 39
կեսցի դէմ յանդիման հրէաստանի.
և շինեսցեն զամուրսն 'ի պատրաս_
տութիւն մարտի պատերազմի ընդ
զօրսն իսրայելացւոց. և ինքն թագաւորն
զհետ էր տրիփոնայ: *Խաղաց՝ գնաց 40
կենդեբոս. եկն՝ եհաս 'ի կողմանս յա
մնեայ. և սկսաւ գրգռել զզօրսն. և
մխել՝ 'ի հրէաստան. գերել՝ և սպանա
նել. և շինեաց նա զկեդրոն: *Եւ 41
գումարեաց անդ հեծելազօրս բա_
զումս. զի մխեսցին 'ի հրէաստան. և
պաշարեսցեն զճանապարհս նոցա.
որպէս հրաման ետ թագաւորն:

ԳԼ: ԺԶ:

Եւ ել յոհան 'ի գազարայ. և եկն՝ 1
պատմեաց շմաւոնի հօր իւրում.
որպէս և գնայր կենդեբոս: *Եւ կոչ 2
եաց շմաւոն զերկոսին որդիսն զյու_
դայ. և զյոհան. և ասէ ցնս՝ ես և եղ
բարք իմ՝ և տուն հօր իմոյ մարտ պա_
տերազմի տուաք ընդ թշնամիսն իսրա
յելացւոց 'ի մանկութէ մերմէ մինչև յայսօր
ժամանակի. և յաջողեցան գործքն
բազմիցս մե 'ի ձեռս մեր փրկել զբազում
զազգս իսրայելացւոց: *Բայց արդ ծերա 3
ցայ. և դուք հերիք էք յամս իմ. փո_
խանակ իմ և եղբօր իմոյ. արդ ելէք
մարտերուք 'ի վերայ ազգիդ մերոյ.
և զօրութի օգնութեց յերկնից եղիցի
ընդ ձեզ: *Եւ ընտրեաց նա յաշխար 4
հէ անտի իբրև քսան հազար հեծեալ
սպառազէն. և խաղաց 'ի վր կենդե_
5 բոսեայ: *Եւ եկին՝ ագան այն օր 'ի
մովդիիմ. ընդ առաւօտն կանխեալ
լինէին դաշտամուխ. անդ տեսանէին
զօրս բազումս հեծեալս և հետևակս.
որք գային ընդդէմ նց. և հեղեղատ
6 մի էր 'ի մէջ երկոցունցն: *Եւ ճակա
տեցաւ յանդիման նց ինքն և զօրքն.
իբրև հայեցաւ՝ և ետես զզօրսն՝ եթէ
դանդաղեցան անցանել ընդ հե_
ղեղատն. յառաջ ինքն նախհատակե_
ցաւ, հապա զօրքն միագունդ զկնի
7 փոխեցան: *Եւ բաժանեաց յերկուս
գունդս զհեծելազօրն 'ի մէջ հետևա_
կացն. և էր հեծելազօրն կարի յոյժ:
8 *Փող հարին՝ խրախոյս բարձին, 'ի վր
յարձակեցան. 'ի պարտութի մատ_
նեցաւ կենդեբոս՝ և անկան 'ի նոցա
նէ յաւուր յայնմիկ վիրաւորք բա_
զումք. և որք մնացեալ էին՝ փախս_
9 տեայ անկանէին յամուրսն: *Յայնմիկ
խոց մնայր և յուդայ. բայց յոհան զհետ
լինէր փախստէիցն. մինչ ածէր առ
կանէր զնս 'ի կողմանս կեդրոնայ. զոր
10 շինեաց: *Եւ մեկնեցան նոքա ընդ
բրգունսն 'ի կողմանսն ազովտայ. և
հրձիգ արար զնս. յայնմ այրեցան 'ի
հրոյ իբրև արք երկու հազարք. և
ինքն դարձաւ 'ի կողմանս հրէաստա_
11 նի խաղաղութե: *Եւ պտոլոմէոս
աբուբբեանց էր կացուցեալ կող_
մանցն դաշտին երիքովի. և ունէր նա
12 արծաթ և ոսկի յոյժ: *Զի էր նա
13 փեսայ քահանայապետին: *Եւ հպար
տացաւ 'ի սիրտ իւր. մեծամտեցաւ 'ի
խորհուրդս իւր. և կամէր տիրել 'ի
վերայ կողմանցն գաւառին. և խոր_
հուրդ խորհէր նենգութե 'ի վերայ շմա
ւոնի և որդւոցն նորա, ջնջել զնոսա
14 'ի միջոյ: *Եւ շմաւոն շրջէր 'ի կող_
մանս գաւառացն. խնամէր՝ և տեսա_
նէր զպէտս նոցա. և եկն՝ էջ յերիքով
ինքն և մատաթի. և յուդայ՝ որդիք
նորա. յամին հարիւրորդի եօթա_
նասներորդի եօթներորդի. յամ_
սեանն մետասաներորդի. այս է ամիս
15 շաբաթու: *Եւ ընկալաւ զնոսա պտո
ղոմէոս 'ի մեծարանս նենգութե 'ի
քաղաքի անդ դոքայ՝ զոր շինեաց. և
արար ուրախութի կոչնոյն. անդ 'ի
16 դարանի առնէր արս: *Եւ իբրև կե
րին՝ և արբին. շմաւոն և որդիքն իւր
արբեցան. յարեաւ պտոլոմէոս թա_
քուցելոքն հանդերձ. առին զզէնս
իւրեանց. և մտին 'ի վերայ շմաւոնի.
և սպանին անդէն 'ի տաճարի անդ
զնա՝ և զորդիս իւր՝ և զծառայսն. որք
17 ընդ նմա էին: *Եւ արարին անօրէ_

նու_

նութեամբ. և հատուցին չար փոխա
նակ բարւոյ։ *Եւ գրեաց պտղո_ 18
մէոս առ արքայն. զի զոր 'ի Թիկունս
արձակեսցէ նմա. զի 'ի ձեռս տացէ
նոցա զքաղաքսն իւրեանց՝ և զհարկս։
*Օ կեան արձակեաց 'ի կողմն Գազա 19
րայ. բառնալ անտի զՅովհաննէս. և
գրեաց նա առ զօրագլուխսն. զի եկես
ցեն՝ և առցեն 'ի նմանէ ոսկի և ար_
ծաթ. և պարգևս բազումս։ *Եւ 20
այլս արձակեաց յԵրէմ. զի աճապա_
րեսցեն հասցեն՝ առցեն զլեառն տա
ճարին։ *Այր մի ընթացաւ յառաջա 21
գոյն 'ի Գազարայ. գոյժ ետ Յովհան_
նու՝ թէ կորեաւ հայր նր և եղբարք
իւր. և զքեն ևս յղեալ է նենգութե՝
22 զի սպանցեն զքեզ։ *Իբրև լուաւ՝
զարմացաւ յոյժ՝ և յիմարեցաւ. և ըմ
բռնեաց զարսն զայնս. և անդէն սպան
զնոսա. իբրև գիտաց եթէ նենգու_
23 թե եկեալ էին կորուսանել զնա։ *Եւ
այլ ինչ բանք՝ որք իցեն զՅովհաննէ
վասն մարտի պատերազմաց. կամ
այլոց քաջութեանց. կամ շինուածոց
պարսպաց. կամ գործոցն բարութե։
24 *Այն ամենայն գրեալ է 'ի մատեանս
քահանայից. յորմէհետէ եկաց նա
քահանայապետ զկնի հօր իւրոյ։

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ.

Գլուխ Առաջին։

Առ եղ բայրս հրէ այսոց 'ի

ԱՌ ԵՂ 1
ԲԱՅՐՍ ՀՐԷ-
աստանեայս.
որք 'ի կողմանս
եգիպտացւոց
էն. յեղբարց
հրէից ողջոյն.
խաղաղութի բազ
մաւ։ *Բարւոք արասցէ 'ի ձեզ Ած. և 2
յիշեսցէ նա զուխտն. զոր եդ ը աբ_
րահամու. ընդ իսահակայ. և ընդ յա
կոբայ. ընդ հաւատարիմ ծառայս
իւր։ *Եւ տացէ ձեզ զսիրտ յամի պաշ_ 3
տել զնա. և առնել զկամս նորա յան
ձինս միադիւրս. և 'ի սիրտս կամա_
կարս։ *Բանալ զաչս և զականջս սր 4
տից ձերոց, յօրէնս իւր և 'ի հրամանս
իւր։ առնել խաղաղութի։ *Եւ լսել 5
խնդրուածոց ձերոց. հաշտեսցի ընդ
ձեզ. և մի 'ի ձեռաց թողցէ զձեզ 'ի
ժամանակս նեղութե։ *Եւ արդ՝ այժ 6
միկ կանխեմք մեք յաղօթս մեր վասն
ձեր։ յամս թագաւորութե դեմետրի։
7 *Յամին հարիւրորդի վաթսներոր_
դի իններորդի. մեք հրէայք գրեցաք
զայս առ ձեզ 'ի նեղութեն, որ հասեալ
էր 'ի վ՜րա մեր 'ի ժամանակի անդ՝ յոր
ում եկաց յեսու յասօն. և որք ը նմա
էին 'ի սուրբ երկրէն և յարքայութե
8 անտի։ *Եւ հրձիգ արարին զդրունսն.
և հեղին զարիւն անմեղ։ աղօթս մա
տուցաք մեք Տն. և լուաւ մեզ. և
մատուցաք մեք ուխտ՝ և խունկս՝ և
պատարագս նաշհօք. և եդաք մեք
9 զհացն յաձախսայ առաջի։ *Եւ արդ՝
արասջիք դուք ‖ զաւուրսն տաղաւա ‖Ղեւտ. 23.24.
րահարաց. յամսեանն քասղև։
10 *Յամին հարիւրերորդի ութսներոր
դի ութերորդի։ որ յեհմացւոց. և 'ի
ծերակոյտ հրէաստանեայց. և 'ի յու
դայէ՝ առ երիստաբուղոս վարդա_
պետ պտղոմեայ արքայի. որ է ինքն
յազգէ քահանայիցն օծելոց սակի.
որք էին 'ի կողմանս եգիպտացւոց հրէ
այք. ողջոյն ընդ ձեզ և խաղաղութի։
11 *Ի մեծամեծ վշտաց ապրեալք յայ.
մեծապէս գոհանամք զնմանէ. ոչ զի
զիարդ 'ի մարտ պատերազմի պատրաս
տեալ էաք ընդ առն թագաւորի. զի

նա ինքն եռացոյց. և եհեղ զայնոսիկ։
12 * Որք եկեալ՝ պատեալ՝ պաշարեալ
պահէին զբը քաղաքն ։ քանզի ի ժա-
մանակի իբրև դիմեաց ինքնին իշ-
13 խանն ի կողմանս պարսից ։ * Լ՚նթիւ
անհամար զօրացն հանդերձ. և անդէն
անկան՝ կործանեցան շուրջ զանմեայ
տաճարատն . ի խորհուրդ յիմարուե
խորհեցան նոքա . զնեեմեայ տաճա-
14 բատն ։ * Օ՚ի իբր քննակութիւն ինն հա
սեալ կայր ի տեղի անդր ինքնին ան
տիոքոս՝ և որք ընդ նմա բարեկամքն
էին առնուլ զգանձան նմա, իբրև ի
պատճառս վարձանաց համարի ։
15 * Լ՚ռաջի արարին քահանայք տաճա
բին զնմա։ և նա յօժարեցաւ գալ, մոա
նել սակաւուք ի ներքս . իբրև եղև
միջամուտ սրահիցն համարձակ . ըզ
դրունն առին զարտաքինս պարս-
պայն՝ ընդ որ եմուտ անտիոքոս ։ * Լ՚ռ 16
բացին զպատուհանս գաղտնիս . որք
ընդ առաստաղակալքն էին . և ընդ-
այն սկսան հոսել վիրգս մեծամեծս.
և անդէն զառաջնորդն գնդապետն հան
դերձ սատակեցին ։ իբրև զնոսա ի
ներքս յօշեցին, հանին զկառափունն՝
և ընկեցին ի պրպտին ի մէջ զօրացն։
17 * Ա՚ստն այսր ասի օրհնեալ Լ՚ծ. որ
18 եա ՚ի ձեռս զամպարիշտս ։ * Լ՚րդ
մէջ իբրև կամեցաք ի քսաներորդի ի
հինգերորդի քսաղև ամենեան սրբել
պատաճարն . լաւ համարեցաք զայս և
ձեզ յուցանել . զի և դուք արասջիք
իբրև զօրհնս տօնիցն՝ և սաղաւարտ
Հարացն՝ և հրոյն ։ ոչ՝ չինեալ նեեմի
զտաճարն և զսեղանն . յորում մնատու
ցաներ զպատարագն ողջակիզացն ։
19 * Ո՚ստղ ի ժամանակին՝ յորում վա
բեցան Հարքն մեր ի կողմանս պար-
սից ։ որք այնց ժամանակաց պաշտօ-
նեայք քահանայքն էին . առին ի սե-
ղանոյ անտի զՀուրն ի ծածուկ . և տա
բան՝ Թաքուցին ի խոռ կողմանցն
անջուր ջրհորոյն . անդ զգուշութիւն
զտեղին հետախաղաղ ծածկեին . զի
ամենեքեան տեղին անեւոյթ լինի ։ * Իբրև 20
անցին ամք բազումք . և իբրև կամք
եղեն Լ՚Ա . առաքեաց նեեմի Հրոյն՝
Հրամանաւ պարսից արքայի , զթո-
ռունս քահանայապետիցն այնոցիկ .
որոց ծածկեալ Թաքուցեալ էր զՀուրն՝
գի բերցեն ։ նոքա իբրև եկին , պատ-
մեցին՝ և ասեն . բայ՝ Հուր ինչ մեք
անդ ոչ գտաք . բայց գաւազ մեք ջուր
անդ դանդաղամած՝ Թանձրացեալ ։
* Լ՚պա եա նոյա Հրամանն երթալ 21
մնոց առնել՝ և բերել . և իբրև եղև
ժամ պատարագացն ողջակիզաց ,

Հրամանն եա քահանայապետան նեեմի
ցանել զայն ի վէր փայտիցն և պատա
22 րագայն ։ * Լ՚ր իբրև զայս արարին.
փոքր ի ժամանակ եանց ի վերայ. և
արեգակն պշղղ ամպագոյն ի վերայ
ծագեաց . բորբոքեցաւ բոց Հրոյն ի
վերայ փայտից սեղանոյն . և մաշեաց
զողջակէզսն . զի սքանչացեալ էին ա-
23 մենեքեան ։ * Զայն առին՝ սկսան օրհ
նել քահանայքն մինչդեռ ողջակէզքն
կատարեին . բայց առաջնորդքեր յօնս
Թան իբրև ի բերանոյ նեեմեայ . և
24 այլքն զկնի կացին ։ * Լ՚ր եր աղօթիցն
օրինակ այս։ Տ՚ր Տ՚ր Լ՚ծ ամ արարա
ծոց . ահեղ . հզօր . Ճշմարիտ . արդար՝
և ողորմած . դու միայն Թագաւոր
25 քաղցր ։ * Ո՚ւ միայն ես . որ մատա-
կարարես ամ զամ. դու միայն ես ար
դար՝ և Ճշմարիտ ամենակալ յաւիտե
նից . որ առլեցուցանես զնէլ յամ
չարեաց . որ արարեր զՀարս այնպէս
26 ընտրեալ . և սրբեցեր զնա ։ * Լ՚նկալ
զպատարագս քոյս՝ և պահեա դու զժա-
ղովուեան քոյ՝ և պահեա դու զժա-
27 ռանգութիւն քո ։ * Ա՚րբեա և ժողովեա
զցրուեալ գերութենէ մերոյ . ազատեա
զայնոսիկ . որք կան ի ծառայութենէ
անարգելոց և պղծոց . Հայեաց ի ծա-
ռայս քո . ծանիցեն Հեթանոսք՝ եթէ
28 դու ես Լ՚ծ մեր ։ * Հար Հարուճածով
քովք զայնոսիկ . որք բռնադատեցին
զմեզ՝ Հեթանոսք պիղծք և անար-
դեալք . որք այժմ Հպարտացեալք և
ամբարտաւանեալք են ի վէր մեր ։
29 * Լ՚ռ անկեա դու զժողովուրդ քո ի
30 տեղիս սրբութե քոյ ։ * Լ՚ր քահանայքն
31 օրհնէին զօրհնութիւն իբրեանց ։ * Լ՚ր
ողջակէզքն տակաւ վառեալք՝ բոր-
բոքեալք մաշէին . և իբրև վախճան
եղև պատարագացն , զջուրն մնացեալ
Հրամայեաց նեեմի զվիմօքն արկա-
32 նել ։ * Լ՚ր իբրև այս եղև . առաւել
բոյն ի վեր բորբոքեցաւ . և իբրև բո
յսին նշոյլք եղեն . դարձեալ միսան-
գամ վառեցաւ՝ բորբոքեցաւ սեղանն.
և որինչ էր մնացեալ՝ և այն մաշեցաւ։
33 * Լ՚ր իբրև իբրն այն Համարձակ յայտ
նեցան . և քանք ի Թագաւոր անդր
Հասին . և եկին՝ տեսին զտեղին յոր-
ում զՀուրն Թաքուցեալ էր քահա-
նայիցն գերելոց , ջուր բղխեցաւ .
ուստի և քահանայքն՝ որք զնեեմեան
էին՝ զողջակէզսն իբրեանց կատա-
34 րեալ սրբեցին ։ * Լ՚պա իբրև կ՚Հաս
Թագաւորն իրացն Հատատուեցաւ ի
վերայ , Հրամայեաց շուրջ փակել
35 զտեղին . և տաճար չինեցին ։ * Լ՚ր
սմա կամեր ընորհս առնել Թագա-
ւորն.

ւորն, անուխ տայր պարգեւս. եւ ում
տայր բաղում ինչս, մատուցանէին
նմա ։ *Եւ անուն եդին նմա՝ որք զնէե 36
միաւն էին՝ նեփթէ. որ թարգմա_
նեալ կոչի սրբիչ ։ այլ կարգային զա_
նուն նորա բաղումք, եփրաթայ ։

Գլ. Բ.

Եւ գտանի այս գրեալ յիմաստեանս 1
առաջինս. եթէ երեմիա մարգա
րէ հրամանն ետ առնուլ 'ի հրոյ անտի
յայնմանէ յետնոց նշ. որպ ցուցանէ.
եւ ետ պատուէր մարգարէն զաւակի
Երեմ. 29.7. նշ. որք յետնոցայն էին ։ *Եւ օրէնս 2
եւոնգա. զի մի մոռասցին զհրամանս
Տն. եւ մի մոլորեսցին 'ի խորհուրդս
իւրեանց. յորժամ տեսանիցեն կուռս
քանդակեալս. պատկերս կերպարա_
նեալս՝ ոսկեղէնս եւ արծաթեղէնս. եւ
որ զնոքօք զարդ ինչ իցէ ։ *Եւ զայլ 3
պատուիրանաւն. մի մոռանալ զօրէնս
'ի սրտից իւրց ։ *Եւ էր գրեալ 'ի մա_ 4
տեանս անդ այսպէս. իբրեւ զվրան
ժամուն. եւ զտապանակ կտակարա_
նացն հրամայեաց մարգարէն՝ ըստ
երկնաւոր հրամանին՝ ընդ իւրեանս
Բ.Օրէ. շրջեցուցանել. իբրեւ ելանէր մօսէս
34.1. 'ի լեառն անդր տեսանել զժառանգու
թիւն Այ ։ *Արդ եկն՝ եհաս երեմիա 5
մարգարէ 'ի տեղի անդր. եւ անդ եգիտ
այրս ամուրս անտառախիտս ։ զվրան
ժամուն՝ եւ զտապանակն կտակարա_
նացն՝ եւ զսեղանն խնկոց անդր տար_
եալ դնէր 'ի ներքս. եւ զդրունսն ինք
նին առարկանէր ։ *Եւ անդէն մա_ 6
տեան. որք ընդ նմայն իսկ էին՝ նշա_
նակել զտեղին. եւ ամենեւին Ճանա_
պարհի տեղի անդր ոչ կարացին գտա
նել ։ *Իբրեւ զգաց երեմիա՝ պատու 7
հասել սկսաւ զնոսա՝ եւ ասէ. իբրեւ ոչ
գիտէիք՝ եթէ յանծանօթ հրամանէ
զտեղիդ կայուցանել՝ մինչեւ հաճես_
ցի Տրն տերանց ընդ արարածս իւր.
եւ ժողովել հրամայեսցէ Ած զժողովս
ժողովրդեան իւրոյ ։ *Եւ ապա Տր 8
յայտնեսցէ զայս. եւ երեւեսցին փառքն
Տն 'ի սիւն ամպոյն՝ որպէս եւ 'ի ժամա
Գ Թագ. նակին մօսէսի. որպ եւ սաղոմոն աղա_
8.11. եւ չեաց. զի տեղին սրբեսցի Տն ։ *Յայտ 9
62. էին այսպէս առնէր. եթէ իմաստու_
Բ.Մն. թե խորհրդով մատուցին զպատա_
6.14. րագ նաւակատեացն. եւ զկատարե_
Ղեւ. լեաց տաճարին ։ *Որպէս եւ մօսէսն 10
9. 24. եկաց յաղօթս առ Տէր. եւ էջ հուրն
յերկնից եւ մաշեաց զփայտսն. եւ զող_
Բ.Մն. ջակէզս պատարագացն. Սոյնպէս եւ
7. 1. սաղոմոն եկաց յաղօթս. էջ հուրն՝ եւ
մաշեաց զողջակէզսն 'ի վր սեղանոյն ։

11 *Զի մօսէսի ասէր հրամայեալ ու_ Ղեւ.
տելի առնել զվասն մեղացն. իջանէր 10. 16.
հուրն՝ եւ մաշէր զպատարագսն ։ եւ 17.
12 *Սոյնպէս եւ սաղոմոն առնէր զայն
13 զութ օրն 'ի գլուխ ։ *Եւ խնդրէին 'ի
հին մատեանս 'ի գիրս հարցափորձից.
որ առ ամօքն նէեմեայ եղեալ. եւ իբրեւ
զիւր եդեր զայս ամ ժողովէր. եւ զայլ
մատեանս թագաւորաց, եւ մարգա_
րէից. եւ դաւթի ինքնին գլխովին. եւ
զայլ հրովարտակս 'ի թագաւորաց՝
որ վս ինչ ինչ 'ի պատիւ թագաւորաց
'ի տաճարին եդեալ էր. զամ 'ի մի վայր
14 կուտէր ։ *Սոյնպէս եւ յուդա զամ կոր
ծանեալն 'ի պատերազմաց անտի, եւ
զցրուեալսն 'ի մի վայր ժողովեաց. եւ
15 այժմ բովանդակեալ պահի ։ *Եւ
արդ՝ որպէս զխարդ եւ պիտոյ իցէ ձեզ՝
յղեսջիք. եւ մեք տացուք բերել ձեզ ։
16 *Եւ զայն ինչ բարի գործեսջիք. ե_
թէ զաւուրս տօնիցն հանապազորդ
17 առնիջիք ։ *Եւ Այլ Ած. որ փրկեաց
զամ ժողովուրդ իւր. եւ դարձոյց զամ
'ի ժառանգութի զարքայութի. եւ
18 զքահանայութի եւ զսրբութի ։ *Որպ Բ.Օրէ.
խոստացաւ 'ի ձեռն կտակարանացն. 30. 3.5.
յուսամք 'ի Տր՝ եթէ հուպ ընդ հուպ
19 ժողովեսցէ 'ի սրբ տեղին ։ *Զի փր_
կեաց իսկ զմեզ 'ի մեծամեծաց չա_
րեաց. եւ զտեղին 'ի սրբութի դարձոյց ։
20 *Եւ Այլ վասն յուդայ մակաբեանց՝ եւ
եղբարցն սորին. եւ տաճարին մեծի
սրբութե. եւ սեղանոյն նաւակատեաց ։
21 *Եւ վս ընդ երեւիլ անտիոքայ. կամ երեւելի
ընդ քաջահայր որդի նորա Ճակատա
22 մարտս ։ *Կամ որինչ յերկնից յայտ_
նութիք եղեն. այն որինչ վս քաջու_
թե պնդութե օրինացն. եւ կամ որ
զքաջութի 'ի միոյ դնել. եւ սակաւուք
զբազումս, որք զաշխարհս յաչս դնէին
23 զխուժ դուժ ազգս հալածել ։ *Կամ
զհռչակաւոր ընդ ամ տիեզերս զշքեղ
տաճարն վերստին շինել. կամ զմեծ
քաղաքն ամէ յամէ յազատութի հա
նել. կամ զի ամ քաղցրութբ հեզու_
թե. խաղաղութբ Տն Այ ընդ մեզ
24 հաճ լինիլ ։ *Զայն ամ որինչ միան_ հաճոյ
գամ 'ի ձեռն յասոնայ կիւրենացւոյ.
'ի հինգ գլուխ դպրութե ցուցեալ է.
զայս ամ ջանասցուք 'ի մի գլուխ հրա
վարտակիս կարճ 'ի կարճոյ ցուցա_
25 նել ։ *Զի հայեցաք մեք 'ի խուռն
մեծաթիւ համարոյ բանիցդ. եւ որ 'ի
ներքս ծանրութի թուիցի. որ կամի
26 մխիլ 'ի բանս մատենիցդ ։ *Այդրին
ընդ դոյն թաթաւեալ վս թանձրու
թե հիւթոյ՝ խորութե բանիցդ՝ հո_
գացաք մեք առնել ընթերցանելեացն
զբօ_

զբօսանս՝ իմաստնոց յիշատակ առանց
աշխատութեան, և ամենեցուն անեղծ
անարատութեան: *Նմա մեզ՝ որ զաշխա 27
տութիւն զայս յանձն առաք վասն համա
ռօտ բանիս. մի դիւրին ինչ ջան հա
մարիցիք. կամ սակաւ քրտանց և տքն
ութեանց: *Այլ որպէս զի պատրաստիցի 28
առնել ուրախութիւն կոչնոց ընկերաց.
մեծահաց գործիցէ, զընկերացն ու
րախութիւն, և ոչ զիւր դիւրութիւն խոր
հիցի. սակայն վասն բազմաց հաճու
թեան ջան յանձն առաք: *Զճշդելն, 29
և զճշմարտելն զայն առաջնոյն թո
ղաք. զեղչելն և զբազկելն. և զկար
ճառօտ բանն 'ի համառօտ կացուցա
նել, զայն մեք ոչ դանդաղեցաք: *Որպէս 30
վասն հասարակաց շինութեան ապարա
նից՝ բազմաց զգործ բաժանել. բայց
սկիզբն և կատարածն շինուածոյն 'ի
բուն ճարտարապետ անդր հայի. այլ
ծեփելն՝ գունելն՝ և արծնելն՝ և նկա
րելն՝ այն 'ի զարդարիչն անդր հայի:
*Այնպէս և մեր հարցանելն՝ և փոր 31
ձելն՝ և քննելն՝ և զհետ վարել ճշմար
տութեան բանիցն. և զխորին խորհուրդս
խորագիտութեան 'ի վեր բերել. որ ա
ռաջնորդ եղև այնց դպրութեանց, 'ի նմա
նէ խնդրելի է: *Այլ զհամառօտ՝ և 32
զկարճառօտ բանից՝ որ այժմիկ պատ
մելոց յանձն առեալս իցէ, յինէն պա
հանջելի է: *Արդ աստի սկիզբն ա 33
ռասցուք բանիցդ պատմել խոստացե
լոց. այսչափ ինչ զօդեսցուք յառաջին
անդր. բայց սակայն և այս անագո
րոյն մնաց է՝ զճառս մատենին յառա
ջագոյն երկայնել՝ և զմատեանն 'ի
գլխովին համառօտ, և կարճառօտ
պատմել:

ԳԼ: Գ.

Սրբոյ քաղաքին ամենայն խաղաղութեամբ 1
բնակեցելոյ՝ և օրինացն ճշմար
տութեան իբրև զի գեղեցիկ իսկ պար
հեցելոց. վասն Ոնեայ քահանայապետի
'ի բարեպաշտ չարեաց սրբութեան: *Զի 2
իբրև հարկ իսկ լինէր. և թագաւո
րացն ինքնին մեծարել զերևելի տա
ճարն հրովարտակօք. պատարագօք՝
և գրովք բազմօք: *Մինչև սելև 3
կոս արքայ կողմանցն ասիացւոց 'ի
ապաս պաշտաման՝ ելիւրոց միոյ զամենայն
ապաս պաշտաման 'ի պատարագս ող
ջակիզացն ծախէր: *Սիմօն ոմն անուն 4
'ի բաղդեղ գնդէ անտի առաջնորդէր
տոհմին իւրոյ՝ ընդ հակառակս ելքա
հանայապետին՝ վասն իւր 'ի քաղաք
անդր անօրինելոյ: *Իբրև յաղթել 5
ինչ և առնել ոնեայ ոչ կարաց. եկն

Բարեպաշտ տութէն և հոգւոյ ատեցողի չարի

եկաց առաջի ապողոնեայն դրասեանցն
[illegible] այնմ ժամանակի ասորին ասորւոց՝
որ և տաճկաստանի սպարապետ էր:
6 *Նա պատմեաց նմա եթէ բազումք
են գանձք՝ որովք լցեալք պահեն զգ
տուն գանձիցն՝ յերուսաղէմ. և ազգի ազգի
գանձիցն զթիւ իսկ և զհամար ոչ մար
թի ոք ունիլ. և պարտ այնմ էր՝ ասէ.
ընդ բռամբ արքային 'ի ապաս զոհիցն
7 պաշտել զայն: *Զանձնեաւ ապո
ղոնիոս և թագաւորին. որում նմա պատ
մեցաւ վասն գանձիցն ցուցանիլ. նա
յառաջ կոչեաց զհեղիոդորոս զհան
դերձապետն իւր. հրաման ետ նմա
զայսչափ գանձ հանել 'ի քաղաքէ ան
8 տի: *Վաղվաղակի չու առնէր՝ խա
ղայր՝ գնայր հեղիոդորոս. պատճա
ռանօք իբրև ասորին ասորւոց՝ և տաճ
կաստանի քաղաքացն զաշակերտութիւն
շրջիլ. բայց 'ի սրտէ զհրաման թա
գաւորին վաղվաղակի կատարէր:
9 *Իբրև եկն՝ էհաս յերուսաղէմ, անդ սիրով
քահանայապետն և քաղաքն ամենայն ըն
կալան զնա ամենայն առատութեամբ. սկսաւ
նա պատմել նոցա. որում ցուցին արքային:
և ասէ. ո՞ կամ ընդ էր՝ կամ որում ամ
բաստան եղեն զձեռն առ արքայն. և
կամ արդարև այնչափ գանձք իցեն.
10 զոր ասացին: *Եկաց յառաջ քահա
նայապետն՝ և ասէ. են՝ են արդարև
աւանդք այրեաց և որբոց 'ի պահ ե
11 դեալ: *Իցեն ևս և որկանեայ տու
բեանց առն աւագի. այլ ոչ եթէ այն
չափ որչափ ամբաստանօղն նամակա
գիրն՝ անօրէնն սիմօն խօսեցաւ. ընդ
ամենայն թէ քաղք իցեն քանքարք արծա
թոյ չորեքհարիւր. և քանքարք ոսկ
12 ւոյ երկերիւր: *Այլ զրկել զհաւա
տացեալս՝ վասն մեծապատիւ շքեղ ընդ
ամենայն աշխարհահամբաւ անխաբ տաճարիդ
13 չիք ինչ հնար: *Նա իբրև լսէր զբանս
քահանայապետին՝ զարքունի հրա
մանն 'ի մէջ առնոյր՝ և ասէր, 'ի ապաս
և 'ի պէտս արքունի երթալ գանձիդ
14 այդմիկ: *Որ և ժամ յայտ առնէր.
մտանել՝ համարել՝ առնուլ պատրաս
տէր ըստ հրամանին արքունի. և անդ
լինէր ոչ սակաւ ջան և վտանգ խռո
15 վութեան քաղաքին: *Քահանայքն
ինքնին անկեալք թաւալէին առաջի
սեղանոյն նովին սրբութեան պատմու
ճանաւն. աղաչէին զայն՝ որ վասն աւան
դապահ զգուշութեան զօրէնս հաստա
տեաց. որ զայս ողջ անարատ յիւրա
քանչիւր աւանդատուրս հաւուցա
16 նել մարթասցին: *Անդ էր տեսանել
զտեսիլ քահանայապետին. և զհայելի
միտս իւր. զի տեսիլն և գոյն երե
սացն

սայն ցուցանէր զարտին թախծութիւն
* Զի իջեալ՝ մածեալ՝ պատեալ պա_ 17
շարեր զնա ահ և երկիւղ՝ և սոսկումն
մարմնոյ․ յայնմ ամենայնէ յայտնի էր
տեսանելեացն սրտին տաղտկութիւն ։
* Դարձեալ յիւրաքանչիւր յապարա 18
նիցն դաս դաս մտանէին՝ ՝ի համար աշ
խարհի խնդրուածս․ զի մի՛ յարհա_
մարհանս՝ պատիւ մեծի տաճարին
գնասցէ ։ * Եւ կանայք քրձազգածք 19
ընդ հրապարակս աշխարհին․ արգե_
լականք ՝ի կուսաստանաց անտի ՝ի
դրունս և ՝ի պարիսպս ընթանային․ և
կէսքն ընդ պատուհանս արտաքս կար
կառէին ։ * Եւ ամենեքեան առ հա_ 20
սարակ աղօթից բարբառով զձեռս
համբարձեալ յերկինս՝ մատուցին տա
տանէին ։ * Եւ անդ էր ողորմ տեսիլ 21
տեսանել․ զի առհասարակ անկեալ
մարդկան՝ զաղօթս՝ թաւալելով յեր
կինս մատուցանել․ զմեծապէս սքան
չելի շտապ տագնապի ըստ քահանայա
պետին կարծեաց ։ * Եւ նոքա այն_ 22
պէս թաւալելով անկեալ առ ամենա
կալն կարդային․ աւանդս հաւատա_
ցելոցն ՝ի հաւատացելոյն ողջ անա_
րատ հաստուցանել ։ * Եւ Հելիոդորոս 23
յայտնութեան վճիռն գտանէր․ և մինչ
դեռ նա սպասաւորաւն հանդերձ ընդ
գանձին տուն շրջէր ։ * Որ ՝ի վերայ 24
ոգւոց․ և տէր իշխանութեանց զօրու_
թիւն ՝ի ձեռս իւր ունի․ երևոյթ մի նշա
նի մեծի արար․ զի ամենեքին՝ որք իշ_
խեցին մտանել ընդ նմա , լուծան՝
լքան՝ ընդ արմացան՝ ՝ի պարտութիւն
վատթարութեան մտանեցան յԱյ զօ_
րութենէ անտի ։ * Զի երևեցաւ նց 25
յանկարծ երիվար մի մեծաշուք հեծե
լով հանդերձ․ երևելի զարդու ՝ի վէն
ոսկի վառելով ։ * Եւ այլ երկու արք 26
երիտասարդք հզօրեալք ՝ի զարդ գեղե
ցիկ զարդարեալք առաջի հեծելոյն․
որք մտեան վաղվաղակի յաջմէ և
յահեկէ․ ՝ի մեծամեծս հարուածս
հարկանէին զՀելիոդորոս ։ * Մինչև 27
անկեալ յանզգայ թմբրեալ մերձ ՝ի
մահ բառնային զնա ։ * Որ այնչափ 28
շքով՝ և սաստիւ և սպասաւորաւ ,
մտեալ ճեմէր ՝ի տան գանձին․ արդ
բարձեալ բերէին յանզգայ՝ զչափ ա_
ռեալ ։ * Զի յայտնապէս զօրութիւնն 29
Այ ՝ի վր հասեալ ։ անմռունչ՝ անբար
բառ՝ պակասեալ յամ յուսոյ փրկութե՝
ընկեցեալ յերկիր կիսամահ դնիւր ։
* Իսկ որք զնէեմեաւն էին , զՏր օրհ 30
նէին․ որ փառաւորէր զիւր տեղին
սրբութե ։ և զայն՝ որ փոքր մի յառաջ
խռովութբ լցեալ էր զտաճարն․ յեր
և իլ փառացն ամենակալ Տն՝ խնդու
թբ և ուրախութբ լնուլ․ և անպա_
31 կաս զուարթութբ ։ * Յայնժամ
փութապէս ոմանք յէկելոց անտի․
բարեկիրք՝ աւագք՝ ընկերք զօրավա_
րին․ յոտս հասանէին նմայ՝ խնդրել
՝ի բարձրելոյն գտնէ շունչն շնորհել
նմա ։ այնպէս անկեալ չարաչար․ ՝ի
վերայ յետին ժամանակի այլն ցամա
32 քեալ դնիւր ։ * Խորհուրդ կալաւ քա_
հանայապետն․ գուցէ կարծիս ինչ
տայցէ թագաւորին իբրև դաւով
ինչ ՝ի նմանէ․ կամ ՝ի հրէից անտի
զայրն վնասեալ՝ ՝ի խնդրուածս լինէր․
պատարագս մատուցանէր վասն առն
33 փրկութե ։ * Այն ինչ քաւութիւնսն ՝ի
ձեռս քահանայապետին մատչէին ,
վաղվաղակի նոյն երիտասարդք գային՝
իջանէին առաջի Հելիոդորոսի․ նո_
վին հանդերձով զարդարեալ․ և ա_
սէին՝ բազում շնորհս դու մնեայ քա_
հանայապետի կաջին․ վասն նորա՝
քեզ Տր ՝ի ձեռն նորա զոգիդ շնոր_
34 հեաց ։ * Այլ դու վասն նորա այդ_
չափ տանջանօք պատուհասեալ , պատ
մեսջիր զայդչափ մեծութի զօրու_
թեցն Այ առ ամենեսեան․ և զայս
իբրև ասացին , անդրէն վերացան ։
35 * Հելիոդորոս իբրև անձին զգաստացաւ
կացեալ վաղվաղակի․ ողջակէզս պա
տարագաց մատուցանէր Տն․ ուխտս
և աղօթս մեծամեծս կատարէր Տն ․
որ շնորհեաց նմա զոգին․ և անդէն
՝ի նոյնչափ յառաջին զօրացոյց․ և զքա
հանայապետն զնիայ մեծապատիւ
մեծապարգև մեծարեաց ․ և ինքն
չու արար՝ խաղաց՝ գնաց անդրէն առ
36 թագաւորն ։ * Եւ ընդ ամենայն տե
ղիս ընդր զքանչելիսն Այ՝ վկայու_
թբ ․ զոր ինքնին իսկ իւրովք աչօք
37 տեսեալ լինէր ։ * Թագաւորն իբրև
սկսաւ հարցանել զՀելիոդորոս ․ եթէ
որպէս՝ զիա՞րդ՝ յոր գործ երթեալն
էիր․ զինչ վճռեցեր․ սկսաւ տալ զրոյցս
քանքար տալով և ասէ՝ ո՞հ յերուսա_ եւ ասէ՝ -
38 ղէմ երթեալ երթիցէ ։ * Որ ոք ձեր
թշնամի իցէ ․ և իրաց մեծաց ձերոց
վնասակար իցէ , զնա հրամայեսջիք
յղել․ և գտջիք զնա անտի այսր գա_
նալից չարագան ․ թէ ապրիլ միայն
39 կարասցէ ։ * Զի այնպէս Ճշմարիտ
մեծ զօրութի նստի ՝ի տեղւոջ անդ ․
զի ինքն իսկ՝ որոյ զօրութիւն յերկնից
երկինս է , այցելու և օգնական է նր ․
և որ միանգամ թշնամութբ , կամ
թէ արհամարհանօք յայն տեղի հա_
սանէ, մեծամեծ հարուածօք հարեալ
40 է ․ թէ արձակեսցէ և եթ ։ * Սան
հե_

հեղիոդորայ՝ և գանձին տանն պաշտա_
ընելոյ՝ այսչափ բանք եղեն:

Գլ: Դ:

Այլ վն սիմոնի՝ որ գանձին և գաւա_ 1
առին նամակագիր էր. առաւ_
ել ևս յաճախէր. ամբաստան լինէր
զոնիայ. եթէ նա ինքն գլխովին. որ
զհեղիոդորոսն շարժեալ՝ և ըլկեաց.
և ամչարեացն ինքն է առաջնորդ՝ և
գործօղ: * Եւ զբարերար քաղաքին՝ 2
և զայցելու. և զերախտաւոր ազգին.
և զնախանձայոյզ զվրէժխնդիր օրի_
նացն՝ իբրև զվնասակար իրացն արքու_
նի իշխէր 'ի ներքս առնել կշտամբելով:
* Եւ այնչափ վարէր զհեռ և զնա_ 3
խանձ թշնամութե. մինչև զոմանց՝
զորս 'ի գործ կացուցեալ էր շմաւօնի
մահապարտ առնէր նր: * Եւ իբրև 4
զայնչափ անհնարին տեսանէր հա_
կառակութե ոնիա. դարձեալ 'ի մոլո
րութի անդր հայէր ապողոնեայ. որ
ատորին ատրւոց. և տաճկաստանի
սպարապետն էր. զի և նա չարեաց ըն
կեր՝ և գործոց կցորդ էր սիմօնի. յայն
չափ զմիտս թագաւորին բորբոքէին:
* Անհնար համարեցաւ այնուհետև 5
զհասարակաց օգուտ 'ի մէջ մատուցա
նել՝ առանց օգնականութե թագաւո
րի առն հրամանի: * Մանաւանդ զի 6
տեսանէր՝ սիմոնն անդադար 'ի վերայ
խարդախութեց խորամանկութե ան
հանգիստ ջանացեալ: * Իբրև սելև_ 7
կոս փոխեցաւ յաշխարհէ. և էառ
զթագաւորութին անտիոքոս. որ ան_
ուանեալն կոչիւր երևելի. յասոնն ա_
նուն ոմն՝ եղբայր ոնիայ. ջանացաւ շնոր
թե մտանել՝ և հանել զքահանայութին
յոնիայ:* Խոստացաւ տալ յարքունիս 8
վաթսուն քանքար: * Եւ այլ հարիւր 9
ևս մատուցից՝ ասէ. եթէ գործն յաջո
ղեսցի. զքաղաքն 'ի ձեզ նուաճեցից.
թատրոնս՝ և զկրկէսս շինեցից՝ ասէ. և
եմացուցն 'ի ձեր անուն անտիոքացիս
գրեցից: *Իբրև յանձն էառ թագաւ 10
որն. եգիտ նա զիշխանութին՝ զոր խնդ
րէր՝ հետ ընդ հետ վաղվաղակի. 'ի
յունաց հեթանոսութի անդր՝ զընտա_
նի օրէնս դարձուցանէր: * Զպատր_ 11
գևսն զառաջինսն զարքունի՝ որք 'ի
ձեռն յօհաննու, և պտողոմեայ հօր 'ի
ժամանակի հրեշտակութեն, որ վն
հասարակաց սիրոյ օգնականութե կա
տարեցան, և զկրօնսն օրինաւորս՝ 'ի
բաց քակեցին. և անօրէնութե նոր
կրօնս 'ի ներքս արկանէր: * Զի 'ի 12
ներքս ընդ բերդաւն իսկ թատրոնս
և երիտասարդանոցս շինէր. ժիրա_

ոչ մօնէ

Եւ զէրուս աղէմա_ ցիս

Եւ Եպօղէ մոսէ

ժիր մանկունս ընտրանաւ զայն յու_
սումն արուեստականաց տային:
13 * Եւ այնպէս իմն եռանդն ածէին.
սկիզբն արարեալ այլազգութե և հե
թանոսութե. վասն ամպարիշտ և չքա
հանայապետութե յասօնայ անհնարին
14 մոլորութեն: * Զի յայնմ հետէ թո
ղեալ էր զպաշտօն պատարագաց սե_
ղանոյն. և զսպաս տաճարին. և արհա
մարհեալ էր զողջակէզս պատարա_
գացն. յօժարադոյն տային զանձինս
իւրեանց ազգ քահանայիցն 'ի մար_
զիչս և բռնամարտիկ մարտիկս. և յա
նօրէն բաշխոյս կաքաւչայ. և արդնըն
կէց տեգընկէց ձայնատուր ժամանա
15 կաւն: * Եւ զհայրենի պատիւն առ
ոչինչ համարէին. բայց զանօրէն հե_
թանոսութե փառս՝ քան օրհնութե
16 փառս լաւ համարէին: * Վն այսորիկ
իսկ և վաղ հասանէին 'ի վր նոցա նե
ղութիւնք. որք շուրջանակի հասեալ՝
պատեալ՝ պաշարեալ պահէին. զի որոց
ընդ բարս և ընդ գնացս նախանձէին՝
և կամէին ամե նմանիլ նց, զնոսին
իսկ դահիճս՝ և թշնամիս՝ և տանջիչս
անձամբ անձին իսկ ինքեանց պատ_
17 րաստեցին:* Զի անօրինել ոք յԱծ_
եղէն օրէնսն դիւրին մի համարեսցի.
այլ զայս ամ, ժամանակդ որ առաջի
18 կայ՝ յայտնապէս պատմեսցէ: * Արդ
է ժամանակ՝ եկեալ հասեալ էր դից
պաշտօնն. հինգ ամեակ պաշտաման
'ի ծուր քաղաքին առաջի թագաւո_
19 րին: * Յայն պաշտօն՝ անօրէնն յասօն
խաղալիկս և հանդիսականս 'ի սուրբ
եմ քաղաքէ՝ անուանեալս անտիոքա
ցիս յղէր: 'ի ձեռն տայր նց երեքհար
իւր սատերս 'ի գինս զոհից վահագնի
պաշտաման. իբրև եկին՝ բերին՝ որք
բերէինն. աղաչեցին՝ զի մի խառնես_
ցեն զայն արծաթ 'ի զոհս կռոցն պաշ
տաման. զի ոչ էր պարտ և պատշաճ
'ի սուրբ տեղւոջէ անտի գանձ եր_
թալ զոհից կռոց դիւացն պաշտաման:
20 * Նոքա որք առինն՝ առնուլ առին վն
այնորիկ. որ ետ բերել յանուն զոհիցն
պաշտաման. բայց վասն բարեացն
աղաչելոյ՝ անդր ինչ ոչ խառնեցին.
այլ ետուն 'ի գործ արքունի վարձ նա
21 ւաց գործելոյ: * Այլ հետ հրեշտա_
կութեան ապողոնեայ մնեսթեանց
յերկիրն եգիպտացւոց՝ պտողոմէոս
թագաւորին՝ և էառ զթագ փոխանակ
նր անտիոքոս. և իբրև ստարացեալ
իմն համարեալ զանձն իւր կողմանցս
այսոցիկ. դարձ արար՝ խաղաց՝ գնաց՝
եկն 'ի կողմանս յոպպէացւոց. անտի
22 եկն յեմէմ: * Եւ անդ մեծապէս մե_
ծա_

որք ձեւ ժամանակ

ծարեցաւ 'ի յասոնէ՝ և 'ի քաղաքէ ան
տի. մեծամեծ սքանչելեօք՝ ջահիւք՝
և բոցաձաձանչ սպասուք. ապա ան
տի խաղաց՝ գնաց 'ի կողմանս տաճ
կաստանի ամ զօրօք հանդերձ: *Ապա 23
յետ երից ամաց ժամանակի՝ արձա
կեաց յասոն զմենելաւոս զեղբայր սի
մօնի մոլեկանի. 'ի ձեռն ետ նմա տա
նիլ առ արքայ զգանձն զարքունի:
*Նա իբրև յանդիման եղև արքային՝ 24
և մեծարեցաւ 'ի նմանէ. յանձն իւր
սկսաւ կորզել զքահանայութիւն. և
զանցանել զյասոնաւ. յաւել ևս 'ի սակ
գանձին այլ ևս երեքհարիւր քանքար:
*Նա առեալ գայր զհրաման իշխանու 25
թե արքունի. եկն՝ էհաս. քահանայա
պետութե լինչ արժանի գործ ոչ գոր
ծեր. այլ զսրտմտութի դառնութե
չարաչար գազանաց վարեալ բերեր:
*Նա յասոնն այն որ դաւեալ զիւրոյ 26
եղբօր զքահանայութիւնն. նոյնպէս այլ
տարաւ. և նա փախստեայ յերկիրն
ամոնացւոց փախստական անկանիւր:
*Իսկ մենելաւոս առնուլ էառ 'ի 27
ձեռն զիշխանութի քահանայութենն.
բայց զայն ինչ՝ որ թագաւորին խոս
տացեալ էր. ողջ ոչ կարէր առնել. իբ
րև ստիպել՝ պահանջել՝ տագնապել
սկսաւ հազարապետն զդղեակ բեր
դին: *Զի նմա էր յանձն, հանել զհ 28
հարկ աշխարհին. վն այսորիկ և երկո
քին 'ի միասին 'ի դուռն կոչեցան: *Նա 29
իբրև ետես մենելաւոս. եթէ չէ
զհարկն 'ի դուրս հատուցանելոյ՝ ե
մուտ ընդ փոխանակաւ՝ և կացոյց փո
խանակաւ զլիւսիմաքոս զեղբայր իւր.
և սուստրատոս կայր 'ի վր գործոյն
կիպրացւոց: *Իբրև այս իրք այսպէս 30
հաստատեալ կային, դէպ եղև տար
սացւոց և մալոտացւոց ժամանակն 'ի
գրգիռ վայրի դիպել. վն զի տուեալ
էր զնս յուտեստ անտիոքիդեայ հար
ճի թագաւորին: *Փոյթ կալաւ չու 31
առնել ցածուցանել զնոսա. եթող 'ի
տեղւոջ իւրում փոխանակ իւր զանդ
րոնիկոս 'ի նմին պատուհի: *Իբրև ժա 32
մանակ իւր պարապոյ գտեալ մենելա
ւոս՝ մեղմով սպաս ոսկի գողացաւ 'ի
տաճարէ անտի. և ետ նա անդրոնի
կեայ. նաև այլևս վաճառեալ էր նր
'ի ծուր. և յայլ քաղաքս. որք շուրջ
զնովաւ էին: *Զոր յանդիմանութե յայտ 33
առնէր օնիա յամրէ անտի. յոր ան
կեալ էր 'ի դափնայ անտիոքացւոց:
*Վն այսորիկ մենելաւոս. իբր իւր 34
առանձնեալ զանդրոնիկոս՝ աղաչէր զնա.
և նովաւ ջանայր զօրամբ արկանել
զօնիայ. նա գնաց՝ և եկն առ օնիայ՝ և
դէ

հաւատացուցանէր նմա նենգութբ՝
և դաշինս հաւատարիմս կռէր ընդ
նմա ծանր ծանր երդմամբք. սակայն
հաւանեցոյց զնա ելանել յամրէ ան
տի. թէպէտ և էր ինքն 'ի միտս կաս
կածոտ. և անդրէն իբրև էհան՝ խող
խողեաց. ամենևին ոչ զանդիտեաց
35 յիրաւանցն արդարութե: *Վն այսորիկ
ոչ միայն հրեայք՝ այլև հեթանոսք բար
կացեալք՝ և կարիս առնէին վն առն
36 տարապարտուց մահուանն: *Այլ
թագաւորն իբրև դարձաւ 'ի կողմանցն
կիւլիկեայ. առաջի անկանէին քաղա
քացք քաղաքաց հրէայք, և հեթանոսք
սրտցաւութբ. վասն առնն զուր մե
ռելոյ. տարապարտուց կորուսելոյ:
37 *Յայնր վերայ սրտիմտօք անտիոքոս
գժդմնեցաւ՝ 'ի դութ դարձաւ՝ և ար
տասուեաց յոյժ 'ի վերայ սրբութե և
38 բազում իմաստութե առնն: *Նա զկե
ռաւ՝ բորբոքեցաւ 'ի սրտմտութի բար
կութե իւրոյ. և անդրէն հրամայեաց
զգլխով ածել զծիրանիսն՝ զանդրոնի
կոս մերկացեալ 'ի հանդերձէ իւրմէ,
շուրջ ածել զքաղաքաւն՝ և 'ի նմին տե
ղւոջ ուր զօնիայն անօրինեցին, հրա
մայեաց սպառափն հարկանել զանօ
րէն մահապարտին. 'ի Տէ զարժանի
տանջանս 'ի վր չարագործին հատու
39 ցելոյ: *Իբրև բազում գաղտագողոնք
լինէին գանձին 'ի ձեռն լիւսիմաքեայ
մենելայի խորհրդով. և համբաւն 'ի
դուրս յաճախիւր. ժողովեցան զօրքն
'ի վր լիւսիմաքեայ. քանզի բազում
նուագս ոսկիս կորուսեալ 'ի միջոյ հա
40 մարուէն: *Իբրև սկսան զօրքն տագ
նապիլ. և լի բարկութբ 'ի վր յարձա
կիլ վառեցոյց լիւսիմաքոս արս իբրև
երիսհազարս. սկսաւ ձեռն 'ի գործ
առնել. և սկիզբն առնել գործոյն չա
րութե. արամբ միով, որ խուժա
դուժ ևս էր տեսանելով քան զմտօքն
41 թանձրութբ: *Իբրև տեսին լիւսի
մաքեայ զդաւն և զնենգութին՝ որ
եղև. խռնեցան վաղվաղակի. ձեռն 'ի
գործ առնէին. ոմն վէմ՝ ոմն վիրգս՝
կէսքն զաւազն՝ զխիճն հողախառնն
առ հասարակ յարձակելոցն 'ի վերայ
42 արկանէին: *Զոմանս վիրաւորս.
զոմանս կառափնատս արձակէին. զբա
զում սպանանէին. զամենեսին հա
սարակ 'ի փախուստ դարձուցանէին.
զնոյն ինքն սեղանաղերծ, զտաճարա
կապուտ՝ զգանձի տաճին արկանէին
43 փախստեայ: *Վն այսր ամի լինէին
44 դատաստանքն ընդ մենելայ: *Իբրև
եկն՝ և էջ թագաւորն 'ի ծուր. յան
դիման նր իսկ էին դատաստանքն. զե
Xxx եկին

ենէին արք երեք 'ի ծերակոյտ ժողովը
դէնէն յուցանել զիրաւունս ։* Իբրև 45
'ի պարտուն մատնեցաւ մենելաւոս ,
խոստացաւ գանձ բազում տալ պտո-
ղոմեայ' որ հաճեսցի զմիտս նորա ։
*Առն այսորիկ առեալ զթագաւորն 46
մեկուսի' իբրև զզօսանաց պատճա-
ռանաւ' շրջեաց զմիտս նորա ։* Զամ 47
չարեացապարտ զմենելաւոս արձա-
կել 'ի պարտեաց անտի . և զայնս տա-
ռապեալս . որք թէպէտ առաջի խաղ-
տեաց դատ վարէին , իրաւունս գտա
նէին արձակեալք' դատեալք անարատք
երթային . զնոյն մահապարտս արարին ։
*Եւ վաղվաղակի զանիրաւութիւն զսպա- 48
ռման զնոքօք արկանէին . որք վասն
քաղաքին' և գնդին' և սպասուն սր-
բութեան դատել եկեալ էին ։ *Եւ վն 49
այսր ամի ծուրացիքն չարատեաց ա-
ռատապէս սրտացաւութեամբ հանդեր
ձեցին զնոսա ։ *Եւ յուղարկեցին զմե- 50
նելաւոս վն իշխանացն գժտութեան
և ագահութեան . հաստատեալ կայր չա
րախօսութեան մեծեղեան փառաւ քա-
ղաքացւոց իւրոց կացուցանէր ։

Գլ. Ե.

Եւ ժամանակօք երկրորդ գալըստ- 1
եանն . անտիոքոս յերկիրն եգիպ
տացւոց առաքէր 'ի կողմանցն անտիո
քացւոց ։ * Իբր դէպ լինէր ընդ ամ 2
քաղաքն յաւուրս քառասուն' երևիլ
ընդ երկինս և ընդ երկիր . արս հե-
ծեալս տիգաւորս 'ի զարդ ոսկւ ։*Աա 3
ռեալս' զարդարեալս' արշաւեալս' յար
ձակեալս ընդ միմեանս . անդ էր լսել
թնդիւն վահանաց . շկահիւն զաղե-
ղանց . շողիւն սուսերաց . շաչիւն նշա-
նաց . գշառաչիւն նետից . զփայլիւն
զոսկեղէն վառելոց ։ *Եւ ամենեքին 4
անկեալ աղաչէին զայն նշանս 'ի բարի
ինչ կատարել . *Իբրև շաւինդն իմն 5
յանկարծուստ համբաւի հարկանէր .
իբրև անտիոքոս փոխեալ յաշխարհէ .
առնոյր յասօն ոչինչ պակաս քան զհա
զար վառեալ' և յարձակէր 'ի վր քաղա
քին . և նոքա վր յանկարծ դաւոյն' 'ի
պարսպէ անտի մերժէին . և մենելաւ
ոս արշաւեալ 'ի քաղաք անդր հասա
նէր ։* Այլ յասօն մոլեգին' յանխնայ 6
անկեալ գործէր մեծամեծ կոտորած
քաղաքացւոյն իւրոց' իբրև 'ի մէջ թշ
նամեաց գործէր . և ոչ ածէր զմտաւ
զտոհմային զքաղաքակից զընկերու-
թեան բարեկամութիւն ։ զի 'ի թշուառու
թիւն դարձուցանէր . այլ համարէր իբ
րև 'ի մէջ թշնամեաց անկանիլ ստէպ
ստէպ տագնապիլ . և 'ի վր թշնամւոյն

7 նշան յաղթութեան կանգնել ։ *Եւ պա
իշխանութեան ինչ ոչ կարաց հասանել .
բայց 'ի կատարած զամօթ դաւոյն
ժառանգէր ։ և ինքն փախստեայ ան-
8 կանէր 'ի կողմանս ամոնացւոց ։*Յուամ
մէ չարաչար կատարած վախճանի ըն
դունէր . արգելեալ 'ի բանտի արետայ
արաբացւոց արքայի . դարձեալ 'ի քա
ղաքէ 'ի քաղաք փախստեայ լինէր . ա-
տելի' հալածական յամենեցունց իբրև
ապստամբ յօրինացն . պղծեալ' զար-
շեցեալ' իբրև զաւառի և գնդի և քա
ղաքի մատնիչ' և դահիճ . յերկիրն ե-
գիպտացւոց հեռացեալ թաքեաւ ։
9 *Բազումս անթիւս յիւրմէ աշխար
հէ օտարացոյց . և ինքն օտարացեալ
10 'ի մէջ օտարաց կորեաւ ։ *Անուղ .
անխնամ . անհանդերձ . և գերեզ-
մանացն չեղև հայրենեացն արժանի ։
11 *Իբրև աղդ եղև արքայի վն իրացն
եղելոց . ապստամբ համարեցաւ թա
գաւորն զհրէաստան յիւրմէ . վասն
այսորիկ փութացաւ' գնաց յերկրէն
եգիպտացւոց գազանացեալ սրտիւ .
եկն' էառ զքաղաքն 'ի սուր սայր սու
12 սերի' և 'ի տէգս նիզակաց ։ *Եւ հրա
ման ետ զօրացն' որ 'ի բուռն անկցի'
յանխնայս կոտորեսցեն . և որք յա-
պարանս ամրասցին' անդէն սատակես
13 ցեն ։*Եւ անդ լինէր ծերոց և տղայոց
առ հասարակ կոտորած . կանանց և
մանկանց առ հասարակ սատակումն .
կուսից և կուսանաց առ հասարակ կո
14 տորած ։ *Եւ ութ բիւրս յայն երիս
աւուրս միանգամայն կոտորեցին . և
զչորս բիւրսն 'ի վաճառ ի ոչինչ պակաս
լաւութեամբ քան զսպանեալսն վաճառե
15 ցին ։*Եւ իբրև այսու չարեօք ոչ յա-
գեցաւ . իշխեաց ձեռնամուխ լինիլ 'ի
նըս ամ աշխարհաց . իշխեաց մտանել
'ի տաճար անդր ։ առաջնորդ 'ի ձեռս
ունէր զմենելաւոս . որ օրինաց աշ-
խարհին և գնդին մատնիչ և դահիճ
16 եղեալ էր ։ *Եւ պիղծ և անօրէն ձե-
ռօքն զսբ զսպաս սեղանոյն . և որ յայ
լոց թագաւորաց և յայլոց քաղաքաց
եդեալ էր 'ի սրբութիւն յաճումն և 'ի
փառս տեղւոյն . զայն առեալ պղծոյն
17 բաշխէին ։ * Մեծացաւ հպարտացեալ
յիմարեալ էր 'ի միտս իւր անտիոքոս'
և ասէր . եթէ վասն մեղաց և անօ-
րէնութեան քաղաքիս բնակչաց բարկա-
ցեալ է սոցա Տր' վասնայսորիկ եղեն
արհամարհանք 'ի վերայ տեղւոյն սր-
18 բութեան ։ * Զի եթէ ոչ մեղօք մեծօք
պաշարեալ էին . || որպէս հելիոդորոսն
առաքեցաւ 'ի սելևկեայ արքայէ . զի
առաքեցաւ նա համար առնել գան-
ձին .

ձին. զի ոտ արդեօք վաղվաղակի մոնէ
կործանիւր 'ի հպարտութէ իւրմէ :
*Բայց ո՛չ վասն տեղւոյն զազգն. այլ 19
վասն ազգին զտեղին ընտրեաց Տէր :
*Բանզի և տեղին ինքն ժառանգեաց 20
զազգին խոտորութի. որպէս և յետոյ
բարեացն կցորդ լինիցի. 'ի միւսան_
գամ հաշտիլ մեծի փառօք ուղղութէ :
*Բայց անտիոքոսն ութհարիւր քան_ 21
քար 'ի վ՟ր ինն հարիւրոյն բարձեալ
բերէր 'ի տաճարէ անտի. արագ ա_
րագ հասանէր 'ի քաղաքն անտիոքա_
ցւոց հպարտացեալ մտօք. համարէր
զծով 'ի ցամաք. և զցամաք 'ի ծով
փոփոխել :*Եւ անդ թողոյր վարդա 22
պետս խիստս. չարչարել զմնացորդսն
երուսաղէմացւոց. և զփիլիպպոս յազ
գէ փռանգս. բայց 'ի բարուց խժդժա
գոյն ևս քան զայն. որ եթող զնա
անդ : *Եւ 'ի գարիզին զանդրոնի_ 23
կոս. և 'ի վ՟ր սոցա զմենելաւոս. որ
չարաչարքև.քան զնոսա 'ի վ՟ր հասեալ
դատէր զքաղաքն : *Բայց զի ունէր 24
սակաւ մի գութ ընդ հրէայսն. առա
քեաց նա միշոնէ զապողոնիոս երկուք
բիւրուք զօրօք. թող զհազար զօրն
զառաջինն. զի զամ մարդ հասակա_
չափ կոտորեսցէ. և զկանայս և զման_
կունս վաճառեսցէ : *Սա իբրև եկն 25
յեմ. նախ զառաջինն խաղաղութե
դաւով եմուտ. և եղև անդ մինչև յօրն
ՙըբ՝ յօրն շաբաթուց. և իբրև յօրն շա
բաթուց եգիտ զհրէայսն դատար_
կացեալս՝ հրաման ետ զօրացն իւրոց
վառել : *Որք միանգամ 'ի զնին տես_ 26
լեանն եկին. սուր 'ի վերայ եդեալ կո
տորեաց. և ընդ քաղաքն ընդ ամ զի_
նու հանդերձ այսր անդր վառեալք
ընթանային. առ հասարակ տարա_
ծեալ դիաթաւալ կացուցանէին :
*Եւ յուդա մակաբէ՝ որ տասներորդն 27
եղեալ էր. փախուցեալ լինէր՝ յանապատ
եւանէր. գազանակեաց կեանս 'ի լերինս
անցուցանէր. և այնպէս գնդաւն՝ որք
Է նմա էին՝ խոտաբուտ կերակուր կե
րակրեալ անցուցանէին զժամանակն.
զի մի 'ի պղծութիւնս մերձեսցին :

Գլ : Զ :

Յետ բազում ժամանակաց առա 1
քեաց թագաւորն զաթենացիոս
ծերունի. ստիպել՝ տագնապել զհրէ_
այսն անցանել զհարցն օրինօք. և յօ
րինացն Այ այլ մի ևս յամենալ : *Եւ 2
պղծել զտաճարն եմի. անուանել
զնա յայտնէ յանուն որմզդական
դիցն ողիմպիացւոց. որք 'ի գարիզին
էին. որպէս որք զտեղին բնակեալ

նստէին. հիւրասէր որմզդական դից
3 վանատրի :*Եւ չարաչար դժուարին
նեղութի չարեաց 'ի վերայ հասուցա_
4 նէին : *Զտաճարն ոք պղծութեք
արուեստականօք հեթանոսաց լնոյր.
և սրբուն սրահն արամբք և կանամբք
միմեանց խառնակութե յաղտեղու_
թի դարձուցանէին. և որինչ ոչև ար
ժանի էր ինչ՝ զայն 'ի ներքս համար_
5 ձակ տանէին : *Եւ սեղանն ինքնին
գլխովին անարգելովք յօրինաց՝ և խո
6 տորելովք լնուին : *Եւ անդ էր ո՛չ
զօրէնս շաբաթուց տեսանել. և ո՛չ
զտօնս տարեկանաց զհայրենիս պա_
հել. և ո՛չ բնաւ ամենևին հրէայ անուն
7 անուանել իշխել : *Վարէին. ածէին
ստէպ ստէպ տագնապաւ. յամս աւուր
յօր տօնի ծննդեան թագաւորին՝ զի
զոհեսցեն. իբրև տօն հասանէր սպան_
դարամետական պաշտամանն. տագ_
նապէին զնա. պսակեալս թաւ ոստովք
8 սպանդարամետին կաքաւել :* Հրա_
ման առաքեցին յամ մօտաքաղաքս
պաշտօնաւորս. իբրև բանս 'ի բերան
եդին պտղոմէացիքն. յոր հաւա
նեցեն զոհիւք զպաշտօնն պաշտիցեն :
9 *Եւ այնք՝ որք ոչ յանձնառնուցուն
զոհել՝ անդէն սուր 'ի վերայ դնել :
և անդ էր տեսանել չտապ տագնապէ
10 տառապանս չարչարելոցն : *Նամա_
կադիր եղեն զերկուց կանանց՝ վասն
զորդիսն իւրեանց թլփատելոյ. ածին
վաղվաղակի՝ զմանկունսն զատեանց
կախեցին. և զնոսա Է հրապարակսն
առ առակէ շրջեցուցանէին. ապա 'ի
պարսպաց անտի 'ի վայր հոսեցին :
11 * Այլքն երթեալ գաղտուկ յայրսն
մօտաւորս՝ զշաբաթու աւուրսն ան_
ցուցանէին : իբրև 'ի վ՟ր հասանէին,
կենդանւոյն խանձատեալ սրով սպա
նանէին. վասն երկիւղածութե աւ_
ուրն փափկութե՝ և օրինացն սրբու_
12 թե : *Բայց ես աղաչեմ զամենեսին.
որք զգիրսդ յակն արկանիցէք. մի ինչ
վասն ազգին խղճիցէք. և զկիշտս զայս
ամ առ սատակման տոհմին համարի_
13 ցիք. այլ 'ի խրատ ազգին մերոյ : *Եւ
ո՛չ առ բազում ժամանակս ինչ թողու
զանօրէնս. այլ վաղվաղակի զնշանս
14 իւր և զարուեստս իւր յայտնէ : *Զի
ո՛չ եթէ որպէս առ այլ հեթանոսս
երկայնամիտ լինի Տր. մինչև լցցեն
զչափ մեղաց իւրեանց. եկեսցեն՝ հաս
ցեն 'ի դատաստանս անհնարինս :
15 *Այնպէս և առ մեօք կատարէ զամ.
զի հասցուք մեք 'ի տեղի դատաստանի :
16 *Բայց մօտ առ մօտ խրատէ. և արագ
արագ ածէ 'ի վերայ զողորմութի՛ւն :

* Զայս բանս ընդ ձեզ վասն յիշատա 17
կի բանիցդ խօսեցաք ։ արդ՝ անդրէն
'ի գլուխ պատմելոյն մատիցուք ։
* Եղիազարոս այր մեծ ընդ առա_ 18
ջինս 'ի գնդի անդ ։ լցեալ աւուրբք ․
ծերացեալ հասակաւ ․ գեղեցիկ երե_
սօք ․ ածեալ գայր 'ի բերան ․ ստիպէին
ուտել խոզենիս ։* Նորա 'ի մտի եդեալ՝ 19
յամառեալ՝ պնդեալ սրտիւ ․ յանձն
առեալ զմահ քաջ անուանմբ՝ քան ըզ
կեանս խղճիւ ։ և ընկերայ ստդտանե
լով ․ ընտրեաց ինքնակամ հասանել
'ի տանջանս ․ ձեռներէց լինէր ․ թքա_
նել՝ անարգել՝ զպաշտօն նը ։ * Որպէս 20
օրէն է համբերողաց ․ բացէ 'ի բաց ա_
նարգել զինչ՝ որինչ ոչէ օրէն յանձին
մատուցանել ։ * Իսկ այնք՝ որք պատ_ 21
րաստեալք եկեալ էին, ինքեանք առ
տկարութե մտաց վն անձնասէր բա
րոյից զոհից 'ի պաշտօն ․ ծանօթ ես
էին առնն աւագուե ։ առեալ մեկու_
սի իւրեանց տկարութե մտօքն՝ զհա
տատեալ միտսն 'ի հրապոյրս ցոփուե (զհաստա_ տուն)
դարձուցանել ջանային ։ յանձն առ
աւեն զհրաման թագաւորին ։ * Եւ 22
քեզ զայլ միս մատուսցուք ։ զի լուծ
ցես զկարծիսն ․ և 'ի մահուանէդ ապ
րեսցիս ։ * Նա գեղեցիկ խորհուրդն 23
հաստատուն յանձին եդեալ զարժա
նի հասակին ․ ըստ ծերութե մեծու
թեն ․ ըստ երևելի վայելչութեանն ․
ըստ զուարթածաղիկ ալեացն զուար
ճացելոյ ․ ըստ գեղեցիկ 'ի մանկութե
մինչև յաւագոյթ սննդեանն ։ մանաւ
անդ առաւել ըստ Այ ծագործ սրբու
թե օրինադիր կրօնից նմ կարգօք լի ։
արագ արագ առնէր զպատասխանին ։
* Ոչ արժան ․ ոչ պատշաճ առէ՝ մերոյ 24
չափու հասակի կեղծաւորութբ մտա
նել ընդ սրբութե խոստովանութի ։
իցեն բազումք 'ի մանկտւոյ այտի ․
որք ընդակամբ հայիցեն ․ կարծիս 'ի
մտի դնիցեն՝ և ասիցեն ․ եթէ Եղիա
զարոս իննսնամեայն անցեալ ծերու_
թբ ․ հասեալ 'ի դուռն վախճանի՝ յայլ_
ազգութի դարձաւ ։ * Եւ նոքա վն 25
իմ կեղծաւորեալք գայթագղեսցին ․
և զայս խիղճ մտաց և կեղտ անուն
ծերութեանս յաշխարհի թողից ։ * Իսկ 26
արդ՝ եթէ ամենևին նոյնչափ ժամա
նակս կենաց շնորհիցեն ինձ՝ և 'ի ձեռս
մարդկան բնաւ այլ ոչ մատնիցիմ ․
սակայն 'ի յաւիտենից 'ի մշտնջենաւ
որ ձեռաց անտի՝ ոչ կենդանեօք , և
ոչ յետ կենդանութե ուրեք փախչիլ
կարիցեմ ։* Վասն այսորիկ քաջութբ 27
փոխեցայց յաշխարհէ աստի ․ զի արժա
նի իմոյ ծերութեանս երևեցայց ։ * Եւ 28
օրինակ բարեաց և քաջուե մանկտւոյ
թողից ։ զի յօժարութբ և քաջութբ
'ի վն սրբուե օրինացն մահուչափ ջա
նալ մարթասցին ․ զայս նմ իբրև ասէր,
ինքնակամ՝ դիմադրաւ՝ կամակար՝ 'ի
վիշտս մահուն և տանջանացն դիմէր ։
29 * Նոքա՝ որք յառաջագոյն շուրջ մա_
տուցեալ մխիթարէին ․ զբանս մխիթա
րութե 'ի թշնամութի դարձուցա_
նէին ․ և զիմաստութե խորհուրդն
իբրև մոլորութի համարէին ․ առաւել
մատուցեալ 'ի տանջանս տագնա_
30 պէին ։ * Նա իբրև մերձ եղև 'ի տան_
ջանացն անտի 'ի վախճան ․ եբաց զբե
րան իւր հեծելով ․ սկսաւ խօսիլ զտե
րունի զգիտուե սրբութե խորհրդոց՝
և ասէ ։ այս մի ինչ յայտ եղև ․ եթէ 'ի
ձեռս էր իմ արձակիլ 'ի մահուս վըշ
տաց ․ զայս խստութե տանջանս մարմ
նոյ ընկալեալ համբերեմ ․ այլ հոգ_
ւով քաջ քաղցրութբ՝ վասն ահի սա
31 տեցն Տն ընդունիմ ։ * Եւ սա զայս
օրինակ պատերազմեալ՝ յաշխարհէ
փոխեցաւ ։

Գլ. Է.

1 Դէպ եղև եղբարս եօթն մարբն
հանդերձ կալեալս ածել յատ_
եան թագաւորին ․ 'ի խոշտանկանս
տագնապի դանէին ուտել զխոզենի ։
2 * Մի 'ի նոցանէն նախաստակեցաւ յա_
ռաջագոյն ։ սկսաւ խօսիլ՝ և ասէ ․ զի
կայք անցեալ ․ կամ զմեզ զինչ հար_
ցանելոց էք ․ մեք եմք պատրաստեալք
'ի մեռանիլ քան անցանիլ ըստ օրէնս
3 հայրենիս ։ * Բարկութբ՝ և սրտմտու
թբ լի եղև թագաւորն ․ հրաման ետ
ջեռուցանել տապակս՝ և կաթսայս ․ և
անիւս ․ և պէսպէս գործիս տանջա_
նաց պատրաստել ։ զայն իբրև վաղ_
վաղակի ջեռուցին՝ պատրաստեցին ։
4 * Հրամայեաց զնախաստակն յառաջ
կացուցանել ։ և նախ զլեզուն կտրե_
ցին ․ և զգլխոյն մորթ զերեսօքն դար
ձուցին ․ ապա զոտս և զձեռս առաջի
մօրն և եղբարցն ծայրաքաղս առնէին ։
5 * Եւ ապա իբրև 'ի բանից ․ և 'ի ձե_
ռաց անպիտանս առնէր ․ հրամայէր
կենդանւոյն 'ի տապակսն ջեռուցելս
իջուցանել ։ ապա իբրև ճենճերն
ընդերկար այնպէս 'ի տապակէ անտի
ելեալ՝ դիզացեալ ծառանայր ․ սկսան
եղբարքն ընդ միմեանս մարբն հան_
դերձ մխիթարել՝ և ասել ․ քաջութբ
մեռցուք ․ զանուն և զոգիս ժառան_
6 գեսցուք ։ * Հայի Տր Այ 'ի ճգնութի
պատերազմի մերոյ ․ և 'ի ծառայս իւր
մխիթարի՝ ‖ որպէս յայտ յանդիմանութե ‖2. Օր. 32. 36.
ասաց

ասաց մեզ յօրհնութիւնէ իւրում. և՛ի
7 ծառայս իւր միխթարեացն։ * Իբրև
առաջինն զօրինակ զայս յաշխարհէ
փոխեցաւ։ և Գերկրորդն՝ի տեղի տան
Քանացն մատուցանէին. և զգլխոյն
մրթին վարսիւքն հանդերձ գերե-
ացն արկանէին. և անդէն հարցա-
նէին. կերիցես խոզի միս մինչեւ ամ
մարմինդ անդամ անդամ լուծեալէ։
8 * Նա ես պատասխանի իւրեանց բար
բառէին, և ասէ. ոչ։ մի այսորիկ և սա
9 Քինոյն տանջանս տանջեալ վախճան-
եաւ։ * Իբրև յոգւոց պարզել ապաս
տան եղև. սկսաւ խօսիլ՝ և ասէ ցԹա
գաւորն. այ սեգ՝ Հպարտ՝ և ամբար-
տաւան. դու զմեզ յայսց կենացս յաշ
խարհէս կարձել համարիս. իսկ այն
որ աշխարհաց Թագաւորն է, Թեպէտ
և մեռանիմք մեք վասն օրինացն. Քի
կեանս յաւիտենից միւսանգամ ծնան-
դեանն ժամանակի՝ կենաց Քի կեանս
10 դարձուցանէ։ * Ետ սորա զերորդն
ածէին. և զլեզուն խնդրէին. և նա
վաղվաղակի մատուցանէր. և զձեռն
12 քաջասիրտս տարածանէր։ * Ո՛ի Թա
գաւորն ինքնին իսկ զարմացեալ լի-
նէր վ՚ը պատանւոյն ուշիմ մտացն. և
որտին քաջուԹ. զի առ ոչինչ զցաւն
13 համարեցաւ։ * Նմ ասա Իբրև փոխիւր
չորրորդն՝ի տեղի մատուցեալ՝ Քինոյն
14 տանջանս չարչարէին։ * Նմ Իբրև
չունչն վախճանի հասանէր. խօսիլ
սկսաւ այսպէս. մեզ լաւ է. զի փոխումք
աստ՝ Քի մարդկանէ. և յոյսոյն ակն ու
նիմք միւսանգամ ծննդեանն յարու-
ԹԻ մեռելոց. քան քեզ՝ Քի կենդանիս.
զի արգելեալ փակեալ է՝ Քի քէն յարու
15 ԹԻ մեռելոց։ * Ետ սորա զհինգ-
երորդն մատուցին՝ Քի տանջանս չարչա
րանացն. և Իբրև զաչս՝ Քի վեր եւարձ,
Հայեցաւ ընդ Թագաւորն. սկսաւ խո
սիլ ընդ նմա՝ և ասէ։ * ՆչհանուԹի
16 առեալ մարդկան. և դու մարդ մահ
կանայոյ՝ գործես զինչ և կամիս. բայց
մի՝ Քի վաստուԹի ինչ և զմեզ ազգս հա
տանիցես. կամ լքեալ՝ Թողեալ ինչ
17 Քի ձեռաց ոյ Համարիցիս։ * Կայ՝ միա
դու. տեացես զզօրուԹիս մեծամեծս
աքանչելեացն. ոյ զքեզ և զազգատոհմն
18 քո չարչարիցէ։ * Ետ այսորիկ ածէ
զվեցերորդն. և Իբրև մերձ եղև՝ Քի մե
ռանիլ՝ ասէ. զի՞ մեղորեալես տարա-
պարտուց. ընդ մեզ այսք անցք՝ որք
անցանեն վ՚ը մերոց մեղաց. զի մեզան
չեմք առ Նծ. արժանի զարմանալոյ։
19 * Նայց դու մի ակնունկիցիս ողջան-
դամ՝ բարեմիտ ապրիլ՝ Նծ ամենայն
20 մատուցեալ։ * Նս առաւել քարեաց

յիշատակաց արժանի՝ մայրն աքանչե
լի. որ զայնպիսի զեօԹն որդւոց Քիբմէ
կորուսեալ՝ Քի միում աւուր ժամանա-
21 կի՝ վ՚ը յոսոյն Նյ։ * Վաջալերեալ՝
սրատախտեալ զմի Քինոցանէ քաջա
լերէր՝ միխԹարեր իւրեանց բարբա
ռոյն. և զսիրտն և զմիտսն իգուԹե
22 առնապէս վառեալ։ * ՎաջուԹէ յա
ռաջ մատուցել՝ ասէր. չգիտեմ քնաւ՝
ոյ դուք յարգանաւթ իմ երևեցայք.
և ոչ ես ինչ զոգիսդ կամ զկեանսդ
ձեզ չնորհեցի. ոչ զկերպարանսդ ձեր
զլուրաքանչիւր ես նկարեցի. և զհա ոչ
սակդ ձեր ծնեալ և մնուցեալ՝ այսու-
23 հետեւ ես ինչ ոչ Համարեցայց։ * Նյլ
որ աշխարհի արարիչն է. որ ստեղծ
զծննուն մարդկան. զկեանսդ և զո
գիսդ՝ի գալստեան իւրում իւրով ո-
24 գորմուԹէ՝ Քի ձեզ դարձուցէ։ * Նն-
տիոքոս Թէպէտ և արհամարհեալ
զինքն համարեցաւ՝ Քի բարբառոյ նա-
խատանացն. սակայն մինչ դեռ ոգիքն
կրտսերոյ մանկանն առ իւր կային.
սկսաւ ոչ միայն բանիւք միխԹարուԹի
մատուցանել. այլ երդմամբ հաստա
տեր. Քի մեծուԹիս աՀագուԹէ Հա-
ստուցանել. երանելի առնել յաշխար-
հի. միայն Թէ՝ Քինախնեացն օրինաց
փոփոխեսցի. գործ՝ Քի ձեռն տալ՝ և բա
րեկամ անուճանիլ Թագաւորաց։
25 * Նբրև ետես՝ եԹէ ամենևին պատա
նին Քի բանս Թագաւորին ոչ խոտորե
ցաւ, կոչեաց Թագաւորն զմայրն. և
զայլսն լինել պատանւոյն կենաց խոր-
26 հրդական՝ զի փրկեսցի։ * Նբրև կարի
շատ ստիպեաց յանձնեաւ խօսիլ ընդ
27 որդւոյն. խնայարհեցաւ՝ Քինա։ * Կսկսաւ
ծաղր առնել զՀպարտ զամբարտաւան
Թագաւորն. և ասէ։ ողորմեա՛ց ինձ
որդեակ իմ. յուշ լեցի քեզ՝ զի կրեցի
զքեզ զինն ամիս յարգանաւթ. և մնու
ցի զերիս ամս՝ Քիփրկս առեամբք. և
Հասուցի զքեզ յայդ չափ մեծուԹ Հա
28 սակի։ * Նրդ ալաչեմ զքեզ. Հայեաց
ցիս դու յերկինս և յերկիր. և որ՝ Քինն
արարածք իցեն. յուշ լեցի քեզ՝ զի
յոչնչէ արար զնոսա Նծ. սոյնպէս և
ազգ մարդկան ստեղծան՝ Քինմանէ։
29 * ԿՔի զարհուրիր դու՝ Քի չարաչուք
դահձէ այսի. այլ եղբարցն արժանի
եղեալ՝ ընտրեալ զմահ քան զկեանս
աշխարհի. զի ընդ այն եղբարան ընկա
լայց զքեզ՝ Քի ձեռս ողորմուԹէ մեծին
30 Նյ։ * ԿՔինչ դեռ մայրն զայն մխի
ԹարուԹիս մատուցանէր՝ Քիմիտս Հաս
տատնոյ. սկսաւ խօսիլ պատանեակն՝
և ասէ. ա՞ւ մարդ. զի՞ յապաղէք. չեմ
ինչ լսելոց Հրամանի Թագաւորիդ։
այլ

այլ հրամանաց հնազանդեալ եմ օրի
նաց հարցն մերոց. որք տուեալն 'ի ձեռս
մովսեսի։ *Այլ դու՝ որ զամ ինչ զչարիս 31
խորամանկեցեր 'ի վր որդւոցդ եբրայ
եցւոց, ոչ ապրեսցիս 'ի ձեռաց Այ։
* Զի եթէ առ խրատու պատուհասի 32
զայս վն մեղաց մերոց կրեմք։ * Կեն 33
դանի Տր մեր, առ փոքր մի ինչ բարկա
ցեալ իցէ. դարձեալ հաճեսցի ողոր
մութբ ընդ ծառայս իւր։ *Այլ դու 34
անօրէն. ապստամբ. պիղծ. վատ ա
րանց. զի զուր հպարտանաս յուսովդ
քո մնոտւով 'ի վերայ ծառայից նորա։
* Սակայն չես ինչ ապրելոց յամենա 35
գէտ յամենակալ դատաստանացն Այ։
* Զի այժմիկ մեր եղբարք սակաւ ինչ 36
ցաւոց համբերեալ վն կենացն յաւի
տենից՝ 'ի վերայ ուխտի կտակարա
նացն Այ. անկեալ կան մինհու տարա
ծեալ։ *Այլ ես հաւասար եղբարցն 37
իմոց զշունչ և զմարմին մատնեալ պատ
րաստեալ ունիմ 'ի վերայ հարցն օրի
նաց. յուսացեալ կարդամ առ Ած.
զքաւութիւն ազգին ամի գտանել. և
զքեզ մեծամեծ տանջանօք հեծութբ
խոստովանել. զի նա միայն է Ած. և
այլ ոք չիք։ *Ինև՝ և եղբարբքն իմովք 38
զամ զնիւթեալ սրտմտութիւն բար
կութեն ջնջել՝ և 'ի բաց անցուցանել։
*Յայնչափ քաջութեն սրտի մանկանցն 39
եօթանեացունց՝ սրտաբեկ լինէր թա
գաւորն. առաւել 'ի վերայ կրտսերոյն
դառնապէս տանջանս մատուցանէր։
* Սակայն և սա անարատութբ և սր 40
բութբ յուսացեալ 'ի Տր՝ մեկնեցաւ
յաշխարհէ ։ * Զհետ որդւոցն և 41
մայրն երանելի 'ի նոյն օրէնս կատա
րեցաւ։ *Այլ որ ինչ վասն հարցմանց 42
զոհիցն՝ և վն անհնարին տանջանացն՝
ցայս վայր ցուցեալ լիցի։

ԳԼ: Ը.

Այլ Յուդա Մակաբէ՝ և որք ընդ 1
նմայն էին. ստտ անդ գաղտագո
ղացեալ մտանէին 'ի գեօղս՝ 'ի քա
ղաքս՝ յազգատակս. յինքն արկանէին
զազգատոհմն. և նուաճէր զհրէայսն.
որք կացեալ էին հաստատութբ յուխ
տին իւրեանց. գունդ լինէին. յաւե
լուին. բազմանային. լինէին իբրև
վեցհազար այր։ *Կարդային առ Տր. 2
այց առնել՝ հայիլ 'ի ժողովուրդ անդր՝
որ կոխան եղև 'ի հեթանոսաց. գթալ
'ի վերայ տաճարին՝ որ յամպարշտաց
ձեռացն պղծեցաւ ։ * Ողորմիլ և 'ի 3
վերայ քաղաքին. որ յապականութե
և 'ի սատակումն յատակացն հասու
ցանելոյն էր. և հայիլ 'ի գոչումն ար

4 եանցն։ * Յիշել զանմեղ մանկանցն
կորուստ տարապարտուց. ածել զմտաւ
5 զհայհոյանս անուանն սրբոյ։ *Իբրև
կազմէր՝ լինէր զօրաժողով մակաբէ.
դիմակալ ինչ ոչ լինէին նմա հեթա
նոսքն. զի սրտմտութի բարկութե
մեծութեցն Ածութե յողորմութի
6 դարձաւ։ *Հասանէր 'ի վերայ գեղի
և քաղաքաց. հրձիգ առնէր զամուր
ամուր տեղիս թշնամւոյ ։ անդրէն
նուաճէր՝ դարձուցանէր զըմբռնեալսն
թշնամեացն. մեծամեծ սատակ հա
րուածս 'ի վերայ թշնամւոյն հասու
7 ցանէր ։ * Մանաւանդ զգիշերն ևս
իւր օգնական գործակից դտանէր. և
համբաւ քաջութե ընդ ամ կողմանս
8 ընթանայր ։ * Իբրև զայն տեսանէր
փիլիպպոս. զի դամ քան զդամ իրք
առնն յառաջադէմ յաջողէին. ար
քունի հրովարտակօք առ պտղոմէոս
սպարապետ ստորին ասորւոց և տաճ
կաստանի՝ հրեշտակս առնէր. օգնա
կան 'ի թիկունս զօրս 'ի ձեռն հասու
9 ցանել ։ *Նա վաղվաղակի իբրև առ
նոյր զհրովարտակն՝ զնիկանորայ ըզ
պատրոկղեանց զառաջին սիրելի յա
ւագաց իւրոց. 'ի ձեռն գումարէր ոչ
ինչ պակաս քան զքառասուն հազար.
առ հասարակ բառնալ 'ի միջոյ՝ և ջն
ջել զազգն հրէից. յանդիմանեալ նմա
և զգորգի սպարապետ՝ զայր քաջ իրաց
10 պատերազմի տեղեակ ամի ։ * Ընդ
մուտն՝ յանձն էառ նիկանոր զհարկն
առաջին. զոր տային հռոմայեցւոց հա
11 րիւր քանքար՝ 'ի հրէից գերութե
անտի լնուլ ։ * Ընդ որ հրաման տայր
շուրջ զծովեզերօքն. կոչէր զվաճառա
կանս մարդադին 'ի հրէաստան. խոս
տանայր ինննուն մարդ տալ նոցա 'ի
քանքար մի. յայն ինչ ոչ հայէր. որ
երկնից դատաստանն յամենակալէ
կանխեալ պատրաստեալ կայ 'ի վերայ
12 նորա ։ * Յուդայի էին ոմանք, որք
գուշակ լինէին վասն նիկանորայ ար
13 շաւանին ։ *Նոքա՝ առ վատասրտիլ
իւրեանց՝ այսր անդր խուսափէին ։
14 *Նոր որ ինչ իւրեանց մնացեալ էր, վա
ճառէին. և առ հասարակ զՏր ամե
նակալ աղաչէին. ապրել յանօրէն յան
րժան ձեռացն նիկանորայ. որ մինչ
չև տեսեալ էր նոցա. ընդ վաճառա
կանս՝ անձանց նոցա զգին հատանէր
15 * Իսկ արդ եթէ ոչ վն նոցա. բայց սա
կայն վն ընդ հարսն ուխտիցն և կտա
կարանացն. և վասն մեծի և սրբոյ
անուան իւրոյ փրկէր զնս 'ի նմանէ։
16 * Զօրաժողով լինէր մակաբէ, որք
զիւրևն էին, արամբք իբրև վեցհազա
րօք.

րօք ։ մխիթարէր զնոսա՝ զի մի՛ պակի_
ցեն յանչափ զօրաց բազմութէ ։ և մի՛
վհատեսցին զուր տարապարտուց 'ի
վ՜ր եկելոց կուտելոց բազմութե՛ հե
Թանոսաց գնդին ։ այլ կալ՝ և մարտն
չիլ քաջութ՜ ։ * Նախանձ 'ի միտ 17
դնել սրբութե տեղւոյն զկատարեալ
անարգանս ։ և զհարեալ քաղաքին գե
րութե զչարչարանս ։ զնախնեաց սր_
բութե ։ և զվարատիլ օրինացն ։ * Եւ 18
նոքա՛ ասէ ։ 'ի զէնս յուսացեալ քեն՝ և
'ի զօրութիւս իւրեանց ։ մեք յամենա_
կալն Ա՛Ծ ։ որ կարող է զայնոսիկ ։ որք
զմեզ յաչս դնեն, և զաշխարհ ամ
'ի մի շունչ ոգւոյ զօրութե սասանել ։
* Եւ սկսաւ յուշ առնել զմիոյ միոյ զա 19
ռաջնոց զքաջութիւս ։ և զօգնակա_
նութիւս ։ որք եղեալք են 'ի Տ՜է ։ Մինչե
ցե՛ք զսենեքերիմ ։ և զերկոսեան բիւ_
րուն սատակումն միանգամայն ։
4 Թագ. * Յուշ լիցի ձեզ պատերազմն հռոմայե 20
19.35. ցւոց ընդ գաղատացիս ։ զի ամենե_
Տոբ. քին առ հասարակ 'ի գործ անդր հա_
1.21. սեալ էին երկոտասան բիւրու ։ սոքա
Սիրաք ելին վեցհազարաւ ։ առ հասարակ 'ի
48.24. միում ժամանակի ։ զերկոտասան բիւրն
Եսայի առ հասարակ կոտորեցին՝ օգնակա_
37. 36. նութ՜ք լցեալք բարձրելոյն ։ * Եւ 21
1. Մակ. այսու մխիթար քաջալեր բանի՛ վա_
7.41. ռեր՝ պատրաստեր զն՜ս 'ի վ՜ր օրինացն
և աշխարհին իւրեանց՝ մտադիւր մար
տնչիլ՝ համարձակ մեռանիլ ։ * Յերիս 22
գունդս զզօրսն բաժանէր ։ երկոցունց
դնդացն զերկոսին զեղբարսն զշմաւօն
և զյօսէփ զօրավար կացուցանէր ։
* Դարձեալ առ քաջալերութե զօ_ 23
րացն՝ բերեալ եզրայ զս՜բ մատեանն՝
առաջի ընթեռնոյր ։ իւրաքանչիւր զօ
րացն յանուն Տ՜ն նշանս բաշխէր ։ և
առաջնոյ գնդին ինքնին զօրագլուխ
պատրաստեալ յարձակիւր՝ 'ի դիմի
հարկանէր նիկանորայ ։ * Իբրև օգ_ 24
նականութի յամենակալէ նոցա 'ի վ՜ր
իջանէր ։ հասանէին՝ հարկանէին 'ի
զօրաց անտի 'ի Թշնամեաց ։ աւելի
քան զինն հազար սպառազէն՝ յառաջ
նումն յարձակիլ անդ՝ պակաս առնէին ։
և զայլսն խոցս՝ և խեղս՝ և վիրաւորս
առնէին ։ և շուրջ զբանակաւն պահ
արկանէին ։ * Եւ զինչսն և զգանձսն 25
մարդագին վաճառականացն յիւր_
եանս առնուին ։ և զմնացեալ զօրսն նի
կանորայ առաջի իւրեանց փախստա_
կանս տանէին ։ մինչ օրն տարաժամիւր ։
* Իբրև ժամ առուրն 'ի տարաժամիլ 26
անկանիւր ։ և այսրէն վաղվաղակի
տագնապաւ դառնային ։ և ո՛չ ընդեր
կա՛ր հալածէին զնոսա ։ զի 'ի վաղիւ՛

27 անդր շաբաթ էր ։ * Ա՛ւուր հասեալ
այսրէն ունէին զճակատուն տեղի ։
զէնս քաղէին զանկելոց ․ դիաղերծ առ
նէին զվիրաւորսն ։ և ինքեանք շաբա
Թուն պատրաստէին՝ օրհնէին՝ խոս_
տովան լինէին՝ և փառաւոր առնէին
զՏ՜ր ։ զի փրկեաց զն՜ս 'ի նոցանէ յաւ_
ուր յայնմիկ ։ զայն օր ողորմութեան
28 հատէին՝ և նշան յաղթութե ։ * Յետ
շաբաթուն՝ նեղելոց՝ և այրեաց՝ և որ
բոց մասն առնէին յաւարէ անտի ։ և
ապա ինքեանք ընդ բաժինս աւարին
29 խառնէին ։ * Իբրև զայս գործեցին ։
առհասարակ աղօթս անկեալ մատու
ցանէին ։ առ ողորմածն աղաչէին՝
մինչ 'ի վախճան հաշտ լինիլ ընդ ծա_
30 ռայս իւր ։ * Տիմօթէոս իւր ։ և բագի
դէս յոր գործ հասեալ էին ։ հասա_
նէին ։ բախէին ։ և հարկանէին 'ի նո_
ցանէ աւելի քան զերկուս բիւրս ։ ա_
մուրս բազումս և զբարձունս քաջու՜թ
ունէին ։ բազում գանձս ընչից ստա_
ցուածոց նո՜ց յաւարի տանէին ։ բաժա
նակիցս իւրեանց զտնանկս և զորբս
և զծերս աւարի իւրեանց առնէին ։
31 * Զզէն սպանելոյն քաղէին ։ 'ի պի_
տոյս տեղիս Թողուին ։ և ինքեանք ա_
րաւն յեր՜մ առ նահապետ ազգացն
32 գային ։ * Ա՛նդ սպանեալ լինէր նոցա
զտիմօթէոս ։ որ բազում չարչարանս
'ի վերայ ազգին հրէից հասուցանէր ։
33 * Խողովեցին զմարդիկ գաւառացն ։
որ ուրախութե առնէին ։ նշան յաղ_
Թութե կանգնէին ։ ածէին զկալիս_
Թենէս փախստեայ՝ և որք զնովաւն
էին ։ որոց զդրունս լուցեալ էր՝ կեն_
34 դանւոյն այրէին ։ * Իսկ յամ կողմանց
Թշուառացեալ նիկանոր ։ որ զհազար
վաճառականս 'ի մարդագին ածէր
35 որդւոց հրէից ։ * Մեծաւ տառապա
նօք Թշուառութ՜բ անկեալ 'ի փառացն
հանդերձէ՝ հրամանաւ Տ՜ն ։ ձգեալ
ընդ մուրօղս՝ անկեալ ։ մեծ սուգ ա_
ռեալ վ՜ս զօրացն կորստեան ։ փախս_
տեայ կորացեալ 'ի քաղաքն անտիոքա
36 ցւոց անկանէր ։ * Եւ որ հռոմայեցւոց
խոստանայր զհարկն յէմմացւոց գե_
րութե անտի լնուլ ։ ինքն նովին բերա
նով պատմէր ։ եԹէ յայտնի Ա՛ծ է նո՜ց
օգնական ։ վ՜ս այսորիկ ողջանդամք և
առանց խոցոտելոյ 'ի պատերազմէ ե_
լանէին ։ զի հաստատութ՜բ ուրեմն պա
հէին զօրէնսն՝ որ 'ի նմանէ կալեալ է ։

Գլ ։ Թ ։

1 Ընդ այն ժամանակս դէպ եղև դառ
նալ անտիոքայ մեծիք կորանօք 'ի
կողմանց պարսից ։ քանզի էր երԹեալ

նդ

նէր ի քաղաքն ի բուն նոցա . խորհե-
ցաւ ձեռն արկանել զգանձիսն . և թէ
հնարեսցի , զքաղաքն իսկ աւերել ջա-
նայր : իբրև զայն զգային զօրք քաղա-
քին , առ հասարակ ի վէնս իւրեանց
ընթանային . և զայն՝ որ մեծաւ սաստ
կութ ի վէր ընթացեալէր . անարժան՝
կորակոր՝ յանձանց ի բաց մերժէին :
2 *Իբրև չոս առնէր՝ խաղայր գնայր
ամենաւելից անտիոքոս ի կողմանցն
պարսից . գայր՝ հասանէր ի կողմանս
եկբատանոյ : ազդ լինէր նմա որ ինչ
3 անցք անցեալէին ընդ նա : *Ոմնոսւ
ևս ածէր զտահակութի քաղաքաց
ացն . որք զնա ի փախուստ դարձու-
4 ցին : *Ի ցեալ սրտմտութի՝ զերկոցունց
կողմանցն զմնաւ ածէր յերուսաղէմ
ցիս անդ յապէցուցանել զսրտմտու-
թիւն իւրոյ : վասն այսորիկ հրա
ման տայր կառավարչին . ասել տագ
նապաւ անդադար տայր վարել : միտ
եդեալ ձանապարհին . զայն ինչ ոչ
ածէր զմնաւ . թէ յերկնից իրաւունք
ինչ ոչ երթային . քայց ինքն մեծամեծս
փքայր ի հպարտութի ամբարտաւա-
նութիւն իւրոյ . և ասէր . յանմարդի
5 զէ մհրէից հասուցանել : *Ոչ ամե
նակալ բարձրեալ Տէր Աստուծ ինչ էհար
զնա աներեւոյթ հարուածով : այն
ինչ նէր զանք ի բերան լինէին . ցաւք
սաստիկք և անհնարինք ոսկերաց ի
վերայ հասանէին . և դառնութեան
6 խիթք ի փորն անկանէին : *Կարի յի-
րաւունս . զի որ քաղցմ նորանոր չա-
րաչար ցաւս յայլոց մարմնոց տանջա-
նօք հասուցանէր . նոյնք սաստկութե
ցնով աւ անկեալ պաշարեալ պահէին :
7 *Ակայն և այնպէս ոչ կասէր ի հպար
տութէ անտի . այլ առաւել քորքո-
քիւր յամբարտաւանութե բարկութէ
ի վէր հեբրայեցւոց . սպիպէր ձեռել
զձանապարհն : մինչ դեպ եղև նմա
անկանիլ ի կառաց անտի՝ մինչ դեռ
գայրնա տաղնապաւ . անդ անկանէր
ի չարաչար տանջանս . զի ամոսկերքն
8 առ հասարակ խորտակեին : *Եւ այն՝
որ այնինչ կամէր ի վէր ալեաց ծովու
ասուել՝ վասն անօրէնն հպարտութե նոյ .
և զվերին լերանցն ներքին առնել . և
զներքինն վերին առնել . զնա ինքն յեր
կիր հողեալ շալակաւ շրջեցուցանէին .
յայտնապէս Աստ զօրութե երևելոյ :
9 *Մինչև յայսց անտի անօրինին եղան
դէմ որդանց բղխեալ սորսորիլ . և կեն
դանութե իւրով ախտին ցաւոց զան
գամն ի միմեանց յօշել և ի ներկայ հո
տոյ զօրացն ամի նեղիլ տագնապաւ :
10 *Եւ որ յառաջն հպարտացեալ մտօք
զաստեղս երկնից ամիսպել համա-
րէր . այսր անդր շրջշրջել ոչոք կարէր
վասն նեխութե հոտոյն տագնապի :
11 *Այսմ վայրի սկսաւ բեկանիլ ի նը
պարտ և յամբարտաւան խստութէ ան
տի . և ի միտս իւր իջանել առ տանջա
նացն Աստուծոյ միով միով ցաւով ի վէր հա
12 րեալ մարմնոցն զայրացելոց : *Օ՛ի
ինքն իսկ ոչ կարէր ժոյժ ունել ի նե-
խոյ հոտոյ անտի . սկսաւ այսպէս խո
սիլ . պարտ և պատշաձէ հնազանդ լի
նել Աստուծոյ՝ և մի՛ ի մարմնոյ մահկանա
ցուս Աստուծոյ օրինակ բարձրանալ :
13 *Ա՛ղաչէր՝ ուխտս դնէր առ այն՝ որ չէր
14 նման ողորմելոց : *Ա՛ն զնոքա քաղաքն
հարեթատակ և անմարդի կացուցանե
լոյ . զսուն մարդաշատ և սպատ ցու-
15 ցանել : *Օ՛չ եբրայեցիսն որոց սպառ
նայր . ոչ պատանաց և ոչ թաղելոյ ար
ժանի առնել . այլ կամաւք և մանկ
տուվ ի հաւակերի դնել՝ գազանա-
բեկս արարեալ զնոսա քաղաքակիցս
հաւասար աթենացւոց գրով մուրհա
16 կացն կացուցանել : *Եւ զտաճարն իսկ այն
նոր՝ զոր յառաջ սպառնայր կապուտ զնա
կողոպուտ թողուլ գեղեցիկ պատա-
րագօք զարդարեցեալ . և զարդ՝ և սպաս զոսկ
տաճարին . զոր յառաջ անտի տարեալ
էր , բազմապատիկ անդրէն դարձու
ցանել : և զկարգս մտից պիտոյ պա-
17 տարագաց յարքունեաստ ընծայել : *Եւ
ի վէր այսր ամի հեբրայեցի և լինիլ .
և յամ մարդաշէն տեղիս հասանիլ
պատմել զզօրութէն մեծութեցն Աստ
18 *Իբրև ոչինչ եր հնար ցաւոցն դադա
րիլ . զի հասեալ եր ի վէր նր պատու-
հաս ի ցնէ արդար դատաստանաւք . իբ
րև ակն ինչ ոչ կալաւ այնուհետև աղ
րելոյ իւրոյ . հրովարտակս առնէր առ
եբրայեցիս մեծաւ խնամարհութէ՝ օրի
19 նակաւս այսմիկ : *Ա՛ռ քաղցր հեբ-
րայեցիս՝ առ ընկերս , և զբարս քաղա
20 քացիս , ողջոյն յոյժ : *Ե՛նորհ յոյժ
21 ունիմ վէր Աստ : *Ա՛ես ի սակա
րութէ իմմէ յանհնարին հիւանդու
թէ , մեծաւ գթով յիշեի զձեզ . դար
ձեալ եմ՝ ի կողմանց պարսից . և ան
կայ ի հիւանդութի դժուարին . և
այսպէս լաւ համարեցայ՝ ի մտի իմում
վէ օգտի հասարակաց՝ և շինութե :
22 *Ա՛ստ իմ ոչ եթէ յոյս ինչ հատեալ է
վասն կենաց . այլ ակն ունիմ ապրիլ
ի դժուարին հիւանդութէ աստի :
23 *Այլ և յայն վայր հայեցայ . եթէ
հայրենի ժամանակի՝ յորում վերնա-
կողմն կոչման չոս առեալ գնացեալ
երթայր . եցոյց նա զփոխանակն իւր :
24 *Օ՛ի եթէ որ ինչ անցք անցեն ընդ
նա .

ամենե-
ցուն

նա. կամ համբաւ ինչ դժուարին ե-
կեսցէ. գիտիցեն ում պահեալ կայ՝
եւ յանձն է տէրին. եւ մի խռովեսցին։
*Եւ Թող զայս։ հայեցայ ես շուրջ 25
զմեօք 'ի մերձաւորս արքայութեն մե-
րոյ. եւ որք շուրջ զմեօք ընդ ակամբ
նայէին 'ի մեզ. յայտ արարի ես զորդի
իմ զանտիոքոս 'ի տեղի իմ թագաւո-
րութեն. զոր բազում անգամ արդեօք
իբրեւ չու արարեալ իմ գնացի 'ի վե-
րին կողմանսն երթայի. բազմաց ու-
մեք 'ի ձէնջ յանձն արարեալ՝ եւ 'ի ձեռն
եդեալ երթայի. այլ ես եւ առ նմա գրե-
ցի պատճէնիհդ այդուհիկ. զոր առ
ձեզդ 'ի ներքոյ գրեցի։ *Արդ՝ աղա- 26
չեմ զձեզ՝ յիշել ձեզ զերախտիսն զառ
հասարակացն բարեաց. եւ սէր օգուտ
առ իւրաքանչիւր՝ պահել ընդ իս ըզ
հաւանութիւն միաբանութեն՝ եւ առ որ-
դիդ. *Ոչ զայս ինչ հաստատեալ 27
հաւատացեալ գիտեմ. եթէ քաղցրա
գոյն մարդասիրագոյն եւս յանդ իցէ
'ի ձեզ՝ զիմոց բարուցս զկնի հայեցեալ։
*Եւ մարդասպանն՝ անօրէն հայհոյ 28
իչն զայս օրինակ անկեալ՝ կործանեալ
սաստկամահ լինիւր յօտար լերինս
չարաչար տանջանօք. զոր ընդ այլս
անցոյց. կարճիւր 'ի կենաց անտի։
*Իսկ փիլիպպոս դայեակորդի իւր. 29
որ առեալ տանէր զմարմինն նորա՝
երկեաւ յորդւոյ անտի. առ պտողո-
մէոս յերկիրն եգիպտացւոց հատ-
ուած փախստեայ լինէր։

ԳԼ: Ժ.

Մակաբէոս՝ եւ որք ընդ նմա էին 1
յօգնականութե Տն զօրացեալք.
գերեվարձ առնէին քաղաքին եւ տա-
ճարին։ *Եւ զբագինսն՝ որք 'ի մէջ 2
քաղաքին էին. զորս այլազգեացն ա-
րարեալ էր. եւ զտեղին պաշտամանց՝
քակէին։ *Եւ զտաճարն սրբէին. եւ 3
այլ սեղան շինէին. սրբեալ զվէմսն
հրով. եւ դարձեալ 'ի նոցունց հուր
առնուին. եւ մատուցանէին զողջա-
կէզս պատարագացն յետ երկեամ ժա
մանակի. ճրագունս՝ եւ խունկս՝ եւ
զդնել նուէրս հանապազորդս յաճա-
խաց հացին։ *Եւ զայս իբրեւ արա- 4
րին. անկեալ տարածեալ 'ի վրա երե-
սաց իւրեանց զՏր աղաչէին. զի այլ
մի կրկնեսցին 'ի վրա նց նոյնք չարիք։
այլ թէպէտ երբեք յանցանիցեն ինչ՝
'ի ձեռն իւր հեզութբ խրատել. եւ մի
'ի ձեռս հայհոյիչ խուժադուժ հեթա
նոսաց մատնել զմեզ։ *Արդ յորում 5
աւուր տաճարն 'ի ձեռս հեթանոսաց
պղծեցաւ. դէպ եղեւ 'ի նմին աւուր 'ի
կը

նոյն ժամանակի զսրբութիւն անդրէն
նորոգել. 'ի քսաներորդի հինգերոր-
դի ամսեանն. որ անուանեալ կոչի
6 քասղեւ։ *Ցնծութբ ուրախութբ
առնել զտօն աւուրցն զութ օր. ըստ
բանի աւուրցն տաղաւարահարաց.
զի յուշ լիցի նոցա՝ որպէս յառաջ ըզ
տօնս տաղաւարահարացն 'ի լերինս
պաշտէին յայրս եւ 'ի քարանձաւս,
զօրէն երէոց խոտաճարակ շրջիլ։
7 *Վասն այսորիկ ոստս առեալ գեղե-
ցիկս՝ 'ի թաւ ծառոց. եւ ոստս արմաւե-
նեաց՝ որ յաջողեաց նմա սրբել զիւր
8 տեղին։ *Հրաման տուաք ածել
զօրս զայս 'ի տօն տարեկանաց բարե
կենդանութե ցնծութբ եւ ուրախու
թբ 'ի հասարակաց համարուէ ազգին
հեբրայեցւոց՝ ածել զայս տօն տարե-
կանաց 'ի կարգի աւուրց իւրոց։
9 *Այլ վասն անտիոքայ երեւելին ա-
նուանելոյ մահուանն. այս չափ բանք։
10 *Բայց վասն հօրամոյն անտիոքայ ա-
նօրէն զաւակի. ցուցցուք համառօտ.
որինչ անցք ընդ քաղաքսն անցանէին։
11 *Իբրեւ էառ թագ անտիոքոս. կա-
ցոյց 'ի վերայ իրացն արքունի՝ կող-
մանցն տորին ասորւոց եւ տաճկաս-
12 տանի զլիւսիաս։ *Եւ զպտողոմէոս՝
որում բարձր անձն ասէին։ զիրաւ-
ունս հաստատուն պահէր ընդ եբ-
րայեցիսն՝ վասն ուխտիցն եդելոց՝ եւ
իրացն զրկելոց՝ ջանայր խաղաղու-
13 թբ անցանել։ *Վասն այսորիկ ամ
բաստան լինէին զնմանէ ընկերքն իւր
առ անտիոքոս. եւ մատնիչ կոչէին զնա
յայն սակս. զի կողմանքն կիպրացւոց
'ի ձեռին էին նորա 'ի փիլոմետորայ
հրամանէն։ եթող զնա. եւ եկն առ
անտիոքոս. նա իբրեւ ոչ համբերէր
նախատանացն. դեղս էառ անձամբ
14 իւրով. եւ մեռաւ։ *Գորգիաս զօ-
րավար վայրացն՝ զօրաժողով լինէր
եդոմայեցւովքն հանդերձ. հաստա-
նիլ՝ հարկանել՝ խուզել զամուր ա-
15 մուր կողմանցն։ *Ընդելուզանէին.
ընդելուցանէին փախուցանել զնոսա
յէմէ. դունդ գործէին. մարտի
16 պատրաստէին։ *Իսկ որք զմակաբէա
ցւովքն էին՝ խնդրուածս առնէին.
օգնական 'ի ձեռն կոչէին. զի ինքեանք
կանխեսցեն հարկանել զամուրսն եդո
17 մայեցւոց։ *Իբրեւ եկին. հասին. պա
տեցին. խումբ արարին. առ հասարակ
'ի վր յարձակեցան՝ զամուրսն փլուզին.
հարին. կոտորեցին. զոր 'ի ձեռն առին,
18 առ հասարակ սատակեցին։ *Եւ ին բ-
մանք. որք փախստեայք գնացին. եւ
եկին ամրացան 'ի բերդս երկուս ա-
մուրս.

մուրս։ և նոքա ընդ իւրեանս ունէին
զամահս մեքենայից։ շուրջ պահ է-
դին, և զմեքենայսն առ պարիսպն
կանգնեցին։ * Եւ մակաբէոս եօթ 19
ի վերայ բերդին զմնացեալս և զյօսե-
պոս և զղաքէ։ և որք ընդ նոսա զօրքն
էին՝ ձե բերդիցն պաշարմանն։ և ինքն
գնաց։ * Եակ շիմոնեանքն՝ որք զբեր- 20
դսան նստէին՝ ի պատգամն անկա-
նէին, կաշառագնաց լինէին առ
նուին յամրակացոց անտի եօթն բիւր
սատեր կրկին արծաթոյ, և թոյլ
տային նոցա ելանել սիւնիլ յամրո-
ցաց անտի։ * Իբրև ազդ եղև մակա- 21
բեայ վասն իրացն՝ որք եղեն, ժողո-
վեր զինչհանսն ամ, ամբաստան լի-
նէր՝ յայտ առնէր, զի արծաթոյ վա-
ճառեցին զեղբարսն, և արձակեցին
զինչհանսին։ * Օ այնոսիկ՝ որք այնպէ 22
մատնեալք եղեն օրինացն, ածին՝ սա
տակեցին զնո։ և ինքեանք ի բերդան
արշաւեցին։ * Հասին՝ պատեցին՝ պա 23
շարեցին, զի յաջողումն ի ձեռս նորա
լինէր, և յայն ամենս կոտորեցին աւե
լի քան զքսանհազար։ * Եւ տիմո- 24
թէոս՝ որ յառաջ ի պարտութեն մատ
նեցաւ ի ձեռաց եբրայեցւոց, դար-
ձեալ զոճարթանայր, դարձեալ զօ-
լաժողով լինէր՝ յօտարակողմն կու-
սաց, բազում զայրուձի զասիայեցոյն
կուտեալ, ի մտի եդեալ գայր խոհգա
նիզակաց վարել, ի գերութե զերկիրն
հրեաստանի։ * Իակ որք զմակաբայե 25
ցւոյն էին՝ ընդ մերձենալ նոցա՝ ի
խնդրոճածս պնաէին առ Ա՛ստ. հոդ՝ ի
գլուխ քրձազգածք լինէին։ * Ա՛ռաջի 26
սեղանոյն անկեալ զաշտիճանօքն թա
ւալեին, խնդրէին յայնմհետէ հաշտ
լինիլ ընդ նմ. վանել զինչհամս նոյ.
հակառակ կալ ընդ հակառակորդս
նոյ. և զամ՝ ասէին՝ ոչ օրինքն հրա
մայեին՝ ասէին։ * Եւ իբրև զա 27
զօթան կատարեցին, առ հասարակ՝ ի
զէն դարձան. վառեցան. կազմեցան.
պատրաստեցան. հարուստ մի ըստ քա
նաքն արտաքս ելին, իբրև մերձ ե-
ղեն՝ ի դուռնդն Թէնհամեայն. կարգե-
ցան. կազմեցան. օրինօք ձակատեցան։
* Ա՛յն ինչ վարդապետն ծայրակար- 28
միր արեգական ընդ երկիր ծառալիլ
կամէր. և նոքա կողմանքն երկոքին
ընդ միմեանս խառնեին. կիսոցն օրն
բարենշան զոճարթուԹեամբ պա-
տեալ. զյաղթուԹիւնն զոճարձայեալ
մատուցանէր. զի փառքն զօրուԹեց
երկնից օգնականուԹե Տ՛ն իւրեանց
լուսոյն ինձալ՝ շուրջանակի պատեալ
հաստատեալ պահէին. կիսոցն սրտ-
մուԹի բարկուԹե ըստ հայրատուն
զօրավարացն ածեալ պնտեալ շտապ
տագնապաբ ի տեղի հասուցանէին։
* Ա՛յն ինչ լինէր նոյ զանաչառ զանո- 29
զորին ձեռն պատերազմի՝ ի գործ ար-
կանել. երևեցան յերկնից հինգ հե-
ծեալք սպառազինք վառեալք՝ ի գլն
ոսկի և՝ ի զարդ ոսկի. որք եկին՝ իջին
առ գնդաւն Թէնհամեայ. գային՝ խառ-
նեին՝ ի գունդն եբրայեցւոց։ * Իրք 30
՝ի մէջ առեալ զյուդայ մակաբէ. յա-
ռաջ խաղային իւրեանց զինուքն ծա
ծուկ վառեալ. առաւել յառաջ սա
նեին գնոսա իւրեանց զինուքն. զի յա
մենայն կողմանց նետք և տեգք որո-
գայԹին առ հասարակ՝ ի բաց Թա-
Թափեին. և ինքեանք իւրց նետիւքն
լի բարկուԹ զաչս Թշնամեացն քաւն
դեսո կալեալ առ հասարակ՝ ի կուրու-
Թի գարձուցանէին. և խռովեալ
զօրքն Թշնամեաց՝ ընդ միմեանս խառ
նեին։ * Զայնժամ յայտ առաւ ան- 31
կեալ գանահիւ՝ ի գունդ անտի Թշնա-
մեացն առաջինն քսան հազար և հինգ
հարիւր ասպառազէն։ * Իբ ինքն մի- 32
մոնիէոս պրծեալ ընդ ամբոխն՝ ի փա
խուստ դառնայր. եկն, և անկաւ՝ ի գա
զար անուն քաղաք մի ամուր. ուր
ինքնին քրիստոս զօրագլուխ էր։ * Իբ 33
մակաբէ զօրօքն եկն՝ փակեաց՝ և պա
շարեաց զամուրն՝ ի չորս աւուրս։
* Իակ այնք՝ որք՝ ի ներքս անդ էինչյամ 34
րու՝ ի քաղաքին յուսացեալ էին. այպ-
նակատակ լինէին եբրայեցւոցն. և
բանս կսկծելիս Թշնամանաց առ իւրն
չարին՝ ի նոսա արձակէին։ * Իբրև 35
օրն հինգօրեայ շաբաԹուց լուսանալ
կամէր. որք ընտիրք քան՝ ի գըն-
դէ անտի հեբրայեցւոց մակաբէի՝
հանդերձ՝ և լինհանձու բարկուԹե
զինս առեալ ընդ դուռն քաղաքին ընդ զ.
՝ի ներքս յարձակեցան քաջուԹե. գա ընդ
զանաբար զօրս առ գլուխն գային, առ
ուս իւրց կատորեցին։ * Իբ զօրքն 36
առ հասարակ շուրջ զպարսպօքն յար-
ձակեցան և զգլն ալմուկ և զաղաղակ
՝ի վերայ քաղաքին հասուցանէին. զի
որ զօրք պարսպապահք՝ ի վեր անդ կայ
լին. որ՝ ի ներքս՝ որ արտաքս՝ քան զաեղ
քան զտարափ Թանձր և արագ՝ ի վե
րուստ՝ իվայր ԹօԹափեին և ինքեանք
առ հասարակ՝ ի ներքս անկանէին.
զաշտարակս բերդին, և զամենայն փայ
տակերտ քաղաքին հրձիգ առնէին.
ղբունսն այրէին. և զամենայն երևե
լի երևելի գործ՝ ի բաց ապականէին.
ապա խարոյկս՝ ի մէջ քաղաքին արկա
նէին. և զհայհոյիչ Թշնամանօղսն՝ ի

նմա

նմա այրէին : *Եւ զամենայն զինչս և 37
զգանձս. և զստացուածս. և զօրէնս.
և զկարգս քաղաքին. զայն 'ի ձեռն
առնուին. մինչև զտիմոթէոս եկին
գտին փախուցեալ թաքուցեալ 'ի գբի
միոջ. զնա և զքերեաս զեղբայր նր. և
զապողոփանէս 'ի նոյն գուբ փողոտե
ցին: *Այս ամ իբրև գործեցին կազ 38
մեցին օրհնութբ՝ գնծութբ՝ գոհութբ՝
ուրախութբ օրհնէին զՏր. որ մեծա
քաջութբ. քաջ անուամբ զյաղթու_
թն պատրաստեաց 'ի ձեռն իսրայէլի:

Գլ. ԺԲ.

Յետ սակաւուց ժամանակաց հա 1
զարապետն արքայի լիւսիաս իբ
րև լուաւ. մեծաւ բարկութբ՝ և լի
նախանձու ծանրացեալ սրտմիւք 'ի
վր գործոցն եղելոց: *Զօրաժողով 2
լինէր. կուտէր ութսուն հազար. և զամ
զզօրսն՝ հեծելազօրս՝ ութն բիւրիւն
հանդերձ ընդ իւր առնոյր. ընդ իւր
առեալ խաղայր 'ի վր եբրայեցւոցն
'ի միտ եդեալ զքաղաքն գլխաւոր՝
առնել բնակութիւն հեթանոսաց:
*Եւ զտաճարն սրբութե դրամամտո 3
զոլ 'ի վարձու կացուցանել իբրև
զայլ մեհեանս. և զքահանայապետու
թիւն ինքն վարձկան գանձուն կացու
ցանել ամյամե: *Զմտաւ ինչ ոչ ա_ 4
ծէր զզօրութիւն Այ. հպարտացեալ
միոք 'ի բիւրս բիւրուց. զհետևակն.
զհեծելազօրս. և զփղիցն աղխաղ_
խեալ տանէր: *Այլ իբրև 'ի հրէաս 5
տան մխեցաւ. և մերձ եղև յամուրսն
բեթսուրայ. որ մերձ է յեմ իբրև աս
պարիսօք հինգ. պատէր բիւրուքն. և
'ի նեղ մեծ զամուրսն հասուցանէր:
*Իբրև ազդ եղև մակաբայեցւոց 6
պաշարումն ամրացն իւրեանց. ողբովք
և արտասուօք անկեալ ժողովրդօքն
հանդերձ աղաչէին զՏր. հրեշտակ
բարկուե առաքել 'ի բարկութե իէլ
ացւոցն: *Եւ ինքն մակաբէ նախ յա 7
ռաջագոյն 'ի զէն ընթանայր. և զօ_
րացն հրաման տայր վառիլ՝ կազմիլ՝
պատրաստիլ՝ աշխատութի յանձն առ_
նուլ. լինիլ օգնական եղբարցն. որք 'ի
նեղութե էին: *Յայնմ ժամանակի 8
միաբան՝ միահաւան՝ վառեալ՝ պատ_
րաստեալ յառաջ մատուցին. այն ինչ
լինէր նոցա մերձ 'ի կողմն քաղաքին
եէմայեցւոց հասանիլ. եկն՝ էջ առաջի
նց այր մի սպիտակաձի յասկիազէն վա
ռեալ՝ ձօձէր զնիզակն. և պատրաս_
տէր յարձակիլ: *Եւ առ հասարակ 9
ամենեքեան խրախոյս բարձեալ օրհ_
նէին զողորմածն Այ. և այնպէս քա_

ջալերեալք և զօրացեալք լինէին. 'ի
միտ եդեալ յարձակեալ երթային.
իբրև ոչ եթէ մարդկան 'ի դիմի հար
կանելոց երթային. այլ թէ և գազանք
ինչ անհնարինք պատահեսցին. և կամ
պարիսպք երկաթիք, հարկանել. սա
տակել. կործանել, թափանցանց ելա
10 նել: *Համարձակ յարձակէին. նի_
զակակից զողորմածն զերկնաւորն՝ յան
11 ձինս ընկալեալ: *Եւ այնպէս վարս_
զախառն առիւծաբար յարձակեցան
'ի վր գնդին թշնամեաց. և անդէն
'ի նմին տեղւոջ հարին. տապաստ ար
կին մետասան հազար զինուոր զօր. և
վեցհարիւր հեծեալ 'ի վերայ հազա_
12 րացն: *Եւ զամենայն զօրսն 'ի փա_
խուստ դարձուցանէին. և բազումք 'ի
նոցանէ խոցք վիրաւորք՝ և ապիկարք՝
մերկանդամք փախստեայք ապրեցան.
և ինքն լիւսիաս կորակոր փախուցեալ
13 մազապուրծ լինէր: *Իբրև ոչ եթէ
անմիտ ինչ լինէր յանձն իւր վասն իւ
րոյ վատթարութե. 'ի միտ եդեալ
խօսէր անհնարինս առ յաղթութիւն.
ասէր զեբրայեցիսն հզօրին Այ օգնա
կան լինիլ նոցա. և առաքեաց զնոսա.
յղեաց զկնի նոցա հաշտութի առնել
14 'ի վերայ ամենայն իրաւանցն: *Եւ
թագաւորն ևս յանձն էառ. և զթա_
գաւորին ևս զմիտս հաճեաց՝ բարե_
15 կամ լինիլ ընդ նմա: *Յանձն էառ
յուդա. զոր միանգամ լիւսին աղա_
չեաց զնա: վասն օգտի խորհրդոցն հա
սարակաց. և որչափ միանգամ մակա_
բէ նամակ ետ ցլիւսիաս վս հրէիցն.
16 թողացոյց նոցա արքայն: *Եւ էին
առ հրէայս թուղթք գրեալք օրինա_
կաւս այսուիկ. լիւսիաս՝ առ գունդն
17 հրէից ողջոյն: *Յովհաննէս՝ և աբե_
սաղոմ. որք առ մեզ 'ի ձէնջն առաքե_
ցան. մատուցին մեզ իբր 'ի ձէնջ գիրն
էր. և աղաչէին. որ ինչ 'ի նմա գրեալ
18 էր: *Եւ որչափ ինչ ցուցանել էր թա
գաւորին՝ ցուցի. զի թոյլ լիցի ձեզ վս
19 ձերոց իրաց: *Ինչ որ գրեալ էր մեզ
ընդ ձեզ խնամ՝ անկցի. և յայսմ հետէ
առաւել ևս ջանացայց լինիլ ձեզ
20 պատճառ բարեաց: *Եւ որ յաղագս
ինչ իցէ. պատուէր տուաք խօսիլ ընդ
21 ձեզ: *Եւ դուք ողջ լիջիք. յամին
հարիւրորդի քառասներորդի ութն
երորդի յորմզդական տօնին. որ օր
22 քսանևչորք էին: *Իսկ հրովարտակն
արքունի գրեալ էր այսպէս: արքայ
անտիոքոս. առ եղբայր լիւսիաս՝ ող_
23 ջոյն: *Հայրն մեր իբրև 'ի դիցն պաշ
տօն փոխեցաւ. կամեցաք՝ զի որք ընդ
մերով թագաւորութբ իցեն՝ առանց

Գլ։ ԺՈՒ։

1 Իսկայս էանց՝ գնայ անդրէն առ Թագաւորն. հրեայքն անդրէն զգործս ալ զաբարալ զարդեամբք պա- արքեան
2 տաղեցան։ *Ոչք զօրացն զօրավարք էին տիմոթէոս և ապօղոնիոս քա
ջեան. և յերօնիմոս. և դիմոփոն՝ և՝ ի սոցա վերայ նիկանօր. և ամենևին ոչ
3 տային դալ և դադարիլ նմա։ *Ա՛յլ յոպպեացիքն այսչափ ինչ համարձա
կեցան անօրէնութիւն գործել. եկին բարեխօսք. սահիպէին, որք շուրջ զնո
քօք հրեայքն էին՝ կանամբք և ման
4 կամբք ածել զնո նաւուք։ *Ա՛ռ հա
սարակ քաղաքին միաբանութի՛ւն նոքք յանձնառին. իբրև թէ՛ ի խաղաղի միաբանութե՛ ածել զնո. որք յանձն առին՝ իբր ոչ ինչ կասկած, կամ կար ծիս՝ ի մտի ունել. ածին զնոսա՝ ի ծո
ր ընկղմուզին ոչինչ սակաւ քան զերկեր
5 իւր մարդ։ *Իբրև զգաստ եղև վ՚ա անօրէն խակութե՛ ձեռասին. որ եղև. ետ պատուհեր զօրացն. որք զիւրև էին,
6 կարդալ առ դատաւորն։ *Յայն վայր վայրվայրակի հասաներ ի վէր մահա
պարտացն. և գիշերային զնաւահան
գիսան հրձիգ արարին. և զնաւսն այ
րեցին. և որք ի՛նո ապաստան եղեն՝
7 անդ խոցեցին։ *Ա՛ն զամբարտ՝ իսահ զգուշութե՛ փակեաց. զարձաւ. ժա դարձ
մանակալ լինէր՝ ի զարձ միաբանգամ սատակել առ հասարակ զազգն յոպ
8 պեացւոց։ *Ա՛հաս նա՝ ի վէր յամենեցս
սոյն. իբրև զնոյն գործ կամէին գոր ծել՝ ի վէր իւրեանց քաղաքակից հեթ
9 րայեցւոցն։ *Գիշերախաւն հասա
նէր՝ ի վէր յամենեցսն՝ զնաւահան
գիսան նաւուքն հանդերձ հրձիգ առ նէր. մինչև ձառագայթք հրոյն յեռմ
երևէին. գի էր անտի անդ վտաւանք
10 իբրև չորեքհարիւր և ութսուն։ *Ա՛ն անտի կարծեցին իբրև քան վտաւա
նաւ՝՝ ի վէր տիմոթէի անկանիլ կամ
ոյան. ընդառաջ եղեն նմա տաճիկք հինդհազար և հինդհարիւր հեծելբ
11 և *Ա՛ն իբրև մարան սատակացաւ. գունդքն՝ ի միմեանս հասին. գունդն յուդայեան յուսացեալ յօգնականու
թի՛ն Տ՚ն. զբարեհնչան նշան յաղթութե՛ առաջի աչաց տեսանէին. և իբրև՝ ի պարտուի մնանեցան արօտականքն՝ առաջի կացին գնդին յուդայեանց. և հնազանդեալ առաջի անկեալ դա
չինս հատատեալ խնդրեին. և խոստա
յան և խաչինս տալ նո՛ց. ՚ի բազում պետս իւրեանց օգտակար լինիլ նո՛ց։
12 *Ետրհեցաւ յուդա. եթէ շատ ինչ իւրք

խռովութե՛ լինին։ *Ո՛ պայ զրք ա- 24
ռաւել քան զհրեայսդ. զի նախ նոքա
ոչ հաձեցան զնո՛ ՚ի հեթանոսութե՛
դառնալոյ. և՛ այսորիկ աղաչեցին թո
ղութե՛ առնել զօրինաց իւրեանց։
*Յանձն առաք և զայս ազգ առանց 25
խռովութե՛ լինիլ. հրաման տուաք
զնաձարն անդրէն նոցին դարձուցա
նել. և զնոսա գրգել ըստ օրինս նախ
նեաց իւրեանց։ *Ա՛րդ լաւ և բարւոք 26
արասցես. առաքեսցես դու առնոսա
ուխտ արասցես. և դաշինս կռեսցես.
զի գոցեն նոքա զմեր առ իւրեանց
զինամ կամաց. խրախամիտ լինիցին.
մնադիւրագոյն շրջիցին զօգնականու
թե՛ գտեալ իւրե՛ց օրինաց։ *Օ՚ղ- 27
վարտական արքունի օրինակաւս այ
սո՛րիկ գրեալ էր. արքայ անտիոքոս
առ ծերակոյան հրեից. և առ զօրս. և
առ գունդս հրեից ընտանի ողջոյն։
*Ա՛ղջ լինիք. և եղիցի ա՛մ ո՛ղ և մեք 28
կամբք. և մեք իսկ ողջ եմք։ *Ա՛յցոյց 29
այսպէս մեզ լուսիաս. եթէ կամիք
դուք իմանալ առ հրեայսդ՝ որք են յե
ղծառաղե՛մ։ *Ա՛յն որ այժմիկ գնաս 30 գնալ
ուն իցին մինչև յերեսունս ահեկանի
ամսեան ձեռն տուե՛ալ լիցի. դաշինս
հաստատեալ։ *Ծողութե՛ դիւրու- 31
թե՛՝ քաղցրութե՛ ընդ հրեայս. կալ
զոցա յիւրեանց օրէնս և՛ ի կրօնս ո՛ղ
յառաջն. և մի՛ ումեք նեղել զդոսա
միով իւ՛իք օրինակաւ։ *Ա՛յլ մեք ար 32
ձակեցաք զլուսիաս. և զմեներ՚ատս
մխիթարել զձեզ. և զուք ո՛ղջ լինիք։
*Յամին հարիւրորդի քառասներորք- 33
դի ութերորդի՝ յամենեսեան ահեկա
նի. որ օր հնգետասան էր։ *Ա՛ռաքե- 34
ցին և հռօմայեցիքն առնոսին օրինա
կաս այսո՛րիկ. կայինդոս. մեմիոս. մա
նիոս՝ գլխաւորք հռօմայեցւոց. ժողո
վուրդն հեբրայեցւոց ողջոյն։ *Ո՛ր 35
որոյ իրաց լուսիաս եղբայր թագաւո
րի լծողութե՛ արար ձեզ. հաձեալեմք
և մեք։ *Ա՛յլ որ ինչ զինչ արժան իցէ 36
՚ի՛մ՚ջ մատուցանել արքային ինչ. տուք
արագագոյն բերել խորհեցեալ իմաս
տութե՛. զի դիպուք օրէնս մի, որպէս
արժան իցէ օգտել վ՚ա ձեր՝ զի մեք
աւագիկ յառաջագոյն երթամք՝ ի քա
ղաքն անտիոքացւոց։ *Ա՛ ման այո- 37
րիկ փութացարո՛ւք. և յղեցէք գուք
զոք. զի և մեք գիտացուք՝ յորպիսի
խորհուրդս կայք դուք։ *Ա՛ղջ լի- 38
նիք։ Յամին հարիւրորդի քառասնե
րորդի ութերորդի յորմզդական տօ
նին եղեն դաշինքս այսք։

իրք են՝ յորում օգուտք են նոքա նմ. յանձն էառ՝ ներեաց՝ և արար ընդ նմ խաղաղութի. նոքա իբրև դաչինս հաս տատեցին. յիւրաքանչիւր քաղաս սփռեցան։ *Այրբ ասպատակ եղեւ 13 ի կողմն մի. զքաղաք մի ամրացեալ պարսպօք՝ լցեալ պետպետս խառնիճա ղանջ ազգաց՝ բնակեցեալ զօրօք՝ դէկ կասպին անուն։ և զայն պատեալ պա շարեալ պահէին։ *Իսկ որք ինչերքս 14 անդ՝ ի պարսպացն ամրութի յոստս ցեալէին. և ի համբարացն բազմութի հայէին. հալարտագոյնս արհամարհա նօք ընդ յոգւս և ընդ զօրսն հայէին. և բանիւք և նախատանօք՝ և կակծե լեօք հայհոյէին զնա. և խօսէին զայն ինչ՝ զորինչ ոչ էր արժան։ *Իսկ նք 15 զամենազօրն՝ զմեծն՝ զՏէրն երկնից և երկրի՝ օգնական կոչէին. որ առանց Հոյց մանգղոյիցն մեքենայից ‖ զերի- 16 քոնի կործանեաց ի ժամանակս յես ուայ որգւոյն Նաւեայ։ խումբ արարին. առհասարակ ի վերն պարսպացն գազա նաբար յարձակեցան։ *Նոսին՝ առին զաւիրացեալ քաղաքն կամօքն Ի՛յ. և անդ ի նմանէ բազում կոտորած զո րացն գործեցին՝ մինչև ծովակն, որ գնովաս շուրջ էր, զի էր ինքն որչափ քան զերկուս վաստանս՝ խառնեալ արեամբ երևեալ։ *Իսկ անտի պար- 17 զեցան՝ մեկնեցան ի կողմն քարայի իբ րև վաստանօք հինգհարիւր և յիսուն՝ առ անուանեալ տուբեական հրէայն՝ մերձենային։ *Իսկ անդ գտանէին զտի 18 մոթէոս. ոչ ինչ գործ ի ձեռս յաջո ղեալ. լուծեալ լքեալ՝ ի զօրութէ իւր մէ, սակայն Թողեալ էր պահապան զօրս ի տեղւոջ միոջ ուժգին ամրա ցեալ։ *Իպա գաւսթիմեոս՝ և ասոսիպատ 19 րոս արք հզօրք զօրավարք ի մակաբէա ցւոց գնդէ անտի. իբրև արտաքս ըս զօրսն ելէք շրջէին գնդատն իւրեանց. եկին՝ դիպեցան ամրոյն այնմիկ. հա րին՝ սպանին՝ կոտորեցին ինչս իբրև աւելի քան զտասնհազար այր։ *Իսկ 20 մակաբէոս զզօրն ամենայն ի գունդս գունդս բաժաներ. և ինքն իւրով զօ րաւն հասանէր ի վերն տիմոթէոսի. և որք գնովասն էին զօրք բազումք վա հանաւոր երկոտասան բիւր. և հե ծեալք իբրև երկուհազարք և հինգ հարիւր։ *Ցտիմոթէոս իբրև զգայր 21 վարշաւանն մակաբէացւոց ի վերն նր, արձակեաց վաղվաղակի զկամ և զգ գանձ. և գնին և վանուկ զօրացն. որ ընդ իւր էր. յամուր անդր կառնաց ւոց յօդարկեր. և ինքն ամուրն ան հնարին էր պաշարել վ՛ն գժուարամա

22 տոյց նեղութէ վայրացն։ *Ա՛յլ իբրև երևեցաւ գունդն յուդայեան. յա ռաջ գեռալ սկսան զօրքն թշնամւոյն. զի ահ ամենակալին ի վ՛ն անկեալ սլատաթափս անդէն. և անդ մրրկեալ ընդ միմեանս պղտորեր. և առհասա րակ ընդ ամ կողմանս ի փախուստ դարձուցաներ. և այնք բազումք էին. որք առ ահէին յիմարութէ ընդ իւրն 23 զինս եւանէին։ *Իսկ գունդն յու դայեան սատակագոյն հալածանօք բուռն ի վ՛ն եդեալ զփախստեայսն տանէր. խառն խոցել. խառն հարկա նել՝ ի նմանէ տեղւոջ տապատ արկա նել իբրև երիս բիւրս. այր պատե 24 րազմի ի մարտիկ զօրաց անտի։ *Ա՛յն ինքն տիմոթէոս դիպեր առաջի գն դին դոսիթէայ և սոսիպատրէայ. արդ ի ձեռն եկեալ նոյ՝ ազաչեր զնա մե ծաւ թողութէ թողուլ զնա կենդա նի. զի ասեր, բայ բազմայ ի ձէնջ էն ընտանիք առ մեզ և եղբարք. զա մենեսին զնոսա ողջս բովանդակս փո խանակ միոյ գլխոյս խնդ արձակեցիք։ 25 *Ա՛յն այնու բանիւ հաստատեալ փո խանակ իւր զբազումս արձակէլոյն. Թոյլ ետուն նմա վ՛ն եղբարսն փրկու 26 թէ։ *Ա՛յս իբրև եկ՝ անկաւ յամուր անդր կշնու ի բնի ի շռնչանան վէ բայ հած՝ կոտորեաց յայնոցանէ. զորս խոստացաւն արձակել, աւելի քան 27 զերկուս բիւրս մնդիկան։ *Ա՛յդպա նոյն հետոյն արշաւեցին ի քաղաք մի ամուր եփրօն անուն. յորում էր բնա կեալ ինքնին լիւսիայն՝ և ռօսաղէսիք. բազում արտաքոյ պարսպացն ապատ տան յամուրն և ի հանդերձն մեքե նայիցն՝ նետիցն՝ և զինուն պատրաս տութի հաստատեալ կային. մուռդիւ բազոյնս ներքուստ արտաքս մարտն 28 չէին։ *Իսկ սոքա զամենակալ հզօրն յօդնականութի կոչէին. որ կարօղ է խորտակել զպատերազմողաց զօրուն. վաղվաղակի զքաղաքն ամրութէն հանդերձ ի ձեռն առնուին. անդ ի ներքսն հարկանէին՝ կոտորէին՝ տա պատ արկանէին իբրև երկուս բիւրս 29 և հինգհազար արս։ *Ա՛նտի ասպս տակ գնէին ի քաղաք մի սկիւթացւոց. որ ի բացե էր յերկի իբրև վեց հարիւր վաստանաւ. որք զանձինս իւրեանց երախտաւորս համարէին 30 առ ազն հրէից։ *Ա՛յն ինքեանք և հրէայքն՝ որք ինչերքս բնակեալ էին, վկայութի տային երախտեացն որ նոյ ի քաղաքացն գտեալէր ի ժամանակի 31 նեղութէ իւրեանց։ *Ա՛յսքս իբրև խոստացութէ էին պատահար ի մակա

քեա-

ընկեցուց դնդէ անտի յաջողեցաւ .
ձայն բարձեալ 'ի գունդ անդր . յայնմ
հետէ յառաջ առաւելեւս յաջողս ն՟ա
հնազանդ պահելոյ . տղքա զանցին զնո
քօք փութացեալ 'ի քաղաքն եհմաց
ւոյ . զի տօնք եօթներորդ շաբաթու
կրօնիցն մերձ 'ի վ՟ր կային : * Ա.յլ իբ 32
ըև կատարեցաւ տօն պենտեկոստէ_
իցն . դիմեցին նոքա 'ի վ՟ր գորգեայ .
որ կողմնապահն կայր կողմանցն եդո
մայեցւոց : * Նա՛ ել ընդ առաջ ն՟ա 33
3000 երեք բիւրուք վահանաւոր զօրօք . և
400 չորեք հազարօք հեծելազօր գնդաւ :
* Իբրև յայսկոյս յայնկոյս միմեանց 34
ընդդէմ ճակատեցան . դէպ եղև սա
կաւուց յեբրայեցւոց դնդէ անտի ան
կանել : * Ա.յր ոմն դօսիթէոս հզօր 35
սպառազէն պատերազմօղ . յարձակեալ
գայր 'ի վ՟ր գորգեայ . և այն ինչ կա_
մէր զանօրէնն ձերբակալ կալեալ՝ կա
պեալ առաջի մակաբեացւոց դնդին
պատարագ մատուցանել . և անտի վա
դէմեր 'ի ւեղմի 'ի թրակայ դնդէ անտի . զուսն
վ՟ր նորա հարկանէր . 'ի վայր քարշէր . և զգոր
գին 'ի ձեռաց ն՟ր թափէր մազապուրծ
ճողոպրեալ . յամուր մի մարես փախս
Ա՟նձն ն՟ա տեայ անկանիւր :* Ա.յլ եզրեայ իբրև 36
որք ընդ երկայնագոյն լինէր ն՟ա մարտ պատե
եզրին րազմի . և բազում կոտորածք 'ի միջի
էին լինէին . յայնմ ժամանակի գունդն
մակաբեացւոց . զամենազօրն զամենա
կալն Ա՟ծ յօգնականութի կոչէին . երև
իլ առաջնորդ պատերազմին : * Նա՛ 37
այնպէս խրախոյս բարձեալ իւրեանց
բարբառովն . ձեռն 'ի գործ առնէին .
և 'ի նմին ժամանակի զգորգի հան_
դերձ զօրօքն 'ի փախուստ դարձուցա
նէին : * Նա՛ յուդա զզօրսն առնոյր . 38
օդօլամ և 'ի քաղաք մի օդոմ անուն հասու_
ցանէր : և իբրև շաբաթն մերձենայր
ըստ իւրեանց օրինացն . սրբեալք և
լուացեալք զշաբաթն անցուցանէին :
* 'Ի վաղիւ անդր գային ընդ կողմն 39
հրէաստանի ամփոփել զմարմինս ան_
կելոցն 'ի պատերազմի . և տոհմային
եղբարբքն հանդերձ յիւրաքանչիւր
շիրմի առ հարսն իւրեանց ծածկէին :
* Նա՛ իբրև հասանէին 'ի ճակատուն 40
տեղի . գտանէին զիւրեանց զեղբարց
զդիակունս . և 'ի ներքոյ հանդերձից
Ա.2. ( )ըէ նոցա Ա յուռութ ուլունս և բժժանս
7.25. յամկւոց . ուս ընդ անուն ունէին .
ուստի մանաւանդ դարշէին օրէնքն .
և զհեբրայեցիսն յայնպիսեաց գոր_
ծոց ամենեքին 'ի բաց մերժէին : ապա
իբրև զայն գտին . տտուգեցին 'ի միտս
իւրեանց . եթէ կոտորած ն՟ա յայնց
պատճառաց լեալ իցէ : * Ա.պա ամե_ 41
նեքին առ հասարակ օրհնէին զարդա
դատաւորն զԱ՟ծ . որ զգաղտնիս ծած
կեալսն 'ի յայտնութի դարձուցանէ :
42 * Նա՛ անկեալ խնդրուածս առնէին
զեղեալ անցեալ զմեղսն զայն սրտի
միոջ թողուլ ն՟ա : քաջին և յուդա
մխիթարէր զզօրսն . և աղաչէր զգոյշ
լինիլ վ՟ս նորին մեղաց . զի ձերովք
աչօք տեսիք , ասէ՝ զպատուհաս ե_
43 ղեալ վ՟ս մեղացդ եղելոց : * Ա.ռաջու_
թ՟ե խորհրդովք չորս սատերս կրկին չորս
ժողովէր . և տայր տանիլ յեմ . մա_ հարիւր
տուցանել պատարագս վ՟ս մեղացն .
կարի բարւոք իմաստութ՟ե . զի վասն
յարութե մեռելոց խորհեալ առնէր ,
44 զոր առնէր : * Ոչ եթէ յարութե ակն
ոչ ունէր անկելոցն 'ի պատերազմի ,
զուր տարապարտուց լինէր վ՟ս մեռե
45 լոցն աղօթս մատուցանել :* Ա.յլ հայ_
էր նա ուղիղ նմջեցելոցն գեղեցիկ պա
46 հեալ զշնորհս պարգևացն : * Ա.ռուբ՟
քաջութ՟ե վասն մեռելոցն զմատու_
ածէր այց լինիլ մեղայն թողութե :

ԳԼ : ԺԳ :

1 Յամին հարիւրորդի քառասներոր
դի իններորդի . դէպ եղև առ
ժամանակօքն յուդայ . եկն անտիոքոս
2 բազում զօրօք : * Լիւսիաւ հանդերձ .
մետասան բիւրու վահանաւոր զօրու .
և հինգ հազար և երեքհարիւր հեծելա
զօր գնդաւ . և քսան և երկու փղովք .
և երեքհարիւր գերանդաւորն կառօք :
3 * Ա.նկեալ էր և շիմոն 'ի նոսա 'ի խելս և ճն՟
կերպարանեալս . իբրև բարեխօս էր 'ի
խաղաղութի աշխարհի . բայց 'ի սրտէ
խորհրդով ինքն անցեալ էր . քահանայա
4 պետութե աշխարհի : * Իսկ արքայից
արքայ՝ յոյժ յուզեաց զպատմութի
բարկութե անտիոքայ 'ի վ՟ր անօրէն շի_
մոնի . մանաւանդ լուսի և ցուցանէր .
եթէ սա է պատճառ ա՟մ չարեաց . որ
լինի յաշխարհի անդ : հրամանն տայր
ըստ օրինի . 'ի նմին տեղւոջ կալեալ կո
5 րուսանէր : * Նա՛ էր 'ի տեղւոջ անդ
աշտարակ միլիոտն կանդուն շինեալ
լի մոխրով . գործած բոլորշի յամկող
6 մանց :* Գ.ուրս քարշել 'ի ներքսակող
մէն 'ի մոխիր անդր առ լեփ շինեալ :
յայն արկանէր զչնաստակար տաճարին .
և զպարտականն այլոց մեծամեծ չա_
րեաց . հասարակ հաւանութ՟ե շուրջ
լեալ մեներաւոււս ձեռն մատուցեալ :
7 * Նա՛ այսպէս օր հասաւ զանօրէն շիմոն
8 հրամայեցին 'ի միջոյ ջնջել :* Ոչ իմ հո
ղոյ և պատանգաց յիւրում բնակութե
աշխարհին լցի արժանի : քանզի բա
զում չարիս էր գործեալ նա 'ի սեղան
անդր .

անդր․ ուր հուրն սրբութեն կայր՝ և
աճիւնն․ վն այսորիկ մոխրահեղձոյց
մահու զկատարած իւր վախճանէր։
*Անօրինքս արքայ առաւել վայրե_ 9
նացեալ խորհրդովք գայր՝ պատրաս_
տեալ չարաչար տանջանս քան առ
հարբն, որք եղեն՝ հատուցանել հեբ
րայեցւոցն։ *Երբև զայն զգայր յու_ 10
դայ․ պատուէր տայր ժողովրդոցն
զցայգ և զցերեկ կարդալ առ Տր․ զի ոպ
և յայլ ժամանակս և արդ օգնական
լիցի այնոցիկ։ *Որք ՚ի հարցն օրինաց 11
և ՚ի սրբոյ տաճարէ անտի մերժել կա
մին։ և մի յանձն առցէ հեթանոսաց
անօրինաց ՚ի ձեռս տալ։ *Երբև ամե 12
նեքին առ հասարակ միաբանութբ
յայսմ ուխտի կային․ արտասուօք և
պահօք առաջի անկեալք թաւալէին
զերիս աւուրս․ և մխիթարեաց զնոսա
յուդայ անձին զգալ։ *Նա ինքն առ 13
նոյր զծերակոյտ ժողովրդեանն․ առ
անձին ՚ի խորհուրդ մտանէր․ պնտես
ցուք ասէ զքաղաքսդ․ մինչև զօրաց
թագաւորին ՚ի ներքս ՚ի հրէաստան
մտեալ է։ *Նա մեք ելցուք քաջութբ 14
կամօքն Այ․ մարտնչիլ մահուչափ ՚ի
վերայ օրինաց՝ քաղաքին՝ և տաճա_
րին՝ և աշխարհի՝ և տէրութեան․
իբրև զայն ասէր՝ պնտէին վաղվաղա
կի ՚ի կողմն մոդիիմ քաղաքի․ զօրօքն
հանդերձ բանակ հարկանէր։ *Ոնր 15
շան բաշխէր․ և յանձն առնէր Այ
զանձն․ և զզօրսն․ և զյաղթութի զն
դին․ և առնոյր զարս ընտիր ընտիր
ընտիր երիտասարդ վառելովք․ և
անկանէր գիշերի ընդ բանակս թա_
գաւորին ՚ի ներքս զօրահանկովքն․ կո
տորէր զգիշերապահ դռնապահուն
իբրև զչորս հազարս այր․ և զգլխաւոր
փղացն փղապետաւն հանդերձ անդէն
սպանանէր․ և այսպէս զդռնապահսն
տապաստ արկեալ այսրէն դիմէր։
*Յայնմ ժամանակի զամ բանակն 16
խռովութբ և դողութբ լնոյր։ *Նա 17
ամենեքեան լքեալք և լուծեալք և տա
րակուսեալք՝ յայն յառաւօտն հասա_
նէին։ *Նոյն թագաւորն՝ վն յերկնից 18
օգնականութենն․ այսպիսի ճաշակս
քաջասրտութե քաջութե զեբրայե_
ցւոց գնդին առնոյր խելօք․ և միսան
գամ փորձ փորձէր․ և ՚ի կորուս ելա_
նէր։ *Նա ՚ի բեթսօր ամպատակեալ․ 19
պահ պատնէշ․ պաշարումն մատուցա_
նէր․ սակայն և անդ յարձակեալ մեր
տուցեալ ՚ի պարտութի մտանիւր։
*Օէ որք ՚ի ներքս անդ էին․ ինքնին 20
յուդա զնետ և զզէն և զհաճբար ընդ
աներևոյթ կողմանս ՚ի ներքս մատու_

21 ցանէր։ *Այլ յոյս խորհրդոց առ թշնամի
անդր ռոդոկ անուն ՚ի հրէից գնդէ
անտի մատն և դուշակ լինէր․ քննե_
ցաւ․ խնդրեցաւ․ գտաւ․ պատժեցաւ․
22 ՚ի սուր սպառեցաւ։ *Երբև ազդ զգու
շութե եղև ամրականացն բնութի
թագաւորին․ սկսաւ՝ թողեալ զզօրու
թին, նենգաւ ջանալ ընդ ամրա_
կանսն․ դաշինս կռէր․ և յառնուլ առ
23 նէր զամուրսն։ *Անդէն անդուստ
յարձակէր ՚ի կողմն յուդայեանց․ և
յերկոցունց կողմանց ՚ի պարտութի
մատնեալ՝ վատթարեալ գտանիւր։
ապա ազդ եղև նմա մոլեգին գնացն
փիլիպպեայ․ զի բռնութբ տիրաբար
՚ի վերայ իրացն արքունի հասեալ շր_
ջէր յաշխարհի․ լուծաւ․ լքաւ․ տրտ
մեցաւ․ և աղաչեաց զեբրայեցիսն․
և հնազանդեցաւ նց․ ուխտ եդ․ երդ
մնի արար․ և զամ իրաւունս նց անդրէն
դարձուցանել․ և զխաղաղութի հաշ
տութե ՚ի մէջ հաստատեաց․ մատոյց
պատարագ․ և մեծարեաց զտաճարն․
՚ի դութ սէր քաղցրութե մարդասէր
24 լինէր ընդ տմ տեղւոյն։ *Փառաւո
րեաց զմակաբէ․ և ճոխագոյն ևս կա
ցոյց զնա ՚ի վր նոցա քան զառաջինն․
և եթող անդ սպարապետ ՚ի վր աշ_
խարհին զհեգեմոնիդէս ՚իդօրայ մինչ
25 ՚ի գերար։ *Ինքն եկն՝ եմուտ ՚ի պտո
ղոմայիս։ բարկացեալ յոյժ էին քաղա
քացիքն վասն ուխտիցն հաշտութե․
և ոչ հանդարտէին․ այլ ՚ի նմին խռո_
վութե կային․ զի անդրէն լուծցէ
26 զհաշտութի հաւանութե։ *Մատեաւ
ինքնին լիւսիաս․ առաջի եկաց իմաստ
նաբար․ հաճեաց զմիտսն․ և մեղմա
ցոյց․ դարձ արար անդրէն ՚ի կողմանս
անտիոքացւոց։ այն արշաւանն ապա
տակի թագաւորին՝ այսպիսեաւ դար
ձիւ վճարեցաւ։

Գլ: ԺԴ։

1 Յետ երից ամաց ժամանակի դէպ
եղև դիմել դեմետրեայ սելև_
կեանց ՚ի վր հեբրայեցւոցն ընդ երեք
քաղաքեան նաւահանգիստ՝ մեծաւ
գնդաւ բազում զօրօք ՚ի ներքս։
2 *Յաշխարհամէջս անդր արշաւել․ և
մերժել զանտիոքոս և զնորուն եղբայր
3 լիւսիաս։ *Ալկիմոս ոմն անուն էր
լեալ քահանայապետ յառաջ․ կամօք
իւրովք պղծեալ զառաջին խառնա_
կութե ժամանակաց։ խորհեցաւ ՚ի
միտս իւր՝ և ետես․ եթէ ոչ և է․ սա_
կայն անհնար է նմա գտանել զփրկու
թի․ և ոչ այլ դոյր նմա առ սեղանն
4 սրբութե։ *Նկն՝ եկաց առաջի ար_
քայի

քայլ դեմետրեայ 'ի հարիւրորդ յիսուն
երրորդի յառաջնում ամի . մատուցա_
նէր նմա պսակս ոսկիս՝ և արմաւենիս.
և ոստս թաւս 'ի պատիւ մեհենին . և
զայն օր լուռ լինէր ։ * Բայց ժամանա 5
կի սպասէր՝ իւրում անմտութեան օգ
նական գտանելոյ . իբրև դէպ եղև որ
մի 'ի խորհուրդ կոչել զնա դեմետ_
րեայ . սկսաւ հարցանել զնա արքայն .
յինչ օրէնս . յինչ կամս . յինչ խորհուր
դըս կան ընդ մեզ հեբրայեցիքն . որք
'ի հրէաստանի ։ * Նյպէս ետ պա_ 6
տասխանի ։ ասիդացիքդ՝ որք անուա
նեալ են 'ի մէջ հրէից . որոց սպարա_
պետ զօրավար յուդա մակաբէ հա_
մարձակեալ է . և զօրաժողով են 'ի
մարտ պատերազմի . և պատրաստեալ
են յուզել հանապազ զժողովս նց . և
ոչ տան խաղաղութե հնազանդիլ ձե
րոյ տէրութե ։ * Վն այսորիկ իմ աւա 7
սիկ թողեալ 'ի բաց զփառսն հայրե_
նի՝ զքահանայութի . եկեալ հասեալ
եմ առ քեզ ։ * Նախ՝ վն իրացդ ար_ 8
քունի սրտացաւութբ ցուցանել՝ և
հապա վասն մեր . զի մեծաւ ծփանօք
մտախորհ հասի առ քեզ վն արանցն
անմտութե . ողջ ամ ազգն մեր ան_
չան 'ի խռովու թէ — պարտ անպարտական 'ի խռովութե ։
* Այլ որպէս ընդ կողմանս և ընդ աշ 9
խարհս ամ խորհուրդս խաղաղութե
և կամս մարդասէրս ունիս . զայն ամ
տեղեկացեալ գիտեմք ։ * Այլ մինչ 10
յուդա կենդանի է . անհնար է խա_
ղաղութի առնուլ 'ի հրէաստանի իրացդ
արքունի ։ * Իբր նա այնպէս սկսաւ 11
խօսիլ վասն նր . այլ աւագանին՝ որք
թշնամութբ ոխս պահէին յուդայ .
առաւելեւս շուրջ զայրացուցին զթա
գաւորն ։ * Մինչ անդէն վաղվաղակի 12
հրամայեաց՝ կոչեաց զփիղապետ նիկա
նոր . ետ զօրս 'ի ձեռն . և կացոյց սպա
րապետ կողմանցն հրէաստանի . և ար
հանդէր ջանաւ — ձակեաց մեծաւ հանդերձիւ ։ * Բա_ 13
զում պատուիրանաւ . զյուդայն ինք
նին զգլխովին զեռամբ արկանել . և
զգունդն ամ յայսկոյս յայնկոյս ցրել .
և անդ կացուցանել զալ կիմոս քահա
նայապետ մեծի տաճարին այնորիկ .
որ 'ի հրէաստանի է ։ * Նոքա ազգքն 14
գնայէլք էին 'ի յադայէ — փախստականք գնացեալք էին վասն
յուդայ . դայէին պառակտեալք . և ան
դէն խառնեէին 'ի գունդն նիկանորայ .
զհրէիցն թշուառութի իւրեանց փա
ռաւորութի համարեալ առնէին ։
* Սոքա իբրև լուէին զնիկանորայ զար 15
շաւանն . և զայնչափ յոյզս հեթանո_
‖ Մ եր. — սացն . ‖ հող 'ի գլուխ լինէին . առաջի
10.25 ։ — թաւալէին . որ 'ի սկզբանէ յաւիտենից
հաստատեաց զիւր ժողովուրդ . և յամ
ժամանակի յայտնապէս ձեռնկալու
16 լինէր իւրում վիճակին ։ * Իբրև հրա
ման տայր զօրավարն՝ փութանակի ե
առաջ եղև նմա 'ի գեօղ մի դեսաում
17 անուն ։ * Եւ շմաւոն եղբայր յուդայ
'ի դիմի հարեալ նիկանորայ . և առ
փոքր մի նիզակակցացն յանզգաստու
18 թե 'ի պարտութի մատնեալ ։ * Սակայն
լուեալ էր նիկանորայ զօրացն զքաջու
թի և զմարտ պատերազմի 'ի վն աշ_
խարհին ձգնութե և քաջութե . երկն
չէր զիրս դատաստանին արեամբ վճա
19 րել ։ * Վասն այսորիկ յղեաց . և կո_
չեաց նա զպոսիդոնիոս . և զթիոդոտոս .
և զմատաթիաս . տալ՝ և առնուլ՝ և
20 կռել դաշինս ։ * Իբրև բազում տար_
ուբեր և խորհուրդք 'ի մէջ լինէին .
և 'ի բազումս ևս զօրագլուխսն զխոր_
հուրդսն սփռէր . և զօրքն ևս միաբան
միով հաւանութբ զհաշտութի յանձն
21 առնուին ։ * Եդին զաւուրն առաջի՝
և դաշինս կռեցին ։ ժամադիր լինէին
միմեանց՝ յորում աւուր 'ի մի վայր հա_
սեալ զաւուրսն հաստատեսցեն . եկին
առ միմեանս . աթոռս արկին . խոր_
հուրդ խորհեցան . դաշինս կռեցին ։
22 * Յուդա հրաման ետ իւրց գնդին
վառեալ՝ պատրաստեալ՝ դարանամուտ
լինել . զի մի դաւ ինչ չարագործու_
թե՝ նոցա 'ի թշնամեացն լինիցի . և
այնպէս զգուշութբ զօրինի դաշինս
23 ընդ միմեանս հաստատէին ։ * Եւ
մնեալ շրջէր յեէմ . ոչինչ անկարգ և
անօրէն գնայիւք . զայն որ խառնիճա
ղանձ զօրն իւր կուտեալ էր՝ յիւրաքան
24 չիւր տեղիս արձակէր ։ * Եւ ունէր
նիկանոր զյուդայ գրգանօք՝ և փափ_
25 կութբ՝ և մտադիւր սիրով ։ * Եւ ա_
ղաչեաց կին առնուլ 'ի նմանէ . զի
գուցէ անկցի . և զաւակ խառնեսցի ։
յանձն էառ յուդա ։ հաւանեցաւ .
հաստատեաց՝ և ընտանեցաւ ։
26 * Իբրև ետես ալ կիմոս զնոցա ընդ
միմեանս հաւասարութի . և դաշինք՝
որք 'ի մէջ կռեցան . վարեաց՝ եկն վաղ
վաղակի առ դեմետրիոս . ամբաստան
լինէր զնիկանորայ . և ցուցանէր օտա
րաձայնս և այլամիտ խորհուրդս ունիլ
նմա ընդ օրէնսն արքունի ։ զի զնաա_
կար իրացն արքունի՝ յորդեգիրս էառ
'ի ժառանգ՝ իւր անձին փոխանակ կա
27 ցուցանէր ։ * Իբրև լսէր զբանս անօ
րէնս բանսարկուին . 'ի սրտմտութի
բարկութեան բրդեցաւ թագաւորն .
հրաման ետ թագաւորն զհրովար_
տակ տալ՝ յայտ առնել՝ թէ չէ հա_
ճեալ ընդ դաշինս հաւանութե . 'ի
նմին

նմին հրովարտակի զհրաման տայր՝
կապեալ ոտիւք և կապեալ ձեռօք տալ
ածել զՄակաբէ 'ի քաղաքն Անտիոքա
ցւոց։ *Իբրև այս ա՟մ ազդ եղև Նի_ 28
կանօրայ, խոնարհեալ՝ կործանեալ՝
կայր տրտմեալ 'ի միտս իւր. եթէ ստու
թիւն ինչ մնացէ 'ի դաշինս անդր. և
ուխտքն եղիցին տարապարտուց յոչ
ինչ փասու 'ի վերայ առնն արդարոյ։
*Բայց քան զհրամաննա ինչ ոչ ան_ 29
ցանել զթագաւորին, սպաս արար մար
թանօք զհրամանն կատարել։ *Իսկ 30
Մակաբէոս իբրև ետես. յայրատա_
գոյնս իմն մատուցանէր զնա Նիկա_
նոր. և զօրէն սորին նուաճութի. խս
տագոյնս և չինականագոյնս մերձե_
նալ ն՟ր առնա։ ոչ 'ի լաւ համարեցաւ
զյանդգնութին Նիկանօրայ. անդէն
յանդիման նր շատ զօք ընդ միմեանս
չփոթեաց. և ինքն եւ՝ գնաց յերեսաց
Նիկանօրայ։ *Իբրև ետես Նիկանօր՝ 31
եթէ այնպէս ոչ կարաց զձեռօք ա_
ծել զայրն՝ ոճ կամէր. եկն՝ էհաս 'ի
վերայ քահանայիցն 'ի տաճարն սրբու
թե. մինչ դեռ նոքա զպատարագսն
մատուցանէին. սաստէր նց՝ զայրն
'ի ձեռս տալ վաղվաղակի։ *Նոքա 32
երդմամբ հաստատէին. եթէ ամե_
նևին զայն այր և տեսեալ չիք. ձգեաց
զձեռն իւր 'ի տաճար անդր։ *Եւ 33
այնպէս երդուաւ. եթէ ոչ կապեալ
ոտիւք և ձեռօք զյուդայ 'ի ձեռս իմ
1.Մակ. տայք. ‖ զայս տաճար Ա՟յ հարթյա
7.35. տակ արարից. և զսեղանդ կործանե_
ցից. և զտաճարդ զայդ նուիրեալ որմզ
դական գիյն հաստատեցից։ *Եւ 34
զայս իբրև ասաց. եւ՝ գնաց. քահա_
նայքն ձեռս բարձին յերկինս. և կար
դային առ այն, որ յա՟մ՝ ժամանակի
օգնական և պաշտպան լինէր ազգին
իւրեանց՝ և ասէին։ *Դու Տր ա՟մի. 35
աննիազ յա՟մէ՝ լի ա՟միւ. քեզ կամք այն
պէս եղեն հաստատել զտաճար բնա
կութե քո 'ի միջի մերում։ *Եւ արդ՝ 36
յա՟մ սրբութե Տր, պահեա դու յաւի
տեան զայս նորոգապէս զսրբութե
տաճար քո։ *Ռազս՝ ո՟մն անուն 'ի 37
ծերակոյտ ժողովրդենէ անտի 'ի զօ_
րացն յե՟մ. այր ընկերասէր մարդա
սէր յոյժ. բարենշան՝ բարեհամբաւ՝
ըստ խնամոտ մտաց՝ հայր կարդացեալ
եբրայեցւոց։ *Ոչ յառաջին ժամա_ 38
նակի անդ զանխառն զանապական
օրէնսն օրինադիր լինէր հրէութեն.
ոգւով և մարմնով յառաջ տուեալ էր
զանձն ա՟մ ազատութե։ *Իբրև կա 39
մեցաւ Նիկանօր յայտ յանդիմանութբ
զթշնամութին յայտնել. զոր ունէր
կթ

ընդ հրէայսն. հասոյց զօրս աւելի քան
զհինգհարիւր. երթալ և 'ի բուռն
40 առնուլ զնա։ *Ոչ այսպէս ասաց. վնա
եթէ այդքես ամաչեցեալք դարձցին.
գործ մեծ գործեցից 'ի վ՟ր քաղաքին.
41 *Իբրև հասին զօրքն. զաշտարակն
պատեցին. և 'ի վերայ դրանն գուն
գործեցին. ձայն տային միմեանց ըզ
հուր մատուցանել՝ զի զդրունսն հր_
42 ձիգս արասցեն։ *Իբրև այնչափ 'ի
վարան տագնապի մանանիւր այրն. ուշ
առնէր. անձին հրամայէր. և դնէր
սուսեր ընդ պորտով. և կամէր արա_
տօրէն մեռանիլ, քան անկանիլ 'ի
ձեռս անօրինաց. և պղծել զանձին
43 ազնուութի։ *Եւ սրովն ուղղորդ 'ի ոչ ուղ_
ներքս երթայր վասն ճեպիցն վտան_ ղորդ
կի. և զօրացն ընդ դրունսն խուժե_
լոյ. կամէր ելանել 'ի վեր. և զանձն
'ի բարձուէն ընդ պարիսպն հոսել։
44 *Նոքա իբրև յիւրեանս այսր անդր
խուճապեցան. և 'ի նմանէ ամբոխն
փարատեցաւ. եդ զսուսերն՝ և չոգաւ
45 զիւրովին։ *Եւ կանգնեցաւ անդ_
րէն. մինչդեռ զօրն և ոգիքն անդ_
րէն կային. եկն՝ 'ի յայտ անդր զայրա
գին լի բարկութ. մինչ արիւնն գուն_
դագունդ արտաքս հոսիւր. և վէրքն
չարաչար պատառեալ էին. և ամբոխն
առաջի անդ յայսկոյս յայնկոյս փարա
46 տէր։ *Եւ եկաց 'ի վիմի միոջ յանդի
ման կողմանցն երկոցունց. խոնարհե
ցաւ. էառ 'ի գիրկս իւր զաղեան ա_
րեամբն հանդերձ. և եցոյց 'ի վեր յեր
կինս. և կարդաց զՏր կենդանութե
ոգւոց մարմնոց՝ և ասէ. զսոյն հատու նա ասէ.
ցումն հատուսջիր դու նմա։ և նա զայս տր զայս
օրինակ փոխեցաւ յաշխարհէ։ ունէ վերա

Գլ: ԺԵ։

ցին հա_
տուսցէ
1 Իսկ Նիկանօր‖ իբրև ազդ եղև նմա դա ինձ։
վ՟ն յուդայեան՝ կողմանցն շամր_ ‖1. Մակ.
տացւոց. խորհեցաւ. պատրաստեցաւ 7.26.
յաւուր պահոց շաբաթու անկանիլ
2 'ի վ՟ր։ *Եւ հրէայքն՝ որք ընդ նմա
էին. բռնադատեալ տանէր Նիկանօր. զորս բռ_
սկսան աղաչել՝ և ասեն. քաւ քեզ Տր. նադատէր
մի այդպէս խիստ և խժաբար կոտո_
րեր զկամս քո. այլ տուր փառս. և
դիր պատիւ աւուրս. որ պատուեցաւ
'ի պատիւ հանգստեան ամենակալ սր
3 բոյն։ *Ակսաւ անդրէն հարցանել
անօրէնն՝ և ասէ. և գոյ Ա՟յ ամենա_
կալ յերկինս. որ հրամայեաց ձեզ փա
4 փուկ ունել զօրն շաբաթուց։ *Նոքա
ետուն պատասխանի՝ և ասեն. այո՛ գոյ
Տր ամենազօր կենդանի. որ հրամայ_
եաց փափուկ ունել զեօթներորդ օր

ջաբաթուց ։ * Եւ ժանտաժուռն ա- 5
սէ արհամարհանօք ։ Հզօրն երկրիս է-
որ տայ գործել զինու և զարդու ։ և
գործել զգործ արքունի ։ և սակայն
ոչ մեղմացաւ անսրկէն՝ ի հպարտուէ
անտի ։ * Եւ նիկանօր ամբհպարտուէ 6
խոտապարանոց գնացեալ՝ համարեր
Հասանիլ՝ ի վէր յուդայեանց ։ Հասա-
նիլ՝ սատակել՝ և նշան յաղթուԹեան
կանգնել ։ * Եւ ակ մակաբէոս յամրժամ 7
յուսացեալ էր՝ ի Տէր ։ որ Հանապազօր
զօգնականուԹի իւր ոչ առնէ պակաս
՝ինամանէ ։ * Եւ մխիԹարէր զայնոսիկ ։ 8
որք ընդ իւրն էին , մի՛ ձանձրանալ՝ և
մի՛ զանգիտել յանօրէն հեԹանոսացդ
յարձակիլ ։ և դնել՝ ի մտի զգործ ան
քաջուԹեն զառաջինն ։ և օգնականու
ԹիւնՔն ձեզ յերկնից գտանել ։ և արդ
ական ունել զնոսին՝ ի Տէ՛ զյաղթուԹի
և զխիԹարուԹե ։ * Եւ մխիԹարեր 9
զնոսա յօրինացն և՝ ի մարգարէիցն
առ՝ի յիշեցուցանել նոցա զմնացս պա
տերազմաց ։ որք՝ ի ձեռս նոցա կատարե
ցան ։ * Պատրաստեալ յօժարագոյն 10
և առնել զնա ։ զհեԹանոսացն և զ
զաւուրն՝ ի միջ բերեալ՝ և զուխտին
անցանել ։ և զերդմանցն անարգել ։
* Եւ զմի մի՛ ի նոցանէն առաւել վա- 11
ւեր մխիԹարուԹեան բանիւք , քան
զինուքն՝ ուիպօք՝ և ասպարօք՝ մխիԹա
բեալ զնա ։ և երաշ և սկսաւ պատմել
նոցա արժան ժամանակի ։ զի առաւել
զուարԹացեալ զամենեսեան ։ * Եւ երե 12
սիլ երազոյն օրինակ այս ։ ունէր՝ որ յայն
ժամ լեալ երբ քահանայապետ ։ գեղե-
ցիկ հայելով ։ շքեղ տեսանելով՝ հեղ
բարուք ։ և հանդարտ սրտիւ ։ եկեալ
խօսս արկանէր գեղեցկիկ ։ ոմն սովոր էր
՝ի մանկուէ զնմ զանձին գքաջուԹէ ։
Համբարձեալ զձեռս իւր աղաչէր ՝ի
վէր ազգացն հեբրայեցւոց հաստատու
ԹԷ ։ * Եւ այս գտանէր տեսանէր զծե 13
բուԹէնն փառաւորուԹէ աքանչելի և
կարի վայելուչ իմն ։ որ շուրջ զնովաւ
բակ առեալ ունէր՝ և ասէր ։ * Եւ նա 14
դուստ իսօսիլ սկսանիւր ոնիա և ասէր ։
եղբայրասէրս այս ։ սա է՝ որ բազում
աղօԹս անսկատ և յոտնձգ մատուցա
նէ երեմիա մարգարէ Ա.Յ ։ * Եւ ձգէր 15
զաջձեռն իւր երեմիա ։ և տայր ձեռն
՝ի ձեռն յիւդայ՝ սուսեր մի ոսկեհան
գերձ ։ և ետուն՝ ասէր այսպէս ։ * Ա.՛ռ 16
զառաջդ զայդ սուրբ պարգև՝ ի Տէ ։
զի դովաւ սատակեսցես զթշնամիս ամ ։
* ԱկխիԹարեցան՝ ի բանից անտի յու- 17
դայի՝ ի զօրեղ և՝ ի գեղեցիկ ։ և բարձ
րացան յոյժ քաջալերուԹե ։ և անձինք
երիտասարդացն վերստին նորոգե-

ցան՝ եղէն՝ ի մտի այնուհետև ոչ այլ
անդր սայլեալ ։ այլ հաստատուն
զոտս՝ ի բայս հարկանել ։ լինուլ՝ հա՛մ
բերուԹի ։ պնտիլ՝ ի պատերազմի ։
ժառանգել զանուն քաջուԹե ։ հաս-
տատիլ՝ ի վէր երայ ուխտին հաւատա-
րուԹե , առնուլ յանձն զձգնուԹի՝ ի
վէր քաղաքին ։ * Եւ վերայ կանանց և 18
մանկանց ։ և եղբարց հարազատաց ։
՝ի վէր դայեկայ բնակաց տոհմայինքս
ղաքացւոց ։ և առաւել քան զայս ամ
ձգնուԹի պատերազմի երնի՝ ի վերայ
մեծի տաճարին սրբելոյ ։ * Եւ սա- 19
կայն և՝ ի ներքս քաղաքացւոցն ոչինչ
ԹեԹև վիշտս պատերազմի ։ կարծիք
վշտագին դատաստանին ։ * Ա.յլ 20
իբրև կողմանց զօրացն երկոցունց պա
տրաստուԹի լինիւր ։ ձակատ յարդա
րեր՝ ի միմեանս հասանէին ։ փող
հարկանէր ։ զիփնն վառեալ գնդապ
գնդաց՝ ի գլուխ յօրինեալ կացուցա-
ներ ։ զհեծելազօրն յաջ և յահեակ 21
Թեւս գործէին ։ * Օյն ահել տե-
սիլ՝ յուդա հայեցեալ տեսանէր՝ զգն-
դացն դրօշս դրօշս պատրաստուԹի՝
լինու զպեսպես սրբուԹի ։ զնշանացն
փող փողել ։ զմեծամեծս գազանացն
անհնարին գազանուն՝ զձեռս յերկինս
բարձեալ՝ ի նշանագործ Տէրն կար-
դային ։ որ ոչ եԹէ ըստ կամս մարդ
կան ։ այլ ըստ կամս իրաւանց իւրոց
տայ զյաղԹուԹի արժանեայ իւրոյ։
* Եւ սկսաւ ասել յաղաչէն իւր այս- 22 ‖4մակ.
պէս ։ ‖ դու Տէր տերանց՝ առաքեցեր 19.35.
զհրեշտակն քո՝ ի ժամանակս եզեկիայ
արքայի ։ և սատակեցեր դու՝ ի զօրայ Տոբ.
անտի սենեքերիմ հարիւր ուԹսուն ‖երե.
և հինգհազար հեծեալ սպառազէն ։ 48.24
* Եւ արդ Տէր ամենազօր ։ որ քնա- 23 Նաում.
կեալդ ես յերկինս ։ առաքեա՛ զհրեշ 37.36.
տակ քո առաջի մեր։ յահ յերկիւղ և՝ ի ‖մակ.
դողմն ։ ՝ի զօրուԹի բազկի քոյ զահի 7.41.
հարցին՝ և պակիսին ։ * Ամբ հայհոյու- 24 ‖էս.
ԹիՔ հասեալքն՝ ի վերայ ժողովրդեան 8.19.
քոյ ։ և սա զբանս իւր վախճանեաց ։
* Ոակ նիկանօր մեծաշուք՝ ի գոչիւն 25
փողոյ ։ և բազում արուեստականաց
ձայնից զձեռնտուն յառաջ մատուցա-
ներ ։ * Սրբա աստի բազում աղօԹիւք 26
խնդրուածոց ՝ի վերայ յարձակիչն ։
* Օձեռս՝ ի գործ արարեալ և զսիրտս 27
աղօԹիւք առ Ա.Ծ յերկինս ։ հասա-
նէին՝ հարկանէին գունդն մակա-
բեան յուդայի՝ ի զօրացն հեԹանո-
սաց , ոչինչ պակաս յերիս բիւրուց և՝ ի
հինգ հազարէ ։ մեծապէս զուարձա-
ցեալք յերևիլ օգնականուԹե մեծու
ԹեՆն Ա.Ծ ։ * Եւ այսպէս զգործն վձռ 28
բեալ

բեալ, խնդութե՛ք զաւնային. անդ
գտանէին անկեալ զՆիկանոր առաջի
գնդին կոտորելոց. զինուն զարդուն
նշանօք հանդերձ 'ի մէջ երկուց ճակա
29 տացն: *'Ի ձայն բարձր գոչման մե_
ծաւ աղաղակաւ զամենակալն Տ՟Ծ յիւ
րեանց հայրենի բարբառն օրհնէին:
30 *Հրաման տայր. որ զօրութե՛ն հաստա
տութե՛ն առ հասարակ քաջութե՛ն.
նահատակութե՛ն. և մտադիւր հաւա
նութե՛ 'ի վերայ ազգին նահատա_
կեալ, զգլուխն հատանել Նիկանորայ.
և զաջ ձեռնն թիկամբն հանդերձ. և
31 տանիլ յԵ՟մ: *Իբրև եկն. և էհաս.
կոչեաց զազգատոհմն զքահանայսն
առաջի սեղանոյն. և ետ ածել զամրա
պահ միջնաբերդին զակառեանց:
32 *Եւ ե՛ցոյց նոցա զանօրէն զհայհոյիչ
Նիկանորայ զգլուխն՝ և զձեռնն՝ զոր
իշխեաց ձգել 'ի տաճար անդր ամե_
նակալի Տ՟Ն պարծանօք հպարտու_
33 թե՛: *Զլեզուն հրամայեաց զանօրի
նին Նիկանորայ հատանել. և ասէ
մանր մանր կոտորել զայս. թռչնոց
գէշագէշ ջամբեցից. և զանմտութե
բազուկն յանդիման տաճարին հրա_
34 մայեաց կախել: *Այլ ամենեքեան
յերկինս օրհնէին զերևելին Տ՟Ծ և
ասէին. օրհնեալ՝ որ պահեաց անա_
35 րատ զտեղի իւր: *Եւ կախեաց

զՆիկանորայ զգլուխն զբարձրամուր
աշտարակէն յայտ յանդիման ամենե
ցուն. և յայտնապէս զօգնականութե
36 զնշան կանգնեցին: *Ուխտ եդին առ
հասարակ. և հրաման ետուն ընդ ամ
ազգս. 'ի հասարակ կամաց հաւասա_
րութե առնել զօրն զայն որ տօնից
տարեկանաց՝ զի մի՛ թողցեն աննշան
37 զօրն զայն: *Եւ էր նշան աւուրն թի՛
երեքտասաներորդ օր. երկոտասանե
րորդ ամսեանն ադարայ՝ որ անուա_
նեալ կոչի յասորւոց բարբառոյ անտի
այսպէս. որ միով աւուրբ յառաջ էր
38 քան զամիսն մարդոքէական: *Այն
որ ինչ վասն Նիկանորայ իրացն խօսք
են այսչափ. և յայնց ժամանակաց
յորում հասու եղեն եբրայեցիք քա_
ղաքին՝՝ 'ինմին վայրի և ես զբանս վախ
39 ճանեցից: *Եւ եթէ իցեն 'ի կարգի,
գովեցայց 'ի կարգել անդր զայս և ես
կամիմ. ապա եթէ հեռևակս ինչ՝ և
տկարս ինչ խօսեալ իցէ. ես այդչափ
40 իսկ կարող էի: *Զի ոչ զգինի ոք առ
անձինն ըմպիցէ՝ և դարձեալ զջուր
առ անձինն՝ անարգ է. այլ զոր օրի_
նակ ջուր ընդ գինի ոք խառնէ քաղցր
և անոյշ առնէ զշնորհսն նո, սոյնպէս
և բանից կազմութի զուարթացու_
ցանէ զլսելիս, որ ընդունի զնա. յայսմ
վայրի լիցի վախճան բանիցս:

ԳԻՐՔ ԵՐՐՈՐԴ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ·

Գլուխ Առաջներորդ։

ԱԶԴ Ե- 1
ՂԵՒ ՓԻՂՈ
պատորայ 'ի դար
ձելոց անտի վն
կոչմանցն՝ յորոց
մերժէր զնա եւ
զզօրս իւր անտիո
քոս. ժամ՝ տայր.
հրաման հանէր ամ զօրաց իւրոց հե
տեւաց՝ եւ հեծելոց. եւ առնոյր ընդ իւր
զքոյր իւր զարսինոէ. չու առնէր. խա
ղայր՝ գնայր՝ գայր՝ հասանէր 'ի կող_
մանս հռափայեցւոց. ուր էին հասեալ
բանակեալ անտիոքոս ամ զօրօք իւր
ովք։ *Թէոդոտոս ոմն անուն. գործ 2
'ի միտ արկանէր. առնոյր գունդ մի որ
ընդ իւրով ձեռամբ էր. ծածուկ վա
ռէր. եւ հասանէր 'ի վն խորանի պտ
ղոմեայ գիշերի 'ի ներքս անկանել՝ եւ
զնա անդէն սպանանել. եւ միայն ան_
ձամբ վճարել զգործ պատերազմին։
Նմա պատահեալ առաջնորդեր դօսի
թէոս անուն յազգէ հրէայ՝ օտարա_
ցեալ 'ի նախնեացն օրինաց. անդէն
'ի ներքս 'ի խորանի անդ արագ արագ
էջուցա_ նէին շիջուցանէին. եւ այսպէս մարտն բոր
բոքիւր. եւ իրքն անտիոքայ առաւել
յաջողէին։ *Յառնէր վաղվաղակի 3
արսինոէ. 'ի ձայն ողորմ լալոյ գէսս
արձակեալ առաջի զօրացն աղաչէր.
այսուհետեւ 'ի վերայ անձանց եւ որդ
ւոց մարտնչել. թերեւս յաղթութե
հնարս ինչ մարթասցին գտանել. եւ
խոստանայր տալ նոցա յայր՝ երկուս
երկուս մանեակս ոսկիս. եւ այնպէս
դէպ լինէր թշնամին 'ի ձեռս անտիո
քայ եւ զօրացն ապականել, զբազումս
կոտորելով. եւ զբազումս 'ի գերութե
4 վարելով։ *Իբրեւ այս խորհուրդք
յաղթեցան. եւ գործն այն 'ի ձեռս
իւր պատրաստեցաւ. եդ 'ի մտի իւր
հասանել ինքն 'ի վերայ քաղաքացն՝
որք շուրջ զիւրեւ էին. եւ տալ նոցա
մխիթար. զայս առնէր՝ կատարէր,
ընդ ամենայն տեղիս պաշտամանցն
պարգեւս բաշխէր. քաջալերեալս եւ
մխիթարեալս ընդ իւրեւ կացուցա_
5 նէր։ *Արձակեցին եւ հեբրայեցիքն
'ի ծերակոյտ ժողովրդենէ անտի առ
նա հարցանել զողջոյն. եւ մատուցա_
նել պատարագս. յայտ առնել զխըն
դալն՝ վասն յաղթութե ուրախութե.
եւ նա ինքն 'ի մտի իւրում յօժարեալ
հասանել սիրով եւ ուրախութեամբ 'ի
6 մէջ նոցա։ *Իբրեւ եկն՝ եհաս յեկմ
մեծաւ շքով. բազում պաշտամամբ.
ողջակէզս պատարագաց մատուցա_
նէր մեծին Այ. գոհանայր, եւ շնորհս
մատուցանէր. եւ ինչ մի կամէր աւե_
լի պաշտօն 'ի տեղի անդր ցուցանել.
իբրեւ եկն՝ եհաս 'ի տեղին սբ. եր զար
մացեալ ընդ գեղեցկութի վայելչու
թե տաճարին. եւ ընդ օրէնս սպա_
սուցն. խորհեցաւ. ցանկացաւ ինք_
նին մտանել 'ի տաճար անդր։
7 *Նոքա կային առաջի. եւ ցուցանէին.
եթէ ոչ օրէն եւ պատշաճ է զայդ առ_
նել. քանզի եւ հրէիցն իսկ ոչէ մարթ
մտանել. եւ ոչ քահանայիցն ամենե_
ցուն. բայց միայն միում քահանայա
պետին. սակայն եւ նա տարւոջէ 'ի
տա_

ժողովրդեանն ցածուցանէին զամբողովին. և զպատրաստեալսն ի մսրտեանսի, անդրէն ի նոյն ժողովս խնդրոճածոյն դարձուցանէին. և զօրքն քաղաքին անդրէն ի նոյն խնդրոճածս
13 դառնային։ * Իսկ որք զթագաւորութեան ծերքն և մեծամեծք ժողովրդեանն էին՝ ջանային զիտոն հպարտացեալս ցածուցանել. և զհետեւել յամառութեանն զիջուցանել. և նորա չէր ինչ հնար. այլ պնտեալ յամառեալ էր ղդոյն կամս կատարել. զոր
14 յառաջնումն խորհեցաւ։ * Այնպես դարձեալ և որ զնովաւն էին. իբրև յառնն պնտութեի հայեցան, այսրէն ի խնդրոճածս դարձան. զամենազօրն աղաչել զԱ. այցելու օգնական լինել. զի մի արհամարհեսցէ. և մի ի ձեռաց Թողցէ. և մի ընդ ոտս տացէ հպարտութեե խորհրդոյն՝ զօրինաւորս. և այնպես ստէպ ստէպ
արտի մնօք աղաղակեր զօրացն ժողո յաղաղէ
վելոց. անհնարին գոչիւն իմն լինէր. զի կարծեալ այսպէս էր. եթէ ոչ միայն մարդիկքն աղաղակիցեն. այլ և պարիսպքն հնչիցեն. զի ամենայն մարդկան ի մտի եդեալ զմահ ընդ կենաց փոխանակել. քան տեսանել զտեղին սրբութե ի պղծութի դարձուցեալ։

ԳԼ. Բ.

1 Ական աղաչել՝ և ասել. Տ՝ Տէր Թագաւոր երկնից. և Տ՝ Ա. ամարածոյ. սբ սրբոց՝ ամենազօր. ամենակալ. հայեաց ի ցանկութե մերոր ի ձեռս անօրինին և պղծոյն. որ յանդգնութե հպարտացեալ էր։
2 * Ոտ ստեղծեր զնմ. դու՝ որ զնմ ընդունիս հեգութե և արդարութե։ արդար ես դու Ա. և որ հպարտութե և ամբարտաւանութե ինչ գործեն. դատես զնս. դու՝ որք յառաջ զանօրէնութի գործէին հսկայս, որք յանձնց զօրութի և քաջութի յուսացեալ էին՝ ջնջեցեր. և ածեր ի վէրնոցա զանչափ ջուրցն սաստկութի։
3 * Ոտ՝ որք գործէին զամբարտաւանութի զսոդոմացիսն յայսո յանդիմանութե չարեօք իբրեանց հանդերձ խայտառակեցեր. ի հուր և ի ծծումբ դատեցեր. և առակ խայտառակու
4 թե լեռնոց Թողեր։ * Ոտ զյանդուգնն և զբռնն արքայն սաստիկ փառաւն՝ որ էարկ ի ծառայութի զժողովուրդն քո որ զիսրայէլ՝ պէսպէս հարուածովք կշտամբեցեր. յուցեր զքո զօրութիւն. և յուցեր դու նմա

զմե-

ստրի. միանգամ՝ ի տարւոջ։ * Ա ծուկայի. ոչ ինչ Թուլանայր. թէ
8 պես և բերէին զօրէնսն. և առաջի ընթեռնուին. և այնպէս ոչ Թուլանայր. և յամառեալ պնտեալքն զանձն ի ներքս մատուցանել. եթէ նորա չկրեն ասէ արժանի ի ներքս մտանել՝ սակայն ինձ արժան է զայդ պատիճ
9 առնել։ * Այլ աղէ դու՝ քեզ ասեմ. զիարդ է. զի յայմ տեղիս պաշտամնց անխտիր համարձակ մտանեմ. և ոչոք է՝ որ արգել առնէ. և այլ ոք անդաստ յանդգնագոյնս բարբառեցաւ՝ և ասէ. զի՞ պնտեալ յամառեալ ես. իսկն ինչ արդեօք՝ վասն որոյ չի կ ինչ արժան մտանել. նա ասէ. այո. չիք ինչ հնար. Թէ կամիցիք. Թէ չկամիցիք. բայց եթէ մտանեմ։
10 * Ա. նդ քահանայքն ամ պատուհանս հանդերձիւքն իբրեանց անկանէին. աղէին. և աղաչէին զԱ. օգնել նոց. և փոխել զխորհուրդն զայն ի նոցանէ. աղաղակէ արտասուօք զտաճարն ընուին. և որ ոչ անդ դիպեալ էին քաղաքակիցքն խռովեալ յանկարծակի. յայն վայր հասանէին վաղվաղակի. զինչ իրք իսկն չընդէին. կոյսք ի կուսաստանաց մսրքքն հանդերձ ի հրապարակն հասանէին. հող արկեալ զվարսիւք. ձիւճ և աղաղակաւ զքաղաքամէջն ընուին։ * Ա. ն որ
11 արդ և՝ նորամուտ հարուածք առաքեալք յօրինեալք նատէին. զօրն նաւոր զամենեն մուռացեալ. ընթացս յանդգնութե ընդ քաղաքամէջն ընԹանայն. սոյնպես մատաղամսրք մանկամիք հանդերձ զգաւմն մանկանց Թողեալ. և այնպես անզգայութե զիւրացանչիւր գործ Թողեալ. անզգայութե ընդ անդաստանս առանց դարձ դարձի յաճախամեծարտաձար անդր պնտեալ ժողովեին։ բիւրապատիկ իմն էին. յայս և ի սոյն էին աղօթք ժողովելոցն, վ՛ այսորիկ որ անօրէնութե խորհեր ձեռն յանձին հարեալ զինքն ի ներքս մատուցանել։ յայսր վերայ և քաղաքակիցքն բարկացեալք չառնուին յանձն զայն չափ տարապարտուց զառնն բռնութիւն։ * Իբրև տեսին Թէ պնտեալ
12 հաստատեալ կայ զիւր կամն կատարել. ձայն եղեն միմեանց. և իւրա քանչիւր զինս գնացին. վառել՝ կազմել՝ պատրաստել. մնրտնչիլ՝ մեռանիլ՝ ի վերայ կարգացն նախնեաց՝ և հայրենի օրինացն. և անդէն վաղվաղակի մեծ խռով ի տեղւոջն կացուցին. մինչև հազիւ հազ ծերակոյտ

ղմեծութի՛ զօրուե՛ քոյ. զի պատրաս-
տեալ զհետ հեծաներ ժողովրդեան
քոյ բազում զօրօք՝ կառօք և երիվա-
րօք. ընկլուզեր զնա ՚ի ծոյլն կարմիր։
5 * Նայց զայնոսիկ՝ որք հաւատացին ՚ի
քեզ. ՚ի վերայ ամ արարածոց զօրա-
ցեալս պահեցեր. որք իբրև տեսին
զգործս ձեռաց քոց, օրհնեցին զքեզ
Տէր ամենակալ. դու թագաւոր
ներ. ստեղծեր զանքննին զերկինս ամե-
նայն. և ընտրեցեր քեզ զքաղաքս
զայս. և սրբեցեր զտեղիս զայս յա-
նուն քո քեզ. որ աննիւթդ ես յամե-
նայնի։ * Դու ժողովեցեր զսա ՚ի 6
փառս մեծութեան. և ՚ի պատիւ ան-
ուան քոյ. դու սիրեցեր զտնաձարս
զայս. և խոստացար դու տանս ի-
րայելի. բանք ինչ անդեպք՝ որք հա-
նանիցեն. և կամ՝ նեղութիւնք՝ որք
գայցեն ՚ի վերայ. գալ հասանիլ յայս
տեղի սրբութե՛ խնդրուածովք լսե-
լի առնել զաղօթս մեր. արդ հաւա-
տարիմ ե՛ք քանդ քո՝ և աչխարհս։
* Ո՛րանղի բազում անգամ յորժամ 7
նեղեցան հարքն մեր՝ օգնեցեր դու
նոցա ՚ի խոնարհութեան իւրեանց.
և փրկեցեր դու զնոսա ՚ի մեծամե-
ծաց չարեաց իւրեանց. աւասիկ և
մեք սուրբ թագաւոր. վասն մեծա
մեծ և բազում մերոց չարչա
րեալք՝ հնազանդեալք եմք. ՚ի թշ
նամեաց մերոց պարտասեալք և տկա
րացեալք ՚ի տկարութե՛ մերում. և
յաւուրս ՚ի նեղութեանս յայսմիկ՝
պիղծս՝ հպարտս՝ և ամբարտաւանս՝
ապրդի հնարել ՚ի ներքս անկանիլ.
թշնամանել զտեղի սրբութե՛ զանուա
նի՝ ընդ ամենայն երկիր երևեալ տա
ճար փառաց անուան քոյ։
* Եպէտ և բնակութիւն քո երկ- 8
նից երկինք են անբեւեռնի անձեռն-
հաս ձեռին մարդոյ. սակայն վասն
զի հաճեցար փառօք քովք ընդ վայել
չութի՛ իսրայելի. և սրբեցեր զտե-
ղիս զայս. թէպէտ և յանցաւորք
եմք քեզ. մի խնդրեր զվրէժն զայն
հեթանոսաց ըստ պղծութե՛. զի մի
պարծեսցին անօրէնք յիւրեանց ՚ի զ
պարտութի՛. և մի ցնծասցեն յամբար
տաւանութե՛ խօսից իւրեանց. և ա-
սասցեն. թէ մեք կոխեցաք զտա-
ճարն սրբութե՛. զոր օրինակ կոխե-
ցին խառնակոխ յատակք մեհենից։
* Ջնջեա զմեզս մեր. և ցրուեա զա 9
մենայն յանցանս մեր. երևեցո՛ զո-
զորմութիւնս քո ըստ ժամանակիս
ըստ այսմիկ. վաղվաղակի ժամա-
նեսցեն առ մեզ ողորմութիւնք քո. և

տուր օրհնութի՛ ՚ի բերան կոչծանե-
լոցս՝ և չարչարելոցս. և արա ընդ
մեզ խաղաղութիւն։
10 * Ոսկ սուրբն՝ որ ՚ի սուրբս բնակեալ
ե. ամենասօր՝ ամենակալն աստուած
լուաւ զօրինաւոր զաղօթս խնդրուա
ծոց ժողովրդեանն։ այն որ արդեւս
հպարտութեամբ և ամբարտաւա-
նութե՛ մեծաւ ՚ի վերայ նոցա հան-
բարձեալ սաստկացեալ էր. հարկա
ներ զնա աստի անտի աստիկ հարուա
ծովք. տաներ՝ և չարժեր զնա իբ-
րև զեղէգն ՚ի հողմոյ. և անդէն
զգեաներ. և նա այնպէս անկեալ
դնիւր անզգայ՝ ընդարմացեալ՝ ան-
մուռնչ՝ անդամալոյծ՝ լուծեալ յամե
նայն յօդից. զի սաստիկ և արագ
արագ հասաներ ՚ի վերայ նորա դա-
տաստանն հպարտութեան։
11 * Տեսեալ բարեկամքն՝ և որք զնովաւ
սպասաւորքն էին. իբրև տեսին թէ
այնպէս երագ հասաներ ՚ի վերայ նո-
ցա դատաստանն, զահի հարկանէին.
թէ գուցէ և ոչիքն անդէն սպառի-
ցին. և վաղվաղակի զնա ՚ի ներքուստ
արտաքս քարշէին զարհուրելովք ՚ի
սաստիկ հարուածոց անտի։
12 * Իբրև ժամք հարուստք ՚ի վերայ
անցին. և առն միաք՝ յինքն եկին.
սակայն ոչ եթէ զղջացաւ ինչ ՚ի
միտս իւր յետ մեծի պատուհասին.
այլ սաստկագոյնս և սկսաւ սպառ
նալ. հրամայեր չուս դարձի առնել։
13 * Իբրև եկին եհաս յերկիրն եգիպտա
ցւոց. և զչարութիւնն յանձն իւր
ևս քանզևս ածեցուցաներ տաճա-
րակից ընկերովք իւրովք՝ մեհենեց-
ւովք յամենայն իրաւանց. և ոչ միայն
անթիւ աղտեղութեամբքն չյագե-
ցաւ. և յանչափ յանդգնութիւնս հա սպա
սաներ, զի հայհոյութեամբ զտե-
ղին ընայր. զի բազումք ՚ի բարեկա- և
մայ անտի իբրև ընդ թագաւորն
նայեին. և ինքեանք զհետ երթային
կամայ նորա։
14 * Գիր առնէր՝ և ՚ի հրապարակս
տայր տարածանել՝ և բամբասանս՝
և հայհոյութիւնս. և զսրահիճս ղուրջ
՚ի վերայ աշտարակացն արձանս հրա
մայեր կանգնել. և գիր հաստատել.
հրաման տալ սաստկութեամբ. տալ
թէ ինչ ոք այն. գացի որ ոչ զհինչ.
մի իշխել ամենևին մնանել ՚ի տաճար
անդր. և զամ ազգն հրեից յաշխար-
հադիր խառնել ՚ի կարգս հարկի ծա
ռայութեան օրինի. և որք սակաւ
ի խեռեալ ընդդէմ դառնայցեն.
սպատուհաս մնոյ ՚ի վերայ նոցա. և

և զոր ոչն սպանանիցեն , դրոշմեալս
հրով նշանաւորս որմզդական գիցն
տօնի ոստս 'ի ձեւս սպակաւորս կա_
քաւեցուցանել ։
*Այլ զի մի ամենեցուն իբրև զԹշ 15
նամի երևեսցի , զայս ևս հրամայ_
եաց գրել 'ի հրովարտակի անդ · ա_
պա եթէ իցեն ոմանք 'ի նոցանէ · որք
յօժարիցին զօրէնս արքունի յան_
ձինս իւրեանց ցուցանել · զոսա քա
ղաքակիցս աղեքսանդրացւոց համա_
րել ։ *Բազումք 'ի նոցանէ ծանծա 16
ղամիտք · որք յառաջ իսկ գայթն 'ի
գայթելն կային յօրէնս առաջինս ·
դիւրաւ տային զանձինս իւրեանց 'ի
ներքս · իբրև մեծի իմն անուն փա_
ռաց ժառանգել խորհէին · եթէ
մօտաց Թագաւորին հնազանդեսցին ։
* Բազումք 'ի նոցանէ պնտեցան՝ 17
համատեցան 'ի սիրտս իւրեանց · և
ոչ դրդուեցան յօրինացն իւրեանց
սրբութեան · արկին առաջի զգանձս
իւրեանց՝ տալ փոխանակ իւրեանց
անձանց · զի աներկիւղս զանձինս
իւրեանց փրկեսցեն 'ի գրոյ անտի ·
և յուսով հաստատեսցին օգնակա_
նութի գտանել ։ և որք մեկնէինն
'ի նոցանէ խորշէին՝ գարշէին · և զնո
սա պիղծս համարէին · որոշէին՝ զա
տանէին յօրինացն հայրենեաց · յաղ
նուութէ անտի սրբութեան զնոսա
'ի բաց մերժէին ։

ԳԼ. Գ.

Իբրև 'ի վերայ հասանէր անօրէնն 1
խորհրդոց նոցա · յայնչափ սրտ_
Բրբեալ մտութի բարկութեան բորբեր , մինչ
հրաման տայր՝ ոչ միայն 'ի վերայ ե_
րուսաղէմացւոցն ածել զբարկու_
Թիւն · այլ ընդ ամենայն երկիրն
ուր բնակեալ իցեն որդիքն եբրայեց
ւոց · հրաման տայր ածել՝ ժողովել՝
կոտել զնոսա · և չարաչար մահու
սպանել զկեանս նոցա յերկրէ ։
*Իբրև այս հրաման դառնութեան 2
սաստիկ ելանէր յանօրինէն · չար
Թուէր նմ նեղութի փոփոխելոյ օրի
նացն քան զմահուն դառնութի ։
*Իսկ որդիքն հեբրայեցւոց զօրէնսն 3
միամտութեամբ ընդ արքային ար_
դար պահէին · և 'ի Տէր Աստուած
իւրեանց հաստատուն կային · և զօ_
րէնսն տուելս հաստատուն պահէին ·
մեկնութիւն առնէին յապստամբ
անօրէնութենէ · վասն այսորիկ շա_
տից յաչաց ելանէին ։
*Բայց վասն հաստատութեան զոր 4
ծոյն պաշտուն օրինացն՝ առաջի ամե_
նայն մարդկան փառաւորեալ կային ·
վասն այսորիկ զարդասիան բարեաց
ազգին՝ այլազգիքն 'ի համար ոչ բե_
րէին · բայց զպաշտօնն՝ և զօրէնսն
կերակրոյն 'ի հակառակութի ապս_
տամբութեան տանէին , և ասէին ·
առ հասարակ արքային և զօրացն ար_
քունի Թշնամի է ազգս այս · և այս_
պիսի բանիւք հայհոյութեան մեծա
արքունի և պատուհաս մեծ 'ի վերայ
հասուցեալ դնէին ։
5 *Իսկ որք 'ի քաղաքի անդ հեԹա_
նոսք էին · իբրև տեսին զյանկար_
ծակի զխռովութիւն մարդկան · և
զայսչափ հալածանս յանկարծակի
հասեալ 'ի վերայ · օգնել ինչ ոչ կա_
րէին՝ և ոչ ընդդէմ դառնալ հրամա
6 նացն արքունի ։ *Բայց սակայն ար_
գահատէին՝ մխիԹարէին՝ քաջալե_
րէին՝ և խնդրէին անցուցանել վաղ
վաղակի զժամն բարկութեան · և ա_
սէին · ոչ Թողու Տէր Ա՟Ծ իւրեանց
զայդպիսի դունդ տարապարտուց կո
րուսանել · և որ այլոց՝ որ բարեկամք՝
և մերձաւորք՝ և վաճառակիցք էին ·
լսելեայն ուխտ դնէին օգնական լի_
նել · որչափ ձեռնհաս լինէին ։
7 *Բայց անօրէնն այնչափ բարձրա_
ցեալէր 'ի հպարտութեան առ ժա_
մանակ մնդր · և ամենևին ոչ հայէր
'ի զօրութի մեծին Ա՟Յ · բայց այս_
պէս ածէր նա զմտաւ · եթէ մշտն_
ջենական իցէ իւրոց խորհրդոցն իշ
խանութիւն ։ արդ հրովարտակս առ
նէր ընդ ամենայն աշխարհ զօրինակ
8 զայս ։ *Արքայ յանտիոքոսէ կող Արքայ
մանցդ եգիպտացւոց 'ի տեղիս տե_ Փելօպա_
ղիս · առ սպարապետս՝ և առ զօրա_ տոր
վարս՝ և առ զօրս՝ ողջոյն · ողջ լի_ պտղօ_
ջիք · և ես ինձէն իսկ ողջ եմ ամե_ մէոս
նայն իրօք · զօրօք · տէրութեան օրի
9 նօք ։ *Ձեր ինքնին լուեալ իցէ վասն
առնուձիոյ Ճանապարհին · որպիսի
գնդաւ մտի ես դիցն օգնականութբ ·
զայն Ճանապարհ խորհեցայ · ոչ զօ_
րութեան բռնութեամբ · և ոչ 'ի
տեգս նիզակաց · և ոչ 'ի հաստա_
պինտ բռնութեան աղեղանց · այլ
հեզութեամբ և խոնարհութեամբ ·
մարդասէր խորհրդովք՝ իբրև գայե
կարեար սնուցանել զամենայն կող
մանս ստորին սարուց՝ և տաճկաս_
տանի · ընդ ամենայնի ամենայնիւ
10 բարեաւ եղէ ։ *Մեծապատիւ մե_
ծապարգև արարաք զամենայն կող
մանս քաղաքացն · եկաք՝ իջաք և 'ի
քաղաքն երուսաղէմացւոց · եկաք՝
կա_

կամեցաք մնանել ՚ի տաճար անդը ։ ՚ի չարագործաց վայր անդր ։ որ՝ ոչն կամին կասիլ երբեք ՚ի խորամանկու Թենէ չարեացն իւրեանց ։

11 * ՚Այրքա վեր՚ի վերոյ բանիւք խըն դային զմեր ՚ինոսա հասանիլ ։ բայց սրդեամբք խորամանկեցին չմերձե նալ ՚ի մեզ ։ և ոչ զմեզ ՚ի տաճար անդր մերձեցուցին ։ և ոչ զերևելի դահամունս պատարագաց մերոց ՚ի տաճար անդր իւրեանց ընկալան ։ ՚ի հպարտութեի ամբարտաւանութեան յեցեալ ։ յայն որ ՚ի հնոց ժամանա կաց հետէ ունէին ։ արգելին զմեզ ՚ի ներքս մտանելոյ ։ կարօտացան ։

՚ի Ղեւտ պակասեցան ՚ի մերմէ բարեաց ։ ՚ի մարդասէր զօրութենէ՝ զոր ունիմք առ ամենայն մարդիկ ։

12 * Այլ զիւրեանց զանհնարին մտացն Թշնամութի՝ զոր ունէին ընդ մեզ ։ յայտնապէս կամեցան ցուցանել ։ իբրև միայն ՚ի մէջ ամենայն աղգաց կամեցան կենձանալ ։ զեղծանիլ ։ տի րել՝ Թագաւորել՝ հպարտանալ՝ ամբարտաւանիլ՝ յորինկալ՝ բարձրապա րծանոց երևիլ ՚ի վերոյ երախտաւո րաց իւրեանց ։ 13 * Այլ եթէ իբրև կամե ցաք ըստ նոցա անմոռութեանն զմեր միաս զնստուցանել ։ մեծաւ յաղթու Թեամբ գարձաք անտի ՚ի կողմանս երկրին եգիպտացւոց ։ զիա՛ աղգս և աղնիս մարդասէր հեղուԹե լոնա մով որպէս պարտ և պատշաճ էր ՚ի մերում հռչաճեցաք ։

14 * Այլ զաղգատոհմն նոցա առանց ոխս ՚ի մտի ունելոյ ։ վասն բազմապատիկ յանդգնութե ժպրհութեան նոցա ։ սակայն հրամայեցաք աղէքսանդրա ցւոց քաղաքակից արժանիս առնել ՚ի համարի ։ 15 * ՚Այրքա և մատեան յետսամիտ խորհրդով՝ և անկակից խորամանկութե՝ զայն բարիս յան ձանց մերժեցին ։ և քանզի հանապազ զմիտան իւրեանց ՚ի չարին հաստատե Թե ունէին ։ ոչ միայն ՚ի բաց մերժե ցին զերևելի պատիւ մեծարանաց ընկերութե՛ն ։ այլ գարշելի և անաւր գեն ։ և պիղծ համարին բանիւք և լուութեամբ ։ և զայնս ևս սակաւս որք ՚ի մեզ գԹոլին նոՀաճեցան՝ խո տեն ։ և անարգեն ։ և անկեաց կեանս շտապ տագնապաւ ՚ի վերոյ հասու ցանեն կարՀ ՚ի կարձոյ վաղվաղակի ։ ՚ի կործանումն իրաց նոցա խոստա նան անցուցանել ։

16 * Այսմ ամենայնէ հաստատեցաք նոցա ընդ մեզ Թշնամութիւն ։ և խորհուրդ ևս ՚ի մտի եդաք ։ եԹէ գուցէ առ այսպիսի խորամանկ բա րոյիւք նոցա յանկարծակի խռովու Թի՛ ինչ ՚ի մեր վերայ հասանիցէ ։ նո քա ըստ իւրեանց անօրէնութեանն զԹիկունս հատ առնիցեն ։ մատըն տու ՚ինեքըստ արտաքս առ Թշնա միս անդր գտանիցին ։ հրաման տուաք վաղվաղակի իբրև ՚ի ձեռն առնու ցուք զայդ մեր առ ձեզ հրովարտակս ։ զմնելեկան չարագործդ կնաւ և ման կամբ հանդերձ մեծաւ Թշնամանաւ և աշխատութեամբ ։ ոտիւք և ձե ռովք և պարանոցօք կապելովք ։ շուր ջանակի պատեալք պաշարեալք պահ պանօք ։ ահագին պատուհասիւք առ 17 մեզ արձակել ։ * Օ՛ի իբրև նոքա խո րամանկս ըստ անօրէն չարագործու Թեան ։ պատիժ և պատուհաս ըստ իւրեանց արժանի գործոցն կրեսցեն ։ խաղաղագոյն և դիւրին մերոյ իրաց կազմած հաստատութե՛ պատրաս տեսցի ։ ապա Թէ գացի ։ որ Թագուս ցէ ոք ՚ինոցանէ ։ այր մի՝ կամ կին մի ։ կամ տղայ մանուկ մի ։ յանցեալ ծերութե՛ մինչև ՚ի դիւեցիկն ՚ի գրկի ։ չարաչար տանջանօք պատուհասաս մահու զնա տոհմաւ հարցեն ։

18 * Այսպա Թէ ոք գտցի ։ որ զղօղեալն Թագուցեալն գուշակել ։ ինչքն և գոյք։ ստացուածքն գուշակողացն լիցին ։ և հեղ յարքունի գանձէն նմա պարգև լի ցի ։ և աղատութե՛ պատակս պատու հեալ ՚ի հրապարակ եկեսցէ կոչեցեալ ։ 19 * Այսմ ամենայն տեղի՝ որ երևեսցի ՚ի նմա՝ ՚ինոցանէ ոք զղօղեալ կամ Թա քուցեալ ։ աւեր՝ հրձիգ՝ և անապատ լեսցի ։ և ամենայն ազգի մարդկան յամենայն պետս անպետ կացցէ մին չև յաւիտեանս ժամանակաց ։

Գ Ի Ր Գ Ր ։

1 Այսմ հրովարտակն արքունի օրի նակ այս գրեցաք ։ բայց ընդ ամենայն տեղիս՝ ուր և հասանէր հրաման հրովարտակին ։ գաւառա կոյս քաղաքաժողով ուրախութիւն լինէր հեԹանոսացն մեծաւ ցնծու Թեամբ և ուրախութեամբ ։ զա ռագաստեալ խորամանկ նենգութի՛ զոխութիւն խորհրդոցն գաղտնեաց յայտնութեան համարձակութեամբ զիշնամութիւնն ցուցանէին ։

2 * Այսմ քաջացն սուգ անհնարին՝ և դեր և արծիւն արտօսրալից գոչմամբ եռանդն ՚ի վե րոյ հասեալ զսիրտս ձմեր ։ յան կարծակի հրաման գաւնութեանն որ ՚ի սատակումն զամենեսեան առ հասարակ հրաւիրեր ։

* Այն-

*Բանզի զինչ օրէնք՝ կամ քաղաք. 3
կամ բնակութիւն բնաւ տեղի մարդ֊
կան, կամ որ անցք փողոցաց ընդ ա֊
մենայն քաղաքս գուժիւ աղաղակաւ
և կոծով՝ 'ի վերայ նոցա չէին լցեալ
ճչելով:
* Զի այնպէս մեծաւ սաստիկ դառ֊ 4
նութեամբ և անողորմ հրամանաւ
զազգն ընտրեալ՝ 'ի քաղաքաց քաղա֊
քաց ժողովեալ յուղարկէին 'ի ձեռն
զօրավարաց քաղաքացն և գաւա֊
ռացն. զի արտաքոյ բնակութեան 'ի
տալ պայման հրամանին տարապար֊
տուց մեռանիլ: և յայնչափ աղէտ տա
րակուսի էր 'ի վերայ անհնարին
վշտացն. մինչև սիրտն ոխակալ՝ ակն
նախանձալից՝ վասն հաւասար գթոյն
յանողորմ տեսիլ չարչարանաց մարդ֊
կան արտասուօք քամէին, զյանկար
ծակի զթշուառութեան ճանապար֊
հօքն: * Զի երթային՝ տանէին բազ֊ 5
մութիւն ծերակոյտ ալեացն հնա֊
ցելոց հիւանդաքայլ ոտիւք, տա֊
րակուսեալ տկարութեամբ 'ի հնու֊
թեան ժամանակի: իսկ որ արդեւս
նորոգ ամուսնութիւնք 'ի միմեանս
հասեալ թերալից ուրախութեամբ
նորասէր առագաստիցն չարաչար
գուժիւ մերկացեալք ուղւոյ լինէ֊
ին: * Եւ ամրածածուկ քողաձիգ 6
ծնգասէր հարսունք՝ վարսս մերկա֊
ցուցեալ՝ գոյժ առեալ՝ զիւղաթորմ
ցցունս. յանդգնեալ՝ հոլանեալ՝ հող
'ի գլուխ տանէին: փոխանակ երգոյն
ուրախութե՝ ձայնակից ընկերօք անըն
դել աշխատութե տառապանօք. հե֊
բարձակք ցտեալք՝ և կապեալք՝ ընդ
հրապարակն մինչև 'ի նաւացն նաւա
հանգիստս բռնութբ քարշեցեալք
երթային: * Եւ նոցունց ամուսինքն՝ 7
տուն ընդ անձն փոխանակ երիտա֊
սարդութեան ցնծութեանն՝ ձեռա֊
կապօք խառնաձիգք 'ի մանչիւն լալոյ.
վասն հասեալ ժամանակին անդէն
առ ոտս իւրեանց զօրհաս մահուն
դէմ յանդիման առ 'ի դժոխս նկա֊
րէին: * Եւ այսպէս զամենեսին իբրև 8
զգազանս ինչ 'ի վայրէ երկաթակապս
ածեալս. ընդ խելս նաւացն զպա֊
րանոցսն կապէին. և նովին շղթայ
իւք բևեռէին. կիսոցն զոտիսն և զձե
ռացն կապելոյն առեալ ընդ վերնա
կողմն՝ տախտակամած նաւին բևե֊
ռէին. յամենայն կողմանց թմբ֊
րեալք անձին ինչ հրամայել՝ յերթալ
նաւացն նենգութեամբ ինչ մի արաս
ցեն: * Իբրև այնպէս զամենեսին 9
զնոսա 'ի նաւ անդր ամրացեալ տա֊
նէ

նէին. և ընդ հողմոյն աջողել ըստ
հրամանի թագաւորին 'ի տեղի հա֊
սուցանէին. և հրաման ետուն ար֊
տաքոյ քաղաքին յասպարիսի անդ՝
յընդարձակ տեղւոջ՝ յաշխարհակոյտ
վայրի՝ վասն խայտառակութեան
ազգին. զի ամենեցուն համարձակ
իցէ տեսանել. զորս յայնկոյս յայս֊
կոյս շահատակեն. զի առաջին քինու
վրէժն զամենեցունց ընդ այն հա֊
10 նէին: * Իբրև այս ամենայն լինէր.
դարձեալ լու լինէր, թէ ազգակիցքն
դաղտուկ ելանէին արտասուակցորդ
լինիլ. վասն յանկարծակի թշուառու
թեանն 'ի վերայ ազգին հասելոյ.
իբրև այն ազդ լինէր, 'ի սրտմտու֊
թի բարկութեան բրդիւր թագաւ
որն. հրաման տայր այնոցիկ. որք 'ի
ներքս 'ի քաղաքի անդ էին. ածել՝
խառնել ընդ նոսա. և առ հասարակ
'ի նմին պատժի պատուհասի արժանի
առնել զամենեսեան. և ընդ միով
աշխարհամար գրովն զազգատոհմն
ամենայն յանուանէ գրել:
11 * Զի առ սակաւ մի յառաջ յայտնե
լոյ գործոյն՝ վասն սրտցաւութե պաշ
տամանն պատուիրեալ էր սաստիկ
պատուհասիւք՝ մեծամեծ տանջա֊
նօք 'ի միում ժամանակի արագ կո֊
12 րուսանել: * Եւ նոցա գիր համա֊
րոյն այսպէս դառնութեան սաստիկ
հրամանին սրտցաւութե պնդապէս
յարևելից մինչև յարևմուտս ան֊
վախճան կատարած յուղարկս քառա
13 սուն ձկտիւր: * Առաւել մեծապէս
քան զօրէն հանապազորդ՝ թագաւ֊
որն լի ցնծութեամբ հրաման տայր
մեծի տաճարին կոչնականս նուիրել
յամենայն մեծամեծաց՝ մոլորեալ
մտօք 'ի ճշմարտութենէ. անօրէն և
պիղծ բերանովն զանշունչ զանձայն
զանմռունչ կուռսն յարգէր՝ գովէր.
և յօրինաւոր սրբութիւնսն խօսէր՝
որինչ ոչ էր արժան:
14 * Եւ յետ սակաւ ժամադիր ժամու
եկին մատուցին աշխարհամար դպիրքն
զգիրն առաջի թագաւորին. սկսան
պաղատիլ. և անհնար համարեցան
առնել գիր զաշխարհամար հրէիցն:
ասէ. ոչ յաղթեմք վասն անչափ բազ
մութեանն. զի բազումք են՝ ասէ.
որք ցրուեցան աստ անդ ընդ աշխարհ՝
անհամար մնացեալք են արտաքոյ
այդր գրոյ. (անհամար կան.) և որք
'ի տեղիս տեղիս յապարանս ապա֊
րանս 'ի կողմանս երկրին եգիպտաց
15 ւոց անհամար կան: * Իբրև զայն
լսէր թագաւորն. պատուհասակոծս

արձակեր զդպիրսն իբրև զկաշառս բեկս . իբրև զայն ինչ խելս մեքենայ իմն խառնել , զի ապրեցուցանել մատ Թագուհին նոքա զնոսա ։

16 * Նոքա հաստատեին . և ասէին . և յայս յանդիման ցուցանէին զքարտեղս պահառել . և զդրիչսն մաշել և այս ամենայն լինէր վասն օգնականութեանն բարձրելոյն . որ ցուցանէր զգթութեն իւրոյ ի վերայ հեբրայեցւոցն ։

Գ Լ : Ե ։

1 Յայնմ ժամանակի Հոչեր նա ըզ Հերմէն փղպապետ մեծաւ սաստկութեամբ վառել զփիղսն ի վաղիւ անդր . զի առանց յապաղելոյ պատրաստեսցէ գինեզինս՝ խնկալիցս՝ զայրացուցեալս կնդրկաւ՝ գազանացուցեալս անապակաւ՝ ի հրապարակ առնել Թումով իբրև եօթնհարիւր . 500 ածել պատրաստել յահագին պատուհաս աղգին հեբրայեցւոց ։

2 * Յն Թագաւորն զայս հրամանն տայր փղպապետին . և ինքն յուրախութիւն դառնայր բազում զօրօք . բարեկամք մեծամեծ աւագանւոյդք առաւել և աս Թշնամութեք էին ընդ ազգին հեբրայեցւոց քան զԹագաւորն ։

3 * Յակ փղպապետն իբրև առնոյր զհրամանն սաստկութեան , կատարեր . և ի ժամ՝ անդր զփիղսն պատրաստեր . և այլ սպասաւորքն ելանէին՝ կապէին զտառապելոյն զոտս և զձեռս . և զայլ պահ գիշերապահ շուրջ զնոքօք զգուշութեամբ բիւրազգի ածէին ի միտս իւրեանց՝ համարեալ ընդ այգն ընդ առաւօտն վահճան սատակման ածել ի վերայ ազգին տեսանէին ։

4 * Յակ հրեայքն յամենայն կողմանց զանձինս իւրեանց անզօրս և առանց օգնականութեան , գէշ անկեալ հեԹանոսացն համարէին . զամենակալն Յ՚Ծ . և զամենայն զօրութեանցն զօրս յուսացեալ , զողորմածն Յ՚Ծ անդադար բարբառով արտասուօք կարդային . անկեալ առ հասարակ աղաչէին . զար ձուցանել՝ շրջել զկորհուրդն անօրէնութեան՝ մեծապէս յայտնութեք անցուցանել զօրհասն . որ անդէն մօտալուտ զոտիւքն և զձեռսն պատեալ է ։ * Փղպապետն զանողորմ 5 զգազանսն՝ գինեզինս՝ խնկալիցս զայրացուցեալս՝ ընդ առաւօտն ի դուռն Թագաւորին հասուցանէր ։

6 * Յակ այն՝ որ յաբիտենից ժամանակաց կայ գերկեղիկ արարածք բարւոք բա

ժին տուննջեան և գիշերոյ . վիճակ եղեալ յերկնաւոր՝ի պարգևատու յառատաձեռն Յ՚Ի , ելանէր պարգև մի մնան քնոյ . զոր առաքէր՝ի վերայ Թագաւորին . և անդէն Թանձր և խորխորին . և քաղցր և անոյշ քնով՝ի զօրութէ Ծ՚ն կապէր զԹագաւորն . և զնա յանշարժ խորհրդոյ անտի խաբեալ՝ վրիպեալ կացուցանէր ։

7 * Յնդ որմէն հեբրայեցւոց զժամակալ զմահաբեր զօրհասն զժամն նահն զանցուցեալ . զսուրբն զերկնաւորն զՅ՚Ծ օրհնէին . և դարձեալ անկեալ՝ի վէր երեսաց իբրեանց աղաչէին . կատարել զպարգևն՝ի մեծաձայն զօր բազկէ անտի . ՝ի մէջ հպարտացեալ հեԹանոսացն երև եցուցանել ։

8 * Յբրև ընդ մէջ լինէր ժամ տասներորդ . և սպաս տաճարին ամ պատրաստեալէր . և կոչնականք չիւրաքանչիւր չափս յօրինեալ կային . յան կարծակի խԹեաց՝ ազդ արար . մերձ ՝յանցանել լինիլ ժամն ուրախութէ տաճարին . զայն ժամ ուրախութէ զմնաս ածէր Թագաւորն և անդրէն բազմեալ վազվազակի հրամայէր զկոչնականսն՝ի ներքս կոչել . սպաս առնել տաճարին՝ բարձիցն պատրաստութեան , զայր այր չիւրաքանչիւր գահ հրամայէր մատուցանել ։

9 * ՝Ի ձեռն առեալ զուրախութիւն . խրախուսնա առնէր տաճարին . և զա նագան ժամանն ընդ ուրախութիւն զոհարԹութէ անցուցանել . իբրև յերկարագոյն նոճագքն զբանիւքն անկանէին . կոչեալ զփղպապետն ա հեղ սատկութէ դառնապէս պատուհասեր . ընդէ՞ր՝ կամ՝ զմէ՞ . ժամադիր սատիկ հրամանի զօրահասս անցեալ հրեայքն . և այսօր կեցեալ գտանին ։ * Յա կայր՝ ցուցանէր զհրամանն արքունի գիշերապահն կատարեալ . և նոքին կոչնականքն վկայէին բանիցն փղպապետին . ապա Թագաւորն զդառնութիւնն ցածուցանէր , և ասէր . երթ դու՝ քեզ այսօր քնոյ չնորհք կալցին նոքա . բայց անվրէպ զվաղուձի օրն պատրաստեսջիր ՝ի նմին գազանութեան զփիղսն ՝ի վերայ անօրէն ազգին հրեից սատակման հասուցանելոյ ։

11 * Յբրև զայս ասէր Թագաւորն . և ամենեքեան լի ուրախութէ իբրև ընդ մի բերան զհրամանն գովէին . չիւրաքանչիւր վանս ՝ի միմեանց բա ժանեալք . վասն անագան ժամուն մեհենին . և սակայն այնչափ ոչ տային

քնոյ

քնոյ զանձինս , որչափ զգիշերն ամե_
նայն զմտաւ ածէին մեքենայել ·
զինչ նոր նոր չարչարանս 'ի վերայ
տառապելոցն մարթասցին հասուցա
նել : * Մինչ հաւ խօսէր , կանուխ 12
ընդ առաւօտն դազանացուցեալ՝ մա
ռեալ զգազանսն 'ի գինի և 'ի խունկ՝
ածեալ՝ պատրաստեալ · և ինքն իջեալ
'ի մեծ սրահի անդ ձեռն առեալ շր_
ջիւր · իսկ որք 'ի քաղաքին զօրքն
էին · առ հասարակ եկեալ հեղեալ՝
եկեալ ժողովեալ էին · դէտ ակն ու
նէին թշուառութեան տեսլեանն ,
որ ընդ այդ ընդ առաւօտն 'ի վերայ
հրէիցն սպառնացեալ պահիւր :
* Իսկ հրէայքն ժամ 'ի ժամ անցեալ 13
զօրհասաւն · բազում արտօսր՝ պահոց
պնտութեան · ձայն ողորմ ողբոց ·
զձեռս յերկինս բարձեալ՝ զմեծ զա_
մենազօրն Ա.ծ աղաչէին , միւսան_
գամ այցելու լինիլ · և փրկել զնոսա
յանհնարին յօրհասէն :
* Եւ լինէր արեգական ճառա_ 14
գայթիցն յաշխարհս սփռել · և թա
գաւորն յարուցեալ դէտ ակն ունէր
մեծամեծացն · և հասեալ 'ի դուռն
փղապետն՝ աչօք ցուցանէր զպատրաս
տութի փղաց · որպէս վառեալ պատ
րաստեալ և 'ի դուռն հասեալ էր :
* Թագաւորն շնորհակալ լինիւր · և 15
զարմացեալ էր ընդ պատրաստու_
թեն · դարձեալ միւսանգամ անդրէն
զառածանէր · զի՞նչ իրք իցեն վասն
անօրէն ձեռոյն · դարձեալ զմիտս
դարձուցանէր · պատուհաս 'ի վերայ
փղապետին կայեր · թէ որինչ հրա
մանն տուեալէր՝ զայն ոչ վաղվա_
ղակի 'ի գլուխ հանեալ ցուցանէր :
* Իսկ այս ամենայն լինէր 'ի հրամա 16
նէ Տ՛ն ամենակալի · զանհնարին զօր_
հաւին պնտութեան խորհուրդն՝
յապուշ դարձուցանէր : արդ մա_
տուցեալ փղապետն 'ի մեծամեծ յա
ւագանին 'ի վկայութիւն ածէր ·
որպէս կանխաւ փիղքն վառեալք և
զօրքն պատրաստեալ · զհրամանն ար
քունի հաստատուն 'ի գլուխ կատա
րեալ ցուցանէր :
* Դարձեալ յայնմ ժամանակի թա 17
ընկեր գաւորն ընդր մեծաւ բարկութեամբ
լի մեծութեց գթոյն Ա.յ · զի կամէր
ցրել զխորհուրդս նորա · որ անդէն
իսկ մեծաւ բարկութեամբ՝ սաստ_
կաւ պատուհասիւ հայեցաւ ընդ
փղապետն · սկսաւ խօսիլ՝ և ասէ :
* Որք միանգամ հարք և մարք , կամ 18
որդիք 'ի տեսանել իսկ եկեալ իցեն ·
դրեսցին կորուսանել գազանացդ · և
զքեզ ընդ նոսա փոխանակ մեղացդ
այդոցիկ · որ 'ի սկզբանէ նախնեաց
մինչև 'ի նախնիս անարատ զարդա_
րութիւն և զհաւատ առ մեզ պահեալ
է հեբրայեցւոցդ այդոցիկ · և եթէ
ոչ վասն դայեկատոհմ միամտութեան սի_
րոյն էր · զքաղցր արևդ յաչացդ հա
տանէի · և զքեզ նենգաւոր չարա_
գործ , 'ի միջոյ պակաս առնէի :
19 * Փղապետն այսպէս յանկարծ ժա_
մանակի յեղեղնաւոր պատուհասէն
մազապուրծ եղանէր · և յառաջին 'ի
զուարթութէ անտի զիջեալ տրտ_
մագոյն երեսօք այր ընդ արամբ զինքն
'ի միջոյ անտի 'ի բաց մերժէր · և բա
րեկամքն իւրաքանչիւր գլուխ 'ի վայր
արկեալ՝ զամբոխն ժողովեալ · յիւ_
րաքանչիւր պէտս՝ հրաման տուեալ
20 ցրուէին : * Որդիքն հեբրայեցւոց
իբրև լուան զթագաւորին · զերևե_ զհրաման
լին զՏՐ Ա.ծ · զթագաւորն թագա_
ւորաց օրհնել սկսան · առաւել իբրև
զայս օգնութիւն 'ի վերայ անձանց
իւրեանց գտին : և անդէն վաղվա_
ղակի թագաւորն հրաման տայր կոչ
նականացն յուրախութիւն դառնալ :
21 * Կոչեաց զփղապետն դարձեալ , մե_
ծաւ պատուհասիւ սկսաւ խօսիլ
ընդ նմա՝ և ասէ · քանի՞ցս անգամ
քեզ վասն նոցա · ով թշուառական ,
պատուիրեալէ վառել՝ կազմել՝ պատ
րաստել զփիղսն · դոնէ արդ առ
վաղիւ պատրաստեսցես եղեռնաւոր
թշուառական ազգին հրէից :
22 * Իբրև զայն լուէին բազմականքն ա_
մենայն · առաւել զարմանային ընդ
յեղեղուկ միտս թագաւորին · և ա_
սեն : ցե՞րբ է այդ՝ ա՛րքայ · ցե՞րբ 'ի
միտս քո փորձես զմեզ · արդ՝ երիցս
անգամ հրամայեալէ սատակել զազգն
դժպհի · և դարձեալ միւսանգամ
զքոյին հրամանսդ անդրէն եղծա_
նես : զի արդ վասն այսորիկ և քա_ զի վասն
ղաքս ամենայն 'ի ժողովս իւրեանց այսորիկ
առաւել վշտացեալ են , քան զայն
չարագործս :
23 * Յայնժամնէ ամենայնիւ վրիպակ ար
քայն լի եղև յիմարութեամբ · 'ի վա
րանս մտանէր · և յայն ինչ ոչ հայէր ·
որ յերկնից այցելութ՛ին էր 'ի վերայ
հեբրայեցւոյն · դարձեալ սաստկու_
թեամբ երդնոյր զերդումն անկա_
տար · և ասէ · առանց իրիք երկուա
նալոյ զնոսա 'ի դժոխս յուղարկեսցից ·
առաւթուր կոխեալս անհնարին գա_
զանացն · զօրաժողով լինիլ · հաստ
նիլ վաղվաղակի 'ի վերայ հրէաստա
նի առ հասարակ · զփայտակերան

հուրբ դատել. և զկաւակերտն ջուրբ
լռնմնալ. և 'ի գերութեան վարել
առ հասարակ զինչս և զստացուածս.
և որինչ կայ 'ի նմա. և զայն պահեստ
'ի մէնջ զտաձարն նոցա՝ հրձիգ առ
նել. և զնա զտուն զոհից զամենայն
աւուրս ժամանակաց՝ կայուցանել.
* Յայնմ՝ ժամանակի հաստատութբ 24
քանս լռեալ կոչնականքն և բարե
կամք և տոհմային սիրելիք. հաստա
տութեամբ զբանսն լռեալ՝ զուար
ճացեալք դնային. հրաման տային
զօրացն՝ յամուր վայրի արգելեալս.
շուրջ գիշերապահս և խրամապահս
կացուցանել։ * Իսկ փղապետն յան 25
հնարին մոլորութի զգազանսն վա
ռեալ պատրաստէր. խնկեալ գին
ւով կնդրկախառն զահեղ պատրաս
տութիւն. վառէր զդիւագին գա
զանսն առ վաղիւ անդր անթիւ զօ
րաց դէշ անկեալ. հասեալ յասպա
րիսի անդ. արդ եկն եմուտ 'ի սրահ
անդր. տեսանէր տագնապաւ զթա
գաւորն 'ի կատարումն կապեալ ժո
ղովրդեանն. * Յայնմ ժամանակի 26
ամենայն զօրօքն անհնարին գազա
նօքն զինեալ գայր 'ի ներքս թագաւ
որն. 'ի մոի եդեալ անգութ աչօք.
անողորմ սրտիւ. ինքնին տեսանել
զվշտագին սատակումն թշուառա
կան ազգին. * Իբրև եկին հասին 27
փղովք պատրաստելովք. և զօրօքն
վառելովք 'ի դուռն քաղաքին. աղ
լինէր հրէից թնդիւն զօրացն. փայ
լիւն զինուն. փողին՝ որ ելանէր, դի
զանայր՝ յամպս հասանէր. ամբոխ
աղաղակին զնոքօք պատեալ միտսն
յապուշ դարձուցանէր. և զայն յե
տին կատարած համարեցան 'ի վերայ
թշուառութեան կարծեացն. յողորմ
գութ խանդաղատեալ հարք և մարք.
ուստերք և դստերք. քորք և եղ
բարք. տոհմային բարեկամք և սի
րելիք, զմիմեանց պարանոցօք ան
կեալք փարեալ պատեալ համբու
րէին. * Իսկ կէսքն զմատաղածին 28
մանկունս 'ի գիրկս առեալ զյետին
զանծուծ ստինս 'ի բերան եդեալ տայ
ոցն համարէին. և մինչ դեռ յայնմ
աղէտս տարակուսի և շտապ տագնա
պի էր՝ 'ի թաւ մածեալ կային. յի
շեցին զառաջին օգնականութիւնն,
որ եղև յերկնից. առ հասարակ միա
բան 'ի միմեանց մեկնէին. և 'ի տղայ
մանկանց բերանոցն զստինսն 'ի բաց
կորզէին. և առ հասարակ անկեալ
առաջի մեծութեանցն Տնութեանն
թաւալէին. ձայն բարձեալ մեծաւ
բարբառով 'ի գոչիւն լալոյ. զամե
նազօրն զամենակալն աղաչէին. 'ի
գութ դառնալ մեծաւ ողորմութբ.
փրկել զհատեալս 'ի յուսոյ՝ հասեալս՝
մերձեալս 'ի դրունս դժոխոց։

Գլ. Զ։

1 Եղեազարոս ոմն անուն՝ այր երևե
լի 'ի գնդէ քահանայիցն, յեցեալ
'ի ծերութիւն. զարդարեալ լուսա
որեալ ամենայն քաջութեամբ և ար
դարութեամբ 'ի մանկութենէ իւր
մէ. հաղիւ ինչ զծերսն՝ և զամենե
սին որք զիւրեն էին՝ հանդարտեցու
ցանէր. և առինքն յարեալ 'ի Տրն
Տր աղօթս մատուցանէր. և յա
ռաջ մատուցեալ ասէր այսպէս։
2 * Թագաւոր մեծազօր. բարձրեալ՝
ամենակալ Տր. որ զամենայն վա
րես՝ և ուղղես 'ի գթութիւնս ողոր
մութեանց քոց. հայեաց 'ի վերայ
աբրահամեան զաւակիս. 'ի սրբոյ
իսահակայ. 'ի յորդիս յակոբայ. 'ի
բաժին սրբութե քոյ՝ 'ի ժողովուրդ
օտար յօտար երկիր 'ի կորուստ մատ
3 նեալ։ * Դու այն Տր ես. որ զփա
րաւոն բազմացեալ կառօք և երիվա
րօք և զօրօքն եգիպտացւոց. զհպար
տացեալ՝ բարձրացեալ՝ մեծաբա
նեալ՝ ամբարտաւանեալ զօրօքն հան
դերձ ծովաթացս 'ի կորուստ յու
ղարկեալ ընկղմեցեր։
4 * Դու՝ որ զանթիւ զօրսն սերձա
ցեալս՝ պարծեցեալս՝ սանձարձակ ար
քային ասորեստանեայց. որ 'ի մի
սայր սուսերի. և 'ի մի տեղ նիզակաց
առեալ. աւարեալ. ամփոփեալ զեր
կիրն ամենայն հրեաստանի. հպար
տացաւ ևս հասանել ծանր բարբա
ռով. յանդուգն սատակութեամբ՝
մեծաւ նախատանօք 'ի վերայ քաղա
քին սրբութեանց։ Դու Տր ամենա
կալ հարեր՝ բեկեր՝ կործաներ.
յայտ յանդիմանութեամբ ցուցեր
զզօրութիւն բազկի քոյ ամենայն հե
5 թանոսաց։ * Դու որ յերկրին բաբե
լացւոց երեք մանկունքն ինքնակամ
զանձինս 'ի հուրն մատնեցին, զի մի
երկրպագեն անօտեաց պաշտա
մանց՝ փրկեցեր. զի և հերոյ վարսից
նոցա ոչ մերձեցաւ հուրն. ձարակ
ետուր հրոյն զօրութեանց զթշնա
6 մեաց։ * Դու՝ որ 'ի նախանձ նենգու
թեան 'ի գուբ արկեալ զդանիէլ՝ 'ի
բերանոյ անհնարին գազանայն 'ի
լոյս ածեր անարատ պահեալ։
7 * Դու և զհիւրն անդնդոց տեսեր.
զի մաշիւր 'ի պորտ ձկանն՝ անարատ
ածեալ

ածեալ յանդիման ընտանեաց իւր_
ոց կայուցանէիր ։
*Դու հայր. և արդ՝ ամբարտաւա_ 8
նատեաց. բարեսէր. ողորմած. ա_
պաւէն ամենայնի. արագ երևեա՛ց
'ի վերայ ազգիս Իսրայէլացւոց. որք
'ի ձեռս պղծոց՝ անօրինաց հեթա_
նոսաց անկեալ ք չարաչար կան 'ի պա
տուհասի ։ *Ապա եթէ ըստ ամ_ 9
պարշտութեան կեանքս մեր 'ի վախ
ճան մահու այսու սաստիւ հասեալ ք
իցեն . 'ի ձեռացս միայն 'ի թշնա_
մեացս փրկեա՛ զմեզ. և որով ք կա_
մեսցիս սաստիկ պատիժ պատուհա_
սիւք դատեսջի՛ր զմեզ. զի մի՛ ընդու
նայնամիտ զրախորհուրդ հեթանոսք
պարծեսցին առաջի սնոտեայն իւր
եանց 'ի վերայ կորստեանս մերոյ. և
ասասցեն. եթէ ոչ Աստուծն իւրեանց
փրկեաց զնոսա 'ի ձեռաց մերոց ։
*Ամէ դու որ զամենայն զօրութի՛ս՝ 10
և զիշխանութիւնս՝ և զպետութիւնս
'ի ձեռս քո ունիս. անուշակ՝ ան_
մահ, ողորմած Աստուած՝ ողորմեա՛ց
գթա՛ 'ի մեզ. որ այսչափ անօրէն
թշնամանօք զանկարգ զանխմաստ
պատուհաս մահու յանձին կրեալ.
'ի կենաց 'ի մահ՝ զօրէն չարագոր_
ծաց յուղարկիմք ։
*Հաշեսցէ, և մաշեսցէ զհեթանոսս 11
զօրութիւն յաղթութեան քոյ. զի
դոյ զօրութիւն փրկութեան 'ի պա_
տուի քում, 'ի վերայ փրկութեան
յակոբեան տոհմին ։
*Անկեալ աղաչեմ աւասիկ ամենայն 12
ալածրի երամ երամ բազմութիւն
տղայոց՝ և սոցուն հարք և մարք ար
տասուօք. զի ողորմութի քո յայտնի
լիցի ամենայն հեթանոսաց. եթէ
դու Տր մեր ընդ մեզ ես. և ո՛չ դար
ձուցեր զերեսս քո 'ի մէնջ. այլ որ_
պէս յառաջ իսկ խոստացար. եթէ
և յերկրի թշնամեաց նոցա զնոսա 'ի
ձեռաց ո՛չ թողից. և արդ զնոյն բան
հրամանի քոյ կատարեսջի՛ր Տր ։
*Այն ինչ լինէր՝ եղեազարու զա_ 13
ղօթսն առ Աստուած մատուցանել.
և թագաւորն գազանօքն և զօրօքն
հանդերձ յասպարէզ անդր մեծաւ
բարկութեամբ հասանէր. զաչս 'ի
վեր բարձին որդիքն հեբրայեցւոց.
իբրև զայն տեսին՝ 'ի ձայն մեծ գոչ
ման յերկինս զաղաղակ բարձին.
յայն ձայն գոչմանն առ հասարակ լե
ռինքն և հովիտքն անդէն կրկնեալ
բարբառով ընդդէմ հնչեցին. ան_
հնարին խռովութիւն յերկոցունց
աղաղակէ գոչմանն 'ի վերայ զօրացն
14 հասանէր ։ *Յայնմ ժամանակի
բարձրեալն փառօք՝ մեծապատիւ ա_
մենակալ՝ ճշմարիտն Աստուած երևե
ցոյց զերեսս իւր. եբաց նա զդրունս
երկնից. ուստի եկին իջին երկու փա
ռաւորեալք աներևոյթ հրեշտակք.
զի ո՛չ ումեք երևէին՝ բայց միայն
15 հրէից ։ *Նա՛ հարան 'ի դիմի թշնա
մեացն. և լցին զզօրսն խռովութբ.
և լի արարին ահիւ և դողութեամբ.
և առ հասարակ զամենեսեան ան_
շարժ կապեալ՝ պատեալ՝ պաշարեալ
պահէին . և թագաւորին գլխովին
սոսկացեալ դողացեալ և քստմնեալ
լինէին ոսկերքն և մարմինքն. սաստն
խստութեան գազանութեան՝ և արտ
մտութի բարկութեան անդրէն յա_
պուշ միտս եղծանէին. և գազանքն
անդրէն յետս 'ի վերայ վառեցելոց
զօրացն յարձակէին. և զբազումս 'ի
նոցանէ առաթուր հարեալ անդէն
առ ոտս իւրեանց սատակէին ։
16 *Յնմին տեղւոջ վաղվաղակի թա
գաւորին բարկութի 'ի գութ՝ յար_
տասուս վասն առաջնոյ պնտութե
յամառութեան խստութեանն հար
կանիւր. զի իբրև լուաւ զպոչիւն
բարբառոյն՝ և զմտաւ եած զկորու_
ստն բազմաց, զայրացաւ՝ հարաւ
յարտասուս. խօսիլ սկսաւ ընդ բա_
րեկամսն լի՛ բարկութբ՝ և ասէ ։
17 *Անցիք՝ զանցիք. ապաքէն բռնա_
ցայք. և թագաւորել կամիք. և զիս
իսկ 'ի վերայ ամենայն երախտեացն
'ի մտաց՝ 'ի խորհրդոց՝ 'ի տէրութենէ
առ հասարակ մերժել կամիք. գո_
ղացայք աւադիկ զմիտս իմ խորհր_
դականքդ առաջինիք. և զինչ ոչ է
օգուտ տէրութեան մերում, զայն
առնել տալ մեքենայիւք ։ Եգիպտ.
18 *Ո՞վ է, որ կհզօր աշտարակդ և
զհաւատարիմ աւանդապահսդ ուխ_
տից մերոց ։ ո՞վ է՝ որ զսոսա յիւրա_
քանչիւր տեղեաց բնակութե իբրև
զգազանս ինչ չարագործս յայս տեղի
կապեալս՝ կուտեալս՝ պաշարեալս
պահէ ։ ո՞վ է. որ զսոսա 'ի սկզբա_
նէ ընդ մեզ միաբանութեամբ և ար
դարութեամբ քան զամենայն ազգս
և ազինս 'ի մէջ բազում պատերազ
մաց և խռովութեան 'ի ժամանակի
հաւանութեան զարդարութի պար_
հեալ, այսպիսի անօրէն չարաչար
տանջանօք ածեալ՝ կապեալ՝ պա_
տեալ՝ պարշարեալ պահէ ։
19 *Լուծէք՝ արձակեցէք զանօրէն կա
պանդ. յիւրաքանչիւր տեղիս խա_
ղաղութեամբ յուղարկեցէք՝ զառա_
ջին

ջին զեղեալ լլկութիւն 'ի գրգռու_
ողորմանաց թիս ողորմանաց. մխիթարեցէք զոր
փոխեցէ դիտդ ամենակալն ԱԾ՝ երկնաւորի
կենդանւոյ. որ 'ի սկզբանէ նախնեաց
մինչև ցայսօր ան արգել տէրութիւն
և հաստատուն իրաւունք տուեալք
են մեզ. և թագաւորն յայն օրինա_
կի զբանս իւր մերկանայր:
* Իսկ հեբրայեցիքն վաղվաղակի յա 20
կան թօթափել լուծեալք 'ի կապա_
նաց անտի. զամենակալ փրկիչն
զսուրբն ԱԾ իւրեանց օրհնէին. այն
ինչ մաղապուրծք 'ի դրանց մահուա
նէ զհաւատալի զերծեալք լինէին:
* Իբրև զայն դիւրութիւն դիւրէր 21
հեբրայեցւոց թագաւորն. ինքն 'ի
ներքս 'ի քաղաքն դառնայր. կոչել
հրամայէր զմոից դպիրն՝ և ասէ.
հանպա վաղվաղակի գինի և նաշիհ,
և որ ինչ պիտոյ իցէ ուրախութեան
հրեիցն մատուցանել զեօթն օր. զի
հրամայեցաւ նոցա 'ի նմին տեղւոջ.
ուր համարեցան զեղեռնաւոր սա_
տակումն անձանց իւրեանց կատա_
րել. անդէն զայն եօթն փրկութե
անցուցանել: * Յայնմ ժամանակի՝ 22
որ յառաջ մատնցոյց նախատանօք
մերձեցեալ, մանաւանդ թէ մօտեալ
իսկ էին ընդ դրունս դժոխոց. փո_
խանակ դառնածաղր օրահասին՝ իմ
ձիոյ ուրախութեան կացուցեալ 'ի
փրկութեան տեղւոջն. ուր սատակ
մանն և վհին ակն ունէին. բազմա_
կանս բազմականս բաշխեալ լի ու_
րախութեամբ յիւրաքանչիւր կող_
մանս բաժանէին:
* Եւ փոխանակ արտօսրալից ողբոյն 23
երգս առեալ 'ի ձայն օրհնութեամբ
հայրենի բարբառոյն զնշանագործ
զփրկիչն զԱստուած օրհնէին. զլա_
լումն և զհեծութիւն 'ի բաց մերժե_
ցին. պար առեալ ուրախութեամբ
խաղաղութեան և ցնծութեան նշա
նակ կանգնէին:
* Այն օրինակ և թագաւորն վասն 24
նոցա մեծի տաձարին ժամ տուեալ
ուրախութեամբ բազմաւ զկոչնա_
կանս հրամայէր 'ի ներքս կոչել. ան
պակաս բերանով յերկինս հայեցեալ
բազմապատիկ 'ի վերայ սքանչելի
փրկութեան ժողովրդեանն զԱԾ 'ի
վեր օրհնէին. և որ յառաջին սա_
տակումն դաղանադէշ հաւակերի ըզ
ժողովուրդն նուէրէին. իմդութե
յոգւոց ելանէին զամօթ և զխաս
յանձին կալեալ. և զհրաշունչ բար
կութիւնն իւրեանց շիջուցեալ՝ ցըն
ծութեամբ զուրախութիւնն զոհար
25 թացուցանէին: * Իսկ հրեայքն՝ որ
պէս և ասացաք յառաջագոյն՝ պարս
ուրախութեան կազմեալ զեօթնօ_
րեայ ժամանակն զոհարթութեամբ
ցնծութեամբ օրհնէին զԱԾ՝ 'ի հաւ
ասար միաբանութեան:
26 * Օրէնս դնէին ընդ ամենայն տե_
ղիս բնակութեան իւրեանց ածել
զաւուրսն զայնոսիկ ուրախութեան.
ո՛չ վասն հպարտութեան. և ո՛չ
վասն որկորստութեան. այլ վասն
գոհութե փրկութեանն. զոր արար
ընդ նոսա Աստուած:
27 * Կարգեցին խառնել զաւուրսն զայ_
նոսիկ 'ի տօնս տարեկանաց իւրեանց.
և ապա խնդրեցին 'ի թագաւորէ
անտի արձակել զինքեանս յիւրաքան
չիւր տեղիս. յաշխարհամար խառ_
նէին զնա. 'ի հինգերորդ քսաներորդ
պաքոնայ, մինչ 'ի չորրորդն 'ի պի_
փայ, աւուրս քառասուն:
28 * Դարձեալ հրաման ետ արարին 'ի
տեղւոջն առնել զելս և զծախս 'ի
հինգերորդէ անտի 'ի պիփայ, մին_
չև յօրն երրորդ ամսոյ աւուրցն. յո_
րում մեծապէս փառաւոր եցոյց ԱԾ
զողորմութիւն իւր. զի փրկեաց զնո
սա անարատս առ հասարակ. և այն
պէս ուրախ լինէր 'ի հրամանէ թա_
29 գաւորին: * Ոչ հրամայեալ էր տալ
զամենայն զհանդերձն ուրախութե,
մինչև յօրն չորեքտասաներորդ՝ յո_
րում գտին զվճիռ արձակելոյն իւր_
եանց. յանձն էառ թագաւորն. հրա
ման ետ տալ հրովարտակս 'ի քա_
ղաքս քաղաքս. առ զօրավար զօրա_
վար օրինակ զայս:

ԳԼ. Զ.

1 Արքայ փիլոպատորն պտողոմէոս
'ի կողմանս եգիպտացւոց առ
զօրավարս՝ և առ ամենայն իշխանս՝
և պետս. որ 'ի վերայ իրաց արքունի
են՝ ողջոյն. դուք խրախ լիջիք. զի
և մեք ողջ եմք որդւովք և եղբարբք,
և ամենայն զօրօք հանդերձ. որպէս
զի ուղղեաց ԱԾ զիրս մեր. որպէս
մեր իսկ միտք խնդրէին:
2 * Արդ ոմանք 'ի ներքէին բարեկամաց
ատի մերոց՝ ըստ իւրեանց չարա_
բարոյութեան կանխեալ մերձե_
նայլն չարախօսք լինիլ. գրգռէին
զմիտս մեր. մինչև ածին 'ի հաւա_
նութիւն տալ հրաման՝ ժողովել զա_
մենայն հրեայ ազգ՝ որ ընդ մերով
իշխանութեամբ իցեն՝ խոնել 'ի մի
վայր՝ կատարել 'ի նորատեսիլ տան_
3 ջանաց: * Եւ ամենեւին թոյլ ո՛չ
եատուն

եւտուն սրատձառս եդեալ զոխութիւն. որք ունին ընդ ամենայն հեթանոսս. մինչև ածին՝ ժողովեցին՝ զորս կա_ պեալս ևս ածին. քաղում՝ լկու_ թեամբ և չարչարանօք խբրև զան_ աշխարհիկս. մնանաւանդ թէ իբ_ րև զչարագործս. առանց ամենայն հարցափորձի քննութեան յօժարե_ ցան կոտորել զնոսա միանգամայն՝ քան զնուժս և զդուժս վայրենա_ գոյն ևս զգածեալ էր զնուբեամբք զգազանութիւն։

4 *Ա.ՀԼ մեք որպէս սովոր եմք՝ զնո_ սա խոտագոյնս պատուհասեցաք. այլ որպէս մարդասիրութիւն ունիմք ընդ ամենայն մարդիկ. հազիւ մինչ նոցա զոգիսն հնորհեաք՝ և մեք զՄ.Ծ զերկնաւոր ծանեաք. զի ձնմարտու թեամբ այցելու եղև հրեից՝ որպէս ոչ կայր զի հայր որգւոց լինիցի։

5 *Ա.Հ դարձեալ նոցա զսէր և զմիա_ մտութիւն որպէս զի հաստատուն ու նելով մեզ՝ ի նախնեաց մերոց. մին_ չև թողաք դոցա զամենայն ինաս. զոր եդին՝ ի վերայ. և զայս ևս հրա մայն տուաք. զի զամենեցուն դոցա զորինչ և ուրուք առեալ իցէ՝ յիւրա քանչիւր տէր դարձուցանել. զի ոք՝ ի նոցանէ ամենևին մի՝ զրկեսցի. և մի ոք իշխեսցէ նախատել զնոսա վասն երացդ եղելոց։

6 *Օ՛ զայս գիտասջիք. եթէ ինչ ղդոսա խորամանկել՝ կամ տրամե_ ցուցանել յօժարիցուք՝ ո՛չ առ մարդ մեղանչեմք, այլ առ այն՝ որ ամե_ նայն զօրութեանց և բարձրութեց տիրէ Ա.ստուած. և ո՛չ եթէ՝ ի մեր դոյ միայն հատուցումն գտանէ այն պիսին. այլ անվրէպ ամենայն իրօք՝ ի բարձրելոյն գտանէ. և դուք ո՛ղջ լինջիք։

7 *Իբրև առին զհրովարտակն զայն. ո՛չ եթէ փութացան ելանել վաղվաղակի. այլ մնացեան առ թա գաւոր անդր՝ աղօթս մնուցցանել և ասել. յաղագ աստի հրեից՝ որք զսուրբն Ա.ստուած ինքնակամ ուրա ցան. և անցին ըստ օրէնսն Ա.Յ. հրամայել տալ՝ ի ձեռս նոցա. ըստ արժանի գործոյն ածել զպատու_ հասն՝ ի վերայ նոցա. և ասէին. Է_ թէ մարդք՝ որք վասն պորտոյն և որկորոյն չարութեան՝ յօժարեցան անցանել ըստ օրէնս նախնեացն. երբէք նոքա չիցս արքունի արգա_ րանալ միամտութեամբ ո՛չ կարեն։

8 *Իրաւունս համարեցաւ թագաւ_ որն. և ետ նոցա իշխանութիւն՝ զի սատակեսցեն զյանցաւորս օրինացն Ա.Յ ընդ ամենայն տեղիս տերու_ թեան թագաւորին՝ ուր և գտցեն, ամենայն հարմարձակութեամբ. և որք ընդդէմ մի դարձցի՝ մի իւիք սատ տիւք արքունի։

9 *Հայնմ ժամանակի գոհացան. և օրհնեցին՝ որպէս օրէն էր քահանայ_ իցն՝ և ամենայն ժողովուրդքն. և գլուխ բանից բարբառոյն եդին զա_ լէլուիայ։ Ինքեանք յնծութեամբ և ուրախութեամբ պագին երկիր. և ի թագաւորէ անտի գնացին։

10 *Իբրև անկան յուղի, որք միանգամ՝ ընդ անցեալք էին ըստ օրէնսն և անօրի_ նեալք՝ պղծեալք էին յապգատոհմէ անտի, տանջանօք առակելոլք սա_ տակէին. և յայն ի միում աւուր անդ սպանին աւելի քան զարս երեք հարիւր. և զայն օր ուրախութեամբ կատարէին. զի զպղծ զանօրէնս՝ զյանցաւորս օրինացն իւրեանց՝ զձեր բակալ ըմբռնեալս սատակէին. քան զի՝ ինքեանք՝ ի դրանց մահու Ա.Յ ողորմութեանցն զփրկութիւն գտեալ

11 էին։ *Ղուէցին՝ խաղացին՝ գնա_ ցին՝ ի քաղաքն անտի ազգի ազգի անուշութեամբ. և՝ ի գոյնագոյն ծա ղիկս պսակեալք՝ ուրախութեամբ և ցնծութեամբ և օրհնութեամբ՝ ի ձայն քաղցրութեն գոհանային զՄ.Յ հարցն նոցա. որ յաւիտենից է փր_ կիչ խրայելի։

12 *Ա.Հ իբրև եկին՝ հասին՝ ի քաղաքն պատրաստացոյց՝ որ անուանեալ կո_ չի վասն տեղւոյն յայտնութե՝ վար պեղոյն դաբերք. քանզի իակ անցեալք կա_ ցեալք մնային նոցանաքն՝ որով եկեալ անդ՝ ի հասարակաց հաւանութէն. երագեցին աւուրս եօթն՝ ուրախ լի պեղէ նէին. զի հրամանն տուեալ էր նոցա առն թագաւորին առաւոտպէս հանդերձս առնել՝ ի պետս Ձանապարհին. մին_ չև երթիցեն յիւրաքանչիւր տեղիս։

13 *Ա.Հ իբրև հասանէին՝ ի տեղի, ըստ արժանի իւր պարգևացն՝ գոհա_ նային. դարձեալ եդին օրէնս. և զայն աւուրս ևս խառնել՝ ի տօնս տա րեկանաց իւրեանց կատարել յուրա խութեան. նոքէրս մատուցին. ար_ ձանս կանգնեցին ըստ տեղեացդ ու_ րախութեան. խառնեցին զաւուրսն զայն՝ ի տօնս տարեկանաց։

14 *Ի՛ մի վայր ժողովեցան. աղօթս մատուցին՝ և գոհացան. մեկնեցան՝ ի միմեանց ողջք և անարատք. ա_ զատեալք. խրախամիտք. զոհարեալ ցեալք՝ ապրեալք ընդ ծով և ընդ ցամաք և ընդ գետս՝ ի կամաց Ա.Ն, ի հրա_

'ի հրամանէ Թագաւորին յիւրաքանչ
իւր տեղիս սիրեցան ։
* Որք յառաջ ընդ ձեռամբ Թշնամ 15
ւոյն էին ։ ապա իշխանութեան փա
ռօք և շքով գնային ։ զի ամենևին
գնոսա այնուհետև ոչոք կարէր խռո
վել ։ և զիւրաքանչիւր ինչս և զտա
ցոնՃաս յաշխարհագրին զամենայն

ժողովեցին ։ զի ահիմ և դողութիւ
ամենեքեան՝ որ զինչ առ ումեք կայր՝
բերեին՝ և տային 'ի դուրս վասն փր
կութեան մեծին Ա.Յ ։ Որհնեալէ
Ա.Ծ՝ որ յամենայնէ փրկէ զիսրայէլ
յամէն նեղութենէ՝ և 'ի վշտաց ։ նմա
փառք՝ և պատիւ և զօրութիւն այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Կատարեցաւ Առակք Գրոց Սահմանաց։

ԳԻՐՔ

Եւ ասէ Տէր ցսատանայ, ապաքէն հայեցար ընդ ծառայ իմ Յոբ յայր արդար։ Յոբ. 2. 3.

Եւ լուեալ երից բարեկամացն զչարիսն ամ, որք հասեալ էին ՚ի վր նր․ եկին մխիթարել զնա․ Յոբ. 2. 11.

ԳԻՐՔ ՅՈԲԱՅ.

Գլուխ Առաջներորդ։

ԱՅՐ ՈՄՆ 1
ԷՐ ՅՈՒՍՏԻՐ
աշխարհի որում
անուն էր յոբ։ և
էր այրն այն ճշ_
մարիտ․ անարատ․
արդար․ Աստուա_
ծապաշտ․ մեկնեալ
յամ իրաց չարութենէ մեղաց։ *Եղեն 2
նր ուստերք եօթն՝ և դստերք երեք։
*Եւ էին խաշինք նորա՝ եօթն հազար 3
ոչխարք՝ ուղտք երեքհազար՝ լուծք ե_
զանց հինգհարիւր․ և էշք մատակք
արօտականք հինգհարիւր․ և սպասք
բազում՝ յոյժ․ և գործք մեծամեծք
էին նր ՚ի վերայ երկրի․ և էր այրն այն
ազնուական քան զամ՝ արևելեայս։
*Միաբանեալ կային որդիքն նր առ մի_ 4
մեանս՝ առնէին խրախութիւն զօրհանա_
պազ՝ առեալ ընդ իւրեանս և զերեսին
քո

քորսն իւրեանց ուտել և ըմպել ընդ նս։
5 *Եւ իբրև յանկ ելանէին աւուրք
խրախութեան նց առաքէր յոբ՝ և սրբէր
զնոսա․ յարուցեալ ընդ առաւօտս մա
տուցանէր վասն նց զոհս ըստ թուոյ
նոցա։ և զուարակ մի վս մեղաց ընդ
ոգւոց նց․ քանզի ասէր յոբ՝ թէ գու_
ցէ որդիքն իմ իմացան ՚ի միտս իւրեանց
չարութիւն զԱծ․ այսպէս առնէր յոբ
6 զամ աւուրս նց։ *Եւ իբրև եղև զօրս
զայս՝ եկին հրեշտակք Այ կալ առա_
ջի Տն․ եկն և սատանայ ընդ նս․ յա_
7 ծեալ յերկրի և շրջեալ ՚ի նմա։ *Եւ
ասէ Այ ընդ սատանայ՝ ուստի գաս․
պատասխանի ետ սատանայ Տն, և ասէ․
շրջեալ ընդ երկիր՝ և յածեալ ՚ի ներ_
8 քոյ երկնից՝ եկեալ կամ։ *Եւ ասէ
ցնա Տր․ նայեցար միտք քոյք ընդ
ծառայ իմ ընդ յոբ․ զի ոչ գոյ իբրև
զնա ՚ի վր երկրի այր՝ անարատ՝ ճշմա
րիտ՝ Աստուածապաշտ՝ մեկնեալ յամ իրաց
9 չարաց։ *Եւ պատասխանի սատանայ
և ասէ առաջի Տն․ մի թէ ձրի պաշտի

առաջի Տ՚ն։ սահեալ՝ իներքոյ երկնից՝
3 և շրջեալ ընդ ամ, եկեալ կամ։ *Ո՞ւմ
ասէ Տ՚ն ցսատանայ. ապաքէն հայեցար
ընդ ծառայ իմ՝ յոբ. զի ոչ գոյ երբեք
զնա՝ ի վերայ երկրի այր արդար՝ ձշմա
րիտ՝ Ո՞ծապաշտ՝ մերկնեալ չար՝ ամ
Թէ. և տակաւին կայ յանմեղութեան.
դու տարապարտուց խօսեցար կորու
4 սանել զինչս նր։ *Արկնեաց անդրէն
սատանայ՝ և ասէ ցՏ՚ն։ մորթ ընդ մոր
Թոյ. և որինչ իւրեք մարդոյ, ընդ անձին
5 իւրոյ տուժեսցի։ *Ո՞պա Թէ ոչ՝ ձգէ
առաքեա զձեռն քո. և արկ զոսկերօք
նր՝ և զմարմնով. եԹէ ոչ յերեսս իսկ
6 օրհնեսցէ զքեզ։ *Ո՞ւ ասէ Տ՚ն ցսա
տանայ. ահա մատնեմ զնա քեզ. բայց
7 միայն զոգի նր պահեսցես։ *Ել սա
տանայ յերեսաց Տ՚ն. և եհար զյօբ չա
րաչար կեղգով յոտից մինչև գլուխ։
8 *Ո՞ւ առեալ խեցի քերէր զինքարին.
և նստեր յայրհիւս արտաքոյ քաղաքին։
(իբրև բազում ժամանակ անցանէր
9 ՚ի վր։) *Ո՞ւստ ցնա կինն իւր. մինչև
յերբ ժուժկալեալ ասիցես՝ Թէ ահա
համբերից տակաւին սակաւիկ ինչ
ժամանակ՝ ակն կալեալ յուսոյ փրկու
Թե իմոյ։ ահաւադիկ ապականեալ է
յիշատակ քո ՚ի վր երկրի. ոստերք քո
և դստերք՝ իմոյ որովայնի երկիք և եր
կունք. յորս տարապարտուց վաստա
կեր տառապանաց. դու ինքն ՚ի զազ
րուԹի որդանց նստիս օԹագայեալ
բացական. և ես մնջորեալ և հարկա
հար. տուն ՚ի տանէ. և տեղի ՚ի տեղ
ւոջէ. սպառեմ, Թէ երբ մոռանիցէ
արեգակն՝ զի հանգեալցէ ՚ի տառապա
նաց իմոց՝ և ՚ի ցաւոց իմոց. որք այժմ
պատեալքեն զինև. ածէ ասա քան
10 ինչ առ Տ՚ն. և վախճանեաց։ *Ո՞ւ նր
հայեցեալ ընդ նա՝ ասէ. իբրև զմի ՚ի
կանանց անզգամացն խօսեցար. եԹէ
զբարիսն ընկալաք ՚ի ձեռանէ Տ՚ն չա
րեացս ոչ հանիւերիցեմք։ և յայսմ՚ամի
որինչ անցին ընդ նա, ոչ մեղաւ յօբ շր
Թամբք իւրովք առաջի Տ՚ն. և ոչ եհա
11 անզգամուԹիւն Ո՞ւ։ *Ո՞ւ լուեալ երից
բարեկամացն զչարիսն ամ, որք հա
սին ՚ի վր նր։ եկին իւրաքանչիւր աշ
խարհէ առ նա։ եղիփազ արքայ Թեմ
նացւոց՝ բաղդատ բռնաւոր սօքեացւոց.
սոփար արքայ մինեացւոց։ և եկին առ
12 նա միաբան մխիԹարել զնա։ *Ո՞ւ
տեսեալ զնա ՚ի բացուստ՝ ոչ ճանեան.
և բարբառեալ մեծաձայն լացին. պա
տառեցին իւրաքանչիւր զպատմու
չանս իւրեանց. և ցանեցին հող ՚ի վր
13 գլխոց իւրեանց ընդ երկինս։ *Ո՞ւ
նստան շուրջ զնովաւ զեօԹն տիւ և
զեօԹն

ցե յօբ զՏ՚ն։ *Ո՞ւ դու ամբաստեցեր 10
զարտաքին նր՝ և զներքին տան նորա.
և որինչ միանգամ արտաքոյ շուրջ զնո
վաւէ։ զգործս ձեռաց նր օրհնեցեր.
և զանասունն նր բազմացուցեր ՚ի վր
երկրի։ *Ո՞ւկ՝ առաքեա դու զձեռն 11
քո. և արկ յամ ինչս նր. եԹէ ոչ յերեսս
իսկ օրհնեսցէ զքեզ։ *Յայնժամ 12
ասէ Տ՚ն ցսատանայ. ահա զամ ինչս նր
ամ՚ի ձեռս քո. բայց ՚ինքն մի մերձեր
նայցես։ և ել սատանայ յերեսաց Տ՚ն։
*Ո՞ւ եր Թբրև զօրս զայս. ուստերքն 13
յօբայ՝ և դստերք նր՝ ուտէին և ըմպ
էին գինի ՚ի տան երիցու եղբօրն իւրոյ։
*Ո՞ւ ահա հրեշտակ եկն առ յօբ՝ և 14
ասէ ցնա. հարկիք եզանցն վարէին. և
էշքն մատակք արածէին առ նովքօք։
*Ո՞ւ եկին գերեվարք. և գերեցին զնո. 15
և զմանկտիսն կոտորեցին սրով. ես մի
այն ապրեալ եկի պատմել քեզ։ *Ո՞ւ 16
մինչ դեռ նա խօսէր՝ այլ հրեշտակ եկն
առ յօբ՝ և ասէ ցյօբ. հուր անկաւ
յերկնից՝ և այրեաց զհօտսն. և զհո
վիւսն ըստ նմին օրինակի եկեր. ես
միայն ձեռացեալ՝ եկի պատմել քեզ։
*Ո՞ւ մինչ դեռ նա խօսէր, այլ հրեշ 17
տակ եկն՝ և ասէ ցյօբ. ասպատակաւ
որք ասպատակեցին ՚ի մեզ երեք ա
ռաք՝ և պատեցան զուղտսքն և գե
րեցին զնա. և զմանկտիսն կոտորեցին
սրով. ես միայն ապրեալ եկի պատմել
քեզ։ *Ո՞ւ մինչ դեռ նա խօսէր. այլ 18
հրեշտակ գայր՝ և ասէր ցյօբ. մինչ
դեռ ուստերքն քո, և դստերք ուտէին՝
և ըմպէին՝ առ երիցու եղբօրն իւրոյ։
*Յանկարծակի հով մեծ եկն յանա 19
պատ՝ և կհար զչորեսին անկիւնս
տանն. և անկաւ տունն ՚ի վերայ որդ
ւոցն քոց՝ և վախճանեցան. և ես միայն
ապրեալ եկի պատմել քեզ։ *Ո՞պա 20
յարուցեալ յօբ՝ պատառեաց զհան
դերձս իւր. և կարեաց զվարսս գլխոյ
իւրոյ. և անկեալ ՚ի գետինն երկիր ե
պադ Տ՚ն։ *Ո՞ւ ասէ՝ մերկ իսկ եկի ես 21
յորովայնէ մօր իմոյ՝ և մերկ անդամ
դարձայց անդր։ *Տ՚ն ետ՝ և Տ՚ն կա
ռոն Տ՚ն հաճոյ Թուեցաւ՝ նոյնպես և
եղև. եղիցի անուն Տ՚ն օրհնեալ։
*Ո՞ւ յայսմ՝ամի անցս՝ որք անցին ընդ 22
նա. ոչ մեղաւ յօբ առաջի Տ՚ն՝ և ոչ
ետ անզգամուԹիւն Ո՞ւ։

Գլ. Բ.

Ո՞ւ եղև իբրև զօրս զայս. և եկին 1
հրեշտակք Ո՞ւ կալ առաջի Տ՚ն.
եկն և սատանայ ՚ի մէջ նր կալ առաջի
Տ՚ն։ *Ո՞ւ ասէ Տ՚ն ցսատանայ. դու 2
ուստի գաս։ յայնժամ՝ ասէ սատանայ

Եւ ողջ
5.14.
1.Տիմո.
6.7.

զեօթն գիշեր ։ և ոչք ՚ի նոցանէ խօ-
սեցաւ ընդ նմա բան ։ քանզի տեսա-
նէին զանհնարին հարուածան և զմե-
ծամեծս յոյժ ։

Գլ. Գ։

1 Եւ ապա ուրեմն յօբ եբաց զբերան
2 իւր, և անէծ զօրն իւր։ * Եւ ասէ.
3 * ‖ Կորիցէ օրն՝ յորում ես ծնեալ . և գի-
շերն՝ յորում ասացին՝ Թէ արու-
4 * Լիցի այն գիշերն այն՝ և մի իրընդ-
րեսցէ զնա Ած ՚ի վերուստ . և մի ե-
5 կեսցէ ՚ի վերայ նորա լոյս ։ * Ընկալցի
զնա խաւար՝ և ստուերք մահու ։ և ե-
6 կեսցէ ՚ի վէր նորա մէգ ։ * Նիհծեալ
լիցի օրն այն՝ և գիշերն . և տարցի զնա
խաւար . մի եղիցի յաւուրս տարւոյ՝ և
7 մի թուեսցի յաւուրս ամսոց ։ * Եւ
գիշերն այն եղիցի ՚իցաւ և մի եկեսցէ
8 ՚ի վէր նորա ուրախութիւն և ցնծութիւն ։
* Եւ նզովեսցեն զնա՝ որ նզովելոցն
9 է զօրն զայն . որ զբառամբ ածելոց իակ
է զմեծ վիշապն ։ * Խաւարեսցին աս-
տեղք գիշերոյն այնորիկ . սպասեսցի, և
՚ի լոյս մի եկեսցէ . և մի տեսցէ զարու-
10 սեակն ծագեալ ։ * Օի ոչ փակեաց
զդրունս արգանտի մօր իմոյ . զի թեր-
11 եաս մերժէր զցաւս յաչաց իմոց ։ * Իակ
ընդէր յորովայնի ոչ վախճանեցայ .
այլ ելի յարգանտե՝ և ոչ անդէն վաղ
12 վաղակի կորեայ ։ * Ընդէր դիպեցաւ
ինձ ծնունդ . և ընդէր դիեցի ես
13 զաթնա ։ * Օի այժմ հանդարտեալ
դադարէի՝ և ննջեցեալ հանգչէի ։
14 * Ընդ թագաւորս և ընդ խորհրդա-
կան երկրի . որք հպարտացեալք եկին
15 ՚ի տուրս իւրեանց ։ * Կամ ընդ իշխանս՝
որոց բազում էր ոսկի . որք լցին զտունս
16 իւրեանց արծաթով ։ * Կամ իբրև
զանցուցեալն . որ ելանէ յարգանտե
մօր իւրոյ . կամ իբրև զտղայն՝ որք ոչ
17 տեսին զլոյս ։ * Ընդ ամպարիշտք բոր
բոքեցին զրտմտութիւն՝ ընդ
հանգեան աշխատեալք մարմնով ։
18 * Ի միասին յաւիտենականքն ։ ոչ
19 լուան զձայն հարկահանի ։ * Փոքր և
մեծ անդ են . և ծառայ աներկիւղ
20 ՚ի տեառնէ իւրմէ ։ * Իակ ընդէր տուեալ
է դառնացելոց լոյս . և կեանս ցաւա-
գնելոց ոգւովք ։ * Որք ցանկան մահու .
21 և ոչ հասանին . փորեն իբրև զգանձս ։
22 * Եւ ինդալից լինին . եթէ գտանիցեն
23 զմահ ։ * Ո՞արդոյ հանգիստ է . զի փա-
24 կեաց զնուաճ Ած ։ * Յառաջ քան
զկերակուրս իմ հեծծութիւն է եհաս . որ
տատամոք և ահիւ նեղեալ եմ ։ * Օի 25
երկիւղն՝ յորմէ խիթայի , եկն ՚ի վէր
իմ . և յորմէ կասկածէի՝ պատահեցաւ

26 ինձ ։ * Եւ ես խաղաղացայ՝ ոչ դադարե-
ցի՝ ոչ հանգեայ . քանզի եկն ՚ի վերայ
իմ բարկութիւն ։

Գլ. Դ։

1 Արձանագրեալ անդրէն եղիփազու Թեմանացւոյ՝ ասէ ։

2 Ո՞ի թէ բազում անգամ լեալ իցէ
քո բանք աշխատութիւն . և զօրուե-
3 բանից քոց ո՞ հանդարտեսցէ ։ * Օի
եթէ խրատեցեր դու զբազումս . և
4 զձեռս տկարս միսիթարեցեր ։ * Զի
զկիմանդացեալս կանգնեցեր բանիւք .
և ծնգաց կթուցելոց քաջալերութի-
5 զգեցուցեր ։ * Եւ արդ՝ եկին՝ հասին
՚ի վերջո ցաւք . տակայն դու վաղվաղե
6 ցեր ։ * Եւ ապաքէն երկիւղդ քո ան-
զգամութի՞ն . և կասկածդ քո՝ չարու-
7 թի՞ն Հանապարհի քոյ ։ * Ընդ յիշեա
ո՞ր որ եբեր՝ կորեաւ . կամ ՚ճշմարիտք
8 արմատաքի երբեք խլեցան։ * Օր որ օրի
նակ տեսի զայնոսիկ՝ որք զանպատեհն
արօրադիրս առնեն . որք սերմանեն
9 զնո՞ցաւս հնձեսցեն ՚ինոցանէ։ * Ընդ հրա
մանաւ Ած կորիցեն . ՚ի հոգւոյ բարկու-
10 թե նորա ատակեսցին ։ * Օրռւթի
առիւծու՝ գոչիւն մնատակ ՚առիւծու՝
պերձութիւն վիշապաց՝ շիջաւ ։
11 * Առիւծն առիւծն սատակեցաւ առ ՚ի
չգոյէ կերակրոյ . կորիւնք առիւծուց
12 լքին զմիմեանս ։ * Եթէ եր տակաւին
բան ՃՀմարիտ եղեալ ՚ի խօսս քո . ոչ
ինչ յայդպիսեաց չար պատահիւրքեզ։
ուրեմն ոչ ընդունիցի հրաշակերտս
13 ՚ի նմանէ ։ * Երկաւիրք՝ և բամբիւնք
գիշերականք . հասեալ ահ՝ ՚ի վէր մարդ-
14 կան ։ * Դողումն և սոսկումն պատա-
հեցան ինձ . և մեծապէս զոսկերս իմ
15 շարժեցին ։ * Եւ եկն հողմ՝ ՚ի վէր երե-
սաց իմոց . քաւմնեցան հեզք իմ և մար-
16 մինք ։ * Կանգնեցայ՝ և ոչ գիտացի ։
տեսի , և ոչ եկն կերպարանք առաջի
աչաց իմոց՝ բայց միայն օդ . և ոսաս-
17 փիւն լսեի ։ * ‖ Իակ արդ՝ մի Թէ երբ լի- ‖ Այլ.
նիցի մարդ առաջի Տեառն . կամ՝ ՚ի գոր- 25. 4.
18 ծոց իւրոց անարատ այր ։ * ‖ Եթէ ծա ‖ Այլ.
ռայից իւրոց ոչ Հաւատայցէ . և զհրեշ- 15. 15.
տակաց խոտորագոյնս ինչ իմացաւ ։ 2. Պետ.
19 * Իակ արդ զբնակեալս ՚ի տունս կաւե 2. 4.
ղէնս . յորոց և ինքեանք ՚ի նմին կաւոյ
եմք . Հեշտ գնոսա ըստ օրինակի ցե-
20 ցոյ ։ * Եւ յառաւօտս մինչև յերե-
կոյ ոչնչս իցեն . քանզի անձամբ ան-
ձին օգնել ոչ կարեին , կորեան ։
21 * Փչեաց ՚ինոսա , և ցամաքեցան . սա
տակեցան՝ քանզի ոչ եր ՚ինոսա իմաս
տութիւն ։

Գլ. Ե.

Արդ՝ ա՛ղէ կարդա՛, եթէ ոք տացէ՞ 1
քեզ ձայն. կամ թէ զոք 'ի հրեշ-
տակաց սրբոց տեսցես: * Քանզի և 2
զանզգամս սպանանէ բարկութիւն. և
զմոլորեալն մեռուցանէ նախանձ:
* Ես ես տեսի անզգամաց արմատս 3
ձգեալ. այլ վաղվաղակի հարան յարկք
նոցա: * Հեռի լիցին որդիք նց 'ի փր- 4
կուէ. կողկողեսցին առդրունս վատ-
թարաց. և ոչոք իցէ՝ որ փրկիցէ: * Զի 5
զոր նոքայն ժողովեցին, արդարք կերի-
ցեն. և նոքա մի՛ եղիցին ապրեալք 'ի
չարեաց: Ծծեսցի զօրութի նց: * Զի 6
ոչ եթէ յերկրէ ելանիցէ աշխատութի.
և ոչ 'ի լերանց բուսանիցին ցաւք: * Այլ 7
մարդ աշխատութե ծնանի. ձագք ար-
ծուեաց 'ի բարձունս թռչին: * Բայց 8
սակայն ես խնդրեցից 'ի Տէ. և զՏէր
ամենեցուն իշխանն կարդացից: * Որ 9
առնէ զմեծամեծս՝ և զանքննինս, և
զփառաւորս՝ և զհրաշակերտս. որոց ո՛չ
գոյ թիւ: * Որ տայ զանձրև յերկիր. 10
առաքէ զջուր 'ի ներքոյ երկնից: * Որ 11
առնէ զխոնարհս 'ի բարձունս. և
կանգնէ զկորուսեալս: * Նա՛ փոփոխէ 12
զխորհուրդս խորամանկաց. և ոչ գոր-
ծեսցեն ձեռք նոցա զճշմարտութիւն:
‖1. Կորն. 3.19. * ‖Որ հասանի իմաստնոց հանճարով. 13
և զխորհուրդս բազմանենգաց յիմա-
րեցոյց: * 'Ի տուէ պատահեսցի նոցա 14
խաւար. և 'ի միջօրէի իբրև 'ի գիշերի
խարխափեսցեն: սատակեսցին պատե-
րազմաւ: * Նա՛ աղքատն ապրեսցի 'ի 15
ձեռանէ հզօրին: * Եղիցի յոյս տկա- 16
րի. բերան անիրաւի խցցի: * Երա- 17
նեալ է մարդ՝ զոր յանդիմանեաց Տր.
խրատէ և 'ի խրատուէ ամենակալին մի՛ հրա-
ժարեսցիս: * Զի նա ցաւեցուցանէ. 18
և միւսանգամ անդրէն հաստատէ. է-
հար՝ և ձեռք նր բժշկեցին: * Վեցիս 19
'ի վշտաց փրկեսցէ զքեզ. և յեօթն-
երորդումն ո՛չ մերձեսցի առ քեզ չար:
* 'Ի սովու՝ փրկեսցէ զքեզ 'ի մահուա- 20
նէ: 'ի պատերազմի 'ի ձեռաց երկաթոյ
արձակեսցէ զքեզ: * 'Ի տանջանաց լե- 21
զուի ծածկեսցէ զքեզ. և մի՛ երկիցես
'ի չարեաց եկելոց: * Զանիրաւս՝ և 22
զանօրէնս արհամարհեսցես. 'ի գազա-
նաց վայրենեաց ոչ երկիցես: * Զի 23
գազանք վայրենիք խաղաղասցին ընդ
քեզ: * Ապա գիտասցես եթէ խաղա- 24
ղութի է տան քում. և բնակութի յար-
կի քոյ մի՛ վրիպեսցի: * Նա՛ ծանիցես՝ 25
զի բազում է զաւակ քո. և որդիք քո
եղիցին իբրև զբանջար վայրի: * Նա՛ 26
երթիցես 'ի գերեզման իբրև զցորեան
հասեալ 'ի ժամանակի հնձոց. և կամ
իբրև զշեղջ կալոյ 'ի ժամանակի ամ-
27 փոփեալ: * Ահաւասիկ զայս այսպէս
քննեցաք. այս է զոր լուաքն. բայց դու
գիտասջի՛ր յանձն քո՝ զինչ գործեսցես:

Գլ. Զ.

1 Կրկնեալ անդրէն յօբայ՝ ասէ:

2 Եթէ կշռելով ոք կշռէր զբարկու-
թիւս իմ. և զցաւս իմ միանգամայն
3 բառնայր 'ի լուծ կշռոց: * Քա՛ն զաւազ
ծովու ծանրագոյն լինէր: Նա՛ ուրեմն
4 բանք իմ անզգամք են: * Զի նետք Տն
'ի մարմնի իմում են. և սրտմտութի նր
ծծէ զարիւն իմ. յորժամ՝ սկսանիմ խօ-
5 սել կտտեն զիս: * Իսկ ա՞րդ՝ զիարդ. մի-
թէ տարապարտուց խանչիցէ ցիռ.
բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ. կամ
եթէ գոչիցէ՞ եզն առ մսուր՝ յորժամ
6 ունիցի զկերակուր: * Կամ ուտիցի՛ հաց
առանց աղի. կամ գուցէ՛ համ 'ի բանս
7 ունայնս: * Նա ոչ կարէ հանդարտել
անձն իմ. զի շարաւ տեսանեմ զկերա-
կուր իմ՝ իբրև զհոտ առիւծու:
8 * Զի եթէ տայցէ՝ և եկեսցեն յիս խնդ-
րուածք իմ. և զյոյս իմ տացէ Տր:
9 * Սկսաւ Տր խոցոտել զիս. բայց ի-
10 սպառ մի՛ սպանցէ զիս: * Եղիցի ինձ քա-
ղաքն իմ գերեզման. յորոյ վերայ պարս-
պացն ճեմէի. և 'ի նմա ո՛չ խնայեցից. զի
ո՛չ սուտ արարից զբանս սրբոյն Այ
11 իմոյ: * Զի զի՛նչ է զօրութի իմ, թէ
համբերից. կամ զի՛նչ ժամանակ՝ զի
12 հանդարտեսցի անձն իմ: * Մի թէ
զօրութի վիմաց իցէ զօրութիւն իմ.
կամ մարմինք իմ պղնձիք. կամ թէ ոչ
'ի նմա ապաւինեի. արդ օգնութի իմ
13 մերժեցաւ յինէն: * Նա՛ ողորմութի
հրաժարեցաւ յինէն. այցելութի Տն
14 անտես արար զիս: * Ո՛չ հայեցան յիս
15 մերձաւորք իմ: * Իբրև զվտակ պակա-
16 սեալ. իբրև զալիս անցին զինև: * Որք
սարսէին յինէն, արդ ահաւանիկ հա-
17 սին 'ի վր իմ: * Իբրև զձիւն՝ կամ իբրև
զսառն պաղեալ: որ հալիցի 'ի հաս-
նելոյ ջերմութե. և ոչ ճանաչիցի թէ
18 ուրպէս էր: * Նոյնպէս և ես լքայ յա-
մենեցունց. կորեայ՝ և տնանկացայ:
19 * Տեսէ՛ք զճանապարհս Թեմնացւոց.
20 որք 'ի շաւիղս Սաբայ հայէիք: * Նա՛
ամօթ կրեսցեն յուսացեալքն 'ի քա-
21 ղաքս՝ և յինէն: * Նա և դուք անագթիկ
անողորմ հասէք 'ի վերայ իմ: հայե-
22 ցեալ 'ի վէրս իմ՝ երկերո՛ւք: * Արդ ես
23 զձեզ ինչ խնդրեցի: * Կամ ձերով ձեռացդ. բռնութե
զօրութե կարօտեալ իցեմ՝ ապրեցու-
ցանել զիս 'ի թշնամեաց. կամ 'ի ձե-
ռաց

ատ հզօրաց փրկել զիս ։ *Ուսուցէք 24
զիս՝ և ես լռեցից . եթէ մոլորեալ ինչ
իցեմ, արարէք զիս խելամուտ ։ *Այլ 25
ուրեմն խոտանք են բանք ճշմարտի .
քանզի ոչ եթէ 'ի ձէնջ խնդրեմ զզօ_
րութիւն ։ *Եւ ոչ կշտամբանք բանից 26
ձերոց լռեցուցանեն զիս . և ո՛չ բարբա
ռոյ բանից ձերոց անսայից ։ *Բայց 27
զի իբրև 'ի վերայ որբոյ յարուցեալ էք
'ի վ̃ր իմ . և խաղացեալ էք 'ի վ̃ր բարե
կամի ձերոյ ։ *Բայց արդ հայեցեալ 28
յերեսս ձեր ո՛չ ստեցից . նստարո՛ւք
դուք . և մի ինչ լիցի անիրաւութիւն ։
*Եւ դարձեալ իրաւանց ուշ ունիցէք ։ 29
*Զի ոչ գոյ 'ի լեզուի իմում անիրաւ_ 30
ութիւն . կամ կոկորդ իմ ո՞չ խոկայցէ
յիմաստութեան ։

Գլ. Է.

Ոչապաքէն իբրև փորձութիւն են 1
վարք մարդոյ 'ի վ̃ր երկրի . և իբրև
զաւօրեայ վարձք վարձկանի կեանք
նր ։ *Կամ իբրև զծառայ երկուցեալ 2
'ի Տ̃է իւրմէ՝ և զօղեալ ընդ հովա_
նեաւ . և իբրև զվարձկան՝ որ սպա_
սիցէ վարձուց իւրոց ։ *Նոյնպէս և 3
ես սպասեցի ամսոց սնոտեաց . գիշերք
ցաւագինք տուեալք են ինձ ։ *Եթէ 4
ննջեցից . ասեմ, երբ իցէ տիւ . և թէ
յառնիցեմ, դարձեալ՝ թէ երբ իցէ
երեկ . լի ցաւօք լինիմ յերեկորեայ մին
չև յառաւօտ ։ *Թաթաւին մարմինք 5
իմ 'ի զազրութիւն որդանց . մաշեցի ըզ
կոշտս երկրի առ 'ի գլթարախս քերելոյ ։
*Եւ կեանք իմ թեթևագոյնք են 6
քան զխօսս . և կորեան յունայնութիւ
յուսոյ ։ *Յիշեա զի փուք են կեանք 7
իմ . և ո՛չ դարձցի ակն իմ 'ի տեսանել
զբարի ։ *Եւ ո՛չ հայեսցի յիս ակն տե 8
սողի ։ աչք քո յիս ։ և ո՛չ ևս իցեմ ։
*Իբրև զամպ ջնջեալ յերկնից ։ զի ե_ 9
թէ իջանիցէ մարդ 'ի դժոխս, ո՛չ ևս
ելցէ ։ *Եւ ո՛չ դարձցի 'ի տուն իւր . և 10
ո՛չ ևս ծանիցէ զնա տեղի իւր ։ *Այ_ 11
սուհետև ո՛չ ևս խնայեցից 'ի բերանս իմ,
խօսեցայց՝ մինչև իցեմ 'ի վիշտս . բացից
զդառնութիւն անձին իմոյ տագնապեալ ։
*Մի թէ ծով իցեմ, կամ վիշապ . զի 12
կարգեցեր զինև պահս ։ *Ասացի թէ 13
մխիթարեսցեն զիս մահիճք իմ . վճա
րեցից զինէն զբանս իմ յանկողնի ի_
մում ։ *Զարհուրեցուցանես զիս ե_ 14
րազօք . և տեսլեամբք հարկանես զիս ։
*Թափես զոգի իմ յանձնէ իմմէ . և 'ի 15
մահուանէ զկեանս իմ ։ *Զի ո՛չ յաւի 16
տեան կեամ . եթէ երկայնամիտ եղէց .
'ի բաց կաց յինէն՝ զի ընդունայն են
կեանք իմ ։ *Զի զինչ է մարդ . զի մե_ 17
ծացուցեր զնա . կամ զի հայիցիս 'ի նա
18 միտ ։ *Կամ այցելութիւն առնիցես նմա
մինչև ցառաւօտ . և 'ի հանգիստ դա_
19 տիցես զնա ։ *Մինչև յերբ ոչ թողու_
ցուս զիս . և ոչ ընդարձակիցես ինձ .
մինչև ցաւօք կլանիցեմ զտողունս իմ ։ զխուխս
20 *Զի թէ մեղայ . զինչ կարիցեմ առ_
նել քեզ . որ գիտես զմիտս մարդկան .
ընդէ՞ր եդեր զիս քեզ ոսոխ . և իցեմ
21 քեզ բեռն ։ *Եւ ընդէ՞ր ոչ արարեր
մոռացումն անօրէնութեան իմոյ՝ և սրբու̃ն
մեղաց իմոց . արդ՝ ահա յերկիր դառ_
նայցեմ կանխեալ . և այլ ոչ ևս իցեմ ։

Գլ. Ը.

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սօքեցւոյ՝ ասէ ։
2
Մինչև ցերբ խօսիցիս զայդ՝ և ոգի
մեծաբանութեան 'ի բերանի քում ։
3 *Մի թէ անիրաւ դատիցէ Տ̃ր . և կամ
որ զա̃մ արար՝ պղտորիցէ զիրաւունս ։
4 *Եթէ որդիքն քո մեղան առաջի նր .
առաքեաց 'ի ձեռին զանօրէնութիւնս
5 նոցա ։ *Բայց դու կանխեա առ Տէր
6 ամենակալ աղօթիւք ։ *Եթէ սուրբ՝
և ճշմարիտ իցես, աղօթից քոց լուիցէ .
դարձուսցէ զքեզ յարկն արդարութեան ։
7 *Եւ լինիցին առաջինքն քո սակաւք .
8 և վերջինքն քո անբաւք ։ *Բայց ա՛ղէ
հա՛րց զազգն առաջին . և քննեա ըստ
9 տոհմից հարցն ։ *‖ Զի երեկեանք եմք, ‖ Սաղմ.
և ոչ գիտեմք . զի ստուեր են կեանք 143.4.
10 մեր 'ի վ̃ր երկրի ։ *Կամ թէ ոչ նոքին Այր.
իսկ ուսուսցեն զքեզ . և պատմեսցեն . 14.2.
11 և 'ի սրտէ հանցեն զբանս ։ *Միթէ կա
նաչանայ պրտու առանց ջրոյ . և կամ
բարձրանայցէ կնիւն առանց ըմպելոյ ։
12 *Մինչ դեռ անդէն 'ի վերայ արմա_
տոյ իւրոյ է՝ ոչ հնձեսցի . յառաջ
քան զամենայն բանջար ոչ ցամաքիցի ։
13 *Արդ այնպէս եղիցի վախճան ամե_
նեցուն . որք մոռանայցեն զՏէր . զի
14 յոյս ամպարշտի կորիցէ ։ *Անշէն լի_
ցի տուն նր . անցցէ իբրև սարդի ոս_
15 տայն յարկ նր ։ *Թէպէտ և հաստա_
տեսցէ զտուն իւր, մի կացցէ ։ յարկա_
նել ձեռին նորա մի հանդարտեսցի ։
16 *Զի խոնաւութի յարեգակնէ է ։ և 'ի զի խոնաւ
նեխութեն նր ելցէ շառաւիղ իւր ։ ութն սէ
17 'Ի վ̃ր կարկառի քարանց ննջեսցէ . և 'ի ամբ մինչ
18 մէջ մանրախիճ քարանց կեցցէ ։ *Եթէ չէ ելեալ
ընկլցի զնա տեղին . ստեսցէ, ոչ տե_ էջէ արե_
19 սեր այսպիսի ինչ ։ *Զի կործանումն գակն
ամպարշտի այսպիսի է . և յերկրէ այլ
20 բուսցի ։ *Զի Տ̃ր ոչ մերժեսցէ զան
մեղն . զա̃մ պատարագ ամպարշտի ոչ
21 ընկալցի Տէր ։ *Բերանք ճշմարտից
լցցին ծաղու . և շրթունք նոցա գոհու
թ̃բ ։

թ՟։ *Խնամիք նորա զգեցցին զամօթ. 22
յարկք ամպարշտի ոչ ևս իցեն։

Գլ: Թ.

Կրկնեալ անդրէն յոբայ՝ ասէ։ 1

Ճշմարտիւ գիտեմ. թէ այդ այդպէս 2
է. քանզի՝ զիա՞րդ լինիցի մարդ
արդար առաջի Տն։* Զի եթէ կամի- 3
ցի դատել ընդ նմա. ո՛չ լուիցէ նմա. զի
մի բան՝ հազար բանի պատասխանի ո՛չ
տացէ։* Զի իմաստունէ մտօք՝ զօրաւ- 4
որ՝ և մեծ. ո՞ խստացաւ ընդդէմ նորա,
և հանդարտեցաւ։ *Որ հնացուցանէ 5
զլերինս, և ոչ գիտեն. որ տապալէ զնս՟
բարկութ՟։ *Որ շարժէ զառ՚ի ներ- 6
քոյ երկնից ՚ի հիմանց. և սիւնք նորա
դողան։ *Որ ասէ արեգական. և ոչ 7
ծագէ. և ընդդէմ աստեղաց կնքէ։
*Որ ձգեաց զերկինս միայն. և շրջի՝ ՚ի 8
վերայ ծովու իբրև յատակի։ *Որ ա- 9
րարն զբազմաստեղսն՝ և զգիշերա-
վարն՝ և զայգն՝ և զշտեմարանս հա-
րաւոյ։*Որ առնէ զմեծամեծս՝ և զան- 10
քննելիս՝ և զփառաւորս՝ և զհրաշակերտս՝
որոց ոչ գոյ թիւ։ *Եթէ վերասցի 11
քան զիս. ոչ տեսից. և եթէ անցցէ առ
ինև, ոչ այնպէս գիտացից։ *Եւ ե- 12
թէ ստասցէ, ո՞ դարձուսցէ. կամ
ո՞վ ասիցէ ցնա. թէ զինչ արարեր։
*Զի նա դարձաւ ՚ի բարկութէ. և 13
՚ի նմանէ սասանեցան կէտք՝ որք ՚ի ներ-
քոյ երկնից։ *Ապա՞ եթէ լսիցէ ինձ՝ 14
կամ իրաւացուցանիցէ զբանս իմ։
*Եթէ իցեմ արդար, ո՛չ լուիցէ ինձ. 15
և զդատաստան նորա աղաչեցից։
*Եւ եթէ կարդայցիս, և անսասցէ. 16
չհաւատամ, եթէ լուաւ իսկ ինձ։
*Եւ ո՞չ մրրկաւ սատակիցէ. զի բա- 17
զում են հարուածք. զոր արար ինձ
տարապարտուց ։ *Եւ ո՛չ տայ ինձ 18
հանգչիլ. զի լցոյց զիս դառնութ՟։
*Վասնզի հզօր է՝ բռնանայ. իսկ արդ 19
ո՞ է, որ դատաստանի նորա կայցէ հա-
կառակ։* Իսկ եթէ իցեմ ես արդար. 20
սակայն բերան իմ ամպարշտեսցէ. և
եթէ իցեմ անարատ, կամակոր գտա-
նիցիմ։* Զի եթէ ամպարշտիցի անձն 21
իմ, ոչ գիտեմ. բայց զի բառնին յի-
նէն կեանք իմ։ *Վասն որոյ ասացի. 22
թէ զմեծն և զհզօրն՝ կորուսանէ բար-
կութի։ *Զի չարք յանհնարին մա- 23
հու. այլ արդարք ծաղր լինին։
*Զի մատնին ՚ի ձեռս ամպարշտի. զե- 24
րեսս դատաւորաց նորա ծածկեսցէ.
և եթէ ոչ նա է. ո՞վ իցէ։ *Բայց իմ 25
կեանք թեթևագոյնք են քան զսուր-
հանդակ. փախեան, և ոչ երևեցան։

26 *Եւ կամ թէ իցեն նաւաց հետք ճա-
նապարհի. և կամ արծուոյ թռուցե-
27 լոյ՝ որ խնդրեսցէ զկերակուր։ *Եթէ
ասիցեմ՝ թէ խօսեցայց, մոռանամ.
զերեսս ՚ի վայր արկեալ հեծեծեցից։
28 *Շարժեալ եմ ամ՟ անդամօք իմովք.
գիտեմ՝ զի անարատ զիս ոչ թո-
29 ղուցուս։ *Որովհետև ամպարշտեմ
30 ընդէ՞ր ոչ մեռայ։ *Եթէ լուացայց
ձեամբ. և սրբեցայց ձեռամբ սրբեցե-
31 լով։ *Սաստկացեալ աղտով էներկ
զիս. զազրացոյց զիս պատմուճան իմ։
32 *Զի ո՛չ ես իբրև զիս մարդ՝ ընդ ո-
րում դատեցայց. եթէ հասարակ ե-
33 կեսցուք ՚ի դատաստան ։ *Իսկ յան-
կարծ գոյր միջնորդ. և յանդիմանէր՝ և
34 լսէր ՚ի մէջ երկոցունց։ *Ի բաց արաս-
ցէ յինէն զգաւազան. և ահ նորա զիս
35 մի՛ զարհուրեցուսցէ։*Եւ մի՛ երկեայց,
այլ խօսեցայց՝ նաև ոչ այնպէ՟ գիտեմ։

Գլ: Ժ.

1 Աշխատեալ անձամբ իմով՝ հեծե-
ծելով հառեցից ՚ի նա զբանս իմ։
խօսեցայց դառնութ՟ անձին թախ-
2 ծեալ։ *Եւ ասացից՝ Տր մի՛ ուսուցա-
ներ զիս ամպարշտել. և ընդէ՞ր այսպէս
3 դատեցեր զիս։ *Կամ թէ բարւո՞ք
թուիցի քեզ՝ թէ անիրաւիցիմ։ զի
մերժեցեր զգործս ձեռաց քոց. և ՚ի
խորհուրդս ամպարշտաց հայեցար։
4 *Մի թէ որպ՟ հայիցի այր, հայիցիս.
կամ որպ՟ տեսանիցէ մարդ, տեսանի-
5 ցես։ *Կամ թէ ամք քո իբրև զառն։
6 *Զի վերստին խնդրիցես զանօրէնու-
7 թիւն իմ. և զմեղս իմ քննեսցես։*Գի-
տես՝ զի ոչ ամպարշտեցայ. այլ ո՞վ է,
8 որ ՚ի ձեռաց քոց հանիցէ։ *Ձեռք քո
արարին զիս. և ստեղծին. և ապա շրջե-
9 ցար՝ և հարեր զիս ։ *Յիշեա՛ զի կաւ
ստեղծեր զիս. և յերկիր միւսանգամ
10 դարձուցանես զիս ։ *Կամ թէ ո՞չ
իբրև զկաթն կթեցեր զիս. և մածու-
11 ցեր զիս իբրև զպանիր։*Մորթ և միս
զգեցուցեր ինձ. ոսկերօք և ջլօք հա-
12 նար զիս։* Զկեանս և զողորմութիւն
եդեր ՚ի վ՟ր իմ. այցելութի քո պահեաց
13 զոգի իմ։ *Զայս ամ՟ ունիս ՚ի քեզ.
գիտեմ. զի ամենայնի՛ կարող ես։ և
14 ոչինչ տկարանայ քեզ։ *Եթէ և մե-
ղանչեմ, պահես զիս. և յանօրէնութէ
15 անարատ ո՛չ արարեր զիս։ *Եթէ ամ-
պարշտեցայց՝ վա՜յ է ինձ. և եթէ ար-
դարացայց. ո՛չ կարեմ հայիլ ՚ի վեր. զի
16 լի եմ անարգանօք ։ *Որսացեալ եմ
իբրև առիւծ ՚ի սպանումն. դարձեալ
կրկնեալ չարաչար սատակես զիս։
17 *Նորոգես ՚ի վ՟ր իմ զհարուածս իմ.
բար-

բարկութեան մեծաւ ձեռնարկեր յիս .
և ածեր 'ի վերայ իմ հէն ։ * Ընդէ՞ր 18
հաներ զիս յորովայնէ . և ոչ անդէն
մեռայ . և ական չէր տեսեալ զիս ։
* Եւ իբրև զչեղեալ լինէի . ընդէ՞ր 19
յարգանդէ 'ի գերեզման ոչ վճարե_
ցայ ։ * Կամ թէ ոչ սակաւ իցէ ժամա 20
նակ կենաց իմոց . թո՛յլ տուր ինձ սակաւ
մի հանգչել ։ * Մինչև երթեալ իցեմ, 21
ուստի ոչ դառնայցեմ յերկիր խաւա
րին՝ և մթին ։ * Յերկիր աղջամղջին 22
յաւիտենական՝ ուր ոչ գոյ լոյս . և ոչ
տեսանել զկեանս մարդկան ։

ԳԼ. ԺԱ.

Արկնեալ անդրէն Սոփարայ Մինեցւոյ՝ ասէ ։ 1

Ո՞ր շատ խօսի , ապաքէն ընդ նմին 2
և լուիցէ . կամ որ խօսօղն իցէ , կա
րիցէ՞ բանիւք արդարանալ ։ * Օրհ_ 3
նեալ է ծնունդ կանանց սակաւա_
կեաց . մի՛ զբազում բանիւք անկանիր ։
զի ո՛չ գոյ՝ որ տայցէ զպատասխանի ։
* Մի՛ ասեր թէ սուրբ եմ գործով . և 4
անարատ առաջի Տն ։ * Այլ թէ զի՛_ 5
արդ Տր խօսեսցի ընդ քեզ ։ և բացցէ
զշրթունս իւր ընդ քեզ ։ * Ապա պատ 6
մեսցէ քեզ զզօրութիւն իմաստութեան .
զի կրկին եղիցի քան զքոյն . և ապա գի
տասցես՝ թէ արժանին որոց մեղարն,
եանց ընդ քեզ 'ի Տէ ։ * Եթէ զհետս 7
Տն գտանիցես . կամ 'ի վերջինսն հա_
սանիցես՞ զոր արար ամենակալն ։
* Բարձր են երկինք՝ և զի՞ գործեսցես ։ 8
խորք են դժոխք՝ և դու զի՞ խելամտես_
ցես ։ * Երկայն է չափ երկրի . լայն է 9
ծով ։ * Եւ եթէ տապալեսցէ զամ. 10
ո՞վ ասասցէ ցնա՝ թէ զի՞նչ գործեցեր ։
* Ինքն գիտէ զգործս անօրինաց ։ տե 11
սեալ զանարժանս ո՛չ արասցէ անտես ։
* Բայց մարդ 'ի խօսիլ զօղի բանիւք ։ 12
այր կանանցածին հանգոյն է ցռոյ անա
պատականի ։ * Իսկ եթէ դու սուրբ 13
եդեր զսիրտ քո . տարածեա՛ առ նա
զձեռս քո ։ * Ապա եթէ 'ի ձեռին քում 14
է անօրէնութիւն . հեռի՛ արա զայն 'ի
քէն . և անիրաւութիւն 'ի յարկի քում
մի՛ ագցի ։ * Ապա ծագեսցին երեսք 15
քո իբրև զջուր յստակ . մերկասցիս
զաղտեղութիւն , և ո՛չ երկիցես ։ * Եւ 16
մոռասցիս զաշխատութիւն իբրև զալիս
անցեալ , և ոչ զարհուրեսցիս ։
* Աղօթք քո իբրև զարուսեակ . 'ի միջօ 17
րէի ծագեսցին քեզ կեանք . վստահա
ցեալ լինիցիս՝ զի կայ քեզ յոյս . 'ի հո_
գոյ և 'ի տատանմունէ երևեսցի քեզ
խաղաղութիւն ։ * Հանդարտեսցիս , և 18
ո՛չք իցէ՝ որ պատերազմիցի ընդ քեզ ։

19 * Դարձցին բազումք՝ և աղաչեսցեն
զքեզ ։ փրկութիւն պակասեսցի 'ի նոցա
20 նէ ։ * Զի յոյս նոցա կորուստ է . ‖ աչք ‖ Ղևտ. 26. 16.
ամպարշտաց հալեսցին ։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Արկնեալ անդրէն Յոբայ՝ ասէ ։

2 Արդ և դուք մարդիկք իցէք . կամ
ընդ ձեզ վախճանիցի իմաստութիւն ։
3 * ‖ Եւ իմ սիրտ իբրև զձերդ է ։ ‖ Այր. 20. 2.
4 * Զի այր արդար և անարատ եղէ 'ի
5 կատականս ։ * 'Ի ժամանակ սահմա_
նեալ պատրաստեցաւ՝ կործանեալ յօ
տարէ ։ զտունս իւր եսես աւերեալ յա
6 նօրինաց ։ * Սակայն մի՛ ոք՝ որ չար իցէ՝
յուսասցի անպարտ լինիլ ։ զամ որ միան ամէնէ_
դամ բարկացուցանեն զՏր . եթէ ո՞չ ջեան որք
7 լինիցի նոցա խնդիրք ։ * Բայց ա՛ղէ
հա՛րց ցչորքոտանիս՝ եթէ ասիցեն քեզ ։
և թռչնոց երկնից՝ և ցուցցեն քեզ ։
8 * Պատմեա՛ երկրի , եթէ խելամուտ
արասցէ զքեզ . և կամ պատմեսցեն
9 քեզ ձկունք ծովու ։ * Ո՞վ է՝ որ ոչ
գիտաց այսու ամենայնիւ . եթէ ձեռն
10 Տն արար զայս ։ * Եւ եթէ ո՛չ 'ի ձե_
ռին նորա իցէ շունչ ամ կենդանեաց ։
11 և ոգի ամ մարդոյ ։ * ‖ Զի միտք զբանս ‖ Այր.
քննեն . և քիմք զկերակուրս ճաշա_ 34. 3.
12 կեն ։ * Բազում ժամանակաւ իմաս_
տութիւն . և բազում կեանս հանճար ։
13 * 'Ի նմանէ է իմաստութիւն . և զօրու_
թիւն . նորա է խորհուրդ և հանճար ։
14 * ‖ Եթէ կործանեսցէ՝ ո՞ շինեսցէ . և ‖ Եսայ.
եթէ փակեսցէ ընդդէմ մարդկան . ո՞ 22. 22.
15 բանայցէ ։ * Եթէ արգելցէ զջուր՝ ցա Յայտ.
մաքեցուցանէ զերկիր ։ և եթէ թոյլ 3. 7.
տացէ՝ կորոյս զնա կործանեալ ։
16 * 'Ի նմանէ է զօրութիւն և ուժգնու_
թիւն . նմա է հանճար և իմաստութիւն ։
17 * Աշրէ զխորհրդականս 'ի գերութիւն .
և զդատաւորս երկրի յիմարեցոյց ։
18 * Նստուցանէ զթագաւորս յաթոռս .
19 և ածէ զգօտի ընդ մէջ նց ։ * Առաքէ
զքահանայս 'ի գերութիւն . և զզօրաւ_
20 որս երկրի կործանեաց ։ * Փոփոխէ
զշրթունս հաւատարմաց . և զհանճար
21 ծերոց ծանեաւ ։ * Եւ հեղու անար
գութիւն 'ի վր իշխանաց . և զխոնարհս
22 բժշկեաց ։ * Յայտնէ զխորս խաւա_
րի . և էհան 'ի լոյս զստուերս մահու ։
23 * Մոլորեցուցանէ զազգս՝ և կորուսա
նէ զնս . սփռէ զազգս՝ և առաջնոր_
24 դէ նց ։ * Փոփոխէ զսիրտ իշխանաց
երկրի . մոլորեցոյց զնոսա 'ի ճանապար
25 հի՝ զոր ոչ գիտէին ։ * Շօշափեսցեն
զխաւար՝ և ո՛չ զլոյս . մոլորեսցին իբրև
զարբեալ ։

ԳԼ. ԺԳ.

Ահա զայս ամենայն ետես ակն իմ. և լու֊ 1
աւ ունկն իմ: *Եւ գիտեմ ես՝ 2
որչափ և դուք խելամուտք էք. և չեմ
անմտագոյն քան զձեզ: *Բայց սակայն 3
ես ընդ Տն խօսեցայց. յանդիմանե֊
ցայց առաջի նորա, եթէ կամեսցի:
*Բայց դուք էիք բժիշկք մեղանչա֊ 4
կանք էք. և ողջացուցիչք չարեաց ամե
նեքեան: *Եղիցի ձեզ համրանալ՝ և 5
համարեալ լիցի ձեզ յիմաստութիւն:
*Լուարուք զյանդիմանութիւն բերանոյ 6
իմոյ. և դատաստանի շրթանց իմոց
անսացէք: *Ոչ ապաքէն առաջի Տն խօ 7
սիցիք. և յանդիմանն նր զնենգութիւն բար
բառիք: *Կամ թէ թանգուցիցէք. զի 8
դուք ամենեքին դատաւորք եղէք:
*Զի բարւոք է եթէ քննեսցէ զձեզ. 9
զի եթէ զամ արարեալ յաւելուցուք
'ի նա: *Ոչինչ սակաւ կշտամբեսցէ 10
զձեզ: և եթէ 'ի ծածուկ աչառիցէք:
*Ոչ ապաքէն արհաւիրք նր զարհու֊ 11
րեցուցանեն զձեզ. անկցի 'ի վր ձեր:
*Եւ դիպեսցին պերճութիւնք ձեր 12
համգոյն մոխրոյ. և մարմին կաւեղէն:
*Կարկեցարուք, զի խօսեցայց. և հան 13
գեայց 'ի սրտմտութէ: *Առեալ ըզ 14
մարմինս իմ յատամունս իմ. և զոգի
իմ եդից 'ի ձեռին իմում: *Եթէ 15
արկցէ զձեռն իւր զինև հզօրն. քանզի
և սկսեալ իսկ է: եթէ ոչ խօսեցայց՝
և յանդիմանեցայց առաջի նորա:
*Եւ այն դիպեսցի ինձ 'ի փրկութի: 16
քանզի ոչ մտցէ առաջի նր նենգութի:
*Լուարուք՝ լուարուք բանից իմոց. 17
զի պատմեցից ձեզ լուիլու: *Զի ա֊ 18
հաւասիկ մերձեալ եմ 'ի դատաստանս
իմ. և գիտեմ, զի արդար երևելոց
եմ: *Զի ով է ստախն իմ, եկեսցէ: 19
զի արդ կարկեցայց՝ և պակասեցայց:
*Երկու ինչ պիտոյ են ինձ. և յայն֊ 20
ժամ յերեսաց քոց ոչ թաքեայց:
*Զձեռն քո 'ի բաց արա յինէն. և ահ 21
քո մի զարհուրեցուսցէ զիս: *Եւ ապա 22
կոչեսցես զիս՝ և լուայց քեզ. և եթէ
խօսեսցիս՝ և ես տաց քեզ պատասխա
նի: *Քանի՞ ինչ են մեղք՝ և անօրէ 23
նութիւնք իմ. ուսո ինձ՝ քանիօն իցեն:
*Ընդէ՞ր զերեսս քո թաքուցանես յի 24
նէն: համարիցիս զիս քեզ ոսոխ:
* Կամ թէ 'ի հողմաշարժ տերևոյ 25
երկնչիցիս. կամ իբրև հողմավար խո
տոյ կայցես ինձ հակառակ: *Զի գրե 26
ցեր զինէն չարիս. և արկեր զինև զմեղս
մանկութե: *Եդեր զոտն իմ 'ի պա 27
շարման: պաշարեցեր զամ զգործս իմ.
և յարմատս ոտից իմոց հասեր:

28 *Որ իբրև զտիկ հնացեալ է. կամ
թէ իբրև զձորձս ցեցակեր:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Զի այր կանանցածին՝ սակաւա֊
կեաց է՝ և լի բարկութեամբ:
2 *Որ իբրև զծաղիկ ծաղկեալ թօթա֊ Սղ.
փեցաւ. խոյս ետ իբրև ստուեր՝ և 8. 9.
3 մի կացցէ: *Ոչ ապաքէն և այնմ հա Սղմ.
մար առնիցես. և նմա արարեր մտանել 143.4.
4 'ի դատաստան առաջի քո: *Իսկ արդ՝ Սղմ.
ով իցէ սուրբ յաղտոյ. ոչ և ոչոք. թէ 50.4.
պէտ և միոյ աւուր իցեն կեանք նր 'ի
5 վր երկրի: *Համարեալ են ամիսք
նր առ 'ի նմանէ. 'ի ժամանակ եդեր.
6 և ոչ անցցէ: *'Ի բաց լեր 'ի նմանէ՝ զի
դադարեսցէ. և ամոքեսցէ զկեանս
7 իբրև զվարձկան: *Զի գոյ յոյս ծա
ռոյ. զի թէպէտ և կտրեսցի, միւսան
գամ ծաղկեսցի. և շառաւիղ նորա մի
8 պակասեսցի: *Եթէ ծերասցի յերկրի
արմատ նր. և 'ի քարի վախճանեսցի
9 բուն նր: *'Ի հոտոյ ջրոյ ծաղկեսցի.
և արասցէ հունձս իբրև նորատունկ:
10 *Բայց այր վախճանեալ գնաց. ան֊
11 կեալ մարդ և ոչ ևս իցէ: *Զի ժա֊
մանակաւ անօսրի ծով. և գետ աւե
12 րեալ ցամաքեցաւ: *Եւ մարդ ննջ֊
ջեաց՝ և ոչ յարիցէ: մինչև երկինք ի֊
ցեն ոչ կարկատեսցի. և ոչ զարթիցեն
13 'ի քնոյ իւրեանց: *Երանի թէ 'ի դժոխս
պահէիր զիս. և թաքուցանէիր զիս
մինչև անցանէր բարկութի քո. և ժա
մանակէիր ինձ ժամանակ. յորում
14 առնէիր ինձ յիշատակ: *Եթէ մե֊
ռանիցի մարդ՝ կեցցէ. վախճանեալ
զաւուրս կենաց իւրոց: սպասեցից
15 մինչ միւսանգամ լինիմ: *Ապա կո֊
չեսցես զիս. և ես տաց քեզ պատաս
խանի: զգործս ձեռաց քոց մի մերժեր:
16 *Թուէիր զգնացս իմ. և մի անցցէ Առակ.
17 ինչ զքև 'ի մեղաց իմոց: *Կնքեցեր 5.21.
զանօրէնութիւս իմ 'ի քսակի. և նշա֊
նակեցեր, եթէ ակամայ ինչ յանցեայ:
18 *Սակայն և լեառն՝ որ փլանելոցն իցէ,
փլցի: և վէմ հնացի 'ի տեղւոջէ իւր֊
19 մէ: *Զքարինս ողորկեցին ջուրք. և
ողողեցին ջուրք զդաշտս թանձրութե
երկրի. և զակնկալութի մարդոյ կո֊
20 րուսեր: *Մերժեցեր զնա իսպառ, և
գնաց. հաստատեցեր 'ի վր նր զերեսս՝
21 և արձակեցեր: *Թէպէտ և բազում
որդիք լինիցին նորա, ոչ գիտէ. և
եթէ սակաւք առնիցեն, ոչ ճանաչէ:
22 *Այլ մարմինք նորա ախտացան. և
ոգի նորա սգացաւ:

ԳԼ.

Գլ. ԺԵ.

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնացւոյ՝ ասէ: 1

Ապաքէն համձարեղն ոգւով՝ իմաստ 2
ութիւն տացէ զպատասխանի: և
լնանիցի աշխատութիւն որովայնի:
*Յանդիմանել բանիւք՝ որ ոչ իցէ ար 3
ժան. խօսիւք, որ ոչ իցէ յօգուտ:
*Ո՞րոյ և դու զերկիւղ մերժեցեր. 4
և զգումարեցեր առաջի Տն զայդպիսի
բանս: *Պարտաւորեցար բանիւք բե 5
րանոյ քոյ. և ոչ քններեր զբանս հզօ_
րաց: *Յանդիմանեսցէ զքեզ քո բերան՝ 6
և ոչ ես: շրթունք քո հակառակ քեզ
վկայեսցեն: *Իսկ արդ զիա՞րդ մի թէ 7
առաջին քան զմարդիկ ծնեալ իցես.
կամ յառաջ քան զբլուրս հաստատե_
ցար: *Կամ զհրաման Տն լուա՞ր: թէ 8
'ի քեզ էհաս իմաստութիւն: *Զի՞նչ 9
է, զոր գիտես. և մեք ոչ գիտիցեմք:
կամ զինչ դու իմանայցես՝ և ոչ մեք:
|| Երեմ. 18.8. *|| Նաև 'ի մեզ ծեր և հինաւուրց գոյ. 10
և երիցագոյն քան զհայր քո աւուրբք: .
*Սակաւս քան զոր մեղարն, տանջե_ 11
ցար. և առաւել մեծաբանս խօսեցար:
*Ընդէ՞ր յանդգնեցաւ սիրտ քո. կամ 12
ընդէ՞ր լկնեցան աչք քո: *Զի թա_ 13
փեցեր զսրտմտութիւն առաջի Տն. և
հաներ 'ի բերանոյ քումմէ զբանս այդ_
պիսիս: Ո՞ք իցէ մարդ. որ եղև անա 14
րատ: կամ ո՞ք կանանցածին լինե_
|| Յոբ. 4.18. լոց իցէ արդար: *|| Զի եթէ սրբոյ 15
ոչ հաւատայ՝ և երկինք ոչ են անարատ
առաջի նր: *Թող թէ այր գարշ և ան 16
սրբ. որ ըմպէ զանօրէնութիւնս համգոյն
ըմպելւոյ: *Պատմեցից քեզ՝ լուր ինձ. 17
զորինչ տեսի՝ պատմեցից քեզ: *Զոր 18
իմաստունք ասեն. և ոչ թաքուցին
հարց իւրեանց: *Նոցա միայն տուաւ 19
երկիր. և ոչ եկն օտարածին 'ի վր նց:
*Ամ կեանք ամպարշտի հոգովք. 20
ամք թուով տուեալ են հզօրի: *Ահ 21
ահ նր յականջս նր: յորժամ համարիցի
թէ 'ի խաղաղութեան իցէ՝ եկեսցէ կոր_
ծանումն նր: *Մի համարեսցի դառ_ 22
նալ 'ի խաւարէ. զի հրամայեալ է ար_
դեն 'ի ձեռս երկաթոյ: *Կարգեալ է 23
'ի կերակուր անգեղաց. գիտէ 'ի միտս
իւր. թէ մնալոց է 'ի կործանումն. օրն
մթին զարհուրեցուսցէ զնա: *Անձ_ 24
կութիւն և նեղութիւն հասցէ նմա: իբրև
զօրավար յառաջակաց կործանեալ:
*Զի ամբարձ զձեռս ընդդէմ Տն. և 25
առաջի ամենակալին ընդվզեցաւ:
*Ընթացաւ առաջի նր հպարտութբ՝ 26
թանձրութբ վահանի իւրոյ: *Զի 27
Ճարպով իւրով ծածկեաց զերեսս իւր ճարպով իւրով.
և արար երկսայրի յաղդեր իւրում:
28 *Բնակեսցի 'ի քաղաքս աւերակս.
մտցէ 'ի տունս անշէնս. զոր նոքա պատ
29 րաստեցին՝ այլք տարցին: *Մի մե
ծասցի, և մի մնասցեն ինչք նորա. և
30 մի արկցէ յերկիր զստուեր: *Նա՛ մի
ապրեսցի 'ի խաւարէ. զբողբոջ նորա
թառամեցուսցէ հողմ. թօթափեսցի
31 ծաղիկ նր: *Մի հաւատասցէ՝ եթէ
հանդարտիցի. մնոտիք պատահեսցին
32 նմա: *Կորոյս նր տարաժամ հարցի.
33 և շառաւիղ նր մի բղխեսցի: *Իբրև
զխակակութն տարաժամ կթեսցի.
թօթափեսցի իբրև զծաղիկ ձիթե
34 նոյ: *Զի վկայութիւն ամպարշտի
մահ է. հուր այրեսցէ զտունս կաշառ_
35 առուաց: *|| Յղասցի զցաւս. դի_ || Եսայ.
պեսցին նմա մնոտիք. յորովայն նորա 59.4.
կրեսցէ զնենգութիւն: Սաղմ.
7.15.

Գլ. ԺԶ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ՝ ասէ:

2 Լուեալ այդպիսի ինչ բազում: մխ_
թարիչք չարեաց ամենեքին:
3 *Իսկ արդ՝ մի թէ կարգ ինչ իցէ բա_
նից հողմոյ. կամ թէ թախանձիցէ ոք
4 զքեզ. զի տացես պատասխանի: *Ա՛հ
ես ընդ ձեզ խօսեցայց. եթէ հնազանդ
դիւր անձն ձեր ըստ իմում անձին:
5 *Արդ զկծեցուցից և ես զձեզ բա_
նիւք. շարժեցից և ես իբրև զձեզ
6 զգլուխ իմ: *Թերևս լիցի զօրութիւն 'ի
բերան իմ. զշարժել շրթանց իմոց ոչ
7 խնայեցից: *Զի եթէ խօսեցայց, ոչ
փարատեսցին ցաւք վիրաց իմոց: և
եթէ լռիցեմ, նուազագոյն ինչ վիրաւ
8 որիցիմ: *Այժմ կոտորեալ արար զիս.
9 փտեալ՝ ընդարմացեալ: *Նա՛ բուռն
հարեալ զինէն 'ի վկայութիւն եղեր ինձ. եղև
և յարոյց ինձ զստութիւն իմ. քանզի
արար ինձ ընդդէմ պատասխանի:
10 *Բարկութբ վարեալ կործանեաց
զիս. կրճտեաց 'ի վր իմ զատամունս.
նետք հինից նր տեղացին 'ի վր իմ. տի
11 գօք աչաց խաղաց 'ի վր իմ: *Արագ
արագ էհար զիս 'ի ծունգս: միանգա_
12 մայն ասպատակեցին 'ի վր իմ: *Քան
զի մատնեաց զիս Տր 'ի ձեռս անիրաւի՝
և 'ի մէջ ամպարշտաց ընկեց զիս:
13 *Մինչդեռ 'ի խաղաղութեան էի, քայ_
քայեաց զիս: առեալ զվարսից իմոց
փետտեաց զիս. կացոյց զիս իբրև զդէտ:
14 *Պատեցին զիս տէգք. յանխնայ խոցո
տեցին զերիկամունս իմ. էհեղ յերկիր
15 զմաղձ իմ: *Կործանեցին զիս հարուա
ծովք 'ի վերայ հարուածոց. յարձա_
16 կեցան 'ի վր իմ զօրաւորք: *Կարեցին

քուրձ ընդ մորթ իմ. զօրութիւն իմ յեր
կիր շիջաւ ։ *Խարշեցաւ փոր իմ ՚ի 17
լալոյ ։ և ՚ի վերայ արտևանաց իմոց
ստուերք մահու ։ *Անիրաւութիւն 18
ինչ ոչ էր ՚ի ձեռս իմում. աղօթք իմ
սուրբ են ։ *Երկիր՝ մի ծածկեր զարիւն 19
մարմնոյ իմոյ . և մի լիցի տեղի աղաղա
կի իմոյ ։ *Եւ արդ՝ ահա յերկինս է 20
վկայ իմ. և իրաւագէտն իմ ՚ի բար
ձունս ։ *Հասցեն խնդրուածք իմ 21
առ Տր . և յանդիման նր կաթեսցուսցէ
ակն իմ։*Եղիցի յանդիմանութիւն առն 22
առաջի Տն . և որդւոյ մարդոյ առ ըն
կերի իւրում։ *Ամք թուով հասին . 23
ընդ ճանապարհ անդարձ գնացից ։

Գլ. ԺԷ.

Ողմալար կորնչիմ. կարօտիմ գե 1
րեզմանի.և ոչ հասանիմ։*Հառա 2
չիմ աշխատեալ՝ և զի՞նչ գործեցից ։
գողացան օտարք զստացուածս իմ ։
*Ո՞վ է նա՝ որ ձեռն իմում կապեսցի ։ 3
* Զի զսիրտ իւրեանց թաքուցին յի 4
մաստութենէ. վասն այսորիկ մի բարձրա
ցուսցէ զնս ։ * ՚Ի մասին պատմեսցէ 5
չարութիւն ։ աչք իմ ՚ի վր որդւոց հա
լեցան ։*Եդեր զիս բամբասանս ազ 6
գաց . եղէ նոցա ծաղր ։ *Ծլացան ՚ի 7
բարկութենէ աչք իմ . պաշարեալ եմ
մեծապէս յամենեցունց ։ * Զարմանք 8
կալան զճշմարիտս ՚ի վր այսորիկ ։ ար
դար ՚ի վր անօրինի յարիցէ ։ * Կալցի 9
հաւատարիմն զիւր ճանապարհ ։ որն
ձեռօք առցէ զքաջալերութիւն ։*Բայց 10
արդ՝ ամէ դուք եկայք յարեցարուք
ամենեքեան . քանզի ոչ գտանեմ ՚ի
ձեզ ճշմարտութիւն ։ * Աւուրք իմ 11
անցին շառաչով . պայթեցին երակք
սրտի իմոյ ։* Զգիշեր տիւ եդին . լոյս 12
մերձեալ յերեսաց խաւարի ։
* Զի եթէ համբերից՝ դժոխք են 13
տուն իմ։՚ի մթի տարածեալ են ան
կողինք իմ ։* Զմահ կոչեցի ինձ հայր . 14
մայր և քոյր ինձ զեռն ։ *Արդ՝ ուր է 15
յոյս իմ . կամ թէ զբարութիւս իմ տե
սանիցեմ ։ *Կամ թէ ընդ իս իջ ՚ի 16
դժոխս իջանիցեն . կամ թէ միանգա
մայն ՚ի հող իջանիցեմք ։

Գլ. ԺԸ.

Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ՝ ասէ ։ 1

Մինչև յերբ ոչ դադարիցես . հան 2
դարտեա՛ց, զի և մեք խօսիցուք ։
* Ընդէ՞ր իբրև զչորքոտանիս լռեալ 3
եմք առաջի քո ։ * Եւ դու մխեալ ես 4
բարկութեամբ. իսկ արդ՝ եթէ դու մեռա
նիցիս՝ անշէ՞ն մնայցէ առ ՚ի ներքոյ երկ
նից ։ կամ թէ և լերինք ՚ի հիմանէ տա
5 պալիցին ։ *Եւ լոյս ամպարշտաց շի
ջանիցի . և ոչ պատահիցի նոցա ։
6 *Եւ լոյս նր խաւար ՚ի յարկի իւրում .
7 և ճրագ ՚ի վր շիջցի ։ *Որսասցեն յե
տինս զինչս նր. խափանեալ են խորհուրդք
8 նր ։ *Անկցի ոտն նորա յորոգայթ . և
9 շաղախեսցի ՚ի թակարդի ։ *Եկեսցեն
՚ի վր նր որոգայթք. զօրասցուսցէ ՚ի վր
10 նր զծարաւիս ։* Զի թաքուցեալ են
յերկրի տուռունք նր . և կալանք նորա
11 ՚ի վր շաւղաց ։ * Պատապեսցեն զնա
ցաւք շուրջանակի.բազումք զոտիւք նր
12 պատեսցին։* ՚Ի նեղութեան սովու պատ
րաստեալ է նմա կործանումն ահագին .
13 կերիցեն նր կինք ոտից նր ։ * Կերիցէ
14 մահ զգեղեցկութիւն նր ։ * Մարեսցի
բժշկութիւն ՚ի յարկաց նր.հասցի նմա տագ
15 նապաւ պատուհաս թագաւորի ։ * Բնա
կեսցի ՚ի յարկի նր ՚ի գիշերի իւրում .
ցրեսցին վայելչութիւնք նր ծծմբով ։
16 *՚Ի ներքուստ արմատք նր ցամաքես
ցին . և ՚ի վերուստ անկցին հունձք նր ։
17 *Յիշատակ նր կորիցէ յերկրէ . և ոչ
գտցի անուն նորա առ երեսօք արտաք
18 նովք ։* Մերժեսցեն զնա ՚ի լուսոյ ՚ի
խաւար . և մի եղիցի նմա ծանօթ ՚ի ժո
19 ղովրդեան իւրում ։ * Մի լիցի ապ
րեալ ՚ի ներքոյ երկնից տուն նորա . այլ
20 ՚ի նորայսն կացցեն օտարք ։ * Հեծե
ծեսցեն ՚ի վր նր յետինք ։ զառաջինս
21 կալան զարմանք ։ * Թէ այսք են տունք
անիրաւաց . և այս տեղի այնոցիկ . որք
զՏր ոչ ճանաչիցեն ։

Գլ. ԺԹ.

1 Կրկնեալ անդրէն յօբայ՝ ասէ ։

2 Մինչև ցե՞րբ աշխատ առնէք զանձն
իմ . և խախտէք զիս բանիւք ։
3 *Բայց գիտասջիք.զի Տր արար ընդ իս
այսպէս . բամբասէք զիս՝ և ոչ ամաչէք
4 յարձակեալ ՚ի վր իմ։*Այո՛ արդարև
ես մոլորեցայ ։ և յիս հանգուցեալ է
մոլորութիւն. խօսիլ բան զոր չէ արժան.և
բանք իմ մոլորեալք են՝ և ոչ են ՚ի դէպ
5 ժամանակի ։* Թողցուք զայդ . որ յիմ
վր մեծաբանեալ էք . և յարձակեալ
էք ՚ի վր իմ. և յարձակեալ էք նախա
6 տանօք ։ * Արդ գիտասջիք՝ զի Տր է
որ խռովեացն.և ամուրս ՚ի վր իմ բար
7 ձրացոյց . * Ահա ծաղր լինիմ նախա
տանօք . և ոչ խօսեցայց . աղաղակեցից
և ոչ ուստեք իցէ դատաստան ։
8 * Շուրջ պատեալ եմ . և ոչ կարացից
անցանել ընդ ՚ի վր երեսաց իմոց խաւար .
9 *Մերկացոյց յինէն զփառս իմ . վերա
10 ցոյց զպսակն ՚ի գլխոյ իմմէ ։ *Պարու
րեաց

բեաց շուրջ զինև՝ և գնացի. եհատ
իբրև զծառ զյոյս իմ: *Եւ չարաչար 11
բարկութբ վարեցաւ ընդ իս. համա_
րեցաւ զիս իբրև զթշնամի: *Միա_ 12
գամայն հասին 'ի վր իմ հէնք նր. զճա
նապարհս իմ պատեցին դարանակալք:
*Հեռի եղեն յինէն եղբարք իմ. ծա_ 13
նեան զօտարս քան զիս: *Բարեկամք 14
իմ անողորմք եղեն. անգոսնեցին զիս
մերձաւորք իմ. և ծանօթք իմ մոռա
ցան զանուն իմ: *Դրացիք տան իմոյ. 15
և աղախնայք իմ՝ օտար համարեցան
զիս. այլազգի թուէի առաջի նոցա:
*Զծառայ իմ կոչեցի՝ և ոչ լուաւ. 16
բերան իմ աղաչէր: *Եւ աղերսէի 17
զկին իմ, կոչէի ողոքանօք զորդիս հար
ճից իմոց: *Եւ նք յաւիտեան ուրա_ 18
ցան զիս: յորժամ յառնեմ, բամբասեն
զիս: *Գարշեցան յինէն ծանօթք իմ. 19
և զորս ես սիրէի, յարեան 'ի վր իմ:
*Փտեցան մարմինք իմ ընդ մորթով 20
իմով: և ոսկերս իմ ունիմ յատամունս:
*Ողորմեցարուք ինձ՝ ողորմեցարուք՝ 21
ո բարեկամք. զի ձեռն Տն մերձեցաւ
յիս: *Ընդէ՞ր հալածէք դուք զիս 22
իբրև զՏր. և մարմնովք իմովք չյագէք
յագեալ: *Ո՛ տայր ինձ գրել զբանս 23
իմ, և հանել զսոսա 'ի մատեան 'յաւե
տեան: *Գրչաւ երկաթեաւ 'ի կապա 24
յանդա_ կել րէ կամ 'ի վէմս քանդակել: *Քանզի 25
գիտեմ. զի մշտնջենաւոր է՝ որ լուծա_
նելոցն է զիս. յերկրէ յարուցանել:
*Զմորթ իմ որ կրեաց զամ. 'ի Տէ վճա 26
րեցաւ ինձ այս: *Զոր ես անձին իմում 27
իրազեկ եմ, զոր ակն իմ ետես՝ և ոչ այլ
ոք. ամ ինչ վախճանեցաւ 'ի ծոց իմ:
*Բայց եթէ ասիցէք. զի՞նչ խօսեսցուք 28
առաջի նր. և արմատ բանից գտցուք
'ի նմա: *Երկերո՛ւք և դուք 'ի ծած_ 29
կելոյ. զի բարկութի 'ի վր անօրինաց
եկեսցէ. և ապա գիտասցեն. թէ ուր է
նիւթ նոցա:

ԳԼ: Ի:

Կրկնեալ անդրէն Սոփարայ Մինեցւոյ՝ ասէ: 1

Ո՛չ այդպէս կարծէի խօսիլ քեզ ընդդէմ 2
մեր զայդ. ոչ ապաքէն իմաստնա_
գոյնք իցէք քան զիս: *Խրատու ական 3
ծութեն իմոյ լուայց. և ոգի յիմաստութէ
արասցէ ինձ պատասխանի: *Մի թէ 4
զայդ յայսմ հետէ գիտացեր. յորմէ
հետէ եդաւ մարդ 'ի վր երկրի: *Զի 5
ուրախութի ամպարշտաց բեկումն ան
հնարին. և խնդութի անօրինաց կո_
րուստ: *Եթէ ելանիցեն յերկինս պա 6
տարագք նր՝ և ամպք նր յամպս մերձես
ցին: *Յորժամ համարիցի, թէ հաս_ 7

տատեալ իցէ. յայնժամ իսպառ կորի
ցէ. և որք գիտէին զնա, ասասցեն՝ թէ
8 ուր է: *Իբրև զերազ թռուցեալ ոչ
գտցի. թռեաւ իբրև զտեսիլ գիշերա_
9 կան: *Ակն՝ որ հայեցաւ 'ի նա՝ ոչ յաւ
ելցի. և ոչ ծանիցէ զնա տեղի իւր:
10 *Զորդիս նր սատակեսցեն վատթարք.
11 ձեռք նր բորբոքեսցեն ցաւօք: *Ոսկերք
նորա յագեցան մանկութբ նր. և ընդ
12 նմին 'ի հող ննջեսցեն: *Եթէ քաղցրաս
ցի 'ի բերան նր չարութի. թաքուսցէ
13 զայն 'ի ներքոյ լեզուի իւրոյ: *Մի
խնայեսցէ 'ի նա. և մի թողցէ զնա. և
ժողովեսցէ զնա 'ի մէջ կոկորդի իւրոյ:
14 *Եւ մի կարասցէ օգնել անձին իւր_
15 ում, լեղի իժի 'ի փորի իւրում: *Մե_
ծութի անիրաւութբ ժողովեալ՝ փսխ
խեսցի. 'ի տանէ նորա կորզեսցէ զնա
16 հրեշտակ: *Զսրտմտութի վիշապաց
ծծեսցէ. սպանցէ զնա լեզու օձի:
17 *Մի՛ տեսցէ զկիթ արօտականաց. և
18 մի զկարօտս մեղու և կոգւոյ: *Ի զուր
և 'ի տարապարտուց վաստակեցաւ 'ի
մեծութի. ուստի ոչ ճաշակեսցէ՝ իբրև
զխիստ ինչ զանծամ և զանկոտոր:
19 *Զի զբազում տկարաց տունս խոր_
տակեաց. և զյարկս յափշտակեաց՝ և
20 ոչ հաստատեաց: *‖Ոչ է փրկութի սա ‖Մ[illegible]
ցուածոց նորա. 'ի ցանկութե իւրում 5. 9.
21 ոչ ապրեսցի: *Եւ մի լիցին մթերք
կերակրոց նորա. վն այնորիկ մի ծաղ
22 կեսցին բարութիք նր: *Յորժամ
համարիցի, եթէ աւա լցեալ իցէ՝ նե
ղեսցի. ամ տագնապ հասցի 'ի վերայ
23 նորա: *Թէ զիարդ լնանիցի որովայն
նորա. առաքեսցէ 'ի վերայ նորա զսրտ
մտութի բարկութե. արկցէ զնովաւ
24 ցաւս: *Եւ մի ապրեսցի 'ի ձեռանէ
երկաթոյ. խոցոտեսցէ զնա աղեղն
25 պղնձի: *Անցցէ ընդ մարմինս նորա
նետ. աստեղք շրջեսցին 'յարկս նորա՝
26 արհաւիրք 'ի վերայ նորա: *Ամենայն
խաւար նմա մնասցէ. կերիցէ զնա հուր
անշէջ. չարչարեսցէ եկամուտ զտուն
27 նորա: *Յայտնեսցեն երկինք զանօրէ
նութիս նորա. յարիցէ 'ի վերայ նորա
28 երկիր: *Քակտեսցէ կորուստ զտուն
նորա իսպառ. հասցի 'ի վերայ նորա
29 օր բարկութե: *Այս բաժին է մար
դոյ ամպարշտի առ 'ի Տէ. և այս ստա_
ցուած ընչից նորա՝ յայցելութի: յայցելուէ

ԳԼ: ԻԱ:

1 Կրկնեալ անդրէն յօբայ՝ ասէ:

2 Լուարուք՝ լուարուք բանից իմոց.
երանի թէ մի լինէր 'ի ձէնջ այդ
3 մխիթարութի: *Ներեցէք ինձ՝ և ես

խօսեցայց։ եթէ ոչ այպանիցէք զբա-
նիւք իմովք։ *Իսկ արդ՝ չև իմ կշտամ 4
բանքս 'ի մարդկանէ ինչ իցեն. և կամ
ընդէ՞ր ոչ բարկանայցեմ։ *Հայեցեալ 5
ընդիս զարմանայք՝ եդեալ ձեռն 'ի
ծնօտի։ *Եթէ յուշ լինիցի ինձ, տագ 6
նապեցայց. զի ունին ցաւք զմարմինս
‖ Եբրա. իմ։ *‖ Ընդէ՞ր բնաւ ամպարիշտք կեն 7
12. 1. դանիք իցեն հնացեալք, և 'ի մեծութե
ԱՂՏեառ. են։ *Սերմանք նոցա ըստ միտս. և որ 8
1. 3. և 13 դիք նոցա առաջի աչաց։ * Տունք նը 9
յաջողեալք. և երկիւղ՝ և ոչ ուստեք.
և տանջանք 'ի Տե չեն 'ի վերայ նոցա։
* Արջառ նոցա ո՛չ սխալեցաւ 'ի ծնըն 10
դենէ. ապրեցաւ յղի նոցա՝ և ոչ վրի
պեցաւ։ *Եւ՞ կան իբրև զխաշինս յաւի 11
տենականս. մանկունք նոցա խաղան
առաջի։ *Առեալ սաղմոսարան և քնար. 12
և ուրախ լինին ձայնիւ երգոյ։ * Կա 13
տարեցին 'ի բարութե զկեանս իւրեանց՝
հանգստեամբ ննջեցին 'ի դժոխս։
*Եւ՞ ասէ ցՏր՝ 'ի բաց կաց յինէն. զճա 14
նապարհս քո ճանաչել ոչ կամիմ։
‖ Մաղա. *‖ Զի՞նչ շահ է՝ զի ծառայեսցուք նմա. 15
3. 14. և զի՞նչ օգուտ՝ զի հանդիպեսցուք նմա։
*Ի ձեռս նոցա էին բարութիւք. և 'ի 16
գործս ամպարշտաց ո՛չ հայի։
*Սակայն և ճրագ ամպարշտաց շիջցի՝ 17
եկեսցէ 'ի վերայ նոցա կործանումն.եր
կունք կալցին զնոսա 'ի բարկութե։
*Եղիցին իբրև զյարդ առաջի հողմոյ՝ 18
կամ իբրև զփոշի՝ զոր տարաւ մրրիկ։
*Սպառեսցեն զորդիս ինչք նորա. հա 19
տուսցէ նմա, և ծանուսցի։ * Տեսցեն 20
աչք նորա զսպանումն իւր. և 'ի Տե մի՛
ապրեսցի։ * Զի կամք նորա 'ի տան 21
իւրում ընդ իւր. և թիւ ամսոց նորա
բաժանեսցին։ *Ո՞չ ապաքէն Տր է. որ 22
ուսուցանէ զհանճար և զգիտութի.
զի ինքն քննէ զիմաստունս։ * Այն 23
ոխակն մեռցի 'ի սաստկութի անզգա
մութե իւրում. ամենևին բարեկե
ցիկն և յաջողեալն։ * Փոր նորա լի՛ է 24
ճարպով. ուղեղ նորա չճեսցի։
* Նա վախճանեսցի 'ի դառնութենէ 25
անձին՝ ոչ ինչ կերեալ 'ի բարութե։
*Ահասարակ ննջեսցեն յերկրի. երբ 26
ծածկեսցէ զնոսա։ *Արդ գիտեմ. զի 27
յանդգնութբ հասեալ էք 'ի վերայ
իմ։ * Արդ ասիցէք՝ թէ ո՞ւր է տուն 28
իշխանին. և ո՞ւր է յարկ բնակութե
ամպարշտաց։ * Հարցէ՛ք զանցաւորս 29
ճանապարհի. և զնշանս նոցա մի՛ օտա
րացուցանէք։ * Զի յօր կորստեան 30
ստիպի չարն. յօր բարկութե իւրոյ
վարեսցի։ * Ո՛ պատմիցէ յանդիման 31
նորա զճանապարհ նորա. և զորինչ
ինքն գործեաց՝ ո՛ հատուսցէ նմա։

32 *Եւ՞ ինքն 'ի գերեզմանս գնաց. և 'ի
33 տապանի տքնեցաւ։ * Քաղցրացան
նմա խիճք հեղեղատի. և զհետ նորա
ամենայն մարդ գնասցէ. և յառաջ
34 քան զնա անթիւք։ *Եւ՞ զիա՞րդ մխի
թարեցիք զիս սնոտեօք. և ինձ ձեօք
դադարելն ոչինչ է։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Արհնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնացւոյ ասէ։

2 Ո՞չ ապաքէն Տէր է՝ որ ուսուցանէ
3 զիմաստութի և զհանճար։ *Իսկ
արդ՝ զի՞ փոյթ է Տն, եթէ դու էիր
անարատ գործօք քովք՝ կամ զի՞նչ
օգուտ, թէ պարզեսցես զճանապարհս
4 քո։ *Կամ համարեալ ինչ զքեզ յան
դիմանեսցէ զքեզ. և մտանիցէ ընդ
5 քեզ 'ի դատաստան։ *Ո՞չ ապաքէն չա
րութի քո բազում է. և անթիւք են
6 մեղք քո։ *Գրաւեցեր դու զեղբարս
քո տարապարտուց։ և զզգեստ մերկոց
7 զերծեր։ * Ջուր ծարաւեաց ո՛չ ար-
բուցեր. այլ և զհաց քաղցելոց հա-
8 տեր։ *Ակն առեր երեսաց ոմանց. և
9 բնակեցուցեր զնոսա յերկրի։ *Ար-
ձակեցեր զայրիս ունայնս. և զորբս
10 չարչարեցեր։ * Եւ՞ արդ պատեցան
զքև որոգայթք. և տագնապեաց զքեզ
11 պատերազմ անհնարին։ * Լոյսն քո
քեզ խաւար դիպեցաւ. և 'ի քուն
12 ծածկեաց զքեզ ջուր։ * Միթէ որ
'ի բարձունս նայիցի՝ չտեսանիցէ՞. նա
ւանիկ զզգածեալսն ամբարտաւանու
13 թբ, խոնարհեցոյց։ *Եւ՞ ասացեր՝ թէ
զի՞ ծանեաւ հզօրն. կամ թէ 'ի մէգի
14 դատիցէ։ * Ամպ ծածկութի նորա.
և ո՞չ երևեսցի. և ընդ ծիր երկնից շր
15 ջեսցի։ *Միթէ զշաւիղս յաւիտենա-
կանս պահեսցես. զորս կոխեցին արքար
16 դարք։ *Որք յափշտակեցան տարաժամ
17 դետ բաղխեալ զհիմունս նը։ * Այք
ասէին. զի՞ արասցէ մեզ Տր. կամ զի՞նչ
18 ածցէ 'ի վերայ մեր ամենակալն։ *Եւ՞
նա ելից զտունս նոցա բարութբ. բայց
խորհուրդ ամպարշտաց հեռի է 'ի նմա
19 նէ։ * ‖ Տեսեալ արդարոց ծիծաղե- ‖ Սաղմ.
ցան. անարատին, և արհամարհեաց։ 106.4.
20 *Եթէ չէր ապականեալ հաստատու
թի նոցա. և զմնացորդս նոցա կերիցէ
21 հուր։ * Բայց ա՛ղէ լեր խիստ. եթէ
ժուժկալեսցես. և եթէ պտուղ քո
22 եղիցի իրաւութիս։ * Ընկա՛լ 'ի բերա
նոյ նորա դատաստանս. և ա՛ռ զբանս
23 նը 'ի սիրտ քո։ * Եւ՞ եթէ դարձցիս՝
և խոնարհեցուսցես զանձն քո առա-
ջի Տն. հեռի արարեր 'ի յարկէ քում-
24 մէ զանիրաւութի։ * Նստցիս յամ-
րու-

բութէ վիմի . և իբրև 'ի վէմ ձորոյն
սոփերայ ։ * Եւ եղիցի ամենակալն օգ- 25
նական քեզ 'ի թշնամեաց . և յստակ
հատուսցէ քեզ իբրև զարծաթ զտեալ ։
* Ապա համարձակեսցիս առաջի Տն̅ . 26
հայեցեալ յերկինս զուարթութբ̅ ։
* Յաղաչել քում առ նա լուիցէ քեզ . 27
տացէ քեզ հատուցանել զաղօթս քո ։
* Դարձուսցէ զքեզ յարկն արդարու 28
թեան . և 'ի ճանապարհս քո եղիցի
Առակ. 29.23. լոյս ։ * ‖ Զի խոնարհեցուցեր զանձն . 29
և ասացեր թէ ամբարտաւանեցայ .
և զխոնարհս աչօք կեցուսցէ ։ * Եւ 30
փրկեսցէ զանմարտն . և ապրեսցիս
սրբութբ̅ ձեռաց քոց ։

ԳԼ: ԻԳ։

Արհնեալ անդրէն յոբայ՝ ասէ ։ 1

Նաև ես գիտեմ. զի 'ի ձեռանէ իմ 2
մէ է յանդիմանութի իմ. և ձեռն
նորա ծանրացաւ 'ի վերայ հեծութե
իմոյ ։ * Իսկ արդ՝ ո՞ ծանուսցէ՝ եթէ 3
գտից զնա. և հասից նմա իսպառ ։ * Եւ 4
ասացից առաջի նորա զիրաւունս .
լցից զբերան իմ յանդիմանութբ̅ ։
* Ծանեայց զոլորանս՝ զոր ընդ իս խօ 5
սիցի. խելամուտ եղէց այնմ. զոր ինձն
պատմիցէ ։ * Եւ բազում զօրութբ̅ 6
եկեսցէ 'ի վե̅ իմ. եթէ զսպառնահա
իւր 'ի գործ ոչ արկանիցէ ։ * Զի ճշ- 7
մարտութի և յանդիմանութի 'ի նմա-
նէ է. հանցէ իսպառ զիրաւունս իմ ։
* Եթէ յառաջագոյն երթայց՝ ոչ ևս 8
իցեմ. և զվերջինսն զի՞ գիտիցեմ.
* Զձախ այնորիկ որ արարին զնա՝ ոչ 9
կալայ. և եթէ արկցէ զաջ իւր զինև.
սակայն և այնպէս ոչ տեսից ։
* Զի ինքն գիտէ զճանապարհս իմ. 10
և քննեաց զիս իբրև զոսկի ։
* Հասից 'ի պատուիրանս նր̅. զճանա 11
պարհս նորա պահեցից . և ոչ ևս թիւր
եկայց ։ * Զպատուիրանօք նորա ոչ 12
անցից՝ զի մի̅ մեռանիցիմ. 'ի ծոց իմ
թաքուցի զբանս նր̅ ։ * Ապա եթէ նա 13
այնպէս դատեաց. ո՞ իցէ՝ որ ընդդէմ
դառնայցէ նմա. զի զոր ինքն կամեցաւ.
և արար ։ * Վասն այնորիկ առ նա փու 14
թացայց. խրատեալ զնորին հոգացայց ։
* Ի վերայ այսորիկ յերեսաց նր̅ տագ- 15
նապեցայց . և 'ի միտ առից. և զարհու
րեցայց 'ի նմանէ ։ * Զի Տր̅ հիւանդա 16
ցոյց զսիրտ իմ. և ամենակալն տագնա
պեաց զիս ։ * Զի ոչ գիտէի. թէ գայ 17
ցէ 'ի վերայ իմ խաւար . առաջի երե-
սաց իմոց ծածկեաց մէգ ։

ԳԼ: ԻԴ։

1 Ընդէ՞ր զՏր̅ մոռացան ամբարշտա
2 ւաճք ։ * Եւ ամպարիշտք անցին
ը̅ սահման ։ զհօտ հանդերձ հովուօք
3 յափշտակեցին ։ * Զէշ որբոյն վարե
ցին . և զեզն այրւոյն գրաւեցին ։
4 * Խոտորեցուցին զտկարս 'ի ճանապար
հէ արդարութե . առ հասարակ զօղե
5 ցուցին զհեզս երկրի ։ * Դիպեցան
իբրև զցիռս 'ի վայրի . վասն իմ ծախե
ցին զգործ իւրեանց՝ քաղցրացաւ նմ̅
6 հաց ընդ լկտիս ։ * Զանդ տհաս, որ ոչ
իւրն էր՝ հնձեցին . տկարք զայգիս ամ
պարշտաց անհաց և անվարձ գործե-
7 ցին ։ * Զմերկս բազումս ննջեցուցին
առանց հանդերձից . զզգեստս անձանց
8 նոցա զերծին ։ * Ի ցօղոյ լերանց տամ
կանան . քանզի ոչ գոյր նոցա յարկ . ար
9 կին զինքեանս ընդ վիմաւ ։ * Յափշ
տակեցին զորբն 'ի ստենէն. և զանկածն
10 տառապեցուցին ։ * Զմերկն ննջեցու
ցին տարապարտուց՝ հատին զհայ քաղ
11 ցելոց ։ * Յանձուկս դարանակալք
եղեն 'ի տարապարտուց զճանապարհ
12 արդարութե ոչ գիտացին ։ * Որք 'ի
քաղաքաց՝ և 'ի տանց իւրեանց զրկե-
ցան . անձինք տղայոց մեծամեծս հե-
ծեծեցին . և նա այնմ այցելութի ընդ-
13 է՞ր ոչ առնիցէ ։ * Յերկրի էին նոքա՝
և ոչ ծանեան . զճանապարհ արդարու
թե ոչ գիտացին. և ընդ շաւիղս նր̅ ոչ
14 գնացին ։ * Ծանուցեալ զգործս նց̅
մատնեաց զնոսա 'ի խաւար . և զցայգ
15 եղիցի իբրև զգող ։ * Եւ աչք շնացե-
լոյն պահեսցեն զխաւար. ասիցէ՝ եթէ
ոչ զականնեսցէ զիս ակն . և զքօղ էարկ
16 զերեսօք իւրովք ։ * Փորեաց ը̅ մութ-
զտուն իւր . 'ի տուէ կնքեցին զանձինս.
17 և ոչ ծանեան զլոյս ։ * Եթէ միանգա
մայն առաւօտ նց̅ 'ի խաւարի մահու է՝
եթէ 'ի միտ առնուցու զխռովութի
18 ստուերաց մահու ։ * Թեթևագոյն է
'ի վերայ ջուրց երեսաց . կործանեսցի
մասն նոցա 'ի վերայ երկրի . երևեսցի
տունկ նոցա 'ի վերայ ցամաք երկրի ։
19 * Զի զանթանոցիկ զորբոյն յափշտա
կեցին . ընդդէմ յափշտակեցան նմա
մեղք . իբրև զմառախուղ ցօղոյ եղե
20 անյայտ ։ * Հատուսցի նմա . զորինչ ա-
րարն. խորտակեսցի ամ̅ անիրաւ հան-
21 գոյն փայտի անբժշկականի ։ * Զի
ամլոյն բարի ոչ արար. և ամուրւոյն ոչ
22 ողորմեցաւ ։ * Բարկութբ̅ կործանեաց
զտկարս . թէպէտ և յարիցէ, մի̅ հաւա
23 տասցէ կենաց իւրոց ։ * ‖ Հիւանդա ‖ Յայտ.
ցեալ՝ մի̅ ակնկալցի ողջանալոյ . այլ 2. 21.
անկցի ախտիւ . զի զբազումս չարչա-
րեաց

րեալ բարձրութիւն նորա ։ * Թառշա_ 24
մեցի իբրև զմանչար ՚ի տօթի · կամ
իբրև զհասկ ինքնին անկեալ ՚ի յօղոյ ։
* Ապա եթէ իցէ ոք · որ ասիցէ զինէն 25
սուտ խօսիլ · դիցէ զբանս իմ յոչինչ ։

Գլ. ԻԵ ։

Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ՝ ասէ ։ 1

Իսկ առաւել ինչ իցէ առն ՚ի նմա_ 2
նէ՞ որ առնէ զամենինչ ՚ի բարձունս ։
* Մի՞ ոք կարծեսցէ թէ դուցէ յապա_ 3
ղումն հինից · յոյր վերայ ոչ եկեսցէ
դարանակալութիւն առ ՚ի նմանէ ։
* Զիա՛րդ լինիցի արդար մարդ առա 4
ջի Տն · կամ ո՞ սրբեսցէ զանձն իւր ՚ի
կանանցածնաց ։ * Զի եթէ լուսնի 5
հրամայեսցէ · և ոչ ծագէ · և աստեղք
ոչ են սուրբք առաջի նորա ։ * Թող_ 6
թէ մարդ երր · և որդի մարդոյ որդն ։

Գլ. ԻԶ ։

Կրկնեալ անդրէն յօբայ՝ ասէ ։ 1
Յո՞ մօտիցես · կամ ո՞ւմ օգնական լի 2
նելոց իցես · ո՞չ ապաքէն այնմ, որոյ
բազում է զօրութիւն · և որոյ հզօր է բա
զուկ իւր ։ * Ընդ ո՞ւմ խորհրդակից լի_ 3
նիցիս՝ ո՞չ ընդ այնմ, որոյ ամ իմաստու
թիւն է ։ * Զո՞յր զհետ երթիցես՝ եթէ 4
ոչ որոյ մեծ է զօրութիւն ։ ո՞ւմ պատմե_
ցեր բանս · և ո՞յր շունչ ել ՚ի քէն ։
* Միթէ սկայք ծնանիցին ՚ի ներ_ 5
քուստ ջրոյ · և ՚ի դրացեաց նորա ։
* Մերկ են դժոխք առաջի նր՝ և չիք 6
զգեստ կորստեան ։ * Կախեաց զերկիր 7
՚ի վր ոչնչի ։ * Ծրարէ զջուր յամպս 8
իւր · և ոչ պատառեցաւ մէգ ՚ի ներքոյ
նր ։ * Որ ունի զերեսս աթոռոյ · թռու 9
ցանէ զնովաւ զմէգ իւր ։ * Հրամանս 10
պատեաց զերեսօք ջրոյ · մինչ ՚ի վախ_
ճան լուսոյ ընդ խաւարի ։ * Սիւնք երկ 11
նից թռեան · և զարհուրեցան ՚ի սաս_
տէ նորա ։ * Զօրութբ հանդարտեցոյց 12
զծով · իմաստութբ նորա տարածեալ
է հանապարածն ։ * Դղեք երկնից սար 13
սեցան ՚ի նմանէ · հրամանաւ իւրով
սպան զվիշապն ապստամբ ։ * Ահա 14
այս է մասն ճանապարհի նորա · և տա_
կաւին զշիթս բանից նորա լուիցուք՝
(նովաւ) զզօրութիւն որոտման նորա ,
ո՞ գիտէ՝ յորժամ առնիցէ ։

Ձգեաց զհիւսիս ՚ի վր ոչնչին , կախեաց զերկիր ՚ի վր ոչնչի ։

Գլ. ԻԷ ։

Դարձեալ յաւելեալ յօբայ առակի երկրորդ ասէ ։ 1

Կենդանի է Տէր · որ այսպէս դա_ 2
տեաց զիս · և ամենակալն՝ որ դառ
նացոյց զանձն իմ ։ * Եթէ տակաւին 3
իցէ յիս շունչ իմ · և հոգի Ածեղէն
4 շուրջ զինեւ յռնգունս ։ * Մի խօսես
ցին շրթունք իմ զանօրէնութիւն · և ոչ
անձն իմ խորհեսցի զանիրաւութիւն ։
5 * Մի՛ լինիցի ինձ ասել զձեզ արդարս՝
մինչև մեռանիցիմ · զի ոչ փոխեցից զան
6 մեղութիւն իմ ։ * Արդարութեն անսա_
ցեալ ո՛չ մեկնեցայց · զի ո՛չ գիտեմ
զանձին իմ գործեալ զանպատեհս ։
7 * Սակայն՝ թէ և էին թշնամիք իմ իբ_
րև զկործանումն ամպարշտաց · և յա_
րուցեալք ՚ի վերայ իմ իբրև զկորուստ
8 անօրինաց ։ * Եւ զի՞նչ յոյս է ամպարշ
տի՝ զի յեցեալ կայցէ · վստահացեալ
9 ՚ի Տէր թերևս ապրիցի ։ * Կամ թէ
խնդրուածոց նորա լուիցէ Տէր · եթէ
՚ի հասանիլ ՚ի վերայ նորա տագնապի ։
10 * Մի՛ ունիցի համարձակութիւն առաջի
նորա · կամ ՚ի կարդալ նորա առ նա ,
11 լուիցէ՞ նմա ։ * Այլ պատմեցից ձեզ՝
զինչ է ՚ի ձեռին Տն · և որ իցէ ամենա
12 կալին, ոչ ստեցից ։ * Ահաւադիկ ա_
մենեքին իսկ գիտէք · զի սնոտի սնոտ
13 ւովք պատէք ։ * Այս մասն է մարդոյ
ամպարշտի ՚ի Տէ · ստացուած հզօրաց
եկեսցէ ՚ի վերայ նոցա յամենակալէն ։
14 * Զի եթէ բազումք ծնանիցին նմա
որդիք, ՚ի սպանումն եղիցին · և եթէ յե
րիտասարդութիւն հասանիցեն , մուրա
15 ցիկք շրջեսցին ։ * Եւ որք զնովաւ ն
իցեն , մահուամբ վախճանեսցին · այ_
16 րեաց նոցա մի՛ ոք ողորմեսցի ։ * Եւ եթէ
ժողովեսցէ իբրև զհող զարծաթ · և
համգոյն կաւոյ պատրաստեսցէ զոսկի
17 * Զայն ամենայն արդարք ստասցին ·
և զինչս նորա ճշմարիտք կալցին ։
18 * Եւ եղև տուն նր իբրև ցեց՝ և իբրև
19 զսարդխոստայն ։ * ‖ Մեծատունն ‖ Սղմ.
ննջեաց , և ո՛չ յաւելցի յառնել · զաչս 48.18.
20 իւր եբաց՝ և ոչ ևս իցէ ։ * Պատահես
ցին նմա իբրև զջուր ցաւք · գիշերի
21 ծածկեաց զնա մութն ։ * Առցէ զնա
22 խորշակ , և գնասցէ ։ * Եւ հոսեսցէ
23 զնա ՚ի տեղւոջէ իւրմէ ։ * Եւ ընկես_
ցէ զնա՝ մի՛ խնայեսցէ · ՚ի ձեռանէ նո
րա փախստի՛ փախիցէ ։ ծափ զծափի
հարցէ ՚ի վերայ նորա · և քարշեսցէ
զնա ՚ի տեղւոջէ իւրմէ ։

Գլ. ԻԸ ։

1 Զի է տեղի արծաթոյ՝ ուստի լինի ·
և տեղի ոսկւոյ՝ ուստի կլկղի ·
2 * Երկաթ ՚ի հողոյ լինի · և պղինձ
3 հանգոյն քարի տաշի ։ * Կարգ եդ
խաւարի · և զամենայն վախճան ինքն
ճշմարտէ, զքար և զխաւար՝ և զստուերս
4 մահու ։ * Զխրամ հեղեղատի ՚ի փոշ_
ւոյ · և որք մոռանան զճանապարհս
ար_

յորժամ Տէր այցելութի՛ առնէր տան
5 իմում։ *Յորժամ զգածեալն էի մե-
ծութե՛ . և շուրջ զինեա ծառայք ։
6 *Յորժամ՝ Թանային Ճանապարհք
իմ կոգուով . և ոտոգանէին լերինք իմ
7 կաթամբք ։ *Յորժամ՝ ելանէի ընդ
առաւօտս՝ի քաղաքն . և արկանիւր՝ի
8 հրապարակս ամթոռ իմ ։ *Տեսանէին
զիս երիտասարդք՝և թաքչէին . ծերք
9 յոտն կային ։ *Նոքք դադարէին՝ի
խօսելոյ . և դնէին զմատունս՝ի վերայ
10 բերանոց իւրեանց ։ *Ձայք լսէին զի-
նէն . երանէին ինձ՝ և լեզուք նոցա՝ի
11 քիմն իւրում կցեցան ։ *Օի ունկն որ
լսէր՝ երանի տայր ինձ . և աչն, որ տեսա
12 նէր՝ խորհուրդ յինէն ։ *Օի փրկեցի
զաղքատն՝ի ձեռանէ հզօրի . և որբոյ,
որոյ ոչ էր օգնական՝ օգնեցի ։
13 *Օրհնութի՛ կորուսելոյն՝ի վերայ իմ
եկեսցէ . և բերան այրւոյն զիս օրհ-
14 նեաց ։ *Օարդարութի՛ զգեցեալ էի.
և արկեալ զիրաւունս հանգոյն կրկնո-
15 ցի ։ *Աչք էի կուրաց՝ և ոտք կաղաց ։
16 *Հայր էի ես տկարաց . զառաստան՝
17 զոր ոչ գիտէի , քննէի ։ *Խորտակէի
զկզակսն անիրաւաց . և՝ի միջոյ ժա-
նեաց նոցա կորզէի զյափշտակութի՛ն ։
18 *Ասէի՝ Թերևս հասակ իմ ծերասցի.
և իբրև ծառ արմատոյ բազում ժա-
19 մանակս կեցից ։ *Ըմպատ ընդարձա
կեալ՝ի վերայ ջրոյ . և յօղ հանդիպէ
20 ՚ի վերայ հնձոյ իմոյ ։ *Կարծիքն իմ
ընդունայն էն ինձ . և ապեղն իմ՚ի
21 ձեռին նորա գնայ ։ *Յինէն լսեաւ
անապային՝ և կարկէին՝ի խորհրդեան
22 իմում ։ *Ո՛ բանս իմ ոչ յաւելուին .
խնդալից լինէին՝ յորժամ խօսէի ընդ
23 նոսա ։ *Իբրև զերկիր ծարաւի՝ որ
սպասիցէ անձրևի՝ և նէք իմոյ խօսից ։
24 *Ընդէ ծիծաղէի ընդ նս , ոչ հաւատայ
ին . և լոյս երեսաց իմոց ոչ նուազուիւր ։
25 *Ընտրեի զճանապարհս նոցա . և նըս
տէի իշխան . և բնակէի իբրև զթա-
գաւոր՝ի մէջ զօրականաց . զորօրինակ
գրգռանօք միխիթարեին ։

ԳԼ։ Լ։

1 Ըդդ ծիծաղին զինեւ յեռինք . արդ
խրատեն զիս՚ի միասին . զորոց պա
խարակէի զհարս նոցա . զորս ոչ համա
րէի լինիլ հաւասար խաչանց արօտա- շանց
2 կանաց իմոց ։ *Եաև զօրութի՛ ձեռաց
նոցա ընդդէմ էր ինձ . ՚ի վերայ նոցա կո
3 րեաւ վախճան ։ *Ո՛ կարօտութի՛ և
՚ի սով անծնունդ . որք փախչէին եր
եկ յանջրդուպ յանձկութի՛ և՚ի թշուա-
4 ռութի՛ ։ *Որք պատէին խարշափուն էբա-
բանջարով . որոց բանջար իսկ եր կե- էբեն
րա-

արդարութի՛ , տկարասցին՝ի մարդկա
նէ ։ *Որկիր՝՝ի նմանէ ելցէ հայ . և՚ի 5
ներքոյ նորա իբրև զհուր շրջեցաւ ։
*Տեղի շափիւղայի քարինք նորա . և 6
հող նորա ոսկի ։ *Ճանաչի՛ էր՝ զոր ոչ 7
ծանեաւ թռչուն . և ո՛չ դիտեաց զնա
ակն անգետ ։ *Ընկ ոչ կոխեցին զնա որ 8
դիք ամբարտաւանից . ոչ էանց՚ի նա
առիւծ ։ *Ձապառաժն ձգեաց զձեռն 9
իւր . տապալեաց զերկինս՚ի հիմանէ ։
*Ոչատոյտս գետոց պատառեաց . զմի 10
զպատուական եռեւս ակն իմ ։
*Ոխորս գետոց յայտնեաց . և եգոյց 11
զզօրութի՛ն իւր լոյս ։ *Ոակ խմաստու- 12
թի՛ ուսումն գտաւ՝ կամ զինչ տեղի իցէ
հանճարոյ ։ *Ո՛չ գիտէ մարդ զձանա- 13
պարհս նորին . և ոչ գտաւ՚ի մէջ մարդկան ։
*Ընդունդք ասացին , թէ չէ՛ առիս ։ 14
և ծով ասաց , թէ չէ՛ ընդ ինեւ ։ *Ո՛չ 15
տացի գրաւական ընդ նմին . և ոչ կշռեաս
յի արծաթ ընդ գնոյ նորա ։ *Ընկ ոչ 16
բարձցի ընդ ոսկւոյն սոփերայ . ընդ եղն
գան պատուականի՝ և ընդ շափիւղայի .
*Ո՛չ զուգեացի ընդ նմա ոսկի և ապա- 17
կի . և՚ի գինւոյ նորա անօթք ոսկեղինք ։
*Ընարձրութի՛ւնք՝ խորութի՛ւնք ոչ 18
յիշեացին . և ձգեաց զխմաստութի՛ն
քան զներքնադոյնս ։ *Ո՛չ հաւասա- 19
բեացի նմա տպազիոնն եթէոպացւոց .
ընդ ոսկւոյ սոփերայ ոչ բարձցի ։
*Ուակ խմաստութի՛ւն ուսումն գտաւ . 20
և զինչ իցէ տեղի հանճարոյ ։
*Ո՛ ծածկեալ է՚ի մարդկանէ . և՚ի թռչ 21
նոց երկնից ծածկեցաւ ։ *Կորուստ 22
և մահ ասացին . լուաք զփառաւորու-
թի՛ նորա ։ *Ընկ Տէր դիւրաւ ընծայէ 23
ցոյց զճանապարհ նորա ։ *Ընանդն 24
ինքն գիտէ զտեղի նորա . և ինքն տե
սանէ զամենայն զառ՚ի ներքոյ երկնից .
քանզի գիտէ զամենայն ։ *Ուր արար 25
յերկրի զկշիռս հողմոյ . և չափ ջրոց
զոր արար ։ *Ընդն եռեսս՝ և համարե- 26
այաւ . և զճանապարհ նմին արձակմամբ
բարբառոյ ։ *Յայնժամ՝ եռես զնա՝ 27
և պատմեաց զնմանէ , պատրաստեալ
քննեաց ։ *Ընկ ասէ ցմարդ . ահա 28
Ընդպաշտութի՛ւն է խմաստութի՛ն . և
մեկնիլ՝ի չարեաց է հանճար ։

ԳԼ։ Լ։

1 Պաշխեալ յաւելեալ յօբայ յառակս իւր՝ ասէ ։

2 Ո՞ առնէր զիս ըստ ամնոյ աւուրցն
առաջնոյ՝ յորս Ընծ պահէր զիս ։
3 *Յորժամ լուսաւորիւր ճրագ նորա
՚ի վերայ գլխոյ իմոյ՝ յորժամ լուսով
նորա գնայի՚ի խաւարն ։ *Յորժամ 4
կայի զոճարձայեալ՚ի ձանապարհս .

Գ։ Ի։

1 Ա վասն եդի ընդ աչս իմ. և ոչ հայե
2 ցայ ՚ի կոյս ։ * Իբր բաժանեաց
Ը՚ի վերուստ. և ժառանգութիւն
3 բառականին ՚ի բարձանց ։ * Իչ ապա
քէն կորուստ ամենաւրհաս՝ և տարապրու
թիւն այնոցիկ՝ որք գործեն զանօրէնու
4 թիւն ։ * Իչ ապաքէն ինքն տեսցէ զնա
նապարհս իմ. և ամենայն գնացք իմ
5 թուէսցին ։ * Իթէ գնացեալ եցեմ
ընդ այպանողս . եթէ վաղվաղեաց
6 ոտն իմ ՚ի նենգութիւն։ * Օի կշռեալ
եմ՚ի կշռոս արդարութեան. և գիտէ Տ՚ր
7 զանմեղութիւն իմ։ * Իթէ թափուր
եաւ ոտն իմ՚ի ճանապարհէ. եթէ յե
գաւ սիրտ իմ զկնի ականց իմոց . եթէ
8 հպեցայ ձեռաց ՚ի կաշառս ։ * Ի՚պա
ես սերմանեցից՝ և այլք կերիցեն. և
9 անարմատ եղիցի ։ * Իթէ գնաց
սիրտ իմ զհետ կնոջ առն այլոյ . և
թէ դարանակալ եղէ առ դրունս
10 տան նորա ։ * Ի՚պա լիցի հաճոյ և իմ
կինն այլոյ. և մանկունք իմ տառա
11 պեսցին ։ * Օի սրամտութիւն անժոյժ
12 բարկութեան է պղծել զկինն առն ։ * Ա՚ուր
վառեալ յամենայն անդաման նորա . զի
յոր կոյս հասցի , յարմատոյ խլեսցէ ։
13 * Իթէ խոտեցի երբեք զկերաւորս
ծառայի՝ կամ զաղախնոյ մատուցելոյ
14 առիս յատեանս։ * Իո՞վ զինչ գործեցից .
եթէ հարց ու փորձ արասցէ ինձ Տ՚ր .
և եթէ այցելութիւն. և եթէ զինչ պա
15 տասխանի արարից ։ * Իչ ապաքէն ոչ
ես եղէ յարգանաւ՝ և նոքա եղեն . ՚ի
16 նմին որովայնի եղեալք։ * Իակ ակարք
որոց պէտք ինչ էին . ոչ արգելաք երբեք
վձարելոյ. զակն այրելոյ ոչ կոչկոչեցու
17 ցի ։ * Իթէ կերի արդեօք զպատառն
իմ միայն՝ և որբոյն ոչ կարկառի ։
18 * Օի ՚ի մանկութենէ իմմէ մեծացաւ իբրև
զՀայր . և յարգանաւ մօր իմոյ առաջ
19 նորդեցի ։ * Իթէ արարի անտես ըզ
մերկն կորուսեալ՝ և ոչ զգեցուցի ։
20 * Իթէ ոչ օրհնեցին զիս տակարք. և ՚ի
կարոյց խաշանց իմոց ջերման թիկունք
21 նոցա ։ * Իթէ վերացուցի ձեռն ՚ի վրէ
որբոյն՝ յուսացեալ թէ բաղում է իմ
22 օգնականութիւն։ * Ի՚պա թափեսցի յան
բակէ ուս իմ. և բազուկ իմ յարմա
23 նէ իմմէ խորտակեսցի ։ * Օի ահ Տ՚ն
կալաւ զիս . և առաջի նորա ոչ հանդար
24 տեցից ։ * Իթէ կարդեցի զոսկի՝ ՚ի հոդ
իմ. եթէ յականս պատուհասանս յու
25 սացայ ։ * Իթէ ուրախ եղէ ՚ի բա
զում մեծութիւն եկեալոյ ինձ. եթէ ՚ի վրէ
26 անթուոյ եդի զձեռն իմ։ * Իամ թէ
ոչ տեսանիցեմ՝ զարեգակն զուսաւո

բակութ . անարգք՝ և արհամարհեալք
կարօտեալք ամենայն բարութենէ ։
* Իզք և զարմանս փայտից ծամէին 5
՚ի սաստիկ սովու . յարեան՚ի վերայ իմ
գողք ։ * Իզոց առնք իւրեանց էին 6
ծակ վիմաց . ՚ի մէջ արձագանգաց գո
չեսցեն ։ * Իզք ընդ խոտոմովք վայրե_ 7
նեօք բնակեալ էին ։ * Իզդիք անպգա_ 8
մաց՝ և անարգաց . և շինչելափառք յեր
կրէ ։ * Ի՚զդ՝ քնար եմ ես նոյ . և զնս 9
ունէին ՚ի բամբասանս ։ * Ի՚արշեցան 10
յինէն մեկնեալք ՚ի հեռաստան . և
յերեսաց իմոց թքոք ոչ խնայեցին ։
* Օի բացեալ զկապարձն իւր խոցո 11
տեաց զնս . և սանձս երեսաց իմոց ա_
ռաքեաց ։ * Յարեան՚ի վերայ աջոյ շա 12
ռաւիղի . զոտս իւր ձգեաց՝ և ճանա_
պարհ արար ՚ի վէր իմ։ * Ի՚նդ շաւիղս 13
կորուսեան նոցա . չիեցան շաւիղք իմ։
մերկացոյց զպատմուճան իմ. նետիւք
իւրովք խոցոտեաց զնս։ * Ի՚ատուցեալ 14
յիս որպէս և կամի. ցաւօք վարուկեալ
եմ։ * Ի՚արձեալ են յիս ցաւք . գնաց 15
յինէն յոյս իբրև զհով՝ իբրև զմէգ
փրկուն իմ։ * Իչ արդ զինեա զեղջեցի 16
անձն իմ. ունիմ զնս աւուրք ցաւոց ։
* Ի՚ոկերք իմ խարշեցան . և 17
ջիլք իմ լուծեալք են ։ * Ի՚աղումբ զս 18
րուէիք ձեռն էարկ զպատմուճանաւ
իմով. և իբրև զժապաւէն պատմու_
ճանի իմոյ շուրջ կալաւ զիս ։ * Ի՚ա_ 19
ւարի զիս հանգոյն կաւոյ . ՚ի հող և
՚ի մխիթր եաժինն իմ։ * Ի՚ղաղակեցի 20
առ քեզ՝ և ոչ լսեցես ինձ . կացի՝ և ոչ
հայեցար յիս ։ * Պատահեցար ինձ ան 21
ողորմ, հզօր ձեռամբ հարեր զիս ։
* Իարդեցեր զիս ՚ի ցաւս . և ընկեցեր 22
զիս ՚ի փրկութիւն ։ * Ի՚տեմ՝ զի մահ 23
սատակեսցէ զիս . զի բնակութիւն ամ
ենականացաւի երկիր է ։ * Իբրանի թէ 24
կարէի զանձն իմ վարժել. կամ աղա
չել զայլ . և առնէր ինձ զայն ։ * Իզ 25
եմ ՚ի վերայ ամենայն տկարի լայի . և
հեծեծեցի , յորժամ տեսանէի զայր ՚ի
վիշտս ։ * Իզ ունէի ՚ի բարութիւն . և 26
ահաւասիկ պատահեցան ինձ առատք
աւուրք ջարեաց ։ * Ի՚րովհետև մեռաւ. 27
և ոչ դադարեսցէ . ժամանեցին ինձ
աւուրք աղքատութեան ։ * Ի՚եղեալ ըզ_ 28
ջեցայց առանց բերանաբացի . կացի
՚ի մէջ եկեղեցւոյ ալաղակ բարձեալ։
* Իղբայր եղէ համբարձաց . և ըն_ 29
կեր ջայլեմանց ։ * Ի՚որթի իմ սևացաւ 30
սատակագոյն . և ոսկերք իմ ՚ի տօթոյ ։
* Պարձաւ ՚ի սուգ քնար իմ . սիրտ 31
իմ, և երգ իմ՚ի լալուն։

Գ։ Ի։

1 Ա վասն եդի ընդ աչս իմ. և ոչ հայե
2 ցայ ՚ի կոյս ։ * Իզ բաժանեաց
Ը՚ի վերուստ. և ժառանգութիւն
3 բառականին ՚ի բարձանց ։ * Իչ ապա_
քէն կորուստ ամենաւրհաս՝ և տարապրու_
թիւն այնոցիկ՝ որք գործեն զանօրէնու
4 թիւն ։ * Իչ ապաքէն ինքն տեսցէ զնա
նապարհս իմ. և ամենայն գնացք իմ
5 թուէսցին ։ * Իթէ գնացեալ եցեմ
ընդ այպանողս . եթէ վաղվաղեաց
6 ոտն իմ՚ի նենգութիւն։ * Օի կշռեալ
եմ՚ի կշռոս արդարութեան. և գիտէ Տ՚ր
7 զանմեղութիւն իմ։ * Իթէ թափուր
եաւ ոտն իմ՚ի ճանապարհէ. եթէ յե
գաւ սիրտ իմ զկնի ականց իմոց . եթէ
8 հպեցայ ձեռաց ՚ի կաշառս ։ * Ի՚պա
ես սերմանեցից՝ և այլք կերիցեն. և
9 անարմատ եղիցի ։ * Իթէ գնաց
սիրտ իմ զհետ կնոջ առն այլոյ . և
թէ դարանակալ եղէ առ դրունս
10 տան նորա ։ * Ի՚պա լիցի հաճոյ և իմ
կինն այլոյ. և մանկունք իմ տառա
11 պեսցին ։ * Օի սրամտութիւն անժոյժ
12 բարկութեան է պղծել զկինն առն ։ * Ա՚ուր
վառեալ յամենայն անդաման նորա . զի
յոր կոյս հասցի , յարմատոյ խլեսցէ ։
13 * Իթէ խոտեցի երբեք զկերաւորս
ծառայի՝ կամ զաղախնոյ մատուցելոյ
14 առիս յատեանս։ * Իզ ո՞նչ գործեցից
եթէ հարց ու փորձ արասցէ ինձ Տ՚ր .
և եթէ այցելութիւն. և եթէ զինչ պա
15 տասխանի արարից ։ * Իչ ապաքէն ոչ
ես եղէ յարգանաւ՝ և նոքա եղեն . ՚ի
16 նմին որովայնի եղեալք։ * Իակ ակարք
որոց պէտք ինչ էին . ոչ արգելաք երբեք
վձարելոյ. զակն այրելոյ ոչ կոչկոչեցու
17 ցի ։ * Իթէ կերի արդեօք զպատառն
իմ միայն՝ և որբոյն ոչ կարկառի ։
18 * Օի ՚ի մանկութենէ իմմէ մեծացաւ իբրև
զՀայր . և յարգանաւ մօր իմոյ առաջ
19 նորդեցի ։ * Իթէ արարի անտես ըզ
մերկն կորուսեալ՝ և ոչ զգեցուցի ։
20 * Իթէ ոչ օրհնեցին զիս տակարք. և ՚ի
կարոյց խաշանց իմոց ջերման թիկունք
21 նոցա ։ * Իթէ վերացուցի ձեռն ՚ի վրէ
որբոյն՝ յուսացեալ թէ բաղում է իմ
22 օգնականութիւն։ * Ի՚պա թափեսցի յան
բակէ ուս իմ. և բազուկ իմ յարմա
23 նէ իմմէ խորտակեսցի ։ * Օի ահ Տ՚ն
կալաւ զիս . և առաջի նորա ոչ հանդար
24 տեցից ։ * Իթէ կարդեցի զոսկի՝ ՚ի հոդ
իմ. եթէ յականս պատուհասանս յու
25 սացայ ։ * Իթէ ուրախ եղէ ՚ի բա
զում մեծութիւն եկեալոյ ինձ. եթէ ՚ի վրէ
26 անթուոյ եդի զձեռն իմ։ * Իամ թէ
ոչ տեսանիցեմ՝ զարեգակն զուսաւո

երկուցեալ պատմել զանձին իմոյ զի-
7 մաստութիւն։ *Ասայ՝ Թէ բազում
ժամանակեայք են, որք խօսիցին. և
բազում ամք դիտիցեն զիմաստու-
8 թիւն։ * Նա՛ ոչ այնպէս. այլ ոգի է մարդ-
կան. և շունչ ամենակալին՝ որ ուսու-
9 ցանէ։ * Ո՛չ բազմաժ ամենակեայք
են իմաստունք. և ո՛չ ծերք գիտեն
10 զիրաւունս։ * Վա՛ ինձ որոյ ասացի՝ լսէա
րուք ինձ. և պատմեցից ձեզ զոր գի-
11 տեմ։ *Ահա սպասէի բերանոյ ձերոյ.
ասացից ձեզ լսելիս. մինչև քննիցէք
12 զբանս։ *Նա՛ ձեզ ջափ իմանայեմ. և
ահա ոչ էր. որ յանդիմանէր զՅոբ. և
ապա պատասխանի բանից նո՛ւ ի ձէնջ։
13 * Օի մի՛ ասիցէք. գտաք զիմաստու-
14 թիւն՝ ի Տէ՛ յաւելեալք։ * Նա՛ առն
միում համարձակիցիք խօսել բանս
15 այսպիսիս։ * Ա՛ապրուբեցան՝ և ոչ ևս
ետուն պատասխանի. հնացուցին յինք
16 եանց զբանս։ * Համբարեցան՝ և ոչ
խօսեցան. զի կացին՝ և ոչ ետուն պա
17 տասխանի։ * Արդեաւ անդրէն եղիցայց
18 ասէ։ դարձեալ խօսեցայց։ * Օի լի եմ
բանիւք. քանզի սատակէ զիս ոգի
19 որովայնի։ * Նա՛ որովայն իմ իբրև
զհին քաղցումն կապեալ եւայ։ կամ
իբրև զփուքս դարբնաց ուռուցեալ։
20 *Խօսեցայց, զի հանգեայց։ բացեալ
21 զշրթունս իմ։ * Նա՛ ի մարդոյ ոչ
22 ամաչեցից. և՛ ի մարդկանէ ոչ պատ-
կառեցից։ * Վա՛նզի՝ ոչ գիտեմ ա-
ջառել երեսաց. ապա Թէ ոչ, և զիս
ցեց կերիցէ։

Գլ. Լ.

1 Բայց ա՛ղէ՝ դու Յոբ՝ լո՛ւր զբանս
իմ։ և ունկնդի՛ր լեր խօսից իմոց։
2 *Ահաւասիկ բացի զբերան իմ. և խո
3 սեցաւ լեզու իմ։ *Արդ է սիրտ իմ
բանիւք։ իմաստութի՛ն շրթանց իմոց
4 յստակս իմասցի։ *Հոգի Աստ՛ուծոյ՝
որ արար զիս. և շունչ ամենակալին է՝
5 որ ուսուցանէ զիս։ *Նա՛ Թէ կարող ես՝
տո՛ւր ինձ առ այս պատասխանի. ապա
6 Թէ ոչ, հանդարտ լեր։ *Այլ ըստ իս՝
և ես ըստ քեզ։ ի՛ հաւոյ կազմեալ ես
և դու իբրև զիս. անդատին կազմեալք
7 եմք։ *Ա՛րդ՝ մի՛ ահ իմ զարհուրեսցէ
ցե՛ զքեզ։ և մի՛ ձեւն իմ ծանրասցի՛ ի
8 վե՛ր քո։ *Սակայն խօսեցար յականջս
իմ. և զբարբառ բանից քոց լսէայ։
9 * Օի ասացեր, Թէ՝ նո՛ր եմ, և ոչ մե
ղայ. անարատ եմ, զի ոչ անօրինեցայ։
10 *Ա՛եղադրութի՛ն եգիտ զինէն. համա
րեցաւ զիս իբրև զհակառակորդ։
11 *Նա՛ ի կոճեղ զոտն իմ։պահեաց զճամ
12 փանապարհս իմ։ * Օ իմիք ասես՝,

բիչ նո՛ւազեալ. և զլսելին մնչեալ։
* Նա՛ ոչ՝ ի նոցանէ։ և եթէ խօսեցաւ 27
գազա սիրտ իմ. եթէ ձեռն եդեալ
՝ի վե՛ր բերանոյ իմոյ համբուրեցի։
*Ա՛պա այն՝ի մեծ անօրէնութի՛ն համա 28
րեսցի ինձ. զի ատեցի առաջի Տ՛ն բարձ
րեալդ։ *Նա՛ Թէ ոանհար եղէ՝ ի վե՛ր գլուխ 29
մանն Թշնամւոյ իմոյ. և ասացի՝ ի սրտի
իմում Թէ՝ վա՛յ։ *Ա՛պա լուիցէ ունկն 30
իմ զանեծս իմ. զգուշեցայց ապա և ես
՝ի ժողովրդենէ իմմէ դասովեալ։
* Նա՛Թէ ասացին բազում անգամ ա- 31
զգ. պանայք իմ՝ ո՛տար մեզ յագիլ՝ի մար
մնոյ նո՛ւ. զի յոյժ քաղցր կէր նոցա։
* Ա՛րտաքոյ ո՛չ ագանիւր օտար. զի 32
գուռն իմ բաց էր ամենայն եկելոյ։
*Նա՛Թէ Թաքուցի զմեղս իմ ականջս մե 33
ղուցեալ։ * Օի ո՛չ ամաչէի՝ ի բազմա- 34
կոյս ամբոխէ առ՝ի չափամտել առաջի
նո՛ւ, եթէ արձակեցի երբեք զդարն ու
նայն գոգով ելանել՝ի դրաց իմոց։
* Ա՛տացէ ինձ լսել. եթէ ձեռին Տ՛ն 35
էր զարհուրեցուցեալ։ կամ Թէ մուր
հակ՝ զոր ունէի զումեքէ։ * Արդեւ 36
զպատակ՝ իմ՝ի ուսոց եդեալ ընծեռուիս։
* Նա՛ ո՛չ պատառեի՝ և անդրէն դար 37
ձուցանէի. ոչինչ առեալ՝ի պարտս
կանէն։ * Նա՛Թէ հեծեծաց երբեք եր- 38
կիր ըն՛ իմ։ և եթէ ակօսք նո՛ւ լացին առ
հասարակ։ * Նա՛ եթէ զզօրութիւն 39
նորա կերպ միայն առանց գնոյ. եթէ
զանձն Տ՛ն երկրին զայրացուցեալ սրտ
մտցուցի։ * Ա՛պա փոխանակ ցորենոյ 40
բուսցի եղէ՛. և փոխանակ գարւոյ
մոլեկն։

Գլ. Լ.

Նա՛ դադարեաց յօբ՝ի խօսից։ լռեցին և երե- 1
տքն բարեկամք նո՛ւ այնուհետև՝ ի խօսելոյ ընդ
դէմ յօբայ, զանազն էր յօբ արդար առաջի նո՛ւ։

Նա՛ բարկացաւ եղիուա բարաքիելի 2
բուզացի՝ յազգականութէ՛ արա
մայ՝ աշխարհին օստացւոց։ բարկա
ցաւ յոյժ յօբայ. զի երևեցոյց զանձն
արդար առաջի Տ՛ն։ * Նա՛՝ի վե՛ր երե- 3
ցուն՝ զ բարեկամացն բարկացաւ յոյժ.
զի ոչ կարացին տալ պատասխանի ընդ
դէմ յօբայ։ և եդեալ զնա լինել ամ
պարիշտ։ *Նա՛ եղիուս հանդարտեաց 4
՝ի տալոյ պատասխանի յօբայ. զի ծե
րագոյն քան զնա էին աւուրբք։
*Նա՛ ետես եղիուս. եթէ ոչ գոյ պա- 5
տասխանի երեցունց արանցն և սրտմո
տեցաւ բարկութի՛ն նո՛ւ։ * Արդեաւ անդ 6
րէն եղիուս բարաքիելի բուզացոյ՝ ասէ։
*Ա՛նուկ եմ ժամանակաւ. և դուք
էք ծերագոյնք։ վասն որոյ լուռ եղէ՝

եթէ արդար եմ, և ոչ լուաւ ինձ. զի
յաւիտենական է՝ որ ՚ի վր մարդկան է։
*Եւ ասես, եթէ ընդէ՞ր դատաստանի 13
իմում ոչ լուաւ ամ բանի։ *Ի միում 14
նուագի խօսեսցի Տէր. և յերկրոր_
դումն երազով։ *Կամ զբաղմամբ գի 15
շերամկանաւ։ յորժամ անկանիցին ար
հաւիրք անհնարինք ՚ի վր մարդկան՝
նիրհմամբ յանկողնի։ *Յայնժամ յայտ 16
նին միտք մարդկան. այնպիսի տես_
լեամբք ահի զարհուրեցոյց զնոսա։
*Դարձուցանել զմարդ յանիրաւու_ 17
թէ. և զմարմին նր փրկեաց ՚ի կործա
մանէ։ *Խնայեաց զանձն նորա ՚ի մա 18
հուանէ. չանկանել նմա ՚ի պատերազ
մի։ *Դարձեալ կշտամբեաց զնա հի̂ 19
անդութբ անկողնի. և զբազմակոյտ
ոսկերաց նր ընդարմացոյց։ *Ամենայն 20
ուտելի կերակրոյ ոչ կարասցէ ակն ու
նել. և անձն նր ցանկասցի կերակրոյ։
*Մինչև նեխեսցին մարմինք նորա. և 21
ցուցցէ զոսկերս նր սոսկ։ *Մերձեցաւ 22
՚ի մահ անձն նր. և կեանք նր ՚ի դժոխս։
*Եթէ իցեն հազար հրեշտակք մա_ 23
հաբերք. մի ՚ի նոցանէ զնա մի խոցես_
ցէ ։ *Եթէ իմասցի սրտիւ իւրով 24
դառնալ առ Տր. պատմեսցէ մարդոյ
զմեղս իւր ։ և ցուցցէ զանմտութի իւր.
պաշտպանեսցէ առ ՚ի չանկանելոյ նմա
՚ի մահ։ *Նորոգեսցէ զմարմին նորա 25
իբրև զծեփ որմոյ. և ոսկերք նր լցցին
ուղղով։ փափկացուսցէ զմարմին նորա
իբրև զտղայոյ. հաստատեսցէ զնա երի
տասարդացեալ ՚ի մէջ մարդկան։
*Յաղաչել իւրում առ Տր ընդունելի 26
եղիցի նմա. մտցէ լուրջ երեսօք դաւա
նութե. հատուսցէ մարդկան զարդա
րութի։ *Ապա մեղադիր լիցի մարդ. 27
ինքն յինքն ասիցէ. թէ զորպիսիս վնա
րէի. և ոչ արժանի՝ ըստ որոց մեղայն՝
պատժեաց զիս։ *Փրկեաց զանձն իմ. 28
զի մի մտցէ յապականութի. և կեանք
իմ տեսցեն զլոյս ։ *Ահա զայս ամ 29
գործէ հզօրն։ երիս ճանապարհս ընդ
առն։ *Այլ փրկեաց զանձն իմ ՚ի մա_ 30
հուանէ. զի կեանք իմ ՚ի լոյս օրհնես_
ցեն զնա ։ *Ունկն դիր յոբ՝ և լուր 31
ինձ. կարկեա՛ց և ես խօսեցայց։ *Եթէ 32
գուցէ բան՝ տուր ինձ պատասխանի.
քանզի կամիմ թէ արդարասցիս։
*Ապա թէ ոչ՝ լուր ինձ դու ։ կար_ 33
կեաց՝ և ուսուցից քեզ զիմաստութի։

ԳԼ: ԼԴ:

Արհնեալ անդրէն եղիուայ՝ ասէ։ 1

Լուարո՛ւք ինձ իմաստունք. ունկն 2
դի՛ր լերուք հանճարեղք։

3 *‖ Զի ունկն զբանս քննէ. և կոկորդ ‖ Վեր.
4 զկերակուրս ճաշակէ։ *Ընտրեսցուք 12.11.
մեզ դատաստան. գիտասցուք ՚ի միջի
5 մերում, թէ բարի է ։ *Զի ասաց յոբ՝
թէ արդար եմ ես. և Տր ընկէց զիրաւ
6 ունս իմ։ *Եւ ստեաց դատաստանի
իմում։ բռնութբ է նետս իմ առանց
7 անիրաւութե։ *Ով իցէ իբրև զյոբ.
որ ըմպէ զարհամարհանս իբրև զջուր
8 *Ոչ մեղուցեալ՝ և ոչ ամպարշտեալ.
կամ հաղորդեալ ճանապարհի՝ որոց
գործեն զանօրէնութի, գնալ ընդ
9 ամպարիշտս ։ *Մի՛ ասիցես չիք այցե
10 լութի նմա ՚ի Տէ ։ *Վն որոյ՝ հանճա
րեղք սրտիւք լուարուք ինձ. մի լիցի
ինձ ամպարշտել առաջի Տն. և առա
ջի ամենակալին աղմկել զիրաւունս ։
11 *Այլ հատուսցէ մարդոյ ըստ իւրա
քանչիւր գործոց նր. և ՚ի ճանապար
12 հի առն գտցէ զնա ։ *Համարիցիս
զՏէ անկարգս ինչ առնել. կամ թէ
ամենակալն պղտորիցէ զիրաւունս ։
13 *Որ արար զերկիր. ո՞վ է՝ որ արար զառ
՚ի ներքոյ երկնից. և զամ որ ՚ի միջոցի։
14 *Եթէ կամեսցի պնդել՝ և զշունչ առ
15 ինքեան արգելուլ ։ *Վախճանեսցի
ամ մարմին առհասարակ. և ամ մարդ
՚ի հող դարձցի, ուստի և ստեղծաւ ։
16 *Ապա թէ ոչ խրատեցիս՝ լուր զայս.
ունկն դիր բարբառոյ բանից։
17 *Եթէ դու ո՛չ համարիցիս զայն, որ
ատեայ զանիրաւութի. և կորուսա
նէ զչարս. արդարք յաւիտեան կան.
18 ամպարիշտ է ։ *Որ ասէ ցթագաւոր
թէ անօրէն ես՝ ամպարշտագոյն քան
19 զիշխանս ։ *‖ Որ ոչ պատկառեցաւ ՚ի ‖2.Օր.
պատուական երեսաց ։ և ո՛չ գիտաց 10.17.
պատիւ դնել արանց՝ և մեծարել զե_ 2.Մն.
20 րեսս նր։ *Ընդունայն լիցին նր աղաղա 19.7.
կելն՝ և աղաչել զայր. զի վարեցան Իմաստ.
անօրէնութբ ՚ի խոտորեցուցանել զի_ 6. 8.
21 րաւունս։ *Զի ինքն է տեսող գործոց Սիր.
մարդկան. և զօղեաց ինչ ո՛չ ՚ի նմանէ՝ 35.16.
22 զոր գործեցին ։ *Եւ չիք տեղի թաք Հռ.
չելոյ այնոցիկ՝ ոյք գործեն զանօրէնու 2.11.
23 թի ։ *Զի ոչ ևս դիցէ ՚ի վերայ առն. Գաղ.
քանզի Տր զամենեսեան տեսանէ ։ 2. 6.
24 *Որ հասանի անքննականաց. փա_ Եփես.
ռաւորաց՝ և հրաշակերտաց՝ որոց ոչ 6. 9.
25 գոյ թիւ ։ *Որ ճանաչէ զգործս նր՝ Կող.
և դարձուցանէ ՚ի գիշեր. և խոնարհես 3.25.
26 ցին ։ *Շիջոյց զամպարիշտս. մատն_ Գործ.
ցոյցք եղեն առաջի թշնամեաց իւրոց ։ 10.34.
27 *Զի խոտորեցան յօրինաց Այ. և զի 1.Պետ.
28 իրաւունս նր ոչ ծանեան։ *Ածել զնո_ 1.17.
վաւ զաղաղակ տնանկի. և զբողոք աղ
29 քատաց լուիցէ ։ *Եւ ինքն տացէ լռու
թի. և ո՞ պատժեսցէ զնա. և ծածկիցէ
զե_

զերեսս՝ և ո՛ տեսանիցէ զնա։ և ազգայ
մարդկան միանգամայն։ *Թագաւո_ 30
րեցուցանէ զայր կեղծաւոր՝ վն խրատ
տռւութե ժողովրդեան ։ *Զի որ ասէ 31
ընդդէմ հզօրին՝ թէ առի՝ և գրաւեցի
առանց քո։ *Եթէ տեսեր՝ ցոյց ինձ. 32
և եթէ անիրաւութի արարի. այլ ոչ
յաւելից։ *Մի թէ 'ի քէն ոք պահան 33
ջիցէ զայն, զի մերժեսդ. դու ընտրե
ցեր՝ և ոչ ես. և թէ գիտիցես ինչ՝ խօ
սեաց։ *Վն որոյ հանճարեղք սրտիւք 34
խօսեսցին զայս. և այր իմաստուն
լուաւ զայս։ *Բայց յոբ ոչ իմաստու_ 35
թբ խօսեցաւ. և բանք նր ոչ են հան
ճարով։ *Բայց սակայն ուսի՛ր յոբ. և 36
մի տացես պատասխանի իբրև զան_
զգամս։ *Զի մի յաւելուցումք 'ի 37
մեղս ձերև. անօրէնութի համարեալ
լինիցի 'ի ձեզ 'ի բազում բանս խօսե_
լոյ առաջի Տն։

Գլ. ԼԵ.

Յաւելեալ անդրէն եղիուայ՝ ասէ։ 1

Զի՞նչ իրաւունս համարեցեր զայդ։ 2
ով ես դու. զի ասես՝ թէ ար_
դար եմ առաջի Տն։ *Եւ կամ ասի_ 3
ցես, թէ մեղայ, զինչ արարից։ *Ես 4
տաց քեզ պատասխանի. և երեցունց
բարեկամացդ քոց։ *Հայեաց յերկինս՝ 5
և տես՝ նշմարեա՛ զամպս՝ որչափ բարձր
են 'ի քէն։ *Եթէ մեղար, զինչ գոր_ 6
ծեսցես. և եթէ բազում անօրինե_
ցար, զինչ կարող ես առնել։
*Արդ եթէ արդար իցես՝ զինչ տա 7
ցես նմա. կամ զինչ առցէ 'ի ձեռաց
քոց։ *Առ նմանեաց քեզ ամպարշտու 8
թիւն քո։ և որդւոյ մարդոյ արդարու
թիւն քո։ *'Ի բազմութէ զրպարտեալք 9
աղաղակեսցեն 'ի բազկէ բազմաց։
*Եւ ոչ ասաց՝ թէ ուր է Աստուած. որ ա_ 10
րար զիս. որ պահէ զպահս գիշերա_
կանս։ *Որ մեկնէ զիս 'ի չորքոտանեաց 11
երկրի՝ և 'ի թռչնոց երկնից։ *Անդ 12
աղաղակեսցեն՝ և մի լուիցէ. և 'ի հպար
տութէ չարեաց։ *Զի զանկարգու 13
թիւս տեսանել Տէր ո՛չ կամի. զի ինքն
ամենակալն տեսանօղ է այնոցիկ՝ որք
կատարեն զանօրէնութի և փրկեսցէ
զիս։ *Դատեա՛ առաջի նորա. եթէ 14
կարասցես գովել զնա որպէս էն։ *Եւ 15
արդ՝ քանզի չէ՛ որ կրեաց զբարկութի
նորա։ և ո՛չ՝ որ գիտաց զյանցանս իւր
յոյժ։ *Ապարսպեա յոբ զո՛ւր բանայ 16
զբերան իւր. և ծանրացուցանէ անգի
տութբ զբանս։

Գլ. ԼԶ.

1 Յաւելեալ անդրէն եղիուայ՝ ասէ։

2 Մնա՛ ինձ սակաւին սակաւիկ մի՛
զի ուսուցից քեզ։ զի տակաւին
3 գոն յիս բանք։ *Առեալ 'ի հեռաստա
նէ զհանճար իմ։ արդեամբք զիրաւ_
4 ունս իմ խօսեցայց։ *Ճշմարտութբ
և ոչ անիրաւ բանս տարապարտուց
5 իմացեալ։ *Գիտեա՛ զի Տր ոչ մերժէ
6 զանմեղն. հզօր է զօրութբ։ *Զախրա
ամպարշտի ոչ կենդանացուսցէ։ և ի_
7 րաւունս տացէ աղքատի։ *Մի՛ արկցէ ու 'ի բաց
զաչս իւր յարդարոյ. և ը թագաւորս Բարձցէ
է յաթոռ. և նստուսցէ զնա իսպառ՝ զաչս
8 և բարձրասցի։ *Եւ կապեալք ձեռնա
կապօք՝ վարեսցին տուամբք տնան_
9 կութե։ *Եւ պատմեսցէ նց զգործս
նց. և զյանցանս նց՝ թէ զօրասցին։
10 *Այլ արդարոյն լուիցէ. և ասաց՝ զի
11 դարձցին յանիրաւութէ։ *Եթէ լուի
ցեն՝ և ծառայեսցեն, կատարեսցեն
զաւուրս իւրեանց 'ի բարութիւնս. և
զամս իւրեանց 'ի վայելչութիւս։
12 *Բայց զամպարիշտս ոչ կեցուսցէ. զի
ոչ կամեցան նոքա ճանաչել զՏր. և զի
խրատեալք և անհնազանդք էին։
13 *Եւ կեղծաւորք սրտիւք դրդուես_
ցեն զսրտմտութի։ ոչ գոչեսցեն՝ զի
14 կապեաց զնս։ *Մեռցի յերիտասար
դութե անձն նց. և կեանք նց խոցո
15 տեալք 'ի հրեշտակաց։ *Փոխանակ
զի նեղեցին զտկարն և զանզօրն. և
16 իրաւունս հեզոց հանցէ։ *Եւ վերծոյց
զքեզ 'ի բերանոյ թշնամեաց. և ան_
դունդք որոց տարածումն 'ի ներքոյ
իւր. և էջ սեղան քո լի պարարտութբ։
17 *Մի՛ պակասեսցին իրաւունք արդա
րոյ. սրտմտութի 'ի վր ամպարշտաց
18 հասցի։ *Վն ամպարշտութե կաշա_
ռաց՝ զոր ընդունէին անիրաւութբ։
19 *Մի՛ թիւրեսցեն զքեզ միտք կամա
կարութե խնդրուածոց՝ յորժամ 'ի
վիշտս իցեն տկարք։ և զամ զօրաւորս
20 զօրութբ։ *Մի՛ ձգեսցես գիշերի
ելանել ժողովրդոց փոխանակ նոցա։
21 *Այլ զգո՛յշ լեր՝ գուցէ գործիցես
զանպատեհս. քանզի զնա փրկեցեր
22 յաղքատութէ։ *Ահա հզօրն զօրա_
ցուսցէ զօրութբ իւրով. քանզի՝ ո՛վ է
23 իբրև զնա զօրաւոր։ *Կամ ո՛վ է՝ որ
քննէ զգործս նր. կամ ո՛վ է՝ որ ասի_
ցէ, անիրաւս գործեաց՝ զորս գոր_
24 ծեաց։ *Յիշեա՛ զի մեծամեծք են
գործք նր. զոր սկսան արք արդարք։
25 *Ամենայն մարդ ետես ինքեամբ. որչափ խո
26 ցոտեալք են մարդիկ։ *Ահա հզօրն

սաստիկ է՝ և ոչ իմասցուք՝ թիւ ամաց
ն՟ր անսպառ ։ *Թուեալ են նմա շիթք 27
անձրևի ․ և զեղցին անձրևաւ յամպս ։
*Բղխեսցին հնացեալք ․ հովանացոյց 28
զամպս ՚ի վ՟ր անբաւ մարդկան ։ (մի՞
գուցին ՚ի վ՟ր բազում մարդկան ։ ժա_
մանակ եդ անասնոց ․ գիտեն զկարգ
հանգստեան ․ ՚ի վ՟ր այսր ամ՟ի ո՞չ իցեն
զարմացեալ միտք քո ։ ո՞չ սարսիցի սիրտ
քո ՚ի մարմնի քում ։ (զի արար զմեծա
մեծս՝ զոր ոչ գիտէաք ․ հրաման տայ
ձեան՝ թէ լեր ՚ի վ՟ր երկրի ։ և ձմերայ
նոյ անձրևաց զզօրութիս իւրեանց ։ ՚ի
ձեռն ամ՟ մարդոյ կնքէ ․ զի ծանիցէ ամ՟
մարդ զիւր տկարութի)։ *Եթէ իմա 29
նայցես զտարածել ամպոյ ․ և զհաւա_
սարութի խորանի ն՟ր ։ *Ահ՟ ձգէ ՚ի վ՟ր 30
ն՟ր ճանապարհաւ ․ և զարմատս ծովու
ծածկեաց ։ *Զի նոքօք դատեսցէ զժո 31
ղովուրդս ․ տացէ կերակուր զօրացե_
լոյն ։ *՚Ի ձեռս ծածկեաց զլոյս ․ և ետ 32
պատուէր վասն նորա պատահելոյ ։
*Պատմեսցէ զնա բարեկամաց իւրոց ․ 33
և զստացուածոց՝ և զանիրաւութէ ։

ԳԼ ։ ԼԷ ։

Եւ ՚ի վ՟ր այնորիկ խռովեցաւ սիրտ 1
իմ ․ և ծորեցաւ ՚ի տեղւոջէ իւրմէ ։
*Լուր զլուր ՚ի բարկութէ սրտմտու_ 2
թե Տն ․ և խորհուրդ ՚ի բերանոյ ն՟ր
ելցէ ։ *՚Ի ներքոյ ամ՟ երկնից իշխա_ 3
նութի ն՟ր ․ և լոյս ն՟ր ՚ի վ՟ր ծագաց երկ
րի ։ *Զկնի ն՟ր գոչեսցէ բարբառ ։ 4
որոտայցէ ձայնիւ բարձրութէ իւրոյ ․
և ոչ փոխանակեսցէ զնոսա ։ զի լսելի
արասցէ զձայն իւր ։ *Որոտասցէ 5
հզօրն սքանչելի բարբառով իւրով ․
քանզի արար մեծամեծս՝ զոր ոչ գի_
տէաք ։ *Հրաման տայ ձեան՝ թէ լեր 6
յերկրի ․ և ձմերայնոյ անձրևաց ըստ զօ
րութե ն՟ր ։ *՚Ի ձեռն ամ՟ մարդոյ 7
կնքէ ․ զի ծանիցէ ամ՟ մարդ զիւր տկա
րութի ։ *Մտին գազանք ՚ի դադարս՝ 8
դաղեցին ՚ի խշտիս ։ *Յշտեմարանաց 9
եղանեն ցաւք ․ և ՚ի բարձրաւանդակաց
ցուրտ ։ *Եւ ՚ի շնչելոյ հզօրին տացէ 10
սառնամանիս ։ յեղյեղու զջուրն ․ որ
պէս և կամի ․ *Եւ զընտիր ամպ յա_ 11
նեսցէ ․ ցրուէ մէգ զլոյս նորա ։
*Եւ ինքն դարձուսցէ զշրջանակս ։ 12
ուր կամեցաւ՝ եդ զգործ ն՟ր ․ և զամ՟
ինչ զոր հրամայեսցէ ն՟ր ․ սոքա կար_
գեալք են առ ՚ի նմանէ ՚ի վ՟ր երկրի ։
*Եթէ ՚ի խրատ՝ և եթէ յերկիր իւր ։ 13
եթէ յողորմութե գտցէ զնա ։
*Ունկնդիր այսմիկ յոբ ․ կա՛ց և խրա 14
տեա՛ զզօրութի Տն ։ *Գիտեմք՝ զի 15
Ած եդ զգործս իւր ։ լոյս արար ՚ի

16 խաւարի ։ *Գիտէ զքննութի ամ_
պոց ։ արհաւիրք են յանցանք չարա_
17 գործաց ։ *Եւ քո ջերմ պատմուճան
հանդարտեալ կայ ՚ի վ՟ր երկրի ՚ի հա_
18 րաւոյ ։ *Հաստատեսցես ընդ նմա ՚ի
հնութիս ․ զօրացուցանել իբրև զտե_
19 սիլ եղեման ։ *Բայց ընդէ՞ր իսկ՝ ա՛ղէ
ուսո՛ զիս ․ զի՞նչ ասասցուք նմա ․ և դա
դարեսցուք ՚ի բազում խօսելոյ ։
20 *Մի՞թէ մատեան, կամ դպիր մերձ
կայցէ առ իս ․ զի զմարդկան գնալ լռե
21 ցուցից ։ *Ոչ ամենեցուն է լոյս տեսա_
նելի ․ փայլածու է ՚ի հնութիս ․ որպ
22 որ ՚ի նմանէն ՚ի վ՟ր ամպոց ։ *՚Ի հիւսի
սոյ ամպ ոսկէ ճաճանչ ․ ՚ի վ՟ր այսոցիկ
մեծ են փառք և պատիւ ամենակալին ։
23 *Եւ զոչ՛ք գտանեմք զայլ՛ք նման զօ
րութե ն՟ր ․ որ զարդարն դատէ՝ ո՛չ
24 համարիցիս լսել նմա ։ *Վասնորոյ եր
կիցեն ՚ի նմանէ մարդիկք ․ երկիցեն և
՚ի նմանէ իմաստունք սրտիւք ։ Յետ
դադարելոյ եղիուայ ՚ի խօսելոյ ։

ԳԼ ։ ԼԸ ։

1 Ասէ Տր յոբ ՚ի մրրկէ՝ և յամպոյ ․

2 Ո՞վ է դա՝ որ թաքուցանէ յինէն
զխորհուրդ ․ ժողովեալ զբանս ՚ի
սրտի ․ և համարի յինէն թաքուցա_
3 նել ։ *Պնտեա՛ իբրև զայր զմէջ քո ․
հարցից զքեզ՝ և տո՛ւր ինձ պատասխա
4 նի ։ *Ո՞ւր էիր՝ մինչ ես հիմունս ար
կանէի երկրի ։ պատմեա՛ ինձ ․ եթէ խե 1. 10
5 լամուտ իցես հանճարոյ ։ *Ո՞վ եդ
զչափ դորա, թէ գիտիցես ․ կամ ո՞վ
6 էարկ ՚ի վ՟ր դորա զլար ։ *Յե՞ր վ՟ր հաս
տատեցան ալեք դորա ։ ո՞վ է՝ որ էարկ
7 զվէմն անկեան ՚ի դմա ։ *Յորժամ
եղեն աստեղք ծերք՝ ամ՟ հրեշտակք
աստեղաց օրհնեցին զիս մեծաձայն ։
և ամ՟ հրեշտակք իմ գովեցին ։
8 *Փակեցի զծով դրամբք ․ յորժամ
ծնաւ յորովայնէ մօր իւրոյ ելանել ։
9 *Եդի նմա զմէգ ՚ի հանդերձ ․ և
զմառախուղ նմա ՚ի խանձարուրս ։
10 *Եդի նմա սահմանս՝ եդեալ փա_
11 կանս, և դրունս ։ *Ասացի՝ ցայդ վայր
եկեսցես՝ և այլ մի՛ անցանիցես ։ այլ
այդրէն ՚ի քեզ խորտակեսցին ալիք քո ։
12 *Եթէ առ քև՞ կարգեցի զլոյսն ա_
ռաւօտուն ։ արուսեակն ետես զկարգ
13 իւր ։ *Հասանիլ ՚ի վ՟ր թևոց երկրի ։
թօթափել զամպարիշտս ՚ի նմանէ ։
14 *Կամ թէ քո՞ առեալ զհողն կաւ՝ ստեղ
ծեր կենդանի՝ և խօսուն եդեր զնա
15 յերկրի ։ *Եւ մերժեցե՞ր զլոյսն յամ
պարշտաց ․ զբազուկս ամբարտաւա_
16 նից խորտակեցե՞ր ։ *Հասեա՞լ իցես

յակն

յակն ծովու : և ընդ հետս անդնդոց
շրջեցար : * Բացանիցին քեզ ահիւ 17
դրունք մահու . բաւապանաց դժոխոց
տեսեալ զքեզ սարսեցին : * Խելա_ 18
մուտ իցես լայնութեան 'ի ներքոյ երկ
նից . ասա՛ պատմեա՛ որչափ իցէ :
* Ո՛ւր երկիր իցէ՝ յորում լոյսն ագա 19
նիցի՝ կամ զի՞նչ տեղի խաւարի :
* Տանիցիս զիս 'ի սահմանս նոցա : եթէ 20
խելամուտ իցես շաւղաց նոցա : * Թերևս 21
գիտիցես՝ և ընդ այն ժամանակս ծը_
նեալ իցես . և թիւ աւուրց քոց բազում
իցեն : * Երթեալ իցես 'ի շտեմարանս 22
ձեան . և զգանձս կարկտի տեսեալ
իցես : * Համբարեալ կայցէ քեզ 'ի ժա 23
մանակս թշնամեաց՝ յօր մարտի՝ և պա
տերազմի : * Ուստի՞ ելանիցէ եղեամն . 24
կամ սփռիցի հարաւ 'ի ներքոյ երկնից :
* Ո՞ պատրաստեաց զհոսանս սաստիկ 25
անձրևոյ՝ և զճանապարհս ամպրոպաց
տեղեալ յերկիր : * Ուր ոչ դոյ մարդ՝ 26
յանապատ յանմարդի : * Յագեցու_ 27
ցանել զանկոխն, և զանշէն՝ և բղխեցու
ցանել զբոյս դալարւոյ : * Ո՞ է հայր 28
անձրևի . և ո՞վ է՝ որ ծնաւ զշաղս ցօ_
ղոյ : * Յո՞յր արգանդէ ելանէ սառն՝ 29
և զեղեամն ո՞ ծնաւ յերկնից : * Ո՛ր 30
իջանէ իբրև զջուր ծորեալ : և զերեսս
երկնից ո՞ հալեաց : * Խելամուտ իցես 31
կապից բազմաստեղաց . և քո բացեալ
իցէ զպատրուակ հայկին : * Եւ կամ 32
բանայցես զմազարօթն 'ի ժամանակի
իւրում : * Եւ զգիշերավարն 'ի վերայ
վարսից իւրոց ածիցես ընդ նոսա :
* Գիտիցես զշրջանս երկնից՝ կամ առ 33
հասարակ զլեալսն 'ի ներքոյ երկնից :
* Կոչիցես զամպ բարբառով . և դողու 34
թբ լի սաստիկ ջրով լուիցէ քեզ :
* Առձակիցես շանթս՝ և գնասցեն՝ և 35
ասիցեն ցքեզ՝ թէ զի՞նչ է : * Ո՞վ ետ 36
կանանց իմաստութի ոստայնանկու_
թեան կամ հանճար նկարակերտութեան :
* Ո՞ թուէ զամպս իմաստութբ . և 37
զերկինս յերկիր խոնարհեցոյց : * Եւ 38
հեղեալ կայ իբրև զհող փոշի՝ մածու
ցի զնա իբրև վիմաւ խորանարդ :
* Որսայցես առիւծուց կերակուր . և 39
զանձինս վիշապաց յագեցուցանիցես :
* Սարսիցին 'ի խշտիս իւրեանց . և նս_ 40
տիցին դարանակալք 'ի մայրիս :
Սաղմ. 146.9. * Ո՞ պատրաստեաց ագռաւուց կերա 41
կուր՝ զի ձագք նր առ Տր աղաղակե_
ցին . մոլորեալք խնդրեն զկերակուր .

Գլ : ԼԹ :

Եթէ գիտիցես զժամանակս ծնըն 1
դեան յամուրայ քարանձաւաց :
զդուշանայցես երկանց եղանց :

2 * Թուեցիցես լրով զամիս ծննդեան նց̃
3 լուծանիցես զերկունս նց̃ : * Սնուցա_
նիցես զմանկունս նոցա առանց երկիւ
ղի : մերժեսցես 'ի նոցանէ զերկունս :
4 * Փրծանիցին որդիք նոցա՝ բազմաս_
ցին 'ի ծննդեան իւրեանց . ելանիցեն՝
5 և անդրէն ոչ կրկնիցին : * Ո՞ եթող
զցիռ ազատացեալ : ո՞ ելոյծ զկապանս
6 նորա : * Եդ նմա կայանս զառապարս .
և բնակութիւնս նմա զաղտաղտուկս :
7 * Ծաղր առնէ զբազմամբոխ քաղա_
քաց . և զբամբասանս հարկահանաց
8 ոչ լսէ : * Դիտէ զլերինս արօտի իւրոյ .
և զհետ ամ̃ դալարւոյ շրջի խնդրել :
9 * Եթէ կամիցի քեզ միեղջերուն ծա_
ռայել՝ կամ հանգչիլ առ մսուր քո :
10 * Կապիցես սամետիք լուծ նմա . կամ
11 ձգիցէ ակօս 'ի դաշտի քում : * Յու_
սասցիս 'ի նա՝ զի բազում է զօրութի
նր : և թողուցուս 'ի նա զամ գործս քո :
12 * Հաւատայցես , թէ հատուցանիցէ
քեզ զսերմանիս . և ամփոփիցէ զկալ
13 քո : * Թևք թռուցելոց նէեղասաց :
եթէ յղասցի ասիդն և նէեսայն :
14 * Ո՛ր արկցէ յերկիր զձուս իւր՝ և ջե_
15 ռուսցէ ընդ հողով : * Եւ մոռացա
թէ ոտք ցրուիցէ . և գազանք անապա
16 տի կոխեսցեն : * Խծացոյց յորդւոց
իւրոց՝ իբրև ոչ յիւրմէ : 'ի զուր վաս_
17 տակեաց առանց երկիւղի : * Ո՛ր լռե
ցոյց Այ̃ 'ի նմանէ զիմաստութի . և ոչ
18 ետ նմա բաժին 'ի հանճարոյ : * 'Ի ժա_
մանակի բարձրասցի 'ի բարձունս .
ծաղր արասցէ զերիվարաւ՝ և զհեծե_
19 լով նորա : * Եթէ դու ագուցեր ձիոյ
զզօրութի . և զգեցուցեր զրահս զպա
20 րանոցաւ նր : * Արկեր զնովաւ սպա_
ռազինութի : զփառս լանջաց նր զան_
21 դգնութի : * Որոտայ 'ի դաշտի՝ և դափր
հատանէ . ելանէ 'ի դաշտ զօրութբ :
22 * Պատահեալ նետից՝ արհամարհէ . և
23 ոչ դարձցի յերկաթոյ : * Ի վր նորա
շողան աղեղն՝ և սուսեր . և շարժին
24 վահանք՝ և նիզակք : * Եւ բարկութբ
ապականէ զերկիր . և ոչ հաւատայ՝ մին
25 չև փող հարկանիցի : * Եւ իբրև փող
հարկանի . նա վաշ վաշ կարդայ : 'ի հե
ռաստանէ առնու զհոտ պատերազմի .
26 վազս առնելով և փռնչելով : * Եթէ
'ի քումմէ իմաստութէ եկաց բազէ
տարածեալ զթևս . անշարժ դիտէ ընդ
27 հարաւ : * Կամ թէ քով հրամանաւ
վերանայ արծուի . և անգղ 'ի վր բու
28 նոյ իւրոյ նստեալ դադարիցի : * Ի քա
29 րանձաւս վիմաց և 'ի ծակուկս : * Անդ
կայ՝ և խնդրէ զկերակուր : 'ի հեռաս_
30 տանէ դիտեն աչք իւր : * Եւ ձագք
նորա արեամբ թաթաւին . ուր ուրեք
իցէ

իցէ դէշ. անդ վաղվաղակի գտանին։
*Եւ պատասխանի ետ Տր Ած Յոբայ՝ 31
և ասէ։ *Մի թէ զդատաստան ոք 32
բաւականին թիւրիցէ. և յանդիմանես
ցէ զԱծ. և տայցէ նմա պատասխանի։
*Արկնեալ անդրէն յոբայ՝ ասէ ցՏէր։ 33
*Ը՛ր ես տակաւին դատիցիմ կշտամ 34
բեալ և յանդիմանեալ. 'ի Տէ լսեմ
զայդպիսի բանս։ զի ես ոչինչ եմ, 35
զի՞նչ տաց առ այդ պատասխանի. բայց
եթէ ամ'ի բերան լինիցիմ։ *Մի ան 36
գամ խօսեցայ. և յերկրորդումն ոչ
յաւելից։

Գլ. Խ։

Գոչեալ հրեշտակն Տն յամպոյն՝ ասէ ցյոբ։ 1

Ո՛չ այդպէս, այլ պնտեա՛ իբրև զայր 2
զմէջ քո. ես հարցից՝ և դու տո՛ւր
ինձ պատասխանի։ *Մի՛ զընկենուր 3
զդատաստանս իմ. և մի՛ համարիր այլ
ազգ արարեալ առ քեզ յայտնութի.
բայց թէ զի երևեսցիս արդար։
*Եթէ բազուկ առ բազուկ իցէ քո 4
Տն։ Եթէ բարբառ հանդոյն նմա որո
տայցես։ *Առ ա՞ղէ ա՛ռ զբարձրու 5
թի. և զզօրութի. և զփառս՝ և զպատիւ
զգեցի՛ր. *Առաքեա՛ զհրեշտակս բար 6
կութե. և զա՛մ հպարտս խոնարհեցո՛։
և շիջո՛ զամբարտաւանս։ *փտեա՛ 7
վաղվաղակի զամպարիշտս։ *Եւ ծած 8
կեա՛ յերկրի բացեայ 'ի բաց առ հասա
րակ. և լի՛ց զերեսս նց անարգանօք։
*Նակ յանձին կալայց արդեօք՝ թէ կա 9
րօղէ փրկել աջ քո։ *Նակ այդ քո առա 10
ջի իցէ. զի գազանք իբրև զարջառ խո
տաճարակին։ *Ահաւանիկ ոյժ իւր 11
զմիջով իւրով. և զօրութի զպորտին
որովայնի իւրոյ։ *Կանգնեաց զտուտ 12
իւր իբրև զնոճի. ջիլք իւր զմիմեամբք
պատեալ։ *Կողք իւր պղնձիք. և ողն 13
իւր ձոյլ երկաթոյ։ *Նա է սկիզբն 14
արարածոց Տն. արարեալ 'ի խաղալիկ
հրեշտակացն։ *Հասեալ 'ի վ՛ր առա 15
պար լերին. արար խնդութի չորքոտա
նեաց 'ի տարտարոսն։ *Ընդ ազգի 16
ազգի ծառովք ննջէ. առ պրտուով
և եղեգամբ և կնիւնով։ *Հովանա 17
ցան ընդ նովաւ ծառք մեծամեծք.
հանդերձ անտառովք և ձողք հադ
նւոյ։ *Եթէ լինիցի հեղեղ, ոչ զգաս 18
ցէ. յանձնապաստան է. զի թէ յոր
դանան դիմեսցէ 'ի բերան նորա։
*Յականակապիճ իւր ընկալցի զնա։ 'ի 19
խուսափիլ նր ծակիցես զռունգունս
նորա։ *Մերացուցանիցես զվիշապն 20
կարթիւ. դնիցես պախուրց շուրջ զցռ
կաւ նորա։ *Եթէ կապիցես անուր 21

'ի քիթ նր. անցուցանիցես դանդա
22 նաւանդ ընդ կզակս նորա։ *Խօսիցի
ընդ քեզ հնազանդութբ. և կակուղ
բարբառով դնիցէ ընդ քեզ ուխտ։
23 *Նուաճիցես զնա ծառայ յաւիտե
24 նական։ *Խաղայցես դու նովաւ իբ
րև ընդ հաւու. և կապիցես զնա իբրև
25 զձագ կաքաւ։ *Կերակրեսցին նովաւ
ազինք՝ և բաժանեսցեն զնա ազգք
26 փիւնիկեցւոց։ *Ամ նաւատորմիկն 'ի
մի վայր ժողովեալ ոչ բարձցեն թեփ
մի 'ի տտնոյ նորա. և 'ի նաւս ձկնորսաց
27 խաղամ նր։ *Դնիցես դու զձեռն քո
'ի վ՛ր նր. յիշատակեալ զպատերազմն
որ լինելոցն է 'ի մարմնի նր. զի այլ ոչ
28 ևս լինիցի։ *Ո՛չ տեսեր զնա. և ոչ 'ի
վ՛ր բանիցս ասացելոց զարմանայցես։

Գլ. ԽԱ։

1 Ո՞չ երկնչիցես. զի և ինձ պատրաս
տեալ է. բայց ո՞վ իցէ՝ որ ինձ հա
կառակ կայցէ. կամ ո՞վ իցէ՝ որ ինձ
ընդդէմ դառնայցէ՝ և հանդարտիցի։
2 *Եթէ ա՛մ առ 'ի ներքոյ երկնից իմ են։
3 *Ո՛չ լռեցից վն նորա. և բան հզօրին
4 ողորմեսցի զուգականին նորա։ *Ով
մերկասցի զպատրուճակ երեսաց նր. և
ընդ ագխ պատենից նորա ո՞ մտանիցէ։
5 *Զդրունս երեսաց նր ո՞ բանայցէ.
6 շուրջ զատամամբք նորա ահ։ *Փոր
նորա վահանք պղնձիք. յօդք նր իբրև
7 վէմ գայլախազ։ *Մի ի զմիոյ զկնի
կցեալ. և օդ ոչ անցցէ ընդ նա. այլ
8 զեղբօր զհետ երթիցէ։ *Զմիմեանս
9 կալցին. և մի՛ մեկնեսցին։ *Ի փռնչէ
լոյ նր փայլատակունք հատանին. աչք
10 նորա իբրև զտեսիլ արուսեկի։ *Ի բե
րանոյ նր ղամբարք բորբոքեալք. և հա
11 տանին՝ անկանին շանթք հրոյ։ *Ընդ
ռնգունս նր ծուխ ելանէ հնոցի՝ հրոյ
12 կայծականց։ *Անձն նր կայծակունք.
13 և բոց 'ի բերանոյ նր ելանէ։ *Ի պա
րանոցի նորա բնակի զօրութի. առաջի
14 նորա կորուստ ընթանայ։ *Անդամք
մարմնոյ նորա մածեալք. եթէ զեղցին
15 'ի վ՛ր նորա՝ ոչ խլրտեսցի։ *Զի սիրտ
նորա սալացեալ է իբրև զվէմ. և հաս
տատեալ կայ իբրև զսալ դարբնաց ան
16 շարժ։ *Ի խլրտիլ նորա ա՛հ գազանաց.
և չորքոտանեաց զեռնոց երկրի։
17 *Եթէ պատահեսցին նմա արդունք,
18 ոչ մտանեն զէնք և նիզակք։ *Զանզի
համարի զերկաթ յարդ. և զպղինձ իբ
19 րև զփայտ փուտ։ *Ո՛չ խոցոտէ զնա ա
ղեղն պղնձի. համարի զումբաքար խոտ։
20 *Եւ իբրև զեղէգն համարեցան նմա
ուռունք. ծաղր առնէ զշարժումն հրա
21 լից։ *Ընկողինք նորա տէգք սրեալք.
ամ

ամ ոսկի ծովու ընտաւ իբրև զկաւ
անբաւ ։ * Առացուցանէ զանդունդս 22
իբրև զկատսայ. համարի զծով իբրև
գոչինչ ։ * Նա զառաւտառան անդնդոց 23
իբրև զգերի մի. համարեցաւ զան-
դունդս իւր ձեմելի ։ * Նա չիք յերկ- 24
րի՝ որ նմանին նմա. արարեալ խաղալիկ
հրեշտակաց իմոց ։ * Ոչամ բարձուն 25
տեսանէ. և ինքն է թագաւոր ամե՛
որք՝ ի ջուրան են ։

ԳԼ։ ԽՄ։

Պատասխանի անդրէն յոբայ՝ ասէ տեառն ։ 1
Գիտեմ, զի կարող ես յամի. և ոչա 2
րգանայ ինչ ի քեզ։ * Ո՛վ է՝ որ ծած 3
կէ՝ ի քէն զխորհուրդ. խնայեաւ՝ ի
բանս. կարծիցէ թաքուցանել՝ ինձ պատ
մեսցէ ինձ. զոր ոչ գիտէի, զմեծամեծս
և զպարմանալիս՝ որոց ոչ էի խելամուտ
* Լո՛ւր լուր ինձ Տէր՝ զի և ես խոսե- 4
ցայց. հարցից զքեզ՝ և դու ուսո՛ զիս ։
* Լուր ականջաց լսէի զքէն յառա- 5
ջագոյն. բայց արդ՝ և ակն իմ հիւկ եռես
զքեզ ։ * Վասն որոյ խոտեցի զանձն՝ 6
և հալեցայ. և համարիմ զանձն իմ
հող և մոխիր ։ * Նա եղև յետ խօսելոյ 7
Տեառն զբանս զայսոսիկ ընդ Յոբայ. ասէ Տէր
ցԵղիփազ Թեմանացի ։ Մեղաւ դու. և եր-
կոքեան բարեկամք քո. զի ոչ խօսեցայք
առաջի իմ ճշմարիտ՝ և ոչ ինչ՝ իբրև
զծառայ իմ զՅոբ ։ * Այց արդ՝ առէք 8
զոչխարակս եօթեն. և խոյս եօթեն. և եր
թայք առ ծառայ իմ Յոբ. և արասջ
աղջախէզս վասն ձեր. և Յոբ ծառայ իմ
աղօթս առնիցէ վասն ձեր. զի թէ ոչ
նմա ակն առեալիցեր. և եթէ ոչ վասն
նորա էր. կորուսեալ էր իմ արդեօք
զձեզ. զի ոչ խօսեցայք ճշմարտութեամբ
զծառայէ իմմէ զՅոբայ ։ * Նա գնաց 9
Եղիփազ Թեմանացի. և բաղդատ սօքեցի.
և սոփար մինեցի. և արարին՝ որպէս հրա-
մայեաց նոցա Տէր. և եղոյծ զմեղս նոցա վասն
Յոբայ ։ * Նա Տէր աճեցոյց զՅոբ. և 10
յառնել նմա՝ աղօթս՝ իւր բարեկամացն
եթող զմեղս նոցա ։ և եառ Տէր կրկին՝ քան
որչափ ինչ էր յառաջագոյն Յոբայ՝ ի
յաճախութի ։ * Նա լուան նմա եղ- 11
բարք նր՝ և քոյր նորա՝ զնմա անյան,
որք անգին ընդ նա. և եկին առնա. և
ամենեքեան զյաջաղագոյն գիտեին
զնա. կերին՝ և արբին առնմա. և մխի
թարեցին զնա. և զարմացան՝ իվնաս
զոր եած՝ ի վր նր Տէր. և եառն նմա
իւրաքանչիւր մէն մի որոջ. և չորեք-
դրամեան մի ոսկի անգիր ։ * Նա Տէր
օրհնեաց զվերջինն Յոբայ քան զառա
ջինն. և էին խաշինք նր՝ ոչխարք բիւր.
և չորեքհարիւր ուղտք վեցհազարք ։ և ցրս
լուծք եզանց հազար ։ էշք մատակք հազար
արօտականք հազարք ։ * Նա ծնան 13
նմա ուստերք եօթեն. և դստերք երեք։
* Նա կոչեաց զառաջինն տիւ. և զեր 14
կրորդն կասիա. և զերրորդն մնղթ-
եղջիւր ։ * Նա ոչ գտան հասմանման 15
դստերացն Յոբայ աշխարհագոյնք՝ իներ
քոյ երկնից. և եառ նց ժառանգութիւն
ընդ եղբարս իւրեանց ։ * Նա եկեաց 16
յետ հարուածոցն ամս հարիւր և եօ-
թանասուն։ և տես զորդիս եկեաց եր
կերիւր քառասուն և ութն. և եռես
Յոբ զորդիս իւր՝ և զորդիս որդւոց
իւրոց ազգ յազգ մինչ զորրորդ. և վախճանե-
ցաւ Յոբ ծերացեալ և լցեալ աւուրբք ։
(և գրեալ է նմա յառնել ընդ որս Տէր
յարուցանէ ։ սա Թարգմանի յասորի
գրոց. բնակեր յերկրին օստացւոց.
՝իսահմանս եդոմացւոց և արաբացւոց։
յառաջ էր անուն նր Յոբաբ. և առեալ
կին արաբացի. ծնաւ որդի. որում
անուն էր Ենոմ։ և էր հայր նր զա-
րեհ. որդի որդւոյն եսաւայ ։ և մայր
նր բոսորացի ։ որում և նա եղև իշխան
աշխարհին. որպես զի լինիլ նմա հինգ
երորդ յաբրահամէ։ և այս են թագա-
որք. որք թագաւորեցին յեդոմ՝ առա
ջինն բաղակ բէօրայ. և անուն քաղա
քին նորա դէնաբայ ։ յետ բաղակայ
Յոբաբ՝ որ կոչեցաւ Յոբ ։ յետ նորա սա
ւղմ՝ որ էր զօրավար յերկրէն Թե-
մանացւոց։ յետ նր ադադ որդի բա-
րադայ՝ որ կոտորեաց զմադքամ՝ ի դաշ
տին մովաբայ. և անուն քաղաքին նր
գեթեմ։ և որք եկին առ նա բարե-
կամքն. եղիփազ յորդւոցն եսաւայ.
բաղակ բռնաւոր սօքեցւոց. սոփար աբ
քայ մինեցւոց ։)

Եւ էառ Սամուէլ զեղջիւրն իւղոյ, և օծ զԴաւիթ, և խաղաց հոգի Տն 'ի Դւթ: 1. Թագ. 16. 13.

Եւ Դաւիթ, և որդիքն Իսրայէլի խաղային առաջի տապանակին Տն: 2. Թագ. 6. 5.

ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ.

Սաղմոս Առաջներորդ:

ԵՐԱՆԵԱԼ 1
Է ԱՅՐ. ՈՐ
ոչ գնաց 'ի խոր-
հուրդս ամպարշ-
տաց. 'ի ճանապար-
հի մեղաւորաց ոչ
եկաց. և յաթոռս
ժանտից ոչ նըս-
Յեսու. տաւ: * Այլ յօրէնս Տն են կամք նր. 2
1. 8. յօրէնս նորա խորհեսցի նա 'ի տուէ և
Երեմ. 'ի գիշերի: * Եւ եղիցի նա որպէս ծառ. 3
17. 8. որ տնկեալ է 'ի գնացս ջուրց: Որ զպտ-
ուղ իւր 'ի ժամու տացէ. տերև նորա
ոչ թափեսցի. և զամ զորինչ և առնի-
ցէ, յաջողեսցի նմա: * Ոչ այսպէս են 4
ամպարիշտք՝ և ոչ այսպէս. այլ որ-
պէս հողմ զփոշի զի հոսէ յերեսաց
երկրի: * Վասն այսորիկ ոչ յարի- 5
ցեն ամպարիշտք 'ի դատաստանի. և ոչ
մեղաւորք 'ի խորհուրդս արդարոց:
6 * Զի գիտէ Տր զճանապարհս
արդարոց. ճանապարհք ամպարշտաց
կորիցեն:

Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց երկրորդն առա
ընդ մի համար էն: Բ:

1 Ընդէ՞ր խռովեցան հեթանոսք. և Գործ.
ժողովուրդք խորհեցան սնոտիս: 4. 25.
2 * Յանդիման եղեն թագաւորք երկրի.
և իշխանք ժողովեցան 'ի միասին՝ վասն
3 Տն և վն օծելոյ նր: * Խզեսցուք զկա- Փ.Է
պանս նց. և ընկեսցուք 'ի մէնջ զլուծ
4 նց: * Բնակեալն յերկինս ծիծաղես-
ցի զնոքօք. և Տր արհամարհեսցէ զնս:
5 * Յայնժամ խօսեսցի ընդ նոսա բար-
կութբ իւրով. և սրտմտութբ իւրով
6 խռովեցուսցէ զնս: * Ես կացի թա-
գաւոր 'ի նմանէ 'ի վերայ սիոնի լերին
սրբոյ նորա: 'ի պատմել զհրամանս Տն Գործ.
7 * Տէր ասաց ցիս՝ որդի իմ ես դու. և 13. 33.
8 ես այսօր ծնայ զքեզ: * Խնդրեա յի- Եբր.
նէն՝ և տաց քեզ զհեթանոսս 'ի ժա- 1. 5. և
ռանգութի. և իշխանութի քեզ զամ 5. 5.
ծագս

Հայս. Ծագս երկրի ։ * ‖ Հովուեսցես զնոսա 9
2.27. և գաւազանաւ երկաթեաւ. ոպէս զանօթ
19.15. բրտի փշրեսցես զնոսա ։ * Եւդ հասարո 10
որք, զայս ի միտ առէք. և խրատեսցի
ջուք ամենեքեան՝ որք դատէք զերկիր։
* Ծառայեցէք Տեառն երկիւղիւ. և ցընծա 11
ցայեք առաջի նորա դողութեամբ։ * Ընկալ 12
ջարուք զխրատ նորա. զի մի բարկանայցի
Տէր. և կորնչիցիք ի ճանապարհէն
արդարութեան։ * Ի ժամանակի յորժամ 13
բորբոքեսցի բարկութիւն նորա։ Երանի
ամենեցունց՝ որք յուսացեալք են ի նմա։

Ա։ Ի շաբ. 15.14. Սաղմոս Դաւթի ի ժամանակի զի փախուցանէր 1
զնա յերեսաց Աբիսողոմայ որդւոյ իւրոյ։
Գ։

ՏԵՐ զի բազում եղեն նեղիչք իմ. և 2
բազումք յարեան ի վերայ իմ։
* Բազումք ասեն զանձնէ իմմէ. թէ 3
չիք փրկութիւն նորա առ Ա՛ստուած իւր։
* Դու Տէր օգնական իմ ես. փառք 4
իմ, և բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ։
* Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի. 5
և լուաւ ինձ ի լերինն սրբոյ իւրմէ։
* Ես ննջեցի՝ և ի քուն եղէ. զարթեայ՝ 6
և Տէր ընդունայր իմ էր։ * Ոչ երկեայց 7
ես ի բիւրուց զօրաց նոցա՝ որք շուրջանակի պատեալ՝ պաշարեալ պահէին
զիս։ Յարի Տէր՝ և փրկեա զիս Ա՛ստուած իմ։
* Զի դու հարեր զամենեսեան՝ որք 8
ելին ընդիս թշնամութեամբ՝ ի տարապար
տուչ՝ զատամունս մեղաւորաց փշրեցեր։ * Տեառն 9
է փրկութիւն. ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն քո։

Ի նուագարան ընդ օրհնութիւնն. Սաղմոս 1
Դաւթի։ Գ։

ԵՐ կարդալ իմում լուաւ ինձ Ա՛ստուած 2
ըստ արդարութեան. ի նեղութեան
ինձ անդորր արարեր՝ ողորմեա ինձ.
և լուր աղօթից իմոց։ * Որդիք մարդ 3
կան՝ մինչև յերբ եք խստասիրտք. ընդ
ի՞նչ սիրէք զնանրութիւն. և խնդրէք զսո
ւտութիւն։ * Ծաներուք՝ զի սքանչելիս 4
արար Տէր սրբոյ իւրում. Տէր լսիցէ
ինձ ի կարդալ իմում առ նա։
* Յարկանայք՝ և մի մեղանչէք. ասա 5
ջիք ընդ սիրտս ձեր՝ յանկողինս ձեր
զղջացարուք։ * Ընծայեցէք պատա 6
րագ արդարութեան. և յուսացարուք ի Տէր։
Բազումք ասեն՝ թէ ով ցուցցէ մեզ
զբարութիւն Տեառն։ * Լուսաւորեցաւ առ մեզ 7
լոյս երեսաց քոց ։ Ետուր ուրախութիւն
սրտից մերոց ։ * Ի պտղոյ ցորենոյ՝ գի 8
նոյ՝ ձիթոյ՝ նոքօք լցուցեր զմեզ։
* Խաղաղութեամբ յայս և ի սոյն ննջեցից 9
և զարթեայց։ * Զի դու Տէր միայն առ 10
անձին յուսով քով բնակեցուցեր զմեզ։

Դ։

Ի նուագարան. վասն ժառանգաւորին։ 1
Սաղմոս Դաւթի ։ Ե։

ԲԱնեաց իմոց ունկն դիր Տէր. և ի միտ 2
առ զաղաղակ իմ ։ * Լուիր ի ձայն 3
աղօթից իմոց. Թագաւոր իմ և
Ա՛ստուած իմ։ * Զքեզ աղաչեմ Տէր. ընդ 4
առաւօտս լուիցես ձայնի իմում։
* Ընդ առաւօտս պատրաստ եղէց. 5
յանդիման լինիլ առ քեզ։ Ա՛ստուած դու
այն Ա՛ստուած ես՝ որ կամիս զանօրէնութիւն։
* և ոչ բնակիսցի առ քեզ չարք ։ անօ 6
րէնք մի բնակեսցին առաջի աչաց քոց։
* Ատեցեր զամենայն որք գործեն զա 7
նօրէնութիւն. կորուսանես զամենե
սեան՝ որք խօսին սուտ։ Ա՛այր արիւ
նահեղ՝ և զինեղաւոր՝ պիղծ առնէս
դու Տէր։ * այլ ես ըստ բազում ողոր 8
մութեան քում մտից ի տունդ քոյ և երկիր
պագից ի տաճար սուրբ քո երկիւղիւ
քո։ * Տէր առաջնորդեա ինձ յարդա 9
րութեան քում, վասն թշնամեաց իմոց. և
ուղիղ արա առաջի իմ զճանապարհս
քո։ * Ոչ ոչ գոյ ի բերանս նոցա ճշմար 10
տութիւն. և սիրտք նոցա նանրութիւն են։
* ‖ Ոչ գերեզման բաց է կոկորդ նոց. և ‖ Ա այլ. 11
լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն ։ 13.3.
դատեա զնոսա Ա՛ստուած՝ զի անկցին ի խոր Հռոմ.
հրդոց իւրեանց. ըստ բազումամբարշ 3.13.
տութեան նոց մերժեա զնոսա. զի դառ
նացուցին զքեզ։ * Ուրախ լինիցին ամե 12
նեքեան՝ որք յուսացեալք են ի քեզ.
յաւիտեան ցնծացցեն. և բնակեսցիս
դու ի նոսա։ Պարծեսցին ի քեզ սի
րելիք անուանդ քոյ ։ * Օրհնեսցես 13
դու զարդարն. Տէր՝ ոպէս զինու հաճու
թիւք քով պսակեցեր զմեզ։

Ի նուագարան. ընդ օրհնութիւնն վասն ուխտիւղ 1
դոցն ։ Սաղմոս Դաւթի։ Զ։

ՏԵՐ մի սրտմտութեամբ քով յանդիմա 2
ներ զիս. և մի բարկութեամբ քով խրա
տեր զիս։ * Ողորմեայ ինձ Տէր՝ զի հիւ 3
անդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռո
վեցան ոսկերք իմ։ * Ընդձն իմ յոյժ 4
խռովեցաւ. և դու Տէր մինչև յերբ։
* Դարձ Տէր. և փրկեա զանձն իմ. կե 5
ցո զիս Տէր ըստ ողորմութեան քումմ։
* Օի ոչ ոք է. որ ի մահու յիշէ զքեզ. 6
կամ ի դժոխս ո՞ք խոստովանի առնի ստե
քեզ։ * Վաստակեցայ ես ի հեծութեան 7
իմում. լուացի զամ գիշեր զմահիճս
իմ. և արտասուօք իմովք զանկողինս
իմ թաց։ * Խռովեցաւ ի սրտմտութիւն 8
ակն իմ. և մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն ‖ Ա այլ.
մտաց իմոց ։ * ‖ Ի բաց կացէք յիս ոչ 7.23. և
ամենեքեան. ոչ գործէք զանօրէնութիւն 25.41.
Թէ։ * Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ. Ա այլ.

լուաւ Տր աղօթից իմոց. և Տր զխնդ-
րուածս իմ ընկալաւ: * Ամաչեսցեն 11
և խռովեսցին յոյժ ամ թշնամիք իմ.
դարձցին յետս, և ամաչեսցեն յոյժ՝
վաղվաղակի. և խռովեսցին:

Սաղմոս Դաւթի. զոր ասաց Տն վասն բանիցն 1
Քուսեայ. որդւոյ Յեմինեայ: Է:

ՏՐ Ա՟Ծ իմ՝ ՚ի քեզ յուսացայ. փր- 2
կեա զիս յամ հալածչաց իմոց.
Դ՝ գուցէ և ապրեցո զիս: * Գուցէ եր- 3
բէք յափշտակիցէ որպ առիւծ զանձն
իմ. ոչք իցէ, որ փրկիցէ. և ոչ այն,
որ ապրեցուցանիցէ: * Տր Ա՟Ծ իմ. թէ 4
արարի զայս. և թէ իցեն անօրէնու-
թիւք ՚ի ձեռս իմ: * Թէ հատուցի եր- 5
բեք այնոցիկ. որք հատուցին ինձ չար.
անկեայց և ես ՚ի թշնամեաց իմոց ընդ-
ունայն: * Հալածեսցէ ապա թշնա- 6
մին զանձն իմ. հասցէ, և կոխեսցէ
յերկիր զկեանս իմ. և զփառս իմ ՚ի
հող բնակեցուսցէ: * Արի Տր բար- 7
կութ՟բ քով. և բարձր լեր ՚ի սպառել թշ
նամեաց իմոց: Զարթիր Տր Ա՟Ծ իմ
՚ի հրամանս քո. զոր պատուիրեցեր:
* և ժողովք ժողովրդոց շուրջ եղի- 8
ցին զքև: Վ՟ա այսորիկ ՚ի բարձունս
դարձ Տր: * և Տր դատէ զժողովուրդս 9
իւր: Դատ արա ինձ Տէր ըստ արդա-
րութե իմում. ըստ ամբծութե ի-
մում, որ է յիս: * Կատարեսցին չարիք 10
՚ի վ՟ր մեղաւորաց՝ և յաջողեսցես զա
Ա 1 Թագ. արդարոյ: ‖ Որ քննէ զսիրտս և զերի-
16. 7. կամունս Ա՟Ծ արդար իրաւ: * օգնու- 11
1. Մն. թի իմ յԱ՟Ծ. որ ապրեցուցանէ զայ-
28. 9. նոսիկ. որք ուղիղք են սրտիւք: * Ա՟Ծ 12
Երեմ. դատաւոր արդար՝ հզօր՝ և երկայնա-
11. 20: միտ. որ ոչ ածէ զբարկութի իւր զոր-
Լ 17. 10 հանապազ: * Ապա թէ ոչ դառնայք 13
Լ 20. 12 առ նա. զսուր իւր սրեալ է. և զաղեղն
իւր լարեալ: * և ՚ի նմին պատրաս- 14
տեալ է զանօթս մահու. և զնետս իւր
‖ Յոբ. այրեցելովք է գործեալ: * ‖ Ահա հաւա- 15
15. 35. սիկ երկնեաց զանօրէնութի. յղացաւ
Եսայ. զցաւս. և ծնաւ զանիրաւութիւն:
59. 4. * Գուբն՝ զոր փորեաց՝ և պեղեաց. ՚ի 16
նոյն անկցի ՚ի խորխորատ. զոր գոր-
ծեաց: * Դարձցին ցաւք ՚ի գլուխ նր. 17
՚ի վերայ գագաթան նորա անօրէնու-
թիւք իւր իջցեն: * Խոստովան եղէց 18
Տն ըստ արդարութե նորա. սաղմոս
ասացից անուան Տն բարձրելոյ:

՚Ի կատարած ՚ի վերայ հնձանացն սաղմոս 1
Դաւթի: Ը:

ՏՐ Տր մեր՝ զի սքանչելի է անուն քո 2
յամ երկրի: Համբարձաւ մեծ
վայելչութի քո՝ ՚ի վերոյ քան զերկինս:

3 * ՚ի բերանոյ մանկանց՝ տղայոց ստն-
դեայց հաստատեցեր զօրհնութիւն:
Վ՟ա թշնամեաց քոց Տր. զի եղծցի
4 թշնամին և հակառակորդն: * Տեսից
զերկինս զգործս մատանց քոց. զլու-
սին և զաստեղս՝ զորս դու հաստատե-
5 ցեր: * Ո՞վ է մարդ՝ զի յիշես դու զնա.
կամ որդի մարդոյ. թէ այց առնես
6 դու նմա: * ‖ Փոքր ինչ խոնարհ արա ‖ Եբր.
րեր զնա քան զհրեշտակս քո. փառօք 2. 7.
7 և պատուով պսակեցեր զնա: * և կա
ցուցեր զնա՝ ՚ի վերայ ձեռակերտաց
8 քոց: * ‖ Զամ ինչ հնազանդ արարեր ‖ Ծն.
՚ի ներքոյ ոտից նորա՝ զխաշն և զար- 1. 28.
9 ջառ՝ և զամ ինչ: * Այլ և զերեվայ- 1. Կր.
րի. զթռչունս երկնից. և զձկունս ծո- 15. 26.
վու. որք շրջին ընդ շաւիղս ծովու:
10 * Տէր Տէր մեր. զի սքանչելի է անուն
քո յամենայն երկրի:

1 ՚Ի կատարած. վասն գաղտնեացն որդւոյ.
Սաղմոս Դաւթի: Թ:

2 ԳՈՀԱՑԱՅՑ զքեն Տէր բոլորով սր-
տիւ իմով. պատմեցից զամ սքան
3 չելիս քո: * Ուրախ եղէց՝ և ցնծացայց
՚ի քեզ. սաղմոս ասացից անուան քում
4 բարձրեալ: * ՚Ի դառնալ յետս թշնա
մեաց իմոց տկարասցին. և կորիցեն
5 յերեսաց քոց: * Արարեր զդատաս-
տանս իմ. և զիրաւունս իմ. նստար
յաթոռ՝ դատաւոր արդարութե:
6 * Սաստեցեր ՚ի հեթանոսս՝ և կորեաւ
ամբարիշտն. զանուանս նոցա ջնջեցեր
7 յաւիտեանս յաւիտենից: * և թշնա
միոյն զէն պակասեցաւ մինչև իսպառ:
Զքաղաքս աւերեցեր. և կորեաւ յի-
շատակ նոցա աղաղակաւ: Ա՟Ծ կայ՝ և
8 մնայ յաւիտեան: * պատրաստ արար
9 զաթոռ իւր ՚ի դատաստանի: * Նաքն
դատէ զաշխարհս արդարութբ. և
10 զժողովուրդս իւր ուղղութբ: * Եղև
Տր ապաւէն տնանկի. օգնական ՚ի նե
11 ղութե, ՚ի դէպ ժամանակի: * Յու-
սասցին ՚ի քեզ ամենեքեան՝ որք գիտեն
զանուն քո. զի ոչ թողցես զայնոսիկ.
12 որք խնդրեն զքեզ Տր: * Սաղմոս ա-
սացէք Տն. որ բնակեալն է ՚ի սիոն.
պատմեցէք ՚ի հեթանոսս զգործս նորա:
13 * ՚Ի խնդրել զարիւն նց՝ յիշեաց. և
ոչ մոռացաւ զաղաղակս տնանկաց:
14 * Ողորմեա ինձ Տր՝ և տես զխոնար-
15 հութի իմ ՚ի թշնամեաց իմոց: * Ո,
բարձր արարեր զիս ՚ի դրանց մահու:
Որպ պատմեցից զամ օրհնութիս քո ՚ի
16 դրունս դստեր սիոնի: * ցնծացայց ՚ի
փրկութե քում: Ընկլան հեթանոսք
յապականութե իւրեանց՝ զոր արա-
րին. և որոգայթ՝ զոր թաքուցին. ա-

ցէ

ցէ զոտս ն̃ց։ *Ճանաչի Տէր առնել 17
զդատաստանս իւր. և՛ի գործս ձեռաց
իւրեանց կապեցին մեղաւորք։
*Դարձցին մեղաւորք անդրէն ՚ի դը 18
ժոխս. և ա̃մ հեթանոսք. որք մոռա_
ցան զԱ̃ծ։ *Զի ոչ իսպառ մոռանայ 19
Տր̃ զաղքատն. և համբերութի̃ տնան
կաց մի̃ կորիցէ իսպառ։ *Արի̃ Տր̃ և 20
մի̃ զօրասցի մարդ. դատեսցին հեթա
նոսք առաջի քո։ *Կարգեա̃ Տր̃ օրէնս_ 21
դիր ՚ի վերայ նոցա. ծանիցեն հեթա_
նոսք՝ թէ մարդիկ են։

Սաղմոս Ժ։ ըստ Եբրայեցւոցն։

Ընդէ՞ր Տէր՝ կայցես ՚ի հեռաստանէ. 1
անտես արարեր ՚ի դէպ նեղութե̃
ժամանակի։ *Յամբարտաւանել ա̃մ 2
պարշտին այրի աղքատն. արդելցին
՚ի խորհուրդս իւրեանց. զոր և խորհե
ցան։ *Զի գովի մեղաւորն ՚ի ցան_ 3
կութի̃ անձին իւրոյ. որ զրկէն. նա
գովի։ *Բարկացոյց մեղաւորն զԱ̃ծ. 4
ըստ բազում բարկութե̃ իւրում թէ
ոչ խնդրի։ *Ոչ է Ա̃ծ առաջի աչաց 5
ն̃ր. պղծեալ են ճանապարհք ն̃ր յա̃մ
ժամ. բարձեալ են իրաւունք յերեսաց
ն̃ր. ՚ի վերայ ա̃մ թշնամեաց իւրոց տի
րեսցէ։ *Ասաց ՚ի սրտի իւրում, թէ 6
ոչ սասանեցայց յազգէ յազգ առանց
‖Սաղմ. չարի։ *‖Անիծիւք, և դառնութե̃, և 7
13.3. նենգութե̃ լի է բերան նորա. ՚ի ներ_
Հռոմ. քոյ լեզուի նորա ցաւք և վաստակք։
3. 14. *Նստի դարանեալ ընդ մեծամեծս 8
՚ի գաղտնիս՝ սպանանել զանբիծն։
*Աչք նորա ՚ի տնանկս հային՝ վարա_ 9
նի ՚ի գաղտնիս. որպէս զառիւծ ՚ի մոր
ւոջ իւրում։ Դարանի յափշտակել
զաղքատն. յափշտակել զաղքատն՝ և
ձգել զնա։ *Յորոգայթ իւր խոնար_ 10
հեցուսցէ զնա. խոնարհեսցի՝ և անկցի
՚ի տիրելն իւրում ՚ի վերայ տնանկաց։
*Ասաց ՚ի սրտի իւրում թէ մոռացաւ 11
Ա̃ծ. դարձոյց զերեսս իւր՝ զի մի̃ տեսցէ
իսպառ։ *Արի̃ Տէր Ա̃ծ իմ. բարձր 12
եղիցի ձեռն քո. և մի̃ մոռանար զտը_
նանկս։ *Իսկ ընդէ՞ր բարկացոյց ամ 13
պարիշտն զԱ̃ծ. զի ասաց ՚ի սրտի
իւրում թէ ոչ քննի։ *Տեսանես դու 14
զնա ՚ի ցաւս. և ՚ի սրտմտութի̃ հայիս.
մատնել զնա ՚ի ձեռս քո. քեզ թողեալ
է աղքատն. և որբոյն դու ես օգնական։
*Խորտակեսցի բազուկ մեղաւորի՝ և 15
չարի. խնդրեսցին մեղք նորա՝ և մի̃
գտցի։ *Տր̃ թագաւոր յաւիտեանս 16
յաւիտենից. կորիցեն հեթանոսք յերկ
րէ նորա։ *Զցանկութի̃ տնանկաց 17
լուաւ Տր̃. ՚ի պատրաստութի̃ սրտից
նոցա հայեցաւ ունկն քո։ *Դատ առ 18

նել որբոյ և տնանկի. զի մի̃ ևս յաւել
ցի մարդ, ՚ի մեծաբանելն իւրում ՚ի
վերայ երեսաց երկրի։

1 ՚Ի կատարած. սաղմոս դաւթի։ Ժ։

2 ՚Ի Տր̃ յուսացայ. որպ̃ ասիցէք ցանձն
իմ. փոփոխեաց ՚ի լերինս որպ̃ ճնճ
3 ղուկ։ *Զի ահա մեղաւորք լարեցին
զաղեղունս իւրեանց. պատրաստ արա
րին զնետս ՚ի կապարճս՝ ձգել ընդ խաւ
ար այնոցիկ՝ որք ուղիղք են սրտիւք։
4 *Զի զոր դու շինեցեր՝ նոքա աւերե_
5 ցին. իսկ արդարն զի̃ արար։ *‖Տր̃ ՚ի ‖Ամբակ.
տաճար սուրբ իւրում. Տր̃ յերկինս 2.20.
յաթոռ իւրում։ Աչք ն̃ր ՚ի տնանկս
հային՝ արտևանունք ն̃ր քննեն զորդիս
6 մարդկան։ *Տր̃ քննէ զարդարն և
զամբարիշտն. որ սիրէ զմեղս, ատեայ
7 զանձն իւր։ *Տեղասցէ ՚ի վերայ մեղա
ւորաց՝ որոգայթ՝ հուր՝ և ծծումբ.
այս մրրիկ բաժին բաժակի նոցա։
8 *Արդար է Տր̃՝ և զարդարութի̃ սիրէ.
և զուղղութի̃ տեսանեն երեսք նորա

1 ՚Ի կատարած. ՚ի վերայ ութերորդայն։
Սաղմոս Դաւթի։ ԺԱ։

2 Ապրեցո՛ զիս Տր̃՝ զի նուաղեցաւ ար̃.
նուաղեցան ճշմարտութի̃ք յորդ
3 ւոց մարդկան։ *՚Ի նանիր խօսեցաւ
այր ընդ ընկերի իւրում։ շրթամբք
նենգաւորօք ՚ի սրտէ ՚ի սիրտ խօսեցաւ։
4 *Սատակէ Տր̃ զա̃մ շրթունս նենգա
5 ւորս. և զլեզու մեծաբանս։ *Որք
ասացին զլեզու մեր մեծ արասցուք.
շրթունք մեր առ մեզ են. և արդ՝ մեր
6 ո՞վ է Տր̃։ *Վ̃ն տառապանաց աղքա_
տին՝ և հեծութե̃ տնանկին. այժմ յա
րեայց, ասէ Տր̃. եդից զփրկութիւն
իմ. և համարձակեցայց ՚ի նոսա։
7 *‖Բանք Տն̃ են բանք ս̃բ՝ որպ̃ զարծաթ. ‖Առակ.
ընտրեալ և փորձեալ յերկրէ. սրբեալ 30.5.
և պարզեալ եօթնպատիկ ՚ի հողոյ։
8 *Դու Տր̃ պահեսցես զմեզ. և ապրե_
ցուսցես զմեզ յազգէ յայսմանէ մինչև
9 յաւիտեան։ *Շուրջանակի ամպա_
րիշտք շրջին. ըստ բարձրութե̃ քում
մեծս արասցես դու զորդիս մարդկան

1 ՚Ի կատարած, Սաղմոս Դաւթի։ ԺԲ։

Մինչև յերբ Տէր՝ մոռանաս զիս իս
պառ. մինչև յերբ դարձուցանես
2 զերեսս քո յինէն։ *Մինչև յերբ դնեմ
զխորհուրդս յանձն իմ. և ցաւք սրտի
3 իմոյ զաւուրս։ *Մինչև ցե՞րբ բարձ
4 րանայ թշնամին ՚ի վ̃ր իմ։ *Նայեա՛ց
և լո՛ւր ինձ Տէր Ա̃ծ իմ։ Լո՛յս տուր Տր̃
աչաց իմոց. զի մի̃ երբէք ննջեցից ՚ի
5 մահ։ *Մի̃ ասասցէ թշնամին. թէ

յալքեցի նմա , կամ նեղիչք իմ
ցնծասցեն , թէ ես սասանեցայց ։
6 * Եւ յոյսս ի քեզ Տէր յուսացայ ։
ցնծասցաւ սիրտ իմ ի փրկութենէ քումմէ.
օրհնեցից զՏէր՝ զբարերարդ իմ ։

Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի ։ ԺԹ։ 1

ԱՍաց անզգամն ի սրտի իւրում ։ թէ
ոչ գոյ Ա՛ծ։ Պականեցան և պղծե
ցան յանօրէնութենէ իւրեանց ։ և ոչ
ոք է՝ որ առնէ զբարի ։ * Տէր յերկնից 2
նայեցաւ յորդիս մարդկան. տե
սանել թէ իցէ ոք իմաստուն. որ խնդ
րիցէ զԱ՛ծ։ * Ամենեքեան խոտորեցան՝ 3
ի միասին անպիտանացան ։ Ոչ ոք է՝
որ առնէ զբարի. և ոչ ոք ի մինչև ի մի ։
‖ Գերեզման բացեալ կոկորդ նոցա. լե‖ ԱՂԷ ։
զուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն ։ 5։10։
Թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց նոցա. Յոան։
որոց բերանք անիծից և դառնութե 3։13։
լից են՝ երագք են ոտք նոցա հեղուլ ՎԱՂՂ։
զարիւն . բեկումն և թշուառութի 139։ 4։
ի ճանապարհս նոցա. և զճանապարհն ՎԱՂԷ։
խաղաղութե ոչ ծանեան. ոչ է երկիւղ 5։ 11։
Ա՛ի առաջի աչաց նոցա ։ * Ոչ ոչ ծա 4 Յոան։
նիցեն ամենեքեան. որք գործեն զա 3։16։
նօրէնութի ։ Ոյք ուտեն զժողովուրդ Եսայ։
իմ՝ ոպ կերակուր հացի ։ * և առ Տէր 5 59։7։
ոչ կարդացին։ Անդ երկիցեն զերկիւղ Հռով։
ուր ոչ իցէ երկիւղ ։ * զի Տէր է յազգս 6 1։16։
արդարոց ։ Հնարհուդք աղքատին
յամօթ արարին. զի Տէր է յոյս նորա ։
* Ով տացէ ի սիօնէ զփրկութի իսրայէլ։ 7
ի դարձուցանել Տ՚ն զգերութի ժո
ղովրդեան իւրոյ . ցնծասցի յակոբ՝ և
ուրախ եղիցի իսրայէլ ։

Սաղմոս Դաւթի ։ ԺԵ։ 1

ՏՈ՛ւր կացցէ ի խորանի քումմ.
կամ ով բնակեսցի ի լեառն
սուրբ քո ։ * Որ գնայ անբիծ՝ 2
գործէ զարդարութի ։ * խօսի ճշմարիտ 3
սութի ի սրտի իւրում ։ Որ ոչ նեն
դաւորեաց լեզուաւ իւրով. և չար ըն
կերի իւրում ոչ արար ։ Նախատինս
ի մերձաւորաց ոչ առնու ։ * արհամարհ 4
հեալ առաջի նո՛ր չարագործ ։ Զերկ
կիւղածս Տ՚ն փառաւորս առնէ՝ որ
երդնու ընկերի իւրում՝ և ոչ սուտ ։
* Զարծաթ իւր ի վարձու ոչ տայ . 5
և կաշառս ի վերայ իրաւանց ոչ առ
նու . որ զայս արասցէ . նա մի սասա
նեսցի յաւիտեան ։

Ա՚ղեչնոփերի Դաւթի ։ ԺԶ։ 1

ՊԱհեա զիս Ա՛ծ իմ. զի ես ի քեզ յու
սացայ ։ * ասացի Տ՚ն . Տէր իմ ես 2
դու . և բարիք իմ՝ չեն քեզ ինչ պիտոյ ։
3 * Սրբոց քոց՝ որք են յերկրի քումմ .
սքանչելի արարեր զամ իմ՝ ի
4 նոսա ։ * Յաճախեսցին հիւանդութիք
նո՛ց . յետ այսորիկ ոչա վաղվաղեսցին ։
Ոչ ժողովեցայց ի ժողովս նոցա յարե՛ւ
նէ . և ոչ յիշեցից զանուանս նոցա ի բեր
5 ընդ ։ Տէր բաժին ժառան
գութե իմոյ՝ և բաժակի իմոյ . դու
ես , որ անդրէն դարձուցանես զժա
6 ռանգութի իմ՝ յիս ։ * Ո՛ւխակք եղեն
ինձ ընդ ընտիրս . և ժառանգութիւն
7 իմ հաճոյ եղև ինձ ։ * Օրհնեցից զՏ՚ր՝
որ խնամատուն արար զիս . մինչ զի ի գի
շերի ևս խրատեցին զիս երիկամունք
8 իմ ։ * ‖ Յառաջագոյն տեսանէի զՏ՚ր ‖ Գոր.
առաջի իմ յամ ժամ. զի ե ընդ աջմէ 2.25.
9 իմմէ . զի մի սասանեցայց ։ * Ա՛ ես ա
սորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ. և ցնծա
ցաւ լեզու իմ, ևս և մարմին իմ բնա
10 կեսցի յոյսով ։ * ‖ Ո՛չ թողցես ‖ Գոր.
զանձն իմ՝ ի դժոխս . և ոչ տացես սր 2.31.
քոյ քումմ. տեսանել զապականութի ։ 13. 35.
Յուցցես ինձ զճանապարհս կենաց .
լցուսցես զիս ուրախութի երեսաց
քոց՝ ի քաղցրութի վայելչութե աջոյ
քոյ միշտ խոպոտ ։

Ա՚ղօթ Դաւթի ։ ԺՀ։ 1

ԼՍա՛ր Տ՚ր արդարութե . և նայեաց՝ ի
խնդրուածս իմ . ունկնդիր ալո
թից իմոց , զի ոչ շրթամբք նենգաւո
2 րօք ։ * Յերեսաց քոց իրաւունք ինձ
ելցեն . և աչք իմ տեսցեն զուղղութի ։
3 * Փորձեցեր զսիրտ իմ, և քննեցեր՝ ի
գիշերի . փորձեցեր զիս՝ և ոչ գտաւ
4 յիս անիրաւութի ։ * Ո՛ւի խօսեցայ բե
րան իմ զգործս որդւոց մարդկան . վն
դանից շրթանց քոց ես պահեցից զճա
5 նապարհս խիստս ։ * Հաստատեա զշաւ
իղս իմ՝ ի ճանապարհի քումմ . զի մի
6 գայլեսցին գնացք իմ ։ * Ես առ
քեզ Տ՚ր կարդացի՝ զի լսեր ինձ Ա՛ծ՝
խոնարհեցո՛ ականջն քո . և լսիր
7 բանից իմոց ։ * Սքանչելի արարեր զո
ղորմութի՛ւնս քո՝ ո՛ փրկես զյոյսոսիկ .
8 ոյք յուսացեալք են ի քեզ ։ * յայն
յանէ , ոյք հակառակ կան աջոյ քոյ ։
Պահեա զիս ոպ բիբ ականի. ընդ ՚ո
վանեաւ թևոց քոց ծածկեսցես զիս ։
9 * յերեսաց ամբարշտաց . ոյք տառա
պեցուցին զիս ։ Թշնամիք զանձն իմ
10 պաշարեցին ։ * և՝ ի ճարպս իւրեանց ար
գելին . և բերանքն՝ խօսեցան զամբար
11 տաւանութի ։ * Պերճեցին զիս . և
այժմ դարձեալ պատեցան զինև . ուշ
եդին խոնարհեցուցանել զիս յերկիր ։
12 * Նմանեցան ինձ որպէս առիւծ . զի
պատրաստի յորս . և որպէս կորիւն
առիւ-

առիւծու ․ զի նստի դարանեալ ։
*Արի Տր ժամանեա նոցա ․ և խա_ 13
փանեա զնս ․ և փրկեա զանձն իմ յան_
պարշտաց ․ 'ի սրոյ ։ * և 'ի ձեռանէ 14
թշնամւոյն ։ Տր կորո զնոսա յերկրէ ․
բաժանեա, և խափանեա զնս 'ի կեանս
իւրեանց ։ Դարանեօք քովք լցան որո_
վայնք նց ․ յագեցան կերակրովք ․ և թո
ղին զմնացուածս տղայոց իւրեանց ։
*Ես արդարութբ երևեցայց երեսաց 15
քոց ․ յագեցայց յերևել փառաց քոց ։

Ի կատարած ․ 'ի վերայ պատերազմօղ նահատա_ 1
կին՝ ծառային Տն Դաւթի ․ զոր խօսեցաւ ընդ
Տն զբանս օրհնութե՝ յաւուր յորում փր_
կեաց զնա Տր 'ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց,
և 'ի ձեռաց Սաւուղայ՝ և ասէ ։ ԺԷ ։

‖2 Թագ 22.2. Սիրեցից զքեզ՝ Տր՝ զօրութի իմ ․ ‖ Տր 2
հաստատիչ իմ՝ ապաւէն իմ՝ և
‖Եբր 2.13. փրկիչ իմ ։ *Այ օգնական իմ, ‖ և ես 3
յուսամ 'ի նա՝ ապաւէն իմ ․ եղջիւր
փրկութե իմոյ՝ ընդունօղ իմ է ։
* Օրհնելով կարդացից առ Տր ․ և 4
'ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց ։
*Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու ․ 5
և ուղխք անօրէնութե խռովեցուցին
զիս ։ * Վիշտք դժոխոց պաշարեցին 6
զիս ․ և ժամանեցին ինձ որոգայթք
մահու ։ * Ի նեղութեան իմում ես 7
առ Տր կարդացի՝ և առ Այ իմ աղա_
ղակեցի ։ Լուաւ ինձ 'ի տաճարէ սրբոյ
իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց ․ և աղա
ղակ իմ առաջի նր, մտցէ յականջս նր ։
*Խռովեցաւ և դողաց երկիր՝ և հի 8
մունք լերանց սասանեցան՝ և խռովե
ցան ․ զի բարկացաւ 'ի վերայ նց Այ ։
*Ել ծուխ 'ի բարկութե նր ․ և հուր 9
յերեսաց նորա բորբոքեցաւ ․ և փայլա
տակունք հատան 'ի նմանէ ։
*Խոնարհեցոյց զերկինս՝ և էջ ․ և մէգ 10
'ի ներքոյ ոտից նորա ։ *Ել 'ի քրովբէս՝ 11
և թռեաւ ․ ոլացաւ նա 'ի թևս հողմոց ։
*Եդ զխաւար 'ի ծածկոյթ իւր ․ և 12
շուրջ զնովաւ էն յարկք իւր ․ և խաւա_
րային ջուրք ․ մինչև յամպս օդոց ։
*Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա՝ 13
ամպք անցուցին զկարկուտ և զկայծա
կունս հուր ։ * Որոտաց Տր յերկնից ․ 14
և բարձրեալն ետ զձայն իւր 'ի կար_
կուտ՝ և 'ի կայծակունս հուր ։
* Առաքեաց զնետս իւր՝ և ցրուեաց 15
զնոսա ․ յաճախեաց զփայլատակունս
իւր՝ և խռովեցոյց զնոսա ։* Երև_ 16
ցան աղբիւրք ջուրց ․ և յայտնեցան
հիմունք աշխարհի ․ Ի սաստէ քում
մէ Տր ․ և 'ի շնչել հողմոյ բարկութե
քոյ ։ *Առաքեաց 'ի բարձանց՝ և ընկա 17
լաւ զիս ․ ընկալաւ զիս 'ի ջուրց բազ_

18 մաց ։ *Փրկեսցէ զիս Տր 'ի թշնամեաց ժրհեայ
իմոց հզօրաց՝ և յատելեաց իմոց ․ զի
19 հզօրք եղենքան զիս ։ * Ժամանեցին
ինձ յաւուրս չարչարանաց իմոց ․ եղև
20 Տր հզօրիչ իմ ։ * և եհան զիս յան_
դորր ․ փրկեաց զիս Տր ․ զի կամեցաւ
21 զիս ։ * Հատուսցէ ինձ Տր ըստ ար_
դարութե իմում ․ ըստ ամբծութեան
22 իմում հատուսցէ ինձ ։ * Ես պահե_ պահեցի
ցից զճանապարհս Տն ․ և ոչ անպարշտե ամբարշ_
23 ցայց յԱյ իմմէ ։ *Ամենայն իրաւունք տեցայ
նր ․ առաջի իմ են ․ զարդարութի իւր
24 ոչ 'ի բացէ արար յինէն ։ *Եղէց և ես եղէ
անբիծ ընդ նմա ․ և զգուշացայց յա_ զգուշա_
25 նօրէնութե իմմէ ։ * Հատուսցէ ինձ ցայ
Տր ըստ արդարութե իմում ․ ըստ սր_
բութե ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւ_
26 րոյ ։ * Ընդ սրբոյն սուրբ եղիցիս ․
ընդ առն ամբծի ամբիծ եղիցիս ։
27 * ընդ ընտրելոյն ընտրեալ եղիցիս ․
28 և ընդ թիւրոյն թիւրեսցիս ։ * Դու
զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես ․
և զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհե
29 ցուցանես ։ * Դու լուսաւոր առնես
զճրագ իմ Տր՝ Այ իմ՝ լոյս առնես ինձ լոյս արա
30 'ի խաւարի ։ * Քև փրկեցայց 'ի փոր_
ձութե ․ աստուծով իմով անցից ընդ
31 պարիսպ ։ *Այ իմ անբիծք են ճա_
նապարհք նր ․ ‖ և բանք Տն ընտրեալք ‖Առակ.
են ․ և ապաւէն ամենեցուն ․ որք յու_ 30.5.
32 սան 'ի նա ։ *Զի ով է Այ բաց
'ի Տէ ․ կամ ով է Այ ․ բաց յԱյ մեր
33 մէ ։ *Այ որ զգեցուցեր ինձ զզօրու_
թի ․ և եդեր յամբծութե զճանա_
34 պարհս իմ ։* ‖ Հաստատեցեր զոտս իմ ‖2 Թագ
ոպ եղջերուի ․ և 'ի վերայ բարձանց 22.34.
35 կացուցեր զիս ։ *Ուսուցեր զձեռս իմ
'ի պատերազմ ․ և արարեր զբազուկ
36 իմ ոպ զաղեղն հաստ ։ * և ետուր ինձ
զպաշտպանութի փրկութե քոյ ։ Աջ
քո ընկալաւ զիս՝ և խրատ քո կանգ_
նեաց զիս իսպառ ․ և խրատ քո ուսուս
37 ցէ զիս ։ * Ընդարձակեցեր զգնացս
իմ 'ի ստորև իմմէ ․ և ոչ տկարացան
38 շաւիղք իմ ։ *Հալածեցից զթշնամիսն
իմ, և հասից նոցա ․ և ոչ դարձայց 'ի
նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զնոսա ։
39 * Նեղեցից զնոսա ․ և մի կարասցեն
կեալ ․ և անկցին 'ի ներքոյ ոտից իմոց ։
40 * Զգեցուցեր ինձ զզօրութի 'ի պա_
տերազմի ․ և զյարուցեալսն 'ի վր իմ,
41 'ի ներքոյ իմ արարեր ։ * Զթշնամիսն
իմ հալածականս արարեր ․ և զատե_
42 լիսն իմ սատակեցեր ։ *Աղաղակեցին ․
և ոչոք էր՝ որ փրկէր զնոսա ․ կարդա_
ցին առ Տէր ․ և ոչ լուաւ նոցա ։
43 * Մանրեցից զնս որպէս փոշի առաջի
հողմոյ ․ և ոպ կաւ գռեհաց կոխեցից
զնոսա ։

զնոսա: * Փրկեսցէ զիս Տր 'ի հակա- 44
ռակութենէ ժողովրդոց. և կացուսցէ
զիս գլուխ հեթանոսաց: * Ժողո- 45
վուրդ՝ զոր ո՛չ գիտէի, ծառայեաց
ինձ. և 'ի լուր ականջաց լուաւ ինձ:
* Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք 46
օտարաց մաշեցան. և կաղացան 'ի շաւ-
ղաց իւրեանց: * Կենդանի է Տր՝ և օրհ- 47
նեալ է Ած. և բարձր եղիցի Ած փր-
կութեան իմոյ: * Ած է՝ որ խնդրէ զվրէժ 48
իմ. և հնազանդ առնէ զժողովուրդս
ընդ ինև: փրկիչ իմ 'ի թշնամեաց ի-
մոց բարկացողաց: * յայնցանէ՝ որք 49
յարուցեալք են 'ի վերայ իմ. բարձր
արարեր զիս՝ և յառնէ անիրաւէ փր-
‖2 Թագ. կեցեր զիս: * ‖ Վս այսորիկ խոստո- 50
22.50: վան եղէց քեզ 'ի հեթանոսս. և անու-
Հռովմ. ան քում սաղմոս ասացից: * Մեծ 51
15.9 արարեր զփրկութիւն թագաւորի նր.
առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա
դաւթի. և ընդ զաւակի նորա յազգէ
մինչև յազգ:

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի: ԺԸ: 1

ԵՐԿԻՆՔ ՊԱՏՄԵՆ 2
զփառս Այ. և զարարածս
ձեռաց նորա պատմէ հաս-
տատութիւն: * Օր աւուր 3
բղխէ զբան. և գիշեր գի-
շերոյ ցուցանէ զգիտութիւն: * Ոչ են 4
բանք՝ և ո՛չ են խօսք՝ որոց ոչ լսին ձայնք
‖ Հռովմ. նոցա: * ‖ Ընդ ամ երկիր ել բարբառ 5
10. 18. նց. և մինչև 'ի ծագս աշխարհի են խօսք
Ղուկ. նոցա: * Յարևու եհար զխորան իւր. 6
24. 46. և ինքն որպէս փեսայ՝ զի ելանէ յառագաս-
տէ իւրմէ. և ցնծայ նա որպէս սկայ յըն-
թանալ 'ի ճանապարհս իւր: * 'Ի ծա- 7
գաց երկնից են ելք նր. հանգիստ նր
մինչև 'ի ծագս նորուն. և ոչ ոք իցէ. որ
թաքիցէ 'ի տապոյ նորա: * Օրէնք Տն 8
անբիծք են՝ և դարձուցանեն զհոգիս.
վկայութիւն Տն հաւատարիմ է. և իմաս-
տուն առնէ զտղայս: * Արդարութիւնք 9
Տեառն ուղիղք են, և ուրախ առնեն
զսիրտս. պատուիրանք Տն լոյսք են՝ և
լոյս տան աչաց. երկիւղ Տն սուրբ է.
և մնայ յաւիտեան: * Դատաստանք Տն 10
ճշմարիտ է. և արդար է 'ի նոյն:
* Ցանկալի է նա քան զոսկի՝ և քան զա 11
կանս պատուականս բազում. քաղցր
է նա քան զմեղու խորիսխ: * Քանզի՝ 12
ծառայ քո պահեսցէ զայս. 'ի պահել
նր հատուցումն բազում: * Ոյ յան- 13
ցանս իւր ո՞վ կարէ առնուլ 'ի միտ.
'ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա զիս Տր:

14 * և յօտարէն պահեա զծառայս քո.
Ապա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ. յայնժամ՝
անբիծ եղէց՝ և սուրբ եղէց 'ի մեղաց
15 մեծաց: * Եղիցին քեզ հաճոյք բանք
բերանոյ իմոյ. խորհուրդք սրտի իմոյ
առաջի քո յամենայն ժամ. Տէր օգնա
կան իմ, և փրկիչ իմ:

1 Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի: ԺԹ:

2 Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր անձկութեան
օգնական եղիցի քեզ անուն Այ
3 յակոբայ: * Առաքեսցէ քեզ Տէր զօգ-
նութիւն 'ի սրբութենէ իւրմէ. և 'ի սիոնէ
4 ընկալցի զքեզ: * * Յիշեսցէ Տր զամ
պատարագս քո. և զողջակէզս քո ընդու-
5 նելի արասցէ: * Տացէ քեզ Տր ըստ
սրտի քում. զամ խորհուրդս քո նա կա-
6 տարեսցէ: * Ցնծասցուք մեք 'ի փր-
կութեան քում. յանուն Այ մերոյ մեք
7 մեծք եղիցուք: * Լցուսցէ Տր զամ
խնդրուածս քո. այժմ ծանեայ. զի
կեցոյց Տր զօծեալ իւր. Լուաւ նմա
յերկնից 'ի սրբութենէ իւրմէ՝ 'ի զօրու-
8 թիւն փրկութեան աջոյ իւրոյ: * Սոքա
կառօք՝ և սոքա երիվարօք՝ այլ մեք զա
նուն Տն Այ մերոյ կարդասցուք:
9 * Սոքա խափանեցան՝ և անկան. մեք
10 յարեաք՝ և ուղիղք եղեաք: * Տր կեցո
զթագաւորն՝ և լուր մեզ. յաւուր յո-
րում կարդասցուք առ քեզ:

1 Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի: Ի:

2 ՏՐ 'ի զօրութեան քում՝ ուրախ եղիցի
թագաւորն. 'ի փրկութեան քում
3 ցնծասցէ յոյժ: * Զցանկութիւն սրտի
նր ետուր նմա. և զկամս շրթանց նր ո՛չ
4 արգելեր 'ի նմանէ: * Ժաման արա-
րեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քո.
և եդեր 'ի գլուխ նորա պսակ 'ի քարէ
5 պատուականէ: * Կեանս խնդրեաց 'ի
քէն. և ետուր նմա ընդ երկայն աւ-
ուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից:
6 * Մեծ են փառք նորա 'ի փրկութեան
քում. զփառս և զմեծ վայելչութիւն
7 դիցես 'ի վերայ նորա: * Տացես զնա
յօրհնութիւն յաւիտեանս յաւիտենից.
և ուրախ արասցես զնա յուրախութեան
8 երեսաց քոց: * Թագաւոր յուսացաւ
'ի Տր՝ յողորմութենէ բարձրելոյն նա մի
9 սասանեսցի: * Գտցի ձեռն քո 'ի վս
թշնամեաց քոց. և աջ քո գտցէ զամ
10 ատելիս քո: * Դիցես զնոսա որպէս
հնոց հրոյ. 'ի ժամանակի երեսաց
քոց: Տր բարկութեամբ իւրով խռո-
վեցուսցէ զնոսա. և հուր կերիցէ
11 զնոսա: * Զպտուղ նոցա յերկրէ կորու-
ցէ. և զաւակ նոցա յորդւոց մարդ-
12 կան: * Խորհեցան 'ի քէն չարութիւն.
և

և խորհեցան զխորհուրդ․ զոր ոչ կա
րասցեն հաստատել ։ * Արասցես զնոսա 13
հալածեալս․ 'ի մնացորդս քո պատ
րաստեսցես զերեսս նոցա ։ * Բարձր 14
լեր Տր 'ի զօրութեան քում․ օրհնեսցուք,
և սաղմոս ասասցուք զօրութեանց քոց ։

'Ի կատարած․ վասն առաւօտուն օգնականութեան ։ 1

Սաղմոս Դաւթի ։ ԻԱ ։

Մատ. 27. 46. Մարկ. 15.34. ԱԾ ԱԾ իմ, նայեաց առ իս․ ընդէ՞ր 2
թողեր զիս․ հեռի եղէ 'ի փրկու
թենէ իմմէ վն բանից յանցանաց իմոց ։
*ԱԾ իմ, 'ի տուէ կարդացի առ քեզ՝ 3
և ինձ ոչ լուար․ 'ի գիշերի, և ինձ
ոչ անսացեր ։ * Դու 'ի սուրբս բնա 4
կեալ ես․ գովեալդ Իսրայէլի ։ *'Ի քեզ 5
յուսացան հարքն մեր ։ յուսացան 'ի
քեզ․ և փրկեցեր զնս ։ * Առ քեզ ա 6
ղաղակեցին, և կեցին․ 'ի քեզ յուսա
ցան, և ոչ ամաչեցին ։ * Այլ ես որդն 7
եմ․ և ոչ եմ մարդ․ նախատինք մարդ
կան՝ և արհամարհանք ժողովրդոց ։
Մատ. 27.39. Մարկ. 15.29. *Ամենեքեան որք տեսանէին զիս՝ ար 8
համարհէին զինև․ խօսէին շրթամբք՝
և շարժէին զգլուխս իւրեանց ։
* Յուսացաւ 'ի Տր՝ և փրկեսցէ զնա․ 9
Մատ. 27.43. կեցուսցէ զնա՝ զի կամի զնա ։ * Դու 10
ես՝ որ հաներ զիս յարգանդէ յոյս իմ՝ 'ի
ստեանց մօր իմոյ ։ *'Ի քեզ անկայ ես 11
յարգանդէ․ յորովայնէ մօր իմոյ դու
ես ԱԾ իմ ։ * Մի 'ի բացեայ առներ յի 12
նէն՝ զի նեղութիւնք մերձեալ են․ և ոչ
ոք է՝ որ օգնէ ինձ ։ * Շուրջ եղեն 13
զինև զուարակք բազումք․ և ցուլք
գէրք պաշարեցին զիս ։ * Բացին 'ի վր 14
իմ զբերանս իւրեանց որպէս առիւծ․
զի մռնչէ՝ և յափշտակէ ։ * Իբրև զջուր 15
հեղայ՝ և ցրուեցան ամենայն ոսկերք
իմ․ և եղև սիրտ իմ իբրև մոմ հալեալ
'ի մէջ որովայնի իմոյ ։ * Չորացաւ 16
որպէս խեցի զօրութիւն իմ, լեզու իմ
'ի քիմս իմ կցեցաւ․ և 'ի հող մահու
իջուցին զիս ։ * Շուրջ եղեն զինև 17
շունք բազումք․ և ժողովք չարաց պա
շարեցին զիս ։ Ծակեցին զձեռս իմ, և
զոտս իմ ։ * և թուեցին զամենայն 18
ոսկերս իմ․ նոքա հայեցան, և տեսին
Մատ. 27.35. Յովհ. 19. 23. 24. զիս ։ * Բաժանեցին զհանդերձս իմ 19
'ի մէջ իւրեանց․ և 'ի վր պատմուճանի իմոյ
վիճակս արկանէին ։ * Դու Տր մի հե 20
ռի առներ զօգնութիւն քո յինէն․ և Տր
յօգնել ինձ նայեաց ։ * Փրկեա 'ի սրոյ 21
զանձն իմ․ և 'ի ձեռաց շանց՝ զմիամօ
րութիւն իմ ։ * Փրկեա զիս 'ի բերանոյ 22
առիւծու, յեղջերէ միեղջերուի զխո
Եբրայ. 2.12. նարհութիւն իմ ։ * Պատմեցից զանուն քո 23
եղբարց իմոց․ 'ի մէջ եկեղեցւոյ օրհ
նեցից զքեզ ։ * Երկիւղածք Տեառն 24

օրհնեսցեն զնա․ ամենայն զաւակքն օրհնեցէ՛ք
յակոբեան փառաւոր արասցեն զնա ։ զնա․
25 * Երկիցէ 'ի նմանէ ամ զաւակն Իէ՝
զի ոչ արհամարհեաց, և ոչ անար
գեաց զաղօթս աղքատի․ և ոչ դար
ձոյց զերեսս իւր յինէն․ այլ 'ի կար
26 դալ իմում առ նա լուաւ ինձ ։ *'Ի
քէն է գովութիւն իմ․ յեկեղեցիս մեծս
օրհնեցից զքեզ ։ Ուխտս իմ կա
տարեցից առաջի ամենայն երկիւղա
27 ծաց նորա ։ *Կերիցեն տնանկք, և յա
գեսցին․ օրհնեսցեն զՏէր՝ որք խնդ
րեն զնա ։ Կեցցեն սիրտք նոցա յաւի
28 տեանս յաւիտենից ։ * Յիշեսցեն, և
դարձցին առ Տէր՝ ամ ծագք երկրի ։
Երկիրպագցեն նմա ամ տոհմք ա
29 զանց ։ * զի Տն է արքայութիւն․ և նա
տիրէ 'ի վերայ ամենայն հեթանոսաց ։
30 *Կերին, և երկիր պագին նմա ամե
նայն պարարտք երկրի․ առաջի նորա
անկցին ամենեքեան՝ որք իջանեն 'ի
31 հող ։ *Անձն իմ նովաւ կեայ․ և զաւակ
32 իմ ծառայեսցէ նմա ։ *Պատմեսցի Տն
ազգ՝ որ գալոց իցէ․ պատմեսցեն զար
դարութիւն նորա ժողովրդեան․ որ
ծնանելոցն է՝ զոր արար Տէր ։

1 Սաղմոս Դաւթի ։ ԻԲ ։

ՏԷՐ հովուեսցէ զիս․ և ինձ ինչ ոչ Եսայ. 40. 11.
2 պակասեսցի ։ * 'Ի վայրի դալար
հօտ անդ բնակեցոյց զիս․ և առ ջուրս Երեմ. 23.4.
3 հանգստեան սնոյց զիս ։ * Դարձոյց
զանձն իմ առ իս․ առաջնորդեաց ինձ Եզեկ. 34. 11.
'ի ճանապարհս արդարութեան վասն ա 23.
4 նուան իւրոյ ։ * Եթէպէտ և գնացից ես
'ի մէջ ստուերաց մահու․ ոչ երկեայց 1. Պետ.
'ի չարէ․ զի դու Տր ընդ իս ես ։ Ցուպ 2.25. և
քո և գաւազան․ նոքա մխիթարեսցեն 5. 3.
5 զիս ։ * Պատրաստ արարեր առաջի իմ
զսեղան․ ակնյանդիման նեղչաց իմոց․
Օծեր իւղով զգլուխ իմ․ բաժակ քո
որպէս անապակ արբեցոյց զիս ։
6 * Ողորմութիւն քո Տր զհետ իմ եկեսցէ
զամ աւուրս կենաց իմոց․ բնակել ինձ
'ի տան Տն ընդ երկայն աւուրս ։

1 Սաղմոս միաշաբաթուոյ Դաւթի ։ ԻԳ ։

ՏԵԱՌՆ է երկիր լրիւ իւրով․ աշխարհ և Ելից.
2 ամ բնակիչք նր ։ * Նա ինքն 'ի վր 19.5.
ծովու հիմունս եարկ նմա․ 'ի վր գե 1. Կորն.
3 տոց պատրաստեաց զնա ։ * Ո՞վ ելցէ 'ի 10. 26.
լեառն Տն․ կամ ով կացցէ 'ի տեղւոջ Սաղմ.
4 սրբութեան նր ։ * Որ սուրբ է ձեռօք՝ և ան 49.12.
բիծ սրտիւ․ որ ոչ էառ զնանրութիւն
յանձն իւր՝ և ոչ երդուաւ նենգութեամբ
5 ընկերի իւրում ։ * Սա առցէ զօրհնու
թիւն 'ի Տէ․ ողորմութիւն յԱյ փրկչէ
6 իւրմէ ։ * Այս ազգ է՝ որ խնդրէ զՏր․

խնդրել տեսանել զերեսս Ա.Յակոբայ։
7 *Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր
ի վեր. համբարձցին դրունք յաւիտե
նից՝ և մտցէ Թագաւոր փառաց։
8 *Ո՞վ է սա Թագաւոր փառաց. Տէր հզօր
զօրութեամբ իւրով. Տէր հզօր ի պատերազ
մի։ 9 *Համբարձէք իշխանք զդրունս
ձեր ի վեր. համբարձցին դրունք յաւի
տենից՝ և մտցէ Թագաւոր փառաց։
10 *Ո՞վ է սա Թագաւոր փառաց. Տէր զօ
րութեանց սա ինքն է Թագաւոր փառաց։

1 Սաղմոս Դաւթի։ ԻԴ։

Առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ։
2 *Ա.Ած իմ՝ ի քեզ յուսացայ. մի ա
մաչեցից։ 3 * և մի ծիծաղեսցեն զինեա
Թշնամիք իմ։ Ա.ևհանեքեան՝ ոչ հա՛մ
բերեն քեզ՝ մի ամաչեսցեն. * այլ ա
4 մաչեսցեն անօրէնք յունայնութեամբ իւր
եանց։ Ճանապարհս քո Տէր ցո՛ց
ցէ ինձ. և շաւիղս քո ուսո՛ ինձ։
5 *Առաջնորդեա՛ ինձ ի ճշմարտութեա
քումն. և ուսո՛ զիս. զի դու ես Ա.Ած փըր
կիչ իմ. և ես քեզ համբերեմ զօրհնա
պաղ։ 6 *Յիշեա՛ Տէր զգթութիւնս քո. և
զողորմութիւնս քո՝ որք են յաւիտենից։
7 *Ամեղս մանկութեա՛ իմոյ՝ և զանգի
տութիւնե իմոյ մի՛ յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս
Տէր ըստ ողորմութեա քումն. վասն քաղ
ցրութեա քոյ Տէր։ 8 *զի քաղցր և ու
ղիղ ես։ Ա.ւանայսորիկ օրէնագի՛տ առ
նիցէ զմեղաւորս ի ճանապարհի։
9 *Առաջնորդեսցէ հեզսդ ի դատաստա
նի. ուսուցանիցէ հեզոց զճանապարհս
քո։ 10 *Ա.մ ճանապարհք Տեա՛ ողորմու
թիւն և ճշմարտութիւն են այսոցիկ՝ որք
խնդրեն զուխտ և զվկայութիւն նորա։
11 *Վասն անո՛ւան քոյ Տէր քաւեա՛ զմեղս
իմ. զի բազումք եղեն։ 12 *ո՛վ է մարդ
որ երկնչի ի Տէ՛ր. օրէնագի՛տ առնիցէ
զնա ի ճանապարհի՛ յոր հաճեսցի։
13 *Ա.նձն նո՛ր ի բարութեա՛ հանգիցէ. և
զաւակ նո՛ր ժառանգեսցէ զերկիր։
14 *Օրութեա՛ն է Տէր երկիւղածաց իւրոց.
և զկտակարանն իւր ուսուցանէ նոցա։
15 *Ա.չք իմ յա՛մ ժամ առ Տէր են. և նա
հանէ յորոգայթէ զոտս իմ։
16 *Նայեա՛ առ իս՝ և ողորմեա՛ ինձ. զի
միա՛նդ՝ և աղքատ եմ ես։
17 *Նեղութիւնք սրտի իմոյ բազումք եղեն
յոյժ. և ի վշտաց իմոց հա՛ն զիս։
18 *Տե՛ս զխոնարհութի՛ւն իմ՝ և զվաս
տակ իմ. և թո՛ղ ինձ զա՛մ զմեղս իմ։
19 *Տե՛ս զթշնամիս իմ, զի բազում եղեն
ատելութի՛ւն զոր ինամիր ատեցին զիս։
20 *Պահե՛ա զանձն իմ, և փրկեա՛ զիս. և
մի՛ յամաթ եղէց՝ զի յուսացայ՝ ի քեզ։
21 *Ա.մբիծք՝ և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ.
22 և ես քեզ համբերի։ *փրկեա՛ Ա.Ած
զիեզ յա՛մ նեղութեանց նո՛ր։

1 Սաղմոս Դաւթի։ ԻԵ։

Դա՛տ արա ինձ Տէր՝ զի ես յամբծու
թեա իմում գնացի. ի Տէր յուսա
2 յայ. զի մի՛ եղէց հիւանդ։ *փորձեա՛
զիս Տէր՝ և քննեա՛ զիս. փորձեա զե
րիկամունս իմ և զսիրտ իմ։
3 *Ողորմութի՛ւն քո առաջի աչաց իմոց.
և հաճոյ եղէց ձշմարտութեա քումն։
4 *Ո՛չ նստայ ես յաթոռս նանրաց. և
5 ընդ անօրէնս ես ո՛չ մտից։ *Ա.տեցի
ես զժողովս չարաց. և ընդ ամպա
6 րիշս ես ո՛չ նստայց։ *Լո՛ացից սր
բութեա՛ զձեռս իմ. և շուրջ եղէց զսե
7 ղանդ քոյ Տէր։ *Լսել ինձ զձայն սրհ
նութե՛ քոյ. պատմել զա՛մ սքանչելիս
8 քո։ *Տէր սիրեցի զվայելչութեա՛ տան
քոյ և զտեղի յարկի փառաց քոց։
9 *Մի՛ կորուսաներ ընդ ամպարիշտս
զանձն իմ. և մի՛ ընդ արս արիւնահեղս
10 զկեանս իմ։ *Որոց ձեռք յանօրէ
նութե՛ են. և աջ նո՛ց լի՛ կաշառօք։
11 *Ա.յս յամբծութե՛ իմում գնացի.
փրկեա՛ զիս Տէ՛ր և ողորմեա՛ ինձ։
12 *Ո՛տն իմ կացոյ յուղղութե՛. յեկե
ղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

1 Սաղմոս Դաւթի դնդվա ծածեալ էր։
Ի.Օ։

Տէ՛ր լոյս իմ. և կեանք իմ. եա՛ յումմէ
երկեայց. Տէր ապաւէն կենաց
2 իմոց՝ եա՛ յումմէ դողայցայց։ *Ի մեր
ձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմինս
իմ. նեղիչք իմ, և թշնամիք իմ. նոքա
3 տկարացան, և անկան։ *Ո՛վ պատ
րաստիցի՝ ի վերայ իմ պատերազմ, ո՛չ
երկիցի սիրտ իմ. Թէ յարիցէ՝ ի վի՛ր
իմ ձակատամարտ՝ սակայն և յայսմիկ
4 ի՛քեզ Տէր յուսացայց։ *Օ՛մի խնդրեցի
՝ի Տէ՛ր և զսոյն ազաչեմ. զնակիլ ինձ
՝ի տան Տէ՛ր զա՛մ աւուրս կենաց իմոց։
Տեսանել ինձ զվայելչութի՛ն Տէ՛ր և հրա
մանն տալ՝ ի տաճարի նորա։
5 *Օ՛ծածկեաց զիս՝ ի խորանի իւրում
յաւուր չարի. ընդ յարկաւ սրբոյ
զիս՝ ի ծածկոյթ խորանի իւրոյ։
6 *Ի վի՛մի բարձր արարեր զիս։ և
այժմ բարձր արար զգլուխ իմ՝ ի վերայ
թշնամեաց իմոց։ Շուրջ եղէց՝ մատու
ցից՝ ի խորանի նորա պատարագս օրհ
նութե՛. օրհնեցից՝ և սաղմոս ասացից
7 Տե՛ր։ *Լո՛ւր Տէր ձայնի իմում. զի կար
դացի առ քեզ. ողորմեա՛ ինձ և լո՛ւր
8 ինձ։ *զի քեզ ասաց սիրտ իմ. և խնդ
րեցին երեսք իմ, զերեսս քո Տէր խնդ
9 րեցից։ *Մի՛ դարձուցաներ զերեսս
քո

քո յինկն. և մի խոտորիր բարկութիւն
'ի ծառայէ քումմէ ։ Օգնական իմ
լեր Տէր՝ մի անարգեր զիս. և մի թո-
ղուր զիս՝ Ա.ծ փրկիչ իմ։ * Հայր իմ 10
և մայր իմ թողին զիս. և Տէր ընկա-
լաւ զիս։ * Օրէնագէտ արա զիս Տէր՝ի 11
ճանապարհի քում. առաջնորդեա ինձ
'ի շաւիղս քո ուղիղս։ * Ա՛ ե թէ-չնաւեաց 12
իմոց։ մի մատներ զիս 'ի ձեռս նեղչաց
իմոց։ Յարեան 'ի վէր իմ վկայք մե-
ղաց. և սուտկին ինձ յանօրէնութիւն իւր
եանց։ * Հաւատացի տեսանել զբա- 13
րութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց։
* Համբեր Տեառն և քաջալերեաց՝ զօրա- 14
ցի սիրտ քո՝ և համբեր Տեառն։

Սաղմոս Դաւթի։ Ի Լ։ 1

Ա ռ քեզ Տէր կարդացի՝ Ա.ծ իմ, մի
լռեր յինկն. մի երբեք լռիցես
յինկն. նմանիսկիմ այնոցիկ՝ ոյք իջա-
նեն 'ի գուբ։ * Լ սւր Տէր ձայնի խնդ- 2
րուածոց իմոց յաղաչել ինձ առ քեզ.
'ի համբառնալ ձեռաց իմոց 'ի տաճար
սրբ քո։ * Մի համարիր ընդ ամպա- 3
րիչս զանձն իմ. և մի ընդ այնոսիկ՝
ոյք գործեն զանօրէնութի՛ կորուսա-
ներ զիս ։ Ոյք խօսին զխաղաղութի՛
ընդ ընկերս իւրեանց. և չարութի՛ է
'ի սիրտս նոցա։ * Տո՛ւր նոյ ըստ գործոց 4
նոցա. ըստ անօրէնութե՛ գնացից նոյ
հատո՛ նոցա։ Ըստ գործոց ձեռաց նո՛յ
հատո՛ նո՛յ. զհատուցումն նոցա նոցին։
* Ո՛չ իմացան նոքա զգործս Տե՛ն. և ո՛չ 5
'ի գործս ձեռաց նորա Հայեցան. կոր
ծուսցես զնո՛ և այլ մի չինեսցին։
* Օրհնեալ է Տէր՝ զի լուաւ ձայնի 6
աղօթից իմոց։ * Տէր օգնական իմ, և 7
պաշտպան իմ։ 'Ի նա յուսացաւ սիրտ
իմ. օգնեցաւ՝ և զծաղկացաւ մար-
մին իմ. և ես կամօք իմովք խոստո-
վան եղէց նմա։ * Տէր զօրութի՛ ժողո- 8
վրդեան իւրոյ. ապաւէն փրկութե՛
օծելոյ իւրոյ։ * Փրկեա զժողովուրդ 9
քո՝ և օրհնեա զժառանգութիւն քո.
հովուեա և բարձրացո՛ զնոսա մինչև
յաւիտեան։

Սաղմոս Դաւթի։ Ի Ա։ 1

Ա տուցէք Տե՛ն որդիք Ա.ի. մատու-
ցէք Տե՛ն զորդիս խոյոց։ * Մատու- 2
ցէք Տե՛ն զփառս և զպատի՛ւ. մատուցէք
Տե՛ն զփառս անուան նորա. և երկիր
պագէք Տե՛ն 'ի սրահ սրբութե՛ նորա։
* Ձայն Տե՛ն 'ի վերայ ջուրց՝ և Ա.ծ փա- 3
ռաց օրոտաց. և Տէր ինքն 'ի վէր ջուրց
բազմաց։ * Ձայն Տե՛ն զօրութի՛. ձայն 4
Տե՛ն մեծ վայելչութե՛։ * Ձայն Տե՛ն փշրե 5
զմայրս. և մանրեա Տէր զմայրս Լիբանա

6 նու։ * Մանրեսցէ զնո՛ ոպ զմատաղա-
տունկն Լիբանանու. որ սիրելինէ ոպ
7 որդիս միեղջերուի։ * Ձայն Տե՛ն հատա
8 նէ զբոց հրոյ։ * Ձայն Տե՛ն շարժէ զա-
նապատն. և խռովեցուցանէ Տէր զա-
9 նապատն կադէս։ * Ձայն Տե՛ն հատա
ուէ զեղջերուս. և յայտնի առնէ զան-
տառս։ Ի տաճարի նորա ամենեքեան
10 ասացեն փառս նմա։ * Տէր զ ջրհե-
ղեղս նստուցանէ, և յաճուցանէ. թա
11 գաւորեսցէ Տէր յաւիտեան։ * Տէր
զզօրութի՛ ժողովրդեան իւրոյ տացէ.
Տէր օրհնեսցէ զժողովուրդս իւր 'ի
խաղաղութեան։

1 Սաղմոս օրհնութե՛ հաճախապէս պատճառին
Դաւթի։ Ի Բ։

2 Բ արձր առնեմ՝ զքեզ Տէր՝ զի ընկա-
լար զիս. և ո՛չ ուրախ արարեր զթշ
3 նամիս իմ յիս։ * Տէր Ա.ծ իմ կարդա-
4 ցի առ քեզ՝ և բժշկեցեր զիս։ * Տէր հա
ներ 'ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր
զիս յայնցանէ՝ ոյք իջանեն 'ի գուբ։
5 * Սաղմոս ասացէք Տե՛ն ո՛ք նո՛ւիրեալք
վան եղերութ յիշատակի սրբութե՛ նո՛ւ։
6 * Ցրտմտութե՛ է 'ի բարկութե՛ նո՛ւ. և
կեանք են 'ի կամս նո՛ւ։ Ընդ երեկոյս
հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի
7 ուրախութե՛։ * Ես ասացի 'ի բարե-
կենդանութե՛ իմում. թէ ոչ սասանե
8 ցայց յաւիտեան։ * Տէր 'ի կամս քո է-
տուր գեղջ իմոյ զզօրութի՛. դարձու
ցեր զերեսս քո յինկն՝ և ես եղէ խռո
9 վեալ։ * Ա.ծ քեզ Տէր կարդացի՝ առ
10 Ա.ծ իմ աղաղակեցի։ * զինչ օգուտ է
քեզ յարենէ իմմէ՝ թէ իջանեմ ես յա
պականութե՛։ Միթէ հող խոստովան
առնիցի առ քեզ. կամ պատմեսցէ զճշ
11 մարտութե՛ս քո։ * Լ սո՛ւր ինձ Տէր՝
և ողորմեցար. և Տէր եղեւ իմ օգնա-
12 կան։ * Դարձոյց զսուգ իմ յուրախու
թի՛. էղերծ յինկն զքուրձ. և ինձ
13 զգեցոյց զուրախութի՛։ * Որպէս սաղ
մոս ասացեն քեզ փառք իմ. և մի՛
դ ղջացայց. Տէր Ա.ծ իմ՝ յաւիտեան
խոստովան եղէց քեզ։

1 'Ի հպատակ Սաղմոս Դաւթի։ օրհնութե՛
նահապակութե՛։ Լ։

2 Յ քեզ Տէր յուսացայ՝ մի ամաչեցից
յաւիտեան. յարդարութե՛ քումի
3 փրկեա զիս՝ և ապրեցո՛ զիս։ * Խո-
նարհեցո՛ առ իս զունկն քո. վաղվա
ղեա 'ի կեցուցանել զիս։ Լ ե՛ր իմ
Ա.ծ պաշտպան. և տուն ապաւինի
4 ապրեցուցանել զիս։ * զի հզօրիչ
իմ, և ապաւէն իմ դու ես։
Վ ասն անուան քոյ առաջնորդեսցես

ինձ՝ և մնուցես զիս: * և հանցես զիս 5
յորոգայթէ յայսմանէ՝ զոր թաքուցին
ինձ: Դու ես պաշտպան իմ Տր: *‖ և 6
'ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ:
փրկեցեր զիս Տր Այ ճշմարտութե:
* ատեցեր զայնոսիկ՝ որք պահեն զեր 7
կիւղ սնոտի: Ես 'ի Տր յուսացայ:
* ցնծացայց՝ և ուրախ եղէց 'ի փրկու- 8
թե քում: Զի հայեցար 'ի խոնարհու
թն իմ և փրկեցեր 'ի վշտաց զանձն իմ:
* և ոչ մատնեցեր զիս 'ի ձեռս նեղչաց 9
իմոց. և կացուցեր յանդորրու զոտս իմ:
* Ողորմեա ինձ Տր. զի նեղեալ եմ ես. 10
խռովեցաւ 'ի սրտմտութէ ակն իմ՝
անձն իմ՝ և փոր իմ: * Պակասեցան 'ի 11
ցաւոց կեանք իմ. և ամք իմ յոգւոց
ելանելոյ: Տկարացաւ 'ի տկարութէ
զօրութն իմ. և ոսկերք իմ խռովե-
ցան: * Քան զամ թշնամիս իմ եղէ 12
ես նախատ դրացեաց իմոց. յոյժ ահ՝
և երկիւղ ծանօթից իմոց: Տեսանե-
քեան՝ որք տեսանէին զիս. արտաքս
փախչէին յինէն: * Մոռացեալ եղէ 13
որպ մեռեալ 'ի սրտէ. և եղէ ես որպէս
զանօթ կորուսեալ: * Զի լուայ ես 14
զբամբասանս բազմաց՝ որք շուրջ էին
զինև. ժողովել նց 'ի միասին՝ առնուլ
զանձն իմ խորհեցան: * այլ ես 'ի քեզ 15
Տր յուսացայ: Ասացի՝ դու ես Այ իմ:
* և 'ի ձեռս քո է ժառանգութի իմ: 16
փրկեա զիս 'ի ձեռաց թշնամեաց իմոց.
և 'ի հալածչաց իմոց: * Երևեցո զերեսս 17
քո 'ի ծառայս քո. ապրեցո զիս Տր ըստ
ողորմութե քում: * Տր մի յամօթ ե- 18
ղէց. զի կարդացի առ քեզ: Ամաչես-
ցեն ամպարիշտք՝ և իջցեն 'ի դժոխս:
* համր եղիցին շրթունք նենգաւորք՝ 19
որք խօսին զարդարոյ զանիրաւութի.
յամբարտաւանութե և յանգոսնել
իւրեանց: * Որպէս զի բազում արա- 20
րեր զողորմութի քաղցրութե քո Տր.
զոր պահեցեր երկիւղածաց քոց: Ա-
րեր դու այնոցիկ՝ որք յուսացեալ են 'ի
քեզ. առաջի որդւոց մարդկան:
* Ամրացուսցես զնս 'ի ծածկոյթ երե 21
սաց քոց. 'ի խռովութէ մարդկան:
ծածկեսցես զնոսա 'ի խորանի քում,
'ի հակառակութէ լեզուաց: * Օրհ- 22
նեալ է Տր՝ զի սքանչելիս արար զո-
ղորմութի իւր 'ի քաղաք ամուր:
* Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում. թէ 23
ընկեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:
Վասն այսորիկ լուար ձայնի աղօթից
իմոց. յաղաղակել ինձ առ քեզ:
* Սիրեցէք զՏր ամ սբք նր. զի զատու- 24
գութի խնդրէ Տր. և հատուցանէ այ-
նոցիկ՝ որք առաւել առնեն զամբար-
տաւանութի: * Քաջալերեցարուք՝ 25

‖ Ղուկ. 23. 46.

և զօրասցին սիրտք ձեր. ամենեքեան
որք յուսացեալ էք 'ի Տր:

1 Խրատութե Սաղմոս Դաւթի: ԼԱ:

Երանի ‖ ում թողութի եղև մեղաց. ‖ Հռոմ.
և ծածկեցան ամ յանցանք նր: 4. 7.
2 * Երանի առն՝ որում ոչ համարի Տր
զմեղս նորա. և ոչ գոյ նենգութի 'ի
3 բերան նր: * Լռեցի ես՝ և մաշեցան
ամ ոսկերք իմ. առ աղաղակել ինձ առ
4 Տր զօրհանապազ: * 'ի տուէ և 'ի գի
շերի: Ծանրացաւ ձեռն քո 'ի վր իմ.
դարձայ 'ի թշուառութի իմ. զի հարան
5 յիս փուշք: * Զմեղս իմ ցուցի քեզ.
և զանօրէնութիս իմ ոչ ծածկեցի 'ի ‖ Եսայ.
քէն: ‖ Ասացի թէ պատմեցից յինէն 65. 24.
զմեղս իմ. և դու թողցես զամ ամ- Եբր.
6 պարշտութիս մեղաց իմոց: * Վասն
այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ
ամ սբք՝ 'ի ժամ ընդունելի: Բայց
միայն 'ի ջուրսն հեղեղաց բազմաց.
որք առ նոսա ինչ ոչ մերձենան:
7 * Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղութէ
յայսմանէ. որ շուրջ եղև զինև:
Ցնծութի իմ, փրկեա զիս յայնցանէ.
8 որք պաշարեցին զիս: * Իմաստուն արա
րից զքեզ՝ և խելամուտ 'ի ճանապար-
հի՝ յոր գնասցես. և հաստատեցից 'ի
9 վերայ քո զաչս իմ: * Մի լինիք որպէս
զձի՝ և զջորի. զի ոչ գոյ 'ի նս իմաս
տութի. 'ի սանձս՝ և 'ի դանդանաւանդս
ճմլեսցես զկզակս նց, որք քեզ ինչ
10 ոչ մերձեսցին: * Բազումք տանջանք
են մեղաւորաց. բայց որք յուսան 'ի
Տր՝ ողորմութի Տն շուրջ եղիցի զնո-
11 քօք: * Ուրախ լերուք՝ և ցնծացէք ար
դարք՝ 'ի Տէր պարծեցարուք ամենե-
քեան՝ որք ուղիղք էք սրտիւք:

Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց: ԼԲ:

1 Ցնծացէք արդարք 'ի Տր. ուղղոց
2 վայելէ օրհնութի: * Խոստո-
վան եղերուք Տն օրհնութբ. տասնա
ղեաւ սաղմոսարանաւ սաղմոս ասա-
3 ցէք նմա: * Օրհնեցէք զՏր յօրհնու-
թի նոր՝ բարի սաղմոս ասացէք նմա Եբր.
4 օրհնութբ: * Ուղիղք են պատգամք
Տն. և ամ գործք նր հաւատովք են:
5 * և սիրէ զողորմութի և զիրաւունս
Տր: Ողորմութբ Տն լի եղև երկիր:
6 * ‖ և բանիւ Տն երկինք հաստատեցան. ‖ Ծննդ.
և հոգւով բերանոյ նորա ամ զօրութք 1. 1.
7 նց: * Ժողովեաց որպ 'ի տիկ զջուրս
ծովու. և դնէ 'ի խորս զգանձս իւր:
8 * Երկիցէ 'ի Տէ ամ երկիր. և 'ի նմա-
նէ դողասցեն ամ բնակիչք աշխարհի:
9 * ‖ Զի նա ասաց, և եղեն. ինքն հրա- ‖ Յոբ.
10 մայեաց, և հաստատեցան: * Տր ցրուէ 16. 17.
զխոր-

զխորհուրդս հեթանոսաց . անարգէ
զխորհուրդս ժողովրդոց ։ և արհամարհ
հէ զխորհուրդս իշխանաց ։ * Խոր_ 11
հուրդք Տն յաւիտեան մնան . խոր_
հուրդք սրտի նր յազգէ մինչև յազգ ։
*Երանի ազգի՝ որոյ Տր Այ օգնական 12
է նր . ժողովուրդ՝ զոր ընտրեաց ՚ի ժա
ռանգութի իւր ։*Յերկնից նայեցաւ 13
Տր յամ որդիս մարդկան ։ * ՚ի պատ_ 14
րաստ բնակութենէ իւրմէ հայեցաւ
յամ բնակիչս աշխարհի ։*Որ ստեղծ 15
առանձին զսիրտս նոցա . որ ՚ի միտ առ_
նու զամ գործս նց ։ *Ոչ թէ ՚ի բա_ 16
զում զօրս իւր ապրեսցի թագաւոր .
և ոչ սկայ ՚ի բազում զօրութե իւրում ։
*Սուտ է ձի ՚ի փրկութե իւրում . ՚ի 17
բազում զօրութե իւրում ոչ ապրեցու
ցանէ զհեծեալն ։ *Աչք Տն ՚ի վերայ 18
երկիւղածաց իւրոց . որք յուսան յողոր
մութի նորա ։ * Փրկել ՚ի մահուանէ 19
զանձինս նց . և կերակրել զնոսա ՚ի սո_
վում ։ * Անձինք մեր համբերեսցեն 20
Տն . զի օգնական և պաշտպան մեր է ։
*Ի նա ուրախ եղիցին սիրտք մեր . և 21
յանուն սբ նր յուսացուք ։ * Եղիցի 22
ողորմութի քո Տր ՚ի վերայ մեր . որպ
յուսացաք ՚ի քեզ ։

‖Ա. Թագ. 21. Սաղմոս Դաւթի . ՚ի ժամանակի յորժամ այլափո_ 1
խեաց զերեսս իւր առաջի աբիմելիքեայ ։ և
արձակեաց զնա՝ և գնաց ։ ԼԳ ։

Օրհնեցից զՏր յամ ժամ . յամ ժամ 2
օրհնութի նորա ՚ի բերան իմ է ։
*Ի Տր պարծեսցի անձն իմ . լուիցեն 3
հեզք՝ և ուրախ եղիցին ։*Մեծ արա_ 4
րէք զՏր ինև . և բարձր արասցուք զա
նուն նր ՚ի միասին ։ *Խնդրեցի ՚ի Տէ 5
և լուաւ ինձ . յամ նեղութէ իմմէ փր_
կեաց զիս ։ *Մատիք առ Տր . և առէք 6
զլոյս . և երեսք ձեր մի ամաչեսցեն ։
*Այս աղքատ կարդաց առ Տր . և Տր 7
լուաւ սմա . յամ նեղութէ սորա փր_
կեաց զսա ։ *Բանակ հրեշտակաց Տն 8
շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք . և
պահէ զնս ։ * Ճաշակեցէք՝ և տեսէք 9
զի քաղցր է Տր . երանեալ է այր՝ որ
յուսայ ՚ի նա ։ * Երկերուք ՚ի Տէ ամ 10
սբք նորա . զի ոչ ինչ է պակասութի
‖Ղուկ. 1. 53. երկիւղածաց նորա ։ * ‖Մեծատունք 11
աղքատացան՝ և քաղցեան . բայց որք
խնդրեն զՏր . մի պակասեսցի ՚ի նոցա
նէ ամ բարութի ։*Եկայք որդիք իմ, 12
և լուարուք ինձ . և զերկիւղ Տն ուսու
‖Ա. Պետ. 3.10. ցից ձեզ ։ * ‖Ով է մարդ՝ որ կամի 13
զկեանս . և սիրէ զաւուրս իւր տեսա_
նել ՚ի բարութե ։ *Լռեցո զլեզու քո 14
՚ի չարութէ . և շրթունք քո մի խօսես
ցի զնենգութի ։*Խոտորեա՝ ՚ի չարէ՝ 15

և արա զբարի . խնդրեա զխաղաղու
16 թի և երթ զհետ նորա ։ * ‖Աչք Տն ‖Սիրաք.
՚ի վերայ արդարոց . և ականջք նորա ՚ի 15.20.
17 վերայ աղօթից նց ։ *Երեսք Տն ՚ի վր Եբրայ.
չարագործաց . սատակել յերկրէ զյի 4. 13.
18 շատակս նոցա ։ *Կարդացին արդարք
առ Տր . և Տր լուաւ նց . յամ նեղութէ
19 նց փրկեաց զնս ։ *Մերձ է Տր առ այ
նոսիկ՝ որք մաշեալք են սրտիւք . և զխո
20 նարհս հոգւով կեցուցանէ ։ *Բազում
նեղութիք են արդարոց՝ յամէ փրկէ
21 զնս Տր ։* և պահէ զամ ոսկերս նոցա
22 և մի ՚ի նոցանէ մի փշրեսցի ։ * Մահ
մեղաւորին չար է . բայց որք ատեն
23 զարդարն զղջասցին ։ *Փրկէ Տր զան
ձինս ծառայից իւրոց . մի զղջասցին
ամենեքեան . որք յուսացեալ են ՚ի նա ։

Սաղմոս Դաւթի ։ ԼԴ ։

1 Դատեա Տր զայնոսիկ՝ որք դատեն
զիս . մարտիր ընդ այնոսիկ՝ որք
2 մարտնչին ընդ իս ։* Առ զզէն և զաս_
3 պար քո . և արի յօգնել ինձ ։ * Հան
զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց՝ և
արգել զնոսա . ասա՛ զանձն իմ՝ թէ
4 փրկութի քո եմ ես ։ *Ամաչեսցեն՝ և
յամօթ լիցին՝ որք խնդրեն զանձն իմ .
դարձցին յետս՝ և ամաչեսցեն՝ որք խոր
5 հին ինձ չար ։ *Եղիցին նոքա որպէս
փոշի առաջի հողմոյ . և հրեշտակ Տն
6 նեղեսցէ զնս ։ *Եղիցին ճանապարհք
նոցա ՚ի խաւար՝ և ՚ի գայթագղութի .
և հրեշտակ Այ հալածեսցէ զնոսա ։
7 * Ընանիր թաքուցին ինձ զորոգայթ
ապականութե իւրեանց . ՚ընանիր նա
8 խատեցին զանձն իմ ։*Հասցէ ՚ի վերայ
նց որոգայթ՝ զոր ոչ գիտասցեն . և
որս՝ զոր թաքուցին՝ առցէ զոտս նոցա .
9 և յորոգայթ ՚ի նոյն անկցին ։ * Այլ
անձն իմ ցնծասցէ ՚ի Տր . ուրախ եղիցի
10 ՚ի փրկութե նորա ։ * և ամ ոսկերք իմ
ասասցեն՝ Տր ով նման քեզ ։ Փրկել
զաղքատն ՚ի ձեռաց հզօրին . զաղքատն
և զտնանկն յայնցանէ՝ որք յափշտակեն
11 զնա ։ *Յարեան ՚ի վր իմ վկայք չա_
րեաց . զորինչ ոչ գիտէի՝ հարցանէին
12 ցիս ։ *Հատուցին ինձ չար փոխանակ
բարւոյ . անժառանգել զանձն իմ
խորհեցան յորդւոց մարդկանէ ։
13 *Ես ՚ի նեղել նոցա քուրձ զգենուի .
խոնարհ առնէի պահօք զանձն իմ .
և աղօթք իմ ՚ի ծոց իմ դարձցին ։
14 * Որպ զեղբայր՝ և զընկեր այսպէս հա
ճոյ լինէի . որպէս զսգաւոր՝ և զտր_
15 տում այնպէս խոնարհ առնէի ։* Ի վր
իմ ուրախ եղեն՝ և ժողովեցան . ժո_
ղովեցան յիս տանջանք՝ և ես ոչ ծա_
16 նեայ . * ցրուեցան՝ և ոչ զղջացան ։

փորձեցին զիս՝ և արհամարհեցին․
արհամարհանօք կրճտեցին՚ի վ(երայ) իմ
զատամունս իւրեանց: * Տր երբ տեսցես ։ 17
Ի բաց արա զանձն իմ ՚ի խորամանկ_
կութենէ նց․ յառիւծուց զմիամօրու_
թիւն իմ: * Խոստովան եղէց քեզ Տր 18
յեկեղեցիս մեծս․ և ՚ի ժողովս բազ_
մաց օրհնեցից զքեզ: * Մի ուրախ եղի 19
|| Յոհ. ցին յիս թշնամիք իմ․ || որք ատէին զիս
15.25. ՚ի տարապարտուց․ ակնարկին առնէին
յիս աչօք իւրեանց: * Ընդ իս զխաղա 20
ղութիւն խօսէին․ և խնքեանք բարկու_
թեամբ զնենգութիւն խորհէին: * Բացին 21
՚ի վ(երայ) իմ զբերանս իւրեանց՝ և ասացին․
այո՛ այո՛ տեսին աչք մեր: * Տեսեր Տր՝ 22
և մի լռեր․ Տր մի ՚ի բացէ առնիր յի_
նէն: * Զարթիր՝ և հայեաց Տր յի_ 23
րաւունս իմ, Ած իմ, և Տր իմ․ ՚ի դա_
տաստանս իմ: * Եւ իրաւ արա ինձ ըստ 24
արդարութեան քում, Տր Ած իմ:
Մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ:
* և մի ասասցեն ՚ի սիրտս իւրեանց՝ 25
թէ վա՛շ վա՛շ անձանց մերոց՝ զի ընկլու_
զաք զնա: * Ամաչեսցեն՝ և յամօթ լի_ 26
ցին․ որք խնդան ընդ չար իմ․ զգեց
ցին զամօթ՝ և զանարգանս՝ որք մեծա
բանեն ՚ի վերայ իմ: * Ցնծասցեն՝ և 27
ուրախ լիցին ՚ի քեզ ամենեքեան․ որք
կամին ընդ արդարութիւն իմ: Ասասցեն
յամ ժամ, մեծ է Ած ․ որք կամին
զխաղաղութիւն ծառայի քո: * Լեզու 28
իմ խօսեսցի զարդարութիւնս քո․ զօր_
հանապազ զգովութիւնս քո:

Ի կատարած ծառային Տն Դաւթի: ԼԵ: 1

Ասէ անօրէնն մեղանչել ընդ միտս 2
իւր․ չիք երկիւղ Այ առաջի աչաց
|| Մ եր. նորա: * || Նենգեաց առաջի նր․ գտա 3
13.3. նել զանօրէնութիւն իւր․ և յատել զնա:
* Բանք բերանոյ նր անօրէնութիւն և 4
նենգութիւն են: Ոչ կամեցաւ նա իմա
նալ զբարի: * զանօրէնութիւն խորհե_ 5
ցաւ յանկողնի իւրում: Եկաց նա յամ
ճանապարհ․ որ ոչ է բարի․ և ՚ի չարէ
նա ոչ ձանձրացաւ: * Տր յերկինս է 6
ողորմութիւն քո․ Ճշմարտութիւն քո մինչև
յամպս: * Արդարութիւնք քո ոպ լե_ 7
րինք Ած․ իրաւունք քո որպէս խորք
բազումք․ զմարդիկ և զանասուն կե_
ցուցանես դու Տր: * Ոպ զի բազում ա_ 8
բարեր զողորմութիւն քո Ած․ այլ որդիք
մարդկան ՚ի հովանի թևոց քոց յուսաս
ցին: * Արբեսցին նք ՚ի պարարտութե 9
տան քո․ և զուղխս փափկութեան քո
տացես ըմպել նոցա: * Ի քէն է Տր 10
աղբիւր կենաց․ և լուսով երեսաց քոց
տեսանեմք զլոյս: * Ձգեա՛ զողոր_ 11
մութիւն քո՝ որք ճանաչեն զքեզ․ զար_
դարութիւնս քո՝ որք ուղիղք են սրտիւք:
12 * Մի՛ եկեսցէ ՚ի վ(երայ) մեր ոտն ամբար
տաւանից․ և ձեռք մեղաւորաց մի դո
13 ղացուսցեն զմեզ: * Անդ անկցին ամե
նեքեան՝ որք գործեն զանօրէնութիւն․
մերժեցան․ և այլ մի կարասցեն հաս_
տատիլ:

1 Սաղմոս Դաւթի: ԼԶ:

ՄԻ՛ ՆԱԽԱՆՁԻՐ || Առակ.
ընդ չարս․ և մի ընդ այ 23. 17.
նոսիկ՝ որք գործեն զանօրէ_ և 24.1.
2 նութիւն: * Զի ոպ զխոտ վաղ
վաղակի ցամաքեսցին․ ոպ
զդալար խոտոյ վաղվաղակի անկցեն:
3 * Յուսա՛ ՚ի Տր և արա՛ զքաղցրութիւն․
բնակեա՛ց յերկրի՝ և հովուեսցիս ՚ի մե_
4 ծութեան նորա: * Փափկեա՛ ՚ի Տէ՝ և նա
տացէ քեզ զխնդրուածս սրտի քո:
5 * յայտնեա՛ առաջի Տն զճանապարհս
քո․ և յուսա՛ ՚ի նա: Զի նա արասցէ:
6 * և հանցէ ոպ զլոյս զարդարութիւնս
քո․ և զիրաւունս քո ոպ զօրհասարակ:
7 * Հնազանդ լեր Տն․ և ծառայեա՛ նմա․
և մի նախանձիր ընդ այնոսիկ՝ որոց ա_
ռակեալ իցեն ճանապարհք իւրեանց․
ընդ մարդոյ՝ որ գործէ զանօրէնու_
8 թիւն: * Լուեա՛ ՚ի բարկութենէ՝ և հան_
գի՛ր ՚ի սրտմտութենէ․ և մի նախանձիր
9 ընդ չարս: * Զի չարք վաղվաղակի
սատակեսցին․ բայց որք համբերեն
Տն՝ նոքա ժառանգեսցեն զերկիր:
10 * փոքր մի ևս՝ և այլ ոչ իցէ ամբա_
րիշտն․ խնդրեսցես զտեղի նորա․ և ո՛չ
11 գտցես: * || Այլ որք հեզքն են՝ նոքա || Մատ.
ժառանգեսցեն զերկիր․ և փափկաս_ 5. 4.
ցին ՚ի բազում խաղաղութեան իւրեանց:
12 * Սպասէ մեղաւորն արդարոյ․ և կրճտէ
՚ի վերայ նորա զատամունս իւր:
13 * այլ Տր ծիծաղեսցի զնովաւ: Քան
զի յառաջագոյն տեսանէ․ զի հասեալ
14 է օր նորա: * Սուր հանին մեղաւորք՝
և լարեցին զաղեղունս իւրեանց: հար
կանել զաղքատն՝ և զտնանկն․ սպա_
նանել զայն որ խոնարհ է սրտիւ:
15 * Սուրք նց մտցեն ՚ի սիրտս նց․ և աղե
16 ղունք նց փշրեսցին: * Լաւ է սակաւիկ
ինչ արդարոյ․ քան զբազում մեծու_
17 թիւն մեղաւորաց: * և բազուկք ամ_
պարշտաց խորտակեսցին: Հաստատէ
18 Տր զարդարս: * և ճանաչէ զաւուրս
ամբծից․ ժառանգութիւն նոցա յաւի_
19 տեան եղիցի: * Մի՛ ամաչեսցեն նք
՚ի ժամանակս նեղութեան․ այլ յաւուրս
20 սովու յագեսցին: * Ահա մեղաւորք
կորի_

կորիցեն. այլ թշնամիք Տ֊ն՝ ի փառաւո
րիլ և՝ ի բարձրանալ իւրեանց պակա
սեացին՝ որպէս ծուխ զի պակասի։
* Փոխ առնու մեղաւորն. և ոչ հատու 21
ցանէ. այլ որ արդարն է՝ ողորմի, և
տայ։ * Այլ օրհնեն զնա, ժառանգես 22
ցեն զերկիր. և այլ անիծանեն, սատա
կեացին՝ ի նմանե։ * Ի Տ֊ է ուղղին 23
գնացք առն. զձանապարհս նորա նա
կամի յոյժ։ * Թէպէտ և գայթագ 24
ղեսցի՝ նա մի կործանեսցի. զի Տ֊ը
ձեռնակալուէ նր։ * Մանուկ էի ես՝ 25
և ծերացայ. և ոչ տեսի զարգարն ար
համարհեալ՝ և ոչ զզաւակ նր թէ մու
րանայ հաց։ * Ողորմանապազ ողորմի՝ 26
և տայ փոխ. զաւակ նր օրհնեալ եղիցի։
* Խոտորեաց՝ ի չարէ՝ և արա զբարի. 27
և բնակեսցես յաւիտեանս յաւիտենից
՝ի նմա։ * Տ֊ սիրէ զիրաւունս՝ և ոչ 28
լքեսցէ զսուրբս իւր. այլ յաւիտեան պահէ զնա։ Հնոցեանք հա
լածեացին՝ ի միասին. և զաւակ ամ
պարշտաց սատակեսցի։ * Արդարք 29
ժառանգեսցեն զերկիր. և բնակես
ցեն յաւիտեանս յաւիտենից՝ ի նմա։
* Բերան արդարոյ խորհի զիմաստու 30
թի. և լեզու նր խօսեսցի զիրաւունս։
Առակ. 10. 31. * Օրէնք Ա֊ի իւրոյ են՝ ի սրտի իւր 31
ում. և մի գայթագղեսցին գնացք նր։
Առակ. 31. 25. * Հայի մեղաւոր զնդ արդար՝ և խնդ 32
րէ սպանանել զնա։ * այլ Տ֊ ոչ թո 33
ղու զնա՝ ի ձեռս նորա՝ և ոչ դատա
պարտէ. յորժամ դատէ զնա։ * Համ 34
բեր Տ֊ն. և պահեա զձանապարհս նր.
և բարձրասցէ զքեզ՝ ի ժառանգել
զերկիր. և զաւտակումն մեղաւորաց
տեսցես։ * Տեսի զամպարիշտն վերա 35
ցեալ՝ և բարձրացեալ ոնգ զմայրս լիբա
նանու։ * Անցի՝ և ահա ոչ էր. խնդրե 36
ցի՝ և ոչ գտաւ տեղի նր։ * Պահեա 37
զամբծութիւն՝ և տես զուղղութիւն. զի
գոն մնացուածք առն խաղաղարարի։
* Անօրէնք հալածեացին՝ ի միասին. և 38
զաւակ ամպարշտաց կորիցէ։ * Փր 39
կութիւն արդարոց՝ ի Տ֊ է. վերակացու
է նոցա՝ ի ժամանակս նեղութեան։
* Օգնեսցէ նոցա Տ֊ և փրկեսցէ զնոս. 40
ապրեցուսցէ զնոս՝ ի մեղաւորաց. և կե
ցուսցէ զնոս՝ զի յուսացան՝ ի նա։

Սաղմոս Դաւթի։ առ՝ ի յիշատակէ շաբա 1
թոյ։ Ա֊Ի։

ՏՐ մի սրտմտուիցես քով յանդի 2
մաներ զնս. և մի բարկութիւն
քով խրատեր զնս։ * Օրինեալք 3
քո հարան յիս. և յիս հաստատեցաւ
ձեռն քո։ * Ա֊է գոյ բժշկութի՛ մարմնոյ 4
իմոյ. յերեսաց բարկութեանդ քոյ։ Ա֊է ի
խաղաղութի ոսկերաց իմոց. յերեսաց
մեղաց իմոց։ * Ա֊նօրէնութիւնք իմ 5
բարձրացան զգլուխ իմ. ոնգ զբեռն
ծանր ծանրացան՝ ի վր իմ։ * Դեխե 6
ցան, և փտեցան վէրք իմ. յերեսաց
անզգամութե իմոյ։ * Տառապեցայ՝ 7
և խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. զօրհա
նապազ սգաւոր գնայի։ * զի անձն իմ 8
լի եղև չարչարանօք. և ոչ գոյ բժշկու
թի մարմնոյ իմոյ։ * Ողորմեցայ՝ և 9
խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. մռնչէի առհե
ծուութե սրտի իմոյ։ * Տ֊ առաջի քոյ 10
ամ ցանկութի իմ. և հեծութի իմ՝ ի
քէն ոչ ծածկեցաւ։ * Սիրտ իմ խռովե 11
ցաւ յիս. և եթող զիս զօրութի իմ. լոյս
աչաց իմոց՝ և այս ոչ եղև ընդ իս։
* Բարեկամք իմ, և մերձաւորք իմ, 12
առաջի իմ մերձեցան՝ և կացին. և
մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն։
* Բռնադատեին զիս՝ և խնդրեին 13
զանձն իմ. ոյք խնդրեին չար՝ ի վերայ
իմ. խորհեցան զանօրէնութի՝ և զնեն
գութի զօրհանապազ խորհեցան։
* Ա֊յլ ես ոնգ զնաւ՝ զի ոչ լսէ. և ոնգ 14
համր՝ որ ոչ բանայ զբերան իւր։
* Եղէ ես որպէս զմարդ՝ որ ոչ լսէ. 15
և ոչ գոն խօսք՝ ի բերան նորա։
* Ա֊ս՝ ի քեզ Տ֊ յուսացայ. և գու լսէ 16
ցես ինձ Տ֊ Ա֊ն իմ։ * Ասացի՝ թէ մի ու 17
րախ եղիցին յիս թշնամիք իմ. ՝ի սասա
նել ոտից իմոց՝ ՝ի վր իմ մեծամեծս
խորհեցան։ * Ա֊ս՝ իտանջանս պատրաստ եմ 18 խօսեցան
եմ. և ցաւք իմ առաջի իմ են յամ
ժամ։ * Օ֊անօրէնութիւնս իմ պատմե 19
ցից. և հոգայցայց վ՚ի մեղաց իմոց։
* Ի՚սկ արդ թշնամիք իմ կենդանի են՝ 20
և զօրացեալ եղեն քան զիս. և բա
զում են, որքատեն զիս ստորապար
տուց։ * Որք հատուցանէին ինձ չար 21
փոխանակ բարւոյ. չարախօսէին զիս ընդ
նէն. զի ես երթայի զհետ արդարու
թե։ * Մի թողուր զիս Տ֊ Ա֊ն իմ, 22
և մի՝ ի բաց առնիր յինէն։ * Հայեաց 23
յօգնել ինձ՝ Տ֊ փրկութե իմոյ։

՚Ի հնոտրած երգեցուածոյ. Սաղմոս
Դաւթի։ Ա֊Ր։

Ասացի՝ թէ պահեցից զձանապարհս 2
իմ. զի մի մեղայց լեզուաւ իմով։
Դիր պահապան բերանոյ իմոյ. ՝ի հա
կառակիլ մեղաւորին առաջի իմ։
Ոտն եղէ՝ և խոնարհեցայ. լռեցի 3
՝ի բարւոջն՝ և ցաւք իմ նորոգեցան յիս։
Ջեռաւ սիրտ իմ՝ ի փորի իմում. և 4
՝ի խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր։
Խօսեցայ լեզուաւ իմով։ և ասացի։ 5
ցոյց ինձ Տ֊ զկատարած իմ, և զթիւ
աւուրց իմոց՝ զանիսն է. զի գիտասցի՝
թէ

թե որչափ ինչ պակասեալ է յինէն։ 6
*Ո՛հա չափով եդեր զաւուրս իմ. և
կար զօրութե՛ն իմոյ ոչինչ է առա-
ջի իմ։ սակայն ամենևին ընդունայն է
ամէն մարդ մնելոյ։ * Ո՛պարքէն որպէս 7
՚ի պատկերի շրջի մարդ՝ սակայն ՚ի
զուր խռովի. գանձէ՝ և ոչ գիտէ ումն
ժողովէ։ *Ահա արդ՝ ո՞վ է համբերու- 8
թի՛ իմ, թէ ոչ դու Տէր. կամ կար զօ-
րութի՛ն իմոյ՝ թէ ոչ ՚ի քէնէ։ * Յա՛մ 9
անօրէնութի՛ն իմմէ փրկեցեր զիս. նա
խատինս անզգամաց արարեր զիս։
*Լուռ եղէ՝ և ոչ բացի զբերան իմ. 10
զի դու արարեր։ *Ո՛ բանս արա յինէն 11
զտանջանս իմ. զի ՚ի զօրութե՛ձեռին
քոյ ես պակասեցայ։ *Աշտամբութի՛ն 12
վե՛ր մեղայ խրատեցեր զմարդ. մաշե-
ցեր ո՞ւր սարդիւոտային զանձն նորա.
սակայն ընդունայն է ամենայն մարդ։
*Լո՛ւր Տէր աղօթից իմոյ՝ ունկն դիր 13
խնդրուածոց իմոց. արտասուաց իմոց
մի լռեր. պանդուխտ եմ ես առաջի
քո. նժդեհ և անցաւոր՝ ո՛րպէս ամենայն
հարք իմ։ * Թո՛ղ արա ինձ՝ զի հան- 14
գեայց՝ մինչեւ երթեալ իցեմ. և այլ
ոչ ևս գտանիցիմ։

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։ ԼՈ։ 1

Համբերելով համբերի Տե՛ն և նայե- 2
ցաւ առիս։ * և լուաւ աղօթից ի- 3
մոյ։ Հան զիս ՚ի գուբէ տառապանաց.
՚ի կաւոյ և ՚ի տղմոյ։ Հաստատեաց ՚ի
վերայ վիմի զոտս իմ. և ուղղեաց զգը-
նացս իմ։ *Արկ ՚ի բերան իմ զերգ 4
նոր օրհնութի՛ն Տե՛ն Ա՛՚Ծ մե-
ծոյ։ Տեսցեն բազումք՝ և երկիցեն՝ և
յուսասցին ՚ի Տէր։ * երանեալ այր՝ 5
որոյ անուն Տե՛ն յոյս է նո՛ր։ Ո՛չ հայեցաւ
նա ՚ի նամբուրեա՛ն. և ո՛չ ՚ի մոլուին սուտ։
* Բազում արարեր դու Տէր Ա՛՚Ծ իմ 6
զքաջանչելիս քո. խորհրդոց քոյ՝ և ոչ
ոք է՝ որ նմանի քեզ։ Պատմեցի՝ և խո-
սեցայ՝ և բազում եղեն քան զթիւ։
*Ընդ զոհս և ընդ պատարագս ոչ հա 7
ճեցար. լսելիս հաստատեցեր ինձ՝ զող
ջակեզս՝ և զվէմ մեղացն ոչ խնդրեցեր։
*Յայնժամ ասացի՝ թէ ահաւասիկ 8
գամ. ՚ի գլուխս գրոյ գրեալ է վե՛ր իմ։
*Ո՛անել զկամն քո Ա՛՚Ծ իմ կամեցայ. 9
և զօրէնս քո ՚ի միջ ողոմայնի իմոյ։
*Ա՛՚հեռարանեցի զարդարութի՛ն քո 10
յեկեղեցիս մեծս. ահա զչրթունս իմ
ոչ արգելից ՚իքէն՝ Տէր դու գիտացեր։
*զի զարդարութի՛ն քո ոչ ծածկեցի 11
՚ի սրտի իմում. զճշմարտութի՛ն քո՝ և
զփրկութի՛ն քո Ա՛սացի՝ և ոչ թաքու-
ցի զողորմութի՛ն քո. և զճշմարտու՛ն
քո ՚ի ժողովրդեանէ մեծէ։ * Դու Տէր 12
մի հեռի առներ զողորմութի՛ն քո յինէն.
զի ողորմութի՛ն քո՝ և ճշմարտութի՛ն քո՝
յաւէտ ընկալցին զիս։ * Շո՛ւրջ 13
եղեն զինեա՛ չարք՝ որոց ոչ գոյր թի՛ւ.
հասին ինձ անօրէնութի՛ք իմ և ոչ
կարացի տեսանել։ Սաղա՛մ եղեն քան
զհեր գլխոյ իմոյ՝ և սիրտ իմ եթող
զիս։ *Կամեաց Տէր փրկել զիս։ Ո՛ Տէր 14
յօգնել ինձ նայեաց։ *Ո՛մանեցին՝ 69.2.
և յամօթ լինին՝ այք խնդրեն զանձն
իմ քառնալ զսա. դարձցին յետս՝ և 34.4.
ամաչեսցեն՝ այք խորհին ինձ չար։
*Արեսցեն զամօթ առ ժամայն վաղ 16
վաղակի. այք ասեն ինձ վա՛խ՝ վա՛խ։
*Յնծասցեն՝ և ուրախ լինին ՚իքեզ 17
ամենեքեան. այք խնդրեն զքեզ Տէր։
Ա՛սասցեն յաւէտ ժամ մեծ է Ա՛՚Ծ. այք
սիրեն զփրկութի՛ն քո։ *Ես աղքատ 18
և անանկ եմ; Ա՛՚Ծ խորհեա՛ զիս. օգնա
կան և պաշտպան իմ ես դու Ա՛՚Ծ իմ
մի յապաղեր։

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։ ԽԱ։ 1

Երանի որ խորհի վաղքան և զալ 2
նանկն. յաւուր չարի փրկե զնա
Տէր։ *Տէր փրկե զնա՝ և կեցուցանե. 3
երանելի առնե զնա ՚ի վերայ երկրի.
և ոչ մատնե զնա ՚ի ձեռս թշնամեաց
իւրոց։ * Տէր օգնական է նմա ՚ի մա- 4
հճա ցաւոց իւրոց, և զամէն անկողինս
նորա դարձուցանե՛ ՚ի հիւանդութե՛ նո՛ր։
*Ես ասացի Տէր ողորմեա՛ ինձ. և 5
բժշկեա՛ զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։
*Թշնամիք իմ՝ ասացին ինձ չար՝ երբ 6
իցէ՝ ո՛ւր մեռցի, և կորիցէ անուն նո՛ր։
*Ո՛՝ամէներ տեսանել զնմանութե՛ն. խո- 7
սեր՝ ՚ի սրտի իւրում. և ժողովեր զա-
նօրէնութե՛ն յանձն իւր։ Ե՛լաքս ելա
ներ՝ և զնոյն խօսեր։ *զինէն չշնջէ- 8
ին ամէն թշնամիք իմ. Ա՛խորհեան չար
՚ի վերայ իմ։ *բան անօրէնութե՛ եդին 9
՚ի վերայ իմ։ Ա՛՚ի թէ որ ննջիցէն և
այլ ոչևս յաւելցէ յառնել։ * քան- 10
զի՛ և այրն խաղաղութե՛ իմոյ՝ յոր էա՛ն
յուսացայ։ * Ո՛վ ուստեր զկաց իմ. յա- Ո՛ր
ձախեաց առնել ինձ զխաբեութե՛ն։ 13. 18
*Ո՛յլ դու Տէր ողորմեա՛ ինձ. և կանգ- 11
նեա՛ զիս. և ես հատուցից նոցա։
*Ա՛յսմ ծանեայ՝ զի հաճեացե՛ս իս. Ո՛ր 12
զի մի ուրախ եղիցէ թշնամի իմ։ 1.16.
*Ո՛յլ զիս յանբծութե՛ն իմում ընկա- 13
լար. և հաստատեցեր զիս առաջի քո
յաւիտեան։ * Օրհնեալ Տէր Ա՛՚Ծ 14
իսրայէլի յաւիտենից յաւիտեանս՝ եղիցի՛ եղիցի։

Ի կատարած . վասն իմաստութեան որդւոցն 1
Կորխայ ։ ԽԱ ։

Որպէս փափագի եղջերու յաղբերս 2
ջուրց . այնպէս փափագի անձն իմ
առ քեզ Ա՟Ծ ։ * Ծարաւի է անձն իմ 3
առ քեզ Ա՟Ծ . հզօր և կենդանի . երբ
եկից՝ երևեցայց երեսացդ Ա՟Յ ։
* Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր 4
'ի տուէ և 'ի գիշերի . և այն՝ զի ասէ_
ին ցիս զօրհանապազ՝ թէ ո՞ւր է Ա՟Ծ
քո ։ * Զայս որպէս յիշէի . տառա_ 5
պիւր յիս անձն իմ . քաջալերէի . զի
մտից ընդ յարկաւ սքանչելեաց տանն
Ա՟Յ ։ 'Ի ձայն ցնծութեան խոստովանու
թեան . և 'ի ձայն բարեկենդանութեան ։
* Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ . 6
կամ ընդէ՞ր խռովես զիս . յուսա՛ առ
Ա՟Ծ . խոստովանեա՛ նմա՝ փրկիչ երեսաց
իմոց Ա՟Ծ է ։ * Անձն իմ յոյժ խռովե_ 7
ցաւ . վասն այսորիկ յիշեցի զքեզ յեր
կրէն յորդանանու , 'ի հերմոնէ լեռ_
նէ փոքունէ ։ * Խորք խորոց կարդա_ 8
ցին առ քեզ . 'ի ձայն սահանաց քոց ։
Ա՟մ զբօսանք քո՝ և ալիք քո՝ անցին
'ի վ՟ր իմ ։ * 'Ի տուէ պատուիրեաց Տ՟Ր 9
զողորմութիւն իւր . 'ի գիշերի զօրհնու_
թիւն նոր . և աղօթք իմ առ Ա՟Ծ վասն
կենաց իմոց ։ * Ասացի Ա՟Յ ընդունող_ 10
իմ ես . ընդէ՞ր մերժեցեր զիս . ընդէ՞ր
տրտում գնամ ես 'ի նեղել թշնամւոյ
իմոյ ։ * 'Ի փշրել ոսկերաց իմոց նախա 11
տեցին զիս թշնամիք իմ . յասել ցիս
զօրհանապազ . թէ ո՞ւր է Ա՟Ծ քո ։
* Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ , 12
կամ ընդէ՞ր խռովես զիս . յուսա՛ առ
Ա՟Ծ . խոստովանեա՛ նմա . փրկիչ երե
սաց իմոց Ա՟Ծ է ։

Սաղմոս Դաւթի ։ ԽԲ ։ 1

Դատ արա ինձ Ա՟Ծ . և իրաւ արա ինձ
'ի դատաստանի իմում ։ Յազգէ որ
ոչ է սուրբ . 'ի մարդոյ մեղաւորէ՝ նեն
գաւորէ փրկեա՛ զիս ։ * Դու Ա՟Ծ , 2
հզօրիչ իմ ես . ընդէ՞ր մոռացար զիս .
ընդէ՞ր տրտում գնամ ես . 'ի նեղել
թշնամւոյ իմոյ ։ * Առաքեա՛ Տ՟Ր զլոյս 3
քո՝ և զճշմարտութիւն քո , զի նոքա առաջ
նորդեսցեն ինձ . ածցեն զիս 'ի լեառն
սուրբ՝ և յարկս քո ։ * Մտից առաջի 4
սեղանոյ Ա՟Յ առ Ա՟Ծ , որ ուրախ առ_
նէ զմանկութիւն իմ . Խոստովան եղէց
քեզ օրհնութեամբ , Ա՟Ծ , Ա՟Ծ իմ ։ * Արդ 5
ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ . կամ ըն_
դէ՞ր խռովես զիս . յուսա՛ առ Ա՟Ծ . խոս
տովանեա՛ նմա . փրկիչ երեսաց իմոց
Աստուած է ։

1 Ի կատարած . որդւոցն Կորխայ . սաղմոս
իմաստութեան ։ ԽԳ ։

2 Ա՟Ծ ականջօք մերովք լուաք . և
հարք մեր պատմեցին մեզ ։
Զգործս , զորս գործեցեր
յաւուրս նոցա յաւուրսն առաջինս ։
3 * Ձեռն քո խլեաց զհեթանոսս . և
զն՟ա տնկեցեր . չարչարեցեր զժողո_
4 վուրդս՝ և հաներ զնոսա ։ * Զի ոչ
թէ սրով իւրեանց ժառանգեցին զեր
կիր . և ոչ բազուկ ն՟ց փրկեաց զն՟ա .
Այլ աջ քո՝ և բազուկ քո՝ և լոյս երե_
սաց քոց . զի հաճեցար ընդ նոսա ։
5 * Դու ինքն ես՝ թագաւոր իմ , և Ա՟Ծ
իմ . որ հրամայեցեր զփրկութիւս յա հրամայես
6 կոբայ ։ * Քև զթշնամիս մեր հարցուք՝
և անուամբ քով արհամարհեսցուք
7 զյարուցեալսն 'ի վերայ մեր ։ * Ոչ
թէ յաղեղն իմ յուսացեալ եմ . և ո՛չ
8 սուր իմ կեցուցանէ զիս ։ * Այլ դու
փրկեցեր զմեզ 'ի թշնամեաց մերոց .
և զատելիս մեր յամօթ արարեր ։
9 * Աստուծով պարծիցուք զօրհանապազ .
և անուան նորա խոստովան եղիցուք
10 յաւիտեան ։ * Բայց արդ՝ մերժեցեր ,
և անարգեցեր զմեզ . և ո՛չ ելեր Ա՟Ծ ընդ
11 զօրս մեր ։ * Դարձուցեր զմեզ յետս
քան զթշնամիս մեր . և ատելիք մեր
12 յափշտակեցին զմեզ ։ * Ետուր զմեզ
որպէս զոչխար 'ի սպանումն . և ընդ
հեթանոսս ցրուեցեր զմեզ ։
13 * Վաճառեցեր զժողովուրդս քո ա_
ռանց գնոց . և ոչ գոյ թիւ աղաղակի
14 մերոյ ։ * Արարեր զմեզ նախատինս
դրացեաց մերոց . ծաղր և այպն կա_
տականաց այնոցիկ՝ որք շուրջ էին
15 զմեօք ։ * Արարեր զմեզ յառակս հե
թանոսաց . 'ի շարժել զգլուխս ժողո_
16 վրդոց ։ * Զօր ամենայն նախատինք
իմ առաջի իմ էին . և ամօթ երեսաց
17 իմոց ծածկեաց զիս ։ * 'Ի ձայնէ նա_
խատորդին և չարախօսին՝ յերեսաց
18 թշնամւոյն՝ և հալածչին ։ * Այս ա՟մ
եկն 'ի վերայ մեր՝ և մեք զքեզ ո՛չ մո_
ռացաք . և ո՛չ ստեցաք ուխտի քում ։
19 * և ո՛չ դարձաք յետս սրտիւք մերովք .
Դարձուցեր զշաւիղս մեր 'ի ճանա
20 պարհաց քոց ։ * Խոնարհ արարեր զմեզ
'ի տեղի չարչարանաց . և ծածկեցին
21 զմեզ ստուերք մահու ։ * Թէ մոռա_
ցեալ իցէ մեր զանուն Ա՟Յ մերոյ .
կամ ձգեալ իցէ զձեռս մեր յաստուա_
22 ծս օտարս ։ * Սակայն Ա՟Ծ խնդրէ
զայս . զի նա քննէ զգաղտնիս սրտից
մերոց ։ ‖ Վ՟ն քո մեռանիմք զօրհանա ‖ Հռոմ.
պազ՝ համարեցաք ո՛րպ զոչխար 'ի սպա_ 8. 36.
23 նումն ։ * Զարթի՛ր՝ ընդէ՞ր ննջես Տ՟Ր

արի

արի՛ եւ մի՛ մերժեր զմեզ իսպառ ։
* Ընդէ՞ր դարձուցանես զերեսս քո 'ի 24
մէնջ՝ մոռանաս զաղքատութիւն եւ զնե
ղութիւն մեր ։ * Խոնարհ եղեն մինչեւ 25
'ի հող անձինք մեր ․ եւ յերկիր կցեցան
մէջք մեր ։ * Արի՛ Տր՝ օգնեա՛ մեզ ․ եւ 26
փրկեա՛ զմեզ վասն անուան քոյ ։

'Ի կատարած ․ զատուանելոց ժամանակաց ․ որդ- 1
ւոցն Կորխայ ․ իմաստութեան երգ վասն սի-
րելւոյն ։ ԽԴ ։

Բղխեաց սիրտ իմ զբան բարի ․ եւ 2
ասեմ զգործս իմ թագաւորի ։
Լեզու իմ որպէս գրիչ արագագիր
դպրի ։ * Գեղեցիկ տեսլեամբ քան 3
զամենայն որդիս մարդկան ։ Սփռե-
ցան շնորհք 'ի շրթանց քոց՝ վն այսո-
րիկ օրհնեաց զքեզ Ած յաւիտեան ։
* Ած՝ զսուր ընդ մէջ քո հզօր ։ 4
* Վայելչութեամբ եւ գեղով քով ։ Ինէ՛ լարեա՛ 5
ուղղեա՛ եւ թագաւորեա՛ վն ճշմարտու-
թեան եւ հեզութեան եւ արդարութեան ․ եւ
առաջնորդեսցէ քեզ սքանչելապէս աջ
քո ։ * Նետք քո սրեալք են հզօր ․ ժո 6
ղովուրդք 'ի ներքոյ քո անկցին ․ 'ի
սիրտս թշնամեաց թագաւորի ։
‖ Եբրա. ա. 8. * ‖ Աթոռ քո Ած յաւիտեանս յաւի- 7
տենից՝ գաւազան ուղղութեան գաւա-
զան արքայութեան քոյ ։ * Սիրեցեր զար 8
դարութիւն ․ եւ ատեցեր զանօրէնութի ․
Վասն այսորիկ եօծ զքեզ Ած Ած քո
իւղով ուրախութեան ․ առաւել քան զըն
կերս քո ։ * Զմուռս՝ եւ զտաշխն՝ եւ 9
զկասիայ՝ 'ի զգեստէ քումմէ ․ 'ի տաճա
րաց փղոսկրեից ուստի ուրախ արա-
րին զքեզ ։ * Դստերք թագաւորաց 'ի 10
պատիւ ։ Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քում
մէ 'ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդա-
րեալ եւ պաճուճեալ ։ * Լո՛ւր դուստր՝ 11
եւ տես ․ խոնարհեցո՛ զունկն քո ․ մոռա՛
զժողովուրդ քո եւ զտուն հօր քոյ ։
* զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ ։ 12
Սա ինքն է Տր քո՝ երկիրպագցես սմա
եւ դուստր ծուրայ երկիրպագցէ սմա
պատարագօք ։ * Զերեսս նորա պաշ 13
տեսցեն մեծամեծք 'ի ժողովրդոց ։
* Ամենայն փառք դստեր թագաւորի 14
'ի ներքոյ ․ 'ի վերջաւորս ոսկեհուռս ։
* զարդարեալ եւ պաճուճեալ ։ Տարցին 15
թագաւորի կուսանք զհետ նորա ․ եւ
զընկերս նորա տարցին նմա ։ * Ածցին 16
ցնծութե՛ եւ ուրախութե՛ ․ եւ տարցին
'ի տաճար թագաւորի ։ * Եւ փոխանակ 17
հարց քոց եղիցին որդիք քո ։ Կացուս-
ցես զնոսա իշխանս ընդ ամենայն եր-
կիր ։ * Յիշեսցի անուն քո ընդ ամե 18
նայն ազգս ազգաց ։ Վասն այսորիկ
ժողովուրդք խոստովան եղիցին առ
քեզ յաւիտեան, եւ յաւիտեանս յա-
ւիտենից ։

1 'Ի կատարած ․ որդւոցն Կորխայ ․ 'ի վերայ գաղտ-
նեաց ։ Սաղմոս Դաւթի ։ ԽԵ ։

2 ԱԾ մեր ապաւէն, եւ զօրութի ․ օգնա-
կան 'ի վշտս նեղութեանց՝ որք գտին
3 զմեզ յոյժ ։ * Վն այսորիկ ոչ երկիցուք
մեք 'ի խռովել երկրի ․ 'ի փոփոխել լե-
4 րանց 'ի սիրտս ծովու ։ * Գոչեցին՝ եւ
խռովեցան ջուրք նոցա ․ խռովեցան
5 լերինք 'ի զօրութե՛ նորա ։ * Գնացք
գետոց ուրախ առնեն զքաղաքն Այ ․
եւ սրբ արար զյարկս իւր բարձրեալն ։
6 * Ած 'ի մէջ նր՝ եւ նոքա մի՛ սասանես-
ցին ․ օգնեսցէ նոցա Ած՝ 'ի վաղորդե
7 նէ մինչեւ 'ի վաղորդեան ։ * Խռովե-
ցան հեթանոսք՝ եւ խոնարհեցան թա-
գաւորութիւնք՝ ետ զձայն իւր բարձ-
8 րեալն ․ եւ խռովեցաւ երկիր ։ * Տր զօ-
րութեանց ընդ մեզ ․ ընկալուչ է մեր Ած
9 յակոբայ ։ * Եկա՛յք՝ եւ տեսէ՛ք զգործս
Այ ․ որ արար զնշանս եւ զարուեստս
10 'ի վերայ երկրի ։ * Եհար զպատերազմ՝
'ի ծագաց մինչ 'ի ծագս երկրի ․ զաղե-
ղունս փշրեաց՝ զզէնս խորտակեաց ․ եւ
11 զասպարս այրեաց հրով ։ * Կանխեցէ՛ք՝
եւ ծանիցո՛ւք, զի ես եմ Ած ․ բարձր
եղէց 'ի հեթանոսս, եւ բարձրացայց 'ի
12 վրս երկրի ։ * Տր զօրութեանց ընդ մեզ ․
ընդունող է մեր Ած յակոբայ ։

1 'Ի կատարած ․ վասն որդւոցն Կորխայ ։
Սաղմոս Դաւթի ։ ԽԶ ։

2 Ծափս հարէք ամենայն հեթա-
նոսք ․ աղաղակեցէք առ Ած 'ի
3 ձայն ցնծութե ։ * Զի Տր բարձրեալ եւ
ահարկու՝ թագաւոր մեծ 'ի վրս ամ
4 երկրի ։ * Հնազանդ արար զժողո-
վուրդս մեզ ․ եւ զհեթանոսս 'ի ներքոյ
5 ոտից մերոց ։ * Ընտրեաց զմեզ իւր 'ի
ժառանգութի ․ զգեղեցկութի յակո
6 բայ, զոր սիրեաց ։ * ‖ Համբարձաւ Ած ‖ 2 Թագ.
օրհնութե ․ եւ Տր մեր ձայնիւ փողոյ ։ 6. 15.
7 * Սաղմոս ասացէք Այ մերում ․ սաղ
մոս ասացէք թագաւորին մերում,
8 սաղմոս ասացէք ։ * Թագաւոր մեծ 'ի
վրս ամ երկրի Ած է ․ սաղմոս ասացէք
9 նմա իմաստութե ։ * Թագաւորեաց
Ած 'ի վերայ հեթանոսաց ․ Ած նս-
10 տաւ յաթոռ սրբութե իւրոյ ։ * Իշ-
խանք ժողովրդոց ժողովեցան առ Ած
աբրահամու ․ զի Այ զօրութիւնք յերկ
րէ յոյժ համբարձան ։

Սաղմոս

Սաղմոս օրհնութեան որդւոցն Կորխայ. երկրորդ 1
շաբաթու: ԽԷ:

Մեծ է Տր՟ և օրհնեալ յոյժ ’ի քա 2
ղաքն Այ մերոյ. ’ի լերան սբ նր:
* Հաստատարմատ ցնծացէ ցնծութբ ամ 3
երկիր. լերինք սիոնի. կողմանք հիւսի
սոյ՝ քաղաք Թագաւորի մեծի: * Ած 4
’ի տաճարի իւրում յայտնի է. ’ի ժա_
մանակի երբև օգնական լինէր նոցա:
* Ահաւասիկ Թագաւորութիւնք երկրի 5
(…ւանցին) ժողովեցան. և անկցին ’ի միասին:
* Նոքեանք տեսին այսպէս՝ և զարմա 6
ցան. խռովեցան՝ սասանեցան: * և 7
դողումն կալաւ զնոսա: * Անդ երկունք 8
որպէս ’ի ծննդեան. ’ի հողմն սաս_
(…թարսոն) տիկ. փշրեսցէ զնաւս ’ի Թարսիս:
* Որպէս լուաք. սոյնպէս և տեսաք ’ի 9
քաղաքի Տն զօրութեանց ’ի քաղաքի Այ
մերոյ: Ած հիմունս եարկ նմա յաւի_
տեան. * ընկալաք Ած զողորմութի 10
քո՝ ’ի մէջ ժողովրդեան քոյ:
* Ըստ անուան քում Ած սոյնպէս և 11
օրհնութիւնք քո ընդ ամենայն տիեզերս.
և արդարութբ լի է աջ քո: * Ուրախ 12
եղիցի լեառն սիոն. և ցնծասցեն
դստերք յուդայ. վասն իրաւանց քոց
Տր: * Շրջեցարուք զսիոնիւ, և պաշ 13
պանեցէք զնա. պատմեցէք յաշտա_
րակս նր: * Դիք զսիրտ ձեր ’ի վերայ 14
զօրութեանց նր. բաժանեցէք զամուրս
նր. զի պատմել կարասջիք յազգ յայլ:
* Սա է Ած Ած մեր յաւիտեանս յաւի 15
տենից. և սա հովուեսցէ զմեզ մինչև
յաւիտեան:

Ի կատարած. որդւոցն Կորխայ: Սաղմոս 1
դաւթի: ԽԸ:

Լուարուք զայս ամ ազգք. ունկնդիր 2
լերուք ամենեքեան. որք բնակեալ
էք յաշխարհի: * Ծնունդք երկրի և 3
որդիք մարդկան՝ ’ի միասին մեծամեծք
և տնանկք: * Բերան իմ խօսեսցի զի_ 4
մաստութի. և խորհուրդ սրտի իմոյ
(Սաղմ. 77.2. Մատ. 13.35.) զհանճար: * Խոնարհեցուցից յառակ 5
կումն զունկն իմ. բացից զառակս որհ
նութե ’ի սկզբանէ: * Ընդէր բնա 6
կեցից ես յաւուր չարի. անօրէնու_
թիւնք գնացից իմոց շուրջ եղեն զինև:
* Յուսացեալք ’ի զօրութի իւրեանց. 7
’ի բազմութի մեծութե իւրեանց պար
ծեցին: * Եղբայր ոչ փրկէ՝ և ոչ փր_ 8
կէ մարդ՝ և ոչ տայ Այ զփրկանս իւր:
* և ոչ զգինս փրկանաց անձին իւրոյ: 9
Աշխատեսցի յաւիտեան: * և կեցցէ 10
իսպառ: և ոչ տեսցէ զապականու_
թիւն: Յորժամ տեսցէ թէ իմաստունք
մեռանիցին, ’ի միասին անզգամք և

հզ

11 անմիտք կորիցեն: * և Թողցեն օտա_
12 րաց զմեծութի իւրեանց: * Գերեզ
մանք նոցա՝ տունք նց եղիցին յաւի_
տեան. և յարկք նոցա յազգէ մինչև
յազգ՝ և կարդասցին զանուանս նոցա
13 ’ի հողս իւրեանց: * Մարդ ’ի պատուի
էր՝ և ոչ իմացաւ՝ հաւասարեցաւ ա_
նասնոց անմտից՝ և նմանեցաւ նոցա:
14 * Այս ճանապարհ է նց՝ գայթագ_
ղութե նոցին. յետ այսորիկ բերանովք
15 իւրեանց հաճեսցին: * Որպէս խաշն
’ի դժոխս մատնեսցին. և մահ հով_
ուեսցէ զնոսա՝ և տիրեսցեն նոցա ու
ղիղք ընդ առաւօտս: Օգնութիւնք նց
մաշեսցին ’ի դժոխս. և ’ի փառաց իւր
16 եանց անկցին: * Բայց սակայն Ած
փրկեսցէ զանձն իմ ’ի ձեռաց դժոխոց.
17 յորժամ ընդունիցի զիս: * Մի՛ երկն_
չիր՝ յորժամ մեծանայ մարդ. և յոր_
ժամ բազում լինին փառք տան նորա:
18 * Զի ոչ թէ ’ի մեռանելն իւրում առ
ցէ ընդ իւր զամ. և ոչ թէ իջցեն փառք
19 տան նորա ընդ նմա: * Այլ անձն նր
’ի կեանս իւրում օրհնեսցի. խոստովան
եղիցի քեզ՝ յորժամ բարի արասցես
20 դու նմա: * Մտցէ նա մինչև յազգ
հարց իւրոց. մինչև յաւիտեան զլոյս
21 մի տեսցէ: * Մարդ ’ի պատուի էր. և
ոչ իմացաւ. հաւասարեցաւ անասնոց
անբանից՝ և նմանեցաւ նոցա:

1 Սաղմոս Ասափայ: ԽԹ:

Ած աստուծոց Տր խօսեցաւ. կո_
չեաց զերկիր՝ յարևելից մին
2 չև ’ի մուտս արևու: * Ի սիօ
նէ մեծ վայելչութի փրկութե գեղոյ
3 նր: * Ած մեր յայտնապէս եկեսցէ.
և Ած մեր մի դադարեսցէ: Հուր ա_
ռաջի նր բորբոքեսցի. և շուրջ զնո_
4 վաւ մրրիկ յոյժ: * Կոչեսցէ զերկինս
’ի վերուստ և զերկիր՝ դատել զժողո_
5 վուրդ իւր: * Ժողովել առ ինքն զսբս
իւր՝ որք դնեն զպատարագս ուխտից
6 ’ի վր սեղանոյ: * Պատմեսցեն երկինք
զարդարութի նր. զի Ած դատաւոր է:
7 * Լուր ժողովուրդ իմ. և խօսեցայց
ընդ քեզ. և իէլ քեզ վկայեցից. զի
8 Ած Ած քո ես եմ: * Ոչ թէ վն պա_
տարագաց քոց կշտամբեմ զքեզ. զի
ողջակէզք քո առաջի իմ են յամ ժամ
9 * Ոչ ընդունիմ ’ի տանէ քումմէ զուա
րակս. և ոչ ’ի հօտից քոց նոխազս:
10 * Իմ է ամ գազան անտառի. երէ լե
11 րանց՝ և ամ անասուն: * Գիտեմ ես
զամ Թռչունս երկնից. գեղեցկութի
12 վայրի ընդ իս է: * Թէ քաղցեայց,
ընդ քեզ ինչ ոչ ասացից. զի իմ է աշ_
13 խարհ լրիւ իւրով: * Ոչ ուտեմ ես

զմիս զուարակաց քոց . և ոչ զարիւն
նոխազաց քոց ըմպեմ ։ *Մատո Ա՟Յ 14
պատարագ՝ զօրհնութիւն. կատարեա՛
բարձրելոյն զուխտ քո ։ *Կարդասցես 15
առ իս յաւուր նեղութեան քոյ՝ ես փր-
կեցից զքեզ. և դու փառաւոր արաս-
ցես զիս ։ * Մեղաւորին ասէ 16
Ա՟Ծ. իսկ դու ընդէ՞ր բնաւ պատմես
զարդարութի՟ իմ. կամ առնուս զուխտ
իմ՝ 'ի բերան քո ։ * Զի դու ատեցեր 17
զխրատ իմ. մերժեցեր, և յետս ընկե-
ցեր զա՟մ բանս բերանոյ իմոյ ։ * Թէ 18
տեսանէիր զգող՝ ընթանայիր ընդ
նմա. և ընդ շունս դնէիր զբաժին քո
* Բերան քո յաճախէր զչարութի՟. և 19
լեզու քո նիւթէր զնենգութիւն ։
* Նստեալ զեղբօրէ քումմէ չարա- 20
խօսէիր . և 'ի վերայ որդւոյ մօր քոյ
դնէիր զգայթագղութիւն ։ * Զայս 21
ա՟մ արարեր՝ և լռեցի քեզ. կարծեցեր
անօրէնդ 'ի միտ քում. թէ և ես քեզ
նմանիցիմ՝ ։ Արդ յանդիմանեցից՝ և
կացուցից զայս ա՟մ՝ առաջի քո ։
* Իմացարո՛ւք ամենեքեան՝ որոց մոռա- 22
ցեալ իցէ զԱ՟Ծ. Գուցէ երբեք յափշ-
տակիցէք . և ոչ ոք իցէ՝ որ փրկիցէ ։
* Պատարագ օրհնութեան փառաւոր 23
արասցէ զիս . և անդ է ճանապարհ՝
ուր ցուցից նմա զփրկութի՟ Ա՟Յ ։

'Ի կատարած, Սաղմոս Դաւթի ։ 1
* || 'Ի ժամանակի երբ եկն առ նա Նաթան մար- 2
գարէ . յորժամ մտեալ էր նա առ Բեր-
սաբէէ . Ծ ։

Ողորմեա՛ ինձ Ա՟Ծ ըստ մեծի ողոր- 3
մութե՟ քում. ըստ բազում գթու-
թե՟ քում քաւեա՛ զանօրէնութի՟ս իմ ։
* Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութե՟ 4
իմմէ . և 'ի մեղաց իմոց սբ՟ արա զիս ։
* Զանօրէնութի՟ս իմ ես ինձէն գի- 5
տեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յա՟մ
ժամ ։ * Քեզ միայն մեղայ Տ՟Ր . և զչա- 6
|| Հռոմ. րիս իմ առաջի քո արարի ։ || Որպէս
3. 4. արդար եղիցիս 'ի բանս քո . և յաղթես-
ցես 'ի դատել քում ։ * Անօրէնութե՟ 7
յղացայ . և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ ։
* Դու Տ՟Ր՝ զճշմարտութի՟ սիրեցեր . 8
Իմաստու- զանյայտս՝ և զծածկեալս իմաստութե՟
թե՟ քո քոյ ցուցեր ինձ ։ * || Ցօղեա՛ յիս մշտ- 9
|| Ղևտ. կաւ . և սուրբ եղէց . լուա՛, և քան
14. 7. զձիւն սպիտակ եղէց ։ * Լսելի՛ արա 10
Թուոց. ինձ զցնծութի՟ և զուրախութի՟ . և
19. 4. ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք ։
* Դարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. և 11
զա՟մ անօրէնութի՟ս իմ ջնջեա՛ յինէն ։
* Զսիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Ա՟Ծ . և 12
զհոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում ։
* Մի՛ ընկենուր զիս Տ՟Ր յերեսաց քոց . 13

և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն ։
14 * Այլ տուր ինձ զցնծութի՟ փրկութե՟
քոյ . հոգւով պետութե՟ քոյ հաստատեա՛
15 զիս ։ * Ուսուցից անօրինաց զճանա-
պարհս քո . և ամպարիշտք առ քեզ
16 դարձցին ։ * Փրկեա՛ զիս յարենէ Ա՟Ծ .
Ա՟Ծ փրկութե՟ իմոյ . ցնծասցէ լեզու
17 իմ յարդարութե՟ քում ։ * Տէր եթէ
զշրթունս իմ բանաս . բերան իմ պատ-
18 մեսցէ զօրհնութի՟ս քո ։ * Թէ կամե-
ցեալ էիր պատարագս՝ մատուցանէաք.
բայց դու ը՟ ողջակէզս իսկ ոչ հաճե-
19 ցար ։ * Պատարագ Ա՟Յ հոգի խոնարհ.
զսիրտ սբ՟ և զհոգի խոնարհ Ա՟Ծ ոչ
20 արհամարհէ ։ * Բարի՛ արա Տ՟Ր կամօք
քովք սիոնի . և շինեսցին պարիսպք
21 երուսաղէմի ։ * Յայնժամ հաճեսցիս
ընդ պատարագս արդարութե՟ . ուխ-
տիւք պատարագս հանցեն 'ի սեղան
քո զուարակս ։

1 'Ի կատարած իմաստութե՟ Դաւթի ։
2 'Ի ժամանակի զի եկն դովէկ եդովմայեցի և պատ-
մեաց սաւուղայ . ահաւասիկ դաւիթ եկեալ է
'ի տուն աքիմելէքայ ։ ԾԱ ։

3 Զի՞ || պարծի 'ի չարութե՟ . հզօրն յա- || Թագ.
4 նօրէնութե՟ ։ * զօրհանապազ զա- 22. 9.
նիրաւութի՟ խորհեցաւ 'ի լեզուի իւր-
ում ։ Ո՟պ զածելի սուր՝ արեար զնեն-
5 գութի՟ ։ * սիրեաց զչարութի՟ քան զբա-
րութի՟ . զանօրէնութի՟ քան զխօսս ար-
6 դարութե՟ ։ * Սիրեաց նա զա՟մ խօսս
կործանման . և զլեզուս նենգաւորս ։
7 * Վ՟ա այսորիկ Ա՟Ծ կործանեսցէ զնա
իսպառ . խլեսցէ, և հանցէ զնա յարկաց
իւրոց . և զարմատս նորա յերկրէն կեն-
8 դանեաց ։ * Տեսցեն արդարք՝ և երկի-
ցեն . զնովաւ ծիծաղեսցին, և ասաս-
9 ցեն ։ * Ահա այր է . որ ոչ արար զԱ՟Ծ
իւր օգնական . այլ յուսացաւ սա 'ի
բազում մեծութի՟ իւր . և զօրացաւ 'ի
10 նանրութե՟ իւրում ։ * Այլ ես որպէս
ձիթենի պտղալից 'ի տան Ա՟Յ . յուսա-
ցայ յողորմութի՟ Ա՟Յ յաւիտեան, և
11 յաւիտեանս յաւիտենից ։ * Խոստո-
վան եղէց քեզ Տ՟Ր յաւիտեան՝ զի ա-
րարեր . և համբերեցից անուա՟ն քում. զի
քաղցր ես առաջի սրբոց քոց ։

1 'Ի կատարած . վասն մաղէթայ իմաստութե՟ և
Դաւթի ։ ԾԲ ։

Ասաց || անզգամն 'ի սրտի իւրում . || Սաղ.
2 թէ չիք Ա՟Ծ ։ * Ապականեցան և 13. 1.
պղծեցան յանօրէնութե՟ իւրեանց . և
ոչոք է, որ առնէ զքաղցրութի՟ ։
3 * || Ա՟Ծ յերկնից նայեցաւ յամենայն || Սաղ.
որդիս մարդկան տեսանել՝ թէ իցէ ոք 13. 2.
իմաստուն , որ խնդրիցէ զԱ՟Ծ ։
* || Ամե-

Հռոմ. * ‖Ա՟մենեքեան խոտորեցան 'ի միասին․ 4
3.12. և անպիտանացան ։ Ոչ գոյ է՝ որ առնէ
զբարի․ և չէ ոք՝ մինչև 'ի մի ։ * Որպէս 5
ոչ ծանիցեն ամենեքեան․ որք գործեն
զանօրէնութի ։ Որք ուտեն զժողո_
վուրդ իմ որպէս զհերակուր հացի ։
* և առ Ա՟ծ ոչ կարդացին․ Անդ եր_ 6
կիցեն երկիւղ․ ուր ոչ իցէ երկիւղ․ զի
Ա՟ծ ցրուեսցէ զոսկերս մարդահաճ_
ոյից ։ Ամաչեսցեն՝ և յամօթ լիցին․ զի
Ա՟ծ անարգեաց զնոսա ։ * Ո՞ տացէ 'ի 7
սիոնէ զփրկութի իսրայելի․ 'ի դար_
ձուցանել Տ՟ն զգերութի ժողովրդեան
իւրոյ․ ցնծասցէ յակոբ՝ և ուրախ եղի
ցի իսրայէլ ։

'Ի կատարած․ ընդ օրհնութիւնս իմաստութե 1
‖Ա Թագ Դաւթի ։ * ‖'Ի ժամանակի զի եկին զիփա 2
23. 19: ցիքն՝ և ասեն ցսաւուղ՝ ահաւասիկ Դաւիթ
և 26.1. թաքուցեալ նստի առ մեզ ։ Ծ. Գ ։

Ա՟Ծ յանուան քում կեցո զիս․ և 'ի զօ 3
րութե քում իրաւ արա ինձ ։
* Ա՟Ծ լուր աղօթից իմոց․ ունկնդիր 4
բանից բերանոյ իմոյ ։ * Օտարք յա_ 5
րեան 'ի վերայ իմ․ և հզօրք խնդրեցին
զանձն իմ․ և ոչ համարեցան զքեզ
Ա՟Ծ առաջի իւրեանց ։ * Ահա Ա՟Ծ օգ_ 6
նական իմ․ և Տ՟ր ընդունող հոգւոյ
իմոյ ։ * 'Ի դարձուցանել զչարն 'ի թշ 7
նամիս իմ․ ճշմարտութբ քով սատա_
կեա զնոսա ։ * Կամօք իմովք պա 8
տարագս մատուցից քեզ․ և խոստո_
վան եղէց անուան քում Տ՟ր՝ զի բարի
է ։ * Յամ նեղութէ իմմէ փրկեցեր 9
զիս․ և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ ։

'Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս իմաստութե 1
Դաւթի ։ Ծ. Դ ։

Ունկնդիր Ա՟Ծ աղօթից իմոց․ և մի 2
անտես առներ զխնդրուածս իմ ։
* Նայեաց առ իս և լուր ինձ․ զի տրտ 3
մեցայ ես 'ի ձանձրանալ իմում․ և խռո
վեցայ ։ * 'Ի ձայնէ թշնամւոյն՝ և 'ի նե 4
ղել մեղաւորին ։ խոտորեցան յիս անի
րաւութբ․ և բարկութբ ոխս պահէին
ինձ ։ * Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս․ և 5
երկիւղ մահու անկաւ 'ի վերայ իմ ։
* Ահ և դողումն եկն 'ի վերայ իմ․ և 6
ծածկեաց զիս խաւար ։ * Ասացի՝ տայր 7
ոք ինձ զթևս որպէս աղաւնւոյ․ զի
թռուցեալ վերանայի ։ * հեռացեալ դա 8
դարէի յանապատի ։ * Ակն ունէի յԱ՟յ․ 9
որ փրկէր զիս 'ի կարճմտութէ զայ_
րանալոյ՝ 'ի մրրկեալ նեղութէ ։
* Ընկլեա Տ՟ր՝ և բաժանեա զլեզուս նց․ 10
զի տեսի զանօրէնութի, և զհակառա
'ի յունն կութի 'ի քաղաքի ։ * 'Ի տուէ և 'ի գի_ 11
չեան շերի շուրջ եղեն զպարսպօք նր անօրէ

նութի․ չարիք, և մեղք են 'ի մէջ նց ։
12 * և ոչ պակասեցաւ 'ի հրապարակաց
13 նց վաշխ՝ և նենգութիւն ։ * Զի թէ
թշնամւոյն նախատեալ էր․ համբե_
րէի արդեօք․ կամ ատելոյն մեծա_
բանեալ էր 'ի վերայ իմ․ թաքչէի ար
14 դեօք 'ի նմանէ ։ * Իսկ դու մարդ համ
ասար իմ, առաջնորդ իմ, և ծանօթ
15 իմ ։ * Ապաքէն 'ի նոյն քաղցրացուցեր
ինձ և քեզ կերակուր․ զի գնայաք միա
16 բանութբ 'ի տան Ա՟յ ։ * Եկեսցէ մահ
'ի վերայ նց․ և կենդանւոյն իջցեն 'ի
դժոխս․ զի չարութի է 'ի բնակութե
17 նց և 'ի մէջ նոցա ։ * Ես առ Ա՟Ծ կար
18 դացի՝ և Տ՟ր լուաւ ինձ ։ * յերեկոյ՝
'ի վաղորդեան՝ և 'ի հասարակ աւուր ։
Պատմեցի՝ և ասացի․ և լուիցէ ձայնի
19 իմում ։ * փրկեսցէ խաղաղութբ զանձն
իմ 'ի մերձաւորաց իմոց․ զի կարեօք
20 հասին 'ի վերայ իմ ։ * Լուիցէ Ա՟Ծ՝ և
խոնարհ արասցէ զնս․ որ յառաջ է քան
զյաւիտեանս ։ Զի ոչ գոյր նոցա փո_
21 խանակ․ և ոչ երկեան յԱ՟յ ։ * Ձգեաց
զձեռն իւր հատուցանել նոցա և նոքա
22 պղծեցին զօրէնս նորա ։ * Բաժանե_
ցան 'ի սրտմտութէ երեսաց նորա․ և
էհաս 'ի սիրտս նց ։ Պակուղք են բանք
նոցա քան զձէթ․ և ինքեանք են նտ՟
23 սլաք ։ * ‖Ընկեա 'ի Տ՟ր զհոգս քո՝ և նա ‖Մատթ.
կերակրէ զքեզ․ և ոչ տայ յաւիտեան 6.25.
24 զսասանութի արդարոյ ։ * Դու Ա՟Ծ Ղուկ.
իջուսցես զնոսա 'ի դուբս ապականու 12. 22.
թե․ արք արիւնահեղք՝ և նենգաւորք 1. Պետ.
մի հասարակեսցեն զաւուրս իւրեանց․ 5. 7.
այլ ես 'ի քեզ Տ՟ր յուսացայ ։

1 'Ի կատարած․ վասն ժողովրդեանն․ որք 'ի
սրբութեց հեռացեալ էին․ Դաւթի արձանա_ ‖Ա Թագ
գիր․ ‖'Ի ժամանակի զի կալան զնա այլազգիքն 21. 11:
'ի Գէթ ։ Ծ. Ե ։

2 ՈՂՈՐՄԵԱՑ ԻՆՁ Ա՟Ծ․
զի կոխեաց զիս մարդ՝ զօր_
հանապազ պատերազմունք
3 նեղեցին զիս ։ * Կոխեցին
զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ․ բա_
զումք էին, որք մարտնչէին ընդ իս 'ի
4 բարձանց ։ * 'Ի տուէ ես ոչ երկեայց․
զի 'ի Տ՟ր յուսացայ․ աստուծով գովե
5 ցից զբանս իմ ։ * յԱ՟Ծ յուսացայ՝ և
ոչ երկեայց, զի՞ արասցէ ինձ մարդ ։
6 * Զօրհանապազ զբանս իմ անարգե
ցին․ զինէն էին խորհուրդք նոցա 'ի
7 չարութե ։ * Պանդուխտք եղիցին՝ և
թաքթաքուրք շրջեսցին․ նոքա զար_
շապարի իմում սպասեսցեն՝ որպ սպա_

սէին անձին իմոյ : * Որպէս առ յոչինչ 8
մերժեսցես զնոսա . բարկութբ զժողո_
վուրդս հնազանդեսցուսցես : * Ա՟Ծ 9
զկեանս իմ պատմեցից քեզ . եդից զար
տասուս իմ առաջի քո . որպ խոստա_
ցար դու ինձ : * Դարձցին թշնամիք 10
իմ յետս իւրեանց . յաւուր յորում կար
դասցուք առ քեզ : Ահա ծանեայ՝ զի
Ա՟Ծ իմ ես դու : * զԱ՟Ծ օրհնեցից 'ի 11
բանս իմ . և զՏ՟Ր գովեցից 'ի խօսս իմ .
յԱ՟Ծ յուսացայ, և ոչ երկեայց՝ զի՞ ա_
րասցէ ինձ մարդ : * Յինէն են ուխտք 12
իմ . զորս տաց քեզ օրհնութբ Ա՟Ծ
Ա՟Ծ իմ : * Փրկեցեր զանձն իմ 'ի մահ_ 13
ուանէ՝ զաչս իմ յարտասուաց . և
զոտս իմ 'ի գայթագղութէ . հաճոյ ե_
ղեց առաջի Տ՟Ն յերկրին կենդանեաց :

Ա2 Թագ 22.1 : և 24.4 . 'Ի կատարած . Դ՛ ապականեր . Դաւթի | ար_ 1
ձանագիր : 'ի ժամանակի զի փախուցեալ
թաքուցեալ էր նա յերեսաց սաւուղայ յայրն
անդ : ԾԶ :

Ողորմեա ինձ Ա՟Ծ՝ ողորմեա ինձ . 2
զի 'ի քեզ յուսացաւ անձն իմ :
'Ի հովանի թևոց քոց յուսացայց . մին
չև անցցէ անօրէնութիւն : * Աղաղակե 3
ցի առ Ա՟Ծ բարձրելոյն՝ առ Ա՟Ծ բա_
րերար իմ : * Առաքեաց յերկնից . և 4
կեցոյց զիս , ետ 'ի նախատինս՝ որք
կոխեն զիս : Առաքեաց Ա՟Ծ զողորմու
թի և զճշմարտութի իւր . * և փր_ 5
կեաց զանձն իմ 'ի միջոյ գազանաց .
զի ննջէի ես խռովեալ : Որդւոց մարդ
կան . ատամունք իւրեանց զէն և նետք
են . և լեզուք նոցա որպէս զսուր սու_
սեր : * Բարձրեալ ես դու յերկինս 6
Ա՟Ծ . և յամենայն երկրի են փառք քո :
* Որոգայթ պատրաստեցին ոտից ի_ 7
մոց . խոնարհ արարին զանձն իմ . փո
րեցին առաջի իմ զխորխորատ՝ և ան_
կան ինքեանք 'ի նոյն : * Պատրաստ է 8
սիրտ իմ Ա՟Ծ . պատրաստ է սիրտ իմ .
օրհնեցից և սաղմոս ասացից քեզ :
* Զարթի՛ր փառք իմ . զարթի՛ր սաղ_ 9
մոսիւք և օրհնութբ . և ես զարթեայց
առաւօտուց : * Խոստովան եղէց քեզ 10
'ի ժողովուրդս Տ՟Ր . և սաղմոս ասացից
քեզ յազգինս : * Մեծ եղև մինչև յեր 11
կինս ողորմութիւն քո . մինչև յամպս
ճշմարտութի քո : * Բարձրեալ ես 12
դու յերկինս Ա՟Ծ . յամենայն երկրի
են փառք քո :

'Ի կատարած Դ՛ ապականեր . Դաւթի արձա_ 1
նագիր : ԾԷ :

Եթէ արդարև զարդարութի խօ_ 2
սէիք . և ուղիղս դատէիք որդիք
մարդկան : * Քանզի՝ և արդ խակ 'ի 3
սրտի ձեռում զանօրէնութի գործէք .
յերկրի զանիրաւութիւն ձեռք ձեր
4 նիւթեն : * Օտարք եղեն մեղաւորք
'ի մօրէ . խաբեցան յարգանդէ . և խօ_
5 սեցան զսուտ : * Սրտմտութի նոցա
ըստ նմանութէ օձի . որպէս իժի , և
քարբի զի խցեալէ զականջս իւր :
6 * Զի մի լուիցէ նա զձայն թովչի
ճարտարի . և մի առցէ զդեղ՝ 'ի դեղա
7 տուէ իմաստնոյ : * Ա՟Ծ փշրեսցէ զա_
տամունս նոցա 'ի բերանս իւրեանց . և
զժանիս առիւծուց խորտակեաց Տ՟Ր :
8 * Անարգք եղիցին նոքա որպէս ջուր՝
զի հեղանի . 'ի լարել աղեղան նոցա
9 տկարասցին : * որպէս մոմ զի հալի . և
սպառեսցին : Անկաւ հուր . և ոչ տե_
10 սին զարև՝ * մինչչև 'ի միտ առեալ էր
զփուշս իւրեանց . որպէս դժնիկ բար
կութբ կենդանւոյն կլցցէ զնոսա :
11 * Ուրախ եղիցի արդարն՝ յորժամ տես
ցէ զհատուցումն . և զձեռս իւր լուա_
12 ցէ յարեան մեղաւորի : * Ասէ՛ ասաս
ցէ մարդ . թէ արդարև գուցէ պտուղ
արդարոյ . և է Ա՟Ծ՝ որ դատէ զնա յերկրի :

1 'Ի կատարած Դ՛ ապականեր . Դաւթի արձա_
նագիր : 'ի ժամանակի զի առաքեաց սաւուղ՝ և Ա Թագ
պահեաց զտուն նորա . զի սպանցէ զնա : 19.11.
ԾԸ :

2 Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց Ա՟Ծ .
յայնցանէ , որք յարուցեալք են
3 'ի վերայ իմ, ապրեցո՛ զիս : * Փրկեա՛
զիս յայնցանէ . ոյք գործեն զանօրէ_
նութի . յարանց արիւնահեղաց ապրե
4 ցո՛ զիս : * Որսալ զանձն իմ կամեցան .
5 և հասին 'ի վերայ իմ հզօրք : * Ոչ մեղք
իմ՞ և ոչ յանցանք . առանց մեղաց
6 ընթացայ՝ և ուղիղ եղէ : * Զարթի՛ր
ընդ առաջ իմ, և տես դու՝ Տ՟Ր զօրու
թեց Ա՟Ծ իէլի . Նայեա՛ց՝ և այց արա
ամենայն հեթանոսաց . մի ողորմիր
ամենեցուն . ոյք գործեն զանօրէնու
7 թի : * Դարձցին ընդ երեկոյս .
սովեսցին որպէս շունք . և շրջեսցին
8 զքաղաքաւ : * Նոքա ղօղանջեսցեն
բերանօք իւրեանց . և սուր է 'ի շրթ_
թունս նոցա : Իսկ արդ՝ ո՞վ լուաւ
9 զայս . * զի դու Տ՟Ր ծիծաղեսցես զնո
քօք . արհամարհեսցես զամենայն հե
10 թանոսս : * Զ զօրութիւն իմ առ քեզ
պահեցից . զի Ա՟Ծ օգնական իմ է :
11 * Ա՟Ծ իմ . ողորմութի նր կանխեսցէ
12 առ իս : * Ա՟Ծ իմ ցոյց ինձ 'ի թշնամիսն
իմ : Մի՛ սպանաներ զնոսա՝ զի մի մո_
ռասցեն զժողովուրդ քո : Ցրուեա՛
զնոսա զօրութբ քով . և ընկճեա՛ զնոսա .
զի դու ես պաշտպան իմ Տ՟Ր :
13 * Մեղք բերանոյ նոցա՝ և բանք շրթ_
թանց

4 զնա՝ առաջնորդեցեր ինձ ։ *և իմ ե-
ղեր յոյս. աշտարակ հզօր եղեր յերե-
5 սաց թշնամւոյն ։ *Խնակեցայց ՚ի
յարկս քո յաւիտեան. և ծածկեցայց
6 ընդ հովանեաւ թեւոց քոց ։ *Դու
Ա.Ծ լուար աղօթից իմոց. եառուր ժա
ռանգութիւն ոյք երկնչին յանուանէ
7 քումմէ ։ *Աւուրս յաւուրս յաւելցե
թագաւորի. ամսոց նո՛ր աւուրք յաղ
8 գայ մինչև յազգս նո՛ր ։ *Կայ՝ և հնոյ
յաւիտեան առաջի Ա.Ի ողորմութիւն
և ճշմարտութիւն. ոյք խնդրեսցեն ՚ի
9 նմանէ ։ *Ա.յսպէս սաղմոս ասասցից
անուանն քումի յաւիտեանս յաւիտենից.
և ասց քեզ զաղօթս իմ օրըստօրէ ։

1 ՚Ի կատարած ՚ի վերայ երիզոտասից. Սաղմոս
Դաւթի։ ԿԱ.։

2 Ոայց միայն ոյք հնազանդ լերս անձն
իմ. զի ՚ինմանէ է ինձ փրկութի՛ն։
3 *Նա է Ա.Ծ իմ, և փրկիչ իմ, ապաւէն իմ, զի մի սասանեցայց առաւել։
4 *Մինչև յե՞րբ յառնեք ՚ի վե՛ր մարդոյ
սպանանել ամենեքեան. որպէս յորմոյ թիւրելոյ՝ և ՚ի ցանդոյ մերժելոյ։
5 *Նայց միայն զպատիւ իմ խորհեցան
մերժել յինէն. և ընթացան ՚ի ծա
րասս իւրեանց։ Ներանովք իւրեանց
օրհնէին. և սրտիւք իւրեանց անիծա
6 նէին ։ *Նայց սակայն Ա.Ի հնազանդ
լեր անձն իմ. զի ՚ինմանէ է ինձ համ
7 բերութի՛ն ։ *Օի նա է Ա.Ծ իմ. և
փրկիչ իմ, ապաւէն իմ. զի մի սասա
8 նեցայց ։ *Մի՛ է զօրութի՛ն իմ, և փառք
իմ. Ա.Ծ օգնութի՛ն իմոյ՝ յոյս իմ առ
9 Ա.Ծ է։ *Յուսացարո՛ւք ՚ի նա ամ ժո
ղովք ժողովրդոց. սիրեցէ՛ք առաջի
նո՛ր զսիրտս ձեր. զի Ա.Ծ օգնական է
10 մեր յաւիտեանս ժամանակաց ։ *Ա-
կայն ընդունայն են որդիք մարդկան.
սուտ են որդիք մարդկան. և ՚ի կշիռս
իւրեանց մեզանչեն. և ինքեանք յո-
11 նգիտութի՛ն են ՚ի միասին ։ *Ա՛ի յոյ
սաք յանիրաւութի՛ն յափշտակութի՛ն
մի՛ ցանկայք. մեծութի՛ն թե առնիւք
գայեք մի յօժարեսցին սիրտք ձեր։
12 *Ա՛նուգամ խօսեցաւ Ա.Ծ. և երկուս
13 զայս լուաք ։ Ո՛՞վ է զօրութի՛ն ։ *և
քո Տե՛ր ողորմութի՛ն. ‖ և դու հատուցա ‖ Ա՛պա-
նես իւրաքանչիւր ըստ գործոց նոցա ։ 16.27.

1 Սաղմոս Դաւթի ։ ‖ մինչդեռ էր նա յանապա Ե՛ղծ.
պի անդ ՚ի հրէաստանի։ ԿՀ.։ 2. 6.
1.Կոր.

2 Ես Ա.Ծ իմ, ես առ քեզ առաւօտ 3. 8.
առնեմ. ծարաւեցաւ առ քեզ Դ՛աղա.
հոգի իմ՝քանիպատիկ և ես մարմին իմ։ 6. 5.
3 *Ա՛յլ երկիր անապատ և անջուր. ուր ‖ Ա՛ռակ.
ոչ գոյ ՚ի նմա ՚ճանապարհ ։ Ա.յսպէս 23.14.
՚ի տես

'ի սրբս երեւեցայց քեզ · տեսանել ինձ
զզօրութիւն քո՝ եւ զփառս քո :
*Զի լաւ է ինձ ողորմութիւն քո քան 4
զկեանս իմ· եւ շրթունք իմ գովեսցեն
զքեզ: *Այնպէս օրհնեցից զքեզ 'ի 5
կեանս իմ· եւ յանուն քո համբարձից
զձեռս իմ: *Որպէս 'ի ճարպոյ պարար- 6
տութենէ լցցի անձն իմ· շրթամբք ցնծ-
ծութեան օրհնեսցէ զքեզ բերան իմ :
* Ոչ թէ յիշէի զքեզ յանկողնի ի- 7
մում· ընդ առաւօտս կանխեալ խօսէի
ընդ քեզ: * Զի եղեր իմ օգնական · 8
'ի հովանի թեւոց քոց ցնծացայց:
*Եկն զկնի քո անձն իմ· եւ զիս ընկա- 9
լաւ աջ քո: * այլ նոքա ի նանիր խնդ- 10
րեցին զանձն իմ: Մտցեն 'ի ներքոյ
անդնդոց երկրի · * մատնեսցին 'ի 11
ձեռս սրոյ· եւ բաժինք աղուեսուց ե-
ղիցին : * Թագաւոր յուսասցէ 'ի 12
Տէր, գովեսցին ամենեքեան, որք երդ-
նուն նովաւ · խցցին բերանք այնո-
ցիկ՝ որք խօսին զանօրէնութիւն :

'Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի : 1
ԿԳ :

Լուր Տէր աղօթից իմոց յաղաչել ինձ 2
առ քեզ · յերկիւղէ թշնամւոյն
փրկեա զանձն իմ: *Ծածկեսցես զիս 3
'ի ժողովոց չարաց · 'ի բազմութենէ,
որք գործեն զանօրէնութիւն :
*Որք սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց· 4
լարեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս
դառնութեան : * Զգել 'ի գաղտնիս 5
այնոցիկ՝ որք ուղիղ են սրտիւք· *յան- 6
կարծակի ձգեսցեն 'ի նոսա՝ եւ ոչ երկի-
ցեն: Զօրացուցին յանձինս իւրեանց
զբանս չարութեան · խորհեցան թաքու-
ցանել ինձ զորոգայթ · եւ ասացին՝ ոչ
տեսանէ զայս Տէր: *Քննեցին զանօրէ- 7
նութիւն · պարտասեցան 'ի քննել ըզ
քննութիւն: *Մատիցէ այր խորութեամբ 8
սրտի իւրոյ : եւ բարձր եղիցի Տէր :
* Նետք տղայոց եղեն վէրք նոցա · տկա- 9
րացան 'ի նոսա լեզուք նոցա· եւ խռովե-
ցան ամենեքեան՝ որք հայէին ընդ նոսա:
*Երկեաւ ամենայն մարդ՝ 'ի պատմել զգործս 10
Տեառն· եւ զարարածս ձեռաց նորա 'ի միտ
առին: *Ուրախ եղիցի արդար 'ի Տէր · 11
եւ յուսասցի 'ի նա · նովաւ գովեսցին
ամենեքեան՝ որք ուղիղ են սրտիւք:

'Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի· երգ Երեմիայի՝ 1
եւ Եզեկիէլի, եւ ժողովրդեանն՝ յորժամ 'ի
պանդխտութենէ անտի կամէին ելանել: ԿԴ:

Քեզ վայելէ օրհնութիւն Տէր 'ի Սիոն· 2
եւ քեզ տացին աղօթք յԵրուսաղէմ :
* Լուր աղօթից իմոց · զի առ քեզ ամենայն 3
մարմին եկեսցէ : * Բանք անօրինաց 4
զօրացան 'ի վերայ մեր · զամպարշտութիւնս
5 մեր դու քաւեսցես : * Երանի՝ զորս
ընտրեցեր՝ եւ ընկալար: եւ բնակեսցին
'ի գաւիթս քո: Լցցուք մեք 'ի բարու-
6 թենէ տան քոյ · սուրբ է տաճար քո * սքան-
չելի արդարութեամբ: Լուր մեզ Տէր փր-
կիչ մեր · յոյս ամենայն ծագաց երկրի · եւ
7 որ 'ի ծով հեռի: * Պատրաստէ զլե-
րինս զօրութեամբ իւրով · եւ զգեցեալ է
8 զզօրութիւն: * Խռովեցուցանէ զմե-
ծութիւն ծովու · եւ զձայն ալեաց նորա
9 ցածուցանէ: * Խռովեսցին հեթա-
նոսք · եւ երկիցեն բնակիչք երկրի 'ի
նշանաց քոց: Ելս առաւօտուց եւ ընդ
10 երեկոյս զուարճասցին: * Հայեցար
յերկիր՝ արբեցուցեր զնա · եւ բազում
արարեր զմեծութիւն նորա: Գետն Տեառն
լի եղեւ ջուրբ · պատրաստ արարեր
զկերակուր նոցա · զի այսպէս է պատ-
11 րաստութիւն: * Զակօսս նորա ար-
բեցուցեր՝ եւ բազում արարեր զարմ-
տիս նորա : 'Ի ցօղել նորա զուարթ
12 եղիցի բոյս նորա : * օրհնեսցես պսակ
տարւոյ քաղցրութեան քոյ: Դաշտք քո
13 լցցին պարարտութեամբ: * պարարտաս-
ցին գեղեցկութիւնք անապատի:
14 Բլուրք զցնծութիւն զգեցցին: *Եւ զգեց-
ցին խոյք մաքեաց: Հովիտք բազում
արասցեն ցորեան · աղաղակեսցեն՝ եւ
օրհնեսցեն :

1 'Ի կատարած Դաւթի Սաղմոս յարութեան :
ԿԵ :

2 Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր ·
սաղմոս ասացէք անուան նորա՝ եւ
տուք զփառս օրհնութեան նորա :
3 *Ասացէք Աստուծոյ՝ որպէս զի ահեղ են գործք
քո · 'ի բազում զօրութեան քում ստեցին
4 քեզ թշնամիք քո: * Ամենայն երկիր
երկիր պագցեն քեզ · սաղմոս ասաս-
ցեն քեզ · սաղմոս ասասցեն անուան
5 քում: *Եկայք՝ եւ տեսէք զգործս Աստուծոյ·
որպէս զի ահեղ է խորհրդովք քան զամենայն
6 որդւոց մարդկան: *Որ դարձոյց ըզ
ծովն 'ի ցամաք · եւ ընդ գետս անցցեն
ոտանաւորք : Անդ ուրախ եղիցուք
7 մեք 'ի նա : * որ տիրէ զօրութեամբ իւրով
յաւիտենից : Աչք նորա 'ի հեթանոսս
հային · որք դառնացուցին զնա՝ մի՛
բարձրասցին յանձինս իւրեանց:
8 *Օրհնեցէ՛ք հեթանոսք զՏէր մեր ·
լսելի՛ արարէք զձայն օրհնութեան նորա:
9 *Այն՝ որ եդ զանձն իմ 'ի կեանս· եւ
10 ոչ ետ դղրդութիւն ոտից իմոց: *Փորձե-
ցեր զմեզ Տէր՝ եւ քննեցեր · որպէս քննի
11 արծաթ: *Իջուցեր զմեզ յորոգայթ՝
եւ եդեր զնեղութիւն 'ի թիկունս մեր:
12 * եւ անցուցեր զմարդիկ 'ի վերայ գլխոց
մե-

տան . և հանեն զկապեալս քաջութիւ-
իւրով . սոյնպէս և զդառնացօղս՝ որք
բնակեալ են ՚ի գերեզմանս ։
8 * Ե.Ն ընդ ելանել քեզ առաջի ժողո-
վրդեան քոյ . ՚յանցանել քեզ յանա-
9 պատ ։ * երկիր շարժեցաւ ։ Վ.անգն
և երկինք ցօղեցին յերեսաց Ա.Յ ՚ի
10 սինայ՝ առաջի Ա.Յ իլի ։ * Ո.ՏՆձրև
կամաց պատրաստեցեր Ե.Ն ժառան
գութիւն քո՛ւմ . Թէպետ և հիւծանդա
յաւ՝ սակայն դու հաստատեցեր զնա ։
11 * և գազանք քո բնակեացին ՚ի նմա ։
Պատրաստ արարեր քաղցրութիւն քով
12 աղքատի Ե.Ն ։ * Տէր տացէ զբան .
որ աւետարանեն զօրութիւն բազմաց։
13 * Թագաւոր զօրութեանց սիրելոյ .
գեղեցկութիւն տան քոյ բաժանեալ
14 յաւարի։ * Թէպետ և ննջեսջիք ՚ի մէջ
վիճակաց ։ Ո.ԵՒք աղաւնւոյ արծաթա
պատ . և Թիւինամէջ նորա ՚ի գոյն ոսկ
15 ւոյ ։ * Ո.Ցումարել երկնաւորին զթա-
գաւորս ՚ի վերայ նորա . ձիւնացին
16 ՚ի սելմոն ։ * Ո.Ե եառն Ա.Յ լեառն պա
րարտ ։ լեառն մածեալ լեառն պա-
17 րարտ ։ * և զինչ կարծէք լերինք հպարտ
տացեալք ։ Ո.Ե եառն ընդ որ հաճեցաւ
Ա.Ծ բնակիլ՝ ինձնա . քանզի և Տէր իսկ
18 բնակեացէ ՚ի նմա իսպառ ։ * Կառք
Ա.Յ բիւրապատիկք՝ և հազար ուղ
ղիչք ։ և Տէր ՚ի նոսա ՚ի սինէ սրբութեա
19 իւրոյ ։ * Ել՚ի բարձունս՝ և գերեաց
զգերութիւն . էառ ասար՝ բաշխեաց պար
գևս՝ և եւս որդւոց մարդկան . քանզի
Թերահաւատիք և ս բնակեալ եղիցին
20 ՚ինմա ։ * Տէր Ա.Ծ օրհնեալ՝ օրհնեալ
է Տէր զօհանապազ . առաջնորդեսցէ
21 մեզ Ա.Ծ փրկիչ մեր ։ * Ա.Ծ մեր՝ Ա.Ծ
կենարար . և ՚ի Տէ էն ելք մահու ։
22 * Այլ սակայն Ա.Ծ փշրեսցէ զգլուխս
Թշնամեաց մերոց . և գերեն կարձնո-
վին՝ այլ գնան յանօրէնութիւն իւրեանց ։
23 * Ասաց Տէր ՚ի խորոց անդնդոց դարձու
ցից և ՚ի միջոց ծանեաց զայն ՚ի դուրս
24 կորզեցից ։ * Ո.Ոյ Թացցի ոտն քո յա-
րեան . և լեզուք շանց քոց յարենէ
25 Թշնամեաց քոց ։ * Երևեցան գնացք
քո Ա.Ծ . գնացք իմ՝ Թագաւորին
26 մերոյ սրբոյ ։ * Կանխեցին իշխանք
հանել զօրհնութի՛ւն . ՚ի մէջ կուսանաց՝
27 և դաւիթ ։ * Յեկեղեցիս օրհնեցէք
28 զԱ.Ծ՝ և զՏէր յաղբերացն իլի ։ * Ա.Ն-
բենիամին ՚ի տղայոցէ զարմանալի .
իշխանք յուդայ առաջնորդք նո . իշ-
խանք զաբուղոնի . և իշխանք նեփ-
29 թաղիմի ։ * Հրամայեա՛ Ա.Ծ զօրութի՛ւ
քոմ . զօրացո՛ զայս՝ զոր հաստատեցեր
30 ՚ի մեզ ։ * Ո.տաճարէ քումմէ յԵ՛մ .
քեզ մատուսցեն թագաւորք պատա
րագս ։

Ի կատարած ընդ օրհնութի՛ւն Սաղմոս երգոյ ։ 1

Կ.Օ ։

ՈՒՆ մեր ողորմեսցի մեզ . և օրհնեսցէ 2
զմեզ . երևեսցէ զերեսս քո ՚ի մեզ՝
և ողորմեսցի մեզ ։ * Ճանաչել յերկրի 3
զճանապարհս քո . յամենայն ազգս
Թնս քո ։ * Խոստովան եղիցին առ քեզ 4
ժողովուրդք ա՛ծ . խոստովան եղիցին
առ քեզ ժողովուրդք ամ՛ ։ * Ուրախ 5
եղիցին՝ և ցնծասցեն ազինք . զի դու
դատես զժողովուրդս յօղղութիւն . և
ազգս երկրի դու առաջնորդես ։
* Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողո- 6
վուրդք ա՛ծ . խոստովան եղիցին առ
քեզ ժողովուրդք ամ՛ ։ * Երկիր ետ 7
զպտուղ իւր . և օրհնեսցէ զմեզ ա՛ծ՝
ա՛ծ մեր ։ * Ե.Ն մեր օրհնեսցէ զմեզ . զի 8
՚ինմանէ երկնչեն ամ՛ ծագք երկրի ։

Ի կատարած . Դաւիթ Սաղմոս երգոյ ։ 1

Կ.Ա ։

ՅԱրիցէ ա՛ծ՝ և ցրուեսցին ամե- 2
նայն Թշնամիք նո՛ . փախիցեն ա-
տելիք նո՛ յերեսաց նո՛ ։ * Ո.Ոչ պակասի 3
ծուխ՝ պակասեսցին . ոչ հալի մամ
առաջի հրոյ՝ այնպէս կորիցեն մեղա-
ւորք յերեսաց ա՛ծ ։ * Ա.Րդարք ուրա՛խ 4
եղիցին . և ցնծասցեն առաջի նո՛ . և
զուարճասցին յուրախութի՛ւն իւրեանց ։
* Օրհնեցէ՛ք ա՛ծ՝ և սաղմոս ասա- 5
ցէ՛ք անուան նո՛ . ճանապարհ արարէք
այնմիկ՝ որ նստի ընդ արևմուտս . Տէր
է անուն նորա ։ Ցնծասցեն առաջի
նորա ։ և խռովեսցին յերեսաց նորա ։
* Ո.Ր հայրն է որբոց՝ և դատաւոր այր- 6
եաց . ա՛ծ ՚ի տեղւոջ սրբութե՛ իւրոյ ։
* Ա.Ծ բնակեցուցանէ զմիակրնա ՚ի 7
մերոց ։ Ա.նցաք մեք ընդ հուր՝ և ընդ
ջուր . և հաներ զմեզ ՚ի հանգիստ ։
* Ա՛տից ՚ի տունս քո պատարագօք . տաց 13
քեզ զուխտս իմ ։ * զոր խոստացան 14
քեզ շրթունք իմ՝ զոր բերան իմ խո-
սեցաւ ՚ի նեղութե՛ ։ * Ո.ՂՋակեզս 15
զուղղալից մատուցից քեզ՝ խոյովք
և խնկովք . և քեզ մատուցից զուխ-
տս՝ և նոխազս ։ * Ե.կայք լուարուք 16
ինձ . և պատմեցից ձեզ՝ ամենեքեան՝
որք երկնչիք յա՛ . զոր ինչ արար ան-
ձին իմոյ ։ * Ո.Ո նա բերանով իմով 17
կարդացի . և բարձր արարի զնա լեզ
ուաւ իմով ։ * Օմեղս թէ տեսանէի 18
՚ի սրտի իմում՝ մի՛ լուիցէ ինձ Տէր ։
* Ա՛ստի այսորիկ լուաւ ա՛ծ . և նայե- 19
ցաւ ՚ի ձայն խնդրուածոց իմոց ։
* Օրհնեալ է ա՛ծ՝ որ ոչ՝ ՚ի բացէ արար 20
զաղօթս իմ . և ոչ զողորմութի՛ն իւր
յինէն ։

Ի կատարած ընդ օրհնութի՛ն Սաղմոս երգոյ ։ 1

Կ.Օ ։

ՈՒՆ մեր ողորմեսցի մեզ . և օրհնեսցէ 2
զմեզ . երևեսցէ զերեսս քո ՚ի մեզ՝
և ողորմեսցի մեզ ։ * Ճանաչել յերկրի 3
զճանապարհս քո . յամենայն ազգս
Թնս քո ։ * Խոստովան եղիցին առ քեզ 4
ժողովուրդք ա՛ծ . խոստովան եղիցին
առ քեզ ժողովուրդք ամ՛ ։ * Ուրախ 5
եղիցին՝ և ցնծասցեն ազինք . զի դու
դատես զժողովուրդս յօղղութիւ . և
ազգս երկրի դու առաջնորդես ։
* Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողո- 6
վուրդք ա՛ծ . խոստովան եղիցին առ
քեզ ժողովուրդք ամ՛ ։ * Երկիր ետ 7
զպտուղ իւր . և օրհնեսցէ զմեզ ա՛ծ՝
ա՛ծ մեր ։ * Ե.Ն մեր օրհնեսցէ զմեզ . զի 8
՚ինմանէ երկնչեն ամ՛ ծագք երկրի ։

Ի կատարած . Դաւիթ Սաղմոս երգոյ ։ 1

Կ.Ա ։

ՅԱրիցէ ա՛ծ՝ և ցրուեսցին ամե- 2
նայն Թշնամիք նո՛ . փախիցեն ա-
տելիք նո՛ յերեսաց նո՛ ։ * Ո.Ոչ պակասի 3
ծուխ՝ պակասեսցին . ոչ հալի մամ
առաջի հրոյ՝ այնպէս կորիցեն մեղա-
ւորք յերեսաց ա՛ծ ։ * Ա.Րդարք ուրա՛խ 4
եղիցին . և ցնծասցեն առաջի նո՛ . և
զուարճասցին յուրախութի՛ւն իւրեանց ։
* Օրհնեցէ՛ք ա՛ծ՝ և սաղմոս ասա- 5
ցէ՛ք անուան նո՛ . ճանապարհ արարէք
այնմիկ՝ որ նստի ընդ արևմուտս . Տէր
է անուն նորա ։ Ցնծասցեն առաջի
նորա ։ և խռովեսցին յերեսաց նորա ։
* Ո.Ր հայրն է որբոց՝ և դատաւոր այր- 6
եաց . ա՛ծ ՚ի տեղւոջ սրբութե՛ իւրոյ ։
* Ա.Ծ բնակեցուցանէ զմիակրնա ՚ի 7

րագս: * Մաստեա՛ 'ի գազանս եղեգան. 31
'ի ժողովս զուարակաց՝ և 'ի գառս երի
ջոց: Խոտեսցին այնոքիկ՝ որք ընտ-
րեալք են արծաթով. ցրուեա՛ զհե-
թանոսս՝ որք կամին ընդ պատերազմ:
* Եկեսցեն հրեշտակք յեգիպտոսէ. 32
Հնդիկք յառաջագոյն ձեռնտու լի-
ցին առ ած: * Թագաւորութիւնք երկ- 33
րի օրհնեցէք զած. և սաղմոս ասացէք
Տն: Ճանապարհ արարէք այնմիկ. * որ 34
նստի յերկինս երկնից՝ ընդ արեւելս:
Նա տացէ զձայն իւր՝ ձայն զօրու-
թեան: * և տուք զփառս այ: 'Ի վերայ 35
իէլի մեծ վայելչութիւն նորա. զօրու-
թիւն նորա մինչև յամպս երկնից:
* Սքանչելի է ած 'ի մէջ սրբոց իւրոց՝ 36
ած իսրայէլի: Նա տացէ զզօրութիւն
համարձակութեան ժողովրդեան իւրոյ.
օրհնեալ է ած:

'Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի, վասն այլայ- 1
լելոցն: ԿԸ:

Կեցո՛ զիս ած՝ զի հասին ջուրք յանձն 2
իմ. ընկղայ ես 'ի խորս անդնդոց՝
ուր ոչ գոյ ինձ հանգիստ: * Եկի ես 3
'ի խորս ծովու. և շրջանք ընկղուզին
զիս: * Աշխատեցայ ես առ յաղաղա 4
կել. կերկերեցաւ կոկորդ իմ: Նուա
ղեցան աչք իմ. առ յուսալ ինձ առ
Տր ած իմ: * Բազում եղեն քան ըզ 5
հեր գլխոյ իմոյ. որք ատէին զիս 'ի տա
րապարտուց: Զօրացան յիս թշնա-
միք իմ, և ատելիք իմ ինամնիր. ինչ
զոր ոչ յափշտակեալ էի՝ տուժէի նմ:
* Ած դու ծանեար զանզգամութիւն 6
իմ. և յանցանք իմ 'ի քէն ոչ ծածկե-
ցան: * Մի ամաչեսցեն վասն իմ. որք 7
համբերեն քեզ Տր՝ Տր զօրութեանց՝ մի
պատկառեսցին վն իմ. որք խնդրեն
զքեզ ած իլի: * Վասն քո համբերի 8
նախատանաց՝ և ծածկեաց ամօթ զե
րեսս իմ: * Օտար եղէ ես յեղբարց 9
իմոց. և հիւր որդւոց մօր իմոյ:
|| Յովհ. * || Նախանձ տան քո եկեր զիս. նա- 10
2. 17. խատինք նախատչաց քոց անկան 'ի վն
իմ: * Խոնարհեցուցի պահօք զանձն 11
|| Հռովմ. իմ. || և եղեն ինձ այս նախատինք:
15. 3. * արարի զհանդերձս իմ քուրձ. և եղէ 12
յառակ նոցա: * Զինէն խօսէին. 13
որք նստէին առ դրունս. և զիս այպն
առնէին. որք ըմպէին զգինի: * Ես 14
յաղօթս կայի առ քեզ Տր, 'ի ժամա-
նակ ընդունելի: Ած 'ի բազում ողոր
մութեան քում լուր ինձ. 'ի ճշմարտու-
թեան փրկութեան քո: * Ապրեցո՛ զիս 'ի 15
կաւոյ՝ զի մի ընկղայց. ապրեցայց ես
յատելեաց իմոց. և 'ի խորոց ջուրց
բազմաց: * Մի ընկղեսցեն զիս պտոյտք 16

ջուրց. և մի ընկղմեսցեն զիս ան-
դունդք խորոց. ջրհոր մի կափուսցէ
17 զբերան իւր 'ի վերայ իմ: * Լուր ինձ
Տր՝ զի քաղցր է ողորմութիւն քո. ըստ
բազում գթութեան քում հայեա՛ց յիս:
18 * և մի դարձուցաներ զերեսս քո 'ի
ծառայէս քումմէ. զի նեղեալ եմ ես՝
19 վաղվաղակի լուր ինձ: * Հայեա՛ց
յանձն իմ, և փրկեա՛ զիս. և վն թշնա
20 մեաց իմոց ապրեցո՛ զիս: * Զի դու
գիտես զնախատինս իմ. զամօթ իմ.
21 և զպատկառանս իմ: * Առաջի քո են
ամենայն նեղիչք անձին իմոյ. նախա-
տանաց համբերեր սիրտ իմ. և թշուա-
ռութեան: Ակն ունէի՝ թէ ոք տրտմես-
ցի ընդ իս՝ և ոչ ոք էր. և մխիթարիչ
22 ինձ ոչ գտաւ: * || Ետուն 'ի կերակուր || Մտ.
ինձ զլեղի. և 'ի ծարաւ իմ արբուցին 27. 48.
23 ինձ զքացախ: * || Եղիցին սեղանք նց || Հռովմ.
առաջի նոցա յորոգայթ. 'ի հատու- 11. 9.
24 ցումն և 'ի գայթագղութիւն: * Խաւա-
րեսցին աչք նոցա՝ զի մի տեսցեն. և
զթիկունս նոցա հանապազ կորացո՛:
25 * Հեղցես 'ի վերայ նց զբարկութիւն
քո. սրտմտութիւն բարկութեան քոյ հաս-
26 ցէ 'ի վերայ նոցա: * || Եղիցի բնակու- || Գործ.
թիւն նոցա աւերակ. և 'ի յարկս նց մի 1. 20.
27 ոք իցէ, որ բնակիցէ: * Զի զոր դու
հարեր՝ հալածեցին. և 'ի վէրս ցաւոց
28 իմոց յաւելին: * Դի՛ր զմեղս 'ի վերայ
մեղաց նոցա. զի մի մտցեն յարդարու
29 թիւն քո: * Ջնջեսցին նոքա 'ի դպրու-
թենէ քումմէ կենաց. և ընդ արդարս
30 քո մի գրեսցին: * Աղքատ և ցաւած
եմ ես. փրկութիւն քո ած ընկալցի
31 զիս: * Օրհնեցից զանուն Այ իմոյ
օրհնութեամբ. և բարձր արարից զնա գո
32 հութեամբ: * Հաճոյ եղիցի այ քան զորթ
մատաղ. որ բերէ զեղջիւրս և զկճ-
33 ղակս: * Տեսցեն աղքատք՝ և ուրախ
եղիցին. խնդրեցէք զած. և կեցցեն
34 անձինք ձեր: * Զի լուաւ Տր տնան-
կաց. և զկապեալս իւր ոչ արհամար-
35 հեաց: * Օրհնեսցեն զնա երկինք և
երկիր. ծով՝ և ամ որ զեռայ 'ի նոսա:
36 * Ած փրկէ զսիոն՝ և շինեսցին քաղաքք
հրէաստանի. շինեսցեն՝ բնակեսցին
37 և ժառանգեսցեն 'ի նմա: * Զաւակ
ծառայից քոց հաստատեսցի անդ. որք
սիրեն զանուն քո. բնակեսցին 'ի նմա:

1 'Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի: առ 'ի յիշա-
տակ փրկելոյն զնա Տն: ԿԹ:

2 Ած յօգնել ինձ նայեա՛ց. և Տր յըն
3 կերել ինձ փութա՛: * Ամաչես-
ցեն՝ և յամօթ լիցին. որք խնդրեն
զանձն իմ. դարձցին յետս, և ամա-
չեսցեն. որք խորհէին ինձ չար:

* Դարձ-

*Դարձցին առժամայն ամաչեցեալք․ 4
որք ասէին ինձ վաշ վաշ։ *Ցնծասցեն 5
և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան որք
խնդրեն զքեզ Տր ։ Ասասցեն յամե_
նայն ժամ, մեծ է ած․ որք սիրեն զփր
կութիւն քո ։ *Ես աղքատ և տնանկ 6
եմ․ ած օգնեա ինձ․ օգնական և փր_
կիչ իմ ես դու․ Տր մի յամենար։

Սաղմոս Դաւթի, որդւոցն յովնադաբայ․ և 1
յառաջնոց գերելոց։ Հ։

Ի քեզ Տր յուսացայ․ մի ամաչեցից
յաւիտեան ։ *արդարութը քով 2
փրկեա զիս․ և ապրեցո զիս ։ Խոնար_
հեցո առ իս զունկն քո' և կեցո զիս ։
*Եր ինձ ած ապաւէն' և տեղի ամուր 3
կեցուցանել զիս ․ զի հաստատութի
իմ և ապաւէն իմ դու ես ։ *Ած իմ, 4
փրկեա զիս 'ի ձեռաց մեղաւորի' 'ի ձե
ռաց անօրինի և անիրաւի ։ *Դու ես 5
համբերութի իմ Տր' Տր յոյս իմ' 'ի
մանկութէ իմմէ ։ *'Ի քեզ հաստա_ 6
տեցայ ես յարգանդէ․ յորովայնէ մօր
իմոյ դու ես ապաւէն իմ․ և առ 'ի քէն
է օգնութիւն իմ յամ ժամ։ *Որպ զի 7
նշաւակ եղէ ես բազմաց ․ այլ դու
օգնական իմ և հզօրիչ իմ։ *Լցցի բե 8
րան իմ գովութը․ որպէս օրհնեցից
զփառս քո․ զօրհանապազ զմեծ վայ_
ելչութիս քո։ *Մի ընկենուր զիս Տր 9
'ի ժամանակս ծերութե․ 'ի պակասել
զօրութե իմոյ մի թողուր զիս։
*Ասացին թշնամիք իմ ինձ ․ և որք 10
պաշարեցին զանձն իմ․ խորհեցան 'ի
միասին ։ և ասացին․ *ած եթող զնա' 11
հալածեցուք' և հասցուք նմա․ զի ոչ
ոք է' որ փրկէ զնա ։ *Ած իմ մի հե_ 12
ռի առնիր յինէն․ և ած յօգնել ինձ
նայեաց ։ *Ամաչեսցեն' և պակասես_ 13
ցին․ որք չարախօս կային զանձնէ իմ_
մէ․ զգեցցին զամօթ և զպատկառանս․
որք խնդրէին ինձ զչար ։ *Ես յամ 14
ժամ յուսացայց․ և յաւելից յօրհնու_
թիս քո։*Բերան իմ պատմեսցէ զար 15
դարութիս քո․ զօրհանապազ զգովու
թիս քո ։ Որպ ոչ թէ խարդախութը
ինչ գիտէի զդպրութի ։ * այլ մտից 16
'ի զօրութիս Տն․ Տր յիշեցի զարդա_
րութիս քո միայն ։ *Ած իմ, ուսուցեր 17
զիս 'ի մանկութէ իմմէ․ և ցարդ ես
պատմեցից զարդարութիս քո։
*Մինչև յալևորիլ' և 'ի ծերանալ' ած 18
իմ մի թողուր զիս ․ մինչև պատմե_
ցից զբազուկ քո ազգի ամի' որ գալոցն
է ։ Զզօրութիս քո * և զարդարու_ 19
թիս քո․ մինչև 'ի բարձունս․ զոր արա
րեր մեծամեծս ․ ած ո՞ նմանի քեզ։
*Որչափ ցուցեր ինձ զնեղութի բա_ 20
Հէ

զում և չարչարանս' դարձար' մխիթա
րեցեր զիս ․ և 'ի խորոց անդնդոց երկ_
21 րի հաներ զիս ։ *Յաճախեցեր զզօրու
թիս քո․ դարձար' մխիթարեցեր զիս․
և 'ի խորոց երկրի միւսանգամ հաներ
22 զիս ։ * Արդ' և ես խոստովան եղէց
քեզ 'ի պատրաստութի սաղմոսաց ․
ճշմարիտդ ած ․ սաղմոս ասացից քեզ
23 օրհնութը ․ սրբդ Իէլի ։ * Ցնծասցեն
շրթունք իմ, յորժամ սաղմոս ասիցեն
քեզ․ և անձն իմ, զոր փրկեցեր։
24 * Այլ և լեզու իմ զօրհանապազ խօ_
սեսցի զարդարութիս քո ։ 'Ի ժամա_
նակի իբրև յամօթ լիցին ․ ամաչես_
ցեն․ որք խնդրէին ինձ չար։

1 'Ի Սողոմոն․ Սաղմոս Դաւթի։
ՀԱ։

2 Ած զիրաւունս քո արքայի տուր ․
զարդարութիս քո որդւոյ թա_
գաւորի ։ Դատել զժողովուրդս քո ար
դարութը․ և զաղքատս քո իրաւամբք։
3 *Առցեն լերինք զխաղաղութի ժողո
վրդեան․ և բլուրք զարդարութի։
4 *Իրաւ արասցէ աղքատաց ժողովր_
դեան․ և կեցուսցէ զորդիս տնանկաց․
և խոնարհեցուսցէ զամբաստանս ։
5 *Կացցէ' և մնասցէ ընդ արևու ․ յա_
ռաջ քան զլուսին․ յազգէ մինչև յազգ։
6 *Իջցէ որպէս զանձրև 'ի վերայ գեղ_
մման․ որպէս զցօղ զի ցօղի յերկիր։
7 * Ծագեսցի յաւուրս նր արդարու_
թի' բազում խաղաղութի' մինչև կա_
8 տարեսցի լուսին ։ *Տիրեսցէ նա 'ի ծո
վէ մինչև 'ի ծով ․ 'ի գետոց մինչև 'ի
9 ծագս աշխարհի ։ *Առաջի նորա նախ
հնդիկք անկցին․ և թշնամիք նր զհող
10 լիզիցեն ։ * Թագաւորք թարսսի' և
կղզեաց պատարագս մատուսցեն նմա․
թագաւորք արաբայ և սաբայ․ պատա
11 րագս բերցեն նմա ։*Երկիր պագցեն
նմա ամ թագաւորք երկրի․ ամենայն
12 ազգք ծառայեսցեն նմա ։ * Զի փր_
կեաց զաղքատն 'ի ձեռաց հզօրի․ զաղ
քատն և զտնանկն' որոյ ոչ է օգնական։
13 *Խնայեսցէ նա յաղքատն և 'ի տնան
կըն․ և զանձինս տնանկաց կեցուսցէ ։
14 *'Ի վաշխից և 'ի չարաց փրկեսցէ զան
ձինս նց ։ Պատուական է անուն նորա
15 առաջի նոցա ։ *կեցցէ' և տացի նմա
յոսկւոյն արաբացւոց ։ Յաղօթս կաց
ցեն առ նա յամ ժամ․ և զօր հանա_
16 պազ օրհնեսցեն զնա ։ * Եղիցի հաս_
տատութի ընդ ամ երկիր․ և 'ի վերայ
գլխոց լերանց ։ Բարձրասցի քան զլի
բանան պտուղ նորա ․ ծաղկեսցի 'ի
քաղաքի Տն որպէս զխոտ երկրի։
17 * Եղիցի անուն Տն օրհնեալ յաւի_
Hhhh տեան։

տեւսն. զի յառաջ քան զարեւ է անուն
նր: 'Ի նա օրհնեսցին ամենայն ազգք
երկրի. և ա՟մ ազինք երանիցեն նմա:
* Օրհնեալ Տ՟ր Ա՟ծ Իսրայէլի՝ որ առ- 18
նէ զսքանչելիս միայն: * և օրհնեալ է 19
անուն սուրբ փառաց նորա յաւիտեան.
լցցի փառօք ն՟ր ա՟մ երկիր. եղիցի ե-
ղիցի: * Պակասեցան օրհնութիւնք 'ի 20
Դաւթէ յորդւոյ Յեսսեայ:

Սաղմոս Ասափայ: ՀԲ: 1

ՈՐՉԱՓ ԲԱՐԻ Է
Իսրայէլի Ա՟ծ. որք ուղիղք
են սրտիւք: * Բայց զի իմ 2
փոքր մի ևս սասանեալ էին ոտք. սա
կաւիկ մի գայթագղեալ էին գնացք
իմ: * Նախանձեցայ ես ընդ անօրէնս 3
զխաղաղութիւն մեղաւորաց. ո՟պ տեսա
նէի: * զի ոչ գոյր վրէպ մահու նոցա: 4
Հաստատունք էին տանջանք նոցա:
* 'Ի վաստակս մարդկան չէին նոքա. և 5
ընդ մարդկան ոչ տանջեսցին: * Վ՟ն 6
այնորիկ կալաւ զնոսա ամբարտաւա-
նոցա նութիւն , արկին զիւրեամբք զամ-
բարշտութիւն. և զանիրաւութիւն իւր՟ց:
* Ելցեն ո՟պ 'ի ճարպոյ անիրաւութիւնք 7
նոցա. զի գնացին նոքա ըստ խորհր-
դոց սրտից իւրեանց: * Խորհեցան՝ և 8
խօսեցան չարութիւն. և զապիրատու-
թիւն 'ի բարձունս խորհեցան: * Եդին 9
յերկինս զբերանս իւրեանց. և զլե-
զուս իւրեանց ածէին զերկրաւ:
* Վ՟ն այսորիկ ժողովուրդ իմ դարձցի 10
այսրէն. և աւուրք իմ լի կատարեալ
գտցին 'ի նոսա: * Ասացին՝ թէ զիարդ 11
գիտաց Ա՟ծ. կամ գուցէ գիտութիւն
առ 'ի բարձրելոյն: * Ահա մեղաւորք 12
են՝ և յաջողեալ է նոցա. կան՝ և ունին
զմեծութիւն աշխարհի: * Ասացի՝ զուր 13
ուրեմն արդարացուցի զսիրտ իմ. լուա
ցի սրբութեամբ զձեռս իմ: * և եղէ ես 14
խոշտանգեալ զօրհանապազ. և կշտամ-
բանք իմ ընդ առաւօտս: * Թէպէտ 15
և ասէի՝ թէ այսպէս պատմեցից. ա-
հաւասիկ ազգ որդւոց քոց՝ որոց ուխ-
տեցի: * 'Ի միտ եդի , թէ սակայն և 16
այս ջան է առաջի իմ: * մինչև մտից 17
'ի սրբութիւն Ա՟յ. և 'ի միտ առից զկա
տարած նոցա: * Սակայն վասն նեն- 18
գութեան նոցա տարագիր արարեր զն՟ս.
կործանեցեր զն՟ս յամբարտաւանու-
թեան իւրեանց: * Իսկ զիարդ եղեն աւեր՝ 19
յանկարծակի սատակեցան. պակա-
սեցան՝ կորեան վասն անօրէնութեան
իւրեանց: * և եղեն որպէս երազք 20
զարթուցելոյ: Տէր, 'ի քաղաքի քում
զպատկերս նոցա անարգեսցես:
21 * զի հուր բորբոքեցաւ 'ի սրտի իմում,
և երիկամունք իմ այլագունեցան:
22 * Ես արհամարհեալ եղէ՝ և ոչ գիտա
23 ցի. * որպէս զանասուն համարեցայ
առաջի քո. և ես յա՟մ ժամ ընդ քեզ
24 եմ: * Կալար զաջոյ ձեռանէ իմմէ. 'ի
խորհուրդս քո առաջնորդեցեր ինձ.
25 և փառօք ընկալար զիս: * Զի՞նչ կայ
իմ բնաւ յերկինս. կամ 'ի քէն զի՞նչ
26 ևս խնդրեցից յերկրի: * Նուաղեցաւ
սիրտ իմ, և մարմին իմ. Ա՟ծ սրտի իմոյ.
27 բաժին իմ Ա՟ծ յաւիտեան: * Ահաւա
սիկ ոյք հեռի արարին զանձինս իւր-
եանց 'ի քէն , կորիցեն. սատակեցեր
զամենեսեան. որք աղտամբք եղեն
28 'ի քէն: * Ինձ մերձենալ առ Ա՟ծ բա-
րի է. և դնել առ Տ՟ր զյոյս իմ: Պատ
մել զամենայն օրհնութիւնս քո. 'ի
դրունս դստեր սիոնի:

1 Իմաստութեան Ասափայ: ՀԳ:

Ընդէ՞ր մերժեցեր Ա՟ծ իսպառ. բար-
կացաւ սրտմտութիւն քո 'ի վերայ
2 խաշին արօտի քոյ: * Յիշեա՛ զժողո-
վուրդ քո. զոր ստացար 'ի սկզբանէ.
փրկեցեր զվիճակ ժառանգութեան քոյ:
Լեառն սիոն այս՝ ուր բնակեցար դու
3 'ի նմա. * համբարձ զձեռն քո 'ի վերայ
ամբարտաւանութեան նոցա իսպառ: Որ-
չափ անիրաւեցաւ թշնամին 'ի սրբու-
4 թեան քում. * պարծեցան ատելիք քո 'ի
մէջ բարեկենդանութեան իւրեանց:
5 * Եդին զնշանս իւրեանց 'ի նշանս. և
ինքեանք ոչ ծանեան զելս 'ի վերուստ:
6 Որպէս յանտառի փայտատօք * կոտո
րեցին զդրունս նորա. 'ի միասին փայ
տատօք և մրճօք կործանեցին զնա:
7 * ‖ Այրեցին 'ի հուր զսրբութիւն քո ‖4 Թագ.
յերկրի. պղծեցին զխորան անուան 25. 9.
8 քո: * Ասացին 'ի սիրտս իւրեանց
ազգք ն՟ց 'ի միասին. եկայք լռեցու-
9 ցուք զա՟մ տօնս Ա՟յ յերկրէ: * Նշանս
մեր ինչ ոչ տեսաք. և ոչ ևս գուցէ
մարգարէ. և զմեզ ինչ ոք ոչ ճանաչի-
10 ցէ: * Մինչև յերբ Ա՟ծ, նախատէ թշ-
նամին. բարկացուցանէ հակառա-
11 կորդն զանուն սուրբ քո: * Ընդէ՞ր
դարձուցանես զձեռն քո. և զաջ քո 'ի
12 միջոյ ծոցոյ քումմէ իսպառ: * ‖ Ա՟ծ ‖Ղ
թագաւոր մեր՝ յառաջ քան զյաւի- 1. 68.
տեանս. որ արարեր զփրկութիւն 'ի մէջ
13 երկրի: * Դու հաստատեցեր զօրու-
թեամբ քով զծով. դու խորտակեցեր զ-
գլուխ վիշապին 'ի վերայ ջուրց:
14 * Դու փշրեցեր զգլուխ վիշապին. և
ետուր զնա կերակուր զօրացն հնդ-
կաց:

դու աքանչելապէս լերանցն յաւիտե-
6 նից։ * խռովեսցին ամենեքեան՝ որք
անմիտք են սրտիւք. ննջեցին զքունս
իւրեանց. և ինչ ոչ գտին ։ Ա.մենայն
արք՝ ի մեծութենէ ձեռաց իւրեանց։
7 * ի սաստ քումմէ Ա.Ծ յակոբայ ննջե-
8 ցին. այք հեծեալքն ի ձիս ։ * Դու
ահաւոր ես՝ և ով կարէ կալ առաջի
9 քո. * որպէս երևեցար դու յերկնից։
յայտնի եղև բարկութիւն քո ։ Երկիր
10 երկեաւ՝ և սասրեաց։ * ընդ յառնել ասպնեցուս
Ա.Յ ի դատաստան . ընդ ապրեցու-
ցանել զամենայն հեզս երկրի ։
11 * Խորհուրդք մարդկան խոստովան
առնին առ քեզ. և ծածկեալք իմաս-
12 տութիւն օրհնեսցեն զքեզ ։ * Ա.խա-
դիք՝ և կատարեցէք Ցն աստուածոյ մե-
ծոյ ամենեքեան՝ որք շուրջ էք զնո-
վա ։ Ա.ատուցէք պատարագս ահա-
13 ւորին ։ * որ քակէ զոգիս իշխանաց .
ահաւոր է նա քան զամենայն թագաւ-
որս երկրի։

1 Ի կատարած վասն էրիթմայ Սաղմոս
Ասափայ։ Ն.Օ։

2 Ձայնիւ իմով ես առ Ցն կարդացի .
ձայնիւ իմով առ Ա.Ծ . և նայեցաւ
3 առ իս ։ * Յառուր նեղութեան իմոյ զԱ.Ծ
խնդրեցի ձեռօք իմով . և ի գիշերի
առաջի նորա ոչ խաբեցայ ։ Ել կամեր
4 մխիթարիլ անձն իմ . * յիշեցի զԱ.Ծ և
ուրախ եղէ . հոգայի , և նուաղեաւ ոգի
5 հոգի իմ։ * Յամանեցին պահուց աչք
6 իմ. խռովեցայ՝ և ոչ խօսեցայ. * խորհե
ցայ զաւուրան զառաջինս . և զամին
7 յաւիտենից յիշեցի ։ * Խօսեցայ ի գի
շերի ընդ սրտի իմում. հոգայի՝ և տա
8 ռապեալ յիս հոգի իմ։ * Ի՞ թէ յա-
ւիտենից մերժեսցէ զիս Ցն. և ոչ ևս
9 յաւելցի ի հաճել և ևս ։ * Կամ խա-
պան արգելցէ զողորմսն իւր յիւնէն.
կամ կատարեաց զբան իւր յազգէ մին
10 և յազգ ։ * Կամ մոռացայ գթալ ածէ
իմ և ևս. կամ արգելցէ զգթութիւն
11 իւր բարկութեբ իւրով։ * Ասացի՝ այժմ
սկսայ . այս է նորոգումն աջոյ բարձ-
12 րելոյն։ * Յիշեցի զգործս Ցն. ի սկզբա
13 նէ յիշեցի զսքանչելիս նր ։ * խորհե-
ցայ յամ՛ գործս քո . և ի ձեռս գործս
14 քո խորհեցայ ։ * Ա.Ծ՝ ի սրբութեբ էն
ճանապարհք քո . ով է Ա.Ծ մեծ որպէս
15 զԱ.Ծ մեր ։ * դու ես Ա.Ծ՝ որ առնես
զքսանչելիս ։ Յուցեր ժողովրդեան
16 քում զզօրութիւն քո։ * փրկեցեր բազ
կաւ քով զժողովուրդս քո . զորդիսն
17 յակոբայ և յոսեփա ։ * Տեսին զքեզ
ջուրք Ա.Ծ . տեսին զքեզ ջուրք՝ և եր-
18 կեան . խորք խռովեցան . * ի ձայնէ

կաց ։ * Ձայն բզկեցուցեր զաղբիւրս 15
և զվտակս . դու ցամաքեցուցեր զգ
ետս սաստիկս։ * Քոհ տիւ՝ և քոհ գի 16
շեր. զլոյս և զարև դու հաստատեցեր ։
* և դու հաստատեցեր զամ սահմանս 17
երկրի. զգարուն և զամառն դու ստեղ
ծեր ։ * Ա.յս յուշ լեցի քեզ՝ զի թշնա 18
մին նախատեաց զՏէրդ. ժողովուրդ
անզգամ բարկացոյց զանուն քո։
* Մի մատներ գազանաց զանձն , որ 19
խոստովան առնի առ քեզ . և զանձինս
տնանկաց քոց մի՛ մոռանար խսպառ ։
* Նայեաց յուխտ քո . զի լցան տունք 20
ափշելոց յերկրի անիրաւութբ ։
* Մի դարձցի տնանկն ամաչեցեալ . 21
աղքատք՝ և տնանկք օրհնեսցեն զա-
նուն քո ։ * Ա.րի Ա.Ծ և դատեա՛ 22
զդատաստանս քո . յիշեա՛ զնախա-
տինս՝ որ յանպատամէն զօրհասապաղ ։
* Մի մոռանար զձայն պաշտօնէից 23
քոց . ամբարտաւանութբ ատելեաց
քոց վերացի հանապազ։

1 Ի կատարած՝ զի՛ ապականէր. Սաղմոս օրհնու
թեն Ասափայ։ Ն.Ո։

2 Խոստովան եղիցուք առ քեզ Ա.Ծ . 2
խոստովան եղիցուք՝ և կարդաս
ցուք զանուն քո։ Պատմեցից զամենայն
սքանչելիս քո ։ * յորժամ ժամ առից՝ 3
ես ուղիղ գատեցայց ։ * Մաշեցան երկ 4
կիր՝ և ամ՛ բնակիչ նր . ես հաստատե
ցի զսիւնս նորա։ * Ա.ատեցի անօրինաց՝ 5
թէ մի՛ անօրինիք . և մեղսատացն՝ թէ
մի՛ բարձրացուցանիք զեղջիւրս ձեր ։
* Մի՛ համբառնայք ի բարձունս զեղ 6
ջիւրս ձեր . և մի՛ խօսիք զԱ.Յ անիրաւ
ութբ ։ * Օի ոչ յարևելից՝ և ոչ յա- 7
րևմտից՝ և ոչ յանապատէ լերանց ։ այլ
Ա.Ծ գատաւոր է ։ * Զայս խոնարհ 8
առնէ՝ և զայն բարձրացուցանէ ։
* բաժակ ի ձեռն Ցն գինի լի անա- 9
պակ արկեալ . և խոնարհեցոյց յայսմա
նէ յայս . Ալկայն՝ մխուր նորա ոչ սպա
ռեսցի . և արբցեն զնա ամ՛ մեղսատացք
երկրի ։ * Ես ցնծացայց յաւիտեան . 10
սաղմոս ասացից ամ՛ յակոբայ ։ * Զամ 11
եղջիւրս մեղսատացս փշրեսցես . և
բարձր եղիցի եղջիւր արդարոյ։

1 Ի կատարած ընդ օրհնութիւնն, Սաղմոս Ասա
փայ . և երգ առ ասորեստանեայսն։

Ն.Ե։

2 Յայտնի է ի հրէաստանի Ա.Ծ . և յիս 2
րայէլ մեծ է անուն նր ։ * Եղև ի 3
խաղաղութբ տեղի նորա . և բնակու
թիւն նորա ի սիովն ։ * Ա.նդ խորտակեաց 4
Ցն զզօրութիւն աղեղան՝ զվէն՝ զսուր՝
և զպատերազմսն ։ * Լուսաւոր ես 5

ջուրց բազմաց։ Ձայն ետուն ամպք•
քանզի և նետք քո գնան։ * Ձայն որո_ 19
տալոյ քո յանուոի։ Երևեցան փայլա_
տակունք քո տիեզերաց• խռովեցաւ,
և դողաց երկիր։ *Ի ծովու են ճանա 20
պարհք քո• և շաւիղք քո 'ի ջուրս բա
‖ Ելից• զումս• և հետք քո ոչ երևին։ *‖ Առաջ 21
14.19• նորդեցեր ոպ̃ խաշին ժողովրդեան քո
'ի ձեռն մովսէսի և ահարոնի։

Իմաստութիւն Ասափայ։ ՀԷ։ 1

Նայեցարո՛ւք ժողովուրդք իմ յօ_
րէնս իմ• խոնարհեցուցէք զունկն
‖ Սաղմ. ձեր 'ի բանս բերանոյ իմոյ։* ‖ Բացից 2
48.5• առակաւ զբերան իմ, խօսեցայց զա_
Մատթ• ռակս 'ի սկզբանէ։ * Որ լուաք՝ և ծա 3
13.35• նեաք զայս • և հարք մեր պատմեցին
մեզ։ *Ոչինչ ծածկեցաւ յորդւոց նց՝ 4
յազգ յայլ• պատմել զօրհնութիւն Տն՝
զզօրութի՛ և զսքանչելիս իւր • զորս
արար։ *Հաստատեաց զվկայութիւն 5
իւր առ յակոբ• և զօրէնս եդ 'ի վերայ
Իղի ։ Որինչ միանգամ պատուիրեաց
հարցն մերոց• ցուցանել զայս որդւոց
իւրեանց• * զի ծանիցէ ազգ այլ։ 6
Որդիք՝ որք ծնանին• յարիցեն՝ և պատ
մեսցեն զայս որդւոց իւրեանց։ * զի 7
դիցեն առ Ած զյոյս իւրեանց • և մի
մոռասցին զգործս Այ։ Զպատուի_
րանս նորա խնդրելով խնդրեսցեն։
* և մի եղիցին ոպ̃ և հարք իւրեանց ։ 8
Ազգ չար, և դառնացօղ• ազգ՝ որ ոչ
ուղղեաց զսիրտ իւր • և ոչ հաստա_
տեաց առ Ած զհոգի իւր։*Որդիք ե_ 9
փրեմի լիաձիգք՝ և պնտաձիգք• յաւուր
պատերազմի կապարճս դարձուցին։
*Ոչ կացին նոքա յուխտի Տն• և ըստ 10
իրաւանց նորա ոչ կամեցան գնալ ։
*Մոռացան զերախտիս նր • և զսքան 11
չելիս նորա՝ զորս եցոյց նց։ *Առաջի 12
հարցն նոցա արար զսքանչելիս իւր •
յերկրին եգիպտացւոց՝ և 'ի դաշտին
‖ Ելից• տայանու։ *‖ Հերձ զծով՝ և անցոյց 13
14. 21• զնոսա• և կացոյց զջուրս ոպ̃ 'ի տիկս։
‖ Ելից• *‖ Առաջնորդեաց նց ամպով 'ի տուէ• 14
13.21• և զա̃մ գիշեր 'ի լոյս հրոյ։ *‖ Հերձ 15
Սաղմ• զվէմն յանապատին• և ետ ըմպել նց
104.39• ոպ̃ 'ի խորոյ մեծէ։ *Հան զջուրս 'ի 16
‖ Սաղմ• վիմէ• և հոսեաց ոպ̃ զգետս զջուրս։
104.41• *Սակայն յաւելին 'ի մեղանչել՝ և ևս 17
Ելից• բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի։
17. 6• *Փորձեցին զԱծ 'ի սիրտս իւրեանց • 18
'ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրց։
*Տրտնջեցին զԱյ՝ և ասացին • միթէ 19
կարօղ իցէ Ած պատրաստել զսեղան
յանապատի ։ * Քանզի հարկանէր 20
զվէմն՝ և հոսէին ջուրք • և վտակք
խաղային 'ի նմանէ։ Միթէ հաց ևս կա
բացէ տալ նա մեզ• կամ պատրաս_
տեսցէ զսեղան ժողովրդեան իւրոյ։
21 *‖ Վասն այսորիկ լուաւ զայս Տր՝ և ‖ Թուոց
յապաղեաց• հուր բորբոքեցաւ 'ի յա 11.2.
կոբ• և բարկութի՛ ել 'ի վերայ Իղի։
22 * Զի ոչ հաւատացին յԱծ • և ոչ
23 յուսացան 'ի փրկութի՛ նր։ * Հրա_
ման ետ ամպոց 'ի վերուստ՝ և զդրունս
24 երկնից եբաց։ ‖* և տեղեաց 'ի նոսա ‖ Ելից
զմանանայ 'ի կերակուր։ Զհաց երկ 16.4.
25 նից ետ նց։‖ * զհաց հրեշտակաց կե_ Թուոց
րին մարդիկք• և իջոյց 'ի նս զկերա_ 11.7.
26 կուր 'ի լիութի։ * ‖ Հան զհողմ ‖ Յովհ.
հարաւոյ• և էած զօրութբ իւրով 6.31.
27 զհիւսիսիւ։ *Տեղեաց 'ի նս միս որպէս 1.Կորն.
զհող• որպէս զաւազ ծովու զթռչունս 10. 3.
28 թևաւորս։ * Էարկ 'ի մէջ բանակի ‖ Թուոց
նոցա• և շուրջ զվրանօք նոցա։ 11.31.
29 *Կերին՝ և յագեցան յոյժ• և զցան_
30 կութի նոցա ետ նոցա։ * և ոչինչ
կարօտք եղեն 'ի ցանկութէ իւրեանց։
‖ Մինչդեռ կերակուրք 'ի բերանս ‖ Թուոց
31 իւրեանց էին։ * բարկութի Այ ել 11. 33.
'ի վն նց։ Սպան զբազում 'ի նոցանէ•
և զընտիր ընտիրս Իղի սատակեաց։
32 *Յայսմ ամի մեղան՝ և ևս• և ոչ հաւա
33 տացին սքանչելեաց նորա։ * Պակա_
սեցան յունայնութէ աւուրք նոցա •
և ամք նոցա փութապէս անցին ։
34 *Յորժամ սպանանէր զնս, խնդրէին
զնա • դառնային՝ և առաւօտ առնէին
35 առ Ած։*Յիշեցին՝ զի Ած օգնական
էր նց• Ած բարձրեալ փրկիչ էր նց ։
36 *Սիրեցին զնա բերանովք իւրեանց•
37 և լեզուօք իւրեանց ստեցին նմա։* և
սիրտք նց ոչ էին ուղիղք ընդ նմա և
38 ոչ հաւատացին ուխտի նր ։ * Այլ
նա ինքն գթած էր՝ քաւէր զմեղս նց•
և ոչ ապականէր ։ Յաճախէր դար_
ձուցանել զբարկութի իւր • և ոչ
բորբոքէր զամ̃ սրտմտութի իւր։
39 *Յիշեաց թէ մարմին են նոքա• հո_
գի՝ որ ելանէ՝ և այլ ոչ դառնայ ։
40 * Քանիցս անգամ դառնացուցին
զնա յանապատի• բարկացուցին զբարձ
41 րեալն յանջրդի։ * Դարձան՝ և փորձե
ցին զԱծ • և զսուրբն Իղի զայրացուցին։
42 * Ոչ յիշեցին զձեռն նր • յաւուր յո_
րում փրկեաց զնս 'ի ձեռաց նեղչաց
43 նոցա։*Որպէս արար զնշանս՝ և զար_
ուեստս իւր յերկրին եգիպտացւոց՝ ‖ Ելից
44 և 'ի դաշտին տայանու ։ * ‖ Դարձոյց 7.20.
յարիւն զգետս նց• և զանձրևս նոցա ‖ Ելից
45 զի մի արբցեն։ ‖* Առաքեաց 'ի նոսա 8. 6. և
զշանաճանճ՝ և եկեր զնս • և գորտի 24.
46 ապականեաց զնս ։ *‖ Ետ ժանկոյ ‖ Ելից
զպտուղս նց• և զվաստակ նոցա մա_ 10. 15.
47 րախոյ։ * ‖ Հար կարկտիւ զայգիս ‖ Ելից
նոցա• 9.32.

նոցա. և զՔեզնիս նոյ եղեւամբ։
* Ատանեաց ի կարկուտ զանասունս 48
նոյ՝ և զստացուածոն նոյ հրով դատեցաւ։
* Առաքեաց ի նոյ զսրտմտութեն բար 49
կութե իւրոյ. զսրտմտութեն զբարկու
թեն. և զնեղութեն ։ Առաքեաց ի նո
ա նջանս ի ձեռն հրեշտակի չարի ։
* դիմեցոյց ի նոսա զսրտմտութեն բար 50
կութե իւրոյ։ Ոչ անխայեաց ի մահուա
նե զանձինս նոյ՝ և զանասունս նոյ ի մահ
|| Լեւտ. մատնեաց։ *|| Կոխար զամ անդրանիկս 51
12.29. եգիպտացւոց. զսկիզբն ամ վաստակոց
|| Լեւտ. նոցա՝ ի յարկս քամայ ։ *|| Հորդան ետ 52
13. 18. ոչ խաչին ժողովրդեան իւրոյ. և եհան
|| Լեւտ. զնա ոչ զհօտ յանապատ ։ *|| Առաջնոր 53
14. 27. դեաց նոյ յուսով և ոչ երկեան. և զով
թն զհնամիս նոցա ծով ծածկեաց ։
* Հան զնա՝ ի լեառն սրբութե իւրոյ՝ 54
՝ի լեառն այն, զոր ստացաւ աջ նորա։
Յեսու. || Ա երժեաց յերեսաց նոցա զհեթա
13.7. նոսս. վիճակեցոյց ի նոսա զվիճակ 55
ժառանգութե իւրոյ. * և քնակե
ցոյց ի յարկս նոցա զազգն Իսրայ։
*փոքեցին՝ դառնացուցին զԱստուած բար 56
բեալ. և զվկայութի նորա ոչ պահեցին ։
* Դարձեալ խոտորեցան ոչ և նոքա 57
իբրեւ նոքա. դարձան՝ և եղեն ոչ զաղեղն
թիւր ։ * Դարձեալ բարկացուցին 58
զնա ի բարձունս իւրեանց. և դրօշե
լովք իւրեանց նախանձ արկին նմա ։
* Լուաւ Աստուած՝ և արհամարհեաց զնա. 59
|| Ամոս և անարգեաց յոյժ զիսրայէլ ։ || * Ա եր 60
4. 3. ժեաց յիւրմէ զխորանն ի սեղոմ. խո
Նեեմ. րանն՝ զոր քնակեցոյց ի մէջ մարդկան։
7.12: և * Ատանեաց ի գերութե զզօրութե 61
26.6. նոցա. և զգեղ նոյ՝ ի ձեռս թշնամեաց
նոցա։ * Լցաւ ի սուր ժողովուրդ 62
իւր. և զժառանգութե իւր անտես
արար ։ * Օրիորդս նոցա եկեր 63
հուր. և վանք կուսանաց նոցա ոչ
սգացան ։ * Քահանայք նոցա անկան ի սուր. և այրիս նոյ ոչ լայր ։ * Յարթեաւ որպէս ի քնոյ Տէր. 64 65
որպէս զհզօր ի թմրիլ զինի։
* Կոխար յետս զթշնամիս իւր. նախա 66
տինս յաւիտենից արար զնոսա ։
* Ա երժեաց նա զխորանն յովսէփու. 67
և զազգն եփրեմի նա ոչ ընտրեաց ։
* Այլ ընտրեաց նա զազգն յուդայ. 68
զլեառն սիովն, զոր և սիրեաց։ * Շինեաց 69
որպէս զմիեղջերու զբարձունս նորին. յերկ
րի հաստատեաց զնա յաւիտեան։
|| Ածոփ * || Ընտրեաց զդաւիթ ծառայ իւր. 70
16. 11. և ընկալաւ զնա՝ ի հօտս խաշանց. ի
վերջին ծնեալոցն ընկալաւ զնա ։
|| 2 Ածոփ * || Հովուել զյակոբ ծառայ իւր. 71
7. 8. և զիսրայէլ ժառանգութե իւր ։ * Բա 72
ծեր զնոսա ի խնաստութե սրտի իւրոյ.
յանմեղութե ձեռաց իւրոց առաջ
նորդեր նոցա ։

1 Սաղմոս օրհնութե Ասափայ ։ Հր։
Ա ստուած հեթանոսք՝ ի ժառան
գութե քո. պղծեցին զտաճար
սրբութե քո ։ Բարին զեկեմ որպէս
2 զհիւղս մրգապահաց * արկին զդիս
կունս ծառայից քոց գեղ թռչնոց երկ
նից. և զմարմինս սրբոց քոց գազա
3 նաց երկրի ։ * Հեղին զարիւն նոցա
որպէս զջուր շուրջ զեկեմաւ. և ոչք
4 եր՝ որ թաղեր ։ * Եղեաք մեք նախա
տինք դրացեաց մերոց. ծաղր՝ և այպն
կատականաց սնոցուկ՝ որք շուրջ կեին
5 զմեզ ։ * Մինչև յերբ Տէր բարկանաս
դու խոստաս. բորբոքեսցի նո զկնար
6 նախանձ քո։ * || Հեղ զբարկութե քո || Երեմ.
՝ի հեթանոսս՝ որք զքեզ ոչ ճանաչեցին. 10.25.
՝ի վր թագաւորաց՝ որք զանունդ քո ոչ
7 կարդացին։ * զի կերին զՅակոբ՝ և զտե
8 ղի նր աւերեցին ։ * || Մի յիշեր զմեզ || Եսայ.
մեր զառաջինս. վաղվաղ եկեսցե առ 64.9.
մեզ ողորմութի քո Տէր. զի ազքատա
9 ցաք յոյժ ։ * Օգնեա մեզ Աստ փրկիչ
մեր. վասն փառաց անուան քոյ ։ Տէր
փրկեա զմեզ՝ և քաւեա զմեղս մեր, վն
10 անուան քոյ ։ * Մի երբեք ասասցեն
՝ի հեթանոսս. թէ ուր է Աստ նոցա ։
Յայտնի լինի՝ ի վր հեթանո
սաց առաջի աչաց մերոց. առ՝ ի խնդ
րել զվրէժ արեան ծառայից քոց՝ որ
11 հեղաւ ։ * Մտցէ առաջի քո հեծութի
կապելոց. ըստ մեծութե բազկի քոյ
շահեա դու զորդիս սպանելոց ։
12 * Հատո դրացեաց մերոց եօթնապատիկ
՝ի ծոց նոցա՝ նախատինս իւրեանց.
13 զոր նախատեցին զքեզ Տէր ։ * Մեք
ժողովուրդք՝ և խաշն արօտի քոյ. խոս
տովանեսցուք առ քեզ յաւիտեան.
յազգէ յազգ պատմեսցուք զօրհնու
թիւնս քո ։

1 Ի հպատակ՝ ի վերայ շառաւնդելոցն վկայու
նե Ասափայ. Սաղմոս՝ ի վերայ ասիս բաց
ուց ։ Հմ։
2 Ո ր հովուեաց՝ նայեաց. որ առաջ
նորդես որպէս խաշին յովսէփու ։ Ո ր
3 նստիս՝ ի քրովբէս յայտնեաց. * առաջի
եփրեմի բենիամինի՝ և մնասեի ։
Օրթո զզօրութիս քո՝ և եկ՝ ի կե
4 նդանել զմեզ ։ * Դ ձ զօրութեդ դար
ձո զմեզ. երևեսցի զերեսս քո՝ ի մեզ՝
5 և կեսցուք ։ * Տէր Աստ զօրութե. մին
չև յերբ բարկանաս յաղօթս ծառայից
6 քոց ։ * Կամեցեր զմեզ նախատինս
սուաց. և արբուցեր մեզ արտասուս
7 չափով ։ * Դարեր զմեզ նախատինս
դրա-

դրացեաց մերոց . այպն կատականաց
թշնամեաց մերոց ։ * Ա՟Ծ զօրութեանց 8
դարձո զմեզ . երևեցո զերեսս քո 'ի
մեզ՝ և կեցցուք ։ * Այգի յեգիպտոսէ 9
փոխեցեր . հաներ զհեթանոսս՝ և զնա
տնկեցեր ։ * և առաջնորդեցեր նմա ։ 10
Հաստատեցեր զարմատս նորա և ելից
զերկիր ։ * Ծածկեաց զլերինս հովանի 11
նորա . բարունակ նր զմայրս Ա՟Յ ։
* Ձգեաց զորթ իւր մինչև 'ի ծով . 12
մինչև 'ի գետս են շառաւիղք նորա ։
* Ընդէր քակեցեր զցանգ նր . կթեն 13
զնա անցաւորք ճանապարհի ։
* Ապականեաց զնա խոզ անտառի՝ 14
և էրէ վայրի արածեցաւ 'ի նմա ։
* Ա՟Ծ զօրութեանց, դարձ՝ հայեաց յերկ 15
նից, և տես . այց արա այգւոյս այսմիկ ։
* զարմին տար սմա . զոր տնկեաց աջ 16
քո ։ 'Ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօ_
րացուցեր զնա 'ի քեզ ։ * այրեցեալ՝ 'ի 17
հուր՝ և աւերեալ . և 'ի սաստէ քում
մէ կորիցէ ։ * Եղիցի ձեռն քո 'ի վերայ 18
առն . աջ քո 'ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝
զոր զօրացուցեր զնա 'ի քեզ ։ * Ոչ ևս 19
'ի բացէ եղիցուք մեք 'ի քէն . կեցուս
ցես դու զմեզ . և զանուն քո Տր կար
դասցուք ։ * Ա՟Ծ զօրութեանց դարձո 20
զմեզ . երևեցո զերեսս քո 'ի մեզ . և
կեցցուք ։

'Ի կատարած վասն հնձանացն Սաղմոս 1
Ասափայ ։ Ձ ։

Ցնծացէք առ Ա՟Ծ օգնական է մեր . 2
աղաղակեցէք առ Ա՟Ծ յակոբայ ։
* Առէք սաղմոս՝ և տուք օրհնութիւն . 3
սաղմոս ասացէք նմա 'ի ձայն քաղցրու
թեան ։ * Փող հարէք 'ի գլուխս ամսոց . 4
յաւուր նշանաւորի տարեկանաց մե_
րոց ։ * Հրաման է այս յիսրաէլի . և իրաւ_ 5
‖Ծննդ. 41.25. ունք են Ա՟Յ յակոբայ ։ * ‖ Վկայութիւն 6
յովսեփու՝ զոր եդ ընդ նմա . որպէս
ելանէր նա յերկրէն եգիպտացւոց ։
լեզու՝ զոր ոչ գիտէր, լուաւ ։ * 'Ի բաց 7
արար 'ի բեռանց զթիկունս նորա . և
զձեռս նր յորթ և 'ի թի ծառայելոյ ։
* 'Ի նեղութեան կարդացեր առ իս՝ և փր 8
կեցի զքեզ . լուայ քեզ 'ի դաղտնու_
‖Ելից. 17. 6. թեան մրրկի . ‖ և փորձեցի զքեզ 'ի վր
ջուրցն հակառակութեան ։ * Լուր ժողո 9
վուրդ իմ, և վկայեմ քեզ . Իսրայէլ եթէ
‖Ելից. 20.3. լուիցես ինձ ։ * ‖ Մի ևս եղիցին քեզ 10
աստուածք առժամայնք . և մի երկիր
պագանիցես դու աստուծոյ օտարի ։
* Ես եմ Տր Ա՟Ծ քո . որ հանի զքեզ 11
յերկրէն եգիպտացւոց . բաց զբերան
քո՝ և լցից զդա ։ * Եւ ժողովուրդ իմ ոչ 12
‖Գործ. 14.15. լուաւ ձայնի իմում . և Իսրայէլ ինչ
ոչ նայեցաւ ։ * ‖ Արձակի թողի զնոսա 13

երթալ զհետ կամաց սրտից իւրեանց .
զի գնասցեն նոքա ըստ կամս անձանց
14 իւրեանց ։ * ‖ Եթէ ժողովուրդ իմոյ ‖Բարուք
լուեալ էր ինձ . կամ Իսրայէլ զճանա_ 3.13.
15 պարհս իմ գնացեալ էր ։ * Որպէս զոչ
ինչ խոնարհ արարեալ էր իմ զթշնամիս
նր . և 'ի վր նեղչաց նոցա արկեալ էր
16 զձեռն իմ ։ * Թշնամիք Տն ստեցին
նմա . և եղիցին ժամանակք նց յաշխար
17 հի ։ * Կերակրեաց զնոսա 'ի պարար_
տութենէ ցորենոյ . 'ի վիմէ մեղր յա_
գեցոյց զնոսա ։

1 Սաղմոս Ասափայ ։ ՁԱ ։

Ա՟Ծ եկաց 'ի ժողովս աստուծոց . և
'ի միջի նց դատէր զնոսա ։
2 * Մինչև յերբ դատէք անիրաւու_
թիւ . և ակն առնուք մեղաւորաց ։
3 * Դատ արարէք որբոյ՝ և այրւոյ . իրաւ
ունս արարէք տնանկի՝ և խոնարհի ։
4 * ‖ Ապրեցուցէք զաղքատն՝ և զդ_ ‖Առակ
տնանկն . 'ի ձեռաց մեղաւորի փրկեցէք 24. 11.
5 զնոսա ։ * Ոչ իմացան՝ և ոչ 'ի միտ առին .
'ի խաւարի գնացին՝ և շարժեցան ամ
6 հիմունք երկրի ։ * ‖ Ես ասացի՝ թէ աս ‖Յովհ.
տուածք իցէք . կամ որդիք բարձրելոյ 10. 34.
7 ամենեքեան ։ * Դուք աւադիկ ոպ
զմարդիկ մեռանիք . որպէս զմի յիշ_
8 խանաց անկանիք ։ * Արի Ա՟Ծ և դա_
տեա զերկիր . զի դու ժառանգեսցես
զամ հեթանոսս ։

1 Սաղմոս օրհնութեան Ասափայ ։ ՁԲ ։

2 Ա՟Ծ, ո քեզ նմանիցի . մի լռեր՝ և մի
3 դադարիր ած ։ * Զի ահա թշնա
միք քո գոչեցին . և ատելիք քո
4 համբարձին զգլուխս իւրեանց ։ * 'Ի վր
ժողովրդեան քոյ խորամանկեցին զգի
տութիւն . խորհեցան 'ի վր սրբոց քոց .
5 և ասացին ։ * Եկայք սատակեսցուք
զնոսա յազգաց . և մի յիշեսցի անուն
6 Իլի և ևս ։ * Խորհեցան միաբանու_
թիւ 'ի միասին . վասն քո ուխտ արա_
7 րին ։ * Բնակք եդոմայեցւոց՝ և
իսմայելացիք . մովաբ՝ և հագարացիք ։
8 * Գեբաղ՝ ամոն . ամաղէկ . այլազգիքն
ամ բնակչօքն հանդերձ ծուրայ ։
9 * Նա և ասուր եկեալ էր ընդ նոսա .
ամենեքեան սոքա զօրավիգք էին որդ
10 ւոցն ղովտայ ։ * ‖ Արա զնոսա որպէս ‖Դատ.
զմադիամ ; ‖ ոպ զսիսարայ . ոպ զաբին 7.22.
11 'ի ծործորս կիսոնի ։ * Սատակեցան ‖Դատ.
նոքա յականս դօրա . և եղեն որպէս 4.15. և
12 զաղբ երկրի ։ ‖ * Արա զիշխանս նց ոպ 24.
զորեբն . և զզեբն . և զզեբեէ՝ և զսաղ ‖Դատ.
13 մանայ . և զամ իշխանս նց ։ * Ոյք 7.25. և
ասացին ժառանգեսցուք 'ի մեզ զսր_ 8.21.
14 բութիւն Ա՟Յ ։ * Ա՟Ծ իմ արա զնս ոպ
զա_

զանիւ. որ̃ զեղեգն առաջի հողմոյ։
*Որպէս զհուր՝ զի այրէ զանտառս. 15
որպէս զբոց՝ զի կիզու զլերինս։
*Այնպէս հալածեսցես զնո̃ մրրկաւ 16
քով. և բարկութբ̃ քով խռովես
ցես զնոսա։ *Լի՛ց զերեսս նո̃ անարգա 17
նօք. և խնդրեսցեն զանուն քո Տր։
*Ամաչեսցեն՝ և խռովեսցին յաւիտեանս 18
յաւիտենից. և ամօթալից կորիցեն։
*Ծանիցեն՝ զի անուն քո Տր է. և դու 19
միայն բարձրեալ ես ՚ի վե̃ ամ̃ երկրի։

Ի կատարած հնձանաց. Սաղմոս 1
որդւոցն կորխայ։ ՁԳ։

Իբրև զի սիրելի են յարկք քո Տր զօ 2
րութեանց։ *Ցանկայ. և փափագի անձն 3
իմ ՚ի գաւիթս քո։ Սիրտ իմ, և մար_
մին իմ ցնծասցեն առ Ա.Ծ կենդանի։
*Քանզի ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և 4
տատրակ զբոյն. ուր դիցէ զձագս իւր։
Սեղան քո Տր զօրութեանց. Թագաւոր
իմ, և Ա.Ծ իմ։ *Երանի ամենեցուն. 5
որք բնակեալք են ՚ի տան Տն. յաւի_
տեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։
*Երանեալ է այր՝ որոյ օգնութի 6
՚ի քէն է. ելս եդ ՚ի միտի իւրում* ՚ի հո 7
վիտս արտմութե՛ ՚ի տեղւոջ յորում
ուխտեայ։* Օրհնութիւնս տացէ. որ 8
զօրէնս դնէ։ գնասցէ նա ՚ի զօրութէ
՚ի զօրութի. և երևեսցի Ա.Ծ հրեշտա
կաց ՚ի սիօն։ *Տր Ա.Ծ զօրութեանց լո՛ւր 9
աղօթից իմոց, ո՛ւնկն դիր Ա.Ծ յակո_
բայ։ * Ընդունող ես դու մեր՝ տե՛ս 10
Ա.Ծ՝ և նայեա՛ց յերեսս օծելոյ քոյ։
*Վասնզի լաւ է ինձ մի օր ՚ի գաւիթս 11
քո. քան զհազար։ Ընտրեցի ընդ աղբ
կալ ՚ի տան Ա.Յ. առաւել քան զբնա_
կանալ ՚ի յարկս մեղաւորաց։* Օղոր 12
մութի՝ և զճշմարտութի սիրէ Տր Ա.Ծ
մեր. շնորհս և փառս տացէ։ *Տր ոչ 13
պակաս առնէ զողորմութի իւր յայն
ցանէ՝ ոյք գնան յանբծութե։ Տր Ա.Ծ
զօրութեանց. երանեալ է այր՝ որ յու_
սայ ՚ի քեզ։

Ի կատարած. որդւոցն կորխայ Սաղմոս։ 1
ՁԴ։

Հաճեցար Տր ընդ երկիր քո. և դար 2
ձուցեր զգերութիւն յակոբայ։
*Թողեր զանիրաւութի ժողովրդեան 3
քոյ. ծածկեցեր զա̃մ զմեղս նոցա։
*Լռեցուցեր զա̃մ սրտմտութիւս քո. 4
դարձար ՚ի բարկութէ սրտմտութէ
քոյ։ *Դարձ առ մեզ Ա.Ծ փրկիչ մեր. 5
և դարձո՛ զսրտմտութիւս քո ՚ի մէնջ։
*Մի՛ յաւիտեան բարկանար մեզ. և 6
մի՛ ձգեր զբարկութի քո յազգէ մինչև
յազգ։ *Ա.Ծ դու դարձեալ կեցուս_ 7
ցես զմեզ. ժողովուրդ քո ուրախ եղի_
8 ցի ՚ի քեզ։ *Ցո՛յց մեզ Տր զողորմու_
թիւս քո. և զփրկութիւս քո տո՛ւր մեզ։
9 *Լուա՛ք զինչ խօսի Տր Ա.Ծ մեր. խօ_
սեսցի զխաղաղութի ժողովրդեան իւ_
րոյ. առ սուրբս իւր. և առ այնոսիկ՝
ոյք դարձեալք են առ նա սրտիւք։
10 *Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր
փրկութի նորա. բնակել փառաց նորա
11 յերկրի մերում։ *Ողորմութի և ճշ_
մարտութի պատահեսցին. արդարու_
թի և խաղաղութի համբուրեսցին։
12 * Ճշմարտութի յերկրէ բուսաւ. ար
դարութիւն յերկնից երևեցաւ։
13 *Տր տացէ զքաղցրութիւն՝ և երկիր
14 մեր տացէ զպտուղ իւր։ *արդարու_
թի առաջի նորա գնասցէ. դիցէ ՚ի
ճանապարհի զգնացս իւր։

Աղօթք Դաւթի ՚ի կատարած որդւոցն կորխայ.
ՁԵ։

1 Խոնարհեցո՛ Տր զունկն քո. և լո՛ւր
ինձ. զի աղքատ, և տնանկ եմ ես։
2 *Պահեա՛ զանձն իմ. զի սուրբ եմ. փր_
կեա՛ զծառայս քո Ա.Ծ իմ. որ ՚ի քեզ
3 յուսացայ։ *Ողորմեա՛ց ինձ Տէր՝ զի
առ քեզ աղաղակեցի զօրհանապազ։
4 *ուրա՛խ արա զանձն ծառայի քոյ՝ զի
առ քեզ Տր համբարձի զանձն իմ։
5 *‖ Զի դու Տր՝ քաղցր՝ և ուղիղ ես. ‖Յովէլ
բազումողորմ առ ամենեսեան՝ որք 2. 13.
6 կարդան առ քեզ։ *Ունկն դիր Տր ա_
ղօթից իմոց. և նայեա՛ց ՚ի ձայն խնդր_
7 ուածաց իմոց։ *Յաւուր նեղութէ
իմոյ կարդացի առ քեզ՝ և լուա՛ր ինձ։
8 *Ոչ ո՛ք է նման քեզ յաստուածս Տէր.
9 և ոչ ո՛ք է որպէս զգործս քո։ *Ամ
ազգս՝ զորս արարեր՝ եկեսցեն՝ և եր_
կիրպագցեն առաջի քո Տր. փառաւ
որ արասցեն զանուն քո յաւիտեան։
10 *Մեծ ես դու Տր. և առնես սքանչե
11 լիս. և դու միայն ես Ա.Ծ։ *Առաջ_
նորդեա՛ ինձ ՚ի ճանապարհի քում. և
գնացից ՚ի ճշմարտութէ քում. և ու_
րախ եղիցի սիրտ իմ՝ երկնչել յանուա
12 նէ քումմէ։ *Խոստովան եղէց առ
քեզ Տր Ա.Ծ իմ. բոլորով սրտի՛ իմով
փառաւոր արարից զանուն քո յաւի_
13 տեան։ *Մեծ եղև ՚ի վերայ իմ ողոր
մութիւն քո. փրկեցեր զանձն իմ ՚ի
14 դժոխոց ներքնոց։ *Ա.Ծ, անօրէնք յա
րեան ՚ի վերայ իմ. և ժողովք հզօրաց
խնդրեցին զանձն իմ. և ոչ համարե_
ցան զքեզ Ա.Ծ առաջի իւրեանց։
15 *Այլ դու Տր Ա.Ծ իմ, գթած ես.
և ողորմած՝ երկայնամիտ՝ բազում_
16 ողորմ. և ճշմարիտ։ *նայեա՛ց առ իս՝ և
ողորմեա՛ց ինձ։ Տո՛ւր զօրութի ծա_
ռայի

ռայի քոյ. կեցո զորդի աղախնոյ քոյ:
* Եւ արա առ իս նշան բարութե: 17
Տեսցեն ատելիք իմ, եւ ամաչեսցեն.
զի դու Տր օգներ ինձ՝ եւ մխիթարե_
ցեր զիս:

Որդւոցն Կորխայ, Սաղմոս օրհնութեան: 1

ՁԶ:

Հիմունք նորա ՚ի լերանց սուրբ նր.
* սիրէ Տր զդրունս սիոնի՝ քան զա 2
մենայն յարկսն յակոբայ: * Փառաւո 3
րեալ խօսեցաւ վասն քո. ահաւադիկ
քաղաքդ Ած: * Յիշեցի զռահաբ 4
եւ զբաբիլոն՝ որք ճանաչեն զիս. ահա
այլազգիք՝ ծուր՝ ժողովուրդք հնդ_
կաց՝ սոքա եղեն անդ: * Մայր սիոնի 5
ասէ մարդ՝ եւ մարդ ծնաւ ՚ի նմա. եւ
ինքն հիմունս եարկ նմա բարձրեալն:
* Տր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան, 6
իշխանացս այսոցիկ՝ որք եղեն անդ:
* Որպէս զի ուրախ լիցին ՚ի քեզ ամե_ 7
նեքեան. որոց բնակութին ՚ի քեզ է:

Օրհնութիւն սաղմոսի որդւոցն Կորխայ. ՚ի կա_ 1
տարած վասն Մահելեթայ. որ էր պատաս
խանի՝ իմաստութիւն Եմանայ Եզրայելացւոյ:

ՁԷ:

ՏՐ Ած փրկութե իմոյ. ՚ի տուէ կար 2
դացի՝ եւ գիշերի առաջի քոյ:
* Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տր. 3
խոնարհեսցի ունկն քո ՚ի խնդրուածս
իմ: * Զի լցաւ չարչարանօք անձն 4
իմ. եւ կեանք իմ ՚ի դժոխս մերձե_
ցան: * Եւ համարեցայ ես ընդ այնոսիկ. 5
որք իջանեն ՚ի գուբ: Եղէ ես որպէս
մարդ առանց օգնականի: * Եւ ՚ի մե_ 6
ռեալս ազատ: Որպէս վիրաւորս.
որք ննջեն ՚ի գերեզմանի. Զորս դու
ոչ յիշեցեր. նոքա ՚ի ձեռանէ քում
մերժեցան: * Եդին զիս ՚ի գբի 7
ներքնում, ՚ի խաւարի եւ ՚ի ստուերս
մահու: * Յիս հաստատեցաւ սրտմտու 8
թին քո. զամենայն զբօսանս քո ածեր
՚ի վր իմ: * Հեռի արարեր յինէն զծա 9
նօթս իմ. եւ եդին զիս նշաւակ իւր_
եանց: Մատնեցայ՝ եւ ոչ ելանէի. * աչք 10
իմ տկարացան յաղքատութէ: Աղա
ղակեցի առ Տր զօրհանապազ. եւ համ
բարձի առ քեզ զձեռս իմ: * Միթէ 11
մեռելոց առնիցես զքանչելիս. կամ
բժիշկք յարուցանիցեն. եւ խոստովան
առնիցին առ քեզ: * Մի թէ պատ_ 12
մեսցէ ոք երբեք ՚ի գերեզմանի զողոր
մութիւնս քո. կամ զճշմարտութիւնս քո ՚ի
կորստեան: * Մի թէ ճանաչիցին ՚ի 13
խաւարի սքանչելիք քո. կամ արդա_
րութին քո յերկիր մոռացեալ: * Եւ ես 14
առ քեզ Տր աղաղակեցի. առաւօտուց

աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ:
15 * Ընդէր Տր մերժես զանձն իմ. կամ
դարձուցանես զերեսս քո յինէն:
16 * Տնանկ՝ եւ վաստակաւոր եմ ես ՚ի ման
կութէ իմմէ. ՚ի բարձրութէ խոնար
17 հեցայ՝ եւ ափշեցայ: * Յիս հաստատե_
ցաւ բարկութին քո. արհաւիրք քո
18 խռովեցուցին զիս: * Շրջեցան զինեւ
որպէս զջուր. զօր ամենայն պաշարե
19 ցին զիս ՚ի միասին: * Հեռի արարեր
յինէն զբարեկամս իմ. եւ զծանօթս
իմ վասն թշուառութե իմոյ:

1 Իմաստութիւն Եմանայ Եզրայելացւոյ: ՁԸ:

2 Ողորմութիս քո Տր յաւիտեան օրհ
նեցից. յազգէ յազգ պատմեցից
զճշմարտութիս քո բերանով իմով:
3 * Ասացեր թէ աշխարհ ողորմութբ
շինեսցի. յերկինս պատրաստ եղիցի
4 ճշմարտութին քո: * Եդի ուխտ ընտ_
րելոց իմոց. ‖ երդուայ դաւթի ծա_ ‖2 Թագ. 7.12.
5 ռայի իմոյ: * Յաւիտեան հաստատե_
ցից զզաւակ քո. եւ շինեցից յազգէ
6 յազգ զաթոռ քո: * Խոստովան եղի_
ցին երկինք սքանչելեաց քոց Տր. եւ
ճշմարտութին քո յեկեղեցիս սրբոց:
7 * Ո՞վ է յամպս՝ որ հաւասարի քեզ. կամ
8 ո՞վ նմանիցի Տն յորդիս Այ: * Ած
փառաւորեալ է ՚ի խորհուրդս սրբոց
իւրոց. մեծ եւ ահարկու ՚ի վերայ ա_
9 մենեցուն՝ որք շուրջ են զնովաւ: * Տր
Ած զօրութեանց՝ ո՛ նմանի քեզ. հզօր ես
դու Տր՝ եւ ճշմարտութի քո շուրջ է
10 զքեւ: * Դու տիրես զօրութեանց ծովու.
զխռովութի ալեացն դու ցածուցա
11 նես: * Դու խոնարհեցուցանես որպէս
զվիրաւորս զամբարտաւանս. ՚ի զօ_
րութե բազկի քոյ ցրուեցեր զթշնա_
12 միս քո: * ‖ Քո են երկինք. եւ քո է եր ‖Ծն. 1.1.
կիր՝ զաշխարհս լրիւ իւրով դու հաս_
13 տատեցեր: * զհիւսիս՝ եւ զհարաւ դու
արարեր. թաբօր՝ եւ հերմոն յանուն
14 քո ցնծասցեն: * Քո է բազուկ՝ եւ քո
է զօրութի. զօրասցի աջ քո՝ եւ բարձր
15 եղիցի ձեռն քո: * Յարդարութի եւ
յիրաւունս հաստատեալ է աթոռ քո.
ողորմութի եւ ճշմարտութի գնասցեն
16 առաջի երեսաց քոց: * Երանի ժո_
ղովրդեան՝ որ գիտէ զօրհնութիս քո
Տր. ՚ի լոյս երեսաց քոց գնասցեն:
17 * Եւ յանուն քո ցնծասցեն զօրհանա_
պազ. եւ յարդարութե քում բարձր
18 եղիցին: * Պարծանք զօրութեց նոցա
դու ես. եւ ՚ի կամս քո բարձր եղիցի
19 եղջիւր մեր: * ՚Ի Տէ է օգնութի. եւ
բոյն իսրայելի թագաւորին մերոյ:
20 * Յայնժամ խօսեցար տեսլեամբ ընդ
որդիս քո՝ եւ ասացեր. եդի զօգնութի
իմ

իմ՛ 'ի վերայ հզօրին՝ և բարձր արարի
զընտրեալն 'ի ժողովրդենէ իմմէ :
‖1 Թագ * ‖Գտի զԴաւիթ ծառայ իմ . իւղով 21
16. 1. սրբով իմով օծի զնա : * Զեռն իմ ըն_ 22
և 12. կալցի զնա . և բազուկ իմ զօրացուս_
Գործ. ցէ զնա : * Մ՛ի մեղիցէ նմա թշնամի . 23
13.22. և որդի անօրէնութեան մի չարչարեսցէ
զնա : * Հարից առաջի նորա զթշնա_ 24
միս նորա . և զատելիս նորա 'ի պարտու
թի՛ս մատնեցից : * Ճշմարտութիւն 25
իմ, և ողորմութի՛ւն իմ ընդ նմա . և յա_
նուն իմ բարձր եղիցի եղջիւր նո :
‖Յայտ. * ‖Եդից 'ի ծովու զձեռն նո . 'ի վերայ 26
1. 5. գետոց զաջ նո : * Նա կարդասցէ առ 27
իս : Հայր իմ ես դու . Ած ընդունող
փրկութեան իմոյ : * Ես անդրանիկ ա_ 28
րարից զնա . և բարձր քան զամթագա
ւորս երկրի : * Յաւիտեան պահեցից 29
նմա զողորմութի՛ իմ . և ուխտ իմ
հաւատարիմ ընդ նմա : * Հաստատե 30
ցից յաւիտեանս յաւիտենից զզաւակ
նո . և զաթոռ նո որ զաւուրս երկնից :
* Թէ թողցեն որդիք նո զօրէնս իմ . 31
և յիրաւունս իմ ոչ կամեսցին գնալ :
* Թէ զարդարութիս իմ անարգեսցեն . 32
և զպատուիրանս իմ ոչ պահեսցեն :
* Հարից գաւազանաւ զանօրէնութի՛ս 33
նց . և տանջանօք զանիրաւութի՛ս նց :
* Բայց զողորմութի՛ իմ ոչ արգելից 34
'ի նոցանէ . և ոչ նենգեցից ճշմարտու
թեան իմում : * և ոչ անարգեցից զուխտ 35
իմ . և ինչ որ ելանէ ընդ շրթունս իմ .
զայն ոչ արհամարհեցից : * Միան_ 36
գամ երդուայ 'ի սրբութի՛ս իմ . թէ
‖2 Թագ դաւթի ես ոչ ստեցից : * ‖ Զաւակ 37
7. 16. նորա յաւիտեան կացցէ . և աթոռ նո
Յոհ. 12. որպէս արեգակն առաջի իմ : * որպէս 38
34. զլուսին զի հաստատեալ է յաւիտեան
վկայ հաւատարիմ յերկինս : * Իսկ արդ 39
դու մերժեցեր՝ և անարգեցեր . և ընդ
վայր հարեր զօծեալ քո : * Դարձու 40
ցեր զուխտ 'ի ծառայէ քումմէ . պղ
ծեցեր յերկրի զսրբութի նո : * Քա 41
կեցեր զամ պարիսպս նո . և եդեր
զամուրս նո 'ի դողումն : * Յափշտա_ 42
կեցին զնա անցաւորք ճանապարհի .
եղև նա նախատ դրացեաց իւրոց :
* Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նորա . 43
ուրախ արարեր զամ թշնամիս նո :
* Դարձուցեր զօգնութի 'ի սրոյ նո . 44
և ոչ ընկալար զնա 'ի պատերազմի :
* Անարգեցեր զսրբութի նորա . զա_ 45
թոռ նորա յերկիր կործանեցեր :
* Նուազ արարեր զաւուրս ժամանա_ 46
կաց նորա . և հեղեր զնովաւ զամօթ :
* Մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս 47
քո իսպառ . բորբոքեսցի որպէս զհուր
բարկութի քո : * Իսկ արդ յիշեա՛, և 48
տես

տես՝ ո՛վ է իմ համդիստ . մի թէ 'ի
զո՛ւր ինչ ստեղծեր զամ որդիս մարդ
49 կան : * Ո՛վ է մարդ՝ որ կեցցէ , և ոչ
տեսցէ զմահ . կամ փրկեսցէ զանձն իւր
50 'ի ձեռաց դժոխոց : * Ո՛ւր են ողոր_
մութի՛ք քո առաջինք Տր . ‖ զոր երդ ‖2 Թագ
ուար դաւթի ճշմարտութբ քով : 7. 11.
51 * Յիշեա՛ զնախատինս ծառայի քոյ .
զոր ընկալայ 'ի ծոց իմ յազգաց բազ_
52 մաց : * Զոր նախատեցին թշնամիք
քո Տր . նախատեցին փոխանակ օծե
53 լոյ քոյ : * Օրհնեալ Տր Ած յաւիտ_
եանս յաւիտենից . եղիցի՝ եղիցի :

1 Աղօթք Մովսիսի առն Այ : ՁԹ :

ՏՐ. ԱՊԱՒԷՆ ԵՂԵՐ
2 մեր յազգէ մինչև յազգ :
* մինչև լերինք հաս_
տատեալ էին . և մինչև
ստեղծեր զերկիր և զամ
տիեզերս : Յաւիտենից մինչև յաւի_
3 տեանս դու ես : * մի դարձուցաներ
զմարդ 'ի տառապանս . և ասացեր՝
դարձարուք առ իս որդիք մարդկան :
4 * ‖ Հազար ամ յաչս Տն որպէս օր երե ‖2. Պետ
կի՝ զի էանց . որպէս զպահ մի գիշերոյ : 3. 8.
5 * և ամք նոցա անարգութբ եղիցին :
Ընդ առաւօտս որպ զդալարի բուսցին :
6 * ընդ առաւօտս որպ զդալարի զուարճ_
ասցին՝ և ծաղկեսցին . ընդ երեկոյս
թարշամեսցին՝ չորասցին՝ և անկցին :
7 * Նուաղեցաք մեք 'ի բարկութէ քում
մէ . և 'ի սրտմտութէ քումմէ խռովե_
8 ցաք : * Եդեր զմեղս մեր առաջի քո .
և զկեանս մեր 'ի լոյս երեսաց քոց :
9 * Ամենայն աւուրք մեր նուաղեցան .
և 'ի բարկութէ քումմէ խռովեցաք :
Ժամանակ ամաց մերոց անդադար
10 որպ սարդի : * ‖ և թի՛ւ աւուրց ամաց ‖Սիրաք.
մերոց 'ի նոսա եօթանասուն ամ : 18.8.
Ապա թէ առաւել ևս՝ ութսուն ամ .
որինչ աւելի քան զայն՝ ցաւօք և հե_
ծութբ : Եկն 'ի վերայ մեր հեզութի
11 և խրատեցաք : * Իսկ արդ ո՛ գիտասցէ
զզօրութի բարկութե քոյ . կամ յահէ
քումմէ զսրտմտութի քո համարեսցի :
12 * Այսպէս ցո՛յց ինձ զաջ քո . այլ խո_
նարհեալ են սրտիւք զիմաստութիս քո :
13 * Դարձ Տր՝ մինչև յերբ . մխիթարեաց
14 'ի ծառայս քո : * Լցաք առաւօտուց
ողորմութբ քով . ցնծացաք՝ և ուրախ
եղեաք զամ աւուրս կենաց մերոց :
15 * Ուրախ եղեաք փոխանակ աւուրցն՝
յորս խոնարհ արարեր զմեզ . և ամացն,
16 յորս տեսաք զչարչարանս : * Հայեաց

Տր 'ի ծառայս քո՝ և 'ի գործս ձեռաց
քոց. և առաջնորդեա՛ որդւոց նոցա։
* եղիցի լոյս Տն Այ 'ի վերայ մեր. 17
Զգործս ձեռաց մերոց ուղի՛ղ արա 'ի
մեզ Տր. զգործս ձեռաց մերոց յա-
ջողեա՛ մեզ։

Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց՝ օրհնութիւն 1
գովութեան։ Ղ.

Որ բնակեալ է յօգնութեան բարձրելոյն.
ընդ հովանեաւ Այ յերկնից հան-
գիցէ։ *Ասասցէ Տն ընդունող իմ ես 2
դու՝ ապաւէն իմ Ած՝ և ես յուսամ
'ի նա։ *Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ 3
որսողին. և 'ի բանից խռովութեան։
*'Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. 4
'ի հովանի թևոց նորա յուսասցիս։
*Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքև ճշմար 5
տութիւն նորա։ *Մի՛ երկիցես դու յեր- 6
կիւղէ գիշերոյ. և ո՛չ 'ի նետէ՝ որ թռչի
'ի տուէ՛ ։ Յիրէ՝ որ շրջի 'ի խաւարի.
'ի գայթագղութէ դիւին 'ի հասարակ
աւուր։ * Անկցին 'ի կողմանէ քում- 7
մէ հազարք. և բիւրք ընդ աջմէ քում-
մէ. և առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։
* Բայց միայն աչօք քովք նայեսցիս 8
դու. և զհատուցումն մեղաւորաց տես
ցես ։ * զի դու Տէր յոյս իմ ես։ 9
Զբարձրեալն արարեր ապաւէն քեզ։
* ո՛չ հասցին առ քեզ չարք՝ և տան- 10
ջանք ոչ մերձեսցին 'ի յարկս քո։
‖ Մատ. *‖Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է 11
4. 6. վասն քո . պահել զքեզ յամ ճանա-
Ղուկ. պարհս քո։ * 'Ի բազուկս իւրեանց ըն 12
4. 10. կալցին զքեզ . զի մի երբէք հարցես
զքարի զոտն քո։ *'Ի վերայ իժից՝ և 13
քարբից գնասցես դու. առ ոտն կո-
խեսցես զառիւծն՝ և զվիշապն։
* Քանզի յիս յուսացաւ՝ և փրկեցից 14
զնա։ հովանի եղէց նմա՝ զի ծանեաւ
զանուն իմ։ * Կարդասցէ առ իս՝ և ես 15
լուիցից նմա. և առ նմա եղէց 'ի նեղու-
թեան։ փրկեցից՝ և փառաւոր արարից
զնա։ * երկայնաւուրբք լցուցից զնա. 16
և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

Սաղմոս Օրհնութիւն յաւուր շաբաթուց. 1
Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց։ ՂԱ։

Բարի է խոստովան լինել Տն . սաղ 2
մոս ասել անուան քում բարձրեալ։
*Պատմել առաւօտուց զողորմութիւն 3
քո. և զճշմարտութիւն քո 'ի գիշերի։
* Տասնաղեան սաղմոսարանաւ . 'ի 4
ձայն օրհնութեան գուսլել։ *Ուրախ ա- 5
րարեր զիս Տէր յարարածս քո . և 'ի
գործս ձեռաց քոց ցնծացայց։ * Որչ 6
զի մեծ են գործք քո Տր. և յոյժ խոր
են խորհուրդք քո։ * Այր անզգամ 7
զայս ոչ ծանիցէ. և անմիտն զայս ոչ
8 առնու 'ի միտ։ *'Ի բուսանել մեղաւո
րաց որպ զխոտ. 'ի ծաղկել այնոցիկ՝ որք
գործեն զանօրէնութիւն ։ Սատակես-
9 ցին յաւիտեանս յաւիտենից։* և դու
10 բարձրեալ ես յաւիտեանս Տր։ * Զի
ահա թշնամիք քո Տր. զի ահա թշնա
միք քո կորիցեն. ցրուեսցին ամենե-
քեան՝ որք գործեն զանօրէնութիւն։
11 * Բարձր եղիցի որպէս զմիեղջերուի
եղջիւր իմ. և ծերութիւն իմ 'ի ձէթ
12 պարարտութեան ։ * Նայեսցի ակն իմ 'ի
թշնամիս իմ. որք յարուցեալք են 'ի վե
իմ չարութեամբ՝ 'ի նոսա լուիցէ ունկն իմ։
13 * Արդարք որպ զարմաւենիս ծաղկես-
ցին. որպ զմայրս լիբանանու բազումք
14 եղիցին։*Տնկեալք եղիցին 'ի տան Տն.
'ի գաւիթս Այ մերոյ ծաղկեսցին։
15 *Նա և բազումք եղիցին 'ի ծերութի
պարարտութեան . դիրգք և փափուկք
16 եղիցին։ *'ի պատմել ուղիղ է Տր Ած
մեր. և ոչ գոյ 'ի նմա անիրաւութի։

Օրհնութիւն գովութեան ինքեան Դաւթի յա
ւուր նախաշաբաթու. յորժամ երկիր հաստատե
ցաւ։ (անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց։)
ՂԲ։

1 Տր թագաւորեաց. զվայելչութի
զգեցաւ. զգեցաւ Տր զզօրութի
ընդ մէջ իւր էած։ Հաստատեաց զաշ
2 խարհ՝ զի մի սասանեսցի։* պատրաստ
է աթոռ քո 'ի սկզբանէ. յաւիտեանս
3 դու ես։ *Ամբարձան գետք Տր. և ամ
բարձին գետք զձայնս իւրեանց. յարիցեն
4 գետք 'ի գնացս իւրեանց ։ *'Ի ձայնէ
ջուրց բազմաց. սքանչելիք եղեն զբօ-
սանք ծովու։ Սքանչելի ես դու Տր 'ի
5 բարձունս։ * Վկայութիւնք քո մեք յոյժ
հաւատացեալք։ Տան քում վայելէ սր-
բութի Տր ընդ երկայն աւուրս։

Սաղմոս ինքեան Դաւթի չորեքշաբաթուն.
(անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց։) ՂԳ։

1 Աստուած վրէժխնդիր . Տէր Ած վրէժ
2 խնդիր յայտնեցաւ ։ *Բարձր
լեր՝ որ դատես զերկիր . հատո՛ զհա-
3 տուցումն ամբարտաւանից։ *Մինչև
յերբ մեղաւորք Տր. մինչև յերբ մե-
4 ղաւորք պարծեսցին։ *Բարբառեսցին
խօսեսցին զանիրաւութի. խօսեսցին ա-
մենեքեան՝ որք գործեն զանօրէնութի։
5 * Զժողովուրդս քո Տր խոնարհ արա
րին. և զժառանգութիւն քո չարչարե
6 ցին։ * Զայրին, և զպանդուխտն սպա
7 նին. և զորբան կոտորեցին։ *և ասա-
ցին ո՛չ տեսանէ զայս Տր. և ո՛չ 'ի միտ
8 առնու Ած յակոբայ ։ * Իմացարո՛ւք
անզգամք ժողովրդեան . և անմիտք՝
մին-

մինչեւ յերբ ոչ առնուք 'ի միտ ։ * Ոպ̄ 9
զի թէ որ տնկեաց զունկն՝ ինքն ո՛չ
լուիցէ. կամ որ ստեղծ զակն. ինքն ո՛չ
տեսանիցէ ։ * Որ խրատէ զազգսն՝ ո՞չ 10
թէ ո՛չ յանդիմանեսցէ. որ ուսուցա_
‖Ա.Կորն. նէ մարդոյ գիտութիւն ։ * ‖ Տր̄ ճանա 11
3.20. չէ զխորհուրդս մարդկան՝ զի են ընդ
ունայն ։ * Երանի մարդոյ՝ զոր խրա_ 12
տես դու Տր̄. եւ յօրինաց քոց ուսուցա
նես դու նմա ։ * Ցածուցանես դու 13
նմա զաւուրս չարութեան. մինչեւ փորես
ցի խորխորատ մեղաւորի ։ * Ոչ մերժէ 14
Տր̄ զժողովուրդ իւր. եւ զժառանգու
թիւն իւր ոչ առնէ անտես ։ * Մինչեւ 15
դարձցին իրաւունք յարդարութիւն.
ընկալցին զնա ամենեքեան՝ ոյք ու_
ղիղք են սրտիւք ։ * Ո՞վ յարիցէ ընդ 16
իս 'ի վր̄ չարաց. կամ ո՞ հաւասարես_
ցի ինձ 'ի վերայ այնոցիկ. ոյք գործեն
զանօրէնութիւն ։ * Եթէ Տն̄ ոչ օգնեալ_ 17
էր ինձ. փոքր մի եւս բնակեալ էր անձն
իմ 'ի դժոխս ։ * Մնէ ասէի՝ թէ ահա 18
սասանեցան ոտք իմ. ողորմութիւն քո
Տր̄ օգնէր ինձ ։ * Ըստ բազում ցաւոց 19
սրտի իմոյ՝ մխիթարութիւն քո ուրախ
առնէր զանձն իմ. * Մի՞ հաւասա_ 20
րեսցի քեզ աթոռ անօրէնութեան. ո՛
պատճառէ զվաստակս ընդդէմ հրա_
մանի ։ * Որսասցեն զանձն արդարոյ. 21
եւ զարիւն անբիծ պարտաւոր առնէին ։
* Եղեւ Տր̄ ապաւէն իմ. Ած օգնական 22
յուսոյ իմոյ ։ * Հատուսցէ նց̄ Տր̄ ըստ 23
անօրէնութեան նց̄. ըստ չարութեան նց̄
կործանեսցէ զնս̄ Տր̄ Ած մեր ։

Օրհնութիւն գովութեան ինքեան Դաւթի. Ան
վերնագիր 'ի հեբրայեցւոց ։ Ղ.Դ.

Եկայք ցնծասցուք 'ի Տր̄. աղաղա_ 1
կեսցուք առ Ած փրկիչ մեր ։
* Կանխեսցուք առաջի նր̄ խոստովա_ 2
նութբ̄. սաղմոսիւք աղաղակեսցուք
առ նա ։ * Ած մեծ է. եւ Տր̄ թագաւոր 3
մեծ 'ի վերայ ամենայն երկրի ։
* Ի ձեռս նորա են ամ̄ տիեզերք երկ 4
րի. բարձրութիւնք լերանց նորա են ։
* Նորա է ծով՝ եւ նա արար զնա. եւ 5
զցամաք՝ ձեռք նորա ստեղծին ։
* Եկայք երկիր պագցուք նմա. անկ 6
ցուք՝ եւ լացցուք առաջի Տն̄ արարչին
մերոյ ։ * Նա ինքն է Տր̄ Ած մեր. մեք 7
ժողովուրդք 'ի ձեռին նր̄, եւ խաշն արօ
‖Եբրայ. տի նր̄ ։ * ‖ Այսօր եթէ ձայնի նորա 8
3.7. լուիցէք. մի խստացուցանէք զսիրտս
ձեր * որպէս 'ի դառնութեան ։ 9
‖Թուոց ‖ Յաւուրն փորձութեան յանապատի ։
14.22. ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր. քննե_
Սաղմ. ցին զիս. եւ տեսին զգործս իմ ։ * զքա 10
17.2. և ռասուն ամ ։ Զանայոյ ընդ ազգին
7.

ընդ այնմիկ, եւ ասացի. միշտ մոլորեալ
11 են սրտիւք. * եւ նք̄ ոչ ծանեան զճանա
պարհս իմ ։ ‖ Որպ̄ երդուայ 'ի բարկու ‖Թուոց
թեան իմում. թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ ։ 14.23.

Սաղմոս ինքեան Դաւթի 'ի ժամանակի զի տա Եբրայ.
ճարն շինեցաւ յետ գերութեան. անվերնա_ 4.3.
գիր 'ի հեբրայեցւոց ։ Ղ.Ե.

1 Օրհնեցէք զՏր̄ յօրհնութիւն նոր. ‖Ա.Մնաց.
օրհնեցէք զՏր̄ ամ̄ երկիր ։ 16.23.
2 * Օրհնեցէք զՏր̄. եւ օրհնեցէք զա_
նուն նր̄. աւետարանեցէք օրըստօրէ
3 զփրկութիւն նր̄ ։ * Պատմեցէք 'ի հեթա
նոսս զփառս նր̄. յամ̄ ժողովուրդս
4 զսքանչելիս նր̄ ։ * ‖ Մեծ է Տր̄՝ եւ օրհ_ ‖Սերաք.
նեալ է յոյժ. ահարկու է նա 'ի վերայ 43.31.
5 ամ̄ կռոց ։ * Ամ̄ կուռք հեթանոսաց
դեւք են ։ եւ Տր̄ զերկինս արար ։
6 * Խոստովանութիւն՝ եւ վայելչութիւն է
առաջի նր̄. սրբութիւն եւ մեծ վայելչու
7 թիւն՝ 'ի սրբութեան նր̄ ։ * Մատուցէք Տն̄
տոհմք ազանց՝ մատուցէք Տն̄ զփառս
8 եւ զպատիւ ։ * մատուցէք Տն̄ զփառս
անուան նր̄ ։ Առէք զպատարագս՝ եւ
9 մտէք 'ի սրահս նր̄ ։ * երկիրպագէք Տն̄
'ի գաւիթս սրբութեան նր̄՝ եւ խռովեսցի
10 յերեսաց նորա ամ̄ երկիր ։ * Ասացէք
'ի հեթանոսս՝ թէ Տր̄ թագաւորեաց.
հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի սասա_
նեսցի. եւ դատէ զժողովուրդս իւր
11 ուղղութբ̄ ։ * Ուրախ եղիցին երկինք,
եւ ցնծասցէ երկիր. զուարճասցի ծով
12 լրիւ իւրով ։ * ցնծասցեն դաշտք՝ եւ ա_
մենայն որ 'ի նոսա ։ Յայնժամ ցնծաս
13 ցեն ամենայն ծառք անտառի ։ * յե_
րեսաց Տն̄, զի գայ՝ եւ գայ նա 'ի դա_
տել զերկիր ։ Դատէ զտիեզերս իրաւ
ամբք. եւ ժողովուրդս ամենայն ճշմար
տութբ̄ իւրով ։

1 Դաւթի. 'ի ժամանակի զի երկիր հաստատեցաւ.
անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց ։ Ղ.Զ.

Տր̄ թագաւորեաց՝ ցնծասցէ եր_
կիր. ուրախ եղիցին կղզիք բա
2 զումք ։ * Ամպ՝ եւ մէգ շուրջ է զնովաւ.
յիրաւունս՝ եւ յարդարութիւն ուղղեալ
3 է աթոռ նր̄ ։ * Հուր առաջի նր̄ գնաս
ցէ. այրեսցէ շուրջ զթշնամիս նորա ։
4 * Երեւեցան փայլատակունք նր̄ տիե_
զերաց. եսես՝ եւ սասանեցաւ երկիր ։
5 * Լերինք որպ̄ մոմ հալեցին յերեսաց
Տն̄. յերեսաց Տն̄ ամենայն երկիր ։ ‖Եսայ.
6 * Պատմեցեն երկինք զարդարութիւն 20.4.
նր̄. տեսին ամ̄ ժողովուրդք զփառս Դ.Թագ.
7 նր̄ ։ * ‖ Ամաչեսցեն ամենեքեան՝ ոյք 26.1.
երկիրպագանեն կռոց. եւ ոյք պարծին 2.Օրէ.
'ի դրօշեալս իւրեանց ։ ‖ Երկիրպագ_ 5.8.
8 ցեն նմա ամ̄ հրեշտակք նր̄ ։ * Լուաւ ‖Եբրայ.

և ուրախ եղև սիոն . և ցնծասցեն
դստերք յուդայ վն իրաւանցքոց Տր :
* Զի դու բարձրեալ ես 'ի վերայ ամ 9
երկրի . յոյժ բարձրացար 'ի վր ամ
‖ Ամովս. կռոց : * ‖ Որք սիրէք զՏր՝ ատեցէք 10
5.15. զչարութի . պահէ Տր զանձինս սրբոց
Հռոմ. իւրոց . 'ի ձեռաց մեղաւորի փրկէ զնս :
12.9. * Լոյս ծագեցաւ արդարոց . ուղղոց սր 11
տից եղև ուրախութի : * Ուրախ ե 12
ղերուք արդարք 'ի Տր . խոստովան
եղերուք յիշատակի սրբութեն նորա :

Սաղմոս երգեան Դաւթի : Ղ Է : 1

Օրհնեցէք զՏր յօրհնութի նոր .
զի սքանչելիս արար : Փրկեաց
նմա աջ իւր . և բազուկ սբ իւր :
‖ Եսայ. * ‖ Ցոյց Տր զփրկութի իւր . առաջի 2
52. 10. ազգաց յայտնեաց զարդարութի իւր :
* Յիշեաց զողորմութիւն իւր զյա 3
կոբայ . զճշմարտութի իւր 'ի վերայ
տանն իլի . և տեսին ամ ծագք երկրի
զփրկութի Այ մերոյ : * Աղաղակե 4
ցէք առ Տր ամ երկիր . օրհնեցէք ցն
ծացէք՝ և սաղմոս ասացէք : * Սաղմոս 5
ասացէք Այ մերոյ օրհնութբ . օրհ
նութբ՝ և 'ի ձայն սաղմոսաց : * Ի ձայն 6
օրհնութեն կռածոյ փողոյ : օրհնութբ՝
ցնծութբ՝ և 'ի ձայն եղջեր փողոյ ա
ղաղակեցէք առաջի Թագաւորին Տն :
* Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով՝ տիե 7
զերք և ամ բնակիչք նորա : * և գետք 8
ծափս հարցեն 'ի միասին ձեռամբ :
* Լերինք ցնծասցեն առաջի Տն , զի 9
գայ . զի հասեալ է Տր 'ի դատել զեր
կիր : Դատէ զաշխարհս արդարութբ .
և զժողովուրդս իւր ուղղութբ :

Սաղմոս երգեան Դաւթի : Ղ Ը :

ՏԷՐ թագաւորեաց՝ բարկացան ժո 1
ղովուրդք՝ որ նստի 'ի քրովբէս՝
սասանեցաւ երկիր : * Տր 'ի սիոն մեծ 2
է . և բարձր է 'ի վր ամ ժողովրդոց :
* Խոստովան եղիցուք անուան քում 3
մեծի , զի ահաւոր և սբ է : * պատիւ 4
Թագաւորի զիրաւունս սիրէ : Դու
պատրաստեցեր զուղղութի . զիրաւ
ունս՝ և զարդարութի յակոբայ դու
արարեր : * Բարձր արարէք զՏր Այ 5
մեր . երկիրպագէք պատուանդանի
ոտից նր . զի սբ է : * Մովսէս և Ահա 6
րոն երիցունք նր . Սամուէլ ընդ այնո
սիկ՝ որք կարդան զանուն նր : Կար
դային առ Տր՝ և նա լսէր նց : * և 'ի 7
սիւն ամպոյ խօսէր ընդ նոսա : Պա
հէին զվկայութի նորա . և զհրամանս
զորս ետ նոցա : * Տէր Այ մեր՝ դու 8
լսէիր նոցա . Այ դու քաւիչ լինէիր
նց . և վրէժխնդիր 'ի վերայ ամ գոր

9 ծոց նց : * Բարձր արարէք զՏր Այ
մեր . երկիր պագէք 'ի լեառն սբ նր .
զի սբ է Տր Այ մեր :

1 Սաղմոս 'ի խոստովանութեն : Ղ Թ :

2 Աղաղակեցէք առ Տէր ամ երկիր .
ծառայեցէք Տն ուրախութբ :
3 Մտէք առաջի նր ցնծութբ : * Ծանի
րուք՝ զի նա է Տր Այ մեր : Նա արար
զմեզ՝ և ոչ մեք . մեք ժողովուրդ՝ և
4 խաշն արօտի նր : * Մտէք ընդ դրունս
նորա խոստովանութբ . և օրհնութբ
ընդ յարկս նր : Խոստովան եղերուք
Տն՝ և օրհնեցէք զանուն նորա :
5 * Քաղցր է Տր . յաւիտեանս է ողոր
մութի նորա . յազգէ մինչև յազգ է
ճշմարտութի նորա :

1 Սաղմոս երգեան Դաւթի : Ճ :

Զողորմութի , և զիրաւունս օրհնե
ցից զքեզ Տր . սաղմոս ասացից .
2 * և 'ի միտ առից : Ճանապարհ ամբիծ
մինչև եկեսցես առ իս . զի գնայի ես
ամբծութբ սրտի իմոյ՝ և 'ի մէջ տան
3 իմոյ : * Ոչ եդի առաջի աչաց իմոց
զիրս անիրաւութեն . որք առնէին զա
նօրէնութիս , ատեցի : Ոչ մերձեցաւ
4 առ իս : * որ թիւրն էր սրտիւ . խոտո
րիլ յինէն անզգամին՝ և ինչ ոչ փոյթ
5 առնէի : * Որ խօսէր գաղտ զընկե
րէ իւրմէ . զնա 'ի բացէ 'ի բաց հալա
ծէի : Որ ամբարտաւան էր աչօք՝ և
ագահ սրտիւ . ընդ նմա և հաց ոչ ու
6 տէի : * Աչք իմ 'ի հաւատացեալս երկ
րի . զի նստցին նոքա ընդ իս : Որ
գնայր 'ի ճանապարհ անբիծ . նա պաշ
7 տէր զիս : * Ոչ բնակիւր 'ի մէջ տան
իմոյ՝ որ առնէր զամբարտաւանութի .
որ խօսէր զանօրէնութի՝ չէր յաջո
ղեալ նմա առաջի աչաց իմոց :
8 * Ընդ առաւօտս սպանանէի զամ մե
ղաւորս երկրի . զի սատակեցից 'ի քա
ղաքէ Տն զամենեսեան՝ որք գործեն
զանօրէնութիւն :

1 Աղօթք աղքատի : երբ հանձրուցեալ առաջի
Տն հեղցէ զխնդրուածս իւր : ՃԱ :

2 ՏԷՐ լուր աղօթից իմոց . և աղաղակ
3 իմ առ քեզ եկեսցէ . * մի դար
ձուցաներ զերեսս քո յինէն :
Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ
իս զունկն քո . յորում աւուր կարդամ
առ քեզ՝ վաղվաղակի լուր ինձ :
4 * Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ .
և ոսկերք իմ որպէս խռիւ չորացան :
5 * Հարաւ որպէս խոտ՝ և ցամաքեցաւ սիրտ
6 իմ . մոռացայ ուտել զհաց իմ : * 'ի ձայն
հեծութեան իմոյ : Կցեցաւ ոսկր իմ
'ի մար-

'ի մարմին իմ։ *Նմանեցայ ես հաւալա 7
սան անապատի։ Եղէ ես որպէս զբու
յաւերակի։ *Տքնեցայ՝ և եղէ ես որպ 8
զճնճղուկ միայն 'ի տանիս։ *Նախա 9
տեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանա_
պազ. և գովիչք իմ ինև երդնուին։
*Զմոխիր որպէս զհաց կերի. և զըմ 10
պելի իմ արտասուօք խառնեցի։
*Յերեսաց բարկութե սրտմտութե 11
քո. զի դու բարձրացուցեր, և խոնար
հեցուցեր զիս։ *Աւուրք իմ որպէս 12
հովանի անցին. և ես որպէս խոտ ցա
մաքեցայ։ *Դու Տր յաւիտեան կաս. 13
և յիշատակ քո յազգէ մինչև յազգ։
*Դու յարուցեալ գթասցիս 'ի վր սիո 14
նի. ժամանակ գթալոյ նր հասեալ է
ժամ։ *Հաճեցան ծառայք քո ընդ 15
քարինս նր. և 'ի հողս նր գթասցին։
*Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ 16
քումմէ. և ամ թագաւորք երկրի
'ի փառաց քոց։ *Զի շինէ Տր զսիոն. 17
և երևեսցի փառօք իւրովք 'ի նմա։
*Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց. և 18
ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս նց։
*Գրեսցի այս յազգ յայլ. ժողովուրդ 19
որ ստացեալ է՝ օրհնեսցէ զՏր։
*Հայեցաւ նա 'ի բարձանց՝ 'ի սրբութէ 20
իւրմէ. Տր յերկնից յերկիր հայեցաւ։
*Լսել զհեծութի կապելոց. և ար_ 21
ձակել զորդիս մահապարտաց։
*Պատմել 'ի սիոն զանուն Տն. և զօրհ 22
նութիս նր յեմ։ *Ժողովել ժողովր 23
դոց 'ի միասին. և թագաւորաց ծա_
ռայել Տն։ *Պատասխանի ետ նմա 24
'ի ճանապարհի զօրութե իւրոյ. զնուա
զութի աւուրց իմոց ասա ինձ. *մի 25
հաներ զիս 'ի կէս աւուրց իմոց. զի
‖Եբրայ. յազգէ յազգ են ամք քո։ *‖Ի սկզբա 26
1.10. նէ Տր զհիմունս երկրի հաստատե_
ցեր. և գործք ձեռաց քոց երկինք են։
*Նոքա անցանեն. և դու կաս՝ և մնաս 27
յաւիտեան։ Ամենեքեան որպ զձորձս
մաշեսցին. և որպ զվերարկուս փոխես
ցես զնոսա՝ և փոխեսցին։ *Բայց դու 28
նոյն ես՝ և ամք քո ոչ անցանեն։ *Որդիք 29
ծառայից քոց բնակեսցին 'ի նմա. և
զաւակ նց յաւիտեան յաջողեսցի։

Սաղմոս ինքեան Դաւթի։ ՃԲ։

Օրհնեա անձն իմ զՏր. և ամ ոս_ 1
կերք իմ զանուն սբ նր։ *Օրհ_ 2
նեա անձն իմ զՏր. և մի մոռանար զամ
տուրս նր։ *Որ քաւէ զմեղս քո. բժշկէ 3
զամ հիւանդութիս քո։ *Որ փրկէ յապա_ 4
կանութե զկեանս քո. պսակէ զքեզ
ողորմութբ, և գթութբ։ *Որ լնու 'ի 5
բարութե զցանկութիս քո. նորոգեսցի
որպէս արծուոյ մանկութիւն քո։

6 *Առնէ ողորմութիս Տր. և իրաւունս
7 ամ զրկելոց։ *Եցոյց զճանապարհս
իւր մովսէսի. որդւոցն իսլի զկամս իւր։
8 *‖Գթած՝ ողորմած է Տր. երկայնա_ ‖Թուոց
9 միտ՝ և բազումողորմ։ *Ոչ իսպառ բար 14. 18.
կանայ Տէր. և ոչ յաւիտեան պահէ
10 ոխս։ *Ոչ ըստ մեղաց մերոց արար մեզ.
և ոչ ըստ անօրէնութե մերում հա_
11 տոյց մեզ։ *Այլ որպ բարձր են երկինք Եբրայեց.
յերկրէ. այնպէս զօրացոյց Տր զողոր_
մութի իւր 'ի վր երկիւղածաց իւրոց։
12 *Որչափ հեռի են արևելք յարևմտից.
այնչափ հեռի արար 'ի մէնջ զանօրէնու
13 թիս մեր։ *Որպ գթայ հայր 'ի վերայ
որդւոց իւրոց, այնպէս գթասցի Տր
14 յերկիւղածս իւր։ *Զի նա գիտաց
զստեղծուածս մեր. և յիշեաց թէ հող
15 եմք։ *Մարդոյ որպ խոտոյ են աւուրք
իւր. որպ ծաղիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկի։
16 *Զի շնչէ 'ի նմա հողմ. և ոչ է. և ոչ ևս
17 երևի տեղի նր։ *Բայց ողորմութի
Տն յաւիտեանս յաւիտենից 'ի վերայ
երկիւղածաց իւրոց. և արդարութի
18 նորա յորդւոց մինչև յորդիս։ *Որք
պահեն զուխտս նր. յիշեն զպատուի_
19 րանս նորա՝ և առնեն զնա։ *Տր յեր_
կինս պատրաստեաց զաթոռ իւր.
արքայութի նր ամենեցուն տիրէ։
20 *Օրհնեցէք զՏր ամ հրեշտակք նր
հզօրք զօրութբ. որք առնէք զբան
նր 'ի լսել ձայնի պատգամաց նորա։
21 *Օրհնեցէք զՏր ամ զօրութիք նորա՝
պաշտօնեայք նր. և արարողք կամաց
22 նր։ *Օրհնեցէք զՏր ամ գործք նր.
յամ տեղիս է տէրութի նր. օրհնեա
անձն իմ զՏր։

1 Սաղմոս Դաւթի 'ի վերայ աշխարհագործ արարածոյ։ ՃԳ։

Օրհնեա անձն իմ զՏր. Տր Ած իմ
մեծ եղեր յոյժ։ Խոստովանութի և
2 զմեծ վայելչութի զգեցար։ *Արկեր զլոյս
որպէս զօթոց. ձգեցեր զերկինս որպէս
3 խորան. *և արկեր 'ի վերայ ջուրց զվեր
նայարկս նր։ Որ դնէ յամպս զգնացս
իւր. և շրջի նա 'ի վր թևոց հողմոց։
4 *‖Որ արար զհրեշտակս իւր յոգիս, և ‖Եբրա.
զպաշտօնեայս իւր 'ի հուր կիզելոյ։ 1. 7.
5 *Որ հաստատեաց զերկիր 'ի վր հաստա
տութե իւրոյ. մի սասանեսցի յաւիտեանս։
6 *Խորք որպէս զգեստ վերարկու է նր.
'ի վերայ լերանց կացցեն ջուրք։
7 *Ի սաստէ քումմէ փախիցեն. և 'ի
ձայնէ որոտալոյ քումմէ սարսիցեն։
8 *Ելանեն լեռնանան. և իջանեն դաշ
տանան 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնս։
9 *Սահման եդեր. և ոչ անցանեն. և
ոչ ևս դառնան 'ի ծածկել զերկիր։

*Առա_

*Առաքեցեր զաղբիւրս 'ի ձորձորս · 10
'ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք :
*Արբուցանել զամ գազանս վայրեաց 11
գեսցին ցիռք 'ի ծարաւս իւրեանց :
*Անդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն՝ 12
և 'ի միջոյ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց :
*Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց 13
իւրոց · 'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի
երկիր : *Բուսուցեր զխոտ անասնոց · 14
զդալարի 'ի ծառայութիւն մարդկան :
Հաներ զհաց յերկրէ : * գինի ուրախ 15
առնէ՝ իւղ զուարթ · և հաց հաստա_
տէ զսիրտ մարդոյ : * Յագեսցին ծառք 16
անտառի և մայրք լիբանանու · զորս դու
տնկեցեր : * Անդ թռչունք երկնից 17
ձագս հանցեն · և բոյն արագլի ապա_
ւէն է նոցա : * Լերինք բարձունք են 18
եղջերուաց · վէմք ապաւէնք նապաս_
տակաց : * Արարեր զլուսին 'ի ժամս 19
նակի · արեգակն ծանեաւ զժամ մտա_
նելոյ իւրոյ : * Արարեր զխաւար · և 20
եղև գիշեր՝ 'ի նմա գնասցեն ամ գազանք
անտառի : * Կորիւնք առիւծուց մռն_ 21
չեն, և յափշտակեն · և խնդրեն յԱյ
զկերակուրս իւրեանց : * Ծագիլ արևու 22
ժողովին · և 'ի մորիս իւրեանց դադարին :
*Ելանէ մարդ 'ի գործս իւր · 'ի վաս_ 23
տակս ձեռաց իւրոց մինչև ցերեկոյ :
* Որպէս զի մեծ են գործք քո Տր · 24
զամենայն ինչ իմաստութբ արարեր ·
լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք :
* Այս ծով մեծ և անդորր · 'ի սմա 25
զեռունք · որոց ոչ գոյ թիւ · գա_
զանք մեծամեծք և մանունք : * 'ի սմա 26
‖ Յոբ. և նաւք գնան · ‖ վիշապ, զոր ստեղծեր
40. 14: խաղալ նմա : * ‖ Ամենեքեան քեզ 27
‖ Սաղ. սպասեն · և դու տաս կերակուր նց 'ի
144.15. ժամու : * Տաս դու նոցա՝ և կերակրին · 28
բանաս զձեռն քո · կերակրես զամենայն
սեան կամօք քովք : * Դարձուցանես 29
զերեսս քո 'ի նոցանէ՝ և խռովին · հա_
նես զոգի 'ի նոցանէ՝ պակասին, և 'ի
հող իւրեանց դառնան : * Առաքես 30
զոգի քո՝ և ստանան զնոսա · և նորոգես
զերեսս երկրի : * Եղիցին փառք Տն 31
յաւիտեան · Տր ուրախ եղիցի յարա_
րածս իւր : * Որ հայի յերկիր՝ և տայ դո_ 32
ղալ սմա · մերձի 'ի լերինս՝ և ծխե_
‖ Սաղ. ցեն : * ‖ Օրհնեցից զՏր 'ի կեանս իմ · 33
145.2. սաղմոս ասացից Այ իմոյ՝ մինչև եմ
ես : * Քաղցր եղիցի նմա օրհնութի 34
իմ · և ես ուրախ եղէց 'ի Տր : * Պակա_ 35
սեսցին մեղաւորք յերկրէ · անօրէնք
մի ևս գտցին, 'ի սմա · օրհնեա անձն
իմ զՏր :

Աղէլուիայ : ՃԴ.

1 Խոստովան ‖ եղերուք Տն և կարդա_ ‖ 1. Մն.
ցէք զանուն նր · պատմեցէք 'ի հե 16.8.
2 թանոսս զգործս նր : * Օրհնեցէք՝ և ‖ Սաղ.
սաղմոս ասացէք նմա · պատմեցէք զամ 12.4.
3 զսքանչելիս նր : * և գովեցարուք յա_
նուն սուրբ նր : Ուրախ եղիցին սիրտք
4 այնոցիկ՝ ոյք խնդրեն զՏր : * խնդրե
ցէք զՏր, և հզօրք եղերուք՝ խնդրե_
ցէք զերեսս նորա յամենայն ժամ :
5 * Յիշեցէք զսքանչելիս նր՝ զոր արար ·
զարուեստս և զիրաւունս բերանոյ նր :
6 * Զաւակ աբրահամեան ծառայք նր ·
որդիք յակոբայ ընտրեալք նորա :
7 * Նա ինքն է Տր Աշ մեր · յամ երկրի
8 են իրաւունք նորա : * Յիշեաց յաւի_
տենից զուխտ իւր · բանն, զոր պատ_
ուիրեաց մինչ 'ի հազար ազգս :
9 * ‖ Զուխտն, զոր եդ ընդ աբրահա_ ‖ Ծնն.
մու · և զերդումն իւր ընդ իսահակայ : 22.16.
10 * Հաստատեաց առ յակոբ զհրաման ‖ Ղուկ.
իւր · և առ իէլ զուխտ իւր յաւիտենից : 1.73.
11 * Ասէ, ձեզ տաց զերկիրն քանանու · Ծնն.
զվիճակ ժառանգութե ձերոյ : 6.17.
12 * Մի էին նոքա թուով սակաւք · նու_
13 աղք՝ և պանդուխտք 'ի նմա : * Անցին
նոքա յազգէ յազգ · 'ի թագաւորու_
14 թէ 'ի ժողովուրդ այլ : * Ոչ եթող
մարդկան մեղանչել նց՝ կշտամբեաց
15 զթագաւորս վասն նոցա : * ‖ Մի մեր ‖ 1. Մն.
ձեռնայք, ասէ՝ յօծեալս իմ · և 'ի մար_ 16.22.
16 գարէս իմ մի մեղանչէք : * Կոչեաց 2 Թագ.
զսով յերկիր նց · զամ զօրութի հացի 1.14.
17 եբեկ : * ‖ Առաքեաց առաջի նց զայր՝ ‖ Ծնն.
'ի ծառայութի վաճառեցաւ յովսէփ : 37. 36.
18 * ‖ Խոնարհ արարին 'ի կապանս զոտս ‖ 39.20.
նորա · և եանց ընդ երկաթ անձն նր :
19 * Մինչև եկեսցէ բան նորա · և բան
20 Տն փորձեաց զնա : * ‖ Առաքեաց թա ‖ Ծնն.
գաւորն · և եհյծ զնա · իշխան ժողովր 41. 14.
21 դեան եթող զնա : * ‖ Կացոյց զնա Տր ‖ 41.40.
'ի վերայ տան իւրոյ · իշխան 'ի վերայ
ամենայն ստացուածոց իւրոց :
22 * Խրատել զիշխանս նց որպէս զինքն՝
և զծերս նոցա իմաստունս արասցէ :
23 * ‖ Եմուտ իսրայէլ յեգիպտոս · յա_ ‖ Ծնն.
կոբ պանդխտեցաւ յերկիր քամայ : 46. 6.
24 * ‖ Աճեցոյց զժողովուրդ իւր յոյժ · և ‖ Ելից
զօրացոյց զնոսա քան զթշնամիս իւր : 1. 7.
25 * Դարձոյց զսիրտս նոցա՝ յատել զժո Գործ.
ղովուրդ իւր · և 'ի նենգել զծառայս 7. 17.
26 իւր : * ‖ Առաքեաց զմովսէս ծառայ ‖ Ելից
իւր՝ և զահարոն ընտրեալ իւր : 3.10. և
27 * Եդ նց զբան նշանաց իւրոց · և զար_ 4.29.
28 ուեստ իւր յերկիր քամայ : * ‖ Առա_ ‖ Ելից
քեաց զխաւար՝ և խաւարեցոյց զնոսա · 10.22.
զի դառնացուցին զբան նորա :

*‖ Դար_

ռաց առելեաց նէ . և փրկեաց զնոսա
11 ի ձեռաց թշնամեաց նոցա : * Ցած- ‖ 14.27:
կեաց ծով զնեղիչս նէ . և մի ի նոցանէ
12 ոչ ապրեցաւ : * Հաւատացին բանի
նէ . և օրհնեցին զօրհնութիւն նորա :
13 * Պաղվաղեցին՝ և մոռացան զգործս
նորա . և ոչ անսացին խորհրդոց նորա :
14 * Յանկացան զցանկութիւն յանապա- ‖ Ելլէց.
15 տի . փորձեցին զԱ՛ն յանդրդի : * Եւ 17. 2.
նէ զխնդրուածս նոցա . առաքեաց 1. Կրն.
16 զլնութիւն յանձինս նոցա : * Նախա- 10.6.
ցին զմօսէս ի բանակի . և զահարօն ‖ Թուոց
17 սո՛ւրբ Տ՛ն : * Բացաւ երկիր . և եկուլ 11. 31:
զդաթան . և ծածկեաց զբանակն ա- ‖ Թուոց
18 բիւրամ : * Հուր վառեցաւ ի ժողովս 16.32.
նոցա . և բոց մաշեաց զմեղաւորս :
19 * Ե՛ւ արարին զորթն ի քորեբ . և երկիր ‖ Ելլէց.
20 պագին պատկերին : * և փոխեցին զՊ 32.4.
փառս իւրեանց ի նմանութիւն որթո
21 խոտակերի : * Մոռացան զԱ՛ծ կենա-
րար իւրեանց , որ արար զմեծամեծս
22 յեգիպտոս : * և զքանդելիս իւր յեր-
կիր քամայ . և զահ իւր ի վերայ կար
23 միր ծովուն : * Ե՛ւ ասաց ոստոկել զնո՛ւ- ‖ Ելլէց.
եթէ ոչ մօսէս ընտրեալ կայր առաջի 32.10.
նորա : Դարձաւ առ Տ՛ն և անցոյց զզ
բարկութիւն նորա . զի մի սատակեսցին
24 նոքա . * Ե՛նարգեցին զերկիրն ցան-
կալի . և ոչ հաւատացին բանի նորա :
25 * Ցրտնջեցին ի բանակս իւրեանց . և
26 ոչ լուան ձայնի Տ՛ն : * Համբարձ ‖ Թուոց
զձեռն իւր ի վերայ նոցա . հարկանել 14.29.
27 զնոսա յանապատի : * Ցրուեսցի զաւ-
ակ նոցա ընդ հեթանոսս . ցրուեսցի
28 զաւակ նէ ընդ գաւառս : * Պղծեցան
նոքա ի բեէլփեգովր . և կերին զահեալս
29 և զմեռեալսին : * Յարկացուցին զնա
ի գործս իւրեանց . յառնախեաց ի վէր
30 նոցա բեկումն : * Ե՛ւ կայ ի մէջ ‖ Թուոց
փենհէս՝ քահեաց՝ և արգելաւ մահ : 25.7.
31 * Համարեցաւ նմին յարդարութիւն
յազգէ յազգ մինչև յաւիտեան :
32 * Յարկացուցին զնա ի ջուրսն հա- ‖ Թուոց
կառակութեան . չարչարեցաւ մօսէս վա՛ 20.10.
33 նոցա : * զի դառնացուցին զհոգի նէ :
34 Չրամայեցաք զբնթամբք իւրովք : * և
ոչ սատակեցին զազգսն . զորս ասաց
35 նէ Տ՛ն : * Խառնակեցան ընդ հեթա-
36 նոսս . և ուսան զգործս նէ : * Ծառայե-
ցին կռոց նէ . և եղև նէ ի գայթագ-
37 ղութիւն : * Զոհեցին զորտերս՝ և
38 զդստերս իւրեանց դիմաց : * և հե-
ղին զարիւն ամբիծ : Զարիւն ոստե-
րաց և դստերաց իւրեանց . զոր զոհե-
39 ցին կռոցն քանանու : * Շ աղախեցաւ
երկիր յարեանէ նէ : և պղծեցաւ ի գոր
ծոց նէ . զի պոռնկեցան ի գնացս իւր
40 եանց : * Յարկացաւ սրտմտութիւն Տ՛ն
ի վերայ

Ա՛ստուա՛ծ եղերութ Տ՛ն զի քաղցր 1
Ե . զի յաւիտեան է ողորմութի՛ նէ : ‖ Ելից.
Ո՛ խօսեսցի զզօրութիւնս Տ՛ն . լսելի 2 43.35.
արասցէ զամենայն զօրհնութիւնս նէ :
Երանի՛ ոլք պահեն զիրաւունս . և 3
առնեն զարդարութի՛ յամ ժամ :
Յիշեա զմեզ Տ՛ն ընդ հաճոյս ժողո- 4
վրդեան քոյ . և այց ասա մեզ ի փր-
կութի՛ քում : Տեսցուք մեք զբարե- 5
րութի՛ ընտրելոց քոց . ուրախ եղիցուք
յուրախութի՛ ազգի քոյ . և գովիցուք
մեք ի ժառանգութեան քում :
Մ՛եղաք մեք ընդ հարս մեր . անօրէն 6 ‖ Թուոց
նեցաք՝ և յանցեաք : * Հարք մեր յեգիպ 7 7.19.
տոս ոչ իմացան զբազմութիւնս քո . և ո՛չ
յիշեցին զբազում ողորմութիւնս քո :
Ւարկացուցին զբեզ յանցանելն իւր 8
եանց ընդ ծով կարմիր : * փրկեաց
զնոսա վասն անո՛ւան իւրոյ՝ զի ծաներ-
ցին զզօրութիւնս նորա : * Ե՛ւ սաստեաց 9 ‖ Ելլէց.
ի ծով կարմիր . և ցամաքեցաւ . առաջ 14. 22.
նորդեաց նէ ընդ անդունդս որպէս
ընդ անապատ : * Եբոյց զնոսա ի ձեռ- 10

'ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ. գարշե_
ցոյց զժառանգութիւն իւր ։ *Մատ_ 41
նեաց զնոսա 'ի ձեռս հեթանոսաց.
տիրեցին նոցա ատելիք իւրեանց։
*և թշնամիք իւրեանց նեղեցին զնս. 42
և խոնարհք եղեն 'ի ներքոյ ձեռաց նց։
*Բազում անգամ փրկեաց զնոսա. և 43
նք դառնացուցին զնա 'ի խորհուրդս
իւրեանց. և կորացան յանօրէնութե
իւրեանց ։ *Հայեցաւ Տր 'ի նեղութիս 44
նոցա. 'ի լսել ձայնի աղօթից նոցա։
2.Մն 30.1. *Յիշեաց զուխտ իւր . և զղջացաւ 45
ըստ բազում ողորմութե իւրում ։
*Ետ զնոսա 'ի գթութիւն առաջի ամ 46
գերչաց նոցա ։* Փրկեա զմեզ Տր Ած 47
մր. և ժողովեա զմեզ 'ի հեթանոսաց։
Խոստովան եղիցուք անուան քում սր
բոյ. և պարծիցուք յօրհնութիս քո։
*Օրհնեալ Տր Ած իմի յաւիտենս 48
յաւիտենից ։ Եւ ասասցէ ամենայն
ժողովուրդն. եղիցի՛ եղիցի ։

Ալէլուիա։ ՃԶ։

Յուդ. 13.21. ԽՈՍՏՈՎԱՆ ԵՂԻՑԻ- 1
ՔՈՒՔ Տն զի քաղցր է՛ զի
յաւիտեան է ողորմութի նորա ։
* Ասասցեն փրկեալք Տն . զորս փր_ 2
կեաց 'ի ձեռաց թշնամւոյն ։ Յամե_
նայն գաւառաց ժողովեաց զնոսա ։
*յարևելից՝ և յարևմտից.'ի հիւսիսոյ՝ 3
և 'ի ծովէ ։ *Մոլորեցան նոքա յանա_ 4
պատի յանջրդի. զճանապարհ՝ և զքա
ղաք բնակութե ոչ գտին ։ *Քաղ_ 5
ցեան. և ծարաւեցան . և անձինք նց
'ի նոսին նուաղեցան ։ *Աղաղակեցին 6
առ Տր 'ի նեղութե իւրեանց. 'ի վշտաց
նոցա փրկեաց զնս։ *Առաջնորդեաց 7
նոցա 'ի ճանապարհ ուղիղ . զի երթի
ցեն 'ի քաղաք բնակութե իւրեանց։
*Խոստովան եղիցին Տն ողորմութեց 8
նր . սքանչելեաց նորա որդւոց մարդ_
կան ։ *Զի յագեցոյց զանձինս քաղ_ 9
ցեալս. և զանձինս կարօտեալս լի՛ ա_
րար բարութբ ։ *Այք նստէին 'ի խա 10
ւարի և 'ի ստուերս մահու. կապեալ
էին յաղքատութե որպէս յերկաթս ։
* Զի դառնացուցին զբանն Այ . և 11
զխորհուրդս բարձրելոյն բարկացու_
ցին ։ *Խոնարհ եղեն 'ի ցաւոց սիրտք 12
նոցա. տկարացան, և ոչոք էր՝ որ օգնէր
նց ։ *Աղաղակեցին առ Տր 'ի նեղու_ 13
թե իւրեանց . 'ի վշտաց նոցա էհան
զնոսա ։ *Փրկեաց զնս 'ի խաւարէ՝ և 14
'ի ստուերաց մահու . և խզեաց զկա_
պանս նոցա ։ *Խոստովան եղիցին Տն 15
ողորմութեց նր . սքանչելեաց նր որ_
16 դւոց մարդկան ։*Զի փշրեաց զդրունս
պղնձիս. և զնիգս երկաթիս խորտա_
17 կեաց ։ *Ընկալաւ նոցա 'ի ճանապար
հի անօրէնութե իւրեանց . զի վասն
մեղաց իւրեանց խոնարհ եղեն յոյժ ։
18 *Յամ կերակրոց գարշէին սիրտք նց.
մերձեցան մինչև 'ի դրունս մահու ։
19 * Աղաղակեցին առ Տր 'ի նեղութե
իւրեանց. 'ի վշտաց նց ապրեցոյց զնս ։
20 * Առաքեաց զբան իւր՝ և բժշկեաց
զնոսա. և փրկեաց զնոսա յապականու
21 թէ իւրեանց ։ *Խոստովան եղիցին
Տն ողորմութեց նորա . սքանչելեաց
22 նորա որդւոց մարդկան ։* Մատուսցեն
նմա պատարագս օրհնութե. և պատ_
մեսցեն զգործս նորա ցնծութբ ։
23 *Այք իջանէին 'ի ծով նաւուք. և առ_
նէին զգործս 'ի ջուրս բազումս ։
24 *Նոքա տեսին զգործս Տն. և զսքան
չելիս նորա 'ի խորս անդնդոց ։
25 * Ասաց՝ և յարեաւ հողմ և մրրիկ . և
26 բարձրացան ալիք նր ։ *Ելանէին յեր
կինս . և իջանէին յանդունդս . և ան_
ձինք նոցա յանձինս իւրեանց մաշեցան։
27 *Խռովեցան՝ սասանեցան որպէս ար
բեալս. և ամ իմաստութի նոցա ընկ
28 լաւ ։ *Աղաղակեցին առ Տր 'ի նեղու
թե իւրեանց. 'ի վշտաց նոցա կեցոյց
29 զնս ։ *Դարձոյց զմրրիկ նր յօդ . և
30 դադարեցին ալիք նր ։ *ուրախ եղեն՝
զի դադարեցին. և առաջնորդեաց նց
'ի նաւահանգիստ կամաց իւրեանց ։
31 *Խոստովան եղիցին Տն ողորմութեց
նր . սքանչելեաց նր որդւոց մարդկան ։
32 *Բարձր արասցեն զնա 'ի ժողովս ժո
ղովրդոց . և յաթոռս ծերոց օրհնես_
33 ցեն զնա ։ *Դարձոյց զգետս 'ի ցամաք.
և զգնացս ջուրց յերկիր ծարաւուտ ։
34 * Արար զերկիրն պտղաբեր յաղտաղ
տուկ . վս չարութե բնակչաց նոցա ։
35 *Արար զանապատն 'ի ճահիճս ջուրց.
և զերկիրն ծարաւուտ 'ի գնացս ջուրց։
36 * Բնակեցոյց 'ի նմա քաղցեալս . և շի_
նեցին քաղաք բնակութե իւրեանց ։
37 *Սերմանեցին արտս՝ և տնկեցին այգիս.
և արարին պտուղս արմտեաց իւրց ։
38 *Օրհնեաց զնոսա՛ և բազմացան յոյժ.
և անասուն նոցա ոչ նուաղեցաւ ։
39 *Նուաղեցան նոքա՝ և չարչարեցան ,
'ի նեղութէ չարեաց և 'ի վշտաց։
40 *Եհեղ անարգութի 'ի վերայ իշխա_
նաց նոցա . մոլորեցոյց զնոսա յանա_
41 պատի՝ և ոչ 'ի ճանապարհի ։ * Օգ_
նեաց տնանկին յաղքատութե. առաջ
նորդեաց որպէս խաշին ազգաց նոցա ։
42 *Տեսցեն ուղիղք՝ և ուրախ եղիցին. Յոբ 22.19.
ամենայն անօրէն խցցէ զբերան իւր ։
*Ով

*Ո՞վ է իմաստուն՝ որ պահեսցէ զայս. 43
և ՚ի միտ առցէ զողորմութիւնս Տ՟ն։

Օրհնութիւն Սաղմոս Դաւթի ։ ՃԷ ։ 1

Սղմ. Պատրաստ է սիրտ իմ Ա՟ծ. պատ_ 2
56. 8. րաստ է սիրտ իմ օրհնել՝ և սաղ_
մոս ասել քեզ փառօք իմովք։
* Զարթի՛ր փառք իմ. զարթի՛ր սաղ_ 3
մոսիւք և օրհնութեամբ. և ես զարթեայց
առաւօտուց ։ *Խոստովան եղէց քեզ 4
՚ի ժողովուրդս Տ՟ր. և սաղմոս ասա_
ցից քեզ յազգս ։ *Մեծ եղև մինչև 5
յերկինս ողորմութի քո. մինչև յամպս
է ճշմարտութի քո ։ *Բարձրեալ ես 6
դու յերկինս Ա՟ծ. յամ՟ երկրի են փառք
Սղմ. քո ։ *Ո՟պ փրկեսցին սիրելիք քո. կեցո՛ 7
59. 7. աջով քո. և լո՛ւր մեզ ։ *Ա՟ծ խօսեցաւ 8
՚ի սրբութեան իւրում. բարձր եղէց՝ բա_
ժանեցից զսիւքէմ. և զհովիտս յար_
կաց չափեցից ։ *Իմ է գաղաադ՝ և 9
իմ է մանասէ. եփրեմ հզօրիչ գլխոյ
իմոյ ։ Յուդա թագաւոր իմ. *և 10
մովաբ աւազան յուսոյ իմոյ ։
Յեդովմ ուղղեցից զգնացս իմ. և ինձ
այլազգիք հնազանդեսցին ։ *Ո՞ տարցէ 11
զիս ՚ի քաղաք ամուր. կամ ո՞ առաջնոր_
դեսցէ ինձ մինչև յեդովմ։ *Եթէ ոչ 12
դու Ա՟ծ. որ մերժեցեր զմեզ. և ոչ
ելեր Ա՟ծ ընդ զօրս մեր ։ *Տո՛ւր մեզ 13
զօգնութի ՚ի նեղութեան. զի սուտ է
փրկութի մարդոյ ։ *Ա՟վ արասցուք 14
զզօրութիւն. և նա յամօթ արասցէ
զթշնամիս մեր։

Ի կատարած, Սաղմոս Դաւթի ։ 1
ՃԸ ։

Ա՟ծ օրհնութեան իմոյ մի՛ լռեր. զի բե_ 2
րան մեղաւորի՝ բերան նենգաւո_
րի բացաւ ՚ի վ՟ր իմ։ Խօսեցան զինէն
լեզուաւ նենգաւորաւ ։ *և բանիւք 3
ատելութեան պաշարեցին զիս ։ Մար_
տեան ընդ իս ՚ի տարապարտուց.
*փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս. 4
այլ ես յաղօթս կայի ։ *Հատուցին ինձ 5
Ընդ զչար փոխանակ բարւոյ. ատելութի
փոխանակ սիրոյ իմոյ ։ *Կացո՛ ՚ի վ՟ր նո՟ր 6
մեղաւոր. սատանայ կացցէ ընդ աջմէ
նո՟ր ։ *Ի դատաստանէ իւրմէ ելցէ 7
դատապարտեալ. և աղօթք նո՟ր ՚ի մեղս
դարձցին ։ *Եղիցին աւուրք նորա 8
Յօհ. նուաղք. և զայցելութի նո՟ր զայն այլ_
17.12. առցէ ։ *Եղիցին որդիք նո՟ր որբք. և 9
Գործ. կին նո՟ր այրի. *սահեսցին՝ փոփոխեսցին. 10
1.20. որդիք նո՟ր մուրօղք եղիցին՝ և ելցեն ՚ի
բնակութեանց իւրեանց ։ *Քննեսցէ փո_ 11
խատուն զամ՟ ինչս նորա. յափշտակես_
ցեն օտարք զվաստակս նորա ։ *Մի՛ 12
դտցի օգնական նմա. և մի՛ ոք ողորմես_

13 ցի ՚ի վերայ որբոց նո՟ր ։ *Եղիցին որ_
դիք նո՟ր ՚ի սատակումն. և յազգէ ջն_
14 ջեսցի անուն նո՟ր ։ *Յիշեսցին մեղք
հօր նո՟ր առաջի Տ՟ն. և մեղք մօր նորա
15 մի՛ ջնջեսցին ։ *և եղիցին առաջի Տ՟ն
16 յամ՟ ժամ։ *Սատակեսցի յերկրէ յի_
շատակ նորա. փոխանակ զի ո՛չ յիշեաց
17 առնել զողորմութի ։ *Հալածեաց
զայր աղքատ՝ և զտնանկ. սպանանել
18 զայն՝ որ խոնարհէ սրտիւ ։ *Սիրեաց
զանէծս՝ և ելցէ նմա. ո՛չ կամեցաւ
զօրհնութիւն՝ հեռի եղիցի ՚ի նմանէ ։
Զգեցաւ զանէծս որպէս հանդերձ.
մտցէ ո՟պ ջուր ՚ի փոր նո՟ր. ո՟պ ձէթ ընդ
19 ոսկերս նորա ։ *Եղիցի նմա ո՟պ հան_
դերձ՝ զի ագանի. ո՟պ գօտի՝ որ ածի
20 հանապազ ընդ մէջ իւր ։ *Այս գործ
է այնոցիկ՝ որք չարախօս կային զի_
նէն առ Տ՟ր. և ո՟յք խօսէին չար զանձ_
21 նէ իմմէ ։ *Այլ դու՝ Տ՟ր Տ՟ր. արա՛
ընդ իս ըստ անուան քում. զի քաղցր
է ողորմութի քո. և փրկեա՛ զիս ։
22 *զի աղքատ՝ և տնանկ եմ ես ։ Սիրտ
23 իմ խռովեցաւ ՚ի փորի իմում։ *և ես
ո՟պ ստուեր ՚ի խոնարհել իմում պա_
կասեցայ. և թօթափեցայ ո՟պ մարախ ։
24 *Ծունկք իմ տկարացան ՚ի պահոց.
և մարմին իմ այլագունեցաւ յիւղոյ ։
25 *Եղէ ես նախատ նոցա. տեսին զիս՝
և շարժեցին զգլուխս իւրեանց ։
26 *Օգնեա՛ ինձ Տ՟ր Ա՟ծ իմ. և փրկեա՛
27 զիս ըստ ողորմութեան քում։ *Ծանի_
ցեն՝ զի ձեռն քո այս է. և դու Տ՟ր ա_
28 րարեր զայս ։ *Նոքա անիծանիցեն՝
և դու օրհնեսցես. ո՟յք յարուցեալք
են ՚ի վերայ իմ՝ զամօթ կրեսցեն. այլ
ծառայ քո ուրախ եղիցի ՚ի քեզ ։
29 *Զգեցցին զամօթ՝ որք չարախօս
կային զինէն. արկցեն ո՟պ զկրկնոց զա_
30 մօթ իւրեանց զիւրեամբք ։ *Այլ ես
խոստովան եղէց առ Տ՟ր յոյժ. բերա_
նով իմով ՚ի մէջ բազմաց օրհնեցից
31 զքեզ ։ *Զի եկաց նա ընդ աջմէ
տնանկիս. փրկել զիս յայնցանէ՝ ո՟յք
հալածեն զանձն իմ։

1 Սաղմոս Դաւթի ։ ՃԹ ։

Ասաց Տ՟ր ցՏ՟ր իմ, նի՛ստ ընդ աջմէ Մատ.
իմմէ. մինչև եդից զթշնամիս քո 22. 44.
2 պատուանդան ոտից քոց ։ *Գաւազան Գործ.
զօրութեան առաքեսցէ քեզ Տ՟ր ՚ի սիօ_ 2.34.
նէ. տիրեսցես դու ՚ի մէջ թշնամեաց 1.Կորն.
3 քոց ։ *Ընդ քեզ է սկիզբն յաւուր զօ_ 15. 25.
րութեան. ՚ի վայելչութի սրբոց քոց՝ Եբրայ.
յարգանդէ յառաջ քան զարուսեակ 1.13. և
4 ծնայ զքեզ ։ *Երդուաւ Տ՟ր և ո՛չ եւս 10.13.
զղջասցի. թէ դու ես քահանայ յաւի_ Յօհ.
տեան ըստ կարգին մելքիսեդեկի. 12.34.

Եբրայ․ * և Տր̃ ընդ աջմէ քումմէ ։ Խորտա- 5
5.6.և 7. կեսցէ յաւուր բարկութե̃ զթագաւ- 6
17. որս ․ * դատեսցէ զհեթանոսս՝ և բա-
զում արասցէ զհարուածս ․ և խորտա
կեսցէ զգլուխս բազմաց յերկրի ։
* Յուղխից 'ի ճանապարհի արբցէ ․ վն̃ 7
այնորիկ և բարձր արասցէ զգլուխս ։

Ալէլուիա ։ ՃԺ ։

Խոստովան եղէց քեզ Տր̃ բոլորով 1
սրտիւ իմով 'ի խորհուրդս ուղ-
ղոց 'ի ժողովս ։ * մեծ են գործք Տն̃ 2
և քննեալ են յամի կամս նորա ։
* Խոստովանութի̃ և մեծ վայելչութի̃ 3
են գործք նր̃ ․ արդարութի̃ նր̃ մնայ
յաւիտեանս յաւիտենից ։ * Յիշատակ 4
արար սքանչելեաց իւրոց ․ ողորմած՝
գթած է Տր̃ ։ * կերակուր տայ երկիւ- 5
ղածաց իւրոց ։ Յիշեաց յաւիտենից
զուխտ իւր ․ * զզօրութի̃ գործոց իւր 6
ոց պատմեաց ժողովրդեան իւրում ։
* Տալ նմ̃ զժառանգութի̃ հեթանո- 7
սաց ։ և գործք ձեռաց նորա արդարու-
թի̃, և իրաւունք են ։ * Հաւատարիմ 8
են յամի պատուիրանք նորա ․ հաստա
տեալ են յաւիտեանս յաւիտենից ․
արարեալ են ճշմարտութբ̃ և ուղղու-
թբ̃ ։ * Փրկութի̃ առաքեաց Տր̃ ժողո 9
վրդեան իւրում ․ պատուիրեաց յաւի-
տենից զուխտ իւր ․ Սբ̃, և ահեղ է ա-
‖Առակ նուն նորա ։ * ‖ Սկիզբն զգօնութե̃ եր 10
1. 7. և կիւղ Տն̃ ․ իմաստութի̃ բարի ամենե-
9.10. ցուն՝ որք առնեն զնա ․ օրհնութի̃ նր̃
Սիրաք. մնայ յաւիտեանս յաւիտենից ։
1.16.

Ալէլուիա ․ Մարգարէութիւն Անգեայ ․ և Զաքարեայ ։ ՃԺԱ ։

Երանեալ է այր՝ որ երկնչի 'ի Տե̃ ․ 1
զպատուիրանս նր̃ նա կամի յոյժ ։
* Հզօր եղիցի յերկրի զաւակ նորա ․ և 2
ազգ ուղղոց օրհնեսցի ։ * Փառք՝ և 3
մեծութի̃ են 'ի տան նր̃ ․ արդարութի̃
նորա մնայ յաւիտեանս յաւիտենից ։
* Ծագեաց 'ի խաւարի լոյս ուղղոց ․ 4
ողորմած՝ գթած՝ և արդար է Տէր ։
* Քաղցր այր ողորմի՝ և տայ փոխ ․ յօ 5
րինէ զբանս իւր 'ի դատաստանի ։
* զի յաւիտեան նա մի̃ սասանեսցի ։ 6
* Յիշատակ յաւիտենից եղիցի ար- 7
դարն ․ 'ի համբաւէ չարէ նա մի̃ երկի-
ցէ ։ Պատրաստ է սիրտ նր̃ յուսալ առ
Ած̃ ։ * Հաստատեալ է սիրտ նր̃՝ և նա 8
մի̃ երկիցէ ․ մինչև տեսցէ 'ի թշնամիս
‖2.Կորն. իւր ։ * ‖ Սփռեաց՝ և ետ աղքատաց ․ ար 9
9. 9. դարութի̃ նր̃ մնայ յաւիտեանս յաւի-
տենից ․ և եղջիւր նորա բարձր եղիցի
փառօք ։ * Մեղաւորն տեսցէ՝ և բար 10
կասցի ․ զատամունս իւր կրճտեսցէ՝
և հալեսցի ․ և ցանկութի̃ մեղաւորաց
կորիցէ ։

Ալէլուիա ։ ՃԺԲ ։

1 Օրհնեցէք մանկունք զՏր̃ ․ և օրհնե
2 ցէք զանուն Տն̃ ։ * ‖ Եղիցի ա- ‖Դան.
նուն Տն̃ օրհնեալ ․ յայսմհետէ մինչև 2.20.
3 յաւիտեան ։ * ‖ Յարևելից մինչև 'ի ‖Մաղ.
մուտս արևու ․ օրհնեալ է անուն Տն̃ ։ 1.11.
4 * Բարձր է 'ի վերայ ամ̃ ազգաց Տր̃ ․
5 և յերկինս են փառք նր̃ ։ * Ո՞վ է որպ̃ Տր̃
Ած̃ մեր՝ 'ի բարձունս բնակեալ ։
6 * և զխոնարհս տեսանէ յերկինս և յերկ
7 րի ։ * Յարուցանէ զաղքատ յերկրէ ․
և բարձր առնէ զտառապեալս յաղ
8 բեաց ։ * Նստուցանէ զնս̃ իշխանս ․
ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ ։
9 * Բնակեցուցանէ զամուլն 'ի տան ու
րախամիտ ․ որպէս մայր որդւովք բեր
կրեալ ։

Ալէլուիա ։ ՃԺԳ ։

1 Յելանելն Իղ̃ի յեգիպտոսէ ․ տանն ‖Ելից
յակոբայ 'ի ժողովրդենէ այլազ 13.3.
2 գեաց ։ * Եղև հրէաստան սրբութիւն
3 նր̃ ․ և Իղ̃ իշխանութի̃ նր̃ ։ * Ծովն ե-
տես՝ և փախեաւ ․ և յորդանան անդ-
4 րէն դարձաւ ։ * Լերինք ցնծացին որպ̃
զխոյս ․ և բլուրք որպէս զգառինս մա
5 քեաց ։ * Զի՞ է քեզ ծով ․ զի՞ տեսեր՝ և
փախեար ․ կամ դու յորդանան՝ զի՞ դար
6 ձար անդրէն ։ * Լերինք ցնծացէք որպ̃
զխոյս ․ և բլուրք որպ̃ գառինս մաքեաց ։
7 * Յերեսաց Տն̃ սասանեցաւ երկիր ․
8 յերեսաց Ած̃ յակոբայ ։ * Որ դարձոյց
զվէմն 'ի վտակս ջուրց ․ և զապառաժն
յաղբերակունս ։
1 * Մի՛ մեզ Տէր՝ մի՛ մեզ ․ այլ անուան
2 քում տուր զփառս ։ * վն̃ ողորմութե̃
և ճշմարտութե̃ քոյ ։ Մի՛ երբէք ասաս
ցեն 'ի հեթանոսս ․ թէ ո՞ւր է Ած̃ նց̃ ։
3 * Ած̃ մեր յերկինս և յերկրի ․ զամ̃ զոր
4 ինչ կամեցաւ՝ և արար ։ * ‖ Կուռք հե ‖Սաղ.
թանոսաց ոսկի և արծաթ են ․ ձեռաց 134.15.
5 գործք են որդւոց մարդկան ։ * Բերան ‖Իմաստ.
ունին՝ և ո՛չ խօսին ․ աչս ունին՝ և ո՛չ 15.15.
6 տեսանեն ։ * Ականջս ունին՝ և ո՛չ լսեն
7 ունչս ունին՝ և ո՛չ հոտոտեն ։ * Ձեռս
ունին, և ո՛չ շօշափեն ․ ոտս ունին, և
ո՛չ գնան ․ և ո՛չ գոյ բարբառ 'ի կոկորդս
8 նոցա ։ * Նման նց̃ եղիցին՝ որք արա-
րին զնս̃ ․ ամենեքեան՝ որք յուսացեալք
9 են 'ի նոսա ։ * Տուն Իղ̃ի յուսացաւ 'ի
Տր̃ ․ օգնական և ընդունօղ է նոցա ։
10 * Տուն Ահարօնի յուսացաւ 'ի Տր̃ ․ օգ-
11 նական և ընկերօղ է նոցա ։ * Երկիւղ
ածք Տն̃ յուսացան 'ի Տր̃ ․ օգնական
12 և փրկիչ է նոցա ։ * Յիշեաց զմեզ Տր̃
և

և օրհնեսայ զանուն։ օրհնեսայ Տէր զտուն
իւրն։ օրհնեսայ Տէր զտուն ահարծուի։
* Օրհնեսայ Տէր զերկիւղածս իւր. 13
զփոքրկունս և զմեծամեծս։ * Յաւել 14
ցի՝ ի ձեզ Տէր՝ ի ձեզ և յորդիս ձեր։
* Օրհնեալք դուք ի Տէ՛ն որ արար 15
զերկինս և զերկիր։ * Երկինք երկնից 16
Տե՛ն են. և զերկիրս ետ որդւոց մարդ-
Ա՛տտա կան։ * ‖ Ո՛չ թէ մեռեալք օրհնեսցեն 17
2.17. զքեզ Տէր. և ոչ ամենեքեան որք ի գ-
նեն՝ ի գժոխս։ * Մ՛եք կենդանիքս 18
օրհնեսցուք զՏէր. յայսմհետէ մինչև
յաւիտեան։

Ա՛ղերսեսայ. Ա՛ծՒ.

Սիրեցի. զի լսիցէ Տէր զձայն աղօ 1
թից իմոց։ * զի խոնարհեցոյց 2
զունկն իւր առ իս. և ես յաւուրս իմ
կարդացից առնս։ * Շ՛րջեցան զինև 3
երկունք մահու. և վիշտք գժոխոց
գտին զիս։ Ա՛նեղութի՛ւն և զանձկու-
թի՛ւն գտի. * և զանուն Տե՛ն կարդացի։ 4
Ո՛ Տէր՝ փրկեա զանձն իմ. * ողորմած 5
և արդար է Տէր Մ՛ե՛ծ՝ ողորմի։ * պա 6
հէ զաղքատս Տէր։ Ես խոնարհ եղէ՝ և
Տէր կեցոյց զիս։ * դարձ անձն իմ՝ ի 7
հանգիստ քո. զի Տէր օգնեաց քեզ։
* Փրկեաց զանձն իմ՝ ի մահուանէ. 8
զաչս իմ յարտասուաց. և զոտս իմ՝ ի
գայթագղութի՛ւն։ * հաճոյ եղիցի առա 9
ջի Տե՛ն յերկրին կենդանեաց։

Ա՛ղերսեսայ. Ա՛ծՒ.

Հաւատացի՝ զոր և խօսեցայ. և ես 10
խոնարհ եղէ յոյժ։ * ‖ Ես ասացի 11
‖ Ղոմ. ՚ի զարմանալ իմում. Թէ ամ մարդ
3. 4 ասուտ է։ * Զ՛ինչ տացէ տէրութիւնդ Տե՛ն. 12
զամի զոր՝ և ետ ինձ։ * Զ՛բաժակ 13
փրկութի՛ւն ընկալայց. և զանուն Տե՛ն
կարդացից։ * Զ՛աղօթս իմ Տե՛ն տացէ. 14
առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա։
* Պատուական է առաջի Տե՛ն մահ սրբ 15
‖ Ղոմա. ց՛ոց իւրոց։ * ‖ ո՛ Տէր, ես ծառայ քո եմ. 16
9. 5. ծառայ և որդի աղախնոյ քոյ։
* Լուծեր զկապանս իմ։ քեզ մատուսիցէ 17
պատարագս օրհնութի՛ւն. և զանուն Տե՛ն
կարդացից։ * Զ՛աղօթս իմ Տե՛ն տացէ 18
առաջի ամ ժողովրդեան նորա։ * ՚ի 19
գաւիթս տան Տե՛ն և ՚ի մէջ քո Եէմ։

Ա՛ղերսեսայ. Ա՛ծՒ.Զ։

Օրհնեցէ՛ք ‖ զՏէր ամ ազինք. գովե- 1
ցէ՛ք զնա ամենայն ժողովուրդք։
‖ Զ՛ոմ. * ‖ Զ՛որացաւ ողորմութի՛ւն նորա՝ իվերայ 2
12.34. մեր։ Ճշմարտութի՛ւն Տեառն մնասցէ
յաւիտեան։

Հթ 2

Աղերսեսայ. Ա՛ծՒ.

1 Խոստովան եղերուք Տե՛ն զի բարի է.
զի յաւիտեան է ողորմ՛նորա։
2 * Ա՛սասցէ՛ տուն իսրայէլ. զի յաւիտեան է
3 ողորմ՛նորա։ * Ա՛սասցէ՛ տուն ահա-
րծնի. զի յաւիտեան է ողորմ՛նորա։
4 * Ա՛սասցե՛ն երկիւղածք Տե՛ն. զի յաւի-
5 տեան է ողորմ՛նո՛ր։ * ՚Ի նեղութի՛ւն կար-
գացի առ Տէ՛ր. և լուաւ ինձ յանդորր։
6 * Տէր է իմ օգնական. և ես ո՛չ եր-
կեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ։
7 * ‖ Տէ՛ր է իմ օգնական. և ես տեսից ՚ի ‖ Աբդ.
8 թշնամիս իմ։ * Բարի է յուսալ ՚ի Տէր՝ 13.6.
9 քան յուսալ ՚ի մարդիկ. * բարի է յու-
սալ ՚ի Տէր՝ քան յուսալ ի՛շխանս։
10 * Ա՛մենայն ազինք շրջեցան զինև. և
անուամբ Տե՛ն յաղթեցի նոցա։
11 * Շ՛րջելով շրջեցան զինև. պաշարե-
ցի՛ն զիս ՚ի միասին. և անուամբ Տե՛ն
12 վանեցի զնո՛ս։ * Շ՛րջեցան զինև ոչ մե-
ղաք. վառեցան՝ բորբոքեցան որպէս
փուշք ՚ի հուր. և անուամբ Տե՛ն մեր-
13 ժեցի զնո՛ս։ * ՚Ի մերժելն դրդուեցայ
և եղէ մերձ ՚ի դլորիլ. և Տէր ընկալաւ
14 զիս։ * ‖ Օ՛ժութի՛ւն իմ. և օգնութի՛ւն ‖ Ա՛ւետ.
իմ Տէր. և եղև ինձ ՚ի փրկութի՛ւն։ 15. 2.
15 * Ձայն ցնծութե՛ւն փրկութե՛ւն՝ ի յարկս Ա՛ռաջ.
արդարոց։ Մ՛ի՛ Տե՛ն արար զզօրութի՛ւն։ 12.2.
16 * աջ Տե՛ն բարձր արար զիս. և աջ Տե՛ն
17 արար զզօրութի՛ւն։ * ‖ Ո՛չ մեռայց. այլ
կեցից, և պատմեցից զգործս Տե՛ն։
18 * Խրատեալով խրատեաց զիս Տէր. և ՚ի
19 մահ ոչ մատնեաց։ * Բացէ՛ք ինձ զդը-
րունս արդարութե՛ւն. զի մտից ընդ այն՝
20 և խոստովան եղէց Տե՛ն։ * Մ՛այս դուռն
Տե՛ն է. և արդարք մտանեն ընդ սա։
21 * Խոստովան եղէց քեզ Տէ՛ր զի լուար
ինձ. և եղեր ինձ ՚ի փրկութի՛ւն։
22 * ‖ Վ՛էմն՝ զոր անարգեցի՛ն շինօղք. ‖ Ա՛ռաջ.
23 նա եղև գլուխ անկեան։ * ՚Ի Տէ՛ն եղև 28. 16.
այս. և է սքանչելի առաջի աչաց մե- Մ՛ատ.
24 ծոց։ * Մ՛այս օր է՛ զոր արար Տէր. ե- 21.42.
կայք, ցնծասցուք՝ և ուրախ եղիցուք Մ՛ար.
25 ՚ի սմա։ * Ո՛ Տէր փրկեա՛ ո՛ Տէր առաջ- 12.10.
26 նորդեա։ * ‖ օրհնեալ որ գալոց է յա- Ղ՛ուկ.
նուն Տե՛ն. և օրհնեցաք զքեզ՝ ի տա- 20. 17.
27 նէ Տե՛ն։ * Տէր Մ՛ե՛ծ մեր երևեցաւ մեզ. Գործ.
արարէ՛ք տօնս ուրախութե՛ւն կանխաւ 4.11.
28 մինչև յանկիւնս սեղանոյ։ * Մ՛ե՛ծ իմ ‖ Ղոմ.
ես դու՝ խոստովան եղէց քեզ. Մ՛ե՛ծ 9. 33.
իմ ես դու՝ և բարձր արարից զքեզ։ 1. Պետ.
29 * Խոստովան եղէց քեզ Տէ՛ր զի լուար 2. 7.
ինձ. և եղեր ինձ ՚ի փրկութի՛ւն։ ‖ Մ՛ատ.
Խոստովան եղերուք Տե՛ն զի բարի է. 21.9.
զի յաւիտեան է ողորմ՛նորա։

Kkkk 2 Ա՛ղե-

Ալէլուիա: ՃԺԸ:

Ա. ԱԼԵՓ: 1

Երանեալ են անբիծք 'ի ճանապար 1
հի. որք գնան յօրէնս Տր̄:
*Երանի՝ որք քննեն զվկայութի՛ նր̄ . 2
բոլորով սրտի՛ իւրեանց խնդրեսցեն
զնա :* Զի ոչ թէ՝ որք գործեն զա_ 3
նօրէնութի . 'ի ճանապարհս նր̄ գնաս
ցեն: * Դու պատուիրեցեր զպատուի 4
րանս քո 'ի պահել ինձ յոյժ : * Օչ թէ 5
յաջողեալ էին ինձ ճանապարհք իմ
'ի պահել ինձ զարդարութիս քո: *Յայն 6
ժամ ես ոչ ամաչէի 'ի զգուշանալ ինձ
'ի պատուիրանս քո : * Խոստովան 7
եղէց քեզ Տր̄ յուղղութի սրտի իմոյ .
որպէս ուսայց զիրաւունս արդարու_
թե քոյ : * Զիրաւունս քո պահեցի . 8
և մի թողուր զիս մինչև իսպառ :

Բ. ԲԵԹ: 2

Իւ՞ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանա_ 9
պարհս իւր . այլ 'ի պահել զբանս քո:
*Բոլորով սրտի՛ իմով խնդրեցից ըզ 10
քեզ . մի մերժեր զիս 'ի պատուիրա_
նաց քոց : * Ի սրտի իմում թաքուցի 11
զբանս քո . որպ̄ զի մի մեղայց քեզ:
*Օրհնեալ ես դու Տր̄ . և ուսո՛ ինձ 12
զարդարութիս քո : * Շրթամբք ի_ 13
մովք պատմեցից զա̄մ իրաւունս բերա
նոյ քոյ :* Ի ճանապարհս վկայութեց 14
քոց զուարճացայ . որպ̄ յա̄մ մեծու_
թե :* Ի պատուիրանս քո հոգացայ . 15
և զգուշացայ 'ի ճանապարհս քո :
* Զիրաւունս քո խօսեցայց . և ոչ մո_ 16
ռացայց զբանս քո:

Գ. ԳԱՄԻԼ: 3

Հատո՛ ծառայի քում . զի կեցից՝ և 17
պահեցից զբանս քո:* Զարթո՛ զաչս 18
իմ. և նայեցայց 'ի սքանչելիս օրինաց
քոց :* Պանդուխտ եմ ես յերկրի . մի 19
թաքուցաներ յինէն զպատուիրանս
քո: * Փափագեաց անձն իմ 'ի ցան 20
կալ ինձ յիրաւունս քո յա̄մ ժամ:
* Սաստեցեր ամբարտաւանից . անի 21
ծեալ որք խոտորեցան 'ի պատուիրա
նաց քոց: * Ի բա՛ց արա յինէն զնախա_ 22
տինս՝ և զարհամարհանս . զի զվկայու
թիս քո խնդրեցի : * Քանզի նստան 23
իշխանք՝ և չարախօսէին զինէն . այլ
ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո:
* Զի վկայութիք քո խօսք իմ էին . և 24
խորհուրդք իմ արդարութի քո:

Դ. ԴԱԼԵԹ: 4

Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող. Տր̄ կե_ 25
ցո՛ զիս ըստ բանի քում: * Զճանա 26
պարհս իմ պատմեցի քեզ՝ և լուար
ինձ . ուսո՛ ինձ զարդարութիս քո :
* Ի ճանապարհս արդարութեց քոյ 27
իմաստո՛ւն արա զիս . և քննեցից զսքան
28 չելիս քո: * Տքնեցաւ անձն իմ առ 'ի
ձանձրանալ . հաստատեա՛ զիս 'ի բանս
29 քո: * Զճանապարհս մեղաց 'ի բա՛ց
արա յինէն . և յօրէնս քո ողորմեա՛ց
30 ինձ: * Զճանապարհս ճշմարտութե
քոյ ընտրեցի . և զիրաւունս քո ես ո՛չ
31 մոռացայ: * Մերձեցայ ես 'ի վկայու_
թիս քո Տր̄՝ մի յամօթ առներ զիս:
32 * Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց
ընթացայց . զի անդորր արարեր սր_
տի իմոյ :

Ե. ՀԷ: 5

33 Օրէնսդի՛ր արա զիս Տր̄ 'ի ճանա_
պարհս իրաւանց քոց . և խնդրեցից
34 զնա յա̄մ ժամ: * Իմաստո՛ւն արա զիս՝
և քննեցից զօրէնս քո . և պահեցից
35 զնա բոլորով սրտի՛ իմով: * Առաջ
նորդեա՛ ինձ 'ի շաւիղս պատուիրանաց
36 քոց . զի ընդ նոսա հաճեցայ : * Խո_
նարհեցո՛ զսիրտ իմ 'ի վկայութիս քո .
37 և մի յագահութի : * Դարձո՛ զաչս
իմ, զի մի տեսից զնանրութի . 'ի ճա
38 նապարհս քո կեցո՛ զիս : * Հաստատեա՛
ծառայի քում . զբանս քո յերկիւղ քո:
39 * Հա՛ն յինէն զնախատինս՝ զոր կարծե
ցի . զի դատաստանք քո քաղցր են:
40 * Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց .
յարդարութե քում կեցո՛ զիս:

Զ. ՎԱՒ: 6

41 Եկեսցէ 'ի վր̄ իմ ողորմութի քո Տր̄ .
և փրկութի քո ըստ բանի քում:
42 * Տաց պատասխանի՝ որք նախատեն
զիս բանիւք . զի ես 'ի բանս քո յուսա_
43 ցայ: * Մի՛ 'ի բացէ առներ 'ի բերանոյ
իմմէ զբան ճշմարտութե մինչև յոյժ .
զի յիրաւունս քո յուսացայ:
44 * Պահեցի զօրէնս քո յա̄մ ժամ . յաւի
տեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից:
45 * Գնայի ես յանդորրու . զի զպատուի
46 րանս քո խնդրեցի: * Խօսէի զվկայու_
թիս քո առաջի թագաւորաց . և ո՛չ
47 ամաչէի : * Խորհէի 'ի պատուիրանս
48 քո . զոր սիրեցի : * Ամբարձի զձեռս
իմ 'ի պատուիրանս քո , զոր սիրեցի .
և խորհէի յարդարութե քում :

Է. ԶԱՅԻՆ: 7

49 Յիշեա՛ զբանս քո ծառայի քոյ . յոր յու_
50 սացուցեր զիս : * Սա՛ մխիթարեաց
զիս 'ի խոնարհութե իմում . զի բան
51 քո կեցոյց զիս :* Ամբարտաւանք անի
րաւեցան յիս յոյժ . այլ յօրինաց քոց
52 ես ոչ խոտորեցայ: * Յիշեցի զիրաւու_
նս քո յաւիտենից Տր̄ . և մխիթարե
53 ցայ : * Տրտմութի կալաւ զիս 'ի մե_
ղաւորաց . որք թողին զօրէնս քո:
54 * Գովելիք են ինձ իրաւունք քո . 'ի
տեղւոջ պանդխտութե իմոյ:

*Յի_

*Յիշեցի՛ի գիշերի զանուն քո Տ՛ր . և պահեցի զօրէնս քո : * Այս եղև ինձ Ճանապարհ՛ի կեանս . զի զարդարու թիս քո խնդրեցի :

Ը ՀԱ Ի Ա : 8

Բաժին իմ ես դու Տ՛ր՝ ասացի պա հել զօրէնս քո : *Աղաչեցի զե ղեսս քո բոլորով սրտիւ իմով . ողոր մեաց ինձ ըստ բանի քում : *Խորհեցայ՛ի Ճանապարհս իմ՛և դար ձուցի զոտս իմ՛ի վկայութիս քո : *Պատրաստեցայ՝ և ոչ խռովեցայ . զի պահեցից զպատուիրանս քո : *Շուրջանք մեղաց պատեցան զինև . այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ : *Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լի նել առ քեզ՝ վասն իրաւանց արդարու թեն քոյ : *Հաղորդ եմ ես ամենայն երկիւղածաց քոց . և պահողաց զպատուիրանս քո : *Ողորմութեամբ Տ՛ն լի՛ եղև երկիր . զարդարութիս քո ուսո՛ ինձ :

Թ ՏԻ Ի Թ : 9

Բաղցրութի՛ն արարեր ընդ ծառայի քում Տ՛ր՝ ըստ բանի քում : *Օ՛ բաղցրութի՛ն և գնացատ՝ և գի տութի՛ն ուսո՛ ինձ . զի՛ի պատուիրանս քո ես հաւատացի : *Մինչև խոնար հեալ ես՝ մեղայ . վասն այսորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ : *Բաղցր ես դու Տ՛ր . և քաղցրութի՛ն քով ուսո՛ ինձ զար դարութիս քո : *Խազմացան յիս ա նիրաւութի՛ն ամբարտաւանից . այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո : *Մածեաւ որպես կաթն սիրտ նոցա . այլ ես զօրէնս քո խօսեցայ : *Բարի է ինձ . զի խոնարհ արարեր զիս . ոչ զի ուսայց զարդա րութիս քո : *Բարիք են ինձ օրէնք բերանոյ քոյ՝ քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ :

Ժ ՑՕ Դ : 10

Ձեռք քո արարին . և ստեղծին զիս . հասո՛ւ զիս՝ և ուսայց զպատուիրանս քո : *Երկիւղածք քո տեսցեն զիս՝ և ուրախ եղիցին . զի ես ի բանս քո յուսացայ : *Ծանեայ Տ՛ր՝ զի արդարութի՛ն են դատաստանք քո . հիրաւի խոնարհեցուցեր զիս : *Եղի՛ց ինձ ողորմութի՛ն քո՝ մխիթարել զիս՝ ըստ բանի քում՝ ծառայ՝ քո : *Հասցեն յիս գթութիք քո՝ և կեցից . զի օրէնք քո խօսք իմ էին : *Ամաչեցեն ամբարտաւանք՝ զի ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս . այլ ես հոգացայ՛ի պատուիրանս քո : *Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո . այք ճանաչեն զվկայութիս քո : *Եղիցի սիրտ իմ ամբիծ յարդարութե՛ քում . զի մի՛ ամաչեցից :

Ի ԿԱ Փ : 11

Կարօտացաւ անձն իմ՛ի փրկութի՛ն քո . զի ես՛ի բանս քո յուսացայ : *Պպասեցին աչք իմ բանի քում՝ ասա յին , երբ մխիթարեսցես զիս : *Եղե ես որպես տիկ՛ի պարզի . զի զարդարութի՛ս քո ես ոչ մոռացայ : *Քանի՛ ինչ են աւուրք ծառայի քոյ . երբ արասցես ինձ իրաւունս ի հալածչաց իմոց : *Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս՝ այլ ոչ որպես զօրէնս քո : *Ամբ պատուիրանք քո ճշմարիտք են . հնանիր հալածեցին զիս՝ օգնեա՛ ինձ : *Փոքր մի՛ և կո րուսանէին զիս յերկրի . այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո : *Ըստ ողո մութե՛ քում կեցո՛ զիս . և պահեցից զվկայութիս բերանոյ քոյ :

Լ ԱՄ Դ : 12

Յաւիտեան՝ Տ՛ր բան քո կայ յեր կինս . *յազգէ մինչև յազգ է ճշմար տութի՛ն քո : Հաստատեցեր զերկիր . և կայ՝ * Հրամանի՛ քում : Մնայ տիւ . ամենեքեան ծառայք քո են : *Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին . կամ խաւա արդեօք կորուսեալ էի՛ի խոնարհու թե՛ իմում : *Յաւիտեան ես ոչ մո ռացայց զարդարութի՛ս քո . զի նոքօք կեցուցեր զիս : *Ես եմ ես՝ և կեցո՛ զիս . զի զարդարութի՛ս քո խնդրեցի : *Ինձ սպասեցին մեղաւորք՝ ի կորու սանել զիս . զի զվկայութի՛ս քո ես՛ի միտ առի : *Ամենայն կատարածի տե սի զվախճան . յոյժ անդորր են ինձ պատուիրանք քո :

Խ Մ Ի Մ : 13

Որպես սիրեցի զօրէնս քո . զօրհնա պաղ խօսք իմ էին : *Վասն զթա նամիս իմ իմաստուն արարեր զիս՛ի պատուիրանս քո . զի յաւիտեան իմ էին : *Ուսուցի՛չս իմ իմաս տուն եղէ . զի վկայութի՛ք քո խօսք իմ էին : *Վասն զծերս իմաստուն եղէ . զի զպատուիրանս քո քննեցի : *Ամենայն չարաց արգելի զոտս իմ . ոչ զի պահեցից զբանս քո : *Ամերաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ . զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս : *Որպես զի քաղցր են՛ի բերան իմ բանք քո . քան զմեղր բերանոյ իմոյ : *Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ ա տեցի զայս Ճանապարհս չարեաց . զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս :

Ն՛ Ո Ւ Ն : 14

Ա՛րագ է բան քո ոտիկ իմոյ . և լոյս տայ շաւղաց իմոց : *Երդուա՛յ՝ և

և հաստատեալ. զի պահեցից զՅՀՄ
իրաւունս արդարութե՛ քոյ ։ * Խո- 107
նարհ եղէ մինչև յոյժ. Տէր կեցո՛ զիս
ըստ բանի քումմ։ * Կամս բե- 108
բանոյ իմոյ հաճեաց Տէր. և զիրաւ-
ունս քո ուսո՛ ինձ ։ * Կեանք իմ՛ի ձեռս 109
քո յամ՛ յամ. և զօրէնս քո ես ոչ
մոռացայ ։ * Կեղին ինձ մեղաւորք զո- 110
րոգայթ. ՚ի պատուիրանաց քոց ես ոչ
մոլորեցայ ։ * Ժառանգեցի զվկայու- 111
թիս քո յաւիտեան. զի ցնծութի՛ն
սրտի իմոյ ։ * Խոնարհեցուցի զսիրտ 112
իմ առնել զարդարութիս քո յաւի-
տեան՝ վասն հատուցմանն։

ԿԱՄ Ի։ 15

Ո՛անօրէնս ատեցի. և զօրէնս քո սի- 113
րե՛ցի ։ * Ո՛գնական և փրկիչ իմ 114
ես դու. և ես ՚ի բանս քո յուսացայ ։
* Ո՛չ բաց եղերուք յինէն չարք. և 115
քննեցից զպատուիրանս Ա՛Ծ իմոյ ։
* Ո՛գնեա՛ ինձ ըստ բանի քումմ, և 116
կեցո՛ զիս. և մի յամօթ առներ զիս ՚ի
յուսոյ իմմէ ։ * Ո՛գնեա՛ ինձ՝ և ապրե- 117
ցո զիս. և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ՛ յամ։ * Ո՛նարգեցեր զամենե- 118
սեան. զի ապատամբք եղեն յարդա
րութե՛նէ քոյ. զի անիրաւութի՛ն էին
խորհուրդք նո՛ ։ * Զանցաւորս հա- 119
մարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի.
վասն այսորիկ սիրեցի զվկայութի՛ս
քո ։ * Կևեռեա՛ ընդ երկիւղ քո զմար 120
մին իմ. զի ՚ի դատաստանաց քոց եր
կեայց յոյժ։

Ա՛ԻՆ։ 16

Բարի իրաւունս և զարդարու- 121
թի՛ն. մի մատներ զիս ՚ի ձեռս
նեղչաց իմոց ։ * Ընկալ զծառայ քո 122
՚ի բարի. զի մի ամբարտաւանք ղըզ-
ո՛ւեսցեն զիս ։ * Ապասեցին աչք իմ փր 123
կութե՛ քումմ Տե՛ր. և բանից արդարու
թե՛ քոյ ։ * Ո՛ր ընդ ծառայի քումմ 124
ըստ ողորմութե՛ քումմ. զարդարու-
թիս քո ուսո՛ ինձ ։ * Ո՛ծառայ քո եմ 125
ես. իմաստո՛ւն ա՛րա զիս. և ծանեայց
զվկայութիս քո ։ * Ժամ՛ է պաշտել 126
Տե՛ր. խափանեցին զօրէնս քո ։
* Ո՛ սիրեցի զպատուիրանս 127
քո. քան զՅՀՄ ոսկի և զտպազիոն ։
* Ո՛ղիղս պատուիրանք քո յամ՛ի- 128
նչ եցան ինձ. զի ատեցի ես զՀՄանա-
պարհս չարաց։

Զ Փ Ի։ 17

Սքանչելիք են վկայութիք քո. վ՛ա 129
սորիկ քննեաց զնոսա անձն իմ ։
* Յայտնութի՛ բանից քոց լուսաւո- 130
րէ. և իմաստուն առնէ զտղայս ։
* Օ՛բերան իմ բացի. և առի զհոգի. 131
՚ի պատուիրանս քո փափագեաց անձն

իմ ։ * Նայեա՛ առ ի՛ս՝ և ողորմեա՛ ինձ 132
ըստ իրաւունս սիրողաց անո՛ւնն քոյ ։
* Ո՛ճանապարհս իմ ուղղի՛ արա ինձ 133
ըստ բանի քումմ. և մի՛ տիրեսցեն ինձ
ամենայն մեղք ։ * Փրկեա՛ զիս ՚ի զր- 134
պարտութի՛ մարդկան. և պահեցից
զպատուիրանս քո ։ * Երեսս քո լու- 135
սաւո՛ր ա՛րա ի վերա ծառայի քո. և ուսո՛ ինձ
զարդարութիս քո ։ * Ա՛ տակք ջուրց 136
իջին յաչաց իմոց. զի ո՛չ պահեցին
զօրէնս քո։

Դ ՍԱՂ Դ Ի։ 18

Ա՛րդար ես դու Տե՛ր. և ուղիղք են 137
դատաստանք քո ։ * Պատուիրե- 138
ցեր զարդարութի՛ վկայութե՛ց քոց.
և ա՛ճմարիտք են յոյժ ։ * Ա՛ջեաց զիս 139
նախանձ քո. զի մոռացան զբանս քո
թշնամիք իմ ։ * Ո՛նարեալ է բան քո 140
յոյժ. և ծառայ քո սիրեաց զայն ։
* Ա՛նուկ եմ ես՝ և արհամարհեալ. 141
այլ զարդարութիս քո ես ոչ մոռա-
ցայ ։ * Ա՛րդարութի՛ քո՝ արդարու- 142
թի՛ յաւիտենից. և օրէնք քո ճշմա-
րիտք են ։ * Ե՛ղուկ և վիշտք 143
բիւրք են ։ * Ա՛ղեղութիւնք և վիշտք
գտին զիս. և պատուիրանք քո խոսք
իմ եկին ։ * Ա՛րդարութի՛ են վկայու- 144
թիք քո յաւիտեան. իմաստո՛ւն ա՛րա
և կեցո՛ զիս ։

Ե՛Փ։ 19

Կարդացի առ քեզ բողբոջով սրտիւ 145
իմով. լո՛ւր ինձ Տե՛ր՝ զի զարդարու-
թիս քո խնդրեցի ։ * Ա՛ղաղակեցի 146
առ քեզ՝ և փրկեա՛ զիս. և պահեցից
զվկայութիս քո ։ * Կանխեցի առա- 147
ւաւտուց՝ աղաղակեցի. և ես ՚ի բանս
քո յուսացայ ։ * Կանխեցին աչք իմ 148
առաւօտուց՝ ՚ի խոսիլ ինձ զբանս քո։
* Ձայնի իմում լո՛ւր Տե՛ր ըստ ողորմու- 149
թե՛ քումմ. յիրաւունս քո կեցո՛ զիս։
* Մերձեցուցին յիս հալածիչք իմ 150
զանօրէնութիս. զի յօրինաց քոց հե-
ռի եղեն ։ * Մերձ ես դու Տե՛ր. և 151
ամ՛ ճանապարհք քո ճշմարտութի՛
են ։ * ՚Ի սկզբանէ ծանեայ ՚ի վկայու- 152
թե՛ց քոց. զի յաւիտեան հաստատե-
ցեր զնոսա ։

Ո Ր Ի։ 20

Տե՛ս զխոնարհութի՛ իմ, և փրկեա՛ 153
զիս. զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։
* Դատեա՛ զդատաստան իմն և փրկեա՛ 154
զիս. և ըստ բանի քումմ կեցո՛ զիս ։
* Հեռի է ՚ի մեղաւորաց փրկութի՛ն. 155
զի զիրաւունս քո ոչ խնդրեցին ։
* Գթութի՛ք քո բազումք են Տե՛ր. 156
ըստ իրաւանց քոց կեցո՛ զիս ։
* Բազումք են՝ որք հալածեն՝ և նե- 157
ղեն զիս. ՚ի վկայութե՛ց քոց ես ոչ խո
տորեցայ ։ * Տեսի յանդրոյնս՝ և 158
մաշեի.

մաշէի. զի զպատուիրանս քո ոչ պա
հեցին ։ *Տես, զի զպատուիրանս քո 159
սիրեցի. Տր ողորմութեամբ քով կեցո
զիս ։ *Սկիզբն բանից քոց ճշմարտու 160
թիւն է. յաւիտեան են ամ իրաւունք
արդարութեան քոյ ։

Յ Ս Ի Ն ։ 21

Իշխանք հալածեցին զիս տնանիր. 161
և ՚ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ ։
*Ցնծացայ ես ՚ի բանս քո. որպ այն՝ 162
որ գտանէ աւար բազում ։ *Զմեղս 163
ատեցի՝ և անարգեցի. այլ զօրէնս
քո սիրեցի ։ *Եօթնանգամ յաւուր 164
օրհնեցից զքեզ. վն իրաւանց արդա
րութեան քոյ ։ *Խաղաղութիւն բազում 165
է այնոցիկ՝ ոյք սիրեցին զօրէնս քո.
և ոչ գոյ ՚ի նոսա գայթագղութիւն ։
*Սպասեցի փրկութեան քում Տր. և 166
զպատուիրանս քո սիրեցի ։ *Պա 167
հեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո. և
սիրեաց զնոսա յոյժ ։ *Պահեցի ըզ 168
պատուիրանս՝ և զվկայութիւնս քո. զի
ամ ճանապարհք իմ առաջի քո են ։

Թ Ա Ւ ։ 22

Մերձեցին խնդրուածք իմ առա 169
ջի քո Տր. ըստ բանի քում իմաս
տուն արա զիս ։ *Մտցեն աղօթք 170
իմ առաջի քո Տր. և բանիւ քով փր
կեա զիս ։ *Բղխեսցեն շրթունք իմ 171
զօրհնութիւնս քո՝ յորժամ ուսուցես
ինձ զարդարութիւնս քո ։ *Խօսեսս 172
ցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամ պատ
ուիրանք քո արդարութիւն են ։
*Եղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս. 173
զի զպատուիրանս քո ընտրեցի ։
*Ցանկացայ փրկութեան քում Տր. և 174
օրէնք քո խօսք իմ էին ։ *Կեցցէ 175
անձն իմ. և օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւ
ունք քո օգնեսցեն ինձ ։ *Մոլորեցայ 176
ես որպէս ոչխար կորուսեալ. խնդ
րեա զծառայս քո. զի զպատուիրանս
քո ես ոչ մոռացայ ։

Օրհնութիւնն Աստիճանաց ։
ՃԺԹ ։

ՆԵՂ ՈՒԹԵԱՆ 1
իմումն առ Տր կարդացի. և
լուաւ ինձ ։ *Տէր՝ փրկեա 2
զանձն իմ ՚ի շրթանց նենգաւորաց.
և ՚ի լեզուէ չարէ ։ *Զի՞ տացի քեզ. 3
կամ զի՞նչ յաւելցի լեզուդ նենգաւոր ։
*Նետք հզօրի՝ սրեալ են կայ 4
ծակամբք կողնոյ ։ *Վայ ինձ՝ զի 5
ընդ երկար եղև պանդխտութիւն իմ.
բնակեցայ ես ՚ի վրանս կեդարու ։

6 *Բազում անգամ բնակեցաւ անձն
7 իմ ընդ այնոսիկ՝ *ոյք ատէին զողջոյն ։
Ես էի խաղաղարար. յորժամ խօ
սէի՝ մարտնչէին ընդ իս ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻ ։

1 Համբարձի‖ զաչս իմ ՚ի լերինս. ուս ‖2.Մնա
2 տի եկեսցէ ինձ օգնութիւն ։ *Օգնու 20. 17.
թիւն ինձ ՚ի Տէ եկեսցէ. որ արար զեր
3 կինս և զերկիր ։ *Մի տար ՚ի սասա
նութիւն զոտն քո. և մի՛ նինջեսցէ պա
4 հապան քո ։ *Որպէս ոչ ննջէ. և ոչ ՚ի
5 քուն երթայ պահապանն իէլի ։ *Տր
պահեսցէ զքեզ. և Տր ընկալցի աջու
6 ձեռամբ իւրով ։ *Արեգակն ՚ի տուէ
քեզ մի մեղիցէ. և մի լուսին ՚ի գիշերի ։
7 *Տր պահեսցէ զքեզ յամ չարէ. պա
8 հեսցէ Տր զանձն քո ։ *Տր պահեսցէ
զմուտ և զել քո՝ յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԱ ։

1 Ուրախ եղէ՝ ոյք ասէին ցիս. ՚ի տուն
2 Տն երթիցուք մեք ։ *Հաստատեալ կային
ոտք մեր. առ դրունս քո երուսաղէմ ։
3 *Երուսաղէմ շինեալ որպ քաղաք.
և բնակութիւն իւր շուրջ զնովաւ ։
4 *Անդ ելին ազգք. ազգք Տն՝ վկայու
թիւն իէլի. խոստովան լինել անուան Տն ։
5 *Անդ արկեալ են աթոռք դատաստա
նի. աթոռք արկեալ ՚ի տան դաւթի ։
6 *Հարցէք զողջոյնն եէմի. զշինուէ
7 ոյք սիրեն զնա ։ *Եղիցի խաղաղու
թիւն ՚ի զօրութեան քում. և շինութիւն յաշ
8 տարակս յամուրս քո ։ *Վասն եղ
բարց՝ և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխա
9 ղաղութիւն վասն քո, *և վասն տան Տն
Այ մերոյ խնդրեցաք զբարութիւն քեզ ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԲ ։

1 Առ քեզ Տր համբարձի զաչս իմ. որ
2 բնակեալդ ես ՚ի յերկինս ։ *Որպ
աչք ծառայից ՚ի ձեռս տերանց իւր
եանց. որպէս աչք աղախնոյ ՚ի ձեռս
տիկնոջ իւրոյ ։ Այնպէս են աչք մեր
առ քեզ Տր Այ մեր. մինչև ողորմես
3 ցիս ՚ի մզ մեր ։ *Ողորմեա մեզ Տր ողոր
մեա մեզ. զի բազում լցաք արհամարհա
4 նօք ։ *Եւս առաւել լցաւ անձինք մեր
նախատանօք՝ ոյք նախատէին զմեզ
արհամարհանօք ամբարտաւանից ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԳ ։

1 Եթէ ոչ Տր էր առ մեզ՝ ասասցէ
2 իէլ. *եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ.
Ընդ յառնել մարդկան ՚ի վերայ մեր ։
3 *Կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ ։
՚Ի բարկանալ սրտմտութն նց ՚ի մզ մեր.
*ապա

* տպա և ջուրք ուրեմն ընկլուզին 4
զմեզ։*Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր․ 5
անցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդա
դարս։ * Օրհնեալ է Տր․ որ ոչ ետ 6
զմեզ յորս ատամանց նց ։ * Անձինք 7
մեր ապրեցան․ որպէս ճնճղուկ յորո
գայթէ որսողաց ։ * Որոգայթք նոցա 8
փշրեցան․ և մեք ապրեցաք ։ * Օգ- 9
նութիւն է մեզ յանուանէ Տն․ որ արար
զերկինս և զերկիր ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԴ ։ 1

Որ յուսայ 'ի Տր' որպ լեառն սիոն․ մի
սասանեսցի յաւիտեան․ որ բնա
կեալ է յէմ ։ * Լերինք շուրջ են զնո 2
վաւ․ Տր շուրջ է զժողովրդեամբ
իւրով յայսմհետէ մինչև յաւիտեան ։
* Ոչ թողու Տր զգաւազան մեղաւո_ 3
րաց 'ի վիճակս արդարոց․ զի արդարք
մի ձգեսցեն զձեռս իւրեանց յանօրէ_
նութիւն ։* Բարի արա Տր բարեաց․ 4
և այնոցիկ' որք ուղիղք են սրտիւք ։
* Իսկ զթիւրեալսն 'ի յափշտակութիւն , 5
տանի զնո Տր ը այնոսիկ' որք գոր_
ծեն զանօրէնութիւն․ խաղաղութիւն 'ի
վերայ իսրայէլի ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԵ ։ 1

'Ի դարձուցանել Տն զգերութիւն սիո
նի․ և եղեաք մեք մխիթարեալք ։
* Յայնժամ լցան բերանք մեր խնդու 2
թե․ և լեզուք մեր ցնծութե ։
Յայնժամ ասասցեն 'ի հեթանոսս․ մեծ
արար Տր առնել ը նոսա․ * մեծ արար 3
Տր առնել ը մեզ․ և մեք եղեաք բերկ
րեալք ։* Դարձո Տր զգերութիւս մեր , 4
ոպ զուղխս 'ի հարաւոյ․ * որք վարէին 5
արտասուօք , ցնծութե հնձեսցեն ։
* Երթալով երթային' և լային․ որք 6
բարձեալ տանէին զսերմանս իւրց ։
Գալով եկեսցեն' և ցնծասցեն․ որք
առեալ բերիցեն զորայս իւրեանց ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԶ ։ 1

Եթէ ոչ Տր շինէ զտունն' ինամիր
վաստակին շինօղք նր ։ Եթէ ոչ
Տր պահէ զքաղաք , ընդունայն տքնին
պահապանք նր ։* Ի նանիր է ձեզ յառ 2
նել կանխաւ․ արդ' արիք մինչև էք
նստեալք' որք ուտէք զհաց ցաւոց ։
'Ի ժամանակի , ոպ տացէ քուն սիրե_
լեաց իւրոց ։ * ժառանգութիւն առն 3
որդիք են․ որոյ վարձք իւր են․ այն է
պտուղ որովայնի իւրոյ ։
* Որպէս նետք 'ի ձեռս հզօրի․ այն_ 4
պէս են որդիքն թօթափելոց ։
* Երանի' որ ելից զցանկութիւն իւր 'ի 5
նոցանէն․ և ոչ ամաչեսցեն' յորժամ
խօսեսցին թշնամիք նոցա ընդ նոսա
առ դրան ։

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԷ ։

Երանի ամենեցուն' որք երկնչին 'ի
Տէ․ և գնան 'ի ճանապարհս նր ։
2 * Զվաստակս ձեռաց քոց կերիցես․
երանի է քեզ' և բարի եղիցի ։
3 * Կին քո ոպ այգի վայելուչ յան_
կիւնս տան քոյ․ որդիք քո ոպ նորա_
տունկ ձիթենւոյ շուրջ զսեղանով
4 քով ։* Այսպէս օրհնեսցի այր մարդ'
5 որ երկնչի 'ի Տէ ։ * օրհնեսցէ զքեզ
Տր 'ի սիոնէ․ և տեսցես դու զբարու_
թիւն եէմի' զամ աւուրս կենաց քոց ։
6 * Տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց
զխաղաղութիւն 'ի վր իէլի ։

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԸ ։

Բազում անգամ մարտեան ընդ իս
'ի մանկութէ իմմէ ասասցէ իէլ ։
2 *Բազում անգամ մարտեան ընդ իս
'ի մանկութէ իմմէ․ և ինձ ոչ յաղթե
3 ցին ։ * Զթիկունս իմ հարին մեղաւ
որք․ ընդ յերկար արարին զանօրէնու
4 թիս իւրեանց ։ * Տր արդար է , և խոր
5 տակէ զուլն մեղաւորաց ։ * ամաչես_
ցեն' և յետս դարձցին ամենեքեան'
6 որք ատեան զսիոն ։ * Եղիցին նոքա
ոպ խոտ տանեաց․ որ մինչև 'ի բուռն
7 եկեալ էր' չորացաւ ։ * Ուստի ոչ ելից
զբուռն իւր հնձօղն․ և ոչ զգիրկս իւր'
8 որ զորայն ժողովէր ։ * Ոչ ասացին
ամենեքեան' որք անցանէին առ նո_
քօք․ թէ օրհնութիւ Տն ընդ ձեզ․ և
օրհնեցաք զձեզ յանուանէ Տն ։

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԻԹ ։

'Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տր ։
2 * Տէր լուր ձայնի իմում ։
Եղիցին ականջք քո․ հայիլ 'ի ձայն
3 աղօթից իմոց ։* Եթէ զանօրէնութիւ
պահես Տր․ Տր ո՛ կարէ կալ առաջի
4 քո ։* զի 'ի քէն է քաւութիւ ։ Վասն
5 անուան քոյ համբերի Տր․ * համբեր
անձն իմ բանի քում , յուսացաւ անձն
6 իմ 'ի Տր ։ * 'Ի պահէ առաւօտու մինչև
7 յերեկոյ․ 'ի պահէ առաւօտու ․* յուսա
ցաւ իէլ 'ի Տր ։ Տն է ողորմութիւ բա_
8 զում․ և 'ի նմանէ է փրկութիւ․ * և նա
փրկէ զիէլ յամ նեղութեց նր ։

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց ։ ՃԼ ։

Տր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ․ և ոչ
զբօսան աչք իմ ։ Ոչ գնացի ես
ընդ մեծամեծս․ և ոչ ընդ այնոսիկ'
2 որք սքանչելիք էին քան զիս ։ * Բայց
թէ խոնարհհեցայ ես որպէս զմանուկ
հա_

հատուցեալ 'ի ստեանց մօր իւրոյ . և
զարձ նր̅ անդրէն 'ի նոյն : Ապա հատու-
ցուցի արդեօք զանձն իմ . այսպէս
եղիցի հատուցումն անձին իմոյ :
* յուսասցէ իէլ 'ի Տր̅ յայսմ հետէ 3
մինչև յաւիտեան :

Օրհնութիւն աստիճանաց չորից : ՃԼԱ . 1

Յիշեա Տր̅ զդաւիթ՝ և զամենայն
հեզութիւն նր̅ : * Որպէս երդուաւ 2
Տն̅ . և ուխտեաց Ած̅ յակոբայ : * Թէ 3
ոչ մտից 'ի յարկս տան իմոյ . եթէ
ելից յանկողինս մահճաց իմոց :
* Եթէ տաց քուն աչաց իմոց . կամ 4
նինջ արտեւանաց իմոց . * կամ հան- 5
գիստ իրանաց իմոց : մինչև գտից զտե-
ղի յարկի Տն̅ Ած̅ յակոբայ : * Ահա 6
լուաք զնմանէ յեփրաթայ . և գտաք
զնա 'ի դաշտս մայրեաց : * Մտցուք 'ի 7
յարկս նորա . երկիր պագցուք 'ի տեղ-
ւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա :
Բ. Մն̅. 6. 41. * ‖ Արի Տր̅ 'ի հանգիստ քո՝ դու և 8
կտակարանք սրբութե̅ քոյ : * Քահա- 9
նայք քո զգեցցին զարդարութի̅ .
և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն :
* Վն̅ դաւթի սիրելւոյ քոյ . մի դար- 10
ձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քում-
մէ : * Երդուաւ Տր̅ դաւթի ճշմար 11
Բ. Թագ. 7. 12. տութե̅՝ և ոչ ստեաց նմա . ‖ 'ի պտ-
ղոյ որովայնի քոյ նստուցից յաթոռ
Ղուկ. 1. 55. քո : * Թէ պահեսցեն որդիք քո զօ- 12
րէնս իմ . և զվկայութիւնս իմ, զորս
Գործ. 2. 30. ուսուցից նոցա : Որդիք նոցա նստցին
յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո :
* Հաճեցաւ Տր̅ ը̅ սիոն . և ընտրեաց 13
բնակել 'ի նմա : * ասէ՝ այս է հանգիստ 14
իմ յաւիտեանս յաւիտենից՝ 'ի սմա
բնակեցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա :
* Զորս սորա օրհնելով օրհնեցից . և 15
զաղքատս սորա լցուցից հացիւ :
* Քահանայից սորա զգեցուցից զփր- 16
կութի̅ . և սուրբք սորա ցնծալով ցըն-
Ղուկ. 1. 69. ծասցեն : * ‖ Անդ ծագեցից զեղջիւր 17
դաւթի . պատրաստ արարից ճրագ-
Մաղաք. 3. 1. օծելոյ իմոյ : * Թշնամեաց նր̅ զգեցու- 18
ցից զամօթ . այլ 'ի վերայ նորա ծաղ-
կեսցի սրբութի̅ իմ :

Օրհնութիւն աստիճանաց : ՃԼԲ . 1

Զի բարի՝ կամ զի վայելուչ . զի բնա-
կին եղբարք 'ի միասին :
* Որպէս իւղ զի իջանէ 'ի գլուխ և 2
'ի մօրուսն ահարօնի . և 'ի մօրուսայն
իջանէ 'ի գրապան զգեստու նորա :
* Որպէս ցօղ զի ցօղի 'ի հերմոնէ . 'ի վը̅ 3
լերինն սիոնի : Անդ պատրաստեաց Տր̅
զօրհնութի̅ . և զկեանսն յաւիտենից :

1 Օրհնութիւն աստիճանաց : ՃԼԳ .

Ահա օրհնեցէք ամենայն ծառայք
Տն̅ զՏր̅ . ո կայք 'ի տան Տն̅ 'ի
2 դաւիթս Ած̅ մերոյ : * 'Ի գիշերի
համբարձէք զձեռս ձեր 'ի սրբութի̅ .
3 և օրհնեցէք զՏր̅ : * Օրհնեսցէ զքեզ
Տէր 'ի սիոնէ . որ արար զերկինս և
զերկիր :

1 Ալէլուիա : ՃԼԴ .

Օրհնեցէք զանուն Տն̅ . օրհնեցէք
2 ծառայք Տն̅ զՏր̅ : * ո՛ կայք 'ի
տան Տն̅, 'ի դաւիթս տան Ած̅ մերոյ :
3 * Օրհնեցէք զՏր̅՝ զի բարի է . սաղ-
մոս ասացէք անուան նր̅՝ զի քաղցր է :
4 * Զյակոբ ընտրեաց իւր Տր̅ . և զիէլ
5 ժառանգութի̅ իւր : * Ես ծանեայ՝
զի մեծ է Տր̅ . և Տր̅ մեծ է քան զա̅մ
6 կուռս : * Զամենայն զոր ինչ կամե-
ցաւ՝ և արար Տր̅ . յերկինս և յերկրի .
7 'ի ծովս և յամենայն խորս : * ‖ Հանէ ‖ Երեմ. 10. 13.
զամպս 'ի ծագաց երկրի . զփայլատա-
կունս իւր յանձրեւս արար . և հանէ
8 զհողմս 'ի շտեմարանաց իւրոց : * ‖ Ո ‖ Ելից. 12. 29.
էհար զա̅մ անդրանիկս եգիպտացւոց
9 'ի մարդոյ մինչև յանասուն : * Առա-
քեաց զնշանս և զարուեստս իւր 'ի մէջ
քո եգիպտոս՝ 'ի փարաւոն՝ և յամենայն
10 զօրս իւր : * Ո էհար զազգս բազումս .
և սպան զթագաւորս հզօրս :
11 * ‖ Զսեհոն թագաւոր ամորհացւոց . ‖ Թուոց 21. 1. և 33.
զովգ թագաւոր բասանու . և զա̅մ
թագաւորութիւնս քանանացւոց :
12 * Ետ զերկիր նց̅ 'ի ժառանգութի̅ Յեսու. 12. 1. և 7.
ժառանգութի̅ իէի ժողովրդեան իւ-
13 րոյ : * Տր̅ անուն քո յաւիտեան . Տր̅
յիշատակ քո յազգէ մինչև յազգ :
14 * Դատէ Տր̅ զժողովուրդս իւր . և
15 'ի ծառայս իւր միխիթարի : * ‖ Կուռք ‖ Սղ. 113. 4.
հեթանոսաց արծաթ և ոսկի են . ձե-
ռագործք են որդւոց մարդկան :
16 * ‖ Բերան գոյ՝ և ոչ խօսին . աչք են՝ և ‖ Իմաստ. 15. 15.
17 ոչ տեսանեն : * Ականջք են՝ և ոչ
լսեն . և ոչ գոյ շունչ 'ի բերանս նոցա :
18 * Նման նց̅ եղիցին՝ որք արարին զնս̅ :
և ամենեքեան որք յուսացեալ են 'ի
19 նոսա : * Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏր̅ .
տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏէր :
Տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏր̅ . երկիւ-
ղածք Տեառն օրհնեցէք զՏր̅ :
20 * Օրհնեալ Տր̅ 'ի սիոնէ . այն որ բնա-
կեալն է յերուսաղէմ :

1 Ալէլուիա : ՃԼԵ .

Խոստովան եղերուք Տն̅ . զի բարի է
զի յաւիտեան է ողորմ նորա :
2 * Խոստովան եղերուք Ած̅ն աստու-
ծոց .

ծոյ · զի յաւիտեան է ողորմ նորա :
*Խոստովան եղերուք Տն̃ տերանց · 3
զի յաւիտեան է ողորմ նորա : *Որ արար 4
զսքանչելիս մեծամեծս միայն՝ զի յա_
||Ծննդ· ւիտեան է ողորմ նորա : *||Որ երկինս 5
1. 1. արար իմաստութբ̃ իւրով · զի յաւի_
||Ծննդ· տեան է ողորմ նորա : * ||Հաստա_ 6
1. 6. տեաց զերկիր 'ի վերայ ջուրց · զի յաւի
Երեմ· տեան է ողորմ նորա : * ||Որ արար լու_ 7
10. 12. սաւորս մեծամեծս՝ զի յաւիտեան է
— 51. 15 ողորմ նորա : * Զարեգակն արար իշ_ 8
||Ծննդ· խանական տունջեան · զի յաւիտեան
1. 14. է ողորմ նորա : * Զլուսին և զաս_ 9
տեղս իշխանական գիշերոյ · զի յաւի
||Ելից· տեան է ողորմ նորա : * ||Որ հար զեր_ 10
12. 29. կիրն եգիպտացւոց անդրանկօք իւր_
ովք հանդերձ · զի յաւիտեան է ողորմ
||Ելից· նորա : * ||Եւ եհան զԻէղ 'ի միջոյ նր̃ · 11
12. 37. զի յաւիտեան է ողորմ նորա :
— 13. 17 *'Ի ձեռն բարձր՝ և 'ի բազուկ հզօր · 12
զի յաւիտեան է ողորմ նորա :
*Որ հերձ զծովն մեծ · և բաժանեաց 13
յերկուս մասունս · զի յաւիտեան է :
*Եւ անցոյց զԻէղ ընդ մէջ նորա · զի: 14
||Ելից· *||Ընկղմեաց զփարաւոն և զզօրս իւր 15
14. 28. 'ի ծով կարմիր · զի յաւիտեան է ողորմ:
*Որ հան զժողովուրդ իւր յանապատ · 16
զի: *Որ եհար զթագաւորս մեծամեծս · 17
||Թուոց զի: *Եւ սպան զթագաւորս հզօրս · 18
21. 24. զի յաւիտեան է : * Զսեհոն թագաւ_ 19
||Թուոց որ ամորհացւոց · զի: *||Զովգ թա_ 20
21. 33. գաւոր բասանու · զի: * ||Ետ զեր_ 21
||Յեսուայ կիր նոցա 'ի ժառանգութի · զի:
13. 7. *Ժառանգութի իսրայէլի ծառայի 22
իւրոյ · զի յաւիտեան է ողորմ նորա :
*Յիշեաց զմեզ Տէր 'ի խոնարհութե̃ 23
մերում · զի : *Եւ փրկեաց զմեզ 'ի 24
ձեռաց թշնամեաց մերոց · զի: *Որ տայ 25
կերակուր ամենայն կենդանեաց· զի:
*Խոստովան եղերուք Այ̃ երկնաւո_ 26
րի · զի յաւիտեան է ողորմ նորա :

Սաղմոս Դաւթի 'ի ձեռն Երեմիայի : ՃԼԶ:

առ գետս 'Ի գետս բաբելացւոց · անդ նստաք՝ 1
և լայաք · որպէս յիշեցաք մեք անդ
զսիոն : *'Ի մէջ ուռեաց նր̃ կախեցաք 2
զկտակարանս մեր : *Անդ հարցանէին 3
գերիչք մեր զբանս օրհնութե̃ · գերե
վարք մեր առիպէին զմեզ · և ասէին :
Օրհնեցէք մեզ յօրհնութե̃ սիոնի :
* իսկ զիարդ օրհնեսցուք զօրհնու_ 4
թիւս Տն̃ յերկիր օտար : * Եթէ մո_ 5
ռացայց զքեզ Եմ̃ · մոռասցի զիս
աջ իմ : * Կցեսցի լեզու իմ 'ի քիմս 6
իմ · թէ ոչ յիշեցից զքեզ · թէ ոչ նախ
նուաճեցից զքեզ Եմ̃ սկիզբն ուրա
խութե̃ իմոյ : * Յիշեա՛ Տէր զորդիսն 7
եդոմայ՝ յաւուրս Եմի : Ոյք ասէին՝
քակեցէք՝ քակեցէք · մինչև 'ի հիմն
8 հասուցէք : * Դուստր բաբելացւոց
թշուառական · երանի՝ որ հատոյց ըզ
հատուցումն քո՝ զոր դու մեզ հատու
9 ցեր : *||Երանի որ կալցի զմանկունս ||Եսայ
քո՝ և էհար զքարի : 13. 16.

1 Սաղմոս Դաւթի : ՃԼԷ:

Խոստովան եղէց քեզ Տր̃ բոլորով
սրտիւ̃ իմով · առաջի հրեշտակաց
սաղմոս ասացից քեզ : Զի լուար ըզ
2 բանս բերանոյ իմոյ · *Երկիր պագից
'ի տաճար սուրբ քո · և խոստովան ե_
ղէց անուան քում · վասն ողորմու_
թե̃ և ճշմարտութե̃ քոյ : Մեծ արա
րեր յամենայնի զանուն սբ̃ քո :
3 * յորում աւուր կարդամ առ քեզ ·
վաղվաղակի լուր ինձ · և բազում ա_
րասցես զզօրութիւն յանձն իմ :
4 * Խոստովան եղիցին առ քեզ Տր̃ ամ̃
թագաւորք երկրի · զի լուան զբանս
5 բերանոյ քոյ : * և օրհնեսցեն զճանա_
պարհս քո : Մեծ են փառք Տն̃ · բարձր
6 է Տր̃ զխոնարհս տեսանէ : * և զբար_
ձունս 'ի հեռաստանէ ճանաչէ :
7 * Թէ գնացից ես 'ի մէջ նեղութեց ·
կեցուսցես զիս · 'ի բարկութե̃ թշնամ
ւոյն : Ձգեցեր զձեռն քո · և փրկեաց
8 զիս աջ քո · * և Տր̃ հատուսցէ ը̃ իմ :
Տր̃ ողորմութի̃ քո յաւիտեան · զգործս
ձեռաց քոց մի̃ անտես առներ :

1 'Ի կատարած Դաւթի : ՃԼԸ:

ՏՐ փորձեցեր զիս՝ և ծանեար զիս
2 * դու ծանեար զնստել իմ · և
3 զյառնել իմ : * 'Ի միտ առեր
զխորհուրդս իմ 'ի հեռաստանէ : զշաւ
իղս իմ, և զվիճակս իմ դու քններեր ·
4 * և զամենայն ճանապարհս իմ յառա_
ջագոյն տեսեր : զի ոչ գոյ նենգութի
5 'ի լեզուի իմում : * Ահա դու Տր̃ ծա_
նեար զյետին իմ և զառաջին իմ : դու
ստեղծեր զիս · և եդեր զձեռն քո 'ի
6 վերայ իմ : * Սքանչելի եղև գիտու_
թի̃ քո յինէն · զօրացաւ, և ոչ հան_
7 դարտիմ նմա : * Յո՛ երթայց ես յոգ_
ւոյ քումմէ · և կամ յերեսաց քոց ես
8 յո՞ փախեայց : * ||Թէ ելանեմ յեր_ ||Ամով
կինս՝ դու անդ ես՝ և թէ իջանեմ 'ի 9. 2.
9 դժոխս՝ և անդ մօտ ես : * Եւ թէ
առից զթևս իմ ընդ առաւօտս · և
բնակեցայց յեզերս ծովու :
10 * Սակայն և անդ ձեռն քո առաջնոր_
դեսցէ ինձ · և աջ քո ընկալցի զիս :
11 * Ասացի թէ խաւար ուրեմն արդեօք
ծածկեաց զիս · կամ գիշեր փոխանակ
12 լուսոյ փափկութե̃ իմոյ : * Խաւարն
'ի քէն

'ի քէն ոչ խաւարեսցի. և գիշերն որ-
պէս տիւ լուսաւոր եղիցի. և խաւար
նորա որպէս լոյս նմա։ * Դու ստա- 13
ցար զերիկամունս իմ. և ընկալար զիս
յորովայնէ մօր իմոյ։ * Խոստովան 14
եղէց քեզ Տր՝ զի ահեղ և սքանչելի
ես. սքանչելիք են գործք քո՝ և անձն
իմ գիտէ յոյժ։ * Ոչ թաքեաւ ոսկր 15
իմ 'ի քէն՝ զոր արարեր 'ի ծածուկ. և
կար զօրութ̃ե իմոյ ընդ ստորինս երկ
րի։ * Զանգործս իմ տեսին աչք քո. 16
և 'ի գիրս քո ամենեքեան գրեցան։
'Ի տուէ մոլորեցան. և ոչ՛ոք էր՝ որ
առաջնորդէր նոցա։ * Ինձ յոյժ մե- 17
ծարեալ եղեն բարեկամք քո Ա̃ծ. և
յոյժ զօրացան իշխանք նոցա։
* Թուեցից զնոսա՝ և քան զաւազ բազ 18
մասցին. զարթեայ՝ և արդ ընդ քեզ
եմ։ * Եթէ սպանանես զմեղաւորս 19
Ա̃ծ. արք արեանց 'ի բաց եղերուք
յինէն. * 'Ի հակառակութի̃ և 'ի նա- 20
խանձ. առցեն ինանիր զքաղաքս քո։
* Ոչ զատելիս քո Տր̃ միայն ատեցի. 21
այլ և 'ի վերայ թշնամեաց քոց մաշե-
ցայ։ * Յատելութի̃ կատարեալ ատե 22
ցի զնոսա. և եղեն ինձ թշնամիք։
* Փորձեա զիս Ա̃ծ՝ և ծանիր զսիրտ 23
իմ. քննեա զիս՝ և ծանիր զշաւիղս իմ։
* և տես թէ իցեն անօրէնութի̃ք 'ի 24
ճանապարհս իմ. և առաջնորդեա ինձ
'ի ճանապարհս քո յաւիտենից։

'Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի։ ՃԼԹ։ 1

Ապրեցո զիս Տէր 'ի մարդոյ չարէ. 2
յառնէ անիրաւէ փրկեա զիս։
* Խորհեցան զանօրէնութի̃ 'ի սիրտս 3
իւրե̃. զօր ամ̃ պատրաստեցան 'ի պատե
‖Հռով. րազմ։ * ‖Սրեցին զլեզուս իւրե̃ ո̃պ զօ- 4
3.13. ձից. թոյնք իժից 'ի ներքոյ շրթանց
Սղ. նց̃։ * Պահեա զիս Տր̃ 'ի ձեռաց մե- 5
5.11. ղաւորի. և 'ի մարդոյ չարէ փրկեա զիս։
Խորհեցան խափանել զգնացս իմ։
* Թաքուցին ամբարտաւանք զորո- 6
գայթ ինձ։ Լարս ձգեցին յորոգայթ
ոտից իմոց. շուրջ զշաւղօք իմովք
եդին ինձ գայթագղութի̃։ * Ասա- 7
ցի Տն̃ Ա̃ծ իմ ես դու. ունկն դիր Տր̃
ձայնի աղօթից իմոց։ * Տր̃ Տր̃ զօ- 8
րութի̃ փրկութե̃ իմոյ. հովանի գլխոյ
իմոյ յաւուր պատերազմի։ * Մի մատ 9
ներ զիս Տր̃ 'ի ցանկութի̃ մեղաւորաց
ոյք խորհեցան վասն իմ. մի ընդ վայր
հարկաներ զիս։ Զի մի երբեք բարձ
րասցին. * և խորհուրդք նոցա մի կա 10
տարեսցին. վախճան կատարածի նց̃
վաստակ շրթանց իւրեանց՝ ծածկես
ցէ զնոսա։ * Արկցես 'ի վերայ նոցա 11
կայծակունս հրոյ. կործանեսցես զնո̃.

'ի տառապանաց մի կարասցեն կեալ։
12 * Մարդոյ լեզուանւոյ մի յաջողեսցի
'ի վերայ երկրի. զայր մեղաւոր, չա-
րիք իւր որսասցեն 'ի կորուստ։
13 * Ծանեայ՝ զի առնէ Տէր զդատաս-
տան աղքատի. և զիրաւունս տնանկի։
14 * Արդարք գոհասցին զանուանէ քում
մե. բնակեսցին ուղիղք առաջի երե
սաց քոց։

1 'Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի։ ՃԽ։

Տր̃ կարդացի առ քեզ՝ և լուր ինձ.
նայեաց 'ի ձայն աղօթից իմոց
'ի կարդալ իմում առ քեզ։
2 * Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս
խունկ առաջի քո Տր̃. համբառնալ համբար
ձեռաց իմոց պատարագ երեկորի։ ձեռին
3 * Դիր Տր̃ պահապան բերանոյ իմոյ.
և զդուռն ամուր շրթանց իմոց։
4 * և մի խոտորեսցի սիրտ իմ բանիւք
չարութե̃։ 'Ի պատճառել զպատճառս
մեղաց՝ ընդ մարդս՝ որք գործեն զա-
նօրէնութի̃. ոչ եղէց կցորդ ընտրե-
5 լոց նոցա։ * Խրատեսցէ զիս արդարն
ողորմութ̃բ. ակն յանդիման արասցէ
զիս. իւղ մեղաւորի մի օծցէ զգլուխ
իմ. և աղօթք իմ ըստ կամաց նոցա։
6 * Ընկլցին մերձ առ վիմին դատաւորք
նոցա. լուիցեն զբանս իմ. զի քաղ-
7 ցունք են։ * Որպէս թանձրութի̃ հո
ղոյ՝ զի սփռեալ է 'ի վ̃ր երկրի. ցրուե
ցան ոսկերք նոցա մերձ 'ի դժոխս։
8 * Առ քեզ Տր̃ Տր̃՝ են աչք իմ. 'ի քեզ
յուսացայ. մի հաներ զհոգի յինէն։
9 * Պահեա զիս յորոգայթէ՝ որ թա-
քուցաւ ինձ. 'ի գայթագղութե̃ ոյք
10 գործեն զանօրէնութի̃։ * Անկցին 'ի
ցանցս նորա մեղաւորք. միայն եմ ես.
մինչև անցից։

1 Իմաստութի̃ Դաւթի. աղօթք 'ի ժամանակի զի ‖1 Թագ.
էր նա յայրի անդ։ ՃԽԱ։ 24. 4.

2 Ձայնիւ իմով ես առ Տր̃ կարդացի։ Սղ.
ձայնիւ իմով զՏր̃ աղաչեցի. 76. 1.
3 * Սփռեցից առաջի Տն̃ զաղօթս իմ. և
զնեղութիս իմ առաջի նորա պատ-
4 մեցից։ * 'Ի նուաղել յինէն հոգւոյ
իմոյ՝ դու Տր̃ ծանեար զշաւիղս իմ.
'ի ճանապարհի՝ յոր գնայի. թաքու-
5 ցին ինձ զորոգայթ։ * Հայէի յաջ
իմ՝ տեսանէի. և ոչ՛ոք էր՝ որ ճանա-
չէր զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ.
և ոչոք էր՝ որ խնդրէր զանձն իմ։
6 * Աղաղակեցի առ քեզ Տր̃՝ ասացի,
դու ես յոյս՝ և բաժին իմ յերկրին կեն
7 դանեաց։ * Նայեաց Տր̃ յաղօթս իմ.
զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո զիս
'ի հալածչաց իմոց՝ զի հզօրք եղեն

քան զիս ։ * Տր հա՛ն 'ի բանտէ զանձն 8
իմ . խոստովան եղէց անուան քում ։
Ինձ սպասեն արդարք քո . մինչեւ հա
տուսցես ինձ ։

‖2 Թագ. 17. 2. Սաղմոս Դաւթի 'ի ժամանակի զի հալածեաց 1
զնա աբեսաղոմ որդի նր ։ ՃԽԲ ։

Տէր լուր աղօթից իմոց . ունկնդիր
խնդրուածաց իմոց ճշմար_
տութեամբ քով ։ Լուր ինձ արդա
‖ Ելից. րութեամբ քով ։ * ‖ Եւ մի՛ մտաներ ատեան 2
34. 7. ընդ ծառայի քոյ . զի ոչ արդարանայ
առաջի քո ամենայն կենդանի ։
* Հալածեաց թշնամին զանձն իմ . խո 3
նարհ արար յերկիր զկեանս իմ . և
նստոյց զիս 'ի խաւարի որպէս մեռեալ
յաւիտենից ։ * Ձանձրացաւ յիս հո_ 4
գի իմ . և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս ։
* Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս . խոր 5
հեցայ յամ գործս քո . յարարածս ձե
ռաց քոց խորհեցայ . և համբարձի
առ քեզ զձեռս իմ ։ * Անձն իմ ոպ 6
երկիր ծարաւի է առ քեզ ։ * Վաղ_ 7
վաղակի լուր ինձ Տր . զի նուաղեցաւ
յինէն հոգի իմ ։ Մի դարձուցաներ
զերեսս քո յինէն . նմանիցիմ այնոցիկ՝
ոյք իջանեն 'ի գուբ ։ * Լսելի արա 8
ինձ առաւօտուց զողորմութի քո . զի
ես 'ի քեզ Տր յուսացայ ։ Ցո՛յց ինձ ճա
նապարհ՝ յոր գնացից . զի առ քեզ
Տէր համբարձի զանձն իմ ։
* Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց Ա՟ծ . 9
զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի ։
* Ուսո՛ զիս առնել զկամս քո . զի դու 10
ես Ա՟ծ իմ ։ Հոգի քո բարի՝ առաջ
նորդեսցէ զիս յերկիր ուղիղ ։
* Վասն անուան քոյ Տէր կեցուսցես 11
զիս ։ արդարութեամբ քով հանցես 'ի նե
ղութենէ զանձն իմ . * Եւ ողորմութեամբ 12
քով սատակեսցես զթշնամիս իմ . կո_
րուսցես զամենայն նեղիչս անձին ի_
մոյ . զի ես ծառայ քո եմ ։

Սաղմոս Դաւթի առ Գողիաթ ։ ՃԽԳ ։ 1

Օրհնեալ Տր Ա՟ծ իմ . որ ուսոյց
զձեռս իմ 'ի պատերազմ . և զմա_
տունս իմ 'ի ճակատամարտ ։ * Ողոր_ 2
մութի իմ՝ և ապաւէն իմ . օգնական
իմ՝ և փրկիչ իմ . ապաւէն իմ, և ես
յուսամ 'ի նա ։ Հնազանդէ զժողո_
վուրդս ընդ ինեւ ։ * Տր ո՞ է մարդ՝ 3
զի յայտնեցար նմա . կամ որդի մար
‖ Յոբ. 8. դոյ՝ թէ համարիս ինչ զնա ։ * ‖ Մարդ 4
9. և 14. նմանութեան նմանեցաւ . և աւուրք նր
2. որպէս հովանի անցին ։ * Տր խոնար_ 5
հեցո՛ զերկինս՝ և էջ . մերձեա՛ 'ի լե_
րինս՝ և ծխեսցին ։ * Փայլատակեա՛ 6
զփայլատակունս քո . և խռովեա՛

զնոսա . առաքեա՛ զնետս քո . և ցրուեա՛
7 զնոսա ։ * Առաքեա՛ զձեռն քո 'ի բար_
ձանց . և փրկեա՛ զիս 'ի ջրոց բազ_
մաց . և 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց ։
8 * Որոց բերանք խօսեցան զնան_ խորշեան
րութի . և աջ նոցա աջ է մեղաց ։
9 * Ա՟ծ յօրհնութի նոր օրհնեցից ըզ_
քեզ . տասնաղեաւ սաղմոսարանաւ
10 սաղմոս ասացից քեզ ։ * Որ տացէ զփր_
կութի թագաւորաց մերոց . որ փր_
կեալ իցէ զդաւիթ ծառայ իւր ։
11 'Ի սրոյ չարէ * փրկեա՛ զիս . և ապրե
ցո՛ զիս 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց ։
Որոց բերանք խօսեցան զնանրութի .
12 և աջ նոցա աջ է մեղաց ։ * Որոց
ուստերք որպէս նորատունկք հաս_
տատեալք են 'ի մանկութենէ իւրեանց .
դստերք նոցա զարդարեալ և պաճու
ճեալ 'ի նմանութի տաճարի ։
13 * Շտեմարանք նոցա լի են՝ և բղխեն
'ի միմեանս . խաշինք նոցա բազմա_
ծինք են՝ և բազմանան 'ի գնացս իւր_
14 եանց ։ * Եւ անդեայք նց պարարտք
են ։ Ոչ գոյ խրամատութիւն ցանգոյ
նոցա . և ոչ աղաղակ 'ի հրապարակս
15 նոցա ։ * Երանեցին ժողովր_
դեան . որոյ այս այսպէս է . նա երա
նի է ժողովրդեան . որոյ Տր Ա՟ծ է նց ։

1 Օրհնութիւն Սաղմոս Դաւթի .
ՃԽԴ ։

Բարձր առնեմ զքեզ Ա՟ծ իմ . և թա
գաւոր իմ . և օրհնեմ զանուն քո
յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտե_
2 նից ։ * Զօրհանապազ օրհնեցից զքեզ .
և գովեցից զանուն քո յաւիտեան՝ և
3 յաւիտեանս յաւիտենից ։ * Մեծ է
Տր՝ և օրհնեալ է յոյժ . և մեծութե նր
4 ոչ գոյ չափ ։ * Ազգ և ազգ գովեսցեն
զգործս քո . և զզօրութիս քո պատ_
5 մեսցեն ։ * Զմեծ վայելչութի փառաց
սրբութե քոյ խօսեսցին . և զսքանչե_
6 լիս քո պատմեսցեն ։ * Զզօրութի
ահի քոյ ասասցեն . և զմեծութիս քո
7 պատմեսցեն ։ * Զյիշատակ բազում
քաղցրութե քոյ բղխեսցեն . և ար_
8 դարութեամբ քով ցնծասցեն ։ * Գթած՝
ողորմած է Տր . երկայնամիտ՝ և բա_
9 զումողորմ ։ * Քաղցր է Տր առ ամենե
սեան . և գթութի նր 'ի վր ամ արա
10 րածոց իւրոց ։ * Խոստովան եղիցին
առ քեզ Տր ամ գործք քո . և սուրբք
11 քո օրհնեսցեն զքեզ ։ * Զփառս ար_
քայութե քոյ ասասցեն . և զզօրու_
12 թիս քո պատմեսցեն ։ * Ծանուցել
որդւոց մարդկան զզօրութիս քո .
զփառս մեծվայելչութե արքայութե
13 քոյ ։ * Արքայութի քո արքայութիւն
ամ

ամ յաւիտենից . և Տէրութիւն քո յազգէ
մինչև յազգ ։ Հաւատարիմ է Տր յամ
բանս իւր . և արդար է յամենայն
գործս իւր ։ * Հաստատէ Տր զամ 14
գայթագղեալս . և կանգնէ զամ գլո
րեալս ։* Աչք ամենեցուն 'ի քեզ յուսան . 15
Սղ. ‖ և դու տաս կերակուր նց 'ի ժամու ։
103.27. * Բանաս զձեռն քո . լցուցանես զամե 16
նեսեան քաղցրութբ կամօք քովք ։
* Արդար է Տր յամ ճանապարհս իւր . 17
և սուրբ է յամենայն գործս իւր ։
* Մերձ է Տէր առ ամենեսեան՝ ոյք 18
կարդան առ նա . առ ամենեսեան որք
կարդան առ նա ճշմարտութեամբ ։
* Զկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ 19
Տր . աղօթից նոցա լսէ՝ և կեցուցանէ
զնոսա ։* Պահէ Տր զամենեսեան՝ ոյք 20
սիրեն զնա . և զամենայն մեղաւորս սա
տակէ ։ * Զօրհնութիւն Տն խօսեսցի 21
բերան իմ . օրհնեսցէ ամենայն մարմին
զանուն սուրբ նորա յաւիտեան՝ և յա
ւիտեանս յաւիտենից ։

Ալէլուիա Անգեայ և Զաքարիայ ։ 1

ՃԽԵ ։

Սաղ. Օրհնեա՛ ‖ անձն իմ զՏր . օրհնեցից 2
144. 2. զՏր 'ի կեանս իմ . սաղմոս ասա
ցից Այ իմոյ մինչև եմ ես ։* Մի՛ յու 3
սայք յիշխանս յորդիս մարդկան . զի
ոչ գոյ փրկութիւն 'ի նոսա ։ * Ելցէ հո 4
գի 'ի նոցանէ՝ և դարձցին անդրէն 'ի
հող . և յայնմ աւուր կորիցեն ամ խոր
հուրդք նոցա ։ *Երանի ում Տր Ած 5
յակոբայ օգնական է նորա . և յոյս
Գործ. նորա 'ի Տր Ած է ։ *‖ Որ արար զեր 6
14. 14. կինս և զերկիր . զծով , և զամենայն
Յայտ. որ է 'ի նոսա ։ *Որ պահէ զճշմարտու 7
14.7. թիւն յաւիտեան ։ և առնէ իրաւունս
զրկելոց ։ Տայ զհաց քաղցելոց . և ար
ձակէ զկապեալս ։ * Տր բանայ զաչս 8
կուրաց . և կանգնէ զգլորեալս ։ Տէր
սիրէ զարդարս ։ * Տր պահէ զպան 9
դուխտս . զորբս և զայրիս ընդունի
Տր . և զճանապարհս ամպարշտաց կո
րուսանէ ։ * Թագաւորեսցէ Տր յաւի 10
տեան . Ած քո սիօն յազգէ մինչև յազգ ։

Ալէլուիա Անգեայ և Զաքարիայ ։

ՃԽԶ ։

Օրհնեցէք զՏր՝ զի բարի է սաղմոս . 1
Այ մերում քաղցր եղիցի օրհնու
թիւն ։* Շինէ զԵէմ Տր . և զցրուեալսն 2
իսրայէլի ժողովէ ։ *Բժշկէ զբեկեալ 3
սիրտս՝ և պատէ զամենայն վէրս նց ։
* Թուէ զբազմութիւն աստեղաց . և 4
զամենեսեան զնոսա յանուանէ կոչէ ։
*Մեծ է Տր մեր և մեծ է զօրութիւն 5
նորա . իմաստութեն նորա ոչ գոյ թիւ ։

6 *Ընդունի զհեզս Տր . և խոնարհ առ
նէ զմեղաւորս մինչև յերկիր ։
7 *Օրհնեցէք զՏր խոստովանութբ .
սաղմոս ասացէք նմա օրհնութբ ։
8 *Որ զգեցոյց զերկինս ամպօք . պատ
րաստ արար զանձրև յերկիր ։ Բու
սոյց զխոտ 'ի լերինս . և զդալարի 'ի
9 ծառայութիւն մարդկան ։ * ‖ Որ տայ ‖ Յոբ.
անասնոց զկերակուր իւրեանց՝ ձա 39.3.
գուց ագռաւուց՝ ոյք կարդան առ նա ։
10 *Ոչ թէ ընդ զօրութիւն ձիոյ կամե
ցաւ Տր . և ոչ ընդ իրանս առն սկայի
11 հաճեցաւ ։ * Այլ հաճեցաւ Տր յեր
կիւղածս իւր . և ընդ այնոսիկ՝ ոյք
յուսան յողորմութիւն նորա ։

Ալէլուիա Անգեայ և Զաքարիայ ։

ՃԽԷ ։

12 Գովեա՛ Եէմ զՏր ։ Եւ օրհնեա՛ զԱծ
13 քո սիօն ։ * Զի զօրացոյց զնիգս
դրանց քո . և օրհնեաց զորդիս քո 'ի
14 քեզ ։ * Որ եդ զսահմանս քո 'ի խա
ղաղութեան . պարարտութբ ցորենոյ
15 լցոյց զքեզ ։ * Որ առաքէ զբան իւր
յերկիր . վաղվաղ ընթանան պատ
16 գամք նորա ։ *Դնէ զձիւն որպէս զասր .
և զմէգ որպէս փոշի ցանեաց ։
17 *Արկանէ զսառն որպէս պատառս .
առաջի ցրտոյ նորա ո՛վ կարէ կալ ։
18 *Առաքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա .
շնչեսցէ հողմ՝ և գնասցեն ջուրք ։
19 *Պատմէ զբան իւր յակոբայ . զար
20 դարութիւն և զիրաւունս իւր իղի ։ * Ոչ
այսպէս արար ամ ազգաց Տէր . և
զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նց ։

1 Ալէլուիա Անգեայ և Զաքարիայ ։

ՃԽԸ ։

Օրհնեցէք զՏր յերկնից . օրհնեցէք
2 զնա 'ի բարձունս ։* Օրհնեցէք
զնա ամենայն հրեշտակք նորա . օրհ
նեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նորա ։
3 *Օրհնեցէք զնա արեգակն և լուսին .
օրհնեցէք զնա ամ աստեղք և լոյս ։
4 *‖ Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից . ‖ Ծննդ.
ջուրք որք 'ի վերոյ քան զերկինս ։ 1. 7.
5 * օրհնեցէք զանուն Տն ։ Զի նա ա Դան. 3.
սաց՝ և եղեն . հրամայեաց՝ և հաստա 59.60.
6 տեցան ։ * Կարգեաց զնոսա յաւի
տեանս յաւիտենից . սահման եդ՝ և
7 ոչ անցցէ ։ * Օրհնեցէք զՏր յերկրէ
8 վիշապք՝ և ամենայն խորք ։ * Հուր
և կարկուտ . ձիւն և սառն . հողմ
մրրիկ՝ որք առնեն զբան նորա ։
9 * Լերինք և ամենայն բլուրք . ծառք
պտղաբերք՝ և ամենայն մայրք ։
10 * Գազանք՝ և ամ անասունք . սողունք՝
և ամենայն թռչունք թևաւորք ։

* Թա

* Ծագաւորք երկրի՝ և զորք իւր- 11
եանց. իշխանք՝ և ամենայն դատաւ-
որք երկրի։ * Երիտասարդք՝ և կու- 12
սանք. ծերք՝ և տղայք։ * օրհնեցէք 13
զանուն Տեառն։ * Բարձրացաւ անուն նր 14
միայն. * խոստովանութիւն նմա յերկինս և յերկրի։ Բարձր առնէ Տէր զեղ- 15
ջիւր ժողովրդեան իւրոյ. օրհնութիւն
ամենայն սրբոց նր. որդւոց իսրայէլ. ժողովրդեան՝ որ մերձ առ Տէր։

Ալէլուիա. ՃԽԶ.

1 Օրհնեցէք զՏէր յորհնութիւն նոր. օրհնութիւն նմա յեկեղեցիս սրբոց։
2 * Ուրախասցի Իսրայէլ ի նմին որ ստեղծ զինքն. որդիքն Սիովնի ցնծասցեն ի թագաւորին իւրեանց։ * 3
3 Օրհնեսցեն զանուն նորա յօրհնութիւն. սաղմոսիւք՝ և օրհնութիւն ասասցեն նմա։ * Զի հաճի Տէր 4
ժողովուրդս իւր. և բարձր արասցէ զնեղեալս ի փրկութիւն։ * Պարծեսցին 5
սքեք փառաւք և ցնծասցեն ի հանգիստս իւրեանց։ * և բարձր արասցեն զՏէր 6
7 բանիւք իւրեանց։ * Սուրք երկայրիք են ի ձեռս նոցա. առնուլ զհատուցումն ի տեղեանոսս. յանդիմանութիւն
8 ամ ժողովրդոց։ * Կապել զթագաւորս նց կապանօք. զընտրեալս նոցա ձեռ-
9 նակապաւ երկաթեաւ։ * Լինել ի նոսա զդատաստանն գրեալ. փառք այս են ամ սրբոց նորա։

Ալէլուիա. ՃՆ.

1 Օրհնեցէք զՏէր ի սրբութեան նր. օրհնեցէք զնա ի հաստատութեան զո-
2 րութեան նր։ * Օրհնեցէք զնա ի զորութեան նր. օրհնեցէք զնա ի բազում մե-
3 ծութեան նր։ * Օրհնեցէք զնա ի ձայն օրհնութեան. օրհնեցէք զնա սաղմոսիւք
4 և օրհնութեամբ։ * Օրհնեցէք զնա ցնծութեամբ՝ գոլեկեք զնա ուրախու-
5 թեամբ։ * Օրհնեցէք զնա ի բանս քաղցունս. օրհնեցէք զնա ի բարբառ լսելի։ Օրհնեցէք զնա ի ձայն
6 գոհութեան. * ամենայն հոգիք օրհնեցէք զՏէր։

Խնդրեցի 'ի Տեառնէ աղօթիւք, և տուաւ ինձ հանճար. կոչեցի և եկն ինձ հոգի իմաստութեան : Իմաստ. 7. 7.

Եւ թագուհին սաբայ լուեալ զիմաստութիւն սողոմոնի, և եկն փորձել զնա առակօք : 3. Թագ. 10. 1.

ԳԻՐՔ ԱՌԱԿԱՑ՝

ԶՈՐ ԵԲՐԱՅԵՑԻՔ ՄԻՍԼԷ ՅՈՐՋՈՐՋԵՆ:

Գլուխ Առաջներորդ:

Առակք Սողոմոնի Որդւոյ Դաւթի : Արքայի Իսրայէլի : 1

ՃԱՆԱՉ 2
ԵԼ ԶԻՄԱՍ
տութիւն և զխրատ:
իմանալ զբանս
հանճարոյ : * Ըն 3
դունել զդարձուած
ածս բանից, 'ի
միտ առնուլ զար
դարութիւն ճշմարիտ: և ուղղել զիրաւ
ունս: * Զի տացէ անմեղաց զխորա 4
գիտութիւն : մանկանց տղայոց զմիտս
և զհանճար : * Որոց եթէ լուիցէ ի 5
մաստունն, իմաստնագոյն լիցի : իսկ
որ հանճարեղն է, զառաջնորդութիւն
6 ստասցի: * Ի միտ առցէ զառակս՝ և
զբանս խորինս, զճառս իմաստնոց՝ և
7 զառակս նոցա: * Սկիզբն իմաստութեան Սաղմ.
երկիւղ Տեառն : հանճար բարի ամենե 110. 10.
ցուն՝ որք առնեն զնա: պաշտօն բարի Սիրաք.
առ Աստուած սկիզբն զգօնութեան : զիմաս 1. 16.
տութիւն և զխրատ ամպարիշտք անգոս
8 նեն : * Լուր որդեակ խրատու հօր
քո՝ և մի՛ մերժեր զօրէնս մօր քո :
9 * Զի պսակ շնորհաց ընկալցիս 'ի գլ
լուխ քո. և մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի
10 քում: * Որդեակ՝ մի՛ խաբեսցեն զքեզ
արք ամպարիշտք. և մի՛ ախորժեսցես:
11 * Եթէ կոչեսցեն զքեզ՝ և ասասցեն.
եկ ընդ մեզ՝ կցորդ լեր արեան. ծած
կեսցուք յերկրի զայր արդար 'ի տարա
12 պարտուց : * Կլցուք զնա կենդանւոյն
իբրև դժոխք. և բարձցուք զյիշատակս
13 նորա յերկրէ : * Զի զստացուածս նորա
զպէսպէս ըմբռնեսցուք : լցցուք ըզ
տունս

2 ցես յանձին քում ։ * Լուիցէ իմաս-
տութեանն ունկն քո ։ և առակեսցես զս
սիրտ քո ՚ի հանճար ։ Լիցի ամանդես-
ցես զնոսա որդւոյ քում ՚ի խրատ ։
3 * Օի եթէ զիմաստութեանն կոչեսցես ՚ի
քեզ ։ և հանճարոյ տացես զանձն քո ։
4 * Լիցի եթէ խնդրիցես զնա իբրև զար
ծաթ ընտիր ։ և իբրև զգանձս քննես
5 ցես զնա ։ * Յայնժամ ՚ի միտ առցես
զերկիւղն ։ և զգիտութեանն Աստ գըտ
6 ցես ։ * Օի Տէր տայ զիմաստութեան ։ և
յերեսաց նո գիտութեան և հանճար ։
7 * Լիցի գանձէ ուղղոց զնրկութեան ։ վե
8 բակացու լինի գնացից նո ։ * Պահել
զհանապարհս իրաւանց ։ և զհանա-
պարհս երկիւղածաց իւրոց ամրացուս
9 ցէ ։ * Յայժամ ՚ի միտ առցես զար-
դարութեան և զնրաւունս. և ուղղեսցես
10 զնոմ շաւիղս բարութեան ։ * Օի եթէ
եկեսցէ իմաստութիւն ՚ի միտս քո ։ և
գհանճար անձին քում քաղցր համարես
11 ցիս լինիլ ։ * Խորհուրդ բարեաց զգու-
շասցի զքեզ ։ և միտք սրբք պահեսցեն
12 զքեզ ։ * Օի ապրեցուսցեն զքեզ ՚ի
ճանապարհէ չարէ ։ և յառնէ՝ որ խօ-
13 սիցի և ոչինչ հաւատարիմն ։ * Որոց
թողեալ են զճանապարհս ուղիղս
դնալ ՚ի ճանապարհս խաւարինս ։
14 * Որք լինին ընդ չարիս ։ և խնդաց-
15 ցեն ընդ խոտորումն չարութեան ։ * Որոց
թիւրք են ճանապարհք իւրեանց՝ և
16 կամակորք շաւիղք նոցա ։ * Հեռի առ
նել զքեզ յօտարէ ճանապարհէ ։ և օտա
րացուցանել յարդար խորհրդոց ։ (որ-
դեակ՝ մի հասցին քեզ խորհուրդք
17 չարք ։) * Որոց թողեալ իցէ զուսումն
մանկութեան ։ և մոռացեալ զուխտն
18 Աստուծոյ ։ * Օի եղ մերձ ՚ի մահ
զուսն իւր ։ և մօտ ՚ի դժոխս (ընդ երկ
19 րածինս) զշաւիղս իւր ։ * Ամենեքեան՝
որք գնան ընդ նա՝ ոչ դարձցին անդ
րկն ։ (այլ և ՚ի զղջումն ևս եկեսցեն)
և ոչ ժամանեսցեն ՚ի ճանապարհս ու-
20 ղիղս ։ և ոչ հասցին ՚ի տարեկանս կեն
21 դանութեան ։ * Օի եթէ գնացեալ եր
22 նոցա ՚ի ճանապարհս բարիս. գտանիցեն
արդեօք զշաւիղս արդարութեան, զդիւր
ինս ։ քաղցրացեալք եղիցին քնակիչք
երկրի ։ անմեղք մնացցեն ՚ի նմա ։
21 * Օի անմեղք բնակեսցեն յերկրի ։ և
22 անարատք մնացցեն ՚ի նմա ։ * Ապա ‖ Յոբ.
պարհք ամպատուսցեն յերկրէ. 18.17.
և անօրէնք մերժեսցին ՚ի նմանէ ։

Գլուխ Գ.

1 Որդեակ՝ զօրէնս իմ մի մոռանար ։
և զբանս իմ պահեսցէ սիրտ քո ։ ‖2.( ):է
2 * ‖ Օի ընդերկարութեան կենաց. և ամք 8. 1. և
կեն- 30.16.

կենդանութեան. և խաղաղութիւն յաւել-
3 ցին քեզ ։ * Ողորմութիւն և հաւատք 'ի
քէն մի պակասեսցին ։ արկ զնոսա ընդ
պարանոց քո. և գրեա զնոսա յընդար-
4 ձակուն սրտի քոյ ։ * Եւ գտցես շնորհս.
և խորհեսցիս զբարիս առաջի Տեառն և
5 մարդկան ։ * Լեր յուսացեալ 'ի Տէր
յամենայն սրտէ քումմէ ։ և յիմաստութիւն
6 քո մի հպարտանար ։ * Յամենայն ճանա-
պարհս քո ծանիր զնա ։ զի ուղիղ ա-
րասցէ զշաւիղս քո ։ (և ոտն քո մի գայ
7 Հռով. թագդեսցի ։) * Մի լինիր իմաստուն
12. 16. յաչս անձին քո ։ այլ երկիր 'ի Տէ. և
8 խոտորեաց յամենայն չարութէ ։ * Այս
բժշկութիւն եղիցի մարմնոյ քում. և
9 Տոբ. դարման ոսկերաց քոց ։ * Պատուեա
4. 7. զՏր 'ի քոյոց արդար վաստակոց ։ և
Ղուկ. հան նմա պտուղ 'ի քոց արդարութե
10 14. 13. արմտեաց ։ * Զի լցցին շտեմարանք
քո լիութեամբ ցորենոյ. և հնձանք գի-
նեաւ քով առաւել ես բղխեսցին ։
11 Եբրայ. * Որդեակ՝ մի լքանիր 'ի խրատու Տն
12. 5. և մի լուծանիր՝ յանդիմանեալ 'ի նմա
12 Յայտ. նէ ։ * Զի զոր սիրէ Տր՝ խրատէ. տանջէ
3. 19. զամենայն որդի. զոր ընդունի ։
13 * Երանեալ է այր՝ որ եգիտ զիմաստու-
թիւն ։ և մահկանացու՝ որ ետես զհան-
14 ճար ։ * Զի լաւ է զվաճառն զայն
գտանել. քան զգանձս ոսկւոյ և ար-
15 ծաթոյ ։ * Պատուականագոյն է քան
զականս պատուականս. (և ոչ ինչ է
չար. որ հակառակ կայցէ նմա ։ յայտ-
նի է ամենեցուն. որք մերձին առ նա ։)
և ամ ինչ՝ որ պատուական է. չարժէ
16 զնա ։ * Զի երկայն աւուրք՝ և ամք կե-
նաց 'ի յաջմէ իւրմէ ։ և յահեկէ իւր-
մէ փառք և մեծութիւն ։ 'ի բերանոյ նր
բղխի արդարութիւն ։ զօրէնս՝ և զողոր
մութիւն 'ի լեզուի իւրում կրէ ։
17 * Ճանապարհք նր, ճանապարհք բա
րեաց. և ամ շաւիղք նր խաղաղութբ ։
18 * Փայտ կենաց է ամենեցուն. որք պատս
պարին 'ի նա ։ և որք յենուն 'ի նա՝
19 իբրև 'ի Տր հաստատունք ։ * Ած իմաս
տութբ հիմունս էարկ երկրի. պատ-
20 րաստեաց զերկինս խորհրդով ։ * Եւ
հանճարով իւրով զանդունդս պատա
ռեաց ։ և ամպք հոսեցին զանձրև ։
21 * Որդեակ՝ մի լքանիր ։ պահեա զխոր-
22 հուրդս իմ, և զիմաստութիւն ։ * Զի
կեցցէ անձն քո. և շնորհք իցեն 'ի վզ
պարանոցի քում ։ եղիցի բժշկութիւն
մարմնոյ քում. և դարման ոսկերաց
23 քոց ։ * Զի գնասցես յուսով խաղա-
ղութե յամ ճանապարհս քո. և ոտն
24 քո ոչ գայթագղեսցի ։ * Զի եթէ
նստիցիս՝ աներկիւղ իցես ։ և եթէ
ննջիցես՝ քաղցր 'ի քուն լիցիս ։

ձա

25 * Եւ ոչ երկիցես 'ի զարհուրմանց 'ի
վր հասելոց ամպարշտաց. և յարշաւա
26 նաց 'ի վերայ եկելոց ։ * Զի Տր եղի-
ցի 'ի վր ամ ճանապարհաց քոց ։ և
հաստատեսցէ զոտն քո. զի մի սասա-
27 նեսցի ։ * Մի յապաղեր բարի առնել
կարօտելոյն. յորժամ ձեռնհաս իցես
28 օգնել նմա ։ * Մի ասիցես թէ երթ՝
և եկեսջիր. և վաղիւ տաց ։ զի կարող [illegible]
ես իցես բարի առնել ։ քանզի՝ ոչ գի- [illegible]
տես. զինչ վաղիւն ծնանիցի քեզ ։
29 * Մի նիւթեր բարեկամի քում չա-
րիս, որ յեցեալ և յուսացեալ իցէ 'ի
30 քեզ ։ * Մի թշնամանասեր լինիր
մարդոյ 'ի տարապարտու. զի մի չար
ինչ գործիցէ քեզ ։ մի ստանար նախա
31 տինս յարանց չարաց. * և մի նախան Սաղմ.
32 ձիր ընդ ճանապարհս նց ։ * Քանզի 36. 1.
պիղծ է առաջի Տն ամ անօրէն. և ընդ
33 արդարս ոչ հաղորդին ։ * Անէծք Տն
'ի տունս ամպարշտաց. յարկք արդա
34 րոց օրհնին ։ * Տէր ամբարտաւանից
հակառակ կայ. տայ շնորհս խոնար-
35 հաց ։ * Զփառս իմաստունք ժառան
գեսցեն ։ իսկ ամպարիշտք բարձրա-
ցուցին զանարգանս ։

Գլ ։ Դ ։

1 Լուարուք մանկունք զխրատ հօր.
և անսացէք, ճանաչել զիմաստու-
2 թիւն ։ * Զի պարգևս բարեաց պար-
գևեցից ձեզ. զօրէնս իմ մի թողուք ։
3 * Զի որդի եղեալ եմ և ես հպատակ
հօր իմոյ. և սիրեցեալ յաչս մօր իմոյ ։
4 * Որք ուսուցանէին զիս՝ և ասէին.
հաստատեսցի բան մեր 'ի սրտի քում.
պահեա զբան մեր՝ և կեաց ։
5 * Ստացիր զիմաստութիւն. ստացիր ըզ
հանճար՝ և մի մոռանար. և մի արհա
մարհեր զպատգամս բերանոյ իմոյ ։
Եւ մի խոտորիր 'ի բանից շրթանց
6 իմոց ։ * Մի թողուր զնա. և պատս
պարեսցէ զքեզ. սիրեա զնա. և պահես
7 ցէ զքեզ ։ * Սկիզբն զգօնութեան
ստացիր զիմաստութիւն. և յամ ստա
ցուածս քո ստացիր զհանճար ։
8 * Շուրջ փակեա զնովաւ՝ և բարձրա
ցուսցէ զքեզ. մեծարեա զնա՝ զի գիրկս
9 արկցէ զքև ։ * Զի տացէ գլխոյ քում
զպսակ շնորհաց. և պսակաւն փափկու
թե վերակացու լինիցի քեզ ։
10 * Լուր որդեակ՝ և ընկալ զբանս իմ ։
զի բազմասցին ամք կենաց քոց ։ (և յա
ճախեսցեն ճանապարհք կենաց քոց ։)
11 * Զճանապարհս իմաստութե ուսու
ցանեմ քեզ. խելամուտ առնել զքեզ
12 ուղիղ շաւղաց ։ * Զի եթէ գնասցես,
ոչ խափանեսցին գնացք քո ։ և եթէ

ընթանայցես, ոչ վաստակեսցիս։
* Բուռն հար զխրատուէ իմմէ. և մի 13
թողուցուս. այլ պահեա զնա անձին
քում 'ի կեանս։ * 'Ի ճանապարհս ամ 14
պարշտաց մի երթայցես. և մի նախան
ձիցիս ընդ ճանապարհս անօրինաց։
* Յո՛ր 'ի տեղւոջ ուր բնակիցին՝ ընդ 15
այն մի գնայցես. խոտորեա՛ց 'ի նոցա_
նէ. և խորշեա՛ց անտի։ * Զի ոչ 16
ննջեն. եթէ ոչ չար գործեն. բար_
ձեալ է քուն նոցա՝ և ոչ ննջեն։ * Որք 17
ուտեն զկերակուրս ամպարշտութեան.
և գինեաւ անօրէնութեան արբենան։
* Ճանապարհք արդարոց իբրև զլոյս 18
ծագեն։ առաջնորդեն՝ և լուսաւո_
րեն. մինչև տիւն ծագեսցի։ * Ճա_ 19
նապարհք ամպարշտաց խաւարինք.
և ոչ գիտեն՝ զիարդ գայթագղին։
* Որդեակ՝ իմոյ իմաստութեան անսա. 20
և իմոց բանից մատո զունկն քո։
* Զի մի պակասեսցին աղբիւրք քո. 21
պահեա զնոսա 'ի սրտի քում։
* Քանզի կեանք են՝ որոց գտանենն 22
զնոսա. և ամ մարմնոյ՝ բժշկութիւն։
* Ամ պահպանութեամբ պահեա զսիրտ 23
քո. զի 'ի սոցանէ են ելք կենաց։
* Բարձ արա 'ի քէն զբերան կամա_ 24
կոր. և զշրթունս անիրաւս մերժեա՛
'ի քէն։ * Աչք քո ուղիղ հայեսցին. 25
և արտևանունք քո արդար ակնարկես
ցեն։ * Շաւիղս ուղիղս արասցես 26
ոտից քոց. և զճանապարհս քո ուղ_
ղեսցես։ * Մի խոտորեսցիս յաջ՝ և 27
մի յահեակ. դարձո զոտն քո 'ի ճա_
նապարհէ չարէ. զի զճանապարհս որ
յաջմէ են՝ գիտէ Տր. թիւրք են ճանա
պարհք՝ որք 'ի ձախմէ են։ այլ ինքն
Տր ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո. և
զգնացս քո խաղաղութեամբ յա_
ռաջեցուսցէ։

Գլ։ Ե։

Որդեակ՝ իմոյ իմաստութեան անսա. 1
և իմոց բանից մատո զունկն քո։
* Զի պահեսցես զխորհուրդս բա_ 2
րեաց. զիմաստութի շրթանց իմոց պատ
ուիրեմ քեզ։ Մի հայիր ընդ կին
չար։ * Զի մեղր կաթէ 'ի շրթանց 3
կնոջ պոռնկի. որ առ ժամանակ մի
պարարէ զքիմս քո։ * Բայց յետոյ դառ 4
նագոյն ևս գտցես քան զլեղի. և սրեալ
առաւել՝ քան զսուր երկսայրի։
* Անզգի ոտք անզգամութեան իջուցա_ 5
նեն զմերձաւորս նր մահու հանդերձ
'ի դժոխս։ * Յա՛ հետք նր ոչ են հաս_ 6
տատունք. զի 'ի ճանապարհս կենաց
ոչ գնան. գեղիք են ճանապարհք նր՝
և ոչ յայտնիք։ * Արդ՝ որդեակ լուր 7
ինձ. և մի ապախտ առնիցես զբանս իմ։
8 * Հեռի արա 'ի նմանէ զճանապարհս
քո։ և մի մերձենար 'ի դրունս տանց
9 նր։ * Զի մի մատնեսցես օտարաց զկ
կեանս քո. և զստացուածս քո անողոր
10 մից։ * Զի մի լցցին օտարք 'ի զօրու_
թէ քումմէ. և մի մտցեն վաստակք քո
11 'ի տունս այլոց։ * Յա՛ զղջանայցես յե
տոյ. յորժամ մաշիցին անդամք մարմնոյ
12 քոյ։ * Յա՛ ասիցես՝ թէ զիարդ ատե
ցի զխրատ. և 'ի յանդիմանութեանց խո
13 տորեցաւ սիրտ իմ։ * Ոչ լսէի ձայնի
խրատտուի իմոյ. և ուսուցչի իմոյ ոչ
14 դնէի զունկն իմ։ * Սակաւիկ մի ևս
անկանէի 'ի մէջ ամ չարեաց. 'ի մէջ եկե
15 ղեցւոյ՝ և ժողովրդոց։ * Արբ ջուր
'ի քոց ամանոց. և 'ի քոց աղբերաց ջրհո
16 րոյ։ * Բղխեսցին քեզ ջուրք 'ի քում_
մէ աղբերէ. և 'ի քո հրապարակս
17 գնասցեն ջուրք քո։ * Յա՛ եղիցի քեզ
միայնոյ լինել. և մի ոք օտար հաղոր_
18 դեսցի քեզ։ * Աղբիւր ջրոյ քոյ եղիցի
քեզ առանձին. և ուրախ լեր ը՜ կնոջ
19 մանկութ քոյ։ * Եղն սիրոյ՝ և յաւանակ
քոյ շնորհաց խօսեսցի ընդ քեզ. և քեզ
առանձինն եղիցի յամ ժամ. զի եթէ
զնորա սիրովն գայցես՝ բազմապատիկ
20 եղիցիս։ * Մի յաճախեր առ օտար.
և մի փարիր 'ի գիրկս՝ որք ոչ քո իցեն։
21 * ‖ Ազի առաջի աչաց Այ են ճանա ‖ Յոբ 34.21
պարհք առն. և յամ շաւիղս նր դիտէ։
22 * Անօրէնութիւնք որսան զայր. և 'ի տո
ռունս մեղաց շաղի իւրաքանչիւրոք։
23 * Մեռանի նա ընդ անխրատս՝ վն ան
խրատութեան. և 'ի բազմութենէ կենաց
իւրոց արտաքս ընկեցաւ. և կորեաւ
վն անզգամութեան իւրոյ։

Գլ։ Զ։

1 Որդեակ՝ եթէ լինիցիս երաշխաւոր
բարեկամի քում. մատնեսցես զկ
2 քեզ 'ի ձեռս թշնամւոյն։ * Զի որո_
գայթք բուռն են առն շրթունք իւր.
և ըմբռնի բանիւ բերանոյ իւրոյ։
3 * Արդ՝ արա որդեակ՝ զոր ինչ ես պատ
ուիրեմ քեզ՝ և կեցցես. զի անկար
'ի ձեռս չարաց վասն բարեկամին քոյ.
Արդ սնոտեա՛ց. և մի լքանիր. յորդո_
րեա՛ և զբարեկամն՝ զոր առեր յերաշ
4 խի։ * Մի տար քուն աչաց քոց.
և մի նիրհումն արտևանաց քոց։
5 * Զի ապրեսցիս իբրև այծեամն 'ի
հանդէից. և իբրև զհաւ յորոգայթից։
6 * Երթ առ մրջիւնն ով վատ. և նախան
ձեա՛ց ընդ ճանապարհս նր. լեր իմաստ
7 նագոյն ևս քան զնա։ * Զի նմա ոչ գոյ
երկրագործութիւն. և ոչ հարկադիր. և
ոչ այն՝ որ տագնապիցէ. և ոչ ընդ տէ_
րամբք

ըմբք է ։ * Կամ պատրաստէ յամարայ 8
նոյ զհերակուր. և բազում համբարս
դնէ ի հունձս ։ (կամ երթ առ մեղու.
և ուսիր՝ զիարդ գործունեայ է. գործ
նէր ոչ պարկեշտութիւն է. զորոյ զվաս
տակն թագաւորք և տնանկք ի բժշ
կութիւն մատուցանեն. յանկալիւ է աւիշն
և փառաւորեալ. զի թէպէտ և տկար
է զօրութիւն. պատուհեաց զիմաստու
թիւն և յարգեցաւ ։) * ‖ Մինչև յերբ 9
անկեալ կաս ով վատ. կամ երբ ի քնոյ
զարթիցես ։ * Փոքր մի ննջիցես. փոքր 10
մի նստիցիս. փոքր մի նիրհիցես. փոքր
մի հանգուցանիցես զձեռնս ի վերայ լան
ջաց քոց ։ * Այսպէս այնուհետեւ հասա 11
նիցի քեզ իբրեւ զչար ճանապարհորդ
աղ քատութիւն. և կարօտութիւն իբրեւ
զմիր սուրհանդակ ։ ապա եթէ ան
դադաղ լինիցիս. եկեսցէ իբրեւ զաղ
բիւր ամառն քո. և կարօտութիւն իբրեւ
զայր մի չար ինքնահալած լինիցի ։
* Այր անօրէն և անզգամ գնայ զճա 12
նապարհս թիւրս ։ * Աչքն նոյն ինքն ակն 13
արկէ ակամբ. և նշանակէ ոտամբ. և
ուսուցանէ նշանացն մատամբք ։
* Սիրտ խոտորեալ նիւթէ զչարիս. 14
յամ ժամանակի այնպիսին խառնու
թիւն առնէ քաղաքի ։ * Այն վնասնորիկ 15
յանկարծակի հասցի նմա կորուստ
իւր. հաշումն և բեկումն անբժշկելի ։
* Օն խնդայ ընդ ամ. զոր ատէ Տէր. 16
և խորտակի վասն պղծութիւն անձին
իւրոյ ։ * Աչք թշնամանողի լեզու ա 17
նիրաւ. ձեռք՝ որք հեղուն զարիւն ան
պարա ։ * Այն սիրտ՝ որ նիւթէ զնաւ 18
հուրդս չարս. և ոտք՝ որք փութան
գործել զչարիս, սատակեսցին ։
* Վորբոք զատութիւն ի մէջ եղբարց. 19
արկանէ գատաստանս ի մէջ եղբարց ։
* Երդեակ՝ պահեա զօրէնս հօր քոյ. 20
և մի մերժեր զնորատ մօր քոյ ։
* Կնկալ զնա ի գլուխ քո հանապազ. 21
և արկ իբրեւ զմանեակ ի պարանոյ քո ։
* Յորժամ գնասցես, ընդ քեզ տար 22
ջիր. և ընդ քեզ եղիցի ։ զի յորժամ
ննջիցես՝ պահեսցէ զքեզ ։ և յորժամ
յառնիցես՝ խօսակից իցէ քեզ ։ * Օի 23
պատուիրան ճրագ է. և օրէնք լոյս,
և ճանապարհ կենաց՝ յանդիմանու
թիւն խրատու ։ * Պահել զքեզ ի կնո 24
ջէ առն. և ի չարախօսութենէ օտար
լեզուի ։ * Երդեակ մի յաղթեսցէ քեզ 25
գեղոյ ցանկութեն ։ և մի ըմբռնեսցիս
աչօք քովք ։ և մի յափշտակեսցիս ար
տեւանամբքն ։ * Օի գինք կնոջ պոռն 26
կի՝ որչափ նկանակի միոյ հայիէ ։ քան
զի կին չար զարանց պատուականաց
զոգիս որսայ ։ * Ընդարիցէ՞ ոք զհուր 27
ի գոգ՝ և զհանդերձն ոչ այրիցէ ։
28 * Կամ գնայցէ՞ ոք ի վէր կայծականց
հրոյ. և զոտս իւր ոչ խարշիցէ ։
29 * Նոյնպէս՝ և որ մտանէ առ առնա
կին՝ ոչ լինի առանց պատժոց ։ և ոչ
արդարասցի՝ ամ որ մերձենայ ի նա ։
30 * Ոչինչ են զարմանք եթէ ըմբռնես
ցի ոք ի գողութենէ. գողանայ՝ զի լցուս
31 ցէ զանձն իւր քաղցեալ ։ * Այս եթէ
ըմբռնեսցի, եօթնապատիկ տուժեսցի.
և զամ ինչս իւր տուեալ փրկեսցէ
32 զանձն իւր ։ * Այն որ շնայ, առ պակա
սութենէ մտաց՝ զկորուստ անձին իւր
33 ումն ստանայ ։ * Ցաւս և անարգանս
կրէ. և նախատինք նորա՝ ոչ ջնջես
34 ցին յաւիտեան ։ * Վի է նախանձու
սրտմտութենէ առն նոյն ։ և ոչ խնայեսցէ աչս մտոց
35 յաւուր դատաստանի ։ * Այն ոչ փո խնդ
խանակեսցէ. և ոչ ընդ միոյ երիք փո
կանաց զթշնամութենէ ։ և ոչ վճարես
ցի բազում կաշառօք ։

Գլ. Լ։

1 Որդեակ՝ պահեա զբանս իմ. և զպ
պատուիրանս իմ ծածկեա յանձին
քումմ ։ որդեակ՝ պատուհեա զՏէր՝ և
զօրասցիս. և բաց ի նմանէ չայլ ու
2 մեք մի երկնչիցիս ։ * Որդեակ պա
հեա զպատուիրանս իմ, և կեցցես ։ և
զբանս իմ՝ իբրեւ զբիբ աչաց ։
3 * Յեռ զնոյն ընդ մատունս քո. և գրեա
4 յընդարձակութենէ սրտի քոյ ։ * Այս
իմաստութենէ քոյր քեզ լինիլ ։ և զհան
5 ճար կոչեա քեզ ծանօթ ։ * Օի պա
հեսցէ զքեզ ի կնոջէ օտարէ և ի չա
րէ ։ յորժամ բանիւք զքեզ ի պատ
6 րանս արկանիցէ ։ * Ի պատուհանից
տան իւրոյ ի հրապարակս կարկառէ ։
7 * Այն տեսանիցէ յանմիտս մանկանց.
զպակասամիտն յերիտասարդաց ։
8 * Որ անցանիցէ ընդ հրապարակն
առ անկեամբ գնայիցէ տան նորա ։
9 * Այն խօսեսցի ընդ խաւար երեկոյին.
յորժամ դադարումն՝ և մուԹն գի
10 շերոյն իցէ ։ * Այն ահա կինն ընդ առաջ
լինիցի նմա պոռնկութեն դիմաք. որ
յիմարեցուցանէ զմիտս երիտասար
դաց ։ որ արբեալ և պակչոտեալ ։
11 * Այն ի տան ոչ դադարեն ոտք նորա ։
12 * Օի ժամանակ ինչ արտաքոյ յածի ։
և ժամանակ ինչ ի հրապարակս ։ առ
ամ անկեան դարանակալ լինի ։
13 * Այսպէս բռնն հարեալ համբուրեաց
զնա. և լրբեալն երեսաք ասէ ցնա ։
14 * Զոհս խաղաղութեան են ինձ այսօր.
15 հատուցանեմ զաղօթս իմ ։ * Վասն իրի
իսկ եկի ընդ առաջ քո ։ ցանկացեալ
16 երեսաց քոց գտի զքեզ ։ * Երիզապատ

պնտեցի զզահոյս իմ։ եգիպտացի պաս
տառակալօք լցեալ զարդարեցի։
*Քրքմացան պատրաստեցի զանկո_ 17
ղինս իմ։ եւ զտուն իմ կինամոմոնով խնկե
ցի։ *Եկ՝ եւ վայելեսցուք սիրով մինչեւ 18
յառաւօտն. եկ՝ եւ խաղասցուք ցան_
կութք ։ * Զի ոչ է այր իմ 'ի տան։ 19
այլ գնացեալ է 'ի ճանապարհ հեռի։
* Զքսակն արծաթոյ 'ի ձեռին իւր_ 20
ում առեալ է ։ յետ բազմաց աւուրց
թէ ուրեք գայցէ 'ի տուն իւր։ *Ե՛ 21
մոլորեցոյց զնա բազում խօսիւք . եւ
խեղդիւք շրթանց իւրոց վարանեաց
զնա։ * Եւ գնաց զկնի նր յիմարեալ՝ 22
իբրեւ զարջառ 'ի սպանումն . եւ իբրեւ
զշուն տռուամբ։ * Կամ իբրեւ զեղջե 23
րու հարեալ նետիւ ընդ լերդակողմն։
եւ փութայ իբրեւ զհաւ 'ի ծուղակս. ոչ
գիտէ՝ թէ վն անձին կորստեան ընթա
նայ ։ * Արդ՝ որդեակ լուր ինձ . եւ ան 24
սա բանից բերանոյ իմոյ։ * Մի խո_ 25
տորեսցի սիրտ քո 'ի ճանապարհս նր.
եւ մի մոլորեսցիս 'ի շաւիղս նորա։
* Զի զբազումս տապաստ արկեալ է 26
նորա խոցոտելով . եւ անթիւք են սպա
նեալքն 'ի նմանէ ; * Ճանապարհք 27
դժոխոց են տուն նորա ։ որք իջուցեն
'ի շտեմարանս մահու։

Գլ։ Ը։

Սան այսորիկ դու զիմաստութի 1
քարոզեսցես։ զի հանճար ծայ_
նատու լիցի քեզ։ * Բանզի 'ի վերայ 2
լերանց գլխաւորացն է ։ եւ 'ի մէջ շաւ_
ղոց հաստատեալ կայ։ *Ե՛ առ դրունս 3
հզօրաց նստի. եւ 'ի մուտս օրհնի։
* Զձեզ աղաչեմ, ով մարդիկ. եւ բաշ 4
խեմ զբարբառ իմ որդւոց մարդկան ։
*Իմացարուք անմեղք զխորագիտու_ 5
թի ; եւ անխրատք դիք 'ի սիրտ ձեր։
*Լուարուք ինձ. զի զպարկեշտս բար_ 6
բառիմ . եւ բղխեմ 'ի շրթանց իմոց
զուղղութի ; * Զճշմարտութի խօ_ 7
սեսցի կոկորդ իմ։ եւ պիղծք են առաջի
իմ շրթունք սուտք ; * Արդարութբ 8
են ամ բանք բերանոյ իմոյ . եւ ոչ գոյ
'ի նոսա ծռութի՝ եւ ոչ թիւրութի։
* Ամենայն ինչ ուղիղ է իմաստնոց . եւ 9
յարմարեալ է այնոցիկ՝ ոյք գտանեն
զգիտութի ; * Ընկալարուք զխրատ՝ 10
եւ մի զարծաթ ։ եւ զգիտութի առաւել
քան զոսկի ընտիր ; (ընտրելի է հան_
ճար քան զոսկի մաքուր։) * Ե՛ լաւա 11
գոյն է իմաստութի քան զականս պատ
ուականս ։ ամ ինչ պատուական չար_
ժէ զնա ; *Ես իմաստութի բնակիմ 12
'ի խորհրդեան ։ զգիտութի եւ զհանճար
կոչեմ յիս ։ *Երկիւղ Տն ատեայ զա_ 13
նիրաւութիւն։ զթշնամանս՝ զամբար
տաւանութիւն. եւ զճանապարհս չա_
րեաց. եւ զբերան երկլեզու ատեակնէ։
14 *Իմ է խորհուրդ՝ եւ զգուշութի ; իմ
15 է հանճար՝ եւ իմ զօրութիւն ։ *Ինեւ
թագաւորք թագաւորեն ։ եւ հզօրք
16 գրեն զարդարութի ։ *Ինեւ մեծա_
մեծք մեծանան ։ եւ բռունք ինեւ ունին
17 զերկիր ։ *Ես՝ որք զիս սիրեն՝ սիրեմ։
եւ որք զիս խնդրեն , գտցեն շնորհս։
18 *Մեծութի եւ փառք իմ են ։ ստա_
ցուածք բազմաց՝ եւ արդարութի։
19 *Լաւ է զիս ստանալ՝ քան զոսկի. եւ
զականս պատուականս ։ եւ արդիւնք
իմ լաւագոյնք են քան զարծաթ ըն_
20 տիր։ * 'Ի ճանապարհս արդարութե
գնամ։ եւ 'ի մէջ շաւղաց Արդարութե
21 շրջիմ ։ * Զի բաշխեցից սիրելեաց
իմոց զմեծութի ։ եւ զգանձս նց լցու_
ցից բարութբ ։(եթէ պատմեցից ձեզ
զհանապազորդ լինելոցն . եւ յիշեցու_
ցից զայն. որք յաւիտ համարեալք են)
22 * Տր ստացաւ զիս 'ի սկիզբն ճանա_
պարհաց իւրոց 'ի գործս իւր ։ յառաջ
քան զյաւիտեանս հաստատեաց զիս։
23 * 'Ի սկզբանն . յառաջ քան զերկիր
24 առնել։ * Ե՛ նախ քան զանդունդս
գործել։ եւ յառաջ քան զբղխել աղբե
25 րաց ջուրց ; *Ե՛ նախ քան զլերինս
հաստատել։ եւ յառաջ քան զամ բլուրս
26 ծնաւ զիս ։ * Տր արար զշէնս՝ եւ զան_
շէնս ։ եւ զեզերս զբնակեալս 'ի ներքոյ
27 երկնից ; *Յորժամ պատրաստէր զեր
կինս՝ ընդ նմա էի ։ եւ մինչ զատուցա_
նէր զաթոռ իւր 'ի վերայ հողմոց։
28 *Ե՛ յորժամ զօրաւոր առնէր զամպս
վերինս ։ յորժամ անսխալ դնէր զաղ
29 բիւրս 'ի ներքոյ երկնից ։ *'Ի դնել ծո
վու զգուշութե նր ։ զի ջուրք մի անց
ցեն ընդ աւին նր ։ 'ի ժամանակի՝ յոր_
ժամ հաստատուն դնէր զհիմունս երկ
30 րի ։ *Ես էի առ նմա պատշաճեալ ։
ես էի՝ որով ուրախ լինէր Տր հանա_
պազ ։ եւ ցնծայի առաջի նր յամ ժամ։
31 *Յորժամ զուարճացեալ էր զտիեզերս
բովանդակել ; եւ ուրախ լինէր յորդիս
32 մարդկան ; *Արդ՝ որդեակ . լուր ինձ ;
երանելիք են՝ որք զճանապարհս իմ
33 պահեն ; * Լուարուք զիմաստութի
եւ իմաստունք լերուք . եւ մի պաշարի_
34 ցիք ; * Երանելի է այր , որ լուիցէ
ինձ . եւ մարդ , որ զճանապարհս իմ
պահիցէ ; որ տքնիցի առ դրունս իմ
հանապազ . եւ պահիցէ զսեամս մտից
35 իմոց ; * Զի որ զիս գտանիցէ՝ գտա_
նիցէ զկեանս . եւ ընդունիցի զփրկու
թի 'ի Տէ ; Ճանապարհք իմ են ճանա
պարհք կենաց ; եւ պատրաստին կամք
իմ

իմ 'ի Տէ : * Իսկ որք յիս մեղանչեն՝ 36
ամբարշտին յանձինս իւրեանց : և որք
ատեն զիս՝ սիրեն զմահ :

Գլ: Թ.

Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն . 1
և կանգնեաց սիւնս եօթն :
* Եզեն զզենլիս իւր . և խառնեաց 'ի 2
խառնարանս զգինի իւր . և պատրաս
տեաց զսեղան իւր : * Եւ առաքեաց 3
զծառայս իւր՝ կոչել բարձր քարոզու_
թեամբ 'ի խառնելիս իւր :* Եւ ասէ՝ որոք 4
իցէ անզգամ՝ եկեսցէ առ իս : և զպա_
կասամիտս ասէ : * Եկայք՝ կերայք 5
'ի հացէ իմմէ՝ և արբէք զգինի իմ . զոր
խառնեցի ձեզ :* Թողէք զանզգամու 6
թիւն, և կեցջիք . խնդրեցէք զիմաստու
թիւն, զի ապրեսջիք: և ուղղեցէք զգիտու
թիւն զհանճար : և ուղիղ ճանապարհաւ
իմացարուք զխրատ : * Որ խրատէ ըզ 7
չարս՝ առցէ անձին իւրում անարգանս:
և որ յանդիմանէ զամբարիշտն, ատեսցէ
զանձն : * Մի՛ յանդիմաներ զչարս՝ 8
զի մի՛ ատեսցեն զքեզ : յանդիմանեա՛
զիմաստունն . և սիրեսցէ զքեզ : (զան
միտն . և յաւելցի ատել զքեզ :) * Տո՛ւր 9
իմաստնոյն պատճառս՝ և իմաստնա_
գոյն ևս լիցի : ծանո՛ արդարոյն՝ և
‖ Սէր. յաւելցի ընդունել : * ‖ Սկիզբն իմաս 10
1. 7. տութեան՝ երկիւղ Տն : և խորհուրդ
Սաղմ. սրբոց հանճար: (իմանալ զօրէնս՝ մտաց
110. 10. առատաց է :) * Այսու օրինակաւ բա 11
Սէրաք. զում ժամանակս կեցցես : և յաւելցին
1. 16. քեզ ամք կենաց : * Որդեակ՝ թէ իմաս 12
տուն լինիցիս . անձին քում իցես՝ և
ընկերացդ: եթէ անզգամ իցես՝ միայն
պեղեսցես զչարիս : (որ հաստատի 'ի
ստութեան՝ այնպիսին զհողմն արածէ :
և նոյն հալածէ զթռչունս թևաւորս :
քանզի եթող զճանապարհս այգւոյ
իւրոյ : և 'ի շաւղաց անդոյ իւրոյ մոլո_
րեալ է : գնայ ընդ անջուր՝ և ընդ
անապատ : և զերկիր կարգեալ 'ի ծա
րաւութ : և ժողովէ ձեռօք իւրովք
զանպտղութիւն :) * Կին անզգամ և յան 13
դուգն կարօտ լինիցի հացի: և որ ոչ գիտէ
զամօթ : * Նստաւ առ դրուրս տան 14
իւրոյ աթոռով յայտնապէս 'ի հրապա
րակս : * Կոչէ զանցաւորս՝ որք գնան 15
ուղիղ զճանապարհս իւրեանց :
* Որոք իցէ 'ի ձէնջ անմտա 16
գոյն՝ խոտորեսցի առ իս : և պակասա
մտացդ հրամանս տամ, և ասեմ:
* Զհաց գաղտնի մտադիւր կերիջիք . 17
և զջուր գաղտնի, ախորժելով արբ
ջիք : * Եւ ոչ գիտէ եթէ երկրածինք 18
առ նմա կորնչին . և յատակս դժոխոց
հասանին : (այլ 'ի բաց վազեա՛ և մի՛
յամեր 'ի տեղւոջ նորա : և մի՛ հաստա
տեր զակն քո 'ի նա : քանզի այնպէս
անցցես ընդ ջուր օտար : և անցանիցես
ընդ գետն օտարական : և 'ի ջրոյ օտա
րէ 'ի բաց լինիցիս : և յօտար աղբերէ
մի՛ ըմպիցես : զի բազում ժամանակս
կեցցես : և յաւելցին քեզ ամք կենաց :)

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ :

Գլ: Ժ.

1 Որդի իմաստուն ուրախ առնէ զհայր
որդի անմիտ տրտմութիւն է մօր :
2 * Ոչինչ օգնեսցեն գանձք անօրինաց .
այլ արդարութիւն փրկէ 'ի մահուանէ :
3 * Ոչ սովամահ առնէ Տր զանձն ար_
դարոյ : բայց զկեանս ամբարշտաց կոր
4 ծանեսցէ : * Աղքատութիւն զայր խո_
նարհեցուցանէ . ձեռք ժրաց մեծացու_
ցանեն : Որ ջանայ ստութեամբ . նա արա_
ծէ զհողմս . նոյն իսկ ինքն հետևի հաւ
5 ուց թռուցելոց : * Որ ժողովէ ներ
հնձում, որդի իմաստուն է . այլ որ
ննջէ յամարայնի՝ որդի պատկառա_
նաց : Որդի խրատեալ իմաստուն ե_
ղիցի : և անմիտն 'ի ծառայութիւն վա_
րեսցի . Ապրեցաւ 'ի խորշակէ որդի
իմաստուն : խորշակահար լինի յամա_
6 րայնի որդի անօրէն :* Օրհնութիւն Տն
'ի գլուխս արդարոց: զբերանս ամբարշ
տաց ծածկեսցէ սուգ տարաժամ :
7 * Յիշատակ արդարոց հանդերձ գո_
վութեամբ : և անուն ամպարշտաց շիջցի :
8 * Իմաստունն սրտիւ ընկալցի զպատ
ուիրանս : և ցոփն շրթամբք գայ_
9 թագղելով կործանեսցի : * Որ գնայ
միամտութեամբ՝ գնայ յուսով . իսկ որ
թիւրէ զճանապարհս իւր՝ յայտնի
10 եղիցի : * ‖ Որ ակնարկէ ակամբ՝ նեն_ ‖ Սէրաք.
գութեամբ . ժողովէ արանց զտրտմու_ 27. 25.
թիւն : Իսկ որ յանդիմանէ համարձա_
կութեամբ, առնէ զխաղաղութիւն :
11 * Աղբիւր կենաց յԱՋ բերան արդա
րոյ : զբերան ամբարշտի ծածկեսցէ
12 կորուստ :* Ատելութիւն գրգռէ զհա_
կառակութիւն : ‖ և զամենեսին որք ոչն ‖ 1. Պետ.
13 հակառակին, ծածկէ սէր : * Որ 'ի 4. 8.
շրթանց իւրոց բղխէ զիմաստութիւն . 1. Կոր.
իբրև գաւազանաւ հարկանէ զայր 13. 4.
14 անմիտ : * Իմաստունք ծածկեն զի_
մաստութիւն . բերան յանդուգն, մերձ
15 է 'ի բեկումն : * Ստացուած մեծա_
տանց քաղաք ամուր : և բեկումն ամ
16 բարշտաց աղքատութիւն : * Գործք
արդարոց կեանս առնեն . և պտուղք
17 ամբարշտաց մեղք : * Զճանապարհս
կենաց պահէ Տր : խրատ առանց յան
18 դիմանութեան մոլար է : * Ծածկեն
զթշնամութիւն շրթունք արդարք : իսկ
որք

որք 'ի վեր հանեն զբամբասանս ,
անզգամք են ։ * Ի շատախօս լինելով 19
ոչ զերծցիս 'ի մեղաց ։ եթէ խնայես
'ի շրթունս քո, իմաստուն լինիս ։
* Արծաթ ընտիր է լեզու իմաստնոյ ․ 20
սիրտ ամբարշտի նուաղեսցի ։ * Շր_ 21
թունք արդարոց ճանաչեն զբարձունս ։
իսկ անզգամք 'ի կարօտութե սատակես
ցին ։ * Օրհնութի Տ՟ն 'ի գլուխ ար_ 22
դարոց ․ և նայն մեծացուցանէ ։ և ոչ
ելս յաւելանայ տրտմութի 'ի սիրտ նր ։
* Ծիծաղելով գործէ անզգամն զչա_ 23
րիս ։ իսկ իմաստութի ածն՝ նիւթէ
զհանճար ։ * Ի կորստեան շրջի ամբա_ 24
րիշտն ․ ցանկութի արդարոց ընդու_
նելի է ։ * Ի յանցանել մրրկի՝ եղծա_ 25
նի ամբարիշտն ․ և արդարոյն խոյս
տուեալ՝ կեցցէ յաւիտեան ։ * Որպէս 26
ագոխ ատամանց վնասակար է՝ և ծուխ
աչաց ․ նոյնպէս և անօրէնութի՝ որոց
նովաւ վարին ։ * Երկիւղ Տ՟ն յաւելու 27
զաւուրս ։ ամք ամբարշտաց նուաղես
ցին ։ * Յերկարի արդարոց ուրախու_ 28
թի ․ յոյս ամպարշտաց կորիցէ ։
* Ամրութի արդարոց երկիւղ Տ՟ն ․ և 29
խորտակումն այնոցիկ ․ որք գործեն
զչարիս ։ * Արդարն յաւիտեան ոչ 30
սասանեսցի ․ և ամպարիշտք մի՛ բնա
կեսցին յերկրի ։ * Բերան արդարոյ 31
բղխէ զիմաստութի ։ լեզու անիրաւի
սատակեսցի ։ * Շրթունք արանց ար 32
դարոց կաթեն շնորհս ։ բերան ամ_
բարշտաց կործանի ։

ԳԼ ։ ԺԱ ․

Կշիռ նենգութե պիղծ է առաջի 1
Տ՟ն ․ կշիռ արդար ընդունելի է
նմա ։ * Ուր մտանեն թշնամանք, անդ 2
են և անարգութիք ։ իսկ ուր է խոնար_
հութի՝ անդ և իմաստութի ։ բերան
խոնարհաց խօսի զիմաստութի ։
* Կատարելութի ուղղոց առաջնոր_ 3
դեսցէ նզ ։ և գայթագղումն արհամար
Սիրաք․ հողաց աւերեսցէ զնս ։ * Ոչինչ օգնես 4
7․13․ ցեն ինչք յաւուր բարկութե ․ այլ ար
Սոփոն․ դարութի փրկէ 'ի մահուանէ ։ (մե
1․ 18․ ռաւ արդարն ․ և եթող զղջումն յոյժ ։
յանդուգն՝ և տոնհարութբ լինի կո_
րուստ ամբարշտաց ։) * Արդարութի 5
անարատի ուղղէ զճանապարհս ․ և
յամպարշտութի ս արկանէ անիրաւու
Ի վախ_ թի ։ * Արդարութի արանց ուղղոց 6
ճանել փրկէ զնս ։ անմտութբ կորնչին անօ
առն ամ րէնք ։ * Ի վախճանել առն արդարոյ 7
բարշտի ․ ոչ կորնչի յոյս ․ բայց պարծանք ամ_
ոչ ինչ է բարշտաց կորնչին ։ * Արդարն յորսոյ 8
[illegible] զերծանի ։ և փոխանակ նր մատնի
[illegible] ամբարիշտն ։ * Ի բերանս ամբարշ_ 9

տաց՝ որոգայթ քաղաքակցաց ․ իմաս [illegible]
տութի արդարոց յաջողեալ է ։ [illegible]
10 * Յարութիք արդարոց յօրինեն զքա [illegible]
ղաք ։ և 'ի կորուստ ամբարշտաց եղև [illegible]
11 ուրախութի ։ * Օրհնութբ արդա_
րոց բարձրանայ քաղաք ։ և բերանօք
12 ամբարշտաց կործանի ։ * Արհամար
հէ զքաղաքակիցս այր պակասամիտ և
այր իմաստուն զլռութի սիրէ ։
13 * Այր երկլեզու՝ յայտնէ զխորհուրդս Սիր․
յատենի ։ իսկ հաւատարիմն հոգւով 20․ 19․
14 ծածկէ զնս ։ * Որոց ոչ գոյ առաջ
նորդութի՝ թօթափին ոպ զտերև՝ փրր
կութի գտանի 'ի բազում խորհուրդս ։
15 * Չարն առնէ զչարիս՝ յորժամ խառ
նակի ընդ արդարոյն ։ և ատէ զբար_
16 բառ զգուշութե ։ * Կին շնորհակա_
լու բարձր առնէ զփառս առն իւրոյ ․
(աթոռ անարգութե ․ կին՝ որ ատէ
զարդարութի ։ 'ի մեծութե վատք կա
րօտք լինին ։) իսկ որք ժիրքն են՝ հաս_
17 տատին մեծութբ ։ * Անձին իւրում
գործէ բարիս ողորմածն ։ կորուսա_
նէ զմարմին իւր այր անողորմ ։
18 * Ամբարիշտն գործէ զգործ անիրաւ
ութե ։ զաւակ արդարոց վարձ ճշմար
19 տութե ։ * Որդի արդար 'ի կեանս ծնա
նի ։ հալածանք ամբարշտաց 'ի մահ ։
20 * Պիղծք են Տ՟ն ճանապարհք թիւրք ։
ընդունելիք են նմա ամ անարատք 'ի
21 ճանապարհս իւրեանց ։ * Որ ձեռնե_
րէց լինի 'ի տարապարտուց՝ առանց
պատժի ոչ լիցի ։ իսկ որ սերմանէ
զարդարութի , ընկալցի վարձս հաւա
22 տարիմս ։ * Որպ գինտ ոսկի 'ի քիթ խո_
զի ։ նոյնպէս կնոջ չարի գեղեցկութի
23 * Ցանկութի արդարոց ամ բարութբ ․
24 յոյս ամբարշտաց կորնչի ։ * Են՝ որք
զիւրեանց սերմանեն՝ և բազմապատիկ
առնեն ։ և են՝ որք յանիրաւութե ժո_
25 ղովեն՝ և կարօտանան ։ * Ամ անձն
օրհնեալ պարզամիտ է ։ և այր բարկա
26 ցօղ՝ տգեղ է կերպարանօք ։ * Որ խնայէ
'ի ցորեան, լքցէ զնա օտարաց ։ և որ
ճղէ զցորեան՝ հրապարականեծ լիցի
օրհնութի Տ՟ն 'ի գլուխ սփռողաց ։
27 * Որ նիւթէ զբարիս՝ խնդրէ զշնորհս
բարութե ։ իսկ որ խնդրէ զչար՝ հասցէ
28 նմա ։ * Որ յուսայ 'ի մեծութի այնպի_
սին կործանեսցի ։ իսկ որ օգնական լի
29 նի արդարոց՝ ծագեսցի ։ * Նա՛ որ ոչ
դայ զտամբ իւրով ․ նա զհողմն արա_
ծէ ․ և ծառայեսցէ անմիտն իմաստ_
30 նոյն ։ * Ի պտղոյ արդարութե բուսա
նի ծառ կենաց ։ բարձցին տարաժամ
31 որդիք անօրինաց ։ * Եթէ արդարն Ա Պետ․
հազիւ կեցցէ՝ իսկ մեղաւորն և ամբա 4․18․
րիշտն ուր երևեսցի ։

ԳԼ ։

Գլ. ԺԲ.

Որ սիրէ զխրատ, սիրէ զիմաստու 1
թիւն. եւ որ ատէ զյանդիմանութիւն՝
անմիտ է։ *Լաւ է գտանել զշնորհս 2
՚ի Տէ. իսկ այր անօրէն կարկեսցի։
*Ոչ յաջողեսցի մարդոյ յանիրաւու_ 3
թէ։ արմատք արդարոց ոչ հատցին։
*Կին ժրագլուխ պսակ է առն իւրում։ 4
որպէս որդն փայտի. նոյնպէս կորուսանէ
զայր, կին չարագործ։ *Խորհուրդք 5
արդարոց՝ իրաւունք։ առաջնորդեն
ճանս ամբարիշտք նենգութեամբ։ *Բանք 6
ամբարշտաց նենգաւորք։ բերան ուղ_
ղոց փրկէ զնոսա։ *Յոր կողմն եւ դարձցի 7
ամբարիշտն՝ եղծանի։ տունք արդա_
րոց յերկարասցին։ *Բերան իմաստ_ 8
նոց գովի ՚ի մարդկանէ։ իսկ խօթա_
Միքիա. սիրտն արհամարհեսցի։ *Լաւ է մար 9
10.30. դոյ խոնարհութբ ծառայել անձին։
քան անձին շուք եդեալ՝ եւ զհաց մու_
րանայցէ։ *Արդարն ողորմի անասնոց 10
իւրոց։ աղիք ամբարշտաց անողորմք
Միքիա. են։ *Որ գործէ զերկիր իւր՝ լցցի 11
20.30. հացիւ։ եւ որ զհետ երթայ դատարկու
թեան՝ լցցի աղքատութբ։ որ ախորժէ
զգինեաց դեգերմանս. թողցէ ՚ի բնա_
կութիւն իւր զանարգանս։ *Ցանկու 12
թիւք ամբարշտաց չարք են։ եւ ար_
մատք բարեպաշտաց հաստատունք։
*Վն չարութեան շրթանց անկանի յորո_ 13
գայթս մեղաւորն։ եւ արդարն զերծա
նի ՚ի նմանէ։ (քաղցրահայեաց զզը_
ջութի գտցէ։ որ պատահի ՚ի դրունս.
նեղէ զանձն։) *՚Ի պտղոյ բերանոյ առն 14
լցցի անձն իւր բարութբ։ եւ հատու_
ցումն շրթանց իւրոց հատուսցի նմա։
*Ճանապարհք անմտաց ուղիղ թուին 15
են առաջի նց։ ունկնդիր լինի խրա_
տու իմաստունն։ *Իսկ անմիտն առ 16
օրին յայտնէ զբարկութիւն իւր։ ծած
կէ զանարգանս իւր խորագէտն։
*Ի՛ յայտնի զհաւատս պատմէ ար_ 17
դարն։ վկայ անօրինաց նենգաւոր է։
*Են՝ որք բանիւք խրեանց խոցոտեն 18
որպէս սուր։ բայց լեզուք իմաստնոց բժշ
կեն։ *Շրթունք իմաստունք հաստա 19
տեն զվկայութի։ վկայ վաղվաղակ՝
ունի զլեզու անիրաւ։ *Նենգութի 20
՚ի սրտի չարանիւթի։ իսկ որ առնէ ըղ
խաղաղութի՝ ուրախ լիցի։ *Ոչ է հա 21
ճոյ արդարոյ՝ եւ ոչ ինչ անիրաւ։ իսկ
ամբարիշտք լցցին չարեօք։ *Պիղծք 22
են առաջի Տն շրթունք սուտք։ իսկ
որ առնէ զհաւատարիմս՝ ընդունելի է
նմա։ *Այր իմաստուն աթոռ հան_ 23
ճարոյ։ սիրտ անզգամաց պատահեսցի
նզովից։ *Ձեռն ընտրելոց դիւրաւ 24
յաղթեսցէ։ նենգաւորք մատնեսցին
25 ՚ի յափշտակութիւն։ *Ահն ահաւոր՝
խռովեցուցանէ զսիրտ առն արդարոյ.
աւետիք բարեաց ուրախ առնեն զնա։
(արդարն իրաւախոհ սիրէ զանձն իւր.
բարք ամբարշտաց մեղմեխք են։)
26 *Արդարոց հասցեն բարութիք։ Ճա_
նապարհք ամբարշտաց մոլորեցուսցէ
27 զնոսա։ *Ոչ պատահեսցի որս նեն_
գաւորի։ ստացուած պատուական է
28 այր բարի։ *՚Ի ճանապարհս արդա_
րութե կեանք։ ճանապարհք ոխա_
կալաց ՚ի մահ։

Գլ. ԺԳ.

1 Որդի խորագէտ հնազանդի հօր.
որդի անհնազանդ ՚ի կորուստ եղի
2 ցի։ *՚Ի պտղոյ արդարութե կերիցէ
առատ։ եւ անձինք անօրինաց սատա_
3 կեսցին տարաժամ։ *Որ խնայէ ՚ի բե
րան իւր՝ զանձն իւր սիրէ։ իսկ որ յան
դուգն է շրթամբք, խռովէ զանձն։
4 *՚Ի կարօտութե է ամ վատ։ ձեռք կամի եւ ոչ
5 ժրաց ՚ի դարմանս։ *Զբերան անի_ կամի ծոյլն
րաւ ատեայ արդար։ իսկ ամբարիշտն
ամաչէ. եւ ոչ ունի զհամարձակութի։
6 *Արդարութի պահէ զանմեղս ՚ի ճա
նապարհի։ զամբարիշտս սպիղծ առնեն
7 մեղք։ *Են՝ որք մեծացուցանեն զան
ձինս՝ եւ զոչինչ ունին։ եւ են՝ որք խո_
նարհեցուցանեն զանձինս՝ եւ լիք են
8 մեծութբ բազմաւ։ *Փրկանք անձին
մարդոյ՝ մեծութի իւր։ իսկ աղքատն՝
9 ոչ համբարտի պատուհասի։ *Լոյս
արդարոց յամժամ։ լոյս ամպարշտաց՝
շիջցի։ (Անձինք նենգաւորք մոլորես
ցին ՚ի մեղս։ այլ արդարք գթասցին՝
10 եւ ողորմեսցին։) *Անզգամն թշնամա
նօք գործէ զչարիս։ իսկ որք իրաւա_
խոհք են յանձինս, իմաստունք են։
11 *Մեծութի խուկեալ անիրաւութբ՝
պակասեսցի։ իսկ որ Ածպաշտութբ
ժողովէ, բազմասցի անձին իւրում։
(լաւ է ՚ի սկզբան օգնել սրտիւ. քան
12 վաղվաղելցէ խոստանալ։) *Լաւ կա_ Յոյս, որ
խեալ կայցէ զյուսոյ։ արդարն ողոք_ յապաղէ՝
մի՝ եւ տայ փոխ. ծառ կենաց է ցանկու նեղէ
13 թի բարեաց։ *Որ արհամարհէ զի_ զանձն
րօք՝ արհամարհեսցի ՚ի նոյանէ։ որ
երկնչի ՚ի պատուիրանէն Այ, առողջ
լիցի։ որդւոյ նենգաւորի բարի ինչ
մի եղիցի։ ծառայի իմաստնոյ յաջո_
ղեսցին գործք իւր։ եւ ուղղեսցին ճա
14 նապարհք նորա։ *Օրէնք իմաստնոյ
աղբիւր կենաց։ իսկ անմիտն ընդ որո
15 գայթիւ մեռցի։ *Իմաստութի բա
րի՝ տայ շնորհս։ եւ ճանաչել զօրէնս՝
մտաց բարեաց է։ ճանապարհք արհա
մար_

մարհողաց 'ի կորուստ ։ * Ամ խորա_ 16
գէտ գործէ իմաստութեամբ ․ իսկ անմիտն
տարածեաց յանձն իւր չարիս ։
* Թագաւոր յանդուգն՝ անկցի յորո_ 17
գայթ ։ և հրեշտակ հաւատարիմ փրկէ
զնա ։ * Աղքատութիւն և զանարգանս 18
'ի բաց բառնայ խրատ ։ և որ պահէ
զյանդիմանութիւն, փառաւորեսցի ։
* Ցանկութիւնք բարեպաշտաց քաղցրա 19
ցուցանեն զոգիս ։ գործք ամպարշտաց
հեռի են 'ի գիտութենէ ։ * Որ գնայ ընդ 20
իմաստունս՝ իմաստուն եղիցի ։ և որ
թարթափի ընդ անզգամս՝ յայտնի լի
ցի ։ * Զմեղաւորս հալածեն չարիք ․ 21
և արդարոց հասցեն բարութիւնք ։
* Այր անարատ ժառանգեցուցանէ 22
զորդիս որդւոց ։ գանձի արդարոց մե
ծութի ամպարշտաց ։ * Արդարք վայե 23
լեսցեն 'ի մեծութենէ, ամս բազումս ։
և անիրաւք կորնչին վաղվաղակի ։
* Որ խնայէ 'ի գաւազան, ատեայ զոր 24
դի իւր ։ իսկ որ սիրէ՝ խնամով խրա_
տէ ։ * Արդարն՝ յուտելն իւրում՝ յա 25
գեցուցանէ զանձն իւր ․ և անձինք
ամպարշտաց կարօտք եղիցին ։

Գլ ։ ԺԴ ։

Իմաստունք կանայք շինեցին տունս 1
իսկ անզգամքն ձեռօք իւրեանց
‖ Յոբ. 12.4. կործանեցին ։ * ‖ Որ գնայ ուղիղ՝ երկն 2
չի 'ի Տէ ։ և որ կամակոր 'ի ճանա_
պարհս իւր, անարգեսցի ։ * 'Ի բերանոյ 3
անզգամաց գաւազան բարկութեան ։
շրթունք իմաստնոց պահեսցեն զնո ։
* Ուր ոչ գոն եզինք՝ մսուրք սուրբք 4
են ։ և ուր բազում արդիւնք են, յայտ
նի է եզին զօրութի ։ * Վկայ հաւատա 5
րիմ, ոչ ստէ ։ բորբոքէ զստութիւն
վկայ անիրաւ ։ * Խնդրեսցես զիմաս_ 6
տութի առ 'ի չարաց՝ և ոչ գտցես ։ և
զհանճար առ յիմաստնոց դիւրաւ ։
* Ամենայն ինչ հակառակ է անզգա_ 7
մին ։ զէն հանճարոյ՝ շրթունք իմաս_
տունք ։ * Իմաստութի խորագիտաց 8
ծանիցէ զճանապարհս նոցա ։ անմտու
թի անզգամաց մոլորութբ ։ * Տունք 9
անօրինաց պարտաւորեսցին 'ի սրբու_
թենէ ։ տունք արդարոց ընդունելիք
են նմա ։ * Սիրտ առն ընդ մտաւորի 10
տրտմութի է անձին իւրոյ ։ և յորժամ
ուրախ լինի՝ չխառնի 'ի թշնամանս ։
* Տունք ամբարշտաց կործանեսցին ։ 11
յարկք արդարոց օրհնեսցին ։
* Է ճանապարհ որ թուի յաչս մարդ 12
կան թէ ուղիղ իցէ ․ բայց կատարած
նորա երթայ 'ի յատակս դժոխոց ։
* Ընդ ուրախութիս ոչ խառնի տրտ 13
մութի ։ բայց յետոյ ուրախութի 'ի

14 սուգ գայ ։ * Յիւրոց ճանապարհաց
յագեսցի խստասիրտն ։ և 'ի խորհր
դոց իւրոց ուղղեսցի այր բարերար ։
15 * Անմեղն հաւատայ ամենայնի բանի ։
իսկ խորագէտն գայ 'ի զղջումն ։ (որդ
ւոյ նենգաւորի ոչինչ եղիցի բարի ․
իսկ ծառայի իմաստնոյ՝ պատկանաւ
որք եղիցին գործք ․ և ուղղեսցին ճա
16 նապարհք նորա ։) * Իմաստունն զար_
հուրեալ խոտորեցաւ 'ի չարէ ։ իսկ անըզ
գամն յանձնապաստան խառնակի ընդ
17 անօրինին ։ * Սրտասիրտն գործէ ա_
ռանց խորհրդոյ ։ և այր իմաստուն յոյժ
18 համբերէ ։ * Բաժանեն անմեղք 'ի
չարիս ։ իսկ խորագէտք զօրանան իմաս
19 տութբ ։ * Գայթագղեսցին չարք ա_
ռաջի բարեաց ․ և ամբարիշտք կող_
կողեսցին առ դրունս արդարոց ։
20 * (Նայց բարեկամի իւրոյ աղքատն ա_
տելի եղիցի ։) բարեկամք ատեսցեն զբա
րեկամս աղքատս ։ բարեկամք մեծա_
21 տանց բազումք ։ * Որ անարգէ զաղ_
քատն՝ մեղանչէ ։ և որ ողորմի աղքա_
տաց, երանելի է ։ (որ հաւատայ 'ի Տր՝ զո
22 ղորմութի սիրէ ։) * Մոլորեալք նիւ
թեն զչարիս ։ զողորմութի և զճշմար
տութի նիւթեն բարիք ։ (ոչ գիտեն
զողորմութի և զհաւատ նիւթօղք չա_
րեաց ։ ողորմութի և հաւատք առ նիւ
23 թօղս բարեաց ։) * Ամենայնի որ հոգայ,
մի ինչ է աւելի՝ իմաստութի ։ իսկ
անձնդիւրն՝ և անհոգն՝ 'ի կարօտութե
24 եղիցի ։ * Պսակ իմաստնոց խորագի
տութի ։ և գնացք անմտաց՝ չարութի ։
25 * Փրկէ 'ի չարէ զանձն՝ վկայ հաւա_
տարիմ ։ և բորբոքէ ստութբ նենգաւ
26 որն ։ * Յերկիւղ Տն յոյս զօրութե ։ և
որդւոց իւրոց թողու զհաստատութի
27 խաղաղութեան ։ * Երկիւղ Տն աղ_ հրաման
բիւր կենաց ․ և առնէ խոտորիլ յո_
28 րոգայթից մահու ։ * 'Ի բազում զօրս
փառք թագաւորի ։ 'ի նուաղիլ ժո_
29 ղովրդոց՝ բեկումն հզօրաց ։ * Այր եր
կայնամիտ՝ բազմապատիկ է խորհր_
դով ։ իսկ կարճամիտն յոյժ անմիտ է ։
30 * Այր հեզ և երկայնամիտ՝ բժիշկ է
սրտի ։ ցեց ոսկերաց սիրտ հոգած ։
31 * ‖ Որ զրպարտէ զտնանկն, բարկացու ‖ Առ. 17.5.
ցանէ զարարիչն նորա ։ և որ պատուէ
32 զնա՝ ողորմի աղքատին ։ * Զարեօք իւ
րովք մերժի ամպարիշտն ։ և որ յուսայ
յանձին սրբութիւն՝ արդար է ։
33 * 'Ի սիրտ բարւոյ հանդչի իմաստութի ․ և
34 'ի սիրտ անմտաց ոչ ճանաչի ։ * Ար_
դարութի զազգս բարձրացուցանէ ․
նուաղեցուցանեն զազգս մեղք ։
35 * Ընդունելի է թագաւորի սպասաւոր
իմաստուն ։ և իւրով շուտափութեամբ
'ի բաց

'ի բաց բառնայ զանօրէնութիւն : բար_
կութիւն կորուսանէ զիմաստունս :

ԳԼ. ԺԵ.

‖ Առ. 25.15. Պատասխանի ողոք՝ դարձուցանէ 1
զբարկութիւն : բան խիստ ,յարու_
ցանէ զբարկութիւն : * Լեզու իմաստ 2
նոց գիտէն զբարիս . բերանք անզգա_
մաց պատմեն զչարիս : * Յամ տեղիս 3
աչք Տ՟ն դիտեն զբարիս և զչարս :
* Բժշկութիւն լեզուի՝ ծառ կենաց : և 4
որ պահէ զնա՝ լցցի հոգւով : * Անզգամն 5
անգոսնէ զխրատ հօր . իսկ որ պահէ
զյանդիմանութիւն՝ խորագէտ է : 'ի
յաճախել արդարութեան՝ զօրութիւն բա
զում : և ամբարիշտք արմատաքի յերկ
րէ կորիցեն : * Տունք արդարոց զօրու 6
թիւնք բազումս : պտուղք ամբարշտաց
կորիցեն : * Շրթունք իմաստնոց համ 7
տատեալք են՝ իմաստութեամբ : սիրտք
‖ Սիրաք. անմտաց ոչ են անսղալք : * ‖ Պատա_ 8
34. 21. րագք ամբարշտաց՝ պիղծք են առա_
ջի Տ՟ն : ուխտք ուղղոց ընդունելիք են
նմա : * Պիղծք են առաջի Տ՟ն ճանա_ 9
պարհք ամբարշտաց : իսկ որ երթայ
զհետ արդարութեան՝ սիրէ զնա : * Խրատ 10
անմեղին՝ ճանաչի 'ի մերձաւորաց : իսկ
որք ատեն զիմաստութիւն՝ վախճանեսցին
անարգութեամբ : * Դժոխք՝ և կորուստ 11
յայտնի են առաջի Տ՟ն : զիարդ և ոչ
սիրտ մարդկան : * Ոչ սիրէ անխրատն 12
զյանդիմանիչս իւր : և ընդ իմաստունս
ոչ խօսեսցի : * ‖ Սրտի բերկրեցելոյ 13
‖ Առ. երեսք ծիծաղեսցին : և ոգի՝ որ 'ի տրտ
17. 22. մութեան իցէ՝ թաղծեալ շրջի :
* Սիրտ ուղիղ՝ խնդրէ զիմաստութիւն . 14
և բերան անխրատից՝ տեղեկանայ չա
րեաց : * Յամ ժամանակս աչք չարաց 15
ապասեն չարեաց : իսկ բարիքն հան_
դարտին յամ ժամ : * Լաւ է փոքր բա 16
ժին երկիւղիւ Տ՟ն . քան զգանձս մեծա
մեծս աներկիւղածութեամբ : * Լաւ են 17
կոչունք բանջարեղէնք սիրով՝ և շնոր
հիւ . քան զզուարակ 'ի մսրոյ թշնամու
թեամբ : * Այր բարկացօղ նիւթէ զկռիւ . 18
իսկ երկայնամիտն և զհանդերձեալն
յածուցանէ : (այր երկայնամիտ շիջու
ցանէ զդատաստան՝ իսկ ամբարիշտն
առաւել ևս գրգռէ :) * Ճանապարհք 19
վատաց կցեալ փշօք : բայց ժրացն վա_
րունք են : * Որդի իմաստուն՝ ուրախ 20
առնէ զհայր : որդի անմիտ՝ արհամար
հէ զմայր իւր : * Սիրտ անմտի կարօտ 21
է հանճարոյ : այր իմաստուն ուղորդ
գնայ : * Յապաղեն զխորհուրդս՝ որք 22
ոչ պատուեն զխորհրդակիցս : 'ի սիրտ
խորհրդականաց հաստատի խոր_
հուրդ : * Նա ոչ հնազանդի նմա անզգ 23
ձք

գամն : և ոչ ասասցէ դիպօղ ինչ . և բա
24 րի հասարակաց : * Ճանապարհ կենաց
խորհուրդ իմաստնոց : զի խորշեալն 'ի
25 դժոխոց՝ փրկեսցի : * Զտունս թշնա_
մանողաց կործանէ Տ՟ր : և հաստատէ
26 զսահմանս այրեաց և որբոց : * Պիղծ է
առաջի Տ՟ն խորհուրդ անիրաւ : բանք
27 սրբոց պարկեշտք են : * Սատակէ զանձն
իւր կաշառառուն : իսկ որ ատէ զկա_
շառս , կեցցէ : ‖ ողորմութեամբ և հաւատով ‖ Առ.
սրբին մեղք : և երկիւղիւ Տ՟ն խորշի ա_ 16. 6.
28 մենայն ոք 'ի չարէ : * Սիրտք արդարոց
խորհին զհաւատս : բերանք ամբարշ
տաց պատասխանի տան զչարիս : ընդ_
ունելիք են առաջի Տ՟ն ճանապարհք
մարդկանց արդարոց : վասն նոցա՝ և
29 թշնամիք բարեկամք լինին : * Հեռի է
Ա՟ծ յամբարշտաց : և աղօթից արդա_
րոց լսէ : * Լաւ է սակաւիկ ինչ առնուլ
արդարութեամբ : քան զբազում արդիւնս
աներկիւղածութեամբ : սիրտ առն խոր_
հեսցի զիմաստութիւն . զի յԱ՟յ ուղղես
30 ցին գնացք նորա : * Ակն որ տեսանէ
զբարիս՝ ուրախ առնէ զսիրտ համբաւ
31 բարի պարարէ զոսկերս : * Ունկն , որ
լսէ զկշտամբանս կենաց՝ 'ի մէջ իմաստ
32 նոց յարամնասցէ : * Որ մերժէ զխրատ,
ատեայ զանձն . իսկ որ պահէ զյանդի
33 մանութիւն, ստանայ զհանճար : * Երկիւղ
Տ՟ն խրատ է, և իմաստութիւն . և սկիզբն
փառաց պատասխանի արասցէ նմա :
առաջի երթան խոնարհաց փառք :

ԳԼ. ԺԶ.

1 Մարդոյ իրս ինչ դնել 'ի միտ : և 'ի
Տ՟է լինի պատասխանի լեզուի :
2 * Ամենայն գործք խոնարհի յայտնի
են առաջի Տ՟ն : և հաստատէ զոգիս Տ՟ր :
3 * Մերձեցո առ Տ՟ր զգործս քո . և հաս
տատեսցին խորհուրդք քո : (որչափ 'ի
մեծութիւն հասանիցես . 'ի խոնարհու
կալ զանձն քո : և առաջի Տ՟ն գտցես
4 շնորհս :) * Զամ ինչ գործեաց Տ՟ր վա
իւր : իսկ ամպարիշտք յաւուր չարի կո
5 րիցեն : * Պիղծ է առաջի Ա՟յ ամ մե_
ծամիտ : որ ձեռնամուխ լիցի 'ի տարա
պարտուց՝ ոչ արդարասցի : սկիզբն ճա
նապարհի բարւոյ՝ առնել զարդարու ‖ Սիր.
թիւն : և ընդունելիք են աղօթք քան 15. 27.
6 զպատարագս մատուցանել : * Որ խնդ *‖6 Որով
րէ զՏ՟ր , գտցէ զգիտութիւն արդարու_ ողորմութբ և
թեամբ հանդերձ : և որք ուղղութեամբ խնդ ճշմար_
րեն զնա , գտցեն զխաղաղութիւն : տութբ քաւին
7 * Զի ամ գործք Ա՟յ արդարութեամբ մեղք
են : ամբարիշտն պահի յաւուր չարի : և երկիւ_
8 * Լաւ է սակաւ ինչ առնուլ երկիւղիւ ղիւ Տ՟ն
Տ՟ն . քան զգանձս մեծամեծս ամբարշ խոտորի 'ի
9 տութեամբ . * Սիրտ առն խորհեսցի զի_ չարէ :

 րաւ_

բաւուէնս՝ զի յՏ․Ժ ուղղեսցին գնացք
նորա ։ *Մարգարէութիւն է ՚ի շրթունս 10
թագաւորի․ և ՚ի դատաստանի մի՛ մո_
լորեսցի բերան նր ։ * Մէտ կշռոյ է 11
արդարութիւն ՚ի Տէ ։ և գործք նորա
կշիռք արդարք ։ * Գարշելի է Թա_ 12
գաւորի՝ որ առնէ զչարիս ։ զի արդա_
րութբ հաստատի աթոռ իշխանութե
նորա ։ * Ընդունելիք են Թագաւորի 13
շրթունք արդարք․ և զբանս ուղիղս սի
րէ Տր ։ * Սրտմտութիւն Թագաւորի 14
հրեշտակ մահու ։ և այր իմաստուն ցա
ծուցանէ զնա ։ *՚Ի լոյս կենաց որդի 15
Թագաւորի ։ և ընդունելիք նր իբրև
զամպ անագան ։ *Դադարք իմաստու 16
թե ընտիր քան զոսկի ։ դադարք հան
ճարոյ՝ ցանկալիք են քան զարծաթ ։
*Շաւիղք կենաց խոտորին ՚ի չարաց ։ 17
և երկայնութիւն կենաց են ճանապարհք
արդարութե ։ (որ ընդունի զխրատ՝
՚ի բարիս եղիցի ։ և որ պահէ զյանդի
մանութիւնս՝ իմաստնասցի ։ որ զգուշա
նայ ճանապարհաց իւրոց՝ պահէ զանձն
իւր ։ և որ սիրէ զկեանս, խնայէ ՚ի բե_
րան իւր ։) *Նախ քան զբեկումն՝ յա 18
ռաջեն թշնամանք ։ և յառաջ քան զգլո
րումն՝ չարաբարոյութիւն ։ *Լաւ է հան 19
դարտաբարոյն խոնարհութբ ։ քան զայն,
որ բաժանէ զաւար ընդ թշնամանօղս ։
*Իմաստունն գիտակ յիրս բարեաց է․ 20
և որ յուսայ ՚ի Տր՝ երանելի է ։
* Զիմաստունս՝ և զհանճարեղս ան_ 21
միտս կոչեն ։ և որք քաղցր են բանիւք․
աւելի ևս լուիցեն ։ * Աղբիւր կենաց 22
են միտք որոց ունին զնա․ խրատ անմը
տաց չար է ։ *Սիրտ իմաստնոց իմանայ՝ 23
որ ինչ յիւրմէ բերանոյ է ։ և ՚ի շրթունս
իւր կրէ զիրաւագիտութի ։ *Խորիսխք 24
մեղու են բանք բարիք․ և քաղցրութի
նոցա բժշկութիւն է հոգւոյ ։ *Են ճա 25
նապարհք՝ որք թուին մարդկան՝ թէ
ուղիղք իցեն ։ և կատարած նոցա հայի
յատակս դժոխոց ։ *Այր ՚ի վաստակս 26
ջանայ անձին իւրում ։ և բռնադատէ
իւր զկորուստ ։ իսկ թիւրն ՚ի բերան
իւր կրէ զսատակումն ։ *Այր անզգամ 27
փորէ անձին իւրում զչարիս ։ և ՚ի վր
շրթանց իւրոց գանձէ զհուր ։ *Այր 28
խորամանկ նիւթէ զչարիս ։ և լապտեր
նենգութե բորբոքէ զչարութի ։ և քա
կէ զբարեկամս ։ *Այր անօրէն փորձ 29
առնէ զբարեկամս ։ և տանի զնոսա ՚ի
ճանապարհս անբարիս ։ * Որ հաստա 30
տէ զաչս իւր․ և խորհի զկամակորս․ և
սահմանէ շրթամբք իւրովք զամե_
նայն չարիս․ այնպիսին է հնոց չարեաց ։
* Պսակ պարծանաց ծերութիւն ։ և ՚ի 31
ճանապարհս արդարութե գտանի ։

32 *Լաւ է այր երկայնամիտ քան զհզօր ։
և այր որ ունի զիմաստութի քան զանդս
մեծամեծս ։ և որ յաղթէ բարկութե․
լաւ է քան զայն․ որ առնու զքաղաքս
33 հզօրս ։ * Անդրէն ՚ի ծոց իւրեանց
դառնայ ամենայն ինչ անիրաւաց ։ այլ
՚ի Տէ ամենեցուն իրաւունք են ։

ԳԼ ։ ԺԷ ։

1 Լաւ է պատառ մի հեշտութբ ։ և խա
ղաղութբ՝ քան զտուն լի բա_
զում բարեօք հանդերձ թշնամութբ ։
2 * ‖ Ծառայք իմաստունք տիրեսցեն ‖ Սիր․
տերանց անմտաց ։ և ընդ եղբարս բա_ 10.28.
3 ժանեսցեն զմասն ։ * Որպէս փորձի
՚ի բովս արծաթ և ոսկի ։ նոյնպէս ընտ
4 րէ զսիրտս Տ․Ծ ։ * Չարն հնազանդի
լեզուի անիրաւաց ։ բայց արդարն ո՛չ
հայի ՚ի շրթունս սուտս ։ հաւատացե
լոյն ամ՝ աշխարհ ընչիւք լի է ։ ան_
5 հաւատին և ո՛չ դանկ մի ։ *‖ Որ ծաղր ‖ Առ․
առնէ զաղքատն, բարկացուցանէ զա_ 14.31.
րարիչն նր ։ և որ ոտն հարկանէ կորու_
սելոյն՝ ո՛չ արդարասցի ։ իսկ որ գթայն,
6 զողորմութի գտցէ ։ * Պսակ ծերոց
որդիք որդւոց՝ և պարծանք որդւոց
7 հարք իւրեանց ։ * Ոչ յարմարին անըզ
գամաց շրթունք հաւատարիմք ։ և ո՛չ
8 արդարոց շրթունք սուտք ։ * Վարձք
շնորհաց՝ խրատ՝ որոց վարեն նովաւ ։
զի ուր և դառնայցէ՝ յաջողեսցի ։
9 *Որ ծածկէ զյանցանս՝ խնդրէ զբա
րեկամութի ։ իսկ որ ատեայ զծածկելն․
քակէ զբարեկամս և զընտանիս ։
10 *Փշրեն զսիրտս իմաստնոց սպառնա
լիք ։ իսկ անմիտն պատժեալ ո՛չ զգայ ։
11 * Զհակառակութիւս յարուցանէ ամ
չարակամ ։ բայց Տր զհրեշտակ անո_
12 ղորմ առաքէ ՚ի վերայ նր ։ * Անկցի
հոգ ՚ի սիրտ առն իմաստնոյ ։ և անմիտք
13 խորհին զչարիս ։ * ‖ Որ հատուցանէ ‖ Հռով
զչար փոխանակ բարւոյ, չար ՚ի տանէ 12.17.
14 նորա մի՛ պակասեսցի ։ * Իշխանութի 1. Պետ
բանից՝ տայ սկիզբն արդարութե ։ և 3.9.
առաջնորդ լինի կարօտութե հակա_ 1. Թես
15 ռակութի և կռուի ։ *‖ Որ արդար հա 5.15.
մարի զանիրաւն․ և անիրաւ զարդարն․ ‖ Եսայ
պիղծք են՝ և գարշելիք երկոքեան ա_ 5.20.
16 ռաջի Տն ։ * Ընդէ՞ր ընաւ գտանին
ստացուածք անմտին ։ զի ստանալ
զիմաստութի միտս ոչ կարէ ։ որ բարձր
առնէ զտուն իւր՝ խնդրէ զբեկումն ։
և որ կամակոր է յուսմանէ, անկցի ՚ի
17 չարիս ։ *Յամենայն ժամանակի բա_
րեկամք եղիցին քո․ բայց եղբարք ՚ի
վիշտս եղիցին քեզ պիտոյ ։ զի վասն
18 այնորիկ իսկ ծնան ։*Այր անմիտ կայ_
թէ՝ և խնդայ՝ յորժամ երաշխաւոր
լինի

լինի բարեկամաց իւրոց ։ *Ո՞չ փա_ 19
սաստելին խնդայ ընդ կռիւ՞ ։ որ բարձ_
րացուցանէ զտուն իւր՝ խնդրէ զբե_
կումն ։ *Ո՞չ խստասիրտն՝ բարեաց ոչ 20
պատահի ։ այր յեղյեղուկ լեզուաւ՝
անկցի 'ի չարիս ։ *Սիրտ անզգամի 'ի 21
ցաւս կրելեաց իւրոց ։ ոչ ուրախ լինի
հայր 'ի վ՟ր որդւոյ անխրատի ։ որդի
իմաստուն՝ ուրախ առնէ զմայր իւր ։
‖Սիր. *‖Սիրտ բերկրեալ բարեմոյնս առնէ ։ 22
15. 13. առն հոգածի, ցամաքին ոսկերք ։
*Որ առնու զկաշառ 'ի գոգ իւր 'ի տա 23
րապարտուց՝ ոչ յաջողին ճանապարհք
նորա ։ ամպարիշտն խոտորի 'ի ճանա_
‖Ժողով. պարհէ արդարութեան ։ *‖Երեսք առն 24
2.14. և հանճարեղի իմաստունք ։ աչք անմտի
8. 1. զծայրօք յածին ։ *Բարկութիւն հօր , 25
որդի անզգամ ։ և ցաւք են ծնողի իւր_
ոյ ։ *Տուժել զայր արդար՝ չէ բարւոք ։ 26
և ոչ զարդարն նենգել հզօրաց 'ի վ՟ր
‖Յակոբ. իրաւանց ։ *‖Որ խնայէ զբան խիստ 27
1.19. հանել՝ իմաստուն է ։ այր երկայնամիտ
հանճարեղ է ։ *Յանմիտն հարցին՝ թէ 28
իմաստութիւն և հանճար համարեալ
ինչ իցեն ․ պապանձեցաւ ․ և համարե
ցաւ թէ իմաստուն իցէ ։

ԳԼ ։ ԺԸ ։

Պատճառս գնէ այր՝ յորժամ կամի 1
քակել 'ի բարեկամաց ։ յամենայն
ժամ նախատ եղիցի ։ *Ոչինչ պիտոյ է 2
իմաստութիւն պակասամտին ։ զի առա
ւել ևս վարի անզգամութբ՟ ։ *Ան_ 3
միտն հասեալ 'ի խորս չարեաց՝ արհա
մարհէ ։ բայց գան 'ի վ՟ր նր՟ անար
գութիւն և թշնամանք ։ *Ջուր խոր է 4
խորհուրդ սրտի առն ։ գետ բղխեալ
և աղբիւր կենաց ։ *Ակն առնուլ 5
ամբարշտի չէ բարւոք ։ և ոչ թիւրել
զիրաւունս արդարոյ 'ի դատաստանի ։
*Շրթունք անզգամի հասուցանեն 6
զնա 'ի չարիս ։ և բերան նր՟ յանդուգն՝
զմահ կոչէ 'ի վ՟ր ։ *Բերան անզգամին 7
բեկումն նմա ։ և շրթունք նր՟ որոգայթ
8. Բան է անձին իւրում ։ *Զվատ կործանէ 8
երկեղոտի երկիւղ ։ և անձինք կանացեաց քաղցի
հեղգ ցին ։ *Որ ոչ բժշկէ զանձն իւր 'ի 9
[illegible] գործս իւր , եղբայր է այնորիկ ․ որ
ին . և ժանտացուցանէ զանձն իւր ։ *'Ի մե_ 10
նոյնպէս հա ծութէ զօրութենց յայտնի է անուն
[illegible] Տ՟ն ․ և առ նա ընթացեալ արդարք
[illegible] 'ի բարձրանան ։ *Ստացուածք առն մե_ 11
ներքս_ ծատան քաղաք ամուր ։ և փառք նորա
գործոյն որո մեծապէս հովանի ունի ։ *Յառաջ 12
վայնի ։ քան զբեկումն իւր՝ բարձրանայ սիրտ
առն ։ և նախ քան զկործիլ իւր կորա
‖Սիրաք. նայ ։ *‖Որ տայ զբան պատասխանի 13
11.8. յառաջ քան զլսել ինչ ՝ անզգամութիւն է

14 նմա և նախատինք ։ *Զսրտմտութիւն
առն ցածուցանէ ծառայ՝ իմաստուն ։
բայց առն նեղասրտի ո՞վ համբերես_
15 ցէ ։ *Սիրտ իմաստնոյ ստանայ զհան
ճար ։ և ականջք իմաստնոց խնդրեն
16 զխորհուրդս ։ *Տուրք մարդոյ ընդ_
արձակեցուցանեն զնա՝ և ընդ իշխանս
17 նստուցանեն զնա ։ *Արդարն անձին
իւրում չարախօսէ՝ 'ի սկզբան բանից
իւրոց ։ զի յորժամ սկսանիցի ոսոխն ,
18 յանդիմանի ։ *Զհակառակութիւնս
դադարեցուցանէ լուռ լուռն ․ և 'ի մէջ
19 բռնաւորաց ընտրէ զիրս ։ *Եղբայր
յեղբօրէ օգնեալ՝ իբրև զքաղաք ա_
մուր ։ և հզօր է իբրև զհաստատեալ
20 թագաւորութիւն ։ *'Ի պտղոյ բերանոյ
այր յագեցուցանէ զորովայն իւր ։ և 'ի
21 պտղոյ շրթանց իւրոց լցցի ։ *Մահ և
կեանք 'ի ձեռն լեզուի ։ և որ յաղթէ
22 նմա՝ կերիցէ զպտուղ նր՟ ։ *Որ եգիտ
զկին բարի՝ եգիտ շնորհս ։ և ընկալաւ
յԱ՟յ զուրախութիւն ։ որ հանէ զկին
բարի՝ հանէ զբարիս ։ և որ ունի զկին
23 շուն , անմիտ է՝ և ամբարիշտ ։ *Յոլովք
բանի և ելթ կայ տնանկն ։ և մեծա_
տունն յանդուգն տայ զպատասխանի ։
24 *Այր 'ի բազմաց լկտութբ՟ գնայ ։ լաւ այր սիրե
է բարեկամ մերձաւոր՝ քան եղբայր ։ լի առ 'ի

ԳԼ ։ ԺԹ ։ ընկերու_

թի . առա
1 Լաւ է աղքատն՝ որ գնայ միամտութբ՟ ւել բա_
իւրով ․ քան անզգամն որ շաղաւա րեկամ է_
2 շուրթն իցէ ։ *Սակայն տգիտութիւն զեղբայր ։
անձին իւրում չէ բարի ․ և 'ի ստիպել
3 ոտից իւրոց մեղանչէ ։ *Անզգամութի
առն ապականէ զճանապարհս նր՟ ։ և
զԱ՟Ծ պատճառս դնէ 'ի սրտի իւրում ։
4 *Մեծութիւն յաւելու բարեկամս բա
զումս ։ իսկ աղքատն՝ և 'ի բուն բարե
5 կամէն քակի ։ *‖Վկայ սուտ՝ առանց ‖Դանի.
պատժոյ ոչ եղիցի ։ և որ բամբասէ 3.61.
6 անիրաւութբ՟՝ ոչ զերծցի ։ *Պաղատիմք
ողոքեն զերեսս թագաւորաց ։ և ամ՟ն
չարակամ նախատ լինի մարդկան ։
7 *Ամ՟ն որ ատեայ զեղբայր աղքատ , հե_
ռի լինի և 'ի սիրոյն ։ հանճար բարի
մերձենայ յայնոսիկ , որք գիտեն զնա ։
և այր իմաստուն գտցէ զնա ։ որ բա_
զում չարիս առնէ՝ կատարէ զչարու_
թիւն ։ և որ գրգռէ զբանս՝ ոչ ապրեսցի ։
(մանաւանդ՝ որ վարէ զբանս ․ որք ոչ
8 իւր իցեն ։) *Որ ստանայ զհանճար՝
սիրէ զանձն իւր ։ և որ պահէ զիմաս_
9 տութիւն , պահէ զբարիս ։ *Վկայ սուտ
առանց պատժի ոչ լիցի ։ և որ բորբո
քէ զչարութիւն՝ կորիցէ 'ի նմանէ ։
10 *Ոչ վայելէ անզգամի փափկութիւն ։ և
եթէ ծառայ սկսանիցի հպարտութբ՟

բռնանալ: *Այր ողորմած՝ երկայնա 11
միտ լինի: և պարծանք նո գեր'ի վերոյ
անօրինաց: *Սպառնալիք թագաւո_ 12
րի նման են մռնչելոյ առիւծու: զու_
արթութի նորա իբրև ցօղ'ի վերայ
դալարւոյ: *Այծ հօր՝ որդի անմիտ. 13
և ոչ են սուրբ ուխտք'ի վարձուց վարձ
կանաց: *Զտուն և զստացուածս 14
բաժանեն հարք որդւոց: և'ի Տէ պատ
շաճի կին առն: *Վատութի ունի 15
զկանացին՝ և անձն գործատեաց քաղ_
ցիցի: *Որ պահէ զպատուիրանս՝ պա 16
հէ զանձն իւր: և որ արհամարհէ զճա
նապարհս իւր՝ կորիցէ: *Փոխ տայ 17
ԱԾ, որ ողորմի տնանկին: ըստ տրոց
նորա հատուսցէ նմա: *Խրատեա զոր 18
դի քո՝ զի այնպէս եղիցի քեզ յոյս բա
րի: և'ի թշնամանս նո մի հպարտա_
նար անձամբ քով: (զի եթէ հարկա_
նես զնա գաւազանաւ՝ ոչ մեռանի.
բայց զանձն նո փրկես'ի մահուանէ:)
*Այր չարաբարոյ բազում տուժես 19
ցի: և եթէ ես ժանտանայցէ՝ և զանձն
ես դիցէ'ի վերայ: *Լուր որդեակ 20
խրատու հօր քոյ: և ընկալ զմակացու
թի. զի իմաստուն եղիցես'ի վախճա_
նի քում: *Բազում խորհուրդք են'ի 21
սրտի առն: բայց խորհուրդ ԱԾ մնայ
յաւիտեան: *Պտուղ առն ողորմութի 22
իւր: լաւ է աղքատ արդար. քան մե_
ծատուն սուտ: *Երկիւղ Տն'ի կեն_ 23
դանութի առն. իսկ աներկիւղն մոլո
րեալ'ի դրունս՝ բնակեսցի'ի տեղիս՝
ուր լինիցի այցելութի յաւիտենից:
‖ Ստոր. *‖Որ թաքուցանիցէ զձեռս'ի ծոց իւր 24
26. 15. տարապարտուց: և ոչ'ի բերան իւր
‖ Ստոր. տարցի զնա: *‖Ի չարչարել անզգա_ 25
21. 11. մին՝ խորագիտագոյն ես լինի անմեղն:
ապա թէ յանդիմանես զայր իմաս_
տուն՝'ի միտ առցէ զհանճար: *Որդի՝ 26
որ անարգէ զհայր. և կամ'ի բացմեր_
ժէ զմայր իւր, ամօթ կրեսցէ. և նա_
խատ լիցի: *Որդի՝ որ թողուցու պա 27
հել զխրատ հօր, խորհի զճառս չարեաց:
*Որ յերաշխի առնու զմանուկ անմիտ, 28
թշնամանս առնէ իրաւանց: բերան
ամբարշտաց կլանէ զդատաստանս:
*Պատրաստին անխրատից տանջանք: 29
նոյնպէս և պատիժք անզգամաց:

ԳԼ: Ի:

Անառակ է գինի. և թշնամանօղ 1
արբեցութի: և ամ որ հաղորդի
նոցա, չէ իմաստուն: *Ոչինչ է պա_ 2
'ի սրտմտ_ կաս պատուհաս թագաւորի'ի տրտ_
ութէ ա_ մութէ առիւծու: և որ բարկացուցա
ռիւծու նէ զնա՝ վնաս առնէ անձին իւրում.
*Փառք են առն՝ խոտորիլ'ի հայհոյու 3

թենց: իսկ ամենայն անզգամ ընդ այն
4 պիղծն չաղախի: *Թէպէտ նախատի
ծոյլն՝ ոչ ամաչէ. նոյնպէս և որ առ_
նու ցորեան փոխ յամբարջնի:
5 *Ջուր խոր է խորհուրդ սրտի առն:
և այր իմաստուն քամեսցէ զնա:
6 *Մեծ է մարդ՝ և պատուական այր
ողորմած: բայց զայր հաւատարիմ
7 գործ է գտանել: *Որ շրջի անարատ
յարդարութե, երանելիս թողցէ զոր
8 դիս իւր: *Յորժամ թագաւոր ար_
դար նստցի յաթոռ. ոչ կայ առաջի ‖ 1. Յօհ.
աչաց նորա ամենայն չարագործ: 1. 8.
9 *‖Ո՞վ պարծեսցի զսիրտ սուրբ ու_ 3 Թագ.
նիլ: կամ ո՞վ համարձակիցի՝ թէ 8. 46.
10 սուրբ իցէ'ի մեղաց: *‖Կշիռ մեծ և 2. Մն.
փոքր. և չափ կրկին, պիղծք են առա 6. 36.
ջի Տն երկոքեան: (խափանեսցին նք. Ժողով.
և որք առնեն զնա. նա և'ի գնացս իւր 7. 21.
11 իւր խափանեսցի այր:) *Երիտասարդ ‖ Վեր.
որ'ի սրբութե է, ուղիղ են ճանա_ 11. 1.
12 պարհք իւր: *Ունկն լսէ՝ և ակն տե_ Ստոր.
սանէ: Տն գործածք են երկոքեանն: 20. 23.
13 *Մի՛ սիրեր զչարախօսել. զի մի՛ մեռա_ Զ' սիրեր
ցիս: բա՛ց զաչս քո. և յագեա՛ց հացիւ: զչոքն
14 *Չարն ասեցեալ չա՛ր ասէ՝ որոյ
զնոյն ստացեալ իցէ: և մատուցեալ
յառաջ ապա նովիմբ պարծեսցի:
15 *Է ոսկի և բազմութի անդստա_
նայ: և անօթ պատուական՝ շրթունք
16 գիտութե: *‖Առ զհանդերձ նորա; ‖ Ստոր.
զի երաշխաւոր եղև օտարի: և'ի հիւր 27. 13.
17 ութե դրաւէ զնա: *Քաղցրացաւ
առն հաց ստութե: և լցցի բերան նո
18 կաւճով: *Խորհուրդք մտօք պատ_
րաստեսցին: և պատերազմ իմաստու
19 թբ մղեսցի: *‖Որ յայտնէ զխոր_ ‖ Վեր.
հուրդս՝ գնայ նենգութբ: և ընդ պատ 11. 13.
րողին շրթամբք իւրովք՝ մի խառնա_ ‖ Ելից.
20 կեսցիս: *‖Որ հայհոյէ զհայր կամ 21. 17.
զմայր, շիջցի լոյս նորա: և բիբք աչաց Ղեւտ.
21 նորա խաւարեսցին: *Մասն փութա 20. 9.
ցեալ յառաջինսն՝'ի վախճանի ոչ օրհ Ս.
22 նեսցի: *‖Մի՛ ասիցես թէ առից ըզ 15. 4.
վրէժ'ի թշնամւոյն: այլ համբեր Տն. ‖ 2. Օրէ.
23 զի քեզ օգնական լիցի: *‖Պիղծ է 32. 35.
առաջի Տն չափ կրկին: և կշիռք նեն_ Վեր.
գութե ոչ են բարւոք առաջի նորա: 17. 13.
24 *'Ի Տէ ուղղին գնացք առն. և մահ_ Ստոր.
կանացուն զիա՞րդ խելամուտ լիցի ճա 24. 29.
25 նապարհաց իւրոց: *Որոգայթ է առն Հռոմ.
վաղվաղել և յիւրոց ընչից նուիրել: 12. 17.
քանզի յետ ուխտելոյն զզջումն լինի: 1. Պետ.
26 *Ցրուիչ ամբարշտաց՝ թագաւոր ի_ 3. 9.
մաստուն: և արկանէ'ի վր նց անիւ: 1 Թեսաղ.
27 *Լոյս Տն շունչ մարդկան, որ քննէ 5. 15.
28 զշտեմարանս սրտի: *Ողորմութի և ‖ Վեր.
ճշմարտութի պահապան թագաւորի: 11. 1: և
և 20. 10:

և պատուեսցեն արդարութի̄ զաթո_
ռն: *Զարդ երիտասարդաց իմաստու 29
թի̄ն. և փառք ծերոց ալիք: *Վէրք և 30
հարուածք պատահեն չարաց: և տան
ջանք 'ի շտեմարանս որովայնի:

ԳԼ: ԻԱ:

Որպէս սահանք ջրոյ. նոյնպէս սիրտ 1
թագաւորի 'ի ձեռս Այ: ընդ որ
կոյս կամի հայեցուցանել՝ դարձուցա_
նէ զնա: *Ամենայն այր երևի անձին 2
իւրում արդար: բայց ուղղէ զսիրտս
Տր̄: *Գործել զարդարութի̄ և խօ_ 3
սիլ զճշմարտութիւն հաճոյ է առաջի
Տն առաւել քան զարիւն զոհից:
*Մեծամիտ է 'ի թշնամանս այր խըս 4
տասիրտ: ճրագ ամբարշտաց մեղք:
*Խորհուրդ համառօտ՝ սակայն յար 5
դարութի̄: և ամ փաղփաղուկ՝ սա_
կայն 'ի նուաղութիւն: *Որ ժողովէ 6
զգանձս սուտ լեզուաւ՝ զհետ երթայ
մնոտեաց: և անկանի յորոգայթս մա_
հու: *Սատակումն ամբարշտաց հաս 7
ցէ: վասն զի ոչ կամին առնել զարդա
րութի̄: *Առ խոտորեալսն՝ խոտորէ 8
ճանապարհս առաքէ Ած: քանզի սուրբ
և ուղիղ են գործք նր̄: *Լաւ է բնա_ 9
կիլ առ անկեան 'ի ներքոյ ծղոյ. քան
'ի բնակել՝ անիրաւութի̄. և 'ի տան
խառնակութե̄: *Անձն ամբարշտի 10
ցանկանայ չարեաց: և ոչ գտցէ յումե
| Վեր. քէ ողորմութի̄: *||Տուժել անխը_ 11
19. 25. րատի, խորագիտագոյն ևս լինի ան_
մեղն: և իմաստութի̄ հանճարեղն ըն_
դունի զգիտութիւն: *Իմի առնու 12
արդարն զսիրտ ամբարշտաց: և ապա_
կանէն ամբարիշտք չարեօք: *Որ խնու 13
զլսելիս իւր, զի մի լուիցէ տկարին. և
նա կարդասցէ առ Տէր, և ոչ լուիցէ
նմա: *Տուրք գաղտնիք դարձուցանեն 14
զբարկութի̄: իսկ որ խնայէ 'ի տուրս,
զսաստիկ բարկութի̄ յարուցանէ:
*Ուրախութի̄ արդարոյ է առնել զի_ 15
րաւունս: և սրբն պիղծ թուի չարա_
գործաց: *Այր մոլորեալ 'ի ճանա_ 16
պարհէ արդարութե̄ 'ի ժողովս հըս_
կայից դադարեսցէ: *Այր կարօտեալ 17
սիրէ զուրախութի̄: և որ սիրէ զգինի
և զձէթ 'ի մեծութե̄: *Գնջան լինի 18
արդարոյն անօրէնն: և ուղղոց՝ որք ան
| Վեր. ցանեն զուխտի: *||Լաւ է բնակել 19
25. 23. յանապատի՝ քան ընդ կնոջ անզգա_
| Վար. մի լեզուանւոյ՝ և բարկացողի:
25. 24. *Գանձ ցանկալի հանգիցէ 'ի սիրտ 20
իմաստնոց: և արք անզգամք կլցեն զնա:
*Ճանապարհ արդարութե̄ և ողոր_ 21
մածութե̄ գտցէ զկեանս. և զողոր_
մութի̄ և զփառս: *Ի վերայ ամուր 22
քաղաքաց եհաս իմաստունն: և քա_
կեաց զամրութի̄ն՝ յոր յուսացեալ էին
23 ամբարիշտք: *Որ պահէ զբերան իւր
և զլեզու. պահէ 'ի նեղութե̄ զանձն իւր:
24 *Խիստ՝ և յանդուգն՝ և հպարտ՝
ժանտ կոչի: և որ ոխակալ է՝ անօրէն
25 է: *Ցանկութիք սպանանեն զվատն:
զի ոչ յօժարին ձեռք նորա գործել
26 ինչ: *Ամբարիշտն ցանկայ զամ օր
'ի ցանկութիս չարեաց: իսկ արդարն
ողորմի՝ և տայ առանց խնայելոյ:
27 *Պատարագք ամբարշտաց պիղծք են
առաջի Տն: քանզի անօրէնութի̄ իսկ
28 մատուցանեն զնոսա: *Վկայ սուտ
կորիցէ. և այր հլու՝ զգուշութի̄ խօ_
29 սեսցի: *Այր ամպարիշտ յանդգնու_
թի̄ հարկանի 'ի դիմի: իսկ ուղիղն,
ինքն իմանայ զճանապարհս իւր:
30 *Ոչ է մարդոյ իմաստութի̄՝ և ոչ
31 խորհուրդ առ Ած: *Երիվար պատ_ ընդդէմ
րաստի յաւուր պատերազմի: բայց Այ:
'ի Տէ է օգնականութի̄:

ԳԼ: ԻԲ:

1 Լաւ է անուն բարի՝ քան զմեծութի̄ || Ժողով.
բազում: և քան զարծաթ և զոսկի 7. 2.
2 շնորհք բարիք: *Մեծատունն և աղ_
քատն միմեանց պատահեսցին: և եր_
կոցունցն այցելութի̄ առնէ Տր̄:
3 *Խորագէտն տեսեալ զչարագործն
պատժեալ՝ հաստատութի̄ խրատէ
զանձն: և անմտաց անցեալ առ նոքօք
4 վնասեցան: *Սկիզբն իմաստութե̄
երկիւղ Տն: և մեծութի̄. և փառք.
5 և կեանք: *Տատասկ և որոգայթք՝
'ի ճանապարհս թիւրս: և որ պահէ
զանձն իւր՝ հեռի լինի 'ի նոցանէ:
6 *Նորոգութի̄ երիտասարդի ըստ ճա
նապարհաց իւրոց: նաև յորժամ ծե
րասցի, ոչ մերժեսցի 'ի նոցանէ:
7 *Աղքատք տիրիցեն մեծատանց: և
ծառայք տերանց իւրեանց փոխ տայ
8 ցեն: *Որ սերմանէ զանզգամութի̄
հնձեսցէ զչարիս: և զհարուածս գոր_
9 ծոց իւրոց բովանդակեսցէ: *||Զայր || Վեր.
զուարթ և զառատ՝ սիրէ Ած: որ ողոր 31. 28.
մի տնանկին՝ ինքն կերակրեսցի: քան_
զի յիւրմէ հացէ ետ աղքատին:
Զյաղթութի̄ և զպատիւ ստանայ, որ
տայ զկաշառ: բայց սակայն զոգի ա_
10 ռողաց սպանանէ: *Հան զժանտն
յատենէ՝ և ելցէ ընդ նմա հակառա_
կութի̄: զի յորժամ նստցի ընդ ատե
ւակիցսն, զամենեսեան անարգէ:
11 *Սիրէ Տր̄ զսիրտ ս̄բ. և ընդունելիք
են նմա ամ անարատք: շրթամբք հով_
12 ուէ թագաւոր: *Աչք Տն պահէ
զհանճար: անգոսնէ զբանս անօրէնին:

*Պատ_

*Պատճառս դնէք վատ՝ և ասէք։ տուիծ 13
ունի զձանապարհս։ և զանցս հրեսպա-
րակաց սպանուիք ։ *Դուք խորէք քե- 14
րան անօրինին ։ և առեցեալն ի Տէ՛
անկցի ի նոյն ։ (են ձանապարհ՝ զոր
առաջի առն ։ և ոչ սիրէ դառնալ ի
նոցանէ ։ բայց դառնալ պարտէ ի
Թիւր և ի չար ձանապարհէ ։)
*Ընդմուտքն քորքեալ ի սրտի երի- 15
տասարդի ։ զաւազան և խրատ հեռի-
նէ ի նմանէ ։ * Որ զրպարտէ զաղքատն։ 16
բազում առնէ անձին իւրում չարիս ։
և տայ մեծատան կարօտութեամբ։
*Դանիկ խմաստնոյ մատոյ զուռնին քո։ 17
և լուր զբանս իմ։ և հաստատեա զսիրտ
քո ։ * Օի ծանիցես զնա՝ թէ բարիք 18
են ։ և եթէ արկցես զնա ի սիրտ քո ,
զուարճասցին միանգամայն ի շրթունս
քո ։ * Օի եղիցի յոյս քո ի Տէր։ և ծա- 19
նուսցի քեզ զձանապարհս իւր ։ *Ոչ 20
դու գրեսցես զնա երեքկին յանձին
քում՝ ի խորհուրդ ։ և ի գիտութի՛ւն և
ի հանճար ։ յընդարձակութի՛ն սրտի
քոյ ։ * Ո՛չ ուսուցանեմ քեզ զբանս 21
ճշմարիտ՝ և զգիտութի՛ն բարի լսել ։
պատասխանի տալ քեզ զբանս ճշմար
տութե՛ն այնոցիկ , որք վիճին ընդ քեզ ։
* Մի հարստահարեր զտնանկն ։ վասն 22
ազքատ է ։ և մի անարգեր զփակալն ի
դուրս ։ * Օի Տէր դատ զդատաստան 23
նոր ։ և փրկեսցէ անկասուստ զանձն նո՛ր։
* Մի լինիր ընկեր առն բարկացողի ։ 24
և ընդ բարեկամի զայրացողի մի գնա
կիր ։ * Մի գուցէ ուսանիցես զճանա 25
պարհս նո՛ր ։ և առնուցուս խեղդ ընդ
անձին քում։ * Մի տար զանձն քո յե- 26
բաչխաւորութի՛ն ակն առեալ երեսաց։
* Օի եթէ ոչ ունիցես ուստի հատու- 27
ցանիցես, առնուցուն զանկողինն՝ որք
ընդ կողիւք քով՝ կայցեն ։ * Մի փո- 28
խեր զսահմանս յաւիտենականս, զորս
եդին հարքն քո ։ * Օայր շուտ և զդուշ 29
ի գործս իւր , թագաւորաց առաջի
պարտ է կացուցանել ։ և ոչ առաջի
արանց խօթաստրատաց ։

ԳԼ. ԻԹ։

Յորժամ նստցիս յընթրիս ուտել 1
իշեղան հզօրաց՝ խմանալով խմաս
ջիր՝ որինչ առաջի դնիցի ։ և ապա մխեա
ջիր զձեռն քո ։ * Դիտասջիր թէ այն 2
պիսի ինչ պարտ է և քեզ պատրաս-
տել ։ ապա թէ ագահագոյն իցես ։
* Մի ցանկանայցես խորտակաց նո՛ր ։ վա՛ 3
պի այնոքիկ կրեալք են՝ ի կեանս ստու
թե՛ ։ * Մի ձկտիր՝ թէ ազքատ իցես , 4
ընդ մեծատան ։ այլ քով խմաստութի՛ն
հրաժարեայ՝ ի նմանէ ։ * Օի եթէ 5
հաստատեսցես զակն քո՝ ի վե՛ր նո՛ր , ոչ
ուրեք երևի ։ զի հանդերձեալ է նո՛ր իւր զի հան
թևս իբրև արծուոյ ։ և դառնայ՝ ի դերեզման
տուն վերակացուին իւրոյ ։ * Մի ու- ընդեան
տեր զհաց ընդ առն չարակամի ։ և մի նա
ցանկար կերակրոց նո՛ր ։ * Օի զոր օրի- 7
նակ եթէ ոք զմուզ կլանիցէ՝ այնպես
ուտէ և ըմպէ ։ *Մի մուծանիցես զնա 8
առ քեզ՝ և ուտիցես զհաց քո ընդ նմա ։
քանզի գաղշեցուցանէ զնա ։ և ապա-
կանէ զբանս քո բարիս ։ * Յականջս 9
անզգամի ամենևին մի խօսիր ։ զի մի
երբեք անգոռնեսցէ զխմաստուն բանս
քո ։ * Մի փոխեր զսահմանս յաւիտե- 10
նական ։ և ի տատյուճածս որբոց մի
մտանիցես ։ * Օի որ փրկէ զնոսա Տէր՝ 11
հզօր է ։ և դատէ զդատաստանս նոցա
ընդ քեզ ։ * Տո՛ւր ի խրատ զսիրտ քո և 12
զականջս քո պատրաստեա բանից իմաս
տութե՛ ։ * ‖ Մի խնայեր խրատել զՎէ.
տղայ ։ զի եթէ հարկանես զնա գաւա 13։ 24
զանաւ՝ ոչ մեռանի ։ * Դու հարկանես զնա գաւազանաւ ։ բայց Առ.
զանձն նորա փրկես ի մահո՛ւանէ ։ 30։
* Որդեակ՝ եթէ խմաստուն լինիցի 15
սիրտ քո , ուրախ լիցին և զիմ սիրտ ։
* Այո՛ եթէ ընդ ելուզեսցես զշրթունս 16
քո ընդ շրթունս իմ, միայն թէ ու-
ղիղ իցեն ։ * ‖ Մի նախանձեսցի սիրտ Ա՛ր.
քո ընդ մեղաւորաց ։ այլ յերկիւղ Տէ՛ն 24։
կանխեաջիր զօրհնասպաս։ * Օի եթէ 18
պահեսցես զնա , եղիցի քեզ զձա՛կ ։
և լսցս քո մի մերժեսցի ։ * Լո՛ւր որ- 19
դեակ՝ և լե՛ր խմաստուն և ուղղեսցես
զխորհուրդս սրտի քոյ ։ * Մի լինիր 20
արբեցօղ և մի ձկտիր ընդ հանգա-
նակօղս մսոյ վաճառաց ։ * Զանզի 21
ա՛մ արբեցօղ և բողանոց աղքատաս- Բողոքի
ցի ։ և զգեցցի պատառատուն ամե-
նայն քնկած ։ Լո՛ւր որդեակ հօր քոյ 22
որ ծնաւ զքեզ ։ և մի արհամարհէր
զծերութի՛ն մօր քոյ ։ * Ճշմարտու- 23
թի՛ն ստացի՛ր և մի թողուր զիմաստու
թի՛ն և զխրատ՝ և զհանճար ։ *Կարօղ 24
մնուցանէ հայր արդար ։ և ի վերայ
որդւոյ խմաստնոյ ուրախ լինի անձն
նո՛ր ։ * Ուրախ լիցին հայր և մայր քո՝ ի 25
քեզ ։ և խնդասցի՝ որ ծնաւն զքեզ ։
* Տո՛ւր ցիս սրդեակ զսիրտ քո ։ և աչք 26
քո ճանապարհայ իմոյ սպասեսցեն ։
* Կարաս ծակ՝ է տուն օտար։ և ջրհոր 27
նեղ օտարոտին ։ * Օի այնպիսին վաղ 28
վաղակի սատակեսցի ։ և ամ անօրէն
սպառեսցի ։ * Ո՞ւմ է վայ ։ ո՞ւմ խռո 29
վութի՛ւն ։ ո՞ւմ դատաստանք ։ ու՞մ
դժնդակութի՛ւն և վարանք ։ ո՞ւմ վերք
տարապարտուց ։ այլ են կապուտակ
ականողիք ։ * Ա՛չ ապաքէն այնոցիկ՝ 30
որք

որք յամենայնն 'ի գինւոջ ։ և ոյք գի_
տենն ուր գինարբուք լինիցին ։ * Մի 31
արբենայք գինւով՝ այլ խօսեցարուք
ընդ մարդս արդարս ։ և խօսեցարուք
ընդ միմեանս 'ի հրապարակս ։ (ապա
եթէ 'ի տաշտս և 'ի բաժակս արձակես
զաչս քո , յետոյ շրջիցիս մերկա_
գոյն քան զսանդխտոն ։)* Եւ 'ի վախ 32
ճանի իբրև զօձահար տարածանիցիս ։
և իբրև իժի թոյնք սփռեսցին ։ * Աչք 33
քո իբրև տեսանիցեն զկին օտար , բե
րան քո յայնժամ՝ խօսեսցի զթիւրս ։
* Եւ անկեալ դնիցիս իբրև 'ի սիրտ 34
ծովու ։ և իբրև զնաւուղիղ 'ի բա_
զում ալէկոծութիւնս ։ * Եւ ասաս_ 35
ցես՝ հարկանէին զիս , և ինձ ոչ ցաւ
իւր ։ այպն առնէին , և ես ոչ գիտէի ։
երբ լինիցի առաւօտ՝ զի երթեալ խնդ
րեցից՝ ընդ որում շրջեցայց ։

ԳԼ ։ ԻԴ ։

Վեր. 23. 17. Ո'րդեակ՝ || մի նախանձիր ընդ չարս ։ 1
և մի ցանկացիս լինել ընդ նոսա ։
* Զի զստութիւն խորհի սիրտ նց ։ և 2
զցաւս խօսին շրթունք նոցա ։
* Իմաստութեամբ շինի տուն ․ և հանճա 3
րով կանգնի ։ * Եւ խորհրդով լնանին 4
շտեմարանք ։ ամ մեծութբ պատուա
կանաւ և բարեաւ ։ * Լաւ է իմաստունն 5
քան զհզօր ։ և հանճարեղ քան զայն՝
որ ունիցի դաստակերտս մեծամեծս ։
* Առաջնորդութբ մղի պատերազմ ։ 6
և օգնականութբ խորհական սրտի ։
* Իմաստութիւն և խորհուրդ բարեաց 7
'ի դրունս իմաստնոց ։ * Իմաստունք 8
ոչ խոտորին յօրինաց Տն ․ այլ խորհին
'ի ժողովս իւրեանց ։ * Անխրատից պա 9
տահի մահ ։ և անզգամն մեռանի 'ի
մեղս ։ պղծութին զայր ժանտագործ
աղտեղի առնէ յաւուր չարի ։ * Եւ յաւ 10
ուր նեղութեան մինչև սատակեսցի ։
|| Սաղմ. 81.4. * || Փրկեա զորս տանին 'ի մահ ։ գնեա 11
զմահապարտն՝ և մի խնայեր ։ * Ապա 12
թէ ասիցես ։ ոչ գիտեմ զնա և ոչ նա
զիս ճանաչէ ։ գիտասջիր՝ զի Տր զսիրտ
ամենեցուն ճանաչէ ։ և որ ստեղծ զշունչ
ամենեցուն ․ նա գիտէ զամ ։ հատուցանէ
իւրաքանչիւր ումեք ըստ գործոց իւր
ոց ։ * Կեր զմեղր որդեակ ․ զի բարի է ։ 13
և զխորիսխ՝ զի քաղցրասցի կոկորդ քո ։
* Նոյնպէս եղիցի հանճար իմաստու_ 14
թեն յանձին քում ։ զի եթէ գտցես
զնա՝ եղիցի բարեաւ վախճան քո ։ և
յոյս քո մի պակասեսցի ։ * Մի մատու 15
ցաներ զամպարիշտն յարօտս արդա_
րոց ։ և մի խաբեր լրբութբ որովայնի ։
* Զի եթէ եօթն անգամ անկցի ար_ 16
դարն , կանգնեսցի ։ իսկ ամպարիշտք

17 տկարասցին 'ի չարիս ։ * Եթէ կործա
նեսցի թշնամին քո՝ մի ոտն հարկա_
ներ ․ և 'ի գայթագղիլն նր մի հպար_
18 տանար ։ * Մի գուցէ տեսանիցէ Տր ․
և ոչ լիցի հաճոյ նմա ։ և դարձուսցէ
19 զսրտմտութիւն իւր 'ի նմանէ ։ * Մի
խնդար ընդ չարագործս ․ և մի նա_
20 խանձիր ընդ մեղաւորսն ։ * Զի ոչ լի
նի զաւակ չարացն ։ ճրագ ամբարշտաց
21 շիջցի ։ * Երկի՛ր յԱյ՝ որդեակ՝ և 'ի
թագաւորէ ։ և 'ի միոջէ 'ի նոցանէ մի
22 ապստամբիր ։ * Հանգի՛ յանկարծա_
կի պահանջիցես զամբարիշտսն ։ և
զպատուհաս երկոցունց ո՞վ ծանիցէ ։

(Որդի՛ որ պահէ զբան՝ արտաքոյ կորս
տեան եղիցի ։ զի ընդունելով ընկա_
լաւ զնա ։ Մի ինչ սուտ ասասցի 'ի լե
զուէ թագաւորի ։ և մի խաբէութի
'ի լեզուէ նորա ելցէ ։ Սուսեր սուր է
լեզու թագաւորի , և ոչ մարմնաւոր ։
և որոք մատնեսցի նմա՝ խորտակեսցի ։
Զի եթէ սրեսցի սրտմտութին նորա՝
յոդիւք հանդերձ սատակեսցէ զմար_
դիկ ։ և զոսկերս մարդկան կերիցէ ։
և այրեսցէ իբրև զբոց ։ և իբրև զգեշ
եղիցի 'ի բոյն արծուեաց ։ Յիմոց բա
նից երկի՛ր որդեակ ։ և ընկալեալ զնո
սա՝ ապաշաւեա ։)

Այ յօ ջանս ոչ գոյր լատի նացոյն.

ԳԼ ։ Լ ։

1 Զայս ասէ այր ցհաւատացեալս
Այ ։ լուռ եղէց ․ զի անմտագոյն
2 եմ քան զամ մարդ ։ * Եւ իմաստութի
3 մարդոյ ոչ գոյ յիս ։ * Ած ուսոյց ինձ
զիմաստութիւն ․ և գիտութե սրբոց
խելամուտ եղէ ։ և ճանաչեմ զսրբու_
4 թի ։ * Ո՞վ ել յերկինս՝ և էջ ։ ո՞վ ժո_
ղովեաց զհողմս 'ի գոգ իւր ։ ո՞վ ամփո
փեաց զջուր 'ի ձորձս իւր ։ ո՞վ կալաւ
զամ զծագս երկրի ։ զի՞նչ անուն է նր ։
և կամ՝ զի՞նչ անուն որդւոյ նր՝ զի գի_
5 տասցես ։ * || Ամ բանք Այ ընտիրք ։ և || Սաղմ.
պաշտպան լինի նոցին երկիւղածաց իւր 11.7.
6 ոց ։ * || Մի յաւելուր 'ի բանս նր ․ զի ||2. Օրէ
մի յանդիմանեսցէ զքեզ՝ և սուտ լի_ 4. 2։ և
7 նիցիս ։ * Երկուս ինչս խնդրեմ 'ի քէն 12.32.
Տր ։ մի հաներ յինէն զշնորհս մինչև
8 մեռեալ իցեմ ։ * Զբան զուր և սուտ
հեռի արա յինէն ։ զմեծութի և զաղ_
քատութի մի տար ինձ ։ այլ կշռեա
ինձ զարժանն բաւականութբ ։
9 * Զի մի մեծացայց՝ և ստեցից ։ և ա_
սիցեմ ․ թէ ո՞ տեսանէ զիս ։ կամ աղ_
քատացայց՝ և գողացայց ․ և երդուայց
10 յանուն Տն Այ իմոյ ։ * Մի մատներ
զծառայ 'ի ձեռս տեառն իւրոյ ։ զի մի
երբէք անիծանիցէ զքեզ՝ և ապակա_
նի_

նիցես ։ *Ո՛նուագ չար՝ զհայրն իւր ա- 11
նիծանէ . և զմայրն իւր ոչ օրհնէ ։
*Ո՛նուագ չար՝ արդար համարի զանձն 12
իւր ։ և զերս անձին իւրոյ ոչ լուանայ ։
*Ո՛նուագ չար՝ ամբարտաւան աչս 13
ունի ։ և արտեւանամբք իւրովք հպարտ
տանայ ։ *Ո՛նուագ չար՝ իբրև զսու- 14
սեր ունի զատամունս իւր ։ և զժանիս
իւր իբրև զկտրոցս ։ մաշել և ուտել
զխոնարհս երկրի ։ և զաղքատս ՚ի
մարդկանէ ։

Գլ. ԻԴ.

Ա յս ասեմ իմաստնոց ։ ‖ խել- 23
մուտ լինել իրաւանց՝ մի ամ
էք ։ ակն առնուլ ՚ի դատաստանի չէ
բարւոք ։ *Ո՛ր ասէ զամբարիշտն թէ 24
արդար է . անիծեալ ՚ի ժողովրդոց
եղիցի . և առելի ազգաց ։ *Իսկ որք 25
յանդիմանեն . նոքա լաւք երեւեսցին
և ՚ի վերայ նոցն եկեսցէ օրհնութիւն ։
*Շ րթունք սիրեսցեն զպատասխա- 26
նիս ՚քանից բարեաց ։ որ պատասխանի
տայ բանս դիմադարձութեան . պատրաս
տէ անձին իւրում բանս հեռանալոյ ։
*Պատրաստեա՛ յերկս զգործս քոս և պատ 27
րաստեա զդաստատանս քո ։ և երթ
զհետ նոցին ։ և շինեսցես վերստին զտուն
քո ։ * Ո՛ւ լինիր վկայ սուտ ընկերի 28
քոյ ։ և մի լայնիր շրթամբք քով ։
‖ *Ա՛ւ ասիցես՝ թէ զոր օրինակ արար 29
նա ինձ . արարից նմա ։ և հատուցից
նմա՝ ոմն զգործեացն ինս ։ *Իբրև անդաս 30
տան միւ՝ այր անզգամ և իբրև զայգի
այր պակասամիտ ։ *Եւ եթէ թողուս 31
զնա՝ խոպանանայ՝ մոլախոտի՝ և ամե-
նեւին լքանի ։ և քարինք ցանգոյ նորա
բերին ։ *Եւ յեւոյ ասիցէ՝ թէ զղջա- 32
ցայ . և հայեցայ ընտրել զկրաւտ ։ ‖ մին
չէ յերբ անկեալ գնիս ոչ վատ ։ երբ
՚ի քնոյ զարթիցես ։ *Սակաւիկ ինչ 33
ննջիցես ։ սակաւիկ ինչ դադարեսցես ։
և փոքր ինչ ընդ գրկիցես զձեռն քո ՚ի
վէր լանջաց քոց ։ և եթէ զայս արաս-
ցես ։ *Եկեսցէ իբրև զկարապետ աղ 34
քատութիւնդ քո ։ և կարօտութիւնդ քո իբրև
զարբազոտն սուրհանդակ ։

Գլ. Լ.

Տղոյն երեք դասերք էին . սիրով
սիրեցեալք ։ և երիքեան նոքա ոչ
յաւէտս յաշխարհին գնա ։ և չորրորդն ոչ լցաւ
ասել շատ ։ *Դժոխք՝ և կորուստ՝ և 16
սէր կանանց՝ և տարտարոս ։ և երկիր
ոչ յագի ջրով ։ և ջուր՝ և հուր՝ ոչ
երբեք ասեն շատ ։ *Ա՛կն՝ որ ծաղր առ 17
նէ զհայր ։ և անարգէ զծերութիւն մօր.
խլեսցեն զնա ագռաւք ձորոց ։ և կե-

ղիցեն զնա ձագք արծուեաց ։ *Երիք 18
են՝ զորս անհնարին է ինձ իմանալ ։ և
զչորրորդն ոչ ճանաչեմ ։ *Ո՛հետս ար 19
ծուոյ ՚ի թռուցելոյ ։ և զճանապարհս
օձի ՚ի վերայ վիմի ։ և զշաւիղս նաւու
ընդ ծով գնացելոյ ։ և զճանապարհս
առն յերիտասարդութեան իւրում ։
*Այսպիսի է և ճանապարհ կնոջ չնա 20
ցողի ։ զի յորժամ գործէ ինչ , լուա-
նայ . և ասէ , ոչինչ գործեցի չար ։
*Երկիր շարժի երկիր . և չորրորդին 21
ոչ կարէ հանդուրժել ։ *Երէք ծառայ 22
թագաւորեսցէ ։ և անմիտն եթէ յա-
գեսցի հացիւ ։ *Եւ աղախին եթէ 23
հանիցէ զտիկին իւր ։ և կին առելի
եթէ դիպիցի առն բարւոյ ։ *Ազգք 24
են . որք փոքրագոյնք են ՚ի վէր երկրի ։
և նոքա իմաստնագոյնք են քան զիմաս
տունս ։ *Ա՛նջիւնն՝ որոյ ոչ գոյ զօրու- 25
թիւն . և պատրաստէ յամարայնոյ զկե-
րակուր իւր ։ *Եւ ձագաւ ազգ անճը 26
զօր ։ որք արարին ՚ի վէմն զդադարս
իւրեանց ։ *Ազանց թագաւորի է մա 27
րախ . և զօրաժողով լինի իբրև ՚ի միո
ջէ հրամանէ օրինաւք ։ *Եւ սարդ՝ կըռ 28
ուէաւ ձեռաւք ՚իյարսն . որ դիւրին է առ
որսալ . բնակի ՚ի յարկս թագաւորաց ։
*Երեք են՝ որք պարծ շքին . և չոր- 29
րորդն գեղեցիկ ՚ի քայլել ։ *Այրինն առիւ 30
ծու հզօր է քան զանասունս . որ ոչ
զանգիտէ . և ոչ զթիկունս դարձուցա
նէ ՚ի թշնամին ։ * Եւ աքաղաղ . որ 31
շքի ՚ի մէջ մարդեաց սիգալով . և նո-
խազ առաջնորդ հօտի ։ և թագաւոր
յորժամ հրապարակախօս լինի ՚ի մէջ
աղգաց ։ *Եթէ զանձն դիւրութեան 32
տայես ։ և ձգեսցես զձեռն քո կուռիկ
անարգեսցիս ։ *Եթէ կաթն՝ և եղի 33
ցի իւղ ։ ապա եթէ կարի ՚ճմլեսցես
զպակուռն՝ ելանէ արիւն ։ և եթէ
ձգեսցես զբանս , ելցեն դատաստանք
և կռիւք ։

Գլ. ԼԱ.

Ա՛մենայն բանք այդ խօսեցեալք են ։
Հրամանն թագաւորի . զոր խրա 1
տեաց զնա մայր իւր ։ * Օ՛ի որդեակ՝ 2
Ա՛յ բանք են ։ անդրանիկդ քեզ ասեմ
որդեակ ։ զի՛ որդեակ պատուղ որովայ-
նի իմոյ ։ զի՛ որդեակ ուխտից իմոց ։
*Մի՛ տար կանանց զկեծուեթի քո ։ և 3
զմիտս քո՝ և զկեանս՝ ՚ի խորհուրդս
կեսնից ։ խորհրդով գործեա զայդ ։
խորհրդով արբ զգինի ։ *Ա՛ճամեծք 4
բարկասիրտք են՝ զգինի մի արբցեն ։
*Օ՛ի մի յորժամ ըմպիցեն՝ մոռանայ 5
ցեն զիմաստութեան ։ և ուղիղ ոչ կա-
ցեն զիմաստութեան ։ *Տո՛ւք զար 6
բասցեն դատել ընտանեին ։ *Տո՛ւք զար
բե-

բեցուԹին տրտմեցելոց ։ և զգինի ըմ
պել ցաւագնոտաց ։ * Զի արբցեն՝ և 7
մոռասցին զաղքատուԹիս իւրեանց՝
և զցաւս իւրեանց ոչ յիշեսցեն ։
* Բա՛ց զբերան քո բանիւ Ա՟Յ ։ և դա_ 8
տեա՛ զամենեսեան ողջմտուԹեամբ ։
* Բա՛ց զբերան քո՝ և դատեա՛ իրաւ 9
ամբք ։ և խնդրեա՛ և որոշեա՛ զաղքատն
և զտկարն ։

Գլ. ԻԶ ։

Այսոք առակք Սողոմոնի Արքայի Իսրայելի 1
անքննելիք ։ զորս գրեցին բարեկամքն Եզեկիայի
Արքայի Իսրայելի հրէաստանի ։

Փառք Ա՟Յ ծածկեն զբանս ։ և 2
փառք Թագաւորի՝ պատուեն ըզ
հրամանս ։ * Երկին բարձր՝ և երկիր 3
խոր ։ սիրտ Թագաւորի անքննելի ։
* Փո՛րձ տես զանփորձ արծաԹոյ ։ և 4
սրբելով սրբեսցի ամ՟ ։ * Սպանեա՛ 5
զամբարիշտս յերեսաց Թագաւորի ։
և ուղղեսցի արդարուԹբ աԹոռ նր ։
* Մի՛ հպարտանար առաջի Թագաւո 6
րի ։ և ՚ի տեղիս մեծամեծաց մի՛ մատ_
չիր ։ * Զի լաւ է քեզ՝ Թէ ասիցէ ոք ։ 7
՚ի վեր ա՛ռ՝ ի՛ս մատի՛ր ։ քան Թէ կորա
նայցես առաջի հզօրի ։ * Զոր ինչ տե 8
սին աչք քո , խօսեա՛ց ։ մի՛ յանդուգն
անկանիցիս ՚ի մարտ ։ զի մի՛ յետոյ
զղջանայցես ։ յորժամ նախատիցէ
զքեզ բարեկամ քո ։ * Խո՛յս տուր՝ մի՛ 9
արհամարհեր ։ * Մի՛ գուցէ նախա_ 10
տիցէ զքեզ բարեկամն ։ և Թշնամու_
Թի և մարտ քո ոչ մեկնեսցի ։ այլ լի
նիցի քեզ հանգոյն մահու ։ շնորհ և
բարեկամուԹի ազատեն ։ հաստա_
տեա՛ զնոսա ՚ի քեզ ։ զի մի՛ նախատ լինի_
ցիս ։ և պահեա՛ զճանապարհս քո հաշ
տուԹբ ։ * Խնձոր ոսկի ընդ սարդիոն 11
յեռեալ ։ նոյնպէս խօսիլ զբանս իմաստ
տունս ։ * Ի գինտ ոսկի՝ սարդիոն պատ 12
ուական յեռեալ ։ բան իմաստուն՝
յունկնդիր լսելիս ։ * Որպ ձիւնաբեր 13
ամարայնի տօԹացելոց օգնական է ։
նոյնպէս հրեշտակ հաւատարիմ ։ որոյ
առաքեն զնա՝ զանձինս յուսացելոց
իւրոց շահի ։ * Որպ հողմք՝ և ամպք ։ և 14
անձրևք սաստիկք ։ նոյնպէս են՝ և որք
‖ Սիր. պարծին ՚ի տուրս ստուԹէ ։ * ‖ Երկ_ 15
15. 1. կայնմտուԹբ յաջողուԹի Թագաւո_
րի ։ լեզու արձակ փշրէ զոսկերս ։
* Մեղր յորժամ գտանիցես՝ չափով 16
կերիջիր ։ գուցէ յագեսցիս՝ և փսխես
ցես ։ * Մի՛ յաճախեր ոտիւք քովք առ 17
բարեկամ ։ գուցէ յագեսցի քև ։ և ա_
տիցէ զքեզ ։ * Իբրև ստեր և սլաք 18
սրեալ ։ նոյնպէս և այր՝ որ վկայէ զբա

րեկամէ իւրմէ՝ զվկայուԹի ստուԹէ ։
19 * Ճանապարհք չարի ։ և ոտք անօրինի
20 կորիցեն յաւուր չարի ։ * Որ հանէ
զբաձկոն յաւուր ցրտոյ ։ որպ քացախ
վիրի անօգուտ է ։ նոյնպէս հասեալ
ցաւք մարմնոյ տրտմեցուցանեն ըզ
սիրտս ։ և որպ ցեց հանդերձի՝ և որդն
փայտի ։ նոյնպ տրտմուԹի վնասակար
21 է սրտի առն ։ * ‖ ԵԹէ քաղցեալ է ‖ Հռոմ.
Թշնամին քո՝ կերակրեա՛ զնա ։ և եԹէ 12. 20.
ծարաւի է՝ տո՛ւր ըմպել նմա ։
22 * Զայս իբրև առնիցես՝ կայծակունս
հրոյ կուտեսցես ՚ի վերայ գլխոյ նր ։ և
23 Տր հատուսցէ քեզ զբարիս ։ * Հողմ
հիւսիսոյ զամպս յարուցանէ ։ և երեսք
24 լիրբք զլեզու գրգռեն ։ * ‖ Լաւ է բնա ‖ Սիր.
կիլ առ անկեան ՚ի տամալւոջ՝ քան ընդ 21. 19.
կնոջ բամբասողի ՚ի տան միում ։ անկ.
25 * Որպէս ջուր ցուրտ անձին ծարաւոյ
ախորժելի է ։ նոյնպէս և աւետիք բա
26 րեաց՝ յերկրէ հեռաստանէ ։ * ԵԹէ
ոք զակն աղբեր խնուցու ։ և զելս
ջրոյ ապականիցէ ։ նոյնպէս անվայել
լուչ է արդարոյ անկանիլ առաջի ամ
27 պարշտի ։ * ‖ Մեղր շատ ուտել չէ՛ ‖ Սիրաք.
բարւոք ։ այլ յարգել պա՛րտ է զբանս 3. 22.
28 պատուականս ։ * Որպէս քաղաք կոր_
ծանեալ ՚ի պարսպաց՝ և անպարիսպ
իցէ ։ նոյնպէս և այր՝ որ ոչ խորհրդով
ինչ գործիցէ ։

Գլ. ԻԷ ։

1 Որպէս ցօղ յամարայնի ։ և անձրև ՚ի
հունձս ։ նոյնպէս ո՛չ է պիտոյ պա_
2 տիւ անզգամի ։ * Որպէս Թռչունք և
ճնճղուկք Թռանին՝ նոյնպէս անէծք
3 զուր ունելք ոչ եկանեն ։ * Որպ մտրակ
ձիոյ ։ և խԹան իշոյ՝ նոյնպ գաւազան
4 ազգի անմտի ։ * Մի՛ տար անզգամին
զպատասխանի ըստ նր անզգամուԹեն ։
5 զի մի՛ լինիցիս նմանօղ նր ։ * Այլ տո՛ւր
զպատասխանի ։ զի մի՛ երևեսցի իմաստ
6 նագոյն յանձն իւր ։ * Ի ձանապար_
հաց իւրոց նախատ լինի՝ որ առաքէ
զբանս ՚ի ձեռն անմիտ հրեշտակի ։
7 * Կարճեա՛ զգնացս ոտից ։ և զաւակս
8 ՚ի բերանոյ անզգամի ։ * Որ դնէ զքար
՚ի պարսատիկս , նման է այնմ , որ դնէ
9 զպատիւ անզգամի ։ * Փշալիցք են
ձեռք արբեցողաց ։ և ծառայուԹի ՚ի
10 ձեռս անզգամի ։ * Բազում մրրկօք
ծփին ամ՟ մարմինք անզգամաց ։ քան_
զի խորտակին յիմարուԹիք նոցա ։
11 * ‖ Որպ շուն յորժամ դառնայ անդրէն ‖ 2. Պետ.
՚ի փսխած իւր՝ և ատելի լինի ։ նոյնպ 2. 22.
և անզգամն չարուԹբ անձին իւրոյ ։
յորժամ դառնայ անդրէն ՚ի մեղս
իւր ։ (Է ամօԹ՝ որ ածէ ՚ի վր զմեղս ։

և է ամօթ՝ որ զփառս և զշնորհս։)
*Տեսի զայր յանձն իւր պանծացեալ 12
թէ իմաստուն իցէ. բայց յոյս գոյր
‖ Առ. յանզգամն քան 'ի նմա։ *‖ Ծուլն 13
22. 13. յորժամ յուղի առաքես՝ ասէ. առիւծ
ունի զճանապարհս. և զհրապարակս
սպանօղք։ *Որպէս դուռն՝ որք շրջին 14
'ի ծղխնուջ, նոյնպէս և վատ 'ի մահճի
‖ Առ. իւր։ *‖ Թաքուցանէ վատ զձեռս իւր 15
19. 24. 'ի ծոց. և 'ի բերան իւր դանդաղի
տանիլ։ *Իմաստնագոյն անձին իւր- 16
ում թուի վատն. քան զայն՝ որ զլու
թեան աւետիս բերիցէ։ *Որ բուռն 17
յաւնչանէ հարկանէ զշան ձետոյ։ նոյնպէս է մարդ՝
որ անկանիցի յայլոց դատաստանս։
ՆԷնգամ *Որ թունաւորքն առաջի արկանեն 18
որք զբանս մարդկան։ և որ վաղվաղէ ընդ-
դէմ՝ բանից՝ նախ նա ընկձի։
*Նոյնպէս և ամենեքեան՝ որք դարա 19
նակալք լինին իւրեանց բարեկամաց։
և յորժամ յանդիմանին, ասեն. մեք
ընդ խաղ արարաք։ *'Ի բազում փայ 20
տից զօրանայ հուր։ և ուր ոչ գոյ
այր երկմիտ՝ դադարի կռիւ։ *Կրա- 21
կարանք կայծականց. և փայտ հրոյ։
‖ Առ. ‖ և այր բամբասօղ առ 'ի յուզել զկը
15. 18. ռիւ։ *Բանք սուտակապասաց կա- 22
կուղք են։ բայց արկանեն 'ի շտեմա-
րանս մարտի։ *Որ տայ զարծաթ նեն 23
գութբ. իբրև զխեցի համարեալ է։
շրթունք ուղորդք ծածկեն զսիրտ
տրտմագինս։ *Շրթամբք իւրովք 24
[?] յայտնի առնէ թմ, որ լայ զթշնամի
իւր. և 'ի սրտի իւրում նիւթէ զնեն-
գութի։ *Եթէ աղաչիցէ զքեզ թշ 25
նամին քո. և 'ի ձայն բարձր աղերսի-
ցէ. մի հաւանիր նմա։ զի եօթն չարիք
կան 'ի սրտի նր։ *Որ ծածկէ զթշնա 26
մութի, հաստատէ զնենգութի։ սու-
զանէ զմեղս իւր բանագէտն յատենի։
*Որ փորէ զխորխորատ ընկերի իւր- 27
ում, անկցի ինքն 'ի նոյն։ և որ գլէ
զվէմ, անձին իւրում գլեսցէ։ *Լեզու 28
սուտ՝ ատեայ զճշմարտութի. և բե-
րան անդադար, առնէ խռովութիւ։

ԳԼ: ԻԷ:

Մի պարծիր առ վաղիւն. քանզի 1
ոչ գիտես՝ զինչ ծնանիցի քեզ
վաղիւն։ *Գովեսցէ զքեզ ընկերն, 2
և մի քո բերան։ օտարն, և մի քո շըր
‖ Առակ. թունք։ *‖ Ծանր է քար. և դժուա- 3
22. 18. րաբառնալի աւազ։ բայց բարկութի
անզգամի ծանրագոյն է քան զերկո-
սեանսն։ *Անողորմ է սրտմտութի. 4
և սաստիկ է բարկութի։ այլ նախանձ
[?] և ոչ ինչ ժուժէ կեալ։ *Լաւ է յան 5
դիմանութի յայտնեալ՝ քան զգաղտ-
6 կամութի ծածկեալ։ *Լաւ են վէրք
բարեկամի. քան զկամակոր համբոյրս
7 թշնամւոյ։ *‖ Անձն յագեալ՝ զխո- ‖ Յոբ.
րիսխ և զմեղր արհամարհէ։ բայց 6. 7.
անձին կարօտելոյ՝ և դառն իբրև ըզ
8 քաղցր թուի։ *Որպ թռչուն թռչի 'ի
բունոյ իւրմէ։ նոյնպէս և մարդ սոր
կանայ՝ յորժամ օտարանայցէ յիւրոց
9 տեղեաց։ *Իւղով՝ և գինեաւ՝ և խն-
կով զուարճանայ սիրտ։ և բեկանի 'ի
10 տրտմութե անձն։ *Զբարեկամ քո.
և զբարեկամ հայրենի մի թողուր։ և
'ի տուն եղբօր քո մի մտաներ թշուա
ռացեալ։ լաւ է բարեկամ մերձաւոր.
քան զեղբայր 'ի հեռաստանի բնա-
11 կեալ։ *Իմաստուն լեր որդեակ՝ զի
ուրախ լինիցի սիրտ քո։ և 'ի բաց դար
ձո 'ի քէն զբանս թշնամանաց։
12 *Խորագէտն՝ 'ի գալ չարեաց պօղե-
ցաւ. և անզգամք ընդ առաջ երթեալ
13 'ի տուժս անկցին։ *‖ Զերծ 'ի նմանէ ‖ Առ.
զհանդերձս նր։ զի էանց թշնամանս 20. 16.
գիրն. քանզի նա զայլոցն ապականէ։
14 *Որ գովէ զբարեկամ ընդ առաւօտս
բարձր ձայնիւ։ քան զանիծանօղսն
15 ոչինչ առաւել համարեսցի։ *Կա-
թիլ հանէ զմարդ 'ի տանէ իւրմէ
յաւուր ձմերայնոյ։ նոյնպէս և կին ան-
զգամ հանէ 'ի տանէ իւրմէ զայր իւր։
16 *Խիստ հողմէ հիւսիսի. բայց անուն
17 ամբ աջու կոչի։ *Երկաթ զերկաթ
սրէ. և այր գրգռէ զերեսս ընկերի
18 իւրոյ։ *Որ տնկէ զթզենի՝ կերիցէ
զպտուղ նր։ և որ պատուէ զտէր իւր՝
19 պահեսցէ զնա։ *Որպ ոչ են նմանք
երեսք երեսաց։ նոյնպէս և չեն նմանք
20 սիրտք սրտից։ *‖ Դժոխք և կորուստք ‖ Առակ.
անյագք են. նոյնպէս և աչք ապաշ 14. 10.
մարդկան։ պիղծ է առաջի Տն՝ որ ար
ձակէ զաչս. և անխրատք՝ և ցոփք լեզ
21 ուաւ։ *‖ Փորձ արծաթոյ և ոսկւոյ ‖ Առ.
'ի բովս։ և այր փորձի 'ի բերանոյ գով 17. 3.
սաց իւրոց։ սիրտ անօրինի խնդրէ զչա
րիս. և սիրտ ուղիղ՝ քննէ զգիտութի։
22 *Եթէ տանջես զանզգամն 'ի մէջ ա-
տենի. և անարգես զնա։ սակայն զան-
զգամութիւն ոչ մերժես 'ի նմանէ։
23 *Խելամտութբ ծանիր զանձինս խա
շանց քոց. և հաստատեա զսիրտ քո 'ի
24 վր երամակաց քոց։ *Մոզի ոչ յաւի-
տենական է ոյժ առն. և զօրութի. և
իշխանութի. և ոչ տուեալ է նմա յազ
25 գաց յազգս։ *Խնամ կալ բանջարոյ
'ի դաշտի. և հնձեսցես զխոտ. և ժո
26 ղովեա զխոտ դալար։ *‖ Զի եղիցին ‖ 1. Տիմ.
քեզ ոչխարք ձորձաբերք. դարմանեա 6. 8.
զդաշտս՝ զի եղիցին քեզ գառինք։
27 *Որդեակ, յինէն ունիր զպատգամս

զօ-

յոյժ ։ ‖ և չարագործն ՚ի պատուհասէ ‖ Ալ է. 13. 11.
մի ապրեսցի ։ որ ոչ պատկառի յերե_ 21 սայ արդարոց՝ ոչէ բարի ոք ։ * ‖ Ար և 20.21
ակնածէ զերեսս անօրինաց յանդիմա_ նել՝ չէ գովելի ։ այնպիսին պատուոյ 22 հայի վաճառէ զմարդ ։ * Փութայ մեծանալ այր չարակն ։ և ոչ գիտէ՝ թէ այր ողորմած զօրանայ քան զնա ։ 23 * Ար յանդիմանէ զմարդ ՚ի ձանա_ պարհս իւր , շնորհակալութեի ընկալ_ ցի առաւել քան զսուտակասպասն լե 24 զուաւ ։ * Ար մերժէ զհայր իւր , կամ զմայրն ։ և համարի չմեղանչել ։ կցորդ 25 է նա արանց ամբարշտաց ։ * Դիր ա_ գահ գրգռէ զհակառակութեի ։ իսկ որ յուսացեալէ ՚ի Տէր՝ ՚ի խնամակա_ 26 լութե եղիցի ։ * Ար յուսայ յանդգնու_ թեն սրտի՝ այնպիսին անզգամէ ։ որ 27 գնայ իմաստութեաբ , ապրեսցի ։ * Դէ որ տայ աղքատաց՝ ոչ կարօտասցի ։ իսկ որ դարձուցանէ զակն իւր ՚ի նոցա նէ , ՚ի բազում կարօտութե եղիցի ։ 28 * ՚Ի տեղիս ամբարշտաց հեծեծն ար_ դարք ։ և ՚ի նոցա կորստեանն բազմանան ։

ԳԻ. ԻԹ.

1 Այր է այր յանդիմանիչ քան զխստա_ պարանոց ։ քանզի յանկարծակի հուր հարեալ զնմանէ՝ ոչ լինի բժիշկ 2 կութի ։ * ՚Ի գովութե արդարոց՝ ու_ րախ եղիցին ժողովուրդք ։ և ՚ի իշխա_ նութիս ամբարշտաց՝ հեծծեն արդարք 3 * Դէր՝ որ սիրէ զիմաստութի , բերկ_ րեցոյ հայր նմ ։ ‖ և որ արածէ զբազս , ‖ Ղ ՚ոչ 4 կորուսանէ զմեծութի ։ * Արդարոր Ես. 13. 3. արդար՝ կանգնէ զաշխարհ ։ և այր ա_ 5 նօրէն կործանէ ։ * Ար պատրաստէ յե րեսս բարեկամի իւրոյ զորոգայթ , շուրջ արկանէ զայն զտիւք իւրովք ։ 6 * Դէն մեղաւորի մեծ է որոգայթ ։ բայց արդարն ՚ի խնդութե և յուրա_ 7 խութե եղիցի ։ * Գիտէ արդարն դա տել զաղքատաց ։ իսկ ամպարիշտն ոչ իմանայ դատել ։ (և աղքատի ոչ գոյ 8 նին միտք իրաւախոհ ։) * Դէք անօ_ րէնք հուր հարին զքաղաքէ ։ և իմաս տունք դարձուցին զբարկութի ։ 9 * Դէր իմաստուն դատե զաղգս ։ այր անզգամ՝ ՚ի բարկանալն իւրում ծաղր 10 լինի ։ և ոչ ամաչէ ։ * Դէք արեանց ա_ տեն զարդարն ։ իսկ ուղիղք փափա_ 11 գեսցին յանձն նորա ։ * Դիմանդակ զսրտմտութե իւր արտաքս բերէ ան_ զգամն ։ իսկ իմաստունն մեղմով համ_ 12 բերէ ։ * Ար որ հաւանի բանից անիրաւութե ։ ամենեքեան՝ որք ընդ_ 13 նուաւ են՝ անօրէնք են ։ * Փոխատուի՝ և փոխառուի ՚ի մի վայր եկելոց ։ զայ

զօրաւորս ՚ի կեանս տան քոյ ։ և ՚ի կեանս բարեկամի քոյ ։

ԳԻ. ԻՐ.

1 Փախուցեալ երթայ ամբարիշտն առանց ուրուք հալածելոյ ։ բայց արդարն իբրև զառիւծ յանձնապաս_ 2 տան է ։ * Ար ՚ի մեղաց ամպարշտաց դա տաստանք յառնեն ։ և այր խորագէտ 3 տուԹե իւրում զրպարտէ զտնանկս ։ որպէս անձրև սաստիկ և անօգուտ ։ 4 * Կրնպէս որք Թողուն զօրէնս ։ և գո վեն զամպարշտուԹի ։ իսկ որք սիրեն զօրէնս՝ պատեն զինքեամբք զպարիսպ 5 * Դրք չարք ոչ իմանան զիրաւունս ։ 6 որք խնդրեն զՏէր՝ իմաստունք լինին յայնմ ։ * ‖ Ամէն աղքատ՝ որ գնայ Ալ է. 19. 1. ՁխմարտուԹիք՝ քան զմեծատուն սուտ ։ 7 * Պահէ զօրէնս որդի իմաստուն ։ իսկ որ արածէ զորկորսուԹի , անարգէ 8 զՀայր իւր ։ * Ար լնու զտուն իւր ՚ի տոկոսեաց և ՚ի վաշխից ։ ժողովէ զնա այնմ , որ ողորմի աղքատաց ։ 9 * Ար խո տացուցանէ զունկն իւր՝ զի մի լսիցէ օրինաց ։ և ինքն զիւր ուխտն պղծէ ։ 10 * Ար մոլորեցուցանէ զուղիղս չար Ձա նապարհաՀ ։ ինքն անկցի յայականու_ Թի ։ ամբիծք բաժանեսցին զբարու Թիս նմ ։ և անօրէնք անցցեն առ բա 11 րեաքն ։ և մի մտցեն ՚ի տնօսա ։ * Ար մտա_ տուն Թուի անձին իւրում այր մեծա տուն ։ և աղքատ հանձարել ստուգա 12 նէ զնա ։ * Դի օգնականուԹիք արդա րոց՝ բազումք լինին փառք ։ և ՚ի տե_ զիս ամպարշտաց՝ սաստկին մարդիկ ։ 13 * Ար ծածկէ զամպարշտուԹիւնս իւր՝ ոչ յաջողեսցի ։ իսկ որ սատմ՝ և յան դիմանի՝ սիրելի եղիցի ։ * Դրանելի է 14 այր՝ որ արհամարհիցէ զնմ՝ վ ։ եր_ կիւղածուԹիւ ։ որ խիստ է սրտիւ՝ անկ 15 ցի ՚ի չարիս ։ * Դառիւծ քաղցեալ ։ և գայլ ծարաւի ։ որ աղքատ է՝ և բուռն լինի ազգի մնանկի ։ 16 * Ահագաւոր կա րօտ մտոք՝ մեծ զրպարտող ։ իսկ որ ատեայ զանիրաւուԹի՝ երկայնակեաց լինի ։ 17 * Դէր՝ որ զմնհապարտ յերաշ խի առնու՝ փախստական լինի ։ ոչ ՚ի հաստատուԹե կայցէ ։ խրատեա զոր դի քո ։ և հանդուսցէ զքեզ ։ և տացէ զզարդ անձին քումմ ։ և ոչ հնազան_ 18 դեսցի ազգի անօրինի ։ * Ար գնայ ար դարուԹիք , օգնականուԹիւն գտցէ ։ իսկ որ գնայ ՚ի ձանապարհս թիւրս՝ ‖ Ալ է. 12. 11. նոքիմք վարակեսցի ։ * ‖ Ար գործէ 19 զերկիր՝ լցցի հացիւ ։ և որ երթայ Առակ. 20.30. զհետ դատարկուԹե՝ լցցի աղքատու_ Թիք ։ * Դէր հաւատարիմ օրհնեսցի 20

ցելութի առնէ երկիւղն Տն :
*Թագաւոր՝ որ ճշմարտութբ դատէ 14
զաղքատս, աթոռ նր 'ի վկայութիւն
հաստատեսցի:*Գանք՝ եւ կշտամբանք 15
տան զիմաստութիւն: մանուկ մոլո_
րեալ՝ յամօթ առնէ զծնօղս իւր :
* 'Ի բազմանալ ամպարշտաց՝ յանձա_ 16
խին մեղք. եւ 'ի նց կործանմանն ար_
դարք յերկեղի լինին: * Խրատեա՛ զոր 17
դի քո՝ եւ հանգուսցէ զքեզ : եւ տացէ
զզարդ անձին քում:*Ոչ գտցի առաջ 18
նորդ ազգի անօրինի: իսկ որ պահէ զօ
րէնս՝ երանելի է : *Բանիւք ոչ խրա 19
տեսցի ծառայ խիստ. զի թէպէտ եւ
իմանայ՝ ոչ հնազանդի : * Յորժամ 20
տեսանիցես զայր յանդուգն բանիւք,
գիտասցիր՝ զի յոյս դոյ յանզգամին քան
'ի նմա : * Որ փափկանայ 'ի մանկու_ 21
թե, ծառայ լիցի. եւ յետոյ վտանկեսցի
յանձն իւր : * Այր բարկացօղ յարու 22
ցանէ զհակառակութի: (եւ այր հեղ՝
դառնացուցանէ զմեղս) եւ այր սրտմտօղ
Յոբ. 22.29. փորեաց զմեղս : *Ամբարտաւանու_ 23
թի զայր նկուն առնէ. իսկ զխոնարհս
կանգնէ փառօք Տր: * Որ բաժանա_ 24
կից լինի գողոց, ատեայ զանձն իւր :
եւ եթէ երդումն առաջի դնիցի , զար
հուրեալ ոչ եւս պատմեսցէ : * Որք 25
երկնչին՝ եւ ամաչեն 'ի մարդկանէ՝ ընկ
ճեսցին: իսկ որք յուսացեալք են 'ի
Տր, ուրախ լիցին : ամպարշտութիւն
առն ածէ զգայթագղութի. եւ որ յու
սայ 'ի Տր՝ ապրեսցի: * Բազումք որո_ 26
քեսցեն զերեսս իշխանաց: բայց 'ի Տէ
եղցեն իրաւունք առն: * Պիղծ է ար_ 27
անիրաւ_ են՝ դարոյ այր անիրաւ : եւ պիղծ է անօրի
նի՝ ուղիղ ճանապարհ:

ԳԼ: ԼԱ:

Կին ժրագլուխ եթէ ոք գտանիցէ . 10
պատուականագոյն է այնպիսին
քան զականս պատուականս :
* Աստահէ 'ի նա սիրտ առն նր . այն 11
պիսին բազում աւարաց ոչ կարօտաս
ցի : * Բանզի գործակից է առն իւր_ 12
ում ամ բարեաց՝ եւ կենակից՝ եւ ոչ չա
րաց : * Գտեալ ասր եւ կտաւ՝ արար 13
համդերձս պիտանիս ձեռօք իւրովք:
14 * Եղեւ իբրեւ նաւ ջահաբեր : 'ի
հեռաստանէ ժողովէ զմեծութի:
15 * Յառնէ ընդ առաւօտս . եւ տայ զկե
րակուր ընտանեաց . եւ զգործ նաժշ
16 տայ: * Տեսեալ զանդաստան գնեալ
ցիկ՝ եւ գնէ զնա , եւ 'ի պտղոյ ձեռաց
17 իւրոց գործէ զերկիր : * Պնդեալ է
հզօրապէս զմէջ իւր: մխեաց զբազուկս
18 իւր 'ի գործ:*Եւ՛ ճաշակեաց՝ զի քաղցր
է գործել , եւ ոչ շիջանի զամ գիշերս
19 ճրագ նր:* Ձեռս իւր ձգէ յօգուտ.
եւ զմատունս իւր անձանձրոյթ տայ
20 'ի լոյս: * Ձեռս իւր բանայ տնան_
կաց. եւ զպտուղ կարկառէ աղքատաց:
21 * Ոչինչ հոգայ 'ի տան կողմանէ այր
նր, յորժամ ուրեք յամիցէ. զի ամենեան
որք ընդ նովաւ են , զգեցեալ են զկրկին
22 պատմուճանս : * Արար առն իւրում
բեհեզս եւ ծիրանիս: եւ անձին իւրում
23 արկանելիս : * Երեւելի է 'ի դրունս
այր նորա . յորժամ նստցի 'ի ժողովր_
դեան՝ 'ի մէջ ծերոց բնակչաց երկրի :
24 * Կտաւս արար՝ եւ վաճառեաց , եւ ար
կանելիս արար՝ քանանացւոց :
25 * Զբերան իւր երաց չափով՝ եւ իմաս
տութբ : զկարգ եդ լեզուի իւրում:
26 * Զզօրութի՝ եւ զմեծ վայելչութիւն
զգեցաւ : եւ ուրախ եղեւ յաւուրս յե_
27 տինս : * Հաստատունք են ճանա_
պարհք տան նորա : եւ զհաց դատար_
կութե ոչ եկեր : զբերան իւր բանայ
հանճարով՝ եւ օրինադրութեամբ:
28 * Եւ՛ ողորմութի նորա կանգնէ զոր_
դիս նր . եւ այր նր գովէ զնա՝ եւ ասէ:
29 * Բազումք դստերք ստացան զմեծու_
թի . բազումք արարին զզօրութիւն:
բայց դու առաւել եղեր՝ եւ անցուցեր
30 զամենեքումբք: * Սուտ հաճութի, եւ
ընդունայն գեղ կնոջ ոչ գոյ 'ի քեզ :
քանզի կին բարեպաշտօն եւ իմաստուն
օրհնեսցի: զերկիւղածս Տն գովէ նա:
31 * Տուք նմա 'ի պտղոյ շրթանց նորա :
եւ գովեսցի 'ի դրունս այր նորա : զի
ճանապարհք առն առաջի երեսաց
իւրոց երթիցեն, եւ յաջողեսցին յաւի
տեանս յաւիտենից :

ԺՈՂՈՎՈՂ:
ՈՐ ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ, ԿՈՀԵԼԵԹ ՅՈՐՋՈՐՋԻ:

Գլուխ Առաջներորդ:

Բանք Ժողովողին Որդւոյ Դաւթի Սողոմոնի 1
Արքայի Իսրայէլի Յոյն Եկղեսիաստէս:

ՈՒՆԱՅՆ 2
ՈՒԹԻՒՆ
ունայնութեանց ա_
սաց ժողովողն,
ունայնութի ու_
նայնութեանց՝ ամ
ինչ ընդունայն է:
* Զինչ աւելի է 3
մարդոյ յամի վաստակս իւր. զոր տա_
ժանի 'ի ներքոյ արեգական: * Ազգ 4
երթայ՝ և ազգ գայ, և երկիր յաւի_
տեան կայ: * Ծագի արեգակն՝ և 5
մտանէ արեգակն՝ և 'ի տեղի իւր ձգի:
*'Ի ծագելն իւրում ելանէ ընդ հա_ 6
րաւ. և պատի զհիւսիսիւ: պատելով
պատի: գնայ հողմ, և 'ի շրջանս իւր
դառնայ հողմ: * Ամենայն ուխք 'ի 7
ծով գնան. և ծով ոչ լնանի: 'ի տեղիս
յոր ուխք գնան, անդ նոքին դառնան
'ի գնալ: * Ամենայն բան ջանիւ. և 8
ոչինչ կարասցէ այր խօսել: ոչ յագես
ցի ակն տեսանելով. և ոչ լցցի ունկն
լսելով: * Զինչ է՝ որ եղև. նոյն է՝ որ 9
լինելոց է: և զինչ է՝ որ արարաւն. նոյն
ինքն է՝ որ առնելոց է: * Եւ ոչինչ գոյ 10
յամի առժամայն 'ի ներքոյ արեգա_
կան: զի զոր խօսեսցի ոք՝ և ասասցէ:
ահա այս նոր է: յառաջագոյն եղեալ
է յաւիտենից եղելոցն նախ քան զմեզ:
* Ոչ գոյ յիշատակ առաջնոցն. բայց 11
և ոչ 'ի վախճանի եղելոցն: ոչ գոյ նց
յիշատակ հանդերձ եղելովքն 'ի վեր
ջինսն: * Ես ժողովող, եղէ թագաւոր 12
13 'ի վերայ Իղի յէմ: * Եւ ետու զսիրտ
իմ 'ի խնդրել և 'ի քննել իմաստութեամբ
վասն ամենեցուն եղելոց 'ի ներքոյ ա_
րեգական: վասնզի զզբաղումն չար ետ
Ած որդւոց մարդկան՝ զբաղել 'ի նմա:
14 * Տեսի միանգամայն զամ արարածս.
զարարեալս 'ի ներքոյ երկնից: և ահա
ամ ինչ ընդունայնութիւն է. և յօժա_
15 րութիւն հոգւոյ: * Թիւրեալն ոչ կա_
րասցէ զարդ առնուլ: և պակասեալն
ոչ կարասցէ 'ի թիւ անկանիլ:
16 * Խօսեցայ 'ի սրտի իմում ասել. թէ
ահա մեծացայ քան զամենեսեան. որք
էին յառաջ քան զիս յէմ: և ետու
զսիրտ իմ գիտել զիմաստութիւն և զգի
տութիւն: և յաւելայ իմաստութեամբ քան
զամենեսեան. որք յառաջ եղեն քան
17 զիս յէմ: * Եւ սիրտ իմ ետես զբա_
զում իմաստութիւն և զգիտութիւն: զա
ռակս և զհանճարս ծանեայ: սակայն
18 և այս յօժարութիւն է հոգւոյ: * Զի
'ի բազում իմաստութեան է յոլովութիւն
գիտութեան: և որ յաւելանայ 'ի գիտու
թիւն, յաւելանայ 'ի ցաւս:

ԳԼ: Բ:

1 Ասացի 'ի սրտի իմում. եկ և փորձե
ցից զքեզ յուրախութեան. և տեսից
'ի բարութեան: ահա և այս ընդունայ
2 նութիւն է: * Զծաղրն ասացի զբօսանս՝
և զուրախութիւն զի՞նչ առնես զայդ:
3 * Եւ այց արարի. թէ սիրտ իմ ձգեսցէ խորհելոյ
իբրև զգինի զմարմին իմ: և առաջնորդ 'ի սրտի
դնեսցէ իմաստութեամբ: և զօրանայ յուրա խնամ ար
խութեան: մինչև տեսից՝ որ իցէ բարին պատշաճ
որդւոց մարդկան. զոր արասցեն 'ի 'ի ներքոյ
ներքոյ արեգական: 'ի թիւ աւուրց կե կենաց
4 նաց իւրեանց: * Յաճախեցի ինձ ա_ ՚ն.
րարս. շինեցի ինձ ապարանս. տնկեցի
ինձ

ինձ այգիս : * Զարի ինձ պարտէզս՝ 5
և դրախտս : և տնկեցի ինձ տիայտս
ամենապտուղս : * Զարի ինձ աւա- 6
զանս ջրոյ՝ առնել ինձանէ զանտառս
զուարձացեալ ծառոց : * Սատցայ ծա- 7
ռայս՝ և ալախնայս՝ և ընդածինք եղեն
ինձ . և սատցուածք անդէտոյ և հօտից
բազումք եղեն ինձ քան զամենեսեան
եղելոց յառաջագոյն քան զիս յԵԼեմ։
* Ողովեցի ինձ զարծաթ և զոսկի՝ և 8
սատցուածս բազումս քան զթագաւո-
րաց : արարի ինձ գուսանս՝ և երգե-
ցիկս՝ որս՝ և կանայս, և զփափկութիւնս
որդւոց մարդկան : արարի ինձ տակա
ռապետս՝ որս՝ և կանայս : * Եւ մե- 9
ծացայ առաւել քան զամենեսեան ե-
զեալսն յառաջ քան զիս յԵԼեմ, և իմաս
տութիւն յաւելաւ ինձ : * Եւ զամ ինչ՝ 10
զորս խնդրեցին աչք իմ, ոչ զրկեցայ
ինոցանէ : և ոչ արգելի զսիրտ իմ ամ
ուրախութիւն : զի սիրտ իմ ուրախ եղև
յամ վաստակս իմ . և այն եղև բա
ժին իմ յամ վաստակոյ իմոյ : * Եւ 11
հայեցայ յամ արարս իմ. զոր արարին
ձեռք իմ, և՝ի վաստակ՝ զոր ջանա-
ցայ առնել, և ահա ամ մնոտի է և յո-
ժարութիւն ոգւոյ : և ոչինչ է առաւե-
լութիւն՝ ինեղբոյ արեգականն : * Եւ 12
հայեցայ տեսանել զիմաստութիւն՝ և
զգւօսանս՝ և զանզգամութիւն . քանզի՝
ով է մարդ՝ որ երթայցէ զհետ խորհր
դոյ իւրոյ. զոր ինչ արար։ * Եւ տեսի 13
թէ է առաւելութիւն իմաստութիւն քան
զանմտութիւն . որպէս առաւելութիւն լուսոյ
քան զխաւարի : * Իմաստնոյ աչք՝ ի 14
գլխոյ իւրում , և որ անմիտն է՝ ընդ
խաւար գնայ . և ծանեայ՝ զի մի գի-
պուած է յամենեսեան՝ ինձ : * Եւ ա- 15
սացի՝ ի սրտի իմում՝ թէ որպէս
ած է անմտին. և ինձ դիպեսցի՝ և ընդ
էր իմաստացայ. զաւելորդս խօսեցայ
՝ի սրտի իմում : զի և այն իսկ ունայ
նութիւն է : վասն զի անմտին յաւելորդացն
խօսի : * Զանգի ոչ գոյ յիշատակ ի- 16
մաստնոյ ընդ անմտին յաւիտեան : վասն
զի արդէն իսկ յաւուրան որք գալոցն
են . ամ ինչ մոռացեալ եղև : և զիարդ
մեռանիցի իմաստունն ընդ անմտին :
* Եւ ատեցի միանգամայն զկեանս իմ։ 17
վասնզի չար էր՝ իվերայ իմ՝ արարածն.
որ արարաւն՝ ինեղբոյ արեգական .
զի ամ ինչ ընդունայնութիւն է՝ և յո-
ժարութիւն ոգւոյ : * Եւ ատեցի զամ 18
վաստակս իմ. զոր ջանացայ՝ ինեղբոյ
արեգականն : վասն զի թողում զայն մար
դոյ՝ որ լինելոց է զկնի իմ : * Եւ ո՞վ 19
գիտիցէ՝ իմաստուն լինիցի, թէ ան-
միտ . և իշխեսցէ ամ վաստակոյ իմոյ՝
զոր ջանացայ . և յորս իմաստացայ ընդ
արեգականս : սակայն և այն մնոտի
է : * Եւ դարձայ հրաժարեալ սրտիւ 20
իմով . յամ վաստակոյ իմոյ՝ զոր վաս
տակեցի ընդ արեգականս : * Օի է 21
մարդ՝ զի վաստակ նր արդարութիւն և
իմաստութիւն է : և մարդ՝ որ ոչ ջանա
ցաւ՝ ինման՝ տացէ նման զինան իւր : սա
կայն և այն ընդունայնութիւն է՝ և չա-
րութիւն մեծ : * Վասնզի զինչ օգուտ 22
լինի մարդոյ յամ վաստակս իւր . և
յօժարութենէ սրտի իւրոյ՝ յորում ինքն
ջանայ ՝ինեղբոյ արեգականն :
* Օի ամ աւուրքն նր ցաւոյ՝ և որտ- 23
մունջեն զբօսանք իւր , և՝ի գիշերի ոչ
ննջեսցէ սիրտ նր : սակայն և այն ունայ
նութիւն է : * Եւ ոչ ինչ գոյ բարի մար 24
դոյ՝ բայց զոր ուտիցէ՝ և ըմպիցէ . և զոր
ցուցանիցէ բարի անձին իւրում՝ ի վաս
տակս իւրում : սակայն և զայն տեսի
զի ՝ի ձեռանէ Աստուծոյ է : * Վասնզի ո՞վ 25
իցէ . որ ուտիցէ՝ և ըմպիցէ առանց նր։
* Օի մարդոյ բարւոյ առաջի երեսաց 26
իւրոց ետ զիմաստութիւն՝ և զգիտու-
թիւն՝ և զուրախութիւն : և մեղանչակա-
նին ետ զզբաղումն . յաճախել՝ և ժո-
ղովել՝ և տալ բարւոյն՝ առաջի երե-
սաց Աստուծոյ : սակայն և այն մնոտի է՝ և
յօժարութեն ոգւոյ :

Գ.

Ամենայնի ժամանակ է՝ և ժամ՝ամ 1
իրաց ՝ինեղբոյ երկնից : * Ժամա 2
նակ ծնանելոյ . և ժամանակ մեռա-
նելոյ : Ժամանակ անկելոյ՝ և ժամա
նակ խլելոյ : * Ժամանակ սպանանե- 3
լոյ . և ժամանակ բժշկելոյ : Ժամա-
նակ քակելոյ . և ժամանակ շինելոյ :
* Ժամանակ լալոյ՝ և ժամանակ ծիծա- 4
ղելոյ : Ժամանակ կոծելոյ . և ժամա
նակ կաքաւելոյ : * Ժամանակ ձգելոյ 5
զքարինս . և ժամանակ ժողովելոյ
զքարինս : Ժամանակ գրկոց արկանե
լոյ՝ և ժամանակ հեռանալոյ ՝ի գրկոց
արկանելոյ : * Ժամանակ խնդրելոյ . 6
և ժամանակ կորուսանելոյ : Ժամա-
նակ պահելոյ . և ժամանակ արտաքս
հանելոյ : * Ժամանակ պատառելոյ՝ և 7
ժամանակ կարկատելոյ : Ժամանակ
լռելոյ՝ և ժամանակ խօսելոյ : * Ժամա 8
նակ սիրելոյ՝ և ժամանակ ատելոյ :
Ժամանակ պատերազմի . և ժամանակ
խաղաղութեան : * Եւ զինչ առաւելու- 9
թիւն է արարողին՝ յորս ինքն ջանայ :
* Տեսի միանգամայն զզբաղումն . զոր 10
ետ Աստուծ որդւոց մարդկան զբաղիլ
՝ինոսա : * Զամ ինչ արար Աստուծ բարի 11
՝ի ժամանակի իւրում : և սակայն զամ
յաւի-

յաւիտեանսն ետ 'ի սիրտս նոցա։ ո՟պ
զի մի՛ գտցէ մարդ զարարածն․ զոր
արար Ա՟Ծ 'ի սկզբանէ մինչեւ ցկատա
րած։ * Ծանեայ՝ զի ոչինչ է բարի 12
'ի նոսա։ բայց ուրախ լինիլ՝ եւ առնել
զբարիս 'ի կեանս իւրում։ * Եւ՛ սա_ 13
կայն ա՟մ մարդ՝ որ ուտէ՝ եւ ըմպէ․ եւ
տեսանէ զբարիս յա՟մ վաստակս իւր
ում․ այն տուրք Ա՟Յ են։ * Գիտացի՝ 14
զի զա՟մ, զոր արար Ա՟Ծ․ այնոքիկ կան
յաւիտեանս։ 'ի նոսա ոչինչ գոյ յաւե
լուլ․ եւ 'ի նոցանէ ոչինչ գոյ 'ի բաց բառ
նալ։ եւ արար Ա՟Ծ․ զի երկիցեն յերե_
սաց ն՟ր։ * Որ լինելոցն էր՝ արդէն իսկ 15
եղեւ։ եւ որում լինիլն պարտ էր՝ ահա
եղեւ։ եւ Ա՟Ծ խնդրեսցէ զհալածեալն։

Տեսի 'ի ներքոյ ա_ րեգական 'ի տեղւոջ դատա_ տանի ան բարեպաշտու թի․ եւ 'ի տեղւոջ արդարու_ թէ անօ_ րէնու թի․

*Տեսի 'ի ներքոյ արեգական տեղի դա 16
տաստանի՝ եւ անդ ամպարիշտ։ եւ տե_
ղի արդարոյ․ եւ անդ բարեպաշտ։
* Եւ՛ ասացի անդ 'ի սրտի իմում․ 17
եթէ զարդարն եւ զամպարիշտն դատէ
Ա՟Ծ։ վասն զի ժամանակ է ա՟մ իրաց․
եւ 'ի վ՟ր ա՟մ արարածոց՝ ժամ է եւ ժա
մանակ։ * Անդ ասացի 'ի սրտի իմում 18
վ՟ն խօսից որդւոց մարդկան՝ եթէ որո
շէ զնոսա Ա՟Ծ․ եւ ցուցանէ թէ անա_
սունք են նոքա։ * Եւ՛ ն՟յ սակայն դի_ 19
պուած է՝ եւ որդւոց մարդկան։ եւ դի_
պուած անասնոց, դիպուած է նոցա։
ո՟պ մահ սորա՝ նոյն՟ն եւ մահ ն՟ր։ եւ հո_
գի է յամենեսին՝ եւ զինչ առաւելու
մարդ քան զանասուն՝ եւ ոչինչ։ վասն
զի ա՟մ ինչ ընդունայն է։ * Ամենայն 20
ինչ 'ի մի տեղի երթայ։ ա՟մ ինչ 'ի հո
ղոյ եղեւ․ եւ ամենայն դառնայ 'ի հող։
* Եւ՛ ո՟վ գիտէ զհոգիս որդւոց մարդ 21
կան՝ եթէ ելանեն 'ի վեր․ եւ զշունչ ա_
նասնոց՝ եթէ իջանէ յերկիր 'ի խո_
նարհ։ * Եւ՛ տեսի՝ զի ոչինչ գոյ բարի․ 22
բայց ուրախ լինիլ մարդոյ յարարածն
իւր։ քանզի այն է բաժին ն՟ր։ զի ո՟վ ած
ցէ զնա տեսանել՝ որինչ լինելոցն յետ ն՟ր։

ԳԼ։ Դ։

Եւ՛ դարձեալ տեսի միանգամայն 1
զա՟մ զրկարարութիւնս՝ որք լինէին
ընդ արեգակամբ։ եւ ահա արտասուք
զրկարարելոյն․ եւ ոչ՛ոք էր՝ որ մխիթա
րէր զն՟ս։ եւ 'ի ձեռս զրկարարաց ն՟ց
բռնութիւն։ * Եւ՛ գովեցի առհասա_ 2
րակ զմեռեալսն․ որք յառաջագոյն
մեռանն՝ քան զկենդանիս՝ որք կենդա
նիքն են մինչեւ ցայժմ։
* Եւ՛ լաւագոյն քան զնոսա զերկո_ 3
սեան, որ չեւ եւս է լեալ։ որ ո՛չ ետես
զամենայն արարած չար՝ որ արարաւ
'ի ներքոյ արեգական։ * Եւ՛ տեսի զա՟մ 4
վաստակս․ եւ զա՟մ արութիւն արարա

ծոյն։ զի նոյն խնքեան նախանձ առն Ընդն
'ի մերձաւորէ իւրմէ։ սակայն եւ այն
ունայնութի՟ն է եւ յօժարութի՟ն ոգւոյ։
5 * Անզգամն բուռն էհար զգրկաց
իւրոց․ եւ եկեր զմարմինս իւր՝․ իւր՝ առէ
6 * Բարի է լիութի՟ բուռն միոյ հանգս_ ըղջ․
տեամբ․ քան զլիութի՟ երկուց բռանց՝
7 ջանիւ՛ եւ յօժարութե՟ ոգւոյ։ * Դար_ Եւ պատա
ձայ՝ եւ տեսի զընդունայնութի՟ 'ի ներ պահօք
8 քոյ արեգական։ * Զի մի է․ եւ ո՛չ կր ոգւոյ։
կին․ եւ որդի՝ եւ եղբայր ո՛չ գոյ ն՟ր․ եւ
ո՛չ է վախճան ա՟մ վաստակոյ նորա․ եւ
սակայն ակն ն՟ր ո՛չ յագի մեծութե՟։
Եւ՛ արդ՝ ո՟ւմ ջանամ ես․ եւ զրկեմ
զանձն իմ 'ի բարութե՟։ զի եւ այն ընդ
ունայնութի՟ է՝ եւ զբաղումն չար։
9 * Լա՛ւ են երկու քան զմի․ որոց գո՛ն
10 վարձք բարի 'ի վաստակս նոցա։ * Զի
եթէ գլորեսցի մին․ կանգնեսցէ զն՟ա
ընկեր իւր։ եւ վա՛յ միոյն եթէ գլորեսցի։
ո՛չ գուցէ միւս՝ որ յարուցանիցէ զնա։
11 * Զի եթէ ննջեսցեն երկուք՝ ջեռու_
ցանեն զմիմեանս։ իսկ մին՝ զիա՞րդ ջեռ
12 նուցու։ * Եւ՛ եթէ բռնասցի մին՝ եր
կուքն կալցեն զդէմ ն՟ր։ եւ առասան
երեքկուղի ո՛չ վաղվաղակի խզեսցի։
13 * Լա՛ւ է մանուկ աղքատ՝ եւ իմաստուն՝
քան զթագաւոր ծեր՝ եւ անմիտ։ որ
14 ոչ եւս իմացաւ հայիլ։ * Եթէ 'ի տա_
նէ կապանաց ելցէ այլումն առ 'ի թա_
գաւորել։ զի եւ 'ի թագաւորութեանն
15 իւրում եղեւ աղքատ։ * Տեսի միանգա
մայն զա՟մ կենդանիս՝ որք շրջին 'ի ներ
քոյ արեգական․ հանդերձ երիտասար
դաւն երկրորդաւ․ որ յառնելոցն է փո
16 խանակ ն՟ր։ * Ո՛չ գոյ վախճան ա՟մ ժո
ղովրդեանն․ ամենեցուն որք եղեն յա
ռաջ քան զն՟ա։ Նա եւ յետինք ո՛չ լի_
նիցին ուրախ 'ի վերայ նորա։ զի եւ այն
սնոտի է՝ եւ յօժարութիւն ոգւոյ։
17 * Զգո՛յշ լեր ոտիւն քում․ որով երթաս
'ի տուն Ա՟Յ։ եւ մերձ լիցին 'ի լսել։
18 *‖ Զի լաւագոյն է հնազանդութիւն ‖1 Թագ
քան զտուրս անզգամաց՝ վասն զի ո՛չ 15. 22.
են գիտակ բարիս առնելոյ։ Ովսէ.
6. 6.

ԳԼ։ Ե։

1 Մի՛ փութար բերանով քով․ եւ մի՛
վաղվաղեսցէ սիրտ քո հանել
բան առաջի Ա՟Յ։ զի Ա՟Ծ յերկինս է՝
եւ դու յերկրի։ վասն այդորիկ եղի_
2 ցին բանք քո սակաւք։ * Քանզի հասա
նի երազ՝ 'ի բազմութե՟ փորձութե՟։
եւ ձայն անզգամի 'ի բազմութե՟ բանից։
3 * Ո՟պ ուխտես զուխտս քո Ա՟Յ․ մի՛ յա
մեր հատուցանել զայն։ վասն զի ո՛չ
են կամք յանզգամսն։ արդ դու՝ զոր
4 ուխտեսն՝ հատո՛։ * Զի բարի է քեզ
ո՛չ

ոչ ուխտել. քան ուխտել և ոչ հատու-
ցանել ։ * Մի՛ տար զբերան քո առ'ի 5
մեղանչել մարմնոյդ քում. և մի՛ ասի-
ցես՝ թէ առաջի երեսաց Այ տգիտու-
թիւն է ։ զի մի՛ բարկասցի Տր 'ի վերայ
բարբառոյ քոյ . և ապականեսցէ ըզ-
գործս ձեռաց քոյ ։ * Վասն զի ըստ 6
յաճախութեանց երազոց՝ է և ընդունայ-
նութիւն բանից բազմաց ։ սակայն դու
զԱյ երկի՛ր ։ * Եթէ զրպարտութիւն 7
աղքատաց . և զյափշտակութիւն իրաւ-
անց՝ և զարդարութիւն տեսցես յերկրի.
մի՛ զարմասցիս 'ի վերայ իրացն ,քանզի
զբարձունս 'ի վերայ բարձանց պահէ ։
և զբարձրութիւն 'ի վերայ նոցա . և զա-
ռաւելութիւն երկրի ։ * 'Ի վերայ ամի է 8
թագաւոր անդաստանի գործեցելոյ ։
(և լիջի՛ր դու հաւատարիմ ամենայ-
նի . 'ի ծանր յափշտակելոյն ։) * Որ 9
սիրէ զարծաթ՝ ոչ յագեսցի արծա-
թով ։ և որ սիրեաց զարծաթ 'ի բազ-
մութէ իւրում զարդիւնս ։ սակայն և
Ի բազմու- թէ ար- դեանց այն ընդունայնութիւն է ։ * 'Ի բազմութէ 10
արդարութէ յագեցան՝ որք ուտէին
զնա ։ և զի՞նչ է արութիւն նմա առ'ի նմա-
նէ ։ վ՟զի սկիզբն տեսանելոյ՝ աչք իւր
են ։ * Քաղցր քուն է ծառայի եթէ սա 11
կաւ՝ և եթէ շատ կերիցէ ։ և որ յագի
մեծանալով՝ չէ՛ նմա համարձակ 'ի քուն
Ա. Յոբ. մտանել ։ * Է հիւանդութիւն զոր տեսի 12
20. 20. 'ի ներքոյ արեգական ։ մեծութիւն պա-
հեալ ումեք՝ առ 'ի նմանէ չարոյ իւրում ։
* Եւ կորիցէ մեծութիւն նր՝ և նա 'ի զբաղ- 13
մանս չարի ։ ծնաւ որդի՝ և ոչինչ գոյ 'ի
Ա. Յոբ. ձեռին նր ։ * Որպէս ել յորովայնէ մօր 14
1. 21. իւրոյ մերկ . դարձցի երթալ՝ որպէս և եկն ։
Ա. Տիմ. և զոչինչ առցէ 'ի վաստակոյն իւրմէ .
6. 7. եթէ երթայցէ 'ի ձեռին իւրում ։ * Սա 15
կայն և այն ախտ չար է ։ զի զոր օրինակ
եկն՝ նոյնպէս երթիցէ ։ և զինչ օգուտ
է նմա 'ի վաստակոյն՝ զոր ջանայ հող-
մոյ ։ * Զի ամ աւուրք նր 'ի խաւարի , 16
և 'ի սուգ . և սրտմտութք բազմաւ .
հիւանդութք՝ և ցասմամբ ։ * Ահա՝ 17
զոր տեսի ես զբարին՝ որ է լաւ ուտելն
և ըմպելն . և տեսանել զբարութի յամի
վաստակս իւրում . զոր ջանայ 'ի ներ-
քոյ արեգական . 'ի թիւ աւուրց կենաց
իւրոց՝ զոր ետ նմա Այ ։ վ՟զի այն է
բաժին նր ։ * Քանզի ամ մարդ՝ որոյ 18
ետ Այ զմեծութիւն և ինչս ։ և իշխան
արար զնա ուտել 'ի նմանէ . և առնուլ
զբաժին իւր , և ուրախ լինիլ 'ի վաս-
տակս իւրում . այն պարգև Այ է ։
* Զի ոչ յիշեաց զբազում աւուրց կե- 19
նաց իւրոց ։ զի Այ զբաղեցուցանէ
զնա յուրախութէ սրտի իւրոյ ։

Գլ ։ Զ ։

1 Է չարութիւն զոր տեսի 'ի ներքոյ արե-
գական ։ և բազում է 'ի վր մարդ-
2 կան ։ * Այր մի , որում տայցէ Այ զմե-
ծութիւն . և ինչս՝ և փառս ։ և ոչինչ պա-
կաս իցէ անձին իւրում . յամէ որում
ցանկանայցէ . և ոչ տացէ նմա ա՟ծ իշխա-
նութիւն ուտել 'ի նմանէ ։ քանզի այր օտար
կերիցէ զնա ։ և այն ընդունայնութի է՝
3 և ախտ չար ։ * Եթէ ծնցի այր հարիւր
զաւակ , և ամս բազումս կեցցէ ։ և ևս
բազումս եղիցին աւուրք կենաց նր . և
անձն նր ոչ յագեսցի 'ի բարութէ . և
գերեզման ոչ ևս գտցի նմա ։ ասացի
4 թէ լաւ է քան զնա վիժածն ։ * Զի ու-
նայնութք եկն՝ և խաւարաւ գնաց ։ և
'ի խաւարի անուն նր ծածկեցաւ ։
5 * Քանզի զարեգակն ոչ ետես . և ոչ
ծանեաւ՝ զինչ է հանգիստ սորա քան
6 զնորայն ։ * Եւ եթէ եկեաց նա զհազար
ամաց շրջանակս . և զբարութի ինչ ոչ
ետես՝ մի թէ ոչ երթիցէ ամ 'ի մի տե-
7 ղի ։ * Ամ ջան մարդոյ 'ի բերան իւրե.
8 սակայն անձն նր ոչ յագեսցի ։ * Վ՟զի
զինչ առաւելութի է իմաստնոյն քան
զանմտին ։ քանզի աղքատն գիտէ եր-
9 թալ առաջի կենաց իւրոց ։ * Լաւ է
տեսիլ աչաց՝ քան զգնացեալն հոգ-
ւով ։ սակայն և այն սնոտի է՝ և յօժա
10 րութիւն ոգւոյ ։ * Որ ինչ եղեն՝ ահա ան-
դէն կոչեցաւ անուն նր ։ և յայտնի եղև՝
որպիսի ինչ է մարդ ։ և ոչինչ կարէ
դատել ընդ Այ հզօրի քան զինքն ։
11 * Վասն զի են բանք բազումք՝ որք յա
ճախեն զընդունայնութիւն ։

Գլ ։ Է ։

1 Օ ինչ է առաւելութի մարդոյ ։ քան
զի ո՞վ գիտէ՝ զինչ բարի է մար
դոյն 'ի կեանս իւրում ։ 'ի թիւ աւուրց
կենաց ընդունայնութեն նր . զորս արար
'ի ստուերի ։ վ՟զի ո՞վ պատմեսցէ մար
դոյ՝ եթէ զինչ լինիցի նր 'ի ներքոյ արե
2 գական ։ * Լաւ է անուն բարի՝ քան Առակ.
զիւղ բարի ։ և օր մահուան իւրոյ՝ քան 22. 1.
3 ծննդեան իւրոյ ։ * Լաւ է երթալ 'ի
տուն սգոյ՝ քան 'ի տուն արբեցութէ ։
վ՟զի այն է կատարած ամ մարդոյ , և
որ կենդանին է՝ տացէ բարիս 'ի սիրտ
4 իւր ։ * Լաւ է սրտմտութի քան զծաղր .
քանզի չարութք երեսաց զուարճասցի
5 սիրտ ։ * Սիրտ իմաստնոց 'ի տան սգոյ ։
և սիրտ անզգամաց 'ի տան ուրախութէ ։
6 * Լաւ է լսել զսպառնալիս իմաստնոց ։
քան լսել մարդոյ զերգս անմտաց ։
7 * Զի որպ ձայն փշոյ 'ի ներքոյ կաթ-
սայի՝ այնպ է ծաղր անմտաց . սակայն
և

և այն սնոտի է։ *Զի զրպարտութիւն 8
տաշեցուցանէ զիմաստունս։ և կորու_
սանէ զսիրտ պնդութեն նր։ *Լաւ է 9
վախճան բանից՝ քան զսկիզբն իւրն։
Լաւ է երկայնամիտ՝ քան զհպարտա
ցեալն ոգւով։ *Մի փութար յոգւոջ քո 10
բարկանալ։ վասնզի բարկութիւն 'ի ծոց ան_
զգամաց դադարէ։ *Մի ասեր թէ զինչ 11
եղև. զի աւուրքն առաջինք բարւոք է_
ղեն քան զայսոսիկ։ վասնզի ոչ իմաստութբ
հարցեր վասն այդորիկ։ *Լաւ է իմաս_ 12
տութիւն հանդերձ ժառանգութբ. և
առաւելութիւն որոց տեսանեն զարե_
գակն։ *Քանզի ընդ հովանեաւ նր է 13
իմաստութիւն. իբրև զհովանի արծաթոյ։
և առաւելութիւն գիտութեան իմաստութեան
կենդանացուսցէ զայն առ 'ի նմանէ։
*Տես զարարածս Այ. վասնզի ով կարէ 14
զարդարել զոր Աձ եղծցէ։ *Յաւուր 15
բարութեան կեցջիր 'ի բարիս. և տես յաւ
ուր չարութեան։ ահա և այս միաբանի ընդ
այսմ։ արար Աձ զայն վասն խօսից. զի ոչ
գտանիցէ մարդ զկնի իւր՝ և զոչինչ։
*Զամենայն տեսի զամ աւուրս ու_ 16
նայնութեան իմոյ։ է արդար կորուսեալ
յարդարութեան իւրում. և է ամպարիշտ՝
որ կայ մնայ 'ի չարութեան իւրում։ *Մի լի 17
նիր կարի արդար՝ և մի առաւել ճար_
տարեր։ զի մի երբեք խոտորիցիս։ *Մի 18
ամպարշտիր յոյժ. և մի լինիր խիստ. զի
մի մեռանիցիս տարաժամ։ *Լաւ է 19
քեզ՝ եթէ պաշտպանիցիս յայսոսիկ։
սակայն այսու մի պղծիցես զձեռն քո։
վասնզի երկիւղածն յամ անցցէ ընդ ամ։
*Իմաստութիւն օգնեսցէ իմաստնոյ՝ քան 20
զտասն իշխանս՝ որք իցեն 'ի քաղաքի։
‖ 3 Թագ. 8.46. *‖ Ոչ մարդ ոչ գոյ արդար 'ի վերայ երկ 21
րի. որ արասցէ զբարի, և ոչ մեղանչիցէ։
2. Մնաց. 6.36. *Սակայն զամ բանս՝ զորս խօսիցին ամ 22
պարիշտք՝ մի դներ 'ի սրտի քում։ զի մի
Առակ. 20.9. լուիցես անէծս 'ի ծառայէ քումմէ՝ որ
զքեզ անիծիցէ։ *Ոչ բազում անգամ 23
1. Յովհ. 1. 8. չարախօսեսցէ զքեզ։ և ըստ բազում
ճանապարհաց չարչարեսցէ զսիրտ քո.
սակայն դու մի անիծաներ այլոց։
*Զայս ամ փորձեցի իմաստութբ. և ա_ 24
սացի՝ թէ իմաստնացայց։ և նա հեռա
ցաւ յինէն։ *Հեռագոյն քան որչափ 25
էրն։ և խորք խորոց ոչ գտցեն զնա։
*Շուրջ եկի ես՝ և սիրտ իմ. ճանաչել՝ 26
և խորհել՝ և խնդրել զիմաստութիւն, և
զհանճար։ և գիտել զամպարշտի զան_
զգամութիւն. և զլլկանս՝ և զծփանս։ *Եւ 27
գտի զնա դառնագոյն քան զմահ հան
դերձ կնաւն. որ է որս՝ և ուռկան սրտի
նր. և կապանք 'ի ձեռս նր։ բարին ա_
ռաջի երեսաց Այ զերծցի 'ի նմանէ, և
յանցաւորն ըմբռնեսցի 'ի նմա։ *Ահա 28
ձդ.

զայս գտի ասէ Էկղեսիաստէս. զի միում զի և
29 գտանել զխորհուրդն։ *Զոր խնդ_ զի—
րեաց անձն իմ, և ոչ գտի. Եւ այր՝ զմի 'ի
հազարաց գտի. բայց զկին ամենեին
30 ոչ։ *Սակայն զայս ահա գտի. զի արար
Աձ զմարդն ուղիղ։ և նոքա խնդրեցին
զխորհուրդս չարութեան։ ով գիտէ զիմաս
տունս՝ և ով գիտէ զմեկնութիւն բանից։

ԳԼ. Ը.

1 Իմաստութիւն մարդոյ լուսաւոր առնէ ‖ Սիր.
զերեսս իւր։ և լիրբն երեսօք իւր_ 2. 14.
2 ովք լինի ատելի։ *Բերանոյ թագաւո
րի զգուշ լեր. և 'ի բան երդման մի փու
3 թասցիս։ *Յերեսաց նր գնասցես։ մի
կայցես 'ի չար բանի. զի զամ զոր ինչ կա
4 միցի՝ արասցէ։ *Եւ իբրև զթագաւոր
իշխանութբ խօսի. և ով ասասցէ ցնա՝
5 թէ զինչ առնես։ *Որ պահէ զպատուի
րանն՝ ոչ գիտասցէ զբան չարութեան։ և
զժամանակ իրաւանց ճանաչէ սիրտ ի_
6 մաստնոյ։ *Զի ամ իրաց է ժամանակ՝
և իրաւունք։ քանզի տգիտութիւն մարդոյ
7 բազում է 'ի վերայ նր։ *Զի ոչոք է՝ որ
գիտէ՝ եթէ զինչ է՝ որ լինելոց է։ վասնզի
8 ով լինիցի՝ ով պատմեսցէ նմա։ *Ոչ է
մարդ իշխան ոգւոյ՝ արգելուլ զոգի, և
ոչ գոյ իշխանութիւն նր յաւուր մահու։ և
ոչ գոյ պատգամաւորութիւն յաւուր պա
տերազմի. և ոչ ապրեցուցանէ ամպարշ
9 տութիւն զմերձաւորն իւր։ *Եւ զայս ամ
տեսի միանգամայն. և ետու զսիրտ իմ
յամ արարածս. որք արարեալ են 'ի
ներքոյ արեգական։ որոց իշխան եղև
մարդն 'ի վերայ մարդոյ չարչարել զնա։
10 *Եւ յայնժամ տեսի զամբարիշտն 'ի
գերեզմանս ածեալ։ և 'ի սրբոցն գնա
ցին՝ և սուգ առին 'ի քաղաքի. վասն զի
այնպէս արարին։ սակայն և այն ընդու
11 նայնութիւն է։ *Քանզի ոչ գոյ ընդդէմ
դառնալ յայնցանէ՝ որք վաղվաղակի
գործեն զչար։ վասն այնորիկ համարձա
կեցան սիրտք որդւոց մարդկան յան_
12 ձինս իւրեանց առնել զչարիս։ *Որ մեղաւն,
արար զչար. յայսմհետէ՝ և 'ի վաղուց
ժամանակաց։ քանզի գիտեմ և ես՝
զինչ է բարին երկիւղածաց Այ։ զի
13 երկիցեն յերեսաց նր։ *Եւ ոչինչ գոյ
բարի ամբարշտի։ և ոչ յերկարեսցէ
աւուրս՝ իբրև ընդ հովանեաւ նր. որ ոչ է
14 երկիւղած յերեսացն Այ։ *Է՛ ընդու
նայնութիւն. որ եղեալ է 'ի վերայ երկրի։
վասնզի են արդարք. որոց ժամանեն չա_
րիք իբրև զգործս ամպարշտաց։ և են
ամպարիշտք՝ որոց հասանեն այնպէս իբ_
րև զգործս արդարոց։ ասացի թէ սա
15 կայն՝ և այն ընդունայնութիւն է։ *Եւ գո
վեցի միանգամայն զուրախութիւն. վասնզի

ուլինչ է բարի մարդոյ 'ի ներքոյ արեգա
կան. բայց ուտելն. և ըմպելն՝ և ուրախ
լինելն: և այն երթայ ընդ նմա 'ի վաս_
տակոց իւրոց յաւուրս կենաց իւրոց ։
զորս ետ նմա Ա՛ծ 'ի ներքոյ արեգական։
*Յոր միանգամ ետու զսիրտ իմ ճանա 16
չել զիմաստութիւն. և տեսանել զզբաղումն.
որ եղեալ է 'ի վ՛ր երկրի: զի 'ի տուէ և
'ի գիշերի զքուն յաչս ն՛ր ոչ է տեսանել։
*Եւ տեսի զա՛մ արարածս Ա՛յ: վ՛ն զի 17
ոչ կարասցէ մարդ գտանել ինչ միան
գամայն զարարածս ն՛ր: որք արարեալք
են 'ի ներքոյ արեգական։ Զոր միան_
գամայն ջանասցէ մարդ խնդրել՝ և ոչ
գտցէ ։ քանզի որչափ արասցէ իմաս_
տունն գտանել՝ ոչ կարասցէ գտանել։

Գլ. Թ.

Զի զա՛մ զայս եդու 'ի սիրտ իմ: և 1
ակն իմ ետես զայս ա՛մ: վ՛ն զի
են արդարք և իմաստունք . և գործք
իւրեանց 'ի ձեռին Ա՛յ են. քանզի զսէր
իսկ՝ և զատելութիւն ոչ գիտէ մարդն։
*Ա՛մ ինչ առաջի երեսաց ն՛ր է: և ընդ 2
ունայնութիւն է յամենեսեան: դիպուած
է արդարոյն՝ և ամբարշտին . բարւոյն՝
և չարին . սրբոյն՝ և պղծոյն . այնմ, որ
զոհիցէ՝ և որ ոչն զոհիցէ: Ո՛պ բարին՝ և
ո՛պ յանցաւորն . ո՛պ որք երդնուցուն՝ և
ո՛պ որք երկնչին յերդմանէ ։ *Այս է 3
չար յա՛մի՝ որ արարեալ է 'ի ներքոյ արե
գական: զի դիպուածք են յամենեսեան։
քանզի սիրտք որդւոց մարդկան լցան
չարութբ ։ և զբաղումն 'ի սիրտս նոցա 'ի
կեանս իւրեանց: և զկնի նոցա առ մե_
ռեալսն։ *Ո՛ զի ո՛վ են՝ որք հաւատարք 4
են առ ա՛մ կենդանիս ։ գոյ յոյս , թէ
շունն՝ որ կենդանի է՝ լաւ է քան զառիւծ
մեռեալ։ * Քանզի կենդանիքն գի_ 5
տեն՝ թէ մեռանելոց են: և մեռեալքն
ոչ են գիտակք՝ և ոչ իմիք: և ոչ ևս գոն
ն՛ց վարձք: զի մոռացաւ յիշատակ ն՛ց:
*Եւ սէր նոցա՝ և ատելութի ն՛ց: այլ 6
և նախանձ նոցա յայնմհետէ կորեաւ ։
և բաժին իսկ ոչ գոյ նոցա յաւիտեան
յա՛մի, որք արարեալք են 'ի ներքոյ արե
գական ։ *Ե՛կ կեր ուրախութբ զհաց 7
քո: և արբ սրտիւ զուարճացելով զգի
նի քո: զի արդէն իսկ հաճեցաւ Ա՛ծ 'ի
գործս քո: *Յա՛մ ժամանակի եղիցին 8
հանդերձք քո սպիտակք: և իւղ 'ի գլխոյ
քումմէ մի պակասեսցի: *Եւ տես ըզ 9
կեանս ը՛ կնոջ քոյ՝ զոր սիրեցեր զա՛մ
աւուրս կենաց ընդունայնութե քոյ ։
որ տուեալ է քեզ ընդ արեգակամբ .
մինչև յաւուրս վախճանի քոյ: զի այն է
բաժին քո 'ի կեանս քում . և 'ի վաստա
կոց քոց՝ զորս ջանաս 'ի ներքոյ արեգա
10 կան: * Զա՛մ որ ինչ գտանիցէ 'ի ձե_
ռին քոյ առնել . որքան է զօրութի քո՝
արա: վ՛ն զի ոչ գործ՝ և խորհուրդ՝
և գիտութի՝ և իմաստութի եղիցին 'ի
11 դժոխս. յոր դու երթալոց ես: *Դար_
ձայ՝ և տեսի 'ի ներքոյ արեգական՝ զի
ոչ թեթևաց են ընթացք: և ոչ զօրաւո
րաց պատերազմ: և ոչ իմաստնոց հաց.
և ոչ հանճարեղաց մեծութի , և ոչ
գիտնոց շնորհք: վ՛ն զի ժամանակք՝ և
դիպուածք պատահին ամենեցուն ն՛ց:
12 *Քանզի ոչ իսկ գիտաց մարդ զժա_
մանակն իւր . ո՛պ ձկունք որսացեալք
ցանցիւք չարեաց: և ո՛պ թռչունք ըմ_
բռնեալք 'ի ծուղակս: նոյնո՛պ անկանին
յորոգայթ որդիք մարդկան 'ի չար ժա
մանակի . յորժամ յանկարծակի հասա
13 նէ 'ի վ՛ր ն՛ց: *Սակայն և զայս իմաս_
տութի տեսի 'ի ներքոյ արեգական . և
14 է մեծ: *Քաղաք փոքր՝ և արք 'ի նմա
սակաւք՝ և գայցէ 'ի վ՛ր ն՛ր թագաւոր
մեծ՝ և պաշարիցէ զնա . և կանգնեսցէ
15 շուրջ պատնէշս մեծամեծս: *Եւ գտա
նիցի 'ի նմա այր աղքատ և իմաստուն՝
և ապրեցուցանիցէ նա զքաղաքն իմաս
տութբ իւրով: և մարդ ոչ յիշեաց զայրն
16 զայն զտնանկ: *Եւ ասացի՝ բարի է ի_
մաստութի քան զզօրութի. և իմաստութի
աղքատին արհամարհեալ է, և բանք ն՛ր
17 ոչ լինին լսելիք: * Բանք իմաստնոյն
մեղմով լսին՝ քան զաղաղակ իշխանաց
18 անզգամութբ: *Բարի է իմաստութի
քան զանօթս պատերազմի: և յանցաւ
որ մի կորուսանէ զբարութիւս բազումս:

Գլ. Ժ.

1 Ճանճք մեռեալք զազրացուցանեն
զիւղ անուշունս: պատուական է
սակաւ ինչ իմաստութե , քան զմեծ
2 փառս անմտութե: *Սիրտ իմաստնոյ յա
ջակողմն իւր . և սիրտ անմտի 'ի ձախա
3 կողմն իւր: *Քանզի և 'ի ճանապարհի
յորժամ գնասցէ անմիտն, սիրտ ն՛ր պա
կասեսցի: և զորինչ խորհի՝ ա՛մ անմտու
4 թի է: * Եթէ հոգի իշխանին ելցէ 'ի
վ՛ր քո՝ մի թողուր զտեղի քո: զի ողո_
քումն դարձուցանէ զմեղս մեծամեծս
5 *Է չարութի՝ զոր տեսի 'ի ներքոյ արե
գական. իբրև ակամայ ինն ել յերեսաց
6 իշխանի: *Տուաւ անմիտն 'ի բարձրու
թիս մեծամեծս . և մեծատունք 'ի խո
7 նարհութե նստցին: *Տեսի զծառայս
հեծեալս 'ի ձիս . և զիշխանս զի գնային
8 իբրև զծառայս յերկրի: *Որ փորէ Առակ
զխորխորատ՝ 'ի նոյն անկցի: և որ քակէ 26.27.
9 զցանկ , հարցէ զնա օձ: *Եւ որ բառ Սիրաք
նայ զքարինս՝ վտանգեսցի նոքիմբք, և 27.29.
որ հերձանէ զփայտ՝ վշտասցի 'ի նոսին:

*Եթէ

*Եթէ անկցի եւս երկաթ․ եւ նա տրտ 10
մեցոյց զերեսս իւր․ եւ զօրութիք զօրացու
ցանեն․ եւ է առաւելութի քաջ իմաստու
թեն ։ *Եթէ հարցէ օձ 'ի թովելն, ոչ 11
ինչ առաւելութի է թովչին ։ *Բանք բե 12
րանոյ իմաստնոյ շնորհք․ եւ շրթունք
անզգամի ընկղմեն զնա ։ *Սկիզբն բա 13
նից բերանոյ նր անզգամութի է ։ եւ վեր
ջինք բերանոյ նր յածութի չար ։ *Ա՟ն_ 14
միտն բազմացուցանէ զբանս ։ ոչ գիտէ
մարդ զինչ եղեալն է՝ եւ զինչ լինելոց է
զի զկնի նր ո՞վ պատմեսցէ նմա ։ *Բան 15
անմտին չարչարէ զնա․ որ ոչ գիտաց
երթալ 'ի քաղաք ։ *Վայ քեզ քաղաք․ 16
որոյ թագաւոր քո մանուկ է․ եւ իշխանք
քո ընդ առաւօտս ուտեն ։ *Երանի է 17
քեզ երկիր․ որոյ թագաւոր քո որդի
ազատի իցէ ։ եւ իշխանք քո 'ի ժամու ու
տեն զօրութե՝ եւ ոչ ամաչեսցեն ։
*'Ի վատութե խոնարհեսցին հեծա_ 18
նածգութիք․ եւ 'ի դատարկութէ ձեռաց
կաթեսցէ տուն ։ *'Ի ծաղր առնել 19
զհաց՝ եւ զգինի․ եւ իւղ ուրախ առնէ
զկենդանիս․ եւ արծաթոյ լուիցէ ա՟մ
ոք ։ *Սակայն 'ի միտս քում մի անիծաներ 20
թագաւորի ։ եւ յշտեմարանս սենեկաց
քոց մի նզովեսցես զմեծն ։ վո զի թռ_
չունք երկնից հասուցանեն զբարբառ
քո ։ եւ որ ունի զթեւս՝ պատմէ զբանս քո ։

Գլ ։ ԺԱ ։

Առաքեա զհացքո 'ի վերայ երեսաց 1
զի շինի ջրոյ․ զի բազմութե աւուրց քոց
գտցես զնա ։ *Տուր զբաժին եօթանց՝ 2
այլ եւ ութից ։ վո զի ոչ գիտես զինչ լինի
ցի չար 'ի վերայ երկրի ։ *Թէ լցցին ամպք 3
անձրեւօք, 'ի վերայ երկրի հեղուն ։ եւ եթէ
անկցի փայտն 'ի հարաւ՝ եւ կամ 'ի կողմն
հիւսիսոյ՝ ուր անկցի փայտն, անդ կաց
ցէ ։ *Որ խորէ զհողմն՝ ոչ սերմանէ ։ եւ 4
որ հայի յամպս, ոչ հնձեսցէ ։ *Յորս 5
ոչ գոյ գիտութի․ եթէ զինչ է ճանա_
պարհ հողմոյ ։ իբրեւ ոսկերք յորովայ_
նի յղւոյ, նոյնպէս ոչ գիտասցես զարա_
րածս ա՟յ․ զոր ինչ առնիցէ զա՟մ ։ *Ընդ 6
առաւօտս սերմանեա զսերմն քո ։ եւ
ընդ երեկոյս մի լքցին ձեռք քո ։ զի ոչ
գիտես՝ եթէ ո՞ր պատահեսցի ։ այս՝ թէ
այն ։ եթէ երկոքեան 'ի միասին՝ բարիք
են ։ *Քաղցր է լոյս․ եւ բարի աչաց՝ տե 7
սանել զարեգակն ։ *Զի եթէ ամս բա 8
զումս կեցցէ մարդ եւ յա՟մ 'ի նս ուրախ
լինիցի ։ եւ յիշեսցէ զաւուրս խաւարի ։
զի բազումք իցեն ։ ա՟մ ինչ որ գալոցն
ինչ է, ունայն է ։ *Ուրախ լեր երիտասարդ 9
'ի մանկութե քում ։ եւ զուարճասցու_
ցէ զքեզ սիրտ քո յաւուր մանկութե

10 քոյ ։ եւ գնա դու 'ի ճանապարհս սրտի
քոյ անարատ․ եւ 'ի տեսիլ աչաց քոց․
եւ ծանի՛ր, եթէ վասն այսր ամենայնի
ածցէ զքեզ Ա՟ծ 'ի դատաստան ։
10 *'Ի բաց արա զբարկութի 'ի սրտէ
քումմէ ։ եւ հեռացո զչարութի 'ի մար_
մնոյ քումմէ ։ վասն զի մանկութի եւ
անմտութի, ընդունայնութի է ։

Գլ ։ ԺԲ ։

1 Եւ յիշեա զարարիչն քո՝ յաւուր
մանկութե քոյ ։ մինչեւ հասեալ
իցեն աւուրք չարութե ։ եւ ժամանես_
ցեն ամք, յորս ասասցես, թէ ոչ են
2 կամք իմ 'ի դոսա ։ *Մինչեւ խաւա_
րեալ իցէ արեգակն՝ եւ լոյս՝ եւ լուսին՝
եւ աստեղք ։ եւ դարձցի ամպ զկնի անձ
3 րեւոյ ։ *Յաւուր յորում շարժեսցին
պահապանք տանն ։ եւ թիւրեսցին արք
զօրութեց ։ եւ դատարկասցին աղօրիք՝
զի նուազեցան ։ եւ խաւարեսցին՝ որք
4 տեսանեն ընդ ծակս ։ *Եւ փակեսցեն
զդրունս 'ի հրապարակս 'ի տկարութէ
ձայնի աղօրւոյն ։ եւ յարիցեն 'ի ձայն
հաւուն․ եւ նկուն եղիցին դստերք եր
5 գոց ։ *Եւ 'ի բարձանց տեսցեն ։ եւ ապ
շութի 'ի ճանապարհին ։ եւ ծաղկեսցի
նշին ։ եւ թանձրասցի մարախն ։ եւ ցա
րածեսցի կապարն ։ վո զի գնաց մարդ ճապպարն
'ի տուն իւր յաւիտենից ։ եւ շուրջ եղեն
6 'ի հրապարակս կոծողք ։ *Մինչեւ
կործանեալ իցէ լար արծաթոյն ։ եւ
խորտակեալ մանեակ ոսկւոյն ։ եւ ման
րեալ սափորն յաղբիւրն ։ եւ ընկրկեալ
7 անիւն 'ի գուբն ։ *Եւ դարձցի հողն
յերկիր՝ ուստի եւ էրն․ եւ հոգին դարձցի
8 առ Ա՟ծ, որ ետ զնա ։ *Ունայնութի
ունայնութեց ասաց ժողովողն․ ա՟մ
9 ինչ ունայն եւ աւելորդ է ։ *Զի եղեւ
ժողովողն իմաստուն․ եւ զի ուսոյց զգի
տութի ա՟մ մարդոյ ։ եւ ունկն քննէ
10 զզարդ առակաց ։ *Յոյժ խնդրեաց
ժողովողն գտանել զբանս կամաց ։ եւ
գրեալ զուղղութիս բանից ճշմարտու
11 թե ։ *Բանք իմաստնոց իբրեւ զխթան
եզանց ։ եւ իբրեւ բեւեռք հրացեալք ։
որք տուան 'ի նշանակացն 'ի հովուէ որք 'ի
12 միոջէ ։ *Եւ աւելորդ 'ի նոցանէ ։ որ յերանն խոր
դեակ՝ զգոյշ լեր 'ի ստանալոյ զգիրս հրդոյ
բազումս՝ զի ոչ գոյ վախճան ։ եւ խոր_ վարդա_
հուրդք բազումք՝ եւ ջան մարդոյ ։ պետաց
13 *Եւ վախճան բանիցս զամենայն ինչ պատճէալք
լուր ։ յԱ՟յ երկիր՝ եւ զպատուիրանս են 'ի հով_
նր պահեա ։ վո զի այս է ա՟մ մարդ ։ ուէ միոջէ
14 *Քանզի զա՟մ արարածս ածցէ Ա՟ծ
'ի դատաստան ։ յամենայն անտես ա_
րարելոց եթէ բարի՝ եւ եթէ չար․

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ ՍՈՂՈՄՈՆԻ·
ՈՐ Է ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆՑ· ՈՐ ԵԲՐԱՅԵՑԵՐԷՆ ԱՍԻ ՍԻՐ ՀԱՍԻՐԻՄ·

Գլուխ Առաջներորդ ։

Հարսն ասէ ։

ՀԱՄԲՈՒ- 1
ՐԵՍՑԷ ԶԻՍ
'ի համբուրից բե
րանոյ իւրոյ ։
վասնզի բարի են
ստինք քո քան ըզ
գինի ։ *Եւ հոտ 2
իւղոց քոց քան
զամենայն խունկս ։ իւղ թափեալ է
անուն քո ․ վասն այնորիկ օրիորդք սի
րեցին զքեզ ։ *Եւ ձգեցին զքեզ՝ զհետ 3
քո 'ի հոտ իւղոց քոց ընթասցուք ։
Օրիորդացն պատմէ հարսն վասն փեսային՝ զոր
ինչ շնորհեաց նմա ։ Տարաւ զիս արքայ 'ի
սենեակ իւր ։ Հարսին պատմեալ Օրիոր-
դացն ․ նոքա ասեն ։ Ցնծասցուք և ու-
րախ լիցուք 'ի քեզ ։ սիրեսցուք զստինս
քո քան զգինի ։ Օրիորդքն փեսային բար
բառին զնոսա հարսինն ։ Ուղղութիւն սի-
րեաց զքեզ ։ Հարսն ասէ ։ *Սեաւ եմ 4
ես և գեղեցիկ դստերք Եհմի ․ իբրև
զվրանսն կեդարու ․ և իբրև զխորանսն
սողոմոնի ։ *Մի՛ հայիք յիս ․ զի ես եմ 5
սևացեալ ։ վասնզի խեթիւ հայեցաւ
յիս արեգակն ։ որդիք մօր իմոյ մար-
տեան ընդ իս ․ և եդին զիս պահապան
յայգեստանի ․ զի զայգին իմ ոչ պա-
հեցի ։ Յփեսայն հարսն ասէ ։ * Պատմեա՛ 6
ինձ ․ զոր սիրեաց անձն իմ ։ ու՞ր հով-
ուե՞ս ․ ու՞ր հանգուցանես 'ի միջօրէի ։
մի՛ գուցէ լինիցիմ իբրև զընկեցեալն
'ի հօտս ընկերաց քոց ։ Փեսայն ցհարսն
ասէ ։ * Եթէ ոչ ճանիցես զանձն քո 7
գեղեցիկդ 'ի կանայս ։ ել դու զհետ
դարշապարացն հօտից , և արածեա՛
զուլս քո 'ի վրանս հովուաց ։ Դարձեալ
8 փեսայն ասէ ։ * Ձիոյն իմոյ 'ի կառսն
փարաւոնի նմանեցուցի զքեզ մերձա-
9 որ իմ ։ Օրիորդքն ցհարսն ասեն ։ * Ըան
զի գեղեցկացան ծնօտք քո իբրև ըզ
տատրակի ։ պարանոց քո իբրև զմա-
10 նեակ ։ *Նմանութիւն ոսկւոյ արասցուք
զքեզ՝ հանդերձ կիտուածովք արծա-
11 թոյ ։ * Մինչև արքայ 'ի գիրկս իւր
ընկալցի զքեզ ։ Հարսն ցիւր անձն ․ և ցփե
սայն ասէ ։ Նարդոս իմ բուրեաց զհոտ
12 իւր ։ *Ծրարս ստաշխին եղբօրորդին
իմ ինձ ։ 'ի մէջ ստեանց իմոց հանգի-
13 ցէ ։ *Ողկոյզ ծաղկեալ եղբօր որդին
իմ ինձ ։ 'ի մէջ այգեստանեացն են-
14 գադդայ ։ Փեսայն ցհարսն ասէ ։ *Ահաւա
սիկ ես գեղեցիկ մերձաւոր իմ ։ Ահա
ւասիկ ես գեղեցիկ ․ աչք քո աղաւնոյ ։
15 Հարսն ցփեսայն ասէ ։ *Ահաւադիկ ես
գեղեցիկ եղբօրորդի իմ, և վայելուչ ։
առ դահոյս մեր հովանաւորք ։
16 *Գերանք տանց մերոց մայրք ։ դարա
ւանդք մեր նոճիք ։

Գլ ։ Բ ։

1 Փեսայն ցհարսն յաղագս անձին իւրոյ ասէ ։

Ես ծաղիկ դաշտաց՝ և շուշան հով
2 տաց ։ *Իբրև շուշան 'ի մէջ փշոց ․
այնպէս է քոյր իմ 'ի մէջ դստերաց ։
3 Հարսն ցփեսայն ասէ ։ *Իբրև խնձոր 'ի
փայտս անտառի, այնպէս է եղբօրոր-
դին իմ 'ի մէջ ուստերաց ։ ընդ հովա
նեաւ նորա փափագեցի՝ և նստայ ։ և
պտուղ նո՛ քաղցր է 'ի կոկորդի իմում ։
4 Յօրիորդսն հարսն ասէ ։ *Մուծէք զիս 'ի
տուն գինւոյ ։ կարգեցէ՛ք 'ի վերայ իմ
զսէր ։

զսէր ։ * Հաստատեցէք զիս իւղովք ։ 5
հաւաքեցէք յիս խնձորս ։ վ՞ զի խան_
դակաթ եմ ես սիրով ։ * Ահեակ նո_ 6
'ի ներքոյ րա 'ի վերայ գլխոյ իմոյ ։ և աջ նորա
գլխոյ պատեսցէ զինև ։ Հարսն ցօրիորդսն ասէ ։
* Երդմնեցուցանեմ զձեզ դստերք 7
երուսաղէմի 'ի զօրութիւնս և յուժգնութիւնս
անդաստանի ։ եթէ յարուցիցէք , զար
թուսջիք զսէրն՝ մինչև կամեսցի ։
Եղբօրն դստերն Փեսային ասէ ։ * Ձայն եղ 8
բօր որդւոյ իմոյ ։ ահաւասիկ սա եկն
վազելով 'ի վերայ լերանց՝ խայտալով
'ի վերայ բլրոց ։ * Նման է եղբօր որ_ 9
դին իմ այծեմանն ․ կամ որթուց եղանց
'ի վերայ լերանց բեթելայ ։ Հարսն նշան
տայ Օրիորդացն ցՓեսայէն, և ասէ ։ Ահաւա
սիկ սա եկաց յետուստ որմոյն մերոյ ։
յառեալ ՟Է պատուհանսն ․ հայեցեալ
ընդ վանդակապատսն ։ * Պատասխա 10
նի տայ եղբօրորդին իմ ինձ՝ և ասէ ։
արի , եկ՝ մերձաւոր իմ ․ գեղեցիկ իմ ․
աղաւնի իմ ։ * Վասն զի ահա ձմեռն 11
եանց ։ անձրևք անցին , և գնացեալ
մեկնեցան ։ * Ծաղիկք երևեցան յերկ 12
րի ։ ժամանակ յատանելոյ հասա ։ ձայն
տատրակի լսելի եղև յերկրի մերում ։
* Թզենի ընձիւղեաց զբողբոջ իւր ։ 13
այգիք մեր ծաղկեցան՝ և ետուն ըզ
հոտս իւրեանց ։ արի ․ եկ՝ մերձաւոր
իմ ․ գեղեցիկ իմ ։ * Աղաւնի իմ ․ եկ 14
ընդ հովանեաւ վիմին ․ մերձ առ նա_
խապարիսպն ։ ցո՛յց զդէմս քո ․ և լսելի
արա՛ ինձ զբարբառ քո ։ վ՞ զի ձայն
քո քաղցր է՝ և դէմք քո գեղեցիկ ։
Յօրիորդսն Փեսային ասէ ։ * Կալարո՛ւք մեզ 15
աղուեսունս փոքունս ․ զապականիչս
այգեաց ։ և այգիք մեր ծաղկեսցին ։
Հարսն ասէ ։ * Եղբօր որդին իմ ինձ՝ և 16
ես նմա ։ որ հովուէն 'ի մէջ շուշանաց ։
* Մինչև տիւն շնչեսցէ ․ և շարժեսցին 17
ստուերք ։ դարձի՛ր՝ նմանեա՛ց եղբօրոր
դի իմ այծեմանն ։ կամ որթուց եղանց
'ի վերայ լերանց խնկաբերաց ։

ԳԼ ։ Գ ։

Յանկողնի իմում 'ի գիշերի խնդրե 1
ցի, զոր սիրեաց անձն իմ ․ խնդրե
ցի զնա՝ և ոչ գտի ։ կոչեցի զնա՝ և ոչ ետ
ինձ զձայն ։ * Յարեայց՝ և շրջեցայց 2
՟Է քաղաքն 'ի փողոցս և 'ի հրապարակս՝
և խնդրեցից՝ զոր սիրեաց անձն իմ ։
խնդրեցի զնա՝ և ոչ գտի ։ կոչեցի զնա՝
և ոչ ետ ինձ զձայն ։ * Գտին զիս պա_ 3
հապանքն ․ որք շրջէին ընդ քաղաքն ։
Հարսն Փեսային ցպահապանսն քաղաքին ասէ ։
ցպահա_ Մի թէ՝ զոր սիրեաց անձն իմ տե_
պանսն սէք ։ * Իբրև փոքր ինչ անցի ընդ նս ․ 4
գտի զոր սիրեաց անձն իմ ։ Կալեալ

ցՓեսային ասէ հարսն ։ Կալայ զնա ․ և ոչ
թողից զնա՝ մինչև տարայց զնա 'ի
տուն մօր իմոյ ․ և 'ի սենեակ յղացե_
լոյն զիս ։ Օրիորդսն երդմնեցուցանէ երէ
5 որդ անգամ հարսն՝ և ասէ ։ * Երդմնեցու
ցանեմ զձեզ դստերք երուսաղէմի 'ի զօրութիս
և յուժգնութիս անդաստանի ։ եթէ
յարուցիցէք, զարթուսջիք զսէրն, մինչև
կամեսցի ։ Փեսային վասն հարսին ասէ ։
6 * Ո՞վ է սա՝ որ ելանէ յանապատէ՝ իբ_
րև զստեղն ծխոյ խնկեալ ։ զմուռս և
կնդրուկ յամ փոշեաց իւղեփեցաց ։
7 Օրիորդքն ասացին զայս ինչ ։ * Ահա գա_
հոյք սաղոմոնի վաթսուն զօրաւորք
շուրջ զնովաւ 'ի զօրաւորացն իէլի ։
8 * Ամենեքեան ունին զսուր՝ ուսեալք
զպատերազմ ։ այր իւրաքանչիւր զսուր
իւր 'ի վ՟ր ազդեր իւրոյ 'ի զարհուրա_
9 նաց գիշերոյ ։ * Գահաւորակ արար
իւր արքայ սաղոմոն 'ի փայտից լիբա
10 նանու ։ * Զսիւնսն արար արծաթե_
ղէնս ։ և զյենարանն ոսկեղէնս ։ և զխա
րիսխն ծիրանի ։ և զմէջն ականակապ
տարածեալ զսէր 'ի դստերացն երուսաղէմի ։
11 * Ելէք՝ և տեսէք դստերք սիոնի յար_
քայն սաղոմոն զպսակն ․ որով պսա_
կեաց զնա մայր իւր յաւուր փեսայու
թեան իւրոյ ․ և յաւուր ուրախութեան
սրտի նր ։ Փեսային ընդ հարսն ասէ ։

ԳԼ ։ Դ ։

1 Ահա ես գեղեցիկ մերձաւոր իմ ։
Ահա ես գեղեցիկ՝ աչք քո աղաւն
ւոյ բաց 'ի լռութենէ քումմէ ։ վարսք
քո իբրև զհօտանս այծից ․ որք երևե_
2 ցան 'ի գաղաադէ ։ * Ատամունք քո
իբրև զերամակս կտրելոց ։ որք ելա_
նեն 'ի լուացեաց ։ ամենեքեան երկուո
3 րիք՝ և անորդի ոչ գոյ 'ի նոսա ։ * Իբրև
լար կարմիր՝ են շրթունք քո ։ և խօսք
քո գեղեցիկք ։ իբրև կեղև նռան այտք
4 քո՝ բաց 'ի լռութենէ քումմէ ։ * Իբրև
զաշտարակն դաւթի պարանոցք քո ։ որ
շինեալ է 'ի թալպիօթ ։ հազար վահան
կախեալ են 'ի նմա ․ և ամ նետք զօրաւ
5 որաց ։ * Երկու ստինք քո իբրև զեր_
կուս ուլս այծեմանն ․ որք արածին 'ի
6 շուշանս ։ * Մինչև տիւն ծագեսցի ․ և
ստուերքն շարժեսցին ։ գնացից ես ա_
ռանձինն 'ի լեառն զմռսոյ՝ և 'ի բլուր
7 կնդրկի ։ * Ամենևին գեղեցիկ ես մեր
ձաւոր իմ ․ և արատ ինչ ոչ գոյ 'ի քեզ ։
8 * Եկ 'ի լիբանանէ հարսն ․ եկ 'ի լիբա
նանէ ։ եկեսցես՝ և անցցես 'ի սկզբան
հաւատոյ՝ 'ի գլխոյ սանիրայ և հերմո_
նի ։ 'ի մորեաց առիւծուց ․ և 'ի լերանց
9 ընձուց ։ * Սրտացուցեր զմեզ քոյր իմ
հարսն ․ սրտացուցեր զմեզ միովակամբ
քով ․

քով. և միով քառամանեկաւ պարանո
ցի քոյ: * Օ՜ի գեղեցկացան ստինք քո 10
քոյր իմ հարսնացի գեղեցկացան ստինք
քոյ 'ի գինւոյ: և հոտ հանդերձից քոց
քան զամ խունկս: *Մեղր կաթեցու 11
ցանեն շրթունք քո՝ քոյր իմ հարսն:
մեղր՝ և կաթն 'ի ներքոյ լեզուի քոյ.
և հոտ հանդերձից քոց իբրև զհոտ
կնդրկի: * Պարտէզ փակեալ քոյր իմ 12
հարսն: պարտէզ փակեալ և աղբիւր
կնքեալ: *Առաքումն քո դրախտ նռ_ 13
նենեաց հանդերձ պտղօք ծառոց՝ ծա
ղիկ հանդերձ նարդոսիւ: *Նարդոս՝ 14
և քրքում. եղէգն՝ և կինամոմոն. հան
դերձ ամենայն փայտիւք լիբանանու:
զմուռս և հալուէ. հանդերձ ամ ա_
ռաջնովք իւղովքն: * Աղբիւր պար_ 15
տիզաց՝ ջրհոր ջրոյ կենդանւոյ՝ հոսե_
ցելոյ 'ի լիբանանէ: Հարսն ասէ: *Արի 16
հիւսիս. և եկ հարաւ. շնչեա՛ 'ի պար_
տէզ իմ. և բուրեսցին խունկք իմ:

Գլ: Ե:

Հարսն աղաչէ զփեսայն՝ և ասէ:

1 Եջցէ եղբօր որդին իմ 'ի պարտէզ
իւր: և կերիցէ զպտուղս ծառոց
իւրոց: Փեսայն ցհարսն ասէ: Մտի 'ի
պարտէզ իմ հարսն: կթեցի զմուռս
հանդերձ խնկօք իմովք: կերի զհաց
իմ մեղու իմով: արբի զգինի իմ կա
թամբ իմով: Կերայք մերձաւորք իմ.
և արբէք: արբեցարուք եղբօրոր_
դեակք իմ: *Ես ննջեմ. և սիրտ իմ 2
արթուն կայ: Հարսն զփեսայէն բաղ
խել զդուռն: Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ
բաղխէ զդուռն: Փեսայն յայնէ հարսին:
Բաց ինձ քոյր իմ. մերձաւոր իմ. ա_
ղաւնի իմ. կատարեալ իմ: վասն զի
գլուխ իմ լցաւ ցօղով: և վարսք իմ
տարափով գիշերոյ: Հարսն ասէ:
*Մերկացայ զպատմուճան իմ. զի_ 3
արդ զգեցայց զնա: լուացի զոտս իմ.
զիարդ աղտեղեցից զնա: * Եղբօրոր 4
դի իմ յառեաց զձեռն իւր ընդ ծա_
կոյցն. և որովայն իմ խռովեցաւ 'ի նա:
*Յարեայ ես 'ի բանալ եղբօրորդւոյ 5
իմոյ: Ձեռք իմ կաթեցուցին զմուռս.
և մատունք իմ լցան զմռսով: * Ի վե՞ր 6
դրաց փականակին: բացի եղբօրորդ
ւոյ իմոյ: եղբօրորդին իմ էանց՝ և հո
գի իմ ել ընդ բանի նորա: խնդրեցի
զնա՝ և ոչ գտի: կոչեցի զնա՝ և ոչ լու
աւ ինձ: * Գտին զիս պահապանքն՝ 7
որք շրջէին 'ի քաղաքին: հարին՝ և վի
րաւորեցին զիս. առին զխլայն իմ յի_
նէն պահապանք պարսպաց: * Երդ_ 8
մնեցուցանեմ զձեզ դստերք Եէմի՝ 'ի
զօրութիւն և յուժգնութիւն անդաստա_
նի: եթէ գտանիցէք զեղբօրորդին իմ,
պատմեսջիք նմա. եթէ խանդակաթ
եմ 'ի սէր քո: Դստերք Եէմ. և պահա_
պանք պարսպաց հարցանեն զհարսն:
9 * Զի՞նչ է եղբօրորդին քո յեղբօրոր
դիս՝ գեղեցիկդ 'ի կանայս: զի՞նչ է եղ
բօրորդին քո յեղբօրորդեաց. զի այդ_
պէս երդմնեցուցանես զմեզ: Հարսն
նշան տայ զեղբօրորդւոյն՝ զինչ ոք էր. և նա
10 ասէ: *Եղբօրորդին իմ սպիտակ է՝ և
կարմիր՝ ընտրեալ 'ի բիւրուց:
11 *Գլուխ նորա ոսկւոյ կեփազեայ. վարսք
նորա կուածոյք սեաւ իբրև զագռաւ:
12 *Աչք նորա իբրև զաղաւնիս լուացեալ
կաթամբ. նստեալ 'ի լիութենէ ջուրց:
13 *Ծնօտք նորա իբրև զտաշտս խնկոց
իւղեփեցաց բուրեալք զանուշահոտու
թիւն: շրթունք նորա շուշանք՝ բղխեն
14 զմուռս լիութեան: *Ձեռք նորա ճախարա
կեայք ոսկեղէնք. լցեալ ականբք
թարսսայ: որովայն նորա տախտակ
փղոսկրեայ ականակապ՝ 'ի քարանց
15 շափիւղայ: *Սրունք նորա սիւնք կճեայք:
հաստատեալք 'ի վերայ ոսկի խարս_
խաց: տեսակ նորա որպէս լիբանան. ընտ
16 րեալ իբրև զմայրս: *Կոկորդ նորա լի
քաղցրութեամբ: և ամենևին ցանկալի:
այն է եղբօրորդին իմ. և այն մերձաւ
որ իմ դստերք Եէմի: Հարցանեն դստերք
17 Եէմ՝ ուր էանց եղբօրորդի նորա: * Ո՞ւր
գնաց եղբօրորդին քո գեղեցիկդ 'ի կա
նայս. ո՞ւր դիտեաց եղբօրորդին քո՝ և
խնդրեսցուք զնա ընդ քեզ:

Գլ: Զ:

Պատասխանի տուեալ ասէ:

1 Եղբօրորդին իմ էջ 'ի պարտէզ
իւր 'ի տաշտս խնկոց: հովուել 'ի
բուրաստանս՝ և ժողովել զշուշանս:
2 * Ես եղբօրորդւոյ իմոյ՝ և եղբօրոր_
դին իմ ինձ. որ հովուէն 'ի մէջ շուշա
3 նաց: Փեսայն ընդ հարսն ասէ: * Գեղե_
ցիկ ես մերձաւոր իմ. իբրև զանուշա_
հոտութիւն. գեղեցիկ ես իբրև զԵէմ.
4 ահ հիացումն կարգեալ: *Դարձո՛ զաչս
քո առաջի իմ. վասն զի դոքա ընդոստու
ցին զիս: վարսք քո իբրև զերամակս
այծից՝ որք երևեցան 'ի գաղաադէ:
5 *Ատամունք քո իբրև զերամակս կտ
րելոց. որք ելանեն 'ի լուացեալ: ամե_
նեքեան երկուորիք են. և անորդի ոչ
6 գոյ 'ի նոսա: *Իբրև զլար կարմիր՝ են
շրթունք քո: և խօսք քո գեղեցիկք:
իբրև զկեղև նռան այտք քո՝ բաց 'ի
7 լռութենէ քումմէ: * Վաթսուն են թա
գուհիք. և ութսուն հարճք. և օրի_

որդք

որդք՝ որոց ո՛չ գոյ թիւ : *Մի է աղաւ_ 8
նի իմ. կատարեալ իմ. մի է մօր իւրոյ՝
ընտրեալ ծնողին իւրոյ : տեսին զնա
դստերք՝ և երանեցին նմա : թագու_
հիք՝ և հարճք գովեցին զնա : Դստերքն
և Երուսաղեմացիքն տեսին զհարսն, և երանեցին նմա :
*Ո՞վ է սա՝ որ երևեալս է իբրև զա_ 9
ռաւօտ. գեղեցիկ ո՛պ զլուսին. ընտիր
իբրև զարեգակն. իբրև զհիացումն
կարգեալ : Փեսայն ընդ հարսն ասէ :
*Ի պարտէզս ընկուզաց իջի հայել՝ի 10
յարմտիս ուղխից. տեսանել թէ ծաղ_
կեալ իցէ որթն. թէ ծաղկեալք իցեն
նռնենիք : Հարսն չքնաւոյն ասէ : *Անդ 11
տաց քեզ զստինս իմ, ո՛չ գիտաց անձն
իմ : եդ զիս իբրև զկառսն ամինադա_
բայ : Դստերք և Երուսաղեմացիքն ցհարսն ասեն :
*Դարձիր՝ դարձիր սուլամացիդ. դար_ 12
ձիր՝ դարձիր՝ և տեսցուք 'ի քեզ :

ԳԼ: Է:

Ցդստերսն՝ և ցԵրուսաղեմացիսն փեսայն ասէ :

Զի՞նչ տեսանիցէք 'ի սուլամացիդ. որ 1
եկեալ է իբրև զպարս բանա_
կաց : զի գեղեցկացան գնացք քո կօշ_
կօք դուստր նադաբայ : յարմարումն
բարձից քոց նմանութի ուլանց յեռե_
լոց՝ գործոց ձեռաց արուեստաւորի :
*Պորտ քո թակոյկ ձուլարակեայ : 2
ո՛չ նուազեալ 'ի գինւոյ խառնելոյ :
որովայն քո՝ ո՛պ զշեղջ ցորենոյ փա_
կեալ շուշանաւ : *Երկու ստինք քո՝ 3
իբրև երկուս ուլս երկուորիս այծե_
մանս : *Պարանոց քո՝ իբրև զաշտա_ 4
րակ փղոսկրեայ : աչք քո իբրև զծովս
եսեբոնի 'ի դրունս դստերաց բազմաց :
ռնգունք քո իբրև զաշտարակն լիբա_
նանու. որ դիտէ 'ի դէմս դամասկոսի :
*Գլուխ քո 'ի վերայ քո իբրև զկարմե_ 5
ղոս : հիւսք գլխոյ քո ո՛պ ծիրանի թա_
գաւորի : թագ 'ի գլուխ յընթացս
ասպարիզաց : *Քանզի գեղեցկա_ 6
ցար՝ և զի հեշտալի եղեր : սէր 'ի փափ_
կութեն քում : *Նմանեցաւ մեծու_ 7
թի քո արմաւենւոյ. և ստինք քո ողկու_
զաց : *Ասացի՝ ելից 'ի վ̃ր արմաւեն_ 8
ւոյն՝ կալայց զբարձրութէ նր̃. և եղի_
ցին ստինք քո իբրև զողկոյզ որթոյ :
և հոտ ռնգաց քոց իբրև զխնծոր :
*Եւ կոկորդ քո իբրև զգինի ազնիւ : 9
երթալ ընդ եղբօրորդւոյ իմոյ յուղ_
ղութի : բաւական լեալ շրթամբք
իմովք՝ և ատամամբք : *Ես եղբօր_ 10
որդւոյ իմոյ՝ և առ իս դարձ նորա :
*Եկ եղբօրորդի իմ, ելցուք յանդաս_ 11
տան. հանգիցուք 'ի գեօղս : *Կան_ 12
խեսցուք յայգիս. տեսցուք՝ թէ ծաղ_
կեալ իցէ որթն՝ ծաղկեալ իցէ նռան :
ծաղկեալք իցեն նռնենիք : անդ տաց
13 զստինս իմ քեզ : *Մանրագորք ետուն
զհոտս իւրեանց : առ դուրս մեր ա̃մ
մրգաբերք : նոր առ հնովն. զոր ես
ինձ մայր իմ. պահեցի քեզ եղբօրոր_
դի իմ :

ԳԼ: Ը:

1 Ո՞վ տայցէ քեզ եղբօրորդի իմ, դիեալ
զստինս մօր իմոյ : գտեալ զքեզ
արտաքոյ՝ համբուրեցից՝ և ո՛չ անգոս_
2 նեսցես զիս : *Առեալ ածից զքեզ 'ի
տուն մօր իմոյ՝ և 'ի սենեակ յղացե_
լոյն զիս. արբուցից քեզ 'ի գինւոյ իւ_
ղադործաց. յօշարակէ նռնենեաց ի_
3 մոց : *Ահեակ նր̃ ընդ գլխով իմով.
4 և աջ նր̃ պատեսցի զինև : *Երդմնե_
ցուցանեմ զձեզ դստերք եմ̃ի 'ի զօ_
րութիւ՝ և յուժգնութիւ անդաստա_
նի : եթէ յառնիցէք՝ զարթուցիք
զսէրն՝ մինչև կամեսցի : Դստերքն և Երու_
5 սաղեմացիքն ասեն : *Ո՞վ է սա՝ որ ելանէ
սպիտակացեալ. յեցեալ յեղբօրորդին
իւր : Փեսայն ցհարսն ասէ : 'Ի ներքոյ խն_
ձորոյ զարթուցից զքեզ : անդ երկ_
նեաց զքեզ մայր քո. անդ երկնեաց՝
6 որ ծնաւ զքեզ : *Դիր զիս իբրև զկն_
նիք 'ի վ̃ր սրտի քոյ. իբրև զմատանի
'ի վ̃ր բազկի քոյ : վ̃զի հզօր է իբրև
զմահ սէր. և խիստ իբրև զդժոխս նա_
խանձ. թևք նր̃ իբրև զթև բոցոյ՝ և
7 հրոյ : *Ջուրք բազումք ո՛չ կարեն շի_
ջուցանել զսէր. և գետք՝ ո՛չ արդելցեն
զնա : եթէ տայցէ այր զա̃մ զկեանս իւր
'ի սէր : արհամարհանօք անդոսնեսցեն
8 զնա : Օրիորդքն ասեն : *Քոյր մեր փոքր՝
և ստինս ո՛չ ունի : զի՞նչ արասցուք քեռ_
մերում. յաւուր յորում՝ պատմեսցի
9 նմա : *Եթէ պարիսպ իցէ՝ շինեսցուք
'ի վերայ նր̃ մարտկոցս արծաթեղէնս :
եթէ դուռն իցէ՝ յօրինեսցուք 'ի նմա
տախտակս մայրս : Հարսն համարձակ և
10 ասէ : *Ես պարիսպ՝ և ստինք իմ իբրև
զաշտարակ : ես յաչս նր̃ իբրև գտեալ
11 խաղաղութի : *Այգի եղև սողոմոնի
'ի բեէղմաւօն. ետ զայգի իւր ցպահա_
պանսն : բերցէ այր իւրաքանչիւր 'ի
պտղոյ իւրմէ հազարս արծաթոյ :
12 *Այգի իմ ինձ առաջի իմ : հազարք
սողոմոնի. և երկերիւրք՝ որոց պահեն
13 զպտուղ նր̃ : Հարսն ասէ : *Որ նստիդ
'ի պարտէզս՝ այլք անսան քեզ : զձայն
14 քո լսելի արա ինձ : *Փախիր եղբօր_
որդի իմ. և նմանեաց այծեմանց.
կամ որթուց եղանց 'ի վերայ լերանց
խնկաբերաց :

Աղօթս գտեալ բանս այս ի Մատենոյն ։
Օրհնօրգքն և Բազմաձայնքն ասեն ։

Բարձրասցի թագաւոր մեր՝ յըշտե
մարանս և 'ի գահոյս մեր ։ Իբրև
արմաւ ոսկեղէն զմուսալից լցցին
տաշտք մեր ։ Դարձցի թագաւոր անդ-
րէն 'ի մանկութիւն ։ Սիրելին 'ի սե_
նեակս մեր՝ երգեսցուք զսէր ։ Փեսայն
աւէ ։ Այս իսկ եմ երգ սաղմոսարանի ։
երգեսցես ընդ ընկերս իմ ։ Երգեսցուք՝
և ուրախ լիցուք ։ Հարսն և դարբներքն . և
օրհնօրգքն ասեն ։ Թագաւոր սիրելի . թէ
պէտ և ծածկեսցաք 'ի տեսլենէ՝ աչք
մեր յիմնաւորք ։ Տէր արար զքեզ ։
հաստատեաց զքեզ ։ պատրաստեաց
զքեզ յարգանդէ ։ Գեղեցիկդ 'ի կա_
նայս . մայր քո ծնցի մարմին անաղ_
խեղծ ։ Առ նոյն՝ յայնմանէ տուչու_
թէ . զի այսպէս ունէր ։

ԳԻՐՔ ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆ

Գլուխ Առաջներորդ ։

ՍԻՐԵ- 1
ՑԷՔ ԶԱՐ
Գ Թագ. 3. 9. դարութիւն որք
դատէք զերկիր.
Եսայ. 56. 1. խորհեցարուք ըզ
Տէ բարութեամբ. և
միամտութեամբ սրտի
խնդրեցէք զնա ։
‖ 2. Օրէ. * Զի գտանի այնոցիկ՝ որք ոչ փոր_ 2
4. 29. ձեն զնա ։ և երևի, որոց ոչ թերահաւա
2. Մնա. տեն 'ի նմանէ ։ * Զի խորհուրդք 3
15. 2. թիւրք անջատեն յԱյ ։ և զօրութիւն
փորձ՝ յանդիմանէ զանզգամս ։
* Զի յանձն չարարուեստ իմաստու_ 4
թիւն ոչ մտանէ . և ոչ բնակի 'ի մար
‖ Եփե. մնի վարեցելոյ մեղօք ։ * Զի սուրբ հո_ 5
4. 18. և գին իմաստութեան փախիցէ 'ի նենգու
22. թենէ ։ և հեռասցի 'ի խորհրդոց անմը_
տաց ։ և յանդիմանեսցէ 'ի հասանել
‖ Գաղա. 'ի վր անիրաւութեանց ։ * Զի մարդա 6
5. 22. սէր հոգին իմաստութեան ոչ արդարա
ցուցանէ զհայհոյիչսն 'ի շրթանց իւր_
‖ Երե. եանց ։ ‖ զի երիկամանց նորա է Այ վկայ
17. 10. և սրտի նորա տեսուչ ճշմարիտ ։ և լե_
‖ Եսայ. զուի նորա ունկնդիր ։ * Զի հոգի Տն 7
6. 3. ելից զտիեզերս ։ և որ ունի զամ . ունի
զգիտութիւն բարբառոյ ։ * Վն այնո_ 8
որ շշնջէ րիկ՝ որք շշնջեն զանիրաւս՝ ոչ ծած_
կեսցին ։ և ոչ իրաւունք առ նովաւ ա_
ռանց կշտամբութեանց անցցեն ։ * Զի 9
խորհրդոց ամբարշտաց հարց և փորձ
եղիցի . և բանից նորա լուր առ Այ
հասանիցի ։ զի կշտամբութիւն անօրէ_
10 նութեանց նորա է ։ * Զի ունկն նախան_
ձաւորութեան լսէ զամ ։ և շշնջիւն քրթմն_
11 ջմանց՝ ոչ ծածկի ։ * Այսուհետև
զգոյշ լերուք յանօգուտ քրթմնջմնջենէ ։
և 'ի բամբասանաց խնայեցէք զլեզու ։
զի շշնջիւն գաղտնի՝ դատարկ ոչ անց
ցէ ։ և բերան ստախօս սպանանէ զանձն ։
12 * Մի՛ ցանկայք մահու՝ մոլորութեամբ
կենաց ձերոց ։ և մի՛ ձգէք յանձինս
զսատակումն գործովք ձեռաց ձերոց ։
13 * Զի Այ զմահ ոչ արար . և ոչ խն_ ‖ Եզեկ.
դայ ընդ կորուստ կենդանեաց ։ 18. 32.
14 * Քանզի հաստատեաց 'ի լինել զամ ։ և 33. 11.
և 'ի փրկութիւն են գործք աշխարհի ։
և չիք 'ի նոսա դեղ սատակման ։ և ոչ
թագաւորութիւն դժոխոց 'ի ներքոյ երկ_
15 նի ։ * Զի արդարութիւն մշտնջենաւ_
16 որ և անմահ է ։ * Իսկ ամբարիշտք ձե
ռօք՝ և բանիւք կոչեցին զնա առ իւր_
եանս ։ ‖ բարեկամ՝ համարեցան զնա . ‖ [illegible]
և հալեցան ։ և դաշինս կռեցին ընդ 15. 6.
նմա ։ զի արժանի իսկ են բաժանա_
կից լինելոյ նմա ։

Գլ ։ Բ ։

1 Խորհեցան ‖ յանձինս իւրեանց զան ‖ Յոբ.
ուղղայս . և ասեն ։ սակաւ և ցա_ 7. 1. և
ւագին են կեանք մեր ։ և ոչ գոյ բժշ 14. 1.
կութիւն 'ի վախճանի մարդոյ ։ և ոչ ե_ 1. Երբ.
րևեցաւ . որ դարձաւ 'ի դժոխոց ։ 15. 3.

* Զի

* Օ՛ յանկարծակի ինն եղեաք. և յեա 2
այսորիկ լինիցիմք իբրև զչեղեալս ։
զի իբրև զծուխ է շունչ ՚ի յռնգուռնս
մեր. և իբրև զկայծակն՝ բանն ՚ի շարժ
ման սրտի մերոյ ։ * Յորոյ ՚ի հինջանիլն՝ 3
մխիթը լինի մարմինն. և ոգին սփռի
իբրև զօդ թոյլ ։ * Եւ անուն մեր մո- 4
ռասցի ժամանակաւ. և ոչըք յիշատա
կեսցէ զգործս մեր ։ և անցցեն կեանք
մեր իբրև զհետս ամպոյ. և իբրև զշա
մանդաղ յրուիեսցին հալածեալք ՚ի
ձառագայթից արեգական. և ՚ի տա-
ռապս նոր ծանրացեալք ։ * ‖ Օ՛ի անցք 5
ստուերի են կեանք մեր. և չիք խափան
վախճանի մարդոյ. զի կնքեցաւ՝ և ոչք
ե՛ որ դարձուցանէ ։ * ‖ Եկ՛ եկայք՝ 6
և վայելեսցուք ՚ի բարութիս՝ որք կան ։
և վարեսցուք արարածովք՝ զջաղելք
իբրև ՚ի մանկութե ։ * Պէսպէս գի- 7
նեաք՝ և անոյշ իւղոք ընծխցուք ։ մի՛
անցցէ առ մեզ ծաղիկ գարնանոյ ։
*Խոտորիցուք վարդից պսակիցուք՝ մինչ 8
չև թառամեալ իցեն ։ * ‖ Ոք ամե- 9
նեւին անմասն լիցի ՚ի մեծէ ուրախու-
թենէս մերմէ ։ յամ տեղիս թողցուք
նշանակ ուրախութե ։ զի այն է բաժին
մեր. և սոյն վիճակ ։ * Եւ բռնադա- 10
տեսցուք զաղքատն անիրաւութե ։ մի՛
խնայեսցուք յայրին. մի՛ խորշեսցուք ՚ի
քաղմաժամանակեայ ալեաց ծերոյն ։
*Եւ օրինադրութե, բռնութիս մեր 11
եղիցի ։ զի տկարութի անպիտան յան
դիմանի ։ * Դարանակալք լինցուք ար 12
դարոյն. զի դժպհի եղև մեզ և հա-
կառակ կայ գործոց մերոց ։ և նախա-
տինս դնէ մեզ զյանցանս օրինացն ։ և
բամբասէ զմեզ մեղաք մանկութե մե
րոյ ։ * ‖ Խոստանայ ունիլ զգիտութե 13
Եա՛ ։ և որդի Եա՛ զանձն իւր անուա
նէ ։ * ‖ Եւ եղև յանդիմանուի մտաց 14
մերոց ։ * Օ՛ծանր է մեզ և տեսանել 15
զնա ։ զի աննմանք են այլոց կեանք նո՛
և այլազգի շաւիղք նո՛ ։ * Դատին 16
թե համարեցաք նմա ։ և խորշի ՚ի ճա
նապարհաց մերոց՝ ոտն ՚ի պղծութե ։
երանե զվախճան արդարոյ ։ և կոյր
տացեալ կոչէ հայր զԵա՛ ։ * Տեսցուք 17
թե ճշմարիտք իցեն բանք նո՛ ։ և փոր
ձեսցուք զվախճան նո՛ ։ * ‖ Եթե իցէ 18
արդարև որդի Եա՛ պաշտպանեսցէ
նմա ։ և փրկեսցէ զնա Եա՛ ՚ի ձեռաց
հակառակորդաց ։ * ‖ Քննանութիւնք և 19
դանիւք խոշտանկեսցուք զնա՝ զի զսփի
առցուք հեզութե նո՛. և խելամուտ
լինցուք անոխակալութե նո՛ ։ * Ո՛ահու 20
խայտառակութե դատեսցուք զնա ։
եթե լինելի այցելութի նո՛ ՚ի բանից
իւրոց ։ * Օ՛այս խորհեցան՝ և խաբե- 21
ցան ։ զի կուրացոյց զնո՛ չարութի իւր
եանց ։ * ‖ Եւ ոչ ծանեան զխորհուրդս 22
Եա՛ ։ և ոչ վարձուց ակնկալեան սրբու
թե ։ ոչ ընտրեցին պատիւ ոգւոց
անարատից ։ * ‖ Օ՛ի Եա՛ հաստատեաց 23
զմարդն յանեղծութե ։ և ՚ի պատկեր
իւրոյ բարերարութե ստոյր զնա ։
* ‖ Նախանձու բանսարկուին եմուտ 24
մահ յաշխարհ ։ * Եւ փորձեն զնա. որք
նորա վիճակին սակի են ։

Գ։ Գ։

Բայց ոգիք արդարոց ‖ ՚ի ձեռին նո՛ 1
են ։ և ոչ մերձեսցէ ՚ի նոսա մահ ։
* ‖ Թուեցան յաչս անզգամաց՝ թե մե- 2
ռան ։ և համարեցան չարչարանք ելք
նոցա ։ * Եւ գնացն ՚ի միջնէ բեկումն. 3
քայց նոքա են ՚ի խաղաղութեան ։
* ‖ Օ՛ի թէպէտ յաչս մարդկան տան- 4
ջեցան. այլ յոյս նոցա լիե անմահու-
թե ։ * Սակաւիկ ինչ խրատեալք 5
գտցեն զմեծ բարութիս ։ զի Եա՛ փոր
ձեաց զնոսա՝ և եգիտ իւր արժանիս ։
* Իբրև ոսկի ՚ի բովս քննեաց զնոսա ։ 6
և ունի զողջակէզս զոհի ընկալաւ զնո՛,
՚ի ժամանակի այցելութե իւրեանց ։
* ‖ Պայծառասցին և իբրև զկայծակն 7
ընդ եղէգն ընթասցին ։ * ‖ Դատեսցեն զազգս՝ և կալցեն զժողովուրդս. 8
և թագաւորեսցէ նո՛ Տէր յաւիտեան ։
* Յուսացեալք ՚ի նա՝ իմասցին զճշմար 9
տութե ։ և հաւատարիմք սիրով սկիզ
կալցին նմա ։ զի շնորհք և ողորմութե
՚ի վերայ սրբոց նո՛ և այցելութե ՚ի վե
րայ ընտրելոց նորա ։ * ‖ Յակ ամպարիշտք 10
ըստ խորհրդոց իւրեանց ընկալցին զը
պատիժս. որք անհոգեն զարթին զիրաւ
անց. և եղեն ապստամբք ՚ի Տէ։ * Օ՛ի 11
որ զիմաստութե և զկրթսա անարգէ՝
թշուառական է. և ընդունայն է յոյս
նոցա. վաստակք նո՛ անօգուտք. և ան
պիտանք գործք նո՛ ։ * Եւ կանայք նո՛ 12
անմիտք. և չարաբարոյ մանկունք նո՛։
* Եւ անիծեալք ծնունդք նոցա ։ զի 13
երանելի է ամուլ անսրաատ՝ որ ոչ գի-
տաց զանկողնի յանցանաց. ընկալցի
զպտուղ այցելութե ոգւոց ։ * ‖ Եւ ‖ Եսայ. 14
ներքինի՝ որ ոչ գործեաց ձեռօք զանօ 56. 4.
րէնութի. և ոչ խորհեցաւ զՏէ զչա-
րութի. տացի նմա շնորհ ընտիր ըստ
հաւատոցն. և վիճակ յանկալի ՚ի տա-
ճարի Տ՛ն ։ * Օ՛ի ընդ վաստակոց քա 15
րեաց պտուղ փառաւոր է. և արմատ
անսալ չիմաստութե ։ * Որդիք չնա- 16
ցելոց թերակատարք եղիցին և զաւակ
անօրէն անկոչնից՝ սատակեսցի ։
* Եւ եթե երկայնակեացք եղիցին՝ 17
յոչինչ համարեսցին ։ և անարգի ՚ի

վախճանի ծերութիւն նոյ ։ *Եւ եթէ 18
արագ սատակեսցին՝ ոչ կալցին զայլ
եւ ոչ յաւուր յանդիմանութեանն մխիթա
րութիւն ։ *Օի ազգի անիրաւի չարա 19
չար կատարած ։

Գ։ Դ։

Լաւէ անպատակութիւն հանդերձ 1
քաջութիւնք ։ քանզի անմահութիւն
է յիշատակ նորա ։ զի Աստ ճանաչի՝ եւ
՚ի մարդկանէ ։ *Ի հասկ նմա՝ նմանօղ 2
լինի նմա ։ եւ ՚ի մեհենին նորա անձկա
առ նա ։ եւ յաւիտեան պսակաւորս ձե
մեցուցանէ ։ անթառամ նահատակու
թեանն պատերազմի յաղթեալ ։
*Բազմածնունդ բազմութի ամպարշ 3
տաց անպիտան լինին ։ եւ ՚ի փուտ շա
ռասիլաց մի տացի արմատս ՚ի խորս ։
եւ հիմն խախուտ մի՛ հաստատեսցի ։
Ագէի. *Օի թէպէտ ոստոք առ ժամանակ 4
17. 6. մի պակեսցի ։ սակայն զալիքաղիւն
Աստ. կանդալեաքն ՚ի հողմոյ շարժեսցի ։ եւ
7. 27. ՚ի բռնութիւնէ հողմոյ արմատաքի խլես
ցի ։ *Տեկտեսցին շուրջ շառաւիղքն 5
թերակատարք ։ եւ պտուղ նոցա տա
րաժամ անպիտան ՚ի կերակուր ։ եւ յոչ
ինչ պիտանացու ։ *Օի յանօրէնն անկող 6
նոյ որդիք ծնեալք ։ վկայք են չարեաց
ծնողաց իւրեանց ՚ի հարցափորձի իւր
եանց ։ *Իսկ արդարն եթէ հասցի ՚ի 7
վախճանիլ՝ ՚ի հանգստեան եղիցի ։
*Օի ծերութիւն պատուական՝ ոչ բազ 8
մաժամանակեայն է ։ եւ ոչ որ թուով
ամացն չափիցի՝ այլ ալիք իմաստութեի
մարդոյ են ։ *Եւ հասակ ծերութեան 9
Ագէայ. կեանք անարատք ։ *Օի հաճոյ եղեալ 10
11. 5. Աստ ՚ի սիրեցեալ ։ եւ կենդանւոյն ՚ի միջոյ
մեղաւորաց փոխեցեալ ։ *Յափշտակե 11
ցաւ՝ զի մի չարութի ինչ չարչիցէ զիմաս
տութեի իւր ։ կամ նենգութեի պատրի
ցէ զանձն նորա ։ *Օի չարութեի անբըղ 12
գամութեի շլացուցանէ զբարիս ։ եւ չա
ծումն ցանկութեի խոտորէ զմիտս
անմեղս ։ *Կատարեալն ՚ի սակաւուն 13
եղեալ զժամանակս երկայնս ։ *Օի ցան 14
կալի էր Տեառն անձն նորա ։ վասն այնորիկ
տագնապեցաւ ՚ի միջոյ չարեաց ։ իսկ
ժողովուրդք տեսին՝ եւ ոչ իմացան ։ եւ
ոչ եդին ՚ի մտի զայսպիսի ինչ ։ *Զի եթէ 15
իրաւունք Աստ ՚ի վերայ սրբոց իւրոց ։
եւ այցելութի ՚ի վերայ ընտրելոց նորա ։
*Դատապարտէ արդար հանգուցեալ 16
զամբարիշտս կենդանիս ։ եւ մանկուն
վաղվաղակի վախճանեալ՝ զբազմա
մեայ ծերութի անիրաւի ։ *Օի տես 17
ցեն զվախճան իմաստնոյ ։ եւ ոչ՝ խոհ
ցին՝ զինչ խորհեցաւ վասն նորա ։ եւ առ իմ
զգուշացաւ նմա Տէր ։ *Տեսցեն՝ եւ ան 18
գոհասցին զնա ։ այլ զնոքօք Տէր ծի
ծաղեսցի ։ *Եւ եղիցին յետ այսորիկ 19
՚ի կործանումն անպատութեան՝ եւ ՚ի քա
մանս՝ եւ մեռեալս յաւիտենից ։ զի պայ
թուսցէ զնոսա անշշունջս ուռուցեալս ։
եւ շարժեսցէ զնոսա ՚ի հիմանց՝ եւ մինչեւ
խոպառ խոպանասցին ։ եւ եղիցին ՚ի
ցաւս ։ եւ յիշատակ նոցա կորիցէ ։
*Հասցեն ՚ի մեծս ահագին իւրեանց 20
տագնապալից ։ եւ կշտամբեսցեն զնո
յանդիմանն անօրէնութիւնք իւրեանց ։

Դ։ Ե։

Այնժամ արդարն կացցէ բազ 1
մաւ յամարձակութիւն՝ հանդէպ
նեղչաց իւրոց ։ եւ որոց անգոսնեին զը
վաստակս նոքա ։ *Տեսեալ զնա խուճա 2
ցին անհնարին երկիւղիւ ։ եւ զարհու
րեսցին ՚ի վէր աքանչելի փրկութենէ նորա ։
*Եւ զղջասցին ՚ի միտս իւրեանց ։ եւ 3
առ նեղութեէ անձանց յոգւոց հանիլ
ցեն , եւ ասասցեն ։ այս այն այր է՝ զոր
երբեմն մեք ծաղր առնէաք ։ եւ յա
ռակս նախատանաց ։ *Մեք անմիտք Աստ. 3. 2.
զվարս դորա մոլորութեան համարեաք՝
եւ զվախճան դորա անպատութիւն ։
*Օի՝արդ համարեցաւ ընդ որդիս 5
Աստ ։ եւ ընդ սուրբս վիճակ դորա ։
*Արեգն մոլորեցաք ՚ի ճանապարհէն 6
ճշմարտութեան ։ եւ լոյս ողորմութեան ոչ
լուսաւորեաց զմեզ ։ եւ արեգակն ար
դարութեան ոչ ծագեցաւ ՚ի մեզ ։
*Լցաք անօրէնութեամբ , եւ կորստեան շաւղօք 7
լցաք ։ եւ գնացաք ընդ անկոխ անա
պատ ։ զճանապարհն Տեառն ոչ ծանեաք ։
*Օի՝նչ շահ եղեւ մեզ հպարտութեան ։ 8
եւ զինչ մեծութի ամբարտաւանութեանն
իսկ մեզ նպաստաւոր ։ *Անց այն Ամո. 4. 11.
ոմն՝ իբրեւ զստուեր ։ եւ իբրեւ զհամբաւ 29. 15.
առն ընթացեալ ։ *Եւ իբրեւ զնաւ Աիւ. 9.
ահեալ ՚ի վերայ ջուրց կուտակելոյ ։ 2. 5.
զորոյ իբրեւ անցանիցէ՝ ոչ գոյ գտեան Աիմա.
գտանել ։ եւ ոչ զշաւիղս գնացից նորա 30. 19.
՚ի մէջ ալեաց ։ *Կամ իբրեւ զհաւու 11
թռուցելոյ օդս ։ որոյ ոչ գտանին
նշմարանք գնացից՝ բաղխելով մաղլացն բա
պատառեաց զհողմն թեթեւս ։ եւ հեր ընդ
ձեալ բռնութիւնք ընդ ոլորտս մտեալ ։ այն
համբել թեւոցն յառաջադէմ սլանալ ։
եւ յետ այնորիկ ոչ գտանի նշանակ բա
նալոյ նմա ։ *Կամ իբրեւ՝ ինեաք ձգե 12
ցելոյ ՚ի նպատակ ։ կարեալ զօդն վաղ
վաղակի յինքն կարկառեալ առ՝ իշխե
տելոյ զանցս նմա ։ *Այսպէս եւ մեք 13
եղեալք՝ պակասեցաք ։ եւ առաքինու
նշանակ ոչ կարացաք յուցանել ։ բայց
՚ի չարիս մեր մնաքեցաք ։ *Այսպիսիս 14
ասացեն՝ ՚ի դժոխս այնոքիկ ։ ոչք մե
զան ։

Առակ. զանէ : * Զի յոյս ամպարշտի իբրև 15
10. 28. զփոշի յարուցեալ 'ի հողմոյ : և իբրև
և 11. 7. զեղեամն 'ի մրրկէ հալածեալ մանր :
Սաղմ. և իբրև զծուխ մաշեալ 'ի հողմոյ : կամ
1. 5. իբրև զյիշատակ իջաւորի միոյ աւուր
գնացելոյ : * Բայց արդարքն յաւիտեան 16
կացցեն : և 'ի Տէ է վարձք նց : և խնամ
նց 'ի բարձրելոյն : * Վասնայնորիկ ըն 17
կալցին զարքայութեն վայելչութ :
և զթագն գեղեցկութե 'ի ձեռանէ Տն :
զի աջով իւրով հովանի լիցի նոցա : և
բազկաւ իւրով վերակացու եղիցի :
Սաղմ. * Առցէ սպառազինութի զնախանձ 18
17.9. իւր : և վառեսցէ զարարածս իւր առ
'ի խնդրելոյ զվրէժս 'ի թշնամեաց :
Եփես. * Զգեցցի զրահս զարդարութի : և 19
6. 13. դիցէ զսաղաւարտ զդատաստանն ա_
նաչառ : * Առցէ զվահան զսրբութին 20
անյաղթ : * Այլ սրեսցէ զհատու բար 21
կութին 'ի սուսեր : պատերազմեսցի
խառն ընդ նմա և աշխարհս առ անզգ
գամսն : * Գնասցեն նետք կորովիք 'ի 22
փայլատակմանց . ոմ 'ի լայնալիճ աղե_
ղանէ ոստիցեն 'ի նպատակս : * Այլ 'ի 23
քարընկէց բարկութե թափեսցի լիով
կարկուտ : զայրագնեսցի 'ի վերայ նց
ջուր ծովու՝ և գետք ողողեսցեն յանխը
նայ : * Դիմի հարցի նոցա հողմ բռ 24
նութե . և իբրև զմրրիկ հոսեսցէ զնս :
աւերեսցէ զամենայն զերկիր անօրէ_
նութի . և խարդախութի կործանես
ցէ զաթոռս բռնաւորաց :

Գլ. Զ.

Բարեգոյն է իմաստութի քան զարս. 1
և այր հանճարեղ քան զզօրաւոր :
Իմաստ. * Լուարուք թագաւորք . և 'ի միտ ա_ 2
9.18. ռէք : ուսարուք դատաւորք ծագաց
երկրի : * Ունկն դիք՝ որք ունիք զբազ 3
մութի . և պերճացեալ էք 'ի վերայ ամ
Հռով. բոխից ազգաց : * Զի 'ի Տէ տուաւ 4
13.1. ձեզ իշխանութի : և հարստութի 'ի
բարձրելոյն : որ պահանջիցէ զգործս
ձեր . և քննեսցէ զխորհուրդս : * Զի 5
սպասաւորք էք նորա թագաւորութեն :
և ոչ դատէք ուղղութբ : և զի ոչ պա
հեցիք զօրէնս նորա և ոչ գնացիք ըստ
կամացն Այ : * Ահի և տագնապաւ 6
հասցէ 'ի վերայ ձեր : զի դատաստան
անաչառ իշխանաց լինի : * Այլ խառ 7
նիճաղանճն ներելի ողորմութե է :
հզօրք հզօրագոյնս պահանջեսցին :
Բ. Օրէ. * Զի ոչ առնու ակն ամենեցուն 8
10.17. Տէր : և ոչ խորշի 'ի մեծութէ : զի ըզ
2. Մնաց. փոքր՝ և զմեծ՝ ինքն արար : և զմի օրի_
19.7. նակ խնամ ունի ամենեցուն : * Բայց 9
Յոբ. 34 'ի վերայ զօրաւորաց՝ զօրաւոր քննութի
19. հասանի : * Արդ առ ձեզ՝ ով բռունք՝ 10

են բանք իմ : զի ուսանիջիք զիմաստու Սիրաք.
11 թի . և մի սխալիցիք : * Զի որք պա_ 35.15.
հեցին սրբութբ զսրբութի . սրբեսս_ Հռով.
ցին : և որք ուսան զնոսա՝ գտցեն զպա 2.11.
12 տասխանատուութի : * Արդ՝ ցանկա Գաղա.
ցարուք բանից իմոց . փափագեցէք՝ և 2. 6.
13 խրատեսջիք : * Լուսաւոր և անթա_ Եփես.
ռամ է իմաստութի : և դիւրաւ երևի 6. 9.
սիրողաց իւրոց՝ և գտանի խնդրողաց Կողոս.
14 իւրոց : * Հասանի առ ցանկացօղն 3.25.
իւր : առ յառաջագոյն ճանաչելոյ : Գործ.
15 * Որ կանխեսցէ առ նա՝ ոչ վաստակես 10. 34.
ցի : զի դեգերեալ գտցէ զնա առ դուրս 1. Պետ.
16 իւր : * Խոկալ և զմտաւ ածել զնմա 1. 17.
նէ՝ կատարեալ իմաստութի է : և որ
տքնի վասն նորա՝ վաղվաղակի անհոգ
17 լիցի : * Զի ինքն շրջի խնդրել զար_
ժանաւորս իւր : և 'ի շաւիղս երևի նց
քաղցրութբ : և յամ հնարագիտու_
18 թիս պատահի նոցա : * Զի սկիզբն
նորա ճշմարիտ ցանկութի է խրատու
19 աշխարհի : * Այլ խնամ խրատու՝ սէր :
և պահպանութի օրինաց նր՝ գութ :
մտադիւրութի օրինաց նորա՝ հաստա
20 տութի անեղծութե : * Իսկ անեղծու
21 թի, մերձաւոր առնէ Այ : * Ցան_
կութի իմաստութե՝ տանի յարքայու
22 թին : * Արդ՝ եթէ ցանկայք աթո_ Թագաւ.
ռոց՝ և գաւազանաց իշխանութեան . 27. 16:
բռունք ժողովրդեան . պատուեցէք 3 Թագ.
զիմաստութի . զի յաւիտեան թագաւո_ 3. 9.
23 րիցէք : * Սիրեցէք զլոյս իմաստութե
ամենեքեան . որք առաջնորդէք ժողո
24 վրդոց : * Իսկ եթէ զինչ է իմաստու_
թիւն՝ և ոմ եղև . պատմեցից՝ և ոչ
թաքուցից 'ի ձէնջ զխորհուրդս : այլ
'ի սկզբանէ արարածոց քննեցից՝ և
ածից յայտ զգիտութի նորա : և ոչ
ստերիւրեցայց 'ի ճշմարտութէ նր :
25 * Այլ ոչ նախանձու մաշեալ գնացից
ընդ նմա : զի այն ոչ հաղորդի ընդ ի_
26 մաստութե : * Բազմութի իմաստնոց
փրկութի աշխարհի : և թագաւոր հան
ճարեղ՝ հաստատութի ժողովրդոց :
27 * Այսուհետև խրատեցարուք բանիւք
իմովք՝ և օգտեցարուք :

Գլ. Է.

1 Եմ, եմ և ես մարդ մահկանացու՝
հանգոյն ամենեցուն : ծնունդ հո
ղածինն նախաստեղծին : և յորովայնի
2 մօր նկարեցայ մարմին : * Տասնամ_ Յոբ.
սեայ ժամանակաւ՝ մածեալ արեամբ : 10. 10.
'ի սերմանէ առն և 'ի ցանկութէ քնոյ
3 'ի վր հասելոյ : * Այլ ես եղեալ՝ զհա_
սարակաց օդն յիս ձգեցի : և 'ի նոյն
նմանալիշտ յերկիր անկայ : զառաջին
բարբառ զնմին ամենեցուն՝ նոյնգու

նակ լացեալ։ * Ի խանձարուրս ծնայ 4
և ի հոգս։ * Արք ի թագաւորաց այլ 5
Յոբ. աղգ սկիզբն կալաւ լինելոյ ։ * Մի 6
1. 21. մեռ է ամենեցուն յաշխարհս՝ և մի
1. Տիմ. եղ հատարակաց ։ * Ոչ այնորիկ խնդ- 7
6. 7. րեցի ի Տէր աղօթիւք ։ և առնաւ ինձ
հանձար ։ կոչեցի ։ և եկն ինձ հոգի ի-
մաստութեան ։ * Եւ նախատեծար ընտ 8
րեցի զնա՝ քան զիշխանութիւնս և զա-
թոռս ։ Եւ զմեծութի ոչինչ համա-
րեցայ առ նորա համեմատութեան ։
Յոբ. * Ոչ նմանեցուցի նմա զականս պա- 9
28. 15. տուականս ։ զի ամ ոսկի առ նովաւ՝
Ածոկ. որպես սակաւ մի աւազ ։ և ոչ զկաւ
8. 11. համարեցայ արծաթ առաջի նորա ։
* Զան զառողջութի՝ և զգեղեցկու- 10
թի սիրեցի զնա ։ և ընտրեցի զնա նախ
քան զլոյս ունել ։ զի անքուն է
Յոբ. լոյսն՝ որ ի նմանէ ։ * Եւ եկին ինձ 11
3. 13. բարութիք միանգամայն ընդ նմա ։ և
Ամոս. անթիւ մեծութի ի ձեռն նորա ։
6. 29. * Ուրախ եղէ ընդ ամենեսին՝ որոց ա- 12
ռաջնորդէր իմաստութի ։ բայց գի-
տեի ոչ զնա՝ թէ ծնողաց իցէ սոցա ։
* Ուսանց նենգութէ ուսայ ։ և առանց 13
նախանձու բաշխեցից ։ զմեծութի նո
ոչ թաքուցից ։ * Օրն անպակաս գտանձ 14
է նա մարդկան ։ որով՝ որք վարեցանն՝
առ Աստ առաքեցին զբարեկամութի ։
վասն առ ի խրատուէն պարգևացն ըն
ծայեալք ։ * Բայց ինձ տացէ Աստ ո- 15
սել ըստ միտս ։ խորհիլ արժանաւոր
ըստ բանիցս ասացելոց ։ զի նա իսկ
իմաստութէ առաջնորդ է ։ և իմաստ
Ա Կէր. նոց ուղղիչ ։ * Օրն ի ձեռն նո եմք ։ 16
3. 1. և մեք՝ և բանք մեր՝ և ամ՝ հանձար՝ և
գործոց խելամտութի ։ * Օր նա եա 17
ինձ զանվրէպ գիտութի պէղելոց ։ գի
տել զհաստատութի աշխարհի ։ և զաղ
դեցութի բնութեց ։ * Օսկիզբն՝ և 18
կատարած՝ և զմէջ ժամանակաց ։ զզ
զջմանաց փոփոխմունս ։ և զշրջիլ ժա
մանակաց ։ * Օտարեաց բոլորմունս։ 19
և զաստեղաց դիրս ։ * Օբարս անաս- 20
նոց ։ և զգազանութի գազանաց ։ զհով
մոց բռնութի ։ և զխորհուրդս մարդ-
կան՝ զայլակերպութիս տնկոց՝ և զզո
րութիս արմատոց ։ * Օորչինչ ծա- 21
ծուկ՝ և զորչինչ յայտնի՝ գիտացի ։
Օի ամենեցուն Հարտարապետն ու-
սոյց ինձ զիմաստութի ։ * Օի գոյ ի 22
նմա հոգի մտաւոր ։ սրբ ։ միածին ։ բազ
մաբաշխ ։ նուրբ ։ դիւրաշարժ ։ պարզ ։
անարատ ։ յայտնի ։ անվրէպ ։ բարե-
սէր ։ արագ ։ անարգել ։ բարերար ։
* Ողջասէր ։ հաստատուն ։ զգուշա- 23
որ ։ անհոգ ։ ամենազօր ։ ամենահայեաց ։
և ամ իրաց բաւական ։ մտաւորաց ։
24 սրբոց ։ նրբից ։ * Զան զամ շարժուն
շարժագոյն է իմաստութի ։ զարմանէ՝
և ընդմուտանէ ընդ ամ վասն յատակու-
25 թե ։ * Զանզի ձաձանչ է Աստ զօրու
թեան ։ և ծագումն Ձմարիտ փառաց
ամենակալին ։ վասն այնորիկ և ոչ մի
26 ինչ պղծեալ խառնի՝ ի նա ։ * Զանզի Եբր.
նշոյլ է միանձնաւոր լուսոյն ։ և հայե 1. 3.
լի անարատ Աստ ազդեցութէն ։ և
27 պատկեր առաւտութե նր ։ * Ամ ի՛ և
ամի կարօղ ։ կայ յինքեան՝ և զամ նո-
րոգէ ։ և ըստ ազգաց յոգիս սուրբս
փոխելոյ ։ բարեկամ Աստ և մարգա-
28 րէս առնէ ։ * Եւ զոք սիրէ Աստ ։ բայց
զայն՝ որ ընդ իմաստութէ կեցցէ ։
29 * Օի գեղեցկագոյն է քան զարե-
գակն ։ և քան զամենայն դիրս աս-
տեղաց ։ ընդ լուսոյ համեմատեալ՝
30 առաւել գտանի ։ * Զանզի զնա գի-
շեր փոխանակի՝ բայց իմաստութէն
ոչ յաղթէ չարութիւն ։

ԳԼ։ Ր։

1 Զգի ի ծագաց մինչև ի ծագս օգ-
տակար առողջութի ։ և գարմա-
2 նե զամ քաղցրութե ։ * Օնա սիրե-
ցի ։ և քննեցի ի մանկութէ՝ իմմէ ։ և
խնդրեցի ածել ինձ հարսնութէ ։ և
3 եղէ ցանկացօղ գեղոյ նր ։ * Օազնուա
կանութի նորա փառաւորէ ։ զի կե-
նաց հաղորդութի ունի ընդ Աստ ։ և
ամենեցուն Տէրն սիրեաց զնա ։
4 * Օի խորհրդակից է Աստ իմաստու-
թե ։ և ցանկացօղ գործոց նորա ։
5 * Եթէ մեծութի ցանկալի է՝ իկենաց
աստղաճառ ։ իսկ զինչ իցէ մեծագոյն
քան զիմաստութի ։ որ զամ առնէ ։
6 * Եթէ հանձար գործի ինչ՝ ոմն
քան զնա յերկիրս իցէ առաւել ձար
7 տարապետ ։ * Եթէ զարդարութիւն
ոք սիրեսցէ ։ վաստակք նր առաքինու
թիք են ։ զի զգիտութի՝ և զհանձար
ուսուցանէ՝ և զարդարութի ։ և զա-
րութի ։ քան զորս պիտանագոյն ինչ՝
8 չիք ի կեանս մարդկան ։ * Իսկ եթէ
բազմահմուտ ոք լինիլ ցանկանայցէ՝
գիտէ զառաջինն՝ և զհանդերձեալն
նկատել ձանձանէ զչարաճճածս բանիցս
և զմեկնութիս առակաց ։ զնշանս՝
և զարուեստս յառաջագոյն գիտէ՝ և
զերս ժամուց՝ և ժամանակաց ։
9 * Ելս՝ եկն ի մտի՝ զնա ածել ինձ կե
նաց կցորդ ։ ծանուցեալ՝ թէ է ինձ
խորհրդակից բարեաց ։ և մխիթար հո
գոց՝ և տրտմութեց ։ * Կալայց վասն
10 նորա փառս ի մէջ ժողովրդոց ։ և զպա
11 տիւ ի ծերոց ։ * Ունուկ սուր գտայց
ի դատաստանի ։ և յաչս հզօրաց փա-

ռաւո-

ռաւորեցայց : *Ի լռել իմում անսաս 12
ցեն ինձ . և 'ի բարբառել՝ ուշ եդեալ
հայեսցին յիս . և 'ի խօսելն իմում ա-
ռաւել ափիբերան լինիցին : *Նա- 13
լայց վ՟ն նորա զանմահութի : և յիշա-
տակ յաւիտենական այնոցիկ՝ զորս
յետ իմ թողուցում : *Կարգաւորեցից 14
զժողովուրդս՝ և ազգք հնազանդես-
ցին ինձ : *Սարսեսցին յինէն՝ իբրև 15
լուիցեն բռունք սոսկալիք : 'ի մէջ բազ-
մութե երևեցայց առատ : և 'ի մէջ պա-
տերազմի առաքինի : *Մտեալ 'ի տուն 16
իմ, հանգեայց նովաւ . զի ոչ ունի ըղ-
դառնութի բնակութի նորա : և ոչ
ցաւս հաղորդութի կենաց նորա : այլ
զուրախութի և զցնծութի : *Զայս 17
խորհեցայ յանձին՝ հոգացեալ 'ի սրտի
իմում : եթէ անմահութի է ազգա-
կանութի իմաստութե : *Եւ 'ի բա- 18
րեկամութե նորա վայելչութի բա-
րեաց : և 'ի վաստակս գործոց ձեռաց
նր մեծութի անպակաս . և 'ի կրթու-
թե խօսից նր՝ հանճար : և փառաւո-
րութի 'ի հաղորդութե բանից նր : և
շրջէի խնդրէի՝ որպէս զի առից զնա
առ իս : *Մանուկ էի միտալարժ՝ և 19
ոգւոյ բարւոյ դիպեցայ : *Մանաւ- 20
անդ զի աղնուագոյն էի . և եկի 'ի մար-
մին անարատ : *Գիտացի՝ եթէ ոչ 21
այլազգ լինիմ ժուժկալ՝ բայց եթէ
Ած տացէ : նա և այն իմաստութի է .
ճանաչել թէ յումմէ է շնորհն : ան-
կայ առաջի Տն . աղաչեցի զնա յամե-
նայն սրտէ իմմէ :

Գլ : Թ :

3 Թագ. Ա ստուած հարց՝ և Տր ողորմութե : դու 1
3. 9. ես՝ որ արարեր զամ բանիւ
քով : *Եւ իմաստութբ քով կազմեցեր 2
զմարդն : զի տիրեսցէ արարածոց՝ 'ի
քէն եղելոց : *Եւ վարեսցէ զաշխարհս 3
սրբութբ և արդարութբ : և ուղղու-
թբ ոգւոյ՝ դատեսցէ զդատաստան :
*Տուր ինձ զքոյոց աթոռոյ զգարա- 4
նակալ իմաստութինդ : և մի խոտան
Սաղ. առներ զիս 'ի քոց ծառայից : *Զի 5
115. 16. ես ծառայ քո եմ . և որդի աղախնոյ
քոյ : մարդ տկար՝ և սակաւ ժամա-
նակեայ : և կրտսեր իմաստութբ՝ դա-
տաստանի և օրինաց : *Զի թէպէտ 6
և իցէ ոք կատարեալ յորդիս մարդ-
կան, և առ 'ի քէն իմաստութինդ հեռի
իցէ 'ի նմանէ, յոչինչ համարեսցի :
1. Մն. *Դու ընտրեցեր զիս թագաւոր ժո- 7
28. 4. 5. ղովրդեան քում : և դատաւոր ուստե-
2. Մն. րաց քոց՝ և դստերաց : *Ասացեր շի- 8
1. 9. նել տաճար 'ի լերին սրբութե քո : և
'ի քաղաքի բնակութե քո սեղան : 'ի

նմանութի սրբոյ խորանին . զոր յա-
ռաջագոյն պատրաստեցեր 'ի սկզբա-
9 նէ : *Ընդ քեզ՝ և իմաստութի քո . Առակ.
որ գիտէ զգործս քո : և մօտ էր՝ յոր- 8. 22. և
ժամ առնէիր զաշխարհս . և ճանաչէր 27.
զինչ հաճոյ իցէ յաչս քո : և զինչ ուղ- Յովհ.
ղութիւն 'ի պատուիրանս քո : 1. 1.
10 *Առաքեա զդա 'ի սրբութեց երկնից։
և յաթոռոյ փառաց քոց արձակեա
զդա . զի եկեալ դադարեսցէ առ իս .
և գիտացից՝ զինչ հաճոյ իցէ առաջի
11 քո : *Քանզի գիտէ դա զամենայն .
և խելամուտ է : և առաջնորդեսցէ
ինձ 'ի գործս իմ զգաստութբ : և պա-
12 հեսցէ զիս փառօք իւրովք : *Եւ եղի-
ցին ընդունելիք գործք իմ : և դատե-
ցից զժողովուրդս քո արդարութբ : և
եղեց արժանի աթոռոյ հօր իմոյ :
13 *Զի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտիցէ զխոր Եսայ.
հուրդս Այ : կամ ո՞վ ածիցէ զմտաւ . 40. 13.
14 թէ զինչ կամիցի Տէր : *Զի խոր- Հռով.
հուրդք մահկանացուաց զանգիտողք 11. 34.
են : և զաղփաղփունք հնարագիտու- 1. Կորն.
15 թիք մեր : *Զի մարմին եղծանելի՝ 2. 16.
ծանրացուցանէ զոգի : և հակէ հողե-
16 ղէն յարկ զմիտս բազմահոգս : *Եւ
հազիւ նկատեմք զերկրաւորս : և որ-
ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխատութբ գտա-
նեմք : իսկ որինչ յերկինս է՝ ո՞վ քննես-
17 ցէ : *Եւ զխորհուրդս քո ո՞վ գիտաց՝
եթէ ոչ դու ետուր զիմաստութի : և դու որ
առաքեցեր զհոգիդ քո սբ 'ի բարձանց : Երկրոր
18 *Եւ ապա ուղղեցան շաւիղք երկրաւ-
որաց : և զհաճոյս քո ուսան մարդիկ :
և իմաստութբ քով փրկեցան :

Գլ : Ժ :

1 Նա զնախաստեղծ զհայրն աշխար- Ծննդ.
հի զմիայն հաստատեալ պահեաց։ 1. 27.
2 *Եւ փրկեաց զնա 'ի յանցանաց իւր-
ոց : Ետ նմա զզօրութի ունելոյ զամ : Ծննդ.
3 *Մերժեցաւ 'ի նմանէ անիրաւն իւր 2. 7.
ով բարկութբ . ընդ եղբայրասպան Ծննդ.
4 սրտմտութիւն կորեաւ : *Վասն որոյ 4. 8.
և զհեղեղեալ երկիր, միւսանգամ փր Ծննդ.
կեաց իմաստութի : չնչին փայտիւ ար 7. 6.
5 դարոյն նաւապետեաց : *Նոյն և 'ի Ծննդ.
միաբանութի չարութե ազգացն շփո 11. 2.
թելոց ծանեաւ զարդարն՝ և պահեաց
զնա անարատ Այ : և 'ի վր որդւոյն
6 գթութեք պահեաց զհզօրն : *Նա Ծննդ.
զարդարն 'ի կորստական ամբարշտացն 19. 17.
փախուցեալ՝ փրկեաց յիջանել հրոյն
7 զհինգ քաղաքացն : *Որ 'ի վկայութի
չարութեն ծխեալ կայ խոպանացեալ :
և անկատար ժամանակօք տունկք մր
գաբերք : անհաւատ ոգւոյն՝ յիշա-
տակ հաստատեալ զարձանն աղի :

*Զի

* Զի որոց զիմաստութիւն զանց արա_ 8
րեալ, ոչ միայն վնասեցան՝ չճանաչե_
լոյ զբարին, այլ և զանմտութիւն թողին
յիշատակ յաշխարհի. զի որովք յան_
ցեան՝ մի կարասցեն ծածկել: * Իմաս 9
տութիւն զողջոյնս իւր փրկեաց ՚ի ցաւ
‖Ծննդ. ոց: * ‖Նա փախուցելոյ ՚ի բարկութե 10
28.5. և եղբօր՝ առաջնորդեաց արդարոյն ՚ի
12. շաւիղս ուղիղս. եցոյց նմա զարքայութիւն այ.
և ետ զգիտութիւն սրբոց. յաջողեաց
նմա շաւիղս ՚ի վաստակոց իւրոց. և
բազմացոյց զպտուղ նր: * Յագահու 11
թեն բռնաւորաց նորա՝ պաշտպանեաց
նմա. և մեծացոյց: * Նա պահեաց զնա 12
՚ի թշնամեաց. և ՚ի դարանակալաց նր
զգուշացոյց: և ՚ի զօրաւոր պատերազմի
արար զնա յաղթող: զի գիտասցէ թէ
քան զամ ինչ զօրաւոր է Ածպաշտու
‖Ծննդ. թի: * ‖Նա զարդարն վաճառեալ՝ ոչ 13
37.26. եթող ՚ի ձեռանէ. այլ ՚ի մեղաց փր_
կեաց զնա: ընդ նմա էջ ՚ի գուբ:
‖Գործ. * ‖Նա ՚ի կապանս ոչ եթող զնա ՚ի ձե 14
7.10. ռանէ. մինչև եբեր նմա զգաւազան
Ծննդ. թագաւորութե. և զիշխանութի ՚ի
41.40. վր բռնաւորաց նր: սուտ եցոյց զբամ
բասողս նր. և ետ նմա զփառսն յաւի
‖Ելից. տենականս: * ‖Նա զժողովուրդն սր. 15
1.11. և զզաւակն անարատ փրկեաց յազգէ
‖Ելից. նեղչաց: * ‖Նա եմուտ յոգի ծառայի 16
3.10. Տն. և ընդդէմ դարձաւ թագաւո_
րաց ահաւորաց՝ արուեստիւք և նշա_
նօք: * Հատոյց սրբոյն զվարձս վաս 17
տակոց նոցա: առաջնորդեաց նց ընդ
ճանապարհ սքանչելի: և եղև նոցա հո
վանի ՚ի տուէ. և բոց աստեղաց ՚ի գի
‖Ելից. շերի: * ‖Անցոյց զնոսա ընդ ծով կար 18
14.22. միր. և տարաւ զնոսա ընդ ջուրս բա
Սաղմ. զումս: * Զթշնամիս նց ընկղմեաց. և 19
77.13. ՚ի խորոց անդնդոց եհան զնս ՚ի վեր:
‖Ելից. * ‖Վասն որոյ արդարք կողոպտեցին 20
12.35. զամբարիշտս: և օրհնեցին Տր զանուն
քո սուրբ: և զձեռն քո՝ որ մարտն_
‖Ելից. չիւր ՚ի վերայ նց՝ ‖օրհնեցին միանգա
15.1. մայն: * Զի իմաստութիւն եբաց զբե_ 21
րանս համերց: և զլեզուս տղայոց եդ_
պարզախօսս:

Գլ: ԺԱ:

Յաջողեաց զգործս նոցա ՚ի ձեռն 1
‖Ելից. մարգարէին սրբոյ: * ‖Շրջեցան 2
16.1. ընդ անապատ անշէն. և յանկոխս հա
‖Ելից. րին զխորանս: * ‖Ընդդէմ դարձան 3
17.13. պատերազմողաց. և վանեցին զթշնա_
‖Թուոց միս: * ‖Ծարաւեցան՝ և կարդացին 4
20.11. առ քեզ. և տուաւ նոցա ջուր յապա_
և գլխա_ ռաժ վիմէն: և փարատ ծարաւոյ ՚ի
ցուտն խիստ վիմէ: * Զի որովք տանջեցան 5
ծարաւոյ թշնամիք նոցա: * Նոքիմբք սոքա կա 6
րօտեալք գտին զբարերարութիւն:
7 * Որոց փոխանակ մշտնջենաւոր գե_
տոյն արեամբ կարմրացելոյ, խռովե_
8 լոյ: * ՚Ի կշտամբութիւն տղայակոտոր
հրամանին. ետուր զջուր առատութե
9 յանյոյս: * Ցուցեալ ‖ վն յայնմ ժա_ ‖Ելից.
մու ծարաւոյ. որպէս տանջեցեր զհա 7. 20.
10 կառակորդսն: * ‖Յորժամ զչափ ա_ ‖2.Օրի
ռին. թէպէտ և ողորմութբ խրատե_ 8. 2.
ցան: ծանեան թէ զիարդ բարկութբ
11 տանջեցան ամբարիշտք: * Զսոսա ոչ
հայր խրատեալ փորձեցեր. և զնոսա
ոչ սաստիկ թագաւոր դատապար_
12 տեալ կշտամբեցեր: * Հեռացեալք և
մօտեալք զնոյն օրինակ վտանգեին:
13 * Զի կրկին կալաւ զնոսա տրտմութի
և հեծութիւն անցելոց յիշատակաց:
14 * Զի յորժամ լսէին իւրեանց տան_
ջանօքն երախտաւորեալք՝ առնուին
15 զքո չափ Տր: * Զի զոր երբէկ և վա_
ղուց հետէ՝ ընկեցեալ ուրացան. և
ծաղր առնէին. ՚ի վախճանի նոցին
ելիցն զարմանային: զի ոչ նման ար_
16 դարոցն ծարաւեալք: * ‖Փոխանակ ‖Վր.
անմիտ խորհրդոցն անիրաւութե իւր 12. 24.
եանց. որովք մոլորեալք պաշտէին
զանմռունչ սողունս՝ և ճճիս վատ_
թարս: արձակեցեր ՚ի վերայ զբազմու
թի անխօսուն անասնոց ՚ի վրէժխնդ_
17 րութի: * Զի գիտասցեն. թէ որովք
մեղանչէ ոք՝ նովիմբք և տանջի:
18 * ‖Զի ոչ չքաւորիւր ամենազօր ձեռն ‖Ղև.
քո. որ հաստատեաց զաշխարհս յան_ 26.22.
կերպարան նիւթոյ՝ արձակել ՚ի վերայ ‖Վր.
նց զբազմութի արջոց, կամ առիւծս 16.1.
19 սաստիկս: * Կամ նորագործս լի բար ‖Ելից.
կութբ՝ գազանս անծանօթս: կամ 8.17.
հրաշունչս փոթորիկս գոռութե: կամ
զհոտիչս ծխոյն շարաւոյ. կամ որք սաս
տիկ կայծակունս յաչաց փայլատակե
20 ցուցանեն: * Որոց ոչ միայն վնասն կա
րող էր խորտակել զնոսա. այլ տե_
21 սիլն ահիւ սատակել: * Նա առանց
այնոցիկ իսկ, միով հողմով կար էր
կործանել. հալածեալք և հասեալք ՚ի
դատաստանաց ոգւոց զօրութե քոյ:
այլ զամենայն՝ չափով և թուով և
22 կշռով կարգեցեր: * Զի մեծապէս
կարող լինել յամ ժամ՝ առ քեզ է: և
զօրութե բազկի քոյ, ո՞վ է՝ որ ընդ_
23 դէմ դառնայցէ: * Զի ոչ մէտ մի ՚ի
նժարից կշռոցէ ամ աշխարհս առա_
ջի քո: և ոչ զկաթ մի առաւօտուն ցօ_
24 ղոյ՝ որ իջանէ յերկիր: * ‖Ողորմիս ‖Միք.
ամենեցուն՝ զի յամենայնի կարող ես: 7.18.
և անտես առնես զմեղս մարդկան ա_ Հռով.
25 պաշխարութե: * Զի սիրես զամ 2. 4.
էինչ որ է: և ոչ գարշիս՝ յումեքէ՝ զորս
արա_

արարեր: զի ոչ եթէ առ ատել հաս
տատեցեր ինչ՝ կամ արարեր: *Քան 26
զի զիա՞րդ կայր ինչ՝ եթէ ոչ կամէիր՝
և կամ, որ 'ի քէն չէր կոչեցեալ՝ զի_
ա՞րդ պահիւր: *Խնայես յամենեսեան. 27
զի քո են Տր ոգեսէր:

ԳԼ: ԺԲ:

հոգւր Զի անեղծ հոգի է յամենեսեան: 1
Ո՛վ, որքան բարի և համեղ է
Տր հոգի քո յամենեսեան: *Վս որոյ 2
զյանցաւորսն առ սակաւ սակաւ յան
դիմանես՝ և որովք մեղանչեն՝ յուշ
արարեալ խրատես: զի զերծեալք 'ի
չարեաց՝ հաւատասցեն 'ի քեզ Տր:
Բ. Օրէ *‖ Նա և զհին բնակիչսն սրբոյ երկրի 3
9. 3. և քոյ ատեցեր: *Վս զգարշելի գործսն 4
12. 29. գործելոյ. զկախարդութեանց՝ և զանօրէ
և 18.12 նութիւնս: *Զորդեկոտորսն զանո_ 5
ղորմս. և զաղէկեր մարդկեղէն մար_
մնոց: զոր անուցանէին: և արեան 'ի մի
ջոյ խորհրդականաց քոյ՝ Ա.Ծ եղինայ.
*Եւ զՃոխս զծնօղս անձանց անօգնա 6
կանաց կամեցար կորուսանել 'ի ձեռն
հարցն մերոց: *Զի զարժանի գերու 7
թի ընկալցին ծառայից Ա.Յ. որ առ 'ի
քեզ քան զամենայն պատուական էր
երկիրն: *Այլ 'ի նոսա ոչ 'ի մարդիկ 8
խնայեցեր: առաքեցեր կարապետս
զօրու քոյ զպիծակն: զի զնս առ սա_
կաւ սակաւ սատակեսցեն: *Ոչ տկա_ 9
րացեալ 'ի պատերազմի. տալ զամբա
րիշտսն ընդ ձեռամբ արդարոց: կամ
անհնարին գազանօք: կամ բանիւ մի
‖ [illegible] այն համառօտ խորտակեալ: *‖Այլ 10
23. 23. առ սակաւ սակաւ դատելովն տայիր
Բ. Օրէ. տեղի ապաշխարութե: ոչ անգիտա_
7.22. ցեալ թէ չար է արար նոցա: և ընդա
բոյս չարութի նց. և ոչ փոխին խոր_
հուրդք նց յաւիտեան: *Զի զաւակ 11
անիծեալ էր 'ի սկզբանէ: ոչ եթէ
երկուցեալ ինչ յումեքէ՝ յորոց վերայ
մեղանչէինն, շնորհէիր զնեբելն:
‖ Հռոմ. *‖Քանզի ով ասիցէ ցքեզ՝ թէ զինչ 12
9. 20. գործեցեր: և կամ ով է. որ ընդդէմ
դառնայցէ դատաստանի քում: և ով
կշտամբեսցէ զքեզ յաղագս կորու_
սելոց՝ զորս դու արարեր: կամ ով գայ
ցէ ընդ քեզ 'ի հակառակութիւն. 'ի
վրէժխնդրութի մարդոց անիրաւաց:
‖1. Պետ. *‖Քանզի ոչ այլ Ա.Ծ գոյ բայց 'ի քէն. 13
5. 7. որում փոյթ իցէ վասն ամ̃ցուն: զի յայտ
արասցես՝ թէ ոչ 'ի տարապարտուց
դատեցեր: *Եւ ոչ թագաւոր, կամ 14
բռնաւոր՝ բառնալ զակն 'ի վեր կա_
րասցէ ընդդէմ քո՝ վս որոյ տանջե_
ցերն: *Քանզի արդար ես՝ և արդա_ 15
րութբ վարես զամ: զայն որ պարտ

իցէ տանջելոյ, տանջեցեր՝ օտար հա_
մարեալ 'ի քումմէ զօրութենէդ:
16 *Զի քո զօրութիւնդ իշխան է արդա_
րութե: և տիրելդ ամենեցուն, խնայ
17 ել տայ քեզ յամ: *Ցուցանես զզօ_
րութի 'ի վերայ անհաւատին. կատա_
րեալ զօրութբ: և զայնոսիկ՝ որք ոչ
ճանաչէին զզօրութի քո՝ յանդիմանես:
18 *Դու՝ որ տիրեսդ զօրութե՝ հեզու_
թբ դատես: և բազմաւ խնայութբ
դարմանես զմեզ: քանզի մօտ է քեզ՝
19 յորժամ կամիս կարօղ լինիլ: *Ուսու
ցեր զժողովուրդն այսպիսեօք գոր_
ծովք, թէ պարտ է արդարոյն լինիլ
մարդասէր: և բարեյոյս արարեր զոր_
դիս քո: զի տաս 'ի վերայ մեղաց ապաշ
20 խարութիւն: *Զի եթէ զթշնամիս
ծառայից քոց՝ և զմահապարտսն այն_
չափ ներելով պատժեցեր՝ և փրկեցեր.
տուեալ ժամանակս և տեղիս. որովք
21 զերծանիցին 'ի չարեաց: *Իսկ որչափ
ճշմարտութբ դատես զորդիս քո. որոց
ընդ հարսն երդմունս և դաշինս արա
22 րեր բարեացն աւետեաց: *Արդ զմեզ
խրատեալ՝ զթշնամիսն բիւրապատիկս
տանջես: զի զքո բարերարութեանդ
զչափ առեալ հոգասցուք. և դատեալք
23 ակնկալցուք ողորմութե: *Ուստի և
զայնոսիկ. որք յանմտութե կեանսն
էին տարապարտուց՝ իւրեանց գար_
24 շութբն տանջեցեր: *‖Քանզի՝ և մո ‖ Վեր.
լորուե ճանապարհաւ երկայնագոյնս 11. 16.
մոլորեցան: համարեալ աստուածս հա Հռոմ.
մարեալ: զորս և յանասունս թշնամա 1.23.
նացն անարգէին զօրէն տղայոց անմը
25 տաց խաբեալք: *Վասն այնորիկ ոչ
անխօսուն անասնոց դատաստան՝ ընդ
26 խաղ արձակեցեր: *Եւ զի նոքա խա_
ղովք սաստիցն ոչ խրատեցան. զար_
ժանաւոր Ա.Յ դատաստանն կրեսցեն:
27 *Զի որովք ինքեանք 'ի չարչարելն
զայրանային՝ նոքիմբք՝ զոր աստուածս
համարէին, տանջեցին: տեսեալ
զայն զոր յառաջն ուրանային. ծա_
նեան՝ զի Ա.Ծ ճշմարիտ է: վասն որոյ
և նշանակ դատապարտութեն եկն 'ի
վերայ նոցա:

ԳԼ: ԺԳ:

1 Զի ‖ ընդունայն էին ամ մարդիկ ‖ Հռոմ. 1. 18.
բնակութբ. յորս էր Ա.Յ ան_ բնութ̅է
գիտութի: և յերևելի բարութեցն
ոչ կարացին գիտել զայն՝ որ էրն. և
ոչ 'ի գործն նայեցեալք ծանեան զճար
2 տարապետն: *‖Այլ կամ զհուր. կամ ‖Բ.Օրէ
զհող. կամ զօդ արագ. կամ զաստեղաց 4.19. և
շրջանս: կամ զջրոյ բնութի. կամ զլու 17.3.
սաւորսն երկնաւորս զարբանեակս
աշխար_

աշխարհիս աստուածս համարեցան ։
*Որոց եթէ ընդ գեղն զուարճացեալք՝ 3
զնոսա աստուածս կարծեցին . գիտաս_
ցեն՝ թէ որչափ ևս նոցա Տէրն առաւել_
լաւ է . զի որ գեղեցկութեան արարչա_
պետն է՝ նա հաստատեաց զնոսա ։
*Ապա թէ ընդ զօրութիւն և ընդ ազ_ 4
դեցութիւն զարմանայցեն . իմասցին 'ի
նոյանէ՝ որչափ ևս՝ որ կազմեաց զնոսա
առաւել զօրաւոր է ։ * Զի 'ի մեծու_ 5
թենէ և 'ի գեղեցկութենէ արարածոց ըստ
նմին համեմատութեան՝ և արարչագործն
նոցա երևի ։ * Բայց սակայն, տակաւին 6
դոյ և նոցա սակաւ ինչ մեղադրութիւն ։
զի և նոքա թերևս մոլորեալք խնդրեն
Հռով. զԱծ՝ և կամին գտանել ։ *Ընդ գործս 7
1.21. նորա յածեալք քննեն . և հաւանին
տեսլեամբն . եթէ բարւոք են երևե_
լիքս ։ * Դարձեալ և նոքա ոչ են նե_ 8
րելիք ։ * Զի եթէ այնչափ կարացին 9
գիտել . զի բաւական լիցին նկատել
զաշխարհս . զնոյն Տէրն զիարդ ոչ գտին
վաղվաղակի ։ *Թշուառականք են՝ և 10
'ի մեռեալս յոյս նոցա ։ որք համարե_
ցան աստուածս զձեռագործս մարդ_
կան ։ զոսկի . և զարծաթ . և զճարտա
րութեան արուեստս, և զնմանութիւնս ա_
նասնոց ։ կամ զքար անպիտան . զձե_
ռագործս նախնեաց զաստուածս յորջ
Եսայ. յորջեցին ։ *Ապա թէ՝ ոք ատաղձա 11
44.12. գործ հիւսն զփայտ ինչ դեղեցիկ սղո
Երեմ. ցեալ . քերեաց ճարտարութեամբ զամ
10.3. կեղև նորա ։ և հնարեալ վայելուչ ա_
նօթ պիտանի կազմեաց 'ի սպասաւո_
րութիւն կենաց ։ * Եւ զտաշեղ գոր_ 12
ծոյն 'ի պատրաստութիւն կերակրոյ ծա
խեալ յագեցաւ . և որ ինչ 'ի նոցանէն
անպիտան և խոտան էր ։ * Զփայտն 13
խեղաթիւր և ոստովք վարակեալ .
առեալ գրօշեաց մտադիւրութեամբ գոր
ծոյն իւրոյ՝ և խելամտութեամբ իմաստու
թեան տպաւորեաց զնա ։ և պատկե_
րի մարդոյ ։ *Կամ անասնոյ վատթա 14
րի ձգդրտիւ նմանեցոյց զնա ։ ծեփեաց
բռով . և կարմրացոյց մնդուրաւ զգոյն
նորա . և զամ խնդրուածս նր ծեփեաց
հողով ։ * Եւ արար նմա տուն ըստ 15
նմին արժանի ։ եդ զնա առ որմ . հաս
տատեալ երկաթով ։ * Եւ զգուշա_ 16
ցաւ նմա՝ զի մի կործանեսցի ։ և գի_
տէ՝ թէ և իւրում անձինն օգնել ոչ
կարէ ։ քանզի է պատկեր՝ և կարօտ է
օգնականութեան ։ * Եւ վասն ամուս_ 17
նութեան . և որդւոց՝ և ստացուածոց իւր
ոց՝ մատուցեալ շնչէ առանձինն ։
*Աղաչէ՝ և ոչ ամաչէ ։ Եւ վասն ա_ 18
ողջութեան , զտկարն կարդայ ։ և վս
կենաց , զմեռեալն աղաչէ ։ և վասն 'ի
թիկունս հասանելոյ, տարակուսելոյն
19 մաղթէ ։ * Եւ վասն ճանապարհոր_
դութեան , զայն . որ և զոտն յոտանէ
չկարէ փոխել ։ և վասն ընչաւէտու_
թեան՝ և գործոց ձեռաց կորովութեան,
յանարգաստուորէն ձեռօք՝ զարգա_
սաւորութիւն խնդրէ ։

Գլ. ԺԴ.

1 Դարձեալ՝ թէ 'ինաւ ելեալ ոք՝ ըստ
ամեհի ալիս կամիցի ճանապար_
հորդել, առ փայտն՝ որ քան զնաւա_
փայտն տկարագոյն է , աղաղակէ ։
2 * Զի զայն թէպէտ և ցանկութիւն շա_
հից հնարեցաւ . և ճարտարապետ
3 իմաստութեամբ կազմեցաւ ։ *Սակայն քո Ելից
հայր՝ վարէ տեսչութիւն ։ զի ետուր և 'ի 14.21.
ծովու ճանապարհ . և 'ի մէջ ալեաց
4 շաւիղ զգուշաւոր ։ *Յայտ արարեալ՝
թէ ամի կարող ես փրկել՝ թէպէտ և
առանց ճարտարութեան ոք ելանիցէ 'ի վն ։
5 * Բայց կամիս՝ զի մի դատարկասցի
գործ իմաստութեան ։ վասն այնորիկ և
չնչին փայտին հաւատան մարդիկ զան
ձինս իւրեանց ։ և շրջեալ ընդ ալիս
6 դոյզն լաստիւն ապրեցան ։ *Քանզի Ծննդ.
և 'ի սկզբանէ 'ի կորնչել սկայիցն ամ 6.7. և
բարտաւանից . յոյս աշխարհի 'ի լաս 7.7.
տափայտն ապաւինեալ եթող աշխար
հի զաւակ լինելոյ՝ քո ձեռամբդ նա_
7 ւապետեալ ։* Զի օրհնեալ է փայտն՝
8 որով լինի արդարութիւն ։ *Եւ ձեռա Սաղմ.
գործն անիծեալ . ինքն՝ և որ արարն 113.4.
զնա ։ զի նա արար՝ և սա եղծանելի՝ Բարուք
9 աստուած անուանեցաւ ։ *Առ հա_ 6.3.
սարակ ատելիք են Այ ամբարշտեալն Սաղմ.
10 և ամբարշտութիւն նր ։ * Զի գործն և 5.7.
գործօղն առ հասարակ տանջեսցին ։
11 *Վասն այնորիկ և 'ի կուռս հեթանո
սաց այցելութիւն եղիցի ։ զի 'ի մէջ այ
արարածոց՝ 'ի գարշութիւն եղեն . և 'ի
գայթագղութիւն որդւոց մարդկան ։
և յորոգայթ ոտից անզգամաց ։
12 * Զի սկիզբն պոռնկութեան՝ հնարա_
գիտութիւն կռոց է ։ և գիւտք նր ապա
13 կանութիւն կենաց ։ * Զի ոչ էր 'ի սկզ
բանէ . և ոչ կացցէ յաւիտեան ։
14 * Նորակրօնաւորութեամբ մարդկան ե_
մուտ յաշխարհս ։ և վասն այնորիկ 'ի
կարճոյ հնարեցաւ վախճան նոցա ։
15 * Զի տարաժամ սգով թախծեալ
հայր՝ վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ՝ ա_
րար զպատկեր ։ արդ՝ զայն ժամու մե
ռեալ զմարդն՝ այժմ իբրև զաստուած
պատուէաց ։ և աւանդեաց իւրոց հնա
զանդելոց՝ խորհուրդս և նուէրս ։
16 * Ապա ժամանակաւ ձգեալ ամբա_
րիշտ սովորութիւն . որպէս զօրէնս
պա_

պաշտեցաւ ։ և բռնաւորաց հրամանաւ
կարգեցան ՚ի պաշտօն դրօշեալքն ։
* Զորս յանդիման պատուել ոչ կա_ 17
րէին ։ կամ վ՟ն հեռի բնակելոյ՝ զեա
ցական տեսիլն · զնոյն օրինակ քանդա
կեալ դրօշեցին · և յայտնի պատկեր
պատուելոյ թագաւորին արարին ։ զի
ո՟պ զմօտաւոր զհեռաւորն ողոքեսցեն
փութով ։ * ՚Ի յաճախութ՟ի պաշտա 18
ման զանգէտն · յետ այնորիկ ճար_
տարին համարձակեաց առատութ՟ի
արուեստագիտութե ։ * Զի նա թե 19
րևս վ՟ն զիշխանին կամեցեալ զմիտն
հաճելոյ՝ բռնադատեաց արուեստին·
ածեալ զմանկութ՟ին ՚ի գեղեցկութ՟ի ։
* Իսկ բազմութ՟ին պատրեալ վասն 20
պատշաճողութե գործոյն ։ զայն որ
յառաջքան զսակաւ մի պատուեալ
էր մարդ՝ այժմ պաշտօն համարեցաւ ։
* Եւ այն եղև կենաց մարդկան ՚ի 21
գայթագղութ՟ի ։ զի որում յանձամ
առ վշտի ՚ի բռնութեն ծառայէին
մարդիկք ։ արդ զանհաղորդական ա_
նուննն՝ քարանց և փայտից եդին ։
* Եւ այն ոչ եղև բաւական նց · առ 22
՚ի մոլորելոյ յԱ՟յ գիտութ՟էն ։ այլ
մինչ ՚ի մեծի պատերազմի անգիտու_
թե կեին, զայնպիսի չարիս խաղա_
Օրէ. ղութ՟ի անուանէին ։* ‖ Կամ զորդե_ 23
18.10. կոտոր նուէրս · կամ զգաղտնի խոր_
Երեմ. հուրդսն · կամ զմոլեգին յայլոց կրօ_
7. 6. նից զանառակութիս բերեալ ։
* Ոչ զկեանս · և ոչ զամուսնութիւն 24
այլ այլոյ տակաւին սուրբ պահէին ։ այլ զըն_
զայլոյն կեր՝ կամ վարանեալ սպանանէ ։ կամ
վարանէլ գաղտամբ թախանձեցուցանէ ։
ապականէ * Եւ ա՟մ ինչ՝ խառնիխուռն ։ արիւն · 25
և սպանութ՟ի ։ գողութ՟ի · և նենգու
թ՟ի ։ ապականութ՟ի ։ անհաւատութ՟ի ·
խռովութ՟ի ։ երդմնութ՟ի ։ աղմկու_
թ՟ի ։ * Բարեաց երախտեաց անյիշա_ 26
տակութ՟ի ։ ոգւոց պղծութ՟ի ։ ծնն_
դեան փոփոխումն ։ ամուսնութե անա
ռակութ՟ի ։ շնութիւն ։ գիճութ՟ի ։
* Զի անուն կռոցն պաշտօն ա՟մ չարի 27
սկիզբն · և պատճառ · և կատարած է ։
* Կամ թէ ուրախ եղեալ մոլին · կամ 28
թէ մարգարէանան ստութ՟բ ։ կամ
թէ կեան անիրաւութ՟բ ։ կամ թէ ՚ի
սուտ երդումն վաղվաղեն ։* Զի յան 29
շունչ կուռսն յուսացեալ երդնուն
սուտ · և պատժի ակն ոչ ունին ։
* Արդ երկոքեան եկեսցեն ՚ի վ՟ն նց ։ 30
զի չարաչար խորհեցան զԱ՟յ ունկն_
դիրք լեալք կռոցն՝ և սուտ երդուան
՚ի կուռսն · արհամարհելով զսրբու_
թիւնն ։ * Զի ոչ եթէ երդմնելեացն 31
զօրութիւնն՝ այլ մեղուցելոցն դատաս

տան հանէր ընդ գլուխ զանիրաւաց
զյանցանս ։

ԳԼ ։ ԺԵ ։

1 Բայց դու Ա՟ծ մեր՝ քաղցր · և ճշմա
րիտ · և երկայնամիտ · ողորմութ՟բ
2 դարմանես զա՟մ ։* Զի եթէ մեղան_
չեմք՝ քո եմք · քանզի գիտեմք զզօրու
թիս քո ։ բայց ոչ մեղիցուք՝ քանզի և եթէ ոչ
գիտեմք եթէ ՚ի քում համարի եմք ։ մեղիցուք,
3 * Զի և ճանաչելն իսկ զքեզ՝ բովան գիտեմք
դակ արդարութ՟ի է ։ և գիտելն զզօ_ զի առ
րութ՟ի քո՝ արմատ անմահութեան ։ քեզ եմք
4 * Զի ոչ մոլորեցոյց զմեզ մարդկան համա_
չարարուեստ հնարագիտութ՟ի ։ և ոչ րեալք ։
ստուերագրացն անպտուղ աշխատու
թ՟ի · պատկերք մեքենայագործք՝ պէս
5 պէս գունիւք ։* Որոց տեսիլն անմը_
տաց ՚ի ցանկութ՟ի գայ ։ փափագի պատ
կերի մեռելոց անշունչ տեսլեան ։
6 * Չարաց արուեստագէտք՝ արժանիք
այնպիսւոյ յուսոյ ։ և որք գործենն՝ և
որք փափագենն · և ոյք պաշտենն ։
7 * ‖ Բանզի և բրուտ լմեալ զկակուղ ‖ Հռոմ.
կաւն, դնէ ՚ի վերայ դրգան · և ստեղ 9.21.
ծանէ անօթս առ իւրաքանչիւր ումեք
սպասու մերոյ ։ սակայն անդստին ՚ի
կաւոյ ստեղծ՝ կամ թէ սրբութեանց
ինչ անօթս ՚ի սպասաւորութ՟ի · կամ
թէ գործոյից · կամ թէ ամենևին նո
ցին հակառակ ։ ըստ նմին օրինակի ·
և ՚ի նոցանէ իւրաքանչիւր ումեք են
պէտքն ։ դատաւոր կաւագործն է՝ և
8 վշտահան ։* Զի ՚ի զուր ՚ի նմին կաւոյ
զաստուած ստեղծանէ ։ որ յառաջ
քան զփոքր մի յերկրէ եղեալ · յետ
սակաւ միոյ ՚ի նոյն երթայ՝ ուստի ա_
ռաւն · և զպարտս ոգւոյ պահանջեալ ։
9 * Այլ կայ ՚ի նմա հոգ՝ ոչ զի աշխատե
լոց է և ոչ զի սակաւավախճան կեանս
ունի · այլ ընդ ոսկերիչս և ընդ ար_
ծաթաձոյլս հակառակի · և պղնձա_
գործաց նմանի ։ և փառս համարի · զի
10 զգարշելիսն ստեղծանէ ։ * Մոխիր է
սիրտ նր · և հող արհամարհեալ յոյս
նր ։ և քան զկաւ անարգագոյն կեանք
11 նորա ։ * Զի ոչ ծանեաւ զստեղծիչն
իւր · և ոչ զայն՝ որ շնչեաց ՚ի նա ըզ
շունչն ազդեցուցիչ ։ և որ փչեաց ՚ի նա
12 զոգի կենդանական ։ * Այլ խաղ
համարեցան զկենդանութ՟իս մեր ։ և
զկեանս տօնավաճառ շահից ։ զի պարտ
է՝ ասեն · ուստի և իցէ · թէպէտ և
13 ՚ի չարաց է, շահիլ ինչ ։ * Եւ նա քան
զամենեսեան առաւել գիտէ՝ թէ մե
ղանչէ ։ զի ՚ի հողեղէն նիւթոյ՝ դիւր_
աբեկ անօթս դրօշեալ կազմէ ։
14 * Եւ ամենեքեան անմտագոյնք և

Խօլ. խաղք քան զանձն տղայոց : Թշնամիք
ժողովրդեան քո բռնադատեցին զնա:
* Զի և զամենայն կուռս ազգաց աստ 15
Սաղմ. ուածս համարեցան: Որոց և ոչ աչաց
113. 4. պիտանութիւն էր 'ի տեսանել : և ոչ
և 134. 6 ռունչք առ 'ի ձգելոյ զօդս : և ոչ ականջք
առ 'ի լսելոյ : և ոչ մատունք ձեռաց
առ 'ի շօշափելոյ : և ոտք նոցա դատար
կացեալք 'ի գնալոյ: * Քանզի մարդ 16
արար զնոսա. և ոգի մուրացիկ ստեղծ
զնոսա. և ոչոք կարող է ստեղծանել
զնմանութիւն Այ: * Քանզի մահկա 17
նացու է՝ և զմեռեալ գործ գործէ
անօրէն ձեռօք: զի ինքն լաւ է քան
զպաշտամունս իւր: յորոց ինքն կենդա
նի է՝ և նոքա ոչ երբէք: * Եւ զգար 18
չելի անասունս պաշտեն: և այն է ան
հնարին անմտութիւն: * Զի եթէ ընդ 19
այլոց կշռիցեն, վատթարագոյնք գտա
նին: ոչ որպէս ցանկանան, այնպէս
գեղեցկութիւնք 'ի կերպարանս նոցին.
բայց զի վրիպեցան յԱյ գովութենէն.
և 'ի նորին օրհնութենէ:

Գլ: ԺԶ:

Վասն այնորիկ ըստ նոցին նմանու 1
թեան արժանաւորապէս տանջե
ցան: և վասն բազմութեան ճճեացն գա
Թուոց նալիցք եղեն: * Փոխանակ այնր տան 2
11. 31. ջանաց դիւրեցեր ժողովրդեան քում.
'ի ցանկութիւն տենչանաց՝ նորաճաշակ
կերակուր պատրաստեցեր զլորամար
գին: * Զի նոքա ցանկացեալք կերա 3
կրոց ցուցելովքն՝ որք առաքեցան նց:
և 'ի կարևոր կերակրոյն ցանկութենէ
արգելցին: և նոքա առ սակաւ կարօ
տացեալք 'ինոր ճաշակման վայելեսցեն:
* Զի պարտ էր 'ի վերայ նոցա անհրա 4
ժեշտ կարօտութեանն գալ: քանզի
բռնաւորին. և նոցա ցուցանել միայն.
թէ որպէս թշնամիքն տանջեսցին:
Թուոց * Քանզի յորժամ նոցա անհնարին 5
21. 6. բարկութիւն գազանացն եհաս 'ի վերայ.
1. Կորն. և հարուածօք կամակոր օձիցն սատա
10. 9. կէին: * Ոչ մինչև իսպառ յամեաց 6
բարկութիւն քո. այլ 'ի խրատ՝ առ սա
կաւ մի խռովեցան. զի նշանակ փր
կութեան ունիցին. առ 'ի յիշելոյ զպատ
ուիրանս օրինաց քոց: * Զի որ դառ 7
նայրն՝ ոչ վասն այնր՝ զոր տեսանէրն
ապրիւր. այլ վասն քո՝ որ ամենեցուն
փրկիչդ ես: * Եւ այնու հաւանեցու 8
ցեր զթշնամիս մեր՝ եթէ դու ես՝ որ
Ելից. փրկես յամենայն չարէ: * Զի զո 9
8. 24. և մանս մարախոյ և մկանց կոտորեցին
10. 4. հարուածք. և ոչ գտաւ բժշկութիւն
Յայտ. անձանց նոցա՝ զի արժանի էին այն
9. 7. պիսեացն տանջելոյ: * Բայց որդւոց 10

քոց՝ և ոչ թունաւորաց վիշապաց յաղ
թեցին ժանիք. և ողորմութիւն քո
անջրպետեաց՝ և բժշկեաց զնոսա:
11 * Զի 'ի յիշատակս բանից քոց անդէն
պատուհասեին. և վաղվաղակի փր
կեին: զի մի 'ի խոր մոռացումն անկա
նիցին. և անպատսպարանք լինիցին
'ի քումմէ օգնականութենէդ:
12 * Քանզի ոչ դեղք՝ և ոչ սպեղանեաց
դիրք բժշկեցին զնոսա: այլ քո Տէր
բանդ՝ որ զամենայն բժշկէ:
13 * Քանզի կենաց՝ և մահու դու ու 2. Օրին.
նիս իշխանութիւն. իջուցանես 'ի դժոխս՝ 32. 39.
14 և հանես: * Այլ մարդ սպանանէ չա 1 Թագ.
րութեամբ իւրով: և ելեալ ոգին անդրէն 2. 6.
ոչ դառնայ: և ոչ պարանի շունչն Տոբ.
15 գրաւեալ: * Քանզի 'ի քումմէ ձե 13. 2.
ռանէ փախչել անհնարին է:
16 * Ուրանան գիտել զքեզ ամբարիշտք՝ Ելից.
բայց զօրութեամբ բազկի քոյ տանջեցան՝ 9. 23.
նոր անձրևօք կարկտի. և անհրաժեշտ
շառաչմամբ հալածեալք. և հրով ծա
17 խեալք: * Եւ որ ինչ նորանշան սքան
չելին էր: զի ամենաշիջոյց ջուրն ա
ռաւել գործէր զհրոյ զօրութիւն. զի մար
18 տիկ արդարոց է աշխարհս: * Երբեմն
ընտանենայր բոցն. զի մի այրեսցէ
զարձակեալ գազանսն 'ի վերայ ամ
բարշտաց: այլ նոքա հայեցեալ տե
սանէին. թէ Այ դատաստանաւն
19 խուճապին: * Եւ երբեմն 'ի մէջ ջրոյն՝
առաւել քան զզօրութիւն հրոյ բորբո
քիւր: զի զմեղանչական երկիրն ապա
20 կանեսցէ: * Ընդ որոց՝ զկերակուր Ելից.
հրեշտակաց ջամբեցեր ժողովրդեան 16. 14.
քում. և զպատրաստական հացն յերկ Թուոց
նից ետուր նոցա առանց ջանալոյ: առ 11. 7.
ամենայն ցանկութիւն բաւական. և Սաղմ.
առ ամենայն հանդերձանս ճաշակաց: 77. 25.
21 * Զի քոյ գոյաւորութիւնդ առ քո որդիս Յովհ.
եցոյց զքաղցրութիւն ըստ մատուցանե 6. 31.
լոյ ցանկութեան արբանեկեալ: առ որ
զինչ և ոք կամէր՝ խառնէր:
22 * Ձիւն և սառն կային ընդդէմ հրոյ՝ Ելից.
և ոչ հալէին: զի ծանիցուք՝ թէ զպ 9. 23.
տուղ թշնամեացն ապականէր: հուր
բորբոքեալ ընդ կարկտի. և փայլա
23 տակեալ 'ի մէջ ջրոց: * Եւ այն դար
ձեալ՝ զի արդարք կերակրեսցին. և
զիւր զօրութիւնն մոռանայցէ:
24 * Զի քո արարածք քեզ արարչիդ ար
բանեկեն. և սաստկանան 'ի տանջանս
անիրաւաց: և օրհնի բարերարութիւն.
փոխանակ 'ի քեզն յուսացելոց:
25 * Վասն այնորիկ և յայնժամ յամենայն
ինչ փոփոխեալ ամենակերակրիչ պար
գևիդ քում լինիւր սպասաւոր. առ 'ի
կամս քոյոցն կատարելոյ:

* Զի

Բ. Օրէ. * Զի ուսանիցին որդիքն քո՛ զորս 26
8. 3. դու սիրեցեր Տր̃ . եթէ ոչ արարք ար_
Մատթ. մտեաց կերակրեն զմարդ՝ այլ քո բանն
4. 4. զհաւատացեալսն 'ի քեզ պահէ ։
* Զի որ 'ի հրոյն ոչ ապականիւր , 27
(վայրապար) 'ի դոյզն ճառագայթից
արեգական ջեռեալ հալիւր ։ * Այդ զի 28
յայտնի լիցի . թէ պարտ է նախ քան
զարեգակն կանխել 'ի գոհութի՛ քեզ .
և յառաջ քան զծագել լուսոյ յանդի_
ման լինիլ քեզ ։ * Զի յոյս անշնոր 29
մի՛ աստանօ հակալին որպէս ձմերայնոյ հալեսցի ։
ձիւրայնոյ և ծորեսցի որպէս զջուր անպիտան ։

ԳԼ ։ ԺԷ ։

Զի մեծամեծք են դատաստանք 1
քո . և դժուարապատումք ։ վա̃
այնորիկ անձինք անխրատից մոլորե_
Ելից. ցան ։ * Ակարծեցին բռնադատել 2
10. 23. զազգն ս̃բ անօրէնքն ։ կապեալք 'ի խա
ւարի . և կաշկանդեալք երկայն գիշե_
րոյ ։ արգելեալք ընդ յարկօք՝ փախս_
տականք 'ի յաւիտենական տեսչու̃են
անկեալք դնէին ։ * Զի զօղեալ հա_ 3
մարէին ընդ գաղտնեօք մեղաց ։ ընդ
անձաձանչ յիմարութ̃բ առագաստի̂
ցրուեցան . անհնարին յիմարեալք՝ և
խուճապիւք խռովեալք ։ * Քանզի՝ 4
և ոչ որ ունիւր զնո̃ մթութի , աներ_
կիւղս պահեաց ։ զի թոմբիւնք գիշերա
կանք շուրջ զնոքօք պատեալս արբե_
նշնորք ցուցանէին ։ և ցնորք անժպիրհք խո_
ժղերհ ժռադիմացն երևէին ։ * Եւ հրոյ՝ և 5
ոչ մի ինչ բռնութի կարաց լուսաւո_
րել ։ և ոչ խարուկածինք բորբոքեալք
բոցք հանդարտէին լուցուցանել
զսոսկալի գիշերն ։ * Բայց միայն երևեւր 6
նոցա ինքնակաց խարոյկ լի երկիւղի̂ .
զարհուրեալք յաներևոյթ տեսլենէն
այնորիկ . համարէին չարևս՝ քան զոր
Ելից. տեսանէին ։ * Մոգութական արուեստ 7
7.22. և տի խաբէութիս անկանէին . և 'ի խոր
8. 7. հուրդս ամպարշտութե կշտամբէին
թշնամանալից ։ * Զի որք խոստա_ 8
նային զարհաւիրս և զխռովութիս հա
լածել յանձնէ ախտացելոյն . նոքա
զծաղրալից երկիւղն ախտանային ։
* Զի թէպէտ և ոչինչ նորանշան զար_ 9
հուրեցուցանէր , ճճեաց անցիւք՝ և
սողնոց շնչմամբք խուճապեալք և դո
ղացեալք սատակէին ։ և յանուրեք փա
խուստ օդն՝ անդրէն հայելոյ ուրանայ
ին ։ * Զի երկչոտին առանձինն իմ̃ 10
չարութի ինքեամբ վկայէ դատապար
տեալ ։ միշտ կանխէ զանհնարինսն .
նեղեալ 'ի խղճէ մտաց ։ * Քանզի ոչ 11
ինչ է երկիւղ՝ եթէ ոչ մատնութիւն
մտացն օգնականութեց ։ * Մինչդեռ 12

'ի ներքս է . սակաւ ինչ է ակնկալութի ։
և բազում՝ համարի զանգիտութեցն .
որ ածէ 'ի վերայ զպատճառս տանջա_
13 նացն ։ * Եւ նոքա զանհնարին գիշերն
յանմատուցից մթից դժոխոց գոր_
ծոցն 'ի վ̃ի հասելոց . զնոյն քուն ննջե_
14 ցին ։ * Եր՝ զի նշանօք ցնորիցն պակ_
չէին ։ և էր՝ զի ոգւոյն մատնութեամբ
լքանէին ։ զի յանկարծօրէն . և յանկար
15 ծուստ մածանիւր ահն 'ի վ̃ի ։ * Ապա
այն զհարդ և էր . անդ անկանիւր՝ և
պահիւր աներկաթ բանտարգելեալ ։
16 * Եթէ հողագործ էր՝ և եթէ հովիւ̂ ։
և կամ եթէ անապատական աշխա_
տութեցն գործաւոր՝ ըմբռնեալ յան
17 լոյծ տագնապ հասանիւր ։ * Քանզի
միով խաւարային շղթայիւ̂ ամենե_
քեան կապեցան ։ եթէ հողմ շնչէր . և
եթէ 'ի թանձրախիտ ոստոց քաղցրա
ձայն հաւուց բարբառ հնչէր ։ եթէ հնչիւր
յորդութի ջրոց՝ հոսելոց բռնութբ ։
18 * Եւ եթէ ընթացք աներևոյթք ա_
նասնոցն կայտռելոց . եթէ բարբառ
ահագին գազանաց գոչելոց . և եթէ
թոմբիւն սպառազինաց՝ վիմաց հոլո_
վելոց . կամ անդրէն յանձն բեկելոյ՝
'ի քարանձաւաց լերանց՝ ձայնից ար_
ձագանգաց՝ լքոյց զնոսա զարհուրե_
19 ցուցեալ ։ * Զի ամենայն աշխարհ
պայծառացուցեալ լուսով լուսաւո_
րիւր . և անխափան գործովք կայր
20 պնտակազմ ։ * Բայց միայն 'ի վերայ
նոցա տարածանէր ծանր գիշեր . յօ_
րինակ խաւարին՝ որ յաջորդելոց էր
զնոսա , ինքեանք ինքեանց իսկ ծանրա
գոյնք էին քան զխաւարն ։

ԳԼ ։ ԺԸ ։

1 Բայց սրբոց քոց լոյս մեծ էր ։ զո_ Ելից.
րոյ զբարբառն միայն լսէին . և 10. 23.
զկերպարանսն ոչ տեսանէին ։ զի և
նոքա՝ որք զայնպիսի չարչարանս կրե_
2 ցին , երանէին ։ * Զի և ոչ վնասէին
յառաջագոյն զրկեալքն՝ գոհանային .
և վասն անցանելոյ աղաչէին ։
3 * Ընդ որոյ սիւն բոցոյ առաջնորդ Ելից.
լինիւր անծանօթ ճանապարհին ։ զա_ 14.24.
րեգակն անվնաս ետուր առատ տայն Սաղ. 77.
4 ջանկանութե ։ * Այլ զի արժանի իսկ 14. և
էին նոքա՝ զրկելոյ 'ի լուսոյ . և արգել 104.39.
լոյ 'ի խաւարի . որք արգելականս պա
հէին զորդիսն քո ։ որովք հանդեր_
ձեալ էր անեղծ օրինացն լոյս՝ կենաց
5 աշխարհի պարգևել ։ * Զի խորհեալ պարփակել
էին նոքա զտղայս սրբոցն կոտորել . Ելից.
և ընդ միոյ մանկան ընկեցիկ եղելոյ . 1. 15. և
և ապրեցելոյ 'ի յանդիմանութի . զնո̃ 2. 3.
զբազմութի որդւոցն սատակեցեր ։ և Ելից.

 14.27.

առ հասարակ կորուսեր 'ի ջուրս սաս_
տիկս ։ * Այն գիշեր յառաջածանօթ 6
եղեւ հարցն մերոց ։ զի հաստատութբ
տեսեալ յերդմունս յորս հաւատա_
ցին, խրախամիտ լինիցին ։ * Ընկալու_ 7
թի եղեւ ժողովրդեան քում արդա_
րոյն փրկութի. եւ թշնամեացն կորուստ ։
* Զի որով պատժեցեր զհակառա_ 8
կորդսն. նովին զմեզ առ քեզ կոչեալ
փառաւորեցեր ։ * Զի գաղտ զոհէին 9
որդիք աղնուացն. եւ զսրբութեանն
օրէնս միաբանութբ ուխտէին ։ ըստ
նմին օրինակի բարութեցն եւ վշտաց
սրբոցն հաղորդակիցք լինէին ։ անդ
հարք քաղցրացուցանէին զօրհնու_
թի ։ * Եւ աւանիկ հակառակ ձայնա 10
տու էր՝ անմիաբան բարբառ թշնա_
մեացն ։ եւ ձայն ողորմ ելանէր ման_
Ելից. կանց ողբացելոց ։ * Զնոյն օրինակ ծա 11
12. 30. ռայք հանդերձ տերամբք տանջեալք ։
եւ խառնիճաղանճ ընդ թագաւորին
զնոյնս չարչարեալ ։ * Ամէն առ հասա 12
րակ՝ միով անուամբ մահու ունէին մե
ռեալս անհամարս. զի եւ թաղել ան_
գամ չէին բաւական կենդանիքն ։
քանզի 'ի միում վայրկենի պատուա_
կան ազգն նց սատակիւր ։ * Զի ամին 13
չհաւատային վասն կախարդութեցն ։
բայց 'ի սատակելոյ անդրանկացն խոս
տովանեցան ժողովուրդ քո լինիլ ։
* Մինչդեռ խաղաղութեն պատեալ 14
էր զամ. եւ այն խնչ գիշերն իւրով
արագութբ ընդմիջէր ։ * Ամենազօր 15
բանն քո յերկնից յաթոռոյ արքունեաց ։
սաստիկ պատերազմող՝ 'ի մէջ սատակ
մամբ երկրին հասանիւր ։ * Սուսեր 16
պողովատիկ զանաչառ քո հրամանդ
բերեալ ։ եւ 'ի մէջ անցեալ զամենե_
սեան լնոյր մահուամբ ։ անդ առ երկ
նիւք քերէր. եւ այսր յերկիր հասանէր ։
* Յայնժամ ցնորք վաղվաղակի ան_ 17
հնարինք երազոց խռովեցուցանէին
զնոսա ։ եւ արհաւիրք անկարծք 'ի վն
հասանէին ։ * Եւ այլոք այլուր անկեալ 18
կիսամահ ։ վասն որոյ պատճառանաց
մեռանէր մեռանէին՝ յայտ առնէր ։ * Զի երա_ 19
զոյն խռովեցուցեալ զնս. զնոյն յառա
ջագոյն գուշակէին. զի մի յանգէտս,
վասն որոյ չարաչարն տանջէին՝ կորն_
չէին ։ * Մատեաւ եւ յարդարսն եր_ 20
բեմն փորձ մահու. եւ սատակումն բազ
մութեն եղեւ յանապատի. այլ ոչ ընդ
Թուոց երկար կալաւ բարկութին ։ * Զի 21
16. 46. փութացեալ այրն անարատ՝ մարտու_
ցեալ 'ի կռիւ. իւրով պաշտաման զի_
նուն. աղօթիւք եւ խնկօք ուղերձեալ
զքաւութին. եկաց ընդդէմ բարկու
թեն. եւ արար զվախճան հարուա_

22 ծոցն ։ * Յայտ արարեալ. թէ ծառայ
քո յաղթեաց բազմաց ամբոխից ։ ոչ
զօրութբ մարմնոյ՝ եւ ոչ զինուց ազդե
ցութբ. այլ բանիւ զտանջիչն հնա_
զանդեաց. զերդմունս՝ եւ զդաշինս
23 հարցն յիշատակեալ ։ * Շեղջաշեղջ
դիականց անկելոց առ միմեանս կա_
ցեալ 'ի մէջ դադարեցոյց զբարկու_
թին. եւ էհերձ զճանապարհ 'ի մէջ կեն
24 դանեաց եւ մեռելոց ։ * Քանզի 'ի Ելից.
պճղնաւոր հանդերձին էր ամ զարդն. 28. 4.
եւ փառք հարցն 'ի չորեքկարգեան ա_
կանս քանդակեալս. եւ մեծութի քո
25 'ի վն թագի գլխոյ նորա ։ * Յայնցանէ
խորշեցաւ սատակիչն. եւ 'ի սոցունց
զարհուրեցաւ ։ զի բաւական էր միայն
փորձ բարկութեն ։

Գլ. ԺԹ.

1 Բայց ամբարշտացն մինչեւ ի սպառ
էհաս 'ի վն անողորմ սրտմտութի ։
քանզի գիտէր նց եւ զհանդերձեալսն ։
2 * Զի նոքա դարձցին 'ի գնալ. եւ տագ
նապաւ յուղարկեալ զնոսա՝ հալածես
3 ցեն զղջացեալք ։ * Զի մինչդեռ Ելից.
տակաւին 'ի ձեռս իւրեանց ունէին 14. 8.
զսուգս իւրեանց. եւ ճչէին առ գե_ եւ 9.
րեզմանօք մեռելոցն ։ միւս եւս խոր_
հուրդ անմտութե յինքեանս կորզե_
ցին. եւ զորս աղաչէին՝ եւ հանէին, նո_
ցին նց փախստէից հետամուտ լինէին
4 * Զի ձգէր զնս արժանն յայնր վախ
ճանի տագնապ. եւ զանցելոց անցիցն
ընդ նոսա անյիշատակութի 'ի միտս
արկանէին. զի զմնացելոցն տանջանաց
5 լցցեն զպատիժս ։ * Եւ քո ժողո_
վուրդն զնորասքանչ ճանապարհ գնաս
ցեն ։ եւ նոքա զնորանշան մահ գտանի
6 ցեն ։ * Զի ամ արարած՝ յիւրաքանչ
իւր կարգի վերստին նորոգիւր՝ ար_
բանեկեալ քոյոց հրամանաց ։ զի քո որ
7 դիք պահեսցին անվնաս ։ * Ամպն ծած ծածկէր
կեսցէ զբանակն. զի 'ի ջրոյն ցամա_
քութէ. որ 'ի ներքոյ կայր՝ յատակք
երկրին երեւէին. եւ 'ի կարմիր ծովուն
ճանապարհ անխափան՝ եւ դաշտ ծաղ
կաբեր 'ի պտուտից բռնութեն ։
8 * Ընդ որոյ միագունդ անցանէին. որք
քոյով ձեռամբդ ծածկեալք էին ։ տե
9 սեալ զգործս քո սքանչելիս ։ * Զի որպէս
զձիս ճախրեցան. եւ իբրեւ զգառինս
խայտացին. օրհնել զքեզ Տր. որ փր_
10 կեցեր զնս ։ * Քանզի յիշէին տա_
կաւին զիրսն. որք 'ի պանդխտութե
իւրեանց, թէ զիա՞րդ փոխանակ ծնն
դեան անասնոց՝ բղխեաց երկիր նոցա
զմունս ։ եւ փոխանակ ջրականացն՝ բղ
խեաց գետն զբազմութի գորտոց ։
* Ապա

Ելից 16.13. * Ապա յետոյ տեսին զնոր ծնունդ 11
թռչնոց ։ յորժամ յանկութեան տենչա_
Թուոց. ցեալք խնդրէին խորտիկս կերակրոց ։
11.31. * Զի 'ի մխիթարութիւն ել նոցա լորա_ 12
Սղմ. մարգին 'ի ծովէն ։ և պատիժք 'ի վերայ
16.2. մեղաւորաց հասին ։ ոչ առանց յառա
ջագոյն եղելոց նշանացն բռնութեան .
հրայրեաց բարկութեանց ։ քանզի յիրաւի
չարչարեցան ըստ իւրեանց չարութեանցն ։
զի չարաչար օտարատեցութիւն հնարե_
ցան ։ * Զի ոմանք զանծանօթս ե_ 13
կեալսն ոչ ընդունէին ։ և նոքա զերախ
տաւոր հիւրսն ծառայեցուցանէին ։
* Եւ ոչ այսչափ միայն . այլ և այցե_ 14
լութիւն եղիցի նոցա ։ քանզի ատելու_
թեամբ ընդունէին զօտարսն ։ * Բայց նոքա 15
խնդութեամբ տօնակիցք ընկալեալք ընդ
վաղուց՝ ընդ նոյին արդարոցն վայե
լէին ։ զի անհնարին ցաւօք չարչարե_
ցին զնոսա ։ * Հարան շլացութեամբ իբրև 16
զայնոսիկ . որք առ դուրս արդարոյն ։

յորժամ՝ անհնարին անբաւ խաւարաւն
պատեցան , իւրաքանչիւրոք զիւրոյ
17 դրաց զելս խնդրէր ։ * Զի վասն նոցա
բնութիւնք պատշաճեալք . որպէս սաղմո
սարանաւ՝ իւրաքանչիւր ձայնիւ յար_
մարեալք . զիւրաքանչիւր անուն նմա
գէին ։ յորժամ 'ի նմին ձայնի հաստա
տեալք . զոր է ճշմարտիւ կարծել՝ յե_
18 ղելոցն տեսլենէ ։ * Զի ցամաքայինքն
'ի ջուրսն փոփոխէին ։ և լողակք՝ յեր_
19 կիր դառնային ։ * Հուր ջրոյ յաղթէր
իւրով զօրութեամբ ։ և ջուր զիւր շիջու
20 ցիչ բնութիւն մոռանայր ։ * Եւ բոցք
դարձեալ՝ զդիւրածախ անասնոց զմար
մինս ոչ թառամեցուցանէին 'ի շրջելն
իւրեանց ։ և ոչ հալէին զսառնակերպ
դիւրահալ զազգ անուշակ կերակրոց ։
զի յամի բարձրացուցեր զժողովուրդ
քո , և փառաւորեցեր ։ և ոչ անտես
արարեր յամի ժամանակի . և յամենայն
տեղիս . քով պաշտպանութեամբ Տր ։

ԱՌ ԷԿՂԵՍԻԱՍՏԻԿՈՍՆ·

ԱՅՍ Է ԺՈՂՈՎՕՂ· ՅԻՍՈՒՍԱՅ ՈՐԴՒՈՅ ՍԻՐԱՔԱՅ

Այսէ ժողովող

ԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ·

Բազմաց մեզ և մեծամեծաց . 'ի
ձեռն օրինաց և մարգարէից . այ_
լոց ևս որք զհետ նոցա ,
իմաստութեանն բացայայտեցաւ ։
Վասն որոյ պարտ է գովել զԻս_
րայէլացւոյն ուսման և իմաստութեան աղագաւ ։
քանզի ոչ միայն զնոսա խօսողս հարկ է գոլ
հմտաս . այլև զարտաքինսն կարել՝ և զասա_
ցօղս և զգրօղս կրթագոյնս գոլ ։ Հաւն իմ Յե
սու . զինքն որոյ զինքն յանձն ետ առ սէր
ընթերցման օրինաց և մարգարէից՝ և այլոց
գրոց . որք մեզ 'ի ծնողաց մերոց աւանդեցան ։
Սկսեալ և ինքն գրել զայլ ինչ նոցա . որք առ
մահկացութեան և իմաստութեան պատկանեին . զի
ցանկացողքն ուսման՝ և նոքա հմտացք եղեալք
առաւել՝ ևս առաւել զգօնագոյն հաստատեալ .
առ օրէ_ և յաւել հաստատեսցեն առ օրինապահութեան
նաւոր կենաց ։ Աղաչեմ յորդորեմ զձեզ գալ
կենաւ հանդերձ բարեհաճութեամբ . և ներողամտութեամբ
կրթման զընթերցումս առնել . և զներումն ա_
նել 'ի նոսա , նորա թուեսցիմք հետևօղք փոխոյն

իմաստութեան . նուաղեցուցանել ներ զբար_
բառութեան բանից ։ Զի պակասեն բայք եբրայա
կանք՝ երբ լեզուն անդրաբերեալք առ այլ լե_
զու ։ բայց ոչ միայն այս . այլև ինքն օրէնք .
և մարգարէք . այլոց ևս գրոց . ոչ սակաւ
ունին զզանազանութիւն՝ յորժամ ներ ինքեանց
ասին ։ Զի նութերորդում և երեսներոր_
դում ամի ժամանակօքն Պտղոմեայ Եւեր_
գետացւոյ թագաւորի ։ զինի որոյ եկի յԵգիպ_
տոս . և եբրև բազում ամենաւեղ եգէ անդ .
գտի անդ գրեանս թողեալս՝ ոչ փոքունս՝ և
ոչ անգոսնելիս ուսմունս ։ Վասն որոյ բարի
և հարկաւոր վարկայ ինքնին զայլինս աւածել
զյօժարութիւն և զջանս թարգմանելոյ զգիրս
զայս ։ Եւ տքնութեամբ յոլովիւ առաբերի զմա_
կացութիւն ներ բազմաւոր ժամանակի . առ այ_
նոսիկ՝ որք առ աւտարին հասուցանեն , զմա_
տեանս զայս առ՝ և այնոցիկ որք կամին մտօք
նկատել և առել՝ զխրատ պէտս իցէ ներբանաւոր նկատել և
գել զբարս . որք ըստ օրինի Տն յառաջադ_ ասանին .
րեալք իցեն զնեանս կառավարել ։

ԷԿՂԷ

ԵԿԼԵՍԻԱՍՏԻԿՈՍ։

Գլուխ Առաջներորդ։

ԱՄԵՆԱ- 1
ՅՆ ‖ ԻՄԱՍ-
տութիւն 'ի Տէն է
է. եւ ընդ նմա ե-
ղեւ միշտ. եւ է յա-
ռաջ քան զյաւի-
տեանս։ * Զա- 2
ւազ ծովու. եւ
զշիթս անձրեւաց. եւ զաւուրս ժա-
մանակաց ո՞ թուեսցէ։ զբարձրութիւն
երկնի. եւ զլայնութիւն երկրի. եւ զխո-
րութիւն անդնդոց ո՞ չափեսցէ։ * Զի- 3
մաստութիւն ԱՅ նախընթաց ամենուն
ո՞վ հետազօտեաց։ * Յառաջ քան զամ 4
հաստատեցաւ իմաստութիւն. եւ զգօ-
նութիւն հանճարոյ յաւիտենից։
* Աղբիւր իմաստութեան բանն ԱՅ 'ի 5
բարձունս. եւ մուտք նր պատուիրանն
յաւիտենականք։ * Արմատ իմաստութեան 6
ու՞մ յայտնեցաւ. եւ զհնարագիտութիւնս նր
ո՞վ ծանեաւ։ * Խրատ իմաստութեան 7
որո՞յ յայտ եղեւ, եւ բացայայտ. եւ զբազ-
մապատկութիւն մտաց նր ո՞վ իմացաւ։
* Մի է բարձրեալն Արարիչ ամենա- 8
կալ. եւ թագաւոր կարող. ահեղ յոյժ.
որ նստի 'ի վր աթոռոյ իւրոյ. եւ իշխող
ԱԾ։ * Ինքն ստեղծ զնա հոգւովն սր- 9
բով. եւ ետես. եւ թուեաց. եւ չափեաց։
* Եւ սփռեաց զնա 'ի վերայ ամենայն 10
իւրոց գործոց. եւ 'ի վերայ ամ մսեղ-
էնոյ ըստ պարգեւաց իւրոց. եւ բաշ-
խեաց զնա սիրողաց իւրոց։
* Երկիւղ Տն փառք եւ պարծանք. եւ 11
խնդութիւն. եւ պսակ ցնծութեան։
* Երկիւղ Տն ուրախ առնէ զսիրտս. 12
զշնորհ՝ եւ զխնդութիւն՝ եւ զերկայն
աւուրս մատուցանէ։ * Որ երկնչի 'ի 13
Տէ, զբարիս գտցէ 'ի վախճանի. եւ յաւ-
ուր կատարածի իւրոյ օրհնեսցի։ * Իղձ 14
ԱՅ պատուելի իմաստութիւն։ * Սակայն 15

որոց երեւեսցի 'ի տեսլեան. ըղձանն նմա
տեսլեամբ. եւ 'ի ծանօթութիւն մեծա-
16 մեծաց իւրոց։ * ‖ Սկիզբն զգօնութեան ‖Սաղմ. 110. 10. Առակ. 1. 7.
երկիւղ Տն։ եւ ընդ հաւատացելոյն
յարգանդի ստեղծաւ։ ընդ ընտրելոց
զաւակաց ընթանայ. եւ ընդ արդարոց
17 եւ հաւատարմաց ծանօթանայ։ * Եր-
կիւղ Տն գիտութեան կրօնաւորութին։
18 * Կարգաւորութիւն պահեսցէ՝ եւ արդա-
րացուսցէ զսիրտ. զքաղցրութիւն եւ
19 զուրախութիւն տացէ։ * Երկիւղածի
Տն բարւոք եղիցի. եւ յաւուրս կատա-
20 րածի նր օրհնեսցի։ * Լրութիւն իմաս-
տութեան է երկնչել յԱՅ. եւ լրութին
21 յարմտեաց նր։ * Զամ տուն նր լցու-
ցէ 'ի տոհմականաց. եւ ընդունելի
22 'ի գանձուց նր։ * Պսակ իմաստութեան
երկիւղ Տն. լրացուցանող խաղա-
23 ղութեան. եւ պտուղ փրկութեան։ * Ետ
ետես՝ եւ թուեաց զնա։ երկաքանչիւրքն
24 են պարգեւք ԱՅ։ * Զգիտութիւն եւ
զիմացուած հանճարոյ իմաստութին
յայտնեսցէ. եւ զփառս ունողաց զնքն
25 բարձրացուցանէ։ * Արմատ իմաս-
տութեան է երկնչել 'ի Տէ. եւ ոստք նր
26 երկարաձիգք։ * 'Ի գանձս իմաստու-
թեան իմացուած՝ եւ գիտութեան երկիւղա-
ծութին։ իսկ գարշումն 'ի մեղաւորաց
27 իմաստութին։ * Երկիւղ Տն աղարտէ
28 զմեղս։ * Զի որ առանց երկիւղի է.
ոչ կարիցէ արդարանալ։ զի բարկու-
թին ցասման նր կործանումն նր է։
29 * Մինչեւ 'ի ժամանակն տեւէ համբե-
րողն՝ եւ յետոյ վերատրութին քաղցրու-
30 թեան։ * Բարի զգացումն մինչեւ 'ի ժա-
մանակն թաքուցանէ զբանս նր. եւ
շրթունք բազմաց ճառեսցեն զզգա-
31 ցումն նր։ * 'Ներ գանձուց իմաստու-
32 թեան նշանակութին խրատու։ * Իսկ գար-
շումն 'ի մեղաւորէ պաշտօն առ ԱԾ։
33 * Որդեակ՝ ցանկացեալ իմաստութեան.
պահեա զարդարութին. եւ ԱԾ պար-
34 գեւեսցէ զնա քեզ։ * Զի իմաստութին
եւ

և զգօնութի երկիւղ Տն է · և որ ինչ
և հեղգ. հաճոյ է նմա : * Հաւատ՝ և համեստու 35
թի լցուցէ զգանձ նր : * Մի լինիս 36
անհաւատ երկիւղի Տն · և մի մերձես
ցնա առ՝ երկմտի սրտի : * Մի 37
կեղծաւորիր առաջի մարդկան · և մի
գայթագղեսցիս շրթամբք քով :
* Զգուշացիր 'ի նոցանէ · մի գուցէ 38
անկցիս · և առածցես անձին քո զան_
պատուութիւն : * Զի բացայայտեսցէ 39
Տր զծածուկս քո · և 'ի մէջ ժողո_
վրդեանն կործանեսցէ զքեզ :
* Վասնզի մերձեցար չարաբարոյու_ 40
թեամբ Տն · և սիրտ քո լի է նենգութբ ·
և խորամանկութբ :

Գլ : Բ :

‖ Մատ. Որդեակ՛ եթէ մերձենաս ծառայել 1
4. 1. Տն Այ, կաց յարդարութե · և յեր_
2. Տիմ. կիւղի · և պատրաստեա զանձն քո 'ի
3. 11. փորձութեան : * Ուղղեա զսիրտ քո՝ 2
և տոկա · խոնարհեցո զունկն քո՝ և ըն_
կա՛լ զբանս հանճարոյ : և մի աճապարես
ցես 'ի ժամանակի անյաջողութե :
* Տևեա՛ համբերութբ Այ · լծակցիր 3
Այ, և համբեր · զի բոլորովեսցին 'ի
վախճանի կեանք քո : * Զամենայն որ 4
զքև պատիցի՝ ընկալ · և 'ի ցաւս տոկա ·
և 'ի նուաստութե քո զհամբերութի
‖ Իմաս. ստացիր : * ‖ Զի 'ի հնոցի հրոյ փորձի 5
3. 6. ոսկի և արծաթ · իսկ մարդիկք ընդու
նելիք 'ի բովում խոնարհութե : * Հա 6
և ընկալ ւատա 'ի Տր · և ընդունեսցի զքեզ · և ու_
զի ըղեղ ղիղ կալջիր զճանապարհս քո · և յու_
սացիր 'ի նա : * Երկիւղածք Տն՝ ակն 7
կալէք ողորմութե նր · և մի խոտորիք
'ի նմանէ · զի մի կործանեսջիք : * Որք 8
երկնչիք 'ի Տէ՝ հաւատացէք 'ի նա · և
ոչ ունայնասցին վարձք ձեր : * Երկիւ 9
ղածք Տն յուսացարուք 'ի նա · և 'ի զուա՛
րճութի եկեսցէ ձեզ ողորմութի :
* Որք երկնչիք 'ի Տէ սիրեցէք զնա · 10
և լուսաւորեսցին սիրտք ձեր : * Հայե_ 11
ցարուք որդիք 'ի ծնունդս մարդկան · և
գիտասջիք՝ զի ոչոք յուսացաւ յԱծ · և
‖ Սաղմ. յամօթ եղև : * ‖ Զի ո՞վ եկաց 'ի պատ_ 12
30. 2. ուիրանս նր , և 'ի բաց թողաւ · կամ
ո՞վ կարդաց առնա , և անտես արար
զնա : * Զի գթած և ողորմած է Աձ · 13
և թողու յաւուր տառապանաց զմեղս ·
և հովանի է ամենեցուն խնդրողաց իւր
ոց ճշմարտութբ : * Վայ երկմտից · և 14
շրթանց անօրինաց՝ և ձեռաց չարա_
‖ 3 Թագ. գործաց՝ և մեղաւորի , ‖ որ շրջիցի յերկ
18. 21. րի երկոքումբք ճանապարհօք : * Վայ 15
լքելոց սրտից · որք ոչ հաւատան Այ ·
և վս այնորիկ ոչ պահպանեսցին 'ի նմանէ :
* Վայ այնոցիկ՝ որք կորուսին զհամբե 16

րութի · և ոյք 'ի բաց թողին զճանա_
պարհս ուղիղս · և դարձան 'ի ճանա_
17 պարհս թիւրս : * Եւ զինչ արասցեն
18 յորժամ նկատել սկսանիցի Տր · * Եր
կիւղածք Տն · ոչ լինին անհնազանդք
բանից նր · ‖ և ոյք սիրեն զնա · պահես ‖ Յովհ.
19 ցեն զճանապարհս նր : * Երկիւղածք 14. 23.
Տն խնդրեսցեն զհաճոյսն նր · և որք սի
20 րեն զնա՝ լցցին յօրինաց նր : * Երկիւ_
ղածք Տն պատրաստեսցեն զսիրտս իւր
եանց · և առաջի նր սրբ արասցեն զհո_
21 գիս իւրյ : * Երկիւղածք Տն պահես_
ցեն զպատուիրանս նորա · և սպասես_
22 ցեն մինչև 'ի ներանկատումն նր : * Եւ
ասասցեն՝ եթէ ոչ զղջասցուք, անկցուք
'ի ձեռս Տն , և ոչ 'ի ձեռս մարդկան :
23 * Զի ըստ մեծութե նորա · այսպէս և
ողորմութի նր ընդ ինքեան է :

Գլ : Գ :

1 Որդւոյ իմաստնոյ՝ եկեղեցի արդա_ Որդի· իմաստուն
րոց · և ցեղ նց հնազանդութիւն,
2 և սէր : * Զպատուիրանս հօր լուա_ րէ
րուք որդիք · և այնպէս արարէք՝ զի
3 կեցջիք : * Զի Տր զհայր պատուեաց
որդւովք · և զիրաւունս մօր խնդրե_
4 լով հաստատեաց յորդիս : * Որ սիրէ
զԱծ՝ աղօթէ վս մեղաց · և պարու_ և զգուշ
նակէ զինքն 'ի նոսա · և յաղօթս աւ_ զինքն 'ի
5 ուրց ունկնդիր լինի : * Եւ որպէս որ նոցանէ
գանձէ · այնպէս և որ պատուէ զմայր
6 իւր : * Որ պատուէ զհայր իւր՝ զուար
ճասցի որդւովք · և յաւուր աղօթից
7 իւրոց լսելի լիցի : * Որ պատուէ զհայր
իւր · կեցցէ կենօք երկայնաւուրիւք ·
և որ հնազանդի հօր՝ զովացուսցէ ըզ
8 մայր : * Որ երկնչի 'ի Տէ՝ պատուէ
զծնօղս · և իբրև տերանց ծառայես_
ցէ նոցա՝ որք զինքն սերեցին :
9 * ‖ Գործս և 'ի խօսս և յամ ժուժ_ ‖ Ելից.
10 կալութե պատուեա զհայր : * Զի 20. 12.
'ի վերայ եկեսցէ քեզ օրհնութի 'ի 2. Օրէ.
նմանէ · և օրհնութի նր մինչև 'ի վախ 5. 16.
11 ճան մնասցէ : * ‖ Օրհնութի հօր հաս Մատ.
տատէ զտունս որդւոց · իսկ անէծք 15. 4.
12 մօր խախտեն զհիմունս : * Մի պար_ Մարկ.
ծիր յարհամարհանս հօր քո · զի ոչ է 7. 10.
13 քեզ փառք անարգանք նորա : * Զի Եփես.
փառք մարդոյ 'ի մեծարանաց հօր իւր 6. 2.
ոյ · և նախատինք որդւոյ, հայր թարց ‖ Ծննդ.
14 պատուոյ : * Որդեակ զօրավիգն լեր ծե_ 27. 27.
րութե հօր քո · և մի տրտմեցուսցես և 49. 2.
15 զնա 'ի կեանս նր : * Եւ եթէ պակա_
սեսցի զգայարանաւ՝ զներումն տուր ·
զի ողորմութի հօր ոչ եղիցի 'ի մոռաց
16 ման : * Զի սակս մեղանաց մօր ընդ Վերահա
17 դիմանայ քեզ բարի : * և յարդարու տուսցի
թե շինեսցի քեզ · և յաւուր նեղութե քեզ
յի_

յիշատակեսցի քեզ ։ *Տռուաւել վա_ 18
տաՀամբաւ է, որ թողու զՀայր ։
և անիծեալ է յՏ՟է՝ որ դառնացու_
ցանէ զմայր ։ *Որդեակ Հեզութեամբ 19
և 'ի վեր զգործս քո կատարեա ։ և 'ի վերայ
ջան ըղ մարդկան զփառս սիրեսցես ։ *‖Որ_ 20
փառս չափ մեծ ես՝ խոնարՀ կալ զքեզ քան
մարդկան զամենեսեան ։ և առաջի Տ՟ն գտցես
սիրեսցես զշնորՀս ։ *քանզի մեծ զօրութիւն Տ՟ն 21
‖Փիլիպ. միայնոյ՝ և 'ի խոնարՀից պատուի ։
2. 3. *‖Զբարձրագոյնս քան զքեզ մի յու 22
‖Առակ. զեսցես ։ և զզօրեղագոյնս քան զքեզ մի
25. 27. զննեսցես ։ այլ զորինչ Հրամայեաց քեզ
Տ՟Ծ ։ զայն խորՀեաց միշտ ։ և 'ի բա_
զում գործս նորա մի լինիր Հետաքրքիր ։
*Զի ոչ է քեզ Հարկաւոր ։ զայնս, 23
որք ծածկեալք են, տեսանել աչօք
քովք ։ *Ի մն ունայնից իւրոց մի լինիր 24
զննող բազմապատկաբար ։ և 'ի գործս
նորա յոլովս ոչ եղիցիս Հետաքրքիր ։
*Զի բազմապատիկք քան զզգա_ 25
ցումն մարդկան ցուցեալք են քեզ ։
*Զի զյոլովս գայթագղեցոյց վերա 26
նկատումնոց ։ և նունայնութիւն բուռն
եՀար զգայութեան նոցա ։ *Սիրտ կարծր 27
որ սիրէ ունիցի չարաբար ներվերջնում ։ որ սի
զվտանգս րէ զկորուստ 'ի նմին կորիցէ ։ *Սիրտ 28
ընթացող յերկուս ճանապարՀս, ոչ
ունիցի զբարեՀաջողութիւն ։ և թիւրն
սրտիւ 'ի նոսին գայթագղեսցի ։ *Սիրտ 29
չարայոյզ ծանրասցի ցաւօք ։ և մեղաւ
որն յաւելցի 'ի մեղանչել ։ *Ժողովա 30
րանի ամբարշտաց ոչ եղիցի բժշկու_
թիւն ։ զի տունկ մեղաց արմատասցի 'ի
նա ։ և ոչ իմասցի ։ *Սիրտ իմաստնոյ 31
իմանի իմաստութեամբ ։ և ունկն բարի
լուիցէ Հանդերձ ամենայն ցանկութեամբ զի
մաստութիւն ։ *Իմաստուն սիրտ և իմա 32
ցուն 'ի բաց քարշեսցէ զինքն 'ի մե_
ղաց ։ և ներ գործոց արդարութեան բա
‖Դանիէ. րեբախտեալ ունիցի ։ *‖Զհուր վա_ 33
4. 24. ռեալ շիջուցանէ ջուր ։ և ողորմու_
թիւն ընդդիմանայ մեղաց ։ *Եւ Տ՟Ծ 34
տեսանող է այնորիկ ։ որ Հատուցանէ
զգոՀութիւն ։ յիշէ զնա 'ի յետնում ։
և 'ի ժամանակի գլորման իւրոյ գտցէ
զՀաստատութիւն ։

ԳԼ. Դ.

‖Տոբ. Որդեակ ‖զողորմութիւն աղքատի մի 1
4. 7. զլասցիս ։ և զաչս քո մի դարձուս_
ցես յաղքատէ ։ *Զանձն քաղցեալ 2
մի անտես արասցես ։ և մի դառնացու
ցես զաղքատն 'ի տկարութեան իւրում ։
*Զսիրտ տառապելոյ մի զայրացու_ 3
ցաներ ։ և մի յապաղեր զտուրս կարօ
տելոյն ։ *Զաղաչանս վշտացելոյ մի 4
'ի բաց ձգեսցես ։ և մի դարձուսցես զե

5 րեսս քո 'ի կարօտելոյ ։ *Ի չքաւորէ
մի դարձուսցես զաչս քո վասն բար_
կութեան ։ և մի թողցես խնդրողաց
6 զքեզ զկնի անիծանել ։ *Զի յոր_
ժամ դառնացեալ մաօք անիծանէ
զքեզ ։ լսելիք լինին աղօթք նորա ։ և
7 լուիցէ նմա ։ որ արար զնա ։ *Ժո_
ղովոյ աղքատաց քաղցրաբանս զքեզ
արասցես ։ և իշխանաց խոնարՀեցո
զանձն քո ։ և մեծայցուսցես խոնար_
8 Հութեամբ զգլուխ քո ։ *ԽոնարՀեցո
աղքատի առանց տրտմութեան զունկն
քո ։ և Հատո զպարտ քո ։ և պատաս_
խանեա նմա խաղաղարարութեամբ 'ի Հե
9 զութեան ։ *Փրկեա զզրկեալն 'ի ձեռաց
զրկողաց ։ և մի կարծրաբար զայրասցիս
10 յանձին քում ։ *Ի դատել ժողովր_
դեան լեր ողորմածիր իբրև զՀայր ։
11 և փոխանակ առն մօր նոցա ։ *Եւ
եղիցիս դու իբրև որդի բարձրելոյն
Հնազանդ ։ և ողորմեսցի քեզ առա_
12 ւել քան զմայր ։ *Իմաստութիւն որդւոց
իւրոց զկեանս ներաշնչեաց ։ և ընկա
լաւ զխնդրօղս իւր ։ և նախընթաց
13 եղև 'ի կեանս արդարութեան ։ *Եւ որ
զնա սիրէ ։ սիրէ զկեանս ։ և որ կանխէ
առ նա ։ գիրկս արկանէ զՀաճոյիւք
14 նորա ։ *Որք կալցին զնա ։ զկեանս
ժառանգեսցեն ։ և ուր 'ի ներս մտցէ՝
15 օրՀնեսցէ զնա Տ՟Ծ ։ *Որք ծառայեն
նմա, Հետևօղք եղիցին սրբոյ ։ և զնա,
16 որք սիրեն զնա, սիրէ Տ՟Ծ ։ *Որ լսէ
նմա ։ դատեսցէ զՀեթանոսս ։ և որ
յառեալ Հայի 'ի նա, մնասցէ յուսով ։
17 *Եթէ Հաւատասցէ նմա ։ ժառան_
գեսցէ զնա ։ և եղիցին 'ի Հաստատու_
18 թեան արարածք նորա ։ *Քանզի 'ի փոր
ձութեան շրջի ընդ նմա՝ և ներ նախկնաց
19 ընտրեաց զնա ։ *Զերկիւղ ։ և զկա
կած ։ և զփորձութիւն ներածիցէ 'ի
վերայ նորա ։ և խոշտանգեսցէ զնա 'ի
նեղութեան ուսման իւրոյ ։ մինչև Հետա
մուտ լիցի նմա ներխոկացմանց իւրոց ։
20 և Հաւատասցէ անձին նորա ։ *Եւ
Հաստատեսցէ զնա ։ և զընթացս ու_
ղիղս առածցէ առ նա ։ և ուրախ արաս
21 ցէ զնա ։ *Եւ մերկացուսցէ զծածուկս
իւր նմա ։ և գանձեսցէ 'ի վ՟ն նր զգի_
տութիւն ։ և զմակացութիւն արդարու_
22 թեան ։ *Իսկ եթէ մոլորեսցի ։ 'ի բաց
թողցէ զնա ։ և մատնեսցէ զնա 'ի ձեռս
23 թշնամւոյ իւրոյ ։ *Որդեակ պաՀեա
զժամանակ ։ և խորշեաց 'ի չարէ ։
24 *Սակս անձին քոյ մի կրեր զամօթ
25 ասել զճշմարիտն ։ *Զի է ամօթ ա_
ւածօղ զմեղս ։ և է ամօթ ածօղ
26 զփառս և զշնորՀս ։ *Մի առնուցուս
ակն ընդդէմ երեսաց քոյ ։ և մի ընդ
դէմ

դէմ անձին քոյ զսուտութի: *Մի՛ պատ 27
կառեցուցես զմեծաւորս քո նանկ_
ման իւրում: *Մի՛ արգելուր զբան 'ի 28
ժամանակի փրկութե: մի՛ թաքուցա_
ներ զիմաստութի քո 'ի գեղեցկութե
զի իմաս_ իւրում: *Զի ներ լեզուաւ իմաստ 29
տութիւն նում արժանաբար ճանաչի. և զգօ_
'ի լեզուաց նութի. և գիտութի. և ուսումն ներ
ճանաչի բանում զգօնացելոյ. և հաստատուն
ներ գործոց արդարութե: *Մի՛ ընդ 30
դէմ ասասցես բանի ճշմարտութե
ամենայն եղանակաւ. և յաղագս սուտ_
թե անուսումնութե քոյ ամաչեա:
*Մի՛ ամաչեսցես խոստովան լինիլ 31
զմեղս քո. և մի՛ ներգևեսցես զքեզ ումե
մարդոյ վասն մեղաց: *Մի՛ ընդդի_ 32
մանար ընդդէմ հզօրի. և մի՛ ջանաս_
ցիս ընդդէմ բաղխման գետոյ:
*Սակս արդարութե մարտիր վշ ան 33
ձին քոյ. և մինչև 'ի մահ ճգնեաց սակս
արդարութե. և Տր պատերազմի փո
խանակ քո ընդ թշնամիս քո: *Մի՛ 34
լինիր շուտափոյթ լեզուաւ քով. և
անշահ և լքեալ 'ի գործս քո: *Մի՛ լի 35
նիր իբրև առիւծ 'ի տան քոյ. կործա_
նող բարեկամի քոյ, և օգտող հնազան
դելոց քոց: *Մի՛ լիցի ձգեալ ձեռն քո 36
առ յառ և առ 'ի տալն կարկամեալ:

ԳԼ: Ե:

Մի՛ ձգտիր առ ստացուածս անիր_ 1
րաւս. և մի՛ ասասցես՝ է ինձ բա
ւական 'ի կեանս: զի ոչինչ օգուտ լիցի
'ի ժամանակի վրէժխնդրութե և պա
տերազմի: *Մի՛ զհետ երթար զօրու 2
թե քով ցանկութե սրտի քոյ: *և մի՛ 3
ասասցես՝ զիարդ կարացի. կամ ո՛վ ոք
զիս նուաճեսցէ վասն արարից իմոց:
զի Տր վրէժխնդիր վրէժխնդրեսցէ:
*Մի՛ ասասցես մեղայ. և զինչ ինձ պա 4
տահեցաւ տրտմական: զի բարձրեալն
է երկայնամիտ հատուցանօղ: *Վասն 5
քաւութե մեղաց մի՛ լինիր թարց տրտ_
մութե: և մի՛ յաւելուցուս զմեղս 'ի
վր մեղաց: *Եւ մի՛ ասասցես. գթու 6
թի Տն մեծ է. բազմութեան մեղաց
‖Ղուկ. իմոց ողորմեսցի: *‖Զի ողորմութի 7
10.6. և բարկութի յայնմանէ փութով մեր
ձաւորին. և 'ի մեղաւորս ակնարկէ
բարկութի նորա: *Մի՛ յապաղեր 8
դառնալ առ Տր. և մի՛ ձգեր յօրէ յօր:
*Զի յանկարծակի եկեսցէ բարկու 9
թի նր. և 'ի ժամանակի վրէժխնդ_
‖Ղուկ. րութե քայքայեսցէ զքեզ: *‖Մի՛ 10
11.28. լինիր զբաղեալ 'ի փարթամութիւնս
անիրաւս. զի ոչինչ օգնեսցեն քեզ
յաւուր պատերազմի և վրէժխնդրու
թե: *Մի՛ հողմակոծեսցես զքեզ ա_ 11
ձէ

մենայնիւ հողմով. և մի՛ գնասցես յամ
ճանապարհ. զի այսպէս մեղաւոր փոր
12 ձի յերկլեզուութե: *Լեր հաստա_
տուն 'ի ճանապարհի Տն. և 'ի ճշմար_
տութե զգօնութե քոյ և իմաստութե.
և հետևեսցի քեզ բան խաղաղութե
13 և արդարութե: *Լեր հեզ առ 'ի լսել
զբան. զի իմասցիս, և համբերձ իմաս
տութե արտաբերեսցես զպատասխա
14 նի ճշմարիտ: *Եթէ գոյ քեզ իմաս_
տութի, պատասխանեա մերձաւորին.
ապա եթէ ոչ, ափ 'ի բերան լիցիս. մի՛
ըմբռնեսցիս 'ի բանս անզգօնս, և
15 պատկառեսցիս: *Պատիւ և փառք 'ի
խօսս զգաստի. իսկ լեզու անխոհա_
16 կանի կործանումն է նորա: *Մի՛
յորջորջեսցիս բանսարկութեամբ. և
լեզուաւ քով մի՛ ըմբռնեսցիս՝ և ամա
17 չեսցես: *Զի 'ի վր գողոյ է ամօթ՝
և զղջումն. և նշաւակութի չարագոյն
'ի վերայ երկլեզուի. իսկ բանսար_
կուի ատելութի և թշնամութիւն՝ և
18 հայհոյութի: *Արդարացո զտրուկն.
և զմեծն նմանապէս:

ԳԼ: Զ:

1 Մի՛ լինիր վասն բարեկամի թշնա
մի մերձաւորին. զի զնախատինս՝
և զթշնամանս ժառանգեսցէ չար. և
ամ մեղաւոր մախացող և երկլեզու:
2 *‖Մի՛ զքեզ հպարտացուցես 'ի խոկ ‖Հռով.
ման անձին քոյ իբրև զցուլ. մի՛ գու_ 12. 16.
ցէ լռեսցի զօրութի քո 'ի ձեռն յիմա Փիլիպ.
3 րութե: *և զտերևս քո կերիցէ. և 2. 3.
զպտուղս քո կորուսցէ. և թողցիս
իբրև փայտ գօսացեալ յանապատի:
4 *Զի անձն չարայոյզ ցրուեսցէ՝ որ
ունի զինքն. և յուրախութի թշնամեաց
տայ զայն. և առբերէ 'ի բաժին ամ
5 բարշտաց: *Բան քաղցր բազմապատ
կէ զբարեկամս. և կակղացուցանէ ըզ
թշնամիս: և լեզու շնորհականու 'ի
բարւոք մարդում առատանայ:
6 *Բազումք խաղաղարարք լիցին քեզ.
և խորհրդակից լիցի քեզ մի 'ի հազա_
7 րաց: *Թէ ստանաս զբարեկամ, 'ի
փորձութե ստացիր զնա. և մի՛ դիւր_
8 աւ հաւատասցես նմա: *Զի է բարե
կամ ըստ ժամանակի իւրում. և ոչ մնա_
9 ցէ յաւուր նեղութե: *Եւ է բարե_
կամ. որ դառնայ 'ի թշնամութի. և
է բարեկամ, որ զատելութի և զկագ՝
զամենայն և թշնամանս յայտնեսցէ:
10 *Եւ է ընկեր սեղանոյ. և ոչ մնասցէ
11 յաւուր հարկաւորութե: *Բարե_
կամ թէ մնասցէ ամրացեալ. եղիցի
քեզ իբրև զհամահաւասար. և 'ի դբա
ցիս քո համարձակաբար գործեսցէ:

*Եթէ խոնարհեցուսցէ զինքն հանդէպ 12
քեզ. և յերեսաց քոց թաքուսցէ զինքն.
զհամաշունչ առասցիս զբարեկամութի
բարի: *'Ի թշնամեաց քոց զատ կաց. 13
և 'ի բարեկամաց զգուշացիր: *Բարե 14
կամ հաւատարիմ հովանաւորութի
հզօր. իսկ որ գտանէ զնա. գտանէ
զգանձ: *Բարեկամի հաւատարմի ոչ 15
ինչ է համեմատութի. և ոչ է արժանի
կշիռ ոսկւոյ և արծաթոյ հանդէպ բա
րութե հաւատոյ նորա: *Բարեկամ 16
հաւատարիմ բժշկականութի կենաց՝
և անմահութե: և որք երկնչին 'ի Տէ
գտցեն զնա: *Որ երկնչի յԱյ՝ հաստա_ 17
րակամ առասցի զբարեկամութի բա
րի. զի ըստ նմա եղիցի բարեկամն:
*Որդեակ, 'ի մանկութե քում ընկա՛լ 18
զուսումն. և մինչև 'ի ծերութի գտցես
զիմաստութի: *Իբրև այն, որ վա_ 19
րէ՝ և սերմանէ՝ մատի՛ր առ նա. և սպա
սեա՛ բարեաց պտղոց նորա:* Զի ներ 20
գործումն սակաւիկ մի աշխատես_
ցիս. և փութով կերիցես 'ի տոհմա_
կանաց նորա: *Զխա՛րդ կարի դժուա 21
րին է հանճար տգիտաց մարդոց. և
ոչ մնասցէ 'ի նմա անմիտն: *Իբրև 22
քարի զօրութի փորձառութի լիցի 'ի
նմա. և մի՛ յամեսցին 'ի բաց ձգել զնա:
*Զի զգօնութի ուսման ըստ անուան 23
նորա է. և ոչ է բազմաց յայտնի: իսկ
որոց ծանօթացեալ է. ներմնայ մինչև
'ի հայեցուածն Այ: *Լո՛ւր ինձ որ_ 24
դեակ՝ և ընկա՛լ զխորհուրդս իմացման.
և մի՛ ի բաց ձգեսցես զխորհուրդ իմ:
*Ա՛րկ զոտս քո յոտնակապս նորա. և 25
յանուրս նորա զպարանոց քո: *Են_ 26
թադրեա՛ զուս քո՝ և բա՛րձ զնա. և մի՛
ծուլասցիս 'ի շղթայից նորա: *Ամե_ 27
նայնիւ՛ հոգւով քով մատի՛ր առ նա.
և ամենայնիւ՛ զօրութբ քով պահեա՛
զճանապարհս նորա: *Հետազօտեա՛ 28
նմա՝ և յայտնեսցի քեզ. և պարփակեա՛լ
մի՛ թողցես զնա: *Զի 'ի վախճանի 29
գտցես զհանգիստ 'ի նմա. և շրջա_
դարձցի քեզ 'ի զուարճութի: *Եւ ե_ 30
ղիցին ոտնակապք նր 'ի պահպանու_
թի զօրութե՝ և խարիսխք առաքինու
թե. և անուրք նր յաթոռ փառաց:
*Զի զեղ կենաց է 'ի նմա. և շղթայ 31
նր կապ փրկութե: *Զվերարկու փա 32
ռաց զգեցցիս զնա. և զպսակ ցնոր_
հաց վերադիցես քեզ: *Որդեակ՝ թէ 33
զգուշասցիս ինձ, ուսցիս. և եթէ հա
մաձայնեսցես զհոգի քո՝ իմաստուն
եղիցիս: *Եթէ խոնարհեցուսցես 34
զունկն քո՝ առընկալցիս զիմացութի.
և թէ սիրեսցես լսել՝ իմաստուն եղի_
ցիս: *‖ Ներ բազմութեան ծերոց 35

'ի վերայ [illegible]

‖ [illegible] 8. 9.

ներբահայեցաց կա՛ց. և իմաստութե
նոցա 'ի սրտէ շարալծեա՛ց. զի զա՛մ
զպատգամս Այ կարասցես լսել. և
առակք գովութե մի՛ փախիցին 'ի քէն:
36 *Եւ՛ թէ տեսցես զոք հանճարեղական
խեա՛ առ նա. և զաստիճանս դրրաց նր
37 մաշեսցէ ոտն քո: *‖ Զմտածութի քո
կա՛լ 'ի հրամանս Այ. և 'ի պատուի_
րանս նորա առաւելապէս հանապա_
զորդեա՛: և նա տացէ քեզ զսիրտ. և
ցանկութի իմաստութե տացի քեզ:

Գլ. Է.

1 Մի՛ գործեր զչար. և զքեզ մի՛ ըմ
2 բռնեսցեն: *'Ի բա՛ց լեր յանի
րաւէ. և մերժեսցին 'ի քէն չարք:
3 *Որդեակ՝ մի՛ սերմաներ զչարիս յա_
կօսս անիրաւութե. և մի՛ հնձեսցես
4 զնոսա եօթնպատիկ: *Մի՛ խնդրեր
'ի Տէ զառաջնորդութի. և ո՛չ 'ի թա
5 գաւորէ զաթոռ պատուոյ: *‖ Մի՛
զքեզ արդարացուսցես առաջի Այ.
քանզի ճանաչող սրտի ինքն է. և հան
դէպ թագաւորի մի՛ կամիր տեսանել
6 իմաստուն: *Մի՛ խնդրեր լինել դա_
տաւոր. եթէ ոչ կարասցես զօրութբ
սաստել անիրաւաց. մի՛ գուցէ զանգի
տիցես յերեսաց հզօրի. և դնիցես ըղ
գայթագղութիւն յիրաւունս քո:
7 *Մի՛ մեղանչեսցես 'ի բազմութի քա
ղաքի. և մի՛ զքեզ արկցես 'ի ժողո_
8 վուրդ: *‖ Եւ մի՛ կապեսցես զմեղս
երկպատիկս. զի և ո՛չ 'ի միում եղիցիս
9 անպարտ: *Մի՛ լինիր կարճամիտ նոդ
10 ւոց քում: *Աղօթել՝ և առնել զողոր
11 մութի մի՛ անտես առներ: *Մի՛ ասի
ցես. 'ի բազմութի ընծայից իմոց հայ
եսցի Ած. և 'ի մատուցանելն իմ Այ
բարձրելոյ ընծայս իմ ընկալցի:
12 *Մի՛ այպանեսցես զմարդ 'ի դառնու
թե անձին. ‖ զի է՝ որ խոնարհեցուցա
նէ՝ և բարձրացուցանէ՝ շրջահայեացն
13 Ած: *Մի՛ սերմաներ զստութի հա
կառակ եղբօր քոյ. և ո՛չ 'ի բարեկամի
14 նմանապէս արասցես: *Մի՛ կամիր
ստել զա՛մ զստութի. զի հանապա_
15 զորդութի նր ոչ է բարի: *Մի՛ ճո_
խաբան լինիր ներ բազմութե ծերոց.
և մի՛ կրկնեսցես զբան յաղօթս քո:
16 *Մի՛ ատեր զգործս աշխատանաց. և
զերկրագործութի զստեղծեալ 'ի բարձ
17 րելոյն: *Մի՛ զքեզ 'ի թիւ արկցես
18 ներ բազմութե անխրատից. *Յիշեա՛
զբարկութի. քանզի ոչ յամեցուսցէ:
19 *Խոնարհեցո՛ յոյժ զհոգի քո. քանզի
վրէժխնդրութի մարմնոյ ամբարշտի
20 հուր և որդն: *Մի՛ վրիպիր 'ի բարե_
կամէ՝ ընդ դրամոյ փոխանակելով. և

‖ [illegible] 1. 2. — 142. 2. — [illegible] 7. 21. — [illegible] 9. 2. 10. — [illegible] 18. 11. — ‖ [illegible] 12. 3. — ‖ 1 [illegible] 2. 7.

ոչ զեղբայր սիրելի վասն ոսկւոյ անգոս
նեսցես ։ *Մի՛ մեկնիր 'ի կնոջէ զգօնէ՝ 21
և բարւոյ․ ընդորոյ վիճակեալ ես եր_
կիւղիւն Տ՟ն ։ զի շնորհ ամօթխածու
‖Ղեւ. թեն նորա գերքան զոսկի ։ *‖Մի՛ զայ 22
19. 13. րացուսցես զծառայ ճշմարտութ՟բ գոր
ծունեայ ․ և ոչ զվարձկան ․ որ տուեալ
է զանձն իւր ։ *Ծառայ զգօն լիցի 23
քեզ սիրելի իբրև անձն քո ․ մի՛ զրկես
ցես զնա յազատութէ ․ և մի՛ չքաւոր 'ի
բաց թողցես զնա ։ *Գրաստք գո՛ն 24
քեզ՝ դարմանեա՛ զնոսա ․ և թէ են
պիտանիք՝ մնան առ քեզ ։ *Որդիք 25
գո՛ն քեզ՝ խրատեա՛ զնոսա ․ և նուա_
ճեա՛ զնոսա 'ի մանկութէ նոցա ։
*Դստերք գո՛ն քեզ՝ պահեա՛ զմարմինս 26
նոցա ․ և մի՛ ցուցցես զդէմ քո զուարթ
նոցա ։ *Տուն տո՛ւր զդուստր քո ․ և 27
զմեծ գործ առնիցես ․ և առն հան_
ճարեղի տո՛ւր զնա ։ *Կին եթէ է քեզ 28
իբրև անձն քո՝ մի՛ հաներ զնա ․ և ա_
տելւոյ , զքեզ մի՛ հաւատասցես ։
‖Տոբ. * Բոլորով սրտիւ քով ‖ պատուեա՛ 29
4. 3. զհայր քո ․ և զհեծութիւն մօր քոյ մի՛ մո_
ռանար ։ *Յիշեա՛ զի եթէ 'ի ձեռն նոցա 30
ծնեալ ոչ եղիցիս ․ ոչ ևս լեալ լիցիս ․
և հատո՛ նոցա՝ զխարդ և նոքա քեզ ։
*Բոլորով անձամբ քով երկի՛ր 'ի Տ՟է ․ 31
և զքահանայս նորա սուրբ արա ։
* Յամենայնիւ զօրութ՟բ քով սիրեա՛ 32
զնա՝ որ զքեզ արար ․ և զպաշտօնեայս
‖2. Օրէ. նորա մի՛ 'ի բաց թողցես ։*‖Պատուեա՛ 33
12. 18. զՏ՟ր 'ի բովանդակէ անձնէ քումմէ ․
և զպատիւ դի՛ր քահանայից ․ և քաւեա՛
զքեզ հանդերձ բազկօք ։ *Տո՛ւր նոցա 34
‖Ղեւ. զմասն ․ ‖որպէս պատուիրեալ է քեզ ․
2. 3. առաջաւորութեանց՝ և քաւութեան ․ և յա
‖Թուոց. կամայեն քումմէ քաւեա՛ զքեզ սակաւ
18. 15. ուք ։ *Զտուրս բազկաց քոց ․ և զզոհ 35
սրբագործութեան մատուսցես Տ՟ն ․ և
զառաջինս սրբոց ։ *Եւ՛ աղքատաց 36
կարկառեա՛ զձեռն քո ․ զի կատարես_
ցի քաւութիւն քո՝ և օրհնութիւն քո ։
*Գոհութիւն տուրք առաջի ամենայնի 37
կենդանւոյ ․ և 'ի մեռելոյ մի՛ արգել_
‖Հռոմ. ցես զշնորհ ։ * ‖ Մի՛ պակասեսցիս 'ի 38
12. 15. մխիթարութէ սգաւորաց ․ և ընդ ող_
‖Մատ. բացողաց ողբեա՛ց ։ *‖ Մի՛ զքեզ յու_ 39
25. 36. լացուսցէ տեսանել զհիւանդս ․ զի
յայսցանէ յանդորրութէ հաստատես
ցիս ։ *Եր ամենեցուն գործոց քոց 40
յիշեա՛ զվախճանս քո ․ և յաւիտեան
ոչ մեղանչեսցես ։

ԳԼ: Ը:

‖Մատ. 25. 25. Մի՛ կադեր ընդ առն հզօրի ․ մի՛ 1
գուցէ անկցիս 'ի ձեռս նորա ։
Գ՛ Թագ. *‖Մի՛ հանդամանակիր ընդ առն մեծա 2
տուն ․ մի՛ գուցէ ընդդէմ քեզ կացուս_
3 ցէ զվէճ ։ *‖ Զի զբազումս կորոյս ‖Առակ.
ոսկի՝ և արծաթ ․ մինչև 'ի սիրտ թա 31. 6.
գաւորաց ներաձգի ․ և դարձուցանէ ։
4 * Մի՛ վիճեսցես ընդ առն լեզուա_
նւոյ ․ և մի՛ դիզեսցես 'ի վերայ հրոյ նորա
5 զփայտ ։ *Մի՛ հաղորդեսցիս ընդ առն
անուսի ․ զի մի՛ չարաբար սակս նախն_
6 եաց քոց խօսեսցի ։ *Մի՛ անտես արաս
ցես զմարդ դարձուցանող զինքն 'ի մե_
ղաց ․ ‖և մի՛ նախատեսցես զնա ․ յիշեա՛ ‖Գաղ.
զի ամենեքեան յապականութեան եմք ։ 6. 1.
7 *‖Մի՛ քամահեր զմարդ ըն ծերու_ 2. Կոր.
թեան իւրում ․ քանզի 'ի մէնջ ծերանան ։ 2. 7.
8 *Մի՛ սակս մահու թշնամւոյ քոյ ուրա ‖Ղեւ.
խանար ․ գիտելով զի ամենեքեան մե 19. 32.
ռանելոց եմք ․ և յուրախութեան ոչ կա
9 միմք գալ ։ *‖ Մի՛ քամահեր զճառս ‖Եր.
հնոց իմաստնոց ․ և յառակս նոցա շրջա 6. 35.
10 գայցիր ։ *Զի 'ի նոցանէ ուսցիս զիմաս
տութիւն ․ և զուսումն զգօնութեան ․ և ծա
ռայել մեծամեծաց առանց տրտունջ
11 ման ։ *Մի՛ զքև անցցէ պատմութի
հնագունից ․ զի և ինքեանք ուսան 'ի
12 հարց իւրեանց ։ *Քանզի 'ի նոցանէ
ուսցիս զիմացուածս ․ և 'ի ժամանա_
կի հարկաւորութեան մարթասցիս տալ
13 զպատասխանի ։ *Մի՛ բորբոքեսցես
զկայծակունս մեղաւորաց առարկե_
լով ընդ նոսա ․ և մի՛ կիզցիս բոցով
14 հրոյ մեղաց նոցա ։ *Մի՛ ներհակ կաց_
ցես յերեսս թշնամանողի ․ զի մի՛ նստցի
իբրև զդարանակալ բերանոյ քոյ ։ ‖Առակ.
15 *‖Մի՛ տար փոխ առն հզօրագունի 29. 4.
քև ․ զի եթէ փոխ տացես՝ իբրև զկո_ *որ տայ փոխ
16 րուսեալ կա՛լ ։ *Մի՛ երաշխաւորես_
ցես 'ի վ՟ր զօրութէ քոյ ․ զի եթէ երաշ 'ի վերայ
խաւորեսցես ․ իբրև զհատուցանող զօրութեան
17 վարկի՛ր զքեզ ։ *Մի՛ դատախազեր քո
ընդդէմ դատաւորի ․ քանզի ըստ որում
18 իրաւ է , դատէ ։*‖Ընդ համարձակի ‖Ծննդ.
մի՛ գնասցես 'ի ճանապարհ ․ մի՛ գուցէ 4. 8.
ծանրացուսցէ զչարս իւր 'ի քեզ ․ զի
ինքն ըստ կամաց իւրոց գնայ ․ և հա
մայն ընդ յիմարութեան նորա կորնչիս ։
19 *‖Ընդ բարկացողի մի՛ առնիցես զկագ ․ ‖Առակ.
և ընդ համարձակի մի՛ երթիցես յանա 22. 24.
պատ ․ քանզի իբրև ոչինչ է առաջի նորա
արիւն ․ և ուրանոր ոչ է օգնականու_
20 թի , լլկեսցէ զքեզ ։ *Ընդ յիմարից
'ի խորհուրդ մի՛ մտաներ ․ զի զոչինչ կա
րեն սիրել ․ եթէ ոչ որք նոցա հաճոյք
21 լիցին ։ *Առաջի օտարի մի՛ արասցես
զխորհուրդ՝ զի ոչ գիտես զինչ ծնանի ։
22 *Մի՛ ամենայն մարդոյ զխորհուրդ քո յայտ
նեսցես ․ մի՛ գուցէ ներբերիցէ զշնորհա
կալութիւն սուտ ․ և քամահիցէ զքեզ ։

ԳԼ. Թ.

Մի՛ մախասցիս ընդ կնոջ գրկի 1
քոյ. զի մի՛ ցուցցէ ՚ի վերայ քո
զչարութիւն գարշ ուսման ։ *Մի՛ տա- 2
ցես կնոջ զզօրութիւն անձին քոյ. զի մի՛
հասցէ ՚ի վերայ զօրութեան քոյ՝ և ամաչես-
ցես ։ *Մի՛ հայեսցիս ՚ի կին բազմա- 3
կամ. մի՛ գուցէ անկանիցիս ՚ի գուբ
նորա ։ *Ընդ երգեցիկս մի՛ կանխեր. զի 4
մի՛ լռեցես զայն. մի՛ գուցէ կորնչիցիս
‖Ծննդ. յաղդուրութեան նորա ։ *‖Ընդ կոյս մի՛ 5
6. 2. պշնուր. մի՛ գուցէ գայթագղեսցիս ՚ի
‖Առակ. գեղ նորա ։ *‖Մի՛ տացես պոռնկուեց 6
5. 2. զանձն քո ներ միում ումեք. զի մի՛ կո-
րուսցես զանձն քո՝ և զժառանգութիւն ։
*Մի՛ շուրջ հայիր ՚ի փողոցս քաղա- 7
քի. և մի՛ մոլորեսցիս ՚ի հրապարակս
‖Մատթ. նորա ։ *‖Դարձո՛ զերեսս քո ՚ի կնոջէ 8
5. 28. պճնելոյ. և մի՛ շուրջ հայեսցիս ՚ի տե-
Ծննդ. սակ օտար ։ *Առ տեսակի կնոջ յո- 9
34. 2. լովք կորեան. և յայսմանէ ցանկու-
2 Թագ. թի՝ իբրև զհուր առկիզցէ ։ *Ամե- 10
11. 4. և նայն կին՝ որ է պոռնկացեալ, իբրև
13. 1. զաղբ ներ ճանապարհում կոխան լի-
ցի ։ *Գեղով կնոջ օտարի բազումք 11
զարմացեալք, խոտեցեալք եղեն. զի
խօսակցութիւն նորա իբրև զհուր առկիզ-
ցէ ։ *Ընդ կնոջ օտարի մի՛ նստցիս 12
ամենևին. և մի՛ ընկողմանեսցիս ընդ
նմա ՚ի վերայ մահճի ։ *Եւ մի՛ վիճես- 13
ցես ընդ նմա ՚ի գինւում. մի՛ գուցէ
խոտորեսցի սիրտ քո ՚ի նա ։ և արեամբ
քով սահեսցիս ՚ի կորուստ ։ *Մի՛ թող- 14
ցես զբարեկամ հին. զի նորն ոչ լիցի
նման նմա ։ *Գինի նոր՝ բարեկամ 15
նոր. հնասցի՝ և հաճութեամբ ըմպես-
‖Գործ. ցես զնա ։ *‖Մի՛ նախանձիր ընդ 16
9. 4. փառս և փարթամութիւն մեղաւորաց.
2 Թագ. զի ոչ գիտես որ հանդերձեալ է կոր-
15. 10. ծանումն նորա ։ *Մի՛ հաճոյասցին քեզ 17
զրկանք անիրաւաց. գիտասցես զի
մինչև ՚ի սորինս ոչ հաճոյասցի ամբա-
րիշտն ։ *Հեռի՛ և ՚ի բաց լեր ՚ի մար- 18
դոյ՝ որ ունի զիշխանութիւն սպանանե-
լոյ. և մի՛ կասկածեսցես յերկիւղէ
մահու ։ *Եւ եթէ մերձեսցիս առ նա. 19
մի՛ զայլևին ՚ի մէջ արկաներ. զի մի՛ ՚ի
բաց բարձցէ զկեանս քո ։ *Զհաղոր 20
դութի մահու գիտասջիր. քանզի ՚ի
մէջ որոգայթից մտանես. և ՚ի վերայ
ցուեցուցչաց զինուշրջիս ։ *Ըստ զօ- 21
րութեան քոյ զգուշացի՛ր զքեզ ՚ի մերձաւո-
րէ քումմէ. և ընդ իմաստնոց՝ և հան-
ճարեղաց բացատրեա՛ ։ *Արք արդարք 22
եղիցին քեզ խրախճանակիցք. և ՚ի
և ՚յեր- ժամանակի Տ՟Ն եղիցի քեզ փառաւո-
հիւրէ ող րութիւն ։ *Եւ ՚ի զգօնութեան իցէ քեզ 23
խորհուրդ Տ՟Ն. և ամենայն վիպասա-
նութիւն քո ներ հրամանաց բարձրե-
24 լոյն ։ *Ի ձեռս ճարտարաց գործք գո-
վասանին. և իշխան ժողովրդեան ներ
իմաստութեան խօսից իւրոց. իսկ ՚ի զգօ-
25 նութեան երեցագունից բան ։ *Ահաւոր
է ներ քաղաքոջ իւրում այր լեզուա-
նի. և վստահն ՚ի բանի իւրում ատե-
լի եղիցի ։

ԳԼ. Ժ.

1 Դատաւոր իմաստուն դատեսցէ
զժողովուրդ իւր. և իշխանաւոր
2 զգօն, կայուն եղիցի ։ *‖Ըստ դա- ‖Առակ.
տաւորին ժողովուրդք՝ այսպէս և սպա- 29. 12.
սաւորք նորա. և որպիսի է կառավարող
քաղաքի՝ այնպիսիք և բնակիչք ՚ի նմա ։
3 *‖Թագաւոր անիմաստ՝ կորուսանէ ‖3 Թագ.
զժողովուրդ իւր. և քաղաքք բնակա- 12. 13.
նան ՚ի ձեռն զգօնութեան հզօրաց ։
4 *Ի ձեռին Տ՟Ն կարողութիւն երկրի.
և զշահաւէտ կառավարիչ յարուսցէ
ըստ ժամանակս ՚ի վերայ նորա ։
5 *Ի ձեռին Տ՟Ն կարողութիւն մարդոյ.
և ՚ի վերայ երեսաց դպրի ներադնէ
6 զպատիւ իւր ։ *Զամենևեան զրկանս
մերձաւորի մի՛ յիշեսցես ։ ‖և ոչինչ ‖Ղևտ.
արասցես ներ գործոց զրկանաց ։ 19. 17.
7 *Ատելի առաջի Տ՟Ն է և մարդկան
հպարտութիւն ։ և զազրալի ամենայն ‖Դան.
8 անիրաւութիւն ազգաց ։ *‖Թագաւո- 4. 14.
րութիւն յազգաց յազգս արտաքերի վա՛
անիրաւութեանց՝ և զրկանաց՝ և ամբար
տաւանութեան՝ և զանազանից նենգու-
9 թեանց ։ *Իսկ ագահի ոչինչ է անօրէ
նութիւն. զի մարդ հպարտանայ երկիր
10 և մոխիր ։ *Ոչինչ է անիրաւագոյն քան
թէ սիրել զարծաթ. զի սա և զանձն
իւր վաճառելի ունի. քանզի ՚ի կեանս
իւր զգեռնէ զընտանիս իւր ։
11 *Ամ զօրաւոր կարճօրեայ. հիւանդ
բազմաժամանակեայ ծանրացուցանէ
12 զբժիշկ ։ *Զկարճօրեայ զհիւանդ
նախահատանէ բժիշկ. այսպէս և թա-
գաւոր՝ այսօր է՝ և վաղիւն մեռանի ։
13 *Զի յորժամ մեռանիցի մարդ՝ ժա-
ռանգեսցէ զսողունս՝ զգազանս՝ և զոր-
14 դունս ։ *Սկիզբն ամբարտաւանու-
15 թեան յետս դարձումն ՚ի Տ՟Ն ։ *Քանզի
յայնմանէ, որ արար զնա՝ յետս դար-
ձաւ սիրտ նորա. զի նախկին ամենե-
ցուն մեղաց է հպարտութիւն ։ որ բռնա-
հարու զնմանէ, առ լցցի անիծիւք.
և կործանեսցէ զնա ՚ի վախճանի ։
16 *Վասն այսորիկ անպատուեաց զժո-
ղովս չարաց. և քակեաց զնոսա մինչև
17 ՚ի վախճան ։ *Զաթոռս նախարա-
րաց ամբարտաւանից կործանեաց Տ՟Ր.
և

և արար նստել զհեզս փոխան նոցա ։
* Զարմատս ազգաց ամբարտաւա_ 18
նից գօսացոյց Տր̃ · և տնկեաց զխո_
նարհս յայնցանէ ազգաց ։ * Զերկիրս 19
ազգաց տապալեաց Տր̃ · և կորոյս զն̃ս
մինչև 'ի հիմանց ։ * Գօսացոյց 'ի նո_ 20
ցանէ՝ և ցիր և ցան արար զնոսա · և
կործանեաց զյիշատակս նոցա յերկ_
րէ ։ * Զյիշատակ հպարտից կորոյս 21
Տր̃ · և եթող զյիշատակ խոնարհաց
զգօնութե̃ ։ * Չէ ստեղծեալ ամ_ 22
բարտաւանութի̃ ընդ մարդկան · և ոչ
ցասումն ցեղի կանանց ։ * Սերմն մարդ_ 23
կան պատուեսցի, այն որ երկնչի յԱյ̃ ·
իսկ սերմն այն անպատուեսցի · որ եանց
զպատուիրանաւ Տն̃ ։ * 'Ի մէջ եղբարց 24
ուղղիչ նոցա ներ պատուոմ · և որք
երկնչին 'ի Տէ̃ եղիցին յաչս նորա ։
* Փառք փարթամաց՝ պատուականա_ 25
նաց՝ և աղքատաց՝ երկիւղ Տն̃ ։
* Ոչ է անտես առնել զայր զարդար և 26
զաղքատ · և մի' մեծացուցանել զայր
մեղաւոր և զփարթամ ։ * Մեծ՝ և դա 27
տաւոր՝ և կարող է 'ի պատուում · և
ոչ գոյ մեծագոյն քան զնա · որ երկնչի
‖Առակ 17.2. յՏն̃ ։ * ‖ Ծառայի զգօնի ազատք ծա 28
ռայեսցեն · ‖ և այր խորագէտ և խրա_
‖2 Թագ 12. 13. տեալ ոչ տրտնջեսցէ կշտամբեալ · և
տգէտ ոչ պատուեսցի ։ * Մի' բարձրա 29
ցուցաներ զքեզ 'ի գործել զգործ քո · և
մի' յամրանար 'ի ժամանակի նեղութե̃ ։
‖Առակ 12.9. * ‖ Լաւ է որ գործէ՝ և առատա 30
նայ յամենայնի · քան որ պարծի՝ և կա
րօտանայ հացի ։ * Որդեակ 'ի հեզութե̃ 31
պահեա' զանձն քո · և տուր նմա զշուք
ըստ արժանւոյն իւրոյ ։ * Զմեղանչօղն 32
յանձն իւր՝ ո՞վ արդարացուսցէ՝ և ո՞
պատուեսցէ զանարգօղն զանձն իւր ։
* Աղքատ պարծի 'ի ձեռն մակացու_ 33
թե̃ և երկիւղի իւրոյ · և է մարդ՝ որ
Վր̃ փոյթ իւրոյ պատուի վասն գոյացութե̃ իւրոյ ։
* Նայց որ պարծի 'նաղքատութե̃ ո՞ր_ 34
քան առաւել 'ի գոյացութե̃ իւրում ·
և որ փառաւորի 'ի գոյացութե̃ զաղ_
քատութի̃ քամահէ ։

ԳԼ: ԺԱ.

‖Ծննդ. 41. 40. Իմաստութի̃ ‖ խոնարհի բարձրացու 1
ցանէ զգլուխ նորին · և 'ի միջի մե_
‖Դանիէ. 6. 3. ծամեծաց գահոյակից զնա արասցէ ։
* Մի' գովեսցես զայր առաջի իւր · և 2
Յօհ. 7. 18. մի' քամահեր զմարդ յանդիման ին_
քեան ։ * Փոքր է ներ թռչնոց մեղու · 3
զսկիզբն քաղցրութե̃ ունի պտուղ նր̃ ։
‖Գործ. 12. 21. և 22. * ‖ Ներ զարդուն մի' պարծեսցիս եր_ 4
բէք · և ոչ յաւուր պատուոյ քո բարձ_
րամտեսցիս · քանզի գործք զարմանա
լիք բարձրելոյն միայնոյ · և փառաւո
րագոյնք՝ և ծածկեալք՝ և անտեսանե
5 լիք գործք նորա ։ * Բազումք բռնա_
կալք նստան յաթոռ · և անակնկալուն
6 տարաւ զթագ ։ * ‖ Բազումք կարօղք ‖1 Թագ
նեղեցան յոյժ ։ և փառաւորագոյնք 15. 28.
7 մատնեցան 'ի ձեռս օտարաց ։ * Մինչ Նէեմ.
չև հարցեալ իցես, մի' պախարակեսցես 6. 7.
զոք երբէք · և իբրև հարցցես, յանդի
8 մանեա' արդարաբար ։ * ‖ Նախ քան ‖Առակ
զլսելն մի' պատասխանեսցես բանի · և 18.13.
'ի մէջ խօսից մի' առածցիս խօսիլ ։
9 * Սակս այնորիկ իրի, որ զքեզ թախան ոչ խա_
ձէ՝ մի' ընդդիմասցիս ։ և 'ի դատաստա խանձէ
10 նի մեղաց մի' կանգնեսցիս ։ * Որդեակ
մի' 'ի բազում իցեն գործք քո ։ ‖ Թէ ‖1. Տիմ.
փարթամ եղիցիս · ոչ եղիցիս ան_ 6. 9.
պարտ 'ի յանցանաց · զի թէ զհետ եր
թիցես՝ ոչ ըմբռնեսցես · և ոչ խուսես
11 ցես, եթէ նախընթաց լինիցիս ։ * ‖ Է ‖ Ժող.
մարդ ջանայօղ և փութայօղ · և նեն_ 4. 8.
գօղ ամբարիշտ · և այնքանաւ առա_
12 ւել ոչ յաւելցի ։ * Է մարդ վահրո_
տեալ կարօտ օգնականի · յաւէտ պա_
կասեալ 'ի զօրութե̃ · և յաւելեալ չքա
13 ւորութե̃ ։ * ‖ Աչք Տն̃ հայեցան 'ի ‖ Յոբ.
նա բարութե̃ · և ուղղեաց զնա 'ի խո_ 42.10.
նարհութե̃ նորա ։ և բարձրացոյց զգ
գլուխ նորա ։ և զարմացեալք եղեն 'ի
նա բազումք · և պատուեցին զՏր̃ ։
14 * ‖ Բարի և չար · կեանք և մահ · աղ_ ‖ Յոբ.
քատութի̃ և հարստութի̃ յՏն̃ են ։ 1. 21.
15 * Իմաստութի̃ և խրատ · և գիտութի̃
օրինաց առ Տր̃ ։ սէր՝ և ճանապարհք
16 բարեաց առ նմա ։ * Մոլորութի̃ և
խաւար վասն մեղաւորաց ստեղծան ·
բայց որք ցնծան 'ի չարիս՝ ծերասցին
17 'ի չարոջ ։ * Պարգև Տն̃ մնայ 'ի վերայ
արդարոց և յառաջադիմութի̃ նորա
18 փոխանորդ ունիցի յաւիտեան ։ * Է
որ փարթամանայ անխնայաբար առ_
նելով · և այն է մասն վարձու նորա ։
19 * Նայնժամ զոր ասէ ։ ‖ գտի զհանգիստ ‖Ղուկ.
ինձ ։ և այժմ կերից 'ի բարեաց իմոց 12. 19.
20 միայնակ ։ * և ոչ գիտէ՝ եթէ ժամանակ
անցանելոց է · և մահ մերձենալոց · և
թողլոց է զամենայնսն այլոց · և ինքն
21 մեռանելոց ։ * Կաց 'ի վկայութե̃ քո ·
և նմին խօսեաց՝ և ներ գործոց պատ
22 ուիրանաց քոց հնասցիր ։ * Մի' կաց_
ցես ներ գործոց մեղաւորաց · բայց
յուսա' յՏր̃՝ և կաց 'ի տեղւոջ քում ։
23 * Զի դիւրին է յաչս Այ̃ յանկարծ պատ
24 ուել զաղքատս ։ * Օրհնութի̃ Այ̃ 'ի վարձ
արդարոյ ճեպէ · և ներ ժամում արա_
գում փոխատրութի̃ նորա պտղաբե_
25 րի ։ * Մի' ասասցես · զինչ գործէ ինձ ·
և ո՞յք իցեն ինձ յայսմանէ բարիք ։
26 * Մի' ասիցես · բաւական եմ ինձ · և

զինչ

զինչ յայտնանէ չարագոյն եղէց·
Առակ. *Յաւուր բարեաց մի՛ լիցիս անյիշող 27
18.25. չարաց · և յաւուր չարաց մի՛ լիցիս ան
յիշող բարեաց : * Քանզի դիւրին է 28
առաջի Տն յաւուր վախճանի հատու_
ցանել իւրաքանչիւրոյ ըստ ճանապար
հաց իւրոց : *Չարութիւն ժամու՝ զմո_ 29
ռացումն առնէ փափկութեան մեծի · և
'ի վախճանի մարդոյ մերկութիւն գոր_
ծոց նորա : * Նախ քան զմահ մի՛ երա_ 30
ներ զմարդ զոք · զի յորդւոց իւրոց
ճանաչի այր : * Մի՛ զամենայն զմարդ 31
'ի տուն քո տարցիս · զի բազումք են
դարանք որոգայթի : * Որ որպէս 32
բղխեն 'ի փորոտեաց զնեխութիւն · և
որպէս կաքաւ առածի 'ի ծողակ · և
որպէս այծեամն յորոգայթ՝ այսպէս և
սիրտ հպարտից · և ո՛րպէս դէտ տեսանող
զկատումն մերձաւորի իւրոյ : * Քան_ 33
զի զբարիս 'ի չարս դարձուցանող դա_
րանակալի · և ներ ընտրելոց դնէ զբիծ :
*'Ի կայծոյ միոյ զօրանայ հուր · և 'ի 34
միոյ նենգութենէ զօրանայ արեան հե_
ղութիւն · իսկ մարդ մեղաւոր՝ արեան
դարանի : * Զգուշացի՛ր դու 'ի չարա 35
յուզէ · զի հնարէ զչարիս · մի՛ գուցէ
ածցէ 'ի վերայ քոյ զկատականս 'ի մշտն
ջենաւոր : * Ըռձգեա՛ առ քեզ զայլա_ 36
սեռն · և կործանեսցէ զքեզ փոթոր_
կաւ · և օտարացուսցէ զքեզ 'ի քոյոց
սեպհականաց :

Գլ: ԺԲ.

Եթէ բարերարեսցես, գիտեա՛ որոյ 1
արասցես · և եղիցի շնորհ ներ բա
րեացքոյ բազում : * Բարի՛ արա արդա 2
րոյն · և գտանիցես զտրիտուր զմեծ · և
եթէ ոչ 'ի նմանէ, ստուգիւ 'ի Տէ :
* Ոչ է նմա բարւոք · որ հանապա 3
զորդ է 'ի չարիս, և զողորմութիւն ոչ
բաշխողի : քանզի և բարձրեալն ատէ
զմեղաւորն · և ողորմած է ապաշաւո_
Գաղա. ղաց : *‖ Տո՛ւր ողորմածին՝ և մի՛ ընկալ 4
6.10. ցիս զմեղաւորն · և ամբարշտաց և մե_
ղաւորաց հատուսցէ զվրէժ · պահե_
լով զնոսա յաւուր վրէժխնդրութեան :
* Տո՛ւր բարւոյն · և մի՛ վերընկալցիս 5
զմեղաւորն : * Բարի՛ արա խոնարհին · 6
և մի՛ տացես ամբարշտին : արգել զհացս
տալ նմա · մի՛ ներ նովաւ հզօրագոյն քան
զքեզ լիցի : * զի զչարիս զերկպատիկս 7
գտցես նովին բարիս, զորս միանգամ
արասցես նմա : քանզի և բարձրեալն
ատէ զմեղաւորս · և ամբարշտաց հա_
տուցանէ զհատուցումն : * Ո՛չ ճանաչի 8
ներ բարեաց բարեկամ · և ո՛չ ծածկի
ներ չարաց թշնամի : * Ներ բարեաց 9
առն, թշնամիք նր 'ի տրտմութեան : և
'ի վիշտս նորա բարեկամն ճանաչի :
10 * Մի՛ հաւատասցես թշնամւոյ քոյ
յաւիտեան · զի ըստ պղնձեղինի ժանկոտ
11 է խորամանկութիւն նր : * Եւ թէ խո_
նարհեալ գնայ կորացեալ, վերադրեա՛
զանձն քո · և պահեա՛ զքեզ 'ի նմանէ :
12 * Մի՛ կացուսցես զնա հանդէպ քեզ ·
և մի՛ նստցի յաջմէ քումմէ · մի՛ գուցէ
դարձեալ 'ի տեղի քո՝ խնդրեսցէ զա_
թոռ քո : և յետոյ ծանիցես զբանս իմ ·
13 և խոցիւք իմովք մորմոքեսցիս : *Ո՛վ
ողորմեսցի թովչի՝ յօձէ խայթեցե_
լոյ · և ամենեցուն մերձեցողաց առ գա
զանս · և այսպէս որ հաղորդի ընդ առն
չարաբարոյի · և թաթաւի 'ի մեղս նր :
14 * Միով ժամու ընդ քեզ բնակեսցի ·
իսկ թէ խոտորեսցիս՝ ո՛չ համբերեսցէ :
15 * ‖ Շրթամբք իւրովք քաղցրանայ ‖ Նոյն.
թշնամի · և ներ սրտի իւրում նենգէ · 41. 6.
զի կործանեսցէ զքեզ 'ի խորափոսի :
16 * Աչօք իւրովք արտասուէ թշնա_
մին · և թէ գտանիցէ զժամանակ, ոչ
17 յագի արեամբ : * Եւ թէ դիպեսցին
քեզ չարիք · գտցես զնա անդ զառաջ
18 նորա : * Աչօք իւրովք արտասուէ թշ
նամի · և իբրև օգնական զներբանս
19 փորէ ոտից քոց : * Զգլուխ իւր շար_
ժեսցէ · և ծափէ ձեռամբ · և բա_
զում քսութիւնս արարեալ՝ փոխարկես_
ցէ զերեսս իւր :

Գլ: ԺԳ.

1 Որ ‖ շօշափէ զձիւթ՝ պղծեսցի 'ի ‖ [illegible]
նմանէ · և որ կցորդի ամբարտաւա 7. 2.
նի, սփածանի զամբարտաւանութիւն :
2 * Աշխու 'ի վերքան զինքն բառնայ · որ
պատուականագոյնի քան զինքն հա_
ղորդէ : և փարթամագունի քև մի՛ ըն
3 կեր լիցիս : * Որ հաղորդակցեսցէ ըղ_
կաթսայ ընդ պուտոյ · զի յորժամ ընդ
4 հարցին՝ փշրեսցին : * Փարթամն անի
րաւաբար գործեաց՝ և մռմռայ · իսկ
աղքատն առ ոտն հարեալ լռեսցէ :
5 * Եթէ տուեալ լիցիս՝ առցէ զքեզ ·
և եթէ ոչ ունիցիս՝ թողցէ զքեզ :
6 * Թէ ունիս՝ շարակեսցէ ընդ քեզ · և
ունայնացուսցէ զքեզ · և ինքն ո՛չ ցաւ
7 եսցի 'ի վր քո : * Թէ հարկաւոր նմա
լիցիս · ենթարկեսցէ զքեզ · և կատա_
կեալ զյոյս տացէ՝ պատմելով քեզ ըղ
բարիս՝ և ասասցէ : զինչ գործ է քեզ :
8 * Եւ ամաչեցուսցէ զքեզ կերակրօք
իւրովք · մինչև զքեզ նանրացուսցէ
երկիցս, և եռիցս · և 'ի վախճանի ծի
ծաղեսցի զքև · և յետոյ տեսեալ 'ի բաց
թողցէ զքեզ · և զգլուխ իւր շարժես
9 ցէ առ քեզ : * Խոնարհեա՛ց Այ · և
10 ակնկալ ձեռին նր : * Զգո՛յշ լեր՝ մի

խա

խաբեցեալ առ յիմարութիւն կործանայ
ցես: * Մի լինիր խոնարհ յիմաստու_ 11
թե քում. մի կորացեալ 'ի յիմարու_
թիւն զբաղեսցիս: * Հրաւիրեալ 'ի կա 12
'ի քանց գնա րողպունեք գնա. զի յայսմանէ առաւ
ել զքեզ հրաւիրեսցէ: * Մի վատ_ 13
թար լիցիս. և մի ըմբռստասցիս. և
մի հեռի լիցիս 'ի նմանէ. մի գնասցես
'ի մոռացումն: * Մի ըմբռնեսցիս 'ի 14
հաւասար խօսելոյն ընդ նմա. մի հա
ւատասցես բազմաց բանից նորա. զի 'ի յոլո
վից խօսից փորձեսցէ զքեզ. և կատա
կելով հարցանիցէ զքեզ 'ի գաղտնեաց
գոռոզ քոց: * Անգութ ոգի նորա պահեսցէ զբանս 15
քո. և ոչ խնայեսցէ 'ի չարութիւն և 'ի
բանտից: * Զգուշացիր քեզ՝ և զգաստ 16
լեր մտերմաբար լսարանի քոյ. քանզի
ընդ կործանման քոյ շրջիս: * Բայց 17
լսելով զսոսա իբրև յերազում տես.
և հսկեսցես: * Յամենայնեան կեանս 18
քո սիրեա զՏէր. և կոչեա զնա 'ի փր_
կութիւն քում: * Ամ կենդանի սիրէ զնր 19
մանիս իւր. այսպէս և ամ մարդ զմեր
ձաւորս իւր: * Ամ մարմին 'ի նմանին 20
իւր շարագուգի. և ամ մարդ նմանւոյ
Բ. Կորն. 6.14. իւրոյ ընկերանայ: * Զինչ հաղորդես 21
ցի գայլ ընդ գառին երբեք. այսպէս
մեղաւոր ընդ արդարոյ: * Զինչ հա_ 22
ղորդութիւն է մարդոյ սրբոյ ընդ շան.
կամ զինչ բաժին փարթամի ընդ աղ
քատի: * Որս առիւծու՝ ցիռ յանապա 23
տի. այսպէս և արօտ ընչեղաց աղքատք:
* Խոտ գարշութիւն է հպարտի խոնար 24
հութիւն. այսպէս և զազրութիւն հարս_
տի աղքատ: * Մեծատանն շարժեալ 25
հաստատի 'ի բարեկամաց իւրոց. իսկ
նուաստն յորժամ անկցի, մերժի և 'ի
ծանօթից: * Մեծատանն գթելով 26
ընդունողք բազումք. խօսեցաւ հպար
տութիւն՝ և արդարացուցին զնա:
* Նուաստն գթեցաւ՝ ես առաւել 27
յանդիմանի: խօսեցաւ զգօնաբար՝ և
ոչ տուաւ նմա տեղի: * Մեծատունն 28
խօսեցաւ՝ և ամենքն լռեցին. և զբան
նորա մինչև յամպս վերացուցին:
* Աղքատն խօսեցաւ. և ասեն. ո՞վ է 29
այս. և թէ գայթագղեսցի, կործա_
Բարի է ճոխութիւն նեն զնա: * Բարի է գոյացութիւն. որոյ 30
ոչ են մեղք 'ի խիղճ մտաց. և չարա_
գոյն աղքատութիւն 'ի բերանում ամ_
բարշտաց: * Սիրտ մարդոյ այլայլէ 31
զդէմ նորա. կամ 'ի բարիս. կամ 'ի չարս:
* Զհետ սրտի բարւոյ. և զդէմ բա_ 32
րի դժուարին գտցես՝ և հանդերձ աշ
խատութեամբ:

Գլ: ԺԴ:

1 Երանեալ է այր. որ ոչ է գայթագ ‖ Յակ.
ղեալ բանիւ բերանոյ իւրոյ. և 19. 16.
ոչ է մորմոքեալ տրտմութե յանցա_
2 նաց: * Երանելի է. որ ոչ ստացաւ
անձին իւրոյ զտրտմութիւն. և ոչ ան_
3 կաւ 'ի յուսոյ իւրոյ: * Առն կարճամտ
տի՝ և դիւրափոփոխի՝ թարց պատճա
ռի է գոյացութիւն. և մարդոյ նախան
4 ձոտի ընդէր է ոսկի: * Որ կեղեքէ յան
ձնէ իւրմէ անխրատաբար՝ այլոց ժողո
վէ. և 'ի բարիս նորա այլք յղփանայ:
5 * Որ ինքեան չար է. որո՞յ ուրուք բարի
եղիցի. և ոչ զուարճասցի 'ի բարիս իւր:
6 * Որ մախայ ընդ ինքեան. ոչ ինչ է ոչ ինչ է
նմա չար. և այս տրիտուր է չարութե չարագոյն
7 նորա: * Եւ թէ բարութ արասցէ. տգի քան զնա
տաբար և ակամայ առնէ. և 'ի վախ
8 ճանի յայտնէ զչարութիւն իւր: * Չար
է ակն նախանձոտի. և դարձուցանող
զերեսս իւր. և անտես առնող զանձն
9 իւր: * Անյագ է ակն կարճամտի 'ի մա
սին անիրաւութե. ոչ յագիցի՝ մինչև
սպառեսցէ խորշակահարեալ զանձն
10 իւր: * Ակն չար առ չարս. և ոչ յագի
հացիւ. այլ կարօտեալ և 'ի տրտմու_
թե եղիցի 'ի վերայ սեղանոյ իւրոյ:
11 * Որդեակ. թէ ունիս՝ զբարի արա ընդ
քեզ. և Տն զմատուցմունս արժա_
12 նաւորս մատո: * Յիշեա զի մահ ոչ
յամեսցի. և վկայութիւն ստորնայնոց,
զի ցուցաւ քեզ. զի վկայութիւն այսո_ ‖ Տոբ.
րիկ աշխարհի, մահու մեռանիցի: 4. 1.
13 * ‖ Յառաջ քան զմահ բարի արա սի_ Տոբիա.
րելւոյ քոյ. և ըստ արմտեաց քոց կար 4. 7.
14 կառեալ տուր աղքատի: * Մի զլա_ Ղուկ.
նար յօրէ բարւոյ՝ և մասնիկ բարւոյ 19. 9.
15 տրոյ զքև մի անցանիցէ: * Մի ար_ Դիւէ ոչ
դեօք այլոց թողցես զցաւս՝ և զվաս_ այլոց
տակս քո 'ի բաժանման վիճակի:
16 * Տուր՝ և առ. և արդարացո զանձն քո:
17 * Յառաջ քան զելն քո գործեա զար_
դարութիւն. քանզի ոչ է գտանել առ
18 ներքինս զկերակուր: * ‖ Ամ մսեղի ‖ Եսայի.
որպէս զխոտ հնասցի. և որպէս տերև պտղա 40. 6.
19 բեր 'ի ծառոջ դալարւոյ: * Այլք բու Յակոբ.
սանին. և այլք թօթափին. այսպէս 1. 10.
և լինելութիւն մսոյ և արեան. ոմն վախ 1. Պետ.
20 ճանի, և ոմն ծնանի: * Ամ գործ ա_ 1. 24.
պականելի ներ վերջնում պակասես_
ցի. և որ զայն գործէ. գնայ ընդ նմա:
21 * Եւ ամ գործ ընտրեալ արդարասցի.
և որ գործէ զայն՝ պատուեսցի 'ի նմա:
22 * ‖ Երանեալ է այր. որ ներ իմաստու ‖ Սաղմ.
թե յամիցի. և որ յարդարութե իւր 1. 2.
ում մտածիցէ. և 'ի զգօնութե խոր_
հեսցի զշրջադիտութիւնս Տն:

* Որ

* Որ մտախոհ լինի զճանապարհս նր 23
'ի սրտի իւրում. և ներ ծածկեցելոց
իւրոց իմացօղ. ընթացօղ զկնի նր իբ
րև զհետազօտօղ. և 'ի ճանապարհս
նր կայացօղ: * Որ նկատէ 'ի ձեռն պա 24
տուհանից նր. և ներ դրանց նր լսօղ:
* Որ հանգչի հանդէպ տան նորա. և 25
յորմն նր ցցեալ զցուպ կացուսցէ զհո
վանոց իւր առ ձեռս նր. և հանգիցին
ներ խղկում նր բարիք ը̅ երկայն աւ_
ուրս: * Կացուսցէ զորդիս իւր ը̅ վրա 26
նաւ նր. և 'ի ներքոյ ճղոյ յարամիասցէ:
* Հովանաւորեսցի ընթ վրանի նր 'ի 27
տօթում. և ներ փառաց նր հանգիցի:

Գլ. ԺԵ.

Որ երկնչի յՏն, արասցէ զբարի. և 1
որ բուռն հարկանէ արդարութե
ըմբռնէ զնա: * Եւ ընդ առաջ ելա_ 2
նէ նմա իբրու մայր պատուեալ. և
իբրև կին 'ի կուսութէ ընկալցի զնա:
* Կերակրեսցէ զնա հացիւ կենաց՝ և 3
‖ Յոհ. 4. 10. իմացականութե. ‖ և ջրով իմաստու
թե և փրկութե արբուսցէ զնա. և ամ
րասցի 'ի նմա. և ոչ կորասցի: * Եւ 4
պարփակեսցէ զնա՝ և ոչ ամաչեսցէ. և
բարձրացուսցէ զնա առ մերձաւորս
իւր: * Եւ 'ի մէջ եկեղեցւոյ բացցէ 5
զբերան նր. առ լցցէ զնա հոգւով ի_
մաստութե և մակացութե. և ձորձով
փառաց զգեստաւորեսցէ զնա:
* Զխնդութի և զբերկրութի գան_ 6
ձեսցէ 'ի վր նորա. և անուամբ մշտն
ջենաւորականաւ ժառանգեցուսցէ
զնա: * Մարդիկք յիմարք ոչ ըմբռ_ 7
նեսցեն զնա. և մարդիկք զգօնք ընդ
առաջ ելցեն նմա. մարդիկք խելա_
գարք ոչ տեսցեն զնա. զի 'ի հեռու 'ի
բաց գոյ յամբարտաւանութէ, և նեն
գութէ: * Արք ստաբանք ոչ եղիցին 8
նմա յիշատակօղք. և արք ճշմարիտք
գտանիցին 'ի նմա: և զփոխանորդու_
թի ունիցին մինչև 'ի հայեցուածս Տն:
* Ոչ է չքնաղ գովութի 'ի բերան մե 9
ղաւորի: * Վասնզի յՏն յառաջա_ 10
գայեցաւ իմաստութի. քանզի իմաս
տութե Տն առ կացցէ գովութի. և
'ի բերանում հաւատարմի առատաս_
ցի. և տիրօղն տացէ զնա նմա: * Մի 11
ասասցես 'ի ձեռն Տն ոչ է. զի զորս
ատէ, մի արասցես: * Մի ասասցես. 12
նա զիս ընկճեաց. քանզի ոչ են նմա
հարկաւորք մարդիկք ամբարիշտք:
* Զամ զազրութի մոլորութե ատէ 13
Տր. և ոչ եղիցի ցանկալի երկիւղա_
ծաց նորա: * Նա 'ի բնէ հաստատեաց 14
զմարդն. և եթող զնա 'ի ձեռս խոկ_
ման իւրոյ: * [illegible] զպատուի 15
16 րանս և զհրամանս իւր: * ‖ Եթէ կամես ‖ Մատ.
ցես զպատուիրանս պահել՝ պահեսցեն 19. 17.
զքեզ. և 'ի մշտնջենաւորս զհաւատ հա
17 ճոյական առնել: * Հակադրեաց քեզ ‖ Երեմ.
զջուր և զհուր. առ որ կամիս, մխեա 21. 7.
18 զձեռն քո: * ‖ Յառաջ քան զմարդ ‖ [illegible]
կեանք և մահ. բարի և չար. որ հաճոյ [illegible]
19 ասցի նմա, տացի նմա: * Վասնզի բա
զում իմաստութի Տյ. և հզօր 'ի կարո
ղութե. տեսօղ ամենայն առանց միջոցի:
20 * ‖ Աչք Տն առ երկիւղածս իւր. և ‖ Սաղմ.
ինքն ճանաչէ զամ զգործ մարդոյ: 33. 16.
21 * Ոչ ումեք պատուիրեաց ամբարշտա_ Եբր.
րէն գործել. և ոչ ումեք ետ զբացատու 4. 13.
22 թի մեղանչելոյ: * Զի ոչ ցանկայ բազ
մութե որդւոց անհաւատից՝ և անշա_
հեկանաց:

Գլ. ԺԶ.

1 Մի բերկրեսցիս ընդ որդիս ամբա
րիշտս՝ թէ բազմապատկեսցին.
և մի զուարճասցիս 'ի վր նց, թէ ոչ է
2 երկիւղն Տն 'ի նոսա: * Մի հաւատար
կենաց նց. և մի հայեսցիս յաշխատանս
3 նց: * Զի բարեգոյն է մի երկիւղած
յոյ. քան հազար որդիք ամբարիշտք:
4 * Եւ շահաւէտ է մեռանիլ անորդի.
քան թողուլ զորդիս ամբարիշտս:
5 * 'Ի միոջէ զգօնէ բնակ լիցի հայրենի.
յերից ամբարշտաց ամայանայ:
6 * Զյոլովս զայսպիսիս ետես ակն իմ.
և զօրագոյնս քան զսոսա լուաւ ունկն
7 իմ: * ‖ 'Ի ժողովարանի մեղանչօղաց ‖ Սիր.
բորբոքեսցի հուր. և 'ի ցեղում անհա 21. 10.
8 ւատում վառեսցի բարկութի: * ‖ Ոչ ‖ Ծննդ.
աղօթեցին վասն մեղաց իւրեանց հս_ 6. 4.
կայքն նախկինք. որք աւերեցան յու
9 սացեալք 'ի զօրութի իւրեանց: * Եւ ոչ
անխայեաց 'ի պանդխտութին ղոտայ.
և գարշեցոյց զնս վս հպարտութե բա_
10 նից նց: * Ոչ ողորմեցաւ նոցա. զբովան
դակ զազգն կորուսեալ. և բաց բար_
11 ձեալ զնոսա ներ մեղաց իւրեանց: * ‖ Եւ ‖ Թուոց
որպ զվեց հարիւր հազար հետևակն՝ 14. 20.
որք ժողովեցան 'ի խստութե սրտի իւր և 26. 51.
ոյ: և թէ միոյն էր ընդվզեալ՝ սքանչա
12 ցուածս. թէ լեալ էր ապահարկ: * Զի
ողորմութի և բարկութի է ընդ նմա.
կարօղ ողորմութի. և հեղօղ զբար_
13 կութի: * Ըստ ողորմութե իւրում.
այսպէս կշտամբութի նորա զմարդիկ
14 ըստ գործոց իւրեանց դատէ: * Ոչ փախիցէ
ներ յափշտակութե մեղաւորն. և ոչ
յամեցուսցէ անողութե զողորմութի
15 արարողին: * Ամ ողորմութի արասցէ ‖ Հռոմ.
զտեղի ‖ իւրաքանչիւրոյ ըստ արժանա_ 2. 6.
ւորութե գործոց իւրոց: և ըստ իմաց
16 մանն ոգւցհութե իւրոյ: * Մի ասա_
ցես.

չես. յՏեառնէ թաքեայց. և յաւարտին ամե
գլխս յիշեսցէ։ * 'Ի ժողովրդեան մե_ 17
ծում ո՛չ ճանաչիցիմ. զի զի՞նչ է անձն
իմ յայսքան անհուն ստեղծուածս։
* Ահա երկինք. և երկինք երկնից. և 18
անդունդ՝ և բովանդակ երկիր. և որք
'ի նոսա են՝ յերեսաց նորա սասանին։
* Լերինք միանգամայն. և բլուրք. և 19
հիմունք երկրի. երբ հայեսցի 'ի նոսա
Աստուած՝ ահիւ դողան։ * Եւ նամենեսեան 20
յայսոսիկ անզգայացեալ է սիրտ. և զամ
սիրտ իմանի յայնմանէ։ * Եւ զճանա 21
պարհս նորա, ո՞ գիտէ. և զմրրիկ. զոր
և ոչ ական տեսցէ մարդոյ։ * Զի բա_ 22
զումք են նորա գործք 'ի թաքստի. այլ
զգործս արդարութեան նորա ո՞ պատմեսցէ.
կամ ո՞վ ժուժկալեսցէ. զի հեռի է
վկայութիւն յոմանց. և հարցումն ամե
նեցուն 'ի կատարած իւր։ * Որ փոքրկա_ 23
նայ սրտիւ՝ խոկայ զնոյնիրս. և այր
անհանճար և մոլորեալ խորհի զյիմա_
րութիւն։ * Լուր ինձ որդեակ իմ. և 24
ուսի՛ր զխրատ զգօնութեան. և բանից
իմոց զգուշացի՛ր սրտիւ քով։ * Եւ ա_ 25
սացից 'ի հաւասարակութեան զխրատ.
և զննեցից ճառել զիմաստութիւն։ և 'ի
բանից իմոց զգուշացի՛ր սրտիւ քով.
և ասեմ 'ի հաւասարակութեան հոգւոյ զզօ
րութիւնս. զորս եդ Աստուած ներ գործոց իւր
ոց 'ի բնէ։ * Ներ իրաւանց Տեառն գործք 26
նորա 'ի սկզբանէ. և 'ի բաղկացութենէ
նոցա զանազանեաց զբաժինս նոցա՝ և սկզ_
բունս նոցա 'ի սեռս իւրեանց։ * Զարդարեաց 27
'ի մշտնջենաւորս զգործս նոցա. ո՛չ քաղ_
և ոչ աշ ցեան. և ո՛չ ծարաւեցան. և ոչ 'ի բաց
խատեցին թողան 'ի գործոց նորա։ * Իւրաքանչ_ 28
իւրոք զմերձաւոր իւր մի՛ նեղացուսցէ
մինչև յաւիտեան։ * Մի՛ լիցիս անհաւ 29
ատ բանից նորա։ * Յետ այսորիկ Աստուած 30
յերկիր հայեցաւ՝ և ելից զնա բարեօք
իւրովք։ * Հոգի կենդանականի ամ 31
ճառեաց առաջի երեսաց նորա. և 'ի նոյն
դարձեալ վերադարձումն նոցա։

ԳԼ: ԺԷ:

Ծննդ. ՏԷՐ ստեղծ յերկրէ զմարդն. և 1
1.27. ըստ պատկերի իւրոյ արար զնա։
* Եւ վերստին դարձոյց զնա յայս. և 2
ըստ ինքեան զգեցոյց զնա զօրութիւն։
* Զթիւ աւուրց՝ և պչափ ժամանա_ 3
կաց ետ նոցա. և ետ նոցա զկարողութիւն
նոցա. որք են 'ի վերայ երկրի։ * Եդ զեր_ 4
կիւղ նորա 'ի վերայ ամենայն մարմնոյ. և տիրեաց
Ծննդ. գազանաց՝ և թռչնոց։ * ‖ Ստեղծեաց 5
2.18. և յինքենէ օգնականութիւն նման ինք_
5. 1. եան. զխորհուրդ. և զլեզու. և զաչս.
և զունկն. և զսիրտ ետ նոցա խորհե_
լոյ. և մակացութեամբ իմացականի լե_
ճը

6 ըսւլցոյց զնոսա։ * Ստեղծ նոցա զգիտու_
թիւն հոգւոյ. զգօնութեամբ ելից զսիրտ
նոցա. զչարս և զբարիս եցոյց նոցա։
7 * Եդ զաչս իւր 'ի վերայ սրտից նոցա. ցուցա
նել նոցա զմեծամեծս գործոց իւրոց։
8 * Զի զանուն սրբագործութեան նորա
գովասանեսցեն. և պարծիլ 'ի սքանչե
լիս նորա՝ և մեծացուցանելով պատմես_
9 ցեն զգործս նորա։ * Յաւել նոցա զմակա_
ցութիւն. և զօրէնս կենաց ժառանգե_
10 ցոյց նոցա։ * Զուխտ յաւիտենական կա
ցոյց ընդ նոսա. և զարդարութիւն և
11 զդատաստան իւր եցոյց նոցա։ * Եւ զմե_
ծամեծս պատուոյ նորա ետես ական նոցա. և
զպատիւ ձայնի լուան ականջք նոցա. և
ասաց նոցա. զգուշացարուք յամենայն անի_
12 րաւութենէ։ * Եւ պատուիրեաց իւրա
քանչիւրոյ սակս մերձաւորի իւրոյ։
13 * Ճանապարհք նոցա առաջի նորա են միշտ.
ոչ են թաքուցեալք յաչաց նորա։
14 * ‖ Յիւրաքանչիւր ազգն նախակար_ ‖ Հռոմ.
15 գեաց զկառավար։ * Եւ մասն Տեառն 13.1.
16 Իսրայէլ եղև բացորոշեալ։ * Եւ ամենեք_
եան գործք նոցա իբրև արեգակն առա_
ջի Տեառն։ և աչք նորա թարց միջոցի նե_
րանկատողք 'ի ճանապարհս նոցա։
17 * Ոչ են ծածկեալք վկայութիւնք 'ի
ձեռն անօրէնութեան նոցա. և ամենեքեան
անօրէնութիւնք նոցա 'ի տեսութեան Տեառն։
18 * ‖ Ողորմութիւն առն իբրև զդրոշմիկ ‖ Մատ.
ընդ ինքեան. և զշնորհս մարդոյ իբրև 29. 16.
19 զբիբ պահպանեսցէ։ * ‖ Եւ յետոյ յա ‖ Մատ.
րիցէ. և հատուսցէ նոցա զհատուցումն 25. 35.
իւրաքանչիւրոյ 'ի գլուխ ինքեանց. և
դարձուսցէ 'ի կողմունս ներքինս եր_
20 կրի։ * Բայց զապաշխարողսն ետ զճանա_
պարհ արդարութեան։ և հաստատեաց
զպակասեալս տանիլ. և տեղեկացոյց
21 զվիճակ ճշմարտութեան։ * Դարձի՛ր առ
22 Տէր՝ և 'ի բաց թող զմեղս քո։ * Աղեր_
սեա՛ առաջի երեսաց Տեառն՝ և նուազեցո՛
23 զգայթագղութիւն։ * Դարձի՛ր առ
Տէր. և յետս դարձ յանիրաւութենէ քում
մէ. և սաստկապէս ատեա՛ զգարշու_
24 թիւն։ * Եւ ծանի՛ր զարդարութիւն և զի
րաւունս Տեառն։ և կա՛ց 'ի բաժնի առաջա
դրութեան, և աղօթից բարձրելոյն Տեառն։
25 * 'Ի կողմանս ընթացի՛ր յաւիտենից
սրբոյ. ‖ ընդ կենդանեաց՝ և տուր զոհ ‖ Սաղմ.
26 զխոստովանութիւն Տեառն։ * Մի՛ յամես_ 6. 6.
ցիս ներ մոլորութեան ամբարշտաց. յա_ Եսայ.
ռաջ քան զմահ խոստովանեսցիս. 'ի 38. 19.
մեռելոց իբրև ոչինչ կորնչի խոստովա
27 նութիւն։ * Խոստովան լիցիս կենդանի
գոլով. կենդանի և ողջ խոստովանես
ցիս. և գովեսցես զԱստուած. և պարծես_
28 ցիս 'ի գթութեան նորա։ * Զի որչափ մեծ է
ողորմութիւն Տեառն. և քաւութիւն նորա

անդրէն դարձողաց առ նա։ * Ոչ և 29
ոչ ամէն կարեն գոլ ներ մարդկան.
քանզի ոչ է անմահ որդի մարդոյ։ և
ունայնութիւն ընդ չարութի հաճեցան։
* Զի՞նչ լուսաւորագոյն քան զարե- 30
գակն. սակայն և նա նուազի. կամ
զի՞նչ անագորոյն քան զոր խոկացաւ
միս և արիւն. և այսու կշտամբի։
* Զզօրութի բարձրութե երկնի ինքն 31
նկատէ. և մարդիկք ամէն հող և մոխիր։

ԳԼ. ԺԸ.

‖ Ծննդոց 1. 1. Որ ‖ կեայ յաւիտեան. ստեղծ զամե 1
նեսեան ՚ի միասին։ Տ՟ր միայն ար
դարասցի. և միայն անպարտելի յաւի
տեան։ * Ո՞ բաւականանայ ճառել 2
զգործս նորա։ * Ո՛ և հետազօտեսցէ 3
զմեծութի նր։ * Իսկ զզօրութի մե 4
ծութե նորա ո՞վ պատմեսցէ. կամ
յաւելցէ վերպատմել զողորմութիւն
նր։ * Ոչ է նուազեցուցանել՝ և ոչ յաւե 5
լուլ. և ոչ է գտանել զմեծամեծս նր։
* Յորժամ վախճանեսցէ մարդ՝ յայնժամ 6
և յորժամ սկսանիցի. և յորժամ հանգչիցի, առ
հանգչի- ծաղեսցէ։ * Զի՞նչ է մարդ. և զի՞նչ է 7
ցնորարա շնորհ նր. և ո՞ւր է բարի. կամ զի՞նչ անի
հոտեսցի բաւութի նր։ * ‖ Թիւ աւուրց մարդ 8
‖ Սաղմ. կան որքան բազում, հարիւր ամ. իբ
89.10. րև զկաթիլ ջրոյ ծովու առհամարեալ
է։ և որպ զխիճ աւազոյ. այսպէս դուզ
նաքեայք ամք յաւուր երկարակեցի։
* Վասն այսորիկ երկայնամիտ է Տ՟ր 9
առ նոսա. և հեղու ՚ի վ՟ր նց զողորմու
թի իւր։ * Ետես զյառաջուն սրտի 10
նց՝ զի չար է. և ծանեաւ զտապալումն
նց՝ քանզի չար է։ * Վ՟ս այսորիկ ելից 11
զքաւութի իւր ՚ի նս. և եցոյց նց զճա
նապարհ իրաւանց։ * Գթութի մար 12
դոյ շուրջ զմերձաւորիւ իւրով. իսկ
ողորմութի Տ՟ր ՚ի վ՟ր ամ մարմնոյ։
* Որ զողորմութի ունի՝ ուսուցանէ. և 13
առաջնորդէ իբրև հովիւ հօտի իւրոյ։
* Զորոյն ընդունողին զուսումն ողոր 14
մութե. և որ փութայ յիրաւունս նր։
* Որդեակ, ներ բարեաց մի տայցես 15
տրտմութիւնս. և ներ ամենայն տրոց մի տա
ցես զտրտմութի բանի չարի։ * Ոչ 16
ապաքէն զտապ զովացուցանէ ցօղ՝ այս
պէս և բան բարեգոյն քան զտուրս։
* Ոչ ահաւասիկ բան ՚ի վեր քան զտուր 17
բարի. այլ երկաքանչիւրն ընդ մար
դոյ արդարացելոյ։ * Յիմարն դառ 18
նապէս նախատեսցէ. և տուրք անխրա
տի խորշակահար առնէ զաչս։ * Յա 19
ռաջ քան զդատաստան պատրաստեա
քեզ զարդարութի. և մինչչև խօսեալ
իցես՝ ուսիր։ * Յառաջ քան զախտա 20
‖ Ա. Կորն. նալ՝ ընկալ զբժշկականութի. ‖ և յա
11. 28.

ռաջ քան զդատաստան՝ հարց զքեզ
ինքնին։ և առաջի Տ՟ր գտցես զքաւ
21 ութի։ * Յառաջ քան զխօթանալն՝
խոնարհեցո՛ զքեզ. և ՚ի ժամանակի
հիւանդութե ցոյց զանդրադարձութի
22 քո։ * ‖ Մի՛ արգելցիս աղօթել միշտ. ‖ Ղուկ.
և մի՛ կասկածեսցես մինչև ՚ի մահ ար 18.1.
դարանալ. քանզի վարձ Տ՟ր մնայ յաւի 1 Թես.
23 տեան։ * Յառաջ քան զաղօթելն նա 5. 17.
խապատրաստեա զանձն քո. և մի՛ լի
նիր իբրև զմարդ՝ որ փորձէ զԱ՟ծ։
24 * ‖ Յիշեա զցասումն յաւուր կատա ‖ Սիր.
րածի. և զժամանակ հատուցման յանդ 7. 18.
25 րադարձութե երեսաց։ * ‖ Յիշեա զաղ ‖ Սիր.
քատութի ՚ի ժամանակի առատութե. 11. 27.
և զհարկաւորութի յաւուր հարստու
26 թե։ * Յայգունէ մինչև ցերեկոյ փոփո
խեսցի ժամանակ. և այսոքիկ ամենե
քեան արագաթևեալք յաչս Տ՟ր։
27 * Մարդ իմաստուն ներ ամենայն զահի
հարկանի. և ՚ի ժամու յանցանաց ըզ
28 գուշանայ ՚ի տգիտութե։ * Ամենայն
խորագէտ ճանաչէ զիմաստութի. և
գտանելով զնա տացէ զխոստովանու և փոխ
29 թի։ * Հանճարեղք բանիւք՝ և ինք զի տա
եանք իմաստնաբար արարին. և իմա
ցան զճշմարտութի և զիմաստութի։
և անձրևեցին զառակս և զիրաւունս։
30 * ‖ Զհետ ցանկութե քո մի՛ գնասցես. ‖ Հռոմ.
31 և ՚ի կամաց քոց հրաժարեա՛ց։ * Թէ 6.15. և
բաշխեսցես անձին քո զցանկութիւ 13. 14.
նր, արասցէ զքեզ ՚ի խնդութի թշնա
32 մեաց քոց։ * Մի՛ զբօսնուցուս ամբո
խիւք՝ և մի՛ սակաւուք. զի երկարաձիգ
33 է շաղախումն նոցա։ * Մի՛ լինիցիս մի
ջամուխ ՚ի գրգռութե առ ՚ի վաշխէ.
և դոյ քեզ ոչինչ ՚ի քսակի. զի եղիցիս
մախացօղ կենաց քոց։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Գործունեայ արբշիռ ոչ հասցի ՚ի
մեծութի. և որ արհամարհէ
զսակաւն՝ փոքր փոքր կործանեսցի։
2 * ‖ Գինի և կանայք ապստամբեցուցա ‖ Ծնն.
նեն զիմաստունս. և ընդդիմադրեն 19. 33.
3 զհանճարեղս։ * Իսկ որ զինքն լծէ ընդ 3 Թագ.
պոռնիկս, եղիցի անօրէն. ցեց՝ և որ 11.1.
դունք սեպհականեսցեն զնա. և վե
րասցի ՚ի նշաւակ մեծագոյն. և բարձ
4 ցի ՚ի թուոյ հոգի նր։ * ‖ Որ վաղվաղ ‖ Յեսու
կոտ է ՚ի հաւատալ՝ թեթևասիրտ է 22. 11.
և փոքրկասցի. և որ զանցանէ զհոգ
ւով իւրով. ևս առաւել ունիցի։
5 * Որ ուրախանայ անիրաւութե՝ նշաւա
կեսցի. և որ ատէ զյանդիմանութի,
պակասեսցի կենօք։ և որ ատէ զունայ
նախօսութի՝ շիջուցանէ զչարութի։
6 * Որ մեղանչէ յանձն իւր՝ զղջասցի.
և

և որ քաղցրանայ 'ի չարութեան՝ նշաւա_
կեսցի։ * Մի՛ կրկներ զբան զանիրաւ 7
և զխիստ․ և ո՛չ նուաստասցիս։*Բա_ 8
րեկամի և չարակամի մի՛ ձառեր զզգա
ցումս քո ․ և թէ է քեզ մեղք․ մի՛ 'ի
բաց մերկանար։ * Զի լուիցէ քեզ ․ և 9
զգուշասցի զքէն ․ և իբրև զվրէժխն
դիր մեղաց առեսցէ զքեզ․ և այսպէս
առ լիցի քեզ միշտ։*Լուար զբան ընդ 10
դէմ մերձաւորի քոյ, մեռցի 'ի քեզ ․
հաւատացեալ զի ո՛չ պայթուցանէ
զքեզ։*Յերեսաց բանի երկնէ յիմարն․ 11
որպէս հեծութիւն երկանց երախայի։
* Նետ մխեալ 'ի բարձս մարմնոյ․ այս_ 12
Ղեւ․ պէս բան 'ի սրտի անմտի։ * Յանդի 13
19․17․ մանեա՛ զբարեկամն․ մի՛ գուցէ ո՛չ իցէ
Մատ․ իմացեալ՝ և ասասցէ․ ո՛չ արարի․ կամ
18․15․ թէ արար՝ մի՛ ևս յաւելցի առնել։
Ղուկ․ *Յանդիմանեա՛ զմերձաւորն․ մի՛ գու 14
17․3․ ցէ ոչ ասաց ․ և թէ ասաց՝ մի՛ գուցէ
կրկնեսցէ ։ * Յանդիմանեա՛ զբարե_ 15
չէնի յան կամն․ զի բազմիցս լինի շարախօսու_
դուռն թիւն։* Եւ մի՛ ամի բանի հաւատաս_ 16
ցես․ է որ գթէ լեզուաւ․ բայց ո՛չ է 'ի
Յակ․ հոգւոյ ։ *Ո՞վ է՝ որ ոչ յանցեաւ 17
3․ 3․ լեզուաւ իւրով ։ յանդիմանեա՛ զմեր_
ձաւորն յառաջ քան զսպառնալն։*Եւ 18
տո՛ւր զտեղի երկիւղի բարձրելոյն․ զի
ամ իմաստութիւն երկիւղ Տ՟Ն․ և 'ի
նմա երկնչել յՏ՟Ն․ և յամենում իմաս
պրաման_ տութեան հակադրութիւն օրինաց ։ *Եւ 19
դրութե ո՛չ է իմաստութիւն խրատ չարեաց․ և ո՛չ
օրինաց է խորհուրդ մեղաւորաց՝ զգօնութիւն։
* Է անիրաւութիւն և 'ի նմա գարշու_ 20
թիւն։ և է անզգամ․ որ նուազի յիմաս
տութենէ ։ *Լաւագոյն է մարդ՝ որ նուա 21
զի իմաստութեամբ․ և պակասեալ զգօ_
նութեամբ ներ երկիւղիւ․ քան որ առա
տանայ զգօնութեամբ․ և անցանէ զօրի_
նիւ բարձրելոյն ։ * Է յաջողակութիւն 22
ստոյգ․ և ինքն անիրաւութիւն։*Եւ է 23
որ արտաձգէ զբան ուղիղ ձառելով
զճշմարտութիւն։ է որ ստաբար խոնար
հեցուցանէ զինքն։ և ներս նորա լի են
նենգութեամբ ։ * Եւ է՝ որ զինքն յոյժ 24
խոնարհեցուցանէ բազմաւ խոնարհու
թեամբ․ և է՝ որ կորացուցանէ զդէմս իւր․
Ա․ Ենջէ և ամրացուցանէ՝ ոչ տեսանել զորինչ
ո՛չ տեսա տգիտացաւ ․ *Եւ թէ 'ի տկարութենէ 25
նել զօրութեանց արգելանի մեղանչել․ եթէ
գտանիցէ զժամանակ չար առնելոյ՝
չար առնէ ։ * 'Ի տեսութենէ ձանաչի 26
այր ․ և 'ի հանդիպմանէ երեսաց ձա_
նաչի իմաստունն ։ * Հանդերձ մար 27
մնոյ ․ ծաղր երեսաց ․ և քայլ մար_
դոյ պատմեն զնմանէ ։ * Է յանդի_ 28
մանութիւն սուտ բարկութեամբ թշնա
մանողի։ և է դատաստան, որ փոր_

ձի ոչ գոլ բարի ։ և է լուռ ․ և ինքն
է հանձարեղ ։

Գլ։ Ի։

1 Ո՜րչափ կարի լաւ է յանդիմանել՝
քան ցասնուլ․ և զհաւատարիմն
2 բանիւ՝ ոչ արգելուլ։ * Ցանկութիւն
ներքինւոյ անկուսացուցանէ զերիտա
3 սարդուհի։ *Նոյնպէս որ առնէ բռ_
4 նութեամբ զդատ անիրաւ։* Ո՜րչափ բա
րի է յանդիմանեցելոյն բացայայտել
զապաշխարութիւն․ զի այսպէս փախիցես
5 'ի հաւանութենէ մեղաց։ *Է լուռ՝ որ
գտանի իմաստուն․ և է ատելի՝ որ լիրբ
6 է առ 'ի խօսել ։ *Է լուռ՝ որ ոչ ունի
զզգօնութիւն խօսից․ և է լուռ՝ որ գի
7 տէ զժամանակ յարմար։*Այր իմաս
տուն լռեսցէ մինչև 'ի ժամանակն ․
իսկ անզգամն և ամբարիշտն ոչ պա_
8 հեսցեն զժամանակս ։ * Որ բազմօք
վարի բանիւք, վտանգէ զանձն իւր․ և
որ առնու ինքեան զիշխանութիւն անի
9 րաւաբար՝ ատելի լիցի ։ *Է յաջող
ութիւն ներ չարաց առն անխրատի ․ և է
10 գիւտ 'ի պատիժ ։ *Են տուրք՝ որք ո՛չ
են օգուտք․ և են տուրք՝ որոց հատու
11 ցումն է կրկնակի։*Է վնաս փառաց պա
կասութիւ․ և է որ 'ի խոնարհութենէ վեր
12 եբարձ զգլուխ։ *Է որ զբազում ա_
զատեսցէ փոքու գնով․ և հատուցումն
13 նորա եօթնպատիկ ։ * Իմաստունն բա_
նիւք ինքն զինքն սիրելի առնէ ։ իսկ
14 շնորհք մորոսաց հեղանիցին։ *Տուրք
անզգամի ո՛չ լիցի քեզ օգուտ․ զի աչք
15 նորա առ եօթնպատիկս են։ *Սակաւ
տայցէ․ և զբազումն նախատիցէ ։ և
բացումն բերանոյ նորա բոցակիզութիւն է։
16 *Այսօր փոխ տայ ոք․ և 'ի վաղիւն պա
հանջէ ․ ատելի է այսու կերպիւ մարդ։
17 *Մորոսին ո՛չ եղիցի բարեկամ․ և ո՛չ
18 եղիցի շնորհ բարեաց նորա ։ * Զի
որք ուտեն զհաց նորա, ստալեզուք են
քանիցս՝ և որքան այպանեն զնա։
19 * Զի և ոչ զորինչ ունելոց էր՝ ուղ_
ղի՞ զգօնութեամբ տարորոշեաց ։ նմա_
նապէս և զորինչ ո՛չ էր ունելոց։
20 *Գայթագղութիւն ստալեզուի․ իբրև
այն որ 'ի մուտս գայթագղի․ այսպէս
կործանումն չարաց վաղվաղակի հաս
21 ցի ։ *Մարդ ապաշնորհ՝ իբրև առաս
պել ընդունայն․ 'ի բերան անխրատից
22 հանապազորդ եղիցի ։ * 'Ի բերանոյ
առասպելաբանի անգոսնի առակ․ զի
ո՛չ ասէ զնա 'ի ժամանակի իւրում։
23 *Է որ արգելանի մեղանչել վասն անըն_
չութեան․ և 'ի հանգստեան իւրում մըտ
24 րակեսցի ։ *Է որ կորուսանէ զանձն
իւր սակս ամօթոյ ․ և առ 'ի տգիտու

Թէ անձին կորուսանէ զնա: * Ի՛ որ 25
սակս ամօթոյ խոստանայ բարեկամի.
և շահեցաւ զնա թշնամի 'ի տարապար
տուց: * Նախատինք անիրաւք 'ի մար- 26
դոջ ստութի. և 'ի բերանոջ անխրա-
տից հանապազորդ եղիցի: * Առաւել 27
լաւ է գող՝ քան զհանապազորդութի առն
ստոյ: զկորուստ երկոքեանն իսկ ժա-
ռանգեսցեն: * Բարք մարդոյ ստոյ 28
թարց պատուոյ. և ամօթ նր̃ ընդ ինք-
եանց անընդհատ: * Իմաստունն բա- 29
նիւք վերաբերէ ինքն զինքն. և մարդ
խորագէտ հաճոյասցի մեծամեծաց:
* Որ գործէ զերկիր իւր՝ բարձրացու- 30
ցէ զշեղջ ցորենոյ. և որ գործէ զարդա
րութի, ինքն բարձրասցի. իսկ որ հա
ճոյանայ մեծամեծաց՝ փախուսցէ զա-
Առակ. նիրաւութի: * Ընծայ և պարգև կու- 31
23:8. րացուցանեն զաչս դատաւորի. և իբրև
2. Օրէ. համր բերանով դարձուցանէ զյանդի
16.19. մանութիւնս նր̃: * Իմաստութի գաղեն 32
Սիր. և գանձ անյայտ. զինչ շահեկանութի
41.17. ներ երկաքանչիւրոց: * Լաւագոյն է՝ 33
որ թաքուցանէ զանզգամութի իւր.
քան մարդ՝ որ գաղէ զիմաստութի:

ԳԼ: ԻԱ:

Որդեակ մեղար, մի ևս յաւելցես 1
վերստին: այլ և սակս առաջնոյն
աղաչեա, զի թողցին քեզ: * Իբրև յե 2
րեսաց օձի փախիր 'ի մեղաց. և թէ մեր
ձեսցիս առ նոսա, ըմբռնեսցեն զքեզ:
* Ատամունք առիւծու՝ ատամունք 3
նր̃. միջատողք զհոգիս մարդկան: * Որպ̃ 4
սուսեր երկսայրի սրեալ ամ̃ անիրաւու-
թի. հարուածոց նր̃ ոչ գոյ բժշկութի̃:
* Մէջև զրկանք ոչընչացուցանեն զգոյ 5
ացութի. և տուն որ կարի ընչաւէտ
է՝ ոչընչանայ հպարտութե̃. այնպ̃ գոյ
ութի հպարտի արմատաքի խլեսցի:
* Աղօթք աղքատի 'ի բերանոյ մինչև 6
յականջս նր̃ հասանիցի. և իրաւունք
փութապէս առ հասանիցի նմա: * Որ 7
ատէ զյանդիմանութի, 'ի ճանապար-
հի մեղաւորաց է. և որ երկնչի յԱյ̃
դառնայ սրտիւ իւրով: * Յայտնի 'ի 8
հեռաստանէ հզօրն լեզուաւ հաւա-
տարմաւ. և զգօնն գիտէ զխիջուցանել
զինքն 'ի նմանէ: * Որ շինէ զտուն իւր 9
ընչիւք օտարաց. իբրև որ ժողովէ զքա
Ս Եր. րինս իւր 'ի ձմերան: * Խծուծ կու- 10
16. 7. տեալ ժողովարան անօրինաց. և կա-
տարած նր̃ բոց հրոյ: * Ճանապարհ 11
մեղաւորաց ողորկեալ քարիւք. և 'ի
վախճանի նոցա ստորինք՝ և խաւարք՝
և պատիժք: * Որ պահէ զարդարութի. 12
պարփակէ զզգացումն նր̃: * Կատա- 13
րած երկիւղի Այ̃ իմաստութի և զգօ-
14 նութի: * Ոչ խրատի. որ ոչ է իմաս-
15 տուն ներ բարւոյ: * Զի է իմաստու-
թի՝ որ յաճախէ 'ի չարիս: և ոչ է զգօ-
նութի, ուրանոր է դառնութի:
16 * Գիտութի իմաստնոյ իբրև զուղխ
յորդեսցի. և խոկացումն նր̃ որպ̃ աղ-
17 բիւր կենաց յարամնայ: * Սիրտ յիմա-
րի իբրև աման ջախջախեալ. և զամ̃
18 զիմաստութի ոչ ներընդունի: * Զբան
իմաստուն զոր միանգամ լուիցէ գի-
տունն, գովեսցէ. և առ ինքն յան-
կեսցէ: լուաւ անագորոյնն՝ և յափ-
րասցի նովաւ. 'ի բաց ընկեսցէ զնա
19 զկնի թիկանց իւրոց: * Ճառ մորոսի
իբրև քուրձ 'ի ճանապարհի. զի 'ի
շրթունս զգօնի գտանիցի շնորհ:
20 * Բերան խորագիտի քննիցի յեկեղեցւոջ.
և զբանս նր̃ խոկասցեն 'ի սիրտս իւր-
21 եանց: * Որպ̃ տուն արտասահմանեալ՝
այսպէս մորոսի իմաստութի. և գի-
տութիւն անզգայացելոյ անվիպելիք
22 բանք: * Շղթայք յոտս յիմարաց իմաս
տութի. և իբրև կապանք ձեռաց 'ի
23 վր̃ ձեռին աջու: * Յիմարն 'ի ծիծա-
ղիլն բարձրացուցանէ զձայնն. իսկ
այր իմաստուն հազիւ լռելեայն ծի-
24 ծաղեսցի: * Զարդ ոսկեղէն խորա-
գիտի ուսումն. և իբրև ապարանջան
25 'ի բազկի աջում: * Ոտք յիմարի դիւր-
ընթաց 'ի տուն մերձաւորի. և մարդ
կիրթ պատկառի 'ի դիմաց կարողի:
26 * Յիմարն 'ի լուսամուտէ հայեսցի 'ի
տունն. իսկ այր խրատեալ 'ի դուրս
27 կացցէ: * Յիմարութի է մարդոյ ունկն
դնել 'ի ձեռն դրան. և խորագէտն ծան
28 րասցի թշնամանօք: * Շրթունք ան
հանճարից յիմարութե̃ ճառիցեն. իսկ
բանք հանճարեղաց, կշռորդով կշ-
29 ռեսցին: * 'Ի բերանոջ մորոսաց սիրտ
նր̃. և ներ սրտում իմաստնոց բերան
30 նր̃: * Յորժ անիծանէ ամբարիշտն զսա
տանայ, անիծանէ ինքնին զանձն իւր:
31 * Քսուն պղծէ զանձն իւր. և յամե-
նեցունց ատի. և որ ընդ նմա բնակես
ցի՝ ատելագոյն եղիցի. լուռն՝ և զգօնն
պատուեսցի:

ԳԼ: ԻԲ:

1 Քարիւ կուեղինաւ քարկոծեցաւ
ծոյլն. և ամէն խօսին 'ի վր̃ քամա
2 հանաց նր̃: * Ի քակորէ եզանց քար-
կոծեցաւ պղերգն. և ամ̃ որ շօշափէ զնա,
3 թօթափէ զձեռն: * Ամօթ հօր է՝ որդ-
ւոյ անխրատութի. իսկ դուստր ներ
4 սարկաւունութե̃ եղիցի: * Դուստր
հանճարեղ ժառանգութի առն իւրոյ.
զի որ ամաչեցուցանէ՝ 'ի նախատինս լի
5 նի սերողաց: * Զհայր՝ և զմայր յամօթ
առնէ

առնէ համարձակն ․ և յամբարշտաց
ոչ պակասի ․ բայց յերկաքանչիւրոցն
անպատուիւ ։ * Երաժիշտ ներ սգուման 6
դէպ պատմութի ․ խոշտանկութի և
մակացութի յամենայն ժամու իմաս
տութե ։ * Որ ուսուցանէ զմորոս ․ 7
իբրու կցկցէ ոք զխեցեղէն ։ * Որ պատ 8
մէ զբան անլըոյ ․ իբրու զարթուցանէ
ոք զքնած 'ի քնոյ ծանուէ ։ * Ընդ քնա 9
ծի խօսի ․ որ ձառէ յիմարի զիմաստու
թի ․ և յաւարտի ձառին ասէ՝ զինչ է
Սիր. 38. 16. այս ։ * Ի վր մեռելոյ կոծեա՛, զի պա 10
կասեցաւ լոյս նր ․ և 'ի վր մորոսի լա՛ց՝
զի պակասեցաւ զգօնութի նր ։ * Սա 11
կաւ լա՛ց 'ի վր մեռելոյն՝ զի հանգեաւ ։
* Զի չարագունի կեանք , չարագոյնք 12
Ծննդ. 'ի վեր քան զմահ մորոսի ։ * ‖ Սուգ 13
50. 10. մեռելոյ զեօթն օր ․ իսկ մորոսին և ամ
բարշտին ամն աւուրք կենաց նր ։
* Ընդ յիմարի մի՛ բազում խօսեսցիս ․ 14
և ըն անմտին մի՛ գնասցես ։ * Պահեա՛ 15
զքեզ 'ի նմանէ ․ զի մի՛ վտանգեսցիս ․ և
մի՛ շաղախեսցիս 'ի մեղս նր ։ * Խոտո 16
րեա՛ց 'ի նմանէ ․ և գտցես զհանգիստ ․
և ոչ դառնասցիս 'ի յիմարութե նր ։
* Ի վր կապարի զինչ ծանրասցի ․ և 17
Եղինչ եթէ նմա այլ իմն անուն քան զմորոս ։
նմա *‖ Զաւազ՝ և զաղ՝ և զգանգուա՛ծ եր 18
‖ Առակ. կաթոյ դիւրին է բառնալ՝ քան զմարդ
27. 3. զանհանճար՝ և մորոս՝ և ամբարիշտ ։
* Պահանգակապ փայտեղէն շարա 19
փակեալ ներ հիման շինուածոյ՝ ոչ կոր
ծանեսցի ։ այնպէս և սիրտ հաստատուն
'ի խոկման խորհրդեան ։ * Խորհուրդ 20
զգօնի յամենայն ժամանակի , երկիւ
ղիւ ոչ թիւրեսցի ։ * Որպէս ցից 'ի բար 21
ձունս՝ և շաղախ թարց կափուցման
եդեալ ընդդէմ երեսաց հողմոյ ոչ կայ
ասցին ։ * Այնպէս և սիրտ երկչոտ 'ի 22
խոկման յիմարի՝ ընդդէմ ընթացից
Երիւղի երկչոտի ոչ ընդդիմասցի ։ * Որպ սիրտ 23
դանդաղկոտ 'ի խորհրդեան մորոսի ․
ամենին ամանակաւ ոչ զանգիտեսցէ ․
այնպէս և որ ներ հրամմանաց այ ներկայա
նայ միշտ ։ * Խթեալ ակն արտաբերէ 24
զարտասուս ․ և որ խթէ զսիրտ , յա
ռաջբերէ զզգօնութի ։ * Որ ձգէ զքար 25
թռչնոյ՝ ստորարկանէ զնա ․ այնպէս
և որ նախատէ զբարեկամ , լուծանէ
զբարեկամութի ։ * Առ բարեկամ ե 26
թէ հանցես զսուր , մի՛ յուսահատի
ցիս ։ զի է անդրէն դարձումն առ բա
րեկամն ։ * Եթէ բացցես զբերան տրտ 27
մութե՝ մի՛ երկիցես ․ զի է համակա
մութի 'ի բաց թողլով զանարգանս՝
և զնախատինս՝ և զհպարտութիւն՝ և
զբացայայտութի խորհրդոյ ․ և զհար
ուածս խարդախս ․ յայսցանէ ամենց

28 փախիցի բարեկամ ։ * Զհաւատար
մութի ստացի՛ր ընդ բարեկամի յաղ
6 քատութե նր ․ զի և 'ի բարիս նր ուրա
29 խասցիս ։ * Ի ժամանակի նեղութեան
նր մնա՛ նմա հաւատարիմ ․ զի և ի՛ ժա
7 ռանգութե նր ժառանգակից լիցիս ։
8 30 * Յառաջ քան զհուր հնոցի՝ մրրիկ և
ծուխ հրոյ բարձրանայ ․ այնպէս և յա
9 ռաջ քան զարիւն չարաբանութի ․ և
31 թշնամանք՝ և սպառնալիք ։ * Զբա
րեկամ ողջունել ոչ պատկառեցայց ․
10 յերեսաց նր զիս ոչ թաքուցից ։ և թէ
չարիք ինձ հասանիցեն 'ի ձեռն նորա ։
11 32 տեսեցից ։ * Ամենայն որ լուիցէ ․ զգու
շացուցանիցէ զինքն յայնմանէ ։
12 33 *‖ Ո՛ տացէ բերանոյ իմոյ զպահապան ․ ‖ Սաղմ.
13 և 'ի վերայ շրթանց իմոց զկնիք հաւա 140. 3.
տարիմ ․ զի մի՛ անկեալց 'ի նոցանէ ։ և
լեզու իմ կորուսցէ զիս ։

14

15 ## ԳԼ ։ ԻԳ ։

1 Տէր հայր՝ և իշխող կենաց իմոց՝ մի՛
16 թողցես զիս 'ի խորհրդեան նց ․
մի՛ թողացուցես զիս գթիլ 'ի նոսա ։
2 * Ո՞վ վերակացուսցէ 'ի խորհեցման իմոյ
17 զպատուհաս ․ և 'ի սրտի իմում զիմա
կացութի իմաստութե ․ զի տգիտու
18 թեք նց ոչ խնայեսցեն յիս ․ և մի՛ եր
3 ևեսցին յանցանք նոցա ․ * Եւ մի՛ յաճա
խեսցին տգիտութեք իմ ․ և բազմա
19 պատկեսցին յանցանք իմ՝ և մեղք իմ
յոլովասցին ․ և կործանեցայց առաջի
ընդդիմահարաց իմոց ․ և ուրախասցի
20 4 'ի վերայ իմ թշնամի իմ ։ * Տէր հայր ․
ևԱծ կենաց իմոց ․ մի՛ թողցես զիս 'ի
21 5 մտածման նոցա ․ * Բարձրայօնութի
աչաց մի՛ տայցես ինձ ․ և զամենայն տը
6 փումն դարձո՛ յինէն ։ * Ի բա՛ց տար յի
22 նէն զցանկութի որովայնի ․ և անկո
ղինք ցանկութե մի՛ ըմբռնեսցեն զիս ․
23 և անձին անարգի և ապշելոյ մի՛ մատ
7 նեսցես զիս ։ * Զուսումն բերանոյ
լուարուք որդիք ․ և որ պահեսցէ զնա՝
ոչ կորիցէ շրթամբք ․ և ոչ գայթագ
24 ղեսցի 'ի գործս անօրինագոյնս ։
8 * Յընդունայնութե իւրում ըմբռնի
25 մեղաւոր ․ և հպարտն՝ և հայհոյիչն գայ
9 թագղեսցին 'ի նմա ։ *‖ Երդման մի՛ ըն ‖ Ելից.
դելացուցես զբերան քո ․ զի բազում 20. 7.
26 10 վրիպումն է 'ի նմա ։ * Իսկ անուանումն Մատթ.
այ մի՛ լիցի հանապազորդենիք երդ 5. 33.
մամբ 'ի բերանի քում ․ և յանուանս
27 սրբոց մի՛ շաղախեսցիս ․ զի ոչ եղիցիս
11 անպարտ 'ի նոցանէ ։ * Զի որպէս ծա
ռայ լեզուանի հանապազ 'ի հարուածոց
ոչ մեղմանայ ․ այնպէս ամենայն երդ
մնահար , և անուանօղ , բոլորովին 'ի
12 մեղաց ոչ քաւեսցի ։ * Այր բազմեր

Ծո. ոչ հե- գուամն լնանի անիրաւութբ. և ոչ իջա
ռացցէ նիցէ 'ի տանէ նր հարուած։ *Եւ թէ 13
զրպարտեսցէ՝ յանցանք նորա 'ի վերայ
ինքեան եղիցի։ և թէ խորամանկեսցէ՝
յանցեաւ երկպատկաբար։ *Եւ եթէ 14
ընդունայն երդնուցու, ոչ արդարաս
ցի. զի անդրէն լցցի փոխարինաւ տուն
նորա։ *Է և այլ զրոյց համգէտ մա- 15
հու. մի գտցի 'ի ժառանգութն Յա-
կոբու։*Զի յողորմածաց ամենեքեան 16
այսոքիկ 'ի բաց բարձցին. և նեք յան
ցանաց ոչ թաւալեսցին։ *Անխրա- 17
տականին զրուցին մի կրթեսցի բե-
րան քո. զի է 'ի նմա բան մեղաց։
*Յիշեա զհայր և զմայր քո՝ զի 'ի մէջ 18
Յառակաց մեծամեծաց կայցես։ *Մի գուցէ մո 19
ժէ. ըստ եբր. ռացեալ քեզ լիցի Ա.Ծ առաջի աչաց
ԼԷ. նոցա. և համապազորդութբ քով յի-
մարացեալ զնախատինս կրեսցես. և
յաւէտ կամեսցիս ոչ ծնանիլ. և զօր
‖2 Թագ. ծննդեան քո նզովեսցես։ *‖ Մարդ 20
16. 7. համապազորդեալ 'ի բանս մեղադրա-
նաց՝ յամենեսեան աւուրս իւր ոչ խրա
տեսցի։ *Երկու սեռք յաճախեն 'ի 21
մեղս. և երրորդն առբերէ զբարկու-
թն. և զկորուստ։ *Անձն բարկ իբ- 22
րև զհուր վառեալ ոչ շիջանի՝ մինչև
զայլիմն կլանիցէ։ *Եւ մարդ չարաբա 23
րոյ 'ի բերան մարմնոյ իւրոյ՝ ոչ դադա
րի, մինչև բորբոքեսցէ զհուր։
*Մարդոյ պոռնկացելոյ ամենայն հաց 24
քաղցր. ոչ լքանիցի արտագնացեալ
մինչև 'ի սահման։ *Ամենայն մարդ 25
որ արտագնայ զանկողնիւ իւրով, ար
համարհեալ յանձն իւր՝ և ասացեալ։
‖ Ղևտ. *‖ Ով զիս տեսցէ. խաւարք շուրջ պա 26
20. 15. տեն զինև. և որմունք ծածկեն զիս.
և ոչոք շուրջ հայիցի զինև. յորմէ կաս
կածիմ։ զյանցանս իմ ոչ յիշեսցէ
բարձրեալն։ *Եւ ոչ իմանայ՝ քանզի 27
զամենայնան տեսանէ ակն նորա. զի
մերժէ յինքենէ զերկիւղն Ա.Ծ ըստ
այսմեղանակի մարդոյ երկիւղ՝ և աչք
մարդկան երկնչողք 'ի նմանէ։ *Եւ ոչ 28
ճանաչեաց՝ զի աչք ՏՆ բազմապատիկ
առաւել լուսաւորք են գեր քան զարե
գակն. շրջահայեացք ընդ ամս ճանա
պարհս մարդկան. և զխորս անդնդոյ.
և զսիրտս մարդկան նկատողք 'ի մա-
սունս գաղտնիս։ * Զի ՏՆ Ա.Ծ մինչ 29
չև ստեղծեալք իցեն, ամքեան են ծա
նուցեալք. այսպէս և յետ կատարմանն
վերադիտէ զամս։ *Սա ներ հրա- 30
պարակաց քաղաքիս յաղթեսցի. և իբ-
րև զմտրուկ ձիոյ փախիցի. և ուր ոչ
ակնկալաւ՝ ըմբռնեսցի։ *Եւ եղիցի 31
տգեղութն ամենեքումբք. այնու զի
ոչ հասկացաւ զերկիւղ Տեառն։

32 *‖ Այսպէս և ամ կին 'ի բացթողող ‖ Ղև.
զայր իւր՝ և կացուցանող զժառանգու 20. 10.
33 թն յօտարէ ամուսնութէ։ *Զի նախ՝ 2. Օրէ.
յօրէնս բարձրելոյն անհաւանեցաւ. 22. 22.
երկրորդիւ յայր իւր յանցեաւ։ եր-
րորդանգամ՝ շնութբ պոռնկեցաւ. և
յառնէ յայլմէ զորդիս կացոյց ինքեան։
34 *Սա 'ի ժողովս առբերցի. և յորդիս
35 նորա հայեսցի։ *Մի 'ի ձեռն տացեն
որդւոյ նորա արմատս. և ոստք նր մի
36 տացեն զպտուղ։ *Թողցէ յանէծս
զյիշատակ նր. և տգեղութն նորա մի
37 ջնջեսցի։*Եւ ծանիցեն՝ որք թողանն.
զի ոչինչ բարեգոյն է քան զերկիւղն
Ա.Ծ՝ և ոչինչ քաղցրագոյն, քան ակն-
38 արկել 'ի պատուիրանս ՏՆ։ *Փառք
մեծք են հետևիլ ՏՆ. զի երկարութն
աւուրց առնանի 'ի նմանէ։

ԳԼ. ԻԴ.

1 Զգօնութն գովեսցէ զանձն իւր.
և առ Ա.Ծ պատուեսցի. և 'ի մէջ
ժողովրդեան իւրոյ փառաւորեսցի։
2 *Եւ յեկեղեցիս բարձրելոյն բացցէ
զբերան իւր. և առաջի երեսաց զօրու
3 թե նր պարծեսցի։ *Եւ 'ի մէջ ժողո
վրդեան իւրոյ ցնծասցէ. և 'ի լրութե
4 սրբում զարմասցի։ *Եւ 'ի բազմու-
թե ընտրելոց ունիցի գովութի. և
նեք օրհնեցելոց օրհնեսցի ասելով։
5 *Ես 'ի բերանոյ բարձրելոյն յառաջ
եկի. անդրանիկ նախ քան զամ ստեղ
6 ծուածս։ *Ես արարի յերկինս՝ զի
ծագեսցի լոյս անպակաս. և իբրև զմէգ
7 ծածկեցի զամ երկիր։ *Ես 'ի բար-
ձունս բնակեցայ. և աթոռ իմ սիւն
8 ամպոյ։ *Զ շրջանակս երկնի շրջեցայ
միայնակ. և ընդ խորս անդնդոց յա-
ծայ. և յալիս ծովու ընթացայ։
9 *Եւ յամենում երկրում կացի. և յա
10 մենում ժողովրդեան։ *Եւ յամենում
11 ազգում յառաջումն ստացայ։ *Եւ ամե զնախա-
նեցուն բարձրագահից և նուաստից դասի
զսիրտս զօրութբ կոխեցի։ և 'ի նոսա ստացայ
ամենեցուն զհանգիստ խնդրեցի. և 'ի
12 ժառանգութե Ա.Ծ մնացից։ *Յայն-
ժամ պատուիրեաց՝ և ասաց ինձ ստեղ
ծիչն ամենեցուն. և որ ստեղծ զիս՝ վե Վերահան
րահանգոյց 'ի տաղաւարոջ իմում։ գեաւ
13 *Եւ ասաց ինձ. 'ի մէջ Յակոբու բնա
կեաց՝ և լիցի ժառանգեաց. և յընտ-
14 րեալս իմ ձգեա զարմատս քո։ *‖'Ի սկզ ‖ Առակ.
բանէ՝ և յառաջ քան զյաւիտեանս 8. 22.
ստեղծայ. և մինչև յապառնի յաւի-
տեան ոչ վերջանամ. և 'ի բնակութե
15 սրբոյ առաջի նորա պաշտեցի։ *Եւ
այսպէս 'ի սիոն հաստատեցայ. և 'ի քա
ղաքի սրբեցելում նմանապէս հանգեայ.
և

և յԵՀմ իշխանութիւն իմ ։ * Արմա_ 16
տացայ 'ի մէջ ժողովրդեան պատուե_
ցելում, և 'ի մասին Տն իմոյ՝ ժառան_
գութիւն նր ։ և 'ի լրութեան սրբոց վրա_
նահարութիւն իմ ։ * Իբրև զմայր բարձ 17
րացեալ եմ 'ի լիբանանու . և իբրև
զսարդ 'ի լերինն Սիոն ։ * Իբրև ար_ 18
մաւենի բարձրացեալ եմ 'ի կադէս . և
իբրև զտունկ վարդոյ յԵրիքով ։
* Այլ իբրև ձիթենի գեղեցկագոյն 'ի 19
դաշտի . և իբրև զսօս բարձրացեալ
'ի գնացս ջուրց 'ի հրապարակի ։ * Որպ 20
կինամոմն . և պալասամ . և հալուէ զհոտ
ետու ։ Իբրև զմուռ ընտիր ետու զա_
նուշութիւն հոտոյ ։ * Այլ իբրև զստո_ 21
րակս . և զգալբանոս . և զօծանելի . և
զտաշխ . և իբրև զլիբանոս անհատ մի
գապատեցի զբնակութիւն իմ . և իբրև
զպալասամ զուտ հոտ իմ ։ * Ես իբրև 22
զկաղամախս արձակեցի զոստս իմ . և
ոստք իմ պատուոյ և շնորհի ։ * Ես 23
իբրև զորթ պտղաբերեցի զհամեղու_
թիւն հոտոյ . և ծաղիկք իմ պտուղք
պատուոյ և համեստութեան ։ * Ես մայր 24
գեղեցիկ տարփման . և երկիւղի, և գի_
տութեան և սրբոյ յուսոյ ։ * Ինև շնորհ 25
ամի ճանապարհի՝ և ճշմարտութեան .
ինև ամ յոյս կենաց՝ և զօրութե ։
* Առ իս անցէք ամենեքեան՝ որք ցան_ 26
կայք ինձ . և 'ի տոհմականաց իմոց
լցարուք ։ * Զի հոգի իմ գեր քան 27
զմեղր քաղցր . և ժառանգութի իմ 'ի
վեր քան զմեղր և զխորիսխ ։ * Յիշա_ 28
տակ իմ յազգս յաւիտենից ։ * Որք ու_ 29
տեն զիս, և ևս քաղցիցեն . և որք ըմպեն
զիս, և ևս ծարաւիցեն ։ * Որ լսէ ինձ . 30
ոչ ամաչէ . և որք գործեն ինև, ոչ մեղան_
չեն ։ * Ոյք պայծառացուցանեն զիս , 31
զկեանս յաւիտենականս ստասցին ։
* Այսոքիկ ամենեքեան գիրք կենաց . 32
և կտակարանք բարձրելոյն . և ծա_
նօթութիւն ճշմարտութե ։ * Զօրէն 33
պատուիրեաց Մովսէս 'ի հրամանս ար_
դարութեանց . և ժառանգութիւն տանն
Յակոբու . և իշխ զխոստմունս ։ * Եդ 34
դաւթի որդւոյ իւրոյ զարթուցանել
զթագաւոր 'ի նմանէ զհզօրագոյն . և
յաթոռս պատուոյ զնստումն զմշտն_
Ծննդ. 2.11. ջենաւոր ։ * ‖ Որ լնու իբրև զփիսօն զի 35
մաստութիւն՝ և որպէս զտիգրիս յաւ_
ուրս նորոց ։ * Որ առլնու իբրև զեփրա 36
Յեսու. 3.15. տէս զգօնութիւն . ‖ որ բազմապատկէ
իբրև զյորդանան 'ի ժամանակի հն_
ձոց ։ * Որ առաքէ զխրատ իբրև զլոյս . 37
և կանգնող իբրև զգեհօն յաւուրս
կթոց ։ * Որ կատարէ նախկին գիտել 38
զինքն . և տկարագոյնն ոչ հետազօ_
տեսցէ զնա ։ * Զի 'ի ծովէ առաւել 39
ցաւ խոկումն նորա . և խորհուրդ նր
40 յանդնդոյ մեծէ ։ * Ես իմաստութիւն
41 արտահեղի զգետս ։ * Ես իբրև զջր_
մուղ ջրոյ անչափ 'ի գետոյ . ես իբրև
գետոյ վտակ . և որպէս ջրադնաց ար
42 տաւելի 'ի դրախտէն ։ * ասացի ։ Ոռո_
գեցից զպարտէզ իմ տնկոց . և արբե_
43 ցուցից բողբոջի իմոյ զպտուղ ։ * Այլ
ահա եղև ինձ առու յորդ . և հոսան իմ
44 մերձեցաւ առ ծով ։ * Քանզի զմակա
ցութիւն իբրև զառաւօտս լուսաւորեմ
ամենեքումբք . և վիպասանեցից զնո_
45 մանէ մինչև առ բազմակայս ։ * Յածե_
ցայց յամենեսեան կողմունս երկրի
ներքինս . և նկատեցից յամենեսեան
ննջեցեալս . և լուսաւորեցից զամենե
46 սեան յուսացօղս 'ի Տր ։ * Այլ ես զմա
կացութիւն իբրև զմարգարէութի սփռե
ցից . և թողից զնա խնդրողաց զիմաս_
տութիւն . և ոչ թողլ տաց ծննդոց նոցա
47 մինչև յարտակայութիւն ռք ։ * ‖ Տեսէք՝ ‖ Սաղ.
զի ոչ ինձ միայնոյ վաստակեցի . այլ 33. 18.
ամենեցուն խուզողաց զճշմարտութի ։

ԳԼ. ԻԵ.

1 Երեք բարեհաճոյացան հոգւոյ ի_
մոյ . որք են ընտիրք առաջի Այ և
2 մարդկան ։ * Միաբանութիւն եղբարց .
և սէր մերձաւորաց . և այր և կին
բարւոք առ իրեարս համակամութի ։
3 * Զերիս տեսակս ատեաց անձն իմ .
և տաղտկանամ կարի յոյժ յանձանց
4 նց ։ * Յաղքատէ հպարտէ . 'ի մեծա
տանէ ստոյ . 'ի ծերոյ զեղխէ՝ և անըզ
5 գայէ ։ * Զորս 'ի մանկութե քո ոչ
հաւաքեցեր ; զիարդ 'ի ծերութեան
6 քում գտանիցես ։ * Զիարդ վայելչա_
գոյն է ալևորի դատաստան . և աւա_
7 գաց ճանաչել զխորհուրդ ։ * Զիարդ
գեղեցկագոյն հնագունից իմաստու_
թի . և փառաւորագունից իմացա_
8 կանութի և խորհուրդ ։ * Պսակ ծե_
րոց հմտութի . և փառք նց երկիւղն
9 Տն ։ * Զիններորդն առանց կար_
ծեաց սրտի մեծացուցի ։ և զտասնե_
րորդն ասացից լեզուաւ մարդկան ։
10 * Մարդ որ զուարճանայ յորդիս ։ կեն_
դանի և տեսանօղ զկործանումն թշնա
11 մեաց իւրոց ։ * ‖ Երանելի է՝ որ բնա_ ‖ Սաղ.
կի ընդ կնոջ զգօնի . և որ լեզուաւ իւր 26. 1.
ով ոչ է վրիպեալ ։ և որ ոչ ծառայ_ Սիր.
12 եաց անարժանից իւրոց ։ * Երանելի 14. 1. և
է՝ որ եգիտ զբարեկամ ճշմարիտ ։ որ 19. 16.
ճառէ զճշմարտութի յունկն լսողի ։
13 * Որքան մեծ է՝ եթէ ոք գտանէ զի_
մաստութի և զգիտութի . այլ ոչ է
14 գեր քան զերկիւղած Տն ։ * Երկիւղն
Այ 'ի վեր քան զամն զինքն գերադրէ ։
* Երա_

15 * Երանեալ է մարդ՝ որոյ պարգեւեալ
է ունել զերկիւղն տն ։ որ գրկէ զնա՝
16 որո՞յ համեմատեսցի ։ * Երկիւղն տն
սկիզբն սիրոյ նորա ․ բայց հաւատոյ
17 սկիզբն առակցելի է նմա ։ * Ամենայն
հարուած տրտմութիւն է սրտի ․ և ամ
18 չարութիւն անիրաւութիւն կնոջ ։ * Ամ
զամ՝ զհարուած ․ և զոչ հարուած սր
19 տի տեսցէ ։ * Ամ զամ՝ զանիրաւութիւն ․
20 և զոչ անիրաւութիւն կնոջ ։ * Ամ զամ՝
զգումարումն ․ և զոչ գումարումն ատե
21 լեաց ։ * Ամ զամենայն զյաղթութիւն ․
22 և զոչ յաղթութիւն թշնամեաց ։ * Ոչ
է գլուխ անիրաւ ՚ի վեր քան զգլուխ
23 օձի ։ * Ամ ոչ է բարկութիւն ՚ի վեր քան
Առակ․ 21.19. զբարկութիւն կանանց ։ ‖ Բնակել ընդ
առիւծոյ և վիշապի հաճոյասցի ․ քան
բնակել ընդ կնոջ չարաբարոյի ։
24 * Չարաբարոյութիւն կնոջ փոփոխէ զե
դէմս նորա ․ և խանդարէ զերեսս իւր
իբրև զարջ ։ և իբրև զխորգ ցուցանէ ․
25 * ՚Ի մէջ մերձաւորաց նորա հեծէ այր
նորա ․ և լուեալ հառաչէ սակաւիկ մի ։
26 Փոքր․ է ամ * Համառօտիւք ամ չարութիւն ՚ի վր
չարութեն կնոջ ․ վիճակ մեղաւորաց
27 անկցի ՚ի վերայ նր ։ * Ոպ ելք աւա_
զուտ ՚ի ներքոյ ոտից ծերոյ ․ այսպէս
28 ‖ Սիր․ 42.6. կին լեզուանի մարդոյ հեզոյ ։ * ‖ Մի
հայեսցիս ՚ի տեսս կնոջ ․ և մի ցանկա
29 ցիս կնոջ ՚ի գեղեցկութե ։ * Կնոջ բար
կութիւն ․ և անարգութիւն ․ և ամօթ մեծ ։
30 զնախորդութիւն * Կին եթէ զնախորդն ունիցի՝ նեղ_
31 հակ է առն իւրոյ ։ * Սիրտ խոնարհ ․
և դէմ տրտում ․ և հարուած սրտի կին
32 չարաբարոյ ։ * Ձեռք լքեալք ․ և ծունկք
կթուցեալք ․ կին, որ ոչ երանէ զայր
33 Ծնունդ․ 3. 6. իւր ։ * ‖ ՚Ի կնոջէ է եղեալ սկիզբն մե
ղաց ․ և ՚ի ձեռն նր ամենեքեան մեռա
34 նիմք ։ * Մի տացես ջրոյ քոյ արտահո
սումն ․ և ոչ դոյզն մի ։ և ոչ կնոջ չա_
35 զներգործութիւն ճնշանաց րաբարոյի զգիւտ հեռանալոյ ։ * Եթէ
ոչ շրջիցի ընդ ձեռամբ քով ․ ամաչե_
ցուսցէ զքեզ առաջի աչաց թշնամեաց ։
36 * ՚Ի մարմնոյ քոյ հատ զնա ․ զի մի միշտ
զքեզ ՚ի վնաս կրթեսցէ ։

Գլ․ ԻԶ․

1 Կնոջ բարւոյ՝ երանեալ է այր ․ զի
թիւ ամաց նորա կրկնապատիկ ։
2 * Կին հզօր ընդարձակէ զայր իւր ․ և
զամս կենաց նր խաղաղութբ լցուսցէ ։
3 * Բաժին բարի՝ կին բարի ․ ներ բաժ
նում երկիւղածաց Այ տացի առն
4 փոխանակ արարելոց բարեաց ։ * Փար
թամին և աղքատին սիրտ բարի ․ նա_
մենում ժամանակի երեսք նոցա զուա
5 րթք ։ * Յերից երկեաւ սիրտ իմ ։ ՚ի
չորրորդէն երեսք իմ զանգիտեցին ։

6 * Զքսութիւն քաղաքացւոյ ․ և զհաւա
7 քումն ժողովրդեան ։ * Զզրկումն
տարապարտուց ․ և վեր քան զամենե
8 սեան ծանունս զմահ ։ * Ցաւ սրտի և
9 գոյժ , կին նախանձոտ ։ * ՚Ի կնոջէ նա_
խանձոտէ տանջանք լեզուի (զամե_
նեսեան) ամենեցուն մասնակցօղ ։
10 * Որպէս եզանց լուծ՝ որ շարժի ․ այս_
պէս և կին չարաբարոյ ․ որոք ունի զնա,
իբրու ոք բուռն հարկանէ զկարճէ ։
11 * Կին արբեցօղ՝ բարկութիւն մեծ ․ ան
արգանք և գարշութիւն նր ոչ ծածկին ։
12 * Պոռնկութիւն կնոջ ՚ի վերամբարձ_
մանն աչաց նր ․ և յարտևանունս նորա
13 ծանիցի ։ * ‖ ՚Ի վերայ դստեր ոչ դար_ ‖ Սիր․
ձուցանողի զինքն՝ հաստատեա զզգու 42. 11.
շութիւն ։ մի գտեալ զառիթ կրթեսցէ
14 զինքն ։ * Ցամէ անարգութեէ աչաց
նր զգուշասցիր ․ և մի սքանչասցիս , թէ
15 զքեզ անգոսնեսցէ ։ * Ոպ ճանապար_
հորդ ծարաւի առ աղբիւր զբերան
բանայցէ ․ և յամ ջրոյ մերձաւորէ
ըմպիցէ ․ և ընդդէմ ամ բռի նստիցի ․
և հանդէպ ամ նետի բացցէ զկա_
16 պարճ , մինչև պակասեսցի ։ * Շնորհ
կնոջ հպատակի՝ յօրացուցանիցէ զայր
իւր ․ և զոսկերս նորա պարարեսցէ ․
17 * Խրատ նորա , տուրք Այ են ։
18 * Կին զգօն և լուռ ․ ոչ է փոխարկու_
19 թիւն վարժեցելոյ անձին ։ * Շնորհ ՚ի
վր շնորհի կին սուրբ՝ և պատկառօղ ։
20 * Ամենայն իսկ ծանրակշիռ ոչ է ար_
21 ժանի անձին ժուժկալի ։ * Ոպ արե_
գակն ծագեալ աշխարհի ՚ի բարձրու
թն Այ ․ այսպէս կնոջ բարւոյ տե_
22 սակ ՚ի զարդ տան նր ։ * Ճրագ ճառա
գայթեալ յաշտանակի սրբոյ ․ և տե_
սակ պատկերի ՚ի վերայ հասակի հաս
23 տատնոյ ։ * Սիւնք ոսկեղէնք ՚ի վերայ
խարսխաց արծաթեղինաց ․ և ոտք հաս
տատունք ՚ի վր թաթից կնոջ կայնոյ ։
24 * Հիմն մշտնջենաւոր ՚ի վերայ վիմի
հաստատնոյ ․ և պատուիրան Այ ՚ի
25 սրտում կնոջ սրբոյ ։ * Երկոքումբք
տրտմեցաւ սիրտ իմ ․ և երիւք ցասումն և երրորդ
26 զիս եգիտ ։ * Այր պատերազմօղ պա
կասեալ ՚ի ձեռն աղքատութե ։ և այր
27 զգօն անգոսնեալ ։ * Ամ որ արտարըն_
թանայ յարդարութէ առ մեղս ․ Աստ
պատրաստեաց զնա ՚ի նիզակս ։
28 * Երկու տեսակք դժուարինք և վշտա
գինք ինձ երևեցան ․ դժուարաւ ծա_
խիցի զբաղեալ դժպատեհութին ․ և
ո՛չ արդարասցի բաժակալաճառն ՚ի
մեղաց շրթանց ․

Գլ: ԻԱ·

Վասն կարօտութեն բազումք լքան· 1
և որ կամի հարստանալ՝ դարձուս
ցէ զաչս իւր ։ *Որպէս 'ի մէջ շարագու 2
գութե քարանց սանտերք մխին · այսպ
և 'ի մէջ վաճառի և գնելոյ նեղեսցի
մեղք ։ *Կործանին հանդերձ յանցաւո 3
րաւն յանցանք ։ *Եթէ ոչ յերկիւղ Տն 4
յեցուսցես զքեզ հաստատնաբար·փու
թով հիմայատակի տուն քո ։ *Որպ ներ 5
խարբալման խախալի վերամնասցէ
փոշի · այսպ կարօտուի մարդոյ 'ի մտա
ծութե նորին ։ *Զանօթ բրտի թրծէ 6
հնոց · և զմարդս արդարս փորձութի
տառապանաց ։ *Որպ երկրագործու_ 7
թի 'ի ծառոյն ցուցանէ զպտուղ նորա ·
այսպ բան 'ի խորհրդոյ սրտի մարդ_
կան ։ *Յառաջ քան զխօսս մի գովեր 8
զայր՝ զի և այս փորձութի է մարդկան ։
*Եթէ հետևեսցես արդարութե՝ ըմ 9
բռնեսցես զնա · և զգեցցիս իբրև ըզ
պճղնաւորս պատմուճան ։ և բնակեսցես ընդ
նմա՝ և հովանաւորեսցի քեզ 'ի մշտն_
ջենաւոր · և յաւուր ծանօթութե գտա
նիցես զհաստատութի ։ *Թռչունք 10
առ իւրեանց նմանիս շարադային · և
ճշմարտութի առ այնոսիկ՝ որք գործեն
զնա՝ վերադառնայ ։ *Առիւծ որսոյ 11
դարանակալի միշտ · այսպէս մեղք գոր
ծողաց զանօրէնութիս ։ *Մարդ սբ 12
ներ իմաստութե կայանայ՝ որպէս արե
գակն · իսկ յիմարն որպէս լուսին փո_
փոխի ։ *'Ի մէջ խելագարաց պահեա 13
զբան ժամանակի · իսկ 'ի մէջ խոկա_
ցողաց հանապազորդ լեր ։ *Ճառ մե 14
ղանչողաց ատելագոյն · և վարք նոցա
ներ փափկութեց մեղաց ։ *Զրոյց 15
բազմերդումն զխիզացումն գլխոյ կա_
ցուցէ · և անարգութի ինքեան զխը
ցումն ունկանց ։ *Հեղումն արեան ներ 16
վիճաբան հպարտից · և անէծք նց լուր
ծանր ։ *Որ մերկացուցանէ զգաղտնիս 17
բարեկամի , զհաւատ կորուսանէ · և
ոչ գտցէ զբարեկամ ըստ անձին իւրոյ ։
*Սիրեա զբարեկամ քո · և լծակցիր 18
հաւատով ընդ նմա ։ *Զի եթէ մեր_ 19
կացուցես զծածուկս նորա · մի ևս
հետևեսցիս զկնի նորա ։ *Զի որպէս 20
մարդ որ կորուսանէ զբարեկամ իւր ·
այսպէս և որ կորուսանէ զբարեկամու
թի մերձաւորի իւրոյ · *Եւ որպէս որ 21
թողու զհաւ 'ի ձեռանէ իւրմէ · այս_
պէս 'ի բաց թողեր զմերձաւոր քո · և
զնա ոչ ևս որսայցես ։ *Մի հետևեսցիս 22
նմա · զի կարի բացեալ է · քանզի փա
խեաւ իբրև այծեամն յորոգայթէ ։
քանզի վիրաւորեալ է անձն նորա ։

23 *զի այլևս ոչ կարես զնա կալել ։ Եւ
24 անփծելոյ է համակամութի ։ *այլ մեր
25 կել զխորհուրդս բարեկամի † ։ *Ակնար †է յա[illegible]
կեալ աչօք չինէ զանիրաւութիս · և հա[illegible]
26 ոչոք զնա 'ի բաց ձգեսցէ ։ *Առաջի հոգւոյ
աչաց քոց քաղցրացուցանիցէ զբերան աղերշան
իւր · և 'ի վերայ բանից զարմանայցէ · չէ
իսկ յետոյ դարձուցէ զբերան իւր · և
բանից քոց տացէ զգայթագղութի ։
27 *Զբազումս ատեցի · և ոչ համեմա_
28 տեցի նմա · և Տր ատեսցէ զնա ։ *Որ
'ի բարձունս զքար ձգէ , 'ի վերայ գլխոյ
նորա անկցի · և հարուած նենգաւորի
29 որոշեսցէ զցաւս ։ *Եւ որ զհոր փորէ՝
անկցի 'ի նոյն · և որ կանգնէ զքար
մերձաւորի , գթեսցի 'ի նմա ։ և որ
զորոգայթ այլոյ դնէ , կորիցէ նովիմ ։
30 *Զխորհուրդ արարողին զանօրինա_
գոյն՝ 'ի վերայ ինքեան վերադիցէ · և
ոչ ճանաչիցէ ուստի եկեսցէ նմա ։
31 *Ծաղրումն՝ և նախատինք ամբար_
տաւանից՝ և վրէժխնդրութի որպէս
32 առիւծ դարանակալեսցի նմա ։ *Որք
գայթիւ կորիցեն՝ որք զուարճանան
անկմամբ արդարոց ։ իսկ ցաւ վճա_
րեսցէ զնոսա մինչև մեռեալք իցեն ։
33 *Յասումն և բարկութի երկաքան_
չիւրքն գարշելիք են · և այր մեղաւոր
պարունակօղ եղիցի նց ։

Գլ: ԻԲ·

1 Որ վրէժխնդրել կամի · 'ի Տէ գտցէ Օրէ
զվրէժխնդրութի · և մեղք նորա 32·35·
2 պահելով պահեսցի ։ *Թող մերձա_ Մատ·
ւորին քոյ զվնասողին քեզ · և յայնժամ 6· 14·
քեզ մաղթողիդ մեղանք թողցին ։ Մարկ·
3 *Մարդ մարդոյ վերապահէ զոխ · և 11·25·
յԱյ խնդրէ զբժշկականութիւն ։ Հռով·
4 *Առ մարդ նման ինքեան ոչ ունի 12·19·
զգթութի · և սակս մեղաց իւրոց մաղ_
5 թէ ։ *Ինքն երբ մնեղի է՝ պահէ զոխ ·
և զքաւութի խնդրէ յԱյ · ով աղօթես
6 ցէ վասն յանցանաց նր ։ *Յիշեա զնո յիշեա
րադոյնան · և 'ի բաց թող զթշնամա_ զվերջինս
7 նել ։ *զի հաշումն և մահ սախպեն 'ի
8 պատուիրանս նր ։ *Յիշեա զերկիւղն
Այ · և մի բարկասցիս մերձաւորին ։
9 *Յիշեա զկտակարանս բարձրելոյն ·
և անտես արա զտգիտութի մերձաւո_
10 րի ։ *Ի բաց տար զքեզ 'ի գրգռութէ ·
11 և նուաղեցուսցես զմեղս ։ *Զի մարդ
բարկացօղ բորբոքէ զվէճ ։ և այր մե
ղաւոր խռովէ զբարեկամս ։ և 'ի մէջ
զխաղաղութի ունողաց արկանէ զթշ
12 նամութի ։ *Զի ըստ փայտից անտա
ռի , հուր այրի · և ըստ զօրութե մար
դոյ՝ բարկութի նորա եղիցի ։ և ըստ [illegible]
գոյացուէ իւրոյ բարձրացուսցէ զբար [illegible]

կութն իւր ։ * Ճակատումն փութա- 13
նակի բորբոքէ զհուր ։ և վէճ աճապա
րող հեղու զարիւն ։ և լեզու վկայող
յառաջբերէ զմահ ։ * Եթէ փչեսցես 14
'ի կայծակն՝ իբրև զհուր բորբոքեսցի ․
և թէ թքցես 'ի վերայ նր՝ շիջանի ։ եր
կոքեանն ես 'ի բերանոյ արտագային ։
* Շոդին և երկլեզուին անէծք ․ զի 15
զբազումս վրդովեսցէ զխաղաղութի
ունողս ։ * Նուալեզուն զյոլովս շար- 16
ժեաց ․ և ցրուեաց զնոսա յազգաց
յազգս ։ * Զքաղաքս պարսպեալս քա 17
ժանեալ աւերեաց ․ և զտունս մեծա-
մեծաց ծակեաց ։ * Զզօրութի ժողո 18
վրդոց եհատ ․ և զազգս հզօրս ելուծ ։
* Նուալեզու զկանայս արամբիս 'ի բաց 19
ձգէ ․ և մերժեաց զնս ջանից իւրոց ։
* Որ հայի 'ի նա ․ ոչ ունիցի զհանգիստ ․ 20
և ոչ ունիցի զբարեկամ ․ առ որ հան-
գիցի ։ * Գանիւք հարուած զկապու- 21
տակ առնէ ․ իսկ հարուած լեզուի խոր
տակեսցէ զոսկերս ։ * Բազումք անկան 22
սրով սուսերի ․ այլ ոչ այնպէս իբրև
որ միջամտեցան լեզուաւ իւրով ։ * Երա 23
նեալ է՝ որ ծածկեցաւ 'ի լեզուէ անի-
րաւէ ․ որ 'ի ցասումն նորա ոչ էանց ։
և որ ոչ արտաքարշեաց զլուծ նր ․ և 'ի
շղթայս նր ոչ է կապեալ ։ * Զի լուծ 24
նր լուծ երկաթեղէն է ․ և շղթայ նր
շղթայ պղնձեղէն է ։ * Մահ նր մահ 25
անիրաւագոյն ․ և շահաւէտ յաւէտ
յարատեւ դժոխք քան զնա ։ * Հետեւումն նորա 26
ուժէ նր ոչ յարամնասցէ ․ այլ ստորափակեսցէ
զճանապարհս անիրաւաց ․ և ներ բո-
ցում իւրում ոչ կիզցէ զարդարսն ։
* Որք թողուն զՏր՝ անկցին 'ի նա ․ և 27
այրեսցէ 'ի նոցանէ՝ և ոչ շիջցի ․ և ա-
ռաքեսցի 'ի նոսա իբրև առիւծ ․ և իբ-
րև ինձ թօթափեսցէ զնս ։ * Ցանկեա 28
զականջս քո փշօք ․ լեզուի չարայուզի
մի լսեր ․ և բերանոյ քոյ արասցես ըղ
դուռն և փականս ։ * Զոսկի քո և 29
և բանից զարծաթ քո ձուլեա ․ և բանիւք քովք
քոյ արաս արասցես զստեր ․ և զսանձս բերա-
ցես ըղ նոյ քոյ ուղղիչս ։ * Զգուշացիր ․ մի 30
ձէս դուցէ գայթագղեսցիս լեզուաւ ․ և
անկցիս առաջի երեսաց թշնամեաց
դարանակալաց քոց ։ և իցէ անկումն
անբժշկելի մինչև 'ի մահ ։

ԳԼ ։ ԻԹ ։

ՈՐ առնէ զողորմութի, փոխ տայ մեր- 1
ձաւորի իւրոյ ․ և որ զօրանայ ձե-
փոխ ռամբ ․ զպատուիրանս պահէ ։ * Փոխ 2
տուր տաց մերձաւորի քոյ 'ի ժամանակի կա
րևորութե նր ․ և դարձեալ հատո մեր
ձաւորին 'ի ժամանակի իւրում ։
* Հաստատեա զբան քո ․ և հաւատար- 3
մաբար գործեա ընդ նմա ․ և նամե-
նում ամանակում գտցես որ ինչ քեզ
4 հարկաւոր է ։ * Բազումք իբրև զգիւտ
վարկան զփոխն ։ և զօրացուցին զձանձ
րութի 'ի նոսա ․ որք ինքեանց օգնե-
5 ցին ։ * Մինչ առնուն՝ համբուրեն ըղ
ձեռս տուողին ․ և խոստմամբ խոնար-
6 հեցուցանեն զձայնս իւրեանց ։ * Եւ
'ի ժամանակի դարձուցմանն՝ խնդրես
ցէ զժամանակ ։ և խօսեսցի զբանս
ձանձրութե և տրտնջման ․ և զժամա
7 նակ պատճառեսցէ ։ * Իսկ թէ կարիցէ
վճարել՝ ընդդիմասցի ․ հաստատոյն
հազիւ անդրէն դարձուցանէ զկէսն ․
և վարկանիցի զայն իբրև զգիւտ ։
8 * Իսկ եթէ դաւեսցէ ընդ նմա դրա-
մաւ իւրով, ստասցի զնա թշնամի տա
9 րապարտուց ։ * Եւ արհամարհանս՝ և
անէծս վերադարձեսցէ նմա ․ և փոխա-
նակ պատուոյ և բարերարութե հա-
10 տուսցէ նմա նախատինս ։ * Բազումք
ոչ անիրաւութե ադագաւ ոչ փոխա-
տրեցին, այլ դաւիլ 'ի տարապարտուց
11 երկեան ։ * Սակայն 'ի վերայ խոնար-
հի հոգւով հզօրագոյն լեր ․ և վս ողոր
12 մութե մի քարշեսցես զնա ։ * Վասն
պատուիրանին ընկալ զաղքատն ․ և
վս սորկութե նորա մի արձակեսցես
13 զնա ունայն ։ * Կորո զարծաթն վասն
եղբօր և բարեկամի քոյ ․ և մի գաղես
ցես զնա ընթ քարի 'ի կորուստ ։
14 * ‖ Դիր զգանձ քո ներ պատուիրանաց ‖ Տոբ.
բարձրելոյն ։ և շահաւէտ լիցի քեզ ա- 4.10.
15 ռաւել քան զոսկի ։ * ‖ Արկցեա ‖ Սիր.
զողորմութի քո 'ի սրտի աղքատի ․ և 17. 18,
նա սակս քո աղօթեսցէ առ 'ի փրկել
16 յամէ չարէ ։ * Ի վեր քան զզրահ կա-
17 րողի ․ և 'ի վեր քան զնիզակ , ընդ-
18 դէմ թշնամւոյ քոյ պատերազմեսցի ։
19 * Այր բարի զհաւատարմութի առնէ
վասն մերձաւորի իւրոյ ․ և որ կորուս
ցէ՝ զպատկառանս թողցէ ինքեան ։
20 * Զշնորհ երաշխաւորի մի մոռանար ․
զի ետ փոխանակ քո զանձն իւր ։
21 * Զերաշխաւոր փախոյց մեղաւորն և
22 անմաքուրն ։ * Զբարիս երաշխաւորի
ինքեան գրեաց մեղաւորն ․ և ապա-
շնորհ մտածմամբ 'ի բաց թողցէ զփր
23 կողն իւր ։ * Այր երաշխաւորէ վասն
բարեկամի իւրոյ՝ և իբրև կորուսցէ
զճշմարտութի, 'ի բաց թողցի 'ի նմա զպատկա
24 նէ ։ * Երաշխաւորութի անիրաւա- ռանս
գոյն զբազումս կորոյս զուղիղս ․ և
շարժեաց զնս իբրև զալիս ծովու ։
25 * Զարս կարողս յածեալ 'ի տանէ 'ի
տունս արար ․ և տատանեալս ներ ազ
26 գաց օտարաց ։ * Մեղաւոր զանցեալ
զպատուիրանաւն Տն , անկցի յերաշ
խաւո-

խաւորութիւն դաժանս. և որ ջանայ զբա
զում առնել, անկցի 'ի դատաստան:
* Ընդունկա՛լ զմերձաւորն ըստ կարո 27
ղութե քո. և զգուշացի՛ր քեզ. զի մի՛
Սիր. 39. 31. անկցիս* ‖ Սկիզբն կենաց մարդոյ՝ ջուր 28
և հաց՝ և զգեստ՝ և տուն պարտակող
աղտեղութե: * Լաւագոյն են կեանք 29
աղքատի ընդ յարկաւ. քան զխորտիկս
պայծառս 'ի պանդխտութե՝ և թարց
բնակարանի* Փոքրագոյնն փոխանակ 30
մեծի հաճոյ լիցի քեզ. և նախատինս
պանդխտութե մի՛ լուիցես: * Կեանք 31
վատթար օթագայելոյ 'ի տանէ 'ի
տուն. և ուր օթագայեսցի, ոչ համա
տարմաբար գործեսցէ. և ոչ բանայ
ցէ զբերան: * Օթագայեսցի՝ և տած 32
ցէ՝ և արբուսցէ պապաշնորհս. առ այ
սոսիկ զդառինս լուիցէ: * Ե՛կ պան 33
դուխտ. և զարդարեա՛ զսեղան. և զորս
'ի ձեռին ունիս՝ կերակրեա՛ զայլս:
* Ե՛րտաքս ել յերեսաց պատուոյ բա 34
րեկամաց իմոց. հարկաւորութիւն տան
իմոյ պանդխտութիւն ինձ եղեալ եւ
եղբայր: * Ծանունք այսոքիկ մարդոյ 35
ունողի զզգացումն: կշտամբութիւն
տան՝ և նախատինք փոխատուի:

ԳԼ: Լ.

Առակ. 13. 24. Որ ‖ սիրէ զորդի իւր. յաճախէ 'ի վե՛ր 1
և 23. 13 նր զգան. և խնդասցի 'ի վախճա
նի իւրոյ. և ոչ խարխափեսցէ զդրունս
մերձաւորաց: * Որ ուսուցանէ զորդի 2
իւր՝ գովեսցի նովաւ. և 'ի մէջ ընտա
Բ. Օրէն. 6. 7. նեաց նովաւ փառաւորեսցի: * ‖ Որ 3
ուսուցանէ զորդի՝ նախանձաբեկ առ
նէ զթշնամիս իւր: և 'ի մէջ բարեկա
մաց փառաւորեսցի նովաւ: * Մեռաւ 4
հայր նորա. և իբրու թէ ոչ մեռաւ.
զի զնման ինքեան եթող զկնի ինքեան:
* Ի կեանս իւր ետես զնա. և խնդաց 5
'ի նա. յելս իւր ո՛չ է տրտում. և ո՛չ ամա
չեաց առաջի թշնամեաց: * Զի եթող 6
զպաշտպան տան ներհակ թշնամեաց.
և բարեկամաց զհատուցանօղ զշնորհս:
* Փոխանակ անձանց որդւոց պատես 7
ցէ զվէրս իւր. և 'ի վերայ ամի ձայնի
դալարին աղիք նորա: * Ձի անվարժ 8
ընթանայ խիստ. և որդի ընդարձակ
ընթանայ դահավէժ: * Դիեցո՛ զոր 9
դի՝ և զանգիտելի զքեզ արասցէ. խաղա՛
ընդ նմա. և տրտմեցուսցէ զքեզ:
* Մի՛ ծիծաղակցեսցիս ընդ նմա. զի 10
մի՛ ցաւեսցիս. և 'ի վախճանի ընդար
մասցին ատամունք քո: * Մի՛ տացես 11
նմա զկարողութի 'ի մանկութե. և մի՛
անտես արասցես զխորհեցեալս նր:
Սիր. 7. 25. * ‖ Խոնարհեա՛ զպարանոց նր 'ի մանկու 12
թե. և հա՛ր զկողն մինչ մատաղ է: մի՛

դուցէ կարծրասցի. և ո՛չ հաւանեսցի
քեզ. և եղիցի քեզ վիշտ անձին:
13 * Խրա՛տ զորդի քո՝ և գործեա՛ 'ի նմա.
զի մի՛ 'ի տգեղութե նր գայթագղես
14 ցիս: * Լաւագոյն է աղքատ հլու՝ և աղքատ
հզօր արանց. քան փարթամ խօթա առողջ
15 մետ. և գանեալ չարակրութե: * Ող և հզօր
ջութի անձին սրբութե արդարութե, ուժգնու
բարեգոյն է քան զամ ոսկի և զար թեամբ.
ծաթ: և մարմին կարող քան զհաստ
16 անհամար: * Ոչ է հաս 'ի վեր քան
զհաս ողջութե մարմնոյ. և ո՛չ է զբօ
սան 'ի վեր քան զսրտի ուրախութի:
17 * Լաւագոյն է մահ՝ քան զկեանս դա
ռինս: և հանգիստ մշտնջենական՝ քան
զհիւանդութի յարակայական:
18 * Բարի թափուցեալ 'ի բերանոջ փա
կեցելում. իբրու առադրութիւնք խորտ
կաց շուրջեդեալք զգերեզմանաւ:
19 * ‖ Զի՞նչ շահ լինիցի սպանդ կռոց. ‖ Դանիէ.
20 զի ո՛չ ուտէ՝ և ո՛չ հոտոտէ: * այնպէս որ 13. 6.
'ի բաց փախչիցի 'ի Տե. բարձեալ ըզ
21 վարձս անիրաւութե: * Տեսեալ աչօք՝
և հառաչեալ. ո՛պ ներքինի զգիրկ ար
կեալ կուսի՝ և յոգւոց հանեալ:
22 * ‖ Զտրտմութի մի՛ տայցես անձին քոյ. ‖ Առակ.
և մի՛ խոշտանկանս քեզ ինքնին ներ 12. 25:
23 խորհրդեան քում: * Ուրախութի սրտի և 15. 13
այս է կենդանութի մարդոյ. և գանձ և 17. 22
անպակասելի սրբութե. և ցնծութի
24 առն է երկայնակեցութի: * Ողորմեա՛ց
անձին քոյ հաճոյացեալ այ, և շարա և լե՛ր
փակեա՛ հաւաքեա՛ զսիրտ քո 'ի սրբու ժուժկալ
թե նր. և զտրտմութի 'ի բաց մեր
25 ժեա 'ի քէն: * ‖ Զի զբազումս սպան ‖ Բ. Կորն.
տրտմութի. և ո՛չ է՝ շահեկանութի 'ի 7. 10.
26 նմա: * Նախանձ և սրտմտութի նուա
զեն զաւուրս. և յառաջ քան զժամա
նակն զծերութի առածէ խորհեցեալս:
27 * Պայծառացեալ սիրտ և բարի ներ
խորտկաց է. զի խորտիկք նր կամա
կարաբար լինին:

ԳԼ: ԼԱ.

1 Տքնութի համեստութե մաշէ զմար
մինս՝ և խոկացումն ընմանէ 'ի բաց
2 բառնայ զքուն: * Խոկումն նախագի
տութե դարձուցանէ զզգացումն. և
հիւանդութի ծանր զզաստացուցա
3 նէ զհոգի: * Ջանացաւ մեծատունն
'ի հաւաքման գոյացութե. և 'ի հանգս
տեան իւրում՝ վերալցանիցի բարեօք
4 իւրովք: * Աշխատեցաւ աղքատն 'ի
նուազութե ապրուստի. և 'ի վախ
5 ճանի կարօտ լինի: * Որ սիրէ զոսկի
ո՛չ արդարասցի. որ հետևի կատարա
6 ծի՝ վերալցանի նովաւ: * ‖ Բազումք ‖ Սիր.
տուեալք են 'ի կործանումն ոսկւոյ. և 8. 3.

եղեալ է 'ի տեսակումն նոցեան կորուստ
նց: *Փայտ գայթագղութե է ոսկւոյ 7
զոհողաց. վայ այնոցիկ որք զհետ եր-
թան նմա. և ամ անմիտ կորնչիցի 'ի
նմա: *Երանեալ է մեծատուն. որ 8
գտեալ է անարատ. և որ զկնի ոսկւոյ
ոչ գնայ: և ոչ յուսացաւ 'ի գրամ. և
'ի գանձ: *Ով է այս՝ և գովեսցուք 9
զնա. զի արար զսքանչելիս 'ի կեանս:
*Որ ընտրեցաւ նովաւ. և կատարեալ 10
է. եղիցին նմա պարծանք մշտնջենա-
կանք: որ կարաց անցանել՝ և ոչ եանց.
առնել զչարս՝ և ոչ արար: *Ստ որոյ 11
կայունք են բարիք նր 'ի Տր. և զողոր-
մութի նր պատմեսցէ ամ եկեղեցի սր-
բոց: *Ի վր սեղանոյ մեծի նստիր, 12
մի բացցես 'ի վր նր զկոկորդ քո նախ-
նագոյն: *Մի ասասցես այսպէս: բա 13
զումք են, որք 'ի վերայ նորա են:
*Մտածեա զի չար է ակն անօրէն: 14
*Զարակն ընդէր է ստեղծեալ. վասն 15
որոյ յամ ակնէ իւրմէ արտասուեսցէ՝
երբ տեսցէ: *Մի ձգեր զձեռն քո 16
նախկնագոյն. և մախանօք թշնամա-
նեալ զամօթ կրեսցես: *Մի նեղես 17
զիս յերախանուն: *Խորհեաց, զք 18
են մերձաւորք քո՝ 'ի քէն ինքնին:
*Մարթ իբրև մարդ արդեամբք այսո 19
20. քիւք, որք քեզ առ դնին. մի երբ ուտի
ցես զյոլովս՝ ատեսցիս: *'Ի բաց արա 20
նախնագոյն զպատճառ խրատուն. և մի
նոճաստագոյն լինիր՝ մի գուցէ գթես-
ցիս: *Եւ թէ 'ի մէջ բազմաց նստեալ 21
ես. նախագոյն քան զնս մի ձգեր զձեռն
քո. և մի յառաջագոյն խնդրեր ըմպել:
*Իբրու բաւական է մարդոյ խրատե- 22
ցելոյ գինի սակաւ. և 'ի ննջելն մի աշ-
խատեսցիս 'ի նմանէ. և մի զգասցես
զցաւ: *Տքնութիւն՝ և ծոմ՝ և մա- 23
մուլ՝ առն աղչեցելոյ: *Նիրհումն ա- 24
ողջութեան 'ի մարդոջ խնայեմ: նրն
ջեսցէ մինչև ցայգ. և անձն նորա ընդ
ինքեան անդորրասցի: *Եւ եթէ բռ- 25
նադատեսցիս յուտել զյոլով, արի 'ի
միջոյ. փախեա, և վերանորոգեսցէ
զքեզ. և մի վերաբերիցես մարմնոյ քոյ
զտկարութի: *Լուր ինձ որդեակ. և 26
մի արհամարհեսցես զիս. և 'ի վախճա
նի գտցես զբանս իմ: *Յամենեսեան 27
գործս քո լեր փոյթ. և ամ տկարութի
մի դիպիցի քեզ: *Զպայծառութի 28
ներ հացից բարեբանեսցեն շրթունք
բազմաց. և վկայութի ճշմարտութե
նր հաւատարիմ: *Զվատթարագու 29
նէ հացի տրտնջեսցէ քաղաք. և վկայ-
ութի չարաբարոյութե նորա ճշմարիտ
է: *Զսիրելիս քո 'ի գինւոջ մի բռնա 30
‖Յուդթ. 13.2. դատեր. ‖զի զբազումս կորոյս գինի:

31 *Հուր փորձէ զերկաթ զկարծր: այս-
պէս գինի զսիրտս ամբարտաւանից
ընդդիմացուցանէ արբեցութբ ըմ-
32 պեալ: *Հաւասարիք կեանք մարդկան,
գինի զգաստութբ. թէ ըմպեսցես
զնա համարաբար՝ իցես զգաստ:
33 *Ոյք կեանք են այնմիկ. որ սակաւա
34 նայ գինեաւ: *Զինչ զրկէ զկեանս.
35 մահ: *‖Գինի 'ի զուարթութի է ‖Սաղ.
ստեղծեալ՝ և ոչ յարբեցութի, 'ի բնէ: 103.15.
36 *Ցնծութի անձին և սրտի՝ գինի համ Առակ.
37 դարտաբար ըմպեալ: *Ողջութի ան 31.4.
38 ձին և մարմնոյ՝ զգաստ ըմպեալ: *Գինի
յոլով արբեալ՝ զքամահանս, և զբար-
կութի՝ և զամբոխմունս յոլովս առնէ:
39 *Դառնութի անձին գինի յոլով ըմ
40 պեալ: *Արբեցութե ցասումն՝ ան-
համճարից գթեցումն. փոքրկացու-
ցանող զօրութե՝ և արարող վիրաց:
41 'Ի խրախճանութե գինւոյ մի առար-
կեսցես ընդ մերձաւորին. և մի անտես
արասցես զնա 'ի զուարթութե նր:
42 *Զբանս նախատանաց մի ասասցես
նմա. և մի սեղմեսցես զնա 'ի վերա-
խուզման:

Գլ. ԼԲ.

1 Առաջնորդ զքեզ կացուցին. մի բարձ
րամտիր. լեր 'ի նոսա իբրև զմի 'ի
2 նոցանէ: *Զհոգս նց հոգա. և այս-
պէս նիստ. և ամ հոգաբարձութբ
քով բացատրեալ վերաբազմեաց:
3 *Զի ուրախասցիս վս նց. և զզարդ
շնորհի առցես զպսակ. և արժանաւո
րութե հետևեսցիս մաղթողութե:
4 *Խօսեաց մեծացեղ՝ զի վայել է իսկ
5 քեզ: *Ճշմարտ բան խնամակալի գի
տութբ. և մի խափանեսցես զերա-
6 ժշտութի: *Ուր լուր ոչ է. մի հեղ-
ցես զխօսս. և տարադէպօրէն մի
բարձրամտիր յիմաստութի քո:
7 *Ակնիկ կայծական զարդ ոսկեան. և
համեմատութի երաժշտաց 'ի բարե-
8 կենդանութե գինւոյ: *Որպ 'ի ճարտա
րապետութե ոսկւոյ նշանէ զմրխտոյ.
այսպէս թիւ երաժշտաց 'ի զուարթու
9 թե և համդարտութե գինւոյ: *Լուր
լռեալ. և փոխանակ վերապատուութե
10 մերձեսցի քեզ բարի շնորհ: *Մանուկ
խօսեաց ներ պատճառաւ քում հազիւ:
11 *Թէ երկիցս հարցցիս, ունիցի զգլուխ
12 պատասխանի քո: *Եր բազմաց լեր
իբրու անգէտ. և լուր լռեալ՝ համայն
13 և յուզող: *'Ի մէջ մեծամեծաց մի
նախառցես. և ուր են երէցք՝ մի բա-
14 զումս խօսեսցիս: *Նախ քան զկար-
կուտ յառաջդնայ փայլատակումն.
և յառաջ քան զամօթ յառաջանայ
շնորհ:

շնորհ †: *Եւ 'ի ժամու յառնելոյ մի 15
զքեզ ունայնացուցես. բայց նախըն
թաց լեր նախկնագոյն 'ի տուն քո. և
անդ այլաձայնեայ. և անդ խաղա՛:
*Եւ արա՛ զշարախապումն քո. և մի 'ի 16
յանցանս՝ և բանի՛ ամբարտաւանի՛:
*Եւ 'ի վ[երայ] այսոցիկ ամենայն օրհնեսցես 17
զՏր՝ որ արար զքեզ. և զարբեցեալ
զքեզ յամենայն բարեաց իւրոց: *Որ 18
երկնչի 'ի Տէ ընդունիցի զուսումն նր.
և ոյք ոքնիցին առ նա՝ գտցեն զորհ_
նութի: *Որ խնդրէ զօրէն. լնանիցի 19
յայնմանէ. և որ նենգաւորաբար առ
նէ՝ գայթագղեսցի 'ի նմա: Ոյք երկն 20
չին 'ի Տէ՝ գտցեն զդատաստան ար_
դար. և զարդարութիս իբրև զլոյս
լուցցեն: *Մեղաւոր մարդ փախչի 21
յուղղութէ. և ըստ կամաց իւրոց
գտանիցէ զհամեմատութի: *Այր 22
խորհրդոյ ո՛չ ցրուեսցէ զիմացակա_
նութի. օտարական և հպարտ ո՛չ տագ_
նապի երկիւղի՛: *Եւ ես զկնի որոյ 23
արար ընդ նմա առանց խորհրդոյ՝ և
իւրովք շարժմամբք յանդիմանի:
*Որդեակ, թարց խորհրդոյ մի ինչ ա_ 24
րասցես. և զկնի արարմանն ո՛չ զղջաս
ցես: *'Ի ճանապարհ բեկման մի եր 25
թայցես՝ և մի գթեսցիս առ վիմս. և
մի հաւատասցես զքեզ ճանապարհի
բազմաշխատի: մի դիցես անձին քոյ
զգայթագղութի: *Եւ յորդւոց քոց 26
զգուշասցիր. և յընտանեաց քոց զգո՛յշ
լեր: *Յամենում գործում քում 27
հաւատա՛ 'ի հաւատոյ անձին քոյ. զի
այս է պահպանութի պատուիրանաց:
*Որ հաւատայ ոյ՝ զգուշանայ պա_ 28
տուիրանին. և որ յուսայ 'ի նա՝ ո՛չ
փոքրկասցի:

ԳԼ: ԼԳ:

Երկիւղածի Տն ո՛չ պատահեսցին 1
չարիք. այլ 'ի փորձութե Տր զնա
պահպանեսցէ. և փրկեսցէ 'ի չարեաց:
*Իմաստունն ո՛չ ատէ զպատուիրանս 2
և զարդարութիս. և ո՛չ փշրեսցի իբրև
'ի մրրկի նաւ: *Մարդ զգօն հաւա_ 3
տայ օրինին ոյ: և օրէն նր հաւատա_
րիմ: *Որ զհարցումն բացատրէ՝ պատ 4
րաստէ զբան. և այնպէս աղաչեալ լսելի
լիցի: և շարապահեսցէ զմակացութի,
և յայնժամ պատասխանեսցէ:
*|| Գութ մորոսի իբրև անիւ սայլի. և 5
իբրև զսեռն շրջաբերելի խորհուրդ
նր: *Ձի սանձարձակ՝ այնպէս և բարե_ 6
կամ կատակօղ, ընդ ոմի հեծնօղի
խրխնջայ: *Ընդէ՞ր օր զաւուրբ վերա_ 7
նայ. և վերատին՝ լոյս զլուսով. և ամ
զամիւ՝ յարեգակնէն: *'Ի գիտու_ 8

թէն Տր որոշեալք են. և յարարածոյ
արեգականէ. և զպատուիրանս պահո_
9 ղէ: *Եւ փոփոխեաց զժամանակս. և
զաւուրս տօնից ինքեանց. և 'ի նոսա
աւուրս տօնից տօնեցին առ ժամն:
10 *Յայսցանէ վերացոյց՝ և մեծացոյց
Տր. և յայսցանէ 'ի թիւ աւուրց: և
ամենայն մարդիկ 'ի միայնոյ՝ || և յերկրէ.
11 ուստի ստեղծաւ ադամ: *'Ի բազ_
մութե մնկացութեան Տէր որոշեաց
զնոսա. և փոփոխեաց զճանապարհս
12 նոցա: *Յայսցանէ օրհնեաց՝ և բարձ
րացոյց. և յայսցանէ սրբեաց. և առ
ինքն չարաբերեաց: և յայսցանէ ա_
նէծ՝ և խոնարհեցոյց. և դարձոյց
զնոսա յորոշմանէ ինքեանց:
13 *|| Իբրև զկաւ բրուտի 'ի ձեռին ինքեան.
14 կազմել զնա՝ և յօրինել: *Ամենայն ճա_
նապարհք նր ըստ դիտաւորութե իւր
ոյ. այսպէս մարդ 'ի ձեռին նորա. որ
զինքն արար. և հատուսցէ նմա ըստ
15 դատաստանի իւրոյ: *Ներհակ չարի
բարին է. և ներհակ մահու կեանք.
այսպէս և ներհակ առն արդարոյ մե_
ղաւորն. այսպէս նկատեա՛ զամենայն զգործս
բարձրելոյն: երկու և երկու՝ և մի հա_
16 կառակ միոյ: *Եւ ես յետնորդ տքնե
ցայ. և իբրև զճռաքաղս զկնի կթո_
17 ղաց: *Յօրհնութի Տն և ես ինքնին
յուսացայ. և իբրև որ կթիցէ՝ վերա_
18 ցի զհնձան: *|| Հայեցարո՛ւք. զի ոչ
ինձ միայնոյ վաստակեցի. այլ ամենե
19 ցուն խնդրողաց զիմաստութի: *Լուա
րո՛ւք ինձ մեծամեծք. և ամենայն ժողո_
վուրդք. և կառավարօղք եկեղեցւոյ՝
20 ականջօք ընկալարո՛ւք: *Որդւոյ և
կնոջ, եղբօր՝ և բարեկամի † մի տար
այլոյ զտացուածս քո. մի գուցէ զար_
ջացուցէ զքեզ՝ և աղաչեսցես վն նց:
21 *Մինչդեռ վերոյ ես՝ և շնչես. ո՛չ փո_
22 փոխեսցէ զքեզ ոմ մնեղի: *Զի լաւ
գոյն է քեզ՝ զի որդիք քո զքեզ աղա_
չեսցեն. քան դու հայեսցիս 'ի ձեռս
23 որդւոց քոց: *Յամենայն գործս քո լեր
24 յառաջացեալ: *Մի տացես զբիծ 'ի
փառս քո. յաւուր կատարածի աւուրց
կենաց քոց՝ և 'ի ժամանակի ելից քոց
բաժանեա՛ զժառանգութի քո:
25 *Արօր՝ և բիր՝ և բեռն իշոյ. հաց՝ և
26 գան՝ և գործ ծառայի: *Գործէ գա
նիւ, և խնդրէ հանգչիլ. հանգուցեալ
ձեռն նորա՝ խնդրէ զազատութի:
27 *Լուծ և փոկ կարկամեցուցանեն ըզ
պարանոց խիստ. և զծառայ խոնարհե
ցուցանեն գործաւորութիք հանապա
28 զորդք: *Ծառայի չարաբարոյի, տան
ջանք՝ և տոնակապ. արկ զնա 'ի գոր_
ծաւորութի. զի մի պարապեսցի:
*Զի

† Եւ զի՞ր_ խառնակ յորժամ է՝ մրրկեցի շեղ Ֆարէ շնորհ:
պատրաստեսցէ
|| Եկղ. 21. 17.
'ի հողոյ՝ և յերկրէ
|| Ծնն. 2. 7.
|| Հռոմ. 9. 21.
|| Եկղ. 24. 47.
† Գ' ոչ զեղչել խառնակ 'ի վր 'ի հեռուս ...

* Զի զբազում չարութիւն ուսոյց դա_ 29
տարկութիւն:* Ի գործոց կացո՛ զնա. 30
զի այնպէս վայելէ նմա: իսկ եթէ ո՛չ
հնազանդաբար լսէ՝ կորացո՛ զնա ոտնա
կապօք. և մի՛ առաւելացուցես ա_
ռաւել քան զա̃մ մնեղի: բայց թարց
իրաւանց մի՛ ինչ արասցես ծանրապէս:
‖Վեր. 7.23. *‖Եւ թէ գոյ քեզ ծառայ հաւատա 31
րիմ, լիցի քեզ իբրև զանձն քո. իբրև
զեղբայր այնպէս զնա բացերևեցո՛.
քանզի արեամբ անձին համեմատեցեր
զնա: * Զի թէ զայրացուցես զնա 32
անիրաւաբար. 'ի փախուստ դարձցի:
*Եւ՛ եթէ ընդոստուցեալ գնայ՝ զո՞վ 33
յուզեսցես. և որով ճանապարհաւ
խնդրեսցես զնա՝ ոչ գիտես:

Գլ: ԼԴ:

Ընդունայն յոյս. և ստութիւն առն 1
անմտի. և երազք ընդոստուցա_
նեն զանհմուտս: * Որպէս ոք ըմբռ_ 2
նէ զստուեր. և հալածէ զհողմ. այս_
պէս և որ միտ դնէ տեսլեանց ստոյ.
* Այս, ըստ այսմ տեսիլ երազոց. ա_ 3
ռաջի երեսաց մարդոյ՝ նմանութիւն
մարդոյ: *Յանմաքրոյ զի՞նչ մաքրես_ 4
ցի. և 'ի ստոյ զի՞նչ ճշմարիտ ասաս_
ցի: * Գուշակութիւն մոլորութե̃. և 5
հմայութիւն սուտ. և երազ կախարդաց
ընդունայնութիւն է: * Եւ՛ իբրև երկ_ 6
նողի, սիրտ քո զցնորմունս երկնէ.
եթէ ոչ 'ի բարձրելոյն եղիցի առաք_
եալ տեսիլ. մի՛ տացես 'ի նոսա զսիրտ
քո: * Զի զյոլովս մոլորեցոյց երազ՝ 7
և վրիպեցան յուսացօղք 'ի նոսա:
*Առանց ստութե̃ վճարեսցի բան օրի 8
նաց: և իմաստութիւն 'ի բերանոյ հաւա
որ ոչ է փորձեցեալ տարմի հարթեսցի: * Որ ոչ է զփորձ 9
առեալ՝ զի՞նչ գիտէ. այր ներ բազմաց
զչափ առեալ, խոկասցի զբազումս. և
որ զյոլովս ուսանի, ճառեսցէ զիմա_
ցուածս:* Որ ոչ է զչափ առեալ, զսա_ 10
կաւ վերաճանաչէ: իսկ որ 'ի բազումս
եղեալ է՝ բազմապատկեսցէ զչարուն̃:
* Որ զփորձ առեալ ոչ է, զորպիսիս 11
գիտէ. որ վրիպեալ է՝ առաստացուս_
ցէ զանիրաւութի̃: * Զբազումս տե 12
սի պատրեալս. և զտմորութիւս յոլովս
բանից: * Այլ երբեմն մինչև 'ի մահ 13
ճգնեալ եմ այսոցիկ աղագաւ. և ապա
տեցեալ եմ շնորհիւ Տե̃: * Հոգի եր 14
կիւղածաց Տե̃ խնդրի. և 'ի հայեցման
նր̃ օրհնեսցի:* Զի յոյս նց̃ 'ի կեցու 15
ցանողն զնո̃. և աչք Տե̃ 'ի սիրողս իւր:
*Որ երկնչի 'ի Տե̃, ոչինչ տագնապես_ 16
ցի. և ոչ պակնուցու՝ զի նա է յոյս նր̃:
*Երկիւղածի Տն̃ երանեալ է անձն: 17
*Առ ո՞ր ակնարկէ. և ո՞վ է զօրութի̃ նր̃: 18

19 *‖Աչք Տն̃ 'ի վր̃ երկիւղածաց իւրոց՝ ‖Մ.
հովանի կարողութե̃. հաստատու_ 33. 16.
թի զօրութե̃. գլխարկ տապոյ՝ և հովա
20 նոցիկ միջօրէի: *Զգուշանք գթեցե_
լոց. և օգնական անկելոց. բարձրա_
ցուցանօղ անձին. և լուսաւորօղ աչաց.
տուօղ առողջութե̃ և կենաց, և օրհ
21 նութե̃: * ‖Զոհողի յանիրաւութե̃ ‖Առակ.
մատուցումն է ծաղրեալ. և ոչ են 21. 27.
բարեհաճոյք սրհամարհութիւնք անի_
22 րաւաց:* Տր̃ միայն ակն ունողաց իւրոց
ճանապարհաւ ճշմարտութե̃ և արդա_
23 րութե̃: * ‖Զտուրս անիրաւաց ո՛չ ‖Առակ.
ընտրէ բարձրեալն. և ո՛չ հայի 'ի մա_ 15. 8.
տուցմունս անիրաւաց. և ո՛չ 'ի բազ_
մութե̃ ողջակիզաց նց̃ քաւեսցէ ըզ
24 մեղս նց̃: * Որ մատուցանէ զողջակէզ
'ի գոյայութե̃ աղքատաց՝ իբրու թէ
ոք զենու զորդի առաջի աչաց հօր իւ_
25 րոյ:* Հաց կարօտելոց կեանք աղքա_
տացն է. որ զրկէ զնա՝ այր արեան է:
26 *Որ 'ի բաց բառնայ 'ի քրտան զհաց.
իբրու թէ ոք սպանանէ զմերձաւոր
27 իւր: *Որ հեղու զարիւն. ‖և որ զր_ ‖2. Օրէն.
կանս առնէ վարձկանի, եղբարք են: 24. 14.
28 *Մինն շինող՝ և մինն աւերող. զի՞նչ ‖Եր.
29 շահ է նց̃ եթէ ոչ վաստակ: *Մինն 7. 22.
օրհնող՝ և մին անիծանող. որո՞յ զձայն
30 լուիցէ Տր̃: *Որ մկրտի 'ի մեռելոյ՝ և Թիւ.
վերստին շօշափէ զնա. զի՞նչ օգուտ է
31 լուացումն նր̃: *‖Այսպէս մարդ որ 'ի ‖2. Պետ.
բաց կացցէ 'ի մեղաց իւրոց. և վերս_ 2. 21.
տին զնոյն առնէ. զի՞նչ օգուտ առնէ
խոնարհեցուցանելով զինքն. զաղօթս
նր̃ ո՞վ ոք լուիցէ:

Գլ: ԼԵ:

1 Որ պահէ զօրէնս. բազմապատկէ
2 զմատուցմունս: * ‖Ողջակէզ փր_ ‖Ելք.
կութե̃ է զգուշանալ պատուիրանաց, 7. 3.
3 և զիջանել յամ̃է անիրաւութե̃: *Եւ՛
զքաւութիւն մատուցանել ողջակիզի
'ի վր̃ անիրաւութե̃ց. և մաղթանս վս̃
մեղաց, յետս դառնալ յանիրաւութե̃:
4 * Երահատուցէ զշնորհս՝ որ մատու_
ցանէ զնաշիհ. և որ առնէ զողորմու_
5 թի, մատուցանէ զողջակէզ:* Բարե
հաճութի է Տն̃ դառնալ յանիրաւու
թե̃. և մաղթանս վասն մեղաց՝ դառ_
նալ յանուղղայութե̃:
6 * ‖Մի՛ երևեսցիս առաջի երեսաց Տն̃ ‖Ելք.
7 դատարկ: * Զի այսոքիկ ամե̃ն վասն 23. 15.
8 պատուիրանի ա̃յ լինին: * Մատու_ և 34. 22.
ցումն արդարոյ պարարէ զսեղան. և 2. Օր.
հոտ անուշութե̃ է առաջի բարձրելոյն: 16. 16.
9 * Ողջակէզ արդարոյ ընկալեալ է. և
10 զյիշատակ նր̃ ո՛չ մոռասցի Տր̃: * Փա_
ռաւոր հոգւով զփառս հատո՛ ա̃յ. և մի՛

գծու_

գծուծ առներ զերախայրիս ձեռաց քոց:
Բ.Կոր. * ‖ Յամենայն տուրս քո զուարթացո զե 11
9. 7. րեսս քո. և յնծութեան սրբեա՛ զտասա_
Տօբ. նորդս քո: * Տուր բարձրելոյն ըստ 12
4. 9. տրոց նորա: և բարեաւ ակամբ առ 'ի
գիւտ արարեցելոյ ձեռին քոյ: * քանզի 13
Տր հատուցանօղ է. եօթնիցս և եթ
Առակ. հատուսցէ քեզ: * ‖ Մի՛ մատուցաներ 14
22. 23. զնուէրս թիւրս. զի ոչ ընկալցի զնա:
Բ.Օրէ. * Եւ մի՛ ակնարկեր յողջակէզ անիրաւ՝ 15
15.21. քանզի Տէր դատաւոր է. ‖ և ոչ է առ
Բ.Օրէ. նա ակնառութիւն փառաց: * Ո՛չ առ 16
10. 17. նուցու Տր ակն երեսաց յաղքատս. և
Բ.Մնաց. զաղաչանս տառապելոց լուիցէ:
19. 7. * Ո՛չ անտես առնէ զաղաչանս որբոյ. 17
Յոբ. և ո՛չ այրւոյն. թէ հեղցէ զխօսիկս հե
34.19. ծութեան: * Ո՛չ արտասուք այր 18
Իմաստ. ւոյն առ ծնօտն իջանեն. և աղաղակ
6. 8. նր 'ի վերայ վայր իջուցանողին նր:
Հռով. * Զի 'ի ծնօտէն ելանեն մինչև յեր_ 19
2. 11. կինս. և Տէր ունկնդիր ոչ խնդայ 'ի
Գաղա. նոսա: * Որ երկրպագէ Տն բերկրու 20
2. 6. թեամբ ընդունելի լիցի. և խնդրուած
Կողոս. նր մինչև յամպս մերձեսցի: * Աղօթք 21
3.25. խոնարհեցուցանողի զինքն՝ զամպս խու
Գործ. զէ. և մինչև մերձեսցի ոչ մխիթարես
10.34. ցի. և ո՛չ իջցէ՝ մինչև բարձրեալն հայ
Ա.Պետ. եսցի: * Եւ Տր ոչ 'ի բաց կացցէ, այլ 22
1. 17. դատեսցէ զարդարս. և արասցէ զի_
րաւունս. և հզօրագոյնն ո՛չ կալցի 'ի
նոսա զերկայնմտութիւն. զի խորտա_
կեսցէ զթիկունս նր: * Եւ ազգաց հա 23
տուսցէ զվրէժխնդրութիւն. մինչև բարձ
ցէ զլրութիւն ամբարտաւանից. և զգա
ւազան մեղաւորաց խորտակեսցէ:
* Մինչև հատուսցէ մարդկան ըստ 24
արարից իւրոց: և ըստ գործոց ադա_
մայ. և ըստ վաղվաղման նորա:
* Մինչև դատեսցէ զդատաստանս ժո 25
ղովրդեան իւրոյ. և զուարճացուսցէ
զարդարս ողորմութեամբ իւր: * Գեղեց 26
կագոյն է ողորմութիւն Տն 'ի ժամա_
նակի նեղութեան. իբրև ամպք անձրևոյ
'ի ժամանակի երաշտութեան:

ԳԼ. ԼԶ.

Ողորմեա՛յ մեզ Ած ամենեցուն. և 1
հայեա՛ց 'ի մեզ. և ցո՛յց մեզ զլոյս
գթութեանց քոց: * Եւ ա՛րկ զերկիւղ քո 2
'ի վերայ հեթանոսաց՝ ոյք ո՛չ խնդրե_
ցին զքեզ. զի ծանիցեն՝ զի ոչ է Ած.
եթէ ոչ դու. և պատմեսցեն զմեծա_
[illegible] մեծս քո: * Բարձ զձեռն քո 'ի վր ազ 3
գաց օտարաց. զի տեսցեն զզօրութիւն
քո: * Զի որպէս առաջի աչաց նոցա 4
սրբագործեալ ես 'ի մեզ. այսպէս առա
ջի աչաց մերոց մեծասցիս 'ի նոսա:
* զի ճանաչիցեն զքեզ. որպէս և մեք ճա 5

նաչեցաք՝ քանզի ո՛չ գոյ Ած բաց 'ի քէն
6 Տր: * Նորոգ նշանս՝ և անփոփոխս նորոգեա՛
7 լեաւ սքանչելեաւ: * Փառաւորեա՛ ըզ զնշան և
8 ձեռն՝ և զբազուկ զաջ: * Վաղվաղեա՛ փոփոխեա՛
զարտմութիւն՝ և հեղ զբարկութիւն: զսքանչե
9 * Բարձ զհակառակորդն՝ և տանջեա՛ լիս.
10 զթշնամին: * Փութացո՛ զժամանակն՝
և յիշեա՛ զվաղճանն. զի ճառեսցեն զսքան
11 չելիս քո: * Բարկութեամբ բոցոյ լափես_
ցի՝ որ կեցցէ. և ոյք չարչարեն զժողո
12 վուրդ քո՝ գտցեն զկորուստ: * Ջախ_
ջախեա՛ զգլուխ իշխանաց թշնամեաց
տաղաց՝ ոչ է այլոք բաց 'ի մէնջ:
13 * Ժողովեա՛ զամենեսեան ցեղս յակո
բու. զի ծանիցեն՝ քանզի ոչ գոյ՝ եթէ ոչ գոյ
ոչ դու: և ճառեսցեն զմեծամեծս քո. ա՟ծ
և ժառանգիցես զնս: որպէս 'ի սկզբա
14 նէ: * Ողորմեա՛ց ժողովրդեան քոյ. 'ի
վր որոյ կոչեցեալ է անուն քո: և իէլի.
‖ զոր նմանակցեցեր անդրանկի քոյ: ‖ Եսայ.
15 * Ողորմեա՛ց քաղաքի սրբագործեցելոյ 4.22.
քոյ եէմի. քաղաքի հանգստեան քոյ:
16 * Լցո՛ զսիոն անճառելեօք բանիւք
քովք. և փառօք քովք զժողովուրդ
17 քո: * Տո՛ւր զվկայութիւն սոցա. որք 'ի
սկզբանէ ստեղծուածք քո են: և ըն_ և յայտն
կա՛լ զհրատարակութիւնս. զորս խօ_
սեցան յանուն քո մարգարէքն նախ_
18 կինք: * Տո՛ւր զվարձ ակնունողաց քեզ.
զի մարգարէքն քո հաւատարիմք գտա
19 նիցին: * ‖ Ըստ օրհնութեան ահարոնի ‖ Թուոց
սակս ժողովրդեան քոյ. և ուղղեա՛ զմեզ 6.24.
'ի ճանապարհս արդարութեան. և գի_
տասցեն ամենեքեան. որք բնակեալք
են յերկրի. զի դու ես Ած մշտահայեաց
20 յաւիտենից: * Զա՟մ զկերակուր կե_
րիցէ որովայն. և է կերակուր կերակրոյ
21 լաւագոյն: * Քիմք ճաշակեն զկերա
կուր երէոյ. և սիրտ զգայուն բա_
22 նից ստոյ: * Սիրտ թիւրեալ տայ զտրտ
մութիւն. և մարդ հմուտ վերականգ_
23 նեսցէ զնա: * Զա՟մ զարու 'ի բաց թո ընտրելոյ
ղու կին. և է դուստր լաւագոյն դս_ լինի
24 տերբ: * Գեղեցիկ կնոջ զուարճացուցա
նէ զերեսս առն իւրոյ. և 'ի վեր քան
զա՟մ զցանկութիւն մարդոյ վերաբերեն
25 բաղձանք: * Թէ է լեզու հեզաբար_
ձութեան † ողորմութեան. ոչ է այր նր ըստ † է և մեղ
26 որդւոց մարդկան: * Որ ստանայ զկին հայցող_
բարի, ձեռն արկանէ 'ի ստացուածս՝ ման և
օգնականութիւն ըստ այնմ է. և սիւն,
27 զի հանգիցէ: * Ուր ո՛չ է ցանգ, յափշ
տակեսցի ստացուած. և ուր ոչ է կին՝
28 յոգւոց հանէ կարօտն: * Ո՞վ հաւա_
տայ նմա՝ որ ոչ ունի զբոյն. և լալով
իւրաքանչիւրեք նսեմասցի: իբրև այն
աւազակ վաղելով 'ի քաղաքէ
'ի քաղաք:

Գլ. ԼԷ.

Ամենայն բարեկամ ասէ՝ և ես զբա 1
րեկամութի՛ւն շաղկապեցի ։ բայց է
բարեկամն միայն անուամբ բարեկամ ։
ոչ ապաքէն տրտմութի՛ւն ներգոյ մինչև
'ի մահ ։ * Իսկ համշիրակ և բարեկամ 2
առ 'ի թշնամութի՛ւն շարադառնան ։
* Ո՞վ վաղվաղկոտութի՛ւն վատթարա_ 3
գոյն ․ ուստի՞ ես ստեղծեալ՝ ծածկել
զերկիր թայեալն չարութք և նենգութք
նր ։ * Համշիրակ բարեկամ համեղա 4
նայ զուարճութք , և 'ի ժամանակի
նեղութե ներհականայ ։ * Համշիրակ 5
բարեկամ ցաւակցի որովայնի աղա_
գաւ ․ և ներհակ թշնամւոյ առցէ զաս
պառապ ։ * Մի՛ մոռասցիս զբարեկամ 6
քո 'ի մտաց քոց ․ և մի՛ անյիշելի եղիցիս
նմա ներ փարթամութեց քոց ։ * Մի՛ 7
խորհրդակցիր ընդ նմա՝ որ քեզ դարա_
նակալ ․ և 'ի նախանձողաց ընդ քեզ
թաքո՛ զխորհուրդդ ։ * Ամ խորհրդա 8
ծու 'ի բաց ընկենու զխորհուրդ ․ այլ է
խորհրդածուն ինքն յինքեան ։ * Ի խոր 9
հրդականէ պահեա՛ զանձն քո ․ նախ
գիտասջիր ․ որ է նորա հարկաւորու_
թի՛ ․ զի և ինքն անձին իւրոյ խորհես_
ցի ։ * Մի՛ գուցէ արկցէ զմահակ յեր 10
կիր՝ և ասասցէ քեզ ։ * Բարի է ճանա 11
պարհ քո ․ և կացցէ 'ի հեռաստանէ
տեսանել զինչ քեզ առեկեսցէ ։ * Ընդ 12
առն անկրօնի ճառեա՛ սակս սրբութե ․
և ընդ անիրաւի յաղագս արդարութե ․
ընդ կնոջ սակս այնորիկ որ նախանձի ․
ընդ երկչոտի սակս պատերազմի ․ ընդ
վաճառականի յաղագս թարգմանու
թե ։ ընդ ստացողի սակս վաճառե_
լոյ ․ ընդ առն գանակոծի յաղագս շնոր
հակալութե ։ * Ընդ ամբարշտի յա_ 13
ղագս գթածութե ․ ը անարգի սակս
արդարութե ․ ընդ մշակի անդաստա
նականի յաղագս ամի գործոյ ։ * Ընդ 14
գործունեի տարեւորի յաղագս կա_
տարման տարւոյն ։ ընդ ծառայի պղեր
գի սակս յոլովի գործոյ ․ մի՛ յուշ արաս
ցես այսոքիւք յամի խորհրդեան ։
* Այլ ընդ առն սրբոյ հանապազորդ 15
լե՛ր ․ զոր միանգամ ճանաչեսցես զնա
պահպանօղ երկիւղին այ ։ * Որոյ միտք 16
են ըստ մտաց քոց ․ և որ , երբ գողդո_
ջեսցես 'ի խաւարոջ՝ ցաւակցեսցի քեզ ։
* Զխրատ բարւոյ խորհրդոյ կայացո՛ 17
ընդ քեզ ․ զի ոչ է քեզ այլ ինչ յոլովա_
գոյն քան զայն ։ * Անձն առն սրբոյ 18
պատմէ երբեմն զճշմարիտ , քան զեօթն
շրջադիտակս նստեալք 'ի բարձու առ
'ի դիտել ։ * Եւ 'ի վեր սոցա ամենեցուն 19
աղաչեա՛ զբարձրեալն ․ զի ուղղեսցէ ․
'ի ճշմարտութե զճանապարհս քո ։
20 * Յառաջ քան զամն գործոյ՝ բան ճշ
մարիտ առաջնորդեսցէ քեզ ․ և նախ
քան զամ վարար՝ խորհուրդ կայուն ։
21 * Նշան վատթար փոխեսցէ զսիրտ ․
յորմէ մասունք չորք շառաւիղին ․ բա
րի և չար ․ կեանք և մահ ։ և տիրուհի
նց է հանապազորդ լեզու ։ է այր խո_
րագէտ բազմաց խրատող ․ և անձին
22 իւրոյ անօգուտ է ։ * Այր հմուտ զբա
զում խրատեաց ․ և անձին իւրոյ հա_
23 մեղ է ։ * Որ իմաստակաբար խօսի՝ ա_
տելի է ․ նամենայն իրաց զլանայցէ ։
24 * Ոչ է նմա տուեալ 'ի Տե շնորհ ․ զի
ամենայնիւ իմաստութք զլացեալ է ։
25 * Է իմաստուն՝ անձին իւրոյ իմաս_
տուն ․ և պտուղ զգօնութե նր գովե
26 լի ։ * Այր իմաստուն զժողովուրդ
իւր խրատէ ․ և պտուղք զգօնութեան
27 նր հաւատարիմք են ։ * Այր իմաստուն
լնանիցի օրհնութք ․ և տեսանօղք ըզ
28 նա գովեսցեն ։ * Կեանք առն ներթու
ոջ աւուրց ․ իսկ աւուրք իղի անթիւք
29 են ։ * Իմաստուն ներ ժողովրդեան
ժառանգեսցէ զպատիւ ․ և անուն նո_
րին եղիցի կենդանի 'ի մշտնջենաւ_
30 որս ։ * Որդեակ ներ կենաց քոց փոր
ձեա՛ զանձն քո ․ և թէ եղիցի վատ_
թար , մի՛ տացես նմա զիշխանութի՛ ։
31 * Զի ոչ ամենեքեան ամենեքումբք օգ
տին ․ և ոչ ամի անձին ամ սեռ հաճոյ լի_
32 նի ։ * Մի՛ ունկնդիր լինիր նամենայն
խրախութե ․ և մի՛ զքեզ հեղցես 'ի վերայ
33 ամի կերակրոյ ։ * Զանզի 'ի բազմաց
կերակրոց եղիցի տկարութի՛ ․ և լու_
ղութիւն մերձենայցէ մինչև 'ի զեղ_
34 խումն ։ * Սակս արբշռութե յոլովք
կորեան ․ իսկ որ 'ի բացկացեալ է՝ առ
յաւելցէ զկեանս ։

Գլ. ԼԸ.

1 Պատուեա՛ զբժիշկ վասն հարկաւո
րութե ․ քանզի և զնա ստեղծ բարձ
2 րեալն ։ * Զի յայ է ամ բժշկականու
թի՛ ․ և 'ի թագաւորէ առցէ զպար_
3 գևս ։ * Մակացութի՛ բժշկի բարձրա
ցուսցէ զգլուխ նր ․ և առաջի մեծամե_
4 ծաց գովիցի ։ * Բարձրեալն ստեղծ
յերկրէ զբժշկականութիս ․ և այր խո
րագէտ ոչ 'ի բաց խոտեսցէ զնոսա ։
5 * ‖ Ո՛չ ապաքէն 'ի փայտէ քաղցրացեալ ‖ Ել.
6 է ջուր դառն ։ * Առ 'ի ծանօթութի՛ 15. 25.
մարդկան զօրութի՛ նոցա ․ և ետ մարդ
կան զգիտութի՛ բարձրեալն ․ պատուիլ
7 ներ սքանչելեաց իւրոց ։ * Սոքօք բժշ
կօղն դիւրացուսցէ զցաւս ․ և իւղե_
փեցն արասցէ մնգոյրս համեղութե ․
և օծանելիս շարակատարեսցէ ողջու_
թե

Եսայ. 38. 3. թէ: և ո՛չ աւարտին գործք նր: * Զի 8
խաղաղութիւն Տն 'ի վերայ երեսաց
երկրի: * Որդեակ 'ի քում հաստա_ 9
տութեան մի՛ անտես արասցես զու զքեզ
ինքնին. այլ աղաչեա՛ զՏր. և ինքն ող_
ջացուսցէ զքեզ: * Դարձի՛ր 'ի յանցա 10
նաց. և ուղղեա՛ զձեռս քո. և յամենից
յանցանաց սրբեա՛ զսիրտ քո: * Տո՛ւր 11
զհամեղութիւն և զյիշատակ նաշհոյ. և
պարարեա՛ զմատուցմունս. և տո՛ւր
տեղի բժշկի: * Զի և զնա Տր ստեղծ. 12
և ոչ զատցի 'ի քէն. զի գործք նր են
հարկաւորք: * Զի է ժամանակ յոր_ 13
ժամ 'ի ձեռս նոցա դիմեսցես:
* Նոքա իսկ զՏր աղաչեսցեն. զի ուղ_ 14
ղեսցէ զհանգիստ նց. և զբժշկութիւն
վասն շրջագայութեան նց: * Որ յանցա 15
նէ առաջի նորա՝ որ արար զնա. անկա
նի 'ի ձեռս բժշկի: * Որդի՛ 'ի մեռեալն 16
իջո՛ զարտասուս՝ և իբրու զգարշութիւն
կրեալ ձեռնարկեա՛ լալ. և ըստ իրաւ
անցն հալի՛ր 'ի մարմին նր: և մի՛ անտես
արասցես զգամբարան նր : * Վասն 17
քսութեան իսկ դառնապէս բե՛ր զսուգ
նորա օր մի. և մխիթարեա՛ց սակս
տրտմութեանն: * և արա՛ զսուգ նր ըստ 18
արժանւոյն նորա մի օր. կամ երկուս
Ղևտ. վասն բամբասանաց: * Զի 'ի տրտ_ 19
15. 13. մութենէ վաղվաղէ մահ. և տրտմութիւն
և 17. 22 սրտի կարկամեցուցանէ զպարանոց:
* Ի դանդաչմանէ յարածնոյ տրտմու 20
թի. և գոյացուի անընչին իբրև զսիրտ
նր: * Մի՛ տացես տրտմութեան զսիրտ 21
քո. այլ 'ի բաց մերժեա զնա 'ի քէն. և
յիշեա՛ զյետնագոյնսն: * Մի՛ մոռա_ 22
նար, զի ոչ ևս է անդրադարձութիւն :
և սմին ոչ ինչ օգուտ լիցիս. և զքեզ
ինքնին չարագոյնս արասցես: * Յիշեա՛ 23
զիրաւունս իմ. զի այնպէս եղիցի և
քոյն: ինձ երէկ՝ և քեզ այսօր:
Բ Թագ. * Ի հանգստեան մեռելոյ հանգո՛ զյի 24
12. 22. շատակ նորա. և մխիթարեա՛ զնա յելս
հոգւոյ իւրոյ : * Իմաստութիւն դպրի 25
'ի ժամանակի դատարկութեան: և որ
փոքրկանայ իրակութեամբ՝ զիմաստութիւն
ձեռն արկցէ. քանզի իմաստութը վե
րանանիցի: * Որ ըմբռնէ զմաճ. և որ 26
պարծի վարչաւ. խթանաւ զեզինս
ճեպեսցէ. և պահի 'ի գործս նոցա. և
ճառ նր յորդիս ցլուց: * Զսիրտ իւր 27
տացէ յանդրադարձութիւնս ակօսաց.
և հսկումն նր 'ի պարարումն երնջոց:
* Նոյնպէս ամ հիւսն և ճարտարապետ. 28
որ զգիշերն իբրև զտիւ կատարէ՝ որ
քանդակէ նմանութիւս քանդակելեաց:
և համապաղորդութիւն նորա զանազա
նէ զնկարակերպութիւն: զսիրտ իւր տա
ցէ 'ի նմանութիւն նկարակերպութեան: և
հսկումն իւր բացակատարէ զգործ.
29 * Նոյնպէս հիւսն երկաթոյ նստեալ
հանդէպ սալին. և նշմարէ զգործս
երկաթոյ: Մրրիկ հրոյ խանձէ զմար
մին նորա. և ջերմութեան քրային ընդ
30 դիմանայ: * Ձայն ուռան խլացուցա_
նէ զականջս նր. և հանդէպ նմանութեան
31 անօթոյ աչք նորա: * Զսիրտ իւր տա
ցէ 'ի կատարումն գործոյ. և հսկումն
իւր զարդարեսցէ 'ի կատարումն:
32 * Նոյնպէս բրուտ նստեալ 'ի գործ իւր.
շրջելով ոտիւք իւրովք զանիւն. որ 'ի
փոյթ եդեալ է միշտ վասն գործոյ իւր
ոյ: և ներթուռ է ամ իրակութիւն նր:
33 * Բազկաւ իւրով կերպաւորէ զկաւն՝
և առաջի ոտից իւրոց գճկեսցէ զզօ_
34 րութիւն իւր: * Զսիրտ իւր տացէ՝ զի
աւարտեսցէ զծեփումն. և տքնութիւն
35 նորա մաքրեսցէ զբովն նր: * Ամենե_
քեան սոքա 'ի ձեռս իւրեանց յուսա_
ցան. և իւրաքանչիւր ոք յարուեստ իւր
36 իմաստուն է: * Առանց սոցա ոչ շինես
37 ցին քաղաքք: * Եւ ո՛չ բնականան. և
ոչ ներաշրջին. և յեկեղեցիս ոչ արտա
38 կայթեսցեն: * Ի վերայ աթոռոյ դա_
տաւորի ո՛չ նստցին. և զվկայութիւն դա
տաստանի ո՛չ հասկասցին. և ոչ յայտ_
նեսցեն զխրատ և զդատաստան. և ներ
39 առակս մի՛ գտցին: * Այլ զստեղծուած
միտնջենաւորի հաստատեսցեն. և մաղ
թանք նոցա ներ իրակութեան արհես_
տի. յարմարողք զանձինս իւրեանց և
զննողք յօրէնս բարձրելոյն:

Գլ. ԼԹ.

1 Զիմաստութիւն ամենեցուն նախ_
նեաց խուզեսցէ իմաստունն: և
'ի մարգարէութիւնս պարապեսցի:
2 * Զպատմութիւնս արանց անուանեաց
պահեսցէ. և 'ի տաղաչափութիւնս առա
3 կաց 'ի միասին ներամտեսցէ: * Զծա_
ծուկս առակաց խուզեսցէ. և ներ գա
ղելոց առակաց անդրադարձցի:
4 * Ի մէջ մեծամեծաց սպասաւորեսցէ.
5 և առաջի նախարարաց երևեսցի: * Յեր
կիր այլասեռից ազգաց արտադնաս_
ցէ. զի զբարիս և զչարս ներ մարդոց
6 փորձեսցէ: * Զսիրտ իւր բացատրէ
առ 'ի հսկել կանխաւ առ Տր որ արար
զնա. և առաջի բարձրելոյն աղաչեսցէ:
7 * Բացցէ զբերան իւր աղօթիւք. և
սակս յանցանաց իւրոց աղաչեսցէ:
8 * Զի եթէ Տրն մեծ կամեսցի. հոգ_
ւով գիտութեան վերալցուսցէ զնա:
9 * Եւ նա իբրու տարափ առաքեսցէ
խօսս իմաստութեան իւրոյ. և աղօթիւք
10 խոստովան լիցի Տն: * Եւ ինքն ուղղես
ցէ զգիտաւորութիւնս նորա. և զհմ_

տութիւն • և զաղտնեօք իւրովք խորհր-
դածեսցի : * Նա յայտնի արասցէ 11
զհմտութիւն ուսման իւրոյ • և յօրէնս
վկայութեան Տն պարծեսցի : * Գովես 12
ցեն բազումք զիմաստութիւն նորա • և
մինչև յաւիտեան ոչ ջնջեսցի : * Ոչ յետս 13
դարձցի յիշատակ նորա • և անուն նր
յուզեսցի յազգս յազգս : * Զիմաս 14
տութիւն նորա ճառեսցեն ազգք • և զգո
վութիւն նորա հռչակեսցէ եկեղեցի :
* Եթէ մնասցէ՝ զանուն թողցէ առաւ 15
ել ևս քան զհազարս • և թէ հանգիցի՝
օգուտ լիցի նմա : * Արդէն խորհր- 16
դածեցիմ, զի ճառեցից • զի ոճ բարկու
թե առլցեալ գոմ : * Ձայնիւ ասէ , 17
լուարուք ինձ պտուղք ածայինք • և
իբրև վարդենի տնկեալ ՚ի վ՛ջ առուաց
ջուրց պտղաբերեցէք : * Իբրև զլի- 18
բանան զհոտ համեղութեան կալարուք :
* Ծաղկեցէք զծաղիկս իբրև զշու- 19
շան • և տուք զհոտ • և բողբոջեցէք ՚ի
շնորհս : և երգեցէք զերգս՝ և օրհնե-
ցէք զՏր ՚ի գործս իւր : * Տուք անուան 20
նորա զմեծութիւն • և խոստովան եղի-
‖Ծննդ. րուք նմա ձայնիւ շրթանց ձերոց • և
1.31. յերգս շրթանց՝ և քնարիւք : և այս-
‖Մար. պէս ասասջիք ՚ի խոստովանութեան :
7.37. * ‖Գործք Տն բովանդակ բարիք են 21
Ծննդ. յոյժ : * ‖Հրամանի նորա կայ ջուր իբրև 22
8. 3. դկարկառ • և խօսիւք բերանոյ նորա
Եբր. ըստ իբրև զբացընկեցումն ջուրց : * Քան- 23
դրանա- զի ՚ի հրամանում նորա հանգստու-
բան թիւն լինի • և ոչ է սորկութի յողջութե
նորա : * Գործք ամե մարմնոյ առաջի 24
նորա : և ոչ է իր ինչ ծածկեալ յաչաց
նր : * Յաւիտենից մինչև յաւիտեան նկա 25
ոչինչէ տէ • և ոչ է սքանչելի առաջի տեսութե
նր : * Ոչ է ասելի՝ զինչ է այն • զի ամե 26
նեքեան ՚ի ժամանակի իւրեանց յուզես-
ցին : * Օրհնութիւն նր իբրև զգետ 27
‖Ծննդ. ոռոգեաց : * ‖Որպէս հեղեղ վերիթաց- 28
7. 17. եալս արբեցոյց՝ այսպէս բարկութի նր
զազգս՝ որք ոչ խնդրեցին զնա՝ ժառան-
‖Ղևտ. գեսցէ : * ‖ Որպէս դարձոյց զջուրս 29
14.21. ՚ի ցամաքութիւն՝ և ցամաքեալ է երկիր •
և ճանապարհք նր քան զճանապարհս
նց հարթեալք են : այնպէս մեղաւորաց
Բարէ գթմունք բարկութեան նր : * Բարիք 30
բարեաց բարեօք ստեղծան ՚ի բնէ • այնպէս չա
‖Սիր. րագունից բարիք և չարք : * ‖ Նախ- 31
29. 28. կին իրի հարկաւորի կենաց մարդկան •
ջուր, հուր, և երկաթ • աղ • կաթն • և
հաց նաշհեղէն, և մեղր՝ և ռռ խաղո-
ղոյ • և ձէթ • և հանդերձ : * Այսո- 32
քիկ ամենեքեան սրբոց ՚ի բարիս • այս
պէս և ամբարշտաց և մեղաւորաց ՚ի
չարիս յեղաշրջին : * Են հողմք • որք 33
առ ՚ի վրէժխնդրութիւն ստեղծան • և

սրտմտութեամբ նր հաստատեցին զտան-
34 ջանս իւրեանց : * ՚Ի ժամանակում
կատարածի հեղցեն զզօրութիւն • և
զսրտմտութիւն նորա • որ արար զնոսա՝
35 հանդարտեցուսցեն : * Հուր՝ կար-
կուտ • սով • և մահ • ամենեքեան այսո
քիկ առ ՚ի վրէժխնդրութի ստեղծեալք
36 են : * Գազանաց ժանիք • և կարիճք •
և օձք • և լարք՝ վրէժխնդիրք ՚ի սպա-
37 ռումն ամբարշտաց : * Ներ հրամանաց
նորա կերակրեսցին • և ՚ի վերայ երկրի
՚ի հարկաւորութի նախապատրաստես-
ցին • և ներ ժամանակաց իւրեանց ոչ
38 յանցանիցեն զբանիւ : * Վասն այսո-
րիկ ՚ի բնէ հաստատեցայ և խորհրդակ-
ցեցայ՝ և խորհեցայ • և զգրեալսն թո
39 ղի : * ‖Ամենեքեան գործք Տն բարիք • ‖Ծննդ.
և ամ գործ ներ ժամուն իւրում սպա 1.31.
40 սաւորեսցէ : * Ոչ է ասելի • այս քան
զայն չարագոյն է • զի ամենեքեան ՚ի
ժամանակի իւրում շարափորձին :
41 * Արդ այժմ ամենայն սրտում և բե-
րանում համագովեսցէք • և օրհնեցէք
զանուն Տն :

Գլ: Խ:

1 Զբաղումն մեծ ստեղծաւ ամենե-
ցուն մարդոց • և լուծ ծանր ՚ի
վՐ որդւոց ադամայ • յօրէ ելից յորո-
վայնէ մօր նց • մինչև յօր դերեզմանի
2 ՚ի մայրն ամենեցուն : * Խոկմունք նց՝ և
երկիւղք սրտի • և գիւտ ակնկալութե •
3 և աւուրք աճարտման : * ՚Ի բազմողէն
՚ի վերայ աթոռոյ փառաւորագունի՝
մինչև առ ստորուկն • որ նստի յերկրի
4 և մոխրոյ : * Յայնմանէ որ վարի կա-
պուտակաւ՝ և բառնայ զպսակ • մինչև
առ այն որ ծածկի վշով թերակատա
րաւ : բարկութի • նախանձ • գրդռու-
թի • խռովութի • և երկիւղ մահու •
ոխութի հանապազորդեան • հեռ :
5 * Եւ ՚ի ժամանակի վերանորոգութե
յանկողնի՝ երազ գիշերոյ փոփոխէ զգի
6 տութի նր : * Փոյզն ինչ իբրև ոչինչ
՚ի հանգստեան • և յայնմանէ ներ երա
զոյ՝ որպէս ՚ի տունջեան նկատման :
7 * Խռովեալ է ներ տեսլեան սրտի
իւրոյ • զիարդ փախնուցու ոք յաւուր
պատերազմի : ՚ի ժամանակի փրկու-
թե իւրոյ յարեաւ՝ և զարմացեալ առ
8 ոչինչ երկիւղ : * Հանդերձ ամե մար
մնով • ՚ի մարդոյ մինչև յանասուն •
՚ի վերայ մեղաւորաց եօթնպատիկ :
9 * ‖Առ այսոքիկ մահ • արիւն • հակա- ‖Սիր.
ռակութի • և դայխուն • նեղութիք • 39. 34.
10 սով բեկումն • և չարչարանք : * ՚Ի վՐ
անօրինաց ստեղծան այսոքիկ ամէն •
11 ‖և վասն նց եղև հեղեղ : * Ամենայն որք յերկ ‖Ծննդ.
րէ 7.10.

Ժողով. րէ են՝ յերկիր անդրադարձցին ‧ ‖ Եւ
1. 7. ամենայն ջուրք ՚ի ծով վերադարձցին ։
*Ամենայն կաշառ՝ եւ անիրաւութիւն ջնջեսցի‧ 12
եւ հաւատ յաւիտեան մնասցէ ։ *Ընչ֊ 13
ութիւնք անիրաւաց որպէս զգետ ցամաքես
ցին ‧ եւ որպէս որոտումն մեծ ներ անձ֊
րեւոյ որոտասցեն ։ *Ի բանալ զձեռս 14
իւր բերկրեսցի ‧ այնպէս յանցաւորք ՚ի
կատարածի տապեսցին ։ *Թոռունք 15
ամբարշտաց ոչ բազմապատկեսցեն
զշիւղս ‧ եւ արմատք անմաքուրք ՚ի վերայ
դագաթան վիմի հնչեն ։ *՚Ի վերայ ամենայն 16
ջրոյ կանաչուտ ‧ եւ առ ափն գետոյ նախ
արմատո֊ քան զամենայն դալարի վերընձիւղեսցի ։
խլեսցի ։ *Շնորհ որպէս դրախտ ներ օրհնութեց ‧ 17
եւ ողորմութիւն մինչեւ յաւիտեան յարա
մնայ ։ *Կեանք ինքեան բաւականի գոր 18
ծունէի շարաքաղցրասցին ‧ եւ ՚ի նոսա
գտանիցես զգանձ ։ *Որդիք, եւ շինու 19
թիւն քաղաքի հաստատէ զանուն ‧ եւ ՚ի
վերայ քան զոսա կին անարատ համարես
ցի ։ *Գինի եւ երաժշտականութիւն 20
զուարթացուցանեն զսիրտ ‧ եւ ՚ի վերայ
քան զերկաքանչիւրն իմաստութիւն ։
*Փողք եւ սաղմոսարան առնեն զհա֊ 21
մեղ քաղցրանուագութիւն ‧ եւ ՚ի վերայ֊
քան զերկաքանչիւրն համեղալեզուն ։
*Շնորհի եւ տեսակի ցանկայ ակն քո ‧ 22
դալարիս եւ ՚ի վերայ քան զոսա դալարիք բաւա֊
ռունկս կանք ։ *Բարեկամ եւ համշիրակ ՚ի 23
ժամանակի յարմարեալք ‧ եւ ՚ի վերայ քան
զերկոսեանն կին ընդ առն ։ *Եղբարք 24
առ օժանդակութիւն ՚ի ժամանակի վշտի ‧
եւ ՚ի վերայ քան զոսա ողորմութիւն փրկես֊
ցէ ։ *Ոսկի եւ արծաթ է շարակացութիւն 25
ոտից ‧ եւ ՚ի վերայ քան զերկոսեանն խոր
հուրդ բարեհաճոյ ։ *Կարողութիւնք եւ 26
զօրութիւնք բարձրացուցանեն զսիրտ ‧ եւ
՚ի վերայ քան զոսա երկիւղ Տեառն ։ *Ոչ է 27
ներկիւղումն Տեառն սպառնալիք ‧ եւ ոչ է ՚ի
նմա ներայուզել զօգնութիւն ։ *Եր֊ 28
կիւղ Տեառն որպէս դրախտ օրհնութեան ‧ եւ ՚ի
վերայ քան զամենեսեան փառս ծածկե֊
ցին զնա ։ *Որդեակ ՚ի ժամանակի կե 29
նացքոյ մի կարօտասցիս ‧ զի բարւոք է
մեռանիլ՝ քան կարօտիլ ։ *Այր ակնար 30
կու ՚ի սեղանս այլոց՝ ոչ է կեանք նորա
ներ խոկման կելոյ ‧ զի կերակրէ զանձն
իւր կերակրովք օտարօք ։ *Բայց այր 31
կրթեալ եւ խրատեալ պահեսցէ զինքն ։
՚ի բերանում անհանճարից քաղցրանայ
անընչութիւն ‧ եւ ներ որովայնում նորա
հուր արծարծեսցի ։

ԳԼ. ԽԱ.

Ով մահ՝ որպէս դառն է յիշատակ քո ‧ 1
առն զխաղաղութիւն ունողի ներ գոյից
իւրոց ։ *Առն հանդուցելոյ՝ եւ որոյ 2

շաւիղք են ուղիղք ներ ամենայն ‧ եւ դեռ
3 ես կարողի առնուլ զկերակուր ։ *Ով
մահ՝ բարի է դատաստան քո մարդոյ
կարօտացելոյ ‧ եւ որ նուաղիցի ՚ի զօ֊
4 րութեան ։ *Պակասութիւն հասակի ‧ եւ
որոյ սակս ամենայն ջան է ‧ եւ անհաւա֊
տալի՝ որ կորուսանէ զհամբերութիւն ։
5 *Մի զանգիտեր ՚ի դատաստանէ մա֊
հու ։ յիշեա՛ որք յառաջ քան զքեզ
եղեն ‧ եւ որք վերադառնոց են քեզ ‧ այս
6 դատաստան ՚ի Տեառնէ ամենայն մսեղւոյ ։ *Եւ
որինչ վերադայցեն քեզ ՚ի բարեհաճու
թեան բարձրելոյն ։ կամ տասն ‧ կամ հա
7 րիւր՝ կամ՝ հազար ամք ։ *Զի ոչ է ՚ի
դժոխս յանդիմանութիւն կենաց ։
8 *Որդիք դարշութեանց լինին որդիք մե֊
ղաւորաց ‧ եւ որք կործանեսցին առ նոցա ըն
9 տունս ամբարշտաց ։ *Որդւոց մեղաւ ջնջայցեն
որաց կորիցէ ժառանգութիւն ‧ եւ ընդ —
զաւակին նորա հանապազորդութիւն նախա
10 տանաց ։ *Սակս հօր անգթոյ խնդրին
որդիք ‧ քանզի վասն նորա են ՚ի նախատինս ։
11 *Վայ ձեզ արք անգութք ‧ որք թո֊
12 ղիք զօրէնս Տեառն բարձրելոյ ։ *Եւ՛ թէ
ծնանիցիք, յանէծս ծնանիցիք ‧ եւ թէ
մեռանիցիք, յանէծս եղիցի մասն ձեր ։
13 *‖ Ամենայն, որք յերկրէ են՝ յերկիր վերա ‖ Սիր.
դարձցին ‧ այնպէս ամբարիշտք յանիծէ 40.11.
14 լոյ ՚ի կորուստ ։ *Սուգ մարդոյ ներ
մարմնոջ իւրեանց ‧ իսկ անուն ամ֊
15 բարշտաց ջնջեսցի ։ *Ջանա՛ սակս
բարւոյ անուան ‧ զի այս առաւել յաւ
էտ մնասցէ քեզ ‧ քան հազարք գանձք
16 ազնուականք եւ մեծամեծք ։ *Բա֊
րեաց կենաց թիւ աւուրց ‧ իսկ անուն
բարի յարամնասցէ յարակայ ։
17 *Զխրատ խաղաղութեամբ պահեցէք
որդիք ‧ ‖ զի իմաստութիւն թաքուցեալ՝ ‖ Սիր.
եւ գանձ անտես՝ զինչ օգտութիւն յերկա 20. 32.
18 քանչիւրոցն ։ *Լաւագոյն է մարդ՝
որ թաքուցանէ զյիմարութիւն իւր ‧
քան զմարդ որ թաքուցանէ զիմաս֊
19 տութիւն իւր ։ *Սակայն պատկառեցա
րուք յայսցանէ՝ որք յառաջ գան ՚ի բե
20 րանոյ իմմէ ։ *Զի ոչ է բարի զամենայն զվե
րապատուութիւն պահել ‧ եւ ոչ ամենայն
ամենեքումբք բարեպէս հաճոյանան
21 ներ հաւատոյ ։ *Պատկառեցարուք
՚ի հօրէ եւ ՚ի մօրէ յաղագս պոռնկու֊
թեան ‧ եւ ՚ի նախադահից՝ եւ ՚ի կարողաց
22 սակս ստութեան ։ *Յիշխանաց՝ եւ ՚ի դա
տաւորաց սակս յանցանաց ‧ ՚ի ժողո֊
վարանէ եւ ՚ի ժողովրդոց սակս օրինա
23 զանցութեան ։ *Յընկերաց՝ եւ ՚ի բարեկա
մաց սակս անիրաւութեան ‧ եւ յաղագս
24 տեղւոյ նորում բնակիս, *՚Ի գողու֊
թէ, յաղագս ճշմարտութեան Աստուծոյ, եւ
կտակարանի ‧ սակս բարձակցաց ներ

հացից՝ 'ի գողութեանէ տալոյ և
առնլոյ։ *Յողջունողաց յաղագս լռու- 25
թեան․ 'ի հայեցմանէ կնոջ պոռնկի․ և 'ի
դարձուցմանէ դիմի ծանօթի։ *Մի 26
դարձուցանես զերեսս 'ի մերձաւորէ
Եւ ոչ հա- քումմէ․ և 'ի բառնալոյ զմասն և ոչ
տուցանե- զդէմ ունելոյ։ *|| Մի հայեսցիս 'ի կին 27
լոյ առն այլոյ․ և մի զննեսցես զաղախին
|| Մատթ. նորա․ և մի կայցես առ անկողին նորա։
5.28. *'Ի բարեկամաց սակս խօսից նախա- 28
տանաց․ երբ տացես, մի նախատեսցես։

Գլ. ԽԲ.

Մի կրկնեսցես զբանս լուեալ՝ սակս 1
յայտնութեան զրուցի թաքուցելոյ․
Եւորդ և եղիցիս ճշմարտապէս թարց թաքս
ամօթոյ տի ։ և գտցես զշնորհ առաջի ամենայն
|| Ղուկ. մարդոց։ մի վասն այսորիկ ամենեւին զամօթ
19.15. կրեսցես || և մի աչառիցես երեսաց՝ զի
2. Օրէն. յանցանիցես։ *Յաղագս օրինաց բարձ- 2
1.17. Եւ րելոյն՝ և կտակարանի․ և յաղագս դա
16. 19. տաստանի արդարացուցանել զամբա-
Առակ. րիշտն։ *Սակս բանի ընկերաց և ճա- 3
24. 23. նապարհակցաց՝ և յաղագս տրոց ժա-
Յակոբ. ռանգութեան բարեկամաց։ *Սակս հա 4
2. 2. մահաւասարութեան չափուց և կշռոց․
սակս սակս զննութեան յոլովից և սակաւուց։
որպիսեան *Յաղագս ստացականութեան գնոց և վա 5
ճառականաց․ և սակս բազմի խրատու
որդւոց․ և ծառայի չարագունի զկող
արիւնել։ *'Ի վերայ կնոջ չարաբարոյի 6
բարի է նշան։ *Ուր ձեռք բազումք են, 7
փակեա․ և որոյ ձեռս տաս, թուեա և
կշռեա ։ բայց զտուրս և զառս զամ
գրեա։ *Սակս կրթութեան անզգայի և 8
յիմարի․ և յաղագս ծերոյ՝ որք դատին
յերիտասարդաց․ և իցես խրատեալ
ամենեքումբք․ և ընտիր առաջի աչաց
ամենեցուն կենդանեաց ։ *Դուստր 9
թաքուցեալ տքնութիւն է հօր․ և վարա
նումն նորա 'ի բաց եբարձ զքուն։ մի գու
ցէ 'ի մանկութեան իւրում շնութեան հե-
տեւեսցի։ և ընդ առն շարայամեալ ա-
տելի լիցի ։ *մի երբեք խախտեսցի 'ի 10
կուսութեան իւրում․ և ծնողաց իւրոց
ծանրացեալ գտցի։ մի գուցէ ընդ առն
յարամնացեալ արատաւորեսցէ ։ կամ
ստուգաբար ամուլ բացերեւեսցի։
*'Ի վերայ դստեր վաւաշոտի հաստատեա 11
զպահապան․ մի երբեք արասցէ զքեզ
յառակ լինել թշնամեաց ։ 'ի չարախօ
Եւ յաստարէ սութեան ներ քաղաքում․ և յապստամ-
հանէ առ բութեան ամբոխից ։ և յամօթ առնէ
բոլորին զքեզ 'ի բազմութեան ժողովրդեան։
*Ամենայնի մարդոյ մի հայիր 'ի տե- 12
սակն․ և 'ի մէջ կանանց մի յամենար։
*Քանզի 'ի հանդերձից յառաջ գայ 13
ցեց․ և 'ի կնոջէ անիրաւութիւն առն։

14 *Քանզի բարեգոյն է անիրաւութիւն
առն՝ քան կին բարերար ։ և կին խառ-
15 նակ յառակ։ *Արդ յիշող լեր գործոց
Տն․ և զորս տեսի, ճառեսցից։ խօսիւք
16 Տն գործք նր։ *Արեգակն լուսաւո-
րող 'ի ձեռն ամենայն նկատէ․ և փառօք
17 Տն լի է գործ նր։ *Ոչ ապաքէն Տէր
արար զսուրբս ճառել զամենայն զքանչելիս
իւր։ զոր հաստատեաց Տր ամենա-
18 կար կայանալ 'ի փառս իւր։ *Զան-
դունդս՝ և զսիրտ մարդոյ հետազօ-
տեաց․ և ներքերմութեանս նր խորհեցաւ։
19 *Զի ծանեաւ Տր զամ գիտութիւն․
և ներհայեաց 'ի նշան յարաձգակա-
նի․ ճառեալ որք նախ անցին ։ և որք
յապայ գալոց են․ բացատրող զշաւիղ
20 ծածկեցելոց։ *Ոչ անդրանցանէ քան
զնա ամ միտածութիւն․ և ոչ թաքուցա
21 նէ զինքն 'ի նմանէ ոք զրոյց ։ *Մե-
ծազնութիւն իմաստութեան իւրոյ վայել
չացոյց․ որ է նախ քան զյաւիտեան․
և մինչև յաւիտեան․ ոչ առաւելեալ
22 է։ *Եւ ոչ նուազեսցի․ և ոչ կարօ
տանայ այլոյ ումեք խորհրդեան։
23 *Որքան ըղձալիք են ամենայն գործք նր․
և իբրև կայծակն՝ զոր է խոկալի։
24 *Ամենայն այսորիկ կեան․ և մնան յաւի-
տեան․ և նամենում հարկաւորութեան
25 ամենայն սպասաւորեն նմա։ *Ամենայն երկ-
պատակութիւնք․ մին ներհակ միոյն․
26 և ոչ արար զիրինչ ոչ գոլ։ *Իւրաքան-
չիւրոյ հաստատեաց զբարիս․ և ո ոք
բաւականասցի տեսանելով զփառս նր։

Գլ. ԽԳ.

1 Բարձրութեան հաստատութի գեղեց
կութիւն է նր․ տեսակ երկնի 'ի տե
2 սութեան փառաց։ *Արեգակն 'ի հայեց
ման հրատարակօղ յելանելն․ անօթ
3 սքանչելի գործ բարձրելոյն։ *'Ի միջօ-
րէում ցամաքեցուցանէ զերկիր․ և ա-
ռաջի խորշակի նորա ով կարէ տևել։
զհնոց պահեալ 'ի գործ խորշակի ։
4 *Եռապատիկ արեգակն տապացու-
ցեալ զլերինս․ զշառաւիղս հրեղէնս
արտաշնչէ․ և վերափայլեալ շառաւի
5 ղօք իւրովք խտղտէ զաչս։ *Մեծ է
Տր՝ որ արար զնա․ և խօսիւք նր աճա
6 պարեաց 'ի գնացս։ *Եւ լուսին յամենայն
'ի ժամանակի իւրում․ ցուցակ ժամա
7 նակի և նշան յաւիտենական։ *'Ի լուսնոյ
նշան աւուր տօնի․ լուսաւորել որ ինչ
8 նուազանայ 'ի կատարածի ։ *Ամսոյ որ
անուն ըստ անուան նր է․ աճեալ զար
մանաբար 'ի կատարման ։
9 *Անօթ ամբոցաց 'ի բարձունս․ 'ի հաս
տատութեան երկնի վերափայլեալ փա-
10 ռաւորագունաբար։ *Զարդ երկնի
փառք

փառք աստեղաց․ զարդարէ լուսաւո
րող ՚ի բարձունս Տր̃։ * Բանիւ սրբոյն կանգ 11
նին ՚ի դատաստան․ և ոչ պակասեսցեն
՚ի պահպանութենէ իւրեանց։ * Տես զաղեղն․ 12
Ծննդ․ 9.13․ և օրհնեա զնա՝ ‖ որ արար զնա․ կարի
գեղեցկատեսիլ է ՚ի փայլման իւրում։
* Շուրջպատեաց զերկին ներ շրջա_ 13
նակաւ փառաց իւրոց․ ձեռք բարձրե
լոյն բացին զնա։ * Հրամանաւ իւրով 14
փութացոյց զձիւն․ և փութացուցանէ
զփայլատակմունս առաձգել դատաս_
տանի իւրոյ։ * Վասն այսորիկ բացան 15
գանձք՝ և թռեան մէգք իբրև զթռչ_
չունս։ * ՚Ի մեծութեան իւրում եդ զամպս՝ 16
և պատառեցան քարինք կարկտի։
* Յերեւալ նր̃ շարժեսցին լերինք․ և 17
՚ի կամս նր̃ շնչեսցէ հարաւ։ * Ձայն 18
որոտման նր̃ կշտամբէ զերկիր՝ մրրիկ
հիւսիսային․ և հաւաքումն հողմոյ։
* և որպէս հաւ ՚ի բաց եդեալ առ ՚ի նստիլ՝ 19
սրսկէ զձիւն․ և որպէս մարախ ընկղմեալ
իջումն նր̃։ * Զգեղեցկութիւն սպիտա 20
կութեան նր̃ զարմասցի ակն․ և ՚ի վերայ
տարափոյ նր̃ պակուցու սիրտ։ * Զե 21
ղեամն իբրև զաղ հեղցէ ՚ի վր̃ երկրի։
և երբ սառուսցէ․ եղիցի իբրև զփուշ
տատասկի։ * Ցրտութիւն հողմ հիւսի 22
սոյ շնչեաց․ և սառուցց զապակի ՚ի ջրոյ․
՚ի վր̃ ամի հաւաքման ջուրց հանգչիցի․
և իբրև զրահ զգեցուսցէ զնոքն ջրովք։
* Նա՛ լափեսցէ զլերինս․ և կիզցէ զա_ 23
նապատն․ և շիջուսցէ զդալարիս իբրև
զհուր։ * Բժշկութիւն ամենեցուն ներ փու_ 24
թացութեան մգի․ և ցօղ պատահեալ ՚ի
տապոյ եկելոյ զկակուղ բացակատարէ
և խոկ_ մամբ իւր ով հան_ դարտե_ ցոյց զան դունդս զնա։ * Խօսիւք նր̃ լռէ հողմ․ և խոկ_ 25
մամբ իւրով հաւանեցաւ անդնդոց․ և
տնկեաց ՚ի նմա Տր̃ զկղզիս։ * Որք նաւեն 26
՚ի ծովու պատմեն զվտանգութիս նր̃․
և լուեալ ականջօք մերովք զարմա_
նամք։ * Անդ են գործք պայծառք և 27
զարմանալիք․ զանազանք գազանաց
սեռք․ և ամենայն խաշանց․ և ստեղծու_
ածք պատառողաց։ * Ս̃ի նմանէ հաս 28
տատեցաւ գնացից վերջ․ և խօսիւք նր̃
շարադրեցան ամենայն։ * Զբազումս ա_ 29
սասցուք՝ և պակասիցուք ՚ի բանից։ իսկ
կատարած խօսից՝ ինքն է ներ ամենե
ցուն։ * Պարծեցեալք առ որ կարաս_ 30
ցուք․ զի ինքն է ամենակարող՝ ՚ի վր̃
ամենեցուն գործոց իւրոց։ * Ահաւոր 31
Տր̃, և մեծ․ ահագնաբար և սքանչելի
կարողութիւն նր̃։ * Փառաւորեցէք զՏր̃ 32
որքան միանգամ և կարիցէք, զի առա
ւել կարացեալ է դեռևս․ և զարմանա
լի մեծագործութիւն նր̃։ * Օրհնեցէք 33
զՏր̃ բարձրացուցէք զնա՝ որքան կա_
րէք․ զի մեծագոյն է քան զամ գովու

34 թի։ * Բարձրացուցանելով զնա վե_
րալցարուք զօրութ̃․ մի լքանիք՝ իբ_
35 րու ոչ ըմբռնիցէք։ * Ո՞վ տեսցէ զնա․
և պատմեսցէ․ և ո՞վ մեծացուսցէ զնա․
36 որպէս ՚ի սկզբանն է։ * Բազումք մեծա_ Մեծա_
գոյնք ծածկեալք են սոցօք․ զի զսա_ գոյնք քան
կաւս տեսաք գործոց նր̃․ բայց զամե_ զսոսա
նեսեան Տէր արար․ և գթածաբար ծածկեալ
իրաւողաց ետ զիմաստութի։ են․ չէ

ԳԼ․ ԽԴ․

1 Գովեսցուք զարս փառաւորագոյնս․
և զծնօղս մեր՝ ՚ի սերականութէ
2 իւրն̃։ * Զբազում մեծարանս արար
Տր̃ մեծագործութ̃ իւրով յաւիտենից։
3 * Տիրողք զօրութեանք իւրեանց՝ մար_
դիկք մեծամեծք զօրութ̃․ և խորագի
տութ̃ իւրն̃ պերճացեալք․ պատուեալք
մարգարէիւք զարժանաւորութի մար
4 գարէից։ * և հրամայօղք ներկայիս ժո
ղովրդեան։ և զօրութ̃ խորագիտութէ
5 ժողովրդոց զբանս սրբեղս։ * Տեղեկու
թ̃ իւրեանց զվերախուզօղս եղանա_
կաց երաժշտականաց․ և զպատմօղս ստա
6 նաւորաց գրոց։ * Զարս մեծատունս
զօրութ̃․ և զանձնօղս՝ զկրթութի գե_
ղեցկութէ։ խաղաղացեալս ներ տանց
7 իւրեանց։ * Ամենեքեան սոքա ներ սե
րականութեց ցեղից իւրն̃ զփառս առ
ընկալան։ և յաւուրս իւրն̃ ունէին զգո
8 վութիւս։ * Կան ՚ի նոցանէ ծնեալ, յետ
թողլին զանուն պատմելոյ զգովութիւս
9 նց̃։ * Կա՛ն են որոց ոչ գոյ յիշատակ․ և
կորեան իբրև այնք, որք ոչ իցեն․ և
ծնան, իբրև ոչ ծնեալք․ և որդիք նց̃
10 ը̃ ինքեանց։ * Բայց այնոքիկ արք ողոր
մութեան են․ որոց գթութիւք ոչ պակա
11 սեցան։ * ընդ սերման նց̃ յարամնան
12 բարիք։ * Ժառանգ սը̃ թոռն նց̃․ և ՚ի
13 վկայութէ եկաց զաւակ նց̃։ * Կա՛ որ
դիք նց̃ վն̃ նց̃ մինչև յաւիտեան մնան․
զաւակ նց̃՝ և փառք նց̃ ոչ ՚իբաց թող
14 ցին։ * Մարմինք նց̃ ՚ի խաղաղութէ թա
ղեցան․ և անուն նց̃ կեայ յազգէ յազգ։
15 * Զիմաստութիւն նց̃ վիպասանեն ժո_ Ծննդ․
ղովուրդք․ և զգովութիւն նց̃ հռչակես 5.21․
16 ցէ եկեղեցի։ * ‖ Ենովք հաճոյացաւ այ̃՝ Եբրայ․
և վերափոխեցաւ ՚ի դրախտն․ զի տա_ 11.5․
ցէ հեթանոսաց զապաշխարութի։ Ծննդ․
17 * ‖ Նոյ գտաւ կատարեալ՝ արդար՝ և ՚ի 6.9։ և
ժամանակի բարկութէ եղև վերահաս 7. 1․
18 տութի։ * Ընդ այնորիկ թողաւ յետնա Եբրա․
մնաց երկրի․ յորժամ եղև հեղեղ։ 11. 7․
19 * ‖ Ս̃կայութիւք յաւիտենի եդան առ Ծննդ․
նա․ ոչ ջնջիլ կարաց հեղեղաւ ամ մար 9. 9․
20 մին։ * ‖ Աբրահամ մեծ հայր բազմու Ծննդ․
թէ ազգաց։ և ոչ գտաւ նման նմա ՚ի 12.2. և
պարծանս․ որ պահեաց զօրէն բարձրե 15.5․
լոյն։

Ծննդ. լոյն. եւ եղեւ վկայութբ ընդ նմա. * ՚Ի 21
17.10. մարմնոջ նր կայացոյց զվկայութիւն. եւ
Ծննդ. ներ փորձութեն գտաւ հաւատարիմ.
22.1. * Վն այնորիկ հաստատնով երդմամբ 22
Գաղա. եդ նմա զպարծանս ներ ցեղոջ իւրում.
3.16. աճեցուցանել զնա իբրեւ երկրի կար_
կառ. * եւ իբրեւ զաստեղս բարձրացու 23
ցանել զզաւակ նր. եւ ժառանգեցու_
ցանել զնս ՚ի ծովէ մինչեւ ՚ի ծով. եւ ՚ի
գետոյ մինչեւ առ ծագս երկրի. * Նա՛ 24
առ իսահակ այնու եղանակաւ արար
վն աբրահամու հօր նր. * Օրհնութի 25
ամենայն հեթանոսաց ետ նմա Տր. եւ ըզ
վկայութիւն հաստատեաց ՚ի վր գլխոյն
յակոբու. * Ընկալաւ զնա օրհնութբք 26
իւրովք՝ եւ ետ նմա զժառանգութի.
եւ բաժանեաց նմա զբաժինս ցեղիւք եր
կոտասանիւք. * Նա՛ շարապահեաց 27
նմա զայր ողորմութե զգտանօղս շնոր_
հաց յաչս ամի մարմնոյ.

Գլ. ԽԵ.

Ելից. Ըղձալի այ եւ մարդկան մովսէս. որոյ 1
11.3. յիշատակն օրհնութբ է. * Նման 2
ինքեան արար ՚ի փառս սրբոց. եւ մե_
ծացոյց զնա յերկիւղ թշնամեաց. եւ
բանիւք իւրովք բացայայտեալ սի_
րեաց. * Փառաւորեաց զնա առաջի 3
թագաւորաց. եւ զհրաման ետ նմա
առաջի ժողովրդեան իւրոյ. եւ եցոյց
նմա զփառս իւր. * Հաւատովն եւ հա 4
մեզութեամբ իւրով սբ արար զնա.
եւ ընտրեաց զնա յամէ մարմնոյ.
* Ետ լսել նմա. եւ ձայնին նր. եւ ա_ 5
ռաջնորդեաց նմա յամպն. * Նա՛ ետ 6
նմա հանդէպ հրամանաց՝ եւ զօրէնս կե_
նաց եւ մակացութե. ուսուցանել յա_
Ելից. կոբու զվկայութիւն իւր. եւ զիրաւունս
6.7.8. իւր իէլի. * Բարձրացոյց զահարոն զեղ 7
Թուոց բայր նր. եւ զնմանիս ինքեան ՚ի ցեղէն
12.3.7. ղեւեայ. * Կացոյց նմա զվկայութիւն 8
Եբրայ. մշտնջենաւոր. եւ ետ նմա զքահանայու
3.2.5. թի ազգի. երանելիս արար զնա փա_
ռօք. * Նա՛ շուրջպատեաց զնա զօտեաւ 9
փառաց. եւ ագոյց նմա զպատմուճան
փառաց. եւ պսակեաց զնա անօթիւք
Ելից. զօրութե. * Շուրջ զոտիւքն՝ եւ վարտ 10
28.35. իքն՝ եւ վակասաւն եդ նմա. եւ զօտեւո
րեաց զնա բոժոժօք ոսկեղինօք յո_
գունս ներ շրջանակում. * տալ ըզ_ 11
հնչումն ՚ի զգացումն ինքեան. լսելի առ_
նել զհնչումն ՚ի տաճարին. ՚ի յիշատակ
որդւոց ցեղի իւրոյ. * Զպատմուճանն 12
զսբ. ոսկեաւ՝ եւ կապուտակաւ՝ եւ բե
հեզեաւ՝ գործ ոստայնանկի. առն ի_
մաստնոյ դատաւորի եւ ճշմարտութբ
հմտացելոյ. * Հիւթիւ կարմրով գործ 13
արհեստաւորի. ակամբք պատուակա_
նօք ձեւացելօք կապիւք ոսկւոյ. եւ գոր
ծով ակնակապի քանդակիւք. ՚ի յիշա
14 տակ ըստ թուոյ ցեղիցն իէլի. * Պսակ
ոսկեղէն ՚ի վր թագի նորա բացայայտ
նշանաւ սրբութեն. եւ փառք պատուոյ.
գործ զօրութե. եւ ցանկութի աչաց
15 պճնեալ. * Յառաջ գեղեցիկք նախ քան
զնա ոչ եղեն այսպիսիք մինչեւ ՚ի ծագն.
16 * Ոչ էր զգեստաւորեալ նովաւ այլազգի
ոք՝ այլ միայն որդիք նորա միայնակ. եւ
թոռունք նր ՚ի ձեռն ամի ժամանակի.
17 * Ողջակէզք նր ծախեցան հրով հանա
18 պազորդիւ. * Լցից մովսէս զձեռս նր. Ղև.
19 եւ էօծ զնա իւղով սրբով. * Եղեւ նմա 8. 12.
՚ի վկայութի մշտնջենաւոր՝ եւ զաւակի
նր ոմ զաւուրս երկնի. պատարագաւո_
րել քահանայութբ. եւ ունել զգովասա_
նութի. եւ փառաւորել զժողովուրդ
20 իւր յանունն նր. * Ընտրեաց յամե
նից կենդանեաց՝ մատուցանել զնուէր
ԱԾ՝ զխունկ. եւ զբարի հոտ, ՚ի յիշա_
տակ հաճոյանալոյ փոխանակ ժողովր
21 դեանն իւրոյ. * Նա՛ ետ նմա հրամա_
նօք իւրովք զկարողութի ՚ի կտակա_
րանս դատաստանաց. ուսուցանել
զյակոբ վկայութբ. եւ օրինօք իւրովք
22 տալ զլոյս իէլի. * Աստն զի ներհակ Թուոց
կային նմա օտարք՝ եւ վն մախանաց 16.1.
շրջապատեցին զնա մարդիկք յանա_
պատին. որք էին ընդ դաթանայ եւ ա_
բիրոնի. եւ ժողովն կորխայ ցասմամբ.
23 * Ետես Տր ԱԾ՝ եւ ոչ հաճեցաւ ընդ
նմա. եւ ծախեցան դիմեցմամբ ցաս_
24 մանն. * Արար նց նշանս. եւ ծախեաց
25 զնոսա բոցով հրոյ. * Նա՛ յաւել ահա_
րոնի զփառս. եւ ետ նմա զժառանգու
թի. եւ զառաջաւորս պտղոց երկրի բա
26 ժանեաց նմա. * Զհացն նց ներ առա_
ջաւորաց պատրաստեաց ՚ի բաւակա_
նութի. զի եւ զնուէրս Տն կերիցեն.
27 զորս ետ նմա, եւ զաւակի նր. * Այլ ևս
յերկրին հեթանոսաց ոչ ժառանգե_
ցուսցէ. եւ մասն ոչ է նմա ներ ազգի.
զի ինքն է բաժին նր՝ եւ ժառանգութի.
28 * Փենեհէս որդի եղիազարու երրորդ Թուոց
է ՚ի փառս համեմատելով զնա երկիւ_ 25. 7.
29 ղիւն Տն. * Նա՛ մնալ ՚ի վերապատու_ 1. Մակ.
ութե ցեղին. ՚ի բարութե եւ առոյգու 2.26. և
թե անձին իւրոյ հաճոյացաւ ԱԾ փո_ 54.
30 խանակ իէլի. * Վն այնորիկ կացոյց
նմա զվկայութի խաղաղութե. զիշխան
սրբոց եւ ազգի իւրոյ. զի լիցի նմա եւ
զաւակի նորա քահանայութե արժա_
31 նաւորութի ՚ի մշտնջենաւոր. * Նա՛
զվկայութի դաւթի թագաւորի որդ
ւոյ յեսսեայ ՚ի ցեղէն յուդայ՝ ժառան
գութի ինքեան եւ զաւակի նր. զի տա
ցէ զիմաստութի ՚ի սիրտ նր. դատել
զաղգ.

զաւդ իւր արդարութբ. մի՛ ունայնասա
ցին բարութիւնք իւրեանց ։ և զփառս
ինքեանց 'ի ցեղ նց յաւիտեան արար ։

Գլ. ԽԶ։

Հզօր 'ի պատերազմի յեսու որդի 1
նաւեայ . յաջորդ մովսէսի ներ
մարգարէից . որ եղև մեծ ըստ անուա_
ան իւրոյ ։ * Մեծ եղ 'ի կեցուցչութն 2
ընտրելոց Տն . վանել զթշնամիս յա
րուցեալս . զի շարահետևեսցուսցէ զժա
ռանգութիւն իսրայէլի ։ * Որոց փառաց 3
արժանաւորեցաւ ամբառնալով ըզ
ձեռս իւր . և ձգելով ընդդէմ քաղա
քաց զգայլխանն ։ * Ո՛վ ոք առաջի նորա 4
այնպէս ընդդիմացաւ . զի առ թշնա_
Յեսու միս ինքնին Տր էած ։ * Ոչ ապաքէն 5
10. 14. 'ի սրտմտութեն նր արգելաւ արեգակն .
և մի օրն եղև իբրու երկու ։ * Ներա 6
կոչեաց զբարձրեալն կարող յընդդի_
մամարտիլն ընդդէմ թշնամեաց ամ
ուստեք ։ և լուաւ նմա մեծն և սուրբն
Տր քարեայ կարկտօք արհութե յոյժ
հզօրին ։ * Ընդդեմեաց ընդդէմ ազգի 7
թշնամականի . և ներ զաւխմայրումն
կորոյս զներհակականս ։ * զի ծանի_ 8
ցեն հեթանոսք զկարողութն նր . զի
ընդդէմ Տն պատերազմիլ ոչէ դիւր
ին ։ և հետևեցաւ զկնի հեռոց բարձ
Թւոց րելոյն ։ * Եւ յաւուրս մովսէսի զողոր 9
14. 6. մութն արար ինքն . և քաղէբ որդի յե
փոնեայ՝ կալ ընդդէմ թշնամեոյ՝ և
արգելուլ զազգն 'ի մեղաց . և խափա_
նել զտրտունջ չարութե ։ * Եւ ինք_ 10
եանք երկոքեանքն կացուցեալք 'ի
վտանկէ զերծեալք եղեն . 'ի թուոյ
վեցհարիւրոց հազարաց ոտանաւորաց
մուծանել զնս 'ի ժառանգութի . յեր
կիրն որ բղխէ զկաթն և զմեղր ։
* Եւ ետ Տր ինքեան քաղեբայ զզօրու 11
թի . և մինչև 'ի ծերութին մնաց նմա
զօրութի . զի ելանիցէ 'ի բարձր տեղի
երկրին ։ և զաւակ նր ենթակալաւ զժա
ռանգութիւն ։ * զի տեսցեն ամէն որ 12
դիքն իսրայէլի . զի բարի է հնազանդիլ
սրբոյն Տն ։ * Եւ դատաւորք իւրա_ 13
քանչիւրք իւրով անուամբ . որոց ոչ
է ապականեալ սիրտ . այք ոչ դարձան
'ի Տէ ։ * զի լիցի յիշատակ նոցա յօրհ_ 14
նութե . և ոսկերք նոցա ստեղնեսցին
'ի տեղւոջէ իւրեանց ։ * և անուն նոցա 15
յարամնասցէ յաւիտեան . յարամնա_
ցեալ առ որդիս նոցա՝ սրբոց արանց
փառք ։ * Իղձալի 'ի Տէ Տն իւրմէ սա 16
մուէլ մարգարէ Տն . վերածանեալ
զհրամանն . և էօծ զիշխանս ներ ցեղում
իւրում ։ * Յօրէնի Տն զժողովն դա_ 17
տեաց . և ետես Տր զյակոբ . և 'ի հաւա
տովք իւրում ընտրեցաւ մարգարէ ։
18 * Եւ ծանուցաւ բանիւք իւրովք հա
ւատարիմ . քանզի ետես զՏր լուսոյ ։
19 * Եւ առձայնեաց զՏր ամենակարող .
'ի վանումն թշնամեաց շուրջ կացեալք
ամ ուստեք . ներ մատուցմանն գառին
20 անարատի ։ * Եւ որոտաց յերկնէ Տր .
և 'ի հնչումն մեծի լսելի արար զձայն
21 զիւրականն ։ * և խորտակեաց զիշխանս
տիւրացւոց՝ և զամն իշխանս փղշտա_
22 տացւոց ։ * Եւ նախ քան զժամանակ
վախճանի կենաց իւրոց, և արդեանցն .
զվկայութի ետ առաջի Տն, և օծելոյն
զդրամս և մինչև 'ի խորացս յումէ մեղ
ւոյ ոչ էառ . և ոչ ամբաստանեաց զնը
23 մանէ մարդ ։ * Եւ զկնի այսորիկ ննջ_
ջեաց՝ և զնշան արար թագաւորի ։ և
եցոյց նմա զվախճան կենաց իւրոց ։ և
բարձրացոյց զձայն իւր մարգարէութե
յերկրէ ջնջել զամբարիշտն ազգի ։

Գլ. ԽԷ։

1 Զկնի ‖ սորա յարեաւ նաթան մար ‖2 Թագ
գարէ՝ յաւուրս դաւթի ։ 12.1.
2 * Եւ իբրու ճարպ որոշեալ 'ի մսոյ .
այսպէս դաւիթ յորդւոցն իսրայէլի ։
3 * ‖ Ընդ առիւծուց խաղաց իբրև ընդ ‖1 Թագ
գառանց ։ ընդ արջուց նմանապէս ա_ 17. 34.
րար որպէս ընդ գառանց ոչխարաց . 'ի
4 մանկութե իւրում ։ * ‖ Ո՛չ իթէ ոչ սպան ‖1 Թագ
զհսկայն . և եբարձ զնախատինս յազ 17.49.
5 գէն ։ * Բառնալով զձեռս սալիւ պար
սի վայր ընկեց զբարձրութի գողիա_
6 դայ ։ * Զի առ կոչեաց զՏր ամենա_
զօր . և ետ աջով նր բառնալ զմարդն
հզօր 'ի պատերազմի . և բարձրացու_
ցանել զեղջիւր ցեղի իւրոյ ։ ‖1 Թագ
7 * ‖ Այսպէս 'ի բիւրս փառաւորեաց 18.7.
զնա . և գովեաց զնա օրհնութբք Տն .
առ 'ի մատուցանել զպսակ փառաց ։
8 * Զի խորտակեաց յամ ուրեք զթշնա
միս ։ և ընաջինջ արար զփղշտացիսն
հակառակս մինչև ցայսօր ժամանակի ։
խորտակեաց զեղջիւր նց մինչև ցյաւի
9 տեան ։ * Ամենայն գործոց ետ զխոս
տովանութիւն սրբոյն, և բարձրելոյն՝
10 փառաբանութբ ։ * Յամէ սրտէ իւր
մէ գովեաց զՏր . և սիրեաց զՏր . որ
արար զնա ։ և ետ նմա ընդդէմ թշնա
11 մեաց զզօրութի ։ * Եւ կացոյց երգիչս
յանդիման սեղանոյն . և 'ի հնչման նց
12 զհամեղս արար զեղանակս ։ * Եւ ետ
ներ տօնախմբութեց ներբողեանս . և
զարդարեաց զժամանակս մինչև 'ի
զրաւուն կենաց ։ զի բարեբանեսցեն
զանուն սբ Տն ։ և առաւելացուսցեն
13 առաւօտու զսրբութի Տն ։ * ‖ Տէր ‖2 Թագ
քաւեաց զմեղս նորա . և բարձրացոյց 12. 13.
յաւի_

յաւիտեան զեղջիւր նորա։ և ետ նմա
զկտակութի թագաւորութե. և զա_
թոռ փառաց յինէ։ * Օրհնի նորին 14
յարեաւ որդի զգօն. և վն նր 'ի վայր
ընկէց զամ զզօրութի թշնամեաց։
‖3 Թագ * ‖Սողոմոն հրամայեաց յաւուրս խա 15
3. 1. ղաղութեան. որոյ ենթադրեաց Ած
զամեն զթշնամիս. զի կառուսցէ զտուն
անուան իւրոյ. և պատրաստեսցէ զսր
բութի 'ի մշտնջենաւորս։ որպէս վար
‖3 Թագ ժեցար 'ի մանկութե քում։ *‖ և լցար 16
4.31. իբրև զգետ իմաստութբ. և զերկիր
վերածածկեաց հոգի քո։ * Եւ վե_ 17
րալցեր համեմատութբք առակաց.
'ի կղզիս բացագոյնս հռչակեալէ ա_
նուն քո. և սիրելի եղեր 'ի խաղաղու_
թե քում։ * Ներ տաղից՝ և առակաց. 18
և համեմատութեց և թարգմանու_
թեց զարմացեալք են երկիրք։
* Եւ յանուն Տն Այ. որոյ է մականուն 19
‖3 Թագ Ած Իղի։ *‖ Շարաբերեր իբրև զա 20
10. 27. կապարինձ զոսկին. և իբրև զարճիճ
շարալցեր զարծաթ։ * Եւ կրկնեցեր 21
զբարձս քո կանանց. զիշխանութին
ընկալար 'ի մարմինս քում։ * Ետուր 22
զարատ 'ի փառս քո։ և աղտեղեր զսերմն
քո ներբերել զցասումն առ զաւակս
քո. և զայրանալ 'ի վերայ յիմարութե
ըստ արտա քոյ։ * զի արասցես զհրաման կրկնա 23
ցես ըղէ պատիկ։ ‖ և յեփրայիմէ հրամայել ըզ
յունաբէն հրաման խիստ։ * Իսկ Ած ոչ թողցէ 24
երկրորդ. զողորմութի իւր. և ոչ ապարտեսցէ՝
‖3 Թագ և ոչ ջնջեսցէ զգործս իւր. որ և ոչ կո
12. 16. րուսցէ 'ի շառաւիղէ զթոռունս ընտ_
րելոյ իւրոյ։ և զզաւակ նորա՝ որ սիրէ
զՏր՝ ոչ եղծցէ։ * Բայց ետ զմնացուն 25
ած յակոբու, և զդաւիթ յայնմանէ շա
ռաւիղէ։ * Եւ զրաւ ընկալաւ սողո_ 26
մոն ընդ հարս իւր։ * Եւ եթող զկնի 27
իւր 'ի սերմանէ իւրմէ զյիմարութի
‖3 Թագ ազգի։ * ‖Եւ զնուազութի 'ի խորա_ 28
12. 28. գիտութէ՝ զռոբովամ. որ յետս դար_
ձոյց զազգն խորհրդով իւրով։ * և զյե 29
րոբովամ զորդի նաբաթայ՝ որ մեղոյց
զիսրայէլ. և ետ զճանապարհ մեղան
չելոյ եփրայիմայ. և յոգունք մեղք յոր
դեցան նոցա։ * Կարի յետս դարձու_ 30
ցին զնոսա յերկրէ իւրեանց։
* Եւ յուզեաց զամենեսեան զանօրէ_ 31
նութիս. մինչև յորժամ եհաս առ նս
պաշտպանութի. և յամենեցունց մե_
ղաց փրկեաց զնոսա։

Գլ. ԽԸ.

‖3 Թագ Եւ յարեաւ եղիա մարգարէ իբրև 1
17. 1. զհուր. և բան նր իբրև զղամբա
րին այրիւր։ * Որ ներբերեաց առ նս 2
զսով. և կատակօղք զնա սրտմտութբ
նորա սակաւացան։ զի ոչ կարացին
3 տևել հրամանի Տն։ * ‖Բանի Տն ոչ Բանիւ
ժուժեաց երկին. և ստորածգեաց ըզ Տն փա_
4 հուր երիս։ * այսպէս առաւելաւ ե_ կեաց զեր
ղիաս սքանչելեօք իւրովք. և ով կարէ կին.
նմանապէս այնպէս պարծիլ 'ի քեզ։ ‖3 Թագ
5 * ‖Որ ընկալար զմեռեալն 'ի ստորնայ 17. 1.
նոյն 'ի բաժնէ մահու բանիւ Տն Այ։ 4 Թագ
6 * Որ ստորածգեցեր զթագաւորս առ 1.10. և
իշխանն. և փշրեցեր դիւրաւ զզօրու_ 12.
թի նց. և զփառաւորագոյնս յանկող ‖3 Թագ
7 նոյ իւրմէ։ * Որ լսեր ներ սինայում 17.22.
զդատաստան. և 'ի քորէբ զիրաւունս
8 պաշտպանութե։ * Որ օծանես զթա_
գաւորս յապաշաւութի. և զմարգա_
րէս առնես յաջորդս զկնի քո։
9 *‖Որ վերընկալեալ եղեր մրրկաւ հրոյ՝ ‖4 Թագ
կառիւ երիվարաց հրեղինաց։ 2. 11.
10 *‖ Որ գրեցար 'ի դատաստանս ժամա ‖Մաղա
նակաց ցածուցանել զբարկութի Տն. 4. 6.
հաշտեցուցանել զսիրտ հօր առ որդիս.
և վերահաստատել զցեղս յակոբու։
11 * Երանելիք են՝ որք զքեզ տեսին. և
ներ բարեկամութե քում վայելեցին։
12 * Օն մեք միայն կենօք կեամք. բայց
յետ մահու ոչ եղիցի այդպիսի անուն
13 մեր։ * ‖Որդ հեղիաս մրրկաւ ծած_ ‖4 Թագ
կեցաւ. և յեղիսէոս շարահեղաւ հոգի 2.12.
նորա։ յաւուրս իւր ոչ երկեաւ յիշխա
նաց. և կարողութի ոչոք յաղթեաց
14 նմա։ * Եւ ոչ վերացաւ 'ի վերայ նր
բան ինչ. ‖ և մեռեալ մարմին նորա ‖4 Թագ
15 մարգարէացաւ։ * 'Ի կենաս իւր արար 13. 21.
զնշանս. և 'ի մահուն սքանչելիս գոր_
16 ծեաց։ * Ներ ամենուն այսոցիկ. ոչ
ստրջացաւ ժողովուրդն. և ոչ յետս
կացին 'ի մեղաց իւրեանց. մինչև 'ի
բաց ընկեցան յերկրէ իւրեանց. և
ցիր և ցանք եղեն ընդ ամ երկիր։
17 * Եւ թողաւ ցեղ դուղնաքեայ. և իշ
18 խան 'ի տան դաւթի։ * Օի ոմանք
'ի նոցանէ արարին. որ ինչ հաճոյ էր
Այ. իսկ այլք զմեղս յոլովս առադ
19 րեցին։ * Եզեկիաս պարսպեաց զքա
ղաք իւր. և ներբերեաց 'ի մէջ նորա
զջուր. և փորեաց երկաթիւ զապա_
ռաժն. և շինեաց առ 'ի ջուր զհորն։
20 * ‖ Յաւուրս նր ել սենեքերիմ։ և ‖4 Թագ
առաքեաց զռափսակ. և ամբարձ ըզ 18. 13.
ձեռն իւր ընդդէմ նց. և 'ի վեր եբարձ
զձեռն իւր 'ի սիոն. և հպարտացաւ
21 կարողութբ իւրով։ * Յայնժամ ամ_
բոխեցան սիրտք՝ և ձեռք ինքեանց։ և
ցաւեցան իբրև կանայք ծննդականք։
22 * Եւ առձայնեցին զՏր ողորմած. և
տարածեալ զձեռս իւրեանց ամբար_
ձին յերկինս. և սուրբն Տր Ած լուաւ
23 վաղվաղակի ձայնի նց։ * Եւ յիշեաց
զմեղս

զմեզս նոցա . և ոչ ետ զնոսա թշնա_
‖4 Թագ. մեաց իւրեանց . այլ փրկեաց զնոսա
19. 35. 'ի ձեռն Եսայեայ սրբոյ մարգարէի :
Տօբ. * ‖ Սոորէարկ զբանակս ասորւոց . և 24
1.21. սատակեաց զնոսա հրեշտակ Տ͞ն :
Եսայ. * զի արար Եզեկիաս՝ որինչ հաճոյ էր 25
37. 36. Տ͞յ : և հզօրաբար գնաց 'ի ճանապարհս
1. Մակ. դաւթի հօր իւրոյ . զոր պատուիրեաց
7.41. նմա Եսայիաս մարգարէ մեծ . և հաւա
2. Մակ. տարիմ առաջի Տ͞ն : * ‖ Յաւուրս նո_ 26
8.19. րա դառնալով դարձաւ արեգակն .
‖4 Թագ. և յերկայնեալ արքայի զկեանս :
20.11. * Հոգւով մեծաւ ետես զվախճանս . և 27
Եսայ. մխիթարեաց զսգաւորս 'ի սիոն . մին_
38.8. չև յաւիտեան : * Ցոյց զապառնիս՝ և 28
Նախ քան զթաքուցեալսն նախ քան զերծ աւսցին :
Բէ փոյ_
ցելն :

Գլ. ԽԹ.

‖4 Թագ. Յիշատակ Յովսիայ ‖'ի շարադրութի 1
22.1. հոտոյ եղեալ անգրագործի :
* Իեր ամենուամ բերանում իբրև ըղ 2
մեղր քաղցրասցի յիշատակ նորա . և
ոճ երաժիշտ 'ի խրախութե գինւոյ :
Ինքն է * Ինքն է ուղիղ ածայեն յապաշաւու 3
ուղղեցել թե ցեղի . և եբարձ զգարշութիւնս
յապաշ_ ամբարշտութե . * Եւ նուաճեաց առ 4
ծառոր Տ͞ր զսիրտ իւր . և յաւուրս մեղաւո_
րաց զօրեղացոյց զբարեպաշտութի :
* Բաց 'ի դաւթէ . և եզեկիայէ . և յո_ 5
սիայէ՝ ամենեքեան զչարիս առաջ ար_
կին : * Զի թողին զօրէնս բարձրե_ 6
լոյն թագաւորք Ի͞Ի . և արհամարհե
ցին զերկիւղն Տ͞ն : * Զի ետուն զթա 7
գաւորութիս իւրեանց օտարաց : և
զփառս իւրեանց օտարոտւոյ ցեղի :
‖4 Թագ. * ‖ Հրդեհեցին զընտրեալ քաղաքն սր_ 8
25.9. բութե . և ամայի արարին զճանա_
պարհս նորա ձեռամբ երեմիայի :
* Զի չարաբար 'ի ձեռն ետուն զնա . 9
որ յարգանդէ մօր նուիրեցաւ մարգա
րէ . յատակել՝ և խլել . և կորուսանել .
և վերստին շինել . և նորոգել :
‖Եզեկ. * ‖ Եզեկիէլ՝ որ ետես զնկատումն փա 10
1. 4. ռաց . զոր եցոյց նմա 'ի կառօքն քերո_
բէականում : * Զի յիշատակեաց զթշ 11
նամիս տարափաւ , բարերարել ն͞ց ,
ոյք ուղղեցին զճանապարհս ուղիղս :
* Եւ երկոտասան մարգարէից ոսկերք 12
ստեղնեն 'ի տեղւոջէ իւրեանց . զի զօ_
բացուցին զյակոբ : և ազատեցին զնա
քեանս հաւատով առաքինութե :
‖2. Եզր. * ‖ Զի որդ առաւելացուսցուք զզօ_ 13
3. 2. րաբաբել . զի և ինքն իբրև զնշան ներ
Անգեայ աջու ձեռին : * ‖ այսպէս և զյեսու զոր 14
1. 1. և դի յոսեդեկեայ . որք յաւուրս իւր͞ց
12. և 2. 3 կառուցին զտուն Տ͞ն . և բարձրացու_
‖Զաքար. ցին զտաճարն սուրբ Տ͞ն . պատրաստ_
3. 1.

15 տեղ 'ի փառս մշտնջենաւորս : * Եւ
նէեմիաս 'ի յիշատակի բազմի ժամա_
նակի . որ կանգնեաց մեզ զպարիսպս
24 տապալեալս : և կացոյց զդրունս . և
զնիգս . որ կանգնեաց զտունս մեր :
25 16 * Ոչք է ծնեալ յերկրի իբրև զենոք
զի և նա յափշտակեցաւ յերկրէ : ‖Ծննդ.
17 * ‖ Եւ ոչ որպէս զյովսէփ . որ ծնաւ 41.40. և
մարդ իշխան եղբարց . հաստատութի 42.3. և
26 ազգի : կառավար եղբարց : յենարան 45.5. և
18 ժողովրդեան : * Եւ ոսկերք նորին 50. 20.
այցելեալք են . և զկնի մահուն մար_ ‖Ծննդ.
27 19 գարէացան : * ‖ Սէթ՝ և սեմ . առ մար 4. 25. և
դիկս փառաց հասին . և 'ի վերայ ա͞մ 5.32.
28 անձին 'ի նախաստեղծմանէն Ա͞դամայ : Եւ Հրամ

Գլ. Ծ.

1 Սիմէոն ‖ որդի Օնեայ . քահանայ
մեծ . որ 'ի կեանս իւր եբարձ ըղ քահանայից
1 տուն . և յաւուրս իւր զօրեղացոյց
2 զտաճարն : * Նաև տաճարի բարձրու ‖1. Մակ.
2 թին 'ի նմանէ հիմնեցաւ : կրկին շի_ 12.6.
նութի և բարձու տաճարին որմունք : 2. Մակ.
3 * Յաւուրս նորա զեղան ջրհորք . և 3.31.
3 իբրև զծով առլցան 'ի վեր քան զեզա
4 նակ : * Որ հոգացաւ զազգ իւր . և
4 5 ազատեաց զնա 'ի կործանմանէ : * Որ կա
րողացաւ առաւելացուցանել զքա_
ղաքն . որ առէհաս փառաց յանդրա_ 'ի շէնս
5 դարձութե ազգի : և զմուտ տան և
6 սրահի յաճախեցոյց : * Իբրև զաստղ
6 առաւօտու 'ի մէջ միգի . և իբրև զլու
սին լրացեալ յաւուրս իւր լուսաւորէ :
7 7 * Եւ իբրև զարեգակն վերափայլեալ .
այսպէս նա փայլեաց 'ի տաճարի Տ͞ն :
8 * Իբրև զաղեղն ճաճանչեալ 'ի մէջ մի_
8 գաց փառաց : և իբրև զծաղիկ վար_
դից յաւուրս գարնայնոյ . և իբրև զշու
շանն՝ ոյք են 'ի գնացս ջուրց : և իբրև
9 զխունկ բազմաբուրեան յաւուրս ամ_
9 ռան : * Իբրև զհուր փայլատակող . և
10 խունկ այրեցող ներ հրում : * Իբրև
զանօթ ոսկւոյ յեռեալ . զարդարեալ
10 ամենայն քարամբ պատուականաւ :
11 * Իբրև զձիթենի ստեղնեալ . և կիպ
11 րական 'ի բարձրաբերձութին զինքն
ամբառնող . յառնուլն ինքեան զզգա_
հոյս փառաց . և սփածանել զնա 'ի կա
12 12 տարումն զօրութե : * Իեր ելից սեղա
նոյ սրբոյ . զփառս ետ սրբութե զիւր
13 եաւ արկեալ : * Բայց յառնուլն զբա
ժինս 'ի ձեռանէ քահանայիցն . և ինքն
13 կացեալ յանդիման սեղանոյն : Եւ
շուրջ զնովաւ պսակ եղբարց . իբրու
14 զտունկ եղևնափայտի 'ի լերինն լիբա
14 նանու : * Այսպէս շուրջ զնովաւ կա
ցին իբրև ոստս արմաւենւոյ : և ամե_
նեքեան որդիք ահարօնի ներ փառաց

իւրեանց։ *Իսկ մատուցումն Տն ներ 15
ձեռաց իւրեանց. առաջի ամենայնի
ժողովարանի իՂի. և կատարմամբ մա
տուցեալ ներ սեղանում. առաւելա_
ցուցանել զմատուցումն բարձրելոյ թա
գաւորին։ *Ձգեաց զձեռն իւր 'ի 16
սպանդ. և ճաշակեաց յարենէ խաղո
ղոյ։ *Եհեղ ներ հիման սեղանոյն 17
զհոտ զանուշն բարձրելոյ իշխանին։
*Յայնժամ աղաղակեցին որդիքն ա_ 18
հարոնի. փողք կռածոյք հնչեցին.
և լսելի արարին զձայն մեծ 'ի յիշատակ
առաջի ԱԾ։ *Յայնժամ ամ ժողո_ 19
վուրդն 'ի միասին աճապարեցին. և
անկան 'ի վերայ երեսաց յերկիր. եր_
կիր պագանել Տն ԱԾ իւրեանց. և
մատուցանել մաղթանս ամենազօրին
ԱԾ բարձրելոյ։ *Եւ առաւելացու_ 20
ցին սաղմոսերգուքն ձայնիւք իւրց. և
'ի մեծի տան արարաւ հնչումն լի հա_
մեղուն։ *Եւ աղաչեաց ժողովուրդն 21
զՏր բարձրեալ մաղթանօք. մինչև կա
տարեցաւ պատիւ Տն. և զընծայն զիւ
րային կատարեցին։ *Յայնժամ ի_ 22
ջեալ՝ զձեռս իւր 'ի վեր ամբարձ առ
ամ ժողովն որդւոց իՂի տալ զփառս
ԱԾ 'ի շրթանց իւրեանց։ և յանուն
նորին պարծիլ։ *և կրկնեաց զաղօթսն 23
իւր. կամելով ցուցանել զզօրութիւն
ԱԾ։ *Եւ այժմ աղօթեցէք առ ածն 24
ամենեցուն. որ զմեծամեծս արար նա
մենում երկրում. որ աճեցոյց զաւ_
ուրս մեր յարգանդէ մօր մերոյ. և ա_
րար ընդ մեզ ըստ իւրոյ ողորմութեն։
*Ետ մեզ զբերկրութիւն սրտի. և լինիլ 25
խաղաղութիւն յաւուրս մեր յԻՂԻ 'ի
ձեռն աւուրց մշտնջենաւորաց։
* Հաւատալ իՂի ընդ մեզ գոլ ԱԾ 26
ողորմութեն. զի փրկեսցէ զմեզ յաւ
ուրս իւր։ *Երկուս ազգս ատեաց 27
անձն իմ. իսկ երրորդն ոչ է ազգ. զոր
ատեցեմ։ *Որք նստին 'ի լերինն սեիր. 28
և զփղշտացին. և անմիտ ժողո_
վուրդ՝ որ բնակի ներ սիւքեմացւոց։
* Ուսումն իմաստութեան և մակացու 29
թեան գրեաց ներ այսմ ճիւղում յեսու
որդի սիրաքայ եՂիմացի. որ վերանո_
րոգեաց զիմաստութիւն 'ի սրտէ իւրմէ։
*Երանելի է՝ որ ներ այսոցիկ բարեաց 30
յարամնայ. որ դնէ զսոսա 'ի սրտոջ
իւրում, իմաստուն եղիցի միշտ։
* Զի եթէ զսոսա արասցէ. առ ամե 31
նեսեան կեսցէ. զի լոյս ԱԾ ընթա_
ցահետ է նորա։

առ ամե_ նեսեան զօրեսցէ

ԳԼ: ԾԱ:

1 Աղօթք յեսուայ որդւոյ սիրաքայ։
Խոստովան եղէց քեզ Տր թա
գաւոր. և յար գովեցից զքեզ զԱԾ
2 զկեցուցիչդ իմ։ *Խոստովանեցայց
անուան քոյ. զի օգնական և պաշտպան
3 իմ եղեր։ *Եւ ազատեցեր զմարմին
իմ 'ի կորստենէ. յորոգայթէ լեզուի
անիրաւի. և 'ի շրթանց գործողաց զխա
բէութիւն. և առաջի վերակացուաց ե
4 ղեր ինձ օգնական։ *Եւ ազատեցեր
զիս ըստ բազմութեան ողորմութեան անուան
ան քոյ 'ի գռոզաց պատրաստեցելոց
5 'ի կերակուր։ *Ի ձեռաց յուզողաց
զանձն իմ. և 'ի դրանց չարչարանաց.
6 որք շուրջ պատեցան զինև։ *Ի տագ
նապէ բոցոյ որ շրջապատեաց զիս. և
'ի մէջ հրոյ ոչ եմ տապացեալ։
7 *Ի խորութենէ որովայնի դժոխոց. և
'ի լեզուէ աղտեղացելոյ. և 'ի բանէ
ստութեան. 'ի թագաւորէ անօրինէ. և
8 'ի լեզուէ անիրաւէ։ *Գովեսցէ մին_
9 չև 'ի մահ անձն իմ զՏր։ *և կեանք
իմ մերձեցեալք էին 'ի դժոխս ստո_
10 րինս։ *Շուրջ պատեցան զինև յա_
մենայն ուստեք. և ոչ էր՝ որ օգնէր։
Նայօղ էի առ օգնութիւն մարդկան.
11 և ոչ էր։ *Յիշեցի զողորմութիւն քո
Տր. և զգործս քո՝ որք են յաւիտենից։
12 *Զի փրկես զերծուցանես զակնկալուս
առ քեզ Տր. և փրկես զնոսա 'ի ձեռաց
13 հեթանոսաց։ *Բարձրացուցեր 'ի վր
երկրի զբնակութիւն իմ. և վասն մահու
14 վայրհեղանողի պաղատեցի։ *Կոչեցի
զՏր. զհայր Տն իմոյ. զի մի 'ի բաց
թողցէ զիս յաւուր նեղութեան իմոյ. և
'ի ժամանակի ամբարտաւանից թարց
15 օգնականի։ *Գովեցից զանուն քո
զօրհանապազ. և յար գոհացայց զնմա
նէ խոստովանութեամբ. և լսելիք եղեն
16 աղօթք իմ։ *Եւ փրկեցեր զիս 'ի կո_
րստենէ. և զերծուցեր զիս 'ի ժամանա
17 կէ խարդախողէ։ *Վասն այնորիկ
խոստովանեցայց և զգովութիւն մատու
ցից քեզ. և օրհնեցից զանուն Տն։
18 *Մինչ դեռ մանկագոյն իցեմ. մինչ
չև մոլորեալ իցեմ. խնդրեցի զիմաս_
տութիւն բացայայտ ներ աղօթից իմոց։
19 *Առաջի տաճարին հայցէի վս նր. և
մինչև 'ի վախճանս խուզեցից զնա. և
ծաղկեցոյց իբրև նախախայծ խաղող։
20 *Բերկրեցաւ սիրտ իմ նովաւ. ըն_
թացաւ ոտն իմ զշաւիղ ուղիղ. 'ի
մանկութենէ իմմէ հետազօտէի զնա։
21 *Խոնարհեցուցի սակաւ զունկն
22 իմ, և առքարշեցի զնա։ *Օգուտ
գտի յիս ինքեան զիմաստութիւն.
և

և յոյժ և զբազում զարգացուցի 'ի նմա :
զարգացայ * Տուողին ինձ զիմաստութիւն, տաց 23
'ի նմա զփառս : * Վասնզի խորհրդակցեցայ՝ 24
զի արարից զայն . նախանձեցայ բար_
ւոյ՝ և ոչ ամաչեցից : * Ըմբշամարտե 25
ցաւ անձն իմ ընդ նմա . և առնելով
զայն հաստատեցայ : * Զձեռս իմ 26
ձգեցի 'ի բարձրն . և զանգգամութիւն
նորա փշրեցի : * Զանձն իմ ուղղե_ 27
ցի առ նա . և 'ի ծանօթութեան գտի
զնա : * Ստացայ ընդ նմա զսիրտ 'ի 28
բնէ . վասն այնորիկ ոչ թողացայց :
* Որովայն իմ ամբոխեալ է խնդրե_ 29
լով զնա . վ֊ն այնորիկ զբարի ստացայց
զստացուած : * Ետ ինձ Տէր զլեզու 30
զվարձ իմ . և նովաւ գոհացայց զնմա_
նէ . * Մերձեցարուք առ իս անուսք . 31
և հաւաքեցէք զձեզ 'ի տուն խրատու :

32 * Ընդէր դեռևս վերայամիք . և զինչ
ասէք 'ի սոսա . անձինք ձեր պապքին կա
33 րի յոյժ : * Բացի զբերան իմ, և խօ_ և խօսե_
սեցայ . համեմատեցէք ընդ ձեզ թարց ցայ . գնե
34 արծաթոյ : * և զպարանոց ձեր ենթ ցէք ձեզ
արկէք ընդ լծով : և ընկալցի անձն
ձեր զխրատ : զի ներ մերձաւորում՝ է
35 գտանել զնա : * Տեսէք աչօք ձերովք՝
զի սակաւու աշխատեցայ . և գտի
ինձ զհանգիստ բազում :
36 * Ստացարուք զմակացութի ներ
թուոում բազմում արծաթոյ . և զյո
լով զոսկի ստացարուք նովաւ :
37 * Ուրախ եղիցի անձն ձեր ներ ողորմութե
նի . և ոչ պատկառիք 'ի գովութե նի : և մի՛ ամաչ
38 * Գործեցէք զգործ ձեր նախ քան ըզ ժամանակ
ժամանակ . և տացէ ձեզ զվարձ ձեր
'ի ժամանակի իւրում :

Եւ առաքեցաւ առ իս մի 'ի սերովբէից անտի · և 'ի ձեռին իւրում ունէր կայծակն · զոր առեալ ու- նելեօք 'ի սեղանոյն մերձեցոյց · Եսայ. 6. 6.

Ասէ Տէր զօրութեանց ցեսայի · գնա դու, և մուտ 'ի գեհան անդր, առ Սոմնաս հազարապետ · և ասասցես նմա · Եսայ. 22. 15.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ԵՍԱՅԵԱՅ·

Գլուխ Առաջներորդ ։

1 Տեսիլ Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ՝ զոր ետես 'ի վ՟ր Հրէաստանի՝ և 'ի վ՟ր Երուսաղեմի ։ 'Ի թագաւորութեան Ոզիայ՝ և Յովաթամայ՝ և Աքա_ զու՝ և Եզեկիայ ։ որք թագաւորեցին Հրէաստանի ։

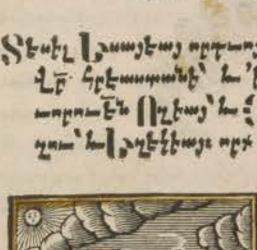

ԼՈՒՐ ԵՐ 2
ԿԻ՛Ն · և ՈՒ՛Ն
կնդիր երկիր · զի
Տ՟ր խօսեցաւ ։ որ
դիս ծնայ՝ և բարձ
րացուցի · և նոքա
զիս անարգեցին ։
* Ճանաչեաց եզն 3
զստացիչ իւր՝ և էշ զմսուր տեառն իւր
ոյ · և իէլ զիս ոչ ծանեաւ · և ժողո
վուրդ իմ զիս 'ի միտ ոչ էառ ։ * Վա՜յ 4
ազգի մեղաւորի ։ ժողովուրդ՝ որ լի է
մեղօք · սերմն ժանտ · որդիք անօրէնք ։
թողին զՏ՟ր · և բարկացուցին զսուրբն
իսրայէլի · օտարացան՝ և յետս կացին ։
5 * Զի՞ եւս յաւելուք վէրս յանօրէնու_
թիս ։ ամ՟ գլուխ 'ի ցաւս · և ամ՟ սիրտ 'ի
6 տրտմութի ։ * Յոտից մինչև ցգլուխ
չիք 'ի նմա առողջութի · վէրք · այտուցք ·
և հարուածք խլխայթեալք · չի՛ք սպե
ղանի 'ի վ՟ր դնել · ոչ ձէթ՝ և ոչ պա_
7 տանս ։ * ‖ Երկիրն ձեր աւերակ · քա_ ‖ Ս... 5. 6.
ղաքք ձեր հրձիգք ։ զաշխարհ ձեր առա
ջի ձեր օտարք կերիցեն · աւերեալ և
կործանեալ յազգաց օտարաց ։
8 * Լքեալ թողցի դուստր սիոնի իբրև
զտաղաւար յայգւոջ · և իբրև զհովա_
նի մրգապահաց 'ի մէջ սեխենեաց ։ և
9 որպէս զքաղաք պաշարեալ ։ * ‖ Եւ եթէ ‖ Հռովմ.
ոչ Տ՟ն զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւ 9. 29.
ակ · ‖ իբրև զսոդոմ լինէաք · և գոմորայ ‖ Ծննդ.
10 նմանեաք ։ * Լուարուք զբան Տ՟ն իշ_ 19. 24.
խանք սոդոմացւոց · ունկն դիք օրինաց
Ա՟ծ ժողովուրդք գոմորացւոց ։

*‖ Զի՞

Երեմ. *Զի՞ կայ իմ՝ ի յաճախելոյ զոհից ձերոց՝ 11
6.20. ասէ Տր. յագեցեալ եմ ողջակիզօք խոյոց
Ամովս. ձերոց. և զճարպ գառանց՝ և զարիւն
5.22. ցլուց և նոխազաց ոչ կամիմ: *Եւ ո՛չ 12
թէ գայցէք յանդիման լինել ինձ. ո՞
իսկ խնդրեաց զայդ 'ի ձեռաց ձերոց:
կոխել զգաւիթս իմ մի՛ յաճախիցէք:
*Եթէ մատուցանիցէք ինձ նաշիհ, 13
զուր է: խունկ ձեր պիղծ են ինձ.
զգլուխս ամսոց ձերոց. և զշաբաթս և
զօրն մեծ ոչ առնում յանձն:* Զպահս՝ 14
և զդատարկութիւն՝ և զամսագլուխս
ձեր և զտօնս ձեր ատեաց անձն իմ: յա
գեցեալ եմ ձեօք. ոչ ևս ներեցից մեղաց
ձերոց: *Յորժամ համբառնայցէք 15
զձեռս ձեր՝ դարձուցից զերեսս իմ 'ի
ձէնջ: և եթէ յաճախիցէք յաղօթս՝ ոչ
Սաղ. լուայց. զի ձեռք ձեր լի՛ք են արեամբ:
59.3. *Լուացարո՛ւք՝ սրբեցարո՛ւք. ընկե_ 16
Ա.Պետ. ցէ՛ք զչարիս ձեր յանձանց ձերոց առա
3.11. ջի աչաց իմոց: դադարեցէ՛ք 'ի չարեաց
ձերոց: *Ուսարո՛ւք զբարիս գործել: 17
խնդրեցէ՛ք զիրաւունս. փրկեցէ՛ք զզրը
կեալն. դա՛տ արարէք որբոյն. և տո՛ւք
իրաւունս այրւոյն: *Եւ եկա՛յք խօսե 18
ցարուք ընդ միմեանս՝ ասէ Տր. և եթէ
իցեն մեղք ձեր իբրև զձանձախարիթ՝
իբրև զձիւն սպիտակ արարից. և եթէ
իցեն իբրև զորդան կարմիր՝ որպէս զասր
սպ. արարից: *Եւ եթէ ախորժեսջիք՝ 19
և լուիջիք ինձ. զբարութիւս երկրի
կերիջիք: *Ապա եթէ ոչ կամիցիք 20
լսել ինձ. սուր կերիցէ զձեզ. քանզի
բերան Տն խօսեցաւ զայս: *Զիա՞րդ 21
եղև պոռնիկ՝ քաղաքն հաւատարիմ
սիոն. լի հաւատովք. յորում արդա_
րութի հանգուցեալ էր. և արդ սպա_
նօղք են: *Արծաթ ձեր անփորձ. վա 22
ճառականք ձեր խառնեն զջուր ընդ
գինի: *Իշխանք ձեր ապստամբք. դո 23
ղակիցք են գողոց. սիրեն զկաշառս.
Երեմ. վրիժագործք. որբոց իրաւունս ո՛չ
5.28. առնեն. և դատաստանի այրեաց ունկն
ո՛չ դնեն:* Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տր 24
Տէր զօրութեանց հզօրն Իսրայէլի: վա՛յ ձեզ
հզօրքդ Իսրայէլի. զի ոչ ևս դադարեսցէ
բարկութի իմ 'ի հակառակորդաց ի_
մոց. և դատաստանօք դատեցայց զթշ
նամիս իմ: *Եւ արկից զձեռն իմ 'ի 25
վր քո. և ածից քեզ զեռանդն 'ի սր_
բութի ապստամբեացդ. և զապստամբսն
կորուսից. և բարձից 'ի քէն զամ անօ
րէնս :* Եւ կացուցից՝ 'ի վերայ քո դա 26
տաւորս իբրև զառաջինսն. և զխորհր_
դականս քո որպէս 'ի սկզբանէն: և ապա
կոչեսջիր դու քաղաք արդարութեան՝
մայր քաղաքաց հաւատարիմ սիոն:
* Զի իրաւամբ և ողորմութեամբ փրկես 27

28 ցին գերիք քո: *Եւ խորտակեսցին
անօրէնք և մեղաւորք 'ի միասին. և որք
թողին զՏր, վախճանեսցին 'ի միասին:
29 * Վասնզի արդ ամաչեսցեն 'ի կուռս
իւրեանց ընդ որս ինքեանք հաճեալ էին.
և զգեցցին զամօթ 'ի դրօշեալս իւրեանց.
զորս ինքեանք արարին: և ամաչեսցեն
'ի պարտէզս իւրեանց՝ որոց ցանկա_
30 ցանն: * Զի եղիցին իբրև զբևեկնի
տերևաթափ: և իբրև զդրախտ՝ որոյ
31 ոչ գուցէ ջուր:* Եւ եղիցի զօրութի
նոցա իբրև զծեծած վշոյ. և գործք
նոցա իբրև զկայծակունս հրոյ՝ և այ_
րեսցին անօրէնք և մեղաւորք 'ի միա_
սին. և ոչ ո՛ք իցէ՝ որ շիջուցանիցէ:

ԳԼ. Բ.

1 Բանն որ եղև առ Եսայի Որդի Ամովսայ 'ի վերայ
հրէաստանի և 'ի վերայ Երուսաղէմի:

2 Զի եղիցի յաւուրս յետինս յայտ Միք.
նի լեառն Տն. և տուն Այ 'ի 4.1.
վր գլխոց լերանց. և բարձրասցի 'ի
վր բլրոց. և եկեսցեն 'ի նա ամ հեթա
3 նոսք: * Եւ երթիցեն ժողովուրդք
բազումք. և ասասցեն: եկա՛յք՝ երթի
ցուք 'ի լեառն Տն և 'ի տուն Այ յակո
բայ. և պատմեսցէ մեզ զճանապարհս
իւր՝ և գնասցուք ընդ նա: զի 'ի սիոնէ
ելցեն օրէնք. և բան Տն յերուսղմէ:
4 * Եւ դատեսցէ 'ի մէջ հեթանոսաց.
և յանդիմանեսցէ զժողովուրդս բա_
զումս: և ձուլեսցեն զսուսերս իւրեանց 'ի
խոփս. և զսուինս իւրեանց 'ի մանգաղս.
և ո՛չ առնուցու ազգ յազգի վր սուր.
և ո՛չ ևս ուսանիցին տալ պատերազմ:
5 *Եւ արդ դու տուն յակոբայ՝ եկա՛յք
6 երթիցուք 'ի լոյս Տն:* Վասնզի եթող
զժողովուրդ իւր՝ զտունն յակոբայ. զի
լցաւ իբրև զառաջինն աշխարհ նոցա
հմայիւք՝ իբրև զայլազգեաց. և որ_
դիք բազումք այլազգիք ծնան նոցա:
7 * Լցաւ աշխարհ նց ոսկւով և արծա_
թով. և ո՛չ էր թիւ գանձուց նոցա.
լցաւ երկիր նոցա երիվարօք՝ և ո՛չ էր
8 թիւ կառաց նոցա: * Լցաւ երկիր նց
գարշելեօք գործոց ձեռաց իւրեանց.
և երկիրպագին՝ որոց արարին մա_
9 տունք նոցա. * Խոնարհեցաւ մարդ. և
յերկիր կործանեցաւ այր. և ո՛չ ներե_
10 ցից նց: * Եւ արդ երթա՛յք՝ և մտէ՛ք
ընդ վիմօք՝ և թաքերո՛ւք յերկրի յերե
սաց ահի Տն. և 'ի փառաց զօրութե
նն. յորժամ յարիցէ վանել զերկիր:
11 * Զի աչք Տն բարձունք են. և մարդ
տառապեալ. և խոնարհեսցի բարձրու
թի մարդկան. և բարձրասցի Տր միայն
12 յաւուր յայնմիկ: * Զի օր Տն զօրու_
թեց

թէց ՚ի վէր ամ հպարտից՝ և ամբար-
տաւանից. և ՚ի վէր ամ բարձրացելոց,
և վերացելոց, և խոնարհեացին։
*Նէ՚ ի վերայ ամ մայրից լիբանանու 13
բարձրացելոց՝ և վերացելոց. և ՚ի վէր
ամ ծառոց կաղնեաց բասանու։
*Նէ՚ ի վէր ամ լերանց բարձանց. և ՚ի 14
վէր ամ բլուոց բարձրացելոց. *Նէ՚ ի 15
վէր ամ աշտարակաց բարձրացելոց. և
՚ի վէր ամ պարսպաց բարձրացելոց։
*Նէ՚ ի վէր ամ նաւուց Ծովու։ և ՚ի 16
վէր ամ հանդիսի գեղեցկութե նաւուց։
*Նէ՚ խոնարհեացի ամ մարդ. և անկցի 17
հպարտութի մարդկան. և բարձրասցի
Տէր միայն յաւուր յայնմիկ։ *Նէ՚ զձե- 18
ռագործան իւրեանց զնամ տարցին։
*‖ Ծնաբուսացին յայրս և ՚ի ծերպս վի- 19
մաց՝ և ՚ի սորս երկրի. յերեսաց ահի
Տն, և ՚ի փառաց զօրութե նր։ յորժամ
յարիցէ վանել զերկիր։ *Օր յաւուր 20
յայնմիկ հանցէ մարդ զդարշելիս իւր՝
զարծաթեղէնս՝ և զոսկեղէնս՝ զորս
արարին երկիրպագանել մտուեաց և
չղջիկանաց։ *Մտանել ՚ի ծակս վիմի 21
հաստատանց՝ և ՚ի ծերպս վիմաց յերե
սաց ահի Տն և ՚ի փառաց զօրութեան
նր. յորժամ յարիցէ վանել զերկիր։
*Լռել ձեզ ՚ի մարդոյն՝ յորում դոյ 22
շունչ յանդունս նորա. զի ընդ ումի
ումեք համարեացի նա։

Գ։ Գ։

Զի հաւասիկ Տէր Տէր զօրութեց բարձ 1
ցէ ՚ի հրէաստանէ և յենդ զայր
հզօր՝ և զկին զօրաւոր. զզօրուն հացի՝
և զզօրութի ջրոյ։ *Օհսկայն, և զզօ 2
րաւորն. և զայր պատերազմող՝ և զդա
տաւոր՝ և զմարգարէ՝ և զքննիչ՝ և զծ
ծեր։ *Նէ՚ զգիտնապետ՝ և զպքանչելին 3
խորհրդական. և զհմաստուն ձարտա
րապետ. և զհանճարեղն զունկնդիր։
*Նէ՚ կացուցից ՚ի վէր նոցա մանկունս 4
իշխանս. և խաբեբայք տիրեսցեն նց։
*Նէ՚ անկցի ժողովուրդն՝ այր ընդ այր. 5
և այր ընդ ընկերի իւրում. ընդ հարցի
մանուկն ընդ ծերոյն. և անարգն ընդ
պատուականին։ *Օի բռնեսցէ հարկա 6
նիցէ այր զեղբօրէ իւրմէ. կամ զընկե
րանւոյ հօր իւրոյ. և ասիցէ՝ հանդերձ
գոն քո՝ լեր մեր իշխան. և կերակուր
մեր ընդ քեզ լիցի։ *Յայնի պատասխա 7
նի յաւուր յայնմիկ՝ և ասիցէ. ոչ եղէց
ձեզ իշխան. զի ոչ գոյ ՚ի տան իմում
հաց՝ և ոչ հանդերձ. և ոչ եղիցէ իշխան
ժողովրդեանս այսմիկ։ *Օի լքաւ 8
եհիմ. և հրէաստան կործանեցաւ. և
լեզուք նոցա անօրէնութե ՚ի Տէ ասա
տամբեցան։ *Ե՚ ողոյ խոնարհեցան 9

փառք նր. և ամենք երեսաց նոցա ծած
կեաց զնոսա. և զմեղս իւրեանց իբրև
զսոդոմացւոցն պատմեցին՝ և չծա ա
րարին. վայ անձանց նոցա. զի խորհե
ցան զխորհուրդ չար առ անձինս։
*Նէ՚ ասեն՝ կապեսցուք զարդարն՝ զի 10
գժպհի եղև մեզ. այսուհետև զար
դիւնս գործոց իւրեանց կերիցեն։
*Վա՚յ անօրինին. չարիք ըստ գործոց 11
ձեռաց իւրոց անցցեն ընդ նա։ *Ժո
ղովուրդ իմ. հարկահանք ձեր ձեռ
քաղ առնեն զձեզ. և պահանջօղք տի
րեն ձեզ. ժողովուրդ իմ, որք երանեն 12
ձեզ՝ խաբեն զձեզ. և զշաւիղս ոտից ձե
րոց խռովեցուցանեն։ *Ե՚լ արդ հաս 13
ցէ Տէ ՚ի դատաստան. և կացուսցէ յա
տեանի զժողովուրդ իւր։ *Ինքնին Տէ 14
՚ի դատ եկեսցէ, ընդ ծերս ժողովր
դեան իւրոյ՝ և ընդ իշխանս նց. դուք
զի հրկեզ արարիք զայգի իմ. և յափշ
տակութե՛ի տանկին է ՚ի տունս ձեր։
*Զո՞ւք զի զերկեք զժողովուրդ իմ. և 15
զերեսս տնանկաց լի առնէք ամենեքեան՝
ասէ Տէ՝ Տէ զօրութեց։ *Ե՚ւ յոպէս 16
ասէ Տէ. փոխանակ զի հպարտացան
դստերք սիովնի. և գնացին ՚ի բարձր
պարանոց. յմնոք ակնարկէին. և ՚ի
գնացս իւրեանց քարշէին զստորոտս
իւրեանց. և ոտիւք կաքաւէին։
*Նէ՚ խոնարհեցուսցէ Ե՚ծ զիշխանս 17
դստերս սիովնի. և մերկասցէ Տէ զզարդ
նոցա։ *Յաւուր յայնմիկ հանցէ Տէ 18
զփառս հանդերձից նոցա. և զպաճու
ճանս նոցա. *Նէ՚ զկիւս. և զծամա 19
կալս. և զպսակակալս։ *Նէ՚ զմահիկս. 20
և զզարդ երեսաց նց. և զպաճուճանս
զարդու փառաց նոցա. և զքօղս. և
պապարանջանս. և զմէհեանդս. և
զդինդս։ *Նէ՚ զմատանիս. և զկշտա 21
պանակս նց՝ զդիպակ՝ և զձեղենակս
*Օձգրած իրանին. և զմիջնաձիրա 22
նին. զառտնին արկանելիս. և զերևելի
լսակոնացին։ *Օբեհէղն. և զերկ 23
նագոյնն. և զկարմիր շղաշառեան. և
զձնամկաւորն. զոսկեձամուկն. զոսկէ
տռուճն։ *Նէ՚ եղիցի փոխանակ հո 24
տոյն անուշից փուղ. և փոխանակ կա
մարացս չուան գօտի. և փոխանակ ոս
կի զարդու գլխոյն կնատեղի վն գոր
ծոց քոց. և փոխանակ ոսկեհուռ զի
պակին քուրձ զգեցցիս։ *Նէ՚ որդիք 25
քո գեղեցիկ զոր սիրես՝ սրով մեռցի.
և իշխանք ձեր սրով անկցին։ *Նէ՚ 26
թշնամասցին, և սուգ զգեցցին սա
պատք զարդուց ձերոց. և մնասջիր
միայն. և յերկիր կործանեսջիր։

Գլ. Դ.

հանայ
Ե՛ւ բուռն հարկանիցեն եօթն կին 1
զառնէ միոջէ՝ և ասիցեն. հաց
զմեր կերիցուք. և հանդերձ զմեր զգեց
ցուք. բայց միայն անուն քո կոչեսցի 'ի
վր մեր. բարձ 'ի մէնջ զնախատինս
մեր:* Յաւուր յայնմիկ ծագեսցի Ած 2
խորհրդովք՝ և փառօք իւրովք յերկիր.
բարձրացուցանել՝ և փառաւոր առնել
զմնացորդս Իէլի:* Եւ մնացորդք սիօ 3
նի. և մնացորդք Եէմի սբ կոչեսցին:
ամենեքեան որք գրեցան յԵէմ 'ի
կեանս:* Զի լուասցէ Տր զաղտն ուս 4
տերաց սիոնի. և զարիւնն 'ի բաց սր
բեսցէ 'ի միջոյ նց. հոգւով դատաս
տանաց. և հոգւով այրման:* Եւ ե 5
կեսցէ, և եղիցի ամ տեղի լերին սիօ
նի. և ամ որ շուրջ զնովաւ իցէ հո
վանի ամպոյ 'ի տուէ. և իբրև զծուխ,
և զլոյս հրոյ բորբոքելոյ 'ի գիշերի. ամ
փառօք ծածկեսցի:* Եւ հովանի 'ի 6
տօթոյ. և յարկ ծածկութե 'ի խստու
թենէ, և յանձրևոյ:

Գլ. Ե.

Երգեցից սիրեցելոյ այգւոյ իմոյ զերգս սիրե 1
ցելոյ նորա:

Երեմ. 2.21. Մատ. 21. 33.
Այգի եղև սիրեցելոյն յանկեան 'ի
տեղւոջ պարարտութե:* Ցան 2
կով փակեցի՝ ձողաբարձ զարդարեցի՝
և տնկեցի որթ սորեկ: աշտարակ շի
նեցի 'ի միջի նր. և հնձան փո
րեցի 'ի նմա. և մնացի, զի բերցէ խաղ
խաղող. և եբեր փուշ:* Եւ այժմ արք 3
յուդայ և բնակիչք Եէմի. դատ արա
րէք ընդ իս և ընդ այգի իմ:* Զինչ 4
առնելի էր
ինչ առնել էր այգւոյ իմոյ՝ և ես ոչ
արարի նմա: մնացի, զի բերցէ խաղող՝
և եբեր փուշ:* Եւ արդ ես ինձէն 5
պատմեցից՝ զինչ արարից ընդ այգի
իմ. քակեցից զցանգ նորա, և եղիցի
յափշտակութի: կործանեցից զպա
րիսպ նորա, և եղիցի 'ի կոխումն:
* Եւ թողից զայգի իմ. և մի յատցի. 6
և մի բրեսցի: և բուսցի 'ի նմա փուշ
իբրև 'ի խոպանի: և պատուէր տաց
ամպոց իմոց. զի մի տեղասցեն յայգի
իմ:* Զի այգի Տն զօրութեց տունն 7
Իէլի է. և մարդն յուդայ նորատունկ
սիրելի: մնացի, զի արասցէ իրաւունս՝
և արար զանիրաւութի և ոչ զարդա
րութի, այլ աղաղակ:* Վայ այնոցիկ՝ 8
որք յարեն զտուն 'ի տուն. և զագա
րակ առ ագարակ մերձեցուցանեն՝ զի
զընկերին հանիցեն: մի թէ միայն բնա
կելոց իցէք յերկրի:* Լս աւանիկ այդ 9
եղև յականջս Տն զօրութեց այդ ամ:
զի թէ եղիցին տունք բազումք, աւա
կայն յաւեր դարձցին. և եթէ մեծա
մեծք և գեղեցիկք իցեն. ոչ ոք իցէ՝ որ
10 բնակեսցի 'ի նոսա:* Զի ուր գործես
ցեն տասն լուծք եզանց. եղիցի անդ
սափոր մի. և որ սերմանիցէ արդուս
վեց. ժողովեսցէ գրիւս երիս:
11 * Վայ այնոցիկ՝ ոյք յառնեն ընդ առ
աւօտս՝ և զհետ լինին ցքւոյն. որք երե
կոյանան 'ի նմին. զի գինին անդէն իսկ
12 զնոսին այրէ:* Փողով՝ և թմբկաւ՝
և քնարաւ. և երգովք զգինին ըմպեն.
և 'ի գործս Տն ոչ հային. և զգործս ձե
13 ռաց նր ոչ առնուն 'ի միտ:* Այսու
հետև 'ի գերութի մատնեսցի ժողո
վուրդ իմ վն ոչ ճանաչելոյ նց զՏր. և
բազում եղեն դիակունք նց. վն սովու
14 հայի և ծարաւոյ ջրոյ:* Եւ լայնեցին
դժոխք զանձինս իւրեանց. և բացին
զբերանս իւրեանց՝ զի մի դադարես
ցեն: և իջցեն փառաւորք՝ և մեծա
մեծք՝ և մեծատունք՝ և ժանտագործք
15 նց, զուարճացեալքն 'ի նմա:* Եւ խո
նարհեսցի մարդ. և անարգեսցի այր:
և աչք ամբարտաւանք խոնարհեսցին:
16 * Եւ բարձրասցի Տր զօրութեց իրաւ
ամբք. և սբն Ած փառաւորեսցի ար
17 դարութբ:* Եւ արածեսցին յափշտա
կեալքն իբրև ցուլք. և զաւերակս մնա
18 ցելոցն գառինք կերիցեն:* Վայ այ
նոցիկ՝ ոյք ձգեն զմեղս իւրեանց իբրև
երկայն պարանաւ. և իբրև լծոյ երին
19 ջոյ զանօրէնութիս:* Ոյք ասեն՝ թէ
վաղվաղակի մերձեսցի՝ զոր առնելոց
իցէ՝ զի տեսցուք. և եկեսցէ խորհուրդ
20 սրբոյն Իէլի, զի գիտասցուք:* Վայ
այնոցիկ՝ ոյք ասիցեն զչարն բարի. և
զբարին չար: ոյք դնիցեն զլոյսն խա
ւար. և զխաւարն լոյս: ոյք դնիցեն
զդառն քաղցր. և զքաղցր դառն:
21 * Վայ այնոցիկ՝ որք զանձինս առ ի Առակ.
մաստունս ունիցին. և յաչս անձանց 3. 7.
22 իւրեանց խորհրդականք:* Վայ հզօ Հռովմ.
րացդ ձերոց. որք ըմպեն զգինին. և 12.16.
իշխանացդ՝ որք խառնեն զցքին:
23 * Որք արդարացուցանեն զամպարիշտսն
վն կաշառոց. և զիրաւունս դողանան
24 զարդարոյն:* Վն այնորիկ ոնց վառի
եղէգն 'ի կայծականց հրոյ, այնպէս
այրեսցին 'ի բորբոքելոյ բոցոյ: արմատ
նց իբրև զմղեղ եղիցի. և ծաղիկ նոցա
իբրև զփոշի ելանիցէ: զի ոչ կամեցան
զօրէնս Տն զօրութեց. այլ և գրգռե
25 ցին ես զբանս սրբոյն Իէլի:* Եւ բար
կացաւ սրտմտութի Տն զօրութեանց
'ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ. և էարկ
զձեռն իւր 'ի վր նոցա՝ և սատակեաց
զնս:

զնա։ բարկացաւ 'ի վ՛՛ լերանց՝ և եղեն
դիականունք նո՛՛ իբրև աղբ զճանապար֊
հաւ։ և 'ի վ՛՛ այսր ամի ոչ դարձաւ սրտ
մտութի նր. այլ տակաւին ձեռն իւր
բարձրացեալ է ։ * Այսուհետև ամ֊ 26
բարձցէ նշանս յազգս հեռաւորս. և
ածցէ զնոսա 'ի ծագաց երկրի. և ահա
վաղվաղակի արագս ընթասցին. և
թեթևս հասանիցեն։ * Ոչ քաղցիցեն. 27
և ոչ նիրհեսցեն. և ոչ վաստակեսցին.
և ոչ ննջեսցեն. և ոչ լուծցեն զգօտիս
'ի միջոյ իւրեանց. և ոչ հատցին խրացք
կօշկաց նոցա ։ * Որոց նետք իւրեանց 28
սրեալք են. և աղեղունք լարեալք ։
սմբակք երիվարաց նո՛՛ իբրև զվէմ
հաստատուն համարեցան ։ անիւք կա
ռաց նոցա իբրև զմրրիկ ։ * Դիմեսցեն 29
իբրև զառիւծունս. և հասցեն որպէս
կորիւնս առիւծուց. գոչեսցեն՝ յար֊
ձակեսցին. և հասցեն գազանաբար. և
ոչ ոք իցէ՝ որ փրկիցէ զնա։ * Աղաղակ 30
արասցէ վ՛՛ նոցա յաւուր յայնմիկ իբ֊
րև զձայն ծովու ամբոխելոյ ալեօք.
հայեսցին յերկինս 'ի վեր՝ և յերկիր 'ի
խոնարհ. և ահա խաւար խստութե
'ի տարակուսանս նոցա ։

Գլ. Զ.

Եւ եղև յամին յորում մեռաւ ոզիա 1
արքայ. տեսի զՏր նստեալ յաթո
բարձրունե և վերացելոյ. և լի էր տունն
փառօք ։ * Եւ սերովբէք կային շուրջ 2
զնովաւ. վեց թևք միոյ՝ և վեց թևք
միոյ. երկուքն ծածկէին զերեսս իւրն.
և երկուքն ծածկէին զոտս իւրեանց.
և երկուքն թռուցեալք ։ * Աղաղա֊ 3
‖ Յայտ. 4. 8. կէին մի առ մի և ասէին. ‖ սբ՛ սբ՛ սբ՛.
Տր զօրութեց՝ լի է ամ երկիր փառօք
նր։ * Եւ վերացաւ դրանդն 'ի ձայնէն՝ 4
զոր աղաղակէին. և տունն լի եղև
ծխով։ * Եւ ասեմ, վա՜յ է ինձ՝ ես այր 5
տառապեալ՝ զի՞րդ կամ հիացեալ։
զի մարդ եմ՝ և պիղծ շրթունս ունիմ։
և 'ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան
բնակեալ եմ ես. և զՏէր զօրութեց
տեսի աչօք իմովք ։ * Եւ առաքեցաւ 6
առ իս մի 'ի սերովբէից անտի. և 'ի ձե֊
ռին իւրում ունէր զկայծակն. զոր առ֊
եալ ունելեօք 'ի սեղանոյն եբեր ։
* Մերձեցոյց 'ի բերան իմ, և ասէ. 7
ահաւասիկ մերձեցաւ այդ 'ի շրթունս
քո. և հանցէ զանօրէնութիս քո. և
զմեղս քո սրբեսցէ 'ի քէն։ * Եւ լուայ 8
զբարբառ Տն՝ որ ասէր. զո՞ առաքե֊
ցից. և կամ ո՞ երթիցէ առ այն ժողո
վուրդ ։ և ասեմ, ահաւասիկ ես՝ առա
քեա՛ զիս ։ * Եւ ասէ. երթ՝ և ասա՛ ցժո 9
‖ Մատթ. 13. 14. ղովուրդն յայն. ‖ լսելով լուիջիք՝ և մի
իմասջիք. և տեսանելով տեսջիք, և մի Մարկ. 4. 12.
10 գիտասջիք ։ * Զի թանձրացաւ սիրտ Ղուկ. 8. 10.
ժողովրդեանդ այդորիկ. և ականջօք
իւրեանց ծանունս լուան. և զաչս իւր
եանց կափուցին ։ զի մի՛ երբէք տեսա֊ Յովհ. 12. 40.
նիցեն աչօք. և լուիցեն ականջօք. և
իմանայցեն սրտիւք. և դառնայցեն՝ և Գործ. 28. 26.
11 բժշկեցից զնոսա ։ * Եւ ասեմ. մինչև
յե՞րբ Տր ։ և ասէ՝ մինչև աւերեսցին Հռով. 11. 8.
քաղաքք 'ի բնակչաց. և տունք առ 'ի
չգոյէ մարդկան. և մնասցէ երկիրդ
12 աւերակ ։ * Եւ յետ այնորիկ յերկա֊
րեսցէ Ած մարդկան. և բազմասցին
13 մնացեալք յերկրի ։ * Սակայն և 'ի նմա
նէ տասանորդեսցեն ։ և դարձեալ եղի
ցին 'ի գերութի և յափշտակութիւն.
իբրև զբևեկնի. և զկաղին թօթա֊
փեալ յիւրաքանչիւր պատենից. զա֊
ւակ սբ՛ արձանութի նորա ։

Գլ. Է.

1 Եւ ‖ եղև յաւուրս աքազու յովա֊ ‖ 4 Թագ. 16. 5.
թամայ որդւոյ ոզիայ՝ թագաւո
րին հրէաստանի. ել հռասիմ՝ արքայ
արամայ. և փակէէ որդի ռոմելեայ ար
քայի իէլի 'ի վ՛՛ եէմի. տալ ընդ նմա
պատերազմ։ և ո՛չ կարացին պաշարել
2 զնա ։ * Ազդ եղև 'ի տուն դաւթի՝ և
ասէ. միաբանեցաւ արամ ընդ եփրե
մայ. և զարհուրեցաւ անձն նորա. և
անձն ժողովրդեան նորա. զոր օրինակ
շարժիցի յանտառի ծառ 'ի հողմոյ ։
3 * Եւ ասէ Տր ցեսայի. ել ընդ առաջ
աքազու. դու և մնացեալ որդին քո
յասուբ. հանդէպ աւազանին վերնոյ
ճանապարհին ագարակին թափչի ։
4 * Եւ ասասցես ցնա. զգո՛յշ լեր. հան
դարտեա՛ց՝ և մի՛ երկնչիր՝ և մի՛ զարհու
րեսցի անձն քո յերկուց փայտից խան
ձողաց ծխելոց. (զի յորժամ հասանի
ցի բարկութի սրտմտութե իմոյ. դար
ձեալ բժշկեցից.) և որդին արամայ՝
5 և որդին ռոմելեայ ։ * Զի խորհեցան
խորհուրդ չար. եփրեմ. և որդին ռոմ
6 մելեայ զքէն՝ և ասեն ։ * Ելցո՛ւք 'ի հրէ
աստան՝ խօսեսցո՛ւք ընդ նոսա. դար֊
ձուսցո՛ւք զնա առ մեզ ։ և կացուսցո՛ւք
նոցա թագաւոր զորդին տաբէլայ ։
7 * Այսպէս ասէ Տր զօրութեց. մի՛ կացցէ
8 խորհուրդն այն. և մի՛ եղիցի ։ * Այլ
գլուխ արամայ դամասկոս. և գլուխ
դամասկոսի հռասիմ։ և այլևս վաթ֊
սուն և եօթն ամ։ և ապա պակասեսցի 65 ամ
թագաւորութիւն եփրեմայ 'ի ժողովր
9 դենէ անտի ։ * Եւ գլուխ եփրեմայ
սամարիա. և գլուխ սամարիոյ. որդին
հռոմելեայ ։ և եթէ ո՛չ հաւատայցէք.
10 և ո՛չ 'ի միտ առնուցուք ։ * Եւ յաւել

Տր խօսիլ ընդ աքազու՝ և ասէ։
* Խնդրեա՛ դու քեզ նշան ՚ի Տէ Ած 11
քումմէ ՚ի խորութենէ կամ ՚ի բարձրու_
թենէ։ * Եւ ասէ աքազ. ո՛չ խնդրեցից՝ 12
և ո՛չ փորձեցից զՏր։ * Եւ ասէ. արդ 13
լուարո՛ւք տուն դաւթի. թեթե՞ւ ինչ
թուիցի ձեզ զաշխատութի հասուցա_
նել մարդկան. և զիա՞րդ հասուցանէք
զաշխատութի Տն։ * Վասն այդորիկ 14
Մատ. տացէ ձեզ Տէր ինքնին նշան։ Ահա
1. 23. կոյս յղասցի և ծնցի որդի. և կոչես_
Ղուկ. ցեն զանուն նր Էմմանուէլ։ * Իւղ և 15
1. 31. մեղր կերիցէ. մինչչև ինչ իցէ ծանու
ցեալ նր. կամ ախորժեալ յառաջա
գոյն զչարութի, ընտրեսցէ զբարին։
* Վն այնորիկ մինչչև ծանուցեալ իցէ 16
մանկանն զբարի կամ զչար. անարգես
ցէ զչարն՝ և ընտրեսցէ զբարին։ և
մնասցէ երկիրդ՝ յորմէ դուդ կասկա_
ծես յերեսաց երկուց թագաւորացն։
* Այլ ածցէ Ած ՚ի վր քո. և ՚ի վր ժո 17
ղովրդեան քոյ. և ՚ի վր տան հօր քոյ.
աւուրս՝ որք չև ևս են եկեալ՝ յորմէ օրէ
էհան եփրեմ ՚ի հրէաստանէ զարքայն
ասորեստանեայց։ * Եւ եղիցի յաւուր 18
յայնմիկ շարժեսցէ Տր զճանճիւն՝ որ
տիրեսցէ յայնկոյս գետոյն եգիպ_
տացւոյ. և զձիաստացն՝ որ է յերկրին
ասորեստանեայց։ * Եւ եկեսցեն ամե 19
նեքեան, և հանգիցեն ՚ի ձորս երկրիդ՝
և ՚ի ծերպս վիմաց. և յայրս՝ և յամե
նայն փապարս. և յամենայն փայտս։
* Յաւուր յայնմիկ գերծցէ Տր սրովն 20
Նորբէ_ մեծաւ և արբեցելով. որ է յայնկոյս
ցելով գետոյն թագաւորին ասորեստանեայց
զգլուխ և զմազ ոտից՝ և զմօրուսն սըր
բեսցէ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ 21
բուծցէ մարդ երինջ մի յարջառոց. և
մաքիս երկուս։ * Եւ եղիցի ՚ի բազմու 22
թէ կաթինն՝ կերիցէ իւղ. զի իւղ և
մեղր կերիցէ ամենայն՝ որ մնացեալ
իցէ յերկրին։ * Եւ եղիցի յաւուր 23
յայնմիկ. եղիցի ամ տեղի՝ ուր իցէ հա
զար որթ հազար կշռոյ սկեղ. խոպա_
նասցի՝ և ՚ի փուշ դարձցի։ * Նետօք 24
և աղեղնաւորք մտանիցեն անդր. զի
խոպանացեալ և փշաբեր եղիցի ամ
երկիր։ * Եւ ամ լեառն արօրադիր 25
ակօսաբեկ լիցի. և մի հասցի անդ եր
կիւղ՝ զի եղիցի ՚ի խոպանէն և ՚ի փշոյն
յարօտ դաշին և ՚ի կոխան եզին։

Գլ։ Ը։

Եւ ասէ ցիս Տր. ա՛ռ դու քեզ տոմս 1
մի նոր մեծ։ և գրեսցես ՚ի նմա
գրչաւ առն ճարտարի՝ արագ արագ
զաւար հարկանել՝ և վաղվաղակի զա_
պուռ ժողովել՝ զի հասեալ է։ * Եւ 2
Դր

վկայս կացուցես ինձ արս հաւատա_
րիմս. զուրիայ քահանայ՝ և զզաքարիա
3 որդի բարաքեայ։ * Եւ մերձեցայ առ
կինն իմ մարգարէ. և յղացաւ՝ և ծնաւ Մարգարէ
որդի. և ասէ ցիս Տր. կոչեա՛ զանուն ուհի
նր արագարագ կապտեսջիր՝ և վաղ
4 վաղակի աւար հարկանիջիր։ * Զան_
զի մինչչև ծանուցեալ իցէ մանկանն
կոչել զհայր կամ զմայր՝ առցէ զզօ_
րութի դամասկոսի՝ և զաւար սամա_
րեայ յանդիման թագաւորին ասորես
5 տանեայց։ * Եւ յաւել ևս խօսիլ ընդ իս
6 Տր՝ և ասէ։ * Փոխանակ զի ոչ ախոր_
ժեաց ժողովուրդդ այդ զջուրն սիլո_
վայ՝ որ գնայ խաղաղ. այլ կամեցան
ունել իւրեանց թագաւոր զհռասին;
7 զորդին ռոմելայ։ * Վասն այնորիկ ա_
հաւադիկ ածցէ Տր ՚ի վր ձեր զջուր
գետոյն զհզօրն և զյորդն. զարքայն
ասորեստանեայց՝ և զփառս նորա. և
եկեսցէ՝ հասցի յամ ձորս ձեր։ և ճե_
մեսցէ ՚ի վերայ պարսպաց ձերոց։
8 * Եւ հանցէ յերկրէդ հրէաստանէ զայր.
որ կարօղ իցէ ամբառնալ զգլուխ իւր.
և զզօրութիւն. որ կարիցէ գործել ինչ.
և եղիցի բանակ նորա ընուլ զլայնութի
9 երկրիդ։ * Ընդ մեզ Ած, գիտասջի՛ք
հեթանոսք՝ և պարտեցարո՛ւք. լուի՛
արարէք մինչև ՚ի ծագս երկրի. հզօրա
ցեալ քդ պարտեցարուք. զի թէպէտ
և դարձեալ զօրանայցէք. դարձեալ ՚ի
10 պարտութի մատնիջիք։ * Եւ զոր խոր
հուրդ և խորհիցիք՝ ցրեսցէ Տր. և զոր
բան և խօսիցիք՝ մի հաստատեսցի ձեզ.
11 քանզի ընդ մեզ Տր Ածէ։ * Այսպէս
ասէ Տր առ այնոսիկ՝ որք զօրութեանս
ձեռին ընդդէմ դառնան. ըստ գնա_
ցից ճանապարհաց ժողովրդեանս այ_
12 սորիկ՝ և ասեն։ * Մի՛ ոչ երբէք խօսի
ցին զխստութի։ զի զամ զորինչ խօսի
ժողովուրդդ այդ՝ խստութի է։ և յեր
կիւղէ նորա մի երկնչիցիք. և մի խռո_
13 վիջիք։ * Զտր զօրութեց՝ զնոյն սուրբ
արասջիք. և նա եղիցի ձեզ երկիւղ.
և եթէ ՚ի նա յուսացեալ իցէք։
14 * Եղիցի ձեզ ՚ի սրբութի։ և ոտն քո Ղուկ
զքարի ոչ հարկանիցի. և գայթագղու 2. 34.
թի քեզ ոչ պատահեսցի։ բայց տուն Հռոմ.
յակօբու յորոգայթ և ՚ի ծործորս դա 9. 32.
15 րանակալաց եմի։ * Վասն այնորիկ 1. Պետ.
տկարասցին ՚ի նմին բազումք։ անկցին՝ 2. 6.
և խորտակեսցին. և մերձեսցին ՚ի պա
շարումն մարդիկ. որք ՚ի չինունէ իցեն.
16 * Յայնմ ժամանակի յայտնեսցին՝ որք
կնքիցեն զօրէնս. մի ուսանիցի։ Եբ՝ Բ՝ ԺԳ
17 * Եւ ասիցէ, կացից, մնացից Ած՝ որ
դարձոյց զերեսս իւր ՚ի տանէն յակո_
բայ. և եղէց յուսացեալ ՚ի նա

*Ահաւասիկ ես և մանկունք իմ. զորս 18
ետ ինձ Տ՛Ծ. և եղիցին նշանք՝ և արուե
եստք 'ի մ̃ջ տանն Ի̃Հլի. 'ի սաբաւովթ
Տ՛Է որ բնակեալ է 'ի լերինն սիօնի :
*Եւ եթէ ասիցեն ցձեզ. խնդրեցէք 19
զվհուկս և զգետնախօսս զբախօսս. և
զորովայնախօսս. ո՛չ իբրև զազգ ոք՝ որ
յԱ՜Յ իւրմէ խնդրիցէ. զի՞նչ խնդրի
ցեն վ՜ն կենդանեաց, 'ի մեռելոց անտի :
*Զի զօրէնս յօգնականութի ետ. զի 20
ասիցեն թէ ո՛չ իբրև զբանս զայս վ՜ն
որոյ չիք կաշառս տալ : *Եւ եկեսցէ 21
'ի վերայ ձեր սով խստութե. և եղիցի
իբրև քաղցիցէք, տրտմեսջիք. և հայ_
հոյեսջիք զիշխանն և զաշխարհն : և
ամբարձցեն զաչս իւրեանց յերկինս 'ի
վեր : *Եւ հայեսցին յերկիր 'ի խո_ 22
նարհ. և ահա կարօտութի՛ և տառա_
պանք՝ և խաւար՝ և նեղութի՛ և անձ_
կութի՛ և մութ. զի ոչո՛ք կարիցէ տե_
սանել. և որ իցէ 'ի նեղութեն՝ մի՛ նուա
զեսցի մինչև 'ի ժամանակն :

Գլ: Թ.

ադայ նախ զայդ արբ՝ վաղվա_ 1
ղակի հեռ արա. երկիր զաբուղո
նի՝ և երկիր նեփթաղիմի՝ ճանապարհ
ծովու. և այլքդ՝ որք բնակեալքդ էք
զծովեզերբդ. և յայնկոյս յորդանա_
նու. գալիլեայ հեթանոսաց. կողմանք
հրէաստանի : *Ժողովուրդ՝ որ գնայր 2
ընդ խաւար, ետես զլոյս մեծ. և որ
բնակեալդ էք յաշխարհիդ և 'ի ստուե_
երս մահու, լոյս ծագեսցի 'ի ձեզ :
*Զմեծ մասն ժողովրդեանդ՝ զոր 3
իջուցեր յուրախութի քո. և ուրախ
եղիցին առաջի քո. որպէս ուրախ լի_
նիցին 'ի հունձս. և որ՛պ բաժանիցեն
զաւար : *Զի վերացաւ 'ի նմանէ լուծն 4
որ կայր 'ի վերայ. և գաւազանն որ 'ի
վ՜ր պարանոցաց. զի զգաւազան պա_
Դատ. 7.22. հանջողացն մերժեաց՝ ‖ որ՛պ յաւուրն
մադիամու : *Զամ պատմուճան և 5
զհանդերձ ժողովեալ նենգութբ, տու
գանօք տուժեսցին : այլ նոքա կամէին
թէ հրձիգք լեալ էին : *Զի մանուկ 6
ծնաւ մեզ. որդի տուաւ մեզ : որոյ իշ
խանութիւն իւր եղև 'ի վերայ ուսոց
իւրոց. և անուն կոչեցաւ նմա հրեշ_
տակ մեծի խորհրդոյ : սքանչելի՝ խոր_
իշխան հրդակից՝ Տ՛Ծ հզօր՝ իշխան՝ հայր հան
խաղա_ դերձելոյ աշխարհին : *Եւ ես ածից 7
ղութե զխաղաղութի 'ի վերայ իշխանաց նր՝
և զառողջութի նմա. մեծ է իշխանու
թի նր. և խաղաղութե նր չիք սահ_
ման. յաթոռն դաւթի նստցի՝ և զար
քայութի նր յաջողեսցէ. և զօրացու
ցէ զնո իրաւամբք և արդարութբ.

յայսմհետէ և յաւիտեանս ժամանա
կաց. նախանձ Տ՛Ն զօրութեց արասցէ
8 զայս : *Մահ արձակեաց Տ՛Ր 'ի վերայ
յակոբայ. եկն՝ և էհաս 'ի վերայ Ի̃Հլի :
9 *Եւ ծանիցեն ա՛մ ժողովուրդն եփրե
մեան՝ և որք նստին 'ի սամարիայ. որք
հպարտութբ և ամբարտաւանութբ
10 սրտից խօսեցան՝ և ասեն : *Աղիւսք
անկան. այլ եկա՛յք վէմս տաշեսցուք :
զմայրս և զեղևնափայտս հարցուք՝ և
11 շինեսցուք մեզ աշտարակ : *Եւ կոր
ծանեսցէ Տ՛Ծ զյարուցեալսն 'ի վերայ
լերին սիօնի. և զթշնամիսն յուդայ
12 ցրուեսցէ : *Զասորեստանն յելիցն
արևու. և զյոյնսն 'ի մտիցն արևու.
ոյք ուտէին զիսրայէլ բերանալիր ա՛մ բե
րանով. 'ի վերայ այսր ա՛մի ոչ դարձաւ
բարկութին. այլ տակաւին ձեռն իւր
13 բարձրացեալ է : *Եւ ժողովուրդն
ոչ դարձաւ՝ մինչև վիրաւորեցաւ. և
14 զՏ՛Ր զօրութեց ո՛չ խնդրեցին : *Եւ
եբարձ Տ՛Ր յեղրայելէ զգլուխն և զզ
վերջն՝ զմեծն և զփոքրն 'ի միում աւուր :
15 *Զծերն զակնառուսն՝ այս առաջն է.
և զմարգարէն որ զանօրէնութիւն ու_
16 սուցանէր. այն վերջն է : *Եւ եղի_
ցին՝ որք երանիցեն ժողովրդեանս այս
միկ՝ մոլորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն՝
17 որ՛պ զի կլանիցեն զդոսա : *Վասն այ_
սորիկ 'ի վերայ երիտասարդաց նորա
ոչ եղիցի ուրախ Տ՛Ծ. և որբոց նոցա և
այրեաց մի՛ ողորմեսցի. զի ամենեքեան
անօրէնք են՝ և չարք. և ա՛մ բերան
խօսի զանօրէնութի. 'ի վերայ այսր
ա՛մի ո՛չ դարձաւ բարկութի նորա. այլ
տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է :
18 *Եւ վառեսցի իբրև զհուր անօրէ_
նութիւնն : և իբրև զսեզ չորացեալ
այրեսցի 'ի հուր : և վառեսցի յանտառս
մայրեաց. և շուրջ զա՛մ բլուրք նոցա
19 հուր ճարակեսցի : *Վ՜ն սրտմտութե
բարկութե Տ՛Ն հրձիգ լիցի երկիրն
ա՛մ. և եղիցի ժողովուրդն այրեցեալ
իբրև 'ի հրոյ. այր եղբօր իւրում մի՛
20 ողորմեսցի : *Այլ խոտորեսցի յաջա
կողմն իւր՝ առ քաղցի, կերիցէ զձախա
կողմն իւր, և մի՛ յագեսցի մարդ ուտե
լով զմարմինս բազկաց իւրոց. զի կե_
րիցէ մանասէ զեփրեմ և եփրեմ զմա
21 նասէ : *Եւ 'ի միասին պաշարեսցեն
զյուդայ : 'ի վերայ այսր ամենայնի ո՛չ
դարձցի բարկութի նորա՝ այլ տա_
կաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է :

Գլ: Ժ.

1 Վա՜յ այնոցիկ՝ ոյք գրեն զչարիս.
գրելով գրեն զչարիս իւրեանց :
2 *խոտորեն զդատաստանս աղքատաց.
և

և զիրաւունս տնանկաց ժողովրդեան
իմոյ յափշտակեն. զի լինիցի նոցա այ
րին 'ի յափշտակութիւն, և որբն յաւար.
* Այլ զինչ գործեսցեն յաւուրն այցե 3
լութեան զի նեղութիւն ձեր 'ի հեռաստա
նէ եկեսցէ. և առ ո՞ փախստեայ ան_
կանիցիք յօգնականութիւն. և ո՞ւր թո_
Եբր. ոչ դուցուք զփառս ձեր. * Եթէ ոչ 4
խոնարհիցէ մատնիցէ 'ի գերութիւն. և 'ի ներքոյ սպա
ի կապանս նելոցն մատնիցեն. 'ի վ(երայ) այսր ամե_
նայնի ո՛չ դարձաւ բարկութիւն. այլ
տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է.
* Վայ Ասորեստանեայն. գաւազան բար 5
կութեան սրտմտութեան իմոյ 'ի ձեռս նո(րա).
* Զբարկութիւն իմ յազգ անօրէն ար 6
ձակեցից. և իմում ժողովրդեան կար
գեցից առնել զաւար և զյափշտակու
թիւն. կոխան առնել զքաղաքս՝ և դնել
զնոսա 'ի փոշի. * Նա նա ո՛չ այսպ(էս) եած 7
զմտաւ՝ և ոչ այսպ(էս) համարեցաւ յան_
ձին. այլ դարձոյց զմիտս իւր սատա_
կել զազգս ոչ սակաւս. * Այլ եթէ 8
ասիցեն ցնա դու միայն ես իշխան. ա_
սասցէ. * Ո՞չ առի զաշխարհն՝ որ 'ի 9
վերէ քան զբաբիլօն՝ և զքաղանէ ուր
աշտարակն շինեցաւ. առի և զարաբիայ
և զդամասկոս՝ և զսամարիայ. * Որպ(էս) 10
զնոսայն առի ձեռամբ իմով. նոյն_
պէս առից և զամ(ենայն) իշխանութիւնս. ող_
բացէք դրօշեալք որք յերուսաղէմ՝ և
'ի սամարիայ. * Զի զորօրինակ արարի 11
ընդ սամարիայ՝ և ընդ ձեռագործս
իւր. նոյնպ(էս) արարից ընդ եր(ուսաղ)էմ՝ և ընդ
կուռս իւր. * Այլ եղիցի յորժամ կա 12
տարեսցէ Տ(է)ր առնել զամենայն ինչ
'ի լերին սիոնի՝ և յերուսաղէմ. ածցէ
'ի վերայ մեծամտին զբարկութիւն.
Դ Թագ. * ‖ 'Ի վ(երայ) իշխանին ասորեստանեայց.
19. 35. և 'ի վերայ հպարտացեալ փառաց աչաց
Եսայ. նորա. * Քանզի ասաց եթէ զօրու_ 13
37. 36. թ(եամ)բ իմով արարից. և իմաստութ(եամ)բ
խորհրդոց իմոց բարձից զսահմանս ազ_
գաց. և առից յաւար զզօրութիւնս նո(ցա)՝
շարժեցից զքաղաքս բնակեալս.
* Հասից 'ի վ(երայ) ամենայն տիեզերաց ձե 14
ռամբ իմով իբրև 'ի վերայ բունոյ.
և բարձից իբրև զձուս մնացեալս. և
ոչ ոք իցէ՝ որ ապրեսցի յինէն. և ոչ որ
ընդդէմ դառնայցէ ինձ. և բանայցէ
զբերան իւր՝ և ճիկ հանիցէ. * Բայց(եւ) 15
ասէ Տ(է)ր. մի թէ վերանայցէ՞ փայտատ
առանց փայտահարի. կամ բարձրա_
նայցէ սղոց առանց ուրուք ձգելոյ. նոյն
պէս թէ զգաւազան ոք կամ զփայտ
ինչ առնուցու՝ նա և ոչ այնպ(էս). * Բայց 16
առաքեսցէ Տ(է)ր զօրութեանց 'ի պատիւ
քո անարգանս. և 'ի փառս քո հուր
վառեալ բորբոքեսցի. * Այլ եղիցի 17
լոյսն իսրայէլի հուր. և սրբեսցէ զնա հրով_ Եւ սրբէս
բորբոքելով. և կերիցէ իբրև զխոտ ցէ
18 զանտառն յաւուր յայնմիկ. * Շիջցին
լերինք և բլուրք և անտառք. և կերի Եւ կերիցէ
ցէ 'ի շնչոց մինչև 'ի մարմինս. և եղիցի
ապրեալն իբրև զայն՝ որ ապրեալ իցէ
19 'ի բորբոքելոյ բոցոյ. * Այլ մնացեալքն
'ի նոցանէ թուով եղիցին. և մանուկ
20 տղայ գրեսցէ զնոսա. * Այլ եղիցի յաւ
ուր յայնմիկ՝ ոչ ևս յաւելցին մնացորդքն
իսրայէլի՝ և ապրեալքն յակոբայ. և ոչ ևս
ապաստան լիցին 'ի զրկիչս իւրեանց.
այլ եղիցին ապաստան յԱ(ստուա)ծ սուրբն
21 իսրայէլի ճշմարտութ(եամ)բ. * Այլ եղիցին մնա
ցեալքն յակոբայ յԱ(ստուա)ծ զօրացեալք.
22 * ‖ Այլ եթէ եղիցի ժողովուրդ իմ ‖ Հռոմ.
իբրև զաւազ ծովու. սակաւ ինչ մնա_ 9.27.
ցորդք մնասցեն 'ի նոցանէ. զի բան մի Եսայ.
հակիրճ և համառօտ արդարութ(եամ)բ. 11.11.
23 * Զբանն համառօտ արասցէ Տ(է)ր զօ_
րութեանց ընդ ամենայն տիեզերս.
24 * Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տ(է)ր՝ Տ(է)ր
զօրութեանց. մի երկնչիր ժողովուրդ
իմ՝ որ բնակեալ ես 'ի սիոն՝ յասորես_
տանեայցն. զի եթէ հարկանէ զքեզ Եբ. Եւ հար
գաւազանաւ՝ քանզի ես ածեմ 'ի վերայ կանէ
քո զհարուածս ճանաչել քեզ զճա_
25 նապարհն եգիպտացւոց. * Զի փոքր
մի ևս դադարեսցէ բարկութիւն.
բայց սրտմտութիւն իմ 'ի վ(երայ) խորհրդոց
26 նո(ցա). * ‖ Այլ յարուսցէ Տ(է)ր Ա(ստուա)ծ 'ի վ(երայ) նո(ցա) ‖ Եսայ.
հարուածս ‖ ըստ հարուածոցն մադիա_ 37. 36.
մու 'ի տեղւոջ չարչարանաց. և սրտ_ ‖ Դատաւ
մտութիւն նո(ցա) ըստ ճանապարհին ծովու՝ 7.25.
27 որ յեղիցն եգիպտացւոց. * Այլ եղիցի
յաւուր յայնմիկ բարձցի երկիւղ նո(ցա)
'ի քէն. և լուծ 'ի պարանոցէ քումմէ
մի՛ վերասցի. և խորտակեսցի լուծն
28 յուսոց ձերոց. * Քանզի հասցէ 'ի
քաղաքն անգէ. և անցցէ 'ի մագե_
դով. և 'ի մաքմաս դիցէ զկազմած իւր.
29 * Այլ անցցէ ընդ ձորս. և հասցէ 'ի վ(երայ)
գաբաւոնացւոց. ահ առցէ զհռամայ
զքաղաքն շաւուղի փախիցէ դուստր
30 դաղ ղիմայ. * Խնճեա՛ ձայնի՛ քով
լու՛ լիցի 'ի ղայիս. լու լիցի յանաթովթ.
31 * Զարհուրեսցի մադիբենայ. և որք
բնակեալն են 'ի գիբեմ, մխիթարես
32 ցին. * Բայց այսօր ազանիլ 'ի ճանապար_ Գէտա
հին. մխիթարեսցի ձեռամբ լեառնն որ գոյ. ի
դստեր սիոնի. և բլուրն որ յեր(ուսաղ)էմ. 'ի նոբայ
33 * Զի աչաւասիկ Տ(է)ր՝ Տ(է)ր զօրութեանց կայցէ
խռովեցուսցէ զփառաւորեալսն զօ_
րութ(եամ)բ. և բարձրացեալքն ամբար_
34 տաւանութ(եամ)բ խորտակեսցին. * Այլ
անկցին բարձունք սրով. և լիբանան
բարձամբք իւրովք կործանեսցի.

ԳԼ. ԺԱ.

Գործ. 13. 23. Եւ բղխեսցի գաւազան յարմատոյն 1
Յեսսեայ. եւ ելցէ ծաղիկ յարմա
տոյ անտի։ *Եւ հանգիցէ ի վ՟ր նորա հոգի 2
Ա՟Յ. հոգի իմաստութեան եւ հանճարոյ.
հոգի խորհրդոյ՝ եւ զօրութեան։ հոգի գի
տութեան եւ Ա՟Ծ պաշտութեան։ *Եւ լցցէ 3
զնա հոգի երկիւղի Ա՟Յ. ոչ ի կարծ
դատեսցէ. եւ ոչ ըստ խօսից յանդիմա
նեսցէ։ *Այլ արասցէ իրաւունս տնան 4
կին. եւ յանդիմանեսցէ զխոնարհս երկ
Բ. Թես. 2. 8. րի. եւ հարցէ զերկիր բանիւ բերանոյ
իւրոյ. եւ հոգւով շրթանց իւրոց սա
տակեսցէ զամպարիշտս։ *Եւ եղիցի 5
արդարութիւն ածեալ ընդ մէջ իւր. եւ
ճշմարտութեամբ պատեալ զկողս իւր։
Ես. 65. 25. *Եւ ճարակեսցի գայլ ընդ գառին. 6
եւ ինձ առ ուլու մակաղեսցի։ եւ որթ
եզուլ եւ առիւծ՝ ի միասին ճարակես
ցին։ եւ մանուկ մատաղ ածցէ զնոսա։
*Եզն եւ արջ ի միասին ճարակեսցին. 7
եւ որդեակք նոցա խառն շրջեսցին։ եւ
առիւծ իբրեւ զեզն յարդ կերիցէ։
*Եւ մանուկ մատաղ ի ծակ իժից եւ 8
ի բոյն կորեանց իժից արկցէ զձեռն
իւր։ *Ոչ մեղիցեն. եւ մի կարասցեն 9
հարկանել զոք ի լերին սրբութեան իմոյ.
զի լցաւ երկիր ամ գիտութեամբ Տ՟ն իբրեւ
զջուրս բազումս. որք ծածկեն զծովս։
Հռովմ. 15. 12. *Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ արմատն 10
Յեսսեայ. եւ որ կանգնելոց է իշխան
հեթանոսաց՝ ի նա հեթանոսք յուսաս
ցին։ եւ եղիցի հանգիստ ն՟ր պատուով։
*Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ յաւելցէ 11
Տ՟ր ցուցանել զձեռն իւր. նախանձե
լի առնել զմնացորդս ժողովրդեան
իւրոյ. որք մնացեալ իցեն յասորեստա
նեայց՝ եւ յեգիպտացւոց՝ եւ ի բաբիլո
նացւոց՝ եւ յեթէովպացւոց՝ եւ յեղամացւոց՝
եւ յելից արեւու՝ եւ յարաբացւոց. եւ ի
կղզեաց ծովու։ *Եւ բարձրացուսցէ 12
նշան ի հեթանոսս. եւ ժողովեսցէ զկո
րուսեալսն իսրայէլի. եւ զցրուեալսն յուդայ
ժողովեսցէ ի չորից անկեանց երկրի։
*Եւ բարձցի նախանձն եփրեմի. եւ 13
թշնամիքն յուդայ կորիցեն։ եփրեմ
ոչ նախանձեսցի ընդ յուդայ. եւ յուդա
ոչ նախանձեսցի ընդ եփրեմայ։ *Եւ 14
թռիցին նաւք այլազգեաց. առցեն
աւար միանգամայն զծովակողմն. եւ
զարեւելեայսն. եւ զեդովմայեցիս։ արկ
ցեն զձեռս իւրեանց նախ ի մովաբ։ եւ
որդիքն ամոնայ յառաջագոյն հնազան
դեսցին։ *Եւ փլուզցէ Տ՟ր զծովն ե 15
գիպտացւոց. եւ արկցէ զձեռն իւր ի
վերայ գետոյն հոգւով սաստկութեան.
եւ հարցէ զեօթնաձորն. զի համար
ձակ լիցի ընդ նա գնալ եւ ագելոյն։ այնպէս զի անցցեն ընդ նա կօշկաւորք՝
16 *Եւ եղիցի անց մնացելոց ժողովրդեան
իմոյ՝ որ յեգիպտոս. եւ եղիցի իսրայէլի
որպէս յաւուրն յորում ել յերկրէն
եգիպտացւոց։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ՝ օրհ
նեցից զքեզ Տ՟ր. զի բարկացար
ինձ. եւ դարձուցեր զսրտմտութիւն քո
2 յինէն. եւ ողորմեցար ինձ։ *Ա՟Ծ հաւա
տիկ Ա՟Ծ իմ. փրկիչ իմ Տ՟ր. եւ յուսա
ցեալ եղէց ի նա. եւ փրկեցայց նովաւ.
եւ ոչ երկեայց. զի փառք իմ եւ օրհնու Ելից.
թիւն իմ Տ՟ր. եւ եղեւ ինձ ի փրկութիւն։ 15. 2.
3 *Եւ առէք զջուր ուրախութեան յաղբե Սաղմ.
4 րացն փրկութեան։ *Եւ ասասցես յաւ 117. 14.
ուր յայնմիկ։ օրհնեցէք զՏ՟ր. հնչեցէք
զանուն ն՟ր. պատմեցէք ի հեթանոսս
զփառս նորա. յիշեցէք՝ զի բարձրա
5 ցաւ անուն ն՟ր։ *Օրհնեցէք զանուն
ն՟ր, զի մեծամեծս արար. պատմեցէք
6 զայս յամ երկիր։ *Ցնծացէք՝ եւ ու
րախ լերուք բնակիչք սիոնի. զի բարձ
րացաւ սուրբն իսրայէլի ի մէջ նոցա։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Տեսիլ Բաբելացւոց՝ զոր ետես Եսայի որդի
Ամովսայ։

2 Ի վ՟ր լերինն դաշտականի առէք
նշան։ բարձրացուցէք զբարբառ
ձեր ի վ՟ր ն՟ց։ մի երկնչիք, կոչեցէք ձե
3 ռամբ. բացէք իշխանք։ *Եւ ես տամ
հրաման։ նուիրեալք են՝ եւ ես ածից
զն՟ս. գիմեալք գան սկայք յագեցու
ցանել զսրտմտութիւն իմ. խնդան՝ գան
միանգամայն. եւ թշնամանեն։
4 *Ձայն ազգաց բազմաց ի վ՟ր լերանց՝
ի նմանութիւն ազգաց բազմաց. ձայն
թագաւորաց ազանց միահամուռ ժո
ղովելոց։ Տ՟ր զօրութեանց հրաման ետ
5 ազգաց սպառազինաց։ *Գալ յերկրէ
հեռաստանէ. ի ծագաց հիմանց երկ
նից. հասեալ է Տ՟ր իւրովք սպառազի
6 նօք սատակել զամ տիեզերս։ *Ողբա
ցէք՝ զի մերձ է օր Տ՟ն. եւ բեկումն յԱ՟Յ
7 հասեալ է։ *Վ՟ա այսորիկ ամ ձեռք
լքցին. եւ ամ անձն մարդոյ դողասցի։
8 *Խռովեսցին հրեշտակք. եւ երկունք
կալցեն զն՟ս իբրեւ զկանայս ծննդա
կանս։ փանկայցեն այր ընդ ընկերի՝ եւ
զայրասցին. եւ զդէմս իւրեանց ի բո
9 ցագոյնս դարձուսցեն։ *Օր ահաւո
րին Տ՟ր հասեալ է անհնարին լի բար
կութեամբ՝ ոխակալութեամբ՝ եւ սրտմտու
թեամբ. առնել զտիեզերս անապատ. եւ
զմեղաւորս սատակել ի նմանէ։

*Զի

Ա Կրնե. 32.7. Յովել. 3.15. Մատ. 24.29. Մարկ. 13.24. Ղուկ. 21. 25. գործ. ‖ Օ՛ի աստեղք երկնից հայկիւն հան 10
դերձ՝ և ամ զարդունն երկնից զլոյս մի
տացեն. և խաւարեսցի արեգակն ՚ի
ծագել իւրում. և լուսին մի տացէ
զլոյսն իւր։ * Եւ հրամանս տայ ընդ 11
ամ տիեզերս զչարիս։ և առնպարշտաց
զմեղս իւրեանց։ և կորուսից զՏպար_
տուԹի անօրինաց. և զբարձրուԹիւն
ամբարտաւանից խոնարհեցուցից։
* Եւ եղիցին մնացեալքն պատուա_ 12
կանք առաւել քան զոսկի անհուր. և
մարդն պատուական եղիցի քան զա_
կանս պատուականս սուիերայ։ * Օ՛ի 13
երկինք զայրասցին. և երկիր սասանեա
ցի ՚ի հիմանց իւրոց. վն սրտմտուԹե
բարկուԹե Տ՚ն զօրուԹեց. յաւուր յոր
ում հասեալ իցէ սրտմտուԹի նորա։
* Եւ եղիցին մնացեալքն իբրև զայ_ 14
ծեամն փախուցեալ. և իբրև զոչխար
մոլորեալ. և ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ։
զի մարդն անդրէն ՚ի ժողովուրդ իւր
դարձցի. և այլ իւրաքանչիւր յերկիր
իւր հալածեսցի։ * Օ՛ի որ ըմբռնես_ 15
ցի, ՚ի պարտուԹի մատնեսցի. և ժողո
վեալքն ՚ի սուր անկցին։ * ‖ Եւ զոր_ 16
դիս նոցա առաջի նոցա սատակեսցեն. և
զտունս նոցա աւար հարկանիցեն։ և զգ
կանայս նոցա խայտառակեսցեն։
* Ո՛հաւասիկ յարուցանեմ ՚ի վրէ ձեր 17
զմարս՝ որք ոչինչ համարին զարծաԹ
և զոսկի։ * Օ աղեղունս երիտասար_ 18
դաց խորտակեսցեն. և որդւոցն ձերոց
մի ողորմեսցին. և ՚ի մանկունս ձեր ոչ
խնայեսցէ ակն նոցա։ * Եւ եղիցի բա_ 19
բիլոն՝ որ փառաւոր կոչի ՚ի Թագաւո_
րեն քաղդեացւոց. ‖ ոյր կործանեաց
Ո՛Ն Տ՚ զսոդոմ և զգոմոր։ * Եւ ոչ բնա 20
կեսցի յաւիտեանս ժամանակաց. և
մի՛ մնացեն ՚ինդմա ազգք բազումք. և մի՛
և անցցեն ընդ նա արաբացիք. և հո
վիւք մի՛ հանգիցեն ՚ինդմա։ * Ո՛յլ անդ 21
հանգիցեն գազանք վայրենիք. և լցցին
տունք նոցա աղաղակաւ. և անդ հանգի
ցեն համբարուք. և անդ դևք կաքաւես
ցեն։ * Եւ յուշկապարիկք բնակեսցին 22
՚ի նմա. և ոչնիք ձագս հանցեն յապա
րանս նորա։

ԳԼ։ ԺԴ։

Ա ղվաղակի հասեալ գայ. ոչ անա 1
գանեսցի. և աւուրք նոր մի՛ յեր
կարեսցին։ և ողորմեսցի Տ՚ն յակոբայ.
և ընտրեսցէ միւսանգամ զիսրայէլ. և հան
գիցէ յերկրի իւրեանց։ և յաւելցի
պանդուխտն ՚ի տունն յակոբայ։
* Ընկալցին զնո հեթանոսք. և ածցեն 2
՚ի տեղիս իւրեանց՝ և ժառանգեսցեն։
և բազմացին յերկրին Տ՚ն ՚ի ծառայս
և յաղախնայս։ և եղիցին գերիք գերե
վարք նոր և անկցին ՚ի ծառայուԹիւն՝
որք տիրեին նոր։ * Եւ եղիցի յաւուր 3
յայնմիկ. հանգուսցէ զքեզ Տ՚ն ՚ի յաւ
ազ և ՚ի սրտմտուԹէ քումմէ. և ՚ի ծա
ռայուԹէ խստուԹէ՝ զոր ծառայեցեր
նմա։ * Եւ առցես զոգբան զայս ՚ի վերայ 4
Թագաւորին բաբիլացւոց. և ասասցես յաւուր յայնմիկ. զիարդ դադա_
րեալ կայ պահանջօղն. հանգեալ տագ
նապօղն։ * Օ՛ի խորտակեաց Տ՚ն զղուժ 5
մեղաւորացն. զղուժ իշխանացն։
* Պատակեաց զազգան սրտմտուԹե։ 6
անհնարին հարուածով յանխնայ։
* Հանգեալ յուսով երկիր ամ. և գո 7
էջ ուրախուԹե։ * Եւ փառքն լիբա_ 8 Նաէպպին.
նանու ոտնահարք եղեն քեզ և մայրքն
լիբանանու ասեն. Թէ յորմէ հետէ
դադարեցեր՝ ոչ ելլին ՚ի մեզ փայտա_
հար։ 9
Տարք։ * Ո՛ժոխք ՚իներքուստ դառնա
յան ՚ի պատահիլն քեզ. կանդնեցան
միանգամայն հսկայքն ամ՝ որք լեալ
էին իշխանք յերկրի. որք յարուցին յա
Թոռոց իւրեանց զամ Թագաւորս ազ
գաց։ * Ո՛մենեքեան պատասխանի տա 10
ցեն քեզ՝ և ասասցեն։ և դու իբրև
զմեզ ըմբռնեցար. և ընդ մեզ համա_
րեցար։ * Ո՛ղին ՚ի դժոխս փառք քո. և 11
բազում ուրախուԹիւն քո՝ ՚իներքոյք
մեցս տարածեսցեն. և ՚ի վրայ քո որդն
յարկցի։ * Օ՛ինարդ անկաւ յերկինից 12
արուսեակն որ ընդ առաւօտն ծագէր.
անկաւ յերկիր, խորտակեցաւ՝ որ առա
քեր առ ամ ազգս։ * Եւ ասեիր ՚ի 13
մտի քում. երթից յերկինս. ՚ի վերոյ քան
զաստեղս երկնից՝ արկից զաԹոռ իմ.
նստայց ՚ի լերինն բարձու. ՚ի վերայ լե
րանցն բարձանց հիւսիսոյ։ * Երթից ՚ի 14
վեր քան զամպս. երեց նմանօղ բարձ
րելոյն։ * Ո՛րդ աւադիկ ՚ի դժոխս իջ 15
ցես և ՚ի հիմունս երկրի։ * Որք տես 16
նիցեն զքեզ՝ զարմացին ՚ի վրդ քո՝ և
ասասցեն. այս այր է. որ զայրացու
ցանէր զերկիր. շարժէր զԹագաւորս։
* Որ առնէր զամ տիեզերս աւերակ. 17
և քաղաքս գքաղաքս նոր. գերեաց գերե
դարձ ոչ արար։ * Ո՛ք Թագաւորք ազ 18
գաց ննջեցին պատուով. այր իւրա_
քանչիւր ՚ի տան իւրում։ * Եւ դու 19
անկցիս ՚ի վրդ լերանց իբրև զմեռեալ.
դարշելի ՚ի մէջ դիականց կոտորելոց
սրով իջելոց ՚ի դժոխս։ իբրև զձորձա
րեաման ԹաԹաւեալ՝ որ ոչ իցէ սքէ։
* Ո՛յնպէս և դու ոչ սրբեսցիս. զի 20
ապականեցեր զերկիր իմ. և զժողո_
վուրդ իմ կոտորեցեր. մի՛ միասցես յա
ւիտեանս ժամանակաց զաւակ չար։
* Պատրաստեա զորդիս քո ՚ի սպանումն 21
վն

վն̃ մեղաց հարց իւրեանց · զի մի՛ յարի
ցեն, և ժառանգեսցեն զերկիր · և լցցեն
զերկիր պատերազմօք ։ * Յարեայց 'ի 22
վն̃ նոցա ասէ Տր̃ սաբաւօթ · և կորու
սից զանուն նոցա և զզարմ · և զզաւակ՝
ասէ Տր̃ զօրութեց ։ և արարից զբա_
բիլոն աւերակ ։ * Զի բնակեսցին 'ի 23
նմա ոզնիք · և եղիցի յոչինչ · և արա_
րից զնա խորխորատ տղմոյ 'ի կորուստ ։
այսպէս ասէ Տէր զօրութեց ։ * Զոր 24
օրինակ ասացի · այնպէս եղիցի · և ո̃ր
խորհեալեմ ։ * Այն կացցէ · սատա_ 25
կել զասորեստանեայս յերկրի իմում՝
և 'ի վն̃ լերանց իմոց ։ և եղիցին 'ի կո_
խումն · և բարձցի 'ի ձէնջ լուծ նց̃ · և
գոռոզութի̃ նց̃ 'ի պարանոցէ ձերմէ
վերասցի ։ * Այս խորհուրդ է՝ զոր խոր 26
հեցաւ Տէր 'ի վն̃ ամ̃ տիեզերաց · և
այս ձեռն բարձրացեալ 'ի վերայ ամ̃
ազգաց ։ * Զի զոր սր̃ն Ած խորհե_ 27
ցաւ · ո՞վ իցէ, ո՞ր զայն ցրիցէ · և զբարձ
րացեալ ձեռն նր̃՝ ո՞վ իցէ՝ որ դարձու
ցանիցէ ։ * Յամին յորում մեռաւ աքազ ար_ 28
քայ՝ եղև պատգամս այս 'ի վերայ այլազգեացն ։
* Մի՛ ուրախ լինիք ամ̃ այլազգիք · թէ 29
խորտակեցաւ լուծ հարկանողացն ձե
րոց ։ զի 'ի զաւակէ օձին ելցեն ծնունդք
իժից · և 'ի ծնոցանէ ելցեն օձք թևաւո
րք ։ * Եւ՛ բուծցին աղքատք նովաւ · 30
և տկար մարդիկք 'ի խաղաղութե̃ բնա_
կեսցին · և սատակեսցի սովու զաւակ
քո ։ և զմնացորդս քո սատակեսցէ ։
* Ողբացէք դրունք քաղաքաց · ձայն 31
արկցեն քաղաքք խռովեալք՝ ամ̃ այ_
լազգիք · զի ծուխ եկ 'ի հիւսիսոյ · և ոչ ևս
դտանիցի ։ * Եւ՛ զի՞նչ տայցեն պատաս 32
խանի թագաւորք ազգաց · զի Տր̃ հաս
տատեաց զհիմունս սիոնի · և նովաւ
փրկեսցի խոնարհ ժողովրդեանն ։

Գլ. ԺԵ.

Պատգամ 'ի վերայ Մովաբացւոց ։ 1

Գիշերի սատակեսցի մովաբացին ·
գիշերի կործանեսցի պարիսպ մո
վաբացւոցն ։ * Սուգ առէք յանձինս · 2
զի կորեաւ դեդեբօն տեղի մեհենին
ձերոյ · անդր ելանիցէք լալ 'ի մաբաւ
‖ Երեմ. մովաբայւոց ։ ողբացէք ‖ զի ամ̃ գլուխ
48. 37. 'ի կնտութի̃ · և ամ̃ բազուկք խորտա
Եզեկի. կեալք ։ * 'Ի հրապարակս նորա քուրձ 3
7. 18. զգեցարուք ։ 'ի վն̃ տանեաց նր̃ կոծե_
ցարուք · և 'ի փողոցս նր̃ ողբացէք լա_
լով ։ * Զի գուժեաց եսեբօն · և եղէի_ 4
լայ ։ մինչև յաստաղ լսելի եղեն ձայնք
[illegible] նոցա · վասն այնորիկ երկար մովա_
բացւոյն գոչէ · և անձն իւր ծանիցի ։
* Սիրտ մովաբացւոյն գոչէ յանձն իւր 5

մինչև 'ի սեգօր · քանզի երինջ երե_
մեան է ։ և ընդ ելսն ղուխթայ լալով
ելցեն առ քեզ ։ 'ի ճանապարհին արօ_
նիիմ · գոչէ բեկումն · և շարժումն ։
6 * Ջուր նեմերիմայ պակասեսցի · և
ցամաքեսցի ։ և խոտ նր̃ նուազեսցի · և
7 դեղ դալար անդ մի՛ գտցի ։ * Մի թէ
և այնպէս ապրելոց իցէ · քանզի ածից
'ի վն̃ ձորոյ զարաբացիս · և առցեն
8 զնա ։ * Զի կցեցաւ բողոք սահմանաց
մովաբացւոյ՝ ընդ բողոքս գաղիմա_
ցւոյն · և ողբումն նր̃ մինչև 'ի ջրհորն
9 եղիմ՝ ողբումն նր̃ ։ * Եւ՛ ջուրն ռեմօ_ դիբօնայ
նայ լցցի արեամբ · զի ածից 'ի վերայ
ռեմօնայ զարաբացիս · և բարձից զզաւ դիբօնայ
ակն մովաբու և զարիէլ · և զմնա_
ցորդսն ադամեայ ։ առաքեցից որպէս [illegible]
սողունս ընդ երկիր ։

Գլ. ԺԶ.

1 Միթէ ապառաժ աւերակ իցէ
2 լեառն դստեր սիոնի ։ * Եւ՛ եղի
ցիս իբրև հաւու թռուցելոյ ձագ մնա
3 ցեալ դուստր մովաբացւոյ ։ * Նայց
ապա և դու առնօն՝ աւելի ինչ խորհեայ
առնել յարկս սգոյն նց̃ հանապազ ։ 'ի
միջօրէի իբրև ընդ խաւար փախիցեն ։
4 * Զարհուրեցան · ոչ վարեսցին , զի
պանդխտեսցին փախստականքն մո_
վաբու · և եղիցին ձեզ ապաւէն յերե
սաց հալածչի · զի բարձաւ ընկեր մար
տին քոյ՝ և իշխանն կորեաւ՝ որ կոխէր
5 զերկիր ։ * Եւ՛ ուղղեսցի ողորմութե̃
աթոռ · և նստցի 'ի վն̃ նր̃ ճշմարտու_
թե̃ 'ի յարկսն դաւթի ։ դատեսցէ՝ և
խնդրեսցէ զիրաւունս · և փութասցի
6 առնել զարդարութի̃ ։ * ‖ Լուաք զամ̃ ‖ Երեմ.
բարտաւանութիւն մովաբու՝ զի հպար 48. 29.
տացեալ էր յոյժ ։ հպարտութի̃ նր̃ ·
և ոխակալութի̃՝ և ամբարտաւանու_
թիւն քո բարձցի 'ի քէն ։ ո՛չ այնպէս՝
7 որպէս դիւթութիւնն քո ։ * Եւ՛ ոչ
այնպ̃ որպ̃ ողբասցեն 'ի մովաբ ։ զի 'ի մո_
վաբ ողբասցեն ամենեքեան զայնոսիկ՝
որք բնակեալք են 'ի գեսէթ ։ մրմն_
ջեսցես՝ և ո՛չ պատկառեսցիս ։
8 * Դաշտքն եսեբօնայ սուգ առցեն · և
այգիքն սեբեմայ · որք կլանէին զազգս ։
կոխեցէք զայգիս նր̃ մինչև յազեր · և մի՛
խառնիցիք · մոլորեցայք յանապատի ։ ա_
ռաքեալք նր̃ լքան · քանզի անցին ընդ
9 ծով ։ * Վ̃այսորիկ լացից իբրև զլա_
լումն յազերայ զայգիս սեբեմայ ։ զծա
ռատունկսն քո կոտորեաց եսեբօն և
եղէիլայ ։ զի զհունձս քո՝ և զկութս քո՝
կոխեցից՝ և ամենեքեան կործանեսցին ։
10 * Եւ՛ բարձցի ուրախութի̃ և ցնծու_
թի̃ յայգեաց · և յայգեստանի քում
ուրա_

սերմանեսցես, ծաղկեսցի, յամառն՝ յաւուր յորում ժառանգեսցես. ոչ
Հայր՝ որ թողուցու զժառանգութի՛ն
12 որդւոց իւրոց։ * Ա՛յլ բազմութեան
ազգաց բազմաց. իբրև զծով ալեօք
կուտակեալ՝ այնպէս խռովեսցին. և
միանունք ազգաց բազմաց իբրև ըղ
13 ջուրս գոչեսցեն։ * Եւ՝ իբրև զջուրս
բազումս ազգք բազումք. իբրև ջուրց
բազմաց բռնութի՛ն հոսանաց. և վա
տեսցէ վնաս. և՝ ի բաց հալածեսցէ. և
իբրև զունդ յարդի հոսեալ լերանց
հողմոյ. և իբրև զփոշի անուշոյ՝ ի փո
14 թորիկ մրրկեալ։ * Ընդ երեկոյս սուգ
առցեն. յառաջքան զառաւօտն՝ և այլ
ոչնչս իցեն. այսպէս բաժին աւարառուց
ա՛յց ձերոց. և ժառանգութիւն, որք
զձեզն ժառանգէին։

ԳԼ. ԺՐ.

1 Ա՛յլ երկրին՝ ի թևս նաւացն յայն
կոյս գետոյն Եթէոպացւոց։
2 * Որ առաքէր պատարագս ընդ ծով.
և թուղթս մագաղաթեայս՝ ի վերայ
ջուրցն մկանանց. զի երթիցեն հրեշ
տակք երագունք յազգ անօրէնն հպալր
տոյեալ՝ յազգ օտար և՝ իջար. զի ոչ և
ոք իցէ քան զնա անգր։ յազգ անյոյս
3 և՝ ի կոխեալ. * Եւ՝ այժմ գեաք՝ ամ որոյ ազ
երկրին իբրև զաշխարհ բնակեալ. զնա ածեցին
կեսցի աշխարհ նո՛ւ՝ իբրև նշան՝ ի լեռ գեաւ զեր
նէ բարձցի. և իբրև զձայն փողոյ լսե նէր նորա
4 լի եղիցի։ * Օ՛ի այսպէս ասաց ցիս Տ՛ի՝
զգուշութիւն եղիցի յիմում՝ քաղաքի՝
իբրև զլոյս տօթագին՝ ի միջօրէի. և
իբրև զամպ ցօղագին յաւուրս ամա
5 րայնոյ։ * Յառաջքան զհունձս յոր
ժամ բովանդակեսցի ծաղիկն՝ և ա
զոխն. ծաղկեսցի ծաղիկն ազոխացեալ՝
և հատանիցէ զմանր մանր ողկուզոցն
մանգաղաւ. և զուռան կտրիցէ. և՝ ի
6 բաց հանիցէ։ * Եւ՝ թողուցու միան
գամայն թռչնոց երկնից՝ և գազանաց
երկրի. և ժողովեսցին՝ ի վերայ նորա
թռչունք երկնից. և ամենայն գազանք
երկրի հաստանիցին՝ ի վերայ նորա։
7 * Ի ժամանակին յայնմիկ մատչիցին
պատարագք Տ՛ն զօրութե՛ն՝ ի նեղեալ
և՝ ի խոնարհ ժողովրդենէ. և՝ ի մե
ծե ժողովրդենէ. յայսմհետէ և յա ապա յոս
ւիտեանս ժամանակաց. ազգ անյոյս և աղգ
կոխեալ. որ՝ ի կողմն գետոյ աշխար ասդե
հի նորա. և՝ ի տեղւոջ ուր անուն Տ՛ն
զօրութեանց կոչեցաւ՝ ի վերայ լերինն
սիովն։

ԳԼ.

ուրախութի՛ն մի՛ լինի. և մի՛ կոխեսցին
զդիւնի՛ ի հնձանս քանզի պակասեցաւ։
*Ո՛ւ ո՛ այնորիկ որովայն իմ՝ ի վե՛ր մոլա 11
քաւ իբրև զքնար հնչեսցի. և զփոր իմ
իբրև զպարիսպ նորոգեցեր։ * Ա՛յժ 12
եղիցի քեզ այն յամօթ. զի աչխատե
ցար մոլաքո՛ ի մեհեանս իւր. և մտցէ
ուրախարար՝ ի ձեռագործս իւր. և մի՛
կարասցեն փրկել զնա։ *Ա՛յս բանի՛ զոր 13
խօսեցաւ Տ՛ն երբեմն՝ ի վերայ Մովաբու։ *Ա՛յժ 14
այժմ դարչեալ խօսեցաւ՝ ասէ։ Օ՛երիս
ամն ըստ ամանց վարձկանի անաքգեսցին
փառքն մովաբու յամենայնի բազում՝
մեծութե՛ իւրում. և մնասցէ սակաւա
հոր և ոչ պատուական։

ԳԼ. ԺԱ.

Պատգամ՝ ի վերայ դամասկոսի։ 1

Ա՛հաւասիկ դամասկոս բարձցի՝ ի
քաղաքացի. և եղիցի՝ ի կործա
նումն։ * Ի քեզ յաւիտեան՝ ի մնակաղա 2
տեղս հօտից. և՝ ի հանգրուանս անդէ
ոց և ոչոք իցէ՝ որ հալածիցէ։ * Եւ՛ ո՛չ 3
ևս եղիցի ամուր ապաստանի եփրեմի.
և ո՛չևս կացցէ թագաւորութի՛ն՝ ի դա
մասկոս. և ո՛չ մնասցեն մնացորդք ա
սորւոց. զի ո՛չ դու լաւ եսքան զորդիսն
իչի, և զփառս նոցա։ այսպէս ասէ Տ՛ն
զօրութե՛ց։ * Եղիցի յաւուր յայնմիկ 4
պակասութի՛ փառացն յակոբայ. և
յաճախութի՛ փառացն նո՛ր շարժեսցին։
*Ա՛յլ եղիցի որպէս ոք՝ զի ժողովէ զա 5
րայ կանգուն՝ ի գիրկս իւր. և շրջիցի
հասկաքաղ զկնի նորա. և եղիցի ոմն
քաղիցէ ոք հասկ՝ ի ձորն հաստատու
թե։ *Ա՛յլ մնասցէ՝ ինձմէ խոզան. կամ 6
իբրև զպտուղս ձիթենւոյ՝ երկուս
կամ երիս՝ ի բարձրութե՛ ծայրիցն.
կամ չորք կամ հինգ յոտոյն մնայցեն.
այսպէս ասէ Տ՛ն Ա՛ծ ի՛չի։ * Յաւուր 7
յայնմիկ յուսացեալ լինի մարդ յա
րարիչ իւր. և աչք նորա՝ ի սուրբն իչի
հայեսցին։ * Ա՛յլ մի՛ և յուսացեալ 8
եղիցին՝ ի մեհեանս իւրեանց. և մի՛ ի
գործս ձեռաց իւրեանց՝ զոր արարին
մատունք նո՛ւ. այլ եղիցին յուսացեալ
՝ի սբն իչի. և ոչ ևս հայեսցին յան
տառս իւրա՛ն և՝ ոչ՝ իգարշելիս իւրեանց։
*Յաւուր յայնմիկ եղիցին քաղաքք ո 9
լքեալք. զոր օրինակ լքան ամորհա
ցիքն. և խնացիքն. յերեսաց որդւոցն
իչի. և եղիցին աւերակք։ * Փոխա 10
նակ զի Թողեր զՏ՛ն փրկիչ քո. և զՏ՛ն
զօգնական քո ոչ յիշեցեր. վո՛ւ այսորիկ
տնկեսցես զառնուկ անհաւատ՝ և զսերմն
անհաւատ։ *Յաւուր յորում տնկես 11
ցես, վըխպեսցիս։ Ը՛ առաւօտս եթէ

Գլ: ԺԹ:

Տեսիլ Եգիպտոսի:

Ահաւասիկ Տ՟ր նստեալ 'ի վ՟ր թե_ 1
թեւ ամպոյ. եկեսցէ յԵգիպտոս.
և շարժեսցին ձեռագործքն Եգիպտա
ցւոց յերեսաց նորա. և սիրտք նոցա
լքցին 'ի ն՟ս: * Եւ յարիցեն Եգիպտա_ 2
ցիքն 'ի վերայ Եգիպտացւոցն. և տայ
ցեն պատերազմ այր ընդ եղբօր՝ և այր
ընդ ընկերի. քաղաք ընդ քաղաքի. և
օրէնք ընդ օրէնս: * Եւ խռովեսցին 3
ոգիքն Եգիպտացւոց յանձինս իւր՟ց.
և զխորհուրդս նոցա ցրեցից. և հար
ցանիցեն զդիսն իւր՟ց. և զպատկերս
իւր՟ց. և զգետնակոչս՝ և զվհուկս:
* Եւ մատնեցից զԵգիպտոս 'ի ձեռս 4
արանց՝ տերանց խստասրտաց. և թա
գաւորք խիստք տիրեսցեն նոցա. այս
պէս ասէ Տ՟ր զօրութեանց: * Եւ արբ_ 5
ցեն Եգիպտացիքն զջրհեղեղսն ծովափ
նեայս. քանզի գետն նուաղեսցի. և
ցամաքեսցի: * Եւ պակասեսցի գետն, 6
և ջրադարձք գետոյն. և ցամաքեսցի
ամենայն ժողով ջուրցն. և յամենայն
մարգագետինս՝ և յամուրս եղեգան և
պրտուոյ և 'ի լուսամրտս: * Ամենայն 7
կանաչ՝ որ շուրջ զգետովն իցէ. և ամ՟
սերմանար. որ ընդ գետոյն ջրով վա
րիցի՝ խորշակահար ցամաքեսցի:
* Եւ տրտմեսցին ձկնորսքն. և յոգւոց 8
հանիցեն ամենայն կարթ ընկեցք գե_
տոյն. ցանցորդք և ուռկանաւորքն
սուգ առցեն: * Ամաչեսցեն կտաւա 9
գործքն բարակամանք. և որք գործեն
զբեհեզն: * Եւ եղիցին Ճարտարքն 10
ամ՟ լի՛ տրտմութ՟բ: և ամ՟ տարազա_
գործքն նոցա տրտմեսցին. և ցաւեսցին
սիրտք իւրեանց: * Եւ յիմարասցին 11
իշխանք տայանու՝ իմաստունք խորհր
դականք թագաւորին. և յիմարեսցին
խորհուրդք ն՟ց. զիա՞րդ ասիցէք ցար_
քայն՝ թէ որդիք իմաստնոց եմք մեք.
և որդիք թագաւորաց, որք 'ի սկզբա
նէն էին: * Արդ՝ ու՞ր են իմաստունք 12
քո. պատմեսցեն քեզ՝ և ասասցեն.
զի՞նչ խորհուրդ խորհեցաւ Տ՟ր զօրու_
թեանց 'ի վերայ Եգիպտոսի: * Պակա_ 13
սեցան իշխանք տայանու. և բարձրա
ցան իշխանքն մեմփացւոց. և մոլորե_
ցուցին զԵգիպտացիսն ը՟ս ազգաց ազ
գաց իւրեանց: * Քանզի Տ՟ր խառ_ 14
նեաց նոցա զոգի մոլորութ՟ն. և մոլո_
րեցուցին զԵգիպտոս յամ՟ գործս իւր
եանց. որ՟պ մոլորիցի արբեալ՝ և որ փս_
խիցէ: * Եւ մի՛ ևս եղիցի Եգիպտաց_ 15
ւոցն գործ՝ մի՛ յետս, և մի՛ յառաջ. և
մի՛ 'ի սկզբան՝ և մի՛ 'ի կատարածի:
16 * Յաւուր յայնմիկ Եգիպտացիք իբրև
զկանայս դողացեալք. և զարհուրեալք
յերեսաց ձեռին Տ՟ն զօրութեանց՝ զոր
17 արկցէ ինքնին 'ի վերայ նոցա: * Եւ
եղիցի երկիրն հրէաստանի՝ ի խրտուիլ
Եգիպտացւոց. և ամ՟ որ անուանիցէ
զանուն երկրին առ նոսա. զարհուրես
ցին վ՟ս խորհրդոյն, զոր խորհեցաւ Տ՟ր
18 զօրութեանց 'ի վերայ ն՟ր: * Յաւուր յայն
միկ եղիցին հինգ քաղաքք յերկրին Ե_
գիպտացւոց. որք խօսիցին զքանանա_
ցւոց լեզուն. և երդնուցուն յանուն Տ՟ն
զօրութեանց. քաղաք ասեդեկ կոչեսցի մի
19 քաղաք: * Յաւուր յայնմիկ եղիցի սե
ղան Տ՟ն յերկրին Եգիպտացւոց. և
արձան կանգնեալ Տ՟ն 'ի սահմանս ն՟ր:
20 * Եւ եղիցի 'ի նշան յաւիտենից Տ՟ն
յերկրին Եգիպտացւոց. զի աղաղակես
ցեն առ Տ՟ր վասն նեղութ՟ն իւրեանց.
և առաքեսցէ նոցա Տ՟ր այր մի՝ որ փր_
կեսցէ զնոսա՝ և դատաստանաւ փր_
21 կեսցէ զն՟ս: * Եւ ծանիցի Տ՟ր Եգիպ_
տացւոցն. և ծանիցեն Եգիպտացիքն
զՏ՟ր յաւուր յայնմիկ. և մատուսցեն
զոհս և պատարագս՝ և դիցեն ուխտս
22 Տ՟ն՝ և կատարեսցեն: * Եւ հարցէ Տ՟ր
զԵգիպտացիսն մեծամեծ հարուա_
ծովք. և բժշկելով բժշկեսցէ զնոսա.
և դարձցին առ Տ՟ր՝ և լուիցէ նոցա՝ և
23 բժշկեսցէ զնոսա: * Յաւուր յայնմիկ
եղիցի ճանապարհ Եգիպտացւոց առ
ասորեստանեայսն. և մտցեն ասորես_
տանեայքն յԵգիպտոս. և Եգիպտացիքն
երթիցեն առ ասորեստանեայսն. և
ծառայեսցեն Եգիպտացիքն ասորես_
24 տանեայցն: * Յաւուր յայնմիկ եղիցի
երրորդ Ի՟էլ 'ի մէջ Եգիպտացւոցն և 'ի
մէջ ասորեստանեայցն. օրհնեալ յերկ
25 րին: * Զոր օրհնեաց Տ՟ր զօրութեանց՝ և
ասէ՝ օրհնեալ եղիցի ժողովուրդ իմ որ
յԵգիպտոս. և որ յասորեստանեայսն.
և ժառանգութ՟ի իմ Իսրայէլ:

Գլ: Ի:

1 Յաւուր յորում եկն թարթանն յԱզովտոս: 'Ի Յով-
ժամանակէն զի արձակեցաւ յառաջնոյ արքայէ յորում
ասորեստանեայց և ետ պատերազմ ընդ Ազով_
2 տոյ. և էառ զնա: * Յայնժամ խօսեցաւ Տ՟ր
ընդ Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ՝ և ասէ:

Երթ՝ և 'ի բաց հան զքուրձդ 'ի
միջոյ քումմէ. և լոյծ զհողա_
թափդ յոտից քոց: և արար այնպէս:
3 և գնայր մերկ և բոկ: * Եւ ասէ Տ՟ր.
զոր օրինակ գնայ ծառայ իմ եսայի
մերկ և բոկ՝ այդ՟պ զերիս ամս եղիցին
նշանք և արուեստք Եգիպտացւոցդ. և
եթէ

եթէօպացւոց ։ *Եւ 'ի միտ առցեն՝ 4
թէ այդպէս տարցէ արքայն ասորես-
տանեայց 'ի գերութի՛ն զեգիպտացիսն՝
և զեթէօպացիսն ․ զերիտասարդս՝ և
զծերս՝ մերկս և բոկս ․ խայտառակեալ
զամօթ եգիպտացւոցն ։ *Եւ ամաչես- 5
ցեն 'ի պարտութի՛ն մատնեալ եգիպ-
տացիքն 'ի վերայ եթէօպացւոցն ․ յոր
յուսացեալ էին եգիպտացիքն ․ որք
էին նո՛ց փառք ։ *Եւ ասասցեն բնա- 6
կիչք կղզւոյդ այդմիկ՝ յաւուր յայնմիկ ․
ահաւասիկ մեք յուսացեալ էաք ապաս-
տան լինել 'ի սոցա յօգնականութի՛ ․ և
սոքա ո՛չ կարացին ապրեցուցանել՝ և
ո՛չ զանձինս իւրեանց յարքայէն ասո-
րեստանեայց ․ և մեք զիա՞րդ ապրիցուք ։

Գլ: ԻԱ.

Տեսիլ անապատին ծովու ։ 1

Իբրև մրրիկ ընդ անապատ անցցէ ․
յանապատէ եկեալ յերկրէ ։ ահա-
գին է տեսիլն ։ *Եւ խստութի՛ պատ- 2
մեցաւ ինձ ։ որ արհամարհելոցն է՝ ար-
համարհէ ։ և որ անօրինելոցն է՝ անօրի-
նի ։ 'ի վ̅ր իմ հասին եղիմացիք ․ և հրեշ-
տակք պարսից գան 'ի վ̅ր իմ ․ արդ հե-
ծեծեցից՝ և մխիթարեցից զանձն իմ ։
*Վ̅ս այսորիկ լցաւ մէջ իմ դողութե՛ ․ 3
և երկունք կալան զիս իբրև զծննդա-
կան ․ ստնեցայ՝ զի մի՛ լուայց ․ փու-
թացայ, զի մի՛ տեսից ։ *Սիրտ իմ դար- 4
ձաւ 'ի մոլորութի՛ ․ և անօրէնութիւն
դեռ ընկղմէր զիս ․ անձն իմ եկաց 'ի
դողութե՛ ։ գիտեա՛ զգիտաւորութիւն
քո ։ *Պատրաստեա՛ զսեղան ․ կե՛ր՝ ա՛րբ ․ 5
արի՛ք իշխանք ․ պատրաստեցէ՛ք զվա-
հանս ։ *Զի այսպէ՛ս ասաց ցիս Տ̅ր ․ գնա՛ 6
դու անձամբ՝ անձի՛ն դէտ լինիջիր ․ և
զոր ինչ տեսանիցես՝ պատմեսջիր ։
*Եւ տեսի հեծեալս երկուս ։ հեծեալ 7
մի իշոյ ․ և հեծեալ մի ուղտու ։ լսել
լուր բազում ունկնդրութե՛ ․ և կոչեա՛
Ամբակ. զուրիայ 'ի դիտանոցդ ասէ Տ̅ր ։ *Եւ 8
2. 1. կացի զտի՛ւն ողջոյն՝ և զգիշերն ա̅մ 'ի
վ̅ր բանակին ։ *Եւ տեսի ․ զի գայր 9
նոյն հեծեալ երկձի պատասխանի ետ՝
Երեմ. և ասէ ․ Անկաւ՝ կործանեցաւ բաբե-
51. 8. լոն ․ և ա̅մ պատկերք նո̅ ․ և ձեռագործք
Յայտ. իւր կործանեցան յերկիր ։ *Լուարո՛ւք 10
14.8. մնացորդք՝ և ցաւագնեալք ․ լուարո՛ւք
զոր լուա՛յ 'ի Տ̅է զօրութեց ․ զոր Ա̅Ծ
ԻՂԻ պատմեաց մեզ ։ *Տեսիլ Իդումայեց- 11
ւոց ․ Առ իս գոչեա՛ 'ի սէիր լեռնէ՝ պա-
հեցէ՛ք զմահարձանս ։ *Պահեցից զը̅ 12
առաւօտն և զցայգ ։ եթէ խնդրեսցես ․
խնդրեսջիր ․ և առ իս բնակեսջիր ։
*Ասած 'ի վերայ Արաբացւոց ։ Ընդ երե- 13

կոյս ննջեսցես յանտառի 'ի ճանապար-
14 հին դեդանիմ ։ *Բերէք ջուր ընդ ա-
ռաջ ծարաւեաց ․ բնակիչք թեմա-
նու ։ հացի՛ւ ը̅ առաջ ելէք փախստէից ։
15 *Վ̅ս բազմութե՛ սպանելոցն ․ և վասն
բազմութե՛ մոլորելոցն ․ և վ̅ս բազմու-
թե՛ սրոյն ․ և վասն բազմութե՛ աղե-
ղանցն լարելոց ․ և վ̅ս բազմութե՛ ան-
16 կելոցն 'ի պատերազմի ։ *Զի այսպէս
ասաց ցիս Տ̅ր ․ ամ մի և ս՛ ․ իբրև զամա-
րի վարձկանի ․ և պակասեսցին փառք
17 որդւոցն կեդարու ։ *Եւ մնացորդք
աղեղնաւորաց զօրաւորաց որդւոցն
կեդարու եղիցին սակաւաւորք ․ զի
Տ̅ր Ա̅Ծ ԻՂԻ խօսեցաւ ։

Գլ: ԻԲ.

1 Պարտական ձորոյն սիոնի ։ պէտղէան

Զի՞ դու՝ զի՞ ընդ քեզ՝ զի ելէք դուք զի ելեր
այժմ ամենեքեան 'ի տանիս նան-
2 րութե ։ *Լցաւ քաղաքդ գուժկանօք ․
քաղաքդ պերճացեալ ։ վիրաւորք քո
ոչ վիրաւորք սուսերի ․ և ոչ դիակունք
3 քո՝ դիակունք պատերազմաց ։ *Ա̅մ
իշխանք քո փախստեայք ։ և կալանա-
ւորք քո կապեալք սաստկութե՛ ․ և
հզօրք քո առ հասարակ կապեցան՝ բա-
4 ցէ 'ի բաց փախստականք ։ *Վ̅ս այսո-
րիկ ասացի՝ թո՛յլ տուք ինձ՝ լացի՛ց դառ-
նապէս ․ մի՛ բռնադատէք մխիթարել
զիս 'ի վ̅ր բեկման դստեր ազգի իմոյ ։
5 *Զի օր խռովութե՛ և կորստեան՝ և
կոխման ․ և մոլորութե՛ 'ի Տ̅է զօրութեց
'ի ձորն սիոնի ։ մեծ և փոքր առ հա- պէտղէան
սարակ մոլորեալք դանդաչեն 'ի վ̅ր լե-
6 րանց ։ *Իսկ եղիմացւոցն առեալ զկա-
պարճս ․ հեծեալք յերիվարս ․ և դունդք
7 ճակատելոց ։ *Եւ ընտիր ընտիր ձորք
քո լցցին կառօք ․ և հեծեալք երիվա-
8 րօք խցցեն զդրունս քո ։ *Եւ կործա-
նեսցեն զդրունս յուդայ ․ տեսցեն յաւ-
ուր յայնմիկ զընտիր ընտիր ապարանս
9 քաղաքին ։ *Եւ յայտնեսցեն զծա-
ծուկս ապարանից բարձանցն դաւ-
թի ։ և տեսին՝ զի բազումք էին ։ և
զի դարձուցին զհին ջրմուղն 'ի քա-
10 ղաքն ։ *Եւ զի քակեցին զապարանս
եմ̅ի՝ յամրութի՛ պարսպաց քաղաքին ։
11 *Եւ հանիք ձեզ ջուր 'ի մէջ երկուց
պարսպաց 'ի ներքսագոյն քան զհին
ջրմուղն ։ և ո՛չ հայեցայք յայն՝ որ ա-
րարն զնա 'ի սկզբանէ ․ և զհաստիչ նո̅
12 'ի հեռուստ ո՛չ ծանեայք ։ *Եւ կոչեաց
Տ̅ր սաբաւովթ յաւուր յայնմիկ լա-
լումն՝ և կոծումն՝ և աշխարումն՝ և
13 գերծումն՝ և զգածումն քրձի ։ *Եւ
նոքա արարին ուրախութի՛ և ցնծութի՛ ։

սպանանէին զզուարակս. և զենուին
ոչխարս. զի կերիցեն միս՝ և արբցեն
Իմաստ. զգինի: Եւ ասասցեն՝ կերիցուք՝ արբ
2. 6. ցուք՝ քանզի վաղիւ մեռանիմք: * Եւ 14
1. Կորն. այն յայտնեալ կայ յականջս Տն զօրու
15. 32. թեց. զի ոչ թողուցուն ձեզ մեղքդ
այդոքիկ՝ մինչև մեռանիցիք՝ ասէ Տր
զօրութեց: * Այսպէս ասէ Տր զօրու 15
թեց: գնա դու՝ և մուտ ՚ի գիւղն անդր
առ սոմնաս հանգերձապետ. և ասաս
ցես զնա: * Զի՞ եկեալ ես դու այսր. 16
և զի՞նչ խնդիր է քո աստ. զի փորեցեր
դու քեզ աստ գերեզման. և արարեր
քեզ յարկ ՚ի վիմիդ: * Ահաւադիկ Տր 17
զօրութեց հանցէ, և սատակեսցէ զքեզ՝
այր դու. և հանցէ զպատմուճան քո:
* Եւ զպսակդ փառաց քոց. և ընկես 18
ցէ զքեզ յերկիրն մեծ՝ և յանչափ. և
անդ մեռանիցիս: և արասցէ զկառս
քո գեղեցիկս յանարգութի. և զտուն
իշխանութե քոյ ՚ի կոխումն: * Եւ մեր 19
ժեսջիր ՚ի պետութէ քումմէ. և ՚ի հաս
տատութէ քումմէ: * Եւ եղիցի յաւ 20
ուր յայնմիկ՝ կոչեցից զծառայ իմ՝ զե
ղիակիմ քեղկեայ: * Եւ զգեցուցից 21
նմա զպատմուճանդ քո. և տաց նմա
զպսակդ քո զօրութե. և տաց ՚ի ձեռս
նր զհազարապետութիդ քո. և եղիցի
իբրև զհայր բնակչացդ Եէմի. և բնակ
Յոբ. չացդ յուդայ: * Եւ տաց զփականս 22
12. 14. դաւթի նմա. իշխեսցէ, և ոչոք իցէ՝
Յայտ. որ նմա ընդդէմ դառնայցէ: * Եւ կա 23
3. 7. ցուցից զնա իշխան ՚ի հաւատարիմ
տեղւոջ: և եղիցի յաթոռ փառաց տան
հօր իւրոյ: * Եւ եղիցին ՚ի նա յուսա 24
ցեալք ամ փառաւորք տան հօր իւրոյ.
՚ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. և
զամ անօթս ՚ի փոքունց մինչև յանօթս
ագանօթայ: բացցէ՝ և ոչոք իցէ՝ որ
փակիցէ. և փակեսցէ, և ոչոք իցէ որ
բանայցէ. և եղիցին կախեալք զնմա
նէ: * Յաւուր յայնմիկ: այսպէս ասէ 25
Տր զօրութեանց. շարժեսցի մարդ
հաստատուն ՚ի հաւատարիմ տեղւոջէ.
անկցի՝ և կործանեսցի. և բարձցին
փառք նր՝ ՚ի նմանէ. զի Տր խօսեցաւ:

ԳԼ: ԻԳ.

Պատգամ Տիւրոսի: 1

Ողբացէք նաւք կարկեդոնացւոց.
զի կորեան, և ոչ ևս գայցեն յերկ
րէ կիտացւոց. վարեցան ՚ի գերութի:
* Ում նմանեցան բնակիչք կղզւոյդ 2
այդորիկ: վաճառականք փիւնիկեց
ւոց՝ որք անցանէին ընդ ծով և ընդ
ջուրս բազումս: * Զաւակ դնողացն 3
իբրև զարդիւնս ամառայնւոյ ամփո
4 փելոյ. վաճառականք ազգացն: * Ա
մօթ լեր սիդոն՝ ասէ ծով. և զօրութի
ծովու ասասցէ: ո՞չ երկնեցի. և ո՞չ
ծնայ: ո՞չ սնուցի երիտասարդս: և ո՞չ
5 բարձրացուցի կուսանս: * Իսկ յորժամ
լու լիցի յերկիրն եգիպտոսի. ցաւք
6 կալցին զնա վա տիւրոսի: * Երթայք
՚ի կարկեդոն. ողբացէք բնակիչք կղզ
7 ւոյդ այդորիկ: * Ոչ այդ իսկ էր ամ
բարտաւանութի ձեր ՚ի սկզբանէ. մինչ
չև մատնեալ էր նր. և վարեցի նա
յոտից իւրոց ՚ի պանդխտութի հեռա
8 ւոր: * Իսկ ո՞ խորհեցաւ զայս ՚ի վերայ
տիւրոսի: մի թէ ՚ի վայր ինչ էր՝ կամ
տկար ոք. նա՝ վաճառականքն նր փա
ռաւորք քանանացւոց. և առ գնօղքն նր
9 իշխանք երկրի: * Տր զօրութեց խոր
հեցաւ քակել զամ ամբարտաւանու
թի փառաւորաց. և անարգել զամ
պատուականս ՚ի վերայ երեսաց երկրի:
10 * Գործեա՛ զերկիր քո. զի այսուհե
տև ո՛չ ևս գան նաւք ՚ի կարկեդոնայ:
11 * Եւ ձեռն քո ո՛չ ևս զօրասցի ՚ի վերայ
ծովու. որ զայրացուցանէիր զթագա
ւորս. Տր զօրութեց հրամայեաց վասն
քանանու կործանել զզօրութի նր:
12 * Եւ ասասցեն՝ թէ այսուհետև մի՛ ևս
յաւելուցուք թշնամանել և զրկել զդ
կոյս դուստր սիդոնի. այլ յոտնկաց՝ և
ա՛նց ընդ ծով. և թէպէտ և դիմեսցես
՚ի կիտիս. և ոչ անդ լիցի քեզ հանգիստ
13 * Եւ եթէ յերկիրն քաղդէացւոց. սա
կայն և այն աւերեալ է յասորեստա
նեայցն. և անդ դուլ և դադար քեզ
ոչ գտանիցի. էարկ զհիմն նր սիհիմ.
կանգնեաց զմահարձանս նորա. և յա
րոյց զաշտարակս նր. արդ՝ անկաւ՝ կոր
14 ծանեցաւ պարիսպ նորա: * Ողբացէք
նաւք կարկեդոնացւոց. զի կորեաւ ամ
15 րութի ձեր: * Եւ եղիցի յաւուր յայն
միկ. լքեալ լիցի տիւրոս ամս եօթա
նասուն իբրև զժամանակ թագաւորի
միոյ. իբրև զժամանակ կենաց մարդոյ
միոյ. և յետ ամաց եօթանասնից եղի
ցի ծուր իբրև երգ պոռնկի միոջ:
16 * Ա՛ռ քնար՝ յածեա՛ց՝ կածեա՛ց լքեալ
քաղաք պոռնկութե. քա՛ջ հար. յաճա
խեա՛ յերգել. զի քո յիշատակ մնաս
17 ցէ: * Եւ եղիցի յետ ամաց եօթա
նասնից, այց արասցէ ամ ծուրայ. և
միւսանգամ անդրէն ՚ի նոյն յառաջին
կարգն հաստատեսցի. և եղիցի ՚ի նմա
վաճառ ամ թագաւորաց տիեզերաց.
ընդ ամենայն երեսս երկրի:
18 * Եւ եղիցի վարձ վաճառի Տն նուէ
րեալ. ոչ անձանց ինչ ժողովեսցեն,
այլ բնակելոցն առաջի Տն եղիցին
ամենայն վաճառք նորա. ուտել՝ և
ըմպել՝

ըմպել՝ և ուրախ լինել 'ի նշան յիշա_
տակաց առաջի Տն։

Գլ։ ԻԴ։

Ահաւադիկ Տր ապականեսցէ զտ 1
իեզերս. և աւերեսցէ զնա. և
տապալեսցէ զյարկս նորա. և ցրուես_
ցէ զբնակեալսն 'ի նմա։ *‖ Եւ եղիցի 2 ‖ Ովսէ. 4. 9.
ժողովուրդն իբրև զքահանայն. և ծա
ռայն իբրև զՏր. և աղախինն իբրև
զտիկինն. և եղիցի գնողն իբրև զվա_
ճառականն. և փոխատուն իբրև զփո_
խառուն. և պարտապանն իբրև զպար
տատէրն։ * Ապականելով ապակա_ 3
նեսցի երկիր. և յափշտակութե յափշ_
տակեսցի երկիր. զի բերան Տն խօսե
ցաւ զայս։ * Սուգ էառ՝ և կործեցաւ եր 4
կիր. կործանեցան, և ապականեցան
տիեզերք։ սուգ առին բարձունք երկ_
րի։ * Բայց երկիր անօրինեցաւ 5
բնակչօք իւրովք. վասն զի անցին զօ_
րինօք Տն. և փոխեցին զհրամանս նր.
և զրեցին զուխտն յաւիտենից։ * Վն 6
այսորիկ նզովք կերիցեն զերկիր. զի
մեղան բնակիչք նորա. վասն այնորիկ
տնանկք եղիցին բնակիչք նր. և մնաս
ցեն մարդիկք սակաւաւորք։ * Սուգ 7
առցէ գինի. սուգ առցէ այգի. յոգւոց
հանցեն ամ խրախճանք յանձինս իւր
եանց։ * Լռեցին ուրախութիւնք թմբ 8
կաց. լռեցին հպարտութիւնք և մեծու_
թիւնք ամպարշտաց։ լռեցին ձայնք քնա
րաց։ * Յամօթ եղեն. և ոչ ըմպեցին 9
զգինի. դառնացաւ ցքի ըմպելեաց։ ըմպո_ ղաց
* Աւերեցան քաղաքք ամ. դրունք 10
ապարանից կարկեցան. զի ոչոք էր, որ
մտանէր։ * Ողբացէք 'ի վերայ գինւոյ 11
ընդ ամ տեղիս, լռեաց ամ ուրախու_
թի. պարտեցաւ ամ ուրախութի երկ
րի։ * Լքցին քաղաքք աւերակք։ և 12
ապարանք մնացեալք կորիցեն։ * Այս 13
ամ եղիցի յերկրի 'ի մէջ հեթանոսաց.
զորօրինակ եթէ ձիթաքաղ ոք առնիցէ
զձիթենի. այնպէս ձիթաքաղ առնիցեն
զնս. և եթէ դադարեսցին կութք։
* Նոքա մեծաձայն աղաղակեսցեն. 14
բայց մնացեալք յերկրի ուրախ լիցին
միանգամայն 'ի փառսն Տն. և խռո_
վեսցին ջուրք ծովու։ * Վն այսորիկ 15
փառք Տն 'ի կղզիս ծովու. և անուն
Տն փառաւորեսցի։ Տր Ած իէլի։
'Ի ծագաց * 'Ի ծագաց երկրի արուեստս լուաք. 16
երկրի զզօ_ յոյս բարեպաշտին. և ասիցեն՝ խոր
րութիւն հուրդ իմ ինձ և իմոյն. վայ արհամար
լուաք՝ ըղ հողաց. որք արհամարհեն. և արհա_
ձմանս մարհանօք արհամարհիցեն զօրէնս։
գործանս *Ահ՝ գուբ՝ և որոգայթ 'ի վերայ ձեր 17
‖ Երեմ. բնակիչք երկրի։ *‖ Եւ եղիցի՝ որ փա 18
48.44.

խիցէ յահէ անտի՝ անկցի 'ի գուբն. և
որ ելանիցէ 'ի գբոյն. ըմբռնեսցի յո_
րոգայթն. զի պատուհանք բացան երկ
նից. և շարժեսցին հիմունք երկրի։
19 * Խռովելով խռովեսցի երկիր. և տա
րակուսելով տարակուսեսցի երկիր.
20 (խոնարհեցաւ)։ * Շարժելով շար_
ժեսցի երկիր իբրև զտաղաւար մրգա
պահաց. իբրև զարբեալն և ս խաղակ զարբեալ
գլորեսցի. և մի կարասցէ կանգնիլ. զի նախաղակ
սաստկացաւ 'ի վն նր անօրէնութի։
21 * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ածցէ
Ած 'ի վն զարդուն երկնից զձեռն իւր.
և 'ի վերայ թագաւորաց երկրի՝ որք 'ի
22 վերայ երկրի։ * Եւ ժողովեսցեն զժո
ղովս նորա 'ի կապանս. և պաշարեսցեն
յամուրս. և յետ բազում ազգաց այ_
23 ցելութի եղիցի նոցա։ * Եւ հալես_ Եւ յամօթ
ցի աղիւսն. և կործանեսցի պարիսպն. լիցի լու
զի թագաւորեսցէ Տր 'ի լերինն սիօ_ սինն. և
նի և յերուսաղէմ. և առաջի ծերոցն պատկա_
փառաւորեսցի։ ռեսցի
արեգակն
Գլ։ ԻԵ։
երբ թա_
1 Տր Ած իմ փառաւոր արարից զք գաւորես
եզ. օրհնեցից զանուն քո. զի ցէ
արարեր սքանչելի իրս. զխորհուրդն
2 առաջին զճշմարիտն։ * Այո Տր. զի
եդեր զքաղաքս 'ի հողաբլուրս. և զքա
ղաքս ամուրս 'ի կործանումն հիմանց
նոցա. քաղաք ամպարշտաց յաւիտե_
3 նից մի շինեսցի։ * Վն այնորիկ օրհ_
նեսցէ զքեզ ժողովուրդ աղքատ։ և
քաղաքք մարդկան զրկելոց օրհնես_
4 ցեն զքեզ։ * Զի եղեր ամ քաղաքի
խոնարհի օգնական։ և տրտմելոց վն
կարօտութե յարկ ապաւինի. 'ի մար_
5 դոց չարաց փրկեցեր զնս։ * Ապաւէն
ծարաւեաց. և ոգի մարդկան զրկելոց։
իբրև մրդոց թալկացելոց ծարաւեաց
'ի սիոն. 'ի մարդոց ամպարշտաց որոց
6 մատնեցեր զմեզ։ * Եւ արասցէ Տէր
սաբաւոթ 'ի լերինս յայսմիկ ամ հե_
թանոսաց. արբցեն զուրախութիւն. զխրախու
արբցեն զգինի. օծցին իւղով 'ի մրրոյ թի պա_
7 պարզելոյ։ * Եւ ընկեսցին 'ի լերինս րարտ՝ ըղ
յայսմիկ. պատմեա զայս ամ հեթա_ խրախուսէ
նոսաց. զի այս խորհուրդ է 'ի վերայ այգեկթոյ
8 ամ հեթանոսաց։ * Զօրացաւ մահ՝
և եկուլ. ‖ և դարձեալ՝ եհան Ած զամ ‖ Յայտ.
արտօսր յամ երեսաց. և զնախատինս 7.17. և
ժողովրդեանն եբարձ յամ երկրէ. զի 21.4.
բերան Տն խօսեցաւ։ (զտասն հոլա_
նեաւ ամպոյ. և զբազուկս հզօրաց խո
9 նարհեցուցէ։) * Եւ ասասցեն յաւուր
յայնմիկ. ահաւասիկ Տէր Ած մեր,
յոր յուսացեալ էաք. և ապրեցուսցէ
զմեզ. զի սա է Տր. և սպասէաք սմա.

և ցնծասցուք՝ և ուրախ եղիցուք ՚ի փր
կութե՛ մերում: *Զի՛ տացէ մեզ զհան 10
գիստ Ա՟ծ ՚ի լերինս յայսմիկ. և լիցի
կոխան մովաբացին. զոր օրինակ կո-
խիցէ ոք զկալ կամնասայլիւք: *Եւ 11
հանգուցանիցէ զձեռս իւր. նոյնպէս
և նա թշուառացոյց զնոսա ՚ի կորու-
սանել. և խոնարհեցուսցէ զբարձրու-
թիւն նորա. յոր արկանէր զձեռն իւր:
*Եւ զբարձրութիւն ապաստանի պարս 12
պացն քոց խոնարհեցուսցէ. և իջցեն
մինչև յատակս:

ԳԼ: ԻԶ:

Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս 1
զայս յերկրին հրէաստանի: Թէ
ահաւասիկ քաղաքս զօրացեալ և փր-
կութիւն մեր. կանգնեսցէ պարիսպս և
պատուարս: *Բացէք զդրունս ձեր. 2
և մտցէ ժողովուրդ. որ պահէ զարդա
րութիւն: *Եւ պահէ զճշմարտութիւն. 3
և վերակացու ճշմարտութեան պահէ
զխաղաղութիւն, զխաղաղութիւն: *Զի 4
՚ի քեզ յուսով յուսացաք Տէր մինչև
ցյաւիտեան: *Որ խոնարհեցուցեր՝ 5
իջուցեր զբնակիչս բարձանց. զքա-
ղաքս հզօրս կործանեսցես՝ և իջու-
ցես զնոսա մինչև յատակս: *Կոխես- 6
ցեն զնոսա ոտք հեզոց և խոնարհաց.
գնացք տնանկաց: *Ճանապարհք բա 7
րեպաշտաց ուղիղք են՝ դիւրեալք և
պատրաստեալք են ճանապարհք ա՟ծա
պաշտից: *Զի ճանապարհք Տ՟ն ի- 8
րաւունք են. յուսացաք յանուն քո՝ և
՚ի յիշատակս ցանկութե՛ ոգւոց. որում
ցանկացաւ անձն մեր: *Ի գիշերայ 9
կանխէ հոգի իմ առ քեզ Ա՟ծ. զի լոյսք
են հրամանք քո ՚ի վերայ երկրի. զար
դարութիւն ուսարուք բնակիչք երկրի:
*Զի կարկեցաւ ամպարիշտն. և ա՟մ 10
որ ոչ ուսանի զարդարութիւն յերկրի,
ոչ արասցէ զճշմարտութիւն: բարձցի
ամպարիշտն, զի մի տեսցէ զփառսն
Տ՟ն: *Տ՟ր բազուկ քո բարձր՝ և ոչ ծա 11
նեան. ծանիցեն՝ և ամաչեսցեն. նա-
խանձ առցէ զժողովուրդն անխրատ.
և այժմ հուր զհակառակորդս կերի-
ցէ: *Տ՟ր Ա՟ծ մեր՝ տուր մեզ զխաղա 12
ղութիւն. զա՟մ ինչ հատուցեր մեզ:
*Տ՟ր Ա՟ծ մեր՝ ստացիր զմեզ. Տ՟ր բաց 13
՚ի քէն զայլոք ոչ գիտեմք: և զանուն
քո անուանեմք: *Իսկ մեռեալք ըզ 14
կեանս ոչ տեսցեն. և բժիշկք ոչ յա-
րուսցեն: վ՟ն այսորիկ ածեր՝ սատակե
ցեր. կորուսեր զամենայն արու նոցա:
*Յաւել նոցա Տ՟ր չարիս. յաւել չա- 15
րիս ՚ի վերայ փառաւորաց երկրի. յեր
կարեցեր ամենայն ծագաց երկրի:

16 *Տ՟ր ՚ի նեղութե՛ յիշեցաք զքեզ. զի
փոքր մի նեղութիւն է խրատ քո մեզ:
17 *Եւ ո՟պ որ երկնիցէ մերձ ՚ի ծնա-
նիլ. և առ ցաւս իւր ճչիցէ. այնպէս
եղեաք սիրելոյ քում, վ՟ան երկիւղի
18 քո Տ՟ր: *Յղացաք՝ երկնեցաք՝ և ծնաք.
զհոգի փրկութե՛ քո արարաք ՚ի վերայ
երկրի. ոչ ևս կործանիցուք մեք. այլ
կործանեսցին բնակիչք երկրի:
19 *Յարիցեն մեռեալք քո. և կանգնես-
ցին՝ որք իցեն ՚ի գերեզմանս. և ու-
րախ լիցին յերկրի. զի ցօղն՝ որ ՚ի քէն
է՝ բժշկութիւն է նոցա. բայց երկիր ամ
20 պարշտաց կործանեսցի: *Գնա՛ ժողո
վուրդ իմ՝ մուտ ՚ի շտեմարանս քո.
փակեա՛ զդուրս քո. թաքիր առ ժա-
մանակ մի, մինչև անցցէ բարկութիւն
21 Տ՟ն: *‖ Զի ահաւասիկ Տ՟ր ՚ի սրբու- ‖Միք. 1. 3.
թե՛ իւրմէ ածցէ զբարկութիւն ՚ի վերայ
բնակչաց երկրի. և յայտնեսցէ երկիր
զարիւն իւր. և ոչ ծածկեսցէ զսպա-
նեալսն:

ԳԼ: ԻԷ:

1 Յաւուր յայնմիկ ածցէ Ա՟ծ զսուրն
իւր և զմեծ՝ և զհզօր՝ ՚ի վ՟ր վիշապ
օձին փախուցելոյ. և ՚ի վերայ վիշապ
օձին կամակորի. և սպանցէ զվիշապն
2 ՚ի մէջ ծովուն: *Յաւուր յայնմիկ այ-
գի վայելուչ ցանկալի տիրել ՚ի վերայ
3 նր: *Ես քաղաք ամուր, քաղաք զուր
պաշարեալ՝ արբուցից զնա. զի առցի
՚ի գիշերի. և ՚ի տուէ կործանեսցի պա
4 րիսպն: *Զի ո՛չ էր՝ որ ձեռնամուխ
լինիւր ՚ի նմա. ո՞ դիցէ զիս պահել զոձ
արտոյ յագարակի. վ՟ն այսր պատե-
րազմողի անարգեցի զնա. այսուհետև
վ՟ան այսորիկ արար Տ՟ր զա՟մ ինչ զոր
5 կարգեաց. այրեցաք աւէ: *Բողոքես-
ցեն բնակիչք նորա. արասցուք ը՟ նմա
6 զխաղաղութիւն: *Ժողովեալքս որդիք
յակոբայ՝ նորատունկ բղխեսցին. ծաղ-
կեսցի իէլ. և լցցին տիեզերք պտղով
7 նր: *Մի թէ ո՟պ նայն էհար. սա այն
պէս վիրաւորեսցի. կամ որպէս նայն
8 սպան, սա այն՟պ սատակիցի: *Պատե-
րազմաւ՝ և նախատանօք արձակեսցէ
զնոսա. ո՛չ դու էիր՝ որ խորհէիր խստա
ցեալ մտօք սպանանել զն՟ս ոգւով բար
9 կութե՛: *Վ՟ն այնորիկ բարձցի անօրէ-
նութիւն յակօբայ. և այս է օրհնութիւն
նորա. յորժամ բարձից ՚ի նմանէ զմեղս
նր. ՚ի ժամանակի յորում մանրեսցեն
իբրև զփոշի մանր զամենայն քարինս
մեհենիցն քոց. և մի ևս մնասցեն գործք
10 պաշտամանց նց: *Բ.յլ կոտորեսցին
իբրև զմայր ՚ի փայտահարաց. և որ ՚ի
չենն մնասցէ՝ եղիցի իբրև զհօտ մակա
ղեալ.

դեալ. և ոչ խաշն լքեալ. և եղիցին
'ի բաղում ժամանակս յարօտս երէոց.
և անդ հանգիցեն։ *Եւ յետ բաղում 11
ժամանակաց ոչ գտցի 'ի նմա դեղ դա
լար. զի ցամաքեցաւ։ ով կանայք՝ որք
դիմեալ գայք 'ի հանդիսէ՝ յառաջ մա
տիք. զի ոչ եթէ ժողովուրդ է՝ յո-
րում գոյ իմաստութիւն։ Վս այսորիկ մի՛
գթասցի 'ի նոսա Տր՝ որ արարն զնս.
և մի՛, որ ստեղծն զնս, ողորմեսցի նց։
*Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ. արգել- 12
արկցէ Տր 'ի փոսոյ գետոյն մինչև 'ի
կողմանս ռինոկորուրայ. բայց դուք մի
մի ժողովեցէք զորդիսդ իՂի։ *Եւ եղի 13
ցի յաւուր յայնմիկ՝ հարցեն զփող աւա
գափող։ և եկեսցեն ցրուեալքն յերկ
րին ասորեստանեայց. և կորուսեալք
յերկրին եգիպտացւոց. և երկիր պագ
ցեն Տն 'ի վր լերինն սրբոյ յեհմ։

ԳԼ. ԻԸ.

Վայ 'ի պսակդ հպարտութե՝ վարձ- 1
կանացդ եփրեմի. ծաղիկ թօ-
թափեալ 'ի փառաց. 'ի վր գլխոյ լե-
րինդ թանձրացելոյ. որք արբեալդ
էք և ոչ 'ի գինւոյ։ *Ահաւասիկ սաս- 2
տիկ և խիստ բարկութի Տն. իբրև
զկարկուտ իջեալ. և ոչ գուցէ յարկ.
և իբրև բռնութի հեղեղայ ջուրց բաղ
մաց. որ ողողեսցէ զերկիր. և արաս
ցէ հանգիստ երկրի ձեռօք և ոտիւք։
*Եւ կոխան լիցի պսակն հպարտու- 3
թե վարձկանքդ եփրեմի։ *Եւ եղի- 4
ցի ծաղիկն յուսոյ թօթափեալ 'ի փա-
ռաց անտի՝ 'ի վր գլխոյ լերինն բար-
ձու։ իբրև զվաղահասուկն թզոյ. զոր
տեսեալ ուրուք մինչև 'ի ձեռն ա-
ռեալ՝ կամիցի կլանել։ *Յաւուր յայն- 5
միկ եղիցի Տր զօրութեց՝ պսակ յուսոյ
գործեալ 'ի փառս մնացելոց ժողո-
վրդեանն։ *Զի մնասցեն ոգւով դա 6
տաստանի. և դատաստանաւ և զօրու
թբ արգելուցու 'ի ծուլութե։ *Զի 7
նոքա գինւով մոլորեալք են. մոլորե-
ցան վս ցքւոյն. քահանայք՝ և մար-
գարէք յիմարեցան վասն ցքւոյն.
ընկղմեցան վս գինւոյ. դանդաչեցին
յարբեցութե ցքւոյն. մոլորեցան, զի
այն ինքն է յիմարութի։ *Նզովք կե 8
րիցեն զխորհուրդ՝ զի այն խորհուրդ
յագահութե է։ *Ո՞ւմ պատմեսցուք 9
զչարիս. ո՞ւմ դոյժ տացուք զանջա-
տելոյն 'ի կաթանէ՝ զհատուցելոյն 'ի
ստենէ։ *Նեղութի 'ի վերայ նեղու 10
թեց. ընկալ, ընկալ կասկածանս 'ի
վերայ կասկածանաց։ փոքր միւս ևս՝
փոքր միւս ևս՝ վասն անզգամութեց
‖1. Կորն. 14.21. շըթանց։ *‖Յօտար լեզուս խօսեսցին 11

12 ը ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ։ *Եւ
ասիցեն ցդոսա. եթէ այս է հանգիստ
քաղցելոյն. և այն բեկումն. և ոչ կա
13 մեցան լսել։ *Եւ եղիցի նոցա բանն
Տն՝ նեղութիք 'ի վր նեղութեց։ ըն-
կալ, ընկալ կասկածանս 'ի վր կասկա
ծանաց։ փոքր միւս ևս՝ փոքր միւս ևս.
մինչև գնասցեն. և յետս ընդդէմ կոր
ծանեսցին՝ և խորտակեսցին՝ և չարչա
14 րեսցին, և սատակեսցին։ *Վս այսո-
րիկ լուարուք զբանն Տն արք նեղեալք.
և իշխանք ժողովրդեանդ այդորիկ
15 յեհմ։ *Զի ասացիք՝ եթէ եդաք
ուխտ ընդ դժոխս։ և ընդ մահու դա
շինս կռեցաք. մրրիկ փոթորկեալ
թէ յարիցէ՝ ոչ եկեսցէ 'ի վր մեր. զի
եդաք սուտ զյոյսն մեր. և ստութբ
16 ծածկեցաք։ *Վս այսորիկ այսպէս
ասէ Տր Տր։ ‖Ահաւասիկ ես դնեմ ‖ Սաղմ.
'ի հիմունս սիոնի զվէմ. բազմապա- 117.22.
տիկ ընտիր գլուխ անկեան պատուա Մատ.
կան 'ի հիմունս նր։ և որ հաւատասցէ 21.42.
17 'ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ։ *Եւ եդից զի- Գործ.
րաւունս 'ի յոյս. և զողորմութի իմ 4. 11.
'ի կշիռս. և որք յուսացեալ իցեն զուր Հռոմ.
'ի ստութիւն. եթէ ոչ հասցի առ մեզ 9.33.
18 մրրիկն։ *Եւ ոչ բարձցէ զուխտն 1.Պետ.
մեր՝ որ ընդ մահուն է։ և զյոյսն ձեր՝ 2. 6.
որ 'ի դժոխսն է, մի՛ հաստատեսցի։ զի
մրրիկ փոթորկեալ եթէ գայցէ 'ի վր,
19 եղիջիք նմա 'ի կոխումն։ *Զի յորժամ
անցանիցէ՝ առցէ զձեզ. յառաւօտէ
յառաւօտ անցցէ։ 'ի տուէ և 'ի գիշե
րի եղիցի կասկած չարեաց։ ուսա-
20 րուք լսել նեղեալքդ։ *Մարտնչիլ
ևս ոչ կարեմք. քանզի տկարացաք 'ի
21 ժողովելն մերում։ *‖Իբրև զլեառն ‖2 Թագ.
ամպարշտաց։ ‖յարիցէ Տր 'ի ձորն գա 5.20.
բաւոնացւոց լի բարկութբ. գործեա 1.Մնաց.
ցէ զգործ իւր գործ դառնութե։ զի 14. 11.
սրտմտութի նր օտարաբար դատես- ‖Յեսու.
ցէ. և դառնութի նորա օտարաբար 10.10.
22 հասցէ։ *Եւ դուք մի՛ ցնծայք՝ և մի՛
զօրասցին կապանք ձեր։ զի իրս հաս
տատեալս և համառօտեալս լուայ 'ի
Տէ զօրութեց. զոր առնելոց է 'ի վր
23 ամ երկրի։ *Ունկն դիք՝ և լուարուք
բարբառոյ իմոյ։ անսացէք՝ և լուարուք
24 բանից իմոց։ *Մի թէ զօրն ամ հեր-
կիցէ՝ որ հերկէն. կամ թէ սերմն յա-
ռաջագոյն ցանիցի՞ մինչև երկիրն գոր
25 ծեալ իցէ։ *Ոչ ապաքէն կակղէ զե-
րեսս նր՝ ապա սերմանեսցէ փոքր մի
արջնդեղ և չաման. և ապա սերմանես
ցէ ցորեան և գարի՝ կորեակ և հաճար
26 'ի սահմանս իւր։ *Եւ խրատեսցիս
դու իրաւամբք Այ քոյ՝ և ուրախ եղի
27 ցիս։ *Զի ոչ եթէ խստիւ ինչ սրբի
արջն

արջնդեղ ։ և ոչ ղանիւ կամնասայլին
ածեն 'ի վր չամանոյն. այլ գաւազա_
նաւ թօթափի արջնդեղն ։ * Եւ չա_ 28
մանն հացիւ ուտի. զի ոչ եթէ յաւի_
տեան բարկանայցեմ ձեզ. և ոչ ձայն
դառնութեան իմոյ կոխիցէ զձեզ ։
* Եւ այս նշանք ելին 'ի սաբաւոթ Տէ։ 29
արդ խորհեցարուք՝ բարձէք 'ի ձէնջ
զընդունայն մխիթարութիւն ։

Գլ. ԻԹ.

Վա՜յ քեզ արիէլ՝ քաղաք արիէլ՝ զոր 1
դաւիթն պաշարեաց ։ Ժողովե
ցէք արմտիս՝ և կերայք ամ յամէ. և
կերիջիք մովաբաւ հանդերձ ։
* Զի նեղեսցիս զարիէլ. և եղիցի զօ_ 2
րութիւն և մեծութիւն նր ինձ ։ * Եւ պա 3
շարեցից զքեզ՝ որպէս և դաւիթն. և ա_
ծից զքեւ պատնէշ ։ և կանգնեցից շուրջ
զքեւ աշտարակս ։ * Եւ խոնարհեսցին 4
յերկիր բանք քո. և պատգամք քո ընդ
գետին մտցեն. և եղիցին իբրև գետ
նաձայնոց բարբառ քո ։ և յատակա_
տակս բարբառն քո տկարասցի ։ * Եւ 5
եղիցի իբրև զփոշի անուոյ մեծութիւն
ամպարշտաց ։ և իբրև զունդ մաղեալ
բազմութիւն զրկողաց քոց ։ * Եւ եղի_ 6
ցի որչափ յական թօթափել 'ի սաբաւ
օթ Տէ՝ այցելութիւն շարժմամբ՝ որոտ
մամբ՝ և մեծաձայն բարբառով. մրրիկ
փոթորկեալ՝ և բոց հրոյ՝ որ ուտիցէ ։
* Եւ եղիցի՝ որպէս զի տեսանիցէ ոք զե_ 7
րազ 'ի տեսլեան գիշերոյ՝ մեծութիւն հե
թանոսաց յարձակելոցն 'ի վր Եէմի.
և ամ ժողովելոցն 'ի վր նր. և որք նե
ղիցեն զնա ։ * Եւ եղիցին՝ որպէս որք յե_ 8
րազի քաղցեալք իցեն՝ և ուտիցեն. և
իբրև յառնիցեն՝ զուր է տեսիլն ։ և զոր
օրինակ ծարաւի ոք իցէ՝ յերազի ըմ_
պիցէ. և յառնիցէ , և դարձեալ ծա_
րաւիցի. 'ի զուր յուսացաւ անձն նր.
այնպէս եղիցի մեծութիւն ամ հեթա_
նոսաց. որք զօրաժողովեղեն 'ի վերայ
Եէմի և 'ի վր լերինն սիոնի ։ * Զարմա 9
ցարուք՝ յիմարեցարուք. թմբրեցա_
րուք. և առաւել թմբրեցարուք. ար
բեցարուք, ոչ 'ի գինւոյ՝ և ոչ 'ի ցքւոյ։
* Զի արբոյց ձեզ Տր հոգի յիմարու 10
թեան ։ և խցցէ զաչս ձեր՝ և զմարգա_
րէից ձերոց. և զիշխանաց ձերոց. և
զծածկատեսացն ձերոց ։ * Եւ եղիցին 11
ձեզ պատգամքս այս ամ իբրև զբանս
թղթոյ կնքելոյ. զոր իբրև տայցեն
ցայր մի գրագէտ՝ և ասիցեն. ընթեր_
ցիր զայդ. և ասիցէ՝ ոչ կարեմ ընթեռ_
նուլ՝ զի կնքեալ է ։ * Եւ տացի նոյն 12
գիր 'ի ձեռն առն՝ որ ոչ գիտիցէ գիրս.
և ասիցեն ցնա՝ ընթերցիր զայդ. և

և եղիցի տրտում և ալեկոծ

գետնաձայնոց

այսուհետև ամենեցեան

13 ասիցէ՝ ոչ գիտեմ զդպրութիւն ։ * Եւ
ասէ ցիս Տէր՝ ‖ մերձ է առ իս ժողո_ ‖ Մատ.
վուրդս այս բերանով իւրով. և շըր_ 15. 8.
թամբք իւրեանց պատուեն զիս. և Մարկ.
սիրտք իւրեանց հեռացեալք մեկուսի 7. 6.
են յինէն. զուր պաշտեն զիս՝ ուսուցա
նեն զպատուէրս մարդկան՝ և զվար_
14 դապետութիւնս ։ * Վն այսորիկ ահա՛
ասիկ ես յաւելից փոփոխել զժողո_
վուրդդ զայդ. և փոխեցից զդոսա ։ ‖ Եւ ‖ 1. Կոր.
կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց ։ և 1. 19.
զխորհուրդս խորհրդականաց արհա_ Աբդ.
15 մարհեցից ։ * Վա՜յ այնոցիկ՝ որք խոր_ 1. 8.
հին խորհուրդս խորին՝ և ոչ Տե. վա՜յ
այնոցիկ՝ որք խորհին զխորհուրդս ծա
ծուկս. և եղիցին ընդ խաւար գործք
նց. և ասիցեն թէ՝ ո՞ տեսանէ զմեզ.
և ո՞ գիտիցէ՝ զինչ գործեմք ։
16 * Ոչ ապաքէն իբրև զկաւ բրտի համա
րեալ իցէք։ մի թէ ասիցէ՞ ստեղծուածն
ցստեղծիչն իւր՝ թէ ոչ դու զիս ստեղ
ծեր. կամ արարածն ցարարիչն՝ թէ
17 ոչ իմաստութեամբ արարեր զիս ։ * Ոչ ևս
յետ սակաւու ժամանակի՝ և եղիցի
լիբանան իբրև զլեառնն քերմելի՛ ։ և
18 քերմելի՛ յանտառ համարեսցի ։ * Եւ
լուիցեն յաւուր յայնմիկ խուլք զբանս
գրոյն այնորիկ. և որք 'ի խաւարին և
'ի մէգին իցեն. տեսցեն աչք կուրա_
19 ցելոցն ։ * Եւ ցնծասցեն աղքատք
յաղագս Տն ուրախութեամբ. և անյոյսքն
'ի մարդկանէ լցցին ուրախութեամբ ։
20 * Պակասեցաւ անօրէնն. և կորեաւ
ամբարտաւանն. և սատակեցան անօ
21 րէնք 'ի չարիս ։ * Եւ որք առնեն մե_
ղանչել մարդկան բանիւք ։ ամ յանդի
մանչացն դնէին 'ի դրունս զգայթագ
ղութիւն. և խոտորէին անիրաւութեամբ
22 զիրաւունս ։ * Վն այսորիկ այսպէս
ասէ Տր 'ի վր տանն յակոբու. զոր ընտ
րեաց յաբրահամէ. ոչ այժմիկ ամա
չեսցէ յակոբ. ոչ այժմ զերեսս այլա_
23 գունեսցէ իւր ։ * Այլ յորժամ տես_
ցեն որդիք նց զգործս իմ. վս իմ սբ
արասցեն զանուն իմ. և սբ արասցեն
զսբն յակոբու ։ և երկիցեն յԱյ իղի ։
24 * Եւ ծանիցեն մոլորեալք հոգւով
զիմաստութիւն. և տրտնջօղքն ուսցին
զհնազանդութիւն. և լեզուք թոթովա
խօսք ուսցին խօսիլ զխաղաղութիւն ։

Գլ. Լ.

1 Այսպէս ասէ Տր. վա՜յ ձեզ որդիք
ապստամբք ։ զի խորհեցայք խոր
հուրդս՝ և ոչ ինև. և դաշինս կռեցիք՝
և ոչ իմով հոգւով. յաւելուլ զմեղս
2 'ի վր մեղաց ։ * Որք գնայք իջանել
յերկիրն եգիպտացւոց. և զիս ոչ հար
ցա_

ցանկէիք՝ գտանել զօգնականութի՛ ’ի
փարաւոնէ՝ և թիկունս առնել զեգիպ
տացիսն ։ * Եւ եղիցին ձեզ թիկունք 3
փարաւոնի յամօթ ։ և յուսացելոցդ յե
գիպտացիսն նախատինք ։ * Զի են 4
յերկրին տանիսոյ իշխանք հրեշտակք
չարք ։ * Զուր ջանան առ ժողովուրդն 5
որ ոչ լինիցի դոցա շահ յօգնականու
թի՛ ոչ յօգուտ . այլ յամօթ և ’ի նա
խատինս ։ * Տեսիլ չորքոտանեաց անապատի ։ 6
’ի նեղութե՛ և յանձկութե՛ . առիւծ և
կորիւն առիւծու ։ և ’ի նոցանէ են
ձձեց Լոա իժք . և կորիւնք իժից թռչունք ։ որք
ուղտելոց . բարձեալ բերէին իշոց զգանձս իւր
եանց . և լցեալ ուղտուց զմեծութի
իւրե՛ . առ ազգ մի՝ որ ոչ լէցին նոյ յօգնա
կանութի ։ այլ յամօթ և ’ի նախա
տինս ։ * Եգիպտացիքն՝ որք զուր և 7
տարապարտ օգնեցին ձեզ . պատմեա
նոյ՝ թէ զուր է այդ մխիթարութիւն
ձեր ։ * Արդ նի՛ստ՝ և գրեա ’ի տախտա 8
կի և ’ի գիրս . զի եղիցի այդ յաւուրս
իւրում և ’ի ժամանակս յաւիտենից ։
* Զի է ժողովուրդ անհաւան է . և որ 9
դիք սուտք . որք ոչ կամեցան լսել զօ
րէնս Այ ։ * Որք ասէին ցմարգարէսն՝ 10
թէ մի՛ պատմէք մեզ . այլ խօսեցարուք
մեզ . և պատմեցէք մեզ այլ մոլորու
թի ։ * Եւ դարձուցէք զմեզ ’ի ճանա 11
պարհէդ յայդմանէ . և ’ի բաց արարէք
’ի մէնջ զշաւիղդ զայդ . և հանէք ’ի
մէնջ զօրէնս Այ Իղի ։ * Վն այսորիկ 12
այսպէս ասէ Տր Տր սրբն Իղի . փոխա
նակ զի անարգեցէք դուք զբանդ զայ
դոսիկ . և յուսացայք ’ի ստութի անօ
տի . և զի տրտնջեցէք՝ և յուսացայք ’ի
բանդ յայդ ։ * Վասն այնորիկ եղիցին 13
ձեզ մեղքդ այդոքիկ իբրև զպարիսպ
կործանեալ առժամայն ամուր քաղա
քի առեցելոյ . որում յանկարծակի հա
սանիցի կործանումն ։ * Եւ կործա 14
նումն նր եղիցի իբրև զբեկումն խեցե
ղէն անօթոյ բրտի մանր խորտակեցե
լոյ՝ զի մի՛ ոք գտանիցէ ’ի նմանէ . որով
զհուր բառնայցէ . և կամ մարթիցի
առնուլ սակաւ մի ջուր ։ * Զի այսպ 15
ասէ Տր Տր սրբն Իղի . յորժամ դարձ
ցիս և յոգւոց հանիցես՝ յայնժամ կեց
ցես . և գիտասցես՝ թէ ուր իցես ։
Զի յուսացեալ էիր դու ’ի սնոտիսն .
սնոտի եղև և զօրութիւն ձեր . և ոչ
կամէիք լսել ։ * Այլ ասէիք, երիվա 16
րօք մերովք փախիցուք . վն այսորիկ
փախստականք լինիցիք . և ասէիք, թէ
երագ երիվարօք մերովք փախիցուք .
վն այսորիկ երագագոյնք քան զձեզ
եղիցին՝ որք հալածեսցեն զձեզ ։ * Զի 17
’ի միջէ բարբառոյ հազարք փախի

ցեն . և ’ի բարբառոյ հնգից բազումք
փախիցեն . մինչև մնասջիք իբրև զձող
ցցեալ ’ի լերին . և իբրև զկոթող կանգ
18 նեալ ’ի վերայ բլրոյ ։ * Եւ դարձեալ
կանխեսցէ Ած գթալ ’ի ձեզ . և վասն
այնորիկ բարձրասցի ողորմել ձեզ . զի
դատաւոր Տր Ած մեր է . երանի ամե
19 նեցուն՝ ոյք սպասեն նմա ։ * Զի ժո
ղովուրդն ’ի սիոն բնակեսցի . և Եմ
լալով ելաց՝ թէ ողորմեա ինձ ։ ողոր
մեսցի քեզ . և լուիցէ ձայնի աղաղա
կի քում ։ իբրև ետես՝ լուաւ քեզ ։ փոյ
20 * Եւ տացէ ձեզ Տր զհաց նեղութե՛
և զջուր կարօտանաց . և ոչ ևս մերձես
ցին ’ի քեզ՝ որք մոլորեցուցանէին
զքեզ . զի աչք քո տեսցեն ’ի մոլորե
21 ցուցիչսն քո ։ * Եւ ականջք քո լուի
ցեն բանս զհետ մոլորեցուցչացն քոց .
որք ասէին՝ թէ այս է ճանապարհ՝ և
գնասցուք ընդ սա . կամ թէ յաջ կամ
22 եթէ յահեակ ։ * Եւ գարշեցուսցես
զկուռսն զարծաթապատս՝ և զոսկիա
պատս . մանրեսցես զնս , և հոսեսցես
իբրև զջուր դաշտանեաց . և իբրև զաղբ
23 մերժեսցես զնս ։ * Յայնժամ եղիցի
անձրև սերմանեաց երկրի քում . և
հաց արդեանց երկրի քո եղիցի յա
գուրդ և ’ի պարարտ ։ և ճարակեսցին
խաշինք քո յաւուր յայնմիկ ’ի տեղւոջ
24 պարարտութե և յանդորրու ։ * Զուա
րակք ձեր և եզինք՝ որք գործեն զեր
կիր՝ կերիցեն զյարդ խառնեալ ընդ
25 գարի հոսեալ ’ի կալոյ ։ * Եւ եղիցի ’ի
վր ամ լերանց բարձանց . և ’ի վր ամ
բլրոց բարձուաւանդակաց ջուր բղ
խեալ ։ յաւուր յայնմիկ յորժամ կորի
ցեն բազումք . և կործանեսցին աշտա
26 րակք ։ * Եւ եղիցի լոյսն լուսնի իբրև
զլոյս արեգական . և լոյս արեգական
եօթնպատիկ եղիցի՝ իբրև զլոյս աւ
ուրց եօթանց ։ Յաւուր յորում բժշ
կեսցէ Տէր զբեկումն ժողովրդեան
իւրոյ . և զցաւս վիրաց քոց բժշկեսցէ ։
27 * Ահաւասիկ անուն Տն գայ յամայր յերկար
ամս . յետ բազում ժամանակաց վա ժամանակս
ռեալ բարկութբ՝ և լի փառօք . բանք
շրթանց նորա . և բանք բերանոյ նորա
լի բարկութբ . և բարկութի սրտմտու
28 թեն նր իբրև զհուր կերիցէ ։ * Եւ հո
գի նր իբրև զջուր ձորաձիր պարանո
ցաթաղ յորդեսցի ։ և բաժանեսցի
խռովեցուցանել զազգս վն սնոտի մո
լորութեն . և հալածեսցէ զնս մոլորու
թիւն . և հասցի նոյ յանդիման նոցին ։
29 * Միթէ հանապազ պարտիցէ ձեզ
ուրախութբ մտանել ’ի սրբութիւս իմ
յամ ժամ տօնիւք և ուրախութբ և
փողովք մտանել ’ի լեառն Տն առ Ած

Իղի

ճըն իղի։ * Եւ լսելի արասցէ զփառս 30
բարբառոյ իւրոյ. և զսրտմտութի բազ
կի իւրոյ ցուցցէ բարկութբ՝ և սրտ_
մտութբ՝ և բոցով՝ որ ուտիցէ. և սաս
տիկ բարկութբ հրացանից. և ջրով և
կարկտիւ միանգամայն հոսելով բռ_
նութբ։ * Զի ՚ի բարբառոյ Տն ընկ_ 31
ճեսցին ասորեստանեայք. հարուա_
ծովքն զոր հարկանիցէ զնոսա։ * Եւ 32
եկեսցէ նմա շուրջ յօգնականաց իւր
ոց՝ յոր կողմն և յուսացեալ իցէ։ զի նք
փողովք՝ և թմբկաւ՝ և պէսպէս պա_
տերազմաւ՝ փոփոխ մարտիցին ընդ նմա։
և դու յառաջագոյնքան զաւուրսն պա
հանջեսցիս։ * Իսկ արդ՝ և քեզ պատ_ 33
րաստեալ իցէ թագաւորել՝ ՚ի վր ձորոյն
խորոյ։ փայտ դիզեալ՝ հուր և փայտս
կոյտ բազում վառեալ. սրտմտութի Տն
իբրև զձոր լի ծծմբով բորբոքեալ։

Գլ: ԼԱ.

Վայ որք իջանեն յեգիպտոս վասն 1
օգնականութեան որք ՚ի հեծեալս
և ՚ի կառս յուսացեալ իցեն՝ թէ բա_
զումք են. և բազմութի երիվարացն
յոյժ. և ոչ էին յուսացեալ ՚ի սրբն իղի.
զԱծ ոչ խնդրեցին։ * Եւ նա իմաս_ 2
տուն էր՝ և ածէր ՚ի վր նց չարիս. և
բանն նր ոչ անարգեսցի. և յարիցէ ՚ի վր
տանց մարդոց չարաց. և վասն սնոտի
յուսոյն նց։ * Յայր եգիպտացի, և ոչ 3
յԱծ՝ ՚ի մարմինս երիվարաց, և ոչ դոյ
օգնականութի։ այլ Տր արկցէ ՚ի վր
նց զձեռն իւր. և տաժանեսցին օգնա
կանքն. և կործանեսցին օգնեալքն ՚ի
նոյանէ. և առ հասարակ ամենեքին
սատակեսցին։ * Զի այսպ ասաց ցիս 4
Տր. թէ զոր օրինակ գոչեսցէ առիւծ՝
և կորիւն առիւծու յորս՝ յոր հասանի_
ցի. կոչեսցէ ՚ի վերայ՝ և լցցէ զլերինս
բարբառով իւրով. և ՚ի պարտութի
մատնեսցին։ և ՚ի սաստկութէ սրտմտու
թեն նր հալեսցին։ այնպէս իջցէ Տէր
զօրութեանց ՚ի լեառնդ սիոն, և ՚ի վր լե
րանց դորա։ * Իբրև զթռչունս թռու 5
ցեալս. այնպէս հովանի լիցի Տր զօրու
թեանց ՚ի վր եղմի։ ՚ի թիկունս իջցէ՝
օգնեսցէ՝ և փրկեսցէ՝ և կեցուսցէ։
* Դարձարուք՝ որք խորհիք զխոր_ 6
հուրդս խորինս և զանօրէնս՝ որդիք
իղի։ * Զի յաւուր յայնմիկ բարձցեն 7
մարդիկ զձեռագործս իւրեանց զար_
ծաթեղէնս և զոսկեղէնս՝ զորս արա_
րին ձեռք նոցա ՚ի մեղս։ * Եւ անկցի 8
ասորեստանեայն ոչ սրով առն. և ոչ
սուր մարդոյ կերիցէ զնա. և ՚ի փա
խուստ դարձցի՝ ոչ յերեսաց սուսերի.
և երիտասարդքն նր ՚ի պարտութի մատ

Եգիպտոս մարդ. և ոչ Աստուած. և երիվարք նց մարմին. և ոչ հոգի.

Տանջեսցի

9 նեսցին։ * Եւ եղիցին վիմարգելք
իբրև զորմարգելս։ և ՚ի պարտութի
մատնեսցին։ և որ փախիցէն, ըմբռ_
նեսցի։ այսպէս ասէ Տր։ երանի՝ որ
ունիցի զաւակ ՚ի սիոն՝ և ընտանեակք
իցեն նր յեղմ։

Գլ: ԼԲ.

1 Զի ահաւասիկ թագաւոր արդար
թագաւորեսցէ. և իշխանք
2 իրաւամբք տիրեսցեն։ * Եւ եղիցի
մարդ՝ որ թաքուցանիցէ զբանս իւր.
թաքիցէ իբրև ՚ի ջուրց սաստկութէ.
և երևեսցի ՚ի սիոն իբրև գետ յոր_
դեալ փառաւոր ՚ի ծարաւուտ երկրի։
3 * Եւ ոչ ևս եղիցին յուսացեալ ՚ի մար
դիկ. այլ տայցեն զականջս ՚ի լսել։
4 * Եւ սիրտք տկարաց անսասցեն ՚ի
լսել. և լեզուք թոթովք արագ արագ
5 ուսցին խօսիլ զխաղաղութի։ * Եւ
ոչ ևս ասասցեն ցյիմարն լինիլ նոցա
իշխան. և ոչ ևս ասասցեն պաշտօնեայք
6 քո՝ թէ լռեա լեր։ * Քանզի յիմարն
զյիմարութի խօսեսցի. և սիրտ նորա
զնանրութիս խորհեսցի. կատարել
զանօրէնութի. և խօսիլ առ Ած զմո
լորութի. ցրուել զանձինս քաղցեալս՝
և զանձինս ծարաւեալս ունայնս ար_
7 ձակել։ * Զի խորհուրդք չարաց անօ
րէնս խորհին. ապականել զխոնարհս
բանիւք անիրաւութբ. ցրուել զան_
ձինս քաղցեալս՝ և զանձինս ծարաւ_
եալս ունայնս արձակել. և ցրուել
զբանս տնանկաց ՚ի դատաստանի։
8 * Իսկ ուղիղք իմաստունս իմացան. և
9 խորհուրդն այն կայ՝ մնայ։ * Կանայք
մեծատունք. արիք՝ և լուարուք բար_
բառոյ իմոյ. և դստերք կասկածանօք
10 լուարուք զբանս իմ։ * Յուշ լիցին ձեզ
աւուրքն տարեկանաց ցաւօք և կաս
կածանօք. նուաղեսցի կութք. դա_
դարեսցին սերմանք. և այլ ոչ ևս եկես
11 ցեն։ * Զարհուրեցարուք բարեկե_
ցիկք։ տրտմեցարուք յանձնապաս_
տանքդ. մերկացարուք՝ կողոպտեցա
12 րուք՝ քրձազգածք եղերուք։ * Կոծե_
ցարուք ՚ի վր ստեանց. վս անդոյն
ցանկալեաց՝ և վս այգեացն բերոյ։
13 * Յերկրի ժողովրդեան իմոյ փուշ և
խոտ բուսցի. և յամ ապարանից ուրա
խութի բարձցի՝ քաղաքի մեծացե_
14 լոյ։ * Ապարանք լքեալք՝ զմեծութի
քաղաքի լքցեն՝ և զտունս ցանկալիս.
և եղիցին աւանք քո այրք յաւիտենից.
ուրախութի ցռուց՝ և ճարակք հօտից։
15 * Մինչև եկեսցէ ՚ի վր ձեր հոգի ՚ի
բարձանց. և եղիցի անապատն ՚ի քեր_
մէլ, և քերմէլ յանտառ համարեսցի։
*Եւ

*Յն հանգիցեն իրաւունք յանապատ- 16
տի. և արդարութի՛ւ ի քերմէդ բնա-
կեսցի։ *Յն եղիցին գործք արդա- 17
րութե՛ խաղաղութի՛ւ. և կալցի արդա
րութի՛ւ զհանգիստ. և յուսացեալք
եղիցին մինչև յաւիտեան։ *Յն բնա 18
կեսցի ժողովուրդ իմ՛ ի քաղաքին խա
ղաղութե՛. և բնակեսցի յուսով. և
հանգիցեն մեծութի՛ւ։ *Ա՛յլ կար- 19
կուտն եթէ իջանիցէ, ո՛չ՝ ի ձեր վը՛
եկեսցէ. և եղիցին, որք բնակեալք
իցեն յանտառին՝ յանհոգս. իբրև զայ
նոսիկ որք կեցցեն՝ ի դաշտի։ *Յրանի 20
որք սերմանիցեն ընդ ամ՛ջրով՝ ուր
եզն և եշ կոխիցեն։

ԳԼ. Լ.

Ա՛ւ այնոցիկ՝ որք թշուառացու- 1
ցանիցեն զձեզ. քայց զձեզ ո՛չ
ոք կարէ թշուառացուցանել. և որք
արհամարհեն՝ ո՛չ զձեզ արհամարհեն։
զի մատնեսցին՝ ի պարտուի՛՝ որք զձեզն
արհամարհեն. և իբրև ղցեց՝ ի վերայ
ձորձոյ՝ այնպէս մատնեսցին՝ ի պար-
տութե՛։ *Ջի ողբմեաց մեզ. զի՝ իքեզ 2
յուսացաք. եղև զաւակ անհաւատից
՝ի կորուստ։ այլ մեր փրկութե՛՝ իքէն
է՝ ի ժամանակի նեղութե՛։ *Ա՛ւ բարբա 3
ռոյ ահի քոյ յիմարեցան ժողովուրդք.
և յերկիւղէ քումմէ ցրուեցան հեթա
նոսք։ *Յն արդ ժողովեսցի կապուտան 4
ձեր մեծի և փոքու. ոչ ոք զի ժողովի
ցէ զմարախ իբրև՝ ի գբոյ. այլ՝ զայն
առնիցեն զձեզ։ *Աչ է Տ՛ր Ա՛ծ մեր՝ 5
որ բնակեալն է՝ ի բարձունս. լցաւ
սիոն իրաւամբք և արդարութի՛ւ։
*Օրինօք մատնեսցին. գանձիւք եղի 6
ցի փրկութի՛ն մեր։ էհաս խնամա-
թի՛ և հանձար՝ և Ա՛ծպաշտութի՛ն Տ՛ն.
այսոքիկ են գանձք արդարութեան։
*Ա՛հաւադիկ յայտէ ձերմէ նոքա երկի 7
ցեն՝ յորոց երկնչէիքն. երկիցեն՝ իձէնջ։
հրեշտակք արձակեսցին. որք լայցեն
գառնապէս՝ և խնդրիցեն զխաղաղու-
թի՛։ *Օ՛ի հատան ձանապարհ՛ք նո՛ 8
հանդարտեաց ահն հեթանոսաց. և
բարձաւ ուխտն որ ընդ նոսա. և մի՛ւս
համարիցեք զնո՛ա՝ ի մարդիկ։ *Սուգ 9
եաւ՝ և տկարացաւ երկիր. յամօթ եղև
լիբանան. ՝ի դաշտ մարգագետին հա
մարեցաւ սարօն։ յայտնի եղև գալի-
լեա և կարմե՛ղոս։ *Ա՛րդ յարեայց՝ 10
ասէ Տ՛ր. արդ փառաւորեցայց. արդ
բարձրացայց։ *Ա՛րդ տեսջիք. արդ յա 11
մօթ լինիք. ընդունայն լինի զօրութի՛ն
ոգւոց ձերոց՝ և հուր կերիցէ զձեզ։
*Յն եղիցին հեթանոսք խարշեալք 12
իբրև զիշուշ յագարակի՝ այրեցեալք և
չդ

13 ընկեցեալք։ *Ո՛չիցեն հեռաւորք զոր
արարի. ծանիցեն մերձաւորք զգօրու
14 թի՛ իմ։ *Ա՛ երժեցան՝ ի սիոնէ անօ-
րէնք. դողումն կալցի զամպարիշտս։
իսկ արդ՝ ո՞ պատմեսցէ ձեզ թէ հուր
բորբոքեալ. կամ՝ ո՞ պատմեսցէ ձեզ
15 զտեղւոյն յաւիտենից։ *Ո՛ր գնայ ար ‖ Սաղմ.
դարութի՛ւ. խօսի զուղիղ ձանապար- 14.2.
հէ.ատեայ զանօրէնութի՛ւ և զանիրաւ
ութի՛ւ. թօթափէ զձեռս իւր՝ ի կաշա
ռոց. ծանրացուցանէ զականջս իւր՝
առ՝ ի չլսելոյ զդատաստան արեան.
խնու զաչս իւր. զի մի՛ տեսցէ զանիրաւ
16 ութի՛։ *Ա՛յս բնակեսցի՝ ի բարձրսյին բաբ.
վիմին հաստատանոյ։ հաց տացի նմա՛ և 33.16
17 ջուր նորա հաւատարիմ։ *Օ՛թագաւ
որն փառաց տեսցեն աչք նորա. տես-
18 ցեն զերկիրն՝ ի հեռուստ։ *Յն ան- ‖ Ա՛ծ. ‖ 1.կորն.
ձինք ձեր խոկասցեն յերկիւղ՝ Ջ՛ն։ ‖ ուր 1. 20.
են դպիրքն. ուր են խրատատուքն. ուր
է՝ որ ունի զհամար պահակերաց զմե-
19 ծի և զփոքու։ *Ժողովրդեանն ընդ
որում ոչինչ խորհեցաւ. զի չէր տե-
ղեակ ծանրաձայնին վասն չլսելոյ. ժո
ղովուրդ յուսացեալ. և ոչ գոյ լսողին
20 ՝ի միտ առնուլ։ *Ա՛հաւասիկ սիոն քա
ղաք փրկութե՛ մերոյ. աչք ձեր տես-
ցեն զեզեմ քաղաք մեծացեալ խորանք,
որք ոչ շարժեսցին. և մի՛ շարժեսցին
ցիւք խորանի նորա յաւիտեանս ժա-
մանակաց. և մի՛ խզեսցին ապառան
21 դակք նորա։ *Օ՛ի անուն Ջ՛ն մեծ է
՝ի ձեզ. ձեզ լինի տեղին յորում գետքն
և ջրադարձքն լայն և ընդարձակ՝ ոչ եր
թիցես ընդ այն ձանապարհ. և մի՛
գնասցեն նաւք քո վարեալք. զի Ա՛ծ
իմ մեծ է. և ո՛չ արասցէ զանց զինեւ։
22 *Տ՛ր հայր մեր. Տ՛ր դատաւոր մեր. Տ՛ր
իշխան մեր. Տ՛ր թագաւոր մեր. Տ՛ր
փրկիչ մեր՝ և նա փրկեսցէ զմեզ։
23 *Խղեցան պարանք քո. զի ոչ հանդոր
տեցին. նոյնպէ և կայմն խոնարհեցաւ՝
և ոչ պարզեսցէ զառագաստն. և ոչ
արձակեսցէ զնշանն. մինչև մատնեսցի
՝ի կորուստ։ այսուհետև բազում կալք
24 զաՀար առնուցուն։ Յն մի՛ ասասցեն
Թէ վաստակեցաք՝ ժողովուրդն որ բնա
կեալ իցէ՝ ի նոսա. զի թողան մեղքն։

ԳԼ. Լ.

1 Ա՛ատերմ՛ք հեթանոսք. և լսեա
րմ՛ք. ունկն դիք իշխանք. լսէիցէ
երկիր՝ և որք ՝ի նմա իցեն տիեզերք. և
2 ժողովուրդք որք ՝ի նմա։ *Օ՛ի սրա
մատուռն Տ՛ն՝ ի վերայ ամ՛ աղբեաց. և
բարկութի՛ն ՝ի վ՛ր ամ՛ հոգւոց նո՛ց. սատա
կել զնա՝ և մատնել զնոսա՝ ի սպանումն։
3 *Յն վիրաւորք նո՛ դիտապետ անկ-

ցին՝ և ելցէ հոտ նց. և թացցին լերինք
յարենէ նոցա ։ * Եւ հալեսցին ամ զօ 4
րութիք երկնից. և գալարեսցին երկինք
իբրև զմագաղաթ. և ամ աստեղք թօ
թափեսցին իբրև զտերև յորթոյ. և
որպէս անկանի տերև ՚ի թզենւոյ ։
* Զի արբեցաւ սուր իմ յերկինս. 5
արդ ՚ի վերայ եդովմայեցւոց իջցէ. և
՚ի վր կորստական ժողովրդեանն դա-
տանօք ։ * Սուր Տն լցաւ արեամբ. 6
ուռուցաւ ճարպով գառանց. և ճար
պով ցլուց և խոյոյ. զի զոհ Տն է ՚ի բո
սոր. և սպանդ մեծ յերկրին եդովմայ
եցւոց ։ * Եւ ընկճեսցին մեծամեծք 7
ընդ նոսա՝ և խոյք և ցուլք. և արբցի
երկիրն յարենէ նոցա ։ և հող նոցա ՚ի
ճարպոյ նոցա լցցի ։ * Զի օր դատաս 8
տանի Տն է. և տարեկան հատուցման
դատաստանի սիոնի ։ * Եւ դարձցին 9
ձորք նր ՚ի ձիւթ. և երկիր նր ՚ի ծը-
ծումբ. և եղիցի երկիր նորա իբրև
զձիւթ վառեալ ։ * Ի տուէ և ՚ի գի- 10
շերի մի շիջցի՝ յաւիտեանս ժամանա-
կաց. և բարձրասցի ծուխ նորա ՚ի վեր.
և աւերեսցի յազգս յազգս նոցա. և
՚ի բազում ժամանակս աւերեսցի. և
ոչոք իցէ՝ որ անցանիցէ ընդ նա ։
* Եւ բնակեսցին ՚ի նմա թռչունք. և 11
ոզնիք և ցինք և ագռաւք. և անկցի ՚ի
նմա լարաբաժին աւերակի. և յուշ-
կապարիկք բնակեսցին ՚ի նմա ։ * Եւ 12
եղիցին իշխանք նր իբրև զչեղեալք. և
թագաւորք նր և մեծամեծք եղիցին ՚ի
կորուստ ։ * Եւ բուսցի ՚ի քաղաքս նց, և 13
յամուրս փայտ փշաբեր. և եղիցի բնա
կութի համբարուաց և հանգիստ ջայլե
մանց ։ * Եւ պատահեսցին դևք յուշ 14
կապարկաց. և տայցեն ձայն միմեանց.
անդ հանգիցեն յուշկապարիկք. զի
գտին իւրեանց զհանգիստ ։ * Անդ 15
էհան ձագս ոզնի. և մնայց երկիր զձագս
նորա զգուշութբ. անդ պատահեցան
միմեանց եղջերուք. և տեսին զերեսս
իրերաց ։ * Թուով անցին՝ և մի ՚ի նոցա 16
նէ ոչ վրիպեցաւ. ընկեր զընկեր ոչ
խնդրեցին. զի Տր հրամայեաց նց. և
հոգի նորա ժողովեաց զնոսա ։ * Եւ 17
նոյն վիճակեսցուսցէ զնոսա. և ձեռն
նորա բաժանեաց նոցա ճարակս յաւի
տեանս ժամանակաց ։ ժառանգեսցեն
յազգաց յազգս. և հանգիցեն ՚ի նմա ։

Գլ ։ ԼԵ ։

Ուրախ լեր անապատ ծարաւի. ցն- 1
ծասցէ անապատ. և ծաղկեսցի իբ
րև զշուշան ։ * Ծաղկեսցի՝ և ցնծաս- 2
ցէ անապատն յորդանանու. և փառքն
լիբանանու տայցի նմ. և պատիւն կար-
մեղայ. և ժողովուրդ իմ տեսցէ զփառս
Տն. և զբարձրութի Այ մերոյ ։
3 * Զօրացարուք ձեռք լքեալք՝ և ծունկք
4 կթուցեալք ։ * Մխիթարեցա-
րուք կարճամիտք սրտիւք. զօրացա-
րուք՝ և մի երկնչիք. ահաւասիկ Ած մեր
հատուցանէ զդատաստան՝ և հատուս
ցէ՝ ինքնին եկեսցէ՝ և փրկեսցէ զմեզ ։
5 * Յայնժամ աչք կուրաց բացցին՝ և ա-
6 կանջք խլից լուիցեն ։ * Յայնժամ վա
զեսցէ կաղն իբրև զեղջերու. և պարզ
լիցի լեզու ծանրախօսաց. զի ջուր բղխե
ցաւ յանապատի՝ և գետ ՚ի ծարաւուտ
7 երկրի ։ * Եւ եղիցի անջուրն յաղտեւր.
և աղբիւր ջուրց ՚ի ծարաւուտ երկրի ։
անդ եղիցի ուրախութի հաւուց. և մա
կաղատեղք խաշանց. անդ մարգագե
8 տինք և խաղք ։ * Անդ եղիցի ճանա
պարհ մաքրեալ. և ճանապարհ սբ կո
չեսցի. և մի անցցէ ընդ նա պիղծ. և մի
եղիցի անդ ճանապարհ պղծոց. այլ
ցրուեալքն գնասցեն ընդ նա՝ և մի մո
9 լորեսցին ։ * Մի եղիցի անդ առիւծ. և
մի ՚ի գազանաց չարաց ընդ այն ան-
ցանիցէ. և մի ամենևին գտցի ՚ի նմա.
այլ ընդ նա գնասցեն փրկեալքն և ժո
10 ղովեալքն վո Տն ։ * Եւ դարձցին՝ և
եկեսցեն ՚ի սիոն ցնծութբ. և ուրա-
խութի յաւիտենից ՚ի վր գլխոց նց. զի
՚ի վր գլխոց նց ցնծութի՝ օրհնութի,
և ուրախութի հասցի նց. մերժեցան
ցաւք՝ և տրտմութիք և հեծութիք ։

Գլ ։ ԼԶ ։

1 Եւ եղև ՚ի չորեքտասաներորդի 4 Թագ
ամի թագաւորութեն եզեկիայ. 18.13.
եւ սենաքերիմ արքայ ասորեստանեայց 2 Մն
՚ի վերայ ամուր քաղաքացն հրէաստա 32.1.
2 նի, և էառ զնոսա ։ * Եւ առաքեաց
արքայն ասորեստանեայց զռափսակ
՚ի ղաքիսայէ յեէմ առ արքայ եզեկիայ
զօրօք բազմօք. և եկն՝ եկաց ՚ի վր ջրմղի
՚ի վերնոյ աւազանին ՚ի ճանապարհի
3 ագարակին թափչաց ։ * Եւ ելին առ
նա եղիակիմ քեղկեայ. որ հազարա-
պետն էր. և սոմնաս հրովարտակաց
դպիր. և յովաք ասափայ յիշատակաց
4 դպիր ։ * Եւ ասէ ցնոսա ռափսակ. եր
թայք՝ ասասջիք ցեզեկիայ. այսպէս
ասէ մեծ արքայն ասորեստանեայց՝
5 յո՞ յուսացեալ իցես ։ * Մի թէ խորհր
դով՝ կամ բանիւք շրթանց պատե-
րազմ վճարիցի. իսկ արդ յո՞ յուսա-
ցեալ ես. զի ոչ հնազանդիս ինձ ։
6 * Ահաւադիկ յուսացեալ ես ՚ի ցուպն
եղեգնեայ՝ ՚ի ջաղջախ եգիպտացին.
յոր թէ յենուցու ոք՝ խորտակի՝ և ընդ
ձեռս ելանէ. այնպէս և փարաւոն ար
քայն

քայն եդիպտացւոց. և ամենեքեան որք յուսացեալեն ՚ի նա։ * Իսկ եթէ ասէ 7
ցեք. եթէ ՚ի Տէր Ա.ծ մեր յուսացեալ
եմք. ոչ ապաքէն նա է. վասն որոյ քա
կեաց եզեկիա զբարձունս և զսեղանս
նոցա. և պատուիրեր ետ հրեաստանի՝ և
երուսաղէմի՝ առաջի նրի սեզանոյն մի
այն երկիր պագանել։ * Ա.յլ արդ ե- 8
կայք՝ խոստեցարուք ընդ տեառն իմ
ս.մ՝ արքային ասորեստանեայց. և տաց
ձեզ երկուս հազարս երիվարաց՝ եթէ
կարիցեք տալ հեծեալս ՚ի վերայ նոցա։
* Ա.յր զիարդ կարիցեք ՚ի դիմի հարկա 9
նել միւսմ ումեք յաշխարհակալաց ծա
ռայից տեառն իմոյ. որք յուսացեալքդ
եք յեգիպտոս ՚ի հեծեալս և յերիվարս
նոց։ * Իսկ արդ՝ մեք առանց Տ.ն եկեալ 10
իցեմք յերկիրս յայս, տալ պատերազմ
ընդ սմա. Տէր ասաց ցիս. ել յերկիրն
յայն. և ապականեա զնա։ * Ա.յ ասէ 11
ցնա եղիակիմ. և սօմնաս՝ և յովաք.
խոսեաց ընդ ծառայս քո ասորերէնն՝
զի լսեմք. և մի՛ խոսիր ընդ մեզ հրէե
րէնն և ընդէր խոսիցիս յականջս մարդ
կան. որք անկեալ կան զպարսպաւս։
* Ա.սէ ցնա ռաբսակ. մի թէ առ տէրն 12
ձեր՝ կամ՝ առ ձեզ առաքեաց զիս տէր
իմ խոսիլ զբանս զայսոսիկ. ոչ ապա
քէն առ մարդիկդ. որք նստին ՚ի վէր
պարսպիդ. զի մի՛ ուտիցեն զաղբ. և ըմ
պիցեն զմէզ իւրեանց ձեզ հանդերձ։
* Յետոյ եկաց ռաբսակ՝ և աղաղակեաց 13
՚ի ձայն մեծ հրէարէն՝ և ասէ. լուա
րուք զպատգամն Թագաւորին՝ մեծի
արքային ասորեստանեայց։ * Ա.յսպէ 14
ասէ արքայ. մի պատրեսցէ զձեզ եզե
կիա բանիւք՝ որովք ոչ կարէ փրկել
զձեզ։ * Ա.յ մի՛ խաբեսցէ զձեզ եզե 15
կիա. եթէ Ա.ծ փրկեսցէ զձեզ. և ոչ
մատնիցի քաղաքդ ՚ի ձեռս Թագաւո
րին ասորեստանեայց։ * Ա՚ի՛ անասյք 16
եզեկիայ. այսպէս ասէ արքայն ասո
րեստանեայց. եթէ կամիք դիւրել ան
ձանց, եկայք, ելէք առ իս. և կերիջիք
իւրաքանչիւր զայգի իւր՝ և զթզենի.
և արբջիք զջուր ՚ի ջրհորոց ձերոց։
* Ա՚ինչև եկից, և տարայց զձեզ յեր 17
կիրն՝ որ իբրև զերկիրս ձեր. երկիր
ցորենոյ և գինւոյ. հացաւէտ՝ և այ
գաւէտ։ * Ա՚ի՛ խաբեսցէ զձեզ եզե 18
կիա՝ և ասացէ՝ Թէ Ա.ծ փրկէ զձեզ.
մի Թէ փրկեցին աստուածք ազգացն
զիւրաքանչիւր երկիր ՚ի ձեռաց Թա
գաւորին ասորեստանեայց։ * Ա՚ուր է 19
աստուած եմաթայ՝ և արփադայ. և
ո՞ւր է աստուած քաղաքին սեփարուիմ։
մի՛թէ կարացին փրկել զՅամարին ՚ի ձե
ռաց իմոց։ * Ա՚յսոցունց ամենայն 20

ՂԴ 2

աղգացն այնոցիկ կարաց փրկել զեր
կիր իւր ՚ի ձեռաց իմոց. զի և երաշծ
փրկեսցէ զեզեմ՝ ՚ի ձեռաց իմոց։
21 * Ա՚ռաւ եղեն՝ և զչինչ ետուն պատաս
խանի. վասն հրամանի Թագաւորին
22 չտալ պատասխանի. * Ա.յն եմուտ ե
ղիակիմ քեղկեայ՝ որ հազարապետն
էր. և սօմնաս՝ հրովարտակաց դպիրն.
և յովաք ասափայ՝ յիշատակաց դպիրն
առ եզեկիա, զօձիս պատառեալ. և
պատմեցին նմա զբանսն ռաբսակայ։

Գ.Լ. Լ.

1 Ա.յն եղև՝ երբեմն լուաւ արքայ եզե- ‖4 Թագ.
կիա. պատառեաց զպատմուճանն 19.1.
իւր՝ և զուրձ զգեցաւ՝ և եկ ՚ի տունն Տ.ն
2 * Ա.յն առաքեաց զեղիակիմ զհազա
րապետն. և զսօմնաս հրովարտակաց
դպիրն. և զծերս ՚ի քահանայիցն զրձա
զգածս առ եսայի մարգարէ որդի ա
մովսայ։ * Ա.յն ասեն ցնա. այսպէս ասէ 3
եզեկիա՝ այսօր է օր նեղութեան և նա
խատանաց՝ և կշտամբութեան և բարկու
թեան. յորում աւուր հասեալ են եր
կունք ծննդականի՝ և ոչ կարէ ծնա
նել։ * Լ՚ուիցէ Տ.ն Ա.ծ քո զբանս ռաբ 4
սակայ՝ զոր առաքեաց արքայն ասո
րեստանեայց տէր իւր նախատել զՍ.ծ
կենդանի. և նախատել բանիւք զորս
լուաւ Տ.ն Ա.ծ քո. և արդ խնդրես
ցես ՚ի Տ.է Ա.ծ քումմէ վասն մնացելոցս
5 այսոցիկ։ * Ա.յն եկին ծառայքն եզե
6 կիայ արքայի առ եսայի։ * Ա.յն ասէ
ցնա եսայի՝ զայս ասասջիք ցՏէրն ձեր.
այսպէս ասէ Տ.ն. ոչ երկիցես ՚ի բանիցն՝
զորս լուար. որովք նախատեցին զիս
հրեշտակք արքային ասորեստանեայց։
7 * Ա.հաւասիկ արկանեմ ես ՚ինա ոգի
խռովութեան. և լուիցէ համբաւ դարձ
ցի յաշխարհ իւր. և անկցի ՚ի սուր
8 յերկրի իւրում։ * Ա.յն դարձեալ անդր
ձին ռաբսակայ՝ եհաս արքային աս
րեստանեայց. զի պաշարեալ էր զլոբ
նայ. և լուաւ Թէ արքայն ասորեստա
9 նեայց չուեցաւ ՚ի դաքիսայ։ * Ա.յն լուաւ
զթարակայ Թագաւորէ Եթէ օպայս ո
ասացեալ։ ել Թարակ արքայ Եթէ ո
պացւոց պաշարել զնա. դարձաւ անդ
ձին. և առաքեաց հրեշտակս առ եզե
10 կիայ՝ և ասակ։ * Ա.յսպէս ասացէք ցեզե
կիայ արքայ հրեաստանի. մի խաբես
ցէ զքեզ Ա.ծ՝ յոր դուն յուսացեալ ես.
և ասիցէ՝ Եթէ ոչ մատնեսցի ես՝ ՚ի
ձեռս արքային ասորեստանեայց։
11 * Ա.րդ՝ ահա լուեր լուաւեալ քո՝ զորինչ
արարին Թագաւորք ասորեստանեայց
ընդ ամ՝ երկիր. ոչ ապահակեցին զնա.
12 իսկարդ դու ապրեալ եղես։ * Ա՚ի Թէ

Bbbbb 2 ապրե-

ապրեցուցին զնոսա աստուածք ազ֊
գացն՝ զորս կորուսին հարքն իմ,
զգովզան, և զխառան, և զհռափեթ,
և որք են յերկրին Եմաթայ։ * Ո՞ւր են 13
թագաւորք Եմաթայ· և Արփաթայ՝
և ո՞ւր են թագաւորք քաղաքին Սե֊
փարուիմ՝ և Անայ՝ և Աւայ։ * Եւ էառ 14
Եզեկիա զհրովարտակն ՚ի ձեռաց հրեշ֊
տակացն· ընթերցաւ՝ և եմուտ ՚ի
տուն Տն· և տարածեաց առաջի Տն։
* Եւ եկաց յաղօթս Եզեկիա առ Տր՝ և 15
ասէ։ * Տր սաբաւովթ· Ած Իղի՝ որ նս 16
տիս ՚ի քերոբէս՝ դու ես միայն՝ ամենայն
թագաւորութեանց տիեզերաց· դու
արարեր զերկին և զերկիր։ * Խոնար 17
հեցո՛ Տր զունկն քո՝ և լո՛ւր· բա՛ց Տր
զաչս քո· նայեա՛ց Տր· լո՛ւր Տր· և տես
զպատգամս՝ զոր առաքեաց Սենաքե֊
րիմ արքայն Ասորեստանեայց, նախա
տել զԱծ կենդանի։ * Եւ արդարև՝ 18
աւերեցին թագաւորք Ասորեստանի
զաշխարհս ամենայն, և զերկիր նոցա։
* Եւ հրձիգ արարին զկուռս նոցա· 19
քանզի ո՛չ էին աստուածք· այլ ձե֊
ռագործք մարդկան փայտեղէնք՝ և
քարեղէնք· և կորուսին զնոսա։
* Բայց արդ՝ Տր Ած մեր՝ ապրեցո՛ ըզ 20
մեզ ՚ի ձեռաց նորա· զի ծանիցեն ամ
թագաւորութիւնք երկրի՝ թէ դու միայն
ես Ած։ * Եւ առաքեցաւ Եսայի որդի 21
Ամովսայ առ Եզեկիայ՝ և ասէ ցնա· այս
պէս ասէ Տր Ած Իղի· լուա՛յ աղօթիցն՝
զոր աղաչեցեր առ իս՝ վն Սենաքերիմայ
արքային Ասորեստանեայց։ * Արդ այս 22
բանն է՝ զոր խօսեցաւ վասն նր Ած· ան
գոսնեաց՝ արհամարհեաց զքեզ կոյս
դուստր Սիոնի· գլուխ շարժեաց ՚ի վր
քո դուստր Եէմի։ * Զո՞ նախատեցեր 23
և գրգռեցեր· և առ ո՞ բարձրացու֊
ցեր զբարբառ քո· և ամբարձեր զաչս
քո ՚ի բարձունս ՚ի սբն Իղի։ * Զի ՚ի 24
ձեռն հրեշտակաց նախատեցեր զՏր·
դու ասէիր՝ թէ բազմութբ կառաց
իմոց ելի ՚ի բարձրութի լերանց· և ՚ի
ծագս Լիբանանու· և կոտորեցի զբարձ
րութի մայրեց նորա· և զգեղեցկու
թի նոճից նորա· և մտի ՚ի բարձրու֊
թի կողմանց անտառին։ * Եւ արկի 25
զկամուրջ· և աւերեցի զջուրսն· և
զամ ժողովս ջրոցն։ * Չիցէ լուեալ 26
քո՝ զոր յառաջագոյն արարի ես· յաւ
ուրցն առաջնոց զոր կարգեցի· և այժմ
յայտնեցի աւերել զհեթանոսս յա֊
մուրս իւրեանց։ * Եւ զբնակիչս քա֊ 27
ղաքաց յիւրաքանչիւր ամրոցաց· թո֊
ղի ՚ի ձեռաց՝ և ցամաքեցան· և եղեն
իբրև զխոտ ցամաքեալ ՚ի վերայ տա֊
նեաց՝ և իբրև զսէզ չորացեալ։

28 * Արդ զկայս հանգստեան քո· և զել՝
և զմուտ ճանապարհաց քոց ես ինձէն
29 գիտեմ։ * Եւ սրտմտութիդ քո՝ զոր
սրտմտեցեր՝ և դառնութի քո ել առա
ջի իմ։ և արկից վարապանակ ՚ի ցռուկս
քո· և դանդանաւանդ ՚ի կզակս քո· և
դարձուցից զքեզ ընդ նոյն ճանապարհ՝
30 ընդ որ եկիր։ * Այլ քեզ այս եղիցի
նշան։ կերիցես այս ամ զսերմանեալս·
և յամէ ևս կերիցես զմնացորդսն· և
յամին երրորդում սերմանեսջիք, և
հնձեսջիք· տնկեսջիք այգիս՝ և կերի֊
31 ջիք զպտուղ նոցա։ * Եւ եղիցին մնա֊
ցորդքն հրէաստանի արձակել արմատս
՚ի խոնարհ՝ և տալ զպտուղ ՚ի վեր։
32 * Զի յԵէմ եղիցին մնացեալք· և ՚ի
լերին Սիոնի ապրեալք։ զի նախանձ
33 Տն զօրութեց արար զայս։ * Վասն
այսորիկ այսպէս ասէ Տր ՚ի վր թա֊
գաւորին Ասորեստանեայց· մի՛ մտցէ
նա ՚ի քաղաքս յայս· և մի՛ նետս արկցէ
՚ի վր դորա· և մի՛ փակեսցէ զդա վա֊
հանօք· և մի՛ պաշարեսցէ զդա պատ֊
34 նիշօք։ * Այլ ճանապարհ ընդ որ եկն՝
ընդ նոյն դարձցի· և ՚ի քաղաքդ յայդ
35 մի՛ մտցէ։ այսպէս ասէ Տր։ * Վերա֊
կացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ՝ ապրե
ցուցանել զդա վն իմ և վասն Դաւթի
36 ծառայի իմոյ։ * ‖ Եւ ել հրեշտակ Տն· 4 Թագ
և սատակեաց ՚ի բանակէն Ասորեստա 19. 35.
նեայց· հարիւր և ութսուն և հինգ Տոբ.
հազար։ և յարեան ը առաւօտն՝ գտին 1. 21.
37 զայն ամ մարմին մեռեալ։ * Եւ դար Սիր.
ձաւ անդրէն՝ և գնաց Սենեքարիմ ար 48. 24.
քայ Ասորեստանեայց· և բնակեցաւ ՚ի 1. Մակ.
38 Նինուէ։ * Եւ մինչ դեռ երկիր պագա 7. 41.
նէր ՚ի տան իւրում· Ասրաքայ կռոց 2. Մակ.
իւրոյ· Ադրամելէք՝ և Սարասար որդիք 8. 19.
նր սպանին զնա սրով· և ինքեանք գնա
ցին փախստական ՚ի Հայս· և թագաւո
րեաց Ասորդան որդի նորա ընդ նորա։

Գլ. ԼԸ։

1 Եւ ‖ եղև ՚ի ժամանակին յայնմիկ· 4 Թագ
հիւանդանալ Եզեկիայ մինչև ՚ի 20. 1.
մահ։ և եկն առ նա Եսայի որդի Ամօ֊ 2. Մն.
սայ՝ և ասէ ցնա։ այսպէս ասէ Տր՝ հրա 32. 24.
ման տուր վն տան քոյ՝ զի մեռանիս·
2 և ո՛չ կեաս։ * Եւ դարձոյց Եզեկիա
զերեսս իւր յորմ անդր՝ յաղօթս եկաց։
3 * Եւ ասէ՝ ո՛ Տր· յիշեա՛ զիս Տէր՝ զի
գնացի առաջի քո արդարութբ· ճշ֊
մարիտ սրտիւ· և զհաճոյս առաջի քո
արարի։ և ելաց Եզեկիա լալիւն մեծ։
4 * Եւ եղև բան Տն առ Եսայի՝ և ասէ։
5 * Երթ՝ և ասա՛ ցԵզեկիայ։ այսպէս ասէ
Տր Ած Դաւթի հօր քոյ՝ լուա՛յ բարբա
ռոյ աղօթից քոց· և տեսի զարտասու
քս։

քո • ահաւասիկ յաւելում 'ի ժամա 6
նակս քո ամն հնգետասան։ * Եւ 'ի
ձեռաց արքային ասորեստանեայց ապ
րեցուցից զքեզ՝ և զքաղաքդ զայդ• և
վերակացու եղեց քաղաքիդ այդմիկ։
* Եւ այս քեզ նշան 'ի Տ՚ե, թէ առնի 7
ցե Ա՚ն զբանդ զայդ՝ զոր խօսեցաւ։
* Ահաւադիկ ես դարձուցանեմ 8
զստուերս աստիճանացդ• ընդ որ իջանէ
շողդ զտասն աստիճանաւ տան քոյ • և
դարձուցից զշողդ զտասնեքզումբք աս
տիճանօքդ։ և էլ շողն զտասնեքզումբք
աստիճանօք՝ ընդորս իջեալ էր ստուե
րին։ * Աղօթք եղեալ արքային հզեսեքիայ 9
'ի ժամանակի յորում հիւանդացաւ՝ և յարեաւ
'ի հիւանդութենէ իւրմէ։ * Եւ ասացի 'ի վե 10
րանալ աւուրց իմոց• գնացից 'ի դրունս
դժոխոց։ Թողից զմնացորդս ամաց ի
մոց։ * Ասացի՝ Թէ ոչ ևս տեսից զՏ՚ր 11
կուԹի Ա՚յ 'ի վի՚ երկրի։ և ոչ ևս տե
սից զմարդ բնակչօք իւրովք։ * Պա 12
կասեցայ յազգատոհմէ իմմէ • Թողի
զմնացորդս կենաց իմոց։ եղէն, և գնա
ցին յինէն՝ որպես որ քակէ զտաղաւար
կանգնեալ։ եղև ոգի իմ աւա յինէն մի
ուտաւն սատարաց մերձ 'ի հատանիլ։
* Յաւուր յայմիկ մնանեցայ մինչև 13
յառաւօտ։ իբրև զառիւծ այնպէս խոր
տակեաց զոսկերս իմ։ * Օն 'ի տուընջ 14
ջենէ մինչև 'ի գիշեր մնանեցայ։
* Իբրև զծիծառն այնպէս ձէնեցից • և
իբրև զաղաւնի այնպէս մնչեցից • զի
նուաղեցան աչք իմ 'ի հայելոյ 'ի բար
ձունս երկնից առ Տ՚ր • որ փրկեաց զիս
և փարատեցոյց զցաւս անձին իմոյ։
* Եւ ինքն կարգեաց զնմա ասն իմ՚ի 15
դառնութենէ անձին իմոյ։ * Տ՚ր վէ այսո 16
ւրիկ պատմեցաւ քեզ • և զարթուցեր
զոգի իմ։ միսիթարեցայ՝ և կեցի։ * Եւ 17
ահասիկ 'ի խաղաղութենէ դարձաւ դառ
նութենէ իմ• փրկեցեր զանձն իմ, զի մի
կորեայց• ընկեցեր յետոյ զամ՚զմեղս իմ։
* Օն ոչ Ա՚ն որք 'ի դժոխսն են, խոս 18
տովանն առնին առ քեզ • և ոչ մեռեալք
օրհնեսցեն զքեզ • և ոչ յուսացեալ
են յողորմութենէդ՝ այլ իջանեն 'ի փուր։
* Ա՚յլ կենդանիք օրհնեն զքեզ • ոպէ 19
և ես այսուհետև մանկունս ծնայց՝
որք պատմեսցեն զարդարութենէ քո։
* Տ՚ր փրկութենէ իմոյ • և ոչ դադարե 20
ցից օրհնել զքեզ սաղմոսարանաւ զամ՚
աւուրս կենաց իմոց յանդ իման տաճա
րիդ Ա՚յ։ * Եւ ասե Եսայի ցեզեկիայ։ 21
առ դու պաղատիտս 'ի Թզոյ՝ մանրեա
և դիր 'ի վէ վիրիդ՝ և ողջասցիս։ * Եւ 22
ասե եզեկիա • այդ եղիցին նշան, եԹէ
ելանիցեմ 'ի տունն Ա՚յ։

ԳԼ։ Լ։

1 'Ի ժամանակի ‖ յայնմիկ առաքեաց ‖ 4 Թագ.
մարովդաք բաղան՝ որդի բաղաս 20.12.
դայ արքայի բաբելացւոց հրեշտակս
հրովարտակօք՝ և պատարագս եղե
կիայ • քանզի լուաւ եԹէ հիւանդա
2 յաւ մերձ 'ի մահ՝ և յարեաւ։ * Եւ
ուրախ եղև եզեկիա 'ի նոսա։ և ետոյց
նոցա զտունս գանձուց՝ և զնկոյց՝ և
զեղոյց՝ և զոսկւոյ՝ և զարծաԹոյ • և
զամ՚տունս անօԹոց գանձու• և զամ՚
ինչ որ էր 'ի գանձս իւր • և ոչինչ էր՝
զոր ոչ եցոյց նոցա եզեկիա 'ի տան իւր
ումն։ և յամ՚ իշխանութենէ իւրում։
3 * Եւ եկեն եսայի մարգարէ առ եզե
կիայ արքայ՝ և ասէ ցնա • զինչ ասեն
այդք այդոքիկ • և ուստի եկեալ են առ
քեզ։ և ասէ եզեկիա յերկրէ հեռաս
4 տանէ եկեն առ իս 'ի բաբելոնէ։ * Եւ
ասէ եսայի • զինչ տեսին 'ի տան քումմ։
և ասէ եզեկիա զամ՚ ինչ որ 'ի տան
իմումմ էր՝ տեսին • և ոչինչ էր 'ի տան
իմումմ, զոր ոչ տեսին • այլև զգանձս
5 ևս զիմ։ * Եւ ասէ ցնա եսայի • արդ
6 լուր զպատգամս Տ՚ն զօրուԹեց։ * Ահա
եկեսցեն աւուրք • և առնուսցուն զամ՚
ինչ՝ որ 'ի տան քումմէ • և զոր միանգամ
ժողովեցին հարք քո մինչև ցայսօր •
տարցին 'ի բաբելոն • և մի ինչ ամենևին
7 Թողուսցուն։ * Ա՚յլ ասաց Ա՚ծ • Թէ
և յորդւոց քոց՝ որք ելանիցեն 'ի քէն՝
զորս դու ծնանիցիս • տարցին՝ և արասց
ցեն ներքինիս 'ի տան Թագաւորին բա
8 բելացւոց։ * Եւ ասէ եզեկիա ցեսայի •
բարի է բանդ Տ՚ն զոր խօսեցաւ • եղից
ի խաղաղութենէ և արդարութենէ՝ յաւ
ուրս իմ։

ԳԼ։ Խ։

1 Մխիթարեցէք՝ մխիթարեցէք ըզ
ժողովուրդ իմ, ասէ Ա՚ծ։
2 * Քահանայդ խօսեցարուք 'ի սիրտ
եՀմի• և մխիթարեցէք զդա • զի լի եղև
ատառապանօք • Թողեալ լինի դմա
մեղք իւր • զի ընկալաւ 'ի ձեռանէ
Տ՚ն կրկին զհատուցումն մեղաց իւրոց։
3 * Ձայն բարբառոյ յանապատի • պատ ‖ Մատ.
րաստ արարէք զճանապարհս Տ՚ն • և 3. 3.
ուղիղ արարէք զշաւիղս Ա՚յ մերոյ։ Մարկ.
4 * Ամենայն ձորք լցցին• և ամ՚ լերինք և բլուրք 1. 3.
խոնարհեսցին։ և եղիցին ամ՚ դժուա Ղուկ.
րինքն 'ի դիւրինս • և առասպարքն 'ի 3. 4.
5 դաշտս։ * Եւ երևեսցին փառքն Տ՚ն • Յով. 1.
և տեսցէ ամ՚ մարմին զփրկութի՚ Ա՚յ 23.
6 զի Տ՚ր խօսեցաւ։ * Ձայն՝ որ ասէ՝ գո
չեա • և ասեմ, զինչ գոչեցից • գոչ
ջիր՝ ‖ ամ՚ մարմին խոտ է • և ամ՚ փառք ‖ Մերկ.
մար 14.18.

Յակոբ. մարդոյ իբրև զձաղիկ խոտոյ։ * Յա 7
1.10. մաքեցաւ խոտն. և թօթափեցաւ ծա
1.պետ. ղիկնոյն. զի ոգի Տ֊ն հնչեաց ՚ի նա. ար
1.24. դարև՝ խոտ է ժողովուրդս այս։
* Յամաքեցաւ խոտն. և թօթափե֊ 8
ցաւ ծաղիկն. և բան Տ֊ն մնայ յաւե֊
տեան։ * Ա՛լ՚ի վէր լերինդ բարձու՝ 9
աւետարանիչդ սիօնի. բարձրացո՛ զո
րութիւ զաւրբաւա քո՝ աւետարանիչդ
Երուսաղէմի. բարձրացուցէք. մի երկնչիք.
ասա ցքաղաքսդ յուդայ։ * Ա՛հաւա֊ 10
սիկ Ա՛֊ծ ձեր. ահաւասիկ Տ֊ր Տ֊ր գայ
զօրութիւ և բազուկն Տ֊րութիւ իւրով.
ահաւասիկ վարձք իւր ընդ իւր. և
Յօհան. գործք առաջի նր։ * Իբրև հովիւ մի 11
10.11. հովուեսցէ զխաշինս իւր. և բազկաւ
Եզեկ. իւրով ժողովեսցէ զգառինս. և՛ի ծոց
34. 23. իւր կրեսցէ զնոսա. և մխիթար լիցի
Ա 37.24 յղեաց։ * Ո՞ չափեաց ափով իւրով 12
զջուրս. և զերկինս թազաւ՝ և զերկիր
ամբքաւ. ո՞ կշռեաց զլերինս կշռով.
Ա Հոմ. և զդաշտս կշռորդօք։ * ‖ Ո՞ գիտաց 13
11.34. զմիտս Տ֊ն. և ո՞ եղև նմա խորհրդա֊
1.Կոր. կից՝ եթէ խելամուտ արասցէ զնա։
2.16. * Կամ ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ՝ և արար 14
Եմասո. զնա խելամուտ. կամ ո՞ եցոյց նմա զդա
9.13. տաստան՝ և զհանապարհս իմաստու֊
թե։ կամ՝ ե՞ս նմա փոխ յառաջագոյն՝
և հատուցանիցէ նմա։ * Նթե համ՚հե 15
թանոսք իբրև զկաթիլ մի ՚ի դուլէ են.
և իբրև զմէտ մի ՚ի կշռոց համարե֊
ցան. և իբրև շինթք՚ի բերանոյ համա
րեսցին։ * Նթե լիբանան չէ բաւա֊ 16
կան յայրումն. և ամ չորքոտանիք չեն
բաւական յողջակէզս։ * Նո՛ ամ հե֊ 17
թանոսք ոչինչ են. և յոչինչ համարե֊
ցան նմա։ * ‖ Ա՛ւդ ո՞ւմ նմանեցուցէք 18
17.29. զՏ֊ր. և որո՞ւմ նմանութիւ նմանեցու֊
ցէք զնա։ * Մի թէ պատկեր կուիեաց 19
զնա հիւսն. կամ ոսկերիչ ձուլեաց զոս
կի. և պատեաց զնա ոսկւով՝ ի նմա֊
նութի պատկերի կերպարանեաց զնա։
* Օ փայտ անփուտ ընտրեաց հիւսն. 20
և՝ իմաստութիւ հնարս խնդրէ. զիարդ
կանգնեսցէ զնա. զի մի շարժեսցի։
* ‖ Ձ լսեք՝ և ո՛չ իմանայք՝ և ո՛չ պատ֊ 21
մեցաւ ձեզ՚ի սկզբանէ. ո՛չ գիտացէք՝
թէ ո՛ հաստատեաց զհիմունս երկրի։
* ‖ Ո՛ր ունի զծիր երկրի. և բնակիչքն նր 22
իբրև զմարախս որ կանգնեաց զերկինս
իբրև զկամար. և ձգեաց իբրև զվե֊
րան. և հաստատեաց զերկիր բնակիլ
՚ի նմա։ * ‖ Ո՛ր տայ զիշխանս յոչինչ իշ 23
խանութի՝ և զերկիր իբրև զոչինչ ա֊
րար։ * Օ՛ի ո՛չ սերմանեսցեն՝ և ո՛չ 24
անկեսցեն՝ և ո՛չ հաստատեսցի յերկրի
արմատ նր. հնչեաց ՚ի նոսա՝ և յամա֊
քեցան. և փոթորիկ իբրև զխուիւ առ
25 յե՛ն։ * Ա՛րդ՝ ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս.
26 և բարձրացայց ասէ տէրն։ * Համբար
ձէք ՚ի բարձունս զաչս ձեր՝ և տեսէք.
ո՞ հաստատեաց զայս ամ՝ ո՛ հանէ զգ֊
զարդ նր՝ և զամենեսեան յանուանէ ՚ի մե֊
կոչէ. բազում փառաւք և սաստկութիւ
զօրութեա՝ և ոչ մի ինչ ծածկեցաւ ՚ի
27 քէն։ * Մի՛ ասիցես յակոբ. և զինչ
խօսեցար լիել. Թէ ծածկեցան ճանա
պարհք իմ Ա՛֊ծ. և Ա՛֊ծ իմ եբարձ զի
28 բաւունս իմ. և մեկնեցան։ * Կա և
այժմ ո՛չ ծանեար. եթէ չէր լուեալ
Ա՛֊ծ յաւիտենական. Ա՛֊ծ որ հաստա֊
տեաց զծագս երկրի. ո՛չ քաղցիցի. և
ո՛չ վաստակեսցի. և չիք քննուն իմաս֊
29 տութե նր։ * Տայ քաղցելոյ զզօրու֊
թի. և անցաւաց զարտուութիւն։
30 * Քաղցիցեն երիտասարդք. և վաս֊
տակեսցին մանկունք. և ընտիրք ան
31 զօրք եղիցին։ * Բայց որք սպասեն Տ֊ն,
նորոգեսցին զօրութե. նորափետուր
զարդարեսցին իբրև զարծուիս. ըն֊
թասցին, և մի՛ վաստակեսցին. գնաս
ցեն՝ և մի՛ քաղցիցեն։

Գ.Լ. Խ.

1 Վորոգեցարուք առ իս կղզիք. զի
իշխանք նորոգեսցին զօրութե.
մերձեսցին՝ խօսեսցին միանգամայն.
և ապա զիրաւունս պատմեսցեն։
2 * Ո՛ զարթոյց յարևելից զարդարու֊
թի. և կոչեաց զնա զհետ իւր. երթիցէ՝ և
տացէ զհատուցումն յանդիմման հեթա
նոսաց։ զարհուրեցուսցէ զթագաւորս.
և տացէ հողոյ զսուրս նոցա։ և իբրև
3 զնուիճ մերժեսցէ զնետս նր։ * Նո֊
արացէ զնա փախստականս. և անցցէ
խաղաղութե զհանապարհ ոտիւք իւրոց։
արդ՝ ասիցէք՝ եթէ ոչ գայցէ։
4 * Ո՛ ազդեաց՝ և արար զայս ամ. կոչեաց
զնա՝ որ կոչէրն յազգացն առաջնոց։
‖ Ես Տ֊ր առաջինն՝ և ես նոյն եմ առ ‖ Ա֊ց
5 յապայ։ * Տեսին զիս հեթանոսք՝ և եր 44. 6.
կեան. և սարսեցան ամ ծագք երկրի։ 48.12.
6 մերձեցան՝ և եկին ՚ի միասին։ * Ա՛րկն Յով
՚ի մտի իւրաքանչիւր ընկերի և եղբօր 1. 8. և
7 օգնական լինիլ։ և ասիցեն։ * Վ՛ա֊ 17.24
լերեսցի հիւսն զդարբինն. կռել կոփել 13.
զսուն հարկանել. և ասիցէ նպաստ բա
րի եղև ինձ։ և բևեռեսցեն զնա բևե֊
ռօք. և դնիցեն ՚ի գետնի՝ և ոչ շարժես
8 ցին։ * Նայց դու Իսրայէլ ծառայ իմ. յա֊
կոբ՝ զոր ընտրեցի. զաւակ աբրահա֊
9 մա՝ զոր սիրեցի։ * Որոմ օգնական ի֊
եղէ ՚ի ծագաց երկրի. և՛ի դիտաց նր
կոչեցի զքեզ. և ասացի՝ Թէ ծառայ
իմ ես դու. և ընտրեցի զքեզ. և ոչ
10 թողի զքեզ։ * Մի՛ երկնչիր՝ զի ընդ
քեզ

քեզ եմ․ մի խաբիր՝ զի ես եմ Ա՟ծ քո․
որ զօրացուցի զքեզ․ և օգնեցի քեզ․
և զգուշացայ քեզ աջով արդարութե
իմոյ ։ * Ահաւադիկ ամաչեսցեն՝ և 11
պատկառեսցին ա՟մ հակառակորդք
քո․ և եղիցին նոքա իբրև զչեղեալս․
և կորիցեն ա՟մ դատախազք քո ։* Խնդ 12
րեսցես զնոսա․ և ոչ գտցես զմարդս՝
որք թշնամանեսցին զքեզ․ և եղիցին
իբրև զչեղեալս պատերազմողքն քո ։
* Զի ես եմ Տ՟ր Ա՟ծ քո՝ որ ունիմ զա 13
ջոյ ձեռանէ քումմէ ։ որ ասեմ ցքեզ՝
թէ մի երկնչիր․ ես օգնեցի քեզ ։
* Մի երկնչիր, որ ընդ յակոբեան զա 14
ծածդ ի՟էլեան․ ես օգնեցի քեզ ասէ
Ա՟ծ՝ որ փրկելոյն է զքեզ ս՟բն ի՟էլի ։
* Ահաւադիկ արարից զքեզ իբրև զա 15
նիւս նորս՝ սղոցաձևս կամնասայլից․
կասեսցես զլերինս, և մանրեսցես զբ
լուրս․ արասցես զն՟ս իբրև զփոշի ։
* Եւ հոսեսցես․ հողմք առցեն զն՟ս․ և 16
մրրիկք ցրուեսցեն ։ բայց դու ուրախ
լիցիս 'ի Տ՟ր՝ 'ի սրբութիւն ի՟էլի ։
* Եւ ցնծասցեն տնանկք և կարօտ 17
եալք որք խնդրէին զջուր, և ոչ գտա
ցմաքէին նէին․ և լեզուք ն՟ց 'ի ծարաւոյ ցամա
քեցին ։ Ես Տ՟ր Ա՟ծ լուայց նոցա, Ա՟ծ
ի՟էլի․ և ոչ թողից զն՟ս ։ * Այլ բացից 18
զգետս 'ի վ՟ր լերանց․ և 'ի մէջ դաշտաց
աղբիւրս ։ արարից զանապատն 'ի ճա
հիճս ջուրց․ և զերկիր ծարաւուտ 'ի
վտակս ։ * Եւ բղխեսցուցից յանջուր 19
երկրին զմայրն․ զտօսախն․ զմուրտն․
և զնոճն․ և զսօսն․ զսարդն․ և զսա
րոյն․ և զկաղամախն․ և զգին․ և
զփայտն իւղոյ ։* Զի տեսցեն, և գի 20
տասցեն, և իմասցին, և ծանիցեն 'ի
միասին՝ եթէ ձեռն Տ՟ն արար զայս ա՟մ․
և ս՟բն ի՟էլի հաստատեաց ։* Մերձեալ 21
են իրաւունք ձեր՝ ասէ Տ՟ր Ա՟ծ ։ մեր
ձեալ են իրաւունք ձեր՝ ասէ թագա
ւորն յակոբայ ։* Մերձեսցին, և պատ 22
մեսցեն ձեզ՝ որ ինչ անցք անցանելոց
իցեն ։ և կամ զառաջինսն եթէ զինչ
էին, ասացէք․ 'ի միտ դիցուք, և գի
տասցուք զինչ առաջին և զինչ առյա
պայ ։ * Ասացէք մեզ՝ պատմեցէք մեզ՝ 23
որ ինչ 'ի վախճանին լինիցի, և գի
տասցուք․ թէ աստուածք էք, բարի
արարէք․ չար արարէք․ զի տեսցուք
միանգամայն, և զարմասցուք՝ թէ ուս
տի իցէք դուք ։* Եւ ուստի գործուած 24
ձեր ։ զի յերկրէ պիղծս ընտրեցին
զձեզ ։*Այլ ես զարթուցանեմ զհիւ 25
սիսայինն՝ և զարևելեան․ կոչեսցին յա
նուն իմ․ եկեսցեն իշխանք․ և իբրև
զկաւ բրտի՝ զոր բրուտն կոխէ՝ այնպէս
կոխիցիք ։* Ո պատմեսցէ զայն, որ 'ի 26
սկզբանէն՝ զի գիտասցուք․ և զևս
յառաջագոյնն․ և ասասցուք՝ եթէ
ճշմարիտ է ։ չիք, որ ասէ յառաջա
գոյն․ և ոչ, որ լսէ զբանս ձեր ։
27 * Սկիզբն արարից զսիոն․ և եէմ մխի ա պէէՏ
28 թարեցից 'ի ճանապարհին ։ * Զի 'ի
հեթանոսաց աւադիկ ոչ ոք է․ և 'ի
կռոց ն՟ց ոչոք է՝ որ պատմէ․ և եթէ
հարցից ես զնոսա, թէ ուստի էք․ ոչ
29 տացեն ինձ զպատասխանի ։ * Զի
ընդունայն են․ որք առնեն զձեզ․ և
մնոտիք են․ որք ստեղծանեն զձեզ ։

ԳԼ ։ ԽԲ ։

1 Յակոբ ‖ ծառայ իմ, օգնական ե ‖ Մատթ.
ղէց նմա․ և ի՟էլ ընտրեալ իմ, 12.18.
զոր ընկալաւ անձն իմ ։ Ետու զոգի
իմ 'ի վ՟ր ն՟ր․ և իրաւունս հեթանոսաց
2 պատմեսցէ ։ * Մի աղաղակեսցէ, և
մի վիճեսցի, և մի ոք լուիցէ արտաքոյ
3 զբարբառ ն՟ր ։* Զեղեգն ջաղջախեալ
մի բեկցէ․ և զպատրոյկն առկայծեալ
4 մի շիջուսցէ ։ * Այլ հանցէ 'ի ճշմար
տութ՟ի զիրաւունս ։ ծագեսցի՝ և մի
խորտակեսցի․ մինչև դիցէ յերկրի
զդատաստան․ և յանուն ն՟ր հեթա
5 նոսք յուսասցին ։ * Այսպէս ասէ Տ՟ր
Ա՟ծ՝ որ արար զերկինս, և կանգնեաց
զնա․ որ հաստատեաց զերկիր՝ և որ 'ի
նմա․ և ետ շունչ մարդկան, որ 'ի վ՟ր
ն՟ր․ և ոգի ամենեցուն, որք կոխեն
6 զնա ։* Ես Տ՟ր Ա՟ծ՝ կոչեցի զքեզ արդա
րութ՟բ՝ կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ՝
և զօրացուցի զքեզ․ ‖ և ետու զքեզ ‖ Վերը.
յուխտ ազգի՝ և 'ի լոյս հեթանոսաց ։ 49. 6.
7 * Բանալ զաչս կուրաց․ հանել զկա
պեալս 'ի բանտէ՝ և 'ի տանէ կապա
8 նաց՝ որք նստէին 'ի խաւարի ։ * ‖ Ես ‖ Վերը.
Տ՟ր Ա՟ծ՝ այս է անուն իմ․ զփառս իմ 48. 11.
այլում ոչ տաց․ ոչ զքաջութ՟իս իմ
9 դրօշելոց ։ * Որ ինչ 'ի սկզբանէն էր,
այն եկն՝ էհաս․ և զնորս ես պատմե
ցից ձեզ․ և մինչև պատմեալ ցուցաւ
10 ձեզ ։ * Օրհնեցէք զՏ՟ր յօրհնութ՟ի
նոր․ զի իշխանութ՟ի ն՟ր 'ի բարձունս
փառաւորի ։ և անուն նորա 'ի ծագաց
երկրի․ որք իջանէին 'ի ծով նաւուք,
11 կղզիք՝ և բնակիչք ն՟ց ։ *Ուրախ եղի
ցի անապատն՝ և աւանք ն՟ր՝ հանդրուա
նք՝ և բնակիչք կեդարու՝ ուրախ ե
ղիցին բնակիչք վիմին․ 'ի գլխոց լե
12 րանց գոչեսցեն ։ * Տացեն զփառս ա՟յ․
և զքաջութ՟ի ն՟ր կղզիք պատմեսցեն ։
13 * Տ՟ր Ա՟ծ զօրութ՟եց եկեսցէ՝ և հարցէ
զպատերազմ․ յարուսցէ զնախանձ՝ և
գոչեսցէ 'ի վ՟ր թշնամեաց իւրոց զօ
14 րութ՟բ ։ * Լռեա եղէ 'ի սկզբանէ․ մի
թէ միշտ լռիցեմ․ և անսայցեմ․ ժուժ

կա

կալեցի իբրեւ ծննդականն. արդ զար
հուրեցուցից՝ եւ ցամաքեցուցից միան_
գամայն։* Օլերինս՝ եւ զբլուրս յաստա 15
կեցից. եւ զամ խոտ նց ցամաքեցու_
ցից։ եդից զգետս 'ի կղզիս. եւ զխաղս
ցամաքեցուցից։* Առաջնորդեցից կու 16
րաց ընդ ճանապարհ՝ զոր ոչ գիտիցեն.
եւ ընդ շաւիղս՝ զոր ոչ գիտէին՝ գնա_
ցուցից զնս։ արարից նոցա զխաւարն
'ի լոյս. եւ զգժուարինս՝ զայս քանս ա_
րարից առ նոսա. եւ ոչ թողից զնոսա։
* Բայց նոքա դարձան յինէն յետս։ 17
ամաչեցէք զամօթ մեծ՝ որք յուսա_
ցեալդ էք 'ի դրօշեալս. եւ ասէք ձու_
լածոյսն. թէ աստուածք մեր դուք էք։
* Խուլք լուարուք. եւ կոյրք հայեցա_ 18
րուք տեսանել։* Եւ ո՞վ է կոյրն՝ եթէ 19
ոչ ծառայքն իմ. եւ ո՞վ են խուլքն՝ ե_
թէ ոչ որք տիրեն նոցա. ո՞վ է կոյրն՝
եթէ ոչ հեռացեալն։ եւ կուրացան ծա
ռայքն Այ։* Տեսէք բազում անգամ։ 20
եւ ոչ զգուշացայք. բաց էին ականջք
ձեր՝ եւ ո՛չ լուայք։ * Տր Ած կամէր՝ 21
զի արդարացուսցէ՝ եւ բարձրացուսցէ
զօրհնութի։ * Եւ տեսի՝ զի եղեւ ժո 22
ղովուրդն յափշտակեալ՝ եւ յաւար մատ
նեալ։ յամ շտեմարանս որոգայթք՝ եւ
յամ ապարանս միանգամայն։ ուրեւ
թաքուցին զնս, եղեն 'ի յափշտակութի.
եւ ոչոք էր՝ որ փրկէր։ յաւար, եւ ոչոք
էր, որ ասէր՝ եթէ տուր 'ի դուրս։
* Ո՞վ է 'ի ձէնջ՝ որ ունկնդիր լինիցի 23
այսմ ամի. եւ 'ի միտ առնուցու՝ որինչ
յապայն գալոց իցէ։* Ո՞վ ետ 'ի յափշտա 24
կութի զյակոբ՝ եւ զիէլ աւարառուաց։
ո՞չ ապաքէն Ած, որում մեղանն. եւ ոչ
կամեցան գնալ զճանապարհս նր. եւ ոչ
լսել օրինաց նր։ * Եւ եած 'ի վր նց 25
զբարկութի բարկութե իւրոյ. եւ պա
տեաց զնոսա պատերազմ. եւ շուրջ զնո
քօք հրձիգք. եւ ոչ գիտացին իւրաքանչ
իւրոք 'ի նոյանէ. եւ ոչ եդին 'ի մտի։

ԳԼ. ԽԳ.

Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տր Ած՝ որ 1
արար զքեզ յակոբ. եւ որ ստեղծն
զքեզ իէլ։ մի երկնչիր, զի փրկեցի զքեզ.
եւ կոչեցի քեզ զանուն քո՝ թէ իմ ես։
* Եւ եթէ անցանիցես ընդ ջուրս, ընդ 2
քեզ եմ. եւ գետք զքեզ մի ողողեսցեն։
եւ եթէ անցանիցես ընդ հուր՝ մի այ_
րեսցիս, եւ բոց նր զքեզ մի կիզցէ։
* Զի ես եմ Տր Ած քո սրբն իէլի՝ որ 3
փրկեմ զքեզ։ արարի փոխանակ քո զե
գիպտոս՝ եւ զեթեւոպիայ՝ եւ զսուենն
քեզ փոխանակեցի։* Ուստի եւ պատ_ 4
ուական իսկ եղեր առաջի իմ. փառա
ւորեցար՝ եւ ես սիրեցի զքեզ. եւ տաց
զմարդիկ փոխանակ քո. եւ զիշխանս փո
5 խանակ գլխոյ քոյ։ * Մի երկնչիր՝ զի
ընդ քեզ եմ. յարեւելից ածից զզաւակ
քո. եւ յարեւմտից ժողովեցից զքեզ։
6 * Ասացից հիւսիսոյ՝ ած. եւ հարաւոյ՝
թէ մի արգելուր. ածէք զորդիս իմ
յերկրէ հեռաստանէ. եւ զդստերս իմ
7 'ի ծագաց երկրի։ * Եւ զամն, ոյք
միանգամ կոչեցեալ են յանուն իմ. զի
փառօք իմովք հաստատեցի զնա՝ եւ
8 ստեղծի զնա՝ եւ արարի զնա։ * Եւ
հանի զժողովուրդն կոյր։ եւ թէպէտ
աչք են, սակայն նոյնպէս կուրացեալք
են, եւ խցեալք են ականջք իւրեանց։
9 * Ամենայն ազգք ժողովեցան 'ի միա_
սին. եւ իշխանք ժողովեսցին 'ի նոցա_
նէն. ո՞ պատմեսցէ զայս. եւ կամ որինչ
'ի սկզբանէն էր, ո՞ ազդ արասցէ ձեզ.
ածցեն զվկայս իւրեանց՝ եւ արդարասցին.
լուիցեն՝ եւ ասասցեն զճշմարիտն։
10 * Եղերուք ինձ վկայք՝ եւ ես ձեզ վկայ՝
ասէ Տր Ած՝ եւ ծառայ իմ զոր ընտ_
րեցի. զի գիտասջիք, եւ հաւատասջիք
ինձ. եւ 'ի միտ առնուցուք՝ թէ ես եմ.
յառաջ քան զիս ոչ եղեւ այլ. եւ յետ իմ
11 ոչ եղիցի։* ‖Ես եմ Ած՝ եւ չիք որ բաց ‖Ովսէ.
12 յինէն՝ որ փրկիցէ։* Պատմեցի՝ եւ փրկե 13.4.
ցի. նախատեցի՝ եւ ոչոք էր 'ի միջի ձե_
րում օտար. դուք ինքնին իսկ վկայ
13 էք ինձ։ * Եւ ես Տր Ած 'ի սկզբանէ,
եւ եւս։ եւ ոչոք իցէ. որ 'ի ձեռաց իմոց հա
նիցէ։ արարից՝ եւ ոչոք իցէ՝ որ դարձու
14 ցանիցէ։ * Այսպէս ասէ Տր Ած. որ
փրկելոցն է զձեզ՝ սրբն իէլի։ վս ձեր ա_
ռաքեցից 'ի բաբիլոն. եւ ընդոստուցից
փախանս զամենեսին. եւ քաղդէացիքն
15 նաւուք պաշարեսցին։ * Ես Տր Ած
սրբն ձեր. որ յայտ արարի ձեզ զթա_
16 գաւորն իէլի։ * Այսպէս ասէ Տր՝ որ
արար ճանապարհ ընդ ծով. եւ 'ի ջուրս
17 սաստիկս շաւիղս։ * Որ հանէ զկառս՝
եւ զերիվարս. եւ բազում զօրս սաստիկս.
այլ ննջեցին, եւ ոչ յարիցեն. շիջան
18 իբրեւ զպատրոյգ շիջեալ։ * Մի յիշէք
զառաջինսն. եւ զհինն մի ածէք զմտաւ։
19 * ‖Զի ես աւասիկ նոր գործեմ. որ ‖2.Կոր.
այժմ յայտնեսցի, եւ ծանիջիք. եւ արա 5. 17.
րից ճանապարհ ընդ անապատ. եւ յեր Յայտ
կրի անջրդի գետս գնացուցից։ 21. 5.
20 * Օրհնեսցեն զիս գազանք անապատի.
համբարուք եւ դստերք ջայլամանց. զի
ետու ես ջուր յանապատ. եւ գետս
յերկիր անջրդի. արբուցանել զազգն
21 իմ ընտրեալ։ * Եւ ժողովուրդ իմ
զոր ստացայ պատմել զքաջութիս իմ։
22 * Ոչ այժմ ինչ կոչեցի զքեզ յակոբ.
23 եւ ոչ աշխատ արարի զքեզ իէլ։ * Ո՛չ
մատուցեր ինձ խաշինս ողջակիզաց
քոյ.

քոց • և ո՛չ զոհիւք քովք փառաւորե_
ցեր զիս • ո՛չ ծառայեցեր ինձ պա_
տարագօք քովք • և ո՛չ աշխատ արարի
զքեզ 'ի ծախս կնդրկաց ։ * Ոչ գնեցեր 24
ինձ խունկս արծաթոյ • և ո՛չ ցանկա_
ցայ ճարպոյ զոհից քոց՝ այլ 'ի մեղս քո
և յանօրէնութիւնս քո վերակացու եղէ
քեզ ։ * Ես եմ՝ ես եմ նոյն , որ ջնջեմ 25
զանօրէնութիւնս քո վ՟ն իմ • և զմեղս
քո այլ ո՛չ եւս յիշեցից ։ * Բայց քեզ 26
յո՛ւշ լիցի՝ և ընդ միմեանս դատիցուք ։
ասա՛ դու նախ զանօրէնութիւնս քո՝ զի
արդարասցիս ։ * Հարքն ձեր նախ մե 27
ղան • և իշխանքն ձեր անօրինեցան յիս ։
* Եւ պղծեցին իշխանք զսրբութիւնս 28
իմ • և մատնեցի 'ի կորուստ զյակոբ՝
և զի՟ղ 'ի նախատինս ։

ԳԼ ։ ԽԴ ։

‖ Երեմ. 30. 10. և 46. 27. Բայց արդ լո՛ւր յակոբ ծառայ իմ • 1
և ի՟ղ զոր ընտրեցի ։ * Այսպէս 2
ասէ Տ՟ր Ա՟ծ քո՝ որ արար զքեզ • և
ստեղծ զքեզ յորովայնի • և տակաւին
օգնականութիւն գտցես ։ մի՛ երկնչիր
ծառայ իմ յակոբ՝ և սիրեցեալդ իմ
ի՟ղ զոր ընտրեցի ։ * Զի ես տաց ըղ 3
ջուր 'ի ծարաւու՝ որոց գնան յանջրդ_
ւոջ • եդից զոգի իմ 'ի վերայ զաւակի
քոյ՝ և զօրհնութիւն իմ 'ի վ՟ր որդւոց
քոց ։ * Եւ զուարճասցին իբրև զխոտ 4
ջրարբի • և իբրև զուռ 'ի մէջ ջուրց
գնացից ։ * Սա ասիցէ՝ Ա՟յ եմ ես • 5
և միւսն խրախոյս բարձցէ յանուն յ՟ջ
յակոբայ • և միւսն ևս գիր հանցէ ձե
ռամբ իւրով՝ թէ Ա՟յ եմ ես • և յա_
‖ Վեր. նուն ի՟ղի խրախոյս բարձցէ ։ * ‖ Այսպ 6
41. 4. ասէ Ա՟ծ թագաւորն ի՟ղի • որ փր_
‖ Այր. կեացն զնա Ա՟ծ զօրութեց • ես առա
48. 12. ջին՝ և ես առյապայ՝ բաց յինէն այլ ո՛չ
Յայտ. գոյ Ա՟ծ ։ * Ո՞վ է իբրև զիս , յառաջ 7
1. 17. և կացցէ • ձայն տացէ • պատմեսցէ՝ և
22. 13. պատրաստեսցէ ինձ • յորմէ հետէ արա
րի զմարդն յաւիտեան • և որինչ գա_
լոցն իցէ , մինչև եկեալ իցէ , պատմես
ցեն ձեզ ։ * Մի՛ զարմանայք , և մի՛ պատ 8
կառիք • ո՛չ ապաքէն 'ի սկզբանէ լուայք՝
և պատմեցի ձեզ ։ դուք ձեզէն իսկ
գրէ գոյ վկայէք ինձ • եթէ գուցէ այլ բաց
այլ Ա՟ծ յինէն ։ և յայնժամ իսկ ոչինչ էին
բաց յինէն ն՟մքեան ։ * Որք ստեղծանէին • և դրօ 9
շէին զնոտիսն • որք առնէին ըստ ցան
կութե իւրեանց • որք ոչ օգնեսցեն ն՟ց •
և վկայք դուք էք նոցա • զի ոչ տեսա
ով հեր_ նեն՝ և ոչ իմանան • զի ամաչեսցեն ։ * Որ 10
դաւորեց ստեղծանէ զաստեղծուածն • և ձուլէ
զԱ՟ծ զդրօշեալն յանօգուտ ։ * Եւ ամենե_ 11
քին որք հաղորդեսցին նմա • այլ ամա
չեսցեն ամենեքեան՝ որք ստեղծանեն

ղէ

կուռս • և դրօշեն զանօգուտսն • և ամե
նեքեան ուստի եղեն , ցամաքեցան •
խլացեալք 'ի մարդկանէ • ժողովեսցին
ամենեքեան • յանդիման կացցեն 'ի միա
սին • ամաչեսցեն՝ յամօթ լիցին առ հա
12 սարակ ։ * ‖ Զի թեկեաց հիւսն զգոր ‖ Իմաստ.
ծի իւր • զուրագ սրեաց ։ և կոփեաց 13. 11.
նովաւ • դրով գործեաց՝ և դրօշեաց
զնա • և զօրութ՟բ բազկի իւրոյ կանգ_
նեաց զնա • քաղցիցի՝ և տկարասցի , և
13 ոչ արբցէ զջուր ։ * Ընտրեաց հիւսն
զփայտ • չափով կշռեաց զնա՝ և դրօ
շեաց 'ի նմանութ՟ի պատկերի • դրով
կարգեաց զնա • և մածոյց սոսնձով •
և արար զնա 'ի պատկեր առն • և 'ի
զարդ գեղոյ երեսաց մարդոյ • հաս_
14 տատեաց զնա 'ի տան իւրում ։ * Զայն
փայտ զոր էհատ • զսարոյն՝ կամ զսօճն •
զկաղնին կամ զթեղօշն • զոր տնկեաց
15 Տ՟ր՝ և աճեցոյց անձրև ։ * Զի իցէ մարդ
կան այրել • առեալ 'ի նմանէ այրեաց՝
և ջեռաւ ։ և 'ի կիսոյն արար հաց • և
զկէսն արար պատկերս • և երկիր_
եպագ նոցա • և զոր իւրովլին պատկեր
գործեաց • անկեալ առաջի այնմ եր_
16 կիր պագանէ ։ * Զորոյ զկէսն այրեաց
'ի խարուկի • և եփեաց կայծակամբք
ն՟ր զհաց • և խորովեաց զմիս • եկեր՝ և
յագեցաւ՝ և ջեռաւ՝ և ասէ՝ վա՜շ ինձ ,
17 զի ջեռայ՝ և տեսի զկրակ ։ * Եւ զկէսն
արար ա՟ծ դրօշեալ • և խոնարհեալ
երկիրպագանէ նմա • յաղօթս կայ առ
նա՝ և ասէ • փրկեա՛ զիս , զի ա՟ծ իմ ես
18 դու ։ * Ո՛չ առին 'ի միտ իմանալ • զի
շլացան տեսանել աչօք իւրեանց • և
19 իմանալ սրտիւք ։ * Եւ ո՛չ ածին զմտաւ •
զի ո՛չ ծանեան խորհրդօք • թէ զկէս
փայտին այրեցին 'ի հուր • և 'ի վ՟ր կայ
ծականց ն՟ր հաց արարին՝ և զմիս խորո
վեցին՝ և կերին • և զկէսն 'ի նմանէ
արարին պատկեր՝ և երկիր պագանեն
20 նմա ։ * Գիտասջիր՝ զի մի՛ խիր է սիրտ
ն՟ց՝ և մոլորեալք են • և ոչոք 'ի նոցանէ
կարէ փրկել զանձինս նոցա • տեսէք
և ոչ ասասցէք՝ թէ խաբէութ՟ի էր 'ի
21 ձեռս մեր ։ * Յո՛ւշ լիցի քեզ այդ յա_
կոբ • և ի՟ղ՝ զի ծառայ իմ ես դու • ինձ
ստեղծի զքեզ 'ի ծառայութ՟ի • և ի՟ղ
22 մի՛ մոռանար զիս ։ * Զի ահաւասիկ
ջնջեմ իբրև զամպ զանօրէնութիւնս քո •
և իբրև զմէգ զմեղս քո • դարձ առ իս՝
23 և փրկեցից զքեզ ։ * Ուրախ լերուք եր
կինք՝ զի ողորմեցաւ Ա՟ծ ի՟ղի • փող
հարէք հիմունք երկրի • գոչեցէք լե_
րինք զուրախութ՟ի • բլուրք , և ամե_
նայն ծառք որք 'ի նոսա • զի փրկեաց
Ա՟ծ զյակոբ • և ի՟ղ փառաւորեսցի ։
24 * Այսպէս ասէ Տ՟ր՝ որ փրկեացն զքեզ •

և ստեղծ զքեզ յորովայնէ. ես եմ Տէր՝
որ առնեմ՝ և կատարեմ զամ. ձգեցի
զերկինս միայն, և հաստատեցի զեր-
կիր։ *Ո՞ պէտք ցրեաց զնշանս վհկաց. 25
և զըղձուհիս ի սրտից. և ո՞ դարձուցա
նէ զիմաստունս յետս. և զիմորհուրդս
նոցն յիմարեցուցանէ։ *Եհ հաստատէ 26
զբանս ծառայից իւրոց. և զխորհուրդս
հրեշտակաց իւրոց արդարացուցանէ.
ես եմ, որ ասեմ յերեմիա թէ բնակեսջիր.
և քաղաքացն հրեաստանի՝ թէ շինիջիք
վերստին. և զաւերակս նոր կանդնե-
ցից։ *Որ ասեմ յանդունդս՝ թէ աւե 27
րեսջիք. և զգետս նոր թէ ցամաքեցու
ցից։ *Որ ասեմ կիւրոս՝ թէ իմոյս 28
նաջիր. և զամ կամն իմ արասցես.
որ ասեմ յերեմիա թէ շինիջիք. և զտա-
ճարն իմ սուրբ հաստատեցից։

ԽԵ։

Այսպէս ասէ Տէր Ա.Ճ քրիստոսի իւր՝ 1
կիւրոս, զորոյ կալայ զաջոյ ձե-
ռանէ նորա՝ հնազանդեցուցանել ա-
ռաջի նորա զազգս. և զքաղաքս մի՛ փա-
գաւորաց խորտակեցից. բացից առա
ջի նորա զդրունս. և քաղաքք մի՛ փա-
կեսցին։ *Ես երթայց առաջի քո. 2
զլերինս հարթեցից. և զդրունս պղնձի
ձիս խորտակեցից, և զնիգս երկաթիս
փշրեցից։ *Եհ տայց քեզ զգանձս 3
խաւարինս. և զաճանգս աներևոյթս
քայից քեզ. զի ծանիցես, թէ ես եմ
Տէր Ա.Ճ. որ կոչեցի զանուն քո՝ Ա.Ճն
իսրայէլի։ *Վ ասն յակոբայ ծառայի իմոյ 4
և իսրայէլի ընտրելոյ. ես կոչեցի քեզ
զանուն քո՝ և ընկալայ զքեզ. և դու
գիս ոչ ծանեար. թէ ես եմ Տէր Ա.Ճ. և
չիք այլոք։ *Ես Տէր՝ և ոչ գոյ այլ բայ 5
լինէն ոչ գոյ Ա.Ճ. զգօտի ածի քեզ՝ և
ոչ ծանեար զիս։ *Ո՛ զի գիտասցեն աք՝ 6
որք յարևելից՝ և որք յարևմտից՝ զի բայ
լինէն այլոք ոչ գոյ. թէ ես եմ Տէր Ա.Ճ
և չիք այլոք։ *Ես եմ, որ հաստատեցի 7
զլոյս՝ և արարի զխաւար. ես եմ, որ առ
նեմ զխաղաղութիւն՝ և հաստատեմ զչար.
ես եմ Տէր Ա.Ճ որ առնեմ զայս ամ։

*Ուրախ լինիցին երկինք՝ի վերուստ. և 8
ամպք յօղեսցեն զարդարութիւն։ բղխեսցէ երկիր զողորմութիւն. և զարդարու
թիւն առ հասարակ բղխեսցէ. ես եմ
Տէր՝ որ հաստատեցի զքեզ իբրև զլաւ
հիմն։ *Ստեղծի զքեզ իբրև զկաւ բր- 9
տի. միթէ զօրն ամ հերկէ, որ հերկէն
զերկիր։ ‖ միթէ ասիցէ կաւն ցբրուտն՝ ‖ Ա Հռոմ. 9.20.
զի՞ կաս՝ զի ոչ գործես. չիք քո ձեռք։ Ա Թես. 1 8.6.
միթէ ասիցէ ստեղծուածն ցստեղ-
ծիչն իւր՝ թէ ընդէր այդպէս ստեղ
ծեր զիս։ *Վ՛այ որ ասէ ցհայր իւր՝ 10
թէ ընդէր ծնար զիս. կամ ցմայր իւր՝
թէ ընդէր երկնեցեր զիս։ *Ո՛ի այս 11
պէս ասէ Տէր Ա.Ճ իմ՛իւ. որ արար զայնս՝
որք յապագայն գալոց են. հարցէք զիս վե
րագոյն իմոց՝ և զստեղծագ. և վասն
գործոց ձեռաց իմոց պատուիրեր տուք
ինձ։ *Ես արարի զերկիր՝ և զմարդ՝ի 12
վերայ նր. ես ձեռամբ իմով հաստա
տեցի զերկինս. ես ամենայն աստեղաց
եսաւ հրամայեցի։ *Ես յարուցից զնա 13
արդարութեամբ թագաւոր. և ամ ճա
նապարհս նր ուղղեցք են. նա շինեսցէ
զքաղաքն իմ. և զգերեալ ժողովրդեան
իմոյ դարձուսցէ. ոչ կաշառօք և ոչ
պատարագօք ասէ Տէր զօրութեանց։

*Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. վաս 14
տակ եղև երկիրն եգիպտացւոց՝ և վա
ճառականք եթէոպացւոց՝ և սաբայեցիքն. արք մեծամեծք առ քեզ անց
ցեն, և քեզ ծառայեսցեն. և զկնի քո
շղթայիւն կապեալք ձեռակապօք. և
առ քեզ եկեսցեն. և քեզ երկիր պագցեն՝
և՝ի քեզ ուխտադիրք լինցին՝ զի՝ի քեզ
Ա.Ճ գոյ. և ասասցեն՝ թէ ոչ գոյ այլ
Ա.Ճ բայ՝ի քէն։ *Դու ես Ա.Ճ և մարդ 15
ոչ գիտեաք. Ա.Ճ իսրայէլի փրկիչ։ *Ա.մա 16
չեսցեն՝ և յամօթ լինիցին ամ՛ հակառա
կորդք նորա՝ և գնասցեն ամօթով ամ
տարապետք մոլորութեանց, նորոգեցա
րուք առ իս կողմն։ *Ո՛ի իսրայէլ փրկե 17
ցաւ զփրկութիւնն յաւիտենից. մի՛ ամա
չեսցեն՝ և մի՛ ևս յամօթ լինիցին մինչև
յաւիտեան։ *Ո՛ի այսպէս ասէ Տէր՝ 18
որ արար զերկինս. սա՛ Ա.Ճ որ հաս
տատեաց զերկիր՝ և արար զնա. սա՛
որ սահմանեաց զնա. և ոչ՝ի զուր ինչ
արար զնա, այլ՝ի բնակութիւն ստեղծ
զնա։ ես եմ Տէր՝ և չիք այլոք։ *Ո՛չ՝ի 19
ծածուկ ինչ խօսեցայ՝ և ոչ՝ի տեղւոջ
խաւարին երկրի. չասացի ցզաւակն
յակոբայ թէ անուտիս խնդրեսջիք. ես
եմ. ես եմ Տէր. որ խօսիմ՝ զարդարու
թիւն՝ և պատմեմ զճշմարտութիւն։ *Ա՛ 20
ղովեցարուք՝ և եկայք՝ խորհեցարուք
՝ի միասին ապրեալքդ՝ի հեթանոսաց.
ոչ ծանեան՝ որք բարձեալ բերկին զը
փայտն դրօշեալ. և կան յաղօթս առ
աստուածս՝ որք ոչ փրկեն զնոսա։

*Այթէ պատմիցեն՝ անդէ մերձեսցին, 21
զի գիտասցեն՝ի միասին. ո՛րեքի արար
զայս ամ՛ի սկզբանէ. և յայսմհետէ
պատմեցաւ ձեզ. ես եմ Ա.Ճ և չիք այլ
ոք բայ յինէն արդարև փրկիչ և չիք
ոք բայ յինէն։ *Դարձարուք առ իս՝ 22
և ապրեսջիք՝ որք եկեալք էք՝ի ծա
գաց երկրի. ես եմ Ա.Ճ և չիք այլոք։
*Ընդէն իմ երդնում. թէ որինչ ելա 23
նէ՝ի բերանոյ իմոյ՝ արդարութի՛ն. և
բանք

‖ Հռոմ. 14.11. քանք իմ ոչ եղծցին ։ *‖ Օր ինձ կրկ 24
նեսցի ամենայն ծունր . և խոստովան
Փիլիպ. 2.10. լիցի ամ լեզու Աստ ։ * Նմ ասացէք՝ 25
Թէ արդարութի՛ւն և փառք՝ առ նա և
կեացեն . և ամաչեսցեն ամենեքեան՝
որք որոշեն զանձինս իւրեանց՝ի Տէ ։
*Արդարասցին ամենայն սերունդ՝ և փառա 26
Տրեսցի ամ՝ զաւակ որդւոցն Իսրայ ։

ԳԼ։ ԽՕ։

Նկաւ Բէլ՝ խորտակեցաւ Դագոն . 1
եղեն դրօշեալք նո՛ք՝ի գազանս՝ և
յանասունս . բարձէք զնո՛ կապեալս
իբրև զբեռն աշխատեցելոյ՝ և քաղցե
ցելոյ ։ * Քեզոյ և տկարացելոյ՝ի միա 2
սին . որք ոչ կարիցեն ապրիլ՝ի պատե
րազմէ . և նոքա՛ի գերութի՛ւն վարեցան ։
* Ունկարուք ինձ տունդ յակոբայ . և 3
ամենայն մնացեալդ իսրայ . ընտրեալքդ յորո
վայնէ՝ և խրատեալքդ՝ի մանկութէ ։
*Մինչև ցծերուի՛ն ես եմ։ և մինչև 4
կարի իակ ծերասջիք սակայն ես եմ.
ես համբերեմ ձեզ . ես արարի . և ես
անասայից . ես ընկալայց՝ և ապրեցու
ցից զձեզ ։ * Ում նմանեցուցիք զիս . 5
տեսէք՝ հնարեցարուք մոլորեալքդ ։
* Որք արկանէք ոսկի հանգանակ՝ի 6
քսակէ . և կշռէք զարծաթ՝ի կշիռս .
և՝ի վարձու ունիք զոսկերիչս գործել
կուռս ձեռագործս . և խոնարհեալ
Ներկիրպագանէք նոցա ։ * Վարձեալ 7
բերէք՝ի վե՛ր ուսոց . և եթէ դնիցէք՝ի
գետնի , անդէն՝ի տեղւոջ մնան՝ և ոչ
շարժեսցին ։ և եթէ ոք կարդայցէ առ
նա՝ ոչ լսէ . և՝ի չարեաց ոչ փրկեսցէ
զնա ։ *Յիշեցէք զայս՝ և յոգւոյ հա 8
նէք . ապաշաւեցէք մոլորեալքդ . դար
ձարուք սրտիւք . * Նմ յիշեցէք զառա 9
ջինն գործմն յաւիտենից՝ զի ես եմ, և
չէ այլոք բայց յինէն ։ * Որ պատմեցի 10
յառաջագոյն վերջինսն՝ մինչև եղեւ
իցեն . և միանգամայն կատարեսցին .
և ասացի Թէ՝ ամ խորհուրդք իմ հաս
տատեսցին . և՝ամ՝ զոր կամիմ արարից ։
*Կոչել յարևելից Թռչուն , և յերկ 11
րէ հեռաստանէ, վե՛ր որոյ խորհեցայն .
խօսեցայ՝ և ածի՝ հաստատեցի՝ և ա
րարի . ածի զնա՝ և յաջողեցի ճանա
պարհս նորա ։ * Ունկարուք ինձ կորու 12
սեալդ սրտիւք՝ հեռացեալքդ յար
դարութէ ։ * Երձեցուցի զարդարու 13
թի՛ւն իմ . և այլ ոչ հեռասցի . և զձգմար
տութէ՛ և զփրկութէ՛ իմ ոչ յամեցու
ցից. եւտու՝ի սիօն զփրկութի՛ւն, իսրայէլի
՝ի փառաւորութէ ։

ՂԼ 2

ԳԼ։ ԽԱ։

Լռ՛ նիստ յերկրի օրիորդ դուստր
բաբելացւոց ։ նիստ՝ի գետնի . զի
չկայ աթոռ ։ մնա՛ի խաւար դուստր
քաղդէացւոց . ոչևս յաւելցիս կոչիլ
գիրգ և փափուկ ։ * Ա՛ռ զերկան . աղա
ւնիւր . ընկեա՛ զքօղքո ։ քարշեա՛ զա
կիս քո ։ բաց զսրունս քո,անց ընդ գետ
* Յայտնեսցի ամօթ քո. և երևեսցին ‖ Ղաս. 3. 5.
նախատինք քո . զի բարձից՝ի քէն զի
բաւունս քո . ոչևս մատնեսցէ զքեզ
մարդկան ։ * Որ փրկեացն զքեզ . Տէ
սաբաւօթ անուն է նորա՝ նոքա՛ իշէ ։
* Նիստ Թախծեալ՝ զոյժացեալ . մնա՛
՝իխաւար դուստր քաղդէացւոց ։ ոչ ևս
կոչեսցիս զօրութի՛ւն Թագաւորաց ։ * Ես
բարկացեալէի՝ի վերայ ժողովրդեան
իմոյ՝ զի պղծեցին զժառանգութի՛ւն իմ
ես մատնեցի զնո՛ա՝ի ձեռս քո. և դու ոչ
արարեր՝ի վե՛ր նո՛ց զողորմութի՛ւն ։ ծան
բացուցեր զլուծ ծերոց յոյժ ։ * Ա՛ռ ա 7
սացեր՝ յաւիտեան կացից իշխան . ոչ
երբէք եդեր զայս՝ի սրտի՛ քում. և ոչ
յիշեցեր զվախձան ։ * Նմ արդ լո՛ւր 8
զայս փափուկդ՝ որ նստեիր յանձնա
պաստան . և ասեիր՝ի սրտի՛ քում. ‖ Ես ‖ Յայտ. 18.7.
եմ, և չիք ոք իմ ընկեր ։ ոչ նստայց կայ
րութէ . և ոչ ծանեայց զստրկութի՛ւն ։
* Ա՛ռ արդ հասցեն յանկարծակի՝ի ‖ Այր. 51. 19.
վե՛ր քո երկոքեան սոքա՝ի միում աւուր.
այրութի՛ւն , և անզաւակութի՛ւն եկեսցէ
յանկարծակի՝ի վե՛ր քո՝ վասն դիւթու
թեց քոց . և վե՛ր զօրացեալ կախարդու
թեց քոց ։ * Նմ վե՛ր վստահութեց չա 10
րութեց քոց ։ զի ասեիր՝ ես եմ. և չիք
այլոք իմ՝ ընկեր ։ զայս դիտասջիր . զի
առնուցուս զայս՝ի միտ . և պողնկուհին
քո յամօթ լինիցի քեզ . և ասացեր՝ի
սրտի՛ քում, ես եմ. և չիք ոք իմ՝ ընկեր։
*Նմ հասցէ՝ի վե՛ր քո կորուստ՝ զոր ոչ 11
դիտիցես . և խորխորատ՝ և անկցիս՝ի
նա . և եկեսցէ՝ի վե՛ր քո Թշնամանութի՛ւն.
և ոչ կարասցես նո՛ա լինել ։ եկեսցէ՝ի վե՛ր
քո յանկարծակի կորուստ . և ոչ ծանիս
ցես ։ *Ա՛ղէ՝ կաց դու այժմ՝ի դիւթու 12
թիւդ քո. և՝ի բազում կախարդութիւն
քո՝ զոր ուսար՝ի մանկութէ՛ քումմէ.
Թէ կարասցես ինչ օգտել ։ * Նթէ կա 13
րասցես կազդուրել՝ զի աշխատեցար
՝ի խորհուրդսդ քո . յարիցեն՝ և ապրե
ցուսցեն զքեզ աստեղագէտքն՝ որք նշ
մարեն զաստեղս երկնից . պատմեսցեն
քեզ՝ զինչ գալոց է՝ի վե՛ր քո ։ * Նհաւա 14
դիկ ամենեքեան իբրև զխո՛ւ՝ի հուր
այրեսցին . և մի՛ ապրեցուսցեն զանձինս
իւրեանց՝ի բոցոյ անտի . զի նստիս՝ի
վե՛ր կայծականաց հրոյ . նոքա եղիցին

Ccccc 2 քեզ

15 քեզ յօգնականութի՛ : *Ասատակեսցեն
վաճառականք քո 'ի վաճառս քո 'ի մա՛ն
կութե՛է իւրեանց . այր ըստ առնէ մոլո
րեցան . և քեզ ո՛չ եղիցի փրկութի՛ :

ԳԼ: ԽԸ:

1 Լուարո՛ւք զայս տուն յակոբայ՝
անուանեալքդ յանուն Իէլի . ծը
նեալքդ 'ի զաւակէ յուդայ . որք երդ
նուք յանուն Տն Ա՛յ Իէլի . որք յիշա
տակէքդ ո՛չ ճշմարտութե՛բ՝ և ո՛չ ար
2 դարութե՛բ : *Որք խրախուսէք յանուն
քաղաքին սրբոյ՝ և հաստատեալ համա
րիք յանուն Ա՛յ Իէլի . Տր սաբաւօթ
3 անուն է նր : *Զառաջինսն տակաւին
պատմեմ . եւ 'ի բերանոյ իմոյ՝ և լսելի
եղև . յանկարծակի արարի՝ և եկն
4 էհաս : *Գիտեմ՝ զի խիստ ես . և ջիլք
երկաթիք պարանոց քո . և ճակատ քո
5 պղնձի : *Պատմեցաւ քեզ առաջինն .
և մինչև հասեալ էր առ քեզ . լսելի
արարի քեզ . մի՛ երբէք ասիցես թէ
կուռքն իմ արարին . և մի՛ ասիցես թէ
դրօշեալքն՝ և ձուլածոյքն պատմեցին
6 ինձ : *Լուայք զա՛մ՝ և ո՛չ առիք 'ի միտ .
այլև լսելի արարի քեզ զնորն՝ որ յայսմ
7 հետէ լինելոց է : *Նա՛ ոչ ասացեր՝ թէ
այժմ լինի . և ոչ 'ի վաղուց հետէ՝
յաւուրցն առաջնոց . և ոչ եղեր ունկն
դիր այնմիկ : մի՛ ասիցես . թէ այո՛, գի
8 տեմ զայդ : *Ո՛չ ո՛չ գիտես՝ և ո՛չ ի_
մանաս . և ոչ 'ի սկզբանէ բացեր զա_
կանջս քո . զի գիտացի՝ թէ արհամար
հելով արհամարհեսցես : և անօրէն
9 անդստին յորովայնէ կոչեսցիս : *Վն
անուան իմոյ ցուցի քեզ զբարկութի
իմ, և զփառաւորութիւս իմ, զոր ածի
'ի վ՛ր քո . զի մի՛ սատակեցից զքեզ :
10 *Ահաւադիկ վաճառեցի զքեզ ո՛չ ար
ծաթոյ . և զերծուցի զքեզ 'ի հնոցէ
11 աղքատութե՛ : *Վասն իմ արարի քեզ
||Մ եր. 42.8. զայդ . զի մի՛ անուն իմ հայհոյեսցի . || և
12 զփառս իմ այլում ո՛չ տաց : *Լուր ինձ
||Մ եր. 41. 4. յակոբ . և իէլ զոր եսդ կոչեմ . ||ես եմ
առաջին՝ և ես եմ յաւիտեանս :
13 և 44.6. *Ձեռն իմ էարկ հիմունս երկրի . և
աջ իմ հաստատեաց զերկինս . կոչեցից
զամենեսեան զնոսա . և կացցեն 'ի միա
14 սին : *Ժողովեսցին ամենեքեան և
լուիցեն՝ թէ ո՞ պատմեաց նա զայն :
առ սէր քո արարի զկամս քո 'ի վ՛ր բա
բելոնի , բառնալ զզաւակն քաղդէա
15 ցւոց : *Ես խօսեցայ՝ և ես կոչեցի .
ածի զնա՝ և յաջողեցի զճանապարհս
16 նր : *Մատերո՛ւք առ իս՝ և լուարո՛ւք
զայս : ո՛չ 'ի սկզբանէ 'ի ծածուկ ինչ խօ
սեցայ . և ո՛չ 'ի տեղւոջ խաւարին երկ_
րի . յորժամ լինէրն իսկ՝ ես անդ էի . և
արդ Տր Տր առաքեաց զիս , և հոգի նր :
17 *Այսպէս ասէ Տր՝ որ փրկեացն ըզ_
քեզ սրբն Իէլի . ես եմ Տր Ա՛ծ քո՝ ցու_
ցի քեզ գտանել զճանապարհ , ընդ որ
18 գնայցես : *Նա՛ եթէ լուեալ էր քո պա
տուիրանաց իմոց . լինէր քեզ իբրև
զգետ խաղաղութի քո . և արդարու
19 թի քո իբրև զալիս ծովու : *Նա՛ լինէր
իբրև զաւազ զաւակ քո . և ծնունդք որո
վայնի քո իբրև զհող երկրի . սակայն
և արդ ո՛չ սատակեսցիս . և ոչ կորիցէ
20 անուն քո առաջի իմ : *||Ելէ՛ք 'ի բաբե ||Երեմ.
լոնէ . փախերո՛ւք 'ի քաղդէացւոց . ձայն 51. 6.
ուրախութե՛ պատմեցէք . և լսելի եղի
ցի . պատմեցէք մինչև 'ի ծագս երկրի՝
զոր ասէքդ՝ եթէ փրկեաց Տր զծառայ
21 իւր զյակոբ : *||Նա՛ եթէ ծարաւեսցին ||Ելից.
յանապատին . հանցէ նց ջուր 'ի վէ_ 17.6.
մէ . վէմ պատառեսցի . ջուրք բղխես Թուոց
ցին . և արբցէ ժողովուրդն իմ : || ո՛չ գոյ 20. 11.
ուրախութի ամպարշտաց , ասէ Տր : ||Մր.
57.21.

ԳԼ: ԽԹ:

1 Լուարո՛ւք ինձ կղզիք , և ունկն դիք
հեթանոսք : յետ բազում ժամա
նակաց հաստատեսցի այդ ասէ : յար_ ասէ Տր
գանդէ կոչեաց զիս . և յորովայնէ մօր
2 իմոյ կարդաց զանուն իմ : *||Եդ զբե_ ||Մր.
րան իմ իբրև զսուսեր սուր . և ընդ հո 51.16.
վանեաւ ձեռին իւրոյ թաքոյց զիս . եդ
զիս իբրև զնետ մի ընտիր , 'ի կապարճս
3 իւր թաքոյց զիս : *Նա՛ ասէ ցիս . ծա
ռայ իմ ես դու Իէլ . և 'ի քեզ փառաւո
4 րեցայց : *Նա՛ ասեմ, զուր ուրեմն վաս
տակէի տարապարտուց : յոչինչ ետու
զզօրութի իմ : վն այսորիկ իրաւունք
իմ 'ի Տէ . և վաստակք իմ առաջի Այ
5 իմոյ : *Նա՛ արդ այսպէս ասէ Տէր . որ
ստեղծ զիս յորովայնէ ծառայ իւր .
ժողովել զյակոբ և զիէլ առ ինքն . ժո
ղովեցայց , և փառաւորեցայց առաջի
6 Տն . և Ա՛ծ իմ է ինձ զօրութի : *Նա՛
ասէ ցիս . մեծ է քեզ այդ . կոչիլդ քեզ
ծառայ իմ : հաստատել զազգն յակո
բու՝ և զցրուեալսն Իէլի դարձուցանել .
||ահաւադիկ եդի զքեզ յուխտ ազգի . ||Մ եր.
և 'ի լոյս հեթանոսաց . լինիլ փրկութի 42.6.
7 մինչև 'ի ծագս երկրի : *Այսպէս ասէ Գործ.
Տր . որ փրկեացն զքեզ Ա՛ծ Իէլի . սր_ 13.47.
բեցէք զայն՝ որ խոտէն զանձն իւր .
զաղարտեալն յազգաց 'ի ծառայիցն
իշխանաց : թագաւորք տեսցեն զնա՝
և յոտն կացցեն . իշխանք երկիրպագ_
ցեն նմա վն Տն . զի հաւատարիմ է սրբն
8 Իէլի՝ որ ընտրեաց զքեզ : *||Այսպէս ||2.Կոր.
ասէ ցիէլ Տր , 'ի ժամանակի ընդունե 6. 2.
լութե լուայ քեզ . և յաւուր փրկութե
ստեղծի զքեզ՝ և օգնեցի քեզ . և ետու
զքեզ

զքեզ յուխտ հեթանոսաց հաստատել
զերկիր. և ժառանգեցուցանել զժա
ռանգութիւնս աւերակս: *Ասել կա_ 9
պելոց՝ թէ ելէք. և որք 'ի խաւարին
իցեն՝ թէ յայտնեցարուք. յամ ճանա
պարհս արածեսցին. և յամ շաւիղս ճա
Յայտ. 7.16. րակք նց: *Մի քաղցիցին՝ և ոչ ծա 10
րաւեսցին՝ և ոչ խորշակահար լիցին յա
րևու. այլ որ ողորմելոցն է՝ մխիթա_
րեսցէ զնս և ընդ աղբերականս ածցէ
զնս: *Եւ եդից զամ լերինս 'ի ճանա 11
պարհս. և զամ շաւիղս յարօտս նոցին:
*Ահաւասիկ ոմանք եկեսցեն 'ի հե_ 12
ռաստանէ. ոմանք 'ի հիւսիսոյ և 'ի ծո
վէ. և ոմանք յերկրէ պարսից: *Ուրախ 13
լերուք երկինք՝ և ցնծասցէ երկիր. գո
չեսցեն լերինք զցնծութի. և բլուրք
զարդարութի: զի ողորմեցաւ Տր ժո_
ղովրդեան իւրում. և զխոնարհս ժո_
ղովրդեան իւրոյ մխիթարեաց: *Բայց 14
սիոն ասաց. եթող զիս Տր. և մոռա_
ցաւ զիս Ած: *Միթէ մոռանայցէ՞ 15
կին զմանուկ իւր. կամ ո՞չ գթասցի
'ի ծնունդս որովայնի իւրոյ: և եթէ
մոռանայցէ զայս կին. սակայն ես ո՛չ
մոռացայց զքեզ ասէ Տր: *Ահաւա_ 16
սիկ 'ի վր ձեռաց իմոց նկարեցի զպա
րիսպս քո. և առաջի իմ ես դու յամ
ժամ: *Եւ արագ շինեսջիր յայնցա_ 17
նէ՝ որք քակեցինն զքեզ. և որք աւե_
րեցին զքեզ՝ 'ի քէն 'ի բաց մերժեսցին:
Ես. 60. 4. *Համբարձ շուրջ զքև զաչս քո՝ և տես 18
զամենեսին. զի ահաւադիկ ժողովե_
ցան՝ և եկին առ քեզ: կենդանի եմ ես՝
ասէ Տր. զի զամենեսին զնոսա իբրև
զպատմուճան զգեցցիս. և արկցես զնս
զքև իբրև զզարդ հարսին: *Զի աւե 19
րակքն՝ և ապականեալքն՝ և կործա_
նեալքն քո՝ արդ նեղեսցին 'ի բնակչաց
իւրեանց: և հեռասցին 'ի քէն՝ որք կլա
նէինն զքեզ: *Զի ասասցեն յականջս 20
քո որդիքն քո՝ զոր կորուսեր. նեղ է
մեզ տեղիս, ընդարձակեա մեզ՝ զի
բնակիցուք: *Եւ ասասցես 'ի սրտի 21
քում. ո՞ ծնաւ ինձ զսոսա: զի ես
անզաւակ և այրի էի. պանդուխտ՝ և
արգելական. և զսոսա ինձ ո՛ սնոյց. զի
ես միայն մնացեալ էի. և սոքա ո՞ւր էին:
*Այսպէս ասէ Տր Տէր՝ ահաւադիկ 22
ամբարձից զձեռս իմ 'ի վր ազգաց. և
'ի կղզիս կանգնեցից զնշան իմ. ևած
ցեն զորդիս քո 'ի ծոցս իւրեանց. և
զդստերս քո 'ի վր ուսոց իւրեանց բար
ձեալ բերիցեն: *Եւ եղիցին թագա 23
ւորք դայեակք քո. և կանայք նոցա
մանկակալք քո. 'ի վր երեսաց երկրի
երկիրպագանիցեն քեզ. և զհող ոտից
քոց լիզեսցեն. և ծանիցես, եթէ ես

եմ Տր. և ո՛չ ամաչեսցեն՝ ոյք սպասեն
24 ինձ: *Միթէ հանիցէ՞ ոք զկողոպ_
տած սկայի. կամ վարիցէ՞ ոք տարա_
25 պարտուց զգերի՝ և ապրիցի: *Այսպ
ասէ Տր. եթէ ոք վարիցէ զհսկայ գե
րի. առցէ և զաւար նր. և քաջ ապրի՝
որ առնուցու զաւար հսկայի: այլ ես
զդատաստան իմ դատեցայց. և զոր_
26 դիս իմ փրկեցից: *Եւ կերիցեն նե_
ղիչք քո զմարմինս իւրեանց. և արբ_
ցեն իբրև զգինի նոր զարիւնս իւր_
եանց՝ և արբեսցին. և ծանիցէ ամ
մարմին՝ թէ ես եմ Տէր՝ որ փրկեցի
զքեզ. և օգնեցի՝ և զօրացուցի զյակոբ:

ԳԼ: Ծ:

1 Այսպէս ասէ Տր՝ ո՞ւր է թուղթն
ապահարզանի. որով արձակե_
ցի զմայրն ձեր: կամ ո՞ւր է գրաւական
վաճառականացն՝ որով վաճառեցի
զձեզ: այլ 'ի մեղս ձեր վաճառեցայք.
և վն անօրէնութեց ձերոց արձակեցի
2 զմայրն ձեր: *Զի եկի՝ և ո՛չ գոյր
մարդ. կոչեցի՝ և ոչոք էր՝ որ լսէր. Մի Ես. 59.1.
թէ ո՞չ կարէ փրկել ձեռն իմ. կամ ո՞չ
զօրեմ ապրեցուցանել. ահա կշտամ
բուք իմով աւերեցից զծով. և զգետս
ապականեցից. և ցամաքեսցին ձկունք
նց 'ի ջուրցն պակասութէ. և մեռցին
3 'ի ծարաւոյ: *Զգեցուցից զերկինս
խաւարաւ. և իբրև զքուրձ արարից
4 զհանդերձ նր: *Տր Տր տայ ինձ լեզու
խրատու. զի գիտացից խօսել 'ի ժամու
զբանն: պատրաստեաց զիս ընդ առաւ
5 օտս. յաւել ինձ ունկն 'ի լսել: *Եւ
խրատ Տն բանայ զականջս իմ. և ես
ոչ խոտանեմ. և ո՛չ ընդդէմ դառնամ:
6 *Զթիկունս իմ ետու 'ի հարուածս. Մատթ.
զծնօտս իմ յապտակս. և զերեսս իմ 26.67.
ո՛չ դարձուցի յամօթոյ ընդ երեսս
7 թքանելոյ: *Եւ Տր Տր եղև իմ օգնա
կան. վասն այսորիկ ոչ ամաչեցի. այլ
արարի զդէմս իմ իբրև զվէմ հաստա
տուն. և գիտացի՝ թէ ոչ ամաչեցից:
8 *Զի մերձ է՝ որ արդարացուցանէն Հռովմ.
զիս: ո՞վ է՝ ասոխն իմ, եկեսցէ՝ կացցէ 8.33.
'ի մէջ. և ո՞վ է՝ որ դատէն զիս՝ մերձես
9 ցի առ իս: *Զի ահաւասիկ Տր Տէր
օգնական է ինձ. ո՞վ է՝ որ չարչարիցէն դատա_
զիս: ահաւադիկ դուք ամենեքին իբրև պարտեցէ
զձորձս հնասջիք. և ցեց մեզամէս կե_
10 րիցէ զձեզ: *Ով իցէ 'ի մէնջ՝ որ երկն
չիցի 'ի Տէ. լուիցէ զձայն ծառայի նր.
որք գնային ընդ խաւար՝ և ո՛չ գոյր նց
լոյս. յուսացեալք յանուն Տն և խրա_
11 խուսեալք յԱծ: *Ահաւադիկ դուք
ամենեքեան իբրև հուրբ վառեալ
պատրաստիջիք իբրև 'ի բոցոյ. գնաս_
ջիք

ջիք 'ի լոյս հրոյ ձերոյ ․ և բորբոքեջիք
բոցով ։ վասն իմ եղև ձեզ այդ ․ 'ի
տրտմութեան ննջեսջիք ։

ԳԼ․ ԾԱ․

1 Լուարո՛ւք ինձ, որք զհետ երթայք
իրաւանց՝ և խնդրէք զՏր ․ նայե
ցարո՛ւք 'ի վէմն հաստատուն՝ յորմէ կո
փեցայք․ և 'ի գուբ հորոյն յորմէ փո
2 րեցայք ։ * Նայեցարո՛ւք յաբրահամ
հայրն ձեր՝ և 'ի սառրայ, որ երկնեացն
զձեզ ։ զի մի էր՝ և կոչեցի զնա ․ և օրհ
նեցի զնա ․ և սիրեցի զնա ․ և բազմա
3 ցուցի զնա ։ * Եւ արդ մխիթարեցից
զքեզ սիոն ․ և մխիթարեցից զամ զաւե
րակս նր ․ և արարից զամ աւերակս նր
իբրև զդրախտ ։ և զկողմն արևմտից
իբրև զդրախտ Տն ․ ուրախութի և
ցնծութի գտցին 'ի նմա․ խոստովանու
4 թի և ձայն օրհնութե ։ * Լուարո՛ւք ինձ․
Ժողովք լուարո՛ւք ինձ թագաւորք՝ և ունկնդիր
ազգք և լերուք ինձ ․ զի օրէնք յինէն ելցեն․ և
թագաւո- դատաստան իմ 'ի լոյս հեթանոսաց ։
5 րք * Մերձ արագ մերձեսցի արդարութի
իմ․ և ելցէ իբրև զլոյս փրկութի իմ ․
'ի բազուկ իմ հեթանոսք յուսասցին ․
ինձ կղզիք սպասեալ մնան ․ և 'ի բա
6 զուկ իմ յուսասցին ։ * Համբարձէք յեր
կինս զաչս ձեր ․ և հայեցարո՛ւք յերկիր
'ի խոնարհ ․ զի երկինք իբրև զծուխ
հաստատեալ են․ և երկիր իբրև զձորձս
մաշեսցի ․ և բնակիչք նր իբրև զնոյն
‖ Սաղմ. կորիցեն ։ ‖ Այլ փրկութի իմ յաւիտեան
36. 39. կացցէ ․ և արդարութի իմ մի պակա
7 սեսցի ։ * Լուարո՛ւք ինձ՝ որք գիտէք
զիրաւունս․ ժողովուրդ իմ, որոյ օրէնք
իմ 'ի սիրտս ձեր ։ մի երկնչիք 'ի նախա
տանաց մարդկան ․ և բամբասանք նց
8 զձեզ մի պարտեսցեն ։ * Զի իբրև
ձորձք ընդ ժամանակաւ մաշեսցին ․ և
իբրև զասր որ ուտիցի 'ի ցեցոյ ։ բայց
արդարութի իմ յաւիտեան կացցէ ․ և
9 փրկութի իմ յազգս յազգս ։ * Զար
թի՛ր, զարթի՛ր եմ․ և զգեցի՛ր զզօ
րութի բազկի քո․ զարթի՛ր իբրև յաւ
ուրցն 'ի սկզբանէ՝ իբրև յազգացն յա
ւիտենից ։ ո՛չ դու այն ես՝ որ տաշեցեր
զլայնութիւն, վանեցեր զվիշապն ։
10 ‖ Ելից. * ‖ Ոչ դու այն ես՝ որ աւերեցեր զծովն
14. 21. զբազմութի ջուրցն անդնդոց․ որ արա
րեր զխորս ծովու ճանապարհ անցից
11 փրկելոցն և ապրելոց ։ * Զի 'ի Տէ եղե
ցի դարձ ․ և եկեսցեն 'ի սիոն ցնծութ
և ուրախութբ յաւիտենից․ զի 'ի վերայ
գլխոց նոցա օրհնութի ․ և ուրախութի
հասցէ նց․ մերժեցան ցաւք և տրտմու
12 թիք և հեծութիք ։ * Ես եմ, ես եմ
նոյն՝ որ մխիթարեցի զքեզ ․ ճանի՛ր՝
զինչ ոք էիր ․ և երկեար 'ի մահկանա
ցու մարդոյ ։ և յորդւոյ մարդոյ՝ որ իբ
13 րև զխոտ ցամաքեցաւ ։ * Եւ մոռացար
զՏր Ած զարարիչ քո ․ որ արար զերկինս ․
և հաստատեաց զերկիր ։ և երկնչէիր
միշտ զամ աւուրս, յերեսաց սրտմտու
թե նեղչին քոյ՝ ոյր խորհեցաւ ջնջել
զքեզ ։ և արդ ո՞ւր է սրտմտութի նեղ
14 չին քոյ ։ * Զի 'ի փրկութեն քում ո՛չ
կարասցէ կալ ․ և ոչ յամեսցի ․ և ոչ
սպանցէ զքեզ յապականութի ․ և ո՛չ
15 պակասեսցի հայն քո ։ * Զի ես եմ
Տր Ած քո՝ որ խռովեմ զծով ․ և գոչե
ցուցանեմ զալիս նորա ․ Տր սաբաւովթ
16 անուն է իմ ։ * ‖ Եդից զբանս իմ 'ի ‖ Ես.
բերան քո ․ և ընդ հովանեաւ ձեռին 49. 2.
իմոյ ծածկեցից զքեզ․ որով կանգնեցի
զերկինս ․ և արկի հիմունս երկրի․ և
ասացի ցսիոն՝ ժողովուրդ իմ ես դու ։
17 * Զարթի՛ր, զարթի՛ր․ և արի՛ կաց եմ։
որ արբեր 'ի ձեռանէ Տն զբաժակ բար
կութե նորա ․ զբաժակն կործանման՝
զբաժակն սրտմտութե ․ զոր արբեր՝
18 և թափեցեր ։ * Եւ ոչո՛ք էր՝ որ մխի
թարէր զքեզ յամ որդւոցն քոց՝ զորս
ծնար ։ և ոչո՛ք էր՝ որ ձեռնտու լինէր
քեզ յամ որդւոցն քոց՝ զորս բարձրա
19 ցուցեր ։ * ‖ Երկու ինչ հակառակ կան ‖ Ես.
քեզ ․ ո՞վ է, որ տրտմակից լինիցի քեզ։ 47. 9.
կործանումն, և բեկումն․ սով և սուր ։
20 և ո՞ մխիթարեսցէ զքեզ ։ * Որդիքն քո
տարակուսեալք՝ որք ննջեն 'ի կիցս ամ
ճանապարհաց․ իբրև զճակնդեղ կի
սեփեաց․ լիք են 'ի բարկութե Տն, լու
21 ծեալք 'ի Տէ Այ ։ * Վսն այսորիկ լո՛ւր
այսմ տառապեալդ՝ որ արբեալդ ես՝
22 և ոչ 'ի գինւոյ ։ * Այսպէս ասէ Տր Ած
որ դատէ զժողովուրդ իւր ․ ահաւա
դիկ 'ի բաց առի 'ի ձեռանէ քումմէ
զբաժակն կործանման՝ զբաժակն սրտ
մտութե իմոյ ․ և ո՛չ ևս յաւելցիս ըմ
23 պել զնա ։ * Եւ տաց զնա 'ի ձեռս չա
րչարացն քոց․ և 'ի ձեռս այնոցիկ որք
տառապեցուցինն զքեզ ։ որք ասէին
ցանձն քո՝ խոնարհեա՛ց , թո՛ղ անց
ցուք ․ և եդիր հաւասար երկրի զմէջ
քո արտաքոյ անցաւորաց ։

ԳԼ․ ԾԲ․

1 Զարթի՛ր՝ զարթի՛ր սիոն․ և զգե
ցի՛ր զզօրութի քո սիոն․ և դու
զգեցի՛ր զփառս քո եմ քաղաքդ սր
բոյն ։ զի ո՛չ ևս յաւելցին անցանել ընդ
2 քեզ պիղծք՝ և անթլփատք ։ * Թօթա
փեա՛ զփոշիդ․ յարո՛ւ կաց՝ և նի՛ստ եմ ։
լո՛յծ զկապ պարանոցի քո դերի
3 դուստր սիոնի ։ * Զի այսպէս ասէ Տր․
ձրի վաճառեցայք ։ և ո՛չ արծաթով
փր-

Ծննդ. փրկեսջիք: *Զի այսպէս ասէ Տ՟ր. Յեր_ 4
46. 6. կիրն եգիպտացւոց էջ ժողովուրդ իմ
զառաջինն՝ բնակել պանդխտութեամբ:
և յասորեստան բռնութեամբ վարեցան:
*Եւ արդ՝ ընդէ՞ր էք աստ. այսպէս ասէ 5
Տ՟ր. զի վարեցաւ ժողովուրդ իմ ձրի.
զարմացեալ էին, և լային: այսպէս ասէ
Հռովմ. Տ՟ր. Վասն ձեր անուն իմ հայհոյի հա
2. 24. նապազ 'ի մէջ հեթանոսաց: *Վասն 6
Եզեկ. այնորիկ ծանիցէ ժողովուրդ իմ զա_
36. 20. նուն իմ յաւուր յայնմիկ. թէ ես եմ
նոյն՝ որ խօսէի, և արդ եկի՝ հասի:
Հռովմ. *Իբրև զի գեղեցիկք են 'ի վ՟ր լե_ 7
10. 15. րանց ոտք աւետարանչի համբաւոյն
Նաւում խաղաղութեան. իբրև աւետարանչի բա
1. 15. րութեց. զի լսելի արարից զփրկութիւն
քո. ասել ցսիոն թէ թագաւորեսցէ
քեզ Ա՟ծ: *Օ՛ն ձայն պահապանաց 8
քոց բարձրացաւ. և 'ի նոյն բարբառ
առ հասարակ ցնծասցեն. զի դէմ յան
դիման տեսցեն զժամանակն՝ յորում
ողորմեսցի Տ՟ր սիոնի: *Երինք գո_ 9
չեսցեն աւերակօքն հանդերձ եր՟մի
զփրկութիւն: զի ողորմեցաւ նմա Տ՟ր. և
փրկեաց զեր՟մ: *Եւ յայտնի արասցէ 10
Տ՟ր զբազուկ իւր ս՟ր առաջի ա՟մ ազ_
Սաղմ. գաց: Եւ տեսցեն ա՟մ ծագք երկրի
97. 3. զփրկութիւն Ա՟յ մերոյ. *Ի բաց կա_ 11
Բ. Կորն. ցէք, 'ի բաց կացէք, ելէք այտի. Եւ 'ի
6. 17. պիղծս մի՛ մերձենայք. ելէ՛ք 'ի միջոյ ն՟ր.
մեկնեցարո՛ւք՝ որք բարձեալ բերէք
զսպաս Տ՟ն: *Օ՛ն ոչ խռովութեամբ ել_ 12
ջիք. և ոչ փախստեամբ գնայցէք. զի
առաջի ձեր Տ՟ր ինքնին գնասցէ. և որ
ժողովէն զձեզ Ա՟ծ ի՟ղի: *Ահաւադիկ 13
'ի միտ առցէ մանուկ իմ. վերասցի և
բարձրասցի և փառաւորեսցի յոյժ:
*Որ օրինակ զարմասցին բազումք 14
'ի վ՟ր քո. այնպէս անշքեսցի տեսիլ
քո 'ի մարդկանէ. և փառք քո յորդւոց
մարդկանէ: *Այնպէս զարմասցին ազգք 15
բազումք 'ի վ՟ր քո. և կարկեսցեն թա
Հռովմ. գաւորք զբերանս իւրեանց: զի որոց
15. 21. ոչ պատմեցաւ վ՟ն ն՟ր՝ տեսցեն. և որոց
ոչ իցէ լուեալ, 'ի միտ առցեն:

Յովհ. 12. 38.

ԳԼ: ԾԳ:

Հռովմ. 10. 16. Տէ՛ր ո՞ հաւատաց լրոյ մերում. և 1
բազուկ Տ՟ն ո՞ւմ յայտնեցաւ:
*Պատմեցաք առաջի նորա իբրև զմա 2
նուկ՝ իբրև զարմատ 'ի ծարաւուտ երկ
րէ. ոչ գոյր նորա տեսիլ՝ և ոչ փառք՝
տեսաք մեք զնա՝ և ոչ գոյր ն՟ր տեսիլ՝
և ոչ գեղեցկութիւն: *Այլ տեսիլ ն՟ր 3
անարգ՝ նուազեալ քան զա՟մ որդւոց
մարդկան. այր մի 'ի հարուածս՝ և գի
տէ համբերել ցաւոց: զի դարձուցեալ
Մարկ. զերեսս անարգեցաւ՝ և յոչինչ համա_
9. 11.
4 րեցաւ: *Սա զմեղս մեր բառնայ՝ և Մատթ.
վ՟ն մեր չարչարի. և մեք համարեցաք 8. 17.
զնա 'ի ցաւս՝ և 'ի հարուածս՝ և 'ի չար
5 չարանս իբրև յԱ՟յ: *Բայց նա վի_ 1. Կորն.
րաւորեցաւ վ՟ն մեղաց մերոց. և ստա 15. 3.
ժեցաւ վասն մերոց անօրէնութեանց.
խրատ խաղաղութեան մերոյ 'ի նմա. և ն՟ր
6 վիրօքն բժշկեցաք: *Ամենեքին իբրև
ոչխարք մոլորեալք՝ այր 'ի ճանապար_
հի իւրում մոլորեցաւ. և Տ՟ր մատնեաց
7 զնա առ մեղս մեր: *Եւ նա առ վշ_ Մատթ.
տին ոչ բանայ զբերան իւր. իբրև զոչ 26. 63.
խար 'ի սպանդ վարեցաւ. և իբրև որոջ Գործ.
առաջի կտրչի անմռունչ կայ. այնպէս 8. 32.
8 ոչ բանայ զբերան իւր: *Ի խոնար_
հութեան ն՟ր դատաստան նորա բարձաւ.
և զազգատոհմ նորա ո՞ պատմեսցէ. զի
բառնին յերկրէ կեանք ն՟ր. յանօրէ_
նութեանց ժողովրդեան իմոյ 'ի մահ վա
9 րեցաւ: *Եւ տաց զչարս փոխանակ
գերեզմանի ն՟ր. և զմեծամեծս փոխա
նակ մահու ն՟ր. զի անօրէնութիւն ինչ 1. Պետ.
ոչ գործեաց. և ոչ գտաւ նենգութիւն 'ի 2. 22.
10 բերան ն՟ր: *Եւ Տ՟ր կամի սրբել զնա 1. Յովհ.
'ի վիրաց անտի. եթէ տայցէք զվ՟ն մե_ 3. 5.
ղաց, անձինք ձեր տեսցեն զզաւակ եր_
կայնակեաց. և կամի Տ՟ր 'ի ձեռն նորա
11 բառնալ 'ի ցաւոց անձին ն՟ր: *Ցուցա
նել նմա լոյս՝ և ստեղծուլ իմաստութ՟բ.
արդարացուցանել զարդարն՝ որ մտա
դիւրն ծառայեաց բազմաց. և զմեղս
12 նոցա նա վերացուսցէ: *Վ՟ն այսորիկ
նա ժառանգեսցէ զբազումս. և զաւար
հզօրաց բաշխեսցէ. փոխանակ զի 'ի
մահ մատնեցաւ անձն նորա: Եւ ընդ Մարկ.
անօրէնս համարեցաւ. և նա զմեղս 15. 28.
բազմաց վերացոյց՝ և վասն անօրէնու Ղուկ.
թեանց նոցա մատնեցաւ: 22. 37.

ԳԼ: ԾԴ:

1 Ուրախ լեր ամուլ. որ ոչ ծնանէիր. Ղուկ.
գոչեա՛ և աղաղակեա՛ որ ոչդ երկ_ 23. 29.
նէիր. զի բազումք են որդիք սկրնդ_ Գաղատ.
կիդ՝ առաւել քան զարամբւոյն: քան 4. 27.
2 զի ասաց Տ՟ր: *Ընդարձակեա՛ զտեղի
խորանի քո և զվրահից քոց. կանգնեա՛.
և մի՛ անխայէր. երկայնեա՛ զապաւանս
դակս քո. հաստատեա՛ զցիցս քո:
3 *Յաջ և յահեակ թռուցիր. և զաւակ
քո զհեթանոսս ժառանգեսցէ. և զքա
4 ղաքս աւերեալս շինեսցես: *Մի՛ երկն
չիցիս, զի յամօթ արարին զքեզ. մի՛
պատկառեսցիս, զի նախատեցին զքեզ.
զի զամօթն յաւիտենից մոռասցիս. և
նախատինք այրութեան քոյ ոչևս յուշ լի
5 ցին քեզ: *Օ՛ն Տ՟ր է, որ առնէ քեզ
զայդ. Տ՟ր սաբաւօթ անուն ն՟ր. և որ Ղուկ.
փրկեաց զքեզ նոյն Ա՟ծ ի՟ղի ա՟մ երկրի 1. 32.
կո_

կոչեսցի ։ * Ոչ եթէ իբրև զկին մի 6
լքեալ տարակուսեալ կոչեաց զքեզ
Տր. և ոչ իբրև զկին մի ատեցեալ 'ի
մանկութենէ, այլ ասաց Ած ։ * Առժա 7
մանակ մի թողի զքեզ. և ողորմութբ
մեծաւ ողորմեցայց քեզ ։ * Առ փոքր մի 8
սրտմտութեն դարձուցի զերեսս իմ 'ի
քէն. և ողորմութբ յաւիտենից ողոր
մեցայց քեզ. ասաց՝ որ փրկեացն զքեզ ։
‖Ծննդ. 9. 11. *‖Եւ 'ի ջուրցն հեղեղէ առ Նոյիւ. այս 9
է ինձ, որպէս երդուայն նմա 'ի ժամանա
կին յայնմիկ չբարկանալ երկրի, նոյնպէս
և ոչ քեզ ։ *Եւ ոչ սպառնալեօք իմովք 10
շարժել զլերինս, և փոփոխել զբլուրս.
ոչ ողորմութի իմ պակասիցի 'ի քէն.
և ոչ ուխտ խաղաղութե քոյ անցանի
ցէ ։ ասաց Տր ։ * Հաշտեալ եմ ը քեզ 11
տառապեալդ և խախտեալդ, մինչև
մխիթարեսցիս. ահաւադիկ պատրաս
տեալ եմ կարկեհան զքարինս քո. և
զհիմունս քո շափիղայ ։ *Եւ կանգնե 12
ցից զաշտարակս քո յասպիս. և զդրունս
քո յականց վանակայց՝ և ածից շուրջ
զքև պարիսպ յընտիր ընտիր ականց
‖Յովհ. 6. 45. պատուականաց ։ *‖Եւ զամ որդիս 13
քո խրատեալս Այ. և 'ի բազում խա
ղաղութե մանկունք քո ։ * Եւ արդա 14
րութե շինեսջիր. 'ի բաց լեր յանիրաւէ
անտի. և ոչ երկիցես. և դողումն 'ի քեզ
ոչ մերձեսցի ։ * Զի ահաւադիկ եկք 15
առ քեզ վասն իմ մերձեսցին. և առ
քեզ ապաստան արասցեն ։ *Ահաւա 16
սիկ ես հաստատեցի զքեզ. ոչ որպէս
դարբին մի որ փչոմք կայծակունս ար
ծարծանէ և յառաջբերէ անօթս 'ի
գործ. այլ ես հաստատեցի զքեզ՝ ոչ 'ի
կորուստ ապականութե ։ *Ամ անօթ 17
մխասակար 'ի քեզ ոչ յաջողեսցի. և զամ
բարբառ՝ որ յարիցէ 'ի վր քո 'ի դա
տաստան, պարտեսցես. և ամ դատա
խազք քո 'ի նմին. զի դոյ ժառանգու
թի պաշտօնէից Տն. և դուք եղիջիք
ինձ իրաւացիք՝ ասէ Տր ։

ԳԼ. ԾԵ.

‖Սիրաք 51. 33. Որք ծարաւիդ էք՝ երթայք 'ի ջուր. 1
և որք միանգամ ոչ ունիք զարծաթ
երթայք՝ գնեցէք՝ և կերիջիք առանց
արծաթոյ՝ և գնոց գնոյ ։ *Եւ զձարպ 2
բնաւ ընդէ՞ր իսկ գնէք արծաթոյ՝ և
ոչ հացի. և զվաստակսն ձեր ոչ յագ
ուրդ. լուարուք ինձ՝ և կերիջիք զբա
րութի. և վայելեսցեն 'ի բարութե ան
ձինք ձեր ։ *Ունկնդիր լերուք լսելեօք 3
ձերովք՝ զհետերթայք ճանապարհաց
իմոց. լուարուք ինձ՝ և կեցցեն 'ի բա
րութե անձինք ձեր. և եդից ընդ ձեզ
‖Գործ. 13. 35. ուխտ յաւիտենական. ‖զսրբութիւնսն

4 դաւթի զհաւատարիմ ։ *Ահաւադիկ
'ի վկայութի հեթանոսաց ետու զնա.
իշխան և հրամանատար ազգաց ։
5 *Ազգք որք ոչ գիտիցեն՝ կարդասցեն
առ քեզ. և ժողովուրդք՝ որք զքեզ ոչ
ճանաչէին՝ ապաստան արասցեն զքեզ.
վասն Տն Այ քոյ սրբոյն Իէլի. զի փա
6 ռաւոր արար զքեզ ։ *Խնդրեցէք զՏր
և յորժամ գտանիցէք զնա՝ կարդացէք
առ նա ։ և իբրև մերձեսցի առ ձեզ ։
7 *Թողցէ ամպարիշտ զճանապարհս իւր.
և այր անօրէն զխորհուրդս իւր. և
դարձցի առ Տր՝ և գտցէ զողորմութի.
և առ Ած մեր՝ զի բազմապատիկ թող
8 ցէ զանօրէնութիս ձեր ։ *Զի ոչ են
խորհուրդք իմ իբրև զխորհուրդս ձեր.
և ոչ ճանապարհք իմ իբրև զճանա
9 պարհս ձեր՝ ասէ Տր ։ *Այլ որպէս հեռի
են երկինք յերկրէ. այնպէս հեռի են
ճանապարհք իմ 'ի ճանապարհաց ձե
րոց. և խորհուրդք իմ 'ի խորհրդոց ձե
10 րոց ։ *Զոր օրինակ եթէ իջանիցէ
անձրև կամ ձիւն յերկնից. և անդրէն
ոչ դառնայ. մինչև արբուսցէ զերկիր՝
ծնցի, և բղխեսցէ. ‖տացէ զսերմ սեր ‖2. Կորնթ.
մանողի՝ և զհաց 'ի կերակուր ։ 9. 10.
11 *Այնպէս եղիցի բանն իմ, որ ելանէ
'ի բերանոյ իմմէ. մի դարձցի դատարկ՝
մինչև կատարեսցէ, զորինչ կամիցիմ.
և դիւրեցից զճանապարհս քո. և զճա
12 նապարհս իմ պահեսցես ։ *Զի ուրա
խութբ ելջիք. և ցնծութբ ուսանի
ջիք. զի լերինք և բլուրք կայտառեսցին
ընդունել զձեզ ուրախութբ. և ամ
ծառք անտառի ծափս հարցեն ոստովք
13 իւրեանց ։ *Եւ փոխանակ ցրդոյն նոճ
բուսցի. և փոխանակ դժնկին մուրտ
ելցէ. և եղիցի Տն յանուն և 'ի նշան
յաւիտենից՝ և մի պակասեսցի ։

ԳԼ. ԾԶ.

1 Այսպէս ասէ Տր. ‖զգոյշ կացէք ‖Իմաստ.
իրաւանց՝ և գործեցէք զարդա 1. 1.
րութի. զի եկեալ հասեալ է փրկութի
իմ. և յայտնելոց է ողորմութի իմ ։
2 *Երանի առն՝ որ առնիցէ զայն. և
մարդոյ՝ որ կացցէ 'ի նմին. և պահիցէ
զշաբաթս իմ՝ և ոչ պղծիցէ. և պահի
ցէ զձեռս իւր յառնելոյ զանիրաւութի
3 *Մի ասասցէ օտարազգին, որ եկեալ
յեցեալ իցէ 'ի Տէր. եթէ մերժելով
մերժեսցէ զիս Տր 'ի ժողովրդենէ իւր
մէ. և մի ասասցէ ներքինին՝ թէ ես
4 եմ փայտ չոր ։ *Այսպէս ասէ Տր ցներ
քինիս՝ որք պահիցեն զպահպանութիս
իմ. և ընտրիցեն զոր կամիմ. և կալցեն
5 յուխտին իմում ։ *Տաց նոցա 'ի տան
իմում. և ընդ պարսպաւ իմով տեղի
անուա_

անուանի՝ առաւել քան զուսաերայ և
զդստերայ · անուն յաւիտենական
տայց նմ՝ և մի պակասեսցի ։* Եւ զայլ 6
ազգին՝ որք եկեալ յեցեալ իցեն ՚ի
Տէր՝ ծառայել նմա՝ և սիրել զանուն Տեր·
լինիլ նմա ՚ի ծառայս և յաղախնայս ·
և զամենեսեան՝ որք պահիցեն զշա-
բաթս իմ, և ոչ պղծիցեն · և կացցեն
յուխտին իմում ։* Տարայց զնոսա ՚ի 7
լեառն սրբութե՛ն իմոյ · և ուրախ արա
ըիկ զնոսա ՚ի տան աղօթից իմոց · ողջա
կէզք նոցա՝ և պատարագք նո՛ր ընդու-
Ա՚Ա- նելիք լիցին ՚ի վե՛ր սեղանոյ իմոյ ։ ‖ զի 8
21.13. տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ա՛մ
Մարկ. հեթանոսաց ։* Ո՚ասէ Տէր՝ որ ժողո
11. 17. վէ զցրուեալսն Իսրա՛էլ · Թէ ժողովեցից
Ղ ա՛ւ. ՚ի վե՛ր նո՛ր ժողովս ա՛մ գազանաց անա-
19.46. պատի ։* Ակա՛յք՝ կերա՛յք ա՛մ գազանք 9
անտառի ։* Տեսէ՛ք · զի կուրացան ամե- 10
նեքեան՝ և ո՛չ գիտեն զհանձար · ամե
նեքեին ո՛չ շունք համրացեալք՝ որք ո՛չ
կարիցեն հաջել · յերազանան յանկո-
ղինս · սիրեն զնիրհել ։* Իբրև շունք 11
լիրբք եղեն յանձինս իւրեանց՝ որք ո՛չ
գիտեն զյագուրդ · և են չարք՝ և ո՛չ
ճանաչեն զհանձար · ամենեքեին ըստ
իւրաքանչիւր ճանապարհաց իւրեանց
գնացին ։* Ակա՛յք՝ առցո՛ւք զգինի · և 12
գինեհարիցո՛ւք արբեցուցի՛ւ · եղիցի այն
պիսի օրն մեզ զոհ մեծ առնել յոյժ ։

ԳԼ։ ՆՒ։

Տեսէ՛ք՝ զիաւրդ կորեաւ արդարն · և 1
չիք, որ անապ սրտի՛ւ · և արք ար-
դարք բառնին՝ և ոչք հայի · զի յերե
սաց անիրաւութե՛ն բառնի արդար ։
*Եղիցի խաղաղութի՛ւն գերեզմանն նո՛ր · 2
զի բարձաւ ՚ի միջոյ ։* Ապա դուք մա 3
ո՛ւք յառաջ՝ որդիք անօրէնք · որդիք
պոռնկորդիք · որդիք չնաւթե՛ ։* Ո՛վ 4
պերճասցյք · կամ յո՞յր վե՛ր բացիք զլե
բանս ձեր · և առ ո՞ արձակեցիք զլե-
զուս ձեր · ո՞չ դուք որդիք կորստեան
են՝ զաւակք անօրէնութե ։* Որք ան- 5
կեալ աղաչէիք զկուռս ձեր ՚ի ներքոյ
անտառախիտ ծառոյ՝ զոհէիք զորդիս
ձեր ՚ի խորաձորս · ՚ի մէջ գլխոյց վիմաց ։
*Ո՛չ ՚ի կողմանս ձորոյն՝ այնե՛ բաժին 6
քո՝ և նոյն վիճակ քո · նո՛ր հեղեր զնը-
ո՛ւէրս · և նոցին մատուցեր զպըհս · ի վե՛ր
այդր ասի ո՞չ բարկանայցեմ՝ ասէ Տէր
*Ի լերինն մեծի և բարձ՝ անդէ ան 7
կողմն քո · և անդր եղեր զոհել զպըհս ։
*Ո՛չ յետոյ դրանդեաց դրանց քոց 8
հաստատեցեր զյիշատակս քո · կար-
ծէիր, եթէ չինէն ՚ի բաց կացցես, ասե
լի ինչ գտանիցես · լայնեցեր զանկո-
ղինս քո · և տարածեցեր զքեզ առնո-

9 քաջ · սիրեցեր զհոմանիս քո ։* Ո՛չ բաղ
մացուցեր զպոռնկութի՛ւնս քո առնո ։
և զբազումն ՚ի հեռաւորաց արարեր
քեզ · և առաքեցեր հրեշտակս արտա
քոյ սահմանաց քոց · նկուն եղեր՝ և
10 ինքեր ՚ի դժոխս ։* Ո՛չ աշխատեցար ՚ի
բազում ճանապարհորդութի՛ւնս քո · և
ոչ ասեիր՝ Թէ արդ հանգեայց · զի
զայն առ ուժի գտիր ձեր · վ՚ն այնորիկ
11 ոչ հնազանդեցար ինձ ։* Յումմէ՞
զանգիտեալ զարհուրեցար · զի ստե-
ցեր ինձ՝ և ոչ յիշեցեր զիս՝ և ոչ ածեր
զմտաւ՝ և ոչ եդեր ՚ի սրտի քո՛ւմ: և ես
անսի զքեզ՝ և անտես արարի ։ ես այն
եմ, որ յաւիտենից եմ· և դու չինէն
12 ոչ զանգիտեցեր ։* Ո՛րդ ես պատմե-
ցից զարդարութի՛ւն իմ, և զբարիսն քո՝
13 որք ոչ օգնեցինքեզ ։* Յորժամ աղա
զակիցես · և ոչ ապրեցուցցեն զքեզ ՚ի
նեղութե՛ քումմէ · զի զամենեսեան զնո
հողմք առցեն · և մի՛րիկք բաժանես-
ցեն · իսկ որք յիս յուսացեալք են՝
ստացցին զերկիրն · և ժառանգեսցեն
14 զլեառն սրբութե՛ն իմոյ ։* ‖ Ո՛չ ասաս ‖ Ա՚ԺԲ·
ցեն · Հորդեցէ՛ք ծառայի նորա Հանա- 62.10.
պարհս · և ՚ի քաց արարէ՛ք զկոչ և
զկուռք ՚ի Հանապարհէ ժողովրդեան
15 իմոյ ։* Ո՞յսպէս ասէ բարձրեալն՝ որ
՚ի բարձունս բնակեալ է յաւիտեան՝
սեան ՚ի մէջ սրբոց · որոյ անուն բարձ-
րեալ է՝ և ՚ի սուրբս հանգուցեալ · որ
տայ զերկայնմտութի՛ւն տարակուսելոց·
և կեանս այնոցիկ՝ որք մաշեալք են սր
16 տիւք ։* Ո՛չ ոչ յաւիտեանս խնդրեսից
զվրէժս ՚ի ձէնջ · և ոչ յանագ բարկա-
ցայց ձեզ · զի հոգի յինէն ելանէ · և զնմ
17 շունչ ես արարի ։* Ո՛ւ ան մեղաց առ
ակաւ մի արամեցուցի զնա·հարի զնա
և դարձուցի զերեսս իմ՝ ՚ի նմանէ · և
տրամեցաւ՝ և գնաց թափածեալ առա-
18 զն իմ զհանապարհս իւր ։* Զհանա-
պարհս սրտի նորա տեսի · և բժշկեցի
զնա · և մխիթարեցի զնա · և ետու նմա
մխիթարութի՛ւն ճշմարտութե՛ն և սգաւո
19 րաց նո՛ր ։* Հաստատեցի զպտուղ խա
ղաղութե՛ ՚ի վերայ խաղաղութե՛ հե-
ռաւորաց և մերձաւորաց, ասէ Տէր՝ և
20 ես բժշկեցից զնոսա ։* Ո՛ւլ անօրէնք
իբրև զծով ծփեսցին՝ և չհանգիստ մի՛
գացեն · և կորիցէ ջուր նորա ՚ի կո-
21 խամն և ՚ի կաւ ։* ‖ Ո՛չ գոյ խաղաղու- ‖ Ա՚ԿԲ·
թի՛ւն ամենաբշտաց՝ ասէ Տէր ։ 48.22.

ԳԼ։ ՆԲ։

1 Պոչեա զօրութի՛ւն, և մի՛ խնայեր ·
բարձրացո՛ իբրև փողոյ զբար-
բառ քո · պատմեա ժողովրդեան իմոյ
զմեղսն՝ և տանն յակոբայ զանօրէնու-

թիս նորա ։ * Զիս օր ըստ օրէ խնդրեն՝ և 2
ճանաչել զճանապարհս իմ ցանկան՝
իբրև ժողովուրդեան՝ որոյ զարդարութի
գործեալ իցէ ․ և զիրաւունս Այ իւրոյ
չիցէ թողեալ ․ արդ եկեալ խնդրեն
զիրաւունս արդարութե ․ կարօտին մեր
ձեռնալ առ Այ ։ * Եւ ասեն՝ զի՞է՝ զի 3
պահեցաք մեք՝ և դու ոչ տեսեր ․ խո_
նարհեցուցաք զանձինս մեր՝ և դու ոչ
գիտացեր ․ զի յաւուրս պահոց ձերոց
գտանին կամք ձեր կատարեալք ․ և
կոծեցուցանէք զամենեսեան ․ որք ը
ձեռամբ ձերով են ։ * Ի հակառակու 4
թիս և՛ի կռիւս պահէք՝ և կոփէք զան
աճագն ․ իսկ զի՞նչ պիտոյ են ինձ այն
պիսւոյ աւուր պահք ․ գալ՝ բողոքել
‖ Զաքար. ձեզ առ իս՝ և ինձ ոչ լսել ձեզ ։ *‖ Ոչ 5
7. 5. զայսպիսի պահս ընտրեցի ․ և ո՛չ զօրն,
յորում կիրկամեցուցանէ մարդ զանձն
իւր ․ զի եթէ կորացուցանես իբրև զա
նուր զպարանոց քո ․ և քուրձ և մոխիր
'ի ներքոյ քոյ տարածանիցես ․ սակայն
և ո՛չ զայն կոչեսցիս պահս՝ և օր ընդու_
նելի ։ * Ոչ զայնպիսի պահս ընտրեցի, 6
ասէ Տր ․ այլ լո՛յծ զկնճիռն անիրաւ_
ութե ․ քակեա՛ զխարդախութի վաճա
ռաց քոց ․ արձակեա՛ զնեղեալս թողու
թե ․ և զամ մուրհակս անիրաւութե
‖ Եզեկ. պատառեա՛ ։ *‖ Բրդեա՛ քաղցելոց զհաց 7
18. 7. Ղու. քո ․ և զաղքատս անյարկս տա՛ր 'ի տուն
16. քո ․ եթէ տեսանիցես զմերկն, զգե_
Մատ. ցուցանիջիր ․ և յընտանեաց զաւակի
25. 35. քոյ զական մի՛ արկանիցես ։ * Յայնժամ 8
ծաւալեսցի կանուխ լոյս քո ․ և բժշկու
թի քեզ վաղվաղակի հասցէ ։ և գնաս
ցէ առաջի քո արդարութի քո ․ և փառքն
այ զքև փակեսցին ։ * Յայնժամ կար 9
դասցես՝ և Այ լուիցէ քեզ ․ և մինչդեռ
խօսեսցիս , ասասցէ՝ թէ ահաւասիկ
հասեալ եմ ․ և եթէ մերժեսցես դու
'ի քէն զկնճիռն՝ և զձեռնարձակութի
և զբանս տրտնջման ։ * Եւ տացես 10
քաղցելոց զհաց քո սրտի մտօք ․ և զան
ձինս կարօտեալս յագեցուսցես ․ յայն
ժամ ծագեսցի 'ի խաւարի լոյս քո ․ և
խաւարն քո իբրև զմիջօրեայ ։ * Եւ 11
եղիցի Այ քո ընդ քեզ յամ ժամ ․ և
լցցի ըստ ցանկութե անձն քո ․ և ոս_
կերք քո պարարեսցին ․ և եղիցի իբրև
զպարտէզ ջրալից ․ և իբրև զաղբիւր
‖ Եսայ. ուստի ջուր ոչ պակասիցի ։ *‖ Եւ շի_ 12
61. 4. նեսցին աւերակք քո յաւիտենից ․ և
եղիցին հիմունք քո մշտնջենաւորք
յազգս ազգաց ․ կանգնեսջիր՝ և կո_
չեսջիր խրամակարկատ ցանդոյ ․ և
զընդմիջաշաւիղս նոցա դադարեցու
ցես ։ * Եթէ դարձուսցես զոտն քո 13
չառնել զկամս քո յաւուր սրբութե ․

2 և կոչեսցես զշաբաթս փափուկս նուի
րեալս ․ և ոչ փոխեսցես զոտն քո 'ի
գործ ․ և ո՛չ խօսեսցիս բան ինչ բար_
14 կութե բերանով քով ։ * Եւ եղիցիս
յուսացեալ 'ի Տր ․ և տարցէ զքեզ 'ի
բարութիս երկրին ․ և ջամբեսցէ քեզ
3 զժառանգութի յակոբայ հօր քոյ ․ զի
բերան Տն խօսեցաւ զայս ։

ԳԼ ։ ԾԹ ։

1 Ահա թէ ‖ ո՞չ իցէ կարող ձեռն Տն ‖ Թուոց
փրկել ․ կամ ծանրացո՛յց ինչ զուն 11. 23.
4 2 կըն իւր՝ զի մի՛ լուիցէ ։ * Այլ մեղքն ‖ Եր.
ձեր որոշեն 'ի մէջ ձեր՝ և 'ի մէջ Այ ։ 50. 2.
և վս անօրէնութեց ձերոց դարձոյց
զերեսս իւր 'ի ձէնջ՝ զի մի՛ ողորմեսցի ։
5 3 *‖ Զի ձեռք ձեր պղծեալք են արեամբ. ‖ Եր.
և մատունք ձեր 'ի մեղս ։ շրթունք ձեր 1. 15.
խօսեցան զանօրէնութի ․ և լեզուք ձեր
4 խոկան զանիրաւութի ։ * Ոչ ոք որ խօ
սի զարդարութի ․ և ո՛չ գոն իրաւունք
ճշմարտութե ․ յուսացեալ են 'ի սնո_
տիս ․ և խօսին զունայնութի ․ ‖ զի յղա ‖ Յոբ.
6 նան զցաւս , և ծնանին զանօրէնութի ։ 15. 35.
5 * Զձուս քարբից ծակեցին ․ և զոս_ ‖ Սաղ.
տայն սարդից անկանեն ․ և որ կամիցի 7. 15.
ուտել 'ի նոցանէն ․ ծակեաց՝ եբաց՝ և
եգիտ զջուր ․ և 'ի նմին քարբ ։
7 6 * Ոստայնք նոցա ոչ զօրձեսցին ․ և ոչ
զգեցցին 'ի գործոց ձեռաց իւրեանց ․
քանզի գործք նոցա գործք անօրէնու
թե են ․ և գործք անօրէնութե 'ի ձեռս
8 7 նոցա ։ * ‖ Ոտք նց 'ի չարիս ընթանան․ ‖ Սաղ.
վաղվաղեն հեղուլ զարիւն անպարտ ։ 13. 3.
խորհուրդք նոցա խորհուրդք անզգա_ Առակ.
մաց ․ բեկումն և թշուառութի 'ի ճա_ 1. 16.
9 8 նապարհս նց ։ * Եւ զճանապարհն խա Հռով.
ղաղութե ոչ ծանեան՝ և ոչ գոն իրաւ 3. 15.
ունք 'ի ճանապարհս նց ․ զի շաւիղք նց
ընդ որս գնան, խոտորեալք են ․ և ոչ
9 ծանեան զխաղաղութի ։ * Վսն այնո_
10 րիկ հեռացան 'ի նոցանէ իրաւունք ․ և
մի՛ հասցէ առ նոսա արդարութիւն ։
մինչդեռ ակնունէին լուսոյ՝ եղև նոցա
խաւար ։ և մինչդեռ սպասէին նմա՝ ը
11 10 մութն շրջեցան ։ * Շօշափեսցեն զորմն ‖ Եր. 4. 18.
իբրև կոյրք ․ և իբրև զաչացաւս խար
խափեսցին ։ և գլորեսցին 'ի միջօրէի
իբրև 'ի հասարակ գիշերի ։ իբրև օր_
հասականք ընդ ոտս ջանայցեն ։
12 11 * Եւ իբրև զարջս , և իբրև զաղաւնիս
առհասարակ սահեսցին ։ կացաք՝ մնա
ցաք իրաւանց՝ և ո՛չ էր ․ և փրկութիւն
12 հեռացաւ 'ի մէնջ ։ * Զի բազումք են
անօրէնութիք մեր առաջի քո ․ և մեղք
մեր հակառակ կային մեզ ․ զի անօրէ
13 նութիք մեր 'ի մեզ են ․ և զանիրաւու
թիւնս մեր . մեք մեզէն գիտեմք ։
* Ամ_

* Ի մպարշտեցաք՝ և ստեցաք Տ֊ն. և 13
դարձաք յետս յԱ֊Ի մերմէ. խօսեցաք
զանիրաւութի՛ն և հեւտեցաք՝ յղացաք՝
և որոշեցաք ՚ի սիրտս մեր զբանս անի
րաւութե։ * Յետս հարաք զիրաւունս. 14
և արդարութի՛ն հեռացաւ ՚ի մէնջ ։ զի
ապառեցաւ ՚ի ճանապարհս նոյ ճշմար
տութե՛ն. և ընդ ուղղութի՛ն ոչ կարացին
գնալ։ * Եւ արդարութի՛ն բարձաւ ՚ի 15
նոցանէ. մերժեցին զսիրտս իւրեանց
յիմանալոյ. եւտես Տ֊ր, և ոչ հաճեցաւ.
զի ո՛չ գոյին իրաւունք։ * Հայեցաւ՝ և 16
ո՛չ գոյր մարդ. եւտես՝ և ոչ գոյր , որ
օգնական լինէր։ և հատոյց նոյ բազկաւ
իւրով. և ըստ ողորմութե՛ իւրում հաս֊
տատեաց։ * Եւ զգեցաւ իբրև զրահս 17
զարդարութի՛ն. և եդ ՚ի գլուխ իւրում
զսաղաւարտ զփրկութի՛ն. և արկաւ
զինուս զհանդերձ՝ և զպատմուճանն
վրէժխնդրութե՛ , հատուցանել զհա
տուցումն։ * Եւ նախատինս հակառա 18
կորդաց՝ և կղզեաց հատուածս զհա֊
տուցումն։ * Եւ երկիցեն յարեւմուտս 19
յանո՛ւնէ Տ֊ն. և յարեւելս ՚ի փառաւո
րեալ անո՛ւնէ նո՛ր. զի եկեսցէ իբրև
գետ բռնութի՛ւ բարկութի՛ն ՚ի Տ֊է ։
Հաւտ. Հասցէ սրտմտութի՛ւ։ * Եւ եկեսցէ ՚ի 20
11.26. սիօնէ փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամպարշ
տութի՛ս յակոբայ, ասէ Տ֊ր։ * Եւ այս 21
նոցա որ յինէն ուխտ՝ ասէ Տ֊ր։ Հոգին
իմ որ է ՚ի քէզ, և բանքն՝ զորս եդու ՚ի
բերան քո՝ մի պակասեսցին ՚ի բերանոյ
քումմէ. և ՚ի բերանոյ զաւակի քոյ. և
՚ի բերանոյ զաւակի զաւակի քոյ՝ ասէ
Տ֊ր. յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

ԳԼ։ Կ։

Լուսաւորեա՛ , լուսաւորեա՛ եկի՛մ. 1
զի հասեալ է լոյս քո. և փառքն
Տ֊ն ՚ի վերջ քոյ ծագեսցին։ * Օի ահա 2
խաւար ծածկեսցէ զերկիր՝ և մառա֊
խուդ զհեթանոսս. բայց ՚ի քէզ Տ֊ր
յայտնեսցի. և փառք նո՛ր ՚ի քեզ երևես
ցին ։ * Եւ գնասցեն թագաւորք ՚ի 3
լոյս քո. և հեթանոսք ՚ի ծագել լուսոյ
Ա֊ր։ քոյ։ * Համբարձ շուրջ զքեզ զաչս 4
49. 18. քո. և տե՛ս ժողովեալ առ քեզ զամ
մնկունս քո. զի եկի՛ն՝ հասի՛ն ՚ի հե
ռաստանէ որդիք քո. և դստերք քո ՚ի
վե՛ր ուսոց նոցա բարձեալք բերիցին։
* Յայնժամ տեսցես՝ և խնդասցես. 5
երկիցես՝ և զարհուրեսցիս ՚իսրտի քում։
զի փոխեսցի ՚ի քեզ մեծութի՛ն ծովու.
և ազգաց՝ և ժողովրդոց։ * Եւկեսցեն 6
՚ի քեզ երամակք ուղտուց. և ծածկես
ցեն զքեզ ուղտերամակքն մադիա֊
մու՝ և գեփայ։ ամենեքեան ՚ի սաբայէ
եկեսցեն , բերել ոսկի և կնդրուկ՝ և
ականս պատո՛ւականս. և փրկութի՛ն
7 Տ֊ն առցեն զաւետիս։ * Եւ ամ֊բա֊
շինքն կեդարու ժողովեսցին առ քեզ.
և խոյք նաբեթեմայ ածցին. և մատուա
ցին ընդունելի պատարագք ՚ի վերայ
սեղանոյ իմոյ. և տուն աղօթից իմոյ
8 փառաւորեսցի ։ * Ո՛վ են սոքա՝ որք
իբրև զամպս թռուցեալքեա՛ն. և իբրև
զաղաւնիս ձագախառն երամովքին
9 գան առ իս ։ * Եւնձ ակն ունին կղզիք՝
և նաւք թարշիշ յառաջագոյն ածել
զորդիս քո ՚ի հեռաստանէ ։ զարծաթ
և զոսկի ընդ իւրեանս. վասն անո՛ւան
Տ֊ն սրբոյն. և վ֊ն սրբոյն Իլի փառաւո
10 րել։ * Եւ շինեսցեն որդիք այլազ
գեաց զպարիսպս քո . և թագաւորք
նոցա ընծայեսցին քեզ ։ զի վա՛ր բար֊
կութե՛ իմոյ հարի զքեզ. և վասն ողոր
11 մութե՛ իմոյ սիրեցի զքեզ։ * Եւ բաց Յայտ.
ցին դրունք քո հանապազորդ ՚ի տուէ 21. 25.
և ՚ի գիշերի. և մի՛ փակեսցին. կրել ՚ի
քեզ զղօրութի՛ն ազգաց ։ և զթագաւ
12 որս իւրեանց ածցեն առ քեզ ։ * Օի
ազգք և թագաւորք՝ որք քեզ ոչ ծա֊
ռայեսցեն, կորիցեն. և ազգքն աւերե
13 լով աւերեսցին ։ * Եւ փառք լիբա֊
նանու առ քեզ եկեսցեն. սարդիէ՛ն և
սօսիե՛. նոճիէ՛ն և մայրիե՛ առ հասա
րակ փառաւոր առնել զտեղի սրբութե՛
իմոյ. և զտեղի ոտից իմոյ փառաւո֊
14 րեցից ։ * Եւ եկեսցեն առ քեզ զարհու
րեալք որդիք նեղչացն քոց՝ և զարհու
րեցուցչաց. և երկիր պագցեն հետոց
ոտից քոց ամենեքե՛ն. որք զարհուրե֊
ցուցանէի՛ն զքեզ. և կոչեսջիր քաղաք
15 Տ֊ն սիօն սրբոյն Իլի ։ * Վ֊ն վի՛ եղեր
դու լքեալ և ատեցեալ. և ոչոք էր, որ
օգնէր ։ և արարից զքեզ յաւրհնութի՛ն
յաւիտենական՝ և ցնծութի՛ն յազգաց
16 յազգս ։ * Եւ դիեսցես զկաթն հե֊
թանոսաց. և զմեծութի՛ն թագաւո
րաց կերիցես ։ և ծանիցես՝ թէ ես եմ
Տ֊ր. որ ապրեցուցանեմ՝ և փրկեմ զըզ
17 քեզ Ա֊ծ Իլի ։ * Եւ փոխանակ պղնձի
ձոյն բերիցէ քեզ ոսկի. և փոխանակ
երկաթոյն բերիցէ քեզ արծաթ. և
փոխանակ փայտի բերիցէ քեզ պղինձ.
և փոխանակ քարի տայ քեզ երկաթ.
և տայ զհիշեցոյս քո ՚ի խաղաղութի՛ն և
18 զայցելուս քո յարդարութի՛ն ։ * Եւ ո՛չ
ևս լսիցի անիրաւութի՛ն յերկրի քում.
և ոչ թեկումն և թշնամութի՛ն ՚ի սահ
մանս քո ։ այլ կոչեսցին փրկութի՛ն պա
րիսպք քո. և դրունք քո ցնծութի՛ն։
19 * Եւ ո՛չևս եղիցի քեզ արեգակն ՚ի Յայտ.
լոյս տուընջեան. և ո՛չ ծագումն լուս֊ 21. 23.
նի տացէ քեզ զլոյս ՚ի գիշերի ։ այլ և 22. 5.
եղիցի քեզ Տ֊ր լոյս յաւիտենական՝ և

փառք քո Ա՛Ծ ։ * Ո՛չ մտցէ քեզ արե֊ 20
գակն . և լուսին 'ի քէն մի՛ պակասես֊
ցի . և եղիցի քեզ Տր լոյս յաւիտենա֊
կան, և կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ ։
* Եւ՛ ժողովուրդ քո ամենեքին ար֊ 21
դար . և յաւիտեան ժառանգեսցեն
զերկիր ։ պահել զնորատունկ գործոց
ձեռաց իւրեանց 'ի փառս ։ * Սակաւաւ 22
որն հազարաւոր եղիցի . և կրտսերն
յազգ մեծ . զի ես Տր ընդ ժամանակս
ժամանակս ժողովեցից զնոսա ։

ԳԼ ։ ԿԱ .

|| Ղուկ. 4.18. Հոգի || Տն 'ի վր իմ ։ վն որոյ և օծ 1
իսկ զիս աւետարանել աղքատաց
առաքեաց զիս . բժշկել զբեկեալս սր֊
տիւք ։ քարոզել գերեաց զթողութի
և կուրաց տեսանել ։ * Կոչել ամ Տն 2
ընդունելի . և օր հատուցման Ա՛Յ մե֊
|| Մտ. 5. 5. րոյ ։ || մխիթարել զամ սգաւորս ։
* Տալ սգաւորաց սիօնի փառս . փոխա֊ 3
նակ մոխրոյ օծումն ուրախութե . և
սգաւորացն հանդերձ փառաց՝ փոխա֊
նակ ոգւոյն վհատութե ։ և կոչեսցին
նոքա ազգք արդարութե՝ տունկ Տն 'ի
|| Եսյ. 58.12. փառս ։ * || Եւ՛ շինեսցեն զաւերակսն 4
յաւիտենից . և զյառաջագոյն աւե֊
րեալսն կանգնեսցեն . և նորոգեսցեն
զքաղաքս աւերեալս յազգաց մինչև
յազգս ։ * Եւ՛ եկեսցեն օտարածինք 5
հովիւք խաշանց քոց . և այլազգիք մա֊
ճակալք և այգեգործք քո ։ * Բայց 6
դուք քահանայք Տն կոչիջիք՝ և պաշ֊
տօնեայք Ա՛Յ մերոյ անուանիջիք . զզօ֊
րութիւս ազգաց կերիջիք . և մեծութբ
նց սքանչելի լինիջիք ։ * Փոխանակ ա֊ 7
մօթոյն ձերոյ կրկին ուրախութի . և
փոխանակ անարգանաց ձերոց ցնծու֊
թի . և այս զերկիրն յերկրորդում
ժառանգեսցեն . և ուրախութի յաւի֊
տենից 'ի վր գլխոյ նց ։ * Զի ես եմ 8
Տր՝ որ սիրեմ զարդարութի . և ատեմ
զյափշտակութիս յանիրաւութե . և
տաց զվաստակս նոցա արդարոց . և
ուխտ յաւիտենից ուխտեցից ընդ նս ։
* Եւ՛ ծանիցի 'ի մէջ ազգաց զաւակ 9
նց . և ծնունդք նոցա 'ի մէջ ժողովր֊
դոց ։ ամենեքին որք տեսանիցեն՝ ճա֊
նաչիցեն զնոսա . և ասիցեն՝ թէ սոքա
են զաւակք օրհնեալք յԱ՛Յ ։ և ուրա֊
խութբ ուրախ եղիցին 'ի Տր ։ * Ցնծաս֊ 10
ցէ անձն իմ 'ի Տէր . զի զգեցոյց ինձ
զհանդերձ փրկութե և զպատմուճան
ուրախութե . իբրև փեսայի եդ ինձ
զպսակ . և իբրև զհարսն զարդու զար֊
դարեաց զիս ։ * Եւ՛ իբրև զերկիր՝ որ 11
աճեցուցանէ զծաղիկս իւր . և իբրև
զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմա֊
նիս իւր . այնպէս ծաղկեցուսցէ Տր
զարդարութի իւր՝ և զցնծութի առա֊
ջի ամենայն ազգաց ։

ԳԼ ։ ԿԲ .

1 Վասն սիօնի ո՛չ լռեցից . և վն եէմի
ո՛չ ներեցից . մինչև ծագեսցի
իբրև լոյս արդարութի նր . և փրկու֊
թի նորա իբրև զփայլակն վառեսցի ։
2 * Եւ՛ տեսցեն հեթանոսք զարդարու֊
թի քո . և թագաւորք զփառս քո . և
կոչեսցի քեզ անուն նոր . զոր Տր ա֊
3 նուանեսցէ ։ * Եւ՛ եղիցիս պսակ վայ֊
ելչութե 'ի ձեռին Տն . և թագ ար֊
4 քայութե 'ի ձեռին Ա՛Յ քոյ ։ * Եւ՛ ո՛չև
կոչեսցիս լքեալ . և երկիրն քո ո՛չև կո֊
չեսցի աւերակ . զի քեզ անուն կոչես֊
ցին կամք իմ . և երկրին քում շինու֊
թի բնակութե . զի հաճեսցի Տր ընդ
քեզ . և երկիրն քո խառնեսցի 'ի բնա֊
5 կութի ։ * Զորօրինակ բնակի երիտա֊
սարդ ընդ կուսի՝ այնպէս բնակեսցին
որդիք քո 'ի քեզ . և եղիցի՝ զորօրինակ
բնակի փեսայ առ հարսին՝ այնպէս ու֊
6 րախ լիցի Տր 'ի քեզ ։ * Եւ՛ 'ի վր պարս֊
պաց քոց եդէմ պահապանս կացուցից,
զօրն ողջոյն և զգիշերն ողջոյն . որ մին֊
չև յանդ մի՛ դադարեսցեն յիշել զՏր ։
7 * Զի ո՛չ գոյ նման ձեզ . եթէ ուղղես֊
ցէ՝ և արասցէ եէմի պարծանս 'ի վր
8 երկրի ։ * Երդուաւ Տր 'ի փառս իւր՝
և 'ի զօրութի բազկի իւրոյ . եթէ ոչ
տաց զցորեան քո և զկերակուր 'ի ձեռս
թշնամեաց քոց ։ և ո՛չ արբցեն որդիք
օտարաց զգինի քո՝ յորում դու վաս֊
9 տակեցեր ։ * Այլ որք ամփոփեսցին՝
կերիցեն զնա՝ և օրհնեսցեն զՏր . և որք
ժողովեսցենն զնա , արբցեն 'ի սրահս
10 սրբութեց իմոց ։ * Երթա՛յք՝ մտէք
ընդ դրունս իմ . կազմեցէք զճանա֊
պարհս՝ հորդեցէք զշաւիղս . || գործե֊ || Եսյ.
ցէք ճանապարհ ժողովրդեան իմոյ . և 57.14
զքարինս 'ի ճանապարհէ անտի 'ի բա՛ց
ընկեցէք . առէք նշան 'ի հեթանոսս ։
11 * Զի աւասիկ Տր լսելի արար մինչև
'ի ծագս երկրի ։ || ասացէք դստեր սիօ֊ || Զաք.
նի . ահաւասիկ փրկիչ քո հասեալ գայ՝ 9. 9.
և ունի զվարձս իւր ընդ իւր . և գործ || Մտ.
12 իւր առաջի երեսաց իւրոց ։ * Եւ՛ կո֊ 21.5.
չեսցէ զնա ժողովուրդ սբ՝ փրկեալ 'ի
Տէ . և դու կոչեսցիս խնդրեալ քա֊
ղաք՝ և ո՛չ լքեալ ։

ԳԼ ։ ԿԳ .

1 Աւկ այս ո՞վ է՝ որ դիմեալ գայ յեդո֊
մայ . կարմրութի ձորձոց իւրոց 'ի
բոսորայ . գեղեցիկ պատմուճանաւ
և բուռն զօրութբ ։ ես խօսիմ զար֊

դա֊

դարութի և իրաւունս փրկութեան:
‖Յայտ. *‖Մ՞էր կարմիր են ձորձք քո. և հան 2
19.13. դերձք քո իբրև հնձանահարի լիոյ հն_
ձանի կոխելոյ: *Հնձան հարի միայն՝ 3
և ՚ի հեթանոսաց ոչոք էր ընդ իս. կոխե
ցի զնս սրտմտութբ՝ և մանրեցի զնոսա
և էջուցի բարկութբ՝ և իջուցի յերկիր. և զամ
զարիւն հանդերձս իմ թաթաւեցի: *‖Օր 4
նոցա յերկրէ հասեալ էր ՚ի վ՟ր նց օր հատուցման.
‖Ես. և ամ փրկութե եկեալ հասեալ:
34.8. *Հայեցայ՝ և ոչոք էր՝ որ օգնէր. զմտաւ 5
ածի՝ և ոչոք էր՝ որ ՚ի թիկունս հասա
նէր: փրկեաց զնս բազուկ իմ. և սրտ_
մտութի իմ միայն զդէմ կալաւ:
*Կոխեցի զնս բարկութբ իմով՝ և զենի 6
և էջուցի զնս սրտմտութբ իմով. և իջուցի զնս
զարիւն յերկիր: *Զողորմութի Տն յիշեցից. 7
նոցա զքաջութի Տն յուշ արարից՝ յամի զոր
ինչ հատուցանէ մեզ Տր. Տր դատաւոր
բարերար տանն Իէլի. որ ածէ ՚ի վ՟ր
ը՟ ներո մեր ըստ ողորմութեն իւրոյ՝ և ըստ
ղութե իւր բազում արդարութե իւրոյ: *Եւ ա_ 8
ոյ՝ և ը՟ սաց՝ եթէ ժողովուրդ իմ են որդիքն
բազում իմ. և ոչ անարգեսցեն զիս. և եղև նց
ողորմութե ՚ի փրկութի: *Յամ նեղութե նց: ոչ 9
պատգամաւոր ոք. և ոչ հրեշտակ, այլ
ինքնին Տր փրկեաց զնս. վ՟ն սիրելոյն
զնս և խնայելոյն ՚ի նոսա՝ ինքնին փր_
կեաց զնս. և վերացոյց զնոսա. և բարձ
րացոյց զամ աւուրս յաւիտենից:
*Բայց նոքա հեստեցին. և բարկացու 10
ցին զհոգի նր սբ. և դարձաւ նց Տր ՚ի
թշնամութի. ինքնին եա ընդ նս պա_
տերազմ: *Եւ յիշեաց զաւուրսն յաւի 11
տենից: Թէ ուր է Մովսէս և ժողովուրդն
‖Ելից. նր. ‖ որ եհան յերկրէ զհովիւն հօտից.
14.29. ուր է՝ որ եդ ՚ի նոսա զհոգին Տն: *Որ 12
[illegible] վերացոյց աջով իւրով զՄովսէս. և ՚ի բա
զուկ փառաց նորա յաղթահարեաց
զջուրս առաջի երեսաց նր. առնել իւր
անուն յաւիտենական: *Էած զնս 13
ընդ անդունդս որպ ձի ընդ անապատ:
*Եւ իբրև գրաստ ինչ ընդ դաշտ. և 14
ոչ վաստակեցան. էջ հոգի ՚ի Տէ, և
առաջնորդեաց նոցա: այնպէս ածեր
զժողովուրդն քո՝ առնել քեզ անուն
‖2. Օրէ. փառաց: *‖Եւ արդ դարձ յերկնից՝ և 15
26.15. տես ՚ի տաճարէ սրբոյ քումմէ՝ և փա
Բարու.2. ռաց քոց. ուր է նախանձ քո՝ և զօրութի
16. քո. ուր է բազում ողորմութի գթու_
թե քոյ. որով ներէիր մեզ: *Զի դու 16
ես մեր հայր. զի աբրահամ ոչ գիտաց
զմեզ՝ և Իէլ ոչ ծանեաւ զմեզ. այլ դու
հայր մեր փրկեա զմեզ. զի ՚ի սկզբանէ
անուն քո է ՚ի վ՟ր մեր: *Զմէ՞ մոլորե 17
ցուցեր զմեզ ՚ի ճանապարհաց քոց.
խստացուցեր զսիրտս մեր չերկնչել ՚ի
քէն. դարձ վ՟ն ծառայից քոց. դարձ

18 վ՟ն ազգաց ժառանգութե քոյ: *Դու
ցէ ոչ ժառանգիցեմք զլեառն սրբու_
թե քոյ. հակառակորդք մեր նեղեցին
զմեզ՝ և կոխեցին զսրբութի քո:
19 *Եղեաք իբրև զառաջինն՝ յորժամ
ոչ նայէիր ՚ի մեզ. և ոչ կոչեցեալ էր
անուն քո ՚ի վերայ մեր:

Գլ: ԿԴ:

1 Եթէ բացցես զերկինս, դողումն
2 կալցի ՚ի քէն զլերինս: *Եւ հա
լեսցին իբրև զմոմ առաջի հրոյ. և այ_
րեսցէ հուր զհակառակորդս քո. և
յայտնի լիցի անուն քո ընդդիմակացաց
քոց: յերեւաց քոց հեթանոսք խռո_
3 վեսցին: *Յորժամ առնիցես փառաւո
րութիս, դողումն կալցի ՚ի քէն զլե_
4 րինս: *‖Յաւիտենից ոչ լուաք. և ոչ ‖1. Կորն.
տեսին աչք մեր այլ Ա՟Ծ, բաց ՚ի քէն. 2. 9.
և զգործս քո զոր արասցես այնոցիկ.
որք ակն ունին ողորմութե քում:
5 *Զի ընդ առաջ լիցի այնոցիկ՝ որք
առնեն զիրաւունս. և զճանապարհս
քո յիշեսցեն. արդ ահա դու բարկա_
ցար՝ և մեք մեղաք: վ՟ն այնորիկ մոլո_
6 րեցաք: *Եւ եղեաք իբրև զպիղծս
ամենեքեան. իբրև զհանդերձս ապա
հարից ամ արդարութի մեր. և թօ_
թափեցաք իբրև զտերև ամենեքին
մեք. վ՟ն անօրէնութեց մերոց հողմք
7 մերժեցին զմեզ: *Եւ ոչոք իցէ՝ որ
կարդայցէ զանուն քո. և ոչ որ յիշես_
ցէ ապաստան առնել զքեզ. զի դար_
ձուցեր զերեսս քո ՚ի մէնջ՝ և մատնե_
8 ցեր զմեզ վ՟ն մեղաց մերոց: *Եւ արդ
Տր՝ հայր մեր դու ես. մեք կաւ, և դու
ստեղծիչ մեր. և գործք ձեռաց քոց
9 ամենեքին մեք: *‖Մի բարկանար ‖Սաղմ.
մեզ Տր յոյժ. և մի ՚ի ժամանակի յիշեր 78.8.
զմեղս մեր: և արդ հայեաց Տր. զի ժո
10 ղովուրդ քո ամ: *Եւ քաղաք սրբու_ քո էմ
թե քոյ սիոն եղև աւերակ: իբրև զա զա մէ ամէ
11 նապատ եղև երուսաղէմ: *Յանէծս նեւեաւ.
մատնեցաւ տուն սրբութե քոյ. և
փառքն զորս օրհնեցին հարքն մեր՝ ե_
ղեն հրձիգք. և ամ փառաւորութիւն
12 մեր կործանեցաւ: *Եւ ՚ի վ՟ր ամի
այսորիկ անսաս Տր: և լռեցեր. և խո_
նարհ արարեր զմեզ մինչև յոյժ.

Գլ: ԿԵ:

1 Յայտնի ‖եղէ այնոցիկ՝ որք զինէն ‖Հռոմ.
ոչ հարցանէին. գտայ այնոցիկ՝ 10.20.
որք զիս ոչ խնդրէին: ասացից, ահա
սիկ եմ, ցազգն յայն՝ որք զանուն իմ
2 ոչ կարդային: *Զօրհանապազ ձգե
ցի զձեռս իմ առ ժողովուրդն անհա_
ւան և հակառակօղ. որք գնային զճա
նա_

նապարհ որ ոչ էր բարւոք. այլ զհետ
մերձաց իւրեանց։ * Ժողովուրդս այս՝ 3
որ բարկացուցաներ զիս. առաջի իմ
հանապազ զոհէին՝ ի պարտեզս իւրմ.
և արկանէին խունկս յարիւսեայս իւր
եանց։ * Վասն՝ որք չեն՝ յիշատակս 4
իւրեանց. և յայրս կողմանեալ՝ ննջէին
վասն երազ տեսանելոյ. որք ուտէին զխո
զենին՝ և զարգանակ զոհիցն. և ամա
նօթք նոյ պղծեալք էին։ * Որք ասէին 5
՝ի բաց կաց յինէն. մի մերձենար յիս,
զի սո՛ւրբ եմ՝ այս է ծուխ բարկութե իմոյ՝
յորում հնոյր բորբոքեալ զամաւուրս։
* Ո՛վ հասասիկ գրեալ առաջի իմ. ոչ 6
լռեցից՝ մինչև հատուցից՝ ի ծոցս նոց։
* Զմեղս նոց՝ և զմեղս հարց նոցա՝ ի 7
միասին՝ ասէ Տէր. որք արկանէին
խունկս՝ ի վերայ լերանց. և՝ ի վերայ բլրոց.
ուր նախատէին զիս. հատուցից զըղ
գործս նոց՝ յառաջագոյն՝ ի ծոցս նոց։
* Այսպէս ասէ Տէր. զորօրինակ եթէ 8
գտանիցի ճիւ՝ ի մէջ ողկուզոյ. և ասիցեն. մի՝ ապականեր զայս. զի օրհնու
թիւն Տեառն գոյ՝ ի դմա. այնպէս արարից
վասն ծառայից իմոց՝ զի որոյ ոչ կորուսից
զամենեսեան։ * Եւ՛ հանից զզաւակ՝ ի 9
յակոբայ՝ և յուդայ. և ժառանգեսցեն
զլեառն սրբութե իմոյ. և ժառանգեսցեն
ցեն ընտրեալք իմ՝ և ծառայք իմ. և
բնակեսցեն՝ ի նմա։ * Եւ եղիցին յան 10
տառին մանգաստեալք հովտաց. և
ձորն նաքորայ հանգիստ անդեաց ժո
ղովրդեան իմոյ՝ որք խնդրեցինն զիս։
* Եւ՛ դուք թողիք զիս. և մոռացայք 11
զլեառն սրբութե իմոյ։ և կազմիք դի
շաց սեղան. և խառնէիք խառնելիս
բախտիս։ * Եւ մատնեցից զձեզ՝ ի 12
սուր. և ամենեքեան կոտորիջիք։ զի
կոչեցի զձեզ՝ և ոչ լսեայք. խօսեցայ՝
և ստուգանեցիք. և արարիք չար ա
ռաջի իմ։ և զոր ոչն կամէի, ընտրեցիք։
* Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. ա 13
հասասիկ որք ծառայեն ինձ, կերի
ցեն՝ և դուք քաղցիջիք. ահասասիկ
որք ծառայեն ինձ, արբցեն՝ և դուք
ծարաւիջիք՝ ահասասիկ որք ծառայ
են ինձ, ուրախ լինիցին՝ և դուք ամաչես
ջիք։ * Եւ՛ հասասիկ որք ծառայեն ինձ, 14
ցնծասցեն ուրախութ սրտիւ՝ և դուք
աղաղակեսջիք առ ցաւս սրտից ձերոց.
և առ բեկման ոգւոյ ձերոց ողբասջիք։
* Եւ թողջիք զանուն ձեր՝ ի յագուրդ 15
ընտրելոց իմոց. և զձեզ Տէր սատակես
ցէ։ և ծառայիցն իմոց կոչեսցի անուն
նոր։ * Որ օրհնեսցի՝ ի վերի երկրի. զի 16
օրհնեսցին զՏէր Աստուած ճշմարիտ. և որք
երդնուցուն՝ ի վերի երկրի. երդնուցուն
ի՛ Աստուած ճշմարիտ։ զի մոռացան զնեղու
թիւնն զառաջինն. և ոչ՝ և անկանիցի՝ ի
սիրտս նոց։ * Ով եղիցին երկինք նոր՝ 17
և երկիր նոր. և ոչ՝ և յիշեսցին զառա
ջինսն. և ոչ՝ և անկցի՝ ի սիրտս նոցա
զինան. և այլ անկցի՝ ի սիրտս նոցա
* Այլ ուրախութի՛ և ցնծութի՛ գոյի 18
՝ի նմա. զոր ես հաստատեցից։ զի ա
հասասիկ ես առնեմ՝ զԵրուսաղէմ՝ ցնծութի՛.
և զժողովուրդ իմ՝ ուրախութի՛։ * Եւ 19
ցնծացայց՝ ի վերայ Երուսաղէմի. և ուրախ եղեց
՝ի վերայ ժողովրդեան իմոյ։ և ոչ՝ և լսի
ցի՝ ի նմա ձայն լալոյ՝ և ձայն գոչիւն։
* Եւ՛ մի՛ լինիցի անդ տարաժամաւուրց. 20
և ծեր որոյ ոչ իցէ լցեալ զժամանակս
իւր՝ զի երիտի կրտսեր որդին հարիւր
ամեան. և որ հարիւրամեանն մեռա
նիցի, մեղաւոր և անիծեալ կոչեսցի։
* Եւ՛ շինեսցեն տունս՝ և ինքեանք բնա 21
կեսցին. տնկեսցեն այգիս՝ և ինքեանք
կերիցեն զպտուղս նոցա։ * Եւ՛ մի՛ և ոք 22
շինեսցեն՝ և այլք բնակեսցին. և նոքա
տնկեսցեն՝ այլք կերիցեն։ ըստ աւուրց
փայտին կենաց եղիցին աւուրք ժողո
վրդեան իմոյ. գործք ձեռաց նոցա հնաս
ցեն։ * Եւ՛ ընտրեալք իմ՝ մի՛ և վաս 23
տակեսցին ընդ ունայն. և ոչ՝ և ծնա
նիցին որդիս յանէծս. զի զաւակք օրհ
նեալք են այ՛ի՛ և ծնունդք նոցա ընդ
նեալք իսկ նոցա։ * Եւ՛ եղիցի՝ մինչև կարդա 24
ցեալ իսկ նոցա՝ ես լսեայց նոց. և մինչ
դեռ խօսիցին, ասացից՝ եթէ զինչ
խնդրեք։ * Գայլք և գառինք՝ ի միասին ձարակեսցին. և 25
առիւծ իբրև զեզն յարդ կերիցէ. և
օձ զհող իբրև զհաց կերիցէ. մի՛ մե
ղիցեն, և մի՛ վնասեսցեն զոք՝ ի լերին
սրբութե իմոյ ասէ Տէր։

ԳԼՒԽ Կ.Ո։

Այսպէս ասէ Տէր. երկինք աթոռ 1
իմ են՝ և երկիր պատուհանդան
ոտից իմոյ։ ո՞րպիսի տուն շինեցէք ինձ.
ասէ Տէր. կամ՝ ո՞րպիսի ինչ իսկ այն տե
ղի հանգստեան իմոյ։ * Ով զայս ամ 2
ենեսեան իմ՝ արար՝ և իմ եմ՝ ասէ Տէր.
և ես յո՞ հանգեայց. եթէ ոչ՝ ի հեզս՝
և՝ ի խոնարհս՝ և որ դողայ՝ ի բանից
իմոց։ * Այլ անօրէնն՝ որ մատուցա 3
նէ զեզն պատարագ՝ այնպէս է՝ ոյն թէ
հարկանիցէ որ զկատաւին մարդոյ։ և
որ մատուցանէ գոչխար պատարագ.
այնպէս է՝ ոյն թէ զշուն որ մորթիցէ.
որ մատուցանիցէ որ նաշխոյ. այսպես
է՝ ոյն թէ հեղուցու որ զարիւն խոզի.
և որ տայցէ զընդրուկ՝ ի խունկ յիշա
տակաց. այնպէս իցէ՝ ոյն զՏարհոյիչն.
և ինքեանք ընտրեցին զձանապարհս
իւրեանց. և զգարշելիս իւրեանց՝ զոր
անձինք իւրեանց ախորժեցին։
* Եւ

*Եւ ես առից 'ի ձեռն զխաբէութիւնս 4
նց̃. և ըստ մեղաց նոցա հատուցից նց̃ ։
Առակ. ‖ զի կոչեցի զնոսա՝ և ոչ լուան ինձ. խօ
1.24. սեցայ՝ և ոչ անսացին. և արարին զչար
Երեմ. առաջի իմ. և զոր ոչն կամէի, ընտրե
7. 13. ցին ։ *Լուարո՛ւք զպատգամ Տն̃. որք 5
Եր. դողայք 'ի բանից նր̃ ։ խօսեցարո՛ւք եղ
65.12. բարք մեր ընդ ատելիս ձեր՝ և ը̃ գար
շեցուցիչսն ։ զի անուն Տն̃ փառաւորես
ցի. և երևեսցի յուրախութեն ձերում.
և նոքա ամաչեսցեն ։ *Ձայն բարբա 6
ռոյ 'ի քաղաքէ. ձայն 'ի տաճարէ. ձայն
Տն̃ հատուցանէ զհատուցումն հակա
ռակորդաց ։ *Մինչև իցէ յղւոյն 7
ծնեալ. և մինչև իցեն հասեալ ցաւք
երկանց. ապրեցաւ, և ծնաւ արու ։
*Ո՞ լուաւ. ո՞ ետես այսպիսի ինչ. 8
եթէ երկնեաց երկիր 'ի միում աւուր.
և ծնաւ ազգ մի ողջոյն միանգամայն.
զի երկնեաց սիոն, և ծնաւ զմանկունս
իւր ։ *Ես ետու քեզ զյոյս զայս. և 9
դու ոչ յիշեցեր զիս՝ ասէ Տր̃ ։ ոչ ապա
քէն զամուլն և զծննդականն ես արա
րի՝ ասէ Ա̃Ծ քո ։ *Ուրախ լեր Եէմ. և 10
ժողովեցարո՛ւք առնել տօն 'ի դմա.
ամենեքին որք սիրէք զդա. խնդացէք՝
և ուրախ լերուք 'ի միասին՝ որք նստէիք
'ի սուգ վն̃ դորա ։ *Զի դիեցէք՝ և 11
յագեցիք 'ի ստեանց մխիթարութեան
դորա. և կշտացեալք վայելեցէք 'ի գալս
տենէ փառաց դորա ։ *Զի այսպէս ասէ 12
Տր̃. ահաւասիկ ես դարձուցանեմ 'ի
դոսա իբրև զգետ զխաղաղութի. և
իբրև զհեղեղատ յորդեալ զփառս հե
թանոսաց ։ զմանկունս դոցա 'ի վերայ
ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն. և
'ի վր̃ ծնգաց իւրեանց գգուիցեն ։
*Որպէս մայր՝ որ զմանուկ իւր գգուիցէ. 13
այնպէս գգուեցից զձեզ. և յԵէմ մխի
թարիջիք ։ *Եւ տեսջիք՝ և խնդաս 14
ցեն սիրտք ձեր. և ոսկերք ձեր իբրև
զդալարի զուարճասցին. և ծանիցի
ձեռն Տն̃ երկիւղածաց իւրոց. և սպառ
15 նասցի անհաւատիցն ։ *Զի ահաւա
սիկ Տր̃ իբրև զհուր եկեսցէ. և կառք
նր̃ իբրև զմրրիկ՝ հատուցանել սրտ
մտութը̃ զհատուցումն իւր. և բոցով
16 հրոյ զարհամարհանս իւր ։ *Զի 'ի
հուր Տն̃ դատեսցի ամ̃ երկիր. և 'ի
սուր նորա ամ̃ մարմին ։ բազումք եղի
17 ցին վիրաւորք 'ի Տէ̃ ։ *Որք սրբեն՝ և
մաքրեն 'ի պարտէզս՝ և 'ի սրահս իւր
եանց. որք ուտեն զմիս խոզենի՝ և զգար
շելիսն՝ և զմուկն՝ 'ի միասին սատակես
18 ցին նոքա՝ ասէ Տր̃ ։ *Եւ ես զգործս
նց̃ և զխորհուրդս նոցա գիտեմ ։ գամ
ժողովել զամ̃ ազգս՝ և զլեզուս. եկես
19 ցեն՝ և տեսցեն զփառս իմ ։ *Եւ թո
ղից 'ի վր̃ նոցա նշան. և առաքեցից 'ի
նոցանէ փրկեալս յազգս ։ 'ի Թարսիս.
և 'ի Փուդ. և 'ի Լուդ. և 'ի Մոսոք. և 'ի
Թոբէլ. և յԵլլադայ. և 'ի կղզիս հե
ռաւորս. որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ.
և ոչ տեսեալ զփառս իմ ։ և պատմես
ցեն զփառս իմ և զանուն իմ 'ի մէջ
20 ազգաց ։ *Եւ ածցեն զեղբարս իւրե̃ զեղբարս ձեր յամ̃
յամ̃ ազգաց պատարագ Տն̃. հեծեալս
կառօք՝ հանդերձ պալարակապ երի
վարօք և հովանոցօք 'ի սբ̃ քաղաքն՝
Եէմ, ասէ Տր̃ ։ որպէս մատուցին որդիքն
Իղի զպատարագս իւրեանց ինձ սաղ
21 մոսիւք 'ի տուն Տն̃ ։ *Եւ 'ի նոցանէ
առից ինձ 'ի քահանայս՝ և 'ի ղևտա
22 ցիս՝ ասէ Տր̃ ։ *‖ Զոր օրինակ երկինք ‖ Յայտ.
նոր՝ և երկիր նոր՝ զոր ես առնեմ 21.1.
կալ առաջի իմ. ասէ Տր̃. նոյնպէս
23 կացցէ զաւակն ձեր ։ *Եւ եղիցի ամիս
յամսոյ՝ և շաբաթ 'ի շաբաթէ. եկես
ցէ ամ̃ մարմին երկիր պագանել առա
24 ջի իմ յԵէմ՝ ասէ Տր̃ Ա̃Ծ ։ *Եւ ել
ցեն՝ և տեսցեն զոսկերս մարդկան առ
իս յանցուցելոց ։ ‖ զի որդն նց̃ ոչ վախ ‖ Մարկ.
ճանեսցի. և հուր նոցա ոչ շիջցի ։ և 9.43.
եղիցին 'ի տեսիլ ամ̃ մարմնոց ։

ՄՌՐ.

Եւ ասէ ցիս Տր. զի՞նչ տեսանես Երեմիա, և ասեմ, կաթսայ յեռանդեան տեսանեմ. Երեմ. 1. 13.

Եւ առին զԵրեմիա, և ընկեցին զնա ՚ի գուբն Մեղ քեայ. և ո՛չ էր անդ ջուր, այլ տիղմ. Երեմ. 38. 6.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԵՄԻԱՅԻ.

Գլուխ Առաջիներորդ.

ՊԱՏԳԱՄ 1
ԱՍՏՈՒԾՈՅ.
որ եղև ՚ի վ՛ր Երե
միայ Քեղկեայ՝ ՚ի
քահանայից ան_
տի՝ որք բնակեալ
էին յանաթօթ
յերկրին բենիա
մինի: *Որ եղև բան Տն յաւուրս 2
յովսիայ որդւոյ ամոնայ՝ արքայի հրէաս
տանի. յերեքտասաներորդի ամի թա
գաւորութեան նր: *Եւ եղև յաւուրս 3
յովակիմայ որդւոյ յովսիայ՝ արքայի
հրէաստանի. մինչև ՚ի վախճան մետա
սաներորդի ամին սեդեկիայ որդւոյ
յովսիայ արքայի յուդայ՝ ցգերութիւն
երմի. յամսեանն հինգերորդի: *Եւ 4
եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ. *Մինչ 5
Եր ԵՏ չև ստեղծեալ էր զքեզ յորովայնի,
զԵբր

գիտէի զքեզ. և մինչև ելեալ էիր
յարգանդէ, սրբեցի զքեզ. մարգարէ
6 ՚ի հեթանոսս եդի զքեզ: *Եւ ասեմ՝
որ եսդ Տր Տր. ահաւասիկ խօսել իսկ
7 ո՛չ գիտեմ. զի մանուկ եմ ես: *Եւ
ասէ ցիս Տր. մի՛ ասեր թէ մանուկ եմ
ես. զի առ ամենեսեան՝ առ որս առա
քեցից զքեզ՝ երթիցես. և ըստ ամի՝
զոր միանգամ պատուիրեցից քեզ՝ խօ
8 սեսցիս: *Մի՛ երկնչիցես յերեսաց նց՝
զի ես ը քեզ եմ ՚ի փրկել զքեզ՝ ասէ
9 Տր: *Եւ ձգեաց Տր զձեռն իւր առ
իս՝ և մերձեցոյց ՚ի բերան իմ. և ասէ
ցիս. ահա ետու զբանս իմ ՚ի բերան
10 քո: *Ահա կացուցի զքեզ այսօր ՚ի վ՛ր
ազգաց՝ և թագաւորութեանց: Խլել և Մտ
քրել. կործանել. և յատակել. և շի_ 18. 7.
11 նել և տնկել: *Եւ եղև բան Տն առ
իս՝ և ասէ. զի՞նչ տեսանես Երեմիա. և
ասեմ՝ գաւազան ընկուզի տեսանեմ
12 ես: *Եւ ասէ ցիս Տր. բարւոք տե_
սանես. զի զարթուցեալ եմ ՚ի բանս
իմ

‖Ստր. 4. 6. իմ առնել զնա։ *‖Եւ եղեւ բան Տն 13
առ իս կրկին անգամ՝ եւ ասէ զի՞նչ տե
սանես. եւ ասեմ. կաթսայ յեռանդան
տեսանեմ. եւ երեսք նր յերեսաց հիւ
սիսոյ։ *Եւ ասէ ցիս Տէր. յերեսաց 14
հիւսիսոյ բորբոքեսցին չարիք 'ի վերայ
բնակչաց երկրի։* Զի ահաւասիկ ես 15
միաբանեան կոչեցից զամ թագաւորու
թիւս թագաւորութեանց 'ի հիւսիսոյ
երկրէ՝ ասէ Տր. եկեսցեն, եւ արկցեն
իւրաքանչիւր զաթոռ 'ի վերայ սեմոց
դրանցն եջմի. եւ 'ի վր ամ պարսպաց
նր շուրջանակի. եւ 'ի վր ամ քաղա
քացն հրէաստանի։ * Եւ խօսեցայց 16
դատաստանաւ ընդ նոսա վս ամ չա
րեաց իւրեանց. զի թողին զիս, եւ զո
հեցին աստուծոց օտարաց՝ եւ երկիր
պագին գործոց ձեռաց իւրեանց։
*Եւ դու պնտեա զմէջ քո, արի, եւ 17
ասա նց, զամ զոր միանգամ պատուէ
րեմ քեզ. մի երկիցես յերեսաց նոցա՝
եւ մի զանգիտիցես առաջի նց. զի ընդ
քեզ եմ ես՝ 'ի փրկել զքեզ՝ ասէ Տր։
‖Ստր. 6. 27. *‖Բայց ես ահաւադիկ եդի զքեզ այ 18
սօր իբրեւ զքաղաք ամուր. եւ իբրեւ
զսիւն երկաթի՝ եւ իբրեւ զպարիսպ պղն
ձի ամուր՝ ամ թագաւորաց հրէաս
տանի եւ իշխանաց նց. եւ քահանայից
նոցա. եւ ժողովրդեան երկրին։
*Եւ մարտիցեն ընդ քեզ՝ եւ քեզ ինչ 19
ոչ կարասցեն առնել. զի ես ընդ
քեզ եմ 'ի փրկել զքեզ ասէ Տր։

ԳԼ: Բ.

Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ։ 1
*Երթ՝ եւ ընթերցիր յականջս 2
որդւոցն եջմի՝ եւ ասասցես։ այսպէս
ասէ Տր՝ յիշեցի զքեզ՝ եւ զգութ ման
կութե քոյ. եւ զսէր կատարման քոյ՝ 'ի
գալ քեզ զհետ սրբոյն իէի՝ ասէ Տր։
*Սրբն իէի. Տն է սկիզբն արմտեաց 3
նորա. ամենեքին որք ուտիցեն զնա.
զղջասցին. չարիք հասցեն 'ի վր նոցա՝
ասէ Տր։ *Լուարուք զբան Տն տունդ 4
յակոբայ՝ եւ ամ ազգ տանդ իսրայէլի։
‖Միք. 6. 3. *Այսպէս ասէ Տր. ‖զի՞նչ գտին 5
յիս հարքն ձեր, զի հեռացան յինէն՝
եւ գնացին զհետ ունայնեացն. եւ ունայնք
եղեն։ * Եւ ոչ ասացին՝ ուր է Տր. որ 6
էհան զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց.
որ առաջնորդեաց մեզ յանապատն
անբաւ՝ եւ յանկոխ՝ եւ յանջուր՝ եւ յան
պտուղ երկրի. եւ 'ի ստուերս մահու.
յերկիր՝ ուր ոչ էանց մարդ. եւ ոչ բնա
կեցաւ 'ի նմա որդի մարդոյ։ *Եւ տա 7
րայ զմեզ 'ի Քարմէղ. ուտել զպտուղ
նր՝ եւ զբարութիւս. եւ մտէք՝ եւ պղծե
ցէք զերկիրն իմ. եւ զժառանգութի
զէ

8 իմ եդիք 'ի պղծութի։ *Եւ քահա
նայքն ոչ ասացին՝ ուր է Տր. եւ վերա
կացուք օրինաց իմոց ոչ ծանեան զիս.
եւ հովիւքն ամպարշտեցան յիս. եւ մար
գարէքն մարգարէանային բահաղու.
9 եւ զկնի անշահիցն երթային։ *Վասն
այնորիկ տակաւին դատեցայց ը ձեզ՝
ասէ Տր. եւ ընդ որդիս որդւոց ձերոց
10 դատեցայց։ *Արդ անցէք ընդ կղզիս
քիտիմացւոց, եւ տեսէք. եւ 'ի կեդար
առաքեցէք՝ եւ խելամուտ եղերուք
յոյժ. եւ տեսէք, թէ եղեւ այսպիսի ինչ։
11 *Եթէ փոխեսցին ազգքն զաստուածս
իւրեանց. եւ նոքա ոչ են աստուածք. եւ
ժողովուրդ իմ փոխեաց զփառս իւր.
12 ուստի ոչ օգտիցին։ *Յիմարեցան եր
կինք՝ վս այսորիկ եւ սոսկացան յոյժ՝
13 ասէ Տէր։ * Զի երկուս չարիս գոր
ծեաց ժողովուրդն իմ. զիս թողին
զաղբիւր ջուրց կենաց. եւ փորեցին
իւրեանց գուբս. գուբս ծակոտս՝ որք
14 ոչ կարիցեն ունել զջուր։ * Միթէ
ծառայ իցէ իէլ. կամ ստրուկ՝ զի եղեն
15 յաւար։ *'Ի վր նր գոչեցին առիւծք.
եւ ետուն զձայնս իւրեանց. որք արա
րին զերկիր նր յաւերակ. եւ քաղաքք նր
կործանեցան՝ առ 'ի չգոյէ բնակչաց։
16 *Եւ որդիքն մեմփացւոց եւ տափնաց
ւոց ծանեան զքեզ՝ եւ այպանեցին։
17 *Ո՞չ ապաքէն թողուլն զիս արար քեզ
զայն ասէ Տր Աձ քո. 'ի ժամանակի
ածելոյն զքեզ ընդ Ճանապարհն։
18 *Եւ արդ զի՞նչ կայ քո՝ եւ Ճանապար
հին եգիպտացւոց ըմպել քեզ զջուրն
գեհոնայ. եւ զի՞ կայ քո եւ Ճանապար
հին ասորեստանեայց ըմպել զջուր գե
19 տոց։ *Խրատեսցէ զքեզ ապստամ
բութիւն քո. եւ չարիք քո կշտամբես
ցեն զքեզ. եւ ծիցես, եւ տեսցես թէ եւ ծանի
չար եւ դառն է քեզ թողուլն զիս՝ ասէ ցես՝ եւ
Տր Աձ քո. եւ ոչ հաճեցայ ընդ քեզ՝ տեսցես
20 ասէ Տր Աձ քո։ * Զի յաւիտենից
խորտակեցեր զլուծն քո. եւ խզեցեր
դու զկապանս քո. եւ ասացեր՝ թէ ոչ
ծառայեցից. ‖այլ երթայց 'ի վերայ ‖Ստր.
ամ բլրոց բարձանց. եւ 'ի ներքոյ ամ 3. 6.
հովանաւոր ծառոց՝ անդ շռայլեցայց
21 պոռնկութբ։ *‖Եւ ես տնկեցի զքեզ ‖Եսայ.
որթ պտղաբեր ամենեւին Ճշմարիտ. 5. 1.
զիա՞րդ դարձար ինձ 'ի դառնութիւն ‖Մտթ.
22 որթդ օտարացեալ։ *Եւ եթէ լուա 21. 33.
ցիս բաւրակաւ. եւ յաճախեսցես քեզ
օճառ. սակայն ծրդեալ կաս յանօրէ
նութիւս քո առաջի իմ՝ ասէ Տր Տր։
23 * Զիա՞րդ ասիցես, թէ ոչ պղծեցայ.
եւ զհետ բահաղու ոչ գնացի. տես զՃա
նապարհս քո 'ի գերեզմանս. եւ ծանի՛ր
24 զինչ գործեցեր։ *Ընդ երեկոյս ձայն

լալոյ նորա գուժեաց 'ի ճանապարհս
իւր • յաճախեաց 'ի ջուրս անապատի
ըստ ցանկութեան անձին իւրոյ • այսա_
բեկ լինէր՝ մատնեցաւ, և ո՞ դարձու_
ցէ զնա • ամենեքեան որք խնդրեսցեն
զնա, ո՛չ աշխատեսցին • 'ի տառապանս
նորա գտցեն զնա ։ * Դարձո՛ զոտս 25
քո 'ի խիստ ճանապարհէ • և զկոկորդ
քո 'ի ծարաւոյ • և նա ասէ՝ կարող եմ •
քանզի սիրէր զօտարոտիս՝ և երթայր
զհետ նոցա ։ * Որպէս ամաչեսցէ գող՝ յոր 26
ժամ ըմբռնեսցի • այնպէս ամաչեսցեն
որդիքն Իէլի, ինքեանք, և թագաւորք
իւրեանց • և իշխանք իւրեանց՝ քահանայք
իւրեանց՝ և մարգարէք իւրեանց ։
* Ցփայտն ասացին՝ թէ հայր իմ ես • 27
‖ Մ այլ • և քարին՝ թէ դու ծնար զիս • ‖ և դար
32. 33. ձուցին յիս զթիկունս, և ո՛չ զերեսս իւր
եանց ։ և 'ի ժամանակի չարեաց իւրեանց
ասասցեն, արի՛ և փրկեա՛ զմեզ ։ * Եւ 28
ո՞ւր են աստուածք քո՝ զորս արարեր
քեզ • յարիցեն, և փրկեսցեն զքեզ 'ի
‖ Մ այլ • ժամանակի չարեաց քոց • ‖ զի ըստ թուոյ
11. 13. քաղաքացն քոց էին քեզ աստուածք
քո յուդա • և ըստ թուոյ անցիցն Եմի
զոհէին բահաղու ։ * Ընդէ՞ր խօ 29
սիք ընդ իս • զի ամենեքեան դուք ամ_
պարշտեցայք • և ամենեքեան դուք ա_
նօրինեցայք յիս՝ ասէ Տր ։ * Զուր հա 30
րի զորդիսն ձեր • և զխրատ դուք ո՛չ
ընկալայք • սուր եկեր զմարգարէսն
ապականօղ ձեր • իբրև զառիւծ սատակէր • և ո՛չ
զարհուրեցայք ։ * Լուարո՛ւք զպատ_ 31
գամ Տն • այսպէս ասէ Տր • միթէ անա_
պա՞տ եղև տունդ Իէլի • կամ աւե՞ր եր_
կիր խոպանացեալ • զի ասաց ժողո_
վուրդ իմ • անտերունչք շրջիցուք՝ և
առ քեզ ո՛չ եկեսցուք ։ * Միթէ մո_ 32
ռասցի՞ հարսն զզարդ իւր • և կոյս ըզ
լանջազեղ կամար իւր • բայց ժողո_
վուրդ իմ մոռացաւ զիս զաւուրս ան_
թիւս ։ * Զի՞նչ ևս բարիս հնարեսցիս 33
'ի ճանապարհս քո խնդրել զհաշտութի •
ո՛չ այդպէս, այլ դու խակ անզգամեցար
պղծել զճանապարհս քո ։ * Եւ 'ի ձեռս 34
քո գտաւ արիւն անձանց տնանկաց
անմեղաց • ո՛չ 'ի վիհս գտի զնոսա • այլ
առ ամ կաղնեօք ։ * Եւ ասացեր թէ 35
անմեղ եմ • դարձցի սրտմտութի նր
յինէն • ահաւասիկ ես դատեցից ընդ
քեզ • զի ասացեր թէ՝ ոչ մեղայ ։
* Զի արհամարհեցեր յոյժ կրկնել 36
զճանապարհս քո ։ և յեգիպտոսէ ամա
չեսցես՝ որպէս ամաչեցերն յասորեստան_
ւոյն ։ * Զի և անտի ևս ձեռս 'ի գլուխ 37
ելցես • զի մերժեաց Տր զյոյսն քո • և
ո՛չ ևս յաջողեսցիս 'ի նմա ։

Գլ ։ Գ ։

1 Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր՝ և
գնասցէ 'ի նմանէ՝ և լինիցի առն
այլում • եթէ դառնալով դարձցի անդ
րէն 'ի նոյն • ո՞չ ապաքէն պղծելով
պղծեսցի կինն այն • և դու պոռնկեցար
ընդ հովիւս բազումս • և ո՛չ դարձար
2 առ իս՝ ասէ Տր ։ * Համբարձ զաչս քո
յուղղութի՝ և տես • ո՞ւր ոչ թաթաւե
ցար 'ի ճանապարհս քո • նստար դու նց
իբրև ագռաւ միայնացեալ թափուր •
և պղծեցեր զերկիր պոռնկութբ քով
3 և չարեօք քովք ։ * Եւ ստացար հո_
վիւս բազումս 'ի գայթագղութի քեզ •
երեսք կնոջ պոռնկի եղեն քո • անա_
4 մօթացար առ ամենեսեան ։ * Ո՛չ իբրև
զտուն կոչեցեր զիս • և հայր և իշխան
5 կուսութե քում ։ * Մի թէ յաւիտեան
կացցէ բարկութիւն քո • կամ խապա_
պահեսցի • ահա խօսեցար՝ և արարեր
զայդ ամենայն չարիս՝ և զօրացար ։
6 * Եւ ասէ ցիս Տր յաւուրս Յովսիայ ար
քայի • ‖ տեսե՞ր զինչ գործեաց բնա_ ‖ Մ եր.
կիչն Իէլի • գնաց առանձինն 'ի վերայ 2. 10.
ամ լերանց բարձանց • և 'ի ներքոյ ամ
անտառախիտ ծառոց • և անդ պոռնկե
7 ցաւ ։ * Եւ ասացի յետ այնչափ պոռն
կուե նր • դարձ առ իս՝ և ո՛չ դարձաւ •
և ետես զցոփութիւն ուխտադրուժն
8 յուդա ։ * Եւ տեսի՝ թէ յոյժ որովք
շնացաւ բնակիչն Իէլի, ըմբռնեցաւ •
արձակեցի զնա՝ և ետու նմա թուղթ
ապահարզանի 'ի ձեռս նր • և ո՛չ զար_
հուրեցաւ ուխտադրուժն յուդա քոյր
նորա • այլ գնաց, և պոռնկեցաւ և նա ։
9 * Եւ եղև յոչինչ պոռնկութի նորա •
և շաղախեր զերկիրն • զի շնայր ընդ քա
10 րի՝ և ընդ փայտի ։ * Եւ 'ի վերայ այսր
ամի ո՛չ դարձաւ առ իս ուխտադրուժ
քոյրն նորա յուդա՝ յամ սրտէ իւրմէ,
11 այլ ստութբ՝ ասէ Տր ։ * Եւ ասէ ցիս
Տր՝ արդարացոյց զանձն իւր ապստամ
բութիւն Իէլի առ ուխտազանցութբն
12 յուդայ ։ * Երթ՝ և ընթերցիր
զպատգամս զայս 'ի կողմանս հիւսի_
սոյ • և ասասցես, դա՛րձ առ իս բնա_
կիչդ Իէլի՝ ասէ Տր • և ո՛չ հաստատեցից
զերեսս իմ 'ի վերայ ձեր • զի ողորմած
եմ ես՝ ասէ Տր • և ո՛չ պահեցից ձեզ
13 ոխս յաւիտեան ։ * Բայց ծանիր զա_
նիրաւութիս քո • զի 'ի Տր Այ քո ամ_
բարշտեցար • և տարածեցեր զճանա_
պարհս քո օտարաց՝ 'ի ներքոյ ամ ան_
տառախիտ փայտից • և ձայնի իմում
14 ո՛չ լուար՝ ասէ Տր ։ * Դարձարո՛ւք որ_
դիք հեռացեալք՝ ասէ Տր՝ զի ես տիրե
ցից ձեզ • և առից զձեզ մի 'ի քաղաքէ՝
և

և երկուս յազգէ. և տարայց զձեզ 'ի
սիոն։ *Եւ տաց ձեզ հովիւս ըստ սր_ 15
տի իմում. և հովուելով հովուեսցեն
զձեզ իմաստութբ։ *Եւ եղիցի, եթէ 16
բազմանայցէք՝ և աճիցէք 'ի վերայ
երկրի յաւուրս յայնոսիկ՝ ասէ Տր. ոչ
եւս ասասցեն՝ տապանակ կտակարա_
նաց սրբոյն իսրայէլի. և ոչ անկանիցի
'ի սիրտ. և ոչ անուանեսցի 'ի նմա. և
ոչեւս խնդրեսցի. ոչ գործեսցի յաւ_
ուրս յայնոսիկ։ *Եւ 'ի ժամանակին 17
յայնմիկ կոչեսցեն զեհմ աթոռ տն.
և ժողովեսցին ամ ազգք յանուն Տն
յեհմ. և ոչեւս գնասցեն զհետ խորհր
դոց սրտից իւրեանց չարաց։ *Յաւ_ 18
ուրսն յայնոսիկ ժողովեսցին տունն
յուդայ առ տունն իէլի. և եկեսցեն 'ի
միասին 'ի հիւսիսոյ՝ և յամ գաւառաց
յերկիրն, յորում ժառանգեցուցից
զհարսն նոցա։ *Եւ ասեմ, (եղիցի Տր.) 19
զի կարգեցից զձեզ յորդիս. և տաց
ձեզ զերկիրն ընտիր. ժառանգութի
անուանի Այ ամենակալի ազգաց. և
ասացի՝ թէ հայր կոչեսցես զիս. և ոչեւս
դառնայցես յինէն։ *Բայց որպ անդառ 20
նեսցէ կին զհոմանի իւր. այնպէս ան
գոսնեաց զիս տունն իէլի՝ ասէ Տր։
*Ձայն 'ի շրթանց գուժեաց լալեան՝ 21
և պաղատանաց որդւոցն իէլի. զի անի
րաւեցան 'ի ճանապարհս իւրեանց։
*Դարձարուք որդիք. դարձջիք, և ես 22
բժշկեցից զբեկումն ձեր. և ասացին.
ահաւասիկ կամք. զի դու ես Տր Ած
մեր։ *Արդարև սուտ իսկ էին բլուրքն 23
և զօրութիւնք լերանց. բայց 'ի ձեռն
Տն Այ մերոյ է փրկութի տանն իէլի։
*Եւ ամօթ մաշեաց զվաստակս հարցն 24
մերոց 'ի մանկութէ իւրեանց. զխա_
շինս նոցա՝ և զանդեայս՝ և զուստերս
և զդստերս իւրեանց։ *Ննջեցաք ա_ 25
մօթով մերով՝ և ծածկեցին զմեզ
անարգանք մեր. քանզի առաջի Այ
մերոյ մեղաք մեք՝ և հարքն մեր՝ 'ի ման
կութէ մերմէ մինչև ցայսօր. և ոչ
լուաք ձայնի Տն Այ մերոյ։

Գլ. Դ.

Եթէ դարձցի առ իս իէլ՝ ասէ Տր. 1
դարձցի. և եթէ ընկեսցէ զգար
շելիս իւր 'ի բերանոյ իւրմէ. (վն Այ
յերուսաղէմ։) և յերեսաց իմոց երկի_
ցէ։ *Եւ երդնուցու՝ եթէ կենդանի 2
է Տր. ճշմարտութբ և իրաւամբք՝ և
արդարութբ, օրհնեսցին նովաւ ազգք.
և նովին գովեսցին։ *Զի այսպ ասէ 3
Տր ցարս յուդայ և ցբնակիչս եհմի.
‖ Ովսէ. ‖ Հերկեցէք ձեզ հերկս. և մի սերմա_
10. 12. նէք 'ի վր փշոց։ *Թլփատեցարուք այ 4
ղէ 2

ձերում. և թլփատեցէք զանթլփատու
թի սրտից ձերոց, արք յուդայ և բնա
կիչք եհմի. գուցէ ելանիցէ իբրև ըզ
հուր սրտմտութի իմ. բորբոքեսցի,
և ոչոք իցէ՝ որ շիջուցանիցէ յերեսաց
5 չարաց գործոց ձերոց։ *Գոյժ տուք
'ի հրէաստան. լու լիցի յեհմ. և ասա_
ցէք՝ փող հարէք 'ի վերայ երկրին. զա
ղաղակ բարձէք. գոչէք. ժողովեցա_
րուք՝ և մտցուք 'ի քաղաքս պարսպա_
6 որս։ *Արիք՝ փախերուք 'ի սիոն. փու
թացարուք՝ մի կայք. ‖ զի ածից ես ‖ Եր.
զչարիս 'ի հիւսիսոյ. և բեկումն մեծ։ 1. 13.
7 *Ել առիւծ 'ի մորւոյ իւրմէ սատա_
կել զազգս. խաղաց՝ և ել 'ի տեղւոջէ
իւրմէ՝ առնել զերկիր քո աւերակ. և
քաղաքք քո քակտեսցին՝ առ 'ի չգոյէ
8 բնակչաց 'ի նոսա։ *Ի վերայ այդորիկ
քրձազգածք եղերուք՝ կոծեցարուք.
ճիչ բարձէք. զի ոչ դարձաւ սրտմտու
9 թի բարկութե Տն 'ի ձէնջ։ *Եւ եղի
ցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր. կորիցէ
սիրտ թագաւորին՝ և սիրտ իշխանացն.
քահանայքն յիմարեսցին. և մարգա_
10 րէքն զարմասցին։ *Եւ ասեմ. ո՛ Տր
Տր՝ բաղխելով ուրեմն խաբեցեր զժո խաբելով
ղովուրդն զայն՝ և զեհմ. զի ասացեր ուրեմն
թէ խաղաղութի եղիցի ձեզ. և հա_
սանիցէ սուր մինչև յանձինս նոցա։
11 *Ի ժամանակի յայնմիկ ասասցեն զժո
ղովուրդդ ցայդ՝ և զեհմ. այս մոլորու
թե, յանապատի 'ի ճանապարհ դստեր
ժողովրդեան իմոյ՝ ոչ 'ի մաքրութի՝
12 և ոչ 'ի սրբութի։ *Ոգի լրութե 'ի
նոցանէ եկեսցէ ինձ. այսուհետև ես
խօսեցայց ընդ նս դատաստանօք իմովք։
13 *Ահա իբրև զամպ ելցէ՝ և իբրև ըզ
մրրիկ կառք նր. արագագոյն քան զար
ծուիս երիվարք նր. վայ մեզ՝ զի չուա
14 ռացաք։ *Լուա՛ 'ի չարեաց զսիրտ քո
եհմ՝ զի ապրեսցիս. մինչև ցերբ գտա
նիցին 'ի քեզ խորհուրդք ցաւոց քոց։
15 *Զի ձայն գուժկանի 'ի դանայ. և
լուիցին ցաւք 'ի լեռնէ եփրեմի։
16 *Յուշ արարէք զայս ազգաց. ահաւա
դիկ հասեալ են յեհմ։ պատմեցէք՝ թէ
գունդք գան յերկրէ հեռաստանէ.
ձայն ետուն 'ի քաղաքս հրէաստանի։
17 *Իբրև պահապանք ագարակի շուրջ
պատեցան զնովաւ. զի անփոյթ արա_
18 րեր զինէն՝ ասէ Տր։ *‖ Ճանապարհք ‖ Իմաստ.
քո և գնացք քո արարին քեզ զայդ ամ. 1. 3. և 5.
այդ իսկ է չարութի քո՝ և դառնութի.
19 զի եհաս 'ի սրտի քում։ *Որովայն իմ.
որովայն իմ ցաւի. և ճաշակելիք սրտի
իմոյ հեծեծին. սիրտ իմ դեղանի. և
անձն իմ ոչ դադարեսցէ. զի զձայն
փողոյ լուաւ անձն իմ. զգոյժ պատե_

բազմի . և զչուառութե : * Բեկումն 20
'ի վերայ բեկման . բողոք բարձէք . զի
թշուառացաւ ամ երկիր . յանկարծա
կի թշուառացաւ խորանն . և քակտե
ցան փեղկքն խորանի իմոյ : * Մինչև 21
յե՞րբ տեսանիցեմ փախստականս .
լսիցեմ զձայն փողոյ : * Օ՛ի իշխանք 22
ժողովրդեան իմոյ զիս ո՛չ ծանեան . զի
որդիք անմիտք են , և ո՛չ հանճարեղք .
իմաստունք են 'ի չար գործել . և զբա_
րին առնել ո՛չ գիտացին : * Հայեցայ 23
յերկիր՝ և ահա թափուր ևոչինչ գոյր .
և յերկինս՝ և ո՛չ էր լոյս նոցա : * Տեսի 24
զլերինս՝ և կային յերերի . և զամենայն
բլուրս խռովեալս : * Հայեցայ , և 25
ահա ո՛չ գոյր մարդ . և ամ թռչունք
երկնից սարսեցան : * Տեսի՝ և ահա 26
աւերակ էր կարմե՞ղոս . և ամ քաղաքք
նորա հրձիգք յերեսաց Տն . և յերեսաց
բարկութե սրտմտութե նր ապակա_
նեցին : * Այսպէս ասէ Տր . աւերես 27
ցի երկիր ամ . և վախճան ո՛չ արարից :
* 'Ի վերայ այսր ամի սուգ առցէ եր_ 28
կիր՝ և խաւարեսցին երկինք 'ի վե_
րուստ : զի խօսեցայ , և ո՛չ զղջացայ .
դիմեցի՝ և ո՛չ դարձայց 'ի նմանէ :
* 'Ի ձայնէ հեծելոց և 'ի պրկալից աղե 29
ղանց խուսեաց աշխարհն ամ . և սորե
ցին յայրս . և թաքեան յանտառս . և
ելին 'ի քարանձաւս . ամ քաղաքք լքան՝
և ո՛չ բնակէր 'ի նոսա մարդ : * Եւ դու 30
զի՞ գործեսցես թշուառական . եթէ
կարմիր զգեցցիս . և զարդու ոսկւոյ
զարդարեսցիս . և ամայես ծարիր յաչս
քո . 'ի զուր են զարդարանքն քո . մեր
ժեցին զքեզ հոմանիքն քո . և խնդրեն
զանձն քո : * Ո՛ի զձայն իբրև զերկանց 31
անդրանկածնի լուայ զհեծութե քոյ .
ձայն դստեր սիոնի մեղկասցի . և լքցէ
զձեռս իւր . վա՜յ ինձ , զի պակասեցաւ
անձն իմ 'ի վերայ սպանելոցն :

Գլ : Ե :

Ընթացարո՛ւք յայսկոյս՝ յայնկոյս՝ 1
ընդ ճանապարհն եէմի . և տեսէք՝
և ծաներո՛ւք . և խնդրեցէք 'ի հրապա_
րակս նր . եթէ գտանիցէք այր մի որ
առնիցէ իրաւունս . և խնդրիցէ հաւ_
ատս . և եղէց նոցա քաւիչ՝ ասէ Տր :
2. Եբ. Եւ * Եթէ ասիցեն կենդանի է Տր . թէ 2
ասիցեն, պէտ և սուտ խսկ երդնուցուն : * Տր աչք 3
կենդանի քո 'ի հաւատս . տանջեցեր զնս . և նոցա
է Տր, այ_ ո՛չ ցաւեցաւ . վախճանեցեր զնոսա . և
սու և ո՛չ կամեցան ընդունել զխրատ . կարծ
սուտ իսկ րացուցին զերեսս իւրեանց քան զվէմ .
երդնուն և ո՛չ կամեցան դառնալ : * Եւ ես աս_ 4
ցի՝ թերևս աղքատք իցեն . վն այսորիկ
ո՛չ կարացին իմանալ զճանապարհս Տն .

5 և զիրաւունս Այ : * Երթայց առ հա
րուստս՝ և խօսեցայց ընդ նոսա . թէ Եբր. Նոքա
նոքա գիտասցեն զճանապարհս Տն և
զիրաւունս Այ . և նոքա աւանիկ առ
հասարակ խորտակեցին զլուծն . և խզե
6 ցին զկապանս : * Վն այնորիկ եհար
զնոսա առիւծ յանտառէ . և գայլ մին
չև 'ի տունս նոցա սատակեաց զնոսա .
զարթեաւ ինձ 'ի վր քաղաքաց նց . և
ամենեքին որք ելանիցեն 'ի նոցանէն՝
անկցին գեր . զի յաճախեցին զամպարշ
տութիս իւրեանց . զօրացան յապստամ_
7 բութե իւրեանց : * Որո՞վ այսուքիւք
հաշտեցայց ընդ քեզ : որդիքն քո թո_
ղին զիս՝ և երդնուին 'ի չաստուածսն .
յագեցուցի զնս՝ և շնային . և 'ի պոռն
8 կոցս օթեվանս առնէին : * Ձիք մա
տակախաղք եղեն . || իւրաքանչիւր 'ի Եզեկ.
9 կին ընկերի իւրոյ վրնջէին : * Միթէ 22.11.
'ի վր այսր ամի ո՛չ առնիցեմ այցելու_
թի՞ ասէ Տր . կամ յազգէ այնպիսւոյ
10 ո՛չ խնդրիցէ վրէժ անձն իմ : * Ելէք
'ի մարտկոցս նր՝ և կործանեցէք . բայց
վախճան մի՛ առնիցէք : թողէք զհի_
11 մունս նր , զի Տն են : * Ո՛ի արհամար
հելով արհամարհեցին զիս տունն իէլի՝
12 և տունն յուդայ՝ ասէ Տր : * Ստեցին
Տն իւրեանց . և ասեն՝ ոչինչ է այդ . և
ո՛չ եկեսցեն 'ի վր մեր չարիք . և զսուր՝
13 և զսով ո՛չ տեսցուք : * Մարգարէքն
մեր էին 'ի հողմ . և բան Տն ո՛չ գոյր 'ի
14 նոսա . այնպէս եղիցի նց : * Վն այդո_
րիկ այսպէս ասէ Տր Այ ամենակալ .
փոխանակ զի խօսեցայք զբանդ զայդ :
ահաւադիկ ես ետու զբանս իմ 'ի բե_
րան քո հուր . և զժողովուրդն զայն
15 փայտ : և կերիցէ զնս : * Ո՛ի ահաւա
դիկ ես ածից 'ի վր ձեր ազգ 'ի հեռա
ստանէ տունդ իէլի՝ ասէ Տր . ազգ որ
առաջին . ազգ որ յաւիտենից . ազգ
որոյ ո՛չ լսիցես զլեզու նր . և ո՛չ իմա_
16 նայցես զխօսս նր : * Կապարճք նորա
իբրև զգերեզմանս բաց են . ամենեքին
17 զօրաւորք : * Եւ կերիցեն զհունձս ձեր՝
և զհաց . և կերիցեն զուստերս՝ և զդ
ստերս ձեր . և կերիցեն զոչխար՝ և
զարջառ ձեր . և կերիցեն զայգիս , և
զթզենիս ձեր . և զձիթենիս ձեր : և
կասցեն զամուր ամուր քաղաքս ձեր .
յոր դուք պանծացեալ էք՝ սրով սա_
18 տակեսցեն : * Եւ եղիցի յաւուր յայն
միկ ասէ Տր Այ քո . ո՛չ արարից զձեզ
19 'ի վախճան : * || Եւ եղիցի յորժամ Եր.
ասիցէք՝ վն էր արար Տր Այ մեր մեզ 16. 10
զայս ամ : ասասցես ցնոսա . փոխանակ
զի թողէք զիս՝ և ծառայեցիք աստու
ծոց օտարաց յերկրի ձերում . նոյնպէս
ծառայեսջիք օտարաց յերկրի՝ որ ոչ
ձեր

ձեր իցէ ։ * Պատմեցէք զայդ 'ի տունն 20
յակոբայ • և լսելի լիցի 'ի տունն յու_
դայ • և ասասցէք ։ * Լուարուք զայս ժո 21
ղովուրդ յիմար՝ և անմիտ • որոց աչք
են, և ոչ տեսանեն • և ականջք՝ և ոչ
լսեն ։ * Եթէ յինէն ոչ երկնչիջիք՝ ասէ 22
Տր • կամ՝ յերեսաց իմոց ոչ սարսիցիք •
որ կարգեցի զաւազ սահման ծովու •
հրաման յաւիտենական՝ և ոչ անցանէ
զնովաւ • խռովեսցի՝ և ոչ կարասցէ •
գոչեսցեն ալիք նր՝ և ոչ անցցեն զնո_
վաւ ։ * Եւ ժողովրդեանս այսորիկ 23
եղև սիրտ անհնազանդ՝ և անհանճար•
թիւրեցան՝ և անցին՝ գնացին ։ * Եւ 24
ոչ ասացին 'ի սիրտս իւրեանց • երկի_
ցուք 'ի Տէ Այ մերմէ • որ տայ մեզ
զանձրև զկանուխ և զանագան , ըստ
ժամանակի լրութե հրամանի հնձոց •
և պարհեսցէ զմեզ ։ * Անօրէնութիք 25
մեր վրիպեցուցին զայն • և մեղք մեր
մերժեցին զբարութիս 'ի մէնջ ։
* Զի գտան 'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ 26
ամպարիշտք • և որոգայթս իբրև ըղ
վարմս հաւորսաց կանգնեցին ապա_
կանել զմարդիկ ։ * Եւ ըմբռնեցին 27
իբրև զորոգայթս անկեալ լի թռչ_
նովք • այնպէս լի են տունք նց նենգու
թբ • վս այնորիկ ստահարացան՝ և մե
ծացան ։ * Գիրացան՝ և պարարտա_ 28
ցան • և անցին զբանիւք իմովք 'ի չա_
‖ Եսայ. րութի • ‖ դատաստան արդար ոչ դա_
1.23. տեցան • զիրաւունս որբոյն ոչ իրաւա
Զաքա. ցուցին • և զդատաստան այրւոյն ոչ
7.10. դատեցին ։ * Միթէ 'ի վր այսր ոմի 29
ոչ առնիցեմ այցելութի՝ ասէ Տր • կամ
յազգէ յայնպիսւոյ ոչ խնդրեսցէ ըղ
վրէժ անձն իմ ։ * Զարմանութիք՝ և ար 30
հաւիրք եղեն 'ի վր երկրի ։ * Մարգա 31
րէք սուտ մարգարէանան • և քահա_
նայք ծափ հարկանեն նոցա • և ժողո
վուրդ իմ սիրեաց զայն • և զի՞նչ գոր
ծիցէք առ յապայ ։

ԳԼ ։ Զ ։

Զօրացարուք որդիք բենիամինի • 1
'ի մէջ եմէմի փող հարէք ։ 'ի թե
կուէ և 'ի վերայ բեթաքարմայ առէք
նշան • զի չարիք կարկառեալք գան 'ի
հիւսիսոյ • և բեկումն մեծ , * Եղիցի 2
գեղեցկին, և փափկացելոյն ։ և բարձ_
ցի բարձրութի քո դուստր սիոնի ։
* Եկեսցեն 'ի նա հովիւք և խաշինք իւր 3
եանց • և կանգնեսցեն շուրջ զնովաւ
զխորանս իւրեանց • և հովուեսցեն իւր_
աքանչիւր ձեռամբ ։ * Պատրաստեցա 4
րուք 'ի վերայ նր պատերազմ • արիք՝
և ելցուք 'ի վերայ նր 'ի միջօրէի ։ վայ
մեզ • զի տիւն կարճատեաց • և հասին
5 ստուերք երեկորւոյ ։ * Արիք՝ և ելցուք
'ի գիշերի • և ապականեսցուք զհի_
6 մունս նր ։ * Զի այսպէս ասէ Տր զօ_
րութեց • ջարդեցէք զփայտակերտս նր •
արկէք 'ի վր երուսաղէմի զօրս • զի նա
է քաղաք ամենևին սուտ ։ բռնութի
7 'ի մէջ նորա ։ * Զոր օրինակ ցրտացու
ցանէ գուբ զջուր իւր • այնպէս և նա
ցրտացուցանէ զչարիս իւր ։ ամպարշ_
տութի՝ և թշուառութի լուիցի 'ի մի_
ջի նր • յանդիման իւր հանապազ՝ ցա_
8 ւօք՝ և տանջանօք ։ * Խրատեսցիս եմէմ•
գուցէ երբէք վերասցի անձն իմ 'ի քէն•
գուցէ երբէք արարից զքեզ անապատ
երկիր • ուր ոչ՞ք երբէք բնակեսցաւ ։
9 * Զի այսպէս ասէ Տր զօրութեանց •
կթեցէք՝ կթեցէք • ճռաքաղ արարէք
զմնացորդս իէլի • և անդրէն կրկնեա
10 ջիք՝ որպ կթօղ յոճ իւր ։ * Ընդ ումխօ
սեցայց • և ում եղեց վկայութիւն՝ և
լուիցէ • ահաւասիկ անթլփատք են
ականջք նց • և ոչ կարեն լսել • ահա
բան Տն եղև նց 'ի նախատինս • և ոչևս
11 ախորժեսցեն զնա ։ * Եւ ես զբարկու
թի իմ լցի՝ և արգելի • և ոչ վախճա_
նեցի զնս ։ հեղից 'ի վր տղայոց արտա
քուստ • և 'ի ժողովս երիտասարդաց 'ի
միասին • զի այր և կին առ հասարակ
ըմբռնեսցին • ծեր հանդերձ կատարե
12 լովն աւուրբք ընկրկեսցին ։ * Եւ ըմ_
բռնեսցին տունք նց 'ի ձեռս օտարաց ։
անդք և կանայք նց 'ի միասին ։ զի ձգե
ցից զձեռն իմ 'ի վր բնակչաց երկրին
13 այնորիկ՝ ասէ Տր ։ * ‖ Զի 'ի փոքունց ‖ Եսայ.
նոցա մինչև 'ի մեծամեծս • ամենեքին 56.11.
կատարեցին զանօրէնութի ։ 'ի քահա Այր.
նայէ մինչև 'ի սուտ մարգարէ • ամե_ 8.10.
14 նեքեան արարին ստութի ։ * Եւ բժշ
կէին զհարուածս դստեր ժողովրդեան
իմոյ ընդ արհամարհանս • և ասէին խա
ղաղութի , խաղաղութի • և ո՞ւր է խա
15 ղաղութի ։ * Յամօթ եղեն, զի պակա
սեցան • և ոչ որպ ամաչեցեալք ամաչե
ցին , և զանարգանս իւրեանց ոչ առին
'ի միտ ։ վս այնորիկ անկցին 'ի կործա_
նումն իւրեանց • և 'ի ժամանակի այցե
լութե իւրեանց տկարասցին, ասէ Տր ։ տարաժէն
16 * Այսպէս ասէ Տր • կացէք 'ի ճանա_ ցէն
պարհս՝ և դիտեցէք • և հարցէք զյաւի
տենական շաւղաց Տն • և տեսէք, ո՞ր է
ճանապարհ բարի՝ և գնացէք ընդ նա•
‖ և գտջիք զսրբութի անձանց ձերոց • ‖ Մատ.
17 և ասացին, թէ ոչ երթիցուք ։ * Եւ 11.29.
կացուցի 'ի վր ձեր դէտս • լուարուք
բարբառոյ փողոյն • և ասեն, ոչ լուի_
18 ցուք ։ * Վս այնորիկ լուան ազգք • և
որք հովուէին զհօտս 'ի նոսա • որքան
19 ես արարից ընդ նոսա ։ * Լուր երկիր•
ահա_

ահաւասիկ ածից 'ի վե՛ ժողովրդեանդ
այդորիկ չարիս • ըստ պտղոյ ապստամ
բութե՛ իւրեանց • զի բանից իմոց ո՛չ
անսացին • և զօրէնս իմ մերժեցին:
Եսայ. *Ընդէ՞ր է այդ • զի բերես ինձ խունկս 20
1.11. 'ի սաբայէ • և կինամոմոն յերկրէ հե_
ռաստանէ • ողջակէզք ձեր չե՛ն ընդ_
ունելիք • և զոհք ձեր ինձ ո՛չ քաղցրա
ցան: *Վ՛ այդորիկ այսպէս ասէ Տր̃• 21
ահաւասիկ ես տաց 'ի վերայ ժողովր_
դեանդ այդորիկ ախտս՝ և ախտասցին
'ի նմին, հարք և որդիք 'ի միասին • դրա
ցին և ընկեր իւր կորիցեն: *Այսպէս 22
ասէ Տր̃• ահաւասիկ զօր գայ 'ի հիւ_
սիսոյ • ազգ մեծ՝ և թագաւորք բա_
զումք՝ զարթիցեն 'ի ծագաց երկրի:
*Աղեղնաւորք և տիգաւորք • ազգ 23
ժպիրհ և անողորմ • ձայն նորա իբրև
զձայն ծովու յարուցելոյ • կառօք և
երիվարօք ճակատեսցի: Հաստեսցի
իբրև զհուր 'ի պատերազմ 'ի վե՛ քո
դուստր սիոնի: *Լուաք զլուր նոցա՝ 24
և լքան ձեռք մեր • նեղութիւնք կալան
զմեզ իբրև երկունք ծննդականի:
*Մի՛ ելանէք յանդս • և ընդ ճանա_ 25
պարհս մի՛ գնայք • զի սուր թշնամեաց
շուրջ պատեալ է: *Դուստր ժողովր 26
դեան իմոյ զքուրձ զգեցի՛ր • մոխիր
տարածեա՛ • ա՛ռ զսուգ սիրելւոյ • և
կոծեա՛ց զկոծ ողորմ • զի յանկարծակի
եկեսցէ թշուառութի՛ 'ի վերայ ձեր:
*Փորձիչ ետու զքեզ ժողովրդոց պա_ 27
շարելոց: և դիտասջի՛ր փորձել ինձ զճա
նապարհս դոցա: *Ամենեքին անհնա_ 28
զանդք գնան կամակարութե՛• և իբրև
զպղինձ և զերկաթ ամենեքին ապակա
նեալք: *Պակասեցան փուքք 'ի հրոյ• 29
պակասեցաւ կապար • զուր աշխատի
արծաթագործ՝ և նոցա չարիք ո՛չ հա_
լեցան: *Արծաթ խոտան կոչեցէ՛ք զնս՝ 30
զի խոտեաց զնս Տր̃: (Լուարո՛ւք զպատ
գամս Տն̃ ա՛մ հրէաստան:)

ԳԼ: Է:

Պատգամն որ եղև առ երեմիայ 'ի 1
Տէ՛ և ասէ: *Կա՛ց 'ի դրան տանն 2
Տն̃• և ընթերցի՛ր անդ զբանս զայս՝ և
ասասցես: Լուարո՛ւք զբան Տն̃ ա՛մ
հրէաստան • որք մտանէք ը՛ դրունս
ընդ այդոսիկ՝ երկիր պագանել Տն̃:
*Այս՛ ասէ Տր̃ զօրութե՛ց՝ Ա՛ծ իՂի: 3
Անդր. 26.13. || Ուղի՛ղ արարէք զճանապարհս ձեր՝ և
զգնացս • և բնակեցուցից զձեզ 'ի տեղ
ւոջ յայսմիկ: *Եւ մի՛ յանձնապաստ_ 4
տան լինիք 'ի բանս ստութե՛• զի ամե_
նևին ո՛չ օգնեսցեն ձեզ՝ որք ասեն տա
ճար Տն̃• տաճար Տն̃• տաճար Տն̃:
*Եթէ ուղղելով ուղղիցէք զճանա_ 5

պարհս ձեր՝ և զգնացս • և եթէ առնե
լով առնիցէք իրաւունս 'ի մէջ առն՝ և
6 ընկերի իւրոյ: *Եւ զեկն՝ և զորբն և
զայրին ո՛չ յաղթահարիցէք • և զարիւն
անպարտ ո՛չ հեղուցուք 'ի տեղւոջդ
յայդմիկ • և զհետ աստուածոց օտարաց
7 ո՛չ երթայցէք 'ի չարիս ձերում: *Բնա
կեցուցից զձեզ 'ի տեղւոջդ յայդմիկ •
յերկրի՝ զոր ետու հարցն ձերոց յաւի
8 տենից մինչև ցյաւիտեան: *Ապա թէ
դուք յանձնապաստանիցիք 'ի բանս
ստութե՛• ուստի ոչ ի՛նչ օգտիցիք:
9 *Եւ գողանայցէք՝ և սպանանիցէք՝ և
շնայցէք • և երդնուցուք սուտ • և ար_
կանիցէք խունկս բահաղու • և երթայ
ցէք զհետ աստուածոց օտարաց • զորս
ո՛չ գիտիցէք • (ուստի չար լինիցի ձեզ:)
10 *Եւ գայցէք՝ կայցէք առաջի իմ 'ի
տանս յայսմիկ • յորոյ վերայ կոչեցեալ
է անուն իմ • և ասիցէք՝ մերժեցաք
յառնելոյ զա՛մ գարշելիսն զայսոսիկ:
11 *|| Մի՛ թէ այր աւազակա՛ց եղև տունդ Եսայ.
իմ • յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն 56.7.
իմ այդ առաջի ձեր • ես ահաւասիկ տե Մատթ.
12 սի՝ ասէ Տր̃: *Օ՛լ չերթայք 'ի տեղին իմ 21.13.
'ի սելով • ուր բնակեցուցի զանուն իմ Մարկ.
անդ զառաջինն: և տեսի՛ք զինչ արա 11.17.
րի ընդ նա • յերեսաց չարեաց ժողովր Ղուկ.
13 դեան իմոյ իՂի: *Եւ արդ փոխանակ 19.46.
զի արարէք զայդ ա՛մ գործս՝ ասէ Տր̃•
և խօսեցայ ընդ ձեզ ընդ առաւօտս
խօսելով՝ և ո՛չ լուայք ինձ • || կոչեցի Առակ.
զձեզ՝ ո՛չ ետուք ինձ պատասխանի: 1.24.
14 *|| Եւ արարից ընդ տունդ ընդ այդ՝ Եսայ.
յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն իմ • 65.12.
յոր դուքդ ապաստանիք • և ընդ տե_ Ա Թագ.
ղիդ՝ զոր ետու ձեզ՝ և հարց ձերոց • ո՛ր 4.2.10.
15 արարի ը՛ սելով: *Եւ ընկեցից զձեզ սելով.
յերեսաց իմոց՝ ո՛ր ընկեցի զեղբարսն
16 ձեր՝ զա՛մ զաւակն եփրեմի: *|| Եւ դու Անդ.
մի՛ կար յաղօթս 'ի վե՛ ժողովրդեանդ 14.11.
այդորիկ • և մի՛ խնդրեր 'ի վե՛ դոցա
զողորմութի՛• մի՛ աղաչեր՝ և մի՛ անկա
նիր առաջի իմ 'ի վե՛ դոցա • զի ո՛չ լսեմ
17 քեզ: *Թէ ո՛չ տեսանես • զինչ գոր_
ծեն դոքա 'ի քաղաքս յուդայ • և 'ի ճա
18 նապարհս եմի: *Որդիքն նց̃ զփայտ
քաղեն • և հարք նոցա հրատս արկա_
նեն • և կանայք նց̃ զհայս հարկանեն •
առնեն զկարկանդակս զօրութե՛ երկ
նից • և նուիրեն զնուէրս աստուծոց
օտարաց • զի բարկացուցանիցեն զիս:
19 *Մի՛ թէ զի՛ս բարկացուցանեն՝ ասէ
Տր̃ • և ո՛չ զանձինս • զի ամաչեսցեն
20 երեսք նց̃: *Վ՛ այնորիկ այսպէս ասէ
Տր̃՝ ահա բարկութի՛ իմ • և սրտմտութի
իմ հեղցի 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ •
'ի վե՛ մարդոյ և անասնոյ • և 'ի վե՛ փայ
տի

տի ագարակի. և՝ի վերայ արդեանց
երկրի բորբոքեսցի՝ և ոչ շիջցի։ * Այս 21
պես ասէ Տէր զօրութեանց. Ած իւր. զող
ջակերս ձեր ժողովեցէք հանդերձ զո
հիւք ձերովք. և կերայք միս։ * Օի 22
ոչ խօսեցայ ընդ Հարսն ձեր. և ոչ պա
տուէրեր եառ նոցա՝ յաւուրն յորում
հանի զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց՝
վասն բանի ողջակիզաց և զոհից։ * Այլ 23
զայս բան պատուիրեցի նոցա՝ և ասեմ.
լուարուք ձայնի իմում. և եղէց ձեզ
Ած և դուք եղիջիք ինձ՝ ի ժողովուրդ.
և գնասջիք յամենայն ճանապարհս իմ. զոր
պատուիրեցի ձեզ. զի բարի լինիցի
ձեզ։ * Եւ ոչ լուան ինձ. և ոչ անսաց 24
ունկն նոցա. այլ գնացին ըստ խորհրդոց
սրտից իւրեանց չարաց. և եղեն յետս՝
և ոչ յառաջ։ * Յօրէ յորմէ ելին հարքն 25
նոցա յերկրէն եգիպտացւոց մինչև
ցայսօր։ և առաքեցի առ ձեզ զամենայն
ռայս իմ զմարգարէս՝ ի տուէ՝ և ընդ
առաւօտս առաքեալ։ * Եւ ոչ լուան 26
ինձ. և ոչ անսաց ունկն նոցա. ‖ և խա‖ Այլ.
տացուցին զպարանոցս իւրեանց առա 16.12.
ւել քան զհարցն իւրեանց։ * Եւ ա 27
սասցես ցնոսա զբանս զայս. և ոչ լուի
ցեն քեզ. և կոչեսցես զնոսա՝ և ոչ ոայ
ցեն քեզ պատասխանի։ * Եւ ասաս 28
ցես առ նոսա. այս ազգ են՝ որք ոչ
լուան ձայնի Տեր Աստուծոյ իւրեանց. և ոչ
ընկալան զխրատս։ պակասեցան հաւ
ատք. և բարձաւ ճշմարտութիւն՝ ի բե
րանոյ նոցա։ * Կտրեա զհեր քո՝ և՝ի 29
բաց ընկեա. և առ ողբս՝ ի լերինս.
զի խորտակեաց Տէր՝ և մերժեաց զազգն՝
որ առներ զայս։ * Օի արարին որդիքն 30
Յուդայ չար առաջի իմ՝ ասէ Տէր. կար
գեցին զդարչելիսն իւրեանց՝ ի տանն.
յորոյ վերայ կոչեցեալ էր անուն իմ՝
պղծել զնա։ * Եւ շինեցին բագին տո 31
փեթայ. որ է՝ ի ձոր որդւոցն Ենոմայ.
այրել զուսերս և զդստերս իւրեանց
՝ի հուր. զոր ոչ հրամայեցի նոցա՝ և
ոչ զմտաւածէի՝ ի սրտի իմում։ * Վա՛ 32
այնորիկ ահա աւուրք եկեսցեն՝ ասէ
Տէր. և ոչևս ասասցեն բագին տոփե
թայ. և ձոր որդւոցն Ենոմայ, այլ ձոր
կոտորելոյ. և թաղեսցեն՝ ի տոփեթն
առ տեղւոյն չգտանելոյ։ * Եւ եղիցին 33
դիակունք ժողովրդեանդ այդորիկ՝
կերակուր թռչնոց երկնից՝ և գազա
նաց երկրի. և ոչոք իցէ, որ հալածիցէ։
‖ Այլեւ. * ‖ Եւ բարձից՝ ի քաղաքացն յուդայ՝ 34
26. 13. և յանցից եմ զձայն խրախճանաց.
և զձայն ցնծացելոց. զձայն հարսին.
և զձայն փեսայի. զի յանապատ եղիցի
երկիրս։

ԳԼՒ Ը.

1 ’Ի ժամանակի յայնմիկ ասէ Տէր. Հան
ցեն զոսկերս Թագաւորացն յու
դայ՝ և զոսկերս իշխանաց նոցա. և զոս
կերս քահանայիցն. և զոսկերս մարգա
րէից. և զոսկերս բնակչացն Երեմի՝ ի
2 գերեզմանաց իւրեանց։ * Եւ տամբեն
ցուսցեն յարեւու. և ընդ լուսնով՝ և
ընդ ամենայն զօր երկնից՝ զոր սիրեցինն. և որոց
ծառայեցինն. և որոց զհետ գնացին.
և յորս ապաստան լինէին. և երկիր
պագանէին նոցա. և ոչ կոծեսցին, և ոչ
լացցեն, այլ ի նշաւակ եղիցին՝ ի վե
3 րեսաց երկրի։ * Օի ախորժեցին
զմահ՝ և ոչ զկեանս. և զնացարդս՝ որք
մնացեալ իցեն յազգէ անտի չարէ. Ընդ
ամ՝ տեղիս մնացելոցն՝ ուր և մերժե
ցից զնոսա անդր՝ ասէ Տէր զօրութեանց։
4 * Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տէր.
միթէ որ գլորի՝ ոչ յառնիցէ. կամ՝ որ
5 խոտորի՝ ոչևս դառնայցէ։ * Զի՞ընդ ընդէր
խոտորեցաւ ժողովուրդդ այդ՝ և եկամ՝
խոտորումն ժպիրհ. և պնտեցան կա
մք իւրեանց՝ և ոչ կամեցան դառնալ։
6 * Ունկնդիք՝ և լուարուք՝ ոչ այսպէս
խօսին. և ոչ գոյ մարդ՝ որ զղջանայ՝ ի
չարեաց իւրոց. և ասէ, Թէ զինչ գոր
ծեցի. կասեայ ընթացօղն յընթացից
իւրոց՝ իբրև զձի ընդ քիրան մտեալ
7 ՝ի խինջել իւրում։ * Զի՞ արագն յեր
կինս ծանեաւ զժամանակ իւր. տատ
րակ և ծիծառն և թռչունք վայրիք
պահեցին զժամանակս մտից իւրեանց. և
ժողովուրդ իմ՝ ոչ ծանեաւ զիրաւունս
8 Տեառն։ * Օիարդ ասիցէք՝ Թէ իմաս
տունք եմք. և օրէնք Աստ են ընդ մեզ.
վո՛ այնորիկ զուր եղև, և սուտ վիճակն
9 դպրաց։ * Ամօթ եղեն իմաստունքն.
զարհուրեցան, և պարտեցան. զի զբան
Տեառն անարգեցին. զի՞նչ իմաստութիւն
10 իցէ՝ ի նոսա։ * ‖ Վո՛ այնորիկ տացց զկա ‖ Հասցէ.
նայս նոցա այլոց. և զագարակս նոցա օտար 56.11.
ժառանգաց. զի՝ ի փոքունէ մինչև՝ ի Վ եր.
մեծամեծս նոցա՝ ամ՝ որ ագահէ զա 6. 13.
գահութի՝ ի մարգարէէ մինչև ցքա
հանայն, ամ՝ որ առնէ զանիրաւութիւն։
11 * Եւ բժշկէին զբեկումն դստեր ժողո
վրդեան իմոյ՝ ընդ արհամարհանս. և
ասէին խաղաղութի՛ խաղաղութի՛՝ և
12 ոչ գոյր խաղաղութի։ * Ամաչեսցեն՝
զի արարին զպղծութի, սակայն և
այնպես ոչ ամաչեցին ամօթով՝ և ըզ
պատկառանս ոչ առին՝ ի միտ՝ վասն
այնորիկ անկցին ընդ անկեալս՝ ի ժա
մանակի այցելութե՛ իւրեանց տկարաս
13 ցին՝ ասէ Տէր։ * Եւ ժողովեսցեն զսոր
պիւնս

գիւնս իւրեանց՝ ասէ Տր̄ ․ չիք խաղող
յայգիս նոցա ․ և ո՛չ թուզ ՚ի թզենիս
ն̄ց ․ և տերևն թափեցաւ ․ ետու նոցա՝
և էանց զնոքօք ։ *Ընդէ՞ր մեք զի՞ նստի_ 14
ցիմք ․ ժողովեցարուք՝ և մտցուք ՚ի քա
ղաքս ամուրս ․ և անդր անկցուք ․ զի Տր̄
Ա̄Ծ ընկէց զմեզ՝ և արբոյց մեզ զջուր
դառնութեան ․ զի մեղաք առաջի նորա ։
‖Երեմ․ 14․19․ *‖Ժողովեցաք ՚ի խաղաղութի, և ո՛չ 15
գոյր ․ ՚ի բարութի ՚ի ժամանակի բժշ
կութեան՝ և ահա տագնապ ։ *՚Ի դանայ 16
լուիցուք ձայն երագութեան երիվարաց
ն̄ց ․ ՚ի ձայնէ խխնջելոյ հեծելոյ նորա
շարժեցաւ երկիր ամ̄ ․ եկեսցէ և կե_
րիցէ զերկիր լի՛ իւրով՝ զքաղաքս և
զբնակիչս ն̄ց ։ * Վասնզի ես ահաւա_ 17
սիկ արձակեմ ՚ի ձեզ օձս կոտորիչս ․
յորս ո՛չ մոմնիցեն թովչութիւնք ․ և
հարկանիցեն զձեզ՝ ասէ Տր̄ ։ *Եւ յան 18
բժշկական ցաւս սրտից ձերոց տարա_
կուսելոց ։ *Ահա ձայն գուժի դստեր 19
ժողովրդեան իմոյ յերկրէ հեռաստա
նէ ․ միթէ Տր̄ ո՞չ գուցէ ՚ի Սիոն ․ կամ
թագաւոր անդ ո՞չ իցէ ․ ընդէ՞ր բար_
կացուցին զիս դրօշելովքն իւրեանց ․
փեօխն և սնոտւովքն օտարոտւովք ։ *Անցին 20
հունձք ․ էանց ամառն ․ և մեք ո՛չ փր_
կեցաք ։ *՚Ի վ̄ր բեկման դստեր ժո_ 21
ղովրդեան իմոյ խորտակեցայ ․ խաւա
րեցայ տարակուսանօք ․ յաղթահարե
ցին զիս երկունք իբրև ծննդականի ։
*Մի թէ դեղ ո՞չ գուցէ ՚ի Գաղաադ ․ 22
կամ բժիշկ ո՞չ կայցէ անդ՝ ընդէ՞ր ո՛չ
եղև բժշկութիւն դստեր ժողովր_
դեան իմոյ ։

ԳԼ ։ Թ․

Ո՞ տայր զգլուխս իմ ՚ի ջուր ․ և զաչս 1
իմ աղբիւր արտասուաց ․ և լայի
զժողովուրդս զայս, զտիւ և զգիշերն՝
և զվիրաւորեալս դստեր ժողովրդեան
իմոյ ։ *Ո՛ տայր ինձ յանապատի դադն 2
օթեվանս ․ և թողուի զժողովուրդ
իմ, և գնայի ՚ի դոցանէ ․ զի ամենեքին
շնան՝ առ հասարակ ժողովք արհամար
հողաց ։ *Եւ լարեցին զլեզուս իւրե՛ 3
իբրև զաղեղն ստութեան՝ և ո՛չ հաւատք
զօրացան ՚ի վ̄երայ երկրի ․ զի ՚ի չարեաց
՚ի չարիս ելին ․ և զիս ո՛չ ծանեան՝ ասէ
Տր̄ ։ *Իւրաքանչիւր յընկերէ իւրմէ 4
զգոյշ լերուք ․ և յեղբարս ձեր մի՛ յու_
սայք ․ զի ամ̄ եղբայր խաբելով խաբէ ․
և ամ̄ բարեկամ նենգութե՛ գնայ ։
*Իւրաքանչիւր զբարեկամ իւր այպա 5
նէ ․ և զճշմարտութի ո՛չ խօսեսցին ․
ուսան լեզուք ն̄ց խօսիլ զստութի ․ զրկե
ցին՝ և ո՛չ դադարեցին ։ *Ժողովել 6
վաշխս ՚ի վ̄երայ վաշխից ․ և զնենգու_
թի ՚ի վ̄ր նենգութեան ․ և ո՛չ կամեցան
7 զիս ճանաչել՝ ասէ Տր̄ ։ *Վա՛ս այսորիկ
այսպէս ասէ Տր̄ Տր̄ զօրութեանց ․ ահա
ասիկ ես ջեռուցից զնոսա՝ և փորձե_
ցից զնոսա ․ զի՞ արարից յերեսաց չա_
րեաց դստեր ժողովրդեան իմոյ ։
8 *‖Նետ խոցոտիչ լեզուք նոցա , ‖Երմ.
նենգաւորք բանք բերանոյ ն̄ց ․ ընդ 27.3.
ընկերի իւրում խօսի զխաղաղութի ․
և ՚ի սրտի իւրում ունի զթշնամութի ։
9 *Մի թէ ՚ի վ̄երայ այսոցիկ ո՞չ արարից
այցելութի՝ ասէ Տր̄ ․ կամ յազգէ այն
պիսւոյ ո՞չ խնդրիցէ զվրէժ անձն իմ ։
10 *Կո՛ծ առէք ՚ի վ̄ր լերանց ․ և ձայնս ՚ի
վ̄ր բլրոց անապատի ․ ողբացէք, քանզի
պակասեցան առ ՚ի չգոյէ մարդկան ան
ցաւորաց ․ և ո՛չ լուան զձայնս ստացու
ածոց ․ ՚ի թռչնոց երկնից մինչև ցանա
11 սունս յիմարեցան , և գնացին ։ *Եւ
տաց զԵ̄Մ ՚ի գերութի ․ և ՚ի բնակու
թի վիշապաց ․ և զքաղաքս Յուդայ ե_
դից յապականութի առ ՚ի չգոյէ բնակ
12 չաց ։ *Ո՞վ է այր իմաստուն՝ և ՚ի միտ
առցէ զայս ․ և առ որում բան բերա_
նոյ Տ̄ն պատմեսցէ մեզ ․ թէ վասն է՞ր
կորեաւ երկիր ․ լքաւ իբրև զանապատ
13 առ ՚ի չգոյէ անցաւորաց ։ * Եւ ասէ
ցիս Տր̄՝ վասն թողլոյ նոցա զօրէնս իմ,
զոր ետու առաջի երեսաց նոցա ․ և ո՛չ
14 լուան ձայնի իմում ։ * Եւ գնացին
զհետ հաճոյից սրտից իւրեանց չարաց ․
և զհետ կռոցն՝ զոր ցուցին նոցա հարք
15 ն̄ց ։ *Վա՛ս այնորիկ այսպէս ասէ Տր̄ զօ_
րութեանց Ա̄Ծ Ի̄Ի ․ ‖Ահաւադիկ ես ջամ ‖Երմ.
բեմ ժողովրդեանդ այդմիկ վտանկ ․ 23.15.
և արբուցանեմ դոցա զջուր դառնու_
16 թեան ։ *Եւ ցրուեցից զդոսա ընդ ազգս՝
զոր ո՛չ գիտացին դոքա, և հարք իւրե՛ ․
և արձակեցից ՚ի վ̄երայ դոցա սուր՝ մին
չև սատակեցից զդոսա նովաւ ։
17 *Այսպէս ասէ Ա̄Ծ զօրութեանց ․ զմտա
ածէք՝ և կոչեցէք զձայնարկուս՝ և
եկեսցեն ․ և առ իմաստունս կանայս ա_
18 ռաքեցէք ․ և ճչեսցեն ։ * Եւ սախպես
ցեն ․ և առցեն ողբս ՚ի վ̄ր ձեր՝ և իջուս
ցեն աչք ձեր արտասուս ․ և արտևա_
19 նունք ձեր բղխեսցեն զջուր ։ * Զի
ձայն ողորմ գուժեաց ՚ի Սիոն ․ զիա՞րդ
թշուառացաք ․ ամաչեցէք յոյժ ․ զի
լքաք զերկիր ․ և ընկեցաք զբնակութիս
20 մեր ։ *Լուարուք կանայք զպատգամս
Ա̄Յ ․ և ընկալցին ականջք ձեր զբանս
բերանոյ նորա ․ և ուսուցէք դստերաց
ձերոց ձայնս ․ և կին ընկերի իւրում
21 ողբս ։ * Զի ել մահ ընդ պատուհանս
ձեր ․ և եմուտ յերկիր ձեր ․ ջնջել
զտղայս արտաքուստ՝ և զերիտասարդս
22 ՚ի հրապարակաց ։ *Այսպէս ասէ Տր̄ ․
և

և եղիցին դիակունք մարդկան նշա_
նակ ընդ երեսս դաշտաց երկրի ձերոյ․
և իբրև զխոտ զկնի հնձողի ․ և ոչոք
իցէ ․ որ ժողովիցէ ։ * Այսպէս ասէ 23
‖ Ա.Կոր. Տ՟ր՝ ‖ մի պարծեսցի իմաստունն յիմաս
1.31. տութիւն իւր ․ և մի պարծեսցի հզօրն ՚ի
2.Կոր. զօրութիւն իւր ․ և մի պարծեսցի մեծն
10.17. ՚ի մեծութիւն իւր ։ * Այլ այն պարծես 24
ցի՝ որ պարծիցին, իմանալ և ճանաչել
զիս ․ թէ ես եմ Տ՟ր ․ որ առնեմ զիրաւ
ունս՝ և զողորմութիւն ․ և զարդարութիւն
՚ի վ՟ր երկրի ․ և ՚ի նոյնս են կամք իմ՝
ասէ Տէր ։ * Ահա աւուրք եկեսցեն՝ 25
ասէ Տ՟ր ․ և արարից այց ՚ի վերայ ա՟մ
թլփատելոց յանթլփատութեան իւրեանց ․
* ՚Ի վերայ եգիպտոսի ․ և ՚ի վ՟ր յուդայ ․ 26
և ՚ի վերայ եդովմայ ․ և ՚ի վ՟ր որդւոցն
ամոնայ ․ և ՚ի վերայ որդւոցն մովա_
բու ․ և ՚ի վ՟ր ա՟մ յապաւելոցն զերեսօք
բնակչացն անապատի ․ զի ա՟մ ազգք
անթլփատք են մարմնովք ․ և ա՟մ տունն
ի՟ղի անթլփատք սրտիւք իւրեանց ։

Գլ ։ Ժ ․

Լուարո՛ւք զպատգամն՝ զոր խօսե_ 1
ցաւ Տ՟ր ՚ի վ՟ր ձեր տունդ ի՟ղի ։
* Այսպէս ասէ Տ՟ր ․ ըստ ճանապարհաց 2
հեթանոսաց մի ուսանիք ․ և ՚ի նշանաց
երկնից մի զարհուրիք ․ զի նոքա երկն
չին յերեսաց նոցա ։ * Զի ա՟մ օրէնք 3
հեթանոսաց սնոտիք են ․ փայտ յան_
տառէ հատեալ գործ ձեռաց հիւսան ։
‖ Իմաստ. * ‖ Այլ ձոյլ արծաթոյ՝ և ոսկւոյ զար_ 4
13. 11. դարեալ ուռամբք ․ և բևեռօք հաս_
և 14. 8. տատեցին զնոսա՝ զի ոչ շարժեսցին ․
(արծաթ ճախարակեալ ․ արծաթ ՚ի
գործ արկեալ ՚ի թարշշէ ․ ոսկի եկեալ
՚ի մեմփաթայ ։) * Այլ ձեռն ոսկերչի 5
գործեաց գործ ճարտարաց ․ կապու_
տակ և ծիրանի զգեցուցանեն նոցա ․
և ոչ գնասցեն, այլ բառնալով բարձ
ցին՝ և ոչ քայլ մի ոտին փոխեսցեն ․ և
ոչ ինքնին ՚ի կրելիսն ամբարձցին ․ և
մի երկնչիք ՚ի նոցանէ ․ զի ոչ չար առ_
‖ Միք. նեն ․ և բարի իսկ ոչ գոյ ՚ի նմա ։ * ‖ Զի՞ք 6
7.18. ոք իբրև զքեզ Տ՟ր ․ մեծ ես՝ և մեծ է
‖ Յայտ. անուն քո զօրութեամբ ։ * ‖ Ո՞ ոչ երկիցէ 7
15.4. ՚ի քէն թագաւոր ազգաց ․ զի քեզ իսկ
վայելէ ․ զի յա՟մ իմաստունս հեթա_
նոսաց ․ և յա՟մ թագաւորս նոցա ոչ է
իբրև զքեզ ։ * Այլ միանգամայն այ_ 8
րեսցին ․ և սատակեսցին սիրտք սնո_
տեաց ․ զի փայտք են ։ * Այլ արծաթ 9
ընտիր եկեալ ՚ի թարշշայ ․ և ոսկի սո_
փաթայ ․ գործ ճարտարաց ա՟մ ․ և ձե_
ռաց ոսկերչաց ․ կապուտակ և ծիրանի
հանդերձն նոցա՝ գործ իմաստնոց ա՟մ ։
* Այլ Տ՟ր Ա՟ծ ճշմարիտ է ․ Ա՟ծ կեն_ 10
ԴԸ

դանի ․ և թագաւոր յաւիտենական ․
՚ի սրտմտութենէ նո՟ր շարժեսցի երկիր ։
* Այլ ոչ համբերեսցին ազգք բար_
11 կութեան նորա ։ * Այլ այսպէս ասասջիք
ցնոսա ․ աստուածք՝ որք զերկինս և
զերկիր ոչ արարին, կորիցեն յերկրէ ․
12 և ՚ի ներքոյ երկնիցս այսոցիկ ։ * ‖ Տ՟ր ‖ Ծննդ.
է՝ որ արար զերկիր զօրութեամբ իւրով՝ 1. 1.
և կանգնեաց զտիեզերս իմաստութեամբ ‖ Այր.
իւրով ․ և խորհրդով իւրով ձգեաց 51. 15.
13 զերկինս ։ * Այլ ՚ի տալոյ զձայն իւր
ընու զբազմութիւն ջուրց յերկինս ․ և
հանէ զամպս ՚ի ծագաց երկրի ․ ‖ և զփայ ‖ Սաղմ.
լատակունս իւր յանձրևս արար ․ հանէ 134. 7.
14 զհողմս ՚ի շտեմարանաց իւրոց ։ * Յի_ ‖ Այր.
մարեցաւ ա՟մ մարդ ՚ի գիտութենէ ․ յա_ 51. 16.
մօթ եղեն ա՟մ ոսկերիչք դրօշելովք
իւրեանց ․ զի սուտ ձուլեցին ․ և չիք
15 շունչ ՚ի նոսա ։ * Սնոտիք են՝ և գործք
խաբէութեան ․ ՚ի ժամանակի այցելութեան
16 իւրեանց կորիցեն ։ * Այլ ոչ այնպիսի
է բաժինն յակոբու ․ զի որ ստեղծն
զա՟մ՝ նա է բաժին նորա ․ և ի՟ղ գաւա
զան ժառանգութեան նորա ․ Տ՟ր զօրու
17 թեանց անուն նորա ։ * Ժողովեա՛ ՚ի բա
ցուստ զզօրութիւն քո ․ բնակեալդ ՚ի մէջ
18 ընտրելոց ։ * Զի այսպէս ասէ Տ՟ր՝ ա_
հաւասիկ ես քարընդոտնեմ զբնակիչս
երկրիդ այդորիկ նեղութեամբ ․ և նեղե_
19 ցից զնոսա՝ զի մի գտցին ։ * Վա՜յ ՚ի վ՟ր
բեկման քոյ՝ զի ցաւագինք են հարուա՟
ածք քո ․ և ասեմ, արդարև այդ իսկ
20 են վէրք իմ, և եհաս յիս ։ * Խորանն
իմ չքնաւացաւ, կործեաւ ․ և ա՟մ խորա
նափեղկք իմ քակտեցան ․ որդիք իմ
և խաշինք իմ ոչ ուրեք են ․ և ոչ ևս
գոյ տեղի խորանի իմոյ ․ և ոչ տեղի
21 խորանափեղկաց իմոց ։ * Զի հովիւքն
անմտացան ․ և զՏ՟ր ոչ խնդրեցին ․ վա՟
այնորիկ ոչ իմացան ա՟մ արօտականքն․
22 և ցրուեցան ։ * Ձայն գուժի եկեսցէ՝
և շարժումն մեծ յերկրէ հիւսիսոյ ․
կարգել զքաղաքս յուդայ յապակա_
նութիւն և ՚ի դադարս ջայլամանց ։
23 * Գիտեմ Տ՟ր՝ զի ոչ մարդոյ է ճանա_
պարհ իւր ․ և ոչ այր գնասցէ ․ և յա_
ջողեսցէ զճանապարհս իւր ։
24 * ‖ Խրատեա՛ զմեզ Տ՟ր՝ բայց իրաւամբք, ‖ Սաղմ.
և մի ցասմամբ ․ զի մի սակաւաւորս 6. 1.
25 արասցես զմեզ ։ * ‖ Հեղ զբարկութիւն ‖ Սաղմ.
քո ՚ի վերայ հեթանոսաց՝ որք ոչ գի_ 78. 6.
տեն զքեզ ․ և ՚ի վերայ ազգաց՝ որք զա
նուն քո ոչ կարդացին ․ զի կերին զյա
կոբ՝ և սպառեցին զնա ․ և վախճանե_
ցին զնա ․ և զարօտս նորա աւերեցին ։

ԳԼ: ԺԱ.

Բանն՝ որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տէ 1
եւ ասէ ։ * Լուարո՛ւք զբանս ուխ֊ 2
տիս այսորիկ. եւ խօսեցարո՛ւք ընդ արս
յուդայ՝ եւ ընդ բնակիչս Եհմի ։ * Եւ 3
ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տր Ած
Իղի՝ անիծեալ լիցի մարդն՝ որ ոչ լուի֊
ցէ բանից ուխտիս այսորիկ ։ * Զոր 4
պատուիրեցի հարցն ձերոց. յաւուրն
յորում հանի զնս յերկրէն Եգիպտաց
ւոց 'ի հնոցէ երկաթոյն՝ եւ ասեմ, լուա֊
րո՛ւք ձայնի իմում. եւ արարէք զայդ
ըստ ամի՝ զոր ինչ պատուիրեմ ձեզ. եւ
եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ. եւ ես եղէց
ձեզ յԱծ ։ * Եւ հաստատեցից զեր֊ 5
դումն իմ՝ զոր երդուեայ հարցն ձերոց.
տալ նց զերկիրն՝ որ բղխէ զմեղր եւ
զկաթն. որպ եւ այսօր ։ պատասխանի
ետու՝ եւ ասեմ, այո՛ Տր եղիցի ։ * Ասէ 6
ցիս Տր՝ ընթերց զամ զբանդ զայդո֊
սիկ 'ի քաղաքսդ յուդայ՝ եւ արտաքոյ
Եհմի. եւ ասասցես, լուարո՛ւք զպատ֊
գամս ուխտիդ այդորիկ. եւ արարէ՛ք
զդոսա ։ * Զի վկայութե եդի զվկայ 7
ութի հարցն ձերոց՝ յաւուրն հանելոյ
իմ զնս յերկրէն Եգիպտացւոց՝ եւ մին֊
չեւ ցայսօր՝ կանխել ընդ առաւօտս՝ եւ
դնել զվկայութի՝ եւ ասել. լուարո՛ւք
ձայնի իմում. եւ ո՛չ լուան ։ * Եւ խո֊ 8
տորեցուցին զլսելիս իւրեանց. եւ գնա
ցին այր ըստ յօժարութե սրտից իւրեց
'ի չարիս ։ եւ ածի 'ի վերայ նոցա զամ
բանս ուխտիս այսորիկ՝ զոր պատուի֊
րեցի առնել նոցա՝ եւ ո՛չ արարին ։
* Եւ ասէ ցիս Տէր. գտաւ կնճիռն 9
յարսդ յուդայ՝ եւ 'ի բնակիչսդ Եհմի ։
* Դարձան յանիրաւութիւս հարցն իւր 10
եանց առաջնոց. որք ո՛չ կամեցան լսել
բանից իմոց. եւ ահաւասիկ երթան
զհետ աստուծոց օտարաց ծառայել
նց. եւ ցրեցին տունն Իղի եւ տունն յու֊
դայ զուխտ իմ. զոր ուխտեցի ը հարս
նոցա ։ * Վասն այնորիկ այսպէս ասէ 11
Տր. ահաւասիկ ես ածից 'ի վր դոցա
չարիս. յորոց ո՛չ կարասցեն ելանել. եւ
աղաղակեսցեն առ իս՝ եւ ո՛չ լուայց նց ։
* Եւ գնասցեն քաղաքք յուդայ՝ եւ բնա 12
կիչք Եհմի՝ եւ աղաղակեսցեն առ դիսն
իւրեանց՝ որոց արկանէին խունկս. եւ
փրկելով ո՛չ փրկեսցեն զնոսա 'ի ժա֊
‖ Վեր. մանակի չարեաց իւրեանց ։ * ‖ Զի ը 13
2. 28. թուոյ քաղաքացն քոց էին դիքն քո
յուդա. եւ ըստ թուոյ անցիցն Եհմի
կարգեցիք բագինս՝ եւ սեղանս ամօ֊
թոյ, արկանել խունկս բահաղու ։
‖ Վեր. * ‖ Եւ դու մի՛ կար յաղօթս վասն ժո֊ 14
7. 16. ղովրդեանդ այդորիկ՝ եւ մի՛ աղաչեր
վասն դոցա խնդրուածովք, եւ պաղա֊ Վեր.
տիր. զի ո՛չ լսեմ 'ի ժամանակի՝ յորում 14. 11.
կարդասցեն առ իս՝ 'ի ժամանակի չա֊
15 րեաց իւրեանց ։ * Զի ընդ սիրելին 'ի
ներքս 'ի տաճարին իմում՝ արար գար֊
շելիս. մի՞ թէ աղօթք եւ միս նուիրեալ
անցուցանիցե՞ն 'ի քէն զչարիս քո. կամ 'ի
16 թէ այնպիսեօք ապրեսցե՞ս ։ * Ձիթե֊
նի գեղեցիկ վարսաւոր տեսլեամբ կո֊
չեաց Տր զանուն քո. 'ի ձայնէ թլփա֊
տութե նց մեծ են նեղութիք 'ի վր
17 քոյ. անպիտանացան ոստք քո ։ * Եւ
Տր Ած զօրութեց՝ որ տնկեաց զքեզ՝
խօսեցաւ 'ի վերայ քոյ չարիս՝ փոխա֊
նակ չարեաց տանն Իղի, եւ տանն յու֊
դայ. զի արարին անձամբ անձանց 'ի
բարկացուցանել զիս յարկանել նոցա
18 զխունկս բահաղու ։ * Տր ծանո՛ ինձ,
եւ ծանեայց. յայնժամ տեսի զգործս
19 նոցա ։ * Ես իբրեւ զգառն անմեղ վա֊
րեալ 'ի սպանդ. ո՛չ գիտացի՝ թէ զի֊
նէն խորհեցան խորհուրդս, եւ ասեն.
եկա՛յք, արկցուք փայտ 'ի հաց նորա՝ եւ
ջնջեսցուք զնա յերկրէն կենդանեաց.
20 եւ անուն նր մի՛ եւս յիշեսցի ։ * ‖ Տր զօ֊ ‖ Վեր.
րութեանց՝ որ ընտրես զիրաւունս՝ եւ 17. 10.
քննես զերիկամունս եւ զսիրտ, տեսից եւ 20. 12.
առ 'ի քէն զվրէժխնդրութի առ 'ի նս.
զի քեզ յայտնեցի զերիկամունս իմ ։
21 * Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տր՝ 'ի
վր արանցն անաթովթայ՝ որք խնդ֊
րեն զանձն քո. եւ ասեն մի՛ մարգարէա֊
նար վասն մեր. ապա թէ ոչ՝ մեռա֊
22 նիս 'ի ձեռաց մերոց ։ * Վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Տր զօրութեց. ահաւա֊
դիկ ես այց արարից 'ի վր նոցա. երի֊
տասարդք նոցա սրով մեռցին. եւ ուս֊
տերք՝ եւ դստերք նց սովու վախճանես֊
23 ցին ։ * Եւ մնացորդք ո՛չ եղիցին նց՝
զի ածից չարիս 'ի վերայ բնակչացն
անաթովթայ՝ յամի այցելութե նոցա ։

ԳԼ: ԺԲ.

1 Արդար ես Տր՝ եւ մատուցից առա֊
ջի քո զպաղերս. բայց խօսեցայց
զիրաւունս ։ ‖ զի՞ է, զի ճանապարհք ‖ Յոբ
ամբարշտաց յաջողեալք են. եւ երջան 21. 7.
կացան ամենեքեան՝ որք արհամարհեն Ամբ
2 զարհամարհանս ։ * Տնկեցեր զնոսա՝ 1. 13.
եւ արմատացան ։ ծնան որդիս՝ եւ արա
րին զպտուղ ։ մերձ ես դու Տր 'ի բե֊
րանս նց. եւ հեռի յերիկամանց նոցա ։
3 * Եւ դու Տր գիտես զիս. տեսեր զիս՝
եւ փորձեցեր զսիրտ իմ առաջի քո. ժո
ղովեա՛ զնոսա իբրեւ զոչխարս 'ի սպա֊
նումն. եւ նուիրեա՛ զնս յօր սպանման
4 նց ։ * Մինչեւ յե՞րբ սուգ ունիցի եր֊
կիր. եւ խոտ ամ վայրի ցամաքեսցի ։ 'ի
չա֊

չարեաց բնակչաց երկրին ապականե_
ցան անասունն՝ և թռչունն. զի ասացին
թէ ոչ տեսցէ Ա՟ծ զճանապարհս մեր ։
*Ոտք քո ընթանան՝ և լքուցեն զքեզ. 5
զիա՞րդ կազմիցիս երիվարօք. իսկ արդ
յերկիրդ խաղաղութե յուսացեալ իցես.
զի՞ գործեսցես 'ի վերանալ յորդանան
գետոյ ։ *Քանզի և եղբարքն քո՝ և 6
տուն հօր քոյ. և նոքա դաւեցին քեզ.
և նոքին աղաղակեցին զկնի քո. կու_
տեցան 'ի վ̄ր քո. մի՛ հաւատար նոցա.
զի խօսեսցին զքէն չարութի ։ *Լքի 7
զտուն իմ. թողի զժառանգութի իմ.
ետու զսիրելին անձին իմոյ 'ի ձեռս
թշնամեաց իւրոց ։ *Եղև ժառանգու 8
թի իմ ինձ իբրև առիւծ յանապա_
տի. ետ 'ի վ̄ր իմ զբարբառ իւր. վ̄ն
այնորիկ ատեցի զնա ։ *Մի թէ որջ 9
բորենւո՞յ իցէ ժառանգութի իմ ինձ,
կամ այրք շուրջ զնովաւ. շրջեցայք ,
ժողովեցէք զա̄մ գազանս անապատի
և եկեսցեն ուտել զնա ։ *Հովիւք բա 10
զումք ապականեցին զայգի իմ. եղծին
զբաժ իմ. արարին զվիճակն իմ ցան_
կալի յանապատ անկոխ ։ *Եդաւ յա 11
պականութի կորստեան. վ̄ն իմ ապա
կանեցաւ ապականութբ ա̄մ երկիր.
զի ո՛չ գոյ մարդ՝ որ դնէ 'ի սրտի ։
*Ընդ ա̄մ ելս անապատի անցին թշ_ 12
ուառացեալք. զի սուր Տն կերիցէ 'ի
ծագաց մինչև 'ի ծագս երկրի. և ո՛չ
գոյր խաղաղութի ամենայն մարմնոյ ։
*Ցորեան սերմանեցիք. և մի փուշ 13
հնձեսջիք. և վիճակք ձեր ո՛չ եղիցին
ձեզ յօգուտ. յամօթ լերուք 'ի պար_
ծանաց ձերոց 'ի նախատանաց առաջի
Տն ։ *Զի այսպէս ասէ Տր. վ̄ն ա̄մ 14
դրացեաց չարաց. որք մերձենան 'ի
ժառանգութի իմ. զոր բաշխեցի ժո_
ղովրդեան իմոյ Իէլի. ահաւասիկ ես
կորզեցից զնոսա յերկրէն իւրեանց. և
զտունն յուդայ հանից 'ի միջոյ նոցա ։
*Եւ եղիցի յետ հանելոյն զնոսա՝ դար 15
ձայց՝ և ողորմեցայց նց. և բնակեցու_
ցից զնն իւրաքանչիւր 'ի ժառանգութե
իւրում. և իւրաքանչիւր յերկրի իւր
ում ։ *Եւ եղիցի , եթէ ուսանելով 16
ուսանիցին զճանապարհս ժողովրդեան
իմոյ երդնուլ յանուն իմ. թէ կենդա
նի է Տր. ո̄ր ուսուցին զժողովուրդ
իմ երդնուլ 'ի բահաղ. և շինեսցին 'ի
մէջ ժողովրդեան իմոյ ։ *Եւ եթէ ո՛չ 17
դառնայցեն՝ ջնջեցից զազգն զայն՝ և
բարձից կորստեամբ ասէ Տր ։

Հրձիցա_ րուք, և ժողովէ_ ցէք

և փուշ հնձեսջիք

Գլ: ԺԳ.

Այսպէս ասէ ցիս. գնա՛, և ստացիր 1
քեզ զսփածանելի կտաւի. և ած
զմիջով քով. և 'ի ջուր մի՛ անցանիցես ։
2 *Եւ ստացայ զսփածանելին ըստ բանի
3 Տն. և ածի զմիջով իմով ։ *Եւ եղև
բան Տն առ իս կրկին անգամ՝ և ասէ ։
4 *Առ զսփածանելին՝ զոր ստացար 'ի
միջոյ քում. և արի , գնա՛ յափն եւ_
փրատայ. և թաքուսցես զդա անդ 'ի
5 ծակ վիմի ։ *Եւ չոգայ՝ և թաքուցի
զնա յեփրատ՝ որպէս և պատուիրեաց
6 ինձ Տր ։ *Եւ եղև յետ բազում աւ_
ուրց՝ ասէ ցիս Տր. արի գնա՛ յափն եւ_
փրատայ՝ և առցես անտի զսփածանե_
լին՝ զոր հրամայեցի քեզ անդ թաքու
7 ցանել ։ *Եւ գնացի յափն եփրատ
գետոյ՝ փորեցի՝ և առի զսփածանելին
'ի տեղւոջէն՝ ուր թաղեցի զնա անդ.
և ահա ապականեալ էր սփածանե_
լին. և չէր ինչ իմիք պիտանացու ։
8 *Եւ եղև բան Տն առ իս ։
9 *Եւ ասէ. այսպէս ասէ Տր. այդպէս
ապականեցից զհպարտութին յուդայ՝
10 և զհպարտութին եէմի ։ *Զքաղաքն՝
և զժողովուրդն իմ չար. որք ո՛չ կամին
լսել բանից իմոց. որք գնան ըստ յօ_
ժարութե սրտից իւրեանց չարաց. և
երթան զհետ աստուծոց օտարաց՝ ծա
ռայել նոցա՝ և երկիր պագանել. և
եղիցին իբրև զսփածանելիդ զայդ՝ որ
11 ո՛չինչ իմիք է պիտանացու ։ *Զի զոր
օրինակ մածանի սփածանելի զմիջով՝
նոյնպէս մածուցի զինև զա̄մ տունդ
Իէլի. և զա̄մ տունդ յուդայ՝ ասէ Տր.
լինել ինձ 'ի ժողովուրդ անուանի. և
'ի պարծանս և 'ի փառս. և ո՛չ անսա_
12 ցին ինձ ։ *Եւ ասասցես ժողովր_
դեանդ զպատգամդ զայդ. այսպ̄էս ասէ
Տր Ա՟ծ Իէլի. ա̄մ տիկ գինեաւ լցցի.
և եղիցի եթէ ասիցեն ցքեզ. մի թէ
չգիտիցե՞մք. եթէ տիկ գինեաւ լցցի ։
13 *Եւ ասասցես ցնն. այսպէս ասէ Տր.
ահա ես լնում զա̄մ բնակիչս երկրիդ
այդորիկ. և զթագաւորս որդիս դաւ_
թի՝ որք նստին յաթոռ նր. և զքահա
նայս՝ և զմարգարէս՝ և զյուդա՝ և
զա̄մ բնակիչս եէմի արբեցութբ ։
14 *Եւ ցրուեցից զդոսա՝ և զեղբայր իւր.
և զհայր և զորդիս իւրեանց 'ի միասին՝
ասէ Տր. ո՛չ գթացայց , ո՛չ խնայեցից,
և ո՛չ ողորմեցայց ապականել զդոսա ։
15 *Լուարուք՝ և ունկնդիր լերուք՝ և
մի՛ հպարտանայք՝ զի Տր խօսեցաւ ։
16 *Տուք Տն Ա՟յ ձերում փառս. մինչև
խաւարեալ և գայթագղեալ ոտից ձե
րոց 'ի վերայ խաւարին լերանց. ակն ու
նեիք լուսոյ. և անդ ստուերք մահու.
17 և դնիցեն 'ի խաւարի ։ *Եւ եթէ ո՛չ
լսիցէք նմա. գաղտագողի լացցեն ան
ձինք ձեր յերեսաց թշնամեաց. ‖ և որ ‖ Ողբե_

Հայր և Եղբայր, Եր

տասուիցէք արտասուօք. և իջուսցեն
աչք ձեր արտասուս. զի խորտակեցաւ
հօտն Տեառն։ *Լսացէք զԹագաւորն. և 18
ցբռնաւորն. Թէկ կորացարուք՝ և նս-
տարուք. զի անկաւ ի գլխոց ձերոց
պսակ փառաց ձերոյց։ *Փակեցան քա- 19
ղաքք՝ որք ընդ հարաւակողմն. և ոչք
եր՝ որ բանայր. գերեցաւ Յուդա ըզ-
ամենայն գերութիւն. զիատարեալն
հատուցմամբ։ *Լմբարձ զաչս քո եւմ, 20
և տես զյարձակեալսդ ի հիւսիսոյ.
ուր է հօտն՝ որ տուաւ քեզ՝ խաշինք
փառաց քոց։ *Օ՞ի՞նչ տացես պա- 21
տասխանի ի ժամանակի, յորում պա-
հանջիցին ի քէն. դու իսկ ուսուցեր
զնոսա ուսումն՝ տիրել՝ ի վերայ քո. ո՞չ
ահա երկունք ունիցին զքեզ իբրև
կնոջ ծննդականի։ *Եւ եթէ ասէր 22
ցես ի սրտի քումմ. ընդէր պատահե-
ցաւ ինձ այս. վասն բազմութեան անօրէ-
նութեան քոյ յերեսաց քո խայտառակել
զկրկունս քո։ *Լթէ փոխեսցէ հնդիկ 23
զմորթ իւր. և ինձ զխայտուց իւր. և
դուք լինիցիք կարօղք գործել զբարիս,
ուսեալքդ զչարիս։ *Լնձ ցրուեսցի զնո- 24
իբրև զեռիւն հողմնակոծեալ յանապա
տի։ *Լայդ է վիճակ քո՝ և մասն չհա 25
նանիցդ ձեր ինձ. զի մոռացար զիս՝ և
յուսացար ի ստութիւն։ *Լնձ ես մեր- 26
կացից զերեսաց քո. և արկից զերե-
սօքդ՝ և երևեսցին անարգանք քո
*Ընութիւն և վրնջիւն քո՝ և օտարա- 27
նալն չինէն պոռնկութիւնք քո. ի բա-
գինս՝ և յադաններս տեսի զգարշելիս քո.
վայ քեզ եռիմ՝ զի ոչ սրբեսցիս զկնի
իմ. մինչև յե՞րբ իցէ քեզ այդ։

ԳԼ։ ԺԴ։

Լնձ եղեւ բան Տեառն առ երեմիայ վե- 1
երաշտութեանն անձրևի։ *Սուգ 2
եաս հրէաստան. և դրունք նորա թա
փուրք եղեն. խաւարեցան ի վե՛ր երկ-
րի. և աղաղակն եռիմ քարձրացաւ։
*Լնձ մեծամեծք նո՛ր առաքեցին զերի 3
տասարդս իւրեանց զջրոց. եկին ի
ջրհորս, և ոչ գտին զջուր. դարձուցին
ունայն զամանս իւրեանց. ամաչեցին՝
յամօթ եղեն՝ և ծածկեցին զգլուխս
իւրեանց։ *Լնձ գործ երկրին պակա- 4
սեցաւ. զի ոչ գոյր անձրեւ ի վե՛ր երկ-
րի. յամօթ եղեն մշակք. ծածկեցին
զգլուխս իւրեանց։ *Լնձ եղինք ի վայ 5
րի ծնան. և թողին զծնունդս, զի ոչ
գոյր բանջար։ *Լնձ ցիուք ի դաշտս 6
ծծեցին զօդս իբրև զվիշապս. և սորե
ցին աչք իւրեանց. զի ոչ գոյր խոտ։
*Լթէ մեղք մեր հակառակ կացին 7
մեզ. դու Տե՛ր արա վա՛ռ անուանդ քոյ.
զի բազումք են մեղք մեր առաջի քո՝
քեզ մեղաք։ *Լկնկալութիւդ Իսրա- 8
Տե՛ փրկեա զմեզ՝ ի ժամանակի չարեաց.
ընդէ՞ր եղև իբրև զպանդուխտ յերկ
րի. կամ իբրև զբնակ երկրի՝ որ դառ
նայցէ յօթեվանս։ *Ի՞ թէ իբրև 9
իբրև զմարդ որ նենջէ. կամ իբրև
զայր. որ ոչ կարէ ապրեցուցանել. և
դու՝ ի միջի մերում ես Տե՛ր. և անուն
քո կոչեցեալ է՝ ի վե՛ր մեր. մի՛ մոռանար
զմեզ։ *Լայսպէս ասէ Տէր ժողովր- 10
դեանդ այդմիկ. այնո՛ւ սիրեցին շար-
ժել զոտս իւրեանց՝ և ոչ խնայեցին.
և Լնձ ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա. արդ
յիշեսցէ զանիրաւութիւս նոցա. և այց
արասցէ մեղաց նոցա։ *Եւ Լնձ ասէ ցիս 11 ‖ Եր. 7.16.
Տե՛ր. մի՛ կար յաղօթս վասն ժողովր-
դեանն այնորիկ՝ ի բարիս։ *Օի՛ թէ 12
պահեսցեն, ոչ լուիցայց խնդրուածոց
նոցա. և եթէ մատուսցեն զողջակէզս՝
և զընս, ոչ հաճեցայց ընդ այն. զի
սրով և սովու և մահո՛ւամբ սպառե-
ցից զնոսա։ *Լնձ ասեմ՝ ո՛վ՝ որ եսդ Տէր 13 ‖ Ես. 23.17.
Տե՛ր. ահա մարգարէքն ասեն նո՛ւ ‖ եթէ
ոչ տեսջիք զսուր. և սով ոչ եղիցի՝ ի
միջի ձերում. զի ճշմարտութի՛ւն և խա
ղաղութի՛ւն տացի՝ ի վերայ երկրի. և՝ի
տեղւոջդ յայդմիկ։ *Լնձ ասէ ցիս Տէր՝ 14
սուտ մարգարէանան մարգարէքն յա
նուն իմ՝ ոչ առաքեցի զնո՛ւ և ոչ պատ
ուիրեցի նո՛ւ. և ոչ խօսեցայ ընդ նոսա,
զի տեսիլս սուտս և ըղձուխս՝ և հմայս՝
և զկամս սրտից իւրեանց մարգարէա
նան։ *Լսան այնորիկ այս 15
պէս ասէ Տէր՝ ի վե՛ր մարգարէիցն՝ որք
մարգարէանան յանուն իմ. և ես ոչ
առաքեցի զնոսա. և ոչ պատուիրեցի
նոցա. որք ասեն՝ Թէկ սուր՝ և սով ոչ
եղիցի յերկրիս յայսմիկ. յախտ ծիւ-
րախան մահու. և՝ի սուր և՝ի սով սպա
նանին մարգարէքն այնոքիկ։ *Լնձ ժո- 16
ղովուրդն՝ որոց նոքայն մարգարէա-
նան՝ եղիցին ընկեցեալք յանցս եռիմ
յերեսաց սրոյ՝ և սովու. և ոչք իցէ
որ թաղիցէ զնո՛ւ. ի՛նքեանք՝ և կանայք
իւրեանց. և ուստերք՝ և դստերք նո՛ւ.
և հեղից՝ ի վե՛ր նոցա զչարիս իւրեանց։
*Լնձ ասասցես ցնո՛ւ զայս բան. ‖ իջու- 17 ‖ Ղեւտ. 1.16.
ցէ՛ք ընդ աչս ձեր արտասուս՝ ի տուէ 2.18.
և՝ի գիշերի, և մի՛ պակասեսցին. զի
բեկմամբ մեծաւ բեկաւ կոյս դուստր
ժողովրդեան իմոյ. և ցաւագին հա-
րուածովք յոյժ։ *Լթէ եղից ի դաշտ 18
ահա վիրաւորեալք սրոյ. և եթէ մտից՝ ի
քաղաք, ահա ցաւք սովու. զի մարգա
րէ՝ և քահանայ գնացին յերկիր՝ զոր
չգիտեն։ *Լի՞ թէ խոտելով խո- 19
տեցեր զյուդայ. կամ վերանալով վե-

վերացաւ անձն քո․ ընդէ՞ր հարեր զմեզ․
և ոչ գոյր մեր բժշկութիւն․ ‖ ակնկա_
լաք խաղաղութեան, և ոչ գոյր բարութի․
‖ Վեր․ ժամանակի բժշկութեան, և ահա խռո_
8.15. վութիւն։ *Ծանեաք Տր̄ զմեղս մեր․ 20
և զանիրաւութիւնս հարց մերոց․ զի մե
ղաք առաջի քո ։ *Դադարեա՛ վասն 21
անուան քոյ՝ մի՛ կորուսաներ զաթոռ
փառաց քոց․ յիշեա՛, մի՛ ցրեր զուխտ
քո՝ որ ընդ մեզ։ *Միթէ իցէ՞ ոք ՚ի 22
հեթանոսաց՝ որ տեղայցէ․ կամ թէ
երկինք տայցեն զլրումն իւրեանց․ ո՞չ
ապաքէն դու ես նոյն Տր̄ Ա՛ծ մեր՝ և
ակնկալցուք քեզ․ զի դու արարեր
զայս ամենայն։

ԳԼ։ ԺԵ․

Եւ ասէ ցիս Տր̄․ եթէ կայցէ Մո_ 1
վսէս և Սամուէլ առաջի երեսաց
իմոց․ ոչ եղիցի անձն իմ ընդ նոսա․
՚ի բաց արձակեա զժողովուրդդ զայդ
յերեսաց իմոց՝ և ելցեն ։ *Եւ եղիցի 2
եթէ ասիցեն ցքեզ՝ յո՞ ելցուք․ ասաս
‖ Զաք․ ցես ցնոսա՝ այսպէս ասէ Տր̄՝ ‖ որք ՚ի մահ,
11. 9. ՚ի մահ․ և որք ՚ի սուր, ՚ի սուր․ և որք
՚ի սով, ՚ի սով․ և որք ՚ի գերութիւն, ՚ի
գերութիւն։ *Եւ խնդրեցից զվրէժ ՚ի 3
նոցանէ չորիւք օրինակօք՝ ասէ Տէր․
զսուր ՚ի սպանանել․ և զշունս ՚ի պա_
տառել․ և զթռչունս երկնից՝ և զգա_
զանս երկրի յուտել և յապականել։
*Եւ մատնեցից զնոսա ՚ի վտանգ ամ 4
‖4 Թագ․ թագաւորութեանց երկրի․ ‖ վս̄ Մանասէի
21.11. որդւոյ Եզեկիայ թագաւորին յուդայ՝
և վասն ամենայնի․ զոր արար յԵ՛մ։
*Ո՛ խնայեսցէ ՚ի քեզ Եհմ․ և ո՞վ տրտ_ 5
մեսցի ՚ի վերայ քո․ կամ ո՞վ դարձցի ՚ի
հարցանել զխաղաղութէ քումմէ ։
*Դու դարձար յինէն՝ ասէ Տր̄․ և 6
յետս երթիցես․ և ձգեցից զձեռն իմ
՚ի վերայ քո՝ և ապականեցից զքեզ․ և
ոչ ևս անսացից նց̄ ։ *Եւ ցրուեցից զնս̄ 7
՚ի սփիւռս․ ՚ի դրունս ժողովրդեան
իմոյ անզաւակեցան։ զի կորուսի զժո_
ղովուրդ իմ վս̄ չարեաց իւրեանց․ և
ոչ դարձան։ *Բազմացան զինեւ այրիք 8
նոցա քան զաւազ ծովու․ ածի ՚ի վր̄
նոցա՝ և ՚ի վերայ մօրն զերիտասարդս,
թշուառութիւն ՚ի միջօրէի․ արկի զնո_
վաւ, եկն յանկարծակի դողումն և
տագնապ։ * ‖ Ամայնացաւ եօթնա_ 9
‖1 Թագ․ ծինն․ ձանձրացաւ անձն նր̄․ ‖ Եմուտ
2. 5. նմա արև զմիջօրէիւ․ եղև յամօթ և ՚ի
‖ Ամովս․ նախատինս։ զմնացորդս նոցա տաց ՚ի
8. 9. սուր առաջի թշնամեաց նց̄․ ասէ Տր̄։
*Վա՜յ ինձ մայր իմ․ իբրև զո՞ ոք ծնար 10
զիս՝ այր դատափետեալ և ձգեալ ՚ի
դատաստան յամ երկրի․ ոչ պարտեմ
ինչ՝ և ոչ պարտի ոք ինչ ինձ․ և զօրու
թի իմ պակասեցաւ՝ յանիծողաց իմոց։
11 *Եղիցի Տր̄՝ և յաջողեսցի նց̄ ՚ի բա_
րութիւն․ եթէ ոչ կամիցի առաջի քո ՚ի
ժամանակի չարեաց նոցա․ և ՚ի ժամա
նակի նեղութեան նց̄ ՚ի բարիս ընդդէմ
12 թշնամւոյ։ *Իցէ թէ ճանաչիցի եր_
կաթ․ և քաղաք որմն պղնձի զօրութի
13 քո։ *Եւ զգանձս քո տաց օտարի փո
խանս վս̄ ամ մեղաց քոց՝ յամ սահմանս
14 քո։ *Եւ ծառայեցուցից զքեզ թշնա
մեաց քոց յերկրի՝ զոր ոչ գիտիցես․ զի
հուր վառեալ է ՚ի սրտմտութէ իմմէ․
15 ՚ի վերայ ձեր բորբոքեսցի ։ *Դու գի
տես Տր̄․ յիշեա՛ զիս․ այց արա ինձ․
անպարտ արա զիս ՚ի հալածչաց իմոց․
և մի՛ յերկարեր վս̄ իմ․ ծանի՛ր որչափ
16 առի վս̄ քո նախատինս ։ *Յարհամար
հանաց բանից քոց վախճանեա՛ զնս̄․
և եղիցի բան քո ինձ յուրախութի և
ցնծութի սրտի իմոյ․ զի կոչեցեալ է
անուն քո ՚ի վր̄ իմ Տր̄, Ա՛ծ ամենա_
17 կալ։ * ‖ Ոչ նստայ յատենի սպանո_ ‖ Սաղմ․
ղաց․ այլ սարսէի յերեսաց ձեռին քոյ՝ 1. 1. և
առանձին նստէի․ զի լցայ դառնութ̄։ 25.4.
18 * ‖ Ընդէ՞ր որք տրտմեցուցանեն զիս, ‖ Եսայ․
զօրանան․ և վէրք իմ սաստիկք, ուս_ 30.15.
տի՞ բժշկեցայց․ լինելով եղև ինձ իբ_
րև զջուր ցուրտ՝ յորում ոչ գոյ հաւատ
19 *Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տր̄՝ եթէ
դարձցիս այսուհետև՝ պատսպարեցից ըզ
քեզ․ և առաջի երեսաց իմոց կայցես․
և եթէ հանցես զպատուականն յա_
նարգէ, իբրև զբերան իմ եղիցիս․ և
եթէ դարձցին նոքա առ քեզ․ և ոչ դու
20 դարձցիս առ նոսա։ *Տաց զքեզ ժո_
ղովրդեանդ այդմիկ ՚ի պարիսպ պղն
ձի ամուր։ մարտիցեն ընդ քեզ․ և ոչ
կարիցեն սանանել․ զի ընդ քեզ եմ
ապրեցուցանել՝ և ՚ի փրկել զքեզ․ ասէ
21 Տր̄։ *Եւ զերծուցից զքեզ ՚ի ձեռաց
չարաց․ և փրկեցից զքեզ ՚ի ձեռաց
ժանտաց՝ ասէ Տր̄ Ա՛ծ Իսրայէլի։

ԳԼ։ ԺԶ։

1 Եւ եղև բան Տն̄ առ իս, ասելով։
2 *Եւ դու մի՛ առնուցուս քեզ կին․
և մի՛ ծնցին քեզ ուստերք՝ և դստերք՝
3 ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ։ *Եւ վս̄ մարց
նոցա՝ որք ծնանին զնոսա․ և վս̄ հարց
նոցա՝ որք ծնան զնոսա յերկրիդ յայդ
4 միկ։ *Ծիւրեալ ախտիւ մեռցին․ մի՛
կոծեսցին՝ և մի՛ թաղեսցին․ այլ խայ
տառակք եղիցին ընդ երեսս երկրի․
սրով անկցին․ և սովու սպառեսցին․
և եղիցին դիակունք նց̄ ՚ի կերակուր
թռչնոց երկնից և գազանաց երկրի։
5 *Այսպէս ասէ Տր̄․ յաշխարումն նց̄
մի՛

մի՛ մտանիցես. և ՚ի կոծ նոցա մի՛ երթի-
ցես. և սուգ ՚ի վր նց մի՛ առնուցուս.
զի ՚ի բաց արարի զխաղաղութի իմ ՚ի
ժողովրդենէն յայսմանէ՝ ասէ Տր, զո-
ղորմութիւն՝ և զգթութիւն: *Եւ մե- 6
ռանիցին մեծամեծք՝ և փոքունք յերկ-
րի յայսմիկ. մի՛ կոծեսցեն՝ և մի՛ ցե-
ռեսցին. և մի՛ խզեսցին. և մի՛ լացցեն.
և մի՛ թաղեսցին: *Եւ մի՛ բեկցի հաց 7
սգոյ նոցա ՚ի մխիթարութի ՚ի վերայ
մեռելոց. և մի՛ արբուսցեն զբաժակ
մխիթարութե ՚ի վր հօր իւրոյ՝ և մօր
իւրոյ: *Ի տուն ըմպելեաց մի՛ մտանի- 8
ցես նստիլ ընդ նս ուտել՝ և ըմպել:
* Զի այսպէս ասէ Տր զօրութեանց՝ Ած 9
Իղի. ահաւասիկ ես խափանեցից ՚ի
տեղւոջէդ յայդմանէ առաջի աչաց
ձերոց՝ և ՚ի ձեր իսկ աւուրս. զձայն
ցնծութե՝ և զձայն ուրախութե. և
զձայն փեսայի՝ և զձայն հարսին: *Եւ 10
եղիցի՝ յորժամ պատմեսցես ժողովր-
դեանն այսմիկ զամ պատգամս զայ-
‖ Մ Եր. 5.19. դոսիկ, և ասասցեն քեզ. ‖ ընդէ՞ր խօ-
սեցաւ Տր ՚ի վր մեր զայդ ամ չարիս
մեծամեծս. զինչ անիրաւութի է ՚ի
մեզ. կամ որպիսի մեղք՝ զոր մեղաք
առաջի Տն Այ մերոյ: *Եւ ասասցես 11
ցնս. փոխանակ զի թողին զիս հարքն
ձեր՝ ասէ Տր. և գնացին զհետ աստու-
ծոց օտարաց. և ծառայեցին նոցա. և
երկիրպագին նոցա՝ և զիս թողին. և
‖ Մ Եր. 7.26. զօրէնս իմ ոչ պահեցին: * ‖ Եւ դուք 12
անզգամեցայք առնել առաւել քան
զհարսն ձեր. և ահաւասիկ դուք եր-
թայք իւրաքանչիւր զհետ հաճոյից սր-
տից ձերոց չարաց. առ ՚ի չլսել ինձ:
*Եւ ընկեցից զձեզ յերկրէդ յայդմա- 13
նէ յերկիր՝ զոր ոչ գիտիցէք դուք և
հարք ձեր. և ծառայեսջիք անդ աստու-
ծոց օտարաց. ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի. և
‖ Մ Յր. 23.8. ոչ արասցեն ձեզ ողորմութի: * ‖ Վսն 14
այնորիկ ահա աւուրք գան ասէ Տր. և
ոչ ևս ասասցեն՝ կենդանի է Տէր՝ որ
եհան զորդիսն Իղի յերկրէն եգիպտա-
ցւոց: * Այլ թէ կենդանի է Տր. որ 15
եհան զորդիսն Իղի յերկրէն հիւսիսոյ.
և յամ աշխարհաց՝ ուր և մերժեցան
անդր. և պատսպարեսցէ զնս անդրէն
յերկիրն իւրեանց՝ զոր ետ հարց նց:
* Ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորսս 16
բազումս՝ ասէ Տէր. և որսասցեն
զնոսա. և յետ այնորիկ առաքեցից
որսորդս բազումս. և որսասցեն զնս.
՚ի վր ամ լերանց՝ և ՚ի վր ամ բլրոց՝
և ՚ի ծակուց վիմաց: * Զի աչք իմ 17
՚ի վերայ ճանապարհաց նոցա՝ և ոչ
թաքեան յերեսաց իմոց. և ոչ ծածկե-
ցան անիրաւութիւնք նոցա առաջի ա-

18 չաց իմոց: *Եւ հատուցից նախ կրկին
զանօրէնութիս նց. և զմեղս նց՝ որովք
պղծեցին զերկիր իմ մեռելոտւովք
գարշելեաց իւրեանց. և անիրաւու-
6 թեք նոցա՝ որովք լցին զժառանգութի
19 իմ: * Տր զօրութի իմ՝ և օգնականու-
թի իմ, և ապաւէն իմ յաւուր չարեաց.
առ քեզ հեթանոսք եկեսցեն ՚ի ծա-
7 գաց երկրի՝ և ասասցեն. որպէս սուտ
գործէին հարքն մեր կուռս. և ոչ գոյր
20 օգուտ ՚ի նոցանէն: * Եթէ առնիցէ
մարդ անձամբ անձին աստուածս՝ և
8 21 ոչ նոքա են աստուածք: * Վասն այ-
նորիկ ահաւասիկ ես ցուցից նոցա ՚ի
9 ժամանակի յայսմիկ զձեռն իմ. ծա-
նուցից նոցա և զզօրութի իմ. և գի-
տասցեն՝ թէ անուն իմ Տր է:

ԳԼ. ԺԷ:

10 1 Մեղքն յուդայ գրեալ են գրչաւ
երկաթեաւ անդամանդեայ եղե-
գամբ. մածեալ է ՚ի տախտակս սրտից
նոցա. և յեղջերս սեղանոց ձերոց:
2 * ՚Ի ժամանակի յորժամ յիշեսցեն որ-
դիք նոցա զսեղանս իւրեանց՝ և զան-
տառս իւրեանց. ՚ի վերայ ծառոց վար-
11 սաւորաց՝ և ՚ի վերայ բլրոց բարձանց.
3 *Եւ ՚ի վր լերանց վայրի. զզօրութի
քո. և զամ զգանձս քո բաշխեցից յաւա-
րի: զբարձունս քո մեղօք յամ սահ-
4 մանս քո: *Եւ լքջիր՝ և նկուն լիջիր
12 ՚ի ժառանգութէ քումմէ՝ զոր ետու
քեզ: և հանից զքեզ ՚ի ձեռս թշնա-
մեաց քոց յերկիր՝ զոր ոչ գիտիցես. զի
հուր վառեալ է ՚ի սրտմտութե իմում.
մինչև յաւիտեանս բորբոքեսցի:
13 5 *Այսպէս ասէ Տր: ‖ անիծեալ լիցի ‖ Եսայ.
մարդ՝ որ արասցէ զյոյս իւր ՚ի մարդ. 30.2. և
և ապաստան լիցի ՚ի մարմին բազկի նր. 31.1.
և ապստամբիցի ՚ի Տէ սիրտ նորա:
14 6 *‖Եւ եղիցի իբրև զմոշայ վայրի յանա- ‖ Մ յր.
պատի. և մի՛ տեսցէ, յորժամ գայցէ 48.6.
բարութի. և բնակեսցի յաղտաղտուկս
անապատի. յերկիր աղտաղտուկ ուր
15 7 ոչ երբէք բնակիցի: *Եւ օրհնեալ լի-
ցի մարդն՝ որ յուսացաւ ՚ի Տր. և եղի-
8 ցի Տր յոյս նորա: *‖Եւ եղիցի իբրև ‖ Սղմ.
զծառ զոր արձակեալ ՚ի գնացս ջուրց. 1.3.
և ընդ գնացս ջուրցն ձկտեցուցէ զար-
16 մատս իւր. և մի՛ երկիցէ՝ յորժամ հա-
սանիցէ տօթ: և եղիցի ստեղն նորա
անտառացեալ շուրջ զնովաւ. յամի
երաշտութե մի՛ երկիցէ. և մի՛ կասես-
9 ցի ՚ի տալոյ զպտուղ: *Խորին է սիրտ
17 քան զամ. և մարդ է՝ ո՞վ ծանիցէ զնա:
10 *‖Ես Տր՝ քննեմ զսիրտս՝ և փորձեմ ‖ Յայտ.
զերիկամունս. տալ իւրաքանչիւր ըստ 2.23.
ճանապարհաց իւրոց. և ըստ պտղոյ ‖ Սղմ.
գոր- 7.10.

գործոց իւրոց։ *Զայն արար կաքաւ 11
ժողովեաց զոր ոչ իւր ծնեալ։ որ ժո-
ղովէ զմեծութեն առանց իրաւանց ։
՚ի կէս աւուրց իւրոց թողցէ զնա . և՚ի
վախճանի իւրում եղիցի անզգամ։
*Թռռ փառաց բարձրացեալ՚ի սկզ 12
բանէ , տեղի սրբութեան մերոյ ։ *Ակն 13
կալութիւն ելիր Տէր։ ամենեքին որք թո
ղնուն զքեզ՝ ամաչեսցեն . հեռասցեալքն
յերկրի գերեսցին . զի թողուն զՏէր
զաղբիւր ջուրց կենաց ։ *Ւժշկեա զիս 14
Տէր, և բժշկեցայց . փրկեա զիս՝ և փր-
կեցայց . զի պարծանք իմ դու ես։
*Ահաւանիկ նոքա ասեն ցիս . ուր է 15
բան Տեառն եկեսցէ այսր ։ *Ես ոչ 16
ձանձրացայց զքեզ հովիւ քո . և աւուր
մարդոյ ոչ ցանկացայ ։ դու իսկ գի-
տես՝ որինչ ելանէ շրթանց իմոց՝
առաջի երեսաց քոց է ։ *Մի լինիր ինձ 17
յասպարուճ . քանզի դու ցիս յաւուր
չարի ։ *Ամօթ լիցին հալածիչքն իմ։ 18
և մի ես ամաչեցից ։ զարհուրեսցին
նոքա՝ և մի ես զարհուրեցայց ։ ած
՚ի վերն նոցա օր չար . կրկին բեկմամբ
բեկ զնոսա ։ *Այսպէս ասէ ցիս Տէր . 19
երթ՝ կաց՝ ՚ի դրունս ժողովրդեան քոյ՝
ընդ որս մտանեն, և ելանեն թագա-
որքն յուդայ . և յամենայն դրունս երուսաղէմ։
*Եւ ասասցես ցնոսա . լուարուք զպատ 20
գամ Տեառն թագաւորք յուդայ . և ամ
ենայն բնակիչք երուսաղէմ . որք
մտանէք ընդ դրունսդ այդոսիկ։
*Այսպէս ասէ Տէր . զգոյշ լերուք ան 21
ձանց ձերոց ՝ մի բառնայք բեռն յաւ
ուր շաբաթուց . և մի եղանէք ընդ
դրունսդ երուսաղէմ ։ *Եւ մի հանէք բե 22
ռինս՚իտանց ձերոց յաւուր շաբաթուց.
և զամենայն գործ մի գործէք . և սրբեցէք
զօր շաբաթուց,որպէս պատուիրեցի հարց
ձերոց ։ *Եւ ոչ լուան . և ոչ խոնար 23
հեցուցին զականջս իւրեանց . և խստա
յուցին զպարանոցս իւրեանց առաւել
քան զհարսն իւրեանց առ՚ի լսելոյ
ինձ՝ և ընդունելոյ զկարաւս ։ *Եւ եղիցի 24
ցի՝ եթէ լսելով լսիցէք ինձ՝ ասէ Տէր.
չբերել բեռն ընդ դրունս քաղաքիս
այսորիկ յաւուր շաբաթուց . և սրբել
զօրն շաբաթուց . չգործել՚ինամն զամ
գործ ։ *Եւ մտցեն ընդ դրունս քաղա 25
քիդ այդորիկ թագաւորք և իշխանք՝
որք նստիցին յաթոռն դաւթի. և եկա
նիցեն՚ի կառս և յերիվարս իւրեանց
իշխանք նոցա՝ արք յուդայ՝ և բնակիչք
եմի. և բնակեսցի քաղաքդ այդ յաւի
տեան ։ *Եւ եկեսցեն՚ի քաղաքացն 26
յուդայ շուրջանակի յերեմ, և՚ի քա-
նիամենէն . և՚ի դաշտահանաց՝ և՚ի լեռ
նակողմանց ։ և՚ի կողմանց հիւսիսոյ
բերել ողջակէզս՝ և խունկս՝ և մանր
նայ . և կնդրուկ . մատուցանելով օրհ
նութիւն՚ի տան Տեառն ։ *Եպաթէ ոչ լսիւք 27
ցեք ինձ սրբել զօրն շաբաթուց՝ բառ
նալ զբեռն՝ և մտանել ընդ դրունս
երուսաղէմ . վառեցից զհուր՚ի դրունս նր՝ և կերիցէ զուրք
զերուսաղէմա, և մի չիջցի։

ԳԼ։ ԺԲ։

1 Բանն որ եղև առ երեմիայ՚ի Տէ՛
2 և ասէ ։ *Երթ, և էջ՝ ՚ի տուն բր-
3 տին . և անդ լուիցես զբանս իմ։ *Իջի
՚ի տուն բրտին . և ահա նա գործէր՚ի
4 ՚ի վերայ վխնաց ։ *Եւ անկաւ ամանն մի
զոր ինքն գործէր՚ի կաւոյն, ՚ի ձեռաց
նր։ և դարձեալ արար զնա այլ ամանն
որպէս հաճոյ եղև առաջի նր առնել ։
5 *Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ ։
6 *Եթէ իբրև զբրուտդ զայդ ոչ կա- ‖ Ասայ.
րիցեմ առնել զձեզ տունդ երի՛ ասէ 45. 9.
Տէր ։ ահաւադիկ իբրև զկաւդ՚ի ձեռս Երեմ.
բրտիդ . այդպէս էք՚ի ձեռս իմ տունդ 9.20.
7 իսրայէլ ։ *Եթէ վախճան խօսեցայց՚ի ենէ յան
վերայ ազգի՝ կամ թագաւորութեան . կործ
‖ բառնալ զնոսա՝ և քակել՝ և կորուսա ‖ Ալեր.
8 նել ։ *Եւ դարձցի ազգն այն՝ ի չա- 1. 10.
րեաց իւրեանց՝ զորոց խօսեցայ՚ի վերն
նոցա . զղջայցայց և ես՚ի վերն չարեացն՝
9 զոր խորհեցայ գառնել նոյ ։ *Եւ եթէ յանկար-
վախճան խօսեցայց ազգի և թագաւո ծակէ
10 րութեան՝ շինել և տնկել ։ *Եւ արաս-
ցեն չարիս առաջի իմ. չլսել բարբա
ռոյ իմոյ . զղջայցայց և՚իվերն բարեացն՝
11 զոր խօսեցայ առնել նոյ ։ *Եւ արդ խո
սեաց ընդ արսդ յուդայ՝ և ընդ բնա
կիչսդ երուսաղէմ . և ասասցես ։ այսպէս ասէ
Տէր . ‖ ահաւադիկ ես նիւթեմ՚ի վերն ‖ Ալայր.
ձեր չարիս ։ և խորհիմ՚իվերն ձեր խոր- 25. 5. և
հուրդ ։ ‖ արդ դարձցի իւրաքանչիւր 35. 15.
ոք՚ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ . և ու- ‖ Յովն.
ղիղ արարէք զգնացս ձեր՝ և զձանա- 3. 8.
12 պարհս ձեր ։ *Եւ ասեն , քաջասցուք՝
զհետ ապստամբութեց մերոց գնաս
ցուք . և իւրաքանչիւր զհամբոյս սրտի
13 իւրեանց չարի՝ արասցուք ։ *Ո այդո
րիկ այսպէս ասէ Տէր ։ արդ՝ այլէ հար-
ցէք ընդ ազգս ։ ո՞վ լուաւ զայնպիսի
արհաւիրս . զոր արար յոյժ կոյս իսրայէլ ։
14 *Ի թէ պակասեսցի ստինք՝ իվի-
մէ . կամ ձիւն՝ ի լիբանանէ . կամ թէ
դառնայցեն ջուրք բռնութեք՝ ի սաստ
15 կութենէ հոլմոյ ։ *Օի մոռացաւ
զիս ժողովուրդ իմ . տարապարտուց
արկին խունկս . և տկարացուցին՚ի ճա-
նապարհս իւրեանց . ՚ի վիճակս յա-
ւիտենից՝ ելանել՚ի շաւիղս , ուր ոչ
էին ճանապարհ գնալոյ ։

*Այր-

5 բեամբ անմեղաց ։ *Եւ շինեցին բա-
գինս քահաղու այրել զորդիս իւրեանց
հրով՝ ողջակէզս քահաղու . զոր ոչ
պատուիրեցի. և ոչ խօսեցայ. և ոչ ածի
6 զմտաւ՝ ի սրտի իմում։ * Վ ե այդորիկ
ահա աւուրք գան՝ ասէ Տ՚ . և ոչ ևս
կոչեսցի անուն տեղւոյդ այդորիկ գլո-
րումն՝ և գերեզման որդւոցն ենոմայ .
7 այլ ձոր կոտորածի ։ *Եւ խափանե-
ցից զխորհուրդն յուդայ . և զխոր-
հուրդն երկմի՝ ի տեղւոջն յայնմիկ . և
սրկից զնոսա սրով առաջի թշնամեաց
իւրեանց . և՝ ի ձեռս խնդրողաց ան-
ձանց նոցա. և տացէ զդիակունս նց՝ ի
կերակուր թռչնոց երկնից՝ և գազա-
8 նաց երկրի ։ *Եւ կարգեցից զքա- Վ էր. 18. 16.
ղաքն զայն յապականութիւն, և՝ իշխեսցեն՝ Վ աւ. 49. 13.
ամենայն անցանիցէ ընդ նա, տրամեսցի. և Եւ 50. 13
9 և շխեսցէ՝ ի վե՛ր ամ հարուածոց նորա։
*Եւ կերիցեն զմարմինս ուստերաց՝ և
զմարմինս դստերաց իւրեանց. և իւրա
քանչիւր զմարմինս ընկերի իւրեանց
՝ի նեղութիւն և՝ ի պաշարումն. զոր պա-
շարեցին զնոսա թշնամիք իւրեանց .
10 որք խնդրէին զանձինս նց ։ *Եւ խոր
տակիցես զկուժն առաջի արանցն՝
11 որք ելանիցեն ընդ քեզ ։ *Եւ ասասցես
ցնոսա ցայսպէս ասէ Տ՚ զօրու-
թեանց . այդպէս խորտակեցից զժողո-
վուրդդ զայդ՝ և զքաղաքդ , որպ խոր-
տակի աման խեցեղէն. որ ոչ կարիցէ
միւսանգամ բժշկիլ . և՝ ի տափեթ թա
ղեսցին առ՝ ի չգոյէ տեղւոյ թաղելոյ ։
12 *Ա յսպէս արարից տեղւոյդ այդմիկ
ասէ Տ՚ . և բնակչացդ որք՝ ի դմա .
տալ զքաղաքդ զայդ՝ ի գլորուածն ։
13 *Եւ եղիցին տունք եհմի , և տունք
թագաւորացն յուդայ՝ իբրև տեղի
գլորելոց . վ՚ պղծութեանցն՝ զորս արա
րին յամ տունս, յորս արկանէին խունկս
՝ի վե՛ր տանեաց իւրեանց՝ ամ՝ զօրուեց
երկնից . և նուէիրեին նուէրս աստու-
14 ծոց օտարաց ։ *Եւ եկն երեմիա՝ ի
գլորմանէ տափեթայ՝ ուր առաքեաց
զնա Տ՚ անդր մարգարէանալ և եկաց
՝ի սրահի տան Տ՚ն՝ և ասէ ցամ ժողո-
15 վուրդն ։ *Ա յսպէս ասէ Տ՚ զօրուեց
Ա՚ծ իսրայէլի . ահաւադիկ ես ածեմ՝ի վե՛ր
քաղաքիդ այդորիկ՝ և՝ ի վերայ ամ
քաղաքաց դորա՝ և աւանաց զամ չա-
րիս՝ զոր խօսեցայ՝ ի վերայ դորա . զի
խստացուցին զպարանոցս իւրեանց՝
չլսել բանից իմոց ։

Գլ. Ի։

1 Եւ լուաւ պաշքոր որդի եմմերեայ
քահանայ , և ինքն էր հրամանա
տար և իշխան տանն Տ՚ն , յերեմիայէ՝ ի
մար-

մարդարէանալ զբանս զայսոսիկ ։
2 * Ելո՛ր պաղքոր զերեմիայ մարգարէ. և ասէ ցնա ՝ի վերնադրանն. որէ ՝ի դրանն բենիամինի . ՝ի վերնատանն՝ որ էր ՝ի տան Տ̃ն ։ * 3 Եւ եղև ՝ի վաղիւ անդր . և ելհան պաղքոր զերեմիայ ՝ի վերնադրանէ անտի. և ասէ ցնա երեմիայ . ոչ պաղքոր կոչեաց զանուն քո Տ̃ն. այլ գերի թափառական ։ * 4 Օի այսպէս ասէ Տ̃ն. ահաւադիկ ես տայ զքեզ ՝ի գերութիւն. հանդերձ ամենայն ընկերօքդ քովք . և անկցին ՝ի սուր թշնամեաց իւրեանց . և աչք քո տեսցեն և զքեզ և զամենայն յուդայ տաց ՝ի ձեռս թագաւորին բաբիլացւոց. և գերեսցեն զնոսա ՝ի բաբիլոն. և կոտորեսցեն զնոսա սրով ։ * 5 Եւ տաց զամենայն զրուսաղէմ քաղաքիդ այդորիկ. զամենայն վաստակս դորա . և զամենայն պատուիս դորա . և զամենայն գանձս թագաւորին յուդայ, տաց ՝ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց . և յափշտակեսցեն , և առցեն զնոսա . և տարցեն զնոսա ՝ի բաբիլոն ։ * 6 Եւ դու պաղքոր՝ և ամենայն բնակիչք տանն քոյ երթիջիք գերի ՝ի բաբիլոն երթիցես . և անդ մեռանիցիս . և անդ թաղեսցիս . դու և ամենայն բարեկամք քո՝ որոց մարգարէացարն զստուեր ։ * 7 Խաբեցեր զիս Տ̃ն, և խաբեցայ . յաղթահարեցեր՝ և զօրացար . եղէ ՝ի կատականս զօր ամենայն ՝ի գլուխ այսպանեալ ։ * 8 Օի դառնութիւն բանիս իմոց արարից այսն զարհամարհութիւն . և ՝ի թշուառութիւն զբոզք բարձից ։ զի եղև ինձ բանն Տ̃ն ՝ի նախատինս և ՝ի կատականս զօրհնանապազ ։ * 9 Եւ ասացի՝ ոչ անուանեցից զանուն Տ̃ն. և ոչևս խօսեցայց յանուն նորա ։ և եղև ՝ի սրտի իմում իբրև հուր վառեալ . բորբոքեալ ընդ ոսկերս իմ. և լքայ յամ կողմանց. և ոչ կարեի հանդուրժել ։ * 10 Օի լուայ զպարսաւանս բազմաց. շուրջ՝ զինև միախուռն ժողովէին . թէ արիք՝ և յարիցուք ՝ի վէր նորա. ամ որք բարեկամք դորա, հնարեցարուք նմա հնարս . թերևս խաբեսցի՝ և յաղթեսցուք նմա. և խնդրեսցուք զվրէժ մեր ՝ի նմանէ ։ * 11 Եւ Տ̃ն ընդ իս էր՝ իբրև զպատերազմող՝ և զօրացուցանէր . վասն այնորիկ հալածեցին . և իմանալ զհնարս ոչ կարեին. յամօթ եղեն յոյժ . ։ զի ոչինչ իմացան. անյաղթանք նոյ յաւիտենից մի մոռասցին ։ * 12 Եւ դու Տ̃ն զօրութեա՝ որ կշռես զիրաւունս՝ և քննես զսիրտ և զերիկամունս, տեսից առ՝ ի քէն զվրէժխնդրութիւն ՝ի վէր նոցա . զի առ քեզ յայտնեցի զաղերս իմ։ * 13 Օրհնեցէք զՏ̃ զովեցէք զնա զի փրկեաց զանձն

ՂԹ

մանկիկ ՝ի ձեռաց չարարարաց ։
14 * ՚Նիծեալ լիցի օրն՝ յորում ծնայ . և օրն յորում ծնաւ զիս մայրս իմ, մի 3. 2.
15 եղիցի ուրախադրութիւն ։ * ՚Նիծեալ լիցի մարդ՝ որ եւս զաւետիս հօր իմոյ. և ասէ՝ թէ ծնաւ արու մանուկ . և ուրախութիւն առնէր զնա ։ * 16 Եւ եղիցի մարդն այն իբրև զքաղաքս՝ զորս կործանեաց Տ̃ն սրտմտութիւ՝ և ոչ ե՛ւ զղջացան . լուիցէ գոյժ ընդ առաւօտս ։ և ալաղակ ՝ի միջօրեայ ժամանակի ։ * 17 Օի ոչ սպան զիս անդէն յար գանտի . և լինէր ինձ մայրս իմ գերեզման . և արգանտ յղութիւ յաւիտենից։
18 * Ընդէր ե՞ լինձ այս . զի ելի յարգանտե տեսանել զցաւս՝ և զվաստակս . և վախճանեցան ամօթով աւուրք իմ։

ԳԻ. ԻԲ.

1 Բանն որ եղև առ երեմիայ ՝ի Տ̃ն . յորժամ առաքեաց առ նա սեդեկիա կիա որդի մասեայ զպաղքոր որդի մեղքեայ՝ և զսոփոնիայ զքահանայ՝ և ասէ։
2 * Նարց վ՚ ՚ մեր զՏ̃ն. զի նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբիլացւոց եհաս ՚ի վերայ մեր . թերևս արասցէ Տ̃ն ընդ մեզ՝ ըստ ամենայնի իւրոց սքանչելեաց . և գարձուսցէ զնա ՚ի մէնջ ։ * 3 Եւ ասէ ցնա երեմիա . այսպէս ասասցիք ցսեդեկիայ ։ * 4 Այսպէս ասէ Տ̃ն Ա̃ծ իսկ. ահաւադիկ ես դարձուցանեմ զզէնս ձեր ՚ի պատերազմի զոր ունիք ՚ի ձեռս ձեր . որով դուք պատերազմիք ընդ արքային բաբիլացւոց՝ և ընդ քաղդեացիս . որք պաշարեցեալն զձեզ արտաքոյ պարսպացդ . և ժողովեցից զնա ՚ի մէջ քաղաքիդ այդորիկ ։ 5 * Եւ տաց պատերազմ՝ ես իսկ ընդ ձեզ. վերացեալ ձեռամբ՝ և բարձրաբազկաւ . սրտմտութիւ՝ և բարկութիւ՝ և մեծաւ ցասմամբ ։ * 6 Եւ հարից զամենայն բնակիչս քաղաքիդ այդորիկ. զմարդ և զանասուն՝ մեծաւ մահուամբ՝ և մեռանիցին ։ * 7 Եւ յետ այնորիկ այսպէս ասէ Տ̃ն . մատնեցից զսեդեկիայ արքայ յուդայ՝ և զծառայս իւր և զժողովուրդ՝ որ մնացեալ իցէ ՚ի քաղաքիդ այդմիկ ՚ի մահուանէ . և ՚ի սրոյ . և ՚ի սովոյ . ՚ի ձեռն նաբուգոդոնոսորայ արքային բաբիլացւոց . և ՚ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց . և ՚ի ձեռս որք խնդրեն զանձինս դոցա . և կոտորեսցեն զդոսա ՚ի բերան սրոյ . և ոչ խնայեցից ՚ի դոսա՝ և ոչ ողորմեցայց դոցա . և ոչ թողացայց ՚ի դոսա ։ * 8 Եւ ցժողովուրդն ասասցես . այսպէս ասէ Տ̃ն. ահաւադիկ ես եդի առաջի երեսաց ձերոց զճանապարհ կենաց . և զճանապարհ մահու ։
9 * Որ նստիցի ՚ի քաղաքիդ յայդմիկ . Ա̃յր

սրով՝ և սովով՝ և մահու մեռցի։ և որ
ելցէ, կայցէ առաջի քաղդէացւոցն.
որոց պաշարեալն է զձեզ. կեցցէ անձն
իւր ինքեան՝ 'ի պարգև լիցի՝ և կեցցէ։
* Զի հաստատեցի զերեսս իմ 'ի վ̄ր 10
քաղաքիդ այդորիկ 'ի չարիս՝ և ոչ 'ի
բարիս՝ ասէ Տ̄ր։ 'ի ձեռս թագաւո_
րին բաբելացւոց մատնեսցի. և այրես
ցէ զդա հրով։ * Տուն արքայիդ յու_ 11
դայ։ * Եւ տունդ դաւթի, լո՛ւարուք 12
‖ Վայր. 22. 3. զպատգամ Տ̄ն. այսպէս ասէ Տ̄ր՝ ‖ դատե_
ցէք ընդ առաւօտս դատաստան. և
իրաւացուցէք իրաւունս. փրկեցէք
զյափշտակեալն 'ի ձեռաց զրկողին իւր
ոյ. զի մի՛ բորբոքեսցի իբրև զհուր բար
կութիւն իմ։ վառեսցի՝ և ոչոք իցէ որ
շիջուցանիցէ յերեսաց անիրաւութե
գնացից ձերոց։ * Ահաւադիկ ես 'ի վ̄ր 13
քո՝ որ բնակեալ ես 'ի ծործորս դաշ_
տականս տիրոսի՝ ասէ Տ̄ր։ ոյք ասէին՝
ո՞ զարհուրեցուսցէ զմեզ. կամ ո՞ մտա
նիցէ 'ի բնակութիւնս մեր։ * Եւ արա 14
րից այցելութիւն 'ի վ̄ր ձեր. ըստ չարու
թեան գնացից ձերոց՝ ասէ Տ̄ր. և վառե
ցից զհուր յանտառս նորա՝ և կերիցէ
շուրջ զնովաւ զամենայն։

ԳԼ։ ԻԲ։

Այսպէս ասէ Տ̄ր. երթ՝ և էջ 'ի տուն 1
թագաւորին յուդայ՝ և խօսես_
ցես անդ զբանդ զայդ։ * Եւ ասաս_ 2
ցես. լո՛ւր զպատգամ Տ̄ն թագաւորդ
յուդայ. որ նստիդ յաթոռ դաւթի.
դու և ծառայք քո՝ և ժողովուրդ քո.
և որք մտանեն ընդ դրունսդ ընդ այ_
‖ Վեր. դոսիկ։ * Այսպէս ասէ Տ̄ր՝ ‖ արարէք 3
21. 12. իրաւունս և արդարութի. փրկեցէք
զյափշտակեալն 'ի ձեռաց զրկողին իւր
ոյ. զպանդուխտն՝ և զորբն՝ և զայրին
մի՛ բռնադատէք. և մի՛ ամպարշտիք.
և զարիւն անպարտ մի՛ հեղուք 'ի տեղ
ւոջդ յայդմիկ։ * Զի եթէ առնելով 4
առնիցէք զբանդ զայդ՝ մտցեն ընդ
դրունս տանդ այդորիկ թագաւորք.
որք նստիցեն յաթոռ դաւթի։ և ելա_
նիցեն 'ի կառս՝ և յերիվարս. ինքն և
ծառայք իւր՝ և ժողովուրդ իւր։
* Ապա թէ ոչ առնիցէք զբանդ զայ 5
դոսիկ՝ յանձն իմ երդուա՜յ՝ ասէ Տ̄ր.
զի յաւերակ եղիցի տունդ այդ։
* Զի այսպէս ասէ Տ̄ր 'ի վ̄ր տան թա 6
գաւորին յուդայ։ գաղաադ՝ դու ես
ինձ գլուխ լիբանանու. եթէ ոչ եդից
զքեզ յաւերակ 'ի քաղաքս չբնակեալս։
* Եւ հանից 'ի վ̄ր քո սատակիչս. զայր 7
և զտապար իւր. և կոտորեսցեն զընտիր
ընտիր մայրից քոց. և արկցեն 'ի հուր։
* Եւ անցցեն ազգք բազումք ընդ մէջ 8
քաղաքիդ այդորիկ. և ասասցեն իւրա
քանչիւր ցընկեր իւր. ‖ ընդէ՞ր արար ‖ Օր.
Ա̄ծ այդպէս զայդ քաղաքիդ մեծի։ 29. 24.
9 * Եւ ասասցեն՝ փոխանակ զի թողին 3 Թագ.
զուխտ Տ̄ն Ա̄Յ իւրեանց. և երկիր պա 9. 8.
գին աստուածոց օտարաց՝ և ծառայե
10 ցին նոցա։ * Մի՛ լայք զմեռեալն՝ և
մի՛ ողբայք զնա. այլ լացէք լալով 'ի
վ̄ր այնորիկ՝ որ ելանիցէ՝ և այլ ոչ դառ
նայցէ. և ոչ տեսցէ զերկիր ազգի
11 իւրոյ։ * Զի այսպէս ասէ Տ̄ր 'ի վ̄ր
սեղղենայ որդւոյ յովսեայ. որ թագաւո
րեաց փոխանակ յովսեայ հօր իւրոյ. որ
ել 'ի տեղւոջէ յայդմանէ. և ո՛չ ևս
12 դարձցի անդրէն։ * Զի 'ի տեղւոջ
յորում գերեցին զնա՝ անդ մեռցի.
13 և զերկիրդ զայդ ո՛չ տեսցէ։ * Ո՜հ, որ
շինէ զտուն իւր՝ և ոչ արդարութ̄բ. և
զվերնայարկս իւր՝ և ոչ իրաւամբք. և
'ի մերձաւորէ իւրմէ գործի նմա գործ
ձրի. և զվարձս նորա ո՛չ հատուցանէ
14 նմա։ * Շինեցեր քեզ տուն պատշա_
ճօղ՝ վերնատուն հովանոց. յօրինեալ
պատուհանիւք. տախտակամածս 'ի
15 մայրից. ծեփեալ նօթիւ։ * Մի թէ
թագաւորեսցես՝ զի զայրացար 'ի մայ
րակերտս հօր քոյ. մի՛ կերիցեն՝ մի՛ արբ
ցեն. զի զիրաւունս և զարդարութիւն
16 զբարութիւն ո՛չ ծանեան։ * Ոչ արարին
իրաւունս տնանկին. և զաղքատն ո՛չ
իրաւացուցին։ ո՛չ այն իսկ է չճանա_
17 չելն զիս՝ ասէ Տ̄ր։ * Ահաւադիկ ո՛չ
իսկ են քո աչք. և սիրտ քո ո՛չ է 'ի բա_
րութի՛ այլ յագահութի. և 'ի հեղուլ
զարիւն անպարտ. և յանիրաւութի և
18 առնել սպանումն։ * Վ̄ն այսորիկ այսպէս
ասէ Տ̄ր 'ի վ̄ր յովակիմայ որդւոյ յո_
սեայ արքայի յուդայ՝ զայրդ զայդ մի՛
կոծեսցեն. և մի՛ ասասցեն՝ վա՜յ վա՜յ
եղբայր. վա՜յ վա՜յ եղբայր. և մի՛ կոծես
ցեն՝ և ասասցեն վա՜յ վա՜յ Տ̄ր. վա՜յ վա՜յ
19 սիրելի։ * Զթաղումն իշոյ թաղեսցի.
նեխեալ ընկեսցի արտաքոյ դրանն
20 եր̄մի։ * Ել՛ 'ի լիբանան՝ և գուժեա՛. և
'ի բասան տուր զձայն քո. աղաղակ
բարձ յայնկոյս ծովուն. զի խորտակե
ցան 'ի միասին ամ̄ հոմանիք քո։
21 * Խօսեցայ ընդ քեզ 'ի սխալելն քում.
և ասացեր՝ թէ ո՛չ լուայց. այդ է ճա_
նապարհ քո 'ի մանկութէ քումմէ. զի
22 ո՛չ լուար բարբառոյ իմոյ։ * Զամ̄ հո
վիւս քո հողմք արածեսցեն. և ամ̄
հոմանիք քո 'ի գերութի գնասցեն. զի
յայնժամ ամաչեսցես. և անարգես_
23 ցիս յամ̄ սիրելեաց քոց։ * Բնակեալդ
'ի լիբանան՝ ամրացեալդ 'ի մէջ մայ_
րից. հեծեծեսցես 'ի հասանել քեզ
ցաւոց՝ և երկանց իբրև ծննդականի։

*Կենդանի եմ ես՝ ասէ Տր. եթէ լի_ 24
նելով լինիցի յեքոնիա որդի յովակի
մայ արքայի յուդայ՝ կնիք յաջոյ ձեռին
իմում. և աստի կորզեցից զքեզ:
*Եւ տաց զքեզ 'ի ձեռս խնդրողաց 25
անձին քոյ. և 'ի ձեռս այնոցիկ՝ յորոց
զարհուրեիր յերեսաց նց. և 'ի ձեռս
նաբուգոդոնոսորայ արքային բաբելա
ցւոց. և 'ի ձեռս քաղդէացւոց: *Եւ 26
ընկեցից զքեզ՝ և զմայր քո յերկիր
օտար՝ յոր ոչ իջեր. և անդ մեռջիք:
*Եւ յերկիրս յոր ուխտադիր լինիցին 27
ոգւովք իւրեանց դառնալ այսրէն, մի
դարձցին: *Զի անկաւ ինքն՝ և զաւակ 28
իւր. և եղև տարագիր բերանն ար_
համարհեալ. թօթափեցաւ անարգեցաւ
այրն յեքոնիա. իբրև զաման մի անպի
տան անկաւ յերկիր՝ զոր ոչ գիտէր:
*Երկիր, երկիր, երկիր, լուր զպատ 29
գամ Տն: *Այսպէս ասէ Տր՝ գրեա 30
զայրդ զայդ՝ այր տարագիր. զի մի ա_
ճեսցէ յաւուրս իւր. և մի աճեսցէ 'ի
զաւակէ դորա այր. որ նստցի յաթոռն
դաւթի իշխան յուդայ:

ԳԼ. ԻԳ.

Եզեկ. Ով հովիւք՝ որք կորուսին՝ և ցրուե 1
13.3. և ցին զխաշինս արօտի քոյ. ասէ Տր:
34. 2. *Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տր Ած 2
իղի 'ի վերայ հովուացդ՝ որք հովուեն
զժողովուրդ իմ. դուք ցրուեցիք զխա
շինս իմ. և մերժեցիք զնոսա. և ոչ
յանձանձեցիք զնոսա. արդ աւադիկ
ես խնդրեցից վրէժս 'ի ձէնջ. ըստ չա
րութեան գնացից ձերոց՝ ասէ Տր: *Եւ 3
ես ընկալայց զմնացորդս ժողովրդեան
իմոյ յամ երկրէ՝ ուր մերժեցի զնոսա
անդր. և հաստատեցից զնոսա յարօտս
իւրեանց. աճեսցեն՝ և բազմասցին:
*Եւ յարուցից հովիւս՝ որք հովուեսցեն 4
ցեն նց. և ոչ ևս երկիցեն. և ոչ զարհու
րեսցին. և ոչ լիցին անտես՝ ասէ Տր:
33. 14. *‖Ահա աւուրք գան՝ ասէ Տր. և յա_ 5
Եսայ. րուցից դաւթի ծագումն արդարութ.
4. 2. և և թագաւորեսցէ թագաւոր. և 'ի միտ
40. 10. առցէ. և արասցէ իրաւունս և զարդա
և 45.8. րութիւն 'ի վն երկրի: *‖Յաւուրս նր 6
Եզեկ. փրկեսցի յուդա. և իղ բնակեսցի
34. 11. յուսով. և այս է անուն նր՝ զոր կոչես
և 23. ցէ նմա՝ Տր (յովսեդեկ 'ի մարգարէս)
Դան. արդարութի մեր: *Վասն այդորիկ 7
9.24. ահա աւուրք գան ասէ Տէր. և ոչ ևս
ասասցեն՝ եթէ կենդանի է Տէր՝ որ
45. էհան զորդիսն իղի յերկրէն եգիպտա
ցւոց: *‖Այլ թէ կենդանի է Տր՝ որ 8
33.28. էհան զամ զաւակ իղի յերկրէն հիւսի
սոյ. և յամ աշխարհաց. ուր մեր_
16.14. ժեաց զնս անդր. և պատսպարեցայց

9 զնս անդրէն յերկիր իւրեանց: *Վն
մարգարէից բեկաւ սիրտ իմ յիս. շար
ժեցան ամ ոսկերք իմ. և եղէ իբրև
զայր մի աղճատեալ, և իբրև զայր մի
չարաչարեալ 'ի գինւոյ յերեսաց Տն և
յերեսաց մեծվայելչութեան փառաց
10 նորա: *Զի լցաւ երկիր շնացողօք.
զի յերեսաց երդման սուգ էառ եր_
կիր. ցամաքեցան արօտք անապատի.
և եղեն ընթացք նոցա չարութի. և
11 ուժգնութի նոցա ոչ այնպէս: *Զի
մարգարէ և քահանայ պղծեցան. և 'ի
տան իմում գտի զչարիս նց՝ ասէ Տր:
12 *Վասն այնորիկ եղիցի ճանապարհն
նց նոցին գայթագղութի միգի. գայ
թագղեսցին՝ և կործանեսցին 'ի նմին.
զի ածից 'ի վերայ նոցա չարիս. յամի
13 այցելութե իւրեանց՝ ասէ Տր: *Եւ 'ի
մարգարէսն շամրնի տեսի անօրէնու
թի. զի մարգարէանային 'ի ձեռն բա
հաղու. և մոլորեցուցին զժողովուրդ
14 իմ զիղլ: *Եւ 'ի մարգարէսն երէմի
տեսի արհաւիրս. զի շնային՝ և եր_
թային զհետ ստութեց. և օգնական
լինէին ձեռաց չարաց՝ առ 'ի դառնա_
լոյ իւրաքանչիւր ումեք 'ի ճանապար_
հէ իւրմէ չարէ. եղեն ինձ ամենեքին
իբրև զսոդոմ. և բնակիչք նորա իբրև
15 զգոմոր: *Վասն այնորիկ այսպս ասէ
Տր զօրութեց 'ի վերայ մարգարէիցն.
‖Ահաւադիկ ես ջամբեցից դոցա ցաւս. ‖ Ամբ. 9.15.
և արբուցից նոցա զջուր դառնութե.
զի 'ի մարգարէիցն երէմի ել պղծութի
16 ընդ ամ երկիր: *Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց ‖ մի լսէք բանից մարգա ‖ Վեր. 27.9: և 29. 8.
րէից՝ որք մարգարէանան ձեզ. զի զըս
բանեն դոքա ձեզ. զտեսիլ սրտից իւր
եանց խօսին. և ոչ 'ի բերանոյ Տն:
17 *Ասեն ապստամբելոցն 'ի բանէ Տն
թէ ‖ խաղաղութի եղիցի ձեզ. և ամե ‖ Վեր. 5.12. և 14.13.
նեցուն որք գնան ըստ կամաց իւրեց. և
ամի, որ գնայ ըստ մոլորութե սրտի
իւրոյ. ասեն՝ ոչ եկեսցէ 'ի վն քո չար:
18 *Զի ո՞վ եկաց 'ի հաստատութե Տն
և ետես. և լուաւ զբանն նր՝ ո՞վ ունկն
19 եդ բանի իմում՝ և լուաւ: *‖Ահա
դիկ շարժումն 'ի Տէ. և բարկութիւն ‖ Վեր. 30.14.
մրրկեալ շարժմամբ եկեսցէ. 'ի վն ամ_
20 պարշտաց եկեսցէ: *Եւ մի դարձցի
սրտմտութի Տն, մինչև արասցէ՝ և
հաստատեսցէ զյօժարութի սրտի նր.
յետին ժամանակս իմասցին զայն իմա
21 նալով: *Ոչ առաքեցի զմարգարէսն՝
և նոքա ընթանային. ոչ խօսեցայ ընդ
նոսա՝ և նոքա մարգարէանային:
22 *Եթէ կացեալ էր 'ի հաստատութե
իմում. և լուեալ էր զբանս իմ ժողո_
վրդեան իմում. դարձուցեալ էր զնս

'ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց. և 'ի
գնացից նոցա չարաց ։ *Ած մերձաւոր 23
եմ ես՝ ասէ Տր. և ոչ Ած հեռաւոր ։
*Եթէ թաքիցէ մարդ 'ի թաքստեան. 24
և ես ոչ տեսից զնա՝ ասէ Տր. միթէ
զերկինս և զերկիր ես ո՞չ լնուցում՝
ասէ Տր ։ *Լուայ զինչ խօսէին մար- 25
գարէքն՝ զոր մարգարէանային յա-
նուն իմ սուտ՝ և ասէին. երազ յերա
զեցաւ ինձ ։ *Մինչև յե՞րբ լինիցի 'ի 26
սրտի մարգարէիցդ՝ որք մարգարէա-
նան զսուտ. և 'ի մարգարէանալ
զկամս սրտից իւրեանց խորհին ։
*Մոռանալ ժողովրդեան իմոյ զօրէնս 27
իմ երազովք իւրեանց՝ զոր պատմէին
իւրաքանչիւր ընկերի իւրում. զօրօրի
նակ մոռացան հարքն դոցա զանուն
իմ 'ի ձեռն բահաղու ։ *Մարգարէն, 28
յորում երազն իցէ՝ պատմեսցէ զե-
րազն իւր. և յորում բան իմ իցէ. պատ
մեսցէ զբանն իմ ճշմարտութբ ։ զի՞նչ
է յարդ առ ցորենով՝ ասէ Տր ։ *Ո՞չ 29
ապաքէն նոյնպէս բանք իմ իբրև զհուր
են՝ ասէ Տր. և իբրև զմուրճ, որ հա-
տանէ զվէմ ։ *Վասն այդորիկ ահա ես 30
'ի վերայ մարգարէիցդ՝ ասէ Տր. որք գո-
ղանան զբանս իմ իւրաքանչիւր յըն-
կերէ իւրմէ ։ *Ահաւասիկ ես 'ի վե 31
մարգարէիցդ՝ ասէ Տր. որք մերժեն
զմարգարէս 'ի լեզուաց. և նիրհեն
զնիրհս իւրեանց ։ *Ահաւասիկ ես 'ի 32
վե մարգարէիցդ որք մարգարէանան
զերազս սուտս՝ ասէ Տր. և պատմեն
զամենայն. և մոլորեցուցանեն զժողո
վուրդն իմ ստութբ իւրեանց. և մոլո
րութբ իւրեանց. և ես ոչ առաքեցի
զնս՝ և ոչ պատուիրեցի նոցա. և օգտու
թն ինչ ոչ օգտեցին ժողովրդեանդ
այդմիկ՝ ասէ Տր ։ *Եւ եթէ հարցա 33
նիցէ զքեզ ժողովուրդդ այդ՝ կամ մար
գարէ՝ կամ քահանայ՝ և ասիցէ. զի՞նչ
է առածդ Տն. և ասասցես ցնս, դուք
էք առածն. և կործանեցից զձեզ ասէ
Տր ։ *Եւ մարգարէ՝ և քահանայ՝ և 34
ժողովուրդ՝ որ ասիցէ թէ առած Տն.
խնդրեցից զվրէժ 'ի մարդոյն յայնմա
նէ՝ և 'ի տանէ նորա ։ *Զի ոչ նոյնպէս 35
ասիցէք իւրաքանչիւր ցընկեր իւր և
իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր՝ թէ զի՞նչ
պատասխանի արար Տր. և զի՞նչ խօսե
ցաւ Տր ։ *Եւ առած Տն մի ևս անուա 36
նէք. զի առած Տն եղիցի մարդոյ բանն
նր. և դարձուցանէք զբանս Այ կեն-
դանւոյ՝ Տն զօրութեց Այ մերոյ ։
*Այլ այդպէս ասասջիք ցմարգարէն. 37
զի՞նչ արար քեզ պատասխանի Տէր. և
զի՞նչ խօսեցաւ Տր ։ *Եթէ առած 38
Տն ասիցէք. վասն այդորիկ այսպէս ասէ

Տր. փոխանակ զի ասացիք զբանդ ա-
ռած Տն. և ես ոչ առաքեցի առ ձեզ. ասէ
39 մի ասէք առած Տն ։ *Վասն այդորիկ
ահաւադիկ ես առից զձեզ առի՛. և
կործանեցից զձեզ՝ և զքաղաքդ՝ զոր
ետու ձեզ և հարցն ձերոց յերեսաց
40 իմոց ։ *|| Եւ տաց 'ի վերայ ձեր նախա || Երեմ.
տինս յաւիտենից. և անարգանս յա- 20.11.
ւիտենից՝ որք ոչ մոռասցին ։

Գլ ։ ԻԴ ։

1 Եցոյց ինձ Տր երկուս կողովս թզոյ՝
որք կային առաջի տաճարին Տն.
յետ գերելոյն նաբուգոդոնոսորայ ար
քային բաբելացւոց, զյեքոնիայ որդի
յովակիմայ արքայի յուդայ. և զիշ-
խանս յուդայ. և զարուեստագէտս.
և զկալանաւորականսն. և զմեծամեծս
յԷմէ. և տարաւ զնոսա 'ի բաբելոն ։
2 *Կողով մի քաղցր յոյժ թզոյ իբրև
զկանխահաս թզոյ. և կողովն երկրորդ
ժանտահամ թզոյ, որ ոչ ուտիցի 'ի
3 ժանտութէ թզոյ ։ *Եւ ասէ ցիս Տր՝
զի՞նչ տեսանես երեմիա. և ասեմ թուզ՝
թուզ քաղցր՝ և առաւել քաղցր. և
թուզ ժանտ՝ և առաւել ժանտ, որ ոչ
4 ուտիցի 'ի ժանտութէ իւրմէ ։ *Եւ
եղև բան Տն առ երեմիա. և ասէ ։
5 *Այսպէս ասէ Տր Ած իլի. իբրև
զթուզ քաղցր, այդպէս ծանեայ զգե-
րեալսդ յուդայ՝ զորս առաքեցի 'ի տեղ
ւոյդ յայդմանէ յերկիրն քաղդէաց
6 ւոց 'ի բարութին ։ *Եւ հաստատեցից
զաչս իմ 'ի վերայ նց 'ի բարութին. և
պատսպարեցից զնոսա 'ի սոյն երկիր.
և շինեցից զնոսա. և ոչ քակեցից ։
7 *Եւ տաց նոցա սիրտ ճանաչել զիս՝
թէ ես եմ Տր. || և եղիցին ինձ 'ի ժո- || Երեմ.
ղովուրդ. և ես եղէց նոցա յԱծ. զի 7.23.
դարձցին առ իս յամ սրտէ իւրեանց ։
8 *|| Եւ իբրև զթուզ ժանտ՝ որ ոչ ուտի || Երեմ.
'ի ժանտութէ իւրմէ. այսպէս ասէ Տր ։ 29.17.
այդպէս մատնեցից զսեդեկիայ արքայ
և զմեծամեծս նորա. և զմնացորդս
եէմի երկրիդ այդորիկ. և զբնակեալսն
9 յեգիպտոս ։ *Եւ տաց զնոսա 'ի ցրումն
ընդ ամ թագաւորութիւնս երկրի. և
'ի նախատինս՝ և յառակ. և յատելու-
թն՝ և յանէծս. յամենայն տեղիս ուր
10 մերժեցից զնոսա անդր ։ *Եւ առա-
քեցից 'ի դոսա սուր՝ և սով. և մահ.
մինչև սպառեսցին յերկրէդ՝ զոր ե-
տու դոցա՝ և հարց իւրեանց ։

Գլ ։ ԻԵ ։

1 Բանն որ եղև առ երեմիայ՝ վն ժո
ղովրդեանն յուդայ. յամին չոր-
րորդի յովակիմայ՝ որդւոյ յօսիայ՝ ար
քայի

քայի յուդայ. այն ամ առաջին էր նա_
բուգոդոնոսորայ՝ արքային բաբելա
ցւոց: *(Զբանն) զոր խօսեցաւ երե_ 2
միա մարգարէ առ ամ ժողովուրդն
յուդայ. և առ բնակիչսն երմի՝ և ասէ:
* Յերեքտասաներորդէ ամէ յովսիայ 3
որդւոյ ամոնայ՝ արքայի յուդայ մինչև
ցայսօր. այս քսաներեք ամք՝ զի եղև
բան Տն առ իս՝ և խօսեցայ ընդ ձեզ.
կանխեալ ընդ առաւօտս և ասէի. և
ոչ լուայք: * Եւ առաքէի առ ձեզ 4
զծառայս իմ զմարգարէս ընդ առաւ
օտս, արձակեալ. և ոչ լուայք. և ոչ
անսայիք ականջօք ձերովք լսել:
4 Թագ. * Ասէի՝ դարձարուք իւրաքանչիւր ՚ի 5
17. 13. Ճանապարհէ իւրմէ չարէ. և ՚ի գնա_
Եր. ցից ձերոց չարաց. և բնակեսջիք յերկ
18. 11. րի՝ զոր ետու հարցն ձերոց յաւիտե_
Եր. նից մինչև ց յաւիտեանս: * Եւ մի եր 6
35. 15. թայք զհետ աստուածոց օտարաց. ծա_
ռայել նոցա՝ և երկիրպագանել. և մի
բարկացուցանէք զիս գործովք ձե_
ռաց ձերոց չարչարել զձեզ: * Եւ ոչ 7
լուայք ինձ՝ ասէ Տր. զի բարկացու_
ցանիցէք զիս գործովք ձեռաց ձերոց
չարչարել զձեզ: * Վն այդորիկ այսպ 8
ասէ Տր զօրութեց. զի ոչ հաւատա_
ցիք բանից իմոց: * Ահաւասիկ ես ա_ 9
ռաքեմ. և առից զամ ազգս հիւսի_
սոյ՝ ասէ Տր. և զնաբուգոդոնոսոր ար
քայ բաբելացւոց ծառայ իմ. և ածից
զնս ՚ի վր երկրիդ այդորիկ՝ և ՚ի վերայ
բնակչաց դորա. և ՚ի վր ամ ազգաց
շուրջ զդովաւ: և աւերեցից զդոսա.
և տաց զդոսա յապականութի և ՚ի
շչիւն՝ և ՚ի նախատինս յաւիտենից:
Յայտ. * Եւ կորուսից ՚ի դոցանէ զձայն ու_ 10
18. 22. րախութե. և զձայն ցնծութե, և զձայն
փեսայի. և զձայն հարսին. զձայն եր_
Դանիէ. կանի՝ և զլոյս ճրագի: * Եւ եղիցի ամ 11
9. 2. երկիրդ այդ յաւերակ և յապականու
Եր. թի. և ծառայեսցեն ազգացն այնո_
26. 6. ցիկ՝ և արքային բաբելացւոց զեօթա
2. Մնա. նասուն ամ: * Եւ ՚ի կատարել ամացն 12
36. 22. եօթանասնից. խնդրեցից զվրէժ ՚ի
2. Եզր. թագաւորէն բաբելացւոց՝ և յազգէն
1. 1. յայնմանէ՝ ասէ Տր ըստ անօրէնութե
նց. և յերկրէն քաղդէացւոց. և եդից
զնոսա յապականութի յաւիտենական:
* Եւ ածից ՚ի վր ամ երկրին այնորիկ 13
զամ զբանս իմ՝ զոր խօսեցայ վն նոցա՝
ըստ ամ գրելոցս ՚ի գիրս յայսմիկ: զոր
մարգարէացաւ երեմիա ՚ի վերայ ամ
ազգաց: * Զի ծառայեցին ՚ի մէջ նց. 14
քանզի և նոքա ազգք բազումք՝ և թա
գաւորութիք մեծամեծք են. և հա_
տուցից նց ըստ սատարութենն նց. և
ըստ գործոց ձեռաց նց: * Զի այսպ 15

ասաց ցիս Տր Ած իղի. առ զբաժակ
գինւոյս անապակի այսորիկ ՚ի ձեռաց
իմոց. և արբուցես զդա ամ ազգաց՝
16 առ որս ես առաքեցից զքեզ: * Արբ_
ցեն՝ և քամեսցեն՝ և մոլեսցին յերե_
սաց սրոյն. զոր ես առաքեցից ՚ի մէջ
17 նց: * Եւ առի զբաժակն ՚ի ձեռանէ
Տն. և արբուցի ամ ազգաց՝ առ որս
18 առաքեաց զիս Տր: * Երմի, և քաղա
քացն յուդայ. և թագաւորաց նորա.
և իշխանացն նր. դնել զնս յաւերակ՝
և յանապատ՝ և ՚ի շչիւն՝ և յանէծս՝ իբ
19 աւուրս ըստ այսմիկ: * Եւ փարաւոնի
արքային եգիպտացւոց. և ծառայից
նր. և մեծամեծաց նր. և ամ ազգի նր:
20 * Եւ ամ խառնիճաղանճ զօրաց նր.
և ամ թագաւորաց կղզւոյն. և ամ
թագաւորաց երկրին այլազգեաց աս_
կաղոնի. և գազայ. և ակկարօնի. և
21 մնացորդացն ազովտայ: * Եւ եդովմայ.
և մովաբայեցւոցն. և որդւոցն ամոնայ:
22 * Եւ ամ թագաւորացն տիւրոսի՝ և
ամ թագաւորացն սիդօնացւոց. և թա
գաւորաց կղզւոյն՝ որ յայնկոյս ծովուն:
23 * Եւ դեդանայ. և թեմանայ. և բուզ
կայ. և ամենայն յապաւելոցն զերեսօք:
24 * Եւ ամ թագաւորացն արաբացւոց.
և ամ թագաւորացն խառնիճաղան_
ճից. օթագայելոցն յանապատին:
25 * Եւ ամենայն թագաւորացն զամբ_
րեայ. և ամ թագաւորաց եղամայ.
26 և ամ թագաւորացն մարաց: * Եւ
ամ թագաւորացն հիւսիսոյ յարևե_
լից. մերձաւորաց և հեռաւորաց. իւր_
աքանչիւր առ եղբօր իւրում, և ամ
թագաւորաց երկրի, որ ՚ի վերայ երե_
սաց երկրի. և թագաւոր սիսակ արբ
27 ցէ յետ ամենեցուն: * Եւ ասասցես
ցնոսա՝ այսպէս ասէ Տէր ամենակալ
Ած իղի. արբէք՝ և արբեցարուք. յի_
մարեցարուք՝ և կործանեցարուք. և
մի կանգնիցիք յերեսաց սրոյն. զոր ես
28 առաքեցից ՚ի մէջ ձեր: * Եւ եղիցի՝
յորժամ ոչ կամիցին ընդունել զբա_
ժակն ՚ի ձեռանէ քումմէ ըմպել. ասաս
ցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տր զօրութեց՝
29 ըմպելով արբջիք: * Զի ահա ՚ի քա 1. Պետ.
ղաքն՝ յորում կոչեցեալ է անուն իմ ՚ի 4. 17.
նմա՝ արարի սկիզբն չարչարելոյ. և
դուք սրբելով սրբիցիք. ոչ սրբիցիք.
զի սուր կոչեցից ես ՚ի վերայ ամենե_
ցուն՝ որք բնակեալք են յերկրի՝ ասէ
30 Տր զօրութեց: * Եւ դու մարգարէաս
ցիս ՚ի վր նոցա զամ զպատգամս զայ
սոսիկ. և ասասցես ցնս. Տր ՚ի բար_ Յովէ.
ձանց ՚ի սրբութէ իւրմէ տացէ հրա_ 3. 16.
ման. տացէ զձայն իւր. զբանն հրամա Ամովս.
նի ՚ի տեղւոջէ իւրմէ: և նոքա իբրև 1. 2.

կթող տայցեն պատասխանի 'ի վր ամ
երկրի։ *Հասեալ եկն սատակումն 'ի կող_ 31
մանս երկրին. զի դատաստան Տն է
'ի մէջ ազգաց. և դատեսցէ ինքն զամ
մարմին. և ամպարիշտք տուան 'ի սուր՝
ասէ Տր։ *Այսպէս ասէ Տր զօրու_ 32
թեանց. աՀաւասիկ չարիք գան յազգէ
'ի վր ազգի. և մրրիկ մեծ ելցէ 'ի ծա
գաց երկրի։ *Եւ եղիցին վիրաւորք 'ի 33
ցաւուր Տէ յաւուր Տն. 'ի կողմանէ մինչև
ցայնժմ ցկողմն երկրին. մի կոծեսցին, և մի
ժողովեսցին, ընդ երեսս դաշտին իբ_
րև զաղբ ընկեսցին։ *Գուժեցէք Հո 34
վիւք, և աղաղակեցէք. կոծեցարուք
խոյք մաքեաց. զի կատարեցան աւ_
ուրք ձեր 'ի սպանումն՝ և 'ի ցրումն ձեր.
կործանեսջիք իբրև խոյք ընտիրք։
*Եւ կորիցէ փախուստ 'ի Հովուաց. 35
և փրկութիւն խոյոցն մաքեաց։ *Ձայն 36
գուժի Հովուաց՝ և աղաղակ խոյոցն
մաքեաց. և սպառեաց Տր զարօտս նց։
*Եւ դադարեսցէ գեղեցկութիւն խա_ 37
ղաղութեան՝ յերեսաց բարկութեան սրտ
եթող մտութեան Տն։ *Թողին որպէս առիւծ 38
զմորի իւր. զի եղև երկիր նոցա յա_
նապատ. յերեսաց բարկութեան սրտ_
մտութեան սրոյն մեծի. և յերեսաց բար
կութեան սրտմտութեան նորա։

Գլ։ ԻԶ։

'Ի սկզբան թագաւորութեան յովա 1
կիմայ որդւոյ յովսեայ արքայի յու
դայ. եղև բանս այս 'ի Տէ և ասէ։
*Այսպէս ասէ Տր։ կաց 'ի սրահի տանն 2
Տն՝ և մարգարէասցիս ամ յուդայ՝ որք
գայցեն երկիրպագանել 'ի տանն Տն՝
զամ բանս՝ զորս կարգեցի առ քեզ
մարգարէանալ նոցա։ մի Հատանիցես
ինչ 'ի բանից։ *Թերևս լուիցեն, և 3
դարձցին իւրաքանչիւր 'ի ճանապար_
Հէ իւրմէ չարէ. և մեղմացայց 'ի չա_
րեացն՝ զոր խորՀիմ ես առնել նց վս
չարութեան գնացից նոցա։ *Եւ ասաս_ 4
ցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տր։ եթէ ոչ
լուիցէք ինձ գնալ յօրէնս իմ. զոր ետու
յանդիման ձեր. *Եւ լսել բանից 5
ծառայից իմոց մարգարէից՝ զորս ես
առաքեմ առ ձեզ կանխաւ. և առաքե
‖1 Թագ 4. ցի՝ և ոչ լուայք։ *‖Արարից զտունդ 6
2. Խ 10. զայդ իբրև զՇելովմ. և զքաղաքդ տաց
յանէծս ամ ազգաց երկրի։ *Եւ լուա 7
ն քաՀանայքն՝ և սուտ մարգարէքն՝
և ամ ժողովուրդն 'ի խօսել երեմիայի
զբանս զայսոսիկ 'ի տանն Տն։ *Եւ 8
եղև 'ի դադարել երեմիայ 'ի խօսիցն՝
ըստ ամի զոր Հրաման ետ նմա Տր խօ_
սել առ ամ ժողովուրդն։ կալան զնա
քաՀանայքն՝ և սուտ մարգարէքն՝ և
ամ ժողովուրդն՝ և ասեն. մաՀու մեռ
9 ցիս։ *Զի մարգարէացար յանուն Տն.
և ասացեր՝ եթէ իբրև զՇելովմ եղի_
ցի տունս այս. և քաղաքս աւերեսցի 'ի
բնակչաց։ և կուտեցաւ ժողովուրդն
10 'ի վր երեմիայի 'ի տան Տն։ *Եւ լուան
իշխանքն յուդայ զբանսն զայնոսիկ. և
ելին 'ի տանէ թագաւորին 'ի տուն Տն.
և նստան առաջի դրանն Տն նորոյ։
11 *Եւ ասեն քաՀանայքն՝ և սուտ մար
գարէքն ցիշխանսն՝ և ցամենայն ժողո
վուրդն. դատաստան մաՀու է առն
այդմիկ. զի մարգարէացաւ զքաղա_
քէս զայսմանէ. որպ ձերովք իսկ ական_
12 ջօք լուայք։ *Եւ ասէ երեմիա ցամե
նեսեան՝ ցիշխանսն, և ցամենայն ժո_
ղովուրդն։ ‖Տր առաքեաց զիս մար_ ‖Եր.
գարէանալ 'ի վր տանդ այդորիկ՝ և 25.11.
'ի վերայ քաղաքիս՝ զամ զբանսդ՝ զոր
13 լուայք։ *‖Եւ արդ ուղղեցէք զճանա ‖Եր.
պարՀս ձեր՝ և զգնացս ձեր. և լուա_ 7. 3.
րուք ձայնի Տն Այ ձերոյ. և մեղմաս
ցի Տր 'ի չարեացն՝ զոր խօսեցաւ 'ի վր
14 ձեր։ *Եւ ես աՀաւասիկ կամ 'ի ձեռս
ձեր. արարէք ընդ իս որպ ձեր օգուտ՝ և
15 լաւ իցէ։ *Բայց գիտելով գիտասջիք՝
զի թէ սպանանէք դուք զիս՝ արիւն
անպարտ արկանէք 'ի վր ձեր՝ և 'ի վր
քաղաքիս այսորիկ. և 'ի վերայ բնակ
չաց սորա։ զի ճշմարտութբ առաքեաց
զիս Տր առ ձեզ. խօսել յականջս ձեր
16 զամ զբանս զայսոսիկ։ *Եւ ասեն իշ_
խանքն՝ և ամ ժողովուրդն ցքաՀա_
նայսն՝ և ցմարգարէսն։ ոչ է դատաս
տան մաՀու առնդ այդորիկ. զի յա_
17 նուն Տն խօսեցաւ առ մեզ։ *Յառն
կացին արք 'ի ծերոց երկրին՝ և ասեն
18 զամ ժողովս ժողովրդոցն։ *Միքիէ
մորասթացի մարգարէանայր յաւուրս
եզեկիայ արքայի յուդայ։ խօսեցաւ
ընդ ամ ժողովրդեանն յուդայ՝ և ասէ.
‖այսպ ասէ Տր զօրութեանց. սիոն իբրև ‖Միք.
զագարակ արօրադիր լիցի. և եՀմ 3.12.
իբրև զՀիւղս մրգապաՀաց. և լեառն
տանդ եղիցի իբրև զանտառս մայրեաց։
19 *Միթէ սպանանելով սպան զնա ե_
զեկիա արքայ յուդայ՝ և ամ Հրէաս_
տան. ոչ ապաքէն զաՀիՀարան 'ի Տէ.
և խնդրեցին յերեսաց Տն. և դադա_
րեաց Տր յամ չարեացն՝ զոր խօսեցաւ
'ի վերայ նց. և մեք արարաք չարիս մե
20 ծամեծս յանձինս մեր։ *Եւ այր մի
մարգարէանայր յանուն Տն. ուրիա
որդի սամեեայ 'ի կարիաթարիմայ. և
մարգարէացաւ 'ի վերայ քաղաքիս այ
սորիկ. և 'ի վր երկրիս այսորիկ ըստ
21 ամ բանից երեմիայի։ *Եւ լուաւ ար
քայ յովակիմ՝ և ամենայն զօրաւորք
իւր՝

իւր՝ և ամ իշխանք զամ բանս նր. և
խնդրէին սպանանել զնա ։ և լուաւ
ուրիա՝ երկեաւ՝ և փախեաւ. և գնաց
յերկիրն եգիպտացւոց ։ *Եւ առա_ 22
քեաց արքայ յովակիմ արս յեգիպտոս.
զեղնաթան որդի աքոբերայ. և արս
ընդ նմա յեգիպտոս ։*Եւ հանին զնա 23
անտի՝ և ածին առ արքայ յովակիմ. և
սպանին զնա սրով. և ընկեցին 'ի շի_
րիմ որդւոց ժողովրդեան իւրոյ ։
*Բայց ձեռն աքիկամայ որդւոյ սա_ 24
փանայ էր ընդ երեմիայի. զի մի՛ մատ
նեսցի 'ի ձեռս ժողովրդեանն սպանա
նել զնա ։

ԳԼ. ԻԷ.

'Ի սկզբան թագաւորութե յովակի 1
մայ որդւոյ յոսեայ՝ թագաւորի
յուդայ. եղև բանս այս առ երեմիայ
'ի Տէ՝ և ասէ ։*Այսպէս ասէ Տր ցիս ։ 2
արա՛ դու քեզ կապանս՝ և անուրս՝ և
արկ ընդ պարանոց քո ։ *Եւ առա_ 3
քեսցես զայն առ թագաւորն եդովմայ
եցւոց. և առ թագաւորն մովաբաց_
ւոց. և առ թագաւորն որդւոցն ամո_
նայ. և առ թագաւորն տիւրոսի. և
առ թագաւորն սիդոնացւոց 'ի ձեռն
հրեշտակաց նց՝ որք գան յեմ առ սե
դեկիայ արքայ յուդայ ։*Եւ պատուի 4
րեսցես նոցա ասել ցտեարս իւրեանց.
այսպէս ասէ Տր զօրութեց Ած իղի.
այսպէս ասասջիք ցտեարսն ձեր ։*Ես 5
արարի զերկիր. և զմարդիկ՝ և զանա_
սունս՝ և որինչ 'ի վր երեսաց երկրի, զօ
րութբ իմով մեծաւ՝ և բազկաւ բար
ձու. և տաց զնա՝ ում կամ իցէ առաջի
աչաց իմոց ։*Եւ արդ ես եմ՝ որ ետու 6
զամ երկիր 'ի ձեռս նաբուգոդոնոսո_
րայ արքային բաբիլացւոց ծառային
իմոյ. նաև զգազանս անապատի 'ի գործ
արկանել. և ետու նմա 'ի ծառայութի ։
*Եւ ծառայեսցեն նմա ամ ազգք. և 7
որդւոց նր. և որդւոց որդւոց նորա.
մինչև եկեսցէ ժամանակ բարկութե
երկրի նր. և ծառայեսցեն նմա ազգք
բազումք. և թագաւորք մեծամեծք ։
*Եւ եղիցի ազգ և թագաւորութի 8
որ ոչ ծառայեսցէ նաբուգոդոնոսորայ
արքայի բաբիլացւոց. և որք միանգամ
ոչ մուծցեն զպարանոցս իւրեանց ընդ
լծով արքային բաբիլացւոց. սրով՝ և
սովով՝ և մահուամբ արարից այցելու
թի 'ի վր ազգին այնորիկ՝ ասէ Տր. մին
‖ Վեր. 23.16. չև սատակեսցին 'ի ձեռաց նր ։ *‖Եւ 9
դուք մի՛ լսէք մարգարէից ձերոց. և ըղ
Վար. 29.8. ձութեց ձերոց. և երազոց ձերոց. և
կխսից ձերոց. և հմայից ձերոց. և կա
խարդաց ձերոց. և որք ասեն ձեզ՝ թէ

ոչ հարկիցէք արքային բաբիլացւոց ։
10 *Զի սուտ մարգարէանան դոքա ձեզ.
առ 'ի հեռացուցանելոյ զձեզ յերկրէդ
ձերմէ. և ցրուեցից զձեզ՝ և կորիջիք ։
11 *Եւ ազգ՝ որ մուծանիցէ զպարանոց
իւր ընդ լծով արքային բաբիլացւոց,
և կայցէ նմա 'ի հարկի, թողից զնա
յերկրի իւրում՝ ասէ Տր. և գործես
12 ցէ զնա. և բնակեսցի 'ի նմա ։*Եւ առ
սեդեկիայ արքայ յուդայ խօսեցայ ըստ
ամ բանիցս այսոցիկ՝ և ասեմ. մու_
ծէք զպարանոցս ձեր ընդ լծով ար_
քային բաբիլացւոց՝ և ծառայեցէք
13 նմա, և ազգի նր՝ և կեցջիք ։*Եւ ըն_
դէ՞ր մեռանիք՝ դու և ժողովուրդ քո.
սրով և սովով. և մահուամբ՝ որպ խօ_
սեցաւ Տր առ ազգ՝ որ ոչ ծառայեսցէ
14 արքային բաբիլացւոց ։ *Եւ մի՛ լսէք
բանից մարգարէիցն՝ որք ասեն ձեզ՝
թէ մի՛ հարկիք արքային բաբիլացւոց ։
15 զուր մարգարէանան նոքա ։*‖Զի ո՛չ ‖ Վեր.
առաքեցի զնոսա՝ ասէ Տր ։ և նքք մար_ 14. 14.
գարէանան յանուն իմ սուտ՝ առ 'ի կո և 23.21
րուսանել զձեզ. և կորիցէք դուք՝ և Վար.
մարգարէքդ՝ որք մարգարէանան ձեզ 29.9.
16 տարապարտուց ստութբ ։ *Եւ ցքա_
հանայս՝ և ցամ ժողովուրդն՝ զոր խօ_
սեցայ՝ ասասցես. այսպէս ասէ Տր. մի՛
լսէք բանից մարգարէիցն՝ որք մարգա
րէանան ձեզ՝ և ասեն. ահա՛ սպասք տան
Տն դարձցի 'ի բաբիլոնէ այժմ ընդ
հուպ ։ զուր մարգարէանան ձեզ՝ և ես
17 ո՛չ առաքեցի զնոսա ։ *Մի՛ լսէք նց.
այլ ծառայեցէք արքային բաբիլաց_
ւոց՝ և կեցջի՛ք. և ընդէ՛ր լինիցի քաղաքդ
18 աւերակ ։ *Եթէ մարգարէք իցեն՝ և
իցէ բան Տն 'ի նոսա. եկեսցեն՝ յանդի
ման լիցին ինձ. զի այսպէս ասէ Տր.
և մնացեալ սպասն՝ զոր ոչ էառ ար_
քայն բաբիլացւոց յորժամ գերեաց
զյեքոնիայ յեմէ 'ի բաբիլոն երթիցէ,
ասէ Տր զօրութեց ։ այլ վն չերթելոյ
սպասուցն մնացելոյ 'ի տան Տն և 'ի
տան թագաւորին յուդայ յեմէ 'ի բա
19 բիլոն ։ *Այսպէս ասէ Տր զօրութեց
‖ վասն սեանցն. և վասն ծովուն. և ‖ 4 Թգ.
վն մեքենովթիցն. և մնացորդաց սպա 25.13.
սուցն՝ որք մնացին 'ի քաղաքիդ յայդ_
20 միկ ։* Զոր ո՛չ էառ նաբուգոդոնոսոր
արքայ բաբիլացւոց 'ի գերելն իւրում
զյեքոնիայ զորդի յովակիմայ արքայի
յուդայ յեմէ 'ի բաբիլոն՝ և զամ ա_
21 զատսն յուդայ՝ և եմի ։ *Այսպէս
ասէ Տր զօրութեց՝ Ած իղի. վասն
սպասուցն մնացելոյ 'ի տան Տն. և 'ի
տան թագաւորին յուդայ՝ և յեմ ։
22 *'Ի բաբիլոն երթիցեն. և անդ եղի_
ցին՝ մինչև յաւուր յոյրում այց արարից
նց ։

ցես. այսպէս ասէ Տէր. անուրս փայտ-
եղէնս խորտակեցեր. և արարիչ ընդ
14 սմա՛ր անուրս երկաթիս։ * Օ՛ի այսպէս
ասէ Տէր զօրութեանց Ա՛ստուծոյ Իսրայէլի. լուծ եր-
կաթի եդի՛ ի վերայ պարանոցի ամե-
ցուդ այդոցիկ՝ հարկիլ նաբուգո-
դոնոսորայ արքային բաբելացւոց. և
ծառայեսցեն նմա. նաև զգազանս ա-
15 նապատիետուս նմա։ * Ա՛ն ասէ Երե-
միա մարգարէ, ցանանիայ մարգարէ,
արդ՝ լո՛ւր անանիա. ո՛չ առաքեաց
զքեզ Տէր. և դու զուր յուսացուցեր
զժողովուրդդ զայդ՝ ի նանրութիւն։
16 * Ա՛ւ այդոցիկ այսպէս ասէ Տէր. ահա
ես արձակեցից զքեզ յերեսաց երկ-
րիդ. և՛ ի սմին տարւոջ մեռջիր դու,
զի զխոտորումն խօսեցար՝ ի Տէ՛ն։
17 * Ա՛ն մեռաւ անանիա մարգարէ յա-
մին յայնմիկ՝ յամենայն եօթներորդի։

ԳԼ։ ԻԹ։

1 Ա՛ն այս բանք են թղթոյն՝ զոր ա-
ռաքեաց Երեմիա մարգարէ յԵ՛ր-
ուսաղէմ առ ծերս գերութեան. և առ քահանայս՝
և առ սուտ մարգարէսն. թղթո՛ւ՝ բա-
բելացւոց առ գերին և առ ամ՛ենայն
ղորս գերեաց նաբուգոդոնոսոր յԵ՛ր-
2 ուսաղէմ՝ ի բաբելացւոց։ * Յետ տանելոյ յեքոնիայ
արքայի. և տիկնոջն. և ներքինեաց. և
իշխանաց յուդայ յԵ՛րուսաղէմ. և ամ՛ենայն
ղորս գերեաց նաբուգոդոնոսոր յԵ՛րուսաղէմ
3 և տարեաւ յԵ՛րուսաղէմ։ * Ի՛ձեռն ելա-
ռեալ որդւոյ սափանայ. և գամարեայ
որդւոյ քե՛լկեայ։ զորս առաքեաց սե-
դեկիա արքայ առ նաբուգոդոնոսոր
արքայ բաբելացւոց՝ ի բաբելացւոց՝ և ասէ։
4 * Ա՛յսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Ա՛ստուած
Իսրայէլի՝ որ գերեցաւ յԵ՛րուսաղէմ՝ ի
5 բաբելացւոն։ * Տունս շինեցէ՛ք, և բնակե՛ք
ցի՛ք. դրախտս տնկեցէ՛ք. և կերայք զ՛պտ-
6 զպտուղս նոցա։ * Ա՛ռէ՛ք կանայս, և եղի-
ցին ուստերք և դստերք. և առէ՛ք կա-
նայս ուստերայ ձերոց. և զդստերս
ձեր տո՛ւք արանց։ և ծնցին ուստերս
և դստերս. և բազմասջի՛ք այդր. և մի՛
7 նուազեսջի՛ք։ * Ա՛ն կեցջի՛ք խաղաղու-
թի՛ն յերկրիդ. յոր գերեցի զձեզ այդր։
և աղօթս արարէ՛ք՝ ի վե՛ր դոցա առ Տի՛-
ն. զի՝ ի դոցա խաղաղութեն եղիցի և
8 ձեզ խաղաղութի՛ւն։ * Օ՛ի այսպէս ասէ
Տէր զօրութեանց Ա՛ստուած Իսրայէլի. ‖ մի՛ հրապու-
րեսցեն զձեզ սուտ մարգարէքդ ձեր՝ 14. 14
որք՝ ի մէջ ձերում են. և ըղձապա-
տումք ձեր. և մի՛ անսայք երազոց ձե-
9 րոց. զոր դուք տեսանէք։ * Օ՛ի սուտ
մարգարէանան դոքա ձեզ յանուն իմ.
10 և ես ո՛չ առաքեցի զնոսա Տէ՛ր։ * ‖ Օ՛ի այսպէս ասէ Տէր. յորժամ լցցի՛ ի 25:12
բա-

ՆՅ։ այսպէս ասէ Տէ՛ր՝ հանիցէ զնոսա.
և դարձուցից՝ ի տեղիդ յայդ։

ԳԼ։ ԻԸ։

1 Ա՛ն եղև յամին յայնմիկ՝ ի սկզբան
թագաւորութե՛ն յովակիմայ որ
քայի յուդայ. յամին չորրորդի՝ յամ
սեանն հինգերորդի. ասէ ցիս անանիա
որդի ազօրայ սուտ մարգարէ՝ ի գա-
բաւոնէ՝ ի տան Տե՛ն առաջի քահանայ
իսյն և առ ամ՛ենայն ժողովրդեանն։ * Ա՛յսպէս
2 ասէ Տէր զօրութեանց՝ Ա՛ստուած Իսրայէլի. խորտա
կեացի լուծ արքային բաբելացւոց։
3 * Յետ այլևս երկուց ամաց աւուրց։
և ես դարձուցից՝ ի տեղիդ յայդ զամ
սպաս տան Տե՛ն. զոր միանգամ հան
նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
՝ի տեղւոջէդ յայդմանէ, և տարաւ՝ ի
4 բաբելոն։ * Ա՛ն զյեքոնիայ որդի յովա
կիմայ արքայի յուդայ՝ և զամ գերու
թի՛ն հրեաստանի. որք մտին՝ ի բաբել
լոն՝ դարձուցից ես՝ ի տեղիս յայս՝ ասէ
Տէր. և զյեքոնիայ՝ և զգերութի՛ն յու-
դայ. զի խորտակեցից զլուծ արքային
5 բաբելացւոց։ * Ա՛ն ասէ Երեմիա մար
գարէ ցանանիայ սուտ մարգարէ. ա-
ռաջի քահանային և առաջի ամ՛ ժո-
ղովրդեանն՝ որք կային՝ ի տան Տե՛ն։
6 * Ա՛րդարև այդպէս արասցէ Տէ՛ր. հաս
տատեսցէ զբան քո՝ զոր մարգարէա
ցար. դարձուցանել զսպաս տանդ այ-
դորիկ՝ և զամ գերին՝ ի բաբելոնէ՝ ի
7 տեղիս յայս։ * Ա՛յլ լո՛ւար զբան զայդ
դամ Տե՛ն զոր ես ասեմ յականջս ձեր.
և յականջս ամ՛ ժողովրդեանդ։
8 * Մարգարէք որք եղեն յառաջ քան
զիս՝ և յառաջ քան զքեզ յաւիտենից.
և մարգարէացան՝ ի վե՛ր բազում աշխար
հաց՝ և մեծամեծ թագաւորութեանց,
՝ի պատերազմ՝ և՝ ի չարիս՝ և՝ ի մահ։
9 * Մարգարէ՝ որ մարգարէանայ զխա-
ղաղութի՛ն. և լինիցի բան մարգարէին.
ծանիցես զմարգարէն. զոր առաքեաց
նոցա Տէ՛ր հաւատարմութի՛ւ։ * Ա՛ն և առ 10
անանիա մարգարէ առաջի ամ՛ ժողո-
վրդեանն զանուրան՝ ի պարանոցէ երե
միայ մարգարէի՝ և խորտակեաց։
11 * Ա՛ն ասէ անանիա առաջի ամ՛ ժողո
վրդեանն. այսպէս ասէ Տէ՛ր. այդպէս
խորտակեցից զլուծ նաբուգոդոնոսո
րայ արքային բաբելացւոց. յետ երկուց
ամաց աւուրց՝ ի պարանոցէ ամենայն
ազգաց։ * Ա՛ն գնաց երեմիա մարգա- 12
րէ զճանապարհս իւր։ և եղև բան Տե՛ն
առ երեմիայ յետ խորտակելոյ անա-
նիայ մարգարէի զանուրան՝ ի պարա-
նոցէ երեմիայ մարգարէի. և ասէ։
13 * Ա՛րդ՝ խօսեա՛ ընդ անանիայ՝ և ասաս

2.Պետ. բաբելոն՝ ’ինտուլ եօթանասունն ամ,
36. 21. այց արարից ձեզ. և հաստատեցից ’ի
2.Նեղ. վերայ ձեր զբանս իմ զբարիս. դարձու
1. 1. ցանել զձեզ ’ի տեղիս յայս։ * Օր ես 11
Պատմ. գիտեմ զխորհուրդս՝ զոր խորհիմ. և
9. 2. խորհեցայ ’ի վերայ ձեր՝ ասէ Տ֊ր, խոր֊
հուրդ խաղաղութե՛ն և ոչ չարութե՛ն.
տալ ձեզ յետ այդորիկ յոյս։ * Եւ կար 12
դասջիք առ իս. և երթիջիք՝ և յաղօթս
կացջիք առ իս՝ և լուայց ձեզ։ * Եւ 13
ից յոր֊ ինդրեսջիք զիս՝ և գտջիք. զի ինդրի֊
ջիք զիս յամ՝ սրտե ձերմէ։ * Եւ երևե 14
էջեր ցայց ձեզ ասէ Տ֊ր. և դարձուցից զգե֊
րութի՛ն ձեր. և ժողովեցից զձեզ յամ֊
աղգաց. և յամ՝ տեղեաց ուր ցրուեցի
զձեզ անդր՝ ասէ Տ֊ր. և դարձուցից
զձեզ ’ի տեղի՛դ՝ ուստի գերեցի զձեզ
այտի։ * Օր ասացիք՝ Թէ կացոյց Տ֊ր 15
’ի մեզ մարգարես ’ի բաբելոն։ * Օր 16
այսպէս ասէ Տ֊ր ցթագաւորդ՝ որ նս֊
տի յաթոռ դաւթի. և ցամենայն ժո֊
ղովուրդդ՝ որ բնակեալ է ’ի քաղաքիդ
յայդմիկ. եղբարք ձեր՝ որք ոչ ելին
ի Ալէք. ընդ ձեզ ’ի գերու՛թի։ * Այսպէս ասէ 17
24. 8. Տ֊ր զորութե՛ց. ահաւասիկ ես առա֊
’ենն սով քեմ՝ ’ի ձեզ սով՝ և սուր՝ և մահ. և ա֊
բարիս զնո՛ իբրև զթուզ ժանտ սուա֊
բիմ. որ ոչ ուտիցի ’ի ժանտութե՛ի իւր
մէ։ * Եւ հալածեցից զնոսա սրով՝ և 18
սովու՝ և մահու՛ամբ. և տաց զնոսա ’ի
շարժուն՝ ամ՝ թափաւորութե՛ն երկ֊
րի՛ ’ի նզովս՝ և յապականութե՛ն՝ և ’ի
շչիւն՝ և ’ի նախատինս՝ ’իմէջ ամենայն
ազգաց. ուր ցրուեցի զնոսա անդր։
*Փոխանակ զի ոչ լուան բանից իմոց՝ 19
ասէ Տ֊ր. զի առաքեցի առ նոսա զծա
ռայս իմ զմարգարէս կանխեալս՝ և
առաքեալ. և ոչ լուայք՝ ասէ Տ֊ր։
* Եւ դուք լուարո՛ք զբան Տ֊ն ամ՝ գե 20
րիդ՝ զոր առաքեցի յերեմ՝ ’ի բաբելոն։
* Այսպէս ասէ Տ֊ր զորութե՛ց Ա֊ծ իսր. 21
’ի վերայ աքիաբայ որդւոյ կօղեայ. և
’ի վերայ սեդեկիայ որդւոյ մայասայ՝
որք մարգարէանան ձեզ յանուն իմ
զսուր. ահաւասիկ ես տաց զնո՛ ’ի ձեռս
նաբուգոդոնոսորայ արքային բաբէ֊
լացւոց. և սատակեացէ զնոսա առաջի
աչաց ձերոց։ * Եւ առցեն ’ինոցանէ 22
անէծս ’ի մէջ ամ՝ գերուեցելոցն յուդայ՝
որ է ’ի բաբելոն՝ և ասասցեն. արասցէ
ոմն պար զքեզ Տ֊ր՝ զոր արար սեդեկիայ՝ և ա֊
քիաբայ. զոր տապակեաց արքայն բա
բելացւոց ’ի հուր։ * Վասն զի գործե֊ 23
ցին զանօրէնութի՛ւն յիսրայէլ. և շնացան
ընդ կանայս քաղաքացոց իւրեանց. և
խօսեցին պատգամս յանուն իմ՝ սուտ.
զոր ոչ հրամայեցի նոցա. և ես ինձէն
իրագէտ՝ և վկայ եմ՝ ասէ Տ֊ր։

24 * Եւ ցսամեայ եղեմացի ասասցէս։
25 * Այսպէս ասէ Տ֊ր զորութե՛ց Ա֊ծ իսրայէլ.
փոխանակ զի առաքեցեր դու յանուն
իմ թուղթս առ ամ՝ ժողովուրդն իմ.
և ես ոչ առաքեցի զքեզ յանուն իմ.
և առ ոտիոնիայ որդի մասասայ քահա
նայի՝ և առ ամ՝ քահանայս ասել։
26 * Զի Տ֊ր ետ զքեզ քահանայ փոխա֊
նակ յովիդայեայ քահանայի լինիլ վե֊
րակացու ’ի տան Տ֊ն ամ՝ մարդոյ՝ որ
մարգարէանայ. և ’ի վերայ ամ՝ որ
պատմէ զըղձութի՛ն. և տայցես զնո՛ յար
գելան վերնադրանդն։ * Եւ արդ՝ ընդ
դեր ոչ արարիք զպատուհաս երեմիայի
անաթովթացւոյ՝ որ մարգարէանայ
ձեզ։ * Օր առաքեայ առ մեզ ’ի բա
բելոն, և ասէ. Թէ հեռի՛ է ժամա֊
նակն. շինեցէ՛ք տունս՝ և բնակեցէ՛ք. բնակե֊
ցէ՛ք զբանջս՝ և կերէ՛ք զպտուղ ցպտուղ
նոցա։ * Եւ ընթերցաւ սոփոնիա քա
հանայ զթուղթն յականջս երեմիայի
մարգարէի։ * Եւ եղև բան Տ֊ն առ
երեմիայ՝ և ասէ։ * Առաքեա՛ առ ամ
գերիսն՝ և ասասցես. այսպէս ասէ Տ֊ր
’ի վերայ սամեայ եղեմացւոյ. փոխանակ
զի մարգարեացաւ ձեզ սամա՝ և ես ոչ
առաքեցի զնա. և յուսացոյց զձեզ ’ի
նանրութի՛ն։ * Վասն այսորիկ այսպէս
ասէ Տ֊ր. ահաւասիկ ես արարից հան֊
դես ’ի վերայ ամ՝ եղեմացւոց և ’ի վերայ ’ի վեր ա
ազգի դորա. և ոչ եղիցի դորա մարդ հեայ եղէ
որ նստիցի ’իմիջի ձերում՝ տեսանել մոցոյ
զբարութի՛ն՝ զոր ես արարից ձեզ՝ ասէ
Տ֊ր. զի խոտորումն խօսեցաւ ’ի Տ֊է։

ԳԼՒԽ Լ.

1 Բանն՝ որ եղև առ երեմիայ ’ի Տ֊է
2 ասել։ * Այսպէս ասէ Տ֊ր Ա֊ծ
իսրէլ. գրեա դու քեզ զամ՝ բան՝ զոր
եհաս քեզ հրամանի, ’ի մատեանի։
3 * Օր ահա աւուրք գան ասէ Տ֊ր. և
դարձուցից զգերութի՛ն ժողովրդեան
իմոյ իսրէլ և յուդայ՝ ասէ Տ֊ր. և դարձու
ցից զգոսա յերկիրդ՝ զոր եհաս հարց
4 նոցա՝ և տիրեսցեն դմա։ * Եւ այս
բանք են՝ զորս խօսեցաւ Տ֊ր ’ի վերայ
5 իսրէլ և յուդայ։ * Այսպէս ասէ Տ֊ր. ձայն
ահի լսե՛ցիք. և ձայն ահեղ գուժի.
յորմէ դողայցեն մէջք՝ և փրկութի՛ն
6 խաղաղութի՛ն ոչ իցէ։ * Հարցէ՛ք՝ և
տեսէ՛ք՝ եթէ ծնանի ուրեք արու. զի տե
սի զամ՝ այր՝ և ձեռք իւր ’ի վե՛ր մէջոյ
իւրոյ իբրև ծննդականի. և դարձան
7 երեսք ամ՝ ’ի դոյն դալկան։ * Վա՛յ զի ‖ Յովէլ
մե՛ծ օրն այն. և չիք այնպիսի. և անհը 2.2.և 11
նարին նեղութի՛ն ժամանակն յակո֊ Ամովս.
8 բայ. և ապրեսցի ’ինմանէ։ * Եւ եղի 5.18.
ցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տ֊ր զորութե՛ց. Սոփօն.
1. 15.

խորտակեցից զլուծն 'ի պարանոցէ նց̄.
և զկապանս նոցա խզեցից. և ոչ ևս
կացցեն նոքա 'ի հարկի օտարաց: *Այլ 9
հարկեսցեն Տն̄ Այ̄ իւրեանց. և զդաւ-
իթ արքայ իւրեանց յարուցից նոցա:
‖Եսայ. *‖Բայց դու մի երկնչիր ծառայ իմ 10
43. 1. և յակոբ՝ ասէ Տր̄. և մի զարհուրեսցիս
44. 2. իէլ. զի ահաւադիկ ես փրկեցից զքեզ
Ղուկ. 'ի հեռաստանէ. և զզաւակ քո յերկրէ
1. 70. գերութե նոցա. և դարձցի յակոբ՝ և
դադարեսցէ. և բարեկեցիկ լիցի. և
ոչոք իցէ՝ որ զարհուրեցուսցէ: *Զի 11
ընդ քեզ եմ՝ ասէ Տր̄՝ 'ի փրկել զքեզ.
զի արարից նուաղութի 'ի մէջ ազգաց.
յորս ցրուեցի զքեզ անդր. և զքեզ ոչ
13. Ակն. արարից վախճան. և խրատեցից զքեզ
է որ դա- իրաւամբք. և քաւելով ոչ քաւեցից
տեցէ ըզ զքեզ: *Այսպէս ասէ Տր̄. սաստկա- 12
ցուցի զբեկումն քո. և ցաւադին են
հարուածք քո: *Ոչոք է՝ որ դատէ զդա 13
տաստանս քո. 'ի ցաւս բժշկեցար. և
օգուտ ոչ եղև քեզ: *Ամենայն բարե 14
կամք քո մոռացան զքեզ. և ոչ հարցա
նիցեն զքէն. ‖զի զհարուածս թշնամ
ւոյ հարի զքեզ՝ խրատ սաստիկ վասն
ամ̄ անիրաւութեց քոց. բազմացան
‖Ար. մեղք քո: *Զի՞ գոչես 'ի վր̄ բեկման 15
23. 19. քոյ՝ սակայն ոչ՝ արարից քեզ վախճան.
բուռն են ցաւք քո. վս̄ բազմութե
անօրէնութե քոյ սաստկացան. մեղք
քո արարին քեզ զայդ: *Ամ̄ այդորիկ 16
ամենեքեան որք ուտէին զքեզ՝ կերի-
ցին. և ամ̄ թշնամիք քո կերիցեն զմար
մինս իւրեանց. (վս̄ բազում անիրաւ-
ութեց քոց՝ որք յաճախեցին. և մեղք
քո արարին քեզ զայդ.) և եղիցին ա-
պականիչք քո յապականութի. և զամ̄
աւարառուս քո տաց յաւար: *Զի ա- 17
ծից զբժշկութի քո 'ի ցաւագին վիրաց
քոց. և բժշկեցից զքեզ ասէ Տէր. զի
ցրուեալ կոչեցար սիոն. և դոյն է որս
ձեր. զի որ խնդրիցէ, ոչ գտանիցէ
զնա: *Այսպէս ասէ Տր̄. ահաւադիկ 18
ես դարձուցից զվտարանդութի յար-
կացն յակոբայ. և զգերութե նր̄ ողոր
մեցայց. և շինեսցի քաղաքն 'ի բարձ-
րութե իւրում. և տաճարն ը̄ր իրաւանց
իմոց կանգնեսցի: *Ելցեն 'ի դո- 19
ցանէ երգիչք՝ և ձայն խաղալկաց. և
բազմացուցից զդոսա՝ և մի նուազես
ցին. տարածեցից զդոսա՝ և մի նուա
զեսցին: *Եմտանիցեն դոքա իբրև 20
զառաջինն. և վկայութիք դոցա կան
գուն կացցեն առաջի աչաց իմոց. և
հանդէս արարից 'ի վր̄ նեղչաց դոցա:
*Եղիցին բռնադոյնք քան զնոսա 21
'ի վերայ նոցա. և իշխան դոցա 'ի դո-
ցանէ ելցէ. և ժողովեցից զդոսա՝ և

դարձցին առ իս. զի ո՞վ է այն՝ որ ետ
զսիրտ իւր դառնալ առ Տր̄՝ ասէ Տր̄:
22 *Եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ. և ես
23 եղէց ձեզ յԱծ: *Զի բարկութիւն
Տն̄ ել ցասմամբ. և բարկութի մըր-
24 կեալ 'ի վր̄ ամպարշտաց: *Եկեսցէ՝
և մի դարձցի բարկութի սրտմտութե
Տն̄՝ մինչև արասցէ. և կատարեսցէ զխո
ժարութի սրտի իւրոյ. 'ի վախճանի
աւուրց ծանիջիք զայն:

ԳԼ: ԼԱ:

1 'Ի ժամանակի յայնմիկ՝ ասէ Տր̄. և
եղէց յԱծ ազգի իէի՝ և դոքա
2 եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ: *Այսպէս
ասէ Տր̄. գտի տապ յանապատի անդ.
սատակելովքն հանդերձ սուսերաւ.
3 երթայք՝ մի սատակէք զիէլ: *Երևցէ
իբաց Տր̄ երևեցաւ նմա. 'ի սէր յաւի
տենական սիրեցի զքեզ. վս̄ այնորիկ
4 ձգեցի զքեզ 'ի գթութի: *Դարձեալ
շինեցից զքեզ. և շինեսջիր կոյսդ իէի.
դարձեալ առցես զթմբուկ՝ և ելցես
5 ընդ ժողովս խաղալկաց: *Դարձեալ
տնկեսջիք այգիս 'ի լերինս սամարիայ.
տնկեսջիք տունկս՝ և օրհնեսջիք:
6 *Զի հասեալ է օր կոչման հրաւիրա-
կի 'ի լերինս եփրեմի. ‖արիք՝ և ելցուք ‖Եսայ.
7 'ի սիոն առ Տր̄ Ած մեր: *Այսպէս 2. 3.
ասէ Տր̄՝ ցնծութի առնել յակոբայ. Միք.
ուրախ լերուք՝ և գոչեցէք 'ի վր̄ գլխոց 4. 2.
ազգաց. լսելի արարէք՝ օրհնեցէք՝ և
ասացէք. փրկեաց Տէր զժողովուրդ
8 իւր զմնացորդս իէի: *Ահաւադիկ
ես ածից զնոսա յերկրէ հիւսիսոյ. և
ժողովեցից զնոսա 'ի ծագաց երկրի 'ի
տօն պասեքի. և ծնցին որդիս 'ի բազ
մութիւն յոյժ 'ի մէջ նոցա. կոյրն՝ և
կաղն՝ և յղին՝ և ծնեալն՝ միահամուռ
ժողովուրդ մեծ դարձցին այսր:
9 *Լալով ելին. և մխիթարութբ ածից
զնոսա. հանգուցանել 'ի վերայ ջուրց
վտակաց՝ ընդ ճանապարհ ուղիղ՝ և մի
մոլորեսցին 'ի նմա. զի եղէ իսրայէլի
'ի հայր. և եփրեմ անդրանիկ իմ է:
10 *Լուարուք զպատգամ Տն̄ ազգք. և
պատմեցէք 'ի կղզիս հեռաւորս՝ և ա-
սացէք. որ հոլովեաց զիէլ՝ ժողովես
ցէ զնա. և պահեսցէ զնս̄ իբրև զտուա
11 րածական զհօտ իւր: *Զի փրկեաց
Տր̄ զյակոբ. և ապրեցոյց զնա 'ի ձե-
12 ռաց բռնաւորաց նորա: *Եկեսցեն՝
և ուրախ լիցին՝ և ցնծասցեն 'ի լերին
սիոնի. եկեսցեն 'ի բարութի Տն̄ յեր-
կիր ցորենոյ՝ և գինւոյ՝ և արդեանց՝ և
խաշանց արջառոյ՝ և ոչխարի՝ և եղի-
ցին անձինք նոցա իբրև զծառ պտղա
13 լից. և ոչ ևս քաղցիցեն: *Յայնժամ
ցնծաս-

ցնծասցեն կոյսք 'ի ժողովս երիտասար
դաց. և ծերք խնդասցեն. և դարձու_
ցից զսուգ նց 'ի խնդութի և ուրախ ա_
րարից զնս 'ի տրտմութէ իւրեանց։
* Օմայլեցուցից՝ և արբեցուցից զան 14
ձինս քահանայից որդւոցն Ղևեայ. և
ժողովուրդ իմ լցցի իմովք բարութբք՝
‖Մատ. ասէ Տր։ *Այսպէս ասէ Տր. ‖ Ձայն 15
2.18. 'ի Հռամայ լսելի եղև՝ ողբումն և լա_
լումն և գուժումն. ռաքէլ լայր զորդիս
իւր՝ և ոչ կամէր միխթարիլ 'ի վերայ
որդւոց իւրոց՝ զի ոչ գոյին։ *Այսպէս 16
ասէ Տր՝ դադարեսցէ անձն քո 'ի լա_
լոյ. և աչք քո յարտասուաց. զի գոն
վարձք գործոց քոց՝ ասէ Տր. և դարձ
ցին յերկրէ թշնամեաց։ *Եւ եղիցի 17
յոյս վախճանի քոյ՝ ասէ Տր, բնակա_
ւոր որդւոց քոց 'ի սահմանս նոցա։
*Լսելով լուայ զողբումն եփրեմի. խրա 18
և խրատե տեցեր զիս Տր, և խրատեցայց. և ոչ
ցայց, և ոչ ուսայց իբրև զընջուղ տրմուղ. դարձո
ուսայ զիս, և դարձայց՝ զի դու ես Տէր Ած
իմ։ *Եւ յետ գերութե իմոյ ապա_ 19
յոգւոց շաւեցի. և յետ իմանալոյ իմոյ յոգւոց
հանէի հանեի 'ի վերս ցամուր ամօթոյն իմոյ.
'ի վերայ և ցուցի քեզ թէ առի նախատինս 'ի
առաւօտ մանկութէ իմմէ։ *Եթէ որդի սիրե 20
լի իցէ իմ եփրեմ մանուկ գրգանաց՝
փոխանակ զի բանք իմ են 'ի նմա. յի_
շելով յիշեցից զնա միւսանգամ. վասն
այնորիկ փութացայց յաղագս նորա.
ողորմելով ողորմեցայց նմա՝ ասէ Տր։
* Մատիր անձամբ անձին՝ արա դու 21
քեզ սիօն պատուհաս. ընկեա զսիրտ
քո 'ի Թիկունս. գնա զճանապարհ դար
ձիր կոյս իսլի, դարձիր անդրէն 'ի քա
ղաքս քո սգացեալ։ *Մինչև յե՞րբ Թա 22
փառեցիս դուստր անարգեալ. զի հաս
'ի ձեռա_ տատեաց Տր զփրկութի 'ի ձեռատունկն
տունկն նորա. փրկութբ շրջեսցին մարդիկ։
նոր *Այսպէս ասէ Տր զօրութեց Ած իսլի. 23
դարձեալ ասասցեն զբանս զայս յերկ_
րին յուդայ՝ և 'ի քաղաքս նր. յորժամ
դարձուցից զգերութի նր, օրհնեալ է
Տր. յարդար և 'ի սուրբ լերին իւրում։
*Եւ բնակիչքն հրէաստանի ամենայն 24
քաղաքօքն իւրեանց, և գործաւորօքն,
յղփասցին հօտիւքն։ * Օի արբուցի 25
զամ անձն ծարաւի. և զամ անձն քաղ
ցեալ լցուցի։ *Վս այնորիկ զարթեայ 26
և տեսի. և քուն իմ քաղցրացաւ ինձ։
*Ահա աւուրք գան՝ ասէ Տր. և սեր_ 27
մանեցից զտունն իսլի. և զտունն յու_
դայ 'ի զաւակ մարդկան՝ և 'ի զաւակ
անասնոց։ *Եւ եղիցի զորօրինակ զար 28
Թուցեալ էի 'ի վերայ նոցա՝ 'ի խլել և
'ի կործանել, 'ի քակել և 'ի կորուսանել՝
և 'ի չարչարել, նոյնպէս զարթեայց 'ի

վրն նոցա. 'ի շինել և 'ի տնկել՝ ասէ Տր։
29 *Յաւուրս յայնոսիկ մի ևս ասասցեն՝
Թէ ‖հարք աղոխ կերին. և որդւոց ‖Եզեկ.
30 ատամունք առան։ *Այլ իւրաքանչ 18.2.
իւր 'ի մեղս իւր մեռցի ամ մարդ. և
որ ուտիցէ զաղոխն, նորին ատամունք
31 առցին։ *‖Ահաւասիկ աւուրք գան ‖Եբրայ.
ասէ Տր. և ուխտեցից տանն իսլի՝ և 8. 8.
32 տանն յուդայ ուխտ նոր։ *Ոչ ըստ ուխ
տին զոր ուխտեցի ընդ հարս նց՝ յաւ
ուր յորում առի զձեռանէ նոցա՝ հա_
նել զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց. զի
նոքա ոչ կացին յուխտին իմում, և ես
անփոյթ արարի զնոցանէ՝ ասէ Տր։
33 * Այլ այս է ուխտ՝ զոր ուխտեցից
տանն իսլի յետ աւուրցն այնոցիկ՝ ասէ
Տր. ‖ տաց զօրէնս իմ 'ի միտս նոցա՝ և ‖Եր.
'ի սիրտս նց գրեցից զնս. և եղէց նոցա 24.7.
յԱծ. և նք եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ։ Ղուկ.
34 *Եւ մի ևս ուսուցանիցեն իւրաքանչ 1.73.
իւր զընկեր իւր. իւրաքանչիւր զեղբայր Եբրա.
իւր ասել՝ Թէ ծանիր զՏր. զի ամենե_ 10.16.
քեան ծանիցեն զիս 'ի փոքրկանց նոցա
մինչև 'ի մեծամեծս՝ ասէ Տր. ‖զի քա ‖Գործ.
ւիչ եղէց անիրաւութեց նց. և զմեղս 10.43.
35 նոցա ոչ ևս յիշեցից։ *Այսպէս ասէ
Տր՝ որ ետ զարեգակն 'ի լոյս տուընջեան
հաստատութբ. զլուսին և զաստեղս 'ի
լոյս գիշերոյ. և աղաղակ 'ի ծովու. և
գոչեն ալիք նր. Տր ամենակալ անուն
36 է նր։ *Եւ եթէ դադարեսցեն օրէնքս
այսոքիկ յերեսաց իմոց՝ ասէ Տր. ապա
և ազգն իսլի դադարեսցէ 'ի լինելոյ
ազգ առաջի աչաց իմոց զամ աւուրս։
37 * Այսպէս ասէ Տր՝ եթէ վերասցին
երկինք 'ի բարձունս. և եթէ խոնար
հեսցին յատակք երկրի 'ի խոնարհ. ես
ոչ խոտեցից զամ ազգ իսլի՝ ասէ Տր՝
38 վսն ամի՝ զոր արարին։ *Ահա աւուրք
գան՝ ասէ Տր. և շինեսցի քաղաք Տն.
յաշտարակէ անանի անամայելի մինչև
39 'ի դուռն անկեան։ *Եւ ելցէ տակա Եւ ելցէ
ւին կանկած. և չափ նր յանդիման նց տակաւին
մինչև ցբլուրն գարեբայ. և բոլորես_ լար, և
ցի շուրջանակի յընտիր ընտիր վիմաց։ չափ
40 *Եւ ամ ձորն փագադիմաց և մոխ_
րոցն. և ամ սարեմօթն. մինչև 'ի ձորն
կեդրոնի. մինչև ցանկիւն դրան աս_
պաստանացն արևելից՝ սրբութի Տն։
*Եւ մի ևս խլեսցի՝ և քակեսցի, և մի
ևս մինչև յաւիտեան։

Գլ: ԼԲ.

1 Բանն որ եղև 'ի Տե առ երեմիայ.
յամի տասներորդի սեդեկիայ ար
քայի յուդայ. այն է ամ ութնուտասնե
րորդ նաբուգոդոնոսորայ արքայի բա
2 բելացւոց։ *Եւ յայնժամ զօր արքային

բաբելացւոց պաշարեաց զԵմ • և Երե
միա մարգարէ կայր 'ի կալանս 'ի սրա_
հի բանտին՝ որ էր յապարանս թագա
ւորին յուդայ: * Յոր արգելն զնա ար 3
քայ Սեդեկիա՝ և ասէ • ընդէ՞ր դու
մարգարէանաս՝ և ասես • այսպէս ասէ
Տր • ահաւասիկ ես տամ զքաղաքդ
զայդ 'ի ձեռս թագաւորին բաբելաց_
ւոց • և առցէ զդա: * Եւ Սեդեկիա 4
արքայ յուդայ մի՛ ապրեսցի 'ի ձեռաց
քաղդէացւոցն • զի մատնելով մատ_
նեսցի 'ի ձեռս թագաւորին բաբելաց
ւոց • և խօսեսցի բերան 'ի բերան ընդ
նմա: և աչք դորա զաչս նր տեսցեն:
* Եւ 'ի բաբելոն մտցէ Սեդեկիա, և 5
անդ նստցի, մինչև այց արարից դմա՝
ասէ Տր: զի մարտնչիք ընդ քաղդէա_
ցիսն՝ ուստի ոչինչ յաջողիցիք: * Եւ 6
եղև բան Տն առ Երեմիայ՝ և ասէ:
* Ահաւասիկ Անամայէլ որդի Սեղո_ 7
մայ հօր եղբօր քո գայ առ քեզ՝ և ասէ•
ստացիր դու քեզ զագարակն իմ• որ է
յԱնաթօթ • զի քեզ իսկ է անդ ըստ
մերձաւորութե առնուլ 'ի ստացուածս:
* Եւ եկն առ իս Անամայէլ որդի Սե_ 8
ղոմայ հօր եղբօր իմոյ, ըստ բանի Տն
'ի սրահ բանտին՝ և ասէ ցիս • ստացի՛ր
զագարակն իմ• որ յԱնաթօթ՝ յերկ
րին Բենիամինի• զի քեզ պարտէ ստա
նալ զժառանգութիւն • և դու իսկ երի
ցագոյն ես: և գիտացի՝ եթէ բան Տն է:
* Եւ ստացայ զագարակն յԱնամայէ_ 9
լայ որդւոյ հօրեղբօր իմոյ՝ որ է յԱնա
թօթ • և կշռեցի նմա արծաթ եօթն
սիկղ և տասն արծաթոյ: * Եւ գրե_ 10
ցի մուրհակ՝ և կնքեցի • և կացուցի
վկայս • և կշռեցի զարծաթն 'ի կշիռս:
* Եւ առի զմուրհակս ստացուածոյն 11
զկնքեալն՝ ըստ հրամանի և ըստ իրաւ
անց՝ և զարձակն: * Եւ ետու զմուր 12
հակս ստացուածոյն ցԲարուք որդի
Ներեայ՝ որդւոյ Մասսայ առաջի Անա_
մայէլի որդւոյ հօրեղբօր իմոյ • և առա
ջի այնոցիկ՝ որք կային անդ • և գրե_
ցին 'ի մուրհակի ստացուածոյն • և ա_
ռաջի ամ հրէիցն՝ որք նստէին 'ի սրա
հի բանտին: * Եւ պատուիրեցի Բա_ 13
րուքայ առաջի նց և ասեմ: * Այսպէս 14
ասէ Տր ամենակալ Ած Իղի: առ զմուր
հակդ զայդ՝ և զմուրհակ ստացուա_
ծոյն կնքեալ• և զմուրհակն արձակ•
և դիցես 'ի խեցեղէն աման՝ զի կացցէ
աւուրս բազումս: * Զի այսպէս ասէ 15
Տր ամենակալ Ած Իղի • դարձեալ
ստասցին տունս՝ և ագարակս՝ և այ_
գիս յերկրիդ յայդմիկ: * Եւ կացի յա 16
ղօթս առ Տր • յետ տալոյն զմուրհակս
ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներեայ՝

17 և ասեմ: * Ո՜վ Եղ Տր Տր: դու արա_
րեր զերկինս և զերկիր զօրութբ քով
մեծաւ՝ և բազկաւ քով բարձու: զի
ոչ ինչ է բան՝ որ ծածկեսցի 'ի քէն:
18 * Առնես զողորմութի 'ի հազար դարս՝ Ելից. 34. 7.
և հատուցանես զմեղս հարանց 'ի ծոց Օրին.
որդւոց իւրեանց յետ նց: Ած մեծ՝ և 5. 9.
հզօր • Տր զօրութեց անուն նորա:
19 * Մեծդ խորհրդովք՝ և զօրաւոր գոր
ծովք • ամենակալ մեծանուն Տր • աչք
քո բաց են յամ ճանապարհս որդւոց
մարդկան՝ տալ իւրաքանչիւր ըստ ճա
նապարհի իւրում և ըստ պտղոյ գնա
20 ցից իւրոց: * Որ արարեր նշանս՝ և ա_
րուեստս յերկրին եգիպտացւոց մինչև
ցայսօր 'ի մէջ Իղի • և 'ի մէջ ծննդոց
երկրի • և արարեր քեզ անուն իբրև
21 յաւուր յայսմիկ: * Եւ հաներ զժո_
ղովուրդ քո զԻղլ յերկրէն եգիպտա
ցւոց՝ նշանօք և արուեստիւք • հզօր ձե_
ռամբ՝ և բարձր բազկաւ • և մեծամեծ
22 տեսլեամբք: * Եւ ետուր նց զերկիրս
զայս՝ զոր երդուար հարցն նոցա՝ տալ
նց զերկիր՝ որ բղխէ զկաթն՝ և զմեղր:
23 * Եւ մտին՝ և ժառանգեցին զնա • և
ոչ լուան ձայնի քում • և ըստ հրամա_
նաց քոց ոչ գնացին • զամ զոր պատ
ուիրեցեր նց առնել • և ոչ արարին • և
արարին պատահել իւրեանց զամ չա_
24 րեացս այսոցիկ: * Եւ արդ ահա հա_
սեալ է զօր 'ի քաղաքս առնուլ զսա• և
մատնեցաւ քաղաքս 'ի ձեռս քաղդէաց
ւոց • որք տան ընդ սմա պատերազմ
յերեսաց սրոյ՝ և սովոյ՝ և մահու՝ ոպ
և խօսեցար՝ նոյնպէս և եղև՝ զոր դու
25 իսկ տեսանես: * Եւ դու Տր ասես ցիս•
ստացիր քեզ ագարակ արծաթոյ• և
գրեցի մուրհակ՝ և կնքեցի • և կացու_
ցի վկայս • և քաղաքս մատնեցաւ 'ի
26 ձեռս քաղդէացւոցն: * Եւ եղև բան
27 Տն առ իս՝ և ասէ: * Ահա ես Տր Ած
ամ մսեղեաց • մի թէ թաքչիցի ամ
28 բան յինէն: * Վն այսորիկ այսպ ասէ
Տր • մատնելով մատնեսցի քաղաքդ 'ի
ձեռս քաղդէացւոց • և 'ի ձեռս նաբու
գոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց• և
29 առցեն զդա: * Եւ եկեսցեն քաղդէա
ցիքն պատերազմիլ ընդ քաղաքիդ • և
այրեսցեն զդա հրով • և հրձիգ արաս_
ցեն զտունս • յորս արկանէին խունկս
'ի վր տանեաց նոցա՝ բահաղու • և զո_
հէին զոհս աստուծոց օտարաց վն զիս
30 դառնացուցանելոյ: * Որդիքն Իղի և
որդիքն յուդայ միայն գործէին զչա_
րիս առաջի աչաց իմոց 'ի մանկութէ
իւրեանց: բայց որդիքն Իղի բարկա_
ցուցին զիս գործովք ձեռաց իւրեանց՝
31 ասէ Տէր: * Ի բարկութի իմ • և 'ի
սրտ_

սրտմտութեն էր ինձ քաղաքդ այդ. յոր
մի օրէ չինեկին զդա մինչև ցայսօր.
ջնջել զդա յերեսաց իմոց։ * Ա ան 32
համ՝ չարեաց որդւոցն Իլի՝ և որդւոցն
Յուդայ՝ զոր արարին ի դառնացուցա
նել զիս՝ ինքեանք՝ և թագաւորք իւր
եանց՝ և մեծամեծք իւրեանց՝ և քահա
նայք իւրեանց։ և արք Յուդայ՝ և բնա
կիչք Եկմ։ * Դարձուցին յիս զթի 33
կոնս մարդարէք իւրեանց. և ոչ զե
րեսս. և ուսուցի զնոսա առաւօտս
ուսուցի, և ոչ անսացին ընդունել զզ
խրատ։ * Եւ եդին զպղծութիւնս իւր 34
եանց ի տան՝ յորոյ վերայ կոչեցաւ ա
նուն իմ։ * Եւ առ պղծութիւնս իւրեանց 35
չինեցին բագինս բահաղու ի ձոր որդ
ւոյն ենոմայ. մատուցանել զուստերս
և զդստերս իւրեանց մոլոքայ. զոր ոչ
պատուիրեցի նոցա՝ և ոչ անկաւ ի սիրտ
իմ առնել նոցա զպղծութիւնն զայն.
առ իյանցուցանելոյ զյուդայ։ * Եւ 36
արդ՝ այսպէս ասէ Տէր Ա՛ծ Իլի. վասն
քաղաքիդ այդորիկ՝ զորմէ դու ասա
ցեր՝ Թէ մատնեսցի ի ձեռս նաբուզո
դոնոսորայ արքայիս բաբելացւոց. ի
սուր՝ և ի սով՝ և ի գերութիւն։ * Ահա 37
ես ժողովեցից զնոսա յամենայն երկրէ
ից զորս վտարեցի զնոսա անդր՝ բարկութիւն և
սրտմտութիւն իմով, և յսաստմանէ մե
ծաւ։ և դարձուցից զնոսա ի տեղիս այս
և նստուսցից զնոսա յուսով։ * Եւ եղի 38
ցին ինձ ի ժողովուրդ. և ես եղեց նոցա
Ա՛ծ։ * Եւ տայ նոցա սիրտ այլ. և ճա 39
նապարհ մի երկնչիլ չինիցին զամէն աւ
ուրս ի բարութիւն իւրեանց. և որդւոց
իւրեանց յետ նոցա։ * Եւ ուխտեցից նոցա 40
զուխտ յաւիտենական՝ զոր ոչ դար
ձուցից յետս առնել նոցա բարի. և զերկիւղ իմ տայ ի սիրտս նոցա. առ ի չա
պատամբելոյ նոցա յինէն։ * Եւ այց 41
արարից բարի առնել նոցա. և անկեցից զնոսա յերկրիս յայսմիկ հաւատով
համ սրտիւ իմով՝ և համ անձամբ իմով։
* Օի այսպէս ասէ Տէր. ոպ ածի ի վերայ 42
ժողովրդեանդ այդորիկ զամէն չարիս մե
ծամեծս. նոյնպէս ածից ի վերայ դոցա բա
րիս՝ զոր խոսեցայ ի վերայ դոցա։ * Եւ 43
առասցին միւսանգամ ագարակս յերկ
րիդ յայդմիկ՝ զորմէ դուդ ասացեր Թէ
անապատ է ի մարդոյ և յանասնոյ. և
մատնեցան ի ձեռս քաղդէացւոց։
* Եւ առասցին ագարակս արծաթոյև 44
գրեացես մուրհակս՝ և ինքեացես և կա
ցուսցես վկայս յերկրին բենիամինի՝ և
շուրջ զեղմայս. և ի քաղաքս յուդայ. և
ի քաղաքս լերինն. և ի քաղաքս սեփե
լեայ. և ի քաղաքս նագեբայ. զի դար
ձուցից զգերութիւնս նոցա՝ ասէ Տէր։

ԳԼ։ ԼԳ։

1 Եւ եղև բան Տ՚ն առ երեմիայ երկ
րորդ անգամ. և նա կայր տակաւ
ին կապեալ ի սրահի բանտին՝ և ասէ։
2 * Այսպէս ասէ Տէր՝ որ արար զերկիրդ՝
և ստեղծ զդա. կանգնել զդա. Տէր
3 անուն է նր։ * Կարդա առ իս. և տաց
քեզ պատասխանի. և պատմեցից քեզ
մեծամեծս և զօրաւորս՝ զոր ոչ գիտէ
4 ցես։ * Օի այսպէս ասէ Տէր Ա՛ծ Իլի.
վասն տանց քաղաքիդ այդորիկ՝ և վե
ռապարանից արքայիս յուդայ քակելոց.
ի մահարձանս՝ և ի մարտկոցս։
5 * Եկեղցին մարտնչել ընդ քաղդեա
ցիսն. և լնուլ զնոսա դիակամբք մարդ
կան. զորս հարի բարկութիւն իմով՝ և
սրտմտութիւն՝ և դարձուցի զերեսս իմ
ի նոցանէ վասն համ չարութեց նոցա։
6 * Հաւասիկ ես ածից զսպիան՝ և բժշ
կութիւն. բժշկեցից զնոսա. և յայտնեցից
նոցա զխնդիւն խաղաղութեն. և զհաւատս։
7 * Եւ դարձուցից զգերութիւնս յուդայ՝
և զգերութիւն եկմի. և շինեցից զնոսա
8 իբրև զառաջինն։ * Եւ սրբեցից զնոսա
յամէն անիրաւութեց նոցա՝ զոր անի
րաւեցան յիս. և ոչնչս յիշեցից զնոս
նոցա՝ զորս մեղան առ իս՝ և ապստամբե
9 ցան յինէն։ * Եւ եղիցին ինձ յուրա
խութիւն՝ և յօրհնութիւն՝ և ի վեր ածութեան
առաջի համ ժողովրդոց երկրի. որք
լսիցեն զամ բարութիւնն՝ զոր արա
րից դոցա. և երկիցեն՝ և դառնասցին
ի վեր համ բարութեցն. և ի վեր համ խա
ղաղութեց՝ զոր ես արարից դոցա։
10 * Այսպէս ասէ Տէր. դարձեալ լսիցի
ի տեղւոջդ այդմիկ՝ զորմէ դուք ասէք
Թէ աւերակ է ի մարդոյ և յանասնոյ
ի քաղաքս յուդայ՝ և արտաքոյ եկմի.
յաւերական՝ առ ի չգոյէ մարդկան,
առ ի չգոյէ բնակչաց. և առ ի չգոյէ
11 անասնոյ։ * Ձայն ուրախութեն. և ձայն
ցնծութեն. ձայն փեսայի, և ձայն հար
սին. որք ասիցեն, գոհացարուք զՏ՚ն
ամենակալն. զի քաղցր է՝ զի յաւի
տեանս ողորմ նորա. բերցեն պատա
րագս օրհնութեն ի տուն Տ՚ն. զի դար
ձուցից զգերութիւն երկրիդ այդորիկ՝
12 ըստ առաջնոյ՝ ասէ Տէր։ * Այսպէս ասէ
Տէր զօրութեց. դարձեալ եղիցի յաւե
րակ տեղւոջդ առ իչգոյէ մարդոյ և
անասնոյ, և յամ քաղաքս դորս. վանք
հովուաց, և մակաղատեղիք խաշանց։
13 * Ի քաղաքս լեռնականս՝ և ի քաղաքս
սեփելեայ. և ի քաղաքս նագեբայ. և
յերկրին բենիամինի. և որ շուրջ զե
րուսաղեմմ. և ի քաղաքս յուդայ
դարձեալ անցանիցեն խաշինք ի ձեռն
Թուոն

‖ Ալէ. Թուխողի՝ ասէ Տէր։ * ‖Ահա աւուրք 14
23.5. գան՝ ասէ Տէր. և հաստատեցից զբանս
իմ բարի. զոր խօսեցայ ի վերայ տանն
Իսրայէլի. և ի վերայ տանն Յուդայ։ * Յաւ- 15
ուրս յայսոսիկ՝ և ի ժամանակին յայն
միկ ծագեցից դաւթի ծագումն արդա
րութեան. որ առնիցէ դիրաւունս՝ և զար
‖2.( )ղէ դարութիւն յերկրի։ * ‖Յաւուրս յայսոն 16
33.28. սիկ փրկեսցի Յուդա. և Երուսաղէմ բնակես
ցի յուսով։ և այս է անունն՝ զոր կոչես
ցէ զնա, Տէր արդարութիւն մեր։ * Զի 17
այսպէս ասէ Տէր. մի պակասեսցի դաւ
թի այր՝ որ նստիցի յաթոռ տանն Իսրայէլի։
* Եւ քահանայիցն ղևտացւոց մի պա- 18
կասեսցի այր յերեսաց իմոց՝ մատուցա
նել ողջակէզս՝ և զոհել զոհս՝ և արկա
նել խունկս զամ աւուրս։ * Եւ եղև 19
բան Տեառն առ Երեմիայ մարգարէ՝ և ասէ։
* Այսպէս ասէ Տէր՝ եթէ խափանիցէք 20
զուխտ իմ զտուընջեան՝ և զուխտ իմ
զգիշերոյ. զի մի լինիցի տիւ և գիշեր
ի ժամանակի իւրում։ * Այս և ուխտն 21
իմ՝ որ ընդ դաւթի ծառայի իմում է՝
խափանեսցի չլինել նմա որդի՝ որ թա
գաւորեսցէ յաթոռ նորա. և քահա
նայիցն ղևտացւոց պաշտօնէից իմոց։
* Օրօրինակ ոչ թուիւն զօրութիք 22
երկնից. և ոչ չափի աւազ ծովու. նոյն
պէս բազմացուցից զզաւակ դաւթի
ծառայի իմոյ. և զղևտացիսն զպաշտօ
նեայս իմ։ * Եւ եղև բան Տեառն առ երե 23
միայ՝ և ասէ։ * Ոչ տեսանես զինչ խօ 24
սի ժողովուրդդ՝ և ասեն. երկու զազգս
զերկուս՝ զորս ընտրեաց Տէր՝ մերժեաց
զնոսա. և զժողովուրդն իմ զայրացուցա
նեն չլինել միանգամ յազգ առաջի
նոցա։ * Այսպէս ասէ Տէր՝ եթէ զուխտ 25
իմ զտուընջեան և զգիշերոյ՝ և զերկնից
և զերկրի հաստատութիւն ոչ կարգեցի։
* Այս և զզաւակն յակոբայ՝ և զդաւ 26
թի ծառայի իմոյ՝ անարգեցից չառ
նուլ ի զաւակէ նորա իշխան ի վերայ
զաւակին աբրահամու՝ և իսահակայ՝
և յակոբայ։ զի դարձուցից զդարձն նոյ՝
և գթացայց ի նոսա։

ԳԼ։ ԼՂ։

Բանն որ եղև առ երեմիայ ի Տէ՛ ։ 1
եւ նաբուգոդոնոսոր արքայ բա
բելացւոց. և ամ զօր նորա. և ամ եր
կիր որ ընդ իշխանութիւն նորա՝ և
ամ ազգք, մարտնչիլ ընդ երմի. և ընդ
ամ քաղաքս յուդայ՝ և ասէ ։ * Այսպէս 2
ասէ Տէր Ա՛ծ Իսրայէլի. երթ առ սեդեկիայ
արքայ յուդայ. և ասասցես ցնա. այս
պէս ասէ Տէր. մատնելով մատնեսցի
քաղաքդ այդ ի ձեռս արքային բաբե
լացւոց. և առցէ զդա՝ և այրեսցէ զդա

յորժամ եւ

3 հրով։ * Եւ դու ոչ ապրեսցիս ի ձե
ռաց նոր. այլ ըմբռնելով ըմբռնես
ցիս, և ի ձեռս նր մատնեսցիս։ և աչք
քո զաչս նորա տեսցեն. և բերան ի
բերան խօսեսցիս ընդ նմա. և ի բա
բելոն երթիցես։ * Այլ լո՛ր զպատ 4
գամ Տ՛ն սեդեկիա արքայ յուդայ. այս
պէս ասէ Տէր վ՛ը քո. ոչ մեռցիս սրով.
5 * Այլ խաղաղութիւն մեռանիցիս. և
որպէս լացին զհարսն քո զթագաւորսն
առաջինս՝ որք եղեն յառաջ քան զքեզ.
նոյնպէս լացցեն և զքեզ. թէ վա՛յ վա՛յ
տէր. և կոծեսցեն զքեզ. զի մեծամեծս
6 խօսեցայ ես՝ ասէ Տէր։ * Եւ խօսեցաւ
երեմիա մարգարէ առ սեդեկիայ ար
քայ յուդայի, զամ զբանս զայսոսիկ
7 յերմ։ * Եւ զօր թագաւորին բաբի
լացւոց մարտնչէր ընդ երմի՝ և ընդ
ամ քաղաքս յուդայ ընդ մնացեալսն.
ընդ ղաքիսայ՝ և ընդ ազեկայ. զի նք
մնացեալք եին ի քաղաքացն յուդայ
8 քաղաք ամուրք։ * Զոր ասն որ եղև առ
երեմիայ ի Տէ. յետ կատարելոյ սեդե
կիայ արքայի զուխտն ընդ ամ ժողո
վրդեանն՝ որ յերմ. կոչել նոցա զթո
9 ղութի։ * Զբաձակել իւրաքանչիւրու
մեք զծառայս իւր. և իւրաքանչիւր զա
ղախին. զայր եբրայեցի. և զկին եբ
րայեցի ազատս. և մի ծառայել առն
10 յազգէ յուդայ՝ եղբօր իւրում։ * Եւ
դարձան մեծամեծքն՝ և ամ ժողո
վուրդն, որք մտեալէին յուխտ՝ արձա
կել իւրաքանչիւր զծառայ իւր. և իւր
աքանչիւր զաղախին իւր. զայր եբ
րայեցի. և զկին եբրայեցի ազատս. և
ոչևս ծառայել նոյ. լո՛ւան, և արձակե
11 ցին։ * Եւ յետոյ դարձան. և դարձու
ցին անդրէն զծառայս՝ և զաղախնայս.
զորս արձակեցին ազատս. և կալան
12 զնս ի ծառայս և յաղախնայս։ * Եւ
եղև բան Տեառն առ երեմիայ ի Տէ՛ և
13 ասէ։ * Այսպէս ասէ Տէր Ա՛ծ Իսրայէլի. ես
եդի զուխտ ընդ հարսն ձեր՝ յաւուր
յորում փրկեցի զնոսա յերկրէն եգիպ
տացւոց ի տանէ ծառայութե. և ասեմ։
14 * ‖ Լեռ յորժամ լցցի ամ լցցի. արձա ‖Լեռ
կեսցես զեղբայրն քո զեբրայեցի՝ որ 21.2.
վաճառեցի քեզ՝ և գործեսցէ քեզ զվեց 2.( )ամ.
ամ. և արձակեսցես զնա ազատ ի քէն. 15.12.
և ոչ լսեան հնձ հարքն ձեր. և ոչ խո
15 նարհեցուցին զունկն իւրեանց։ * Եւ
դարձան այսօր առնել հաճոյս առաջի
աչաց իմոց. կոչել զթողութի իւրա
քանչիւր ընկերի իւրում. և կատարե
ցին զուխտն առաջի իմ. ի տանն յորոյ
16 վերայ կոչեցաւ անուն իմ։ * Եւ շրջե
ցայք՝ և պղծեցիք զանուն իմ դառ
նալ իւրաքանչիւր ի ծառայ իւր, և
իւրա-

իւրաքանչիւր յաղախին իւր. զորս ար-
ձակեցիք ազատս հոգւոց ձերոց ։ և դար
ձուցիք զնոսա լինել ձեզ 'ի ծառայս՝
և յաղախնայս ։ * Վն այդորիկ այսպէս 17
ասէ Տր․ դուք ոչ լուայք ինձ կոչել
արձակուրդ իւրաքանչիւր եղբօր իւր-
ում․ և իւրաքանչիւր մերձաւորի իւր-
ում․ ահաւասիկ ես կոչեցից ձեզ ար-
ձակուրդ՝ ասէ Տր․ 'ի սուր՝ և 'ի սով՝
և 'ի մահ ։ * Եւ տաց զձեզ 'ի ցրումն ը 18
ամ թագաւորութիւնս երկրի ։ և տաց
զարս՝ որք անցին զուխտիւ իմով․ և
ոչ կացին 'ի բանս ուխտի իմոյ՝ զոր ա-
րարին առաջի իմ ։ զորթն՝ զոր կտրե
ցին, և անցին ընդ մէջ յօշոտածոց նր ։
* Զիշխանսն եճմ՝ և զներքինիս․ և 19
զքահանայս․ և զամենայն ժողովուրդ
երկրին՝ որք անցին ընդ մէջ յօշոտածոյ
որթուն ։ * Տաց զնոսա 'ի ձեռս թշնա- 20
մեաց իւրեանց․ և 'ի ձեռս խնդրողաց
անձանց նց․ և արկից զդիակունս նոցա
կերակուր թռչնոց երկնից՝ և գազա-
նաց երկրի ։ * Եւ զսեդեկիա արքայ 21
հրէաստանի՝ և զիշխանս նորա տաց 'ի
ձեռս թշնամեաց իւրեանց՝ և 'ի ձեռս
խնդրողաց անձանց նոցա ․ և 'ի ձեռս
որք յետս զօրու արքային բաբելացւոց ․ որք ե-
դարձան կեալ հասեալ են 'ի վր նոցա ։ * Ահա 22
'ի նոցանէ հանից ես հրամանս տայ՝ ասէ Տր ․ և
դարձուցից զնս անդրէն 'ի քաղաքդ ․
մարտիցեն ընդ դմա՝ և առցեն զդա՝ և
այրեսցեն զդա հրով ․ և զքաղաքսն յու-
դայ տաց յանապատ 'ի բնակչաց իւրց ։

ԳԼ ։ ԼԵ ։

Բանն որ եղև առ Երեմիայ 'ի Տէ 1
յաւուրս յովակիմայ որդւոյ յո-
սիայ արքայի յուդայ՝ և ասէ ։ * Երթ 2
'ի տուն ռեքաբիմայ՝ և կոչեա զնս՝ և
ածցես 'ի տուն Տն 'ի մի 'ի սրահից ան
տի․ և արբուսցես նց գինի ։ * Եւ ածի 3
զյեքոնիայ զորդի երեմիայի որդւոյ քա
բասինայ՝ և զեղբարս նր՝ և զամ որդիս
նր․ և զամ տուն ռեքաբիմայ ։ * Եւ ածի 4
'ի տուն Տն․ 'ի դահլիճ որդւոցն անա
նայ որդւոյ գոդողեայ առն Այ՝ որ էր
մերձ 'ի տուն իշխանացն․ 'ի վերայ ապա
րանիցն մաասիայ՝ որդւոյ սեղղմայ
դրապետա վտառապահի ։ * Եւ եդի առաջի որդ- 5
Տապակի ւոցն ռեքաբիմայ ամանս մի լի գինւով՝
և բաժակս ։ և ասեմ ցնս․ արբէք զգի
նի այսր ։ * Եւ ասեն՝ ոչ արբցուք զգի 6
նի․ զի յոնադաբ որդի ռեքաբայ հայր
մեր պատուիրեաց մեզ՝ և ասէ․ մի ըմ
պիցէք զգինի դուք՝ և որդիք ձեր մին
չև ցյաւիտեան ։ * Եւ մի շինիցէք 7
տունս․ և մի սերմանիցէք սերմանիս․
և մի տնկիցէք այգիս ։ այլ 'ի վրանս
բնակեցէք զամ աւուրս ձեր․ զի կեց- Բնակեցա
ցէք աւուրս բազումս՝ յերկրիդ յորում բնաւ
8 շրջիցիք դուք 'ի դմա ։ * Եւ լուաք յով-
նադաբայ որդւոյ ռեքաբայ հօր մե-
րում՝ ըստ ամի՝ զոր պատուիրեաց մեզ
չըմպել զգինի զամ աւուրս մեր՝ մեք
և կանայք մեր՝ և ուստերք՝ և դստերք
9 մեր ։ * Եւ ոչ շինել տունս՝ և ոչ բնա-
կել 'ի նոսա․ այլ և այգիք՝ և անդք՝ և
10 սերմանիք ոչ եղեն մեր ։ * Եւ բնակե
ցաք վրանօք․ և լուաք՝ և արարաք ը
ամի՝ զոր պատուիրեաց մեզ յովնադաբ
11 հայր մեր ։ * Եւ եղև իբրև ել նաբու
գոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց յեր-
կիրս յայս՝ ասացաք․ եկայք՝ և մտցուք
յեմ, յերեսաց զօրուն քաղդեացւոց․
և յերեսաց զօրուն ասորեստանեայց ․
12 և բնակեցաք անդ ։ * Եւ եղև բան
13 Տն առ իս՝ և ասէ ։ * Այսպէս ասէ Տր
զօրութեանց Ած իէլի ։ երթ՝ և ասա ցայր
յուդայ՝ և ցբնակիչս եմի․ ոչ առնու
ցուք խրատ լսել բանից իմոց՝ ասէ Տր ։
14 * Կացին 'ի բանի որդիքն յովնադաբայ
որդւոյ ռեքաբայ․ զոր պատուիրեաց
որդւոց իւրոց չըմպել զգինի․ և ոչ ար
բին մինչև ցայսօր․ զի լուան պատուի
րանի հօրն իւրեանց․ և ես խօսեցայ
ընդ ձեզ կանխաւ․ և ոչ լուայք ինձ ։
15 * Եւ առաքեցի առ ձեզ զամ զծա-
ռայս իմ զմարգարէս կանխեալ՝ և ա- ‖ Մէր.
ռաքեալ ․‖ բամ դարձարուք իւրաքանչ 18. 11.
իւր 'ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ ․ և և 25. 5.
լաւագոյնս արարէք զգործս ձեր ․ և Յօնան.
մի երթայք զհետ աստուծոց օտարաց 3. 8.
ծառայել նց ․ և բնակեցէք յերկրիդ՝ Բնակեցա
զոր ետու ձեզ՝ և հարց ձերոց․ և խոնար բնաւ
հեցուցէք զունկն ձեր ․ և ոչ լուայք
16 ինձ ։ * Եւ կացուցին որդիքն յոնադա
բայ որդւոյ ռեքաբայ զպատուէր հօրն
իւրեանց՝ զոր պատուիրեաց նոցա ․ և
ժողովուրդդ այդ ոչ լուաւ ինձ ։
17 * Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տր զօ-
րութեանց Ած իէլի ․ ահաւասիկ ես ա-
ծից 'ի վերայ յուդայ՝ և 'ի վերայ ամ
բնակչաց եմի զամենայն չարիս՝ զոր
խօսեցայ 'ի վերայ նոցա ․ փոխանակ զի
խօսեցայ առ նոսա՝ և ոչ լուան․ և կոչե
ցի զնոսա՝ և ոչ ետուն ինձ պատասխա
18 նի ։ * Եւ առ տունն ռեքաբայ ասաց
երեմիա ․ վասն այդորիկ այսպէս ասէ
Տր զօրութեանց Ած իէլի ․ փոխանակ զի
լուան որդիքն յովնադաբայ որդւոյ
ռեքաբայ պատուիրանի հօրն իւրեանց
և պահեցին զամ հրամանս նր ․ առնել
ըստ ամի՝ զոր պատուիրեաց նց հայրն
19 իւրեանց ։ * Վն այնորիկ այսպէս ասէ
Տր զօրութեանց Ած իէլի ․ մի պակասես
ցի այր յորդւոցն յովնադաբայ որդւոյ
ռե-

նայ. և սեդեկիա որդի անանիայ և
13 ամ իշխանքն։ * Պատմեաց նոյ միքէ
զամ բանս՝ զոր լուաւ յընթերցուլ
բարուքայ ի մատենէ անտի յականջս
14 ժողովրդեանն։ * Եւ առաքեցին ամ
իշխանքն առ բարուք զյուդի որդի
նաթանայ՝ որդւոյ սելոմայ՝ որդւոյ
քուսայ՝ և ասեն. զմատեանն՝ զոր ըն-
թերցուիր յականջս ժողովրդեանն.
առ՝ ի ձեռս քո՝ և եկ այսր. և էառ բա
րուք որդի ներեայ զմատեանն՝ ի ձեռս
15 իւր՝ և եկն առ նոսա։ * Եւ ասեն ցնա.
արի՝ դարձեալ ընթերցիր յականջս
մեր. և ընթերցաւ բարուք յականջս
16 նոցա։ * Եւ եղև իբրև լուան զամ
զպատգամն. խորհեցան իւրաքանչ
իւր ընդ ընկերի իւրում. և ասեն ցբա
րուք. պատմելով պատմեսցուք ար-
քայի զամենայն զբանսդ զայդոսիկ։
17 * Արկին ցբարուք՝ և ասեն. արի՝
պատմեա մեզ՝ ուստի գրեցեր զամ
զբանսդ զայդոսիկ՝ յոյր բերանոյ։
18 * Եւ ասէ ցնոսա բարուք. ի բերանոյ
երեմիայի. նա պատմեաց ինձ զամ
զբանս զայսոսիկ. և ես գրեցի ի մատե
19 նիս սևագրաւ։ * Եւ ասեն իշխանքն
ցբարուք. երթ՝ թաքիր դու՝ և երե-
միա. և ոք մի գիտասցէ, թէ ուր իցէք
20 * Եւ մտին առ արքայ ի սրահ անդր.
և զմատեանն էտուն պահել ի տան
եղիսամայ դպրապետի. և պատմեցին
21 արքայի զամենայն զբանսն։ * Եւ ա-
ռաքեաց արքայն զյուդի առնուլ զմա
տեանն. և էառ զայն ի տանէ եղիսա
մայ դպրապետի. և ընթերցաւ յուդի
յականջս թագաւորին՝ և յականջս
ամ իշխանացն՝ որք կային շուրջ զթա
22 գաւորաւն։ * Եւ թագաւորն նստեր ի
ձմերատանն յամենայն ինն երորդի.
և կրակարան հրոյ առաջի նորա։
23 * Եւ եղև իբրև ընթերցաւ յուդի
երիս կամ չորս էջս. կտրեաց զայն զմե
լենաւ դպրապետին. և ընկէց ի կրակն՝
որ կայր ի վերի կրակարանին մինչև սպա
ռեցաւ ամ քարտէսն ի հուր կրակա-
24 րանին։ * Եւ ոչ խնդրեցին. և ոչ պա
տառեցին զպատմուճանս իւրոյ թա-
գաւորն՝ և ամ ծառայքն իւր՝ որք լս
ան զամենայն զբանսն զայսոսիկ։
25 * Եւ եղնաթան. և դաղիա. և գամա
րիա եղին ի մտի արքային՝ չայրել զքար
26 տէսն. և ոչ անսաց նոցա։ * Եւ հրա-
ման ետ արքայ երեմիելի որդւոյ ար-
քայի. և սարեայ որդւոյ եսրիելի. և
սելեմիայ որդւոյ աբդիելի. ունել զբա
րուք դպրապետ՝ և զերեմիայ մարգա
27 րէ. և նոքա չոգան՝ թաքեան։ * Եւ
եղև բան Տեառն առ երեմիայ յետ այրելոյ
թա-

ռեքաբայ յանդիմանակաց առաջի իմ
զամենայն աւուրս երկրիդ։

ԳԻ։ ԼՕ։

1 Եւ յամին չորրորդի յովակիմայ որդ
ւոյ յովսեայ արքայի յուդայ՝ եղև
2 բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։ * Առ դու քեզ
քարտէս մատենի՝ և գրեա ի նմա զամ
բանս՝ զոր հրամայեաւ քեզ՝ ի վերայ
երկրի. և ի վերայ յուդայ. և ի վերայ ամ
ազգաց՝ յօրէ յորմէ խօսեցայ ես ընդ
քեզ՝ յաւուրսն յօսիայ արքայի յուդայ
3 մինչև ցայսօր։ * Եւ երիցս տունն
յուդայ զամ չարիս. զոր խորհեալեմ
ես առնել նոցա. զի դարձցին իւրա-
քանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ.
և քաւիչ եղէց անիրաւութեանց և մեղաց
4 նոցա։ * Եւ կոչեաց երեմիա զբարուք
որդի ներեայ. և գրեաց բարուք ի բե-
րանոյ երեմիայի զամ բանսն Տեառն՝ զոր
հրամայեաւ նմա ի քարտիսի մատե-
նին։ * Եւ պատուիրեաց երեմիաս բա
5 րուքայ՝ և ասէ. ես ի կալանս եմ. և
6 ոչ կարեմ մտանել ի տունն Տեառն։ * Եւ
դու մտցես, և ընթերցցիս ի մատե-
նէդ՝ զոր գրեցեր ի բերանոյ իմոյ զբ
բանս Տեառն յականջս ժողովրդեանն ի
տան Տեառն յաւուրս պահոց. և յականջս
ամ յուդայ՝ որք մտանեն ի քաղաքաց
7 իւրեանց՝ ընթերցցիս։ * Եւ երևս անկ
ցի գութ ի սիրտ նոցա առաջի Տեառն. և
դարձցին իւրաքանչիւր ի ճանապար-
հաց իւրեանց չարաց. զի մեծ է սրտ-
մտութիւն և բարկութիւն Տեառն՝ զոր խօսե
ցաւ Տէր ի վերայ ժողովրդեանդ այդո
8 ւիկ։ * Եւ արար բարուք որդի նե-
րեայ ըստ ամենայնի՝ զոր պատուիրեաց նմա
երեմիա մարգարէ. ընթեռնուլով ի մա
տենէն զպատգամն Տեառն ի տան Տեառն։
9 * Եւ եղև յամին հինգերորդի յովա-
կիմայ որդւոյ յօսեայ արքայի յուդայ՝
յամենեքեան ինն երորդի ժողովեցաւ ի
պահս առաջի Տեառն ամ ժողովուրդն
յերկմ. և ամ ժողովուրդն՝ որք գային
ի քաղաքացն յուդայ յերուսաղէմ. և
10 տունն յուդայ։ * Եւ ընթերցաւ բա
րուք ի մատենէն զբանս երեմիայի ի
տան Տեառն. ի սրահին դամարեայ որդ-
ւոյ սափանայ դպրապետի՝ ի մուտս նո
ր դրանն տան Տեառն՝ յականջս ամ ժո
11 ղովրդեանն։ * Եւ իբրև լուաւ միքեա
որդի գամարայ որդւոյ սափանեայ զա
մենայն զպատգամն Տեառն ի մատենէն
12 անտի։ * Եւ ջ ի տունն թագաւորին ի
դիւան դպրապետին. և անդ նստէին
ամ իշխանքն. եղիսամ դպրապետ. և
դաղեա որդի սամեի՝ և նաթան որդի
աքոբորայ. և գամարիա որդի սափա-

թագաւորին զքարտէսն. և զամենայն
բանս՝ զոր գրեաց բարուք 'ի բերանոյ
երեմիայի: * Եւ ասէ դարձեալ. ա՛ռ 28
դու այլ քարտէս՝ և գրեա՛ 'ի նմա զամ
բանսն զառաջինսն. որք էին յառաջ
նում քարտիսին. զոր այրեաց յովա
կիմ արքայ յուդայ: * Եւ ցյովակիմ 29
արքայ յուդայ ասասցես. այսպէս ասէ
Տր. դու այրեցեր զմատեանն զայն՝ և
ասացեր՝ թէ ընդէ՞ր գրեցեր 'ի նմա՝ և
ասացեր. մտանելով մտցէ արքայն բա
բելացւոց. և սատակեսցէ զերկիրդ զայդ.
և պակաս արասցէ 'ի դմանէ զմարդ և
զանասուն: * Վասն այսորիկ այսպէս 30
ասէ Տր 'ի վերայ յովակիմայ արքայի
յուդայ. մի՛ մնասցէ նմա՝ որ նստցի յա
թոռն դաւթի. և դիակունք նորա
եղիցին անկեալ 'ի տուէ 'ի տօթի. և
'ի գիշերի 'ի ցրտոյ: * Եւ այց արարից 31
'ի վր նորա. և 'ի վերայ ազգի նորա.
և 'ի վր ծառայից նորա. ըստ անօրէ
նութեանց նց. և ածից 'ի վր նոցա՝ և 'ի
վր բնակչաց եմի և 'ի վերայ երկրիդ
յուդայ զամ չարիս՝ զոր խօսեցայ 'ի վր
դոցա, և ո՛չ լուան: * Եւ էառ երեմիա 32
այլ քարտէս՝ և ետ ցբարուք որդի նե
րեայ դպրապետն. և գրեաց 'ի նմա 'ի
բերանոյ երեմիայի զամ բանս մատե
նին. զոր այրեաց յովակիմ արքայ յու
դայ 'ի կրակի. և այլև բանք յաւե
լան 'ի նոյն աւելի քան զայնս:

ԳԼ: ԼԷ:

Կթագ 24. 17. Եւ թագաւորեաց սեդեկիա որ 1
դի յովսիայ փոխանակ յեքոնիայ
2 Մնա. որդւոյ յովակիմայ. զոր թագաւորե
36. 10. ցոյց նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբե
լացւոց՝ թագաւորել 'ի վր յուդայ:
* Եւ ո՛չ լուաւ նա՝ և ծառայք իւր. 2
և ժողովուրդ երկրին զբանս Տն՝ զոր
խօսեցաւ 'ի ձեռն երեմիայի մարգա
րէի: * Եւ առաքեաց արքայ սեդեկիա 3
զյովաքազ զորդի սելեմիայ. և զսօփօ
նիայ որդի մաասայ զքահանայս առ
երեմիայ մարգարէ՝ և ասէ՝ կա՛ց դու
յաղօթս 'ի վր մեր առ Տր Ած մեր:
* Եւ երեմիա էանց ընդ մէջ ամբո 4
խին՝ և եկն. և ո՛չ արկին զնա 'ի բանտ:
և զօր փարաւոնի ել յերկրէն եգիպ
տացւոց. և լուան քաղդէացիքն՝ որոց
պաշարեալ էր զեմ, զլուր նց՝ և ելին
յեմէ: * Եւ եղև բան Տն առ երե 5
միայ մարգարէ՝ և ասէ: * Այսպէս 6
ասէ Տր Ած իէլի. այսպէս ասասջիք
ցարքայն յուդայ՝ որ առաքեաց զձեզ
առ իս խնդրել զիս. ահա զօրն փա
րաւոնի ել ձեզ յօգնականութի՝ դարձ
ցի անդրէն յեգիպտոս: * Եւ քաղդեա 7
ձա

ցիքն դարձցին այսրէն և մարտիցեն ընդ
քաղաքիս ընդ այսմիկ. և առցեն զսա.
8 և այրեսցեն զսա հրով: * Այսպէս ասէ
Տր. մի՛ կարծէք յանձինս ձեր՝ եթէ ե
լին՝ գնասցին քաղդէացիքն 'ի մէնջ՝ չեն չէ չէն
9 թափելոց 'ի ձէնջ: * Այլ եթէ և զամ
զօրն քաղդէացւոց՝ որք մարտնչէին ընդ
ձեզ, կոտորիցէք. խոցեալքն՝ որք մնա
ցեն 'ի նոցանէ՝ յիւրաքանչիւր տեղւո
ջէ յարիցեն՝ և այրեսցեն հրով զքա
10 ղաքդ: * Եւ եղև իբրև մերձեցաւ զօր էր 'ի
քաղդէացւոցն յեմէ, յերեսաց զօ բայ գնաց
11 րացն փարաւոնի: * Եւ երեմիա յեմէ զօր քաղ-
երթալ յերկիրն բենիամինի. գնել դէացւոյն
անդ բաժին 'ի մէջ ժողովրդեանն: յեմէ և
12 * Եւ եկն՝ եհաս 'ի դուռն բենիամինի՝ զօրայն
և անդ էր այր մի՝ առ որ մտեալ էր նա.
անուն սարուիա որդի սելեմեայ. որդւոյ
անանիայ. կալաւ զերեմիայ մարգարէ՝
և ասէ. առ քաղդէացիսն փախուցեալ
13 երթաս: * Եւ ասէ երեմիա. սուտ
ասես. չերթամ փախստական առ քաղ
դէացիսն. և ո՛չ անսաց նմա. և կալաւ
սարուիա զերեմիայ. և էած առ իշխանսն:
14 * Եւ զայրացան իշխանքն 'ի վերայ ե
րեմիայի, գան հարին, և ետուն զնա 'ի
տուն բանտի յապարանս յօնաթանու
դպրապետի. քանզի զնորա ապարանսն
15 արարին բանտ: * Եկն երեմիա 'ի տուն
գբոյն յայերինօթն. և նստաւ անդ
16 երեմիա աւուրս բազումս: * Առա
քեաց արքայ սեդեկիա՝ և կոչեաց զնա.
և եհարց զնա թագաւորն 'ի տան իւր
ում 'ի ծածուկ՝ և ասէ ցնա. եթէ իցէ
ինչ պատգամ 'ի Տե: ասէ երեմիա՝ այո
է: և ասէ. 'ի ձեռս թագաւորին բաբե
17 լացւոց մատնեսցիս: * Եւ ասէ երե
միա ցթագաւորն սեդեկիա. զի՞նչ մե
ղայ քեզ՝ և ծառայից քոց՝ և ժողովր
դեանն. զի տաս դու զիս 'ի տուն բան
18 տին: * Եւ ո՞ւր են մարգարէքն ձեր՝
որք մարգարէանային՝ և ասէին՝ թէ
ոչ է գալոց արքայն բաբելացւոց 'ի վր
19 ձեր յերկիրս յայս: * Եւ արդ՝ լո՛ւր
աղաչեմ Տր իմ արքայ. անկցի ողորմ
իմ առաջի քո. և ընդէ՞ր դարձուցա
նես զիս 'ի տուն յօնաթանայ դպրապե
20 տի. և անդ մեռանիցիմ: * Հրամա՛ն
ետ արքայ սեդեկիա. և արկին զնա 'ի
տուն բանտին. և տային նմա աւուր
նկանակ մի հաց 'ի հացարարացն. մինչ
չև հատաւ ամենևին հաց 'ի քաղաքէն.
և նստաւ երեմիա 'ի սրահի բանտին:

ԳԼ: ԼԸ:

1 Եւ լուաւ սափատիա որդի մատ
թանայ՝ և գոդողիա որդի պաս
քովրայ. և յովաքաղ որդի սելեմիայ.

և պատգոր որդի մելքեայ, զբանս երե
միայի՝ զոր խօսէր առ ամենայն ժողո_
‖Եր. 21.9. վուրդն՝ և ասէր : * ‖Այսպէս ասէ Տր. 2
որ նստի 'ի քաղաքիս յայսմիկ՝ մեռցի
սրով՝ և սովու՝ և մահուամբ. և որ ելա
նէ առ քաղդէացիսն՝ կեցցէ. և եղիցի
նմա անձն իւր 'ի գիւտս՝ և կեցցէ :
* Զի այսպէս ասէ Տէր . մատնելով 3
մատնեսցի քաղաքդ 'ի ձեռս զօրու թա
գաւորին բաբելացւոց՝ և առցէ զդա :
* Եւ ասեն իշխանքն ցթագաւորն . 4
սպանցի այրն այն . զի այնու լուծանէ
նա զձեռս արանց պատերազմողաց՝
մնացորդաց քաղաքիս այսորիկ . և ըզ_
ձեռս ամ ժողովրդեանդ . խօսիլ ընդ
նոսա ըստ բանիցդ այդոցիկ . զի այրն
և ո՛չ խա այն ո՛չ օգտի , և խաղաղութե բանս
ղաղութե խօսի ընդ ժողովրդեանն . այլ չարիս :
* Եւ ասէ արքայ սեդեկիա . ահաւա_ 5
նիկ կայ 'ի ձեռս ձեր . քանզի ոչինչ
էր ձեռնհաս առ նոսա՝ և ոչ ինչ :
* Եւ առին զերեմիայ. և ընկեցին զնա 6
'ի գուբն մելքեայ որդւոյ թագաւո_
րին . որէ 'ի սրահի բանտին . և իջու
ցին զերեմիայ պարանօք 'ի գուբն . և
'ի գբի անդ ջուր ո՛չ էր. այլ լոկ տիղմ .
և կայր երեմիա 'ի տղմին : * Եւ լուաւ 7
աբդեմելէք եթէովպացի՝ այր ներքինի՝
(և էր ինքն յապարանս թագաւորին)
թէ արկին զերեմիայ 'ի գուբն . և ար
քայ նստէր առ դրան բենիամինի :
* Եւ ել առ նա աբդեմելէք յապարա 8
նից թագաւորին . և խօսեցաւ ը̃ թա_
գաւորին՝ և ասէ : * Տր արքայ՝ չարիս 9
գործեցին արքն այնոքիկ ըստ ամենայ
նի՝ զոր արարին երեմիայի մարգարէի .
զի արկին զնա 'ի գուբ՝ և մեռանի 'ի
ներքս . չարիս գործեցեր սպանանել
զայրն յերեսաց սովուս այսորիկ . զի
ո՛չ գտանի հաց 'ի քաղաքիս : * Եւ հրա 10
մայեաց թագաւորն աբդեմելէքայ
եթէովպացւոյ՝ և ասէ . ա՛ռ դու ը̃ քեզ
աստի արս երեսուն . և հանէք զմար_
գարէն 'ի գբոյ անտի՝ զի մի՛ մեռցի :
* Եւ էառ աբդեմելէք զարսն ընդ 11
իւր՝ և եկն յապարանս թագաւորին
'ի գետնափոր տուն գանձին . և էառ
անտի կապերտս հինս . և ընկէց զայնս
առ երեմիայ 'ի գուբն : * Եւ ասէ աբ_ 12
դեմելէք եթէովպացի ցերեմիայ . դի՛ր
զհին կապերտդ և զբուրդդ ընդ ան_
թօք ձեռացդ քոց 'ի ներքոյ պարանացդ .
և արար երեմիա այնպէս : * Եւ ձգե_ 13
ցին զնա պարանօքն . և հանին 'ի գբոյ
անտի . և նստաւ երեմիա 'ի սրահի բան
տին : * Եւ առաքեաց արքայ սեդեկիա 14
'ի դուռն և կոչեաց առ ինքն զմարգարէն 'ի
երրորդ տուն ասաղիմայն . որ էր 'ի տան Տն :

և ասէ արքայն . հարցանեմ ինչ ցքեզ
բան . մի՛ իցէ՝ թէ թաքուցանիցես ըզ
15 բանն զայն յինէն : * Եւ ասէ երեմիա
ցթագաւորն . եթէ պատմեցից քեզ՝
ո՛չ ապաքէն մահու սպանանիցես զիս .
և եթէ տաց ինչ քեզ խրատ՝ ո՛չ անսայ
16 ցես ինձ : * Եւ երդուաւ նմա արքայն
սեդեկիա գաղտ . և ասէ՝ կենդանի է
Տր՝ որ արար 'ի մեզ զշնորհս զայս . թէ
իցէ՝ սպանից զքեզ՝ և կամ թէ իցէ
մատնեցից 'ի ձեռս արանցն՝ որք խնդ_
17 րեն զանձն քո : * Եւ ասէ ցնա երե
միա . այսպէս ասէ Տր զօրութեց Այ
իէլի , եթէ ելանելով ելցես առ զօ_
րավար արքային բաբելացւոց՝ կեցցէ
անձն քո՝ և քաղաքս ո՛չ այրեսցի հրով .
18 և կեցցես դու՝ և տուն քո : * Ապա թէ
ո՛չ ելցես առ իշխան արքային բաբե_
լացւոց . մատնեսցի քաղաքս 'ի ձեռս
քաղդէացւոց՝ և այրեսցեն զսա հրով .
և դու ո՛չ ապրեսցիս 'ի ձեռաց նոցա :
19 * Եւ ասէ սեդեկիա արքայ ցերեմիայ .
իմ բանք ինչ են առ հրէայսն փախս_
տականս առ քաղդէացիսն՝ գուցէ
տայցեն զիս 'ի ձեռս նոցա՝ և ձաղիցեն
20 զիս : * Եւ ասէ երեմիա, ո՛չ մատնես_
ցեն զքեզ : բայց լո՛ւր զբանն Տն՝ զոր ես
խօսիմ ընդ քեզ . և լաւ լիցի քեզ՝ և
21 կեցցէ անձն քո : * Ապա թէ ո՛չ կամի
ցիս ելանել՝ այս բանն է՝ զոր եցոյց ինձ
22 Տր : * Ահաւադիկ ամ կանայք՝ որք
մնացեալք են 'ի տան թագաւորին յու
դայ . հանցին առ իշխանս արքային բա
բելացւոց . և նոքա ասիցեն , խաբեցին
զքեզ՝ և յաղթեցին քեզ արք խաղաղա
րարք՝ և արկցեն 'ի գայթագղութիւն
23 զոտս քո՝ և դարձցին 'ի քէն : * Եւ զամ
կանայս քո՝ և զորդիս քո հանցեն առ
քաղդէացիսն . և դու ո՛չ ապրեսցիս 'ի
ձեռաց նց . զի 'ի ձեռս թագաւորին
բաբելացւոց ըմբռնեսցիս . և քաղաքս
24 այրեսցի հրով : * Եւ ասէ ցնա թա_
գաւորն . ա՛յր դու՝ մի՛ ոք իմասցի ինչ
'ի բանիցդ յայդցանէ , գուցէ մեռա_
25 նիցիս : * Եւ եթէ լուիցեն իշխանքն՝
եթէ խօսեցայ ընդ քեզ՝ և գայցեն առ
քեզ . և ասիցեն . պատմեա՛ մեզ՝ զինչ
խօսեցար ընդ արքայի . մի՛ թաքուցա_
ներ 'ի մէնջ՝ և ոչ սպանցուք զքեզ . և
կամ թէ զինչ խօսեցաւ ընդ քեզ ար_
26 քայ : * Ասասցես ցնոսա , արկի զգութ
առաջի արքայի՝ զի մի՛ դարձուսցէ զիս
անդրէն 'ի տան յովնաթանայ մեռա_
27 նիլ ինձ անդ : * Եւ եկին ամ իշխանքն
առ երեմիայ՝ և հարցին ցնա . և պատ
մեաց նոցա զամ զբանսն . զոր պատ_
ուիրեաց նմա թագաւորն . և լռեցին
28 'ի նմանէ . զի ո՛չ ել 'ի վեր բանն : * Եւ

նստաւ

նստաւ երեմիա 'ի սրահի բանտին՝ մին
չև 'ի ժամանակն յորում՝ առաւ եհէմ.
և եղև յորժամ առաւ երուսաղէմ:

Գլ: ԼԹ.

4 Թագ. 25. 1. Եր. 52. 4.

Յամին իններորդի սեդեկիայ ար 1
քային յուդայ՝ յամսեանն տասներ
որդի. եկն եհաս նաբուգոդոնոսոր
արքայ բաբելացւոց՝ ինքն և ամ զօրք
իւր յեհէմ. և պաշարեցին զնա: *Եւ 2
յամին մետասաներորդի սեդեկիայ՝
յամսեանն չորրորդի՝ որ օր իննն էր ամ
սոյն. պատառեցաւ քաղաքն: *Եւ 3
մտին ամ զօրավարք արքային բաբե_
լացւոց. և նստան 'ի դրանն միջնում.
ներգեղ՝ սարասար. սամագատ՝ նա_
բու. սարսեքիմ. ռափսարիմ. և ներգեղ
սարասար. ռաբմագ. և ամ այլ ևս իշ_
խանք արքային բաբելացւոց: *Եւ 4
եղև՝ իբրև ետես զնս սեդեկիա արքայ
յուդայ. և ամ արք պատերազմօղք՝
փախեան. և ելին գիշերի 'ի քաղաքէ
անտի ընդ ճանապարհ բուրաստա_
նին արքունի. ընդ դուռն՝ որ էր 'ի մէջ
պարսպացն: և ելին ընդ ճանապարհն
արաբեայ: *Եւ զհետ եղեն նց զօրքն 5
քաղդեացւոց: և հասին սեդեկիայ յա
րաբօթ երիքովայ. կալան զնա՝ և ա_
ծին առ նաբուգոդոնոսոր արքայ բա_
բիլացւոց 'ի դեբղաթայ՝ յերկիրն եմա
թայ: և խօսեցաւ ը նմա դատաստա_
նօք: *Եւ սպան արքայն բաբելացւոց 6
զորդիսն սեդեկիայ 'ի դեբղաթայ ա_
ռաջի նր: և զամ ազատսն յուդայ կո_
տորեաց արքայն բաբելացւոց: *Եւ 7
զաչսն սեդեկիայ կուրացոյց. և կա_
պեաց զնա պղնձի շղթայիւք տանել
զնա 'ի բաբելոն: *Եւ զտունն թագաւ 8
որին՝ և զտունս ժողովրդեանն այրե_
ցին քաղդեացիքն հրով. և զպարիսպսն
եհեմի քակեցին: *Եւ զմնացորդս ժո_ 9
ղովրդեանն՝ որք մնացին 'ի քաղաքին.
և զանկեալսն՝ որք անկան 'ի նա. և զայլն
լքեալսն ժողովրդեանն՝ որք մնացին.
խաղացոյց նաբուզարդան դահճապետ
'ի բաբելոն: *Եւ յաղքատաց ժողովր 10
դեանն՝ որոց ոչինչ գոյր, եթող նա_
բուզարդան դահճապետ անդէն յերկ
րին յուդայ: և ետ նոցա այգիս՝ և
ջրարբս յաւուր յայնմիկ: *Եւ ետ 11
պատուէրանաւ նաբուգոդոնոսոր ար
քայ բաբելացւոց զերեմիայ 'ի ձեռս
նաբուզարդանայ դահճապետի՝ և ասէ:
*Առ զդա՝ և ակնած 'ի վերայ դորա՝ 12
և մի ինչ արասցես դմա չար. այլ զոր
ինչ ասասցէ քեզ՝ արասցես դմա:
*Եւ առաքեցին նաբուզարդան դահ 13
ճապետ՝ և նաբուսազան ներքինա_

պետ. և ներգեղ՝ սարասար. ռաբմագ.
և ամ մեծամեծք արքային բաբելաց_
14 ւոց: *Եւ առին զերեմիայ 'ի բանտէ
անտի, և ետուն ցգոդողիայ. որդի ա_
քիկամայ՝ որդւոյ սափանայ. և հանին
զնա 'ի տունն. և անդ նստէր 'ի մէջ
15 ժողովրդեանն: *Եւ առ երեմիայ եղև
բան Տն՝ մինչ էր 'ի ներգեղութեն 'ի սրա_
16 հի բանտին՝ և ասէ: *Երթ՝ և ասա
ցաբդիմելէք եթէովպացի՝ այսպէս ասէ
Տր զօրութեց՝ Աձ իէի. ահաւասիկ
ես ածեմ զբանն իմ 'ի վր քաղաքիդ
այդորիկ 'ի չարիս՝ և ոչ 'ի բարիս. և
եղիցի առաջի աչաց քոց յաւուր յայն
17 միկ: *Եւ զքեզ փրկեցից յաւուր յայն
միկ՝ ասէ Տր. և ոչ տաց զքեզ 'ի ձեռս
արանցն՝ յորոց դու երկնչիս յերեսաց
18 նոցա: *Զի ապրեցուցանելով ապրե
ցուցից զքեզ. և 'ի սուր մի անկցիս. և
եղիցի քեզ անձն քո 'ի գիւտ. զի յու_
սացար յիս՝ ասէ Տր:

Գլ: Խ.

1 Բանն որ եղև 'ի վր երեմիայ 'ի Տէ
յետ արձակելոյն զնա նաբուզար
դանայ դահճապետի 'ի հռամայ. քան
զի առ ին զնա կապեալ ձեռնակապօք
'ի միջոյ ամ գերութե եհեմի, և յուդայ՝
2 զոր խաղացուցին 'ի բաբելոն: *Առ
զնա դահճապետն՝ և ասէ ցնա: Տէր
Աձ քո բարբառեցաւ զչարիսդ զայդ
3 'ի վր տեղւոյս այսորիկ: *Եւ եած՝ և
արար Տր որպէս խօսեցաւ. զի մեղայք,
և ոչ լուայք ձայնի նորա. և եղև ձեզ
4 բանդ այդ: *Եւ արդ ահա այժմ լու
ծի զքեզ այսօր 'ի ձեռնակապացդ՝ որք
են 'ի ձեռս քո. եթէ բարւոք թուի
առաջի քո գալ ընդ իս 'ի բաբելոն՝ եկ:
և ածից 'ի վերայ քո ակն: և եթէ չար
թուի յաչս քո գալ ընդ իս 'ի բաբե_
լոն. դադարեա՛ աստէն. ահա ամ եր
կիրս առաջի քո 'ի բարիս. ուր հաճոյ
է քեզ երթալ՝ անդր երթիցես:
5 *Եւ մինչդեռ աստ եմ, երթ՝ յոլ և կա
միս. դարձիր առ գոդողիայ որդի աքի
կամայ որդւոյ սափանայ. զոր կացոյց
արքայ բաբելացւոց 'ի վերայ երկրիդ
հրէաստանի: և բնակեսցիս ընդ նմա
'ի մէջ ժողովրդեան. ապա թէ ոչ՝ ըստ
ամ հաճոյութե աչաց քոց երթալոյ եր
թիցես. և ետ նմա դահճապետն նպա
6 րակս և պարգևս՝ և արձակեաց: *Եւ
եկն երեմիա առ գոդողիայ որդի աքի
կամայ 'ի մասեփայ. և նստաւ անդ 'ի
մէջ ժողովրդեան երկրին մնացելոյ.
7 *Եւ լուան ամ զօրավարք զօրացն,
որք էին 'ի բացի. ինքեանք և զօրք իւր
եանց. եթէ կացոյց արքայ բաբելաց_

ւոյ զգոդողիայ որդւոյ աքիկամայ 'ի վ̃ր
երկրին ․ և յանձն արար նմա զարս՝ և
զկանայս ․ և ժողովուրդ բազում․ և
յաղքատաց ժողովրդեան երկրին՝ զոր
ոչ խաղացոյց 'ի բաբիլոն ։ * Եկին առ 8
գոդողիայ 'ի մասեփայ ․ իսմայէլ որ_
դի նաթանեայ․ յօնան․ և յօնաթան որ
դիք կարեէ ․ և սարեմ որդի թանա_
թեմայ․ և որդիք քոփերի որդւոյն ետո
փատայ ․ և յեզօնիա որդի մաքաթայ ․
‖4 Թագ 25․24․ իւրեանք և արք որք ընդ նոսա ։ * ‖ Եւ 9
երդուաւ նոց գոդողիա որդի աքիկա_
մայ ․ որդւոյ սափանայ ․ և արանցն որք
ընդ նոսա՝ և ասէ ․ մի՛ երկնչիք յերե_
սաց ծառայիցն քաղդէացւոց․ այլ բնա
կեցարուք յերկրիս ․ և հարկեցարուք
արքային բաբիլացւոց ․ և բարի եղիցի
ձեզ ։ * Եւ ես ահաւասիկ նստիմ՝ 'ի 10
մասեփայ ․ կալ ընդդէմ քաղդէացւոց՝
որք եկանիցեն 'ի վերայ ձեր ․ և դուք
ժողովեցէք զգինի՝ և զմիրգ ․ և ժողո_
վեցէք իւղ յամանս ձեր ․ և բնակեցէք
'ի քաղաքս ձեր ․ զորս կալայք քաջու_
թե̃ ։ * Եւ ամ̃ հրէայք՝ որք էին յերկ 11
րին մովաբացւոց ․ և 'ի մէջ որդւոցն
ամոնայ ․ և որք յեդովմ՝ և որք յամ̃ երկ
րի ․ լուան եթէ եթող արքայն բաբի
լացւոց մնացորդս 'ի հրէաստանի ․ և
կացոյց նոցա վերակացու՝ զգոդողիայ
որդի աքիկամայ որդւոյ սափանայ ։
* Դարձան անդրէն ամ̃ հրէայք յամ̃ 12
տեղեաց՝ ուր ցրուեցան անդր ․ և եկին
յերկիրն յուդայ ․ առ գոդողիայ 'ի մա
սեփայ , և ժողովեցին զգինի և զմիրգ
բազում յոյժ ։ * Եւ յօնան որդի կա_ 13
րեէ ․ և ամ̃ զօրավարք զօրացն ․ որք էին
'ի դաշտի ․ եկին առ գոդողիայ 'ի մասե
փայ ։ * Եւ ասեն ցնա ․ զայն գիտիցես 14
զի բաբելիս թագաւոր որդւոցն ամօ_
առ փէդ նայ , առաքեաց առ իսմայէլ որդի նա
ղիսմայէլ թանայ սպանանել զքեզ ։ և ոչ հաւա
տաց նոց գոդողիայ որդի աքիկամայ ։
* Եւ յօնան որդի կարեէ՝ ասէ գաղտ 15
ցգոդողիայ 'ի մասեփայ ․ երթայց սպա
նից զիսմայէլ զորդի նաթանեայ ․ և մի՛
ոք գիտասցէ ։ դուցէ երբեք սպանանի
ցէ զքեզ ․ և ցրուեսցին հրէայք՝ որք
ժողովեալ են առ քեզ ․ և կորնչիցին
մնացորդք յուդայ ։ * Եւ ասէ գոդո_ 16
ղիա որդի աքիկամայ ցյօնան որդի կա
րեէ ․ մի՛ արասցես ըստ բանիդ այդո_
րիկ ․ զի սուտ խօսեցար դու զիսմայելէ ։

ԳԼ ։ ԽԱ ։

ԵՒ եղև յամսեանն եօթներորդի 1
եկն իսմայէլ որդի նաթանեայ ․
որդւոյ եղիսամայ յազգէ թագաւորին՝
և ծառայք թագաւորին՝ և տասն այր
ընդ նմա առ գոդողիայ որդի աքիկա_
մայ 'ի մասեփայ ։ և կերին հաց 'ի միա_
2 սին 'ի մասեփայ ։ * Եւ յարեաւ իս_
մայէլ որդի նաթանեայ ․ և տասնեքին
արքն որք ընդ նմա ․ և էհար զգոդո_
ղիայ որդի աքիկամայ որդւոյ սափա_
նայ սրով՝ և սպան զնա ․ զոր կացու_
ցեալ էր արքային բաբիլացւոց 'ի վ̃ր
3 երկրին ։ * Եւ զամ̃ հրէայսն՝ որք էին
ընդ գոդողիայ 'ի մասեփայ ․ և զամ̃
քաղդէացիս՝ որք անդ գտան ․ զարս
պատերազմօղս կոտորեաց իսմայէլ ։
4 * Եւ եղև յերկրորդում աւուր յետ
սպանանելոյ անդ զգոդողիայ ․ և ոք ոչ
5 գիտէր ։ * Եկին արք 'ի սիքիմայ , 'ի սե
լովայ՝ և 'ի շամրինէ ․ արք ութսուն ,
գերծեալ զմօրուս՝ և պատառեալ
զհանդերձս կոծելով ․ և մաննայ և կնդ
րուկ 'ի ձեռս նոց տանել 'ի տուն Տն̃ ։
6 * Եւ ել իսմայէլ որդի նաթանեայ ընդ
առաջ նոցա 'ի մասեփայ ․ երթալով եր
թայր՝ և լայր ։ և եղև իբրև մերձեցաւ
առ նոսա՝ ասէ ․ մտէք առ գոդողիայ
7 որդի աքիկամայ ։ * Եւ եղև իբրև մտին
'ի մէջ քաղաքին ․ կոտորեաց զնոսա իս
մայէլ որդի նաթանեայ 'ի մէջ քաղա_
քին ․ և ամաց 'ի ջրհոր ․ ինքն և արքն՝
8 որք էին ընդ նմա ։ * Եւ արք տասն
գտան անդ ․ և ասեն ցիսմայէլ ․ մի՛ սպա
նաներ զմեզ ․ զի գոն մեզ գանձք 'ի բա
ցի ․ ցորեան և գարի՝ մեղր և իւղ ․ և
զանց արար , և ոչ սպան զնոսա 'ի մէջ
9 եղբարց իւրեանց ։ * Եւ 'ի ջրհորն յոր
ամաց իսմայէլ զմարմինս արանցն , զորս
կոտորեաց վ̃ն գոդողիայ՝ ջրհոր մեծ
էր ․ զոր արար արքայ ասա՝ յերեսաց
բայասայ արքայի ի̃ղի ․ զայն ելից իս_
մայէլ որդի նաթանեայ վիրաւորօք ։
10 * Եւ դարձոյց իսմայէլ զամենայն ժո
ղովուրդն՝ որ մնացեալ էր 'ի մասեփայ ․
և զդստերս թագաւորին ․ հանդերձ
ամ̃ սինլիքորօք ժողովրդեանն՝ որք էին
'ի մասեփայ ․ զորս յանձնարարեալ էր
նաբուզարդանայ դահճապետի , գո_
դողիայ որդւոյ աքիկամայ ․ և կանխեաց
իսմայէլ որդի նաթանեայ ընդ առաւ_
օտս՝ և գնաց յայնկոյս առ որդիսն ամօ
11 նայ ։ * Եւ լուաւ յօնան որդի կարեէ՝
և ամ̃ զօրավարք արանցն՝ որք ը̃ նմա
էին զամ̃ չարիսն՝ զորս գործեաց իս_
12 մայէլ որդի նաթանեայ ։ * Ժողովեցին
զամ̃ զօրականսն իւրեանց ․ և խաղա_
ցին երթալ տալ պատերազմ ընդ իս_
մայելի որդւոյ նաթանեայ ։ և գտին զնա
'ի վերայ ջուրցն բազմաց՝ որք 'ի գա_
13 բաւօն էին ։ * Եւ եղև՝ իբրև տեսին
ամ̃ ժողովուրդն՝ որք էին ընդ իսմայէ
լի՝ զյօնան որդի կարեէ՝ և զամ̃ զօրա_
վարս

վարս զօրացն՝ որք էին ընդ նմա՝ ու-
բախ եղեն։ * Եւ դարձան առ նա ամ 14
ժողովուրդն՝ զոր գերեաց Իսմայէլ՝ ի
Մասեփայ. և եկին առ Յովնան որդի կա
րեհ։ * Այլ Իսմայէլ որդի Նաթանայ՝ 15
ապրեցաւ ութն արամբ յերեսաց Յո-
նանայ. և անկաւ առ որդիսն Ամմոնայ։
* Եւ Յովնան որդի կարեհ. և ամ 16
զօրավարք զօրացն՝ որք էին ընդ նմա.
զամ միացորդս ժողովրդեանն՝ զոր
Թափեաց յիսմայէլէ որդւոյ Նաթա-
նայ ՚ի Մասեփայ ։ յետ սպանանելոյն
զԳոդոլիայ որդի աքիկամայ զորս
Հզօրս պատերազմողս. և զկանայս՝ և
զորս՝ և զներքինիս. զորս էառ յերու-
սաղէմ դաբաւոնացւոց։ * Եւ գնացին՝ և 17
նստան յերկրին բերօթքամայ հան-
դէպ բեթղեհէմի՝ երթալ մտանել
յերկիրն եգիպտացւոց ։ * Յերեսաց 18
քաղդէացւոցն. քանզի զահիհարան էր
բեռաց նոցա. զի սպան իսմայէլ զԳոդո
ղիայ զորդի աքիկամայ. զոր կացոյց
արքայն բաբիլացւոց ՚ի վերայ երկրին։

ԳԼ։ ԽՆ։

Եւ մատեան ամ զօրավարք զո- 1
բացն՝ և Յովնան որդի կարեհ՝ և ա-
ղանիա որդի օսէի. և ամ՝ ժողովուրդն
ի փոքունէ մինչև ցմեծամեծս ։ * Եւ 2
ասեն ցերեմիայ մարգարէ ։ անկցի
գութ մեր առաջի երեսաց քոց. և կաց
յաղօթս վասն մեր առ Տէր Աստ քո. և վասն
միացորդացս այսոցիկ. զի միացաք սա
կաւք ՚ի բազմից. ոպէս աչք տեսանեն
զմեզ։ * Եւ պատմեսցէ մեզ Տէր Աստ 3
զճանապարհ՝ ընդ որ գնասցուք. և
զգան, զոր արասցուք։ * Եւ ասէ ցնոս 4
երեմիա մարգարէ ։ լուաք ահաւադիկ՝ ես
կացից յաղօթս առ Տէր Աստ մեր վասն
բանից ձերոց. եղիցի՝ որինչ բան պա-
տասխանի ատցէ Տէր՝ պատմեցից ձեզ.
և ոչ թաքուցից ՚ի ձէնջ բան մի։
* Եւ նոքա ասեն ցերեմիայ՝ եղիցի մեզ 5
Տէր ՚ի վկայ՝ արդար և հաւատարիմ.
եթէ ոչ ըստ ամ բանի՝ զոր առաքես
ցէ զքեզ Տէր Աստ քո առ մեզ՝ այնպէս
արասցուք։ * Եթէ բարի և եթէ չար. 6
ձայնի Տեառն Աստ մերում առ որ առա-
քեմք զքեզ՝ հնազանդիմք՝ զի բարի ե-
ղիցի մեզ. և լսիցուք ձայնի Տեառն Աստ
մերոյ ։ * Եւ եղև յետ աւուրց աս- 7
նից. եղև բան Տեառն առ երեմիայ ։
* Եւ կոչեաց զՅովնան որդի կարեհ. և 8
զամ զօրավարս զօրացն՝ որք էին ընդ
նմա։ * Եւ զամ ժողովուրդն. ՚ի փո-
քունէ մինչև ցմեծամեծս ։ * Եւ ասէ 9
ցնոսա. այսպէս ասէ Տէր Աստ ՚ի իշէլ՝ առ
որ առաքեցիքն զիս արկանել զգութ

10 առաջի նորա։ * Եթէ նստեալ նստիր
ցկեր յերկրիս յայսմիկ. շինեցից զձեզ՝
և ոչ քակեցից. տնկեցից զձեզ՝ և ոչ
խլեցից. զի մեղայեալ եմ ՚ի չար-
11 եացն՝ զոր ասացի առնել ձեզ։ * Մի
երկնչիք յերեսաց արքային բաբիլաց-
ւոց. յորմէ զարհուրեալ էիք յերեսաց
նորա. մի երկնչիք ՚ի նմանէ՝ ասէ Տէր.
զի ընդ ձեզ եմ ես փրկել զձեզ. և
ապրեցուցանել ՚ի ձեռաց նորա ։
12 * Եւ արկից զձեզ գութ. և ողորմ
ցայց ձեզ յերկրի ձերում. (և գարձու
13 ցից զձեզ ։) * Եւ եթէ ասիցէք՝ ոչ
նստցուք յերկրիս յայսմիկ. և ոչ լսէի-
14 ցուք ձայնի Տեառն Աստ մերոյ ։ * Այլ եր
թիցուք յերկիրն եգիպտացւոց՝ և ոչ
տեսցուք զպատերազմ. և զձայն փողոյ
ոչ լսէիցուք. և հացի ոչ քաղցիցուք.
15 և անդ բնակիցուք։ * Եւ արդ վասն
այդորիկ լսեարուք զպատգամս Տեառն
միացորդք հրեաստանի. այսպէս ասէ
Տէր զօրութեանց՝ Աստ իսրայէլ. եթէ դուք
առնելով առնիցէք զերեսս ձեր մտանել յե
16 գիպտոս՝ և անդ բնակիլ ։ * Եւ եղիցի
սուրն՝ յորմէ երկնչէիք, անդ գայցէ
զձեզ յերկրին եգիպտացւոց. և սովն
յորմէ կասկածեիք, անդ հասցէ ձեզ
յերկրին եգիպտացւոց. և անդ մե-
17 ռանիցիք ։ * Եւ եղիցին ամ արք՝ որք
դէմ եդէն յերկիրն եգիպտացւոց մտա
նել և բնակիլ անդ, սրով՝ և սովու՝ և
մահճամբ սատակեսցին. և ոչք եղի
ցի ՚ի նոցանէ ապրեալ ՚ի չարեացն.
18 զոր ես ածից ՚ի վերայ նոցա ։ * Օի այս
պէս ասէ Տէր զօրութեց՝ Աստ իսրայէլ. ոպէ
կաթեցաւ սրտմտութիւն բարկութե
իմոյ ՚ի վերայ բնակչաց երեմի. նոյնպէս կա
թեսցի սրտմտութիւն իմ՝ ի վերայ ձեր ՚ի
մտանելն ձեր յեգիպտոս. և եղիջիք
յանապատս և վտարանդիք. և ՚ի նզովս՝
և ՚ի նախատինս. և մի՛ ևս տեսանիցէք
19 զտեղիս զայս ։ * Յորմէ խօսեցաւ Տէր
՚ի վերայ ձեր՝ և ՚ի վերայ միացորդացն յու-
դայ՝ թէ մի մտանիցէք յեգիպտոս ։
գայց այժմ գիտելով գիտասջիք. քան
զի վկայութիւն դնեմ ես ձեզ այսօր ։
20 * Օի չարիս գործէք յանձինս ձեր ։
զի առաքեցիք զիս առ Տէր Աստ ձեր. և
ասացիք. յաղօթս կաց վասն մեր առ Տէր
Աստ մեր. և ըստ ամ զորս խօսիցի քեզ
Տէր Աստ մեր, նոյնպէս պատմեա մեզ՝
21 և արասցուք ։ * Եւ պատմեցի ձեզ այ-
սօր՝ և ոչ լսեցաք ձայնի Տեառն Աստ ձե-
22 րոյ՝ զոր առաքեացն առ ձեզ ։ * Եւ
արդ գիտասջիք. եթէ սրով՝ և սովու՝
և մահճամբ սատակեսջիք ՚ի տեղ-
ւոջն՝ յորում գութ կամիք մտանել և
բնակիլ անդ ։

ԳԼ։

Գլ: ԽԳ:

Եւ եղեւ՝ իբրեւ դադարեաց երեմիա 1
'ի խօսելոյ ընդ ամ ժողովրդեանն
զամ բանս Տն Այ նց. զորս առա_
քեաց Տր Ած նց առ նոսա: *Եւ ա_ 2
սէն՝ յեզոնիա որդի օսէի. եւ յօնան որ
դի կարեէի. եւ ամ արք ամբարտաւանք
ցերեմիայ. սուտ խօսիս դու. ոչ առա
քեաց զքեզ Տր Ած մեր առ մեզ՝ ա_
սել. եթէ մի մտանէք յեգիպտոս բնա
կել անդ: *Այլ բարուք որդի ներեայ 3
գրգռէ զքեզ ընդ մեզ. զի տացես զմեզ
'ի ձեռս քաղդէացւոց կոտորել. եւ տա_
նել զմեզ գերի 'ի բաբելոն: *Եւ ոչ 4
լուաւ յօնան որդի կարէէ եւ ամ զօ_
րավարք զօրացն, եւ ամ ժողովուրդն
ձայնի Տն բնակել յերկրին յուդայ:
*Եւ էառ յօնան որդի կարէէ՝ եւ ամ 5
զօրավարք զօրացն զամ մնացորդս յու
դայ՝ որք դարձեալ էին յամ ազգաց՝
ուր ցրուեալ էին անդր բնակել յերկ_
րին յուդայ: *Զարս եւ զկանայս եւ 6
զմանկտիս. եւ զդստերս թագաւորին.
եւ զանձինս, որք մնացեալ էին 'ի նա_
բուզարդանայ դահճապետէ. առ գո_
դողիայ որդւոյ աքիկամայ, որդւոյ սա
փանայ. եւ զերեմիայ մարգարէ. եւ զբա
րուք որդի ներեայ: *Եւ գնացին յեր 7
կիրն եգիպտացւոց՝ վն չլսելոյ ձայնի
Տն. եւ չոգան 'ի տափնաս: *Եւ եղեւ 8
բան Տն առ երեմիայ 'ի տափնաս՝ եւ
ասէ: *Ա՛ռ դու քեզ քարինս մեծա_ 9
մեծս. եւ թաղեա զնոսա յաղիւսադրան
թաքստեան. 'ի մուտս ապարանիցն
փարաւոնի 'ի տափնաս առաջի արանց
յուդայ: *Եւ ասա ցնոսա. այսպէս 10
ասէ Տր Ած իհի. ահաւասիկ ես առա
քեմ՝ եւ ածեմ զնաբուգոդոնոսոր ար
քայ բաբիլացւոց զծառայ իմ: եւ արկ
ցէ զաթոռ իւր 'ի վերայ քարանցդ
այդոցիկ՝ զորս ծածկեցի: եւ առցէ
զզէն իւր զինքեամբ 'ի վր դոցա:
*Եւ մտցէ՝ եւ հարցէ զերկիրդ եգիպ 11
տոսի. զոր 'ի մահ, 'ի մահ. եւ զոր 'ի գե
րութի, 'ի գերութի. եւ զորս 'ի սուր,
'ի սուր: *Եւ արկցէ հուր 'ի տունս 12
աստուծոց նց՝ եւ այրեսցէ զնս. եւ տար
ցի գերի. եւ որոնեսցէ զերկիրդ եգիպ
տացւոց. ողջ որպէս հովիւ զհանդերձս
իւր. եւ ելցէ այտի խաղաղութբ:
*Եւ խորտակեսցէ զսիւնս արեգ.քա_ 13
ղաքի. որ յերկրիդ եգիպտացւոց. եւ
զմեհեանս դից նոցա այրեսցէ հրով:

Գլ: ԽԴ:

Բանն որ եղեւ առ երեմիայ 'ի վր 1
ամ հրէից. որք բնակեալք էին
յերկրին եգիպտացւոց. եւ որք նստէին
'ի մագդոլոն՝ եւ 'ի տափնաս. եւ 'ի մեմ_
փիս. եւ յերկիրն պաթուրէս: եւ ասէ:
2 *Այսպէս ասէ Տր զօրութեց՝ Ած
իհի: դուք ինքնին իսկ գիտէք զամ
չարիս՝ զոր ածի 'ի վր եհմի. եւ 'ի վր
ամ քաղաքաց հրէաստանի. եւ ահա
կան աւերակ այսօր 'ի բնակչաց:
3 *Յերեսաց չարեաց իւրեանց՝ զորս ա_
րարին առ 'ի դառնացուցանել զիս: զի
գնացին խունկս արկանել՝ եւ պաշտել
զաստուածս օտարս. զորս ոչ գիտէիք
4 դուք՝ եւ հարքն ձեր: *Եւ առաքեցի
առ ձեզ զամ ծառայս իմ զմարգա_
րէս ընդ առաւօտս առաւօտս՝ եւ ասէի.
մի գործէք զիրս պղծութեդ այդորիկ՝
5 զորս ատեցի: *Եւ ոչ լուան ինձ. եւ
ոչ խոնարհեցուցին զունկն իւրեանց
դառնալ 'ի չարեաց իւրեանց. չարկա_
նել խունկս աստուծոց օտարաց:
6 *Եւ կաթեցաւ սրտմտութի բարկու
թե իմոյ՝ եւ բորբոքեցաւ 'ի դրունս յու
դայ՝ եւ արտաքոյ եհմի. եւ եղեն յաւեր՝
7 եւ յանապատ որպ եւ այսօր: *Եւ արդ
այսպէս ասէ Տր սաբաւովթ՝ Ած իհի.
ընդէ՞ր առնէք դուք չարիս մեծամեծս
յանձինս ձեր. սատակել զձեր զայր՝
եւ զկին՝ եւ զմանկունս ստնդիայս 'ի մի
ջոյ յուդայ. առ 'ի չմնալոյ ումեք 'ի ձէնջ:
8 *Դառնացուցանել զիս գործօք ձե_
ռաց ձերոց. արկանել խունկս աստու
ծոց օտարաց յերկրիդ եգիպտացւոց.
յոր դուք մտիք բնակել այդր. զի սա_
տակիցիք՝ եւ լինիցիք յանէծս՝ եւ 'ի նա
խատինս ընդ ամենայն ազգս երկրի:
9 *Մ՞ա 'ի չմոռանալոյ ձեզ զչարիս հարցն
ձերոց. եւ զչարիս թագաւորացն յու_
դայ. եւ զչարիս կանանց նց. եւ զչարիս
ձեր՝ եւ զչարիս կանանց ձերոց. զոր արա
րին յերկրին յուդայ. եւ արտաքոյ եհմի:
10 *Եւ ոչ դադարեցին մինչեւ ցայսօր՝ եւ
ոչ երկեան. եւ ոչ կացին յօրէնս իմ. եւ
'ի հրամանս՝ զորս ետու առաջի երեսաց
ձերոց. եւ առաջի երեսաց հարց ձերոց:
11 *Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր զօրու
թեց Ած իհի: ‖ ահաւասիկ ես հաս_
տատեմ զերեսս իմ 'ի վր ձեր 'ի չարիս.
12 սատակել զամ յուդայ: *Եւ առցեն
զմնացորդսն յուդայ՝ որք եղեն 'ի մտա
նել յերկիրս եգիպտացւոց բնակել
աստ. կորուսանել զամ մնացորդսն՝ որք
են յեգիպտոս. եւ անկցին 'ի սուր. եւ
սատակեսցին սովով. 'ի փոքուէ մինչեւ
ցմեծամեծս. սրով եւ սովով մեռանի
ցին. եւ եղիցին 'ի նզովս՝ եւ 'ի կորուստ՝
13 եւ յանէծս՝ եւ 'ի նախատինս: *Եւ այց
արարից 'ի վր նց. որք նստին յերկրին
եգիպտացւոց. որպէս արարի այց եհմի
սրով՝

սրով՝ և սովու՝ և մահուամբ ։ * Եւ 14
ոչնչք ապրեսցի ի մնացորդացն յուդայ.
որք գնացեալ են յերկիրն եգիպտացւոց ։ դառնալ յերկիրն յուդայ. որում
ակնուսնելին յանձինս իւրեանց դառնալ բնակիլ անդ. և մի դարձցին, բայց
միայն ապրեալքն ։ * Եւ պատասխա- 15
նի եառն երեմիայի ցամ արք. որք գի
տէին՝ թէ արկանեն խունկս կանայք
իւրեանց աստուածոց օտարաց. և ամ
կանայք՝ որք կային անդ ժողովք մե-
ծամեծք. և ամ ժողովուրդն. որք բնա
կեալ էին յերկրին եգիպտացւոց ի պա
թրոս՝ և ասեն ։ * Պատիժ՝ զոր խօ- 16
սեցար առ մեզ յանուն Տեառն՝ ոչ լսե-
ցուք ։ * Այլ առնելով արասցուք զամ 17
բան՝ որ ելանէ ի բերանոյ մերմէ. ար
կանել խունկս տիկնոջն երկնից. և
նուիրել նուիրս. ոգի արարաք մեք՝ և
հարքն մեր. և թագաւորքն մեր՝ և իշ
խանք մեր. և ի քաղաքս յուդայ՝ և
արտաքոյ եչմի. և էաք հացալից՝ և
փափկացեալք. և չար ինչ ոչ տեսա-
նեմք ։ * Եւ իբրև դադարեցաք չար 18
կանելոյ խունկս տիկնոջն երկնից. և
նուիրելոյ նմա նուիրս՝ նուիազեցաք
ցամէ. և սրով և սովու սատակեցաք։
ի Ալ էր. 7.18. * Եւ զի մեք արկաք խունկս տիկնոջն 19
երկնից. և նուիրեցաք նմա նուիրս.
մի թէ առանց արանց մերոց արարաք
նմա հաստեայս և կարկանդակս. և
նուիրեցաք նմա նուիրս ։ * Եւ պա- 20
տասխանի երեմիա ցամ՝ ժողովրդեանն
հանդերձ կանամբքն. և ամ ժողովր-
դեան՝ որք եառն նմա զայն բանս պա
տասխանի՝ և ասէ ։ * Ոչ ապաքէն զգ 21
խունկսն զոր արկանէք ի քաղաքսն յու
դայ՝ և արտաքոյ եչմի. դուք՝ և հարքն
ձեր՝ և թագաւորքն ձեր. և իշխանքն
ձեր. և ժողովուրդ երկրին. յիշեաց
Տէր՝ և անկաւ ի սիրտ նմին ։ * Եւ ոչ կա 22
րաց Տէր համբերել յերեսաց չարաց ի-
րաց ձերոց. և գարշելեացն զոր առ-
նէիք. և եղև երկիրն ձեր յաւերակ.
և յանապատ՝ և ի նզովս առ ի չգոյէ
բնակչաց. ոգի այսօր յերեսաց դոցա ։
* Որոց խունկսդ արկանէիք. և որովք 23
մեղանչէիք Տեառն՝ և ոչ լսէիք ձայնի Տեառն.
և ըստ օրինաց նմին՝ և ըստ վկայութեանց՝
և ըստ հրամանաց նմին ոչ գնայիք. վասն
այնորիկ գտին զձեզ չարիքդ այդոքիկ
ոգի և այսօր ։ * Եւ ասէ երեմիա ցամ 24
ժողովուրդն. և ցամ կանայսն ։ լուարուք զպատգամ Տեառն ամ յուդայ. որք
էք յերկրին եգիպտացւոց ։ * Այսպէս 25
ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլ ։ դուք՝ և
կանայք ձեր խօսեցայք բերանօք ձե-
րովք. և ձեռօք ձերովք վճարեցիք ։
ասէք, առնելով արասցուք զդաւանու-
թիւն մեր՝ զոր դաւանեցաք. արկանել
խունկս տիկնոջն երկնից. և նուիրել
նուիրս. և կալով կացիք ի դաւանու-
թեանն ձերում. և առնելով արարիք
զուխտն ձեր ։ * Վասն այդորիկ լուարուք 26
զպատգամ Տեառն ամ յուդայ՝ որք բնա-
կեալդ էք յերկրին եգիպտացւոց ։ ա-
հաւասիկ երդուայ յանձն իմ մեծ՝ ասէ
Տէր Աստուած. եթէ կոչեսցի ևս անուն իմ
ի բերանոյ ամ առն յուդայ. ասել
եթէ կենդանի է Տէր՝ յամ երկրիս է-
գիպտացւոց ։ * Օի ահաւասիկ ես 27
զարթուցեալ եմ ի վնաս դոցա և չարե-
րել զդոսա. և ոչ առնել բարի ։ և սա
տակեսցին ամ արք յուդայ. որք բնա-
կեալք են յերկրին եգիպտացւոց
սրով՝ և սովու. մինչև նուազեսցին ։
* Եւ ապրեալքն ի սրոյ՝ դարձցին յերկ 28
րէս եգիպտացւոց յերկիրն յուդայ՝
արք սակաւք թուով. և ծանիցեն ամ
մնացորդքն յուդայ՝ որք բնակեալք են
յերկրին եգիպտացւոց. թէ որ բան
կայ, իմ թէ նոցա ։ * Եւ այս ձեզ նշա 29
նակ՝ ասէ Տէր. եթէ արարիցեմ ձեզ այց
ի տեղւոջդ յայդմիկ. զի գիտասջիք
թէ կալով կացցեն բանք իմ ի վնաս ձեր
ի չարիս ։ * Այսպէս ասէ Տէր. ահաւա- 30
սիկ ես տայ զփարաւն զՀափառ արքայ եգիպտացւոց ի ձեռս թշնամւոյ
իւրոյ. և ի ձեռս խնդրողաց անձին
իւրոյ. որպէս ետու զսեդեկիայ արքայ ի
ձեռս նաբուգոդոնոսորայ արքայի բա
բելացւոց թշնամւոյ իւրոյ. և խնդրո-
ղի անձին նորա։ ղեբրէէ

Գլ։ խե։

Բանն՝ զոր խօսեցաւ երեմիա մար- 1
գարէ առ բարուք որդի ներեայ՝
յորժամ գրեաց զբանս զայսոսիկ ի
մատենի, ի բերանոյ երեմիայի. յամին
չորրորդի յովակիմայ որդւոյ յօսեայ
արքայի յուդայ ։ * Այսպէս ասէ Տէր 2
Աստուած Իսրայէլ ի քէ ի վնաս քո բարուք ։ * Որ ասա 3
ցեր թէ վայ ինձ՝ վայ ինձ. զի յաւել
Տէր աշխատութիւն ի վնաս ցաւոց իմոց.
ննջեցի հեծութեամբ՝ և զհանգիստ ոչ
գտի ։ * Այսպէս ասասցես ցնա ։ այսպէս 4
ասէ Տէր. ահա զորս ես շինեցի, ես ինձ-
էն քակեցիմ. և զորս ես տնկեցիմ՝ ես
ինձէն խլեցիմ՝ զամ զերկիրն զայն ։
* Եւ դու խնդրես քեզ մեծամեծս, 5
մի խնդրեր ։ զի ահա ես ածից չարիս
ի վնաս ամ մարմնոյ՝ ասէ Տէր. և տայ քեզ
զանձն քո ի գիւտս յամ տեղւոջ՝ ուր
երթիցես անդր ։

Ի վերայ Աբեդնագովայ ։

Գլ։

Գլ. ԽԶ.

Բանն Տն որ եղև առ Երեմիայ մար 1
գարէ 'ի վր ամ ազգացն Եգիպ_
տացւոց: * 'Ի վերայ զօրացն փարաւօ 2
նի. Նեքաւով արքայի Եգիպտացւոց.
որ էր առ Եփրատ գետով 'ի Քարքամիս.
զոր եհար Նաբուգոդոնոսոր արքայ բա
բելացւոց. յամին չորրորդի Յովակի_
մայ որդւոյ Յովսիայ արքային Հրէաստա
նի: * Առէք զզէն՝ և վահանս 'ի պա_ 3
տերազմ: * Կազմեցէք զերիվարս. հե 4
ծարուք սպառազէնք. դիք զսաղա_
արտս՝ առէք յառաջ զգեղարդունս.
զգեցարուք զզրահս ձեր: * Իսկ այդ 5
զինչ է: դոքա աւադիկ զարհուրեալ
խիթ են. և յետս ընդդէմ շարժին. զի
զօրաւորք նոցա հարան, 'ի փախուստ
կային. և ոչ դարձցին 'ի դոցանէ պա
տեալքն շուրջանակի՝ ասէ Տր: * Մի 6
փախիցէ թեթևն. և մի ապրեսցի
հզօրն. 'ի կողմանս հիւսիսոյ առ Եփ_
րատ գետով. տկարացան, կործանե_
ցան: * Ո՞վ է սա. որ իբրև զգետ յա_ 7
րուցեալ է. և իբրև զգետս կուտա_
կեալ զջուրս ջուրքն: * Ջուրն Եգիպ 8
տացւոց իբրև զգետ ելանէ. և իբրև
գետ խռովին ջուրք նր. և ասէ՝ ելից,
և ծածկեցից զերկիր. կորուսից զքա
ղաք. և զբնակիչս նորա: * Հեծեալք 9
յերիվարս. կազմեցէք կառս. և ելէք
պատերազմողք եթեօպացւոց. և ղի_
բեացիք վառեալք զինու. և լիդացիք՝
ելէք՝ լարեցէք զաղեղունս: * Օր օրն 10
այն Տն Այ մերոյ. օր վրէժխնդրու_
թե է. առնուլ զվրէժ 'ի թշնամեաց
իւրոց. և կերիցէ սուր՝ և յագեսցի և
արբեսցի յարենէ նց: զի զոհ Տն զօ_
րութեց է յերկրէն հիւսիսոյ. և 'ի վր
գետոյն Եփրատայ: * Ել Գաղաադ. 11
և էառ զեղ ռետին կուսի դստերն Ե_
գիպտացւոց: 'ի զուր յաճախեցեր զբժշ
կութիւնս քո. օգուտ չիք ուստեք քեզ:
* Լուան զգոյժ քո ազգք. և աղաղա_ 12
կով քով լի եղև երկիր. զի պատերազ
մող առ պատերազմողի տկարացաւ.
անկան երկոքեան 'ի միասին: * Բանն՝ 13
զոր խօսեցաւ Տէր 'ի ձեռն Երեմիայի
մարգարէի՝ 'ի գալ Նաբուգոդոնոսո_
րայ արքայի բաբելացւոց և հարկանել
զերկիրն Եգիպտացւոց: * Գոյժ արա 14
րէք յԵգիպտոս. և հնչեցէք 'ի Մագդոլ.
և պատմեցէք տուք 'ի Մեմփիս. ազդ ա_
րարէք 'ի Տափնաս. Թէ արի և պատ_
րաստեաց. զի եկեր սուր զկուռս քո:
* 'Ի փախուստ դարձաւ ցուլն քո ըն_ 15
տիր, ոչ մնաց՝ զի Տր լքոյց զնա: * Եւ 16
բազմութիւն տկարացաւ. և անկան
իւրաքանչիւր առ ընկերի իւրում, և
ասէին. արիք՝ և դարձցուք առ իւրա_
քանչիւր ժողովուրդ մեր. և յիւրա_
քանչիւր յաշխարհ իւր՝ յերեսաց յու_
17 նական սրոյն: * Կոչեցէք զանուն փա
րաւօնի արքային Եգիպտացւոց. սա
18 ոսն. և եբեր. եմովեդ: * Կենդանի եմ
ես՝ ասէ Տր. որոյ թագաւոր զօրութեց
անուն է նորա. զի զգահաւանդ 'ի լե_
րինս. և իբրև զկարմեղոս 'ի ծովու,
19 եկեսցէ: * Հանդերձ գերութե արա
րեք դուստր Եգիպտացւոց. զի մեմ_
փիս յապականութի եղիցի. և կոչես_
ցի նմա վայ առ 'ի չգոյէ բնակչացն նր.
20 * Երինջ զարդարեալ՝ և գեղեցիկ Ե_
գիպտոս հատ հատաւ 'ի հիւսիսոյ եկն
21 'ի վր նր: * Եւ վարձանք նր 'ի նմա.
իբրև եզինք պարարակք. զի և նոքա
'ի փախուստ դարձան առ հասարակ. և
ոչ հանդարտեցին. զի օր կորստեան
եկն 'ի վր նոցա. և ժամանակ վրէժ_
22 խնդրութե: * Ձայն նորա իբրև զօձի
որ շչիցէ. զի ընդ աւազ գնասցեն.
տապարաւորք եկեսցեն 'ի վր նց իբրև
23 զփայտահարս: * Հարէք զանտառս
նր՝ ասէ Տր Այ, զորոյ ոչոք առնուցու
զչափ. զի բազմասցի առաւել քան զմ
24 մարախ. և թիւ ոչ իցէ նց: * Յամօթ
եղև դուստր Եգիպտացւոց. մատնե_
ցաւ 'ի ձեռս հիւսիսային զօրացն:
25 * Ասէ Տր զօրութեց Այ իղի: ահա
ւասիկ ես խնդրեցից զվրէժ յամոնայ
որդւոյ նր. 'ի փարաւոնէ՝ և յԵգիպտաց
ւոց՝ և 'ի դից նց. 'ի թագաւորաց նր.
և 'ի փարաւոնէ և 'ի յուսացելոց 'ի նա:
26 * Եւ մատնեցից զնոսա 'ի ձեռս խնդ_
րողաց անձանց նոցա. և 'ի ձեռս Նա_
բուգոդոնոսորայ արքային բաբելաց_
ւոց. և 'ի ձեռս ծառայից նորա. և յետ
այնորիկ բնակեսցուցից իբրև զառա_
27 ջինն՝ ասէ Տր: * Բայց դու մի երկն Եսայ
չիցես ծառայ իմ Յակոբ. և մի զարհու 43.1. և
րիցիս Իէլ: զի ահաւասիկ ես զերծու 44.2.
ցանեմ՝ զքեզ 'ի հեռաստանէ. և զզաւ
ակ քո 'ի գերութե նոցա: և դարձցի
Յակոբ՝ և դադարեսցէ. և ննջեսցէ՝ և
28 ոչոք իցէ որ լլկեսցէ զնա: * Եւ դու
մի երկնչիր ծառայ իմ Յակոբ՝ ասէ Տր
զի ես ընդ քեզ եմ. թէ արարից վախ
ճան ամ ազգաց՝ ուր մերժեցի զքեզ
անդր. այլ քեզ ոչ արարից վախճան.
և խրատեցից զքեզ յիրաւունս. և քաւ
ելով ոչ քաւեցից զքեզ.

Գլ. ԽԷ.

1 'Ի վերայ Այլազգեաց: Բանն Տն որ
եղև առ Երեմիայ մարգարէ 'ի վր
այլազգեաց՝ մինչչև հարեալ էր փա_
րաւ_

րաւօնի զգաղայ։ *Այսպէս ասէ Տր. 2
ահաւադիկ ջուրք ելանեն 'ի հիւսիսոյ.
և եղիցին հեղեղատք յողողանել. և
ողողեսցեն զերկիրն լրիւ իւրով. զքա
ղաքն և զբնակիչս նր։ բողոք բարձցեն
մարդիկ. և աղաղակեսցեն ամ բնա_
կիչք երկրին։ *'Ի ձայնէ ասպատակի 3
նր. 'ի զինուց ոտից նորա. և 'ի շաչելոյ
կառաց նորա. և 'ի շառաչելոյ անուոց
նր. և ոչ դարձցին հարքն առ որդիս
իւրեանց։ *Լքան 'ի ձեռաց իւրեանց՝ 4
յաւուր յորում՝ գայցէ կորուսանել
զամ այլազգիս ։ և կորուսից զծուր՝
և զծայդան՝ և զամ մնացորդս օգնա_
կանութե նց։ և սատակեսցէ Տր զայլ_
ազգիս. զմնացորդս կղզեայն՝ և զգամ_
րաց։ *Հասցէ կնտութի 'ի վր գազայ։ 5
կործանեցաւ ասկաղոն. և մնացորդք
ենակիմայ ։ մինչև յե՞րբ կոտորիցես։
*Սուրդ Տն մինչև ցե՞րբ ոչ դադա_ 6
րիցես. դարձի՛ր 'ի պատեանս քո. դա_
դարեա՛ և վերացի՛ր։ *Զիա՞րդ դա_ 7
հրամայ_ էաց նմա դարիցէ. զի Տր հրամայեաց զնա 'ի
վերայ ասկաղոնի. 'ի վերայ ծովեզե_
րեայցն մնացելոց զարթնուլ։

ԳԼ։ ԽԸ։

'Ի վերայ Մովաբու։ Այսպէս ասէ Տր 1
զօրութեց Ած Իէլի. վայ 'ի վր
նաբաւայ Նաբաւայ, զի կորեաւ՝ յամօթ եղև.
առաւ կարիաթեմ. յամօթ եղև մա_
սոգամբ. 'ի պարտութի մատնեցաւ։
*Ոչ ևս իցեն պարծանք մովաբու 2
խորհեցին յեսեբօն. խորհեցաւ 'ի վերայ նորա
չարիս. եկա՛յք հարցուք զնա յազգէ՝ և
լռելով լռեսցէ. զկնի քո շրջեսցի հուր
*Զի գոյժ գուժոյց յորոնայիմայ. 3
սատակումն՝ և բեկումն մեծ։ *Բեկաւ 4
մովաբ։ գոյժ տուք 'ի սեգոր ։ *Զի 5
լցաւ աղօթ լալոք։ ելցէ լալով ընդ ճա
նապարհն որոնայիմայ։ տագնապ՝ և
գոյժ բեկման լուայ։ *Փախերո՛ւք՝ և 6
ապրեցուցէ՛ք զանձինս. և եղիջի՛ք իբ_
‖Սէր. 17.6. րև զցիռ յանապատի։ *‖Քանզի յու 7
սացեալ էիր յամուրս քո. եկեսցեն նե
ղութիւք. և դու ըմբռնեսցիս. և ելցէ
քամոս 'ի գերութի. քուրմք նր՝ և իշ
խանք նր միանգամայն։ *Հասցէ սա_ 8
տակումն 'ի վր ամ քաղաքաց. և մի քա
ղաք մի ապրեսցի. և կորիցէ բնակիչ՝
և սատակեսցի դաշտական. այսպէս
ասէ Տր։ *Տո՛ւք նշանակ մովաբայ. զի 9
տոչորելով տոչորեսցի. և ամ քաղաքք
նորա յանապատ եղիցին առ 'ի չգոյէ
բնակչաց ։ *Անիծեա՛լ լիցի՝ որ գոր_ 10
ծիցէ զգործ Տն հեղգութբ. և անի_
ծեա՛լ լիցի՝ որ վերացուսցէ զսուր իմ
յարենէ նորա։ *Հանգուցեալ էր 'ի 11

Տր

մանկութէ իւրմէ մովաբ. և յուսա_
ցեալ էր 'ի փառս իւր. և չէր թափեալ
յամանէ յամանոյ. և ո՛չ երթեալ 'ի գե
րութի. վն այնորիկ կայր համ նորա
'ի նմին. և հոտ նր ո՛չ պակասեցաւ։
12 *Վասն այնորիկ ահա աւուրք գան՝
ասէ Տր. և առաքեցից 'ի նմա կորացու
ցիչս. և կորայուսցեն զնա. և զանօթս
նր մանրեսցեն. և զամանս նորա փշրես
13 ցեն։ *‖Եւ ամաչեսցէ մովաբ 'ի քա_ ‖3 Թագ.
մոսայ. որպ ամաչեաց տունն իէլի 'ի բե 12.29.
14 թելայ յուսոյ իւրոյ։ *Զիա՞րդ ասի_
ցէք, թէ ‖հզօրք եմք՝ և արք զօրաւ_ ‖Եսայ.
15 որք պատերազմի ։ *Կորեաւ մովաբ՝ 16. 6.
և քաղաքք նորա. և ընտիր ընտիր երի
տասարդք նորա անկան 'ի սպանումն.
ասէ արքայ՝ որոյ Տր զօրութեց անուն
16 է նորա։ *Մերձ է 'ի հասանել օր մո_
վաբու. և չարիքն նր արագեն յոյժ։
17 *Խախտեցէ՛ք զնա շուրջանակի։ ամե_ մխիթա_
նեքին որք գիտէք զանուն նր. ասացէ՛ք րեցէք
զիա՞րդ խորտակեցաւ ցուպն գեղեցիկ՝
18 գաւազանն մեծարանաց։ *Էջ 'ի փա
ռաց. և նի՛ստ 'ի գիճի եռեղակալ
դուստր եդեբօնայ ։ զի կորեաւ մո_ դեբօնայ
վաբ. և եհաս ապականիչ ամրոցաց
19 քոց։ *Կա՛ց յանցս ճանապարհաց. և
հայեա՛ց՝ որ նստիդ յարուէր. հա՛րց
զփախստականս՝ և սասաջի՛ր. զի՞նչ
20 գործեցաւ ։ *Յամօթ եղև մովաբ.
զի խորտակեցաւ. ճչեա՛ և աղաղակեա՛.
և գո՛յժ տուր յառնօն՝ (և 'ի քէնս) թէ
21 կորեաւ մովաբ ։ *Եւ դատաստանք
հասեալ գան յերկիրն միսորայ. 'ի քի_
22 լօն. և յասայ. և 'ի մօփաթ ։ *Եւ 'ի
դեբոն. և 'ի նաբաւ. և 'ի տունն դե_
23 ղաթայիմայ։ *Եւ 'ի կարիաթեմ. և 'ի
տունն գամողայ. և 'ի տունն մաւօնայ։
24 *Եւ 'ի կարիօթ. և 'ի բոսոր. և յամ
քաղաքս երկրիդ մովաբայ. 'ի հեռաւ
25 որս և 'ի մերձաւորս ։ *Խորտակեցաւ
եղջիւրն մովաբու. և յանդգնութիւն
26 նր խորտակեցաւ՝ ասէ Տր ։ *Արբե_
ցուցէ՛ք զնա, զի 'ի վր Տն մեծաբա_
նեաց. ծափս զծափի հարցէ մովաբ.
27 և եղիցի 'ի կատականս և ինքն։ *Զի
ո՛չ եթէ 'ի ծաղր ինչ էր քեզ իսրայէլ.
և ո՛չ 'ի գողօնս գտան՝ յորժամ մարտն_
չէիր ընդ նմա ։ նովաւ դերեսցիս։
28 *Թողին զքաղաքս՝ և բնակեցան 'ի
քարածերպս բնակիչք մովաբայ. ե_
ղեն իբրև զաղաւնիս բունեալք 'ի քա
29 րածերպս 'ի բերանս սորոյ ։ *Լուայ
զհպարտութի մովաբայ՝ զի հպարտա
ցաւ յոյժ. բարձրութի նր՝ և հպար_
տութի իւր՝ և ամբարտաւանութի. և
30 բարձրացաւ սիրտ նորա ։ *Եւ ես ծա
նեայ զգործս նորա։ ո՞չ ապաքէն բաւ

կարի նը իցեն բաղուկք նը. այլ նա ոչ
31 այսպէս արար: * Ո՞ասն այսորիկ ձին
բարձեք՝ ի վէր մովաբու. գուժեցէք
յամ կողմանց մովաբու՝ ի վէր արանց
32 խաղելոց՝ փետտելոց՝ մրելոց: * Նո՛ւ մրմն
ջեսցէ ի բերև զլալիւն յազերայ. լաց-
ցուք զքեզ այգիդ սաբեմայ. բարու-
նակք քո ձկտեցան ընդ ծով. քաղաքք
յազերայ հասին. ի վէր մարդաց քոց,
և՝ի վէր կթոց քոց եհաս սատակումն:
Ա՚ասայ. 33 * Ո՞աշեցաւ ուրախութի՝ և ցնծուն
16. 10. ի կարմելայ՝ և յերկրէն մովաբացւոց.
գինի եր՝ ի հնձանս քո. ընդ առաւօտս
ոչ կոխեցին. և ընդ երեկոյս ոչ հանին
34 զձայնն ձայնահարաց: * Յաղաղակէն
յեսեբոնայ մինչև յեղեալեղայ. և մին
չև յասաս. քաղաքք նը՝ ետուն զձայնս
իւրեանց՝ ի սեգորայ մինչև յորոնաիմ
և գոյժ՝ ի սաղիսիայ. զի և ջուրն նե-
մերիմայ՝ ի տապ խորշակի եղիցի:
35 * Նո՛ւ կորուսից զմովաբ՝ ասէ Տ՚ը՝ որ
ելանէր՝ ի բագինս՝ և արկանէր խունկս
36 աստուածոց օտարաց: * Ո՞ան այսորիկ
սիրտ իմ՝ ի վէրայ մովաբու իբրև ըզ
փող գոչեսցէ՝ սիրտ իմ՝ ի վէր արանց
առ որմունք խզելոց իբրև զհնչիւն փո
ղոյ. վը՛ այսորիկ զորինչ ստացան՝ կո
Ա՚ասայ. 37 րեաւ՝ ի մարդկանէ: * Ո՞ւ՛ր գլուխք
15.2. ընդ ամ՛ տեղիս գերծցին. և ամենայն
Երեմ. մորուք խզեսցին. և ամենայն ձեռք
7.18. կործեսցին. և ամ՛ հասակք քրձազ-
դածք եղիցին: * Նո՛ւ յամ՛ տանիս մո-
38 վաբայ և՝ ի հրապարակս նորա ամե-
նեւին կոծ. զի խորտակեցից զմովաբ
իբրև զաման՝ որ ոչ խմիք իցէ պիտա
39 նացու՝ ասէ Տ՚ը: * Օ՚հարդ փոփոխե-
ցաւ. ողբս առէք՝ զնարդ դարձոյց
զթիկունս իւր. ամաչեաց՝ և եղև՝ ի
ծաղր ամենեցուն՝ որք շուրջ զնովաւ:
40 * Օ՚ի այսպէս ասէ Տ՚ը. ահաւադիկ
իբրև զարծուի դիմեսցէ. և տարա-
ծեսցէ զձեռս իւր՝ ի վէրայ մովաբու:
41 * Ո՞ռաւ կարիօթ. և ըմբռնեցան ա-
մուրք նը. և եղիցի սիրտ զօրաւորացն
մովաբայ յաւուր յայնմիկ իբրև զսիրտ
42 կանանց յերկունս: * Նո՛ւ կորեաւ մո
վաբ՝ ի բազմութէ. զի՝ ի վէրայ Տ՚ն
43 մեծաբանեաց: * Ո՞ւխ և ահ՝ և որո-
գայթ՝ ի վերայ քո. որ բնակեալդ ես
Ա՚ասայ. 44 ի մովաբ: * Ո՞ր փախիցէ յերեսաց
24.18. ահին. անկցի՝ ի վիհն. և որ ելանիցէ
՚ի վիհէ անտի՝ ըմբռնեսցի յորոգայթն.
զի ածից՝ ի վէրայ մովաբու յամին յո-
րում՝ հանդէս արարից նմա՝ ասէ Տ՚ը:
45 * Ո՞յարկան եսեբոնայ հասին փախու-
ցեալք յորոգայթէն. զի հուր ել յե-
սեբոնայ՝ և բոց՝ ի քաղաքէն սեհոնայ.
և եկեր զիշխանս մովաբու. և քննեաց
46 զորդիսն սաօնայ: * Ո՞ւյ քեզ մովաբ՝
կորուաեր ժողովուրդն քամոսայ.
զի առան ուստերք նորա՝ և դստերք
47 նորա՝ ի գերութէի: * Նո՛ւ դարձուցից
զգերութիւն յակոբու յաւուրս յետինս՝ ասէ Տ՚ը. մինչև յայս վայր են դատաս տանք մովաբու:

Գ.Լ: Խմ.

1 Ի՚ վերայ որդւոցն ամմնայ. այսպէս ասէ
Տ՚ը՝ մի Թէ որդիք ոչ իցեն ի՚ էլի.
կամ՝ յանձանձիչս ոչ իցէ նորա՝ ընդէր
ամիովփեաց մինղբոմ զգադ. և ժողո
վուրդ նորա՝ ի քաղաքս նորա բնակի:
2 * Ո՞ան այդորիկ ահա աւուրք գան՝
ասէ Տ՚ը. և լուր արարից յառաքելք
որդւոցն ամմնայ զգոյժ քաղաքացն. և
եղիցին յանապատ՝ և բագինք նր հրով
այրեսցին. և առցէ Իսրայէլ զիշխանութէի
3 իւր՝ ասէ Տ՚ը: * Վ՚ուժեայց եսեբոն՝ զի
կորեաւ գԱ՚ղղ. բողբք բարձէք դստերք
հռաբայ. քրձազգածք եղերուք՝ և
մղեցարուք. սուգ առէք՝ և յայսկոյս
յայնկոյս ընթացարուք զցանգովք.
զի մինղբոմ՝ ի գերութիւն երթիցէ.
քուրմք նորա՝ և իշխանք՝ ի միասին:
4 * Օ՚ի ցնծացայց՝ ի խորանս քո զեփ.
և՝ ի դաշտս քո գուստր ժպրհութէ. որ
յուսացեալէիր՝ ի գանձս քո՝ և ասէիր՝
5 ո՞վ գայցէ՝ ի վէրայ իմ: * Ի՚հաւասիկ
ես ածից՝ ի վէրայ քո երկիւղ՝ ասէ Տ՚ը
զօրութեց. յամ կողմանց շուրջ զքե
բնակելոցդ. և ցրուեսջիք յիւրաքանչ
իւր կողմն. և ոչոք իցէ, որ ժողովես
6 ցէ զթափառականն: * Ա՚ետ այնո-
ւիկ դարձուցից զգերութիւն որդւոցն
7 ամմնայ՝ ասէ Տ՚ը: * Ի՚վէրայ Եդոմայ
այսպէս ասէ Տ՚ը զօրութեց. ոչևս գոյ
իմաստութի՝ ի Թեմանն. կորեաւ խոր
հուրդ՝ ի հանճարեղաց. գնաց իմաս-
8 տութի՝ նորա: * Ա՚ստեցաւ տեղի նը՝
ծանրացուցէք՝ ի նստիլ բնակիչք դա
դանայ. զի զժոճարինս արար. ածի
՚ի վէրայ նորա ժամանակ՝ յորում այց
9 արարից նմա: * Օ՚ի կթողք հասին՝ ի
վէրայ քո. և ոչ՝ թողցեն՝ իքեզ մնա-
ցորդս՝ իբրև գողք գիշերոյ գիցեն
զձեռս իւրեանց՝ ի վէրայ նոցա:
10 * Օ՚ի ես կործանեցի զեսաւ. յայտնե
ցի զծածուկս նորա. և թաքչիլ ոչ
կարասցեն. կորեաւ զաւակ նորա՝ ի
ձեռանէ եղբօր և դրացւոյ իւրոյ:
11 * Նո՛ւ զԼ՚ք մնալ որբոյն քում, Թէ կեց-
ցէ. և այրիքն նոցա յիս յուսացան:
12 * Օ՚ի այսպէս ասէ Տ՚ը՝ ահա որոյ ոչ
էր օրէնն ըմպել զբաժակն՝ արբին՝ ըմ
պելս և դու՝ արդարանալով արդարա-
նայցես. ոչ արդարասցիս, այլ ըմպե-
լով

լով արբցես։ *Ոչ յանձն իմ երդու_ 13
այ՝ ասէ Տր. թէ յապականութիւն և
'ի նախատինս՝ և յանէծս եղիցին 'ի
մէջ բաժնի նորա՝ և ամ քաղաքք նր
եղիցին աւերակք յաւիտենից։
Աբդ. 1. 1. *Լուր լուայ 'ի Տէ և հրեշտակս յազգս 14
արձակեաց. ժողովեցարուք՝ և հասէք
'ի վերայ նորա. արիք՝ և ելէք 'ի պատե
րազմ։ *Ոչ ահաւասիկ ես փոքրիկս 15
ես տաց զքեզ 'ի մէջ ազգաց. արհա_
մարհեալ 'ի մէջ մարդկան։ *Խայա 16
նութի քո հասոյց քեզ զայդ. լրբութի
սրտի քո արար զքեզ ծակամուտ վի_
մաց. և էառ զզօրութի բարձրացեալ
Աբդ. 1. 4. բլրոյն քոյ. Զի եթէ բարձրացուս_
ցես ոպ արծուի զբոյն քո. և անտի իջու_
ցից զքեզ՝ ասէ Տր։ *Եւ եղիցի Եդովմ 17
յանապատ. և ամ որ անցանիցէ ընդ
նա՝ զարմասցի. և շչեսցէ 'ի վերայ ամ
Ծննդ. 19.24. հարուածոց նր։ *Որպէս կործանե_ 18
ցաւ սոդոմ և գոմոր և բնակիչք նորա՝
ասէ Տր. և մի նստցի 'ի նմա մարդ. և
մի բնակեսցի 'ի նմա որդի մարդոյ։
*Ահաւադիկ իբրև զառիւծ ելցէ 'ի 19
միջոյ յորդանանու 'ի տեղիս եթովմայ
զի վաղվաղակի հալածականս արարից
զնոսա 'ի նմանէ. և ո՞վ է ընտրեալ 'ի
նմա. և այց արարից նմա՝ կամ ո՞վ
Յոբ. ընդդէմ դառնայցէ ինձ. և կամ ո՞վ
41. 1. իցէ այն հովիւ. որ ընդդէմ կայցէ ե_
րեսաց իմոց։ *Վսն այդորիկ լուարուք 20
զխորհուրդ Տն՝ զոր խորհեցաւ 'ի վր
եդովմայեցւոց. և զխորհուրդն նորա՝ զոր
խորհեցաւ 'ի վերայ բնակչաց թեման_
նայ. և ո՛չ հարցին յետինք ոչխարաց.
բայց եթէ յաւեր կայցեն քանդուածք
նոցա։ *'Ի ձայնէ կործանմանն նց շար 21
ժեցաւ երկիր. գոյժ քո էհաս 'ի ծով
կարմիր. և լսելի եղև աղաղակ քո։
*Ահաւանիկ իբրև զարծուի վերաս_ 22
ցի՝ և սլասցի՝ և տարածեսցէ զթևս
իւր 'ի վերայ բոսրանայ. և եղիցի սիրտ
զօրաւորացն եդովմայ յաւուր յայնմիկ
իբրև զսիրտ կանանց յերկունս։
* 'Ի վերայ Դամասկոսի։ Յամօթ եղև 23
եմաթ՝ և արփաթ. զի լուր չարեաց
լուան. յիմարեցան 'ի ծովուն. զայրա
ցան՝ և հանդչիլ ո՛չ կարասցեն։
*Լքաւ դամասկոս. դարձաւ 'ի փա_ 24
խուստ, և կործանեցաւ. դողումն կա_
լաւ զնա, և երկունք ճեպեցին զնա
իբրև զծննդականի։ *Եւ զիա՞րդ էր. 25
զի ո՛չ թողուր զքաղաքն իմ. զաւանն՝
զոր սիրեցին։ *Վսն այնորիկ անկ_ 26
ցին երիտասարդք 'ի հրապարակս քո.
և ամ արք պատերազմօղք կործանես
ցին յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր զօրու_
թեց։ *Եւ վառեցից հուր 'ի պարիսպն 27
դամասկոսի. և կերիցէ զհրապարակս
28 որդւոյն ադերայ։ *'Ի վերայ Կեդարու։
'Ի վերայ տիկնոջ հանդրուանին՝ զոր
էհար նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբե
լացւոց՝ այսպէս ասէ Տր. արիք, ելէք 'ի
վր կեդարու. և հարէք զորդիսն կե_
29 դամայ։ *Զխորանս նոցա՝ զխաշինս
նոցա. առցեն զհանդերձս նց, և զամ
զկահ և զկարասի նց. և զուղտերա_
մակս նց առցեն իւրեանց. և կոչեցէք
'ի վերայ նոցա կորուստ շուրջանակի։
30 *Փախերուք սաստիկ. խորեցէք 'ի նս
տիլ բնակիչք հանգրուանին՝ ասէ Տր.
զի խորհուրդ խորհեցաւ 'ի վերայ ձեր
նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբելաց_
ւոց. խորհեցաւ 'ի վր քո խորհուրդ։
31 *Արի, ել 'ի վերայ ազգին դադարե_
լոյ. որ նստի 'ի հանգստեան՝ ասէ Տր.
որոց ո՛չ դրունք, և ո՛չ նիգք, առան_
32 ձինն բնակեալք։ *Եւ եղիցին ուղտե
րամակք նոցա յաւար. և բազմութի
խաշանց նոցա 'ի կորուստ. և հոսեցից
ընդ ամ հողմս զյապաւեալսն առ ե_
րեսօք. և յամ կողմանց նոցա ածից
33 նց կործանումն՝ ասէ Տր։ *Եւ եղի_
ցի հանդրուանն բնակութի ջայլա_
մանց. և անապատ մինչև յաւիտեան։
և մի բնակեսցի 'ի նմա մարդ. և մի
34 նստցի 'ի նմա որդի հողածնի։ *Բանն
Տն՝ որ եղև առ երեմիայ մարգարէ վս
եղամայ 'ի սկզբան թագաւորութեն
սեդեկիայ արքայի յուդայ՝ և ասէ։
35 *Այսպէս ասէ Տր զօրութեց. ահաւա
դիկ խորտակեցաւ աղեղնն եղամայ.
զիշխանութի բռնաւորութե նր առից։
36 *Եւ ածից 'ի վր եղամայ չորս հողմս
'ի չորից կողմանց երկնից, և ցրուեցից
զնս ընդ ամ հողմս ընդ այնոսիկ. և
ո՛չ իցէ ազգ, յոր ոչ հասանիցեն թա_
37 փառականքն եղամայ։ *Եւ զարհու_
րեցուցից զնոսա առաջի թշնամեաց
նց, որք խնդրէին զանձինս նոցա. և
ածից 'ի վերայ նոցա ըստ բարկութե
սրտմտութե իմոյ՝ ասէ Տր. և արձա_
կեցից զսուր իմ զկնի նոցա մինչև սպա
38 նեսցէ զնոսա։ *Արկից զաթոռ իմ
յեղամ. և կորուսից անտի զթագա_
39 ւորս՝ և զմեծամեծս՝ ասէ Տր։ *Եւ
եղիցի յաւուրս յետինս դարձուցից
զգերութիւն եղամայ՝ ասէ Տր ('ի սկզ
բան թագաւորութեն սեդեկիայ ար
քայի եղև բանս այս 'ի վր եղամայ։)
'Ի վերայ Բաբելացւոց։

Գլ: Ծ.

1 Բանն՝ զոր խօսեցաւ Տր 'ի վր բա_
բիլոնի. առ երկիրն քաղդէացւոց
2 'ի ձեռն երեմիայ մարգարէի։ *Պատ_

մեցէք յազգս՝ և լու արարէք՝ նշանա_
կեցէք՝ լսելի՛ արարէք. մի՛ ծածկեցէք՝
ասասջի՛ք, առաւ բաբիլոն. յամօթ ե_
ղև բէլ փափուկըն աներկիւղք. մատ
նեցաւ մերոդաք. յամօթ եղեն կուռք
նր. ամաչեցին գարշելիք նր: * Զի ել 3
'ի վերայ նր ազգ 'ի հիւսիսոյ. նա դիցէ
զերկիր նորա յապականութի. և ո՛չ ոք
իցէ, որ բնակիցէ 'ի նմա 'ի մարդոյ մին
չև յանասուն. զի խախտեցան՝ և գնա
ցին: * Յաւուրս յայնոսիկ. և 'ի ժա_ 4
մանակի յայնմիկ ասէ Տր՝ եկեսցեն որ
դիքն իլի. ինքեանք և որդիքն յուդայ
'ի միասին շրջեսցին. և լալով գայցեն
առ Տր Ած իւրեանց՝ և խնդրեսցեն:
* Մինչև 'ի սիոն հարցցեն զճանապար 5
հն. այսր դիմեսցեն, և եկեսցեն՝ և ա_
պաւինեսցին 'ի Տր՝ զի ուխտ յաւիտե_
նից է՝ և ոչ մոռասցի: *Իբրև զոչխարս 6
կորուսեալս եղև ժողովուրդ իմ. հո_
վիւք նոցա մերժեցին զնոսա, 'ի վր լե
րանց մոլորեցուցին զնոսա, 'ի լեռնէ 'ի
բլուր գնացին. մոռացան զմակաղա_
տեղս իւրեանց: *Ամենեքին որք գտա 7
նէին՝ սատակէին զնս. թշնամիք նոցա
ասացին՝ մի՛ ներեսցուք նց. փոխանակ
զի մեղան Տն արօտ արդարութե է.
և Տն որ ժողովեաց զհարս նոցա:
* Օտարացարուք 'ի միջոյ բաբիլոնի. 8
և յերկրէ քաղդէացւոց ելէք՝ և եղե_
րուք իբրև նոխազս առաջի խաշանց:
*Ահաւասիկ ես յարուցից՝ և ածից 'ի 9
վր բաբիլացւոց զժողովս ազգաց մե_
ծամեծաց յերկրէ հիւսիսոյ. և ճակա_
տեսցին զնովաւ. և անտի ըմբռնեսցի
իբրև նետ իմաստուն պատերազմողի,
որ ոչ դարձցի ունայն: *Եւ եղիցի եր 10
կիրն քաղդէացւոց յաւար. և ամ աւար
առուքն նր յագեսցին՝ ասէ Տր. զի
ուրախ լինէիք՝ և պարծէիք յափշտա_
կեալ զժառանգութի իմ: * Զի խայ_ 11
տայիք իբրև զզուարակս 'ի վր դա_
լարւոյ. և ոգորէիք իբրև զցուլս:
*Յամօթ եղև մայրն ձեր յոյժ. մայրն 12
որ 'ի բարութե էր՝ ահաւադիկ վախ_
ճան ազգաց՝ աւեր՝ անջուր՝ և անա_
պատ: *Ի բարկութէ Տն մի՛ բնակես 13
ցի, այլ եղիցի յապականութի առհա
սարակ. և ամ որ անցանիցէ ընդ բա_
բիլոն, տրտմեսցի. և շչեսցէ 'ի վր ամ
հարուածոց նր: * Ճակատեցարուք 14
շուրջ զբաբիլոնիւ ամ աղեղնաւորք.
ձիգ դիք 'ի նմա՝ և մի խնայէք 'ի նետս
ձեր՝ զի Տն մեղաւ: * Խրախոյս բար_ 15
ձէք շուրջ զնովաւ. զի լքան ձեռք իւր.
անկան մահարձանք՝ և կործանեցան
պարիսպք նր՝ զի վրէժխնդրութի է
յԱյ. խնդրեցէք զվրէժ 'ի դմանէ.

16 ոպ արարն, արարէք դմա: * Սատակե
ցէք զզաւակ 'ի բաբիլոնէ. որ առնու
ցու մանգաղ 'ի ժամանակի հնձոց. յե
րեսաց յունական սրոյն իւրաքանչիւր
'ի ժողովուրդ իւր դարձցի. և իւրա_
17 քանչիւր յերկիր իւր փախիցէ: *Ոչ_
խար մոլորեալ իէլ. առիւծք մերժե
ցին զնա. նախ եկեր զնա թագաւորն
ասորեստանեայց. և յետոյ զոսկերս նր
18 արքայն բաբիլացւոց : * Սա այնորիկ
այսպէս ասէ Տր զօրութեց Ած իլի.
ահաւասիկ ես խնդրեցից զվրէժ յար
քայէն բաբիլացւոց՝ և յերկրէ նր. ոպ
խնդրեցի զվրէժ յարքայէն ասորես_
19 տանեայց : * Եւ պատսպարեցուցից
զիէլ անդրէն 'ի ճարակս իւր. և արա_
ծեսցի 'ի կարմեղոս. և 'ի բասան. և 'ի
լերինն եփրեմի. և 'ի գաղայադ. և յա_
20 գեսցին անձինք նց: * Յաւուրսն յայ_
նոսիկ. և 'ի ժամանակի յայնմիկ՝ ասէ
Տր՝ խնդրեսցեն զանիրաւութի իլի՝
և ոչ ևս իցէ. և զմեղս յուդայ՝ և ոչ
գտանիցին. զի քաւիչ եղէց անիրաւու
21 թեց նոցա: *Ի վերայ երկրի էլ դառ
նութե՝ 'ի վր բլրոց, և 'ի բնակչաց նր
խնդրեցից վրէժս. սուր՝ և ապականու
թի զկնի նոցա՝ ասէ Տր. և արասջիր
ըստ ամի՝ զոր պատուիրեցի քեզ:
22 * Ձայն պատերազմի յերկրէն քաղ
23 դէացւոց. և բեկումն մեծ: * Զիարդ
խորտակեցաւ, և մանրեցաւ սիւնն ամ
երկրի. զիարդ եղև բաբիլոն յապա_
24 կանութի 'ի մէջ ազգաց : * Յարձա_
կեսցին 'ի վր քո. և ըմբռնեսցիս բա_
բիլոն՝ և ոչ իմասցիս. գտար, և ըմբռ
նեցար. զի Տն ընդդէմ դարձար:
25 *Եբաց Տր զգանձս իւր. և եհան զանօթս
բարկութե իւրոյ. զի գործ Տն զօրու_
26 թեց է յերկրին քաղդէացւոց: *Եկին
հասին նմա ժամանակք իւր. բացէք
զշտեմարանս նորա. որոնեցէք զնա իբ
րև զայրս. և սատակեցէք զնա. մի մնա
27 ցեն նր մնացորդք : * Յամաքեցուցէք
զամ պտուղս նորա՝ և իջցեն 'ի սպա_
նումն. վայ նց՝ զի եկն օր նոցա՝ և ժա
28 մանակ վրէժխնդրութե նց: * Ձայն
փախուցելոց՝ և ապրեցելոց յերկրէն
բաբիլացւոց՝ պատմել 'ի սիոն զվրէժ
խնդրութին 'ի Տէ մերմէ. զվրէժխնդ
29 րութի տաճարի իւրոյ : * Պատուէր
տուք բազմաց 'ի վր բաբիլոնի ամ
աղեղնաւորաց. թէ բանակեցարուք ըզ
դովաւ շուրջանակի. զի մի ոք իցէ որ
ապրիցի 'ի դմանէ. հատուցէք դմա ըստ
գործոց իւրոց. ըստ ամի՝ զոր արար,
արարէք դմա. զի Տն ընդդէմ դար_
30 ձաւ. Այ սրբոյն իլի: * Սա այնորիկ
անկցին երիտասարդք նորա 'ի հրապա
րակս

բակս նը ։ և ասէ՝ արդ պատերազմողք
նը անկեալք դնիցին յաւուր յայնմիկ։
ասէ Տ՚ը ։ *Ա.Հաւասիկ ես՝ ի վերայ քո՝ 31
ասէ Տ՚ը զօրութեց՝ իվն հպարտիդ։ զի
հասեալ է օր քո՝ և ժամանակ վրէժ-
խնդրուե քոյ ։ *Ա.Հ տկարասցի հպար 32
տուի քո։ և կործանեսցի։ և ոչ՚ք իցէ՝
որ յարուցանիցէ զնա ։ և վառեցից
զհուր յանտառս նը։ և կերիցէ շուրջ
զնովաւ ։ *Ա.Այս՝ ասէ Տ՚ը զօրութեց։ 33
բռնադատեցան որդիքն իէլի՝ և որ-
դիքն յուդայ։ ամենեքեան որք գերեցին
զնոսա՝ բռնաբարեցին զնա։ և ոչ կա-
մեցին արձակել զնոսա ։ *Ա.Հ որ փրկէ 34
զնոսա հզօրն։ Տ՚ը ամենակալ անուն է
նը։ դատեսցի դատաստան ընդ ոտիս
իւր։ զի բարձցէ զերկիրն։ և զայրաս-
ցի բնակչացն բաբիլոնի ։ *Սուր՝ ի վր 35
քաղդեացւոցն՝ ասէ Տ՚ը։ և՝ ի վերայ
բնակչացն բաբիլոնի։ և՝ ի վր մեծամե
ծաց նը, և՝ ի վր խորհրդականաց նը ։
*Սուր՝ ի վր ըղձուեցեալ նորա։ և բարձ 36
ցին։ սուր՝ ի վր պատերազմողաց նը՝
և լքցին ։ *Սուր՝ ի վր երիվարաց՝ և 37
կառաց նը։ սուր՝ իվր նահատակաց նը։
և՝ ի վր ամ խառնիճաղանջիցն որ՝ ի
միջ նը։ և եղիցին իբրև զկանայս։ սուր
՝ի վր գանձուց նը՝ և յափշտակեսցին ։
*Սուր՝ ի վր ջրոց նը։ և ամաչեսցեն։ 38
զի երկիր դրօշելոց է։ և՝ իվր կղզեացն
որով պարծիցին ։ *Ա.ան այնորիկ 39
ձիճաղք բնակեսցին՝ ի կղզիսն։ և
բնակեսցին՝ ինանս դստերք հմբաբա-
ւնաց։ և մի՛ ևս շինեսցի յաւիտեան ։ *Ա.պ սա 40
տակեաց Ա.ծ զերկիրն սոդոմայեաց՝ և
զդմորայեաց՝ և զսահմանակիցս նը՝
ասէ Տ՚ը։ և մի՛ բնակեսցի անդ մարդ ։
և մի՛ պանդխտեսցի՝ ինանս որդի մար-
դոյ ։ *Ա.Հաւասիկ գունդ գայ՝ ի հիւսի 41
սոյ՝ և ազգ մեծ։ և թագաւորք բա-
զումք զարթիցեն՝ ի ծագաց երկրի ։
*Ա.զեղն և վայրագաւոր՝ ի ձեռին իւր 42
ումն, ժպիրհ է։ և մի՛ ողորմեսցի ։ ձայն
նոցն իբրև զծով գոչեսցէ։ հեծեալք յե
բիւրաս։ պատրաստեալք իբրև զկնի
՝ի պատերազմ՝ իվերայ քո դստեր բա
բիլացւոց ։ *Ա.լուաք զլուր նոցա զբքայն 43
բաբիլացւոց՝ և լքան ձեռք նը։ նեղու-
թիւն տագնապեաց զնա։ երկունք իբրև
ծննդականի ։ *Ա.Հաւատիկ իբրև զա 44
ռիւծ ելցէ՝ ի յորձանացն յորդանանու
՝ի տեղին եղամոյ։ զի երագ երագ հա
լածեցից զնա՝ ինանէ։ և զամ երիտա
սարդս յարուցից՝ ի վերայ նը ։ զի ո՛վ
է իբրև զիս։ և ո՛վ ընդդէմ դառնայ-
ցէ ինձ ։ և ո՛վ հովիւ կայցէ հակա- 45
ռակ ։ *Ա.ի այդորիկ լուարուք զիսր-
հուրդ Տ՚ն՝ զոր խորհեցաւ՝ ի վր բաբի
լոնի։ և զխորհուրդս նը զոր խորհեցաւ
՝ի վր բնակչաց քաղդեացւոց։ եթէ ոչ
ապականիցեն զգառինս հօտից նոցա ։
եթէ ոչ ապականիցին՝ ի նոցանէ ա-
րօտք ։ *Օ՛ի ձայնէ կործանման բա 46
բիլոնի շարժեսցի երկիրը։ և գոյժ նո-
րա լսիցի՝ ի հեթանոսս ։

Գ Լ։ ՆՒ.

Ա յսպէս ասէ Տ՚ը։ ահաւասիկ ես 1
յարուցից՝ ի վր բաբիլոնի՝ և՝ ի
վերայ բնակչաց նորա զսիրտ յարուց ե
լոց։ և հողմ խորշակի սատակիչ ։
*Ա.Հ առաքեցից՝ ի բաբիլոն գորովիչս 2
և գորովեսցեն զնա՝ և ապականեսցեն
զերկիրն նը։ զի վայ՝ ի վերայ բաբիլոնի
շուրջանակի յաւուր չարչարանաց իւր
ոց ։ *Ա.արեսցէ՝ որ լարեղոյն իցէ զա- 3
զեղն իւր։ և առցէ զանձամբ՝ որք իցէ
զէն։ մի խնայէք յերիտասարդս նորա։
և ապականեցէք զամ զօրութիւն նորա ։
*Ա.Հ անկցին վիրաւորք յերկրին քաղ 4
դեացւոց։ և խոցոտեալք շուրջ զնա-
վաւ ։ *Օ՛ի ոչ եղեւ այրի ի՛ էլ և յուդայ 5
Ա՚Յ իւրեանց, և՝ ի Տ՚է ամենակալէ։
զի երկիրն նը լցաւ անօրէնութեբ՝ ի սր-
բութենէն իէլի ։ *փախերուք՝ ի միջոց 6
բաբիլոնի։ և ապրեցուսցէ իւրաքանչ
իւր զանձն իւր։ և մի՛ կործանիցիք յա-
նիրաւութեբ նը։ զի ժամանակ վրէժ
խնդրութեբ նը՝ ի Տ՚է։ զհատուցումն նը
հնքն հատուսցէ ։ *Ա.ոսկի բա 7
բիլոն՝ ի ձեռին Տ՚ն։ որ արբուցանէ
զամ երկիրս՝ ի գինւոյ իւրմէ։ ապրին
հեթանոսք, վասն այնորիկ շարժեցան
ազգք ։ *Ա.Հ յանկարծակի կործանե 8
ցաւ բաբիլոն, և խորտակեցաւ։ ողբա
առէք՝ ի վերայ դորա։ առէք դեղ վի
րաց դորա ։ թերևս բժշկեսցի ։
*Ա.բժշկեցաք զբաբիլոն։ և նա ոչ բժշ 9
կեցաւ։ թողցո՛ւք զնա՝ և գնասցո՛ւք
իւրաքանչիւր յերկիրս իւր։ զի մերձե-
ցան մինչև երկինս դատաստանք նը։
ամբարձան մինչև ցաստեղս ։ *Ա.Հ 10
հան Տ՚ը զդատաստան՝ ի վերայ նորա։
եկայք՝ և պատմեսցուք՝ իսիոն զգործս
Տ՚ն նոյ մերոյ ։ *Ա.ազմեցէք ազեղունս։ 11
լցէք զկապարճս։ զի զարթոյց Տ՚ը զո-
գի թագաւորին մարաց ։ զի բարկուի
նորա՝ ի վերայ բաբիլոնի ։ և ջնջեսցէ
զնա։ զի վրէժխնդրութի Տ՚նէ՝ վրէժ
խնդրուի տաճարի նը ։ *Ա.վր պարսպ 12
պայ բաբիլոնի կանգնեցէք նշանս ։
կացուցէք պահապանս ։ զարթուցէք
զառաքեալսհս։պատրաստեցէք զզէնս։
զի Ա՚Ն՝ ի գործ արար։ և արասցէ Տ՚ը՝
զոր ինչ խօսեցաւ՝ ի վերայ բնակչացն
բա-

բաբիլօնի: *Բնակեալ ք առ ջուրբք 13
բազմօք. և 'ի վ̄ր բազմութե̄ գանձու
ն̄ր. հասեալէ վախճան քո. արդար և
‖Ամովս. 6. 8. ստոյգ 'ի փոր քո եմուտ:*‖Երդ- 14
ուաւ Տ̄ր զօրութեանց 'ի բազուկ իւր.
թէ լցից զքեզ զօրօք իբրև մարախու.
և բարբառեսցին 'ի վ̄ր քո՝ որք իջանեն
‖Ծննդ. 1. 1. 'ի քեզ:*‖Որ արար զերկիր զօրութ̄բ 15
իւրով. պատրաստեաց զտիեզերս իմաս
տութ̄բ իւրով. ձգեաց զերկինս հան-
ճարով իւրով:*Ըստ 'ի բարբառ զբազ 16
մութ̄ն ջուրց շառաչմանց յերկինս. և
հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրի. և զփայ
լատակունս յանձրևս արարէ հան զլոյս
'ի շտեմարանաց իւրոց:*Յիմարեցաւ 17
ա̄մ մարդ 'ի գիտութենէ յամօթ եղև ա̄մ
ոսկերիչ 'ի դրօշելոց իւրոց. զի սուտ
ձուլեցին. չիք ոգի 'ի նոսա:*Ունայնք 18
են գործք՝ և ծաղանաց արժանիք. 'ի ժա
մանակի այցելութե̄ իւրեանց կորիցեն:
*Ոչ այնպ̄ էինչ իցէ բաժինն յակոբայ. 19
զի որ ստեղծն զա̄մ, նա է բաժին ն̄ր.
Տ̄ր զօրութեանց անուն ն̄ր:*Ցրուեսցես 20
դու ինձ զանօթս պատերազմիդ. և
ցրուեցից ես 'ի քեզ զազգս. և բարձից
'ի միջոյ քումմէ զթագաւորս:*Եւ 21
ցրուեցից ես 'ի քեզ զայրուձի նորա. և
ցրուեցից 'ի վ̄ր քո զկառս և զհեծեալս
նորա:*Եւ ցրուեցից 'ի քեզ զայր և 22
զկին. և ցրուեցից 'ի քեզ զծերն և զե-
րիտասարդն. և ցրուեցից 'ի քեզ զըն-
տիրն և զկոյսն:*Եւ ցրուեցից 'ի քեզ 23
զհովիւ և զհօտ իւր. և ցրուեցից 'ի
քեզ զհողագործն. և զհողագործութի̄ն
իւր. և ցրուեցից 'ի քեզ զզօրավարս և
զզօրագլուխս քո:*Եւ հատուցից բա 24
բիլօնի՝ և բնակչացն քաղդէացւոց ա̄ծ
ա̄մի չարեաց՝ զոր արարին ընդ սիօն
առաջի աչաց ձերոց՝ ասէ Տ̄ր.
*Ահաւադիկ ես 'ի վերայ քո լեառնդ 25
ապականիչ՝ ասէ Տ̄ր՝ որ ապականէիր
զա̄մ երկիր. և ձգեցից զձեռն իմ 'ի վ̄ր
քո. և թաւալեցուցից զքեզ 'ի վիմացդ.
և տաց զքեզ 'ի լեառն այրեցեալ:
*Եւ ոչ ևս առնուցուն 'ի քէն վէմ ան 26
կեան՝ և վէմ հիման. զի յապականու
թ̄ի յաւիտենից եղիցիս՝ ասէ Տէր:
*Ածէք զնշան 'ի վ̄ր երկրիդ. փող հա 27
րէք ընդ ազգս ա̄մ, հրաւիրեցէք 'ի վ̄ր
դորա զունդս. պատուէր տուք յինէն
արարատեան թագաւորութեացն և
ասքանազեան գնդին. կանգնեցէք զնո
վաւ նետակալս. ելէք 'ի վ̄ր. շարժե-
ցաւ՝ և չարչարեցաւ. զի եկն էհաս 'ի
վ̄ր բաբիլօնի խորհուրդ Տ̄ն. երիվարք
իբրև բազմութ̄ի մարախոյ:*Հրաւի 28
րեցէք 'ի վ̄ր ն̄ր ազգս՝ և զթագաւորն
մարաց. զզօրավարս ն̄ր, և զա̄մ զօրա-
գլուխս ն̄ց անդր. և զա̄մ երկրի իշխա
29 նութ̄իս:*Դողաց երկիրն բաբիլաց
ւոց յապականութ̄ի. զի մի լինիցի 'ի
30 նմա բնակութ̄ի:*Կասեցին նահա-
տակք բաբիլօնի 'ի պատերազմէ. նստ
ցին 'ի պաշարման. բեկաւ զօրութի̄ն ն̄ց.
և եղեն իբրև զկանայս. հրձիգ եղեն
յարկք ն̄ց. խորտակեցան նիգք նորա:
31 *Փախստեայ փախստէի պատահես
ցի՝ և գուժկան գուժկանի դիպեսցի.
գոյժ առնել թագաւորին բաբիլաց
ւոց. եթէ առաւ քաղաքն ն̄ր 'ի ծագաց
32 ելից իւրոց:*Իմբռնեցան, և ժողովք
ն̄ց 'ի հուր այրեցան. և արք պատերազ
33 մօղք 'ի դրունս դիմեցին:*Զի այսպ̄
ասէ Տ̄ր զօրութեանց՝ Ա̄ծ իս̄ղի. տունն բա
բիլացւոց իբրև զօրան վաղվաղակի կաս
ցի. սակաւիկ մ̄ևս՝ և հասցէ հունձք
34 նորա:*Եկեր զիս՝ էհաս 'ի վերայ իմ.
բաժանեաց զիս նաբուգոդոնոսոր ար
քայ բաբիլացւոց. կացոյց զիս իբրև
աման մի ունայն. եկուլ զիս իբրև զվի
շապ. ելից զկուշտ իւր 'ի փափկութե̄
իմմէ. մերժեցան վաստակք իմ:
35 *Եւ տառապանք իմ 'ի բաբիլօն գնա
ցին՝ ասասցէ բնակիչն սիօնի. և արիւն
իմ 'ի վերայ բնակչացն քաղդէացւոց.
36 ասասցէ երէմ:*Վասն այդորիկ այսպ̄
ասէ Տ̄ր՝ ահաւադիկ ես դատեցայց զո
ոխն քո. և խնդրեցից զվրէժ քո. և
աւերեցից զծով ն̄ր. և ցամաքեցուցից
37 զաղբիւր նորա:*Եւ եղիցի բաբիլօն
'ի բլուրս՝ բնակութ̄ի վիշապաց՝ յապա
կանութ̄ի և 'ի շչիւն. և մի բնակեսցի:
38 *Համօրէն իբրև առիւծունք պատ-
րաստեցան որդիք ն̄ց. և իբրև զկորիւն
39 առիւծուց:*Ի ջերմ խշտեաց իւրեանց
տաց նոցա արհաւիրս. և արբեցուցից
զն̄ս. զի թմբրեսցին. և ննջեսցեն քուն
յաւիտենից՝ և մի զարթիցեն՝ ասէ Տ̄ր
40 *Իջո՛ զն̄ս իբրև զոչխարս 'ի սպանումն.
և իբրև զխոյս այծեօք հանդերձ:
41 *Զիա՞րդ 'ի պարտութ̄ի մատնեցար
սիսակ. և անկար յորս պարծանքդ
ա̄մ երկրի. զիարդ եղև բաբիլօն յա-
պականութ̄ի 'ի մէջ ա̄մ ազգաց:
42 *Ել 'ի վերայ բաբիլօնի ծով̄ գոչ-
մամբ ալեաց իւրոց. և ծածկեցաւ:
43 *Եղեն քաղաքք նորա յապականութ̄ի
յերկիր անջուր և յանապատ. և մի ոք
իցէ՝ որ բնակիցի 'ի նմա. և ոչ հանգի
44 ցէ 'ի նմա որդի մարդոյ.*Եւ խնդրե
ցից զվրէժ 'ի բելայ 'ի բաբիլօն. և հա
նից՝ զոր եկուլն 'ի բերանոյ նորա. և
մի ևս ժողովեսցին առ նա ազգք. նաև
պարիսպքն բաբիլացւոց անկան:
45 *Ելէք 'ի միջոյ ն̄ց ժողովուրդ իմ. և
ապրեցուցէք իւրաքանչիւր զանձինս
ձեր

ձեր 'ի սրտմտութենէ բարկութեան Տն։
*Մի երբեք զանգիտիցեն սիրտք ձեր. 46
և մի երկնչիք 'ի համբաւոց՝ զոր լսիցէք
յերկրին. զի 'ի նմին տարւոջ մտցէ
լուրն. և յետ այնր տարւոյ այլ լուր.
և անիրաւութիւն յերկրին. առակ 'ի վր
առակի։ *Վս այնորիկ ահա աւուրք 47
գան՝ ասէ Տր. և արարից հանդէս 'ի
վերայ դրօշելոցն բաբելացւոց. և ամ
երկիր նր ամաչեսցէ. և ամ վիրաւորք
նր անկցին 'ի միջի նորա։ *Եւ ցնծաս 48
ցեն 'ի վերայ բաբելոնի երկինք՝ և եր
կիր. և ամ որ 'ի նոսա. զի 'ի հիւսիսոյ
եկեսցեն թշուառացուցիչք նորա՝ ասէ
Տր։ *Եւ 'ի բաբելոն անկցին վիրա 49
ւորք ամ երկրին։ *Ելէք ապրեալք 50
յերկրէդ. մի կայք՝ յիշեցէք զՏր հե
ռաւորքդ. և եէմ անկցի 'ի սիրտս ձեր։
*Ամօթ եղեաք՝ զի լուաք զնախա 51
տինս մեր. ծածկեցին անարգանք զե
րեսս մեր. մտին այլազգիք 'ի սրբութիւ
մեր 'ի տուն Տն։ *Վսն այդորիկ ահա 52
աւուրք գան՝ ասէ Տէր՝ և խնդրեցից
զվրէժ 'ի դրօշելոց նորա. և յամ երկ
րի անկցին վիրաւորք։ *Եւ եթէ 53
բարձրասցի բաբելոն իբրև զերկինս.
և եթէ բարձրացուսցէ զբարձրութի
զօրութեան իւրոյ. յինէն եկեսցեն նմա
սատակիչք՝ ասէ Տր։ *Ձայն գուժի 54
'ի բաբելոն. և բեկումն մեծ յերկրին
քաղդէացւոց։ *Զի սատակեաց Տր 55
զբաբելոն՝ և կորոյս 'ի նմանէն զձայն
մեծ՝ զգոչիւն ալեաց իւրոց. իբրև
ջուրք բազումք եռուն զբարբառ սա
տակման նորա։ *Զի եկն 'ի վր բաբե 56
լոնի թշուառութի. ըմբռնեցան սպա
ռազէքն նր. զարհուրեցան աղեղնաւ
որք նր. զի Ած հատուցիչ է. ինքն Տր
հատուցանէ նմա զհատուցումն։ *Եւ 57
արբեցուսցէ արբեցութբ զզօրավարս
նր. և զիմաստունս նր՝ և զիշխանս նր՝
և զզօրագլուխս նորա՝ և զզօրաւորս
և ննջեսցեն զքուն յաւիտենից. և մի
զարթիցեն. ասէ արքայ՝ Տր զօրութեց
անուն է նր։ *Այսպէս ասէ Տր զօրու 58
թեց. պարիսպն բաբելոնի լայնեցաւ.
կործանելով կործանեսցի. և դրունք
նր բարձունք հրով այրեսցին. և ջա
նասցին ժողովուրդք ընդունայն. և
ազգք 'ի սկզբան կատակեսցին։ *Բան՝ 59
զոր պատուիրեաց Տր երեմիայի մար
գարէի ասել ցսարեայ որդի ներեայ՝
որդւոյ մաասայ. յորժամ երթայր
ընդ սեդեկիայ արքայի յուդայ 'ի բա
բելոն. յամին չորրորդի թագաւորութե
էր պետ նր. և սարեայ էր պարգևապետ նորա։
հարկաբե *Եւ գրեաց երեմիա զամ չարիս՝ որք 60
ութե գալոց էին 'ի վերայ բաբելոնի. 'ի մա
տեանի միում. զամ զբանս զայսոսիկ
61 գրեալս 'ի վր բաբելոնի։ *Եւ ասէ
երեմիա ցսարեայ՝ յորժամ երթայ
ցես 'ի բաբելոն, և տեսցես՝ և ընթեռ
նուցուս զամ զբանսդ զայդոսիկ։
62 *Եւ ասասցես, Տր՝ դու խօսեցար 'ի
վերայ տեղւոյս այսորիկ սատակել
զսա. մի ևս լինել 'ի սմա բնակիչ 'ի
մարդոյ մինչև յանասուն. զի յապա
63 կանութի յաւիտենից եղիցի։ *Եւ
եղիցի, յորժամ դադարեսցես յըն
թեռնլոյ զմատեանդ զայդ, կապեսցես
'ի դմա քար. և ընկեսցես 'ի մէջ եփրա
64 տայ. *Եւ ասասցես, այսպէս ըն
կղմեսցի բաբելոն՝ և մի կանգնեսցի 'ի
չարեացն՝ զոր ես ածից 'ի վր նր։ և կա
ցին մինչև ցայսվայր բանք երեմիայի։

ԳԼ: ԾԲ։

1 Բսան || և մի ամաց էր սեդեկիա ||4 Թագ.
արքայ 'ի թագաւորել իւրում. 24. 18.
և մետասան ամ թագաւորեաց յեէմ. 2. Մնա.
և անուն մօր նորա ամիտալ դուստր 36. 11.
2 երեմիայի ղոբնայ։ *Եւ արար չար
առաջի Տն որպէս արար յովակիմ։
3 *Զի ցասումն Տն, էր յեէմ և յուդայ.
մինչև մերժեաց զնոսա յերեսաց իւր
ոց. և ապստամբեցաւ սեդեկիա յար
4 քայէն բաբելացւոց։ *|| Եւ եղև յին ||Եր.
ներորդի ամի թագաւորութե նորա. 39. 1.
և յամսեանն տասներորդի՝ որ օր տասն 4 Թագ.
էր ամսոյն. եկն նաբուգոդոնոսոր ար 25. 1.
քայ բաբելացւոց ամ զօրօք իւրովք
յեէմ, և պաշարեաց զնա. և շինեաց
շուրջ զնովաւ պարիսպ առպարիսպ 'ի
5 չորեքկուսի վիմաց։ *Եւ եհաս քա
ղաքն 'ի նեղութի. մինչև յամն մետա
6 սաներորդ սեդեկիայ արքայի։ *Եւ
յամսեան չորրորդ՝ որ օր ինն էր ամսոյն.
և զօրացաւ սով 'ի քաղաքին. և ոչ գտա
նիւր հաց ուտելոյ ժողովրդեան երկ
7 րին։ *Եւ խրամատեցաւ քաղաքն. և
ամ արք պատերազմօղք փախեան՝ և
ելին 'ի քաղաքէ անտի 'ի գիշերի ընդ
ճանապարհ դրանն՝ ընդ պարիսպ և
ընդ պատուհան ընդ կողմն պարտի
զին արքունի. (և քաղդէացիքն շուրջ
զքաղաքաւն էին.) և գնացին ընդ
8 ճանապարհ արաբացւոց։ *Եւ զհետ
եղեն զօրք թագաւորին քաղդէացւոց.
և հասին սեդեկիայ արքայի յանդս ե
րիքովի. և ամ ծառայք նր ցրուեցան
9 'ի նմանէ։ *Եւ կալան զթագաւորն՝ և
ածին առ արքայ բաբելացւոց 'ի ռեբ
ղաթայ երկիրն եմաթայ. և խօսեցաւ
10 ընդ նմա դատաստանօք։ *Եւ կոտո
րեաց արքայն բաբելացւոց զորդիսն
սեդեկիայ յանդիման նորա. և զամ
իշխանս

իշխանս յուդայ կոտորեաց 'ի ռեբղա_
թայ ։ * Եւ զաչսն սեդեկիայ կուրա_ 11
ցոյց . և կապեաց զնա ձեռակապօք . և
տարաւ զնա արքայն բաբելացւոց 'ի
բաբելոն . և ետ զնա 'ի տուն աղօրեաց .
մինչև յօր մահուան իւրոյ ։ * Եւ յամ 12
սեամն հինգերորդի՝ որ օր տասն էր
ամսոյն . այն ամ՝ իննուտասն էր նա_
բուգոդոնոսորայ արքային բաբելա_
ցւոց . եկն նաբուզարդան դահճապետ .
որ կայր առաջի արքային բաբելացւոց ։
* Եւ հրձիգ արար զտունն Տն . և զա_ 13
պարանսն արքունի . և զամ տունս
քաղաքին . և զամ ապարանս մեծա_
մեծս այրեաց հրով ։ * Եւ զամենայն 14
պարիսպ երեմի շուրջանակի զամ զօրքն
քաղդեացւոց քակեցին՝ որք էին ընդ
դահճապետին ։ * Եւ յաղքատաց 15
ժողովրդեանն՝ և 'ի մնացորդաց և
զխնլքորսն՝ որք մնացին 'ի քաղաքին .
և զփախստականսն՝ որք փախեան առ
արքայն բաբելացւոց . և զմնացորդս
ժողովրդեանն եթող 'ի նաբուզար_ (տարաւ նաբու_ զարդան)
դան դահճապետ ։ * Եւ յաղքատաց 16
երկրին եթող նաբուզարդան դահ_
ճապետ յայգեգործս և յարդիւնա_
րարս ։ * Եւ զսիւնսն պղնձիս տանն Տն . 17
և զխարիսխսն . և զծովն պղնձի՝ որ էր
'ի տանն Տն խորտակեցին քաղդեա_
ցիքն . և խաղացուցին զամ պղինձն 'ի
բաբելոն ։ * Եւ զոտսն և զվերնախա_ 18
րիսխսն . և զպսակսն . և զտաշտսն . և
զմահասնսն . և զամենայն կահ պղնձի
որովք առնէին սպաս՝ էառ ։ * Եւ զապ 19
փոլթն . և զամսարակոլթն ։ և զպար
զուտսն . և զաշտանակսն . և զճաշակսն .
և զտուփսն որ ոսկի ոսկի, և որ արծա
թի արծաթի, էառ դահճապետն ։
* Եւ սիւնք երկու էին . և ծով մի . և 20
ցուլքն երկոտասանք՝ որք կային ընդ
ծովուն . զորս արար արքայ սաղոմոն
'ի տանն Տն . և ոչ գոյր չափ պղնձոյն .
և ամ կահին պղնձոյ ։ * Եւ սեամսն 21
երեսուն և հինգ կանգուն էր բարձրու (տասն և ութն կանգուն)
թն միոյ միոյ սեան . և մանեակ յերկո
տասան կանգնոյ շուրջ զնովաւ . և
թանձրութն նորա շուրջ առ չորս մա
տունս ։ * Եւ ախաւեղագէսքն նոցա 22
պղնձիք . և բարձրութն միոյ ախաւե
ղագլխին 'ի հինգ կանգնոյ . և վանդա
կապատ . և նռնաձևք 'ի վր ախաւե_
ղագլխին շուրջ շրջանակաւ՝ ամենայն
պղնձի . ըստ նմին օրինակի և երկրոր
դի սեանն . և նռնաձևք . (կանգուն առ
կանգուն ։ յերկոտասան կանգնոյ ։)
23 * Եւ էին նռնաձևքն իննսուն և վեց .
'ի միոջէ կողմանէ . և էին ամենայն
նռնաձևքն հարիւր 'ի վերայ վանդա_
24 կին շուրջանակի ։ * Եւ էառ դահճա_
պետն զսարեայ զքահանայ զգլխաւ_
որն . և զսոփոնիայ զքահանայ զերկ_
25 րորդ . և երիս բարապանս ։ * Եւ 'ի
քաղաքէ անտի էառ ներքինի մի որ էր
ոստիկան արանց պատերազմողաց . և
եօթն այր անուանի՝ որք կային առա_
ջի թագաւորին գտեալս 'ի քաղաքին .
և զդպրապետն զիշխան զօրացն , և
զդպրապետ ժողովրդեան երկրին . և
վաթսուն այր 'ի ժողովրդենէ երկրին՝
26 որք գտան 'ի քաղաքին ։ * Եւ էառ զնս
նաբուզարդան դահճապետ՝ և տարաւ
առ արքայն բաբելացւոց 'ի ռեբղա_
27 թայ ։ * Եւ էհար զնս արքայն բաբե
լացւոց . և սպան զնոսա 'ի ռեբղաթայ
յերկրին եմաթայ . և գերեցաւ յու_
դայ անդուստ յերկրէ իւրմէ ։
28 * Եւ այս ժողովուրդ է՝ զոր գերեաց
նաբուգոդոնոսոր արքայ՝ յամին եօթն
երորդի 'ի հրէից . երիս հազարս և
29 քսան և երիս ։ * Եւ յամի ութուտա_
սաներորդի նաբուգոդոնոսորայ . տա
րան յերէմէ ոգիս ութն հարիւր երե_
30 սուն և երկուս ։ * Եւ յամին քսանե_
րորդի և երրորդի նաբուգոդոնոսորայ
խաղացոյց նաբուզարդան դահճա_
պետ 'ի հրէից ոգիս եօթնհարիւր քսա_
ռասուն և հինգ ։ ընդ ամ ոգիք չորք
31 հազարք՝ և վեցհարիւր ։ * Եւ եղև յա_
մին երեսներորդի՝ և եօթներորդի յա
մի գերութեն յովակիմայ արքայի յու
դայ . յերկոտասաներորդի ամսեանն
'ի քսան և չորս ամսոյն . բարձրացոյց
ուղմարոդաք արքայ բաբելացւոց՝ յա
մին յորում թագաւորեաց՝ զգլուխ յո_
վակիմայ արքայի յուդայ . և էհան
զնա 'ի տանէն ուր կայր 'ի պահեստի ։
32 * Եւ խօսեցաւ ընդ նմա քաղցրութբ .
և եարկ զաթոռ նր 'ի վերոյ քան զա
թոռս թագաւորացն . որք էին ը նմա
33 'ի բաբելոն ։ * Եւ փոխեաց զպատմու_
ճան բանտին նր . և ուտէր նա հաց հա
նապազ առաջի նր զամ աւուրս որչափ
34 և եկեաց ։ * Եւ կարգեցաւ նմա ռո_
ճիկ հանապազորդ . զոր տային յար_
քայէն բաբելացւոց օրըստօրէ . մինչև
ցօր մահու զամ աւուրս կենաց իւրոց ։

※ ※ ※
※ ※
※

ԹՐԵՆՔ · ԱՅՍ Է ՈՂԲՔ

ԵՐԵՄԻԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ:

Գլուխ Առաջներորդ :

Եւ եղեւ յետ գերութեանն Իսրայէլի . եւ աւերա-
ծոյն Եր՛ղի · նստէր՝ եւ լայր՝ եւ ողբայր Երե_
միա զողբս զայս 'ի վերայ Եր՛ղի՝ եւ ասէր ·

ԱԼԵՓ:

ԶԻԱՐԴ ԶԱ՛ 1
ՏԱՒ ՆՍՏԱՒ
մենայեկ քաղաքն բազ
մամբոխ՝ եւ եղեւ իբրեւ
այրի լցեալ ուրախութե՛
'ի մէջ հեթանոսաց · իշխան աշխար_
հին եղեւ հարկատու :

ԲԵԹ:

Երեմ. *Լալով ելայ 'ի գիշերի՝ եւ արտասուք 2
13. 17. իւր 'ի վ՛ր ծնօտից իւրոց · եւ ոչ գտաւ
մխիթարիչ յայնմ աւուր 'ի սիրելեաց
իւրոց : ա՛մ բարեկամք նորա անարգե
ցին զնա . եւ եղեն ն՛ր իբրեւ թշնամիք :

ԳԻՄԵԼ:

*Մարեցաւ 'ի գերութի՛ յուդայ : 'ի 3
բազում տառապանս 'ի նեղութեան
տրմութե՛ , ծառայութե՛ · նստաւ
'ի մէջ հեթանոսաց · եւ ոչ եգիտ հան
գիստ : ա՛մ հալածիչք իւր հասին նմա
'ի մէջ թշնամեաց իւրոց :

ԴԱԼԵԹ:

Երեմ. *Սուգաւորին ճանապարհք սիօնի · զի 4
14. 2. ոչ գոյր երթեւեկ տօնից տարեկանաց
նորա · ա՛մ դրունք ն՛ր եղեն յապակա_
նութի · եւ քահանայքն նորա հաշեն՝
եւ հառաչեն՝ եւ յոգւոց ելանեն : կու_
սանք նորա 'ի գերութի վարեցան · եւ
Եւ ինքն ինքն դառնացեալ անձամբ :
դաժանէն

ՀԵ:

դառնու- *Եղեն նեղիչք ն՛ր 'ի գլուխ · եւ 5
թեամբ թշնամիք նորա յուրախութի , զի Տ՛ր
կորացոյց զնա վ՛ս բազում ամպարշ_
տութե՛ նորա · տղայք ն՛ց վարեցան 'ի
գերութի առաջի նեղչաց նորա :

ՎԱՎ:

*Բարձաւ 'ի դստերաց սիօնի ա՛մ վայ 6
ելչութի նորա · եղեն իշխանք ն՛ց իբրեւ
խոյք՝ որոց ոչ գտանիւր նոցա ճարակ :
ետուն զցանկալի ցանկալի ինչսն իւր_
եանց կերակրոց · զի հանգուսցեն զան
ձինս իւրեանց : երթային՝ եւ ոչ 'ի միտս

իւրեանց՝ առաջի նեղչաց ըստ վարել
հալածչացն :

ԶԱՅԻՆ:

7 *Յիշեաց Եմ՛ զօր տառապանաց , զօր
անջատման իւրոյ · թախծեաց ընդ ա՛մ
ցանկալի ինչս՝ որ ստացեալ էր 'ի սկզբա
նէ · յանկանիլ ժողովրդեանն 'ի ձեռս
թշնամեացն եւ ոչ՛ք էր, որ օգնէր նմա ·
տեսին ատելիք ն՛ր · ծաղր հարին, եւ ծի_
ծաղեցան 'ի վերայ գերութե՛ նորա :

ԽԵԹ:

8 *Մեղս մեղաւ Եմ՛ · վ՛ս այնորիկ ա՛մ
գովիչք ն՛ր կործկլուս առնէին զնա ·
զի տեսին զանարգանս ն՛ր · զի նա ինք_
նին յետս դարձեալ յոգւոց ելանէ : յոգւոց
հանէ

ՏԵԹ:

9 *Պղծութի ն՛ր առաջի ոտից իւրոց · եւ
ոչ յիշեաց նա զտեղի իւր · իջոյց արտա նա զվախ
սուս մեծամեծս՝ եւ ոչ՛ք էր՝ որ մխիթա ճան իւր
րէր զնա : տես Տ՛ր զտառապանս իմ ·
զի բարձրացան թշնամիք իմ 'ի վ՛ր իմ :

ԻՕԴ:

10 *Զձեռն իւր ձգեալ նեղչին 'ի վերայ
ցանկալեաց իմոց : տեսի ես զհեթա_
նոսս · զի մտին 'ի սրբութի քո · որոց
պատուիրեցեր թէ մի մտցեն 'ի տեղի
ժողովրդոց քոց :

ԿԱՓ:

11 *Ամենայն ժողովուրդք յոգւոց ելա_
նէին 'ի խնդիր հացի · տային զա՛մ ցան
կալի ինչս իւրեանց գինս հացի · զի
դարձուսցեն զանձինս իւրեանց յինք
եանս : տես Տէր՝ եւ հայեաց · զի եղէ
անարգեալ՝ եւ արհամարհեալ :

ԼԱՄԵԴ:

12 *Ձեզ ասեմ · ձեզ ասեմ անցաւորք
ճանապարհաց : դարձարո՛ւք՝ հայեցա
րո՛ւք՝ եւ տեսէ՛ք · թէ իցէ՛ն երբէք ցաւք
ըստ ցաւոցս լեալ՝ որք 'ի վ՛ր իմ հասին :
բարբառեցաւ Տէր · եւ կորացոյց զիս :
յաւուր բարկութե՛ սրտմտութե՛ իւրոյ :

ՄԵՄ:

13 *Ի բարձանց իւրոց առաքեաց հուր
յոսկերս իմ · ցանց ձգեաց ոտից իմոց՝
եւ դարձոյց զիս յետս իմ · արար յապա
կանութի զանձն իմ · զօրհանապազ
'ի տառապանս տրտմութե՛ :

ՆՈՒՆ:

14 *Կանխեաց Տ՛ր 'ի վերայ տրտմութե՛

իմոյ՝ և էարկ զինեւ զձեռն իւր : Ծանր
ցասցոյց զլուծ իւր՝ իվերայ պարանոցի
իմոյ : տկարացաւ զօրութիւն իմ. մատ
նեաց զիս Տէր՝ ի ձեռս ցաւոց իմոց . և
ոչ‌ևս կարեմ հանդարտիլ :

ԱՐԱՐԻՆ :

15 *Ջնջեաց՝ ի միջոյ իմմէ զընտիր ըն
տիր զօրուց իմոց : կոչեաց՝ ի վէր ընտրե
լոց իմոց ժամանակս բեկման : Հնձան
եհար Տէր կուսի դստերն յուդայ :

ԱՅԻՆ :

16 *Ա՛ե այսօրիկ ես ասասիկ՝ ի լալ մա
տուցեալ եմ : ակն իմ իջոյց զարտօսր .
զի հեռի եղեն յինէն մխիթարիչք իմ.
որ դարձուցանէ զանձն իմ յիս . մատ
նեցան որդիք իմ՝ յապականութիւն . զի
զօրացաւ թշնամին :

ՖԱՆ :

17 *Տարածեաց սիօն զբաշուկս իւր առ
ՃՆ. և ոչնք էր՝ որ մխիթարէր զնա :
շուրջ զնովաւ նեղիչք նր . եղև երեմ
աղտեղեալ իբրև կին ի՝ ի մէջ նոցա :

ԱՂԱԴՆ :

18 *Ընդարձակ Տէր ՃՆ՝ զի ես դառնացու
ցի զնա : լո՛ւարուք զայս ամենայն ժո
ղովուրդք . և տեսէք զցաւս իմ : օրիորդք իմ և երի
տասարդք իմ վարեցան՝ ի գերութիւն :

ԿՈՉ :

19 *Կոչեցի ես զսիրելիսն իմ. և նոքա ար
համարհեցին զիս . քահանայք իմ և
երիցունք աստէն՝ ի քաղաքի սաւառակե
ցան : խնդրեցին զկերակուր . զի դար
ձուցեն զոգիս իւրեանց , և ոչ գտաւ :

ՈՒՆ :

20 *Տես Տէր՝ զի նեղեալ եմ : ոսկերք իմ
խռովեցան . սիրտ իմ գելաւ յիս . և
ես գտայ դառնացեալ . արտաքուստ
ժառանգեաց զիս սուր՝ որպէս և մահ
՝ի ներքուստ :

ՇՈՒՆ :

21 *Լուարուք , լուարուք զայս . զի հե
ծեմ. հառաչեմ. և ոչնք է՝ որ մխիթա
րէ զիս . ամ թշնամիք իմ լուան զչա
րիս իմ. և ուրա հարին ինձ . զի դու
արարեր զայն. և դու կոչեցեր զժամն
նակն զայն . և եղիւ ինձ վայ վայ :

ԹՈՒ :

22 *Ամէն չարիքն ամ առաջի քո . և
ձեռաքաղ արա դու զնոսա . զորօրինակ
արարեր ձեռաքաղ զիս՝ իվէր ամենայն
իմոյ . զի բազում եղեն հեծութիւնքն
իմ. և սիրտ իմ՝ լի եղև տրտմութիւն :

ԳԼՈՒԽ Ա :

ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ Ա :

1 Ո՛րդ խաւարեցաւ սրտմտութիւն
■ բարկութեան Տեառն դուստր սիօնի.
ընկեց յերկինից յերկիր զփառս Իսրա

և ոչևս յիշեաց զպատուհանդան ոտից
նորա : յատուր սրտմտութեան բարկու
թեան իւրոյ :

ՐՈՒ Ա :

2 *Ընկլոյզ Տէր յանխնայ զամ գեղ յա
կոբայ . քակեաց , և ոչ անխայեաց : զա
մուրս դստեր յուդայ կործանեաց
յերկրի. անարգեաց զիշխանս և զթա
գաւորս նոցա :

ԴՈՒՄԱՆ :

3 *Փչեաց Տէր յաւուր սրտմտութե բար
կութեան իւրոյ զամ եղջիւրս ի՛շխ . և
դարձոյց յետս զաջ նր առաջի թշնա
մեաց նորա : Հուր պատեաց զյակոբ .
հաշեաց և մաշեաց զամենայն որ շուրջ
զնովաւէ :

ԴՐԱԼԱՆ :

4 *Լարուատ ընդ գերկն իւր իբրև թշնա
մի. հաստատեաց զաջ իւր՝ իվերայ նր.
և սպան զամ ցանկալին դստեր սիօնի :
եհեղ՝ իվերայ զսրտմտութիւն բարկու
թեան իւրոյ հրով :

ԵՈՒ :

5 *Լղև Տէր իբրև թշնամի . կործա
նեաց զիսէլ . կործանեաց զթագաւորս
նորա . կործ անեաց զամ ամուրս նորա.
և բազմացոյց դստերն յուդայ տառա
պանս՝ իվերայ տառապանաց :

ՎԱՒ :

6 *Խլեաց իբրև զայգի զխորանս նր . և
ապականեաց զժողս տարեկանաց նր .
մոռացաւ Տէր՝ զոր արար սիօն ժող
տարեկանաց և շաբաթաց. և զայրացոյց
՝ի մընչել բարկութեան իւրոյ , զթա
գաւորս՝ և զիշխանս՝ և զքահանայս :

ՕՐՑԻՆ :

7 *Մերժեաց Տէր զսեղան իւր. և՝ ի բաց
ընկեց զսրբութիւն իւր . կործանեաց
զպարիսպս աշտարակեայս տանձարաց
նր : ձայն ետուն՝ գոչեցին՝ ի տան Տեառն.
իբրև յաւուրս տոնից տարեկանաց նր :

ԽՈՒԼԻԹ :

8 *Ընկեցաւ կործանեալ պարիսպ դստ
եր սիօնի : չափ արկին՝ և ոչ անդրէն
դարձուցին զձեռս իւրեանց : սուգ
առին մնահարձանք . և պարիսպք առ
հասարակ դողացեալ կործանեցան :

ՏՈՒԹ :

9 *Կործանեցին յերկիր զդրունս նր. և
խորտակեցին զնիգս նր . թագաւորք
նր՝ և իշխանք նր՝ ի մէջ հեթանոսաց.
ոչ գոյին օրէնք՝ և մարգարէք . և ոչ
էին այնք, որք տեսանէին տեսիլ՝ ի Տեառնէ :

ՒՕԴ :

10 *Իջին՝ հարթ եղեն գետնոյ. կարկեցան
ծերք դստեր սիօնի. հող արկին զգլխովք
իւրեանց . քրձազգածք եղեն . յերկիր կոր
ծանեցին զիշխանս կուսանայց երեմի :

ՎՒՖ :

ԿԱՓ:

*Պակասեցան աչք իմ յարտասուաց. 11
խռովեցաւ որովայն իմ. յերկիր լու_
ծան փառք իմ. 'ի վերայ բեկման դստեր
ժողովրդեան իմոյ. 'ի սատակել տղայ_
ոց ստնդեայց. ընդ ամենայն փողոցս
քաղաքին:

ԼԱՄԷԹ:

*'Ի մարց իւրեանց պահանջէին հաց 12
և գինի. 'ի պակասիլ՝ թափել հանել
զոգիս իւրեանց. ընկեցեալ ցրուեալ
կային 'ի մէջ քաղաքին:

ՄԷՄ:

*Զի՞նչ վկայութիւն վկայեցից քեզ. 13
կամ զի՞նչ նմանութիւն նմանեցուցից
քեզ դուստր Եմի. ո՞վ մխիթարես_
ցէ զքեզ դուստր սիոնի. զի ծանրա
ցաւ բաժակ բեկման քո՝ իսկ ո՞վ իցէ
որ բժշկեսցէ զքեզ:

ՆՈՒՆ:

*Մարգարէքն քո տեսին քեզ տե_ 14
սիլս զուր՝ տարապարտուց՝ անօգուտս.
և ոչ յայտնեցին քեզ զանիրաւութիւնս
քո. զի դարձ լիցի քեզ 'ի գերութենէ
քումմէ: այլ պատմեցին քեզ առեղ
ծուածս սնոտիս. և մերժումն 'ի տեղ
ւոջէ քումմէ:

ՍԱՄԷՔ:

*Ծափ զծափս հարին ամ անցաւորք 15
ճանապարհի. շչէին՝ շարժէին ըզ
Եզեկ. գլուխս իւրեանց 'ի վերայ դստեր սիո
նի. այս այն քաղաք է՝ ասէին. պսակ
փառաց ուրախութեն ամ երկրի:

ԱՅԻՆ:

*Բացին զբերանս իւրեանց 'ի վերայ 16
քո ամ թշնամիք քո. շչէին, կրճտէին
զատամունս իւրեանց՝ և ասէին: ե_
կա՛յք, կլցուք մեք զսա. զի այս այն օր
է՝ որում ակնունէաք. ահաւասիկ տե
սաք՝ և գտաք՝ և հասաք մեք սմա:

ՓԷ:

Ղեւ. *Արար Տէր՝ զոր խոհեցաւ. կատա_ 17
26. 16. րեաց զբանս իւր, զոր պատուիրեաց
Բ. Օրէ. յաւուրցն առաջնոց. քակեաց, և ո՛չ
28. 15. անխնայեաց. ուրախ արար 'ի վերայ քո
զթշնամիս քո. և բարձր արար զեղջիւր
նեղչաց քոց:

ՍԱԴԷ:

*Գոչեցին սիրտք նոցա առ պարիսպս 18
Երեմ. դստեր սիոնի. հոսեսցեն իբրև զհե
14. 17. ղեղ զարտասուս 'ի տուէ և 'ի գիշերի.
Ողբ. մի՛ լուեր՝ և մի՛ դադարեր՝ մի՛ տար դուլ
1. 16. արտասուաց:

ԿՈՓ:

*Արի՛ 'ի խոստովանութիւն 'ի գիշերի: 19
սկիզբն 'ի գլուխ պահոց քոց. հեղ
իբրև զջուր զսիրտ քո առաջի Տն.
համբարձ զձեռն քո վն անձանց տղայ
ոց՝ որք լուծան 'ի սովու. 'ի գլուխ ճա
նապարհաց ելից մտից քոց:

ՌԻՍ:

20 *Տես Տէր՝ և հայեաց. ո՞ւմ արարեր
այսպէս ճռաքաղ՝ եթէ կերիցեն կա_
նայք զպտուղս որովայնի իւրեանց:
արարեր ճռաքաղ. արկին 'ի ներքս ըզ պարէն
խոհակերս. զենուլ 'ի ներքս 'ի սրբու
թեան Տն զտղայս ստնդեայս. զքահա
նայն և զմարգարէն:

ՇԻՆ:

21 *Ննջեցին 'ի վերայ ելիցն ճանապար
հաց առհասարակ՝ ծերն՝ և տղայն.
կուսանքն և երիտասարդն վարեցան 'ի
գերութիւն. 'ի սուր արկեր՝ կոտորեցեր
յաւուր բարկութեան քո. զեներ՝ խո_
հակերեցեր. և ոչ անխնայեցեր:

ԹԱՒ:

22 *Կոչեցեր իբրև զօր տարեկանաց զպան պարէնս
դխտութեան իւրում շուրջ զինև. և նայ զօր
ոչոք գտանիւր յաւուր սրտմտութեն պանդխ_
բարկութեն Տն՝ զի փախչիւր. ապրեալք տութէ
մնացեալք, 'ի պահել բազմանալ թշ էնոյ
նամեաց իմոց ամենեցուն:

ԳԼ: Գ:

ԱԼԷՓ:

1 Ես այր հայեցեալ յաղքատութիւն
իմ. 'ի ձեռն գաւազանի սրտ_
2 մտութեն իւրոյ: *Ընկլոյզ զիս, և էած
'ի վերայ իմ խաւար՝ և ոչ լոյս:
3 *Բայց սակայն դարձոյց 'ի վերայ իմ
զձեռն իւր համապազ:

ԲԷԹ:

4 *Մաշեաց զմորթ և զմարմինս իմ. և
զոսկերս իմ փշրեաց առհասարակ:
5 *Շինեաց 'ի վերայ իմ. և պատեաց
6 զգլխով իմով: *Ի՞ ջանացաւ, նըս
տոյց զիս 'ի խաւարի իբրև զմեռեալ
յաւիտենից:

ԳԻՄԷԼ:

7 *Կուտեաց 'ի վերայ իմ. և ոչ կարեմ
խլրտել. ծանրացոյց 'ի վերայ իմ քան
8 զպղինձ: *Զի թէպէտ և ասացից՝ և
աղաղակեցից. փակեալ և արգելեալ
9 է առաջի իւր զաղօթս իմ: *Նարկ
զարգել ճանապարհաց իմոց. և Նեխեց
'ի խորտակել զշաւիղս իմ:

ԴԱԼԷԹ:

10 *Նա՞ եղև ինձ իբրև արջ դարանա_
կալ. և իբրև առիւծ թաքուցեալ:
11 *Նմուտ զհետ իմ. հալածեաց՝ և է_
հաս. և լքոյց զիս յապականութիւն:
12 *Նմուտ ընդ գիրկս իւր՝ և ելից զիս լարեաց
նետիւք իբրև զնպատակ:

ՀԷ:

13 *Կորեաց ընդ մէջ զերիկամունս իմ.
14 արար զիս նետալից: *Նա՞ եղէ ծաղր

ժողովրդեան իմոյ . և երգք նոցա զօր
հանապազ ։ * Գամբեաց ինձ լեղի . 15
և արբեցոյց զիս դառնութք ։

Վ Ա Ւ ։

* Խարալեց արար զատամունս իմ . և 16
ջամբեաց ինձ զմոխիր ։ * Մերժեաց 17
'ի խաղաղութէ զանձն իմ . մոռացայ
զբարիս ։ * Կորեաւ յաղթութիւն իմ . 18
և յոյս իմ 'ի Տէ ։

Զ Ա Յ Ի Ն ։

* Յիշեցի յաղքատութէ իմմէ . և 'ի 19
հալածմանց իմոց՝ դառնութիւն և բար
կութիւն ։ * Յուշ եղիցի միանգամայն . 20
ձանձրացաւ յիս անձն իմ ։ * Զայս 21
ինչ կարգեցից 'ի սրտի իմում ։ վասն
այնորիկ և համբերից նմա ։

Խ Ի Թ ։

* Ողորմութիւնք Տն անսպառք են , և 22
ոչ նուազին գթութիւնք նորա ։* Նո_ 23
րոգումն առաւօտու բազմանայ ճշմար
տութիւն քո Տր ։* Ասաց անձն իմ, բայ 24
բաժին իմ է նա . վասն այսորիկ ակն
կալայց նմա ։

Տ Ի Թ ։

* Բարերար է Տր 'ի վերայ համբե_ 25
րողաց իւրոց . և անձն՝ որ խնդրէ զնա ։
* Բարի է՝ որ համբերէ նմա ճշմար_ 26
տութք . և հանգչի նա 'ի փրկութե Տն ։
* Բարի է մարդոյ՝ որ առնու զլուծ 27
խոնարհութե 'ի մանկութէ իւրմէ ։

Ի Օ Դ ։

* Նստցի միայն լուռ 'ի տան իւրում . 28
զի անձամբ իւրով եառ յանձն զլուծն
քո ։ * Տացէ հողոյ զբերան իւր . միգի 29
կայ յոյս ։ * Մատուսցէ հարկանողաց 30
իւրոց զծնօտս՝ լցցի նախատանօք ։

Ք Ա Փ ։

* Այլ ոչ 'ի յաւիտեան մերժեսցէ Տր ։ 31
* Որ տառապեցոյցն՝ նոյն ողորմեսցի 32
ըստ բազում ողորմութե իւրում ։
* Զի չետ պատասխանի 'ի սրտէ իւր 33
մէ . և խոնարհեցոյց զորդիս մարդկան ։

Լ Ա Մ Ի Դ ։

* Խոնարհեցուցանել 'ի ներքոյ ոտից 34
նորա . զամ կապեալս երկրի . մատնել
զմարդ 'ի դատաստանի Տն ։ * Խոտել 35
զիրաւունս առն առաջի երեսաց բարձ
րելոյն ։ * Պատժել զմարդ 'ի դատաս 36
տանի Տն ոչ տեսանէ ։

Մ Ի Մ ։

[illegible] * ‖ Ո՞չ ասաց՝ եթէ այսպէս ասաց Տր՝ 37
3. 6. և եղև՝ ոչ պատուիրեաց ։ * 'Ի բե_ 38
րանոյ բարձրելոյն ոչ ելցեն աստի չա
րիք . և ոչ բարիք ։ * Զինչ տրտնջես 39
ցէ մարդ կենդանի . կամ այր 'ի վերայ
մեղաց իւրոց ։

Ն Ո Ւ Ն ։

40 * Քննեցան ճանապարհք մեր . և
կշտամբեցան . դարձցուք մեք 'ի Տր ։
41 * Համբարձցուք զձեռս մեր սրտիւք
հանդերձ 'ի բարձունս երկնից ։
42 * Մեք ամպարշտեցաք . և ոչ հաճե_
ցաւ ընդ մեզ ։

Ս Ա Մ Ի Ք ։

43 * Ծածկեր սրտմտութբ բարկութե .
և հալածեցեր զմեզ . կոտորեցեր, և ոչ
44 անխնայեցեր ։ * Փակեցեր ամպօք զեր
կինս՝ զի մի՛ հասցէն աղօթք մեր առ
45 քեզ ։ * Ընկեցեր, մերժեցեր զմեզ ար
համարհեալս . և անարգեալ արարեր
զմեզ 'ի մէջ զօրաց հեթանոսաց ։

Փ Ի ։

46 * Բացեր 'ի մեզ զամ բերանս թշնա_
47 մեաց մերոց ։ * Ահ և երկիւղ եկն 'ի
վերայ մեր . բեկումն և սատակումն ։
48 * Ելս հոսանս ջուրց իջուցին աչք մեր՝
'ի վերայ բեկման դստեր ժողովրդեան
իմոյ ։

Ա Ց Ի Ն ։

49 * Աչք իմ ընկլան՝ և ոչ լռեցից՝ և ոչ
50 լռեցայց ։ * Մինչև երևեսցի՝ և տեսցէ
51 Տր յերկնից ։ * Ակն իմ կաթեսցէ 'ի
վերայ անձին իմոյ . քան զամ դստերս
քաղաքաց իմոց ։

Ս Ա Դ Ի ։

52 * Որսալով որսացան զիս իբրև հաւ_
որսք թշնամիք իմ . որսացան զիս տա_
53 րապարտուց ։ * Հեղձուցին 'ի գբի
զկենաւս իմ . եդին զվէմ 'ի վը իմ ։
54 * Զեղան ջուրք զգլխով իմով . և ասա
ցի՝ բամ ահա մերժեցայ ։

Կ Օ Փ

55 * Կարդացի զանուն քո Տր 'ի գբոյ տա
56 ռապանաց ։ * Ձայն դու լուար ձայնի
իմում . մի՛ թաքուցաներ զունկն քո
'ի խնդրուածոյ իմոց . այլ ընդարձա
57 կեա ինձ, փրկեա զիս ։ * Դու յօգնել
ինձ մերձեցար . և ասացեր՝ բամ յոր
ում աւուր կարդասցես առ իս՝ մի՛
երկնչիցես ։

Ռ Ի Ս ։

58 * Դատեցեր Տր զդատաստան անձին
իմոյ . փրկեցեր Տր զկեանս ։
59 * Տեսեր Տր զխռովութիւն իմ . դա_
60 տեցեր Տր զդատաստանս իմ ։ * Տեսեր
զամենայն իրաւունս իմ . հայեցար
յամ խորհուրդս իմ ։

Շ Ի Ն ։

61 * Լուր Տր զնախատինս նոցա . և զամ
խորհուրդս նոցա՝ որք զինէն ։
62 * 'Ի շրթունս յարուցելոց 'ի վերայ իմ
63 զօրհանապազ ։ * Զնստել նոցա՝ և
զյառնել նոցա 'ի միտ առի ես 'ի խոր_
հրդոց անտի նոցա ։

ԹԱՒ

Թ Ա Ւ ։
*Հայեա՛ց 'ի հպարտութիւն անձանց նց. 64
և հատուսցես նոցա Տր զհատուցումն
նոցա 'ի գլուխս նոցա ։ *Հատուսցես 65
նոցա ըստ սնոտութե սրտից նոցա ։
*Հալածեսցես զնս սրտմտութբ քով. 66
և մաշեսցես զնոսա բարկութբ քով 'ի
ներքոյ երեսաց երկնից ։

ԳԼ ։ Դ ։

Ա Լ Է Փ ։
Զիա՛րդ շլացաւ ոսկին . այլագու_ 1
նեցաւ արծաթն սպիտակ . հա
լեցան՝ սփռեցան ակունք նշ 'ի գլուխ
անցից ճանապարհաց նոցա ։

Բ Է Թ ։
* Որդիքն սիոնի պատուականք . որք 2
առաւել քան զականս պատուականս .
զիա՛րդ համարեցան իբրև ամանք խե
ցեղէնք ձեռագործք որդւոց բրտի ։

Գ Ի Մ Է Լ ։
*Մերկացուցին իբրև վիշապք զս_ 3
տինս իւրեանց. և դիեցուցին զկորիւնս
իւրեանց . եղեն դստերք ժողովրդեան
իմոյ 'ի տանջանս հարուածոց . զի չիք
նր բժշկութի . և տառապեցան իբրև
ջայլամնք յանապատի ։

Դ Ա Լ Է Թ ։
* Կցեցան լեզուք դիեցիկք մանկանց 4
'ի քիմս իւրեանց 'ի ծարաւոյ իւրեանց .
տղայք զհաց խնդրէին . և ոչո՛ք էր՝ որ
բերէր նոցա ։

Հ Է ։
*Որք ուտէին զկերակուր՝ եղծանէին 5
'ի վերայ անցից ճանապարհաց . որք 'ի
գիրկս դգուեալք էին . գիրկս արկեալ
աղբեաց թօթափեալ թաւալէին ։

Վ Ա Ւ ։
*Բազմացաւ անօրէնութիւն դստեր 6
Ծննդ. ժողովրդեան իմոյ . քան զանօրէնու_
19.24. թիւն սոդոմայ կործանելոյ . 'ի ճեպս
փոյթս յառնէին . և ո՛չ ուրեք էր վաս_
տակ ձեռաց իւրեանց ։

Զ Ա Յ Ի Ն ։
*Սրբեցան ուխտաւորք նոցա . իբրև 7
զձիւն սպիտակացան . իբրև զկաթն
զտեցան . իբրև զականս շափիղայից 'ի
հատուածման իւրեանց ։

Խ Է Թ ։
*Թխացան քան զածուխ տեսիլք իւր 8
եանց . և ոչո՛ք ճանաչէր զնս . զի դնին
յանցս ճանապարհաց . մածեալ էր
մորթ յոսկերս նոցա . ցրտացան նոքա .
և եղեն իբր զփայտ չորացեալ ։

Տ Է Թ ։
* Գեղեցիկք էին վիրաւորք դիա_ 9
կանց անկելոց 'ի սրոյ՝ քան զանկեալսն
'ի սովոյ . երթային վիրաւորք ազգք
ազգք արանց ։

Յ Ո Դ ։
10 *Ձեռք կանանց ողորմածաց եփեցին
զմանկունս իւրեանց . և եղեն նոցա 'ի
կերակուր . առ 'ի բեկումն դստեր ժո
ղովրդեան իմոյ ։

Ք Ա Ֆ ։
11 *Լցաւ՝ և կատարեաց Տր զսրտմտութի
բարկութե իւրոյ . եհեղ զսրտմտութի
բարկութեան իւրոյ . և բորբոքեցոյց
զհուր 'ի սիոն . և եկեր զհիմունս նր ։

Լ Ա Մ Է Դ ։
12 *Ո՛չ հաւատացին ամենայն թագա_
ւորք երկրի . որք բնակեալք էին 'ի
տիեզերս . եթէ մտցէ թշնամի ընդ
դրունս Եմի ։

Մ Է Մ ։
13 *'Ի մեղս մարգարէիցն իւրեանց . և
'ի մեղս քահանայիցն իւրեանց՝ որք
հեղուին զարիւնս արդարոց 'ի միջի
իւրեանց ։

Ն Ո Ւ Ն ։
14 *Շարժեցան՝ սասանեցան զօրութիւնք
նոցա յելս ճանապարհաց . պղծեցան՝
թօթափեցան յարեան մեռելոտւոց .
զի ո՛չ կարէին զհանդերձս նոցա անսա
րատ պահել 'ի նոցանէ ։

Ս Ա Մ Է Ք ։
15 *'Ի բա՛ց կացէք՝ 'ի բա՛ց կացէք՝ պիղծս
կարդացէք զնոսա . 'ի բա՛ց կացէք, մի՛
մերձենայք . զի շարժեցան, բորբոքե_
ցան . ասացէք 'ի հեթանոսս՝ զի մի՛ ևս
յաւելցին բնակել 'ի նոսա ։

Ա Յ Ի Ն ։
16 *Կենդանեաւ մերով նուաղեցան աչք
մեր յօգնականութէ մերմէ . զի տա_
րապարտուց կացուցեալ էր մեզ զնս
դէտս 'ի մնոտիս ։

Փ Է ։
17 *Երեսք Տն բաժանեալ է 'ի նոցա_
նէն . և ո՛չ ևս յաւելցի հայել 'ի նոսա .
երեսք քահանայից ակն ո՛չ առին ծե_
րոց . ո՛չ ողորմեցան տղայոց նոցա ։
դէտակն կալեալ հայէաք յազգս ձեր՝
ո՛չ փրկէին զմեզ ։

Ծ Ա Դ Է ։
18 *Որսացան զմեզ . փո՛քր միւսևս սա_
տակեալ ընկճեալէր զմեզ 'ի քաղաքաց
մերոց . էհաս ժամ, հասեալ է ժամա
նակ, կատարեցան աւուրք մեր, լցան
ժամանակք ։

Կ Ո Ֆ ։
19 *Թեթևացան հալածիչք մեր 'ի վր
լերանց . իբրև զարծուիս երկնից . 'ի
վերայ լերանց բարձանց ճախրեցին .
և յանապատի 'ի դարան մտեալ պա_
շարեցին զմեզ ։

ՌԷՇ ։

ԹԼՈՒՍ

* Ոգի երեսաց մերոց Տէր Աստուած պա- 20
տեցան զնուաճս յապականութենէ իւր
եանց, մինչդեռ մեք խորհեաք. ընդ
հովանեաւ նորա նստեաք ի մէջ հե-
թանոսաց:

ՇԻՆ

* Ցնծա դու՝ և ուրախ լեր դուստր 21
եդոմայեցւոց. որ բնակեալ ես յերկ
րիւդ օստրացւոց, եկեսցէ բաժակն ի
վերայ քո. արբցես, արբեսցիս, և
անդրէն դարձուսցես:

ԹՂԱՒ

* Պատեցան անօրէնութիւն քո սիօն, 22
ոչևս յաւելցէ խոխտել զքեզ. այց
արար անօրէնութեան քումմ դուստր
եդոմայ. յայտնեաց զամենայն ամ-
պարշտութիւնս քո:

ԱՂՕԹՔ ՍՐԲՈՅՆ ԵՐԵՄԻԱՅԻ:

ԻՇԱՒ Տէր զայս 1
ինչ անցք անցին ընդ
մեզ. նայեաց, և տես
զնախատինս մեր:
* Ժառանգութիւն մեր 2
դարձաւ յօտարութիւն.
և բնակութիւն մեր ի տնժդեհութիւն:
* Որբ ծնաւեալ մեք՝ և ոչ գոյր մեր 3
հայր: մայրք մեր իբրև այրիք ի ժա-
մանակս մերոց: * Օջուրս մեր գնոյ 4
արբաք. և փայտն մեր առանց փոխա-
նակի: * Լուծն ի վերայ պարանոցի մե- 5
րոյ՝ հալածականք եղեաք. և ոչ գտաք
հանգիստ: * Զեռնաձիգք եղեն եգիպ 6
տացիքն՝ և ասորեստանեայք, յագե-
ցուցանել հացիւ: * Հարքն մեր մե- 7
ղան. և չկան ուրեք ի միջի. և մեղք
հարցն ընդ մեզ եղեն: * Ծառայք 8
տիրեցին մեզ. և այն որ փրկէրն զմեզ
ի ձեռաց նոցա, չկայ ուրեք ի միջի:
* Լկայաք համբարս ի նեղըս արաս- 9
ցուք յերեսաց սրոյ անապատի:
* Մորթք մեր կարկամեցան իբրև 10
զթոնիր հնացեալ յերեսաց բարկու-
թեն սովուն: * Օ կանայս խայտա- 11
ռակեցին ի սիօն. և զկուսանս ի քա
ղաքս յուդայ: * Օջերս կախեցին 12
զբռնաթայ. և ի պատուհանս ոչ խնայե
ցին: * ԼՀ ընտիր ընտիրքն զձայն բար 13
ձեալ կականէին. և երիտասարդքն
զփայտի հարեալ տկարացան:
* Ծերք ի դրանցն մեկնեցան. և պըն- 14
տիր ընտիր յօրհնութենէն լռեցին:
* Լքան սիրտք մեր յուրախութենէ. և 15
դարձան ի սուգ օրհնութիւք պարուց
մերոց: * Լընկաւ պսակն ի գլխոց մե 16
րոց: վայ մեզ՝ վայ մեզ՝ զի մեղաք:
* Վ ասն այսորիկ տոչորեալ սիրտ ցա 17
ւագին. վասն այսորիկ և խաւարեցան
աչք մեր: * Ի վերայ լերինն սիոնի. զի 18
դարձան յապականութենէ. և աղուէսք
մուտ և ել առնէին ի սրահս նորա:
* ԼՆ դու Տէր յաւիտեան կաս. և ա- 19
թոռ քո յազգէ յազգ: * Լընդէր մին 20
չև խափան մոռասցար զմեզ. Հարցես՝
թողցես՝ և լքցես զմեզ մինչև յերկար
ժամանակս: * Դարձո զմեզ Տէր՝ և 21
դարձցուք, նորոգեա զմեզ Տէր իբրև
զաւուրսն առաջինս: * Օի մերժե- 22
լով մերժեցեր զմեզ. բարկացար սրտ
մտութեի բարկութե քոյ ի վերայ մեր
մինչև իսպառ:

ՄԱՐ-

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐՈՒՔԱՅ։

Գլուխ Առաջներորդ։

ԵՒ ԱՅՍՈՒՔ 1
ԻՆ ԲԱՆՔ
թղթոյն, զորս
գրեաց բարուք
որդի ներեայ.
որդւոյ մաասայ.
որդւոյ սեդե_
կեայ. որդւոյ ա_
սադայ. որդւոյ քեղկեայ 'ի բաբելոն։
* Յամին հինգերորդի՝ որ օր եօթն էր 2
ամսոյն. 'ի ժամանակի յորում առին
քաղդեացիքն զեհմ. և այրեցին զնա
հրով։ * Եւ ընթերցաւ բարուք զբանս 3
թղթոյս այսորիկ յականջս յեքոնիայ՝
որդւոյ յովակիմայ արքայի յուդայ.
և յականջս ամ ժողովրդեանն. որք
գային 'ի մատեանն։ * Եւ յականջս զօ 4
րացն. և որդւոց թագաւորացն. և յա
կանջս ծերոցն. և յականջս ամ ժողո_
վրդեանն. 'ի փոքունց մինչև ցմեծա_
մեծս. ամենեցուն որք բնակեալ էին
'ի բաբելոն. առ սուդ գետով։ * Որք 5
լուեալ լային՝ և պահէին. և կային
յաղօթս առաջի Տն։ * Եւ ժողովե_ 6
ցին արծաթ ըստ իւրաքանչիւր կարի.
* Եւ առաքեցին յերուսաղէմ առ յո_ 7
վակիմ որդի քեղկեայ՝ որդւոյ սաղո_
մեայ քահանայ. և առ այլ քահանայս
գտեալս ընդ նմա յեհմ։ * Յառնուլ 8
նր զսպաս տան Տն. որ ել 'ի տաճա_
րէն՝ դարձուցանել յերկիրն յուդայ 'ի
տասներորդում սիւան ամսոյն զսպ_
պասսն զարծաթեղէնս՝ զորս արար սե
դեկիա որդի յօսիայ արքայի յուդայ։
* Յետ գերելոյ նաբուգոդոնոսորայ 9
արքայի բաբելացւոց՝ զյեքոնիայ՝ և
զիշխանսն՝ և զկալանաւորականսն՝ և
զզօրաւորսն՝ և զժողովուրդ երկրին՝
յեհմէ. և տարաւ զնս 'ի բաբելոն։
* Եւ ասեն, ահաւասիկ առաքեցաք 10
առ ձեզ զարծաթ. և գնեցէք արծա_
թոյդ ողջակէզս՝ և զվասն մեղաց՝ և
զկնդրուկ՝ և արարէք մանանայ. և հա_
11 նէք 'ի սեղանն Տն Այ մերոյ։ * Եւ
աղօթս արարէք 'ի վերայ կենաց նա_
բուգոդոնոսորայ արքայի բաբելաց_
ւոց. և 'ի վր կենաց բաղտասարայ որդ_
ւոյ նր. զի եղիցին աւուրք նոցա իբրև
12 զաւուրս երկնից 'ի վր երկրի։ * Տացէ
մեզ Տր զօրութիւն. և լուսաւոր արաս_
ցէ զաչս մեր. և կեցցուք ընդ հովա_
նեաւ նաբուգոդոնոսորայ արքայի
բաբելացւոյ. և ընդ հովանեաւ բաղ
տասարայ որդւոյ նր. և ծառայեսցուք
նց աւուրս բազումս. և գտցուք շնորհս
13 առաջի նոցա։ * Աղօթս արարէք և 'ի
վր մեր առ Տր Ած մեր. զի մեղաք Տն
Այ մերում. և ոչ դարձաւ սրտմտու
թի Տն և բարկութի նր 'ի մէնջ մին_
14 չև ցայսօր։ * Եւ ընթերցջիք զթուղթդ
զայդ. զոր առաքեցաք առ ձեզ. դնել
'ի տուն Տն՝ յաւուրս տօնի. և յաւուրս
15 ժամանակի։ * ‖ Եւ ասասջիք, Տն Այ ‖ Վ այր.
մերոյ արդարութի է, և մեր ամօթ 2. Շ.
երեսաց. որպ յաւուրս յայսմիկ առն
16 յուդայ՝ և բնակչաց եհմի։ * Եւ թա
գաւորաց մերոց՝ և իշխանաց մերոց՝ և
քահանայից մերոց՝ և մարգարէից մե
րոց և հարցն մերոց առաջի Տն։
17 * ‖ Մեղաք առաջի Տն Այ մերոյ. և ‖ Դան.
ոչ հաւատացաք՝ ապստամբեալք 'ի 9. 5.
18 նմանէ։ * Ոչ անհնազանդք եղեաք
նմա. և ոչ լուաք ձայնի Տն Այ մերոյ
գնալ ըստ հրամանաց Տն՝ զոր ետ ա_
19 ռաջի մեր։ * Յօրէ յորմէ եհան Տէր
զհարսն մեր յերկրէն եգիպտացւոց՝ և
մինչև ցայսօր էաք անհնազանդք Տն
Այ մերոյ՝ և խուսափեալք չլսել ձայ_
20 նի նորա։ * ‖ Եւ պատեցան զմեօք չա ‖ 2. Օրէ.
րիքն. և նզովք՝ զոր կարգեաց Տր 'ի 28. 15.
ձեռն մովսէսի ծառայի իւրոյ՝ յաւուր
յորում եհան զհարսն մեր յերկրէն
եգիպտացւոց. տալ մեզ զերկիրդ՝ որ
բղխէ

բղխէ զկաթն և զմեղր որպէս և այսօր ։
* Եւ ոչ լուաք ձայնի Տն Այ մերոյ . 21
ըստ ամ բանից մարգարէից . զորս
առաքեաց առ մեզ ։ * Եւ գնացաք 22
իւրաքանչիւր ըստ մտաց սրտի իւրոյ
չարի . հարկել աստուածոց օտարաց .
առնել չար առաջի Տն Այ մերոյ ։

Գլ. Բ.

Եւ կացոյց Տր զբանս իւր՝ զոր խօ 1
սեցաւ ՚ի վերայ մեր . և ՚ի վերայ
դատաւորացն մերոց՝ որք դատէին
զԻէլ . և ՚ի վերայ թագաւորաց մերոց .
և ՚ի վր իշխանաց մերոց . և ՚ի վերայ
առն Իէլի և Յուդայ ։ * Ածել ՚ի վերայ 2
մեր չարիս մեծամեծս . որք ոչ երբէք
գործեցան ՚ի ներքոյ ամենայն երկնից .
‖ 2. Օրէ. որպէս և արարաւ Իէլի . ‖ ըստ գրեցե_
28. 53. լոցն յօրէնս Մովսէսի ։ * Ուտել մեզ 3
զմարմինս որդւոց մերոց . և առն զմար
մինս դստեր իւրոյ ։ * Եւ մատնեաց 4
զմեզ ՚ի սարկութիւն ամ թագաւորաց՝
որք շուրջ զմեօք էին . ՚ի նախատինս և
յամնապատ ՚ի մէջ ամ ժողովրդոց շուր
ջանակի՝ ուր ցրուեաց զմեզ Տր անդր ։
* Եւ եղեաք ՚ի վայր՝ և ոչ ՚ի վեր . զի 5
մեղաք Տն Այ մերում առ ՚ի չլսելոյ
‖ Մեր. ձայնի նորա ։ * ‖ Տն Այ մերոյ արդա 6
1. 15. րութիւն . և մեզ՝ և հարց մերոց ամօթ
երեսաց . որպէս և յաւուր յայսմիկ ։
* Զոր խօսեցաւ Տր ՚ի վերայ մեր զամ 7
զչարիս զայսոսիկ՝ որք եկին ՚ի վերայ
մեր ։ * Եւ ոչ աղաչեցաք զերեսս Տն 8
դառնալ իւրաքանչիւր ՚ի խորհրդոց սր
տի իւրոյ չարի ։ * Եւ զարթեաւ Տր ՚ի 9
վերայ չարեացն . զորս զարթոյց Տր ՚ի
յամենայն վր մեր . զի արդար է Տր յամ գործս
իւր՝ զոր պատուիրեաց մեզ ։ * Եւ ոչ 10
լուաք ձայնի նորա երթալ զհետ հրա
մանաց Տն՝ զոր ետ առաջի մեր ։
‖ Դանիէ. * ‖ Եւ արդ՝ Տէր Ած մեր՝ որ հաներ 11
9. 15. զժողովուրդ քո յերկրէն եգիպտաց_
ւոց հզօր ձեռամբ՝ նշանօք և արուես_
տիւք՝ և մեծամեծ զօրութեք՝ և բարձր
բազկաւ . և արարեր քեզ անուն որպէս
յաւուր յայսմիկ ։ * Մեղաք՝ ամպարշ_ 12
տեցաք՝ անիրաւեցաք Տէր Ած յամ
իրաւունս քո ։ * Դարձցի սրտմտութի 13
քո ՚ի մէնջ . զի մնացաք նուազք ՚ի մէջ
հեթանոսաց՝ ուր ցրուեցեր զմեզ անդր ։
* Լուր Տր աղօթից մերոց և խնդր_ 14
ուածոց մերոց . և փրկեա զմեզ վասն
քոյ . և տուր մեզ շնորհս առաջի գեր
չաց մերոց ։ * Զի ծանիցէ ամ երկիր՝ 15
թէ դու ես Տր Ած մեր . զի անուն քո
կոչեցաւ ՚ի վր Իէլի և ՚ի վր ազգի նր ։
‖ 2. Օրէ. * ‖ Տր նայեաց ՚ի տաճարէ սրբոյ քում 16
26. 15. մէ . (և խորհեաց զմեզ .) խոնարհեցո

17 Տր զունկն քո՝ և լուր մեզ ։ * ‖ Բաց ‖ Եսայ.
զաչս քո՝ և տես . ‖ զի ոչ եթէ մեռեալք 63. 15.
՚ի դժոխս՝ որոց առան ոգիք ՚ի միջոյ նց, ‖ Եսայ.
տացեն զփառաւորութի և իրաւունս 17. 17.
18 Տն ։ * Այլ անձինք տրտմեալք՝ յան_ և 64. 9.
հնարին տրտմութեան . որք գնան կորա ‖ Սաղ.
ցեալք՝ և հիւանդացեալք՝ և աչք առ 113. 17.
կայծեալք՝ և անձինք քաղցեալք տա
ցեն քեզ փառս և զարդարութի ։
19 * Տր ոչ եթէ առ իրաւանց հարցն մե_
րոց . և թագաւորաց մերոց արկանեմք
գութս առաջի քո Տր Ած մեր ։
20 * Զի ածեր զսրտմտութի քո՝ և զբար
կութի քո ՚ի վր մեր . որպէս խօսեցար
՚ի ձեռն ծառայից քոց մարգարէից ։
21 * Այսպէս ասէ Տր՝ խոնարհեցուցէք
զպարանոցս ձեր . և հարկեցէք ար_
քային բաբելացւոց . և նստարուք յերկ
22 րին՝ զոր ետու հարցն ձերոց ։ * Եւ
եթէ ոչ լուիցէք ձայնի Տն հարկել
արքային բաբելացւոց . պակաս արա_
րից ՚ի քաղաքացն յուդայ և արտաքոյ
23 Եէմի ։ * Զձայն ուրախութե . և զձայն
ցնծութե . զձայն փեսայի՝ և զձայն հար
սին . և եղիցի ամ երկիրդ անապատ
24 ՚ի բնակչաց ։ * Եւ ոչ լուաք ձայնի
քում հարկել արքային բաբելացւոց .
և կացուցեր զբանս քո՝ զոր խօսեցար ՚ի
ձեռն ծառայից քոց մարգարէից . հա
նել զոսկերս թագաւորացն մերոց . և
զոսկերս հարցն մերոց ՚ի տեղւոջէ իւր
25 եանց ։ * Եւ ահա անկեալ կան ՚ի տօ_
թի տուընջեան . և ՚ի ցուրտ գիշերոյ . և
մեռան ՚ի ցաւս չարաչարս ՚ի սով և ՚ի
26 սուր՝ և ՚ի գերութի ։ * Եւ արարեր
զտաճարն քո՝ յորոյ վերայ կոչեցաւ
անուն քո՝ որպէս յաւուր յայսմիկ . վն չա_
րութե տանն Իէլի, և տանն Յուդայ ։
27 * Եւ արարեր ընդ մեզ Տէր Ած մեր
ըստ ամենայնի հեզութե քում . և ըստ
28 ամի մեծի գթութե քոյ ։ * Որպէս խօսե_ ‖ Ղևտ.
ցար ՚ի ձեռն ծառայի քոյ Մովսէսի՝ յաւ 26. 14.
ուր պատուիրելոյն քոյ նմա գրել զօ_ 2. Օրէ.
րէնս քո առաջի որդւոցն իսրայէլի ։ 28. 15.
29 * ‖ Եւ ասել՝ եթէ լուիցէք ձայնի ի_ 29. ...
մում . եթէ ոչ շունչն մեծ և յոյժ
դարձցի փոքրկութի ՚ի մէջ ազգաց՝
30 ուր ցրուեցից զձեզ անդր ։ * Զի գի_
տեմ՝ եթէ ոչ լուիցեն ինձ . զի ժողո_
վուրդ խստապարանոց է . և դարձու_
ցանեն զսիրտս իւրեանց յերկրին պան
31 դխտութե իւրեանց ։ * Եւ ծանիցեն՝
թէ ես եմ Տր Ած նց՝ և տաց նոցա
32 զսիրտ՝ և ականջս լսելոյ ։ * Եւ օրհ_
նեսցեն զիս յերկրի գերութե իւրց .
33 և յիշեսցեն զանուն իմ ։ * Եւ դարձ_
ցին ՚ի խստութեէ պարանոցի իւրեանց .
և յիրաց չարեաց իւրեանց . զի յիշես_
ցեն

ցեն զձանապարհ Տարցն իւրեանց մե- 34
ղուցելոց առաջի իմ։ * Եւ դարձու-
ցից զնոսա յերկիրն՝ զոր երդուայ տալ
Տարցն նոցա աբրահամու՝ և իսահա-
կայ՝ և յակոբայ։ և տիրեսցեն նմա։ և
բազմացուցից զնո՝ և ոչ նուազեսցին։
* Եւ հաստատեցից նոցա ուխտ յաւի- 35
տենական լինիլ ինձ նոցա յԱ՛Ծ։ և
նոքա եղիցին ինձ ի ժողովուրդ։ և ոչ
ևս խախտեցից զժողովուրդ իմ զինէլ
յերկրէն՝ զոր ետու նոցա։

Գ Լ։ Գ։

ՏՐ ամենակալ՝ Ա՛Ծ իէլի՝ անձինք 1
նեղեալք՝ և ոգիք ձանձրա-
ցեալք աղաղակեն առ քեզ։
* Լ՛սուր Տէր՝ և ողորմեաց. զի Ա՛Ծ ողոր- 2
մած ես. և ողորմեաց՝ զի մեզաք առա-
ջի քո։ * Օի դու բնակեալես յաւի- 3
տեան. և մեք կորստականք յաւիտեան։
* Տէր ամենակալ՝ Ա՛Ծ իէլի՝ լսեր աղօ- 4
թիդ մեռելոցն իէլի. և որդւոցն մե-
ղուցելոց առաջի քո. որք ոչ լսեան ձայ
նի Տ՚ն Ա՛Ծ իւրեանց. և պատեցին
զմեզ չարիք։ * Մի յիշեր զանիրաւ- 5
ութիս հարցն մերոց. այլ յիշեա զձեռն
քո՝ և զանուն քո՝ ի ժամանակի յայտ-
միկ։ * Օի դու Տէր Ա՛Ծ մեր. և օրհ- 6
նեսցուք զքեզ Տէր։ * Օի վասն այնո 7
րիկ եառեր զերկիւղ քո ի սիրտս մեր
կարդալ զանուն քո. և օրհնեսցուք
զքեզ ի գերութեան մերում. զի դար- ղնէրաս
ձուցաք ի սիրտս մեր զամ անօրէնու- զեր յամ
թիս հարցն մերոց մեղուցելոց առա- անօրէն
ջի քո։ * Լհաւասիկ մեք այսօր ի գե 8 նութեց
րութեան մերում. ուր ցրուեցեր զմեզ
այսօր ի նախատինս՝ և ի նզովս՝ և ի
պարտիս ըստ ամ անիրաւութեց հարց
մերոց՝ որք ապստամբեցան ի Տ՚ն Ա՛Ծ
մերմէ։ * Լսուր լիլ զպատուհերս կե- 9
նաց. ունկնդիր ձանաչել զնմաստուն։
* Օի նչէ լիլ. զի յերկիրդ թշնա- 10
մեաց ես։ * Նուացար յերկրի օտարու 11
թե. խառնակեցար ընդ դիակունս.
համարեցար ընդ իջեալս ի դժոխս։
* Լմոռեր զերկիրն իմաստութե։ 12 ղնէրաս
* Լրթե ի ձանապարհն Ա՛Ծ գնայեալ 13 զեր
եիր, բնակիեիր խաղաղութե յաւի-
տեան ժամանակաց։ * Լասիր՝ ուր ե 14
իմաստութի. ուր ե զօրութի. ուր ե
հանճար, ձանաչել միանգամայն՝ թէ
ուր են կեանք երկայնակեացք. ուր
ե լոյս աչաց՝ և խաղաղութի։ * Լո՞ե- 15
գիա գտեր նր. ո՞ եմուտ ի գանձս նր։
* Լուր են իշխանք հեթանոսաց՝ և որք 16
տիրեն գազանաց երկրի։ * Լորք ընդ 17
թռչունս երկնից ձախրեին։ * Լմ 18
գանձերին զարծաթ և զոսկի՝ յոր յու-

սացան մարդիկ. և ոչ գոյր բաւ ստա-
ցուածոց նոցա. և որք գործեն զարծաթն՝
և հոգան. և ոչ գոն հանգամանք գոր
19 ծոց նոյ։ * Լպակասեցան՝ և ի դժոխս
իջին. և այլք փոխանակ նոցա կանգ-
20 նեցան։ * Լերիտասարդք տեսին զլոյս.
և բնակեցան յերկրի. և զձանապարհս
21 իմաստութե ոչ ծանեան։ * Լմ ոչ ի
միտ առին զշաւիղս նր. և ոչ կացին ի
վերայ նր. որդիք նոյ ի ձանապարհէ ի ձանա
22 նոցա հեռի եղեն։ * Լոչ լու եղև ի պարհէ
քանան. և ոչ երևեցաւ ի թեմանն։ թեբեանց
23 * Լմ ոչ որդիքն հագարու խնդրեն
զիմաստութի. վաձառականք մերա-
նայ՝ և թեմանայ առասպելախօսք՝ և
քննիչք իմաստութե. զձանապարհ
իմաստութե ոչ ծանեան. և ոչ յուշ
24 եղեն նոցա շաւիղք նորա։ * Լվ իէլ
որպէս զի մեծ է տունն Ա՛Ծ, և ընդար
ձակ է տեղի ստացուածոց նորա։
25 * Լեծ է՝ և ոչ գոյ բաւ. բարձր և ան
26 չափ։ * Լնդ ծնան սկայքն անուա-
նիք՝ իսկզբանէ եղեալք մեծամեծք.
27 հմուտք պատերազմայ։ * Լոչ եթէ զնո
ընտրեաց Ա՛Ծ. և ոչ զձանապարհս
28 իմաստութե ետ նոցա։ * Լմ կորեան
առ՝ի չգոյէ իմաստութե՝ և սատակե
ցան վասն անմտութե իւրեանց։
29 * Լո՞ել յերկինս՝ և էառ զնա՝ և իջոյց
30 զնա յամպոց։ * Լվ էանց յայնկոյս
ծովուն՝ և եգիտ զնա. և բերեցէ զնա
31 ընտիրս ոսկւոյ։ * Ովիք ոք՝ որ գիտէ
զձանապարհս նորա. և ոչ՝ որ զմտաս-
32 ածիցէ զշաւիղս նր։ * Լյ՚ որ գիտէն
զամ՝ ձանաչէ զնա. եգիտ զնա իմաս
տութե իւրով. և որ կազմեաց զեր-
կիր յաւիտեանս ժամանակաց. ելից
զոս անասունք՝ և չորքոտանեօք։
33 * Լոր առաքէ զլոյս՝ և գնայ. կոչեաց
զնա՝ և նա լուաւ նմա գողութե։
34 * Լմ աստեղք ծագեցին յիւրաքանչ
իւր պահպանութե՝ և ուրախ եղեն։
35 * Լոչեաց զնոսա՝ և ասեն. ահաւասիկ
կամք. ծագեցին ուրախութե արար
36 չի իւրեանց։ * Լա Ա՛Ծ մեր՝ ընդ որում
37 ոչ համարեսցի այլ։ * Լգիտ զամե-
նայն ձանապարհս իմաստութե. և էառ
զնա յակոբայ ծառայի իւրոյ. և իէլի
38 սիրելւոյ ի նմանէ։ * Լետ այսորիկ
յերկրի երևեցաւ՝ և ընդ մարդկան
շրջեցաւ։

Գ Լ։ Գ։

1 Ա՚յսք են գիրք հրամանաց Ա՛Ծ. և
օրէնք՝ որք կան յաւիտեան. և ա-
մենեքեան որք ընդունին զնա՝ ի կեանս.
և որք թողուն զնա, մեռցին։
2 * Լդարձ յակոբ՝ և բռնեսցես հար զնմա-

ընծա ա— նէ, ընդ ծաղուածս առաջի լուսոյ նր։
ծախեալ *Մի՛ տար այլում զփառս քո՝ և մի՛ զօ 3
գուտս քո ազգի օտարոտւոյ։ *Երա- 4
նի՛ է մեզ Իէլ. զի հաճոյքն Ա՟Յ ծա-
նօթք մեր են։ *Քաջալերեա՛ց ժողո- 5
վուրդ իմ. յիշեա՛ Իէլ։ *Զի վաճա- 6
ռեցայք յազգս՝ և ոչ ՚ի կորուստ. փո-
խանակ զի բարկացուցիք դուք զԱ՟Ծ
մատնեցայք հակառակորդաց։
*Քանզի զայրացուցիք զարարիչ ձեր՝ 7
զոհեցիք դիւաց՝ և ոչ Ա՟Յ։ *Մոռա- 8
ցայք զկերակրիչն ձեր, զԱ՟Ծ յաւիտե-
նական. տրտմեցուցիք և զդայեակն
ձեր զերուսաղէմ։ *Զի ետես զեկեալն 9
՚ի վ՟ր ձեր զբարկութի յԱ՟Յ՝ և ասէ.
լուարո՛ւք պանդուխտք սիօնի. զի եած
՚ի վերայ իմ Տ՟ր զսուգ մեծ։ *Տեսի 10
զգերութի ուստերաց՝ և դստերաց ի-
մոց. զոր եած ՚ի վերայ նոցա յաւիտե-
նականն։ *Սնուցի զնոսա ուրախու- 11
թբ. և յուղարկեցի զնոսա լալով՝ և
սգալով։ *Մի՛ ոք ոտնհար լիցի այր- 12
ւոյս՝ որ մնացի միայնացեալ ՚ի բազ-
մաց. թափուր եղէ վս՟ բազում մե-
ղաց որդւոց իմոց. զի խոտորեցան յօ-
րինաց Ա՟Յ։ *Զիրաւունս նորա ոչ 13
ծանեան. և ոչ գնացին ՚ի ճանապարհս
պատուիրանացն Ա՟Յ. և ոչ ՚ի շաւիղս
խրատու արդարութե նորա ելին։
*Եկեսցեն պանդուխտք սիօնի. և յի- 14
շեսցեն զգերութի ուստերաց՝ և դըս
տերաց իմոց. զոր եած ՚ի վերայ նոցա
յաւիտենականն։ *Եած ՚ի վ՟ր նոցա 15
ազգ հեռաւոր. ազգ լիրբ՝ և այլալե-
զու։ *Որք ոչ ակն ածէին ծերոյն. և 16
ոչ ողորմէին տղայոյն. տարան զսիրե-
լիս այրւոյն՝ և ՚ի դստերաց թափուր
արարին զմիայնեալս։ *Եւ ես՝ զինչ 17
էի ձեռնհաս օգնել ձեզ։ *Որ եած 18
զչարիսն ՚ի վ՟ր, փրկեսցէ զձեզ ՚ի ձե-
ռաց թշնամեաց ձերոց։ *Գնացէք 19
որդեակք, գնացէ՛ք. զի ես մնացի աւե
րակ։ *Մերկացայ զպատմուճան խա 20
ղաղութե. և զգեցայ զքուրձ խնդր-
ուածոյ իմոյ. աղաղակեցից առ յաւի
տենականն յաւուրս իմ։ *Քաջալե- 21
րեցարո՛ւք որդեակք. գոչեցէ՛ք առ Ա՟Ծ.
և փրկեսցէ զձեզ ՚ի բռնութէ ձեռաց
թշնամեաց։ *Զի ես յուսացայ ՚ի յաւի 22
տենականն վասն փրկութե ձերոյ. և
եկն ինձ ուրախութի ՚ի սրբոյն ՚ի վ՟ր
ողորմութեն. որ եկեսցէ ձեզ ընդ
հուպ ՚ի յաւիտենականէ փրկչէ ձերմէ։
* Զի յուղարկեցի զձեզ լալով՝ և 23
սգով. և տացէ ինձ Ա՟Ծ զձեզ ցնծու-
թբ և ուրախութբ յաւիտեանս։
* Զի որպ այժմ տեսին պանդուխտքն 24
սիօնի զգերութի ձեր. նոյնպէս տես-
ցեն ընդ հուպ զԱ՟Յ զփրկութին ձեր՝
որ եկեսցէ ՚ի վերայ ձեր փառօք մե-
ծօք՝ և լուսաւորութբ յաւիտենակա-
25 նին։ *Որդեակք՝ երկայնամիտք ե-
ղերուք ՚ի վերայ բարկութեն հասե-
լոյ ձեզ յԱ՟Յ. հալածեաց զքեզ թշ-
նամին քո. և տեսցես զկորուստ նորա
ընդ հուպ. և ելցես ՚ի վերայ պարա-
26 նոցի նորա։ *Փափկասունք իմ գնա-
ցին ՚ի ճանապարհս խիստս՝ վարեցան
իբրև զհօտ յափշտակեալ ՚ի թշնա-
27 մեաց։ *Քաջալերեցարո՛ւք որդեակք.
և գոչեցէ՛ք առ Ա՟Ծ. զի եղիցի ձեզ
28 յիշատակ ՚ի վարչէն։ *Զի որպէս
եղեն ձեր միտք մոլորեալք յԱ՟Յ. տասն
պատիկ եղերո՛ւք դառնալ և խնդրել
29 զնա։ *Զի որ եածն ՚ի վերայ ձեր
չարիս, ածցէ ՚ի վերայ ձեր զյաւիտե
նական ուրախութին հանդերձ փափ
30 կուե՟ն ձերով։ *Քաջալերեա՛ց Եէմ,
մխիթարել զքեզ՝ որ անուանեացն զք
31 զքեզ։ *Եղո՛ւկ որ չարչարեացն զքեզ։
և որք խնդացին ընդ կործանումն քո։
32 *Եղո՛ւկք են քաղաքքն՝ որոց ծառայե
ցին մանկունք քո. և եղուկ է՝ որ ըն-
33 կալաւ զորդիսն քո։ *Զի որպէս խն-
դաց նա ՚ի վերայ կործանմանն քոյ՝ և
ուրախ եղև յանկանելն քում. նոյն-
պէս տրտմեսցի ՚ի վերայ իւրոյ աւերա
34 ծին։ *Եւ՛ բարձից ՚ի նմանէ զուրա-
խութի բազում խրախճանութե. և
դարձուցից ՚ի սուգ զպերճութի նր։
35 *Եկեսցէ ՚ի վերայ նորա հուր ՚ի յաւի
տենականէն աւուրս բազումս. և եղի
ցի բնակութի դիւաց ՚ի բազում ժա
36 մանակս։ *‖ Հայեա՛ց ընդ արևելս ‖
երուսաղէմ. և տես զեկեալ ուրախու
37 թի քեզ յԱ՟Յ։ *Ահաւադիկ գան որ
դիքն քո՝ զորս յուղարկեցեր. գան ժո
ղովեալք յարևելից մինչ ՚ի մուտս ա-
րևու բանիւ սրբոյն. խնդացեալք փա
ռօքն Ա՟Յ։

Գլ. Ե.

1 Մերկեա՛ Եէմ զհանդերձ սգոյ և
լլկանաց քոց. և զգեցի՛ր զվայել
չութի փառացն Ա՟Յ՝ ՚ի յաւիտեան։
2 *Եւ՛ առ զքև կրկնոցն արդարութե
յԱ՟Յ. դի՛ր խոյր ՚ի գլուխ քո՝ զփա-
3 ռաց յաւիտենականին։ *Զի ցուցցէ
Ա՟Ծ ՚ի ներքոյ երկնից զամենայն լու-
4 սաւորութի քո։ *Եւ՛ կոչեսցի քեզ
անուն յԱ՟Յ ՚ի յաւիտեան. խաղաղու
թի արդարութե՝ և փառք ա՟ծպաշ-
5 տութե։ *‖ Արի՛ երուսաղէմ. և կա՛ց ‖
՚ի բարձու. և հայեա՛ց ընդ արևելս. և
տես ժողովեալ զորդիսն քո յարևե-
լից մինչև յարևմուտս՝ բանիւ սրբոյն։

զուարճացեալս յԱՅ յիշատակօք ։
* Զի ելին 'ի քէն հետևակք՝ վարեալք 6
'ի թշնամեաց ․ և ածցէ զնո առ քեզ
ԱԾ ամբարձեալս փառօք ․ իբրև զա_
թոռ թագաւորութե ։ * Զի հրա_ 7
մա՟ն ետ ԱԾ խոնարհիլ ամենայն լե_
րանց բարձանց ․ և բլրոց մշտնջենաւո
րաց ․ և լնուլ ձորոց 'ի հարթութիւն
երկրի ․ զի գնասցէ իէլ զգուշութբ
փառացն ԱՅ ։ * Եւ հովանի լիցին 8
նմա ամենայն անտառք ․ և ա՟մ փայտ
անուշութե խրայէլի հրամանաւ ա՟յ ։
* Զի առաջնորդեսցէ ԱԾ իսրայէլի 9
խնդութբ՝ լուսով փառաց նորա
հանդերձ ողորմութբ՝ և արդարու_
թբ 'ի նմանէ ։

ԳԼ ։ Զ ։

Օրինակ թղթոյն ․ զոր առաքեաց Երեմիա
առ վարեալս գերութե 'ի բաբելոն 'ի թագա
ւորէն բաբելացւոց ․ զի պատմեսցէ նոցա
ըստ որոյ պատուիրեցաւ նմա յԱՅ ։

Երեմ․ 25․ 9․ Վասն մեղաց, զորս մեղայք առա 1
ջի ԱՅ, վարիք 'ի բաբելոն գե
րեալք 'ի նաբուգոդոնոսորայ արքայէ
բաբելացւոց ։ * Մտեալք այսուհետև 2
'ի բաբելոն ․ եղիջիք անդ ամօք բազ_
մօք ․ և ժամանակօք երկարագունիւք՝
մինչև յազգս եօթն ․ իսկ զկնի այնո_
րիկ վերաբերիցեմ զձեզ անտի հան_
Եսայ․ դերձ խաղաղութբ ։ * ‖ Իսկ այժմ տե 3
44․ 10․ սանիցէք 'ի բաբելոն զաստուածս ոս_
կեղէնս՝ և արծաթեղէնս՝ և քարե_
ղէնս՝ և փայտեղէնս 'ի յուս բառնիլ՝
ցուցանելով զերկիւղ հեթանոսաց ։
* Արդ՝ տեսէք՝ մի և դուք նմանիջիք 4
արարելոցն օտարաց ․ և ահաւջիք ․ և
ահ զձեզ յափշտակեսցէ նոքօք ։
* Տեսեալ այնուհետև ամբոխ 'ի թի_ 5
կանց և 'ի դիմաց երկրպագելով ։ ասա
ցէք 'ի սիրտս ձեր ․ քեզ պարտ է երկիր
պագանել Տէր ։ * Զի հրեշտակ իմ 6
ընդ ձեզ է ․ զի ես ինքնին խնդրեցից
զոգիս ձեր ։ * Զի լեզու նոցա յօրի_ 7
նեալ 'ի հիւսանէ ․ ինքն ևս ոսկեալ և
արծաթեալ՝ սուտք են, և ոչ կարեն
խօսիլ ։ * Եւ որպէս կուսի սիրողի 8
պաճուճանս ․ այսպէս առեալ ոս_
կեաւ ճարտարապետեցան ։
* Զպսակս ստուգիւ ոսկեղէնս ունին 9
'ի վերայ գլխոց իւրեանց աստուածք
նոցա ․ ուստի հատանեն քահանայքն
յայնցանէ զոսկիս, և զարծաթս ․ և
բաժանեն զայնս ներ ինքեանց ։
* Տան և յայնմանէ առաջի անկելոցն ․ 10
և զպոռնիկս զարդարեն ․ և վերստին
իբրև առցեն զայն 'ի պոռնկաց, զար

11 դարեն զաստուածս իւրեանց ։ * Իսկ
այնքիկ աղտեղեսցին 'ի ժանգոյ և 'ի ոչ աղա_
12 ցեցէ ։ * Բայց ծածկեալ զնոսա հան թէայէն
դերձիւ ծիրանեաւ ․ թօթափեն զե_
րեսս նոցա վասն մրփրոյ տանն ․ որ է
13 յոլովագոյն 'ի մէջ նոցա ։ * Զգաւա
զան իսկ ունի իբրև զմարդ ․ որպէս
դատաւոր գաւառի ․ որ առ ինքն զմե
14 ղանչօղն ոչ սպանանէ ։ * Ունի ևս 'ի
ձեռին զսուր ․ և զաշտէ ․ սակայն զինքն
'ի պատերազմէ և յաւազակաց ոչ զեր
ծուսցէ ։ ուստի ձեզ յայտնի լինին ․ զի
15 ոչ են աստուածք ։ * Ապաւրեմն մի՛
երկնչիցիք 'ի նոցանէ՝ զի որպէս անօթ
մարդոյ մանրեցեալ անշահ երևի ․
այնպիսիք են և աստուածք նոցա ։
16 * Կացուցանողաց նոցա 'ի տան, աչք
նոցա լիք են մրփրով ոտից 'ի ներս
17 գնացողաց ։ * Եւ որպէս ոք՝ որ զթա
գաւոր դթեցուցանէ ․ շրջափակեալք
են դրունք ․ կամ որպէս առ գերեզ_
ման առբերեալ զմեռեալ ․ այսպէս
պահպանեն քահանայք զդուրս փա_
կանօք և նդօք ․ զի մի յաւազակաց կո
18 ղոպտեսցին ։ * Զճրագունս լուցա_
նեն նոցա՝ և մանաւանդ զբազումս ․
յորոց զոչինչ տեսանել կարեն ․ բայց
են իբրև զգերան 'ի տան ։
19 * Իսկ սիրտք նոցա ասեն լեզուեալ զօձս ․ լեզուեալ
որք յերկրէ են ․ յորժամ ուտեն զնո՝ յօձից
և զհանդերձս նոցա ․ և ոչ զգան ։
20 * Սևաւք լինին երեսք նոցա 'ի մխոյ ․ որ
21 ներ տանն է ։ * 'Ի վերայ մարմնոյ նց ․
և 'ի վերայ գլխոց նոցա թռչին գիշե_
րահաւք ․ և ծիծեռունք ․ և հաւք ․ և ս
22 նմանապէս զաղտագողիք ։ * Ուստի
գիտասջիք՝ զի ոչ են աստուածք ․ մի
ուրեմն երկնչիջիք 'ի նոցանէ ։
23 * Զոսկին ևս զոր ունին, առ տեսս է ․
եթէ ոչ այլոք մաքրեսցեն զժանգն ոչ
փայլեսցին ․ ոչ ևս երբ հալեսցին՝
24 զգասցեն ։ * ‖ Յամէ գնոյ գնեալք են ․ ‖ Եսայ․
ներ որոց հոգի ոչ ներգոյ ինքեանց ։ 46․ 6․
25 * Առանց ոտից յուսս բառնին ․ երևե
ցուցանելով զտրկութիւն նոցա մարդ
կան ․ զի զամօթ կրեսցեն՝ ոյք պաշտեն
26 զնոսա ։ * Սա այնորիկ թէ կործանես
ցին յերկիր՝, յինքենէ ոչ յառնեն ․ և
ոչ՝ թէ ոք զնա կանգնեսցէ ուղիղ՝ 'ի
ձեռն ինքեան կանգնեսցի ։ այլ որպէս
մեռելոց՝ նուէրք նոցա՝ նոցին առդնի_
27 ցին ։ * Զզոհս նոցա վաճառեն քահա
նայք նոցա՝ և յօրանան ․ նմանապէս
և կանայք նոցա լիզանօղք ․ որ և ոչ
հիւանդի ․ որ և ոչ մուրողի զիր ինչ
28 տան ։ * Պատարագաց նոցա որդունք
և զաղբութիւնք հանդիպին ։
Արդ՝ գիտասջիք յայսցանէ ․ զի ոչ

են աստուածք. մի՛ երկնչիք 'ի նոցանէ։
* Զի ուստի՞ կոչին աստուածք. քան_ 29
զի կանայք առադրեն աստուածոց
արծաթեղինաց՝ և ոսկեղինաց՝ և փայ
տեղինաց։ * Նռէ 'ի տան նոցա քահա_ 30
նայք նոցա նստին. ունելով զշապիկս
հերձեալս. և զգլուխս՝ և զմօրուս
գերծեալս. որոց գլուխք մերկ են։
* Խոռան իսկ աղաղակելով ընդդէմ 31
աստուծոց իւրեանց. իբրև ներ ընթ_
րիսում մեռելոյ։ * Զգեստս նոցա 32
'ի բաց առնուն քահանայք. և զգես_
տաւորեն զկանայս իւրեանց՝ և զուս_
տերս իւրեանց։ * Նռէ ոչ, թէ այլ ինչ 33
չարիս կրեն յայլոց ումեքէ. և ոչ՝ թէ
այլինչ բարիս՝ կարեն հատուցանել.
և ոչ զթագաւոր կացուցանել կարեն.
և ոչ բառնալ։ * 'Նմանապէս և ոչ 34
տալ զփարթամութի կարեն. և ոչ
զչար վերահատուցանել։ Թէ ոք նոցա
զուխտ ուխտիցէ, և ոչ վերատրիցէ.
և ոչ զայն վերախնդրիցեն։
* Զմարդ 'ի մահուանէ ոչ ազատեն. 35
և ոչ զտկարն 'ի կարողագունէն զեր_
ծուցանեն։ * Զմարդ կոյր առ տե_ 36
սութի ոչ վերականգուցանեն. 'ի հար
կաւորութէ զմարդ ոչ փրկեսցեն։
* Այրւոյ ոչ ողորմեսցին. և ոչ որբոց 37
բարերարեսցեն։ * Քարանց լեռնա 38
կանաց նմանք են աստուածք նոցա
փայտեղէնք՝ և քարեղէնք՝ և ոսկեղէնք՝
և արծաթեղէնք։ Իսկ որք պաշտեն
զնոսա, ամաչեսցեն։ * Արդ՝ զիարդ 39
վարկանելի է՝ կամ ասելի զնոսա գոլ
աստուածս։ * Զի դեռևս ինքեանց 40
քաղդէացւոց ոչ պատուողաց զնոսա.
որք յորժամ լուիցեն զհամր ոչ կարել
խօսիլ՝ մատուցանեն առ բէլ՝ խնդրե_
լով 'ի նմանէ զխօսիլ։ * Զիարդ կա_ 41
րեն զգալ՝ որք ոչ ունին զշարժումն. և
ինքեանք երբ իմասցին, 'ի բացթող_
ցեն զնոսա։ զի զգայարան ոչ ունին
ինքեանք դիք նոցա։ * Բայց կանայք 42
շուրջպատեալք լարիւք ներ ճանապար
հաց նստին. հրդեհեալք զոսկերս ձի
թենեաց։ * Իսկ յորժամ այլոք 'ի նո_ 43
ցանէ արտաքարշեալ յայլոյ ումեքէ ար
տագնացողէ ննջեսցէ ընդ նմա. զմեր
ձաւորուհի իւր թշնամանէ՝ եթէ նա
ոչ իցէ արժանապէս պատուեալ որպ
ինքն. և ոչ լար նորա խզեալ իցէ։
* Զի ամենեքեան որք նոցա լինին, 44
սուտք են։ զիարդ վարկանելի, կամ
ասելի է զնոսա գոլ աստուածս։
* 'Ի ճարտարաց իսկ, և յոսկերչաց ա_ 45
րարեալք են. ոչ այլինչ եղիցին. եթէ
ոչ այն, զոր կամին գոլ քուրմքն։
* Արուեստաւորքն ևս ինքեանք՝ որք 46
զայնս առնեն, ոչ են բազմաժամա
նակեայք։ ոչ երբէք ուրեմն կարեն
այնք, որք են արհեստաւորեալք 'ի
47 նոցանէ՝ գոլ աստուածք։ * Բայց թո
ղին զսուտս. և զնախատինս ապա_
48 գայից ապառնեաց։ * Զի յորժամ
վերադայցէ նոցա պատերազմ և չա_
րիք. խորհին քուրմքն առ ինքեանս.
ուրանօր զինքեանս թաքուսցեն հան_
49 դերձ նոքօք։ * Արդ՝ զիարդ վարկա_
նիլ պարտիցին եթէ աստուածք են,
որք և ոչ 'ի պատերազմէ զինքեանս
փրկեն։ և ոչ 'ի չարեաց զինքեանս ապ
50 րեցուցանեն։ * Զի երբ են փայտե_
ղէնք. ոսկեպատեալք, և արծաթա
պատեալք. գիտասցի այնուհետև. զի
սուտք են։ 'ի հանուրց ազգաց և թա
գաւորաց. որք յայտնեսցին՝ զի ոչ են
աստուածք։ այլ գործք ձեռաց մարդ
կան. և ոչինչ Այ գործ ընդ նոսա։
51 * Ուստի ուրեմն ծանուցեալ է. զի ոչ
են աստուածք. այլ գործք ձեռաց
մարդկան. և ոչինչ Այ գործ ներ
52 նոցա է։ * Զթագաւոր գաւառի ոչ
յարուցանեն. և ոչ զանձրև մարդկան
53 տայցեն։ * 'Նաև զիրաւունս ոչ զա_
նազանեն։ և ոչ զգաւառս ազատեն
'ի զրկանաց. քանզի ոչինչ կարեն. որպ
եղջերուկ 'ի մէջ երկնի և երկրի։
54 * Զի և յորժամ ներանկցի հուր 'ի
տուն դից փայտեղինաց. արծաթեղի
նաց՝ և ոսկեղինաց. քուրմքն իսկ նո_
ցունց փախիցեն, և ազատեսցին. իսկ
ինքեանք իբրև զգերանս 'ի մէջ նորա
55 այրեսցին։ * Բայց թագաւորի՝ և պա
տերազմի ոչ ընդդիմասցին։ արդ՝ զի_
արդ վարկանելի է՝ կամ վերընդու_
նելի, եթէ աստուածք են։
56 * Ոչ 'ի գողոց՝ և ոչ յաւազակաց զին_
քեանս ազատեսցեն աստուածք փայ
տեղէնք՝ և քարեղէնք՝ և արծաթա_
պատեալք՝ և ոսկեալք։ որովք այսո
57 քիկ որք հզօրագոյնք են, * Ոսկի՝ և
արծաթ՝ և զգեստ. որով ծածկեալք
են, 'ի բաց առցեն 'ի նոցանէ. և գնաս
ցեն. և ոչ ինքեանց զօժանդակութի
58 բերցեն։ * Որովհետև բարւոք է գոլ
թագաւոր՝ ցուցանօղ զզօրութի իւր.
կամ անօթ 'ի տան շահեկան. որով
պարծեսցի՝ որ ստանայ զնա. կամ
դուռն 'ի տան՝ որ պահէ՝ որք ներ ին_
քեան են. քան աստուածքն սուտք։
59 * Արեգակն իսկ, և լուսին. և լուսաւ
որք երբ լիցին պայծառք. և արկեալք
առ շահեկանութի, ենթ լսեն։
60 * 'Նմանապէս և փայլակն յորժամ ե_
րևեսցի, արտափայլեալ է։ նոյն ինքն
իսկ և հողմ 'ի նամենոյն գաւառում շնչէ։
* Նռէ

*Նա՛ ամպք՝ որոց յորժամ հրամայես 61
ցի Ա՟Յ շրջագայել զընդհանուր զօ_
լորտս բացակատարեն՝ որ հրամայեալ
է : * Զի հուր առաքեալ 'ի վերուստ 62
առ 'ի ծախել զլերինս և զանտառս .
առնէ, զոր հրամայեալ է նմա : իսկ
այսոքիկ ոչ տեսակօք՝ և ոչ զօրութ՟ք
միոյ 'ի նոցանէ նմանք են :
* Ուստի և ոչ վարկանելի է . և ոչ 63
ասելի զնոսա գոլ աստուածս . երբ
ոչ կարեն, և որ և ոչ զդատաստան դա
տել . և ոչ զիր ինչ առնել մարդ_
կան : * Գիտացեալք այսուհետև զի 64
ոչ են աստուածք . ոչ ուրեմն երկն_
չիցիք 'ի նոցանէ : * Զի և ոչ զթա_ 65
գաւորս անիծանիցեն, նաև ոչ օրհ_
նեսցեն : * Զնշանս ևս յերկինս հե_ 66
թանոսաց ոչ ցուցանեն . նաև ոչ իբ_
րև զարեգակն ճառագայթեսցեն . և
ոչ լուսաւորեսցեն իբրև զլուսին :
* Գազանք լաւագոյնք են քան զնո_ 67
սա . զի կարեն փախչել ընդ հովա_
նոյի : և օժանդակել ինքեանց :
68 * Ոչ իւիք այսուհետև եղանակաւ
մեզ է բացայայտ՝ զի են աստուածք :
69 * Զի որպէս ներ սեխենոյաց սար_
սուռն ոչինչ պահէ : այսպէս են աս_
տուածք նոցա փայտեղէնք՝ և արծա_
70 թեղէնք՝ և ոսկեղէնք : * Նոյնով ե_
ղանակաւ և ներ պարտիզոջ փուշ սպի
տակ . 'ի վերայ որոյ ամ՟ հաւ նստի .
նմանապէս և մեռելոյ 'ի բաց ձգեցե_
լոյ ներ խաւարաց նմանք են աստու_
ածք նոցա փայտեղէնք . և ոսկեալք և
71 արծաթեալք : * Որ և 'ի ծիրանւոյ և
յորդանէ . զորս 'ի վերայ սրսկեն . գի_
տասջիք այսուհետև . զի ոչ են աս_
տուածք : ինքեանք իսկ զկնի ամենե_
ցուն ուտին . և եղիցին նախատինք ներ
72 գաւառում : * Բարեգոյն է մարդ ար_
դար . որ ոչ ունի ձուլածոյս . զի եղի_
ցի տարակաց 'ի նախատանաց :

Եւ տեսի, և ահա հողմ վերացեալ գայր 'ի հիւ-
սիսոյ. և ամպ մեծ 'ի նմա. Եզեկ. 1.4.

Այսպէս ասէ Տր Տր ցոսկերսդ ցայդոսիկ. ահա-
ւասիկ ածեմ 'ի ձզ ոգի կենդանի. Եզեկ. 37.5.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԷԼԻ:

Գլուխ Առաջիներորդ :

ԵՒ ԵՂԵՒ · 1
ՅԱՄԻՆ Ե-
րեսներորդի յամ
սեանն չորրոր-
դի. որ օր հինգ
էր ամսոյն. և ես
էի 'ի մէջ գերու
‖ Վայր. թեան ‖ առ ափն
3.23. և քոբար գետոյ. և բացան երկինք. և
10.20. տեսի տեսիլ զԱ՟յ : * Որ օր հինգ էր 2
ամսոյն. այն ամ հինգերորդ էր գե-
րութեան յովակիմայ արքայի : * Եւ 3
եղև բան Տն առ եզեկիէլ քահանայ՝
որդի բուզեայ. յերկրին քաղդէացւոց
'ի վերայ քոբար գետոյ : և անդ եղև
ձեռն Տն 'ի վերայ իմ : * Եւ տեսի՝ և 4
ահա հողմ վերացեալ գայր 'ի հիւսի
Եւ ամպ սոյ. և ամպ մեծ 'ի կողմանն նմա. և
մեծ 'ի նմ լոյս շուրջ զնովաւ. և հուր փայլատա
կիւր 'ի նմանէ. և 'ի մէջ նորա իբրև
զտեսիլ բազմագունի ականց՝ և ձա-
5 ռագայթք 'ի նմա : * Եւ 'ի մէջ նորա
կերպարանք չորից գազանաց : և այս
տեսիլ նց. կերպարանք մարդոյ 'ի վր
6 նոցա : * Եւ չորք դէմք միոյ. և չորք
7 թևք միոյ միոյ 'ի նոցանէ : * Եւ բարձք
նց բարձք ուղորդք. և ոտք նց թևա-
ւորք էին. և կճղակք նց իբրև զկճ-
ղակս որթուց. և կայծակունք թօթա
փէին 'ի նոցանէ իբրև 'ի փայլատա-
կանց պղնձոյ : և թևք իւրեանց երա-
8 գունք էին : * Եւ ձեռն մարդոյ 'ի ներ
քոյ թևոց նոցա 'ի չորեսին կողմանս
9 նց. և երեսք նոցա : * Եւ թևք չորե-
ցունց ընդ միմեանս թևակցէին : և
զերեսս իւրեանց 'ի գնալն յետս ընդ-
դէմ ոչ դարձուցանէին. իւրաքանչիւր
հանդէպ երեսաց իւրեանց գնային :
10 * Եւ կերպարանք երեսաց նոցա՝ կեր
պարանք մարդոյ՝ և կերպարանք առիւ
ծու յաջմէ չորեցունց : և կերպարանք
եզին, և կերպարանք արծուոյ 'ի ձախ
11 մէ չորեցունց : * Եւ այս կերպարանք
նց.

նց․ թեւք նոցա տարածեալք 'ի վե_
րուստ չորեցունց․ իւրաքանչիւր երկու
երկու՝ խառնեալք ընդ միմեանս ։ և
երկու երկու ծածկէին 'ի վերուստ ըզ
մարմինս իւրեանց ։ * Եւ իւրաքանչ 12
իւր հանդէպ երեսաց իւրոց գնային ։
յոր կողմն դիմէր հոգին գնային՝ և յետս
ընդդէմ ոչ դառնային 'ի գնալն իւր_
եանց ։ * Եւ 'ի մէջ գազանացն տեսիլ 13
իբրև կայծականց հրոյ բորբոքելոյ ․
իբրև զտեսիլ ջահբարաց խռնելոց 'ի
մէջ գազանացն ։ և լոյս հրոյ ․ և 'ի հրոյ
անտի փայլատակունք հատանէին ։
*Եւ գազանքն երագս ընթանային․ և 14
թեթևս դառնային 'ի նմանութիւն ա_
րեգական ։ * Եւ տեսանէի՝ և ահաւա 15
սիկ անիւ մի յերկրի զհետ գազանացն
չորեցունց․ և կերպարանք անուոյն՝ և
արարնց իբրև զտեսիլ ական թարշ_
շի ։ * Եւ կերպարանք չորեցունց՝ և 16
տեսիլ նոցա․ և գործած իւրեանց որպ
թէ շրջիցի անիւ 'ի մէջ անուոյ ։
*'Ի չորեսին կողմանս իւրեանց գնայ_ 17
ին՝ և յետս ընդդէմ ոչ դառնային 'ի
թիկունս իւրեանց ։ * Եւ բարձունք 18
էին՝ և հայէին ընդ նա․ և տեսանէի,
‖ Այլ․ ‖ զի լի էին աչօք թիկունք նոցա շուրջ
10․ 12․ զչորեքումբքն ։ * Եւ 'ի գնալ գազա_ 19
նացն, գնային և անիւքն ընդ նոսա ։
և 'ի վերանալ գազանացն յերկրէ՝ վե
րանային և անիւքն ։ * Ընդ որ կողմն 20
դիմէր ամպն և հողմն, երթային գա_
զանքն՝ և անիւքն ընդ նոսին վերանայ_
ին․ զի ոգի կենդանի գոյր յանիւսն ։
*Եւ 'ի գնալ նոցա՝ գնային․ և 'ի կալ 21
նոցա՝ զտեղի առնուին․ և 'ի վերանալ
նց յերկրէ, և անիւքն ընդ նոսին վե_
րանային․ զի ոգի կենդանի գոյր յա_
նիւսն ։ * Եւ նմանութիւն հաստատու 22
թեան 'ի վերայ գլխոյ գազանացն իբրև
զտեսիլ զական վանի ։ տարածեալ 'ի
վերայ թևոց նց 'ի վերուստ ։ * Եւ 'ի 23
ներքոյ հաստատութեան․ թևք իւրեանց
տարածեալ սաւառնէին ընդ միմեանս․
իւրաքանչիւր երկու երկու ծածկէին
զմարմինս իւրեանց ։ * Եւ լսէի զձայն 24
թևոց նց 'ի սաւառնելն իբրև զձայն
ջուրց բազմաց․ իբրև զձայն սադդայի․
'ի գնալն իւրեանց ձայն պատգամաց․
իբրև զձայն բանակի․ և 'ի կալն իւր_
եանց՝ յանկչէին թևք իւրեանց ։
*Եւ ահա բարբառ 'ի վերուստ քան 25
զհաստատութիւն՝ որ էր 'ի վր գլխոյ
նց․ 'ի կալ իւրեանց և 'յամբառնալ
զթևս իւրեանց ։ * Եւ 'ի վերոյ քան 26
զհաստատութիւն՝ որ 'ի վր գլխոյ նց
իբրև զտեսիլ ական շափիւղայի ․ և
նմանութիւն աթոռոյ 'ի վերայ նր ։ և 'ի
վր աթոռոյն նմանութիւն կերպարա_
27 նաց մարդոյ ։ * Եւ տեսանէի իբրև
զտեսիլ ական բազմագունի․ և իբրև
զտեսիլ հրոյ 'ի ներքոյ քան զնա շուր_
ջանակի ։ միջովք չափ 'ի վեր նմանութ
արեգական ։ և միջովք չափ 'ի խոնարհ՝
նմանութիւն հրոյ ։ և լոյսն որ զնովաւ
28 շուրջ բակ ունէր ։ * Իբրև զտեսիլ
աղեղանդ՝ որ ձգի յամպս յաւուրս
անձրևաց ։ և այսպէս ահագին տեսիլ
լուսոյ շուրջ զնովաւ ։

ԳԼ ։ Բ ։

1 Եւ այս տեսիլ նմանութեան փառացն
Տն․ իբրև տեսի, անկայ 'ի վերայ
երեսաց իմոց, և լուայ բարբառ՝ որ խօ
սէր ընդ իս՝ և ասէր․ որդի մարդոյ՝ կաց
'ի վր ոտից քոց՝ և խօսեցայց ընդ քեզ ։
2 *Եւ եկն 'ի վր իմ հոգի․ վերացոյց
զիս, և կանգնեաց կացոյց 'ի վր ոտից ի_
3 մոց․ և լսէի զի խօսէր նա ընդ իս ։ * Եւ
ասէր՝ որդի մարդոյ՝ ես առաքեցից զքեզ
առ դառնացուցիչ տունն իէլի որք դառ
նացուցին զիս ինքեանք, և հարք իւր_
եանց․ անարգեցին զիս մինչև ցայսօր ։
4 *Որդիք եղջիւրիկք են և խստասիրտք՝
առ որս առաքեմ զքեզ․ և ասասցես
5 ցնս ։ այսպէս ասէ Տր Տր ։ * Եթէ իցէ
լուիցեն՝ կամ սարսեսցին․ զի տուն
դառնացողաց են ։ և կամ բնաւ ծանի
ցեն՝ թէ մարգարէ ես դու 'ի մէջ նց ։
6 * Եւ դու որդի մարդոյ ։ մի երկնչիցիս
'ի նոցանէ․ և մի զանգիտեսցես յերե
սաց նց․ զի զայրանալով զայրասցին՝
և յարիցեն 'ի վր քո․ զի 'ի մէջ կար_
ճաց բնակեալ ես դու․ մի երկնչիցիս
'ի բանից նց․ և յերեսաց նոցա մի զան
գիտիցես՝ զի տուն դառնացողաց են ։
7 *Եւ խօսեսցիս ընդ նոսա զբանս զայ_
սոսիկ․ եթէ իցէ լուիցեն, կամ սար_
սեսցին․ զի տուն դառնացողաց են ։
8 * Եւ դու որդի մարդոյ՝ լուր բանից՝
զոր խօսիմ ընդ քեզ․ մի լինիր դառնա
ցող՝ իբրև զտուն դառնացողացն․ բաց
զբերան քո՝ և կեր․ զոր ջամբեցից քեզ ։
9 *Տեսի՝ և ահա ձեռն ձգեալ առ իս․ և 'ի
նմա մատեան մի գրոյ․ և պարզեաց զնա
առաջի իմ․ ‖ և էր գրեալ 'ի նմա ներ ‖ Յայտ․
քոյ և արտաքոյ՝ ողբս՝ և ձայնս՝ և վայս ։ 5․ 1․

ԳԼ ։ Գ ։

1 Եւ ասէ ցիս․ որդի մարդոյ՝ զորինչ
գտանես 'ի դմա, կեր ։ կեր մանր
զմատեանդ զայդ․ և գնա, և խօսեաց
2 ընդ որդիսն իէլի ։ * Եբաց զբերան
3 իմ ։ և ջամբեաց զմատեանն ։ * Եւ ասէ
ցիս․ որդի մարդոյ՝ բերան քո կերիցէ․
և որովայն քո լցցի 'ի մատենէդ այդմ՝
որ

Յայտ. որ տուաւ քեզ։ կերիր զայն՝ ‖ և եղիր՝ ի
10.9. և քերանի իմում իբրև զքաղցրութիւն
10. մեղուս։ * Եւ ասէ ցիս՝ որդի՛ մարդոյ՝ 4
գնա՛ դու՝ և մի՛ւտ՝ ի տունն Իսրայէլի և խօ-
սեսցիս առ նոսա զպատգամս իմ։
* Օի ո՛չ եթէ առ ժողովուրդ խո- 5
րհրդական ծանրալեզու առաքեսցիս առ
տունն Իսրայէլի։ * Եւ ո՛չ առ ժողովուրդս 6
բազումս այլազգիս. կամ այլալեզուս.
և ո՛չ առ թամձրալեզուս՝ զորոց ո՛չ
լսիցես զբանս նոցա. զի եթէ և առ այն-
պիսիս առաքէի զքեզ սակայն և նոքա
լսէին քեզ։ * Եւ տունն Իսրայէլի ո՛չ հաւա 7
նին լսել քեզ. քանզի ո՛չ կամին լսել
ինձ. զի ամենայն Իսրայէլի հակառակողք
և խստասիրտք են։ * Եւ ահաւադիկ 8
արարի զդէմս քո հաստատուն առաջի
երեսաց նոցա. և զյամրութիւն քո զո-
րացուցի առաջի հակառակութեան նոցա։
* Եւ եղիցի յամ ժամ հաստատուն 9
իբրև զվէմ յամրութիւն քո ։ մի երկն
չիր՝ ի նոցանէ. և մի զանդիտիցես յե-
րեսաց նոցա. զի տունն դառնացողաց են։
* Եւ ասէ ցիս Տէր՝ որդի՛ մարդոյ՝ զամ 10
զբանս՝ զորս խօսեցայ ընդ քեզ , լսէր
ականջօք քովք՝ և դիր՝ ի սրտի քում։
* Եւ երթ՝ մի՛ւտ՝ ի գերութիւնն առ 11
որդիս ժողովրդեանն. խօսեսցիս ընդ
նոսա՝ և ասասցես ։ այսպէս ասէ Տէր՝
Ա անաս Տէր՝ եթէ իցէ , լսիցեն , և ասասցեն։
ցեն։ * Եւ վերացոյց զիս Հոգի. և լուայ 12
զկնի իմ՝ ձայն շարժման մեծի՝ որք ա-
սէին. օրհնեալ են փառք Տեառն ՚ի տե-
ղւոջէ իւրմէ ։ * Եւ տեսի ձայն թևոց 13
գազանացն սաւառնելոց ընդ միմեանս.
և ձայն անուանց զկետ նոցա . և ձայն
շարժման։ * Եւ Հոգի Տեառն վերացոյց 14
զիս , և բարձրացոյց. և երթայի համ-
բարձեալ ՚ի դիմի Հոգւոյն իմոյ . և
ձեռն Տեառն եղև ՚ի վերայ իմ՝ զօրութեամբ։
* Եւ մտի վերամբարձ՝ ի մէջ գերու- 15
թեանն. և չրջեցայ առ բնակչօքն քոքար
գեղոյ՝ որք էին անդ . և նստայ անդ
աւուրս եօթն դարձեալ՝ ի մէջ նոցա։
* Եւ եղև յետ եօթն աւուրն . եղև 16
բան Տեառն առ իս՝ և ասէ ։ * ‖ Որդի՛ մար 17
Ա այլ. դոյ. դէտ կացուցի զքեզ տանդ Իսրայէլի .
33.7. լսիցես յինէն պատգամն՝ և սպառ-
նասցես նոցա իբրև յինէն ։ * Յորժամ 18
ասիցեմ ցանօրէնն . եթէ մահու մե-
ռանիցիս. և դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա. և ոչ խօսեսցիս զգուշանալ
անօրինին . և դառնալ ՚ի ճանապարհայ իւրոյ չարաց՝ և կեալ . անօրէնն
յանօրէնութեան իւրում մեռցի. և զա-
րիւն նորա ՚ի ձեռաց քոց խնդրեսցիմ։
* Իսկ եթէ դու զգուշացուցանիցես 19
անօրինին. և նա ոչ դարձցի յանօրէնու-

թենէ իւրմէ՝ և ՚ի ճանապարհէ իւրմէ .
անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում
մեռցի . և դու զանձն քո ապրեցուս-
ցես ։ * Եւ յորժամ դարձցի արդարն 20
յարդարութենէ իւրոյ՝ և արասցէ յան-
ցանս՝ արկիցիս տանջանս զգլխով նո՛ր .
ինքն մեռցի. քանզի ո՛չ եթէ յիշեսցին
արդարութիւնք նո՛ր զորս արար ։ քայց
քանզի՝ դու ո՛չ զգուշացուցեր զնա ,
զարիւն նո՛ր ՚ի ձեռաց քոց խնդրեցից ։
* Եւ պա թէ զգուշացուսցես զարդարն՝ 21
զի մի մեղիցէ . արդարն կեալ կեցցէ .
զի զգուշացուցեր նմա . և դու զանձն
քո ապրեցուսցես ։ * Եւ եղև ՚ի վերայ 22
իմ անդ ձեռն Տեառն . և ասէ ցիս ։ արի՛ ,
եել դու ՚ի դաշտ անդր՝ խօսեսցի ընդ
քեզ ։ * Յարեայ՝ և եկի ՚ի դաշտ անդր ։ 23
և ահա իջեալ կայր անդ փառք Տեառն ։
իբրև զտեսիլն . և վփառան՝ զորս տե
սի ‖ առ ափն քոբար գետոյ. և անկայ ՚ի ‖ Ա եր.
վէր երեսաց իմոց ։ * Եւ եկն ՚ի վէր իմ 24 1. 3.
ոգի . և կացոյց զիս ՚ի վէր ոտից իմոց .
խօսեցաւ ընդիս՝ և ասէ . մի՛ւտ՝ և ար
գելլր ՚ի մէջ տան քոյ ։ * Եւ դու որ- 25
դի մարդոյ . ահաւադիկ տուեալ են ՚ի
վերայ քո կապանք. և կապեսցեն զքեզ
նոքօք . և ո՛չ ելցես ՚ի միջոյ նոցա ։
* Եւ լեզու քո կապեցից ՚ի քիմն քո. և 26
եղիջիր դու համր. և ո՛չ եղիցիս նոցա
իբրև զայր մի յանդիմանիչ՝ զի տուն
դառնացողաց են ։ * Եւ յորժամ խո- 27
սիցիմ ընդ քեզ՝ բացից զբերան քո. և
ասասցես ցնո՛ր՝ այսպէս ասէ տէր Տէր Տէր . որ լսելոյն իցէ՝ լսիցէ . և որ
արհամարհելոցն իցէ՝ արհամարհեսցէ՝
քանզի տուն դառնացողաց են ։

ԳԼ։ Դ։

Եւ դու որդի՛ մարդոյ՝ առ դու քեզ 1
աղիւս մի . և դիցես զնա առաջի
երեսաց քոց. և նկարեսցես ՚ի նմա զքա
ղաքն Երմ։ * Եւ տացես շուրջ զնովաւ 2
պաշարումն. և շինեսցես շուրջ զնովաւ
մարտկոցս. և պատեսցես զնովաւ պատ
նէշ. և տացես շուրջ զնովաւ բանակս.
և ածցես շուրջ զնովաւ նետահարս ։
* Եւ առցես դու քեզ զտապակ երկա- 3
թի . և կանգնեսցես զնա իբրև զպա-
րիսպ երկաթի ընդ քեզ և ընդ քա-
ղաքն ։ և պատրաստեսցես զերեսս քո
՚ի վէր նո՛ր . և եղիցի ՚ի պաշարումն , և
պաշարեսցեն զնա . զի այդ նշանակ է
որդւոցն Իսրայէլի ։ * Եւ ննջեսցես ՚ի ձա- 4
խակողմն քո. և դիցես զանիրաւութիւն
տանն Իսրայէլի ՚ի վէր դորա . ըստ թուոյ
աւուրցն՝ զոր ննջեսցես ՚ի վէր դորա
(Հարիւր և լիսուն օր) ։ և առցես զանի
րաւութիւնս նոցա ։ * Եւ ես ետու քեզ 5
զերը-

զերկուս անիրաւութիւնս նոցա 'ի թիւ
Երեք հա աւուրց՝ հարիւր և իննսուն օր. և առ-
րիւր և ցես զանիրաւութիւնս տանն Իսրայէլի ։
իննսուն *Եւ բովանդակեսցես 'ի միասին զամս 6
և դարձեալ ննջեսցես յաջակողմն քո.
Թւոց ‖ և դիցես զանօրէնութիւնս տանն Յու-
14. 34. դայ զքառասուն օր ։ զի օր ընդ տար
ւոյ եդի քեզ ։ *Եւ 'ի պաշարումն Երուսաղեմի 7
պատրաստեսցես զերեսս քո. և զօրա-
ցուսցես զբազուկ քո. և մարգարէա
ցիս 'ի վերայ նորա ։ *Եւ ես ահա ետու 'ի 8
վերայ քո կապանս. և մի փոխիցես կողմն
'ի կողմանէ. մինչև կատարեսցին ա-
ւուրք արգելանին քոյ ։ *Եւ դու ա՛ռ 9
քեզ ցորեան, և գարի, ոսպն, և ոլոռն,
և կորեակ, և հաճար. և արկցես զայն
յաման մի խեցեղէն. և արասցես դու
զայն քեզ հաց. և ըստ թուոյ աւուրցն
Երեք հա զոր ննջիցես 'ի կողմն քո՝ հարիւր և
րիւր և իննսուն օր կերիցես զայն ։ *Եւ զկե 10
իննսուն րակուրն քո կերիցես կշռով. քսան
սիկղ յաւուրն՝ ժամէ 'ի ժամ կերիջիր
անտի ։ *Եւ ջուր չափով արբջիր. և 11
զվեցերորդ մասն դորակի միոյ՝ ժամէ
'ի ժամ արբջիր ։ *Եւ նկան գարեղէն 12
արկեալ կերիցես զնա. 'ի յաղբս մար
դոյ եփեսջիր զայն առաջի երեսաց նոցա ։
*Եւ ասասցես ։ այսպէս ասէ Տէր Աստուած 13
Ովսէ. Իսրայէլի. ‖ այդպէս կերիցեն որդիքն Իսրայէլի
9. 3. զհացն իւրեանց պղծութեամբ 'ի մէջ ազ
գաց. ուր ցրուեցից զնոսա անդր ։
*Եւ ասեմ, քաւ լիցի Տէր Աստուած Իսրայէլի. 14
եթէ պղծեալ իցէ երբեք անձն իմ 'ի
պղծութիւն. և մեռելոտի՝ և գազանա
բեկ ոչ երբեք կերի 'ի ծննդենէ իմմէ
մինչև ցայժմ. և ոչ եմուտ 'ի բերան
իմ միս պիղծ ։ *Եւ ասէ ցիս. ահա 15
ետու քեզ քակոր արջառոյ փոխանակ
աղբին մարդոյ. և նովաւ արասցես
զհաց քո ։ *Եւ ասէ ցիս Տէր. որդի 16
Եզեկ. մարդոյ. ‖ ահաւադիկ ես բեկանեմ
5. 16. և զհաստատութիւն հացի յԵրուսաղեմ. և կերի
14. 13. ցեն զհաց կշռով և կարօտանաց. և
զջուր չափով՝ և ապականութեամբ արբ-
ցեն ։ *Զի եղիցին կարօտեալք 'ի 17
հացէ՝ և 'ի ջրոյ. և ապականեսցի մարդ՝
և եղբայր իւր ։ և հաշեսցին յանիրաւ-
ութիւնս իւրեանց ։

ԳԼ ։ Ե.

Եւ դու որդի մարդոյ՝ ա՛ռ դու քեզ 1
սուսեր յեսանաւոր. սուր քան
զորբիչ վարսավիրաց. ստանայցես
զայն քեզ. և ածիցես զգլխով քով՝ և
զմօրուօք. և առցես քեզ 'ի կշիռս՝ և
Չորրորդ մասն կշռեսցես զնոսա ։ *Զչորրորդ մասն 2
հրով այրեսցես 'ի մէջ քաղաքին. ըստ
Չորրորդ մասն լրութեան աւուրց արգելանին. և զչոր-

րորդ մասն կոտորեսցես սրով շուրջ
զնովաւ. և զչորրորդ մասն հոսեսցես Չորրորդ
հողմով. և սուր արձակեցից զկնի նոցա ։ մասն
3 *Եւ առցես անտի սակաւ ինչ թուով
և ծրարեսցես 'ի մեկնոցի քում ։
4 *Դարձեալ առցես անտի. և ընկես-
ցես 'ի մէջ հրոյ՝ և այրեսցես զնոսա 'ի
5 հուր. և անտի ելցէ հուր ։ *Եւ ասաս
ցես ամենայն տանն Իսրայէլի. այսպէս ասէ
ադոնայի Տէր. այս այն Երուսաղեմ է. զոր եդի
'ի մէջ հեթանոսաց զդա. և որք շուրջ
6 զդովաւ գաւառք ։ *Զի փոխեցին
զիրաւունս իմ ընդ անիրաւութեան հե
թանոսաց. և զօրէնս իմ, ընդ օրէնս
աշխարհացն՝ որք շուրջ էին զնովաւ.
զի զիրաւունս իմ մերժեցին. և յօրէնս
7 իմ ոչ գնացին ։ *Վասն այնորիկ այսպէս
ասէ ադոնայի Տէր. փոխանակ զի պատ
ճառք ձեզ 'ի յազգաց են՝ որք շուրջ
են զձեօք. և յօրէնս իմ ոչ գնացէք՝ և
զիրաւունս իմ ոչ արարէք. այլև ոչ
ըստ օրինաց հեթանոսաց՝ որք շուրջ
8 զձեօք են՝ արարէք ։ *Վասն այնորիկ
այսպէս ասէ ադոնայի Տէր. ահաւասիկ
ես 'ի վերայ քո. և արարից 'ի միջի քո դա
9 տաստանս առաջի ազգաց ։ *Եւ ա-
րարից ընդ քեզ՝ զոր ոչ երբեք արարի.
և ոչ այլ ևս նման նմին արարից ըստ
10 ամենայն պղծութեանց քոց ։ *Վասն այսորիկ
հարք կերիցեն զորդիսն 'ի միջի քում.
և որդիք կերիցեն զհարս. և արարից
'ի քեզ դատաստանս. և ցրուեցից զամենայն
մնացորդս քո ընդ ամենայն հողմս ։
11 *Վասն այդորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ
ադոնայի Տէր. փոխանակ զի զսրբութիւնս
իմ պղծեցեր ամենայն դարշելեօքն քովք.
և ամենայն պղծալից ցանկութեամբքն քովք. և
ես մերժեցից զքեզ. և ոչ խնայեսցէ 'ի
քեզ ակն իմ. և ոչ ողորմեցայց քեզ ։
12 *Չորրիր մասն քո մահու սպառեսցի. Երիր մասն
և (չորրիր մասն քո) սովու վախճանես
ցի 'ի միջի քում. և զչորրիր մասն քո ընդ Երիր մասն
ամենայն հողմս ցրուեցից. և չորրիր մասն քո Երիր մասն
շուրջ զքև 'ի սուր անկցի. և սուր ար-
13 ձակեցից զկնի նոցա ։ *Եւ կատարեսցի
սրտմտութիւն բարկութեան իմոյ 'ի վերայ
նոցա. և մխիթարեցայց. և ծանիցես, զի
ես Տէր խօսեցայ նախանձու իմով 'ի կա
տարել ինձ զբարկութիւն իմ 'ի վերայ նոցա ։
14 *Եւ եդից զքեզ անապատ. և 'ի նա-
խատինս հեթանոսաց. որք շուրջ զքև
իցեն. և զդստերս քո շուրջ զքև առա
ջի ամենայն անցաւորաց ճանապարհի ։
15 *Եւ եղիցիս հեծեծելի և եղկելի.
ծաղր՝ և երևոյթ 'ի մէջ ազգացն՝ որք
շուրջ զքև իցեն 'յածել ինձ 'ի քեզ
դատաստանս բարկութեամբ, և սրտմտու
թեամբ, և վրէժխնդրութեամբ ցասման ։

*Եւ Տր խօսեցայ · 'ի յարձակել իմ 16
զչարաչար նետս իմ սովու 'ի վր նոցա ·
և եղիցին 'ի սատակումն · արձակեցից
զայս 'ի վերայ նց · և սով գումարեցից
‖ Մ եր · 'ի վերայ ձեր · ‖ և խորտակեցից զհաս
4 · 16 · տատութն հացի քոյ ։*Եւ առաքեցից 17
Մ այլ · 'ի վերայ քո զսով և զգազանս չարս ·
14 · 13 · և պատժեցից զքեզ · և մահ և արիւն
անցցեն 'ի քեզ · և ածից զքև շուրջ
սուր · զի ես Տր խօսեցայ ։

Գլ ։ Զ ։

Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ · 1
*Որդի մարդոյ՝ հաստատեա զե_ 2
րեսս քո 'ի վերայ լերանցդ իէլի · մար
‖ Մ այլ · գարէայ 'ի վր դոցա ։*‖ Եւ ասասցես՝ 3
36 · 1 · լերինք իէլի՝ լուարուք զպատգամս ա_
դոնայի Տն · այսպէս ասէ ադօնայի Տր
ցլերինս՝ և ցբլուրս՝ և ցձորս՝ և ցդաշտս ·
ահաւադիկ ես ածեմ 'ի վր ձեր զսուր ·
և ապականեսցին բարձունք ձեր ։
*Եւ կործանեսցին սեղանք ձեր · և խոր 4
տակեսցին մեհեանք ձեր · և տապաստ
արկից զվիրաւորս ձեր առաջի կռոց
ձերոց ։*Եւ դիթաւալ կացուցից զոր_ 5
դիսդ իէլի առաջի պատկերաց իւր_
եանց · և ցրուեցից զոսկերս ձեր շուրջ
զսեղանովք ձերովք ։ *Յամ բնակու 6
թե ձերում քաղաքք աւերեսցին · և
բարձունք ապականեսցին · զի ջնջես_
ցին՝ և պակասեսցին սեղանք ձեր , և
խորտակեսցին՝ և դադարեսցին կուռք
ձեր · և բարձցին մեհեանք ձեր · և ջն_
ջեսցին գործք ձեռաց ձերոց ։ * Եւ 7
անկցին վիրաւորք 'ի միջի ձերում · և
ծանիջիք թե ես եմ Տր ։ *Եւ թողից 8
'ի ձէնջ ապրեալս 'ի սրոյ 'ի մէջ ազգաց՝
և 'ի վարատմանս ձերում 'ի մէջ աշխար
հաց ։ *Եւ յիշեսցեն զիս ապրեալքն 9
ձեր 'ի մէջ ազգաց · որք գերեցանն 'ի
նոսա · զի երդուայ ես սրտի նց շնացե
լոյ և ապստամբեցելոյ յինէն · և աչաց
նց պոռնկացելոյ զհետ գնացիցն իւր_
եանց · և կործեսցին յերեսս իւրեանց
վասն չարեացն · զորս արարին յամ
գարշելեաց իւրեանց ։ *Եւ ծանիցեն 10
եթէ ես եմ Տր · և ոչ 'ի զուր ինչ խօ_
սեցայ առնել ընդ նոսա զայս ամ չա_
րիս ։ *Այսպէս ասէ ադօնայի Տէր · 11
ծափս հար ձեռամբ · և դոփեա ոտամբ ·
և ասասցես՝ վա՛շ վա՛շ՝ 'ի վերայ գար_
շելեացն · և չարեաց տանն իսրայելի ·
զի սրով և մահուամբ և սովու անկ_
ցին ։ *Հեռաւորն մահու վախճանես 12
ցի · և մերձաւորն սրով անկցի · և մնա_
ցեալն և պաշարեալն սովու սատակես
ցին · և հաստատեցից զբարկութն իմ
'ի վերայ նոցա ։*Եւ ծանիցեն թե ես 13
եմ Տր · յորժամ անկանիցին վիրաւ_
որքն ձեր 'ի մէջ կռոցն ձերոց · շուրջ
զսեղանովքն ձերովք · 'ի վերայ ամ
բլրոց բարձանց · և յամ գլուխս լե_
րանց · և 'ի ներքոյ ամ վարսաւոր ծա_
ռոց · և 'ի ներքոյ ամ ամուր կաղնեաց՝
ուր արկանէին զխունկս ամ կռոց իւր
14 եանց ։ *Եւ ձգեցից զձեռն իմ 'ի վր
նոցա և եդից զերկիրն յապականութի
և 'ի սատակումն · յանապատէն դեբ_
ղաթայ յամենայն բնակութե նոցա ·
և ծանիջիք եթէ ես եմ Տր ։

Գլ ։ Է ։

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ ։
2 *Եւ դու որդի մարդոյ ասաս_
ցես · այսպէս ասէ ադօնայի Տր · երկ_
րիդ իէլայցւոց վախճան հասեալ է ·
հասեալ է վախճան 'ի վերայ չորեցունց
3 կողմանց երկրիդ ։ *Ահաւադիկ հա_
սեալ է 'ի վր քո վախճան · և առաքե_
ցից 'ի վերայ քո · և խնդրեցից 'ի քէն
զվրէժ ըստ ճանապարհաց քոց · և հա_
տուցից քեզ ըստ ամ գարշելեացն քոց ։
4 *Եւ ոչ խնայեսցէ ակն իմ 'ի քեզ՝ և
ոչ ողորմեցայց · զի ըստ գնացից քոց
հատուցից քեզ · և գարշելիքն քո 'ի
միջի քում եղիցին · և ծանիցեն թէ
5 ես եմ Տր ։ *Վանզի այսպէս ասէ Տր
Տր · չարիք մի ահաւասիկ՝ չարիք մի
6 հասեալ են ։ *Եհաս վախճան · զար
7 թեաւ 'ի վերայ քո ։ *Ահաւադիկ հա
սեալ է զմբաղ 'ի վր քո · որ բնակեալդ
ես յերկրիդ · հասեալ է ժամանակ · մեր
ձեցաւ օր՝ ոչ աղմկաւ՝ և ոչ երկամբք ։
8 *Արդ այժմ 'ի մօտոյ հեղից զբարկու
թն 'ի վերայ քո · և կատարեցից 'ի քեզ
զսրտմտութն իմ · և դատեցայց զքեզ
ըստ ճանապարհաց քոց · և տաց 'ի վր
քո զամ պղծութիս պաշտամանց քոց ։
9 *Եւ մի խնայեսցէ ակն իմ 'ի քեզ · և
ոչևս ողորմեցայց · զի ըստ ճանապար_
հաց քոց հատուցից քեզ · և գարշելիքդ
քո 'ի միջի քում եղիցին · և ծանիցես
թէ ես եմ Տր՝ որ հարկանեմ զքեզ ։
10 *Ահաւասիկ օր Տն՝ ահա հասեալ է
վախճան · եկն զմբաղն · ծաղկեցաւ
գաւազանն · յարեաւ ամբարտաւա_
11 նութն ։ *Եւ խորտակեսցես զհաստա
տութն անօրինին · ոչ աղմկաւ , և ոչ
փութով · ոչ են 'ի միտս իւրեանց · և
12 ոչ գեղեցկութն 'ի նոսա ։ *Ահա հա_
սեալ է ժամանակ · ահա եկն օր · ստա
ցողն մի խնդասցէ · և որ վաճառէն , մի
ողբասցի · զի բարկութն է յամենայն
13 բազմութե նր ։ * Զի որ ստանայն ,
'ի վաճառական անդր այլ մի ևս դարձ
ցի · ոչ ևս եկեալ 'ի կենդանութե նց ·
զի

զի տեսիլն ի վերջ ամ բազմութեց նը
ոչ դարձցի. և մարդ յաչս կենաց իւրոց
մի հաստատեսցի: * Փող հարէք՝ և 14
ընտրեցէք զամ. և ոչինք իցէ՝ որ եր
թայցէ ի պատերազմ. զի բարկութի
ի վերայ բազմութե նորա: * Պատե 15
րազմ սրոյ արտաքուստ. և սով և մահ
ի ներքուստ. և որք ի բացին իցեն,
սրով վախճանեսցին. և որք ի քաղա
քի իցեն, սով և մահ վախճանեսցէ:
* Եւ ապրեսցին, որք ապրեցցեն իցեն 16
ինոցանք. և եղիցին ի վերայ լերանց
իբրև զաղաւնիս անձանձրոյթ ինչել.
զամենեսեան կոտորեցից զնիւթ
իւրոք յանօրէնութե իւրում: * Եւ 17
ձեռք լքցին. և ամ երանք գարշես
ցին խնաւութե: * Փածցին քուրձ: 18
և ծածկեսցին զնա ցնորք. յամենայն
երեսս ամօթ. և յամ գլուխս կնաու
թե: * Եւրծաթ նը անկեալ կացցէ 19
ի հրապարակս. և ոսկի նոցա արհա
մարհեսցի. արծաթ նոցա և ոսկի նը
ոչ կարասցէ փրկել զնոսա յաւուր բար
կութե Տե. և անձինք նոցա մի յագես
ցին. և որովայնք նոցա մի լցցին. զի
տանջանք եղեն անիրաւութե նոցա:
* Զընտիր զարդուցն եդին ի 20
հպարտութե. և պատկերս գարշելեաց
պաշտամանց իւրեանց արարին ինոցա
նէ. վ ա՛ն այնորիկ ատ նը զայն ի պղծու
թե: * Եւ մատնեցից զայն ի ձեռս 21
օտարաց յափշտակել զնոսա. և ժան
տագործաց երկրի յաւար. և պղծես
ցեն զնոսա: * Եւ դարձուցից զերեսս 22
իմ ի նոցանէ. և պղծեսցեն զայցելու
թիս իմ. և մտանիցեն ի նո՛ն անխիտիր.
և պղծիցեն զնոսա: * Եւ արասցեն 23
զնախանախութե. զի լցաւ երկիր ի դա
տաստանաց արեանց նոցա. և քաղաք
ք լիք եղեն անօրէնութե: * Եւ ածից 24
զչարս ազգաց՝ և ժառանգեսցեն զը
տունս նոցա. և կործանեցից զամբար
տաւանութե բռնութե նը. և պղծես
ցին սրբութիք նոցա: * Եւ կեսցէ քաա 25
ութե. խնդրեսցէ զխաղաղութե՝ և
ոչ գտանիցէ: * Ա՛ւ ի վայրկ վերայ 26
եղիցի, և պայ ի գո՛ւժի խնդրեսցին
տեսիլք ի մարգարէից. և օրէնք դի
պրիչք ի քահանայէ. և խորհուրդ ի ծե
րոց. և ոչ գտանիցին: * Թագաւորն 27
սգասցի. և իշխանն զգեցցի զսգակա
նութե. և ձեռք ժողովրդեան երկրին
լքցին. ըստ ճանապարհաց նոցա ա
րարից նոցա. և ըստ դատաստանաց
նոցա առից զվրէժ ի նոցանէն. և ծա
նիցեն թէ ես եմ Տէր:

Գ Լ: Բ:

1 Եւ եղև յամին վեցերորդի՝ յամ
սեանն հինգերորդի. որ օր հինգ
եր ամսոյն. ես նստէի ի տան իմում: և
ծերքն յուդայ առաջի իմ. և եղև ի
վերայ իմ անդ ձեռն ադօնայի Տեա:
2 * Եւ տեսանէի, և ահա նմանութիւն
առն՝ ի միջոյն և ի խնարէ հուր. և ի
միջոյն և ի վեր իբրև զտեսիլ օդոց.
և իբրև զգոյն բազմագունի ականի:
3 * Եւ ձգեաց զնմանութե ձեռին՝ և Ղանի.
հարկ զգաւաթամբ գլխոյ իմոյ. և 14. 35.
վերացոյց զիս ընդ երկինս, և ընդ եր
կիր. և տարաւ զիս յԵրուսաղէմ ի տես
ս Աստուծոյ. և կացոյց զիս յանդիման դրանն ներք
նոյ. որ հայի ընդ հիւսիս. ուր էր աթ
ոռն պատկերի՝ նախանձու ատելողին:
4 * Եւ անդ էին փառք Աստ իսրլ ըստ
տեսլեանն՝ զոր տեսի ի դաշտի անդ:
5 * Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝ հայեաց
ասօք քով ի կողմն հիւսիսոյ՝ և ահա
ի հիւսիսոյ կողմանէ ի վերայ դրան
սեղանոյն, ուր կայր պատկեր նախան
ձու՝ ի մուտս դրանն՝ որ հայէր ընդ ա
րևելս: * Եւ ասէ՝ որդի մարդոյ տե
սանես, զինչ գործեն դոքա ատ անօ
րէնութե տունդ իսրլ. հեռանալ՝ ի
սրբութե իմոյ. դարձեալ և մեծա
մեծս քան զայդ տեսցես անօրէնութիս:
7 * Եւ եմոյծ զիս առաջի դրանց սրա
հին. և տեսի՝ և ահա ծակ մի յորմն:
8 * Եւ ասէ ցիս որդի մարդոյ. բրեա
զորմդ. և բրեցի զորմն. և ահա դուռն
9 մի: * Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝ մո՛ւտ,
և տե՛ս զանօրէնութիդ՝ և զչարիս՝ զորս
10 գործեն դոքա: * Ա՛տի, և տեսի. և
ահա ամ նմանութե սողնոյ. և անաս
նոյ՝ անոտի գարշելեաց. և տեսի զամ
զկուռս տանն իսրլ նկարեալ շուրջ
11 զնորբօք: * Եւ եօթանասուն այր՝ ի
ծերոց տան տանն իսրլ. և յեզոնիա
որդի սափանեայ՝ ի մէջ նը՝ կայր առա
ջի նոցա. և իւրաքանչիւր բուրուառ
իւր՝ ի ձեռին իւրում. և ծուխ խնկոյ
12 ելանէր դիպանայր իբրև զամպ: * Եւ
ասէ ցիս Տէր. որդի մարդոյ՝ տեսանե՞ս
զինչ ծերք տանդ իսրլ գործեն այդր
ընդ խաւար, իւրաքանչիւր ի ծածուկ
սենեկի իւրեանց. զի ասեն՝ եթո՛ւլ Տէր.
13 և ոչ հայի յերկիր: * Եւ ասէ ցիս. դար
ձեալ և մեծամեծս անօրէնութիս
14 տեսցես՝ զորս գործեն դոքա: * Եւ է
մոյծ զիս առաջի դրան տան Տեա. որ
հայէր ընդ հիւսիս. և ահա նստէին
անդ կանայք՝ և ողբային զԹամուզ:
15 * Եւ ասէ ցիս, տեսանե՞ս զայդ որդի
մարդոյ. դարձեալ և մեծամեծս գործս

քան զայդ տեսանիցես ։ * Եւ եմայծ 16
ցես ՚ի ներքինն սրահ տանն Տեառն. և ահա
՚ի վերայ դրանց տաձարին Տեառն ընդ սե
ղանն և ընդ վանդակն՝ իբրև արք
քսանևհինգ . որոց զթիկունս ՚ի տա-
ճարն Տեառն դարձուցեալ էր , և զերեսս
ընդ արևելս , և երկիր պագանէին ա-
րեգականն ։ * Եւ ասէ ցիս . տեսեր 17
զայդ որդի մարդոյ . միթէ փոքր ինչ
իցէ անօրէնութի տանդ Իսրայէլի՝ զոր գոր
ծեն աստ . զի լցին զերկիրն անօրէնու
թիւք . և դարձան ՚ի բարկացուցանել
զիս. և ահա ձկտեն զքաղուկ որթոյն ընդ
արհամարհանս ։ * Եւ ես արարիւ ընդ 18
դոսա բարկութիւք՝ և ոչ խնայեսցէ ակն
իմ՝ և ոչ ողորմեցայց նոցա . և աղա-
ղակեսցեն յականջս իմ՝ մեծաձայնս .
և ոչ լսեցայց նոցա ։

Գլուխ Թ.

Եւ աղաղակեաց յականջս իմ՝ մե- 1
ծաձայն՝ և ասէ . մերձեալ վրէժ-
խնդրութիւն քաղաքին . և իւրաքանչիւր
ոք զգործի սատակմանն ՚ի ձեռին իւր-
ում՝ ունէր ։ * Եւ ահա արք վեց դային 2
ընդ ճանապարհ բարձու դրանն՝ որ
հայի ընդ հիւսիս . և իւրաքանչիւր
տապար ՚ի ձեռին իւրում՝ և այր մի ՚ի
միջի նոցա զգեցեալ զպաստուճան .և
կամար ականակապ յականջս շաւիղայ
ընդ մէջ իւր . և մտին, կացին առ պղն
ձի սեղանոյն ։ * Եւ փառքն Ա.Յ էլի 3
վերացաւ ՚ի քրովբէիցն յորդն որ ՚ի մէջ
տաճարին . և կոչեաց զայրն՝ որ զգե-
ցեալն էր զպաստուճան . և ունէր զկա
ւանդն ընդ մէջ իւր ։ * Եւ ասէ ցնա 4
Ա.Յ . անց ընդ մէջ քաղաքիդ Եհմի. ‖ և
դիր զնշան ՚ի ճակատ արանցդ՝ որք հե ‖ Ա.Ես. ԻԲ. 12.7. Յայտ. 7. 3.
ծեն և յոդուզս հանեն ՚ի վերայ անօրէ
նութեց գործեցելոց ՚ի մէջ նոցա ։
* Եւ ցնոսա ասէ՝ լինձ լուա ՚ի քաղաքն՝ և կոտորե- 5
ցէք . և մի խնայեսցէն աչք ձեր . և մի
ողորմեսջիք ։ * Ծերոց՝ և տղայոց . կու- 6
սին՝ երիտասարդին . և զկանայս կոտո
րեսջիք ՚ի սատակումն . բայց յորոյ վրայ
նշանն իցէ՝ մի մերձենայցէք . և սկիզբն
՚ի սրբութենէ իմոյ արասջիք . և սկսան
յարանցն ծերոց՝ որք էին ՚ի ներքս ՚ի
տաճարին ։ * Եւ ասէ ցնոսա . պղծե- 7
ցէք զտունդ՝ և լցէք զտունդ դիա-
կամբք . և ելէք՝ կոտորեցէք . և հարէք
զքաղաքդ ։ * Եւ եղև ՚ի կոտորելն զնո- 8
հայեցայ՝ տեսի՝ և անկայ ՚ի վերայ ե-
րեսաց իմոց , աղաղակեցի և ասեմ .
վայ լինձ աղօնայի Տէր . ջնջես դու զա
զիկ զմնացորդս տանդ Իսրայէլի ՚ի հե
ղուլ սրտմտութիւն քոյ ՚ի վերայ Երմի։

Եւ ասէ ցիս՝ անիրաւութիւն տանդ 9
Իսրայէլի և Յուդայ մեծացաւ յոյժ յոյժ . զի
լցաւ երկիրդ ժողովրդոք բազմօք . և
քաղաքդ լի եղև անօրէնութեամբ՝ և
պղծուքէ . զի ասացին եթէ եթողաւ Տէր
զերկիրն . և ոչ ևս հայի Տէր ։ * Եւ արդ 10
ոչ խնայեսցէ ակն իմ , և ոչ ողորմե
ցայց ըստ ճանապարհաց նոցա տայ ՚ի
գլուխս նոցա ։ * Եւ ահա այրն՝ որ 11
զգեցեալն էր զպաստուճանն . և ունէր
զկամարն ընդ մէջ իւր . պատասխա-
նի ետ՝ և ասէ . արարի , որպէս և հրա
մայեցեր ինձ ։

Գլուխ Ժ.

Եւ տեսանէի՝ և ահա ՚ի վերայ հաս 1
տատութեն՝ որ էր ՚ի վերայ գլխոյ
քրովբէիցն իբր վէմ շափիղայ ական.
և ՚ի վերայ նորա նմանութի աթոռոյ
* Եւ ասէ ցայրն՝ որ զգեցեալ էր զպաս 2
մուճանն . մուտ ՚ի մէջ անուճադ . և ՚ի
ներքոյ քրովբէիցդ՝ և լիր զագուռս
քո կայծակամբք հրոյ ՚ի միջոյ քրով
բէիցդ . և ցանեա ՚ի վերայ քաղաքիդ .
և եմուտ առաջի իմ ։ * Եւ քրովբէքն 3
կային ընդ մէջ տաճարին ՚ի մտանել
առնն . և ամպ ելոյց զսրահն ներքին ։
* Եւ փառքն Տեառն վերացան ՚ի քրով 4
բէից անտի յօդն՝ որ ՚ի մէջ տաճարին .
և տաճարն լի եղև ամպով . և սրահն
լի եղև լուսով փառացն Տեառն ։ * Եւ 5
ձայն Թևոցն քրովբէից լսելի լինէր
մինչև ՚ի սրահն արտաքին . իբրև ձայն
Ա.Յ սադայի՝ որ խօսեր ։ * Եւ եղև՝ 6
մինչդեռ տայր զպատուէրն առնն՝ որ
զգեցեալէրն զպաստուճանն սբ՝ և ա-
սեր . առ հուր ՚ի միջոյ անուճոյդ ՚ի մի-
ջոյ քրովբէիցդ . եմուտ՝ և եկաց ՚ի մէջ
անուճոյն ։ * Եւ ձգեաց քերօք մի զձեռն 7
իւր առ հուրն . որ էր ՚ի միջոյ քրօքէ-
իցն . և ետ ՚ի ձեռս նր . որ զգեցեալէր
զպաստուճանն սուրբ . էառ՝ և ել ան
տի ։ * Երևեցաւ և ընդ քերօքեան . և տե 8
սանէի նմանութի ձեռին մարդոյ ՚ի
ներքոյ Թևոց նոցա ։ * Տեսանէի՝ և 9
ահա անիւք չորք կային մերձ առ քրօ-
քեան . մի անիւ զհետ միոյ քրօքէի . և
տեսիլ անուճոյն իբրև տեսիլ ական
կարկեհանի ։ * Եւ տեսիլն նոցա՝ և 10
նմանութի չորեցունց . որպես զի էին
տեսանել անիւ ՚ի մէջ անուճոյ ։ * Եւ 11
՚ի գնալն իւրեանց ՚ի չորեսին կողմանն
իւրեանց գնային ։ Եւ չեւս ընդդեմ
ոչ դառնային . զի յոր կողմն հայեր մի
առաջն՝ զհետ նր երթային . և չեւս
ընդդեմ ոչ դառնային ։ * Եւ ամ 12
մարմինք իւրեանց՝ և ձեռք՝ և թևք
նց՝ և անիւք՝ լիք էին աչօք՝ շուրջ զչոր
քումբք

քումբք անուոք նոցա: *Եւ անուոցն 13
կոչեցաւ գեղգեղ իմումս իսկ լսելով:
*Եւ չորք դէմք միոյ. դէմք միոյն 14
դէմք քրովբէի. եւ դէմք երկրորդին
դէմք մարդոյ. եւ դէմք երրորդին դէմք
առիւծու. եւ դէմք չորրորդին դէմք
արծուոյ: *Եւ վերացան քրովբէքն: 15
Այս այն գազան է՝ զոր տեսի ՚ի վերայ
քոբար գետոյ: *Եւ ՚ի գնալ քրովբէ_ 16
ից՝ գնային եւ անիւքն զհետ նոցա. եւ
՚ի համբառնալ քրովբէիցն զթեւս իւրեանց
՚ի վերանալ յերկրէ, ոչ դառնային
յետս անիւքն. քանզի զհետ նց էին:
*՚Ի կալն նոցա՝ դադարէին. եւ ՚ի համ_ 17
բառնալ նոցա՝ ընդ նոսին վերանային.
զի ոգի կենդանութեան էր ՚ի նոսա:
[illegible] *Եւ ելին փառքն Տն ՚ի միջոցոյ տա_ 18
ճարին. եւ նստան ՚ի վերայ քրովբէիցն:
*Եւ ամբարձին քրովբէքն զթեւս իւր_ 19
եանց. եւ վերացան յերկրէ առաջի իմ.
յելանելն նոցա՝ եւ անիւքն զհետ եր_
թային նց. եւ կային առաջի դրանդեաց
դրան տանն Տն որ հայէր ընդ արեւելս.
եւ փառքն Այ Իէլի ՚ի վերայ նոցա:
*Այս այն գազան է. զոր տեսի ՚ի ներ_ 20
‖Եզեկ. քոյ Այ Իէլի ‖՚ի վերայ քոբար գետոյ.
1.1.3. եւ գիտացի թէ այնք քրովբէք են:
Եւ չորք *Չորք դէմք միոյ միոյ. եւ (ութն) թեւք 21
Թեւս միոյ միոյ. եւ նմանութիւն ձեռին մարդոյ
՚ի ներքոյ թեւոց նոցա: *Եւ նմանու_ 22
թիւն երեսաց նց. այս դէմք են՝ զորս տե
սի ՚ի ներքոյ փառացն Այ Իէլի ՚ի վերայ
քոբար գետոյ. զտեսիլ նոցա՝ եւ զնս. զի
ըստ իւրաքանչիւր դիմաց գնային:

ԳԼ: ԺԱ:

Եւ ամբարձ զիս հոգի. եւ եած զիս 1
յանդիման դրան տանն Տն. որ
հայէր ընդ արեւելս. եւ ահա առաջի
դրան սրահին արք իբրեւ քսան եւ հինգ:
եւ տեսի ՚ի մէջ նոցա զյեզոնիա զորդի
ազերայ՝ եւ զփաղտիա բանեայ՝ զառաջ
նորդս ժողովրդեանն: *Եւ ասէ ցիս 2
Տր. որդի մարդոյ, այդք արք են՝ որք
խորհին ունայնս. եւ տան խրատ չար ՚ի
քաղաքիդ յայդմիկ:*Եւ ասեն՝ ոչ եթէ 3
նորոգ ինչ շինեալ են տունքս: այլ սա
է կաթսայ՝ եւ մեք միս: *Վն այնորիկ 4
մարգարէացի ՚ի վր նոցա. մարգարէացի
որդի մարդոյ: *Եւ եհաս ՚ի վր իմ 5
ոգի Տն եւ ասէ ցիս: այսպէս ասէ ադօ
նայի Տր. այսպէս ասացիք տունդ Իէլի:
եւ զխորհուրդս ոգւոց ձերոց ես գի_
տեմ: *Յաճախեցիք զդիակունս ձեր 6
՚ի քաղաքիդ յայդմիկ. եւ լցիք զճանա_
պարհս դորա վիրաւորօք: *Վն այդո 7
րիկ այսպէս ասէ ադօնայի Տր. զդիա_
կունս ձեր՝ զոր կոտորեցէք ՚ի միջի դո_
րա. նոքա միս են՝ եւ կաթսայն դա է:
8 եւ զձեզ հանից ՚ի միջոյ դորա: *՚Ի սրոյ
երկնչէիք, սուր ածից ՚ի վր ձեր՝ ասէ
9 ադօնայի Տր: *Եւ հանից զձեզ ՚ի մի_
ջոյ դորա. եւ մատնեցից զձեզ ՚ի ձեռս
օտարաց. եւ արարից ՚ի ձեզ դատաս_
10 տանս: *Զի անկանիցիք ՚ի սուր: եւ ՚ի
վերայ լերանցն Իէլի դատեցայց զձեզ.
11 եւ ծանիցէք թէ ես եմ Տր: *Եւ դա
չիցէ կաթսայ: եւ դուք չլինիցիք ՚ի դմա
միս. ՚ի վր լերանցդ Իէլի դատե_
12 ցայց զձեզ: *Եւ գիտասջիք թէ ես
եմ Տր. զի ըստ արդարութեանց իմոց
դուք ոչ գնացիք. եւ զիրաւունս իմ
դուք ոչ արարիք: այլ ըստ կրօնից ազ_
գացն՝ որք շուրջ զձեօք են՝ արարիք:
13 *Եւ եղեւ մինչդեռ մարգարէանայի,
մեռաւ փաղտիա որդի բանեայ: ան_
կայ ՚ի վր երեսաց իմոց. եւ ՚ի ձայն մեծ
աղաղակեցի՝ եւ ասեմ: վա՜յ ինձ՝ վա՜յ ինձ
ադօնայի Տր. զի ՚ի կատարած հասու_
14 ցեր զմնացորդս Իէլի: *Եւ եղեւ
15 բան Տն առ իս՝ եւ ասէ: *Որդի մար_
դոյ՝ եղբարք քո՝ եւ արք գերութեան քոյ՝
եւ ամ տունդ Իէլի հասեալ են ՚ի
վախճան: որոց ասացին բնակիչքն
Եէմի, ՚ի բաց մերժեցարուք ՚ի Տէ. զի
մեզ տուեալ է զերկիրդ ՚ի ժառանգու_
16 թի: *Վն այնորիկ ասա. այսպէս ասէ
ադօնայի Տէր. թէ մերժեցից զնոսա
յազգս. եւ ցրուեցից զնս ընդ ամ եր_
կիր. եւ եղէց նց փոքրմի սրբութի ՚ի
գաւառսն՝ յորս մտանիցեն ՚ի նոսա:
17 *Վն այնորիկ այսպէս ասէ ադօնայի
Տր. եւ ընկալայց զնոսա յազգացն. եւ
ժողովեցից զնոսա ՚ի գաւառացն՝ ուր
ցրուեցից զնս ՚ի նոսա: եւ տաց նց զեր
18 կիրն Իէլի: *Եւ մտցեն անդր՝ եւ
բարձցեն զամ գարշելիս նորա. եւ զամ
զանօրէնութիս նորա ՚ի նմանէ:
19 *‖Եւ տաց նց սիրտ այլ. եւ զոգի նոր ‖Երեմ.
պարգեւեցից նոցա: եւ հանից զսիրտն 31.31.
քարեղէն ՚ի մարմնոյ նոցա. եւ տաց նց Ա այր.
20 զսիրտ մարմնեղէն: *Զի ըստ հրամա 36. 26.
նաց իմոց գնասցեն՝ եւ զիրաւունս իմ
պահեսցեն, եւ արասցեն զնոսա. եւ եղի
ցին ինձ ՚ի ժողովուրդ՝ եւ ես եղէց նց
21 յԱծ: *Եւ ըստ գարշելեաց սրտից
նոցա. եւ ըստ անօրէնութեանց նց՝ զորս
արարին. եւ ըստ ճանապարհացն յորս
գնացին՝ հատուցից ՚ի գլուխս նոցա.
22 ասէ ադօնայի Տր: *Եւ ամբարձին
քրովբէքն զթեւս իւրեանց՝ եւ անիւքն
զհետ նոցա. եւ փառքն Այ Իէլի ՚ի վր
23 նոցա: *Եւ ամբարձան փառքն Տն ՚ի
միջոյ քաղաքին. եւ կային ՚ի վր լերինն՝
24 որ էր յանդիման քաղաքին: *Եւ վե_
րացոյց զիս ոգի: եւ եած զիս յերկիրն
քաղ_

քաղդէացւոց՝ ի մէջ գերութեն տես
լեամբ հոգւոյն Աստուծոյ և յարեայ ի տես
լենէ անտի՝ զոր տեսի։ * Եւ խօսե- 25
ցաւ առ գերութեն զամենայն բանս
Տեառն, զորս եցոյց ինձ։

ԳԼԻՒ ԺԻՆ։

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։ 1
* Որդի մարդոյ՝ ի մէջ անօրէնու 2
թեց նոցա բնակեալ ես դու՝ որք աչս
ունին տեսանելոյ, և ոչ տեսանեն. և
ականջս լսելոյ, և ոչ լսեն. զի տուն
դառնացողաց են. * Եւ դու որդի մար 3
դոյ՝ արա քեզ զհանդերձ գերութե. և
վարեա՛ ի գերութի զաւուրս առաջի
դոցա. և գերիցես՝ ի տեղւոջէ քումմէ
յայլ տեղի առաջի դոցա՝ զի տեսցեն
քանզի տուն դառնացողաց են։ * Եւ 4
հերկասցես զհանդերձ քո. իբրև զհան
դերձ գերութե։ * Եւ առաջի աչաց նոյ 5
ծակեսցես դու քեզ զորմ, և ելցես ընդ
այն։ * Եւ առաջի նոցա կորակոր գնաս- 6
ցես՝ գալտագողի գնասցես. ձորձ ըզ
գլխով պատիցես. և մի՛ տեսանիցես
զերկիրն՝ զի նշանակ եառ զքեզ տանն
Իսրայէլի։ * Եւ արարի այնպէս՝ ըստ հրամի 7
զոր պատուիրեաց Տէր։ և արկի
հանդերձ գերութե վաւուրս. և փո-
րեցի ընդ երեկոյս զորմն ձեռամբ իմ
ով. և երթալի գաղտագողի կորակոր
առաջի նոց։ * Եւ եղև բան Տեառն առաւ 8
օտն ի վերջ իմ, և ասէ։ * Որդի մարդոյ՝ 9
ոչ ասացին ցքեզ տունդ Իսրայէլի՝ տուն
դառնացողաց. թէ զինչ՝ զոր գոր-
ծեսդ։ * Եւ ասդ՝ ասա ցնոսա. այսպէս 10
ասէ Տէր ցիշխանսդ՝ և ցառաջնորդսդ
եէմի՝ և ցամենայն տունդ իսրայէլի՝ որք են
ի մէջ դոցա։ * Ասէ ես նշանակ ար- 11
րեցի ի միջի դոցա. որպէս արարիդ, այդ-
պէս եղիցի դմա. զի ի պանդխտուի,
և ի գերուի երթիցեն։ * Եւ իշխանն՝ 12
որ ե ի մէջ նոցա՝ կորակոր գնասցէ.
գաղտագողի ջոքեսցի. զորմ հատեալ
ելցէ. զերեսս ծածկեալ գնասցէ. և
|| Ա այր. մի տեսցէ զերկիրդ։ * || Եւ արկից 13
17.20. զցանց իմ զնովաւ՝ և պատեսցի ուռկա
նաւ ի պաշարումն. և ածից զնա՝ ի բա
բիլոն յերկիրդ քաղդէացւոց. և զդա
մի տեսցէ՝ և այդը վախճանեսցի։
* Եւ զամ օգնականս նր՝ որք շուրջ 14
զնովաւ իցեն. և զպաշտպանս նր ընդ
ամ հողմն ցրուեցից. և սուր զկնի նց
արձակեցից։ * Եւ ծանիցեն Թէ ես 15
եմ Տէր. ի ցրուէլն ինձ զնս ընդ ազգս.
և ցանել զնոսա ընդ գաւառս։ * Եւ 16
Թողից ի նոցանէ սակս Թուով՝ ի սովէ՝
և ի սրոյ՝ և ի մահտուանէ. զի պատմես
ցեն զամ զանօրէնութիւնս նոցա ի մէջ
ազգացն՝ յորս մտանիցեն անդր. և ծա
17 նիցեն, Թէ ես եմ Տէր։ * Եւ եղև բան
18 Տեառն առ իս՝ և ասէ։ * Որդի մարդոյ՝
զհաց քո կարօտութիւք կերիցիս. և
զջուր քո տանջանօք և նեղութիւք արբ
19 ցիս։ * Եւ ասասցես ցժողովուրդ երկ
րին. այսպէս ասէ տէրն Տէր ցերու
կիսն եէմի՝ յերկրին իսրայէլի. զհաց իւր
եանց կարօտութիւք կերիցեն. և զջուր
իւրեանց ապականութիւք արբցեն՝ զի
ապականեսցի երկիր լրիւ իւրով. զի
յամենայն շրջմունս նոցա բնակչաց նր։
20 * Եւ քաղաքք նոցա բնակեալք՝ աւեր
եսցին. և երկիր նոցա յապականու
եղիցի. և ծանիցիք Թէ ես եմ Տէր։
21 * Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։
22 * Որդի մարդոյ. զինչ է ձեզ առակդ
այդ յերկրին իսրայէլի՝ զոր ասեն.
հեղան աւուրք՝ և կորեան աւուրքն յեբէլու
23 ամի։ * Վասն այդորիկ ասա ցնոսա. այս յեհեզի
սէս ասէ տէրն Տէր. դարձուցից աւուրս. զառակդ զայդ։ զի խօսեացիս առ նս ։ և կորնչի
Թէ հասեալ են աւուրք՝ և պատգամք ցի ամ ե
24 ամի տեսլեանց։ * Օի ոչ ևս եղիցի ամ առնի
տեսիլ սուտ. և որ խօսիցի ըղձութիւն
հնարհուկս ի մէջ որդւոցն իսրայէլի։
25 * Քանզի ես Տէր խօսեցայ զբանս իմ.
խօսեցայ, և արարից. և ոչ ևս յերկա
րեցից. զի յաւուրս ձեր՝ տունդ դառ
նացողաց, խօսեցայց զբանն, և արա
26 րից. ասէ տէրն Տէր։ * Եւ եղև բան
27 Տեառն առ իս՝ և ասէ։ * Որդի մարդոյ՝
ահաւադիկ տունդ իսրայէլի տուն դառնա
ցողաց ասեն. տեսիլդ՝ զոր տեսանէ
դա՝ յաւուրս բազումս՝ և ի ժամա
նակս հեռաւորս լինելոցն այդ, զոր
28 գայդ մարգարեանայ։ * Վասն այդորիկ
ասա ցնոսա. այսպէս ասէ տէրն Տէր։
ոչ ևս յերկարեսցին ամ բանք իմ,
զոր խօսեցայց. այլ զոր խօսեցայց,
արարից. ասէ տէրն Տէր։

ԳԼԻՒ ԺՊ։

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։
2 * Որդի մարդոյ՝ մարգարեա՛ ի վե
րայ մարգարէիցդ իսրայէլի. որք մար
գարէանանդ. և ասասցես ցմարգա
րեսդ՝ որք մարգարէանային ի սիրտս
իւրեանց. մարգարէասջիս, և ասասց
ցես ցնոսա. լուարուք զպատգամս Տեառն։
3 * Եայտնս ասէ տէրն Տէր. || վայ || Երեմ.
դոցա՝ որք մարգարէանանդ ի սիրտս 23. 1.
իւրեանց. որք երթան զհետ ոգւոց Ա այր.
իւրեանց. և ամենևին ոչ տեսանեն։ 14.9. և
4 * Իբրև աղուէսք յաւերակս էին մար 34. 2.
5 գարեք քո իսկ։ * Եւ ոչ կացեն ի հա
տուածս. և ժողովեցին հօտս ի վե- և ուխտ-
տանդ լինի. և ոչ հատեցան՝ որք խո- ղովեցին
սէին

սեին յանուն Տ՚ն : * Որք տեսանէին 6
զստուերն. և պատմէին զըղձուԹիւն
մնոտի՝ որք ասէին՝ այսպէս ասէ Տ՚ն.
և ես Տ՚ն ոչ առաքեցի զնոսա : և սկսան
յարուցանել բանս : * Ընդապաքէն տե 7
սիլս սուտս տեսիք. և ըղձուԹիս մնո
տիս պատմեցիք. և ասէիք՝ այսպէս
ասէ Տ՚ն՝ և ես Տէր ոչ խօսեցայ :
* Վա՛յ այնորիկ ասա՛. այսպէս ասէ ադ 8
նայի Տ՚ն. փոխանակ զի բանք ձեր սուտք
են. և ըղձուԹիք ձեր մնոտիք. վա՛յ ա
նորիկ ես՝ ի՛վ՚ն ձեր՝ ասէ ադնայի Տ՚ն :
* Եւ ձգեցից զձեռն իմ՝ ի՛վ՚ն մարգա 9
րէիցն. որք տեսանէին սուտ ԹիւնՀ. և
խօսէին մնոտիս : ՚ի խրատու ժողովր
դեան իմոյ մի՛ կացցեն. և մի՛ ՚ի դիրս
տանն իլէի գրեսցին. և յերկիրն իլէի
մի՛ մտցեն : և ծանիցեն ԹէՀ ես եմ ա
դնայի Տ՚ն : * Փոխանակ զի մոլորե 10
ցուցին զժողովուրդն իմ՝ և ասէին.
խաղաղուԹի՛, խաղաղուԹի՛. և ո՛չ գոյր
խաղաղուԹի՛ : և ինքն շինէր զօրմ. և
նոքա ծեփէին՝ զի փլցի : * Ասես ցնոսան 11
որք ծեփէինն. ԹէՀ անզգամուԹի՛ է
այդ. քանզի փլանելոց է. եկեսցէ անձ
րեւ՝ և ողողեսցէ. և տայ քարինս ամբա
քսրաց ՚ի պահանգս նոցա՝ և կործա
նեսցին. Հողմ՚ յարիցէ՝ և տապալեսցէ :
* Եւ ահա կործանեցաւ որմն. և ո՛չ 12
ասասցեն ձեզ. ԹէՀ ուր է ծեփն
ձեր՝ զոր ծեփեցիքն : * Օ՛ի այսպէս ասէ 13
ադնայի Տէր. արձակեցից Հողմ՝ որ
բառնայցէ սրտմտուԹիւն իմով. և եկես
ցէ անձրեւ ողողանել բարկուԹիւն իմով.
և զվէմսն ամբաքարացն ածից ցաս
մամբ ՚ի վի՛ն նր ՚ի վախճանս : * Եւ կա 14
տարեցից զսրմտուԹիւն իմ՝ ՚ի վերայ
որմին. և՚ի վի՛ն ծեփողաց նր. և կոր
ծանեսցի : և ասացից ցձեզ՝ ԹէՀ չի՛ք
ուրեք որմ. և ո՛չ ծեփողք նր : * Ա՛ար 16
գարեք իսրայէլի՝ որք մարգարէանային
՚ի վի՛ն եէմի. և տեսանէին նմա զխաղա
ղուԹի՛, և ո՛չ գոյր խաղաղուԹի՛. ասէ
ադնայի Տ՚ն : * Եւ դու որդի մարդոյ՝ 17
հառաւատեա զերեսս քո ՚ի վի՛ն դստեր
ժողովրդեան քոյ՝ որք մարգարէանան
՚ի սրտից իւրեանց. մարգարեից՚ ՚ի վի՛ն
նոյ : * Եւ ասասցես՝ այսպէս ասէ ադ 18
նայի Տէր. վայ այնոցիկ՝ որք կարեն՝
կարկատեն զբարձկնեարդ ՚ի ներքոյ
ամ՚ արմկան ձեռին. և առնեն զգլխա
դիրս գլխոց ամ՚ հասակաց ԹիւրեալՀ
զանձինս. զի Թիւրեցան անձինք ժո
ղովրդեան իմոյ : և ապրեցուցանէին 19
զանձինս : * Եւ բամբասէին զիս ա
ռաջի ժողովրդեան իմոյ՝ վ՚ն ափոյ միոյ
գարւոյ՝ և կտորոյ միոյ հացի սպանա
նել զանձինս. որք ոչ էին մահապարտք.
և ապրեցուցանել զանձինս, որոց ո՛չ
էր պարտ կեալ՝ ՚իբրտառել յականջս
ժողովրդեան. որ ախորժէ զբարբառ
նանրուԹէ : * Վա՛յ այնորիկ այսպ ասէ 20
Տ՚ն Տ՚ն՝ ահաւասիկ ես՝ ի՛վ՚ն բարձկնե
րոյդ. յոր դուք ժողովէիք զանձինս. և
պատառեցից զայդ՝ ի բազկաց ձերոց.
և առաքեցից զանձինսն՝ զորս դուքն
ԹիւրեիքՀ ՚ի ցրուն : * Եւ պատառե 21
ցից զգլխադիրս ձեր. և ապրեցուցից
զժողովուրդ իմ՝ ՚ի ձեռաց ձերոց. և
ո՛չ ևս եղիցին ՚ի ձեռս ձեր ՚ի ժողովս.
և ծանիջիք՝ զի ես եմ Տ՚ն : * Փոխանակ 22
զի խոտորէիք զսիրտ արդարոյն անի
րաւուԹ՚ն. և իմ՚ ո՛չ էր ԹիւրեալՀ զնա.
և զօրացուցանէիք զձեռս անօրինին
չդառնալ անօրինին յանօրէնուԹենէ
իւրմէ. և ՚ի ձանապարհայ իւրոց չա
րս՝ և կեալ : * Վա՛յ այնորիկ զատուեան 23
ցայ՝ և կեալ. և ես եմ Տ՚ն՝ պատասխանի
մի՛ ևս տեսանիցէք. և ըղձուԹիս այլ
մի՛ ևս ըղձանայցէք. և ապրեցուցից
զժողովուրդ իմ՚ ՚ի ձեռաց ձերոց. և
ծանիջիք. ԹէՀ ես եմ Տ՚ն :

ԿԻ: ԺՊ:

1 Եւ եկին առ իս ՚ի ծերոցն իլէի. և
2 նստան առաջի իմ : * Եւ եղև
3 բան Տ՚ն առ իս՝ և ասէ : * Որդի մարդ
դոյ : արդ այդոքիկ եդին զկորՀուրդս
իւրեանց ՚ի սիրտս իւրեանց. և զտան
ջանս անիրաւուԹեց իւրեանց եդին
առաջի երեսաց իւրեանց. ԹէՀ իցէ՞,
տալով տա՞ց դոցա պատասխանի :
4 * Վա՛յ այնորիկ խօսեաց ընդ նոսա՝ և
ասասցես. այսպէս ասէ ադնայի Տ՚ն :
այր որ՝ այր որ ՚ի տանէդ իսրայէլի. որ
դիցէ զկորՀուրդս իւր ՚իսրաի իւրում
և զտանջանս անիրաւուԹե իւրոյ կար
դեսցէ առաջի աչաց իմոց. և եկեսցէ ա՛ւա
առ մարգարէ հարցանել նովաՀ յինէն. ի՛մոյ
ես Տ՚ն՝ պատասխանի տայ նմա ՚ի՛ այնմ:
5 զոր ՚ի մտի ունիցէ : * Օ՛ի մի՛ խոտորե
ցուսցեն զտունդ իլէի՝ ըստ օտարացե
լոց սրտից իւրեանց յինէն ՚ի գնացս
իւրեանց : * Վա՛յ այնորիկ ասա՛ տանդ
իլէի. այսպէս ասէ Տ՚ն Տ՚ն Լ՚ծ. դար
ձա՛յք և դարձարո՛ւք ՚ի գնայից ձերոց.
և յա՛մ ամպարշտուԹեց ձերոց. և դար
ձուցէ՛ք զերեսս ձեր առ իս : * Ա՛նձն
այր որ՝ այր որ ՚ի տանէդ իլէի. յեկաց
և պանդխտացդ իլէի՝ որ օտարացի
յինէն. և դիցէ զկորՀուրդս իւր ՚իսր
տի իւրում. և զտանջանս անօրէնուԹ
իւրոյ

իւրոյ կարգեսցէ առաջի երեսաց իւր_
ոց. և եկեսցէ առ մարգարէ հարցա_
նել նովաւ զիս. ես Տր պատասխանի
տաց նմա ըստ այնմ, զոր 'ի միտի ունի_
ցի: *Եւ հաստատեցից զերեսս իմ 8
'ի վերայ մարդոյն այնորիկ. և եդից 'ի
նշան՝ և յապականութի. բարձից զնա
'ի միջոյ ժողովրդեան իմոյ. և ծանիջիք՝
‖ Վեր. 13.3. զի ես եմ Տր: *‖Եւ մարգարէ որ՝ թէ 9
խաբեսցի՝ և խօսեսցի զբան ինչ. ես
Տր մոլորեցուցից զմարգարէն զայն. և
ձգեցից զձեռն իմ 'ի վր նր. և սատա
կեցից զնա 'ի միջոյ ժողովրդեան իմոյ
Իէլի: *Եւ ընկալցին զանիրաւութիւն 10
իւրեանց ըստ անիրաւութե հարցո_
ղին. նոյնպէս և անիրաւութի մարգա
րէին եղիցի: *Զի մի ևս մոլորեսցի 11
տունն Իէլի յինէն. և զի մի ևս պղծես
ցին յամ յանցանս իւրեանց: և եղիցին
ինձ 'ի ժողովուրդ. և ես եղէց նոցա
յԱծ՝ ասէ ադոնայի Տր: *Եւ եղև 12
բան ՏՆ առ իս՝ և ասէ: *Որդի մար_ 13
դոյ. երկիր մի՝ որ յանցանիցէ ինչ ինձ
յանցանս. և ձգեցից զձեռն իմ 'ի վր
‖ Վեր. նր. ‖և խորտակեցից զհաստատութի
4.16: և հացի նորա. և արձակեցից 'ի վր նորա
5.16. սով. և բարձից 'ի նմանէ զմարդ և զա
նասուն: *Եւ եթէ իցեն արքն այնո 14
քիկ երեքին 'ի միջի նր, Նոյ, Յոբ, և
Դանիէլ. նք արդարութբն իւրեանց
ապրեսցին՝ ասէ ադոնայի Տր: *Եւ 15
եթէ գազանս չարս ածից 'ի վր երկ_
րին. և պատժեցից զնա՝ և եղիցի յա_
պականութի. մինչև անց ոչ լինիցի ընդ
նա յերեսաց գազանացն: *Եւ այնք 16
արք 'ի միջի նր իցեն. կենդանի եմ ես՝
ասէ ադոնայի Տր: եթէ իցեն ուստերք
նոցա և դստերք, ոչ ապրեսցին՝ այլ
ինքեանք ապրեսցին. և երկիրն եղիցի
'ի սատակումն: *Եւ եթէ սուր ածից 17
յերկիրն յայն. և ասացից սրոյն անցա
նել ընդ երկիրն. և բարձից 'ի նոցանէ
զմարդ՝ և զանասուն: *Եւ արքն այնք 18
երեքեան 'ի միջի նր իցեն. կենդանի
եմ ես՝ ասէ ադոնայի Տր. ոչ ապրե_
ցուսցեն զուստերս՝ և զդստերս. բայց
թէ ինքեանք միայն ապրեսցին: *Եւ 19
եթէ մահ առաքեցից յերկիրն յայն.
և հեղից զբարկութի իմ 'ի վր նորա.
արեամբ սատակել 'ի նմանէ զմարդ՝
և զանասուն: *Եւ Նոյ, և Յոբ, և Դա_ 20
նիէլ 'ի միջի նր իցեն. կենդանի եմ ես
ասէ ադոնայի Տր՝ եթէ իցեն ուստերք
և դստերք նց՝ մի՛ մնասցեն. այլ նոքա
արդարութբ զանձինս իւրեանց ապ_
րեցուսցեն: *Այսպէս ասէ ադոնայի 21
Տր. և եթէ զչորեսին իսկ զանհնարին
վրէժսն առաքեցից. զսուր. և զսով.
և զգազանս չարս. և զմահ 'ի վր եհմի,
սատակել 'ի նմանէ զմարդ և զանա
22 սուն: *Եւ նշխարք ապրեալքն 'ի նմա
հանցեն զուստերս և զդստերս իւրեանց
ահաւասիկ ընդ նոսա ելցեն առ ձեզ.
և տեսջիք զճանապարհս նց. և զխոր_
հուրդս նոցա. և զղջանայցէք 'ի վերայ
չարեացն՝ զոր ածի 'ի վր եհմի. զամ
23 չարիսն զոր ածի 'ի վր նց: *Եւ մխի_
թարեսցեն զձեզ. զի տեսանիցէք զճա
նապարհս նոցա՝ և զխորհուրդս նց. և
'ի միտ առնուցուք՝ եթէ ոչ տարապար
տուց արարի զամ՝ զոր ինչ արարի
ընդ նոսա՝ ասէ ադոնայի Տր:

Գլ: ԺԵ:

Վասն փայտի Որթոյն:

1 Եւ եղև բան ՏՆ առ իս՝ և ասէ:
2 *Որդի մարդոյ: զի՞նչ լինիցի
փայտ որթոյն՝ յամ փայտից ստից.
3 որք են 'ի փայտս անտառի: *Միթէ
առնուցուն 'ի նմանէ փայտ մի առնել
գործի ինչ. կամ առնուցուն 'ի նմանէ
ցից մի կախել զնմանէ զանօթ ինչ:
4 *Բայց զի 'ի հրոյ ծախս տուեալ է:
զի ամ յամէ զհօտ նորա ծախէ հուր.
և պակասի իսպառ. միթէ պիտանա_
5 ցու ի՞նչ է 'ի գործ: *Թէպէտ և նոյն
պէս ողջոյն հանիցի, չէ ինչ պիտոյ 'ի
գործ. ապա թէ հրոյ ճարակ լինիցի
իսպառ. և ոչի՞նչ ամենևին պիտանա_
6 ցու 'ի գործ: *Վս այսորիկ այսպէս
ասէ ադոնայի Տր. որպէս զփայտ որթոյն
'ի փայտս անտառի ետու ճարակ հրոյ.
7 այնպէս տաց զբնակիչս եհմի: *Եւ
հաստատեցից զերեսս իմ 'ի վր նոցա.
'ի հրոյ ելցեն՝ և հուր կերիցէ զնա. և
ծանիցեն թէ ես եմ Տր. 'ի հաստա_
տել ինձ զերեսս իմ 'ի վերայ նոցա:
8 *Եւ տաց զերկիրն յապականութի.
փոխանակ զի անկան ընդ յանցանօք՝
ասէ ադոնայի Տր:

Գլ: ԺԶ:

1 Եւ եղև բան ՏՆ առ իս՝ և ասէ:
2 *Որդի մարդոյ՝ դի՛ր զվկայութի
3 եհմի զանօրէնութեց նր: *Եւ ասաս
ցես. այսպէս ասէ ադոնայի Տր ցեհմ.
արմատ քո՝ և ծնունդ յերկրէ քանա_
նացւոց. և հայր քո ամօրհացի. և մայր
4 քո քետացի: *Եւ ծնունդն քո յորում
աւուր ծնար. ոչ պնտեցին զտինս քո.
և ջրով ոչ լուացար 'ի փրկութիւն. և
աղիւ ոչ յաղեցար. և 'ի խանձարուրս
5 ոչ պատեցար: *Եւ ոչ խնայեաց ակն
իմ 'ի քեզ. և ոչ արարի քեզ ինչ մի
յայսմ ամէ զգուշանալ. թէ գուցէ
ան_

զոհեցեր նոցա ՚ի սատակումն . եբրև
փոքր ինչ համարեցար զպոռնկութենին։
21 * Եւ զեներ զորդիան իմ . և արարեր
22 զնո՛ նո՛ց ջնջոցս ։ * Եւ այն անհնարին
եղև քան զամ պոռնկութիս և պըղ-
ծութիս քո . և ո՛չ յիշեցեր զաւուրս
տղայութե՛ քոյ՚՚ի ժամանակի յորում
եիր մերկ և խայտառակեալ . և թա- և խառնա-
23 թաւրեալ յարեան քում, ուստի կեն- եալ
դանացար։ * Եւ եղև յետ ամ՛ չարեացն
քոց՝ վա՛յ, վա՛յ քեզ , ասէ տէօնայի Տ՚ի ։
24 * Եւ շինեցեր դու քեզ տուն պոռն-
կութե՛ . և արարեր քեզ բագին յամ
25 հրապարակս քո ։ * Եւ ՚ի գլուխս ամ
ձանապարհաց քոց շինեցեր զպոռն-
կոցս քո . և ապականեցեր զգեղ երե-
սաց քոց . և լայնեցար ամ՛ անցաւորաց
ձանապարհի ։ և յաձախեցեր զպոռն-
26 կութիս քո ։ * Եւ պոռնկեցար ընդ
որդիսն եգիպտացւոց սահմանակիցս
քո՝ ընդ մեծանդամս ։ և բազմապա-
տիկ պոռնկեցար՝ զի զիս բարկացու-
27 ցես ։ * Ա՛րդ՝ ես ձգեցից զձեռն իմ ՚ի
վ՚ր քո . և բարձից զիրաւունս քո . և
մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս ատելեաց
քոց . դստերացն պղշտեաց՝ որք թիւ-
րեին զքեզ ՚ի ձանապարհէ քումմէ ։
28 * Ա՛մպարշտեցար . և պոռնկեցար ընդ
որդիսն ասորեստանեայց . սակայն և
այնպէս ո՛չ յագեցար . յաձախեցեր ՚ի
պոռնկութիս քո . սակայն և այնպէս
29 ո՛չ յագեցար ։ * Յաձախեցեր դաշինս
ընդ երկիրն քանանաց՝ և քաղդեայց
ւոց . սակայն և այնպէս ո՛չ յագեցար ։
30 * Ո՛րչափ արարից ընդ դատերս քո՝ ասէ
տէօնայի Տ՚ի յետ գործելոյ քոյ զպղ
ծամ գործս կնոջ պոռնկի . զի պոռնկե
ցար բազմապատիկ ընդ դատերան քո ։
31 * Եւ շինեցեր պոռնկոցս ՚ի գլուխս
ամ ձանապարհաց . և կոթող կոթող
եիր յամ հրապարակս և ո՛չ եղեր իբրև
զկին պոռնիկ . որ ժողովէ զկապիկս ։
32 * Ո՛ վ ամ կին պոռնիկ նամանօղք քո . Ո՛ վ ամ
որք շնայցեն ընդ արամբ իւրով . ո՛չ կին պոռ
առնու գանձս յառնէ իւրմէ . և առ նիկ նամ
33 վարձս հոմանեաց իւրոց ։ * Ա՛մենայն ոգ պոռ ոգ
պոռնիկք կապկեն առնուն անձանց շնայցէ
իւրեանց . և դու տայիր վարձս սեղե- ընդ ամէն
խաց քոց ։ և օղերձեիր զնո՛ գալ առ քեզ ընդ
յամ կողմանց ՚ի պոռնկութի՛ս քո ։
34 * Եւ եղև քեզ խոտորնակի քան ամ
կանանց ՚ի պոռնկութե՛ քում . և յետ
քո ո՛չ պոռնկեցան զի նոքա կապկեն
առնուն յարանց . և դու վարձս տայիր
սեղեխաց . և եղև քեզ այն ՚ի խոտորնա
35 կի ։ * Վ՚ասն այդորիկ պոռնկիս . լո՛ւր պոռնիկ
36 զպատգամն Տ՚ն ։ * Ա՛յսպէս ասէ տէօ
նայի Տ՚ի . փոխանակ զի հեղեր՝ արկեր

անցանելոյ ինչ ընդ քեզ ։ և ընկեցեալ
դնեիր ընդ երեսս դաշտին . վո՛ խոտոր
նակ մնաց քոց՝ յաւուրն յորում ծնար ։
6 * Ա՛նցի առ քե՛ . և տեսի արեամբ քո
թաւեալ ։ և ասացի ցքե՛զ կենդանաս
ջի՛ր յարենէ քումմէ . և կեանք քո յա
րենէ . բազմասջի՛ր . * Ա՛նդղի իբրև 7
զբոյս ագարակի եւոս զքե՛զ և բազմա
ցար՝ և մեծացար . և եկեալ մտեր դու
՚ի քաղաքս քաղաքաց ։ ստինք անկան
քոյ՝ և մազք արձակեցան . և դու եիր
մերկ՝ և խայտառակ ։ * Ա՛նց եկի՝ և հա 8
սի ՚ի վերայ քո . և տեսի զքե՛զ՝ զի հա
սեալեր ժամանակ քո . և ժամանակ
խախտողաց քոց ։ տարածեցի զթեւս իմ
՚ի վ՚ր քո . և ծածկեցի զամօթս քո
թի՛ քո ։ և երդո՛ւայ քեզ երդումն . և
ուխտեցի ընդ քե՛զ՝ ասէ տէօնայի Տ՚ի ։
և եղեր ինձ ։ * Ա՛նց լուացի զքե՛զ ջուրբ . 9
և սրբեցի զքե՛զ յարենէ քումմէ . և
օծի զքե՛զ իւղով ։ * Ա՛նց զգեցուցի քեզ 10
պեսպեսս . և ապուցի քեզ երկնագոյն .
և ածի ընդ մէջ քո զբեհեզ . և արկի
զքե՛ն անդուս ։ * Ա՛նց զարդարեցի զքեզ 11
զարդու . և եդի ապարանջանս ՚ի ձեռս
քո . և քառանիանեակ ՚ի պարանոյ քո ։
* Ա՛նդի քեզ գինդս . և գորշապահնդս 12
յականջս քո . և պսակ պարծանաց ՚ի
գլուխ քո ։ * Ա՛նց զարդարեցար ՚ի զարդ 13
ոսկւոյ և արծաթոյ . և հանդերձ քո
բեհեզ . և գո՛ւնաճո՛ւխտ և ձաձանչա
ճո՛ւխտ ։ և կերեր նաշի՛ և իւղ՝ և մեղր .
և եղեր գեղեցիկ յոյժ յոյժ . և գրգե-
ցար ՚ի գրգանս թագաւորութե՛ ։
* Ա՛նց եղ անուն գեղեցկութե՛ քոյ ընդ 14
ամ՝ աղգս ։ զի էր կատարեալ վայելչու
թե՛ գեղոյ քոյ . զոր յօրինեցի ՚ի վերայ
քո . ասէ տէօնայի Տ՚ի ։ * Ա՛նց դու գե 15
զապանծ եղեր ՚ի գե՛զ քո . և պոռնկե-
ցար յանո՛ւն քո . և տարածեցեր զպոռն
կութե՛ քո առ ամ անցաւորս ։ (որոց
ո՛չ լինիւր այսպիսի ինչ ։) * Ա՛նց առեր 16
՚ի հանդերձից քոց . և արարեր քեզ
կուռս կարկատունս . և պոռնկեցար
ընդ նո՛ս . և մի՛ մտցես անդր ։ զի ո՛չ է՛ին՝
և ո՛չ լինին ։ * Ա՛նց առեր զսպաս պար- 17
ծանաց քոց յոսկւոյն իմմէ և յարծա-
թոյ՝ զոր ետուր քե՛զ . և արարեր քեզ
պատկերս արուականս՝ և պոռնկեցար
ընդ նոսա ։ * Ա՛նց առեր զհանդերձ գե 18
ղեցիկ քո , և արկեր զնոքօք . և զիւղն
իմ՝ և զխունկս եդեր առաջի երեսաց
նո՛ց ։ * Ա՛նց զհացն իմ՝ զոր ետուր քե՛զ՝ և 19
զնաշիհն՝ և զիւղ՝ և զմեղր՝ զոր ջամ-
բեցի քե՛զ՝ եդեր առաջի երեսաց նո՛ց
՚ի հոտ անուշից ։ * Ա՛նց եղև յետ այնո- 20
բիկ՝ ասէ տէօնայի Տ՚ի ։ * Ա՛ռեր զուս-
տերս քո , և զդստերս՝ զորս ինձ ծնար՝

զպղծնձն քո ։ և յայտնեսցի ամօթ-
պոռնկութե քոյ առաջի հոմանեաց
քոց ․ և յամ խորհուրդս անօրէնութեց
քոց․ և յարիւնս որդւոց քոց՝ զորս տայ-
իր նոցա ։ * Վ՟ս այնորիկ ահաւասիկ 37
ես ժողովեցից ՚ի վ՟ր քո զամ հոմանիս
քո․ ընդ որս դու խառնակեիր ․ յա-
րուցից ՚ի վերայ քո զամ սիրելիս՝ և
զատելիս քո․ և ժողովեցից, պատեցից
զն՟ս շուրջ զքև ․ և յայտնեցից զչարիս
‖Մ ապր․ քո առաջի ն՟ց ․ ‖ և տեսցեն զամ խայ-
23․ 10․ տառակութիս քո ։ *Եւ խնդրեցից ՚ի 38
քէն զվրէժ շնացելոյ՝ և արիւնահեղի․
և եդից զքեզ յարիւն քո․ և եդից զքեզ
յարիւն սրտմտութե և նախանձու ։
*Եւ մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս նոցա․ 39
և կործանեսցեն զպոռնկոցս քո ․ և քա
կեսցեն զկոթողս քո ․ և մերկասցեն ՚ի
քէն զհանդերձս քո․ և առցեն զսպաս
պարծանաց քոյ ․ և թողցեն զքեզ
մերկ՝ և խայտառակեալ ։ *Եւ ածցեն 40
՚ի վ՟ր քո ամբոխ՝ և քարկոծեսցեն զքեզ
վիմօք ․ և կոտորեսցեն զքեզ սրովք
‖4 Թագ․ իւրեանց ։ *‖ Եւ այրեսցեն զտունս քո 41
25․9․ հրով ։ արասցեն ՚ի քեզ զվրէժխնդրու-
թի առաջի կանանց բազմաց ․ և դար
ձուցից զքեզ ՚ի պոռնկութե քումմէ․
և հան- և վարձս ոչ ևս տացես ն՟ց ։ *Եւ արձա 42
դարտե- կեցից զսրտմտութի իմ ՚ի վ՟ր քո ․ և
ցուցից բարձցի նախանձն իմ ՚ի քէն ․ և հան-
գեայց՝ և ոչ ևս հոգացայց ։ *Փոխա- 43
նակ զի ոչ յիշեցեր զօրն տղայութե
քոյ ։ և տրտմեցուցանէիր զիս ՚ի վերայ
ամ՟ի այդորիկ ․ և ես ահաւասիկ զճանա-
պարհացն քոց ետու ՚ի գլուխ քո ․ ասէ
ադոնայի Տ՟ր Տ՟ր ․ և այնպէս արարեր
ամպարշտութի ՚ի վ՟ր ամ՟ անօրէնու-
թեց քոց ։ *Ահա ամ՟ զոր մրմնջէին 44
զքէն առակօք՝ և ասէին ․ եթէ որպէս
մայրն ․ նոյնպէս և դուստրն ։ *Արդ 45
դուստր մօրն քոյ դու ․ որ մերժեաց
զայր իւր՝ և զորդիս իւր ։ և քոյր քերցն
քոյ ․ որք մերժեցին զարս իւրեանց՝ և
զորդիս իւրեանց ։ մայր ձեր քետացի․
և հայր ձեր ամօրհացի ։ *Եւ քոյր ձեր 46
առմարկեալ երեց շամրին, ինքն և դստերք իւր՝ որ
բնակեալ է ՚ի ձախմէ քումմէ ․ և քոյր
քո քետացի կրտսեր ․ որ բնակեալ է
ընդաջմէ քումմէ ․ սոդոմ և դստերք
իւր ։ *Սակայն և ոչ ըստ ճանապար- 47
հաց ն՟ց գնացեր ․ և ոչ ըստ անօրէնու
թեց ն՟ց արարեր․ զի փոքր մի առաւել
գտար քան զն՟ս յամ՟ ճանապարհս ։
*Կենդանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի Տ՟ր՝ 48
եթէ արար ինչ աւելի քոյր քո ․ ինքն՝
և դստերք իւր ․ քան զոր արարեր դու՝
‖Ծննդ․ և դստերք քո ։ *‖ Բայց այս էր անօրէ 49
19․24․ նութի սոդոմայ քեռ քոյ ։ ամբարտաւ-

անութի ՚ի լիութե հացի՝ և յղփութե
գինւոյ ։ փափկանայր ինքն և դստերք
իւր ․ այնու առաւել էր ինքն և դըս-
տերք իւր ․ և զձեռն յաղքատն և ՚ի
50 տնանկն ոչ կարկառէին ։ *Մեծա-
մտէին և գործէին զանօրէնութիս ա-
ռաջի իմ․ և իբրև զայն տեսի՝ բարձի
51 զն՟ս ։ *Եւ շամրին զկէս յանցանաց առմարկեալ
քոց ոչ յանցեաւ ․ և յաճախեցեր զանօ
րէնութիս քո առաւել քան զնոսա․ և
արդարացուցեր զքոյրս քո յամ անօ-
52 րէնութիս քո, զոր արարեր ։ *Եւ արդ՝
ընկալ զտանջանս քո ․ որ ապականե-
ցեր զքորս քո անօրէնութեամբքն ․ զոր
անօրինեցար առաւել քան զնոսա ․ և
արդարացուցեր զն՟ս յոյժ քան զքեզ ։
և արդ՝ յամօթ լեր․ և կրեա զանար-
գանս ՚ի յարդարացուցանել զքորսն քո
53 քան զքեզ ։ *Եւ դարձուցից զդար-
ձուածս ն՟ց ․ զդարձուածս սոդոմայ՝ և
զդստերաց իւրոց․ և դարձուցից զդար
ձուածս շամրնի ․ և զդստերաց ն՟ց ․ և առմարկեալ
դարձուցից զդարձուածս քո ՚ի մէջ
54 նոցա ։ *Զի ընկալցիս զտանջանս քո․
և անարգեսցիս յամէ՝ զոր արարեր ՚ի
55 բարկացուցանել զիս ։ *Եւ քոյր քո
սոդոմ․ և դստերք իւր անդրէն հաս-
տատեսցին ․ որպ և էին ՚ի սկզբանէ․ և
շամրին՝ և դստերք իւր հաստատես- առմարկեալ
ցին անդրէն ․ որպ և էին ՚ի սկզբանէ ։ և
դու , և դստերք քո հաստատեսջիք ՚ի
56 նոյն՝ որպ և էիք ՚ի սկզբանէ ։ *Եւ եթէ
ոչ էր սոդոմ քոյր քո համբաւ ՚ի բե-
րան քո՝ յաւուրս հպարտութե քոյ ։
57 *Մինչև յայտնեալ էին չարիքն քո ․
որպ այժմ նախատ եղեր դստերացն
ասորւոց ․ և ամենեցուն՝ որք շուրջ
զնովաւ էին դստերք այլազգեաց ։ և
58 պատեալ շուրջ զքև ։ *Արդ՝ կրեա
զամպարշտութիս քո՝ և զանօրէնութի
59 քո՝ ասէ Տ՟ր ։ *Զի այսպէս ասէ ադո
նայի Տ՟ր ․ և արարից ընդ քեզ՝ որպէս
արարերն ․ որպ անարգեցեր զայն ամ՟՝
60 անցանել զուխտիւ իմով ։ *Եւ ոչ յի- և ես յի-
շեցից զուխտն իմ, որ ընդ քեզն էր շեցից
յաւուրս տղայութե քոյ ։ և կանգնե-
61 ցից ինձ ուխտ յաւիտենական ։ *Եւ և յիշե-
յիշեցիս զճանապարհսն քո՝ և անար- ցես
գեսցիս ․ յորժամ զմտաւ ածիցես ըզ-
քորսն զերիցունսն, հանդերձ կրտսե
րօքն ։ և տաց զն՟ս քեզ ՚ի փորձ ․ և ոչ ՚ի
62 դաշնաւորս ։ *Եւ կանգնեցից ես
զուխտ իմ ընդ քեզ ․ և ծանիցես թէ
63 ես եմ Տ՟ր ։ *Զի յիշեսցես՝ և ամա-
չեսցես ․ և մի ևս լիցի քեզ բանալ զբե-
րան քո․ առաջի անարգանաց քոց ՚ի
քաւել ինձ զամ գործս քո՝ զորս գոր-
ծեցեր ․ ասէ ադոնայի Տ՟ր ։

Գլ․

Գլ: ԺԷ:

Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. 1
*Որդի մարդոյ՝ պատմեա՛ զպատ- 2
մութիւն. եւ խօսեա՛ց զառակ առ տունն
Իղի. *Եւ ասասցես՝ այսպէս ասէ ա- 3
դօնայի Տր. արծուին մեծ՝ մեծաթեւ՝
երկայնատարած՝ լիամագիլ. որ խոր-
հեցաւ մտանել ՚ի լիբանան. եւ էառ
յընտիր ընտիր մայրիցն. *Եւ էհան 4
զմատաղատունկն՝ եւ տարաւ յերկիրն
քանանացւոց. եւ տնկեաց զնա ՚ի պարս-
պաւոր քաղաքի. *Եւ էառ ՚ի սերմա- 5
նէ երկրին. եւ ցանեաց ընդ երեսս դաշ-
տին զտունկ մանրատունկ՝ ընդ առա-
տութիւն ջրոյն. երեւելի առնել կար-
գեաց զնա. *Բուսաւ՝ եւ եղեւ յորթ 6
տկար. փոքր մեծութիւ. յերեւիլ ուռոց
իւրոց ՚ի նմա՝ եւ արմատք նր ՚ի ներքոյ
նր էին. եւ եղեւ յորթ մեծ. էհան անդ-
ողկոյզս. եւ արձակեաց զբարունակս
իւր. *Եւ երեւեցաւ այլ արծուի մեծ՝ 7
մեծաթեւ՝ բազմամագիլ. եւ ահա որթս
այս պատեալ էր զնովաւ՝ եւ արմատք
սորա ՚ի նա՝ եւ ուռք նր ՚ի ներքոյ նր. եւ
առաքեաց արբուցանել զնա, համ-
դերձ բուսովք տնկոյ նորա ՚ի գեղեցիկ
դաշտի. *Ընդ բազում ջրով պարա- 8
բեսցի. արձակել շառաւիղս, եւ բերել
պտուղս, եւ լինել յորթ մեծ. *Վս 9
այսորիկ ասա՛. այսպէս ասէ ադօնայի
Տր. եթէ իցէ յաջողեսցի. ո՛չ ապաքէն
արմատք փափկութեն նր, եւ պտուղ նր
նեխեսցի. եւ չորասցին ամ շառաւիղք
նր. եւ ո՛չ բազկաւ մեծաւ՝ եւ ո՛չ ազգաւ
բազմաւ բուռն հարկանել՝ եւ խլել
զնա յարմատոց իւրոց. *Եւ արդ՝ պա- 10
րարիցի, մի՛ յաջողեսցի. ո՛չ ապաքէն
ընդ մերձենալ հողմոյ խորշակի՝ ցա-
մաքեսցի համադերձ բուսովք՝ եւ շա-
ռաւիղօք իւրովք. *Եւ եղեւ բան Տն 11
առ իս՝ եւ ասէ. որդի մարդոյ. *Ասա՛ 12
ցտունդ Իղի տուն դառնացողաց՝ ո՛չ
գիտէք զի՞նչ է այդ՝ զոր ասացի. յոր-
ժամ եկեսցէ արքայն բաբելացւոց
յէմ. առցէ զթագաւոր նր եւ զիշխանս.
եւ տարցէ զնոսա առ ինքն ՚ի բաբելոն.
*Եւ առցէ ՚ի զաւակէ թագաւորու- 13
թեն. եւ դիցէ ընդ նմա ուխտ. եւ ան-
ցուսցէ նզովս. եւ զիշխանս երկրին առ-
ցէ. *Լինել ՚ի թագաւորութի տկար՝ 14
ամենեւին ո՛չ բարձրանալ. պահել
զուխտ նր՝ եւ կալ ՚ի նմին. *Եւ ապս- 15
տամբեսցի ՚ի նմանէ. առաքել հրեշ-
տակս յեգիպտոս. տալ նմա երիվարս՝
եւ զօրս բազումս. եթէ իցէ յաջողես-
ապրեսցէ ցի. եթէ իցէ ապրեսցին՝ որք առնեն
որ առնէ իրս հակառակս. եւ անցանէ զուխտն.
16 եթէ իցէ ապրեսցի. *Կենդանի եմ
ես՝ ասէ ադօնայի Տէր. եթէ ոչ եւ ՚ի
տեղւոջ յորում թագաւորն թագաւո-
րեցոյց զնա. որ անարգեաց զնզովսն
իմ. եւ էանց ըստ ուխտն իմ որ ընդ
նմա. ՚ի մէջ բաբիլօնի վախճանեսցի.
17 *Եւ ո՛չ զօրութիւ մեծաւ. եւ ո՛չ գնդաւ
բազմաւ տացէ ընդ նմա պատերազմ
փարաւոն. պատնէշս՝ եւ նետակալս շի-
նեսցէ սատակել զանձինս բազմաց.
18 *Զի անարգեաց զերդումն՝ եւ էանց
զուխտիւն. եւ ահա ետու ՚ի ձեռս նր.
եւ արարի զայս ամ ընդ նմա. մի թէ
19 ապրեսցի. *Վս այսորիկ ասա՛. այսպէս
ասէ ադօնայի Տր. կենդանի եմ ես
ասէ ադօնայի Տր. եթէ ոչ ըստ ուխ-
տին իմում, զորով էանց. եւ ըստ երդ-
ման իմոյ՝ զոր անարգեաց. հատուցից
20 ՚ի գլուխ նր. *‖Եւ սփռեցից ՚ի վր նր ‖Վեր.
զվարմ իմ. եւ ըմբռնեցից ընդ պաշար 12. 13.
մամբ իմով. եւ ածից զնա ՚ի բաբելոն. Վեր.
եւ անդ դատեցայց ընդ նմա ըստ անի- 32. 3.
րաւութեն նր. զոր անիրաւեցաւ առ իս.
21 *Եւ ամ խուսափանաց նր, յամ պա-
տերազմունս նր սրով անկցին. եւ զմնա-
ցորդս նր ընդ ամ հողմս ցրուեցից. եւ
22 ծանիջիք՝ զի ես Տր խօսեցայ. *Վս
այսորիկ այսպէս ասէ ադօնայի Տր՝ եւ
առից ես յընտիր ընտիր մայրիցն բար-
ձու աւանդակին. եւ տաց ես ՚ի գլխոյ
շառաւիղաց նր ՚ի սիրտս նոցա. քշտե-
ցից եւ տնկեցից ՚ի լերինն բարձու.
23 *Եւ կախեցից զնա զբարձրացեալ
լեռնէն Իղի. տնկեցից, եւ ոստս արձա-
կեսցէ, եւ պտուղ բերիցէ, եւ եղիցի
մայր մեծ. եւ հանգիցեն ընդ նովաւ
ամ գազանք. եւ ամ հաւք թռչունք ըն
հովանեաւ նորա դադարեսցեն. եւ բա-
րունակք նր ՚ի նմին հաստատեսցին.
24 *Եւ ծանիցեն ամ փայտք դաշտի՝ թէ
ես եմ Տէր. որ խոնարհեցուցանեմ
զփայտ բարձրացեալ. եւ բարձրացու-
ցանեմ զփայտ խոնարհեցեալ. ցամա-
քեցուցանեմ զփայտ դալար. եւ դա-
լարեցուցանեմ զփայտ գօսացեալ. ես
Տր խօսեցայ՝ եւ արարի.

Գլ: ԺԸ:

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ.
2 *Որդի մարդոյ՝ զի՞նչ է ձեզ ա-
ռակդ այդ ՚ի մէջ որդւոցն Իղի՝ զոր
ասեն. ‖Եթէ հարքն ագուխ կերին. եւ ‖Երեմ.
3 որդւոցն ատամունք առան. *Կենդա 31. 29.
նի եմ ես՝ ասէ ադօնայի Տր. եթէ լի-
ցի առակդ այդ՝ որ ասի ՚ի մէջ Իղի.
4 *Զի ամ անձինք իմ են. որպ անձն
հօր. նոյնպէս եւ անձն որդւոյ. անձն որ
5 մեղիցէ՝ նոյն եւ մեռցի. *Այլ մարդն

որ արդար իցէ՝ և առնիցէ զիրաւունս
և զարդարութիւն ։ *’Ի վ՟ր լերանց զո_ 6
հեալ ոչ ուտիցէ ․ և զաչս իւր ’ի կուռս
տանն Իէլի ոչ արձակիցէ ․ և զկին ըն_
կերի իւրոյ ոչ ապականիցէ ․ և ’ի կին
իւր ապահար ոչ մերձենայցէ ։ * Եւ 7
մարդոյ բռուն ոչ լինիցի ։ զգրաւ պար
տապանին դարձուցանիցէ ։ զյափշտա
‖ Եսայ․ կութիւն ոչ յափշտակիցէ ․ ‖ զհաց իւր
58․7․ տացէ քաղցելոց ․ և զմերկն զգեցուցա
Մատ․ նիցէ ։ * Եւ զարծաթ իւր ’ի վարձու 8
25․35․ ոչ տայցէ ․ և տոկոսեօք անդրէն ոչ պա
հանջիցէ ։ յանիրաւութենէ զաչս իւր
դարձուցանիցէ ․ դատաստան արդար
առնիցէ ընդ այր և ընկեր իւր ։ * Ըստ 9
հրամանաց իմոց գնայցէ ․ զիրաւունս
իմ պահիցէ ․ և առնիցէ զնս ․ արդար է
նա՝ կելով կեցցէ՝ ասէ ադօնայի Տր ։
* Եւ եթէ ծնանիցի որդի՝ խառնա_ 10
գնաց՝ արիւնահեղ ․ և առնիցէ զմեղս ։
* ’Ի ճանապարհս հօր իւրոյ արդարոյ 11
ո՛չ գնաց ․ և ’ի վ՟ր լերանց եկեր զոհեալ ․
և զկին ընկերի իւրոյ պղծեաց ։ * Եւ 12
զաղքատն՝ և զտնանկն յաղթահա_
րեաց ․ և զյափշտակութիւն յափշտա_
կեաց ․ և զգրաւ ո՛չ դարձոյց ․ և ’ի պաշ_
տօն դից զաչս իւր արձակեաց ․ զանօրէ
նութիւն գործեաց ։ * Զարծաթ իւր ’ի 13
վարձու ետ ․ և վաշխիւք՝ և տոկոսեօք
պահանջեաց ․ նա մի՛ կեցցէ ․ որ զայն
զա՟մ անօրէնութիւն արար՝ մահու մեռ_
ցի ․ և արիւն նր ’ի վ՟ր նորին եղիցի ։
* Եւ եթէ ծնանիցի որդի՝ և տեսա_ 14
նիցէ զա՟մ մեղս հօր իւրոյ՝ զոր գոր_
ծեաց ․ երկիցէ՝ և ո՛չ արասցէ զնոյնս ։
*’Ի վերայ լերանց զոհեալ ո՛չ եկեր ․ և 15
զաչս իւր ’ի խորհուրդս տանն Իէլի ո՛չ
արձակեաց ․ և զկին ընկերի իւրոյ ոչ
ապականեաց ։ * Եւ զմարդ ոք ո՛չ յաղ 16
թահարեաց ․ և զգրաւ ո՛չ գրաւեաց ․ և
զյափշտակութն ոչ յափշտակեաց ․ զհաց
իւր ետ քաղցելոց ․ զմերկն զգեցոյց ։
* Եւ յանիրաւութենէ դարձոյց զձեռն 17
իւր ․ վաշխս և տոկոսիս ոչ էառ ․ զար
դարութիւն գործեաց ․ և ըստ հրամա_
նաց իմոց գնաց ․ նա մի՛ վախճանեսցի
յանիրաւութիւնս հօր իւրոյ ․ այլ կելով
կեցցէ ։ * Բայց հայրն նր եթէ նեղե 18
լով նեղիցէ , և յափշտակելով յափշ_
տակիցէ զեղբայր իւր , հակառակութե
գործս գործեաց ’ի մէջ ժողովրդեան
իմոյ ․ և մեռցի յանիրաւութեն իւրում ։
* Եւ ասէ՝ թէ զի՞ է ․ զի ոչ էհաս անի_ 19
րաւութիւն հօրն որդւոյն ։ զի որդին՝ ար
դարութիւն և ողորմութիւն արար՝ զա՟մ
օրէնս իմ պահեաց , և արար զնոսա՝
‖ Բ․ Օրէ․ կելով կեցցէ ։ *‖ Անձն որ մեղիցէ , 20
24․16․ նոյն մեռցի ։ և որդի զհօրն զմեղս մի՛

առցէ ։ և մի՛ հայր առցէ զանիրաւու_ 4 Թագ․
թեն որդւոյ իւրոյ ։ արդարութիւն արդա 14․6․
րոյն ’ի վ՟ր նորին եղիցի ․ և անօրէնու 2․ Մն․
թիւն անօրինին ’ի վերայ նորին եղիցի ։ 25․4․
21 * Եւ անօրէնն եթէ դարձցի յա՟մ անօ
րէնութեանց իւրոց , զոր արար ․ և պա_
հեսցէ զա՟մ պատուիրանս իմ ․ և արաս
ցէ զարդարութիւն և զողորմութիւն , կե
22 լով կեցցէ , և մի՛ մեռցի ։ * Ա՟մ մեղք
նր զոր գործեալ իցէ ․ և ա՟մ անիրաւ
ութիւնք իւր՝ զոր անիրաւեալ իցէ՝ մի՛
յիշեսցին ․ այլ արդարութեամբն իւրով
23 զոր արար , կեցցէ ։ *‖ Մի՛թէ կամելով ‖ 2․ Պետ․
կամիցիմ զմահ անօրինին՝ ասէ Տր Տր՝ 3․9․
ո՛չ զդառնալ նորա ’ի չար ճանապար_ Եզե․
24 հէն՝ և կեալ ։ *’Ի դառնալ արդարոյն 33․11․
յարդարութենէ իւրմէ , և առնել զանի
րաւութիւն ըստ ա՟մ անօրէնութեանցն ,
զոր առնիցէ անօրէնն ․ ա՟մ արդարու_
թիւնք նր՝ զորս արար՝ մի՛ յիշեսցին ։ ’Ի
յանցանս իւրում, յոր անկաւ ․ ’ի մեղսն
իւրում, զոր մեղաւ՝ ’ի նոսին մեռցի ։
25 * Եւ ասէք՝ թէ ո՛չ յաջող է ճանապարհ
Տն ։ արդ՝ լուարո՛ւք տունդ Իէլի ․ մի_
թէ իմ ճանապարհ ոչ իցէ յաջող ։ ո՞չ
ապաքէն ձեր ճանապարհքն չեն յա_
26 ջողք ։ *’Ի դառնալ արդարոյն յարդա
րութենէ իւրմէ , և առնել զանիրաւու_
թիւն , մեռցի յանօրէնութեանն , զոր գոր_
ծեաց ։ * Եւ ’ի դառնալ անօրինին յա
նօրէնութենէ իւրմէ զոր արար ․ և առնի
ցէ իրաւունս՝ և արդարութիւն , ինքն
27 զանձն իւր ապրեցուսցէ ։ * Զի ետես՝
և դարձաւ յա՟մ ամպարշտութեանցն
իւրոց՝ զոր արար ․ կելով կեցցէ՝ և մի՛
28 մեռցի ։ * Եւ ասեն տունդ Իէլի ․ ո՛չ
ուղիղ է ճանապարհ Տն ։ մի թէ իմ
ճանապարհ չիցէ ուղիղ տո՛ւնդ Իէլի՝
ո՞չ ապաքէն ձեր ճանապարհքն չեն ու_
29 ղիղք ։ * Վ՟ս այսորիկ զիւրաքանչիւրոք
ըստ իւրում ճանապարհի դատեցայց 13․15
տունդ Իսրայէլի ․ ասէ ադօնայի Տր ։
30 *‖ Դարձջի՛ք՝ և դարձարո՛ւք յա՟մ ամ_ ‖ Մատ․
պարշտութեանց ձերոց ․ և ո՛չ լինիցին 3․1․
ձեզ ’ի տանջանս անիրաւութեան ։
31 * Ընկեցէ՛ք յանձանց ձերոց զամպարշ
տութիւնս ձեր՝ զոր ամպարշտեցայքն ․
և արարէ՛ք ձեզ սիրտ նոր՝ և ոգի նոր ․
արարէ՛ք զա՟մ զպատուիրանս իմ ։ ընդ_
է՞ր մեռանիք տունդ Իէլի ․ ասէ Տր ։
32 *‖ Զի ո՛չ կամիմ զմահ մեղուցելոյն՝ ‖ Եզե․
ասէ ադօնայի Տր ․ այլ զի դարձցի ’ի 23․
ճանապարհաց իւրոց չարաց ․ և կեցցու Եզե․
ցէ զանձն իւր ․ արդ՝ եկա՛յք դարձա_ 33․11․
րո՛ւք՝ և կեցէ՛ք ։

ԳԼ ։

Գլ. ԺԹ.

Ողբս 'ի վերայ իշխանին Իսրայէլի:

Եւ դու որդի մարդոյ՝ ողբս առ 'ի 1
վերայ իշխանին Իսրայէլի: * Եւ ասաս_ 2
ցես. զի՞է՝ զի եղեւ մայր քո 'ի մէջ առ_
իւծուց: կորիւնս 'ի մէջ առիւծուց
բազմացոյց զկորիւնս իւր: * Եւ զար_ 3
գացաւ եւ կորիւն մի 'ի կորեանց նորա
առիւծացաւ. եւ ուսաւ յափշտակել
զյափշտակուածս. եւ եղեւ մարդախանձ:
* Լուան զնմանէ ազգք. ըմբռնեցին 4
զնա յապականութեան. եւ տարան զնա
գայլ 'ի բերան յերկիրն Եգիպտացւոց:
* Եւ ետես՝ զի անջատեցաւ 'ի նմանէ. 5
եւ կորեաւ յոյս նորա. եւ նա միւսեւս այլ
կորիւն 'ի կորեանցն իւրոց առիւծա_
ցոյց: * Եւ շրջէր 'ի մէջ առիւծուց. 6
առիւծացաւ. եւ ուսաւ յափշտակել
զյափշտակուածս. եւ եղեւ մարդախանձ:
* Արսայր յանդգնութեամբ իւրով. զքա 7
ղաքս կործանէր. եւ զերկիրն լրէ՞ իւր_
ով ապականէր մռնչելով բարբառոյ
իւրոյ: * Եւ յարեան 'ի վերայ նորա ազգք 8
յիւրաքանչիւր աշխարհաց շուրջանա
կի. եւ պատեցին զնա թակարդօք յա_
պականութեան: * Գայլ 'ի բերան հա_ 9
րին. եւ տարան գաւագղիւ առ արքայն
բաբելացւոց. եւ արկին 'ի բանտ. զի
մի՛ եւս լուիցի բարբառ նորա 'ի վերայ լե_
րանցն Իսրայէլի: * Մայր քո իբրեւ զորթ. 10
եւ իբրեւ զծաղիկ նռնենեաց տնկեալ
'ի գնացս ջուրց. բոյս նորա, եւ պտուղ
եղեւ 'ի ջուրց բազմաց: * Եւ եղեւ նորա 11
գաւազան զօրութեան 'ի վերայ ազգին իշխա_
նաց. եւ բարձրացաւ մեծութեամբ 'ի մէջ
դարաստանաց: եւ ետես զմեծութիւն
իւր 'ի բազմութեան ոստոց իւրոց: * Եւ 12
բեկաւ 'ի բարկութենէ՝ եւ յերկիր կոր_
Ովսէ. ծանեցաւ. ‖ եւ հողմ խորշակի ցամա_
13.15. քեցոյց զշառաւիղս նորա. խնդրեցաւ 'ի
նմանէ վրէժ. եւ ցամաքեցաւ պտու_
թն զօրութեան նորա. եւ հուր մաշեաց զնա:
* Եւ արդ՝ տնկեցին զնա յանապա_ 13
տին՝ յերկրի անջրդի: * Եւ ել հուր 14
յընտիր ընտիր գաւազանաց նորա՝ եւ
եկեր զնա. եւ ոչ գոյր 'ի նմա գաւա_
զան զօրութեան. ազգ յառակս ողբա_
ցէ. եւ յողբս եղիցի:

Գլ. Ի.

Աղա ծերոց տանն Իսրայէլի:

Եւ եղեւ յամին եօթներորդի յամ 1
սեանն հինգերորդի. որ օր տասն
էր ամսոյն. եկին արք յորդւոց տանն
Իսրայէլի. հարցանել 'ի Տեառնէ՝ եւ նստան առա_
2 ջի իմ: * Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ա_
3 սէ: * Որդի մարդոյ՝ խօսեաց ընդ ծերս
տանդ Իսրայէլի՝ եւ ասասցես: այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. եթէ հարցանել գայք
դուք առ իս. կենդանի եմ ես, թէ
տաց ինչ ձեզ պատասխանի՝ ասէ Ադօ
4 նայի Տէր: * Եթէ իցէ՝ խնդրեսցես վրէժ
նոցա. որդի մարդոյ՝ զմեղաց հարց նո_
5 ցա: դիր դոցա վկայութիւն: * Եւ ա_
սասցես ցդոսա: այսպէս ասէ Տէր Աստուած.
յօրէ յորմէհետէ ցանկացայ ես տանդ
Իսրայէլի՝ եւ ծանուցայ զաւակի տանդ Յակո
բայ. եւ ծանուցայ նոցա յերկրին Եգիպ
տացւոց՝ ձեռն ետու նոցա՝ եւ ասեմ.
6 ես եմ Տէր Աստուած ձեր: * Յաւուր յայն_
միկ ձեռն ետու նոցա հանել զնոսա յերկ
րէն Եգիպտացւոց՝ յերկիրն զոր պատ
րաստեցի նոցա. երկիր որ բղխէ զկաթն
եւ զմեղր. քաղցր քան զամենայն երկիր:
7 * Եւ ասացի ցնոսա. իւրաքանչիւրոք
զգարշելիս իւր յաչաց իւրոց 'ի բաց ըն
կեսցէ. եւ 'ի գնացս Եգիպտացւոց մի՛
8 պղծիք՝ ես եմ Տէր Աստուած ձեր: * Եւ ապս_
տամբեցան յինէն. եւ ոչ կամեցան լսել
ինձ: իւրաքանչիւրոք զգարշելիս իւր
յաչաց իւրոց ոչ ընկեց 'ի բաց. եւ ըզ
գնացս Եգիպտացւոցն ոչ թողին. եւ
ասացի հեղուլ զսրտմտութիւն իմ 'ի վերայ
նոցա. կատարել զբարկութիւն իմ 'ի նոսա
9 'ի մէջ Եգիպտացւոց: * Բայց արարի,
զի անուն իմ ամենեւին մի՛ պղծեսցի
առաջի ազգացն. յորոց միջի իցեն նոքա.
յորս ծանուցայ նոցա առաջի նոցա հա_
նել զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց:
10 * Եւ հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտաց
11 ւոց՝ եւ ածի զնոսա յանապատն: * ‖ Եւ ‖ Ղեւտ.
ետու նոցա զհրամանս իմ. եւ զիրաւունս 18.5.
իմ ցուցի նոցա. զոր արասցէ մարդ՝ եւ Հռոմ.
12 կեցցէ 'ի նոսա: * ‖ Եւ զշաբաթս իմ 10.5.
ետու նոցա լինել նշանակ ընդ իս եւ ընդ ‖ Ելից.
նոսա. ճանաչել նոցա՝ թէ ես եմ Տէր 20.8. եւ
որ սրբեմ զնոսա: (եւ ասացի ցտունն 31. 13.
Իսրայէլի յանապատի անդ՝ թէ 'ի հրամանս 2.Օրէ.
իմ գնացէք, եւ ոչ գնացին: եւ զիրաւ_ 5.12.
ունս իմ պահեցէք, եւ առնիցէք զնոսա:
զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք:)
13 * Եւ դառնացուցին զիս տունն Իսրայէլի
յանապատին: ըստ հրամանաց իմոց
ոչ գնացին. եւ զիրաւունս իմ մերժե
ցին. զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ
նոքօք. եւ զշաբաթս իմ պղծեցին յոյժ.
եւ ասացի հեղուլ զսրտմտութիւն իմ յա
14 նապատին սատակել զնոսա: * Եւ ա_
րարի՝ զի անուն իմ մի՛ ամենեւին պղ_
ծեսցի առաջի ազգացն՝ յորոց հանի
15 զնոսա յանդիման նոցա: * Եւ ես համ_
բարձի զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա յանա_
պատին. համօրէն չտանիլ զնոսա յեր
կիրն՝

կերն՝ զոր ետուս նմ. երկիր , որ բղխէ
զկաթն՝ և զմեղր. քաղցր քան զամ եր
կիր: * Վոխանակ զի զնրաւունս իմ 16
մերժեցին. և ըստ հրամանաց իմոց ոչ
գնացին. և զշաբաթս իմ պղծեցին. և
զհետ խորհրդոց սրտից իւրեանց գնա
ցին: * Եւ խնայեաց ինոսա աչն իմ 17
ջնջել զնս. և ոչ արարի զնս ի վախ
ճան յանապատին: * Եւ ասացի ցնոսա 18
յանապատին՝ ըստ կրօնից հարց ձերոց
մի գնայք. և զնրաւունս նոցա մի պա
հէք. և ի գնացս նոցա մի խառնակիք,
և մի պղծիք: * Ես եմ Տէր Ա՛ձ ձեր՝ 19
ըստ հրամանաց իմոց գնացէք. և զնրաւունս իմ պահեցէք՝ և արարէք զնս
* Եւ զշաբաթս իմ սրբեցէք. և եղիցի 20
նշանակ ընդ իս և ընդ ձեզ. ձանաչել
ձեզ թէ ես եմ Տէր Ա՛ձ ձեր: * Դառ 21
նացուցին զիս. և որդիք նոցա ըստ հրա
մանաց իմոց ոչ գնացին. և իրաւանց
իմոց ոչ զգուշացան առնել զնոսա.
զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք.
և զշաբաթս իմ պղծէին. և ասացի
հեղուլ զսրտմտութիւն իմ ի ի վերն նոցա
յանապատին. կատարել զբարկութիւն
իմ ի վերայ նոցա: * Եւ դարձուցի 22
զձեռն իմ ի նոցանէ. և արարի , զի
անուն իմ ամենևին մի պղծեսցի առա
ջի ազգացն՝ որոց հանի զնոսա յան
գիման նոցա: * Եւ ես ամբարձի զձեռն 23
իմ ի վերայ նոցա յանապատի անդ ,
ցրուել զնոսա ընդ ազգս. և ցանել
զնոսա ընդ գաւառս: * Վոխանակ զի 24
զնրաւունս իմ ոչ արարին. և զհրա
մանս իմ մերժեցին՝ և զշաբաթս իմ
պղծեցին. և զհետ խորհրդոց հարցն
իւրեանց եկին աչք նոց: * Եւ ես ետու 25
նոց հրամանս անբարիս. և իրաւունս
որովք ոչ կեցցեն: * Եւ պղծեցի զնս 26
ի պատարագս իւրեանց ընդ անցա
նել լինել ընդ ամ՝ որ բանայ զարգանտ.
զի սաստակեցից զնոսա. և ծանիցեն
թէ ես եմ Տէր: * Ա՛ն այդորիկ խո 27
սեաց ընդ տանդ Իսրայէլի, որդի մարդոյ՝ և
ասասցես ցդոսա. այսպէս ասէ տէ
նայր Տէր. մինչև ցայսչափ բարկացու
ցին զիս հարքն ձեր յանցանօքն իւրե
զոր յանցեան առ իս: * Եւ տարայ զնս 28
յերկիրն՝ զոր ամբարձի զձեռն իմ տալ
նոցա զնա. և տեսին անդ զամ բլուր
բարձր. և զամ ծառ վարսաւոր. և
զոհեցին անդ զիւրն իւրեանց. և կար
ծեցին անդ զոհս պատարագաց իւր
եանց. և արկին զխունկս անուշ թէ
իւրեանց՝ և նուիրեցին անդ զնուէրս
իւրեանց: * Եւ ասացի ցնս. զի՞նչ է 29
աբբանայդ այդ՝ յոր դուքդ մտանէք.
և կոչեցին զանուն նր աբբանայ մինչև
Քար-
յուանդ

30 յայսօր ժամանակի: * Ա՛ն այնորիկ
ասա ցտունն Իսրայէլի. այսպէս ասէ Տէր
Ա՛ձ. եթէ յանօրէնութիւն հարցն ձերոց
պղծիք. և զհետ գարշելեացն նոցա
31 պոռնկիք: * Եւ ի պատուլ պատարա
գացն ձերոց. և յընծայս որդւոցն ձե
րոց. և ի զատուցանել որդւոցն ձերոց
ածել զբոցով. պղծիք յամենայն խոր
հուրդս ձեր մինչև յայսօր ժամանա
կի. և ես տայցեմ ձեզ պատասխանի
տունդ Իսրայէլի. կենդանի եմ ես՝ ասէ
ադօնայի Տէր. եթէ տայ ձեզ պատաս
32 խանի: * Եւ թէ անկցի յոգիս ձեր այդ.
և ոչ լինի, ոյզ դուքդ ասէք. թէ եղի
ցուք մեք իբրև զհեթանոսս. և իբրև
զազգս երկրի պաշտել զփայտս՝ և զքա
33 րինս: * Ա՛ն այդորիկ կենդանի եմ ես՝
ասէ ադօնայի Տէր. եթէ ոչ հզօր ձե
ռամբ և բարձրացեալ բազկաւ. և հե
ղեալ ցասմամբ թագաւորեցից ի վր
34 ձեր: * Եւ հանից զձեզ յազգաց. և
ընկալայց զձեզ յաշխարհաց՝ ուր ցըր
ուեալ իցէք ի նոսա. հզօր ձեռամբ և
բարձրացեալ բազկաւ. և հեղեալ յաս
35 միամբ: * Եւ ածից զձեզ յանապատ
ազգաց. և դատ եդից անդ ընդ ձեզ
36 դէմ յանդիման: * Որ օրինակ եղի
դատ ընդ հարսն ձեր յանապատի անդ՝
յորժամ հանի զնոսա յերկրէն եգիպ
տացւոց. և այնպէս դատեցայց զձեզ
37 ասէ Տէր Ա՛ձ: * Եւ անցուցից ընդ
ցպով իմով. և մուծից զձեզ ընդ թո՛ւղ
38 ուխտի իմոյ: * Եւ որոշեցից ի ձէնջ
զամպարիշտս, և զապստամբս. զի ի
բնակութենէ նց հանից զնս. և յերկիրն
Իսրայէլ ոչ մտցեն՝ և ծանիջիք թէ ես եմ
39 Տէր Ա՛ձ: * Եւ դուք տունդ Իսրայէլ՝ այսպէս
ասէ Տէր Ա՛ձ. նախ՝ երթայ ընկեցէք
զկուռքսանէից ձերոց. և ապա
թէ լսիցէք ինձ. և զանուն իմ սուրբ
ոչ պղծիցէք պատարագօք ձերովք՝ և
40 գնացիւք ձերովք: * Օ՛ի ի վերայ լե
րին սրբոյ իմոյ. ի վ՛ր լերինն բարձու
Իսրայէլ՝ ասէ Տէր Ա՛ձ՝ անդ ծառայեսցեն
ինձ ամ տունդ Իսրայէլ իսպառ. և անդ ըն
կալայց. և անդ այց արարից ընծայից
ձերոց. և զպտուղս երախայրեաց ձե
41 րոց յամ սրբութիւնս ձեր: * Ի հոտս
նուշից ընկալայց հանել զձեզ ի ժողո
վրդոց. և ընդունիլ զձեզ յաշխարհաց՝
ուր ցրուեալն էիք ի նոսա. և սուրբ
եղէց ի ձեզ յանդիման ժողովրդոցդ:
42 * Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր. ի տա
նիլ զձեզ յերկիրն Իսրայէլ. յերկիրն յոր
ամբարձի զձեռն իմ տալ զնա հարցն
43 ձերոց: * Եւ յիշեսջիք անդ զճանա
պարհս ձեր. և զգնացս ձեր՝ որովք
պղծեցայք ի նոսա. և կոծեսջիք զերեսս
ձեր

ձեր 'ի վ՟ր ա՟մ անիրաւութեանց ձերոց՝
44 զոր արարէք ։ * Եւ ծանիջիք թէ ես
եմ Տ՟ր ․ առնել ձեզ զայն այնպէս ․ զի
մի՛ անուն իմ պղծեսցի ըստ ճանապար
հաց ձերոց չարաց ․ և ը՟ս ապականեալ
գնացից ձերոց ․ ասէ ադոնայի Տ՟ր ։
45 * Եւ եղև բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ ։
46 * Որդի մարդոյ՝ հաստատեա՛ զերեսս
քո 'ի թեման ․ և հայեա՛ց 'ի դեղոն ․ և
մարգարեա՛ց 'ի վերայ անտառի իշխա
47 նին դաբեղոյ ։ * Եւ ասասցես ցան_
տառն դաբեղոյ ․ լո՛ւր զպատգամս Տ՟ն ․
այսպէս ասէ Տ՟ր Ա՟Դ ահաւասիկ ես հա
րից զքեն հուր ․ և կերիցէ 'ի քեն զա՟մ
փայտ դալար ․ և զա՟մ փայտ չոր ․ և ո՛չ
շիջցի բոցն բորբոքեալ ․ և այրեսցին 'ի
նմա ա՟մ դէմք յարևելից մինչև ցհիւ_
48 սիս ։ * Եւ ծանիցէ ա՟մ մարմին ․ թէ ես
49 Տ՟ր վառեցի զնա՝ և ո՛չ շիջցի ։ * Եւ ա_
սեմ ․ քա՛ւ լիցի Տ՟ր Տ՟ր՝ նոքա ասեն ցիս ․
ո՞չ ապաքէն առակ է այդ՝ որ ասիդ ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եւ եղև բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ ։
2 * Վ՟ս այդորիկ մարգարեա՛ց որ_
դի մարդոյ ․ և հաստատեա՛ զերեսս քո
'ի վերայ եր՟մի ․ և հայեա՛ց 'ի սրբութիս
նոցա ․ և մարգարեասցիս 'ի վերայ երկ
3 րին ի՟ղի ։ * Եւ ասասցես ցերկիրն ի՟ղի ․
այսպէս ասէ Տ՟ր՝ Տ՟ր Ա՟Դ ․ ահաւասիկ
ես 'ի վերայ քո՝ և մերկացից զվաղա_
կաւորն իմ 'ի պատենից իւրոց ․ և սա_
տակեցից 'ի միջոյ քումմէ զանիրաւն՝
4 և զանօրէնն ։ * Փոխանակ զի սատակե
ցից 'ի քէն զանիրաւն և զանօրէնն ․ վ՟ն
այսորիկ ելցէ վաղակաւորն իմ 'ի պա_
տենից իւրոց 'ի վ՟ր ա՟մ մարմնոյ ․ յա_
5 րևելից մինչև ցհիւսիս ։ * Եւ ծանիցէ
ա՟մ մարմին, թէ ես եմ Տ՟ր ․ մերկա_
ցի զվաղակաւորն 'ի պատենից իւրոց ․
6 և անդրէն ո՛չ ևս դարձցի ։ * Եւ դու
որդի մարդոյ՝ հեծեծեսջիր բեկեալ
միջով քով ․ և հեծեծեսջիր ցաւովք
7 յանդիման ն՟ց ։ * Եւ եղիցի, թէ ասա
ցեն ցքեզ ․ վասն է՞ր հեծես ․ և ասա_
ցես՝ զի բօթ լո՛ւայ՝ և գալոց է ․ և բեկ
ցին ա՟մ սիրտք՝ և ա՟մ ձեռք լքցին ․ և
ցամաքեսցի ա՟մ մարմին ․ և ամենայն
շունչ ․ և ա՟մ երանք ապականեսցին դի
ջութբ ․ ահաւասիկ գայ՝ և եղիցի՝ ասէ
8 Տ՟ր՝ Տ՟ր Ա՟Դ ։ * Եւ եղև բան Տ՟ն առ
9 իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ մարգա_
րեա՛ց՝ և ասասցես ․ այսպէս ասէ ադօ
նայի Տ՟ր ․ ասասցես, սո՛ւր՝ սո՛ւր՝ սրեա՛ց՝
10 և զայրացի՛ր ։ * Որ սպանցես սպա_
նումն սրեաց, ջի՛նջ լեր ․ պատրաստեա՛ց
'ի հաշումն ․ կատարեա՛ արհամարհեա՛ որ
դեակ իմ ․ յապաւեա՛ զամենայն ծառ ։

11 * Եւ ետ պատրաստ ունել զնա 'ի ձե_
ռին իւրում ․ սրեցաւ, պատրաստ է
12 սուրն տալ 'ի ձեռս կոտորչի ։ * Զա՛յն
առ ․ ճի՛չ բարձ որդի մարդոյ ․ զի եկն՝
էհաս այն 'ի վ՟ր ժողովրդեան իմոյ ․ և
'ի վերայ իշխանացն ի՟ղի ․ պանդուխտք
եղիցին ․ քանզի էհաս սուրն 'ի վ՟ր ժո
ղովրդեան իմոյ ․ վասն այնորիկ ծա՛փս
13 հար ձեռամբ քով ։ * Որ արդարա
ցաւ ․ և զի՞նչ է՝ ապրեցի՞ ազգն ․ ո՛չ եղի
14 ցի՝ ասէ Տ՟ր Տ՟ր ։ * Եւ դու որդի մար_
դոյ մարգարեա՛ց ․ ծա՛փս հար ձեռամբ ․
կրկնեա՛ զսուրն ․ զի երկրորդ սուրն վի
րաւորաց է ․ սուր վիրաւորացն սաստ_
կացեալ է ․ և զարհուրեցուսցես զն՟ս ։
15 * Որ բեկցին սիրտք իւրեանց ․ բազ
մասցին տկարացեալք յա՟մ դրունս ն՟ց ․
զի մատնեցան 'ի սպանումն ․ որոց դե_
ղեցկացաւ 'ի փայլիւն ․ պիտանի եղև
16 'ի սպանումն ։ * Շրջեա՛ց, յածեա՛ց ,
սրեա՛ց յաջմէ և յահեկէ ․ զի ուր քո
17 երեսք զարթիցեն ։ * Եւ ես անդ
ծափս հարից, և կայթեցից ․ և արձակե
ցից զբարկութ՟ն իմ ․ ես Տ՟ր խօսեցայ ։
18 * Եւ եղև բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ ։
19 * Որդի մարդոյ ․ պատրաստեա՛ դու
քեզ երկուս ճանապարհս ․ մտանել
սրոյ արքային բաբելացւոյ ․ զի 'ի միո_
ջէ աշխարհէ ելցեն երկու առաջք ․ և
ձեռն պատրաստեալ 'ի գլուխ ճանա_
20 պարհի քաղաքին ։ * Ի սկզբան ճանա
պարհին կարգեսցես ․ և դու պատրաս
տեա՛ ․ և յօրդորեա՛ ճանապարհ ․ մտա
նել սրոյն ընդ ռաբաթ որդւոցն ամօ
նայ 'ի վ՟ր հրէաստանի ․ և 'ի վ՟ր եր՟մի
21 'ի մէջ ն՟ր ։ * Որ եկեսցէ՝ կացցէ ար
քայն բաբելացւոց 'ի վ՟ր հին ճանա_
պարհին ․ 'ի գլուխ երկուց ճանապար_
հաց ․ հմայս հմայել՝ գաւազանս զըն_
կենուլ ․ հարցումն հարցանել 'ի դրօշե
22 լոց ․ լերդահմա՛յ լինել ։ * Ընդ աջմէ
իւրմէ ելին նմա հմայք ․ 'ի վերայ եր՟մի
արկանել պատնէշ ․ բերանալիր գոչել՝
բարձրացուցանել զձայն աղաղակի ․
արկանել խից 'ի վերայ դրանցն նորա ․
և արկանել հող՝ և շինել նետակալս ։
23 * Եւ նա նոցա այնպէս թուի՛ցի՝ որպէս
հմայիցէ ոք հմայս առաջի ն՟ց ․ և եօթն_
երորդիցէ նոցա եօթներորդս ․ և ինքն
յուշ արասցէ զանիրաւութիս նոցա յի_
24 շել ։ * Վ՟ս այսորիկ այսպէս ասէ Տ՟ր՝
Տէր Ա՟Դ ․ փոխանակ զի յուշ արարիք
զանիրաւութ՟իս ձեր ․ 'ի յայտնել ամ_
պարշտութեանց ձերոց ․ յերևիլ մեղաց
ձերոց՝ յա՟մ ամպարշտութ՟իս ձեր՝ և 'ի
գնացս ձեր ․ փոխանակ զի դուք յիշե_
25 ցուցէք՝ 'ի նոսին սատակեսջիք ։ * Եւ
դու պիղծ՝ և անօրէն իշխանդ ի՟ղի ․
որոյ

որոյ եկեալ է օր վախճանի 'ի ժամա_
նակի անիրաւութեան: *Այսպէս ասէ Տ՟ր 26
Տ՟ր՝ 'ի բաց առ 'ի քէն զխոյրդ. և հան
զպսակդ. զի ոչ այդպէս վճարեսցի՝
խոնարհեցուցեր զբարձրացեալն. և
բարձրացուցեր զխոնարհն: *Անդ՝ ա_ 27
նիրաւութիւն յանիրաւութենէ վերայ
եդից զնա. և այդ ոչ այդպէս եղիցի.
մինչև եկեսցէ՝ որում անկ է. և տաց 'ի
ձեռս նորա: *Եւ դու որդի մարդոյ 28
մարգարէա՛ց, և ասասցես. այսպէս ասէ
Տ՟ր Տ՟ր Ա՟ծ ցորդիսն Ամոնայ. և վասն
նախատանաց նոցա. և ասասցես սուր՝
սուր հանեալ 'ի սպանումն, մերկացեալ
'ի վախճան: *Զարթի՛ր՝ զի փայլես_ 29
ցիս տեսլեամբ նանրութեան, և 'ի հմայել
հմայս ստութեան. մատնել զնա քեզ 'ի
պարանոցս վիրաւորացն անօրինաց.
որոց եկեալ հասեալ է օր վախճանի.
'ի ժամանակի անիրաւութեան: *Դարձ 30
անդրէն՝ մի՛ ատեան լուծանիր. 'ի տեղ_
ւոջ յորում ծնեալդ ես՝ այդրէն յերկ
րին քում դատեցայց զքեզ: *Եւ հե_ 31
ղից 'ի վ՟ր քո զբարկութիւն իմ. հրով բար
կութեան իմոյ փչեցից 'ի քեզ. և մատնե
ցից զքեզ 'ի ձեռս արանց բարբարո_
սաց՝ որք գործեն զապականութիւն:
*Եւ եղիցիս կերակուր հրոյ. և արիւն 32
քո եղիցի 'ի մէջ երկրի քո՝ և յիշատակ
քո մի՛ գտցի. զի ես Տ՟ր խօսեցայ:

ԳԼ. ԻԲ:

Աղտ որդւոց Իսրայէլի:

Եւ եղև բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ: 1
*Եւ դու որդի մարդոյ. եթէ դա 2
տեսցես, դատեսջի՛ր զքաղաքս արեանց:
*Եւ խայտառակեսցես զա՟մ զանօ_ 3
րէնութիւնս ն՟ր՝ և ասասցես. այսպէս ասէ
Տ՟ր Տ՟ր Ա՟ծ ո՛ քաղաք՝ որ հեղուս զա_
րիւն 'ի միջի իւրում. 'ի հասանել ժա_
մանակի իւրոյ. և խորհի զխորհուրդս
զանձնէ՝ պղծել զանձն իւր: *Յա_ 4
րիւնս ն՟ց՝ զոր հեղեր՝ թաթաւեցար.
և 'ի խորհուրդսն՝ զոր խորհեցար՝ պղ
ծեցար. և մերձեցուցեր զաւուրս քո.
և ածեր ժամանակ ամաց քոց. վ՟ն այ_
նորիկ ետու զքեզ 'ի նախատինս ազ_
գաց. և յայպն ա՟մ աշխարհաց: *Որք 5
մօտ 'ի քեզ էին. և հեռի 'ի քէն. այ_
պանեսցեն զքեզ՝ և ասասցեն. թէ
անուանիդ 'ի պղծութիւն մատնեցար.
քանզի յաճախեցար յանօրէնութիւնս:
*Ահաւասիկ առաջնորդք տանդ Ի՟ղի, 6
իւրաքանչիւր ընդ մերձաւորս ազգի
իւրեանց խառնակէին 'ի քեզ՝ զի հեղ
ցեն զարիւն: *Զհայր՝ և զմայր անար 7
գէին 'ի քեզ. և ընդ եկին՝ և ընդ պան

զխոտին անիրաւութեամբ զնայէին 'ի քեզ.
զորբն և զայրին բռնադատէին 'ի քեզ.
8 *Զսրբութիւնս իմ արհամարհէին. և
9 զշաբաթս իմ պղծէին 'ի քեզ: *Արք
աւազակք էին 'ի միջի քում. զի հեղու_
ցուն 'ի քեզ զարիւն. և 'ի վ՟ր լերանց
զոհէին 'ի քեզ. և գործս անսուրբս
10 գործէին 'ի միջի քում: *Զամօթ հօր
յայտնէին 'ի քեզ. և պղծութեամբ զդաշ
11 տանն լլկէին 'ի քեզ: *Եւ իւրաքանչ_
իւր զկին ընկերի իւրոյ պղծէին. ‖ և Ղևտ. 5. 8.
իւրաքանչիւր զնու իւր պղծէին ա՟մ_
պարշտութեամբ. և իւրաքանչիւր զքոյր
զդուստր հօր իւրոյ լլկէին 'ի քեզ:
12 *Կաշառս առնուին 'ի միջի քում. և
ածից կատարեցից զվախճան չարեաց
քոց ըստ բռնութեան քում. քանզի մո_
13 ռացար զիս՝ ասէ Տ՟ր Տ՟ր: *Ահաւասիկ
հարից ձափ զձափի 'ի վերայ գործոցն
քոց՝ զոր արարեր. և 'ի վ՟ր արեանցն
14 գործելոց 'ի միջի քում: *Եթէ ժուժ
կալեսցէ սիրտ քո. եթէ զօրասցին ձեռք
քո. յաւուրսն յորս ես արարից ընդ
քեզ. ես Տ՟ր խօսեցայ՝ և արարից:
15 *Եւ ցրուեցից զքեզ ընդ ազգս՝ և
ցանեցից զքեզ ՟ը գաւառս. և պակա_
16 սեսցի պղծութիւն քո 'ի քէն: *Եւ ժա
ռանգեցից զքեզ յանդիման ազգացն.
17 և ծանիջիք՝ թէ ես եմ Տ՟ր: *Եւ եղև
18 բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ: *Որդի մար_
դոյ. ահաւադիկ եղեն ինձ տունդ Ի՟ղի
խառնակեալ՝ որպէս խառնակեալ իցէ
պղինձ, և երկաթ, և անագ, և կա_
19 պար, և արծաթ 'ի հալոցի: *Վասն
այնորիկ ասա՛, այսպէս ասէ Տ՟ր Տ՟ր. փոխա
նակ զի եղերուք ամենեքեան 'ի մի
խառնակութիւն. վասն այնորիկ ես ըն_
20 կալայց զձեզ 'ի մէջ Ե՟մի: *Որպէս ըն_
դունիցի ոք զարծաթ, և զպղինձ, զեր
կաթ, և զկապար 'ի մէջ հալոցի, փչել
'ի նա զհուր. և ձուլել. նոյնպէս ընկա
21 լայց զձեզ բարկութեամբ իմով: *Եւ
առաքեցից, և ձուլեցից զձեզ. և փչե_
ցից 'ի ձեզ հրով բարկութեան իմոյ. և
22 ձուլիջիք 'ի մէջ նորա: *Զոր օրինակ
ձուլի արծաթ 'ի մէջ բովոյ. այնպէս
ձուլիջիք 'ի միջի դորա. և ծանիջիք,
թէ ես եմ Տ՟ր. հեղի զսրտմտութիւն
23 իմ 'ի վերայ ձեր: *Եւ եղև բան Տ՟ն
24 առ իս՝ և ասէ: *Որդի մարդոյ. ասա՛
ցդա՝ դու այն երկիր ես՝ որ ոչ թանաս՝
և ոչ եկն անձրև 'ի վերայ քո յաւուր
25 բարկութեան: *Որոյ իշխանք իւր 'ի մի_
ջի իւրում իբրև զառիւծուն գոչեն:
յափշտակել յափշտակութիւս. ուտեն
զանձինս տնանկաց բռնութեամբ. և առ_
նուն պատիւս անիրաւութեամբ. և բազ
26 մացան այրիք 'ի միջի քում: *Եւ քա_
հա_

հանայքն՝ որք անարգէին զօրէնս՝ և
պղծէին զսրբութիւնս իմ. և զսուրբն՝ ՚ի
պղծոյն ոչ ընտրէին. և զարատաւորն
յանարատէ անտի ոչ զատուցանէին.
և ՚ի շաբաթուց իմոց ծածկէին զաչս
Սոփ. իւրեանց. և զշաբաթս իմ՝ պղծէին ՚ի
3.11. մէջ նոցա ։ * Իշխանք նորա ՚ի մէջ 27
Միքիա. նորա իբրև գայլք յափշտակօղք. յափշ
3. 3. տակել զյափշտակութիւն՝ հեղուլ զա_
րիւն՝ կորուսանել զանձինս. զի ագա_
հութի յոյժ ստասցին ։* Եւ մարգա_ 28
րէք նր՝ որք ծեփէին զնոսա, անկցին.
որք տեսանէին զսնոտութի. բղձանային
՚ի սնոտիս նոցա. և ասէին՝ այսպէս ասէ
ադօնայի Տր. և Տն չէր խօսեցեալ։
* Ժողովուրդ երկրին տառապեցու 29
ցանէին անիրաւութբ. և յափշտակէին
յափշտակութիւս. զաղքատն՝ և զտր_
նանկն բռնադատէին. ընդ տնանկին՝
և ըն պանդխտին իրաւամբք ոչ գնային։
*Եւ խնդրեցի ՚ի նոցանէ զայր մի՝ որ 30
ուղիղ գնայցէ. և կացցէ առաջի իմ
մտադիր ՚ի ժամանակի բարկութե՝
զի մի ջնջեցից զնոսա. և ոչ գտի։
* Եւ հեղի ՚ի վր նց զսրտմտութի իմ 31
հրով բարկութե իմոյ՝ կատարել ՚ի նս։
ըստ ճանապարհաց նոցա՝ ետու նոցա
՚ի գլուխս նոցա՝ ասէ Տր Տր։

ԳԼ։ ԻԳ.

Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ. 1
*Որդի մարդոյ. կանայք երկու, 2
էին դստերք միոյ մօր։ * Եւ պոռնկե 3
ցան յեգիպտոս ՚ի մանկութե իւրեանց՝
անդ անկան ստինք իւրեանց. և անդ
անկան ՚ի կուսութէ։ *Անուն դստերն 4
երիցու ոոլայ. և քեռ նր ոողիբայ՝ և
եղեն ինձ՝ և ծնան ուստերս և դստերս՝
և անուանք նց. անուն շամրինի ոոլայ.
և եէմի ոողիբայ ։ * Եւ պոռնկեցաւ 5
ոոլայն յինէն. և արձակեաց զաչս իւր
զհետ հոմանեաց իւրոց յասորեստա_
նեայսն՝ որք մերձ էին առ նա։ * Զգե 6
ցեալ հիրս և կարմիրս. յիշխանսն՝ և ՚ի
զօրագլուխս. յերիտասարդս յընտ_
րեալս՝ զամենեսին ՚ի սպառազէնս ՚ի
հեծեալս յերիվարս։ *Եւ տարածեաց 7
զպոռնկութի առ հմ ընտրեալս յոր_
դիսն ասորեստանեայց. և առ ամենե_
սեան՝ զորոց չոգաւ զկնի հմ խորհր_
դովք իւրովք՝ և պղծեցաւ։ *Զպոռն 8
կութի իւր յերկրէն եգիպտացւոց ոչ
եթող. զի ընդ նոսա պղծիւր ՚ի ման_
կութէ իւրմէ. և նոքա արկին զնա ՚ի
կուսութէ՝ և հեղին ՚ի վր նր զպոռն_
կութի իւրեանց։ *Վա այնորիկ մատ 9
նեցի զնա հոմանեաց իւրոց. ՚ի ձեռս
որդւոցն ասորեստանեայց՝ զորոց զհետ

10 երթայր։ *Նոքա յայտնեցին զխայ Եզեկ.
տառակութիւն նորա. զուստերս և 16. 37.
զդստերս նր առին. և զնա սրով սպա
նին. և եղեն խօսք կանանց. և խնդրե
ցին զվրէժ ՚ի նմանէ ՚ի դստերս իւր։
11 * Եւ ետես քոյր նորա ոողիբայ. և ա_
ռաւել զանցոյց զաչարձակութի ապա
կանութե իւրոյ քան զնորայն. և զպոռն
կութի իւր քան զպոռնկութի քեռն
12 իւրոյ ։ * Զի չոգաւ զհետ որդւոցն
ասորեստանեայց. իշխանաց՝ և զօրա_
վարաց՝ որք մերձ էին առ նա. զգեցե
լոց հանդերձս ծիրանիս ազնուականս.
սպառազինաց հեծելոց յերիվարս. երի
տասարդաց ընտրելոց ամենեցունց։
13 *Եւ տեսի՝ զի պղծեցան. և մի ճանա_
14 պարհ էր երկոցունց ։ * Եւ յաւել ՚ի
պոռնկութիւս իւր. և ետես արս նկա_
րեալս յորմն. պատկերս քաղդէացւոց՝
15 նկարեալ գրչաւ ՚ի նկարու ։* Ածեալ
պէսպէս կամարս ընդ մէջ իւրեանց.
և խոյրս ներկեալս ՚ի գլուխս իւրեանց.
և երփն երփն հարկանէր յամենեցունց
՚ի նմանութի որդւոցն բաբելացւոց՝
յերկրին քաղդէացւոց՝ յաշխարհին
16 իւրեանց։ * Եւ ակն եդ նց հայեցուա
ծօք աչաց իւրեանց. և առաքեաց հրեշ
տակս առ նոսա յերկիրն քաղդէացւոց։
17 *Եւ եկին առ նա որդիքն բաբելաց_
ւոց յանկողինս օթի՝ և պղծեցին զնա
՚ի պոռնկութե իւրում. և պղծեցաւ ըն
նս՝ և յափրացաւ անձն նր ՚ի նոցանէ։
18 *Եւ յայտնեաց զպոռնկութի իւր. և
առակեաց զամօթ իւր. և մեկնեցաւ
անձն իմ ՚ի նմանէ. որպէս և մեկնե_
19 ցաւ ՚ի քեռէ նորա։ *Եւ յաճախեցեր
զպոռնկութի քո՝ յիշեցուցանել զաւ_
ուրս մանկութե քոյ. յորս պոռնկէիրն
20 յեգիպտոս։ *Եւ արձակեցեր զաչս քո
առ քաղդէացիսն՝ յիշանդամն՝ և ՚ի
21 ձիանդամն։ * Եւ այց արարեր անօ_
րէնութե մանկութե քոյ՝ զոր գոր_
ծէիրն յերկրին եգիպտացւոց յօթե_
վանս քո. ուր անկան ստինք քո. և
22 լուծաւ կուսութի քո ։*Վա այդորիկ
ոողիբա՝ այսպէս ասէ Տր Տր. ահաւա_
դիկ ես յարուցից ՚ի վերայ քո զհոմա_
նիսն՝ յորոց յափրացաւ անձն քո. և
23 ածից, պատեցից զնոսա զքև ։ * Եւ
զորդիսն բաբելացւոց. և զամ քաղ_
դէացիս՝ զփակուդ՝ և զսուէ. և զկուէ.
և զամ որդիսն ասորեստանեայց ընդ
նոսա. զերիտասարդս ընտիրս. զիշ_
խանսն՝ զզօրավարսն՝ զսպառազէնս զա_
24 նուանիս՝ զհեծեալս յերիվարս։ *Ամե
նեքեան եկեսցեն ՚ի վր քո ՚ի հիւսիսոյ
կառք և անիւք ազգաց բազմութեան.
սաղաւարտաւորք և վահանաւորք՝ և

արկցեն շուրջ զքեւ պաշ․ և տաց առա
ջի երեսաց նց դատաստանս՝ և խնդ_
րեսցեն ՚ի քէն վրէժս դատաստանօք
իւրեանց։* Եւ տաց զնախանձ իմ ՚ի 25
քեզ․ և արասցեն ընդ քեզ ըստ բար_
կութե սրտմտութե իմոյ՝ և զունչս և
զականջս քո կտրեսցեն․ և զմնացորդս
քո հրով սատակեսցեն։* Եւ մերկաս 26
ցեն ՚ի քէն զհանդերձս քո․ և առցեն
զզարդ պարծանաց քոց։* Եւ դարձու 27
ցից զամբարշտութիւս քո ՚ի քէն․ և
զպոռնկութիւս քո յերկրէն եգիպտաց
ւոց․ և ոչ ամբառնայցես զաչս ՚ի նա․
և ոչ ևս յիշեսցես զեգիպտոս։* Զի 28
այդորիկ այսպէս ասէ Տր Տր՝ ահաւա
դիկ ես մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս ատե
լեաց քոց․ յորոց յափրացաւ անձն քո
՚ի նոցանէն։* Եւ գնասցեն ընդ քեզ 29
ատելութբ․ և առցեն զամ վաստակս
քո՝ և զերկս քո․ և եղիցիս մերկ՝ և
խայտառակեալ․ և յայտնեսցի ամօթ
պոռնկութե քոյ՝ ամբարշտութիւն քո
և պոռնկութիւն։* Արարին քեզ զայդ 30
՚ի պոռնկիլն քում զհետ ազգաց՝ ուր
պղծեիր ՚ի խորհուրդս նց։* Ճանա 31
պարհ քեռ քո գնացեր․ և տաց զբա_
ժակ նորա ՚ի ձեռս քո։* Այսպէս ասէ 32
Տր Տր՝ զբաժակն քեռ քո արբցես՝
զխորն՝ և զլայն․ և եղիցիս ՚ի ծաղր՝ և
՚ի կատականս յաճախել և կատարել
զարբեցութի։* Եւ լցցիս լքմամբ․ 33
զբաժակն ապականութե․ զբաժակն
քեռ քո Շամրնի։* Արբցես՝ և քամես 34
ցես՝ և զհերս քո խզեսցես․ և զտինս
քո կոծեսցես․ և զտօնս քո․ և զամսա_
գլուխս դարձուցից ՚ի քէն․ զի ես խօ_
սեցայ՝ ասէ ադոնայի Տր։* Զի այդո 35
րիկ այսպէս ասէ ադոնայի Տր․ փոխանակ
զի մոռացար զիս՝ և ընկեցեր զիս զկնի
մարմնոյ քոյ․ և դու ընկալար զամբարշ
տութիւնդ քո․ և զպոռնկութիւս քո։
* Եւ ասէ ցիս Տր՝ որդի մարդոյ․ եթէ 36
դատիցես զոողայն և զոողիբայն․ և
պատմեսցես նց զանօրէնութիւս իւրց։
* Զի շնացան՝ և արիւնէ ՚ի ձեռս նց․ 37
խորհուրդս նոցա շնային՝ և զորդիսն
իւրեանց՝ զորս ինձ ծնան՝ ածէին զբո_
ցով։* Մինչ այնչափ արարին և ինձ․ 38
զի զսրբութիւնս իմ պղծէին ՚ի նմին
աւուր․ և զշաբաթս իմ ապականէին։
* Ի զոհել նց զորդիսն իւրեանց կռոցն 39
իւրեանց՝ և մտանէին ՚ի նմին աւուր ՚ի
սրբութիւնս իմ․ և պղծէին զնոսա․ և
այսպէս առնէին ՚ի մէջ տան իմոյ։
* Զի և արանց եկելոց ՚ի հեռաստա_ 40
նէ, առ որ հրեշտակս արձակէին․ իսկ
իբրև գային, ՚ի բաղանիս մտանէիր․ ՚ի
ծարիր և ՚ի սնգոյր շպարէիր․ և զար

41 դարեիր զարդու։* Եւ նստէիր ՚ի գա
հոյս զարդարեալս․ և սեղան յօրինեալ
դնէիր առաջի քո․ և զխունկս իմ․ և
զիւղս առնուիր՝ և ուրախ լինէիր ընդ
42 նոսա։* Եւ ձայնս արուեստականաց
նուագէին․ և առ այն արամբք, այլև
բազմութի արանց գինեմոլաց եկելոց յա
նապատէ՝ տային ապարանջանս ՚ի ձեռս
նոցա․ և պսակ պարծանաց ՚ի գլուխս
43 նոցա։* Եւ ասացի՝ թէ մի շնասցի
ընդ նոսա զգործ պոռնկութե․ և նա
44 պոռնկիւր։* Եւ մտանէին առ նա՝
ոմ մտանիցեն առ կին պոռնիկ․ նոյնպ
մտանէին առ ոողայ՝ և առ ոողիբայն՝
45 գործել զանօրէնութի։* Եւ արք ար
դարք էին նոքա․ և խնդրեսցեն վրէժս
՚ի նոցանէ։ վրէժ շնացելոց՝ և զվրէժ
արեան․ զի շնացողք էին․ և արիւն ՚ի
46 ձեռս նց։* Զի այսպէս ասէ Տր Տր․
ած ՚ի վերայ նոցա զօր․ և տուր զնոքօք
զխռովութի՝ և զյափշտակութի։
47 * Եւ քարաձիգ լեր ՚ի նոսա քարամբք
զօրաց․ և խոցոտեա զնոսա սրովք նց․
ուստերք նոցա՝ և դստերք կոտորես_
ցին։ և զտունս նոցա հրձիգ արասցեն։
48 * Եւ դարձուցից զամպարշտութիս
յերկրէ․ և խրատեսցին ամենայն կա
նայք․ և մի ևս արասցեն ըստ ամպարշ
49 տութե նց։* Եւ տացի ամպարշտու_
թի ձեր ՚ի վերայ ձեր․ և ըստ մեղաց
խորհրդոց ձերոց սգասջիք․ և ծանի_
ջիք, թէ ես եմ Տր Տր։

ԳԼ։ ԻԴ։

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ յամին իննե
րորդի յամսեանն տասներորդի
2 որ օր տասն էր ամսոյն։* Եւ ասէ՝
որդի մարդոյ՝ գրեա դու քեզ զնշա_
նաւորն․ յօրէ յորմէ հետէ եհաս ար_
քայն բաբիլացւոց ՚ի վերայ եՐմի։
3 * Յօրէ յայնմանէ առակեսցես տանն
դառնացողի զառակս զայս, և ասաս_
ցես․ այսպ ասէ Տր Տր․ կառո զկաթ_
սայդ․ կառո, և արկցես ՚ի դա զջուր։
4 * Եւ դիցես ՚ի դմա զանդամաթիւդ
զամ յօշոտած գեղեցիկ՝ զազդր՝ և զթե_
5 րի քանցեալ յոսկերաց։* Ընտրեալ յըն
տիր ընտիրյանասնոց․ և զոսկերսն ՚ի
ներքոյ կաթսայիս այրեսջիք․ եռաց
զեռալ՝ քաջ եռաց․ եփեցան ոսկերքն
6 ՚ի միջի նորա։* Զի այնորիկ այսպէս
ասէ ադոնայի Տր․ ով քաղաք արեանց․
կատսայ լի ժանգով․ և ժանգն ՚ի նմա_
նէ ոչ պարզեցաւ․ անդամ անդամ է_
հան ՚ի նմանէ․ և վիճակ ոչ անկաւ ՚ի
7 վերայ նորա։* Զի արիւն նր ՚ի մէջ
նորա է․ ՚ի սալաքարի վերայ եդի զնա․
և ոչ հեղի զնա յերկիր՝ ծածկել հողով։

*Մինչև

8 * Մինչև ելցէ սրտմտութիւն իմ 'ի
վրէժխնդրութի. պահանջել զվրէժս.
և ետու արիւն նր 'ի վր սալաքարին,
9 զի մի ծածկեսցի: * Վասն այդորիկ այս
պէս ասէ ադոնայի Տր Վայ քաղաք
արեանց: և ես զփայտն յաճախեցից:
10 * Զխանձողն բազմացուցից. հուր բոր
բոքեցից. զի միսն հալեսցի. և արգա
նակն նուաղեսցի. և ոսկերքն փշրես_
11 ցին: * Եւ կայցէ 'ի վր կայծականց
իւրոց. բորբոքեսցի, զի վառեսցի.
ջեռցի, և պղինձ նր հալեսցի. և 'ի մի_
ջի նորա պղծութի նր. և պակասեսցի
12 ժանգ նորա: * Նուաղեսցի ժանգ նր
և մի ելցէ 'ի միջոյ նր բազում ժանգ
նորա. և յամօթ լիցի ժանգ նր պղծու
13 թե արգանակին: * Փոխանակ զի պղ
ծէիր դու. և ոչ սրբեսցիս 'ի պղծու_
թէ քումմէ. և զի՞նչ իցէ եթէ ոչ սր_
բիցի տակաւին. մինչև կատարեցից
14 զսրտմտութի իմ 'ի նմա: * Ես Տր խօ_
սեցայ և եկեսցէ, և արարից, և ոչ
խորշեցայց, և ոչ ողորմեցայց: և ոչ մխի
թարեցայց. այլ ըստ ճանապարհաց
քոց և ըստ գնացից քոց դատեցից զքեզ
ասէ ադոնայի Տր: (Վասն այդորիկ ես
դատեցից զքեզ ըստ արեանց քոց. և
ըստ խորհրդոց քոց դատեցից զքեզ.
պիղծ և անուանարկ. որ յաճախեցեր
15 'ի դառնութիս:) * Եւ եղև բան Տն
16 առ իս և ասէ: * Որդի մարդոյ. ահա
ւադիկ ես բառնամ 'ի քէն զցանկալիս
աչաց քոց պատերազմաւ. և ոչ կոծես
ցիս. և ոչ լայցես. և ոչ ելցէ արտօսր
17 'ի քէն: * Զի հեծութի արեան միջոյ
և սգոյ է. և ոչ հիւսցին գէսք քո. կօ_
շիկք քո այդրէն յոտս քո. և մի մխիթա
րեսցիս 'ի շրթանց նց և զհաց արանց
18 մի կերիցես: * Եւ խօսեցայ ընդ ժո_
ղովրդեանն ընդ առաւօտս. որպ հրա_
մայեաց ինձ Տր: և մեռաւ կինն իմ
յերեկորեայ. և արարի ը առաւօտն
19 որպ հրամայեցաւ ինձ: * Եւ ասէ ցիս
ժողովուրդն. ոչ պատմես մեզ՝ զինչ
20 է այդ զոր գործեսդ: * Եւ ասեմ ցնս
21 բան Տն եղև առ իս և ասէ: * Ասա
ցտունն Իղի. այսպէս ասէ Տէր Տր.
ահաւասիկ ես պղծեցի զսրբութիւն իմ.
զհպարտութի զօրութե ձերոյ: զցան
կալիս աչաց ձերոց՝ և յորս խնայէին ան
ձինք ձեր. ուստերք ձեր՝ և դստերք
ձեր. որք 'ի ձէնջ մնացեալ էին, 'ի սուր
22 անկցին: * Եւ արասջիք սոյնպէս՝ որպ
ես արարի. 'ի բերանոց նց մի մխիթա
րեսջիք. և զհաց արանց ոչ ուտիցէք:
23 * Եւ վարսք ձեր 'ի վր գլխոց ձերոց.
և կօշիկք ձեր յոտս ձեր. ոչ կոծիցէք.
և ոչ լայցէք. և հաշեսջիք յանիրաւու
ձէ 2

թիս ձեր: և ոչ մխիթարեսցէ իւրա_
24 քանչիւրոք զեղբայր իւր: * Եւ եղիցի
ձեզ Եզեկիէլ 'ի նշան. ըստ ամի զոր
արար, առնիցէք. յորժամ հասանիցէ
այդ. և ծանիջիք, թէ ես եմ ադոնայի
25 Տր: * Եւ դու որդի մարդոյ՝ ոչ ապա_
քէն յաւուր յայնմիկ յորժամ բարձից
'ի նոցանէ զզօրութի նց. և զհպար_
տութի պարծանաց նոցա. և զցանկա
լիս աչաց նց. և զհպարտութի անձանց
նոցա: զուստերս՝ և զդստերս նոցա:
26 * Յաւուր յայնմիկ գայցէ ապրեալն
առ քեզ՝ տալ գոյժ յականջս քո:
27 * Յաւուր յայնմիկ բացցի բերան քո
առ ապրեալն. խօսեսցիս, և մի ևս համ
րասցիս. և եղիցիս նոցա 'ի նշան. և
ծանիցես՝ թէ ես եմ Տր:

Գլ: ԻԵ:

'Ի վերայ որդւոցն ամոնայ:

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ:
2 * Որդի մարդոյ՝ հաստատեա զե
րեսս քո 'ի վր որդւոցն ամոնայ. մար_
3 գարեա 'ի վր նոցա: * Եւ ասասցես
ցորդիսն ամոնայ. լուարուք զպատգամ
ադոնայի Տն: այսպէս ասէ ադոնայի
Տր. փոխանակ զի ոտնհար եղէք 'ի վր
սրբութեց իմոց՝ որք պղծեցան. և 'ի
վր երկրին Իղի՝ որ ապականեցաւ. և
'ի վերայ տանն յուդայ՝ որ գնաց 'ի գե
4 րութի: * Վս այնորիկ ահաւադիկ
ես մատնեմ զձեզ որդւոցն կեդամայ արևե_
'ի ժառանգութի: և բնակեսցին մե_ լեայց
ղաւորք իւրեանց 'ի քեզ. և կանգնես_
ցեն զխորանս իւրեանց 'ի քեզ: նոքա
կերիցեն զպտուղ քո. նոքա արբցեն
5 զպարարտութի քո: * Եւ տաց զքա_
ղաքն ամոնացւոց յարօտս ուղտուց. և
զորդիսն ամոնայ յարօտս հօտից. և
6 ծանիջիք, թէ ես եմ Տր: * Զի այս_
պէս ասէ Տր Տր. փոխանակ զի կայ_
թեցեր դու ձեռամբ քով. և դոփեցեր
ոտամբ քով. և ուրախ եղեր անձամբ
7 քով 'ի վր երկրին Իղի: * Վս այնո_
րիկ ահաւասիկ ես ձգեցից զձեռն իմ
'ի վերայ քո. և տաց զքեզ 'ի յափշտա_
կութի ազգաց. և սատակեցից զքեզ
'ի ժողովրդոց. և կորուսից զքեզ 'ի
գաւառաց կորստեամբ. և ծանիցես,
8 թէ ես եմ Տր: 'Ի վերայ մովաբայ: * Այս
պէս ասէ ադոնայի Տր. փոխանակ զի
ասացին մովաբ՝ և սէիր: Ահա որպ
ամ ազգք են. նոյնպ և տունն Իղի
9 և յուդայ: * Վս այդորիկ ահաւասիկ
ես քակեցից զթիկունս մովաբայ 'ի
բարձրաւանդակաց պարսպաց քաղա
քացն իւրոց. զընտիր ընտիր երկրին՝

զտունն բեթայ և զասխունթայ . ՚ի վե
րոյ քան զաղբիւր քաղաքին առ ծովե
զերբն ։ * Որդւոցն կեդեմայ ՚ի վերայ 10
որդւոցն ամոնայ՝ ետու նմա ՚ի ժառան
գութիւն . զի մի եղիցի յիշատակ որդ-
ւոցն ամոնայ ՚ի մէջ ազգաց ։ * Եւ ՚ի 11
մովաբայ վրէժխնդրեցից . և ծանի-
ցեն, թէ ես եմ Տր ։ ՚Ի վերայ եդովմայ ։
* Այսպէս ասէ ադոնայի Տր . փոխա- 12
նակ զի խնդրեաց վրէժ եդոմ ՚ի տա-
նէն յուդայ ։ և ոխակալք եղեն՝ և պա
հանջեցին վրէժս ։ * Վն այնորիկ այս 13
պէս ասէ ադոնայի Տր . ձգեցից զձեռն
իմ ՚ի վերայ եդոմայ . և սատակեցից ՚ի
նմանէ զմարդ և զանասուն . և եդից
զնա յանապատ . և հալածեալք ՚ի թե
մանայ անկցին ՚ի սուր ։ * Եւ խնդրե 14
ցից զվրէժ յեդոմայ ՚ի ձեռն ժողովր-
դեան իմոյ իՂի . և արասցեն ընդ եդո
մայ ըստ բարկութե սրտմտութեան
իմոյ . և ծանիցեն զվրէժխնդրութի
ասէ ադոնայի Տր ։ ՚Ի վերայ փղշտացւոց ։
* Վն այդորիկ այսպէս ասէ ադոնայի 15
Տր . փոխանակ զի ոխակալք եղեն այլ-
ազգիքն . և յարուցին վրէժխնդրութի
սրտի մտօք . ոտնհարութի սատակել
մինչև յաւիտեան ։ * Վն այնորիկ այս 16
պէս ասէ ադոնայի Տր . ահաւասիկ ես
ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վր այլազգեացդ՝
և սատակեցից զկրետացիս . և կորու-
սից զմնացորդս ծովեզերայդ ։ * Եւ 17
խնդրեցից ՚ի նոցանէ զվրէժս մեծա-
մեծս կշտամբութբ՝ և բարկութբ . և
ծանիցեն , թէ ես եմ ադոնայի Տէր .
՚ի պահանջել զվրէժխնդրութիս իմ
՚ի նոցանէ ։

արևե-լեայց

ԳԼ : ԻԵ :

՚Ի վերայ ծուրայ ։

Եւ եղև յամին մետասաներորդի . 1
որ օր մի էր ամսոյն . եղև բան Տն
առ իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ փոխա 2
նակ զի ոտնհար եղև ծուր ՚ի վերայ
եՂմի . և ասէ՝ վաշ՝ վաշ՝ զի բեկաւ՝ կո
րեաւ . առ իս դարձցին ազգք . որով-
հետև լին աւերեալ ։ * Վն այնորիկ 3
այսպէս ասէ ադոնայի Տր . ահաւա-
սիկ ես ՚ի վր քո ծուր . և հանից ՚ի վր
քո ազգս բազումս . որպ ելանիցէ ծով
ալեօք իւրովք ։ * Եւ կործանեսցեն 4
զպարիսպն ծուրայ . և կործանեսցեն
զաշտարակն նր . և հոսեցից զհող նր
՚ի նմանէ . և արարից զնա յապառաժ ։
* Եւ ձգանք ուռկանաց եղիցին ՚ի մէջ 5
ծովուն . զի ես խօսեցայ՝ ասէ Տր Տր .
և եղիցի յաւար ազգաց ։ * Եւ դստերք 6
նր ՚ի դաշտի սպանցին . և ծանիցեն ,
7 զի ես եմ Տր ։ * Զի այսպէս ասէ ա-
դոնայի Տր . ահաւասիկ ես ածից ՚ի
վր քո ծուր զնաբուգոդոնոսոր արքայ
բաբելացւոց ՚ի հիւսիսոյ . որ է արքայ
արքայից ։ կառօք՝ և երիվարօք . գուն-
դագունդ հեծելովք ազգաց բազմաց
8 յոյժ ։ * Նա զդստերս քո ՚ի դաշտին
սրով կոտորեսցէ . և զքեզ շուրջ պաշ
դիցէ . և փոս փորիցէ . և պատնէշ կանգ
9 նեսցէ . և ամրութի զինուց ։ * Եւ
զդեղարդունս իւր յանդիմանս քո կանգ
նեսցէ ։ և զպարիսպս քո՝ և զաշտա-
րակս քո կործանեսցէ սրով իւրով ։
10 * Եւ ՚ի բազմութէ հեծելոց նր ծած
կեսցէ զքեզ փոշի նց . ՚ի ձայնէ հեծե
լոց՝ և յանուոց կառաց նր շարժեսցին
պարիսպք քո , ՚ի մտանել նր ՚ի դրունս
քո . որպէս որ մտանիցէ ՚ի դաշտ ՚ի
11 քաղաք ։ * Սմբակօք երիվարաց իւր-
եանց կոխեսցեն զհրապարակս քո . և
զաղգդ քո սրով կոտորեսցէ ։ և զհաս-
տատութի զօրութե քոյ յերկիր կոր-
12 ծանեսցէ ։ * Եւ աւար առցէ զզօրու-
թիս քո . և կողոպտեսցէ զինչս քո . և
կործանեսցէ զպարիսպս քո . և զցան-
կալի ապարանս քո տապալեսցէ . և
զքարինս և զփայտ և զհողն ՚ի ծով
13 ամասցէ ։ * Եւ քակեսցէ զբազմու Երեմ.
արուեստականաց քոց՝ և ձայն երգոց 7.34.
14 քոց մի ևս լուիցի ՚ի քեզ ։ * Եւ արա-
րից զքեզ յապառաժ . և եղիցիս ՚ի
ձգանս ուռկանաց . և մի ևս շինեսցիս .
զի ես խօսեցայ՝ ասէ ադոնայի Տր ։
15 * Զի այսպէս ասէ Տր Տր ծուր ։ ոչ
ապաքէն ՚ի ձայնէ կործանման քոյ ՚ի
հեծելոյ վիրաւորաց քոց՝ ՚ի մեռանե-
լոյ սրոյ ՚ի միջի քում շարժեսցին կղզ
16 զիք քո ։ * Եւ իջցեն յաթոռոց իւր-
եանց ամ իշխանք ազգաց ծովուդ .
և մերացուսցեն զխոյրս իւրեանց ՚ի
գլխոյ իւրց . և զպէսպէս հանդերձս
իւրեանց մերկասցին . տագնապելով
տագնապեսցին . յերկիր կործանես-
ցին . և զարհուրեսցին ՚ի կորստեան իւր
եանց . և յողւոց հանցեն ՚ի վերայ քո ։
17 * Ողբս առցեն ՚ի վր քո՝ և ասասցեն .
զիարդ կորեար՝ քակտեցար . ՚ի մէջ ծո
վուդ քաղաքդ հռչակաւոր ։ որ եղեր զօ
րացեալ ՚ի մէջ ծովուն՝ դու և բնակիչք
քո . որ զարհուրեցուցանէիր զամ բնա
18 կիչս քո ։ * Եւ երկիցեն կղզիք յաւուրէ
կործանման քոյ ։ և խռովեսցին կղզիք
19 ծովուդ ՚ի քերբերլոյն քումմէ ։ * Զի
այսպէս ասէ Տէր Տէր . յորժամ տաց
զքեզ քաղաքդ աւերակ . իբրև զքա-
ղաքս՝ որք բնաւ չիցեն բնակեալք . ՚ի
հանել ինձ ՚ի վերայ քո զանդունդս .
ծածկեսցեն զքեզ ջուրք բազումք ։
* Եւ

* Եւ իջուցից զքեզ առ իջեալսն ՚ի 20
խորխորատ . առ ժողովն յաւիտենից .
և բնակեցուցից զքեզ ՚ի խորս երկրի
իբրև զաւերակն յաւիտենից ընդ ի_
ջեալսն յաւիտենից ՚ի խորխորատն . զի
մի ևս բնակեսցիս , և մի կանգնեսցիս
յերկիր կենաց : *՚Ի կորուստ մատնե 21
ցից զքեզ՝ և ոչ ևս իցես . խնդրեսցիս ,
և ոչ գտցիս յաւիտեան :

ԳԼ. ԻԷ.

Ողբ ՚ի վերայ Ծուրայ :

Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ : 1
*Որդի մարդոյ՝ ողբս առ ՚ի վերայ 2
Ծուրայ : *Եւ ասասցես ցԾուր . որ բնա 3
կեալդ ես ՚ի մուտս ծովուդ . վաճա_
ռաշահ ազգաց՝ ՚ի կղզեաց բազմաց :
այսպէս ասէ Տր Տր ցԾուր . դու ասէ_
իր՝ ես զարդարեցի զիս ՚ի զարդ գեղոյ
իմոյ : *՚Ի սիրտ ծովու բէեղիմայ՝ որ_ 4
դիքն քո զարդարեցին զքեզ : *Մայրք 5
՚ի սանայիր լեռնէ շինեցան քեզ՝ պա_
հանգք և տախտակք . և նոճիք ՚ի լի_
բանանէ առան . առնել քեզ կայմս
եղևնափայտեայս : *՚Ի բասանէ արա 6
րին զղեկս նաւաց քոց . և զմեհեանս
քո շինեցին ՚ի փղոսկրէից : ապարանս
անտառախիտս ՚ի կղզեացն քետիմաց
ւոց : *Բեհեզ ընդ դիպակի գործե_ 7
ցաւ քեզ . պատառս յեգիպտոսէ ար
կանէլիք քեզ ՚ի փառս : և համդերձ
ծիրանի՝ և կապուտակ ՚ի կղզեացն յե_
ղիմացւոց եղեն ՚ի զարդ պաճուճանաց
քոց : *Եւ իշխանք քո բնակիչք սիդո_ 8
նացւոց . եղեն արտադացիք նաւավարք
քո . և իմաստունք քո Ծուր՝ որք էին ՚ի
քեզ՝ նոքա եղեն քեզ նաւապետք :
*Եւ ծերքն մատենադէտք . և իմաս_ 9
տունք նոցա որք էին ՚ի քեզ . նոքա զօրա_
ցուցանէին զխորհուրդս քո . և ամ
նաւք ծովու . և նաւավարք նոցա եղեն
քեզ երթալ յարևմուտս արևմտից :
*Լիդացիք՝ և լիբէացիք թիկունք զօ 10
րութե քոյ՝ արք ընտիրք պատերազ_
մողք՝ որք կախեցին զվահանս՝ և զսա_
ղաւարտս իւրեանց ՚ի քեզ . և նոքա փա
ռաւորեցին զքեզ : *Որդիքն արադաց_ 11
ւոց . զօրութիւնքն իւրեանց զպարսպօքն
քովք պատեալ կային՝ և պահէին զաշ
տարակս քո . զկապարճս իւրեանց կա
խեցին շուրջանակի ՚ի պարիսպս քո . և
նոքա իսկ բովանդակեցին զգեղեց_
կութի քո : *Կարկեդոնացիք վաճա_ 12
ռականք քո . ՚ի բազմութէ զօրութե
քոյ՝ զարծաթ՝ և զոսկի՝ և զպղինձ՝ և
զերկաթ՝ զանագ՝ և զկապար ետուն
՚ի վաճառս քո : * Յոյնք՝ և ամ որք 13
շուրջ զնովաւ էին մարդավաճառք
քո : և անօթս պղնձիս ետուն ՚ի վա_
14 ճառս քո : * Եւ ՚ի տանէ Թորգոմայ
ձիով և հեծելովք և ջորւովք լցին ըզ
15 վաճառս քո : * Որդիք հռոմայեցւոց
վաճառականք քո՝ յաճախեցին ՚ի կըղ_
զեաց զվաճառս քո . ժանեօք փղոսկրէ
իւք . և երթևեկացն մարդիկ տային
16 գինս : * Վաճառք քո բազմացեալք
յաղխամաղխէ քումմէ յափեկայ ստաշ_
խըն . և երփներփն նարօտուց ՚ի թարշ_
շոյ . և հաւմօթ՝ և կորքոդ լցին զվա_
17 ճառս քո : *Հրէաստան և որդիքն Իէլի՝
վաճառականք քո ցորենով՝ և խնկօք՝
և կասեաւ՝ և ընտիր ընտիր մեղու . և
իւղով՝ և ռետամբ լցին զաղխամաղխս
18 վաճառաց քոց : * Դամասկոս վաճա
ռականք քո . ՚ի բազում աղխէ՝ և ՚ի բա
զում զօրութէ քումմէ : գինի ՚ի քեղ_
19 բոնայ՝ և ասր ՚ի միլիտոյ : * Դան՝ և
յաւան ՚ի մեօզենայ բերէին քեզ գինի
՚ի վաճառս քո : յասեղայ՝ երկաթ գոր
ծեալ անիւս պատեալս ՚ի վաճառս քո :
20 *Դեդանացիք վաճառականք քո՝ ա_
ծէին կառս ընտիրս ջորեօք համդերձ :
21 *Արաբացիք՝ և ամ իշխանք կեդարու .
և նոքա վաճառականք ընդ ձեռամբ
22 քով : * Սաբայ և հռեգմայ . և նոքա
վաճառականք քո . իւղս անուշունս .
և ակունս պատուականս . և զոսկի ե_
23 տուն ՚ի վաճառս քո : * Խառան՝ և քա
նան՝ և դեդան՝ և նոքա վաճառականք
քո : սաբայ . և ասուր՝ և քաղման վա_
24 ճառականք քո : * Որք բերէին քեզ վա
ճառս ընդ մաքիլմ : և ընդ գաղիմ
հիր՝ և կարմիր՝ և կապուտակ . և երփն_
երփն նարօտս . և գանձս ընտիրս
25 վանդակեալս չուանօք : * ՚Ի նաւս նո_
ձիս . որով էր վաճառն քո : նաւք ՚ի
բազմութէ վաճառաց քոց . և յաճա_
խութէ աղխամաղխի քոյ . լցար՝ ծան
րացար յոյժ ՚ի սիրտ ծովու :
26 *՚Ի ջուրս բազումս վարեցին զքեզ նա
ւավարք քո . հողմ հարաւոյ խորտա_
27 կեաց զքեզ ՚ի սիրտ ծովու : * Եւ զօ_
րութիւն քո . և վարձ քո . և խառնաղան
ջից քոց : և նաւավարք քո . և նաւա_
պետք քո , և խորհրդականք քո . և խառ
նաղանջք քո ՚ի խառնաղանջից քոց . և
ամ արք պատերազմողք քո՝ որք ՚ի քեզ .
և ամ ժողովք որք ՚ի մէջի քում , անկ
ցին ՚ի սիրտ ծովու՝ յաւուր կործա_
28 ման քոյ : * ՚Ի ձայնէ բարբառոյ քոյ
նաւավարք քո երկիւղիւ զարհուրես_
29 ցին : * Եւ իջցեն ՚ի նաւաց իւրեանց
ամ նաւավարք քո՝ և նաւամուտք քո .
առաջապահք նաւաց յափին ծովու
30 կացցեն : * Եւ աղաղակեսցեն ՚ի վն
քո .

քո . և փոխեսցեն զձայնս իւրեանց .
գուժեսցեն դառնապէս՝ հող ՚ի գլուխս
լիցին։ * Ընդ մոխիր թաւալեսցին . 31
գերծցեն զգլուխս ՚ի կնտութիւն . և
քրձազգածք լիցին . և լասցեն ՚ի վ՟ր
քո դառնացեալ սրտիւք։ * Կոծ դառ 32
նութ՟ե առցեն որդիք ն՟ց . ՚ի վ՟ր քո
ողբս առցեն՝ և ողբասցեն . ո՛վ էր իբրև
զծուր՝ որ լռեաց՝ և դադարեաց ՚ի մէջ
ծովուն։ * Որչափ ինչ գտեր քեզ վարձս 33
՚ի ծովէ անտի . լցուցեր զազգս ՚ի բազ
մութ՟է քումմէ՝ և յաղխամաղխէ վա_
ճառաց քոց . մեծացուցեր զա՟մ թա_
գաւորս երկրի։ * Արդ՝ բեկար ՚ի ծո_ 34
վուդ, ՚ի խորս ջուրց վաճառք քո . և
ա՟մ ժողովք քո ՚ի միջի քում, անկան
ա՟մ նաւավարք քո ։ * Ա՟մ բնակիչք 35
կղզեաց տրտմեցան ՚ի վ՟ր քո . և թա_
գաւորք նոցա զարհուրելով զարհու_
րեցան՝ և հեղին զարտասուս զերեսօք
իւրեանց ՚ի վ՟ր քո ։ * Վաճառականք 36
ազգաց շչեցին ՚ի վ՟ր քո . ՚ի կորուստ
մատնեցար՝ և այլ ո՛չ ես իցես յաւի_
տեան՝ ասէ Տ՟ր Ա՟Ծ։

ԳԼ. ԻԸ.

՚Ի վերայ իշխանին ծուրայ։

Եւ եղև բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ։ 1
* Եւ դու որդի մարդոյ՝ ասա՛ ցիշ 2
խանդ ծուրայ։ այսպէս ասէ Տ՟ր Տ՟ր .
փոխանակ զի հպարտացաւ սիրտ քո .
և ասացեր՝ թէ Ա՟Ծ եմ ես . և ՚ի բնա
կութ՟ե Ա՟Յ բնակեցայ ՚ի սիրտ ծովու .
մարդ ես դու՝ և չես Ա՟Ծ . և ետուր
զսիրտ քո իբրև զսիրտ Ա՟Յ։ * Միթէ 3
իմաստնագո՞յն իցես քան զդանիէլ .
կա՞մ իմաստունք խրատեցին զքեզ հան
ճարովք իւրեանց։ * Միթէ իմաստու 4
թ՟բ քով կամ խորհրդով արարեր դու
քեզ զզօրութ՟ի։ և ստացար զոսկի և
զարծաթ ՚ի գանձս քո։ * Կամ բազ_ 5
մութ՟բ իմաստութեան քոյ և վաճա_
ռաց յաճախեցեր զզօրութ՟ի քո . և
բարձրացաւ սիրտ քո զօրութ՟բն քով։
* Վ՟ն այսորիկ այսպէս ասէ Տ՟ր Տէր . 6
վ՟ն զի ետուր զսիրտ քո իբրև զսիրտ
Ա՟Յ ։ * Փոխանակ այնորիկ ահաւա_ 7
սիկ ես ածից ՚ի վ՟ր քո օտարս ժանտա
գործս յազգաց . և թափեսցեն զսուրս
իւրեանց ՚ի քեզ . և ՚ի վ՟ր գեղոյ իմաս_
տութ՟ե քոյ . և տարածեսցեն զգեղեց
կութ՟ի քո։ * Եւ կործանեսցեն զքեզ՝ 8
և մի՛ յառնիցես . և մահու վիրաւորաց
՚ի սիրտ ծովու։ * Միթէ ասելով ասի 9
ցե՞ս՝ Ա՟Ծ եմ ես՝ առաջի վիրաւորացն
քոց . բայց դու մարդ ես՝ և ո՛չ Ա՟Ծ .
և ՚ի բազմութ՟ե վիրաւորաց քոց։

Եւ մեռանիցես (?) ձեռն (?) վիրաւո_րաց (?)

10 * Եւ մեռելոց անթլփատից մեռանի_
ցիս ՚ի ձեռաց օտարաց . զի ես խօսե_
11 ցայ՝ ասէ ադօնայի Տէր ։ * Եւ եղև
բան Տ՟ն առ իս՝ և ասէ։ որդի մարդոյ՝
ո՛ղբս առ ՚ի վ՟ր իշխանին ծուրայ։
12 * Եւ ասասցես ցնա՝ այսպէս ասէ Տ՟ր
Տ՟ր . դու կնիք նմանութ՟ե . լի իմաս_
տութ՟բ՝ և կատարեալ գեղով։
13 * ՚Ի փափկութ՟ե դրախտին Ա՟Յ եղեր .
և զա՟մ ականս պատուականս ՚ի քեզ
կապեցեր . զսարդիոն . և զտպազիոն . և
զմիուխտ . և զկարկեհան . և զշափիղայ .
և զյասպիս . և զարծաթ . և զոսկի . զգո
ճազմ . զակատն . զմեղեսիկ . զոսկե
քարն . զբիւրեղն . զեղնգնաքարն ։ և
ոսկւով լցուցեր զգանձս քո՝ և զշտե_
մարանս քո ՚ի քեզ . յօրէ յորմէ հաստա
14 տեցար՝ և հանդերձեցար ։ * Ընդ օծե
լոյ քրօբէին ետու զքեզ ՚ի լեառն սր .
Ա՟Յ . և եղեր ՚ի մէջ հրեղէն վիմաց։
15 * Եղեր անարատ յաւուրսն քո . յօրէ
յորմէ հաստատեցիր դու . մինչև գտան
16 անիրաւութ՟իք ՚ի քեզ ։ * ՚Ի բազմու_
թ՟է վաճառուց քոց լցեր զշտեմարանս
քո անօրէնութ՟բ . մեղար՝ և վիրաւո_
րեցար . ՚ի լեռնէն Ա՟Յ իջոյց զքեզ՝
քերոբ վարսաւոր, ՚ի միջոյ հրեղէն վի
17 մացն ։ * Եւ բարձրացաւ սիրտ քո ՚ի
գեղեցկութ՟են քում . և ապականեցաւ
հանճար քո հանդերձ գեղովն քով՝ վ՟ն
բազմութ՟ե մեղաց քոց . ընկեցի զքեզ
յերկիր յանդիման թագաւորաց . ե_
տու զքեզ ՚ի խայտառակութիւն ։
18 * Վ՟ն բազմութ՟ե մեղաց քոց, և խար_
դախութ՟ե վաճառաց քոց՝ պղծեցեր
զսրբութ՟իս քո ։ հանից հուր ՚ի միջոյ
քումմէ՝ և նոյն կերիցէ զքեզ . և տաց
զքեզ ՚ի մոխիր յերկրին քում առաջի
19 ա՟մ տեսողաց քոց ։ * Եւ ամենեքին
որք ճանաչիցեն զքեզ ՚ի մէջ ազգաց ,
տրտմեսցին վ՟ն քո՝ զի եղեր ՚ի կորուստ .
և ո՛չ ևս իցես յաւիտեան ։ ՚Ի վերայ ծայ
20 դանոս ։ * Եւ եղև բան Տ՟ն առ իս՝ և
21 ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ հաստատեա՛ զե
րեսս քո ՚ի վերայ ծայդանու՝ մարգա_
22 րէա՛ց ՚ի վ՟ր ն՟ր ։ * Եւ ասասցես ։ այս՟պ
ասէ ադօնայի Տ՟ր . ահաւասիկ ես ՚ի վ՟ր
քո ծա՛յդան . և փառաւորեցայց ես ՚ի
քեզ . և ծանիցես , թէ ես եմ Տ՟ր ՚յառ_
նել իմ ՚ի քեզ դատաստանս . և սր՟բ ե_
23 ղէց ես ՚ի քեզ ։ * Եւ առաքեցից ՚ի վ՟ր
քո զմահ . և զարիւն ՚ի հրապարակս քո .
և անկցին վիրաւորք ՚ի միջի քում . սպա
նեսցին շուրջ զքև սրով . և ծանիցեն,
24 թէ ես եմ Տ՟ր ։ * Եւ ո՛չ ևս եղիցին
տանն իէի խոչ դառնութ՟ե . և փուշ
ցաւոց յամենեցունց՝ որք շուրջանակի
անարգեցին զն՟ս . և ծանիցեն , թէ ես
եմ

և ձեռն (?) օտարաց (?) ...

եմ ադոնայի Տր ։ * Այսպէս ասէ ա_ 25
դոնայի Տր. և ժողովեցից զտունն Իղի
յազգաց՝ ուր ցրուեցան անդր. և սբ
եղէց առաջի ազգաց և ժողովրդոց.
և բնակեսցին յերկրին իւրեանց՝ զոր
ետու ծառային իմոյ յակոբու ։ * Եւ 26
բնակեսցին 'ի նմա յուսով. շինեսցեն
տունս, և տնկեսցեն այգիս, և բնակես
ցեն յուսով. յորժամ արարից դատաս
տան յամենեսեան, որք շուրջանակի
անարգեցին զնս. և ծանիցեն, թէ ես
եմ Տր Ած նց. և Ած հարցն նոցա ։

Գլ. ԻԹ.

Ի վերայ Եգիպտոսի, և փարաւոնի Թագաւորին Եգիպտացւոց ։

Յամին տասներորդի՝ յամսեանն 1
տասներորդի՝ որ օր մի էր ամսոյն.
և եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ ։ * Որդի 2
մարդոյ՝ հաստատեա զերեսս քո 'ի վր
փարաւոնի Թագաւորին եգիպտացւոց ։
մարգարեա՛ց 'ի վերայ նր՝ և 'ի վր ամ
եգիպտոսի ։ * Խօսեա՛ց՝ և ասասցես ։ 3
այսպէս ասէ Տր Տր՝ ահաւասիկ ես 'ի
վերայ քո փարաւոն արքայ եգիպտաց
ւոց վիշապդ մեծ՝ որ նստիս 'ի մէջ գե
տոց. որ ասես թէ իմ են գետքս՝ և ես
արարի զսոսա ։ * Եւ ես արկից դան_ 4
դանաւանդ 'ի կզակս քո. և մեծացու_
ցից զձկունս գետոյդ 'ի թևս քո. և հա
նից 'ի միջոյ քումմէ զգետսդ քո. և
'ի ամ ձկունք գետոյդ կցեսցին 'ի թևս
քո ։ * Եւ կործանեցից զքեզ երագ 5
երագ՝ և զամ ձկունս գետոյդ քոյ ։ 'Ի վր
երեսս դաշտին անկանիցիս, և մի ժո
ղովեսցիս. և մի ևս հաւաքեսցիս. զի
գազանաց երկրի՝ և թռչնոց երկնից
ետու զքեզ 'ի կերակուր ։ * Եւ ծա_ 6
նիցեն ամ բնակիչք եգիպտացւոցն՝
Եսայ. 36. 6. թէ ես եմ Տր. փոխանակ ‖ զի եղեր
գաւազան եղեգնեայ տանդ Իղի ։
* Եւ յորժամ յենուին 'ի քեզ՝ ելանէիր 7
ընդ ձեռս նց. յորժամ բուռն հարկա_
նէր զքեն ամ ձեռն. և յորժամ յե_
նուին 'ի քեզ՝ խորտակէիր. և բեկա_
նէիր զմէջս նց ։ * Վս այնորիկ այսպէս 8
ասէ Տր Տր. ահաւադիկ ես ածեմ 'ի
վր քո սուր՝ և կորուսից 'ի քէն զամ,
զմարդ՝ և զանասուն ։ * Եւ եղիցի եր 9
կիրդ եգիպտացւոց 'ի կորուստ՝ և յաւե
րակ. և ծանիցեն, թէ ես եմ Տր. փո_
խանակ զի ասէիր՝ թէ գետքս իմ են,
և ես արարի զսոսա ։ * Վասն այդորիկ 10
ահաւադիկ ես 'ի վր քո՝ և 'ի վր ամ
գետոցդ քոց. և տաց զերկիրդ եգիպ_
տացւոց յաւերակ՝ և 'ի կորուստ՝ 'ի
մակդօղայ՝ և 'ի սուհենայ մինչև 'ի սահ
11 մանս եթեօպացւոց ։ * Եւ մի անցցէ
ընդ նա ոտն մարդոյ. և կճղակ անաս_
նոյ ընդ նա մի գնասցէ. և մի բնակի_
12 ցի ամ քառասուն ։ * Եւ տաց զերկիր
նորա 'ի կորուստ, 'ի մէջ աւերակ երկ
րին. և քաղաքք նր 'ի մէջ աւերեալ_
քաղաքացն. եղիցին յապականութի
ամ քառասուն ։ և ցրուեցից զեգիպ_
տոս 'ի մէջ ազգաց. և ցրուեցից զնո_
13 սա ընդ գաւառս ։ * Զի այսպէս ասէ
Տր Տր՝ յետ ամաց քառասնից ժողո_
վեցից զեգիպտացիս յազգաց՝ ուր
14 ցրուեցան 'ի նոսա ։ * Եւ դարձուցից
զգերութիւն եգիպտացւոց. և բնակե
ցուցից զնոսա յերկրին պաթուրէ.
յերկրին ուստի առան. և եղիցի անդ
իշխանութի մի տառապեալ՝ քան զամ
15 իշխանութիս ։ * Եւ եղիցի խոնարհա
գոյն. և մի ևս բարձրասցի 'ի վր ազ_
գացն. և սակաւաւորս արարից զնս.
զի մի բազմասցին 'ի մէջ ազգաց ։
16 * Եւ մի ևս եղիցին տանն Իղի յոյս
յիշատակի անօրէնութե երթալ զհետ
սոցին նց. և ծանիցեն՝ թէ ես եմ
17 ադոնայի Տր ։ * Եւ եղև 'ի քսաներոր
դի և յեօթներորդի ամին. որ օր մի էր
ամսոյն առաջնոյ. եղև բան Տն առ
18 իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ նաբուգո
դոնոսոր արքայ բաբելացւոց աշխա_
տեցոյց զզօրս իւր աշխատութբ մե_
ծաւ 'ի վերայ ծուրայ. ամ գլուխք
կնդացեալք՝ և ամ ուսք գերծեալք՝ և
վարձք նմա և զօրացն իւրոց ոչ եղեն
առ 'ի ծառայութեն ծուրայ՝ զոր ծա
19 ռայեցին ինձ 'ի նմա ։ * Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Տր Տր՝ ահաւասիկ տաց
նաբուգոդոնոսորայ արքային բաբե_
լացւոց զերկիրն եգիպտացւոց ։ և ա_
ռից զբազմութի նորա. և աւարեսցէ
զաւար նր. և կողոպտեսցէ զկողոպուտ
20 նր. և եղիցի վարձ զօրաց նր ։ * Փոխա
նակ հարկին յորում ծառայեաց ինձ
'ի ծուր, ետու նմա զերկիրն եգիպ_
տացւոց ընդ ամի՝ զոր արարին ինձ ։
21 այսպէս ասէ Տր Տր ։ * Յաւուր յայն
միկ ծագեսցի եղջիւր ամ տանն Իղի.
և քեզ տաց բերան բաց 'ի մէջ նոցա.
և ծանիցես, թէ ես եմ Տր ։

Գլ. Լ.

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ ։
2 * Որդի մարդոյ՝ մարգարեա՛ց՝ և
ասասցես ։ այսպէս ասէ ադոնայի Տր
3 Տր. ո՜հ ո՜հ օր ։ * Զի մերձ է օր Տն օր
միգի. հասեալ է վախճան ազգաց ։
4 * Եւ եկեսցէ սուր 'ի վր եգիպտացւոց.
և եղիցի խռովութի 'ի կողմանս եթեօ
պացւոց. և անկցին վիրաւորք յեգիպ
տոս.

տոս. և առեն զբազմութի՛ւն նր̃. և տա
պալեսցին հիմունք նր̃: *Պարսիկք, և 5
կրետացիք, և լիբեացիք, և լիդացիք,
խառնա_ և ա̃մ խառնադանջքն. և յորդւոց ուխ
ճաղանձ տին իմոյ 'ի նմա՛ սրով կոտորեսցին:
*Այսպէս ասէ ադոնայի Տր̃. կործա 6
նեսցին մյթքն եգիպտացւոց. և իջցէ
հպարտութի զօրութե նր̃. 'ի մակդո
ղայ, մինչև ցսուհէն, սրով անկցին 'ի
նմա. ասէ ադոնայի Տր̃: *Եւ աւա 7
րեսցի 'ի մէջ ապականեալ աշխարհաց.
և քաղաքք նց̃ 'ի մէջ քաղաքաց աւերե
լոց: *Եւ ծանիցեն՝ թէ ես եմ Տր̃. 8
յորժամ արկից հուր 'ի վր̃ եգիպտաց
ւոց. և խորտակեսցին ա̃մ օգնականք
նր̃: *Յաւուր յայնմիկ ելցեն հրեշ 9
տակք յերեսաց իմոց տագնապաւ՝ ա
պականել զանտի յոյսն եթեովպացւոց.
և եղիցի խռովութի 'ի նոսա յաւուրն
եգիպտացւոց. քանզի ահաւասիկ հա
սեալ է: *Այսպէս ասէ Տր̃ Տր̃. և 10
կորուսից զբազմութի եգիպտացւոց
'ի ձեռն նաբուգոդոնոսորայ արքային
բաբիլացւոց: *Նա՝ և զազգ նր̃ ընդ 11
նմա. ժանտագործք յազգացն առա
քեսցին կործանել զերկիրն. և թա
փեսցեն զսուրս իւրեանց 'ի վր̃ եգիպ
տոսի՝ և լցցի երկիրն վիրաւորօք:
*Եւ տաց զգետս նոցա յանապատ. և 12
մատնեսցից զերկիրն 'ի ձեռս չարաց. և
կորուսից զերկիր լրիւ իւրով ձեռօք
այլազգեաց՝ զի ես Տէր խօսեցայ:
‖ Զաք *‖Այսպէս ասէ Տէր Տր̃. կորուսից 13
13. 2. զգարշելիսն. և դադարեցուցից զմե
ծամեծս 'ի մեմփիացւոց. և զիշխանս
յերկրէն եգիպտացւոց. և ոչ ևս լինի
ցին: և արկից ահ 'ի վր̃ երկրին եգիպ
տացւոց: *Եւ կորուսից զերկիրն պա 14
թուրես: արկից հուր զտայանու. և
աղէքսան խնդրեցից զվրէժ եգիպտոսպօլացւոց:
դրու *Եւ հեղից զբարկութի իմ՛ 'ի վերայ 15
սայինայ զօրութե եգիպտացւոց. և կո
րուսից զբազմութի մեմփիացւոց:
*Եւ տաց զհուր յեգիպտոս. և խռո 16
վութե խռովեսցի սայիս: և եղիցի
աղէքսան քաղաքն դիոսպօլացւոց յերդիծումն.
դրու և բղխեսցին ջուրք: *Եւ երիտասարդք 17
արեգ քաղաքի, և բուբաստայ՝ անկ
ցին սրովք. և կանայք նց̃ 'ի գերութե
վարեսցին: *Եւ խաւարեսցի տիւ 'ի 18
տափնաս. 'ի փշրել անդ իմ զգաւա
զանն իշխանութե եգիպտացւոց. և
կորիցէ անդ հպարտութի զօրութե
նր̃. և զնոյն մէգ ծածկեսցէ. դստերք
նր̃ 'ի գերութե վարեսցին: *Եւ ա 19
րարից դատաստանս յեգիպտոս. և
ծանիցեն, թէ ես եմ Տր̃: *Եւ եղև 20
'ի մետասաներորդի ամի անդ՝ յամ
սեանն առաջնում, որ օր եօթն էր ամ
սոյն. եղև բան Տն̃ առ իս՝ և ասէ:
21 *Որդի մարդոյ՝ զբազուկս փարաւոնի
արքային եգիպտացւոց խորտակեցից.
և ահա ոչ ևս պատեսցի 'ի բժշկութի.
և ոչ տացին 'ի վր̃ նր̃ դեղք. կամ թէ
զօրանայցէ առնուլ զսուր 'ի ձեռն:
22 *Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տր̃ Տր̃.
ահաւասիկ ես 'ի վերայ փարաւոնի ար
քային եգիպտացւոց. և խորտակեցից
զբազուկս նր̃ հզօրս. զներդապատս.
և զմանաւապատս: և ընկեցից զսուրն
23 'ի ձեռանէ նր̃: *Եւ ցրուեցից զեգիպ
տոս ընդ ազգս. և հոսեցից զնս̃ ընդ
24 գաւառս: *Եւ զօրացուցից զբա
զուկս արքային բաբիլացւոց. և տաց
զսուր իմ 'ի ձեռս նր̃. և ածցէ զայն 'ի
վր̃ եգիպտացւոց՝ և աւարեսցէ զաւար
նր̃. և կողոպտեսցէ զկապուտ նորա:
25 *Եւ զօրացուցից զբազուկս արքային
բաբիլացւոց. և բազուկքն փարաւոնի
լքցին. և ծանիցեն թէ ես եմ Տր̃. 'ի
տալ իմ զսուր իմ 'ի ձեռս արքային
բաբիլացւոց. և ձգեսցէ զնա 'ի վերայ
26 երկրին եգիպտացւոց: *Եւ ցրուեցից
զեգիպտոս ընդ ազգս. և հոսեցից զնս̃
ընդ գաւառս՝ և ծանիցեն ա̃մ եգիպ
տացիքն՝ թէ ես եմ Տր̃:

ԳԼ: ԼԱ:

1 Եւ եղև յամին մետասաներորդի
յամսեանն երրորդի՝ որ օր մի էր
ամսոյն: եղև բան Տն̃ առ իս՝ և ասէ:
2 *Որդի մարդոյ՝ ասա՛ ցարքայն եգիպ
տացւոց՝ ցփարաւոն և ցզօրս իւր. ո՞ւմ
նմանեցուցեր զքեզ 'ի հպարտութեդ
3 քում: *Ահաւանիկ ասուր իբրև նոճ
մի 'ի լիբանան գեղեցիկ շառաւիղաւ՝
և խիտ ստուօք՝ և բարձր մեծութբ. 'ի
4 մէջ ամպոց եղև գլուխ նր̃: *Ջուր
սնոյց զնա. և անդունդք բարձրացու
ցին զնա. և զգետս նր̃ էած շուրջ զտն̃
կոյք իւրովք. և զանտառախիտս իւր
արձակեաց ընդ ա̃մ փայտս դաշտին:
5 *Վն̃ այնորիկ բարձրացաւ մեծութի
նր̃ քան զա̃մ ծառս դաշտին. և տարա
ծեցան ոստք նր̃. և բարձրացան շա
ռաւիղք նորա 'ի ջուրց բազմաց:
6 *'Ի տարածանիլ իւրում, 'ի շառա
ւիղս նր̃ բնակեցան ա̃մ թռչունք երկ
նից. և 'ի ներքոյ ոստոց նր̃ ծնան ա̃մ
գազանք դաշտի. և ընդ հովանեաւ՝ նր̃
բնակեցան ա̃մ բազմութիք ազգաց:
7 *Եւ եղև գեղեցիկ բարձրութբ իւր
ով. վն̃ երկայնութե ոստոց իւրոց. զի
եղեն արմատք նր̃ 'ի ջուրս բազումս:
8 *Մայրդ՝ և սարոյ. և նոճ՝ 'ի դրախտին
Այ̃. ոչ հաւասարեցան շառաւիղաց
նորա

տացուց՝ և ասասկես ցնա ։ առիւծա-
յար ’ի մէջ ազգաց. և նմանեցար վի-
շապի ’ի մէջ ծովու. և ոգորեիր ընդ
գետս քո. և առ սմբակ պղտորեիր
ջուրս. և առաթաւր կոխան առնեիր
3 ղգետս քո ։ * Այսպես ասէ Տ֊ր Տ֊ր.
‖ պատեցից զքեզ Թակարդաւք իմովք. ‖ Ա էր.
և ժողովք զօրաց բազմայ. և հանիցէ 12. 13.
4 զքեզ կարթիւք իմով ։ * Եւ թափեսցեմ Եւ 17.20
ցերկիր զքեզ ’ի վերն երկրի. և լցցին քո
դաշտք. և իջուսցից ’ի վերն քո զամենայն
թռչունս երկնից. և յագեսուսցից ’ի
5 քէն զամ գազանս երկրի ։ * Եւ տաց
զմարմինս քո ’ի վերն լերանց. և լցուսցից
6 զձորս յարեւնէ քումմէ. * Եւ արբեսց-
ցի երկիր յարտաւառէ քումմէ. ’ի բազ
մութեն քոյ ’ի վերն լերանց. զձորս լցից
7 ’ի քէն ։ * ‖ Եւ պատրուհակեցից զեր- ‖ Ասաց.
կինս ’իշխանել քում. և խաւարեցուս 13.10.
ցից զաստեղս նո՛ր զարեգակն ամպով Յովէլ
ծած կեցից. և լուսին մի տացէ զլոյս 2.10.Ե
8 իւր ։ * Եւ զամ լուսաւորս խաւարե- 3.15.
ցուցից ’ի վերն քո. և տաց խաւար ’ի վերն Ասա.
9 քո՝ ասէ Տ֊ր Տ֊ր ։ * Եւ ղայրացուցից 24.29.
զսիրտս ազգաց բազմաց. ’ի ժամանա
կին իբրև հանիցէ զգերութեն քո ընդ
10 ազգս՝ յերկիր զոր ոչ գիտիցես ։ * Եւ
տրտմեսցին ’ի վերն քո ազգք բազումք.
և Թագաւորք նո՛ր զարհուրելով զար-
հուրեսցին. ’ի Թռչիլ սրոյ իմոյ առա-
ջի երեսաց նո՛ր. ակն ունիլ կործանման
իւրեանց. յօրէ կործանման քոյ ։
11 * Օի այսպէս ասէ Տ֊ր Տ֊ր. սուր ար-
քային բաբիլացւոց եկեսցէ ’ի վերն քո ։
12 * Անդեր՛ձ սրով հսկայից՝ և կործա-
նեցից զշքեղութիւն քո. եկեսցեն ամ
ժանատագործք ազգաց՝ և յարուսցեն Եւ Հորաս
զՀպարտութիւն եգիպտացւոց. և սա- ցեն
տակեսցին ամ զօրութիւնքն նո՛ր ։ * Եւ
13 կորուսից զամ անասունս նորա ’ի ջուրց
բազմաց. և մի պղտորեսցէ զնա ոտն
մարդոյ. և կճղակ անասնոյ մի կոխես-
14 ցէ զնա ։ * Եւ ապա դադարեսցեն
ջուրք նո՛ր և գետք նոցա նմանի իւղոյ
15 գնասցեն. ասէ ադօնայի Տ֊ր ։ * Յոր-
ժամ տաց զեգիպտոս ’ի կորուստ. և
աւերեսցի երկիր լրիւ իւրով. յորժամ
յղռճեցից զամ բնակիչսն ’ինմանէ. և
16 ծանիցեն Թէ ես եմ Տ֊ր ։ * Ողբ են՝ և
ողբասցեն զնա. և դստերք ազգաց ող
բասցեն զնա. ’ի վերն եգիպտոսի՝ և ’ի վերն
ամ զօրութեն նո՛ր ողբասցեն՝ ասէ Տ֊ր
17 Տ֊ր ։ * Եւ եղև յամին երկոտասաներ-
րորդի՝ յամենայն առաջնում. որ օր
Հնգետասան էր ամսոյն ։ եղև բան Տ֊ն
18 առ իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ ողբա
առ ’ի վերն զօրութեն եգիպտոսի. և ի-
ջուսցեն զդստերս նո՛ր ազգքն զմեռելո

նորա մայրքն. և սօսոյք ոչ նմանեցան
ոստոց նո՛ր. ամ փայտք ’ի դրախտին Այ
ոչ նմանեցան նմա գեղեցկութե՛ր ։
* Ա՛ ե անտառախիտ ոստոց նո՛ր. և նա- 9
խանձեցան ընդ նա ամ ծառք դրախ
տին փափկութե՛ր Աստ ։ * Վասն այ- 10
նորիկ այսպէս ասէ Տ֊ր Տ֊ր. փոխա-
նակ զի մեծացար մեծութե՛ր. և հասին
ծայրք քո յամպս. և տեսի զվարտուղ
Թին ։ * Եւ մատնեցի զքեզ ’ի ձեռս 11
իշխանին ազգաց. և արարին զնա ’ի կո
րուստ ։ * Եւ հանին զնա. և սատակե 12
ցին զնա օտարք ժանտագործք յազ-
գաց. և տապալեցին զնա ’ի վերայ լե-
ռանց ։ յամ ձորս անկան ոստք նորա. և
խորտակեցաւ ստեղն նո՛ր ընդ ամ դաշտս
երկրի. և իջին ’ի հովանւոյ նո՛ր ամենայն
ազգք աշխարհի. և յատակեցին զնա ։
* Եւ ’ի գլորիլն նո՛ր հանգիստ եղիցի ամ 13
Թռչնոց երկնից. և ’ի ստեղն նո՛ր հասին
ամ գազանք վայրի ։ * Օի ամ և 14
Հպարտասցին ’ի մեծութե՛ն իւրեանց
ամ փայտք ջրասունք. և ոչ արձակես
ցեն զձգիրս իւրեանց ընդ ամպս. և մի
կացցեն ’ի Հպարտութե՛ն իւրեանց՝ իւր
քև զնա ։ որք ըմպիցեն զջուր՝ ամենե-
քեան ’ի մահ մատնեսցին ’ի խորս երկրի.
’ինձ ոգւոց մարդկան իջելոցն ’իսոր
խորատ ։ * Եւ յայն ասէ Տ֊ր Տ֊ր. յաւուր 15
յորում ’ի դժոխս. սուգ առին ’իվ ե
նորա անդունդք. և արգելի զգետս նո՛ր.
և խիզ արկից ջուրց բազմաց և տիրե
ցաւ ’ի վերն նո՛ր լիբանան. և ամ ծառք
դաշտի լքան վե՛ն նորա ։ * Ձայնէ կոր 16
ծանման նորա՝ դղրդեցան ազգք. յոր
ժամ ’իջուցի զնա ’ի դժոխս ընդ իջեալս
’ի գուբ ։ և մխիթարեցին զնա ’ի ստո՛ր
դարամբտան ամ ծառք փափկութե՛ն.
և ընտիր ընտիր գեղեցիկքն ’ի լիբա-
նան. որք էին ջրարբիք ։ * Վասնի 17
նոքա իջին ընդ նմա ’ի վիրաւորք սրոյ
’ի դժոխս. և զաւակք նորա՝ որք բնա-
կեալքեին ընդ հովանեաւ նորա ընդ-
միջեալ կենաց իւրեանց սատակեցան ։
* Ո՛ւմ նմանեցուսցեր զօրութե՛ն և փա 18
ռաք՝ և մեծութե՛ն և ծառաք փափկու-
թե՛ն. էջ՝ և զիջիր հանդերձ ծառաք
փափկութե՛ն քոյ ’ի խորս երկրի՝ ’ինձ
անթլփատից ննջեցելոց ընդ վիրաւ
որս սրոյ. սոյնպէս փարաւոն և ամ բազ
մութի՛ն զօրութե՛ն իւրոյ՝ ասէ Տ֊ր Տ֊ր ։

ԳԼՈՒԽ ԼՀ։

Եւ եղև յամին երկոտասաներորդի՝ 1
յամսեանն երկոտասաներորդի՝
որ օր մի էր ամսոյն. և եղև բան Տ֊ն
առ իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ ողբա 2
առ ’ի վերն փարաւոնի արքային եգիպ-

'ի խորս երկրի , առ իջեալս 'ի խորխո_
րատ ։ * 'Ի ջուրց վայելչութենէ . էջ 19
ննջեա՛ ընդ անթլփատս ։ * 'Ի մէջ վի_ 20
րաւորաց սրով անկցին ընդ նմա. եւ դա
դարեսցէ ամ զօրութի նր ։ * Եւ ա_ 21
սասցեն ընդ քեզ սկայքն . եկ էջ 'ի
խորս խորխոյ . զի քան զո՞ լաւ էիր դու.
էջ՝ եւ դադարեա՛ ընդ անթլփատս՝ 'ի
մէջ վիրաւորաց սրոյ ։ * Անդ աստւր՝ 22
եւ ամ ժողովք նորա՝ ամ վիրաւորք
անդ ։ * Տուեալ գերեզմանն նց 'ի խորս 23
խորխորատին , եւ եղեւ ժողովք նորա
շուրջ զշիրմօք նորա . ամ վիրաւորք
անկեալ սրով . որք արարին զգերեզ_
մանս իւրեանց 'ի յատակս գբոյ. եւ ե_
ղեն ժողովք շուրջ զգերեզմանօք նր ։
ամենեքին վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ.
որք ետուն զահ իւրեանց 'ի վր երկրին
կենդանութեն ։ * Անդ Եղամ. եւ ամ զօ 24
րութիք նր՝ շուրջ զգերեզմանաւ նր .
ամենեքին վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ։
իջին անթլփատք 'ի խորս երկրի . որք
ետուն զահ իւրեանց յերկիրն կենդա
նութեն . եւ ընկալան զտանջանս իւրե
ընդ իջելոցն 'ի խորխորատ ։ * 'Ի մէջ 25
[illegible] վիրաւորաց ։ † * Անդր տուան՝ մոսոք 26
եւ Թոփէլ . եւ զօրութիք նց շուրջ զգե
րեզմանաւ նր . ամ վիրաւորք նր ամե
նեքին անթլփատք . վիրաւորք ան_
կեալք 'ի սրոյ . որք ետուն զահ իւրե
'ի վր երկրին կենդանութեն ։ * Եւ ո՛չ 27
ննջեցին ընդ հսկայսն անկեալսն յաւի
տենից՝ որք իջին 'ի դժոխս. պատերազ
մօղք զինուքն իւրեանց . եւ եդան ա_
նօրէնութիքն նց 'ի վերայ ոսկերացն
իւրեանց . զի զարհուրեցուցին զսկայս
'ի կենդանութե իւրեանց ։ * Եւ դու 28
'ի մէջ անթլփատիցն խորտակեսցիս .
եւ ննջեսցես 'ի մէջ վիրաւորացն սրոյ ։
* Անդ Եդոմ, եւ թագաւորք իւր՝ եւ 29
ամ իշխանք նորա . որք ետուն զզօրու
թին իւրեանց 'ի հարուածս սրոյ . եւ
նոքա ընդ վիրաւորսն ննջեցին . ընդ
իջելոցն 'ի խորխորատ ։ * Անդ ամ իշ 30
խանք հիւսիսոյ՝ եւ ամենեքին նոքա զօ
րավարք ասորեստանեայն իջեալք վի_
րաւորք հանդերձ ահիւն զօրութե իւր_
եանց . ամօթալից ննջեցին անթլ_
փատք՝ ընդ վիրաւորս սուսերաց . եւ
տարան զտանջանս իւրե ընդ իջելոցն
'ի խորխորատ ։ * Զնս տեսցէ փարաւօն. 31
եւ մխիթարեսցի 'ի վր ամ զօրութե նց .
վիրաւորք փարաւօնի 'ի սրոյ՝ եւ ամ զօ
րութին նր՝ ասէ Տր Տր ։ * Զի ետ զահ 32
իւր յերկիրն կենդանութեն . եւ ննջես
ցէ 'ի մէջ անթլփատիցն վիրաւորելոց
սրով՝ փարաւօն եւ ամ բազմութիւն
իւր ընդ նմին՝ ասէ Տէր Տէր ։

ԳԼ : ԼԳ.

Աղա. որդւոյն Յաւզօբու ։

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ ,
2 * Որդի մարդոյ՝ խօսեա՛ց ընդ որ_
դիս ժողովրդեան քո , եւ ասասցես
ցնոսա ։ երկիր մի յորոյ վերայ ածիցեմ
զսուր . եւ առնուցու ազգ երկրին զայր
մի յինքեանց՝ եւ կացուցանիցեն զնա
3 դէտ ։ * Եւ տեսանիցէ սուր եկեալ
յերկիրն . եւ փող հարկանիցէ՝ եւ ազդ
4 առնիցէ ժողովրդեանն ։ * Եւ լսելով
լսիցէ զձայն փողոյն՝ եւ ոչ զգուշասցի .
եւ հասանիցէ սուրն. եւ ըմբռնիցէ զնա.
արիւն նորա 'ի գլուխ նորին եղիցի ։
5 * Զի զձայն լուա՛ւ փողոյն, եւ ոչ զգու
շացաւ . արիւն նորա 'ի վր նորին եղի
ցի . եւ նա զի զգուշացոյց , զանձն իւր
6 ապրեցոյց ։ * Եւ եթէ տեսանիցէ
դէտն զսուրն եկեալ՝ եւ ոչ նշանակիցէ
փողով . եւ ազգն ո՛չ զգուշանայցէ . եւ
եկեալ սուրն ըմբռնիցէ 'ի նոցանէ
անձն մի . նա վս անօրէնութե իւրոյ
ըմբռնեցաւ . եւ զարիւն նր 'ի ձեռաց
7 դիտին խնդրեցից ։ * ‖ Եւ դու որդի ‖ Եզե.
մարդոյ՝ դէտ ետու զքեզ տանդ Իէղի . 3. 17.
եւ լուիցես բանից բերանոյ իմոյ. զգու
8 շացուսցես զնս իբրեւ յինէն ։ * Յասել
իմն ցմեղաւորն, թէ մահու մեռանի_
ցիս . եւ դու ո՛չ խօսիցիս զգուշացու_
ցանել զամպարիշտն 'ի ճանապարհէ
իւրմէ . ինքն անօրէնն յանօրէնութե
իւրում՝ մեռցի՝ եւ զարիւն նորա 'ի ձե_
9 ռաց քոց խնդրեցից ։ * Ապա թէ դու
յառաջագոյն պատմեսցես ամպարշ_
տին զճանապարհս իւր դառնալ նմա
'ի նմանէ . եւ ո՛չ դարձցի 'ի ճանապար
հէ իւրմէ . ինքն յանօրէնութե իւրում
մեռցի . եւ դու զանձն քո ապրեցուս_
10 ցես ։ * Եւ դու որդի մարդոյ՝ ասա՛
ցտունդ Իէղի ։ ա՛յսպէս խօսեցարուք՝ եւ
ասացէք . եթէ մոլորութիքն մեր՝ եւ
անօրէնութիք մեր 'ի մեզ են . եւ մեք
'ի նոսին մաշիմք . եւ զիա՞րդ ապրիցուք ։
11 * ‖ Ասա՛ ցնոսա . կենդանի եմ ես՝ ասէ ‖ Եզե.
ադոնայի Տէր . ո՛չ կամիմ զմահ ամ_ 18. 23.
պարշտին . ո՛չ զդառնալ ամպարշտին եւ 32.
'ի չար ճանապարհէ իւրմէ՝ եւ կեալ .
դառնալով դարձարո՛ւք 'ի ճանապար_
հաց ձերոց չարաց՝ եւ ընդէ՞ր մեռա_
12 նիք տո՛ւնդ Իէղի ։ * Եւ դու որդի մար_
դոյ՝ ասա՛ ցորդիս ժողովրդեան քո .
արդարութի արդարոյն ո՛չ փրկեսցէ
զնա՝ յաւուր յորում մոլորեսցի ։ եւ ա_
նօրէնութի անօրինին ո՛չ չարչարեսցէ
զնա՝ յաւուր յորում դառնայցէ յամ
անօրէնութէ իւրմէ ։ եւ արդարն ո՛չ
կա_

կաթասէ ապրիլ յաւուր մեղայ իւրոյ։
*Յասել ինձ յարդարն՝ թէ կելով կեայ 13
ցես. և նա յուսացեալ յարդարութիւն
իւր՝ առնիցէ զանօրէնութիւն. ամ՛ար-
դարութիւք նորա մի յիշեսցին. այլ ա-
նօրէնութեքն իւրով զոր արար՝ նովքն
մեռցի։ *Եւ՛ եթէ ասել ինձ ցամաքարիշան 14
թէ մնհու մեռչիը. և դարձցի՛ ի մե-
ղաց իւրոց. և արասցէ իրաւունս՝ և
զարդարութի։ *Եւ՛ զգրաւ պարտս 15
պանիցն՛ ի բաց տայցէ. և զյափշտակու-
թիւնն դարձուցանիցէ. ՛ի հրամանս կե-
նաց գնասցէ. չառնել զանիրաւութի.
կելով կեցցէ՝ և մի մեռցի։ *Զ՛ամ մեղք 16
իւր՝ զոր մեղաւ՝ մի յիշեսցին. զի իրաւ
ունս՝ և արդարութիս արար. նոքիմիք
կեցցէ։ * Եւ ասեն որդիք ժողովր 17
դեանն քոյ. ոչ ուղիղ է ճանապարհ
Տ՚ն. նա նո՛ր ճանապարհն ոչ է ուղիղ։
* Ի՛ դառնալ արդարոյն յարդարու՛ 18
իւրմ՛ և առնել անիրաւութիս, նո-
քիմիք մեռցի։ * Եւ՛ ի դառնալ մե- 19
ղաւորին յանօրէնութէ իւրմ՛. առնի
ցէ իրաւունս՝ և արդարութի, նորիմիք
կեցցէ։ * Եւ՛ այս է՝ զոր ասացիք՝ թէ 20
ոչ ուղիղ է ճանապարհ Տ՚ն։ զի՛ բա-
քանչիւրոք ըստ ճանապարհայ իւրոց
դատեցից զձեզ տունդ իշի։ *Եւ՛ եղև 21
յամին երկրորդասաներորդի՛ ի տասն-
երորդէ յամսեանն՝ որ օր հինգ էր ամ-
սոյն գերութե՛ն մերոյ. եկաս առ իս
ումն զերծեալ յեդմէ, և ասէ. առաւ
քաղաքն։ *Եւ՛ ձեռն Տ՚ն եղեալ՛ ի վրէ 22
իմ՝ յերեկորեայն՝ մինչև եկեալ էր նո՛.
և բացաւ զբերան իմ. մինչև եկեալ էր
ընդ առաւօտան. և՛ ի բանալ բերա-
նոյ իմոյ ոչ ևս ամփոփեցաւ անդրէն։
* Եւ՛ եղև բան Տ՚ն առ իս՝ և ասէ։ 23
* Որդի մարդոյ՝ բնակիչք աւերակաց 24
երկրին իշի ասեն. մի՛ մարդ էր աբրա
համ՝ և կալաւ զերկիրն. և արդ մեք
բազումք եմք. և մեզ տուեալ է եր-
կիրն՝ ի ժառանգութի. ոչ ժառանգի
ցեմք զնա։ *Ո՛ այնորիկ ասա ցնոսա՝ 25
այսպէս ասէ ադ՚նայի Տ՚ն. որովհետև
՛ի վերայ արեան ուտէք. և զաչս ձեր
արձակէք՛ ի կուռս. և զարիւն հեղուք.
և կամիք զերկիրն ժառանգել։ *Եղի 26
ցի դա ձեզ՛ ի սուր՝ զի արարիք պղծու
թիս. իւրաքանչիւր զկին ընկերի իւ-
րոյ պղծեիք. և արդ այդու ժառան-
գիցէք զերկիրն։ *Ո՛ այնորիկ ասա 27
ցնոսա՝ այսպէս ասէ Տ՚ն Տ՚ն. կենդա
նի եմ ես. եթէ ոչ, որք յաւերակն
իցեն, սրով անկցին. և որք ըստ երես
դաշտին իցեն, գազանաց անասպատին
տացին՛ ի կերակուր. և որք ընդ պարս
պաւորքն իցեն՝ և յայրս, մահու կո-

28 տորեցից։ *Եւ՛ տացէ զերկիրն յաւե-
րակ՝ և յապականուի, և կորիցէ հպար
տութի զօրութե՛ նո՛. և աւերեսցին
լերինք իշի՛ զի մի՛ ոք իցէ. որ գնասցէ
29 ընդ նոսա։ *Եւ՛ ծանիցեն՝ թէ ես եմ
Տ՚ն. և արարից զերկիրն նո՛ աւերակ. և
աւերեսցի վասն ամ՛ գարշելեացն՝ զոր
30 արարին։ *Եւ դու որդի մարդոյ. որ-
դիք ժողովրդեան քոյ շրջին, քրթմն-
ջեն զքեզն առ պարսպօքն՝ և՛ ի դրունս
ապարանից. և ասեն, մի՛ գնա՛ այր ցեղ
բայր իւր. ժողովրեցաք՝ երթիցուք՝
լսելիցուք զպատգամն. որք ելնեն՛ ի
31 Տ՚ն։ *Եւ արդ գան առ քեզ, ոպ՚ ժո-
ղովեալք՛ ի ժողովուրդ. և նստցին ա-
ռաջի քո ժողովուրդն իմ. լսեն զբանս
քո՝ և ոչ առնեն զնոսա. զի սուտ՚ի՛ ե
՛ի բերանս նո՛. և զհետ պղծութե իւր
32 եանց գնան սրտիւք իւրեանց։ * Եւ
դու լինիցիս նո՛ իբրև զձայն երգոց
քաղցրաբարբառ յօրինելոյ. և լսի-
ցեն զբանս քո՝ և ոչ արասցեն։ * Եւ՛
33 յորժամ գայցեն՝ ասասցեն. ահաւա-
սիկ կհաս. և ծանիցեն, թէ մարգա-
րէ դոյ՛ ի մէջ նոցա։

ԳԼ. Լ.

Ագա հովիւսն Իսրայէլ։

1 Եւ՛ եղև բան Տ՚ն առ իս՝ և ասէ։
2 * Որդի մարդոյ՝ մարգարեա՛ց՛ ի
վրէ հովուացդ իշի. մարգարեա՛ց՝ և
ասասցես ցհովիւսն. այսպէս ասէ Տ՚ն
Տ՚ն՝ ‖ ո՛վ հովիւք իշի. միթէ հովիւք ‖ Յեզեկ.
զանձինս արածեն. ոչ՝ հովիւք զխա- 23. 1.
3 շինս արածեն։ *Ո՛ւրդ ուաւիկ զկաթնդ Ալէք.
ուտէք. և զասրդ ապանիք. զպա- 13.3.
րատն զենուք. և զխաշինս իմ՛ ոչ
4 արածէք։ * Օ՛տկարացեալսն ոչ զօրա-
ցուցիք. և զհիւանդացեալսն ոչ բժշկե
ցիք. զվարչարեալն ոչ յանձանձեցիք.
և զբեկեալն ոչ պատեցիք. զմոլորեալն
ոչ դարձուցիք. և զկորուսեալն ոչ խնդ
րեցիք՝ զհաստահարուստն աշխատ ա-
5 րարիք։ * Եւ՛ ցրուեցան խաշինք իմ՛.
քանզի ոչ գոյին նոցա հովիւք. և եղեն
կերակուր գազանաց անասպատի, և
6 ցրուեցան։ * Եւ՛ մոլորեցան խաշինք
իմ՛ ընդ ամ՛ լերինս. և ընդ ամ՛ բլուրս
բարձունս. և ընդ ամ՛ երկիր ցրուե-
ցան խաշինք իմ՛. և ոչք էր՝ որ խնդ-
րեր. և ոչ այն՝ որ դարձուցանէր։
7 *Ո՛ այնորիկ հովիւք լսեարուք զբան
8 գամ՛ Տ՚ն։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ ա-
դ՚նայի Տ՚ն Տ՚ն. եթէ ոչ՝ փոխանակ զի
եղեն խաշինք իմ՛ ՛ի կերակուր գազա
նաց անասպատի. վ՚ն զի ոչ գոյին հով
իւք. և ոչ խնդրեին հովիւքն զխաշինս

իմ. և բուծին հովիւքն զանձինս իւր_
եանց. և զխաշինս իմ ոչ արածեին:
*Փոխանակ այնորիկ լուարուք զպատ 9
գամ Տն: *Այսպէս ասէ Տր Տր. ահա 10
ւասիկ ես 'ի վերայ հովուացդ. և պա_
հանջեցից զխաշինս իմ 'ի ձեռաց նց.
և դադարեցուցից զդոսա յարածելոյ
զխաշինս իմ. և ոչ ևս արածեսցեն
զնս. և փրկեցից զխաշինս իմ 'ի ձեռաց
նց. և ոչ եղիցին դոցա 'ի կերակուր:
*Զի այսպէս ասէ Տր Տր. ահաւադիկ 11
ես ինքնին խնդրեցից զխաշինս իմ. և
այց արարից դոցա:*Զորօրինակ խնդ_ 12
րիցէ հովիւ զհօտ իւր՝ յաւուր յորում
իցէ մէգ՝ և մառախուղ 'ի մէջ խաշանց
իւրոց վատնելոց. այնպէս խնդրեցից
զխաշինս իմ՝ և ժողովեցից զնս յամ
տեղեաց, ուր ցրուեցան 'ի նոսա, մէգի
և մառախղի: *Եւ հանից զնս յազ_ 13
գաց. և ժողովեցից զնոսա 'ի գաւա_
ռաց. և տարայց զնոսա յերկիր իւր_
եանց. և արածեցից զնոսա 'ի վր լե_
րանց Իղի: *Եւ 'ի ձորս՝ և յամ բնա_ 14
կութի երկրին յարօտս փափկութե՝
արածեցից զնոսա 'ի լերինն բարձու
Իղի, և անդ եղիցի մակաղատեղ նց.
անդ դադարեսցեն՝ և անդ հանգիցեն
'ի գրգութեց. և յարօտս պարարտու
թե՝ արածեսցին 'ի վր լերանցն Իղի:
*Ես արածեցից զխաշինս իմ. և ես 15
հանգուցից զնոսա. և ծանիցեն թէ
ես եմ Տր. այսպէս ասէ Տր Տր:
* Զկորուսեալն խնդրեցից. և զմո_ 16
լորեալն դարձուցից. զբեկեալն պա_
տեցից. և զվատթեալն զօրացուցից.
զգէրն և զհզօրն պահեցից. և արածե
ցից զնս իրաւամբք: *Եւ դուք խա_ 17
շինք իմ. այսպէս ասէ Տր Տր. ահա_
ւասիկ ես ոչխար առ ոչխար դատեցից.
և խոյ ընդ խոյ: *Չիցէ ձեզ բաւա_ 18
կան զգեղեցիկ արօտն յառաջադու_
նոյն արածել. այլև զմնացեալ ևս ճա
րակն 'ի ձենջ առոտն կոտորէք. և ըզ
ջուրն յստակս ըմպէիք. և զմնացեալսն
առոտն պղտորէիք: *Եւ խաշինք իմ 19
զկոխան ոտիցն ձերոց ճարակէին. և
զջուրն պղտորեալ 'ի կճղակաց ձերոց
ըմպէին: *Վասն այնորիկ այսպէս ասէ 20
Տէր Տր. ահաւասիկ ես դատեցից 'ի
մէջ հարուստ՝ և անաւագ ոչխարաց:
*Փոխանակ զի կողմամբք և ուսովք 21
ձերովք գրթէիք՝ ոգորէիք՝ և եղջե_
րօք ձերովք խեթկէիք զամենայն ա_
նաւագն. և 'ի բաց մերժէիք զնոսա.
մինչև ցրուեցան խաշինք իմ: *Եւ փր 22
կեցից զխաշինս իմ. և ոչ ևս լինիցին
‖Եսայ. 'ի յափշտակութի. դատեցից խոյ առ
40. 11. խոյ: *‖Եւ կացուցից 'ի վր նոցա հո_ 23
վիւ մի. զծառայ իմ զԴաւիթ. և նա հո ‖Երե.
վուեսցէ զնոսա. նա եղիցի նց հովիւ: 3. 5.
24 *Եւ ես Տր եղէց նոցա յԱծ. և Դաւիթ Յով. 1.
ծառայ իմ իշխան 'ի մէջ նց. ես Տէր 45. 10
25 խօսեցայ: *Եւ եդից ընդ Դաւթի 11. 14.
ուխտ խաղաղութե. և ապականեսցից
զգազանս չարս յերկրէ. և բնակեսցեն
յանապատին յուսով. և ննջեսցեն
26 յանտառս: *Եւ տաց նց շուրջ զլե
րամբ իմով օրհնութի. և տաց ձեզ
անձրև. և եղիցին անձրևք օրհնութե:
27 *Ծառք ագարակի տացեն զպտուղս
իւրեանց. և երկիր տացէ զզօրութի
իւր. և բնակեսցին յերկրի իւրեանց
յուսով խաղաղութեց. և ծանիցեն
թէ ես եմ Տր. 'ի խորտակել իմ զլուծ
պարանոցի նոցա. և փրկեցից զնոսա 'ի
28 ծառայեցուցչաց իւրեանց: *Եւ ոչ ևս
եղիցին յաւար 'ի մէջ ազգաց. և գա_
զանք երկրի մի ևս կերիցեն զնոսա. և
բնակեսցին յուսով. և ոչոք իցէ, որ
29 զարհուրեցուցանիցէ զնս: *Եւ կանգ_
նեցից նց տունկ խաղաղութե. և ոչ ևս
վատեսցին 'ի սովու 'ի վր երկրի. և
նախատինս յազգաց ոչ ևս կրեսցեն:
30 * Եւ ծանիցեն թէ ես Տր Ած նոցա՝
ընդ նոսա եմ. և նոքա ժողովուրդ իմ՝
31 տունն Իղի. ասէ Տր Տր: *‖Եւ դուք ‖Յով.
խաշինք իմ՝ ոչխարք արօտի իմոյ՝ մար 10. 11.
դիկ էք. և ես Տր Ած ձեր՝ ասէ Տր Տր:

Գլ: ԼԵ:

'Ի վերայ Իդումայեցւոց:

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ:
2 *Որդի մարդոյ՝ դարձո զերեսս
քո 'ի վր լերինդ Սեիրայ. մարգարեա՛ց
'ի վերայ դորա՝ և ասասցես ցդա:
3 *Այսպէս ասէ Տէր Տր՝ ահաւասիկ
ես 'ի վր քո լեառնդ Սէիր. և ձգեցից
զձեռն իմ 'ի քեզ. և տաց զքեզ յանա
4 պատ, և աւերեսցիս: *Եւ զքաղաքս
քո յաւեր դարձուցից. և եղիցիս աւե_
րակ. և ծանիցես թէ ես եմ Տր:
5 *Փոխանակ զի եղեր 'ի թշնամութի
յաւիտենից. և դարանակալ նստէիր
նենգութբ տանն Իղի 'ի ձեռն թշնա_
մեաց սրոյ. 'ի ժամանակի նեղութե,
'ի ժամանակի անիրաւութե (յետին)
6 վախճանի: *Վն այնորիկ կենդանի
եմ ես՝ ասէ Տր Տր. եթէ ոչ յարիւն
մեղար՝ և արիւն հալածեսցէ զքեզ:
7 *Եւ տաց զլեառն Սէիր յաւերակ՝ և
յանապատ. և կորուսից 'ի դմանէ ըզ
8 մարդ՝ և զանասուն: *Եւ լցից զլե_
րինս վիրաւորօք քովք՝ զբլուրս քո՝ և
զձորս քո. և յամենայն դաշտս քո՝ վի_
րաւորեալք 'ի սրոյ անկցին 'ի քեզ:
*Եւ

*Եւ յաւերակ յաւիտենից եդից զքեզ. 9
և քաղաքք քո ոչ ևս շինեսցին. և ծա
նիցեն, թէ ես եմ Տէր: *Փոխանակ 10
ասելոյն թէ երկու ազգքն՝ և երկու
աշխարհք իմ եղիցին. և ժառանգե_
ցից զնոսա. և Տր անդ էր: *Վասն այ 11
նորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ Տր Տր. և
արարից ընդ քեզ ըստ թշնամութեն
քում. և ըստ նախանձուն քում, զոր
արարեր ատել զնոսա. և ծանուցայց
քեզ. յորժամ դատեցից զքեզ: *Եւ 12
ծանիցես, թէ ես եմ Տր. լուայ զձայն
հայհոյութեց քոց. զի ասէիր՝ թէ լե_
րինք Իղի աւերակք մեզ տուեալ են
'ի կերակուր: *Եւ մեծաբանեցեր 'ի 13
վերայ իմ բերանով քով. և հնչեցեք
առ իս զբանս ձեր, և ես լուայ: *Այս 14
պէս ասէ Տէր Տր՝ յուրախութի ամ
երկրի արարից զքեզ աւերակ: *Փո_ 15
խանակ զի ուրախ եղեր ժառանգու
թե տանն Իղի՝ զի ապականեցաւ:
*Նոյնպէս արարից զքեզ. և եղիցիս 16
աւերակ լեառնդ սէիր. և իդումեա
սատակեսցի. և ծանիցեն, թէ ես եմ
Տր Ած նոցա:

ԳԼ. ԼԶ.

Ի վերայ լերանց Իսրայէլի:

Եւ դու որդի մարդոյ մարգարէաց 1
Եզե. 6. 3. 'ի վերայ լերանցն Իղի. ‖ և ասա
ցես լերինս Իղի. լուարուք զբան_
դամ Տն: *Այսպէս ասէ Տր Տր. փո 2
խանակ զի ասաց թշնամին 'ի վր ձեր՝
վաշ՝ վաշ. աւերակք յաւիտենից 'ի ժա
ռանգութի եղեն մեզ: *Վս այդորիկ 3
մարգարէաց՝ և ասասցես. այսպէս ասէ
Տր Տր. փոխանակ զի եղէք յանարգու
թի ամ ազգաց՝ որք շուրջ զձեօք են.
և 'ի ժա_ և վտարանդի եղէք ազգաց բազմաց.
ռանգու_ խօսք լեզուաց և նախատինք ազգաց:
թիւն եղէք *Վս այդորիկ՝ լերինք Իղի՝ լուարուք 4
զպատգամ ադոնայի Տն. այսպէս ասէ
Տր Տր ցլերինս՝ և ցբլուրս՝ ցխորս՝ և
ցձորս՝ և ցաւերակս ապականեալս՝ և
ցքաղաքս լքեալս՝ որք եղեն յաւեր՝ և
'ի կոխումն մնացելոց ազգացդ՝ որք
շուրջ զձեօք են: *Վս այնորիկ այսպէս 5
ասէ Տր. եթէ ոչ հրով բարկութեան
իմոյ խօսեցայց 'ի վր այլոց ազգացն՝ և
'ի վր ամ եդովմայեցւոցն. զի արարին
'ի ժառան_ զերկիրն իմ իւրեանց 'ի վտարանդի.
գութիւն ուրախութբ անարգեցին զանձինս
ապականել աւարաւ: *Վս այնորիկ 6
մարգարէաց 'ի վերայ երկրին Իղի. և
ասասցես ցլերինս՝ և ցբլուրս՝ և ցձորս՝
և ցդաշտս. այսպէս ասէ Տր Տր. ահա
ւասիկ ես նախանձու իմով և բարկու
թբ խօսեցայ. փոխանակ կրելոյն ձե_
րոյ նախատինս 'ի հեթանոսաց:
7 *Վասն այնորիկ այսպէս ասէ ադոնայի
Տր. ամբարձից զձեռն իմ 'ի վր ազ_
գացն. որք շուրջ զձեօքդ են. նոքա
ընկալցին զանարգանս իւրեանց:
8 *Բայց զձեր՝ լերինքդ Իղի՝ զխաղող
և զպտուղ կերիցէ ժողովուրդ իմ
9 Իէլ. զի ակն ունին դառնալոյ: *Ահա_
ւասիկ ես հայեցայց 'ի ձեզ. և անկանի
10 ցիք 'ի գործ. և սերմանեցէք: *Եւ և սերմա_
բազմացուցից 'ի ձեզ զմարդիկ. և հա նեսջիք
մօրէն զտունն Իղի իսպառ՝ և բնակես
ցին քաղաքք, և աւերակք շինեսցին:
11 *Եւ բազմացուցից 'ի ձեզ զմարդ՝ և
զանասուն. բազմասցին, աճեսցին, և
բնակեցուցից զձեզ որպէս 'ի սկզբա_
նէն. և բարի արարից ձեզ քան և յառա
ջագոյն՝ և ծանիջիք՝ թէ ես եմ Տր:
12 *Եւ սերեցից 'ի ձեզ մարդիկ զժողո_
վուրդն իմ Իէլ. և ժառանգեսցեն
զձեզ. և եղիջիք նոցա 'ի բնակութի.
և ոչ ևս լինիցիք անզաւակք 'ի նոցանէ:
13 *Այսպէս ասէ Տր Տր. փոխանակ զի
ասացին ցքեզ՝ թէ երկիր մարդալար մարդա_
ես դու. և անզաւակ յազգէ քումմէ ծախ
14 եղեր: *Վասն այնորիկ ոչ ևս լինիցիս
մարդալար. և զազգդ քո անզաւակ մարդա_
15 ոչ ևս արասցեն՝ ասէ Տր Տր: *Եւ ա_ ծախ
նարգանք ազգաց 'ի ձեզ ոչ ևս լինի_
ցին. և նախատինս ժողովրդոց այլոց
ոչ ևս կրեսցեն. և ազգդ քո այլ ոչ ևս
16 անզաւակեսցի՝ ասէ Տր Տր: *Եւ եղև
17 բան Տն առ իս՝ և ասէ: *Որդի մար_
դոյ՝ տունդ Իղի բնակեցան յերկրին
իւրեանց. և պղծեցին զնա ճանապար
հօք իւրեանց՝ և կռօք իւրեանց՝ և պղ_
ծութբք իւրեանց՝ ըստ պղծութե ճա
նապարհի եղև ճանապարհ դոցա ա_
18 ռաջի իմ: *Եւ հեղի զբարկութիւն
իմ 'ի վր դոցա վասն արեանն՝ զոր հե
ղին յերկրին. և կռօք իւրեանց պղծե
19 ցին զնա: *Եւ ցրուեցի զդոսա ընդ
ազգս. և հոսեցի ընդ գաւառս ըստ
ճանապարհաց դոցա. և ըստ մեղաց
20 իւրեանց դատեցի զդոսա: *‖Եւ մտին ‖ Եսայ.
յազգս. և ուր մտինն, անդ պղծեցին 52. 5.
զանուն իմ սուրբ. յասելն ցնս. եթէ Հռով.
ժողովուրդ Տն են դոքա. և յերկրէ նր 2. 24.
21 ելին: *Եւ խնայեցի 'ի դոսա վասն
անուան իմոյ սրբոյ՝ զոր պղծեցին
տունդ Իղի 'ի մէջ ազգացդ. յոր մտինն
22 'ի դոսա: *Վս այդորիկ ասա ցտունն
Իղի. այսպէս ասէ Տր Տր. ոչ ձեզ ինչ
առնեմ տունդ Իղի. այլ վս անուան իմոյ
սրբոյ՝ զոր պղծեցիք 'ի մէջ ազգացդ՝
23 յոր մտիք 'ի դոսա: *Եւ սրբեցից զա_
նուն իմ մեծ՝ որ պղծեցաւ 'ի մէջ ազ_
գացդ՝

գայցէ՝ զոր դուք պղծեցիք ՚ի մէջ դոցա։
և ծանիցեն ազգք՝ թէ ես եմ Տէր.
ասէ ադոնայի Տր։ ՚ի սրբելն իմում
՚ի ձեզ յանդիման դոցա։ *Եւ առից 24
զձեզ ՚ի հեթանոսաց. և ժողովեցից
զձեզ յամ ազգաց. և տարայց զձեզ
յերկիրն ձեր։ *Եւ ցանեցից ՚ի վր 25
ձեր ջուր սուրբ. և սրբեսջիք յամ
պղծութեց ձերոց. և յամ կռոց ձերոց
‖ Մէր. սրբեցից զձեզ։*‖Եւ տաց ձեզ զսիրտ 26
11. 19. նոր. և զոգի նորնորոգեցից ՚ի ձեզ։ և
հանից զսիրտն քարեղէն ՚ի մարմնոց
ձերոց. և տաց ձեզ զսիրտ մարմնեղէն։
*Եւ զոգի իմ տաց ձեզ. և արարից, 27
զի յարդարութիւս իմ գնայցէք, և զի_
րաւունս իմ պահիցէք. և առնիցէք
զնոսա։ *Եւ բնակիցէք յերկրին՝ զոր 28
ետու հարցն ձերոց. և եղիցիք ինձ ՚ի
ժողովուրդ. և ես եղէց ձեզ յԱծ։
* Եւ զերծուցից զձեզ յամ պղծութեց 29
ձերոց։ կոչեցից զցորեան, և բազմա_
ցուցից զնա. և ոչ ածից ՚ի վերայ ձեր
զսով։ *Եւ բազմացուցից զպտուղ 30
ծառոյ. և զարդիւնս անդոց. զի մի ևս
ընդունիցիք զնախատինս սովու ՚ի մէջ
ազգաց։ *Եւ յիշեսջիք զճանապարհս 31
ձեր չարս. և զգնացս ձեր զանբարիս.
և տաղտկասջիք յերեսաց անօրէնու_
թեց ձերոց. և ՚ի գարշելեացն նոցա։
*Ոչ վասն ձեր ինչ առնեմ զայս, ասէ 32
Տր Տր. այլ յայտնի լիցի ձեզ. ամաչե
ցէք՝ և պատկառեցարուք ՚ի ճանապար
հաց ձերոց տունդ Իղի։ *Այսպէս 33
ասէ Տր Տէր. յաւուր յորում սրբեցից
զձեզ յամ անօրէնութեց ձերոց. և
բնակեցուցից զձեզ ՚ի քաղաքս, և շի_
նեսցին աւերակք։* Եւ երկիրն ապա 34
կանեալ՝ գործեսցի։ փոխանակ զի ա_
պականեցաւ յանդիման ամ անցաւո_
րաց։ * Եւ ասասցեն, երկիրն ապա_ 35
կանեալ՝ եղև իբրև զպարտէզ փափ_
կութե. և քաղաքքն աւերակք՝ ապա
կանեալք՝ և քանդեալք, ամրացեալք
նստան։ * Եւ ծանիցեն ազգք՝ որք 36
միանգամ շուրջ զձեօք մնացեալք իցեն.
թէ ես եմ Տր. որ շինեցի զաւերեալսն.
և հաստատեցի զապականեալսն. ես
Տր խօսեցայ՝ և արարից։ *Այսպ ասէ 37
Տէր Տր. զայս ևս այց արարից տանդ
Իղի. առնել դոցա. և բազմացուցա_
նել զմարդիկ դոցա իբրև զխաշինս։
*Իբրև զոչխարս սրբս. իբրև զոչխարս 38
՚ի տօնս Երմի ՚ի տօնս իւր. այնպէս եղիցին
իւր. քաղաքք աւերեալք, լի խաշամբք
մարդկան. և ծանիցեն թէ ես եմ Տր։

ԳԼ. ԼԷ.

Վասն Յարութեան։

1 Եւ եղև ՚ի վերայ իմ ձեռն Տն. և
ետհան զիս ոգւով Տն. և եդ զիս
՚ի մէջ դաշտին. և այն լի էր ոսկերօք
2 մարդկան։ *Եւ շրջեցոյց զիս շուրջ
զոսկերօքն. և ահա բազում յոյժ էին
՚ի վերայ երեսաց դաշտին. և ցամա_
3 քեալք յոյժ։ *Եւ ասէ ցիս՝ որդի մար
դոյ՝ իցէ թէ կենդանի լինիցին ոս_
կերքդ այդոքիկ։ և ասեմ, Տր Տր՝ դու
4 գիտես զայդ։ *Եւ ասէ ցիս. որդի
մարդոյ մարգարէաց ՚ի վր ոսկերացդ
այդոցիկ՝ և ասասցես ցդոսա. ոսկերք
ցամաքեալք՝ լուարուք զպատգամս Տն։
5 *Այսպէս ասէ Տր Տր ցոսկերսդ այ
դոսիկ. ահաւասիկ ես ածեմ ՚ի վերայ
6 ձեր շունչ կենդանի։ *Եւ տաց ՚ի ձեզ ՚ի ջի
մարմինս. և ածից ՚ի վր ձեր մարմինս. ղս
և ձգեցից ՚ի վր ձեր մորթ. և տաց
զոգի իմ ՚ի ձեզ. և լինիցիք կենդանիք.
7 և ծանիջիք, եթէ ես եմ Տէր։ *Եւ
մարգարէացայ որպ և հրաման ետ ինձ.
և եղև բարբառ ՚ի մարգարէանալն
իմում. և ահա շարժումն. և մերձեցաւ
ոսկր առ ոսկր. առ իւրաքանչիւր յօդս։
8 *Եւ տեսի՝ և ահա ջիլք՝ և մարմինք
ստանէին. և ձգիւր ՚ի վերայ նց մորթ.
9 և շունչ ոչ գոյր ՚ի նս։ *Եւ ասէ ցիս,
մարգարէաց որդի մարդոյ՝ մարգա_
րէաց ՚ի վր շնչոյն. և ասասցես ցշունչն.
այսպէս ասէ Տր Տր. եկ շունչ ՚ի չորից
հողմոց. և փչեա՛ ՚ի մեռեալս յայսո_
10 սիկ՝ և կեցցեն։ * Եւ մարգարէացայ՝
որպ և հրաման ետ ինձ Տր. և եմուտ ՚ի
նոսա շունչ. և եղեն կենդանիք. և
կանգնեցան՝ կացին ՚ի վր ոտից իւր_
եանց, ժողովք բազումք յոյժ յոյժ։
11 *Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տր. և ասէ։
որդի մարդոյ. ոսկերքդ այդոքիկ ամ
տունդ Իղի են. և դոքա ասեն. չորացան
ոսկերք մեր՝ հատաւ յոյս մեր՝ և մե_
12 ռաք։ *Վս այդորիկ մարգարէաց՝ և
ասասցես ցդոսա. այսպ ասէ Տէր Տր.
ահաւադիկ ես բացից զգերեզմանս
ձեր. և հանից զձեզ ՚ի գերեզմանաց ձե
րոց ժողովուրդ իմ. և տարայց զձեզ
13 յերկիրն Իղի։ * Եւ ծանիջիք՝ թէ ես
եմ Տէր. ՚ի բանալ ինձ զգերեզմանս
ձեր՝ և հանել զձեզ ՚ի գերեզմանաց ձե
14 րոց ժողովուրդ իմ։ * Եւ տաց զոգի
իմ ՚ի ձեզ. և լինիջիք կենդանիք. և
եդից զձեզ յերկրին ձերում. և ծանի_
ջիք թէ ես եմ Տր։ խօսեցայ՝ և արա_
15 րից. ասէ Տր Տր։ *Եւ եղև բան Տն
16 առ իս՝ և ասէ։ *Եւ դու որդի մարդոյ՝
առ

ա՛ռ դու քեզ զգաւազան մի, և գրեա՛ ի նմա զյուդայ և զորդիան էլէ զմերձաւորս նորա։ և առցես քեզ զգաւազանն երկրորդ. և գրեսցես ի՛նմա զյոսեփայ՝ զգաւազանն եփրեմի. և զամ
որդիան էլէ, յաւելեալն ի՛նա։ * Եւ 17
կցեսցես զնո՛ընդ միմեանս կապեալ՝ լինիլ գաւազան մի. և եղիցին ի՛ձեռին քում։ * Եւ եղիցի, յորժամ ասասցեն 18
ցքեզ որդիք ժողովրդեանն քոյ. ո՞չ պատմես մեզ՝ զինչ է այդ ի՛քեզ։
* Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ 19
Տէր Տէր. ահաւասիկ ես առի զազգդ յօսեփա՝ որ է ի ձեռին եփրեմի. և զազգդ նիւղ զմերձաւորս դորա. և տայ զնոսա յազգն յուդայ. և եղիցին ի մի գաւազան. և եղիցին մի, ի ձեռին յուդայ։ * Եւ եղիցին գաւազանքդ յորս 20
գու գրեցեր՝ ի ձեռին քում առաջի նոցա։
* Եւ ասասցես ցնոսա։ այսպէս ասէ 21
Տէր Տէր. ահաւադիկ ես առնում զորդիսն իսրայէլի ի միջոյ ազգացդ՝ յորս մտին ի նոսին. և ժողովեցից զդոսա յամենայն կողմանց նոցա՝ որք շուրջ զդոքօք են. և տա
ցից զդոսա յերկիրն նոցա։ * Եւ տայ 22
զդոսա յազգ մի յերկրին իմում՝ ի լեռինս նոցին։ և մի իշխան եղիցի ի վերայ ամենեցուն դոցա՝ և թագաւոր. և ոչ ևս եղիցին յերկուս ազգս. և ոչ ևս բաժանեսցին յերկուս թագաւորութիւնս
* Օրի մի ևս պղծեսցին ի կուռս իւրեանց 23
և ի գարշելիս իւրեանց. և յամենայն անպարկեշտութեանց իւրեանց. և փրկեցից զդոսա յամենայն անօրէնութեանց դոցա. զոր մեղան ի նոսա։ և սրբեցից զդոսա. և եղիցին ինձ ի ժողովուրդ. և ես
Ա Կին. եղէց դոցա Աստուած։ * Եւ ծառայ իմ 24
34. 23. դաւիթ իշխան ի մէջ դոցա։ և մի հո
Ցես. 1. վիւք եղիցի ամենեցուն դոցա. զի ընդ
45. հրամանաց իմոց գնասցեն։ * Եւ բնա 25
Կաց. կեսցին յերկրին իւրեանց՝ զոր ետու
40. 11. ես ծառայիցն իմում յակոբայ. ուր բնա
Եզեկ. կեցան հարքն իւրեանց. և բնակեսցին
23.5. դոքա ի՛նմա. և որդիք դոցա. և որդիք
Ղանի. որդւոց դոցա մինչև յաւիտեան. և
9. 24. դաւիթ ծառայ իմ՝ եղիցի իշխան դո
Ա Կաղմ. ցա յաւիտեան։ * Եւ եդից դոցա ուխտ 26
109. 4. խաղաղութեան. և ուխտ յաւիտենական
և 116.2 եղիցի ընդ դոսա. և տայ դոցա՝ և
Ցես. բազմացուցից զդոսա. և եդից զսրբու
12.34. թիւն իմ ի միջ դոցա յաւիտեան։
* Եւ եղիցի բնակութի՛ն իմ ի դոսա. 27
և եղէց դոցա Աստուած. և դոքա եղիցին
իմ ժողովուրդ։ * Եւ ծանիցեն ազգք, 28
թէ ես եմ Տէր. որ սրբեցի զդոսա ի լինիլ սրբութեանց իմոց ի միջի դոցա յաւիտեան։

ԳԼՒԽ ԼՐ.

Ի վերայ Գովգայ։

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։ ‖ Ոգ. 39. 1.
2 * Որդի մարդոյ՝ հասատատեա զե Յայտ. 20.8.
րեսս քո ի վերայ գովգայ. և երկրին մագովգայ. իշխանի ռոսմեշոքայ և թո
3 բելայ։ մնրգարեա՛ ի վերայ նո՛ր։ * Եւ
ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես ի վերայ քո իշխանդ ռոս
4 մեսոքայ և թոբելայ։ * Եւ պաշարեցից զքեզ. և արկից դանդանաւանդ ի կզակս քո. և ժողովեցից զքեզ. և զամ
զօրութիս քո. զձիեծեալս և զերիվարս զվառեալս. և զսպառազինս ազգաց բազմաց. վահանաւորս՝ սաղաւարտաւորս. սուսերաւորս։ ամենեքեան մի
5 ընդ նոսա։ * Պարսիկք և եթէոպացիք՝ լիբեացիք և լիդացիք՝ ամենեքեան սաղաւարտեալք և վահանաւ
6 որք։ * Գոմեր՝ և ամենեքեան որք շուրջ զնովաւ. և տունն թորգոմայ ի ծագաց հիւսիսոյ. և ամենեքին որք շուրջ են զնովաւ. և ազգք բազումք
7 ընդ քեզ։ * Պատրաստեա, պատրաստեա զանձն քո՝ դու և ամ ժողովք որք ժողովեալ ընդ քեզ. և եղիցիս ինձ յա նոցա
8 ւաջապահ։ * Յետ աւուրց բազմաց պատրաստեսցի. և ի վախճան ժամանակաց եկեսցէ՝ և հասցի յերկիրն ապահով ի սրոյ. ժողովեալ յազգաց բազմաց յերկիրն իսրայէլի՝ որ եղև աւերակ համօրէն. և նոքա յազգաց ժողովեալ՝ և բնակին խաղաղութի՛ն ամենեքեան։
9 * Եւ ելցես իբրև զանձրև. և հասցես իբրև զամպ. և ծածկեսցես զերկիրն. և եղիցիս դու՝ և ամ ազգք բազումք՝
10 որք շուրջ զքեզ իցեն ընդ քեզ։ * Այս պէս ասէ Տէր Տէր. և եղիցի յաւուրդ յայն միկ անկանիցին բանք ի սիրտ քո. և
11 խորհիցիս խորհուրդս չարս։ * Եւ ասասցես, եղիցի ի վերջ ապահով երկրին. հասիցի ի վերջ հանդարտեալոցն յանհոգութի՛ն. և բնակելոցն ի խաղաղութե՛, ամենեցուն որք բնակեալք են յերկրին. որոց ոչ պարիսպք և ոչ նիգք՝ և
12 ոչ դրունք։ * Յաւարել զաւար. կողոպտել զկապուտ նո՛ր. արկանել զձեռն իմ ի վերջ երկրին աւերելոյ՝ և բնակեալոյ ի վերջ ազգին ժողովելոյ յազգաց բազմաց. ստացեալոյ ինչս՝ և դաստակերաս. բնակելոյ ի սիրտ երկրի։
13 * Սաբայ՝ և դեդան. և վաճառականք կարքեդոնացւոց. և ամ առանք նորա ասիցեն ցքեզ. առ յաւար արշաւեալ գաս՝ ժողովեցեր զժողովս քո, առնուլ զարծաթ և զոսկի. վարեալ ի գերու
թե

Թէ զստացուածս. և կողոպտել զկա_
պուտ մեծ։ * Վասն այնորիկ մարգա_ 14
րէացի որդի մարդոյ՝ և ասասցես գգոգ.
այսպէս ասէ Տ՟ր Տ՟ր. ո՞չապաքէն յաւ_
ուր յայնմիկ՝ յորում բնակեսցի ժողո_
վուրդ իմ ի՟է՟լ խաղաղութ՟բ՝ զարթի_
ցես։ * Եւ եկեսցես 'ի տեղւոջէ քում_ 15
մէ 'ի ծագաց հիւսիսոյ. դու, և բա_
զում ազգք ընդ քեզ. հեծեալք յերի_
վարս. ամենեքին ընդ գունդս բա_
զումս զօրաց բազմաց։ * Եւ ելանի_ 16
ցես 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ ի՟է՟ի՝
իբրև զամպ ծածկեալ զերկիրն։ յե_
տին ժամանակի եղիցի այն. և ածից
զքեզ յերկիր իմ. զի ծանիցեն զիս ա՟մ
ազգք. 'ի լինիլ իմ՞ ս՟ր՟բ 'ի միջի քում
առաջի ն՟ց՝ գոգ։ * Այսպէս ասէ Տ՟ր 17
գգոգ։ դու ես՝ վ՟ս որոյ խօսեցայ յաւ_
ուրց յառաջնոց. 'ի ձեռն ծառայից
իմոց մարգարէիցն ի՟է՟ի. յաւուրսն յայ_
նոսիկ՝ և յայսս՝ ածել զքեզ 'ի վ՟ն ն՟ց. և յամս՝ ածել
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ յորում 18
եկեսցէ գոգ 'ի վ՟ր երկրին ի՟է՟ի՝ ասէ
Տէր Տ՟ր. ելցէ սրտմտութ՟ն իմ բար_
կութ՟բ, * Եւ նախանձն իմ. հրով 19
բարկութեն իմոյ խօսեցայ, եթէ ոչ՝
յաւուր յայնմիկ եղիցի շարժումն մեծ
'ի վ՟ր երկրին ի՟է՟ի։ *‖ Եւ խռովեսցին 20 ‖ Մատ. 24.27. Ղուկ. 21.25.
յերեսաց իմոց ձկունք ծովու, և թռ_
չունք երկնից, և գազանք դաշտաց, և
ա՟մ սողունք երկրի, և ա՟մ մարդիկ որք
'ի վերայ երեսաց երկրի։ լերինք պա_
տառեսցին, և ձորք տապալեսցին, և
ա՟մ պարիսպք երկրին կործանեսցին։
* Եւ կոչեցից զահ սրոյ 'ի վ՟ն նորա ասէ 21
Տ՟ր Տ՟ր. սուր առն 'ի վ՟ր եղբօր իւրոյ
լինիցի։ * Եւ դատեցից զնա մահու՝ 22
և արեամբ՝ և հեղեղօք անձրևաց՝ և
վիմօք կարկտի. և հուր և ծծումբ տե_
ղացից 'ի վ՟ն նորա և 'ի վ՟ն ամենեցուն
որք ընդ նմա իցեն՝ և 'ի վերայ ազգաց
բազմաց՝ որք ընդ նմա։ * Եւ մեծա_ 23
ցայց՝ և ս՟ր՟բ եղէց՝ և փառաւորեցայց՝
և ծանուցայց առաջի ազգացն բազ_
մաց. և ծանիցեն թէ ես եմ Տ՟ր։

ԳԼ. ԼԹ.

Եւ դու որդի մարդոյ, մարգարէացի 1
'ի վ՟ն գոգայ՝ և ասասցես. այս_
պէս ասէ Տ՟ր Տէր. ահաւասիկ ես 'ի
վ՟ն քո գոգ՝ իշխան ռովմեսոքայ՝ և թո_
բելայ։ * Եւ ժողովեցից զքեզ. և հա 2
նից զքեզ 'ի ծագաց հիւսիսոյ. և ածից
զքեզ 'ի վերայ լերանցն ի՟է՟ի։ * Եւ կո_ 3
րուսից զաղեղն քո 'ի ձախմէ ձեռանէ
քումմէ. և զնետս քո յաջմէ ձեռանէ
քումմէ՝ և կործանեցից զքեզ։ * 'Ի վ՟ն 4
լերանցն ի՟է՟ի անկանիցիս դու՝ և ամե_
նեքին որք զքև իցեն. և ազգքն որք ը՟ն
քեզ իցեն, մատնեսցին 'ի կերակուր
հաւուց՝ և ա՟մ թռչնոց. և ա՟մ գազա_
նաց անապատի ետու զքեզ 'ի կերա_
5 կուր։ * Ընդ երեսս դաշտին անկցիս.
6 զի ես խօսեցայ՝ ասէ Տէր Տ՟ր։ * Եւ
առաքեցից հուր 'ի վերայ մագոգայ։ և
բնակեսցին կղզիք 'ի խաղաղութ՟ն. և
7 ծանիցեն, թէ ես եմ Տ՟ր։ * Եւ անուն
իմ՞ ս՟ր՟բ ծանիցի 'ի մէջ ժողովրդեան
իմոյ ի՟է՟ի. և մի ևս պղծեսցի անուն իմ
ս՟ր՟բ. և ծանիցեն ա՟մ ազգք երկրի՝ թէ
8 ես եմ Տ՟ր ս՟ր՟բն ի՟է՟ի։ * Ահաւասիկ հա_
սեալ է՝ և ծանիցես, թէ լինիցի՝ ասէ
Տ՟ր Տէր. այս է օրն՝ զորմէ խօսեցայ։
9 * Եւ ելցեն բնակիչք քաղաքացն ի՟է՟ի.
և այրեսցեն զզէնս, զնիզակաբեկս՝
զասպարաբեկս՝ զնետս՝ զբեկորս աղե_
ղանց՝ զտիգաբուռնս՝ զտէգահօթս՝ և
այրեսցեն այրելիս իւրեանց եօթն ա՟մ։
10 * Եւ մի առցեն փայտ 'ի վայրաց. և մի
հատցեն փայտ յանտառաց. այլ զզէնս
այրեսցեն 'ի կրակի. և առցեն յաւարի
զաւարառուս իւրեանց. և կողոպտես_
ցեն զկողոպտիչս իւրեանց՝ ասէ Տէր
11 Տէր։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ.
տաց գոգայ տեղի անուանի գերեզ_
ման յի՟է՟ի. զգերիմ եկելոցն 'ի կողմանց
ծովուն. և շինեսցեն շուրջ զփամբք
ձորոյն և թաղեսցեն զգոգ անդ. և
զա՟մ ժողովս նորա։ և կոչեսցի գեհ գե_
12 րեզմանն գոգայ։ * Եւ թաղեսցեն
զն՟ս տունն ի՟է՟ի. զի սրբեսցի երկիրն
13 զեօթն ամիս։ * Թաղեսցեն զն՟ս ա՟մ
ժողովուրդ երկրին. և եղիցի ն՟ց ան_
ուանի օրն, յորում փառաւորեցայց՝
14 ասէ Տ՟ր։ * Եւ արս նմին իրի գումա_
րեսցեն երթալ շրջիլ ընդ երկիրն. և
թաղել զմնացորդսն 'ի վերայ երեսաց
երկրին. և սրբել զնա յետ եօթն ամ_
15 սոյ։ * Եւ խնդրեսցէ ա՟մ՝ որ անցա_
նիցէ ընդ երկիրն։ և յորժամ տեսա_
նիցէ ոսկր մարդոյ, շինեսցէ առ նո_
վաւ նշանակ ինչ. մինչև թաղիցեն
զայն՝ որք թաղենն 'ի գեհի գոգայ։
16 * Զի և անուն քաղաքին գերեզման
17 կոչեսցի. և սրբեսցի երկիրն։ * Եւ
դու որդի մարդոյ՝ այսպէս ասէ Տէր
Տ՟ր. ասա ցա՟մ հաւս թռչունս՝ և ցա՟մ
գազանս դաշտի. ժողովեցարուք, և
եկայք. ժողովեցարուք յա՟մ կողմանց
երկրի 'ի զենումն իմ, զոր ես զենի ձեզ՝
զենումն մեծ 'ի վերայ լերանցն ի՟է՟ի.
18 կերայք զմիս, և արբէք զարիւն։ * Կե_
րայք զմիս հսկայից. և արբէք զարիւն
իշխանաց երկրի. զխոյս՝ և զզուարակս՝
և զնոխազս։ զի զուարակք պարա_
19 րեալք են ամենեքեան։ * Եւ կերիջիք
զճարպ

քում զնա՝ զոր ես ցուցից քեզ։ զի վն
ցուցանելոյ քեզ եկի այսր. և ցուցցես
զնա՝ զոր դու տեսանես՝ տանն Իսրայ։
5 * Եւ ահա շուրջ զտաճարաւն փողոցս
և՝ ի ձեռին աւնն ձող չափու՝ իվեց
կանգնոյ՝ և թզաւ։ և չափեաց զլայ
նութի պարսպացն հաւասար ձողոյն.
և զբարձրութի նր հաւասար ձողոյն։
6 * Եւ եմուտ ընդ դուռնն. որ հայեր
ընդ արևելս՝ զեօթն աստիճանօք. և
չափեաց զկողական վեցվեց կամարօք
դրանն՝ հաւասար ձողոյն. և զլայնու
նորին հաւասար ձողոյն. և զերկայնու
թի կողակին հաւասար ձողոյն. և զլայ
նութի նորին հաւասար ձողոյն։ և կա
մարս՝ ի մէջ կողակացն՝ իվեցկանգ
նոյ։ * Եւ կողակն երկրորդ՝ հաւասար
ձողոյն՝ ի լայնութի, և հաւասար ձո
ղոյն յերկայնութի. և կամարն՝ հինգ
8 կանգնոյ։ * Եւ կողակն երկրորդ հա
ւասար ձողոյն յերկայնութի. և հաւա
սար ձողոյն՝ ի լայնութիւն. և կամար
9 դրանն։ * Եւ՝ երձ՝ ի կոնք դրանն յոտն
կանգնոյ։ և այլ կամարք յերկուց
կանգնոյ. և կամարք ներքին դրանն։
10 * Եւ կողակք դրանն՝ դէմ յանդիման
միմեանց. երեք աստի՝ և երեք անտի.
և չափ մի էր երեցունց. և չափ մի կա
11 մարացն՝ աստի և անտի։ * Եւ չա
փեաց զլայնութի մտից դրանն՝ ի տասն
կանգնոյ. և զերկայնութի դրանն յե
12 րեքտասան կանգնոյ։ * Եւ՝ ի մի կող
գուն բովանդակեալ դէմ յանդիման
կողակացն՝ ի մի կանգուն սահմանեալ
յայս կոյս՝ յայն կոյս. իսկ կողակքն աստի
13 անտի՝ ի վեցվեց կանգնոյ։ * Եւ չա
փեաց զդուռնն՝ ի պարսպէ կողակին
մինչև յորմ կողակին՝ իլայնութի քսան
և հինգ կանգուն. և այն դուռնն էր
14 ի դրան վերայ։ * Եւ զմիջոց կամարին
դրանն. և զկողակս նորին՝ ի վաթսուն
կանգնոյ շուրջ զդրամբն. և զմիջոց
15 սրահին արտաքնոյ։ * Եւ զմիջոց կա
մարի դրանն ներքոյ՝ իյիսուն կանգ
16 նոյ։ * Եւ պատուհանք ծածուկք էին
՝ի կողակսն. ՝ի կամարսն ՝ի ներքուստ
դրան սրահին շուրջ շրջանակաւ. նոյն
պէս և կամարացն. և պատուհանք
շուրջ ներքոյ և արտաքոյ. և ՝ի վերայ
կամարացն արմաւենիք աստի և անտի։
17 Եւ տարաւ զիս ՝ի ներքին սրահն։ * Եւ
ահա դահլիճք. և սիւնք շրջանակօք.
շուրջ զսրահիւքն յօրինեալք։ երեսուն
դահլիճք ՝ի մէջ սեանցն շրջանակաց։
18 * Եւ սիւնք դէմ յանդիման դրանցն
19 ըստ երկայնութե դրանցն։ * Եւ սիւնք
շրջանակաւ ՝ի ներքոյ։ և չափեաց զլայ
նութի սրահին ՝ի միջոցէ դրանն ար

զՀարպ գյադ. և արբջիք զարիւն ցար
քենալ ՝ի զինչեայ իմոյ՝ զոր զենի ձեզ։
20 * Եւ յագեսջիք ՝ի սեղանոյ իմմէ ՝ի հե
ծելոց, և յերիվարաց, և ՝ի սկայից. և
յամարանց պատերազմողաց՝ ասէ Տ
Տ։ * Եւ տայ զփառս իմ ՝ի ձեզ. և
տեսցեն ամ ազգք զդատաստանն իմ,
զոր արարի. և զձեռն իմ, զոր ածի ՝ի
վերն նոյ։ * Եւ ծանիցեն տունն Իսր
թէ ես եմ Տ Ա՛ծ նոյ. յորէ յայսմա
նէ, և առ յապայ։ * Եւ ծանիցեն ամ
ազգք, եթէ վն մեղաց իւրեանց գե
թեցան տունն Իսր ՝ի փոխանակ զի անար
գեցին զիս, դարձուցի զերեսս իմ ՝ի
նոցանէ. և մատնեցի զնոսա ՝ի ձեռս
թշնամեաց իւրեանց. և անկան ամե
նեքին ՝ի սուր։ * Ա՛ ապծութե նոյ՝ և
անօրէնութե նոյ՝ արարի նոյ զայն. և
դարձան երեսք իմ ՝ի նոյնէ։ * Ա՛ այսո
րիկ այսպ ասէ Տ Տ. արդ՝ դարձուցից
զգերութի յակոբայ. և ողորմեցայց
տանն Իսր. և նախանձեցայց վն ան
ուան իմոյ սրբոյ։ * Եւ ընկալցին զա
26 նարգանս իւրեանց. և զանիրաւութին՝
զոր անիրաւեցան. ՝ի բնակեցուցանել
զնոսա յերկրին իւրեանց խաղաղութ.
և ոչնչ իցէ, որ զարհուրեցուցանիցէ։
* Ա՛ դարձուցանել զինձ զնս յազգաց. 27
և ժողովել զնոսա ՝ի գաւառաց հեթա
նոսաց. և ՝ի նոսա առաջի սզ
28 գաց։ * Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տ
Ա՛ծ նոյ՝ յերևիլ զինձ նոյ՝ ՝ի մէջ ազգացն.
և ժողովեցից զնս յերկիրն իւրեանց.
և ոչ եւս թողից ՝ի նոցանէ ուրեք։
29 * Եւ ոչ եւս դարձուցից զերեսս իմ ՝ի
նոցանէ. փոխանակ հեղլոյ զսրտմուտ
թի իմ ՝ի վն տանն Իսր. ասէ Տ Տ։

Գլ. Խ.

Ա՛նն Ա՛ ինուածոյ Տաճարին։

1 Եւ եղև ՝ի քսաներորդի՝ և հինգե
րորդի ամի գերութե մերոյ.
յամենեանն առաջնում. որ օր մտա
նան էր ամոյն. ՝ի չորեքտասաներորդ
դի ամի առնլոյ քաղաքին ՝ յաւուրս յայն
միկ եղև ՝իմ ՝ձեռն Տ։ * Եւ հած 2
զիս ՝ի տեսլեանն Ա՛ յերկիրն Իսր. և
եդ զիս ՝իմ ՝ի լերին միոյ բարձու յոյժ.
և ՝ի վն նորա իբրև զշինուած քաղա
քի դէմ յանդիման։ * Եւ տարաւ զիս 3
՝ի ներքս. և ահա այր մի. և տեսիլ նր
էր իբրև զտեսիլ փայլուն պղնձոյ՝ և
՝ի ձեռին նորա էր լար չինողաց. և ձող
չափու. և ինքն կայր ՝ի վերայ դրանն։
* Եւ ասէ ցիս այրն. տեսեր որդի մարդ 4
դոյ. արդ՝ հայեաց աչօք քովք. և լուր
ականջօք քովք. և հասատատեա ՝ի մտի

տաքնոյ, մինչև ցմիջոց դրանն ներքնոյ․
որ հայեր ընդ արևելս․ հարիւր կան_
գուն ։ * Եւ տարաւ զիս 'ի կողմն հիւ 20
սիսոյ․ և ահա դուռն մի․ որ հայեր է
հիւսիսի՝ սրահին արտաքնոյ ․ և չա_
փեաց զնա յերկայնութի՝ և 'ի լայնութի ։
* Եւ զկողակս նորա աստի անտի ․ և 21
զկամարն՝ և զկոնքն՝ և զարմաւենիս ․
և եղև ըստ չափու դրանն, որ հայեր
յարևելս․ յիսուն կանգուն յերկայնու
թի․ և քսան և հինգ կանգուն 'ի լայնու
թի ։ * Եւ պատուհանք նորա՝ և կա_ 22
մարք․ և արմաւենիք ըստ դրանն ․ որ
հայեր ընդ արևելս ։ և ընդ եօթն սան
դուխս ելանէին 'ի նա․ և էր կամարս
պատ 'ի ներքոյ ։ * Եւ դուռն ներքին 23
սրահին հայեր 'ի դուռն հիւսիսոյ ․ ը
օրինակի դրանն՝ որ հայեր է արևելս․
և չափեաց զսրահն դրանէ 'ի դուռն՝
հարիւր կանգուն ։ * Եւ տարաւ զիս 24
'ի կողմն հարաւոյ ․ և ահա դուռն մի՝
որ հայեր ընդ հարաւ․ և չափեաց զնա՝
և զկողակս նորա ․ և զկոնքս՝ և զկա_
մարս ըստ նմին չափու ։ * Եւ պատու 25
հանք նորա․ և կամարք շուրջանակաւ․
ըստ օրինակի պատուհանիցն և կամա
րացն առաջնոյ․ յիսուն կանգուն եր_
կայնութի ․ և քսան և հինգ կանգուն
լայնութի ։ * Եւ եօթն սանդուխք 'ի 26
նմա․ և կամարք 'ի ներքս․ և արմաւե
նիք աստի անտի 'ի վերայ կոնքացն ։
* Եւ դուռն ներքոյ հանդէպ սրահին՝ 27
որ հայեր է հարաւ ։ և չափեաց զսրահ
դրանն՝ և զդուռնն․ 'ի լայնութի՝ հա
րիւր կանգուն 'ի կողմն հարաւոյ ։
* Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն ներքին 28
դրանն․ որ ընդ կողմն հարաւոյ․ և չա
փեաց զդուռնն՝ որ ընդ հարաւ ըստ
նմին չափու ։ * Եւ զկողակն․ և զկա 29
մարսն նոյին չափու , և զկոնքսն․ և
պատուհանք նորա՝ և կամարք շուրջ
շրջանակի․ յիսուն կանգուն յերկայ_
նութի․ և քսան և հինգ կանգուն 'ի լայ
նութի ։ * Եւ շուրջ զնովաւ կամարք․ 30
քսան և հինգ կանգուն 'ի լայնութի․ և
յիսուն կանգուն յերկայնութի ։ * Եւ 31
կամարք յարտաքնում սրահին ։ և ար_
մաւենիք 'ի կամարսն․ և եօթն սան_
դուխք ելանելիք նորա ։ * Եւ տարաւ 32
զիս 'ի դուռն՝ որ հայեր ընդ Ճանա_
պարհն արևելից․ և չափեաց զնա ըստ
առաջնոյ չափուն ։ * Զկողակսն՝ և 33
զկամարս՝ և զկոնքսն՝ ըստ նմին չափու․
և պատուհանք 'ի նմա․ և կամարք շուր
ջանակի․ յիսուն կանգուն յերկայնու
թի․ քսան և հինգ 'ի լայնութի ։ * Եւ 34
կամարք 'ի ներքնում սրահին․ և ար_
մաւենիք 'ի վր կամարացն աստի ան_

35 տի․ և եօթն սանդուխք 'ի նմա ։ * Եւ
տարաւ զիս 'ի դուռնն՝ որ հիւսիսի ․
36 չափեաց ը նմին չափու ։ * Զկողակսն
և զկամարս՝ և զկոնքս․ և պատուհանք
'ի նմա շուրջանակի․ և կամարք․ յի_
սուն կանգուն յերկայնութի․ և քսան
37 և հինգ 'ի լայնութի ։ * Եւ կամարք
արտաքնոյ դրանն․ և արմաւենիք կա_
մարացն աստի անտի ․ և ութն սան_
38 դուխք 'ի նմա ։ * Եւ դահլիճք նր՝ և
լայնութի նր՝ և կամարք նորա հան_
դէպ երկրորդ դրանն՝ ուր լուանային
39 զողջակէզսն ։ * Եւ 'ի կամար դրանն
երկու սեղանք յայսկոյս․ և երկու սե_
ղանք յայնկոյս․ զի զենուցուն 'ի նոսա
զողջակէզսն՝ և զվր մեղացն՝ և զվասն
40 անգիտութեն ։ * Եւ ընդ հարաւա_
կողմն խողովակի ողջակիզացն 'ի մուտ
դրանն ․ որ հայեր հիւսիսի․ երկու սե
ղանք ընդ արևելս․ և 'ի հարաւակողմն
կուսէ երկրորդ ի հանդէպ դրանն․ կա
մարաց դրանն երկու սեղանք․ և ընդ
41 արևելս ութն սեղանք ։ * Չորք սեղանք
յայս կոյս․ և չորք սեղանք յայնկոյս
հանդէպ հարաւոյ դրանն ։ և անդ զե_
նուցուն զզոհսն՝ և զողջակէզս յանդի
ման օթից սեղանոյ ողջակիզացն ։ ութից
42 * Եւ չորք սեղանք ողջակիզացն քարէ
դէնք կոփածոյք․ կանգնաւ և կիսաւ
երկայնութի ․ և կանգնաւ և կիսաւ
լայնութի․ և կանգնաւ և կիսաւ բարձ
րութի․ զի 'ի վր նորա դնիցեն զգոր
ծիսն՝ որով զենուցուն անդ զողջակէզսն
43 և զզոհս ։ * Եւ ծնօտս ունիցին քառա_
դակագործս ունիցին 'ի ներքուստ շուր
ջանակի․ և 'ի վերայ սեղանոցն յարկ
աւ 'ի ծածկել յանձրևոյ և յերաշտու
44 թէ ։ * Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն ներ_
քին․ և ահա երկու պաշտկամք 'ի ներ
քոյ սրահին․ մի ընդ հարաւոյ դրանն,
որ հայեր ընդ հիւսիսի, և հանէր ընդ
հարաւ․ և միւս ընդ հիւսիսոյ դրանն,
որ հայեր ընդ հարաւ, և հանէր ընդ
45 հիւսիսի ։ * Եւ ասէ ցիս՝ այս պաշտ_
կամք , որ հայի ընդ կողմն հարաւոյ՝
քահանայիցն եղիցի՝ որք պահեն զպահ
46 պանութիս տանն ։ * Եւ պաշտկամքն՝
որ հայի ընդ հիւսիսի՝ քահանայիցն
եղիցի , որք պահեն զպահպանութի
սեղանոյն․ նոքա են որդիք սադովկայ՝
որք մերձենան 'ի ղևտացւոց անտի
47 պաշտել զՏր ։ * Եւ չափեաց զսրահն
յերկայնութի հարիւր կանգուն․ և
'ի լայնութի հարիւր կանգուն․ զչո_
րեսին կողմանս նր․ և սեղանն յանդի
48 ման տաճարին ։ * Եւ տարաւ զիս 'ի
կոնք տաճարին ․ և չափեաց զլայնութի
կոնքին 'ի միոջէ կողմանէ հինգ կան_
գուն․

գուն. և ի միւսմէ կողմանէ հինգ
կանգուն. և զլայնութի մտին՝ չորեք
տասան կանգուն. և զխոյակս ուսոց
դրան կնքին յայսկոյս յայսկոյս՝ երիս
երիս կանգունս: * Եւ զերկարթիւն 49
կոնքին քսան կանգուն. և զլայնութի
նորին մետասան կանգուն. և ընդ
տասն աստիճանս ելանէին ի նա. և
սիւնք երկու էին առ ի մոտ:

Գլ. Խ.

Եւ տարաւ զիս ի տաճարն՝ զորոյ 1
չափեաց զկամարն վեց կանգուն
ի լայնութի ի միոջէ կողմանէ. և վեց
կանգուն զերկայնութի կամարին ի
միւսմէ կողմանէ: * Եւ զլայնութիւն 2
դրանն տասն կանգուն. և զխոյակս
կոչոց դրանն. յայսկոյս և յայսկոյս
հինգհինգ կանգուն. և չափեաց զեր-
կայնութի նր քառասուն կանգուն. և
զլայնութի նր քսան կանգուն: * Եւ 3
եմուտ ի ներքս ի սրահն՝ և չափեաց
զկամար մտին երկուս կանգունս. և
զմուտն վեց կանգուն. և զխոյակս
մտից կոչոցն յայսկոյս յայսկոյս եօթն
եօթն կանգուն: * Եւ չափեաց զեր- 4
կայնութի դրանն՝ քսան կանգուն. և
զլայնութին քսան կանգուն՝ առաջի
տաճարին. և ասէ ցիս, այս սրբուի
սրբութեց: * Եւ չափեաց զորմն տա 5
ճարին ի վեց կանգնոյ. և զլայնութի
կողմանն տանն ի չորից կանգնոց շուրջ
շրջանակաւ: * Եւ ի կողմանէ ի կողմն 6
երեսուն և երիս կանգունս կրկին. և
անջրպետ ի մէջ որմոյ տաճարին, շր-
ջանակի շուրջ զկողմամբքն. զի լինի-
ցի ախոցիկ՝ որք անկանիցին զնոքօք՝
Հայիլ. և ամենևին մի մերձենայցեն
յորմն տաճարին: * Եւ զլայնուի կող 7
մանց վերին դրանն. ըստ առանցից
կողմանց յորմոյն առ ի վերին կողմն
շուրջ զտամբն. զի արձակութի լինի-
ցի տանն ի վերուստ և ի ներքուստ.
որոց ելանիցեն ի վերնայարկն. և ի
միջնայարկայն յերկրորդ յարկն:
* Եւ ձեղուն տանն բարձրութի շուրջ 8
շրջանակաւ զանջրպետօք կողմանցն
հաւասար ձողոյն. ի վեց կանգնոյ ան
ջրպետ մի: * Եւ լայնութի որմոյ ար 9
տաքին կողմանն ի հինգ կանգնոյ. և
առանցք ի մէջ կողմանց տանն: * Եւ 10
ի մէջ պաշտամբացն ի լայնուի քսան
կանգուն. և շրջանակաւ շրջանակք
տանն: * Եւ դուրք պաշտամբացն յա 11
ռանցս դրան միոյ՝ որ ընդ հիւսիսի. և
դուռն մի ընդ հարաւ. և լայնութիւն
տեղւոյն ընդարձակութե վաթս լու-
ծոց յաւուանցին. հինգ կանգուն ի լայ

12 նութի շուրջանակի: * Եւ անջրպետ
ընդդէմ առանցին ի ծովակողմն ճա
նապարհին. յերկայնութի եօթանա-
սուն կանգուն. և լայնութիւն որմոյն
անջրպետ ի հինգ կանգուն. և երկայ
նութի նորին հնհսուն կանգուն:
13 * Եւ չափեաց առաջի տանն յերկայ-
նութի հարիւր կանգուն. և խորշքն և
անջրպետք. և որմք նոյ յերկայնութի
14 հարիւր կանգունս: * Եւ լայնուի առաջի
տանն. և խորշքն յանդիման նորին՝
15 հարիւր կանգուն: * Եւ չափեաց զեր
կայնութի անջրպետին ընդդէմ խոր
շիցն ի թիկանց տանն. զխորշն աստ
հարիւր կանգուն յերկայնութին. և
տաճարն արտաքին՝ և անկիւնքն՝ և
16 կամարքն: * Եւ յարկքն՝ և պատու-
հանքն վանդակապատք լուսանցոյցք.
շուրջ զերեքեմբք՝ վասն հայելոյ. և
տունն՝ և որ զնովաւ յատակքն առ հա
սարակ շուրջ շրջանակաւ տախտակա
մած ի յատակացն մինչև ի պատու-
հանսն. և պատուհանքն բացեալք ե-
17 րեքկին առ ի հայիլ: * Որպէս և ի ներ
քոյ կողմանն մինչև ցարտաքին. և ի
վե՛ր ամ տանն շուրջ շրջանակաւ. և ի
վերայ ամ տանն շուրջ շրջանակի ի ներ-
18 քոյ և արտաքոյ: * Վ՚երօք քանդա-
կեալ՝ և արմաւենիք. և արմաւենի մի Աերկուս
ի մէջ քերօբէիցն. և երկու քերօբք դէմս ու
Հանդէպ միմեանց միոյ քերօբէին: նէր դէ-
19 * Դէմք մարդոյ՝ ի միոջէ կողմանէ բօքն.
արմաւենւոյն. և դէմք առիւծու՝ ի մի-
ուսմէ կողմանէ արմաւենւոյն. և այս-
պէս քանդակեալէր ամ տաճարն շուր
20 ջանակի: * Յատակացն մինչև ցյարկսն չանդա-
քերօբէք և արմաւենիք քանդակեալք: կեալ
21 և սրբուին՝ և տաճարն՝ (Թ ուսցեալ:) էին յորմ
* Եւ մուտ բացեալ չորեքկուսի. և պատճրին
դէմ յանդիման սրբուն տեսիլ:
22 * Իբրև փայտեղէն սեղանոյ՝ երեք կան
գուն՝ ի բարձրութի. և երկու կան-
գունն յերկայնութի. և երկու կանգունն
՝ի լայնութի՝ և եղջիւրք ի նմա. և յա-
տակն նր՝ և որմք փայտեղինք. և ասէ
23 ցիս. այս սեղանն երեսաց Ցն: * Եւ
երկու մուտք տաճարին և երկու մուտք
սրբուն էին. և երկոցունց շրջանակաւ
24 մտին: * Երկու մուտք միոյ. և երկու
25 մուտք միւսոյ դրանն: * Եւ քանդակա
գործք ի վե՛ր նր. և ի վե՛ր մտից տաճա
րին քերօբէք. և արմաւենիք քանդա-
կեալ ըստ քանդակի սրբութեցն. և
փայտակերտ աղնիւ դէմ յանդիման
26 կամարին յարտաքուստ կողմանէ: * Եւ
պատուհանք ծածուկք. և չափեաց յայս
կոյս յայսկոյս զյարկս կամարին. և
զկողմանս տանն խաւնեալք միմեանս:

սրբութեանն՝ և զղոհան՝ և զվասն մեղացն՝ և զվասն անգիտութեանն ժողովրդեանն՝ 14 և եբ է տեսլին։ * Եւ մի ոք մտանիցէ անդր. բայց ի քահանայիցն. և ոչ ելանիցեն ի սրբութենէ անտի ի սրահն արտաքին. զի յայմ ժամանակի՝ որք մերձենան՝ սուրբ կացցեն. և մի մատչիցեն ի պատմուճանս իւրեանց՝ որովք պաշտեցինն. քանզի սբ է այն. և զգեցցին զայլ հանդերձ. յորժամ մերձենայցեն ի ժողովուրդն։ * Եւ կատա 15 րեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ. և եհան զիս ընդ Ճանապարհ դրանն՝ որ հայեր ընդ արևելս. և չափեաց զձև տանն շուրջանակի՝ ըստ չորինուածոյ։ * Եւ 16 եկն՝ եկաց առ հարաւային դրանն՝ որ հայեր ընդ արևելս. և չափեաց հինգ հարիւր չափով ձողովն. և դարձաւ ի կողմն հիւսիսոյ։ * Եւ չափեաց հան 17 դեպ հիւսիսոյ հինգ հարիւր կանգնոյ չափով ձողովն։ * Եւ դարձաւ ընդ ծո 18 վակողմն. և չափեաց հանդեպ ծովակողմն հինգ հարիւր չափով ձողովն։ * Եւ դար 19 ձաւ ի կողմն հարաւոյ. և չափեաց հանդեպ հարաւոյ հինգ հարիւր չափով ձողովն։ * Եւ զվեցեսին նէ շուրջանակի. 20 հինգ հարիւր կանգնոյ հանդեպ արևելից. և ի հինգ հարիւր կանգնոյ զլայնութեի անջրպետեալ ի մէջ սրբութեանն՝ և ի մէջ պարսպացն յօրինուածք տաճարին։

Գլ։ Խգ։

1 Եւ եհան զիս ի դուռնն՝ որ հայեր ընդ արևելս՝ և եհան զիս ընդ այն։ 2 * Եւ ահա փառքն Աստուծոյ Իսրայէլի գային ընդ Ճանապարհն արևելից. և ձայն բանից կին, իբրև զձայն կրկնելոյ բազմից և երկիրն լուսաւորեցաւ ի նմանութենէ լուսաւորութեան ի փառացն շուրջանակի։ 3 * Եւ տեսիլն, զոր տեսանէի, ըստ տեսլեանն՝ զոր տեսանէի ի ժամանակի իբրև մտանէի ածանել զքաղաքն ‖ և տեսիլ կառացն՝ զոր տեսի. ըստ տեսլեանն. զոր տեսի ի վէմ քոբար գետոյ. և անկայ ի վէմ երեսաց իմոց։ 4 * Եւ փառքն Տեառն մտին ի տաճարն ընդ Ճանապարհն. որ հայեր ընդ արևելս։ 5 * Եւ համբարձ զիս հոգի. և տարաւ զիս ի սրահն ներքին. և ահա լի էր փառօքն Տեառն տաճարն. և կայի անդ։ 6 * Եւ ահա ձայն ի տաճարէ անտի՝ որ խօսէր ընդ իս. և այր մի կայր մօտ առ իս։ 7 * Եւ ասէ ցիս. որդի մարդոյ՝ տեղի գահոյից իմոց. և զտեղի հետոց ոտից իմոց. որովք բնակեսցի անուն իմ՝ ի մէջ տանն Իսրայէլի յաւիտեան. և մի և նա պղծեսցեն տունն Իսրայէլի զանուն իմ սուրբ.

Գլ։ Խա։

1 Եւ էհան զիս ի սրահն արտաքին ընդ ճանապարհ արևելեան դրանն հիւսիսոյ. և տարաւ զիս ի ներքս. և ահա պաշտակամբք հինգ առանցիւքն և խորշիւքն ընդ կողմն հիւսիսոյ։ 2 * Յարիւր կանգունն յերկայնութեի. և 3 յիսուն կանգունն ի լայնութենի։ * Ընդ րեալք ճ օրինակի դրան սրահին ներք նոյ. և ճ օրինակի շրջանակաւ սեռնոյ սրահին արտաքնոյ. դէմ ընդդէմ կար գեալ երեքսրահեան։ * Եւ ընդդէմ 4 պաշտակամբացն գնացի՝ տասն կանգնոյ ի լայնութենի, և յարիւր կանգունն յերկայնութենի. և ներքնապոյն կողմն Ճանապարհին կանգունն մի. և դրունք նոցա ընդ հիւսիսոյ։ * Եւ 5 վերնատունն նոյնպես՝ զի խառնեալ էին սիւնքն շրջանակաւ՝ ի ներքնատանն մինչև ի վեր, և անջրպետ. նոյնպես սիւնքն շրջանակօք, և անջրպետք՝ և մոյթք։ * Վանզի երեքսրահեան էին. 6 և սիւնք ոչ գոյին իբրև զսիւնս պաշտամբացն. վ՚ն այնորիկ առանցքն էին ի ներքնոյ կողմանէ. և ի միջնայարկայն ի գետնոյ կողմանէ յիսուն։ 7 * Եւ լոյս արտաքուստ ոմ պաշտակամբ սրահին արտաքնոյ՝ որք հայէին դէմ յանդիման պաշտակամբացն՝ որք ընդ հիւսիսոյ՝ յերկայնութենի յիսուն կանգունն։ 8 * Վանզի երկայնութի պաշտակամբացն որք հայէին ի սրահն արտաքին՝ երկիսուն կանգուն. և նոքա էին դէմ յանդիման միմեանց. ընդ ամ հարիւր կանգունն։ 9 * Եւ դրունք պաշտակամբացն որք արևելից՝ վ՚ն մտանելոյ ընդ նոսա յարտաքին սրահէ անտի։ * Ի սա լու 10 սամուտ առաջին գնացին. և որ ընդ կողմն հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ՝ և ընդդէմ անջրպետացն. և հանդէպ խորշիցն. և պաշտակամբքն։ * Եւ գնացք հանդէպ նոցա. ըստ չափու 11 պաշտակամբացն Ճանապարհին որ ընդ հիւսիսոյ՝ և ըստ երկայնութենէ նոցա՝ և ըստ լայնութենէ նոցին՝ և ըստ ելից նոցա. և ըստ շրջանակաց նոցա. և ըստ լուսանցուցացք։ * Եւ ըստ մտից պաշտակամբացն՝ 12 որ ընդ հիւսիսոյ. և ըստ մտից առաջին գնացին առ ի զբայն տալոյ անջրպետութեանն ձողոյն. և հանդէպ արևելից դնալ ընդ նոսա։ * Եւ ասէ ցիս. պաշտ 13 որ է գան յանուկ կամբքդ որք՝ հիւսիսի. և պաշտակամբքդ որք ընդ հարաւոյ են. հանդէպ բացատացն՝ դոքա են պաշտակամբք սրբութեանն. ուր ուտեն քահանայք (որդիքն սադուկայ) մերձաւորք Տեառն զսրբութիւն սրբութեանցն. և անդ դնիցեն զսրբութիւն

սուրբ. ինքեանք և առաջնորդք իւր_
եանց պոռնկութեամբ իւրեանց. և ապա
կանութեամբք իշխանացն՝ որք 'ի մէջ նոցա:
*Դնել զդրանդս իմ 'ի մէջ դրան_ 8
դեցն նոցա. և զսեամս իմ առ սեամսն
նոցա. և արկին զպարիսպս իմ նեղել ընդ
իս և ընդ նոսա. և պղծեցին զանուն
իմ սուրբ անօրէնութեամբք իւրեանց, զոր
առնէին. և խորտակեցի զնոսա բար_
կութեամբ իմով և սպանմամբ: *Այժմեայ 9
արդ մերժեսցեն զպոռնկութիւս իւր_
եանց. և զսպանութիւս իշխանաց նոցա
յինէն. և բնակեցից 'ի միջի նոցա յաւի
տեան: *Եւ դու որդի մարդոյ՝ ցոյց 10
տանն Իէլի զտաճարդ. և դադարեսցեն
'ի մեղաց իւրեանց՝ զտեսիլ դորա՝ և
զձև՝ և զյօրինուածն: *Եւ նոքա ընդ_ 11
կալցին զտանջանս իւրեանց վն ամի.
զոր արարին. և նկարեսցես զտունն և
զպատրաստութիւն իւր. և զելս և զմուտ
դորա. և զկաց և զամ հրամանս դո_
րա. և զամ օրէնս և զիրաւունս դորա
ցուցցես դոցա. և գրեսցես առաջի
նոցա. և պահեսցեն զամ իրաւունս
և զհրամանս իմ. և արասցեն զնոսա:
*Եւ զնկարագիր տանն 'ի վր գլխոյ 12
լերինն. և զամ սահմանս նր շուրջա_
նակի, սրբութի սրբութեանց են: այս
օրէնք տաճարին: *Եւ այս չափք սեղա 13
նոյն: կանգուն մի 'ի կանգնոց. և կան
գուն մի, և ուղկ գոգած խորութեն նր.
և կանգուն մի լայնութի. և պսակ շուրջ
զծնօտիւքն նորա շուրջանակի թզաւ
մի: և այս բարձրութի սեղանոյն:
*'Ի խորութեէ սկզբան փորուածոյն 14
մինչև 'ի մեծ քաւութիւն. կանգունք
երկու 'ի ներքուստ. և լայնութիւն կան
գուն մի. և 'ի փոքր քաւութեէն մինչև
'ի մեծ քաւութիւն՝ կանգունք չորք. և
'ի լայնութի կանգուն մի: *Եւ բուռնն 15
'ի չորից կանգնոց. և 'ի բնէն և 'ի վեր
ցեղջերսն՝ կանգուն մի: *Եւ բուն 16
յերկոտասան կանգնոյ. առ երկոտա_
սան կանգուն 'ի լայնութի. չորեքկու_
սի 'ի չորեսին կողմանս իւր: *Եւ քաւ 17
ութի չորեքտասան կանգուն յերկայ_
նութի. և չորեքտասան կանգուն 'ի
կողմանց լայնութի՝ հաւասարակ 'ի չորե
ցունց. և ծնօտքն պատուածոյք շուր_
ջանակի պատեալ զնովաւ՝ ի կէս կանգ_
նոյ. և բոլորակ նր շուրջանակի կան_
գուն մի. և աստիճանք նր ընդ արևելս:
*Եւ ասէ ցիս Տր. որդի մարդոյ՝ այս 18
պէս ասէ Տր Տր. այս հրամանք են սե_
ղանոյն յաւուր գործուածոց իւրոց
մատուցանել 'ի վր նորա ողջակէզս.
և հեղուլ առ նովաւ զարիւն: *Եւ 19
տացես քահանայիցն ղևտացւոց՝ որք
'ի զաւակէ սադովկայ մերձեսցին առ
իս՝ ասէ Տր Տր՝ պաշտել զիս. զուա_
20 րակ մի յանդոյ վասն մեղաց: *Եւ
առցեն յարենէ նորա. և դիցեն 'ի վր
չորեցունց եղջերաց սեղանոյն. և 'ի վր
չորեցունց անկեանց քաւութեն. և շուրջ
զյարկաւն ցանեսցեն՝ և քաւեսցեն:
21 *Եւ առցեն զզուարակն զվն մեղացն.
և այրեսցի 'ի զատեալ տեղւոջ տաճա
22 րին՝ արտաքոյ սրբութեանց: *Եւ յաւ_
ուրն երկրորդի առցեն նոխազս եր_
կուս յայծեաց անարատս՝ վն մեղաց.
և քաւեսցեն զսեղանն՝ որպէս քաւեցին
23 զուարակաւն: *Եւ յետ վախճանելոյ
զքաւութիւն, մատուսցեն զզուարակ
յարջառոց անարատ՝ և խոյ 'ի հօտից
24 անարատ: *Եւ մատուսցեն առաջի
Տն. և ցանեսցեն 'ի վր նց քահանայքն
զաղ. և հանցեն զնս ողջակէզս Տն:
25 *Եօթն օր արասցեն՝ զնոխազ մի վն
մեղաց հանապազ. և զզուարակ մի
յարջառոց. և զխոյ մի անարատ 'ի հօ_
26 տից արասցեն: *Եօթն օր քաւես_
ցեն զսեղանն՝ և սրբեսցեն զնա. և կա
27 տարեսցեն զձեռս իւրեանց: *Եւ վախ
ճանեսցեն զաւուրսն. և եղիցի յօրէն
ութներորդի և անդր՝ արասցեն քա_
հանայքն 'ի վերայ սեղանոյն զողջա_
կէզս ձեր՝ և զվասն փրկութեան ձերոյ.
և ընկալայց զձեզ՝ ասէ Տր Տր:

ԳԼ: ԽԴ:

1 Եւ դարձոյց զիս ընդ ճանապարհ
արտաքին դրանն սրբութեանցն՝ որ
հայէր ընդ արևելս. և այն էր փակեալ:
2 *Եւ ասէ ցիս Տր. այդ դուռն փա_
կեալ կացցէ՝ և մի բացցի՝ և մի ոք անց
ցէ ընդ դա. զի Տր Ած Իէլի մտցէ ընդ
3 դա. և եղիցի փակեալ: *Քանզի ա_
ռաջնորդն իշխան նստցի 'ի դմ ու_
տել զհաց առաջի Տն. ընդ ճանապարհ
կամարի դրան մտցէ. և ընդ նոյն ճա_
4 նապարհ ելցէ: *Եւ տարաւ զիս ընդ
ճանապարհ դրանն՝ որ ընդ հիւսիսի
յանդիման տաճարին. տեսանէի, և
ահա փառօք Տն լի էր տունն Տն. և
5 անկայ 'ի վր երեսաց իմոց: *Եւ ասէ
ցիս Տր. որդի մարդոյ, դիր 'ի սրտի
քում, և տես աչօք քովք. և լուր ական
ջովք քովք զամ ինչ՝ զոր ես ընդ քեզ
խօսեցայց. ըստ ամի հրամանաց տանն ամենայն
Իէլի. և ըստ ամ իրաւանց դորա. և
կարգեսցես 'ի սրտի քում զմուտ տանդ.
ըստ ամ ելից նորա. և ըստ ամ սրբու
6 թեանց: *Եւ ասասցես ցտունն Իէլի.
տուն դառնացողաց՝ այսպէս ասէ Տր.
շատ լիցի ձեզ առ ամ անօրէնութեամբք
7 ձերովք տունդ Իսրայէլի: *Մուծա_
նել

նել ձեզ որդիս այլազգիս անթլփատս
սրտիւք՝ և անթլփատս մարմնով՝ լինել
'ի սրբութիւն իմ, և պղծել զնոսա․ 'ի
մատուցանել ձեզ զհաց իմ ճարպով
և արեամբ․ և անցանել զուխտիւ ի-
մով ամենայն անօրէնութեամբք ձերովք:
* Եւ ոչ պահեցէք զպահպանութիւնս 8
սրբութեանց իմոց․ և կարգեցէք զնոսա
պահել զպահպանութիւն սրբութեան
սրբութեանց իմոց: * Վասն այդորիկ այս 9
պէս ասէ Տէր Աստուած․ Ամենայն որդի օտարա-
ծին անթլփատ սրտիւ, և անթլփատ
մարմնով՝ մի՛ մտցէ 'ի սրբութիւն իմ․
յամենայն այլազգեաց որդւոց՝ որք իցեն 'ի
տան Իսրայէլի: * Այլ և ղևտացիքն՝ որք 10
հեռացան յինէն 'ի մոլորիլ ժողովր-
դեանն․ որք մոլորեցան յինէն զհետ
խորհրդոց իւրեանց․ և ընկալցին ըստ
անօրէնութեան իւրեանց: * Եւ եղիցին 11
'ի սրբութիւն իմ պաշտօնեայք․ բարա
պանք դրանց տանդ․ և սպասաւորք
տաճարիդ․ նոքա զենուցուն զողջա-
կէզս՝ և զզոհս ժողովրդեանն․ և նոքա
կացցեն առաջի ժողովրդեանն լինել
նոցա 'ի սպասաւորս: * Փոխանակ զի էին 12
նոքա սպասաւորք առաջի կռոց նոցա․ և
եղև տանն Իսրայէլի այն 'ի տանջանս անի-
րաւութեան․ վասն այնորիկ ամբարձի
զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա՝ ասէ Տէր Աստուած․
և ընկալցին ըստ անիրաւութեան իւրեանց:
* Եւ մի՛ մերձեսցին առ 'ի քահանայա- 13
նալ ինձ․ և մի՛ հպիլ յամենայն սրբութիւնս
որդւոցն Իսրայէլի․ և մի՛ յամենայն սրբութիւն
սրբութեանցն իմոց․ և ընկալցին զանար
գանս իւրեանց՝ մոլորութեամբն զոր մոլո
րեցան: * Եւ կարգեսցեն զնոսա պա 14
յամենե- հել զպահպանութիւնս տանն․ յամենայնի
սեան գործս նորա․ և յամենայն ինչ զոր գործի-
ցէ անդ: * Իսկ քահանայքն ղևտացիք 15
որդիքն Սադոկայ, որք պահեցին զպահ
պանութիւն սրբութեանց իմոց․ 'ի մոլորիլ
տանն Իսրայէլի յինէն․ նոքա մերձեսցին առ
իս պաշտել զիս․ և կացցեն առաջի ե-
րեսաց իմոց․ մատուցանել ինձ զոհս
և զճարպ՝ և զարիւն՝ ասէ Տէր Աստուած:
* Նոքա մտցեն 'ի սրբութիւն իմ․ և նոքա 16
մերձեսցին 'ի սեղան իմ պաշտել զիս․
և պահեսցեն զպահպանութիւնս: * Եւ 17
եղիցի 'ի մտանել նոցա ընդ դուռն սրա-
ներքնոյ հին 'ի ներքնոյ՝ զգեցցին զպատմու-
ճանս կտաւիս․ և մի՛ զգենուցուն ա-
ռեւիս 'ի պաշտաման իւրեանց 'ի դրանէ
սրահին ներքնոյ: * Եւ խոյրս կտաւիս 18
ունիցին 'ի գլուխս իւրեանց․ և անդ-
րավարտիս կտաւիս յերանս իւրեանց․
և ոչ զգենուցուն 'ի քրտնութեան: * Եւ 19
յելանելն իւրեանց յարտաքին սրահն
առ ժողովուրդն՝ մերկասցին զպատ-

մուճանս իւրեանց՝ որով պաշտիցեն․
և դիցեն զնոսա 'ի սենեակս սրբութեան,
և զգեցցին այլ պատմուճանս․ և մի՛
սրբեսցեն զժողովուրդն պատմուճա-
20 նօք իւրեանց: * Եւ զգլուխս իւրեանց
մի՛ գերծցեն․ և զվարսս իւրեանց մի՛
անսրացուսցեն․ ծածկելով ծածկես-
21 ցեն զգլուխս իւրեանց: * Եւ զգինի
մի՛ արբցեն ամենայն քահանայքն 'ի մտա-
22 նելն իւրեանց 'ի ներքին սրահն: * Եւ
զայրի, և զհանեալ մի՛ առնուցուն իւր Ղևտ. 21.13.
եանց կանայս․ այլ զկոյս 'ի զաւակէ
տանն Իսրայէլի․ և այրի եթէ իցէ 'ի քահա
23 նայէ մնացեալ՝ առցեն: * Եւ զժողո-
վուրդն իմ ուսուսցեն․ ընտրել 'ի մէջ
սրբոցն և պղծոց․ և 'ի մէջ անարա-
24 տին և արատաւորին: * Եւ 'ի վերայ դա-
տաստանի արեան նոքա կացցեն քննել․
զարդարութիւնս իմ արդարացուսցեն․
և զիրաւունս իմ իրաւացուսցեն․ և
զօրէնս իմ․ և զհրամանս իմ յամենայն տօնս
պահեսցեն․ և զշաբաթս իմ սրբես-
25 ցեն: * Եւ 'ի դի մարդոյ մի՛ մտցեն․
բայց եթէ 'ի հօր՝ կամ 'ի մօր՝ և յուս-
տեր՝ և 'ի դստեր՝ և յեղբօր՝ և 'ի քեռ՝
26 որ առն չիցէ լեալ՝ պղծեսցին: * Եւ
յետ սրբելոյն նորա՝ եօթն օր թուեսցէ
27 իւր: * Եւ յորում մտանիցէ 'ի սրբու-
թիւն սրահին ներքնոյ պաշտել 'ի սրբու-
թեան՝ մատուսցէ զքաւութիւն ասէ Տէր
28 Աստուած: * Եւ եղիցի նոցա 'ի ժառան-
գութիւն․ և կալուածք մի՛ տացի նոցա 'ի 18.1.
մէջ որդւոցն Իսրայէլի․ զի ես եմ նոցա 'ի ժա
29 ռանգութիւն: * Եւ զզոհսն՝ և զվասն 18.20.
մեղացն, և զվասն անգիտութեանն՝ նոքա
կերիցեն․ և ամենայն նուէրքն Իսրայէլի՝ նոցա լիցին
30 * Պտուղ ամենայնի, և անդրանիկք
ամենեցուն, և երախայրիք յամենայն պտղոց 13.2.
ձերոց՝ քահանայիցն եղիցին․ և զառա
ջին մուտ արդեանց ձերոց տաջիք քա- 29.34.
հանայից․ դնել օրհնութիւն 'ի վերայ տանց 19.
31 ձերոց: * Զամենայն մեռելոտի և
զգազանաբեկ 'ի թռչնոց և յանասնոց 22.8.
մի՛ կերիցեն քահանայքն:

ԳԼ: ԽԵ:

1 Եւ 'ի վիճակել ձեզ զերկիրն 'ի ժա
ռանգութիւն, զատուսջիք պտուղ
Տեառն սուրբ յերկրէն․ քսան և հինգ հա-
զար յերկայնութիւն․ և տասն հազար 'ի
լայնութիւն նուիրեալ եղիցի յամենայն սահ-
2 մանս նորա շուրջանակի: * Եւ եղիցի
յայնմանէ սրբութիւն․ հինգ հարիւր
առ հինգ հարիւր․ չորեքկուսի շուրջա
նակաւ․ և յիսուն կանգուն բացատն
3 շուրջանակի: * Եւ յայսմ չափու չա-
փեսցեն քսան և հինգ հազար յերկայ
նութիւն․ և տասն հազար 'ի լայնութիւն․
և

և՝ինձա եղիցի սրբութի սրբութեցն։
* Յոհիրեալ յերկրէն եղիցի քահա- 4
նայիցն՝ որք պաշտեն ի սրբութեն. և
այնոցիկ, որք մերձենան պաշտել զՏր.
և եղիցի նոյ տեղի մի զատեալ ի տուն
սրբութեցն։ * Եւ սանեւ հինգ հազար 5
յերկայնութի. և տասն հազար ի լայ-
նութի եղիցի ղևտացւոցն՝ որք պաշ-
տեն ի տաճարին։ եղիցի կալուածս
քաղաքի ի բնակութի։ * Եւ սա քնա- 6
կութե քաղաքի տասես հինգ հազար
ի լայնութի. և քսան և հինգ հազար
յերկայնութի. ըստ երախայրեաց սր
բութեցն ամի տանն իշի եղիցի։
ասէ և * Եւ առաջնորդին յայնմանէ և ան- 7
անէ միյերախայրից սրբոցն ի նիստ քաղա
քին յանդիման երախայրեաց սրբու
թեցն. ընդդէմ բնակութե քաղա-
քին ընդ կողմն ծովու. և ի ծովէ ել
արևելս. և երկայնութի ըստ միոյ վի
ճակաց. ի սահմանացն որք ընդ ծովա
կողմն. և երկայնութի ըստ սահմա-
նայ երկրին՝ որք ընդ արևելս։ * Եւ 8
եղիցի նմա ի կալուածս ի մէջ ելի. և
ոչ ևս բռնն լիցին իշխանք որդւոցն
ելի ժողովրդեան իմոմ. և զերկիրն
վիճակեալ ժառանգեսցեն տունն իշի
ըստ ազգս իւրեանց։ * Յոսպես ասէ 9
Տր Տէր. շատ լիցի ձեզ իշխանք ելի.
արդ. ի բաց արարեք զապիրատութի
և զթշնամութի. գիրառնս և զար-
դարութի արարէք. ի բաց մերժեցէք
զբռնաւորութի ի ժողովրդենէ իմմէ
ասէ Տր Տէր։ * Կշիռ արդար. և ջափ 10
արդար. և կապիճ արդար եղիցի ջա-
փու ձերոյ։ * Եւ կապիճ նոյն լիցի 11
տալոյ և առնլոյ՝ տասներորդ գրոմի
եղիցի կապիճ. և տասներորդն գրոմի
կապիճ. կշիռ ըստ գրոմին և ըստ ար
դոմին եղիցի։ * ‖ Եւ քան կշիռն 12
30. 13. դանկ. և քսան սիկղ. և քսան և հինգ
վ Լաւ. սիկղ. և՝ի քսան և հինգ սիկղէ եղիցի
27. 25. ձեզ մնաս մի։ * Եւ այս՝ պատուղ էցէ՝ 13
Ասուծոց. զոր զատանիցէք զվեցերորդ չափուն
3. 47. ի գրոմէ ցորենոյ. և զվեցերորդ ար-
դոմի՝ ի գրոմէ գարւոյ։ * Եւ հրաման 14
ձիթոյ. քսեստ մի իւղոյ. տասներորդ
սափորոյն. զի տասն քսեստն է սափոր
մի։ * Եւ ոչխար մի ի տասն ոչխարէ. 15
նուէրք յամ աղգացն ելի ի զոհս և
յողջակէզս քաւութե և փրկութե ձե
րոյ՝ ասէ Տր Տէր։ * Եւ ամ ժողովուրդ 16
երկրիդ տացէ զերախայրիս ցառաջ-
նորդն իսրայէլի։ * Ի ձեռն առաջ- 17
նորդին եղիցին ողջակէզքն՝ և զոհքն՝
և սպանդքն՝ ի տօնս՝ և յամնագլուխս՝
և՝ի շաբաթս. և յամ տանդ իշի. և
նա մատուսցէ զվնաս մեղացն. և

զղոհսն՝ և զողջակէզսն. և զվասն փր-
18 կութե քաւել զտունդ իշի։ * Յոսպես
ասէ Տր Տէր. յառաջնում ամ-
սեանն՝ որ օր մի է ամսոյն՝ առնուցուք
զուսարակ մի յանդոյ անարատ՝ քաւել
19 զսրբութեն։ * Եւ առցէ քահանայն
յարեանէ քաւութեն. և ցանեսցէ՝ի վէմ
սեմոյ տանն. և՝ի վէմ չորեցունց ան-
կեանց տաճարին. ի վերայ սեղանոյն.
և՝ի վէմ սեմոյ դրան ներքին սրահին։ Ներքնոյ
20 * Եւ այսպես արասցէ. որ օր եօթնե
ամսոյն. յամ յանգիտս յանցաւորէ և
21 ի տղայոյ քաւել զտունն։ * Եւ յամ-
սեանն առաջնում. որ օր չորեքտասան
է ամսոյն՝ եղիցի ձեզ տօնն պասեք.
22 զեօթն օր բաղարջ կերիջիք։ * Եւ ա-
րասցէ առաջնորդն վասն իւր՝ և վասն
ամենայն ազգի երկրին
զզուսարակ մի յարջառոյ վնր մեղաց։
23 * Օեօթն օր տօնին արասցէ ողջակէզս
Տն. եօթն զուսարակ՝ և եօթն խոյ անա
բատ. աւուր աւուր՝ զեօթն օր. և վնր
մեղաց նոխազ մի յայծեաց աւուր աւ-
24 ուր։ * Եւ զոհ և նաշխ գործեալ ել
զուսարակին. և հայ գործեալ ըստ
խոյին. և քսեստ մի իւղ ըստ հայցին։
25 * Եւ յամսեանն վեցերորդի՝ի հնգե՝ և յամ-
տասան օր ամսոյն, արասցէ զսօն ել աեան եօթ
օրինակի եօթանց աւուրց. որպես վնր ներսրդե
մեղացն՝ նոյնպես և վնր ողջակիզաց. և
ըստ նաշխոյն՝ և ըստ ձիթոյ։

Գլ. խ.օ.

1 Եսպես ասէ Տր Տէր. դուռն՝ որ
՝ի ներքնում սրահին հայի ընդ
արևելս. եղիցի փակեալ զվեց աւուրսն
արդոյս. և յաւուրս շաբաթուց բացցի. յոյսգոյծ
2 և յաւուրս ամնագլխոյն բացցի։ * Եւ ել
մոյկ առաջնորդն ընդ ճանապարհ
կամարի դրանն արտաքնոյ. և կացցէ
՝ի վէմ սեմոյ դրանն. և արասցեն քա-
հանայքն ողջակէզս վնր նորա. և զվեր-
կուքեցն վնր նորա. և երկիրպագցէ
՝ի վէմ սեմոյ դրանն՝ և ելցէ. և դուռնն
3 մի՛ փակեսցի մինչև ցերեկոյ։ * Եւ եր
կիրպագանիցէ ժողովուրդ երկրին
առաջի մտից դրանն յաւուր շաբա-
թուց՝ և յամնագլուխս՝ առաջի Տն։
4 * Եւ զողջակէզսն՝ զորս մատուսցէ Տն
յաւուր շաբաթուց, վեց որոջք անա-
5 բատք՝ և խոյ մի անարատ։ * Եւ ման-
նայ եփեալ առ խոյն՝ և առ որոջն զոհ.
և տուրս ընդ ձեռինն նորա. և քսեստ
6 իւղոյ ըստ հայցին։ * Եւ յաւուրն ամ-
սամտից զուսարակ մի որդի պատակա-
մար անարատ. և վեց որոջքն՝ և խոյքն
7 անարատք եղիցին։ * Եւ նաշխ ըստ
զուսարակին. և նաշխ՝ի մանանայ ըստ
խոյին՝

խոյին՝ և ըստ որոջաց · ոչ և պատրաս
տեսցի 'ի ձեռս իւր · և իւղ ը̅ նաշհոյն ։
* Եւ 'ի մտանել առաջնորդին՝ ընդ 8
ճանապարհ կամարի դրանն մտցէ · և
ընդ նոյն ճանապարհ դրանն ելցէ ։
* Եւ յորժամ մտանիցէ ժողովուրդ 9
երկրին առաջի Տն 'ի տօնս՝ որ մտանի
ցէ ընդ ճանապարհ դրանն հիւսիսոյ
երկիր պագանել, ելցէ ընդ ճանա_
պարհ դրանն հարաւոյ · և որ մտանիցէ
ընդ ճանապարհ դրանն հարաւոյ, ել_
ցէ ընդ ճանապարհ դրանն հիւսիսոյ ·
և մի դարձցի ընդ ճանապարհ դրանն,
ընդ որ եմուտ · այլ ուղորդ ընդ նոյն
ելցէ ։ * Եւ առաջնորդն 'ի մէջ նոցա, 10
'ի մտանելն նոցա, ընդ նոսին մտցէ ·
և ընդ ելանել նոցա ը̅ նոսին ելցէ ։
*Եւ 'ի տօնս՝ և 'ի ժողովս եղիցի ման_ 11
նայ եփեալ ըստ զուարակին · և ման_
նայ ըստ խոյին · և ըստ որոջացն, ոչ
պատրաստեսցի 'ի ձեռս նր · և քսեստ
մի իւղոյ ը̅ հացին ։ * Ապա եթէ առ_ 12
նիցէ առաջնորդն զխոստովանութեն
ողջակէզս · և զկամաւն փրկութե Տն ·
բացցէ իւր զդուռնն՝ որ հայի ընդ ա_
րեւելս · և արասցէ զողջակէզսն իւր՝ և
զվ̅ փրկութենն · ըստ օրինակի ոչ և
առնիցէ յաւուր շաբաթուցն · և ելցէ,
և փակեսցէ զդուռնն յետ ելանելոյն
իւրոյ ։ * Եւ բուծ մի տարեւոր անա_ 13
րատ արասցէ յողջակէզս Տն · հանա_
պազօր այգուն այգուն արասցէ զայն ։
*Եւ մանանայ ը̅ նմին, այգուն այգուն · 14
զվեցերորդ մասն չափուն · և երրորդ
մասն քսեստի իւղ խառնեալ 'ի նաշհն
մաննայ Տն հրաման յաւիտենական ։
* Հանապազ մատուցանիցէ զգառնն, 15
զմաննայն, և զիւղն արասցէ այգուն
այգուն՝ ողջակէզ հանապազորդ ։
*Այսպէս ասէ Տր Տր · և եթէ տայցէ 16
առաջնորդն պարգեւ միում յորդւոյն
իւրոց 'ի ժառանգութէ իւրմէ · և եղի
ցի այն որդւոյն նր 'ի կալուածս ժա_
ռանգութե ։ * Եւ եթէ տայցէ պար 17
գեւ 'ի ժառանգութէ իւրմէ, միում
ծառայից իւրոց · եղիցի նմա այն մինչեւ
ցտարին թողութե · ապա դարձցի անդ_
րէն առ առաջնորդն · բայց ժառան_
գութի որդւոցն նորա, նոցին եղիցի ։
* Եւ մի առցէ առաջնորդն 'ի ժառան 18
գութէ ժողովրդեան իւրոյ բռնադա
տեալ զնս · այլ յիւրմէ կալուածոյ՝ և
յիւրմէ ժառանգութէ ժառանգե_
ցուսցէ որդւոցն իւրոց · զի մի ցրուես
ցի ժողովուրդն իմ յիւրաքանչիւր բնա
կութէ ։ * Եւ տարաւ զիս ընդ ճանա 19
պարհ դրանն հարաւոյ · 'ի պաշտամբ
սրբութեց քահանայիցն, որ հայէր ը̅
հիւսիսի · և ահա անդ տեղի զատեալ ։
20 *Եւ ասէ ցիս՝ այս է տեղի՝ յորում ե
փեսցեն քահանայքն զվ̅ անդ խոտեն՝
և զվ̅ մեղացն · անդ եփեսցեն և զման
նայն · ամենեւին մի ելանել 'ի սրահն
21 արտաքին սրբել զժողովուրդն ։ * Եւ
եհան զիս 'ի սրահն արտաքին · և շրջե
ցոյց զիս ընդ չորս կողմանս սրահին ·
22 և ահա գաւիթք առ գաւիթս ։ * Ընդ
չորս կողմանս սրահին, գաւիթն փո_
քու քառասուն կանգուն երկայնու_
թի · և լայնութի երեսուն կանգուն ·
23 մի չափ էր չորեցունց ։ * Եւ պատ_
կամբք շուրջանակի զչորեքումբք · և
խոհակերոցք շինեալք 'ի ներքոյ պատ
24 կամբացն շուրջանակի ։ * Եւ ասէ ցիս՝
այս տունք են խոհակերաց · ուր հա_
սուցանիցեն պաշտօնեայք տանն ըզ
զենլիս ժողովրդեանն ։

ԳԼ: ԽԷ:

1 Եւ եմոյծ զիս առաջի դրան տաճա
րին · և ահա ելանէր ջուր 'ի ներքոյ
վայրագաւթայ տաճարին ը̅ արեւելս ·
զի երեսք տաճարին հայէին ընդ արե
ւելս · և ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ
տաճարին 'ի հիւսիսոյ՝ 'ի սեղանն կոյս ։
2 * Եւ եհան զիս ը̅ ճանապարհ դրանն
հիւսիսոյ · և շրջեցոյց զիս ընդ ճանա
պարհ դրանն արտաքնոյ · առ դրամբն
արտաքնով, որ հայիւր ընդ արեւելս ։
և ահա ջուր հոսէր յաջմէ կողմանէ ։
3 * Իբրեւ ելեալ առն դէմ յանդիման · և
չափ 'ի ձեռին իւրում · և չափեաց հա
զար չափով · և էանց ընդ ջուրն՝ ջուր
4 յորդութեան ։ * Եւ չափեաց հազար
չափով · և էանց ընդ ջուրն · և հար_
կանէր ջուրն մինչեւ ցերանս ։ և չա_
փեաց հազար չափով · և էանց ընդ
ջուրն · և հարկանէր ջուրն մինչեւ ցգօ
5 տի ։ * Եւ չափեաց հազար չափով
զուղխսն՝ և ոչ կարէր անցանել · զի յոր
դեաց ջուրն իբրեւ զյորձանս հեղե_
6 ղաց · ընդ որ ոչոք անցանիցէ ։ * Եւ
ասէ ցիս, տեսե՞ր որդի մարդոյ · և դար
ձոյց զիս՝ և տարաւ յափն գետոյն ։
7 * Ի շրջել իմում անդ · և յափին գետոյն
ծառատունկ բազում յոյժ՝ յայսկոյս
8 յայնկոյս ։ * Եւ ասէ ցիս · ջուրս այս,
որ ելանէ 'ի կողմն գալիլեացւոց ընդ
արեւելս · և իջանէ յարաբիայ · և գայ
մինչեւ ցծովն 'ի ջուրցն ելից, բժշկեսցէ
9 զջուրս ։ * Եւ եղիցի ամ̅ շունչ անաս_
նոց 'ի բաց թքելոց · յա̅մ յորոց վերայ
եկեսցէ գետն՝ կենդանի լիցին · և եղի
ցի անդ ձուկն բազում յոյժ · զի հա_
սեալ անդր ջրոյս այսորիկ՝ բժշկեսցէ ·
և կենդանասցի ։ յորոց վերայ հասցէ
գետն

պանդխտաց՝ ի մէջ պանդխտաց՝ որք իսկն՝ ի ձեզ . անդ տայիք նոցա ժա-
ռանգութիւն՝ ասէ Տէր Ես։

Գ. Խ.

1 Եւ այսոքիկ են սահմանք ցեղիցն . ի սկզբանէ կողմանն հիւսիսոյ . ըստ կողմանն զառիթափին . որ զա-
տաներ ընդ մուտս եմաթու հանդը-
ուքանին ծնանու . սահմանն գամաս-
կոսի առ հիւսիսոյ՝ ըստ կողմանն քնա-
կուքէ եմաթայ . և եղիցի նոցա արևե-
լակողմն մինչև՝ ի ծովակողմն՝ դանայ
2 բաժին մի ։ * Եւ՝ ի սահմանաց անտի
դանայ արևելակողմն մինչև՝ ի ծովա-
3 կողմն՝ ասերայ բաժին մի ։ * Եւ՝ ի սահ
մանացն ասերայ յարևելից կուսէ մին
չև ցծովակողմն , նեփթաղիմի բաժին
4 մի ։ * Եւ՝ ի սահմանացն նեփթաղի-
մի յարևելից մինչև՝ ի ծովակողմն՝ մա-
5 նասէի բաժին մի ։ * Եւ՝ ի սահմանացն
մինասէի . յարևելից կուսէ մինչև՝ ի
ծովակողմն , եփրեմի բաժին մի ։
6 * Եւ՝ ի սահմանացն եփրեմի յարևե-
լից կուսէ մինչև՝ ի ծովակողմն՝ ռու-
7 բենի բաժին մի ։ * Եւ՝ ի սահմանացն
ռուբենի յարևելից կուսէ՝ մինչև՝ ի
ծովակողմն , յուդայի բաժին մի։
8 * Եւ՝ ի սահմանացն յուդայ յարևե-
լից կողմանէ մինչև ցծովակողմն , եղի
ցի պտուղ նուիրեայ . քսանևհինգ հա
զար յերկայնութեի՝ և տասնհազար՝ ի
լայնութեի . իբրև զմի ի վիճակացն՝ ի
կողմանցն արևելից մինչև ցծովա-
կողմն և եղիցի նոքա ի մէջ նոցա։
9 * Պտուղ՝ զոր նուիրիցեն Տեն . յերկայ-
նութեի քսանևհինգ հազար . և՝ ի լայ-
10 նութեի տասնհազար ։ * Եղիցի պտուղ
սրբութեան քահանայիցն . ընդ հարա-
ւակողմն քսանևհինգ հազար՝ և ընդ
ծովակողմն՝ ի լայնութեի՝ տասնհազար՝
և ընդ հարաւակողմն յերկայնութիւն
քսանևհինգ հազար՝ և եղիցի սահման
11 սրբութեան՝ ի միջի նոցա ։ * Քահանայ
իցն սրբեցելոց , որդւոցն սադուկայ .
որք պահեն զպահպանութեի տան Տեն
որք ոչ մոլորեցան՝ ի մոլորութեի որդ-
ւոցն իսրայէլի՝ ոյք մոլորեցան ղևտացիքն ։
12 * Եւ՝ եղիցի նոցա պտուղ առաքեալ՝ ի պտ
ղոյ երկրին . սրբութեի սրբութեան՝ ի
13 սահմանացն ղևտացւոց ։ * Եւ՝ ղևտաց
ւոցն՝ որ զհետ սահմանաց քահանայ-
իցն իսկ . յերկայնութեի քսանևհինգ
հազար՝ և՝ ի լայնութեի տասնհազար .
14 * Ոչ վաճառեսցի՝ ինոցանէ . և ոչ չա
փեսցի . և ոչ առցի առաջինն որդեանց
15 երկրին . զի սրբութեի Տեն է ։ * Այլ
հինգհազարն , առ երկոսին քսան-

գեան՝ և կեցցէ ։ * Եւ կացցեն՝ ի 10
նմա որսորդք . յենգադդեայ մինչև
յենգադիմ . և ձկունք ուրկանաց
առանձինն եղիցին . և ձկունք նորա
իբրև զձկունս ծովուն մեծի ։ բազ-
մութեի բազում յոյժ ։ * Եւ՝ յելս նր՝ և 11
՝ի մուտս նր՝ և՝ ի համբառնալ նորա՝
մի սրբեսցեն . այլ՝ յաղ մնասեսցին ։
* Եւ առ գետովն ելցէ՝ զափամէքն 12
յայսկոյս յայնկոյս՝ ամ ծառ ուտելի .
և մի հնասցի շուրջ զնովաւ . և մի պա
կասեսցի պտուղ նր . և զղալարութեի
իւր յառաջագոյն արձակեսցէ . զի
ջուրք նր՝ ի սրբութեէն ելանեն . և ե-
ղիցի պտուղ նոցա՝ ի կերակուր . և եղք
նր՝ ի բժշկութեի ։ * Այսպէս ասէ Տէր 13
Ես . այսք են սահմանք ժառանգու-
թեի երկրին . զոր ժառանգեսցեն ի
ցես երկոտասան ազգաց որդւոցն իէլի՝
յաւելուած վիճակաց ։ * Եւ ժառան 14
գեսցեն զնա իւրաքանչիւրք՝ որպէս
և եղբարքն իւր . յոր ամբարձի զձեռն
իմ տալ հարցն նոցա . և անկցի երկիրն
այն՝ ի ձեզ՝ ի վիճակ ժառանգութեի ։
* Եւ՝ այսոքիկ են սահմանք երկրին՝ 15
որ ընդ կողմն հիւսիսոյ . ի ծովէ մե-
ծէ , որ իջանէ՝ և մտկնի՝ ի մուտս եզ
դադայ ։ * Եմաթայ . բերօթայ . սա 16
բարսիմայ . ի մէջ սահմանացն դամաս
կոսի . և՝ ի մէջ սահմանացն եմաթայ՝
քնակուքինք ծանայ՝ որք են՝ ի սահ-
մանս օրանացւոյն ։ * Այսք են սահ- 17
մանք՝ ի ծովէն հանգուծանին ծնանայ՝
սահմանք դամասկոսի . և ընդ կողմն
հիւսիսոյ՝ ըստ հիւսիսոյ . և սահմանքն
եմաթայ՝ սահմանք հիւսիսոյ ։ * Կէմ 18
յանդիման արևելից՝ ի մէջ օրանաց-
ւոյն՝ և դամասկոսի . ՝ի մէջ գաղայա-
դացւոյն՝ և՝ ի մէջ երկրին իէլի . յոր-
դանան մեկնէ ընդ ծովակողմն արև ե
լից . ընդ արմատաստանն . այս ընդ
արևելս ։ * Եւ՝ ընդ հարաւ՝ և ընդ հա 19
րաւոյ՝ ի թեմնայ . և յարմաճաստա-
նէ՝ մինչև՝ ի ջուրն մարիբաթ կադէս .
որ ձգի՝ ի ծովն մեծ . այս բաժին հա-
րաւային . և առ հարաւոյ ։ * Եւ՝ սոյն 20
բաժին ծովուն մեծի . որ որոշէ մինչև
հանդէպ մտից եմաթայ . մինչև՝ ի
մուտս նորին . այսինքն ընդ ծովա-
կողմն եմաթայ ։ * Եւ՝ բաժանեսջիք 21
զերկիրն զայն նոցա . և ազգացն իէլի ։
* Վրկջիք զնա՝ ի վիճակս . ձեզ՝ և ե- 22
կացն՝ և պանդխտաց՝ որք՝ ի մէջն ձե-
րում . որք ծնան որդիս՝ ի մէջն ձե-
րում . և եղիցին ձեզ իբրև այգենա
ծինք . ՝ի մէջ որդւոցն իէլի եղիցին .
ընդ ձեզ կերիցեն ժառանգութիւնք՝ ի
մէջ ազգացդ իէլի ։ * Եւ եղիցին յազգ 23

քսանևհինգ հազարին . պատուար ար
տաքոյ քաղաքին լինիցի ՚ի բնակութի-
և յարձակավայրս նորին . և եղիցի քա
ղաքն ՚ի միջի նորա : * Եւ սա չափ նո- 16
՚ի կողմանէ հիւսիսոյ՝ չորք հազարք և
հինգ հարիւր : և ՚ի կողմանէ արևե-
լից՝ չորքհազարք և հինգհարիւր . և՚ի
կողմանէ ծովու՝ չորքհազարք և հինգ
հարիւր : * Եւ եղիցի բացատ քաղա- 17
քին , ը հիւսիսի՝ երկերիւր և յիսուն .
և ընդ հարաւ՝ երկերիւր և յիսուն . և
ընդ արևելս՝ երկերիւր և յիսուն :
* Եւ աւելորդ երկայնութենն մերձ 18
առ երախայրեօք սրբութեանն . տասն
հազար ընդ արևելս . և տասնհազար
ընդ ծով . և եղիցին երախայրիք սր-
բութենն : և եղիցին արդիւնք նորա ՚ի
հայ գործաւորի քաղաքին : * Եւ գոր 19
ծաւորք քաղաքին գործեսցեն զնա
յաւ՝ ցեղիցն Իլի : * Եւ ահա՝ պատուէն 20
քսանևհինգ հազար՝ առ քսանևհինգ
հազար՝ չորեքկուսի զատանիջիք ըզ
պատուղ սրբութենն ՚ի բնակութէ քա-
ղաքին : * Եւ աւելորդն նորին՝ գլխա 21
սորին եղիցի . և անտի ՚ի պատուղ սր-
բութենն , և՚ինիսա քաղաքին յանդի
մանն նորուն . քսանևհինգ հազար յեր
կայնութէն՝ մինչև ՚ի սահմանն յարևե
լից կողմանն . և՚ի ծովակողմն , քսան
ևհինգ հազար մինչև ՚ի սահմանս ծո-
վակողմանն մերձ առ վիճակ գլխաւո
րին . և եղիցի պատուղ սրբութենն . և
սրբութի՝ տաճարին ՚ի մէջ նը : * Եւ 22
՚ի ժառանգութէ դևտացւոցն , և՚ի
քնակութէ քաղաքին , միջոցն գլխա-
ւորացն եղիցի . ՚ի մէջ սահմանացն յու
դայ . և՚ի մէջ սահմանացն բենիամի-
նի՝ գլխաւորին եղիցի : * Եւ աւելորդ 23
ցեղիցն . ՚ի կողմանց արևելից մինչև

ցծովակողմն , բենիամինի բաժին մի :
* Եւ՚ի սահմանացն բենիամինի՝ իկող- 24
մանց արևելից մինչև ՚ի ծովակողմն ,
շմաւոնի բաժին մի : * Եւ ՚ի սահմա- 25
նացն շմաւոնի՝ ՚ի կողմանց արևելից
մինչև ՚ի ծովակողմն , իսաքարայ բա-
ժին մի : * Եւ՚ի սահմանաց իսաքարայ՝ 26
՚ի կողմանց արևելից մինչև ցծովա-
կողմն , զաբուղոնի բաժին մի : * Եւ 27
՚ի սահմանացն զաբուղոնի՝ իկողմանցն
արևելից մինչև ցծովակողմն , գադայ
բաժին մի : * Եւ՚ի սահմանացն գա- 28
դայ մինչև ցհարաւ : և եղիցին սահ-
մանք նը՝ ՚ի թեմանայ . և՚ի ջրոյն ռա
բոթի կադես՝ ժառանգութէի մի մինչև
ցծովն մեծ : * Եւ այս երկիր՝ զոր բա- 29
ժանիցէք վիճակաւ ազգաց իլի . և
այս բաժինք նը՝ ասէ Տէր Եհ : * Եւ 30
այս ելամուտք քաղաքին . ընդ կողմն
հիւսիսոյ չորքհազարք և հինգ հարիւր
չափու : * Եւ դրունք քաղաքին ը ան- 31
ուանց ազգացն Իլի . դրունք երեք ը
կողմն հիւսիսոյ . դուռն մի ռուբինի .
և դուռն մի յուդայի . և դուռն մի ղևի
եայ : * Եւ ընդ կողմն արևելից չորք 32
հազարք՝ և հինգհարիւր չափու . և
դրունք երեք՝ դուռն մի յոսեփայ . և
դուռն մի բենիամինի . և դուռն մի դա
նայ : * Եւ ընդ կողմն հարաւոյ չորք- 33
հազարք՝ և հինգհարիւր չափու . և
դրունք երեք՝ դուռն մի շմաւոնի .
դուռն մի իսաքարայ . դուռն մի զաբու
ղոնի : * Եւ ընդ կողմն ծովու չորքհա- 34
զարք՝ և հինգհարիւր չափու . և դրունք
երեք՝ դուռն մի գադայ . դուռն մի
ասերայ . դուռն մի նեփթաղիմի :
* Շ ուրջ շրջանակաւ՝ ութևտասն . և 35
անուն քաղաքին յորմէհետե լինիցի
անդ , Տէն եղիցի անուն նորա :

ՄՐՔ-

Եւ նոյն ժամայն արքն այնոքիկ կապեցան պատմուճանօք՝ և վարտիօք՝ և ընկեցան ՚ի մէջ հնոցին: 3.21.

Եւ արկին զդանիէլ ՚ի գուբ առիւծուցն. և էր անդ աւուրս վեց. իսկ ՚ի գբին էին առիւծք վեց: 13.3.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԷԼԻ:

Գլուխ Երեքտասաներորդ:

ԵՒ ԷՐ ԱՅՐ 1
ՄԻ ԲՆԱԿԵԱԼ
՚ի բաբելոն. և
անուն նր յովա_
կիմ: *Եւ էառ 2
իւր կին, անուն
շուշան՝ դուստր
քեղկեայ՝ գեղե
ցիկ յոյժ՝ երկիւղած ՚ի Տէ: *Եւ 3
ծնօղք նորա արդարք. և ուսուցին
զդուստրն իւրեանց ըստ օրինացն մօ_
սէսի: *Եւ էր յովակիմ մեծատուն 4
յոյժ. և էր նորա բուրաստան մերձ
յապարանս իւր. և առ նա ժողովէին
հրեայք. զի փառաւորագոյն էր քան
զամենեսեան: *Եւ երևեցան երկու 5
ծերք ՚ի ժողովրդենէ անտի՝ դատաւ_
որք տարւոյն այնմիկ. զորոց խօսեցաւ
Տր՝ եթէ ել անօրէնութի ՚ի բաբե_
լոնէ՝ ՚ի ծերոց դատաւորաց: և համա

րեին առաջնորդել ժողովրդեանն:
6 *Եւ նոքա հանապազորդէին ՚ի տունն
յովակիմայ. և գային առ նոսա ամենե
7 քեան ՚ի դատաստան: *Եւ լինէր՝ իբ_
րև ժողովուրդն մեկնիւր զհասարակ
աւուրբք՝ մտանէր շուշան՝ և զգնայր
8 ՚ի բուրաստանի առն իւրոյ: *Եւ տե_
սանէին զնա երկոքին ծերքն հանա_
պազ՝ զի մտանէր, և զգնայր. և ցան_
9 կացան նմա: *Եւ դարձուցին զմիտս
իւրեանց՝ և խոտորեցուցին զաչս իւր_
եանց չհայիլ յերկինս՝ և չյիշել զար_
10 դար դատաստանսն: *Եւ էին երկո
քեան հարեալք ՚ի նմա. և չպատմէին
11 միմեանց զցաւս իւրեանց: *Ոչ պատ
կառէին պատմել զցանկութիւն իւր_
եանց. քանզի կամէին լինել ընդ նմա:
12 *Եւ սպասէին նմա ստէպ հանապազ
տեսանել զնա. և ասէին ցմիմեանս:
13 *Երթիցուք ՚ի տուն. զի ճաշու ժամ
է: ելին, և մեկնեցան ՚ի միմեանց:
14 *Եւ դարձեալ անդրէն եկին միսան_
գամայն միմեանս. և հարցեալ միմեանց

զպատճառսն, խոստովան եղեն զյան
կութիւն իւրեանց։ ապա եդին ժամս
դիրք միմեանց՝ թէ երբ կարասցեն
զնա միայն գտանել։ *Եւ եղեւ 'ի սպա 15
սել նոցա նմա 'ի դիպօղ աւուր. եկն՝
եմուտ երբեմն որպէս յերէկն և յեռանդն՝
երկու միայն աղջկամբք. և ցանկացաւ
լուանալ 'ի բուրաստանի անդ՝ քանզի
տօթ էր։ *Եւ ոչոք էր անդ. բայց 16
միայն երկու ծերքն թաքուցեալք՝ որք
սպասէին նմա։ *Եւ ասէ ցաղջ 17
կունսն. երթայք, բերէք ինձ իւղ և
օճառ՝ և զդուրս բուրաստանիս փա
կեցէք՝ զի լուացայց։ *Եւ արարին՝ 18
որպէս և ասաց նա. փակեցին զդուրս բու
րաստանին՝ և ելին 'ի կողմանէ դրանցն՝
բերել զոր ինչ հրամայեաց նոցա. և
ոչ տեսին զծերսն՝ քանզի թաքուցեալք
էին։ *Եւ եղեւ իբրև ելին աղջկունքն, 19
յարեան երկու ծերքն՝ և դիմեցին 'ի
վերայ նորա՝ և ասեն։ *Ահա դուրք բուրաս 20
տանիս փակեալք են. և չիք ոք՝ որ տե
սանէ զմեզ. և մեք ցանկացեալեմք
քեզ. վասն որոյ և քո հաւանեալ մեզ՝
լեր ընդ մեզ։ *Ապա թէ ոչ՝ վկայեմք 21
զքէն. եթէ այր ոմն պատանի էր ընդ քեզ.
և վասն այնորիկ արձակեցեր զաղջ
կունսն 'ի քէն։ *Յոգւոց եհան շու 22
շան՝ և ասէ. տագնապ է ինձ յամենայն կող
մանց. եթէ զայդ գործ գործեցից՝
մահ է ինձ. և եթէ ոչ գործեցից՝ չեմ
ապրելոց 'ի ձեռաց ձերոց։ *Բայց լաւ 23
լիցի ինձ չգործել զայդ՝ և անկանիլ 'ի
ձեռս ձեր. քան թէ մեղայց առաջի
Տեառն։ *Եւ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ 24
շուշան. աղաղակեցին և երկու ծերքն
կից նմին։ *Եւ ընթացաւ մինն՝ եբաց 25
զդուրս բուրաստանին։ *Իբրև լուան 26
զձայն ճչոյն 'ի բուրաստանի անդ ըն
տանիքն՝ անկան ընդ կողմն դրանն 'ի
ներս՝ տեսանել թէ զինչ իրք ընդ նա
անցեալ իցեն։ *Եւ իբրև ասացին 27
զամօթի ծերքն զբանս իւրեանց, զամօթի հա
հարան րան ծնօղքն յոյժ. զի ոչ երբեք այն
ծառայքն պիսիք բանք ասացան զշուշանայ։ և
եղեւ 'ի վաղիւն անդր։ *Իբրև եկն ժո 28
ղովուրդն առ այր նորա յովակիմ. եկին
և երկոքին ծերքն անօրէն մտօք զշու
շանայ՝ սպանանել զնա։ *Եւ ասեն 29
յղեցէք առաջի ժողովրդեանն. յղեցէք զշու
առ շուշա_ շանայ դստերն քեղկեայ. որ է կին յո
ն դստ_ վակիմայ. և նոքա յղեցին։ *Եւ եկն 30
եր քեղ նա՝ և ծնօղք իւր՝ և որդիք իւր՝ և ամենայն
կեայ։ ազգականք նորա։ *Եւ շուշան էր փա 31
փուկ յոյժ՝ և գեղեցիկ տեսլեամբ։
*Եւ անօրէնքն հրամայեցին հոլանի 32
առնել զնա, քանզի զքօղեալ էր, զի
լցցին գեղով նորա։ *Եւ իւրքն լային. 33

և ամենեքեան որք ճանաչէին զնա։
34 *Յարեան ծերքն երկոքին 'ի միջոյ ժո
ղովրդեանն՝ եդին զձեռս իւրեանց 'ի
35 վերայ գլխոյ նորա։ *Եւ նա լալով հայե
ցաւ յերկինս. քանզի էր սիրտ նորա
36 յուսացեալ 'ի Տէր։ *Ասեն ծերքն եր
կոքեան. մինչդեռ մեք միայն գնայաք
'ի մէջ բուրաստանին, եմուտ դա անդ
երկու աղջկամբք. և փակեաց զդուրս
բուրաստանին. և արձակեաց զաղջ
37 կունսն։ *Եւ եկն առ դա պատանի
մի որ էր թաքուցեալ. և անկաւ ընդ
38 դմա։ *Եւ մեք էաք յանկեան բու
րաստանին. իբրև տեսաք զանօրէնու
թիւն, ընթացաք առ դոսա. և տեսաք
39 զլինիլ դոցա ընդ միմեանս։ *Զնա
ոչ կարացաք ունել. քանզի բուռն էր
քան զմեզ. և եբաց զդուրսն. և փա
40 խեաւ արտաքս։ *Զդա՝ զոր ըմբռ
նեցաքդ՝ հարցաք թէ ով էր պատա
նին. և ոչ կամեցաւ պատմել մեզ՝ զայդ
41 վկայեմք։ *Եւ հաւատաց նոցա ա
տեանն՝ իբրև ծերոց ժողովրդեան՝ և
դատաւորաց. և դատեցին զնա մեռա
42 նիլ։ *Աղաղակեաց 'ի ձայն բարձր
շուշան՝ և ասէ. Աստուած յաւիտենական՝
ծածկագէտ. որ գիտես զամենայն յառաջ
43 քան զլինիլ նոցա։ *Դու գիտես՝ զի
սուտ վկայեն զինէն. և ահա մեռա
նիմ, որ ոչինչ գործեցի՝ զոր դոքայդ
44 անօրինեն զինէն։ *Եւ լուաւ Տէր
45 ձայնի նորա։ *Եւ մինչդեռ տանէին
զնա կորուսանել, զարթոյց Աստուած զհո
գին սուրբ 'ի վերայ մանկան միոյ տղայոյ.
46 որում անուն էր դանիէլ։ *Եւ աղա
ղակեաց 'ի ձայն բարձր՝ և ասէ. ան
47 պարտ եմ ես յարենէ դորա։ *Եւ
դարձաւ ամենայն ժողովուրդն առ նա՝ և
ասեն. զինչ է բանդ՝ զոր դուդ խօսե
48 ցար։ *Եւ նա եկաց 'ի միջի՝ և ասէ.
այդպէս անմիտք էք որդիք իսրայէլի. ոչ
քննեցիք։ և ոչ 'յիրաւանց վերայ հա
սիք. և դատապարտեցիք զդուստր
49 իսրայէլի։ *Դարձարուք յատեանն՝ քանզի
50 սուտ վկայեցին զնմանէ։ *Եւ դար
ձաւ ժողովուրդն վաղվաղակի. և ա
սեն ցնա ծերքն. եկ՝ նիստ 'ի միջի մե
րում՝ և պատմեա մեզ. զի քեզ ետ Աստուած
51 զերիցութիւն։ *Եւ ասէ ցնոսա դանիէլ.
մեկնեցէք զդոսա 'ի միմեանց 'ի բաց.
52 և քննեսցուք զդոսա։ *Եւ իբրև մեկ
նեցան 'ի միմեանց։ և կոչեաց զմինն 'ի
նոցանէ, և ասէ ցնա. ով հնացեալ
աւուրք չարութեան. այժմ եկին՝ հասին առաջէք
մեղքք քո՝ զոր գործէիր յառաջագոյն։
53 *Զի դատէիր զդատաստան անիրաւ
ութեան. զանմեղս դատապարտէիր. և
զվնասակարս արձակէիր. ուր Աստուած
աս_

Ելից. 23.7. ասացեալ էր՝ թէ ‖ զանմեղն և զար-
դարն մի՛ սպանանիցես ։ *Բայց արդ՝ 54
թէ տեսեր զդոսա ․ ընդ որո՞վ ծառով
տեսեր զդոսա՝ մինչ խօսէին ընդ մի-
մեանս ․ և նա ասէ՝ ընդ հերձեաւն ։
* Ասէ դանիէլ ․ բարւոք ստեցեր 'ի 55
քոյին գլուխդ ․ ահաւասիկ հրեշտակն
Այ առեալ հրաման, հերձցէ զքեզ
ընդ մէջ ։ *Եւ 'ի բաց մերժեաց զնա ։ 56
հրամայեաց ածել զմիւսն՝ և ասէ ցնա ․
զաւակ քանանու՝ և ո՛չ յուդայի ․ գեղ
դորա պատրեաց զքեզ՝ և ցանկութի
շրջեաց զսիրտ քո ։ * Այդպ առնէիք 57
զդստերս իղի ․ և նոքա առ երկիւղի
մերձենային առ ձեզ ․ այլ ո՛չ և դուստր
յուդայ կալաւ յանձին զանօրէնութիդ-
ձեր ։ *Բայց արդ՝ ա՛ղէ ասա, ընդ որո՞վ 58
ծառով հասեր առ դոսա , մինչդեռ
խօսէին ընդ միմեանս ․ և նա ասէ ․ ընդ
սղոցեաւն ։ * Ասէ ցնա դանիէլ ․ բար 59
ւոք ստեցեր դու 'ի քոյին գլուխ ․ զի
կայ աւադիկ հրեշտակ Այ , սուսեր
'ի ձեռին սղոցել զքեզ ընդ մէջ ․ զի
սատակեսցէ զձեզ ։ *Եւ աղաղակեաց 60
ամ ժողովուրդն 'ի ձայն մեծ ․ և օրհ-
նեցին զԱծ որ ապրեցուցանէ զյու-
սացեալս իւր ։ *Եւ յարեան 'ի վերայ 61
երկոցուն ծերոցն ․ քանզի յանդիմանեաց
զնս դանիէլ 'ի նոցին բերանոյ սուտ
վկայս ։ և արարին ընդ նոսա՝ ոպ եղին
չարութի 'ի մտի առնել ընդ ընկերին ։
Բ.օր. 19.19. *‖ Ըստ օրինացն մովսէսի ։ և սպանին 62
զնոսա ․ և ապրեցաւ արիւն արդարոյ
յաւուր յայնմիկ ։ * Իսկ քեղկիա՝ և 63
կին նորա օրհնեցին զՏր՝ վն դստերն
իւրեանց շուշանայ՝ հանդերձ յովակի
մաւ արամբ նորա՝ և ամենայն ազգա
կանօքն ․ զի ո՛չ գտան իրք պարշութե
'ի նմա ։ * Եւ դանիէլ եղև մեծ ա- 64
ռաջի ժողովրդեանն յօրէ յայնմանէ՝
և անդր ։

65* Եւ

ԳԼ ։ Ա ․

Յամին երրորդի թագաւորութեն 1
յովակիմայ արքայի յուդայ ․ եկն
նաբուգոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
յէմ ․ և պաշարեաց զնա ։ * Եւ ետ 2
Տր 'ի ձեռս նր զյովակիմ արքայ յու-
դայ ․ և 'ի մասնէ սպասուց տանն Այ ։
և տարաւ զայն յերկիրն 'ի սենաար 'ի
տուն Այն իւրոյ ։ * Եւ ասէ թագա 3
ւորն ցասփանեզ ներքինապետն իւր՝
ածել յորդւոց գերութեն իղի՝ և 'ի
զաւակէ թագաւորութեն՝ և 'ի պար-
թևաց , * Մանկունս անարատս՝ գե- 4
ղեցիկս երեսօք՝ խելամուտս ամ իմաս
տութե՝ և հմուտս գիտութե՝ միտա-
վարժս հանճարով՝ և զօրաւորս՝ կալ-

'ի տաճարի առաջի թագաւորին ․ և
ուսուցանել նց զդպրութի՝ և զլեզու
5 քաղդեացւոց ։ * Եւ կարգեաց նոցա
թագաւորն ռոճիկս օր ըստ օրէ 'ի սե-
ղանոյ արքայի ․ և 'ի գինւոյ զոր ինքն
ըմպէր ․ սնուցանել զնոսա ամիս երիս ․ ամս երիս
և ապա կացուցանել առաջի թագաւո
6 րին ։ *Եւ էին 'ի նոսա յորդւոցն յու-
դայ՝ դանիէլ՝ և անանիա՝ և միսայէլ՝
7 և ազարիա ։ * Եւ եդ նոցա ներքինա-
պետն անուանս ․ դանիէլի բաղտա-
սար ․ և անանիայ՝ սեդրաք ․ և միսայի-
լի՝ միսաք ․ և ազարիայ՝ աբեդնագով ։
8 *Եւ եդ դանիէլ 'ի մտի իւրում չճա-
շակել 'ի սեղանոյ թագաւորին ․ և ո՛չ
'ի գինւոյ և յըմպելւոյ նր ։ և աղաչեաց
զներքինապետն՝ զի մի՛ ճաշակեսցէ ։
9 *Եւ ետ Այ դանիէլի շնորհս և ողոր-
մութի առաջի ներքինապետին ։
10 * Եւ ասէ ներքինապետն ցդանիէլ ․
երկնչիմ ես 'ի Տնէ իմմէ արքայէ ․ որ
կարգեաց ձեզ զկերակուրդ ձեր և
զըմպելի ․ գուցէ տեսանիցէ զերեսս
ձեր տրտմագոյն քան զայլոց մանկանց
հասակակցաց ձերոց ․ և առնիցէք զիս
11 գլխապարտ թագաւորին ։ * Եւ ասէ
դանիէլ ցմաղասադ ․ զոր կացուցեալ
էր ներքինապետն 'ի վերայ դանիէլի՝
և անանիայի՝ և միսայէլի՝ և ազարիայի ։
12 *Աղէ՝ փորձեա՛ զծառայս քո աւուրս
տասն՝ և տացեն մեզ ունդս, և կերի-
13 ցուք ․ և ջուր, զի արբցուք ։ *Եւ ե-
րևեսցին առաջի քո գոյնք մեր ․ և գոյնք
մանկանցդ՝ որք ուտեն զսեղան թա-
գաւորին ․ և ոպ տեսանիցես՝ արասջի՛ր
14 ընդ ծառայս քո ։ *Եւ անսաց նոցա՝
և փորձեաց զնոսա աւուրս տասն ։
15 * Եւ յետ կատարելոյ աւուրցն տա-
սանց՝ երևեցան երեսք նց նմա բարեք՝
և հզօրք մարմնով քան զամենայն ման
կունսն՝ որք ուտէին զսեղան թագաւո
16 րին ։ * Եւ առնոյր մաղասադ զընթ-
րիս նց ․ և զգինի ըմպելոյ նց ․ և տայր
17 ունդս չորեցունց մանկանցն ։*Եւ ետ
նց Այ իմաստութի՝ և հանճար յամ
դպրութե՝ և իմաստութե ․ և դանիէլ
խելամուտ էր ամ տեսլեան, և երազոց ։
18 *Եւ յետ կատարածի աւուրցն՝ հրա-
մանն ետ թագաւորն ածել զնոսա ․ և
եած զնոսա ներքինապետն առաջի
19 նաբուգոդոնոսորայ ։ * Եւ խօսեցաւ
ընդ նոսա արքայն ․ և ո՛չ գտան յամի
նման դանիէլի՝ և անանիայ՝ և միսայե
լի՝ և ազարիայ ։ և կային առաջի թա
20 գաւորին ։ * Եւ յամ բան իմաստու-
թե և գիտութե , զոր խնդրէր 'ի նո-
ցանէ թագաւորն՝ գտանէր զնս տասն-
պատիկ առաւել քան զամ գէտս և
մոգս ․

մոգս. որք էին ի թագաւորութեան նորին։
21 * Եւ էր Դանիէլ մինչև յամին ա- ‖ Ա՛այր. 6.28.
ռաջներորդ կիւրոսի արքայի։

Գ Լ Ո Ւ Խ Բ։

Տեսիլ առաջներորդ։

1 Յամին երկրորդի թագաւորութեան իւրոյ. եահս երազ Նաբուգոդո-
նոսոր. և յիմարեցաւ ոգի նորին. և քունն
2 հատաւ ի նմանէ։ * Եւ ասէ թագաւո-
րն. կոչեցէք զգէտս՝ և զմոգս՝ և զկա-
խարդս՝ և զքաղդեացս պատմել թա-
գաւորին զերազ իւր։ և եկին՝ կացին
3 առաջի թագաւորին։ * Եւ ասէ ցնո-
թագաւորն։ զերազ տեսի՝ և յիմարե-
ցաւ ոգի իմ խելամուտ լինել երազոյն։
4 * Եւ խօսեցան քաղդեացն ընդ թա-
գաւորին ասորերէն։ արքայ յաւիտեան
կեաց. ասա դու զերազն ծառայից
քոց. և զմեկնութեն նորին ասասցուք։
5 * Պատասխանի եաս արքայն՝ և ասէ
ցքաղդեացն։ բանն վերացաւ յինէն.
արդ՝ եթէ ոչ ցուցանիցէք ինձ զերազն՝
և զմեկնութեն նորա, ի կորուստ լինիք
ցիք. և տունք ձեր յաւար լինիցին։
6 * Ապա եթէ զերազն՝ և զմեկնութիւն
նորա ցուցանիցէք ինձ, պարգեւս՝ և
տուրս բազումս՝ և պատիւս առնու-
ցուք յինէն։ բայց միայն զերազն և
զմեկնութեն նորա պատմեցէք ինձ։
7 * Պատասխանի եւս կրկին անգամ,
և ասէն. ասասցէ արքայ զերազն ծա-
ռայից իւրոց՝ և զմեկնութեն նորին պատ-
մեսցուք։ * Պատասխանի եաս արքայ՝
8 և ասէ։ Ճշմարտիւ գիտեմ, եթէ ժա-
մանակաւոր լինիք. զի տեսիք թէ բանն
վերացաւ յինէն։ * Եւդ՝ եթէ զերազն
9 ոչ պատմէք ինձ, գիտեմ, զի բան սուտ
զեղծուցանելի միաբանեալ էք ասել
առաջի իմ. մինչև ժամանակ անցցէ։
ասացէք ինձ զերազն իմ. և գիտացից՝
եթէ և զմեկնութեն նորին պատմելոց էք
ինձ։ * Պատասխանի եւս միւսան- 10
գամ քաղդեացն առաջի թագաւո-
րին՝ և ասեն։ ոչ գոյ մարդ ի վերն երկ-
ի գետոջէն րի՝ որ զբան թագաւորի կարօղ է ցու-
ցանել. զի ոչ եմ թագաւոր մեծ և իշ-
խան, բան զայդպիսի ոչ հարցանէ
ցգէտ՝ և ցմոգ՝ և ցքաղդեայ։ * Օի 11
բանդ՝ զոր արքայ հարցանէ՝ ծանր է.
և այլոք չիք՝ որ պատմիցէ զայդ առա-
ջի արքայի. բայց եթէ դիք՝ որոց ոչ
է բնակութեն ի մէջ ամ մեղեաց։
* Յայնժամ թագաւորն բարկութեբ՝ 12
և սրտմտութեբ բազմաւ ասաց կոտո-
րել զամ խմաստունս բաբելացւոց։
* Եւ հրաման եղ. և խմաստունքն կո- 13

տորեին. խնդրեցին զդանիէլ՝ և զընկ- 14
երեկամն նորին սպանանել։ * Յայնժամ
դանիէլ խօսեցաւ խորհուրդ՝ և խրատ
ընդ արիովքայ դահճապետին արքայի՝
որ եղեալ կոտորէր զիմաստունս բաբի-
լացւոց՝ իշխան թագաւորին։ * Ասաց 15
եբ եղ հրամանդ այդ խիստ յերեսաց
արքայի. և յայտնեաց զբանն արիովք
դանիէլի։ * Եւ դանիէլ եմուտ՝ և ա- 16
ղաչեաց զարքայն. զի տայցէ նմա ժամ
և զմեկնութեն նորին պատմեսցի թագա
ւորին։ * Եւ եմուտ դանիէլ ի տուն 17
իւր. և անանիայ՝ և ազարիայ՝ և մի-
սայէլ բարեկամաց իւրոց՝ եցոյց զբ
բանն։ * Եւ խնդրեցին զթութեն 18
յերկնից. զի մի կորիցէ դանիէլ՝
և բարեկամք իւր ընդ այլ իմաստունս
բաբելացւոց։ * Յայնժամ դանիէլի 19
ի տեսլեան գիշերոյն յայտնեցաւ խոր
հուրդն. և օրհնեաց զԱ՛ծ երկնից դա
նիէլ։ * Եւ ասէ՝ եղիցի անուն Ա՛յ 20
օրհնեալ յաւիտենից մինչև յաւիտեան
զի իմաստութի՝ և հանճար՝ և զօրու-
թի նորէ։ * Եւ նա փոփոխէ զժամա- 21
նակս՝ և զժամս. կացուցանէ զթագա
ւորս, և փոփոխէ. տայ իմաստութիւն
իմաստնոց՝ և խորհուրդ խորհրդակա-
նաց։ * Ինքն յայտնէ զխորս՝ և զգալտ 22
նիս. գիտէ, որ կայ ի խաւարի. և լոյս
ընդ նմանէ։ * Օ քէն, Ա՛ծ հարցն մե- 23
րոց, գոհանամ՝ և օրհնեմ՝ զի զի-
մաստութի և զզօրութի եաս ինձ.
և ծանուցեր ինձ՝ զորինչ աղօթիւք
խնդրեցաք մեք ի քէն. և զտեսիլ թա
գաւորին ցուցեր ինձ։ * Եւ եմուտ 24
դանիէլ առ արիովք՝ զոր կացուցեալ
էր թագաւորին կորուսանել զիմաս-
տունս բաբիլոնի. և ասէ ցնա. զիմաս
տունս բաբիլացւոց մի կոտորեր. բայց
զիս տար առաջի թագաւորին։
* Յայնժամ արիովք փութապես տա 25
րաւ զդանիէլ առաջի թագաւորին.
և ասէ ցնա. գտի այր մի յորդւոց գե
րութե՛ն հրէաստանի, որ զմեկնութի
պատմեսցէ արքայի։ * Պատասխանի 26
եաս թագաւորն՝ և ասէ ցդանիէլ՝ որոյ
անունն բաղտասար. եթէ կարօղ
իցես պատմել ինձ զերազն՝ զոր տեսի՝
և զմեկնութեն նորին։ * Պատասխանի եաս 27
դանիէլ առաջի թագաւորին՝ և ասէ.
զխորհուրդդ զայդ՝ զոր արքայ հար-
ցանէ, ոչ է իմաստնոց՝ և մոգուց՝ և
գիտաց՝ և ըղձից՝ պատմել առաջի ար
քայի։ * Ա՛յլ գոյ Ա՛ծ յերկինս՝ որ յայտ 28
նէ զխորհուրդս. և եցոյց նաբուգոդո
նոսորայ արքայի՝ որինչ լինելոց է յաւ
ուրս յետինս. երազն՝ և տեսիլ գլխոյ
քոյ յանկողնի քում. այս է արքայ։
* Սուր-

44 *Եւ յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ՝ յարուսցէ Աստուած երկնից զթագաւորութիւն՝ որ յաւիտեան ոչ եղծանիցի. և թագաւորութիւն նորա ազգի այլում ոչ ճեասցէ։ մանրեսցէ՝ և հոսեսցէ զամ թագաւորութիւնս. և ինքն կացցէ յաւիտեան։ 45 *Որպէս տեսանես՝ զի ի լերնէն հատաւ վէմ առանց ձեռին. և մանրեաց զկեչին և զերկաթ՝ զպղինձն՝ և զարծաթ՝ և զոսկի։ Աստուած մեծ եցոյց արքային՝ որինչ լինելոցէ առ յապագայ. և ճշմարիտ է երազն՝ և հաւատարիմ մեկ նութիւն նորա։ 46 *Յայնժամ արքայն Նաբուգոդոնոսոր անկաւ ի վէր երեսաց իւրոց. և երկիր եպագ Դանիէլի։ և զոհս՝ և խունկս անուշութեան հրամայեաց մատուցանել նմա։ 47 *Պատասխանի եւ թագաւորն՝ և ասէ ցդանիէլ։ արդարև՝ Աստուծոյ ձեր՝ նա է Աստուած աստուածոց՝ և Տէր թագաւորաց՝ և թագաւոր թագաւորաց՝ որ յայտնէ զխորհուրդս։ և զի յայտնել կարացեր զխորհուրդդ զայդ։ 48 *Եւ մեծացոյց թագաւորն զդանիէլ և պարգեւս մեծամեծս՝ և բազումս ետ նմա. և կացոյց զնա ի վէր աշխարհին բաբելացւոց. և իշխան նախարարացն և ի վէր ամ իմաստնոցն բաբելացւոց։ 49 *Եւ դանիէլ խնդրեաց յարքայէ. և կացոյց ի վերայ գործոց աշխարհին բաբելացւոց՝ զսեդրաք՝ զմիսաք՝ և զաբեդնագով։ և դանիէլ էր ի դրան արքային։

ԳԼ. Գ.

1 Յամին ութեւտասներորդի Նաբուգոդոնոսորայ արքային. արար պատկեր ոսկի. բարձրութիւն նորա վաթսուն կանգուն. և լայնութիւն նորա կանգուն վեց. և կանգնեաց զնա ի դաշտին դէերայ յաշխարհին բաբելացւոց։ 2 *Եւ առաքեաց ժողովել զզօրսն՝ զսպարապետսն՝ և զզօրագլուխսն՝ և զկուսակալսն՝ զպետս՝ և զբռնաւորս՝ և զգործակալսն՝ և զամենայն իշխանս աշխարհաց գալ ի նաւակատիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Նաբուգոդոնոսոր։ 3 *Եւ ժողովեցան կուսակալքն՝ զօրավարքն՝ և զօրագլուխքն՝ պետք՝ և բռնաւորք. մեծամեծք՝ և գործակալքն՝ և ամ իշխանք աշխարհացն. գալ ի նաւակատիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Նաբուգոդոնոսոր. և կային առաջի պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն 4 Նաբուգոդոնոսոր։ *Եւ քարոզ կար դայր զօրուքն՝ և ասէր՝ ձեզ ասի ազգք և ազինք՝ և լեզուք։ 5 *Յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրնգի՝ թմբկի՝ և քնարի՝ տաւղի և երգոյ միաբանութե՝ և

*Խորհուրդք քո մնայցեն առնէին 29
զքեզ յանկողնի քումմ. եթէ զինչ լի
նելոց իցէ յետ այսորիկ։ և յայտնիչն
խորհրդոց եցոյց քեզ՝ զինչ լինելոցէ։
*Եւ ինձ ոչ առ իմաստութե՛ ինչ՝ որ 30
իցէ յիս քան զամ՝ կենդանիս՝ յայտնե
ցաւ խորհուրդն. այլ վասն ցուցանելոյ
արքային զմեկնութի՛ն. զի ծանիցես
զխորհուրդս սրտի քոյ։ *Դու արքայ՝ 31
տեսանէիր. և ահա պատկեր մի մեծ։
և երեսք նորա՝ և տեսիլ նո՛ր ահագին
յոյժ։ և կայր առաջի քո։ ահաւոր էր
պատկերն։ *Այդ գլուխն յոսկւոյ սր 32
բոյ. ձեռքն՝ և լանջքն՝ և բազուկք
իւր՝ արծաթիք. ո՛ջքն՝ և բարձք
պղնձիք։ *Եւ սրունքն երկաթիք։ և 33
ոտքն, կէս յերկաթոյ՝ և կէս ի խեց
ւոյ։ *Այսէիր, մինչև հատաւ վէմ ա 34
ռանց ձեռին. և եհար զպատկերն ի
վի՛ր երկաթեղէնն՝ և խեցեղէնն ոտիցն՝
և մանրեաց զնոսա խոպառ։ *Յայն 35
ժամ առ հասարակ մանրեցան. խե
ցին՝ և երկաթն. պղինձն՝ և արծաթն՝
և ոսկին. և եղեն իբրև զվիճի կալոյ
ամարայնոյ։ և էառ զնա սաստկութի՛ն
հողմոյ. և տեղի ոչ գտանիւր նո՛ր. և
վէմն՝ որ եհար զպատկերն, եղև լեառն
մեծ՝ և ելից զամ երկիր։ *Այս է 36
երազն. և զմեկնութի՛ն նո՛րասացուք
առաջի արքայի։ *Դու ես արքայ՝ ար 37
քայից արքայ. որում Աստուծ երկնից զթա
գաւորութիւն հզօր՝ և զպատուական
էտ։ *Եւ ընդ ամ տեղիս ուր բնա 38
կեալ են որդիք մարդկան. զդազանս
վայրի՝ և զթռչունս երկնից՝ և զձկունս
ծովու ետ ի ձեռս քո։ և կացոյց զքեզ
տէր ամի։ դու ես գլուխն ոսկի։ *Եւ 39
զկնի քո յարիցէ այլ թագաւորութի՛ն
խոնարհագոյն քան զքեզ։ և թագա
ւորութի՛ն երրորդ՝ որ է պղինձն. տի
րեսցէ ամ երկրի։ *Եւ թագաւորու 40
թի՛ն չորրորդ՝ հզօր իբրև զերկաթ։
զոր օրինակ երկաթ մանրէ՝ և մանէ
զամ. նոյնպէս մանրեսցէ՝ և մանեսցէ
զամ։ *Եւ զի տեսանէիր զոտսն՝ և 41
զմատունսն. կէս կողմն ի խեցւոյ. և
կէս կողմն յերկաթոյ։ թագաւորու
թի՛ն բաժանեալ լինի՝ և յարմատոյ եր
կաթոյն եղիցի նմա. զոր օրինակ տե
սանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառ
նեալ։ *Եւ մատունք ոտիցն, կողմն 42
մի յերկաթոյ. և կողմն մի խեցւոյ։ մի
կողմն թագաւորութենն հզօր կացցէ.
և՝ ի նմանէ եղիցի զաղջախն։ *Օր 43
տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառ
նեալ. եղիցին խառն ի զաւակէ մարդ
կան. և՝ ի միմեանս ոչ յարիցին. զոր օ
րինակ ոչ խառնիցի երկաթ ընդ խեցի։

և

19 երկիր ոչ պագանեմք : * Յայնժամ
նաբուզոդոնոսոր լի եղև սրտմտութ-
և զոյն երեսաց նր շրջեցաւ՝ ի վերայ
սեդրաքայ՝ միսաքայ՝ և աբեդնագովի
և ասէ՝ ջեռուցէք զհնոցն եօթնապա-
տիկ՝ զի մինչև ի վախճան այրեսցին։
20 * Եւ արք հինգ զօրաւորք զօրութ-
կապեցին զսեդրաք՝ զմիսաք՝ և զաբեդ
նագով՝ արկանել ի հնոց հրոյն բոր-
21 բոքելոյ : * Յայնժամ արքն այնոքիկ
կապեցան պատմուճանօք՝ և վարտեօք՝ և
արտախուրակօք՝ և զանկապանօք իւր-
եանց. և ընկեցան ի մէջ հնոցի հրոյն
22 բորբոքելոյ : * Օի հրաման թագա-
աւորին սաստկանայր. և հնոցն բորբո-
քիւր եօթնապատիկ առաւել յոյժ։
23 * Եւ երեքին նոքա՝ սեդրաք՝ միսաք՝ և
աբեդնագով՝ անկան ի մէջ հնոցին
24 կապեալք : * Եւ գնային ի մէջ հրոյն։
25 օրհնէին՝ և գովէին զԱ[ստուա]ծ։ * Յա-
բեաւ ազարիա. և եկաց յաղօթս այս
պէս. և բաց զբերան իւր ի մէջ հրոյն՝
26 և ասէ։ * Օրհնեալ ես Տ[էր] Ա[ստուա]ծ հարցն
մերոց. գովեալ՝ և փառաւորեալ է
27 անուն քո յաւիտեան : * Օի արդար
ես յամենայն՝ զոր ածեր ի վերայ մեր՝ և ամ
գործք քո ճշմարիտք են. և ուղիղք են
ճանապարհք քո՝ և ամ դատաստան
28 քո ճշմարտութիւն։ * Եւ իրաւունս ճշ
մարտութեամբ արարեր՝ բոլոր ամե-
րեսս մեզ. և քաղաքին սրբոյ հարցն
մերոց եկեմի։ զի ճշմարտութեամբ՝ և յի-
րաւի ածեր զայս ամ վասն մեղացն մե-
29 րոց : * Օի մեղաք՝ և անօրինեցաք
ապստամբ լինելով՝ ի քէն. և առաւել մե-
30 ղաք յամենայն : * Եւ պատուիրանացդ քոց
ոչ անսացաք՝ ոչ պահեցաք՝ և ոչ արա
րաք՝ որպէս պատուիրեցեր մեզ՝ զի բարի
31 լինիցի մեզ։ * Եւ զամենայն՝ զոր ածեր ի
վերայ մեր, և զամենայն՝ զոր արարեր մեզ՝ ար
32 դարդատաստանաւ արարեր։ * Եւ
մատնեցեր զմեզ՝ ի ձեռս թշնամեաց
մերոց. անօրինաց՝ խստաց՝ ապստամ-
բողաց. և թագաւորի՝ անիրաւի՝ և
33 չարի քան զամենայն երկիր։ * Եւ արդ՝ ոչ
դոյ մեզ բանալ զբերան՝ զի ամօթ՝
և նախատինք եղեաք ծառայից քոց և
34 պաշտօնէից։ * Եւ մի՛ մատներ զմեզ
իսպառ վասն անունի քոյ. և մի՛ ցրեր
35 զուխտ քո։ * Եւ մի՛ ի բաց առներ
զողորմութիւնս քո ի մէնջ. վասն աբրահա
մու սիրելւոյ քոյ՝ և վասն իսահակայ ծա
ռայի քոյ՝ և վասն իշի սրբոյ քոյ։
36 * Որոց խոսեցար բազմացուցանել զզ
գաւակ նոցա իբրև զաստեղս երկնից. և
37 իբրև զաւազ առ ափն ծովու։ * Եւ
արդ Տ[էր], նուազեցաք քան զամ ազգս.
և եմք տառապեալք յամ երկրի. այսօր
վն

և ամ աղգաց արուեստականաց. ան-
կանիցիք՝ և երկիր պագանիցիք պատ-
կերին՝ զոր կանգնեաց նաբուզոդոնո
սոր արքայ։ * Եւ որ ոչ անկեալ երկիր 6
պագանիցէ՝ ի նմին ժամու ընկեցցի՝ ի
հնոց հրոյն բորբոքելոյ : * Եւ եղև 7
իբրև լուան ազգքն զձայն փողոյն՝ սրն
դին՝ տաւղի՝ և նուագարանաց. և ամ
ազգաց արուեստականաց, անկանէին
ամ ազգք և ազինք՝ և լեզուք, և եր-
կիր պագանէին պատկերին ոսկւոյ.
զոր կանգնեաց արքայն նաբուզոդոնո
սոր : * Յայնժամ մատեան արք քաղ 8
դէացիք՝ և եղեն չարախօսք զհրեից.
առ նաբուզոդոնոսոր : * Եւ ասեն. 9
արքայ՝ յաւիտեան կաց։ * Դու հրա- 10
մայեր եթող ամենայն մարդոյ՝ որ լսի-
ցէ զձայն փողոյ՝ և սրնգի՝ և քնարի. և
տաւղի՝ և նուագարանաց. և ամ ազ-
գաց արուեստականաց։ * Եւ որ ոչ 11
երկիրպագանիցէ պատկերին ոսկւոյ՝
անկցի՝ ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ։
* Եւ արդ՝ են առ արք հրեայք. զորս կա 12
ցուցեր՝ ի վէր գործոց աշխարհիս բա-
բելացւոց. սեդրաք. միսաք. և աբեդ
նագով. որք ոչ հնազանդեցան հրա-
մանի քումմ արքայ։ և զդիս քո ոչ պաշ
տեն. և պատկերիդ ոսկւոյ՝ զոր կանգ-
նեցեր՝ երկիր ոչ պագանեն : * Յայն 13
ժամ նաբուզոդոնոսոր սրտմտութիբ
և բարկութիբ հրամայեաց ածել զսեդ
րաք՝ զմիսաք՝ և զաբեդնագով. և ած-
ին առաջի թագաւորին։ * Պատաս- 14
խանի ետ նաբուզոդոնոսոր՝ և ասէ
ցնոսա. թէ արդարև՝ սեդրաք՝ միսաք՝
և աբեդնագով. զդիս իմ ոչ պաշտէք՝
և պատկերին ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցի՝
երկիր ոչ պագանիցէք։ * Այժ եթէ 15
պատրաստք լինիցիք. զի յորժամ լսի
ցէք զձայն փողոյ սրնգի՝ և թմբկի. և
քնարի. և զմիաբանութեն ամ ազգաց
արուեստականաց. անկանիցիք՝ և եր
կիրպագանիցէք պատկերին՝ զոր արա
բի։ ապա թէ ոչ պագանիցէք երկիր՝
ի նմին ժամու անկցիք՝ ի հնոց հրոյն
բորբոքելոյ. և ո՞վ է Ա[ստուա]ծ՝ որ փրկես- 16
ցէ զձեզ՝ ի ձեռաց իմոց։ * Պատաս-
խանի ետուն՝ սեդրաք՝ միսաք՝ և աբեդ
նագով. և ասեն ցարքայ նաբուզոդո
նոսոր՝ ոչինչ է պիտոյ վասն բանիդ
այդորիկ տալ քեզ պատասխանի։
* Օի է մեր Ա[ստուա]ծ յերկինս՝ զոր մեքն 17
պաշտեմք. կարօղ է փրկել զմեզ՝ ի հնո
ցէ հրոյդ բորբոքելոյ. և՝ ի ձեռաց
քոց արքայ՝ ապրեցուցանել զմեզ։
* Ա[յլ] թէ ոչ՝ այս ինչ յայտնի լիցի 18
քեզ արքայ. զդիս քո մեք ոչ պաշտեմք.
և պատկերիդ ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցեր՝

նեալ ես՝ ի վէր հաստատութեամբ երկնից։
գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յա-
57 եհեռանս ։ *( )րհնեցէք զամ գործք
Տեառն զՏէր ։ օրհնեցէք՝ և բարձր արարէք
58 զնա յաւիտեանս ։ *‖( )րհնեցէք եր‖ Աղօ.
59 կինք զՏէր ։ օրհնեցէք ։ *( )րհնեցէք 148. 4.
60 հրեշտակք Տեառն զՏէր ։ *( )րհնեցէք
զօրք ամ, ի վերոյ քան զերկինս զՏէր։ ոլձ՝ե
61 օրհնեցէք և բարձր ։ *( )րհնեցէք վերոյ
ամենայն զօրութիւնք Տեառն զՏէր։
62 *( )րհնեցէք արև և լուսին զՏէր ։
63 *( )րհնեցէք ամ աստեղք երկնից զՏէր։
64 *( )րհնեցէք ամ անձրեւք և ցօղք զՏէր։
65 *( )րհնեցէք ամ հողմք զՏէր ։ օրհ ։
66 *( )րհնեցէք հուր և տապ զՏէր ։ օրհ ։
67 *( )րհնեցէք ցուրտ և տօթ զՏէր ։
68 *( )րհնեցէք եղեամն և ձիւնաբեր
69 զՏէր ։ *( )րհնեցէք սառն և պարզ զՏէր։
70 *( )րհնեցէք պայ և ձիւն զՏէր ։ օրհ ։
71 *( )րհնեցէք տիւք և գիշերք զՏէր։
72 *( )րհնեցէք լոյս և խաւար զՏէր ։ օրհ ։
73 *( )րհնեցէք ամպք և փայլատակունք
զՏէր ։ օրհնեցէք և բարձր արարէք ։
74 *( )րհնեսցէ երկիր զՏէր ։ օրհնե ։
75 *( )րհնեցէք լերինք և բարձունք զՏէր։
76 *( )րհնեցէք ամ բոյսք երկրի զՏէր։
77 *( )րհնեցէք աղբիւրք զՏէր ։ օրհնեց ։
78 *( )րհնեցէք ծով և գետք զՏէր ։
79 *( )րհնեցէք կէտք և ամ կայաուք՝
որք ի ջուրս զՏէր ։ օրհնեցէք և ։
80 *( )րհնեցէք թռչունք երկնից զՏէր ։
81 *( )րհնեցէք ամ գազանք և անասունք
զՏէր ։ օրհնեցէք և բարձր արարէք ։
82 *( )րհնեցէք որդիք մարդկան զՏէր ։
83 *( )րհնեսցէ Իսկ զՏէր ։ օրհնեսցէ ։
84 *( )րհնեցէք քահանայք զՏէր ։ օրհ ։
85 *( )րհնեցէք ծառայք Տեառն զՏէր ։
86 *( )րհնեցէք հոգիք և շունչք արդա-
87 րոց զՏէր ։ *( )րհնեցէք սիք և խո-
նարհք սրտիւք զՏէր ։ օրհնեցէք և ։
88 *( )րհնեցէք անանիա՝ ազարիա՝ և մի-
սայէլ զՏէր ։ օրհնեցէք՝ և բարձր արա-
րեք զնա յաւիտեանս ։ զի փրկեաց
զմեզ ի գժոխոց՝ և ի ձեռաց մահու
ապրեցոյց զմեզ ։ և փրկեաց զմեզ ի
հնոցէն ։ և ի միջոյ բորբոքեալ բոցոյս ։
և ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ ։
89 *Զոհացարուք զՏէր՝ զի քաղցր՝ զի
90 յաւիտեան է ողորմ՝ նէ ։ *( )րհնեցէք
ամ պաշտօնեայք Տեառն զԱ՛ծն աստու-
ծոյ ։ օրհնեցէք՝ և զոհացարուք՝ զի յա-
91 եհեռանէ ողորմ՝ նէ ։ *Աչ նաբուգո
դոնոսոր իբրև լուաւ զօրհնութի՝ նդ՝
զարմացաւ ։ յարեաւ տապնապաւ՝ և
ասէ ցմեծամեծս իւր ։ ոչ արս երիս
կապեալս արկաք ի միջ հրոյն ։ և ասեն
ցթագաւորն ։ այո՛, արդար ասես ար-
92 քայ ։ *Աչ ասէ թագաւորն ։ այլ ես

Tttrr տեսա-

մին մեղայ մերոյ ։ *Աչ ոչ գոյ ի ժա- 38
մանակի յայսմիկ իշխան՝ մարգարէ՝ և
առաջնորդ ։ ոչ ողջակէզք՝ և ոչ զոհք՝
և ոչ պատարագք՝ և ոչ խունկք ։ և ոչ
տեղի տալոց երեսաց առաջի քո ։
*Աչ գտանել զողորմութի՝ նքեն ։ 39
այլ անձամբք բեկելոք՝ և հոգւովք
առաւպատեաց ընդունելի լիցուք ։
*Իբրև զողջակէզս խոյոց՝ և զոճա- 40
կաց՝ և իբրև զբիւրաւորս գառանց
պարարտից ։ այնպէ եղիցի պատարագս
մեր այսօր առաջի քո ։ լինիլ կատա-
րեալ զկնի քո ։ զի չկան ամօթ յուսա-
ցեալք ի քեզ ։ *Աչ արդ՝ գամք զքեզ 41
քո ամենայն սրտիւք մերովք ։ և երկն
չմք ի քէն ։ և խնդրեմք զերեսս քո ։
*Մի յամօթ առներ զմեզ ։ այլ արա 42
ընդ մեզ ըստ հեզութե՛ քումմ ։ և ըստ
բազում ողորմութե՛ քումմ ։ *Աչ փր- 43
կեա զմեզ վասն սքանչելեացդ քոց ։ և
տուր փառս անուան քումմ Տէր ։
*Աչ յամօթ լիցին ամենեքեան՝ որք 44
ցուցանեն չարիս ծառայից քոց ։ և ա-
մաչեսցեն յամ բռնութե՛ իւրեանց ։
և զօրութիւն նոցա խորտակեսցի ։
*Աչ ծանիցեն՝ զի դու ես Տէր Ա՛ծ մի- 45
այն ։ և փառաւորեալ ի վէր ամ տիե-
զերաց ։ *Աչ ոչ դադարէին՝ որք ար- 46
կին զնա սպասաւորք թագաւորին՝ ի
կնոցն բորբոքել ։ նաւթիւ և ձիւ-
թով ։ և վշտով՝ և օրթով ։ *Աչ ելա- 47
նէր դիզմայր բոցն ի վերոյ քան զըզ
հնոցն ի բառասուն և չորեքկանգուն ։
*Աչ շրջէր՝ պատեր շուրջ զՏնոցաւն ։ 48
և այրէր զորս գտանէր ի քաղդէացւո-
ւոց անտի ։ *Աչ հրեշտակ Ա՛ՅՔ էջ 49
եկաց ընդ ազարիանն ի հնոցի անդ ։
և թօթափէաց զբոց հրոյն ի հնոցէ
անտի ։ *Աչ արար ի մէջ հնոցին իբրև 50
զհողմ՝ որ յօդագին հնչեցէ ։ և ոչ մեր-
ձենայր ամենևին հուրն ի նոսա ։ ոչ
տրտմեցուցանէր՝ և ոչ նեղէր զնոսա ։
*Յայնժամ երեքեանն իբրև ի միոջէ 51
բերանոյ ։ օրհնէին՝ և գովէին՝ և վա-
ռաւոր առնէին զԱ՛ծ և ասէին ։
*( )րհնեալ ես Տէր Ա՛ծ հարցն մերոյ ։ 52
գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յա-
եհեռանս ։ և օրհնեալ է անուն նո՛ր փա
ռացդ քոց ։ գովեալ՝ և առաւել բարձ-
րացեալ յաւիտեանս ։ *( )րհնեալ ես 53
ի տաճարի փառաց սրբութե՛ քոյ ։ գո
վեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւի-
տեանս ։ *( )րհնեալ ես՝ որ հայիս յան 54
դունդս ։ և նստիս ի քերովբէս ։ գո-
վեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւի-
տեանս ։ *( )րհնեալ ես ի վէր աթոռոյ 55
արքայութե՛ քոյ ։ գովեալ՝ և առաւել
բարձրացեալ յաւիտեանս ։ *( )րհ- 56

Ժժա

4 ինձ։ *Եւ մինն առաջի իմ գէտք՝ և
մոգք՝ և իղձք՝ և քաղդեայք. և պերազն
ասացի առաջի նոցա. և զմեկնութիւն նո՛
5 ոչ յուցին ինձ։ *Մինչև եկն դանիէլ՝
որոյ անունն էր բաղտասար՝ ըստ անուան
աստուծոյ իմոյ. զի հոգի սուրբ Աստ
6 գոյ ի նմա. ցորս ասացի։ *Ով բաղտա
սար իշխան գիտաց՝ զոր ես գիտեմ, իշխան
եթէ հոգի սո՛ւրբ այ գոյ ի քեզ. և ամ
խորհուրդք ոչ ծածկին ի քէն. արդ՝
լո՛ւր դու զտեսիլ երազոյն իմոյ՝ զոր
տեսի. և զմեկնութիւն նո՛ւ ասասցես ինձ։
7 *Տեսանէի յանկողնի իմում. և ահա
ծառ մի ի մէջ երկրի. և բարձրութիւն
8 նո՛ւ բազում յոյժ։ *Մեծացաւ ծառն՝
և զօրացաւ՝ և բարձրութիւն նո՛ւ էհաս
մինչև յերկինս. և լայնութիւն նորա ի
9 ծագս ամ երկրի։ *Տերև նո՛ւ գեղե
ցիկ. և պտուղ նո՛ւ բազում. և կեր
կուր ամ՝ ի նմա. ի ներքոյ նորա բնա
կեալ էին գազանք վայրի. և յոստս նո՛ւ
հանգուցեալէին թռչունք երկնից. և
ի նմանէն կերակրիւր ամ՝ մարմին։
10 *Տեսանէի ի տեսլեան գիշերոյ յան
կողնի իմում. և ահա զո՛հարթն՝ և
11 սուրբ իջանէր յերկնից։ *Եւ բար
բառիւր զօրութիւ՛ և ասէր այսպէս.
Հատէ՛ք զծառդ՝ և քշտեցէ՛ք զոստդ
դորա. թօթափեցէ՛ք զտերև դորա՝ և
պտուղ դորա յրո՛ւեցէ՛ք. շարժեսցին
գազանքն ի ներքոյ դորա՝ և թռչունքդ
12 յոստդ դորա։ *Բայց զշառաւիղ յոտ
արմատոյ դորա թո՛ղէք յերկրի, երկա
թապատ, և պղնձապատ. ի դալարի ի
վայրի՝ և ի ցօղ երկնից դադարեսցէ. ա՛մ
և ընդ գազանս բաժին նո՛ւ. և ի խոտ
13 երկրի։ *Սիրտ նո՛ւ ի մարդկանէ փո
խեսցի. և սիրտ գազանայ տացի նմա.
և եօթն ժամանակք փոխեսցին ի վրա
14 նո՛ւ։ *Եւ կենդանի զո՛հարթնոյ է բանս.
և պատգամ սրբոյ է հարցո՛ւածս. զի
ծանիցեն կենդանիքս՝ թէ Տէր է բարձ
րեալն թագաւորութիւն մարդկան. և
ումի կամի, տացէ զնա. և զարհամարհն
ի մարդկանէ յարուսցէ ի վրա նորա։
15 *Այս է երազն՝ զոր տեսի ես նաբու
գոդոնոսոր արքայ. և դու բաղտասար՝
ասա ինձ զմեկնութիւն նո՛ւ. զի ամ իմաս
տունք թագաւորութե՛ իմոյ ոչ կարա՛ ոչ ի
ցին ցուցանել ինձ զմեկնութիւն նորա.
այլ դու դանիել կարօղ ես. զի հոգի
16 սուրբ այ գոյ ի քեզ։ *Յայնժամ դա
նիէլ՝ որոյ անուն էր բաղտասար՝ հիա
ցաւ իբրև ժամ մի, և խորհուրդք նո՛ւ
խռովեցուցանէին զնա. պատասխանի
էառ թագաւորն՝ և ասէ. բաղտասար՝
երազն՝ և մեկնութիւն նո՛ւ մի տագնապե
ցուսցեն զքեզ։ էառ պատասխանի բաղ
տա-

տեսանէի սրս ջորս արձակս. և գնան
ի մէջ հրոյն. և ապականութի՛ ինչ ոչ
գոյ ի նմա։ և տեսիլ ջորւոյդին նմանէ
93 որդւոյ Աստ։ *Յայնժամ մատեաւ նա
բուգոդոնոսոր ի դուռն հնոցի հրոյն
բորբոքելոյ. և ասէ, սեդրաք՝ միսաք՝
և աբեդնագով. ծառայք այ բարձրե
լոյ. ելէ՛ք՝ և եկա՛յք։ և ելին սեդրաք՝
միսաք՝ և աբեդնագով՝ ի միջոյ հրոյն։
94 *Եւ ժողովեցան նախարարքն՝ և զօ
րավարք՝ և կուսակալք՝ և զօրաւորք
թագաւորին. և տեսանէին զարան. զի
ոչ տիրեաց հուրն ի մարմինս նո՛ւ. և հեր
դևոյ նո՛ւ ոչ խանձատեցաւ. և վարսիք
նո՛ւ ոչ այլագունեցան. և հոտ հրոյ ոչ
95 գոյր ի նոսա։ *Եւ երկիր եպագ Թա
գաւորն առաջի նո՛ւ Տ՚ն. և պատասխա
նի ետ նաբուգոդոնոսոր՝ և ասէ։ օրհ
նեալ Աստ սեդրաքայ՝ միսաքայ՝ և ա
բեդնագովի. որ առաքեաց զՀրեշտակ
իւր՝ և փրկեաց զծառայս իւր. զի յու
սացան ի՛նա՝ և զբան թագաւորին
անարգեցին. և մատնեցին զմարմինս
իւրեանց ի հնոց. զի մի պաշտեսցեն՝
և մի երկիրպագցեն ամ աստուծոց.
96 բայց միայն Աստ իւրեանց։ *Եւ արդ՝
ես տամ հրաման։ ամ ազգք՝ և ազինք՝
և լեզուք. որք խօսիցին հայհոյութի՛
զի՛ սեդրաքայ՝ միսաքայ՝ և աբեդնա
գովի՝ իկորուստ մատնեսցին. և տունք
նո՛ւ ի յափշտակուի. զի ոչ գոյ այլ Աստ՚
97 որ կարօղ իցէ այնպէ փրկել։ *Յայն
ժամ թագաւորն առաւել շքեղացոյց
զսեդրաք՝ զմիսաք՝ և զաբեդնագով
յերկրին բաբելացւոց. և բարձրացոյց
զնո՛ւս. և ազաչեաց լինիլ նո՛ւ իշխան ամ
հրէիցն՝ որք էին ի թագաւորութե՛ նո՛ւ։
98 *Նաբուգոդոնոսոր արքայ։ առ ամ
ազգս և լեզուս՝ որք բնակեալ են յամ
երկրի. խաղաղութի՛ բազմասցի ի ձեզ։
99 *Օնչանս և զարմանեսամս՝ զոր արար
ընդ իս բարձրեալն. հաճոյ թո՛ւեցաւ
առաջի իմ պատմել ձեզ։ *Ահ ոհ
100 մեծամեծք՝ և զօրաւորք են. արքայու
Ա այր. թի՛ նո՛ւ՝ արքայութի՛ յաւիտենից. և
4.31. և իշխանութի՛ նո՛ւ յազգաց յազգս։
7.14.

Գ.Լ. Գ.

Տեսիլ Հինգերորդ։

Ես նաբուգոդոնոսոր ուրախ էի՛ ի
1 տան իմում. և զո՛հարձայեալ։
*Երազ տեսի. և զարհուրեցոյց զիս.
2 և խռովեցոյց յանկուղնի իմում. և տե
սիլ գլխոյ իմոյ տագնապեաց զիս։
3 *Եւ առի հրաման՝ կենդանի ածել
առաջի իմ զամ իմաստունս բաբելաց
ւոց. զի զմեկնութի՛ երազոյն ցուցցեն

տասար՝ և ասէ . ո՛ւր՝ երազն ատելեաց
քոց՝ և մեկնութի՛ւն նո՛ր թշնամեաց քոց ։
*Ծառն՝ զոր տեսանէիր մեծացեալ՝ 17
և զօրացեալ . որոյ բարձրութի՛ւն հասա_
նէր յերկինս՝ և լայնութի՛ւն նորա յա՛մ
երկիր ։ *Տերև նո՛ր գեղեցիկ՝ և պտուղ 18
նո՛ր բազում . և կերակուր ա՛մի 'ի նմա .
'ի ներքոյ նորա բնակեալ էին գազանք
անապատի . և յոստս նո՛ր հանգուցեալ
թռչունք երկնից ։ *Դու ես արքայ . 19
զի մեծացար՝ և զօրացար՝ և մեծութի՛
քո բարձրացաւ . և եհաս յերկինս . և
տէրութի՛ւն քո 'ի ծագս ա՛մ երկրի ։
*Եւ զի տեսանէիր զզուարթունն՝ և 20
զսո՛ւրբ իջանէր յերկնից՝ և ասէր . կտրե
ցէք զծառդ . և ապականեցէք զդա .
բայց զշառաւիղ արմատոյ դորա թո_
ղէք յերկրի՝ երկաթապատ և պղնձա
պատ . և 'ի դալարի վայրի՝ և 'ի ցօղ
երկնից հանգիցէ . և ընդ գազանս ա_
նապատի բաժին նո՛ր . մինչև եօթն ժա
մանակք փոխեսցին 'ի վ՛ր նո՛ր ։ *Այս է 21
մեկնութի՛ւն նո՛ր . և դատաստանք բարձ
րելոյն են հասեալք 'ի վ՛ր տեառն ի_
մոյ արքայի ։ *Եւ զքեզ հալածես 22
ցեն 'ի մարդկանէ . և ընդ գազանս ա_
նապատի եղիցի բնակութի՛ւն քո . և խոտ
իբրև արջառոյ ջամբեսցեն քեզ . և 'ի
ցօղոյ երկնից հանգիցես . և եօթն ժա
մանակք փոխեսցին 'ի վ՛ր քո՝ մինչև
ծանիցես՝ թէ տիրէ բարձրեալն թա
գաւորութե՛ մարդկան . և ու՛մ կամի ,
տացէ զնա ։ *Եւ զի ասաց՝ թէ թո_ 23
ղէք զշառաւիղ արմատոյ ծառոյն . թա
գաւորութի՛ւն քո քեզ մնայ . մինչև ծա
նիցես զիշխանութի՛ւն երկնաւոր ։ *Վ՛ն 24
այդորիկ արքայ՝ խրատ իմ հաճոյ թո՛ւ
եսցի քեզ . ‖ և զմեղս քո ողորմութե՛
քաւեսջիր . և զանօրէնութիւնս քո գթովք
տնանկաց . թերևս երկայնամիտ լիցի
'ի վ՛ր յանցանաց քոց Ա՛ծ ։ *Այս ա՛մ 25
եկն եհաս 'ի վ՛ր նաբուգոդոնոսորայ
արքայի ։ *Յետ երկոտասան ամսոյն . 26
մինչդեռ 'ի վ՛ր տաճարին թագաւո_
րութե՛ իւրոյ ճեմէր 'ի բաբելոն ։
*Խօսել սկսաւ թագաւորն՝ և ասէ . 27
ո՞չ այս այն մեծ բաբելոն է՝ զոր ես շի_
նեցի 'ի տուն թագաւորութե՛ . հաս_
տատութե՛ զօրութե՛ 'ի պատիւ փա_
ռաց իմոց ։ *Եւ մինչդեռ բանքն 'ի 28
բերանն էին թագաւորին , ձայն եղև
յերկնից . քեզ ասի նաբուգոդոնոսոր
արքայ . թագաւորութի՛ւն քո անցեալ է
'ի քէն ։ *Եւ 'ի մարդկանէ հալածես_ 29
ցեն զքեզ . և ընդ գազանս անապատի
բնակութի՛ւն քո . և խոտ իբրև արջառոյ
ջամբեսցեն քեզ . և եօթն ժամանակք
փոխեսցին 'ի վերայ քո . մինչև ծանի_

Մարկ. 5.21.

Մատթ. 3.33.

ցես՝ թէ տիրէ բարձրեալն թագաւո_
րութե՛ մարդկան . և ու՛մ կամի, տացէ
30 զնա ։ *Նոյն ժամու բանն կատա_
րեցաւ 'ի վ՛ր նաբուգոդոնոսորայ . և
'ի մարդկանէ հալածեցաւ . և խոտ իբ_
րև արջառ ուտէր . և 'ի ցօղ երկնից
մարմին նո՛ր ներկաւ՝ մինչև մազք նո՛ր
իբրև զառիւծուց մեծացան . և եղն_
31 գունք նո՛ր իբրև զթռչնոց ։ *Եւ յետ
կատարածի աւուրցն՝ ես նաբուգոդո
նոսոր զաչս իմ 'ի յերկինս համբարձի .
և միտք իմ առ իս դարձան . և զբարձ
րեալն օրհնեցի . և զկենդանին յաւի_
տենից գովեցի՝ և փառաւորեցի . ‖ զի ‖ Մէր. 3. 100.
իշխանութի՛ւն նո՛ր իշխանութի՛ւն յաւիտե
նական . և տէրութի՛ւն նո՛ր յազգս ազգս ։
32 *Եւ ա՛մ բնակիչք երկրի իբրև զոչ
ինչ համարեցան . ըստ կամաց իւրոց
առնէ զօրութե՛ երկնից . և բնակութե՛
երկրի . և չի՛ք՝ որ ընդդէմ դառնայ ձե
ռին նո՛ր . և ասիցէ՝ եթէ զինչ գործե_
33 ցեր ։ *Նոյն ժամանակի միտք իմ
առ իս դարձան . և 'ի պատիւ թագա_
ւորութե՛ իմոյ եկի . և կերպարանք իմ
առ իս դարձան . և իշխանք իմ՝ և մե_
ծամեծք իմ խնդրէին զիս . և անդրէն
'ի թագաւորութի՛ւն իմ հաստատեցայ .
և մեծութի՛ւն առաւել յաւելաւ ինձ ։
34 *Արդ՝ ես նաբուգոդոնոսոր օրհնեմ,
և առաւել բարձրացուցանեմ, և փա_
ռաւորեմ զարքայն երկնից . զի ա՛մ
գործք նորա ճշմարիտք են . և շաւիղք
նո՛ր իրաւունք . և զամենեսին՝ որք գնան
ամբարտաւանութե՛՝ կարող ես խո_ կարող է
նարհեցուցանել ։

Գլ ։ Ե ։

1 Բաղտասար արքայ արար ընթրիս
մեծամեծաց իւրոց հազար առն .
և ըստ հազարացն նոյնպէս և գինի . և
իբրև ընդ գինիս եմուտ բաղտասար ։
2 *Հրամայեաց բերել զսպասս արծա_
թոյ՝ և ոսկւոյ . զոր եհան նաբուգո_
դոնոսոր հայր նորա 'ի տաճարէն՝ որ
յե՛րմ . զի արբցեն նոքօք թագաւորն,
և մեծամեծք իւր . և հարճք, և կանայք
3 իւր ։ *Եւ բերին զսպասսն ոսկեղէնս
և արծաթեղէնս . զոր բերեալ էր 'ի
տաճարէն Ա՛յ՝ որ էր յե՛րմ . և ըմպէին
նոքօք թագաւորն՝ և մեծամեծք իւր՝
4 և հարճք նո՛ր՝ և կանայք ։ *Ըմպէին
զգինի . և օրհնէին զաստուածս ոսկե
ղէնս՝ և զպղնձիս՝ և զերկաթիս , և
զփայտեղէնս՝ և զքարեղէնս . և զԱ՛ծն
յաւիտենից ո՛չ օրհնեցին . որ ունէր
5 զիշխանութի՛ւն հոգւոց նց ։ *Նոյն
ժամու ելին մատունք ձեռին մարդոյ .
և գրէին հանդէպ ճրագին 'ի վ՛ր բռե_

լոյ որմոյ տաճարի թագաւորին. և թա-
գաւորն տեսանէր զթաթ ձեռինն՝ որ
գրէր։ * Յայնժամ հատան գոյնք թա- 6
գաւորին. և խորհուրդք նր խռովէին
զնա՝ և յօդք միջոյ նորա լուծանէին՝ և
ծունկք նորա զիմմեանս բաբախէին։
* Նէ ալաղակեաց թագաւորն զօրու- 7
թիւ ածել զմոգս և զքաղդեայս. և
զգետս։ Նէ ասէ ցիմաստունսն բաբի-
լացւոց. որ ընթերցցի զգիրդ զայդ՝
և զմեկնութիւն դորա ցուցցէ ինձ. ծի-
րանիս զգեցցի՝ և մանեակ ոսկի՝ ի պա-
րանոց իւր. և երրորդ՝ ի թագաւորու-
թիւն իշխիցէ։ * Նէ մտանէին 8
ամ իմաստունք թագաւորին. և ոչ կա-
րէին զգիրն ընթեռնուլ. և ոչ զմեկնու-
թիւն զգիրն ցուցանել թագաւորին։ * Նէ 9
արքայ բաղտասար խռովեցաւ. և գոյն
երեսաց նր շրջեցաւ. խռովեցան և մե-
ծամեծք նր ընդ նմա։ * Նէ եմուտ մի- 10
կինն՝ ի տաճար իրախուսանացն՝ և ասէ.
արքայ՝ յաւիտեան կեաց. մի խռովե-
ցուսցեն զքեզ խորհուրդք քո. և գոյն
երեսաց քոց մի եղծցի։ * Օի է այր մի 11
՝ի թագաւորութենէ քումէ, յորում գոյ
հոգի սրբ աստուծոյ՝ և յաւուրս հօր քոյ զուարթ
թուիք՝ և իմաստութիւնք գտանէին՝ ի
նմա. և արքայ նաբուգոդոնոսոր հայր
քո՝ իշխան կացոյց զնա՝ ի վերայ գիտող.
և մոգուց՝ և քաղդեայց՝ և ըղձից։
* Օի հոգի առաւել գոյ՝ ի նմա. իմաս- 12
տութիւն և հանճար. մեկնել զերազս՝ և
պատմել զառակս. և լուծանել զկրս կա
պեալս՝ դանիէլ. և արքայ՝ բաղտասար
անուն եդ նմա. արդ՝ կոչեսցի՝ և զմեկ
նութիւն դորա պատմեսցէ։ * Յայնժամ 13
ածին՝ ի ներքս զդանիէլ առաջի թա-
գաւորին. և ասէ թագաւորն ցդանիէլ.
դու ես դանիէլ յորդւոց գերութենն
հրէաստանի. զոր հասոյ նաբուգոդոնո-
սոր հայր իմ։ * Լսեայ զքեզն թէ հոգի 14
աստուծոյ ես՝ ի քեզ. և զուարթութիւն՝ և հանճար՝ և իմաստութիւն առաւել գտաւ՝ ի
քեզ։ * Նէ արդ՝ ահաւասիկ մտին առա- 15
ջի իմ իմաստունք և մոգք՝ և իղձք. զի
զգիրդ զայդ ընթեռնուցուն՝ և զմեկ
նութիւն դորա ցուցցեն ինձ. և ոչ կարա
ցին պատմել ինձ։ * Նէ ես լսեայ զքեզն՝ 16
թէ կարող ես մեկնել մեկնութիս. և
արդ՝ եթէ կարիցես զգիրդ ընթեռ-
նուլ. և զմեկնութիւն դորա ցուցանել
ինձ. ծիրանիս զգեցցիս, և մանեակ
ոսկի՝ ի պարանոցի քում. և երրորդ՝ ի
թագաւորութենէ իմմէ իշխիցես։ * Նէ 17
ասէ դանիէլ առաջի թագաւորին.
պարգեւք քո քեզ լիցին. և պատիւ տան
քոյ այլում տուր. բայց զգիրդ ես ըն-
թերցայց՝ և զմեկնութիւն դորա ցուցից

քեզ։ * Նէ քեզ՝ Նէ՛ ք բարձրեալ զմեծու- 18
թիւն՝ և զթագաւորութիւն՝ և զպատիւ՝
և զփառս ետ նաբուգոդոնոսորայ հօր
քումդ։ * Նէ՛ ի մեծութենն՝ զոր ետ նմա՝ 19
ամ ազգք՝ և ազինք՝ և լեզուք զարհուրէ-
ցեալք դողային յերեսաց նր. զորս կա
մէր, հարկանէր. զորս կամէր, սպանա
նէր. և զորս կամէր ինքն, բարձրացու
ցանէր. և զորս կամէր ինքն, խոնարհե
ցուցանէր։ * Նէ՛ յորժամ բարձրացաւ 20
սիրտ նր. և ոգի նր զօրացաւ յամբար
տաւանել. անկաւ յաթոռոյ թագաւո
րութենէ իւրոյ. և պատիւն բարձաւ՝ ի
նմանէ։ * Նէ՛ ի մարդկանէ հալածե- 21
ցաւ. և սիրտ ընդ գազանս տուաւ նմա.
և ընդ ցիռս բնակուն նր. և խոտ իբրև
արջառոյ ջամբէին նմա. և ի յօդոյ երկ
նից մարմին նր ներկաւ. մինչև ծանեաւ
թէ տիրէ բարձրեալն թագաւորութե
մարդկան. և ումմ կամի, տայէ զնա։
* Նէ արդ՝ դու որդի նր բաղտասար՝ 22
ոչ խոնարհեցուցեր զսիրտ քո առաջի
այ. ուստի զայդ ամ գիտեիր։ * Նէ ընդ 23
դէմ այ երկնից հպարտացար. և զըս
պասս տան նր բերին առաջի քո. և դու՝
և մեծամեծք քո՝ հարձք քո՝ և կանայք
քո ըմպէին նոքօք զգինի. և գաստուած
ածս ոսկեղէնս՝ և զարծաթեղէնս՝ և
զպղնձիս՝ և զերկաթիս՝ և զփայտե
ղէնս՝ և զքարեղէնս, որք ոչ տեսանեն՝
և ոչ լսեն՝ և ոչ իմանան՝ օրհնէիր. և
զՆ՛ որոյ շունչ քո ի ձեռին նր է՝ և
ամ ճանապարհք քո, զնա ոչ փառաւո
րեցեր։ * Ա՛ ապա այնորիկ յերեսաց նր ա- 24
ռաքեցաւ թաթ ձեռինն՝ և զգիրդ
զայդ գրեաց։ * Նէ այս ինչ է գիրդ՝ որ 25
գրեալ է. մանէ. թեկէլ. փարես։
* Նէ այս է մեկնութի բանիդ. մանէ, 26
չափեաց Նէ՛ զթագաւորութի քո՝ և
վախճանեաց զնա։ * Թեկէլ, կշռեցաւ 27
՝ի կշռոս՝ և գտաւ պակասեալ։ * Փա- 28
րես, բաժանեցաւ թագաւորութի քո.
և տուաւ մարաց՝ և պարսից։ * Նէ 29
հրամայեաց բաղտասար՝ և զգեցուցին
նմա ծիրանիս. և մանեակ ոսկի՝ ի պա-
րանոց։ և քարոզ կարգայր առաջի նր
լինել իշխան երրորդ՝ ի թագաւորութե
նր։ * Նէ՛ ի նմին գիշերի սպանաւ բաղ- 30
տասար՝ արքայ քաղդեացւոց։ * Նէ 31
դարեհ արքայ հաւ զթագաւորութին.
որ եր ամաց վաթսուն և երկուց։

Գ Լ. Ը.

1 Նէ հաճոյ թուեցաւ առաջի գաբե
րի. և կացոյց՝ ի վրայ թագաւորու
թենն նախարարաց՝ հարիւր և քսան. զի
2 իցեն յամ թագաւորութենն։ * Նէ
՝ինչ՝ վրայ երիս հրամանատարս. և մի՝ ի

նոցա-

Հրամանն եւ Թագաւորն՝ եւ ածին զդա
նիել. եւ արկին զնա ի գուբն առիւ
ծուց։ եւ ասէ արքայ ցԴանիէլ. Ի՞նչ զոր
դու պաշտես, նա փրկեսցէ զքեզ։
17 *Եւ բերին վէմ մի՝ եւ եդին ի վերայ
գբոյն. եւ կնքեաց Թագաւորն մատա
նեաւ իւրով. եւ մատանեօք մեծամե
ծացն. զի մի այլ ազգք ինչ իրք չըջի
18 նին վերայ գանիէլի։ *Եւ գնաց Թագաւ
որն ի տուն իւր. և ննջեաց առանց
ընթրեաց. և խորտիկ ոչ մուծին առա
ջի նր. և քուն հատաւ ի նմանէ։ Եւ
19 ելից Ի՞նչ զբերանս առիւծուցն. և ոչ
լսեցին զԴանիէլ։ *Այնժամ յարեաւ
արքայն ընդ առաւօտս լուսով՝ և փու
20 թով եկն ի գուբն առիւծուց։ *Երբև
մերձեցաւ ի գուբն, աղաղակեաց ի
ձայն մեծ՝ և ասէ։ Դանիէլ ծառայ ող
կենդանւոյ. Ի՞նչ քո զոր դու յաճախ
պաշտեիր, եթէ կարաց փրկել զքեզ
21 ի բերանոյ առիւծուդ։ * Եւ ասէ
Դանիէլ ցարքայ. արքայ յաւիտեան
22 կեաց։ *Ի՞նչ իմ առաքեաց զհրեշտակ ‖ Ա. Պետ. Դ. 60.
իւր՝ և եխից զբերանս առիւծուցս. և
ոչ ապականեցին զիս. առաջի նր ուղ
ղութիւն դտաւ իմ. և առաջի քո արքայ
23 ինաս ինչ ոչ արարի։ *Այնժամ Թա
գաւորն զուարճացաւ յանձն իւր. և
հրամայեաց հանել զԴանիէլ ի գբոյ
նտի։ Հանաւ Դանիէլ ի գբոյ նտի.
և ամենևին ապականութիւն ինչ ոչ
գտաւ ի նմա։ զի հաւատաց Ի՞նչ իւր։
24 *Եւ հրամայեաց Թագաւորն՝ և ածին
զարսն չարախօսս զդանիէլ. և ի
գուբն առիւծուց ընկեցան. ինքեանք
և որդիք իւրեանց, և կանայք նց. և չև
եկին յատակս գբոյն հասեալ, մինչև
տիրեցին նց առիւծքն, և զամ ոսկերս
25 նց մանրեցին։ *Այնժամ դարեհ
արքայ գրեաց առ ամ՛ազգս՝ և ազինս՝
և լեզուս. որք բնակեալէին յամ երկ
րի։ խաղաղութի՛ ձեզ բազմասցի։
26 *Յերեսաց իմոց եդաւ հրամանս յամ
իշխանութե՛ Թագաւորութե՛ իմում.
զի երկնչեցին՝ և դողայցեն յերեսաց
Ի՞նէն դանիէլի. զի նա է Ի՞նչ կենդանի՝
և կայ յաւիտեանս. և արքայութի՛ նր
ոչ եղծանի. և տէրութի՛ նորա մինչև
27 յվախճան։ *Ընդհակառակ լինի, և փրկէ,
և առնէ նշանս յերկինս և յերկրի. որ
փրկեաց զդանիէլ ի բերանոյ առիւ
28 ծուցն։ *Եւ Դանիէլի յաջողէր ի թա ‖ Ա Էս. Ա. 21.
գաւորութե՛նն Դարեհի՝ և Կիւրոսի։

Գ԰։ Ա։

1 Յամին առաջնորդի բաղտասարայ
արքայի քաղդեացւոց. երազ ե
աես Դանիէլ. և տեսիլ գլխոյ նր յան
կոյնի

կողնի իւրում. և զերազն գրեաց։
2 *Եւ ես դանիէլ տեսանէի ի տեսլեան
գիշերոյ՝ և ահա չորք հողմք երկնից
3 բախէին զծովն մեծ։ *Եւ չորք գա
զանք մեծամեծք ելանէին ի ծովէ ան
4 տի այլակերպք ի միմեանց։ *Դա
ջինն իբրև զմատակ առիւծ թեւաւոր
և թեւք նր իբրև արծուոյ. հայէի մին
չև թափեցան թեւք նորա՝ և ջնջեցաւ
յերկրէ։ և եկաց իբրև ի վերայ ոտից
մարդոյ՝ և սիրտ մարդոյ տուաւ նմա։
5 *Եւ ահա երկրորդ գազանն նման ար
ջոյ. և եկաց ի կողմն մի. և կողք երեք
ի բերան նր՝ ի մէջ ժանեաց նորա։ և
այսպէս ասէին ցնա. արի, կեր զմարմինս
6 բազմաց։ *Եւ զկնի նր հայէի. և ահա
այլ գազան իբրև զինձ. և չորք թեւք
թռչնոյ ի վերն նր. և չորք գլուխք գա
զանին. և իշխանութիւն տուաւ նմա։
7 *Եւ զկնի նր հայէի. և ահա գազանն
չորրորդ՝ ահեղ՝ և զարմանալի՝ և հզօր
առաւել. և ժանիք նորա երկաթեայք.
ուտէր՝ և մանրէր՝ և զմնացորդսն առ
ոտն կոտորէր։ ինքն առաւել այլա
կերպ քան զամենայն գազանսն՝ որք յառաջ
քան զնա։ և եղջիւրք տասն ի նմանէ։
8 *Պչուցեալ հայէի ընդ եղջիւրս նր. և
և ահա այլ եղջիւր փոքրիկ ելանէր ի
մէջ նց. և երեք եղջիւրք յառաջնոցն
ի բաց խլեին յերեսաց նր. և ահա աչք
իբրև զաչս մարդոյ յեղջերն յայնմիկ.
և բերան նորա խօսէր զմեծամեծս։
արձանեին 9 *Տեսանէի, մինչև աթոռք անկանէին.
և հինաւուրց նստէր. հանդերձ նր սպի
տակ իբրև զձիւն՝ և հեր գլխոյ նորա
իբրև զասր նեբ. աթոռ նր իբրև զբոց
հրոյ. անիւք նր իբրև հուր բորբոքեալ։
Դան. Է. 10 *Գետ հրոյ յորդեալ ելանէր առաջի
նր։ հազարք հազարաց պաշտէին զնա.
և բիւրք բիւրուց կային առաջի նորա.
ատեան նստաւ՝ և գրքուքն բացան։
11 *Տեսանէի յայնժամ ի բարբառոյ մե
ծամեծ բանիցն. զոր եղջիւրն այն խո
սէր. մինչև բարձաւ գազանն՝ և կո
րեաւ. և մարմին նր տուաւ յայրուածն
հրոյ։ *Եւ այլոց գազանաց իշխանութի
12 փոխեցաւ. և երկայնութի կենաց տուաւ նց մինչև ի ժամանակս՝ և ի ժա
մանակս։ *Տեսանէի ի տեսլեան գիշե
13 րոյ՝ և ահա ընդ ամպս երկնից իբրև
որդի մարդոյ գայր. և հասանէր մինչև
ի հինաւուրցն. և մատուցաւ առաջի
նր։ *Եւ նմա տուաւ իշխանութի՝ և
14 պատիւ և արքայութի։ և ամ՛ազգք՝ և
ազինք՝ և լեզուք նմա ծառայեսցեն։
Ղուկ. Ա. 33. Իշխանութի նր իշխանութի յաւիտեանական՝ որ ոչ անցանէ. և թագաւորու
Եբր. Ա. 8. 15 թիւն նր ոչ եղծանիցի։ *Սոսկացաւ մար

մին իմ յանձին իմում. ես դանիէլ՝ և
տեսիլ գլխոյ իմոյ խառնէր զիս։
16 *Մատեայ առ մի ումն՝ որք կային անդ.
և զճշմարտութի ինդրէի ուսանիլ՝ վե
րայ այնորիկ։ և ասաց ինձ զճշմարտու
թին. և զմեկնութի բանիցն եցոյց ինձ։
17 *Այդ գազանք մեծամեծք՝ չորք թա
գաւորութիք յարիցեն ի վեր երկրի։
18 *Առնցին և առցեն զթագաւորու
թին սրբք բարձրելոյն. և կալցին զնա
19 մինչև յաւիտեանս յաւիտենից։ *Եւ
փնտռէի ճշմարտիւ վերայ գազանին չորրոր
դի. զի առաւել այլակերպ էր քան
զամենայն գազանսն՝ և ահագին յոյժ. և ժա
նիք նր երկաթիք. և մնացորդսն
ձիք. ուտէր՝ և մանրէր՝ և զմնացորդսն
20 առ ոտն կոտորէր։ *Եւ վերայ եղջերացն
տասանց, որք ի գլուխ նր. և վերայ մե
ծոյն, որ ելանէր՝ և զերիսն ի բաց թա
փէր. որոյ աչք էին՝ և բերան նր խօսէր
զմեծամեծս. և տեսիլ նր առաւել էր
21 քան զայլսն։ *Տեսանէի, զի եղջիւրն
այն սուրբ պատերազմ ընդ սբս. և զո
22 բանայր ի վեր նց։ *Մինչև եկն հինաւ
ուրցն՝ և ետ իրաւունս սրբոց բարձրե
լոյն։ ժամանակ եհաս. և զարքայու[թի]ն
23 սրբք ըմբռնեցին։ *Եւ ասէ, գազանն
չորրորդ՝ թագաւորութի չորրորդ կայ
ցէ յերկրի. որ առաւել իցէ քան զամ
թագաւորութի. և կերիցէ զամ երկիր.
24 և կոխիցէ, և հարցէ զնա։ *Եւ տասն
եղջիւրք նր՝ տասն թագաւորք յարի
ցեն. և զկնի նր յարիցէ այլ. որ առա
ւել չարեաւք քան զամ առաջինն. և
զերիս թագաւորս խոնարհեցուսցէ։
25 *Եւ բանս առ բարձրեալն խօսեսցի.
և զսրբս բարձրելոյն մաղորեցուսցէ. և
կարծեսցէ զժամանակս՝ և զօրէնս փո
փոխել. և տացի ի ձեռս նր մինչև ի
ժամանակ՝ և ի ժամանակս՝ և ի կէս
26 ժամանակաց։ *Եւ տեան նստցի. և զիշ
խանութի նր փոխեսցեն՝ յապականել
27 մինչև ի հատուած։ *Եւ թագաւորութի՝
և մեծութի թագաւորաց՝ որ իներքոյ
ամ երկնից՝ տուաւ սրբոց բարձրելոյն.
և արքայութի նր արքայութի յաւի
տենական. և ամ իշխանութիք նմա
ծառայեսցեն, և հնազանդեսցին։
28 *Մինչև ցայս վայր է վախճան բա
նիս։ ես դանիէլ՝ և խորհուրդք իմ յոյժ
խռովեցուցանէին զիս. և գոյն իմ չքնե
ցաւ. և զբանն ի սրտի իմում պահէի։

Գլ. Ը։

1 Յամին երրորդի թագաւորութե[ն]
բանի տասարայ արքայի տեսիլ ե
րևեցաւ ինձ։ ես դանիէլ յետ տես
2 լեանն առաջնոյ։ *Եւ ի ջուայ յատա
բանս

բանս՝ որ է յերկրին Եղամայ. և կայի ՚ի
վերայ ուբաղայ ։ *Համբարձի զաչս իմ և 3
տեսի . և ահա խոյ մի կայր հանդէպ ու-
բաղայ ։ և եղջիւրք նորա բարձունք . և
մին բարձրագոյն էր քան զմիւսն ։ և որ
բարձրն էր՝ յետոյ ելանէր ։ *Տեսանէի 4
զխոյն՝ զի ոգորէր ընդ ծով՝ և ընդ հիւսի-
սի՝ և ընդ հարաւ. և ամենայն գազանք ոչ կային
առաջի նորա. և չէր՝ որ ապրէր ՚ի ձեռաց
նորա ։ և առնէր ըստ կամաց իւրոց՝ և մե-
ծանայր ։ *Եւ ես ՚ի միտ դնէի. և ահա 5
քօշ մի այծեաց գայր ընդ երեսս երկ-
րի՝ և յերկիր ոչ մերձենայր. և քօշին եղ-
ջիւր մի էր ՚ի մէջ աչաց նորա ։ *Եւ եհաս 6
մինչև ցխոյն եղջերաւոր՝ զոր տեսա-
նէի. զի կայր հանդէպ ուբաղայ. և յար-
ձակեցաւ ՚ի վերայ նորա զօրութեամբ ուժոյ իւրոյ ։
*Եւ տեսանէի զնա հասեալ մինչև 7
ցխոյն ։ զայրացաւ՝ և եհար զխոյն՝ և
խորտակեաց զերկոսեան եղջիւրս նորա .
և ոչ գոյր զօրութիւն խոյին ունիլ զդէմ
նորա . եհարկ զնա յերկիր՝ և ոտից իւրոց
կոխան առնէր զնա . և ոչոք էր՝ որ թա-
փէր զխոյն ՚ի ձեռաց նորա ։ *Եւ քօշն այ- 8
ծեաց մեծացաւ յոյժ . և ՚ի զօրանալ նորա
խորտակեցաւ եղջիւր նորա մեծ ։ և ելին
այլ չորք եղջիւրք ՚ի ներքոյ նորա՝ ընդ չորս
հողմս երկնից ։ *Եւ ՚ի միոյ ՚ի նոցանէ ել 9
եղջիւր մի հզօր ։ և մեծացաւ առաւել
ընդ հիւսիսի ։ *Եւ առ զօրութիւն բարձ- 10
րացաւ մինչև ՚ի զօրութիւնս երկնից ։ և
ընկէց յերկիր ՚ի զօրութենէ երկնից՝ և
յաստեղաց . և կոխեաց զնոսա ։ *Մինչև 11
զօրավարն փրկեսցէ զգերութիւն. և նո-
վաւ պատարագք խռովեցան . և եղև՝
և յաջողեցաւ նմա . և սրբութիւն աւե-
րեսցի ։ *Եւ տուան ՚ի վերայ պատարա- 12
գացն մեղք . և անկաւ յերկիր արդա-
րութիւն ։ և արար՝ և յաջողեցաւ ։ *Եւ 13
լուայ ՚ի միոջէ սրբոյ՝ որ խօսէր . և ասէ
սուրբ մի ցփելմոնին՝ որ խօսէր ։ մինչև
յե՞րբ տեսիլդ այդ կացցէ . պատարագք
բարձեալք . և մեղքդ աւերածի տուե-
եալք . և սրբութիւնդ կոխիցի ։ *Եւ ասէ 14
ցնա՝ մինչև յերեկոյ և ՚ի վաղորդեայն .
աւուրս երկուս հազարս և երեքհար-
իւր ։ և սրբեսցի սրբութիւն ։ *Եւ եղև 15
իբրև տեսի ես Դանիէլ զտեսիլն՝ և խնդ-
րէի խելամուտ լինիլ . և ահա առաջի
իմ եկաց իբրև զտեսիլ մարդոյ ։ *Եւ 16
լուայ զբարբառ մարդոյ ՚ի միջոյ ուբա-
ղայ ։ և կոչեաց՝ և ասէ . Գաբրիէլ՝ իմա-
ցո՛ նմա զտեսիլդ ։ *Եւ եկն, եկաց՝ ուր 17
եմն կայի ։ և ՚ի գալն նորա՝ յիմարեցայ , և
անկայ ՚ի վերայ երեսաց իմոց ։ և ասէ ցիս ,
՚ի միտ առ որդի մարդոյ՝ զի տակաւին
՚ի ժամանակս վախճանի է տեսիլդ ։
*Եւ մինչդեռ խօսէրն նա ընդ իս , յիմա- 18
րեցայ , և անկայ ՚ի վերայ երեսաց իմոց
յերկիր . և բուռն եհար զինէն՝ և կա-
19 ցոյց ՚ի վերայ ոտից իմոց ։ *Եւ ասէ ցիս՝
ահաւասիկ ես ցուցից քեզ՝ որինչ լինե-
լոց է ՚ի վախճանի ՚ի վերայ երկրի ։ քանզի
տակաւին ՚ի ժամանակս է վախճանն ։
20 *Խոյն՝ զոր տեսանէիր եղջերաւոր՝ թա-
21 գաւորն պարսից և մարաց է ։ *Եւ քօշն
յայծեաց՝ թագաւորն յունաց է ։ և
եղջիւրն մեծ՝ որ էր ՚ի մէջ աչացն նորա ,
22 նոյն ինքն է թագաւոր առաջին ։ *Ի
խորտակիլ նորա՝ ընդ որոյ էին այլք եղ-
ջիւրքն , չորք թագաւորք յազգէ նորա
23 յարիցեն , և ոչ իւրով զօրութեամբ ։ *Եւ
յետ թագաւորութեան նոցա ՚ի կատարիլ
մեղաց նոցա՝ յարիցէ թագաւոր ժպիրհ
24 երեսօք յառակս խորհրդական ։ *Եւ
հզօր զօրութիւն նորա . և զքանչելիսն ա-
պականեսցէ . և յաջողեսցի , և արասցէ .
և ապականեսցէ զհզօրս և զժողովուրդն
25 սուրբ ։ *Եւ լուծ ծանրոյ նորա յաջողեսցի ։
և նենգութիւն ՚ի ձեռս նորա . և ՚ի սրտի իւր
ում մեծամեծասցի ։ և նենգութեամբ ապա
կանեսցէ զբազումս ։ և կորստեան բազ-
26 մաց կացցէ ։ *Եւ տեսիլն երեկորին՝ և
առաւօտին՝ որ ասացաւ՝ ճշմարիտ է . և
դու կնքեա՛ զտեսիլդ՝ զի յաւուրս բա-
27 զումս է ։ *Եւ ես Դանիէլ ննջեցի՝ և
խօթացայ . և յարեայ՝ և գործեցի զգործ
արքունի . և զարմացեալ էի ընդ տե-
սիլն ։ և ոչոք էր , որ իմացուցանէր ։

ԳԼ ։ Թ ։

1 Յամին առաջնորդի Դարեհի որդ-
ւոյ Արշաւրայ . ՚ի զաւակէ մարաց՝
որ թագաւորեաց ՚ի թագաւորութեան
2 քաղդէացւոց ։ *Ես Դանիէլ խելա-
մուտ եղէ ‖ ՚ի գիրս թուոյ ամացն՝ որ ‖ Երեմ.
եղև բան Տեառն առ Երեմիա մարգարէ . 25. 11.
՚ի կատարումն աւերածոյն Երուսաղեմի յամս և 29. 10
3 եօթանասուն ։ *Եւ դարձուցի զերեսս
իմ առ Տէր Աստուած իմ խնդրել աղօթիւք՝
և խնդրուածովք . պահօք՝ և խորգով ։
4 *Կացի յաղօթս առ Տէր Աստուած գոհացայ ,
և ասեմ ։ ‖ Տէր Աստուած մեծ և սքանչելի ։ ‖ 3. Եզր.
որ պահես զուխտ՝ և զողորմութիւն սիրե- 1. 5.
լեաց քոց . և որոց պահեն զպատուի-
5 րանս քո ։ *‖ Մեղաք՝ անօրինեցաք՝ ա- ‖ Բար.
նիրաւեցաք՝ ապստամբեցաք՝ և խոտո- 1. 17.
րեցաք ՚ի պատուիրանաց քոց՝ և յիրաւ-
6 անց քոց ։ *Եւ ոչ լուաք ծառայից քոց
մարգարէից . որք խօսէին յանուն քո
առ թագաւորսն մեր՝ և առ իշխանս
մեր՝ և առ հարսն մեր՝ և առ ամենայն ժողո-
7 վուրդ երկրին ։ *Քո Տէր արդարութիւն ,
և մեր ամօթ երեսաց իբրև յաւուր
յայսմիկ առն յուդայ՝ և բնակչաց Երուսաղեմի
և ամենայն Իսրայէլի՝ մերձաւորաց՝ և հեռաւո-
րաց

զոր տեսանէի յառաջնումն տեսլեան.
Թռուցեալ մերձենայր առ իս՝ իբրև՝ ի
22 ժամ երեկոյին պատարագի : * Եւ
խելամուտ արար զիս՝ և խօսեցաւ ընդ
իս՝ և ասէ. Դանիէլ՝ այժմ եկի խելա-
մուտ առնել զքեզ : * Սկզբան աղո
23 թից քոց. ել պատգամի և ես եկի պատ
մել քեզ. զի այր ցանկալի ես դու. արդ
ած զմտաւ զբանդ. և՝ի միտ առ զտես
24 սիլդ : * ‖ Օրհնասացան եօթներորդք ‖ Մատ.
Համառօտեցան՝ ի վերայ ժողովրդեան 24.15.
քոյ. և՝ի վերայ քաղաքին սրբոյ՝ ի վախ- Յովհ.
ձանել մեղաց. և՝ի կնքել անօրինու- 1.45.
թիւնց. և՝ի ջնջել անիրաւութիւնց. և՝ի
քաւել ամպարշտութեաւն. և՝ի գալ յաւի-
տենական արդարութիւն : և՝ի կնքել
տեսլեան և մարգարէի. և յօծանել սր-
25 բութիւնն : * Գիտասցես՝ և խելամուտ
լիցիս. յելից բանին տալ պատասխանի
և՝ի շինելն Երկի, մինչեւ յօծեալն առաջ
նորդ՝ եօթներորդք եօթն. և եօթնե-
րորդք վաթսուն և երկու. և դարձցին,
և շինեսցին հրապարակք՝ և պա-
րիսպք՝ և նորոգեսցին ժամանակք :
26 * Եւ յետ վաթսուն և երկուց եօթն-
երորդաց բարձցի օծումն. և իրաւունք
ոչ իցեն՝ ի նմա. և քաղաքն՝ և սրբուն
ապականեսցին առաջնորդաւն հան-
դերձ՝ որ գայցէ. և ջնջեսցին հեղեղաւ
և մինչև վախճան պատերազմին հաս
ուածելոյ. կարգեսցէ զապականութիւն,
(և զօրացուսցէ զուխտ բազմաց եօթն
երորդ մի՝ և կէս եօթներորդի. դադա
րեցուսցէ զպեղանս՝ և զպատարագսն
մինչև՝ի ծայրս անկեանն ապականու-
թիւն. մինչև ցվախճան և ցատգնապ
կարպեսցէ՝ ի վերայ ապականութեն)
27 * Եւ զօրացուսցէ զուխտ բազմաց. և
եօթներորդ մի՝ և կէս եօթներորդին
բարձցին զոհք՝ և նուէրք. և՝ի վէր տա
ճարին պղծութիւն աւերածոյն կացցէ
մինչև՝ի վախճան ժամանակի. կատա
րած տացի՝ ի վերայ աւերածին :

ԳԼ. Ժ.

Տեսիլ Դանիէլի :

1 Յամին երրորդի կիւրոսի արքայի
պարսից. բանն յայտնեցաւ Դա-
նիէլի՝ որոյ անուն կոչեցաւ բաղտա-
սար. և ճշմարիտ բանն. և զօրութիւն
մեծ՝ և հանճար տուաւ նմա՝ ի տես-
2 լեան : * Յաւուրսն յայնոսիկ ես Դա-
նիէլ էի՝ ի սուգ. երիս եօթներորդս
3 աւուրց : * Հաց ցանկութեաւ ոչ կերի. և
միս՝ և գինի ոչ եմուտ՝ ի բերան իմ. և
իւղով ոչ օծայ. մինչ՝ի կատարել երից
4 եօթներորդաց աւուրց : * Յաւուրն
քան

20 Տէր՝ զի զօրացուցեր զիս։ * Եւ ասէ՝
թէ գիտիցես վասն ե՞րկի առ քեզ. և
արդ՝ դառնամ անդրէն տալ պատե-
րազմ ընդ իշխանին պարսից. և ես եր-
21 թայի, և իշխանն յունաց գայր։ * Ոչայց
պատմեցից քեզ զինչ կարգեալ է՝ իբրս
ճշմարտութեամբ. և ոչոք է ինձ օգնական
այսոցիկ. բայց միքայէլ իշխանն ձեր։

Գլ։ ժԲ։

1 Եւ ես յառաջնում ամին կիւրոսի թագեա-
կայի՝ ի հաստատուԹեան. և՝ ի զո-
2 րութեան։ * Եւ արդ՝ պատմեցից քեզ
զճշմարտութիւնն. ահա երեք թագաւո-
րք յարիցեն յերկիրդ պարսից. և չոր-
րորդն մեծասցի քան զամենեսեան մե-
ծութեամբ մեծ. և յետ զօրանալոյ նո՛ւ՝ ի
մեծութեամբ իւրում յարիցէ՝ ի վե՛ր թա-
3 գաւորութեանն յունաց։ * Եւ յարիցէ
թագաւոր հզօր. և տիրեսցէ տէրութե՛
բազմաց. և արասցէ ըստ կամս իւր։
4 * Եւ իբրև յարիցէ, թագաւորութի՛ն
նորա փշրեսցի. և բաժանեսցի՝ ի չորս
հովմն երկնից. և ո՛չ ըստ վախճանի նո՛ւ՝
և ո՛չ ըստ տէրութե՛ն նո՛ւ զոր տիրեաց.
զի խլեսցի թագաւորութի՛ն նո՛ւ, և այ- զի պատա
5 լոյ՝ Թող զնոցայն։ * Եւ զօրասցի Թա ռեսցի
գաւորն հարաւոյ. և մի յիշխանացն զօ Նափաւո
բասցի՝ ի վերայ նո՛ւ. և տիրեսցէ տէրու բութե՛ նո՛ւ
6 Թե՛ մեծ։ * Եւ յետ ամացն իւրեանց նաև աս
խառնակեսցին ընդ միմեանս. և դուստր արպա-
արքային հարաւոյ մտցէ առ արքայն ի՛նա՝ ի այդ
հիւսիսոյ առնել դաշինս ընդ նմա. և ի սոյանէ
չհանդարտեսցէ զօրութե՛ բազկին. և
ոչ կացցէ զաւակ նո՛ւ. և մատանեսցի ինքն
և ածելիքն իւր. և որ նաճօղքն
զօրացուցանէր զնա՝ ի ժամանակին։
7 * Եւ յարիցէ՝ ի ծաղկէ արմատոյ նո՛ւ
՝ի վերայ պատրաստութե՛ն իւրոյ. և ե- Եւ եկեսցէ
կեսցէ առ զօրութե՛ն. և մտցէ՝ ի հաստա հանդերձ
տութե՛ն թագաւորութե՛ն հիւսիսոյ. զօրա
8 և արասցէ ընդ նո՛ւ՝ և զօրասցի։ * Եւ
զաստուածս նոցա կործանեսցէ հան-
դերձ ձուլածիւք նո՛ւ. և զնո՛ւմ սպաս
ցանկալիս նոցա՝ զարկաւ՝ և զարծա-
թոյ գերի առեալ բերիցէ յեգիպտոս.
և ինքն հաստատեսցի քան զթագաւո-
9 րն հիւսիսոյ։ * Եւ մտցէ՝ ի թագաւո
րութի՛ն արքային հարաւոյ. և դարձցի
10 անդրէն յերկիրն իւր։ * Եւ որդիք նո՛ւ
ժողովեսցեն զամբոխ զօրաց բազմաց.
և մտցէ գիմել՝ և հեղեղատեսցէ՝ և
անցցէ, և դադարեսցէ, և գրգռեսցէ
11 մինչև՝ ի զօրութե՛ն նորա։ * Եւ գայցէ
նասցի թագաւորն հարաւոյ. և ելցէ
պատերազմ ընդ թագաւորին հիւսի
սոյ. և գումարեսցէ զօրս բազումս՝ և
12 մատնեսցի զօրն՝ ի ձեռս նորա։ * Եւ

քանեւորդի և չորրորդի ամենեան
առաջնոյ. կայի ես առ ափն գետոյն
մեծի՝ որ է տիգրիս՝ դիվղաթ։ * Եւ մերկ 5
ձի զաչս իմ. և ահա այր մի զգեցեալ
փառս. և ընդ մէջ իւր ածեալ կամար
յոսկւոյն ուխազայ։ * Եւ մարմին նո՛ւ 6
ծովագոյն. և երեսք նո՛ւ իբրև զտեսիլ
փայլական. և աչք նո՛ւ իբրև ճառա-
գայթք հրոյ. և բազուկք և բարձք նո՛ւ
իբրև զտեսիլ փայլուն պղնձոյ. և բար
բառ բանից նո՛ւ իբրև զաղբիւր զօրու։
* Եւ տեսի ես դանիէլ միայն զտեսիլ. 7
և արքն՝ որք ընդ իս էին՝ ոչ տեսին զտե
սիլն. այլ ահ մեծ անկաւ՝ ի վե՛ր նո՛ւ. և
փախեան զարհուրելոք։ * Եւ ես մի- 8
այն մնացի և տեսի զտեսիլն զայն մեծ.
և ո՛չ մնաց յիս զօրութի՛ն. և փառք իմ
յոտևականութի՛ն դարձան. և չհանդար
տեցի զօրութե՛ն։ * Եւ լուայ զբարբառ 9
բանից նո՛ւ. և՝ ի լսելն իմում զբարբառ
բանիցն՝ կայի հիացեալ. և երեսք իմ
յերկիր խոնարհեալ։ * Եւ ահա ձեռն 10
ձգեաւ յիս՝ կանգնեաց զիս՝ ի ծունկս.
և՝ ի թաթս ձեռաց իմոց։ * Եւ ասէ 11
ցիս. դանիէլ այր ցանկալի, խելամուտ
լեր բանիցս՝ զոր ես խօսեցայց ընդ քեզ.
և կաց՝ ի կայի քում. զի այժմ առաքե-
ցայ առ քեզ։ և՝ ի խօսիլ նո՛ւ զբանս զայս
ընդ իս, կացի յոտին դողալեաւ։ * Եւ 12
ասէ ցիս. մի երկնչիր դանիէլ. զի յօրէ
յօրմէ եղաւ զսիրտ քո խելամուտ լի-
նել, և վշտանալ առաջի՝ նոյ քոյ, լսելի
եղեն բանք քո. և ես եկի ընդ բանիցդ
քոց։ * Եւ իշխան թագաւորութե՛ն 13
պարսից կայր հակառակ զքսան և զմի
օր. և ահա միքայէլ՝ մի յառաջին իշխա
նացն եկն օգնել ինձ. և Թողի զնա անդ
ընդ իշխանի թագաւորութե պարսից։
* Եւ եկի խելամուտ առնել զքեզ՝ որ 14
ասի ինչ անցք անցանիցեն ընդ ժողո-
վուրդ քո՝ յաւուրս յետինս. զի տե-
սիլ յաւուրս է։ * Եւ՝ ի խօսիլ նո՛ւ ընդ 15
իս ըստ բանիցս այսոցիկ, անկայ՝ ի վե՛ր
երեսաց իմոց յերկիր՝ և կայի հիացեալ։
* Եւ ահա իբրև՝ ի նմանութե՛ն որդւոյ 16
մարդոյ մերձեցաւ՝ ի շրթունս իմ. բա
ցի զբերան իմ, և խօսեցայ. և ասեմ
տեառն՝ որ կայր յանդիման ինձ. Տէր՝ յե
րևելք քո ինձ՝ խռովեցաւ փոր իմ յիս.
և ո՛չ գոյ յիս զօրութի՛ն։ * Եւ զիա՛րդ 17
կարիցէ ծառայ քո Տե՛ր խօսիլ ընդ Տե՛ն
իմում. և ո՛չևս է յիս զօրութի՛ն կալոյ.
և չունչ մնաց յիս։ * Եւ յաւել՝ և մեր 18
ձեցաւ յիս իբրև զտեսիլ մարդոյ. և
զօրացոյց զիս։ * Եւ ասէ՝ մի երկնչիր 19
այր ցանկալի. խաղաղութի՛ն ընդ քեզ.
զօրացիր՝ և քաջ լեր. և՝ ի խօսիլ նորա
ընդ իս՝ զօրացայ, և ասեմ. խօսեսցի

առցէ զամրոցն՝ և բարձրասցի սիրտ
նորա. և կործանեսցէ զբիւրաւորս՝ և
ոչ զօրասցի ։ * Եւ դարձցի արքայն 13
հիւսիսոյ՝ և ածցէ զօր բազում քան
զառաջինն. և ՚ի վախճանի ժամանա_
կացն եկեսցէ ՚ի մտանել զօրու մեծաւ
‖ Յայտ. և բազում ստացուածովք ։ * ‖ Եւ ՚ի 14
19. 19. ժամանակսն յայնոսիկ բազումք յարի
ցեն ՚ի վերայ թագաւորին հարաւոյ.
և որդիք մնացելոց ժողովրդեան քո
բարձրասցին հաստատել զտեսիլն՝ և
տկարասցին ։ * Եւ մտցէ թագաւորն 15
հեւանդոյ հարաւոյ. և կուտեսցէ հող. և առցէ
զքաղաքս ամուրս՝ և բազուկք արքային
և բա_ հարաւոյ հաստատեսցին. և յարիցեն
զուկք որ ընտրեալք նորա՝ և ոչ իցէ զօրութի՛ւն
քային հա կալոյ ։ * Եւ արասցէ ՚ի մտանելն իւր_ 16
րաւոյ ում առ նա զկամս իւր. և ոչո՛ք իցէ՝ որ
ոչ տևես ունիցի զդէմ նորա. կացցէ յերկրին
ցէ. սաբիրայ. և վախճանեսցի ՚ի ձեռս նր ։
* Եւ դիցէ զերեսս իւր մտանել զօ_ 17
րութե՛բ յամ թագաւորութե՛ս նորա.
և զամ ուղղութիւս առնիցէ ընդ նմա.
և զդուստր կանանց տացէ նմա յապա
և մի՛ յար կանութի. և մի՛ յամրասցի. և մի՛ եղի
անձնայցէ ցի նա նր ։ * Եւ դարձուսցէ զերեսս 18
իւր ՚ի կղզիս. և առցէ զբազումս. և
այրեսցէ զիշխանսն՝ որ նախատէին զնս.
և զնախատանս նց դարձուսցէ յերեսս
նոցա ։ * Եւ դարձցի զօրութե՛բ յերկիր 19
իւր, և տկարասցի, և անկցի, և ոչ գտա
նիցի ։ * Եւ յարիցէ յարմատոյ նորա 20
տունկ թագաւորութե՛ ՚ի վերայ պատ
րաստութե՛ նորա. և բռնաբարիցէ
առնել շուք թագաւորութե՛ն. և յաւ
ուրսն յայնոսիկ խորտակեսցի. ոչ երե_
սօք՝ և ոչ պատերազմաւ ։ * Կացցէ ՚ի 21
վերայ պատրաստութե՛ իւրոյ՝ զի ար_
և ոչ պա_ համարհեցաւ. և ոչ ետուն նմա փառս
ցէ նմա թագաւորութե՛. և եկեսցէ յաջողու_
փառք թե՛բ. և բռնաւորեսցի թագաւորութե՛ց
գայթագղութե՛բք ։ * Եւ բազուկք 22
այնը՝ որք հեղեղատեսցեն. և հեղեղա
տեսցին յերեսաց նր. և խորտակեսցի,
և առաջնորդ ուխտին ։ * Եւ այնուցիկ 23
որք խառնիցինն ՚ի նա՝ արասցէ նեն_
գութի. և ելցէ, և զօրասցի ՚ի վր նց
սակաւ ազգաւ ։ * Եւ յաջողութե՛բ՝ և 24
բազում աշխարհօք եկեսցէ՝ և արաս_
ցէ՝ զոր ոչ արարին հարք նորա. և ոչ
հարք հարց նր. և զաւար՝ և զկապուտ՝
և զստացուածս բաշխեսցէ նոցա. և ՚ի
վերայ եգիպտացւոց խորհուրդ խոր_
հեսցի, մինչև ՚ի ժամանակ ։ * Եւ զար 25
թիցէ զօրութի նորա. և սիրտ նորա
՚ի վր թագաւորին հարաւոյ զօրութե՛բ
մեծաւ. և թագաւորն հարաւոյ խմ_
բեսցէ զպատերազմ զօրու մեծաւ և

հզօրաւ յոյժ. և ոչ համբերեսցի, զի
խորհեսցին ՚ի վերայ նր խորհուրդս ։
26 * Եւ կերիցեն՝ որինչ նմա անկ իցէ. և
խորտակեսցեն զնա. և զզօրսն այրես_
ցեն. և անկցին վիրաւորք բազումք ։
27 * Եւ երկոցունց թագաւորացն սիրտք
իւրեանց ՚ի չարութի. և ՚ի միում սե_
ղան սուտ խօսեսցին. և մի՛ յաջողեսցի՛
28 զի վախճան ՚ի ժամանակ է ։ * Եւ դարձ
ցի յերկիր իւր մեծութե՛բ բազմաւ. և
սիրտ նորա ՚ի վր ուխտին սրբոյ. և ա_
րասցէ, և դարձցի յերկիր իւր ։
29 * ՚Ի ժամանակի դարձցի՝ և եկեսցէ ՚ի
վր հարաւոյ. և ոչ եղիցի իբրև զա_
30 ռաջինն վերջինն ։ * Եւ մտցեն ՚ի նա
բնակք կիտացւոց՝ և խոնարհեսցին.
և դարձցի՝ և բարկասցի ՚ի վր ուխտին
սրբոյ. և արասցէ, և դարձցի, և դու_
մարեսցի ՚ի վերայ այնոցիկ՝ ոյք թողին
31 զուխտն սուրբ ։ * Եւ յարիցեն զաւ_
ակք ՚ի նմանէ. և պղծեսցեն զսրբութի՛ն
բռնութե՛բ. և փոխեսցեն զհանապա_
զորդութի՛ն. և տացեն զպղծութիւն
32 ապականութե՛ ։ * Եւ ապականիչք
ուխտին ածցեն ՚ի վր իւրեանց զգայ
թագղութի՛ն. և ժողովուրդ՝ որ ճա_
նաչէ զԱծ իւր՝ զօրասցին՝ և արասցեն ։
33 * Եւ հանճարեղք ժողովրդեանն բա
զում իմիք խելամուտ եղիցին. և
տկարասցին սրով՝ և հրով՝ և գերութ՝
34 և յափշտակութե՛բ՝ զաւուրս ։ * Եւ ՚ի
տկարանալ նց՝ զօգնականութի՛ իմն
սակաւ գտցեն. և յաւելցին ՚ի նս բա_
35 զումք գայթագղութե՛բ ։ * Եւ ՚ի հան_
ճարեղացն տկարասցին ՚ի փորձել զնս
և ընտրել՝ և յայտնել մինչև ՚ի վախճան
ժամանակի. զի տակաւին ժամանակ
36 է ։ * Եւ արասցէ ըստ կամաց իւրոց.
և բարձրասցի թագաւորն. և հպար_
տասցի ՚ի վր ամ այ. և ՚ի վր Այն
աստուծոյ խօսեսցի ամբարտաւանս.
և յաջողեսցի. մինչև վախճանեսցի
բարկութի. քանզի վախճան լինելոց է ։
37 * Եւ ՚ի վերայ Այն հարցն իւրեանց
զմտաւ ածցէ. և վասն ցանկութեան
կանանց. և զամ դիս զմտաւ ոչ ածի_
ցէ. և ՚ի վերայ ամի հպարտասցի ։
38 * Եւ զԱծ հզօր ՚ի տեղւոջէ իւրմէ փա
ռաւորեսցէ. և զԱծ՝ զոր ոչ ճանեան
հարք նորա՝ փառաւորեսցէ ոսկւով և
արծաթով և ականմբք պատուականօք
39 և ցանկալեօք ։ * Եւ անցցէ յաւուրս յանկար
փախստականաց ընդ ամյ օտարի. և
յաճախեսցէ փառս. և հնազանդեցու_
ցէ նց զբազումս. և զերկիրն բաժա_
40 նեսցէ ՚ի պարգևս ։ * Եւ ՚ի ժամանա_
կի վախճանի՝ ոգորեսցի ընդ արքային
հարաւոյ. և զօրաժողովն լիցի ՚ի վերայ
նորա

նորա արքային հիւսիսոյ. կառաք՝ և հե-
ծելօք՝ և նաւօք բազմօք՝ և մտցէ յեր-
կիրն՝ և խորտակեսցէ. և անցցէ: *և 41
մտցէ յերկիրն սաբայիմ. և բազումք
սկսցին. և սոքա խլեն՝ որք ապրե
ցին 'ի ձեռաց նորա. Եդովմ՝ և մովաբ.
և իշխանութիւն որդւոցն ամմնայ:
*և ձգեսցէ զձեռն իւր յերկիրն. և 42
երկիրն եգիպտացւոց ոչ եղիցի 'ի փր-
կութիւն: *և տիրեսցէ 'ի վէր գաղտ- 43
նեաց ոսկւոյ՝ և արծաթոյ. և 'ի վերայ
ամ ցանկալեացն եգիպտացւոց՝ և լի-
բէացւոց՝ և եթէոպացւոց յամենա
նոցա: *և ապա համբառնաւ՝ և տագ- 44
նապք ձեպեսցեն զնա յարեւելից՝ և 'ի
հիւսիսոյ. եկեսցէ սրտմտութիւն բազ
մաւ ապականել զբազումս: *և հար 45
ցէ զխորան իւր յեփապճն 'ի մէջ ծո-
վուցն 'ի լեառն սաբային սուրբ. և
եկեսցէ մինչև 'ի կողմն մի նորա. և
ոչինչ եղիցի՝ որ փրկիցէ զնա:

ԺԱ: ԺԲ:

և 'ի ժամանակին յայնմիկ յարի- 1
ցէ միքայէլ իշխան մեծ. որ կայ
'ի վերայ որդւոց ժողովրդեան քոյ. և
եղիցի ժամանակ նեղութիւն. նեղու-
թիւն, որպիսի ոչ եղև՝ յորմէ հետէ եղև
ազգ 'ի վէր երկրի մինչև 'ի ժամանակին
յայն. և 'ի ժամանակին յայնմիկ ապրես
ցի ժողովուրդ քո. ամենայն որ գտցի
գրեալ 'ի գպրութիւն: *և բազումք 2
'ի հնոցէ եղելոց 'ի հող երկրի յարիցեն.
‖Ա՛ա. ‖ոմանք 'ի կեանս, և ոմանք 'ի նախա-
25. 46. տինս և յամօթ յաւիտենական: *‖ և 3
‖Մտա. իմաստունք ծագեսցին իբրև զլուսա
3. 7. նորութիւն՝ և որ արդարս ի հաստատութիւն. և քա-
զումք յարդարոց իբրև զաստեղս յա-
ւիտեանս՝ և ևս: *և դու դանիէլ՝ 4
փակեա զբանսդ. և կնքեա զգիրդ մին
չև 'ի ժամանակս վախճանիդ. մինչև
ուսցին բազումք. և բազմասցի գի-
տութիւն: *և տեսի ես դանիէլ. և 5
Եբր. ահա երկու կային յայսկոյս և յայնկոյս
ափունք գետոյն: *և ասեմ ցայրն՝ որ զգե- 6
ցեալէր զբազեհանն. և կայր 'ի վերայ
ջուրց գետոյն. մինչև ցերբ իցէ վախ
ճան սքանչելեացդ՝ զոր ասացեր: *և 7
լուայ յառնէն՝ որ զգեցեալէր զբա-
զեհանն. և կայր 'ի վերայ ջուրց գե-
տոյն. և կայր 'ի վերայ ջուրց գե-
տոյն. ‖ ամբարձ զաջ իւր և զձախ իւր
Յայտ. 10. 5. յերկինս. և երդուաւ 'ի կենդանին
յաւիտենից. Թէ 'ի ժամանակ՝ և 'ի
ժամանակս՝ և 'ի կէս ժամանակի: և
'ի կատարել ցրման ձեռին ժողովր-
դեան սրբեցելոյ՝ ծանիցեն զայս ամ-
ենեսեան: *և ես լուայ՝ և ոչ առի 'ի միտ. և ա- 8
սեմ, Տէր զինչ է վախճան այդոցիկ:

9 *և ասէ՝ երթ դանիէլ. զի արգե-
լեալ՝ և կնքեալք էն բանքս մինչև ցժա
10 մանակ վախճանի: *սպիտակասցին՝ և
սրբեսցին՝ և փորձեսցին՝ և սր-
բեսցին բազումք. և անօրինեսցին
անօրէնք. և ոչ առնուցուն 'ի միտ ամ-
պարիշտք. և իմաստունք իմասցին:
11 *և 'ի ժամանակէ փոփոխման յաձա
խութենէ. և տացի պղծութեան աւերա- 1290
ծին աւուրս հազար երեք հարիւր երե
12 սուն և հինգ: *և երանի՝ որ համ-
բերեսցէ՝ և հասցէ յաւուրս հազար
13 երեք հարիւր երեսուն և հինգ: *և
դու երէկ՝ և հանգիր. զի տակաւին էն
աւուրք՝ և ժամք. 'ի կատարումն վախ-
ճանի. և հանգիցես՝ և յարիցես 'ի ժա-
մանակի քումմ 'ի վախճանի աւուրց:

ԺԲ: ԺԳ:

և ես դանիէլ էր կենայ կցորդ թա- 1
գաւորին. և փառաւորքան զնմա
2 բարեկամն նր: *և էր կուռք մի բա
բելացւոց՝ անուն բէլ. և ելանէր նմա
ռոճիկ աւուր միոջ՝ նաշիհ երկոտա-
սան արդու. և քառասուն ոչխար: և
3 գինի վեց մար: *և թագաւորն պաշ
տէր զնա: և երթայր հանապազ եր-
կիր պագանէր նմա: բայց դանիէլ պա
գանէր երկիր [Ա՛յ իւրոյ: և ասէ ցնա
4 թագաւորն՝ դու ընդէր ոչ երկիր պա
գանես բէլայ: *և նա ասէ. քանզի
ոչ պաշտեմ զկուռս ձեռագործս. այլ
զԱ՛ծ կենդանի՝ զարարիչն երկնի և
երկրի. որ ունի իշխանութիւն ամ մարմնոյ:
5 *և ասէ ցնա թագաւորն. իսկ բէլ
ոչ թուիցի քեզ աճ կենդանի. եթէ
ոչ տեսանես՝ որչափ ուտէ և ըմպէ
6 հանապազ: *և ասէ դանիէլ ծիծա
ղելով. մի խաբիր արքայ. զի դա է 'ի
ներքոյ կաւեայ՝ և արտաքոյ պղնձի. ոչ
է կերեալ դորա երբեք՝ և ոչ արբեալ:
7 *և բարկացեալ թագաւորն՝ կոչեաց
զքուրմսն նր, և ասէ ցնոսա թագաւ-
որն. եթէ ոչ ասիցէք ինձ՝ ով ուտիցէ
զսեղանն զայն՝ մահու մեռանիցիք:
8 *և պա եթէ յայտ առնիցէք՝ Թէ զայն
ամ բէլ ուտէ, մեռցի դանիէլ՝ զի հայ
հոյեաց զբէլ: և ասէ դանիէլ ցթա-
գաւորն. եղիցի ըստ բանի քումմ:
9 *և էին քուրմքն բէլայ եօթանասուն՝
Թոզ զկանայս և զմանկտիս: և եկն
թագաւորն դանիէլիւ հանդերձ 'ի
10 առն բէլայ: *և ասեն քուրմքն բէ-
լայ. ահաւասիկ մեք արտաքս ելցուք.
և դու արքայ, դիր առաջի դորա զկե
րակուրսդ. և կնքեա մատանեաւ քով:
11 *և եկեալ ընդ առաւօտս՝ եթէ ոչ
դուցի այդ ամ կերեալ 'ի բէլայ՝ մեռ-

ցուք մեք ։ ապա եթէ ոչ՝ դանիէլ՝ որ
սուտ խօսեցաւ զմէնջ ։ * Եւ նոքա 12
վստահ էին՝ զի արարեալ էին ընդ սե
ղանովն մուտ անյայտ․ և ընդ այն մտա
նէին համապազ՝ և ուտէին զայն ։
* Եւ եղև իբրև ելին արտաքս․ և թա 13
գաւորն եդ զկերակուրսն առաջի բե_
լայ ․ և հրաման ետ դանիէլ իւրում
մանկտւոյ ։ բերին զմոխիր՝ և ցանեցին
ընդ ամ՟ մեհեանն առաջի թագաւո_
րին միայնոյ ։ և ելեալ արտաքս՝ փակե
ցին զդուռնն ․ և կնքեցին մատանեաւ
թագաւորին՝ և գնացին ։ * Եւ քուրմքն 14
մտին գիշերի ըստ սովորութե՟ իւրեանց՝
կանամբք և որդւովք իւրեանց․ կերին
զամենայն՝ և արբին՝ և ոչինչ թողին ։
* Եւ կանխեաց թագաւորն ընդ առաւ 15
օտն դանիէլիւ հանդերձ ։ * Եւ ասէ՝ 16
ողջ են կնիքդ դանիէլ․ և նա ասէ՝ ողջ
են արքայ ։ * Եւ եղև ընդ բանալ դրացն՝ 17
հայեցեալ թագաւորին ՚ի սեղանն, ՚ի
ձայն մեծ աղաղակեաց՝ և ասէ ․ մեծ
ես բէլ․ և ոչ գոյ նենգութի ՚ի քեզ՝ և
ոչ մի ։ * Եւ ծիծաղեցաւ դանիէլ․ և 18
կալաւ զթագաւորն՝ զի մի մտանիցէ
՚ի ներքս ․ և ասէ՝ ահա հայեաց ընդ
յատակդ՝ և տես, ո՞յր է հետդ այդ ։
* Եւ ասէ թագաւորն ․ տեսանեմ 19
հետս արանց՝ կանանց՝ և մանկտւոյ ։
* Յայնժամ բարկացեալ թագաւորն 20
կալաւ զքուրմսն՝ և զկանայս՝ և զորդիս
նց ։ և ցուցին նմա զգաղտնի դուրսն՝
ընդ որ մտանէին՝ և ծախէին զսեղանն ։
* Եւ կոտորեաց զնս թագաւորն՝ և 21
զբէլ ետ ՚ի ձեռս դանիէլի՝ և կործա_
նեաց զնա՝ և զմեհեան նր ։ * Եւ էր 22
վիշապ մի մեծ՝ և պաշտէին զնա բաբե
լացիքն ։ * Եւ ասէ թագաւորն ցդա 23
նիէլ ․ միթէ զդմանէ ասիցես , թէ
պղնձի է ․ ահաւասիկ կենդանի է՝ ու_
տէ՝ և ըմպէ՝ և ոչ կարես ասել՝ թէ չի
ցէ դա ած կենդանի ․ արդ՝ եկ, պագ
դմա երկիր ։ * Եւ ասէ ցնա դանիէլ՝ 24
ես Տն ա՟յ իմոյ երկիր պագից․ զի նա է
ԱԾ կենդանի ։ * Բայց դու արքայ՝ 25
տուր ինձ իշխանութի․ և սպանից զվի
շապդ առանց սրոյ և գաւազանի ․ և
ասէ թագաւորն ․ տուեալ է քեզ ։
* Եւ էառ դանիէլ զիւղ՝ ձիւթ ․ և 26
ճարպ՝ և մազ․ և եփեաց ՚ի միասին․ և
արար գնդակս՝ և էհար ՚ի բերան վի_
շապին ․ և իբրև եկեր՝ պայթեցաւ
վիշապն ։ և ասէ՝ տեսէք զպաշտա_
27 մունսդ ձեր ։ * Եւ եղև իբրև լուան
բաբելացիքն՝ բարկացան յոյժ․ և կու
տեցան ՚ի վր թագաւորին՝ և ասեն․
հրեայ եղև թագաւորն ։ զբէլ կործա
նեաց․ և զվիշապն եսպան․ զքուրմսն
28 կոտորեաց ։ * Եւ իբրև եկին՝ ասեն
ցթագաւորն․ տուր մեզ ՚ի ձեռս զդա
նիէլ ։ ապա թէ ոչ՝ սպանանեմք զքեզ
29 և զտուն քո ։ * Եւ իբրև ետես թա_
գաւորն՝ թէ կարի տագնապեն զնա,
հարկիւ ետ ՚ի ձեռս նոցա զդանիէլ ։
30 * Եւ նոքա արկին զնա ՚ի գուբն առիւ
31 ծուց ․ և անդ էր զվեց օր ։ * Եւ էին
՚ի գբին եօթն առիւծք․ և տային նց
համապազ երկուս մարդս․ և երկուս
պատուճակս ։ բայց յայնժամ ոչինչ
արկին նց․ զի վաղվաղակի կերիցեն
32 զդանիէլ ։ * Եւ էր ամբակում մար_
գարէ ՚ի հրէաստանի ։ և եփեաց թան․
և բրդեաց զհաց ՚ի կուր ․ և երթայր
33 յանդ տանել մշակաց իւրոց ։ * Եւ
ասէ հրեշտակ Տն ցամբակում․ տար
զճաշդ՝ զոր ունիս՝ ՚ի բաբելոն դանիէ
34 լի՝ ՚ի գուբն առիւծուց ։ * Եւ ասէ ամ_
բակում․ Տր զբաբելոն իմ չէ տե_
սեալ․ և զգուբն ոչ գիտեմ ուր իցէ ։
35 * ‖ Եւ բուռն էհար հրեշտակն զգա_ ‖ Եզեկ. 8. 3.
գաթանէ նորա ․ և կալաւ զվարսից
գլխոյ նր ․ և եդ զնա ՚ի բաբելոն ՚ի վր
գբոյն սաստկութբ հոգւոյ իւրոյ ։
36 * Եւ աղաղակեաց ամբակում՝ և ասէ․
դանիէլ՝ դանիէլ ․ արի , առ զճաշդ՝
37 զոր առաքեաց քեզ ԱԾ ։ * Եւ ասէ
դանիէլ ․ յիշեցեր զիս ԱԾ , և ոչ
38 ընդվայր հարեր զսիրելիս քո ։ * Եւ
յարեաւ դանիէլ՝ և եկեր ․ և հրեշ_
տակն ԱԾ տարաւ զամբակում նոյն
ժամայն անդրէն ՚ի տեղի իւր ։
39 * Եւ թագաւորն եկն յաւուրն եօթն_
երորդի աշխարել զդանիէլ ․ և եկն ՚ի
բերան գբոյն ․ և հայեցաւ, և ետես
40 զդանիէլ՝ զի նստէր ։ * Եւ աղաղակեաց
՚ի ձայն մեծ՝ և ասէ ․ մե՛ծ ես Տր ԱԾ
դանիէլի․ և չի՛ք այլոք բաց ՚ի քէն․ և
41 էառ զնա ՚ի վեր ։ * Եւ զմնասակարս
կորստեան նր արկին ՚ի գուբն․ և գէշ
գէշ պատառեցան նոյնժամայն առա
42 ջի նր ։ * Յայնժամ ասէ թագաւորն․
պակնուցուն ամ բնակիչք ընդհան_
րոյ երկրի յԱԾ դանիէլի ․ զի նա է
փրկիչ՝ արարօղ նշանաց՝ և սքանչե_
լեաց երկրի․ որ փրկեաց զդանիէլ ՚ի
գբոյ առիւծուց ։

Երկոտասան Մարգարէք. 1. Ովսէէ. 2. Յովէլ. 3. Ամովս. 4. Աբդիաս. 5. Յովնան. 6. Միքիաս.
7. Նաւում. 8. Ամբակում. 9. Սոփոնիա. 10. Անգէէ. 11. Զաքարիա. 12. Մաղաքիա.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՈՎՍԷԱՅ.

Գլուխ Առաջին.

Բէերայ Բան Տն. որ եղեւ առ Ովսէէ. որդի Բէերայ. 1
յաւուրս Ոզիայ. և Յովաթամու. և Աքազու՝ և
Եզեկիայ թագաւորաց Յուդայ. և յաւուրս
Յերոբովամայ որդւոյ Յովասայ թագաւորին Իէլի:

ԿԻԶԲՆ 2
ԲԱՆԻՑ Տն
առ Ովսէէ. և
ասէ Տր ցՈվսէէ.
գնա՛ առ դու քեզ
զկին պոռնկութե.
զի պոռնկելով
պոռնկեսցի եր-
կիր 'ի Տէ: * Եւ չոգաւ՝ և էառ զԳո- 3
մեր՝ զդուստր Դաբելայիմայ: և յղա-
ցաւ՝ և ծնաւ նմա որդի: * Եւ ասէ 4
ցնա Տր. կոչեա՛ զանուն նր Եզրայէլ:
քանզի սակաւիկ միւս ևս և խնդրեցից
զարիւնն յեզրայէլի 'ի տանէն յէհուայ.
և դադա և թագաւորեցուցից զթագաւորութի
րեցուցից
5 տանն Իէլի: * Եւ եղիցի յաւուր յայն-
միկ՝ խորտակեցից զաղեղն Իէլի 'ի ծոր
1 6 ծորն յեզրայէլի: * Յղացաւ միւսան-
գամ, և ծնաւ դուստր: և ասէ ցնա.
կոչեա՛ զանուն նր չողորմեալ: զի ոչ ևս
յաւելից ողորմիլ տանն Իսրայէլի. այլ
ընդդէմ կայցից նց հակառակութբ:
2 7 *Բայց որդւոցն յուդայ ողորմեցայց՝
և փրկեցից զնս Տր Աէ իւրեանց. և
ոչ փրկեցից զնս աղեղամբ՝ և ոչ սրով՝
և ոչ պատերազմաւ՝ և ոչ կառօք՝ և ոչ
8 երիվարօք՝ և ոչ հեծելօք: * Եւ մեկ-
նեայ 'ի ստենէ զչողորմեալն. դարձեալ
9 յղացաւ, և ծնաւ զորդի: * Եւ ասէ՝
կոչեա՛ զանուն նր ոչ ժողովուրդ իմ:
զի դուք չէք ժողովուրդ իմ. և ես ոչ ոչէմ ձեր
3 10 ինչ եմ ձեր: * Եւ էր թիւ որդւոցն Իսրայէլի
Իէլի իբրև զաւազ ծովու անչափ՝ և [illegible]
4 անթիւ: ‖ Եւ եղիցի 'ի տեղւոջ յորում ‖ Հռով.
ասացաւ՝ ոչ ժողովուրդ իմ դուք, անդ 9.25.
կոչեսցին նոքա որդիք Այ կենդանւոյ:
11 * Եւ ժողովեսցին որդիքն յուդայ՝ և
որդիքն Իէլի 'ի միասին. և դիցեն իւր-
եանց

եանց իշխանութ̃ի մի․ և ելցեն յերկ-
րէ անտի՝ զի մեծ է օրն յեզրայելի։

ԳԼ․ Բ․

Ասացէք ցեղբայր ձեր՝ Ժողովուրդ 1
իմ․ և ցքոյրն ձեր՝ Ողորմեալ։

պատեցէք զմայր ձեր պատեցէք

*Դատեցարուք ընդ մօր ձերում, դա 2
տեցարուք․ զի նա ոչ է իմ կին․ և ես
ոչ եմ այր նր̃։ և բարձից զպոռնկու-
թ̃ի նր̃ յերեսաց իմոց․ և զշնութ̃ի նր̃
՚ի միջոյ ստեանց իւրոց։* Զի արարից 3
զնա մերկ․ և կացուցից զնա ըստ ա-
ւուրցն ծննդեան իւրոյ ։ և եդից զնա
իբրև զանապատ ․ և կարգեցից զնա
իբրև զերկիր անջուր․ և սպանից զնա
՚ի ծարաւոյ ։ * Եւ որդւոց նորա ոչ 4
ողորմեցայց․ զի որդիք պոռնկութ̃ են։
* Զի պոռնկելով պոռնկեցաւ մայր 5
նոցա․ և յամօթ արար՝ որ ծնաւն զնս̃։

Եւ յամօթ եղև՝ որ

զի ասաց՝ երթայց զհետ հոմանեաց
իմոց՝ որք տացեն ինձ զհաց իմ․ և զջուր՝
և զհանդերձ՝ և զկտաւ իմ՝ և զգինի
իմ՝ և զձէթ իմ՝ և զա̃մ ինչ որ պիտոյ
է ինձ։ * Վասն այնորիկ ես փակեցից 6
զճանապարհս նր̃ պատնիշօք՝ և առա-
կանեցից զճանապարհս նր̃․ և զշաւիղս
իւր մի գտցէ ։ * Եւ ընթասցի զհետ 7
հոմանեաց իւրոց՝ և մի հասցէ նց̃․ խնդ-
րեսցէ զնոսա՝ և մի գտցէ զնս̃։ և ասաս-
ցէ՝ երթայց, և դարձայց առ այրն իմ
առաջին ․ զի յայնժամ բարի էր ինձ
քան արդ ։ * Եւ նա ոչ գիտաց՝ թէ 8
ես ետու նմա զցորեան, և զգինին, և
զձէթն, և բազմացուցի նմա զարծաթ։
և նա արար արծաթեղէնս՝ և ոսկե-
ղէնս՝ յաճախեաց բահաղու։ * Վս̃ այ 9
նորիկ դարձուցից՝ և առից զցորեան
իմ ՚ի ժամանակի իւրում․ և զերծից
՚ի նմանէ զհանդերձ իմ, և զկտաւ իմ․
զի մի ծածկեսցէ զծանականս իւր։
* Եւ արդ՝ յայտնեցից զպղծութ̃ի նր̃ 10
առաջի հոմանեաց իւրոց․ և ոչ ոք հա-
նիցէ ՚ի ձեռաց իմոց։ * Եւ դարձուցից 11
զա̃մ բարեկենդանութ̃իս նր̃՝ և զտօնս
նր̃՝ և զամսագլուխ նորա՝ և զշաբաթս
նորա՝ և զա̃մ վաճառս նր̃։ * Եւ ապա- 12
կանեցից զայգիս նորա և զթզենիս նր̃․
զորս միանգամ ասաց՝ եթէ կապէնք
իմ են այսոքիկ, զորս ետուն ինձ հոմա
նիք իմ։ և եդից զայն ՚ի վկայութ̃ի ։
և կերիցեն զայն գազանք անապատի՝
և թռչունք երկնից՝ և սողունք երկրի։
* Եւ խնդրեցից ՚ի նմանէ զվրէժ զա- 13
ւուրցն բահաղիմայ՝ յորս զոհէր նց̃․ և
դնէր գինդս՝ և արկանէր զքառամա-
նեակն իւր ․ և երթայր զհետ հոմա-
նեացն իւրոց ․ և զիս մոռացեալ էր ․
ասէ Տր̃։ * Վասն այնորիկ ահաւասիկ 14
ստերիւրեցից զնա․ և կարգեցից զնա
իբրև զանապատ ։ և խօսեցայց ՚ի սրտի
15 նր̃։ * Եւ տաց նմա զստացուածս իւր
անտի․ և զձորձորն Նաքորայ բանալ
զմիտս նր̃ ․ և խոնարհեսցի անդ ըստ
աւուրց տղայութ̃ե իւրոյ․ և ըստ աւուրց
ելանելոյ նր̃ յերկրէն Եգիպտացւոց։
16 * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ասէ Տր̃․
կոչեսցէ զիս այր իմ․ և ոչ կոչեսցէ զիս
17 բահաղիմ։ * Եւ բարձից զանուանս
բահաղիմայ ՚ի բերանոյ նր̃ ․ և մի ևս
18 յիշեսցին անուանք նոցա ։ * Եւ եդից
նց̃ զուխտ յաւուր յայնմիկ հանդերձ
գազանօք անապատի՝ և թռչնօք երկ-
նից՝ և սողնօք երկրի ։ և զաղեղն՝ և
զսուսեր՝ և զճակատամարտ խորտակե-
ցից յերկրէ ։ և բնակեցուցից զքեզ
19 յուսով ։ * Եւ խօսեցայց զքեզ ինձ
յաւիտեան ։ և խօսեցայց զքեզ ինձ
արդարութ̃բ՝ և իրաւամբք՝ և ողոր-
20 մութ̃բ՝ և գթութ̃բք ։ * Եւ խօսեցայց
զքեզ ինձ հաւատովք ․ և ծանիցես
21 զՏէր ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝
ասէ Տր̃․ լուիցայց ես երկնից՝ և երկինք
22 լուիցեն երկրի ։ * Եւ երկիր լուիցէ
ցորենոյ և գինւոյ՝ և ձիթոյ․ և նք̃ լուի
23 ցեն յեզրայելի ։ * Եւ սերմանեցից զնա
ինձ ՚ի վր̃ երկրի․ և ողորմեցայց չո-
24 ղորմելոյն ։ * ‖ Եւ ասացից ցոչժողո- Հռ̃․
վուրդ իմ, Ժողովուրդ իմ ես դու․ և 9. 5.
նա ասասցէ, Տր̃ Ած̃ իմ ես դու։ 1. Պետ.

2. 10.

ԳԼ․ Գ․

1 Եւ ասէ ցիս Տր̃ դարձեալ․ աստ
երթ դու՝ և սիրեա զկին մի՝ որ
սիրեսցէ զչարութ̃ի և իցէ շուն ։ որպ̃
սիրեաց Ած̃ զորդիսն Իլի․ և նք̃ հային
յաստուածս օտարս․ և սիրեն կտապս
2 չամչեղէնս ։ * Եւ վարձեցայ ես ինձ
հնգետասան արծաթոյ․ և քոռի միոջ
3 գարւոյ և մարու միոջ գինւոյ ։ * Եւ
ասեմ ցնա․ աւուրս բազումս նստցիս
դու ինձ․ և ոչ ևս պոռնկեսցիս․ և ոչ
4 եղիցիս առն այլում ։ * Զի աւուրս
բազումս նստցին որդիքն Իլի առանց
թագաւորի՝ և առանց իշխանի՝ և ա-
ռանց պատարագաց՝ և առանց սեղա-
նոյ՝ և առանց քահանայութ̃ե՝ և առանց
5 յայտնութեանց ։ * Եւ յետ այնորիկ
դարձցին որդիքն Իլի ․ և խնդրեսցեն
զՏր̃ Ած̃ իւրեանց․ և զԴաւիթ արքայ
իւրեանց․ և զօրասցին ՚ի Տր̃ և ՚ի բա-
րութ̃իս նր̃ յաւուրս կատարածի։

ԳԼ․ Դ․

1 Լուարուք զբան Տն̃ որդիքդ Իլի․ զի
դատաստան Տն̃ է ընդ բնակիչս
երկրի։ զի ոչ գոյ ճշմարտութ̃ի․ ոչ ողոր
մու-

մութիւն և ոչ գիտութիւն Ա՟Յ ՚ի վերայ
երկրի։ *Անէծք՝ և ստութիւն՝ և սպա 2
նութիւն․ և գողութիւն՝ և շնութիւն հե_
ղեալ ՚ի վ՟ր երկրի․ և արիւն ընդ ա_
րեանս խառնեն։ *Վ՟ս այնորիկ սուգ 3
առցէ երկիր․ և նուաղեսցի ա՟մ բնակ
չօք իւրովք․ և գազանօք անապատի․
և սողնովք երկրի։ և թռչնօք երկնից․
և ձկունք ծովու պակասեսցին։
*Զի ոչ ոք իցէ՝ որ դատիցի՝ և ոչ այն՝ 4
որ յանդիմանիցէ։ բայց ժողովուրդ
իմ իբրև զքահանայն հակառակօղ։
*Եւ տկարասցին ՚ի տուէ․ և տկարաս 5
ցի մարգարէն ընդ քեզ։ գիշերոյ նմա_
նեցուցի զմայրն քո։ *Նմանեցաւ ժո 6
ղովուրդ իմ այնմիկ՝ յորում ոչ գոյր
գիտութիւն։ զի դու զգիտութիւն մերժե
ցեր, մերժեցից և ես զքեզ․ զի մի՛ ևս
քահանայասցիս ինձ։ և մոռացար զօ_
րէնս քո, մոռացայց և ես զորդիս քո։
*Ըստ բազմութեան իւրեանց՝ նոյնպէս 7
և մեղան ինձ։ զփառս նց յանարգու_
թիւն հատուցից։ *Զմեղս ժողովրդեան 8
իմոյ կերիցեն․ և անիրաւութիւնս իւր_
եանց առցեն զանձինս իւրեանց։ *Եւ 9
եղիցի որպէս ժողովուրդն՝ նոյնպէս և քա
հանայն․ և խնդրեցից զվրէժ ՚ի նմա_
նէ․ ըստ ճանապարհաց նր՝ և ըստ խոր
հրդոց նր հատուցից նմա։ *Կերիցեն՝ 10
և մի՛ յագեսցին։ պոռնկեցան, և մի՛
յաջողեսցին․ զի զՏ՟ր թողին՝ անխափ
լինել ՚ի պոռնկութիւն։ *Եւ զգինի և 11
զարբեցութիւն ընկալաւ սիրտ ժողովր
դեան իմոյ։ *Ի քօնեայս հարցանէին՝ 12
և գաւազանօք պատմէին նմա։ այսու
պոռնկութեան մոլորեցան․ և պոռնկե_
ցան յԱ՟Յ իւրեանց։ *Ի գլուխս լե_ 13
րանց զոհէին՝ և ՚ի վ՟ր բլրոց զենուին՝
՚ի ներքոյ կաղնեաց՝ և կաղամախեաց՝
և վարսաւոր ծառոց։ զի հաճոյ լինէր
հովանին։ վասն այնորիկ պոռնկեսցին
դստերք․ և շնասցին հարսունք ձեր։
*Եւ ոչ արարից այց դստերաց ձերոց՝ 14
յորժամ պոռնկեսցին․ և հարսանց ձե
րոց՝ յորժամ շնասցին։ զի նոքա ընդ
պոռնիկս թաթաւէին․ և ընդ նուի_
րեալսն զոհէին․ և ժողովուրդ քո որ
ոչ իմանայր զայն՝ խառնակիւր ընդ
պոռնիկս։ *Բայց դու Իէլ, մի՛ տգէտ 15
լինիր։ և յուդա՝ մի՛ մտանէք ՚ի գաղգա
ղայ․ և մի՛ ելանէք ՚ի տուն օնայ․ և մի՛
երդնուք ՚ի Տ՟ր կենդանի։ *Զի իբրև 16
երինջ ցցընկէց եղև ինձ Իէլ։ արդ՝
արածեսցէ զնս Տ՟ր իբրև զգառն յան
դորրու։ *Հաղորդ կռոց եփրեմ․ եդ 17
անձին իւրում գայթագղութիւն կռոցն
քանանացւոց։ *Պոռնկեցան պոռն_ 18
կութբ․ սիրեցին զանարգութիւն ՚ի
19 հպարտութէ նորա։ *Որպէս հողմոյ
շնչեսցէ ՚ի թևս նր․ և ամաչեսցեն ՚ի
սեղանոյ իւրեանց։

ԳԼ. Ե.

1 Լուարուք զայս քահանայք․ և ան_
սացէք տունդ Իէլի․ և տուն թա_
գաւորիդ ունկնդիր լերուք։ քանզի
ընդ ձեզ է դատաստան․ զի որոգայթք
եղերուք դիտանոցին․ և իբրև զվարմ
2 ձգեալ ՚ի գլուխ գահաւանդի։ *Զոր
որսորդք յորս հաստատեցին․ ես եմ
3 խրատիչ ձեր։ *Ես ծանեայ զեփրեմ․
և Իէլ ոչ է ՚ի բացէ յինէն․ քանզի
այժմ պոռնկեցաւ եփրեմ․ և պղծե_
4 ցաւ Իէլ։ *Ոչ ետուն զխորհուրդս
իւրեանց դառնալ առ Ա՟Ծ իւրեանց․ զի
այս պոռնկութե է ՚ի նս․ և զՏ՟ր ոչ
5 ծանեան։ *Եւ խոնարհեսցի հպար_
տութիւն Իէլի յերեսս նր․ և Իէլ՝ և եփ
րեմ տկարասցին յանօրէնութիւնս իւր_
եանց․ տկարասցի և յուդա ընդ նոսա։
6 *Յորձիւք և պատարագօք երթիցեն
խնդրել զՏ՟ր, և ոչ գտցեն զնա․ զի
7 խոյս ետ ՚ի նոցանէն։ *Զի զՏ՟ր թո_
ղին․ քանզի որդիք օտարք ծնան նոցա․
արդ՝ այժմ կերիցէ զնս երեւիլ․ և զվի_
8 ճակս նց։ *Փող հարէք ՚ի վ՟ր բլրոց․
գոչեցէք ՚ի վ՟ր բարձանց․ քարոզ կար_
դացէք ՚ի տուն օնայ․ թէ յիմարեցաւ
9 բենիամին։ *Եւ եփրեմ եղև յապա_
կանութիւն յաւուրս յանդիմանութե․
՚ի մէջ ազգացն Իէլի ցուցի զհաւատար
10 մութիւնս։ *Եղեն իշխանքն յուդայ՝ որպ
որք փոփոխեն զսահմանս․ ՚ի վ՟ր նոցա
հեղից իբրև զջուր զասպատակ իմ։
11 *Զրկեաց եփրեմ զոսոխ իւր․ և կո_
խեաց զիրաւունս․ զի սկսաւ երթալ
12 զհետ սնոտեաց։ *Եւ ես իբրև ըզ
խռովք եղէց եփրեմի․ և իբրև զխայթոց
13 տանն յուդայ։ *Ետես եփրեմ զախտ
իւր՝ և յուդա զցաւս իւր․ և գնաց
եփրեմ առ ասորեստանեայս․ և առա
քեաց հրեշտակս առ արքայն յարիմայ․
և նա ոչ կարաց փրկել զձեզ։ և ոչ հան
14 գուցանել զձեզ ՚ի ցաւոց։ *Զի ես
եմ իբրև զյովազ ՚ի վ՟ր եփրեմի․ և իբ_
րև զառիւծ ՚ի վ՟ր տանն յուդայ․ և յար
ձակեցայց, և յափշտակեցից զնս․ ա_
15 ռից, և ոչ ոք իցէ՝ որ փրկիցէ։ *Գնացից,
և դարձայց ՚ի տեղի իմ․ մինչև ապա_
կանեսցին, և խնդրեսցեն զերեսս իմ։

ԳԼ. Զ.

1 ՚Ի նեղութե իւրեանց կանխեսցեն
առ իս՝ և ասասցեն․ դարձցուք, և
2 երթիցուք առ Տ՟ր Ա՟Ծ մեր։ *Զի նա
էհար զմեզ՝ և նոյն բժշկեսցէ․ վիրաւո
րեաց՝

Ա. Կորն. բեաց՝ եւ պատեսցէ զմեզ: *Եւ ողջա 3
15.3. ցուսցէ զմեզ յետ երկուց աւուրց. եւ
յաւուրն երրորդի յարիցուք՝ եւ կաց-
ցուք առաջի նորա՝ եւ ծանիցուք՝ եւ զհետ
երթիցուք ճանաչել զՏէր. իբրեւ զա-
ռաւօտ պատրաստական գտցուք զնա.
եւ եկեսցէ մեզ իբրեւ զանձրեւ կանուխ
եւ զանագան յերկրի: *Զի՞նչ արա- 4
րից քեզ եփրեմ. կամ զի՞նչ անցուցից
ընդ քեզ յուդա. զի ողորմութիւն ձեր
իբրեւ զամպ վաղորդայնոյ՝ եւ իբրեւ
զցօղ առաւօտու՝ որ անցանէ: *Վասն 5
այնորիկ հնձեցի զմարգարէսն ձեր. եւ
կոտորեցի զնոսա բանիւ բերանոյ իմոյ.
եւ իրաւունք քո իբրեւ զլոյս ծագեսցին:
Ա Թագ. *Զի ողորմութիւն կամիմ. եւ ոչ 6
15.22. զպատարագ. եւ զգիտութիւն Աստուծոյ քան
Ժողով. զողջակէզս: *Եւ նոքա եղեն իբրեւ 7
4.18. զմարդ ոք՝ որ անցանէ զուխտիւ: անդ
Մատթ. արհամարհեցին զիս: *Գաղաադ քա 8
9.13. եւ ղաք՝ որ առնէ սնոտիս. եւ խռովէ ըզ
12. 7. ջուրս: *Եւ զօրութիւն քո իբրեւ զառն 9
աւազակի. թաքուցին քահանայք զճա
նապարհ. սպանին զսիկիմ. զի զանօ-
րէնութիւն գործեցին: *Ի տանն իսրայէլի 10
տեսի զարհաւիրս. անդ պոռնկեցաւ
եփրեմ, եւ պղծեցաւ իսրայէլ: *Եւ յու- 11
արա դա սկիզբն արար կթոց. ի դարձու-
ցանել ինձ զգերութիւն ժողովրդեան
իմոյ:

Գլ. Է.

յայտնե- Ի բժշկել ինձ զիսրայէլ. եւ յայտնեսցին 1
ցան չարիքն եփրեմի, եւ չարիքն շամր
նի. զի արարին զստութիւն. գող մտցէ
առ նա. եւ աւազակ մերկացուսցէ ի
ճանապարհս նորա: *Զի միաբանեցեն 2
ի միասին. որպէս միաբանեն ի սիրտս իւր-
եանց. զամենայն չարիս նոցա յիշեցի. արդ՝
պաշարեցին զնոսա խորհուրդք նոցա՝
յանդիման երեսաց իմոց եղեն: *Զա 3
րեօք իւրեանց ուրախ արարին զթա-
գաւորսն. եւ ստութեամբ իւրեանց զիշխանս:
*Ամենեքին շնացեալք՝ իբրեւ զթոնիր 4
վառեալք յեփել՝ բորբոքեալ ի բոցոյ՝
եւ ի զանգուածոյ ճարպոյ. մինչեւ խմո
րեսցի նոյն: *Աւուրք թագաւորաց 5
մերոյ ձերոց՝ սկսան իշխանք զայրանալ ի
գինւոյ. եւ ձգեցին զձեռս իւրեանց ի
ժանտագործս: *Զի բորբոքեցան 6
իբրեւ զհնոց սիրտք նոցա՝ յանկարծանել
զնոսա. զգիշեր ամենայն յագեցաւ քնով եփ
րեմ. եղեւ առաւօտ՝ եւ բորբոքեցան
իբրեւ զբոց հրոյ: *Ամենեքին ջեռան 7
իբրեւ զհնոց վառեալ. եւ հուր եկեր
զդատաւորս նոցա. ամենայն թագաւորք նոցա
անկան. եւ ոչ ոք էր ի նոցանէ՝ որ կար-
դայր առ իս: *Եփրեմ ընդ ժողո- 8
վուրդս իւր խառնակիւր. եղեւ եփրեմ
9 նկան չդարձուցեալ: *Կերին օտարք
զզօրութիւն նորա, եւ նա ոչ գիտաց. ծաղ-
կեցան նորա ալիք՝ եւ նա ոչ զգաց:
10 *Եւ խոնարհեսցի հպարտութիւն իսրայէլի
յերեսս նորա. եւ ոչ դարձան առ Տէր
Աստուած իւրեանց. եւ ոչ խնդրեցին զնա
11 յամի յայսմիկ: *Եւ էր եփրեմ իբրեւ
զաղաւնի անմիտ՝ որոյ ոչ իցէ սիրտ.
յեգիպտոս խրախուսէին. եւ առ ասո
12 րեստանեայս գնացին: *Որպէս երթայ
ցեն՝ արկից ի վերայ նոցա զվարմ իմ. եւ
իբրեւ զթռչունս երկնից իջուցից զնոսա.
եւ խրատեցից զնոսա համբաւով նե-
13 ղութեանց նոցա: *Վայ նոցա՝ զի վաղե
ցին զինեւ. եւ եղուկ են՝ զի ամպարշտե
ցան յիս. ես փրկեցի զնոսա: Եւ նոքա
14 բամբասեցին զիս սուտ: *Եւ ոչ աղա
ղակեցին առ իս սիրտք նոցա. այլ ող
բային յանկողինս իւրեանց. եւ ի վերայ
ցորենոյ եւ գինւոյ ցանէին. † խրատե-
15 ցան ինեւ: *Եւ ես զօրացուցի զբա-
զուկս նոցա. եւ ի վերայ իմ խորհե-
16 ցան չարութիւն: *Դարձան յոչ ինչ՝
եւ եղեն իբրեւ զաղեղն լարեալ: անկ-
ցին ի սուր իշխանք նոցա վասն անխը
րատութեան եւ խստութեան լեզուի իւր-
եանց. զի այս անարգութիւն նոցա յերկ
րին եգիպտացւոց:

Գլ. Ը.

1 Ի ծոց նոցա իբրեւ զերկիր. եւ իբրեւ զար
ծուի ի տան Տեառն. փոխանակ զի ան
ցին զուխտիւ իմով. եւ յօրէնս իմ ամ
2 պարշտեցան: *Առ իս աղաղակեսցեն՝
3 Աստուած ծանեաք զքեզ: *Զի իսրայէլ դար-
ձաւ ի բարեաց. հալածեցին զնա թշնա
4 միք: *Անձամբ թագաւորեցին՝ եւ ոչ
ինեւ. տիրեցին, եւ ոչ ցուցին ինձ. զար
ծաթ իւրեանց եւ զոսկի արարին իւրեանց
5 կուռս. զի սատակեսցին: *Խորտա-
կեա զորթն քո շամրին. բարկացաւ
սրտմտութիւն իմ ի վերայ նոցա. մինչեւ
6 յերբ ոչ կարասցեն սրբել զիսրայէլ: *Եւ
զայն հիւսն գործեաց՝ եւ ոչ Աստուած. քանզի
մոլորեցուցիչ էր որթն քո շամրին:
7 *Զի խորշակահար սերմանեցին. եւ
կործանումն նոցա ընկալցի զայն. որոյ
նոցա ոչ արասցէ զօրութիւն խիւսոյ. թէ
եւ առնիցէ, զայն օտարք կերիցեն:
8 *Ընկղմեցաւ իսրայէլ. արդ՝ այժմ եղեւ ի
մէջ ազգաց իբրեւ զանօթ անպիտան:
9 *Զի գնացին առ ասորեստանեայս.
զուարճացաւ առանձինն եփրեմ. սի-
10 րեաց զկաշառս: *Վասն այնորիկ մատ-
նեսցին ի մէջ ազգաց. բայց այժմ ըն-
կալայց զնոսա՝ եւ դադարեսցեն փոքր մի
յօծանելոյ թագաւորս՝ եւ իշխանս:
*Զի

* Զի յաճախեաց եփրեմ զսեղանս . 11
և եղեն նմա 'ի մեղս սեղանքն սիրե_
ցեալք։ *Գրեցի 'ի վ(երայ) նոց(ա) բազմութի(ւ)ն. 12
և կրօնք նո(ցա) յօտարոտիս համարեցան։
*Սեղանք սիրեցեալք. զի թէպէտ և 13
զոհեսցեն զոհս. և ուտիցեն զմիսն՝ Տր
ոչ ընկալցի զայն. արդ՝ յիշեսցէ զանի
րաւութիւնս նոց(ա) . և զանօրէնութեանց նոց(ա)
վրէժխնդրեսցէ. զի նոքա յեգիպտոս
դարձան . և 'ի մէջ ասորեստանեայց
պղծութիւնս կերիցեն։ *Մոռացաւ իէլ 14
զարարիչ իւր. և շինեցին մեհեանս. և
յաճախեաց յուդայ քաղաքս պարս_
պաւորս. և առաքեցից հուր 'ի քաղաքս
նոցա. և կերիցէ զհիմունս նոցա։

Գլ: Թ։

Մի խնդար իէլ՝ և մի ուրախլինիր 1
որպ(էս) ժողովուրդք երկրի. զի պոռն
կեցար յո(ւ)յն քումմէ. սիրեցեր զկաշառս
'ի վ(երայ) ամ(ենայն) կալոց ցորենոյ։ *Կալք և 2
հնձանք զնոսա ոչ ծանեան . և գինի
ստեաց նոց։ *Ոչ բնակեսցեն յերկրի 3
Տն. բնակեսցի եփրեմ յեգիպտոս . և 'ի
մէջ ասորեստանեայց պիղծս կերիցեն։
*Ոչ նուիրեցին Տն զգինի. և ոչ քաղց 4
րացուցին նմա . զոհք նոց իբրև զհաց
սգոյ եղիցի նոց. ամենեքին որք ուտիցեն
'ի նոցանէ, պղծեսցին. զի հացն իւրն
անձանց իւրն լիցի. և մի մտցէ 'ի տուն
Տն։* Զինչ գործիցէք յաւուր տարե 5
կանի՝ և յաւուրս տօնի Տն։ *Վ(ասն) այնո 6
րիկ ահա գնասցեն 'ի թշուառութի
եգիպտացւոյ. և ընկալցի զնս մեմփիս.
և թաղեսցէ զնս մաքմաս . զարծաթ
նոյա ի_ նոցա 'ի կորուստ ժառանգեսցէ . և 'ի
րուր յարկս նոց փուշ բուսցի։ * Հասեալք 7
են աւուրք վրէժխնդրութե քոյ՝ հա_
սեալք են աւուրք հատուցման քոյ՝ և
չարչարեսցի իէլ իբրև զմարգարէ յի_
մարեալ, իբրև զայր մի այսակիր. 'ի
բազմութէ անիրաւութեանց քոց յաճա
խեցաւ մոլորութի։ *Դէտ եփրեմ ընդ 8
այ։ մարգարէ՝ որոգայթ գայթագղու
թե յամ ճանապարհս նո. մոլորութի
‖Դատ. 'ի տան Տն տնկեցին։* ‖Ապականե_ 9
19. 25. ցան ըստ աւուրցն բարձանց. յիշեսցէ
զանօրէնութիւս նոց. և վրէժխնդրեսցէ
մեղաց նոց։ *Իբրև զխաղող յանապա 10
նախնիս ձեր տի գտի զիէլ. և իբրև զդիտակ 'ի թզե
նւոջ վաղահասուկ տեսի զհարս նոց.
նք մտին 'ի բեղփեգովր. և օտարացան
յամօթ իւրեանց. և եղեն գարշելիքն
իբրև զսիրեցեալս։ *Եփրեմ իբրև 11
զհաւ թռեաւ. և փառք նոցա 'ի ծնկո_
ւեայ՝ և յերկանց՝ և յղութեանց։ *Թէ_ 12
պէտ և սնուցեն զորդիս իւրն, անզա_
ւակեսցին 'ի մարդկանէ. քանզի՝ վայ է

Ձժգ

նոցա . մարմին իմ 'ի նոցանէ է։
13 * Եփրեմ որպ(էս) տեսի յորս. կացուցին որպէս տեսի
յանդիման զորդիս իւրեանց. և սկսաւ 'ի յորս հա
եփրեմ հանել 'ի խողխողումն զորդիս դոյց յան
14 իւր։ *Տուր նոց Տր. զինչ տայցես նոց. դեժան
տուր նոցա արգանդ անորդի, և ստինս զորդիս
15 ցամաքեալս։ *‖Ամ չարիք նոց 'ի գաղ_ իւր.
գաղայ. զի անդ ատեցի զնոսա վասն ‖1 Թագ.
չարութե գնացից նոցա. 'ի տանէ իմմէ 8. 5.
մերժեցից զնոսա. և ոչևս յաւելից սի_
րել զնոսա. ամ իշխանք նոցա ապս_
16 տամբք։ *Ախտացան արմատք եփրե
մայ. չորացան, և պտուղ ոչևս տայ_
ցեն. զի թէպէտ և ծնցին, անզաւակե
17 ցից զցանկալիս որովայնից նոց։ *Մեր
ժեսցէ զնս Այծ զի ոչ լուան նմա. և
եղիցին մոլորականք 'ի մէջ ազգաց։

Գլ: Ժ։

1 Այգի տաշտաւոր պտղալից իէլ. ըստ
բազմութե պտղոց նոց յաճախեաց
սեղանս. ըստ բարութե երկրի իւրեանց
2 կանգնեցին արձանս։ *Բաժանեցին
զսիրտս իւրեանց, արդ ապականեսցին.
նա կործանեսցէ զսեղանս նոց. թշուա_
3 ռասցին արձանք նոց։ *Քանզի այժմ
ասասցեն. ոչ գոյ մեր թագաւոր՝ զի 'ի
Տէ ոչ երկեաք. այլ թագաւոր մեզ զի՞
4 առնիցէ։ *Եթէ բանս խօսեսցի, պատ
ճառս սուտ են. ուխտեսցէ ուխտ՝
և բուսցին իբրև զսէզ իրաւունք 'ի
5 կորդ ագարակի։ *Որթուն տանն
ովնայ, եղիցին պանդուխտք բնակիչք
շամրնի. զի սուգ էառ ժողովուրդ նո սամարիոյ
'ի վերայ նո. և որպ դառնացուցին զնա.
ոտնհար լիցին 'ի վ(երայ) փառաց նորա՝ զի
6 գերեցան 'ի նմանէն։ *Եւ զնա յասո
րեստանեայս կապեալ տարցին. պա_
տարագ արքային յարիմայ՝ կաշառօք
ընկալցի զեփրեմ. ամաչեսցէ իէլ 'ի
7 խորհուրդս իւր։ *Մերժեաց շամրին սամարիայ
զթագաւոր իւր. իբրև զխռիճ յերե_
8 սաց ջրոյ։ *Եւ բարձցին մեհեանքն
ոնայ՝ մեղքն իէլի . փուշ և տատասկ
բուսցի 'ի սեղանս նոցա. ‖ և ասասցեն ‖Եսայ.
լերանց՝ թէ անկերուք 'ի վ(երայ) մեր. և 2. 19.
բլրոց՝ եթէ ծածկեցէք զմեզ։ Յայտ.
9 *Յորմէհետէ բարձունք եղեն՝ մեղաւ 6.16.
իէլ. անդ առին զտեղի. և մի հասցէ նոց Ղուկ.
10 'ի բարձունս։ *‖Պատերազմ եկն 'ի վ(երայ) 23. 30.
որդւոցն անօրէնութե խրատել զնս. ‖Դատ.
և ժողովեսցին 'ի վ(երայ) նոցա ազգք խրա 20. 1.
տել զնոսա. 'ի վ(երայ) երկուց անօրէնութեց
11 նոց։ *Եփրեմ երինջ կիրթ՝ սիրէ զհա
կառակութի. բայց ես հասից 'ի վ(երայ) գե
ղոյ պարանոցի նորա. ելից 'ի վ(երայ) եփրե
մայ. և անփոյթ արարից զյուդայէ. զօ
12 րասցի 'ի վ(երայ) նո յակոբ։ *‖Սերմանե_ ‖Երեմ.

ցէք ձեզ յարդարութեան. և հնձեցէք
զպտուղ կենաց. լուսաւո՛ր արարէք ձեզ
զլոյս գիտութե. խնդրեցէք զՏր՛ մինչև
եկեսցէ առ ձեզ արդիւն արդարութե։
* Ընդէ՞ր խլխլեցէք զամպարշտութի և 13
զանիրաւութիւն նորա դրդուեցիք. և
կերայք զպտուղ ստութե. զի յուսա_
ցար 'ի կառս քո 'ի բազմութե քոյ։ *Եւ 14
յարիցէ կորուստ 'ի մէջ ժողովրդեան
քոյ. և ամենայն պարսպաւորք քո կոր_
ծանեսցին. իբրև իշխանն սաղմանայ
'ի տանէն Երոբոամու ‖ յաւուրս պատե_
րազմին՝ զմայր առ որդիս հարկին։
‖ Դատ. * Այնպէս արասցեն ձեզ տունդ Իսրլի. 15
8.11. յերեսաց չարեաց ձերոց. ընկեցան։

ԳԼ: ԺԱ:

Ընդ առաւօտս ընկեցաւ Թագաւ_ 1
որն Իսրլի. քանզի տղայ էր Իսրլ՝ և
‖ Մատ. ես սիրեցի զնա. ‖ և յեգիպտոսէ կոչեցի
2.15. զորդի իմ։* Որպէս կոչէի զնոսա՝ նոյնպէս 2
մերժեցան յերեսաց իմոց. նոքա բահա
ղիմայ զոհէին՝ և դրօշելոց խունկս ար
կանէին ։* Եւ ես առի զեփրեմ. և ըն 3
կալայ զնա 'ի վերայ բազկաց իմոց. և
ոչ գիտացին, թէ բժշկեմ զնոսա ։
* Յապականութե մարդկան ձգեցի 4
զնս կապանօք սիրոյ իմոյ. և եղէց նց,
ոպ որ ածիցէ ոք ապտակ 'ի ծնօտս նր.
հայեցայց 'ի նա և յաղթեցից նմա ։
* Բնակեցաւ եփրեմ յեգիպտոս. և ա_ 5
սորեստանեայն Թագաւոր նմա. զի ոչ
կամեցան դառնալ։ * Եւ տկարացաւ 6
սուր 'ի քաղաքս իւր՝ և դադարեաց 'ի
ձեռս նր. և կերիցեն 'ի խորհրդոց իւրց։
*Եւ ժողովուրդ նորա կախեալ կայցէ 7
զբնակութե նր. և Ած 'ի վր պատուա
կանաց նր բարկասցի. և մի բարձրա_
ցուսցէ զնա ։ *‖ Զի՞նչ անցուցից ընդ 8
քեզ եփրեմ. զի՞նչ անցուցից ընդ քեզ.
այլ պաշտպան լինիցիմ քեզ Իսրլ. եդից
‖ Ծննդ. զքեզ իբրև զադամայ՝ և իբրև զսե_
19. 24. բոյիմ. դարձաւ սիրտ իմ 'ի նոյն. յու_
Բ Օրին. զեցաւ խնամ իմ։ * Եւ ոչ արարից ըստ 9
4.11. բարկութե սրտմտութե իմոյ. և ոչ թո
ղից ջնջել զեփրեմ. զի Ած եմ ես՝ և ոչ
մարդ. 'ի միջի ձերում սուրբ. և ոչ մտից
'ի քաղաքդ։ *Այլ զկնի գնացից՝ իբրև 10
առիւծ մռնչեսցէ. զի ինքն մռնչեսցէ.
և յիմարեցուսցէ զորդիս ջուրց։
* Թռուցեն, եկեսցեն իբրև զհաւ յե_ 11
գիպտոսէ. և իբրև զաղաւնի յերկրէն
ասորեստանեայց. և պատսպարեցու_
ցից զնոսա 'ի տունս իւրեանց՝ ասէ Տր։
* Պաշարեաց զիս ստութը եփրեմ. և 12
ամպարշտութը տունն Իսրլի, և յու_
դայ. արդ ծանեաւ զնոսա Ած և ժո_
ղովուրդ սուրբ կոչեսցի Այ։

ԳԼ: ԺԲ:

1 Այլ եփրեմ այս չար՝ զհետ եղև
խորշակի զօրհանապազ. զնանրու
թի՝ և զանօտիս յաճախեաց. եդ ուխտ
ընդ ասորեստանեայս՝ և զիւղ յեգիպ_
2 տոս տանէր ։ *Եւ դատաստան Տն ընդ
յուդայ. խնդրել վրէժ յակօբայ. ըստ
ճանապարհաց նորա հատուսցէ նմա։
3 *‖ Յարգանդի խաբեաց զեղբայր իւր. ‖ Ծննդ.
և յաշխատութիս իւր զօրացաւ առ Ած։ 25.25.
4 *‖ Եւ ժուժկալեաց ընդ հրեշտակի՝ ‖ Ծննդ.
և զօրացաւ. լացին, խնդրեցին զիս՝ և 32. 26.
'ի տան խմում գտին զիս. անդ պատ_
5 մեցաւ ։ * Եւ Տր Ած ամենակալ եղի
6 ցի յիշատակ նոցա ։ *Եւ դու յԱծ քո
դարձցիս. ողորմութի և իրաւունս պա
հեսցես. և մերձեսցի առ Տր Ած քո
7 յամ ժամ։ * Կշիռք անօրէնութե 'ի
ձեռս քանանու, և սիրեաց յաղթահա
8 րել։ * Եւ ասաց եփրեմ. մեծացայ, և
գտի զհանգիստ անձին իմոյ. ամ վաս
տակք նորա մի գտցին նմա. զի վասն
9 անիրաւութեց յանցեաւ։ *Բայց ես
Տր Ած քո՝ որ հանի զքեզ յերկրէն ե_
գիպտացւոց՝ դարձեալ բնակեցուցից
զքեզ 'ի խորանս՝ ըստ աւուրցն տօնից։
10 * Եւ խօսեցայց ընդ մարգարէսն. և
ես զտեսիլս յաճախեցից՝ և 'ի ձեռն
11 մարգարէից նմանեցայց։ * Եթէ ոչ
գաղաղատ էր, ապա սուտ էին 'ի գաղ_
գաղայ իշխանքն՝ որք զոհէին. և սե_
ղանք նց իբրև զկրայս 'ի կորդ ագարա
12 կի ։ *‖ Եւ գնաց յակոբ 'ի դաշտն ա_ ‖ Ծննդ.
սորւոց. Եւ ծառայեաց իսրլ վն կնոջ. 28.5.
13 և 'ի ձեռն կնոջ զգուշացաւ ։ *‖ Եւ 'ի ‖ Ելից
ձեռն մարգարէի եհան Տր զիսրլ յերկ 14. 21.
րէն եգիպտացւոց. և մարգարէիւ պա և 22.
14 հեցաւ ։* Բարկացոյց զիս իսրլ՝ և զայ_
րացոյց. և արիւն նր 'ի վր նր հեղցի.
զնախատինս նր հատուսցէ նմա Տէր։

ԳԼ: ԺԳ:

1 Բանիւքն եփրեմայ. իրաւունս առն
Այ իսրլի. և եդ զայն 'ի բահաղու՝
2 և մեռաւ։ * Եւ արդ՝ դարձեալ յաւե
լին 'ի մեղանչել. և արարին իւրեանց
ձուլածոյս, յարծաթոյ իւրց 'ի նմա_
նութի պատկերի կռոց. գործ ճարտա
րաց նուիրել նոցա. և նոքա ասեն, զո_
հեցէք մարդիկ՝ զի պակասեցան որթք։
3 *Այնորիկ եղիցին իբրև զամպ ա_
ռաւօտու. և իբրև զցօղ վաղորդայնոյ՝
որ անցանէ. իբրև զփոշի հոսեալ 'ի կա
լոյ. և իբրև զծուխ 'ի պատուհանից։
4 *‖ Ես եմ Տր Ած քո՝ (որ հաստատեցի ‖ Եսայ.
զերկինս. և հաստատեցի զերկիր՝ որոյ 43.11.
ձեռք հաստատեցին զամ զօրս երկնից.
և

և ոչ ցուցից քեզ երկնից․ և ոչ ցուցից
քեզ երթալ զհետ նոցա․) և ես հանի
զքեզ յերկրէն եգիպտացւոց․ և զԱծ
բաց յինէն ոչ ծանիցես․ և փրկիչ ոչ
գոյ, բաց յինէն։ * Ես հովուէի զքեզ 5
յանապատի յանշէն երկրի։ * Ըստ ա_ 6
րօտի նց, և յագեցան՝ և զմայլեցան․ և
հպարտացան սիրտք իւրեանց․ վն այնորիկ
մոռացան զիս։ * Եւ եղէց նոցա իբրև 7
հովազ․ և իբրև 'ի ճանապարհին ասո
րեստանեայց։ * Պատահեցայց նոցա 8
իբրև արջ քաղցեալ․ և պատառեցից
զպատուաստ սրտից նոցա․ և կերիցեն
զնոսա կորիւնք անտառի․ և գազանք
վայրի կեղեքեսցեն զնս։ * Յապակա_ 9
նութե քում իէլ՝ ով իցէ՝ որ օգնիցէ
քեզ։ * Ո՞ւր է թագաւորն քո՝ նա փր_ 10
կեսցէ զքեզ յամ քաղաքս քո․ իրաւ
արասցէ քեզ՝ զորմէ ասացերն․ ‖ Թէ
տուր ինձ թագաւոր և իշխան։ * Եւ 11
ետու քեզ թագաւոր բարկութբ իմով․
և կարճեցի սրտմտութբ իմով։
* Ժողովր անիրաւութեց է եփրեմ․ և 12
ծածկեալ կան մեղք նորա։ * Երկունք 13
իբրև ծննդականի հասցեն նմա․ դա
է որդին քո իմաստուն․ վասն այսո_
րիկ այժմիկ չկարասցէ հանդարտել 'ի
բեկման որդւոց։ * 'Ի ձեռաց դժոխոց 14
ապրեցուցից զնոսա․ և 'ի մահուանէ
փրկեցից զնոսա։ ‖ Ո՞ւր է յաղթութի քո
մահ․ ո՞ւր է խայթոց քո դժոխք։ մխի_
թարութի ծածկեալ է յաչաց իմոց։
* Քանզի նա 'ի մէջ եղբարց զատու_ 15
ցէ։ ‖ ածցէ 'ի վր նոցա Տր հողմ խոր
շակի յանապատէ․ և ցամաքեցուսցէ
զերակս նորա․ և աւերեսցէ զաղբիւրս
նորա․ սա ցամաքեցուսցէ զերկիր նր․
և զամ անօթս նորա ցանկալիս։

Գլ: ԺԴ։

1 Ապականեսցի շամրին․ զի ընդդէմ
դարձաւ Այ իւրոյ։ 'ի սուր անկ
ցին․ և տղայք նց զքարի հարցին․
2 և յղիք նց պայթեսցին։ * Դարձ իէլ
առ Տր Ած քո․ զի տկարացար յանօրէ_
3 նութիս քո։ * Առէք ընդ ձեզ բանս՝ և
դարձարուք առ Տր Ած ձեր․ և ասա_
ցէք ցնա․ կարող ես թողուլ զմեղս․ զի
մի առնուցուք զանիրաւութի՝ այլ ըն
դունիցիք զբարիս․ և հատուսցուք ըզ
պտուղ շրթանց մերոց․ և վայելեսցեն
4 'ի բարութե սիրտք ձեր։ * Ասորեստա
նեայն ոչ փրկէ զմեզ․ և յերիվարս ոչ
հեծցուք․ և մի ևս ասասցուք աստու_
ածս՝ ձեռագործս մեր։ զի որ 'ի քեզդ
5 է՝ ողորմեսցիս որբոց։ * Բժշկեցից
զբնակութիս նց․ և սիրեցից զնս հա_
մօրէն։ զի դարձաւ բարկութի իմ 'ի
6 նոցանէ։ * Եղիցի իբրև զցօղ իէլ․ և
ծաղկեսցի իբրև զշուշան․ և արձակես
ցէ զարմատս իւր իբրև զլիբանոս։
7 * Արձակեսցին ոստք նորա․ և եղիցի
իբրև զձիթենի պտղալից․ և բուրեսցի
8 հոտ նորա իբրև զկնդրկի։ * Դարձցին,
և նստցին ընդ յարկաւ նր․ կեցցեն, և
հաստատեսցին ցորենով․ և ծաղկեսցի
իբրև զորթ յիշատակ նր․ և իբրև զգի
9 նի լիբանանու եղիցի։ * Եփրեմայ, զի՞
ևս կայ նորա և կռոց։ ես խոնարհեցու
ցի զնա՝ և ես զօրացուցից զնա․ ես իբ_
րև զայգի պտղախոյծ՝ յինէն գտա_
10 պտուղ 'ի քեզ։ * Ո՞վ է իմաստուն՝ և
իմասցի զայս․ հանճարեղ՝ և ծանիցէ
զայս․ զի ուղիղ են ճանապարհք Տն․
և արդարք գնասցեն 'ի նոսա․ և ամպա
րիշտք տկարասցին 'ի նոսա։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԷԼԱՅ։

Գլուխ Առաջներորդ։

Պատգամ Տն․ որ եղև առ յովէլ որդի բաթուէլի։ 1

ԼՈՒԱՐՈՒՔ 2
ԶԱՅՍ ԾԵՐՔ․
և ունկն դիք ամ
բնակիչք երկրի․
եթէ եղեալ է
այսպիսի ինչ յաւ
ուրս ձեր․ կամ
յաւուրս հարց ձե
րոց։ * Պատմեցէք զայս որդւոց ձերոց․ 3
և որդիք ձեր որդւոց իւրեանց․ և որ_
4 դիք նոցա յազգ յայլ։ * Զմնացորդս
թրթրոյ եկեր մարախ․ † և զմնացորդս
5 ջորեակի եկեր երևիլ։ * Սթափեցարուք
արբեալք 'ի գինւոյ․ և լացէք՝ և ողբա_
ցարուք ամենեքեան՝ որք ըմպէք զգի_
նի յարբենալ։ զի բարձաւ 'ի բերանոյ
ձերմէ ուրախութի և խնդութի։
6 * Զի ազգ մի ել յերկիր իմ՝ հզօր և
անթիւ․ ատամունք նորա ատամունք
առիւծու․ և ժանիք նր կորեան առիւ
7 ծու։ * Արար զորթ իմ յապականու_
թի․ և զթզենիս իմ 'ի խորտակումն․

յուղելով յուղեաց՝ և ընկէց զնա ։ և
լսնեցոյց զուռս նր ։ * Ողբա առ իս իբ_ 8
րև զհարսն քրձազգած 'ի վր առն իւրոյ
ամուսնոյ ։ * Բարձան զոհք՝ և սպանդք 9
'ի տանէ Տն ․ սուգ առէք քահանայք
պաշտօնեայք սեղանոյ ։ * Զի թշուա_ 10
ռացան դաշտք ․ սուգ առցէ երկիր՝ զի
թշուառացաւ ցորեան՝ ցամաքեցաւ
գինի՝ նուաղեցաւ ձէթ ։ * Ողբացէք 11
մշակք ստացուածովք 'ի վր ցորենոյ՝ և
գարւոյ ․ զի կորեան կութք յագարակէ ։
* Ցամաքեցաւ որթ ․ նուաղեցաւ թուզ՝ 12
և նուռն ․ արմաւ՝ և խնձոր ․ և ամ փայտ
ագարակի գօսացաւ ։ զի յամօթ արա_
րին զուրախութի որդիք մարդկան ։
* Քրձազգածք եղերուք՝ կոծեցարուք 13
քահանայք ․ սուգ առէք պաշտօնեայք
սեղանոյ ․ մտէք, ննջեցէք խորգով պաշ
տօնեայք այ ․ զի պակասեցան 'ի տանէ
‖ Ա. 2.15. այ ձերոյ զոհք՝ և սպանդք ։ * ‖ Սրբեցէք 14
պահս ․ քարոզեցէք պաղատանս ․ ժողո
վեցէք զծերս ամ բնակիչք երկրիդ 'ի
տուն այ ձերոյ ․ և աղաղակեցէք առ Տր
սրտի մտօք ։ * Վայ ինձ ․ վայ ինձ ․ վայ 15
ինձ յաւուր յայնմիկ ․ զի մերձ է օր Տն ․
իբրև 'ի թշուառութի 'ի թշուառութէ
հասցէ ։ * Առաջի աչաց ձերոց պակա_ 16
սեցան կերակուրք 'ի տանէ Այ ձերոյ՝
ուրախութի և խնդութի ։ * Խայտացին 17
երինջք 'ի մսուրս իւրեանց ․ ապականեցան
գանձք ․ տապալեցան շտեմարանք ․ զի
խորշակահար եղև ցորեանն ։ * Զինչ 18
ամբարեցից 'ի նոսա ․ լացին զաւրք ան_
դէոց՝ զի ոչ գոյր նց արօտ ։ և հօտք խա
շանց սատակեցան ։ * Առ քեզ Տր աղա 19
ղակեցից ․ զի հուր սատակեաց զգեղեց
կութիւն անապատի ․ և բոց ծախեաց
զամ փայտս ագարակի ։ * Եւ երէ 20
վայրի 'ի քեզ հայեցաւ ․ զի ցամաքե_
ցան վտակք ջուրց ։ և հուր եկեր զգե
ղեցկութի անապատի ։

Գլ ։ Բ ։

Փող հարէք 'ի սիոն ․ քարոզ կարդա 1
ցէք 'ի լերին սրբութե իմոյ ․ ժողո
վեսցին ամ բնակիչք երկրի ․ զի հասեալ
է օր Տն զի մերձ է ։ * Օր խաւարի՝ և 2
մգի ․ օր ամպոյ՝ և մառախղոյ ։ իբրև
առաւօտ տարածեսցի 'ի վր լերանց
զօր բազում, և հզօր ․ նման նր ոչ եղև
յաւիտենից ․ և զհետ նր ոչ ևս յաւելցի
լինել յազգաց մինչև յազգս ։ * Առաջի 3
նր հուր ծախիչ՝ և վերջ նր բոց բորբո
քեալ ։ իբրև զդրախտ փափկութե եր
կիրդ առաջի նր ․ և զկնի նր դաշտ ա_
պականութե ․ և ապրեալ ոչ իցէ 'ի նմա_
նէ ։ * Իբրև տեսիլ երիվարաց տեսիլ 4
նր ․ իբրև զհեծեալ արշաւեսցեն ։

5 * Իբրև շաչիւն կառաց 'ի վր գլխոց
լերանց սպատակեսցեն ։ իբրև զձայն
բոցոյ հրոյ որ ուտէ զեղէգն ․ և իբրև
զօր բազում և հզօր պատրաստեալ 'ի
6 պատերազմ ։ * Յերեսաց նոցա խորտա
կեսցին ազգք ․ և ամ դէմք իբրև զայրե
7 ցած պուտանս ։ * Իբրև զախոյեանս յար
ձակեսցին ․ և իբրև զարս պատերազ_
մօղս ելցեն 'ի վերայ պարսպաց ․ իւրա
քանչիւր զիւր ճանապարհս գնասցեն ․
և մի խոտորեսցին 'ի շաւղաց իւրեանց ։
8 * Այր յեղբօրէ՝ և յընկերէ իւրմէ մի
զատցի ․ ծանրացեալք զինուք իւրեանց
գնասցեն՝ և նետիւք իւրեանց անկցին՝
9 և մի վախճանեսցին ։ * Հասցեն 'ի վր
քաղաքի ․ և ընթասցին 'ի վր պարս_
պաց ․ ելցեն յապարանս՝ և մտցեն ընդ
10 պատուհանս իբրև զգողս ։ * Յերեսաց
նր խռովեսցի երկիր ․ և երկինք շար_
ժեսցին ․ ‖ արեգակն և լուսին խաւա_ ‖ Ա.
րեսցին ․ և աստեղք ծածկեսցեն զլոյս 3.15.
11 իւրեանց ։ * Եւ Տր տացէ զձայն իւր Եսայ.
առաջի երեսաց զօրութե իւրոյ ։ զի 13.10.
բազում է յոյժ բանակ նորա ․ և հզօր Եզեկ.
գործ պատերազմաց նր ․ ‖ զի մեծ է օր 32.7.
Տն ․ մեծ և երևելի յոյժ ․ և ով իցէ Մրկ.
12 նմա բաւական ։ * Եւ արդ՝ ասէ Տէր 13.24.
Այ ձեր ․ դարձարուք առ իս յամ սր_ Ղուկ.
տէ ձերմէ ․ պահօք՝ և լալով՝ և կոծով ։ 21.25.
13 * Պատառեցէք զսիրտ ձեր՝ և մի զհան ‖ Երեմ.
դերձս ․ և դարձարուք առ Տր Այ ձեր՝ 30.7.
զի ‖ ողորմած՝ և գթած է՝ երկայնա_ Ամովս.
միտ՝ և բազումողորմ ․ որ զղջանայ 'ի 5.18.
14 վր չարեաց ։ * Ո՞ գիտէ՝ եթէ դարձցի՝ և Սոփոն.
ապաշաւեսցէ ․ և թողցէ զկնի իւր օրհ 1.15.
նութի ․ զոհս և սպանդ Տն այ մերում ։ ‖ Սաղմ.
15 * Փող հարէք 'ի սիոն ․ ‖ սրբեցէք պահս ․ 85.5.
16 քարոզկարդացէք պաղատանս ։ * Ժո Յովն.
ղովեցէք զժողովուրդս ։ սրբեցէք 3.9. և
զեկեղեցի ․ ընտրեցէք զծերս ․ ժողովե 4. 2.
ցէք զտղայս ստնդիացս ․ ելցէ փեսայ ‖ Ա.
'ի սենեկէ իւրմէ՝ և հարսն յառագա_ 1.14.
17 տէ ։ * Ընդ աշտիճանս և ընդ սեղանս
լացցեն քահանայք՝ և պաշտօնեայք
Տն ․ և ասասցեն ․ խնայեա Տր 'ի ժողո_
վուրդս քո՝ և մի տար զժառանգութիւն
քո 'ի նախատինս տիրել 'ի վր նր ազ_
գաց ․ ‖ զի մի ասասցեն 'ի հեթանոսս՝ ‖ Սաղմ.
18 թէ ո՞ւր է Այ նոցա ։ * Եւ նախանձե 78. 10.
ցաւ Տր ընդ երկրի իւրոյ ․ և խնայեաց և 113.2
19 'ի ժողովուրդ իւր ։ * Եւ պատասխա_
նի ետ Տր ժողովրդեան իւրոյ՝ և ասէ ․
ահաւասիկ ես առաքեմ զցորեան , և
զգինի՝ և զիւղ ․ և լցջիք 'ի նոցանէն ․ և
ոչ ևս տաց զձեզ 'ի նախատինս ազգաց ։
20 * Եւ զհիւսիսայինն հալածեցից 'ի
ձէնջ ․ և մերժեցից զնա յերկիր ան_
ջուր ․ և ապականեցից զառաջ նորա 'ի

ծովն առաջին. և զվերջն նր̅ 'ի ծովն վեր
ջին. և ելցէ շարաւ նորա. և բուրեսցի
հոտ նր̅. զի մեծացան գործք նորա:
*Քաջալերեա՛ց երկիր. խնդա՛, և ու_ 21
րա՛խ լեր. զի մեծացոյց Տր̅ զառնել իւր
ընդ քեզ: *Քաջալերեա՛ց երէվայրի՝ 22
զի դալարացան դաշտք անապատի. զի
ծառ ետ զպտուղ իւր. որթ և թզենի
զզօրութի̃ իւրեանց: *Որդիք սիոնի: 23
խնդացէք՝ և ուրա՛խ լերուք 'ի Տր̅ Ա̃ծ
ձեր. զի ետ ձեզ Տր̅ զկերակուր արդա
րութեան. տեղասցի ձեզ անձրև կա_
նուխ՝ և անագան իբրև զառաջինն:
* Եւ լցցին կալք ցորենոյ . և զեղցին 24
հնձանք գինւոյ՝ և իւղոյ: *Եւ հատու 25
ցից ձեզ ամացն փոխանակ՝ յորս եկեր
մարախն՝ և ջորեակն՝ և թրթուրն՝ զօր
իմ մեծ՝ զոր առաքեցի 'ի վր̃ ձեր: *Եւ 26
ուտելով կերիջիք՝ և յագեսջիք. և օրհ
նեսջիք զանուն Տն̅ Այ̅ ձերոյ՝ որ արար
ընդ ձեզ սքանչելիս. և մի՛ ևս ամաչես
ցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան: * Եւ 27
ծանիջիք՝ եթէ 'ի մէջ իմի եմ ես. և ես
Տր̅ Ա̃ծ ձեր՝ և չի՛ք ոք բաց յինէն. և ո՛չ
ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան:
‖Եսայ. * Եւ եղիցի յետ այսորիկ ‖ հեղից 'յոգ_ 28
44. 3. ւոյ իմմէ 'ի վր̃ ա̃մ մարմնոյ. և մարգա
Գործ. րէասցին ուստերք ձեր՝ և դստերք ձեր.
2. 17. և ծերք ձեր երազովք երազեսցին. և
երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն:
* Եւ 'ի վր̃ ծառայից իմոց՝ և 'ի վերայ 29
աղախնայց իմոց յաւուրս յայնոսիկ հե
ղից 'յոգւոյ իմմէ՝ և մարգարէասցին:
*Եւ տաց նշանս յերկինս 'ի վեր՝ և յեր 30
կիր 'ի խոնարհ. արիւն՝ և հուր՝ և մրրիկ
‖Վեր. ծխոյ: *‖ Արեգակն դարձցի 'ի խաւ_ 31
2. 10. ար՝ և լուսին յարիւն. մինչև եկեալ
Մատ. իցէ օր Տն̅ մեծ՝ և երևելի: *‖ Եւ եղի 32
24. 29. ցի՝ ա̃մ որ կարդասցէ զանուն Տն̅, կեց
Գործ. ցէ: զի 'ի լեառն սիոնի՝ և յեմ̃ եղիցի
21. 25. ապրեալ՝ ո̃պ և ասաց Տր̅. և աւետարա
‖Հռովմ. նել զորս Տր̅ կոչեսցէ առ ինքն:
10. 13.

Գ Լ: Գ.

Զի ահաւասիկ ես յաւուրսն յայ_ 1
նոսիկ՝ և 'ի ժամանակին յայն_
միկ՝ յորում դարձուցից զգերութիւն
հրէաստանի և եմ̃ի: *Եւ ժողովեցից 2
զա̃մ ազգս՝ և իջուցից զնո̃ 'ի ձորն յոսա
փաթու. և դատեցից զնոսա անդ՝ վս̃
ժողովրդեան իմոյ՝ և ժառանգութե
իմոյ իղի. որք ցրուեցան ընդ ա̃մ ազգս.
և զերկիր իմ բաժանեցին: *Եւ 'ի վր̃ 3
ժողովրդեան իմոյ վիճակս արկա_
նէին. և ետուն զպատանեակս կաքենս
պոռնկաց. և զաղջկունս վաճառէին
ընդ գինւոյ՝ և ըմպէին: * Եւ դուք 4
ես տակաւին ինձ ծուր և ծայդան՝ և

ա̃մ գալիլիա այլազգեաց. մի թէ հա_
տուցումն ինչ հատուցանիցէ՞ք, կամ
ոխս պահիցէք ինձ. վաղվաղակի տագ
նապաւ հատուցից զհատուցումն ձեր
5 'ի գլուխս ձեր: * Փոխանակ զի զար_
ծաթն՝ և զոսկին առիք. և զընտիր ըն
տիր՝ և զգեղեցիկ անօթսն տարայք 'ի
6 մեհեանս ձեր: * Եւ զորդիսն յուդայ՝
և զորդիսն եմ̃ի վաճառեցիք որդւոցն
յունաց. զի մերժեցիք զնո̃ 'ի սահմա_
7 նաց իւրեանց: * Արդ՝ ես կանգնեցից
զնո̃ 'ի տեղւոջէ՝ ուր վաճառեցիք զնո̃
անդ. և հատուցից զհատուցումն ձեր
8 'ի գլուխս ձեր: * Եւ մատնեցից զուս_
տերս ձեր՝ և զդստերս ձեր 'ի ձեռս
որդւոցն յուդայ. և վաճառեսցեն զնո̃
'ի գերութի̃ յազգս հեռաւոր՝ և բա_
9 ցական. զի Տր̅ խօսեցաւ: * Քարո՛զ
կարդացէք զայդ յազգս . ժամ տուք
մարտի. զարթուցէք զպատերազմօղս:
ժողովեցարո՛ւք, և ելէ՛ք ա̃մ արք պա_
10 տերազմօղք: *Կոտորեցէ՛ք զխոփս ձեր
'ի սուսերս: և զգերանդիս ձեր 'ի գե_
ղարդունս . տկարն խրախուսեսցէ՝
11 թէ հզօր եմ ես: * Ժողովեցարո՛ւք, և
մտէ՛ք ազգք ա̃մ շուրջանակի . անդր
գումարեցարո՛ւք. հանդարտն պատե_
12 րազմօղ եղիցի: * Զարթիցեն, և
ելցեն ա̃մ ազգք 'ի ձորն յոսափաթու.
զի անդ նստայց դատել զա̃մ ազգս շուր
13 ջանակի: *‖ Արկէ՛ք զմանգաղ՝ զի հա ‖ Յայտ.
սեալ են կութք. մտէ՛ք, կոխեցէ՛ք, զի 14. 15.
լցեալ է հնձան՝ և զեղուն գուբք. զի
14 բազմացան չարիք նոցա: * Ձայնք հն_
չեցին 'ի ձորն դատաստանի. զի մերձ է
15 օր Տն̅ 'ի ձորն դատաստանի: *‖ Արե ‖ Վեր.
գակն և լուսին խաւարեսցին . և աս_ 2. 10.
տեղք ծածկեսցեն զլոյս իւրեանց: և 31.
16 *‖ Եւ Տր̅ 'ի սիոնէ գոչեսցէ. և յեմ̃է ‖ Երեմ.
տացէ զձայն իւր. և շարժեսցին երկինք 25. 30.
և երկիր: * Այլ Տր̅ խնայեսցէ 'ի ժողո Ամով.
վուրդ իւր՝ և զօրացուսցէ զորդիսն իղի: 1. 2.
17 * Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տր̅ Ա̃ծ որ
բնակեալ եմ 'ի սիոն լերին սրբութե իմոյ:
և եղիցի եմ̃ սբ̃. և այլազգիք այլ ո՛չ ևս
18 անցցեն ընդ նա: *‖ Եւ եղիցի յաւուր ‖ Ամով.
յայնմիկ բղխեսցեն լերինք զքաղցրու 9. 13.
թի̃. և բլուրք յորդեսցեն զկաթն. և
ա̃մ աղբիւրք յուդյ բղխեսցեն զջուրս:
և աղբիւր 'ի տանէ Տն̅ ելցէ. և արբու
19 ցէ զձորն վիճակաց: * Եգիպտոս յապա
կանութի̃ եղիցի. և եդոմ 'ի դաշտ ապա
կանութե՝ յանիրաւութեց որդւոցն յուդայ.
փոխանակ զի հեղին զարիւն արդար 'ի
20 մէջ իւրե̃: * Բայց հրէաստան յաւիտեան
բնակեսցի. և եմ̃ յազգաց յազգս:
21 * Եւ խնդրեցից զարիւն նց̃՝ և ո՛չ արա
րից անպարտ. և Տր̅ բնակեսցէ 'ի սիոնի:
ՍԻՐ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՎՍԱՅ:

Գլուխ Առաջին:

Պատգամք Ամովսայ՝ որք եղեն յԱկկարէմ Թեկուեայ, 1
զորս ետես ի վերայ Եղմ. յաւուրս Ոզիայ ար
քային Հրէաստանի. եւ յաւուրս Յերոբովամայ
‖ Զաքա. որդւոյ Յովասու արքային Իսրայէլի ‖ երկու ա_
14. 5. մօք յառաջ քան զշարժն:

‖ Երեմ. 25. 30. Յովէլ 3. 16.

ԵՒ ‖ ԱՍԷ. ՏԷՐ Ի ՍԻՕՆԷ 2
բարբառեցաւ.
եւ յԵրուսաղեմէ
ետ զձայն իւր. եւ
սուգ առին ա_
րօտք հովուաց. եւ
ցամաքեցան բար
ձունք Կարմեղայ: *Այսպէս ասէ Տր՝ ի վր 3
երից անօրէնութեանց Դամասկեայ՝ եւ
ի վր չորիցն ոչ դարձայց ի նմանէ:
փոխանակ զի կտրէին զյղիս դաղձա
ցուցոց սղոցօք երկաթեօք: *Այսպէս առա 4
քեցից զհուր ի տունն Ազայէլի. եւ կե_
րիցէ զհիմունս որդւոյ Ադերայ: *Այսպէս 5
խորտակեցից զնիգս. եւ սատակեցից
զբնակիչս դաշտացն Օնայ. եւ կոտորե_
ցից զազգն յարանց Խառանու. եւ գե_
րեսցի ընտիր ժողովուրդն Ասորւոց՝
ասէ Տր: *Այսպէս ասէ Տր՝ ի վր երից 6
ամպարշտութեանցն Գազայ. եւ ի վր չո_
րիցն ոչ դարձայց ի նոցանէ: փոխա_
նակ զի գերեցին զգերութիւն Սողոմոնի
արգելուլ յԵդոմ: *Այսպէս առաքեցից 7
հուր ի վր պարսպացն Գազայ. եւ կերի
ցէ զհիմունս նորա: *Այսպէս սատակեցից 8
զբնակիչս յԱզոտայ. եւ բարձցի ազգ
յԱսկաղոնէ. եւ ածից զձեռն իմ ի վր
Ակկարոնի. եւ կորիցեն մնացորդք այլ
ազգեաց՝ ասէ Տր Տր: *Այսպէս ասէ 9
Տր՝ ի վր երից ամպարշտութեանցն Տիւ
րայ՝ եւ ի վր չորիցն ոչ դարձայց ի նմա
նէ: փոխանակ զի արգելին զգերութիւն
Սողոմոնի յԵդոմ. եւ ոչ յիշեցին զուխտ
եղբարց: *Այսպէս առաքեցից զհուր ի վր 10
պարսպացն Տիւրայ. եւ կերիցէ զհի_
մունս նր: *Այսպէս ասէ Տր ի վր երից 11
ամպարշտութեանցն Եդոմայ՝ եւ ի վր չո
րից ոչ դարձայց ի նոցանէ: փոխանակ
Եւ ապա_ զի հալածեաց սրով զեղբայր իւր. եւ
կանեաց ապականեաց զեղբայր յերկրի. եւ յափշ
զողորմու տակեաց ի վկայութիւն զցասումն իւր.
թիւն նորա
եւ զյանդգնութիւն պահեաց ի հակա_
12 ռակութիւն: *Այսպէս առաքեցից զհուր ի
Թեման. եւ կերիցէ հուր զհիմունս
13 պարսպացն նորա: *Այսպէս ասէ Տր՝
ի վր երից ամպարշտութեանցն որդւոցն
Ամոնայ՝ եւ ի վր չորիցն ոչ դարձայց ի
նոցանէ. փոխանակ զի հերձուին զյղիս
Գաղաադացւոց՝ զի ընդարձակեսցեն
14 զսահմանս իւրեանց: *Բորբոքեցից
զհուր ի վր պարսպացն Հռաբայ. եւ կե
րիցէ զհիմունս աղաղակաւ յաւուր
պատերազմի: եւ շարժեսցի յաւուր
15 վախճանի իւրոյ: *Այսպէս գնասցեն ի գե
րութիւն թագաւորք նց. քուրմք նոցա՝
եւ իշխանք նոցա ի միասին. ասէ Տր:

Գլ: Բ:

1 Այսպէս ասէ Տր. ի վր երից ամպարշ
տութեանցն Մովաբու՝ եւ ի վր չորիցն
ոչ դարձայց ի նմանէ. փոխանակ զի
այրեցին զոսկերս թագաւորաց Եդո_
2 մայեցւոց ի մոխիր: *Առաքեցից զհուր
ի վր Մովաբայ. եւ կերիցէ հուր զհի_
մունս քաղաքացն նր. եւ մեռցի ի տկա_
րութեան Մովաբ աղաղակաւ, եւ ձայնիւ
3 փողոյ: *Այսպէս սատակեցից զդատաւոր
ի նմանէ. եւ զնմ իշխանս նր կոտորե_
4 ցից ընդ նմին՝ ասէ Տր: *Այսպէս ասէ
Տր՝ ի վր երից ամպարշտութեանց որդւոցն
Յուդայ՝ եւ ի վր չորիցն ոչ դարձայց
ի նմանէ. փոխանակ զի մերժեցին զօ_
րէնս Տն՝ եւ զհրամանս նր ոչ պահեցին.
եւ մոլորեցուցին զնս սնոտեօք իւրեանց,
զորս արարին: զորոց զհետ գնացին
5 հարքն նոցա: *Առաքեցից զհուր ի վր
Հրէաստանի՝ եւ կերիցէ զհիմունս Եմի.
6 *Այսպէս ասէ Տր, ի վր երից ամպարշ
տութեանց Իսրլի՝ եւ ի վր չորիցն ոչ դար_
ձայց ի նմանէ. եւ փոխանակ զի վաճա
ռեցին զարդարն արծաթոյ՝ եւ զտնանկն
7 ընդ կօշկաց: *Որք կոխեն զհող երկրի.
եւ կռփեն զգլուխս աղքատաց. եւ զճնա
պարհս խոնարհաց թիւրեն. եւ հայր եւ
որդի առ մի բոզ մտանեն. զի պղծես
8 ցեն զանուն իմ իւրեանց: *Այսպէս զձորձս
իւրեանց առագաստս ձգէին ընդ կից
եանս՝ եւ ընդ սեղանս. եւ զգինի զրպար
տութեանց ըմպէին ի տան իմ իւրեանց:
9 *‖ Բայց ես բարձի զԱմուրհացին յե_ ‖ Թուոց
րեսաց նց. որոյ բարձրութիւն իւր բարձ 21. 24.
րութիւն մայրի. եւ հզօր էր իբրեւ զկաղնի: եւ 2. Օրէ.
բար. 2. 24.

բարձի զպտուղ նորա 'ի վերուստ. և
10 ‖ Ելից. զարմատս նր 'ի ներքուստ: * ‖ Եւ ես
14. 21. հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց. և
2. Օրէ. ածի զձեզ յանապատի ամս քառասուն.
8. 2. ժառանգեցուցանել զերկիրն Ամուր֊
11 հացւոց: * Եւ առի յորդւոցն ձերոց 'ի
մարգարէս. և յերիտասարդացն ձերոց
յուխտաւորս. միթէ ոչ իցէ այդպէս
12 որդիք Իէլի՝ ասէ Տր: * Եւ արբուցա֊
նէիք ուխտաւորացն իմոց գինի. և մար֊
գարէիցն պատուիրէիք, զի մի մարգա֊
13 րէասցին: * Վա այնորիկ ահաւադիկ
ես հոլովեցուցանեմ 'ի ներքոյ ձեր. զոր
օրինակ հոլովիցի սայլ լի որանաւ:
14 * Եւ կորիցէ փախուստ յընթացողէն.
և որ զօրաւորն իցէ՝ մի զօրասցի 'ի զօ֊
րութեն իւրում. և պատերազմողն մի
15 ապրեցուսցէ զանձն իւր: * Եւ աղեղ֊
նաւորն մի կարասցէ ունել զդէմ. և որ
արագն իցէ ոտիւք՝ մի ապրեսցի. և հե֊
16 ծեալ մի ապրեցուսցէ: * Եւ մի գտցի
սիրտ իւր 'ի զօրութեան: մերկ հալածես֊
ցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր:

Գլ: Գ:

1 Լուարուք զպատգամս զայս՝ զոր խօ֊
սեցաւ Տր 'ի վր ձեր տունդ Իէլի.
և 'ի վր ամ ազգաց՝ զորս հանի յերկ֊
2 րէն Եգիպտացւոց: * Բայց զձեզ ընտ֊
րեցի յամ ազգաց երկրի: վա այնորիկ
'ի ձէնջ խնդրեցից զվրէժ ամ չարեաց
3 ձերոց: * Մի թէ գնասցեն ամենևին
երկու 'ի միասին՝ թէ ոչ ծանուցիցեն
4 զմիմեանս: * Եթէ գոչիցէ առիւծ
յանտառէ՝ և ոչ իցէ որս արարեալ նր:
եթէ տացէ կորիւն զձայն իւր 'ի մայր֊
ւոյ իւրմէ, և ոչ ինչ իցէ յափշտակեալ
5 նր: * Եթէ անկանիցի թռչուն յեր֊
կիր առանց որսորդի. եթէ ճայթիցէ
որոգայթ 'ի վերայ երկրի, և ոչ ինչ իցէ
6 ըմբռնեալ: * Եթէ հարկանիցի փող
'ի քաղաքի. և ազգն ոչ խռովիցի. եթէ
իցեն չարիք 'ի քաղաքի՝ և Տն չիցէ ա֊
7 րարեալ: * Վա այնորիկ ոչ արասցէ Տր
Ած իրս ինչ, եթէ ոչ յայտնեսցէ ըզ֊
խրատն ծառայից իւրոց մարգարէից:
8 * Առիւծ գոչեսցէ՝ և ո՞վ իցէ՝ որ ոչ
սարսիցէ: Տր Ած խօսեցաւ՝ և ո՞վ իցէ՝
9 որ ոչ մարգարէասցի: * Պատմեցէք 'ի
գաւառս Ասորեստանեայց. և 'ի գա֊
ւառս երկրին Եգիպտացւոց. և ասացէք՝
Սամարիոյ ժողովեցարուք 'ի լեառն Շամրնի. և
տեսէք սքանչելիս բազումս 'ի մէջ նր.
10 և զռնութիւն 'ի մէջ նր: * Ոչ ծանեաւ
զլինելոց եղեալն՝ ասէ Տր. որք գան֊
ձէին զանօրէնութիւն, և զթշուառութիւն
11 'ի գաւառս իւրեանց: * Վա այնորիկ
այսպէս ասէ Տր Ած. Տիւրոս. երկիրդ՝
որ շուրջ զքև է, աւերեսցի. և խորտա֊
կեսցի 'ի քէն ամ զօրութիւնք. և յափշ֊
12 տակեսցին գաւառք քո: * Զի այսպէս
ասէ Տր. զոր օրինակ եթէ կորզեսցէ
թափել հովիւ 'ի բերանոյ առիւծու՝
աքեացս երկուս կամ բլթակ մի ու֊
կան. այնպէս զերծցին որդիքն Իէլի, որք
բնակեալ են 'ի Շամրին դէմյանդիման Սամարիա
ազգին. և 'ի մէջ Դամասկացւոց:
13 * Քահանայք լուարուք. և վկայութիւն
դիք տանդ Յակոբայ՝ ասէ Տր Ամենա֊
14 կալ: * Զի յաւուր յայնմիկ յորժամ
խնդրեցից զվրէժ ամպարշտութեանցն Իէլի
'ի նմանէ՝ առից վրէժ և զսեղանոյն Բե֊
թելայ. և փշրեսցին եղջիւրք սեղա֊
15 նոյն՝ և անկցին յերկիր: * Եւ խորտա֊
կեցից զապարանսն թևաւորս 'ի վր
ամարանոցն ապարանիցն. և ապակա֊
նեսցին ապարանքն փղոսկրեայք. և բա֊
զումք այլ ապարանք անկցին՝ ասէ Տր:

Գլ: Դ:

1 Լուարուք զբանս Տն երինջք Բասա֊
նու՝ որք էք 'ի լերինս Շամրնի. որք Սամարիոյ
զրկէք զաղքատս՝ և առոտն հարկա֊
նէք զտնանկն. որք ասէք ցտեարս
ձեր՝ մատուցէք մեզ զգինի՝ զի արբ֊
2 ցուք: * Երդնու Տր 'ի սրբութիւն իւր.
եթէ ահա աւուրք եկեսցեն 'ի վր ձեր.
և առցեն զձեզ զինուք. և զդոսա՝ որք
ընդ ձեզ են՝ արկցեն 'ի սանս ջեռու֊
3 ցեալս: * Եւ ելանիցէք մերկք միմեանց
դէմ ընդդէմ. և անկցիք 'ի լերինն Ռե֊
4 մանայ՝ ասէ Տր: * Մտէք 'ի Բեթէլ՝ և
ամպարշտեցարուք. և 'ի Գաղգաղայ
յաճախեցէք ամպարշտել. և մատուցէք
զզոհս ձեր ընդ առաւօտս. և յերիր
5 աւուր զտասանորդս ձեր * Ընթերցու֊
ին օրէնս արտաքոյ. և կոչեցին խոստո֊
վանութիւն. պատմեցէք թէ զայս սի֊
6 րեցին որդիքն Իէլի՝ ասէ Տր: * Եւ ես
արկի զձեօք ցաւս ատամանց յամ քա֊
ղաքս ձեր. և կարօտութիւն հացի յամ
տեղիս ձեր. և ոչ դարձարուք առ իս՝
7 ասէ Տր: * Եւ արգելի 'ի ձէնջ զանձրև
երեք ամսովք յառաջ քան զկութս. 'ի
մի քաղաք տեղացից՝ և 'ի միւս քաղաք
ոչ տեղացից. զմի վիճակ թացից. և 'ի
միւսն յորում ոչ տեղացից, ցամաքեսցի
8 * Եւ ժողովեսցին երկու և երեք քա֊
ղաքք 'ի մի քաղաք ըմպել զջուր՝ և մի
յագեսցին. և ոչ դարձայք առ իս՝ ասէ
9 Տր: * ‖ Հարի զձեզ տապով. և արկի ‖ Անգ.
զձեօք դալուկն. և յաճախեցիք 'ի պար֊ 2. 18.
տէզս ձեր. յայգիս և 'ի թզենիս ձեր՝
և 'ի ձիթենիս ձեր. և զթզենիս ձեր ե֊
կեր թրթուր. սակայն և այնպէս ոչ դար֊
10 ձայք՝ ասէ Տր: * Առաքեցի 'ի վր ձեր
զմահ

զմահ ՚ի Հնդնապարհին եգիպտացւոց։
և կատարեցի սրով վերիւտասարդս ձեր
հանդերձ գերութ՚ը երիվարաց ձերոց։
և ծախեցի զբանակս ձեր հրով բար-
կութ՚ե իմով։ սակայն և այնպէս ոչ դար-
ձայք առ իս՝ ասէ Տ՚ր։ * ‖ Կործանեցի 11
զձեզ՝ ոպէս կործանեաց Ա՚ստ զսոդոմ և
զգոմոր։ և եղէք իբրև վկնանձոյլ վեր-
ծեալ ՚ի հրոյ։ սակայն և այնպէս ոչ դար
ձայք առ իս՝ ասէ Տ՚ր։ * ‖ Ա՚ւ այնորիկ 12
այսպէս արարից զքեզ։ բայց զի այնպէ
առնելոց եմ քեզ։ պատրաստեա՛ կար-
դալ զանուն Տ՚ն Ա՚ստ քոյ Իսրէլ։ * ‖ Օի 13
ահա՛ասիկ որ հաստատէ զլերինս։ և
հաստատէ զհողմն՝ և պատմէ ՚ի մէջ
մարդկան զօծեալ իւր։ առնէ առաւօտ
և մէգ։ և ելանէ ՚ի վե՛ր բարձանց երկ-
րի։ Տ՚ր Ա՚ստ ամենակալ անուանէ նո՛ր։

Գ Լ։ Ա։

Ի ուճարո՛ւք զբան Տ՚ն Ա՚ստ, զոր ես 1
առեալ ՚ի վերայ ձեր ողբս։ անկաւ
տունդ Իսրէլ։ և ոչ ևս յաւելցի յառնել։
* Կոյսն Իսրէլ կործանեցաւ յերկրի իւր 2
ո՛մ։ և չի՛ք ոք, որ կանգնիցէ զնա։
* Զանգի այսպէս ասէ Տ՚ր Տ՚ր։ ՚Ի քաղա- 3
քէ՝ յորմէ ելանէին հազարք, մնասցէ
հարիւր։ և յորմէ ելանէին հարիւր,
մնասցէ տասն տանդ Իսրէլ։ * Զանգի 4
այսպէս ասէ Տ՚ր առ տունդ Իսրէլ։ խնդրե-
ցէ՛ք զիս՝ և կեցջի՛ք։ * Եւ մի՛ խնդրէք 5
զբեթէլ։ և ՚ի գաղ գաղայ մի՛ մտանէք։
և ՚ի յորմէն երդմանն մի՛ ելանէք։ զի
գաղ գաղայ գերեզման գերեսցի։ և բե-
թէլ եղիցի իբրև զչեղեաւ։ * Խնդրե- 6
ցէ՛ք զՏ՚ր, և կեցջի՛ք։ զի մի բռնբռնես-
ցի իբրև զհուր տունն յոսեփու՝ և կե-
րիցէ զնա։ և ոչ՛ք իցէ, որ շիջուցանի-
ցէ՝ տանդ Իսրէլ։ * Որ առնէ ՚ի բարձունս 7
իրաւունս՝ և զարդարութի՛ն եդ յերկրի։
* Որ առնէ զնա՝ և նոքօգէ։ և դար- 8
ձուցանէ յայլ զտուճերս մահու։ և
զսիւ՚ն ՚ի գիշեր մթացուցանէ։ ‖ որ կոչէ
զջուրս ծովու՝ և հեղու ՚ի վե՛ր երկրի։
‖ Ա՚մոս. Տ՚ր ամենակալ անուանէ նո՛ր։ * Որ բաշ 9
ե. 6. խէ զբեկումն ՚ի վե՛ր զօրութի՛ն։ և ածէ
զթշուառութի՛ն ՚ի վե՛ր ամրոցաց։ * Ա՚տե 10
ցին ՚ի դրունս զյանդիմանիչս։ և զբանս
սուրբս պիղծս արարին։ * Ա՛ւ այնորիկ 11
փոխանակ զի կոփեիք զաղքատն։ և
կաշառս ընտրանաւ առնուիք ՚ի նոցա
‖ Ա՚մոս. նէն։ ‖ ապարանս զարդարեալս շինես-
ե. 13. ջի՛ք՝ և մի՛ բնակեսջի՛ք ՚ի նոսա։ այգիս
ցանկալիս տնկեսջի՛ք։ և զդինի նո՛ր մի՛
արբջի՛ք։ * Օի գիտացի ես զբազումս 12
ամպարշտութի՛ս ձեր։ և սաստիկք են
մեղք ձեր։ առ ոտն կոխեիք զարդարն
առնլով փոխանակս։ և խոտորեցուցա

13 նեիք զաղքատն ՚ի դրունս։ * Ա՛ւ այնո
րիկ որ խմաստուն է՝ ՚ի ժամանակին
յայնմիկ լռեսցէ՝ զի ժամանակն չար է։
14 * Խնդրեցէ՛ք զբարի՝ և մի՛ զչար՝ զի կեց
ջի՛ք՝ և եղիցի ընդ ձեզ Տ՚ր Ա՚ստ ամենա
15 կալ։ զոր օրինակ ասացէ՛ք։ * ‖ Ա՛հ ա- ‖ Ամոս.
տեցաք զչարիս։ և սիրեցաք զբարիս։ 12.9.
Հաստատեցէ՛ք իրաւունս ՚ի դրունս Ամոս.
ձեր։ զի ողորմեսցի Տ՚ր Ա՚ստ մնացորդաց 5.15.
16 յոսեփայ։ * Ա՛ւ այդորիկ այսպէս ասէ Տ՚ր
Ա՚ստ ամենակալ։ յամենայն հրապարակս կոծ։
և յամենայն ճանապարհս ասասցի վա՛յ վա՛յ։
կոչեսցի մշակ ՚ի սուգ և ՚ի կոծ և ՚ի
17 ձայնարկուս։ * Եւ յամենայն ճանապարհս
կոծ։ քանզի անցից ընդ մէջ քո՝ ասէ
18 Տ՚ր։ * ‖ Ա՛յ, որ ցանկանայ աւուր Տ՚ն։ ‖ Ամոս.
զի կայ ձեր և աւուր Տ՚ն։ և նա խաւար՝ 5.18.
19 և ո՛չ լոյս։ * Օր օրինակ եթէ փախի- Յովէլ.
ցէ մարդ յերեսաց առիւծու։ և պա 2. 11.
տահեսցի նմա արջ։ և փախիցուս ՚ի Ամովս.
տուն՝ և յեցուսցէ զձեռս իւր յորմն։ և 5.19.
20 հարկանիցէ զնա օձ։ * ‖ Ո՛չ ապաքէն
խաւար է օրն Տ՚ն՝ և ո՛չ լոյս։ աղջամղ
21 ջին՝ և ո՛չ գոյ ՚ինմա ձառնանչ։ * ‖ Ա՛տե- ‖ Ամոս.
ցի՝ մերժեցի զտօնս ձեր։ և ՚ի տարե 5. 21.
22 կանս ձեր ո՛չ հոտոտեցայց։ * Օ՛ի եթէ Յովէլ.
մատուցանիցէ՛ք զողջակէզս՝ և զպղտս 6.20.
ձեր՝ ո՛չ ընկալայց։ և յերևելիս փրկու Ամոս.
23 թեա՛ց ես ո՛չ հայեցայց։ * ՚Ի քա՛ց արա 2. 13.
յինէն զձայն երգոց քոց։ և զնուագ
24 սրնգաց քոց ես ո՛չ լսեայց։ * Ա՛յլ յոր-
դեսցին իբրև զջուր իրաւունք։ և ար-
դարութի՛ն իբրև զհեղեղ անհուն։
25 * ‖ Մի՛ թէ սպանդ և զոհս մատուցիք ‖ Գործ.
ինձ յանապատի անդ քառասուն ամ 7.42.
26 տունդ Իսրէլ։ * Ա՛յլ առէք զխորանն մո՛ Ամոս.
ղոքայ՝ և զաստղն Ա՚ստ՚ն ձերոյ զեմ 5.26.
փայ։ զպատկերսն նոցա՝ զորս արա
27 րիք ձեզ։ * Ա՛յլ փոխեցից զձեզ անդր
քան զդամասկոս՝ ասէ Տ՚ր։ ամենա
կալ անուանէ նորա։

Գ Լ։ Օ։

1 Ա՛յ, ‖ որք անգոնեն զսիօն՝ և յու ‖ Գ. ա-
սացեալք իցեն ՚ի լեառն շամր 6. 24.
նի՝ կթէք զնիշխանուիս ազգաց։ և մտին
2 ՚ինն տունդ Իսրէլ։ * Ա՛նցէ՛ք ամենեքեան
՚ի քանան՝ և տեսէ՛ք։ և անցէ՛ք անտի ՚ի
մեծն եմաթայ հռաբայ։ և իջէ՛ք ՚ի
գեթ պղեշտացւոց՝ զզօրաւորս քան
զքաղաքն զայնոսիկ։ եթէ իցեն մեծ
սահմանք նոցա քան զսահմանս ձեր։
3 * Որք դայդ յօր չարեաց։ որք մերձե-
նայդ հասանել ՚ի շաբաթս ստուեց։
4 * Որք ննջէիդ ՚ի գահոյս փղոսկրեայս։
և փափկանայք յանկողինս ձեր։ և ու-
տէք ուլս ՚ի հօտից։ և որթս դիեցիկս
5 յանդեոց։ * Որք կայթս հարիանէք
ընդ

ընդդէմ սրնգաց․ զորս իբրև հաստա
տունս համարեցայք՝ և ոչ անցաւորս։
*Այն ըմպէք զպարզեալ գինի․ և անոյշ 6
իւղովք օծանիք․ և ոչ ցաւէր ձեզ վն
բեկմանն յովսեփայ։ *Վն այնորիկ արդ 7
'ի գերութի վարեսցին՝ յիշխանութէ
բռնաւորաց․ և հատցի խլխնջիւն երի
Երեմ․ վարաց եփրեմայ։ *Ոի երդուաւ Տր 8
51․14․ յանձն իւր․ և ասէ Տր Ած զօրութեանց՝
թէ գարշեցուցից զամ հպարտութիւ
յակոբայ․ և զաշխարհս նր ատեցից ։
և բարձից զքաղաքս նց ամ բնակչօք։
* Այն եղիցի եթէ մնասցեն տասն այր 9
'ի տան միում․ և մեռանիցին։ *Այն մնա 10
ցորդքն առնուցուն զընտանիս իւրն՝
և իջանիցեն հանել զոսկերս նոցա 'ի
տանէ անտի․ և ասասցեն ցայնոսիկ՝ որք
կայցեն առաջի տանն․ եթէ այլ ինչ
մնայ այդր առ քեզ։ *Այլ նա ասաս_ 11
ցէ՝ եթէ ոչ։ մի ասասցէ լուռ լեր․ վն
այնորիկ է՝ զի ոչ անուանէիր զանուն
Տն։ * Ոի ահաւասիկ Տր հրամայ տա 12
ցէ․ և հարցէ զմեծ ապարանսն կոր_
ծանմամբ․ և զփոքր ապարանսն պա_
տառմամբ։ *Միթէ արշաւիցեն ե_ 13
րիվարք ընդ վէմս․ և կամ հանդարտի
ցեն 'ի մէջ մատակաց․ զի խոտորեցէք
զիրաւունս 'ի ցասումն․ և զպտուղ ար_
դարութեն 'ի դառնութի։ *Այն ուրախ 14
լինէիք յոչ ինչ բանս։ այլ ասէիք՝ եթէ
ոչ զօրութբ մերով եղեն մեզ եղջիւրք։
* Վն այդորիկ ահա ես յարուցից 'ի 15
վր ձեր տունդ իլի՝ ասէ Տր Ած զօրու
թեց, ազգ մի՝ որ նեղիցեն զձեզ՝ զի մի
եւ մտանիցէք յեմաթ․ և մինչև 'ի հե
ղեղատն արևմտից։

ԳԼ․ Է։

Այսպէս եցոյց ինձ Տր Տր․ և ահա 1
ծնունդ մարախոյ գայր ընդ ա_
ռաւօտս․ և ահա ջորեակ մի գովգ ար_
քայ։ *Այն եղիցի եթէ վախճանեսցէ 2
ուտել զխոտ երկրին։ և ասեմ․ Տր Տր
խնայեա․ քանզի ով իցէ՝ որ կանգնիցէ
զյակոբ․ զի սակաւաւոր է ։ *Ապաշխա 3
րեաց Տր 'ի վր այսորիկ։ և այդ մի ևս
լիցի՝ ասէ Տր։ *Այսպէս եցոյց ինձ Տր 4
Տր․ և ահա կոչեաց զդատաստան հրով
Տր Տէր․ և եկեր զխորս բազումս՝ և
զվիճակն։ * Այն ասեմ Տր Տր․ դադա 5
րեցո զայդ․ քանզի ով է՝ որ յարուցա
նիցէ զյակոբ․ զի սակաւաւոր է։
*Ապաշխարեաց Տր 'ի վր այդորիկ․ և 6
այդ ևս մի լիցի՝ ասէ Տր Տր։ *Այսպ 7
եցոյց ինձ Տր Տր․ և ահա այր մի կայր
'ի վերայ ադամանդեայ պարսպի․ և 'ի
ձեռին իւրում ադամանդ։ * Այն ասէ 8
ցիս Տր․ զինչ տեսանես ամովս։ և ա_

սեմ, ադամանդ։ և ասէ ցիս Տր․ ահա_
ւասիկ ես հաստատեցից ադամանդ
'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ իլի․ և ոչ ևս
9 յաւելից անցուցանել զնովաւ ։ * Այն
ապականեսցին բագինք կատակութեն՝
և մեհեանքն իլի աւերեսցին ։ և յա_
րեայց 'ի վր տանն յերոբովամայ սրով։
10 * Այն առաքեաց ամասիա քուրմ բե_
թելայ առ յերոբովամ՝ արքայ իլի՝ և
ասէ՝ ժողովս կուտէ 'ի վր քո ամովս 'ի
մէջ տանս իլի․ և երկիրս ոչ կարէ հան
11 դարտիլ ամ՝ բանից նր։ * Ոի այսպէս
ասէ ամովս․ յերոբովամ սրով վախ_
ճանեսցի․ և իէլ գերելով գերեսցի
12 յերկրէ իւրմէ ։ * Այն ասէ ամասիա
ցամովս․ տեսանօղդ՝ տուր տեղի՝ գնա
յերկիրն հրէաստանի՝ և անդ կեաց՝ և
13 անդէն մարգարէասջիր։ * Ի բեթէլ
մի ևս յաւելուր մարգարէանալ՝ զի սրբ
բութի թագաւորի է՝ և տուն թագա
14 ւորութե։ * Պատասխանի ետ ամովս՝
և ասէ ցամասիայ․ ես ոչ մարգարէ էի
և ոչ որդի մարգարէի․ այլ հովիւ էի․
15 և թութ քաղէի ։ * Այն էառ զիս Տր
'ի հօտից․ և ասէ ցիս Տր․ գնա դու, և
մարգարեաց 'ի վր ժողովրդեան իմում
16 իլի ։ * Այն արդ՝ լուր զպատգամս Տն․
դու ասես մի մարգարէանար 'ի վերայ
իլի․ և մի ժողովս ժողովեր 'ի վերայ
17 տանն յակոբայ։ * Վն այդորիկ այսպ
ասէ Տր Տր․ կին քո՝ 'ի քաղաքիդ պոռն
կեսցի․ և ուստերք քո․ և դստերք քո
'ի սուր անկցին։ և երկիրդ քո լարաքա
ժին բաժանեսցի․ դու յերկրի պղղ
ծում վախճանեսցիս ։ և իէլ գերե_
լով գերեսցի յերկրէ իւրմէ։

ԳԼ․ Ը։

1 Այսպէս եցոյց ինձ Տր Տր․ և ահա
2 գործի հաւուսաց ։ * Այն ասէ՝
զինչ տեսանես ամովս․ և ասեմ՝ գոր
ծի հաւուսաց։ և ասէ ցիս Տր՝ հասեալ
է վախճան 'ի վր ժողովրդեան իմոյ
իլի․ և ոչ ևս յաւելից անցուցանել զնո_
3 վաւ։ * Այն ողբասցեն յարկք տաճա_
րին յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր․ բազումք
անկանիցին ․ և յամ տեղիս արկից
4 զլռութի։ * Լուարուք զայս՝ որք նե_
ղէիք զտնանկն ընդ առաւօտս․ և զը_
5 կէիք զաղքատ յերեկորեայ։ *Այն ասէ_
իք՝ երբ անցցէ ամիս, և շահիցուք․ և
շաբաթ, և բացցուք զգանձս․ և առնել
զչափ փոքր՝ և մեծացուցանել զկշիռս․
6 և առնել կշիռս սուտս ։ * Ստանալ
արծաթով զաղքատս․ և զտնանկն 'ի
դնոց կօշկաց․ և յամ վաճառս մեր շա_
7 հիցուք։ * Երդնու Տր 'ի վր հպարտու
թեն յակոբու․ թէ ոչ մոռասցին իս_

պատ. ամ գործք ձեր ։ *Եւ 'ի վ(եր)այ այ- 8
գորիկ խռովեսցի երկիր. սուգ առցեն
ամ բնակիչք նր. և ելցէ իբրև զգետ
վախճան նորա. և իջցէ իբրև զգետն
եգիպտացւոց ։ *Եւ եղիցի յաւուր 9
յայնմիկ ասէ Տր Տր՝ մտցէ արեգակն
'ի միջօրէի. և խաւարեսցի յերկրէ լոյս
‖Տոբ. 'ի տուէ ։ *‖ Եւ դարձուցից 'ի սուգ 10
2. 6. զտօնս ձեր. և զամ երգս ձեր յողբս.
1.Մակ. և ածից 'ի վ(եր)այ ամ հասակաց զքուրձ.
1.41. և 'ի վ(եր)այ ամ գլխոց զկնտութի. և արա-
րից նմա իբրև սուգ սիրելւոյ. և որոց
ը նմայն իցեն՝ իբրև օր ցաւոց ։ *Ահա 11
աւուրք գան ասէ Տր Տր. և առաքեցից
զսով յերկիր. ոչ սով հացի. և ոչ ծա-
րաւ ջրոյ. այլ սով լսելոյ զբանն Տն ։
*Եւ խռովեսցին ջուրք 'ի ծովէ մին- 12
չև 'ի ծով՝ և 'ի հիւսիսոյ մինչև յարև-
ելս. ընթասցին խնդրել զբանն Տն.
և մի գտցեն ։ *Յաւուր յայնմիկ նե- 13
ղեսցին կոյսք գեղեցիկք և երիտա-
սարդք 'ի ծարաւոյ ։ *Որք երդնուին 14
ստամբելոյ 'ի քաւութին շամրնի. և ասեին՝ կեն-
դանի է աստուած քո դան՝ և կենդա-
նի է ած քո բերսաբէէ. և կործանես-
ցին. և մի ևս կանգնեսցին ։

ԳԼ ։ Թ.

բաղխեա՛ զծխնիսդ՝ և շարժեսցին դրանդիք. զի ապականեսցին 'ի գլուխս ամենեցուն

Տեսի զՏր՝ զի կայր 'ի վ(եր)այ սեղանոյ՝ 1
և ասէ ։ բաղխեա զսեղանդ՝ և շար
ժեսցին դրանդիք. և կտրեա յարկ 'ի
գլուխս ամենեցուն. և զմնացորդս նց
սրով կոտորեցից. և մի ապրեսցի 'ի նո
ցանէ փախուցեալն. և մի զերծցի 'ի
նոցանէ զերծեալն ։ *‖ Զի եթէ ծած 2
կեսցին 'ի դժոխս, անտի ձեռն իմ կոր
զեսցէ զնս. և եթէ ելանիցեն յերկինս՝
և անտի իջուցից զնս. և եթէ թաքի-
‖Սաղմ. ցեն 'ի բարձունս կարմելայ, և անտի
138.8. յուզեցից, և առից զնոսա ։ *Եւ եթէ 3
ընկեսցին յաչաց իմոց 'ի խորս ծովու,
և անդ հրամայեցից վիշապին խայթել
զնոսա ։ *Եւ եթէ գնասցեն 'ի գերու 4
թի առաջի թշնամեաց իւրեանց, և
անդ հրամանս տաց սրոյ՝ և սատակես-
‖Երեմ. ցէ զնս ։ ‖ և հաստատեցից 'ի վ(եր)այ նոցա
44.11.
զաչս իմ 'ի չարութի և ոչ 'ի բարութի ։
5 *Եւ Տր Ած ամենակալ՝ որ մերձենայ
յերկիր՝ և շարժէ զնա. և սուգ առցեն
ամ բնակիչք նր. և ելցէ իբրև զգետ
վախճան նորա. և ելցէ իբրև զգետն
6 եգիպտացւոց ։ *Որ շինէ յերկինս ըզ
համբառնալ իւր՝ և զաւետիս իւր յերկ
րի հաստատէ. ‖ որ կոչէ զջուրս ծո- ‖Ամով.
վու՝ և հեղու զնս 'ի վերայ երեսաց 5. 8.
երկրի. Տր ամենակալ անուն է նորա ։
7 *Ոչ ապաքէն իբրև զորդիս եթէովպա
ցւոց էք դուք ինձ, որդիք իէլի՝ ասէ
Տր. ոչ զիէլ հանի յերկրէ եգիպտաց
ւոց՝ և զայլազգիս 'ի գամրայ՝ և զասո
8 րիս 'ի բոթորայ ։ *Ահաւասիկ աչք Տն
'ի վ(եր)այ թագաւորութեդ մեղաւորաց.
և բարձից զդա յերեսաց երկրի ։ սա-
կայն իսպառ ոչ ջնջեցից զտունն յա-
9 կոբու՝ ասէ Տր ։ *Զի ահաւասիկ ես
հրաման տամ. և ցրուեցից զձեզ ընդ
ամ ազգս զտունդ իէլի՝ զոր օրինակ հո
սի հոսչաւ. և մի անկցի մանրուած նր
10 յերկիր ։ *Սրով վախճանեսցին ամ
մեղաւորք ժողովրդեան իմոյ. որք ա-
սեին՝ ոչ մերձեսցին՝ և հասցեն 'ի վ(եր)այ
11 մեր չարիք ։ *‖ Յաւուր յայնմիկ կանգ ‖Գործ.
նեցից զխորանն դաւթի զանկեալն. և 15.16.
կանգնեցից զկործանեալս նորա. և
զյաստակեալս նորա վերստին կանգնե
ցից. և շինեցից զնա ըստ աւուրցն յա-
12 ւիտենից ։ *Որպէս զի խնդրեսցեն զիս
մնացորդք մարդկան. և ամ ազգք յո-
րոց վերայ կոչեցեալ է անուն իմ ։ ասէ
13 Տէր՝ որ առնէ զայս ։ *Ահա աւուրք
գան ասէ Տր՝ և հասցեն կալք կթոց.
և խայծեսցի խաղող 'ի հարաւունս. ‖ և ‖Յովէլ.
բղխեսցեն լերինք զքաղցրութի. և 3.18.
ամ բլուրք անտառախիտք եղիցին ։
14 *Եւ դարձուցից զգերութի ժողովր-
դեան իմոյ իէլի. և շինեսցեն զքաղաքս
ապականեալս, և բնակեսցին. և տնկես
ցեն այգիս, և արբցեն զգինի նց. արաս
ցեն պարտէզս, և կերիցեն զպտուղ նց ։
15 *Եւ տնկեցից զնս յերկրի իւրեանց.
և մի ևս մերժեսցին յերկրէ իւրեանց՝
զոր ետու ես նց՝ ասէ Տր Ած ամենակալ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱԲԴԻՈՒ ։

Տեսիլ Աբդիու, որ եղև յառաջքան զգերն ասորեստանեայցն ։ 1

*Երեմ. 49. 14. ԱՅՍՊԷՍ ԱՍԷ ՏՐ
զեդովմ ։ լուր լուաւ 'ի
Տէ. և պաշարումն ա-
ռաքեաց 'ի հեթանոսս ։
արիք, և յարիցուք 'ի վ(եր)այ
նոցա 'ի պատերազմ ։
*Ահա՝ սակաւաւոր ետու զքեզ յազգս. 2
3 և անարգեալ ես դու յոյժ ։ *Հպար-
տութի սրտի քո բարձրացոյց զքեզ
բնակել 'ի ծակս վիմաց. բարձրա-
ցուցանել զբնակութիւն իւրաւանդ 'ի
սրտի իւրում, ով իջուցէ զիս յեր-
4 կիր ։ *Եթէ բարձրասցիս իբրև զար
ծուի՝ և եթէ 'ի մէջ աստեղաց դի-
ցես զբոյն քո, և անտի իջուցից զքեզ
5 ասէ Տր ։ *Եթէ գողոց մտեալ էր առ
քեզ՝

քեզ՝ կամ աւազակաց գիշերոյ՝ ուր և
էր ղուղէիր. և ոչ արդեօք գողանային
բաւական իւրեանց. և եթէ կթօղք
մտեալ էին ՚ի քեզ. և ոչ եթէ ճիւ մի
ոչ թողուին: * Օ իա՞րդ քննեցաւ եսաւ՝ 6
և ըմբռնեցան ծածուկք նորա :
* Մինչև ՚ի սահմանս առաքեցին ըզ 7
քեզ. ամ արք ուխտի քոյ դարձան ընդ
դէմ քո. զօրացան ՚ի վր քո արք խաղա
ղութե քոյ. վարանեցին զքեզ՝ ոչ գոյր
Եսայ. իմաստութի ՚ի նմա : * Յաւուր յայն 8
29.14. միկ, ասէ Տր՝ կորուսից զիմաստութի
յերկրէն եդօմայ. և զհանճար ՚ի լեռ
նէն եսաւայ :* Եւ սարսեսցին պատե 9
րազմօղք քո՝ որք ՚ի թեմանայ. զի
բարձցի մարդ ՚ի լեռնէն եսաւայ :
Ծննդ. *Վս սպանման և ամպարշտութեան 10
27. 42. եղբօր քոյ յակոբայ՝ ծածկեսցէ զքեզ
ամօթ, և ջնջեսցիս յաւիտեան :
* Յօրէ յորմէ կայեր հակառակ՝ յաւ 11
ուրն գերելոյ այլազգեաց զզօրութի
նր. և օտարք մտին ընդ դրունս նորա.
և ՚ի վր եմի վիճակս արկանէին. և
դուք էիք իբրև զմի ՚ի նոցանէն :
* Եւ մի տեսցես զաւուր եղբօրն քոյ 12
յաւուրն օտարաց. և մի ոտնհար լիցիս
որդւոցն յուդայ յաւուրս կորստեան
նց. և մի մեծաբանեսցես յաւուր նե_
ղութե :* Եւ մի մտանիցես ՚ի դրունս 13
ժողովրդոց յաւուր աւուրց նց. և մի
տեսցես զժողովս նոցա յաւուր սա_
տակման նց. և մի ՚ի վր հարկանիցիս
զզօրութե նց յաւուր կորստեան նոցա :
14 * Եւ մի առնուցուս զկիրճս նոցա սա_
տակել զապրեալս ՚ի նոցանէն. և մի
պաշարեսցես զփախստեայս նց յաւուր
15 նեղութե : * Օհ մերձ է օր Տն ՚ի վր
ամ ազգաց. զոր օրինակ արարեր դու՝
եղիցի քեզ. և հատուցումն քո հատուս
16 ցի ՚ի գլուխ քո : * Օհ զոր օրինակ ար
բեր ՚ի վերայ լերին սրբութե իմոյ.
արբցեն ամ ազգք զգինի. արբցեն, և
զիջցին, և եղիցին իբրև չեղեալք :
17 * Բայց ՚ի լեառն սիոն եղիցի փրկու_
թի՝ և եղիցի սուրբ. և ժառանգեսցէ
տունն յակոբու զժառանգիչս իւր :
18 * Եւ եղիցի տունն յակոբու հուր. և
տունն յովսեփու բոց. և տունն եսաւայ
եղէգն. վառեսցին զնոքաւ, և կերիցեն
զնա. և մի մնասցէ կրակարբեր տանն
19 եսաւայ՝ զի Տր խօսեցաւ : * Եւ ժա_
ռանգեսցեն նագեբացիք զլեառնն ե_
սաւայ. և սեփեղայցիք զայլազգիս. և
ժառանգեսցեն զլեառնն եփրեմայ. և
20 զբենիամին՝ զգաղայադացին :* Եւ գե և բեննա
րութե սկիզբն այն լիցի որդւոցն իէլի : դն
երկիր քանանացւոց մինչև ՚ի սարփաթ. սարեփ_
և գերութին եմի մինչև յեփրաթայ. թայ
և ժառանգեսցեն զքաղաքս նագեբայ :
21 * Եւ ելցեն ապրեալք ՚ի լեռնէն սիո_
նի՝ առնուլ վրէժ ՚ի լեռնէն եսաւայ.
և եղիցի Տն արքայութի :

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՕՆԱՆՈՒ.

Գլուխ Առաջին .

ԵՒ ԵՂԵՒ ԲԱՆ 1
Տն առ յօնան որդի ա_
մաթեայ՝ և ասէ :
*Արի, և գնա ՚ի նինուէ 2
քաղաք մեծ. և քարո_
զեսջիր անդ. զի ել ա_
ղաղակ չարութե նորա առ իս : *Եւ 3
յարեաւ յօնան փախչել ՚ի թարսիս յե_
րեսաց Տն. էջ ՚ի յոպպէ՝ և եգիտ նաւ՝
որ երթայր ՚ի թարսիս. ետ գինս՝ և
եմուտ ՚ի նա՝ նաւել ընդ նոսա ՚ի թար
շիշ յերեսաց Տն :* Եւ Տր յարոյց ըզ 4
հողմ ՚ի ծովուն. և նաւն ՚ի վտանգի
կայր ՚ի խորտակել :* Եւ երկեան նա_ 5
ւավարքն յերկիւղ մեծ. և աղաղա_
կէին առ իւրաքանչիւր աստուածս իւր
եանց. և ընկեցին զկարասին ՚ի ծով
անդր՝ զի թեթևասցուսցեն յինքեանց:
և յօնան իջեալ ՚ի խորշ մի նաւին՝ ննջ
ջէր, և խորդայր : * Մատեաւ առ նա 6
նաւապետն՝ և ասէ. զինչ է այդ՝ զի
խորդաս. արի, կարդա զՏր Ած քո.
թերևս ապրեցուսցէ զմեզ Ած՝ և մի
7 կորիցուք : * Եւ ասեն իւրաքանչիւր
ցընկեր իւր. եկա՛յք, արկցուք վիճակս՝
և տեսցուք. վն որոյ են չարիքս այս ՚ի
վր մեր : արկին վիճակս՝ և ել վիճակն
8 յօնանու : * Եւ ասեն ցնա. պատմեա՛
մեզ. վասն էր են չարիքս այս մեծ.
ուստի գաս՝ կամ յո՛ երթաս. յորմէ
աշխարհէ ես՝ կամ յորմէ ժողովրդենէ :
9 * Ասէ ցնոսա. ծառայ Տն եմ ես՝ և
զՏր Ած երկնից պաշտեմ. որ արար
10 զծով և զցամաք : * Եւ երկեան արքն
յերկիւղ մեծ : և ասեն ցնա. զինչ գոր_
ծեցեր զայդ (զի գիտացին եթէ յե_
րեսաց Տն փախուցեալ էր. քանզի պատ
11 մեաց նց :) * Եւ ասեն ցնա. զինչ ա_
րասցուք քեզ՝ և դադարեսցէ ծովս ՚ի
մէնջ. զի ծովն առաւել ևս խռովէր՝ և
12 յարուցանէր զմրրիկ ՚ի վր նց : * Եւ
ասէ ցնոսա յօնան : առէք՝ ընկեցէք

զիս 'ի ծովդ՝ և դադարեսցէ 'ի ձէնջ
ծովդ. գիտեմ ես եթէ վն իմ է մրրիկս
այս մեծ 'ի վր ձեր: *Եւ ջանային արքն 13
դարձուցանել զնաւն 'ի ցամաք՝ և ոչ
կարէին: զի ծովն ևս քան զևս խռո_
վէր. և սաստկանայր 'ի վր նց: *Աղա 14
ղակեցին առ Տր՝ և ասեն. քաւ լիցի Տր.
մի կորիցուք վն անձին առնս այսորիկ.
և մի ածեր 'ի վր մեր արիւն արդար.
զի դու Տէր որպ կամեցար՝ և արարեր:
*Եւ առին զյովնան՝ և ընկեցին 'ի 15
ծովն. և դադարեաց ծովն 'ի խռովու
թենէ իւրմէ: *Եւ երկեան արքն յեր_ 16
կիւղ մեծ 'ի Տէ: զենին զոհս Տն և
ուխտեցին ուխտս:

Գլ: Բ:

Եւ հրաման ետ Տէր կիտին մեծի 1
‖Մատ. կլանել զյովնան. ‖ և էր յովնան 'ի
12. 40. փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գի_
և 16.4. շերս: *Եւ եկաց յովնան յաղօթս առ 2
Ղուկ. Տր Այ 'ի փորոյ կիտին: *Եւ ասէ՝ ‖'ի 3
11.30. նեղութե իմում աղաղակեցի առ Տր
‖1.Թագ. Այ իմ. և լուաւ ինձ յորովայնէ դժո_
15.4. խոց աղաղակի իմում. լուր Տր ձայնի
Սաղմ. իմում: *Եւ ընկեցեր զիս 'ի խորս սր 4
119. 1. տից ծովու. և գետք պաշարեցին զիս.
ամ զբօսանք քո՝ և ալիք քո անցին 'ի
վր իմ: *Եւ ասացի՝ թէ մերժեցայ 5
յաչաց քոց: արդ՝ իցէ թէ յաւելից
‖Սաղմ. հայիլ 'ի տաճար սբ քո: *‖Հեղան զինև 6
68.1. ջուրք մինչև յոգիս՝ անդունդք անհը
նարինք պաշարեցին զիս: եմուտ գլուխ
իմ *Ընդ փապարս լերանց: իջի յեր 7
կիր՝ որոյ՝ նիգք իւր ախք յաւիտենից.
ելցեն յապականութե կեանք իմ:
*Առ քեզ Տր Այ 'ի նուաղել հոգւոյ 8
իմոյ կարդայի. զՏր յիշեցի. և եկես_
ցեն աղօթք իմ 'ի տաճար սբ քո: *Որք 9
պահեն զունայնութի՝ և զսուտ թի
զողորմութի իւրեանց թողին: *Այլ 10
ես 'ի ձայն օրհնութե՝ և խոստովանու
թե մատուցից քեզ պատարագ՝ զոր
ուխտեցի, և հատուցից փրկութե Տն:
*Եւ հրամայեցաւ 'ի Տէ վիշապ 11
ձկանն՝ և եթուք զնա 'ի ցամաք:

Գլ: Գ:

Եւ եղև բան Տն առ յովնան երկ_ 1
րորդ անգամ, և ասէ: *Արի, և 2
գնա 'ի նինուէ քաղաք մեծ. և քարո_
զեսջիր 'ի նմա ըստ առաջնոյ քարոզու
թենն. զոր խօսեցայ առ քեզ: *Յարեաւ 3
յովնան՝ և գնաց 'ի նինուէ. որպ խօսե_
ցաւ ընդ նմա Տր. և նինուէ էր քաղաք
գնացս էր մեծ Այ, իբրև գնաց երից աւուրց
էջ ա_ ճանապարհ: *Եւ սկսաւ յովնան մտա 4
ւուրց ճա նել 'ի քաղաքն իբրև աւուր միոյ ճա_
նապարհի
նապարհի. քարոզեաց՝ և ասէ. այլ ևս
երեք աւուրք՝ և նինուէ կործանեսցի:
5 *‖Եւ հաւատացին արքն նինուէացիք ‖Մատ.
յԱծ՝ և քարոզեցին պահս՝ և քուրձ 12. 41.
զգեցան 'ի մեծամեծաց մինչև ցփո_ Ղուկ.
6 քունս իւրեանց: *Եւ հաս բանն առ 11. 32.
թագաւորն նինուէացւոց. յարեաւ
յաթոռոյ իւրմէ՝ և մերկացաւ զպատ
մուճան իւր: զգեցաւ քուրձ՝ և նստաւ
7 'ի վերայ մոխրոյ: *Եւ քարոզեցաւ՝ և
պատմեցաւ 'ի նինուէ 'ի թագաւորէն
և 'ի մեծամեծաց իւրոց. թէ մարդ՝ և
անասուն՝ խաշն՝ և արջառ. մի ինչ ճա_
շակեսցեն՝ և մի ճարակեսցեն. և մի
8 ջուր արբցեն: *Եւ զգեցան քուրձ
մարդ՝ և անասուն. և աղաղակեցին առ
Այ սրտի միօք. և դարձան իւրաքանչ
իւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց:
և յանիրաւութենէ որ 'ի ձեռս իւրեանց:
9 *‖Եւ ասեն՝ ո՞ գիտէ՝ ապաշաւեսցէ ‖Եզեկ.
Այ՝ և դարձցի 'ի բարկութե սրտմտու 18. 11.
10 թե իւրոյ, և մի կորիցուք: *Եւ ետես Յովէլ
Այ զգործս նց. զի դարձան իւրաքանչ 2.14.
իւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց.
և զղջացաւ Այ 'ի վերայ չարեացն՝
զոր խօսեցաւ առնել նց՝ և ոչ արար:

Գլ: Դ:

1 Եւ տրտմեցաւ յովնան տրտմութի
2 մեծ՝ և խռովեցաւ: *Եւ եկաց
յաղօթս առ Տր Այ՝ և ասէ. ով Տր
ո՞չ այս այն են բանք իմ. մինչ էի ան_
դէն յերկրին իմում. վն այնորիկ աճա
պարեցի փախչիլ 'ի թարշիշ. ‖զի գի_ ‖Սաղմ.
տէի՝ թէ ողորմած ես դու՝ և գթած. 85.5.
երկայնամիտ՝ և բազումողորմ. և զղջա Յովէլ
3 նաս 'ի վր չարեաց: *Եւ արդ՝ Տր Տր 2.13.
առ զոգի իմ յինէն. զի լաւ է ինձ մեռա
4 նիլ՝ քան թէ իցեմ կենդանի: *Եւ ասէ
Տր ցյովնան՝ թէ արդարև յոյժ տրտ_
5 մեալ իցես: *Եւ ել յովնան 'ի քաղաքէ
անտի՝ և նստաւ յանդիման քաղաքին.
և արար իւր հովանի՝ և նստաւ ընդ հո
վանեաւն. մինչև տեսանիցէ, թէ զինչ
6 լինիցի 'ի քաղաքին: *Եւ հրաման ետ
Այ դդմենւոյն. և ել 'ի վր գլխոյն յօ_
նանու՝ լինել հովանի 'ի վր գլխոյ նր.
զովացուցանել զնա 'ի տառապանաց
իւրոց: և ուրախ եղև յովնան 'ի վերայ
7 դդմենւոյն յուրախութի մեծ: *Եւ
հրաման ետ Այ որդանն առաւօտու
'ի վաղիւն անդր: եհար զդդմենին՝ և
8 ցամաքեցաւ: *Եւ եղև 'ի ծագել ա_
րևուն. հրամայեաց Այ հողմոյ խոր_
շակի տապախառնի. և անկաւ արև
զգլխովն յովնանու. և կայր 'ի տարակու
սի՝ և քաղէին ոգիք նր. և ասէր՝ լաւ
էր ինձ մեռանիլ քան զայս կեանս իմ:
*Եւ

*Եւ ասէ Տր Ած ցյովնան. թէ ար_ 9
դարեւ յոյժ տրտմեա՞լ իցես ՚ի վերայ
դդմենւոյն. եւ ասէ՝ յոյժ տրտմեալ եմ
մինչեւ ցմահ։ *Եւ ասէ Տր՝ դու խնայէ 10
ցեր ՚ի դդմենին՝ յոր չէ՛ր ինչ աշ_
խատ. եւ ոչ սնուցեր զնա. ՚ի գիշերի
11 եղ՝ եւ ՚ի միւս գիշերի կորեաւ։ *Եւ ես ո՞չ
խնայեցից ՚ի Նինուէ քաղաք մեծ. յո_
րում բնակեալ են աւելի քան զեր_
կոտասան բիւր մարդիկ. որք ոչ ծա
նեան զաջ եւ զահեակ իւրեանց. եւ ա_
նասուն բազում։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԻԱՅ։

Գլուխ Առաջնորդ։

Եւ եղեւ բան Տն առ Միքիէ Մորաթացի յաւ_ 1
ուրս յովաթամայ՝ եւ աքազու՝ եւ եզեկիայ՝ թա_
գաւորաց յուդայ. զոր ետես ՚ի վերայ շամրնի
եւ ՚ի վերայ ԵԷՄ.

ՈՒԱՐՈՒՔ 2
ԺՈՂՈՎ_
Եսայ. 1. 2. ուրդք ամ. եւ ուն
կըն դիցէ երկիր՝
Օրէ. 32. 1. եւ ամ բնակիչք
նր. եւ եղիցի Տր
Ած ՚ի միջի ձե_
րում՝ ի վկայութի.
Եսայ. Տր ՚ի տանէ սրբոյ իւրմէ։ *Զի ահա 3
26. 21. սասիկ խաղացէ ՚ի տեղւոջէ իւրմէ.
իջցէ՝ եւ հասցէ ՚ի վր բարձանց երկրի։
*Եւ շարժեսցին լերինք ՚ի ներքոյ նր. 4
եւ ձորք հալեսցին իբրեւ զմոմ առաջի
հրոյ. եւ իբրեւ զջուր հոսեալ ընդ զա_
ռիվայր։ *Վս ամպարշտութեանն յակո 5
բու է այն ամ. եւ վն մեղաց տանն Իլի.
իսկ արդ՝ ո՞վ է ամպարշտութի յակոբայ.
Սամարիա եթէ ոչ շամրին. եւ ո՞վ է մեղք տանն
յուդայ՝ եթէ ոչ ԵԷմ։ *Եւ եդից ըզ 6
զՍամարիա շամրին իբրեւ զտաղաւար մրգապա_
հաց ագարակի. եւ ՚ի տունկ այգւոյ։ եւ
կործանեցից ՚ի խորխորատ զվէմս նր։
եւ զհիմունս նր մերկացից։ *Եւ զամ 7
դրօշեալս նր կոտորեսցեն. եւ զամ զար
ձանս նր այրեսցեն հրով. եւ զամ կուռս
նր արարից յապականութի. զի ՚ի կա_
պենաց պոռնկութե ժողովեաց. եւ ՚ի
կապենաց պոռնկութե ամփոփեաց։
*Վս այսորիկ կոծեսցի՝ եւ ողբասցէ. 8
եւ գնասցէ մերկ՝ եւ բոկ. եւ արասցէ կոծ
իբրեւ զվիշապաց. եւ զսուգ իբրեւ զդս
տերաց համբարուաց։ *Զի սաստկա 9
ցան հարուածք նր. քանզի հասին մին_
չեւ ՚ի յուդա. եւ մերձեցան մինչեւ ՚ի
դրունս ժողովրդեան իմոյ յԵԷմ։ *Որք 10
՚ի գէթ էք՝ մի մեծաբանէք. եւ որք
յակկարիմ էք՝ մի՛ նորոգէք ՚ի տանէ
զկատականութի. հող ՚ի գլուխ լերուք ՚ի
11 վր կատականաց ձերոց։ *Բնակեալն
բարութք ոչ ել ՚ի քաղաքաց իւրոց։
բնակիչք սենարայ կոծ առէք ՚ի վերայ
տանն. որ մերձ է առ նա՝ բարձցէ ՚ի
12 ձէնջ զհարուածս ցաւոց։ *Ով արար
սկիզբն բարեաց բնակելոյն ՚ի մէջ ցա
ւոց. զի իջին չարիք ՚ի Տէ ՚ի վր դրանցն
13 ԵԷմի։ *Շ աչիւն կառաց. եւ դղրդիւն
երիվարաց՝. բնակիչ՝ ղաքիսայ նա է
առաջնորդ մեղաց դստեր սիոնի. զի ՚ի
քեզ գտան ամպարշտութիք Իլի։
14 *Վս այսորիկ տացէ արձակեալս մին_
չեւ ՚ի ժառանգութիւն գեթայ։ զտունս զպատանս
սնոտիս. ինանիր եղեն թագաւորացն տապանէ
15 Իլի։ *Մինչեւ ՚ի ժառանգիչսն քո ած ՚ի պատ_
ցեն բնակիչք ղաքիսայ ժառանգութք. րանս Իսա
մինչեւ ՚ի յոդողամ հասցէ փառք դստեր գաա_
16 սիոնի։ *Գերծ իր՝ եւ կտրեա՛ց ՚ի վր փա բացն Իլէ
փուկ որդւոցն քոց։ լայնեա՛ զկզումն քո
իբր զարծուոյ՝ զի գերեցան ՚ի քէն։

ԳԼ: Բ.

1 Եղեն խորհիլ զվաստակս՝ եւ գոր_ Վա՜յ, որք
ծեն զչարիս յանկողինս իւրեանց. խորհին
եւ ընդ այգն ընդ լոյսն զնոյնն կատա_ զանօ_
րէին. զի ոչ ամբարձին զձեռս իւրեանց գործս
2 առ Ած։ *Յանկային անդոյ. եւ յափշ
տակէին զորբս. եւ զտունս բռնադա_
տէին։ յափշտակէին զայր, եւ զտունն
նորա, զայր՝ եւ զժառանգութի նր։
3 *Վս այսորիկ այսպէս ասէ Տր. ահա_
ւասիկ ես խորհիմ ՚ի վր ազգիդ այդո_
րիկ չարիս՝ ուստի ոչ համբառնայցէք
զպարանոցս ձեր. եւ ոչ գնայցէք կան_
4 գուն՝ զի ժամանակն չար է։ *Յաւուր
յայնմիկ առցի ՚ի վր ձեր առակ. ող_
բայցեն ողբս ձայնիւ՝ եւ ասասցեն. թշ_
ուառութք թշուառացաք։ մասն ժո_
ղովրդեան իմոյ լարով չափեցաւ. եւ
ոչո՛ք էր՝ որ արգելոյր զնա դարձուցա_
5 նել։ անդք մեր բաժանեցան։ *Վս այ
նորիկ ոչո՛ք իցէ՝ որ արկանիցէ լարաբա
6 ժին վիճակ՝ յեկեղեցւոջ Տն։ *Մի լայք
արտասուօք. եւ մի արտասուեսցեն
՚ի վր

'ի վերայ այդորիկ · զի ոչ մերժեսցէ զնա_
խատինս ։ *Որ ասացն՝ եթէ տուն Իլի 7
բարկացոյց զոգի Տն։ եթէ այսք գնացք
նորա իցեն , ոչ են բարւոք բանք նր ը
նմա , և ոչ ուղիղ գնացեալ է առաջի
իմ։ ժողովուրդ իմ։ *'Ի թշնամութի 8
հակառակեցաւ ընդդէմ խաղաղութե
նորա · զմորթ նր մորթեսցեն բառ_
նալ զյոյս՝ զբեկումն պատերազմի ։
*Առ այնորիկ առաջնորդք ժողովր_ 9
դեան իմոյ անկցին 'ի տանց փափկու_
թեց իւրեանց ։ վն չարութե գնացից
իւրեանց մերժեսցին . մերձեցարուք 'ի
լերինս յաւիտենից ։ * Յոտն կաց , և 10
գնա . զի ոչ գոյ քեզ այդր հանգիստ ·
վն պղծութե ապականեցայք ապակա
նութբ։ *Հալածեցայք առանց ուրուք 11
հալածելոյ · այս սուտ յարեաւ · կաթե
ցաւ 'ի քեզ գինի՝ և արբեցութի. և եղի
ցի 'ի կաթոհածոյ անտի ժողովրդեանս
այսմիկ ։ *Ժողովելով ժողովեսցի յա_ 12
կոբ ամենեքումբք հանդերձ ։ և ընդու
նելով ընկալցի զմնացորդս Իլի · և 'ի
միասին արարից զդարձ նց։ իբրև ոչ_
խարք 'ի նեղութե · իբրև հօտք 'ի մէջ մա
կաղատեղի իւրց · վարեսցին 'ի մարդ-
կանէ ը խրամ ։ * Ել առաջի երեսաց 13
նց խրամատեսցին։ և անցին ը դուռն. և
ելին ընդ նա. ել և թագաւորն առաջի
երեսաց նց. և Տր առաջնորդեսցէ նց ։

ԳԼ ։ Գ ։

Եւ ասացէ՝ լուարուք իշխանք տան 1
յակոբայ · և մնացորդք տան Իլի ·
ոչ ձեր է գիտել զիրաւունս ։ *Որք ա_ 2
տեայք զբարիս՝ և խնդրէք զչարիս ·
զերծանէք զմորթ նոցա 'ի նոցանէն ։
* Որպէս ուտեն կերին զմարմինս ժողո_ 3
վրդեան իմոյ. և զմորթն նց մորթեցին
'ի նոցանէն. և զոսկերս նց փշրեցին ։ և
յօշեցին զմարմինս նոցա իբրև 'ի կաթ-
սայս. և զմիս նոցա իբրև 'ի պուտունս ։
* Այնպէս աղաղակեսցեն առ Տր՝ և 4
ոչ լուիցէ նոցա ։ և դարձուցէ զերեսս
իւր 'ի նոցանէն 'ի ժամանակին յայն_
միկ՝ փոխանակ զի չարչարեցին զնոսա
'ի գործս իւրեանց ։ *Այսպէս ասէ Տր 'ի 5
վր մարգարէիցն՝ որք մոլորեցուցա_
նեն զժողովուրդ իմ · որք խածանեն
ատամամբք իւրեանց՝ և քարոզեն նմա
զխաղաղութի , և ոչ տուաւ 'ի բերան
նոցա · յարուցին 'ի վր նոցա զպատե_
րազմ։ *Առ այնորիկ գիշեր լիցի ձեզ 6
'ի տեսլենէ · և նսեմասցի ձեզ յըղձու_
թէ՝ և մտցէ արեգակն 'ի վր մարգա
րէիցն. և խաւարեսցի 'ի վր նոցա տիւ ։
* Եւ ամաչեսցեն երազատեսքն · և 7
ծաղր կայցեն իղձքն. և բամբասեսցեն

զնա ամենեքեան. զի ոչոք իցէ՝ որ լուիցէ
8 նց ։ * Բայց ես լցայ հոգւոյ զօրութե
Տն դատաստանաւ՝ և զօրութե · պատ
մել յակոբայ զամպարշտութիս նր՝ և
9 Իլի զմեղս նորա ։ *Լուարուք զայս ա_
ռաջնորդք տանն յակոբայ՝ և մնացորդք
տանն Իլի · որք անարգէք զիրաւունս ·
10 և թիւրէք զամ ուղղորդս ։ *Որք շի_
նէք զսիոն արեամբք · և զԵմ անիրաւ
11 ութբք ։ *‖ Առաջնորդք նր կաշառօք ‖ Եզեկ.
դատէին · և քահանայք նորա վարձու 22. 27.
տային պատասխանի. և մարգարէք նր Սոփ.
արծաթով պատմէին զըղձութի · 'ի 3. 3.
Տր ապաստան լինէին , և ասէին · ոչ
ապաքէն Տր ընդ մեզ է՝ և ոչ եկեսցէ
12 'ի վր մեր չարիք ։ *Վասն այդորիկ 'ի
ձեր սակս ‖ սիոն արօրադիր լիցի · և ‖ Երեմ.
Եմ իբրև զտաղաւար մրգապահաց · 26. 18.
և լեառն տաճարին յանտառ մայրոյ ։

ԳԼ ։ Դ ։

1 Եւ ‖ եղիցի յաւուրս յետինս յայտ_ ‖ Եսայ
նի լեառն Տն · պատրաստեալ 'ի 2. 2.
գլուխս լերանց · և բարձրասցի 'ի վր
բլրոց. և փութասցին 'ի նա ժողովուրդք
2 բազումք ։ *Եւ երթիցեն ազգք բա_
զումք , և ասիցեն · եկայք , և ելցուք 'ի
լեառն Տն և 'ի տուն Այ յակոբայ · և
ցուցցեն մեզ զճանապարհս նորա՝ և
գնասցուք՝ 'ի շաւիղս նորա · զի 'ի սիոնէ
3 ելցեն օրէնք · և բան Տն յԵմէ ։ *Եւ
դատեսցէ 'ի մէջ ժողովրդոց բազմաց ·
և յանդիմանեսցէ զազգս հզօրս մինչև
ցհեռաւորս · և կոտորեսցեն զսուսերս
իւրեանց 'ի խոփս. և զգեղարդունս իւր
եանց 'ի մանգաղս. և ոչ ևս առցէ ազգ
յազգի վերայ սուր · և ոչ ևս ուսանի_
4 ցին պատերազմել ։ *Եւ հանգիցէ իւ_
րաքանչիւրոք ընդ որթով իւրով՝ և ը
թզենեաւ իւրով՝ և ոչոք իցէ որ զար-
հուրեցուցանիցէ · զի բերան Տն ամե_
5 նակալի խօսեցաւ զայս ։ * Եթէ ամ
ժողովուրդք գնասցեն իւրաքանչիւր
'ի ճանապարհս իւրց · այլ մեք գնասցուք
յանուն Տն Այ մերոյ՝ յաւիտեանս և
6 առ յապայ ։ *Յաւուր յայնմիկ ասէ Տր՝
ժողովեցից զմանրեալն, և զհեռացեալն
7 ընկալայց՝ և զորս մերժեցի ։ * ‖ Եւ ‖ Սոփ.
արարից զբեկեալն 'ի զաւակ. և զմնա_ 3. 19.
ցեալն յազգ հզօր. ‖ և թագաւորեսցէ ‖ Ղուկ.
Տր 'ի վր նց 'ի լերինն սիոնի յայսմհե_ 1. 32.
8 տէ մինչև յաւիտեանս ։ *Եւ դու աշ_ Դան.
տարակ հօտի մթին դստեր սիոնի , 'ի 7. 14.
վր քո եկեսցէ՝ և մտցէ առաջին իշխա
նութի թագաւորութե դստեր Եմի ։
9 * Եւ արդ՝ ընդէ՞ր ծանեար զչար · մի
թէ թագաւոր ոչ գոյր քո · կամ թէ
խորհուրդն քո կորեաւ · զի սաստկա_
ցան

ցան երկունք քո իբրեւ ծննդականի։
*Երկնեա՛, եւ զօրացի՛ր, եւ մերձեցա՛ց 10
դուստր սիօնի իբրեւ զծննդական. զի
այժմ ելցես 'ի քաղաքէ, եւ բնակեսցու_
ցիս զքեզ 'ի դաշտի. եւ հասցես մինչեւ
'ի բաբելոն. եւ անտի փրկեսցէ զքեզ՝ եւ
անտի ապրեցուսցէ զքեզ Տր Ած քո 'ի
ձեռաց թշնամեաց քոց։ *Եւ արդ ժո 11
ղովեցան 'ի վր քո ազգք բազումք. որք
ասէին՝ եկա՛յք, ոտնհար լիցուք՝ եւ տես
ցեն աչք մեր 'ի վր սիօնի։ *Եւ նոքա 12
ո՛չ գիտացին զխորհուրդս Տն. եւ ո՛չ 'ի
միտ առին զկամս նր. զի ժողովեաց զնս
իբրեւ զորան 'ի կալ։ *Կանգնեա՛ց՝ եւ 13
կա՛ս զնս դուստր սիօնի. զի զեղջիւրս քո
տարաց երկաթիս. եւ զկճղակս քո պղն
ձիս. մանրեսցես զժողովուրդս բա_
զումս՝ եւ փշրեսցես նոքօք զազգս. եւ մն
տուսցես Տն զբազմութիւն նոցա. եւ զզօ
րութիւն նոցա Տն ամենայն երկրի։

Գլ։ Ե։

Արդ պաշարեսցի դուստրն ցան_ 1
գով՝ զի զնեղութիւն կարգեաց 'ի վր
ձեր. գաւազանաւ հարցեն զծնօտս
ազգաց իսրայէլի։ *Եւ դու բեթղեհէմ 2 Մատթ. 2. 6.
տուն եփրաթայ սակաւաւոր իցես լի_
նել 'ի հազարաւորս յուդայ. 'ի քէն Յովհ. 7. 42.
ելցէ ինձ լինել իշխան իսրայէլի. եւ ելք նորա
'ի սկզբանէ աւուրց աշխարհի։ *Վն 3
այնորիկ տացէ զնս մինչեւ 'ի ժամանակ
ծննդականին. ծնցի, եւ մնացորդք եղ_
բարց նորա դարձցին առ որդիսն իսրայէլի։
*Եւ կացցէ, եւ տեսցէ, եւ հովուեսցէ 4
հօտի իւրոյ զօրութբ Տն. եւ 'ի փառս
անուան Տն Այ իւրեանց հաստատես
ցին. զի այժմ մեծասցին մինչեւ 'ի ծագս
երկրի։ *Եւ եղիցի 'ի նմա խաղաղութի. 5
յորժամ եկեսցէ ասորեստանեայն յեր
կիր ձեր՝ եւ յորժամ հասցէ յաշխարհս
ձեր՝ յարուսցէ 'ի վր նր հինգ հովիւս՝
եւ ութն վարիչս մարդկան։ *Եւ հո_ 6
վուեսցեն զասորեստանեայն սրով. եւ
զերկիրն նեբրովթայ 'ի պատնիշի իւր_
ում. եւ փրկեսցէ զքեզ յասորեստանեայն՝
յորժամ եկեսցէ յերկիր ձեր. եւ յոր_
ժամ հասցէ 'ի վերայ սահմանաց ձե_
րոց։ *Եւ եղիցի մնացորդն յակոբայ 7
'ի հեթանոսս՝ 'ի մէջ ազգաց բազմաց՝
իբրեւ զցօղ անկեալ 'ի Տէ. եւ իբրեւ կա
թիլ 'ի վր սիզոյ՝ ոչ զի մի ժողովեսցի
'ի մի. եւ մի մնասցէ 'ի մէջ որդւոց մարդ_
կան։ *Եւ եղիցին մնացորդքն յակո_ 8
բայ 'ի հեթանոսս՝ 'ի մէջ ազգաց բազ
մաց իբրեւ զառիւծ 'ի մէջ խաշին ան_
տառի. եւ իբրեւ զկորիւն առիւծու 'ի
մէջ հօտից խաշանց. զորօրինակ յոր_
ժամ անցեալ զատուցանիցէ, եւ յափշ
տակիցէ, եւ ո՛չ ոք իցէ՝ որ թափիցէ։
9 *Բարձրասցի ձեռն քո 'ի վր նեղչաց
քոց. եւ ամ թշնամիք քո սատակեսցին։
10 *Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր.
սատակեցից զերիվարս 'ի միջոյ քում_
11 մէ. եւ կորուսից զկառս քո։ *Եւ սա_
տակեցից զքաղաքս երկրի քոյ՝ եւ բար
ձից զամ ամուրս քո. եւ բարձից զամ
կախարդութիս քո 'ի ձեռաց քոց. եւ
12 հարցուկք ո՛չ եղիցին 'ի քեզ։ *Եւ
ջնջեցից զդրօշեալս քո. եւ զարձանս քո
'ի միջոյ քումմէ. եւ ո՛չ եւս երկիրպագ_
13 ցես գործոց ձեռաց քոց։ *Եւ կոտո_
րեցից զանտառս 'ի միջոյ քումմէ. եւ
14 ապականեցից զքաղաքս քո։ *Եւ ա_
րարից բարկութբ եւ սրտմտութբ ըդ
վրէժխնդրութի 'ի մէջ ազգաց։ փո_
խանակ զի ո՛չ լուան։

Գլ։ Զ։

1 Լուարո՛ւք զայս՝ զոր ասաց Տր. արի
եւ դատեա՛ց ընդ լերինս. եւ բլուրք
2 լուիցեն ձայնի քում։ *Լուարո՛ւք բլուրք
զդատաստան Տն. եւ ձորք՝ եւ հիմունք
երկրի. զի դատաստան է Տն ընդ ժո_
ղովրդեան իւրում. եւ ընդ իսրայէլի յանդի_
3 մանեսցի։ *Ժողովուրդ իմ. զի՞ արա Երեմ.
րի քեզ. կամ ի՞ւ տրտմեցուցի զքեզ. 2. 5.
կամ ի՞ւ նեղեցի զքեզ՝ տո՛ւր ինձ պա_
4 տասխանի։ *Փոխանակ զի հանի զքեզ
յերկրէն եգիպտացւոց՝ եւ 'ի տանէ ծա
ռայութե փրկեցի զքեզ. եւ առաքեցի
առաջի քո զմովսէս՝ եւ զահարոն՝ եւ զմա
5 րիամ։ *Ժողովուրդ իմ, յիշեա՛, զի՛նչ Թուոց
խորհեցաւ վս քո բաղակ թագաւոր 22. 5. եւ
մովաբացւոց. եւ զի՛նչ ետ նմա պատաս 23. 7.
խանի բաղաամ որդի բէօրայ 'ի վիճա
կացն՝ մինչեւ 'ի գաղգաղայ. զի ծանիցէ
6 արդարութի Տն։ *Ի՞ւ կանխեցից առ
Տր՝ ապաւինեցայց յԱծ իմ բարձրեալ.
եթէ կանխեցի՞ց առ նա ողջակիզօք՝ եւ
7 որթօք տարեւորօք։ *Միթէ իցէ՝ ըն_
կալցի՞ Տր ընդ հազարաւորս խոյոց. կամ
ընդ բիւրաւորս նոխազաց պարարտաց.
միթէ տա՞ց զանդրանիկս իմ վս ամ_
պարշտութեգ. եւ զպտուղ միջոյ իմոյ վս
8 մեղաց անձին իմոյ։ *Պատմեցաւ քեզ
ո՞վ մարդ՝ զինչ է բարի. կամ զինչ խնդ_
րէ 'ի քէն Տր. բայց առնել իրաւունս՝
եւ սիրել զողորմութի. եւ պատրաստ լի
9 նել երթալ զկնի Տն Այ քոյ։ *Ձայն
Տն 'ի վր քաղաքի կոչեսցի. եւ ապրե_
ցուսցէ զերկիւղածս անուան նր. լո՛ւր
10 ազգ՝ ո՞ հանդերձեսցէ զքաղաք։ *Եթէ
ոչ հուր՝ եւ տուն անօրինի որ գանձէ
զգանձս անօրէնս եւ հպարտութբ զա_
11 նիրաւութի։ *Եւ իցէ՞ թէ արդարա
ցի կշռաւք անօրէնն. եւ պայուսակաւ կշռօք

կշռոյ

կշռոց նենգութե ։ * Ուստի զտունսն 12
իւրե՛ լցին ամպարշտութե՛ք . և բնակիչք
նր խօսեցան զանիրաւութի . և լեզուք նր
մեծաբանեցին 'ի բերանս իւրեանց ։
* Եւ ես հարի զքեզ ապականութե՛ 13
մե՛ մեղացքոց ։ * Դու կերիցես , և մի՛ 14
յագեսցիս . և մերժեցի զքեզ . և ըմբռ
նեսցիս՝ և մի՛ ապրեսցիս . որք միանգամ
Բ. Օրէ. ապրեսցին , 'ի սուր մատնեսցին ։ *‖ Դու 15
28. 38. սերմանեսցես , և մի՛ հնձեսցես . զու
Անգէ. կթեսցես զձէթ՝ և մի՛ օծցիս իւղով . և
1. 6. մի՛ արբցես զգինի ։ * Եւ ապականես 16
ցին անօրէնք ժողովրդեան իմոյ՝ և ամ
գործ տանն Աքաաբու . և գնացիք ըստ
խորհրդոց նր . զի մատնեցից զքեզ յա
պականութի . և զբնակիչս քո 'ի շչիւն .
և զնախատինս ժողովրդոց ընկալջիք ։

Գ Լ ։ Է ։

Վա՜յ է ինձ . զի եղէ իբրև զհաւաքս 1
քաղ 'ի հունձս . և իբրև զճառա
քաղ 'ի կութս . ոչ գոյր ողկոյզ յուտե
նոյ բերոյն , ուստի ուտէի ։ * Վա՜յ ան 2
ձին իմում . զի կորեաւ երկիւղած յերկ
րէ . և ոչ գոյ ուղիղ 'ի մէջ մարդկան . ա
մենեքին արեամբ դատին . իւրաքանչ
իւր զընկեր նեղելով նեղեն ։ * Ձեռս 3
իւրեանց պատրաստեն 'ի չար ։ իշխանն
խնդրէ՝ և դատաւորն խօսի բանս խա
ղաղութե ըստ ցանկութե անձին իւրոյ ։
* Եւ հանից զբարութի նր իբրև զցեց՝ 4
որ ուտէ , և շրջի 'ի վը կանոնի . յաւուր
այցելութե վա՜յ վա՜յ . վրէժխնդրութի
քո եկին՝ հասին . արդ եղիցին լալիք
նր ։ * Մի՛ հաւատայք սիրելեաց . և մի՛ 5
յուսայք յիշխանս . և յանկողնակցէ
քումմէ զգոյշ լեր պատմել ինչ նմա ։
‖ Մատ. *‖ Զի որդի անարգէ զհայր . և դուստր 6
10. 21. յարիցէ 'ի վը մօր իւրոյ . նու 'ի վը սկես
‖ Մատ. րի իւրոյ . ‖ և թշնամիք առն ընտանիք
10. 36. իւր ։ * Եւ ես Տն ակն կալայց . սպասե 7
ցից փրկչի իմոյ . և լուիցէ ինձ Տր Ած
իմ ։ * Մի՛ ուրախ լինիր ինձ թշնամի 8
իմ՝ զի գլորեցայ . միւսանգամ կանգ
նեցայց . զի եթէ նստայց 'ի խաւարի .

9 Տր է իմ լոյս ։ * Բարկութե Տն համբե
րից՝ զի մեղայ նմա . մինչև արդարա
ցուսցէ զդատաստան իմ . և արասցէ
ինձ իրաւունս , և հանցէ զիս 'ի լոյս . և
10 տեսից զարդարութի նորա ։ * Եւ տես
ցէ թշնամին իմ , և ծածկեսցէ զնա ա
մօթ . որ ասէր ցիս՝ ո՞ւր է Տր Ած քո .
աչք իմ տեսցեն 'ի նա . արդ եղիցի կո
խան իբրև զկաւ 'ի ճանապարհի ։
11 * Օր ծեփոյ աղիւսոյ . և ջնջումն քո է
12 զլիցի օրն այն ։ * Եւ քաղաքք քո եկես
ցեն 'ի պաշարումն՝ և յաւար ասորես
տանեայց . և քաղաքք քո ամուրք 'ի բա
ժինս . 'ի ծովէ մինչև ցգետն . և 'ի ծո
վէ մինչև 'ի ծով . և 'ի լեռնէ մինչև
13 ցլեառն ։ * Եւ եղիցի երկիրն յապակա
նութի . համդերձ բնակչօքն իւրովք
14 'ի պտղոյ գործոց նր ։ * Արածեա զժո
ղովուրդ քո գաւազանաւ ցեղից քոց .
զխաշինս ժառանգութե քոյ . որք բնա
կեալ են առ անձինն յանտառի՝ 'ի մէջ
կարմեղայ . արածեսցին 'ի Բասան . և 'ի
գաղայադ ըստ աւուրցն յաւիտենից ։
15 * Եւ ըստ աւուրց ելիցն քոց յերկրէն
եգիպտացւոց ցուցից նր սքանչելիս ։
16 * Տեսցեն հեթանոսք՝ և ամաչեսցեն
յամենայն զօրութէ իւրեանց . դիցեն
զձեռս 'ի վերայ բերանոց իւրեանց . և
17 ականջք նոցա խլասցին ։ * Լիզեսցեն
զհող իբրև օձք՝ որք սողին ընդ եր
կիր . խռովեսցին 'ի պաշարման իւր
եանց . և 'ի Տէ Այ մերմէ զարհու
18 րեսցին , և երկիցեն 'ի քէն ։ *‖ Ո՞վ է ‖ [illegible]
Ած իբրև զքեզ՝ որ բառնաս զանօրէ 10. 6.
նութիս . և զանցանես զանիրաւու Գործ.
թիք մնացորդաց երկրի 'ի ժառան 10. 43.
գութե իւրոյ . և ոչ ունի 'ի վկայութի
զբարկութի իւր , զի կամեցօղ ողոր
19 մութե է ։ * Դարձցի , և գթասցի 'ի
մեզ . և ընկղմեսցէ զմեղս մեր . և ըն
կեսցէ 'ի խորս ծովու զամենայն զա
20 նօրէնութիս մեր ։ * Տացէ զճշմարտու
թի յակոբայ՝ զողորմութի աբրահա
մու . որպէս երդուար հարցն մերոց՝ ըստ
աւուրցն առաջնոց ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒՈՒՄԱՅ ։

Գլուխ Առաջին ։

Առած Նինուէի . գիրք տեսլեան Նաւումայ 1
Եղկեսացւոյ ։

ԱՍՏՈՒԱԾ ՆԱԽԱՆ 2
ձոտ՝ և վրէժխնդիր է Տր
բարկութե՛ . և խնդրէ Տր
զվրէժ 'ի հակառակոր
դաց իւրոց . և բառնայ
ինքն զթշնամիս իւր ։ * Տր երկայնամիտ՝ 3
և մեծ է զօրութի նր . և արդարացուցա
նելով ոչ արդարացուցանէ Տր ։ Վախ
ճանաւ՝ և շարժմամբ է ճանապարհ նր .
հողմք երփոշիք են նր՝ և ամպք փոշի
4 ոտից նր ։ * Սաստէ ծովու՝ և ցամաքե
ցուցանէ զնա . և զամ գետս աւերէ ։
նուաղեցաւ բասանացին և կարմեղո .
և ամ ծաղիկք լիբանանու պակասե
5 ցան ։ * Լերինք շարժեցան 'ի նմանէ .
և բլուրք սասանեցան ։ խախտեցաւ եր
կիր

կիր յերեսաց նր. և համօրէն ամ բնա
կիչք նր։ *Առաջի բարկութե նորա ո՛ 6
համդարտեսցի. և ո՛ կացցէ ընդդէմ
բարկութե սրտմտութե նր։ սրտմտու
թի նր հալէ զիշխանութիւս. և վէմք
խորտակեցան 'ի նմանէ ։ *Քաղցր է 7
Տր որոց սպասեն նմա յաւուր նեղու_
թե. և ճանաչէ զերկիւղածս իւր։
*Եւ հեղեղաւ ճանապարհաց արասցէ 8
վախճան յարուցելոց 'ի վր. և զթշնա_
միս նր խաւար հալածեսցէ։ *Զի՞նչ 9
խորհիք զՏէ. կատարած ինքն արաս_
ցէ. և ոչ խնդրեսցէ կրկին վնոյն վրէժ
խնդրութի 'ի նեղութե։ *Զի մինչև 10
'ի հիմն իւրեանց խոպանասցին։ իբրև
զգեղձ պատեալ կերիցի. և իբրև զե_
ղեգն լի երաշտութբ ։ *Ի քէն ելցէ 11
խորհուրդ զՏէ չարիս խորհել հակա_
ռակութբ։ *Այսպ ասէ Տր 'ի վր իշ_ 12
խանաց ջուրց բազմաց՝ այնպէս զա_
տուցին. և լուր քո ոչ ևս լուիցի։ *Եւ 13
արդ խորտակեցից զգաւազան նորա 'ի
քէն. և զկապանս քո խզեցից ։ *Եւ 14
պատուիրեսցէ վն Տն. և ոչ ևս սերմա
նեսցի յանուանէ քումմէ. 'ի տանէ ամ
քումմէ ջնջեցից զդրօշեալս. և զձու
լածոյսն արարից 'ի գերեզման քեզ։
Եսայ. *Զի ահա երագեն ոտք 'ի վերայ լե 15
52. 7. րանց աւետարանչաց՝ և որ պատմէ
Հռոմ. զխաղաղութի։ տօնեա՛ զտօնս քո յու_
10.15. դա. հատո՛ զուխտս քո. զի ոչ ևս յաւել_
ցին յանցանել 'ի հնանալ ։ վախճանե
ցաւ՝ մաշեցաւ՝ և բարձաւ ։

ԳԼ։ Բ։

Քանզի ել՝ որ փչէր ընդ երեսս քո. 1
և ապրեցուցանէ 'ի նեղութէ ։
դիտեա՛ զճանապարհ, պնդեա՛ զմէջ.
զօրացի՛ր զօրութբ յոյժ։ *Զի դար_ 2
ձոյց Տր զհպարտութին յակոբայ՝ իբ_
րև զհպարտութին Իղի. զի թօթափե
լով թօթափեցին զնս. և զուռս նորա
ապականեցին։ *Զի զէն զօրութե նր 3
'ի մարդկանէ. զարս հզօրս որք խաղայ_
ին ընդ հրոյ. երասանակք կառաց նց
յաւուր պատրաստութե նց։ խուռնե
ցին հեծեալք 'ի ճանապարհս ։ *Եւ 4
խռնեսցին 'ի հրապարակս. տեսիլ նոցա
իբրև ղամբարաց հրոյ. և իբրև զփայ
լակն յայսկոյս և յայնկոյս ընթանան։
*Յիշեսցեն մեծամեծք նորա՝ և փախի 5
ցեն 'ի տուէ. և կասեսցին 'ի ճանա_
պարհս իւրեանց։ և փութասցին 'ի պա
րիսպս. և պատրաստեսցեն զառաջա_
պահս իւրեանց։ *Դրունք բացան քա 6
ղաքաց. և կործանեցան արքունիք։
*Եւ ստացուածք յայտնեցան ։ ինքն 7
ելանէր. և նաժիշտք իւր առաջի գայ_
ին։ իբրև զաղաւնիս 'ի սրտից իւրեանց

8 մնչէին ։ *Եւ ջուրք նինուէի իբրև
զջուրս աւազանի. և նոքա փախեան 'ի
քէն՝ և ոչ կալան զտեղի. և ոչ՛ք էր՝ որ
9 հայէր։ *Յափշտակէին զարծաթ.
յափշտակէին զոսկի. և ոչ գոյր չափ
զարդու նորա։ ծանրացան քան զամ
10 սպասք նր ցանկալիք։ *Թօթափումն և
ձկտումն՝ և սասկումն սրտի՝ և լքումն
ծնգաց՝ և երկունք 'ի վր ամ միջոյ. և
երեսք ամենեցուն իբրև զայրեցած
11 պուտան։ *Ուր են մայրիք առիւծուցն
և որսք կորեանց նց. ուր չոգաւ առ_
իւծն մտանել. կորիւն առիւծուն՝ և
12 ոչ՛ք էր՝ որ երկեցուցանէր։ *Առիւծ
որսացաւ բաւական կորեանց իւրոց. և
հեղձոյց կորեանց իւրոց. և ելից զմայ
րիս իւր որսով՝ և զբնակութի իւր յափշ
13 տակութբ։ *Ահաւասիկ ես 'ի վր քո՝
ասէ Տր ամենակալ. և այրեցից ծխով
զբազմութի քո՝ և կերիցէ սուր զա_
ռիւծս քո. և բարձից յերկրէ զորս
քո. և ոչ ևս լուիցին գործք քո։

ԳԼ։ Գ։

1 Ո՛հ քաղաք արեանց ամենևին սուտ. Եզեկի.
լի անիրաւութբ՝ որոյ զննեսցի որսդ։ 24.9.
2 *Ձայն հարուածոյ՝ ձայն շարժման Ամբակ.
անուոյ, շաչիւն կառաց՝ շահատակիւն 2.12.
3 հեծելոց։ *Փայլիւն զինու՝ շողալ սու
սերի՝ թաւալագլոր խաղալ վիրաւո_
րաց՝ և ոչ գոյր չափ ազգաց նց։ և տկա
4 րասցին 'ի մարմինս իւրեանց։ *Ի բազում
պոռնկութէ պոռնիկ գեղապանծ.
գլուխ կախարդաց՝ որ վաճառէր
զազգս 'ի պոռնկութե իւրում. և զտոհմս
5 կախարդանօք իւրովք։ *Ահաւա_ Եսայ.
սիկ ես 'ի վր քո՝ ասէ Տր Ած ամենա_ 47. 3.
կալ. և յայտնեցից զյետոյս քո. և
արկից զերեսօք քովք. և ցուցից ազ_
գաց զամօթ քո. և թագաւորութեց
6 զանարգանս քո։ *Եւ ընկեցից 'ի վր
քո զպղծութիս՝ և զաղտեղութիս քո.
7 և արարից զքեզ խայտառակ ։ *Եւ
եղիցի, ամ որ տեսանիցէ զքեզ՝ իջա_
նիցէ, և ասասցէ. եղո՛ւկ դու նինուէ.
ո՞վ իցէ՝ որ հեծիցէ վն քո։ ուստի՞ խնդ
8 րեսցուք քեզ մխիթարութի։ *Պատ_
րաստեա՛ բաժին՝ կազմեա՛ ջնար վի_
ճակդ ամօնայ. որ բնակեալն է 'ի մէջ
գետոց։ և ջուրք շուրջ զնովաւ. որոյ
սկիզբն ծով՝ և ջուրք պարիսպ նորա։
9 *Եթեովպացիք՝ և եգիպտոս զօրութի
նորա. և չիք չափ փախստեան նորա. և
10 լիբեացիք եղեն օգնականք նր։ *Եւ ա_
կայն և նա յողդողդեալ գերի գնաս_
ցէ. և զտղայս նոցա զքարի հարցեն. 'ի
սկզբան ճանապարհաց նց՝ և 'ի վր ամ
պատուականաց նց վիճակս արկանի_

ցեն։ և ամ մեծամեծք նր ձեռակապօք
կապեսցին։ *Եւ դու արբեսցիս. և 11
խնդրեսցես քեզ ստնկայ 'ի թշնամեաց։
*Եւ ամ ամուրք քո իբրև զդիտակ 12
թզոյ. որք թէ շարժեսցին՝ անկանի֊
ցին 'ի բերան ուտողաց։ *Ահա ազգք 13
քո իբրև զկանայս են 'ի քեզ։ Թշնա֊
մեաց քոց բացցին բանալով դրունք
երկրին քո. և կերիցէ հուր զնիգս քո։
*Լից 'ի քեզ ջուր պաշարման. և պըն֊ 14
տեա զամուրս քո։ մուտ 'ի կաւ՝ և կո֊
խեա՛ ը յարդի. և պնտեա՛ քան զաղիւս։
*Անդ կերիցէ զքեզ հուր. և սատա֊ 15
կեսցէ զքեզ սուր. և կերիցէ զքեզ
իբրև զմարախ. և ծանրասցի իբրև

և եղիցես անգոսնելի. և դու խնդրեսցես զօգնութե 'ի թշնամեաց.

16 զջորեակ։ *Բազմացուցեր զվաճառս
քո իբրև զաստեղս երկնից։ զիմեաց
17 ջորեակ՝ և թռեաւ։ *Խաղաց իբրև
զգրուճիճ. և խառնիճաղանջ քո իբրև
զմարախ մածեալ զցանգով յաւուր
ցրտոյ։ ծագեցաւ արև. խաղաց՝ և ծա֊
18 նեաւ տեղի իւր։ վայ նց։ *Ննջեցին
հովիւք քո. թագաւորն ասորեստա֊
նեայց կոտորեաց զզօրս քո. չուեաց
ազգ քո 'ի լերինս. և ոչոք էր՝ որ ժողովէր
19 *Ոչ արախեցան վէրք քո. և չիք բժշ֊
կութի բեկման քում. ամենեքին որք
լուան զգոյժ քո՝ ծափս հարցին 'ի վր ձեռս
քո. քանզի յո՞յր վերայ ոչ հոդաւ չա֊
րութի քո հանապազ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ։

Գլուխ Առաջին։

Առած՝ զոր ետես Ամբակում մարգարէ։ 1

ՄԻՆՉԵՒ 2
ՅԵ՞ՐԲ ՏԷՐ
աղաղակիցեմ, և
ոչ լուիցես. գոչի֊
ցեմ առ քեզ զր֊
կեալ՝ և ոչ փրկի֊
ցես։ *Ընդէ՞ր 3
ցուցեր ինձ աշխա֊
տութիւս՝ և վաստակս. տեսանել զթշ֊
ուառութի՛ և զամպարշտութի. առա֊
ջի իմ եղև դատաստան. և առնոյր դա֊
տաւորն կաշառս։ *Վն այնորիկ ցրուե֊ 4
ցան օրէնք. և իրաւունք 'ի գլուխ ո՛չ
ելանեն. զի ամպարիշտն յաղթահարէ
զարդարն. վն այնորիկ ելանէր դատաս֊
‖Գործ. տանն թիւր։ *‖Տեսէք արհամարհողք՝ 5
13. 41. և հայեցարո՛ւք՝ և զարմացարո՛ւք զար֊
մանս՝ և եղծարո՛ւք. զի գործ մի գոր֊
ծեմ ես յաւուրս ձեր. որում ո՛չ հաւա֊
տայցէք թէպէտ և ոք պատմիցէ ձեզ։
*Զի ահա ես զարթուցանեմ զքաղ֊ 6
դէացիս՝ զազգ դառն՝ և զերագ. որ
գնայ ը լայնութի երկրի՝ ժառանգել
զխորանս՝ որք ոչ իւրք են։ *Ահեղ՝ և 7
երևելի՝ դատաստան իւր յանձնէ իւր֊
մէ եղիցի. և առած նր յինքենէ ելցէ։
*Վազեսցեն առաւել քան զինձս. երի֊ 8
վարք նց երագունք քան զգայլս արա֊
բիացւոց։ ասպատակեսցեն ասպազէնք
նորա. և դիմեսցեն 'ի հեռաստանէ։ և
սլասցին իբրև զարծուիս 'ի վր կերակ֊
րոյ։ *Կատարած ամպարշտաց հասցէ. 9
դարձելոցն ընդդէմ երեսաց նց. կու֊
տեսցէ զգերի իբրև զաւազ։ *Եւ ինքն 10

ընդ թագաւորս փափկասցի՝ և բռնա֊
ւորք խաղալիկք նր. և ինքն ընդ ամ
ամուրս խաղալով խաղասցէ. և կու֊
տեսցէ հողակոյտս և ընկալցի զնա։
11 *Յայնժամ փոխեսցին միտք նր. անց֊
ցէ, և հաճեսցի. այս զօրութե իմոյ է։
12 *Ո՞չ ապաքէն դու ես 'ի սկզբանէ Տր
Ած մեր. և մի՛ մեռցուք Տր. 'ի դատաս֊
տան եդեր զնա։ և ստեղծեր զիս յան֊
13 դիմանել զխաղ նր։ *Սուրբ է ակնք
'ի տեսանելոյ զչարիս. և հայիլ յաշխա֊
տութի ո՛չ կարասցես. զմէ՞ հայեցար
յարհամարհոտս և ստունգանեցեր 'ի
14 կլանել ամպարշտի զարդարն։ *Եւ
առնիցես զմարդիկ իբրև զձկունս
ծովու. և իբրև զսողունս՝ որոց ո՛չ գոյ
15 առաջնորդ։ *Զվախճանն կարթի՛
կորզեաց. և ձգեաց զնա ցանցի՛ իւրով.
և ժողովեաց զնա ուռկանօք իւրովք։
վն այնորիկ ուրախ եղիցի՝ և ցնծասցէ
16 սիրտ նր։ *Վն նորին զոհեսցէ ուռ֊
կանին իւրում. և խունկս ծխեսցէ ցան֊
ցին իւրում. զի նոքօք պարարեաց զբա֊
ժին իւր. և կերակուր իւր ընտիր։
17 *Վն այնորիկ սփռեաց զցանց իւր՝ և
միշտ կոտորել զազգս ո՛չ խնայեսցէ։

Գլ. Բ։

1 'Ի ‖ պահու իմում կացից՝ և ելից 'ի ‖Եսայ.
վր վիմի. և դիտեցից տեսանել 21. 8.
զինչ խօսեսցի ը իս. և զինչ տացէ պա֊
տասխանի յանդիմանութե իւրում։
2 *Պատասխանի ետ ինձ Տէր՝ և ասէ.
գրեա՛ զտեսիլդ զայդ յայտնապէս 'ի տախ֊
տակս. զի որ ընթեռնու, համարձակ
3 ընթեռնուցու։ *Զի տակաւին տե֊
սիլդ 'ի ժամանակս է. և ծագեսցի ի֊
սպառ՝ և ո՛չ յունայնութի։ բայց թէ
անա֊

անագանիցի, համբե՛ր նմա. զի որ գա_
լոցն է՝ եկեսցէ՝ և ո՛չ անագանեսցի։
*Եւ՛ եթէ երկմտեսցի ոք՝ ո՛չ հաճես 4
‖ Յովհ. ցի ընդ նա անձն իմ։ ‖զի արդարն ՚ի
3.36. հաւատոց կեցցէ։ *Բայց կարծօղն՝ և 5
Հռովմ. արհամարհօղն այր ամբարտաւան է՝
1.17. և ոչինչ վճարեսցէ։ որ ընդ արձակեաց
Գաղատ. իբրև զդժոխս զանձն իւր. և անյագ
3.11. եղև իբրև զմահ. և ժողովեսցէ առ
Եբրայ. ինքն զամ՛ հեթանոսս. և զազգս ամ՛
10. 38. յինքն ամփոփեսցէ։ *Ա՛չ ապաքէն զայս 6
ամ՛ առակ զնմանէ առակեսցեն. և զնա
արկցեն յերգ՝ և ասասցեն։ վա՛յ, որ յա
ճախէ անձին իւրում, որ ոչ իւր իցէ. և
մինչև ցե՞րբ ծանրացուցանէ զանուր
իւր ծանրութբ։ *Եւ՛ յանկարծակի 7
յարիցեն կերիչք նորա. և զարթիցեն
դաւաճանք նր. և եղիցիս նց յափշտա
կուհ։ *Զի դու կողոպտեցեր զազգս 8
բազումս՝ և զքեզ կողոպտեսցեն ամ
մնացորդք ժողովրդոց՝ վասն արեանց
մարդկան՝ և ամպարշտութե երկրի՝ և
քաղաքի՝ և ամ՛ բնակչաց նր։ *Վա՛յ, 9
որ ագահէ զագահուհ չար՝ տան իւրոյ՝
դնել ՚ի բարձունս զբոյն իւր՝ կորզել ՚ի
ձեռաց չարաց։ *Խորհեցար զամօթ 10
տան քոյ՝ սպառեցեր զազգս բազումս.
և յանցեաւ անձն քո։ *Զի քար ՚ի հի 11
մանէ աղաղակեսցէ. և որդն ՚ի փայտէ
‖ Միքէ. գոչեսցէ զայդ։ *‖Վա՛յ, որ շինէ զքա_ 12
24.9. ղաքս արեամբ. և պատրաստէ զքաղաք
Նաւում. անիրաւութբ։ *Ո՛չ այդ ամ ՚ի Տէ 13
3. 1. ամենակալէ է. և պակասեցան ժողո_
վուրդք բազումք ՚ի հրոյ. և ազգք բա
զումք նուաղեցան։ *Զի լցաւ երկիր 14
գիտութբ փառաց Տն իբրև ջուր բա
զում՝ որ ծածկէ զծովս։ *Վա՛յ որ ար 15
բուցանէ ընկերի իւրում հրապոյրս
պղտորս. և արբուցանէ, զի հայեսցի
յայրս նց։ *Զ յագուրդ անարգանաց 16
՚ի փառաց. արբ և դու. շարժեա՛ց և դո
ղա. պաշարեաց զքեզ բաժակ աջոյ Տն.
և ժողովեցաւ անարգութի ՚ի վր փա
ռաց քոց։ *Զի ամպարշտութի լիբա 17
նանու ծածկեսցէ զքեզ. և թշուառու
թի գազանաց զարհուրեցուսցէ զքեզ
վս արեանց մարդկան՝ և ամպարշտու
թեց երկրի. և քաղաքի՝ և ամ՛ բնակ_
չաց նր։ *Զի՞նչ օգուտ է դրօշեալ՝ զի 18
դրօշեցին զնա՝ ստեղծին զնա ձուլա_
ծոյ՝ երևոյթ սուտ։ զի յուսացաւ՝ որ
ստեղծն ՚ի ստեղծուա՛ծ իւր. առնել
իւր կուռս անօգուտս։ *Վա՛յ, որ ասէ 19
Միքեայ ցփայտս՝ թափեա՛ց՝ և զարթի՛ր, և
ցքարն թէ բարձրացի՛ր՝ և նա է երև_
ոյթ առաչօք։ և նա է կռած արծաթոյ՝
և ոսկւոյ. և ամենևին շունչ ո՛չ գոյ ՚ի նմա։
‖ Սաղմ. *‖Բայց Տր ՚ի տաճարի սրբում իւրում. 20
10. 5.

և երկիցէ յերեսաց նորա ամենայն
երկիր։

ԳԼ. Գ.

1 Աղօթք Ամբակումայ մարգարէի երգով։
2 ՏՐ զլուր քո լուա՛յ՝ և երկեայ։ Տր
հայեցայ ՚ի գործս քո՝ և զար_
հուրեցայ. ՚ի մէջ երկուց գա_
զանաց ծանիցիս. ՚ի մերձենալ ամացն
յայտնեսցիս. ՚ի հասանիլ ժամանակին
երևեսցիս։ ՚ի խռովիլ անձին իմոյ ՚ի
բարկութե զողորմութի յիշեսցես։
3 *Ած ՚ի թեմանայ եկեսցէ. և սուրբն ՚ի ՚ի հարա_
հովանաւո՛ր և յանտառախիտ լեռնէ։ ւոյ ՚ի թէ
(Հանգիստ)։ Ծածկեցին զերկինս փառք ման
նր. օրհնութբ նորա լի եղև երկիր։
4 *Պայծառութք նր իբրև զլոյս եղիցի.
5 և եղջիւրք ՚ի ձեռս նորա։ *Եւ՛ անդ
հաստատեաց զսէր սաստիկ զօրութե
իւրոյ։ առաջի երեսաց նորա գնասցէ
6 բան. և ելցէ ՚ի դաշտ զկնի նր։ *Եւ
եկաց՝ և շարժեցաւ երկիր։ հայեցաւ՝
և հալեցան ազգք։ լերինք խորտակե_
ցան բռնութբ։ և բլուրք յաւիտենա_
կանք հալեցան։ զգնացս նր յաւիտենա
7 կանս։ *Փոխանակ աշխատութեց տե
սի. խորանք եթէովպացւոց զարհուրե
ցան. և խորանք երկրին մադիամու։
8 *Միթէ գետոց բարկացիս Տր. կամ
սրտմտութի քո ՚ի վր գետոց. կամ առ_
պատակք քո ՚ի վր ծովու։ Զի ելցես
յերիվարս քո. և հեծելութի քո փր_
9 կութի է։ *Լարելով լարեսցես զա_
ղեղն քո ՚ի վր իշխանութեն ասէ Տր։
10 գետոց պատառեսցի երկիր։ *Տեսցեն
զքեզ ազգք՝ և երկնեսցեն. որ ցանես
զջուրս գնացից։ Ետուն անդունդք
զձայնս իւրեանց. զբարձրութի սաստ
11 կութե իւրց։ *Բարձաւ արեգակն.
և լուսին եկաց ՚ի կարգի իւրում.
գնասցեն նետք քո ՚ի լոյս՝ ՚ի փայլումն
12 փայլատականց զինուց քոց։ *Սպառնա
լեօք նուաղեցուցեր զերկիր. և բար_
13 կութբ զիջուցես զազգս։ *Ելեր ՚ի
փրկութի ժողովրդեան քոյ՝ փրկել
զօծեալս քո. արկեր զգլուխ անօրի_
նաց մահ. զարթուցեր զպարանոցս.
զկապանս մինչև ցպարանոցս խպառ։
14 (Հանգիստ) *Խորտեցեր ափշութբ ըզ
գլուխս բռնաւորաց. սասանեսցին ՚ի
նմա. արձակեսցեն զերասանակս իւրց
15 իբրև զոմանկ գաղտակեր։ *Հաներ
՚ի ծով զերիվարս քո. պղտորել զջուրս
16 բազումս։ *Զգուշացայ՝ և զարհու_
րեցաւ սիրտ իմ՝ ՚ի ձայնէ աղօթից շր_
թանց իմոց։ եմուտ դողումն յոսկերս
իմ. և խռովեցաւ փոր իմ՝ ՚ի ներքուստ
հանգեայց յաւուր նեղուե. ելանել յինձ

'ի ժողովուրդ պանդխտութե իմոյ։ *Զի 17
թզենի ոչ տայցէ զպտուղ իւր . և ոչ
եղիցի ծնունդ որթոյ. ստեսցէ բեր ձի
թենւոյ . և դաշտք ոչ արասցեն զկերա
կուր. պակասեսցին հօտք 'ի ճարակոյ. և
18 ոչ իցեն եզինք 'ի մսուրս ։ *Բայց ես 'ի
Տր ցնծացայց՝ և ուրախ եղէց յԱծ փր
19 կչի իմ ։ *Տր Ած զօրութի իմ. և կար
գեսցէ զոտս իմ 'ի վախճան. և հանցէ
զիս 'ի բարձունս յաղթել երգովն նր ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՍՈՓՈՆԻԱՅ։

Գլուխ Առաջին ։

Բան Տն որ եղև առ սոփոնիայ որդի քուսայ 1
որդւոյ գոդողիայ . որդւոյ ամորայ՝ որդւոյ եզե
կիայ՝ յաւուրս յովսիայ որդւոյ ամոնայ արքային
յուդայ ։

ԱԿԱՍԵ 2
ԼՈՎ ՊԱԿԱ-
սեսցի ամ, յերե-
սաց երկրի՝ ասէ
Տր ։ *Պակասես- 3
ցի մարդ և անա-
սուն . պակասես-
ցին թռչունք երկ
նից՝ և ձկունք ծովու . և տկարասցին
ամպարիշտք . և բարձից զանօրէնս յե
րեսաց երկրի՝ ասէ Տր ։ *Եւ ձգեցից 4
զձեռն իմ 'ի վր յուդայ . և 'ի վր ամ
բնակչաց եմի . և բարձից 'ի տեղւոջէ
յայդմանէ զանուն բահաղու . և զա-
նուանս քրմացն հանդերձ քահանայ-
իւքն ։ *Որք երկիր պագանեն 'ի տա- 5
նիս զօրուէց երկնից . և որք երդնուին
յանուն Տն արքային իւրեանց . և որք
խոտորեցին 'ի Տէ ։ *Եւ որք ոչ խնդ- 6
րեցին զՏր ։ և որք ոչ 'ի Տն կողմն էին ։
*Երկերուք յերեսաց Տն Այ . զի մերձ 7
է օր Տն . զի պատրաստեաց Տր զզոհ
իւր . և հրաւիրեաց զկոչնականս իւր ։
*Եւ եղիցի յաւուր զոհի Տն խնդրե- 8
ցից զվրէժ յիշխանաց՝ և 'ի տանէ թա
գաւորին . և յամ որք զգեցեալ են
զհանդերձս օտարս ։ *Եւ խնդրեցից 9
զվրէժ յայտնապէս յամենեցունց առաջի
դրանդեաց յաւուր յայնմիկ . որք լնուին
զտուն Տն Այ իւրեանց ամպարշտու-
թբ՝ և նենգութբ ։ *Եւ եղիցի յաւուր 10
յայնմիկ՝ ասէ Տր . ձայն աղաղակի 'ի
դրանէ խոցոտելոցն . և գոյժ յերկրորդ
դրանէն . բեկումն մեծ 'ի բլրոց ։ *Ող- 11
բացէք բնակիչք կոտորելոյ . զի նմա-
նեցաւ ամ ժողովուրդ քանանացւոյ ։
սատակեսցին ամենեքեան՝ որք հպար
տացեալք են արծաթով ։ *Եւ եղիցի 12
յաւուր յայնմիկ՝ քննեցից զեմ ճրա
գաւ . և խնդրեցից զվրէժ յարանցն՝
որք արհամարհեցին զպահպանութիս
իւրեանց . որք ասէին 'ի սիրտս իւրեա .

տն, եւ որ
ջայլին

ոչ բարի ինչ առնէ Տր՝ և ոչ չար ։
13 *Եւ եղիցի զօրութի նց 'ի յափշտա
կութի . և տունք նոցա յապականութի ։
‖ շինեսցեն տունս , և ոչ բնակեսցին 'ի ‖Ամովս.
նոսա . տնկեսցեն այգիս, և ոչ արբցեն 5.11.
14 զգինի նոցա ։ *Զի մերձ է օր Տն մեծ.
մերձ և արագ յոյժ ։ ձայն աւուր Տն
խիստ՝ և դառն ։ կարգեալ զօրաւոր ։
15 *‖Օր բարկութե օրն այն . օր նեղու ‖Երեմ.
թե՝ և վտանգի ։ օր թշուառութե՝ և 30.7.
ապականութե . օր խաւարի՝ և միգի . Յովէլ
16 օր ամպոյ՝ և մառախղոյ ։ *Օր փողոյ՝ 2.11.
և աղաղակի 'ի վր ամուր քաղաքաց՝ և Ամովս.
17 'ի վր անկեանց բարձանց ։ *Եւ նե- 5.18.
ղեցից զմարդիկ . և գնասցեն իբրև
զկոյրս . զի Տն մեղան . և առին զանուն
նր 'ի վր մնոտեաց . որք ոչինչ կարա
ցին օգնել նոցա ։ և հեղցէ զարիւն նց
իբրև զհող . և զմարմինս նց իբրև զաղբ ։
18 *‖Արծաթ նոցա՝ և ոսկի ոչ կարաս ‖Եզեկ.
ցէ փրկել զնս յաւուր բարկութե Տն . 7.19.
‖ և հրով նախանձու նր մաշեսցի ամ ‖Սոփ.
երկիր ։ զի վախճան և տագնապ արաս 3.8.
ցէ 'ի վերայ ամ բնակչաց երկրի ։

Գլ ։ Բ ։

1 Ժողովեցարուք՝ և խնդրեցէք ազգք
2 անխրատք ։ *Մինչև եղեալ
իցէք իբրև զծաղիկ անցաւոր . մինչև
եկեալ իցէ օր բարկութե սրտմտու
3 Տն ։ *Խնդրեցէք զՏր ամ խոնարհք
երկրի ։ իրաւունս արարէք՝ և զարդա-
րութի խնդրեցէք՝ և տուք պատասխա
նի նոցա . զի ծածկիջիք յաւուր բար-
4 կութե Տն ։ *Զի գազա յափշտակել
լիցի . և ասկաղոն յապականութի . և
ազոտոս 'ի միջօրէի կործանեսցի, և ակ-
5 կարոն յարմատոց խլեսցի ։ *Վայ , որք
բնակեալ էք 'ի վիճակս ծովուն բնա-
կիչք կրետացւոց ։ պատգամ Տն 'ի վր
ձեր՝ քանան երկիրդ այլազգեաց ։ և
6 կորուսից զձեզ 'ի բնակութե ։ *Եւ
եղիցի կրետ ճարակ հօտից . և գոմք
7 խաշանց ։ *Եւ եղիցի վիճակ ծովուն
մնացորդաց տանն յուդայ . և 'ի նոսա
ճարակեսցին . և 'ի տունս ասկաղոնի .
առ օթ դադարեսցեն յերեսաց որդ-
ւոցն յուդայ . զի եկեալ է նոցա յայց
Տր Ած իւրեանց . և դարձոյց զգերու-
թի

թինդ։ *Լուա՛յ զնախատինս մովա_ 8
բու. և զկշտամբս որդւոցն ամոնայ.
որովք նախատէին զժողովուրդ իմ.
և մեծաբանէին՝ ի վր սահմանաց իմոց։
*Վս այնորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ 9
Տր զօրութեանց Ած Իղի. զի մովաբ
իբրև զսոդոմ եղիցի. և որդիքն ամո_
նայ իբրև զգոմոր։ և դամասկոս լքեալ
իբրև զշեղջ կալոյ՝ և ապականեալ յաւէ_
տեան։ և մնացորդք ժողովրդեան
իմոյ յափշտակեսցեն զնս. և մնացորդք
ազգի իմոյ ժառանգեսցեն զնոսա։
*Այս նց եկեսցէ փոխանակ հպար 10
տութե նոցա. զի նախատեցին, և մե_
ծաբանեցին՝ ի վր Տն ամենակալի։
*Երևեսցի Տր՝ ի վր նոցա. և սատա_ 11
կեսցէ զամ աստուածս ազգաց. և եր_
կիր պագցեն նմա իւրաքանչիւր՝ ի տեղ_
ւոջէ իւրեանց՝ ամ կղզիք ազգաց։
*Այլ դուք եթէովպացիք՝ հարեալք 12
սուսերով իմով էք։ *Այլ ձգեցից զձեռն 13
իմ՝ ի վր հիւսիսոյ. և սատակեցից զա
սորեստանեայն. և եդից զնինուէ յա_
պականութի. և անջրդի իբրև զանա
Եսայ. 34.11. պատ։ *‖Այլ արածեսցին՝ ի մէջ նր 14
հօտք. և ամ գազանք երկրի. և գետ_
նառիւծք, և ոզնիք՝ ի յարկս նր բնա_
կեսցին. և գազանք գոչեսցեն՝ ի նկուղս
նորա. և ագռաւք՝ ի դրունս նր. քան_
զի իբրև զմայրէ բարձրութի նորա։
*Այս քաղաք վրիժագործ բնակեալ 15
յուսով. որ ասէր՝ ի սրտի իւրում. ես
եմ, և ոչո՞ք ևս իցէ յետ իմ։ զիա՞րդ եղև
յապականութիւն՝ ձարակ գազանաց։
ամ որ անցանիցէ ընդ նա. շչեսցէ, և
շարժեսցէ զգլուխ իւր։

ԳԼ. Գ.

Ո՛հ երևելիդ՝ փրկեալ քաղաք աղաւ 1
նի։ *Ո՛չ լուաւ ձայնի. և ոչ ընկա 2
լաւ զխրատ. ՝ի Տէր ոչ յուսացաւ. և
Եզեկ. առ Ած իւր ոչ մերձեցաւ։ *‖Իշխանք 3
22.27. նր իբրև առիւծունք գոչեսցեն. և դա
Սոփ. տաւորք նորա իբրև զգայլս արաբաց_
3.11. ւոց. որք ոչ թողին ինչ ՝ի վաղիւ։
*Մարգարէք նր այսակիրք՝ արհամար 4
հօղք. քահանայք նր պղծեն զսրբու_
թիւս. և ամպարշտին յօրէնս։ *Այլ 5
Տր արդար է՝ ի մէջ նր՝ և ոչ արասցէ
անիրաւութի. ընդ առաւօտս կանխաւ
զիրա_ տացէ զիրաւունս իմ՝ ի լոյս. և ոչ թա
ւունս քիցէ. և ոչ ծանիցէ զանիրաւութի
՝ի պահանջել։ *Այլ ոչ ի պառ զանի_ 6
րաւութի. ապականութբ կործանես
ցէ զամբարտաւանս. ապականեցան
անկիւնք նոցա. աւերեցից զճանա_
պարհս նոցա. ամենևին մի ևս գնալ
ընդ նոսա. պակասեցան քաղաքք նց

7 առ՝ ի չգոյէ բնակչաց։ *Ասացի թէ
երկերո՛ւք յինէն՝ և ընկալարո՛ւք զխր
րատ. և ոչ սատակեսջիք յերեսաց նր.
ըստ ամի որ չափ ինչ առից վրէժ ՝ի առ
նմանէ. պատրաստեա՛ կանխել ընդ
առաւօտս. ապականեցան ամ ճիւղք
8 նր։ *Վս այդորիկ սպասեա՛ ինձ՝ ասէ
Տր յաւուր յարութե իմոյ՝ ի վկայու_
թի. զի դատաստանք իմ՝ ի վր ազ_
գաց ժողովել զթագաւորս. ՝ի հեղուլ
՝ի վր նոցա զբարկութի իմ. զամ բար
կութի սրտմտութե իմոյ. ‖զի հրով ‖ Սոփ.
նախանձու իմոյ մաշեսցի ամ երկիր։ 1.18.
9 *Զի յայնժամ դարձուցից ՝ի վր ժո զի յայն_
ղովրդոց լեզու յազգս նոցա. ՝ի կար_ ժամ դէ_
դալ ամենեցուն զանուն Տն. ՝ի ծա_ բուբենջից
ռայել նոցա նմա ընդ միով լծով։ ժողովր_
10 *՝Ի գետոյն եթէովպացւոց ընկալայց դոցն
զնս. ընդ ցրուեալսն մատուցանիցեն
11 ինձ պատարագս։ *Յաւուր յայնմիկ
ոչ ամաչեսցես յամենայն գործոց քոց.
որովք ամպարշտեցար առ իս. զի յայն
ժամ զերծից ՝ի քէն զչարութի ամ_
բարտաւանութե քո՝ և ոչ ևս յաւել_
ցիս մեծաբանել ՝ի վր լերին սրբու_
12 թե իմոյ։ *Այլ թողից քեզ ժողովուրդ ՝ի քեզ
հեզ՝ և խոնարհ. և երկիցեն յանուա
13 նէ Տն։ *Մնացորդք իսրայէլի ոչ
արասցեն զանիրաւութի. և ոչ խօսիցին
սնոտիս. և ոչ գտցի ՝ի բերան նց լեզու
նենգաւոր. զի նոքա արածեսցին, և
մակաղեսցին. և ոչո՞ք իցէ, որ զարհու_
14 րեցուցանիցէ զնս։ *Ուրախ լեր յոյժ
դուստր սիոնի՝ և քարոզեա՛ եէմ. ու_
րախ լեր՝ և զուարճացիր յամ սրտէ
15 քումմէ դուստր եէմի։ *Զի եհան ՝ի
քէն Տր շուրջ զանիրաւութիւնս. փրկեաց
զքեզ Տր ՝ի ձեռաց թշնամեաց քոց.
թագաւոր իղի Տր ՝ի մէջ քում. և ոչ
16 ևս տեսցես զչարիս։ *՝Ի ժամանակի
յայնմիկ ասէ Տր ցեէմ. քաջալերեա՛ց
17 սիոն՝ մի լքցին ձեռք քո։ *Տր Ած ՝ի
քեզ է՝ հզօրն. և փրկեսցէ զքեզ. ածցէ
՝ի վր քո ուրախութիւնս. և նորոգեսցէ
զքեզ սիրով իւրով. և ուրախ լիցի ՝ի
քեզ զուարճութբ իբրև յաւուր տօնի։
18 *Այլ ժողովեցից զմանրեալսն քո վայ,
19 որ նախատիցէ զնա։ *Ահաւասիկ ես
առնեմ վնս քո ՝ի ժամանակին յայնմիկ.
և փրկեցից զնշեալն. և զմերժեալն
ընկալայց. և արարից զնս ՝ի պարծանս,
20 և անուանիս է ամ երկիր։ *Այլ ամա_
չեսցեն ՝ի ժամանակին յայնմիկ՝ յոր_
ժամ բարի արարից ձեզ. և ՝ի ժամա_
նակի յորժամ ընկալայց զձեզ. զի տաց
զձեզ անուանիս ՝ի պարծանս ընդ ամ
ազգս երկրի. ՝ի դարձուցանել ինձ զգե
րութի ձեր առաջի ձեր՝ ասէ Տր։

ՍՐԲ.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԱՆԱՑ։

Գլուխ Ա. Հաւաքողք։

1 ‖ Յամին երկրորդի դարեհի արքայի՝ յամսեանն
‖ 1. Եզր. 6. 1. Ելուլոյ երկրորդի, որ օր ի էր ամսոյն. եղեւ բան Տ֊ն
’ի ձեռն Հաղգեի մարգարէին ասել։

ՕՍԱՆԱ
ԸՆԴ. Զ.Օ.

2 Զրոբաբելի որդւոյ սաղաթիէլի յազգ Յուդայ. և Յեսուա յ որդւոյ յօսեդեկեայ քահանայի մեծի՝ և ասասցես։ * Ա.յսպէս ասէ Տ֊ր ամ֊
հակալ. ժողովուրդդ այդ՝ ասեն. ոչ է հասեալ ժամանակ շինելոյ զտունն Տ֊ն։
3 * Եւ եղեւ բան Տ֊ն ’ի ձեռն անգելի
4 մարգարէին՝ և ասէ։ * Ընդէ ձեզ միայն բնակիլ ’ի տունս գմբեթեայս. և տունս իմ աւեր կայ։ * ‖ Եւ
5 ‖ 2. Ագէ 28. 38. արդ՝ այսպէս ասէ Տ֊ր ամենակալ. կար
դեցէք զսիրտս ձեր ’ի ճանապարհս ձեր։
6 * Ա.արէք բազում, և ժողովէք սակաւ. ուտէք, և ոչ լինիք ’ի յագուրդ. ըմպէնուիք, և ոչ լեռնուիք նոքօք. և որ
զվարձս իւր ժողովէր՝ ’ի ծրարս ծակոտեալս ժողովէր։ * Ա.յսպէս ասէ Տ֊ր
7 ամենակալ՝ դիք զսիրտս ձեր ’ի ճանապարհս ձեր։ * Ելէք ’ի լեառն՝ հարէք
8 ցփայտ՝ և շինեցէք զտունդ. և հաճեսցայց դովաւ՝ և փառաւորեցայց՝ ասէ
9 Տ֊ր։ * Հայեցայք ’ի բազում, և եղև սակաւ. դուք ’իներքս ’ի տունս կրեցիք՝ և ես արտաքս փչեցի զայն. վասն
այդորիկ այսպէս ասէ Տ֊ր ամենակալ. փոխանակ զի տունդ իմ՝ աւեր է. և
դուք ձեպեալք յիւրաքանչիւր տունս
10 իւր։ * Ա.ընդորիկ երկինք կալցին զանձրեւ քո. և երկիր արգելցէ զսեր
11 գիւնս իւր։ * Եւ ածից սուր ’ի վերայ երկրի՝ և ’ի վերայ լերանց՝ և ’ի վերայ գինւոյ՝ և ’ի վերայ իղոյ՝ և ’ի վերայ ամ բուսոյ
երկրի՝ և ’ի վերայ մարդկան՝ և ’ի վերայ անասնոյ. և ’ի վերայ ամ վաստակոց ձեռաց նոցա։ * Եւ լուաւ զօրաբաբէլ որդի
12 սաղաթիէլի յազգէ յուդայ. և յեսուա յօսեդեկեայ քահանայ մեծ. և ամ մնացեալ ժողովրդեանն ձայնի Տ֊ն Ա.Ա
իւրեանց. զպատգամն անգելի մարգարէի. ոմ առաքեաց զնա Տ֊ր Ա.Ծ ցոգա
առնն. և երկեաւ ժողովուրդն յերե֊
13 սայ Տ֊ն։ * Եւ ասէ անգելոս հրեշտակ Տ֊ն ցժողովուրդն. ես ընդ ձեզ եմ՝
14 ասէ Տ֊ր։ * Եւ զարթոյց Տ֊ր զոգի զորաբաբէլի որդւոյ սաղաթիէլի յազգէ յուդայ. և զոգի յեսուայ յօսեդեկեայ քահանայի մեծի՝ և զոգի ամ մնացորդաց ժողովրդեանն. և մտանէին, և գործէին զգործ տան Տ֊ն ամենակալի Ա.Ծ իւրեանց։

ԳԼ. Բ.

1 ’Ի քսան և ’ի չորս ամսոյն վեցերորդի։ յամին երկրորդի դարեհի ար
2 քայի։ * Յամսեանն եօթներորդի. որ օր քսան և մի էր ամսոյն՝ խօսեցաւ Տ֊ր
’ի ձեռն անգելի մարգարէի՝ և ասէ։
3 * Ա.ասա ցզօրաբաբէլ սաղաթիէլի յազգ յուդայ՝ և ցյեսուա յօսեդեկեայ քահանայի մեծի՝ և ցամ մնացորդս ժո֊
4 ղովրդեանն։ * Այլ ’ի ձէնջ տեսեալ զտունն ’ի փառաւորութեն իւրում զառաջինն. և ոչ արդ տեսանէք զսա
5 իբրեւ զչինչ առաջի ձեր։ * Եւ արդ՝ զօրացուր դու զօրաբաբէլ՝ ասէ Տ֊ր. և զօրացուր յեսուա յօսեդեկեայ քահանայ մեծ. և զօրասցի ամ ժողովուրդ երկրիդ՝ ասէ Տ֊ր. և գործեցէք (զի ես ընդ
6 ձեզ եմ ասէ Տ֊ր ամենակալ։) * Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ ձեզ՝ յելանել յերկրէն եգիպտացւոց. և հոգին իմ որ կայր ’ի միջի ձերում՝ քաջալերեայ
7 լուք։ * Օի այսպէս ասէ Տ֊ր ամենակալ. ‖ դարձեալ միւսանգամ շարժեցից զերկինս և զերկիր. և զծով և զցամաք։ ‖ Եբր. 12. 26.
8 * Եւ միանգամայն շարժեցից զամ ազգս. և եկեսցէ ընտիր ընտիր ընդից ամ ազգաց. և լցուսցից զտունդ զայդ
9 փառօք՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ։ * Իմ է արծաթ՝ և իմ է ոսկի՝ ասէ Տ֊ր ամ֊
10 նակալ։ * Օի մեծ եղիցին փառք տանդ այդորիկ վերջինն քան զառաջինն՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ. և ’ի տեղ
ողջ յայդմիկ տաց խաղաղութի՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ. և խաղաղութի ոգւոյ
’ի փրկութի ամ՝ որ գործեսկ յարու֊
11 յանել զտաճարդ զայդ։ * ’Ի քսանե֊
րորդի և ’ի չորրորդի ինեերորդի ամսեանն. յամին երկրորդի դարեհի֊եղբան Տ֊ն առ անգէ մարգարէ՝ և ասէ։
12 * Ա.յսպէս ասէ Տ֊ր ամենակալ. հարց օրէնս ’ի քահանայից՝ և ասասցես։

* Եթէ

*Եթէ առնուցու մարդ սուրբ 'ի դրօ 13
շակ համդերձի իւրոյ . և մերձեսցի
ծործ իւր 'ի հաց՝ կամ 'ի թան՝ կամ 'ի
գինի՝ կամ յիւղ՝ կամ յամ կերակուրս՝
իցէ՞ թէ սրբեսցի ։ պատասխանի ետուն
քահանայքն , և ասեն . ոչ ։ *Եւ ասէ 14
անգէոս . եթէ մերձեսցէ պղծն՝
կամ անսուրբն ոգւով յամ ինչ յայս_
պիսեաց՝ իցէ՞ թէ պղծեսցի ։ պատաս
խանի ետուն քահանայքն՝ և ասեն .
պղծի ։ *Պատասխանի ետ անգէոս՝ և 15
ասէ . նոյնպէս և ժողովուրդս այս .
նոյնպէս ազգս այս առաջի իմ ասէ Տր .
նոյնպէս և ամ գործք ձեռաց դոցա .
որ ինչ մերձեսցէ անդր , պղծեսցի ։
Վն առիցն իւրեանց առաւօտնոց . մոր
մոքեսցին յերեսաց չարեաց իւրեանց .
և ատէիք 'ի դրունս զյանդիմանիչսն ։
*Եւ արդ՝ դիք 'ի սիրտս ձեր յօրէ յայս 16
մանէ՝ և յառաջ . մինչև եդեալ քար
'ի քարի վերայ տաճարին Տն ։ *Ով 17
էիք՝ յորժամ արկանէիք յամանս ձեր
քսան քոռ գարւոյ . և լինէր տասն քոռ
գարւոյ . և մուծանէիք 'ի հնձանս ձեր
հանել յիսուն մար . և լինէր քսան ։
Ամովս. 4. 9. *Հարի զձեզ անպտղութբ և խոր_ 18
շակաւ՝ և կարկտիւ և զամ գործս ձե
ռաց ձերոց . և ոչ դարձայք առ իս՝ ասէ
19 Տէր ։ *Կարգեցէք զսիրտս ձեր յօրէ
յայսմանէ՝ և անդր . 'ի քսաներորդէ
և 'ի չորրորդէ իններորդի ամսեանն .
և յօրէ յայդմանէ՝ յորում անկաւ հիմն արկաւ հիմն
տաճարին Տն՝ դիք 'ի սիրտս ձեր ։
20 *Իցէ՝ եթէ յայտնեսցի ինչ 'ի վերայ
կալոյ . և 'ի յորթ՝ և 'ի թզենի՝ և 'ի
նռնենի՝ և 'ի փայտ ձիթոյ՝ որք պտուղ
ոչ տային՝ յօրէ յայսմանէ օրհնեցից ։
21 *Եւ եղև բան Տն կրկնանգամ առ
անգէ մարգարէ 'ի քսան և 'ի չորս ամ_
22 սոյն՝ և ասէ ։ *Ասա ցզօրաբաբել սա
ղաթիելի՝ յազգէ յուդայ . դարձեալ
միւսանգամ շարժեցից զերկինս և զեր շարժեցից
23 կիր . և զծով և զցամաք ։ *Եւ կործանե
ցից զզօրութիս թագաւորաց . և սատա
կեցից զզօրութիս թագաւորաց ազգաց .
և կործանեցից զկառս՝ և զհեծեալս . և
իջցեն երիվարք՝ և հեծեալք նց՝ իւրա
24 քանչիւր սրով առ եղբայր իւր ։ *Յաւ Սիրաք. 49. 13.
ուր յայնմիկ ասէ Տր ամենակալ . առից
զքեզ զօրաբաբել սաղաթիելի ծառայ
իմ . և եդից զքեզ իբրև զկնիք . զի ընդ
քեզ հաճեցայ . ասէ Տր ամենակալ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԶԱՔԱՐԻԱՅ ։

Գլուխ Առաջին ։

Յամսեանն ութերորդի՝ յամի երկրորդի դարեհի արքայի . եղև բան Տն առ զաքարիայ մարգարէ որդի բարաքեայ . որդւոյ ադդովայ՝ և ասէ ։ 1

ԱՐԿԱ_ 2
ՑԱՒ ՏԷՐ Ի
վր հարց ձերոց
բարկութի մեծ ։
* Եւ ասասցես 3
ցնս այսպէս ասէ
Տր ամենակալ .
դարձարո՛ւք առ
Մաղաք. 3. 7. իս՝ ասէ Տր զօրութեց . և դարձայց առ
ձեզ՝ ասէ Տր զօրութեց ։ *Եւ մի լի_ 4
Եսայ. 21. 12. նիք իբրև զհարս ձեր . զորս պատու_
հասէին մարգարէքն առաջինք՝ և ա_
և 31. 6. սէին . այսպէս ասէ Տէր ամենակալ .
և 45. 22 դարձարո՛ւք յամ ճանապարհաց ձե_
Երեմ. 3. 12. րոց չարաց՝ և 'ի գնացից ձերոց չարաց .
և ոչ լուա՛ն՝ և ոչ անսացին լսել ինձ՝
Եզեկ. 18. 30. ասէ Տր ։ *Հարքն ձեր ո՞ւր են՝ և մար 5
գարէքն . միթէ յաւիտեան կեցին ։
և 20. 7. *Բայց զբանս իմ՝ և զօրէնս իմ ընկա 6
և 33. 11 լարո՛ւք՝ զոր ես պատուիրեմ հոգւով
իմով ծառայից իմոց մարգարէից . որք Ովսէ. 14. 2.
ժամանեցին հարցն ձերոց ։ պատասխա
նի ետուն՝ և ասեն . որպէս կարգեաց Տր Յովել. 2. 12.
ամենակալ առնել ըստ ճանապարհաց
մերոց՝ և ըստ գնացից մերոց . նոյնպէս
7 և արար մեզ ։ * 'Ի քսաներորդի և 'ի
չորրորդի մետասաներորդի ամսեանն .
որ է ինքն արաց . յերկրորդի ամի դա_
րեհի . եղև բան Տն առ զաքարիայ
մարգարէ՝ բարաքեայ որդի ադդովայ՝ որդի բարաքեայ .
8 և ասէ ։ *Տեսի 'ի տեսլեան գիշերոյ . որդւոյ
և ահա այր մի հեծեալ յաշխետ ձի . և ադդովայ
կայր 'ի մէջ երկուց անտառախիտ լե_
րանց . և զկնի նր ձիք աշխետք՝ և պի_
9 սակք՝ և սպիտակք ։ *Եւ ասեմ, զինչ
են դոքա Տր իմ . և ասէ ցիս հրեշտակն՝
որ խօսէր ցիս ։ և ցուցից քեզ զինչ են ես ցուցից
10 դոքա ։ * Պատասխանի ետ այրն՝ որ
կայր 'ի մէջ լերանցն՝ և ասէ ցիս . դո_
քա են՝ զորս առաքեաց Տր շրջիլ ընդ
11 երկիր ։ *Պատասխանի ետուն հրեշ_
տակին Տն՝ որ կայր 'ի մէջ լերանցն՝ և
ասեն . շրջեցաք ընդ երկիր ամ . և ահա
ամ երկիր բնակեալ և դադարեալ է ։
12 *Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և ասէ ։
Տր ամենակալ մինչև ցե՞րբ ոչ ողորմես
ցիս

ցիս 'ի վր եէմի, և քաղաքացն յուդայ.
զորս անտես արարեր՝ այս եօթանասուն
երորդ ամէ: *Եւ պատասխանի ետ 13
Տր ամենակալ հրեշտակին՝ որ խօսէր
ընդ իս բանս բարեաց՝ և բանս մխիթա_
րութե: *Եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ որ 14
խօսէր յիս. աղաղակեա՛ և ասա՛: այսպէս
‖Զաք. 8. 2. ասէ Տր ամենակալ՝ ‖նախանձեցայ վն
եէմի և վասն սիոնի նախանձ մեծ:
*Եւ բարկութբ մեծաւ բարկացեալ 15
եմ 'ի վերայ ազգացն՝ որք միանգամայն
հարեալ են 'ի վր նց. փոխանակ զի ես
սակաւիկ ինչ բարկացեալ էի. նոքա
միանգամայն հարան 'ի վր 'ի չարիս:
*Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր. դար_ 16
ձայց առ եէմ գթութբ. և տունս իմ
վերստին շինեսցի՝ ասէ Տր ամենակալ.
և չափ ձգեսցի միւսանգամ 'ի վր եէմի:
*Եւ ասէր ցիս հրեշտակն՝ որ խօսէր 17
յիս. աղաղակեա՛ և ասա՛: այսպէս ասէ Տր
ամենակալ. դարձեալ վեղցին քաղաքք
բարութբ. և ողորմեսցի Տր սիոնի. և
հաճեսցի միւսանգամ ը եէմ: *Եւ 18
ամբարձի զաչս իմ՝ և տեսի. և ահա
չորք եղջիւրք: *Եւ ասեմ ցհրեշտակն՝ 19
որ խօսէր յիս. զի՞նչ են այդոքիկ Տր.
և ասէ ցիս՝ այդ եղջիւրք են՝ որք ցրուե
եցին զյուդայ՝ և զիէլ: * Եւ եցոյց 20
ինձ Տր չորս հիւսունս: * Եւ ասեմ. 21
իսկ դոքա զի՞նչ գան գործել. ասէ՝ այդ
եղջիւրք են՝ որք ցրուեցին զյուդայ՝ և
զիէլ խորտակեցին. և ոչո՛ք 'ի նոցա_
նէն ամբարձ զգլուխ իւր. և ելին սո_
քա ցրել զնոսա 'ի ձեռս նոցա. զչորս
եղջիւրս զայսոսիկ յարուցեալս՝ եղ_
ջիւր 'ի վերայ երկրի Տն ցրել զնոսա:

ԳԼ: Բ:

Ամբարձի զաչս իմ՝ և տեսի՝ և ահա 1
այր՝ և 'ի ձեռին իւրում ունէր
լար երկրաչափ: *Եւ ասեմ ցնա՝ յո՞վ 2
երթաս. և ասէ ցիս՝ չափել զեէմ. և
տեսանել թէ որչափ է լայնութի նր՝
և որչափ երկայնութի: *Ահա հրեշ_ 3
տակն՝ որ խօսէր յիս, զտեղի առեալ
կայր. և այլ հրեշտակ ելանէր ը առաջ
նր: *Եւ ասէ ցնա. ընթա՛, և խօսեա՛ց 4
ընդ երիտասարդին ընդ այնմիկ՝ և ա_
սասցես. պտղալից շինեսցի եէմ 'ի բազ
մութէ մարդոյ և անասնոյ 'ի մէջ նր:
* Եւ ես եղէց նմա պարիսպ հրեղէն 5
շուրջանակի: և 'ի փառս բնակեցայց 'ի
միջի նորա: *Ո՛վ, ո՛, փախերո՛ւք յերե_ 6
սաց հիւսիսոյ՝ ասէ Տէր. զի 'ի չորից
հողմոց երկնից ժողովեցից զձեզ՝ ասէ
Տր: * 'Ի սիոն դիմեալ ապրեցարո՛ւք 7
բնակիչք դստեր բաբելոնի: * Զի 8
այսպէս ասէ Տր ամենակալ. զփառաց

զկնի արձակեաց զիս յազգսն՝ որք կո_
ղոպտեցին զձեզ: զի որ մերձենայն 'ի
ձեզ՝ ոպէս որ ընդ հարկանիցէ ընդ բիբ
9 ական իւրոյ: * Զի ահաւասիկ ես ա_
ծից զձեռն իմ 'ի վր նոցա. և եղիցին
յաւար ծառայեցուցիչքն նց: և ծանի
ջիք՝ թէ Տր ամենակալ առաքեաց զիս
10 *Խնդա՛ և ուրախ լեր դուստր սիոնի.
զի ահա ես եկից, և բնակեցայց 'ի միջի
11 քում՝ ասէ Տր: *Եւ ապաւինեսցին
ազգք բազումք 'ի Տր յաւուր յայնմիկ՝
եղիցին նմա ժողովուրդք. և բնակիցեն
'ի միջի քում. և ծանիցես՝ թէ Տր Ած
ամենակալ առաքեաց զիս առ քեզ:
12 *Եւ ժառանգեսցէ Տր զյուդայ զբա
ժին իւր յերկրին սրբութե. և հաճես
13 ցի միւսանգամ ընդ եէմ: * Եւ երկի
ցէ ամ մարմին յերեսաց Տն. զի զար_
թուցեալ է յամպոց սրբոց իւրոց:

ԳԼ: Գ:

1 Եւ եցոյց ինձ Տր զյեսու քահանայ
մեծ՝ զի կայր առաջի հրեշտակին
Տն: և սատանայ կայր ընդաջմէ նորա
2 հակառակիլ ընդ նմա: *Եւ ասէ Տր
ցսատանայ. սաստեսցէ Տր 'ի քեզ սա_
տանայ. և սաստեսցէ Տր 'ի քեզ՝ որ ընտ
րեացն զեէմ: ո՞չ ապաքէն դա աւադիկ
իբրև զխանձող մի զերծեալ 'ի հրոյ:
3 * Եւ յեսու էր զգեցեալ հանդերձս
աղտեղիս. և կայր առաջի հրեշտակին
4 Տն: *Պատասխանի ետ՝ և ասէ ցայնո_
սիկ՝ որք կային առաջի նր. 'ի բաց արա
րէք զհանդերձս աղտեղիս 'ի նմանէ:
և ասէ ցնա, ահա բարձի 'ի քէն զանօ_
րէնութիս քո. և զգեցէք դմա պճղը
5 նաւոր: * Եւ դիք խոյր մի 'ի գլուխ
դորա: և եդին խոյր մի 'ի գլուխ նորա
և զգեցուցին նմա հանդերձս: և հրեշ
6 տակն Տն կայր: * Եւ դնէր վկայութի
հրեշտակն Տն ընդ յեսուայ՝ և ասէր:
7 *Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. եթէ
'ի ճանապարհս իմ գնասցես. և զհրա
մանս իմ պահեսցես. դու դատեսցես
զտուն իմ. և եթէ պահեսցես զգ
սրահս իմ, տաց քեզ՝ որք շրջիցին 'ի
մէջ դոցա՝ որք կանդ աւադիկ:
8 *Լուր լո՛ւր յեսու քահանայ մեծ՝ դու
և մերձաւորք քո՝ որք նստին առաջի
քո. զի արք հրաշադէտք կիսահմայք
են: զի ահաւասիկ ‖ես ածեմ զծառայ
9 իմ զծագումն: * Զի վէմն՝ զոր ետու
առաջի երեսաց յեսուայ. 'ի վր վիմին
եօթն աչք են: ահաւասիկ ես փորե_
ցից զխորխորատ՝ ասէ Տր ամենակալ.
և շօշափեցից զամ անօրէնութի երկ
10 րին այնորիկ յաւուր միում: *Յաւուր
յայնմիկ ասէ Տէր ամենակալ. կոչես

ջիք

ջիք ամենեքեան զընկերը իւր ընդ որ-
թով և ընդ թզենեաւ։

Գլ։ Գ։

1 Եւ դարձաւ հրեշտակն՝ որ խօսեր
ընդ իս։ և զարթոյց զիս՝ զոլորիւնակ
յորժամ զարթնուցանեն այր ի քնոյ իւր-
մէ։ 2 *Եւ ասէ ցիս՝ զի՞նչ տեսանես դու։
և ասեմ, տեսանեմ՝ ահա աշտանակ
ոսկի ձոյլ. և գունա՝ի վէր նր. և եօթն
ճրագ՝ի վէր նր. և եօթն բերանք ճրա-
գացն՝ որք՝ի վէր նր։ 3 *Եւ երկու ձիթե
նիք՝ի վէր նորա. մի ընդ աջմէ գնտին
լուցելոյ. և մի ընդ ահեկէ։ 4 *Խարցի,
և ասեմ ցհրեշտակն՝ որ խօսեր ընդ իս.
զի՞նչ են այդոքիկ Տ֊ր։ 5 *Պատասխանի
ետ հրեշտակն՝ որ խօսեր ընդ իս՝ և ասէ
ցիս։ ո՞չ գիտես զի՞նչ են այդոքիկ։ և
ասեմ, ո՛չ Տ֊ր։ 6 *Պատասխանի ետ՝ և
ասէ ցիս։ այս բան Տ֊ն է առ զօրաբա-
բել։ ասէ, ո՛չ զօրութիւ՛ մեծաւ՝ և ո՛չ
ուժգնութիւ՛. այլ Հոգւով իմով՝ ասէ
Տ֊ր ամենակալ։ 7 *Ո՞վ ես դու լեառն
մեծ կանգնեալ առաջի զօրաբաբելի։
և հանից զվէմ ժառանգութե. ջնաւա-
սարուն՝ ջնորհացն ջնորհել նմա։ 8 *Եւ
եղև բան Տ֊ն առ իս՝ և ասէ։ 9 *Ձեռք
զօրաբաբելի զհիմն արկին տանդ այդ-
միկ. և ձեռք նր կանգնեսցեն զդա. և
ծանիցես՝ թէ Տ֊ր ամենակալ առա-
քեաց զիս առ քեզ։ 10 *Զանգի՝ ո՞վ է.
որ անգոնեաց զաւուրս փոքունս՝ և
խնդայցեն, և տեսցեն զվէմն անագեայ
՝ի ձեռին զօրաբաբելի։ այս են եօթն
աչքն՝ որք հային ընդ ամ երկիր։
*Պատասխանի ետու, և ասեմ ցնա. 11
խակ զի՞նչ են երկու ձիթենիքն՝ որք կան
ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ աշտանակին։
*Եւ հարցի կրկին՝ և ասեմ ցնա. զի՞նչ 12
երկու ոստք ձիթենեացն՝ որք՝ի ձեռս
երկուց ոսկեայ որ
կանեղեաց. և՝ի վէր հանելեաց զձէթ-
ջական ոսկիս։ 13 *Եւ ասէ ցիս. ո՛չ գիտես
զի՞նչ են այդոքիկ. և ասեմ, ո՛չ Տ֊ր։ Եւ
ասէ ցիս. դոքա են որդիք պարարտու-
թե՛ որք կան առաջի Տ֊ն ամ երկրի։

Գլ։ Ե։

1 Եւ դարձայ, ամբարձի զաչս իմ, և
տեսի. և ահա գերանդի թռուցեալ։ 2
Եւ ասէ ցիս՝ զի՞նչ տեսանես։ *Եւ
ասեմ, զգերանդի թռուցեալ տե-
սանեմ ես. քսան կանգուն յերկայնու-
թի՛ և տասն կանգուն՝ի լայնութե՛։
*Եւ ասէ ցիս. այդ են անէծք՝ որք ելա- 3
նեն՝ի վէր երեսաց ամ երկրի. զի ամ
գողն՝ վրէժ մահուամբ՝ի գմանէ բնդ
բեսցի. և ամ ստերգմանն վրէժ մահու-

4 չափ դոմաւ խնդրեսցի։ *Եւ հանից
զգա՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ. և մտցէ՝ի
տունն գողոյ. և՝ի տունն որք երդնուցուն
սուտ յանուն իմ։ և բնակեսցի՝ի մէջ
տանն նորա՝ և վախճանեսցէ զնա. և
զփայտ նր՝ և զքարինս նորա։ 5 *Եւ ել
հրեշտակն՝ որ խօսեր ընդ իս. և ասէ ցիս,
հայեաց աչօք քովք՝ և տես զայն, որ ե-
լանէ։ 6 *Եւ ասեմ՝ զի՞նչ է. և ասէ ցիս.
այդ է չափ՝ որ ելանէ. և ասէ՝ այդ է
անիրաւութի՛ նոցա ընդ ամ երկիր։
7 *Եւ ահա կշիռ մի կապարեայ ամբար-
ձեալ. և կին մի նստեր՝ի մէջ չափուն։
8 *Եւ ասէ՝ այդ է անիրաւութի՛ և ըն-
կէց զնա՝ի մէջ չափուն և ընկէց զվէմն
9 կապարեայ՝ի բերան նր։ *Եւ ամբար-
ձի զաչս իմ, և տեսի. և ահա երկու
կանայք ելանէին, և հողմ՝ի թևս նց։
և էին թևք նց իբրև զթևս յոպոպոյ.
և ամբարձին զչափն ընդ երկիր և ընդ
10 երկինս։ *Եւ ասեմ ցհրեշտակն՝ որ
խօսեր ընդ իս. յո՞ տանին նոքա զչափն։
11 *Եւ ասէ ցիս՝ շինել նմա տուն յեր-
կիր բին բաբելացւոց՝ և պատրաստել. և
դնիցեն զնա անդ՝ի վերոյ պատրաս-
տութե՛ իւրոյ։

Գլ։ Զ։

1 Դարձայ՝ և ամբարձի զաչս իմ՝ և
տեսանէի. և ահա չորք կառք
ելանէին՝ի միջոյ երկուց լերանցն. և լե-
2 րինքն էին լերինք պղնձիք։ *Ի կառն
առաջինն ձիք աշխէտք. և՝ի կառն
3 երկրորդն ձիք սեաւք։ *Եւ՝ի կառն
երրորդն ձիք սպիտակք. և՝ի կառն
չորրորդն ձիք պէսպէս պիսակք։
4 *Պատասխանի ետու. և ասեմ ցհրեշ-
տակն՝ որ խօսեր ընդ իս. զի՞նչ են այդո-
5 քիկ Տ֊ր։ *Պատասխանի ետ հրեշտակն՝
որ խօսեր ընդ իս՝ և ասէ։ դոքա են չորք
հողմք երկնից՝ որք ելանեն կալ առա-
6 ջի Տ֊ն ամ երկրի։ *Յորում էին ձիք
սեաւք. ելանէին ընդ երկիր հիւսիսոյ.
և սպիտակքն ելանէին զհետ նոցա. և
աշխէտքն ելանէին ընդ երկիր հարաւոյ։
7 *Եւ պիսակքն ելանէին, հայէին շր-
ջիլ ընդ ամ երկիր։ և ասէ. գնացէ՛ք
և շրջեցարո՛ւք ընդ երկիր. և շրջեցան
8 ընդ երկիր։ *Եւ աղաղակեաց՝ և ասէ
ցիս. ահա որք ելանեն ընդ երկիր հիւ-
սիսոյ, հանգուցին զսրտմտութի՛ իմ
9 յերկրին հիւսիսոյ։ *Եւ եղև բան Տ֊ն
10 առ իս՝ և ասէ։ *Ա՛ռ դու ինձ՝ի գե-
րութե՛ն անտի յիշխանաց՝ և՝ի պիտա-
նեաց նր՝ և՝ի գիանոյ նորա. և մտցես
յաւուրն յայնմիկ՝ի տունն յօսիայ որդ-
ւոյ սոփոնիայ՝ որ եկէ՛ղ՝ի բաբելոնէ։
11 *Եւ առցես ոսկի՝ և արծաթ. և արասս

ցես պսակս՝ և դիցես 'ի գլուխ յեսուայ
յովսեդեկեայ քահանայի մեծի: *Եւ 12
ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տր ամե_
‖Ղուկ. նակալ՝ ‖ահա այր՝ և ծագումն անուն
1. 78. նր. և 'ի ներքոյ իւրմէ ծագեսցէ. և շի_
նեսցէ զտունն Տն: *Եւ նա առցէ զքա 13
ջութի. նստցի՝ և տիրեսցէ 'ի վր աթո
ռոյ իւրոյ. և եղիցի քահանայ ընդաջ
մէ նր. և խորհուրդ խաղաղութե եղի
պսակ որ ցի 'ի մէջ երկոցունց: *Եւ պսակդ եղի 14
եղիցին ցի այնոցիկ որք ակն ունին. և պիտա_
հելեմայ. նեաց նորա. և որոց ճանաչեն զնա 'ի
և տօբիայ շնորհս որդւոյ սոփոնիայ. և յերգս տան
և իդայ Տն: *Եւ հեռաւորքն 'ի նոցանէն ե_ 15
եայ. և կեսցեն՝ և շինեսցեն զտուն Տն. և ծա
հենմայ. որ նիջիք թէ Տէր ամենակալ առաքեաց
դւոյ սո_ զիս առ ձեզ. և եղիցի թէ լսելով լուի
փոնիայ. ջիք ձայնի Տն Այ ձերոյ:

Գլ: Է:

Եւ եղև յամին չորրորդի դարեհի 1
արքայի, և եղև բան Տն առ զա_
քարիայ. որ օր չորք էին ամսոյն իննե_
րորդի՝ որ է քասղև: *Եւ առաքեաց 2
'ի բեթելայ. սարասար՝ և արբուսայ՝
թագաւորք և արք իւրն՝ աղաչել զՏր:
*Եւ ասել ցքահանայսն՝ որք էին 'ի 3
տան Տն ամենակալի՝ և ցմարգարէսն:
թէ եմուտ այդր յամսեանն հինգերոր
դի սրբութին. քանզի առնէին զայն
զամս բազումս: *Եւ եղև բան Տն 4
զօրութեց առ իս՝ և ասէ: *Խօսեաց 5
ընդ ժողովրդեանդ երկրիդ՝ և ընդ քա
‖Եսայ. հանայս՝ և ասասցես. ‖եթէ պահիցէք՝
58. 5. և կոծիցիք՝ 'ի հինգերորդս կամ յեօթն
երորդս ամսոյ: ահա եօթանասուն ամ
պահեցէք միթէ պահս պահիցէք ինձ: *Եւ եթէ 6
ուտէք՝ և ըմպէք. ոչ ապաքէն դուք ու
տէք՝ և ըմպէք: *Ոչ այս բանք են՝ զոր 7
խօսեցաւ Տր 'ի ձեռն մարգարէից իւր_
ոց առաջնոց՝ մինչդեռ շէն էր եէմ, և
'ի բարութե. և քաղաքք նր շուրջանակի.
և լեռնայինքն և դաշտայինքն բնա_
կեալ էին: *Եւ եղև բան Տն առ զաքա 8
րիայ՝ և ասէ: *Այսպէս ասէ Տր ամենա 9
կալ. դատաստան արդար դատեցա_
րուք. և զողորմութի և զգթութիւն
արարէք իւրաքանչիւր եղբօր իւրոյ:
‖Ելից. *‖Զայրին՝ և զորբն՝ և զպանդուխտն՝ 10
22. 22. և զտնանկն մի յաղթահարէք. և ոխս
Եսայ. չարեաց ընկերի իւր՝ մի ոք կալցի 'ի
1. 23. սիրտս իւր: *Եւ ոչ հաւանեցան ան_ 11
Երեմ. սալ. այլ ետուն զթիկունս իւրն 'ի յիմա
5. 28. րութի: և ծանրացուցին զականջս իւրն
առ 'ի չլսել: *Եւ զսիրտս իւրն կար_ 12
գեցին անհնազանդս առ 'ի չլսելոյ օրի
նաց իմոց՝ և բանից զոր առաքեաց Տր
ամենակալ հոգւովն իւրով 'ի ձեռն մար

գարէից առաջնոց. և եղև բարկութի
13 մեծ 'ի Տնէ ամենակալէ: *Եւ եղիցի՝
զոր օրինակ խօսեցան՝ և ոչ լուան նմա.
նոյնպէս աղաղակեսցեն՝ և ոչ լուիցէ
14 նց. ասէ Տր ամենակալ: *Եւ հանից
զնս ընդ ամ ազգս՝ զորս ոչ գիտիցեն.
և երկիրդ ապականեսցի զկնի նոցա.
զի ոչոք իցէ՝ որ ելանիցէ՝ և դառնայ_
ցէ. և եդին զերկիրն յապականութի:

Գլ: Ը:

1 Եւ եղև բան Տն ամենակալի առ իս:
2 *Եւ ասէ Տր ամենակալ. նախան
ձեցայ վն եէմի՝ և վն սիոնի նախանձ
մեծ: և բարկութբ մեծաւ նախանձե
3 ցայ վն նորա: *Այսպէս ասէ Տր. դար_
ձայց 'ի սիոն՝ և բնակեցայց 'ի մէջ եէմի.
և կոչեսցի եէմ քաղաք ճշմարիտ. և
լեառն Տն ամենակալի՝ լեառն սբ:
4 *Այսպէս ասէ Տր ամենակալ: դարձեալ
նստցին ծերք և պառաւունք 'ի հրա_
պարակս եէմի. իւրաքանչիւր ցուպ 'ի
ձեռին իւրում՝ 'ի բազմութէ աւուրց:
5 *Եւ հրապարակք քաղաքին լցցին պա
տանեկօք՝ և աղջկամբք՝ որք խաղայ_
6 ցեն 'ի հրապարակս նր: *Այսպէս ասէ
Տէր ամենակալ. եթէ տկարանայցէ
ինչ առաջի մնացորդաց ժողովրդեանդ
այդորիկ յաւուրս յայնոսիկ. միթէ և
առաջի իմ տկարանայցէ՞, ասէ Տր ա_
7 մենակալ: *Այսպէս ասէ Տր ամենակալ՝
ահաւասիկ ես փրկեմ զժողովուրդ իմ
յերկրէ արևելից՝ և յերկրէ արևմտից:
8 *Եւ ածից զնոսա՝ և բնակեցուցից 'ի
մէջ եէմի. և եղիցին ինձ ժողովուրդ.
և ես եղէց նց Այ ճշմարտութբ՝ և ար
9 դարութբ: *Այսպէս ասէ Տր ամենա_
կալ. զօրասցին ձեռք ձեր՝ որք լսէք
յաւուրս յայսոսիկ 'ի բերանոյ մարգա
րէիցն. յօրէ՝ յորմէ արկիք զհիմն տան
Տն ամենակալի. և տաճարս յորմէ հե_
10 տէ շինեցաւ: *Զի յառաջ քան զաւ_
ուրսն զայնոսիկ՝ վարձք մարդկան ոչ
էին յօգուտ. և վարձք անասնոց ոչ էին
յորդի. և ելողի և մտողի ոչ էր խաղա
ղութի 'ի նեղութէ. և առաքեցից զամ
մարդիկ իւրաքանչիւր առ ընկեր իւր:
11 *Եւ արդ՝ ոչ ըստ աւուրցն առաջնոց
առնեմ ես մնացորդաց ժողովրդեանդ
12 այդորիկ՝ ասէ Տր ամենակալ: *Այլ
ցուցից խաղաղութի. այգի տացէ զպտ
ուղ իւր՝ և երկիր տացէ զարմտիս
իւր. և երկինք տացեն զցօղ իւրեանց.
և ժառանգեցուցից մնացորդաց ժողո
13 վրդեանդ իմոյ զայս ամ: *Եւ եղիցի,
որպէս և էիք յանէծս 'ի մէջ ազգաց տունդ
յուդայ՝ և տունդ իրլի. նոյնպէս ես ապրե
ցուցից զձեզ՝ և եղիջիք յօրհնութի.
քա_

քաջալերեցարո՛ւք՝ և զօրասցին ձեռք
ձեր: *Զի այսպէս ասէ Տր̅ ամենակալ. 14
ո՛չ խորհեցայ չարչարել զձեզ 'ի բար֊
կացուցանել զիս հարցն ձերոց, ասէ Տր̅
ամենակալ, *և ոչ զղջացայ. նոյնպէս 15
պատրաստեալ և խորհեալ եմ յաւուրս
յայսոսիկ՝ բարի առնել Եհմի և տանդ
յուդայ. քաջալերեցարո՛ւք: *Այս 16
բանք են՝ զորս առնիցէք. Խօսեցա֊
րո՛ւք զճշմարտութիւն իւրաքանչիւր ը̅
ընկերի իւրում: և դատաստան խաղա
ղութե և արդար դատեցարո՛ւք 'ի դրունս
ձեր: *Եւ իւրաքանչիւր չար ընկերի 17
իւրում մի՛ խորհիք 'ի սիրտս ձեր. և զեր
դումն սուտ մի՛ սիրէք. զի զայն ա̅մ ա֊
տեցի՝ ասէ Տէր ամենակալ: *Եւ եղև 18
բան Տն̅ ամենակալի առ իս՝ և ասէ:
*Այսպէս ասէ Տր̅ ամենակալ՝ պահքն 19
չորրորդք՝ և պահքն հինգերորդք՝ և
պահքն եօթներորդք՝ և պահքն տասն
երորդք՝ եղիցին տանդ յուդայ 'ի խն֊
դութիւն և յուրախութիւն և 'ի տօնս բա
րութեց. և ուրախ եղիջիք. և զճշմար
տութիւն և զխաղաղութիւն սիրեցէք:
*Այսպէս ասէ Տր̅ ամենակալ. դարձեալ 20
եկեսցեն ժողովուրդք բազումք՝ և բնա
կիչք քաղաքաց բազմաց: *Եւ ժողո֊ 21
վեսցին բնակիչք միոյ 'ի միւս քաղաք՝
և ասասցեն. երթիցուք աղաչել զե֊
րեսս Տն̅՝ և խնդրել զերեսս Տն̅ ամե֊
նակալի՝ երթայց և ես: *Եւ եկեսցեն 22
ժողովուրդք բազումք խնդրել զերեսս
Տն̅ ամենակալի յԵհմ. և հաշտեցուցա
նել զերեսս Տն̅: *Այսպէս ասէ Տր̅ ամե 23
նակալ. յաւուրս յայնոսիկ եթէ բուռն
հարկանիցեն արք տասն յա̅մ լեզուաց
ազգաց. բուռն հարկանիցեն զդրօշակէ
առն հրէի, և ասասցեն. երթիցուք մեք
ը̅ քեզ՝ զի լուաք թէ Ած̅ ընդ քեզ է:

Գլ. Թ.

Առած բանի Տն̅ յերկիր սեդրաք. 1
և դամասկոսի զոհ նր̅. զի Տր̅ տե
սանէ զմարդիկ՝ և զա̅մ ազգս իւի:
*Եւ յեմաթ 'ի սահմանս նր̅. տիւրոս՝ 2
և սիդոն՝ զի արհամարհեցին յոյժ:
*Եւ շինեաց տիւրոս զամուրս իւր. և 3
դանձեաց զարծաթ իբրև զհող. և
զոսկի իբրև զկաւ ճանապարհաց:
*Վասն այնորիկ Տր̅ ժառանգեսցէ զնա. 4
և ամասցէ 'ի ծով զզօրութի նր̅. և նա
հրով ծախեսցի: *Տեսցէ ասկաղոն՝ 5
և երկիցէ. և գազայ մորմոքեսցի յոյժ.
և ակկարոն, զի յամօթ եղև 'ի վերայ
յանցանաց իւրոց: և կորիցէ թագաւ֊
որ 'ի գազայ: և ասկաղօն մի՛ բնակես֊
ցի: *Եւ բնակեսցին այլազգիք յազով 6
տոս. և քակեցից զհպարտութի այլ֊

7 ազգեաց: *Եւ բարձից զարիւն նր̅ 'ի
բերանոյ նր̅. և զգարշելիս նր̅ 'ի միջոյ
ատամանց նոցա. և մնասցեն ևս նոքա
Այ̅ մերում. և եղիցին իբրև զհազա
րապետս 'ի մէջ յուդայ. և ակկարօն
8 իբրև զյեբուսացին: *Եւ կացուցից
տան իմոյ պաշտպան առ 'ի չանցուցա֊
նելոյ՝ և չդառնալոյ. և մի՛ եկեսցէ 'ի
վր̅ նր̅՝ որ հալածեսցէ զնս̅: զի այժմ
9 տեսի աչօք իմովք: *‖Ուրախ լեր յոյժ ‖Եսայ.
դուստր սիոնի. քարոզեա՛ դուստր Եհմի. 62. 11.
ահա թագաւոր քո գայ առ քեզ. ար֊ Մատ.
դար, և փրկիչ. նոյն հեզ՝ և հեծեալ 21. 5.
10 'ի վր̅ իշոյ՝ և յաւանակի նորոյ: *Սա֊
տակեսցէ զկառս յեփրեմէ՝ և զերի֊
վար յԵհմէ. և խորտակեսցի աղեղն
պատերազմողի. և բազմութի՝ և խա
ղաղութի յազգաց. և տիրեսցէ ջուրց
'ի ծովէ մինչև 'ի ծով. և 'ի գետոց մին
11 չև 'ի ծագս երկրի: *Եւ դու արեամբ
ուխտի քոյ արձակեցեր զկապեալս քո
12 յանջրդի գբոյ: *Եւ նստջիք յամուրս
կապեալք ժողովրդեան. և փոխանակ
միոյ աւուր պանդխտութե քոյ՝ կրկին
13 հատուցից քեզ: *Զի լարեցի զքեզ
ինձ յուդայ իբրև զաղեղն. լցի և զեփ
րեմ: և զարթուցից զորդիս քո սիոն
'ի վր̅ որդւոցն յունաց: և շօշափեցից
զքեզ իբրև զսուսեր պողովատիկ պա
14 տերազմողի: *Եւ Տր̅ եղիցի վերակա
ցու նր̅. և ելցէ իբրև զփայլակն նետ
նր̅. և Տր̅ Տր̅ ամենակալ փող հարցէ.
և գնասցէ շարժմամբ սպառնալեաց
15 իւրոց: *Տր̅ ամենակալ պաշտպանես
ցէ նր̅. և սպառեսցեն զնոսա: և թա֊
ղեսցեն զնոսա քարամբք պարսաքա֊
րաց: և արբցեն զարիւն նր̅ իբրև զգի
նի. և լցցեն զտաշտս իբրև զսեղանն:
16 *Եւ փրկեսցէ զնս̅ Տր̅ Ած̅ նր̅ յաւուր
յայնմիկ՝ իբրև զոչխարս զժողովուրդ
իւր: զի քարինք սրբք թաւալին յերկ֊
17 րի նր̅: *Զի որինչ բարին իցէ՝ նր̅ է.
և որինչ լաւն նորին: ցորեան երիտա֊
սարդաց. և գինի անուշաբար կուսից:

Գլ. Ժ.

1 Խնդրեցէք 'ի Տէ̅ անձրև ըստ ժա֊
մանակաց. վկանուն և զանագան.
Տէր արար զզարմանալիս՝ և զանձրև
ձմերայնոյ: տացէ նոցա իւրաքանչիւր
2 խոտ յանդի: *Զի հարցուկք բարբա
ռեցան աշխատութիւ. և ըղձապատումք
տեսիլս սուտս և երազս սուտս խօսէին.
զուր մխիթարէին. վս̅ այնորիկ ցամա֊
քեցան իբրև խաշինք. և չարադնեցան.
3 զի ո՛չ գոյր բժշկութի: *'Ի վր̅ հովուաց
բարկացաւ սրտմտութի իմ. և 'ի վր̅ գա
ռանց զայցելութի արարից. և այց ա֊

բռնացէ Տր Ա.Ծ ամենակալ խաշին իւրոյ
տանն յուդայ. և յարդարեսցէ զնս իւր
իբրև զերիվար գեղեցիկ պատերազմի:
*Եւ 'ի նմանէ դիտեաց. և 'ի նմանէ 4
յարդարեաց. և 'ի նմանէ աղեղն իւր
բարկութե. և 'ի նմանէ ելցէ ամ՝ որ
հալածիցէ 'ի նոյն:*Եւ եղիցին իբրև 5
զպատերազմօղք՝ որք կոխիցեն զկաւ 'ի
ճանապարհս պատերազմի: և ճակա_
տեսցին. զի Տր ընդ նս է: և ամաչես_
ցեն հեծեալք յերիվարս: * Եւ զօրա 6
ցուցից զտունն յուդայ. և զտունն յովսէ
փայ ապրեցուցից՝ և բնակեցուցից զնս.
զի սիրեցի զնս. և եղիցին որպ թէ ոչ
իցեմ դարձեալ 'ի նցանէ. զի ես եմ Տր
Ա.Ծ նց. և լուայց նց:*Եւ եղիցին իբրև 7
զպատերազմօղսն եփրեմի: և խնդասցէ
սիրտ նց իբրև 'ի գինւոյ. և որդիք նց
տեսցեն, և ուրախ լիցին. և ցնծասցեն
սիրտք նց 'ի Տր: *Ա.զդ արարից նց՝ և 8
ընկալայց զնս. զի ապրեցուցից զնս՝ և
բազմասցին. որպ էին բազումք: * Եւ 9
սերմանեցից զնս ընդ ազգս. և որք հե
ռաւորքն իցեն՝ յիշեսցեն զիս. սնուս_
ցեն զորդիս իւրեանց՝ և դարձցին: * Եւ 10
դարձուցից զնս յերկրէն եգիպտացւոց.
և յասորեստանեայց ընկալայց զնս. և
'ի գաղաադ և 'ի լիբանան մուծից զնս:
և ոչ պակասեսցի 'ի նոցանէ՝ և ոչ մի:
* Եւ անցցեն ընդ ծովն անձուկ. և 11
հարցեն զալիս ծովուն. և ցամաքեսցին
ամ խորք գետոց. և բարձցի ամ հպար
տութի ասորեստանեայց՝ և իշխանու
թի եգիպտացւոց քակեսցի:* Եւ զօ_ 12
րացուցից զնս 'ի Տր Ա.Ծ նոցա. և յա_
նուն նորա պարծեսցին՝ ասէ Տր:

Ե. 'ի նմա նէ աղեղն պատե_ րազմի

ԳԼ: ԺԱ:

Բաց զդրունս քո լիբանան. և կերի 1
ցէ հուր զմայրս քո: * Ողբասցէ 2
սարոյք՝ զի մայրք գլորեցան. զի մեծա
պէս մեծամեծք չուառացան. ողբասցէք
կաղնիք բասանու. զի քանդեցաւ ան_
տառն տնկախիտ:* Ձայն ողբալոյ հով 3
ուաց՝ զի թշուառացաւ մեծութի նց.
ձայն գոչելոյ առիւծուց. զի թշուառա
ցաւ բարձրութին յորդանանու:*Ա.յս 4
պէս ասէ Տր ամենակալ. արածեա՛ զխա
շինս կոտորածի: * Զոր ստացօղքն կո 5
տորեին. որք վաճառէին զնս՝ և ասէին.
օրհնեալ Տր՝ և մեծացաք. և հովուաց
նց ոչինչ ցաւէր վն նց: * Վս այսորիկ 6
ոչ ևս խնայեցից 'ի վր բնակչաց երկ_
րիդ՝ ասէ Տր: և ահաւասիկ ես մատնե
ցից զմարդիկ իւրաքանչիւր 'ի ձեռս
ընկերի իւրոյ. և հարցեն, և ոչ փրկեցից
'ի ձեռաց նց:* Եւ հովուեցից խաշինն 7
կոտորելոյ յերկրին քանանացւոց: և
առից ինձ երկուս գաւազանս՝ զմինն
կոչեցից գեղեցկութի. և զերկրորդն
կոչեցից վիճակ՝ և արածեցից զխաշինս:
8 *Եւ բարձից զերիս հովիւսն 'ի միում
ամսեան. և ծանրասցի անձն իմ 'ի վր
նց. քանզի և անձինք նց գոչէին 'ի վր
9 իմ:* Եւ ասեմ ոչ հովուեցից ձեզ. որ
մեռանելոցն է՝ մեռցի, և որ սատակե_
լոցն է, սատակեսցի. և մնացեալք կերի
ցեն իւրաքանչիւր զմարմինս ընկերի
10 իւրոյ: *Եւ առի զգաւազանն իմ զգե
ղեցիկ՝ և ընկեցի զնա. ցրել զուխտ իմ՝
11 զոր եդի առ ամ ժողովուրդս: *Եւ
ցրեսցի յաւուր յայնմիկ: և ծանիցեն
քանանացիքն զխաշինս պահեստի իմոյ.
12 զի բան Տն է: * Եւ ասացի ցնս, թէ
բարւոք թուի յաչս ձեր. տուք զվարձս
13 իմ. ապաթէ ոչ՝ զրո՛յց արարէք: *Եւ Մտ.
կշռեցին զվարձս իմ երեսուն արծա_ 27. 9.
թի: Եւ ասէ ցիս Տր՝ արկ դու զայդ
'ի բովս. և քննեա՛ թէ փորձ իցէ՝ որպ ես
գտայ փորձ վն նց: և առի զերեսուն
արծաթին. և արկի 'ի տուն Տն 'ի բովս:
14 * Եւ ընկեցի զգաւազանն երկրորդ
զվիճակն. ցրել զուխտ իմ՝ ի մէջ յուդայ
15 և 'ի մէջ իղի: * Եւ ասէ ցիս Տր դար_
ձեալ: առ դու քեզ գործի հովուութե
16 հովուի տգիտի: * Զի ահաւասիկ ես
յարուցանեմ հովիւ տգէտ 'ի վր երկ_
րի. զվտտեալն ոչ յանձանձիցէ. և զցր
ուեալն ոչ խնդրիցէ. և զբեկեալն ոչ
բժշկեսցէ. և զողջն ոչ դարմանեսցէ.
և զմիս ընտրանացն կերիցէ. և զոտս նց
17 փշրեսցէ: * Վա՜յ տարապարտ արօտք՝
որք ընդ վայր հարկք զխաշինս. սուր 'ի
բազուկ նր՝ և յական իւր աջոյ. բազուկ
նորա ցամաքելով ցամաքեսցի. և ակն
իւր աջոյ կուրանալով կուրասցի:

ԳԼ: ԺԲ:

1 Առած բանի Տն 'ի վր իղի ասէ Տր՝
որ ձգեաց զերկինս՝ և էարկ զհի_
մունս երկրի. և հաստատէ զոգի մար_
2 դոյ 'ի նմա: * Ա.հաւասիկ ես դնեմ
զեէմ իբրև զսեամս շարժուն ամ ժո
ղովրդոց՝ որք շուրջ զնովաւ իցեն. և 'ի
հրէաստանի եղիցի պաշարումն եէմի:
3 *Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ եդից
զեէմ իբրև զքար մի կոխան ամ հեթա
նոսաց. ամ որ կոխիցէ զնա. կատակե_
լով կատակիցէ. և ժողովեսցին 'ի վր
4 նր ամ ազգք երկրի:*Յաւուր յայնմիկ
ասէ Տր ամենակալ՝ հարից զամ երի_
վար տագնապաւ. և զհեծեալ նր յիմա
րութբ. և 'ի վր տանդ յուդայ բացից զաչս
իմ. և զամ երիվարս ազգաց հարից
5 կուրութբ: *Եւ ասասցեն հազարա_
պետք յուդայ 'ի սիրտս իւրեանց. գտցուք
մեք

մեք զբնակիչս եդի ի ձեռն Տեառն ամե-
նակալի Ա.Ի նոցա։ * Յաւուր յայնմիկ 6
եղիցի զՀազարապետոն յուդայ իբրև
զխանձողս հրոյ ի մէջ փայտից. և իբրև
զչամբարս հրոյ ի մէջ եղեգան. և կե-
րիցեն յաջմէ և յահեկէ զամ ժողովիցս
շուրջանակի. և դարձեալ բնակեսցի
եկեմ առանձինն յեկեմ։ * Նէ ապրե- 7
ցուսցէ Տէր զյարկսն յուդայ ոչ ի խակզբա
նէն. զի մի մեծաբանեսցեն պարծանք
տանն դաւթի. և հպարտութիւն բնակ-
չաց եկեմ ի վէր տանն յուդայ։ * Նէ ե- 8
ղիցի յաւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ
Տէր ամ բնակչաց եկեմ. և եղիցի՝ որ
տկարն իցէ ի նոսա յաւուր յայնմիկ՝ իբ-
րև զդաւիթ. և տունն դաւթի իբրև
զտունն Ա.Ի՝ իբրև զհրեշտակ Տեառն ա-
ռաջի նոցա։ * Նէ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ 9
խնդրեցից բառնալ զամ ազգս եկեալս
ի վէր եկեմ։ * Նէ հեղից ի վէր տանն 10
դաւթի՝ և ի վէր բնակչաց եկեմ զհոգի
ահա զոր ողորմածութեան և զթութեան։ ‖ Հայեսցին առ
իս փոխանակ կաքաւելոյն. և կոծեսցին ‖ Յովհ.
զի վէր նոր կոծ իբրև ի վէր սիրելւոյ. և 19. 37.
աշխարհեսցին աշխար իբրև ի վէր անդ
րանկան։ * Յաւուր յայնմիկ սաստկա- 11
նայ կոծ յԵկեմ։ ‖ իբրև զկոծ նաւնեհեայ ‖ 2.Պտհ.
կոտորելոց ի դաշտի։ * Նէ կոծեսցի 12 35.22.
երկիր ըստ ազգս ազգաց առանձինն։
* Ազգ տանն դաւթի առանձինն. և 13
կանայք նոցա առանձինն. ազգ տանն
ղևեայ առանձինն՝ և կանայք նոցա ա-
ռանձինն։ ազգ տանն շմաւնի առան-
ձինն. և կանայք նոցա առանձինն։
* Ամենայն ազգք մնացեալք առան- 14
ձինն. և կանայք նոցա առանձինն։

ԳԻ։ ԺԴ։

Յաւուր յայնմիկ եղիցի նմա տեղի 1
աղբիւր բացեալ տանն դաւթի՝
և բնակողացն եկեմ ի լուացումն մե-
ղաւորի և դաշտականաւորի։ * ‖ Նէ 2
եղիցի յաւուր յայնմիկ բարձցէ Տէր զան- ‖ Ածել.
ուանս կռոց յերկրէ՝ և ոչ ևս եղիցի 30.13.
յիշատակ նոցա. և զսուտ մարգարեսն՝
և զոգիս պիղծս բարձից յերկրէ։ * Նէ 3
եղիցի եթէ մարգարեանայցէ ոք ա-
կաւբին. և ասասցեն ցնա հայր և մայր
իւր՝ որք ծնան զնա՝ ի կեցդիր՝ զի սուտ
խօսեցար յանուն Տեառն. և խափանեսցեն
զնա հայր և մայր նորա՝ որք ծնան զնա՝ ի
մարգարեանալոյն։ * Նէ եղիցի յա- 4
ւուր յայնմիկ ամաչեսցեն մարգարէքն՝
իւրաքանչիւր տեսլենէ՝ իմարգարե-
նալն իւրմէ. և զգեցցին փեղկս մազե-
ղինս՝ փոխանակ զի ստեցին։ * Նէ ա- 5
սասցէ. չեմ ես մարգարէ՝ այլ այր հո-
ղագործ եմ՝ ես և մարդ ծնաւ զիս ի
մանկութիւնէ իմմէ։ * Նէ ասասցէ ցնա՝ 6
զինչ են վէրքդ այդոքիկ ի մէջ ձեռաց
քոց. և ասասցէ՝ զորս վիրաւորեցայ ի
տան սիրելւոյ իմոյ։ * Օարթիր սուր 7
ի վէր հովուիւն իմոյ՝ և ի վէր առն ընկե ընկերի
րի նո՝ ասէ Տէր ամենակալ. ‖ Հարիր զհո- ‖ Մատ.
վիւնն և ցրուեսցին խաչունքն. և դար- 26. 31.
ձուսից զձեռն իմ՝ ի վերայ հովուաց։ 26. 31.
* Նէ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր՝ ‖ Մարկ.
երկու մասունք ի նմա սատակեսցին, 14.27.
և պակասեսցին. և երրորդն մնասցէ ի
նմա։ * Նէ անցուսից զերրորդ մասն
ընդ հուր. և ջեռուսցից զնոսա ջեռնու
արծաթոյ. և փորձեցից զնոսա փորձ
ոսկւոյ։ նա կարդասցէ զանուն իմ՝ և ես
լուայց նմա. և ասացից՝ ժողովուրդ իմ
է ասես նա ասասցէ Տէր ած իմ ես դու։

ԳԻ։ ԺԴ։

Ահաւասիկ աւուրք Տեառն եկեսցեն. 1
և բաժանեսցի աւարն քո ի քեզ։
* Նէ ժողովեսցէ զամ ազգս ի վերայ 2
եկեմ ի պատերազմ. և առցի քաղաքն,
և յափշտակեսցին տունք, և պղծեսցին
կանայք, և ելցէ կէս քաղաքին ի գե-
րութիւն. և մնացորդք ժողովրդեան իմոյ
մի սատակեսցին ի քաղաքէ անտի։
* Նէ ելցէ Տէր՝ և տացէ պատերազմ ընդ 3
ազգսն ընդ այնոսիկ. իբրև յաւուր ձա
կատուս իւրոյ յաւուր պատերազմի։
* Նէ կացցեն ոտք նո՛ր յաւուր յայնմիկ 4
ի լերինն ձիթենեաց՝ հանդեպ եկեմ
յարեւելից. և պատառեսցի լեառն ձի-
թենեաց՝ կէս նո՛ր յարեւելս, և կէս նո՛ր
ի ծով վիհ մեծ յոյժ. և խոնարհեսցի
կէս լերինն առ հիւսիսի. և կէս նո՛ր առ
հարաւ։ * Նէ խցցի ձոր լերանց իմոց 5
և հգեսցի ձոր լերանցն մինչև ցասայէլ
և խցցի, զորօրինակ խոյաս յերեսաց ‖ Ամոս.
շարժմանն՝ յաւուրս ոզիայ արքայի յու- 1. 1.
դայ։ և եկեսցէ, հասցէ Տէր Ա.Ծ իմ, և
ամ սուրբք ընդ նմա։ * Նէ եղիցի յաւ 6
ուր յայնմիկ՝ ոչ եղիցի լոյս և ցուրտ՝ և
պարզ։ * Նէղիցի օր մի. և օրն այն յայտ 7
նի Տեառն. ոչ տիւ իցէ՝ և ոչ գիշեր. և ընդ
երեկս եղիցի լոյս։ * Յաւուր յայնմիկ 8
բղխեսցի ջուր կենդանի յԵկեմ. կէս նո՛ր
ի ծովն առաջին. և կէս նո՛ր ի ծովն որ
յետոյ. զամառն և զգարուն նոյնպէս ե-
ղիցի։ * Նէ եղիցի Տէր թագաւոր ի վէր 9
ամ երկրի. յաւուր յայնմիկ եղիցի Տէր
մի և անուն նորա մի։ * Պատեալ զամ երկիր 10
զանապատն՝ ի գաբայ մինչև ցռեմմոն՝
ընդ կողմն հարաւոյ եկեմ. և հառամ՝ ի
տեղւոջ իւրում կացցէ. ի դրանէն բե
նիամինի մինչև ի տեղի դրանն առաջ
նոյ. մինչև ի դուռն անկեանցն. և մին
չև ցաշտարակն անամայելի՝ մինչև ի
հնձանս

Հնձանս Թագաւորին ։ * Եւ բնակես_ 11
ցին ’ի նմա․ և նզովք ոչ ևս լիցին․ և
բնակեսցի Եէմ յուսով ։ * Եւ այս ի_ 12
ցեն հարուածք՝ զոր հարցէ Տր զազգս
ամ՝ որք զօրաժողով եղեն ’ի վր Եէմի։
հալեսցին մարմինք նց մինչդեռ կայ_
ցեն ’ի վր ոտից իւրց․ և ծորեսցին աչք
Խաֆշայ նց ’ի կապիճաց իւրեանց ․ և լեզուք նց
հալեսցին ’ի բերանս իւրց ։ * Եւ եղի 13
ցի յաւուր յայնմիկ ահ մեծ ’ի Տէ ’ի վր
նց․ և բուռն հարկանիցեն իւրաքանչ
իւր զձեռանէ ընկերի իւրոյ ․ և խառ_
նեսցէ զձեռն իւր ընդ ձեռն ընկերի
իւրոյ ։ * Եւ յուդայ ճակատեսցի յԵէմ․ 14
և ժողովեսցէ զզօրութի ամ ազգաց
շուրջանակի․ ոսկի՝ և արծաթ՝ և հան
դերձ բազում յոյժ ։ * Եւ այս իցեն 15
հարուածք՝ ձիոց՝ և ջորւոց՝ և ուղտուց՝
և իշոց՝ և ամ անասնոց՝ որք իցեն ’ի բա
նակին յայնոսիկ ըստ նմին հարուածոց ։
* Եւ եղիցի , որք միանգամ մնայցեն 16
յամ ազգաց եկելոցն ’ի վր Եէմի՝ ելա
նիցեն ամ յամէ երկիր պագանել Թա

գաւորին Տն Այ ամենակալի․ և առ_
17 նել զտօն տաղաւարահարացն ։ * Եւ
եղիցի որք միանգամ ոչ ելանիցեն յամ
ազգաց երկրի յԵէմ երկիր պագանել
Թագաւորին՝ Տն Այ ամենակալի, ոչ
եղիցի ’ի վր նոցա անձրև՝ և սոքա ’ի նս
18 յաւելցին ։ * Եւ եթէ ազգն Եգիպ_
տացւոց ոչ ելանիցէ , և գայցէ․ և ’ի վր
նոցա եղիցին հարուածքն․ զոր հարցէ
Տր զամ ազգսն՝ որք ոչ ելանիցեն առ_
19 նել զտօն տաղաւարահարացն ։ * Այն
եղիցի ’ի մեղս Եգիպտացւոցն ․ և ’ի
մեղս ամ ազգաց՝ որք ոչ ելանիցեն առ
20 նել զտօն տաղաւարահարացն ։ * Յաւ
ուր յայնմիկ՝ որ ’ի խանձս ձիոյն՝ իցէ սր_
բութի Տն ։ և եղիցին սանք ’ի տան Տն
21 իբրև զտաշտս առաջի սեղանոյն ։ * Եւ
եղիցի ամ սան՝ որ յԵէմ՝ և որ ’ի յու_
դայ՝ նուիրեալ Տն ամենակալի ։ և եկես
ցեն ամենեքեան՝ որք մատուցանիցեն
զպատարագ՝ առնուցուն ’ի նցնէ եփես
ցեն նոքօք․ և ոչ ևս եղիցի ’ի տան Տն ա_
մենակալի քանանացի յաւուր յայնմիկ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԻԱՅ ։

Գլուխ Առաջնորդ ։

Առած բանին Տն ’ի վերայ Իսրայէլի ’ի ձեռն 1
հրեշտակի իւրոյ ։

Ի՛·Բ· ’Ի
ՍԻՐՏՍ ՁԵՐ ։
* Սիրեցի զձեզ 2
ասէ Տր․ և ասա_
ցիք , իւ սիրեցեր
զմեզ․ ո՞չ եղբայր
էր Եսաւ յակոբ՝
Հռովմ. ասէ Տր․ ‖ և սիրե
9.13. ցի զյակոբ ։ * Եւ զեսաւ ատեցի , և 3
կարգեցի զսահմանս նր յապականու_
թի․ և զժառանգութի նորա ’ի բաշխ
անապատի ։ * Զի թէ ասասցէ եդոմ․ 4
եթէ աւա կործանեցաւ․ դարձցուք, և
շինեսցուք զքաղաքս աւերեալս , այսպէս
ասէ Տր ամենակալ․ նոքա շինեսցեն, և
ես կործանեցից ․ և կոչեսցին նց սահ_
մանք անօրէնութե․ և ժողովուրդ , ընդ
որում տացէ պատերազմ Տէր մինչև
յյաւիտեան ։ * Եւ աչք ձեր տեսցեն՝ 5
և դուք իսկ ասասջիք՝ եթէ բարձրա_
ցաւ Տր ’ի վր սահմանաց Իլի ։ * Որդի 6
փառաւոր առնէ զհայր՝ և ծառայ երկն
չի ’ի Տէ իւրմէ ․ իսկ արդ եթէ հայր եմ,
ո՞ւր են փառքն իմ․ և եթէ Տէր եմ ,

ո՞ւր է պատիւն իմ՝ ասէ Տէր ամենա_
կալ․ դուք քահանայք էք՝ որք բամբա_
սէք զանուն իմ․ և ասէք՝ իւ բամբասե
7 ցաք զանուն քո ։ * Զի մատուցանէք
’ի սեղան իմ զհաց պղծութե․ և ասէք,
իւ պղծեցաք զնս․ յասելն ձերում թէ
սեղան Տն արհամարհեալ է․ և զորինչ
8 դնին ’ի վր, արհամարհէք ։ * Զի եթէ
մատուցանէք զկոյրն ’ի պատարագ՝ չի_
ցէ չար․ և եթէ մատուցանիցէք զկաղն
կամ զհիւանդոտն՝ չիցէ չար․ մղէ մա
տո զնա իշխանին քում․ թէ ընդունի_
ցի զքեզ․ կամ թէ առնուցու քեզ ակն՝
9 ասէ Տր ամենակալ ։ * Եւ այժմ աղա
չեցէք զերեսս Այ ձերոյ՝ և հաշտեցու
ցէք զնա․ ’ի ձեռաց ձերոց եղև այդ ․
եթէ առից ինչ ’ի ձէնջ ակնառութե՝
10 ասէ Տր ամենակլ ։ * Զի և ձեզ դրունք
փակեսցին՝ և մի մերձենայք ’ի սեղան
իմ վայրապար ․ զի ոչ են կամք իմ ’ի
ձեզ՝ ասէ Տր ամենակալ ․ և զպատա_
րագս ոչ ընկալայց ’ի ձեռաց ձերոց ։
11 * ‖ Զի յարևելից մինչև ’ի մուտս ա_ ‖ Սաղմ.
րևու փառաւորեալ է անուն իմ ’ի մէջ 112. 3.
ազգաց․ և յամ տեղիս մատչին խունկք
անուան իմոյ․ և պատարագք սուրբ․ զի
մեծ է անուն իմ ’ի հեթանոս՝ ասէ Տր
12 ամենակալ ։ * Եւ դուք պղծեցէք զնա՝
յասելն ձեր՝ թէ սեղան Տն պիղծ է․
և

յակոբայ։ և ի մատուցանելեցդ պա-
տարագայն Տ֊ն ամենակալի։ * Լաւ է այս
եան աստի՝ առնէիք ծածկեցիք արտա վերջին
սուք զսեղան իմ։ և լալով քքուով արար։
յաչխատութեցդ. եթէ արժան ինչ իցէ ծածկէիր
միւսանգամ Հայիլ՝ ի պատարագս ձեր. արդասո-
և կամ առնուլ ընդունելութի՝ ի ձե- հօր ըսէ-
ռաց ձերոց։ * Լաւ ասացիք՝ քայ ընդ- ցաւն Տ֊ն.
կը. զի Տ֊ն եղ ուխտ՝ ի մէջ քոս և՝ ի մէջ լուսով և
կնոջ մանկութե քոյ՝ զոր թողեր. և նա էր ամուսին և կին ուխտի քոյ։ բառանգէ
15 * Լաւ ոչ այլոք արար՝ և հատոր ոգւոյ զի՛ և
նորա է. և ասացէք՝ թէ զինչ այլինչ հայեցայց
խնդրէ Լ֊ն, եթէ ոչ զզաւակ. զոր ի պապա
շայարձակք յոգիս ձեր. և կին մանկու
16 թե քոյ մի թողուր։ * Քայց եթէ առ
ատել արձակիցես՝ ասէ Տ֊ն Լ֊ն ելի.
ծածկեացէ ամպարշտուն զհագուստս
քո՝ ասէ Տ֊ն ամենակալ. և զդէզ ձերոյք
17 յոգիս ձեր. և մի թողուցուք։ * Որք
բարկացուցանէք զԼ֊ն բանիւք ձե-
րովք. և ասէք, ի՞նչ բարկացուցաք զնա.
յասելն ձեր՝ թէ ամենայն որ զչար
գործէ՝ բարւոք Թուի յաչս Տ֊ն. և
ընդ այն իսկ հաճեցաւ նա. և ո՞ւր է
Լ֊ն արդարութե։

Գ։ Ա։

1 Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ՝ ‖ Մատ.
և տեսցէ զճանապարհս առաջի 11. 10.
իմ։ և յանկարծակի եկեսցէ՝ ի տաճար Մարկ.
իւր Տ֊ն զոր դուքն խնդրէք. և հրեշ- 1. 2.
տակն ուխտի՝ զոր դուք կամիք. ահա Ղուկ.
2 եսասիկ գայ ասէ Տ֊ն ամենակալ։ * Եւ 1.17. և
ո՞ժողովեսցէ աւուր մուտ նորա. և 7.27.
կամ՞ո հանդարտեսցէ յայտնութե նո՛ր։ Եսայ.
զի նա մտցէ իբրև զբոց հալոցի. և իբ- 40.3.
3 րև զօճառ լուանալեաց։ * Եւ նստցի
՝ի ձուլել և սրբել իբրև զարծաթ՝ իբ-
րև զոսկի. և սրբեսցէ զորդիսն ղևեայ.
հալեսցէ զնա իբրև զոսկի՝ իբրև զար
ծաթ. և եղիցի Տ֊ն մատուցանել պա-
4 տարագս արդարութե։ * Եւ հաճոյ
եղիցի Տ֊ն պատարագն յուդայ՝ և եչմի-
նոյ յաւուրսն յաւիտենից՝ և ո՛չ յամն
5 առաջինս։ * Եւ հասից՝ ի վէր ձեր դա
տաստանաւ. և եղէց վկայ արագ՝ ի վէր
կախարդաց՝ և կանանց շնացելոյ՝ և՝ ի
վէր այնոցիկ որք երդնուն յանուն իմ
սուտ թե. և որք հատանիցեն զվարձս
վարձկանի. և որք յաղթահարիցեն զայ
րիս՝ և կոփիցեն զորբս. և որք խոտորի
ցեն զիրաւունս պանդխտին. և որք ոչ
երկնչիցին յիս՝ ասէ Տ֊ն ամենակալ։
6 * Ո՛չ ես եմ Տ֊ն Լ֊ն ձեր՝ և ո՛չ փոխեմ.
7 և դուք որդիք յակոբայ, * ո՛չ կացիք †Ասորերէն
՝ի բաց ՝ի մեղաց ձերոց. † և ո՛չ յայտ չունի
պահեցիք զնո։ ‖ դարձարո՛ւք առ իս՝ և ես նայ եմ

և կերակուրն՝ որ գնի ՝ի վէր նո՛ր՝ արհա
մարհեալ։ * Եւ ասէիք՝ թէ այն յաղ 13
խատուէ է. և փչեցիք զայն արտաքս՝
ասէ Տ֊ն ամենակալ. և եթէ մատուցա
նէք ինձ զպատշաճականն՝ և զկալն՝ և
զվտիտս պատարագ. թէ ընկալայց
զնո՛ ՝ի ձեռաց ձերոց՝ ասէ Տ֊ն ամենա-
կալ։ * Նիծեալ իցէ մարդն՝ որ կարօղ 14
իցէ, և կայցէ ՝ի խաչին նո՛ր որձ. և ուխտ
իւր յանձին իւրում. և մատուցանիցէ
Տ֊ն զարատաւորն. զի Թագաւոր յաղ
թօղ եմ՝ ես՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ. և
անուն իմ երևելի ՝ի մէջ ազգաց։

Գ։ Բ։

1 Եւ արդ այս պատուէրս է իմ առ ‖ Ա Թագ.
2 ձեզ քահանայք։ * ‖ Եթէ ոչ 26. 14.
լսիցէք՝ և ոչ դնիցէք ՝ի սրտի ձերում Բ Օրէն.
տալ փառս անուան իմում՝ ասէ Տ֊ր 28. 15.
ամենակալ. առաքեցից ՝ի վերայ ձեր
անէծս, և անիծից զօրհնութի՛ս ձեր՝ և
նզովեցից զնա. և չորեցից զօրհնութի՛ս
ձեր՝ և մի եղիցի ՝ինձի՛ ձերումն դուք
ոչ եդիք ՝ի սրտի ձերում։ * Հասադիկ 3
ես որոշեցից զձեզ Թեկն. և չանեցից
զապաւառն ը երեսս ձեր՝ զապաւառն ջեկ
ոտնից ձերոց. և բարձից զձեզ նովաս։
* Եւ ծանիջիք՝ եթէ ես առաքե- 4
ցի առ ձեզ զպատուէրդ զայդ՝ լի-
նիլ ուխտի իմոյ առ ղեւտացիան. ասէ
Տ֊ր ամենակալ։ * Ուխտն իմ, որ էր ը 5
նոմ՝ կենաց՝ և խաղաղութե. ես եառ
նմա զերկիւղ՝ և երկնչիլ յինէն՝ և յերե-
սաց անուանն իմոյ խորշիլ։ * Օրէնք 6
ճշմարտութե էին ՝ի բերան նո՛ր. և անի
րաւութի ոչ գտաւ ՝ի շրթունս նո՛ր. խա
ղաղութի՛ և ուղղութի՛ գնաց ընդ խա.
և զբազումս դարձոյց յանկրաւութե։
* Օի շրթունք քահանային զգուշաս 7
ցին գիտութե. և օրէնս խնդրեսցեն ՝ի
բերանոյ նո՛ր. զի հրեշտակ Տ֊ն ամենա-
կալի է։ * Իսկ դուք խոտորեցայք ՝ի ճա 8
նապարհէ. և տկարացուցիք զբազումս
օրինօքն. և ապականեցիք զուխտն ղևե-
եայ՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ։ * Եւ ես եառ 9
զձեզ արհամարհեալս՝ և լքեալս ընդ
ամ՝ ազգս՝ փոխանակ զի ոչ պահեցիք
զճանապարհս իմ. այլ ակն առնուիք
օրինօքն։ * ‖ Ո՞չ ապաքէն մի հայր է ա- 10
մենեցուն ձեզ. ո՞չ մի Լ֊ն հաստատեաց Մաղ.
զձեզ. զի՞ զի Թողիք իւրաքանչիւր 2. 9.
զեղբայր իւր պղծել զուխտ հարցն ձե Եսթեռ.
րոց։ * Քաւ յուդա՝ գարշելի գործե- 11 4. 6.
ցաւ յինէն՝ և յԵՀմ. զի պղծեաց յուդա
զսրբութի՛ն Տ֊ն ՝ի ձեռն այնոցիկ՝ զոր
սիրեցին. և հարաւ յաստուածս օտարս։
* Սատակեսցէ Տ֊ր զմարդն՝ որ առնի 12
ցէ զայն՝ մինչև նկուն լիցի ՝ի յարկացն

Գ։ Գ։

1 Եւ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ՝ ‖ Մատ.
և տեսցէ զճանապարհս առաջի 11. 10.
իմ։ և յանկարծակի եկեսցէ ՝ի տաճար Մարկ.
իւր Տ֊ր զոր դուքն խնդրէք. և հրեշ- 1. 2.
տակն ուխտի՝ զոր դուք կամիք. ահա Ղուկ.
2 եսասիկ գայ ասէ Տ֊ր ամենակալ։ * Եւ 1.17. և
ո՞ժողովեսցէ աւուր մուտ նորա. և 7.27.
կամ՞ո հանդարտեսցէ յայտնութե նո՛ր։ Եսայ.
զի նա մտցէ իբրև զբոց հալոցի. և իբ- 40.3.
3 րև զօճառ լուանալեաց։ * Եւ նստցի
՝ի ձուլել և սրբել իբրև զարծաթ՝ իբ-
րև զոսկի. և սրբեսցէ զորդիսն ղևեայ.
հալեսցէ զնա իբրև զոսկի՝ իբրև զար
ծաթ. և եղիցի Տ֊ն մատուցանել պա-
4 տարագս արդարութե։ * Եւ հաճոյ
եղիցի Տ֊ն պատարագն յուդայ՝ և եչմի-
նոյ յաւուրսն յաւիտենից՝ և ո՛չ յամն
5 առաջինս։ * Եւ հասից ՝ի վէր ձեր դա
տաստանաւ. և եղէց վկայ արագ ՝ի վէր
կախարդաց՝ և կանանց շնացելոյ՝ և՝ ի
վէր այնոցիկ որք երդնուն յանուն իմ
սուտ թե. և որք հատանիցեն զվարձս
վարձկանի. և որք յաղթահարիցեն զայ
րիս՝ և կոփիցեն զորբս. և որք խոտորի
ցեն զիրաւունս պանդխտին. և որք ոչ
երկնչիցին յիս՝ ասէ Տ֊ր ամենակալ։
6 * Օի ես եմ Տ֊ր Լ֊ն ձեր՝ և ո՛չ փոխեմ.
7 և դուք որդիք յակոբայ, * ո՛չ կացիք †Ասորերէն
՝ի բաց ՝ի մեղաց ձերոց. † և ո՛չ յայտ չունի
պահեցիք զնո։ ‖ դարձարո՛ւք առ իս՝ և ես նայ եմ

‖ Զաքա. Ես դառնամ առ ձեզ ասէ Տր՟ Տր՟ ամե
1. 3. նակալ. և ասացէք, ի՞ դարձցուք:
*Իցէ՞, թէ խաբիցէ մարդ զԱ՟ծ՝ զի 8
դուք խաբեցէք զիս. և ասացէք, ի՞
խաբեցաք զքեզ. զի տասանորդք՝ և
և չարաչ պտուղք առ ձեզ են: *Այլ չարչարանե_ 9
նէլով չա լով չարչարանեք՝ և խաբէք զիս: *Տարին 10
բանէք. կատարեցաւ՝ և զարդիւնս ամ՟ ՚ի շտե
մարանս ձեր ժողովեցիք. և եղիցի
յափշտակութի տանց ձերոց. և դար_
ձարուք այդուիկ՝ ասէ Տր՟ ամենակալ.
եթէ ոչ բացից զպատուհանս երկնից.
և զեղից ձեզ զօրհնութի իմ մինչև ՚ի
շատանալ: *Այլ զգուշացայց կերակ_ 11
րոցն ձերոց. և ոչ ապականեցից զպտ
տուղ երկրի ձերոյ. և մի վատեսցէ
որթ ձեր յայգւոջ՝ ասէ Տր՟ ամենակալ:
*Այլ երանիցեն ձեզ ամ՟ ազգք. զի եղի 12
ցիք դուք երկիր կամաց՝ ասէ Տր՟ ամե
‖ Յօբ. նակալ: *‖ Ծանրացուցիք ինձ զբանս 13
21.14. ձեր. ասէ Տր՟: *Այլ ասացիք՝ ի՞ բամ_ 14
բասեցաք զքեզ. զի ասէիք. եթէ ՚ի դուր
է ամ՟ որ ծառայէ Ա՟ծ. և զի՞նչ աւելի
է՝ զի պահեցաք զպահպանութի նր՟.
և զի գնացաք պաղատանօք առաջի Տ՟ն
ամենակալի: *Այլ արդ մեք երանեմք 15
այլոց. և բարեշէնք են ամենեքեան. որք
գործեն զանօրէնութի. և ընդդէմ
յայնժամ դարձան ա՟յ՝ և կեցին: *Զայս տրտն 16
խօսեցան ջեցին երկիւղածք Տ՟ն իւրաքանչիւր
երկիւ_ ընդ ընկերի իւրում: և անսաց Տէր՝ և
ղածք ա՟ն լուաւ՝ և գրեաց գիր յիշատակի առա
ջի երկիւղածաց Տ՟ն. և որոց սարսին

17 յանուանէ նր՟: *Այլ եղիցին ինձ՝ ասէ
Տէր ամենակալ. յաւուր յորում ես
արարից զփրկութի. և փայփայեցից
զնոսա. ո՟ր փայփայէ հայր զորդի զբար
18 ւոք ծառայեալ նմա: *Այլ դարձջիք.
և տեսջիք ՚ի մէջ արդարոյն և ՚ի մէջ
անօրինին. և ՚ի մէջ ծառայելոյն Ա՟ծ
և ՚ի մէջ չծառայելոյն:

Գլ: Դ:

1 Զի ահա եկեսցէ օր Տ՟ն բորբոքեալ
իբրև զհնոց՝ և այրեսցէ զնոսա.
և եղիցին ամ՟ այլազգիք. և ամենեքեան
որք գործեն զանօրէնութի, եղէգն. և
վառեսցի զնոքօք օրն. որ գալոց է՝ ասէ
Տր՟ ամենակալ. և մի՛ մնասցէ նոցա ար
2 մատ և մի՛ ոստ: *‖ Այլ ծագեսցի ձեզ ‖ Ղուկ
երկիւղածաց անուան իմոյ՝ արեգակն 1.78.
արդարութե. և բժշկութի ՚ի թևս
նր՟: և ելջիք՝ և խայտասջիք իբրև որթք
3 արձակեալք ՚ի կապոյ: *Այլ կոխես_
ջիք զանօրէնս. և եղիցին մոխիր ՚ներ
քոյ ոտից ձերոց. յաւուր զոր ես արա_
5 րից՝ ասէ Տր՟ ամենակալ: *‖ Այլ ահա ‖ Մատ
ես առաքեմ առ ձեզ զեղիայ թեզբա 17.10.
ցի. մինչև եկեալ իցէ օրն Տ՟ն մեծ և ‖ Մար.
6 երևելի: *Որ պատրաստեսցէ զսիրտ 9.11.
հօր առ որդի. և զսիրտ առն առ ըն_ ‖ Ղուկ
կեր իւր: գուցէ եկեալ հարկանիցեմ 1.17.
4 զերկիր միանգամայն: *‖ Յիշեցէք զօ_ ‖ Ելից
րէնսն մովսէսի ծառայի իմոյ. որպէս 20.3.
պատուիրեցի նմա ՚ի քորեբ. զամ՟ հրա 2.Օրէ.
մանս՝ և զիրաւունս: 4.5.և 6.

ՎԱԽՃԱՆ ՀՆՈՑ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ:

Ն Ո Ր Կ Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ր Ա Ն

Որ պարզ կարգ, և թիւր հանդերձ գլխով
համանշանին:

		Գլուխ	Է Լրն
1	Սբոյ Աստուածածնի Մատթէոսի:	28	931
2	Սբոյ Աստուածածնի Մարկոսի:	16	963
3	Սբոյ Աստուածածնի Ղուկասու:	24	983
4	Սբոյ Աստուածածնի Յովհաննու:	21	1017

Աւետիս Գաբրիէլ Սբոյն Ղուկասու:

5	Ծնունդ Յովհաննէսի:	28	1043

Գործք Պօղոսի Յաբեղեայն:

6	Գործք առ Հռովմայեցիս:	16	1073
7	Գործք առ Կորնթացիս. 1:	16	1085
8	Գործք առ Կորնթացիս. 2:	13	1096
9	Գործք առ Գաղատացիս:	6	1104
10	Գործք առ Եփեսացիս:	6	1108
11	Գործք առ Փիլիպպեցիս:	4	1112
12	Գործք առ Կողոսացիս:	4	1115
13	Գործք առ Թեսաղոնիկեցիս. 1:	5	1118
14	Գործք առ Թեսաղոնիկեցիս. 2:	3	1120
15	Գործք առ Տիմոթէոս. 1:	6	1122
16	Գործք առ Տիմոթէոս. 2:	4	1125
17	Գործք առ Տիտոս.	3	1128
18	Գործք առ Փիլիմոն:	1	1129
19	Գործք առ Եբրայեցիս:	13	1130

Գործք Կաթուղիկեացց:

20	Գործք Յակոբոս:	5	1139
21	Գործք Պետրոսի. 1:	5	1142
22	Գործք Պետրոսի. 2:	3	1146
23	Գործք Յովհաննու. 1:	5	1148
24	Գործք Յովհաննու. 2:	1	1151
25	Գործք Յովհաննու. 3:	1	1152
26	Գործք Յուդայի:	1	1152
27	Յայտնութիւն Յովհաննու:	22	1154

Ընդ Կաթուղիկոս բովանդակին են գիրք, իբ: 27:

****

ՍՒՐ ՄԱՏԹԷՈՍ·

ՍՒՐ ՄԱՐԿՈՍ·

ՍՒՐ ՂՈՒԿԱՅԻ·

ՍՒՐ ՅՕՀԱՆՆԷՍ·

Յակոբ ծնաւ զՅուդա, և զեղբարս նորա: Մատթէոս. 1.2.

Ահա հրեշտակ Տեառն ՚ի տեսլեան երեւեցաւ Յով-սեփու: Մատթէոս. 1.20.

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ:
ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ:

Գլուխ Առաջին:

1 ԳԻՐՔ ԾՆՆԴԵԱՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐԴ-ՒՈՅ ԴԱՒԹԻ. ՈՐԴՒՈՅ ԱԲՐԱՀԱՄՈՒ:

Ծննդ. 38.29. Բ.Մնաց. 2. 4. Ա.Մնաց. 2. 5. Հռութ. 4.18. Թագաւոր. 7.12. Հռութ. 4.22.

Ղուկ. * Աբրահամ ծնաւ զիսահակ. 2
3.31. Իսահակ ծնաւ զյակոբ.
Ծննդ. Յակոբ ծնաւ զյուդայ և զեղբարս
21. 3. նր. * Յուդա ծնաւ զփարէս՝ և զզարայ 3
Ծննդ. ՚ի Թամարայ. Փարէս ծնաւ զեզրոմ.
25.26. Եզրոմ ծնաւ զարամ. * Արամ ծնաւ 4
Ծննդ. զամինադաբ. Ամինադաբ ծնաւ զնա-
29. 35. ասոն. Նաասոն ծնաւ զսաղմոն.
Եբրայ- * Սաղմոն ծնաւ զբոոս ՚ի Հռաքեբայ. 5
եցւոյ Բոոս ծնաւ զյովբէթ ՚ի Հռութայ.

Ովբէթ ծնաւ զյեսսէ. Յեսսէ ծնաւ 4.22.
6 զդաւիթ արքայ. * Դաւիթ արքայ Ա Թագ.
ծնաւ զսողոմոն ՚ի կնոջէն ուրիայ. 16.1.
7 * Սողոմոն ծնաւ զռոբովամ. Ռոբո- Հռութ.
վամ ծնաւ զաբիա. Աբիա ծնաւ 4.22.
8 զասափ. * Ասափ ծնաւ զյոսափաթ. Բ Թագ.
Յոսափաթ ծնաւ զյորամ. Յորամ 12. 24.
9 ծնաւ զոզիայ. * Ոզիա ծնաւ զյովա- Գ Թագ.
թամ. Յովաթամ ծնաւ զաքազ. 11. 43.
10 Աքազ ծնաւ զեզեկիայ. * Եզեկիա Գ Թագ.
ծնաւ 14.31.

3 Թագ. ծնաւ զՄանասէ։ Մանասէ ծնաւ
15. 9. զԱմոն։ Ամոն ծնաւ զՅովսիա։
2. Մն. *Յովսիա ծնաւ զՅեքոնիա և զեղբարս 11
26. 23. նորա առ գերութեան բաբելացւոց։
2. Մն. *Յետ գերութեանն բաբելացւոց ծնաւ 12
27. 9. Յեքոնիա զՍաղաթիէլ։ Սաղաթիէլ
2. Մն. ծնաւ զԶօրաբաբէլ, *Զօրաբաբէլ 13
28. 26. ծնաւ զԱբիուդ։ Աբիուդ ծնաւ զԵ-
2. Մն. ղիակիմ։ Եղիակիմ ծնաւ զԱզոր։
32. 33. *Ազոր ծնաւ զՍադոկ։ Սադոկ ծնաւ 14
2. Մն. զԱքիմ, Աքիմ ծնաւ զԵղիուդ։
33. 20. *Եղիուդ ծնաւ զԵղիազար։ Եղիա- 15
և 25. զար ծնաւ զՄատթան։ Մատթան
2. Մն. ծնաւ զՅակոբ։ *Յակոբ ծնաւ զՅո- 16
36. 1. և սէփ զայրն Մարիամու՝ որում խօսե-
2. ցեալ զՄարիամ կոյս՝ յորմէ ծնաւ Յիսուս
որ անուանեցաւ Քրիստոս։ *Արդ՝ ամ 17
ազգք յԱբրահամէ մինչև ՚ի Դաւիթ՝
ազգք չորեքտասանք։ և ՚ի Դաւթէ մին
չև ՚ի գերութիւն բաբելացւոց՝ ազգք
չորեքտասանք։ և ՚ի գերութենէն բաբե
լացւոց մինչև ՚ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքտա-
Ղուկ. սանք։ *Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր 18
1. 27. այսպէս։ խօսեալ զմայրն նորա Մարիամ
Յովսեփու՝ մինչչև եկեալ առ միմեանս՝
գտաւ յղացեալ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ։
*Եւ Յովսէփ այր նորա՝ քանզի արդար էր. 19
և ոչ կամեցաւ առակել զնա։ խորհե-
ցաւ լռելեայն արձակել զնա։ *Եւ 20
մինչդեռ նա զայս ածէր զմտաւ՝ ահա
հրեշտակ Տեառն ՚ի տեսլեան երևեցաւ
նմա՝ և ասէ։ Յովսէփ որդի Դաւթի. մի
երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ
կին քո. քանզի որ ՚ի նմայն ծնեալ է, ՚ի
Ղուկ. Հոգւոյն սրբոյ է։ *Ծնցի որդի. և 21
1. 31. կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս. զի նա փրկես
Գործ. ցէ զժողովուրդ իւր ՚ի մեղաց իւրեանց։
4. 12. *Այլ այս ամ եղև. զի լցցի՝ որ ասա- 22
ցաւն ՚ի Տեառնէ ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգա-
Եսայ. րէի։ *Ահա կոյս յղասցի. և ծնցի որ 23
7. 14. դի. և կոչեսցեն զանուն նորա Էմմա-
նուէլ. որ թարգմանի՝ ընդ մեզ Աստուած։
*Եւ զարթուցեալ Յովսէփ ՚ի քնոյ ան- 24
տի, արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշ-
տակն Տեառն։ և էառ յինքն զկինն իւր։
*Եւ ոչ գիտէր զնա. մինչև ծնաւ 25
զորդին իւր զանդրանիկ։ և կոչեաց
զանուն նորա Յիսուս։

Գլ. Բ.

Ղուկ. Եւ ՚ի ծնանելն Յիսուսի ՚ի Բեթղեհեմ 1
2. 7. հրէաստանի, յաւուրս Հերովդեի
արքայի։ ահա մոգք յարևելից եկին
յԵրուսաղէմ, *Եւ ասեն՝ ո՞ւր է՝ որ ծնաւ 2
արքայն հրէից. զի տեսաք զաստղ նորա
յարևելս. և եկաք երկիրպագանել
նմա։ *Եւ իբրև լուաւ արքայ Հերո- 3
դէս՝ խռովեցաւ՝ և ամ Երուսաղէմ ընդ նմա։

4 *Եւ ժողովեալ զամ զքահանայա-
պետս՝ և զդպիրս ժողովրդեանն. հար-
ցանէր ՚ի նոցանէ. թէ ուր ծնանիցի
5 Քրիստոս։ *Եւ նոքա ասեն ցնա. ՚ի Բեթ-
ղեհեմ հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է
6 ՚ի ձեռն մարգարէին։ *Եւ դու Բեթ Միք.
ղեհեմ երկիր յուդայ՝ ոչ ինչ կրտսեր 5. 2.
ես յիշխանս յուդայ։ ՚ի քէն ելցէ ինձ Յովհ.
իշխան. որ հովուեսցէ զժողովուրդ 7. 42.
7 իմ զԻսրայէլ։ *Յայնժամ Հերովդէս գաղտ
կոչեաց զմոգսն՝ և ստուգեաց ՚ի նոցա
նէ զժամանակ աստեղն երևելոյ։
8 *Եւ արձակեալ զնոսա ՚ի Բեթղեհեմ,
ասէ։ գնացէք և ստուգեցէք վասն ման-
կանն. և յորժամ գտանիցէք՝ ազդ-
արարջիք ինձ։ զի և ես եկեալ երկիր
9 պագից նմա։ *Եւ նոքա իբրև լուան ՚ի
թագաւորէն, գնացին. և ահա աստղն
զոր տեսին յարևելս՝ առաջնորդեաց
նոցա՝ մինչև եկեալ եկաց ՚ի վերայ՝ ուր
10 էր մանուկն։ *Իբրև տեսին զաստղն,
խնդացին յոյժ յուրախութիւն մեծ։

11 *Եւ իբրև մտին ՚ի տունն՝ տեսին զմա-
նուկն հանդերձ Մարիամաւ մարբն
իւրով. և անկեալ երկիրպագանէին
նմա. և բացեալ զգանձս իւրեանց՝ Սաղ.
մատուցին նմա պատարագս ոսկի՝ և 71. 10.
12 կնդրուկ՝ և զմուռս։ *Եւ հրաման ա-
ռեալ ՚ի տեսլեան չդառնալ անդրէն
առ Հերովդէս, ընդ այլ ճանապարհ
գնացին յաշխարհն իւրեանց։
13 *Եւ իբրև գնացին նոքա անտի. ահա
հրեշ

Թագաւորեաց Հրէաստանի փոխանակ
Հերովդէի հօրն իւրոյ՝ երկեաւ երթալ
անդր։ և հրաման առեալ՝ ի տեսլեան,
գնաց՝ ի կողմանս գաւիլեացւոց։
23 * Նէ եկեալ բնակեցաւ՝ ի քաղաքին՝
որ կոչի Նազարեթ։ զի լցցի բան մար-
գարէիցն. Թէ Նազովրեցի կոչեսցի։

Գ։ Գ։

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհաննէս
Մկրտիչ՝ քարոզել յանապատին
2 Հրէաստանի։ *‖ Նէ ասել։ ապաշխա- ‖ Մատ։
րեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկ 1. 4.
3 նից։ * Օն սա՛ է՝ վէն որոյ ասացաւ՝ ի Ղ ոսէ.
ձեռն եսայեայ մարգարէի, որ ասէ. 3. 3.
‖ Ձայն բարբառոյ յանապատի. պատ- ‖ Եսայ.
րաստ արարէք զՃանապարհ Տ̀ն. և 40. 3.
4 ուղիղ արարէք զշաւիղս նո՛ր։ * Նէ ինքն
յովհաննէս ունէր զհանդերձ՝ ի ստեւոյ
ուղտոյ. և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ
իւր։ և կերակուր նորա էր մարախ և
5 մեղր վայրենի։ * ‖ Յայնժամ ելանէին ‖ Մատ.
առ նա ամ՛ էն մարդիք՝ և ամ՛ հրէա- 1. 5.
տան. և ամ՛ կողմն յորդանանու։ Ղ ոսէ.
6 * Նէ մկրտէին՝ ի նմանէ՝ ի յորդանան՝ 3. 4.
և խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց։
7 * Նէ տեսեալ զբազումս՝ ի սադուկեց
ւոցն և՝ ի փարիսեցւոց եկեալս՝ ի մկր-
տութի՛ն նո՛ր՝ ասէ ցնո՛ա. Ծնո՛ւնդք իժից՝
ո՞ եցոյց ձեզ փախչիլ՝ ի բարկութի՛ն՝
8 որ գալոցն է։ * Գործեք այսուհետև
պտուղ արժանի ապաշխարութե՛ն։
9 * Նէ մի՛ համարիցիք ասել յանձինս՝ ‖ Յով.
Թէ ‖ ունիմք մեք հայր զաբրահամ։ 8. 39.
ասեմ՛ ձեզ՝ զի կարօղ է Ա՛ծ՝ ի քա-
րանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս
10 աբրահամու։ * Օն ասասիկ տապար
առ արմին ծառոց դնի. ամ՛ ծառ որ
ո՛չ առնէ զպտուղ բարի, հատանի և
11 ի հուր արկանի։ * ‖ Նա մկրտեմ զձեզ ‖ Մատ.
ջրով յապաշխարութի՛ն. բայց որ գկնի 1. 8.
իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս։ և ես Ղ ոսէ.
չեմ բաւական բառնալ զկօշկս նո՛ր։ 3. 16.
նա մկրտեսցէ զձեզ՝ ի Հոգին սո՛ր և՝ ի Յովան.
12 հուր։ * ‖ Որոյ հեծանոցն՝ ի ձեռին իւր- 1. 26.
ում. և սրբեսցէ զկալ իւր. և ժողո- Ղուկ.
վեսցէ զցորեանն՝ ի շտեմարանս իւր։ 1. 5.
և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։
13 * ‖ Յայնժամ գայ Յ̀ն՝ ի գաւիլեէ՝ ի ‖ Մատ.
յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտիլ՝ ի 1. 9.
14 նմանէ։ * Նէ յովհաննէս արգելու զնա՝ Ղ ոսէ.
և ասէ։ ինձ պիտոյ է՝ ի քէն մկրտիլ՝ և 3. 21.
դու առ ի՞ս գաս։ * Պատասխանի ետ
Յ̀ն՝ և ասէ ցնա. Թո՛ղ առ այժմ.
զի այսպէս վայելէ մեզ լնուլ զամ
արդարութի՛ն։ և ապա Թողլ ետ նմա։
16 * Նէ իբրև մկրտեցաւ Յ̀ն, ել վաղվա
ղակի՝ ի ջրոյ անտի։ և ահա բացան
նմա

Հրեշտակ Տ̀ն երևեցաւ՝ ի տեսլեան յո-
սեփու՝ և ասէր. արի՛, առ զմանուկդ
և զմայր իւր՝ և փախիր յեգիպտոս. և
անդ լինիցիս՝ մինչև ասացից քեզ։
քանզի՝ ի մտիցէ է հերովդէս կորո-
սանել զմանուկդ։ * Նէ նա յարու- 14
ցեալ՝ էառ զմանուկն և զմայր իւր գի-
շերի. և գնաց յեգիպտոս։ և անդ էր
մինչև յայտնեաց հերովդէի։ * Օն լցցի 15
ասացեալն՝ ի Տ̀ն՝ ի ձեռն մարգարէին՝
որ ասէ։ ‖ յեգիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ։ ‖ Ելք. 4. 22.
* Յայնժամ իբրև տեսս հերովդէս 16
Թէ խաբեցաւ՝ ի մոգուց անտի, բար-
կացաւ յոյժ։ և առաքեալ կոտորեաց
զամ մանկունսն՝ որք էին՝ ի բեթղէ-
հէմ և յամ՛ սահմանս նո՛ր՝ յերկեմնից
և՝ ի խոնարհ. ըստ ժամանակին զոր
ստուգեաց՝ ի մոգուցն։ * Յայնժամ 17
կատարեցաւ ասացեալն՝ ի ձեռն երե-
միայի մարգարէի. որ ասէ։ * ‖ Ձայն 18 ‖ Երեմ. 31. 15.
գուժեաց՝ ի հռամայ. ողբումն և լա-
լումն՝ և աշխարումն յոյժ։ հռաքէլ
լայր զորդիս իւր՝ և ո՛չ կամէր միխիթա
րիլ՝ զի ո՛չ էին։ * Նէ՝ ի վախճանիլն 19
հերովդէի. ահա հրեշտակ Տ̀ն՝ ի տես-
լեան երևեցաւ յոսեփայ յեգիպտոս։
* Նէ ասէ՝ արի՛, առ զմանուկդ և զմայր 20
իւր՝ և գնա յերկիրն Իլի. զի մեռան՝
որք խնդրէին զանձն մանկանդ։
* Նէ նա յարուցեալ էառ զմանուկն 21
և զմայր նորա. և եկն յերկիրն Իլի։
* Նէ իբրև լուաւ եթէ արքելայոս 22

նմա երկինք: և եւտես զՅոգին Ա.Յ՝
զի իջանէր իբրև զաղաւնի . և գայր
Ա ոահ ՚ի վերայ նորա:*Եւ Ձայն յերկ 17
9.35. նից՝ որ ասէր. դուն Որդի իմ սիրելի.
2.Պետ. ընդ որ հաճեցայ:
1.17.

ԳԼ: Գ:

Ա Մարկ. Յայնժամ Ա վարեցաւ Յի յանա 1
1.12. պատ ՚ի Հոգւոյն փորձիլ ՚ի սատա
Ղ ոահ. նայէ:*Եւ պահեալ զքառասուն տիւ 2
4.՝1. և զքառասուն գիշեր՝ ապայ քաղցեաւ:
*Եւ մատուցեալ փորձիչն՝ ասէ ցնա. 3
եթէ Որդի ես Ա.Յ՝ ասա, զի քարիւնքս
այսոքիկ հաց լինիցին:*Եւ պատաս 4
Ա2.Ծնդ խանի եւ՝ և ասէ: գրեալ է՝ թէ Ա մ
8. 3. հացիւ միայն կեցցէ մարդ. այլ ամ բա
նիւ որ ելանէ ՚ի բերանոյ Ա.Յ:
*Յայնժամ առեալ սծէ զնա սատա 5
նայ ՚ի քաղաքն նը. և կացուցանէ զնա
՚ի վերջ աշտարակի տաճարին*Եւ ասէ 6
ցնա. եթէ Որդի ես Ա.Յ՝ արկ զքեզ
Ա Սաղմ. աստի ՚ի վայր: զի գրեալ է. Ա թէ հրեշ
90. 11. տակաց իւրոց պատուիրեալ է վնը քո.
և ՚ի վերջ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի
երբեք հարցես զքարի զոտն քո:
ասէ ցնա *Եւ ասէ ցնա դարձեալ Յի՝ գրեալ է՝ 7
Յեսուս. Թէ՝ Ա ոչ փորձեսցես զՏէր Ա.Ծ քո:
դարձեալ *Դարձեալ առեալ սծէ զնա սատա 8
գրեալէ նայ ՚ի լեառն մի բարձր յոյժ: և ցուցա
Ա2.Ծնդ նէ նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխար
6.16. հի. և զփառս նոցա: *Եւ ասէ ցնա. 9
զայս ամենայն քեզ տայ՝ եթէ անկեալ եր
կիր պագանիցես ինձ: *Յայնժամ 10
ասէ ցնա Յի. երթ յետս իմ սատա
Ա2.Ծնդ նայ. զի գրեալ է. Ա ԶՏէր Ա.Յ քոմ՝ եր
6.13. կիրպագցես՝ և զնա միայն պաշտեսցես:
*Ապայ եթող զնա սատանայ՝ և ահա 11
հրեշտակք մատեան՝ և պաշտէին զնա:

ՂԵ

*Եւ իբրև լուաւ Յի՝ եթէ յօհաննէս 12
մատնեցաւ՝ Ա մեկնեցաւ և գնաց ՚ի գա
Ա Մարկ. ղիլիա. *Եւ թողեալ զնազարէթ, 13
1.14. եկն և բնակեցաւ ՚ի կափառնայում՝
Ղ ոահ. ՚ի ծովեզերին. ՚ի սահմանս զաբուղո
4.՝14. նի. և նեփթաղիմայ:*Օր լցցի բանն՝ 14
Յսկա. որ ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգա
4.43. բէի:*Ա երկիր զաբուղոնի՝ և երկիր 15
Ա Եսայ. նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝
9. 1. յայնկոյս յորդանանու. գաղիլեայ հե
թանոսաց:*Ժողովուրդ որ նստիւր 16
՚ի խաւարի՝ ետես զլոյս մեծ: և որոց
նստեին յաշխարհին և ՚ի սուրբս մա
Ա Մարկ. հու՝ լոյս ծագեցաւ նոյն:*Ա Յայնմհե 17
1.15. տէ սկսաւ քարոզել Յի՝ և ասել. ապաշ
խարեցէք. զի մերձեալ է արքայութի
երկնից:*Ա Ընդ որ 18
Ա Մարկ. եղը ծովուն գաղիլեացւոց՝ Ա ետես
1.16. երկուս եղբարս . զսիմն զկոչեցեալն
Ղ ոահ. պետրոս . և զանդրեաս եղբայր նը ար
5.՝2. կեալ զուռկան ՚ի ծով (քանզի ձկնորք
19 էին:) *Եւ ասէ ցնոսա: եկայք զկնի
իմ: և արարից զձեզ որսորդս մարդ
20 կան: *Եւ նոքա թողեալ վաղվաղակի
21 զգործիսն՝ գնացին զկնի նը:*Եւ մա
տուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ եր
կուս եղբարս. զյակոբոս զբեդեայ՝
և զյովհաննէս զեղբայր նը ՚ի նաւի զբ
բեդեաւ հանդերձ հարքն իւրեանց,
մինչ կազմէին զուռկանս իւրեանց. և
22 կոչեաց զնոսա: *Նոցա թողեալ վաղ
վաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց՝
23 գնացին զկնի նը:*Եւ շրջէր Յի ընդ
ամ՛ կողմն գաղիլեացւոց. ուսուցանէր
՚ի ժողովուրդս նոյն՝ և քարոզէր զաւե
տարանն արքայութեն՝ և բժշկէր զամ
հիւանդութիւնս, և զամ ախտս ՚ի ժո
24 ղովրդեանն: *Եւ լուր նորա ընդ
ամ երկիրն ասուր. և մատուցին առ
նա զամ հիւանդս՝ որք նեղեալք էին
՚ի պեսպես ցաւս և ՚ի տանջանս . և
զդիւահարս՝ և զլուսնոտս. և զանդա
25 մալոյծս. և բժշկեաց զնոսա: *Եւ եր Ա Մարկ.
թային զհետ նը ժողովուրդք բազումք. 3. 7.
՚ի գաղիլիւէ . և ՚ի դեկապօլեայ . և Ղ ոահ.
յերեմէ. և ՚ի հրեաստանէ. և յայնկոյս 6.17.
յորդանանու. և բժշկեաց զնոսա:

ԳԼ: Դ:

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ՚ի ՚ՌՎ
լեառն. և իբրև նստաւ անդ՝ մա
տեան առնա աշակերտք նորա:

*Եւ բա

*Նմ բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցա- 2
նէր զնոսա՝ և ասէր։
Ղ ուխ *Երանի աղքատաց հոգւով՝ զի նոցա 3
6. 20. է արքայութիւն երկնից ։ * Երանի 4
Ա Յայտ. սգաւորաց՝ զի նոքա մխիթարեսցին։
61.3. * Երանի հեզոց՝ զի նոքա ժառան- 5
Ա Մաղա. գեսցեն զերկիր։ * Երանի՝ որք քաղ- 6
36. 11. ցեալք և ծարաւիք իցեն արդարութե՛
զի նոքա յագեսցին։ * Երանի ողոր- 7
մածաց՝ զի նոքա զողորմութիւն գտցեն։
Ա Մաղա. * Երանի այնոցիկ՝ որք սուրբք են 8
23. 4. սրտիւք. զի նոքա զԱ՛ծ տեսցեն։
*Երանի խաղաղարարաց՝ զի նոքա որ 9
Ա1. Պետ. դիք Ա՛ծ կոչեսցին ։ * Երանի որք 10
2.20. և հալածեալք իցեն վա՛ր արդարութե՛ զի
3.14. և նոցա է արքայութիւն երկնից։
4. 14. *Երանի է ձե՛զ յորժամ նախատիցեն 11
զձե՛զ՝ և հալածեսցեն. և ասիցեն զա՛մ
բան չար զձե՛նջ սուտ վասն իմ։
*Ցնծացէ՛ք և ուրախ լերուք. զի վարձք 12
ձեր բազումք են յերկինս. զի այսպէս
հալածեցին զմարգարէսն, որք յառաջ
քան զձե՛զ եին ։ *Դուք էք աղ երկ- 13
Ա Մարկ. րի ։ Ա ապա թէ աղն անհամի՝ ի՞նչ յաղի-
9.49. ցի. ո՛չ իմիք ազդիցէ այնուհետեւ. բայց
Ղ ուխ. եթէ ընկենուլ արտաքս՝ և կոխան լի-
14. 34. նիլ՝ ի մարդկանէ ։ * Դուք էք լոյս 14
աշխարհի. ո՛չ կարէ քաղաք թաքչիլ՝
Ա Մարկ. որ ի վե՛ր լերին կայցէ ։ * Նմ ո՛չ լու- 15
4.21. ցանեն զձրագ՝ և դնեն ընդ գրո՛ճա-
Ղ ուխ. նաւ. այլ ի վերայ աշտանակի՝ և լոյս
8.16. և տայ ամենեցուն՝ որք ի տանն իցեն։
11. 33. * Ա՛նպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր 16
Ա1. Պետ. առաջի մարդկան. որպէս զի տեսցեն
2. 12. զգործս ձեր բարիս՝ և փառաւորես-
ցեն զՀայր ձեր՝ որ յերկինս է։
ԼՎ. * Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել 17
զօրէնս կամ զմարգարէս. ո՛չ եկի լու-
Ղ ուխ ծանել՝ այլ լնուլ ։ * Ա՛մէն ամէն ա- 18
16. 17. սեմ ձե՛զ՝ մինչև անցցեն երկինք և եր-
կիր՝ յօտ մի, որ նշանախեց մի է, ո՛չ
անցցէ յօրինացն և՝ի մարգարէից՝ մին
Ա Յաղ. չև՝ մա՛ եղիցի ։ * Որ լուծցէ մի ինչ 19
2.10. ՚ի պատուիրանաց յայսցանէ՝ ՚ի փո-
քունց, և ուսուսցէ այնպէս զմարդիկ,
փոքր կոչեսցի յարքայութի՛ երկնից.
իսկ որ արասցէ, և ուսուսցէ՝ նա մե՛ծ
կոչեսցի յարքայութի՛ երկնից։
*Յայց ասեմ ձե՛զ. զի եթէ ոչ առաւ- 20
Ղ ուխ ելցի արդարութի՛ ձեր ։ քան
11.39. զդպրացն և զփարիսեցւոց, ո՛չ մտա-
նիջէք յարքայութի՛ երկնից։ * Ի ո՛ւա- 21
Ա Լեւէց. րուք՝ զի ասացաւ առաջնոցն. թէ Ա մի՛
20. 13. սպանանէր. զի որ սպանանիցէ՝ պար-
2.( )թէ. տական լիցի դատաստանի։ * Ա՛լ ես 22
5. 18. ասեմ ձե՛զ. եթէ ա՛մ որ բարկանայ
եղբօր իւրում առանց պատճառի՝ պար-
տաւոր լիցի դատաստանի. և որ ասի-
ցէ ցեղբայր իւր յիմար, պարտաւոր
լիցի ատենի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր
մոլոռ, պարտաւոր լիցի գեհենն հրոյն։
23 * Եթէ մատուցանիցես զպատարագ-
քո ՚ի վե՛ր սեղանոյ. և անդ յիշեսցես,
եթէ եղբայր քո ունի ինչ զձե՛զ ընդ-
24 *Թո՛ղ զպատարագն քո առաջի սե-
ղանոյն. և երթ նախ հաշտեաց ընդ եղ-
բօր քում. և ապա եկեալ մատուսցես
25 զպատարագն քո։ * Ա Ե՛ր իրաւախոհ Ղ ուխ
ընդ ոսոխի քում վաղվա՛գ. մինչդեռ 12. 58.
իցես ընդ նմա ՚ի ճանապարհի. գուցէ
մատնիցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի. և
դատաւորն դահճի. և արկանիցես ՚ի
26 բանտ։ *Ա՛մէն ասեմ քեզ. ո՛չ ելանի-
ցես անտի, մինչև հատուցանիցես զյե-
27 տին նաքարակիսն ։ * Ա ո՛ւարուք՝ զի
28 ասացաւ Ա մի՛ շնար ։ *Ա՛յլ ես ասեմ Ա Լեւէց.
ձե՛զ. թէ ա՛մ որ հայի ՚ի կին մարդ առ 20. 14.
՚ի ցանկանալոյ նմա՝ անդէն շնացաւ
29 ընդ նմա ՚ի սրտի իւրում։ * Ա Եթէ Ա այր.
ակն քո աջ գայթագղեցուցանէ զքե՛զ՝ 18. 9.
խլեա՛ զնա. և ընկեա՛ ՚ի քէն. զի լաւ է Ա՛ռէ.
քե՛զ՝ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ. 9.47.
և մի՛ ա՛մ մարմինդ քո անկանիցի ՚ի գե-
30 հեն ։ * Նմ եթէ աջ ձեռն քո գայ-
թագղեցուցանէ զքե՛զ, հա՛ա զնա՝ և
ընկեա՛ ՚ի քէն. զի լաւ է քե՛զ՝ եթէ մի
յանդամոց քոց կորիցէ. և մի՛ ամենայն
մարմինդ քո արկանիցի ՚ի գեհեն։
31 *Ա՛սպաքէն ասացաւ՝ եթէ Ա որ արձա- Ա2.( )թէ
կիցէ զկին իւր՝ տացէ նմա զարձակ- 24. 1.
32 մանն ։ *Ա՛յլ ես ասեմ ձե՛զ ։ եթէ Ա այր.
ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց 19. 7.
բանի պոռնկութե՛ նա տայ նմա զնալ Ա՛առէ.
և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ ։ 10. 4.
33 * Դարձեալ լո՛ւարուք. զի ասացաւ Ղ ուխ.
առաջնոցն՝ մի՛ երդնուցուս սուտ. բայց 16.18.
Հատուսցես Տ՛ն զերդմունս քո։ 1.Կորն.
34 * Ա՛յլ ես ասեմ ձե՛զ՝ ամենևին մի՛ երդ 7. 10.
նուլ. մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է Ա՛ՀՂ Ա ա՛ռ.
35 * Նմ մի՛ յերկիր՝ զի պատո՛ւանդան է 19.12.
ոտից նո՛ր. և մի՛ յԵ՛մ. զի քաղաք է մե- Ա Լեւէց.
36 ծի արքայի ։ *Նմ մի՛ ՚ի գլուխ քո երդ- 20.7.
նուցուս՝ զի ո՛չ կարես մի՛զ մի սպիտակ 2.( )թէ.
37 առնել կամ թո՛ւխս ։ * Ա՛յլ եղիցի 5.11.
ձեր բան՝ այո՛, այո՛, և ո՛չ՝ ո՛չ. զի Ա Յաղ.
աւելին քան զայն ՚ի չարէն է։ 5. 12.
38 * Ա ո՛ւարուք՝ զի ասացաւ. Ա ակն ընդ Ա Լեւէց.
ակն՝ և ատամն ընդ ատաման ։ 21. 24.
39 *Ա՛յլ ես ասեմ ձե՛զ՝ մի՛ կալ հակա- 2.( )թէ
ռակ չարի. Ա այլ եթէ ոք ածիցէ ապ- 19.21.
տակ յայ՛ ծնօտ քո՝ դարձո՛ նմա և զայ Ղ ուխ.
40 միւսն ։ * Ա նմ որ կամիցի ոք դատել 24. 20.
և առնուլ զշապիկս քո, թո՛ղ ՚ի նմա Ղ ուխ
41 և զբաճկոն քո։ *Նմ որ տարապարտակ 6. 29.
վարիցէ զքե՛զ մղոն մի, երթ ՚ի նմա Ա1.Կորն.
42 և երկուս ։ * Ա՛ղոք խնդրէ ՚ի քէն՝ 6. 7.
տո՛ւր ։

12. Ո՛րէ տուր. և որ կամի փոխ առնուլ 'ի քէն՝
15. 7. մի՛ դարձուցանէր զերեսս ։ * Լուա- 43
Ղուկ. րուք՝ ասացեալ՝ զի ասացաւ. ‖ սիրես-
19. 18. ցես զընկեր քո՝ և ատեսցես զթշնա-
Ղուկ. մին քո։ * Բայց ես ասեմ ձեզ ‖ սիրեցէք 44
6. 27. զթշնամիս ձեր. բարի՛ արարէք ատե-
Հռովմ. լեաց ձերոց ։‖ և աղօ՛թս արարէք 'ի վ՟ր
12. 20. այնոցիկ՝ որք լլկեն զձեզ և հալածեն։
Գործ. * Զի եղիջիք որդիք Հօր ձերոյ՝ որ 45
7. 59. յերկինս է։ զի զարեգակն իւր ծագէ
Ղուկ. 'ի վ՟ր չարաց և բարեաց. և ածէ անձ-
23. 34. րև 'ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց։
* Զի եթէ սիրիցէք զայնոսիկ, որք 46
սիրեն զձեզ, զի՞նչ վարձք իցեն. ո՞չ ապա-
քէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն։
* Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարե- 47
կամաց ձերոց՝ զի՞նչ աւելի առնէք. ո՞չ
ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք
զնոյն գործեն։ * Արդ՝ եղերո՛ւք դուք 48
կատարեալք. որպէս և Հայրն ձեր
երկնաւոր կատարեալ է։

ԳԼ. Զ.

ԻԵ Զգո՛յշ լերուք ողորմութեան ձերում 1
մի՛ առնել առաջի մարդկան.
ո՛չ թէ 'ի ցոյց ինչ նոցա. գուցէ և
վարձս ո՛չ ընդունիցիք 'ի Հօրէն ձերմէ՝
որ յերկինս է։ * Այլ յորժամ առնի- 2
ցես զողորմութիւն, մի՛ հարկանէր փող
առաջի քո՝ որպէս կեղծաւորքն առ-
նեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրապարակս,
որպէս զի փառաւորեսցին 'ի մարդ-

կանէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են
3 վարձք նոցա։ * Այլ դու յորժամ զո-
ղորմութիւն առնիցես, մի՛ գիտասցէ
ձախ քո՝ զինչ գործէ աջ քո։
4 * Որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո 'ի
ծածուկ. և Հայրն քո՝ որ տեսանէ 'ի
ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնա-
5 պէս։ * Եւ յորժամ յաղօթս կայցէք,
մի՛ լինիցիք որպէս կեղծաւորքն՝ զի
սիրեն 'ի ժողովուրդս և յանկիւնս
հրապարակաց կալ յաղօթս. որպէս
զի երևեսցին մարդկան. ամէն ասեմ
ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա։
6 * Այլ դու յորժամ կայցես յաղօթս,
մո՛ւտ 'ի սենեակ քո։ և փակեա՛ զդուրս
քո. և կա՛ց յաղօթս առ Հայր քո 'ի
ծածուկ. և Հայրն քո, որ տեսանէ 'ի
ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս։
7 * Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս, մի՛
շատախօսք լինիք իբրև զհեթանոսն.
զի համարին եթէ 'ի բազում խօսից
իւրեանց լսելի լինիցին։
8 * Արդ՝ մի՛ նմանիցիք նոցա. զի գիտէ
Հայր ձեր. զինչ պիտոյ է ձեզ՝ մինչև
ձեր խնդրեալ ինչ իցէ 'ի նմանէ։
9 * Եւ արդ՝ այսպէս կացէք դուք յա-
ղօթս. ‖ Հայր մեր՝ որ յերկինս ես. սուրբ ‖ Ղուկ.
10 եղիցի անուն քո։ * Եկեսցէ արքայ- 11. 2.
ութիւն քո. եղիցին կամք քո՝ որպէս
11 յերկինս և յերկրի։ * Զհաց մեր հա-
նապազորդ տուր մեզ այսօր։
12 * Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս
և մեք թողումք մերոց պարտապանաց։
13 * Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն.
այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ։ զի քո է ար-
քայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւի-
14 տեանս ։ * ‖ Զի եթէ թողուցուք ‖ Մատթ.
մարդկան զյանցանս նոցա՝ թողցէ 18. 33.
և ձեզ Հայրն ձեր երկնաւոր զյան- Մարկ.
15 ցանս ձեր։ * Ապա թէ ո՛չ թողուցուք 11. 25.
մարդկան զյանցանս նոցա. և ո՛չ Սիրաք.
Հայրն ձեր երկնաւոր թողցէ ձեզ 28. 3.
16 զյանցանս ձեր։ * Եւ յորժամ պահի- 4. 5.
ցէք՝ մի՛ լինիք իբրև զկեղծաւորսն
տրտմեալք. որք ապականեն զերեսս
իւրեանց. որպէս զի երևեսցին մարդ-
կան թէ պահիցեն. ամէն ասեմ ձեզ՝
այն իսկ են վարձք նոցա։
17 * Այլ դու յորժամ պահիցես՝ օծ
զգլուխ քո՝ և լուա՛ զերեսս քո։
18 * Զի մի՛ երևեսցիս մարդկան իբրև
զպահօղ։ այլ Հօրն քում 'ի ծածուկ.
և Հայրն քո՝ որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝
19 հատուսցէ քեզ։ * Մի՛ գանձէք ձեզ
գանձս յերկրի. ուր ցեց և ուտիճ ա-
պականեն. և ուր գողք ական հատա-
20 նեն. և գողանան։ * ‖ Այլ գանձեցէք ‖ Ղուկ.
ձեզ գանձս յերկինս. ուր ո՛չ ցեց և ո՛չ 12. 33.
ուտիճ

1. Տիմ. 6.19. ուսիմ ապականեն՝ և ոչ գողք ական
հատանեն և գողանան։ * Օի ուր 21
գանձք ձեր են՝ անդ և սիրտք ձեր եղի
ցին։ * ‖ Լուսաւ մարմնոյ ակն է. եթէ 22
ակն քո առատ է՝ ամ մարմինդ լուսաւ
որ եղիցի։ * Ապա եթէ ակն քո չարչ 23
ամ մարմինդ խաւարին եղիցի։ իսկ
արդ՝ եթէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝ խաւարչ
խաւարն որչափ։ * ‖ Ոչ ոք 24
կաց տերանց ծառայել. կամ զմին ա
տիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին
մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ.
ոչ կարէք Աստ ծառայել և մամոնայի։
* ‖ Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ՝ մի հո 25
գայք վասն ոգւոց ձերոց, զինչ ուտի
ցէք. և մի՛ վասն մարմնոց ձերոց թէ զինչ
ագանիցիք. ոչ ապաքէն ոգի առաւել
է քան զկերակուր և մարմին քան զհան
դերձ։ * Հայեցարուք ՚ի թռչունսն երկ 26
նից՝ զի ոչ վարեն. և ոչ հնձեն. և ոչ
ժողովեն ՚ի շտեմարանս. և Հայրն ձեր
երկնաւոր կերակրէ զնոսա. ոչ ապաքէն
դուք առաւել եք քան զնոսա։ * Իսկ 27
արդ՝ ո՞ ՚ի ձենջ առ հոգալ իւրում յաւե
լուլ կարիցէ ՚ի հասակ իւր զկանգուն
մի։ * Եւ վասն հանդերձի զի՞ հոգայք. 28
հայեցարուք ՚ի շուշանն վայրենի՝ ո՛ւր
աձէ. ոչ ջանայ՝ և ոչ նիւթէ։ * Բայց եմ 29
ձեզ՝ զի և ոչ սաղոմոն յամ փառս
իւրում զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ։
* Իսկ եթէ զխոտն ՚ի վայրի՝ որ այսօր է. 30
և վաղիւն ՚ի հնոց արկանի, Աստ ա՛յն
պէս զգեցուցանէ. ոչափ և առաւել
զձեզ Թերահաւատք։ * Մի՛ այսուհե 31
տև հոգայիցէք, և ասիցէք. զինչ կերի
ցուք՝ կամ զինչ արբցուք. կամ զինչ
զգեցցուք։ * Օի զայդ ամ հեթանոսք 32
խնդրեն. քանզի գիտէ Հայրն ձեր երկ
նաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամ։
* Խնդրեցէք նախ զարքայութի՛ն Աստ 33
ծոյ և զարդարութի՛ն նո՛ր՝ և այդ ամ յաւելցի
ձեզ։ * Մի՛ այսուհետև հոգայիցէք վա՛ 34
ղուիւն, զի վաղիւն վա՛ր իւր հոգաց
ցէ. շատ ասուրն չար իւր։

Գլուխ Զ։

Ատ ‖ դատէք՝ զի մի դատիցիք։ 1
* ‖ Օի որով դատաստանաւ դա 2
տէք՝ դատելոց էք. և որով չափով չա
փէք, չափեսցի ձեզ։ * Օի՞ տեսանես 3
զշիւղ յականն եղբօր քոյ. և ՚ի քում
ականդ զգերանդ ոչ տեսանես։
* Կամ զիարդ ասես ցեղբայր քո՝ Թո՛ղ 4
հանից զշիւղդ յականէ քումմէ. և
ահաւադիկ ՚ի քում ականդ գերան կայ։
* Կեղծաւոր. հան նախ զգերանդ յա 5
կանէ քումմէ՝ և ապա հայեսցես հա
նել զշիւղն յականէ եղբօր քոյ։

6 * Մի՛ տայք զսրբութի՛ն շանց՝ և մի՛ ար
կանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խո
զից. զի մի՛ առնուն կոխեսցեն զնոսա՝
և դարձեալ երգիծացանիցեն զձեզ։ Ա պաշ
7 * ‖ Խնդրեցէ՛ք, և տայցի ձեզ. հայցեցէ՛ք յեաղ
և գտջիք. բաղխեցէ՛ք, և բացցի ձեզ։ ‖ Ա այր.
8 * Օի՝ ամ որ խնդրէ, առնու. և որ հայ 21.22.
ցէ, գտանէ. և որ բաղխէ, բացցի նմա։ Ա արի.
9 * Ո՞վ է այն ՚ի ձենջ մարդ՝ զոր խնդրիցէ 11.24.
որդի իւր հաց, միթէ քար տայցէ նմա։ Ղ ոսէ.
10 * Կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օձ տայ 11.9.
11 ցէ նմա։ * Ապա եթէ դուք՝ որք չարք Յօհ.
էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդ 14. 13.
ւոց ձերոց. որչափ և առաւել Հայրն Յաղ.
ձեր՝ որ յերկինս է՝ տայցէ բարիս այ 1. 6.
12 նոցիկ՝ որք խնդրեն զնա։ * Օի՞ամ զոր ‖ Ղ ոսէ
միանգամ կամիջիք՝ թէ արասցեն ձեզ 6. 31.
մարդիկ՝ այնպէս արարէք և դուք նո՛ր. Տօբէ.
զի այն իսկ են օրէնքն և մարգարէք։ 4.16.
13 * ‖ Մտէք ընդ նեղ դուռն՝ քանզի ընդ ‖ Ղ ոսէ
արձակ է դուռն՝ և համարձակ ճանա 13.24.
պարհն՝ որ տանի ՚ի կորուստ. և բա
զումք են՝ որք մտանեն ընդ նա։
14 * Քանզի անձուկ է դուռն. և նեղ
ճանապարհն՝ որ տանի ՚ի կեանն. և
սակաւք են՝ որք գտանեն զնա։
15 * Օ գո՛յշ լերուք ՚ի սուտ մարգարէից՝
որք գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխա
րաց՝ և ՚ի ներքոյ են գայլք յափշտա
16 կօղք։ * ‖ Ի պտղոց նո՛ց ծանիջիք զնո՛ա։ ‖ Ղ ոսէ
միթէ քաղիցեն ՚ի փշոյ խաղող կամ ՚ի 6.44.
17 տատասկէ թուզ։ * Այսպէս ամ ծառ
բարի՝ պտուղ բարի առնէ. և ծառ
18 չար՝ պտուղ չար առնէ։ * Ո՛չ կարէ
ծառ բարի զպտուղ չար առնել. և
ոչ ծառ չար զպտուղ բարի առնել։
19 * Ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ զպտուղ ‖ Ա էր.
բարի. հատանի և ՚ի հուր արկանի։ 3.10.
20 * Ապա ՚ի պտղոց նո՛ց ծանիջիք զնոսա։
21 * ‖ Ո՛չ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր. ‖ Ա այր.
մտցէ յարքայութի՛ն երկնից. այլ որ 25.11.
առնէ զկամն Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է։ Ղ ոսէ.
22 * Բազումք ասիցեն ցիս յաւուրն յայն 6.46.
մի՛կ՝ Տէր Տէր. ոչ ‖ յանուն քո մարգա ‖ Գործ.
րեացաք. և յանուն քո դեւս հանաք. և 19. 13.
յանուն քո զօրութի՛ս բազումս արա
23 րաք։ * Եւ ես յայնժամ ասացից ցնոսա՝ ‖ Ա պաշ.
եթէ ոչ երբեք գիտեի զձեզ. ՚ի բաց 6. 9.
կացէք յինէն ամենեքեան՝ որք գոր ‖ Ա այր.
24 ծէք զանօրէնութի՛ն։ * ‖ Ո՛վ որ լսէ 25. 41.
զբանս իմ զայսոսիկ, և առնէ զոսա՝ Ղ ոսէ.
նմանեսցի առն իմաստնոյ. որ շինեաց 13.27.
25 զտուն իւր ՚ի վէ՛ր վիմի։ * Իջին անձրեւք ‖ Ղ ոսէ
և խաղացին գետք՝ հնչեցին հողմք՝ և 6. 48.
բաղխեցին զտունն՝ և ոչ կործանեցաւ՝ Հռոմ.
քանզի ՚ի վէ՛ր վիմի հաստատեալ եր։ 2.13.
26 * Եւ ո՛վ ամ որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ Յաղ.
և ոչ առնէ զոսա՝ նմանեսցի առն 1.22.

յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր 'ի վ՟ր
աւազոյ։* Իջին անձրեւք՝ յարեան գետք՝ 27
շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն՝ եւ ան_
կաւ. եւ էր կործանումն նր՟ մեծ յոյժ։
* Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յս՟ զա̃մ 28
զբանս զայսոսիկ՝ զարմանային ժողո_
վուրդքն ընդ վարդապետութիւն նր՟։
Մարկ. 1.22. Ղուկ. 4.32. * Զի իբրեւ իշխանութիւն ուսուցանէր՝ 29
եւ ո՛չ որպէս դպիրքն եւ փարիսեցիքն։

Գլ. Ը.

Եւ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի, գնա 1
յին զկնի նորա ժողովուրդք բա_
Մարկ. 1.40. զումք։* Եւ ահա մատուցեալ բորոտ 2
մի, երկիր պագանէր նմա՝ եւ ասէր.
Ղուկ. 5.12. Տր՟, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել։
* Ձգեաց զձեռն իւր՝ եւ հասոյց 'ի նա 3
Յիսուս՝ եւ ասէ. կամիմ, սրբեա՛ց, եւ
վաղվաղակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորո
տութիւն։ * Եւ ասէ ցնա Յս՟ զգո՛յշ 4
Ղևտ. 14.2. լեր՝ մի՛ ումեք ասիցես. այլ երթ ցո՛յց
զանձն քո քահանային. եւ մատո՛ զպա_
տարագն. զոր հրամայեաց Մովսէս 'ի
Ղուկ. 7.1. վկայութիւն նց՟։ * Եւ մտեալ 'ի կա_ 5
փառնաում, մատեաւ առ նա հարիւ_
րապետ մի, աղաչէր զնա։ * Եւ ասէր. 6
Տր՟ մանուկ իմ անկեալ կայ 'ի տան
անդամալոյծ՝ չարաչար տանջեալ։
* Ասէ ցնա Յս՟։ ես եկից՝ եւ բժշկեցից 7
զնա։ * Պատասխանի ետ հարիւրա_ 8
Ղուկ. 7.6. պետն՝ եւ ասէ. Տէր՝ չեմ բաւական՝
եթէ ընդ յարկաւ իմով մտցես. այլ
ասա՛ բանի՛, եւ բժշկեսցի մանուկն իմ։
* Զանզի եւ ես այր մի եմ ընդ իշխա_ 9
նութեամբ. ունիմ ընդ ինեւ զինուորս՝ ա_
սեմ սմա երթ, եւ երթայ. եւ այլում
թէ եկ, եւ գայ. եւ ծառայի իմում թէ
արա՛ զայս. եւ առնէ։ * Իբրեւ լուաւ 10
Յս՟ զարմացաւ՝ եւ ասէ ցայնոսիկ՝ որք
զհետն երթային. ամէն ասեմ ձեզ՝ եւ
ո՛չ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի
երբեք։ * Բայց ասեմ ձեզ. զի բա_ 11
Մաղ. 1.11. զումք յարեւելից եւ յարեւմտից եկես_
ցեն՝ եւ բազմեսցին ընդ աբրահամու՝
եւ ընդ իսահակայ՝ եւ ընդ յակոբու յար
քայութեան երկնից։ * Եւ որդիքն ար_ 12
քայութեան ելցեն 'ի խաւարն արտաքին.
անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։
* Եւ ասէ Յս՟ ցհարիւրապետն՝ երթ. 13
եւ ո՛րպ հաւատացերդ, եղիցի քեզ. եւ
'ի նմին ժամու։ ողջացաւ մանուկն նր՟ յաւուր յայնմիկ։
* Եւ եկեալ Յս՟ 'ի տուն պետրոսի. 14
ետես՝ զի զոքանչ նր՟ անկեալ դնիւր
տապացեալ։ * Կալաւ զձեռանէ նր՟ եւ 15
եթող զնա ջերմն. յոտն եկաց՝ եւ պաշ
Մարկ. 1.32. տէր զնա։ * Իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ մա_ 16
տուցին առ նա դիւահարս բազումս.
եւ էհան զայսսն բանիւ. եւ զա̃մ հիւ_
17 անդամս բժշկեաց։ * Զի լցցի բանն՝ որ Եսայ. 53.4.
ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. 1.Պետ. 2.24.
նա զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց՝ եւ
18 զցաւս մեր եբարձ։ * Տեսեալ Յս՟ զժո
ղովուրդս բազումս զիւրեւ՝ հրամայեաց
19 երթալ յայնկոյս։ * Եւ մատուցեալ
դպիր մի ասէ ցնա. վա՛րդապետ՝ եկից
եւ ես զկնի քո՝ յոր վայր եւ երթիցես։
20 * Ասէ ցնա Յս՟. աղուեսուց որջք գոն՝ Ղուկ. 9.58.
եւ թռչնոց երկնից բոյնք. այլ որդւոյ
մարդոյ ո՛չ գոյ, ուր դիցէ զգլուխ իւր։
21 * Եւ միւսն յաշակերտաց նր՟ ասէ. Տր՟
տո՛ւր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ
22 թաղեցից զհայր իմ։ * Ասէ ցնա Յս՟
եկ զկնի իմ. եւ թո՛յլ տուր մեռելոցն
23 թաղել զմեռեալս իւրեանց։* Եւ իբ Մարկ.
րեւ եմուտ 'ի նաւն. գնացին զկնի նր՟ 4.36.
24 աշակերտքն նր՟։ * Եւ ահա շարժումն Ղուկ.
մեծ եղեւ 'ի ծովուն. մինչեւ նաւին ծած 8.22.
կիլ յալեաց անտի. եւ ինքն ննջէր։
25 * Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարու
ցին զնա՝ եւ ասեն. Տր՟ փրկեա՛ զմեզ՝
26 զի կորնչիմք։ * Եւ ասէ ցնոսա՝ ընդ
էր վատասիրտք էք՝ սակաւահաւատք.
յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հող
մոցն եւ ծովուն. եւ եղեւ խաղաղութի
27 մեծ։ * Եւ մարդիկն զարմացան՝ եւ ա_ Մարկ.
սէին. ո՛րպիսի ոք իցէ սա՝ զի եւ հողմք 5.1.
28 եւ ծով հնազանդին սմա։ * Եւ իբրեւ Ղուկ.
էանց յայնկոյս յերկիրն գերգեսացւոց՝ 8.26.

պատահեցան նմա դիւահարք եր_
կու ելեալք 'ի գերեզմանացն չար_
չարք

չարք յոյժ. որպէս զի չէր հնար ան-
ցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ։
* Նէ ահա աղաղակեցին՝ և ասեն. զի՞ 29
կայ մեր և քո Յի որդի Ա՛Ր. եկիր տա
‖ Մարկ. ըաժամ տանջել զմեզ։ * ‖ Նէր հե- 30
5.11. ռագոյն ՚ինոցանէ երամակ մի խոզից
Ղ ոահ. արօտականս։ * Նէ դևքն աղաչէին զնա՝ 31
8.32. և ասէին. եթէ հանես զմեզ ասի,
հրամայն տուր մեզ երթալ յերամակ
խոզից։ * Նէ ասէ ցոսա՝ երթայք. 32
և նոքա ելեալ գնացին յերամակն խո
զից ։ և դիմեաց ամենայն երամակն
՚ի գարէ անտի ՚ի ծով՝ և մեռան ՚ի
ջուրսն ։ * Նէ խոզարածքն փախեան. 33
և երթեալ ՚ի քաղաքն պատմեցին զամ՛
և զիրս դիմահարացն ։ * Նէ ահա ամ 34
‖ Մարկ. քաղաքն ել ընդ առաջ Յի. ‖ իբրև
5.17. տեսին զնա, աղաչէին, զի գնասցէ
Ղ ոահ. ՚ի սահմանաց նոցա։
8.37.

Գ.Ի: Ը.։

Նէ մտեալ ՚ինաւ էանց յայնկոյս՝ 1
և եկն ՚ի քաղաք իւր ։ * ‖ Նէ ահա 2
‖ Մարկ. մատուցին առ նա անդամալոյծ մի, որ
2. 3. դնեալ ՚ի մահիճս։ և տեսեալ Յիսուս
Ղ ոահ. զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն՝
5.18. Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո ։ * Նէ 3
ահա ոմանք ՚ի դպրացն ասեն ընդ միտս՝
հայհոյէ դա ։ * Նէ ծանուցեալ Յի 4
զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. ընդէրընդ
հիք դուք չարիս ՚ի սիրտս ձեր ։
* Օրինչ դիւրին է ասել. Թողեալ 5
լիցին քեզ մեղք քո, քան ասել՝ արի
և շրջեաց։ * Ա՛Լ զի գիտասջիք՝ եթէ 6
իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ երկ
րի Թողուլ զմեղս. յայնժամ ասէ ցան
գամալոյծն՝ արի, առ զմահիճս քո՝ և
երթ ՚ի տունս քո։ * Նէ յարուցեալ գնաց 7
՚ի տուն իւր ։ * Իբրև տեսին ժողո- 8
վուրդքն, զարմացան. և փառաւորե
առնէին զԱ՛Ծ զտուիչ այնպիսի իշխա
նութիւն մարդկան։ * ‖ Նէ անցեալ ընդ 9
Գ.Ի. այն Յի՝ եռես զայր մի. զի նստէր ՚ի
‖ Մարկ. մաքսաւորութիւն՝ մատթէոս անուն. և
2.14. ասէ ցնա՝ ԵԿ զկնի իմ։ և յարուցեալ
Ղ ոահ. գնաց զկնի նորա։ * Նէ եղև իբրև բազ 10
5.27. մեալ երնա ՚ի տան. և ահա բազում
մաքսաւորք և մեղաւորք եկեալ և
բազմեալ էին ընդ Յի և ընդ աշա
կերտս նորա։ * Իբրև տեսին փարիսե- 11
ցիքն՝ ասեն ցաշակերտս նորա. ընդէր ընդ
մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ
վարդապետն ձեր ։ * Նէ Յի իբրև 12
‖ Ղեւտ. լուաւ՝ ասէ ցնոսա. ոչ պիտոյ բժիշկ
6. 6. կարողացն՝ այլ հիւանդացն։ * Երթայք, 13
Ղ ես. ուսարուք զինչ է. ‖ ողորմութիւն կա
12.7. միմ, և ոչ զգոն՝ զի ոչ եկի կոչել զար
‖ 1.Տիմ. դարս՝ այլ ‖ զմեղաւորս։ * Յայնժամ 14
1.15. մատեան առնեա աշակերտքն Յոհան
նու և ասեն. ‖ ընդէր մեք և փարի- ‖ Մարկ.
սեցիքն պահեմք յաճախ՝ և քո աշա- 2.18.
կերտքդ ոչ պահեն։ * Նէ ասէ ցնոսա Յի, Ղ ոահ.
միթէ մարթ ինչ իցէ մանկանց առա- 5.33.
գաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ընդ
նոսա իցէ. այլ եկեսցեն աւուրք՝ յոր
ժամ բարձցի ՚ինոցանէ փեսայն, և
ապայ պահեսցեն։ * Ոչոք արկանէ կա 16
պերա անթափ ՚ի վէր հնացեալ ձորձոյ.
զի առնու ելանէ զլրութինն՝ ՚ի հան
դերձէն. և և՛ս չար պատառումն լինի։
* Նէ ոչոք արկանէ գինի նոր ՚ի տիկս 17
հինս. ապաթէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝
և գինին հեղանի. և տիկքն կորնչին ։
այլ արկանեն զգինի նոր ՚ի տիկս նորս՝
և երկոքինն պահին։ * ‖ Մինչ դեռ նա Գ.Գ
զայս խօսեր ընդ նոսա՝ ահա իշխան մի
մատուցեալ երկիր պագանէր նմա՝ և ‖ Մարկ.
ասէր՝ դուստր իմ արդ և վախճանե 5.22.
ցաւ. այլ եկեալ դիպես զձեռն քո ՚ի Ղ ոահ.
վերայ նր՝ և կեցցէ։ * Յարեաւ Յի՝ և 8.41.
գնաց զկնի նր աշակերտաքն Հանդերձ։
* ‖ Նէ ահա կին մի տեառատես երկո- ‖ Մարկ.
տասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մեր 5.25.
ձեցաւ ՚ի դրօշակ հանդերձի նորա։ Ղ ոահ.
* Զանգի ասէր ՚ի մտի իւրում. Թէ 8.43.
միայն մերձենամ ՚ի հանդերձս նորա՝
փրկիմ։ * Նէ Յի իբրև դարձաւ՝ և
եռես զնա՝ ասէ. քաջալերեաց դուստր՝
հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և փրկե
ցաւ կինն ՚ի ժամէն յայնմանէ։
* Իբրև եկն Յի ՚ի տունն իշխանին. և
եռես զփողհարսն և զամբոխ յոյժ.
ասէ ցնոսա. ՚ի բաց գնացէք։ * Օի ոչ
եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ։
* Նէ ծաղր առնէին զնա. և իբրև եղ
ամբոխն ՚ի բաց, եմուտ, կալաւ զձե
ռանէ նորա. և յարեաւ աղջիկն։
* Նէ եղ համբաւս այս ընդ ամենայն
երկիրն ընդ այն։ * Նէ մինչդեռ ան Գ.Դ
ցանէր ընդ այն Յի. զհետ եղեն նորա
կոյրք երկու՝ աղաղակեին՝ և ասէին.
ողորմեաց մեզ որդի դաւթի։ * Նէ
իբրև եկն ՚ի տունն, մատեան առ նա
կոյրքն. և ասէ ցնոսա Յի. հաւատայք,
եթէ կարօղ եմ առնել ձեզ զայդ։
ասեն ցնա՝ այո՛ Տր։ * Յայնժամ մերձ
ձեցաւ յաչս նոցա՝ և ասէ. ըստ հաւա
ծոյ ձերոյ եղիցի ձեզ։ * Նէ բացան
աչք նոցա. և սաստեաց նոցա Յի՝ և
ասէ. զգոյշ կացէք՝ մի ոք գիտասցէ։
* Նէ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա
ընդ ամ երկիրն ընդ այն։ * ‖ Նէ կե- ‖ Ղ այր.
լանեն նի արտաքս՝ ահա մատուցին 12. 22.
առնա զայր մի համր դիմահար։ Ղ ոահ.
* Նէ յելանել դիմին՝ խօսեցաւ համրն. 11.14.
և զարմացան ժողովուրդքն՝ և ասեն.

թէ և ոչ երբէք երևեցաւ այսպիսի
ինչ յԻսրայէլ: * Իսկ փարիսեցիքն ասէին. 34
թէ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդևս:
Գ.Ն. *Եւ շրջէր Յս ընդ ամ քաղաքս, և 35
ի գիւղս. ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս
Մարկ. 6. 6. նոցա. և քարոզէր զաւետարանն ար_
քայութեն. և բժշկէր զամ ախտս. և
զամ հիւանդութիւնս 'ի ժողովրդեանն:
*Եւ տեսեալ զժողովուրդսն' գթա_ 36
աշխատ- ցաւ 'ի նս. զի էին աշխատեալք իբրև
եալք և զոչխարս, որոց ոչ իցէ հովիւ:
ցրուեալք *Յայնժամ ասէ ցաշակերտսն իւր. 37
Ղուկ. Հունձք բազում են' և մշակք սակաւք:
10.2. *Արդ' աղաչեցէք զՏր հնձոց' զի հան 38
ցէ մշակս 'ի հունձս իւր:

ԳԼ: Ժ.

Մարկ. 3. 13. Եւ կոչեալ առ ինքն զերկոտասան 1
աշակերտսն իւր. ետ նց իշխանու
Ղուկ. 6.13: և թի այսոց պղծոց հանել զնս' և բժշ_
9. 1: և կել զամ ախտս' և զամ հիւանդութիւնս:
10.1. *Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին 2
անուանք այսոքիկ: առաջին Սիմոն
անուանեալն Պետրոս. և Անդրէաս
եղբայր նր: *Յակոբոս զեբեդեայ' և 3
Յովհաննէս եղբայր նր: Փիլիպպոս'
և Բարթուղիմէոս: Թովմաս' և Մատ_
թէոս մաքսաւոր: Յակոբոս ալփեայ'
և Ղեբէոս, որ անուանեցաւ Թա_
դէոս: *Սիմոն կանանացի. և Յուդա 4
իսկարիովտացի' որ և մատնեաց զնա:
* Զնոսա երկոտասանեսին առաքեաց 5
Յս' պատուիրեաց նց, և ասէ: 'ի ճանա
պարհս հեթանոսաց մի երթայցէք. և
'ի քաղաքս սամարացւոց մի մտանիցէք:
Գործ. 13.46. *Այլ երթայք առաւել առ ոչխարս 6
կորուսեալս տանն Իսրայէլի: *Եւ իբրև եր 7
թայցէք' քարոզեցէք' և ասացէք' թէ
մերձեալ է արքայութիւն երկնից:
* Զհիւանդս բժշկեցէք: զբորոտս սր 8
բեցէք: զդևս հանէք: ձրի առէք' և
Մարկ. 6. 8. ձրի տուք: *Մի ստանայք ոսկի' և 9
մի արծաթ' և մի պղինձ 'ի գօտիս ձեր:
Ղուկ. *Մի պարկ 'ի ճանապարհ: և մի եր_ 10
9. 3. և կուս հանդերձս: մի կօշիկս: մի ցուպս:
10.4. զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ:
*Յոր քաղաք մտանիցէք կամ 'ի գեօղ, 11
հարցանիցէք թէ ո՛ է 'ի նմա արժանի.
և անդ լինիջիք' մինչև ելանիցէք ան_
տի: *Եւ իբրև մտանիցէք 'ի տունն, 12
ողջոյն տաջիք նմա' և ասասջիք: ող_
ջոյն տանս այսմիկ: *Եւ թէ իցէ տունն 13
արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր 'ի վր
նր. ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն
ձեր առ ձեզ դարձցի: *Եւ որ ոչ ըն_ 14
կալցի զձեզ. և ոչ լուիցէ բանից ձե_
րոց' իբրև ելանիցէք 'ի տանէն կամ
'ի քաղաքէն յայնմանէ, թօթափեսջիք

15 զփոշին յոտից ձերոց: *Ամէն ասեմ
ձեզ' դիւրագոյն լիցի երկրին սոդո_
մացւոց և գոմորացւոց յաւուրն դա_
տաստանի' քան քաղաքին այնմիկ: Գ.Օ.
16 *Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև
զոչխարս 'ի մէջ գայլոց: եղերուք այ_ Ղուկ.
սուհետև խորագէտք իբրև զօձս. և 10.3.
17 միամիտք իբրև զաղաւնիս: *Զգոյշ
լինիջիք 'ի մարդկանէ: զի մատնես_ Ղուկ.
ցեն զձեզ յատեանս. և 'ի ժողովուրդս 12. 11.
18 իւրեանց տանջեսցեն զձեզ: *Եւ ա_
ռաջի դատաւորաց և թագաւորաց Մարկ.
տանիցին զձեզ վն իմ' 'ի վկայութի նց 13.11.
19 և հեթանոսաց: *Այլ յորժամ մատ Ղուկ.
նեսցեն զձեզ, մի հոգայցէք' թէ ո՞րպ 12.11.
20 կամ զինչ խօսիցիք†: *Զի ոչ եթէ
դուք իցէք' որք խօսիցիքն. այլ հոգին
21 հօր ձերոյ' որ խօսիցի 'ի ձեզ: *Մատ_
նեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ' և հայր
զորդի: և յառնիցեն որդիք 'ի վերայ
22 հարց' և սպանանիցեն զնս: *Եւ եղի
ջիք ատեցեալք յամենեցունց վն ան_
ուան իմոյ: իսկ որ համբերեսցէ ի_
23 սպառ, նա կեցցէ: *Եւ յորժամ հա_
լածեսցեն զձեզ 'ի քաղաքիս յայսմիկ'
փախիջիք յայլ: և եթէ յայնմանէ հա
լածիցեն զձեզ, փախիջիք 'ի միւս: ա_
մէն ասեմ ձեզ' ոչ սպառեսջիք զքա_
ղաքս Իսրայէլի' մինչև եկեսցէ որդի մարդոյ:
24 *Չէ աշակերտ առաւել քան զվար Ղուկ.
դապետ. և ոչ ծառայ քան զՏր իւր: 6.40.
25 *Շատ իցէ աշակերտին' եթէ եղիցի Յովհ.
իբրև զվարդապետ իւր. և ծառային' 13. 16.
իբրև զՏր իւր: եթէ զտանուտէրն և 15.20
բէեղզեբուղ կոչեցին. ո՞րչափ ևս ա_
26 ռաւել զընտանիս նր: *Մի այսուհե
տև երկնչիցիք 'ի նոցանէ: զի ոչինչ է Մարկ.
'ի ծածուկ' որ ոչ յայտնեսցի. և գաղտ 4.22.
27 նի, որ ոչ ծանիցի: *Զոր ասեմ ձեզ Ղուկ.
'ի խաւարի' ասացէք 'ի լոյս: և զոր լսէք 8.17. և
յունկանէ, քարոզեցէք 'ի վր տանեաց: 12.2.
28 *Եւ մի երկնչիք յայնցանէ' որք սպա
նանեն զմարմին, և զոգի ոչ կարեն
սպանանել: այլ երկերուք դուք առաւ
ել յայնմանէ' որ կարող է զոգի և զմար
29 մին կորուսանել 'ի գեհենի: *Ոչ ա_
պաքէն երկու ճնճղուկք դանկի միոջ
վաճառին' և մի 'ի նոցանէ յերկիր ոչ
30 անկցի առանց հօր ձերոյ: *Այլ ձեր Գործ.
և ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ է: 27. 34
31 *Եւ արդ' մի երկնչիցիք' զի լաւ էք 2 Թագ.
32 քան զբազում ճնճղուկս: *Ամենայն 14. 11.
որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդ_ Մարկ.
կան, խոստովանեցայց և ես զնմանէ 8.38.
առաջի հօր իմոյ' որ յերկինս է: Ղուկ.
33 *Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդ_ 9.26. և
կան, ուրացայց և ես զնա առաջի հօր 12.8.
34 իմոյ' որ յերկինս է: *Մի համարիք 2. Տիմ.
եթէ 2.12.

եթէ եկի արկանել զխաղաղութիւն
յերկիր։ ոչ եկի արկանել զխաղաղու
թիւն, այլ զսուր։ * Վասնզի եկի քա_ 35
Ղ ոտ կել ‖ զայր ի հօրէ իւրմէ։ և զդուստր
12.51. ի մօրէ իւրմէ։ և զհարսն ի սկեսրէ
‖ Ասէ. իւրմէ։ * ‖ Եւ Թշնաւիք առն՝ ընտա_ 36
7. 6. նիք իւր։ * ‖ Որ սիրէ զհայր կամ զմայր 37
Ղ ոտ առաւել քան զիս՝ ոչէ ինձ արժանի։
14.26. և որ սիրէ զդուստր կամ զդուստր ա_
ռաւել քան զիս՝ չէ ինձ արժանի։

‖ Աքէ. * ‖ Եւ որ ոչ առնու զխաչ իւր՝ և գայ 38
8.34. զկնի իմ, չէ ինձ արժանի։ * Որ գտա 39
Ա յտ. նէ զանձն իւր, կորուսցէ զնա։ ‖ և որ
16.24. կորոյս զանձն իւր վասն իմ, գտցէ զնա։
Ղ ոտ. * Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի. և 40
9.24. և որ զիս ընդունի, ընդունի զառաքիչն
14. 27. իմ։ * Որ ընդունի զմարգարէ յանուն 41
և 17.33 մարգարէի, զվարձս մարգարէի առ_
Յօհ. ցէ։ և որ ընդունի զարդար յանուն
12.25. արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ առցէ։
‖ Աքէ. * ‖ Եւ որ արբուսցէ միում՝ ի փոքր 42
9.40. կանոցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ
Ղ ոտ. միայն յանուն աշակերտի. ամէն ասեմ
10.16. Յօհս. ձեզ՝ ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։
13.20.

ԳԼ. ԺԱ.

Գլ. ա Եւ եղև իբրև կատարեաց Յս զպատ 1
ուիրեր երկոտասանից աշակերտ_
ացն իւրոց, գնաց անտի քարոզել և
Ղ ոտ ուսուցանել ի քաղաքս նոցա։ * ‖ Իսկ յո_ 2
7.18. հաննէս իբրև լուաւ ի բանտին զգ_
ործս Քրի, առաքեաց ի ձեռն աշա
3 կերտացն իւրոց։ * Եւ ասէ ցնա։ դո՞ւ
ես՝ որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն
4 կալցուք։ * Պատասխանի ետ Յս՝ և
ասէ ցնոսա։ գնացէ՛ք և պատմեցէ՛ք
յօհաննու, զոր լսէք և տեսէք։
5 * ‖ Կոյրք տեսանեն։ կաղք գնան։ բո_ ‖ Ասայ.
րոտք սրբին։ և խուլք լսեն։ և մե_ 35.5. և
ռեալք յառնեն։ և աղքատք աւետա_ 61.1.
6 րանին։ * Եւ երանեալ է՝ որ ոչ գայ_
7 թագղեսցի յիս։ * ‖ Եւ իբրև նոքա գնա_ ‖ Ղ ոտ
յին, սկսաւ Յս ասել ցժողովուրդն 7. 24.
զյօհաննէ։ զի՞նչ ելիք տեսանել յանա
պատին։ եղեգն շարժուն ի հողմոյ։
8 * Այլ զի՞նչ ելիք տեսանել, մարդ ի
հանդերձս փափկութեան զարդարեալ։
ահաւասիկ որք զփափկական զգեցեալք
են՝ ի տունս թագաւորաց են։
9 * Այլ զի՞նչ ելիք տեսանել. մարգա_
րէ։ այո՛ ասեմ ձեզ՝ և առաւելեւս քան
10 զմարգարէ։ * Ոմն սա՝ վասն որոյ
գրեալն է՝ ‖ ահա՛ ես առաքեցից զհրեշ ‖ Աղաք.
տակ իմ առաջի երեսաց քոց՝ որ պատ 3. 1.
րաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի Աթ.
11 քո։ * Ամէն ասեմ ձեզ՝ չէ յարուցեալ 1. 2.
ի ծնունդս կանանց մեծ քան զյօհան Ղ ոտ.
նէս մկրտիչ։ բայց փոքրիկն յարքայու 7.27.
թեն երկնից մեծ է քան զնա։
12 * Ի յայսց յաւուրցն յօհաննու մկրտչի
մինչև ցայժմ՝ արքայութիւն երկնից
բռնադատի՝ և բռնաւք յափշտակեն
13 զնա։ * Վասնզի ամ՛ օրինք և մարգա_
րէք մինչև ցյօհաննէս մարգարէացան։
14 * Եւ թէ կամիք ընդունել՝ նա է եղիա ‖ Աղաս.
15 որ գալոցն է։ * Որ ունիցի ականջս լսե 4. 5.
16 լոյ, լսիցէ։ * Ումե՞մ նմանեցուցից
զազգս զայս։ նման է մանկտւոյ՝ որք
նստիցին ի հրապարակս՝ կարդայցեն
17 զընկերս իւրեանց։ * Եւ ասիցեն։
փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցիք։
ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցիք։
18 * Եկն յօհաննէս, ոչ ուտէր՝ և ոչ
ըմպէր։ և ասեն՝ դև գոյ ի նմա։
19 * Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ։
և ասեն։ ահա այր կերօղ և արբեցօղ՝
բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց։
և արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց
20 իւրոց։ * Յայնժամ սկսաւ նախատել
զքաղաքսն՝ յորս եղեն բազում զօրու
թիւք նորա՝ և ոչ ապաշխարեցին։
21 * ‖ Վայ քեզ քորազին։ վայ քեզ բեթ ‖ Ղ ոտ
սայիդայ։ զի եթէ ի տիւրոս և ի սի_ 10. 13.
դոն եղեաւ զօրութիւնքն՝ որք ի ձեզ
եղեն, վաղուցս արդեօք խորգով և
22 մխրով ապաշխարեալ էր։ * Այլ ապաշխա
ասեմ ձեզ՝ դիւրագոյն լինի երկրին բեալէին։
տիւրոսի և սիդոնի յաւուրն դատաս_
23 տանի քան ձեզ։ * Եւ դու կափառ_
նաւում։ մի մինչև յերկինս բարձրաս_
ցիս՝

ցիս՝ այլ միայն՝ ի դժոխս իջցես ։ զի
եթէ ի սուրբ եղեալ էին զօրութիքն՝
որք ի քեզ եղեն , ապաքէն կային և ս
մինչև յայսօր ։* Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ 24
երկրին սոդոմացւոց դիւրագոյն լինի
յաւուրն դատաստանի՝ քան ձեզ ։
Դ կ *Յայնմ ժամանակի պատասխանի եւս 25
Յն՝ և ասէ ։ գոհանամ զքէն հայր՝ Տէր
երկնի և երկրի . զի ծածկեցեր զայս
յիմաստնոց և ի իգիտնոց՝ և յայտնեցեր
տղայոց ։* Այո՛ հայր ։ զի այսպէս հաճոյ 26
եղև առաջի քո ։* Ամենայն ինչ տուաւ 27
Ցօհ. ինձ ի հօրէ իմմէ ։ ‖ և ոչ ոք ճանաչէ
6.46.Ա զորդի՝ եթէ ոչ հայր ։ և ոչ զհայր ոք
7.18.Ա ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի ։ և ումի որդին
8.19.Ա կամիցի յայտնել ։* Եկայք առ իս ամ 28
10.15. վաստակեալք և բեռնաւորք՝ և ես հան
Մրեմ. գուցիւ զձեզ ։* ‖ Առէք զլուծ իմ ի ձեզ 29
6.16. ձեզ ։ և ուսարուք ինէն՝ զի հեզ եմ ։
և խոնարհ սրտիւ ։ և գտջիք հանգիստ
‖ Ցօհ. անձանց ձերոց ։* ‖ Օլ լուծ իմ քաղցր 30
5. 3. է ։ և բեռն իմ փոքրուկ ։

Գլուխ ԺԲ։

Դկ Յայնժամ ‖ գնաց Յն ընդ սրտո- 1
րայսն՝ ի շաբաթու ։ և աշա-
‖ Ամրկ. կերտքն նր քաղցեան ։ և սկսան հասկ
2. 23. կոտրել և ուտել ։* Փարիսեցիքն իբրև 2
Գ ոահ. տեսին՝ ասեն ցնա ։ ահա աշա-
6.`1. կերտքն քո գործեն . զոր ոչ է օրէն՝ ի
շաբաթու ։* Նա՛ ասէ ցնոսա . ո՞չ 3
‖ Ա Թագ. իցէ ընթերցեալ ձեր՝ ‖ զոր արար դաւ
21.4. իթ . յորժամ քաղցեաւն . և որք ընդ
նմայն էին ։* Օ՛ի՛արդ եմուտ՝ ի տունն 4
Ա՝ և եկեր զհացն առաջաւորութե-
զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել . և ոչ՝ որոյ
‖ Գ Եսթ. ընդ նմայն էին . ‖ բայց միայն քահա-
24.`8. նայից ։* Կամ՝ թէ չիցէ՞ ընթերցեալ 5
‖ Համոզ. յօրէնս՝ ‖ զի՝ ի շաբաթու քահանայքն
28. 9. ի տաճարին պղծեն զշաբաթն՝ և անս
մեղք են ։* Այլ ասեմ՝ ձեզ՝ զի մեծ 6
քան զտաճարն է աստ ։* Եթէ գիտ 7
‖ Ովսէ. տիք զինչ է՝ ‖ զողորմութիւն կամիմ, և
6. 6. ոչ զպղծն՝ ապա ոչ դատապարտիք դուք
զանապարտսն ։* Օ՛ի Տէրն շաբաթու 8
որդի մարդոյ ։* Եւ գնացեալ անտի 9
‖ Մարկ. Յն՝ եկն՝ ի ժողովուրդն նոցն ։* ‖ Եւ անդ 10
3. 1. էր այր մի . որոյ ձեռն դօսացեալ էր ։
Գ ոահ. հարցին ցնա՝ և ասեն ։ եթէ պարտ իցէ
6.`6. ի շաբաթու բժշկել . զի չարախօսես-
ցեն զնմանէ ։* Եւ նա ասէ ցնոսա . 11
‖ Ղ. Օրէ ‖ ով է ի ձէնջ մարդ . որոյ իցէ ոչխար
22.4. մի . և անկանիցի այն ի խորխորատ ի
շաբաթու . միթէ ոչ ունիցի՝ և յարու
ցանիցէ զնա ։* Քան արդ ո՛րչափ ևս 12
առաւելէ մարդ քան զոչխար ։ ապա
ուրեմն պարտ է ի շաբաթու բարիս
գործել ։* Յայնժամ ասէ ցայրն՝ ձգեա 13
զձեռն քո ։ և նա ձգեաց . և եղև ողջ
14 իբրև զմիւսն ։* Իսկ փարիսեցիքն ե-
լեալ արտաքս՝ խորհուրդ առին զնմա
15 նե . զի ոչ կորուսցեն զնա ։* Եւ Յն
իբրև գիտաց , մեկնեցաւ անտի ։ և
գնացին զհետ նր ժողովուրդքն՝ և բժշ
16 կեաց զամենեսեան ։* Եւ սպառեաց
նոյ՝ զի մի յայտնեացեն զնմանէ ումեք
17 * Օ՛ի լցցի , որ ասացաւն ի՝ Եսա-
18 սայեայ մարգարէէ ։* ‖ Ա՛հա մանուկ ‖ Եսա
իմ՝ զոր ընտրեցի . և սիրելի իմ՝ ընդ 42. 1.
որ հաճեցաւ անձն իմ։ եդից զոգի իմ
՝ի վր նորա և իրաւունս հեթանոսաց
19 պատմեսցէ ։* Ո՛չ հակառակեսցի՝ և
ո՛չ աղաղակեսցէ . և ոչ ոք լուիցէ ՝ի
20 հրապարակս զբառբառն նր։* Օ՛ղեղն
ջախջախեալ ո՛չ փշրեսցէ՝ և զպատրոյկն
առկայծեալ ո՛չ շիջուսցէ . մինչև հան
ցէ ՝ի յաղթութի զդատաստան ։
21 * Եւ յանուն նր հեթանոսք յուսա-
22 ցին ։* Յայնժամ մատուցաւ առնա Գկ
դիւահար մի կոյր՝ և համր . և բժշկեաց
զնա , ոտ զի համրն՝ և կոյրն խօսիցի և
23 տեսանիցէ ։* Օ՛ւարմացան ամենայն ժո
ղովուրդքն՝ և ասեն . միթէ սա իցէ Որդի
24 որդի դաւթի ։* ‖ Այլ փարիսեցիքն ‖ Մարկ.
իբրև լուան՝ ասեն ։ ոչ իւիք հանի դա 3.22.
զևս՝ եթէ ոչ բէեղզեբուղաւ իշխա- Ղ ոահ.
25 նաւն դիւաց ։* Իբրև գիտաց Յն զոս 11. 15
զխորհուրդս նց՝ ասէ ցնոսա . ‖ ամ Ա Եր.
թագաւորութիւն ընդ անձին բաժանեալ յանձն 9.34
իւր՝ աւերի . և ամ քաղաք, կամ տուն ‖ Ղ ոահ.
բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ ։ 11.17
26 * Եւ եթէ սատանայ զսատանայ հանէ
յանձն իւր բաժանեցաւ . արդ զիա՞րդ
կացցէ թագաւորութի նորա ։
27 * Եւ եթէ ես բէեղզեբուղաւ հա-
նեմ զդեւս՝ որդիքն ձեր ի՞ւ հանիցեն .
ի՞ն այսորիկ նոքա եղիցին ձեր դատաւ
28 որք ։* Այլ եթէ Հոգւով Այ հանեմ
զդեւս՝ ուրեմն հասեալ է ՝ի վերայ ձեր
29 արքայութի Այ ։* Կամ զիա՞րդ կա-
րէ ոք մտանել ՝ի տունն հզօրի՝ և զգոր-
ծիս նր յափշտակել . եթէ ոչ նախ կա-
պիցէ զհզօրն՝ և ապայ զտունն նր յափշ
30 տակիցէ ։* Որ ոչ ընդ իս է՝ հակառակ
իմ է . և որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ ։
31 * ‖ Վասդորիկ ասեմ ձեզ . ամ մեղք ‖ Մրկ.
և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան ։ 3.28.
բայց Հոգւոյն հայհոյութի՝ մի թողցին։ Ղ ոահ.
32 * Եւ որք ասիցէ բան զորդւոյ մար- 12.16
դոյ՝ թողցի նմա . բայց որ զՀոգւոյն
սրբոյ ասիցէ՝ մի՛ թողցի նմա . մի՛ յայս
աշխարհի . և մի՛ ՝ի հանդերձելումն ։
33 *Կամ արարէք զծառն բարի և զպտուղ
նորա բարի . կամ արարէք զծառն չար ‖ Ղ ոահ.
և զպտուղ նր չար ։ քանզի ‖ ՝ի պտղոց 6.44
34 անտի ծառն ճանաչի ։* Ո՛նդունդք
իժից ։

իծից. զիա՞րդ կարիցէք բարիս խօսել՝
որք չարքդ էք ։ քանզի ՚ի յաւելուածոյ
սրտի խօսի բերան ։ * Մարդ բարի՝ ՚ի 35
բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբա
րիս ։ և մարդ չար՝ ՚ի չար գանձուց սր_
տի իւրոյ հանէ զչարիս ։ * Բայց ասեմ 36
ձեզ . թէ ընդ ամ՛ դատարկ բանի՝ զոր
խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յաւ
ուրն դատաստանի ։ * Զի ՚ի բանից 37
քոց արդարասցիս ։ և ՚ի բանից քոց
ԴԴ. պարտաւորեսցիս ։ * Յայնժամ պա_ 38
տասխանի ետուն նմ՛ ոմանք ՚ի դպրացն
և ՚ի փարիսեցւոց՝ և ասեն վարդապետ՝
կամիմք նշան ինչ տեսանել ՚ի քէն ։
* Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա ։ 39
Մատթ. ‖ազգ չար և շնացող նշան խնդրէ . և
16.4. նշան մի տացի նմա . բայց նշանն ‖յօնա_
Ղուկ. նու մարգարէի ։ * Զի որ՛ էր յօնան ՚ի 40
11.29. փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գի_
1. Կորն. շերս ։ այնպէս եղիցի և որդի մարդոյ
1.22. ՚ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս
‖Յովն. գիշերս ։ * ‖Արք Նինուէացիք յարիցեն 41
2. 1. ՚ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այս_
‖Յովն. միկ՝ և դատապարտեսցեն զսա՝ զի զղջա
3. 5. ցան ՚ի քարոզութեն յօնանու ։ և արդ՝
աւասիկ մեծ քան զյօնան է աստ ։
* Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ ՚ի դատաս 42
տանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դա
‖3 Թագ. տապարտեսցէ զսա ։ ‖ զի եկն ՚ի ծա_
10.1. գաց երկրի լսել զիմաստութիւն սո_
2. Մնաց. ղոմոնի ։ և ահա մեծ քան զսողոմոն է
9. 1. աստ ։ * ‖Յորժամ այսն պիղծ ելա_ 43
‖Ղուկ. նէ ՚ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդիս տե_
11. 24. ղիս ։ խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ գտանէ ։
* Յայնժամ ասէ՝ դարձայց ՚ի տուն իմ՝ 44
ուստի ելի ։ և եկեալ գտանէ զնա պա
րապորդ մաքրեալ և յարդարեալ ։
* Յայնժամ երթայ՝ և առնու ընդ իւր 45
եօթն այլ այսս չարագոյնս քան զինքն՝
‖2. Պետ. և մտեալ բնակի անդ ։ և ‖ լինի մար_
2.20. դոյն այնորիկ յետինն չար քան զառա
ջինն ։ այնպէս եղիցի և ազգիս այս_
‖Մարկ. միկ չարի ։ * ‖Մինչդեռ նա ընդ ժո_ 46
3.31. ղովուրդսն խօսէր . ահա մայր նր՛ և
Ղուկ. եղբարք նր՛ կային արտաքոյ՝ և խնդ_
8.19. րէին խօսել ընդ նմա ։ * Եւ ասէ ոմն 47
ցնա . ահա մայր քո՝ և եղբարք քո կան
արտաքոյ՝ և խնդրեն խօսել ընդ քեզ ։
* Նա պատասխանի ետ այնմիկ՝ որ ա_ 48
†ո՞վ է իմ սացն ցնա . և ասէ ։ † ո՞յք են իմ եղբարք ։
մայր, և * Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտսն 49
ասէ՝ ահա մայր իմ և եղբարք իմ ։
* Զի որ առնիցէ զկամս հօր իմոյ՝ որ 50
յերկինսն է, նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝
և մայր ։,

Գլ ։ ԺԳ ։

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յս՛ ՚ի տա ԳԻ.
նէն՝ նստաւ առ ծովեզերն ։
2 * ‖ Եւ ժողովեցան առ նա ժողո_ ‖Մարկ.
վուրդք բազումք . մինչև մտանել նմա 4. 1.
՚ի նաւ . և նստել ։ և ամ՛ ժողովուրդն Ղուկ.
3 կայր առ ծովեզերբն ։ * Եւ խօսէր 8. 4.
ընդ նոսա բազումս առակօք՝ և ասէր ։
4 * Ահա ել սերմանահան սերմանել ։ և
՚ի սերմանելն իւրում, էր որ անկաւ
առ ճանապարհաւ՝ և եկն թռչուն երկ
5 նից՝ և եկեր զնա ։ * Եւ այլն անկաւ
յապառաժի . ուր ոչ գոյր հող բա_
զում . և վաղվաղակի բուսաւ՝ առ ՚ի
6 չգոյէ հիւթոյ երկրին ։ * Ի ծագել
արևու տապացաւ . և զի ոչ գոյին ար_
7 մատք, չորացաւ ։ * Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ
փշոց . և ելին փուշքն և հեղձուցին զնա ։
8 * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի . և տայր
պտուղ ։ էր որ հարիւրաւոր ։ և էր որ
վաթսնաւոր ։ և էր որ երեսնաւոր ։
9 * Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ ։
10 * Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասեն
ցնա . ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ նոսա ։
11 * Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա ։
քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխոր_
հուրդ արքայութե՛ երկնից ։ և նց՛ չէ՛
12 տուեալ ։ * ‖ Զի որ ունիցի՝ տացի նմա ‖Մատթ.
և յաւելցի ։ և որ ոչն ունիցի, և զոր ու 25.29.
13 նիցին, բարձցի ՚ի նմանէ ։ * Վս՛ այ_
դորիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա . զի
տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն ։ և լսեն՝ և
ոչ լսեն՝ և ոչ առնուն ՚ի միտ ։
14 * Եւ կատարի առ նոսա մարգարէու
թիւն եսայեայ՝ որ ասէ ։ ‖ լսելով լուի_ ‖Եսայ.
ջիք՝ և մի՛ իմասջիք ։ և տեսանելով տես 6. 9.
15 ջիք՝ և մի՛ տեսջիք ։ * Զի թանձրա_ Մարկ.
ցաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ՝ և 4.12.
ականջօք իւրեանց ծանուանս լուան ։ և Ղուկ.
զաչս իւրեանց կափուցին . զի մի՛ եր_ 8.10. Յով
բէք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք լուի_ 11.
ցեն . և սրտիւք իմասցին . և դարձցին, Յովհ.
16 և բժշկեցից զնոսա ։ * Բայց ձեր երա 12.40.
նի է աչաց՝ զի տեսանեն . և ականջաց Գործ.
17 ձերոց, զի լսեն ։ * ‖ Ամէն ասեմ ձեզ . 28.26.
զի բազում մարգարէք և արդարք Հռոմ.
ցանկացան տեսանել՝ զոր տեսանէքդ՝ 11.8.
և ոչ տեսին . և լսել՝ զոր լուայքդ՝ և ‖Ղուկ.
18 ոչ լուան ։ * Եւ արդ՝ լուարուք դուք 10.24.
19 զառակ սերմանացանին ։ * Ամ՛ որ լսէ
զբանն արքայութե՛ և ոչ առնու ՚ի միտ .
գայ չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն
՚ի սիրտ նորա . այն է՝ որ առ ճանապար
20 հաւն սերմանեցաւ ։ * Եւ որ յապա_
ռաժին սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբրև
լսէ զբանն, և վաղվաղակի խնդութե՛
21 ընդունի զնա ։ * Բայց քանզի ոչ ունի
ար_

արմատս յինքեան. այլ առ ժամանակ
մի է. 'ի լինել նեղութե և հալածանաց
վն բանին՝ վաղվաղակի գայթագղի:
* Իսկ որ 'ի մէջ փշոյն սերմանեցաւ՝ 22
այն է՝ որ լսէ զբանն, և հոգք աշ
խարհիս, և պատրանք մեծութե հեղ
ձուցանեն զբանն. և լինի անպտուղ:
* Իսկ որ յերկիրն բարի սերմանեցաւ՝ 23
այն է, որ լսէ զբանն, և 'ի միտ
առնու. և տայ զպտուղ. է՝ որ հարիւր.
և է՝ որ վաթսուն. և է՝ որ երեսուն:
Դ. Օ. * Այլ առակ եարկ առ նոսա՝ և ասէ: 24
նմանեցաւ արքայութի երկնից առն.
Մարկ. որ սերմանիցէ զսերմն բարի յագարա
4.26. կի իւրում: * Եւ 'ի քուն լինել մարդ- 25
կան. եկն թշնամին նր. և ցանեաց 'ի վր
զորոմն 'ի մէջ ցորենոյն և գնաց:
* Եւ իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար զպը 26
տուղ, ապա երևեցաւ և որոմն:
* Մատուցեալ ծառայք տանուտեռն 27
ասեն ցնա: Տր, ոչ սերմն բարի սերմա
նեցեր յագարակին քում: արդ՝ ուստի
ունիցի զորոմն: * Եւ նա ասէ ցնոսա՝ 28
այր թշնամի արար զայն: ասեն ցնա ծա
ռայքն. կամիս, զի երթիցուք՝ քաղես
ցուք զայն 'ի բաց: * Եւ նա ասէ ցնո՝ 29
ոչ. գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմն, և
զցորեանն ընդ նմին 'ի բաց խլիցէք:
* Թոյլ տուք երկոցունցն աճել 'ի միա 30
սին մինչև 'ի հունձս: և 'ի ժամանակի
հնձոցն ասացից ցհնձօղսն. քաղեցէք
նախ զորոմն, և կապեցէք զայդ խուր
ձունս առ 'ի յայրել: և զցորեանն ժո
Մարկ. ղովեցէք 'ի շտեմարան իմ: * Այլ 31
4.30. առակ եարկ առ նոսա՝ և ասէ: նման է
Ղուկ. արքայութի երկնից հատոյ մանանխոյ.
13. 18. զոր առեալ մարդոյ՝ սերմանեաց յա-
գարակի իւրում: * Որ փոքր է քան 32
զամ սերմանիս: և յորժամ աճիցէ,
մեծ է քան զամ բանջարս: և լինի ծառ՝
մինչև գալ թռչնոց երկնից՝ և հանգ-
Ղուկ. չիլ յոստս նորա: * Այլ առակ խօսե 33
13. 21. ցաւ ընդ նոսա և ասէ: նման է արքայ
ութի երկնից խմորոյ. զոր առեալ
կնոջ թաքոյց 'ի գրիւս երիս ալեր՝ մին
չև ամ խմորեցաւ: * Զայս ամ խօ- 34
սեցաւ Յս առակօք ժողովրդեան.
Սաղմ. և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ
77.2. նոսա: * Զի լցցի ասացեալն 'ի մար- 35
Մարկ. գարէէն. Բացից առակօք զբերան
4.34. իմ. բղխեցից զծածկեալսն 'ի սկզբա-
Դ. Ի. նէ աշխարհի: * Յայնժամ թողեալ 36
Յս զժողովուրդսն, եկն 'ի տունն: մա
տեան առ նա աշակերտքն նր՝ և ասեն.
մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագա-
րակի: * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ 37
ցնոսա. որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է որ
դի մարդոյ: * Եւ ագարակն աշխարհս 38

է: սերմն բարի նոքա են, որք որդիքն
արքայութե են. իսկ որոմն որդիք չա-
39 րին են: * Եւ թշնամին որ վարեաց
զայն, սատանայ է: Եւ հունձն կատա Յովհ.
րած աշխարհիս է. և հնձօղքն հրեշ- 14. 15.
40 տակք են: * Որպէս ժողովի որոմն և
'ի հուր այրի. այնպէս եղիցի 'ի կատա
41 րածի աշխարհիս: * Առաքեսցէ որդի
մարդոյ զհրեշտակս իւր. և ժողովես-
ցեն յարքայութէ նորա զամ գայթագ-
ղութիս՝ և զայնոսիկ որք գործեն զա-
42 նօրէնութի: * Եւ արկցեն զնոսա 'ի
հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ՝ և կրճել
43 ատամանց: * Յայնժամ արդարքն Իմաստ.
ծագեսցին իբրև զարեգակն յարքայ- 3. 7.
ութե երկնից. որ ունիցի ականջս լսե Դան.
44 լոյ՝ լուիցէ: * Դարձեալ՝ նման է ար- 12. 3.
քայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ
յագարակի՝ զոր գտեալ մարդոյ թա-
քոյց՝ և 'ի խնդութէ անտի երթայ վա
ճառէ զամ ինչ՝ զոր ունի. և գնէ զա-
45 գարակն զայն: * Դարձեալ՝ նման է
արքայութի երկնից առն վաճառականի
որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս:
46 * Եւ գտեալ մի պատուական մարգա-
րիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամ զոր
ինչ ունէր՝ և գնեաց զայն մարգարիտ:
47 * Դարձեալ՝ նման է արքայութի երկ
նից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով՝ և յամ
48 ազգաց ժողովելոյ: * Որ իբրև լցաւ,
հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովե
ցին զբարիբարին յամանս՝ և զխոտանն
49 'ի բաց ընկեցին: * Այնպէս եղիցի 'ի
կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշ-
տակք՝ և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ ար
50 դարոց: * Եւ արկցեն զնոսա 'ի հնոց
հրոյ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատա-
51 մանց: * Ասէ ցնոսա Յս՝ իմացայք
52 զայս ամ. ասեն ցնա. այո Տր: * Եւ
նա ասէ ցնոսա՝ վասն այսորիկ՝ ամ
դպիր աշակերտեալ արքայութե երկ-
նից՝ նման է առն տանուտեառն, որ
հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին:
53 * Եւ եղև իբրև կատարեաց Յս զա- Ե Կ
ռակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի:
54 * Եւ եկեալ 'ի գաւառ իւր՝ ուսուցա-
նէր զնս †: մինչև զարմանալ նց և ասել: † Ի ժողովրդեան
ամա ուստի իցէ սմա իմաստութի և զօ
55 րութիք: * Ոչ սա է հիւսանն որդի Մարկ.
ոչ մայր սր կոչի Մարիամ. և եղբարք 6. 3.
սորա յակոբոս. և յօսէս, և սիմօն՝ և յու Ղուկ.
56 դաս: * Եւ քորք սորա ամենեքեան առ 4. 16.
մեզ են: արդ ուստի է սմա այս ամ: Յովհ. 6.
57 * Եւ գայթագղէին 'ի նա: և Յս ասէ 42.
ցնոսա՝ չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ
ոչ յիւրում գաւառի և յիւրում տան:
58 * Եւ ոչ արար անդ զօրութիս բա-
զումս վասն անհաւատութե նց:

Գ Լ:

ԳԼ։ ԺՈ։

ՅԱՅՄ ԺԱՄԱՆԱԿի ‖ լուաւ Հերովդէս
չորրորդապետ զլուր Յիսուսի։
‖ Մարկ։ * Եւ ասէ ցծառայս իւր ։ Նա է յո-
6.14. Հաննէս մկրտիչ՝ նա յարեաւ ի մեռե-
Ղ ոմէ. լոց ։ Եւ վասն այսորիկ զօրութիւնք լինին
9.7. նովաւ ։ * ‖ Քանզի Հերովդէս կալաւ
‖ Մարկ։ զյովհաննէս՝ կապեաց զնա եւ եդ ի բան
6.17. ի վասն Հերովդիադայ կնոջ փիլիպ-
Ղ ոմէ. պոսի եղբօր նորա ։ * Ասէր ցնա
3.19. յովհաննէս՝ չէ արժան քեզ ունել զգա-
* Եւ կամէր զնա սպանանել՝ բայց
‖ Ղուկ։ երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի ‖ քան-
20.6. զի իբրև զմարգարէ ունէին զնա։
* Եւ իբրև եղեւ ծնունդք Հերովդի՝
կարաւեաց դուստր Հերովդիադայ ի
մէջ բազմականացն ։ եւ հաճոյ թուե-
ցաւ Հերովդէի ։ * ‖ Ասաւ եւ երդմամբ խոս-
տացաւ տալ նմա զինչ և խնդրեսցէ ։
* Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ ի
մօրէ իւրմէ ։ տուր ինձ ասէ այսր ի
վեր սկահեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի։
* Եւ տրտմեցաւ թագաւորն ։ բայց
վասն երդմանցն և բարձակացն հրա-
մայեաց տալ նմա ։ * Եւ առաքեաց ,
գլխատեաց զյովհաննէս ի բանտի ։
* Եւ բերաւ գլուխ նորա սկահեղ՝ և
տուաւ աղջկան ։ և տարաւ առ մայր
իւր ։ * Եւ մատուցեալ աշակերտքն
նորա՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին.
Ղ ոմէ. և եկեալ պատմեցին Յի ։ * ‖ Եւ իբրև
9.10. լուաւ Յի՝ գնաց անտի նաւու յանա-
Մարկ. պատ տեղի առանձինն ։ իբրև լուան
6.31. ժողովուրդքն , գնացին զհետ նորա
Յովհ. հետի ի քաղաքաց անտի ։ * Եւ իբրև
6.3. ել, եհաս ժողովուրդ բազում ։ և գթա-
ցաւ ի նոսա ։ և բժշկեաց զհիւանդս
նոցա ։ * Իբրև ընդ երեկս եղև, մատեան
առ նա աշակերտքն՝ և ասէն , տեղիս
անապատ է՝ և օրս տարաժամեալ. ար
ձակեա զժողովուրդ՝ զի երթիցեն
շուրջ ի շէնսն՝ գնեսցեն իւրեանց կե-
րակուրս ։ * Եւ ասէ Յի. ոչինչ պիտոյ
է գոցա երթալ՝ դուք տուք դոցա ու
տել ։ * Եւ նոքա ասեն ցնա՝ ոչինչ ու-
նիմք աստ. բայց հինգ նկանակ և եր
կուս ձկունս ։ * Եւ ասէ ցնոսա՝ բերէք
այսր զայն ։ * Եւ հրամայեաց բազմե-
ցուցանել զժողովուրդսն , ի վէմ խո-
տոյ. և առեալ զհինգ նկանականն և զեր
կուս ձկունսն, հայեցաւ յերկինս ։ օրհ
նեաց՝ և եբեկ , և ետ տայաշակերտսն
զնկանականն . և աշակերտքն ժողովը
դոցն ։ * Կերին ամենեքեան և յագե-
ցան . և բարձին զնշխարս կոտորոյն
երկոտասան սակառի լի ։ * Եւ որք
կերինն , էին արք իբրև հինգ հա-

զարք ։ Թոռղ զկանայս և զմանկտիս ։ ‖ Մարկ։
22 * ‖ Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշա- 6. 45.
կերտսն մտանել ի նաւ՝ և յառաջել Ղ
յայնկոյս . մինչ ինքն զժողովուրդսն
23 արձակիցէ ։ * Եւ իբրև արձակեաց
զժողովուրդսն , ‖ ել ի լեառն առան- ‖ Յովհ.
ձին կալ յաղօթս և իբրև ընդ երեկս 6.15.
24 եղև , անդ էր միայն ։ * Եւ նաւն մեկ- Մարկ.
նեալ էր ի ցամաքէն բազում ստադ- 6.46.
բիսօք ծփեալ յալեացն . քանզի ընդ-
25 դէմ էր հողմն ։ * Եւ ի չորրորդ պա-
հու գիշերոյն եկն առ նոսա Յի գնա-
26 լով ի վերայ ծովուն ։ * Իբրև տեսին
զնա աշակերտքն, զի գնայր ի վերայ
ծովուն , խռովեցան . † և առ ահին † Ե ասէն
27 աղաղակեցին ։ * Եւ վաղվաղակի խո ՌԷ առա
սեցաւ ընդ նոսա Յի՝ և ասէ . քաջա- ջո՛ ի՛նչ
լերացարո՛ւք՝ ես եմ, մի՛ երկնչի՛ք ։ էջէ.

28 * Պատասխանի Եւ նմա պետրոս՝ և
ասէ՝ Տ՛ը , եթէ դու ես , հրամայեա
ինձ գալ առ քեզ ի վերայ ջուրց ։
29 * Եւ նա ասէ՝ եկ . և իջեալ ի նաւէն
պետրոս՝ գնաց ի վերայ ջուրցն՝ և եկն
30 առ Յի ։ * Եւ տեսեալ զհողմն սաս-
տիկ՝ երկեաւ . և իբրև սկսաւ ընկղմիլ՝
աղաղակեաց, և ասէ . Տ՛ը փրկեա զիս ։
31 * Եւ վաղվաղակի Յի ձգեաց զձեռն
իւր՝ կալաւ զնա և ասէ . Թերահաւատ՝
32 ընդէ՞ր երկմտեցեր ։ * Եւ իբրև եմ
ի նաւն՝ հանդարտեցաւ հողմն ։
33 * Եւ որք ի նաւին էին՝ մատեան և եր
կիրպագին նմա՝ և ասեն՝ արդարև

‖ Մարկ. որդի Այ ես դու ։ *‖ Եւ անցեալ 'ի 34
6.53. ցամաք, եկին 'ի գեննեսարէթ ։ *Եւ 35
իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այ_
նորիկ, առաքեցին ընդ ամ գաւառն՝
և ածին առ նա զամենայն հիւանդս ։
*Եւ աղաչէին զնա . զի գոնէ միայն 'ի 36
քղանցս հանդերձի նր մերձեսցին ։ և
որք միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան ։

Գլ. ԺԵ.

ԽԽ
Յայնժամ մատեան առ Յս՝ որք 1
յԵէմէ փարիսեցիքն և դպիրք. և
‖ Մարկ. ասեն ։ *‖ Ընդէ՞ր աշակերտքն քո ան_ 2
7.15. ցանեն զաւանդութբ ծերոցն . զի ոչ
լուանան զձեռս՝ յորժամ զհաց ուտեն ։
* Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնս . 3
իսկ դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուի
րանաւն Այ՝ վասն ձերոյ աւանդութե ։
‖ Ելից. * Զի Ած ասաց . ‖ պատուեա՛ զհայր 4
20.12. քո և զմայր ։*‖ Եւ որ բամբասէ զհայր՝ 5
2. Օրէ. կամ զմայր՝ մահու վախճանեսցի ։
5. 16. *Եւ դուք ասէք՝ որ ասիցէ ցհայր իւր՝ 6
Եփես. կամ ցմայր իւր. Թէ պատարագ է՝ զոր
6. 2. յինէն օգտիցիս ։ Եւ ոչ պատուիցէ
‖ Ելից. զհայր իւր և զմայր ։ և խոտեք զբանն
21. 17. Այ վն ձերոյ աւանդութեն ։ *Կեղ 7
Ղեւտ. ծաւորք՝ բարւոք մարգարէացաւ 'ի վն
20.9. ձեր եսայի և ասէ ։ * ‖ Ժողովուրդս 8
Առակ. այս շրթամբք պատուէ զիս՝ և սիրտ
20. 20. իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն ։
‖ Եսայ. * Զուր պաշտեն զիս . ուսուցանեն 9
29.13. վարդապետութիւն՝ զմարդկան պատ_
Մարկ. ուիրեալս ։*Եւ կոչեալ առ ինքն զժո 10
7. 6. ղովուրդսն՝ ասէ ցնս ։ լուարուք, և 'ի
‖ Մարկ. միտ առէք ։ *‖ Ոչ որինչ մտանէ ընդ 11
7. 15. բերան, պղծէ զմարդ . այլ որինչ ելա
նէ 'ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ ։
*Յայնժամ մատուցեալ ոմանք յաշա 12
կերտացն նր ասեն ։ գիտես՝ զի փարի
սեցիքն իբրև լուան զբանն՝ գայթագ
ղեցան ։ *Նա պատասխանի ետ նոցա 13
‖ Յօհան. և ասէ ։ ‖ Ամ տունկ զոր ոչ տնկեաց
15. 2. հայր իմ երկնաւոր, խլեսցի ։ * Թո՛յլ 14
‖ Ղուկ. տուք զնոսա՝ ‖ կոյրք են՝ կուրաց առաջ_
6.39. նորդք ։ կոյր կուրի յորժամ առաջնոր
դէ՝ սխալէ՝ և երկոքին 'ի խորխորատ
‖ Մարկ. անկանին ։ *‖ Պատասխանի ետ նմա 15
7.17. պետրոս և ասէ . մեկնեա՛ մեզ զառակս
զայս ։ *Ասէ Յս՝ տակաւին և դուք 16
անմիտք էք ։ * Եւ ոչ իմանայք, եթէ 17
ամ որ մտանէ 'ի բերան, յորովայն եր
թայ՝ և արտաքս ելանէ ։* Իսկ որ ելա 18
նէ 'ի բերանոյ՝ 'ի սրտէ անտի գայ . և
‖ Մարկ. այն պղծէ զմարդն ։ *‖ Զի 'ի սրտէ 19
7.21. ելանեն խորհուրդք չարք ։ սպանու_
թիւք ։ շնութիւք ։ պոռնկութիւք ։ գողու
թիւք ։ սուտ վկայութիւք ։ հայհոյու_
թիւք ։*Այս ամ է՝ որ պղծէ զմարդն . 20
այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝ ոչ պղծէ
21 զմարդ ։ *‖ Եւ ելեալ անտի Յս գնաց ԽԲ
'ի կողմանս տիւրոսի և սիդոնի ։
22 *Եւ ահա կին մի քանանացի 'ի սահ_ ‖ Մարկ.
մանաց անտի նոցա . ելեալ աղաղա_ 7.25.
կէր և ասէր ։ ողորմեա՛ց ինձ Տր որդի
դաւթի . դուստր իմ չարաչար դիւա_
23 հարի ։ * Եւ նա ոչ ետ նմա պատաս_
խանի ։ և մատուցեալ աշակերտքն նր
աղաչէին զնա և ասէին . արձակեա՛
զնա՝ զի աղաղակէ զհետ մեր ։
24 * Նա պատասխանի ետ և ասէ. ոչ ու_
րեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ ‖ առ ոչխարս ‖ Մէ.
25 կորուսեալս տանն Իէլի ։ * Եւ նա մա_ 10.6.
տուցեալ երկիր պագանէր նմա և ա_ Յօհան.
26 սէր . Տր օգնեա՛ ինձ ։ * Պատասխա_ 10.3.
նի ետ նմա և ասէ . ոչ է բարւոք՝ առ_
նուլ զհաց մանկանց և արկանել շանց ։
17 *Եւ նա ասէ՝ այո՛ Տր ։ քանզի և շունք
կերակրին 'ի փշրանաց անկելոց 'ի սե_
28 ղանոյ տեառն իւրեանց ։ *Յայնժամ
պատասխանի ետ նմա Յս և ասէ . ո՛վ
կին դու . մեծ են հաւատք քո ։ եղիցի
քեզ՝ որպէս և կամիս ։ և բժշկեցաւ դուստր
29 նր 'ի նմին ժամու ։ * Եւ գնացեալ ան ԽԳ
տի Յս , եկն 'ի ծովեզրն գալիլեաց
ւոց ։ և ելեալ 'ի լեառն՝ նստէր անդ ։
30 *‖ Մատեան առ նա ժողովուրդք բա_ ‖ Եսայ.
զումք՝ որք ունէին ընդ իւրեանս , 35.5.
կաղս՝ կոյրս՝ համերս՝ միակողմանիս .
և այլս բազումս ։ և ընկեցին զնոսա
առ ոտս նորա՝ և բժշկեաց զնոսա ։
31 *Մինչև զարմանալ ժողովրդոցն՝ որք
տեսանէին ։ զի համերքն խօսէին ։ կաղք
գնային ։ միակողմանիք բժշկէին ։ կոյրք
տեսանէին . և փառաւոր առնէին զԱծ
32 Իէլի ։ * ‖ Եւ կոչեալ առ ինքն Յս զա_ ‖ Մարկ.
շակերտսն ասէ ։ գթամ 'ի ժողովուրդ 8. 1.
զի արդ՝ երեք աւուրք են՝ զի կան առ
իս . և ոչ ունին զինչ ուտիցեն . և ար_
ձակել զդոսա նօթիս՝ չկամիմ . գուցէ
33 նքթիցին զճանապարհայն ։ * Ասեն
ցնա աշակերտքն ։ արդ մեզ յանապա
տի աստ ուստի՞ իցէ այնչափ հաց՝ մին
չև յագեցուցանել զայսչափ ժողո_
34 վուրդ ։ * Եւ ասէ ցնոսա Յս . քանի՞
նկանակ ունիք ։ և նոքա ասեն. եօթն.
35 և սակաւ ձկունս ։ *Եւ հրամայեաց ժո
36 ղովրդեանն բազմիլ 'ի վր գետնոյ ։ *Եւ
առեալ զեօթն նկանակն և զձկունսն՝
գոհացաւ՝ և եբեկ՝ և ետ ցաշակերտսն .
37 և նք ժողովրդեանն ։ *Կերին ամենե
քեան և յագեցան ։ և բարձին զնշխարս
38 կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի ։ * Եւ
որք կերինն՝ էին արք իբրև չորք հա_
զարք՝ թող զկանայս և զմանկտիս ։
39 *Իբրև արձակեաց զժողովուրդսն, ել
'ի նաւ՝ և եկն 'ի սահմանս մագդաղեայ ։

Գլ.

ԳԼ: ԺԶ:

Մարկ. Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն՝ և 1
8.11. սադուկեցիք փորձելով խնդրէին
՚ի նմանէ նշան յերկնից ցուցանել նց:
*Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. 2
Ղուկ. յորժամ երեկոյ լինի՝ ասէք, պարզ
12. 54. լինիցի. զի կարմրացեալ է երկին:
*Եւ առաւօտու՝ այսօր մրրիկ. զի շա_ 3
րագունի տրտմութբ երկին. արդ զե
րեսս երկնի կարէք քննել. իսկ զնշանս
ժամանակիս ոչ կարէք գիտել:
Վեր. *Ազգ չար և շնացող նշան խնդրէ՝ 4
12. 39. և նշան մի տացի նմա՝ բայց նշանն
Յովնա. յովնանու մարգարէի: և եթող զնոսա
2. 1. և գնաց: * Գնացին և աշակերտքն 5
յայնկոյս. և մոռացան առնուլ զհաց:
Մարկ. *Ասէ ցնս Յս՝ տեսէք և զգոյշ լե_ 6
8.14. րուք ՚ի խմորոյ սադուկեցւոյն և փարի
Ղուկ. սեցւոյն: *Նոքա խորհէին ընդ մի_ 7
12.1. մեանս՝ և ասէին թէ զհաց ոչ բարձաք:
*Գիտաց Յս և ասէ. զի՞ խորհիք ՚ի 8
միտս ձեր թերահաւատք՝ եթէ հաց
ոչ ունիք: * Տակաւին չիմանայք՝ և 9
Վեր. ոչ յիշէք զհինգ նկանակսն ՚ի հինգ
14. 17. հազարսն. և քանի՞ սակառի բարձիք:
Յոհ. *Եւ ոչ զեօթն նկանակսն ՚ի չորս հա 10
6. 9. զարսն. և քանի՞ զամբիւղս բարձիք:
Վեր. *Որդ՝ զիարդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ 11
15.34. վս հացի ասացի ձեզ՝ զգոյշ լինել ՚ի
խմորոյ սադուկեցւոց և փարիսեցւոյն:
*Յայնժամ ՚ի միտ առին. թէ ոչ ասաց 12
զգուշանալ ՚ի խմորոյ՝ այլ յաղանդոյ
փարիսեցւոյն և սադուկեցւոյ:
Օկ *Եւ եկեալ Յս ՚ի կողմանս փիլիպ_ 13
պեայ կեսարեայն, հարցանէր ցաշա_
Մարկ. կերտսն. և ասէր: զո՞ ոք ասեն զինէն
8.27. մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ:
Ղուկ. *Եւ նոքա ասեն. ոմն զյովհաննէս մկր 14
9.18. տիչ: և այլք զեղիայ՝ և կէսք զերեմիայ.
կամ զմի ոք ՚ի մարգարէից: *Ասէ ցնս. 15
իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ իցեմ:
*Պատասխանի ետ սիմոն պետրոս՝ և 16
Յոհ. ասէ ցնա. դու ես Քսն որդի Այ
6.70. կենդանւոյ: * Պատասխանի ետ Յս՝ 17
և ասէ ցնա. երանի քեզ սիմոն որդի
յովնանու. զի մարմին և արիւն ոչ յայտ
նեաց քեզ՝ այլ հայր իմ որ յերկինսն է:
Յոհ. *Եւ ես քեզ ասեմ. զի դու ես վէմ: 18
1.42. և ՚ի վր այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի
իմ. և դրունք դժոխոց զնա մի յաղթա
Եսայ. հարեսցեն: * Եւ տաց քեզ փականս 19
22. 24. արքայութն երկնից: և զոր միանգամ
Յոհ. կապեսցես յերկրի, եղիցի կապեալ
20. 23. յերկինս: և զոր արձակեսցես յերկ_
րի, եղիցի արձակեալ յերկինս:
*Յայնժամ սաստեաց աշակերտացն. 20
զի մի ումեք ասիցեն՝ թէ նա է Քսն:

21 *Յայնմհետէ սկսաւ Յս ցուցանել
աշակերտացն իւրոց՝ թէ պարտ է նմա
երթալ յԵմ: և բազում չարչարանս
չարչարիլ ՚ի քահանայապետից՝ և ՚ի
դպրաց՝ և ՚ի ծերոց ժողովրդեանն՝ և
սպանանիլ. և յերիր աւուր յառնել:
22 *Եւ առեալ զնա մեկուսի պետրոսի.
սկսաւ կարգել ընդ նմա և ասել: քաւ
լիցի քեզ Տր. մի եղիցի քեզ այդ:
23 * Եւ նա դարձեալ ՚ի պետրոս՝ ասէ:
երթ յետս իմ սատանայ. գայթագղու Մարկ.
թի իմ ես: զի ոչ խորհիս դու զԱյն. 8.33.
24 այլ զմարդկան: *Յայնժամ Յս ասէ
ցաշակերտսն իւր: եթէ ոք կամի զկնի Վեր.
իմ գալ՝ ուրասցի զանձն. և առցէ 10.38.
զխաչ իւր. և եկեսցէ զկնի իմ: Ղուկ.
25 * Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցու_ 9.23. և
ցանել՝ կորուսցէ զնա: և որ կորուսցէ 14. 27.
զանձն իւր վասն իմ, գտցէ զնա: և 17.33
26 *Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ թէ զաշխարհս Յոհ.
ամ շահեսցի. և զանձն իւր տուժես_ 12. 25.
ցէ: կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս
27 ընդ անձին իւրոյ: * Զի գալոց է որ_
դի մարդոյ փառօք հօր իւրոյ՝ հան_ Գործ.
դերձ հրեշտակօք իւրովք: և յայնժամ 17. 31.
հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս Հռովմ.
28 իւր: *Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի իցեն ոմանք 2. 6.
՚ի դոյանէ՝ որք աստ կան. որք ոչ ճա_ Մարկ.
շակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զոր_ 8.39.
դի մարդոյ եկեալ արքայութբ իւրով: Ղուկ.
9.27.

ԳԼ: ԺԷ:

‖ Մարկ. Եւ յետ վեց աւուր առնու Յս 1
9. 1. զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյո_
Ղուկ. հաննէս զեղբայր նորա . և հանէ զնո_
9.28. սա 'ի լեառն մի բարձր առանձինն:
*Եւ այլակերպեցաւ առաջի նոցա . 2
և լուսաւորեցան երեսք նորա իբրև
զարեգակն . և հանդերձք նորա եղեն
սպիտակք իբրև զլոյս: *Եւ ահա ե_ 3
րևեցան նոցա մովսէս և եղիա՝ որք խօ_
սէին ընդ նմա : *Պատասխանի ետ 4
պետրոս և ասէ ցՅս . Տր՝ բարւոք է
մեզ աստ լինել . եթէ կամիս՝ արաս_
ցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ . և մի
մովսէսի . և մի եղիայի: *Եւ մինչդեռ 5
նա խօսէր . ահա ամպ լուսաւոր հովա
‖2. Պետ. նի եղև 'ի վերայ նոցա : ‖ ձայն եղև
1.17. յամպոյն՝ և ասէ . դա է որդի իմ սիրե
Վեր. լի՝ ընդ որ հաճեցայ . դմա լուարուք:
3.17. *Իբրև լուան աշակերտքն, անկան 'ի 6
վր երեսաց իւրեանց . և երկեան յոյժ:
*Եւ մատուցեալ Յս՝ բուռն եհար 7
զնոցանէ՝ և ասէ . յոտն կացէք՝ և մի
երկնչիք: *Ամբարձին զաչս իւրեանց՝ 8
և ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն զՅս:
*Եւ մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ ան_ 9
տի, պատուիրեաց նոցա Յս՝ և ասէ .
մի ումեք ասիցէք զտեսիլդ՝ մինչև որ_
դի մարդոյ 'ի մեռելոց յարիցէ:
*Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն : 10
‖ Մարկ. ‖զի՞րդ դպիրքն ասեն , թէ եղիայի
9.11. նախ պարտ է գալ: *Պատասխանի ետ 11
Մաղա. Յս՝ և ասէ ցնոսա . եղիա գայ՝ և հաս
4. 5. տատեսցէ զամենայն : *Այլ ասեմ 12
‖Վեր. ձեզ՝ ‖ զի եղիա եկեալ իսկ է . և ոչ
11.14. ծանեան զնա՝ ‖ այլ արարին ընդ նմա՝
‖Վեր. զոր ինչ կամեցան . նոյնպէս և որդի
14.10. մարդոյ չարչարելոց է 'ի նոցանէ:
*Յայնժամ 'ի միտ առին աշակերտքն . 13
թէ վասն յօհաննու մկրտչի ասաց ցնոս
ՕԲ *‖Եւ իբրև եկն 'ի ժողովուրդն, մա_ 14
տեաւ այր մի՝ 'ի ծունր իջանէր և ա_
‖ Մարկ. սէր . Տր ողորմեա՛ որդւոյ իմում . զի
9.16. լուսնոտի՝ և չարաչար հիւանդանայ .
Ղուկ. բազում անգամ անկանի 'ի հուր՝ և
9.38. երբեմն 'ի ջուր : *Եւ մատուցի զնա 15
աշակերտացն քոց՝ և ոչ կարացին բժշ_
կել: *Պատասխանի ետ Յս՝ և ասէ . 16
ո՞վ ազգ անհաւատ և թիւր : մինչև
երբ իցեմ ընդ ձեզ . մինչև յերբ ան_
սայցեմ ձեզ: ա՛ծ զնա առ իս . և ածին
զնա առ Յս : *Եւ սաստեաց 'ի նա 17
Յս՝ և ել 'ի նմանէ դևն . և բժշկեցաւ
մանուկն 'ի ժամէն յայնմանէ :
*Յայնժամ մատեան աշակերտքն առ_ 18
անձինն, և ասեն ցՅս . մեք ընդէ՞ր ոչ
կարացաք հանել զնա: *Եւ նա ասէ 19
ցնոսա՝ վասն թերահաւատութե ձե_
րոյ . ‖ ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցիք ‖Ղուկ.
հաւատս քան զհատ մանանխոյ . ա_ 17.6.
սասջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի
անդր . և փոխեսցի . և ոչինչ անհնա_
20 րին լինիցի ձեզ: *Բայց այս ազգ՝ ոչ
ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք և պահօք:
21 *Եւ մինչդեռ շրջէին նոքա 'ի գալի_ ՕԳ
լեայ՝ ասէ ցնոսա Յս : ‖ մատնելոց է
որդի մարդոյ 'ի ձեռս մարդկան: ‖ Մարկ.
22 * Եւ սպանցեն զնա՝ և յերիր աւուր 9.30.
յարիցէ . և տրտմեցան յոյժ : Ղուկ.
23 *Իբրև եկին նոքա 'ի կափառնայում, 9.44.
մատեան, որք զերկդրամեանն պահան ‖ Ներք.
ջէին առ պետրոս՝ և ասեն . վարդա_ 20.18.
պետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն: և
24 ասէ, այո: *Եւ իբրև եմուտ 'ի տուն՝
յառաջեաց քան զնա Յս՝ և ասէ . զի՞_
արդ թուի քեզ սիմօն . թագաւորք
երկրի յումմէ՞ առնուն զհարկս՝ կամ
զհասս՝ յորդւոց իւրեանց, թէ յօտա_
25 րաց: *Եւ իբրև ասաց թէ յօտարաց .
ասէ ցնա Յս՝ ապաուրեմն ազատք են
26 որդիքն : *Բայց զի մի՛ գայթագղե_
ցուսցուք զնոսա . երթ 'ի ծով՝ և ըն_
կեա՛ զկարթ . և զառաջին ձուկն որ
ելանիցէ, ա՛ռ և բա՛ց զբերան նորա . և
գտանիցես զստատեր . և զայն առեալ
տացես ընդ իմ և ընդ քո:

ԳԼ: ԺԸ:

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն
առ Յս՝ և ասեն : ո՞վ իցէ 'ի մէնջ
2 մեծ յարքայութե երկնից: *‖Եւ կո_ ‖ Մարկ.
չեաց առ ինքն Յս զմանուկ մի . կա_ 9.33.
3 ցոյց զնա 'ի մէջ նոցա : *Եւ ասէ՝ ա_ Ղուկ.
մէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ դարձջիք , 9.46.
‖ և եղիջիք իբրև զմանկտի , ոչ մտա_ ‖ Ներք.
նիցէք յարքայութիւն երկնից: 19.14.
4 *Արդ՝ որ խոնարհեցուցանէ զանձն ‖1. Կոր.
իբրև զմանուկս զայս՝ նա՛ է մեծ յար 14.20.
5 քայութե երկնից: *Եւ որոք ընկալցի
զմանուկ մի այսպիսի յանուն իմ, զիս
6 ընդունի : * ‖Եւ որոք գայթագղե_ ‖ Մարկ.
ցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ 9.41.
յիս հաւատացելոց՝ լաւ է նմա եթէ Ղուկ.
կախիցի երկան իշոյ ընդ պարանոց նր՝ 17.2.
7 և ընկղմիցի 'ի խորս ծովու : *Վա՜յ
աշխարհի 'ի գայթագղութեց . հարկ է
գալ գայթագղութեց . բայց վա՛յ մար
դոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայ_
8 թագղութի: *‖Եթէ ձեռն քո կամ ‖ Վեր.
ոտն գայթագղեցուցանէ զքեզ՝ հա՛տ 5.30.
զնա՛ և ընկեա՛ 'ի քէն . լաւ իցէ քեզ Մարկ.
միաձեռանի կամ կաղ մտանել 'ի 9.42.
կեանս . քան թէ երկուս ձեռս և եր_
կուս ոտս ունել, և անկանել 'ի հուրն
9 յաւիտենական : *Եւ եթէ ակն քո

գայ_

գայթագղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա
և ընկեա՛ 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միակա_
նի մտանել 'ի կեանս. քան երկուս աչս
ունիլ՝ և անկանիլ 'ի գեհեն հրոյն։
Օ.Գ. * Զգո՛յշ լերուք՝ մի՛ արհամարհիցէք 10
զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ
‖Սաղմ. ձեզ.‖ զի հրեշտակք նոցա յերկինս հա
33.8. նապազ տեսանեն զերեսս հօր իմոյ որ
Ծննդ. յերկինս է։ *‖ Զի եկն որդի մարդոյ 11
48.16. կեցուցանել զկորուսեալսն։
‖Ղուկ. *‖ Զինարդ թուի ձեզ. եթէ լինիցի 12
19.10. մարդոյ հարիւր ոչխար՝ և մոլորիցի մի
‖Ղուկ. 'ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զիննսուն և
15.4. զինն ոչխարսն 'ի լերինս. և երթիցէ
խնդրիցէ զմոլորեալն։ * Եւ եթէ լի_ 13
նիցի գտանել զնա. ամէն ասեմ ձեզ.
զի ուրախ լինի 'ի վերայ նո՛ր առաւել՝
քան 'ի վ՛ր իննսուն և իննուցն, որք
չիցեն մոլորեալք։ * Այսպէս ո՛չ են 14
կամք առաջի հօր իմոյ՝ որ յերկինս է՝
եթէ կորիցէ մի 'ի փոքրկանցս յայս_
‖Ղևտ. ցանէ։ * ‖Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր 15
19.17. քո՝ երթ յանդիմանեա՛ զնա՝ յորժամ
Սիրաք. դու և նա միայն իցէք. եթէ լուիցէ
19.13. քեզ, շահեցար զեղբայր քո։ *Ապա 16
Ղուկ. թէ ոչ լուիցէ քեզ, ա՛ռ ընդ քեզ մի ևս
17.3. և՛ս կամ երկուս.‖ զի 'ի բերանոյ եր_
Յակ. 5. կուց և երից վկայից հաստատեսցի
19. ա՛մ բան։ *Իսկ եթէ նոցա ոչ լուիցէ 17
‖2.Օրէ. ասասջի՛ր յեկեղեցւոջ. ապա եթէ և
19.15. եկեղեցւոյն ոչ լուիցէ, ‖ եղիցի քեզ
Յովհ. իբրև զհեթանոսն և զմաքսաւոր։
8.17. *‖ Ամէն ասեմ ձեզ. զոր կապիցէք 18
2.Կորն. յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս. և
13.1. զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձա
Նէրայ. կեալ յերկինս։ * Դարձեալ ասեմ 19
10.28. ձեզ. եթէ երկու 'ի ձէնջ միաբանի_
‖1.Կորն. ցին յերկրի վասն ա՛մ իրաց. զինչ և
5.9. խնդրեսցեն՝ եղիցի նոցա 'ի հօրէ իմմէ՝
2.Թեսս. որ յերկինս է։ * Զի ուր իցեն երկու 20
3.14. կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ
‖Յովհ. եմ ես 'ի մէջ նո՛ց։* Յայնժամ մատեաւ 21
20.23. առ նա պետրոս՝ և ասէ. ‖Տ՛ր՝ քանիցս
‖Ղուկ. անգամ եթէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ,
17.4. և թողից նմա. մինչև յեօթն անգամ։
* Ասէ ցնա Յ՛ս. ո՛չ ասեմ քեզ՝ թէ 22
մինչև յեօթն անգամ. այլ մինչև յեօ_
թանասնեկին եօթն։ * Վ՛ս այսորիկ 23
նմանեցաւ արքայութ՛ն երկնից առն
թագաւորի. որ կամեցաւ համար առ_
նուլ 'ի մէջ ծառայից իւրոց։ * Եւ 24
իբրև սկսաւ առնուլ՝ մատուցաւ առ_
նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ։
*Իբրև ոչ ունէր հատուցանել՝ հրամայ 25
եաց վաճառել զնա տէրն նո՛ր. և զկին
նո՛ր՝ և զորդիս՝ և զա՛մ որ զինչ և ունի_
ցի՝ և հատուցանել։ *Եւ անկեալ ծա 26
ռայն երկիր պագանէր նմա և ասէր.
երկայնամի՛տ լեր առ իս՝ և զա՛մ հա_
27 տուցից քեզ։ *Գթացեալ տէր ծա_
ռային այնորիկ՝ արձակեաց զնա. և
28 զփոխն եթող նմա։ * Եւ ելեալ ծա_
ռայն այն եգիտ զմի 'ի ծառայակցաց
իւրոց. որ պարտիւր նմա հարիւր դա_
հեկան։ և կալեալ զնա խեղդէր՝ և
ասէր. հատո՛ ինձ, զոր պարտիսն։
29 *Անդ՝ անկեալ ծառայակիցն առ ոտս
նորա՛ աղաչէր զնա և ասէր՝ երկայնա_
մի՛տ լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ։
30 *Եւ նա ո՛չ կամէր. այլ չոգաւ էարկ
զնա 'ի բանտ՝ մինչև հատուսցէ զպարտ
31 սըն։ * Իբրև տեսին ծառայակիցքն
նորա, որ ինչ եղև՝ տրտմեցան յոյժ։
և եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց
32 զա՛մ որինչ եղև։ *Յայնժամ կոչեաց
զնա տէրն իւր և ասէ։ ծառա՛յ չար։
զա՛մ զպարտսն թողի քեզ՝ վասնզի ա_
33 ղաչեցեր զիս։*Իսկ արդ՝ ո՞չ էր պարտ
և քեզ ողորմիլ ծառայակցին քում.
34 ո՛պ և ես քեզ ողորմեցայ։ * Եւ բար_
կացեալ տէրն նո՛ր՝ մատնեաց զնա դահ
ճաց. մինչև հատուսցէ զա՛մ զպարտսն։
35 * Այնպէս և հայր իմ որ յերկինս է՝
արասցէ ձեզ. եթէ ոչ թողուցուք
իւրաքանչիւր եղբօր իւրում 'ի սրտից
ձերոց զյանցանս նոցա։

ԳԼ: ԺԹ:

1 Եւ եղև՝ իբրև կատարեաց Յիսուս Օ.Ե.
զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ 'ի
գալիլեէ՝ ‖ և եկն 'ի սահմանս հրէաս ‖Մարկ.
տանի յայնկոյս յորդանանու։ 10.1.
2 * Եւ գնացին զհետ նո՛ր ժողովուրդք
բազումք՝ և բժշկեաց զնոսա անդ։ ‖Մարկ.
3 *‖Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, 10.2.
փորձէին զնա. եթէ արժա՞ն իցէ ումեք չնա և
արձակել զկին իւր ըստ ա՛մ վնասու։ առէին
4 *Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ՞
ընթերցեալ ձեր՝ թէ ‖ որ հաստա_ ‖Ծննդ.
տեաց՝ 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար 1.27.
5 զնոսա, և ասէ։ * ‖Վ՛ս այսորիկ թողցէ ‖Ծննդ.
այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ 2.24.
կնոջ իւրոյ՝ և եղիցին երկոքեան 'ի 1.Կորն.
6 մարմին մի։ *Ապա ուրեմն ո՛չ են եր_ 6.16.
կու՝ այլ մի մարմին. արդ՝ զոր Ա՛ծ զու Յաւէ.
7 գեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ * Ասեն 5.31.
ցնա՝ ‖ իսկ մովսէս ըն՞էր պատուիրեաց ‖2.Օրէ.
մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձա_ 24.1.
8 կել։ *Ասէ ցնոսա. մովսէս վասն խըս
տասրտութ՛ն ձերոյ հրամայեաց ձեզ
արձակել զկանայս ձեր. այլ 'ի սկզբա
9 նէ ո՛չ եղև այնպէս։ * ‖ Բայց ասեմ ‖Մտթ.
ձեզ՝ զի ա՛մ, որ արձակեսցէ զկին իւր 5.32.
և ոչ վասն պոռնկութ՛ն, և առնիցէ Մարկ.
այլ՝ շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ՝ 10.11.
10 շնայ։ *Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. Ղուկ.
եթէ 16.18.

1\. Կորն. 7.10. եթէ այդպէս վնաս իցէ ընդ այր և ընդ
կին, լաւ է չամուսնանալ: * Եւ նա 11
ասէ ցնոսա՝ ոչ ամենեքին բաւական
են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է:
* Զի են ներքինիք՝ որք յորովայնէ մօր 12
իւրեանց ծնան այնպէս: և են ներքի_
նիք. որք 'ի մարդկանէ եղեն ներքինիք.
և են ներքինիք՝ որք զանձինս իւրեանց
արարին ներքինիս վասն արքայութե
երկնից. որ կարող է տանել՝ տարցի:
‖ Մարկ. *‖ Յայնժամ մատուցին առ նա մանկ 13
10\. 13. տի. զի ձեռն դիցէ 'ի վերայ նոցա՝ և
Ղուկ. աղօթս արասցէ: և աշակերտքն նորա
18\.15. սաստէին նոցա: * Ասէ Յս ‖ Թոյլ 14
‖ Մ եր. տուք մանկտւոյդ՝ և մի արգելուք զդո
18\.2. սա գալ առ իս: զի այդպիսեացդ է
ՕՕ արքայութիւն երկնից: * Եւ եդեալ 15
ձեռն 'ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի:
‖ Մարկ. *‖ Եւ ահա մատուցեալ ոմն ասէ: Վար 16
10\.17. դապետ բարի. զինչ բարի գործեցից
Ղուկ. զի ընդունիցիմ զկեանսն յաւիտենա_
18\.18. կանս: * Եւ նա ասէ ցնա. զի՞ հար_ 17
Բարի ոչ ցանես զիս զբարւոյ. մի է բարի. եթէ
կամիս 'ի կեանսն յաւիտենականս մտա
նել՝ պահեա զպատուիրանսն: * Ասէ 18
‖ Ելից. ցնա՝ զո՞րս. ասէ ցնա Յս. ‖ զմի սպա_
20\.13. նաներն՝ և մի շնար՝ և մի սուտ վկայեր:
* Պատուեա զհայր քո և զմայր. և սի_ 19
րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո:
* Ասէ ցնա պատանին, զայդ ամենայն 20
պահեցի 'ի մանկութենէ իմմէ: արդ ի՞ւ_
իւիք պակաս իցեմ: * Ասէ ցնա Յս: 21
եթէ կամիս կատարեալ լինել, երթ՝
վաճառեա զինչս քո՝ և տուր աղքա_
տաց. և ունիցիս գանձս յերկինս. և եկ
զկնի իմ: * Իբրև լուաւ պատանին 22
զբանն, գնաց տրտմեալ: զի ունէր ստա
ցուածս բազումս: * Ասէ Յս ցաշա_ 23
կերտսն. ամէն ասեմ ձեզ: զի դժուա
րաւ մտցէ մեծատուն յարքայութիւն
երկնից: * Դարձեալ ասեմ ձեզ. դիւ 24
րին է մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան
քան մեծատան յարքայութիւն Այ մտա
նել: * Իբրև լուան աշակերտքն՝ զար 25
մացան յոյժ. և ասեն, իսկ ո՞ կարիցէ
ապրել: * Հայեցաւ 'ի նոսա Յս, և ասէ: 26
առ 'ի մարդկանէ այդ անկար է. այլ
առ Այ ամենայն ինչ զօրաւոր:
* Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս 27
և ասէ ցնա. աւասիկ մեք թողաք զա
մենայն և եկաք զկնի քո. արդ զինչ
լինիցի մեզ: * Ասէ ցնոսա Յս. ամէն 28
ասեմ ձեզ. զի դուք՝ որք եկիք զկնի
իմ, 'ի միւսանգամ գալստեան. յոր_
ժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փա
ռաց իւրոց, նստջիք և դուք յերկո_
տասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան
ազգս Իլի: * Եւ ամ որոք եթող զտուն. 29
կամ զեղբարս՝ կամ զքորս՝ կամ զհայր՝
կամ զմայր՝ կամ զկին՝ կամ զորդիս՝
կամ զագարակս վասն անուան իմոյ.
հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն
յաւիտենականսն ժառանգեսցէ:
30 *‖ Բազումք եղիցին առաջինք յետինք՝ ‖ Մատ.
և յետինք առաջինք: 20.16.

ԳԼ: Ի:

Մարկ. 10. 31.
1 Քանզի նման է արքայութիւն երկ_ Ղուկ.
նից առն տանուտեառն. որ ել 13.30.
ընդ առաւօտս 'ի վարձու ունել մշակս
2 յայգի իւր: * Եւ հարկ վարձս մշա_
կացն աւուրն դահեկան. և առաքեաց
3 զնոսա յայգի իւր: * Եւ ելեալ զեր_
րորդ ժամու՝ ետես այլս՝ զի կային դա
4 տարկք 'ի հրապարակս: * Ասէ և ցնո_
սա: երթայք և դուք յայգի իմ. և որ
5 ինչ արժան իցէ՝ տաց ձեզ: * Գնացին
և նոքա: և դարձեալ ելեալ զվեցժա_
մու՝ և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս:
6 * Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ
եգիտ այլս. զի կային դատարկք. ասէ
և ցնոսա՝ ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցե_
7 րեկ դատարկք: * Ասեն ցնա՝ զի ոչ ոք
կալաւ զմեզ 'ի վարձու. ասէ ցնս՝ եր_
թայք և դուք յայգին. և որ ինչ ար_
8 ժան է՝ առնուցուք: * Եւ իբրև երե_
կոյ եղև՝ ասէ Տր այգւոյն ցգաւառա_
պետ իւր. կոչեա զմշակսն՝ և տուր
նոցա զվարձս՝ սկսեալ 'ի յետնոցն մին
9 չև ցառաջինսն: * Իբրև եկին որք
զմետասաներորդ ժամուն. առին մէն
10 մի դահեկան: * Եկեալ և առաջինքն
համարէին թէ աւելի առնուցուն. և
առին մէն մի դահեկան և նոքա:
11 * Իբրև առին, տրտնջէին զտանու_
12 տեառնէն՝ և ասէին: * Թէ դոքա յե_
տինքդ մի ժամ գործեցին՝ և հաւասարա
կորդս մեզ արարեր զդոսա. որք զծան
րութիւն աւուրն բարձաք և զտօթ:
13 * Եւ պատասխանի ետ միում 'ի նոցա
նէ և ասէ՝ ընկեր չզրկեմ զքեզ. ո՞չ
դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս:
14 * Ա՛ռ զքոյդ՝ և երթ. եթէ կամիցիմ
յետնոցս տալ՝ որպէս և քեզ:
15 * Եւ թէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմս ‖ Մատ.
առնել զինչ և կամիմ. կամ թէ ակն 19.30.
քո չար է. զի ես առատ եմ: Մարկ.
16 *‖ Այսպէս եղիցին յետինք առաջինք՝ 10.31.
և առաջինք յետինք. զի բազումք են Ղուկ.
կոչեցեալք. և սակաւք են ընտրեալք: 13.30.
17 *‖ Իբրև ելանէր Յս յերուսաղէմ զեր_ ՕԻ
կոտասանսն առանձինն. և 'ի ճանա_
18 պարհին ասէ ցնոսա: * Ահաւասիկ ‖ Մարկ.
ելանեմք յերուսաղէմ. և որդի մարդոյ մատ 10.32.
նեսցի քահանայապետից՝ և դպրաց. Ղուկ.
և դատապարտեսցեն զնա 'ի մահ: 18.31.
* Եւ

* Եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ 19
այպանել՝ եւ հարկանել՝ եւ ի խաչ հանել.
Մարկ. և յերրորդ աւուր յարիցէ ։ * ‖ Յայնժամ 20
10. 35. մատեաւ առ նա մայր որդւոցն զեբե-
դեայ որդւովքն իւրովք հանդերձ.
երկիր պագանէր՝ և խնդրէր ինչ՝ ի նմա
նէ ։ * Եւ նա ասէ ցնա. զի՞ նչ կամիս. 21
ասէ ցնա. ասա, զի նստցին որք եր-
կու որդիքս իմ. մի ընդ աջմէ քումմէ
և մի ընդ ահեկէ յարքայութեան քումմէ։
* Պատասխանի եւ Յի և ասէ. ոչ գի- 22
տէք զինչ խնդրէք. կարէք ըմպել զբա
ժակն, զոր ես ըմպելոց եմ. կամ՝ զմկր
աւազանն զոր ես մկրտելոց եմ մկրտել.
ասեն ցնա՝ կարօղ եմք ։ * Ասէ ցնա 23
Յի. զբաժակն իմ ըմպիցէք. և զմկր-
աւազանն զոր ես մկրտելոց եմ, մկրտի-
ցիք՝ բայց նստուցանել ընդ աջմէ և
ընդ ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ. այլ
որոց տուեալ է ի հօրէ իմմէ ։
Մարկ. ‖ * ‖ Եւ լուեալ տասանցն՝ բարկացան 24
10.41. ի վերայ երկուցն եղբարց ։ * ‖ Յի կո- 25
Ղ ոահ չեաց զնոսա առ ինքն և ասէ. գիտէք,
12. 25. զի իշխանք ազգաց տիրեն նոցա. և
մեծամեծքն իշխեն նոքա ։ * Այլ այնպէս 26
իցէ և ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի
ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտո-
նեայ ։ * Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առա- 27
ջին լինել՝ եղիցի ձեր ծառայ ։
Փիլիպ. * ‖ Որպէս մարդոյ որդի եկն պաշտօն 28
2. 7. առնուլ՝ այլ պաշտել. և տալ զանձն
իւր փրկանս փոխանակ բազումաց ։
Ղ ոահ * ‖ Եւ յելանել նոցա յերիքովէ՝ գնա- 29
Մարկ. ցին զկնի նորին ժողովուրդք բազումք ։
10.46. * Եւ ահա կոյրք երկու նստեին առ 30
Ղ ոահ. ճանապարհաւն. իբրև լուան թէ Յի
18. 35. անցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն, ողոր
մեաց մեզ Տէր որդի դաւթի ։ * Եւ ամ 31
բարխան սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն. և
նոքա և առաւել աղաղակէին և ասէին,
Տէր՝ ողորմեաց մեզ որդի դաւթի ։
* Օտեղի եւս Յի կոչեաց զնոսա և 32
ասէ՝ զինչ կամիք զի արարից ձեզ ։
* Ասեն ցնա. Տէր զի բացցին աչք մեր ։ 33
* Եւ գթացեալ Յի մերձեցաւ յաչս 34
նոցա՝ և վաղվաղակի տեսին. և գնա-
ցին զկնի նորա ։

ԳԼ։ ԻԸ։

Մարկ. Իբրև ‖ մօտ եղեն յԵրէմ. և եկին ի 1
11. 1. բեթփագէ մերձ ի լեառն ձիթե-
Ղ ոահ. նեաց ։ յայնժամ Յի արձակեաց եր-
19.29. կուս յաշակերտացն իւրոց ։ * Եւ ասէ 2
ցնոսա. երթայք ի գեօղդ որ առաջի
ձերոյ է. և անդէն գտանիցէք զէշ կապեալ՝
և յաւանակ ընդ նմին. լուծէք և ածէք
ինձ ։ * Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, 3
ասասջիք, եթէ Տէր իւրեանց պիտոյ
էն. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա
4 * Բայց այս ամ եղև՝ զի լցցի բան մար
5 գարէին՝ որ ասէ ։ * ‖ Ասացէք դստեր ‖ Ասայ.
սիովնի. ահա թագաւոր քո գայ քեզ 62. 11.
հեզ. հեծեալ յէշ և յաւանակի իշոյ ։ Օպտա.
6 * Գնացին աշակերտքն. և արարին ոյզ 9. 9.
7 հրամայեաց նոցա Յի ։ * Եւ ածին Յօհա.
զէշն և զյաւանակն. և արկին զնոքօք 12.15.
ձորձս՝ և նստաւ ի վերայ նոցա ։
8 * Եւ բազումք ժողովուրդք տարածե-
ցին զհանդերձս իւրեանց ի ճանապարհ
հին ։ և այլք հատանէին ոստս ի ծա-
ռոց՝ և տարածանէին ի ճանապարհին։
9 * Եւ ժողովուրդքն՝ որք առաջի և զկնի
երթային, աղաղակէին և ասէին ։
‖ Օրհնութի՛ որդւոյ դաւթի. օրհ- ‖ Սաղմ.
նեալ որ գայ յանուն Տեառն. օրհնութի՛ ի 117.26.
10 բարձունս ։ * Եւ ի մտանելն նորա յԵրէմ՝ Պրիւ.
դղրդեցաւ քաղաքն ամ. և ասէ՝ ո՞վ 11. 9.
11 իցէ սա ։ * Եւ ժողովուրդքն ասեն՝ Ղ ոահ.
սա է մարգարէն Յի՝ որ ի նազարէթ 19. 38.
12 Եւ գայ ի տաճարն ։ * ‖ Եւ եմուտ Յի ‖ Պրիւ.
ի տաճարն՝ և հէնան արտաքս զամենե 11.15.
սին, որք վաճառէին և գնէին ի տա Ղ ոահ.
ճարի անդ. և զսեղանս հատաւաճա- 19.45.
ռացն կործանեաց և զաթոռս ագռաւն Յօհա.
13 վաճառացն ։ * Եւ ասէ ցնո. գրեալ է 2.14.
‖ տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ։ և ‖ Ես. 56.
դուք արարիք զդա այրս աւազակաց ։ 14.25.
14 * Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք Լուսա.
ի տաճարին. և բժշկեաց զնոսա ։ 56.7.
15 * Իբրև տեսին քահանայապետքն և Գրեմ.
դպիրք զսքանչելիսն՝ զորս արար. և 7.11.
զմանկտին՝ որք աղաղակէին ի տաճա Ղ ոահ.
րին. և ասէին ։ ովսաննայ՝ օրհնութի՛ 19. 46.
16 որդւոյ դաւթի՝ բարկացան ։ * Եւ ա-
սեն ցնա ։ լսե՞ս, զինչ ասեն դոքա ։ ասէ
ցնո՞ Յի՝ այո ։ չէիք՞ ընթերցեալ ձեր՝
թէ ‖ ի բերանոյ տղայոց և ծնդեաց ‖ Սաղմ.
17 կատարեցեր զօրհնութի՛ ։ * Եւ թո- 8. 3.
ղեալ զնոսա՝ եւ արտաքոյ քաղաքին՝ ի
18 բեթանիայ, և անդ ագաւ ։ * Եւ ա- Ղ ոահ.
դուստ իբրև դարձաւ անդրէն՝ իքա- 19. 47.
19 ղաքն՝ քաղցեաւ ։ * ‖ Եւ տեսեալ զթզե- ‖ Պրիւ.
նի մի՝ ի վերայ ճանապարհին՝ եկն ի 11.13.
նա՝ և ոչ եգիտ՝ ինչ մա, բայց միայն
տերև ։ և ասէ ցնա, մի այսուհետև
ի քէն պտուղ եղիցի ի յաւիտեան ։ և
առժամայն չորացաւ թզենին ։
20 * ‖ Իբրև տեսին աշակերտքն՝ զարմա- ‖ Պրիւ.
ցան և ասեն. թէ զիարդ վաղվաղա- 11.20.
21 կի չորացաւ թզենին ։ * Պատաս-
խանի եւս Յի՝ և ասէ ցնոսա. ամէն
ասեմ ձեզ ։ եթէ ունիցիք հաւատս՝ և
ոչ երկմտիցիք՝ ոչ միայն թզենւոյդ
առնիցէք. այլ թէպետ և լերինդ ասի
ցէք՝ բարձիր, և անկիր ի ծով՝ եղիցի։
22 * ‖ Եւ զամենայն ինչ՝ զոր և խնդրիցէք ‖ Ես.
յա- 7. 7.

Մարկ. յաղօթս հաւատովք՝ առնուցուք։
11. 24. *Եւ իբրև եկին ՚ի տաճարն, մատեան 23
1.Յօհ. առ նա՝ մինչդեռ ուսուցանէր, քահա
3.22. նայապետքն և ծերք ժողովրդեանն՝ և
‖Մարկ. ասեն։ ‖ որո՞վ իշխանութեամբ առնես
11.28. զայդ։ և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ
Ղուկ. զայդ։ *Պատասխանի ետ Յս՟ և ասէ 24
20. 2. ցնոսա։ հարցից և ես զձեզ բան մի։
զոր եթէ ասիցէք ինձ, և ես ձեզ ասա
ցից որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։
*Մկրտութիւն յօհաննու ուստի՞ էր։ 25
յերկնից, թէ ՚ի մարդկանէ։ և նոքա
խորհէին ընդ միտս՝ և ասէին։
*Եթէ ասեմք յերկնից՝ ասէ ցմեզ. իսկ 26
ընդէ՞ր ոչ հաւատացիք նմա։ և եթէ
ասեմք ՚ի մարդկանէ՝ երկնչիմք ՚ի ժո_
‖Մէր. ղովրդենէն։ ‖ զի ամենեքին զյօհան_
14. 5. նէս իբրև զմարգարէ ունէին։
*Պատասխանի ետուն Յի՟ և ասեն. 27
ո՛չ գիտեմք։ ասէ ցնոսա և նա. և ո՛չ
ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առ_
նեմ զայս։ *Բայց զի՞արդ թուի ձեզ՝ 28
առն միոջ էին երկու որդիք։ և մատու
† որդեակ ցեալ առ առաջինն ասէ՝ † երթ այսօր
գործեա՛ յայգւոջ։ *Նա պատասխա_ 29
նի ետ և ասէ։ երթամ տէր՝ և ո՛չ չո_
գաւ։ *Մատեաւ և առ միւսն և ասէ 30
նոյնպէս։ նա պատասխանի ետ և ասէ՝
ո՛չ կամիմ։ բայց յետոյ զղջացաւ՝ և
չոգաւ յայգին։ *Արդ՝ ո՞ ՚ի յերկուցունց 31
արար զկամս հօրն։ ասեն՝ յետինն։
ասէ ցնոսա Յս՟։ ամէն ասեմ՝ ձեզ։ զի
մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջեսցեն
քան զձեզ յարքայութիւն երկնից։
*Զի եկն յօհաննէս ճանապարհաւ 32
արդարութեան՝ և ո՛չ հաւատացիք նմա։
և մաքսաւորք և պոռնիկք հաւատա_
ցին նմա։ և դուք տեսէք՝ և ո՛չ զղջա_
Ե.Գ. ցայք յետոյ հաւատալ նմա։ *Այլ 33
առակ լուարուք. ‖ այր մի էր տանու
‖Մարկ. տէր՝ որ տնկեաց այգի. և ցանգով
12.1. պատեաց զնա և փորեաց ՚ի նմա հնձան։
Ղուկ. և շինեաց աշտարակ։ և ետ զնա ցմշ_
20. 9. շակս, և գնաց ՚ի տար աշխարհ։
Եսայ. *Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ՝ 34
5.1.և5. առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝
Երեմ. առնուլ զպտուղս նր։ *Եւ կալեալ 35
2.21. մշակացն զծառայս նր, զոմն տանջե_
ցին։ զոմն սպանին։ զոմն քարկոծեցին։
*Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս 36
բազումս քան զառաջինսն. և արարին
նր նոյնպէս։ *Յետոյ առաքեաց առ 37
նոսա զորդի իւր և ասէ։ թերևս ա_
մաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ։
‖Սաղ. *Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին, 38
26. 3.և ասեն ընդ միտս՝ ‖ սա է ժառանգն։
27.1. եկա՛յք սպանցուք զսա. և կալցուք զժա
Յօհան. ռանգութիւն սորա։ *Եւ առեալ զնա_ 39
11.53.

նին զնա արտաքոյ քան զայգին՝ և սպա
40 նին։ *Արդ յորժամ եկեսցէ տէր այգ_
ւոյն՝ զինչ արասցէ մշակացն այնոցիկ։
41 *Ասեն ցնա։ զչարսն չարաչար կորուսցէ.
և զայգին տացէ այլոց մշակաց. որք
տացեն նմա զպտուղս ՚ի ժամու իւրում։
42 *Ասէ ցնոսա Յս՟. չիցէ՞ երբէք ընթեր
ցեալ ձեր ՚ի գիրս։ ‖ զվէմն՝ զոր անար ‖Սաղ.
գեցին շինօղք, նա եղև գլուխ ան_ 117.22.
կեան։ ՚ի Տէ եղև այս. և է սքանչելի Գործ.
43 յաչս մեր։ *Վասն որոյ ասեմ ձեզ՝ 4.11.
զի բարձցի ՚ի ձէնջ արքայութիւն Այ. Հռոմ.
և տացի ազգի, որ առնիցէ զպտուղս 9.33.
44 նր։ *Եւ որ անկցի ՚ի վե՛ վիմիս այսո 1.Պետ.
րիկ, փշրեսցի։ և յոյր վերայ անկցի, հո 2. 7.
45 սեսցէ զնա։ *Իբրև լուան քահանայա
պետքն՝ և դպիրք՝ և փարիսեցիք զա_
ռակս զայս, գիտացին թէ վասն նր
46 ասաց։ *Եւ խնդրէին զնա ունել։
բայց երկեան ՚ի ժողովրդոյն։ քանզի
իբրև զմարգարէ ունէին զնա։

ԳԼ։ ԻԲ։

1 Դարձեալ պատասխանի ետ Յս՟ Ե.Գ.
և ասէ ցնոսա առակօք։
2 *‖ Նմանեցաւ արքայութի երկնից առն ‖Ղուկ.
թագաւորի. որ արար հարսանիս որդ_ 14.16.
3 ւոյ իւրում։ *Եւ առաքեաց զծա_ Յայտ.
ռայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն ՚ի հար 19.9.
սանիս։ և ո՛չ կամեցան գալ։
4 *Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս՝
և ասէ։ ասացէք հրաւիրելոցն. ահաւա
սիկ զճաշ իմ պատրաստեցի։ զուա_
րակք իմ և պարարակք զենեալ են։
և ամ ինչ պատրաստ է։ եկա՛յք ՚ի հար_
5 սանիսս։ *Եւ նոքա յուլացեալ գնա_
ցին. ոմն յագարակ իւր. և ոմն ՚ի վա_
6 ճառ իւր։ *Եւ այլք կալան զծառայս
նորա թշնամանեցին, և սպանին։
7 *Իսկ թագաւորն իբրև լուաւ՝ բար_
կացաւ։ և առաքեաց զզօրս իւր. և սա
տակեաց զսպանօղսն զայնոսիկ, և զքա
8 ղաքս նոցա այրեաց։ *Յայնժամ ասէ
ցծառայս իւր։ հարսանիքս պատրաստ
են. և հրաւիրեալքն չէին արժանի։
9 *Արդ՝ երթա՛յք յանցս ճանապար_
հաց. և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կո
10 չեցէք ՚ի հարսանիսս։ *Եւ ելեալ ծա
ռայքն ՚ի ճանապարհս. ժողովեցին
զամենեսեան. զորս և գտին զչարս և
զբարիս. և լցան հարսանիքն բազմա_
11 կանօք։ *Եւ մտեալ թագաւորն հայել
զբազմականօքն. ետես անդ զայր մի
որոյ ո՛չ էր զգեցեալ հանդերձ հարսա
12 նեաց։ *Եւ ասէ ցնա. ընկեր՝ զիա՞րդ
մտեր այսր. զի ո՛չ ունէիր հանդերձ
հարսանեաց։ և նա պապանձեցաւ։
13 *Յայնժամ ասէ ցպաշտաւորսն.
‖ կա_

‖ Մտթ. ‖ կապեցէք զդորա զոտս և զձեռս՝ և
8.12. և հանէք զդա 'ի խաւարն արտաքին ։
13.42. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։
Մտթ. * Զի բազումք են կոչեցեալք՝ և սա 14
25.30. կաւք են ընտրեալք ։ * ‖ Յայնժամ 15
ԼԵ գնացեալ փարիսեցիքն , առին խոր_
հուրդ զնմանէ՝ թէ ո՞պ գտցեն նմա
‖ Մարկ. զորոգայթ բանիւք ։ * Եւ առաքեն 16
12.13. առ նա զաշակերտսն իւրեանց հերո_
Ղուկ. դիանոսօքն հանդերձ՝ և ասեն ։ Վա՛ր_
20.20. դապետ՝ գիտեմք զի ճշմարիտ ես ։ և
զճանապարհն Այ ճշմարտութբ ու_
սուցանես ։ և ոչ է քեզ փոյթ զումեքէ ։
և ոչ հայիս յերեսս մարդոյ ։ * Արդ՝ 17
ասա մեզ՝ զինչ թուի քեզ ։ պա՞րտ է
հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ ։ * Գիտաց 18
Յս զչարամանկութի նոցա . և ասէ ։
զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք ։
* Ցուցէք ինձ զդահեկան հարկին ։ և 19
նոքա մատուցին նմա զդահեկան մի ։
* Եւ ասէ ցնոսա Յս ։ ո՞յր է պատկերս 20
այս՝ կամ գիր ։ * Ասեն՝ կայսեր ։ յայն 21
‖ Հռովմ. ժամ ասէ ցնս ։ ‖ երթայք՝ տուք զկայ
13.7. սերն , կայսեր . և զԱյն Այ ։
* Իբրև լուան՝ զարմացան . և թողին 22
զնա և գնացին ։ * Յայնմ աւուր մա_ 23
տեան առ նա սադուկեցիքն . որք ասէ
‖ Գործ. ին թէ ‖ չիք յարութի , հարցին ցնա ։
23.6. * Եւ ասեն , վարդապետ՝ մովսէս ասաց՝ 24
‖ 2. Օրէ ‖ եթէ ոք մեռցի անորդի , արասցէ
25.5. զկին նր եղբայր իւր ։ և յարուսցէ զա_
Մարկ. ւակ եղբօր իւրում ։ * Էին առ մեզ 25
12.19. եղբարք եօթն ։ առաջինն արար կին՝
Ղուկ. և մեռաւ ։ և զի ոչ ունէր զաւակ , ե_
20.28. թող զկինն իւր եղբօր իւրում ։
* Նոյնպէս և երկրորդն . և երրորդն . 26
մինչև ցեօթներորդն ։ * Յետ ամենե 27
ցուն մեռաւ և կինն ։ * Արդ՝ 'ի յարու 28
թեն՝ ո՞յր յեօթանցն եղիցի նա կին .
զի ամենեքին կալան զնա կին ։
* Պատասխանի ետ նց Յս և ասէ . մո_ 29
լորեալք՝ ոչ գիտէք զգիրս՝ և ոչ զզօ_
րութի Այ ։ * Զի 'ի յարութեն ոչ 30
կանայս առնեն՝ և ոչ արանց լինին .
այլ են իբրև զհրեշտակս յերկինս ։
* Բայց վս յարութե մեռելոց չիցէ՞ 31
ընթերցեալ ձեր զասացեալսն ձեզ
‖ Ելից. յԱյ ։ * ‖ Ես եմ Ած աբրահամու՝ 32
3.6. Ած իսահակայ՝ և Ած յակոբայ ։ և չէ
Ած Ած մեռելոց՝ այլ կենդանեաց ։
* Իբրև լուան ժողովուրդքն , զարմա_ 33
նային ընդ վարդապետութի նորա ։
* Իսկ փարիսեցիքն իբրև լուան եթէ 34
պապանձեցոյց զսադուկեցիսն , ժողո
‖ Մարկ. վեցան 'ի միասին ։ * ‖ Եւ եհարց մի ոմն 35
12.28. 'ի նոցանէ զնա փորձելով և ասէ ։
Ղուկ. * Վարդապետ՝ ո՞ր պատուիրան է մեծ 36
10.25. յօրէնս ։ * Եւ Յս ասէ ցնա ։ ‖ սիրես 37
և 20.46

ցես զՏր Ած քո յամ սրտէ քումմէ՝ և ‖ 2. Օրէ
յամ անձնէ քումմէ՝ և յամ մտաց քոց ։ 6. 5.
38 * Այս է մեծն և առաջին պատուի_
39 րան ։ * Երկրորդն նման սմին . ‖ սի_ ‖ Ղևտ.
րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո ։ 19. 18.
40 * Յայս երկուս պատուիրանս ամենայն Մարկ.
օրէնք և մարգարէք կախեալ կան ։ 12. 31.
41 * Եւ 'ի ժողովել փարիսեցւոցն՝ եհարց
42 ցնոսա Յս՝ և ասէ ։ * Զինչ թուի
ձեզ վասն Քի ։ ո՞յր որդի է ։ ասեն ցնա՝
43 դաւթի ։ * Ասէ ցնս Յս ։ ‖ իսկ զիա՞րդ ‖ Ղուկ.
դաւիթ Հոգւովն կոչէ զնա Տր՝ և ասէ ։ 20. 41.
44 * ‖ Ասաց Տր ցՏր իմ . նիստ ընդ աջմէ ‖ Սաղմ.
իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատ_ 109.1.
45 ուանդան ոտից քոց ։ * Իսկ եթէ դա
ւիթ զնա Տր կոչէ՝ զիա՞րդ որդի նորա
46 իցէ ։ * Եւ ոչ ոք կարէր տալ նմա պա_
տասխանի բան մի ։ և ոչ իշխէր ոք
յայնմ օրէ հարցանել զնա և ոչինչ ։

ԳԼ ։ ԻԳ ։

1 Յայնժամ խօսեցաւ Յս ընդ ժողո ԼԶ
վուրդսն՝ և ընդ աշակերտսն իւր .
2 և ասէ ։ * Յաթոռն մովսէսի նստան
3 ‖ դպիրքն և փարիսեցիք ։ * Զամ ինչ՝ ‖ 3. Եզր
զոր ասիցեն ձեզ՝ արարէք , և պահե_ 8. 4.
ցէք ։ բայց ըստ գործոց նց մի առ_
նէք ։ զի ասեն և ոչ առնեն ։
4 * ‖ Կապեն մարդկան բեռինս ծանունս ‖ Ղուկ.
և դժուարակիրս . և դնեն 'ի վերայ 11.46.
ուսոց մարդկան . և մատամբ իւրեանց Գործ.
5 ոչ կամին շարժել զնոսա ։ * Եւ զամ 15.10.
զգործս իւրեանց առնեն՝ 'ի ցոյց մարդ
կան ։ ‖ լայնեն զգրապանակս իւրեանց՝ ‖ 2. Օրէ
և երկայնեն զքղանցս հանդերձից իւր 6. 8. և
6 եանց ։ * ‖ Սիրեն զյառաջագահս յընթ 22.12.
րիս . և զնախաթոռս 'ի ժողովուրդս՝ Թուոց.
7 և զողջոյնս 'ի հրապարակս ։ * Եւ կո_ 15. 38.
չիլ 'ի մարդկանէ ռաբբի ռաբբի ։ ‖ Մարկ.
8 * ‖ Բայց դուք մի զոք կոչէք վարդա_ 12. 38.
պետ . զի մի է ձեր ուսուցիչ ։ և ամե_ Ղուկ.
9 նեքեան դուք եղբարք էք ։ * ‖ Եւ հայր 11. 43.
մի կոչէք ձեզ յերկրի . զի ձեր մի է և 20.46
10 հայր որ յերկինս է ։ * Եւ մի կոչիցիք ‖ Յակ.
ուսուցիչք՝ զի ուսուցիչ ձեր Քս է ։ 3. 1.
11 * Եւ մեծն 'ի ձէնջ եղիցի ձեր սպա_ ‖ Մաղա.
12 սաւոր ։ * ‖ Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ 1. 6.
խոնարհեսցի ։ և որ խոնարհեցուցանէ ‖ Ղուկ.
13 զանձն՝ բարձրասցի ։ * Վա՜յ ձեզ դպրաց 14. 11.
և փարիսեցւոց կեղծաւորաց ։ զի փա_ և 18.14
կէք զարքայութիւն երկնից առաջի
մարդկան ։ դուք ոչ մտանէք . և որոց
մտանենն՝ չտայք թոյլ մտանել ։
14 * Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց
կեղծաւորաց ։ ‖ զի ուտէք զտունս այ_ ‖ Մարկ.
րեաց՝ պատճառանօք երկարէք զա_ 12. 40.
ղօթս՝ վասն զի աւելի դատաստան ըն Ղուկ.
15 դունիցիք ։ * Վա՜յ ձեզ դպրաց և փա 20. 47.

րիսեցւոց կեղծաւորաց. զի յածիք զծ
ծով և ընդ ցամաք առնել եկամուտ
մի՝ և յորժամ լինիցի, առնէք զնա որ
դի գեհենի կրկին ևս քան զձեզ.
* Վա՜յ ձեզ առաջնորդք կոյրք. զի 16
ասէք՝ որ երդնու ՚ի տաճարն՝ չէ ինչ.
բայց որ երդնու յոսկին որ ՚ի տաճա-
րին է՝ արժանէ. * Մորոսք և կոյրք՝ 17
զի՞նչ մեծ է. ոսկին, եթէ տաճարն,
որ սրբէ զոսկին. * Եւ՛ որ երդնու ՚ի 18
սեղանն՝ չէ ինչ. բայց որ երդնու ՚ի
պատարագն որ ՚ի վե՛ր նո՛րէ՝ արժանէ.
* Յիմարք, և կոյրք. զի՞նչ մեծ է. պա 19
տարագն, եթէ սեղանն որ սրբէ զպա
տարագն. * Իսկ արդ՝ որ երդուեալ ՚ի 20
սեղանն, երդնու ՚ի նա՝ և յամ որ ՚ի
վերայ նորա է. * Եւ՛ որ երդուեալ ՚ի 21
տաճարն, երդնու ՚ի նա՝ և ՚ի բնակիչ
նո՛ր. * Եւ՛ որ երդուեալ յերկինս՝ երդ- 22
նու յաթոռն Այ՛. և յայն որ նստի՛ն
‖Ղուկ. 11. 42. ՚ի վե՛ր նո՛ր. * ‖ Վա՜յ ձեզ դպրաց և փա- 23
րիսեցւոց կեղծաւորաց. զի տասանոր
դէք զանանուխ՝ և զսամիթ՝ և զչաման.
և թողիք զծանր ծանր օրինացն՝ զդա
տաստան՝ և զողորմութի՛ւ և զհաւատս.
զայս արժան էր առնել՝ և զայն չթո-
ղուլ. * Առաջնո՛րդք կոյրք. որք 24
զմժղուկս քամէք՝ և զուղտս կլանէք.
* Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 25
կեղծաւորաց. զի սրբէք զարտաքին
զբաժակին և զսկաւառակին. և ՚ի ներ-
[illegible] քոյ լի են յափշտակութի՛ւ և անժուժ
նութի՛ւ. * Փարիսեցի կոյր. սրբեա՛ 26
նախ զներքին բաժակին և զսկաւառա
կին. զի լինիցի և արտաքինն նո՛ր ո՛ւր.
* Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ 27
ծաւորաց. զի նման էք գերեզմանաց
բռելոց. որք արտաքոյ երևին գեղե-
ցիկք. և ՚ի ներքոյ լի են ոսկերօք մե-
ռելոց՝ և ա՛մ պղծութի՛ւ. * Այնպէս և 28
դուք արտաքոյ երևիք մարդկան ար-
դարք. և ՚ի ներքոյ լի էք կեղծաւորու-
թի՛ւ և անօրէնութի՛ւ. * Վա՜յ ձեզ դպրաց 29
և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի շինէք
զշիրիմս մարգարէից՝ և զարդարէք
զգերեզմանս արդարոց. * Եւ՛ ասէք՝ 30
եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց՝ ո՛չ
հաղորդէաք արեան մարգարէիցն.
* Ապաւրէն վկայէք զանձանց. եթէ 31
որդիք էք այնոցիկ՝ որք կոտորէին զմա
րգարէսն. * Եւ՛ դուք լցէք զչափ հարցն 32
‖Մտթ. 3. 7. ձերոց. * ‖ Օձք՝ ծնունդք իժից. զի 33
ա՛րդ փախնուցուք ՚ի դատաստանէ գե
հենին. * Վա՛ս այդորիկ ահաւասիկ ես 34
առաքեմ ա՛ռ ձեզ մարգարէս՝ և իմաս
տունս՝ և դպիրս՝ և ՚ի նոցանէ սպանա-
նիցէք, և ՚ի խաչ հանիցէք. և ՚ի նոցա-
նէ տանջիցէք ՚ի ժողովուրդս ձեր՝ և

հալածիցէք ՚ի քաղաքէ ՚ի քաղաք.
35 * Ո՛րպ զի եկեսցէ ՚ի վե՛ր ձեր ա՛մ արիւն
արդար հեղեալ յերկրի. ‖ յարենէն ‖Ծննդ.
աբելի արդարոյ՝ մինչև ցարիւնն ‖ զա 4. 8.
քարիայ որդւոյ բարաքեայ՝ զոր սպա Զաքար.
նիք ընդ մէջ տաճարին և սեղանոյն. 11. 4.
36 * Ամէն ասեմ ձեզ՝ եկեսցէ այն ա՛մ ՚ի ‖2. Մնաց.
37 վե՛ր ազգիս այսորիկ. * ‖ Եր՛մ, եր՛մ. որ 24. 22.
կոտորես զմարգարէս՝ և քարկոծ առ- ‖Ղուկ.
նես զառաքեալսն առ քեզ. քանի՛ցս ան 13. 34.
գամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՛
զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր
38 ընդ թևօք. և ո՛չ կամեցայք. * Ահա
թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւե-
39 րակ. * Բայց ասեմ ձեզ. թէ ո՛չ ևս տե
սանիցէք զիս յայսմհետէ, մինչև ասի
ցէք, օրհնեալ եկեալ յանուն Տ՛ն.

ԳԼ: ԻԴ.

1 Եւ՛ ելեալ արտաքս Յս՛՝ ՚ի տաճա-
րէն գնայր՝ ‖ և մատեան աշա- ‖Մրկ.
կերտքն ցուցանել նմա զշինուածս 13. 2.
2 տաճարին. * Եւ՛ նա պատասխանի ետ ‖Ղուկ.
և ասէ ցնս՛. տեսանէ՞ք զայդ ա՛մ. ամէն 21. 6.
ասեմ ձեզ. ‖ ո՛չ մնասցէ այդր քար ՚ի ‖Ղուկ.
քարի վերայ որ ո՛չ քակտեսցի. 19. 44.
3 * Եւ՛ մինչդեռ նստէր ՚ի լերինն ձիթե
նեաց. մատեան առ նա աշակերտքն
առանձինն և ասեն. ասա՛ մեզ՝ երբ
լինիցի այդ. և կամ զի՞նչ նշան իցէ
քոյոյ գալստեանն, և վախճանի աշ-
4 խարհիս. * Պատասխանի ետ Յս՛՝ և
ասէ

Ես. ասէ ցնոսա ։ ‖ զգոյշ լերուք՝ դուցէ ոք
5. 6. զձեզ խաբիցէ ։ * Օի բազումք գայ- 5
Երեմ. ցեն յանունն իմ, և ասիցեն՝ Թէ ես եմ
2. 18. Քրիստոս . և զբազումս մոլորեցուցանիցեն ։ * Լսելոց եք պատերազմունս՝ և 6
զհամբաւս պատերազմաց ։ զգոյշ լերուք, մի խռովեսջիք ։ զի պարտ է լինել այնմ՝ ամենայն այլ չէ եկ կատարած ։
* Յարիցէ ազգ յազգի վերայ ։ և թա 7
գաւորութիւն՝ ի թագաւորութե ։ և եղիցին սով՝ և սրածութիւք՝ և տագնապ
թիւք՝ ի տեղիս տեղիս ։ * Ամենայն և այս 8
‖ Ես. ամ սկիզբն ցաւոց եղիցի ։ * ‖ Յայնժամ 9
10.17. մատնեսցեն զձեզ ի նեղութիւն. և սպա
Ղ ոահ. նանիցեն զձեզ ։ և եղիցիք ատելեալք
21.12. յամենայն ազգաց վասն անուանն իմոյ ։
Յովհ. * Եւ յայնժամ դայթագղեսցին բա- 10
15. 20. զումք. և զմիմեանս մատնեսցեն և ա-
և 16.2. տելցին զմիմեանս ։ * Եւ բազումք սուտ 11
մարգարէք յարիցեն ։ և զբազումս մո
լորեցուսցեն ։ * Եւ վասն բազմանալոյ 12
անօրէնութեն ցամաքեսցի սէր բազ
մաց ։ * Այլ որ համբերեսցէ իսպառ՝ 13
նա կեսցէ ։ * Եւ քարոզեսցի աւետա- 14
րանս արքայութեն ընդ ամ տիեզերս.
՝ի վկայութի ամ հեթանոսաց ։ և ապայ
եկեսցէ կատարած ։ * Ի՛րդ՝ յորժամ 15
տեսանիցէք զպղծութի աւերածոյն,
‖ Մատթ. որ ասացեալն է ‖ ՝ի Դանիէլի
13.14. մարգարէէ. զի կայցէ ՝ի տեղւոջն սրբ
Ղ ոահ. բութե. որ ընթեռնուն՝ ՝ի միտ առցէ։
21. 20. * Յայնժամ որք ՝ի հրէաստանի իցեն՝ 16
Դանիէ. փախիցեն ՝ի լերինս ։ * Եւ որ ՝ի տանիս 17
9. 27. կայցէ՝ մի ինչ առնուլ ինչ ՝ի տանէ
իւրմէ ։ * Եւ որ յանդի իցէ՝ մի դարձ 18
ցի յետս առնուլ զձորձս իւր ։
տուաց * Վայ ի՛նչ իցէ յղեաց և ստնդոճաց 19
յաւուրն յայնոսիկ ։ * Յաղթեա կա- 20
‖ Գործ. ցէք՝ զի մի լինիցի փախուստն ձեր ձմե-
1.12. ռանի ։ * ‖ Եւ մի ՝ի շաբաթու. զի եղիցի 21
ցի յայնժամ նեղութի մեծ. որպիսի
ոչ եղեւ ՝ի սկզբանէ արարածոյ աշխար
հի, մինչև ցայժմ, և ոչ այլ լիցի ։
* Եւ եթէ ոչ կարձեին աւուրքն այ- 22
նոքիկ՝ ոչ ապրիւր ամենայն մարմին.
բայց վասն ընտրելոցն կարձեսցին աւ
‖ Մատթ. ուրքն այնոքիկ ։ * ‖ Յայնժամ թէ ոք 23
13. 21. ասիցէ ձեզ. ահաւասիկ աստ է Քրիստոս,
Ղ ոահ. կամ անդ՝ մի հաւատայցէք ։ * Օի յա- 24
17. 23. րիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մար
գարէք. և տացեն նշանս մեծամեծս
և արուեստս. մինչև մոլորեցուցանել՝
թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն ։
* Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ ։ 25
* Ապա եթէ ասիցեն ձեզ ։ ահաւանիկ 26
յանապատի է՝ մի ելանիցէք. և թէ
ահա յշտեմարանի է՝ մի հաւատայցէք ։
* Օի որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յարև 27

եղից՝ և երևի մինչև յարևմուտս, այն
պէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ։
28 * ‖ Օի ուր գիշն իցէ, անդր ժողո- ‖ Ղ ոահ
29 վեսցին արծուիք ։ * ‖ Ղաղվադակի 17.36.
յետնեալսն աւուրցն այնոցիկ՝ արե ‖ Յասայ.
գակն խաւարեսցի. և լուսին ոչ տացէ 13.10.
զլոյս իւր. և աստեղք անկցին յերկ- Յովէլ.
նից. և զօրութիւնք երկնից շարժեսցին։ 32.7.
30 * Եւ ապայ երևեսցի նշան որդւոյ մար Յովէլ
դոյ յերկինս. և յայնժամ կոծեսցին 2.10. և
ամ ազգք երկրի ։ ‖ և տեսցեն զորդի 3.15.
մարդոյ եկեալ ՝ի վերայ ամպոց երկ- Մարկ.
նից զօրութիւք և փառօք բազմօք։ 13.24.
31 * ‖ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փո Ղ ոահ.
ղով մեծաւ. և ժողովեսցեն զընտրեալս 21. 25.
նր ՝ի չորից հողմոց՝ ՝ի ծագից երկնից ‖ Յայտ.
32 մինչև ՝ի ծագս նոցա ։ * Ի թզենւոյ 1. 7.
անտի ուսարուք զառակն. զի յորժամ ‖ 1. Կոր.
նորա ատքն կակղասցին, և տերևն 15.52.
ցցուիցի, դիտեք Թէ մերձ ամառն ։ 1. Թես.
33 * Այսպէս և դուք յորժամ տեսանի- 4.15.
ցէք զայս ամ՝ գիտասջիք Թէ մերձ
34 ՝ի դուրս ։ * Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ
անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամ եղիցին։
35 * ‖ Երկինք և երկիր անցցեն. և բանք ‖ Մարկ.
36 իմ մի՛ անցցեն ։ * Յայլ վասն աւուրն 13.31.
այնորիկ և ժամու. ոչք գիտէ՝ ոչ
հրեշտակք երկնից՝ և ոչ որդի՝ բայց
37 միայն Հայր ։ * ‖ Այլ որպէս աւուրքն ‖ Ծննդ.
նոյի. նոյնպէս եղիցի գալուստն որդ- 7. 7.
38 ւոյ մարդոյ ։ * Օի ոպէսին յաւուրն՝ Ղ ոահ.
որք յառաջքան զջրհեղեղն. ուտէին 17. 26.
և ըմպէին. կանայս առնէին՝ և արանց
լինէին. մինչև յօրն յորում եմուտ նոյ
39 ՝ի տապանն ։ * Եւ ոչ գիտացին՝ մինչև
եկն ջրհեղեղն՝ և եբարձ զամենեսեան.
այնպէս եղիցի և գալուստն որդւոյ
40 մարդոյ ։ * Յայնժամ Թէ իցեն երկու
յագարակի, մին առցի, և միւսն Թող
41 ցի ։ * Եւ եթէ երկու աղային ՝ի մի
երկանս. մին առցի, և միւսն Թողցի։
42 * Ի՛րթիւն կացէք. զի ոչ գիտէք յո-
րում ժամու տէրն ձեր գայ ։
43 * Օ այն գիտասջիք ‖ Եթէ գիտէր տա ‖ Մատթ.
նուտէրն. յորում պահու գող գայ, 13.33.
հսկեր, և ոչ տայր ականս հատանել Ղ ոահ.
44 զտան իւրոյ ։ * Վ ասն այսորիկ և դուք 12. 39.
եղերուք պատրաստք՝ զի յորում ժա-
մու ոչ ակնուսնիցէք՝ գայ որդի մարդոյ։
45 * Ո՛ւր ումի իցէ հաւատարիմ ծառայ և
խնամատուն. զոր կացուցց Տէր իւր՝ ի վերայ
ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա զկերակուր
46 ՝ի ժամու ։ * ‖ Երանի է ծառայնն այն ‖ Յայտ.
47 մին՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արա 16. 15.
րեալ այնպէս ։ * Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի
՝ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացու
48 ցէ զնա ։ * Ապա եթէ ասիցէ ծառայն
չար ՝ի սրտի իւրում. տեղ իմ յամէ

'զգալ։ *Նա սկսանիցի հարկանել զծա 49
ռայակիցս իւր. ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ
արբեցօղս։ *Գայցէ տէր ծառային 50
այնորիկ՝ յաւուր յորում ոչ ակն ունի
ցի. և 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ։
*Նա կտրեսցէ զնա ըստ մէջ. և զբաժին 51
Ա Կեր. նորա ընդ կեղծաւորս դիցէ։ ‖ անդ
13.42. եղիցի՝ լալ և կրճտել ատամանց։
Ա Յոր.
25. 30.

Գ Լ. Ի Ե.

Յայնժամ նմանեսցի արքայութի 1
երկնից տասն կուսանաց. որոց
առեալ զլապտերս իւրեանց ելին ընդ
առաջ փեսային և հարսին։ *Էին ևս 2
'ի նոցանէ յիմարք ելին. և հինգն իմաս
տունք։ *Յիմարքն առին զլապտերսն. 3
և զձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին։
*Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամա 4
նօք ընդ լապտերս իւրեանց։
*Եւ 'ի յապաղել փեսային՝ նիրհեցին ա 5
մենեքեան՝ և 'ի քուն մտին։
*Եւ 'ի մէջ գիշերին եղև բարբառ՝ 6
ահա՝ փեսայ գայ՝ արիք ընդ առաջ նմա։
*Յայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն՝ և 7
կազմեցին զլապտերս իւրեանց։
*Եւ սին յիմարքն ցիմաստունսն. տուք 8
մեզ յիւղոյդ ձերմէ. զի ահա շիջանին
լապտերքս մեր։ *Պատասխանի եւտուն 9
իմաստունքն, և ասեն. գուցէ, ոչ իցէ
մեզ և ձեզ բաւական. այլ երթայք
'ի վաճառականս՝ և գնեսջիք ձեզ։
*Իբրև գնացին նոքա գնել՝ եկն փե 10
սայն՝ և պատրաստքն մտին ընդ նմա 'ի
հարսանիսն՝ և փակեցաւ դուռն։
*Յետոյ գան և այլ կուսանքն՝ և ասեն. 11
Տ՛ Տ՛ բաց մեզ։ *Նա պատասխա 12
նի ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ Թէ
Ա Պետ. ոչ գիտեմ զձեզ։ *‖ Արթուն կացէք՝ 13
13.33. զի ոչ գիտէք զօրն՝ և ոչ զժամ։
Գ ոմ. *Որպէս այր մի գնացեալ 'ի տարբ աշխարհ. 14
19. 12. կոչեաց զծառայս իւր. և ետ նոցա զինչս
իւր։ *Եւ ետ մինն հինգ քանքար՝ և 15
ումեմն երկուս, ումեմն մի. իւրա
քանչիւր ըստ իւրում կարի՝ և գնաց։
*Ընդ ուղղ վաղվաղակի՝ որ հինգն՝ 16
գործեաց նոքօք. և շահեցաւ այլեւս
հինգ։ *Նոյնպէս և որ երկուսն, շա 17
հեցաւ այլեւս երկուս։ *Եւ որ զմին 18
հինն՝ գնաց, փորեաց զերկիր. և թա
քոյց զարծաթ Տ՛ն իւրոյ։ *Յետ բա 19
զում ժամանակի գայ Տ՛ն ծառայիցն
այնոցիկ՝ և առնէ համարս 'ի մէջ նոցա։
*Եւ մատուցեալ՝ որ հինգ քանքարն 20
հինն՝ մատոյց այլեւս հինգ քանքար՝ և
ասէ. Տ՛ն՝ հինգ քանքար ետուր ինձ.
արդ՝ աւասիկ հինգ այլեւս քանքար 'ի
վերայ շահեցայ։ *Ասէ ցնա տէրն իւր. 21
աղնիւ ծառայ՝ բարւոյ և հաւատարիմ.
որովհետև 'ի սակաւուդ հաւատարիմ
ես, 'ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ.
մուտ յուրախութի Տ՛ն քոյ։ *Մատու 22
ցեալ և որոյ զերկուս քանքարան առեալ
էր՝ և ասէ. տէր՝ երկուս քանքարս ե
տուր ինձ. ահաւասիկ երկուս ևս այլ
քանքարս՝ զորս 'ի վերայ շահեցայ։
*Ասէ ցնա տէր իւր. աղնիւ ծառայ՝ 23
բարւոյ և հաւատարիմ. որովհետև 'ի
սակաւուդ հաւատարիմ ես՝ 'ի վերայ
բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յուրա
խութի Տ՛ն քոյ։ *Մատուցեալ և որոյ 24
զմի քանքարն առեալ էր, և ասէ. Տ՛ր՝
գիտէի, զի այր մի խիստ ես. հնձես,
զոր ոչ սերմանեցեր. և ժողովես, ուս
տի ոչ սփռեցեր։ *Երկեայ, գնացի, և 25
թաքուցի զքանքարն քո յերկիր. արդ՝
աւասիկ քոյդ ցքեզ։ *Պատասխանի 26
ետ տէրն՝ և ասէ ցնա. ծառայ չար և
վատ. գիտէիր եթէ հնձեմ. ուստի ոչ
սերմանեցի. և ժողովեմ՝ ուստի ոչ
սփռեցի։ *Պարտ էր քեզ արկանել 27
զարծաթդ իմ 'ի սեղանաւորս. և ե
կեալ ես տոկոսեօք պահանջէի զինն։
*Երդ՝ առէք 'ի դմանէ զքանքարդ՝ և 28
տուք այնմ՝որ ունիցի զտասն քանքարն
*‖ Օի ամի, որ ունիցի, տացի և յաւել 29 ‖ Ղկ.
ցի։ և որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին, 13. 12.
*Եւ զծառայդ ան 30 Ա՛ոմ.
պիտան հանէք 'ի խաւարն արտաքին. 4.25.
անդ եղիցի լալ՝ և կրճտել ատամանց։ Գ ոմ.
*Եւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ 31 8.38.և
[illegible] 26.

վա-

փառօք իւրով՛ք և ամ՛ հրեշտակք ընդ նմա. յայնժամ նստցի յաթոռ փա- 31
ռաց իւրոց։ * Եւ ժողովեսցին առաջի 32
նը՛ ամ՛ ազգք. և մեկնեսցէ զնա՛ ի մի- մեանց՝ ոյ՛ հովիւ զի մեկնեսցէ զոդիս յայծեաց։ * Եւ կացուսցէ զոդիսն 33
ընդ աջմէ իւրմէ՝ և զայծեան՛ ի ձախմէ իւրմէ։ * Յայնժամ ասասցէ Թագաւո- 34
ր՛ն ցայնոսիկ՝ որք ընդ աջմէն իցեն. եկա՛յք օրհնեալք հո՛ր իմո՛յ՝ ժառանգե- ցի՛ք զպատրաստեալ ձեզ արքայութի՛ւն
‖ Եսայ. 58.7. Ղեւտ. 18.16. ի սկզբանէ աշխարհի։‖ Օ՛ի քաղցեայ՝ 35
և եառաք ինձ ուտել. ծարաւեցայ՝ և արբուցի՛ք ինձ. օտար էի՝ և ժողովե- ցի՛ք զիս։ * Մերկ՝ և զգեցուցի՛ք զիս. 36
‖ Ելբա. 7.39. ‖ հիւանդ էի՝ և տեսի՛ք զիս. ՛ի բանտի էի՝ և եկի՛ք առ իս։ * Յայնժամ պատաս- 37
խանի՝ տացեն նմա արդարքն և ասասցեն. Տ՛ե՛ երբ տեսաք զքե՛զ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք. կամ ծարաւի, և ար- 38
բուցաք։ * Ե՛րբ տեսաք զքե՛զ օտար, և ժողովեցաք. կամ մերկ, և զգեցուցաք։ 39
* Ե՛րբ տեսաք զքե՛զ հիւանդ, կամ՛ ի բանտի՝ և եկաք առ քե՛զ։ * Պատաս- 40
խանի՝ տացէ Թագաւորն՝ և ասասցէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձե՛զ՝ որովհետև արարի՛ք միում յեղբարցս այսոցիկ փո- քրկանց՝ ինձ արարի՛ք։ * Յայնժամ 41
Ասաց. ե. 6. 9. Ղեւ. 7.23. ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որք ընդ ահեկէն իցեն. ‖ երթա՛յք յինէն անիծեալք՛ ի հուրն յաւիտենական. որ պատրաս- տեալ է սատանայի և հրեշտակաց նո՛ր։
* Օ՛ի քաղցեայ, և ո՛չ եառաք ինձ ու- 42
Ղ ոմ. 13. 27. տե՛լ. ծարաւեցայ, և ո՛չ արբուցի՛ք զիս։ * Օտար էի, և ո՛չ ժողովեցի՛ք զիս. 43
մերկ էի, և ո՛չ զգեցուցի՛ք զիս։ հիւանդ էի՝ և ՛ի բանտի՝ և ո՛չ տեսի՛ք զիս։
* Յայնժամ պատասխանի տացեն և 44
նո՛քա՝ և ասասցեն՝ Տ՛ե՛ երբ տեսաք զքե՛զ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի, կամ օտար՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ ՛ի բանտի՝ և ո՛չ պաշտեցաք զքե՛զ։
* Յայնժամ պատասխանի տացէ նո՛ր և 45
ասասցէ. ամէն ասեմ ձե՛զ՝ որովհետև ո՛չ արարի՛ք միում ՛ի փոքրկանցս յայս
Պաւղ. 12.2. Յովհ. 5. 29. ցանի՛կ և ո՛չ ինձ արարի՛ք։ ‖ Եւ երթի՛ 46
ցեն նո՛ք ՛ի տանջանս յաւիտենական. և արդարքն ՛ի կեանս յաւիտենակիս։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ։

Եղե՛ւ երբ կատարեաց Յ՛ն զամ՛ 1
զբանս զայսոսիկ՝ ասէ ցաշա-
‖ Մատթ. 14.1. կերտան իւր։ * ‖ Դի՛տեք, զի յետ եր- 2
կուց աւուրց զատիկ լինի. և որդի մար- դոյ մատնի՛ ՛ի խաչ ելանել։ * Յայն- 3
Ղ ոմ. 22. 1. ժամ ժողովեցան քահանայապետքն՝ և դպիրք և ծերք ժողովրդեանն ՛ի սրահ քահանայապետին՝ որում անուն
4 էր կայիափա։ * Եւ արուրին խորհուրդ՝ զի նենգութի՛ւք կալցեն զՅ՛ն՝ և սպան-
5 ցեն։ * Բայց ասէին, թէ մի՛ ՛ի տօնի աստ՝ զի մի՛ խռովութի՛ւն լինիցի՛ ՛ի ժո-
6 ղովրդեանն։ * ‖ Իբրև եկն Յ՛ն ՛ի բե- ‖ Մարկ. թանիայ ՛ի տուն սիմոնի բորոտի։ 14.3.
7 * Մատեաւ առնա կին մի. որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրագնի. ‖ և թափեաց ՛ի ‖ Յովհ.
8 գլուխ նո՛ր ՛ի բազմականին։ * Իբրև 11.2. ե տեսին աշակերտքն՝ բարկացան, և ա- 12.3.
սեն. ընդէ՞ր է կորուստ այդ իւղոյդ։
9 * Օ՛ի մարթ էր վաճառել զդա մե-
10 ծադնի՛ և տալ աղքատաց։ * Գիտաց Յ՛ն՝ և ասէ ցնո՛ա. զի՞ աշխատ առնէք զկինդ։ գործ մի բարի գործեաց դա
11 յիս։ * Յա՛մ ժամ՛ զաղքատս ընդ ձե՛զ ունի՛ք։ բայց զիս՝ ո՛չ հանապազ ընդ-
12 ձե՛զ ունի՛ք։ * Ընդկանե՛լ դորա զի՛ւղդ ՛ի մարմին իմ. առ՛ի թաղելոյ զիս նշա-
13 նակեաց։ * Բայց ամէն ասեմ՛ ձե՛զ. զի ուր քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ- ամ՛ աշխարհ, խօսեսցի, և զոր արար դա ՛ի յիշատակի դորա։ * ‖ Յայնժամ ‖ Մարկ. գնաց մի յերկոտասանիցն անո՛ւանեալ 14.10.
14 Յուդաս սկարիովտացի առ քահանայա-
15 պետսն, և ասէ։ * Օ՛ի՞նչ կամի՛ք տալ ինձ. և ես մատնեցից զնա ձե՛զ։ և նո- քա կշռեցին նմա երեսուն արծաթի։
16 * Եւ յայնմ՛հետէ խնդրէր պարապ՝ զի ‖ Մարկ.
17 մատնեսցէ զնա նո՛ր։ * ‖ Եւ յառաջնում 14.12. աւուր բաղարջակերացն մատեան ա- Ղ ոմ. շակերտքն առ Յ՛ն՝ և ասեն։ ուր 22.7.

կա-

կամիս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել
զզատիկն։ *Նա ասե ցնա։ երթայք 18
ի քաղաքն՝ առ այս անուն. և ասացէք
ցնա։ վարդապետն ասէ՝ ժամանակ իմ
մերձեալ է։ առ քեզ առնեմ զզատիկս
աշակերտօքս հանդերձ։ * Նա ցուց 19
քին աշակերտքն ոտ հրամայեաց նո
ցա։ և պատրաստեցին զզատիկն։
‖ Մատթ. * ‖ Նա իբրև երեկոյ եղև՝ կայր բազ 20
14.17. մեալ ընդ երկոտասան աշակերտսն։
Ղ ուկ. * Նա մինչդեռ ուտէին նոքա՝ ասէ։ 21
22. 14. ամէն ասեմ ձեզ‖զի միոմն ի ձէնջ մատ
‖ Յովհ. նելոց է զիս։ * Նա տրտմեցան յոյժ։ 22
13.21. սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւրոք ի
նոցանէ՝ միթէ ես իցեմ Տ՛ր։ * Նա 23
պատասխանի ետ և ասէ։ որ միեաց
ընդիս ձեռն իւր ի սկաւառակ՝ նա
մատնելոց է զիս։ * Որդի մարդոյ եր 24
‖ Մատթ. թայ ‖ ոյն և գրեալ է վ՛ն նր. բայց վա՛յ
40.10. մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն որդի մար
դոյ մատնեսցի։ լաւ էր նմա թէ չեր
ծնեալ մարդն այն։ * Պատասխանի 25
ետ յուդաս՝ որ մատնելոցն էր զնա՝ և
ասէ. միթէ ես իցեմ վարդապետ։
‖ Ա.Կրն. ասէ ցնա՝ դու ասացեր։ * ‖ Նա մինչ 26
11.24. դեռ ուտէին նոքա, հառ Յ՛ հաց. օրհ
նեաց՝ և եբեկ։ և ետ աշակերտացն՝ և
ասէ։ Ա՛ռէք՝ կերայք՝ այս է մարմին
իմ։ * Նա առեալ բաժակ գոհացաւ՝ 27
ետ նոցա՝ և ասէ։ Ա՛րբէք ի դմանէ
ամենեքին։ * Օն այդ է արիւն իմ նո 28
րոյ ուխտի. որ ի՛վ՛ր բազմաց հեղանի
ի թողուլթե՛ մեղաց։ * Բայց ասեմ 29
ձեզ. ոչևս արբից յայսմհետե ի բե
րոյ որթոյ՝ մինչև յօրն յայն՝ յորժամ
արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայու
հօր իմոյ։ * Նա օրհնեցին, և ելին ի 30
լեառն ձիթենեաց։ * Յայնժամ ասէ 31
‖ Մատթ. ցնոսա Յ՛։ ‖ ամենեքին դուք գայ
14. 27. թադղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի։
Յովհ. զի գրեալ է՝ թէ ‖ Հարից զհովիւն՝ և
16.32. ցրուեսցին ոչխարք հօտին։ * Նա յետ 32
‖ Ա՛ստա յառնելոյն իմոյ՝ ‖ յառաջեցից քան
13.7. զձեզ ի գալիլեա։ * Պատասխանի 33
‖ Մատթ. ետ պետրոս և ասէ ցնա։ թէպէտ և
14. 28. ամենեքեան գայթագղեսցին ի քէն.
և 16.7. սակայն ես ո՛չ գայթագղեցայց։
Յովհ. * Ա՛սէ ցնա Յ՛՝ ամէն ասեմ՛ քեզ՝ զի
13.38. յայսմ գիշերի մինչև հաւու խօսեալ
իցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս. * Ա՛սէ ցնա
‖ Մատթ. պետրոս։ ‖ թէ և մեռանիլ հասանիցի
14.31. ընդ քեզ. զքեզ ո՛չ ուրացայց։ նոյն
Ղ ուկ. պէս և ամ՛ աշակերտքն ասէին։
22. 33. * Յայնժամ՛ գայ Յ՛ ընդ նոսա ի գիւղ 36
մի՝ որում անուն էր գեթսեմանի։ և
ասէ ցնա։ նստարո՛ւք այդր. մինչև եր
թայց կացից յաղօթս։ * Նա առեալ 37
ընդ իւր զպետրոս՝ և զերկուս որդիսն

զեբեդեայ՝ սկսաւ տրտմիլ և հոգալ։
38 * Յայնժամ՛ ասէ ցնա։ տրտումէ ոգի
իմ մինչև ի մահ. կացէք աստ՝ և հսկե
39 ցէք ընդ իս։ * Նա մատուցեալ յառաջ
սակաւիկ մի՝ անկաւ ի վերայ երեսաց
իւրոց։ եկաց յաղօթս և ասէ։ Հայր
իմ. եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս
յինէն։ բայց ո՛չ ոտ ես կամիմ, այլ
40 ոտ դու։ * Գայ առ աշակերտսն՝ և
գտանէ զնա՛ի քուն։ և ասէ ցպետրոս։
այդպէս ո՛չ կարացէք մի ժամ արթուն
41 կալ ընդ իս։ * Ա՛րթուն կացէք. և
աղօթս արարէք, զի մի անկանիցէք ի
փորձութի՛ն։ հոգիս յօժար է՝ բայց մար
42 մինս տկար։ * Դարձեալ երկրորդ
անգամ չաքաւ՝ եկաց յաղօթս Յ՛՝ և
ասէ. Հայր իմ. եթէ հնար իցէ անցա
նել յինէն բաժակիս այսմիկ՝ ապա
թէ ոչ՝ արբից զսա։ եղիցին կամք քո։
43 * Նա եկեալ միւսանգամ եգիտ զնա
ի՛քուն։ զի էին աչք իւրեանց ծանրա
44 ցեալք։ * Նա թող զնա՝ և գնաց. եկաց
յաղօթս երրորդ անգամ և դարձեալ
45 զնոյն բան ասաց։ * Յայնժամ գայ
առ աշակերտսն՝ և ասէ ցնա։ ննջեցէք
այսուհետև՝ և հանգերուք։ զի ահա
հասեալ է ժամ. և որդի մարդոյ մատ
46 նի ի ձեռս մեղաւորաց։ * Ա՛րի՛ք եր
թիցուք աստ. զի ահաւասիկ հասա՛
47 որ մատնելոց է զիս։ * ‖ Նա մինչդեռ ‖ Մատթ.
նա զայն խօսէր՝ ահա յուդաս մի յերկո 14.43.
տասանիցն եկն. և ընդ նմա ամբոխ Ղ ուկ.
22. 47.

քա-

Ղեւտ. 18.3. բազում որօք՝ և բրօք, ՚ի քահանայա
պետին և ՚ի ծերոց ժողովրդեան։
48 * Նէ որ մատնելոցն էր զնա՝ ետ նոցա
նշան և ասէ։ ընդ որում ես համբու-
49 րեցից՝ նա է, զնա ունիցիք։ * Նէ վաղ
վաղակի մատուցեալ առ Յի՝ ասէ։
ողջ եր վարդապետ. և համբուրեաց
50 ընդ նմա։ * Նէ Յի ասէ ցնա. լինկեր,
վասն որոյ եկիրդ։ յայնժամ մատու-
ցեալ արկին ձեռս ՚ի Յի. և կալան զնա
51 * Նէ ահա միոմն յայնցանէ՝ որք էին ընդ
Յի, ձգեաց զձեռն, և էհան զսուր
իւր՝ և էհար զծառայ քահանայապե-
տին՝ և ՚ի բաց էհան զունկն նորա։
52 * Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. դարձո՛
Ա.Կոր. 9. 6. զսուր քո ՚ի տեղի իւր։ ‖ զի ամենե-
քեան՝ որք զսուր առնուցուն՝ սրով
Յով. 13. 10. անկանիցին։ * Եթէ համարիցիս՝ թէ 53
ոչ կարեմ աղաչել զՀայր իմ. և հաստա-
ցանիցէ ինձ այսր՝ աւելի քան զերկո-
տասան գունդս հրեշտակաց։
Ա Կաց. 53. 10. * ‖ Ա.Յր զնմանէ լսանիցին գիրք՝ թէ 54
այսպէս պարտ է լինել։ * Յայնժամ 55
ասաց Յի ցամբոխն. իբրև ՚ի վէր աւա-
զակի ելիք սուսերօք՝ և բրօք ունել
զիս։ հանապազ առ ձեզ ՚ի տաճարին
նստէի և ուսուցանէի. և ոչ կալայք
Ղուկ. 4.20. զիս։ * Ա.Յր այս ամենայն՝ զի ‖ լցցին 56
գիրք մարգարէիցն։ յայնժամ աշա-
Մարկ. 14.50. կերտքն ամենեքին ‖ թողին զնա և փա-
խեան։ * Նոքա ոմն կալեալ զՅի ‖ ածին 57
Ղուկ. 22. 54. առ կայիափայ քահանայապետ՝ ուր
դպիրքն և ծերքն ժողովեալ էին։
Յովհ. 18.24. * Նէ պետրոս զհետ նմին երթայր բա- 58
ցադոյն մինչև ՚ի սրահ քահանայապե-
տին։ և մտեալ ՚ի ներքս նստէր ընդ
սպասաւորսն տեսանել զկատարածն։
* Նոքա քահանայապետն և ամենայն 59
ինդրէին սուտ վկայութիւն զՅի. զի
սպանցեն զնա։ * Նէ ոչ գտանէին ՚ի 60
բազմաց սուտ վկայիցն մատուցելոց։
յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք
Յովհ. 2.19. * Ա.սէին Թէ, սա ասէր՝ ‖ կարօղ եմ քա- 61
կել զտաճարն Ա.Յ. և զերիս աւուրս
շինել։ * Նէ յարուցեալ քահանայա- 62
պետն ասէ ցնա։ ոչինչ պատասխա
նի. զինչ դոքա ամբաստանեն զքեզն։
* Նէ Յի՝ լուռ կայր։ պատասխանի 63
ետ քահանայապետն և ասէ ցնա։ երդ-
ուեցուցանեմ զքեզ Ա.Ծ կենդանի.
զի ասասցես մեզ՝ Թէ դու ես Ա.Ն
որդի Ա.Յ։ * Ա.սէ ցնա Յի. դու ասա- 64
Ա Եր. 16.27. ցեր։ բայց ասեմ ձեզ։ ‖ յայսմհետէ
տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ
Դան. 14. 10. ընդաջմէ զօրութեանն՝ և եկեալ ընդ
ամպս երկնից։ * Յայնժամ քահա- 65
Ա.Մակ. 4.15. նայապետն պատառեաց զՀանդերձս
իւր, և ասէ։ Հայհոյեաց. զի՞ևս պի-
տոյ են մեզ վկայք։ ահա արդ լուայք
զՀայհոյութիւնն նորա։ * Ո՞ինչ հաձոյ է 66
ձեզ։ նոքա պատասխանի ետուն և ա-
սեն. մահապարտ է։ * Յայնժամ 67
‖ թքին ընդ երեսս նորա. և կոփեցին ‖ Եսայ. 50.6.
զնա։ և ոմանք ապտակեցին, և ասեն։
Մարկ. 14.65. 68 * Մարգարեաց մեզ Ա.Ն՝ ո՞վ է՝ որ
զիս։ 69 Հարն զքեզ։ * ‖ Յակ պետրոս նստէր
Ղուկ. 22. 55. արտաքոյ ՚ի գաւթին։ մատեաւ առ
նա աղախին մի, և ասէ։ և դու ընդ Յի
Յովհ. 18. 17. գալիլէացւոյ էիր։ * Նէ ուրացաւ 70
առաջի ամենեցուն և ասէ՝ Թէ ոչ գի- 71
տեմ զինչ խօսիդ։ * Նէ իբրև եել
նա արտաքս քան զդուռնն. ետես զնա
այլ կին մի. և ասէ ցայնոսիկ՝ որք անդն
կային։ և սա ընդ Յի նազովրեցւոյ էր։
72 * Նէ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ.
73 Թէ ոչ գիտեմ զայրն։ * Նէ յետ սա-
կաւ միոյ մատուցեալ որք կային անդ՝
ասեն ցպետրոս՝ արդարև և դու ՚ի նո-
74 ցանէ ես. քանզի և խոսք քո յայտ առ
նեն զքեզ։ * Յայնժամ սկսաւ նզո-
վել և երդնուլ. Թէ ոչ գիտեմ զայրն
75 և իսկոյն հաւ խօսեցաւ։ * Նէ յիշեաց
պետրոս զբանն Յի. զոր ասաց՝ Թէ
մինչև հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ու-
րասցիս զիս։ և ելեալ արտաքս՝ լալոց
դառնապէս։

ԳԼՒԽ ԻԷ։

1 Իբրև այգ եղև՝ խորհուրդ արարին
ամենայն քահանայապետք և ծերք ժո-
ղովր-

ղովրդեանն վասն Յն սպանանել զնա
Աթէ. *Կապեցին զնա . և առին զնացին ։ 2
15.1. և ետուն ի ձեռս պոնտացւոյ պիղա_
Ղ ոահ. տոսի դատաւորի ։ *Յայնժամ տե_ 3
23.1. սեալ յուդայն որ մատնեաց զնա՝ թէ
Յօհա. պարտաւորեցաւ՝ զղջացաւ ։ և դար_
18. 28. ձոյց զարծաթն առ քահանայապետսն
և ծերս ժողովրդեանն ։ *Նո՛ ասէ՝ 4
մեղայ , զի մատնեցի զարիւն արդար ։
և նոքա ասեն . մեզ ի՛նչ փոյթ . դու դի
տես ։ *Նո՛ ընկէց զարծաթն ի տա_ 5
Ղոտթ. ճարն՝ ‖ և գնաց . և չոքաւ խեղդեցաւ ։
1.18. *Իսկ քահանայապետիցն առեալ զար 6
ծաթն՝ ասեն ։ ոչ է արժան ընդունել
զայդ ի կորբանն՝ քանզի գինք արեան 3
են ։ *Խորհուրդ առեալ՝ գնեցին այ_ 7
նու զագարակն բրտի ի գերեզմանն
Ղոտթ. օտարաց ։ *‖ Վասն այնորիկ կոչեցաւ 8
1. 19. ագարակն այն , ագարակ արեան՝ մին
չև ցայսօր ։ *Յայնժամ լցաւ՝ որ ասա 9
ցաւ ի ձեռն երեմիայի մարգարէին՝
Օաթ. ‖ առին զերեսուն արծաթին զգինս
11.13. վաճառելոյն . զոր առին յորդւոցն Իսրայ
*Նո՛ ետուն զնա յագարակն բրտի . 10
որպես հրամայեաց ինձ Տ՛ն ։
*Նո՛ Յ՚ եկաց առաջի դատաւորին ։ 11
Աթէ. ‖ Եհարց զնա դատաւորն՝ և ասէ ։ դու
15.2. ես Թագաւորն հրէից ։ և Յ՚ ասէ ։
Ղ ոահ. դու ասես ։ *Նո՛ ի չարաչարսն նմին ի 12
23.3. քահանայապետին և ի ծերոց , ոչինչ
Յօհա. ետ պատասխանի ։ *Յայնժամ ասէ 13
18. 33. ցնա պիղատոս ։ ոչ լսես՝ որչափ դոքա
հակառակ քո վկայեն ։ *Նո՛ ոչ ետ 14
նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի , մին_
չև զարմանալ դատաւորին յոյժ ։
*Նոյց ըստ սովոր էր դատաւ_ 15
որն արձակել ժողովրդեանն կապեալ
մի՝ զոր կամէին ։ *Ունէին յայնժամ 16
կապեալ մի նշանաւոր՝ որում անուն
էր Յեսու բարաբբայ ։ *Ի բրև ժողո_ 17
վեցան՝ ասէ ցնոսա պիղատոս ։ զի՛նչ կա_
միք յերկուց այսոցի՝ զի արձակեցից
ձեզ ։ զՅեսու բարաբբայ , եթէ զՅ՚
զանուանեալն Քն ։ *Ա՛նգղի գիտէր՝ 18
թէ առ նախանձու մատնեցին զնա ։
*Նո՛ մինչդեռ նստէր յատենին , ա_ 19
ռաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ ։ չկայ
ինչ քո և արդարոյն այնորիկ ։ զի բա_
զում անգք անցին ընդ իս այսօր յա_
Աթէ. նուրջս վասն նր ։ *‖ Իսկ քահանայա_ 20
15.11. պետքն և ծերք՝ հաւանեցուցին զժո_
Ղ ոահ. ղովուրդն՝ զի խնդրեսցին զբարաբ_
23. 18. բայն՝ և զՅ՚ կորուսցեն ։
Յօհա. *Պատասխանի ետ դատաւորն՝ և ասէ 21
18.40. ցնոսա ։ զո՞ կամիք . զի արձակեցից ձեզ
Կոտթ. յերկուց այսի ։ և նոքա ասեն՝ զբա_
3.14. բաբբայ ։ *Նո՛ ասէ ցնս պիղատոս ։ իսկ 22
զի՞ արարիչ զՅ՚ զանուանեալն Քն ։

23 *Նո՛ ասեն ամենեքեան , խաչեսցի . և նա
ասէ՝ զի՞նչ չար արար և նոքա առաւել
և աղաղակէին և ասէին . խաչեսցի ։
24 *Նո՛ տեսեալ պիղատոս՝ թէ ոչինչ
օգնէ . այլ առաւել խռովութի լինի .
առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժո
ղովրդեանն՝ և ասէ ։ քաւեալ եմ ես
յարենէ արդարոյդ այդորիկ ։ դու՛ք
25 գիտացէք ։ *Պատասխանի ետ ամ
ենայն ժողովուրդն՝ և ասէ ։ արիւն դորա ի
վերայ մեր և ի վերայ որդւոց մերոց ։
26 *Յայնժամ արձակեաց նոցա զբարաբ_
բայն և զՅ՚ գանհարեալ՝ ետ ի ձեռս
27 զի խաչեսցի ։ *Յայնժամ զինուորք
դատաւորին առին զՅ՚ յապարանս ։
‖ և ժողովեցին ի վերայ նորա զամ ‖ Մատ.
28 ղգունդն ։ *Մերկացուցին զնա . և 15.16.
արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր ։ Մարկ.
29 *‖ Նո՛ բոլորեալ պսակ ի փշոյ՝ եդին 21.17.
ի գլուխ նր ։ և եղեգն յաջոյ ձեռին ‖ Յօհա.
նր ։ ի ծունկս իջեալ առաջի նր՝ կատա_ 19.2.
կէին † և ասէին . ողջ եր Թագաւոր † զնա
30 հրէից ։ *Նո՛ թքեալ ի նա՝ առնուին
զեղեգն՝ և ծեծէին զգլուխ նորա ։
31 *Նո՛ յորժամ ձաղեցին զնա՝ մերկա_
ցուցին ի նմանէ զքղամիդն . և ագու_
ցին նմա զիւր հանդերձն ։ և տարան
32 զնա ի խաչ հանել ։ *‖ Նո՛ ելեալ ար_ ‖ Մատ.
տաքս՝ գտին զայր մի կիւրենացի ա_ 15.21.
նուն սիմոն ։ զնա կալան պահակ՝ զի Ղ ոահ.
33 բարձցէ զխաչն նր ։ *‖ Նո՛ եկեալ ի 23.26.
տեղին անուանեալ գողգոթայ որ է ‖ Մատ.
տե_ 15.22.

Ղկնի Յի՛ ի գաղիլեայ պաշտել զնա։
56 * Եւ էր մարիամ մադդաղենացի՝ և մարիամ՝ յակոբայ՝ և յովսէայ մայր։ և մայր որդւոցն զեբեդեայ։
57 * ‖ Եւ իբրեւ երեկոյ եղև՝ եկն այր մի ‖ Մարկ. մեծատուն յարիմաթեայ՝ որում ա- 15. 42.
նունն էր յովսէփ. որ աշակերտեցաւ իսկ Ղ ոահ. 23. 50.
58 Յի։ * Սա մատուցեալ առ պիղատոս՝ Յովհ. խնդրեաց զմարմինն Յի՛, յայնժամ 19. 38.
պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։
59 * Եւ առեալ զմարմինն յովսէփ՝ պա-
60 տեաց նո՛ր կտաւոք։ * Եւ եդ՝ ի նոր գե-
րեզմանի՝ զոր փորեաց ի վիմի։ և գլաւեցուցեալ կափարիչ դրան գե-
րեզմանին վէմ մի մեծ՝ և գնաց։
61 * Էր ևս մարիամ մադդաղենացի՝ և միւս մարիամն, նստեին հանդէպ գե-
62 րեզմանին։ * Եւ ի վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթին. ժողովեցան քահա-
նայապետքն և փարիսեցիք առ պի-
63 ղատոս։ * Եւ ասեն։ տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասեր, մինչ կեաս
դանին էր։ թէ յետ երից աւուրց յառ-
64 նեմ։ * Ընդ՝ հրամայեա զգուշանալ դերեզմանին մինչև յերից աւուրս։
գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ գո
ղանայցեն զնա՝ և ասիցեն ժողովր-
դեանն՝ թէ յարեաւ ի մեռելոց։ և լի-
նիցի յետինն մոլորութիւնն չար քան զա
65 ռաջինն։ * Ասէ ցնոսա պիղատոս։ ու-
նիք զզօրականս. երթայք զգուշացա-
66 րէք՝ զոր ոնպ և գիտէք։ * Եւ նոքա եր-

ղ ոահ. տեղի կառափելոյ։ * Եւ առեն նմա զի- 34
23. 33. նի ընդ դեղի խառնեալ։ և իբրև ճա-
Յօհա. շակեաց՝ ոչ կամեր ըմպել։ * Եւ հա- 35
19. 17. նեալ զնա՝ ի խաչ՝ բաժանեցին զհան-
դերձս նո՛ր վերնակաւ. զի լցցի բանն՝
‖ Մարկ. որ ասացաւ՝ ի մարգարէէն։ ‖ բաժա-
15. 24. նեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս՝ և ի
ղ ոահ. վե՛ր պատմուճանի իմոյ վերնակս արկա
23. 34. նէին։ * Եւ նստեալ պահէին զնա։ 36
Յօհա. * Եւ եդին ի վերայ գլխոյ նո՛ր գրեալ 37
19. 23. զիշաս նո՛ր։ թէ Եսայ Յի՛ Թագաւորն
Մաղթ. հրէից։ * Յայնժամ հանին ընդ նմա 38
21. 19. ի խաչ երիսուս աւազակս. մի յաջմէ
նո՛ր և մի յահեկէ։ * Եւ որք անցա- 39
նէինն, հայհոյէին զնա. շարժէին զգ
‖ Յօհա. գլուխս իւրեանց։ * Եւ ասէին ‖ վա՛հ՝ 40
2. 19. որ քակէիր զտաճարն և զերիս աւուրս
շինէիր զնա՝ ապրեցո՛ զքեզ. եթէ որ-
դի ես Եսայ՝ էջ ի խաչէդ։ * Նոյնպես 41
և քահանայապետքն ձաղէին հան-
դերձ դպրօքն և ծերօք՝ և ասէին։
* Օ՛այլս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ 42
Պռոպհ. ապրեցուցանել։ ‖ եթէ Թագաւոր է
2. 18. նէլի՝ իջցէ այժմ՝ ի խաչէդ՝ և հաւա-
‖ Մաղմ. տասցուք դմա։ * ‖ Եւ թէ յուսացաւ 43
21. 9. Աստ՝ փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի
զդա. զանգի ասաց, եթէ Աստ որդի
Խաչեցե- եմ։ * Օնոյն և աւազակքն՝ որք խա- 44
լ էին չեալ էին ընդ նմա՝ նախատէին զնա։
* Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար 45
եղև ի վե՛ր ամ երկրի մինչև ցինն ժամ։
* Եւ զինն ժամուն գոչեաց Յի՛ ի 46
‖ Մաղմ. ձայն մեծ՝ և ասէ։ ‖ Էլի Էլի՛ դա
21. 2. մասաբաքթանի։ այս ինքն՝ Է՛ն
իմ, Է՛ն իմ. ընդէր թողեր զիս։
* Մանք յայնցանէ որք անդն կային, 47
իբրև լուան՝ ասէին։ զեղիա կարդայ։
* Եւ վաղվաղակի ընթացաւ միոմն ի 48
նոցանէ՝ և առ սպունգ լի քացախով՝
և հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա։
* Եւ կէսքն ասէին. թո՛ղ՝ տեսցուք 49
եթէ գայ եղիա փրկել զդա։
* Եւ Յի՛ դարձեալ աղաղակեաց ի 50
ձայն մեծ՝ և արձակեաց զոգին։
‖ Հ. Գոա * ‖ Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցե- 51
3. 14. րից յերկուս՝ ի վերուստ մինչև ի վայր։
երկիր շարժեցաւ։ և վէմք պատառե
ցան։ * Եւ գերեզմանք բացան և բա- 52
զում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յա-
րեան։ * Եւ եկեալք ի գերեզմանացն՝ 53
յետ յարութեն նո՛ր, մտին ի քաղաքն
սո՛ր. և երևեցան բազմաց։
* Իսկ հարիւրապետն՝ և որք ընդ նմա 54
պահէին զՅի՛ իբրև տեսին զշար-
ժուն և զեղեալսն՝ երկեան յոյժ՝ և
ասեն։ արդարև Է՛ն որդի էր սա։
* Էին անդ կանայք բազումք։ կային 55
ի հեռաստանէ՝ և հայեէին։ որք եկին
Ղ ի ս

թեալ զդուշացան գերեզմանին : և
հնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն։

Գ. Ի: ԻՐ:

Աշխ. 16.1. Յհ. 20. 11.

1 Աշ ‖ յերեկոյն շաբաթուն յորում
լուսանայր միաշաբաթին . եկն
Մարիամ Մագդաղենացի, և միւս Մա-
րիամ տեսանել զգերեզմանն :
2 * Եւ ահա շարժումն մեծ եղև : զի
հրեշտակ Տ՚ն իջեալ յերկնից՝ մատու-
ցեալ ՚ի քաց թաւալեցոյց զվէմն ՚ի
դրանց անտի : և նստեր ՚ի վերայ նր :
3 * Եւ էր տեսիլ նր իբրև զփայլակն : և
հանդերձ նր սպիտակ իբրև զձիւն :
4 * Եւ յահէ անտի նր խռովեցան պա-
հապանքն . և եղեն իբրև զմեռեալս :
5 * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ
ցկանայսն . մի երկնչիք դուք . գիտեմ
զի զՅ զխաչեալն խնդրէք :
6 * Ոչ աստ . քանզի յարեաւ, ոյզ ասացն : 6
եկայք և տեսէք զտեղին՝ ուր կայր :
7 * Եւ վաղվաղակի երթայք ասացէք 7
աշակերտացն նր թէ յարեաւ՝ և ահա
յառաջանայ քան զձեզ ՚ի գալիլեայ:
անդ տեսանիցէք զնա : ահա ասացի
ձեզ : 8 * Եւ ելեալ վաղվաղակի ՚ի գե- 8
բեզմանէ անտի ահիւ և խնդութիւ
բազմաւ՝ ընթանային պատմել աշա-
կերտացն : 9 * Եւ ահա պատահեցաւ նոյ 9
Յ և ասէ՝ ողջ էք : և նոքա մատու-
ցեալ կալան զոտս նորա՝ և երկիրպա-
գին նմա : * Յայնժամ ասէ ցնա Յ 10

մի երկնչիք : երթայք ասացէք եղ-
բարցն իմոց՝ զի երթիցեն ՚ի գալի-
11 լեայ՝ և անդ տեսցեն զիս : * Իբրև
նոքա գնացին, ահա ոմանք ՚ի զօրա-
կանացն եկին ՚ի քաղաքն՝ և պատմե-
ցին քահանայապետիցն զամենայն որ լինէ
12 եղեւն : * Եւ նոքա ժողովեալ հան-
դերձ ծերօքն, խորհուրդ առեալ՝ ար-
ծաթս յոյժ ետուն զօրականացն :
13 * Եւ ասեն . ասացէք՝ եթէ աշակերտքն
նր եկեալ գիշերի, գողացան զնա՝ մինչ
14 մեք ՚ի քուն էաք : * Եւ եթէ լուր լինի
այդ առ դատաւորն, մեք համոզեսցուք
զնա՝ և զձեզ անհոգս արասցուք :
15 * Եւ նոցա առեալ զարծաթն՝ արա-
րին որպէս ուսան : և ել համբաւս
16 այս ՚ի հրէից մինչև յայսօր : * Եւ ակ մե-
տասան աշակերտքն գնացին ՚ի գալի-
ղեայ, ՚ի լեառնն ուր ժամադիր եղև
17 նոցա Յ : * Իբրև տեսին զնա՝ երկիր
պագին նմա . և ոմանք երկմտացան :
18 * Եւ մատուցեալ Յ խօսեցաւ ընդ-
նոսա և ասէ : տուաւ ինձ ամ իշխա-
նութիւն յերկինս և յերկրի : ոյզ առա-
քեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ :
19 * ‖ Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտե- ‖ Մատ.
ցէք զամ հեթանոսս : մկրտեցէք զնոսա 16. 15.
անուն Հր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն
20 սրբոյ : * Ուսուցէք նոյ պահել զամ՝
զորինչ պատուիրեցի ձեզ : և ահաւա-
սիկ ես ընդ ձեզ եմ զամ աւուրս,
մինչև ՚ի կատարած աշխարհի :

ՄՐ-

Նէին Յն ՚ի Նազարեթէ գալիլեացւոյ ՚ի մկրտել ՚ի յովհաննէ ՚ի յորդանան : Մարկ. 1.9.

Նա էր նա անդր կաճառս չառաւտուն փորձեալ ՚ի սատանայէ, և էր ընդ գազանսն հրեշտ: Մարկ. 1.13.

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԸՍՏ ՄԱԹԹԷՈՍԻ

Գլուխ Ա. Ազգաբերութիւն :

ԿԻՐՔՆ ազգաբանութեան Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ Դաւիթ : * Որդւոյ Աբրահամ : 2 Աբրահամ ածին զԻսահակ. և Իսահակ ածին զՅակոբ. և Յակոբ ածին զՅուդա և զեղբարս նորա. 3 և Յուդա ածին զՓարէս և զԶարա ՚ի Թամարայ. և Փարէս ածին զԵսրոմ. և Եսրոմ ածին զԱրամ. 4 և Արամ ածին զԱմինադաբ. և Ամինադաբ ածին զՆաասոն. և Նաասոն ածին զՍաղմոն. 5 և Սաղմոն ածին զԲոոզ ՚ի Ռաքաբայ. և Բոոզ ածին զՈբէդ ՚ի Ռութայ. և Ովբէդ ածին զԻեսսէ. 6 և Յեսսէ ածին զԴաւիթ զարքայ. և Դաւիթ արքայ ածին զՍողոմոն ՚ի կնոջէ զՈւրիայ. 7 և Սողոմոն ածին զՌոբովամ. և Ռոբովամ ածին զԱբիա. և Աբիա ածին զԱսա. 8 և Ասա ածին զՅովսափատ. և Յովսափատ ածին զՅորամ. և Յորամ ածին զՈզիա. 9 և Ոզիա ածին զՅովաթամ. և Յովաթամ ածին զԱքազ. և Աքազ ածին զԵզեկիա. 10 և Եզեկիա ածին զՄանասէ. և Մանասէ ածին զԱմովն. և Ամովն ածին զՅովսիա. 11 և Յովսիա ածին զՅեքոնիա և զեղբարս նորա ՚ի ժամանակս գերութեանն Բաբելացւոց : 12 Եւ յետ գերութեանն Բաբելացւոց Յեքոնիա ածին զՍաղաթիէլ. և Սաղաթիէլ ածին զԶորոբաբէլ. 13 և Զորոբաբէլ ածին զԱբիուդ. և Աբիուդ ածին զԵղիակիմ. և Եղիակիմ ածին զԱզովր. 14 և Ազովր ածին զՍադովկ. և Սադովկ ածին զԱքին. և Աքին ածին զԵղիուդ. 15 և Եղիուդ ածին զԵղիազար. և Եղիազար ածին զՄատթան. և Մատթան ածին զՅակոբ. 16 և Յակոբ ածին զՅովսէփ զարն Մարիամայ, յորմէ ծնաւ Յիսուս որ կոչի Քրիստոս : 17 Ամենայն ազգք յԱբրահամայ մինչև ցԴաւիթ՝ ազգք տասնչորք. և յԴաւթէ մինչև ցգերութիւն Բաբելացւոց՝ ազգք տասնչորք. և յերութենէն Բաբելացւոց մինչև ցՔրիստոս՝ ազգք տասնչորք :

18 Ծնունդ Յիսուսի Քրիստոսի այսպէս էր. զի մինչդեռ նշանադրեալ էր Մարիամ մաւր նորա Յովսէփայ, մինչ չէին հասեալ զիրարս, գտաւ յարգանդի ունելով ՚ի Հոգւոյն Սրբոյ : 19 Եւ Յովսէփ արդար մարդ էր, և չկամէր զնա ամօթահար առնել, կամեցաւ ՚ի ծածուկ արձակել զնա : 20 Եւ մինչդեռ զայս խորհէր, ահա հրեշտակ Տեառն երևեցաւ նմա ՚ի տեսլեան, ասելով. Յովսէփ որդի Դաւթի, մի երկնչիր առնուլ զՄարիամ կին քո. զի որ յարգանդի ունի, ՚ի Հոգւոյն Սրբոյ է : 21 Եւ ծնցէ որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս. զի նա ապրեցուցանէ զժողովուրդ իւր ՚ի մեղաց նոցա : 22 Եւ այս ամենայն եղև, զի լցցի բանն որ ասացաւ ՚ի Տեառնէ ՚ի մարգարէէն, որ ասէ. 23 Ահա կոյսն յղասցի և ծնցէ որդի, և կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ, որ է մեկնեալ. Մեզ հանդերձ Աստուած : 24 Եւ զարթեալ Յովսէփ ՚ի քնոյ՝ արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակ Տեառն, և ա-

Fffff 2 Հա-

Ա Մաթ. 4. 1. Մարկ. 1. Ղուկ. 4. 1.

հանէ զնա յանապատ ։ * Եւ էր նա անդ զառուբս քառասուն փորձեալ ի սատանայէ ։ Եւ էր ընդ գազանս . և հրեշտակք պաշտէին զնա ։ * Եւ յետ մատնելոյն յովհաննու՝ եկն Յս ի գաղիլէա՝ քարոզեր զաւետարանն նոյ և ասէր ։ * Զի կատարեալ է ժամանակ . և հասեալ է արքայութիւնն նոյ ։ ապաշխարեցէք , և հաւատայէք յաւետարանն ։ * Երբեւ անցանէր առ ծովեզերբն գաղիլեացւոց՝ ետես զսիմոն, և զանդրէաս զեղբայր սիմոնի. զի արկեալ էր նոյ ուռկանս ի ծով . քանզի ձկնորք էին ։ * Եւ ասէ ցնա Յս՝ եկայք զկնի իմ, և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդկան ։ * Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանն՝ գնացին զկնա նր ։ * Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ՝ ետես զյակոբոս զեբեդեայ՝ և զյովհաննէս զեղբայր նր ։ և զնոսա ի նաւին միանգ կազմեին ուռկանս . և կոչեաց զնս ։ * Եւ վաղվաղակի թողեալ զհայրն իւրեանց զզեբեդէոս ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ՝ գնացին զկնա նորա ։

Ա Մաթ. 4. 13. Մարկ. 1. Ղուկ. 4. 31.

* Եւ մտանեն ի կափառնայում ։ և իսկ և իսկ ի շաբաթուն մտեալ ի ժողովուրդն՝ ուսուցանէր գնս ։ * Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նր ։ զի ուսուցանէր գնոսա իբրեւ իշխանութիւ՝ և ոչ որպէս դպիրքն ։

Ա Մաթ. 7. 28.

* Եւ էր ի ժողովրդեանն նոյ այր մի, յորում այս պիղծ գոյր ։ որ աղաղակեաց և ասէ ։ * Օհ՛ զի՞ կայ մեր և քո՝ Յս նազովրեցի ։ եկիր կորուսանել զմեզ ։ գիտեմք զքեզ , ով ես սրբդ Աստ ։ * Սաստեաց ի նա Յս և ասէ ։ կարկեաց՝ և եկ ի դմանէ ։ * Եւ զարկոյց զնա այն պիղծ . և աղաղակեաց ի ձայն մեծ . և եկ ի նմանէ ։ * Եւ զարմացան ամենեքին , մինչեւ հծծել ընդ միմեանս և ասել ։ զինչ է այս նոր վարդապետութի . զի իշխանութե՝ և այսոց պղծոց սաստէ՝ և հնազանդին նմա ։ * Եւ ել լուր նորա ընդ ամ կողմն գաղիլեացւոց ։ * Եւ վաղվաղակի եղեալ ի ժողովրդենէն՝ եկն ի տունն սիմոնի և անդրեայ՝ յակոբաւ և յովհաննու հանդերձ ։ * Եւ զքընչ սիմոնի դնիւր ջերմացեալ . և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նր ։ * Եւ մատուցեալ յարոյց զնա կալեալ զձեռանէ նր ։ և եթող զնա տենդն՝ և պաշտեր զնս ։ * Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ ի մտանել արեգականն, բերէին առ նա զամ հիւանդս՝ և զդիւահարս ։ * Եւ էր ամ քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն ։ * Եւ բժշկեաց զբազումս հիւանդս ի

Ա Մաթ. 4. 41.

պեսպես ախտից ։ Եւ դեւս բազումս եհան ։ և ոչ տայր խօսել դիւացն . զի 35 գիտէին զնա թէ Քն է ։ * Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ՝ ել, և գնաց յանապատ տեղի . և անդ կայր 36 յաղօթս ։ * Եւ գնաց զկնէ նր սիմոն՝ 37 և որք ընդ նմայն էին ։ * Եւ իբրեւ գտին զնա . ասեն ցնա՝ թէ ամենեքին 38 խնդրեն զքեզ ։ * Եւ ասէ ցնս . եկայք, երթիցուք և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքն՝ զի և անդ քարոզեցից ։ զի յայս 39 իսկ եկեալ եմ ։ * Եւ քարոզէր ի ժողովուրդս նոյ ընդ ամ գաղիլեացիս . 40 և գիւս հանէր ։ * Գայ առնա բորոտ մի . աղաչէր , ի ծունր իջանէր , և ասէր ։ Տ՛ե՝ եթէ կամիս , կարող ես զիս 41 սրբել ։ * Եւ Յս գթացեալ ձգեաց զձեռն . մերձեցաւ ի նա՝ և ասէ ցնա . 42 կամիմ , սրբեաց ։ * Եւ իբրեւ ասաց ցնա , վաղվաղակի գնաց ի նմանէ բո- 43 րոտութի՝ և սրբեցաւ ։ * Եւ սաստեալ նմա՝ եհան արտաքս վաղվաղակի՝ և 44 ասէ ։ * Օգոյշ լեր . մի ումեք ասիցես ։ այլ երթ՝ ցոյց զքեզ քահանայիւն. և մատո՛ վասն սրբութե քոյ պատարագ՝ ։ զոր հրամայեաց մովսէս ի վկայ 45 ուԹի նոցա ։ * Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ՝ և հռչակ հարկանել զբանն . մինչ ոչ ևս կարող լինիլ նմա յայտնապէս ի քաղաք մտանել ։ այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս էր . և գային առ նա յամ կողմանց ։

Գլուխ Բ.

Բ Մաթ. 9. 1. Մարկ. 2. 1.

1 Եւ մտեալ դարձեալ ի կափառնայում՝ 2 նաւամբեա աւուրց ։ * Լուր եղև եթէ ի տան է ։ և ժողովեցան բազումք՝ մինչև տեղի ևս ոչ լինել՝ և ոչ առ դրանն ։ և խօսէր նոցա զբանն ։

Մ Մարկ. 5. 18.

3 * Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ ի չորից ։ 4 * Եւ իբրեւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զտարկն՝ ուր էր Յս . և բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճն՝ յորում կայր անդամալոյծն ։ * Եւ տեսեալ Յի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն . որդեակ՝ Թողեալ լինին քեզ մեղք քո ։ 6 * Եւ էին ոմանք ի գպրաց անտի . որք անդ նստէին ։ և խորհէին ի սիրտս 7 իւրեանց ։ * Զինչէ այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութի ։ Մի կարէ Թողուլ զմեղս՝ եթէ ոչ մի Ած ։ * Եւ գիտաց Յս յոգի իւր՝ Թէ այնպէս խորհէին ի սիրտս իւրեանց ։ և ասէ՝ զի խորհիք 9 զայդ ի սիրտս ձեր ։ * Զինչ դիւրին է ասել՝ յանդամալոյծն . Թողեալ լինին քեզ մեղք քո. եթէ ասել՝ արի, առ

Ղ Մարկ. 4. 35. Բ

ան զմահիճն քո՝ և երթ՝ ի տուն քո։
10 * Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանու-
թիւն ունի որդի մարդոյ ՚ի վերկրի
թողուլ զմեղս։ (ասէ ցանգամալոյծն)
11 * Ցեզ ասեմ՝ արի՛ առ զմահիճն քո՝
12 և երթ՝ ի տուն քո։ * Եւ յարեաւ վաղ
վաղակի առեալ զմահիճն՝ եւ առա-
ջի ամենեցուն։ մինչև զարմանալ ա-
մենեցուն և փառաւոր առնել զՏ։
և ասել. Թէ այսպիսի ինչ երբեք ոչ
13 տեսաք։ * Եւ ել դարձեալ ՚ի ծովեզերն։
և ամ ժողովուրդն գայր առ նա. և
14 ուսուցանէր զնոսա։ * Եւ մինչդեռ ան
ցանէր. տեսս զԼևի աղի փեայ՝ զի նըս
տեր ՚ի մաքսաւորութեանն. և ասէ ցնա։
Ես զկնի իմ։ և յարուցեալ գնաց զկնի
15 նորին։ * Եւ եղև ՚ի բազմիլն նորին ՚ի տան
նորին. և բազում մաքսաւորք բազմեալ
էին ընդ Յի և ընդ աշակերտան նորին։
քանզի էին բազումք՝ որք երթային
զկետ նորին։ * Իսկ դպիրքն՝ և փարիսե-
16 ցիք իբրև տեսին Թէ ուտէ ընդ մաք-
սաւորս և ընդ մեղաւորս. ասեն ցա-
շակերտան նորին։ զի՞ զի ընդ մեղաւորս
և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք։
17 * Եւ իբրև լուաւ Յի՝ ասէ ցնոսա։ ոչինչ է
պիտոյ բժիշկ ողջոյ՝ այլ հիւանդաց։
և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւ
որս։ * Եւ էին աշակերտքն յովհաննու
18 և փարիսեցիքն ՚ի պահս։ գան և ասեն
ցնա. ընդէր զաշակերտքն յովհաննու՝ և
փարիսեցիքն պահեն և զաշակերտդ
ոչ պահեն։ * Եւ ասէ ցնոսա Յի։ միթէ
19 մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի
մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել։
ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփե-
20 սայն, ոչէ մարթ պահել։ * Այլ ե-
կեսցեն աւուրք՝ յորժամ վերասցի ՚ի
նոցանէ փեսայն. և ապայ պահեսցեն
21 յաւուրն յայնմիկ։ * Ոչ ոք կապերտ
նոր անթափ արկանէ ՚ի վերն հնացեալ
ձորձոյ. ապա Թէ ոչ՝ առնու լրումքն
իւրով նորն ՚ի հնոյ անտի. և չարեւս
22 պատառումն լինի։ * Եւ ոչ ոք արկանէ
գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ապա Թէ ոչ՝
պայթուցանէ գինին զտիկսն. գինին
հեղանի. և տիկքն կորնչին. այլ գի-
նի նոր ՚ի տիկս նորս արկանելոյ է։
23 * Եւ եղև նմա ՚ի շաբաթու անցանել
ընդ արտորայս. և աշակերտքն ՚ի գնալն
իբրեանց սկսան հասկ կոտրել և ու-
24 տել։ * Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա։
տես՝ զինչ գործեն աշակերտքն քո ՚ի
շաբաթու՝ զոր չէ արժան։ * Եւ ասէ
25 ցնոսա Յի։ ոչ երբեք իցէ ընթեր-
ցեալ ձեր՝ զոր արարն Դաւիթ, յոր-
ժամ պիտոյն եղև՝ և քաղցեաւ նա՝ և
26 որք ընդ նմանն էին։ * Ո՞ւրդ եմուտ

՚ի տունն Ա՛Ի առ աբիաթարաւ քահա
նայապետիւ. և զհացն առաջաւորու
Թեան եկեր. և եւ այնոցիկ որք ընդ
նմանն էին. զոր ոչ էր օրէն ուտել՝
27 Ա՛ Եւ ասէ ցնոսա։ * Եւ
24. 9. 28 եթէ մարդ Տէր է շաբաթու։ * Ա՛պաւ-
րեսն Ցէ որդի մարդոյ և շաբաթու։

ԳԼ։ Գ։

1 Եւ ՚ի եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողո-
վուրդն. և էր անդ այր մի որոյ
2 ձեռն գօսացեալ էր։ * Եւ սպասէին
նմա եթէ բժշկիցէ զնա՝ ՚իշաբաթու՝
3 զի չարախօսեացեն զնմանէ։ * Եւ ասէ
ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր. արի՛,
4 անց ՚ի մէջ։ * Եւ ասէ ցնոսա. զի՞նչ
արժան է ՚իշաբաթու. բարի՞ ինչ գոր
ծել՝ եթէ չար առնել. ոգի՞ մի ապրե-
ցուցանել՝ Թէ կորուսանել. և նոքա
5 լռեցին։ * Եւ հայեցեալ Յի զնոքօք
լի ցասմամբ. տրտմեալ վասն կուրու
Թե սրտից նոցա. ասէ ցայրն՝ ձգեա՛
զձեռն քո։ և նա ձգեաց. և ողջացաւ
6 ձեռն նորին։ * Եւ ելեալ արտաքս վաղ
վաղակի փարիսեցիքն հերովդիանոսօքն
հանդերձ, խորհուրդ առնէին վասն
նորա, Թէ զիարդ կորուսցեն զնա։
7 * Եւ Յի աշակերտօքն իւրովք գնաց
՚ի ծովեզերն. և բազում ժողովուրդ
՚ի գալիլեացւոց երթային զկետ նորին.
8 և ՚ի հրէաստանէ։ * Եւ յԵրուսաղէմ և յայլ
կոյս յորդանանու. և որք ՚ի տիւրոսէ
և ՚ի սիդովնէ. բազում ժողովուրդ՝
իբրև լսեին՝ որչափ ինչ առնէր՝ գային
9 առ նա։ * Եւ ասէ ցաշակերտան իւր՝
զի նաւակ մի պատրաստական կացցէ
նմա վասն ամբոխին՝ զի մի նեղեսցեն
10 զնա։ * Զանգի զբազումս բժշկեաց.
մինչ գալ և խոնել զնովաւ, զի մեր-
ձեսցին առ նա. որք ունէին ախտս ինչ։
11 * Եւ այսք որչափ յորժամ տեսանէին
զնա՝ անկանէին առաջի նորա. աղաղա
12 կէին և ասէին։ * Դու ես որդին
Ա՛Ծ. և նա յոյժ սաստէր նոցա. զի
մի յայտնի առնիցեն զնա։
13 * Եւ լանայ ՚ի լեառն. և կոչէ առ ինքն
զորս ինքն կամեցաւ. և չորքան առնա։
14 * Եւ արար երկոտասանս՝ զի իցեն զնո
վաւ. և զի առաքեսցէ զնոսա քարոզել։
15 * Եւ ունիլ իշխանութիւն բժշկելոյ
16 զցաւս՝ և հանելոյ զդեւս։ * Եւ եդ զա-
17 նուն Սիմոնի՝ Պետրոս։ * Եւ յակոբոս
Օգբեդեայ, և Յոհաննու եղբօրն
Յակոբայ. եդ նոցա անուանս Բոաներ-
18 գէս. որ է որդիք որոտման։ * Եւ զՆ
դրեաս. և զՓիլիպպոս. և զԲարթո-
ղիմէոս. զՄատթէոս զմաքսաւորն. և
զԹո-

զՅովսիա. և զՅակօբոս այփեայ. և
զՅուդէոս՝ և զՍիմէն կանանացի։
19 *Եւ զՅուդայ իսկարիօտացի. որ և
20 մատնեաց զնա։ *Գան՝ ի տուն, և գայ
միւսանգամ ընդ նոսա ժողովուրդն.
մինչ զի և զհայ ևս ոչ ժամանել ու-
21 տել նոցա։ *Եւ իբրև լուան՝ որք իւրքն
էին՝ ելին ունել զնա. զի համարէին
22 թէ մոլեգնեալ իցէ։ *Եւ դպիրքն՝
որք յԵրկնից իջեալ էին, ասէին ‖ Թէ.
Մար. 3.34. քէեղզեբուղ գոյ՝ ի դմա. և իշխանաւ
23 դիւացն հանէ դա զդեւս։ *Եւ կո-
չեալ զնոսա առ ինքն՝ առակօք խօսէր
ընդ նոսա. զիա՞րդ կարէ սատանայ
24 զսատանայ հանել։ *Եւ արդ՝ եթէ
թագաւորութիւն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ թագաւորութիւն այն։
25 *Եւ եթէ տուն յանձն իւր բաժա-
նեսցի, ոչ կարէ կալ տունն։
26 *Եթէ սատանայ՝ ի վերայ անձին իւ-
րոյ յարեաւ. և բաժանեալ իցէ, ոչ
կարէ կալ. այլ վախճանեալ է։
27 *Այլ ոչ ոք կարէ զկարասի հզօրի
մտեալ՝ ի տուն նորին առաւր հարկանել
եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ՝ և ապա
զտունն նորա առաւր հարկանիցէ։
Մատ. 12.31. ‖ *Ամէն ասեմ ձեզ. զի ամենայն թող 28
ութիւն որդւոց մարդկան, մեղք և հայհո-
Գ Թես. 2. 10. ռութիւնք, որչափ և հայհոյիցեն։
1. Յովհ. 5. 16. *Բայց որ հայհոյեսցէ զՀոգին սո՛ւրբ, 29
ոչ ունիցի զթողութիւն յաւիտեան. այլ
պարտապան լիցի յաւիտենից մեղաց։
*Օր ասէին, թէ այս պիղծ դոյ՝ ի 30
նմա։ *‖Գան եղբարքն և մայրն նորա՝ 31
Մատ. 12.46. և արտաքոյ կացեալ յղեցին, և կոչէին
Գ Թես. 8. 19. զնա։ *Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ 32
զնովաւ նստեր. և իբրև ասացին ցնա,
ահաւասիկ մայրդ քո և եղբարքդ քո՝ կան
արտաքոյ՝ և խնդրեն զքեզ։ *Պատաս 33
խանի ետ նոցա և ասէ. ո՞վ է իմ մայրն՝
կամ եղբարք։ *Նայեցաւ շուրջ զնո- 34
ւրս յաշակերտան զնոսայն. և ասէ՝
ահաւասիկ մայրն իմ, և եղբարքն իմ։
*Օր որ առնիցէ զկամս Աստ՝ նա է 35
եղբայրն իմ. և քոյր՝ և մայրն։

ԳՒ։ Գ։

Գ Թես. 13. 1. Գ Թես. 8. 4. Գ արձեալ ‖ սկսաւ ուսուցանել առ 1
ծովեզերբն. և խռնեցան զնա-
ւա ժողովուրդք բազումք. մինչև՝ ի
նաւ մտանել նմա՝ և նստիլ՝ ի ծովուն.
և ամենայն ժողովուրդն զծովեզերբն
2 զգամաքն ունէին։ *Եւ ուսուցանէր
զնոսա առակօք բազում ինչ. և ասէր
3 նոցա՝ ի վարդապետութեան իւրում. լուա՛
ջո՛ւք։ *Ահաւասիկ եել սերմանօղ՝ ի 3
4 սերմանել։ *Եւ եղև՝ ի սերմանելն. 4
ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ՝ և եկն

5 թռչունն՝ և եկեր զնա։ *Եւ այլն ան-
կաւ յապառաժի. ուր ոչ դոյր հող
բազում, և վաղվաղակի բուսաւ՝ քան
6 զի ոչ դոյր հիւթ երկրին։ *Եւ յոր-
ժամ ծագեցաւ արև, ջեռաւ. և զի
ոչ գոյին արմատք, չամաքեցաւ։
7 *Եւ այլն անկաւ՝ ի մէջ փշոց. ելին
փուշքն՝ և հեղձուցին զնա. և պտուղ
8 ոչ եառ։ *Եւ այլն անկաւ յերկիր բար-
ւոք. և ելեալ աճեցեալ տայր զպտուղ.
և բերէր ընդ միոյ երեսուն. և ընդ
միոյ վաթսուն. և ընդ միոյ հարիւր։
9 *Եւ ասէր՝ որ ունիցի ականջս լսելոյ՝
10 լսիցէ։ *Եւ իբրև եղև առանձինն. Գ Ո
հարցին ցնա՝ որք զնովաւն էին աշա-
կերտացն՝ հանդերձ զառակսն։
11 *Եւ ասէ ցնոսա. ձեզ տուեալ է գի-
տել զխորհուրդ արքայութեանն Աստ. բայց
նոցա որք արտաքինքն են, ամենայն ա-
12 ռակօք լինի։ *‖ Զի տեսանելով տես Մատ.
ցեն՝ և մի՛ տեսցեն. և լսելով լսիցեն՝ 6. 9.
և մի՛ իմացցեն. զի մի՛ երբեք դարձ- Մար.
13 ցին՝ և թողցի նոցա։ *Եւ ասէ ցնոսա. 13.14.
ո՛չ գիտէք զառակս զայս. և զիա՞րդ Յհ.
14 զամենայն առակսն գիտիցէք։ *Որ սերմա- 12.40.
15 նէն, զբանն սերմանէ։ *Եւ նոքա են՝ Գ Տիմ.
որք առ ճանապարհաւն, ուր բանն 28.26.
սերմանի. և յորժամ լսեն զնա՝ գայ Հռոմ.
սատանայ՝ և հանէ զսերմանեալն՝ ի 11.8.
16 սիրտս նոցա։ *Եւ նոքա են՝ որք յա-
պառաժին սերմանեցան. որք յորժամ
լսիցեն զբանն, վաղվաղակի խնդու-
17 թեա՛ ընդունին։ *Եւ զի ոչ ունին ար-
մատս յանձինս. այլ առ ժամանակ մի
են. ապա՝ ի հասանել նեղութեա՛ կամ
հալածման վասն բանին, վաղվաղա-
18 կի գայթագղին։ *Եւ որ՝ ի մէջ
փշոյն սերմանեցաւ՝ նոքա են. որք բա- ‖ Ա Տիմ.
19 նըն զբանն լսեն։ *‖ Եւ հոգք աշխար- 6. 9.
հիս. և պատրանք մեծութե՛ մոռանեն, 6. 17.
և հեղձուցանեն զբանն՝ և անպտուղ
20 լինի։ *Եւ նոքա են՝ որք յերկիրն բար
ւոք սերմանեցան. որք լսեն զբանն՝ և
ընդունին՝ և տան զպտուղ. ընդ միոյ Գ Ի
երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ընդ
21 միոյ հարիւր։ *‖ Եւ ասէ ցնոսա. մի ‖ Ա Տիմ.
թէ գայ ճրագ՝ զի ընդ գրուանաւ դնիցի 5.15.
կամ ընդ մահճաւ. ոչ ապաքէն Գ Տիմ.
22 ՚ի վերայ աշտանակի դնիցի։ *‖ Օր չէ 8. 16.4.
ինչ ՚ի ծածուկ՝ որ թէ ոչ յայտնեսցի. Մատ.
և ոչ եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ՝ ի յայտ 11. 33
23 գայցէ։ *Եթէ ոք ունիցի ականջս ‖ Մատ.
24 լսելոյ՝ լսիցէ։ *Եւ ասէ ցնոսա. տե- 10. 26.
սէք զինչ լսէք. և յաւելցի ձեզ՝ որոյ Գ Տիմ.
լսէքդ. ‖ որով չափով չափէք՝ նովին 8. 17.
25 չափեսցի ձեզ։ *‖ Որոք ունիցին, տայցի ‖ Մատ.
նմա. և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունի՝ 7. 2.
Գ Տիմ.
բարձցի՝ ի նմանէ։ 6. 38.

*Եւ

ՂԿ
Մատ. 13. 12. Ղ. 12. 25. 29. Ղ. 18. 8. Ղ. 19. 26.
26 *Եւ ասէր՝ այսպէս է արքայութիւն Ա.Յ. որպէս եթէ այր մի արկանիցէ
27 զսերմանիս յերկիր։ *Եւ ննջիցէ, և յառնիցէ զգայգ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցին։ և նա
28 ոչ գիտէ. *Զի երկիրն ինքնին բերէ զպտուղն. նախ զխոտն՝ և ապա զհասկն՝ ապայ զցորեան առատ ի հասկին։ *Եւ յորժամ տայցէ զպտուղն,
29 վաղվաղակի առաքէ մանգաղ՝ զի հասեալ են հունձք։ *Եւ ասէր. ումե
30 նմանեցուսցուք զարքայութիւն Ա.Յ. կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա։
Մատ. 13. 31. Ղ. 13. 19. 31 *Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի՝ փոքրագոյն է քան զամենայն սերմանիս՝ որք են յերկրի։
32 *Եւ յորժամ սերմանիցի, բուսանի, և լինի մեծ քան զամ բանջար. և արձակէ ոստս մեծամեծս մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւն թռչնոց երկնից բնակիլ։ *Եւ այնպիսի առա
33 կօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարօղ լինէին լսել։ *Եւ առանց ա
34 ռակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա. բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկ
ՂԿ
Մատ. 8. 23. Ղ. 8. 22.
ներ զամ։ *Եւ ասէ ցնոսա յաւուր
35 յայնմիկ, իբրև ընդերեկս լինիւր։
36 եկայք՝ անցցուք յայն կողմն։ *Եւ զո
ղըն զժողովուրդն. և առնուն զնա
նաւուն հանդերձ. և զայլևս նաւան՝
37 որք էին ընդ նմա։ *Եւ լինիւր մրրիկ մեծ հողմոյ. և զալիսն ի նաւն զե

ղոյր. մինչ գրեթէ՝ լի՛ իսկ լինիլ։
38 *Եւ ինքն ննջէր ի խելս նաւին ի վզի
բարձի. զարթուցանեին զնա և ասեին. վարդապետ՝ ոչինչ քեզ փոյթ. զե
39 կորնչիմք աւասիկ։ *Եւ զարթուցեալ
սաստեաց հողմոյն. և ծովուն ասէ. դադարեա, կարկեաց. և դադարեաց հողմն. և եղև խաղաղութիւն մեծ։
40 *Եւ ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր այդպէս վա
տասիրտք եք. չև՞ւս ունիք հաւատս։
և երկեան յերկիւղ մեծ. և ասէին ցմի մեհանս. ո՞ր արդեօք իցէ սա. զի և հողմ և ծով հնազանդին սմա։

ԳԼ։ Ա.

Մատ. 8. 28. Ղ. 8. 26.
1 Եւ եկին ի յայնկոյս ծովուն յաշ
2 խարհն գերգեսացւոց։ *Եւ ընդ
ելանէլն նորա ի նաւէ անտի, պատա
հեցաւ նմա այր մի ի գերեզմանացն
3 զոր ունէր այս սիրտ։ *Որոյ բնակու
թիւն իսկ ի գերեզմանս էր. և ոչ
շղթայիւք ոք և աս կարէր կապել զնա։
4 *Վասն զի բազումկրա՛մ ոտնակապօք և
շղթայիւք կապեալ՝ և խզեալ ի նմանէ
զշղթայսն. և զոտնակապսն խորտակեալ էր. և ոչոք կարէր պարտել զնա։
5 *Զանազն հանապազ զցայգ և զցերեկ
ի գերեզմանս և ի լերինս աղաղակէր.
և կոծէր զանձն իւր քարամբք։
6 *Իբրև տեսս զՅի ի հեռաստանէ,
ընթացաւ և երկիրպագ նմա։
7 *Ճաղակեաց ի ձայն մեծ և ասէ, զի
կայ իմ և քո Յի որդի Ա.Յ բարձրելոյ. երդմնեցուսանեմ զքեզ Ա.Ծ, մի
8 տանջեր զիս։ *Վասնզի ասէր ցնա եկ
այսդ պիղծ ի մարդոյ այդմ։
9 *Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զինչ անուն
է քո. և ասէ ցնա, լեգէօն անուն է
10 իմ. քանզի բազումք եմք։ *Եւ աղա
չէին զնա յոյժ. զի մի առաքեսցէ զնո
11 արտաքս քան զաշխարհն։ *Եւ անդ
էր առ լերամբն երամակ մի խոզից ա
12 րօտական մեծ։ *Ճաղէցին զնա ամ
դևքն՝ և ասեն. առաքեա զմեզ ի խոզսն, զի մտցուք ի նոսա։
13 *Եւ հրամայեաց նոցա. և իբրև ելին
այնքան պիղծք՝ մտին ի խոզսն. և դի
մեաց երամակն ի դարեկ անտի ի ծովն. էին իբրև երկու հազարք՝ և հեղձուին ի ծովուն։
14 *Եւ խոզարածքն փա
խեան. և պատմեցին ի քաղաքին և
յագարակս. և եկին տեսանել զինչ
15 իցէ՝ որ գործեցաւն։ *Գան առ Յի
և տեսանեն զդիւահարն՝ զի նստէր
զգեցեալ և զգաստացեալ՝ որ ունէր
զլեգէօնն. և զահի հարան։
16 *Եւ պատմեցին նոքա՝ որոց տեսեալն
էր. թէ զինչ եղև դիւահարին. և զինչ

վասն

զամն խոզին։ * Եւ սկսան աղաչել 17
զնա՝ գնալ ՚ի սահմանսն նոցա։ * Եւ 18
իբրև եմուտ նա ՚ի նաւն՝ աղաչէր զնա
պիւահարն՝ զի ընդ նմա լեցէ։
* Եւ ՅԻ ոչ ետ նմա Թոյլ. այլ ասէ 19
զնա՝ երթ ՚ի տուն քո՝ առ ընտանիս
քո. և պատմեա նոցա. զորինչ ի ման-
գամ ՅԻ արար քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ։
* Եւ չոգաւ՝ և սկսաւ քարոզել ՚ի դե- 20
կապօլին՝ զորինչ արար նմա ՅԻ. և
ամենեքին զարմանային։ * Եւ իբրև 21

ԴԳ

եկաց ՅԻ միւսանգամ յայնկոյսն, ժո-
ղովեցաւ առնա ժողովուրդ բազում։
և էր առ ծովեզերբն։ * Եւ ահա մի 22
՚ի ժողովրդապետացն գայր՝ որում
անուն էր յայրոս. և իբրև ետես զնա՝ 23
անկաւ առ ոտս նորա։ * Աղաչէր զնա
յոյժ և ասէր. Թէ դուստր նո՛ւ մերձ
է ՚ի մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն.
որպէս զի ապրեսցի, և կեցցէ։
* Եւ գնաց ընդ նմա. երթայր և ժո- 24
ղովուրդ բազում զՀետ նորա. և նե-
ղէին զնա։ * Եւ կին մի էր ՚ի տեառա- 25
տեսութեանէ արեան՝ զերկոտասան ամ։
* Եւ յոյժ վշատացեալ ՚ի բազում բժշ- 26
կաց. և ծախեալ զինչս իւր զամ. և
չէր ինչ օգտեալ. այլ ևս առաւել զոյ
րացեալ։ * Իբրև լուաւ զՅԻ՝ եկն ՚ի 27
միջ ամբոխին յետոյ՝ և բուռն ետկր
զհանդերձից նորա։ * Զի ասէր ՚ի 28
մտի, Թէ միայն մերձեցայց ՚ի հան-
դերձս նո՛ւ, փրկեցայց։ * Եւ վաղվա- 29
ղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նո՛ւ.
և գիտաց ՚ի մարմնի իւր՝ Թէ բժշկե-
ցաւ ՚ի տանջանացն։ * Եւ անդէն 30
վաղվաղակի գիտաց ՅԻ յանձն իւր
զզօրութի՛ն՝ որ ել ՚ի նմանէ. դարձաւ
յամբոխն և ասէ։ ո՞վ մերձեցաւ ՚ի
հանդերձս իմ։ * Եւ ասեն զնա աշա- 31
կերտքն. տեսանես, զի ամբոխ նե-
ղէ զքեզ. և ասես, Թէ ո՛վ մերձեցաւ
՚ի հանդերձս իմ։ * Եւ շուրջ հայեր 32
տեսանել՝ Թէ ո՛վ զայն արար։
* Եւ կինն զարհուրեալ և դողացեալ 33
վասն որոյ գաղտն արար. քանզի գի-
տէր՝ զինչ եղև նմա. եկն, անկաւ ա-

ՂԳ ոսկ 7.50. և 8.48.

ռաջի նորա. և ասաց զամ իրան ամե-
նայն գուԹէ։ * Եւ ՅԻ ասէ զնա. Դո՛ւստր՝ 34
հաւատք քո կեցուցին զքեզ. երԹ ՚ի
խաղաղութի՛ն. և եղիջիր ողջ ՚ի տան-
ջանաց քոց։ * Մինչդեռ նա զայն խո- 35

ՂԳ

սէր՝ գան ոմանք ՚ի ժողովրդապետէն
և ասեն. Թէ դուստրն քո մեռաւ՝ զի՛
և ևս աշխատ առնես զվարդապետդ։
* Եւ ՅԻ իբրև լուաւ զբանն ասա- 36
ցեալ, ասէ ցժողովրդապետն. Մի՛
երկնչիր՝ բայց միայն հաւատա։
* Եւ ոչ զոք ետ ընդ իւր երթալ. 37

ՎԴՊ. պետն

բայց միայն զՊետրոս՝ և զՅակոբոս՝ և
զՅովհաննէս զեղբայրն յակոբայ։ * Գայ 38
՚ի տունն ժողովրդապետին՝ և տեսանէ
ամբոխ յոյժ. և լալականս՝ և աղալակ
յոյժ։ * Եւ մտեալ ՚ի ներքս՝ ասէ ցնո- 39
զի՞ խռովեալ էք և լայք. մանուկդ ո՛չ
է մեռեալ՝ այլ նիջէ։ * Եւ ծաղր առ- 40
նէին զնա. և նորա հանեալ արտաքս
զամենեսեան, առնու ընդ իւր զՀայր
մանկանն և զմայրն. և զնոսա, որք ընդ
նմայն էին. և մտանէ ուր դնիւր մա- 41
նուկն։ * Եւ կալեալ զձեռանէ մանու-
կանն՝ ասէ ցնա. տաղիԹա կո՛ւմի. որ
Թարգմանի՝ աղջիկ դու (քեզ ասեմ՝)
արի՛։ * Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղ- 42
ջիկն, և գնայր. քանզի էր ամաց՝ իբ-
րև երկոտասանից. և զարմացան մե-
ծաւ զարմանալեաւ։ * Եւ պատուիրէր 43
տայր նոցա Յոյժ, զի ո՛ք գիտասցէ
զայն. և ասաց տալ նմա ուտել։

ԴՒ. ՕՀ.

ԴՒ

Եւ եկ անտի, եկն ՚ի գաւառ իւր. 1
և երթային զՀետ նո՛ւ աշակերտքն
իւր։ * Եւ եղև ՚ի շաբաթուն սկսաւ 2
ուսուցանել ՚ի ժողովրդեանն. և բա-
զումք իբրև լսէին, զարմանային ընդ
վարդապետութի՛ն նո՛ւ՝ և ասէին. ուս-
՞ի՞ իցէ սմա այս. կամ զինչ իցէ իմաս
տութի՛ն՝ որ տուեալ է սմա. զի զօրու-
Թի՛ք այսպիսիք ՚ի ձեռաց սորա լինին։
* Ո՞չ է մարգարէ անարգ՝ բայց եԹէ ՚ի 3
գաւառի իւրում և յազգատոհմի, և
՚ի տան իւրում։ * Եւ ոչ կարէր անդ 5
և ո՛չ մի ինչ զօրութի՛ն առնել. բայց սա
կաւ ինչ հիւանդաց ձեռն եդեալ բժշ
կեր զնոսա։ * Եւ զարմանայր վասն 6
անհաւատութե՛ան նոցա։ Եւ շրջիւր
շուրջ զգաւառաւքն. և ուսուցանէր։
* Եւ կոչէ՝ առ ինքն զերկոտասանսն՝ 7
և սկսաւ առաքել զնոսա երկուս եր-
կուս. և տայր նոցա իշխանութի՛ւն ՚ի վ
այսոց պղծոց։ * Եւ պատուիրեաց նո՛ւ 8
զի մի ինչ բարձցեն ՚ի ճանապարհի. զ
բայց միայն գաւազան. մի՛ պարկ՝ մի՛
հաց. մի՛ պղինձ ՚ի գօտիս։ * Եւ ա- 9
ռանիլ Հողաթափս. և մի՛ զգենու-
ցուք՝ ասէ, երկուս պարեգօտս։
* Եւ ասէր ցնոսա. Յոր տուն մտանի- 10
ցէք՝ անդէն օթեւանս կալջիք, մին-
չեւ անդէն ելանիցէք անտի։ * Եւ որք ոչ ըն- 11
կալցին զձեզ՝ և ոչ լսիցեն ձեզ, յոր
ժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք

ՂԳ

զփոշի

Պորձ. զփոշի ոտից ձերոց ՚ի վկայութի՛ն նոյ ։
13. 51. *Լաւ եղեալ քարոզեին՝ զի ապաշխա- 12
և 18.6. րեսցեն ։ *Լաւ դեւս բազումս հանէին. 13
Յակ. ‖և օծանէին իւղով զբազումս հիւանդս.
5.14. և բժշկեին զնոսա ։ * ‖ Լաւ լուաւ ար- 14
ԺԱ քայ Հերովդէս ։ (քանզի յայտնի եղև
անուն նորա ։) և ասէր թէ յովհաննէս
‖ Մատ. մկրտիչ յարեաւ ՚ի մեռելոց ։ և վասն
14.1. 2. այնորիկ զօրութի՛ք լինին նովաւ ։
Ղ ոահ. *Այլք ասէին թէ եղիաս ։ իսկ այլքն 15
9. 7. թէ մարգարէ ե՛ ։ կամ թէ իբրև զմի
՚ի մարգարէից ։ *Իբրև լուաւ Հերո- 16
դէս՝ ասէ ։ զորոյ ես զգլուխն հատի
զյովհաննու՝ սա՛ն նա՝ յարեաւ ՚ի մեռե
‖Ղ ոահ ղոյ ։ *‖ Ո՛ր ինքն Հերովդէս առաքեաց՝ 17
3.19. կալաւ զյովհաննէս՝ և կապեաց զնա՝ և
եդ ՚ի բանտի վի՛ Հերովդիադայ կնոջ
փիլիպպոսի եղբօր նորա ։ զի նա կին
արար զնա ։ * Ասէր յովհան- 18
‖Ղ Եսա. նէս ցՀերովդէս ։ ‖ Թէ ո՛չ է օրէն քեզ
18. 16. ունել զկին եղբօր քոյ ։ *Նա Հերովդիա 19
ոխացեալ էր ընդ նմա՝ և կամէր սպա
նանել զնա ։ և ո՛չ կարէր ։
* Ո՛ր Հերովդէս երկնչէր ՚ի յովհաննէ ։ 20
քանզի գիտէր զնա այր արդար, և սո՛ղ.
և սպասէր նմա ։ և լո՛ւեալ ՚ի նմանէ՝
բազում ինչ առնէր՝ և քաղցրութի՛ք
լսէր նմա ։ *Իբրև օր մի լինելոյ պա- 21
տեհ՝ յորժամ ընթերնս տայր Հերո-
դէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝ նախարա-
տաց իւրոց և հազարապետաց ։ և մե-
ծամեծաց գաւիլիլեացւոց ։

22 *Լաւ ՚ի մտանել դստերն Հերովդիայ և
՚ի կաքաւել, հաճոյ եղև Հերովդի՛ և
բազմականացն ։ ասէ թագաւորն ցաղ
ջիկն ։ խնդրեա՛ յինէն զորինչ կամիս ։
23 և ոտաց քեզ ։ * Լաւ երդո՛ւաւ նմա թա
զում մանաւանդ, թէ զորինչ և խնդրես
ցես դու յինէն՝ ոտաց քեզ ։ մինչև կէս
24 թագաւորութե՛ն իմոյ ։ * Նա եղեալ
ասէ ցմայրն իւր ։ զի՞նչ խնդրեցից ։ և
նա ասէ, զգլուխն յովհաննու մկրտչի ։
25 * Լաւ մտեալ անդրէն փութանակի
առ թագաւորն՝ ասէ, կամիմ, զի ոտա
ցես ինձ վաղվաղակի ՚ի վերայ սկտեղ
զգլուխն յովհաննու մկրտչի ։
26 * Լաւ տրտմեցաւ յոյժ թագաւորն ։
այլ վասն երդմանցն և կոչնականացն
27 ոչ կամեցաւ անարգե՛լ զնա ։ * Լաւ ա-
ռաքեաց վաղվաղակի թագաւորն դա
հիճ ։ և հրամայեաց բերել զգլուխս
նո՛ր ։ և չոգաւ գլխատեաց զնա ՚ի բան-
28 տին ։ *Լաւ եբեր զգլուխս նո՛ր սկտեղ՝
և ետ յաղջկն ։ և աղջկն տարաւ և
29 ետ մօր իւրում ։ * Իբրև լո՛ւան աշա-
կերտքն նորա, եկին և բարձին զմար-
մին նորա ։ և եդին ՚ի դերեզմանի ։
30 * ‖ Ժողովեցան առաքեալքն առ Յի՛ ԺԲ
և պատմեցին նմա զամենայն զոր արա
31 րին, և զոր ուսուցին ։ * ‖ Լաւ ասէ ցնո՛ ‖ Մատ.
ցի՛ ։ եկայք դուք առանձինն յանա- 14.13.
պատ տեղի ։ և հանգիչջի՛ք սակաւ մի ։ Ղ ոահ.
զի եկն բազումք՝ որք երթային և գայ 9.10.
լին. և հաց անգամ չժամանէին ուտել Յօղա.
32 * Լաւ գնացին նաւո՛ւ յանապատ տե- 6. 1.
33 ղի առանձինն ։ * Լաւ տեսին զնոսա՝ Ղ ոահ.
զի երթային ։ և զգացին բազումք ։ և 9.10.
հետի յամենայն քաղաքաց խուռն ընթա-
նային անդր ։ և մերձենային առ նոսա ։
34 * ‖ Լաւ եղեալ ետես ամբոխ բազո՛ւմ ։ ‖ Մատ.
և գթացաւ ՚ի նոսա ։ զի էին իբրև ոչ 9.36. և
խարիչ՝ որոց ո՛չ էցէ հովիւ ։ և սկսաւ 14. 14.
35 ուսուցանել զնոսա յոյժ ։ * Լաւ իբրև
բազում ժամ եղև, մատուցեալ աշա
կերտքն ասէին ։ տեղիս անապատ է ։
36 մինչ օր կայ ։ * ‖ Լրձակեա՛ զժողո- ‖Ղ ոահ
վուրդսդ ։ զի երթեալ շուրջ յագա- 9. 12.
րակս և ՚ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց
զինչ ուտիցեն ։ զի ասա ուտել ինչ ո՛չ
37 ունին ։ * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ
ցնո՛ն ։ դո՛ւք տուք դոցա ուտել ։ ասեն
ցնա ։ երթի՞ցուք, գնեսցուք երկերիւր
դահեկանի հաց՝ և տացուք դոցա ու-
38 տել ։ * Լաւ ցնոսա ։ քանի՞ նկանակ
ունի՛ք՝ երթա՛յք, և տեսէ՛ք ։ իբրև գի-
տացին, ասեն ցնա՝ հինգ , և երկուս
39 ձկունս ։ * ‖ Լաւ հրամայեաց նո՛ց բազ ‖ Յօհ.
միլ երախանս երախանս ՚ի վե՛ր դալար 6.10.
40 խոտոյ ։ * Լաւ բազմեցան՝ դա՛սք՝ դա՛սք՝
41 ուր հարիւր՝ և ուր յիսուն ։ * Լաւ առեալ

զհինգ նականակն և զերկուս ձկունս՝
Հայեցաւ յերկինս. օրհնեաց . մանր-
բեաց զնականակսն. և ետ տայաւկերտոն
զի արկցեն նոցա . և զերկուս ձկունսն 42
բաշխեաց ամենեցուն : *Կերին . ամե- 43
նեքեան , և յագեցան : * Եւ բարձին
զնշխարսն երկոտասան սակաւիկ լի : և
՚ի ձկանց անտի : *Եւ եին , որք կե- 44
րին՝ իբրև արք հինգ հազար :
* Եւ նոյն ժամայն ՃԵպեաց զաշա- 45
կերտսն մտանել ՚ի նաւ՝ և յառաջա-
գոյն քան զնա երթալ յայնկոյս ՚ի Բեթ
սայիդայ , մինչ ինքն զժողովուրդսն
արձակիցէ : *Եւ հրաժարեալ ՚ի նո- 46
ցանէ՝ եւ ՚ի լեառն կալ յաղօթս :
*Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ էր նաւն ՚ի 47
միջ ծովուն . և ինքն ՚ի ցամաքի :
Ա Մատ. *Եւ եառես զնոսա հոգմակոծեալս ՚ի 48
14.25. վարելն . (զի էր հողմն ընդդէմ նոցի .)
և զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ
նոսա գնալով ՚ի վերայ ծովուն . և կա
մէր զանց առնել առ նոքօք :
*Նոքա իբրև տեսին՝ զի գնայր ՚ի վեր 49
ծովուն , համարեցան թէ առաջօք
էինչ լինիցի . և զաղաղակ բարձին :
*Զանգն ամենեքեան տեսին զնա՝ և 50
խռովեցան . և նա անդէն վազվազա-
կի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ . քաջա
լերացարուք՝ ես եմ , մի երկնչիք :
*Եւ ել ՚ի նաւն առ նոսա . և դադա- 51
րեաց հողմն : Եւ առաւելեալս յիմա-
րեալ էին ՚ի միտս իւրեանց՝ և զարմա-
նային յոյժ : *Զանգն և ՚ի վերայ հա 52
ցին ոչ խմացան . զի էր սիրտ նոցա
Թմրեալ : * Եւ իբրև անցին յայն- 53
կոյս , եկին յերկիրն գեննեսարեթ :
* Եւ իբրև ելին ՚ի նաւէ անտի , իսկ 54
և իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այ
նորիկ : * Եւ ընթացեալ այսր անդր 55
ընդ ամ՛ գաւառն , սկսան մահճօք բե
րել զամ՛ հիւանդս՝ ուր լսէին՝ թէ
անդ իցէ : *Եւ ուրև մտանէր ՚իգեօղս՝ 56
կամ ՚ի քաղաքս՝ կամ յագարակս , ՚ի
հրապարակս դնէին զախտաժէտս . և
աղաչէին զնա՝ զի գոնէ ՚ի քղանցս հան
դերձի նր մերձենայցեն . և որք միան-
գամ մերձեցան , փրկեցան :

Գլուխ Ժ.

Եւ Եւ ժողովեցան առ նա փարիսե- 1
ցիքն՝ և ոմանք ՚ի դպրացն , որք
Ա Մատ. եկեալ էին յԵրուսաղէմ : * Եւ եառեալ 2
15. 2. զոմանս յաշակերտաց անտի , զի խառ
նակ ձեռօք՝ այսինքն անլուայ ուտէին
զհաց , բամբասէին : * Որ փարիսե 3
ցիքն և ամ՛ հրեայք՝ եթէ ոչ բռնալիր
լուծանան զձեռս՝ զհաց ոչ ուտեն : քան
զի ունին զաւանդութիւն ծերոցն :

4 * Եւ ՚ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ
նախ մկրտիցին , ոչ ուտեն : և այլինչ
բազում՛ էին , զոր ընկալան ունել : մկր-
տութիւն բաժակաց՝ և ատամանաց՝ և
5 պղնձեաց՝ և մահճաց : * Ա՛պա հարցա
նեն զնա փարիսեցիքն և դպիրք , Թէ
ընդէր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ
աւանդութեանն ծերոցն , այլ խառնակ
6 ձեռօք զհաց ուտեն : * Ա՛յս պատաս-
խանի ետ և ասէ ցնոսա : Թէ բարւոք
մարգարէացաւ Եսայի վասն ձեր կեղ
ծաւորաց՝ ոնպ ասաց : || ժողովուրդս || Ասա.
այս շրթամ՛բք մեծարէ զիս . և սիրտք 29. 13.
նոցա հեռացեալ ՚ի բացեայ են յինէն :
7 * Ո՛ւր պաշտեն զիս . ուսուցանեն
վարդապետութիւս զմարդկան պատուի
8 րեալս : *Ա՛ողեալ զպատուիրանն Ա՛ստ՛
ունիք զմարդկան աւանդութիւնս մկր-
տութիւս բաժակաց և բաժակաց . և
այլոց նմանեացս սոցին առնէք բազումս
9 * Եւ ասէ ցնա՛ բարւոք խոտեք զպատ
ուիրանն Աստ՛ . զի զձեր աւանդութիւն
10 հաստատիցէք : * Ո՛ր մօսէս ասէ || պատ || Ասէր.
ուէեա զՏէր քո և զմայր : || և որ չարա 20.12.
խօսեսցի զՏօրէ , կամ՛ զմօրէ , մա՛ռ- 2.(Ել.
11 վախճանեսցի : *Եւ դուք ասէք՝ եթէ 5. 16.
ասիցէ ոք ցՏայր կամ՛ ցմայր՝ կորբան. Ղեւս.
(որ է պատարագ :) զոր յինէն օգտիս 6. 2.
12 ցիս : * Եւ ո՛չևս տայք թոյլ նմա առ- || Ասէ.
13 նել ինչ՝ Տօրն, կամ՛ մօր : * Եւ անար- 21. 17.
գեք զբանն Ա՛ստ՛ ձերով աւանդութեն , ո՛ր
զոր աւանդեցիք : և բազում՛ ինչ՝ որ 20. 9.
14 այսմ՛ նման է՝ առնէք : * Եւ կոչեալ Ասէ.
առ ինքն զամ՛ ժողովուրդն՝ ասէ ցնոսա : 20.20.
լուարուք ինձ ամենեքեան՝ և ՚ի միտ || Ասա.
15 առէք : * Ոչինչ արտաքուստ ՚ի մարդ 15. 10.
մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա. այլ
որ ելանէ ՚ի նմանէ , այնէ՝ որ պղծէ
16 զմարդն : * Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝
17 լսիցէ : * Եւ իբրև եմուտ ՚ի տուն Ղ՛ս
յամբոխէ անտի , Հարցանէին ցնա ա-
շակերտքն վ՚ս առակին : *Եւ ասէ ցնո- 18
այդպէս և դուք անմիտք էք . ոչ խմա-
նայք , եթէ ամենայն որ արտաքուստ
՚ի նէրքս մտանէ ՚ի մարդ , ոչ կարէ զնա
19 պղծել : * Օ՛ր ոչ եթէ ՚ի սիրտ նորա
մտանէ , այլ յորովայն՝ և արտաքս է-
լանէ . և արբէ զամ՛ կերակուրսն :
20 * Եւ ասէր՝ թէ որ ինչ ՚ի մարդոյն
ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ :
21 * || Օ՛ր ՚ի նէրքուստ ՚ի սրտէ մարդ- || Մատ.
կան խորհուրդք չարութէ ելանեն : 6. 5.
22 շնութիւք : պոռնկութիւք : *Գողութիւք Ա՛ստ՛
սպանութիւք : ագահութիւք : չարիւք : 15.19.
նենգութիւք : գիջութիւն : չարակնու-
թիւն : հայհոյութիւն : ամբարտաւանութիւն :
23 անզգամութիւն : * Ա՛յս ամ՛ չարիք ՚ի
նէրքուստ ելանեն . և պղծեն զմարդ :
* Եւ

զի արկցեն։ և արկին առաջի ժողովը
7 դեանն։ *Եւ ձկուեաս սակաւս ունէին։
և զայնեւս օրհնեաց. և հրամայեաց ար
8 կանել։ *Կերին՝ և յագեցան՝ և բար
ձին զնշխարս կտորոցն եօթն զամ
9 բիւղ։ *Եւ եին՝ որք կերին՝ իբրև
չորք հազարք։ և արձակեաց զնոսա։
10 *Եւ նոյնժամայն մտեալ՝ինաւ հան
դերձ աշակերտօքն՝ եկն՝ի սահմանս
11 գալմանունեայ։ *Ելին փարիսե
ցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա և խնդ
րեին՝ինամանէ նշան յերկնից փորձե
12 լով զնա։ *Եւ զայրացաւ յոգւի իւր՝
և ասէ։ զի՞ է, զի ազգս այս նշան խնդ
րէ։ ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան
13 ազգիս այսմիկ։ *Եթող զնա՝ և դար
ձեալ եմուտ՝ի նաւ՝ և դնաց յայնկոյս։
14 *Եւ մոռացան զհաց բառնալ. բայց
միայն զմի նկանակ ունէին ընդ իւ
15 րեանս՝ինաւին։ *Եւ պատուիրէր նոյ
և ասէր՝ զգոյշ եղերուք՝ի խմորոյ ան
տի փարիսեցւոց՝ և՝ի խմորոյ հերովդիա
16 նոսաց։ *Եւ խորհէին ընդ միմեանս
և ասէին. թէ զի հաց ոչ ունիմք։
17 *Գիտաց Յն՝ և ասէ ցնոսա։ զի՞ խոր
հիք՝ի սիրտս ձեր՝ թէ հերահաւասք՝ թէ
զհաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ լիմանայք
և ոչ յիշէք։ ապշուե՞ ունի զսիրտս ձեր։
18 *Աչք գո՞ւն՝ և ոչ տեսանէք. ականջք են՝
և ոչ լսէք։ և ոչ լիմանայք տակաւին։ ||
19 ոչ յիշէք։ *Յորժամ զհինգ նկանակն
՝ինհինգ հազարսն։ և քանի՞ սակաւի
զի բարձիք զկտորոցն։ և ասեն ցնա
20 տասան։ *Եւ յորժամ զեօթն նկա
նակն՝ինորս հազարսն. քանի՞ զամբիւղ
զի բարձիք զկտորոցն։ և նոքա ասեն՝
21 եօթն։ *Եւ ասէ ցնոսա. իսկ զիա՞րդ
22 ոչ լիմանայք։ *Գան՝ի բեթսայիդայ.
և ածեն առաջի նր կոյր մի. և աղա
չեին զնա՝ զի մերձեսցի՝ինա։
23 *Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան
արտաքոյ շինին. եթուք յաչս նորա.
և ձեռն եդ՝ի վր նորա. և հարցանէր
24 զնա՝ թէ տեսանիցէ ինչ։ *Նայեաւ՝ և
ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի շրջին
25 իբրև զծառս։ *Ապա եդ զձեռն
՝ի վր աչաց նր. եւթող, և տեսանէր։
ողջացաւ, և տեսանէր համաբաւակ զամի
26 *Եւ արձակեաց զնա՝ի տուն իւր, և ասէ։
՝ինշինդ մի՛ մտանիցես։ այլ երթ՝ի
տուն քո։ և յորժամ՝իշինն մտանիք
ցես՝ մի՛ ումեք ասիցես՝ինշինին։
27 *Եւ ելն՝ աշակերտօքն հանդերձ՝ի
շինս կեսարեայ փիլիպպեայ։ և՝ի ճա
նապարհին հարցանէր զաշակերտան և
ասէր։ զո՞ ուստեք ասեն զինէն մար
28 դիկս՝ թէ իցեմ։ *Նոքա ետուն պա
տասխանի և ասեն՝ զՅովհաննէս մկր

զի արկցեն։ և արկին առաջի ժողովը
7 դեանն։ *Եւ ձկուեաս սակաւս ունէին։
և զայնեւս օրհնեաց. և հրամայեաց ար
8 կանել։ *Կերին՝ և յագեցան՝ և բար
ձին զնշխարս կտորոցն եօթն զամ
9 բիւղ։ *Եւ եին՝ որք կերին՝ իբրև
չորք հազարք։ և արձակեաց զնոսա։
10 *Եւ նոյնժամայն մտեալ՝ինաւ հան
դերձ աշակերտօքն՝ եկն՝ի սահմանս
11 գալմանունեայ։ *Ելին փարիսե
ցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա և խնդ
րեին՝ինամանէ նշան յերկնից փորձե
12 լով զնա։ *Եւ զայրացաւ յոգւի իւր՝
և ասէ։ զի՞ է, զի ազգս այս նշան խնդ
րէ։ ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան
13 ազգիս այսմիկ։ *Եթող զնա՝ և դար
ձեալ եմուտ՝ի նաւ՝ և դնաց յայնկոյս։
14 *Եւ մոռացան զհաց բառնալ. բայց
միայն զմի նկանակ ունէին ընդ իւ
15 րեանս՝ինաւին։ *Եւ պատուիրէր նոյ
և ասէր՝ զգոյշ եղերուք՝ի խմորոյ ան
տի փարիսեցւոց՝ և՝ի խմորոյ հերովդիա
16 նոսաց։ *Եւ խորհէին ընդ միմեանս
և ասէին. թէ զի հաց ոչ ունիմք։
17 *Գիտաց Յն՝ և ասէ ցնոսա։ զի՞ խոր
հիք՝ի սիրտս ձեր՝ թէ հերահաւասք՝ թէ
զհաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ լիմանայք
և ոչ յիշէք։ ապշուե՞ ունի զսիրտս ձեր։
18 *Աչք գո՞ւն՝ և ոչ տեսանէք. ականջք են՝
և ոչ լսէք։ և ոչ լիմանայք տակաւին։ ||
19 ոչ յիշէք։ *Յորժամ զհինգ նկանակն
՝ինհինգ հազարսն։ և քանի՞ սակաւի
զի բարձիք զկտորոցն։ և ասեն ցնա
20 տասան։ *Եւ յորժամ զեօթն նկա
նակն՝ինորս հազարսն. քանի՞ զամբիւղ
զի բարձիք զկտորոցն։ և նոքա ասեն՝
21 եօթն։ *Եւ ասէ ցնոսա. իսկ զիա՞րդ
22 ոչ լիմանայք։ *Գան՝ի բեթսայիդայ.
և ածեն առաջի նր կոյր մի. և աղա
չեին զնա՝ զի մերձեսցի՝ինա։
23 *Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան
արտաքոյ շինին. եթուք յաչս նորա.
և ձեռն եդ՝ի վր նորա. և հարցանէր
24 զնա՝ թէ տեսանիցէ ինչ։ *Նայեաւ՝ և
ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի շրջին
25 իբրև զծառս։ *Ապա եդ զձեռն
՝ի վր աչաց նր. եւթող, և տեսանէր։
ողջացաւ, և տեսանէր համաբաւակ զամի
26 *Եւ արձակեաց զնա՝ի տուն իւր, և ասէ։
՝ինշինդ մի՛ մտանիցես։ այլ երթ՝ի
տուն քո։ և յորժամ՝իշինն մտանիք
ցես՝ մի՛ ումեք ասիցես՝ինշինին։
27 *Եւ ելն՝ աշակերտօքն հանդերձ՝ի
շինս կեսարեայ փիլիպպեայ։ և՝ի ճա
նապարհին հարցանէր զաշակերտան և
ասէր։ զո՞ ուստեք ասեն զինէն մար
28 դիկս՝ թէ իցեմ։ *Նոքա ետուն պա
տասխանի և ասեն՝ զՅովհաննէս մկր

*Եւ անտի յարուցեալ՝ եկն՝ի սահ 24
մանս տիւրոսի և սիդովնի։ և մտեալ՝ի
տուն՝ ոչ կամէր յայտնել. և ոչ կարաց
ծածկել։ *Լուաւ կինն մի զնմանէ, 25
որոյ դուստրն նեղեալ էր յայսոյ պղծ
ոյ։ եկն անկաւ առաջի նորա։
*Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկի ազ 26
գի յասորիս։ և աղաչէր զնա՝ զի զդեւն
հանցէ՝ի դստերէ նր։ *Եւ Յն ասէ 27
ցնա. Թոյլ տուր՝ զի նախ յագեսցին
մանկունք։ զի ոչ է բարւոք առնուլ
զհաց մանկանց և արկանել շանց։
*Եւ պատասխանի ետ և ասէ։ Ն՛ 28
և շունք՝ի փշրանաց սեղանոյ ման
կանցն կերակրին։ *Եւ ասէ ցնա։ վա՛ 29
յդր բանի՝ երթ. եել դեւն՝ի դստերէ
քումէ։ *Գնաց՝ի տուն իւր՝ և եգիտ 30
եղեալ զդեւն. և զդուստրն, զի ան
կեալ դնիւր՝ի մահիճն։ *Եւ եելեալ 31
միւսանգամ՝ի սահմանացն տիւրոսի
և սիդովնի. և եկն՝ի ծովեզրն գալի
լեացւոց՝ի մէջ սահմանացն՝ի դեկա
պօղիս։ *Եւ բերին առաջի նր խուլ 32
մի և համր. և աղաչէին, զի ձեռն դի
ցէ՝ի վերայ նր։ *Եւ առեալ զնա մե 33
կուսի յամբոխէ անտի, եարկ զմա
տունս իւր ընդ ականջս նր՝ և եթուք
անդր։ և կպաւ զլեզուէն նորա։
*Հայեցաւ յերկինս՝ յոգւոյ եհան՝ և 34
ասէ ցնա։ Եփփաթայ՝ որ է բացիր։
*Եւ նոյնժամայն բացան լսելիք նր. և 35
լուծան կապանք լեզուի նր. և խօսէր
ուղիղ։ *Եւ պատուիրեաց նոյ՝ զի մի 36
ումեք ասիցեն։ և որչափ նա պատուի
րէր նոյ՝ նոքա և առաւել քարոզէին։
*Եւ և քան զի՛ս զարմանային և ասէ 37
ին։ զամէնինչ բարւոք գործեաց սա։
զի խլից լսել տայ՝ և համրից խօսիլ։

Գլ. Ը.

Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժո 1
ղովուրդ բազում էր. և ինչ ոչ
ունէին ուտել։ կոչեաց զաշակերտան
իւր՝ և ասէ ցնա։ *Գթամ ես՝ի վր 2
ժողովրդեանդ. զի արդ երեք աւուրք
են՝ զի առ իս են. և ոչ ունին զինչ ու
տիցեն։ *Եւ եթէ արձակեմ զդոսա 3
նօթիս՝ի տունս իւրեանց՝ նըթիւղին
՝ի ճանապարհի։ զի ոմանք՝ի դոցանէ
՝ի հեռաստանէ եկեալ են։ *Պատաս 4
խանի ետուն նմա աշակերտքն նորա։
ուստե՞ք կարես յագեցուցանել զդոսա
հացիւ յանապատի սմա։ *Եւ հար 5
ցանէր զնոսա. քանի՞ նկանակ հաց ու
նիք։ և նոքա ասեն եօթն։ *Եւ հրա 6
մայեաց ժողովրդեանն բազմիլ՝ի վր
երկրի, և առեալ զեօթն նկանակսն
գոհացաւ՝ եբեկ. և տայր յաշակերտան՝

զի արկցեն։ և արկին առաջի ժողովը
7 դեանն։ *Եւ ձկուեաս սակաւս ունէին։
և զայնեւս օրհնեաց. և հրամայեաց ար
8 կանել։ *Կերին՝ և յագեցան՝ և բար
ձին զնշխարս կտորոցն եօթն զամ
9 բիւղ։ *Եւ եին՝ որք կերին՝ իբրև
չորք հազարք։ և արձակեաց զնոսա։
10 *Եւ նոյնժամայն մտեալ՝ինաւ հան
դերձ աշակերտօքն՝ եկն՝ի սահմանս
11 գալմանունեայ։ *Ելին փարիսե
ցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա և խնդ
րեին՝ինամանէ նշան յերկնից փորձե
12 լով զնա։ *Եւ զայրացաւ յոգւի իւր՝
և ասէ։ զի՞ է, զի ազգս այս նշան խնդ
րէ։ ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան
13 ազգիս այսմիկ։ *Եթող զնա՝ և դար
ձեալ եմուտ՝ի նաւ՝ և դնաց յայնկոյս։
14 *Եւ մոռացան զհաց բառնալ. բայց
միայն զմի նկանակ ունէին ընդ իւ
15 րեանս՝ինաւին։ *Եւ պատուիրէր նոյ
և ասէր՝ զգոյշ եղերուք՝ի խմորոյ ան
տի փարիսեցւոց՝ և՝ի խմորոյ հերովդիա
16 նոսաց։ *Եւ խորհէին ընդ միմեանս
և ասէին. թէ զի հաց ոչ ունիմք։
17 *Գիտաց Յն՝ և ասէ ցնոսա։ զի՞ խոր
հիք՝ի սիրտս ձեր՝ թէ հերահաւասք՝ թէ
զհաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ լիմանայք
և ոչ յիշէք։ ապշուե՞ ունի զսիրտս ձեր։
18 *Աչք գո՞ւն՝ և ոչ տեսանէք. ականջք են՝
և ոչ լսէք։ և ոչ լիմանայք տակաւին։ ||
19 ոչ յիշէք։ *Յորժամ զհինգ նկանակն
՝ինհինգ հազարսն։ և քանի՞ սակաւի
զի բարձիք զկտորոցն։ և ասեն ցնա
20 տասան։ *Եւ յորժամ զեօթն նկա
նակն՝ինորս հազարսն. քանի՞ զամբիւղ
զի բարձիք զկտորոցն։ և նոքա ասեն՝
21 եօթն։ *Եւ ասէ ցնոսա. իսկ զիա՞րդ
22 ոչ լիմանայք։ *Գան՝ի բեթսայիդայ.
և ածեն առաջի նր կոյր մի. և աղա
չեին զնա՝ զի մերձեսցի՝ինա։
23 *Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան
արտաքոյ շինին. եթուք յաչս նորա.
և ձեռն եդ՝ի վր նորա. և հարցանէր
24 զնա՝ թէ տեսանիցէ ինչ։ *Նայեաւ՝ և
ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի շրջին
25 իբրև զծառս։ *Ապա եդ զձեռն
՝ի վր աչաց նր. եւթող, և տեսանէր։
ողջացաւ, և տեսանէր համաբաւակ զամի
26 *Եւ արձակեաց զնա՝ի տուն իւր, և ասէ։
՝ինշինդ մի՛ մտանիցես։ այլ երթ՝ի
տուն քո։ և յորժամ՝իշինն մտանիք
ցես՝ մի՛ ումեք ասիցես՝ինշինին։
27 *Եւ ելն՝ աշակերտօքն հանդերձ՝ի
շինս կեսարեայ փիլիպպեայ։ և՝ի ճա
նապարհին հարցանէր զաշակերտան և
ասէր։ զո՞ ուստեք ասեն զինէն մար
28 դիկս՝ թէ իցեմ։ *Նոքա ետուն պա
տասխանի և ասեն՝ զՅովհաննէս մկր

տիչ. և այլք զեղիայ. և այլք՝ զմիոք՝ի
մարգարէից անտի: * Ասէ ցնա. Իսկ 29
դուք զո՞ ոստեք ասէք զինէն Թէ ի-
ցեմ: պատասխանեաւ պետրոս, և
ասէ ցնա. դու ես Քրիստոս: * Նէ սաս- 30
տեաց 'ի նոսա՝ զի մի ումեք ասիցեն
զնմանէ: * Նէ սկսաւ ուսուցանել զնա, 31
Թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում
չարչարանս ընդունել՝ և անարգիլ լե-
ինցանց և 'ի քահանայապետից՝ և 'ի
դպրաց: և մեռանիլ. և յերիր աւուր
յառնել: * Նէ համարձակ զբանն խօ- 32
սեցաւ: և առեալ զնա մեհուսի պետ
րոսն՝ սկսաւ սաստել նմա: * Նէ նա 33
դարձաւ՝ և ետես զաշակերտսն, սաս-
տեաց պետրոսի և ասէ: երթ յետս իմ
սատանայ: զի ոչ խորհիս դու զբանն՝
այլ զմարդկանս: * Նէ կոչեալ առ ինքն 34
զժողովուրդն աշակերտաւքն հանդերձ՝
Ա Պաս. ասէ ցնոսա: Եթէ ոք կամի գալ զկնի
10. 38. իմ, ուրասցի զանձն իւր. և բարձցի
Ղ 16.24. զխաչ իւր՝ և եկեսցի զկնի իմ:
Ղ ոաէ. * Օի որ կամիցի ապրեցուցանել 35
9.23.Ղ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնաև որ կորուս
14.27. ցէ զանձն իւր վն աւետարանին՝ ապրե
Ա Ղ ոաէ ցուսցէ զնա: * Օի՞նչ օգուտ է մար- 36
17. 33. դոյ, եթէ զաշխարհն ամ շահեսցի. և
Յօհա. զանձն իւր տուժեսցէ: * Քանզի զինչ 37
12. 25. տացէ մարդ փոխանակ անձին իւրոյ:
Ա Պաս. * Օի որոք ամօթ համարեսցի զիս և 38
10.33. զբանս իմ 'ի շնացօղ և 'ի մեղաւոր
Ղ ոաէ. ազգիս յայսմիկ, և որդի մարդոյ ամօթ
9. 26.Ղ արասցէ զնա՝ յորժամ եկեսցէ փառաւք
12. 9. Հօր իւրոյ՝ և հրեշտակաց սրբոց:
Ա Պաս. * Նէ ասէ ցնոսա: Ամէն ասեմ ձեզ. զի 39
16. 28. են ոմանք 'ի սոցանէ որք աստ կան, որք
Ղ ոաէ. մի՛ համաձեսցեն զմահ. մինչև տեսցեն
9. 27. զարքայութիւն Ա.Ի եկեալ զօրութեբ:

Գ.Ի: Թ:

Ա Պաս. Նէ * յետ վեց աւուր առնու ընդ 1
17. 1. իւր զՊետրոս՝ և զՅակոբոս՝
Ղ ոաէ. և զՅովհաննէս. և հանէ զնոսա 'ի լեառն
9. 28. մի բարձր առանձինն: և յայլակերպս
եղև առաջի նոցա: * Նէ ձորձք նորա 2
եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս
Թափիչք յերկրի՝ ոչ կարեն այնպէս
սպիտակացուցանել: * Նէ երևեցաւ 3
նոյ եղիա մովսիսէ հանդերձ. որք խո-
սեին ընդ Յի: * Պատասխանի եւ 4
պետրոս՝ և ասէ ցՅի: ռաբբի, բար-
ւոք է մեզ աստ լինիլ: և արասցուք
երիս տաղաւարս: մի քեզ: և մի մովսէ
սի: և մի եղիայի: * Քանզի ոչ գիտեր 5
զինչ խօսէր: զի զարհուրեալ էին:
* Նէ եղև ամպ մի հովանի 'ի վր նոյ: 6
ձայն եղև յամպոյն անտի և ասէ: դա է
որդի իմ սիրելի՝ զմա լուարուք:

7 * Նէ յանկարծակի հայեցեալ այսր
անդր՝ ոչ ևս զոք ուրեք տեսին: բայց
8 միայն զՅի ընդ իւրեանս: * Նէ մինչ Ա Պա.
դեռ իջանէին 'ի լեառնէ անտի, պատուի՛ր 17.9.
եցաց նոյ՝ զի մի ումեք պատմեսցեն,
զոր տեսին: բայց յորժամ որդի մար-
9 դոյ 'ի մեռելոց յարիցէ: * Նէ նոքա
զբանն 'ի մտի ունէին: և խնդրէին ընդ
միմեանս, Թէ զինչ իցէ 'ի մեռելոցն
10 յառնել: * Հարցին զնա և ասեն.
Ա զինչ է այն՝ զոր դպիրքն ասեն, եթէ Պա.
նախ եղիայի պարտ է գալ: 4. 5
11 * Նա պատասխանի եւ նոյ և ասէ:
եղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զամ:
Ա իսկ զիարդ գրեալ է զորդւոյ մար- Ղ ոաէ.
դոյ: զի բազում ինչ չարչարեսցի, և 53.3.
12 անգոնեսցի: * Ա.յլ ես ասեմ ձեզ, Ա Պա.
եթէ եղիա եկն, (և արարին ընդ նմա 17.12.
զինչ և կամեցան:) ոպ և գրեալ է ի
13 նա: * Նէ եկեալ առ աշակերտսն, տե- Օ.Ր.
սին ամբոխ շուրջ զնոքօք. և զդպիրսն,
14 զի վիճէին ընդ նոսա: * Նէ վաղվա-
ղակի ամ ժողովուրդն իբրև տեսին
զնա, զարմացան. և ընդ առաջ ընթա
15 ցեալ՝ ողջոյն տային նմա: * Նէ հարց
ցնոն, Թէ զինչ վիճէիք ընդ նոսա:
16 * Պատասխանի եւ միոյն 'ի ժողովր- Ղ ոաէ
դենէն և ասէ: վարդապետ, ածի զոր- 9. 38.
դի իմ առ քեզ. զոր ունի այս համր:
17 * Նէ ուր հասանի՝ զարկուցանէ զնա՝
և փրփրէ: և կրճտէ զատամունս իւր՝
և ցամաքի: և ասացի ցաշակերտսն քո՝
զի

զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել զնա
*Պատասխանի ետ նոյն և ասէ. ով ազգ անհաւատ՝ մինչև յերբ իցեմ առ ձեզ մինչև ցերբ մնասցեմ ձեզ. ածէք զնա առ իս։ *Եւ ածին զնա առ նա։ իբրև եւեթ զնա այն՝ վաղվաղակի շարժեաց զնա։ և անկեալ յերկիր թաւալիւր՝ և փրփրայր։ *Հարց ցհայր նր և ասէ։ քանի՞ ժամանակք են յորմէհետէ այդ եղև դմա։ և նա ասէ. ՚ի մանկութենէ։
*Յաղագս անգամ՚ի հուր արկանէ զդա և՚ի ջուր, զի կորուսցէ. արդ՝ թէ կարօղ ինչ ես, օգնեա մեզ ՅԵՐ գթացեալ՚ի վերայ մեր։
*Եւ Յի ասէ ցնա. առացեր՝ թէ կարօղ ես. ամ՚ ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն։ *Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն և ասէ։ հաւատամ ՅԵՐ. օգնեա անհաւատութեան իմում։ *Իբրև եւեթ Յի եթէ կուտի ժողովուրդն՚ի վէր, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համրոյդ և խուլ այս. ես տամ քեզ հրաման. ել՚ի դմանէ. և այլ եւս մի՛ մտանիցես՚ի դա։
*Եւ աղաղակեաց՝ և յոյժ ըմկեաց զնա և ել։ և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ. մինչև բազմայ խակ ասել թէ մեռաւ։
*Եւ Յի կալաւ զձեռանէ նորա, յա ոտից զնա. և կանգնեցաւ։
*Եւ իբրև եմուտ նա՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա։ մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա։
*Եւ ասէ ցնա. այդ ազգ ոչ իւիք ելա նել, եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք։
*Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գա ղիլիեացւովք։ և ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։
*Կանղն ուսուցանէր զաշակերտան իւր՝ և ասէր ցնոսա, թէ որդի մարդոյ մատնեցից է՚ի ձեռս մարդկան. և սպանցեն զնա. և իբրև սպանցի՝ յերից աւուր յարիցէ։
*Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն. և երկն էին հարցանել ցնա։ *Եկն՚ի կափառնաւմ։ և իբրև եմուտ՚ի տուն՝ հարցանէր զնոսա. զինչ վիճէիք զձեզ նասպարհայն ընդ միմեանս։ *Եւ նոքա լուռ լինէին. քանզի ընդ միմեանս վիճէին՝ ի ճանապարհին ‖ թէ ո՞վ մեծ իցէ։ *Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանեան և ասէ ցնոսա։ եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ և ամենեցուն պաշտօնեայ։
*Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց՚ի մէջ նոցա. և ընկալեալ զնա՚ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա։

‖ Ապ. 17. 21. Ղ ոչխ. 9.22. Ես 44.

ՕԴ.

18 զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել զնա
*Պատասխանի ետ նոյն և ասէ. ով ազգ անհաւատ՝ մինչև յերբ իցեմ առ ձեզ մինչև ցերբ մնասցեմ ձեզ. ածէք զնա առ իս։ *Եւ ածին զնա առ նա։ 19 իբրև եւեթ զնա այն՝ վաղվաղակի շարժեաց զնա։ և անկեալ յերկիր թաւալիւր՝ և փրփրայր։ *Հարց ցհայր նր և ասէ։ քանի՞ ժամանակք են յորմէհետէ այդ եղև դմա։ և նա 20 ասէ. ՚ի մանկութենէ։
*Յաղագս անգամ՚ի հուր արկանէ 21 զդա և՚ի ջուր, զի կորուսցէ. արդ՝ թէ կարօղ ինչ ես, օգնեա մեզ ՅԵՐ գթացեալ՚ի վերայ մեր։
*Եւ Յի ասէ ցնա. առացեր՝ թէ կարօղ ես. ամ՚ ինչ հնարաւոր է այնմ, որ 22 հաւատայն։ *Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն և ասէ։ հաւատամ ՅԵՐ. օգնեա անհաւատութեան 23 իմում։ *Իբրև եւեթ Յի եթէ կուտի 24 ժողովուրդն՚ի վէր, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համրոյդ և խուլ այս. ես տամ քեզ հրաման. ել՚ի դմանէ. և այլ եւս մի՛ մտանիցես՚ի դա։
*Եւ աղաղակեաց՝ և յոյժ ըմկեաց զնա և ել։ և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ. մինչև բազմայ խակ ասել թէ մեռաւ։ 25
*Եւ Յի կալաւ զձեռանէ նորա, յա ոտից զնա. և կանգնեցաւ։ 26
*Եւ իբրև եմուտ նա՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա։ մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա։ 27
*Եւ ասէ ցնա. այդ ազգ ոչ իւիք ելա նել, եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք։ 28
*Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գա 29 ղիլիեացւովք։ և ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։
*Կանղն ուսուցանէր զաշակերտան 30 իւր՝ և ասէր ցնոսա, թէ որդի մարդոյ մատնեցից է՚ի ձեռս մարդկան. և սպանցեն զնա. և իբրև սպանցի՝ յերից աւուր յարիցէ։
*Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն. և երկն էին հարցանել ցնա։ *Եկն՚ի կափառնաւմ։ և իբրև եմուտ՚ի տուն՝ հարցանէր զնոսա. զինչ վիճէիք զձեզ նասպարհայն ընդ միմեանս։ *Եւ նոքա լուռ լինէին. քանզի ընդ միմեանս վիճէին՝ ի ճանապարհին ‖ թէ ո՞վ մեծ իցէ։ *Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանեան և ասէ ցնոսա։ եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ և ամենեցուն պաշտօնեայ։
*Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց՚ի մէջ 35 նոցա. և ընկալեալ զնա՚ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա։

‖ Ապ. 18.1. Ղ ոչխ. 9.46.

36 *Որ միանգամ յայսպիսեաց մանկտուց ընկալցի յանուն իմ, զիս ընդունի։ և որ զիս ընդունիցի, ոչ զիս ընդունի, այլ զայն՝ որ առաքեացն զիս։
37 *‖ Պատասխանի ետ նմա յովհաննէս և ասէ։ վարդապետ՝ տեսաք զոմն. որ յա նուն քո դևս հանէր՝ և զմեր կին ոչ 38 շրջէր՝ և արգելաք զնա։ *Եւ նա ասէ մի արգելուք զնա։ ‖ զի ոչինչ է, որ առնէ զօրութիւնս յանուն իմ. և կարիցէ 39 հայհոյել զիս։ *Օի որ ոչնէ ընդ մեզ 40 հակառակ, ՚ի մեր կոյս է։ *‖ Եւ որոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յա նուն եսայ, թէ գուք Քրիստոսի էք, ամէն ասեմ ձեզ՝ մի՛ կորուսցէ զվարձս իւր։
41 *‖ Եւ որոք գայթագղեցուսցէ զմի՚ի փոքրկանցս՝ որք հաւատան յիս, լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նր երկան իշոյ և ընկեցեալ 42 ՚ի ծով։ *‖ Եւ եթէ գայթագղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո՝ հատ՝ ընկեա՚ի քէն։ լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել՚ի կեանսն 43 քան երկուս ձեռս ունիլ՝ և երթալ՚ի գեհեն՚ի հուրն անշէջ։ *‖ Որ որդն նց ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ 44 շիջանի։ *Եւ եթէ ոտն քո գայթագղեցուսցէ զքեզ, հատ՝ և ընկեա զնա՚ի քէն. լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել՚ի կեանսն քան երկուս ոտս ունիլ և արկանիլ՚ի գեհեն 45 ՚ի հուրն անշէջ։ *Որ որդն նց ոչ մե 46 ռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի։ *Եւ եթէ

ակն

‖ Ղ ոչխ. 9. 49. Եսայ. 66.24.

ակին քո գայթագղեցուցանէ զքեզ, հան զնա՝ի բաց ։ լաւ է քեզ միով ակամբ մտանել յարքայութի՛ւն, քան երկուս աչս ունել՝ և անկանիլ՝ի գեհենն։ 47
* Որ որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և հուրն 48
Ոչ հնա. ոչ շիջանի։ *‖ Օ՛ի ամէ՛ն ոք հրով յա- 49
2. Կեց. ղեսցի՝ և ամէ՛ն ոճ յաղեսցի։
‖ Ած. * ‖ Լաւ ուրեք աղ ։ և եթէ աղն անհա
5.13. մեսցի, ո՛ր համեմեսցի։ արդ՝ կալարուք
Գ ուխ. յանձինս ձեր զաղն՝ և խաղաղութի՛ւն
14՝ 34. արարէ՛ք ընդ միմեանս։

ԳԼԻ. ԻԹ.

ՅԳ. Լ՛Ե՛ ‖ անտի յարուցեալ գայ՝ի սահ 1
մանս Հրէաստանի յայնկոյս յոր
‖ Ած. դանանուր։ և երթայր դարձեալ խռ՛
19. 1. նեալ ժողովուրդն առնա. և որ՛պ սո՛
վոր էր՝ միւսանգամ՝ ուսուցանէր զնո՛ա։ 2
* Լա՛կ փարիսեցիքն մատուցեալ փոր՛
ձելով Հարցանէին զնա՛ և ասէ՛ին. Թէ՛
արժան է՞ առն զկին իւր արձակել։ 3
* Լա՛ պատասխանի ետ նոցա և ասէ։
զի՛նչ պատուի՛րեաց ձեզ Մովսէս։
‖ 2. Օրէ՛ն * Լ՛ե՛ն նոքա ասեն. ‖ Մովսէս Հրաման ետ 4
24. 1. գրի՛ր մեկնելոյ գրե՛լ, և արձակել։
* Պատասխանի ետ Յ՛ի՛ս՝ և ասէ ցնո՛ա ։ 5
վասն խստասրտութե՛ն ձերոյ գրեաց 6
զպատուի՛րանն զայն։ * Լ՛այ՛ի սկզբա
‖ Ծննդ. նէ արարածոց, ‖ արու և էգ արար զնո՛ա
1. 27. Լ՛Ծ՛ և ասէ ։ * ‖ Վա՛ն այսորիկ թողցէ 7
‖ Ծննդ. այր զհայր իւր և զմայր ։ և երթիցէ 8
2. 24. զհետ կնոջ իւրոյ ։ * Լ՛ե՛ն եղիցին եր՛
Մատ. կուքն՝ի մարմին մի։ և այնուհետև ո՛չ
19. 5. են երկու՝ այլ մարմին մի։ * Լ՛ըդ՝ զոր 9
1. Կորնթ. Լ՛Ծ զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ։
7. 10. * Լ՛ե՛ն՝ի տան դարձեալ աշակերտքն 10
Ղուկ. զնոյն հարցին ցնա։ * Լ՛ե՛ն ասէ ցնոսա ։ 11
5. 31. եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր՝ և ա՛
1. Կորնթ. րասցէ այլ՝ զնայ ։ * Լ՛ե՛ն կին եթէ ելցէ 12
6. 16. յառնէ իւրմէ, և եղիցի առն այլում՝
ՅԴ. զնայ ։ * Լ՛ե՛ն մատուցանէին առ նա 13
մանկտի, զի ձեռն դիցէ նոցա ։ իսկ
աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որք մա
տուցանէի՛ն։ * Լ՛սեալ եառն Յ՛ի՛ս, բար 14
կացեալ սաստեաց նոցա և ասէ։ Թո՛ղ
տուք մանկտւոյդ գալ առ ի՛ս. և մի՛
արգելուք զդոսա ։ զի այդպիսեացդ է
արքայութի՛ւն այ ։ * Լ՛ա՛մէն ասեմ՛ ձեզ ։ 15
որ ոչ ընկալցի զարքայութի՛ւն այ իբրև
մանուկ՝ ո՛չ մտցէ՛ ի՛նա ։
* Լ՛ե՛ն առեալ զնա՛ ի գիրկս՝ ձեռն եդ 16
՛ի վե՛ր՝ և օրհնեաց զնոսա ։ * Լ՛ե՛ն ընդ 17
ելանել նո՛ր անտի՛ ի ճանապարհ՝ ահա
ասիկ ոմն մեծատուն ընթացեալ՝ի
ծունր ի՛ջաներ. Հարցանէր ցնա՝ և ա՛
‖ Ած. սէր ։ ‖ վարդապետ բարի. զի՛նչ արա 18
19. 16. րիցո՝ զի զկեանն յաւիտենականս ժա
Ղ ուխ. ռանգեցից ։ * Լ՛ե՛ն Յ՛ի՛ս ասէ ցնա՝ զի՞
18. 18.

ասէս զիս բարի՝ չի՛ք ոք բարի՝ բայց 19
մի՛ Լ՛Ծ։ * ‖ Օ՛ պատուիրանս գիտես ։ ‖ Ած.
մի՛ շնար։ մի՛ սպանանէր։ մի՛ գողանար։ 20. 13.
մի՛ սուտ վկայէր։ † պատուէ՛ զհայր †Գ՛ կոր.
20 քո և զմայր։ * Լ՛ա պատասխանի ետ ցնո՛ա
և ասէ ցնա ։ վարդապետ՝ զայդ՝ ամ
արարի՛ի մանկուընէ՛ իմմէ։ արդ՝ զի՛նչ
21 և սակաս իցեմ։ * Լ՛ե՛ Յ՛ի՛ս հայեցեալ
՛ի՛նա՝ սիրեաց զնա ։ և ասէ ցնա. մի
՛ի՛նչ սակաս է՛ քեզէն. եթէ կամիս կա
տարեալ լինել, երթ՝ զորի՛նչ ունիս
վաճառեա՛, և տո՛ւր աղքատաց՝ և ունի
ցիս գանձս յերկինս. և առ զխաչն, և
22 է՛կ զկնի իմ ։ * Լ՛ե՛նա խոժոռեալ ընդ
բանն՝ գնաց տրտում. զի ունէր ի՛նչս
23 բազումս ։ * Լ՛ե՛ հայեցեալ յայս կոյս
յայն կոյս Յ՛ի՛ս. ասէ ցաշակերտսն։ զի
ա՛րդ դժուարի՛ն է, որք զի՛նչդ ունի՛ն,
24 մտանել յարքայութի՛ւն Լ՛Ծ՛։ * Լ՛ե՛ աշա
կերտքն զարմացեալ էի՛ն ի՛ւ՛ր բանի՛ցն
նո՛ր ։ իսկ Յ՛ի՛ս դարձեալ պատասխանի
ետ նո՛ր և ասէ ։ ո՛րդեակք՝ ո՛րչափ դժ
ուա՛րի՛ն է յուսացելոյ ի՛նչս՝ մտանել
25 յարքայութի՛ւն Լ՛Ծ՛։ * Դիւրի՛ն է մուղ
խոյ ընդ ծակ ասղան անցանել՝ քան
մեծատան յարքայութի՛ւն այ մտանել։
26 * Լ՛ե՛ նոքա առաւել և զարմանային՝
և ասէի՛ն ընդ միմեանս. իսկ ո՞վ կա
27 րասցէ ապրիլ։ * Հայեցեալ ընդ նոսա
Յ՛ի՛ս՝ ասէ ։ առ՛ի՛ մարդկանէ այդ ան
հնարի՛ն է ։ այլ ո՛չ առ Լ՛Ծ՛։ զի ամե
նեքեան կարելի՛ք են առ Լ՛Ծ։
28 * ‖ Ահաւասիկ զնա՛ պետրոս ։ ահաւա ՀԱ ՀԱ
սիկ մե՛ք թողաք զամէն և եկաք զկնի՛ քո։ ՀԱ ՀԱ
29 * Պատասխանի ետ Յ՛ի՛ս և ասէ ։ ամէն ‖ Ած.
ասե՛մ ձեզ. ո՛չք՝ որ եթող զտուն՝ 19. 27.
կամ զեղբարս՝ կամ զքոյր՝ կամ զհայր՝ Ղ ուխ.
կամ զմայր՝ կամ զորդիս՝ կամ զագա 18. 28.
րակս վ՛ի՛ իմ՝ կամ վ՛ի՛ աւետարանին։
30 * Լ՛եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ
այժմ յայսմ ժամանակի՛ տունս՝ և եղ
բարս՝ և քոյրս՝ և զմայրս՝ և որդիս՝ և
ագարակս՝ հալածանաւք հանդերձ. և
յաշխարհի՛ն որ գալոցն է՝ զկեանն
31 յաւիտենականս ։ * ‖ Օ՛ի բազումք ‖ Մատ.
եղիցին առաջինք յետի՛նք՝ և յետինք 19. 30.
32 առաջինք ։ * Լ՛ե՛ էին ի՛ ճանապարհի՛
մինչդեռ ելանէի՛ն յԵ՛ր՛. և երթայր
Յ՛ի՛ս առաջի՛ քան զնո՛ա ։ և զարմացեալ
էի՛ն՝ որք զհետն երթային՝ և երկնչէի՛ն։
‖ Լ՛ե՛ առեալ միւսանգամ զերկոտա՛ ՅԱ
սանն առանձի՛ն, սկսաւ ասել նոցա ‖ Ղուկ.
որո՛ւնչ անց՛ք անցանելոց իցեն ընդ նա՛ 18. 31.
33 * Լ՛ա՛ ահաւասիկ ելանե՛մք յԵ՛ր՛. և
որդի՛ մարդոյ մատնեսցի՛ քահանայա՛
պետի՛ն և դպրաց. և դատապարտես
ցե՛ն զնա՛ ի՛ մա՛հ. և մատնեսցե՛ն զնա
34 հե՛թանոսաց։ * Լ՛ե՛ կատակեսցե՛ն զնո՛
վա՛

վաւ՝ և հարկանիցեն զնա՝ և թքանիցեն ՚ի նա՝ և սպանցեն. և յերիր աւուր յարիցէ։ * ‖ Եւ երթային առ նովաս 35
‖ Մատ. 20. 20. յակովբոս և յովհաննէս՝ որդիքն զեբեդեայ. և ասեն ցնա. վարդապետ, կամիմք զի զորինչ խնդրեսցուք մեք ՚ի քէն՝ արասցես մեզ։ * Եւ նա ասէ 36
ցնոսա. զի՞նչ կամիք լինիլն՝ զի արասցիս ձեզ։ * Եւ նոքա ասեն ցնա. տուր 37
մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ, և մի յահեկէ ՚ի փառսն քումմ։ * Պատաս 38
խանի ետ Յս և ասէ ցնոսա. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, կամ զմկրտութեամն մկրտիլ՝ զոր ես մկրտելոց եմ։ * Եւ նոքա ասեն ցնա՝ կարեմք։ և Յս 39
ասէ ցնոսա. զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, ըմպիցէք. և զմկրտութենէն՝ զոր ես մկրտելոց եմ, մկրտիցէք։ * Եւ լուեալ 40
տասնեցանելն՝ սկսան բարկանալ յակովբայ և յովհաննու։ * Եւ Յս կոչեաց զնոսա առ ինքն, 41
և ասէ ցնոսա. գիտէք, զի որք յա- 42
ղ ոտ. 22. 25. զանց իշխանքն են հեթանոսաց՝ տիրեն նոցա. և մեծամեծք նոցն իշխեն նոցա։
* Այլ նոյնպէս իցէ և ՚ի ձերում միջի։ 43
այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինիլ՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ։ * Եւ որ կամիցի 44
՚ի ձէնջ առաջին լինիլ՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ։ * Քանզի և որդի մարդոյ՝ ոչ եկն առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշտել. և տալ զանձն իւր փրկանս փո- 45
խանակ բազմաց։ * ‖ Եւ գան յերիքով. և ընդ ելանելն նր յերիքովէ աշակերտօքն և բազում՝ ժողովրդով, 46
‖ Ղկ 18. 35. որդի տիմէի բարտիմէոս կոյր՝ նստեր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։
* Լուրև լուաւ Թէ Յս նազովրեցի է՝ 47
սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի դաւիթ Յս, ողորմեաց ինձ։ * Եւ սաս- 48
տէին նմա բազումք՝ զի լռեսցէ։ և նա առաւել ևս աղաղակէր. որդի դաւիթ, ողորմեաց ինձ։ * Օտեղի եաւ 49
Յս, և հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա. քաջալերեաց՝ արի, կոչէ զքեզ։ * Եւ նր ընկեցեալ 50
զձորձս իւր, յարեաւ և եկն առ Յս։
* Պատասխանի ետ նմա Յս, և ասէ. 51
զի՞նչ կամիս՝ Թէ արարից քեզ։ ասէ ցնա կոյրն. ռաբբունի, զի բացայց։
* Եւ Յս ասէ ցնա։ երթ՝ հաւատք 52
քո կեցուցին զքեզ։ և վաղվաղակի բացաւ և երթայր զհետ նորա ՚ի ճա նապարհին։

ԺԱ։ ԺԲ։

1 Եւ ‖ յորժամ մերձ եղեն յԵրմ, ՚ի ‖ Մատ. 21. 1. բեթփագէ և ՚ի բեթանիայ մօտ ՚ի լեառն ձիթենեաց, առաքէ երկուս ղ ոտ. 19. 29.
2 յաշակերտաց անտի։ * Եւ ասէ ցնս։ երթայք դուք ՚ի գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյնժամայն իբրև մտանէք ՚ի նա, գտանիցէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչք ՚ի մարդկանէ նստաւ. լուծէք զնա՝ և ածէք։
3 * Եւ եթէ ոք ասասցէ ցձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զյաւանակդ, ասասջիք եթէ Տն իւրում պիտոյ է. և վաղվա-
4 գակի առաքեսցէ զնա այսր։ * Ընդան, և գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ ՚ի փողոցի անդ, և լու-
5 ծին զնա։ * Եւ ոմանք յորոց անդն կային՝ ասեն ցնս. զի՞ գործէք, զի՞ լուծանէք զյաւանակդ։ * Եւ նք ասեն
6 ցնս՝ ոպ ասացն Յս. և թոյլ ետուն նմ։

7 * ‖ Ընծին զյաւանակն առ Յս և արկանէն ՚ի վր նր հանդերձս. և նստաւ զնա-
8 ՚ի վր նր։ * Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին ՚ի վերայ ճանապարհին։ և այլք ոստս ՚ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէին զճանապար-
9 հաւն։ * Եւ որք առաջի և զկնի երթային, աղաղակէին, և ասէին. ովսան
10 նայ բարձրելոյն։ * ‖ Օրհնեալ որ գայ ‖ Ասղ. յանուն Տն. օրհնեալ թագաւորու- 117. 26.
թիդ հօր մերում դաւթի։ խաղաղու- ‖ Մատ. թեն 21. 9.

թէ յերկինս՝ և փառք ՚ի բարձունս։
11 * ‖ Եւ եմուտ Յե յեղեմ ՚ի տաճարն։ և
Ա Մաթ. 21. 10. զի էր երեկոյացեալ ժամն. եւ ՚ի բե-
թանիայ երկոտասանիւքն հանդերձ։
12 * Եւ ՚ի վաղիւ անդր միանգեռ ելա-
ԼՐ նէին ՚ի բեթանիայ՝ քաղցեաւ։
13 * ‖ Եւ եաես զթզենի մի ՚ի բացուստ
‖ Մաթ. 21. 19. տերևաւոյ. և եկն թէ գտանիցէ ինչ
՚ինմա։ և երբեւ եկն ՚ինա՝ ոչինչ եգիտ,
բայց միայն տերև. զի ոչ էր իսկ ժա-
մանակ թզոյ։ * Պատասխանի եւ
14 ասէ ցնա։ մի եւս ոք յաւիտեան ՚ի քէն
պտուղ կերիցէ։ և լսէին աշակերտքն
15 նորա։ * Գան յԵրի։ և մտեալ ՚ի տա
ճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն
և զգնօղս՝ որք էին ՚ի տաճարինեւ զսե
ղանս հատուաճառացն ցրուէաց։ և
զաթոռս ապաւնէվաճառացն կործա
16 նեաց։ * Եւ ոչ թողոյր եթէ ոք անօթ
ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն։
17 * Ուսուցանէր և ասէր ցնոսա թէ գրեալ
‖ Եսայ. 56. 7. է։ ‖ տուն իմ տուն աղօթից կոչեցի
ամ հեթանոսաց։ և դուք արարիք
18 զդա այրս աւազակաց։ * Լուան քա-
Ղուկ. 7. 11. հանայապետքն և դպիրք. և խնդրէին
թէ ոյր կորուսցեն զնա։ քանզի երկն-
չէին ՚ինմանէ։ զի ամ ժողովուրդն
զարմացեալ էր ընդ ուսմանն նորա։
19 * Եւ իբրեւ երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ
20 քան զքաղաքն ելանէին։ * Եւ մինչ
պեռ այգուցն առ նովաւ անցանէին,
տեսին զթզենին ցամաքեալ յարմա-
21 տոյ։ * Եւ յիշեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա
ռաբբի՝ ահաւասիկ թզենին՝ զոր անի
22 ծեր՝ ցամաքեցաւ։ * Պատասխանի եւ
‖ Մաթ. 21. 21. Յե և ասէ ցնոսա։ ‖ եթէ ունիցիք զհա
ւատս Աւմ։ * Ամէն ասեմ ձեզ. որոք
23 ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր, և ան
կիր ՚ի ծով. և ոչ երկմտիցի ՚ի սրտի
իւրում, այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ա
սէն լինի, եղիցի նմա զորինչ և ասիցէ։
24 ‖ Մաթ. 7. 7. և ‖ Ես ասեմ ձեզ՝ զամ
21. 22. ‖ Մաթ. 6. 14. և 18. 35. ինչ զոր ինչ աղօթս արարեալ խնդրի
ցեք և հաւատայցեք թէ առնուցուք,
25 եղիցի ձեզ։ * ‖ Եւ յորժամ յաղօթս
կայցէք, թողուցուք, եթէ ունիցիք
ինչ զոմեքէ։ զի և Հայրն ձեր՝ որ յեր
Ղուկ. 11. 9. կինսն է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։
26 * Օի եթէ դուք ոչ թողուցուք, և
ոչ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ
ԼԶ Ղ ձեզ զյանցանս ձեր։ * ‖ Գան միւսանգամ յԵրի
27 ‖ Ղ ասի. 20. 1. անդ զգնայր, գան առնեն քահանայա
պետքն և դպիրք և ծերք։ * Եւ ասեն
28 ցնա։ որով իշխանութեամբ առնես զայդ.
և ով եա քեզ զիշխանութիւնդ զայդ։
29 * Պատասխանի եա Յե և ասէ ցնոսա.

Հարցից և ես զձեզ բան մի՝ տուք ինձ
պատասխանի. և ես ասացից ձեզ՝ որով
30 իշխանութեամբ առնեմ զայս։ * Մկրտու
թիւն յովհաննու յերկնից էր, եթէ ՚ի
մարդկանէ։ տուք ինձ պատասխանի։
31 * Խորհէին ընդ միմեանս և ասէին։
եթէ ասեմք, եթէ յերկնից, ասէ ցմեզ՝
իսկ ընդդէմ ոչ հաւատացիք նմա։
32 * Այլ եթէ ասեմք ՚ի մարդկանէ,
երկնչէմք ՚ի ժողովրդենէն։ զի ամենե
քին գիտէին զյովհաննէս, թէ մարգա
33 րէ էր։ * Պատասխանի եւտուն և ասեն
ցնա՝ չգիտեմք։ և Յե ետ նոյ պատաս
խանի և ասէ։ և ոչ ես ասեմ ձեզ, որով
իշխանութեամբ առնեմ զայս։

Գ Ի։ ԺՒ։

1 Եւ ‖ սկսաւ խօսիլ ընդ նոսա առա ‖ Ասայ. 5. 1.
կօք և ասել. այր մի տնկեաց զայ
գի. և եաձ շուրջ զնովաւ ցանկ. և Ածեմ. 2. 21.
գուբ հնձան փորեաց. և շինեաց աշ
տարակ. և ետ զնա գիշակս. և գնաց ‖ Մաթ.
2 ՚ի տար աշխարհ։ * Եւ առաքեաց առ 21. 33.
միշակն ՚ի ժամանակի ծառայ մի, զի Ղ ոսի.
՚ի միշակաց առնուն առցէ ՚ի պտղոյ այգ 20ից.
3 ւոյն։ * Եւ նոցա կալեալ զան հարին
4 զնա՝ և արձակեցին ունայն։ * Դար
ձեալ առաքեաց առ նոսա այլ ծառայ.
և զնա կառափնատեցին՝ և արձակե
5 ցին անարգեալ։ * Եւ դարձեալ այլ
առաքեաց. և զնա սպանին։ և զբա
զումս այլս. զոմանս հարկանէին. և
6 զոմանս սպանանէին։ * Ունայ որդի մի
էր սիրելի, զնա առաքեաց առ նոսա
յետոյ. և ասէ, թերևս ամաչեացեն
7 յորդւոյ աստի իմմէ։ * Իսկ միշակքն
երբեւ տեսին զնա թէ գայ, ասեն ցի
մեանս՝ սա՛ ժառանգն. եկայք սպան
ցուք զսա. և մեր լինի ժառանգութիւն։
8 * Եւ կալեալ զնա՝ սպանին՝ և հանին
9 արտաքոյ այգւոյն։ * Ընդ՝ զինչ արաս
ցէ Տե այգւոյն. եկեսցէ և կորուսցէ
զմիշակսն. և տացէ զայգին ՚ի ձեռս
10 այլոց։ * Եւ ոչ զգիրն զայն ընթեր ‖ Ասայ. 117.22.
ցեալ էցէ ձեր. թէ ‖ զվէմն, զոր անար Ասայ.
գեցին շինօղքն, նա եղև գլուխ ան 28. 16.
11 կեան։ * ՚Ի Տէ եղև այս. և է սքանչելի
12 յաչս մեր։ * Եւ խնդրէին զնա ունել. ‖ Մաթ.
և երկեան ՚ի ժողովրդենէ անտի. զի 21.42.
գիտացին թէ առ նա ասաց զառակն. Ղուկ.
և թողին զնա՝ և գնացին։ 4. 11.
13 * ‖ Եւ առաքեն առ նա զոմանս ՚ի փա Ումա.
բիսեցւոց անտի՝ և ՚ի հերովդիանոսից. 9. 33.
զի զնա որսացեն բանիւ. և նոքա ե Պետ.
կեալ հարցանէին զնա նենգութիւ և 2. 7.
14 ասէին։ * Վարդապետ, գիտեմք զի ‖ Մաթ.
ճշմարիտ ես. և ոչինչ փոյթ քեզ զոք 22. 16.
մեքէ. զի ոչ հայիս երեսս մարդկան. Ղ ոսի.
այլ 20. 20.

այլ ձմարտութիւք զՀանապարհն Ա՛ստ
ուսուցանես. արդ՝ ասա մեզ՝ արժանի
Հարկս տալ կայսեր, թէ ոչ. տացուք,
եթէ ոչ տացուք։ * Ա՛ն Յի՛ գիտաց 15
զկեղծաւորութիւն նոցա՝ ասէ ցնոսա.
զի՛ փորձէք զիս կեղծաւորք. բերէ՛ք
ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից։
* Ա՛ն նոքա բերին։ Ա՛ն ասէ ցնոսա. 16
ո՛ր է պատկերս այս, կամ՝ գիր։ Ա՛ն նո՛ա
քա ասեն ցնա՝ կայսեր։
Ղ * Պատասխանի ետ Յի՛, և ասէ ցնո՛ա. 17
Ա ‖ երթա՛յք, տո՛ւք զկայսերն կայսեր.
‖ Հմտ. և զԱ՛ստ, Ա՛ստ և զարմացան ընդ նա։
13.7. * ‖ Ա՛ն առ նա սադուկեցիքն, որք 18
‖ Ա՛ստ. ասեն՝ թէ չիք յարութի՛ւն. հարցանէին
22. 23. ցնա և ասէին։ * Ո՛վ արդ ապեա, մեսէս 19
Ղ ասէ. գրեաց մեզ։ ‖ եթէ ո՛ւրուք եղբայր մե
20. 27. ռանիցի և թողուցու կին. և զորդի
Ի՛ն. 20. չէ թողուցու, առցէ եղբայր նո՛ր զկինն
25.5. նո՛ր. և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։
* Ա՛րդ՝ եղբարք եօթն էին առ մեզ. 20
առաջինն էառ կին՝ և մեռաւ. և ո՛չ
եթող զաւակ։ * Ա՛ն երկրորդն էառ 21
զնոյն, և մեռաւ. և ո՛չ նա եթող զա
ւակ. նոյնպէս և երրորդն էառ զնոյն։
* Ա՛ն եօթանեքեան իսկ. և ո՛չ թողին 22
զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ և
կինն։ * Ա՛րդ՝՝ի յարութի՛ւնն, յորժամ 23
յառնիցեն, ո՛ր՝ի նոցանէ լինիցի կինն՝
զի եօթանեքեան կալան զնա կին։
* Պատասխանի ետ Յի՛ և ասէ ցնոսա. 24
ո՛չ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք. զի
ո՛չ գիտէք զգիրս՝ և ո՛չ զզօրութի՛ւնն Ա՛ստ։
* Ո՛ր յորժամ՝ ի մեռելոց յարիցեն, 25
ո՛չ արք կանայս առնեն, և ո՛չ կանայք
արանց լինին. այլ իբրև զհրեշտակս
իսկեն՝ որք յերկինս են։ * Ա՛յլ վասն 26
յարութի՛ւն մեռելոց զի յառնեն, ո՞չ
իսկ ընթերցեալ ձեր՝ ի գիրսն Մովսէսի
‖ Ղևտ. ի մորենւոջն. ո՞ւր ասաց ցնա Ա՛ստ. ‖ Ես
3. 6. եմ, ասէ՝ Ա՛ստ աբրահամու. Ա՛ստ իսա
Ա՛ստ. հակայ։ և Ա՛ստ յակոբայ։ * Ա՛ն ո՛չ է 27
22.32. Ա՛ստ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց. և
արդ՝ դուք յոյժ մոլորեալ էք։
‖ Ա՛ստ. * ‖ Ա՛ն մատուցեալ միոմն՝ ի դպրացն՝ 28
22.35. լսեր նոցա մինչ վիճեին. իբրև ետես
եթէ բարւոք ետ նո՛ր զպատասխանին,
եհարց ցնա և ասէ. ո՞ր պատուիրանք
առաջին։ * Ա՛ն Յի՛ ասէ ցնա. առաջին 29
Բ՛ն. 6. 4. քան զամենայն. ‖ լո՛ւր Իսրայէլ, Տէ՛ր Ա՛ստ
մե՛ր՝ Տէ՛ր միւ։ * Ա՛ն սիրեսցես զՏէ՛ր Ա՛ստ 30
†Ելմտ քո յա՛մէ՝ սրտե՛ քումմէ՝ և յա՛մէ անձնէ
մոյց ոց քումմէ. † և յամենայն զօրութի՛ւնէ քումմէ. սա՛ է առաջին պատուիրան։
Ղ Ա. * ‖ Ա՛ն երկրորդ նման սմին. սիրեսցես 31
19. 18. զընկեր քո իբրև զանձն քո. մե՛ծ քան
Ա՛ստ. զսոսա այլ պատուիրան ո՛չ գոյ։
22. 39. * Ա՛ն ասէ ցնա դպիրն, բարւոք է վա՛ր 32

դասլեա. Ա՛ն ճշմարտութի՛ւն ասացեր՝ թէ Հմտ.
մի է Ա՛ստ և ո՛չ գոյ այլ բաց ի՛նմանէ։ 13.9.
33 * Ա՛ն սիրելն զնա յամենայն սրտէ՝ † և † Ես յամ
յամէ զօրութի՛ւնէ՝ և յամէ մտաց և սիրելն յանդնէ
զընկերն իբրև զանձն, առաւելէ քան Ղևտ.
34 զողջակէզս և զզոհս։ * Ա՛ն տեսեալ 5. 14.
Յի՛ թէ խմաստութի՛ւն ետ զպատասխանին, Յակ.
ասէ ցնա. չես հեռի յարքայութե՛ն Ա՛ստ. 2. 8.
և ո՛չևս ոք իշխէր լինել հարցանել ցնա։
Ղ Ե 35 * Պատասխանի ետ Յի՛ և ասէ, մինչ
ուսուցանէր՝ի տաճարին, զի՞նչ ասեն
գպիրքն, եթէ Ք՛ն որդի դաւթի է։
36 * Ա՛ն ինքն դաւիթ հոգւովն սրբով ‖ Սաղմ.
ասէ. ‖ ասաց Տէ՛ր ցՏէ՛ր իմ՝ նի՛ստ ընդ 109. 1.
աջմէ իմմէ, մինչև եդից զթշնամիս
37 քո պատուհանդան ոտից քոց։ * Ա՛րդ՝ Գոր.
եթէ ինքն իսկ դաւիթ զնա Տէ՛ր կոչէ, 22. 44.
զի՞նչպէ իցէ որդի նորա։ և բազում Ղ ուկ.
ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութի՛ւն։ 20. 42.
38 * Ա՛ն ասէր ուսուցանելով՝ի վարդա
պետութի՛ւնէ իւրում. ‖ զգո՛ւշ լերուք՝ի ‖ Գոր.
դպրաց անտի. որք կամին՝ի հանդերձս 23.5.
երևելիս շրջիլ. զնախաղո՛ղսն խնդրել Ղ ուկ.
39 ի հրապարակս։ * Ա՛ն զնախաթոռս 11. 43.
՚ի ժողովուրդս. և զդահագլուխս յընթ Ես 20.46
ըրս։ * ‖ Ո՛րք ուտեն զտունս այրեաց. ‖ Գոր.
պատճառանաւք յերկարեն զաղօթս. 23.14.
զի՛ աւելի և դատաստանս ընկալցին։
41 * ‖ Կայր Յի՛ ընդդէմ գանձանակին. ‖ Ղ ուկ
տեսանէր թէ զիարդ ժողովուրդն արձ 21. 1.
կանէր պղինձ՝ի գանձանակն. և բազում մեծատունք արկին բազում ինչ։
42 * Ա՛յն այրի մի, և էարկ երկուս լում
43 մայս. որ է նուազարժէք մի։ * Ա՛ն կո
չեալ առի՛նքն զաշակերտսն, ասէ ցնո՛ա.
ամէն ասեմ ձեզ. զի այրին այն տուաւ
պակաս՝ քան զամենեսեան
44 ՚ի գանձանակին։ * Վա՛նզի ամենեքին
յաւելորդս իւրեանց արկին. այլ
նա՝ի չքաւորութէ՛ իւրմէ՝ զամենայն
ինչ զոր ունէր՝ էարկ գոյի՛ն ամ ըզ
կեանս իւր։

ԳԼ. ԺԳ.

Ղ Ա 1 Ա՛ն ‖ յելանելն նորա ՚ի տաճարէ
անտի, ասէ ցնա մի յաշակերտացն
‖ Մա՛ստ. նորա. վարդապետ. տե՛ս՝ որպիսիք են
24.1. քարինքս և որպիսիք շինուա՛ծք։
2 * Պատասխանի ետ նմա Յի՛ և ասէ.
տեսանես զայդ ամենայն շինուա՛ծ.
ամէն ասեմ ձեզ՝ ‖ եթէ ո՛չ թողցի քար ‖ Ղ ուկ
՚ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի։ 19. 44.
3 * Ա՛ն մինչ նստեր նա ՚ի լերինն ձիթե Ես 21.6.
նեաց յանդիման տաճարին, հարցա
նէին ցնա առանձինն, պետրոս՝ և յա
կոբոս՝ և յովհաննէս՝ և անդրեաս։
4 * Ա՛սա մեզ, երբ լինիցի այդ. և զի՞նչ
նշան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ

ամենայն։ *Պատասխանի եւս Յի և 5
Աղէք։ ասէ ցնոսա. ‖ զգո՛յշ կացէք. մի՛ ոք զձեզ
5. 6. խաբեսցէ։ * Զի բազումք եկեսցեն 6
2.Ցես. յանուն իմ. և ասիցեն՝ Թէ ես եմ
2. 3. Քրիստոս. և զբազումս մոլորեցուսցեն։
* Լսիցէք պատերազմս 7
մունս, և համբաւս պատերազմաց, մի՛
խռովիցէք. զի պարտ է լինել. բայց
չէ կատարած։ * Զի յարիցէ ազգ 8
յազգի վերայ. և թագաւորութի՛ւն
թագաւորութե՛ան վրայ. և եղիցին շարժ
մունք՝ ի տեղիս տեղիս. սովք՝ և սրա
ծութի՛ք՝ և խռովութի՛ք. այլ այն
ամենայն՝ սկիզբն է երկանց։
*Նա՛ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս՝ 9
և՝ ի ժողովուրդս տանջիցիք. և առա
ջի դատաւորաց և թագաւորաց կայ
ցէք վասն իմ՝ ի վկայութի՛ն նոցա։
*Նա՛ ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ 10
Ղուկ. պարտ է աւետարանիս քարոզել։
21. 12. * Նա՛ յորժամ տանիցեն զձեզ մատ 11
10.19. նել, մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք. և մի՛
Մարկ. զմտաւ ածիցէք, Թէ զինչ խօսիցիք.
12. 11. այլ որինչ տացի ձեզ՝ ի ժամուն յայն
Ես 21.14 միկ՝ զայն խօսիցիք. զի ո՛չ դուք էք՝
որք խօսիցիք՝ այլ Հոգին սուրբ։
*Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր՝ ի մահ՝ 12
և հայր զորդի. և յառնիցեն որդիք՝ ի
վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա։
*Նա՛ եղիջիք ատելեաւք յամենեցունց 13
վասն անուա՛ն իմոյ. այլ որ համբե
րեսցէն խոպառ՝ նա կեցցէ։
Մարկ. * Նա՛ յորժամ տեսանիցէք զպղծու 14
13. 27. Թի՛ աւերածին. զի կայցէ՝ ի տեղւոջ,
Մատ. ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնուն՝ ի
24. 15. միտ առցէ. յայնժամ՝ որք՝ ի Հրեաս
Ղուկ. տանի իցեն՝ փախիցեն՝ ի լերինս։
21. 20. * Նա՛ որ՝ ի վե՛ր տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ՝ 15
՝ի տունն. և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ՝ ի
տանէ իւրմէ։ * Նա՛ որ յագարակին 16
իցէ, մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս
իւր։ * Նայց վա՛յ իցէ յղեաց և ան 17
տուճաց, յաւուրսն յայնոսիկ։
*Յաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լի 18
նիցի։ * Նա՛ լինիցին աւուրքն այնոքիկ 19
նեղութեա՛նց՝ որպէս ո՛չ եղեն երբեք
այնպիսիք՝ ի սկզբանէ արարածոց մին
չև ցայժմ, և մի՛ այլ լիցի։ * Նա՛ եթէ 20
ոչ էր կարձեալ՝ զաւուրսն զայնոսիկ
վա՛ն ընտրելոց իւրոց՝ ո՛չ ապրիւր ա՛մ
մարմին. այլ վա՛ն ընտրելոցն՝ զորս ընտ
րեաց՝ կարձեաց զաւուրսն զայնոսիկ։
Մատ. * ‖ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ. 21
24.23. եթէ ահաւասիկ Քրիստո՛ս, կամ աւա
Ղուկ. նիկ, մի՛ հաւատայցէք։ * Զի յարի 22
17. 23. ցեն սուտ քրիստոսք. և սուտ մարգա
րէք. և տացեն նշանս և արուեստս՝ առ
՝ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար լինի

23 իցէ և զընտրեալսն։ * Դուք դուք
զգո՛յշ եղերուք. ահաւասիկ յառաջա
24 գոյն ասացի ձեզ զնա՛մ։ * ‖ Նա՛ յա՛ւ ‖ Ղուկ.
ուրան յայնոսիկ յետ նեղութե՛ն այնո 32.7.
րիկ արեգակն խաւարեսցի. և լուսին Ասա.
25 ո՛չ տացէ զլոյս իւր։ * Նա՛ աստեղք 13. 10.
երկնից թօթափեսցին. և զօրութի՛ք Յովէլ
26 յերկինս շարժեսցին։ * Նա՛ յայնժամ 2.10.
տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպո՛ք՝
զօրութի՛ք և փառո՛ք բազմո՛ք։
27 * ‖ Նա՛ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշ ‖ Մատ.
տակս իւր. և ժողովեսցէ զընտրեալս 24. 31.
իւր՝ ի չորից հողմոց. ՝ի ծագաց երկ
րի մինչև ՝ի ծագս երկնից։
28 *Նայց դուք՝ ի թզենւոյ առակ ուս
ջիք զառաւին, յորժամ տակաւ ոստն
նորա կակղանայցէ. և տերև արձակի
ցի՝ ի նմա գիտէք թէ մերձ է ամառն։
29 * Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանի
ցէք զայս ամենայն եղեալ՝ գիտասջիք
թէ մերձ է առ դուրս։
30 * Ա՛մէն ասեմ ձեզ. թէ ո՛չ անցցէ
ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եղիցի։
31 * Երկինք և երկիր անցցեն. և բանք
32 իմ ո՛չ անցանիցեն։ * Նա՛ վա՛ւ աւուրն
այնորիկ և ժամուս՝ ոչ՛ք գիտէ. ո՛չ
հրեշտակք յերկինս՝ և ո՛չ որդի. բայց
33 հայր միայն։ * ‖ Զգո՛յշ եղերուք։ ‖ Մատ.
սկեցէ՛ք և կացէ՛ք յաղօթս. զի ո՛չ գի 24.42.
տէք երբ ժամանակն իցէ։
34 * Որպէս այր մի գնացեալ՝ ի տար աշ
խարհ՝ Թողուցու զտունն իւր. և տա
ցէ ծառայից իւրոց իշխանութի՛ւն. և
իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնա
պանին պատուիրեր տայցէ, զի արթուն
35 լինիցի։ * Նո՛ւր՝ արթուն կացէ՛ք.
(զի ո՛չ գիտէք երբ Տէր տանն գայցէ՝
յերեկորեայ՝ եթէ ՝ի միջ գիշերի՝ և
Թէ ՝ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առաւ
36 օտս։) * Գուցէ եկեալ յանկարծա
կի՝ գտանիցէ զձեզ ՝ի քո՛ւն։
37 *Նայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն
ասեմ, արթո՛ւն կացէ՛ք։

Գ Լ Ը Ժ Դ։

Ա՛ ‖ ՛էր զատիկ և բաղարջակեր, Ղուկ.
1 յետ երկուց աւուրց. ի՛նդրէին քա 22.1.
հանայապետքն, և դպիրք՝ եթէ ‖ Մատ.
զիարդ զնա նենգութի՛ւք կալեալ սպա 26.2.
2 նանիցեն։ * Նայց ասէին, Թէ մի՛ ի տո Ղուկ.
նի աստ. զի մի՛ խռովութի՛ւն լինիցի՛ ի 22. 1.
3 ժողովրդեանն։ * ‖ Նա՛ մինչ էր՝ ի բե ‖ Մատ.
Թանիայ՝ ի տան սիմոնի բորոտի բազ 26.6.
մեալ, եկն կին մի, որ ունէր շիշ իւղոյ Յովհ.
նարդեայ ազնուի՛ մեծագնոյ. և բե 12. 1.
կեալ զշիշն՝ եհեղ՝ ի վերայ գլխոյ նո՛ր։
4 * Նա՛ աշակերտքն զբարկին և ասէին.
ընդէ՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ։
*Կարող

*Մարթ էր ղայդ իւղ վաճառել աւե 5
լի քան զերեքհարիւր դահեկանի. և
տալ աղքատաց ։ և զայրանային նմա
յոյժ ։ * Նա Յս ասէ ցնոսա ։ Թո՛ղ 6
տուք դմա ։ զի՞ աշխատ առնէք . զի
գործ մի բարի գործեաց դա յիս ։
*Յամ՛ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ու 7
նիք ։ և յորժամ կամիք՝ կարող էք առ
նել նմ բարիս . այլ զիս ոչ յամ՛ժամ
ընդ ձեզ ունիք ։ * Դա զոր ունէր , 8
արար յառաջագոյն խնկեաց զմարմին
իմ՝ ի հնձան պատանաց ։ * Ա՛մէն ասեմ 9
ձեզ . ուրև քարոզեսցի աւետարանս
այս ընդ ամ՛ աշխարհ , և զոր արար
դա՝ խօսեսցի ի յիշատակի դորա ։
Ի Մտթ. 26.14. *Ի նմ՛ժամ գնաց մի յերկո 10
տասնից անտի,որոց առ քահանայա
պետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա ։
* Եւքա իբրև լուան՝ խնդացին ։ և 11
խոստացան տալ նմա արծաթ ։ և ինդ
կր թէ զկնճռդ պատրաստով մատնեսցէ
Ի Մտթ. 26.17. զնա ։ * Ի՛ն յառաջնում աւուր բա 12
Ղ ոէ. 22. 7. ղարջակերացն . յորում զպասեքն զե
նուին . ասեն ցնա աշակերտքն ։ ուր
կամիս՝ երթիցուք՝ պատրաստեսցուք
զի կերիցես զպատիկն ։ * Ի՛ն առաքէ 13
երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ
ցնոսա ։ երթայք ի քաղաք ։ և իբրև
մտանիցէք ի քաղաքն՝ պատահեսցի
ձեզ այր մի , որ սափոր ջրոյ յանն ու
նիցի ։ երթայք զհետ նր ։ * Ի՛ն որ 14
տուն մտանիցէ , ասացէք տանու

տերն . վարդապետն ասէ՝ ուր է իմ ջն
վանքն իմ, ուր աշակերտաւքս ուտիցեմ
15 զպատիկն ։ * Ի՛ն նա ցուցցէ ձեզ վեր
նատուն մի մեծ զարդարեալ . անդ պատ
16 րաստեցէք մեզ ։ * Ի՛ն գնացին պատ
րաստել աշակերտքն նորա ։ եկին ի քա
ղաքն՝ և գտին ոյզ ասացն նմ ։ և պատ
17 րաստեցին զպատիկն ։ *Ի՛ն իբրև ե Ի Մտթ.
րեկոյ եղև՝ գայ երկոտասանիւքն Հան 26. 20.
18 դերձ ։ * Ի՛ն իբրև բազմեցան, և դեռ Ղ ոէ.
ուտէին , ասէ Յս ։ ամէն ասեմ ձեզ՝ 22. 14.
Ի զի միոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս ։ որ Յոհ.
19 ուտէ իսկ ընդ իս ։ * Ի՛ն նոքա սկսան 13.21.
արտամիլ՝ և ասել մի ըստ միոջէ՝ միթէ
ե՞ն իցեմ։ և միւսն , միթէ ե՞ն իցեմ։
20 *Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա ։
մի յերկոտասանից այտի , որ միաց
21 ընդ իս ի սկաւառակդ ։ * Ո՛ւր որդի
մարդոյ երթայ՝ Ի ոյզ գրեալ է վ ն ։ Ի Ասղ.
բայց վա՛յ իսկ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր 40. 10.
ձեռն որդի մարդոյ մատնեսցի։ լաւ էր Դ ոէթ.
նմա՝ թէ չէր իսկ ծնեալ մարդն այն ։ 1.16.
22 *Ի մինչդեռ ուտէին , առեալ Յս Ի Մտթ.
հաց . օրհնեաց և եբեկ՝ ետ նոցա , և 26.26.
ասէ . առէք՝ այդ է մարմին իմ ։ 1.Կոր.
23 *Ի՛ն առեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ետ 11. 24.
նց . և արբին ի նմանէ ամենեքեան ։
24 *Ի՛ն ասէ ցնս ։ այս է արիւն իմ նորոյ
ուխտի.որ վասն բազմաց հեզանի։
25 *Ա՛մէն ասեմ ձեզ . թէ ոչևս չառնիցեմ
ըմպել ի բերոյ որթոյ մինչև յօրն յայն
յորժամ արբից զնա նոր յարքայութե
26 Ա՛ն ։ *Ի՛ն գոհացեալ՝ ելին ի լեառն
27 ձիթենեաց ։ * Ի՛ն ասէ ցնս Յս. Ի ա Ի Յոհան.
մենեքեան գայթագղելոց եք յինէն 16. 32.
յայսմ գիշերի . զի գրեալ է, թէ Հա Ի Օպ.
րիւ զՀովիւն , և ոչխարքն ցրուեսցին ։ 13.7.
28 *Ա՛ւ չես յորութէ իմոյ յառաջա
գոյն երթայց քան զձեզ՝ ի գալիլեայ ։
29 *Պատասխանի ետ պետրոս և ասէ
ցնա ։ թէպէտ և ամենեքին գայթագ
30 ղեսցին , այլ ես ոչ ։ *Ի՛ն ասէ ցնա Յս.
ամէն ասեմ քեզ . թէ դու իսկ յայսմ
գիշերի մինչև հաւու խօսեալ իսկ՝ խօսել
31 երիցս ուրասցիս զիս ։ *Իսկ պետրոս էջ եր
առաւել և սպնդէր և ասէր ։ եթէ մե՛ռ
անիլ և հասանիցի ընդ քեզ, զքե՛զ էջս ու
ոչ ուրասցայց ։ նոյնպէս և ամենեքեան լսացին
32 ասէին ։ *Ի՛ն ի գեօղն՝ որում ա զիս
նուն էր գեթսեմանի ։ և ասէ ցաշա Ի Ասո
կերտան ։ նստարուք աստ՝ մինչ եսյա 26. 36.
33 զօթս կացից ։ *Ի՛ն առնու ընդ իւր Ղ ոէ.
զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյովհաննէս. 22. 40.
և սկսաւ արտամիլ և հոգալ ։
34 *Յայնժամ ասէ ցնոսա ։ տրտում է
անձն իմ մինչև ի մահ . մնացէք աստ՝
35 և արթո՛ւն կացէք ։ *Ի՛ն մատուցեալ
սակաւիկ մի յառաջ , անկաւ ի վերայ

երեսաց իւրոց յերկիր . և կայր յա-
ղօթս . զի եթէ հնար լինէր՝ անցցէ ի
36 նմանէ ժամուն ։ * Նա ասէ ։ աբբայ հայր ։
ամ՝ ինչ քեզ հնարաւոր է . անցո՛ զբա-
ժակս զայս յինէն ։ բայց ո՛չ որպէս ես
կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս ։
37 * Նա գայ՝ գտանէ զնոսա՝ զի ննջէին ։
և ասէ ցպետրոս ։ սիմոն ննջե՞ս ։ ո՞չ
կարացեր ժամ մի արթուն կալ ։
38 * Արթո՛ւն կացէք՝ և յաղօթս կացէք ։
զի մի՛ մտջիք ի փորձուն . ոգիս յօժար
39 է՝ բայց մարմինս տկար ։ * Նա դար-
ձեալ երկրորդ անգամ՝ և ասէ
40 ցնոսա ։ ննջեցէ՛ք այսուհետև , և հան-
գերո՛ւք . զի հասեալ է վախճան ։ եկն
ժամ՝ և ահա որդի մարդոյ մատնի՛ ի
42 ձեռս մեղաւորաց ։ * Ո՛ն արի՛ք, գնասջ
ցուք . զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ
43 մատնելոց է զիս ։ * Նա մինչդեռ նա
զգայն խօսէր՝ գայ յուդա իսկարիոտա-
Ա՜ա. ցի՝ մի յերկոտասանից անտի . ‖ և ընդ
26. 47. նմա ամբոխ սուսերօք և բրօք . ի քա-
ղ ոե. հանայապետէն՝ և ի դպրաց՝ և ի ծե-
22. 47. րոց ։ * ՑուՀեալ էր նշան մատնչի՝ և
Յօհա. ասէր . ընդ որում՝ ես համբուրեցից՝
18. 3. նա է . կալջի՛ք զնա՝ և տարջի՛ք զգու-
շութե՛ամբ ։ * Նա մատուցեալ վաղվա-
45 ղակի՝ ասէ ցնա ։ ռաբբի , ռաբբի . և
համբուրեաց զնա ։ * Նա՛ նոքա արկին
46 ի նա ձեռս՝ և կալան զնա ։
47 * Նա միոմն յայնցանէ՝ որք զնովաւն
կային՝ ձգեաց զսուր . և եհար զծա-
ռայ քահանայապետին՝ և ի բաց եհան
48 զունկն նր ։ * Պատասխանի ետ Յե՛ և
ասէ ցնոսա ։ իբրև ի վերայ աւազակի
ելիք սուսերօք և բրօք ունել զիս ։
49 * Յանապազ առ ձեզ էի՝ և ուսուցա-
նէի ի տաճարին . և ո՛չ կալայք զիս ։
այլ զի լցցին գիրք մարգարէիցն ։
Ա՜ա. * ‖ Յայնժամ՝ թողին զնա աշակերտքն 50
26. 56. ամենեքեան՝ և փախեան ։ * Նա ոմն երի- 51
տասարդ զհետ երթայր նր՝ արկեալ
զիւրև զկտաւ մի ի մերկուց . ունէին
զնա երիտասարդքն ։ * Նա՛ նր թողեալ 52
զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ի նոցանէ ։
Ա՜ա. * ‖ Նա տարան զՅե՛ առ քահանայա- 53
26. 57. պետն կայիափայ ։ և գային ընդ նմա
ղ ոե. ամ՝ քահանայքն՝ և դպիրք և ծերք ։
22. 54. * Նա պետրոս երթայր զհետ նր մինչև 54
Յօհա. ի ներքս իսկ ի գաւիթ քահանայապե
18. 13. տին ։ և նստէր ընդ սպասաւորան . և
Ա՜ա. ջեռնոյր առ լուսոյն ։ * ‖ Նակ քահա- 55
26. 59. նայապետքն՝ և ամ՝ առեւանն խնդրէին

հակառակ Յե՛ վկայութի՛ւն ինչ ։ զի յա-
րախօսեսցեն զնա . և ո՛չ գտանէին ։
56 * Օ՛ի բազումք սուտ վկայութի՛ւ վկայ
էին՝ զնմանէ . և նման միմեանց ո՛չ
57 էին վկայութի՛ւնքն ։ * Ա՛յլք յարուցեալ
վկայէին սուտ զնմանէ , և ասէին ։
58 * Մե՛ք լո՛ւաք ի դմանէ զի ասէր ։
‖ Ես քակեցից զտաճարդ զայդ ձեռա- ‖ Յօհա.
գործ . և զերիս աւուրս շինեցից զայլ՝ 2. 19.
59 առանց ձեռագործի ։ * Սակայն և
այնպէս չէր նման վկայութի՛ն նոցա ։
60 * Ա՛պա յարուցեալ քահանայապետն
՝ի մէջ՝ հարցանէր զՅե՛, և ասէր . զի՞նչ
տաս պատասխանի . զինչ դոքա զքէն
61 վկայեն ։ * Նա Յե՛ լուռ եթե կայր, և
չտայր ինչ պատասխանի ։ դարձեալ
քահանայապետն հարցանէր ցնա կը-
կին անգամ և ասէր ։ դո՞ ես Քրի՛ս որ-
62 դի Աստ օրհնելոյն ։ * Պատասխանի
ետ Յե՛ և ասէ ցնա ։ դու ասացեր՝ թէ
ես եմ ։ ‖ բայց տեսանիցէք զորդի մար- ‖ Ա՜ա.
դոյ նստեալ ընդաջմէ զօրութե՛ն Աստ. 24. 30.
և գալեալ ընդ ամպս երկնից ։ և 26.64
63 * Նա քահանայապետն պատառեաց
զպաստմուճան իւր և ասէ ։
64 զինչ և պիտոյ են մեզ վկայք ։ * Նա
լո՛ւայք ամենեքեան զհայհոյութի՛ն ի
բերանոյ դորա ։ զինչ թո՛ւի ձեզ ։
և ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝
65 թէ մահապարտ է ։ * Նա ոմանք սկսան
թքանել ընդ երեսս նր ։ և զործ զգլխով
արկանել՝ կռփել և ասել ։ մարգարեա՛ց
մեզ Քրի՛ստ ։ ո՞վ է այն՝ որ եհարն զքեզ ։
և սպասաւորքն ապտակս հանին նման
66 * ‖ Նա պետրոս մինչդեռ էր ի խոնարհ ‖ Ա՜ա.
՝ի գաւթին , գայ աղախին մի քահա- 26. 69.
67 նայապետին ։ * Նա տեսանէ զնա՝ զի ղ ոե.
ջեռնոյր . հայեցաւ ընդ նա և ասէ . և 22. 56.
դու ընդ Յի՛ Նազովրեցւոյ էիր ։ Յօհա.
68 * Նա՛ ուրացաւ և ասէ . ո՛չ ճանաչեմ . 18. 17.
և ո՛չ գիտեմ զինչ դուդ ասես և իբրև
ել յարտաքին գաւիթն, և հաւ խօսե-
69 ցաւ ։ * ‖ Նարձեալ եռեսս զնա աղա- ‖ Ա՜ա.
խինն . և սկսաւ ասել ցայնոսիկ՝ որք 26. 71.
շուրջն կային , թէ և սա՝ ի նոցանէ է ։
70 * Նա նա դարձեալ ուրացաւ ։ ‖ և յետ ‖ ղ ոե.
սակաւ միոյ՝ դարձեալ որք շուրջն կայ 22. 59.
ին , ասեն ցպետրոս . արդարև և դու Յօհա.
՝ի նոցանէ ես . քանզի գաղիլեացի ես՝ 18. 25.
և խօսքդ իսկ քո նման են ։
71 * Նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ և ասել
թէ ո՛չ գիտեմ զորմէ դուք ասէք ։
72 * Նա նոյնժամայն կրկին հաւ խօսե- ‖ Ա՜ա.
ցաւ . ‖ և յիշեաց պետրոս զբանն՝ զոր 26. 75.
ասաց ցնա Յե՛ , թէ չև իսկ հաւու Յօհան.
երկիցս խօսեալ՝ զի դու երիցս ուրաս 13. 38.
ցիս զիս ։ և սկսաւ լալ ։

Գլ ։

ԳԼ։ ԺԱ։

Ա՛Ե՛ վաղվաղակի ընդ առաւօտն, խորհուրդ արարեալ քահանայապետին հանդերձ ծերոքն և դպրօքն, և ամենայն ատեանն. կապեցին զ՚Ի՛ն և տարան մատնեցին պիղատոսի։

*Նստարց ինն պիղատոս և ասէ. դո՞ւ ես Թագաւորն հրէից։ նա պատաս խանի ետ նմա և ասէ՝ դու ասես։

*Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քա նայապետքն. և նա ոչինչ ետուր պա տասխանի։ *Նակ պիղատոս դար ձեալ հարցանէր զնա. ոչի՞չ տաս պա տասխանի. տես՝ քանի՞ ամբաստա նեն զքէն։ *Նա Ի՛ն այնուհետև ոչ ինչ ետ պատասխանի. մինչև զարմա նալ յոյժ պիղատոսի։

*Ետուր ըստ տօնի արձակէր նո՛ զմիոք կապեալ. զոր ինքեանք խնդրէին։

*Նո՛ էր՝ որում անուն էր բարաբ բաս՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ընդ խռովէն՝ զայր մի սպանեալ էր։

*Ելաձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամէնքն և խնդրել՝ որպէս սովոր էր. զն արձակեսցէ նո՛ զբարաբբայն։

*Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. կամիք, զն արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից։ *Վասնզի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն։ *Որք և զամբոխն հաւանեցուցին՝ զն արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն։ *Պարձեալ պատաս խանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա՝ իսկ զն՞չ կամիք թէ արարից զարքայն հրէից։ *Նո՛քա դարձեալ աղա ղակէին յուզեալք ի քահանայապե տէն, թէ զբարաբբայն խնդրեսցէ նոցա։

*Նա պիղատոս ասէ ցնոսա. զն՞չ ինչ չար արարեալ իցէ դորա. և նոքա առաւելեալս աղա ղակէին և ասէին. ի խա՛չ հան զդա։

*Նակ պիղատոս իբրև զմիտս կամե ցաւ հաճել ամբոխին, արձակեաց նո՛ զբարաբբայն. և զ՚Ի՛ն գան հարեալ ետ ի ձեռս, զն՝ ի խա՛չ ելանիցէ։

*Նո՛ զինուորքն տարան զնա ի՛ներքս ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր. և կո չեն միանգամայն զամենայն զդունդն։

*Նո՛ զգեցուցանեն նմա քղամիդ կար միր, և ծիրանիս. և եդին ի գլուխ նորա պսակ արարեալ ի փշոց։

*Նո՛ սկսան ողջոյն տալ նմա և ասել. ո՛ղջ եր արքայդ հրէից։ *Նո՛ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ. և թքանէին ընդ երեսս. և ի ծունր իջեալ երկիրպա գանէին նմա։ *Նո՛ իբրև կատակե ցին զնա, մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս. և զգեցուցին նմա զհա

նդերձն. և ածին զնա արտաքս. զի՝ ի խաչ հանիցեն զնա։ *Նո՛ ունէին պա տահակ զսիմէոն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր, եկեալ յագարակէ. զՀայրն աղեքսանդրի և ռուփայ. զն բարձցէ զխաչափայտն նորա։ *Նո՛ ածեն զնա ի գո՛ղգոթայ՝ տեղի մի. որ Թարգմա նի՝ տեղի կառափելոյ։

*Նո՛ տային նմա գինի զմռսեալ. և նա ոչ էառ. և հանին զնա ի խաչ։

*Նո՛ իբրև խաչեցին զնա՝ բաժանե ցին զհանդերձս նո՛ա. արկեալ վիճակս ի վերայ՝ թէ ո՞ զինչ առնուցու։

*Նո՛ ժամ երրորդ՝ և հանին զնա ի խաչ։ *Նո՛ էր գիր վնասուն նո՛ գրեալ՝ թէ Թագաւորն հրէից։ *Նո՛ ընդ նմա հանին ի խաչ երկուս աւազակս. մի ընդ աջմէ նո՛ և մի ընդ ահեկէ։

*Նո՛ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ։ *Նո՛ որք ան ցանէին, հայհոյէին զնա, շարժեալ զգլուխս իւրեանց՝ և ասէին. վա՛հ՝ որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր։ *Ալբեցո՛ զանձն քո՝ և ի՛ջ ի՛ խաչէդ։ *Նոյնպէս և քահանայա պետից այսն արարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. զայլս ապրե ցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել։

*Ո՛վ արքայդ Իսրայէլ. իջցէ այժմ՝ ի խաչէ այսմ. զի տեսցուք և հաւատաս ցուք դմա. և որք ընդ նմա՝ ի խաչն ե լեալ էին՝ նախատէին զնա։

*Նո՛

33 * Եւ իբրև վեց ժամ եղեւ՝ խաւար կա
լաւ ընդ ամենայն երկիր մինչև ցինն ժամ։
34 * Եւ յինն երորդ ժամուն աղաղակեաց
Յի՛ ձայն մեծ և ասէ. ‖ Եղի՛ եղի՛ ղա ‖ Ղուկ.
մա սաբաքթանի. որ թարգմանի։ Ած 21.2.
իմ, Ած իմ, ընդէր թողեր զիս։ Մատ.
35 * Եւ ոմանք ի նոցանէ՝ որք շուրջն կայ 27.46.
ին զնովաւ՝ իբրև լուան, ասէին Թէ
զեղիայ կարդայ։ 36 * Եւ ընթացեալ
միոմն՝ եւ լից սպունգ մի քացախով. և
հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա.
և ասէ՝ Թո՛ղ տուք՝ տեսցուք, գայ ե
ղիա իջուցանել զդա։ 37 * Եւ Յի՛ արձա
կեաց ձայն մեծ՝ և եհան զոգի։
38 * Եւ վարագոյրը տաճարին պատառե
ցաւ յերկուս, ի վերուստ մինչև ի խո
նարհ։ 39 * Եւ տեսեալ հարիւրապե
տին՝ որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց
և եհան զոգի, ասէ. արդարև այրս
այս՝ որդի Աստ էր։ ‖ Եւին և կանայք՝ 40 ‖ Մատ.
որք հայէին ի հեռաստանէ. յորս էր 27.55.
Մարիամ Մագդաղենացի. և Մարիամ
Յակոբոս փոքրկան. և Յոսեայ մայրն.
և սաղովմէ։ * Որք յորժամ էրն ի գա 41
ղիլեայ, զհետ ընկերեին նմա, ‖ և պաշտեին ‖ Ղուկ.
զնա. և այլք բազումք կանայք՝ որք 8. 2.
ընդ նմա իսկ եկեալ էին յԵրու։
42 * ‖ Եւ իբրև երեկոյ եղեւ՝ (քանզի ուր ‖ Մատ.
քաթէր՝ որ ի շաբաթն մտանէր։) 27.57.
43 * ‖ Եկեալ Յոսէփ՝ որ յարիմաթեայն ‖ Ղուկ.
էր. այր պարկեշտ նախարար, որ և 23. 50.
ինքն իսկ ակնուներ զարքայութիւն Աստ. ‖ Յովհ.
համարձակեցաւ՝ եմուտ առ պիղա 19. 38.
տոս. և խնդրեաց զմարմինն Յի։
44 * Եւ պիղատոս զարմացաւ, Թէ այն
չափ վաղ մեռաւ. և կոչեալ առ ինքն
զհարիւրապետն, եհարց զնա, և ասէ՝
Թէ արդարև այնչափ վաղ մեռաւ։
45 * Եւ իբրև ստուգեաց ի հարիւրա
պետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն Յո
սէփայ։ 46 * Եւ Յոսէփ գնեաց կտաւ՝ և
իջուցեալ զնա՝ պատեաց կտաւովն. և
եդ ի գերեզմանի. որ էր փորեալ ի վէ
մ. և թաւալեցոյց գվէմ մի ի դրունն
գերեզմանին։ * Իսկ Մարիամ Մագդա 47
ղենացի. և Մարիամ Յակոբայ՝ և Յո
սեայ, տեսին զտեղին՝ ուր եդաւ։

Գլուխ ԻԸ։

1 Եւ ‖ իբրև էանց շաբաթն՝ Մա ‖ Մատ.
րիամ Մագդաղենացի՝ և Մա 28.1.
րիամ Յակոբայ և սաղովմէ, չորան պատ ‖ Ղուկ.
րաստեցին խունկս. գի եկեսցեն և օծ 24.1.
ցեն զնա։ * Եւ ընդ առաւօտս միաշա 2 ‖ Յովհ.
բաթուն, գան ի գերեզմանն ընդ ա 20. 1.
րեւադալն։ * Եւ ասէին ցմիմեանս, 3
ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն ի
դրանց գերեզմանին։ * Եւ հայեցեալ՝ ի 4
տեսին՝ զի թաւալեցուցեալ էր վէմն
ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ։
5 * ‖ Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն՝ ‖ Մատ.
տեսին ջերիտասարդ մի, զի նստէր ընդ 28. 5.
աջմէ կողմանէ, զգեցեալ պատմու Ղուկ.
ճան սպիտակ. և զարհուրեցան։ 24. 4.
6 * Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկնչիք՝ զՅի ‖ Յովհ.
նազովրեցի խնդրէք զնազովրեցի զխաչեալեալն, յա 20. 15.
րեաւ. չէ աստ. ահաւադիկ տեղին,
7 ուր եդին զնա։ * Այլ երթայք ասա
ջիք ցաշակերտս նորա, և ցպետրոս,
Թէ ահա յառաջագոյն երթայ քան
զձեզ ի գալիլեայ. անդ տեսանիցէք
8 զնա, ‖ որպէս ասացն ձեզ։ * Եւ իբրև ‖ Մատ.
լուան, ելին և փախեան ի գերեզմա 14. 28.
նէն, քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ
ումեք ինչ ասացին. զի երկնչէին։
9 * Յարուցեալ Յի առաւօտուն, ‖ ա ‖ Յովհ.
ռաջին միաշաբաթուն, երեւեցաւ մա 20.16.
րիամու Մագդաղենացւոյ, յորմէ հա
10 նեալեր զեօթն դեւս։ * Եւ նա եր
թեալ պատմեաց այնոցիկ՝ որք ընդ
նամայն էին, մինչդեռ լայնն և սգային։
11 * Որքա՛ իբրև լուան Թէ կենդանի է,
և երեւեցաւ նմա՝ ոչ հաւատացին։ ‖ Ղուկ.
12 * ‖ Յետոյ երեւեցաւ այլով կերպարա 24. 13.
նաւ † որք երթային յանդաստան։ † Երու.
13 * Որքա՛ չքան պատմեցին այլոց. և Ի ոչ
ոչ նոցա հաւատացին։
14 * Յետոյ մինչդեռ բազմակերին մե
տասանքն, երեւեցաւ նոյ. և Թշնամա
նեաց զանհաւատութիւն նոյ, և զխստա
սրտութիւն. զի որ երեւեցաւ նոյ յարու Ի նոյ.
ցեալ՝ի մեռելոց՝ և ոչ հաւատացին։ յարու.
15 * Եւ ասէ ցնա. երթա՛յք յաշխարհս ամ ցա ա
և քարոզեցէ՛ք զաւետարանն արքայու ռաքեն
16 թիւն ամ արարածոց։ * Որ հաւատաս նեալն
ցէ և մկրտեսցի, կեցցէ. և որ ոչն հա նեալն
ւատասցէ՝ դատապարտեսցի։
17 * Նշանք այնոցիկ՝ որք հաւատան, եր ‖ Գոր.
թիցեն զհետ այնոցիկ. ‖ յանուն իմ 16. 18.
դեւս հանցեն. ‖ լեզուս խօսեսցին։ ‖ Գոր.
18 * Ի ձեռս իւրեանց ‖ ճա բարձցեն. և 2.4 և
եթէ զմահացու ինչ դեղ արբցեն, նոյ 10. 46
ւնչ ոչ վնասեսցէ. ‖ ի վերայ հիւանդ ‖ Գոր.
դաց ձեռս դիցեն՝ և բժշկեսցեն։ 28. 5
19 * Եւ ինքն Տէր Յի յետ խօսելոյն ընդ ‖ Գոր.
նոսա ‖ համբարձաւ յերկինս, և նստաւ 28.8
20 ընդ աջմէ Հօր։ * Եւ նոքա ելեալ քա Ղուկ.
րոզեցին ընդ ամ երկիր՝ Տէր գործակ 24. 53
ցուելով. և զբանն հաստատէին ամ
նշանօք՝ որք երթային զհետ նոցա։

Ահաւասիկ հրեշտակն Տեառն երևեցաւ Զաքարիայ, ի կանգնել եղեալ ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն։ Ղուկ. 1. 11։

Եւ եհաս առ նա հրեշտակն ասէ. ուրախ լեր ԲԵՐԷ բեալե՛ Տէր ընդ քեզ։ Ղ. 1. 28։

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍԻՈՅ

Գլուխ Ա. Յաւելեր որդ։

Ա Ն Օ Ր Ի Ն Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ի Ն Յ Ա Ո Վ Հ Ա Ն Ն Ի Ս Ի Ն Ե Ւ Ե Ղ Ի Ս Ա Բ Ե Թ Ի Ն Ա Ր Ո Ն

*Աս ցնա հրեշտակն Ցն. մի երկն- 13
չիր զաքարիա. զի լսելի եղեն աղօթք
քո. և կինն քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ
որդի. և կոչեսցես զանուն նր յովհան
նէս: * ԵՒ եղիցի քեզ ուրախութիւն 14
և ցնծութիւն. և բազումք ի ծննդեան
նր խնդասցեն: * Օի եղիցի մեծ ա- 15
ռաջի Ցն. և գինի և օղի մի արբցէ.
և հոգւով սրբով լցցի անդստին յորո
վայնէ մօր իւրոյ: * ԵՒ զբազումս յորդ 16
ւոցն Իսրայ դարձուսցէ ի Տէր Ած իւրեանց:
* ԵՒ ինքն եկեսցէ առաջի նր ոգւով 17
Մաղա. և զօրութեամբ եղիայի. ‖ դարձուցանել
4. 6 զսիրտս հարց յորդիս. և զանհնազանդս
Մատ. յիմաստութիւն արդարոց. պատրաս-
11.14. տել Ցն ժողովուրդ կազմեալ:
* ԵՒ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն. և 18
ի՞նդ գիտացից զայդ. զի ես ծեր եմ. և
կինն իմ անցեալ զաւուրսն իւրովք:
* Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ 19
ցնա. ես եմ գաբրիէլ որ կամ առա
ջի Աի. և առաքեցայ խօսիլ ընդ քեզ
և աւետարանել քեզ զայդ: * ԵՒ ահա 20
եղիցիս համր, և մի կարասցես խօսիլ
մինչև յօրն՝ յորում այդ լինիցի. փո-
խանակ զի ոչ հաւատացեր բանից ի-
մոց՝ որք լցցին ի ժամանակի իւրեանց:
* ԵՒ ժողովուրդն սկսան ուսներ զաքա- 21
րիայ. և զարմանային ընդ յամենն նր
ի տաճարին: * ԵՒ իբրև եկն ոչ կա- 22
րէր խօսիլ ընդ նոսա. և իմացան թէ
տեսիլ ետես ի տաճարին. և նա նշա-
նայր խօսեր ընդ նոսա. և կայր պա-
պանձեալ: * ԵՒ եղև իբրև լցան աւ- 23
ուրք պաշտաման նորա, գնաց ի տուն
իւր: * ԵՒ յետ աւուրցն այնոցիկ յղա 24
ցաւ եղիսաբեթ կինն նր. և թաքու-
ցանէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր:
* Օի ինչ գործ գործեաց ընդ իս Տէր՝ 25
յաւուրս՝ յորս հայեցաւ լինս քառնալ
զնախատինս իմ՝ ի մարդկանէ:
* ԵՒ յամսեանն վեցերորդի առաքե- 26
ցաւ գաբրիէլ հրեշտակ յԱՀ ի քա-
ղաք մի գալիլեացւոց. որում անուն
էր Նազարէթ: * Ի կոյս, խօսեցեալ 27
առն. որում անուն էր յոսէփ, ի տանէ
դաւթի. և անուն կուսին մարիամ:
* ԵՒ եկեալ առ նա հրեշտակն ասէ. 28
† օրհնեալ ուրախ լեր ետերկրեալդ՝ Տէր ընդ քեզ†:
Եսդոս՝ է * ԵՒ նա ընդ բանն խռովեցաւ. և 29
Ղանայս խորհէր ընդ միտս, թէ սրպիսի ինչ
իցէ ողջոյնս այս: * ԵՒ ասէ ցնա հրես- 30
‖ Ղասայ. տակն. մի երկնչիր Մարիամ: զի գտեր
7.14. շնորհս յԱՀ: * ‖ ԵՒ ահա յղասջիս՝ և 31
‖ Ա այր. ծնցիս որդի. ‖ և կոչեսցես զանուն նր
2.21. Յն: * Նա եղիցի մեծ. և որդի բարձ 32
‖ Դանի. բելոյ կոչեսցի. և տացէ նմա Տէր Ած
7. 14. զաթոռն դաւթի հօր նորա. ‖ և թա-
27.

գաւորեսցէ ի վէր տանն յակոբայ ի Ա-
յաւիտեան: * ԵՒ թագաւորութե- 33
34 նր վախճան մի լինի: * ԵՒ ասէ մա
րիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ լինիցի ինձ
այդ. քանզի զայր ոչ գիտեմ:
35 * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ
ցնա. Հոգին սուրբ եկեսցէ ի քեզ.
և զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լինի
ի վերայ քո: քանզի և որ ծնանելոցն
է ի քէն, սուրբ է. և որդի Աի կո-
36 չեսցի: * ԵՒ ահա եղիսաբեթ ազգա
կան քո՝ և նա յղի է ի ծերութիւնէ իւր
ումն. և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝
37 որ ամուլն կոչեցեալէ: * Օի ոչ տկա
րասցի առ Աի ամենայն բան:
38 * ԵՒ ասէ Մարիամ՝ ահաւասիկ կամ
աղախին Ցն. եղիցի ինձ ըստ բանի
քում: և գնաց ի նմանէ հրեշտակն:

39 * Յարուցեալ մարիամ յաւուրսն յայ-
նոսիկ, գնաց ի լեռնակողմն փութա-
40 պէս ի քաղաքն յուդայ: * ԵՒ եմուտ
ի տուն զաքարիայ. և ետ ողջոյն եղի-
41 սաբեթի: * ԵՒ եղև իբրև լուաւ զող
ջոյնն մարիամու եղիսաբեթ, խաղաց
մանուկն յորովայնի նորա. և լցաւ ե-
ղիսաբեթ Հոգւով սրբով:
42 * ԵՒ ի ձայն բարձր աղաղակեաց և
ասէ: Օրհնեալ ես դու ի կանայս. և
օրհնեալ է պտուղ որովայնի քոյ:
43 * ԵՒ ուստի՞ է ինձ այս. զի եկեսցէ
44 մայր Տն իմոյ առ իս: * Օի ահաւա-
սիկ իբրև եղև ձայն ողջունի քոյ յա-
կանջս

կանջս իմ, խաղաց ցնծալով մանուկս
յորովայնի իմում։ *Նէ երանի, որ 45
հաւատայցէ եթէ եղիցի կատարումն
ասացելոց նմա՝ ի Տէ։ *Նէ ասէ մա_ 46
րիամ. մեծացուսցէ անձն իմ զՏՐ։
*Նէ ցնծացաւ հոգի իմ՝ յԱ.Ծ փրկիչ 47
իմ։ *Օի հայեցաւ ՚ի խոնարհութիւն 48
աղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հետէ
երանեսցեն ինձ ամենայն ազգք։
*Օի արար ինձ մեծամեծս հզօրն. 49
և սուրբ է անուն նր։ *Նէ ողորմու_ 50
թիւն նր յազգաց յազգս երկիւղածաց
Նաայ. իւրոց։ *Ե.բար զօրութիւն բազկաւ 51
51. 9. իւրով. ցրուեաց զամբարտաւանս
Սաղմ. մտաւք սրտից իւրեանց։ *Նէ քակեաց 52
32.10. զՀզօրս յաթոռոց. և բարձրացոյց զհո_
Ա Ցամաք նարս։ *Ո քաղցեալս լցոյց բարու 53
2. 5. թիւբ։ և զմեծատունս արձակեաց ու_
Սաղմ. նասյս։ *Պաշտպանեաց ՚ի ծառայի 54
33. 11. իւրոյ՝ յիշեալ զողորմութիւնի իւր։
Ո՛Ննդ. *Ո՛ր խօսեցաւ առ Հարս մեր. Ա աբրա 55
17.9. Ե համու և զաւակի նորա յաւիտեան։
22. 16. *Նկաց մարիամ առնամ իբրև աւիտա 56
Սաղմ. երիս, և զարձաւ ՚ի տուն իւր։
131.11. *Նէ երդնեաբեթի լցան ժամանակք 57
Նաայ. ծնանելոյ. և ծնաւ զորդի։ *Նէ լուան 58
41. 8. որք շուրջ զնովաւ էին. և ազգատոհմք
նր։ զի մեծ արար Տ՛ր զողորմութիւնի իւր
ընդ նմա. և խնդային ընդ նմա։
*Նէ եղև յաւուրն ութերորդի՝ եկին 59
թլփատել զմանուկն. և կոչէին զնա
յանուն հօր իւրոյ զաքարիա։
*Պատասխանի ետ մայր նր և ասէ. ոչ՝ 60
այլ կոչեսցի յՕհաննէս։ *Նէ ասեն 61
ցնա՝ քանզի ոչք է յազգի քումմ, որոյ
կոչի անուն յՕհաննէս։ *Ե.կնարկէին 62
հօրն նր թէ զինչ կամիցի կոչել զնա։
Ա Ել։ *Նէ խնդրեաց զտախտակ՝ գրեաց Ա և 63
13.ԹԻՆ ասէ. յՕհաննէս է անուն դորա։ և
զարմացան ամենեքին։ *Նէ բացաւ 64
բերան նր վաղվաղակի, և լեզու նր.
և խօսէր՝ և օրհնէր զԱ.Ծ։ *Նէ եղև 65
ահ ՚ի վր ամենեցուն՝ որք լսէին զայս.
և որք շուրջ բնակեալք էին զնոքօք.
և ընդ ամ լեռնակողմն հրէաստանի
պատմեին ամ բանքս այսոքիկ։ *Նէ 66
եդին ամենեքեան՝ որք լսէինն՝ ՚ի սիրտս
իւրեանց՝ և ասէին. զինչ լինիցի մա_
նուկս այս։ և ձեռն Տ՛ն էր ընդ
նմա։ *Նէ զաքարիա հայր նորա՝ 67
լցաւ Հոգւով սրբով՝ մարգարէացաւ
Ա Սաղմ. և ասէ։ *Ա Օրհնեալ Տ՛ր Ա.Ծ Իսր. զի 68
73.12. յայց եւ մեզ. և արար զփրկութիւն ժո_
Ա Սաղմ. ղովրդեան իւրոյ։ *Նէ յարոյց զեղ 69
131.17. ջիւր փրկութիւն մեզ ՚ի տանէ դաւթի
Ա Երեմ. ծառայի իւրոյ։ *Ա Որպէս խօսեցաւ բերա 70
23. 6. Ե նուաղ սրբոցն՝ որք յաւիտենից մարգա_
30.10. բեաց նր եղեն։ *Փրկութիւն ՚ի թշնամեաց 71

մերոց. և ՚ի ձեռաց ամ ատելեաց մե_
72 րոց։ *Ե.ողորմութիւն ընդ հարս
73 մեր. և յիշել զուխտն իւր սր։ *Ո երդ_ Ո՛Ննդ.
ումն, զոր երդուաւ աբրահամու հօր 22. 16.
74 մերում, տալ մեզ։ *Ե.ռանց երկիւղի, Երեմ.
՚ի ձեռաց թշնամեաց մերոց փրկեալս, 31.33.
75 պաշտել զնա։ *Առքուն թիւ և արդարու Ներգ.
թիւ առաջի նր, զամ աւուրս կենացդ 6.13. Ե
76 մերոց։ *Նէ դու մանուկ, մարգարէ 17.
բարձրելոյն կոչեսջիր. զի երթիցես
առաջի երեսաց Տ՛ն պատրաստել զճա
77 նապարհս նր։ *Ա Տալ գիտութիւն փրկ Ա Սաղ.
կութեան ժողովրդեան նր ՚ի թողութիւն 4. 5.
78 մեղաց նոցա։ *Ա ասն գթութեան ողոր Ա էր.
մութեն այ մերոյ՝. որով այց արար 17.ԼԻՒՆ
79 մեզ Ա արեգական ՚ի բարձանց։ *Ներևիլ՝ Ա Ո՛ննդ.
որոյ ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու 3. 8. Ե
նստեին. ուղղել զոտս մեր ՚ի ճանա_ 6.12.
80 պարհս խաղաղութեան։ *Նէ մանուկն Ա Սաղ.
ածէր՝ և զօրանայր հոգւով. և էր յա_ 4. 2.
նապատս մինչև յօր երևելոյ նր ՚ի իսր։

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Նէ եղև ՚ի աւուրսն ընդ այսոսիկ.
եւ հրաման յօգոստոս կայսերէ՝
աշխարհագիր առնել ամ տիեզերս։
2 *Ե.յս առաջին աշխարհագիր եղև ՚ի
դատաւորութե սորուց կիւրենէայ։
3 *Նէ երթային ամենեքեան մտանել
յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր քաղաքն։
4 *Նէ և յովսէփ ՚ի գալիլեէ ՚ի քաղաքէ
նազարեթէ ՚ի հրէաստան, ՚ի քաղաք

Ղ Ղաւ_

ա Արէք դաւթի, ‖ որ կոչի բեթղէհէմ՝ վե՛ր լի-
5. 2. նեալ նո՛ր ի տանէ՝ և յայղպ դաւթի։
Գոծ. * Տանել յաշխարհագիր մարիամաւ 5
2. 6. հանդերձ, որ խօսեցեալ էր նմա. և
էր յղի։ * Եղե՛ ի հասանել նոցա 6
անդր, լցան աւուրք ծնանելոյ նորա։
* Եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ՝ 7
և պատեաց զնա՛ ի խանձարուրս՝ և եդ
զնա՛ ի մսուր. զի ո՛չ գոյր նոցա տեղի
ի պանդոկի։ * Եւ հովիւքն էին ի տեղ- 8
ւոջն յայնմիկ բացօթեայք՝ որք պահէին
զպահպանումս գիշերոյ հօտից իւրեանց։
* Եւ հրեշտակ Տ՚ն երևեցաւ նոցա. և 9
փառք Տ՚ն ծագեցան առ նոսա. և եր-
կեան յերկիւղ մեծ։ * Եւ ասէ ցնո՛ 10
հրեշտակն. մի՛ երկնչիք, զի ահա աւե-
տարանեմ ձեզ զուրախութի՛ մեծ.
որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանն։
* Օի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ. որ է 11
օծեա՛լ Տ՚ր ի քաղաքի դաւթի։
* Եւ այս նշանակ ձեզ. գտանիցէք մա- 12
նուկ պատեալ ի խանձարուրս. և ե-
գեալ ի մսուր։ * Եւ յանկարծակի 13
եղև ընդ հրեշտակին զայնմիկ բազ
մութի զօրաց երկնաւորաց. որք օրհ-
նէին զԱ՚ծ և ասէին։ * Փառք ի բար- 14
ձունս Ա՚յ. և յերկիր խաղաղութի՛, ի
մարդիկ հաճութի՛։ * Եւ եղև իբրև 15
վերացան ի նոցանէ հրեշտակքն յեր
կինս, ասէն ցմիմեանս հովիւքն. ե-
կա՛յք, երթիցուք մինչև ցբեթղէհէմ,
և տեսցուք, զինչ է բանս այս՝ որ եղև.
զոր Տ՚ր եցոյց մեզ։ * Եւ եկին փու- 16
թանակի. և գտին զմարիամ և զյո-
սէփ. և զմանուկն եդեալ ի մսուր։
* Եւ ծանեան վա՛ր բանին՝ որ ասացաւ 17
նոցա զմանկանէն։ * Եւ ամենեքեան 18
որք լսէին, զարմանային վասն բանիցն՝
զոր խօսեցան ընդ նոսա հովիւքն։
* Եւ մարիամ զամ զբանս զայսոսիկ 19
պահէր. և խելամուտ լինէր ի սրտի
իւրում։ * Եւ դարձան հովիւքն, փա- 20
ռաւոր առնէին՝ և օրհնէին զԱ՚ծ, վա՛ր
Ամ. 17. ամի զոր լսէան, և տեսին. ոյզ պատ-
17. 12. մեցաւ նո՛ց։ * ‖ Եւ իբրև լցան աւուրք 21
Գծ. ուխ թլփատել զնա. և կոչեցաւ անուն
12. 3. նորա ‖ Յ՚ն՝ որ կոչեցեալն էր ի հրեշ-
‖ Ամ. տակէն, մինչև յղացեալ էր զնա յորս
1.21. վայնի։ * Եւ իբրև լցան աւուրք սր- 22
Ա՚ր. բութե՛ նորա ‖ ըստ օրինացն մովսէսի,
1.31. ա՚ծին զնա յեր՚ի՛ս՚ղէմ առնել
Ղ՚ա. Տ՚ն։ * Որպէս և գրեալ է յօրէնս Տ՚ն. 23
12.6. ‖ Թէ ամ՚ արու, որ բանայ զարգանա,
‖ Ղ՚ւկ. սուրբ Տ՚ն կոչեսցի։ * Եւ տալ պատա- 24
13. 2. րագս ըստ ասացելոյն ի յօրէնս Տ՚ն.
Ծննդոց զոյգս տատրակաց. կամ երկուս ձագս
8.16. աղաւնեաց։ * Եւ ահա այր մի էր յեր՚ի՛ս՚ղէմ. 25
Ղ՚ւկ. որոյ անուն էր սիմէօն. և էր այրն
12.38.

այն արդար և երկիւղած. և ակն ու-
նէր մխիթարութեանն Իսրա՛ել. և Հոգի
սուրբ էր ի նմա։

26 * Եւ էր նորա հրամանն առեալ ի Հոգ-
ւոյն սրբոյ՝ մի՛ տեսանել զմահ մինչև
27 տեսցէ զօծեալն Տ՚ն։ * Եւ եկն Հոգ-
ւովն ի տաճարն. և իբրև ածին ծնօղքն
զմանուկն Յ՚ն՝ առնել նոցա ըստ սո-
վորութե՛ օրինացն ի վերայ նորա։
28 * Եւ նա առընկալաւ զնա ի գիրկս
իւր. և օրհնեաց զԱ՚ծ և ասէ։
29 * Արդ արձակես զծառայս քո Տ՚ր ըստ
բանի քում ի խաղաղութի՛ւն։
30 * Օի տեսին աչք իմ զփրկութի՛ քո։
31 * Օ՚ր պատրաստեցեր առաջի ամ
32 ժողովրդոց։ * Լոյս ի յայտնութի՛ հե-
թանոսաց. և փառս ժողովրդեան
33 քում Իսրա՛ել։ * Եւ էին հայր և մայր նո՛ր
զարմացեալք ի վերայ բանիցն, որք խո-
34 սէին զնմանէ։ * Եւ օրհնեաց զնոսա
սիմէօն. և ասէ ցմարիամ մայր նորա.
‖ ահա սա կայ ի գլորումն և ի կանգ- ‖ Լ՚ւկ.
նումն բազմաց ի մէջ Իսրա՛ել. և ի նշան 8. 14
35 հակառակութե՛։ * Եւ ընդ քո իսկ Ես. 9. 14.
անձն անցցէ սուր. զի յայտնեսցին 1. Պետ.
ի բազմաց սրտից խորհուրդք։ 2. 7.
36 * Եւ անդ էր աննա մարգարէ, դուստր
փանուէլի յազգէ ասերայ։ սա ինքն
անցեալ էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ
ընդ առն ամս եօթն ի կուսութե՛ իւր
37 մէ։ * Եւ էր այրի ամաց իբրև ութ-
սունև չորից. որ ո՛չ մեկնէր ի տաճա-
րէն.

ասիկ հայր քո և ես տառապեաք՝ և
49 խնդրեաք զքեզ ։ * Եւ ասէ ցնոսա ։
զի՞ խնդրեիք զիս ։ ոչ գիտեիք եթէ՝ ի
տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել։
50 * Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն ։ զոր խո
51 սեցաւ ընդ նոսա ։ * Եւ էջ ընդ նո ։
և գնաց՝ ի նազարէթ՝ և էր նոցա հնա
զանդ ։ և մայր նորա պահէր զնոմ
զբանսն՝ ի սրտի իւրում ։ * Եւ Յի
52 սուս զարգանայր իմաստութիւն ։ և հասա
կաւ ։ և շնորհօք առ Աստուած և ի մարդկանէ։

ԿԻ։ Կ։

1 Ի հինգետասաներորդի ամի տէրու
թեան տիբերեայ կայսեր ։ ի դա
տաւորութեան հրէաստանի պիղատո
սի պոնտացւոյ ։ և ի չորրորդ պետութե
գալիլեացւոց հերովդի ։ և ի փիլիպոս
սոսի եղբօր նորա չորրորդպետութե,
իտուրացւոց՝ և տրաքոնացւոց աշխար
հին ։ և ի չորրորդ պետութե՝ լիւսա
2 նեայ աբիլինացւոց ։ * Եւ ի քահա ‖ Կ։ծ։
նայապետութե աննայի և կայիափայ։ 4. 6.
եղև բան Աստուծոյ ՝ ի վերայ յովհաննու որդ
ւոյ զաքարիայ՝ յանապատի անդ ։
3 * Եւ եկն յամենայն կողմն յորդանանու ‖ Մտթ։
քարոզել մկրտութի ապաշխարութե 3. 1.
4 ի թողութե մեղաց ։ * Որպ և գրեալ է Մարկ։
ի գիրս պատգամաց եսայեայ մարգա 1. 4.
րէի ։ ձայն բարբառոյ յանապատի ։ ‖ Եսայ։
պատրաստ արարէք զՏանապարհ Տ՚ն ։ 40. 3.
և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա ։ Յովհ։
5 * Լ՚մենայն ձորք լցցին ։ և ամ լերինք 1. 23.
և բլուրք խոնարհեսցին ։ և եղիցին
գիւրինք՝ ի դիւրինս ։ և առապարքն
6 ի հարթս Տանապարհս ։ * Եւ տեսցէ
ամենայն մարմին զփրկութի Աստ՚ծոյ ։
7 * Եւ ասէ ցիմաստովորդսն եւ ելեալս մկր ‖ Մտթ։
տիլ՝ ի նմանէ ։ ‖ Ծնունդք իժից՝ ո 3. 7. և
եցոյց ձեզ փախչիլ՝ ի բարկութէն՝ որ 23. 33.
8 գալոց է ։ * Լ՚ուարէք այսուհետև պը
տուղս արժանի ապաշխարութե. և մի
սկսանիցիք ասել՝ եթէ ունիմք հայր
զաբրահամ. զայս ասեմ ձեզ ։ եթէ
կարօղ է Լ՚Ծ՝ ի քարանցս յայսցանէ
յարուցանել որդիս աբրահամու ։
9 * Նայց ահաւասիկ տապար առ արմին
ծառոց կայ ։ Լ՚մենայն ծառ՝ որ ոչ առ
նէ զպտուղ բարւոք՝ հատանի և՝ ի
10 հուր արկանի ։ * Հարցանէին զնա և
ժոդովուրդքն և ասէին ։ իսկ արդ՝ զինչ
11 գործեսցուք ։ * Պատասխանի ետ և
ասէ ցնո՚ ։ ‖ որ իցէն երկու հանդերձք՝ ‖ Յակ։
տացէ զմին այնմ՝ որ ոչն գուցէ ։ և 2. 15.
որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս արաս ։ Յովհ։
12 ցէ ։ * Եւկին և մաքսաւորք մկրտիլ ։ և 3. 17.
ասեն ցնա ։ վարդապետ զինչ գործեա
13 ցուք ։ * Եւ նա ասէ ցնոսա ։ մի ինչ

ըէն ։ այլ պահօք և աղօթիւք պաշտեր
զցայգ և զցերեկ ։ * Եւ սա ՝ի նմին ժա 38
մու յարուցեալ գոհանայր Տ՚Ի ։ և խո
սէր վնմանէ ընդ ամենեսին՝ որք ակն
առնէին փրկութէն Եհ՚մ ։ * Եւ իբրև 39
կատարեցին զնոմ բան օրինացն Տ՚ն ,
դարձան անդրէն ՝ի գաղիլիա ՝ի քա
ղաքն իւրեանց Նազարէթ ։ * Եւ մա 40
նուկն աճէր և զօրանայր լի իմաստու
թիւք ։ և շնորհք Աստ՚ծոյ էին ՝ի վերայ նորա ։
* Եւ երթային ծնօղք նորա ամ ամի 41
‖ Լուկ։ յԵհ՚մ ‖ ՝ի տօնի զատկին ։ * Եւ իբրև 42
23. 15. եղեն նորա ամք երկոտասան՝ ելանել
34. 18 նոցա յԵհ՚մ ըստ սովորութե տօնին ։
2. Օրէ։ * Եւ կատարել զաւուրսն ։ և դառ 43
16. 1. նալ անդրէն, մնաց Յ՚Ս մանուկն յԵհ՚մ.
և ոչ գիտացին ծնօղք նորա ։
* Կարծէին զնմանէ թէ ընդ ուղե 44
կիցսն իցէ ։ եկին իբրև աւուր միոյ
Տանապարհ ։ և խնդրէին զնա ընդ
ազգսն և ընդ ծանօթս ։
* Եւ իբրև ոչ գտին , դարձան անդ 45
րէն յԵհ՚մ խնդրել զնա ։

* Եւ եղև յետ երից աւուրց՝ գտին 46
զնա ՝ի տաճարին ։ զի նստէր ընդ վար
դապետսն , լսէր ՝ի նոցանէ ։ և հարցա
նէր զնոսա ։ * Զարմանային ամենե 47
քեան՝ որք լսէին ՝ի նմանէ ընդ իմաս
տութէին և ընդ պատասխանիս նորա ։
* Եւ իբրև տեսին զնա՝ զարհուրեան ։ 48
և ասէ ցնա մայրն իւր ։ որդեակ՝ զինչ
գործ գործեցեր դու ընդ մեզ ։ ահա

աւելի քան զհրամայեալն ձեզ առնել- 14
ցէք: *Ընդդարձակեսցի զնա և զինուորքն
և ասէին. և մեք զի՞նչ գործեսցուք.
ասէ ցնոսա՝ մի՛ զոք խուճիցէք՝ և մի՛ զոք
զրպարտիցէք. չա՛ռ լիցին ձեզ թո- 15
շակքն ձեր: *Ընդ ինչ ակնուներ ժողո-
վուրդն՝ և խորհէին ամենեքեան՝ ի
սիրտս իւրեանց վե՛ր յօհաննու, միթէ 16
սա իսկ Քրիստոս: *Պատասխանի եառ ա-
մենեցունն և ասէ. ‖ Ես մկրտեմ զձեզ
‖ Մատ. ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս.
3. 11. որոյ չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս.
Մարկ. նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով
1. 8. ‖ Նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով 17
Ցովհ. և հրով: *‖ Որոյ հեծանոցն՝ ի ձեռին
1. 26. իւրում սրբել զկալ իւր՝ և ժողովել
‖ Գործ. զցորեանն՝ ի շտեմարանս իւր. և զայրդն 18
1. 5. ‖ այրեսցէ անշէջ հրով: *Ի՞նազամ և
11. 16. այլ ինչ միսիթարուեցէ առեւտրականքդ
և 19. 4. ժողովրդեանն: *‖ Ո՞այց հերձուածս չորս 19
‖ Մատ. յորդւոցն պետս յանդիմանեալ՝ ի նմանէ
3. 12. վասն հերձուածոյն կնոջ եղբօր իւրոյ՝
‖ Մատ. և վե՛ր ամենայն չարեաց զոր գործեաց
14. 4. հերովդէս: *Յաւել և զայն ևս՝ ի վերայ 20
Մարկ. ամենայնի. և եդ՝ ի բանտի զյովհաննէս:
6. 17. * ‖ Եւ եղև՝ ի մկրտիլ ամենայն ժողովր- 21
‖ Մատ. դեանն՝ և ընդ Յի՛ն մկրտիլն և կալ յա
3. 13. ղօթս, բանալ երկնից: *Եւ իջանել 22
Մարկ. Հոգւոյն սրբոյ մարմնաւոր տեսլեամբ
1. 9. իբրև պաղատնի՝ ի վերայ նորա. և գալ
Ցովհ. ձայն յերկնից՝ որ ասէր. ‖ Դո՛ւ ես որ-
1. 32. դի իմ սիրելի՝ ընդ քեզ հաճեցայ:
‖ Մատ. * Եւ ինքն Յի՛ն էր ամաց իբրև երես- 23
3. 17. և նից՝ սկսեալ որոց ոչ կարծէր որդի
Լուկ. յոսեփայ (որ յակոբայ) որ հեղեայն
Ղևտ. որ մատաթեայն: * Ո՞ր դևեայն՝ որ 24
9. 35. մելքեայն՝ որ յաննեայն՝ որ յոսէ-
2. Պետ. փայն: *Ո՞ր մատաթեայն՝ որ ամոսայն՝ 25
1. 17. որ նահումայն՝ որ եսլեայն՝ որ նագ-
դեայն: *Ո՞ր մահաթայն՝ որ մատա- 26
Յոսեփայն թեայն՝ որ սեմեայն՝ որ յոսեքեայն՝
Յուդային որ յովիդեայն: *Ո՞ր յօնանայն՝ որ ել- 27
սայն՝ որ զօրաբաբելին՝ որ սաղաթիէ-
լին՝ որ ներեայն: *Ո՞ր մելքեայն՝ 28
որ ադդեայն՝ որ կոսամայն՝ որ եղմո-
դադայն՝ որ երոյն: *Ո՞ր յեսուէն՝ 29
որ եղիեազարայն՝ Ո՞ր յորամայն՝ որ մա
տաթայն, որ դևեայն: *Ո՞ր սիմէօնին՝ 30
Յուդային որ յուդային՝ որ յոսեփայն՝ որ յօնա-
նայն մայն՝ որ եղիակիմայն: *Ո՞ր մելկայն՝ 31
որ մեննեայն՝ որ մատաթայն՝ որ նա-
թանայն՝ որ դաւթին: *Ո՞ր յես- 32
սեայն՝ որ ովբեդայն՝ որ յեուսայն՝ որ
սաղմոնայն՝ որ նահասոնին: *Ո՞ր ամի- 33
նադաբայն՝ որ արամայն՝ (որ ադմի
նայն՝ որ առնեայն՝) որ եսրոմայն՝ որ
փարեսին՝ որ յուդային: *Ո՞ր յակո- 34
բայն՝ որ իսահակայն՝ որ աբրահա-
մանն՝ որ Թարայինն՝ որ նաքորայն՝

35 *Ո՞ր սերուքայն՝ որ ռագաւայն՝ որ փա
ղեկայն՝ որ եբերայն՝ որ սաղայեն՝
36 *Ո՞ր կայնանայն՝ որ արբաքսապայն՝
որ սեմայն՝ որ նոյին՝ որ ղամեքայն՝
37 *Ո՞ր մաթուսաղայեին՝ որ ենոքայն՝ որ
յարեդին՝ որ մաղաղիէղին՝ որ կայ-
38 նանայն: *Ո՞ր ենոսայն՝ որ սեթայն՝
որ ադամայն՝ որ Աստ:

Գ·Ի: Գ·

1 Եւ ե՛ն ‖ Յեղի Հոգւով սրբով դաշաւ ‖ Մատ. 4. 1.
՚ի յորդանանէ. և վարիւր Հոգ-
2 ւոյն յանապատ: *Յաւուրս քառա- Մարկ. 1. 12.
սուն փորձեալ՚ի սատանայէ: և ոչ ե-
կեր՝ և ոչ էարբ յաւուրս յայնոսիկ.
և՚ի կատարիլն նոցա՝ քաղցեաւ:
3 *Եւ՚ն ասէ ցնա սատանայ. եթէ Որդի
ես Աստ՚՝ ասա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի հայ
4 լիցի: *Պատասխանի եառնէ Յի՛ն և Ղևտ. 8. 3.
ասէ. գրեալ է. ‖ Եթէ ոչ հացի՛ միայն ‖ Բ. Օր.
կեցցէ մարդ՝ այլ ամ բանիւ Աստ՚: 8. 3.
5 *Եւ՚ն հանեալ զնա՛ ի լեառն մի բարձր՝ Մատ.
ետոյց նմա զամենայն թագաւորութիս 4. 4
աշխարհի՚ի վայրկեան ժամանակի:
6 *Եւ՚ն ասէ ցնա սատանայ. քեզ տաց
զայս ամ իշխանութի՛ն և զփառս սոցա.
զի ինձ տուեալ է՝ և ում կամիմ տամ
7 զսա: *Դո՛ւք՝ դու եթէ անկեալ երե-
կիր սպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղի
8 ցի ամ: *Պատասխանի եառնէ Յի՛ն ‖ Բ. Օր.
և ասէ. գրեալ է. ‖ Երկիրպագցես Տէ՛ն 6. 13. և
Աստ՚ քումդ. և զնա միայն պաշտեսցես: 10. 20.
9 *Եւ՚ն եած զնա յԵ՛ղեմ. և կացոյց զնա
՚ի վերայ աշտարակի տաճարին. և ասէ
ցնա. եթէ որդի ես Աստ՚, արկ զքեզ
10 աստի՚ի վայր: *‖ Օ՛ի գրեալ է՝ եթէ ‖ Սաղ.
հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վե՛ր 90. 11.
11 քո՝ պահել զքեզ: *Օ՛ի ի վե՛ր ձեռաց
բարձցեն զքեզ՝ մի՛ երբեք հարցես
12 զքարի զոտն քո: *Պատասխանի եա- ‖ Բ. Օր.
նեմ Յի՛ն, և ասէ. ասացեալ է. ‖ Թէ 6. 16.
ոչ փորձեսցես զՏէ՛ն Աստ՚ քո:
13 *Եւ՚ն կատարեալ զամենայն փորձու-
թի՛ն սատանայի, ՚ի բաց եկաց ՚ի նմա
նէ առ ժամանակ մի:
14 *‖ Եւ՚ն դարձաւ Յի՛ն զօրութի՛ն Հոգւոյն ‖ Ի Ա
՚ի գալիլեա. և ել համբաւ ընդ
ամենայն կողմանս գաւառին: ‖ Մատ.
15 *Եւ՚ն նա ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս 4. 12.
նոցա փառաւորեալ յամենեցունց: ‖ Մարկ.
16 *‖ Եւ եկն ՚ի նազարէթ՝ ուր սնեալ 1. 14
էր. և եմուտ ըստ սովորութե՛ իւրում ‖ Մատ.
յաւուր շաբաթու ՚ի ժողովուրդն: 13. 54
17 *Եւ՚ն տուն նմա գիրս զեսայեայ մար Մարկ.
գարէի. և յարեաւ ընթեռնուլ. և 6. 1.
իբրև եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տե- Ցովհ.
18 ղի, յորում գրեալն էր: 4. 45.
*‖ Հոգի Տե՛ն ՚ի վերայ իմ. վասն որոյ ‖ Ա Կո.
և 61. 1.

և էօծ իսկ վիս . աւետարանել աղքա
† Բժշկել զբեկեալս սրտիւք տաց առաքեաց զիս † : * Քարոզել 19
գերեաց զթողուԹի . և կուրաց տեսա
նել . արձակել զվիրաւորս ՚ի Թողու
Թի . քարոզել զտարեկան Տ՚ն ընդու
նելի . և զօր հատուցման :
* Եւ խոսեալ զդիրան՝ եւս ցպաշտօ 20
նեայն և նստաւ . և ամենեցունն՝ որք
՚ի ժողովրդեանն էին աչք՝ ՚ի նա հայ
էին : * Եւ սկսաւ ասել ցնոսա . այսօր 21
լցան գիրքս այս յականջս ձեր :
* Եւ ամենեքին վկայէին նմա . և զար 22
մանային ընդ բանս շնորհաց՝ որք ելա
նէին ՚ի բերանոյ նո՚ . և ասէին , ոչ սա
է որդին յովսեփայ : * Եւ ասէ ցնոսա . 23
ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս .
բժիշկ՝ բժշկեա զանձն քո . որչափ
լուաք , զոր արարեր ՚ի կափառնաում ,
արա և աստ ՚ի քում գաւառի :
* Եւ ասէ , ամէն ասեմ ձեզ . Թէ չէ՛ 24
մարգարէ ընդունելի ՚ի քաղաքի իւր
ում : * Բայց արդարև ասեմ ձեզ . զի բա 25
զում այրիք էին յաւուրս եղիայի ՚ի
մէջ իսրայէլ , յորժամ փակեցան երկինք
զերիս ամն և զվեց ամիս . և եղև սով
13 ՚ի մեծ ընդ ամենայն երկիր : * Եւ ոչ 26
առ մի ՚ի նոցանէ առաքեցաւ եղիա ,
բայց միայն ՚ի սարեփթայ սիդոնացւոյ
14 ՚ի առ կին մի այրի : * Եւ բազում քո 27
ղոտ եին յիսրայէլ , առ եղիսէ մարգա
րէին : և ոչ ՚ի նոցանէ սրբեցաւ ,
բայց միայն նեեման ասորի :

28 * Եւ լցան ամենեքին բարկուԹիւ ՚ի
ժողովրդեանն , իբրև լսեին զայս :
29 * Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքոյ
քաղաքին , և ածին զնա մինչև յար
տևան լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն
նո՚ շինեալ էր՝ գահավէժ առնել զնա :
30 * Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նո՚ գնայր :
31 * Եւ էջ ՚ի կափառնաում՝ ՚ի քաղաքն ՂՒ
գալիլեացւոց՝ և ուսուցանէր զնոսա
32 ՚ի շաբաթան : * Եւ զարմանային ընդ Մատ.
վարդապետուԹիւն նորա՝ զի իշխանու 4.13.
33 ԹիւԹ էր բան նորա : * Եւ էր ՚ի ժո Մարկ.
ղովրդեանն այր մի , զոր ունէր այս 1.21.
դիւի պղծոյ . և աղաղակեալ ՚ի ձայն Մատ.
34 մեծ : * Ո՛չ , Թովմայ՝ զի՞ կայ մեր 7.28.
և քո՝ Յի՛ նազովրեցի . եկիր կորուսա Մարկ.
նել զմեզ . գիտեմք զքեզ՝ ով ես սո՚ղ 1.23.
35 Ո՛Յ : * Սաստեաց ՚ի նա Յի՛ և ասէ՝
պապանձեա՛ց և ել ՚ի դմանէ . զգեա
նեաց զնա դևն ՚ի միջի անդ . և ել ՚ի
նմանէ . և ինչ ոչ ՚ի նմա եաց նմա :
36 * Եւ եղեն զարմանալիք ՚ի վերայ ամե
նեցուն . խօսէին ընդ միմեանս և ասէ
ին , զինչ է բանս այս . զի իշխանուԹիւ
և զօրուԹիւ սաստէ այսոց պղծոց՝ և
37 ելանեն : * Եւ երԹայր հռչակ զնմա
նէ ընդ ամ՚տեղիս շուրջ զգաւառսն :
38 * Եւ յարուցեալ ՚ի ժողովրդենէ ան Մատ.
տի՝ եմուտ ՚ի տունն սիմնայ : Եւ զքաջն 8.14.
սիմնայ տագնապիւր ջերմամբ մե Մարկ.
ծաւ . և աղաչէին զնա վասն նորա : 1.30.
39 * Եւ կաց առ նմա . սաստեաց ջերմանն ,
և եԹող զնա . և վաղվաղակի յարեաւ ,
40 և պաշտէր զնոսա : * Եւ ընդ արևուն
մտանել՝ ամենեքեան , որոց էին հիւ
անդք ՚ի պէսպէս ցաւս , բերէին զնո
առ նա : Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք
՚ինոցանէ դնէր ձեռս՝ և բժշկէր զնո :
41 * Եւ ելանէին դեւք ՚ի բազմաց՝ աղաղա Մատ.
կէին և ասէին . Եթէ դու ես որդի 1.34.
Ո՛Յ . և նա սաստէր՝ և ոչ տայր Թոյլ
խօսիլ . զի գիտէին զնա Թէ Քրիստոս է :
42 * Եւ իբրև տիւ եղև , ել՝ և գնաց յա ՂԲ
նապատ տեղիս , և ժողովուրդքն խնդ
րէին զնա . եկին մինչև առ նա և արգե
լուին զնա՝ զի մի գնասցէ ՚ինոցանէ :
43 * Եւ նա ասէ ցնո՚ . և այլոց քաղաքաց
պարտ է ինձ աւետարանել զարքայու
ԹիւնՏ՚ն . զի յայս իսկ առաքեցայ :
44 * Եւ քարոզէր ՚ի ժողովուրդսն գա
լիլեացւոց :

ԳԼ : Ա :

1 Եւ եղև ՚ի խառնիլ զնովաւ ժողովր
դեանն և լսել զբանն Տ՚ն . և ինքն
կայր առ ծովակին գեննեսարեԹայ : Մատ.
2 * Եւ ետես երկուս նաւս՝ զի կային 4.18.
առ ծովակին . և ձկնորսքն եղեալք Մարկ.
՚ի 1.16.

'ի նոցանէ՝ լուծանային զգործիսն։
3 *Եւ նա 'ի մի նաւուցն, որ էր սիմոնի, և աղաչեաց զնա սակաւիկ մի տանիլ 'ի ներքս 'ի ցամաքէն։ Նստաւ, և ուսուցանէր 'ի նաւէ անտի զժողովուրդսն։
4 *Եւ իբրև լռեաց 'ի խօսիցն, ասէ ցսիմոն՝ խաղացո՛ 'ի խորն, և արկէք զգործիս ձեր յորս։
5 *Պատասխանի ետ սիմոն և ասէ ցնա. վարդապետ՝ զամենայն գիշերս աշխատեցաք՝ և ոչինչ կալաք. բայց վասն քո բանիդ արկցուք զգործիսս։
6 *Օ այս իբրև արարին, փակեցին 'ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ, մինչև պարպատէին ուռկանք նոցա։
7 *Եւ ակն արկէին որսակցացն 'ի միւս նաւն՝ գալ օգնել նոցա. և եկին, և լցան երկոքին նաւքն մինչև մերձ յընկղմիլ։
8 *Իբրև ետես սիմոն պետրոս՝ անկաւ առ ծունկս Յի և ասէ. 'ի բաց գնա յինէն Տէր. զի այր մեղաւոր եմ ես։
9 *Զանգի ահ պատեաց զնա և զամենեսեան՝ որք ընդ նմայն էին վասն որսոյ ձկանցն՝ զոր ըմբռնեցին։
10 *Եւ նոյնպէս և զյակոբոս, և զյովհաննէս՝ որք էին որսակիցք սիմոնի։ Եւ ասէ ցսիմոն Յի. մի երկնչիր՝ յայսմ հետէ զմարդիկ որսայցես 'ի կեանս։
11 *Եւ հանեալ զնաւն 'ի ցամաք՝ թողին զամենայն՝ և գնացին զհետ նորա։
12 *‖ Եւ եղև 'ի հասանիլն նմա 'ի մի քաղաքաց, և ահա այր մի լի բորոտութեամբ՝ իբրև ետես զՅի, անկեալ 'ի վերոյ երեսաց աղաչեաց զնա՝ և ասէ. Տէր՝ եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։
13 *Ձգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց 'ինդա և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն։
14 *Եւ նա պատուիրեաց նմա մի ումեք ասել. այլ թէ երթ, ցոյց զանձն քո քահանային. և մատո զպատարագ վասն սրբութեան քոյ՝ որպէս և հրամայեաց Մովսէս 'ի վկայութիւն նոցա։
15 *Եւ յորդեր առաւել բանն զնմանէ. և ժողովեին ժողովուրդք բազումք լսել՝ և բժշկիլ 'ի հիւանդութենէ իւրեանց։
16 *Եւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս. և կայր յաղօթս։
17 *Եւ եղև 'ի միում աւուրց. և ինքն ուսուցանէր։ և փարիսեցիքն, և օրէնսգէտքն վարդապետք նստէին. որք ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց գալիլեացւոց. և հրէաստանի՝ և երկմի. և զօրութիւն Տեառն էր 'ի բժշկել զնոսա։
18 *‖ Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր մի, որ էր անդամալոյծ. և խնդրէին զնա մուծանել 'ինքեանս, և դնել առաջի նորա։
19 *Եւ իբրև ոչ գտանէին, թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա 'ի ներքս վասն ամբոխին, ելին 'ի տանիս՝ և 'ի միջոցն կախեցին զնա. և իջուցին մահճովքն հանդերձ 'ի մէջ առաջի Յի։
20 *Եւ տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. այր դու՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։
21 *Սկսան խորհիլ դպիրքն և փարիսեցիքն, և ասեն. ո՞վ սա՝ որ խօսի զհայհոյութիւն. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, բայց միայն Ա՛ծ։
22 *Իբրև գիտաց Յի զխորհուրդս նոցա, պատասխանի ետ և ասէ ցնա. զի՞ խորհիք 'ի սիրտս ձեր։
23 *Օ՞րն դիւրագոյն ասել. թողեալ լիցին քեզ մեղք քո՝ եթէ ասել. արի՛, և գնա՛։
24 *Այլ զի գիտասջիք թէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ երկրի թողուլ զմեղս (ասէ ցանդամալոյծն) քեզ ասեմ. արի՛, առ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո։
25 *Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն՝ էառ զիբրև յորոյ վերայ անկեալ դնիւր. գնաց 'ի տուն իւր. և փառաւորէր առնէր զԱ՛ծ։
26 *Զարմանք կալաւ զամենեսեան. և փառաւորէր առնէին զԱ՛ծ. լի եղեն ահիւ և ասեն, թէ տեսաք այսօր նոր նշան։
27 *‖ Եւ յետ այնորիկ ելանէ՝ և ետես զմաքսաւոր մի որում անուն էր Ղեւի. զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան. և ասէ ցնա. եկ զկնի իմ։
28 *Եւ թողեալ զամէն, յարեաւ և գնաց զկնի նորա։

*Եւ

*Լ՚ի արար ընդունելութի՛ մեծ նմա 29
ղևի՛ ի տան իւրում. և էր ժողովուրդ
բազում մաքսաւորաց՝ և այլոց՝ որք
էին բազմեալք ընդ նոսա։
Ա Մատ. 2.16. * ‖ Լ՚և տրտնջէին փարիսեցիքն և 30
դպիրքն նո՛ց զնմանէ առ աշակերտսն
նո՛ր՝ և ասեն. ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս
և ընդ մեղաւորս ուտէք և ըմպէք։
*Պատասխանի ետ Յի՛ս և ասէ ցնոսա. 31
ոչի՛նչ են պիտոյ բժիշկք ողջոյ՝ այլ
հիւանդաց։ *Լ՚ո՛չ եկի կոչել զար- 32
դարս՝ այլ զմեղաւորս յապաշխարու-
Ա Մատ. 2. 18. թի՛ւն։ *Լ՚և նոքա ասեն ցնա՝ ‖ ընդէ՞ր 33
աշակերտքն յօհաննու պահեն ամե՛ն
և խնդրուածս առնեն. նոյնպէս և փա-
րիսեցւոցն. և քոյդ ուտեն, և ըմպեն։
*Լ՚և նա ասէ ցնոսա. միթէ կարօ՞ղ 34
էք մանկանցդ առագաստի, մինչ փե-
սայն ընդ նոսա իցէ, հրաման առլ պա-
հել։ *Լ՚ակեսցեն աւուրք՝ յորժամ 35
բարձցի՛ ի նոցանէ փեսայն, ապա պա
հեսցեն յաւուրն յայնմիկ։ *Լ՚ասաց 36
և առակ մի առ նոսա. թէ ոչ՛ ոք ար-
կանէ՛ ի նոր հանդերձէ՛ ի վերայ հնա
ցեալ ձորձոյ. ապաթէ ոչ՝ և զնորն պա
տառէ և ո՛չ հնոյն չիաբանի կապերտն՝
որ ի՛ նորոյն։ *Լ՚և ոչ՛ ոք արկանէ գի- 37
նի նոր ի՛ տիկս հինս. ապաթէ ոչ՝ պայ
թուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս.
ինքն հեղանի, և տիկքն կորնչին։
*Լ՚այլ գինի նոր ի՛ տիկս նորս արկա 38
նելի է. և երկոքին պահին։ *Լ՚և ոչ՛ ոք 39
ըմպե զհինն, և կամիցի զնորն. քանզի
ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է։

Գ Լ։ Ը։

Ա Մատ. 12. 1. Լ՚Ե՛ղև ի՛ շաբաթու երկրորդ- 1
ումն առաջնոյն, անցանել նմա
ընդ արտորայսն. և աշակերտքն նորա
կորզէին հասկ՝ շփեին ընդ ափ՝ և ու-
Մատ. 2.23. տեին։ *Լ՚և ոմանք ի՛ փարիսեցւոցն 2
ասեն ցնոսա. զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ
օրէն ի՛ շաբաթու։ *Պատասխանի ետ 3
նոցա Յի՛ս և ասէ. չիոչ՞ ընթերցեալ
ձեր՝ զոր արարն Դաւիթ, յորժամ
քաղցեաւ ինքն՝ և որք ընդ նմանն էին։
Ա Թագ. 21. 6. *‖ Ո՛րպէս եմուտ նա ի՛ տունն Ա՛Ծ՝ 4
և զՀացն զառաջաւորութե՛ եկեր. և
ետ այնոցիկ՝ որք ընդ նմանն էին. զոր
Ա Լեւ. 29. 32. ոչ էր օրէն ումեք ուտել, ‖ բայց միայն
քահանայապետին։ *Լ՚և ասէ ցնո՛ս. 5
Ղ Եսա. 24. 9. Տէ՛ր է որդի մարդոյ և շաբաթու։
*Լ՚և եղև ի՛ միւսում շաբաթուն մտա 6
նել նմա ի՛ ժողովուրդն՝ և ուսուցա-
Ա Մատ. 12. 10. նել. ‖ և էր անդ այր մի՛ որոյ ձեռն աջ
գօսացեալ էր։ *Լ՚և սպասէին նմա 7
Մատ. 3. 1. գրիբքն և փարիսեցիք՝ թէ ի՛ շաբա-
թուն բժշկիցէ՞ զի գտանիցեն չարա-

8 խօսուլեն զնմանէ։ *Լ՚և նա գիտէր
զխորհուրդս նոցա. ասէ ցայրն՝ որոյ
ձեռն գօսացեալ էր. արի՛, և ա՛նց ի՛ կա՛ց ի՛ մէջ։ և նա յարուցեալ եկաց։
9 *Լ՚ասէ ցնոսա Յի՛ս. հարցից ինչ ձեզ.
զի՞նչ արժան է ի՛ շաբաթու. բարի՞ ինչ
առնել՝ եթէ չար գործել. ոգի՞ միապ
բեցուցանել՝ եթէ կորուսանել։
10 *Լ՚և հայեցեալ շուրջ զամենեսեան՝ ըս
զայրագին, ասէ ցնա՝ ձգեա՛ զձեռն քո.
և նա ձգեաց. և հաստատեցաւ ձեռն
11 նորա իբրև զիւսն։ *Լ՚և նո՛քա լցան
յիմարութի՛ւն. և խօսէին ընդ միմեանս,
թէ զի՞նչ առնիցեն Յի՛ս։
12 *Լ՚և եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ Գ Կ
ել ի՛ լեառն կալ յաղօթս, և հանէր
զգիշերն ի՛ գլուխ յաղօթսն այ։
Ա Մատ. 10. 1. 13 *‖ Լ՚և իբրև այգ եղև՝ կոչեաց զաշա- ‖
կերտսն իւր՝ և ընտրեաց ի՛ նոցանէ
Ա Մատ. 3. 13. երկոտասանս. (զորս և առաքեալս ա-
14 նո՛ւանեաց։) *Օ՛սիմո՛ն՝ զոր և պետրոս
անո՛ւանեաց. և զ՚Անդրեաս զեղբայր
նորին. և զՅակոբոս. և զՅովհաննէս.
և զՓիլիպպոս. և զ՚Բարթողիմէոս։
15 *Լ՚և զՄատթէոս. և զԹովմաս. և
զՅակոբոս ալփեայ. և զՍիմո՛ն զկոչե
16 ցեալն նախանձայոյզ։ *Լ՚և զՅուդա
Յակոբայ. և զՅուդա իսկարիովտացի,
17 որ եղև իսկ մատնիչ։ *Լ՚և իջեալ նո-
քօք հանդերձ ի՛ տեղւո՛ մի տափարակ.
և ժողով աշակերտացն նո՛ր՝ և բազմու
թի՛ւն յոյժ ժողովրդեանն. յամենայն հրէաստանէ և յԵրուսաղէմ՝ և յայնմ՛ կողմանէ՝ և
ի՛ ծովեզերէն տիւրոսի և սիդովնի։
18 *Որք եկին լսել՝ ի՛նմանէ՝ և բժշկիլ՝ ի
հիւանդութի՛ւնէ իւրեանց. և նեղեալքն
19 յայսոց պղծոց՝ բժշկէին։ *Լ՚և ժող
վուրդն խնդրէր մերձենալ ի՛նա. զի
զօրութի՛ւն բազում էլանէր ի՛նմանէ՝
20 և բժշկէր զամենեսեան։ *‖ Լ՚և նա ամ- ‖ Ա Մատ.
բարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր և 5. 2.
ասէ. Երանի՛ ե աղքատացդ հոգւով.
զի ձե՛ր է արքայութի՛ւնն Ա՛Ծ։
21 *Երանի՛ ե՝ որք քաղցեալք են այժմ,
զի յագեսցին. Երանի՛ որք լա՛ն այժմ,
22 զի ծիծաղեսցին։ *‖ Երանի՛ ե ձեզ ‖ Ա Մատ.
յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ՝ 5. 11.
և յորժամ՝ որոշիցեն և նախատիցեն
զձեզ. և հանիցեն անուն չար զձենջ
23 վա՛ն որդւոց մարդոյ։ *Ուրախ լերջիք յաւ
ուր յայնմիկ և ցնծասջիք. զի ահա
վարձք ձեր բազումք են յերկինս. ըստ
գմին օրինակի առնէին մարդարէիցն
24 հարքն իւրեանց։ *‖ Բայց վա՛յ ձեզ ‖ Ա Եր. 31.8.
մեծատանդք՝ զի ընկալայք զմխիթա
25 րուն ձեր։ *‖ Վա՛յ ձեզ՝ որք յագեալքդ ‖ Ա Սմ. 6. 1.
էք այժմ, զի քաղցիցիք. վա՛յ ձեզ՝ որք Ա Յաց.
ծիծաղիքդ այժմ, զի սգայցէք և լայ 65.13.
ցէք։

ցեք։ *Ալ այլ ձեզ՝ յորժամ բարւոյ ասիցեն զձեզ ամենայն մարդիկ. զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէից հարքն 27 ‖ Մատ. նոցա։ *Ա.յլ ձեզ ասեմ՝ որք լսէք. ‖ սիրեցէք զթշնամիս ձեր. բարւոյ արարէք 28
5. 44. ատելեաց ձերոց։ *Օրհնեցէք զանիծ 29
‖ Մատ. ցաց ձերոց։ *‖ Որ հարկանէ զծնօտս
5. 39. քո՝ մատո՛ նմա և զմիւսն. ‖ և որ հանէ
‖ 1. Կորն. ’ի քէն զբաճկոն քո՝ մի՛ արգելուր ’ի
6. 7. նմանէ և զշապիկս։ *Ա.մենայն, որ 30
խնդրէ ոք ’ի քէն, տո՛ւր. և զորինչ հանէ ոք ’ի քէն, մի՛ պահանջեր։
‖ Ղուկ. 4. 16. *‖ Ա.յո՛ ոչ կամիք թէ արասցեն ձեզ 31
մարդիկ, այնպէս արասջիք և դուք նոցա։
Մատ. *‖ Ա.թէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր՝ 32
7. 12. զի՞նչ հնարս է ձեր. զի և մեղաւորք սի-
‖ Մատ. րեն զսիրելիս իւրեանց։ *Ա.ւ եթէ 33
5. 46. բարի առնէք բարերարաց ձերոց՝ որ
հնարս է ձեր. զի և մեղաւորք զնոյն
‖ 2. Կորնթ. գործեն։ *‖ Ա.ւ եթէ տայք փոխ այնո- 34
15. 8. ցիկ՝ յորոց ակն ունիցիք առնուլ՝ որ
Մատ. հնարս է ձեր։ զի և մեղաւորք մե-
5. 42. ղաւորաց փոխ տան. զի առցեն անդ-
րէն զկշիռն։ *Ա.յլ սիրեցէք զթշնա- 35
միս ձեր. և բարի արարէք ատելեաց ձերոց. և տո՛ւք փոխ՝ ոչ ակն ունելով առնուլ. և եղիցին վարձք ձեր բազումք՝ և եղիջիք որդիք բարձրելոյն. զի նա քաղցր է ’ի վերայ չարաց՝ և ապաշնորհաց։ *Ա.ղերսուք գթածք՝ 36
որպէս և Հայրն ձեր գթած է։

37 *‖ Մի՛ դատէք՝ և ոչ դատիցիք. մի՛ պատ- ‖ Մատ.
ժէք՝ և ոչ պատժիցիք. արձակեցէք, և 7. 1.
38 արձակիցիք։ *Տո՛ւք, և տացի ձեզ. չափ
բարւոք՝ թաթաղուն, շարժուն, զե-
ղուն, տայցեն ’ի գոգս ձեր. ‖ նովին ‖ Մատ.
չափով՝ որով չափէք, չափեսցի ձեզ։ 7. 2.
39 *Ա.սաց և առակ մի առ նոսա՝ միթէ Մատ.
կարիցէ կոյր կուրի առաջնորդել. ոչ 4. 24.
ապաքէն երկոքին ’ի խորխորատ ան-
40 կանիցին։ *‖ Ա.չ աշակերտ լաւ քան ‖ Մատ.
զվարդապետ իւր. ամ կատարեալն 10. 24
եղիցի իբրև զվարդապետ իւր։ Յովհ.
41 *‖ Օ՞ տեսանես զշիւղ յականն եղբօր 13. 16.
քոյ. և ’ի քումմ ականդ զգերանդ ոչ ‖ Մատ.
42 նշմարես։ *Կամ զիա՞րդ կարես ասել 7. 3.
ցեղբայր քո. եղբայր, թո՛ղ հանից
զշիւղդ յականէ քումմէ. և դու ’ի քումմ
ականդ զգերանդ ոչ տեսանես. կեղ
ծաւո՛ր՝ հան նախ զգերանդ յականէ
քումմէ. և ապայ հայեսջիր հանել
զշիւղ յականէ եղբօր քոյ։
43 *‖ Օ՛ ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ ‖ Մատ.
պտուղ չար. և ոչ դարձեալ ծառ չար 7. 18. և
44 որ առնիցէ զպտուղ բարի։ *Օ՛ի 12. 33.
իւրաքանչիւր ծառ ’ի պտղոյ իւրմէ
ճանաչի. զի ոչ եթէ ’ի փշոյ քաղեն
թուզ. և ոչ ’ի մորենւոյ կթեն խաղող
45 *Մարդ բարի, ’ի բարի գանձուց սրտի
իւրոյ բղխէ զբարի. և մարդ չար՝ ’ի չա-
րէն բղխէ զչար. քանզի ’ի յաւելուած
ծոց սրտին խօսի բերան նորա։
46 *Օ՛ի կոչէք զիս՝ ‖ Տէր Տէր, և զոր ա- ‖ Մատ.
47 սեմն, ոչ առնէք։ *Ա.մենայն որ գայ 7. 21.
առ իս, և լսէ զբանս իմ, և առնէ զնո՝ ցուցից
48 ցուցից ձեզ զո՞ր նմանէ։ *Նման է 2. 13.
առն, որ շինիցէ տուն. որ փորեաց՝ և Յով.
խորեաց՝ և եդ զհիմն ’ի վերայ վէմի. 1. 23.
’ի յառնել հեղեղաց բաղխեաց գետ
զտունն. և ոչ կարաց շարժել զնա. զի
հաստատեալ էր հիմն ’ի վերայ վէմի։
49 *Իսկ որ լսէ զբանս իմ և ոչ առնէ՝
նմանէ առն՝ որ շինիցէ զտուն ’ի վե-
հողոյ առանց հիմանն. զոր բաղխեաց
գետ. և վազվազակի անկաւ. և եղև
կործանումն տանն այնորիկ մեծ։

Գլ. Ը.

1 Եւ ‖ եղև իբրև կատարեաց զամ Գլխ.
զբանս իւր ’ի լսելիս ժողովր- ‖ Մատ.
դեանն, եմուտ ’ի կափառնաում։ 8. 5.
2 *Հարիւրապետի ոմանց ծառայ ա-
բաչար հիւանդացեալ մերձ էր ’ի վախ
ճանիլ. որ էր նմա պատուական։
3 *Եւ իբրև լուաւ զՅի, առաքեաց
զծերս հրէից. աղաչէր զնա, զի եկեսցէ,
և ապրեցուսցէ զծառայն նորա։
4 *Եւ նոքա եկեալ առ Յի՝ աղաչէին
զնա ստէպ և ասէին. Թէ արժանի է՝
որում

սրում զընորհս զայս առնես ։ * Օ՛ 5
սիրէ զազգս մեր . և զժողովրդանոցն
նա շինեաց մեզ ։ * Եւ Յ՚ն գնաց ընդ 6
նոսա ։ իբրև ոչինչ կարի հեռի եր՛ ի
տանէն ,յղեաց առնս հարիւրապետն
‖ Մատ. բարեկամս, և ասէ ցնա ։ ‖ Տ՛ր , մի՛ ինչ
8. 8. աշխատ լինիր՝ զի չեմ բաւական եթէ
ընդ յարկաւ իմով մտանիցես ։
* Վ՚ն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ ար 7
ժանի՝ առ քեզ գալոյ ։ այլ ասա բանիւ,
և բժշկեսցի մանուկս իմ ։ * Վ՚անզի 8
և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխա_
նութիւն ։ ունիմ ընդ ինև զինուորս ։ և
ասեմ սմա՝ երթ , և երթայ ։ և այլում՝
թէ եկ , և գայ ։ և ծառայի իմում՝ թէ
արա զայս , և առնէ ։ * Եւ իբրև լուաւ 9
զայս Յ՚ն՝ զարմացաւ . դարձաւ առ
ժողովուրդն՝ որք երթային զհետ նո՛ր՝
և ասէ . ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ և ոչ
յԻսրայէլ այսպիսի հաւատս գտի ։
* Եւ դարձան անդրէն պատգամաւ 10
որքն՚ի տուն . և գտին զծառայն հի_
ւանդ՝ բժշկեալ ։
ԴՊ * Եւ եղև՚ի վաղիւն , երթայր՚ի քա_ 11
ղաք մի , որում անուն էր Նային . եր_
թային ընդ նմա աշակերտքն նորա՝
և ժողովուրդք բազումք ։

* Իբրև մերձ եղև՚ի դուռն քաղաքին, 12
և ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միա_
մօր մօր իւրոյ ։ և նա էր այրի ։ և ժողո
վուրդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա ։

13 * Իբրև ետես զնա Տ՚ր, գթացաւ՚ի նա՝
14 և ասէ . մի՛ լար ։ * Եւ մատուցեալ մերձ
ցաւ՚ի դագաղն ։ և որք բարձեալն տա
նէին, զտեղի առին ։ և ասէ . պատանի
15 դու՝ քեզ ասեմ, արի ։ * Կանգնեցաւ՝
և նստաւ մեռեալն. և սկսաւ խօսիլ ։ և
16 ետ զնա մօրայր իւր ։ * Եւ ահ կալաւ
զամենեսեան. և փառաւորէ առնէին զ՚Ա
և ասէին ։ ‖ մարգարէ մի մեծ յարու_ ‖ Ա՚ղ.
ցեալ է՚ի մէջ մեր. և թէ այց ա_ 24. 19.
րար Ա՚ն ժողովրդեան իւրում՚ի բա_ Յօհ.
17 րութի ։ * Եւ ել զրոյցս այս ընդ ամ 4. 19.
հրեաստան վ՚ն նո՛ր . և ընդ ամ կողմանս
18 աշխարհին ։ * Եւ պատմեցին յօհան_
նու աշակերտքն իւր վ՚ն ամի այսոցիկ ։
19 * ‖ Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս ‖ Մատ.
յաշակերտացն իւրոց յօհաննէս. առա 11. 2.
քեաց առ Տ՚ր և ասէ . դու՛ ես , որ գա_
լոյն ես , եթէ այլում՝ ակն կալցուք ։
20 * Եւ եկեալ արքն առ նա՝ ասեն ։ յօ_
հաննէս մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ
քեզ՝ և ասէ ։ դու՛ ես որ գալոյն ես ,
21 թէ այլում՝ ակն կալցուք ։ * Եւ՚ի նմին
ժամու բժշկեաց զբազումս՚ի հիւան_
դութեանց և՚ի հարուածոց և յայսոց չա
րաց ։ և կուրաց բազմաց շնորհեաց տե
22 սանել ։ * Պատասխանի ետ նոցա և ասէ ։
երթայք , պատմեցէք յօհաննու՝ զոր
տեսիքդ և լուայք ։ ‖ զի կոյրք տեսա_ ‖ Ես.
նեն . կաղք գնան ։ բորոտք սրբին ։ 35. 5.
խուլք լսեն ։ մեռեալք յառնեն ։ աղ
23 քատք աւետարանին . * Եւ երանի
ըսէ՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս ։
24 * Եւ իբրև գնացին աշակերտքն յօ_
հաննու՝ սկսաւ ասել ընդ ժողովուրդսն
վասն յօհաննու ։ զի՞ ելիք յանապատն
տեսանել. զեղէգն շարժուն՚ի հողմոյ ։
25 * Ա՚լ զի՞նչ ելիք տեսանել. զայր՚ի
հանդերձս փափկութեաւ զարդարեալ ։
ահաւասիկ որք՚ի հանդերձս երևելիս
և՚ի փափկութեաւ են՝ յարքունիս են ։
26 * Ա՚լ զի՞նչ ելիք տեսանել. զմարգա_
րէ՞ ։ այո՛ . ասեմ ձեզ՝ առաւել և քան
27 զմարգարէ ։ * ‖ Օ՛ն սա է վասն որոյ ‖ Ղաղ.
գրեալն է ։ թէ ահա առաքեմ զհրեշ 3. 1.
տակ իմ՝ առաջի քո՝ որ յարդարեսցէ Ա՚պ.
զճանապարհս քո առաջի քո ։ 11. 10.
28 * Ա՚մէն ասեմ ձեզ ։ մեծ՚ի ծնունդս Ա՚բէ.
կանանց մարգարէ քան զյօհաննէս ոչ 1. 2.
ոք է ։ բայց փոքրիկն յարքայութեան Ա՚Ի
29 մեծ է քան զնա ։ * Եւ ամ ժողովուրդն
իբրև լուաւ , և մաքսաւորքն արդա_
րացուցին զ՚Ա . զի մկրտեցան՚ի մկր_
30 տութենն յօհաննու ։ * Իսկ փարիսե_
ցիքն և օրինականք զխորհուրդն Ա՚Ի
անարգեցին յանձինս իւրեանց՝ զի ոչ
31 մկրտեցան՚ի նմանէ ։ * ‖ Ա՚րդ՝ ումի ‖ Ա՚պ.
նմանեցուցից զմարդիկ ազգիս այս_ 11. 16.

բիկ. և ոճմ իցէն նմանաւօղք: * Նմանք 32
են մանկտւոյ՝ որք ՚ի հրապարակս նստեն
ցին. կարգայցեն զմիմեանս և ասիցեն
փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցէք:
Մատ. ողբացաք՝ և ոչ լացէք: * Նկն Յովհան 33
3. 4. նէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր զհաց. և ոչ
Մարկ. ըմպէր զգինի. և ասէիք՝ դև ունի ՚ի նմա:
1. 6. * Նկն որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ, և 34
ասէք, ահա այր կերօղ և արբեցօղ.
բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց:
* Նշ արդարացաւ իմաստութիւն յորդ 35
ւոց իւրոց:
Կ.Գ * Նզաչէր զնա ոմն ՚ի փարիսեցւոցն՝ 36
զի կերիցէ ՚ընդ նմա: և մտեալ
՚ի տունն փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ:
Մատ. * Նշ կինն մի էր ՚ի քաղաքին մեղաւոր: 37
26. 7. իբրև գիտաց եթէ բազմեալ է ՚ի տան
Մարկ. փարիսեցւոյն, բերեալ շիշ մի իւղոյ
14. 3. նարդեան աղնտի: * Կայր յետոյ առ 38
Ղօկա. ոտս նորա, լայր. և արտասուօքն սկսաւ
12. 3. թանալ զոտս նորա: և հերով գլխոյ
իւրոյ ջնջէր: և համբուրէր զոտս նո՛
և օծանէր իւղովն:

* Նշ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կո՛ 39
չեացն զնա՝ ասէ ընդ միտս իւր. սա
թէ մարգարէ ոք էր, ապա գիտէր թէ
ո՛վ և ո՛րպիսի ոք կինն մերձենայ ՚ի սա.
զի մեղաւոր է: * Պատասխանի եւ 40
Յ՚ և ասէ: սիմոն, ունիմ ինչ ասել
քեզ: և նա ասէ՝ ասա վարդապետ: և
ասէ: * Նրկու պարտապանք էին ո՛ 41
ոմն փոխատուի մինն պարտիւր հինգ

հարիւր դահեկան. և միւսն լիսուն:
42 * Նշ իբրև ոչ գոյր հատուցանել՝ եր
կոցունց ընորհեաց: արդ ասա՛ ով
43 ոասել սիրեսցէ զնա: * Նսէ սիմոն՝
լինձ այսպէս թուի, թէ որում զբա՛
զումն ընորհեաց: և նա ասէ ցնա. ու
44 ղիղ դատեցար: * Նշ դարձեալ ՚ի կինն
հողմն, ասէ ցսիմոն. տեսանե՞ս զայս
կինն: մտի ՚ի տուն քո. ջուր ոտից իմոց
ոչ ետուր. իսկ սա արտասուօք իւրով ե
ԹԱՅ զոտս իմ, և հերով իւրով ջնջ՛
45 ջեաց: * Համբոյր մի դու ոչ ետուր
լինձ. սա աւուրիկ յորմէ հետէ մտեալ
եմ, ոչ դադարեաց ՚ի համբուրելոյ
46 զոտս իմ: * Նւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր.
47 սա իւղով անուշիւ եօծ: * Ո՛ւստն որոյ
ասեմ քեզ. Թողեալ լիցին սմա մեղք
իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց: զի
որում շատ Թողուցու, շատ սիրէ՝ և
48 որում սակաւ, սակաւ: * Նշ ասէ
ցնա. ‖ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: ‖ Մատ.
49 * Նշ սկսան՝ որք բազմեալն էին ընդ ց. ։
նմա, ասել ընդ միտս իւրեանց: ո՞վ է
50 սա՝ որ զմեղս Թողու: * Նշ նա ասէ
ցկինն. Հաւատք քո կեցուցին զքեզ՝
երԹ ՚ի խաղաղութիւն:

Գ.Ի: Ր:

Գի 1 Նշ եղև յետ այնորիկ և ինքն շր
ջիւր ընդ քաղաքս և ընդ գիւղս:
քարոզեր և աւետարաներ զարքայու
Թիւն Ա՛Յ: և երկոտասանքն ընդ նմա:
2 * Նշ կանայք ոմանք՝ որք բժշկեալ
էին յայսոց չարաց և ՚ի հիւանդուԹեց:
Մատ. ‖ Մարիամ, որ կոչիւր մագդաղինեա՛ 16. 9.
ցի, յորմէ եօԹն դեւքն ելեալ էին:
3 * Նշ յովհաննա կին քուզայ՝ հաշտարա
պետին հերովդի, և շուշան՝ և այլք բա
զումք. որք պաշտէին զնա յընչից
4 իւրեանց: * Նշ ՚ի ժողովիլ բազմաց
ժողովրդոց: և ըստ քաղաքաց քաղա
քաց եկելոց առնա, ասէ առակաւ:
Մատ. 5 * ‖ Նշ սերմանացան սերմանել զսեր 13. 4
մանիս իւր: և ՚ի սերմանելն իւրում՝ Մարկ.
էր, որ անկաւ առ ճանապարհաւ. և 4. 3
եղև կոխան. և Թռչունք երկնից կե՛
6 րին զնա: * Նշ այլն անկաւ յապառա
ժի. և ընդ բուսանիլն՝ չորացաւ, առ
7 ՚ի չգոյէ հիւԹից: * Նշ այլն անկաւ ՚ի
մէջ փշոց. և ընդնմին բուսեալ փշոցն՝
8 հեղձուցին զնա: * Նշ այլն անկաւ
յերկիր բարի և պարարտ. և բուսեալ՝
արար զպտուղ հարիւրապատիկ: զայս
իբրև խօսեցաւ, ասէ. որ ունիցի ա՛
9 կանջս լսելոյ, լսէ՛ցէ: * Հարցանէին
զնա աշակերտքն, Թէ զինչ իցէ առակն
10 զնա: * Նշ նա ասէ: ձեզ տուեալ է գիտել
զխորհուրդս արքայուԹեն Ա՛Յ. բայց
այլոց

Ա Լսայ. այլոց առակօք ։ Ա զի տեսցեն, և մի տես
6. 9. ցեն ։ և լսիցեն, և մի իմասցին ։
Մատ. * Ասացյ առակն այսինչէ ։ սերմն բանն 11
13. 14. Ե է ։ * Եւ որք առ ճանապարհաւն , 12
Մարկ. այնոքիկ են , որք լսենն . և ապայ գայ
4.12. սատանայ՝ և հանէ զբանն ի սրտից նո
Յօհան. ցա. զի մի հաւատացեալք՝ և ապրեսցին։
12. 40. * Եւ որք յապառաժին , որք յորժամ 13
Գործ. լսիցեն՝ խնդութեամբ ընդունին զբանն.
28. 26. և արմատս ոչ ունին . որք առ ժամա
Հռոմ. նակ մի հաւատան . և ի ժամանակի
11.8. փորձութեան հեռանան ։ * Իսկ որ ի մէջ 14
փշոյն անկաւ, նոքա են, որք իբրև լսեն
զբանն, և ի հոգս և ի մեծութեան և ի
ցանկութիւն աշխարհիս զազանալ
հեղձնուն՝ և անպտուղ լինին։
* Իսկ որ յերկիրն պարարտ. որոց քար 15
ուք և զսիրթագին սրտիւ լսեալ
զբանն՝ ընդունին . և տան զպտուղ
Ա Մատ. համբերութեամբ ։ * Ա Ոչ ոք լուցանէ զճրագ 16
5. 15. և թաքուցանէ ընդ կարասեաւ, կամ
Մարկ. դնէ ընդ մահճաւք . այլ ի վերայ աշտա
4.21. նակի դնէ . զի որք մտանեն , զլոյս
Ա Մատ. տեսցեն ։ * Ա Չիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ 17
10.26. յայտ լիցի . և ոչ գաղտնի, որ ոչ ծա
Մարկ. նիցի, և եկեսցէ ի յայտ ։ * Ցեսէք այ 18
4. 22. սուհետև՝ զիարդ լսէքդ . Ա զի որ ու
Ա Մատ. ցէ՝ տացի նմա . և որ ոչն ունի , և
13. 12. զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի ի
Ա25.29 նմանէ ։ * Ա Ապին առ նա մայրն և եղ 19
Ա Մատ. բարք իւր , և ոչ կարէին հասանել ի
12.46. նա վասն բազմութեան ։ * Ի.ղղ եղև 20
Մարկ. նմա և ասեն . մայր քո և եղբարք քո
3. 32. կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսա
նել ։ * Եւ ասէ ցնոսա . մայր իմ և 21
եղբարք իմ՝ սոքա են , որք զբանն այ
լսեն և առնեն։
Ղ. Օ * Ա Եւ եղև ի միում աւուրց՝ ինքն եւ 22
ի նաւ , և աշակերտքն նորա . և ասէ
Ա Մատ. ցնոսա . եկայք , անցցուք յայնկոյս ծո
8. 23. վակին . և գնացին ։ * Եւ մինչդեռ 23
Մարկ. նաւէին, ի քուն եմուտ . և էջ մրրիկ
4.36. հողմոյ ի ծովակն՝ և ուռնայր . և տագ
նապեին ։ * Ա Մատուցեալ զարթուցին 24
զնա և ասեն . վարդապետ , վարդա
պետ, կորնչիմք աւասիկ . և նա յարու
ցեալ՝ սաստեաց հողմոյն և խռովուե
լոյրցն՝ և հանդարտեցան. և եղև խա
ղաղութիւն ։ * Ի.սէ ցնոսա . ուր են հա 25
ւատք ձեր . և զարհիւրեալ զսքնա
ցան . և ասէին ցմիմեանս . ով արդեօք
իցէ սա, զի և հողմոյ և ջրոյ պիրանի
տայ . և հնազանդին սմա ։ * Եւ նաւե 26
ցին իջին յաշխարհն գերգեսացւոց .
որ է յայնկոյս հանդիպ գաղիլեայ ։
* Եւ ընդ ելանելն նորա ի ցամաք , 27
պատահեաց այր մի ի քաղաքէն՝ որ
ունէին դեւք . և բազում ժամանակս
չէր հանդերձ զգեցեալ՝ և ոչ ի տան
բնակեալ . այլ ի գերեզմանս։
28 * Եւ տեսեալ զՅ՝ աղաղակեաց՝ և
անկաւ առաջի նո՝ և ասէ մեծաձայն.
զի՞ կայ իմ և քո Յ՝ որդի ի բարձ
րելոյ . աղաչեմ զքեզ՝ մի տանջես զիս ։
29 * Հանգի հրամանն տայր այսոյն պղծոյ
ելանել ի մարդոյ անտի . քանզի բա
զում ժամանակս յափշտակեալ էր
զնա . և կապէր ի շղթայս . և պահէր Ակտ.ԺԶ.
յերկաթս . և խզէր զկապանսն , և ի շղ.
վարիւր ի դիւէն յանապատս։ նապիտք
30 * Եւ հարց զնա Յ՝ և ասէ . զի՞նչ անուն
է քեզ։ և նա ասէ . լեգէօն ։ զի դեւք
բազումք մտեալ էին ի նա ։
31 * Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի հրամայն
ասցյեն նոցա երթալ յանդունդս ։
32 * Եւ էր անդ երամակ մի խոզից բազ
մաց արօտական ի լերինն . և աղաչէ
սին զնա. զի հրամայեսցե նոցա մտա
նել ի նոսա։ և հրամայեաց նոցա ։
33 * Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին ի
խոզեանն . և դիմեաց երամակն ի դա
հէ անտի ի ծովակն . և հեղձաւ ։
34 * Իբրև տեսին խոզաբածքն զիրան, որք
եղեն , փախեան . և պատմեցին ի քա
ղաքին և յայգարական ։ * Եւ իբրև ե
լին տեսանել զգործեալն . և եկին առ
Յ՝. և գտին զայրն , ուստի դեւքն ե
լեալէին , զգեցեալ և զգաստացեալ
նստեր առ ոտն Յ՝ և երկեան ։
36 * Պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր.
թէ զիարդ փրկեցաւ դիւահարն ։
37 * Եւ աղաչէր զնա ամ բազմութիւնն
շուրջ զկողմամբքն գերգեսացւոց .
գնալ ի սահմանաց նոցա . քանզի ահիւ
մեծաւ տագնապէին ։ Ա նա մտեալ ի
38 նաւ՝ դարձաւ անդրէն ։ * Ի.ղաչէր զնա
այրն , ուստի դեւքն ելեալ էին՝ շրջիլ
ընդ նմա . արձակեաց զնա և ասէ ։
39 * Դարձ ի տուն քո , և պատմեա , զոր
միանգամ արար քեզ Ա՝. գնաց ի քա
ղաքն և քարոզէր , զոր ինչ արար նմա
40 Յ՝ ։ * Եւ իբրև դարձաւ անդրէն
Յ՝, ընկալաւ զնա ժողովուրդն . քան
զի ամենեքեան ակն ունէին նմա ։
41 * Ա Եւ ահա եկն այր մի , որոյ անուն Ա Մատ.
էր յայրոս . և նա էր իշխան ժողովր 9. 18.
դեանն . անկեալ առ ոտն Յ՝ աղա Մարկ.
չէր զնա մտանել ի տուն նորա ։ 5. 22.
42 * Օի դուստր միածնի էր նմ . ամաց
իբրև երկուասանիկ . և էր մերձ ի
մահ. և ընդ երթալն նմ՝ ժողովուրդքն
43 նեղէին զնա ։ * Ա Եւ կին մի էր ի տե Ա Մատ.
ասուեսութենէ արեան յամաց երկոտա 9. 20.
սանից . որ ի բժիշկս ծախեալէր զամ Մարկ.
ինչս իւր . որում ոչ էր լեալ հնար յու 5. 25.
44 մեքէ բժշկիլ ։ * Մատուցեալ յետոյ
մեր.

մերձեցաւ ի դրօշակ հանդերձի նորա.
և նոյնժամայն եկաց բղխումն արեան
նորա։ * Եւ ասէ Յն. ոչ է՛ որ մերձե- 45
ցաւն լիս։ իբրև ամենեքեան ուրա-
նային, ասէ պետրոս՝ և որք ընդ նմա
էին. վարդապետ, ժողովուրդք սնանեն
և ննեղեն զքեզ։ * Եւ ասէ Յն՝ ոմն 46
մերձեցաւ լիս. քանզի գիտացի եթէ
զօրութիւն ել յինէն։ * Իբրև եւս 47
կիւնն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ի նմանէ,
եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նորա.
թէ վասն որոյ իրայ մերձեցաւ ի նմա,
պատմեաց առաջի ամ ժողովրդեանն.
և եթէ ոյր բժշկեցաւ առժամայն։
* Եւ ասէ՝ քաջալերեաց դուստր. հա 48
ւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ ի խա-
ղաղութիւն։ * Եւ մինչդեռ նա խօսէր, 49
գայ ոմն ի տանէ ժողովրդապետին՝ և
ասէ ցնա. մեռաւ դուստր քո. մի՛ ինչ
աշխատ առներ զդա։ * Եակ Յն իբրև 50
լուաւ՝ պատասխանի ետ նմա և ասէ.
մի՛ երկնչիր, միայն հաւատա, և կեցցէ։
* Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ զոք եթող 51
մտանել՝ բայց միայն զՊետրոս և զՅա
կոբոս. և զՅովհաննէս. և զհայր ման-
կանն և զմայր նորա։ * Լային ամենե 52
քեան՝ և կոծէին զնա. և նա ասէ. մի՛
լայք, զի չէ մեռեալ՝ այլ ննջէ։
* Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա. զի դի 53
տէին թէ մեռաւ։ * Եւ նա հանեալ 54
զամենեսեան արտաքս։ * Կալաւ զձե- 55
ռանէ նորա. բարբառեցաւ և ասէ.
արի՛ կայ մանուկ դու։ * Եւ դար- 56
ձաւ ոգի նորա, և կանգնեցաւ վաղվա
զակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել։
* Եւ զարմացան ծնօղքն նորա. և 57
նա պատուիրեր մի՛ ումեք ասել՝ որ
ինչ եղեւն։

Գլ. ԺԲ։

Գլ. Եւ Եկոչեալ զերկոտասան առա- 1
քեալսն. ետ նոցա զզօրութիւն և
Մատ. զիշխանութիւն ի վերայ ամ դիւաց։ և բժշ
10.1. կել զհիւանդութիւնս։ * Եւ առաքեաց 2
Մարկ. զնա քարոզել զարքայութիւնն Յն. և
3.13. բժշկել զախտաժէտս։ * Եւ ասէ 3
Մատ. ցնա. մի՛ ինչ բառնայք ի ճանապարհի.
10.9. մի՛ գաւազան, և մի՛ մախաղ, մի՛ հաց,
Մարկ. և մի՛ արծաթ, և մի՛ երկուս հանդերձս
6.8. ունիցիք։ * Եւ յոր տուն մտանիցէք՝ 4
անդ ագիք. և անտի գնայցէք։
Ղուկ. * Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, Յոր- 5
13.51. ժամ ելանիցէք ի քաղաքէն յայնմա-
նէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք
ի վկայութիւն նոցա։ * Եւ ելեալ շրջէին 6
ընդ քաղաքս և ընդ գիւղս. աւետա
րանէին և բժշկէին ընդ ամ տեղիս։
Մատ. * Եւ լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ ըղ 7
14.1.

*Եւ

*Նէ առեալ զհինգ նկանական և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս. օրհնեաց՝ և եբեկ. և տայր ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն ։ *Կերին և յագեցան ամենեքեան։ և բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ երկոտասան սակս։ *|| Նէ եղև՝ ի կալն նէ յաղօթս առանձինն. էին ընդ նմա և աշակերտքն նէ։ Եհարց զնա և ասէ. զի՞ ոք ասեն զինեն մարդիկ։ *Նէ նոցա պատասխանի տուեալ ասեն։ զՅովհան Նէս մկրտիչ. և այլք զեղիայ ։ իսկ այլք թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ ։ *Նէ սէ ցնա. դուք զի՞նք ասէք զինեն, թէ իցեմ։ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ. զՔ՚ն Ն՚Յ։ *Նա սաստեաց՝ ի նոսա. և պատուիրեաց, մի՛ ումեք ասել զայն։ *Նէ ասէր || թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ դայ բազում չարչարիլ՝ և անարգիլ՝ ի քահանայապետից և՝ ի ծերոց և՝ ի դպրաց. և սպանանիլ՝ և յերիր աւուր յառնել։ *Նէ ասէր առ ամենեսին. || եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն՝ և առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ և եկեսցէ զկնի իմ։ *|| Օր որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ, կեցուսցէ զնա ։ * Օրինչ օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհս շահեսցի. և զանձն իւր կորուսցէ, կամ տուժեսցէ։ *|| Օր որ ամեն համարեսցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամենի արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք հրովք՝ և հօր՝ և հրեշտակաց սրբոց։ *|| Նայց արդարև ասեմ՛ ձեզ. եթէ են ոմանք՝ի դոցանէ, որք այդր կան. որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն Ն՚Յ ։ *|| Նէ եղև յետ այսց բանիցդ իբրև աւուրք ութ. առեալ զՊետրոս՝ և զՅակոբոս՝ և զՅովհաննէս՝ եւ՝ի լեառն կալ յաղօթս զնա։ *Նէ՝ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ. և փոխեցաւ հանդերձ նր ։ և եղև սպիտակ փայլուն ։ *Նէ ահա արք երկու խօսէին ընդ նմա. որք էին մովսէս և եղիա։ *Նրևեալ փառօք ։ և ասէին զելոյն նորա, զոր կատարելոց էր յԵրուսաղէմ։ *Իսկ պետրոս՝ և որք ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք՝ի քնոյ՝ զարթեան. և տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս արսն, որք կային առ նմա։ *Նէ եղև՝ի մեկնել նոցա նմանէ, ասէ պետրոս ցՅն. վարդապետ՝ բարւոք է մեզ աստ լինել. և արասցուք երիս տաղաւարս ։ մի քեզ. և մի մովսէսի. և մի եղիայի։ և ոչ գիտէր զինչ խօսէր ։ *Նէ 34 զայս ասացն, եկն ամպ, և հովանի եղև՝ի վերայ նց ։ և երկեան՝ի մտանելն նոցա ընդ ամպսն։ *Ձայն եղև յամպոյն և ասէ. || դա է որդի իմ ընտրեալ. դմա լուարուք ։ *Նէ ընդ լինիլ բարբառոյն՝ գտաւ Յն միայն ։ և ինքեանք լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչինչ յորոց տեսինն։ *Նէ եղև՝ի վաղիւնն մինչ իջանէին նոքա՝ի լեռնէ անտի, ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդ բազում։ *|| Նէ ահա այր մի՝ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ ։ վարդապետ. աղաչեմ զքեզ՝ հայեցայ յորդի իմ՝ զի միամօր է ինձ ։ *Նէ ահա այս հարկանի՝ի նմա և յանկարծ գոչէ՝ և զարկուցանէ՝ և ծաւալեցուցանէ զնա՝ և փրփրեցուցանէ. և հազիւ մեկնի՝ի նմանէ խորտակեալ զնա ։ *Նէ աղաչեցի զաշակերտսն քո՝ զի հանցեն զնա. և ոչ կարացին։ *Պատասխանի ետ Յն և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր. մինչև յերբ եղեց ընդ ձեզ՝ և անասցեմ ձեզ ։ մատո այսր զորդին քո։ *Նէ մինչդեռ մատուիր՝ զարկոյց զնա դևն՝ և շարժլեաց ։ * Յաստեաց Յն այսոյն պղծոյ. և բժշկեաց զմանուկն. և ետ զնա ցհայր իւր։ *Նէ զարմանային ամենեքեան՝ի վերմեծամեծացն Ա՚Յ ։ և՝ի զարմանալ ամենեցուն՝ի վերայ ամենից զոր առնէր. ասէ ցաշակերտսն իւր. դուք դո՛ւք՝ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ. զի որդի մարդոյ մատնելոց է՝ի ձեռս մարդկան։ *Նէ նոքա ոչ գիտէին զբանն. և էր ծածկեալ՝ի նոցանէ՝ զի մի գիտասցեն։ և երկնչէին հարցանել ցնա վերայ բանին այնորիկ ։ *|| Նմուտ խորհուրդ՝ի նոսա՝ թէ ո՞վ արդեօք մեծ իցէ՝ի նոցանէ։ * Յն իբրև ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նր. կառ զմանուկ մի. և կացոյց՝ի մէջ նոցա առ իւր։ *Նէ ասէ ցնա. որոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ, զիս ընդունի. և որ զիս ընդունիցի, ընդունի զառաքիչն իմ։ զի որ փոքրիկն է յամենեսին՝ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ ։ *Պատասխանի ետ յօհաննէս և ասէ ։ վարդապետ՝ տեսաք զոմն. որ յանուն քո դևս հանէր՝ և արգելաք զնա. զի ոչ ընդ մեզ։ *Նէ ասէ ցնա Յն. մի՛ արգելուք. զի որ ոչն է ձեր հակառակ, ՚ի ձեր կողմն է։ *Նէ եղև՝ի կատարել աւուրց վերանալոյ նր՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ յԵրուսաղէմ։ *Նէ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց։ և իբրև չոքան՝ մտին՝ի գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել ինչ նմա։

*Նէ

Ա Կ

Ա՚Պ. ՚ի վերայ նց ։ և երկեան՝ի մտանելն նոցա ընդ ամպսն։ *Ձայն եղև յամպոյն և ասէ. || դա է որդի իմ ընտրեալ. դմա լուարուք ։ *Նէ ընդ լինիլ բարբառոյն՝ գտաւ Յն միայն ։ և ինքեանք լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչինչ յորոց տեսինն։ *Նէ եղև՝ի վաղիւնն մինչ իջանէին նոքա՝ի լեռնէ անտի, ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդ բազում։ *|| Նէ ահա այր մի՝ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ ։ վարդապետ. աղաչեմ զքեզ՝ հայեցայ յորդի իմ՝ զի միամօր է ինձ ։ *Նէ ահա այս հարկանի՝ի նմա և յանկարծ գոչէ՝ և զարկուցանէ՝ և ծաւալեցուցանէ զնա՝ և փրփրեցուցանէ. և հազիւ մեկնի՝ի նմանէ խորտակեալ զնա ։ *Նէ աղաչեցի զաշակերտսն քո՝ զի հանցեն զնա. և ոչ կարացին։ *Պատասխանի ետ Յն և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր. մինչև յերբ եղեց ընդ ձեզ՝ և անասցեմ ձեզ ։ մատո այսր զորդին քո։ *Նէ մինչդեռ մատուիր՝ զարկոյց զնա դևն՝ և շարժլեաց ։ * Յաստեաց Յն այսոյն պղծոյ. և բժշկեաց զմանուկն. և ետ զնա ցհայր իւր։ *Նէ զարմանային ամենեքեան՝ի վերմեծամեծացն Ա՚Յ ։ և՝ի զարմանալ ամենեցուն՝ի վերայ ամենից զոր առնէր. ասէ ցաշակերտսն իւր. դուք դո՛ւք՝ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ. զի որդի մարդոյ մատնելոց է՝ի ձեռս մարդկան։ *Նէ նոքա ոչ գիտէին զբանն. և էր ծածկեալ՝ի նոցանէ՝ զի մի գիտասցեն։ և երկնչէին հարցանել ցնա վերայ բանին այնորիկ ։ *|| Նմուտ խորհուրդ՝ի նոսա՝ թէ ո՞վ արդեօք մեծ իցէ՝ի նոցանէ։ * Յն իբրև ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նր. կառ զմանուկ մի. և կացոյց՝ի մէջ նոցա առ իւր։ *Նէ ասէ ցնա. որոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ, զիս ընդունի. և որ զիս ընդունիցի, ընդունի զառաքիչն իմ։ զի որ փոքրիկն է յամենեսին՝ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ ։ *Պատասխանի ետ յօհաննէս և ասէ ։ վարդապետ՝ տեսաք զոմն. որ յանուն քո դևս հանէր՝ և արգելաք զնա. զի ոչ ընդ մեզ։ *Նէ ասէ ցնա Յն. մի՛ արգելուք. զի որ ոչն է ձեր հակառակ, ՚ի ձեր կողմն է։ *Նէ եղև՝ի կատարել աւուրց վերանալոյ նր՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ յԵրուսաղէմ։ *Նէ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց։ և իբրև չոքան՝ մտին՝ի գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել ինչ նմա։

*Նէ

Ա Կ

Ա՚Պ. եհարց զնա և ասէ. զի՞ ոք ասեն զինեն մարդիկ։ *Նէ նոցա պատասխանի տուեալ ասեն։ զՅովհան Նէս մկրտիչ. և այլք զեղիայ ։ իսկ այլք թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ ։ *Նէ սէ ցնա. դուք զի՞նք ասէք զինեն, թէ իցեմ։ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ. զՔ՚ն Ն՚Յ։ *Նա սաստեաց՝ ի նոսա. և պատուիրեաց, մի՛ ումեք ասել զայն։ *Նէ ասէր || թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ դայ բազում չարչարիլ՝ և անարգիլ՝ ի քահանայապետից և՝ ի ծերոց և՝ ի դպրաց. և սպանանիլ՝ և յերիր աւուր յառնել։ *Նէ ասէր առ ամենեսին. || եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն՝ և առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ և եկեսցէ զկնի իմ։ *|| Օր որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ, կեցուսցէ զնա ։ * Օրինչ օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհս շահեսցի. և զանձն իւր կորուսցէ, կամ տուժեսցէ։ *|| Օր որ ամեն համարեսցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամենի արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք հրովք՝ և հօր՝ և հրեշտակաց սրբոց։ *|| Նայց արդարև ասեմ՛ ձեզ. եթէ են ոմանք՝ի դոցանէ, որք այդր կան. որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն Ն՚Յ ։ *|| Նէ եղև յետ այսց բանիցդ իբրև աւուրք ութ. առեալ զՊետրոս՝ և զՅակոբոս՝ և զՅովհաննէս՝ եւ՝ի լեառն կալ յաղօթս զնա։ *Նէ՝ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ. և փոխեցաւ հանդերձ նր ։ և եղև սպիտակ փայլուն ։ *Նէ ահա արք երկու խօսէին ընդ նմա. որք էին մովսէս և եղիա։ *Նրևեալ փառօք ։ և ասէին զելոյն նորա, զոր կատարելոց էր յԵրուսաղէմ։ *Իսկ պետրոս՝ և որք ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք՝ի քնոյ՝ զարթեան. և տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս արսն, որք կային առ նմա։ *Նէ եղև՝ի մեկնել նոցա նմանէ, ասէ պետրոս ցՅն. վարդապետ՝ բարւոք է մեզ աստ լինել. և արասցուք երիս տաղաւարս ։ մի քեզ. և մի մովսէսի. և մի եղիայի։ և ոչ գիտէր զինչ խօսէր ։ *Նէ 34

*Նո՛ւ ոչ ընկալան զնա՝ զի դէմ դիմեաց 53
եր նո՛ր երթալ յերկիր : *Եւ երբ տեսին 54
աշակերտքն յակովբոս և յովհաննէս, ա-
սեն՝ Տէ՛ր կամիս, զի ասասցուք՝ և իջցէ
հուր յերկնից՝ և սատակեսցէ զնո՛ս:
*Դարձաւ սաստեաց ՚ի նոսա և ասէ : 55
ո՛չ գիտէք որոյ հոգւոյ էք դուք :
Յովհան. 3.17. և 12. 47. *Ո՛չ որդի մարդոյ ո՛չ եկն զոգիս 56
մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցա-
նել: և գնացին յայլ գիւղ : *Նո՛ւմինչ 57
դեռ երթային նոքա ՚ի ճանապարհին,
ասէ ոմն ցնա. եկից և ես զկնի քո՝ որ
վայր և երթիցես : *Ասէ ցնա Յի՛ս : 58
Ա Պար. 8.20 ‖ աղուէսուց որջք գոն. և թռչնոյ երկ
նից դադարք. և որդւոյ մարդոյ ո՛չ գոյ՝
ուր դիցէ զգլուխ : *Ասէ ցմիւս ևս : 59
Ե՛կ զկնի իմ: և նա ասէ : Տէ՛ր՝ հրամայն
տուր ինձ՝ երթալ նախ թաղել զհայր
իմ: *Ասէ ցնա Յի՛ս: Թո՛ղ զմեռեալսն՝ 60
թաղել զմեռեալս իւրեանց : և դու
երթ, և պատմեա զարքայութի՛ն Ա՛Ի՛ :
*Ասէ և այլումն . եկից զկնի քո Տէր. 61
բայց նախ հրամայն տուր ինձ հրաժա
րիլ ՚ի տանէ իմմէ : *Ասէ ցնա Յի՛ս : 62
ոչ՛ք արկանէ զձեռն զմաճով՝ և հայի
ցի յետս, եթէ յաջողեալ իցէ արքայ
ութե՛ն Ա՛Ի՛ :

Գլ: ժ՝

ԳԼ 3ետ այսորիկ երևեցոյց Տ՛ր և այլ 1
և եօթանասունս և երկուս : և
առաքեաց զնո՛ս երկուս երկուս առաջի
իւր յամե՛ն քաղաքս և ՚ի տեղիս, ուր ինքն
‖ Պար. երթալոց էր : *Եւ ասէ ցնո՛ս ‖ Հունձք 2
9.37. բազումք են՝ և մշակք սակաւ : արդ՝
աղաչեցէ՛ք զՏէր հնձոյ . զի հանցէ
‖ Պար. մշակս ՚ի հունձս իւր : *Երթա՛յք, ‖ ա- 3
10. 16. հա առաքեմ զձեզ իբրև զգառունս ՚ի
‖ Պար. մէջ գայլոց : *‖ Մի՛ բառնայք զքսակ 4
6. 8. և մի՛ մախաղ : մի՛ կօշիկս : ‖ և ՚ի ճա-
‖4 Եզր. 4. նապարհի ումեք ողջոյն մի՛ տայցէք :
4. 29. *Յոր տուն մտանիցէք, նախ ասա 5
ջի՛ք թէ ողջոյն տանս այսմիկ :
*Եթէ իցէ անդ որդի ողջունի, հան 6
գիցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վե՛ր նո՛ր . ապաթէ
ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձցի : *Նո՛ւ ՚ի նմին տան 7
ադանիջիք : ուտիջիք և ըմպիջիք ՚ի
‖2. Օրէ նոցանէ . ‖ զի արժանի է մշակն վար
24. 14. ձու իւրոյ : մի՛ փոխիցիք ՚ի տանէ ՚ի
Պար. տուն : *Յոր քաղաք մտանիցէք՝ և 8
10. 10. ընդունիցին զձեզ՝ ուտիջիք զինչ առա
1. Տես. ջի դնիցեն ձեր. *Նո՛ւ բժշկեսջիք որք 9
5.18. ՚ինձա հիւանդք իցեն : և ասասջիք ցնո՛.
մերձեալ է ՚ի վե՛ր ձեր արքայութի՛ն ա՛յ :
*Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք, և ո՛չ 10
ընդունիցին զձեզ, իբրև ելանիցէք ՚ի
‖ Գործ. հրապարակս նորա, ասասջիք : *‖ Նո՛ւ 11
13. 51. զփոշիս որ կառնեալ է ՚ի քաղաքէ ձեր

մէ յոտս մեր՝ թօթափեսցուք ՚ի ձեզ :
բայց զայս գիտասջիք՝ զի մերձեալ է
արքայութի՛ն ա՛յ : *Ասեմ ձեզ. զի սո- 12
դոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յա
ւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ :
‖ Ա՛յ քեզ քորազին : վա՛յ քեզ բեթ ‖ Ա- 13
սայիդա : զի եթէ ՚ի տիւրոս. և ՚ի սի- 11. 21
դովն եղեալ էին զօրութի՛ւնքն՝ որք եղեն
՚ի ձեզ, վաղուց և ա՛ս արդեօք ՚ի խորգ և
՚ի մոխիր նստեալք ապաշխարեալ էին :
*Այլ տիւրոսի, և սիդովնի ընդար- 14
ձակագոյն լիցի ՚ի դատաստանի՝ քան
ձեզ : *Եւ դու կափառնաուս՝ որ մին 15
չև յերկինս բարձրացեալ ես . մինչև
՚ի դժոխս իջցես : *‖ Որ ձեզ լսէ, ինձ ‖ Ա- 16
լսէ : և որ զձեզ անարգէ, զիս անար- 10. 40
գէ . և որ զիս անարգէ՝ զառաքիչն իմ Յով-
անարգէ : և որ ինձ լսէ՝ լսէ այնմիկ որ 13.20
առաքեացն զիս : *Դարձան եօթա- 17
նասունն և երկուքն խնդութի՛ւն ասեն.
Տէ՛ր՝ և դեւք հնազանդին մեզ յանուն
քո : *Նո՛ւ ասէ ցնո՛ս՝ տեսանէի զսատա 18
նայ անկեալ յերկնից իբրև զփայլակն :
*Ա՛հա ետու ձեզ զիշխանութի՛ւն կոխել 19
զօձս և զկարիճս և զամ՛ զօրութի՛ն թշ
նամւոյն : և ձեզ ոչինչ մեղանչեցուսէ :
*Այլ ընդ այն մի՛ խնդայք՝ եթէ այսք 20
հնազանդին ձեզ. այլ խնդայցէք . զի
անո՛ւանքն ձեր գրեալ են յերկինս :
‖ ՚Ի նմին ժամու ցնծացաւ Յի՛ս Հոգ ‖ Ա- 21
ւովն սրբով և ասէ : գոհանամ զքե՛ն 11. 25
Հայր. Տէ՛ր երկնից և երկրի՝ զի ծած
կեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց՝
և յայտնեցեր զայս տղայոց : այո՛ Հայր :
զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո :
*Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի Հօրէ 22
իմմէ : և ո՛չ գիտէ՝ ով է Որդի, եթէ
ոչ՝ Հայր : և ո՞վ է Հայր՝ եթէ ոչ՝ Որդի :
և ումա կամիցի Որդին յայտնել :
*Եւ դարձեալ առանձինն առ աշա 23
կերտսն ասէ : ‖ երանի աչաց՝ որք տե ‖ Ա-
ա՛նիցեն՝ զոր տեսանէք դ : 13.16.
*Ա՛սեմ ձեզ : զի բազումք մարգարէք 24
և թագաւորք կամեցան տեսանել՝ զոր
դուք տեսանէք՝ և ո՛չ տեսին : և լսել
զոր լսէք դ , և ո՛չ լսե՛ան :
*‖ Նո՛ւ ահա յարեաւ ումն օրինական՝ Գլ:
փորձեր զնա և ասէր : վարդապետ , ‖ Ա-
զի՞նչ գործեցից՝ զի զկեանս յաւիտե 22.35.
նական ժառանգեցից : *Նո՛ւնա ասէ 12.28.
ցնա : յօրէնսն զի՞նչ գրեալ է : ո՞րպէս Ա՛րի:
ընթեռնուս : *Նա պատասխանի ետ 27
և ասէ : ‖ սիրեսցես զՏէ՛ր զԱ՛ստ քո յամ՛ ‖2.( )
սրտէ քումմէ . և յամ՛ անձնէ քումմէ . 6. 5.
և յամ՛ զօրութի՛ւնքումմէ . և յամ՛ միտց
քոց : և զընկեր քո իբրև զանձն քո :
*Նո՛ւ ասէ ցնա : ուղիղ եաւուր զպա- 28
տասխանիդ : զայդ արա՝ և կեցցես :
*Նա

*Լա իբրև կամեցաւ զանձն արդարա 29
ցուցանել՝ ասէ ցՅն՝ և ո՞վ է իմ ընկեր։
*Պատասխանի ետ Յն և ասէ ։ այր մի 30
իջանէր յԵրիքով՝ և անկաւ ՚ի
ձեռս աւազակաց ։ որք մերկացուցին
զնա՝ և վէրս ՚ի վերայ եդին ։ Թողլով
կիսամահ՝ և գնացին ։ *Պատահեաց եղև քա 31
հանայի միոջ իջանել ընդ նոյն ճանա
պարհ ։ և տեսեալ զնա՝ զանց արար ։
*Լևտացին ևս ՚ի վայրացի մի եկեալ ընդ 32
նոյն տեղի՝ եհաս և զանց արար ։

*Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ 33
եկն ընդ նոյն առ նովաւ ։ և տեսեալ
զնա՝ գԹացաւ ։ *Եւ մատուցեալ սպա 34
տեաց զվէրս նր ։ արկեալ ՚ի վէր զձէթ
և զգինի ։ և եդեալ ՚ի վերայ գրաստու
իւրոյ՝ հաճ զնա ՚ի պանդոկ մի ։ և
զարմանեաց զնա ։ *Եւ ՚ի վաղիւն 35
անդր իբրև ելանէր անտի ։ հանեալ
ետ տպանդոկապետն երկուս դահե
կանս ։ և ասէ ։ զարմանն տար դմա ։
և զորինչ ծախեսցես ՚ի դմա՝ ՚ի միւս
ննգամ գալստեան իմում հատուցից
քեզ ։ *Եւրդ՝ ո՞ երեցուց ՚ինոցանէ 36
Թուի քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն
՚ի ձեռս աւազակաց ։ *Եւ նա ասէ՝ 37
որ արար ողորմութիւն ՚ի վր նր ։ ասէ
ցնա Յն ։ Երթ՝ և դու արա նոյնպէս ։
*Եւ եղև ՚ի գնալն նոյ՝ և ինքն եմուտ 38
՚ի գիւղ մի ։ և կին ոմն անուն մարթա՝
ընկալաւ զնա ՚ի տան իւրում ։ *Եւ նր 39
եր քոյր մի ։ որում անուն եր մարիամ՝
որ և եկն, նստաւ առ ոտն Ցն։ և լսէր
զբանն նր ։ *Եւ մարթա զբաղեալ 40
եր ՚ի բազում սպասու ։ եկն և եկաց
առ նմա և ասէ ։ Տէր ոչինչ է փոյթ քեզ
զի քոյրդ իմ միայն ԹողլՀ զիս ՚ի սպա
սու ։ արդ՝ ասա դմա. զի օգնեսցէ ինձ։
*Պատասխանի ետ նմա Յն և ասէ ։ 41
մարթա՛, մարթա , դու հոգաս՝ և զբա
զում իւիք զբաղեալ ես ։
*Բայց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է ։ մա 42
րիամ՝ մասն բարի ընտրեաց ։ որ ոչ
բարձցի ՚ինմանէ ։

ԺԱ։ ՃՈՒ։

Եւ եղև ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յա ՊՕ.
ղօթս ։ և իբրև դադարեաց, ասէ
ցնա ոմն յաշակերտացն իւրոց ։ Տէր ,
ուսո՛ մեզ յաղօթս կալ. որպ և յՕհան
նէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց ։
*Ասէ ցնա ։ յորժամ կայցէք յաղօթս ։ 2
ասացէք ։ ‖ Հայր մեր՝ սուրբ եղիցի ‖ Պաս.
անուն քո ։ եկեսցէ արքայութիւն քո ։ 6. 9.
*Օհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ 3
զօրըստօրէն ։ *Եւ Թող մեզ զմեղս 4
մեր ։ զի և մեք Թողումք ամենայն
որոյ իցէ բարեկամ. և երթայցէ առ
նա ՚ի մէջ գիշերի ։ և ասիցէ ցնա ։ բա
րեկամ, ածէր ինձ փուխ երիս նկանակս
*Օր բարեկամ իմ եկն առ իս յուղ 6
ևոյ ։ և ոչինչ ունիմ զնել առաջի նր ։
*Եւ ՚ի ներքուստ տայցէ պատասխա 7
նի և ասիցէ ։ մի՛ աշխատ առներ զիս ։
զի դուրգդ փակեալ են. և մանկունքս
ընդ ինև կան յանկողնի . ոչ կարեմ
յառնել և տալ քեզ ։ *Եւթէ նա տի 8
պեսցէ բաղխելով՝ ասե՛մ ձեզ . եթէ
ոչ յարուցեալ տայցէ նմա վն բարե
կամութեն, սակայն վասն ժուժկալու
թեան յարուցեալ տայցէ նմա՝ զինչ և պի
տոյ իցէ ։ *‖ Եւ ես ասեմ ձեզ ։ խնդ ‖ Պաս.
րեցէք, և տացի ձեզ ։ հայցեցէք , և 7. 7. և
գտջիք ։ բաղխեցէք, և բացցի ձեզ ։ 21. 22.
*Օր ոմն, որ խնդրէ , առնու ։ և որ Պաբ.
հայցէ , գտանէ ։ և որ բաղխէ , բացցի 11.24.
նմա ։ *‖ Յո՞ որ ՚ի ձենջ հայր՝ խնդրի Յօհա.
ցէ որդի իւր ձուկն, միթէ փոխանակ 14.13.
ձկան օձ տայցէ նմա ։ *Եւ կամ Յակ.
խնդրիցէ ձու՝ միթէ կարի՞ տայցէ 1. 5.
նմա ։ *Եւթէ դուք՝ որք չարքդ ‖ Պաս.
եք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդ 7. 9.
ւոց ձերոց. որչափ և առաւել հայրն
ձեր յերկնից տացէ բարիս այնոցիկ ,
որք խնդրեն ՚ինմանէ ։

ԺԲ։

*Եւ էր հաներ դև մի համր ։ և եղև ‖ Պաս.
յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն ։ և 9.32. և
զարմացան ամենայն ժողովուրդն ։ 12.22.
*Եւ

‖ Ամո. 9.34. Մարկ. 3.22.

15 *Նա ումանք ի նոցանէ ասեն. ‖ Բէեղ
զբաւէլ իշխանաւն դիւաց հանէ
16 դա զդեւս: *Նա այլք փորձելին՝ և
նշան յերկնից խնդրելին ի նմանէ:
17 *Նակ նորա գիտացեալ զխորհուրդս
նց, ասէ ցնոսա: Ամէն թագաւորութիւն
բաժանեալ յանձն՝ աւերի, և տուն
բաժանեալ յանձն՝ կործանի:
18 *Նպա եթէ և սատանայ բաժանե-
ցաւ յանձնէ. զիարդ կայցէ թագաւո-
րութիւն նր: զի ասէք զինէն թէ բէեղ
զբաւէլ իշխանաւ հանէ դա զդեւս:
19 *Նթէ ես բէեղ զբաւէլ հանեմ
զդեւս. որդիքն ձեր ի՞նմ հանիցեն: վն
այնորիկ նոքին եղիցին ձեր դատաւորք:
20 *Նակ եթէ մատամբ նց հանեմ զդեւս,
ապա հասեալ է ի վերն ձեր արքայու-
թիւն Ա.Յ: *Յորժամ հզօր վառեալ
21 պահիցէ զտուն իւր, ի խաղաղութեան
22 են ինչք նր: *Նայց եթէ հզօրագոյն
քան զնա ի վերն եկեալ յաղթեսցէ նմա,
զսպառազինութիւնն նր հանէ՝ յոր յու-
սացեալ էր. և զաւար նր բաշխեսցէ:
23 *Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմէ. և
որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ:
24 *Յորժամ այսն ելանիցէ ի մարդոյ՝
շրջի ընդ անջրդին տեղիս, խնդրէ
հանգիստ: և իբրև ոչ գտանէ, ասէ.
դարձայց անդրէն ի տունն իմ՝ ուստի
25 եկի: *Նէ գայ գտանէ մաքրեալ և
26 յարդարեալ: *Յայնժամ երթայ և
առնու եօթն այլ այսս չարեւս քան
զինքն՝ և մտեալ բնակի անդ. և լինի
յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան
27 զառաջինն: *Նէ եղեւ մինչդեռ խօ-
սէր զայս՝ ձայն եբարձ կին մի ի ժո-
ղովրդենէ անտի և ասէ ցերանիէ որո
վայնին՝ որ կրեացն զքեզ. և ստեանցն՝
28 որք դիեցուցին զքեզ: *Նէ նա ասէ:
նա երանի այնոցիկ է. որք լսեն զբանն
29 Ա.Յ, և առնեն: *Նէ ի դիզանալ ի
վեր նորա ժողովրդոյն՝ սկսաւ ասել:
‖ Ամո. ազգս այս, ազգ չար է. նշան խնդրէ:
12. 39. և նշան յերկնից ոչ տացի սմա, բայց
‖ Յովն. նշանն յովնանու: *‖ Օն որպ եղեւ յովնան
2. 1. նշան նինուէացւոց, այնպէ եղիցի և որ
‖ Յ Ղու. 4 դի մարդոյ ազգիս այսմիկ: *‖ Նչեսոյն
10. 1. հարաւոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ
2. Ամոս. արս ազգիս այսորիկ՝ և դատապար-
9. 1. տեսցէ զսոսա. զի եկն ի ծագաց երկ-
րի լսել զիմաստութիւնն սողոմոնի. և
ահա առաւել քան զսողոմոն է աստ:
32 *Նրք նինուէացիք յարիցեն ի դա-
տաստանի ընդ ազգիս այսմիկ՝ և դա
‖ Յովն. տապարտեսցեն զսա. ‖ զի ապաշխա-
3. 5. րեցին ի քարոզութեն յովնանու. և ահա
առաւել քան զյովնան է աստ:
33 *‖ Ոչ ուրուք լուցեալ զմոմ՝ դնէ ի

Ա. Կ

Թաքստեան, և ոչ ընդ գրօճանաւ, ‖ Ամո.
այլ ի վերայ աշտանակի. զի որք մտա 5.15.
նենն, զլոյս տեսանիցեն: Մրկ.
34 *‖ Ա՛րտ մարմնոյ ակն է: յորժամ 4. 21.
ակն առատ է, ամ՝ մարմինն լուսաւոր ‖ Ամո.
եղիցի: և երբ ակն չար է, և մարմինն 6.22.
35 խաւարին եղիցի *Ն.րդ՝ զգուշ լեր՝ զի
գուցէ լոյսդ որ ի քեզ՝ խաւար իցէ:
36 *Նթէ մարմինդ քո ամ լուսաւոր է,
և չգոյէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի
լուսաւոր ամ. որպէս յորժամ ճրագն
նշուլիւք լուսաւորեսցէ զքեզ:
37 *Նէ մինչ խօսէր զայս՝ աղաչէր զնա
ոմն ի փարիսեցւոցն, զի ճաշ կերիցէ
առ նմա: և նա մտեալ բազմեցաւ:
38 *Ւբրև ետես փարիսեցին, զարմացաւ.
զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան ըզ
39 ճաշ: *Ա՛սէ ցնա Տէր: ‖ այժմ դուք ‖ Ամո.
փարիսեցիք զարտաքինն զբաժակին և 23. 25.
զպնակին սրբէք. և ներքինն ձեր լի է
յափշտակութիւ և չարութեամբ:
40 *Ա՛նմիտք. ոչ ապաքէն որ զարտաքինն
արար՝ և զներքինն նոյն արար:
41 *Նայց արձ զարժանն խնկ, տուք ողոր
մութիւն. և ահա ամ նք ձեր:
42 *Ա՛ւաղ վայ ձեզ փարիսեցւոց: ‖ զի ‖ Ամո.
տասանորդեք զանանուխ. և զխեզե- 23.23.
նայ. և զամ բանջար. և անցանէք զի
րաւամբք և զսիրովն այ. զայս արժան
էր առնել՝ և զայնու ոչ անցանել:
43 *‖ Ա՛ւ ձեզ փարիսեցւոց. զի սիրէք ‖ Ամո.
զբարձրագահս ի ժողովուրդս, և զը 23.6.
նախողջոյնս ի հրապարակս: Մրկ.
44 *‖ Ա՛ւ ձեզ՝ զի էք դուք իբրև զգե- 12.39.
րեզմանս անյայտս. և մարդիկ գնան ‖ Ամո.
45 ի վերն՝ և ոչ գիտեն: *Պատասխանի 20. 46.
ետ ումն ի յօրինականացն, և ասէ ցվար
դապետ, զայդ բան ասելով՝ և զմեզ
46 թշնամանես: *Նէ նա ասէ. և ձեզ
վայ օրինականացդ: ‖ զի բառնայք ‖ Ամո.
մարդկան բեռինս դժուարակիրս. և 23. 4.
դուք մատամբ միով չի բեռինսն ոչ
47 մերձենայք: *‖ Ա՛ւ ձեզ. զի շինէք
զշիրիմս մարգարէիցն. և հարքն ձեր
48 սպանին զնս: *Ա՛պաւրեմն վկայէք
եթէ կամակիցք էք գործոց հարցն
ձերոց. զի նոքա կոտորեցին զնոսա.
և դուք զգերեզմանս նոցա շինէք:
49 *‖ Ա՛ւ այնորիկ իմաստուն ասաց.
առաքեցից ի նոսա մարգարէս և առա
քեալս. և ի նոցանէ սպանանիցեն, և
50 հալածիցեն: *Օ՛ի խնդրեսցի արիւն
ամենայն մարգարէից հեղեալ ի սկզ
բանէ աշխարհի յազգէ յայդմանէ:
51 *‖ Յաբէնէն արիւլի մինչև յարիւնն ‖ Օ՛ննո.
‖ զաքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն 4. 8.
և ընդ տաճարն. այո՛ ասեմ ձեզ՝ խնդ ‖ 2. Ամո
րեսցի յազգէ յայդմանէ: 24. 22.

*‖ Ա՛յ

զգոյշ լերուք յամէ ազահութէ. զի ոչ
եթէ ’ի մթերից ընչից ուրուք իցէն
կեանք նորա։ * Ասեցաւ առ նոսա 16
զառակ մի, և ասէ. Ո՞ առն ուրումն մեզ ՈՒԲԱՐ.
ծատան էտուն անդք տոհմակաս։ 11. 19.
* Կո՛ խորհէր ’ի միտս իւր՝ և ասէր. զի՞ 17
գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի, ուր ժո-
ղովեցից զարդիւնս իմ։ * Կո՛ ասէ՝ 18
գիտեմ զինչ արարից. քակեցից զտե-
մարանս իմ. և աս մեծամեծս շինե-
ցից. և անդր ժողովեցից զցորեան, և
զամ բարութիս իմ։ * Կո՛ ասացից 19
ցանձն իմ. անձն, ունիս բազում բա
րութիս, համբարեալ ամաց բազմաց.
հանգիր, կեր, արբ, և ուրախ լեր։
* Կո՛ ասէ ցնա Կ՛Ծ. անմիտ, յայսմ գիշե 20
րի զոգիդ ’ի քէն ’ի բաց պահանջիցեն.
իսկ զոր պատրաստեցեր՝ ո՞մ լինիցի։
* Այնպէս և որ գանձ անձին, և ոչ 21
ՅԱ՛Ծ մեծանայցէ։ * Կո՛ասէ ցաշակերտան 22
իւր. վասն այդորիկ ասեմ ձեզ՝ ՈՒ մի՛ ՈՒ ՅՈՎՀ.
հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտի- 54. 23.
ցէք. և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ զինչ զգե ՄԱՏ.
նուցուք։ * Օ՛ի ոգի առաւել է քան 23 6.25.
զկերակուր, և մարմին քան զհանդերձ։ Ա.ՊԷՏ.
* Հայեցարո՛ւք ընդ ագռաւս, զի ո՛չ 24 5. 7.
սերմանեն՝ և ո՛չ հնձեն. որոց ո՛չ գոն
շտեմարանք՝ և ո՛չ համբարանոցք. և
Ա՛Ծ կերակրէ զնոս. ո՛րչափ և առաւել
զձեզ՝ որք լաւ եք քան զթռչունս։
* ՈՒՀ ’ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ 25
յաւելուլ ’ի հասակ իւր կանգուն մի։
* Իսկ արդ եթէ ’ի փոքուն չէք բաւա- 26
կան՝ վասն այլոցն զի՞ հոգայք։
* Հայեցարո՛ւք ընդ շուշանն, որպէս 27
աձէ. ո՛չ ջանայ՝ և ո՛չ նիւթէ. ասեմ
ձեզ՝ և ո՛չ սաղոմոն յամենայնի փառս ՅԱՒԵՆԵ-
իւր զգեցաւ իբրև զմի ’ի նոցանէ։ ՍԵՈՆ
* Իսկ եթէ զխոտն՝ որ այսօր ’ի բացի 28
է, և վաղիւ ’ի հնոց արկանելի, Ա՛Ծ այն
պէս զգեցուցանէ. ո՛րչափ և առաւել
զձեզ՝ Թերահաւատք։ * Կո՛ դուք մի՛ 29
խնդրեք զինչ ուտիցէք, կամ զինչ
ըմպիցէք. և մի՛ զբաստնուք։
* Օ՛ի զայն ամ՝ հեթանոսք աշխարհի 30
խնդրեն. այլ ձեր Հայր գիտէ՝ զի պի-
տոյ ոյն ամ։ * Իայց խնդրեցէ՛ք նախ՝ 31
զարքայութի Ա՛Յ, և զարդարութիւն
նր. և այն ամենայն յաւելցի ձեզ։
* Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճե՛ 32 ԼՈՒ
ցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի։
* ՈՒ վաճառեցէ՛ք զինչս ձեր. և տո՛ւք ՈՒ ՄԱՏ.
զողորմութի. և արարէ՛ք ձեզ քսակս 33 19. 21.
առանց հնանալոյ, ՈՒ գանձ անպակաս ՈՒ ՄԱՏ.
յերկինս. ուր ո՛չ գող մերձենայ. և 6.20.
ո՛չ ցեց ապականէ։ * Օ՛ի ուր գանձն 34
ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին։
* Իղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ 35
մէջս՝

* ՈՒ՝ձի ձեզ օրինականայդ. զի թա- 52
քուցանէք զփակաս գիտութե. դուք
ո՛չ մտանէք, և որք մտանելոցն են, ար
գելուք։ * Կո՛ ’ի խօսիլն զայս ամ առ 53
նն առաջի ամենայն ժողովրդեանն,
զամենի հարկանելին և սկսան դպիրքն
և փարիսեցիքն զբարել՝ և գրգռել ընդ
նմա վասն բազում իրաց։ * Կո՛ սպա- 54
տել որսալ ինչ բանս ’ի բերանոյ նորա՝
զի չարաբաստեցեն զնմանէ։

ԳԼ. ԺՐ.

Որովք ’ի կուտել բիւրաւորսյ ժո- 1
ղովրդեանն, մինչև կոխել զմի-
մեանս. սկսաւ ասել ցաշակերտս իւր,
ՈՒ ՄԱՏ. ՈՒնախ՝ զգո՛յշ լերուք անձանց ’ի խմորոյ
16.6. փարիսեցւոցն, որ է կեղծաւորութի։
ՄԱՐԿ. * ՈՒ՛Օ՛ի ոչինչ է ’ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտ 2
8.15. նեսցի. և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։
ՈՒ ՄԱՏ. * ՈՒ՛Ասն այսորիկ զորինչ ասիցէք ’ի խա 3
10. 26. ւարի, լսելի լիցի ’ի լոյս. և զոր յու-
ՄԱՐԿ. կանէ խօսեցայք ’ի շտեմարանս, քա-
4.22. րոզեսցի ’ի վերոյ տանեաց։ * Իայց 4
ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց՝ մի զարհու
րիք յայնցանէ, որք սպանանեն զմար
մին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ո՛չ
ունիցին առնել։ * Ո՛ւյր ցուցից ձեզ 5
յումմէ երկնչիցիք. երկերի՛ք յայն-
մանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի զիշ-
խանութի արկանել ’ի գեհեան. այո՛
ասեմ ձեզ՝ յայնմանէ երկերի՛ք։
* ՈՒՀ ապաքէն հինգ ճագք երկուց 6
դանգաց վաճառին. և մի ’ի նոցանէ
ո՛չ է մոռացեալ առաջի Ա՛Յ։
* Ա՛յլ ձեր և ամենայն իսկ հեր գլխոյ 7
Թո՛ւեալ է. մի՛ երկնչիք՝ զի քան զբա-
ՈՒ ՄԱՏ. զում ճագս լաւ եք դուք։ * ՈՒ՛Ասեմ 8
ՈՒ. 32. ձեզ. զի ո՞ր որ խոստովանեսցի յիս
ՓՍԱ. առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ
Ե. 38. խոստովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշ
2.ՏԻՄ. տակաց նոյ։ * Կո՛ որ ուրացի զիս ա- 9
2.12. ռաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի առա
ՈՒ ՄԱՏ. ջի հրեշտակաց նոյ։ * ՈՒ Կո՛ ամենայն 10
12. 32. որ ասէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի
ՄԱՐԿ. նմա. բայց որ զՍ՛ուրբն սուրբ հայ-
3.29. հոյիցէ, մի՛ թողցի նմա։ * Ա՛յլ յորժամ 11
տանիցեն զձեզ ’ի ժողովուրդս
և ’ի պետութի՛ս, մի՛ հոգայցէք՝ որպէս
թէ զինչ պատասխանի տայցէք. կամ
զինչ ասիցէք։ * Օ՛ի Հոգին սուրբ 12
ուսուսցէ ձեզ ’ի նմին ժամու՝ զինչ
պարտիցէ խօսիլ։
ԼՈՒ. * Ա՛սէ մի ’ի ժողովրդենէն ցնա. վար 13
դապետ, ասա ցեղբայր իմ, բաժա-
նել ընդ իս զժառանգութի՛ն։ * Կո՛ 14
նա ասէ ցնա. այր դու՝ ո՛ կացոյց զիս
դատաւոր, կամ բաժանարար ’ի վերայ
ձեր։ * Կո՛ ասէ ցնոսա. տեսէ՛ք, և 15

մէջս. և չքաղաւնք լուցեալք։ * Նե 36
դուք նմանօղք մարդկան՝ որք ակն ու
նիցին տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառ
նայցէ՝ ի հարսանեաց։ զի յորժամ գայ
ցէ և թակղնիցէ, վաղվաղակի բանայ
ցեն նմա։ * Նրանի իցէ ծառայիցն 37
այնոցիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտցէ ար
թունս. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի գօտի ե
մէջ ածցէ՝ և բազմեցուսցէ զնոսա. և
անցեալ պաշտեսցէ զնոսա։ * Նե ե 38
թէ երկրորդ, կամ՝ յերրորդ պահու
եկեսցէ և գտցէ այնպէս, երանելիք են
Ա Պար. ծառայքն այնոքիկ։ * ‖ Նայց զայն գի 39
24. 43. տասջիք. եթէ գիտէր տանուտէրն
յորում ժամու գողգայ՝ հսկէր, և
չտայր թոյլ ական հատանել՝ ի տան
իւրում։ * Նե դուք եղերուք պատ 40
‖ Յայտ. պաստք՝ ‖ զի յորում ժամու ոչ կարծիք
16.15. ցէք՝ գայ որդի մարդոյ։ * Նակ Պետ 41
րոս. Տէր՝ առ մե՞զ ասացեր զառակդ
զայդ՝ թէ առ ամենեսեան։ * Նե ասէ 42
Տէր. ո՞վ իցէ հաւատարիմ՝ անտես և
իմաստուն. զոր կացուցէ Տէր իւր՝ ի վէր
գերդաստանի իւրոյ՝ տալ՝ ի ժամու
ղկերակուրս։ * Նրանի իցէ ծառայիցն 43
այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն իւր գտանիցէ
արարեալ այնպէս։ * Նդրարև ասեմ 44
ձեզ՝ զի՝ ի վերայ ամ՝ ընչից իւրոց կա
ցուսցէ զնա։ * Նպա թէ ասիցէ ծա 45
ռայն այն՝ ի սրտի իւրում, յամէ տէրը
իմ՝ ի գալ. և սկսանիցի հարկանել զծա
ռայս և զաղախնայս. ուտել՝ և ըմպել՝
և արբենալ։ * Նկեացէ տէր ծառային 46
այնորիկ, յաւուր յորում ակն ոչ ունի
ցի. և՝ ի ժամու, յորում ոչ գիտիցէ.
ընդ մէջ կտրեսցէ զնա՝ և զմասն նորա
ընդ անհաւատս դիցէ։ * Նե ծառայ՝ 47
որ գիտիցէ զկամն տեառն իւրոյ, և
ոչ պատրաստեսցէ ըստ կամաց նորա՝
արբցէ գան բազումս։ * Նե որ ոչն գի 48
տիցէ, և արժանի գանի ինչ գործել
ցէ, սրբցէ գան սակաւս։ ամենայնի՝
որում շատ տուաւ, շատ խնդրեսցի՝ ի
նմանէ. և որում բազում աւանդեցաւ,
առաւել ևս պահանջեսցեն՝ ի նմանէ։
ԵԻ * Հուր եկի արկանել երկիր. և զի՞նչ՝ 49
կամիմ, թէ արդէն իսկ բորբոքեալ։
* Նե մկրտութի՛ւն մի ունիմ՝ մկրտել. և 50
զինքդ փութամ մինչև կատարեսցի։
‖ Ա Պար. * ‖ Համարիք, եթէ խաղաղութի՛ւն եկի 51
10. 34. տալ երկիր. ո՛չ՝ ասեմ ձեզ՝ այլ բա
ժի՛ն։ * Օի եղիցին յայսմհետէ հինգ 52
՝ի տան միում բաժանեալք. երեքք յեր
կուս. և երկուքն յերից։ * Նաժանեսցի 53
ցի, հայր յորդւոյ. և որդի՝ ի հօրէ.
մայր՝ ի դստերէ, և դուստր՝ ի մօրէ.
սկեսուր՝ ի հարսնէ, և հարսն՝ ի սկես
Ա Պար. րէ իւրմէ։ * ‖ Նասաց և ցժողովուրդն, 54
16.2.

յորժամ տեսանիցէք ամպ ծագեալ
յարեւմտից, իսկոյն ասէք, թէ անձրև
55 գայ. և լինի այնպէս։ * Նե յորժամ
հարաւ հնչեալ՝ ասէք՝ թէ խորշակ լի
56 նի. և լինի այնպէս։ * Նկեղծաւորք՝
զերեսս երկնի և երկրի գիտէք փոր
ձել. իսկ զժամանակս զայս զիա՞րդ
57 ոչ փորձէք։ * Նդէ՛ր և յանձանց իսկ
58 ոչ ընտրէք զարժանն։ ‖ Յորժամ եր ‖ Ա Պար.
Թագաց ընդ ոտիսի քում՝ առ իշխան, 5.25.
՝ի ճանապարհի տուր զՀաշիճն զեր
ծանել՝ ի նմանէ. զի գուցէ քարշիցէ
զքեզ առ դատաւորն. և դատաւորն
մատնիցէ դահճի. և դահիճն արկա
59 նիցէ՝ ի բանտ։ * Նասեմ քեզ. ո՛չ ել
նիցես անտի՝ մինչև հատուսանիցես
զյետին դնիտնն։

Գ Լ: Ժ Գ.

1 Նէին ոմանք՝ ի նմին ժամանակի.
և պատմէին նմա վասն գալի
լեացն. որոց զարիւնն պիղատոս
խառնեաց ընդ զոհսն նոցա։
2 * Պատասխանի եւ ասէ ցնոսա. Հա
մարիք եթէ այնք գալիլեացիք եղեն
ամենայն քան զայլ գալիլեացիս.
3 զի զայնպիսի անցս կրեցին։ * Ո՛չ՝ ասեմ
ձեզ. այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ա
մենեքեան նոյնպէս կորնչիցիք։
4 * Կամ՝ նոքա ուր ԹուռամասանՔն, յորոց
վերայ աշտարակն անկաւ՝ ի սիլոամ,
և սպան զնոսա. համարիք, թէ նոքա
պարտապանք եղեն քան զայլ մար
դիկ՝ որք բնակեալք են յԵ՛ՐՄ։
5 * Ո՛չ՝ ասեմ ձեզ. այլ եթէ ոչ ապաշխա
րիցէք, ամենեքեան նոյնպէ՛ կորնչիցիք։
6 * Նասաց և զառակս զայս. Թզենի մի
էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում,
և եկն խնդրել զպտուղ՝ ի նմանէ՝ և
7 ո՛չ եգիտ։ * Նասէ ցայգեպետն, ահա
երեք ամք են յորմէ հետէ գամ խնդ
րել զպտուղ՝ ի թզենւոջդ՝ և ո՛չ գտա
նեմ. արդ՝ կորեա՛ զնա, ընդէ՞ր և
8 զերկիրդ խափանէ։ * Նա պատաս
խանի ետ և ասէ. Տէ՛ր, թո՛ղ զդա յայս
ամ ևս, մինչև շուրջ զդովաս բրե
9 ցից՝ և արկից զաղբ։ * Նգերևս արասց
ցէ զպտուղ. ապաթէ ոչ՝ յամ ևս,
հատցես զդա։
10 * Նե ուսուցանէր՝ ի միում ժողովր
11 դանոցացն՝ ի շաբաթաց։ * Նե ահա
կին մի՝ զոր ունէր այս հիւանդութի՛ն,
ամ ութետասան. և էր կարկամեալ
և ոչ կարէր ամենևին՝ ի վեր հայել։
12 * Նե տեսեալ զնա Յի՛ կոչեաց առ
ինքն, և ասէ ցնա. կի՛ն դո՛ւ՝ արձակեալ
ես՝ ի հիւանդութի՛ն քումմէ։
13 * Նե եդ՝ ի վերայ նո՛ ձեռն. և առժա
մայն

մայն ուղղեցաւ. և փառաւորո՛ւ առնէր
ղՏ՚Ծ։ *Պատասխանի ետ ժողովրդա 14
սեան ցասուցեալ՝ թէ ընդէր ի շաբա
թու բժշկեաց Յ՚Ի , և ասէ ցժողո
վուրդն. վեց օր է՝ յորս արժան է գոր
ծել՝ յայնս եկայք և բժշկեցարո՛ւք. և
մի՛ յաւուր շաբաթու։ *Պատասխա 15
նի ետ նմա Տ՚Ր, և ասէ . կեղծաւորք՝
իւրաքանչիւրդ՝ ի ձէնջ՝ ի շաբաթու
ո՞չ արձակէ զեզն իւր, կամ զէշ՝ ի մսոյ՝
և տանի տայ ջուր։ *Եւ ակ այս դուստր 16
աբրահամու է՛ր , զոր կապեաց սատա
նայ ահաւադիկ զուարթուտասն ամ, ո՞չ
էր արժան արձակել՝ ի կապանաց ան
տի՝ ի շաբաթու։ *Եւ զայս իբրև ա 17
ձեր , ամօթ լինէին ամենեքեան, որք
հակառակն կային նմա. և ամ՛ ժողո
վուրդն ուրախ լինէր՝ ի վի՛ր ամենայն
փառաւորութե՛ան , որք գործեին՝ ի
նմանէ։ *Եւ ասէր, ո՛ւմ նման է սա 18
քայութի՛ն Ա՚Յ. և որո՛ւմ նմանեցո՛ւ
նմանեցուցից զնա։ *‖ Նման է հատոյ 19
մանանխոյ. զոր առեալ մարդո՛յ՝ էարկ
՚ի պարտէզ իւր. աճեաց և եղև ծառ.
և թռչո՛ւնք երկնից բնակեալքն
յոսոս նր՛ն։ *Եւ դարձեալ ասէ՝ ո՛ւմ 20
նմանեցուցից զարքայութի՛ն Ա՚Յ։
*‖ Նման խմորոյ՝ զոր առեալ կնոջ՝ 21
թաքոյց յալեր երից գրո՛ւսայ՝ մինչև
խմորեցաւ ամենայն։
*Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գիւղս՝ 22
ուսուցանէր. և ճանապարհ արարեալ
յԵ՚Ի։ *Ասէ ցնա ոմն, Տ՚ր, եթէ սա 23
կա՞ւք իցեն, որք ապրելոց իցեն։ Եւ նա
ասէ ցնո՛ւս։ *‖ Ջանացարո՛ւք մտանել 24
ընդ դուռն նեղ՝. ասեմ ձեզ՝ զի բա
զումք խնդրեսցեն մտանել՝ և ո՛չ կա
րեսցեն։ *‖ Յորմէ հեաք մտցէ տա 25
նուտէրն՝ և փակեսցէ զդուռն. և սկսա
նիք կալ արտաքոյ՝ և բաղխել ընդ
դուռն, և ասել՝ Տ՚ր, Տ՚ր, բաց մեզ. և
պատասխանի առնել՝ ասիցէ ձեզ. ո՛չ
գիտեմ զձեզ ուստի էք։ *Յայնժամ 26
սկսանիջիք ասել. կերաք առաջի քո,
և արբաք՝ և՝ ի հրապարակս մեր ուսու
ցեր։ *Եւ ասիցէ ձեզ . ‖ ո՛չ գիտեմ 27
զձեզ ուստի էք . ‖ ի բաց կացէք յինէն
ամ՛ ժնակքդ անիրաւութեան։
*Ա՚նդ եղիցի լալ և կրճել առամանց. 28
յորժամ՝ տեսանիցէք զաբրահամ. և
զիսահակ, և զյակոբ՝ և զամ՛ մարգա
րէսն յարքայութե՛ն ա՚յ. և զձեզ հանեալ
արտաքս։ *Եւ եկեսցեն յարևելից , 29
և յարևմտից , և՝ ի հիւսիսոյ , և՝ ի հա
րաւոյ, և բազմեսցին յարքայութե՛ն ա՚յ։
*‖ Եւ ահա յետինք , որք եղիցին ա 30
ռաջինք . և իցեն առաջինք , որք լինի
ցին յետինք։ *Ի նմին աւուր մատեան 31
ոմանք փարիսեցւոցն, և ասեն . է՛լ և գնա
ատի. զի Հերովդէս կամի սպանանել՝ 10.31.
զքեզ։ *Եւ նա ասէ ցնոսա. երթա՛յք՝ 32
ասացէ՛ք աղուէսուն այնմիկ . ահաւա
սիկ հանեմ դևս . և բժշկո՛ւխս կատա
րեմ այսօր , և վաղիւ՝ , և յերրորդ աւուր
կատարիմ։ *Ա՚պայց պարտ է այսօր , և 33
վաղիւ՝ , և՝ ի միւսում աւուր գնալ. զի
ո՛չ է մարթ մարգարէի կորնչիլ արտա
քոյ քան զԵ՚Մ։ *‖ Եէ՛մ , եէ՛մ, որ ‖ Պաս. 34
կոտորէիր զմարգարէս , և քարկոծ 23. 37.
առնէիր զառաքեալսն առ քեզ . քա
նի՛ցսանգամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո՛ւոյ՝ հաւ զձագս իւր ընդ թևս
և ո՛չ կամեցա՛ւք։ *Ահա թողեալ լի 35 Ա՚ՄԷՆ†
նի ձեզ տուն ձեր †. բայց ասեմ ձեզ. †ասէրաք
եթէ ո՛չ ևս տեսանիցէք զիս, մինչև ա
սիցէք՝ օրհնեալ եկեալ յանուն Տ՚ն։

Գ Լ՚Ը ՀՈԳ։

Եւ

Լ՚Ե եղև՝ ի մտանել նորա՝ ի տուն ու 1
րումն իշխանացն փարիսեցւոց՝ ի
շաբաթու ուտել հաց ։ և նոքա սպաս
սէին նմա։ *Եւ ահա այր ոմն էր անդ 2
ի նմանէ ջրգողեալ առաջի նո՛ր։ *Պատասխա 3
նի ետ Յ՚Ի՝ և ասէ ցօրինաւորս՝ և ցփա
րիսեցիս՝ եթէ արժան իցէ՝ ի շաբա
թու բժշկել։ *Եւ նոքա լռեա՛ եղեն ։ 4
և բռնեալ հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց
զնա , և արձակեաց ։ *Եւ ասէ ցնո՛ 5
ոչ ոք ուրուք՝ ի ձէնջ էշ, կամ եզն ան
կանիցի՝ ի ջրհո՛ր , և ոչ վաղվաղակի
հանիցէ զնա՝ յաւուր շաբաթու ։
*Եւ ո՛չ կարացին տալ նմա պատաս 6
խանի առ այս։ *Ա՚սաց և առ կոչնա 7
կանսն առակ մի՝ ։ Հայեցեալ թէ զի
արդ բարձընտիր լինէին , ասէ ցնո՛ւս ։
*Յորժամ կոչիցիս oք զքեզ՝ ի հարսա 8
նիս, կամ՝ ի կոչունս . մի՛ բազմիցիս յա
ռաջին բարձին . գուցէ պատուակա
նագոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ
՚ի նմանէ ։ *Եւ եկեալ՝ որ զքեզ և զնա 9
կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ . տո՛ւր սմա տե
ղի ։ և ապայ սկսանիցիս ամօթով զբե
տին տեղին ունել ։ *Ա՚լ յորժամ կո 10
չիցիս , երթիթիր՝ բազմեսջիր՝ ի յետին
տեղւոջ ։ զի յորժամ գայցէ՝ որ կո
չեացն զքեզ , ասիցէ ցքեզ . ‖ բարե ‖ Հաւան
կամ՝ ի վե՛ր մատիր ։ յայնժամ եղիցին 25. 7.
քեզ փառք առաջի բարձակցացն քոց ։
*‖ Օի՛ ամ՛, որ բարձրացուցանէ զանձն, ‖ Պաս. 11
խո՛նարհեսցի ։ և որ խոնարհեցուցանէ 23. 12.
զանձն, բարձրասցի ։ *Ա՚սէ և ցհոչնա Ա այր. 12
տէրն ։ յորժամ առնիցես ճաշ՝ կամ 18. 14.
ընթրիս , մի՛ կոչեր զբարեկամս քո ։ և
մի՛ զեղբարս քո ։ և մի՛ զազգականս քո ։
և մի՛ զդրացիս քո ։ և մի՛ զմեծամեծս ։
զի մի՛ և նո՛քա փոխարէն կոչիցեն զքեզ՝
զի մի՛ և նո՛քա փոխարէն կոչիցեն զքեզ՝

և լինիցի քեզ հատուցումն : * ‖ Ա՛յլ 13
‖ Տոբէ. 4. 7. Ղուկ. 3. 9. յորժամ առնիցես ընդունելութիւն , կոչեա զաղքատս՝ և զնեղս՝ և զկաղս՝ և զկոյրս : * Եւ երանելի լինիցիս : զի 14
ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ և հատուսցի քեզ փոխարէնն ի յարու- թիւն արդարոց : * Իբրև լուաւ զայս 15
ումն ի բազմականացն՝ ասէ ցնա՝ երա- նի՛ , որ կերիցէ հաց յարքայութեան Ա՛յ :
‖ Մատ. 22. 2. * Եւ նա ասէ ցնա՝ ‖ այր ումն գործեաց 16
ընթրիս . և հրաւիրեաց զբազումս :
Յայտ. 19. 9. * Եւ առաքեաց զծառայ իւր ի ժա- 17
մու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալսն , թէ եկայք՝ զի ահաւասիկ պատրաստ է ամ ինչ : * Եւ սկսան մի ըստ միոջէ 18
ամենեքեան հրաժարիլ : առաջինն ա- սէ . ագարակ գնեցի . և հարկ է ելա- նել՝ և տեսանել զնա . աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ : * Եւ միւսն 19
ասէ . լուծս հինգ՝ եզանց գնեցի . և եր թամ փորձել զնա . աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ : * Եւ միւսն ասէ . 20
կին առի , և վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ : * Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց 21
զայմ տեառն իւրում : յայնժամ բար- կացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր . ել վաղվաղակի ի հրապարակս և ի փողոցս քաղաքիս : և զաղքատս՝ և զնեղս՝ և զկաղս՝ և զկոյրս մղիծ այսր :
* Եւ ասէ ծառայն : Տ՛ը , եղև զոր 22
հրամայեցեր ն : և կայ և տեղի :
* Եւ ասէ ծերն ցծառայն . ել ի ճանա 23
պարհս , և ի ցանգս . և արա այսր մտա նել . զի լցցի տունս իմ : * Ա՛սեմ ձեզ 24
զի ոչոք յայնց կոչեցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց :
Ա՛ստ. 10. 37. * Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք 25
բազումք : դարձաւ և ասէ ցնոսա :
‖ Ա՛ստ. 10. 37. * ‖ Եթէ ոք գայ առ իս՝ և ոչ ատեայ զիւ 26
Հայր իւր և զմայր . և զկին իւր , և զորդիս . և զեղբարս և զքոյրս . նաև զանձն և զս իւր , ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել :
‖ Ա՛ստ. 10. 38. Ղ. 16. 24 Ա՛ստ. 8. 34. * ‖ Օ՛ի որ ոչ բառնայ զխաչ իւր՝ և գայ 27
զկնի իմ , ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել :
* ‖ Ո՞վ ոք ի ձէնջ կամիցի շինել աշտա 28
րակ . և ոչ նախ նստեալ համարիցի զծախսն եթէ ունիցի բաւական ի կա տարումն :
* Օ՛ի գուցէ իբրև արկա 29
նիցէ զհիմն՝ և ոչ կարասցէ կատարել , ամենեքեան՝ որք տեսանիցեն՝ սկսա նիցին ծաղր առնել զնա : * Եւ ասել : 30
եթէ այս այր սկսաւ շինել՝ և ոչ կարաց կատարել : * Կամ ո՞ր թագաւոր եր- 31
թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագաւորի . և ոչ նստեալ նախ խոր- հիցի . եթէ կարօղ իցէ տասն հազա- րաւ զդէմ ունել այնորիկ՝ որ գայցէ ի վրայ նմ՝ քսան հազարաւ : * Ա՛պա թէ 32
ոչ՝ մինչդեռ հեռագոյն իցէ հրեշտա- կութիւնս առաքեալ աղաչեսցէ ի խա- 33
ղաղութի՛ն : * Ա՛րդ՝ այսպէս ամ ոք ի ձէնջ . որ ոչ հրաժարեսցի յամ ընչից իւրոց , ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել :
* ‖ Կարուղ է աղ . ապա թէ աղն ան- 34
համեցի , ի՛նչ համեմեսցի : ‖ Մ. 5. 13.
* Ո՛չ յերկիր՝ և ոչ յատեղ է պիտանա- 35
ցու : այլ ընկենուլ զնա արտաքս : որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լսիցէ :

ԺԶ : ԺԹ :

Եւ էին մերձ առ նա ամ մաքսա- 1
ղոք , և մեղաւորք լսել ի՛նմանէ :
* Տրանջէին փարիսեցիքն և դպիրք՝ և 2
ասէին . ընդդէմ սա զմեղաւորս ընդու նի՛ և ուտէ ընդ նոսա :* Ա՛սաց առն 3
զառակս զայս :* ‖ Ո՞վք իցէ ի ձէնջ ‖ Մ. 18. 12. 4
մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչխար , և կո- րուսանիցէ զմի ի նոցանէ : ոչ թողուց- ցու զվիննասունն և զվինն յանապատի . և երթայցէ զհետ կորուսելոյն մինչև գտանիցէ զնա : * Եւ իբրև գտանէ , 5
դնէ զնա ի վրայ ուսոց իւրոց խնդալով :
* Եւ երթայ ի տունն . կոչէ զբարեկամս 6
և զդրացիս . և ասէ ցնոսա : ուրախ եղէ՛ք ընդ իս . զի գտի զոչխարս իմ զկո- րուսեալ :
* Ա՛սեմ ձեզ . զի այսպէս է 7
ուրախութի՛ն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ՝ քան վասն վիննսուն և վինն արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշ խարութի՛ն :
* Կամ ո՞վ իցէ կին . որոյ 8
իցեն դրամք տասն : և եթէ կորուսա- նիցէ զդրամ մի . ոչ լուսանիցէ զճրագ . և ածիցէ զաւել ի տան . և խնդրիցէ 9
ստէպ՝ մինչև գտանիցէ :
* Եւ իբրև գտանէ , կոչէ զբարեկամս և զդրացիս և ասէ : ուրախ եղէ՛ք ընդ իս . զի գտի զդրաքմն իմ՝ զոր կորուսի :
* Ա՛յնպէս՝ ասեմ ձեզ , ուրախութի՛ն 10
եղիցի առաջի հրեշտակաց Ա՛ստ ի վրայ միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ :
* Եւ ասէ . առն միոջ էին երկու որ- 11
դիք :* Ա՛սէ կրտսերն ի նոցանէ ցհայրն 12
՝ հայր՝ տուր ինձ բաժին . որ անկանի ընչիցդ : և նա բաժանեաց նոցա զկեանսն :
* Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ ժողո- 13
վեալ զամ՝ կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ հեռի : և անդ վատնեաց զընչս իւր , զի կեայր անառակութի՛ն :
* Եւ իբրև սպառեաց զամ , եղև սով 14
սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ . և սկսաւ լինքն չբաւորիլ :* Եւ գնացեալ յարե- 15
ցաւ ի միոյն քաղաքացւոց աշխարհին այնորիկ : և յղեաց զնա յագարակ իւր արածել զխոզս :* Եւ ցանկայր լնուլ 16
զորովայն իւր յեղջերէն , զոր խոզքն ուտէին : և ոչ ոք տայր նմա :
* Եւ

Հայրն եղեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա։
29 *Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն։ այս
քանի՞ամք են՝ զի ծառայեմ քեզ. և
երբեք զպատուիրանաւ քով ոչ անցի։
ուլ մի երբեք ոչ եառուր ինձ՝ զի ուրախս
30 եղէց ընդ բարեկամս իմ։ *Իսկ որ-
ժամ եկն որդիդ քո այդ՝ որ եկեր զ-
կեանս քո ընդ պոռնիկս, զեներ զմա-
31 զեղն պարարակ։ *Իսկ ասէ ցնա. որ-
դեակ, դու հանապազ ընդ իս ես։ և
32 ամենայն որչափ իմ է՝ քո է։ *Իւր ուրախ
լինել՝ և խնդալ պարտ էր։ զի եղբայրդ
քո այս՝ մեռեալ էր, և եկեաց. կո-
րուսեալ էր, և գտաւ։

ԳԼՒ. ԺԶ.

ՕՐ

1 Իսկ ասէր առ աշակերտսն։ այր մի
էր մեծատուն. որոյ էր տնտես։
և եղև պնդանեն ամբաստանութիւն. ոմն
2 թէ վատնիչ զինչս նը։ *Կոչեաց
և ասէ ցնա. զի՞նչ է այս, զոր լսեմ
զքէն. տուր զհամար տնտեսութեանդ
քոյ. զի ոչևս կարես լինիլ տնտես։
3 *Իսկ ընդ միտս իւր տնտեսն։ զինչ
գործեցից. զի տէր իմ հանէ զտնտե-
սութիւնս. գործել ոչ կարեմ՝ մուրա-
4 նալ ամաչեմ։ *Գիտեմ, զինչ արարից.
զի յորժամ՝ ի բաց լինիցիմ՝ ի տնտե-
սութենէս՝ ընկալցին զիս ի տունս իւր-
5 եանց։ *Եւ կոչեալ առ ինքն մի ըստ
միոջէ՝ ի պարտապանաց տեառն իւրոյ.
ասէ ցառաջինն, քանի՞ ինչ պարտիս
6 տեառն իմում։ *Նա ասէ, հարիւր
մար ձիթոյ. ասէ ցնա՝ կա զգիրդ քո՝ և
նիստ գրեա վաղվաղակի յիսուն։
7 *Գարձեալ ասէ ցմիւսն՝ դու քանի՞
ինչ պարտիս. և նա ասէ՝ հարիւր քոռ
ցորենոյ։ և ասէ ցնա՝ կա զգիրդ քո՝ և
8 նիստ գրեա ութսուն։ *Եւ գովեաց
Տէրն զտնտեսն անիրաւութեանն՝ զի իմաս
տութեամբ արար. զի որդիք աշխարհիս
այսորիկ իմաստնագոյնք են քան զորդ-
իս լուսոյ յազգս իւրեանց։
9 *Եւ ես ձեզ ասեմ. արարէք ձեզ բա
րեկամս՝ ի մամոնայէ անիրաւութենէ.
զի յորժամ պակասիցի այն՝ ընկալցին
զձեզ՝ ի յարկսն յաւիտենականս։
10 *Որ՝ ի փոքուն հաւատարիմ է, և՝ ի
բազմին հաւատարիմ է. և որ՝ ի փո-
քունն անիրաւ է, և՝ ի բազմին անի-
11 րաւ է։ *Յոկ արդ եթէ յանիրաւ մա
մոնային չեղէք հաւատարիմք. զձշմա
12 րիսն ձեզ ո՞ հաւատասցէ։ *Եւ եթէ
յօտարին չեղէք հաւատարիմք. զձերն
13 ո՞ տացէ ձեզ։ * Ոչՙ ոք ծառայ կարէ ‖ Մատ.
երկուց տերանց ծառայել. զի եթէ 6.24.
զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ
զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ.

*Իսկ եկեալ՝ ի միտս իւր, ասէ։ քանի՞ 17
վարձկանք են՝ ի տան հօր իմոյ հացա-
կից. և ես սպառ սովամահ կորնչիմ։
*Յարուցեալ գնացից առ հայր իմ։ և 18
ասացից ցնա։ Հայր՝ մեղայ յերկինս՝
և առաջի քո։ *Իսկ ոչևս եմ արժա- 19
նի կոչել որդի քո։ արա զիս իբրև զմի
՝ի վարձկանաց քոց։

*Իսկ յարուցեալ եկն առ հայր իւր։ և 20
մինչդեռ հեռագոյն էր, եռես զնա
հայրն՝ և գթացաւ. յարեաւ և ընթա
ցաւ ընդառաջ. անկաւ զպարանոցսն
նը, և համբուրեաց զնա։ *Իսկ ասէ 21
ցնա որդին։ Հայր, մեղայ յերկինս՝ և
առաջի քո. ոչևս եմ արժանի կոչել
որդի քո։ *Իսկ հայրն ցծառայս իւր։ 22
վաղվաղակի հանէք զպատմուճանն
առաջինն, և ադուցէք նմա. և տուք զմա
տանին՝ ի ձեռս նը. և կօշիկս յոտս նը։
*Իսկ ածէք զեզն պարարակ, և զնէք։ 23
կերիցուք, և ուրախ լինցուք։ *Զի այս 24
որդի իմ մեռեալ էր, և եկեաց. կորու
սեալ էր, և գտաւ։ և սկսան ուրախ
լինել։ *Իսկ էր երեց որդի նը յագա- 25
րակի։ և մինչդեռ գայր՝ և մերձ եղեւ
՝ի տունն, լուաւ զձայն երգոյն և պա
րուց։ *Իսկ կոչեալ առ ինքն զմի՝ ի ծա 26
ռայիցն հարցանէր՝ թէ զինչ իցէ այն։
*Իսկ նա ասէ ցնա։ զի եղբայր քո 27
եկեալ է. և եղեն հայր քո զեզն պարա
րակ. զի ողջամբ ընկալաւ զնա։
*Իսկ բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել։ և 28

հիւկ. ուչ կարէք Ա.Յ ծառայել և մա
մոնայի։ *Լբրև լսեին զայս ամ փա- 14
րիսեցիքն՝ քանզի արծաթասէրք էին,
և անգոսնէին զնա։ *Ա.Ն ասէ ցնոսա. 15
դուք էք՝ որք արդարացուցանէք զան
ձինս առաջի մարդկան. ապակայն Ա.Ծ
գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առաջի մարդ
կան բարձր է՝ պիղծ է առաջի Ա.Յ։
Ա՝ապ. * ‖ Օրէնք և մարգարէք մինչև ցյո- 16
11. 12. հաննէս. յայնմհետէ արքայութի այ
աճեպա- բառնաբարի. և ամ որ զնա բռնաբա-
բանի. րէ։ *‖Լիւրին հեյ երկնից և երկրի 17
‖ Ա՝ապ. անցանել՝ քան յօրինացն միոյ նշանա-
5.18. խեսի անկանիլ։ *‖Ա.մենայն, որ ար- 18
‖ Ա՝ապ. ձակէ զկին իւր, և առնէ այլ՝ շնայ.
5. 32. և որ զարձակեալն առնէ, շնայ։

Ա՝ապ.
10. 1.
1.Կոր
7. 10.

*Լ.այր ումն էր մեծատուն. և ագանէր 19
բեհեզս և ծիրանիս. և ուրախ լինէր
հանապազ առատապէս։ *Լ.Ճ աղքատ 20
ումն անուն ղազարոս անկեալ դնիւր
առ դրանն ի վիրաւորեալ։ *Լ.Ճ ցան 21
կայր յագիլ ի փշրանացն՝ որք անկա
նէին ի սեղանոյ մեծատանն. այլ և
շունք ևս գային. և լիզուին զվէրսն։
*Լաղև ի մեռանիլ աղքատին, և տա 22
նիլ հրեշտակաց զնա ի գոգն աբրահա
մու. մեռաւ և մեծատունն՝ և թաղե
ցաւ։ *Լ.Ճ ի դժոխսն ամբարձ զաչսն 23
իւր՝ մինչ ի տանջանսն էր. եռես զաբ
րահամ ի հեռաստանէ, և զղազարոս
ի գոգ նորա հանգուցեալ։
*Լ.Ճնա աղաղակեաց և ասէ. հայր 24
աբրահամ ողորմեայ ինձ. և առա
քեա զղազարոս զի թացցէ զծագ մա
տին իւրոյ ի ջուր. և զովացուցէ զլե
զու իմ. զի պատակիմ ի տապոյ սմա
*Լ.Ճ ասէ ցնա աբրահամ. որդեակ, 25
հիշեա, զի ընկալար անդէն զբարիս
քո ի կեանսն քումմ. և ղազարոս նոյն
պէս զչարչարանսն. արդ սա աստ միսի
թարի. և դու այդր պատակիս։
*Լ.Ճ ի վերայ այսր ամի վիհ մեծ է ը 26
մեզ և ընդ ձեզ. եթէ կամիցին ասել
առ ձեզ անցանել՝ ուչ կարեն. և ուչ
այսի առ մեզ անցանել։ *Լ.Ճ ասէ՝ 27
արդ աղաչեմ զքեզ հայր. զի արձա
կեսցես զդա ի տուն հօր իմոյ. *Լ.Ն 28
իմ անդ եղբարք հինգ, ոգի զի տացէ նոք
զվկայութիւն. զի մի և նոքա գայցեն
յայս տեղի տանջանաց։ *Լ.Ճ ասէ 29
աբրահամ. ունին զմովսէս և զմարգա
րես. նոցա լուիցեն։ *Լ.Ճ նա ասէ. ոչ 30
հայր աբրահամ. բայց եթէ ի մեռե
լոց ոք երթիցէ առ նոսա, ապաշխա
րեսցեն։ *Լ.Ճ ասէ ցնա. եթէ մովսէսի 31
և մարգարէից ոչ լսեն. և ոչ թէ ի մե
ռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւատասցեն։

ԳԼՒԽ ԺԷ.

Ա՝ապ. 1 Ասաց ‖ և առ աշակերտսն իւր. անկ
մարթ չէ՛ալ գայթագղութեանց
բայց վայ այնմիկ ի յորմէ ձեռն գայցէ։ ‖ Ա՝ապ.
2 *Լաւ էր եթէ վէմ երկանաքար կա 18. 7.
խէր զպարանոցն նմ՝ և անկանիլ ի Ա՝ապ.
ծով, քան թէ գայթագղեցուցանէ 9.41.
3 զմի ի փոքրկանցս յայսցանէ։ *Զգոյշ
կացէք անձանց։ ‖ եթէ մեղիցէ քեզ ‖Ղ. Ե.
եղբայր քո՝ սաստեա նմա. և եթէ ա 19.17.
4 պաշխարիցէ՝ թո՛ղ նմա։ *Լ.Ճ եթէ Ա՝ապ.
եօթնանգամ մեղիցէ քեզ. և եօթն ան 19.13.
դամ դարձցի ի քեզ՝ և ասիցէ, ապաշ Ա՝ապ.
5 խարեմ, թողցես նմա։ *Լ.Ճ ասեն 18.15.
առաքեալքն ցՏ.ր. յաւել մեզ հաւատս
6 *‖Լ.Ճ ասէ Տ.ր. եթէ ունիցիք հաւատս ‖ Ա՝ապ.
քան զհատն մանանխոյ. և ասիցէք 17. 19.
թթենւոյս այսմիկ. խլեա՛յ, և տնկեա՛յ
ի ծովու. և հնազանդեսցի ձեզ։
7 *Լոկ ո՛վոք ի ձէնջ, որ ունիցի ջա
ռայ հովազործ, կամ հովիւ. որ իբրև
մուտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ ցնա վաղ
վաղակի՝ թէ անց, բազմեա՛ց։
8 *Լ.Ա՛ ոչ ասիցէ ցնա՝ թէ պատրաս
տեա զինչ ընթրելոց իցեմ. և գօտի ա
ծեալ պաշտեա զիս՝ մինչև կերիցի, և ար
բիցի. և ապայ կերիցես՝ և արբցես դու։
9 *Միթէ շնո՛րհ ինչ ունիցի ծառային
այնմիկ. զի արար զհամ հրամանն։
10 *Նոյնպէս և դուք յորժամ առնիցէք
զամենայն հրամայեալսն ձեզ՝ ասա
ջիք եթէ ծառայք անպիտանք եմք։
զոր

զոր պարտէաքն առնել, արարած։
11 *Եւ եղև մինչ երթայր նա յեղեմ. և ինքն անցանէր ընդ մէջ սամարիայ և գաղիլեացւոց։ 12 *Եւ մինչդեռ մտանէր ի գիւղ ոմանց, պատահեցան նմա տասն արք բորոտք։ որք կացին ի հեռաստանէ։ 13 *Եւ արձին զձայն և ասեն։ Յի՛ վարդապետ՝ ողորմեա՛ մեզ։
14 *Եւ իբրև տեսեալ զնոսա, ասէ ցնոսա։ ‖ Երթայք, յուցէ՛ք զանձինս քահանայիցն։ և եղև իբրև գնացին՝ առաժամայն սրբեցան։ 15 *Իսկ ոմն ի նոցանէ իբրև տեսեալ եթէ բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն, ի ձայն մեծ փառաւորէ առնէր զԱ՛ստուած։ 16 *Եւ անկաւ առ ոտս նորա ի վերայ երեսաց իւրոց՝ և գոհանայր զնմանէ. և ինքն էր սամարացի։ պատասխանի ետ Յի՛ս և ասէ։
17 *Ո՞չ տասն սրբեցան. իսկարդ ինդ՛ն ո՞ր են։ 18 *Ո՛չ գտան դառնալ և տալ փառս Ա՛ստուծոյ. բայց միայն այլազգիս այս։
19 *Եւ ասէ ցնա։ արի՛, գնա՛. զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ։
20 *Իբրև հարցաւ՝ ի փարիսեցւոցն թէ ե՛րբ գայցէ արքայութի՛ն Ա՛ստուծոյ, պատասխանի ետ նոցա և ասէ։ ո՛չ գայ արքայութի՛ն նայ խաղանօք։ 21 *Եւ չասիցեն, թէ ահաւասիկ աստ է՝ կամ անդ։ զի ահա արքայութի՛ն նայ ի ներքս ի ձեզ է։
22 *Ասաց և առ աշակերտս։ եկեսցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել և ո՛չ տեսանիցէք։ ‖ 23 *Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է՝ կամ անդ. մի երթայցէք զհետ։ 24 *Օրինակի փայլակն փայլատակեալ ի ներքոյ երկնից ընդ երկինիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որդի մարդոյ յաւուրն իւրում։ 25 *Այլ նախ պարտ է նմա բազում չարչարիլ և խոտիլ յազգէ գեհ յայսմանէ։ ‖ 26 *Եւ որպէս եղև յաւուրս նոյի. նոյնպէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ։ 27 *Ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս առնէին՝ և արանց լինէին։ մինչև յօրն յորում եմուտ նոյ ի տապանն. և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս զամենեսեան։
28 *Նոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն ղովտայ եղև։ ուտէին, ըմպէին, գնէին, վաճառէին, տնկէին, շինէին։
29 *Եւ յորում աւուր եւ ղովտ ի սոդոմայ, տեղաց հուր և ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս զամենեսեան։ 30 *Ըստ նմին օրինակի եղիցի և յաւուրն, յորում որ դի մարդոյ յայտնեսցի իւրմէ։ 31 *Յայսմ աւուր որ կայցէ ի տանիս՝ և կարասիք իւր ի տան, մի իջցէ առնուլ զայն։ և որ յանդի իցէ՝ նոյնպէս մի դարձցի յետս
32 *Յիշեցէ՛ք զկինն ղովտայ։
33 *‖ Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել՝ կորուսցէ զնա։ և որ կորուսցէ՝ ապրեցուսցէ զնա։
34 *‖ Ասեմ ձեզ։ յայսմ գիշերի, թէ եղիցին երկու ի մի մահիճս. մին առցի, և միւսն թողցի։
35 *Եւ թէ եղիցին երկու աղալ ի միասին. մին առցի, և միւսն թողցի։ 36 և միւսն թողցի։ *Պատասխանեն և ասեն ցնա՝ յո՛ Տէ՛ր։ 37 *Եւ նա ասէ ցնա։ ուր մարմինն է՝ անդր և արծիւք ժողովեսցին։

ԳԼՒ. ԺԸ.

1 Ասաց ‖ և առակ մի նոցա, առ այն, թէ պարտ է յամէ՛ն ամ կալ նոյ յաղօթս և մի ձանձրանալ։
2 *Ասէ՝ դատաւոր մի էր ի քաղաքի ուրումն։ Ա՛ստ ո՛չ երկնչէր, և ի մարդկանէ ո՛չ ամաչէր։
3 *Եւ այրի մի էր ի նմին քաղաքի. գայր առ նա և ասէր։ դատ արա՛ ինձ յոսոխէ իմմէ։ 4 *Եւ ո՛չ կամէր ի բազում ժամանակս։ յետ այնորիկ ասէ ի մտի իւրում. թէ և յոյ՛ ո՛չ երկնչիմ. և ի մարդկանէ ո՛չ ամաչեմ։ 5 *Զանէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այրուդն՝ արարից նմա դատ. զի մի խոպոպ եկեալ թափանիցէ զիս։
6 *Եւ ասէ Տէ՛ր։ լուարո՛ւք զինչ դատաւորն անիրաւութե՛ն ասէր։
7 *Իսկ Ա՛ստուած ո՛չ առնիցէ զվրէժխնդրութի՛ն ծառայից իւրոց։ որք աղաղակեն առ նա ի տո՛ւէ և ի գիշերի։ և երկայնամիտ միայն լինիցի առ նոսա։
8 *Այո՛ ասեմ ձեզ. զի արագաց զվրէժխնդրութի՛ն նոցա վասն վաղվաղակի։ իսկ որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ՞ արդեօք զհաւատս յերկրի։ 9 *Ասաց և առ ոմանս որոնք յանձինս՝ թէ արդարք իցեն՝ և խոտիցեն զամենայն, զառակս ասէ։ 10 *Երկու եղեն ի տաճարն կալ յաղօթս. մին փարիսեցի. և միւսն մաքսաւոր։ 11 *Փարեսիցին կայր մեկուսի. և զայս առանձինն աղօթս մատուցանէր։ Ա՛ստ իմ գոհանամ զքէն։ զի ո՛չ եմ իբրև զայլս ի մարդկանէ. զյափշտակողս՝ և զանիրաւս՝ և զշռնուս. կամ իբրև զայս մաքսաւոր։
12 *Պահեմ երկիցս ի շաբաթուս. և տամ տասանորդս յամենայն ստացո՛ծոց իմոց։
13 *Եւ մաքսաւորն կայր մեկուսի. և ո՛չ կամէր, և ո՛չ աչսն ընդ երկինս առնուլ։ այլ կոծէր զկուրծս իւր. և ասէր։ Ա՛ստ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։
*Ասեմ

14 *Ասեմ ձեզ՝ եթէ սա արդարացեալ
Մատ. 23. 12. ի տուն իւրեանց գնաց՝ քան զամենայն որ
Ղեր. 14.11. բարձրացուցանէ զանձն, խոնարհեցի՝ և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
Ղ Ա Ո Ր Ա Կ Ա Ն
բարձրասցի։
15 *Մատուցանէին առնա և մանկտի՝
Մատ. 19.13. զի մերձենայցէ՝ ի նոսա։ Իբրև տեսին
Մարկ. 10.13. աշակերտքն՝ սաստէին նոցա։ *Յորժ Յս
16 կոչեաց զնոս առ ինքն՝ ասէ. Թոյլ տուք
մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի արգե-
լուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայ
17 ութիւն Ա.Ի։ *Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ
ընդունիցի զարքայութիւն Ա.Ի իբրև
Մատ. 19. 16. զմանուկ՝ ոչ մտցէ՝ ի նա։ *Եւ հարց
18 զնա ումն իշխան և ասէ։ Վարդապետ
բարի, զի՞նչ գործեցից զի զկեանս
յաւիտենական ժառանգեցից։
19 *Ասէ ցնա Յս. զի՞ ասես զիս բարի։
20 Ոչ ոք բարի, բայց մի Ա.Ծ։ *Զպատ-
Ղեւտ. 20. 13. ուիրանս գիտես։ Մի շնար։ Մի սպա-
նանես։ Մի գողանար։ Մի սուտ վկայ
եր։ պատուէհաց զհայր քո և զմայր։
21 *Եւ նա ասէ՝ զայդ ամ պահեցի՝ ի
22 մանկութէ իմմէ։ *Իբրև լուաւ զայս
Յս, ասէ ցնա։ միւս ևս պակաս է քեզ.
զամ ինչ զոր ունիս, վաճառեա և
տուր աղքատաց. և ունիցիս գանձս
23 յերկինս. և եկ զկնի իմ։ *Նա իբրև
լուաւ զայս՝ տրտմեցաւ. քանզի էր մե-
24 ծատուն յոյժ։ *Իբրև տեսս զնա Յս
տրտմեալ՝ ասէ։ որպէս դժուարին է,
որք ինչս ունիցին, մտանիցեն յարքայ-

25 ութիւն Ա.Ի։ *Դիւրագոյն իցէ մալխոյ
ընդ ծակ ասղան անցանել. քան մե-
ծատան յարքայութիւն Ա.Ի մտանել։
26 *Եւ որք լուանն՝ ասէին. և ո՞ կարի-
27 ցէ ապրիլ։ *Եւ նա ասէ. անկնարինք
առ՝ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յԱ.Ի։
28 *Եւ ասէ պետրոս. ահաւասիկ մեք
թողաք զամ ինչ զմեր, և եկաք զկնի
29 քո։ *Եւ նա ասէ ցնո. ամէն ասեմ
ձեզ. եթէ ոչ ոք է որ եթող զտուն՝
կամ զծնօղս՝ կամ զեղբարս՝ կամ զկին՝
կամ զորդիս՝ վ ա ր ք ա յ ո ւ թ Ե Ա.Ի։
30 *Եթէ ոչ առնուցու բազմապատիկ,
՝ի ժամանակի յայսմիկ. և յաշխարհին՝
որ գալոցն է՝ զկեանսն յաւիտենական։
31 ժառանգեսցէ։ * ‖ Եւ առեալ զերկո- ‖ Մատ.
տասանն առ անձինն՝ ասէ ցնոսա. 20. 17.
ահաւասիկ ելանեմք յԵ.Մ. և կատա- Մարկ.
րեսցին ամ գրեալքն մարգարէիւք վ ի ո ւ 10. 32.
32 Որդւոյ մարդոյ։ *Օ՛ի մատնեսցի հե
թանոսաց. և կատակեսցի՝ և հարկա-
33 նիցի՝ և թքանիցի։ *Եւ իբրև հարկա
նիցեն, և սպանանիցեն զնա. և յերիր
34 աւուր յարիցէ։ *Եւ նոքա ոչ իմացան
յայնցանէ։ այլ էր բանն ծածկեալ՝ ի
նոցանէ։ և ոչ գիտէին զասացեալսն։
35 * ‖ Եւ եղև՝ ի մտանելն նորա յերիքով՝ Օ Կ.
կոյր ումն նստեր առ ճանապարհաւն
36 մուրացիկ։ *Իբրև լուաւ զանցանել Մատ.
ժողովրդեանն, հարցանէր թէ զի՞նչ 20. 29.
37 իցէ այն։ * Եւ պատմեցին նմա, թէ Մարկ.
38 Յս Նազովրեցի անցանէ։ * Ո՛ղաղա- 10.46.
կեաց և ասէ։ Յ՞ս որդի դաւթի, ողոր
39 մեաց ինձ։ *Եւ որք առաջին երթային,
սաստէին նմա զի լռեսցէ. և նա և
առաւել աղաղակէր. Որդի դաւթի՝
40 ողորմեաց ինձ։ * Օ՛տեղ եաւ Յս,
և հրամայեաց ածել զնա առ իւր. և
իբրև մերձ եղև առնա, եհարց զնա
41 և ասէ։ * Ո՛ինչ կամիս զուզ զի արա
րից քեզ։ Եւ նա ասէ. Տ՛ր, զի բացցին
42 աչք իմ, և տեսից։ * Եւ Յս ասէ ցնա.
հայեաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ։
43 * Եւ առժամայն ետես, երթայր
զկնի նո՛ և փառաւորէր առնէր զԱ.Ծ։
և ամ ժողովրդեանն տեսեալ՝ տայր
զօրհնութիւն Ա.Ի։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը Զ.

1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով։
2 *Եւ ահա այր մի անուն կոչեցեալ
զաքէոս. և նա էր մաքսապետ. և ինքն
3 մեծատուն։ *Եւ խնդրէր տեսանել
զՅ՛ս թէ ո՛վ իցէ Յս. և ո՛չ կարէր՝ ի բազ
մութենէն, զի կարճ էր հասակաւ։
4 * Եւ ընթացեալ յառաջ՝ եւ՝ի ժա՛ն
տաթզենին, զի տեսանիցէ զնա. քան
զի ընդ այն իսկ անցանելոց էր։
*Իբրև

* Իբրև եկն՝ի տեղին, հայեցաւ՝իվեր 5
Յն՝ և ասէ ցնա։ զաքէ՝ փութա՛, կէջ
այսի։ զի այսօր՝ի տան քումմ արժան
է ինձ ագանիլ։ * փութացաւ, և կէջ։ 6
և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։
* Իբրև տեսին ամենեքեան։ տրտնջէ 7
ին և ասէին, թէ առ առն մեղաւորի
եմուտ լուծանելոյ*Լկն՝ եկայ զաքէոս՝ 8
և ասէ ցՏ՚ր, Տ՚ր,ահա զկէս ընչից իմոց
տայ աղքատաց։ և եթէ զոք զրկեցի,
հատուցից չորեքկին։ * Լ՚ն ասէ ցնա 9
Յն՝, այսօր եղև փրկութիւն տանս այս
միկ։ քանզի և սա որդի աբրահամու
Ա Մտթ. եր։ * ‖ Օ՚ի եկն որդի մարդոյ լինդ 10
18.11. րել և կեցուցանել զկորուսեալն։
* Լ՚ն մինչդեռ նոքա զայն լսէին, յաւ 11
ել առաք մի և ասէ։ վասն մերձենալ
լոյն նր յԵ՚ղմ, և համարիլոյ նոցա եթէ
առաժամայն յայտնելոցէ արքայութի
Ա Մտթ. ւն։ * Ա՚սէ, ‖ Ա՚յր ոմն ազնուական 12
25.14. գնաց յաշխարհ հեռի առնուլ իւր
թագաւորութիւն և դառնալ։ * Լ՚ն կո 13
չեալ զծառայս իւր, ետ նոցա տասն
մնաս։ և ասէ ցնոսա՝ յարգեցէ՛ք զայդ՝
մինչև եկից։ * Լ՚ն քաղաքացիքն նր 14
առէին զնա, առաքեցին հրեշտակս
զկնի նր և ասեն։ թէ ո՛չ կամիմք թա
գաւորել դմա՛ի վր մեր։ * Լ՚ն եղև 15
դառնալ նմա առեալ զթագաւորու
թիւն։ և կոչեալ զծառայսն, որոց տո՛
եալ էր զարծաթն։ զի գիտասցէ թէ
ո՞ զինչ շահեցաւ։ * Լ՚ին առաջինն և 16
ասէ։ Տ՚ր, մնասն քո տասն մնաս արար։
* Լ՚ն ասէ ցնա։ ազնիւ ծառայ և բա 17
րի։ զի՛ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր։
լիջիր իշխանութեամբ ունել՝իվր տասն
քաղաքի։ * Լ՚ին երկրորդն և ասէ։ 18
մնասն քո արար հինգ մնաս։ * Ա՚սէ և 19
ցնա։ և դու լիջիր՝ի վերայ հինգ քա
ղաքաց։ * Լ՚ին միւսն և ասէ։ Տ՚ր, ահա 20
մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ՝ի վար
շամակի։ երկնչէի՝ի քէն։ * Օ՚ի այր 21
ոստամբակ ես։ բառնաս, զոր ո՛չ եդեր։
և հնձես, զոր ո՛չ սերմանեցեր։
* Լ՚ն ասէ ցնա։ ՚ի բերանոյ քումմէ 22
դատեցից զքեզ ծառայ անհաւատ։
գիտէիր թէ ես այր մի ոստամբակ եմ։
բառնամ, զոր ո՛չ եդի։ և հնձեմ, ուր
ո՛չ սերմանեցի։ * Լ՚ն ընդէր ոչ ետուր 23
զարծաթդ իմ՝ի սեղանաւորս։ և ե՛
կեալ ես տոկոսեաք պահանջէի։ * Լ՚ն 24
ասէ ցսպասաւորսն։ առէ՛ք՝ի դմանէ
զմնասն։ և տարա՛յք, տո՛ւք այնմ, ո՞ր
ունի զտասն մնաս։ * Լ՚ն ասեն ցնա։ 25
‖ Մտթ. Տ՚ր, ունի տասն մնաս։ * ‖ Ա՚սեմ ձեզ 26
13.12. եթէ ոմն, որ ունիցի, տայցի։ և յայն
Ա Մտթ. 25.29 մանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցի՝
4.25. բարձցի՝ի նմանէ։ * Այլք զթշնամիսն 27

իմ զայնոսիկ։ որք ոչն կամէին զիս թա Ա Եր.
գաւորել՝ի վերայ նց, ածէ՛ք այսր, և 8.18.
սպանէ՛ք առաջի իմ։ * Լ՚ն իբրև զայս 28
ասաց՝ գնաց յառաջ երանել յԵ՚ղմ։

Լ՚Կ

29 * Լ՚ն եղև ‖ իբրև մերձեցաւ՝ի բեթ ‖ Ա՚պս.
բագէ և՝ի բեթանիայ մօտ՝ի լեառնն, 21.1.
որ կոչի ձիթենեաց։ առաքեաց երկուս
30 յաշակերտաց իւրոց։ * Լ՚ն ասէ։ եր Ա՚մտթ.
թա՛յք՝ի գեօղդ՝ որ հանդիպ ի մեր կայ։ 11.1.
յոր իբրև մտանէք, գտանիցէք յատա
նակ կապեալ։ յորում՝ ոք՝ի մարդկա
նէ երբէք ո՛չ նստաւ։ լուծէ՛ք զնա, և
31 ածէ՛ք։ * Լ՚ն եթէ ոք հարցանիցէ
զձեզ՝ թէ ընդէր լուծանէք։ այսպէս
ասասջիք ցնա։ թէ Տ՚ն իւրում պիտոյ է։
32 * Իբրև չոքան, որք առաքեցանն, գտին
ո՛ւր ասացն ցնոսա։ կայր յատանակն։
33 * Լ՚ն մինչդեռ լուծանէին զյատա
նակն, ասեն տէրքն նր ցնոսա։ զի՞
34 լուծանէք զյատանակդ։ * Լ՚ն նոքա
35 ասեն, Տ՚ն իւրում պիտոյ է։ * ‖ Լ՚ն ա ‖ Յօհա
ծին զնա առ Յ՚ն։ և արկին զնոսա 12.14.
հանդերձս, և հեծուցին զՅ՚ն։
36 * Լ՚ն մինչդեռ երթայր, զհանդերձս
իւրջ տարածանէին զձանապարհսն։
37 * Լ՚ն իբրև այն ինչ մերձ եղև՝ի զառ
՝ի վայր լերինն ձիթենեաց՝ սկսաւ ամ
բազմութի աշակերտացն ուրախութ
օրհնել զԱ՚ծ՝ի ձայն մեծ վս ամ՝ եղե
38 ղոց զօրութեացն, զորս տեսին։ * Լ՚ն
ասէին, օրհնեալ որ գայ թագաւորդ
յանուն Տ՚ն։ խաղաղութի յերկինս։
39 և փառք՝ի բարձունս։ * Լ՚ն ոմանք ՚ի
փարիսեցւոցն յամբոխէ անտի, ասեն
ցնա։ վարդապետ, սաստեա՛ աշակեր
40 տացդ քոց։ * Պատասխանի եւ, և
ասէ։ ասեմ՛ձեզ։ զի եթէ դոքա լռես
41 ցեն, քարինքն աղաղակեսցեն։ * Լ՚ն
իբրև մերձեցաւ՝ տեսեալ զքաղաքն՝
42 ելաց՝ի վերայ նր, և ասէ։ * Եթէ գի
տէիր դու գոնե յաւուրս յայսմիկ զնա
զաղութի քո։ բայց այժմ ծածկեցաւ
43 յերեսաց քոց։ * Օ՚ի եկեսցեն աւուրք
՝ի վերայ քո։ և պատեսցեն զքեզ թշնա
միք քո պատնէշս և պաշարեսցեն զքեզ։
և նեղեսցեն զքեզ յամ կողմանց։ ‖ Մտթ.
44 * Լ՚ն յատակեսցեն զքեզ։ և զորդիս 24.2.
քո՝ի քեզ։ ‖ և ո՛չ թողուցուն զքար՝ի Ա՚ր.
քարի վերայ՝ յամի՝ի քեզ՝ փոխանակ 13.2.
զի ո՛չ ծանեար զժամանակ այցելու Ա այր.
45 թեան քոյ։ * ‖ Լ՚ն մտեալ՝ի տաճարն՝ 21.6.
սկսաւ հանել զաղաւնեվաճառսն, և ‖ Մտթ.
զգնացս և զսեղանս փոխաւաճառացն 21.12.
46 ցրուեաց։ * Լ՚ն ասէ ցնոսա։ գրեալ է, Ա՚ր.
‖ և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից։ և 11.15.
դուք արարիք զդա այրս աւազակաց։ ‖ Ղուկ.
47 * Լ՚ն ուսուցանէր զնոսա հանապազ 56.7.
՝ի տաճարին։ իսկ քահանայապետքն Յրեմ.
Mmmmmm և 7.11.

և դպիրք՝ և ղևտացիք ժողովրդեան
խնդրեին զնա կորուսանել։
48 *Նա ոչ գտանէին թէ զինչ արասցեն
զի ժողովուրդն ամ կախեալ կայր
զնմանէ ՚ի լսել։

Գ.Ի Ժ.

1 Ա Նա ՚եղև ՚ի միում աւուրցն յայն-
յանէ մինչդեռ ուսուցանէր զժո-
ղովուրդն ՚ի տաճարի անդ՝ և աւետա-
րանէր. հասին ՚ի վերայ քահանայա-
պետքն և դպիրք ծերովքն հանդերձ։
2 *Նա ասեն ցնա՝ ասա մեզ՝ որում իշխա
նութիւ գործես դու զայդ. կամ՝ ո՛վ է
որ ետ քեզ զայդ իշխանութիւն։
3 *Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. Հար
ցիցէ և ես ցձեզ բան մի, ևասացէք ինձ։
4 *Մկրտութիւնն յովհաննու յերկնից էր
եթէ ՚ի մարդկանէ։ *Նա նոքա խոր-
5 հեցան ՚ի միտս իւրեանց և ասեն։
6 *Նթէ ասեմք յերկնից, ասէ. իսկ ընդ
դէր ոչ հաւատացիք նմա. և եթէ ասեմք
՚ի մարդկանէ, ամ ժողովուրդն քար-
կոծ առնեն զմեզ. զի հաստատեալ է
՚ի միտս զյովհաննէ, թէ մարգարէ է։
7 *Նա պատասխանի ետուն չգիտել թէ
8 ուստի էին։ *Նա Յ՚ն ասէ ցնոսա. և
ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութիւ
առնեմ զայս։

Ղ.Կ

9 *Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝ զա-
ռակս զայս. ‖այր ոմն տնկեաց զայգի.
և ետ զնա մշակաց. և ինքն գնաց ՚ի
ձմառատարած ժամանակս բազումս։
10 *Նա ՚ի ժամու՝ առաքեաց առ մշակսն
զծառայ. զի ՚ի պտղոյ պտղոյն տացեն
նմա. և մշակքն զան հարին զնա. և
արձակեցին ունայն։ *Նա յաւել միւս
11 և ծառայ յղել. նոքա և զնա և զան
հարին. անարգեցին, և առաքեցին
ունայն։ *Նա յաւել զերրորդն առա-
12 քել. նոքա և զնա վիրաւորեցին. և հա
նին արտաքս։ *Նա ասէ տէր այգւոյն՝
13 զի՞նչ արարից. առաքեցից զորդի իմ
սիրելի. թերևս ՚ի տեսանել պատկառե
սցին։ *Իբրև տեսին զնա մշակքն,
14 խորհեցան ընդ միմեանս և ասեն, սա
է ժառանգն. սպանցո՛ւք զսա. զի մեր
15 լինիցի ժառանգութիւնն։ *Նա հանին
զնա արտաքս քան զայգին, և սպանին.
արդ զինչ արասցէ ընդ նոսա տէր այգ-
16 ւոյն։ *Ի՚ն ապաքէն գայցէ և կորու-
սանիցէ զմշակսն զայնոսիկ. և տայցէ
զայգին այլոց։ Իբրև լուան, ասեն.
17 քա՛ւ մի լիցի։ *Նա նա հայեցեալ ՚ի
նոսա ասէ. իսկ զի՞նչ իսկ այն, որ
‖ Աղմ. գրեալն է. Թէ ‖ զլեզին, զոր անարգե
117.22. ցին շինօղք, նա եղև գլուխ անկեան։
Նաայ. 18 *Ա՚մենայն որ ընդհարցի ընդ վէմն
28. 16.

ընդ այս, խորտակեսցի. և յորոյ վերայ Մտ.
19 անկցի, հոսեսցէ զնա։ *Նէ խնդրէին 21. 42.
դպիրքն և քահանայապետք արկանել Ղուկ.
՚ի նմա ձեռս ՚ի նմին ժամու, և երկեան 4. 11.
՚ի ժողովրդենէն. զի գիտէին թէ առ Ես.
նոսա ասաց զառակն զայն։ 9.33.
20 *‖Նէ ապա սպասեցին, և առաքեցին Մղ.
դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս 2. 7.
առ արդարս ունել. զի ըմբռնեսցեն ‖Մտ.
զնա բանիւք. առ՚ի մատնել զնա պե 22.15.
տու Թե և իշխանու Թե դատաւորին։ Մրկ.
21 *Հարցին ցնա և ասեն. վա՛րդապետ՝ 12. 13
գիտեմք, զի ուղիղ խօսիս, և ուսու-
ցանես, և ոչ առնուս ակն. այլ ճշմար
տու Թե զճանապարհն Ա՚Յ ուսուցա-
22 նես։ *Ա՚րժա՞նէ մեզ կայսեր հարկս
23 տալ՝ Թե ոչ։ *Նա նայեցեալ ընդ խո Ղկ.
րամանկու Թի՚ն նոցա, ասէ ցնա †։ 20.
24 *Ցուցէք ինձ զդահեկանն։ և նոքա
ցուցին։ և ասէ՝ զո՞ր պատկեր և զդիր
ունի. պատասխանի ետուն և ասեն,
25 զկայսեր։ *Նէ նա ասէ ցնոսա. ‖Ե- ‖Ես.
Թա՛յք, տո՛ւք զկայսերն, կայսեր. և 13.7.
26 զԱ՚Յ՚ն, Ա՚Յ։ *Նէ ո՛չ կարացին զնա
ըմբռնել զբանիւք առաջի ժողովր-
դեանն. և զարմացեալ ընդ պատաս-
խանին նորա՝ լռեցին։
27 *‖Ա՚ռաւցեալ ոմանք ՚ի սադուկեց- Ղ.Կ
ւոցն, որք հակառակէին չլինիլ յա-
28 րուԹե։ *Նէ հարցին ցնա և ասեն. վար ‖ Մտ.
դապետ, մովսէս գրեաց մեզ. ‖ եԹէ 22. 23.
ուրուք եղբայր մեռանիցի, որոյ կին Մրկ.
կին, և նա անորդի իցէ. զի առնուցու 12.18.
եղբայր նի՚ զկինն, և յարուսցէ զաւակ Ղ.20.
29 եղբօր իւրում։ *Ա՚րդ՝ եօԹն եղբարք էին. և առաջնոյն առեալ կին՝ մեռաւ
30 անորդի։ *Նէ առ զնոսն և երկրորդն.
31 մեռաւ և նա՝ անորդի։ *Նէ առ զնա և
երրորդն. նոյնպէս և եօԹանեքեան, և
32 ո՛չ Թողին որդիս. *Ա՚ետաւ և կինն։
33 *Ա՚րդ՝ ՚ի յարուԹի՞ւն ո՞մ ՚ի նոցանէ լի
նիցի կին. զի եօԹանեքեան կալան զնա
34 կին։ *Պատասխանի ետ նոցա Յ՚ն և
ասէ. որդիք աշխարհիս այսորիկ կա-
նայս առնեն, և արանց լինին։
35 *Նակ որք արժանի լինիցին ամ՚ աշ
խարհի հասանել՝ և յարուԹէն որ ՚ի
մեռելոց, ո՛չ կանայս առնեն. և ո՛չ ա-
36 նոնց լինին։ *Ա՚նդր և ո՛չ մեռանիլ
և կարեն. զի հաւասար հրեշտակաց
են՝ և որդիք Ա՚.Յ.քանզի յարուԹի՚ն որ
դիք են։ այլ զի յառնեն մեռեալք։
37 *Նէ մովսէս գուշակեաց ՚ի մորենւոջն, ‖ Նէս.
‖ ոպ՚ ասէ զՏ՚ն Ա՚Յ աբրահամու. և ‖ Նէս.
զԱ՚Յ իսահակայ. և զԱ՚Յ յակոբայ։ 3. 6.
38 *Նէ Ա՚Ց չէ մեռելոց՝ այլ կենդա-
նեաց. զի ամենեքեան նմա կենդանիք
39 են։ *Պատասխանի ետուն ոմանք ՚ի
դպրացն

դպրացն և ասեն ։ վարդապետ , բար
ւոք ասացեր ։ * և՛ ոչ ևս ոք իշխեր 40
հարցանել զնա՝ և ոչինչ ։
Ի՛ե * Ի՛սկ և առ նո՛ն ։ զի՞արդ ասեն զՔՐԻՍ 41
Թէ որդի է դաւթի։* Ո՛ր ինքն դաւ՛ 42
Սաղ. Իթ ասէ ՚ի գիրս սաղմոսաց՝ ‖ ասաց
109.1. Տէր ցՏ՛ր իմ։ նիստ ընդ աջմէ իմմէ ։
Մա՛. * Մ՚ինչև եդից զթշնամիս քո պատա 43
22. 44. ո՛ճանդան ոտից քոց ։*Իսկ արդ՝ եթէ 44
Մարկ. դաւիթ զնա Տ՛ր կոչէ՝ զի՞արդ որդի նո՛ր
12. 36. իւրէ ։* Ա՛յս լուի՛լ ա՛մ ժողովրդեանն 45
‖ Մա՛. ասէ յաշակերտան ։ *‖ Ո՛գ՚ոյշ լերուք 46
23. 6. ՚ի գպրացն ։ որք կամին պատմուճանօք
Մարկ. շրջիլ և սիրեն ողջոյնս ՚ի հրապարակս,
12. 38. և զնախաթեռս ՚ի ժողովուրդս , և զգ
Ա՛ղբ. բարձրերեցս յընթերս ։ * Ո՛րք ուտեն 47
11.43. զտունս այրեաց . և պատճառանօք յեր
կարեն զաղօթս ։ նոքա ընկալցին աւե
լի դատաստան ։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը ։

‖ Մարկ. Ա՛յ‖ Հայեցեալ էառ զմեծատունս՝ 1
12.41. որք արկանէին զտուրս իւրեանց
՚ի գանձանակն ։ * Էառ և զկին ոմն 2
այրի աղքատ , որ երկու եարկ անդր երկու
լմայս ։ * Ե՛ս ասէ՝ արդարև ասեմ 3
ձեզ ։ զի այրին այն աղքատ՝ աւելի
եարկ քան զամենեսին ։ * Ա՛մենքին 4
նոքա ՚ի մ՚ենչերից իւրեանց արկին յըն
ծայսն ՚ի ։ բայց նա ՚ի կարօտութենէ
իւրմէ զա՛մ զկեանս իւր՝ զոր ունէր ,
եարկ ։
Լ՚ո՛ *Ե՛ս յասել ոմանց զտաճարէն , թէ 5
գեղեցիկ վիմօք և աշտարակօք զար
դարեալ է՝ ասէ ։ * Ա՚յդ ամենայն , 6
Մա՛. զոր տեսանէք՝ ‖ եկեսցեն աւուրք՝ յորս
24. 2. ո՛չ թողցի այդր քար ՚ի քարի վերայ ,
Մարկ. որ ոչ քակտեսցի ։ * Հարցին ցնա և 7
13.2. ասեն ։ վարդապետ՝ երբ լինիցի այդ ։
Ա՛ղբ. և զինչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինել
19.44. լոց իցէ ։ * Ե՛ս նա ասէ ։ զգո՛յշ կացէք ։ 8
մի խաբիցիք։ զի բազումք գայցեն յա
նուն իմ, և ասասցեն թէ ես եմ ։ և
մերձեցաւ ժամանակ , մի երթայցէք
զկնի նո՛ր ։ * Ե՛ս յորժամ լսիցէք պատե 9
րազմունս և խռովութի՛ս՝ մի զարհուր
իցէք ։ զի պարտ նախ այնմ՝ լինել ։
այլ ո՛չ առժամայն կատարած ։
*Յայնժամ ասէ ցնոսա ։ յարիցի ազգ 10
յազգի վերայ ։ և թագաւորութի՛ւ ՚ի
թագաւորութե՛ վերայ ։ * Ե՛ս շարժ 11
մունք մեծամեծք ։ և ՚ի տեղիս տեղիս
սովք, և սրածութի՛ք ։ եղիցին արհաւ
իրք , և նշանք մեծամեծք յերկնից ։
*Ա՛յլ յառաջ քան զայս ա՛մ՝ ա՛մենա 12
ցին զձեռս իւրեանց ՚ի ձեզ՝ և հալա
ծեսցեն ։ և մատնեսցեն ՚ի ժողովուրդս
և ՚ի բանտս ։ և տանիցին առաջի դա

տաւորաց և թագաւորաց վ՚ի անո՛ւան
13 իմմ՚ ։ *Ե՛ս լինիցի ձեզ այն ՚ի վկայու
14 թի՛ ։ * Ի՛րդ դի՛ք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի յա
ռաջագոյն կրթել տալոյ պատասխա
15 նի ։ * Ո՛ի ես տայ ձեզ բերան և իմաս
տութի՛ ։ որում ո՛չ կարիցեն կալ հա
կառակ՝ կամ տալ պատասխանի ա՛մ
16 հակառակորդք ձեր ։ *Մատնեսջի՛ք և
՚ի ծնողաց՝ և յեղբարց՝ և յազգակա
նաց՝ և ՚ի բարեկամաց ։ և սպանանի
17 ցեն ՚ի ձէնջ ։ * Ե՛ս եղիջի՛ք ատեցեալք
յամենեցունց վասն անունս իմոյ ։
18 *Ե՛ս մազ մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ո՛չ կորի
19 ցէ ։ *Ե՛ս համբերութի՛ձ ձերով ստաց
20 ջիք զոգիս ձեր ։ * ‖ Ի՛րժամ տե ‖ Ղանի.
անիցէք շուրջ պատեալ զօրօք զէ՛մ, 9. 27.
յայնժամ գիտասջի՛ք թէ մերձ է աւ Մա՛.
21 եր նորա ։ * Յայնժամ որք ՚ի հրէաս 24.15.
տանի լցեն, փախիցեն ՚ի լերինս. և որք Մարկ.
՚ի միջի նորա լցեն , խուսեսցեն . և որք 13. 14.
՚ի գաւառս են լցեն , մի մտցեն ՚ի նա ։
22 * Ո՛ի աւուրք վրէժխնդրութի՛ն են այ
նոքիկ՝ առ՚ի կատարել ա՛մ գրելոյ ։
23 *Վայ վայ իցէ յղեաց և ա՛ստուծոյ
յաւուրն յայնոսիկ . զի եղիցի տագ
նապ մեծ ՚ի վե՛ր երկրի . և բարկութի՛ն
24 ժողովրդեանն այնմիկ ։ *Ե՛ս անկցին
՚ի սուր սուսերի . և գերեսցին յա՛մ
հեթանոսս . և ե՛մ եղիցի կոխան ազ
գաց՝ մինչև կատարեսցին ժամանակք
25 հեթանոսաց ։ *‖ Ե՛ս եղիցին նշանք ‖ Ա՛սայ.
յարեգակն, և ՚ի լուսինն, և յաստեղս. 13. 10.
և յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ յա Ա՛ղէքս.
հեղ բարբառոյ իբրև ծո՛վ և խռո 32.7.
26 վութե՛ ։ *Յեղանելոյ ոգւոց մարդկան Յովէլ.
յերկիւղ , և ՚ի կարծեաց եկելոց ՚ի 3. 15.
վե՛ր տիեզերաց . զի զօրութի՛ք երկնից Մա՛.
27 շարժեսցին ։ * Ե՛ս յայնժամ տեսցեն 24.29.
զորդի մարդոյ եկեալ ամպո՛ք՝ զօրու Մարկ.
28 թե՛ և փառաւք բազմո՛ք ։*Ե՛ս յորժամ 13.24.
սկսանիցի այս լինիլ՝ ամբարձի՛ք և
բարձրացուսջի՛ք զգլուխս ձեր . ‖ զի ‖ Դան.
29 մերձ իցէ փրկութի՛ն ձեր ։ * Ե՛ս ասաց 8. 23.
առակ մի նոցա . տեսի՛ք զթզենիդ , և
30 զա՛մ՝ ծառ ։ * Յորժամ՝ ցուցանիցեն
զպտուղ իւրեանց , տեսանէք , և ՚ի նո
ցանէ ձանաչէք թէ մերձ է ամառն ։
31 *Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանի
ցէք զայս ամենայն եղեալ՝ գիտասջի՛ք,
թէ մերձ է արքայութի՛ն Ա՛ստ.
32 * Ա՚մէն ասեմ՝ ձեզ . թէ ո՛չ անցցէ
ազգս այս , մինչև այս ամենայն լինի
33 ցի։*Երկինք և երկիր անցցեն,և բանք
34 իմ ո՛չ անցանիցեն ։ * Ո՛գ՚ոյշ լերուք
անձանց . գուցէ ծանրանայցեն սիրտք
ձեր շռայլութի՛ւն և արբեցութի՛ւ և
հոգւոյ աշխարհականօք . և յանկարծա
կի հասանիցի ՚ի վերայ ձեր օրն այն ։

* Օ՛ իբրև զորոգայթ հասանիցի՛ ի 35
վե՛ր ամենեցուն, որք բնակեալ են ընդ
ամ երեսս երկրի: * Արթո՛ւն կացէք 36
այսուհետև. յամենայն ժամ աղօթս
արարէք. զի արժանի լինիջիք ձերձա
նել յայնմ յամենայնի, որ լինելոց է.
և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ:
* Եւ՛ ի տուէ՛ ի տաճարին ուսուցա 37
նէր. և գիշերս ելեալ ագանիւր՛ ի
լերինն՝ որ կոչիւր ձիթենեաց: * Եւ 38
ամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւ
օտս առ նա՛ ի տաճարն լսել՛ ի նմանէ:

ԳԼՒ ԻԲ.

Էր Երեքշաբ ‖ տօն բաղարջակե- 1
ցաց՝ որ կոչիւր պասքա:
‖ Ած. * Եւ էնդրեին քահանայապետքն և 2
26.2. դպիրք՝ թէ որպ սպանանիցեն զնա.
Մրկ. բայց երկնչէին՛ ի ժողովրդենէ անտի:
14.1. * ‖ Եւ՛ պա եմուտ սատանայ՛ ի յուդայ՛ ի 3
‖ Ած. կոչեցեալն իսկարիովտայի, որ էր՛ ի
26. 14. Թուոյ երկոտասանիցն: * Եւ՛ գնաց՝ եդ 4
Մրկ. բանս ընդ քահանայապետս՝ և ընդ
14. 10. դպիրս՝ և ընդ իշխանս ժողովրդեանն.
զի մատնեսցէ զնա նոցա: * Եւ էնդա 5
ցին, և խոստացան տալ նմա զարծաթ:
* Եւ՛ էանձն էառ. և էնդրէր պարապ՝ 6
մատնել զնա նոցա մեկուսի յամբոխէ
անտի: * Եկն օր բաղարջակերացն, 7
յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն:
* Եւ՛ առաքեաց զՊետրոս, և զՅօհան 8
նէս՝ և ասէ. երթա՛յք, պատրաստեցէ՛ք
մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք. * Եւ՛ 9
նոքա ասեն, ո՞ւր կամիս՝ զի պատրաս
տեսցուք: * Եւ՛ ասէ ցնո՛ա. ահա իբրև 10
մտանիցէք՛ ի քաղաքն, պատահեսցի
ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ. ե
թիջիք զհետ նորա՛ ի տունն, յոր մտա
նիցէ: * Եւ՛ ասասջի՛ք տանուտեր 11
տանն, վարդապետն ասէ քեզ. ո՞ւր է
վանքն իմ, յորում զպասեքն ուտիցեմ
աշակերտօքս հանդերձ: * Եւ՛ նա ցուց 12
ցէ ձեզ վերնատունն մի մեծ զարդա
բեալ. և անդ պատրաստեցէ՛ք:
* Եւ՛ գնացեալ գտին, որպէս և ասաց 13
նոցա. և պատրաստեցին զպասեքն:
‖ Ած. * ‖ Եւ՛ իբրև ժամ եղև, բազմեցաւ, 14
26. 20. և երկոտասանն առաքեալքն ընդ նմա:
Մրկ. * Եւ՛ ասէ ցնոսա. ցանկանալով յան 15
14.17. կացայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝
մինչչև չարչարեալ իցեմ: * Ասացի ա 16
սեմ՛ ձեզ, թէ ո՛չ ևս կերիցէ՛ ի սմանէ՝
մինչև լցցի յարքայութի՛ Աստ:
* Եւ՛ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ, և 17
ասէ. առէ՛ք զայդ՝ և բաժանեցէ՛ք՛ ի
ձեզ: * Ասեմ ձեզ՝ թէ չայսմհետէ ո՛չ 18
արբից՛ ի բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ
‖ Լուկ. արքայութի՛ն Աստ: * ‖ Եւ՛ առեալ հաց 19
11. 24.

գոհացաւ. եբեկ՝ և ետ նոցա՝ և ասէ.
Այս է մարմին իմ, որ վասն բազմաց
տուիեալ. զայս արասջիք առ իմոյ յի
շատակի: * Նոյնպէս և զբաժակն յետ 20
ընթրեացն էառ՝ և ասէ. Այս բա
ժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն
բազմաց հեղլոյ: * ‖ Այլ ահասիկ ‖ Մտ. 21,
ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս՛ ի սեղանս: 26.
* Եւ՛ որդի մարդոյ, ‖ ըստ սահմանե Մրկ. 22
լոյն երթայ. բայց վա՛յ մարդոյն այ 14.
նմիկ, յոյր ձեռն մատնիցի: * Եւ նոքա Յհ. 23
սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ 13.18.
է՛ ինոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ: ‖ Մտ.
* Եւ՛ եղև հակառակութի՛ ի մէջ նո՛ 24
ցա, թէ ո՛վ՛ ինոցանէ համարիցի մեծ: 40.
* Եւ՛ նա ասէ ցնո՛ա. ‖ Թագաւորք ազ ‖ Մտ.
գայ՝ տիրեն նոցա. և որք իշխենն նո՛ 20.25.
ցա՝ բարերարք կոչին: * Այլ դուք ո՛չ այն Մրկ.
պէս. այլ որ մեծն է՛ ի ձեզ՝ եղիցի 10.42.
իբրև զկրասերն. և առաջնորդն իբրև
զպաշաւորն: * Որ՛ վէ՛ մեծ. բազմեա՞լն
եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բազ
մեալն. բայց ես եմ՛ ի միջի ձերում
իբրև սպասաւոր: * Եւ՛ դուք էք՛ որք
ցանգ կայիք ընդ իս՛ ի փորձութի՛ս իմ:
* Եւ՛ ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և Հայր
իմ ուխտեաց ինձ զարքայութի՛ն:
* Օ՛ ուտիցէք, և ըմպիցէք՛ ի սեղանն
իմ յարքայութի՛ն իմում. և նստիցէք
յերկոտասան աթոռս՝ դատել զերկո
տասան ազգսն Իսրայէլի: * Եւ՛ ասէ Տ՛ր. սի
մո՛ն, սիմո՛ն. ահա սատանայ խնդրեաց
զձեզ խարբալել իբրև զցորեան: * Այլ
ես աղաչեցի վասն քո՝ զի մի՛ պակա
սեսցին հաւատք քո. և դու երբեմն
դարձցիս, և հաստատեսցես զեղբարս
քո: * Եւ՛ նա ասէ ցնա. Տ՛ր, ընդ քեզ
պատրաստ եմ և՛ ի բանտ և՛ ի մահ
երթալ: * ‖ Եւ՛ նա ասէ ցնա. ասեմ ‖ Մտ.
քեզ պետրէ. չկաղ այսօր հաւու խո 26.34.
սեալ՝ մինչ երիցս ուրասցիս զիս չգի Մրկ.
տել: * Եւ՛ ասէ ցնո՛ա. ‖ Յորժամ առա 14.30.
քեցի զձեզ առանց քսակի՝ և մախաղի՝ ‖ Մտ.
և կօշկաց՝ միթէ կարօտացա՞ք իմիք: 10. 9.
* Եւ՛ նոքա ասեն, և ո՛չ իմիք. ապա
ասէ. այլ այժմ որ ունի՛ զքսակ՝ բարձ
ցէ, նոյնպէս և մախաղ. և որ ոչն ունի՛
վաճառեսցէ զձորձս իւր՝ և գնեսցէ
իւր սուսեր: * Այլ ասեմ ձեզ՝ զի այս 37
և աս որ գրեալ է՝ պարտ է զի կատարես
ցի յիս, ‖ Թէ ընդ անօրէնս համարե ‖ Լուկ.
ցաւ. զի որ վէ՛ն իմ ինչ է՛ վճարեալ: 53.12.
* Եւ՛ նոքա ասեն. Տ՛ր՝ ահասասիկ են ‖ Մտ.
աստ երկու սուրք: և նա ասէ ցնոսա. 26. 36
բաւական են: * ‖ Եւ՛ ելեալ գնաց Մրկ.
ըստ սովորութե՛ն՝ ի լեառն ձիթենեաց. 14.32.
գնացին զհետ նորա և աշակերտքն: Յհ.
* Իբրև եհաս՛ ի տեղին, ասէ ցնոսա. 18.1.
Յա-

յաղօթս կայիք չմտանել ՚ի փորձու-
‖ Մատ. թիւն։ *‖ Եւ ինքն մեկնեցաւ ՚ի նոցա 41
26. 39. նէ իբրեւ քարընկէց մի. եդ ծունր,
Մրկ. կայր յաղօթս։ *Եւ ասէր՝ Հայր եթէ 42
14.35. կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յինէն.
բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցի։

* Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ յերկ- 43
նից, և զօրացուցանէր զնա։ և եր ՚ի
տագնապի. և մտոգալ ելանել կայր
յաղօթս։ *Եւ հոսեին ՚ի նմանէ քր- 44
տունք իբրեւ զկայլակս արեան, ոլոր-
ոլորան, հեղեալ յերկիր։ * Եւ յարու- 45
ցեալ յաղօթենէն՝ եկն առ աշակերտան՝
և եգիտ զնոսա ՚ի քուն ՚ի տրտմութենէն։
*Եւ ասէ ցնոսա. զի՞ննջէք. արիք, 46
կացէք յաղօթս՝ զի մի մոնանիցէք ՚ի
‖ Մատ. փորձուածն։ *‖ Եւ մինչդեռ խօսէր, 47
26.47. ահաւասիկ ամբոխ. և որ կոչիւրն յու-
Մրկ. դա՝ ՚ի յերկոտասանից, առաջնորդէր
13.42. նոցա. իբրեւ մերձեցաւ առ Յի՛ համբու-
Յօհ. բեաց զնա. քանզի զայն նշան տուեալ
18. 3. էր նոցա. թէ զոր ինչ համբուրե
ցից, նա է՝ զնա ունիցիք։ *Եւ ոտն 48
Յի՛ յուդա, համբուրելով մատնէս
զորդի մարդոյ։ * Իբրեւ տեսին, որք 49
զնովաւն էին՝ որ ինչ եղեւ, ասեն ցնա
Տ՛ր, հարցուք զնոսա սրով։
*Եւ եհար միոմն ՚ի նոցանէ զքահա- 50
նայապետին ծառայ. և ՚ի բաց եհան
զաջոյ ունկն նր։ * Պատասխանի եւ 51
Յի՛ և ասէ. Թոյլ տուք մինչև ցայդ
վայր և մատուցեալ յունկն՝ բժշկեաց

52 զնա։ *Եւ ասէ յեկեալսն ՚ի վերայ
նր զքահանայապետան՝ և ցիշխանս
տաճարին՝ և ցծերս. իբրև ՚ի վէր ա-
զակի ելիք սուսերօք և բրօք։
53 *Հանապազ ընդ ձեզ էի ՚ի տաճարին,
և ոչ ձգեցիք ձեռս յիս. այլ այս է
ձեր ժամ, և իշխանութեն խաւարի։
54 *‖ Եւ կալեալ զնա՝ ածին, և մուծին ‖ Մատ.
՚ի տուն քահանայապետին. և պետրոս 26. 57.
երթայր զկնի նորա հեռագոյն։ Մրկ.
55 *‖ Իբրև լուցին զկրակ՝ ՚իմէջ գաւթին, 14.53.
և նստան շուրջ, նստաւ և պետրոս ՚ի Յօհ.
56 մէջ նոցա։ *Տես զնա աղախին ոմն 18.24.
զի նստեր առ լոյսն. հայեցաւ ընդ նա ‖ Մատ.
և ասէ. և սա ընդ նմա էր՝ որք ընդ 26. 69.
57 նմա եին։ *Ուրկ պետրոս ուրացաւ և Մրկ.
ասէ. ոչ գիտեմ զնա կին դու։ 14.66.
58 *Եւ յետ սակաւ միոյ այլ ոմն տես Յօհ.
զնա և ասէ. և դու ՚ի նոցանէ ես։ և 18. 25.
պետրոս ասէ՝ այր դու չեմ՝ ՚ի նոցանէ։
59 *‖ Եւ իբրև ժամ մի եանց ՚ի վէր, այլ ‖ Յօհ.
ոմն վիճէր և ասէր. ստոյգ և սա ընդ 18.26.
նմա էր. քանզի գաղիլիէացի է։
60 *Ասէ պետրոս. այր դու, չգիտեմ
զինչ խօսիդ։ և առժամայն մինչդեռ
61 զայն ասէր՝ խօսեցաւ հաւ։ *Դարձաւ
Տ՛ր, և հայեցաւ ՚ի պետրոս. և յիշեաց
պետրոս զբանն Տ՛ն, զոր ասաց ցնա՝
‖ մինչև հաւն խօսեալ իցէ, երիցս ‖ Մատ.
62 ուրասցիս չգիտել զիս։ * Եւ ելեալ 26.34.
արտաքս՝ ելաց դառնապէս։ Մրկ.
63 *Եւ արքն, որք պահէին զնա, պայն 14.30.
առնէին զնովաւ. և հարկանէին։ Յօհ.
64 *Ծածկէին զերեսս նորա և տան- 13.38.
ջէին. և հարցանէին զնա և ասէին.
մարգարեաց՝ ո՞վ է՝ որ եհար զքեզ։
65 * Եւ այլ բազում ինչ հայհոյութիւն
66 խօսեին ՚ի նա։ *‖ Եւ իբրև այգ եղև, ‖ Մատ.
ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողովրդեանն, 27.1.
քահանայապետքն, և դպիրք. և հա- Մրկ.
նին, ածին զնա յատեանն իւրեանց. 15.1.
և ասեն, թէ դու ես Քրիստոս, ասա մեզ։ Յօհան.
67 *Ասէ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ՝ սա 18. 28.
68 կայն ոչ հաւատայք։ * Եւ եթէ հար
ցից ինչ զձեզ՝ չտայք ինձ պատասխան
69 նի, կամ արձակիցէք։ *Այլ յայսմ
հետէ նստցի որդի մարդոյ ընդ աջմէ
70 զօրութեն Աստ՛ծ։ *Եւ ասեն ամենե-
քեան. ուրեմն դու ես Որդին Աստ՛ծ. և
նա ասէ ցնոսա. դուք ասէք թէ ես եմ։
71 *Եւ նոքա ասեն, զի՞նչ և պիտոյ է
մեզ վկայութենէ. զի մեզին իսկ լուաք
՚ի բերանոյ դորա։

ԳԻ։ ԻԳ։

1 Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութեն նո-
ցա, ածին զնա առ պիղատոս։
2 *Եւ սկսան չարաչար լինել զնմանէ և
ասել.

ասել. գտաք զսա, զի Թիւրեր զաղջա
Ա՚ա՚ մեր։ ‖ և արդ ելոյր՝ ի տալոյ հարիս կայ
22. 21. սեր։ և ասէր զանձնէ՝ եթէ Աստ ինչ
Ա՚ր՚. Թագաւոր։ * ‖ Ասէ պիղատոս ետ ա՚ր՚ց 3
12.17. զնա և ասէ. դո՞ւ ես Թագաւորն հրէ
Ա՚ա՚ ից։ նա պատասխանի ետ նմա և ասէ։
27.11. դու ասացեր։ * Աստ պիղատոս ցքա 4
Ա՚ր՚. հանապետսն, և ցժողովուրդսն։
15.2. չգտանեմ ինչ մեսս յառնս յայսմիկ։
Ց՚ա՚. * Նա՚ նոքա պնդէին և ասէին, եթէ 5
18.33. խառնէ զժողովուրդս. ուսուցանէ
ընդ ամ հրէաստան, սկսեալ՚ի գաղղ
իլեէ մինչև ցայսր։ * Ասէ պիղատոս 6
իբրև լուաւ զգաղղիլեէ, եհարց եթէ
գաղղիլեացի իցէ այրն։ * Նա՚ իբրև գի 7
տաց եթէ յիշխանութէ հերովդէի է,
ետ տանել զնա առ հերովդէս։ քանզի
և նա յերեմ էր յաւուրսն յայնոսիկ։

* Նա՚ հերովդէս իբրև ետես զՅ՚ն, ու 8
րախ եղև յոյժ։ զի յանկայր՝ ի բազում
ժամանակաց տեսանել զնա։ քանզի
լսեր բազում՝ անդամ զնմանէ։ և ակն
ունէր նշան ինչ լեալ՝ տեսանել՝ ի նմա
նէ։ * Հարցանէր զնա բանիւք բազ 9
մօք. և նա ոչինչ էտ նմա պատասխանի։
* Կային քահանայապետքն և դպիրք՝ 10
և մնդադոյնս չարախօսէին զնմանէ։
* Ա՚րհամարհեաց զնա և հերովդէս հան 11
դերձ իւրօք զօրականօքն։ և այպն ա
բարեալ՝ էարկ զնովաւ հանդերձս սպի
տակս. և ետ տանիլ անդրէն առ պի
ղատոս։ * Նա՚ եղեն բարեկամք պիղա 12

տոս և հերովդէս յաւուրն յայնմիկ.
քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց։
13 *Կոչեաց պիղատոս զքրհանայապետսն,
14 և զիշխանս, և զժողովուրդն։ * Նա՚ ա
սէ ցնս։ ածիք, մատուսիք լինձ զայս
զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովր
դեանն. և ահաւասիկ առաջի ձեր դա
տեցի, ‖ և զնաս ինչ ոչ գտի յառնս յայս ‖ Յ՚ն՚
միկ՝ զորոյ դուք չարախօսէք զմա 18. 38.
15 նէ։ * Նա՚յլ և ոչ հերովդէս, քանզի եառ Ա՚ր՚ 19.4.
տանիլ զդա առնս։ և արդ ոչինչ մա
հու արժանի է գործեալ դորա։
16 *Խրատեցից զդա, և արձակեցից։
17 * Օի հարկ էր մի մի ըստ տօնի արձա
18 կել ընդ։ * Նա՚ նոքա աղաղակէին ամ
բաստուքեամն և ասէին. բարձ զդա՝ և
19 արձակեա մեզ զբարաբբայ։ * Որ եր
կի խառնուքեամ երիք եղելոյ՝ ի քաղա
քին և սպանուքեամ մտեալ՝ ի բանտ։
20 *Դարձեալ պիղատոս սկսաւ խօսիլ։
21 քանզի կամէր արձակել զՅ՚ն։ * Նա՚ նոքա
անդրէն աղաղակէին և ասէին՝ ի խաչ
22 հան զդա։ * Նա՚ նա երիցս ասէ ցնոսա. ‖ Մա՚
զի՞նչ չար արար սա։ ոչինչ մեսս մա 27. 23.
հու գտի՝ ի սմա։ խրատեցից զսա, և ար Ա՚ր՚.
23 ձակեցից։ * Նա՚ նոքա ստիպէին մեծա 15. 14
ձայն՝ և խնդրէին զնա՝ ի խաչ հանել։
և զօրանային քարքառք նց և քահա
24 նայապետիցն։ * Նա՚ պիղատոս հաւա
25 նեցաւ առնել զհայցուածս նց։ * Ա՚ր՚
ձակեաց նց զբարաբբայ. զոր էր խառ
նուքեամ և սպանուքեամ արկեալը՝ ի
բանտ՝ զոր և խնդրէին իսկ։ և զՅ՚ն

Մատ

փառաւոր արար զՆ՝ և ասէ . արդա
48 րև այրս այս արդարէր ։ *Նէ ամ ժո
ղովուրդն , որք եկեալ էին , և տեսա
նէին զտեսիլն զայն՝ և զգործ , բաղ
խէին վկուրծս՝ և դառնային ։
49 *Այրին և ամ ծանօթքն նորա ՚ի հե
ռաստանէ . և կանայք , որք եկեալ
էին զՀետ նորա ՚ի գալիլիայէ՝ տեսա
50 նէին զայն ։ *Նէ ահա այր մի անուն Մատ.
Յոսէփ , որ էր նախարար՝ այր բարե 27. 57.
51 գործ և արդար ։ *Նա չէր միաբա Մարկ.
նեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս 15. 43.
նոցա . յարեմնեթեայ քաղաքէ հրէից . Յովհ.
որ և ինքն իսկ ակնուներ արքայութե 19. 38.
52 Նի ։ *Նա մատուցեալ առ պիղա
տոս՝ խնդրեաց զմարմինն Ցի ։
53 *Նէ իջուցեալ զնա՝ պատեաց պատ
տառակաւս ։ և եդ ՚ի կռաճոյ գե
րեզմանին . ուր չէր բնաւ ումեք եդեալ ։
54 *Նէ օրն էր ուրբաթ . և շաբաթ լու
55 սանայր ։ *Նէ երթային զՀետ նորա
կանայք՝ որք եկեալ էին ընդ նմա ՚ի
գալիլեէ ։ տեսին զգերեզմանն , և
որպէս եդաւ մարմին նորա ։
56 *Դարձան , և պատրաստեցին խունկս
և իւղս ։ և ՚ի շաբաթուն հանդարտե
ցին ըստ պատուիրանին ։

ԳԼ ։ ԻԴ ։

1 Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղքաջ Մատ.
ընդ առաւօտն եկին ՚ի գերեզ 28. 1.
մանն . բերին զխունկսն , զոր պատրաս Մարկ.
տեցին՝ և այլ կանայք ընդ նոսա ։ 16. 2.
2 *Նէ գտին զվէմն զլիեալ ի Յովհ.
3 ՚ի գերեզմանէ անտի ։ *Նէ մտեալ 20. 1.
՚ի նոսա՝ ոչ գտին զմարմին Տն Ցի ։
4 *Նէ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն
այնորիկ , և ահա արք երկու հագին
առնոսա ՚ի հանդերձս լուսաւորս ։
5 *Նէ իբրև զահիհարան՝ և խոնարհե
ցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր . ասեն
ցնոսա . զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ
6 մեռեալս ։ *Ոչ ասա , այլ յարեաւ ։
յիշեցէք՝ ոնյ խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ
7 էր ՚ի գալիլեայ ։ *Նէ ասէր Մատ. Թէ Մարկ.
պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ ՚ի 16. 21.
ձեռս մարդոց մեղաւորաց . և ՚ի խաչ Մարկ.
ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել ։ 8. 31.
8 *Նէ յիշեցին զբանսն նորա ։ Ղէր.
9 *Նէ դարձան , պատմեցին զայս ամ 9. 22.
ենեսեանսին , և այլոցն ամենեցուն ։
10 *Նէ էին մարիամ մագդալենացի . և
յոհաննա , և մարիամ յակոբայ , և
այլք ընդ նոսա , որք պատմեցին զայս
11 առաքելոցն ։ *Նէ երևեցան առաջի
նոցա շաղփաղփուքի բանք նոցա՝ և
12 չհաւատային նոցա ։ *Նայց պետրոս
յարուցեալ ընթացաւ ՚ի գերեզմանն. և

և

և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ ,
զի կային : և ոչ նախ ընդ միտս զարմա-
ցեալ լեթ զինչ եղեւ : * ‖ Եւ ահա եր 13 ‖ Առաք. 16. 12.
կուք ՚ի նոցանէ երթային ՚ի նմին աւ-
ուր ՚ի գեօղ մի , որ հեռի էր յԵրու-
սաղէմ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ : և
էր անուն նորա Եմմաւուս :
* Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս զի- 14
ամ անցիցն անցելոյ : * Եւ եղև ընդ- 15
խօսիլն նոցա և ընդ վիճել՝ և ինքն իսկ
Յն մերձեցաւ և երթայր ընդ նոսա :
* Եւ նոցա աչք կալեալ էին առ ՚ի 16
չճանաչելոյ զնա : * Եւ ասէ ցնոսա : 17
զինչ են բանքդ՝ վասն որոյ վիճիք
ընդ միմեանս՝ մինչդեռ երթայք , և
տրտմեալ էք : * Պատասխանի ետ մին 18
՚ինոցանէ՝ որում անուն էր Կղէոպաս,
և ասէ ցնա՝ դուն միայն կաս յԵրու-
սաղէմ, որ ոչ գիտացեր՝ զինչ գործեցաւ ՚ի նմա
յաւուրս յայսոսիկ : * Եւ ասէ ցնո՝ . 19
զինչ : և նոքա ասեն՝ զՅն Նազովրացի
այ՝ որ եղև այր մարգարէ , հզօր ար
դեամբք և բանիւք՝ առաջի Ա.Յ , և
ամենայն ժողովրդեանն :
* Որպէս մատնեցին զնա քահանայա- 20
պետքն՝ և իշխանքն մեր ՚ի դատա-
տան մահու՝ և հանին զնա ՚ի խաչ :
* Մեք ակն ունէաք՝ լեթ նա է՝ որ փրկը 21
կելոյ էր զիս՝ այլև հանդերձ այսու
ամիւք , այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ
այն գործեցաւ : * Այլև կանայք ո- 22
մանք ՚ի մէնջ զարմացուցին զմեզ՝ որք
կանխեալք ընդ առաւօտս՝ չոգան ՚ի
դերեզմանն : * Եւ ոչ գտին զմարմինն 23
նր . եկին , և ասեն . Թէ և տեսիլ ևս
հրեշտակաց տեսին , որք ասէին զնա
նէ՝ Թէ կենդանի է : * Եւ գնացին 24
ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն. և գտին
նոյնպէս՝ որպէս և կանայքն ասացին :
բայց զնա ոչ տեսին : * Եւ նա ասէ 25
ցնո՝ . ո՛վ անմիտք և հեղգասիրտք առ
՚ի հաւատալ յամենի , զոր խօսեցան մար
գարէքն : * Ո՞չ զնոյնս պարտէր չար- 26
չարել Քն , և մտանել ՚ի փառս իւր :
* Եւ սկսեալ ՚ի մովսէսէ՝ և յամենի մար- 27
գարէից՝ մեկներ նոցա որչափ յամի
գիրս գրեալ է զնմանէ : * Մերձ մեր 28
ձեցան ՚ի գեօղն՝ յոր երթային , և նա
պատճառեր հեռագոյն ևս ուրեք եր-
թալ : * Եւ բռնադատեցին զնա՝ և 29
ասեն . առ մեզ ապիր . զի ընդ երեկս
է՝ և ատրաժամեալ է օրս : և եմուտ
ագանիլ անդ ընդ նոսա : * Եւ եղև 30
՚ի բազմիլն նր ընդ նս . առեալ զՀացն՝
օրհնեաց՝ եբեկ՝ և ետ նոցա :

31 * Եւ նոցն բացան աչք՝ և ծանեան զնա ։
և նա եղև ՚ինոցանէ աներեւոյթ ։
32 * Եւ ասեն ցմիմեանս . ոչ խակ և սիրտք
մեր ձմլեին ՚ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ
մեզ զճանապարհայն . և ոպ բանայր
33 մեզ զգիրս : * Եւ յարուցեալ նոյն
ժամայն՝ դարձան յԵրու. և գտին ժո-
ղովեալ զմեռտասանսն . և զորս ընդ
34 նոսայն էին : * Եւ ասեն Թէ արդարև
յարեաւ Տր՝ և երեւեցաւ սիմովնի ։
35 * Եւ նոքա պատմէին . որ զճանապար
հայն ։ և Թէ զիարդ ետ ծանօթ նմ
36 ՚ի բեկանել հացին : * ‖ Մինչդեռ զայս ‖ Ղուկ.
խօսէին , ինքն իսկ Յն եկաց ՚ի մէջ նոց 16. 14.
և ասէ ցնս ։ խաղաղութի՛ն ընդ ձեզ . ես Յն.
37 եմ, մի՛ երկնչիք : * Եւ զահի հարեալ 20. 19.
երկնչէին . և համարէին զոգի մինչ տե-
38 սանել : * Եւ ասէ ցնս ։ զի՞ խռովեալ
էք . և ընդէր խորհուրդք ելանեն ՚ի
39 սիրտս ձեր : * Տեսէք զձեռս իմ և զոտս .
զի ես նոյն եմ ։ շօշափեցէ՛ք զիս՝ և տե
սէք ։ զի ոգի՝ մարմին և ոսկերս ոչ ու-
նի , ոպ զիս տեսանէք՝ զի ունիմ։
40 * Եւ զայս ասացեալ՝ ետ ցոց նոց զձեռս
41 և զոտս : * Եւ մինչդեռ տակաւին
չհաւատային ՚ի խնդութենէն, և զարմա
ցեալ էին ։ ասէ ցնս . ունի՛ք ինչ կե-
42 րակուր աստ : * Եւ նոքա ետուն նմա
ձկան խորովեցելոյ մասն . և խորիսխ
43 մեղու : * Եւ եառ՝ եկեր առաջի նոց.
44 և զմնացորդսն ետ նոց, * Եւ ասէ՝ այս
բանք են , զոր խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ
առ ձեզն էի . Թէ պարտ է կատարել զամ
ենայն գրելոցն յօրէնսն մովսէսի , և ՚ի մար-
գարէսն , և ՚ի սաղմոսսն վասն իմ։
45 * Յայնժամ եբաց զմիտս նոց իմանալ
46 զգիրս : * Եւ ասէ ցնս . ‖ Թէ այսպէս ‖ Ղուկ.
պարտ էր չարչարիլ Քն ։ և յառնել 18. 6.
՚ի մեռելոց յաւուր երրորդի . և քար-
զիլ յանունն նր ապաշխարութի՛ն , և
թողութի՛ն մեղաց յամենայն ազգս՝ սկսեալ
47 յԵրու : * ‖ Եւ դուք էք վկայք բա- ‖ Ղուկ.
48 նիցս այսոցիկ։ * ‖ Եւ ահա ես առաքեմ 1. 8.
զաւետիս հոր իմոյ ՚ի ձեզ . և դուք ‖ Յովհ.
նստարուք ՚ի քաղաքիս Երու. մինչև 14. 26.
զգենուցուք զզօրութի՛ն ՚ի բարձանց։
49 * Եւ նոցա զնոսա մինչև ՚ի բեթանիայ ։
և ամբարձեալ զձեռս իւր՝ օրհնեաց
50 զնոսա : * ‖ Եւ եղև յօրհնելն նորա ‖ Գործ.
զնոսա, մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ . և վերա 16. 19.
51 նայր յերկինս : * Եւ նր երկիր պագեալ Ղուկ.
նմա դարձան յԵրու. ուրախութե՛ամբ մեծաւ։ 1. 9.
52 * Եւ էին հանապազ ՚ի տաճարին, գո
վէին , և օրհնէին զՄ.Ա.Ծ։
Ա.մէն ։

Յաշխարհի էր, և աշխարհ նովաւ եղեւ, և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յովհ. 1. 10:

Ահա՛ Առաքեալ Քրիստոսի, որ բառնայ զմեղս աշխարհի: Յովհ. 1. 29:

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ· ԸՍՏ ՅՕՀԱՆՆՈՒ·

Գլուխ Առաջին բերդ:

ԱԿՕ, ԲԱՆԻՆ ԷՐ բանն ՝ և բանն էր առ Աստ ՝ և Աստ էր բանն ՝ *Նա էր ՝ի սկզբ 2
բանն առ Աստ ՝ *Ամենայն ինչ նովաւ 3
եղեւ ՝ և առանց նորա եղեւ և ոչինչ՝ որ ինչ
եղեւն ՝ *Յնմա կեանք էր ՝ և կեանքն 4
էր լոյս մարդկան ՝ *Եւ լոյսն ՝ի խաւար 5
ի՛ն անդ լուսաւորէ ՝ և խաւար նմա ոչ
‖ Պաս. եղեւ հասու ՝ * ‖ Եղեւ այր մի առա- 6
3. 1. քեալ Աստ ՝ անուն նմա յովհաննէս ՝
Պսիլ. * Սա եկն ՝ի վկայութիւն զի վկայեսցէ 7
1. 2. վասն լուսոյն ՝ զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ ՝ * Ոչ էր նա լոյսն ՝ այլ 8

Ճիւը

զի վկայեսցէ վասն լուսոյն ՝ *‖ Էր լոյսն ‖ Պաս. 9
ճշմարիտ ՝ որ լուսաւորէ առնիւ զամ- 3.19.
մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ ՝
* Յաշխարհի էր ՝ ‖ և աշխարհ նովաւ ‖ Ընթեր. 10
եղեւ ՝ և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ ՝ 11.3.
* Յիւրան եկն ՝ և իւրքն զնա ոչ ընկա- 11
լան ՝ * Իսկ որք ընկալանն զնա ՝ ետ 12
նոցա իշխանութիւն որդիս Աստ լինել ՝
որոց հաւատասցեն յանուն նորա ՝
* Որք ոչ յարեանց ՝ և ոչ ՝ի կամաց մարմ 13
նոյ՝ և ոչ ՝ի կամաց առն ՝ այլ յԱստ ծնան ՝
* ‖ Եւ բանն մարմին եղեւ՝ և բնակե- ‖ Պաս. 14
ցաւ ՝ի մեզ ՝ և տեսաք զփառս նորա ՝ 1. 16.
զփառս իբրև զմիածնի առ ՝ի Հօրէ ՝ ‖ Ոգ ոսէ. 2. 7.
լի շնորհօք և ճշմարտութեամբ ՝
* Յովհաննէս վկայեաց վասն նո՛ր ՝ աղա- 15
զակեաց և ասէ ՝ սա՛ է զորմէ ասէի ՝ որ
զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղեւ ՝
զի նախ քան զիս էր ՝ *‖ Օրէնքն տուաւ ‖ Տեմ. 16
անտի՛նք՝ մեք ամենեքեան առաքինութիւն 6.17.

փոխանակ շնորհաց։ * Օ՛ի օրինքն՛ի 17
ձեռն մեռեալի տուաւ։ շնորհք և ճշմար
տութի՛ն՛ի ձեռն Յի՛ս Քրի՛ստոսի եղեւ։

ԺԱ. * ‖ Օ՜ճ ոչ՛ք էտես երբեք։ բայց միա 18
ծին՝ որդի՛ն՝ որ է՛ի ծոց հօր, նա պատ
‖ Ա. Տիմ. մեաց ։ * Գ՛ի այս է վկայութի՛ն յո՛ 19
6.16. հաննու, յորժամ առաքեցի՛ն առ նա
Ա.Յովհ. հրեայք՛ն յերուսաղէմ քահանայս և ղևտա
4. 12. ցիս, զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու ո՞ւես։
* Գ՛ն խոստովան եղև, և ոչ ուրացաւ. 20
խոստովան եղև, թէ ես ո՛չ եմ Քրիստոս։
* Գ՛ն հարցին ցնա, իսկ ո՞վ ես դու՝ 21
եղիա ես։ և ասէ, ո՛չ եմ։ իսկ մարգա
րէն ես դու։ պատասխանի եա՛ թէ
ո՛չ։ * Գ՛ակ ասա՛ մե՛զ՝ դու ո՞վ ես։ զի 22
պատասխանի տուցուք՝ որոց առաքե
ցի՛ն՛ն զմե՛զ։ զի՞ ասես վասն քո։
Գաղ. 1. * Գ՛ս՛, ‖ ես՝ ձայն բարբառոյ յանա 23
40. 3. պատի՛. ուղի՛ղ արարէք զՀանապարհ
Մատ. Տե՛ն։ որպես ասաց Եսայի մարգարէ։
3. 3. * Գ՛ն որք առաքեցանն՛ի փարիսեցւոց 24
Մարկ. անտի՛ էին։ * Հարցին ցնա՝ և ասեն 25
1. 3. իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Քրի՛ստն,
Ղուկ. և ո՛չ եղիա՝ և ո՛չ մարգարէն։ * Պատաս 26
3. 14. խանի եա՛ նոցա Յովհաննէս՝ և ասէ։ ‖ ես
‖ Մատ. մկրտեմ զձեզ ջրով. ՚ի մէջ ձերոյմ
3. 11. կայ՝ զոր դուքն ո՛չ գիտէք։ * ‖ Որ զկնի 27
Մարկ. իմ գալոցն է, որ առաջի իմ եղև. որում
1. 8. չեմ արժանի, եթէ լուծից զկօշարս
‖ Մարկ. կօշկաց նորա։ * Գ՛ս ՚ի բեթաբարայ 28
1. 7. եղե՛ւ յայնկոյս յորդանանու. ուր էրն
Ղուկ. Յովհաննէս, և մկրտէր։ (և անդ լինէր)
3. 16. * ՚Ի վաղիւ՛ն անդր տեսանէ զՅի՛ս զի 29
դայր առ նա. և ասէ, ահաւասիկ
Գործ. գառն Գ՛ն՝ որ բառնայ զմեղս աշխար
1. 5. հի։ * Այն է, վա՛ն որոյ ես ասեի. զկնի 30
Ա 11.16 իմ գայ այր. որ առաջի իմ եղև. զի
Ա 19. 4. յառաջ իսկ էր քան զիս։ * Գ՛ն ես ո՛չ 31
գիտէի զնա. այլ զի յայտնի լինիցի ի՛նձ,
վասն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել։
‖ Մատ. * ‖ Կայեաց Յովհաննէս և ասէ. ‖ Թէ 32
3.16. տեսանէի զՅո՛գին՝ զի իջանէր իբրև
Մարկ. զաղաւնի յերկնից. և հանգչէր ՚ի վե՛ր
1.10. նո՛ւ։ * Գ՛ն ես ո՛չ գիտէի զնա. այլ որ 33
Ղուկ. առաքեացն զիս մկրտել ջրով՝ նա ասաց
3. 22. ցիս. յորո՛ւ վերայ տեսանիցես զՅո՛գին,
զի իջանիցէ, և հանգչիցի ՚ի վերայ նո՛ւ,
նա է՛ որ մկրտէ Հոգւովն սրբով։
* Գ՛ն ես տեսի, և վկայեցի, եթէ սա 34
է Որդին Գ՛ն։

ԺԲ. * ՚Ի վաղիւ՛ն անդր կայր Յովհաննէս, և յա 35
Ա. Կոր. չակերտաց անտի՛նո՛ւ երկու։ * Գ՛ն նայե 36
10. 4. ցեալ՝ Յի՛ս զի գնայր, և ասէ. ահաւա
սիկ Գ՛ն գառն նո՛ւ։ * ‖ ուան ՚ի նմա 37
նէ երկու աշակերտքն զի խօսեր. և գնա
ցին զհետ Յի՛ս։ * Դարձաւ Յի՛ս՝ և 38
տես զնո՛ն զի երթային զհետ նո՛ւ, ասէ
ցնո՛ն. զի՞նչ խնդրէք. նոքա ասեն ցնա.

Գործք Առաքելոց ժբ

Ռաբբի, (որ թարգմանեալ կոչի վար 38
դապետ։) ո՞ւր են օթեվանք քո։
* Գ՛ս ցնո՛ն՝ եկայք, և տեսէք։ եկին, և 39
տեսին, ուր էին օթեվանք նո՛ւ. և առ
նմա ոգան այն օր. զի ժամ էր իբրև
տասներորդ։ * Էր անդրէաս եղբայր 40
սիմո՛նի վխի, մի՛ յերկուց անտի. որք
լուա՛ն ՚ի Յովհաննէ՝ և գնացի՛ն զկնի
նո՛ւ։ * Գտանէ սա նախ զեղբայր իւր 41
զսիմո՛ն, և ասէ ցնա. գտաք զՄեսիա՝
(որ թարգմանի Քրիստո՛ս)։ * Ա՛ա էած զնա 42
առ Յի՛ս։ Հայեցեալ ընդ նա Յի՛ս ասէ.
դու ես սիմո՛ն որդի՛ Յովնանու. դու կո
չեսցիս կեփաս. որ թարգմանի պետրոս։
* ՚Ի վաղիւ՛ն անդր կամեցաւ ելանել ՚ի 43
գաղիլեա. գտանէ զփիլիպպոս, և
ասէ ցնա Յի՛ս. ե՛կ զկնի իմ։ * Էր 44
փիլիպպոս ՚ի բեթսայիդա, ՚ի քաղաքէ
անդրեայ և պետրոսի։ * Գտանէ փի 45
լիպպոս զնաթանայէլ, և ասէ ցնա.
զորմէ գրեաց ‖ Մովսէս յօրէնսն՝ ‖ և մար ‖ Օրին.
գարէքն, գտաք զՅի՛ս զորդի՛ Յովսեփայ 49. 10.
՚ի Նազարեթէ։ * Գ՛ս ցնա Նաթա 46 Ես. 11.
նայէլ. իսկ ՚ի Նազարեթէ մարթ ի՛նչ 2. (ի՛նչ
իցէ բարւոյ իմիք լինել։ ասէ ցնա փի ‖ Յով. 18. 18.
լիպպոս, եկ և տես։ * Իբրև տեսաՙ Յի՛ս 47 Ես. 11.
զնաթանայէլ զի գայր առ նա, ասէ ա՛ 4. 32.
ղո՛ն նո՛ւ. ահա արդարև իսրայէլացի՛ յո Յհ.1.47
րում նենգութի՛ն ո՛չ գոյ։ * Գ՛ս ցնա 48 23. 3.
Նաթանայէլ. ուստի՞ ճանաչես զիս։ Յհ.3.11.
պատասխանի եաՙ Յի՛ս և ասէ ցնա. մինչ 34. 35.
չև էր փիլիպպոսի կոչեալ զքեզ՝ զի ես Յհ.1.44
էիր ՚ի ներքոյ թզենւոյն, տեսի զքեզ։ Պանդ.
* Պատասխանի եա նմա Նաթանայէլ 49 24.25.
և ասէ. Ռաբբի, դու ես որդի Գ՛ն՝
դու ես թագաւոր Իսրայէլի։ * Պատասխա 50
նի եա Յի՛ս և ասէ. փոխանակ զի
ասացի քեզ, թէ տեսի ՚ի ներքոյ թզեն
ւոյն, հաւատաս՝ մեծամեծս ևս քան
զայս տեսցես։ * Գ՛ն ասէ ցնա. ամէն 51
ամէն ասեմ ձեզ՝ տեսանիցէք զերկինս
բացեալ՝ և զհրեշտակս Գ՛ն՝ զի ելա
նիցեն՝ և իջանիցեն ՚ի վերայ Որդւոյ
մարդոյ։

Գլ. Բ.

Յ. Ա՛ն յաւուրն երրորդի՛ հարսանիք 1
եղե՛ն ՚ի կանայ գաղիլեացւոց. և
2 անդ էր մայրն Յի՛ս։ * Կոչեցաւ և Յի՛ս՝
և աշակերտքն նորա ՚ի հարսանիսն։
3 * Գ՛ն ՚ի պակասիլ գինւոյն, ասէ մայրն
4 Յի՛ս. գինի ո՛չ ունի՛ն։ * Գ՛ն ասէ ցնա
Յի՛ս. զի՞ կայ իմ և քո՝ կի՛ն դու. չէ՛կ
5 հասեալ ժամանակ իմ։ * Գ՛ս մայր
նորա ցսպասաւորսն. որ զինչ ասիցէ, ցդի՛ն
6 արասջի՛ք։ * Եդ եի՛ն քահոյկք կ՛եայք
վեց՝ ըստ սրբութե՛ հրէից. տանկի՛ն
միմի՛ ՚ի նո՛ն՝ մաղս երկուս կամ երիս։
* Գ՛ս

* Ասէ ցնոսա Յի. լցէք ջրհակսկեզդ 7
ջրով։ և լցին զնոսա մինչև ի վեր։
* Եւ ասէ ցնոսա. արդ՝ առէք, և բե- 8
րէք տաձարապետիս։ և նոքա բերին։
* Եւ իբրև ճաշակեաց տաձարապետն 9
զջուրն գինի եղեալ. և ոչ գիտեր ուս-
տի էր. բայց սպասաւորքն գիտէին՝
որք արկին զջուրն։ խօսի ընդ փեսային
տաձարապետն։ * Եւ ասէ, ամենայն 10
զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ. և
յորժամ արբեանան, յայնժամ զլաւն.
դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև
ցայժմ։ * Օսյս արար սկիզբն նշա- 11
նաց Յի ի Կանայ գաղիլեացւոյ. և
յայտնեաց զփառս իւր. և հաւատա-
ցին ի նա աշակերտքն նորա։
* Յետ այսորիկ էջ Յի ի Կափառա- 12
նաւմ, ինքն և մայր իւր, և եղբարք
իւր. և անդ լինէր ոչ բազում ինչ
աւուրս։ * Եւ էր մերձ զատիկն հրէ- 13
ից. և ել Յի յԵրուսաղէմ։ * Եւ եգիտ ի տա- 14
ճարին՝ զի վաճառէին զարջառս՝ և
զոչխարս՝ և զաղաւնիս. և զլումայա-
փոխան, որք նստէին։

* Եւ արար խարազան չոմանեակ. և 15
հնդան զամենեսեան ի տաճարէն, զոչ
խարան՝ և զարջառս, և զդրամնա հա
տուսաճաւացն ցրուեաց և զսեղանսն
կործանեաց։ * Եւ որք զաղաւնիսն վա 16
ճառէին՝ ասէ ցնո. առէք զայդ ասա,
և մի առնէք զտուն Հօր իմոյ՝ տուն
վաճառի։ * Եւ յիշեցին աշակերտքն 17

նր՝ թէ գրեալ է, ‖ նախանձ տան քոյ ‖ Աղմ.
18 կերիցէ զիս։ * Պատասխանի ետուն հրեայքն և ասեն ցնա. զի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես։ 68.10.
19 * Պատասխանի ետ Յի՝ և ասէ ցնո. ‖ քակեցէք զտաճարդ զայդ՝ և զերիս ‖ Ապո.
20 աւուրս շինեցից զդա։ * Եւ ասեն ցնա հրեայքն. զքառասուն և զվեց ամ շինեցաւ տաճարս այս. և դու զերիս աւուրս կանգնես զսա։ 26. 61. Ա 27.40 Ա Պէտ.
21 * Այլ նա ասէր վասն տաճարի մարմնոյ իւրոյ։ 14. 58. Ա 15.29
22 * Իսկ յորժամ յարեաւն ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նր՝ թէ այս էր զոր ասացն. ‖ և հաւատացին գրոցն, և բանին, զոր ասաց Յի։ ‖ Աղմ. 3. 6. Ա
23 * Եւ իբրև էր յԵրեմ՝ ի զատկին տոնի, բազումք հաւատացին յանուն նր. զի տեսանէին զնշանսն՝ զորս առնէր։ 56. 9. Գ. Կ
24 * Այլ ինքն Յի ոչ հաւատայր յանձն նոցա. քանզի ինքն գիտէր զամենայն։ ՊԱՆՁՆ ԽԵՐ ՆՈՅԱ
25 * Եւ զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայէս ումն մարդոյ. զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կրէր ի մարդն։

Գ. Գ։

1 Եւ էր այր մի ի փարիսեցւոց անուն՝ Նիկոդեմոս անուն նր՝ իշխան
2 հրէից։ * Այս եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի, գիտեմք եթէ յՅն եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել՝ զոր դու առնես, եթէ ոչ Ն ի նմ ընդ նմա։
3 * Պատասխանի ետ Յի և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն Ա։ ԵԹԷ ՈՉ
4 * Ասէ ցնա Նիկոդեմոս. զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանիլ՝ որ ծեր ի նմ է։ միթէ մանրթ ի նմ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և ծնանել։
5 * Պատասխանի ետ Յի և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնանի ի ջրոյ և ի Հոգւոյ՝ ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն Ն։ ԵԹԷ ՈՉ
6 * Ով ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմին է. և ծնեալն ի Հոգւոյ՝ հոգի է։
7 * Դու մի զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանիլ վերստին։
8 * Ով հոգի ուր կամի՝ շնչէ. և զձայն նր լսես. ‖ այլ ոչ գիտես, ուստի գայ՝ կամ յո երթայ. սոյնպէս և ամ ծնեալն ի Հոգւոյն։ ‖ Աղմ. 134.7.
9 * Պատասխանի ետ Նիկոդեմոս, և ասէ ցնա. զիա՞րդ մարթի
10 այդմ լինիլ։ * Պատասխանի ետ Յի և ասէ ցնա. դու ես վարդապետ Իլի՝ և զայդ ոչ գիտես։
11 * Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի զորինչ գիտեմք, խօսիմք. և զոր տեսաք, վկայեմք. և զվկայու-
12 թիւն մեր ոչ ընդունիք։ * Եթէ զերկ

ղերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք. զիա՞րդ եթէ զերկնաւորսն ասացից՝ հաւատայցէք։

ԳՐ
13 * Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ ոչ որ էջն յերկնից՝ Որդի մարդոյ, որ էն յերկինս։ 14 * ‖ Եւ որպ մօսէս բարձրացոյց զօձն յանապատի, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է Որդւոյ մարդոյ։ ‖ Յովհ. 21.9.
15 * Ով ամէն, որ հաւատայ ՚ի նա՝ ոչ կորնչի, այլ ընկալցի զկեանն յաւիտեան։ ‖ 1.Յովհ. 4. 9. 16 * ‖ Ով այնպէս սիրեաց Աստ զաշխարհ՝ մինչև զՈրդին իւր միածին ետ, զի Ամէն որ հաւատայ ՚ի նա, մի կորնչի՝ այլ ընկալցի զկեանն յաւիտեան։ 17 * Ով ոչ առաքեաց Աստ զՈրդի իւր յաշխարհ՝ թէ դատեսցէ զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ։ 18 * Որ հաւատայ ՚ի նա, ոչ դատապարտեսցի. և որ ոչ հաւատայ ՚ի նա՝ արդէն իսկ դատապարտեալ է, զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի Որդւոյն Ամէն։ ‖ Ա Յհ. 1. 9. 19 * Եւ այս իսկ է դատաստան, զի լոյս եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար առաւել քան զլոյս. զի էին գործք իւրեանց չարութիւն։
20 * Ով ամենայն որ զչար գործէ ատեայ զլոյս. և ոչ գայ առ լոյսն, զի մի յանդիմանեսցին գործք նորա։ 21 * Իսկ որ առնէ զՃշմարտութիւն, գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք նր թէ Աստ գործեցան։

ԳՎ
22 * Յետ այսորիկ եկն Յս և աշակերտքն նորա յերկիրն Հրէաստանի. և անդ շրջէր նոքօք հանդերձ։ ‖ Ա Այր. 4. 1. 23 * Ա՝կրտէր և Յովհաննէս ՚ի Յայենոն մերձ առ սաղիմ. զի ջուրք բազումք էին անդ. և գային, և մկրտեին։ 24 * Ով չևևս էր արկեալ Յովհաննէս ՚ի բանտ։ 25 * Եղև խնդիր յաշակերտաց Յովհաննու ընդ հրէից վասն սրբութեան։ 26 * Եկին առ Յովհաննէս՝ և ասեն ցնա. Ռաբբի, որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս յորդանանու. ‖ որում դուն վկայեցեր. ահաւանիկ նա մկրտէ՝ և ամենեքեան գան առ նա։ ‖ Ա Յհ. 1. 19. 27 * Պատասխան ետ Յովհաննէս և ասէ. ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչինչ. եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ՚ի վերոյ։ 28 * Դուք ձեզէն վկայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես Ես, այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա։ ‖ Ա Յհ. 1. 20. 29 * Ով ունի զհարսն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ փեսային, որ կայ և լսէ նմա. ուրախութեամբ ուրախ լինի վասն ձայնի փեսային. արդ՝ այս ուրախութիւն որ իմն է, լցեալ է։ 30 * Նմա պարտ է աճել. 31 և ինձ պակասել։ * Ով ՚ի վերուստն գայ՝ ՚ի վերոյ է քան զամենայն. որ

յերկրէ ասացէ է, յերկրէ է՝ և յերկրէ խօսի. որ յերկնից գայ †։ † Ի՝կնդ. է. ասացեալ
32 * Զորինչ ետես՝ և զոր լուաւ՝ վկայէ. և զվկայութիւն նր ոչ ոք ընդունի։ 33 * Ով ընդունի զվկայութիւն նր՝ կնքեաց թէ Ճշմարիտ է։ 34 * Զոր ետ Աստ՝ զբանս Աստուածոյ խօսի. զի ոչ եթէ չափով տայ Աստ զՀոգին։ ‖ Յովհ. 3. 4. 35 * Հայր սիրէ զՈրդի, և զամենայն ինչ ետ ՚ի ձեռս նորա։ 36 * ‖ Ով հաւատայ Որդւոյ՝ ընդունի զկեանս յաւիտենական. և որ ոչն հնազանդի Որդւոյ՝ ոչ տեսցէ զկեանս. այլ բարկութիւն Աստուծոյ հանգչի ՚ի վերայ նորա։ ‖ Ա Յհ. 5. 10.

ԳԻ. Գ.

1 Երբեմն գիտաց Յս՝ եթէ լուան փարիսեցիքն՝ եթէ Յս բազում աշակերտս առնէ ‖ և մկրտէ քան զՅովհաննէս։ ‖ Ա Յհ. 3. 22. 2 նէս։ * (Բայց ոչ եթէ Յս ինքնին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա։) 3 * Լքեաւ զերկրեաստան երկիր. և եկն 4 միւսանգամ ՚ի գալիլեա։ * Ետ եր նմա անցանել ընդ սամարիայ։ 5 * Գայ նա ՚ի քաղաք մի սամարացւոց՝ որում անուն էր սուքար. մերձ ՚ի գիւղն ‖ զոր ետ յակոբ որդւոյ իւրում յովսէփայ։ ‖ Ծննդ. 33. 19 ‖ Ես. 48. 11. 6 * Եւ անդ էր աղբիւր մի յակոբայ. և Յս վաստակեալ ՚ի ճանապարհէն, նստէր ՚ի վերայ աղբերն. և էր ժամ իբրև վեցերորդ։ Ժամ. 24. 3.

* Գայ

*Այլ կին մի՝ իսամարեայ հանել ջուր. 7
ասէ ցնա Յի. տուր ինձ ըմպել։
*(Օր աշակերտքն նորա երթեալ էին 8
՝ի քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն։) *Ասէ ցնա կինն սամարացի. 9
Դու՝ որ հրեայդ ես, զիարդ յիս խնդրես
պել խնդրեա ՝ի կնոջէ սամարացւոյ.
զի ոչ երբեք խառնակին հրեայք ընդ
սամարացիս։ *Պատասխանի ետ նմա 10
Յի և ասէ. եթէ գիտէիր դու զպար
գևան Ած. և ո՛վ է՝ որ ասէդ ցքեզ՝
թէ տուր ինձ ըմպել. դու արդեօք
խնդրեիր ՝ի նմանէ՝ և տայր քեզ ջուրս
կենդանի։ *Ասէ ցնա կինն. Տ՛ր, դու 11
քանզի և դոյլ իսկ ոչ ունիս, և ջրհորս
խոր է. իսկարդ ուստի՞ ունիցիս ըզ
ջուրն կենդանի։ *Միթէ դու մեծ 12
ինչ ո՞ք իցես քան զՀայրն մեր յակոբ՝
որ տայր ջրհոր ետ մեզ. և ինքն ասաի
էարբ՝ և որդիք նորա, և խաշինք նո՛ր։
*Պատասխանի ետ նմա Յի և ասէ. 13
ամենայն, որ ըմպէ ՝ի ջրոյ յայդմանէ՝
միւսանգամ ծարաւի. բայց որ ըմպէ
՝ի ջրոյն, զոր ես տայց նմա՝ մի՛ ծարաւ
եսցի յաւիտեան։ *Ասէ ցնա կինն, զոր 14
տայ նմա, եղիցի ՝ինմա աղբիւր
ջրոյ բղխեցելոյ ՝ի կեանսն յաւիտեան
կան։ *Ասէ ցնա կինն. Տ՛ր, տուր ինձ 15
զջուրն զայն, զի մի՛ ծարաւեցայց. և
մի՛ եկից այսր հանել զջուր։ *Ասէ 16
ցնա Յի. երթ կոչեա զայր քո՝ և եկ
այսր։ *Պատասխանի ետ նմա կինն 17
և ասէ. չունիմ իմ այր։ ասէ ցնա Յի. բար
ւոք ասացեր՝ թէ չունիմ իմ այր։
*Օր հինգ այր փոխեալ ես քո. և զոր 18
այժմ ունիս՝ չէ՛ քո այր. զայդ արդար
ասացեր։ *Ասէ ցնա կինն. Տ՛ր, թուի 19
ինձ թէ մարգարէ իցես դու։
*Հարքն մեր ՝ի լերինս յայսմիկ երկիր 20
պագին. և դուք ասէք ‖ եթէ յԵրու- ‖ Բուն
սաղէմ է տեղի, ուր արժան իցէ երկիր ԺԲ. ԺԲ.
պագանել։ *Ասէ ցնա Յի. կին դու՝ 21
հաւատա ինձ. զի եկեսցէ ժամանակ
յորժամ ո՛չ ՝ի լերինս յայսմիկ. և ո՛չ
յԵրուսաղէմ երկիրպագանիցէք Հօր։
*‖ Դուք երկիրպագանէք, որում ո՛չն 22 ‖ Ագ. Ի.
գիտէք. մեք երկիրպագանեմք, որում ԽԱ.
գիտեմք. զի փրկութի՛ ՝ի հրեից է։
*Այլ եկեսցէ ժամանակ՝ և այժմ 23
իսկ է. յորժամ ճշմարիտքն երկրպա-
գուք երկիրպագանիցեն Հօր հոգւով
և ճշմարտութի՛ն. քանզի և Հայր զայն
պիտի երկրպագուս իւր խնդրէ։
*‖ Հոգի է Ած՝ և երկրպագուացն նո՛ր 24 ‖ Ա. Կոր.
հոգւով և ճշմարտութի՛ն պարտ է եր- ԺԴ. ԻԵ.
կիր պագանել։ *Ասէ ցնա կինն, գի- 25
տեմք՝ զի Մեսիայ գայ՝ (որ ասի
Քո՛) յորժամ եկեսցէ նա, պատմե

26 ցիս մեզ զամենայն։ *Ասէ ցնա Յի.
ես եմ՝ որ խօսիմ ընդ քեզ։
27 *ՈՒ՛ր յայն բան եկին աշակերտքն նո՛ր.
և զարմանային, զի ընդ կնոջն խօսէր.
բայց ոչո՛ք ասաց ՝ինոցանէ, թէ զի՞նչ
խնդրես, կամ զի՞նչ խօսիս ընդ դմա։
28 *Եթող կինն զսափոր իւր, և գընաց
՝ի քաղաքն. և ասէ ցմարդիկն։
29 *Ա՛կայք, և տեսէք զայր մի, որ ասաց
ինձ զամենայն, որ ինչ իմ գործեալ էի.
30 միթէ նա՞ իցէ Քրիստոս։ *Ելին ՝ի քաղա-
31 քէն՝ և գային առ նա։ *ՈՒ՛մ միջո՛ւ
եկեալ էին նոքա, ազաչէին զնա աշա
կերտքն և ասէին. Ռաբբի, կա՛ ճաշ։
32 *Ա՛ն ասէ ցնոսա. ես կերակուր ու-
նիմ՝ ուտել, զոր դուքն ո՛չ գիտէք։
33 *Ասէին աշակերտքն ընդ միմեանս.
միթէ երբե՞ր ինչ ոք դմա ուտել։
34 *Ասէ ցնոսա Յի. իմ կերակուր այն
է՝ զի արարից զկամն այնորիկ՝ որ ա-
ռաքեացն զիս. և կատարեցից զգործն
35 նորա։ *Ո՞չ դուք ասէք՝ եթէ այլ և ա
ւրք աւիք են, և հունձք գան. ահա
ասեմ ձեզ՝ ամբարձէ՛ք զաչս
ձեր, և տեսէ՛ք զարտորայսն, ‖ զի սպի ‖ Ասա.
տակայեալք են՝ և ՝իհունձս հասեալք։ Թ. 37.
36 *ՈՒ՛ր որ հնձէն, վարձս առնու. և ժո Ղ ոան.
ղովէ զպտուղ ՝ի կեանսն յաւիտենա- Ժ. 2.
կան. զի որ սերմանէն՝ և որ հնձէ՝
37 հասարակ ցնծասցեն։ *Այսմ իսկ
է բանն ճշմարիտ. զի այլ է՝ որ սեր-
38 մանէ. և այլ է՝ որ հնձէ։ *Ա՛ս առա
քեցի զձեզ հնձել՝ զոր ո՛չ դուք վաս-
տակեցիք. այլք վաստակեցին, և դուք
39 ՝ի վաստակս նո՛ց մտիք։ *ՈՒ՛մ ՝ի քաղա-
քէն յայնմանէ սամարացւոց բազումք
հաւատացին ՝ինա, վասն բանի կնոջն
վկայելոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամենայն,
40 որ ինչ իմ գործեալ էր։ *Իսկ իբրև
եկին առ նա սամարացիքն, ազաչէին
զնա լինիլ առ նոսա. և եղև անդ աւ-
41 րս երկուս։ *ՈՒ՛մ և բազումք հաւ
ատացին ՝ինա վասն բանին նորա։
42 *Ո՛մ ասէին ցկինն. Թէ ո՛չ այսուհե
տև վասն քո խօսիցդ հաւատամք. զի
մեզին իսկ լուաք ՝ի դմանէ. և գի-
տեմք եթէ դա՛ ճշմարիտ փրկիչ
աշխարհս։
43 *ՈՒ՛մ յետ երկուց աւուրց ել անտի և Գ. Օ.
44 գնաց ՝ի գաղիլեա։ *‖ Օր ինքն իսկ ‖ Ասա.
Յի վկայեաց՝ եթէ մարգարէ յիւր ՌՈՒՄ. Ժ. 57.
ման գաւառի պատիւ ո՛չ ունի։
45 *‖ Ո՛ւր յորժամ եկն նա ՝ի գաղիլեա. Ասա.
ընկալան զնա գաղիլեացիքն. զի տե- Զ. 4.
սեալ էին զամենայն զոր արար Ղ ոան.
յԵրեմ ՝ի տօնին. քանզի և նոքա եկեալ Դ. 24.
46 էին ՝ի տօնն։ *Ելին դարձեալ ՝ի կա- ‖ Ասա.
նայ գաղիլեացւոց՝ ‖ ուր արար զջուրն Դ. 12.
գինի։

Արէ. գինի. և անդ էր Թագաւորացն մի,
1. 14. որոյ որդին հիւանդ կայր՝ի կափառ-
Գ ոահ. նաում: * Ա՛ա իբրև լուաւ եթէ Յ՚ 47
4.14. եկեալ է՝ի հրեաստանէ՝ի գալիլեա,
Ալ էր. եկն առ նա, և աղաչէր. զի իջցէ, և
2. 9. բժշկեսցէ զորդի նորա. քանզի մերձ
էր՝ի մեռանիլ: * Ա՛սէ ցնա Յ՚. եթէ 48
ոչ նշանս լինիլ և արուեստս տեսանիք՝
ոչ հաւատայք: * Ա՛սէ ցնա Թագաւո 49
րացն. Տ՛ր, կո՛ջ մինչև մեռեալ իցէ
մանուկն իմ: * Ա՛սէ ցնա Յ՚. երթ, 50
որդին քո կենդանի է: և հաւատաց
այրն բանին՝ զոր ասաց ցնա Յ՚, և
գնաց: * ԵՒ՛ մինչդեռ իջանէր՝ ընդ 51
առաջ եղեն նմա ծառայքն նո՛ր. աւե-
տիս ետուն և ասեն, թէ մանուկն նո՛ր
կենդանի է: * Հարցանէր ցնոսա վա՛ր 52
ժամուն՝ յորում ապաքինեաց. և ասեն
ապաւէ- ցնա. երէկ յեօթներորդ ժամուն ե-
նեցաս թող զնա ջերմն: * Գիտաց Հայրն 53
ժամուն՝ նո՛ր՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասաց
էր՝ ցնա Յ՚՝ թէ որդին քո կենդանի է.
և հաւատաց ինքն և տո՛ւն իւր:
* Օ՚այս գործեալ երկրորդ նշան ա- 54
րար Յ՚ եկեալ՝ի հրեաստանէ՝ի գա
լիլէա:

Գլ. Ե.

Գ ետ ՚ այսորիկ տօն էր հրեից: և 1
Եկ Յ՚ յերէմ: * Ե՛ էր յերէմ՝ի 2
Գ ահ. պրոբատիկէ աւազանին. որ կոչիւր
23. 5. եբրայեցերէն բեթհեզդայ, հինգ սրահ:
2.Օրե. * Յորս անկեալ դնիւր բազմութիւն յոյժ 3
16. 1. հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսա-
յելոց. որք ակնուանէին ջրոյն յուզելոյ:
* Ե՛ հրեշտակ Տ՚ն իջանէր ըստ ժա- 4
մանակի յաւազանն՝ և յուզէր զջուրն.
և որ նախ՝ի շարժումն ջուրցն իջանէր
յաւազանն՝ բժշկիւր. ո՛չ ումեքէ մով
զնշան հիւանդութեանէ: * Ե՛ անդ էր 5
այր մի, որոյ երեսուն և ութ ամ էր
՚ի հիւանդութեանէ իւրում: * Օ՚նա իբ- 6
րև եաես Յ՚, զի անկեալ դնիւր. և
գիտաց եթէ բազում ժամանակս են
այնուհետև, ասէ ցնա. կամի՞ ողջ լի
նիլ: * Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. 7
Տ՚ր, ո՛չ զոր ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն
յուզիցին, արկցէ զիս յաւազանն. և
մինչ ես դանդաղիմ, այլոք քան զիս
յառաջագոյն իջանէ: * Ա՛սէ ցնա Յ՚. 8
արի, առ զմահիճս քո՝ և գնա:
* Ե՛ ողջացաւ այրն. և յարեաւ՝ եառ 9
զմահիճս իւր՝ և շրջէր. և էր շաբաթ
յաւուրն յայնմիկ: * Ա՛սէն հրեայքն 10
Ա ստէպ. ցթժշկեալն. Ա շաբաթ է՝ և ո՛չ է ար-
20. 11. ժան քեզ առնուլ զմահիճս քո:
Ա ստէփ. * Պատասխանի ետ նո՛ր և ասէ. որ բժշ 11
17.24. կեացն զիս, նա ասաց ցիս, առ զմա-

12 հիճս քո՝ և գնա: * Հարցին ցնա, և ա-
սեն. ո՞վ է այրն, որ ասաց ցքեզ՝ առ
13 զմահիճս քո՝ և շրջեաց: * Ե՛ բժշ-
կեալն ո՛չ գիտէր թէ ով իցէ. քանզի
Յ՚ խոյս ետ վասն ամբոխին՝ի տեղւոյ
14 ջէ անտի: * Ետ այսորիկ գտանէ
զնա Յ՚ ՚ի տաճարին, և ասէ ցնա.
ահաւադիկ ողջացար, մի՛ և մեղանչեր. զի մի՛ չար և ինչ լինիցի քեզ:
15 * Գնաց այրն՝ և պատմեաց հրեից,
եթէ Յ՚ էր՝ որ բժշկեացն զնա:
16 * Ե՛ վասն այսորիկ հալածէին զՅ՚
հրեայքն, զի զայն առնէր՝ի շաբա-
17 թու: * Ե՛ Յ՚ պատասխանի ետ նո՛ր
Հայր իմ՝ մինչև ցայժմ գործէ. և ես
18 գործեմ: * Վասն այսորիկ առաւել
խնդրէին հրեայքն սպանանել զնա.
զի ո՛չ միայն լուծանէր զշաբաթն՝ այլ
և Հայր իւր կոչէր զՄ՚, և հաւասար
առնէր զանձն Ա՛Յ:
19 * Պատասխանի ետ Յ՚ և ասէ ցնոսա: Գ՚Կ
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ո՛չ կարէ Որդի
զի մարդոյ առնել յանձնէ, և ոչինչ,
եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ.
զի զոր նայն առնէ, զնոյն և Որդին
20 նմին նման գործէ: * Օ՚ի Հայր սիրէ
զՈրդի, և զամենայն ինչ ցուցանէ
նմա՝ զոր ինքն առնէ: և մեծամեծս
և քան զայնս ցուցանէ նմա զգործս,
ընդ որս դուքդ զարմանայք:
21 * Օ՚ի ոմն Հայր յարուցանէ զմեռեալս
և կենդանի առնէ՝ նոյնպէս և Որդի
22 զոր կամի կենդանի առնէ: * Ե՛ ո՛չ
եթէ Հայր դատէ զոք՝ այլ զամ դա-
23 տաստան ետ Որդւոյ իւրոյ: * Օ՚ի ա-
մենեքեան պատուեսցեն զՈրդին՝ ոն պատուեն զՀայրն. որ ո՛չ պատուէ
զՈրդին, ո՛չ պատուէ զՀայր զառա-
24 քիչն նորա: * Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ.
զի որ զբանն իմ լսէ և հաւատայ այնմ՝
որ առաքեացն զիս՝ ընդունի զկեանս
յաւիտենականս. և՚ի դատաստան ո՛չ
մտանէ, այլ փոխեցաւ՚ի մահուանէ
25 ՚ի կեանս: * Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ.
զի գայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է.
յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդ
ւոյն Ա՛Յ. և որք լսիցենն, կեցցեն:
26 * Օ՚ի ոն Հայր ունի կեանս յանձին
իւրում՝. նոյնպէս ետ և Որդւոյ ունել
27 կեանս յանձին իւրում: * Ե՛ իշխա-
նութի՛ն ետ նմա դատաստան առնել.
28 և զի Որդի մարդոյ է: * Ընդ այն զի
զարմանայք՝ զի եկեսցէ ժամանակ՝
յորում ամենեքին որք՚ի գերեզմանս
կայցեն, լսիցեն ձայնի նորա:
29 * Ե՛ եկեսցեն արտաքս. որոց բարիս Ա
դործեալ իցէ՝ ՚ի յարուԹի՛ կենաց. և որոց զչարս արարեալ՝ ՚ի յարուԹի՛ դա-
տաս-

տաստանաց։ *Ո՞չ կարեմ ես յանձնէ 30
առնել և ոչինչ. այլ ոպ լսեմ, դատեմ։
և դատաստան իմ՝ արդար է ։ զի ոչ
խնդրեմ զկամն իմ, այլ զկամն այնո
Գլ.Ե րիկ՝ որ առաքեացն զիս։
*Եթէ ես վկայեմ վասն անձին իմոյ· 31
Ա Պար. վկայութիւն իմ չէ ճշմարիտ ։
3. 17. *Ա՛յլ՝ որ վկայէ վասն իմ. և գուք 32
Հեբեմ գիտէք, եթէ ճշմարիտ է վկայութի՛ն՝
Ա Եր. զոր վկայեաց վասն իմ։ *Գուք առա 33
1. 15. քեցէք առ Յովհաննէս՝ և վկայեաց ճըշ
մարտութե՛ն։ *Ա՛յլ ես ոչ եթէ՝ ի մարդ 34
կանէ առնումն զվկայութի՛ն, այլ զայս
ասեմ, զի դուք ապրեսջի՛ք։ *Նա էր 35
ճրագն, որ լուսեալ էր, և ծագիւր ։ և
դուք կամեցայք ցնծալ առ ժամանակ
մի՝ ի լոյս նո՛ր։ *Ա՛յլ ես ունիմ զվկայ 36
ութի՛ն մեծ և քան զՅովհաննու։ զի
գործն՝ զորս ետ ցիս Հայր, զի կա
տարեցից զնոսա. նոքին իսկ գործքն՝
զորս գործեմ, վկայեն վա՛ր իմ, եթէ
Հայր առաքեաց զիս։ *Նա՛ որ առա 37
Ա Պար. քեաց զիս Հայր՝ ։ նա վկայեաց վասն
3. 17. Ե իմ։ Գուք՝ ո՛չ ձայն նո՛ր երբեք լսե՛
17. 5. այք. ։ և ո՛չ զտեսիլ նորա տեսէք։
Բ. Օ. Եր. * Նա՛ ո՛չ զբան նո՛ր ունիք ՚ի ձեզ քնա 38
4. 12. կեալ։ զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա
ո՛չ Հաւատայք։ *Քննեցէ՛ք զգիրս. զի 39
դուք համարիք նոքօք ունել զկեանն
յաւիտենական. և նոքին իսկ են, որք
վկայեն վա՛ր իմ, որովք համարիք ու
նել կեանս։ *Նա՛ դուք ո՛չ կամիք գալ 40
առ իս՝ զի զկեանն ունիցի՛ք ։
*Նա փառս ՚ի մարդկանէ ո՛չ առնումն։ 41
*Ա՛յլ գիտեմ զձե՛զ՝ թէ զսէրն նո՛յ ո՛չ 42
ունիք յանձինս ։ *Նա եկի յանուն 43
Հօր իմոյ՝ և ո՛չ ընդունիք զիս ։ եթէ
այլոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդու
նիցի՛ք ։ *Օ՞րպէս կարէք դուք Հաւա 44
Ա Ոյդ. տալ. զի զփառս ՚ի միմեանց առնու՛ք։
12. 43. և զփառս զոր ՚ի միոյն նո՛յ ո՛չ խնդրէք ։
*Մի՛ համարիք՝ եթէ ես չարախօս 45
լինիմ ցձե՛նջ առ Հօր. գոյ, որ չա
րախօս կայ զձե՛նջ մեծս, յոր դուք
յուսացեալ էք։ *Օ՞ի եթէ հաւա 46
Ա Յովհ. տայիք դուք մեծոյն, Հաւատայիք ար
3. 15. և դեօք և ինձ։ ։ զի նա վա՛ր իմ իսկ գրեաց։
22. 18. Հ 49. 10 * Օ՞ի եթէ նո՛ր գրոցն ո՛չ Հաւատայք։ 47
2 Օրէն. ո՛ւնդիր իմոյս բանից Հաւատայցէ՛ք։
18. 15.

Գլ. Ը.

Գլ.Գ Եաս ։ այսօրիկ գնաց Յ՚ի յայնկոյս 1
Ա Պար. ծովուն գաղիլեացւոյ տիբե
14. 13. րեայ ։ *Եւ զՀետ երթայր նորա ժո 2
Մրկ. ղովուրդ բազում ։ զի տեսանէին զո
6. 32. ղանան, զորս առնէր ՚ի վե՛ր հիւանդացն։
*Ել՚ի լեառն Յ՚, և անդ նստեր աշա 3
Գ Ոսե. կերտօքն Հանդերձ ։ *Եւ էր մերձ վա 4
9. 10. րելն հրեից ։ * Ել՚բարձ ՚ի վեր 5
զաչս իւր Յ՚, և տեսե՛ զի ժողովուրդ
բազում գայր առ նա. ասէ ցփիլիպ
պոս ։ ուստի՛ գնեսցուք հացս՝ զի կերի
ցեն դոքա ։ *Օ՚այս ասէր փորձելով 6
զնա. այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոցն
էր։ *Պատասխանի ետ նմա փիլիպ 7
պոս ։ երկերիւր դահեկանի հաց չե՛
դոցա բաւական, թէպետ և իւրա
քանչիւրոք սակաւ ինչ առնուցու ։
*Ա՛սէ ցնա մի յաշակերտացն նորա՝ 8
անդրեաս՝ եղբայր սիմո՛նի վիմի։
*Ե՛ս տղայ պատանեակ մի, որ ունի 9
հինգ նկանակ գարեղէն. և երկուս
ձկունս. այլ այն զի՞նչ է առ այդչափ
մարդիկ ։ *Ա՛սէ Յ՚. բազմեցուցէ՛ք 10
զմարդիկդ ։ և էր խոտ յոյժ ՚ի տեղ
ւոջն։ և բազմեցան մարդիկն թո՛ւով
իբրև հինգհազար ։ *Ել՚ եառ զՀացն 11
Յ՚՝ և գոհացաւ՝ և բաշխեաց բազմա
կանացն ։ նոյնպէս և ՚ի ձկանցն որչափ
և կամեցան ։ *Ել՚ իբրև յագեցան՝ 12
ասէ ցաշակերտան իւր ։ ժողովեցէ՛ք
զնշխարեալ կոտորդ, զի մի՛ ինչ կորի
ցէ ։ *Ո՛ժողովեցին, և լցին երկոտասան 13
սակաւի զկոտորացն ՚ի հինգ գարեղէն
նկանակէ անտի, որ յաւելաւ ՚ի կերո
ղացն ։ *Ի՛սկ մարդիկն իբրև տեսին 14
զնշանն՝ զոր արար ։ ասէին, սա՛ է
Ճշմարիտ մարգարէն, որ գալոց է յաշ
խարհ ։
Գլ.Դ *Յ՚ իբրև գիտաց եթէ գալոց են 15
Ա Պար. յափշտակել զնա, զի արասցեն զնա
14. 23. թագաւոր, ։ դնաց դարձեալ ՚ի լեառն
Մրկ. միայն։ *Ել՚ իբրև երեկոյ եղև, իջին 16
6. 46. աշակերտքն նորա ՚ի ծովեզերն ։
*Ել՚ մտեալ ՚ի նաւ՝ գային յայնկոյս 17
ծովուն ՚ի կափառնաում։ և իբրև նո՛ր
մնացաւ, և չէ՛ր եկեալ էր առ նոսա
Յ՚ ։ *Ել՚ ծովն ՚ի սաստիկ հողմոյ 18
ընկերոյ յուղիւր ։ *Ել՚ վարեալ իբրև 19
ասպարէզս քսանևհինգ, կամ երե
սուն՝ տեսանէին զՅ՚՝ զի գնայր ՚ի վե՛ր
ծովուն, և մերձ էր ՚ի նաւն. և զար
հուրեցան յոյժ ։ *Ա՛յս ասէ ցնոսա ։ 20
եա՛ եմ, մի՛ երկնչի՛ք ։ *Ել՚ կամէին զնա 21
ընդունել ՚ի նաւն, և վաղվաղակի
եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթայիք ։
Գլ.Ե *Ի՛ վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր 22
յայնկոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ
նաւ ո՛չ գոյր անդ բայ ՚ի միոյն, յոր
մտին աշակերտքն Յ՚ևս զի չէր մտեալ
Յ՚ ընդ աշակերտսն իւր ՚ի նաւն՝ բայց
միայն աշակերտքն նորա գնացին ։
*Ել՚բայց նաւք գային ՚ի տիբերեայ 23
մծտ յայն տեղին՝ ուր զՀացն կերին ։
*Ի՛սկ իբրև տեսին ժողովուրդն՝ եթէ 24
Յ՚ չէ անդ և ո՛չ աշակերտքն նորա,
առին

առին նոքա զնաւան, և եկին ՚ի կափառ
նաում քաղաքել զՅ։ * Եւ իբրև գտին 25
զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա ։
Ռաբբի, երբ եկիր այսր ։ * Պատաս- 26
խանի ետ նոցա Յ։ և ասէ ։ ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս, ոչ երբ
զնշանս լինչ տեսիք, այլ զի կերիք ՚ի
հացէ անտի, և յագեցայք * Գործեցէք 27
գործ եկեալ մի զկորստական կերա-
կուրն, այլ զկերակուրն, որ մնայ ՚ի
կեանան յաւիտենական, զոր Որդին
Մարդոյ տացէ ձեզ ։ Քանզի զնա Հայր
Ս. Յ. Կնքեաց Աստ։ * Ասեն ցնա ։ զի՞նչ առ 28
Մաթ. նիցեմք՝ զի զգործան այդ գործեացուք ։
3.17. Ե * Պատասխանի ետ ցնոսա Յ։, և ասէ ։ 29
17.5. Այս է գործն Ա.Յ ։ զի հաւատասջիք
Ս.Յովհ. Յայն, զոր առաքեացն նա ։ * Ասեն 30
3.23. ցնա ։ զի՞նչ նշանս առնիցես՝ զի տես-
ցուք, և հաւատասցուք ։ զինչ գործի-
ցես ։ * Հարքն մեր կերին զմանանայն 31
Ս. Լուկ. յանապատի անդ՝ ոպէ և գրեալ է ։ Հաց
16. 14. յերկնից ետ նոցա ուտել ։ * Ասէ ցնոսա 32
Ս.Յովհ. Յ։ ամէն ամէն ասեմ ձեզ ։ եթէ ոչ
11. 7. մնացաք ետ ձեզ Մովսէս յերկնից ։ այլ
Մաղա. Հայրն իմ տայ ձեզ զՀացն յերկնից
77. 24. զճշմարիտ ։ * Զի հաց Ա.Ծ է, որ իջա 33
Նահաս. նէ յերկնից՝ և կեանս տայ աշխարհի ։
16.20. * Ասեն ցնա ։ Տ՛ը, յամ ժամ տուր մեզ 34
զՀացն զայն ։ * Ասէ ցնոսա Յ։ ես եմ 35
Ես. Հացն կենաց ։ որ գայ առ իս, ոչ քաղ
24. 29. ցիցէ ։ և որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբեք
ծարաւեացի ։ * Ա.յլ ասացի ձեզ, Թէ 36
տեսանէք զիս, և ոչ հաւատայք ։
* Զամ, զոր տայ ինձ Հայր, առ իս 37
եկեսցէ, և որ գայ առ իս, ոչ հանիցէ
արտաքս ։ * Զի իջի ես յերկնից՝ ոչ 38
զի զկամս իմ՝ արարից ։ այլ զկամս այ-
նորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։
Ա.Ծ. * Ա.յս են կամք Հօր իմոյ, որ առա- 39
քեացն զիս ։ զի զամենայն զոր ետ յիս Հայր՝
ոչ կորուսից ՚ի նմանէ ։ այլ յարուցից
զնա յաւուրն յետնում ։ * Ա.յս են կամք 40
Հօր իմոյ ։ զի ամէն, որ տեսանէ զՈրդի՝
և հաւատայ ՚ի նա, ընկալցի զկեանան
յաւիտենականս ։ և ես յարուցից զնա
յաւուրն յետնում ։ * Ցրմտնչէին զնմա 41
նէ հրեայքն, զի ասաց Թէ ես եմ Հացն
Ս.Յովհ. իջեալ յերկնից ։ * Եւ ասէին, ոչ սա 42
13.55. է Յ։ որդին Յովսէփու՝ զորոյ մեք գի-
Մարկ. տեմք զՀայրն և զմայրն ։ Ուստի՞ զի՞նչ ասէ՝
6. 3. Թէ ես յերկնից իջի ։ * Պատասխանի 43
ետ Յ։, և ասէ ցնոսա ։ մի քրթմնջէք
ընդ միմեանս ։ * Ոչ ոք կարէ գալ առ 44
իս, եթէ ոչ Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝
ձգեսցէ զնա ։ և ես յարուցից զնա յա-
ւուրն յետնում ։ * Գրեալ է ՚ի մարգա 45
Ես. Ես. զիս՝ ։ և եղիցին ամենեքեան ուսեալք
54.13. Յոյ ։ ամ՝ որ լսէ ՚ի Հօրէ՝ և ուսանի,

46 գայ առ իս ։ * Ոչ երբէք ոչ եթէ զՀայր
ուրուք տեսեալ իցէ ։ և եթէ ոչ՝ որ էն և Ա-
47 յոյ, նա ետես զՀայր ։ * Ա.մէն ամէն 11. 27.
ասեմ ձեզ ։ զի որ Հաւատայ յիս՝ ընդ-
ունի զկեանան յաւիտենականս ։
48 * Ա.ս եմ Հացն կենաց ։
49 * Հարքն ձեր կերին զմանանայն յա և Ա.մէն
50 նապատին՝ և մեռան ։ * Ա.յս է Հացն, 16.13.
որ յերկնից իջեալ է ։ զի որ ուտիցէ ոք
51 ՚ի սմանէ՝ մի մեռանիցի ։ * Ա.ս եմ
Հացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ ։
52 * Եթէ ոք ուտիցէ ՚ի Հացէ յայսմա-
նէ՝ կեցցէ յաւիտեան ։ Եւ Հացն, զոր
ես տաց՝ մարմին իմ է. զոր ես տաց վա-
53 կենաց աշխարհի ։ * Վարանէին ընդ
միմեանս հրեայքն՝ և ասէին ։ զիարդ
կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր յու-
54 տել ։ * Ասէ ցնոսա Յ։ ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին
Որդւոյ մարդոյ՝ և արիջիք զարիւնն նր,
ոչ ունիք կեանս յանձինս ։
55 * Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զար
իւն իմ, ունի զկեանս յաւիտենականս.
և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։
56 * Օ՛ի մարմին իմ Ճշմարիտ կերա- Ա.Կոր.
կուր է. և արիւն իմ, Ճշմարիտ ըմպե 11.27.
57 լի է ։ * Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ
զարիւն իմ՝ յիս բնակեսցի, և ես ՚ի
58 նմա ։ * Որպէս առաքեաց զիս կենդա
նին Հայր, և ես կենդանի եմ ՚ի Հօր.
և որ ուտէն զիս, և նա կեցցէ ՚ի իմ։
59 * Ա.յս է Հացն, որ յերկնից իջեալ ։
ոչ ոպէ կերին Հարքն ձեր զմանանայն
և մեռան ։ որ ուտէ զՀացս զայս՝ կեց-
60 ցէ յաւիտեան ։ * Զայս ասաց ՚ի ժո- Ղեւտ.
ղովրդեանն, յուսուցանելն ՚ի կափառ 6.20.
61 նաում ։ * Ա.ՀՃ բազումք յաշակերտացն
իւրեւ լուան՝ ասէին. խիստ է բանդ
62 այդ. ով կարէ լսել զմա ։ * Իբրև դի
տաց Յ։ յանձն իւր՝ եթէ տրտնջէն
վասն այնորիկ աշակերտքն իւր՝ ասէ
ցնոսա ։ այդ գայթագղեցուցանէ
63 զձեզ ։ * Եւ եթէ տեսանիցէք Եվ-
զՈրդի մարդոյ, զի ելանիցէ ուր էր Յ. 13.
64 զառաջինն ։ * Հոգին է կենդանարար,
մարմին ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես
խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք ։
65 * Ա.յլ են ոմանք ՚ի ձէնջ՝ որք ոչ հաւա
տան ։ քանզի գիտէր Յ։ ՚ի սկզբանէ,
ո՛վ են այնորիկ՝ որք ոչն հաւատան ։ ով է
և ով այն է՝ որ մատնելոցն է զնա ։
66 * Եւ ասէր, վասն այնորիկ ասացի
ձեզ՝ Թէ ոչոք կարէ գալ առ իս, եւթէ
ոչ իցէ տուեալ նմա ՚ի Հօրէ իմմէ ։
67 * Յայսմանէ բազումք յաշակերտացն
նորա ջոգան յետս. և ոչ ևս շրջէին ընդ
68 նմա ։ * Ա.սէ Յ։ ցերկոտասան աշա-
կերտան, միթէ և դուք կամիք երթալ
* Պա-

*Պատասխանի եւ նմա սիմոն պետրոս. Տէր, առ ո՞վ երթիցուք. բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս։ 69
* Եւ մեք հաւատացաք՝ եւ ծանեաք՝ եթէ դու ես Քրիստոս որդի Աստուծոյ։ 70
* Պատասխանի եւ նոցա Յիսուս. ոչ ես զձեզ զերկոտասանդ ընտրեցի, եւ միդ ի ձէնջ սատանայ է։ * Եւ ասէր զսիմոն յուդայէ իսկարիովտացւոյ։ զնա իսկ մատնելոց էր զնա. եւ մի էր յերկոտասանից։ 71 72

ԳԼ. Ա.

ԳԼ. Յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս ի գալիլեա։ քանզի ոչ կամէր ի հրեաստան շրջիլ. զի խնդրէին զնա հրեայքն սպանանել։ * Եւ էր մերձ տօնն հրեից ՚ տաղաւարահարաց։ * Ասեն ցնա եղբարքն նո՛ր։ գնա աստի, եւ երթ ի հրեաստան. զի եւ աշակերտքն քո տեսցեն զգործդ քո՝ զոր գործես։ * Օ՛ ոչ ոք՝ որ ի ծածուկ ինչ գործէ՝ եւ խնդրէ զինքն համարձակ լինիլ։ եթէ զայդ գործես, յայտնեա զանձն քո աշխարհի։ * Վասն զի եւ եղբարքն իւր ոչ էին հաւատացեալ ի նա։ 1 2 3 4 5
* Ասէ ցնոսա Յիսուս. ժամանակ իմ չէ եւ հասեալ. բայց ձեր ժամանակ յամէնժամ պատրաստ է։ * Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց զիս ատէ։ զի ես վկայեմ վասն նո՛ր, եթէ գործքն իւր չարութեան են։ * Դուք երթայք ի տօնն յայսմ։ զի իմ ժամանակ չէ եւ լցեալ։ * Այս իբրեւ ասաց՝ ինքն մնաց անդէն ի գալիլեա։ * Իբրեւ ելին եղբարքն նո՛ր, յետ եւ ինքն ելի ի տօնն, ոչ յայտնի. այլ իբրեւ ի ծածուկ։ * Եւ հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ՝ եւ ասէին. ո՞ւր իցէ նա։ * Եւ քրթմնջիւն էր ըզ նմանէ ի ժողովրդեան։ կէսքն ասէին՝ թէ բարւոք է։ այլքն ասէին. ոչ, այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն։ 6 7 8 9 10 11 12
* Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն երկիւղին հրեից։ 13
* Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ՝ ել Յիսուս ի տաճարն՝ եւ ուսուցանէր։ 14
* Յարմանային հրեայքն եւ ասէին, զնո՛ր զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ քնաւ չէ։ * Պատասխանի եւ նոցա Յիսուս եւ ասէ. իմ վարդապետութիւնս չէ իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։ * Եթէ ոք կամի զկամս նո՛ր առնել՝ գիտասցէ վասն վարդապետութեանս, Աստուծմէ իցէ արդեօք, եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ։ * Որ յանձնէ իւրմէ խօսի՝ փառս անձին իւրում ինդրէ։ իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ՝ 15 16 17 18

որ առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, եւ անիրաւութիւն ոչ գոյ ՚ինքեան։ 19
* Ոչ մովսէս ետ ձեզ զօրէնս. եւ ոչ ոք ՚ի ձէնջ առնէ զօրէնսն։ * Ո՞ւր խնդրէք զիս սպանանել։ պատասխանի ետ ժողովուրդն եւ ասէ։ դեւ գոյ ՚ի քեզ. ո՛վ խնդրէ զքեզ սպանանել։ 20
* Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ։ գործ մի գործեցի. եւ ամենեքին զարմացեալ էք։ * Վասն այնորիկ մովսէս ետ ձեզ զթլփատութի՝ (զի ոչ եթէ ՚ի մովսիսէ էր. ՚այլ ՚ի հարց անտի։) եւ ՚ի շաբաթու թլփատէք զմարդ։ * Եթէ ընդ ի ցաւուցեալ էք՝ զի զողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի ՚ի շաբաթու։ 21 22 23
* Ո՛չ զատկանս արարիք։ * Զսեղմն ոմանք կարծեմացուց անտի։ ոչ նա է սա՝ զոր խնդրեինն սպանանել։ * Եւ աւասիկ յայտնապէս խօսի, եւ չասեն ինչ ընդդմին։ դուցէ արդեօք եւ իշխանքն գիտացին թէ սա է Քրիստոս։ * Զայլ զսա գիտեմք ուստի է։ իսկ Քրիստոս յորժամ գայցէ՝ ոչ ոք գիտէ ուստի է։ 24 25 26 27
* Զդասակեաց Յիսուս ՚ի տաճարին. ուսուցանէր, եւ ասէր։ եւ զիս գիտէք, եւ ուստի եմ գիտէք. եւ ես չեմ ՚ինձանէ իմմէ եմ եկեալ. այլ է ճշմարիտ՝ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք։ 28
* Զնա գիտեմ զնա. զի ՚ի նմանէ իսկ եմ. եւ նա առաքեաց զիս։ * Խնդրէին զնա ունել՝ եւ ել ՚ի ձեռաց նո՛ր։ եւ ոչ ոք էարկ ՚ի նա ձեռն. զի չէ եր հասեալ ժամ նո՛ր։ * Եւ բազումք ՚ի ժողովրդենէն հաւատացին ՚ի նա. եւ ասէին. Քրիստոս յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի՞ քան զայս առնէ նշանս առնիցէ՝ քան զոր սա առնէ։ * Լուան փարիսեցիքն զսոքա զոր տուն ժողովրդեանն զնմանէ. եւ առաքեցին քահանայապետքն եւ փարիսեցիք սպասաւորս՝ զի կալցեն զՅիսուս։ 29 30 31 32
* Ասէ Յիսուս. փոքր մի եւս ժամանակ ընդ ձեզ եմ. եւ երթամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս։ * Խնդրիցէք զիս՝ եւ ոչ գտանիցէք։ եւ ուր եմն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։ * Ասեն հրեայքն ընդմիմեանս։ իսկ յո՞ երթայցէ դա զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա։ միթէ ՚ի սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ եւ ուսուցանիցէ զհեթանոսս։ * Ո՛րն է բանն այն՝ զոր ասաց. խնդրիցէք զիս՝ եւ ոչ գտանիցէք. եւ ուր եմն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։ 33 34 35 36
* ՚Ի վերջնում ՚ի աւուր մեծի տօնին կայր Յիսուս եւ աղաղակեր եւ ասէր եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ առ իս, եւ արբցէ։ 37

‖ Բ. Օրէ. 18. 15. Օ. Վէրէ. 2. 28. Գործ. 2. 17.

38 * ‖ Որ հաւատայ յիս՝ ոյզ ասեն գիրք՝ գետք յորովայնէ նր գուխեացեն ջրոց
39 կենդանուԹէ։ * Օ այս ասեր վ՚ն հոգ ւոյն՝ զոր ընդունելոց եին, որք հաւա-
տային ՚ինա։ զի չև եր հոգի †. քանզի Յ՚ն չև եր փառաւորեալ։ * Որանք ՚ի
40 ժողովրդենէն իբրև լսեին զբանս զայս, ասէին։ սա՛ Ճշմարիտ մարգա
41 րէն ։ * Այլքն ասէին՝ սա՛ Քն՚ն։ իսկ կէսքն ասէին՝ միԹէ ՚ի գաղիլեէ
42 գալոց էգ Քն՚։ * ‖ Ոչ գիրք ասեն, եԹէ ՚ի զաւակէ դաւԹի, և ՚ի բեԹ-
43 ղէհէմ գեղջէ՝ ուր դաւԹն է՝ գալոց է Քն՚ն։ * Եւ եղև հերձուած ՚ի ժո
44 ղովրդեանն վասն Ն՚ր։ * Եւ ոմանք ՚ի
45 նոցանէ կամեցան ունել զնա. այլ ոչոք
մԹեաց ՚ինա ձեռս։ * Եւ եկին անդրէն
սպասաւորքն առ քահանայապետսն և
փարիսեցիս ։ և ասեն սոքա ցնոսա.
46 ընդէր ոչ ածիք զնա այսր։ * Պատաս
խանի ետուն սպասաւորքն, և ասեն.
47 ոչ երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ ոյզ
այրն այն։ * Պատասխանի ետուն վա
48 րիսեցիքն, և ասեն ։ միԹէ և դուք մո
49 ղեցեալ եք ։ * Մի ԹէՀ յիշխանացն ոք
հաւատաց ՚ինա, կամ ՚ի փարիսեցւոց։
* Այլ այն խաժամուժ ամբոխ, որ
ոչ գիտէ զօրէնս, ևնզովեալք են։
50 * Ասէ Նիկոդեմոս ցնոսա՝ ‖ որ եկեալ
էր առնա գիշերի յառաջագոյն՝ և մի
51 էր ՚ի նոցանէ։ * Միթէ օրէնքն մեր
դատեն զմարդ՝ եԹէ ոչ լսեն ինչ նախ
՚ինամանէ. ‖ կամ գիտեն զինչ գործէ ։
52 * Պատասխանի ետուն նմա և ասեն։
միԹէ և դու ևս գաղիլեացի՞ ես։ քն-
նեա՛, և տես. զի մարգարէ ՚ի գաղի-
ղէէ ոչ յառնէ։ * Եւ գնացին իւրա-
քանչիւրոք ՚ի տեղի իւր։

Գ. Ա.

Ես. 5. 2. Մատ. 2. 6.

1 Իսկ Յ՚ն գնաց ՚ի լեառն ձիԹենեաց։
2 * Եւ ընդ առաւօտն դարձեալ եկն
՚ի տաճարն. և գայր առ նա ամ՛ ժո-
ղովուրդն, և ուսուցանէր զնոսա ։
3 * Ած՚ին դպիրքն և փարիսեցիք զկին
մի ըմբռնեալ ՚ի շնուԹէ ։ և կացու-
4 ցեալ զնա առաջի՝ * Ասեն. վարդ
ըմբռնեալ՝ ինքն յայտնապէս շնացեալ
5 է ։ * ‖ Եւ օրէնս մեզ պատուի-
Ղեւ. 20. 10. րեաց զայսպիսիս քարկոծել ։ արդ՝
6 դու զի՞նչ ասես վ՚ն դորա ։ * Այս
ասէին փորձելով զնա՝ զի ունիցին
զամբաստանուԹիւն զնմանէ։ իսկ Յ՚ն
՚ի խոնարհ նայելով գրէր մատամբն
7 յերկրի։ * Իսկ իբրև ստիպէին հար
ցանելով զնա, հայեցեալ՝ ՚ի վեր՝ ասէ
Ես. 17. 7. 8. ցնոսա ։ ‖ անմեղն ՚ի ձէնջ՝ նախ նա ընդ
8 կեսցէ զքար ՚ի վէր դորա։ * Եւ դար

ձեալ ՚ի խոնարհ նայելով՝ գրէր յերկ
9 րի։ * Եւ լուեալ եւանէին մի ըստ միս
ջէ՝ սկսեալ յառաջնոցն մինչև ՚ի վեր-
ջինսն. և մնայ միայն Յ՚ն, և կինն կայր
10 առաջի նր ։ * Պատասխանի ետ Յ՚ն՝
և ասէ ցնա. կի՛ն գու՝ ո՞ր են, ոչք
11 զքեզ դատապարտեաց։ * Եւ ասէ. ոչ
Տ՚ր։ և ասէ Յ՚ն. և ոչ ես դատապար-
տեմ զքեզ. երԹ՝ յայսմհետե մի մե-
12 ղանչեր ։ * Դարձեալ խօսեցաւ ընդ
նոսա Յ՚ն, և ասէ։ ‖ Ես եմ լոյս աշխար ‖ Ա. Յհ.
հի. որ գայ զկնի իմ, ընդ խաւար մի 1. 5.
գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կենաց ։
13 * Ասեն ցնա փարիսեցիքն։ դու վասն
անձին քոյ վկայես՝ և վկայուԹի քո չ՚է
14 Ճշմարիտ ։ * Պատասխանի ետ Յ՚ն և
ասէ ցնոսա. ԹէպԹէ ես վկայեմ վասն
անձին իմոյ՝ վկայուԹի իմ Ճշմարիտ է.
զի գիտեմ ուստի եկի՝ և յո՛ երԹամ.
բայց դուք ոչ գիտէք, ուստի գամ,
15 կամ յո՛ երԹամ։ * Դուք ըստ մարմնոյ
դատէք. ես ոչ դատեմ և ոչ ոք։
16 * ԹԷպԹէ և դատեմ ևս զոք՝ դատաս
տանն իմ Ճշմարիտ է. զի չեմ միայն,
այլ ես՝ և որ առաքեացն զիս Հայր։
17 * Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալ է՝ ԹԷ
‖ երկուց մարդոց վկայուԹի Ճշմարիտ է։ ‖ Բ. Օ
18 * Ես եմ, որ վկայեմ վասն իմոյ ևս 17. 6.
վասն իմ, որ առաքեացն զիս Հայր։ 19. 15.
19 * Ասեն ցնա՝ ո՞ր է Հայրն քո։ պատաս ‖ Ա.
խանի ետ Յ՚ն և ասէ ցնոսա ։ ոչ զիս 18. 16.
գիտէք՝ և ոչ զՀայրն իմ. եԹէ զիս գի Բ. Կրն.
տէիք, և զՀայրն իմ Թերևս գիտէիք։ 13. 1.
20 * Օ այս բան խօսեցաւ ՚ի տան գան Լուկ.
ձին՝ յորժամ ուսուցանէր ՚ի տաճարի 10. 28.
անդ՝ և ոչոք կալաւ զնա. զի չև ևս հա
սեալ էր ժամ նորա ։
21 * Ասէ դարձեալ ցնոսա Յ՚ն ։ Ես եր- Լուկ.
Թամ, և խնդրիցէք զիս. և ՚ի մեղս ձեր
մեռանիցիք։ զի ուր եմս երԹամ, դուք
22 ոչ կարէք գալ։ * Ասեն Հրէայքն։ մի
ԹէԹ զինքսին երԹայցէ. զի ասէ, ԹէԹ
ուր եմս երԹամ, դուք ոչ կարէք գալ։
23 * Եւ ասէ ցնա։ դուք ՚ի ներքուստ ես,
ասի եք ։ և ես ՚ի վերուստ անտի եմ ։
դուք յաշխարհէ ոստի էք. ես չեմ
24 յայսմ աշխարհէ։ * Այլ ասացի ձեզ՝
ԹէԹ ՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ԹէԹ
ոչ հաւատայէք ԹէԹ ես եմ, մեռանի-
25 ցիք ՚ի մեղս ձեր ։ * Ասեն ցնա՝ դու
ո՞վ ես։ ասէ ցնոսա Յ՚ն. նախ զի և խօսիմս
26 իսկ ընդ ձեզ։ * Բազում ինչ ունիմ վ՚ն
ձեր խօսիլ և դատել ։ այլ որ առա- ‖ Ե.
քեացն զիս՝ ‖ Ճշմարիտ է. և ես զոր լուայ Յհ. 3. 4
՚ինամանէ. զայն խօսիմ յաշխարհի։
27 * Եւ ոչ գիտացին ԹէԹ զՅ՚ր օրէ ասէր ընդ
28 ցնոսա։ * Ասէ ցնա Յ՚ն. յորժամ բարձ
բացուցանիցէք զՈրդի մարդոյ, յայն ժամ

ժամ դիտասջիք եթէ ես եմ, և յանձ-
նէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ. այլ որպ ուսոյց
զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ։ * Եւ որ 29
ած առաքեացն զիս, ընդ իս է։ ոչ եթող
զիս միայն. զի ես զհաճոյսն նո առնեմ
հանապազ։ * Ասէր զայն խօսեցաւ՝ 30
բազումք հաւատացին ՚ի նա։

Ը. * Եւ ասէր Յ՚ս առ հրեայսն հաւատա 31
ցեալս ։ եթէ դուք կայջիք ՚ի բանին
իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք։
* Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւնն. և 32
ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ։
* Պատասխանի ետուն նմա և ասեն ։ 33
զաւակ աբրահամու եմք. և ոչ ումեք
երբեք ծառայեցաք. զիարդ ասես ե-
թէ ազատք լինիջիք։ * Պատասխանի 34
Հոով. ետ նոցա Յ՚ս։ ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ‖
6.15. ‖ եթէ ոք, որ առնէ զմեղս, ծառայ է
16. մեղաց։ * Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան 35
2.Պետ. կայ ՚ի տանի՝ որդին յաւիտեան կայ։
2. 19. * Իսկ արդ եթէ որդին զձեզ ազատե 36
ցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք։
* Գիտեմ զի զաւակ աբրահամու էք։ 37
այլ խնդրէք սպանանել զիս. զի բա-
նին իմոյ չիք տեղի ՚ի ձեզ։ * Ես՝ զոր 38
տեսի առ Հօր իմում, խօսիմ։ և դուք՝
զոր լուայք ՚ի հօրէն ձերմէ՝ առնէք։
* Պատասխանի ետուն նմա և ասեն ։ 39
Հայր մեր աբրահամ է։ ասէ ցոսա Յ՚ս։
եթէ որդիք աբրահամու էիք՝ զգործսն
աբրահամու գործէիք։ * Այլ այժմ 40
խնդրէք սպանանել զիս. զայր մի, որ
ձեզ զճշմարտութի՛ խօսեցայ՝ զոր լուայ
՚ի Հօրէ իմմէ։ զայդ աբրահամ ոչ ա-
րար ։ * Դուք առնէք զգործս հօրն 41
ձերոյ։ ասեն ցնա. մեք ՚ի պոռնկութե՛
չեմք ծնեալք. մի՛ Հայր մեր Ա՚ծ։
* Ասէ ցոսա Յ՚ս։ եթէ Ա՚ծ էր Հայր 42
ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես ՚ի Ա՚ծ
եկի, և եկի. և ոչ եթէ յանձնէ ինչ
եկի. այլ նա առաքեաց զիս։ * Ընդէր 43
զխօսս իմ ոչ գիտէք դուք. վասնզի՝ ոչ
կարէք լսել զբանն իմ։
Յով. * ‖ Դուք ՚ի հօրէ սատանայէ էք. և 44
3. 8. զցանկութի՛ հօրն ձերոյ կամիք առնել։
զի նա մարդասպան էր ՚ի սկզբանէ. և
՚ի ճշմարտութե՛ ոչ եկաց. զի ոչ գոյ
ճշմարտութի՛ ՚ի նմա. յորժամ խօսիցի
սուտ՝ յիւրոց անտի խօսի. զի սուտ է,
և հայր նորա։ * Իսկ ես, զի ճշմար 45
տութի՛ խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ։
* Ո՞վ ՚ի ձէնջ յանդիմանեսցէ զիս վա՞ 46
մեղաց. եթէ ճշմարտութի՛ ասեմ
ձեզ՝ ընդէր ոչ հաւատայք ինձ։
Յով. * ‖ Որ են Ա՚ծոյ՝ զբանս նո լսէ։ և դուք 47
4. 5. վա՞ այնորիկ ոչ լսէք, զի չէք Ա՚ծոյ։
* Պատասխանի ետուն հրեայքն, և 48
ասեն ցնա ։ ոչ բարւոք ասեմք մեք՝
եթէ սամարացի ես դու. և դեւ գոյ
49 ՚ի քեզ։ * Պատասխանի ետ Յ՚ս և ասէ։
չիս դեւ ոչ գոյ՝ այլ պատուեմ զՀայր
իմ. և դուք անարգէք զիս։
50 * Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ. է, որ
51 խնդրէն՝ և դատէ։ * Ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ. եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ
յե՛ զմահ մի՛ տեսցէ ՚ի յաւիտեան։
52 * Ասեն ցնա հրեայքն ։ արդ գիտա-
ցաք եթէ դեւ գոյ ՚ի քեզ։ աբրահամ
մեռաւ՝ և մարգարէքն. և դու ասես,
եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ, մի՛ ճա-
շակեսցէ զմահ ՚ի յաւիտեան։
53 * Միթէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես քան
զՀայր մեր աբրահամ, որ մեռաւ՝ և
մարգարէքն մեռան ։ արդ դու զո՞
54 առնես զքեզ։ * Պատասխանի ետ Յ՚ս.
եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ,
փառքն իմ ոչինչ են. է Հայր՝ որ փա
ռաւորէ զիս. զորմէ դուքն ասէք թէ
55 Ա՚ծ մեր է։ * Եւ ոչ ճանաչէք զնա.
բայց ես գիտեմ զնա. և թէ ասեմ,
թէ ոչ գիտեմ զնա՝ ձեզ նման սուտ
լինիմ. այլ ես գիտեմ զնա. և զբան
56 նորա պահեմ։ * Աբրահամ Հայր ձեր
ցանկացաւ տեսանել զօր իմ. եւտես,
57 և ուրախ եղև։ * Ասեն ցնա հրեայքն.
չիսուն ամ չես և ես քո. և զաբրա-
58 համ տեսեր։ * Ասէ ցոսա Յ՚ս. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զլինիլ
59 աբրահամու եմ ես։ * Եւ էմն առին,
զի արկցեն ՚ի վերայ նորա. և Յ՚ս խոյս
ետ. և ել գնաց ՚ի տաճարէ անտի։ Եւ ելեալ գնաց

Գ.Ի. Թ.

Ել. 1 Եւ մինչդեռ անցանէր՝ տեսս զայր
2 մի կոյր ՚ի ծնէ։ * Եւ հարցին ցնա
աշակերտքն նորա՝ և ասեն. Ռաբբի,
ո՞վր մեղաւ է. սորա՞ եթէ հօր և մօր իւրոց,
3 զի կոյր ծնցի։ * Պատասխանի ետ Յ՚ս.
ոչ զորա մեղաւ է, և ոչ հօր և մօր իւրոց՝
այլ զի յայտնի լինիցին գործքն Ա՚ծ ՚ի
4 նմա։ * Եւ ինձ պարտ գործել զգ
գործս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս,
մինչ օր կայ. գայ գիշեր, յորժամ ոչ
5 ոք կարէ գործել։ * Մինչդեռ յաշ
խարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի։
6 * Այս իբրև ասաց, եթուք ՚ի գետին.
և արար կաւ ՚ի թքոյն. և ծեփեաց
զկաւն ՚ի վերայ աչաց կուրին.
7 * Եւ ասէ ցնա. երթ, լուա յաւազա
նին սեղովմայ. (որ թարգմանի առա
քեալ.) չորաւ, լուացաւ՝ եկն և տե-
8 սանէր։ * Իսկ դրացիքն՝ և որոց տե
սեալ էր զնա յառաջագոյն եթէ մու
րացիկ էր, ասէին. ոչ սա էր՝ որ նստէրն
և մուրանայր ։ կէսքն ասէին. նա է ։
9 * Ասէին. ոչ, այլ նմանէ նմա.

և ինքն ասէր՝ Թէ ես եմ։ * Ասեն ցնա. 10
իսկ զհաղորդ բայան աչք քո։
* Ելա ետ պատասխանի. այր մի, որում 11
Յիսո անուն, կաւ արար, և ծեփեաց
զաչս իմ. և ասէ ցիս. երթ՝ ի սեղոամ,
և լուար. լոդայ՝ լուացայ՝ և տեսանեմ։
* Ասեն ցնա. որ է նա. ասէ ցնոսա՝ 12
ոչ գիտեմ։ * Ածին առ փարիսեցիան 13
զնա, որ երբեմն կոյր էր։ * Եւ էր 14
շաբաթ յորժամ զկաւն արար Յս. և
եբաց զաչս կուրին։ * Դարձեալ հար 15
ցանէին զնա փարիսեցիքն, Թէ զիարդ
տեսանես։ և նա ասէ ցնոսա. կաւ եդ
ի վէր աչաց իմոց. և լուացայ, և տես
նեմ։ * Ասեն ոմանք ի փարիսեցւոցն. 16
ոչէ այրն այն Աստուծոյ. զի զշաբաթ ոչ
պահէ։ ևկսքն ասէին. իսկ զիարդ կա
րէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առ
նել։ և եղեւ հերձուածք ի մէջ նոցա։
* Ասեն դարձեալ ցկոյրն. դու զի՞ 17
ասես վասն նորա՝ զի եբաց զաչս քո։
և նա ասէ Թէ մարգարէ է։ * Եւ ոչ 18
հաւատային հրեայքն զնմանէ՝ եթէ
կոյր եր՝ և բացաւ. մինչև կոչեցին զծ
նօղս բացելոյն։ * Հարցին ցնոսա և 19
ասեն. սա՞ որդին ձեր, զորմէ դուքն
ասէիք, Թէ կոյր ծնաւ. արդ՝ զիարդ
տեսանէ։ * Պատասխանի ետուն նոցա 20
ծնօղքն նորա՝ և ասեն. գիտեմք՝ զի
սա որդին մեր. և զի կոյր ծնաւ։
* Այլ զիարդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գի 21
տեմք. կամ Թէ ո՞վ եբաց զաչս դո

քա՝ մեք ոչ գիտեմք. ցդա իսկ հար
ցէք. ինքնին՝ իշափ հասեալ է. ինքն
22 իսկ խօսեսցի վասն իւր։ * Այս ասա
ցին ծնօղքն նորք՝ զի երկնչէին՝ ի հրեից.
քանզի ուխտ եդեալ էր հրեից. եթէ
ոք խոստովանեսցի զնա Ք՝ի՝ բաց
23 կացցէ՝ ի ժողովրդենէն։ * Վասն այ
նորիկ ասացին ծնօղքն նորք, եթէ ինք
նին՝ իշափ հասեալ է՝ ցնա իսկ հարցէք։
24 * Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին
զայրն, որ կոյրն էր, և ասեն ցնա.
տուր փառս Ա՛Ի. մեք գիտեմք՝ զի
25 այրն այն մեղաւոր է։ * Ասէ նա առ
նթէ մեղաւոր իցէ ես ոչ գիտեմ. բայց
զայս գիտեմ, զի կոյր էի՝ և արդ տե
26 սանեմ։ * Դարձեալ ասեն ցնա. զի՞նչ
արար քեզ. զիա՞րդ եբաց զաչս քո։
27 * Պատասխանի ետ նոցա. այժմ՝ ասա
ցի ձեզ՝ և ոչ լուայք. զի՞ կամիք միւս
անգամ լսել. միթէ և դուք կամիք
28 աշակերտիլ նմա։ * Նզրպա հայհոյեին
զնա՝ և ասէին. դու լինիր նորա աշա
կերտ. մեք մովսէսի աշակերտք եմք։
29 * Մեք գիտեմք՝ զի ընդ մովսէսի խո
սեցաւ Ա՛Ծ. զսա ոչ գիտեմք ուստի
30 իցէ։ * Պատասխանի ետ այրն, և ասէ
ցնոսա. այդ իսկ են սքանչելիք, զի դուք
ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ, և զիմ զաչս
31 եբաց։ * Գիտեմք՝ զի ած մեղաւորաց
ոչ լսէ. բայց եթէ ածապաշտ ոք իցէ,
և զկամն նորա առնիցէ՝ նմա լսէ։
32 * Յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ ե
բաց ոք զաչս կուրի՝ ի ծնէ կոյր ծնե
33 ցեալ։ * Եթէ ոչ Աստուած էր այրն այն՝
34 ոչ կարէր առնել ինչ։ * Պատասխա
նի ետուն և ասեն ցնա. ի մեղս իսկ
ծնեալ ես ամենևին. և դու վարդա
պետ լինիս մեզ։ և հանին զնա ար
35 տաքս։ * Լուաւ Յս եթէ հանին զնա
արտաքս. և իբրև եգիտ զնա՝ ասէ ցնա.
36 դու հաւատաս Որդւոյ Աստուծոյ։ * Նա պա
տասխանի ետ և ասէ. Տ՛ը, ով՛ զի
37 հաւատացից ի՛նմա։ * Ասէ ցնա Յս.
և տեսեր զնա, և որ խօսիդ ընդ քեզ՝
38 նա է։ * Նա՛ ասէ. հաւատամ,
Տ՛ը. և երկիր եպագ նմա։
39 * Եւ ասէ Յս, ի դատաստան եկի
յաշխարհս յայս. զի որք ոչն տեսանեն,
տեսցեն. և որք տեսանեն, կուրասցին
40 * Լուսան ոմանք ի փարիսեցւոցն, որք
ընդ նմա էին, և ասեն ցնա. միթէ և
41 մեք կոյրք իցեմք։ * Ասէ ցնոսա Յս.
եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ. բայց
արդ ասէք, եթէ տեսանեմք՝ և մեղքն
ձեր ի ձեզ հաստատեալ են։

Գլ։

Գլ. ժ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտա 1
նէ ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարաց,
այլ ընդ այլ ելանէ, նա գող է, և աւա
զակ: * Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, 2
հովիւ է ոչխարաց: * Նմա դռնապանն 3
բանայ. և ոչխարքն ձայնի նորա լսեն.
և զհուր զոչխարսն կոչէ յանուանէ, և
հանէ զնոսա: * Եւ յորժամ զհուրն 4
զամ հանիցէ՝ առաջի նոցա երթայ.
և ոչխարքն զկնի նորին երթան, զի ճա-
նաչեն զձայն նորա: * Օտարի զկնի 5
ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ. զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց:
* Օայս առակ ասաց նոցա Յս: Եւ նորա 6
ոչ գիտէին, եթէ զինչ էր՝ որ խօսէրն
ընդ նոսա: * Վարձեալ ասէ ցնոսա Յս: 7
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ես եմ դուռն
ոչխարաց: * Ամենեքեան՝ որք յառաջ 8
քան զիս եկին՝ գողք էին, և աւա-
զակք. այլ ոչ լուան նոցա ոչխարքն:
* Ես եմ դուռն. ընդ իս եթէ ոք 9
մտանիցէ՝ կեցցէ. մտցէ, և ելցէ, և
ճարակ գտցէ: * Գող ոչ գայ՝ եթէ 10
ոչ զի գողասցի, և սպանցէ, և կորուս
ցէ. ես եկի զի կեանս ունիցին. և
առաւել ևս ունիցին:

Գլ. ժա.

* Ես եմ հովիւն քաջ. ‖ հովիւ քաջ 11
զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց:
‖ Ղկ. ի. 40.11. Ես. 34. 23. և 37.24 * Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովիւ, որոյ 12
ոչ իւր են ոչխարքն, իբրև տեսանէ
զգայլն զի գայ՝ թողու զոչխարսն և
փախչի. և գայլն յափշտակէ զնոսա և
ցրուէ: * Վարձկան է, և չէ 13
փոյթ նմա վասն ոչխարացն: * Ես եմ 14
հովիւն քաջ. և ճանաչեմ զիմսն, և
‖ Մտթ. ճանաչիմ յիմոցն: * ‖ Որպէս գիտէ զիս 15
11.27. Ղկ. ա. 10. 22. Հայր, գիտեմ և ես զհայր. և զանձն
իմ դնեմ՝ ի վերայ ոչխարաց:
* Եւ՝ այլս ոչխարք են իմ, որք ոչ 16
են յայսմ գաւթէ. և զսոյն ևս պարտ
է ինձ ածել այսր. և ձայնի իմում լսեն
նոքա. և եղիցին մի հօտ՝ և մի հովիւ:
* Ի սմանէ սիրէ զիս Հայր իմ. 17
‖ Յհ. ե. 53. 7. ‖ զի ես դնեմ զանձն իմ, զի միւսանգամ առ
նուցից զնա: * Ոչ ոք հանէ զնա 18
ինձմէ. այլ ես դնեմ զնա ինքնաբ
խմամբ. իշխանութիւն ունիմ դնել զնա.
և իշխանութիւն ունիմ միւսանգամ առ
նուլ զնա. զայս պատուէր առի՝ ի հօ
րէ իմմէ: * Վարձեալ հերձումն լի 19
նէր՝ ի մէջ հրէից վասն բանիցս այսո
ցիկ: * Եւ ասէին բազումք՝ ի նոցանէ. 20
դեւ ունի՝ և մոլեգնի. զի՞ զնաւ
լսէք նմա: * Այլք ասէին. այսոցիկք 21
բանք ոչ են դիւահարի. միթէ դեւ
կարէ՞ զաչս կուրի բանալ:

Գլ. ժբ.

22 * ‖ Եղեն յայնժամ նաւակատիք ի Ղ
23 յԵրուսաղէմ, և ձմեռն էր: * Եւ շրջէր Յս ‖ Ա.Մակ.
ի տաճարին, ի սրահին սաղոմոնի: 4.56. և
24 * Շուրջ եղեն զնովաւ հրեայքն և 59.
ասեն. մինչև յերկբ թափես զոգիս մեր.
եթէ դու ես Քն՝ ասա մեզ համար
25 ձակ: * Պատասխանի ետ ցնոսա Յս և
ասէ. ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք
ինձ: զգործսն, զորս ես գործեմ յա
նուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ վկայեն վա
26 իմ: * Այլ դուք ոչ հաւատայք. զի
չէք յոչխարաց անտի իմոյ:
27 * Ոչխարք իմ՝ ձայնի իմում լսեն. և ես
ճանաչեմ զնոսա. և զկնի իմ գան:
28 * Եւ ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտե
նական. և մի կորիցեն՝ ի յաւիտեան.
և մի՛ոք յափշտակեսցէ զնոսա՝ ի ձեռաց
29 իմոց: * Հայր իմ՝ որ ետ ինձ զնոսա՝
մեծ է քան զամենայն. և ոչ՛ոք կարէ
յափշտակել՝ ի ձեռաց Հօր իմոյ:
30 * Ես և Հայր իմ մի եմք:
31 * Վէմս առին հրեայքն, զի քարկոծ
32 արասցեն զնա: * Պատասխանի ետ նոցա
Յս. բազում գործս բարիս ցուցի
ձեզ՝ ի Հօրէ իմմէ՝ վասն որոյ գործոյ
՝ինոցանէ քարկոծ առնէք զիս:
33 * Պատասխանի ետուն նմա հրեայքն.
վասն բարւոյ գործոյ ոչ առնեմք զքեզ
քարկոծ, այլ վասն հայհոյութեան. և
զի դու մարդ ես՝ և զանձն քո Աստ
34 նես: * Պատասխանի ետ նոցա Յս.
ոչ յօրէնս ձեր գրեալ է, ‖ ես ասացի ‖ Սաղմ.
35 թէ աստուածք իցէք: * Եւ՝ եթէ զնա 81.6.
աստուածս ասէ՝ առ որս բանն Աստ
եղև. և չէ մարթի եղծանիլ գրոյն:
36 * Իսկ զոր Հայրն սրբեաց՝ և առաքեաց
յաշխարհ. դուք ասէք՝ թէ հայհոյես.
զի ասացի՝ թէ Որդի Աստ եմ:
37 * Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ՝
38 մի հաւատայք ինձ: * Այլ եթէ գոր
ծեմ, թէ և ինձ ոչ հաւատայք, սա
կայն գործոցն հաւատացէք. զի գի
տասջիք, և ծանիջիք՝ եթէ Հայրն յիս է,
39 և ես ի Հայր: * Վարձեալ ինդրէին
զնա ունել՝ և եւ՛ի ձեռաց նոցա:
40 * Եւ գնաց միւսանգամ յայնկոյս յոր
դանանու՝ ՛ի տեղին, ուր էր Յհան
նէս զառաջինն՝ և մկրտէր. և անդ
41 լինէր: * Եկին բազումք առ նա՝ և
ասեն. զի յոհաննէս նշան ինչ ոչ արար
42 * Այլ զամ, զոր ասաց յոհաննէս վէ
նորա՝ ճշմարիտ էր. և բազումք հաւա
տացին ՛ինա անդ:

Գլ. ժա.

1 Եւ էր ոմն հիւանդ ղազարոս՝ ի բե Օ.Գ.
թանիայ, ի գեղջէ մարիամայ,
և մարթայի քեռ նորա:

*Ա.յս

Ա Պար. * (Ա.յս այն մարիամն էր՝ ‖ որ հօծ 2
26. 7. ազնէն իւղով՝ և զնգեաց զոտս նորա հե
Ղ ոահ. րով իւրով. որոյ եղբայրն ղազարոս
7. 37. հիւանդ էր։) * Ա.ռաքեցին առ նա 3
Ա յոհ. քորքն նորա՝ և ասեն. Տ՛ը, ահաւա
12. 3. սիկ՝ զոր դուն սիրես իր՝ հիւանդացեալ
է։ * Իբրև լուաւ Յ՚ն, ասէ. այն հիւ 4
անդութիւն չէ՝ ի մահ՝. այլ վասն փա
ռացն Ա.Ծ՝ զի փառաւորը լինի Որդի
Ա.Ծ այնմիկ։ * Եւ սիրէր Յ՚ն զմա 5
րիամ, և զմարթայ զքոյր նո՚ և զղա
զար։ * Իբրև լուաւ, թէ հիւանդա 6
ցեալ է՝ զտեղի կալաւ անդէն ուր էրն,
աւուրս երկուս։ * Ապա յետ այնորիկ 7
ասէ ցնոսա. եկայք երթիցուք միւս
անգամ՝ ի հրէաստան։ * Ա.սեն ցնա 8
աշակերտքն. Ռաբբի՝ այժմ եւս խնդ
րէին զքեզ հրէայքն քարկոծ առնել
և դարձեալ երթաս անդրէն։
*Պատասխանի ետ Յ՚ն. ոչ երկոտա 9
սան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ՝ ի
տուընջեան, ոչ գայթագղի. զի զլոյս
աշխարհիս այսորիկ տեսանէ։
* Ա.պա թէ ոք գնայ՝ ի գիշերի՝ գայ 10
թագղի, զի լոյս ոչ զոյ ընդ նմա։
* Ա՚յս իբրև ասաց, յետ այսորիկ 11
ասէ. ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց.
այլ երթամ՝ զի զարթուցից զնա։
* Ա.սեն ցնա աշակերտքն նորա. Տ՛ը 12
եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։ * Ա.յլ 13
Յ՚ն վասն մահու նորա ասէր. նոցա
այսպէս թուէցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ
քնոյն ասէր։ * Յայնժամ՝ ասէ ցնոսա 14
Յ՚ն յայտնապէս. ղազարոս մեռաւ։
* Եւ ես ուրախ եմ՝ վասն ձեր. զի դուք 15
հաւատասջիք լինիք, զի ես չէի անդ.
բայց արդ՝ եկայք երթիցուք առ նա։
* Ա.սէ Թովմաս, անուանեալն երկուո 16
րեակ՝ ցաշակերտակիցսն, ծն, եկայք
և մեք՝ զի ընդ նմա մեռցուք։
* Եկն Յ՚ն՝ և եգիտ զնա չորեքօրեայ 17
՝ի գերեզմանի։ * (Եւ էր բեթանիա 18
մերձ յԵ՚ղմ, իբրև ասպարիսաք հնգե
ւտասան։) * Բազումք՝ ի հրէից անտի, 19
եկեալ էին առ մարթայ և մարիամ,
զի մխիթարեսցեն զնոսա վ՚ե եղբօրն։
* Մարթա իբրև լուաւ, թէ Յ՚ն գայ, 20
ընդառաջ գնաց նորա. բայց մարիամ
նստեր անդէն ՝ի տան։ * Ա.սէ մար 21
թա ցՅ՚ն. Տ՛ը, եթէ աստ լեալ էիր,
եղբայրն իմ չէր մեռեալ։
* Ա.յլ և արդ գիտեմ, եթէ զորինչ 22
խնդրեսցես յԱ.Ծ՝ տացէ քեզ ած։
Ա Էր. * Ա.սէ ցնա Յ՚ն. յարիցէ եղբայրն քո։ 23
6. 40. * Ա.սէ ցնա մարթա. գիտեմ, զի յա 24
Ղ ոահ. րիցէ ՝ի յարութիւն յաւուրն յետնում։
14. 14. * Ա.սէ ցնա Յ՚ն. ես իսկ եմ յարութի՛ն 25
Ա Էր. և կեանք. ‖ որ հաւատայ յիս, թէպետ
5. 29.

26 և մեռանի՝ կեցցէ։ * Եւ ամէն, որ կեն
դանի է՝ և հաւատայ յիս, մի մեռցի
՝ի յաւիտեան։ հաւատաս այսմիկ։
27 * Ա.ս ցնա. այո Տ՛ը. ես հաւատացի,
եթէ դու ես Քրիստն Որդի Ա.Ծ, որ յաշ
28 խարհ գալոց եիր։ * Եւ զայս իբրև
ասաց՝ գնաց, և կոչեաց զմարիամ
զքոյր իւր ընդ ընդէնեայն՝ և ասէ. վարդա
պետն եկեալ է, և կոչէ զքեզ։
29 * Նա իբրև լուաւ՝ յարեաւ վաղվա
30 ղակի, և եկն առ նա։ * Եւհաս էր ե
կեալ Յ՚ն՝ ի գեօղն. այլ էր անդէն ՝ի
տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղև նմա մար
31 թա։ * Հակ հրէայքն, որք էին ընդ նմա
՝ի տան անդ՝ և մխիթարէին զնա, իբ
րև տեսին զմարիամ թէ յարեաւ վաղ
վաղակի, և գնաց, գնացին և նոքա
զհետ նորա. համարէին թէ ՝ի գե
րեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ։
32 * Հակ մարիամ իբրև եկն, ուր էրն
Յ՚ն, և տեսս զնա՝ անկաւ առ ոտս նո՚
և ասէ. Տ՛ը, եթէ աստ էիր դիպեալ՝
ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։
33 * Յ՚ն իբրև տեսս զնա զլայր, և որք
ընդ նմա էին հրէայքն, լային՝ խռո
վեցաւ յոգի իւր իբրև զայրացեալ։
34 * Եւ ասէ, ո՞ր եդիք զնա։ ասեն ցնա՝
35 Տ՛ը, էկ, և տես։ * Եւ արտասուեաց
36 Յ՚ն։ * Ա.սէին հրէայքն. տեսէք, որ
37 չափ սիրէր զնա ։ * Եւ նոքա՝ ի նոցանէ
ասէին։ ‖ ոչ կարէր սա, որ էբաց զաչս ‖ Ղբ.
կուրին, առնել՝ զի և սա մի՛ մեռցի։ 9. ա.

*Յ՚ն

եթէ ոչ գայցէ ի տօն այր։ պատուէրք տուեալ էր քահանայապետին և փարիսեցւոց, զի թէ ոք գիտասցէ թէ ուր է՝ գուշակեսցէն զնմանէ, զի կալցեն զնա։

ԺԱ։ ԺԲ։

1 Եւ Յիսուս վեց աւուրբք յառաջ քան զզատիկն եկն ի բեթանիա, ուր էր ղազար մեռեալն, զոր յարոյցն ի մեռելոց։ 2 *Եւ արարին անդ նմա ընթրիս. և Մարթա սպասաւոր կայր մարթա. և ղազար մի էր ի բազմելոց ընդ նմա։ 3 *Իսկ մարեմիամ առեալ հիւր մի իւղոյ նարդեայ ազնուի մեծագնոյ, և օծ զոտսն Յիսուսի. և հերով իւրով մաքրէր զոտս նորա։ և տունն լի եղև ի հոտոյ իւղոյն։ 4 *Ասէ միումն յաշակերտաց անտի յուդա իսկարիովտացի, որ մատնէ 5 լոյն էր զնա։ *Ընդէր ոչ իւղդ այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր դինարի, և տուաւ աղքատաց։ 6 *Ասաց այս ոչ զի աղքատաց հնչ փոյթ էր նմա. այլ զի գող էր՝ և զարկղն ինքն ունէր և որչափ անկանիւրն, նա կրէր։ 7 *Ասէ Յիսուս։ Թո՛ղ զնա, զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ։ 8 *Զաղքատս յամէնժամ ընդ ձեզ ունիք. զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։ 9 *Իբրև գիտաց ժողովուրդ բազում ի հրեից թէ անդ է, եկին, ոչ միայն վասն Յի, այլ զի և զնազար տեսցեն. զոր յարոյցն ի մեռելոց։ 10 *Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի և զնազար սպանցեն։ 11 *Վասնզի բազումք ի հրեից երթային՝ և հաւատային ի Յի։

12 *Ի վաղիւն անդր ժողովուրդ բազում, որ եկեալ էր ի տօնն, իբրև լուան թէ գայ Յիսուս յերեմ։ 13 *Ուռիս ոստս արմաւենեաց՝ և ելին ընդառաջ նմա. աղաղակէին և ասէին։ Օսաննայ. օրհնեալ որ գայդ յանուն Տեառն. Թագաւորդ Իսրայէլի։ 14 *Եւ գտեալ Յիսուս էշ մի, նստաւ ի վրա նորա. ոյզ և գրեալ է։ 15 *Մի երկնչիր դուստր սիովնի։ ահա արքայդ քո գայ նստեալ ի վերայ յաւանակի էշոյ։ 16 Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նմա նախ. այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս՝ յայնժամ յիշեցին եթէ այն էր՝ որ գրեալ էր վասն նմա. և զայն արարին նմա։ 17 *Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, թէ զնազար կոչեաց ի գերեզմանէն. և յարոյց զնա ի մեռելոց։ 18 *Վասն այսորիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն. զի լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նմա։ 19 *Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս։ տեսա-

նէք՝

*Յ դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, գայ ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ ի վերայ նորա։ 39 *Ասէ Յիսուս՝ ի բաց արարէք զվէմդ։ ասէ ցնա մարթա, քոյր մեռելոյն։ Տէր, արդ հոտեալ իսկ, քանզի չորեքօրեայ է։ 40 *Ասէ ցնա Յիսուս. ոչ ասացի քեզ՝ եթէ հաւատասցես, տեսցես զփառս Աստուծոյ։ 41 *Եւ իբրև ի վեր առին զվէմն. Յիսուս ամբարձ զաչս իւր ի վեր, և ասէ. Հայր, գոհանամ զքէն, զի լուար ինձ։ 42 *Եւ ես գիտէի՝ զի յամենայն ժամ լսես ինձ. այլ վասն ժողովրդեանս, որք շուրջ կան՝ առնեմ, զի հաւատասցեն թէ դու առաքեցեր զիս։ 43 *Այս իբրև ասաց՝ ի ձայն մեծ աղաղակեաց՝ և ասէ. ղազարէ, արի, ելի արտաքս։ 44 *Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապեալք. և ձեռաքն երիզապատաք. և երեսաքն վարշամակապատ. և ասէ ցնա Յիսուս. լուծէք զդա, և թողէք երթալ։ 45 *Բազումք ի հրեից՝ որք եկեալ էին առ մարիամանս, իբրև տեսին զոր արար Յիսուս՝ հաւատացին ի նա։ 46 *Եւ ոմանք ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, և պատմեցին նոցա զոր արարն Յիսուս։

ԺԳ 47 *Ժողովեցան քահանայապետքն և փարիսեցիք յատեան, և ասեն. զի՞նչ արասցուք՝ զի այրն այն բազում նշանս առնէ։ 48 *Եթէ թողումք զնա այսպէս, ամենեքին հաւատասցեն ի նա. և գայցեն հռովմայեցիք՝ և բառնայցեն զազգս մեր՝ և զտեղի։ 49 *Եւ Կայիափաս, որ քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնոսա. դուք ոչինչ գիտէք։ 50 *Եւ ոչ բնաւ խորհիլ իսկ, եթէ լաւ մեզ՝ զի այր մի մեռանիցէ ի վերայ ժողովրդեանս, և ամենայն ազգս կորիցէ։ 51 *Այս ոչ յանձնէ ինչ ասաց. այլ զի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր Յի ի վերայ ազգին։ 52 *Եւ ոչ ի վերայ ազգին միայն, այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ զցրուեալսն՝ ժողովեսցէ ի մի։ 53 *Ոպա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին, զի սպանցեն զնա։

54 *Եւ Յիսուս այնուհետև ոչ էր ի բաց համարձակ ընդ ի մէջ հրեից. այլ գնաց անտի յերկիր մի, որ մերձ էր յանապատ, ի քաղաք մի, որում անուն էր եփրայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ։

ԺԴ 55 *Եւ էր մերձ զատիկն հրեից. և բազումք ելին յերեմ ի գաւառէ անտի յառաջագոյն քան զզատիկն, զի սրբ եսցեն զանձինս իւրեանց։ 56 *Խնդրէին զՅի, և ասէին ընդ միմեանս՝ մինչ կային ի տաճարին. զի՞արդ թէ՞ձեզ

նեք՝ զի ոչինչ օգտիք. ահաւասիկ աշ
խարհ ամ զկնի նր գնաց: *Լ.Ին անդ 20
ամանք և հեթանոսք յելելոց անդը, զի
երկիրպագանիցեն ի ծննին:
*Լ.ոքա մատեան առ փիղիպպոս՝ որ ի 21
բեթսայիդայ գաղիլեացւոցն էր, ա-
ղաչէին զնա և ասէին: Տ՛ը, կամիմք
զՅ տեսանել: *Լ.այ փիղիպպոս և 22
ասէ ցանդրէաս: անդրէաս և փիղիպ-
պոս ասեն ցՅ: *Լ.Ն Յ պատասխա 23
նի ետ նոցա և ասէ: եհաս ժամ, զի
փառաւորեսցի Որդի մարդոյ:
*Լ.ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ հատն 24
ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի:
*Լնքն միայն կայ: ապա եթէ մեռանի 25
ցի՝ բազում արդիւնս առնէ: ‖ որ սիրէ
զանձն իւր՝ արձակէ զնա: և որ ատեայ
զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ՝ ի
կեանան յաւիտենականս պահեսցէ
զնա: *Լ.եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, զկնի 26
իմ եկեսցէ: և ուր եմն եմ, անդ և պաշ
տօնեայն իմ եղիցի: եթէ ոք զիս պաշ
տիցէ, պատուհեսցէ զնա Հայրն իմ:
*Լ.այց այժմ անձն իմ խռովեալ է: 27
և զինչ ասացից. եթէ Հայր՝ ապրեցո
զիս ի ժամէ աստի յայսմանէ: այլ
վասն այնորիկ եկի ես ի ժամս յայս:
*Հայր, փառաւորեա զանուն քո: եկին 28
բարբառ յերկնից. և փառաւոր արա-
րի. և դարձեալ փառաւոր արարից:
*Լ.ն ժողովուրդն, որ կայր, և լսէր՝ 29
ասէին որոտումն լինիլ. կէսքն ասէին,
հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա:
*Պատասխանի ետ Յ և ասէ: ոչ վն 30
իմ՝ զինչ եկն բարբառս այս. այլ վասն
ձեր: *Լ.յժմիկ դատաստան է աշխար 31
հիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխար-
հիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս:
*Լ.ն ես յորժամ բարձրացայց յերկ- 32
րէ, զամենեսեան ձգեցից առ ի:
*(Այս ասէր, նշանակեալ՝ թէ որով 33
մահու մեռանելոց էր:) *Պատաս- 34
խանի ետ նմա ժողովուրդն. մեք լուաք
‖ յօրինացն՝ եթէ Քն յաւիտեան
109. 4. կայ. և դու զիա՞րդ ասես՝ եթէ պարտ
Ե 116.2 է բարձրանալ Որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է
Նասա. այն որդին մարդոյ: *Լ.սէ ցնս Յ. 35
40. 8. փոքր միս ևս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ
Նչէկէ. է: գնացէք՝ մինչդեռ զլոյսն ունիք, զի
37. 25. մի խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ
՚ի խաւարն, ոչ գիտէ յո՞ երթայ:
*Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ հա 36
ւատացէք ՚ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ ե-
ղիջիք: զայս խօսեցաւ Յ. և չոքաւ՝
թաքեաւ ՚ինոցանէ: *Լ.ն այնչափ 37
նշանս արարեալ էր առաջի նց. և նոքա
ոչ հաւատային ՚ինա: *Զի լցցի բանն 38
եսայեայ մարգարէի՝ զոր ասացն ‖ Տ՛ը,

ո՞վ հաւատաց ՚ի լուր մեր. և բազուկ Տ՛ն ‖ Նսայ.
39 ումն յայտնեցաւ: *Այ՛ն այնորիկ ոչ 53. 1.
կարէին հաւատալ՚ինա. զի միւս ան- Ես.
40 գամ ասէ եսայի: *‖ Զկո՛ւրացոյց 10. 16.
զաչս նց. և ապչեցոյց զսիրտս նոցա. ‖ Նսայ.
զի մի՛ տեսցեն աչօք. և լսիցեն սր- 6. 9.
տիւք. և դարձցին, և բժշկեցից զնոսա Ա՛ս.
41 *Զայս ասաց եսայի, յորժամ ետես 13. 14.
զփառսն նր. և խօսեցաւ վասն նր: Ա՛ղ.
42 *Սակայն և յիշխանացս անտի 4.12.
բազումք հաւատացին ՚ինա. այլ վասն Գ՛ղ.
փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին. զի մի 8. 10.
՚ի ժողովրդենէն ելանիցեն: Գ՛ղծ.
43 *Սիրեցին զփառս մարդկան 28.26.
առաւել քան զփառսն Ա՛ծ: Ես.
44 *Յ՛ն աղաղակեր, և ասէր: որ հա 11.8.
ւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ Ա՛ղ
45 որ առաքեացն զիս: *Յ՛ն որ տես-
նէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն
46 զիս: *Ես լոյս՝ յաշխարհ եկի. զի ամ,
որ հաւատայ յիս, ՚ի խաւարի մի մնաս
47 ցէ: *Յ՛ն եթէ ոք լսիցէ բանից իմոց,
և ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատեմ՛ զնա.
քանզի ոչ եկի, եթէ դատեցից զաշ
խարհ. այլ զի փրկեցից զաշխարհ:
48 *Որ անարգէ զիս, և ոչ ընդունի ըզ
բանս իմ. գոյ՝ որ դատէ զնա: բանն, ‖ Ա՛ղ.
զոր ես խօսեցայ, նա դատէ զնա յա- 16.16.
49 ւուրն յետնում: *Զի ես յանձնէ իմ
մէ ոչ խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս
Հայր, նա ետ ինձ պատուէր՝ զինչ ասա
50 ցից՝ և զինչ խօսեցայց: *Յ՛ն գիտեմ,
թէ պատուէրն այն կեանք են յաւի-
տենականք: արդ՝ զոր ես խօսիմ, ոյն
ասացն ինձ Հայրն՝ այնպէս խօսիմ:

ԳԼ: ԺԳ:

Ի 1 Յառաջագոյն ‖ քան զտօնն զատ
կի, գիտացն Յ, թէ հասեալ է
ժամ՝ նր՝ զի փոխեսցի յաշխարհէ առ
տի առ Հայր: սիրեաց զԻւրան, որք ‖ Մա՛ղ.
յաշխարհին աստ են. խնդաւ սիրեաց 26. 2.
2 զնոսա: *Յ՛ն ՚ի լինիլ ընթրեացն, սա Մա՛ղ.
տանայլ իսկ արկեալ էր ՚ի սիրտ, զի 14.1.
մատնեսցէ զնա Յուդա սիմնի իսկա- Ղ՛ղ
3 րիօտացւոյ: *Գիտացն Յ զի զամ՛ինչ 22. 1.
ետ Հայր ՚ի ձեռս նր: Յ՛ն թէ ելն՝
4 ել՝ և առ ած երթայ: *Յառնէ յընթ
րեաց ամառի, և դնէ զհանդերձսն: և
առեալ զղեկնջակ մի՝ սփածաւ:
5 *Յ՛ն ապա առեալ զջուր՝ էարկ՚ի կոնք
և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն
և սրբեր զվենջակաւն՝ զոր սփածեալն
6 էր: *Գայ առ սիմոն պետրոս. և նա
ասէ ցնա, Տ՛ը, դու զիա՞ զոտս լուա-
7 նաս: *Պատասխանի ետ նմա Յ և
ասէ. զորինչ ես գործեմ, դու այժմ
ոչ գիտես. բայց յապայ գիտասջիր:
*Ես

* Ասէ ցնա պետրոս ։ ոչ լուասցես 8
զոտս իմ յաւիտեան ։ պատասխանի ետ
նմա Յի. եթէ ոչ լուացից զքեզ՝ ոչ
ունիս ընդ իս մասն ։ * Ասէ ցնա սիմոն 9
պետրոս ։ Տ՛ր, մի միայն զոտս իմ, այլ
և զձեռս՝ և զգլուխ ։ * Ասէ ցնա Յի. 10
լուացեալն չէ՛ ինչ պիտոյ՝ բայց զի
զոտն լուանալոյ է ։ քանզի ամենևին
սրբ է ։ և դուք սրբ էք, այլ ոչ ամենեքին ։

* Գիտէր զայն՝ որ մատնելոյն էր 11
զնա ։ վասն այնորիկ ասաց՝ եթէ ոչ
ամենեքին սրբ էք ։ * Եւ յորժամ լուաց 12
զոտս նոցա, եդաւ զհանդերձն իւր՝ և
դարձեալ բազմեցաւ, և ասէ ցնոսա ։
գիտէք զինչ արարի ձեզ ։ * Դուք 13
կոչէք զիս վարդապետ և Տ՛ր. և բար-
ւոք ասէք. քանզի եմ իսկ ։ * Եւ արդ 14
եթէ ես լուացի զոտս ձեր, Տ՛ր և վար
դապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց
զոտս լուանալ ։ * Գի օրինակ մի ետու 15
ես ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, և
դուք առնիջիք ։
* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ ։ ոչ է ծա- 16
ռայ մեծ քան զՏ՛ր իւրում ոչ առաքեալ
մեծ քան զայն՝ որ առաքեացն զնա ։
* Եթէ զայս գիտէք, երանելի ևս էք՝ 17
եթէ առնիցէք զայս ։ * Ոչ վասն ամե- 18
նեցունն ձեր ասեմ. զիս ես գիտեմ, զորս
ընտրեցի ։ այլ զի լցցի գիրն, թէ ‖ որ
ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խոտել
‖ Սաղմ. ութ՝ ։ * Յայսմհետէ իսկ ասեմ ձեզ 19
40. 10. մինչեւ եղեալ ։ Գի յորժամ լինիցի՝

Ձ Ե

20 Հաւատասջիք՝ թէ ես եմ ։ * ‖ Ամէն ‖ Մաթ.
ամէն ասեմ ձեզ ։ որ ընդունի, զորոք 10.40.
ես առաքեցից՝ զիս ընդունի. և որ զիս Ղ ոահ.
ընդունի, ընդունի զայն, որ առա- 10. 16.
21 քեացն զիս ։ * Գայն իբրև ասաց Յի,
խռովեցաւ յոգի իւր՝ վկայեաց և ասէ ։
‖ ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի միոյն ի ‖ Մաթ.
22 ձէնջ մատնելոց է զիս ։ * Նայեին ընդ 26. 21.
միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք, Մարկ.
23 թէ զո՞ւմ ասիցէ ։ * ‖ Նստեր միոյն 14. 18.
յաշակերտացն բազմեալ առ Յիւ, զոր ‖ Ղայր.
24 սիրէրն Յի ։ * Կնարկէ նմա սիմոն 21. 20.
պետրոս՝ հարցանել՝ ո՞վ իցէ, վասն որոյ
25 ասէն ։ * Նա՛ նա անկեալ զլանջսքն
Յի, ասէ ցնա ։ Տ՛ր, ո՞վ է ։ պատասխա
26 նի ետ Յի և ասէ ։ * Գնո՝ որում ես
թացից զպատառն, և տացս ։ և թա-
ցեալ զպատառն տայ յուդայի իսկա-
27 ւիոթացւոյ ։ * Նա՛ յետ պատառոյն՝ ա-
պա եմուտ ի նա սատանայ ։ և ասէ
ցնա Յի, արդ զոր ինչ առնելոց ես՝
28 արա վաղվաղակի ։ * Նա՛ զայս ոչ
իմացաւ ի բազմականացն անտի, թէ
29 առ ինչ ասաց ցնա ։ * Գի ոմանք կա-
րծէին, թէ՝ զի զարկղն ունէր յու-
դա, ասաց նմա Յի, գնեա՛ զինչ՝ որ
պիտոյ է մեզ ի տօնիս ։ և կամ թէ
30 աղքատաց ինչ տացէ ։ * Նա՛ ընդ նորա առ
եալ զպատառն՝ ել արտաքս վաղվա-
ղակի, և էր գիշեր ։
31 * Նա՛ իբրև ել, ասէ Յի ։ այժմ փա- Ել
առաւորեցաւ Որդի մարդոյ ։ և Աստ փա
32 առաւորեցաւ ի նմա ։ * Գի եթէ Աստ
փառաւորեցաւ ի նմա, և Աստ փառաւ
որեսցէ զնա յանձն իւր ։ և վաղվաղա
33 կի փառաւորեսցէ զնա ։ * Որդեակք
իմ՝ փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ ։
‖ խնդրիցէք զիս. և ոյզ ասացի ցհրէ- ‖ Ղէր.
այսն, թէ ուր եմն երթամ, դուք ոչ 7.34.
կարէք գալ. և արդ ձեզ ասեմ ։
34 * ‖ Պատուիրան նոր տայմ ձեզ. զի սի- ‖ Ղ Յով.
րիցէք զմիմեանս, ոյզ սիրեցի ես զձեզ. 19. 18.
զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս ։ Մաթ.
35 * Գայսմ գիտասցեն ամենեքեան, 22.39.
եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք ‖ Ղայր.
36 զմիմեանս ։ * Ասէ ցնա սիմոն պետրոս. 15. 12.
Տ՛ր՝ ո՞ւր երթաս ։ պատասխանի ետ
Յի ։ ուր եմն երթամ, դու ոչ կարես
այժմ գալ զկնի իմ, բայց յապայ է-
37 կեսցես զկնի իմ ։ * Ասէ ցնա պետրոս.
Տ՛ր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ
զկնի քո. արդեն զանձն իմ իսկ եդից ‖ Մաթ.
38 ի վերայ քո ։ * Պատասխանի ետ Յի. 26. 34.
զո՞անձն քո դիցես ի վերայ իմ ։ ‖ ամէն Մարկ.
ամէն ասեմ քեզ. չև իցէ հաւուս խո- 14. 30.
սեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս ։ Ղ 72.
Ղ ոահ.
22. 34.

Գ.Ի: ԺԴ:

Ա Ի խռովեսցին սիրտք ձեր: այլ 1
հաւատայիք յԱ.Ծ, և յիս հաւա
տայիք: *Ի տան հօր իմոյ օթեւանք 2
բազումք են: ապաթէ ոչ՝ ասացեալէր
իմձեզ. Թէ երթամ, և պատրաստեմ
ձեզ տեղի: *Եւ եթէ երթամ, և պատ 3
րաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ,
և առնումք զձեզ առ իս: զի ուր եմն
իսկեմ, և դուք ընդ իս իցէք: * Եւ 4
ուր երթամն գիտիցէք. և զճանա
պարհն գիտիցէք: *Ասէ Թովմաս. Տ՛ր 5
ոչ գիտեմք, յո՞վ երթաս. և զիա՞րդ
զճանապարհն կարասցուք գիտել:
*Ասէ ցնա Յ՚ս՚. ես եմ ճանապարհ, 6
և ճշմարտութիւն, և կեանք: ոչ ոք գայ
առ Հայրն՝ եթէ ոչ ինձ: * Եթէ զիս 7
գիտէիք՝ ապա և զՀայրն իմ գիտէիք:
և այսուհետև գիտասջիք զնա. †:
*Ասէ ցնա փիլիպպոս. Տ՛ր, ցո՛ւց մեզ 8
զՀայր՝ և շատ է մեզ: *Ասէ ցնա Յ՚ս՚. 9
այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ, և
ոչ ծանեար զիս փիլիպպոս: որ տեսեն
զիս, տեսեալ զՀայրն: և դու զիա՞րդ ա
սես՝ եթէ ցո՛ւց մեզ զՀայր:
*Ոչ հաւատաս, եթէ ես ի Հայր, և 10
Հայր յիս է: զբանս, զորս ես խօսիմ
ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ:
այլ Հայրն, որ յիս բնակեալ է նա
գործէ զգործսն: *Հաւատայիք ինձ, 11
եթէ ես ի Հայր, և Հայր յիս է:
*Ասպա թէ ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն 12
հաւատայիք ինձ: ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. Թէ որ հաւատայն յիս, զգործսն՝
զորս ես գործեմ, և նա գործեսցէ:
և մեծամեծս ևս քան զնոսայնս գործես
ցէ: զի ես առ Հայր երթամ:
*Եւ զորինչ խնդրիցէք յանուն իմ, 13
արարից զայն: զի փառաւորեսցի Հայր
ի Որդի: * Եթէ զորինչ խնդրիցէք 14
յինէն՝ արարից զայն: *Եթէ սիրէք 15
զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք:
*Եւ ես աղաչեցից զՀայր. և այլ միւս 16
Թարկիչ տացէ ձեզ: զի ընդ ձեզ բնա
կեսցի ի յաւիտեան: *ԶՀոգին Ճշ 17
մարտութեան. զոր աշխարհս ոչ կարէ
ընդունել: զի ոչ տեսանէ զնա. և ոչ
ճանաչէ զնա: բայց դուք ճանաչէք
զնա. զի առ ձեզ բնակեսցի՝ և ընդ ձեզ
եղիցի: *Ոչ թողից զձեզ որբս: գամ 18
առ ձեզ: *Փոքր միւսանգ, և աշխարհս 19
ոչ ևս տեսանէ զիս: բայց դուք տեսա
նիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ. և
դուք կենդանի լինելոց եք:
*Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք՝ զի 20
ես ի Հօր իմում, և դուք յիս, և ես ի
ձեզ: *Որ ունի զպատուիրանս իմ, և 21
պահէ զնոսա, նա՛ է որ սիրէ զիս: և
որ սիրէն զիս, սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ:
և ես սիրեցից զնա. և երևեցուցից
22 նմա զիս: *Ասէ ցնա Յուդա ոչ իսկա
րիոտացին: Տ՛ր, զի՞ եղեւ՝ զի մեզ յայտ
նելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխարհի:
23 *Պատասխանի ետ Յ՚ս՚ և ասէ ցնա:
եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահես
ցէ. և Հայր իմ սիրեսցէ զնա: և առնա
եկեսցուք՝ և օթեւանս առնսմա արաս
24 ցուք: *Եւ ոչ որ սիրէ զիս՝ զբանն իմ
ոչ պահէ: և բանն իմ, զոր լսէք՝ ոչ է
իմ: այլ Հօրն, որ առաքեացն զիս:
25 *Ասացի խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ
26 ձեզս եմ: *Իսկ մխիթարիչն Հոգին
սո՛ր՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ,
նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն: և յիշեցուսցէ
զամենայն, զորինչ ասացի ձեզ:
27 *Ո՛խաղաղութի՛ Թողում ձեզ: զխա
ղաղութի՛ զիմ տամ ձեզ: ոչ ոպ աշ
խարհս տայ՝ տամ ես ձեզ: մի՛ խռովես
ցին սիրտք ձեր. և մի՛ զանգիտեսցեն:
28 *Լուայք, զի ասացի ես ձեզ՝ Թէ եր
Թամ, և գամ առ ձեզ: եթէ սիրէիք
զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ Թէ ես
առ Հայր երթամ. զի Հայր իմ մեծ է
29 քան զիս: *Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչ
չև եղեալ. զի յորժամ լինիցի հաւա
30 տասջիք: *Ոչևս այլ շատ խօսեցայց ընդ
ձեզ: գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ՝
31 և յիս ինչ ոչ գտանէ: *Այլ զի ծանի
ցէ աշխարհ, եթէ սիրեմ զՀայր: ‖ և որպէս
ետ պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս 14. 23.
առնեմ: ա՛ն արիք, գնասցուք աստի:

Գ.Ի: ԺԶ:

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ. և Հայր իմ
2 մշակ է: *Ամենայն ուռ՝ որ յիս է,
և ոչ բերէ զպտուղ՝ կտրէ զնա. և ա՛մ
ա՛ր բերէ զպտուղ, սրբէ զնա, զի ա
3 ռաւել և ս պտղաբեր լիցի: * ‖ Դուք ‖ Ա էր.
արդէն իսկ սո՛ւրբ էք վասն բանին՝ 13. 10.
4 զոր խօսեցայ ընդ ձեզ: *Կացէք յիս՝
և ես ի ձեզ. ոպ ուռն ոչ կարէ զպտուղ
բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ
հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝
եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք:
5 *Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ. որ հաս
տատեալ է յիս՝ և ես ի՛նա, նա բերէ
զպտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ
6 կարէք առնել: *Եթէ ոք ոչ է հաս
տատեալ յիս, եւ նա արտաքս իբրև
զուռն՝ և ցամաքեսցի. և ժողովեն
զնա՝ և ի՛ հուր արկանեն՝ և այրի:
7 *Եթէ կայցէք յիս, և բանք իմ՝ ի
ձեզ կայցեն՝ զորինչ կամիցիք, խնդր
8 բեսջիք՝ և լինիցի ձեզ: *Յայսմիկ փա
ռաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ
բե-

քերիցէք. և եղիջիք իմ աշակերտք։
*Որպես սիրեաց զիս Հայր, և ես սի- 9
րեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի սէր
իմ։ *Եթէ պահիցէք զպատուիրանս 10
իմ, կացջիք ի սէր իմ. որպէս և ես
զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, և
կամ ի սէր նորա։ *Զայս խօսեցայ 11
ընդ ձեզ. զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ
իցէ. և ձեր ուրախութիւն լցեալ եղիցի։
ՅՂէր. *Զայս է պատուիրեր իմ, զի սիրեսջիք 12
13.34. զմիմեանս, ոպ և ես զձեզ սիրեցի։
Եբեա. *Մեծ ևս քան զայս սէր ոչոք ունի 13
5. 2. եթէ զանձն իւր դիցէ ի վերայ բարե-
1.Յովհ. կամայ իւրոց։ *Դուք բարեկամք էք 14
4. 9. իմ. եթէ առնիցէք զոր ես պատուիրեմ
զձեզ։ *Ոչս կոչեմ զձեզ ծա- 15
ռայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա։ այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամենայն զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ։ *Ոչ եթէ դուք 16
ԱՀոգ. ընտրեցիք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ,
28.19. և պատուիրեցի զձեզ, զի դուք երթայցէք՝
և պտղաբերիցէք. և պտուղն ձեր
կայցէ. և զորինչ խնդրիցէք ի Հօրէ
իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ։
Յօհ. *Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք 17
3.11.Ա զմիմեանս։ *Եթէ աշխարհ զձեզ ա- 18
4. 7. տեայ. գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց։
*Եթէ յաշխարհէ ատիք էիք՝ աշխարհ 19
զիւրն սիրեր արդեօք. բայց զի չէք
յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի զձեզ
յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ
աշխարհ։ *Յիշեցէք զբանն՝ զոր ա- 20
ՅՂէր. ասացի ձեզ։ Եթէ ոչ է ծառայ մեծ
13.16. քան զտէր իւր։ եթէ զիս հալածե-
Մատ. ցին. ապա և զձեզ հալածեսցեն. եթէ
10.24. զբանն իմ պահեցին, ապա և զձերն
Ղուկ. պահեսցեն։ *Այլ զնոյնս արասցեն 21
24. 9. ընդ ձեզ վասն անուանն իմոյ. զի ոչ
գիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս։
*Եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ 22
ընդ նոսա, մեղս ինչ ոչ ունէին նոցա. բայց
արդ չունին պատճառ վասն մեղացն իւրեանց։ *Որ զիս ատեայ՝ և զՀայրն իմ՝ 23
ատեայ։ *Եթէ զգործսն չէր գոր- 24
ծեալ՝ ի նոսա՝ զոր ոչ այլոք գործեաց,
մեղս ինչ ոչ ունէին նոցա. բայց արդ տե-
սին, և ատեցին. և զիս և զՀայր իմ։
Ղուկ. *Այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնսն նոցա 25
24.19. գրեալ է. Եթէ ատեցին զիս տարա-
ՅԳ ոՀ պարտուց։ *Եթէ եկեսցէ 26
24.49. Մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ՝ ի
Հօրէ՝ զՀոգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ
ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ։
*Եւ դուք վկայէք՝ զի ի սկզբանէ 27
ընդ իս էք։

ԳԼ ԺՀ։

Ասա ես զայս ձեզ՝ զի մի գայ
գայթագղեսջիք։ *Ի ժողովս իցեն
իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ
ժամանակ՝ զի ամենայն որ սպանանիցէ
զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մատու-
ցանել Աստուծոյ։ *Եւ զայն արասցեն
ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ
զիս։ *Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝
զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝ յիշե-
ցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ։ *Զայս ի
սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ. քանզի ընդ
ձեզ էի. բայց արդ երթամ ես առ
առաքիչն իմ։ և ոչոք ի ձէնջ հարցա
նիցէ զիս. Թէ ո՞ւր երթաս։
*Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ.
արտունջն ելից սրտիս ձեր։ *Այլ
ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ
եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ եր-
թայց՝ Մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ
ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից
զնա առ ձեզ։ *Եւ նա եկեալ յան-
դիմանեսցէ զաշխարհ՝ վասն մեղաց՝ և
վասն արդարութեան՝ և վասն դատաստանի։
*Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս։
*Վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ
երթամ. և ոչևս տեսանէք զիս։
*Վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհս
հիս՝ այսորիկ դատապարտեալ է։
*Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ՝
այլ ոչ կարէք հանդուրժել այժմիկ։
*Յորժամ եկեսցէ նա Հոգին ճշմար-
տութեան՝ առաջնորդեսցէ ձեզ ամ
ճշմարտութեան. զի ոչ եթէ յանձնէ
ինչ խօսիցի. այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի. և
զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։ *Նա զիս
փառաւորեսցէ, զի յիմմէ առնիցէ և
նուագիցէ և պատմեսցէ ձեզ։ *Ամ
ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն այնո-
րիկ ասացի ձեզ. Թէ յիմմէ առնիցէ և
նուագիցէ և պատմեսցէ ձեզ։ *Փոքր մի,
և ոչևս տեսանէք զիս, և ապա սակաւ
իկ մի, և տեսանիցէք զիս. և զի ես
երթամ առ Հայր։ *Սկիզն ումանք յա-
շակերտաց անտի ցմիմեանս. զի՞նչ է
այս՝ զոր ասէ ցմեզ. Թէ փոքր մի, և
ոչ տեսանէք զիս. և դարձեալ սա-
կաւիկ մի, և տեսանիցէք զիս. և Թէ
ես առ Հայր երթամ։ *Եւ ասէին,
զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս ևս. չգիտեմք
զինչ խօսի։ *Գիտաց Յն եթէ կա-
մէին ցնա հարցանել. և ասէ ցնոսա.
վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս՝
զի ասացի Թէ փոքր մի, և ոչ տեսա-
նէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւսև,
և տեսանիցէք զիս։ *Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. զի լայջիք, և ողբասջիք դուք՝ և

աշխարհ խնդասցի. դուք տրտմեսջիք՝
այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն
եղիցի: * Ինն յորժամ ծնանիցի՝ տրտ 21
մութիւն ունի, զի հասեալ է ժամն ե-
այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչևս
յիշէ զնեղութիւնն վասն խնդութեան.
զի ծնաւ մարդ յաշխարհ: * Եւ դուք 22
այժմ տրտմութիւն ունիք. այլ դար-
ձեալ տեսից զձեզ՝ և ուրախ լիցին
սիրտք ձեր. և զուրախութիւնն ձեր՝ ոչ
ոք հանիցէ ի ձենջ: * Եւ յայնմ աւուր 23
Յակ. զիս ինչ ոչ հարցանիցէք. ամէն ամէն
ա. ե. ասեմ ձեզ՝ զի զորինչ խնդրիցէք ի
Ա Էր. հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ:
ժդ.ժգ. * Մինչև ցայժմ ոչինչ խնդրեցէք յա- 24
Մատ. նուն իմ. խնդրեցէք, և առնուցուք.
է. է. ե զի ուրախութիւնն ձեր լցեալ լիցի:
իա.իբ. * Զայս առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. 25
Մարկ. եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչևս ա-
ժա. իդ. ռակօք խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ յայտ
Ղ ոե. նապէս զհօրէ պատմեցից ձեզ:
իա. ե. * Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն 26
իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչե
ցից զՀայր վասն ձեր: * Զի ինքն իւրն 27
Հայր սիրէ զձեզ՝ զի դուք զիս սիրե-
ցիք. և հաւատացիք, թէ ես Աստ ելի:
* Ելի ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ. դար- 28
ձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ
առ Հայր: * Ասեն ցնա աշակերտքն՝ 29
ահա արդ յայտնութիւն խօսիս, և առակ
և ոչ մի ինչ ասես: * Արժմ գիտեմք՝ 30
եթէ գիտես զամ. և ոչինչ պիտոյ է
եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ
հաւատամք՝ եթէ Աստ ելեր:
* Պատասխանի ետ նոցա Յի և ասէ. 31
Ա ապ. այժմ հաւատայք: * Ահա եկեսցէ 32
իզ. լա. ժամ, և եկեալ իսկ է. զի ցրուեսջիք
Ա ոէ. իւրաքանչիւր տեղիս. և զիս միայն
ժդ. իէ. թողուցուք. և չեմ միայն, զի Հայր ընդ
իս է: * Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ. զի 33
ընդ իս զխաղաղութիւն ունիցիք. յաշ
խարհի ասա վշտութիւն ունիցիք. այլ
քաջալերեցարուք. զի ես յաղթեցի
աշխարհի:

ԳԼ: ԺԻ:

Զայս իբրև խօսեցաւ Յի, համ- 1
բարձ զաչս իւր յերկինս և ասէ.
Հայր՝ հասեալ է ժամ, փառաւորեա
զՄիդի քո. զի և Միդի քո փառաւո- 2
Ա ապ. րեսցէ զքեզ: * Որպէս եառուր նմա իշխա
իէ. ժ. նութիւն ամենայն մարմնոյ. զի ամի, զոր
իը. ժը. եառուր նմա, տացէ զկեանն յաւիտե
նական: * Եւ ես յաւիտենական 3
կեանք. զի ծանիցեն զքեզ միայն Ճշմա
րիտ Աստ. և զոր առաքեցեր զՅի Քրս:
* Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի. 4
զգործն կատարեցի, զոր եառուր ինձ՝

5 զի արարից: * Եւ այժմ փառաւորեա
զիս Հայր, առ ինքեն փառօքն՝ զոր ու
նէի յառաջ քան զլինիլ աշխարհի առ
6 ինքեն: * Յայտնեցի զանուն քո մարդ-
կան, զորս եառուր ինձ յաշխարհէ. քո
էին, և ինձ եառուր զնոսա. և զբանն քո
7 պահեցին: * Արդ գիտացին, եթէ
զամ ինչ՝ զոր եառուր ինձ, առ ինքեն
8 են: * Զի զբանն՝ զոր եառուր ինձ՝ եառ
նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան
Ճշմարտութիւն՝ թէ առ ինքեն ելի. և
հաւատացին եթէ դու առաքեցեր
9 զիս: * Արդ՝ ես վասն նոցա աղաչեմ, և
ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն
նոցա՝ զորս եառուրն ինձ՝ զի քո են:
10 * Եւ որինչ իմ է՝ ամ քո է. և որինչ
քո է՝ այն իմ է. և փառաւորեալ եմ
11 ի նոսա: * Եւ ես ոչևս եմ յաշխար-
հի՝ և նոքա յաշխարհի են. և ես առ
քեզ գամ: Հայր սո՛ւրբ, պահեա զնոսա
յանուն քո, որով եառուրն ինձ. զի
եղիցին մի, որպես և մեք մի եմք:
12 * Ի՝ինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես
պահէի զնա յանուն քո՝ որով եառուրն Ա ապ.
ինձ՝ և պահեցի. և ոչ՝ք ի նոցանէ կո ժը. ժ.
բեաւ՝ բայց որդին կորուստեան. զի Ա ապ.
13 գիրն լցցի: * Արդ առ քեզ գամ. ժը. իե.
և զայս խօսիմ յաշխարհի. զի ունիցին
զուրախութիւն իմ լիով յանձինս իւրեց:
14 * Ես ետու նոցա զբանն քո. և աշխարհ
ատեաց զնոսա. զի չեն յաշխարհէ, ոպէ
15 և ես չեմ յաշխարհէ: * Ոչ զայս աղա
չեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ,
այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ:
16 * Յաշխարհէ ոստի չեն, որպէս և ես
17 չեմ յաշխարհէ: * Սո՛ւրբ արա զնոսա
Ճշմարտութիւնք քով. զի քո բանդ Ճշ
18 մարտութի՛ւն է: * Որպէս զիս առաքե-
ցեր յաշխարհ. և ես առաքեցի զնոսա
19 յաշխարհ: * Եւ ի վերայ նոցա ես
սուրբ առնեմ զանձն իմ. զի եղիցին
և նոքա սրբեալք Ճշմարտութիւն:
20 * Ա՛լ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ,
այլև վասն ամ՝ հաւատացելոց բանիւն
21 նոցա յիս: * Զի ամենեքին մի իցեն.
ոպէ դու Հայր յիս՝ և ես ի քեզ. զի և
նոքա ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հա-
ւատասցէ եթէ դու առաքեցեր զիս:
22 * Եւ ես զփառսն, զորս եառուր ինձ,
եառու նոցա. զի իցեն մի, որպես և մեք
23 մի եմք: * Ես ի՝նոսա՝ և դու յիս. զի
եղիցին կատարեալք ի մի. և գիտաց-
ցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս.
և սիրեցի զնոսա՝ ոպէ դու զիս սիրեցեր
24 * Հայր՝ զորս եառուրն ինձ, կամիմ, զի
ուր եմն եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի
տեսանիցեն զփառսն իմ. զորս եառուրն
ինձ
զիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլի
նիլ

նիլ աշխարհին։ *Հայր արդար, և աշ 25
խարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ
ծանեայ՝ և նոքա ծանեան՝ եթէ դու
առաքեցեր զիս։ *և ծանուցի զա- 26
նուն քո. և ծանուցից. զի սէրն, զոր սի
րեցեր զիս՝ ի՛նոսա իցէ և ես ի՛նոսա։

ԺԸ. ԺՐ.

1 Այս ։ ի՛բրև ասաց Յ՚, ել աշա-
կերտաւքն հանդերձ յայնկոյս ձո
րոյն կեդրոնի. ուր էր պարտէզ, յոր
եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր։
*Գիտեր և Յուդա, որ զնա մատնելոց 2
էր զտեղին. զի բազում անգամ ժո-
ղովեալ էր անդր Յն աշակերտաքն
3 հանդերձ։ *և Յուդայի առեալ ընդ 3
իւր զգունդն, և ի քահանայապետին
և ի փարիսեցւոյն սպասաւորս, գայ
անդր ջահիւք և դաւտերօք և զինուք։
4 *Յիսկ Յ՚ ի՛բրև եառն զամենայն 4
՚ի վե՛ր նր, ել և ասէ ցնա. զո՞ խնդրէք։
5 *Պատասխանի ետուն նմա. զՅ՚ Նա- 5
զովրեցի. ասէ ցնա Յ՚. ես եմ։ կայր
ընդ նոսա և Յուդա՝ որ մատնէրն զնա։
6 *Ի՛բրև ասաց՝ թէ ես եմ, յետս գնեցին
զոգան՝ և զարկան գետնի։ *Կրկ- 7
ին եհարց զնոսա. զո՞ խնդրէք։ նոքա
ասեն, զՅ՚ Նազովրեցի։ *Պատասխա 8
նի ետ նց Յ՚. ասացի ձեզ թէ ես եմ։
արդ՝ եթէ զիս խնդրէք՝ թո՛ղ տուք
զսոցա երթալ։ *Օր լցցի բանն՝ զոր 9
ասաց. ։ թէ զոր՝ ետուր ցիս՝ ոչ կորու
սից ի՛նոցանէ՝ և ոչ զոք։ *Իսկ սիմէն 10
պետրոս քանզի ունէր զսուր, ձգեաց
զնա. և եհար զքահանայապետին ծա
ռայ՝ և ի բաց էառ զունկն նր զաջ։
և էր անուն ծառային մաղքոս։
*Ասէ Յ՚ ցպետրոս. ա՛րկ զսուրդ անդ 11
րէն ՚ի պատեանս իւր։ զբաժակն, զոր
ետ ինձ Հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա։
*Իսկ գունդն, և հազարապետն, և 12
սպասաւորքն հրէից կալան զՅ՚ և
կապեցին։ *և ածին զնա նախ առ ։ 13
աննա՝ որ էր աներ կայիափայի. որ քա
հանայապետն էր տարւոյն այնորիկ։
14 *և՛ս այն կայիափա էր ։ որ խրատն
ետ հրէից, եթէ լաւ է առն միում մե
ռանիլ ՚ի վերայ ժողովրդեանն։
15 *և երթային զհետ նր սիմէն պետ
րոս՝ և միւս աշակերտն։ և աշակերտն
այն՝ քանզի ծանօթ էր քահանայապե
տին՝ եմուտ ընդ Յն ՚ի գաւիթ քահա
նայապետին։ *և պետրոս կայր առ 16
դրանն արտաքոյ ։ ել միւս աշակերտն՝
որ էր ծանօթ քահանայապետին՝ և
ասաց ցդռնապանն՝ և եմոյծ ՚ի ներքս
զպետրոս։ *և՛ս աղջկինն՝ որ դռնա- 17
պանն էր, ցպետրոս։ միթէ և դու յա

շակերտաց առնն այնորիկ իցես։ և նա
18 ասէ՝ ոչ եմ։ *կային անդ ծառայքն և
սպասաւորք խարոյկ արկեալ՝ քանզի
ցուրտ էր՝ և ջեռնուին։ կայր ընդ նո՛
19 և պետրոս՝ և ջեռնոյր։ *և քահա-
նայապետն եհարց զՅ՚ վասն աշակեր
տացն՝ և վ՚ վարդապետութեն նորա։
20 *Պատասխանի ետ նմա Յ՚։ ես յայտ
նապէս խօսեցայ յաշխարհի. և յիմ
ժամ ուսուցի ՚ի ժողովրդեանն. և ՚ի
տաճարի անդ՝ ուր ամ հրէայքն ժողո
վեալ եկին։ և ՚ի ծածուկ ինչ ոչ խօսե-
21 ցայ։ *Օ՞ հարցանես զիս հարց զայ
նոսիկ՝ որք լսեանն, եթէ զինչ ասացի
ցնոսա. ահաւասիկ նոքա գիտեն զինչ
22 ասացի ես։ *Ի՛բրև նա զայս ասաց,
միոմն ՚ի սպասաւորացն՝ որ անդ կայր,
հաց ապտակ Յ՚ և ասէ։ այդպէս սպա
տասխանի տաս քահանայապետիդ։
23 *և՛ Յ՚ ասէ ցնա։ եթէ չար ինչ խո-
սեցայ՝ վկայեա՛ վ՚ չարին։ իսկ եթէ
24 բարւո, ընդէ՞ր հարկանես զիս։ *և՛ Նա
առաքեաց զնա աննա կապեալ առ
25 կայիափայ քահանայապետ։ *և՛ սի
մէն պետրոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր։
ասեն ցնա, մի՛թէ և դու յաշակերտաց
անտի՛ նր իցես։ նա ուրացաւ և ասէ՝
26 թէ չէմ։ *և՛ ասէ միոմն ՚ի ծառայից
քահանայապետին՝ ազգական այնո-
րիկ, զորոյ զունկն եհատ պետրոս։ ոչ
եմ իսկ տեսի զքեզ ՚ի պարտիզն անդ
27 ընդ նմա։ *և՛ դարձեալ ուրացաւ պետ
րոս։ և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ։
28 *և՛ Յ՚ ածեն զՅ՚ ՚ի վանաց կայիա-
փայ յապարանս դատաւորին։ և էր այ
գուց և նոքա ոչ մտին յապարանսն,
զի մի պղծեացին, այլ զի ուտիցեն
29 զզատիկն։ *և՛ Ել առ նոսա պիղատոս
արտաքս՝ և ասէ։ զի՞նչ չարախօսուի
մատուցանէք զառնէն զայնմանէ։
30 *Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա։
եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա
31 ոչ մատնէաք զնա քեզ։ *և՛ ասէ ցնոսա
պիղատոս։ առէ՛ք զնա դուք. և ըստ ձե
րոց օրինացն դատեցէ՛ք։ ասեն ցնա
հրէայքն։ մեզ ոչ է արժան սպանանել
32 զոք։ *։ Օր լցցի բանն Յ՚, զոր ա-
սաց. նշանակեալ՝ թէ որով մահու մե
33 ռանելոց իցէ։ *և՛ Զմուտ միւսանգամ
յապարանսն պիղատոս. կոչեաց զՅ՚
և ասէ ցնառաջ՝ ես թագաւորն հրէից։
34 *Պատասխանի ետ Յ՚ ՚ի քէ՞ն ասես
զայդ՝ եթէ այլք ասացին քեզ զինէն։
35 *Պատասխանի ետ պիղատոս։ միթէ
և ես հրէայ իցեմ։ ազգն քո և քահա
նայապետք մատնեցին զքեզ ինձ. զի՞նչ
36 գործ գործեալ է քո։ *Պատասխանի
ետ Յ՚. իմ արքայութի՛ւն չէ յայսմ աշ

խարհէ։

խարհէ ։ եթէ յաչխարհէ աստի էր ար
քայուին իմ, սպասաւորքն իմ մարտն
էին արդեօք՝ զի մի մատնեցայց հրեից.
բայց արդ թագաւորութիւն իմ չէ աս
տի ։ * Ասէ ցնա պիղատոս ։ ապաթէ 37
այդպէս իցէ, թագաւոր ոմն ես դու ։
պատասխանի ետ Յի. դու ասես՝ թէ
թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ ։ և ի դոյն իսկ եկեալ եմ
յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտու
թեան ։ ամ որ ի ճշմարտութենէ՝ լսէ
բարբառոյ իմոյ ։ * Ասէ ցնա պիղա 38
տոս ։ զի՞նչ է ճշմարտութիւն ։ զայս ի բ
րև ասաց, դարձեալ եկաւ հրեայն՝
և ասէ ցնոսա ։ ես՝ և ոչ մի ինչ պատ
Ա Պաս. ճառս գտանեմ ի նմա ։ * Այլ է ձեր 39
27.15. սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից
Պրկ. ձեզ ի զատկին ։ արդ՝ կամիք՝ զի արձա
15. 6. կեցից ձեզ զթագաւորն հրեից ։
Ղ ուկ. * Ղաղակեցին ամենեքեան՝ և ասա 40
23. 17. ցին ։ մի զդա, այլ զբարաբբաս ։ և էր
բարաբբասն այն աւազակ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ։

Ա Պաս. Յայնժամ ա Էառ պիղատոս զՅի՝ 1
27. 27. և դան էհար ։ * Եւ զինուորքն 2

Պրկ. արարեալ զպսակ ի փշոց՝ եդին ի
15. 16. գլուխն ։ և զգեցուցին նմա զհան
դերձ ծիրանի ։ * Եւ գային առ նա, և 3
ասէին ։ ողջ եր արքայ հրեից ։ և հա
նէին նմա ապտակս ։ * Եւ դարձեալ 4
պիղատոս արտաքս՝ և ասէ ցնոսա ։ ահա
ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ ։ զի գի

տասջիք թէ ես ձնաս ինչ ի նմա ոչ
5 գտանեմ ։ * (Եւ Յի արտաքս ։ և ու
ներ զպսակ ի փշոց և զհանդերձ ծիրա
նի ։) և ասէ ցնա ։ ահա այրդ ցձեզ ։
6 * Իբրև տեսին զնա քահանայապետքն
և սպասաւորք, զաղաղակ բարձին՝ և
ասեն ։ ի խաչ հան ։ ի խաչ հան զդա ։
ասէ ցնոսա պիղատոս ։ առէք զդա ի
ձեզ ։ և ձեզինն հանէք ի խաչ ։ զի ես
ի դմա ձնաս ինչ ոչ գտանեմ ։
7 * Պատասխանի ետուն նմա հրեայքն ։
մեք օրէնս ունիմք ։ և ըստ օրինացս մե
ծոց պարտի մեռանիլ ։ զի զանձն իւր
8 Որդի ՚ի այ արար ։ * Իբրև լուաւ զբան
զայս պիղատոս, առաւել եւս երկեաւ ։
9 * Եմուտ դարձեալ անդրէն յապա
րանն, և ասէ ցՅի ։ ուստի՞ ես դու ։
և Յի ոչ ետ նմա պատասխանի ։
10 * Ասէ ցնա պիղատոս ։ ընդ ինս ոչ խո
սիս ։ ոչ գիտես եթէ իշխանութիւն ու
նիմ հանել զքեզ ի խաչ ։ և իշխանու
11 թիւն ունիմ արձակել զքեզ ։ * Պատաս
խանի ետ Յի ։ ոչ ունէիր դու իշխա
նութիւն ի վերայ իմ, և ոչ մի ։ եթէ ոչ
էր տուեալ քեզ ի վերուստ ։ վասն այ
սորիկ որ մատնեացն զինս քեզ, նո՛ւ մեծ
12 մեղք են ։ * Եւ յայնմանէ պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա ։ և հրեայքն
աղաղակէին, և ասէին ։ եթէ զդա ար
ձակես՝ չես բարեկամ կայսեր ։ ամ ոք
որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր, հակա
13 ռակ է կայսեր ։ * Յորժամ պիղատոս իբրև
լուաւ զբանս զայս, հան՛ած զՅի ար
տաքս ։ և նստաւ ի վէր բեմին, ի տեղ
ւոջն որ կոչիւր քարայատակ և եբրայե
14 ցերէն կապպաթա ։ * Էր ուրբաթն
շաբաթի ։ և էր ժամ իբրև վեցերորդ ։
և ասէ ցհրեայսն ։ ահա թագաւոր ձեր
15 ցձեզ ։ * Եւ նոքա աղաղակէին, բարձ
՚ի մէնջ ։ բարձ՚ի մէնջ՝ և հան զդա ի
խաչ ։ ասէ ցնոսա պիղատոս ։ ես զթա
գաւորդ ձեր ի խաչ հանիցեմ ։ պատաս
խանի ետուն քահանայապետքն ։ չիք
մեր թագաւոր բաց ի կայսերէ ։
16 * Յայնժամ ետ զնա ի ձեռս նոցա, զի ի
17 խաչ ելանիցէ ։ * Եւ նոքա առեալ Ա Պաս.
տանէին զնա ։ և բարձեալ եր ինքնին 27.33.
զխաչափայտն ։ և ելանէր ի տեղին՝ որ Պրկ.
անուանեալ էր գագաթն ։ և կոչիւր 15.22.
եբրայեցերէն գողգոթա ։ Ղ ուկ.
18 * Ուր և՝ ի խաչ եհան զնա ։ և ընդ 23. 33.
նմա երկուս այլ աստի և անտի, և
19 ի միջի զՅի ։ * Գրեաց և տախտակ մի
պիղատոս, և եդ ի վերայ խաչին ։ և
էր գրեալ Յի Նազովրեցի, Թագաւոր
20 հրեից ։ * Զայն տախտակ ընթերցան
բազումք ի հրեից ։ զի մօտ եր ի քա
ղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յի ։
և

և եր գրեալ Եբրայեցերէն, Գաղմա
տերէն. և Յունարէն: *Ըսեն ցպի- 21
դատոս քահանայապետքն հրէից. մի՛
գրեր Թագաւոր հրէից. այլ Թէ նա
ասաց՝ Թագաւոր եմ հրէից:
*Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր ինչ 22
գրեցի՝ գրեցի:*Իսկ զինուորքն իբրև 23
Ա Կոր. Հանին ՚ի խաչ զՅ, ‖ առին զհան-
27. 35. դերձս նր. (և արարին չորս մասունս.
Մարկ. իւրաքանչիւր զինուորի մասն:) իսկ
15.24. զպատմուճանն՝ քանզի եր առանց կա
Ղուկ. րանի, ՚ի վերուստ փորանկեալ ամե-
23. 34. նևին: *Ըսեն ցմիմեանս. մի՛ պատա- 24
ռեսցուք զայդ. այլ արկցուք վիճակս
՚ի վերայ դորա՝ ումն և ելցէ: զի լցցի
Մատթ. գիրն՝ որ ասէ: ‖ բաժանեցին զհան-
21. 19. դերձս իմ յիւրեանս, և՚ի վերայ պատ
մուճանի իմոյ վիճակ արկին: զին-
ուորքն զայս ինչ գործեցին:
*Եւ կային առ խաչին Յի մայր նր. և 25
քոյր մօր նր Մարիամ Կղէոպայ. և Մա
րիամ Մագդաղենացի: *Յ իբրև 26
եառնէ զմայրն, և զաշակերտն, զոր սի-
րէր, զի կայր մօտ. ասէ ցմայրն, Կին
դու, ահա որդի քո: *Ըսպա ասէ ցա- 27
շակերտն: ահա մայր քո: և յայնմ ժա
մանակէ եառ աշակերտն զնա առ իւր:
*Յետ այսորիկ գիտաց Յ, եթէ ահա 28
Մատթ. ամենայն ինչ կատարեալ է: ‖ զի կատարե-
68.22. ցի գիրն, ասէ. ծարաւի եմ:*Եւ անդ 29
կայր աման ինչ լի քացախով: և նոյ
սպունգ լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝
շուրջ եդեալ զխոտաւ զոսպի՝ մա-
30 տուցին ՚ի բերան նր: *Իբրև եառ Յ
զքացախն հանդերձ լեղւովն՝ ասէ: ամ
ինչ կատարեալ է: և խոնարհեցուցեալ
զգլուխն՝ աւանդեաց զոգին:
31 *Իսկ հրեայքն (քանզի ուրբաթ էր,)
զի մի անդէն ՚ի խաչին ապականիցին մար
մինքն մինչև շաբաթն. (զի եր օր մե-
ծ շաբաթուն այնորիկ:) աղաչեցին զպի
ղատոս, զի խորտակեսցեն զբարձս նց,
32 և բարձցին: *Եկին զինուորքն, և
զառաջինոյն խորտակեցին զբարձս:
նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ՚ի
33 խաչն եւեալ եր: *Իայց իբրև եկին
առ Յ, և տեսին զի այն ինչ մեռեալ
եր՝ ոչ խորտակեցին զբարձս նորա:
34 *Ըայլ մի ոմն ՚ի զինուորացն տիգաւ
խոցեաց զկողս նր: և վաղվաղակի եւ
35 արիւն, և ջուր: *Եւ որ եռեան, վկայ ‖ Եփես.
եաց. և ճշմարիտ է վկայութիւն նր: և 12.46.
նա գիտէ եթէ ճշմարիտ ասէ. զի և Ղևտ.
36 դուք հաւատասջիք: *Ըյս եղև՝ զի 9. 12.
լցցի գիրն, եթէ ‖ ոսկր նր մի՛ փշրեսցին: ‖ Ծատ
37 *Եւ գրձեալ միւս գիր ասէ, եթէ 12.10.
‖ հայեսցին ՚ի նա՝ յոր խոցեցինն: ‖ Կոր.
38 *‖Յետ այսորիկ աղաչեաց զպիղատոս 27.57.
Յոսէփ, որ յարիմաթեայ եր աշակերտ Մարկ.
Յի ՚ի ծածուկ՝ վասն ահին հրէից: 15.43.
զի բարձցէ զմարմինն Յի: և հրա- Ղուկ.
մայեաց պիղատոս: եկն և եբարձ զնա: 23. 50.
39 *Եկն և Նիկոդեմոս՝ ‖ որ եկեալն եր ‖ Ա էր.
առ Յ՚ի գիշերի զառաջինն, և եբեր 3. 2.

զմուռս

զմեռաս խաւն ընդ հալուճս , իբրև
լաերս հարիւր։ *Ա֊ռին զմարմինն Յի֊, 40
և պատեցին կտաւօք և խնկօք հան֊
դերձ ։ ոյ օրէնն եր հրեից պատել։
*Եւ էր ի տեղւօջն՝ յորում խաչե֊ 41
ցաւ՝ պարտէզ։ և ի պարտիզի անդ գե
բեզման նոր ։ յորում ոչնք երբեք եր
եդեալ։ *Անդ վ֊ ուրբաթուն հրեից՝ 42
զի մօտ եր գերեզմանն՝ եդին զՅի֊։

Գ Լ։ Ի֊

Եւ ի միաշաբաթուջն մարիամ 1
մագդաղենացի գայ առաւօտուն
ընդ արշալուսն ի գերեզման անդր։ և
տեսանէ զվէմն բարձեալ ի գրանց գե
րեզմանին։ *Ա֊պա ընթանայ՝ և գայ 2
առ սիմոն պետրոս ։ և առ միւս աշա
կերտն ։ զոր սիրէրն Յի֊ ։ և ասէ ցնո֊։
բարձին զՏ֊ի ի գերեզմանէ անտի , և
ոչ գիտեմ , ուր եդին զնա։ *Եւ պետ 3
րոս և միւս աշակերտն , և գային ի գե
րեզմանն ։ *Ընթանային երկոքեան 4
ի միասին ։ և միւս աշակերտն յառա֊
ջեաց , ընթացաւ վաղագոյն քան զպետ
րոս՝ և եկն նախ ի գերեզմանն ։
*Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային 5
անդ կտաւքն։ բայց ի՛ներքս ոչ եմուտ։
*Ա֊ին և սիմոն պետրոս՝ որ գայրն զկնի 6
նի ։ և եմուտ ի գերեզմանն ։ և տեսա֊
նէ զկտաւսն , զի կային անդ ։ *Եւ 7
վարշամակն , որ եր ի գլուխն նորա՝ ոչ
ընդ այլ կտաւսն կայր ։ այլ ուրոյն ծա
լեալ ի մի կողմն։ *Յայնժամ եմուտ 8
և միւս աշակերտն ։ որ եկեալն երյա֊
ռաջագոյն ի գերեզմանն՝ ետես և հաւ
ատաց ։ *Օի չեւես գիտեին զգիրս՝ 9
թէ պարտէ նմա ի մեռելոց յառնել։
*Ոգան դարձեալ առ միմեանս աշա 10
կերտքն ։ *Եայց մարիամ կայր ար֊ 11
տաքոյ գերեզմանին , և լայր ։ և մինչ
դեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ի գերեզմանն։
*Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակս ի 12
սպիտակս ։ զի նստէին մի ի մնարիսյ՝ և
մի յանոտից՝ ուր կայր մարմինն Յի֊։
*Եւ ասեն ցնա ։ կին դու՝ զի՞ 13
լաս ։ ասէ ցնոսա ։ զի բարձին զՏ֊ն իմ՝ ի
գերեզմանէ աստի ։ և ոչ գիտեմ , ուր
եդին զնա ։ *Օայս իբրև ասաց ։ դար 14
ձաւ՝ ի թիկունսն կոյս ։ և տեսանէ զՅի֊
զի կայր ։ և ոչ գիտեր թէ Յի֊ իցէ։
*Ա֊ասէ ցնա Յի֊ ։ կին դու՝ զի՞ լաս ։ զո֊ 15
խնդրես ։ նմա այսպէս թուեցաւ թէ
պարտիզպանն իցէ , ասէ ցնա ։ Տ֊ եր ,
եթէ դու բարձեր զնա՝ ասա ինձ , ուր
եդեր զնա՝ զի ես առից զնա ։
*Ա֊ասէ ցնա Յի֊ մարիամ ։ և նա դար 16
ձաւ , և ասէ ցնա եբրայեցերէն ։ բաբու
նի ։ (որ թարգմանի վարդապետ ։)

*Ա֊ասէ ցնա Յի֊ ։ մի՛ մերձենար յիս ։ զի 17
չևւս ես եկեալ եմ առ հայր իմ ։ այլ երթ
դու առ եղբարս իմ , և ասա՛ ցնոսա ։
եւամեմ ես առ Հայրն իմ , և առ Հայր 18
ձեր ։ և Աստուծն իմ , և Աստուած ձեր ։ *Գայմա
րիամ մագդաղենացի՝ և պատմէ աշա
կերտացն , եթէ տեսեալ նա զՏ֊ ։ և զայս
ինչ ասաց ցնա ։ *Եւ էր երեկոյ՝ իմիա 19
շաբաթուջ աւուրն ։ և դրօք փակեալք՝
ուր էին աշակերտքն Հոդովեալք վ֊ի
ահին հրեից ։ եկն Յի֊ և եկաց ի միջի
նոցա ։ և ասէ ցնոսա՝ ողջոյն ընդ ձեզ ։
*Իբրև զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռն 20
և զկողս իւր ։ և խնդացին աշակերտքն
իբրև տեսին զՏ֊ ։ *Ա֊ասէ ցնոսա դար 21
ձեալ ։ ողջոյն ընդ ձեզ ։ որպէս առաքեաց
զիս Հայր իմ , և ես առաքեմ զձեզ ։
*Եւ զայս իբրև ասաց՝ փչեաց ի՛նոսա 22
և ասէ ։ առէք զՀոգի սբ ։ *Եթէ 23
ումեք թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լի֊
նին նոցա ։ և եթէ զուրուք ունիցիք՝ կա֊
լեալ լինին ։ *Թոմաս մի յերկոտա 24
սանիցն՝ անուանեալն երկուորեակ ,
ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն Յի֊։
*Ա֊սէին ցնա այլ աշակերտքն ։ եթէ 25
տեսաք զՏ֊ ։ և նա ասէ ցնոսա ։ եթէ
ոչ տեսից ի ձեռս նորա զգեղան բևեռացն ,
և արկից զմատունս իմ ի տեղիս բևե
ռացն , և մխեցից զձեռս իմ ի կողս նո֊
ա , և մինչ ոչ հաւատամ ։ *Եւ յետ ութ 26
ուրբաթուն դարձեալ էին ի՛ներքս աշակերտքն ,
և Թոմաս ընդ նոսա ։ գայ Յի֊ դրօքն փա֊

յեղը ծովուն ։ բայց ոչ ծանեան աշա-
5 կերտքն Թէ Յ֊ն էր ։ *Ը֊ն ցնոտա

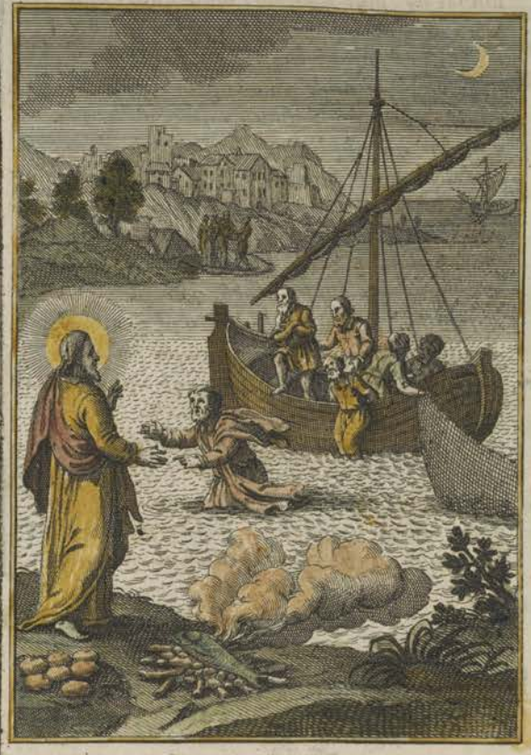

Յ֊ն ։ մանկունք՝ միթէ ունիք ինչ ո֊ւ-
տելոյ ։ պատասխանի ետուն և ասեն
6 ցնա, ոչ ։ *Ը֊ն ցնոտա Յ֊ն ։ արկէք
յաջակողմն նաւին զուռկմանդ, և գտա-
նիցէք ։ արկին , և ոչ կարէին ձգել
՚ի բազմութէն անտի ձկանցն ։
7 *Ը֊ն աշակերտն այն , զոր սիրէրն
Յ֊ն ցպետրոս ։ Տ֊ր է այն ։ սիմոն պետ-
րոս՝ իբրև լուաւ Թէ Տ֊ր է՝ էարկ զիւ-
րև զսփածանելին, (քանզի մերկ էր՝)
8 և ընկէց զինքն ՚ի ծովն ։ *և՛ այլ աշա-
կերտքն նաւաւն իսկ գային ։ (քանզի
չէին հեռի ՚ի ցամաքէ ։ այլ իբրև եր֊
կերիւր կանգնաւ) քարշէին զգործ֊ն
9 հանդերձ ձկամբքն ։ *Իբրև ելին ՚ի
ցամաք՝ տեսանեն կրակեայ կայծա֊
կանց ։ և ձուկն մի ՚ի վերայ՝ և հաց ։
10 *Ը֊ն ցնոտա Յ֊ն ։ բերէք ՚ի ձկանց
այսմ՝ զոր գուբդ կալայք այժմիկ ։
11 *Համառ սիմոն պետրոս։ և ձգեր զգոր
ծ֊ն ՚ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք ,
հարիւր յիսուն և երիւք ։ և այնչափ ինչ
կայր , և ոչ պատառեցաւ գործ֊ն ։
12 *Ը֊ն ցնոտա Յ֊ն ։ եկայք ճաշեցէք ։ և
ոչիք յաշակերտացն իշխեր հարցանել՝
Թէ դու ո՞վ ես ։ զի գիտեին Թէ Տ֊ն
13 է ։ *Գայ Յ֊ն՝ և առնու զՀացն՝ և տայ
14 նոցա ։ նոյնպէս և զձուկն ։ * Այս
երիցս անգամ երեւեցաւ Յ֊ն աշակեր֊
տացն յարուցեալ ՚ի մեռելոց ։

Զգգգգ *Ա֊

փակելոք ։ և եկաց ՚ի մէջ նոցա, և ասէ֊
ողջոյն ընդ ձեզ ։ *Ը֊պա ասէ ցԹովմաս 27

քեր զմատուռնս քո՝ և ար՛կ այսր ։ և տե՛ս
զձեռս իմ ։ և բեր զձեռն քո , և միտ֊
՚ի կողս իմ ։ և մի՛ լինիր անհաւատ՝ այլ
հաւատացեալ ։ * Պատասխանի ետ 28
Թովմաս՝ և ասէ ցնա ։ Տ֊ր իմ և Ը֊ն իմ ։
*Ը֊ն ցնա Յ֊ն ։ այդ զի տեսեր զիս՝ 29
և հաւատացեր ։ երանի , որոց ոչ էին
տեսեալ՝ և հաւատացեն ։ *Բազում 30
և այլ նշանս արար Յ֊ն առաջի աշա֊ 21.25.
կերտաց իւրոց , որ ոչ գրեալ՝ ՚ի գիրս
յայսմիկ ։ *Այլ այս այնչափ ինչ գրե֊ 31
ցաւ՝ զի հաւատայցէք, եթէ Յ֊ն Ք֊ս
է Որդի Ա֊ի ։ և զի հաւատայցէք , և
զկեանն յաւիտենականս ընդունել֊
ցիք յանուն նորա ։

ԳԼ ։ ԻԸ ։

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց 1
զանձն իւր Յ֊ն աշակերտաց իւր֊
ոց առ ծովեզերբն տիբերեայ։ և յայտ
նեաց այսպէս ։ *Էին ՚ի միասին սիմոն 2
պետրոս ։ և Թովմաս անուանեալն եր֊
կուորեակ ։ և Նաթանայէլ՝ որ ՚ի կա֊
նայ գաղիլեացւոց , և որդիքն զեբե֊
դեայ ։ և այլք յաշակերտաց անտի եր
կու ։ *Ը֊ն ցնոտա սիմոն պետրոս ։ 3
երթամ ձուկն որսալ ։ ասեն ցնա ,
գամք և մեք ընդ քեզ ։ գնացին , և
մտին ՚ի նաւ ։ և յայսմ գիշերի կալան
և ոչ ինչ ։ *Իբրև այգ եղև , կայր Յ֊ն 4

*Լ՚ե երբև ձաշեցին՝ ասէ յսիմոն պետ 15
րոս Յ՚ս ։ սիմոն յովհաննու սիրե՞ս զիս
առաւել քան զդոսա ։ ասէ ցնա ։ այո՞
Տ՚ր ։ և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ ։
ասէ ցնա՝ արածեա զգառինս իմ ։
*Դարձեալ ասէ ցնա ։ սիմոն յովհաննու 16
սիրե՞ս զիս ։ ասէ ցնա ։ այո՞ Տ՚ր՝ և դու
գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ ։ ասէ ցնա՝ ա-
րածեա զոչխարս իմ ։ *Լ՚ասէ ցնա ե- 17
րիցս անգամ ։ սիմոն յովհաննու սիրե՞ս
զիս ։ տրտմեցաւ պետրոս, զի ասացն
ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս։և ասէ ցնա։
Տ՚ր, դու զամէնն գիտես ։ և դու իսկ զամէն
ձանաչես՝ և եթէ սիրեմ զքեզ ։ ասէ
ցնա Յ՚ս ։ արածեա զոչխարս իմ ։
ես.պեսա. *Լ՚ամէն ամէն ասեմ քեզ ։ զի մինչ մա 18
ես.14. նուկն էիր , անձամբ անձին գօտի
ածէիր՝ և երթայիր , յո՛ և կամէիր ։ և
յորժամ ծերասցիս, ձեռս՝ ի վեր կալ
ցիս ։ և այլք ածցեն քեզ գօտի , և տար
ցին ուր ոչ կամիցիս ։ *Օայս ասաց՝ 19
նշանակեալ թէ որով մահու փառաւ

որ առնիցէ զԱ՚Ծ ։ և զայս երբև ասաց,
ասէ ցնա՝ ետ զկնի իմ ։
*Դարձեալ պետրոս՝ և տեսանէ զայա 20
կերտն՝ զոր սիրէր Յ՚ս , զի երթայր
զկնի ։ ‖ որ և անկաւ զլանջօք նորա՝ և ‖ Ա՚ի.
ասէ ։ Տ՚ր , ով է՝ որ մատնելոց է զքեզ ։ 13. 23.
* Օնա տեսեալ պետրոսի , ասէ Յ՚ս ։ 21
Տ՚ր, իսկ սա զի՞ ։ *Լ՚ասէ ցնա Յ՚ս ։ եթէ 22 այլով
կամիմ, զի կացցէ դա՝ մինչև ես գամ.
քեզ զի՞ փոյթ է՝ դու ետ զկնի իմ ։
*Լ՚ել բանս այս յեղբարս՝ և համա 23
րեցան թէ աշակերտն այն ոչ մեռանի
ցի ։ և ոչ ասաց նմա Յ՚ս եթէ ոչ մեռա
նիցի. այլ թէ կամիմ՝ թէ կացցէ
դա՝ մինչև ես գամ ։ *Լ՚ս աշակերտէ 24
որ վկայէ վասն այսոցիկ ։ որև գրեացն
իսկ զայսոսիկ ։ և գիտեմք եթէ ձշմա
րիտ է վկայութիւն նո՛ր ։ *Լ՚այլ է և այլ ‖ Ա՚ի. 25
ինչ բազում, զոր արար Յ՚ս ։ որք եթէ 20. 30.
գրեալ էին մի ըստ միոջէ . կարծեմ
թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տա
նել զգիրսն՝ որք թէ գրեալ էին .

ԳՈՐԾՈՑ.

Այնպէս հայիցէն նոյա, վէրացաւ. եւ ամպն էառաւ զնոսա յաչաց նոցա։ Գործ. 1. 9

Եւ երեւեցան նոցա բաժանեալ լեզուք իբրեւ ի հրոյ. եւ նստաւ ի վերա իւրաքանչիւր ի նոսա։ Գործ. 2. 3.

Գ Ո Ր Ծ Ք

Ա Ո Ա Ք Ե Լ Ո Ց։

Գլուխ Հազարերորդ։

ԲԱՆՆ, զոր արարի վասն ամի, ո՞ թէ օփիր ոչ. զոր սկսաւ Յի առնել և ուսուցանել։

* Մինչեւ յօրն 2
պատուիրեալս առաքելոցն՝ ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ։ զորս ընտրեացն, և վերացաւ։ * Որոց յանդիման կացոյց զինքն 3
կենդանի յետ չարչարանաց իւրոյ՝ ի բազումս արուեստս՝ յաւուրս քառասն ոմն երեւիլ նոցա՝ և ասել վասն արքայու- 4
թեանն Աստուծոյ։ * Եւ ի հաղորդել ընդ նոսա հացիւ, ոչ պատուիրեր տալ նոցա յԵրկ-
մի մեկնիլ. այլ սպասել աւետեաց հօր, զոր լուարուքն յինէն։

Ոզ ոչ 24. 49. Յօգ. 14. 26. Լուկ.

Ձ լ ա 2

5 * Օի յովհաննէս մկրտեաց՝ ի ջուր։ ոչ այլ դուք մկրտիցիք՝ ի հոգին սրբ, ոչ յետ քան զայս աւուրս ինչ աւուրցս այսոցիկ։

Մարկ. 3. 11.

6 * Եւ նոքա մատուցեալ հարցանէին զնա՝ և ասէին։ Տէր՝ եթէ՝ ի ժամանակի կու տաս յայսմիկ հաստատանելոց իսրա-

Մարկ. 1. 8. Ղուկ. 3. 16.

7 զարքայութիւն իմէլի։ * Ասէ ցնոսա. ոչ է ձեզ գիտել զժամն և զժամանակս, զոր Հայր եդ յիւրում իշխանութեան։

Յօգ. 1. 26.

8 * Եւ առջիք զզօրութիւն՝ ի հասանիլ հոգւոյն սրբոյ՝ ի վերայ ձեր և եղիջիք ինձ վկայք յերուսաղէմ, և յամենայն հրէաստանի, և՝ ի սամարիա. և մինչև՝ ի ծագս երկ-

Ոչ այլ 2. 2. Ոզ ոչ 24. 48.

9 րի։ * Եւ զայս իբրև ասաց՝ մինչդեռ հայէին նոքա՝ վերացաւ։ և ամպն կա-
10 ւար զնա յաչաց նոցա։ * Եւ մինչդեռ սլուզեալ էին ընդ երկինս երթալոյն նորա, ահաւասիկ արք երկու երեւեցան նոքա՝ ի հանդերձս սպիտակս։
11 * Որք և ասացին։ արք գաղիլեացիք՝ ընդէ՞ կայք հայեցեալ ընդ յերկինս։

Զ ղ ղ ղ ղ 2 այս

այս Յ՚ որ վերացաւն ՚ի ձէնջ յեր-
կինս, սոյնպէս եկեսցէ զոր օրինակ
տեսիք զնա երթալ յերկինս։ * Յայն 12
ժամ ապա դարձան յԵրեմ՚ յանտառանեալ
լեռնէն ձիթենեաց։ որ է մերձ յԵրեմ
ըստ շաբաթու ճանապարհի ։ * Եւ 13
իբրև մտին ՚ի վերնատունն, ելին ուր
վանքն իսկ էին։ Պետրոս՝ և Յովհան-
նէս։ Յակոբոս՝ և Անդրէաս։ Փիլիպ
պոս՝ և Թովմաս։ Բարթուղիմէոս՝ և
Մատթէոս։ Յակոբոս այլփեան՝ և
Շմաւօն նախանձայոյզ։ և Յուդա
Յակոբեան։ * Սոքա ամենեքեան էին 14
հանապազորդեալք միաբան յաղօթս
հանդերձ կնամբք և մարեմամ մօրն
Յի՚ և եղբարբք նորա։ * Եւ յաւուրսն 15
յայսոսիկ յարուցեալ պետրոս ՚ի մէջ
եղբարցն՝ ասէ։ (և էր անդ բազմու-
Ա Մատ. թիւն անուանց հարիւր և քսանից։)
40. 10. * Արք եղբարք՝ պարտ է կատարիլ 16
Յօհան. գրոյն, ‖ զոր յառաջագոյն ասաց Հո-
13.18. գին սբ՚ ՚ի բերանոյ Դաւթի՝ վասն յու
որ եղեա դայի։ որ եղև առաջնորդ ունելեացն
առաջ- Յի։ * Օի ՚ի թիւս մեր էր՝ ընդ մեզ։ 17
նորդ այ- և հասեալ էր նմա վիճակ պաշտամանս
նոցիկ, որ այսորիկ։ * ‖ Սա ստացաւ գեօղ ՚ի վար 18
ընկոնե ձառ անիրաւութեանն։ և ուռուցեալ հեր
նին զՅի՚ ձառ ընդ մէջ՝ և հեղաւ ամ փոր նո։
Ա Մատ. * Եւ յայտնի եղև ամենեցուն՝ որք 19
27. 7. բնակեալ են Երեմ։ մինչև կոչեցաւ դեղն
այնմիկ բարբառովն Իւրեանց ակեղ
դամայ։ այսինքն՝ գեօղ արեան։
Ա Մաղմ. * Օի գրեալ է ՚ի գիրս սաղմոսաց ։ ‖ 20
68.26. եղիցի բնակութիւն նո՚ աւերակ։ և մի
‖ Մաղմ. ոք լիցի՚ որ բնակիցի ՚ինմա։ ‖ և զկարգ
108. 8. նորա առցէ այլ։ * Արդ՝ պարտ է յա- 21
րանցս յայսցանէ՝ եկելոցս ընդ մեզ
յամ ժամանակի՝ յորում եմուտ և ել
առ մեզ Տ՚ Յ՚։ * Սկսեալ ՚ի մկրտու 22
թենէն Յօհաննու մինչև յօրն՝ յորում
վերացաւ ՚ի մէնջ։ վկայ յարութենէ նո՚
ընդ մեզ լինիլ միում ՚ի սոցանէ։
* Եւ կացուցին երկուս ։ զՅոսէփ՝ ո- 23
րում բարսաբաս կոչէին։ որ անուա-
նեցաւն յուստոս ։ և զՄատթիաս ։
* Եւ կացեալ յաղօթս՝ ասեն ։ դու Տ՚ 24
սրտագէտ ամե ։ յայտնեա զմի ոք՝ զոր
ընտրեցեր ՚ի սոցանէ յերկոցունց ։
* Առնուլ զվիճակ պաշտամանս այս 25
րիկ՝ և զառաքելութե՚, յորմէ անկաւ
Յուդաս՝ գնալ ՚ի տեղի իւր։
* Եւ ետուն վիճակս նոցա ։ և եղ վի 26
ճակն մատթիայ ։ և համարեցաւ
ընդ մետասան առաքեալսն։

Գ Ի։ Ը։

Եւ ՚ի կատարիլ աւուրցն պենտե 1
կոստէից՝ էին ամենեքեան միա-

2 բան ՚ի միասին ։ * Եւ եղև յանկարծա
կի հնչիւն յերկնից՝ եկեալ իբրև սաս
տիկ հողմոյ։ և ելից զամ զաւունն յո-
3 րում նստէին ։ * Եւ երևեցան նոցա
բաժանեալք լեզուք իբրև ՚ի հրոյ։ և
նստաւ իւրաքանչիւր ՚ի վերայ նոցա։
4 * ‖ Եւ լցան ամենեքեան Հոգւով սր- ‖ Մա-
բով։ և սկսան խօսիլ յայլ լեզուս՝ ոն 3.11.
և Հոգին տայր բարբառիլ նոցա։ Մարկ.
5 * Եւ էին յԵրեմ բնակեալք Հրեայք՝ 1. 8. և
արք երկիւղածք յամ ազգաց՝ որք ՚ի 16.17.
6 ներքոյ երկնից։ * Եւ իբրև եղև բար Գոր.
բառս այս՝ եկն միաբան բազմութի՚ն՝ 3.16.
և խռնեցաւ։ զի լսէին յիւրաքանչիւր Յօհ.
7 լեզուս խօսիլ նոցա ։ * Այլանդանային 7. 39.
ամենեքեան, և զարմանային, և ասէ Ա Եր.
ին ընդ միմեանս։ ո՞չ աւասիկ ամենե 1. 8.
քին սոքա՝ որք խօսին, գալիլեացիք Ա Պտ.
8 են։ * Եւ զիարդ լսեմք մեք իւրա- 11. 16.
քանչիւր բարբառս մեր՝ յորում ծն և 19.6.
9 եաք եմք։ * Պարթևք և մարք՝ և իլա
մայիք՝ և որք բնակեալք են ՚ի միջա-
գետս՝ ՚ի Հրէաստանի՝ և ՚ի գամիրս՝ ՚ի
10 պոնտոս՝ և յասիայ ։ * ՚ի փռւգիայ և
՚ի պամփիւլիայ՝ յեգիպտոս՝ և ՚ի կող
մանս լիբեացւոց ։ որք ընդ կիւրե-
նացիս, և որք եկք հռոմայեցիք։
11 * Հրեայք՝ և եկք նոցուն ։ կրետացիք՝
և արաբացիք՝ լսեմք խօսիլ նո՚ ՚ի մեր
12 լեզուս զմեծամեծս Աւ՚ ։ * Այլանդա-
նային ամենեքեան զարմացեալք, և
ասէին ցմիմեանս, զի՞նչ կամիցի այս
13 լինիլ ։ * Եւ կիսոցն ընդ խաղ արկեալ՝
ասէին, Թէ քաղցուածիցք եցեն։
14 * Յարուցեալ պետրոս հանդերձ մե-
տասանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր և խո
սեցաւ ընդ նոսա ։ արք հրէաստանեայք՝
և որք բնակեալք եք Երեմ ամենեքին,
այս ձեզ յայտնի լիցի՝ և ունկնդիք բա
15 նից իմոց ։ * Ոչ որպէս դուք կար-
ծէք՝ Թէ սոքա արբեալք եցեն ։ զի
պեռ երեք ժամք են աւուր։
16 * Այլ այս է՝ որ ասացաւ ՚ի ձեռն մար
17 գարէին յովելի՚ոյ ։ * ‖ Եւ եղիցի ետս ‖ Կա
այսորիկ յաւուրս յետինս՝ ասէ Աւ՚ 44.3.
հեղից ի Հոգւոյ իմմէ ՚ի վերայ ամենայն Յոել
մարմնոյ ։ և մարգարէասցին ուստերք 2. 28.
ձեր ։ և դստերք ձեր ։ և երիտասարդք
ձեր տեսիլս տեսցեն ։ և ծերք ձեր երա
18 զք երազասցին ։ * Եւ ՚ի վերն ծառայից
իմոց՝ և ՚ի վերայ աղախնայց իմոց յաւ
ուրս յայնոսիկ հեղից ի Հոգւոյ իմմէ, և
19 մարգարէասցին ։ * Եւ տացց նշանս
յերկինս ՚ի վեր՝ և նշանս յերկիր ՚ի խո
նարհ ։ արիւն, և հուր, և մրրիկ ծխոյ ։
20 * Արեգակն դարձցի ՚ի խաւար, և
լուսին յարիւն՝ մինչև եկեալ եցէ օր
Տ՚ն մեծ և երևելի։
* ‖ Եւ

‖ Յովել. 2. 32. Հռոմ. 10. 13. *‖ Եւ եղիցի ամ որ կարդասցէ զանուն Տ՚ն կեցցէ։ * Երք լիջոյիք ։ լուսարուք զբանս զայսոսիկ ։ զի Նազովրեցի, զայր յուցեալ Ա՚ի ձեզ զօրութիւն , և նշանս, և արուեստիւք, զորս արար նովաւ Ա՚ն ՚ի միջի ձերում, ոյզ և դուք իսկ գիտէք ։ * Օնս նկատեալ խորհրդով և կանխագիտութեամբն Ա՚ի մատնեալ ՚ի ձեռս անօրինաց՝ բեւեռեալ ՚ի փայտի սպանիք ։ * Օր Ա՚ն յարոյց՝ լուծեալ զերկունս մահու ։ քանզի ոչ էր հնար ըմբռնիլ նմա ՚ինմանէ ։

‖ Ասաղ. 15. 8. *‖ Յաւուրն իսկ ասէ զնմանէ. ‖ յառաջագոյն տեառանէի զՏ՚ն առաջի իմ յամենայն ժամ, զի ընդ աջմէ իմմէ է, մի սասանեցայց ։ * Ո՚ան այսորիկ ուրախ եղեւ սիրտ իմ, և ցնծացաւ լեզու իմ. եւս և մարմին իմ բնակեսցի յուսով ։ * Օի ոչ թողցես զանձն իմ ՚ի դժոխս՝ և ոչ տացես սրբոյդ քում տեսանել զապականութիւն ։ * Ծանուցեր ինձ զճանապարհս կենացս ։ լցուսցես զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց ։ * Երք եղբարք՝ պարտ է համարձակութեամբ ասել ձեզ վասն նահապետին դաւթի. ‖ զի մեռաւ՝ և թաղեցաւ ։ և գերեզման նորին կայ ՚ի միջի ձերում մինչև ցայսօր ։ * Օի մարգարէ էր ։ և գիտէր , եթէ երդմամբ ‖ երդուաւ նմա Ա՚ծ՚ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա ։ * Յառաջագոյն ծանուցեալ խօսեցաւ վասն յարութեանն Ք՚ի. ‖ զի ոչ թողաւ ոգի նորի ՚ի դժոխս՝ և ոչ մարմին նորա տեսաւ զապականութիւն ։ * Օայս Յ՚ն յարոյց Ա՚ծ՝ որում ամենեքեան մեք վկայեմք ։ * Ա՚ջոյն Ա՚յ բարձրացեալ. զաւետիս Հոգւոյն սրբոյ ընկալեալ ՚է Հօրէ՝ սփռեաց զայս , զոր դուք իսկ տեսանէք՝ և լսէք ։ * Օի ոչ եթէ դաւիթ ել յերկինս. ասէ իսկ ինքն՝ ‖ ասաց Տ՚ն Տ՚ն իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ ։ * Մինչև եդից զթշնամիս քո պատուհանդան ոտից քոց ։ * Ա՚րդ՝ ձշմարտիւ գիտասցէ ամ՝ տունդ իսրայէլ. զի Տ՚ն զնա և օծեալ Ա՚ծ արար . զայն Յ՚ն՝ զոր դուքն խաչեցիք ։ * Եւ լուեալ զայս՝ գրգռեցան ՚ի սիրտս իւրեանց. և ասեն ցպետրոս՝ և ցայլ առաքեալսն. զինչ գործեսցուք արք եղբարք ։ * Ա՚ստ ցնո պետրոս . ապաշաւեցէք՝ և մկրտեսցի իւրաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ յանուն Տ՚ն Յ՚ն Ք՚ի ՚ի թողութիւն մեղացդ . և ընկալջիք զաւետիս Հոգւոյն սրբոյ ։ * Օի ձեզ են աւետիքս՝ և որդւոց ձերոց ։ և ամ հեռաւորաց՝ զորս կոչեսցէ Տ՚ն Ա՚ծ մեր։ * Եւ այլովք բազմօք բազմօք վկայութիւն դնէր , և մխիթարէր զնո՚ և ասէր ։ ապրեցարուք յազգէ ասի խոտորելոյ յայսմանէ ։ * Իմանք յօժարութիւն ընկալեալք զբան նորա՝ մկրտեցան ։ և յաւելան յաւուր յայնմիկ հոգիք իբրև երեք հազարք։

Գ.Գ

* Եւ էին հանապազորդեալք վարդապետութեանն առաքելոցն ։ և հաղորդութեամբ և բեկանելոյ հացին , և աղօթից ։ * Եւ լինէր ամ անձին՝ ահ և երկիւղ ։ բազում նշանք և արուեստք ՚ի ձեռս առաքելոցն գործեին ։ * Ո՚ւ հաւատացեալքն էին ՚ի միասին . և ունէին զամ ինչ հասարակաց ։ * Եւ զտացոնճս և զինչս վաճառէին , և բաշխէին զայն ամենեցուն՝ ոմ զիւրոյ պիտոյ ինչ լինէր ։ * Հանապազօր կանխեալ միաբանութեամբ ՚ի տաճարն ։ և առանձին բեկանէին զհացն ։ և առնուին զկերակուր ուրախութեամբ , և միամտութեամբ սրտի ։ * Օրհնէին զՄ՚ծ՝ և ունէին շնորհս առ ամ ժողովուրդն ։ և Տ՚ն յաւելոյր ՚ի փրկեալսն հանապազ օր ՚ինոյն։

Գ.Ի. Գ.

1 Պետրոս և յովհաննէս ելանէին ՚ի տաճար անդր յհինգերորդ ժամու
2 աղօթից ։ * Եւ էր այր մի կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ՝ զոր բարձեալ դնէին հանապազ առ դրան տաճարին , որ կոչի գեղեցիկ ։ խնդրել զողորմութիւն
3 յայնոցանէ՝ որք մտանէին ՚ի տաճարն ։ * Որոյ տեսեալ զպետրոս և զյովհաննէս՝ զի մտանէին ՚ի տաճարն, աղաչէր
4 զողորմութիւն առնուլ ։ * Հայեցաւ ՚ի նա պետրոս յօհաննու հանդերձ, և
5 ասէ ։ հայեաց ՚ի մեզ ։ * Եւ նա դարձաւ ՚ինոսա , և ակն ունէր առնուլ ինչ ՚ի
6 նոցանէ ։ * Եւ ասէ պետրոս, զարծաթ և զոսկի ոչ ունիմ. բայց զոր ունիմն , զայս տամ քեզ ։ յանուն Յ՚ի Ք՚ի Նազովրեցւոյ արի , և գնա ։ * Եւ կալեալ
7 զաջոյ ձեռանէ նր՝ յարոյց զնա. և անդէն հաստատեցան բազկք նր և սրունք։
8 * Ի վեր վազեաց՝ և սկսաւ գնալ. և եմուտ ընդ նոսա ՚ի տաճարն. գնայր, և
9 վազէր՝ և օրհնէր զՄ՚ծ ։ * Եւ ետես ամ՝ ժողովուրդն զնա . զի գնայր , և
10 օրհնէր զՄ՚ծ ։ * Եւ գիտէին զնա՝ զի սա էր, որ նստէր վասն ողորմութեանն առ գեղեցիկ դրան տաճարին. և լցան զարմանալեօք ՚ի վերայ նշանին , որ եղեւ ։
11 * Եւ մինչ նա ունէր զպետրոս և զյովհաննէս , ընթացաւ ամ ժողովուրդն առնոսա ՚ի սրահն՝ որ կոչիւր սաղոմոնի
12 նի՝ զարմացեալք ։ * Իբրև ետես պետրոս , պատասխանի ետ ժողովրդեանն. արք իսրայէլք՝ զի՞ զարմացեալ էք ՚ի սմ

եղիւն զնա ՚ի բանտի, մինչև ՚ի վաղիւն,
4 զի եր ընդ երեկս։ * Իսկ բազումք ՚ի
լսողաց բանին՝ հաւատացին ։ և եղև
թիւ մարդկան իբրև հազարաց հնգ
5 դից։ * Եւ եղև ՚ի վաղիւն անդր՝ ժո-
ղովել նոցա զիշխանան՝ և զերիցունս՝ և
6 զգպիրս յԵրեմ ։ * Եւ զանանայ քահա-
նայապետ և զկայիափայ. և զՅոհան-
նէս. և զաղէքսանդրոս. և որք միան-
գամ էին յազգէ քահանայապետին։
7 * Եւ կացուցեալ զնոսա ՚ի մէջ՝ հար-
ցանէին ։ որով զօրութ՚ի, կամ որով
անուամբ արարիք դուք զայս։
8 * Յայնժամ պետրոս լցեալ Հոգւով
սրբով՝ ասէ ցնոսա. իշխանք ժողովր-
9 դեան, և երիցունք ՚իլի ։ * Եթէ ար-
ժան ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վն
երախտեաց առն միոյ ակարի, որով սա
10 բժշկեցաւ ։ * Յայտնի լիցի ամենե-
ցուն ձեզ՝ և ամ ժողովրդեանն ՚իլի ։
զի յանուն Յի Ա՚ի Նազովրեցւոյ՝ զոր
դուք խաչեցիք՝ զոր ած յարոյց ՚ի մե
ռելոց. Նովաւ սա կայ առաջի առաջի
11 ձեր ողջացեալ ։ * ‖ Նա է վէմ անար ‖ Ասի.
գեալ ՚ի ձէնջ շինողաց ։ որ եղև գլուխ 117.22.
12 անկեան։ * Եւ չիք այլով ՚իւիք փրկու Հայ.
Թի։ զի և ոչ անուն այլ գոյ ՚ի ներքոյ 28. 16
երկնից տուեալ ՚ի մարդիկ՝ որով ար- Ասա.
ժան իցէ կեալ մեզ։ 21. 42.
13 * Նայեցեալ ՚ի համարձակութ՚ին պետ Գ.Ե
րոսի և յօհաննու, և ՚ի գիր հասեալ Թէ
արք տգէտք՝ և առանց դպրութեան Ասպ.
են, զարմանային, զի ճանաչէին զնո 12. 10.
14 Թէ ընդ Յի էին։ * Եւ զայրն ևս տե Ասա.
սանէին զբժշկեալն՝ զի կայր ընդ նո 20. 17.
սա. և ոչ կարէին ասել պատասխանի։ Ասա.
15 * Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս քան զա 9. 33.
տեանն ելանել. խորհեցան ընդ միմեանս, 1. Պետ
16 * Եւ ասեն՝ զինչ արասցուք արանցս 2. 7.
այսոցիկ՝ զի երևելի նշան եղև ՚ի ձեռն
սոցա ։ ամ՝ իսկ բնակչաց եր մի յայտ,
17 և ոչ կարեմք ուրանալ։ * Ա՚յլ զի մի
առաւել ճարակեսցի ՚ի ժողովուրդն՝
սպառնասցուք նոցա, մի ևս խօսիլ յա-
նունն յայն՝ մի ումեք ՚ի մարդկանէ ։
18 * Եւ կոչեալ զնոսա՝ պատուիրեցին
ամենևին մի խօսիլ՝ և մի ուսուցանել
19 յանունն Յի ։ * Իսկ պետրոս և յօհան
նէս պատասխանի եառնուն և ասեն ցնա.
Եթէ արժան իցէ առաջի Ա՚Ծ՝ ձեզ
լսել առաւել քան Ա՚Ծ՝ ընտրեցէք։
20 * Ա՚յլ մեք ոչ կարեմք, զոր տեսաքն և
21 լուաք՝ չխօսիլ։ * Եւ նոքա սպառնացեալ
արձակեցին զնոսա, և ոչինչ գտեալ Թէ
ոգի պատուհասեսցեն զնոսա վասն ժողո-
վրդեանն. զի ամենեքեան փառաւոր
առնէին զած՝ վասն իրացն եղելոյ։
22 * Ո՚ր ամաց էր այրն՝ աւելի քան զքա-

սայսոցիկ՝ կամ ընդ մեզ զի՞նչ պղու-
ցեալք, իբր Թէ անձին զօրութ՚իւ ինչ՝
կամ քաջութ՚իւ արարեալ իցէ զդնալդ-
դմա։ * Ա՚Ծ աբրահամու՝ և Ա՚Ծ իսա- 13
հակայ՝ և Ա՚Ծ յակոբայ, Ա՚Ծ հարցն մե
րոց փառաւորեաց զորդի իւր զՅ՚ն.
զոր դուքն մատնեցիք՝ և ուրացայք
առաջի պիղատոսի, ՚ի դատեն նո՚ր ար- 14
ձակել։ * ‖ Եւ դուք զսո՚ն և զարդարն ‖ Առա.
27. 20. ուրացայք. և խնդրեցիք զայր մի մա- 3. 14.
Առէ. հասպարա շնորհել ձեզ։ * Եւ զառաջ 15
15. 11. նորդ կենացն սպանիք. զոր ած յարոյց
Գ՚ոէ. ՚ի մեռելոց. որում մեք իսկ վկայք եմք։
23. 18. * Եւ հաւատով անուա՚ն նորա զսա՝ 16
Յօհա. զոր տեսանէք և գիտէք՝ հաստատեաց
18. 40. անուն նո՚ր։ և հաւատքն, որք նովաւ՝
եառուն դմա զառողջութ՚իս զայս՝ յան
դիման ձեր ամենեցուն ։ * Եւ արդ 17
եղբարք՝ գիտեմ, զի անգիտութ՚ի ա-
րարիք՝ որպէս և իշխանքն ձեր ։
* Ա՚յլ ած՝ ոգի յառաջագոյն պատ- 18
մեաց ՚իբերանոյ ամենայն մարգարէից
զչարչարին Ք՚ի իւրոյ՝ նոյնպէս և կա
տարեաց։ * Ա՚րդ՝ ապաշաւեցէք և դար 19
ձարո՚ւք ՚իջնջել զմեղս ձեր ։ * Մի՝ զի 20
եկեսցեն ժամանակք հանգստեան յե
րեսաց Տ՚ն. և առաքեսցէ զյառաջա-
գոյն նկատեալն ձեզ զՅ՚ն Ք՚ն։
* Օ՚ր պարտ է երկնիւք ընդունիլ մին 21
չև ՚ի ժամանակս ամենեցուն հաստա
տելոյ։ զորոյ խօսեցաւ ած ՚ի բերանոյ
սրբոյ իւրոց մարգարէից ։
Գ.Դ * Ա՚սէս ասաց ցհարան, ‖ Թէ մարգա 22
ի.յարուսցէ ձեզ Տ՚ն ած ձեր յեղբարց
ձերոց իբրև զիս, նմա լո՚ւիջիք՝ ըստ
18.15. ամե՚ն, որ զինչ և խօսեսցի առ ձեզ ։
* Եւ եղիցի ամ անձն, որ ոչ լո՚ւիցէ 23
մարգարէին այնմիկ, սատակեսցի ՚ի
ժողովրդենէն։ * Եւ ամ մարգարէք՝ 24
որք ՚ի սամուե՚ի և այսր՝ խօսեցան, և
պատմեցին զաւուրս զայսոսիկ ։
* Դուք եք որդիք մարգարէիցն, և 25
ուխտին, զոր ուխտեաց ած ընդ հարս
Գ՚ծ. ձեր։ և ասէ յաբրահամ. ‖ Ի զաւակի
12.3. ի քումմ՚ օրհնեսցին ամ ազգք երկրի ։
26.4. * Ձեզ նախ յարոյց ած զորդի իւր. 26
և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ ՚ի
դառնալ ձեզ իւրաքանչիւր ՚ի չա-
րեացն ձերոց ։

Գ.Ի։ Գ։

Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժո 1
ղովրդեանն, հասին ՚իվերայ նո՚ց
քահանայքն և իշխանք տաճարին, և
սադուկեցիքն։ * Ո՚յրագնեալք՝ վա՚ 2
ռուցանելոյ նոցա զժողովուրդն՝ և
պատմելոյ Յի՚ն զյարու Թի՚ն մեռելոց։
* Ա՚նտէր ՚ինն զձեռս իւրեանց. և 3

սատանայ զսիրտ քո՝ ստել քեզ Հոգ-
ւոյն սրբոյ, և խորել ի գնոց գեղջն։
4 *Ոչ ապաքէն մինչ կայրն՝ քո էր. և ի
վաճառելն ընդ քո իշխանութիւն էր։
զի՞ է՝ զի եդեր ի սրտի քումմ գիւրս զայս-
ոչ ստեցեր մարդկան, այլ Ա.Ի։
5 *Եւ լուեալ անանիա զբանս զայս-
սիկ՝ անկաւ, և էհան զոգի։ և եղև ահ
մեծ ի վերայ ամենեցուն, որք լուհանն
6 զայս։ *Յոտն կացին երիտասարդքն՝
և ամփոփեցին զնա՝ և տարեալ թաղե
7 ցին։ *Եւ եղև իբրև ժամք երեք ան-
ցին, և կին նր ոչ գիտեր զինչ եղեալն
8 էր՝ եմուտ ի ներքս։ *Պատասխանի
ետ նմա պետրոս՝ և ասէ։ ասա դու
ինձ՝ թէ այնչափ գնոց զգիւղն վա-
ճառեցիք։ և նա ասէ՝ այո՛ այնչափ։
9 *Եւ ասէ ցնա պետրոս. զի՞ է՝ զի միա
բանեցայք դուք փորձել զՀոգին Ա-
ահա ոտքն, որք թաղեցին զայրն քո՝ ի դրան, հանցեն և զքեզ։ *Եւ անկաւ ոտ
10 անդէն առ ոտս նորա՝ և էհան զոգի։
մտին երիտասարդքն՝ գտին զնա մե-
ռեալ. և հանին, և թաղեցին առ առն
11 իւրում։ *Եւ եղև երկիւղ մեծ ի վր
ամենայն եկեղեցւոյն. և ի վերայ ա-
մենեցուն՝ որք լուհան զայն։
Ե.Ի. 12 *Եւ ի ձեռս առաքելոցն լինէին նր
շանք և արուեստք բազումք ի ժողովր
դեհան։ և էին միաբան ամենեքեան ի
13 սրահին սողոմոնի։ *Եւ յայլոց անտ
ոչք իշխեր մերձենալ առ նոսա։ այլ
14 յարգեր զնա ժողովուրդն։ *Եւ ա-
ւելեաւ և յաւելանային հաւատա-
ցեալքն ի Տր, բազմութիւն արանց և
15 կանանց։ *Մինչև ի հրապարակն
հանել զհիւանդս, և դնել պատգարա
կօք և մահճօք իբրեանց. զի ընդ ան-
ցանելն պետրոսի՝ գոնէ հովանի նորա
16 հասցի ումեք ի նոցանէ։ *Եւ ժողո-
վիւր բազմութիւն շուրջ ի քաղաքաց ան
տի յեհ՝ բերելն զհիւանդս և զնե-
ղեալս յայսոց պղծոց. որք և բժշկեին
17 ամենեքեան։ *Յարուցեալ քահանայ
ապետն, և ամենեքին որք ընդ նմա
(աղանդն սադուկեցւոց) լցան նախան
18 ձու։ *Եւ արկին զձեռս յառաքեալսն՝
և եդին զնս հրապարակաւ ի բանտի։
19 *Ա.պա հրեշտակ Տ՚ն ի գիշերի եբաց
զդուրս բանտին. և հանեալ զնս՝ ասէ։
20 *Կացէք, կայէք ի տաճարին, և խո
սեցարուք ընդ ժողովրդեանն զամ
21 պատգամս կենացս այսոցիկ։ *Եւ իբ
րև լուհան, մտին ընդ առաւօտն ի տա
ճարն՝ և ուսուցանէին։ եկն քահանայա
պետն՝ և որք ընդ նմա, կոչեցին միա
բան զաւետեանն, և զամ՚ծերակոյտ որդ
ւոյն Իսրլ, և առաքեցին ի բանտն
ածել

ռասուն՝ յորոյ վերայ եղև նշանս այս
բժշկութե։ *Եւ անտի արձակեալք 23
եկին առ իւրեանսն. և պատմեցին,
որչափ ինչ ասացին ցնոսա քահանայա
պետքն և երիցունքն։ *Եւ նոյն լուեալ՝ 24
ամբարձին զձայնս իւրեանց առ Ա.Ծ
և ասեն։ դու Տ՚ Ա.Ծ՝ որ արարեր զեր
կինս և զերկիր՝ զծով և զամ՝ որ է ի
նոսա։ *Ո՛ր ի բերանոյ հօր մերոյ դաւ 25
Թի ծառայի քոյ՝ ի ձեռն հոգւոյն սր-
Ա Պաշ. բոյ ասացեր։ ‖ զմի՞ խաւսեցան հե-
2. 1. թանոսք՝ և ժողովուրդք խորհեցան
անոտիս։ *Յանդիման եղեն թագաւ 26
որք երկրի. և իշխանք ժողովեցան ի
միասին, վասն Տ՚ն և վասն օծելոյն նր։
*Ժողովեցան արդարև ի քաղաքիս 27
յայսմիկ, ի վերայ սրբոյ Ա.ծոյ քոյ
Յի՛, զոր օծեր. Հերովդէս՝ և պոնտոս
պիղատոս՝ ազգօք և ժողովրդօք հլի։
*Ա.նկնել որչափ ձեռն քո և կամք յա- 28
ռաջագոյն սահմանեցին լինիլ։ *Եւ 29
արդ Տ՚ր, հայեաց ի սպառնալիսն նոյ՝
և տուր ծառայից քոց ամ՚ համարձա-
կութիւն խօսիլ զբանն քո։ *Ի ձգել 30
զձեռն քո ի բժշկութիւն, և նշանս, և
արուեստս, լինիլ անուամբ սրբոյ Ա.ծ
ոյ քոյ Յի՛։ *Եւ մինչ կային նոքա 31
յաղօթս՝ շարժեցաւ տեղին՝ յորում
էին ժողովեալ. և լցան ամենեքին Հոգ
ւով սրբով. և խօսէին զբանն Ա.Ծ
համարձակութե։
Ե.Օ. *Եւ բազմութիւն հաւատացելոյն էր 32
սիրտ և անձն մի. և ոչ՚ ի նոցանէ ա-
սէր զընչից իւրոց Թէ իւր իցէ. այլ էր
նոյ՝ ամ՚ ինչ հասարակաց։ *Եւ զօրու- 33
Թի՛ բազմաւ տային զվկայութի առա
քեալքն յարութեն Տ՚ն Յի՛ Ի՛. և
շնորհք մեծամեծք էին ի վերայ ամե-
նեցուն նոյ։ *Եւ ոչ՚ կարօտիւր ի 34
նոսա. զի որք միանգամ տեարք էին
գիւղից կամ ապարանից՝ վաճառէին,
և բերէին զգինս վաճառելոցն։
*Եդնէին առ ոտս առաքելոցն. և բաշ 35
խէին իւրաքանչիւր՝ որպես ումք պի
տոյ լինէր։ *Յոսէփ, որ կոչեցաւն 36
բառնաբաս յառաքելոց անտի։ (որ
Թարգմանի որդի մխիթարութե։)
ղևտացի՝ յազգէ կիպրացի։ *Եւ նր 37
դիւղ. վաճառեաց, և եբեր զդինն՝
և եդ առ ոտս առաքելոցն։

Գ.Լ. Ե.

Եսկ այր ոմն անանիա անուն, հան- 1
դերձ կնաւ իւրով սափիրաւ. վա-
ճառեաց զագարակ։ *Եւ խորհեաց ի 2
գնոց անտի՝ գիտելով և կնոջն. և եբեր
մասն ինչ՝ եդ առ ոտս առաքելոցն։
*Ա.սէ պետրոս. անանիա, ընդէր եդիր 3

39 ցի։ *Ա.պաթէ Ա.՝ էկ՝ ոչ կարէք քակ
տել զդուռս ։ գուցէ և Ա.ճամարտք
40 գտանիցիք։ Նաւանեցան նմա։ *Նէ
կոչեալ զառաքեալսն՝ գան հարին. և
պատուիրեցին մի խօսիլ յանունն Յի.
41 և արձակեցին զնա ։ *Նէ նորա գնա
ցին խնդալով յերեսաց առեն. զի
վասն անունն Ցի արժանի եղեն ա
42 նարգիլոյ։ *Նէ զամ՝ օր՝ի տաճարին,
և առանին ոչ դադարէին յուսուցա
նել և աւետարանել զՅն Ա.ն։

ԳԼ։ Ը։

1 Նէ յաւուրսն յայնոսիկ՝ի բազմա
նալ աշակերտացն, եղև տրտունջ
յունոց առ հեբրայեցիսն. զի արհա
մարհեալ լինէին՝ի պաշտամանն հա
2 նապազորդ այրիք նց։ *Կոչեցին ե
կոտասանքն զբազմութիւն աշակեր
տացն՝ և ասեն՝ ոչ է հաճոյ մեզ թո
ղուլ զբանն Ա.՝ն՝ և պաշտել սեղանա
3 * Ընտրեցէք եղբարք, վկայեալս՝ի
ձէնջ՝ արս եօթն՝ լիս Հոգւով սրբով
և իմաստութիւ. զորս կացուսցուք՝ի
4 վր պիտոյիցս այսոցիկ։ *Նէ մեք ա
ղօթից՝ և պաշտամանն՝ և քանին հպա
5 տակ լինցուք։ *Նէ հաճոյ թուեցաւ
առաջի ամ բազմութեն և ընտրեցին
զստեփանոս՝ այր լի հաւատով և հոգ
ւով սրբով. և զփիլիպպոս. և զպրո
քորոն. և զնիկանօրայ։ և զտիմոնայ.
և զպարմենայ. և զնիկողայոս զեկն
6 անտիոքացի։ * Զորս կացուցին առա
ջի առաքելոցն. և աղօթս արարեալ՝
7 եդին՝իվր նց ձեռս։ *Նէ բանն Ա՝ծ
աճէր. և բազմանայր թիւ աշակեր
տացն յոյժ յերեմ։ և բազում ժողովք
՝իքահանայիցն անսային հաւատոյն։
8 * Ստեփանոս՝ այր լի շնորհօք և զօրու
թ՝ը առնէր արուեստս՝ և նշանս մեծա
9 մեծս՝իժողովրդեանն։ * Յարեան
ոմանք՝իժողովրդենէն, որ կոչիւր դի
բեացւոց՝ և կիւրենայացւոց՝ և ալեք
սանդրացւոց՝ և որ՝իկիւղիկեցւոց՝ և
յասիայ, վիճել ընդ ստեփաննոսի։
10 *Նէ ոչ կարէին զդէմ ունել իմաստու
թեան և Հոգւոյն, որով խօսէր։
11 *Յայնժամ հրապուրեցուին արս ոմանս
ասել. լուաք զդորա խօսիլ բանս հայ
12 հոյութ՝իմօսէս և Ա.՝ծ։ *Նէ խառ
վեցին զժողովուրդն, և զերիցուսն,
և զդպիրսն։ և հասեալ՝իվերայ՝յարկ
տակեցին զնա՝ և աճէին յատեանն։
13 *Նէ կացուցին վկայս սուտս՝ որք ա
սէին, այրս այս ոչ դադարի խօսիլ
բանս հայհոյութ՝ի զեղծոյն սրբոյ և
14 զօրինացն։ *Լուաք՝իդմանէ, զի ա
սէր՝ թէ Յն նազովրեցի՝ նա քակեսցէ
զտե-

ածել զնա։ *Նէ իբրև եկին սպասաւ 22
որքն՝ոչ գտին զնոսա՝ի բանտին։ դար
ձեալ անդրէն պատմեցին։ *Նէ ա 23
սեն։ թէ զբանտն գտաք փակեալ ամ
զգուշութ. և զպահապանսն՝ զի կային
առ դրանն. բացաք՝ և՝ի ներքս զոք ոչ
գտաք։ *Իբրև լուան զբանս զայս իշ 24
խանք տաճարին՝ և քահանայապետքն,
հիացան վասն նոցա, թէ զի՞նչ ար
դեօք լինիցի այն։ *Նէ եկն ոմն պատ 25
մեաց նմ՝ թէ ահա արքն՝ զորս եդիք
՝ի բանտի՝ կան՝ի տաճարին, և ուսու
ցանեն զժողովուրդն։ *Յայնժամ 26
երթեալ իշխանն պասաւորօքն հան
դերձ՝ եած զնա ոչ բռնութ. քանզի
երկնչէին՝իժողովրդենէն՝ զի մի քար
կոծեսցին։ *Նէ ածեալ զնոսա՝ կա 27
ցուցին յատեանի։ եհարց զնոսա քահա
նայապետն։ *Նէ ասէ։ ոչ պատուի 28
րելով պատուիրեցաք ձեզ, մի ուսու
ցանել յանունն յայն։ և արդ ահաւա
սիկ լցիք զերկիր ուսմամբ ձերով։ և կա
միք ածել՝իվր մեր զարիւն առն այ
նորիկ։ *Պատասխանի ետ պետրոս և 29
այլ առաքեալքն՝ և ասեն. Հնազան
դիլ պարտ Ա.՝ն՝ առաւել քան մարդ
կան։ *Նէ Ա՝ծ հարցն մերոց յարոյց զՅն՝ 30
զոր դուք սպանիք կախեալ զփայտէ։
*Զնա Ա՝ծ առաջնորդ և փրկիչ բարձ 31
բացոյց աջովն իւրով տալ զապաշխա
րութի՝ի՛ն՝ և զթողութի մեղաց։
*Նէ մեք եմք վկայք բանիցս այսո 32
ցիկ։ և Հոգին՝ որ՝ զոր ետ Ա՝ծ հնա
զանդելոց իւրոց։ *Նէ նորա իբրև 33
լուան, առատանային. և խորհեին
սպանանել զնոսա։
*Յարուցեալ ոմն՝իմէջ ատենին փա 34
րիսեցի՝ որում անուն էր գամաղիէլ՝
օրէնսուսոյց՝ պատուական ամ ժողո
վրդեանն. հրամայեաց տակաւիկ մի
զարսն արտաքս տանիլ։ *Նէ ասէ ցնո՝ 35
արք իսրայէլք. հայեցարուք՝իձեզ վր
աբանցս այսոցիկ՝ զինչ արժան է դոր
ծել։ *Յառաջ քան զաւուրս զայսո 36
սիկ յարեաւ Թևդաս ասել զանձնէ,
Թէ իցէ ոմն։ յոր անկան արք Թուոմ
իբրև չորեքհարիւր։ որ սպանաւ՝ և
ամենեքեան, որք միաբանեալ էին ընդ
նմա, քակտեցան՝ և եղեն ոչինչ։
*Յետ նը յարեաւ յուդա գաւիլեա 37
ցի՝ յաւուրս աշխարհագրին. և ապս
տամբեցոյց զժողովուրդ բազում զկնի
իւր։ և նա կորեաւ՝ և ամենեքեան որք
նմա հաւանեալք էին, ցրուեցան։
*Նէ զարդիս ասեմ ձեզ. ՚ի բաց կա 38
ցէք յարանցդ յայդցանէ։ և Թոյլ
տուք դոցա. զի Թէ՝իմարդկանէ իցէ
խորհուրդ այդ՝ կամ գործ, քակտես

ցի։ *Ա.պաթէ Ա.՝էկ՝ ոչ կարէք քակ 39
տել զդուռս ։ գուցէ և Ա.՝ծամարտք
գտանիցիք։ Նաւանեցան նմա։ *Նէ 40
կոչեալ զառաքեալսն՝ գան հարին. և
պատուիրեցին մի խօսիլ յանունն Յի.
և արձակեցին զնա։ *Նէ նորա գնա 41
ցին խնդալով յերեսաց առեն. զի
վասն անունն Ցն արժանի եղեն ա
նարգիլոյ։ *Նէ զամ՝ օր՝ի տաճարին, 42
և առանին ոչ դադարէին յուսուցա
նել և աւետարանել զՅն Ա.՝ն։

ԳԼ։ Ը։

1 Նէ յաւուրսն յայնոսիկ՝ի բազմա
նալ աշակերտացն, եղև տրտունջ
յունոց առ հեբրայեցիսն. զի արհա
մարհեալ լինէին՝ի պաշտամանն հա
2 նապազորդ այրիք նց։ *Կոչեցին ե
կոտասանքն զբազմութիւն աշակեր
տացն՝ և ասեն՝ ոչ է հաճոյ մեզ թո
ղուլ զբանն Ա.՝ն՝ և պաշտել սեղանա
3 * Ընտրեցէք եղբարք, վկայեալս՝ի
ձէնջ՝ արս եօթն՝ լիս Հոգւով սրբով
և իմաստութիւ. զորս կացուսցուք՝ի
4 վր պիտոյիցս այսոցիկ։ *Նէ մեք ա
ղօթից՝ և պաշտամանն՝ և քանին հպա
5 տակ լինցուք։ *Նէ հաճոյ թուեցաւ
առաջի ամ բազմութեն և ընտրեցին
զստեփանոս՝ այր լի հաւատով և հոգ
ւով սրբով. և զփիլիպպոս. և զպրո
քորոն. և զնիկանօրայ։ և զտիմոնայ.
և զպարմենայ. և զնիկողայոս զեկն
6 անտիոքացի։ * Զորս կացուցին առա
ջի առաքելոցն. և աղօթս արարեալ՝
7 եդին՝իվր նց ձեռս։ *Նէ բանն Ա՝ծ
աճէր. և բազմանայր թիւ աշակեր
տացն յոյժ յերեմ։ և բազում ժողովք
՝իքահանայիցն անսային հաւատոյն։
8 * Ստեփանոս՝ այր լի շնորհօք և զօրու
թ՝ը առնէր արուեստս՝ և նշանս մեծա
9 մեծս՝իժողովրդեանն։ * Յարեան
ոմանք՝իժողովրդենէն, որ կոչիւր դի
բեացւոց՝ և կիւրենայացւոց՝ և ալեք
սանդրացւոց՝ և որ՝իկիւղիկեցւոց՝ և
յասիայ, վիճել ընդ ստեփաննոսի։
10 *Նէ ոչ կարէին զդէմ ունել իմաստու
թեան և Հոգւոյն, որով խօսէր։
11 *Յայնժամ հրապուրեցուին արս ոմանս
ասել. լուաք զդորա խօսիլ բանս հայ
12 հոյութ՝իմօսէս և Ա.՝ծ։ *Նէ խառ
վեցին զժողովուրդն, և զերիցուսն,
և զդպիրսն։ և հասեալ՝իվերայ՝յարկ
տակեցին զնա՝ և ածէին յատեանն։
13 *Նէ կացուցին վկայս սուտս՝ որք ա
սէին, այրս այս ոչ դադարի խօսիլ
բանս հայհոյութ՝ի զեղծոյն սրբոյ և
14 զօրինացն։ *Լուաք՝իդմանէ, զի ա
սէր՝ թէ Յն նազովրեցի՝ նա քակեսցէ
զտե-

զտեղիս զայս՝ և փոխեսցէ զօրհնս՝ զորս ետ մեզ մնալոյ։ * Եւ հայեցեալ 15
Ի նա ամենեցունց, որք նստէին յատե
նին, տեսին զերեսս նորա իբրև զե
րեսս հրեշտակի։

Գ Լ Խ

Ասէ քահանայապետն՝ թէ արդա 1
րև այդ այդպէս իցէ ։ * Եւ նա 2
ասէ՝ արք եղբարք և հարք՝ լսեցարուք
ինձ ։ Աստուած երևեցաւ հօր մե
ծում աբրահամու մինչդեռ Ի միջա
գետս էր ։ մինչև բնակեցուցեալ էր
Ծննդ. զնա Ի խառան։ և ասէ ցնա ։ * ‖ Եւ 3
12. 1. յերկրէ քումմէ և յազգէ քումմէ՝ և
եկ յերկիր՝ զոր ցուցից քեզ։ * Յայն 4
ժամ ելեալ յերկրէն քաղդեացւոց՝
բնակեցաւ Ի խառան ։ և անտի յետ
մեռանելոյ հօրն՝ փոխեաց։ և պանդխ
տեցոյց զնա յերկրիս յայսմիկ, յորում
դուք այժմ բնակեալ էք։ * Եւ ոչ ետ 5
նմա ժառանգութիւն Ի նմա, և ոչ
քայլ մի ոտին։ և խոստացաւ տալ նմա
զա Ի բնակութիւն ։ և զաւակին նորա յետ
նորա ։ մինչ ոչ գոյր նմա որդի։ * Խօսեցաւ 6
Ծննդ. Ա՛ծ այսպէս , ‖ Թէ եղիցի զաւակ նո
15.13. պանդուխտ յօտար երկրի։ և ծառայե
ցուսցեն զնա ։ և չարչարեսցեն զնա
ամս չորեքհարիւր։ * Եւ զազգն՝ որում 7
ծառայեսցեն, դատեցայց ես ասէ Ա՛ծ ։
և յետ այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեսցեն
Ծննդ. զնա Ի տեղւոջս յայսմիկ ։ * ‖ Եւ ետ 8
17. 10. նմա ուխտ թլփատութիւն ։ ‖ և ապա
Ծննդ. ծնաւ զիսահակ։ և թլփատեաց զնա
21.2.4. յաւուր ութերորդի ։ ‖ և իսահակ զյա
Ծննդ. կօբ ։ ‖ և յակօբ զերկոտասան նահա
25. 24. պետսն ։ * Եւ նահապետքն նախանձ 9
և 25. ձեալ ընդ ‖ յոսէփայ՝ վաճառեցին յե
Ծննդ. գիպտոս։ և էր Ա՛ծ ընդ նմա։ * Եւ փր 10
29. 32. կեաց զնա յամ նեղութեանց նր ։ ‖ և ետ
և 35.22 նմա ընդրկն և իմաստուն առաջի փա
Ծննդ. րաւոնի արքային եգիպտացւոց։ և կա
37. 28. ցոյց զնա իշխան եգիպտացւոցն, և նմ
Ծննդ. տան նր ։ * Եւ եկն սով յամ երկիրն 11
41. 37. եգիպտոսի։ և Ի քանան նեղուլի մեծ։
և 41. և ոչ գտանէին կերակուր Տարքն մեր։
Ծննդ. * ‖ Եւ լուեալ յակօբայ թէ գտանի 12
42. 2. կերակուր յեգիպտոս՝ առաքեաց զմ
Ծննդ. Տարան մեր յառաջագոյն։ * ‖ Եւ երկ 13
45. 3. րորդումն ետ ծանօթս յոսէփ եղբարց
իւրոց։ և յայնմ եղև փարաւոնի ազգ
նորա։ * Ա՛ռաքեաց յոսէփ, և կոչեաց 14
զյակօբ զՏայր իւր։ և զամ՝ ազգատոհմին։
Ծննդ. ոգիս հօթանասուն և հինգ։ * ‖ Եւ 15
46. 5. էջ յակօբ յեգիպտոս՝ և ‖ վախճանե
Ծննդ. ցաւ ինքն և Տարքն մեր։ * Եւ փոխե 16
49. 32. ցան Ի սիւքեմ, և եդան յայրին, ‖ զոր
Ծննդ. ստացաւ աբրահամ՝ գնով արծաթոյ
23. 16.

յորդւոցն եմորայ՝ որդւոյ սիւքեմայ ։ և 50. 5.
17 * Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւե 13.
տեացն, զոր խոստացաւ Ա՛ծ աբրահա Յեսու.
մու, ‖ աճեաց ժողովուրդն՝ և բազմա 24. 32.
18 ցաւ յեգիպտոս ։ * Մինչև յարեաւ ‖ Եւ էջ
այլ թագաւոր յեգիպտոս՝ որ ոչ գի 1. 7.
19 նաէր զյոսէփ ։ * Նա հնարեցաւ ազ
գին մերում, և չարչարեաց զՏարան
մեր առնել զնկեցիկ զմանկունս նո՛ զի
20 մի ապրեսցին ։ * ‖ Յորում ժամանա ‖ Եւ էջ
կի ծնաւ և մնաց՝ և էր կայտառ առա 2. 2.
Ա՛ծ. որև մնաւ Ի տան հօր իւրոյ եւ էջ
21 ամիսս երիս ։ * Եւ յընկեցիկ առնել 11. 23.
զնա՝ եբարձ զնա դուստր փարաւոնի.
և մնոյց զնա իւր յորդեգիրս ։
22 * Եւ վարժեցաւ մնացս ամ իմաստու
թե՛ եգիպտացւոց. և էր զօրաւոր բա
23 նիւք և գործովք իւրովք ։ * Իբրև
լցան նր քառասնամեայ ժամանակ ,
անկաւ Ի սիրտ նորա շրջիլ զեղբարբք այց առ
24 իւրովք՝ զորդւովքն Իսրայէլի ։ * ‖ Եւ տե նել եղ
սեալ զոմն զրկեալ՝ զչարեցաւ , և խնդ բեայ զվրէժ զրկելոյն , սպանանեալ ոց
25 զեգիպտացին ։ * Ծմռաւ ածէր թէ ‖ Եւ էջ
իմասցին եղբարք նորա, զի աստ Ի ձեռն 2.12.
նորա տալոց էր զփրկութի՛ն նց. և նորա
26 ոչ իմացան ։ * ‖ Եւ Ի վաղիւն անդր ‖ Եւ էջ
երևեցաւ նց մինչ դեռ մարտնչէին՝ և 2. 13.
վարեաց զնոսա Ի խաղաղութի՛ն. ասէ,
արք եղբարք էք , ընդէր զրկէք զմի
27 մեանս ։ * Իսկ որ զրկէր զընկերն, մեր
ժեաց զնա՝ և ասէ . ո՞ կացոյց զքեզ
իշխան և դատաւոր Ի վերայ մեր ։
28 * Ա՛ի թէ սպանանել կամիցիս զնա՝ զոր
օրինակ սպաններ երէկ զեգիպտա
29 ցին։ * Եւ փախեաւ մնացս Ի բանիցս
յայսցանէ, և եղև պանդխտ յերկրին
մադիանու. ուր ծնաւ երկուս որդիս ։
30 * Եւ Ի կատարել ամացն քառասնից, ԼԳ
‖ երևեցաւ նմա յանապատի լերինն սի ‖ Եւ էջ
նայ հրեշտակ Տ՚ն Ի բոց հրոյ մորենի 3. 2.
31 ւոյն ։ * Եւ մնացս տեսեալ զարմա
ցաւ ընդ տեսիլն, և Ի մատչիլն նորա
32 նշմարել՝ եղև ձայն Տ՚ն։ * Ես եմ Ա՛ծ
Տարցն քոց ։ Ա՛ծ աբրահամու ։ Ա՛ծ
իսահակայ ։ և Ա՛ծ յակօբու։ և զահի
Տարեալ մնացս՝ ոչ իշխեր Տայիլ։
33 * Եւ ասէ ցնա Տ՚ն. լո՛ծ զկօշիկս յո
տից քոց ։ զի տեղիդ՝ յորում դուզ
34 կասես՝ երկիր սուրբ է։ * Տեսանելով
տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ՝
որ յեգիպտոս ։ և լուայ հեծութե՛ն նց՝
և Ի վի փրկել զնոսա ։ և արդ՝ եկ , առա
35 քեցից զքեզ յեգիպտոս ։ * Օ՛այն մն
սեա՝ զոր ուրացանն, և ասէին . ո՞ կա
ցոյց զքեզ իշխան և դատաւոր Ի վե՛
րս ։ զնա Ա՛ծ իշխան և փրկիչ առա
քեաց Ի ձեռն հրեշտակին, որ երևե

‖ Ածէք։ 7. 8. 9. 10. 11. 14. ցաւ նման՝ ի մորենւոջն։ *‖ Եւ ահա եհան զնոսա արարեալ նշանս և արուեստս յերկրին եգիպտացւոց՝ և ի կարմիր ծովուն, և յանապատին ամս քառասուն։ *Այս մովսէս, որ ասաց ցորդիս Իսրայէլի. ‖ մարգարէ յարուսցէ ձեզ Տէր Աստուած ձերոց եբրեւ զիս՝ ‖ նմա լուիջիք։ *‖ Այն՝ որ եղև յեկեղեցւոջն՝ յանապատի ընդ հրեշտակին, որ խօսեցաւ ընդ նմա՝ ի լերինն սինայ՝ և ընդ հարսն մեր. որ ընկալաւ զպատգամս կենդանիս՝ տալ մեզ։ *Որում ոչ կամեցան հնազանդիլ հարքն մեր. այլ մերժեցին, և դարձան սրտիւք իւրեանց յեգիպտոս։ *Ասեն ցահարօն. ‖ արա մեզ աստուածս, որք երթայցեն առաջի մեր. զի մովսէսն այն՝ որ եհան զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց՝ ոչ գիտեմք զի՛ եղև նմա։ *Եւ արկին յաւուրսն յայնոսիկ զորթ. և մատուցին զոհս կռոց. և ուրախ լին նեկին՝ ի գործս ձեռաց իւրեանց։ *Դարձոյց Աստ՝ և մատնեաց զնոսա՝ ի պաշտօն զօրութեանց երկնից. որպէս և ‖ գրեալ է՝ ի գիրս մարգարէից. ‖ միթէ զոհս և պատարագս մատուցիք ինձ զամս քառասուն յանապատին՝ տո՛ւնդ ի՛նդ։ *Եւ առիք զվրանն մոլոքայ. և զաստղն աստուծոյն հռեմփայ. զպատկերսն, զորս արարիք երկիրպագանել նոցա. և փոխեցից զձեզ յայն կողմն բաբիլացւոց։ *Վկայութիւն էր ընդ հարսն մեր յանապատին. որ ‖ Հրամայեաց՝ ‖ որ խօսեցաւ ընդ մովսէսի, առնել զայն ըստ օրինակին՝ զոր եառ։ *‖ Որ և ընկալեալ բերին հարքն մեր՝ հանդերձ յեսուաւ՝ ի վիճակ ազգացն. զորս մերժեաց Աստ յերեսաց հարցն մերոց. մինչև յաւուրսն դաւիթ։ *Որ եգիւտ շնորհս առաջի աստ. ‖ և խնդրեաց գտանել զյարկս Աստ յա ‖ կոբայ։ *‖ Եւ սաղմոսն շինեաց նմա տուն։ *‖ Այլ ոչ եթէ բարձրեալն՝ ի ձեռագործ տաճարս բնակի. այլ որպէս մարգարէն ասէ։ *‖ Երկինք աթոռ իմ են, և երկիրս պատուհանդան ոտից իմոց. զի՞ պիսի տուն շինեցէք ինձ ասէ Տէր. կամ ո՞ր տեղի հանգստեան իմոյ։ *Ոչ ձեռն իմ արար զայս ամ։ *Խստասիրտ և անթլփատ սրտիւք և ականջք. դուք հանապազ Հոգւոյն սրբոյ հակառակ կայք. որպէս հարքն ձեր՝ և դուք։ *Ո՞ի մարգարէից ոչ հալածեցին հարքն ձեր. և սպանին զայնոսիկ՝ որք յառաջագոյն պատմեցին վասն գալստեան արդարոյն. որոյ դուք այժմ մատնիչք և սպանօղք եղէք։

36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52

53 *Որք առիք զօրէնս՝ ի հրամանս հրեշ-
54 տակաց. և ոչ պահեցիք։ *Լուեալ զայս՝ զայրանային՝ ի սիրտս իւրեանց, և կրճտէին զատամունս՝ ի վերայ նր։

55 *Եւ նա էր լի Հոգւով սրբով. հայե ցաւ յերկինս, և տես զփառս Աստ. և զՅն զի կայր ընդաջմէ Աստ. և ասէ՝ ահա տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ և զՈրդի մարդոյ զի կայ ընդաջմէ Աստ։
56 *Աղաղակեալ՝ ի ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւրեանց, և դիմեցին առհասարակ ի վերայ նր։
57 *Եւ հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին. և վկայքն դնէին զհանդերձս իւրեանց առ ոտս երիտասարդի միոջ՝ որ կոչիւր սաւուղ։
58 *Եւ քարկոծ առնէին զստեփաննոս որ կարդայր և ասէր. Տէր Յն՝ ընկալ
59 զոգի իմ։ *Եւ ծունր՝ և աղաղակեաց՝ ի ձայն բարձր. Տէր, մի՛ համարիր զոյս մեղս. և զայս իբրև ասաց՝ ննջեաց. և սօղոս էր համակից սպանման նորա։

Գ. Ի. Բ.

1 Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ հալածումն մեծ՝ ի վերայ եկեղեցւոյն յԵՀմ. և ամենեքեան ցրուեցան՝ ի գեօղս հրէաստանի՝ և՝ ի սամարիայ՝ բայց առաքեալքն։
2 *Եւ բարձին զստեփաննոս արք երկիւղածք՝ և արարին կոծ մեծ՝ ի վերայ նորա։
3 *Եւ սօղոս ՚ի ջնաւակար էր եկեղեցւոյն։

ՃՊ

ջոյն՝ ի տունս տունս մնանէր քարոզէր
պարս և զհանապայ՝ մատնէր ի բանս։
* Եւ սիրեալքն շրջէին , և աւետա- 4
բանէին զբանն ։ * Իսկ փիլիպպոս 5
իջեալ՝ ի քաղաքն սամարացւոց՝ քարո
զէր նոցա զՔ։ * Եւնկն դնէին ժո- 6
ղովուրդքն բանիցն փիլիպպոսի միա
բան՝ ի լսել նմ՝ և՝ ի տեսանել զնշանսն,
զորս առնէր ։ * Վ.անզի բազումք՝ որք 7
ունէին զոգիս պիղծս՝ աղաղակէին՝ ի
ձայն մեծ, և ելանէին ։ * Եւ բազումք 8
անդամալոյծք և կաղք բժշկեցին։
* Եւ եղև ուրախութի՛ մեծ՝ ի քաղա- 9
քին յայնմիկ ։ այր ոմն անուն սիմոն՝
յառաջագոյն էր՝ ի քաղաքին մոգ էր,
և ապշեցուցանէր զազգն սամարաց-
ւոց. ասել զանձնէ թէ իցէ մեծ ոմն ։
* Յորում հայէին ամենեքին՝ ի փոքրէ 10
մինչև՝ ի մեծամեծս. և ասէին՝ սա է
զօրութի՛ Ա.Ծ՝ որ կոչի մեծ ։ * Հայէին 11
՝ի նա վասն բազում ժամանակաց մո-
գութի՛քն ապշեցուցանելոյ զնոսա։
* Այլ յորժամ հաւատացին փիլիպ 12
պոսի, որ աւետարանէր վասն արքայ
ութե՛ն Ա.Ծ, և անուանն Յն Ս.Ն ,
մկրտեին ամենեքեան՝ արք և կանայք։
* Ա.յլ և ինքն սիմոն հաւատաց. և մկր 13
տեալ կանխէր առ փիլիպպոս ։ տե-
սեալ զնշանսն և զմեծամեծ զօրութիս,
որք լինէին՝ զարմանայր ։ * Իբրև 14
լուան , որք յԵ՛ՐՈՒՍԱ.ղԷՄ առաքեալքն էին ,
թէ և՝ի սամարիայ ընկալան զբանն
Ա.Ծ, առաքեցին առ նոսա զպետրոս և
զյովհաննէս ։ * Որք իջեալք՝ կացին 15
յաղօթս՝ ի վերայ նոցա, զի զն առցեն
զՀոգին սուրբ։ * Ոչ ցայնժամ էհ ևս 16
էր և ո՛չ՝ ի վերայ մի՛ոյ նոցա հասեալ.
քայց միայն մկրտեալք էին յանուն Տ՛ն
Յն ։ * Յայնժամ եդին զձեռս՝ ի վե՛ր 17
նոցա՝ և առնուին զՀոգի սուրբ ։
* Տեսեալ սիմոնի՝ թէ զձեռն՝ ի վե՛ր 18
դնելով առաքելոցն տուեալ լինի հո-
գին սուրբ, մատոյց նո՛ր ընչս՝ և ասէ։
* Տո՛ւք և ինձ զիշխանութի՛սս զայս. զի 19
յոյր վերայ դնիցեմ զձեռս՝ առցէ զՀո
գի սուրբ. և պետրոս ասէ ցնա։
* Ա.րծաթի՛ քո ընդ քեզ լիցի՛ ՚ի կորուստ. 20
զի զպարգևն ՚ի՛ Հաւատացար ընդիւք
ստանալ ։ * Ո՛չ դոյ քեզ մասն և վի- 21
ճակ՝ ի բանիդ յայդմիկ. քանզի սիրտ
քո ո՛չ ուղիղ առաջի ՚ի՛ ։ * Ա.պա- 22
շաւեա՛ դու՝ ի չարեացդ քոց յայդցա-
ցէ. և աղաչեա զՏ՛ն . թերևս թողու-
թի՛ լիցի քեզ՝ ի մեղսիդ խորհրդոյ սր
տի քոյ ։ * Ա.նզի ՚ի դառնութի՛ մաղ 23
ձի, և՝ ի կնճիռն անիրաւութե՛ տես
նեմ զքեզ ։ * Պատասխանի եւ սիմոն, 24
և ասէ . աղաչեցէ՛ք դուք վասն իմ՛ Տ՛ն,

ձեր 2

զի մի՛ ինչ եկեսցէ՛ ՚ի վերայ իմ , յորոց
25 դուքդ ասացիք ։ * Եւ նոցա եդեալ
զվկայութի՛ խօսեցան զբանն Ա.Ծ, և
դարձան յԵ՛ՐՈՒՍԱ.ղԷՄ , և՝ ի բազում գեօղս
սամարացւոցն աւետարանէին։

ԸՆԹ 26 * Եւ հրեշտակ Տ՛ն խօսեցաւ առ փիլիպ-
պոս՝ և ասէ. արի՛ և գնա՛ դու՝ ի կողմն
հարաւոյ՝ ընդ ճանապարհ որ իջանէ
յԵ՛ՐՈՒՍԱ.ղԷՄ՝ ՚ի գազայ. այս է անապատ։
27 * Եւ յարեաւ գնաց . և ահաւասիկ
այր մի Եթէոպացի, ներքինի , հզօր՝
կանդակայ տիկնոջ Եթէոպացւոյ. որ
էր՝ ի վերայ ամենայն գանձուց նորա.
որ եկեալ էր երկիրպագանել յԵ՛ՐՈՒՍԱ.ղԷՄ։
28 * Եւ էր անդրէն դարձեալ՝ և նըս-
տեալ՝ ի կառս իւրում . ընթեռնոյր
զմարգարէ զեսայի։ * Ա.սէ Հոգին ցփի
լիպպոս. մատիր, և յարեաց՝ ի կառսդ
30 յայդոսիկ ։ * Եւ ընթացաւ փիլիպ-
պոս. լսէր, զի ընթեռնոյր զեսայի մար
գարէ, և ասէ . գիտիցես արդ եթէ,զոր
31 ընթեռնուցուդ ։ * Եւ նա ասէ՝ զի-
նո՛ւ կարիցեմ գիտել՝ թէ ոք ոչ առաջ
նորդեսցէ ինձ . և աղաչեաց զփիլիպ-
32 պոս ելանել նստիլ ընդ նմա ։ * Եւ
գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռնոյր՝ էր այս.
‖ իբրև զոչխար՝ ի սպանդ վարեցաւ. և ‖ Ասայ.
իբրև զոջխար առաջի կտրչի իւրոյ ան 53.7.
մռունչ. այնպէ՛ ոչ բանայ զբերան իւր։
33 * Ի խոնարհութե՛նէ դատաստան նո՛ր
բարձաւ։ զազգ ատոհմն նո՛ր ո՛ պատմե
ցէ. զի բառնին յերկրէ կեանք նորա։
34 * Պատասխանի եւ նեղքինին փիլիպ
պոսի, և ասէ . աղաչեմ զքեզ , վա՛ր ոյր
ասէ մարգարէն զայս. վասն ի՛ւր,եթէ
35 վասն այլոյ ուրուք ։ * Եւբայ փիլիպ
պոս զբերան իւր . և սկսեալ՝ ի գրոյ
յայսմանէ՝ աւետարանեաց զՏ՛ն։ Հմ՚Ցն
36 * Իբրև երթային զճանապարհ՝ ին ,
եկին՝ ի ջուր ինչ . և ասէ նեղքինին ,
ահաւասիկ ջուր՝ զի՞նչ արգելու զիս՝ ի
37 մկրտելոյ։ * Եւ ասէ ցնա փիլիպպոս՝
եթէ հաւատաս բովորով սրտի՛ս,մկրթե
է ։ պատասխանի եւ ասէ . հաւա
տամ եթէ է Յն Ս.Ն Ա.Ծ։
38 * Եւ հրամայեաց կացուցանել զա
կառսն . և իջին երկոքեան՝ ի ջուրն,
փիլիպպոս և նեղքինին՝ և մկրտեաց
39 զնա։ * Եւ իբրև ելին՝ ի ջրոյ անտի ,
Հոգին սուրբ եկն՝ ի վե՛ր նեղքինեւոյն .
և հրեշտակ Տ՛ն յափշտակեաց զփիլիպ
պոս. և ո՛չ ևս ետես զնա նեղքինին. և
գնայր զճանապարհ իւր ուրախութի՛ր։
40 * Ա.յլ փիլիպպոս գտաւ յազովատոս .
և շրջեալ աւետարանէր ամենեցուն
քաղաքացն մինչև՝ ի գալ նորա՝ ի կե-
սարիայ։

Rrrrrr 2 Գլ։

Գ. ԻԹ։

Ա.Ը. Պաւղ. 1.13. առա ֆողը վարանի

ԱՂԱՅ. 22. 6. 1. Կորն. 15.8. 2. Կորն. 12. 2.

1 Ասկ ‖ սօղոս տակաւին լցեալ սպառ
նալեօք և սպանմամբ աշակերտացն
Տեառն, մատուցեալ առ քահանայապետն ։
2 *Ինդրեաց ՚ի նմանէ թուղթս ՚ի դա
մասկոս առ ժողովուրդն. ոյն թէ զոք
գտցէ զայնր Ճանապարհաւ արս կամ
կանայս, կապեալսածցէ յԵ՚մ։
3 *‖ Եւ ընդ երթալն նորա եղև մերձե
նալ ՚ի դամասկոս. յանկարծակի շուրջ
զնովաւ փայլատակեցաւ լոյս յերկնից։
4 *Եւ անկեալ յերկիր՝ լսեաւ զբար
բառ՝ որ ասէր ցնա. սաւուղ սաւուղ.
ընդ՞հալածես զիս ։ 5 *Եւ ասէ՝ ո՞վ ես
Տէր ։ Եւ նա ասէ. ես եմ Յի՛, զոր դու
հալածես. խիստ է քեզ ընդդէմ խթա
նի աքացել ։ 6 *Եւ զարհուրեալ՝ և ան
շշունջ լեալ՝ ասաց. Տէր, զիս զի՞նչ կա
միս առնել ։ *Եւ ասէ ցնա Տէր. այլ 7
յոտն կաց՝ և մուտ ՚ի քաղաքդ. և պատ
մեսցի քեզ՝ զինչ քեզ պարտ իցէ առ
նել ։ իսկ արքն, որք ընդ նմանն եր
թային, կային անշշունջ. զձայնն միայն
լսէին՝ բայց տեսանէին և զոչինչ ։
8 *Յարեաւ սօղոս յերկրէ անտի, և ա
չօք բացօք ոչ զոք տեսանէր. զձեռա
նէ առեալն՝ մուծին ՚ի դամասկոս ։
9 *Եւ էր անդ աւուրս երիս՝ և ոչ
տեսանէր. և ոչ եկեր՝ և ոչ էարբ ։
10 *Եւ էր ոմն աշակերտ ՚ի դամասկոս՝
անանիա անուն ։ և ասէ ցնա Տէր ՚ի տես
լեան, անանիա ։ և նա ասէ՝ ահաւասիկ
Եմ Տէր ։ 11 *Եւ ասէ ցնա Տէր. յոտն կաց՝
և գնա ընդ փողոցն, որ կոչի ուղիղ. և
խնդրեսցես յապարանն յուդայ՝ սօ
ղոս անուն տարսացի՝ զի կայ դեռ
յաղօթս ։ 12 *(Եւ տեաս ՚ի տեսլեան
զայր մի անանիա անուն՝ մտեալ և
եդեալ ՚ի վերայ նորա ձեռս. որպէս զի
տեսցէ ։) 13 *Պատասխանի եւ անանիա
Տէր՝ լուայ ՚ի բազմաց վասն առն այ
նորիկ՝ որչափ արար չարիս սրբոց քոց
յԵրուսաղէմ։ 14 *Եւ աստ ունի զիշխանութիւն
՚ի քահանայապետէն կապել զամենե
սեան, որք կարդան զանուն քո։
15 *Ասէ ցնա Տէր, երթ դու՝ զի անօթ
ընտրութիւն է նա ինձ, կրել զանուն
իմ առաջի հեթանոսաց՝ և թագաւո
րաց՝ և որդւոցն Իսրայէլի ։ 16 *Զանգի ես իսկ
ցուցից նմա որչափ պարտ իցէ նմա չար
չարել վասն անուանն իմոյ ։ 17 *Եւ գնաց
անանիա՝ և եմուտ յապարանն. և ե
դեալ ՚ի վերայ նմա ձեռս, ասէ. սաւուղ
եղբայր՝ ՚ի վեր հայեաց՝ Տէր առաքեաց
զիս. Յի՛, որ երևեցաւն քեզ ՚ի ճանա
պարհին՝ յորում գայիր. ոյզ զիս տես
ցես՝ և լցցիս հոգւով սրբով ։

18 *Եւ վաղվաղակի անկան յաչաց նո
իբրև կեղևանք. և տես՝ և յարեաւ
19 մկրտեցաւ ։ *Եւ առեալ զկերակուր՝
զօրացաւ. և եղև ՚ի դամասկոս աւուրս
20 ինչ ընդ աշակերտսն ։ *Եւ վաղվա
ղակի՝ ՚ի ժողովուրդսն քարոզեաց զՅի.
21 Թէ սա Որդին Ա՛Ր։ *Ո զարմացեալ
էին ամենեքեան, որք լսէին, և ասէին.
ոչ սա էր՝ որ աւեր հարկանէր յԵ՚մ
զայնոսիկ, որք կարդային զանուն Յի.
և այսր նմին իրի եկեալ. զի կապեալս
զսոսա տարցի առ քահանայապետսն։
22 *Ա՛լ սօղոս առաւել և զօրանայր՝
և յաղթահարէր զՀրեայսն՝ որք բնա
կեալ էին ՚ի դամասկոս. և խելամտե
23 ցուցանէր Թէ սա է Քրիստոս ։ *Իբրև
կատարեին աւուրք բազումք, խորհե
ցան Հրեայքն սպանանել զնա։
24 *Յայտնեցաւ սօղոսի նենգութի՛ն նո
քանցն ‖ պահէին զդրունսն ՚ի տուէ և ‖ 2. Կրն.
՚ի դիշերի՝ որպէս զի սպանցեն զնա։ 11.32.
25 *Եւ առեալ զնա աշակերտացն ՚ի գի
շերի՝ ընդ պարիսպն կախեալ ի զուկին
26 վանդակաւ ։ *Իբրև եկն սօղոս յԵ՚մ,
ընդ ելանէր յարել յաշակերտսն. և ա
մենեքեան երկնչէին ՚ի նմանէ. չհաւա
27 տային եթէ իցէ աշակերտ ։ *Այլ
բառնաբաս առեալ զնա՝ էած առ ա
ռաքեալսն. և պատմեաց նոցա՝ ոյն ՚ի
ճանապարհին տեսս զՏէր. և զի խօսե
ցաւ ընդ նմա. և զի ՚ի դամասկոս հա
28 մարձակեցաւ յանուն Յի։ *Եւ էր
ընդ նոսա մտանել և ելանել յԵ՚մ,
համարձակեալ յանուն Տեառն։
29 *Խօսէր, և վիճէր ընդ յոյնսն. և նոքա
30 խոկային սպանանել զնա ։ *Եւ ի՛մա
ցեալ եղբարքն՝ իջուցին զնա ՚ի կեսա
րիա. և առաքեցին զնա ՚ի տարսոն։
31 *Այլ եկեղեցին ընդ ամենայն հրէ †Ես. 9.
աստան † և ՚ի գալիլեա ունէր զխա
ղաղութի՛ն. շինեալ և երթեալ ՚ի վեր
երկիւղիլ Տե՛ն. և մխիթարութի՛ն հոգւոյն
սրբոյ բազմանայր։

ԺԱ.

32 *Եւ եղև ՚ի շրջիլն պետրոսի առ ամե
նեքումն՝ իջանել նմա և առ սքան,
որք բնակեալ էին ՚ի լիւդդեայ։
33 *Եւ եգիտ անդ զայր մի, որում ա
նուն էր Ենա, ութամեան դնիւր ՚ի
մահիճս անդամալոյծ ։ 34 *Եւ ասէ ցնա
պետրոս. Ենա՝ բժշկէ զքեզ Յի՛ Քրի՛
ստոս. արի, և քեզկէն թօթափեա զան
կողինս քո ։ Եւ վաղվաղակի յարեաւ ։
35 *Եւ տեսին զնա ամենեքեան, որք
բնակեալ էին ՚ի լիւդդեայ և ՚ի սարո
նայ. որք և դարձան իսկ ՚ի Տէր։
36 *Եւ ՚ի յոպպէ էր կին ոմն աշակեր
տեալ՝ անուն տաբիթա, որ թարգմա
նեալ կոչի այծեամիկ. սա էր լի գործօք
քա

բարեօք և ողորմութիւք՝ զորս առնէր։
*Նէ եղև յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդանալ նմա և մեռանիլ. լուացին զնա և եդին՝ ի դատիկոնի անդ։ *Նէ մերձ եր լիւդդեա՝ ի յոպպէ. աշակերտացն լուեալ եթէ պետրոս անդ է, առաքեցին երկուս արս առ նա՝ աղաչել, զի մի՛ դանդաղեսցի գալ առ նոսա։
*Նէ յարուցեալ պետրոս՝ եկն առնոր իբրև եկն՝ հանին՝ ի վերնատունն. և կացին շուրջ զնովաւ այրիքն ամ. լային, և ցուցանէին զձորձս և զհանդերձս, որչափ առնէր նոքա այծեամիկն։
*Նէ հանեալ արտաքս զամենեսեան պետրոս, եդ ծունր, եկաց յաղթս. և դարձաւ՝ ի մարմինն և ասէ. տաբիթա՝ արի, կաց յանուն Ցն ՉՔ ՎՆ. և նա եբաց զաչս իւր. և տեսեալ զպետրոս՝ նստաւ կանգուն։ *Զեռն ետ նմա՝ և յարոյց զնա. և կոչեաց զորբան, և զայրիս, առաջի կացոյց զնա կենդանի։ *Նէ յայտնի եղև ընդ ամենայն յոպպէ. և հաւատացին բազումք՝ ի Տէր։ *Նէ եղև աւուրս բազումս լինիլ նմա՝ ի յոպպէ՝ առ ումեմն սիմոնի խաղխադրդի։

ԳԱ։ ՃԱ։

ԳԱ

Այր մի եր՝ ի կեսարիա անուն կոռնէլիոս՝ հարիւրապետ. ի գնդէն որ կոչիւր իտաղիացի։ *Երկեպաշտ ոն՝ և երկիւղած Ա՛Ի՛ ամ տամբ իւրով. առնէր ողորմութիւս բազումս ժողովրդեանն. և յաղօթս կայր առ Ա՛Ծ յամ ժամ։ *Նտես՝ ի տեսլեան յայտնապէս զհրեշտակ Ա՛Ի՛ զի մտանէր առ նա՝ և ասէր ցնա. կոռնէլիէ։ *Նէ նա հայեցեալ ընդ նա զարհուրեցաւ. և ասէ՝ զի՞ է Տէր։ ասէ ցնա, աղօթք քո՝ և ողորմութիւք՝ ելին յիշատակաւ առաջի Ա՛Ի՛։ *Նէ արդ յղեա արս՝ ի յոպպէ՝ և կոչեա զսիմոն ոմն՝ որ կոչի պետրոս։ *Նա մտեալ է առ սիմոնի ումեմն խաղխադրդի, որոյ է տունն մերձ՝ ի ծով։ *Նէ իբրև գնաց հրեշտակն, որ խօսեր ընդ նմա՝ կոչեաց երկուս՝ ի ծառայիցն՝ և զինուոր մի բարեպաշտ ոն՝ ի սպասաւորացն իւրոց։ *Նէ պատմեալ նոցա զամենայն՝ առաքեաց զնա՝ ի յոպպէ։ *Նէ՝ ի վաղիւն անդր՝ ի ձնանապարհ անկանիլ նոցա՝ և մօտ՝ ի քաղաքն լինիլ՝ էլ պետրոս՝ ի տանիսն կալ յաղօթս զվեցերորդ ժամուն։
*Նաղցեաւ, և կամէր ճաշակել. և՝ ի պատրաստեն նոցա՝ եղև՝ ի վերայ նր զարմացումն։ *Նէ տեսանէր զերկինս բացեալ. և զբերեցունց տանոց կապեալ անօթ ինչ իբրև կտաւոյ մեծի, իջեալ և նստեալ՝ ի վր երկրի։
*Յորում էին ամ՛ չորքոտանիք և սողունք երկրի, և թռչունք երկնից։
*Նէ եղև ձայն առ նա. արի պետրէ, զեն, և կեր։ *Նէ պետրոս ասէ. քա՛ լինչ Տէր. զի ո՛չ երբէք կերի խառնակ ինչ և անսուրբ։ *Զայն եղև կրկին անգամ առ նա. զոր Ա՛Ճ սրբեաց՝ դու մի պղծեր։ *Ա՛յս եղև երիցս՝ և վերացաւ անօթն յերկինս։
*Նէ մինչդեռ զարմանայեալ էր ընդ միտս պետրոս՝ եթէ զինչ իցէ տեսիլն՝ զոր ետես. ահա արքն առաքեալք՝ ի կուռնէլեայ՝ հարցին զապարանիցն սիմոնի, կացին առ դրանն։
*Նչեցին զոմն՝ և հարցանէին, եթէ սիմոն՝ որ կոչի պետրոս՝ աստ մտեալ իցէ։ *Նէ մինչդեռ պետրոս զմտաւ ածէր վր տեսլեանն՝ ասէ հոգին ցնա. ահաւասիկ արք ոմանք խնդրեն զքեզ։
*Ա՛յլ արի՛, էջ՝ և երթ ընդ նոսա ա՛ռանց իրիք խալձելոյ. զի ես առաքեցի զնոսա։ *Նէ իբրև էջ պետրոս առ նոսա, ասէ. ահաւասիկ ես եմ, զոր խնդրէքն. զինչ իրք են՝ վասն որոյ եկիքդ։ *Նէ նոքա ասեն, կուռնէլիոս հարիւրապետ՝ այր արդար և երկիւղած Ա՛Ի՛. վկայեալ յամ ազգէն հրեից. զհրաման եառ՝ ի հրեշտակէ սրբոյ կոչել զքեզ՝ ի տուն իւր՝ և լսել բանս՝ ի քէն։ *Նչեաց զնա՝ ի ներքս՝ և առ իւր ագոյց. և՝ ի վաղիւն անդր յարուցեալ պետրոս՝ գնաց ընդ նա. և ոմանք յեղբարց անտի՝ որք՝ ի յոպպէ էին՝ եկին ընդ նմա։ *Նէ՝ ի վաղիւն անդր մտին՝ ի կեսարիա. և կուռնէլիոս սպասէր նոցա. կոչեալ զազգատոհմն իւր՝ և զկարեւոր բարեկամսն։
*Նէ եղև՝ ի մտանելն պետրոսի՝ ընդառաջ եղև նմա կուռնէլիոս. անկեալ առ ոտն՝ երկիրպագանէր։ *Նէ պետրոս կանգնեաց զնա՝ և ասէ. յոտն կաց՝ և ես ինքն մարդ եմ։ *Նէ խօսելով ընդ նմա եմուտ՝ ի ներքս. և գտանէր անդ ժողովեալ բազումս։ *Նէ ասէ ցնոսա. դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս անմարթ է առն հրէի հպիլ կամ մերձենալ առ այլազգիս. և ինձ Ա՛Ճ եցոյց մի զոք խառնակ կամ անսուրբ ասել։ *Նէ ՚ի մարդկանէ։ *Վ՚ ե այսորիկ և առանց առնոյ ընդ բանս ինչ ածելոյ եկի կոչեցեալ. եհարց՝ բայց արդ հարցանեմ. յինչ պէտս կո ոե եէէ չեցիք զիս։ *Նէ կուռնէլիոս ասէ. յառաջ քան զչորս աւուրս մինչ ցայս ժամ, կայի յաղօթս յինն ժամին՝ ի տան իմում. և ահա այր մի եկն՝ և եկաց առաջի իմ՝ ի հանդերձս ապխտակս. և ասէ։

*Աւուռ

Գ Ի. ԺԲ։

1 Ի ոճան առաքեալքն՝ և եղբարք, որք
Գ Գ եկին ՚ի կողմանս Հրէաստանի, զի
և ՚ի Հեթանոս ընկալան զբանն Ա՚Յ։
2 * Ա՚այց յորժամ եկ պետրոս Կեսա-
րիա, խղճեկին ՚ի նմանէ՝ որք ՚ի թլփատու-
3 թէ՛ հաւատացեալքն։ * Ա՚ն ասէին.
եթէ մտեր առ արս անթլփատս՝ և
4 կերեր ընդ նոսա։ * Ա՚ն սկսաւ պետրոս
պատմել նոսա կարգաւ՝ և ասէ։
5 * Ա՚ս էի ՚ի քաղաքին Յոպպէ յաղօթս՝
և տեսի ՚ի զարմացմանն տեսիլ։ իջանել
անօթ մի ինչ իբրև կտաւոյ մեծի զչորս
ծունկս տանիսն կախեալ յերկնից՝ և
6 եհաս մինչև առ իս։ * Յոր սկսուցեալ
հայիլ. և տեսի զչորքոտանիս երկրի.
և զգազանս՝ և զսողունս. և զթռչունս
7 երկնից։ * Ա՚ն լսէի բարբառ, որ ասէր
8 առ իս պետրոս, զնա, և կեր։ * Ա՚ն ասեմ.
քա՛ւ լիցի Տ՚ե. զի խառնակ ինչ՝ և ան-
սո՛ւրբ երբեք եմուտ ՚ի բերան իմ։
9 * Պատասխանի ետ բարբառն երկրիցս
անգամ յերկնից։ զոր Ա՚ծ սրբեաց՝
դու մի՛ խառնակ համարիր։
10 * Ա՚յս եղև երիցս. և վերացաւ դար-
11 ձեալ եամ յերկինս։ * Ա՚ն ահա անդ-
րէն երեք արք եկին՝ կացին առ ապա-
րանիցն՝ ուր եմն էի՝ առաքեալք ՚ի նմէ ՚ի Կեսա.
12 սարիէ առ իս։ * Ա՚ն ասէ ցիս Հոգին՝ երթ
երթալ ընդ նոսա՝ և մի՛ ինչ խղճել։
եկին ընդ իս և սո՛ք վեցեքին եղբարքս.
13 և մտաք ՚ի տունն առնն այնորիկ։ * Ա՚ն
պատմեաց մեզ՝ ոմն ետես զՀրեշտակն
՚ի տան իւրում, զի կայր՝ և ասէր ցնա
առաքեա ՚ի Յոպպէ. և կոչեա զսիմոն
14 զկոչեցեալն պետրոս. * Որ խօսեսցի
քեզ բանս ընդ քեզ. որով կեցցես դու և
15 ամենայն տունդ քո։ * Ա՚ն իբրև սկսայ խօսել ‖ Պատ.
եկն Հոգին սո՛ր ՚ի վերայ նոցա։ ոպէս և ՚ի վեր 3.11.
16 մեր ՚ի սկզբանն։ * Յիշեցի զբանն Տ՚ն Պատ.
զոր ասէրն։ ‖ Յովհաննէս մկրտեաց ՚ի 1. 8.
Ջուր. քայց դուք մկրտիցիք ՚ի Հոգին սո՛ր։ Ղ.ած.
17 * Ի սակ արդ՝ եթէ զհաւասարակաց պարգև 3.16.
դնէն եաս Ա՚ծ և նոցա՝ ոպէս և մեզ՝ ՚ի հա Յովա.
ւատալն ՚ի Տ՚ե Յ՚ն Ք՚ս. ես զի՞ս կարող 1. 26.
18 էի արգելուլ զԱ՚ծ։ * Ա՚ն լուեալ զայս՝ Ա՚ծ.
լռեցին, և փառաւորէ առնէին զԱ՚ծ 1. 5.
և ասէին։ ուրեմն և ՚ի հեթանոսս ետ Ա՚ն.
ած զապաշխարութի՛ն կենաց։ 19.4.
19 * Ա՚ն ցրուեալքն ՚ի նեղութէ՛ն ստե- Գ. Գ.
փաննոսի՝ հասին մինչև ՚ի փիւնիկէ,
և ՚ի կիպրոս՝ և յանտիոքիա։ ոչ ումեք
խօսէին զբանն՝ քայց միայն հրէից։
20 * Ա՚ն էին ոմանք արք կիպրացիք՝ որք
մտեալք յանտիոք՝ խօսէին ընդ յոյնս
21 աւետարանեալ զՏ՚ն Յ՚ն։ * Ա՚ն էր ձեռն
Տ՚ն ընդ նոսա։ և բազմութի՛ն հաւատա
ցելոց

ցելոց գարձաւ ՚ի Ցեր։ * Լուր եղև 22
բանս այս յականջս եկեղեցւոյն՝ որ էր
յԵրուսաղէմ վասն նորա։ և առաքեցին զբառ
նաբաս մինչև յանտիոք։ * Որ իբրև 23
եկն՝ ևետես զշնորհսն Աստուծոյ՝ ուրախ ե-
ղև. և մխիթարէր զամենեսեան՝ յօժա
րութիւն սրտի կալ նոցա ՚ի Տէր։
* Օի էր այր զուարթամիտ՝ և լի հոգ 24
ւով սրբով†. և յաւելաւ ժողովուրդ †Եհա-
բազում Տեառն։ * Եւ ել ՚ի տարսոն խնդ 25 տոսով
րել զսօղոս. և գտեալ զնա հաճ յան
տիոք։ * Եւ եղև նոցա ողջոյն ժո 26
ղովել եկեղեցին՝ և ուսուցանել զժո
ղովուրդ բազում, և անուանեալ նախ
յանտիոք զաշակերտսն Քրիստոնեայ։
* Ընդ աւուրսն ընդ այսոսիկ իջին 27
յԵրուսաղէմ մարգարէք յանտիոք։
* Յարուցեալ միոմն ՚ի նոցանէ ագա 28
բոս՝ նշանակեաց հոգւովն, սով մեծ
լինիլ ընդ ամ աշխարհ՝ որ եղև առ
կիւդեաս։ * Նոցա յաշակերտաց ան 29
ոք, ոմն զիարդ կարօղ ոք էր՝ իւրա-
քանչիւրոք ՚ի նոցանէ որոշեցին առա-
քել ՚ի պէտս եղբարցն, որք բնակեալք
էին ՚ի հրէաստանի։ * Օր և արարին 30
իսկ առաքեալ առ երիցունսն ՚ի ձեռն
բառնաբայ՝ և սօղոսի։

ԺԲ։ ԺԲ։

Ընդ ժամանակն ընդ այսոսիկ էարկ 1 ԺԲ
հերովդէս արքայ զձեռն չարչա-
րել զոմանս ի եկեղեցւոյն։ * Եւ սպան 2
զյակոբոս զեղբայրն յովհաննու, սրով։
* Տեսեալ եթէ հաճոյ է հրէիցն յաւել 3
ևս ունիլ զպետրոս։ և էին աւուրքն
բաղարջակերաց։ * Որ իբրև կալաւ՝ 4
եդ ՚ի բանտի։ և մատնեաց չորից չոր-
բորդաց զինուորաց պահել զնա. և կա
մէր յետ զատկին ածել զնա ժողովր
դեանն։ * Եւ պետրոս ՚ի պահեստի 5
էր ՚ի բանտին։ և աղօթք առեալ լինէին
եկեղեցւոյն վասն նորա առ Աստ։
* Իբրև կամեցաւ ածել զնա հերովդէս, 6
՚ի գիշերին յայնմիկ էր պետրոս ՚իքուն
՚ի մէջ երկուց զինուորաց. կապեալ
կրկին շղթայիւք. և պահապանքն
առաջի դրանն պահէին զբանտն։
* Եւ ահա հրեշտակ Տեառն եկն և եկաց 7 Ծագե-
՚ի վերայ՝ և լոյս ծագեաց ՚ի տանն։ և ցոյց
խթեաց զկողն պետրոսի՝ յարոյց զնա՝
և ասէ. արի վաղվաղակի։ և անկան
շղթայքն ՚ի ձեռաց նորա։ * Եւ ասէ 8
հրեշտակն ցնա. ածծ զգօտի քո. և
արկ զհողաթափս յոտս քո։ և արար
այնպէս։ և ասէ ցնա՝ արկ զձորձս քո,
և եկ զկնի իմ։ * Եւ ելեալ երթայր 9
զկնի՝ և ոչ գիտեր եթէ ճշմարիտ էր զի
որինչ եղեն ՚ի հրեշտակէն. զի համա-

10 բեր երալ տեսանել։ * Եւ իբրև ան
ցին նոքա՝ ընտ մի պահ և ընտ երկուս,
եկին մինչև ՚ի դուռն երկաթի՝ որ հա
նէր ՚ի քաղաքն. որ ինքնին բացաւ նոցա
և մտեալ անցին ընդ փողոց միւս վաղ
վաղակի ՚ի բաց եկաց ՚ինքեան հրեշ
11 տակն։ * Եւ պետրոս իբրև ՚ի միտս
եղև, ասէ. արդ գիտեմ ճշմարտիւ թէ
առաքեաց Տէր զհրեշտակ իւր. և փր
կեաց զիս ՚ի ձեռաց հերովդէի, և յա՛մ
ակնկալութէ ժողովրդեանն հրէից։
12 * Եւ լեալ ՚ի միտս՝ եկն ՚ի տունն մա
րիամու մօր յովհաննու, որ կոչեցաւն
մարկոս, ուր էին բազումք ժողովեալք
13 և աղօթս առնէին։ * Եւ ՚ի բաղխել
զդուռս դրանն, մատեաւ աղախին մի
ումն դնել, որումն անուն էր հռոդէ։
14 * Եւ ծանուցեալ զձայնն պետրոսի՝ ՚ի
խնդալոյն ոչ եբաց զդուռն. ՚ինքեան
ընթացեալ պատմեաց՝ թէ պետրոս
15 առ դրանն կայ։ * Եւ նոքա ասեն ցնա՝
մոլիս։ և նա և ևս պնդէր՝ թէ այդպէս
է։ և նոքա ասէին՝ հրեշտակ նորա է։
16 * Եւ պետրոս ստէպ բաղխէր։ իբրև
բացին՝ տեսին զնա՝ և զարմացան։
17 * Եւ նա ձեռամբ լռութեան լռել։ և
պատմեաց՝ ոնց Տէր եհան զնա ՚ի բան
տէն։ և ասէ՝ պատմեցէք յակոբոսի, և
եղբարցն զայս։ և ել գնաց յայլ տեղի։ Եւ ելեալ
18 * Եւ իբրև այդ եղև՝ էր խռովութի գնաց
մեծ ՚ի մէջ զինուորացն զի արդեօք
19 պետրոսն եղև։ * Եւ հերովդէս իբրև

խնդ

11 *Եւ արդ՝ ահա ձեռն Տ՚ի վերայ քո. և դու եղիցիս կոյր չտեսանել զարև մինչև՚ի ժամանակ մի։ և անդէն անկաւ՚ի վերայ նորա մէգ և խաւար։ և
12 շրջեալ խնդրէր առաջնորդս։ *Ոմանց ժամ տեսեալ փոխանակ բդեշխին զերան՝ որք եղեն, հաւատաց զարմացեալ ընդ վարդապետութենն Տ՚։
13 *Եւ ամբարձեալ՚ի պափէ պօղոսեանց՝ եկին՚ի պերգէ պամփիւղեայ։ յօհան նէս մեկնեալ՚ինոցանէ դարձաւ յերմ։
14 *Եւ նոքա գնացեալ՚իպերգեայ՝ եկին յանտիոք պիսիդեայ։ և մտեալ՚ի ժողովուրդն յաւուր շաբաթուց՝ նստան։
15 *Եւ յետ ընթերցման զօրինացն և մարգարէիցն, առաքեցին առ նոսա ժողովրդապետքն՝ և ասեն։ արք եղբարք՝ եթէ իցէն՚ի ձեզ բանք մխիթարուե առ ժողովուրդ՝ խօսեցարուք։
16 *Յոտնեկաց պօղոս՝ շարժեալ ձեռն և ասէ. արք իսրայէլք՝ և որք երկնչիք
17 Ա՚Ծ՝ լուարուք։ *Ա՚Ծ ժողովրդեանս այսորիկ ելի, ընտրեաց զհարսն մեր։ և զժողովուրդն բարձրացոյց՚ի պան դխտութենէ ՚ի երկրին եգիպտացւոց։ և՚ի բազուկ բարձր եհան զնոսա անտի։
18 *Եւ իբրև քառասնամեայ ժամանակ կերակրեաց զնոսա յանապատի։
19 *Եւ քակեալ զազգս եօթն յերկրին քանանու՝ ժառանգեցոյց նոցա զերկիրն
20 կիր նոյ։ *Իբրև ասն չորեք հարիւր և հնգասն։ և յետ այսորիկ ետ նոյ դատաւորս մինչև՚ի սամուէլ մարգարէ։
21 *Եւ անտի խառաջ՝ խնդրեցին ղթագաւոր։ և ետ նոյ Ա՚Ծ զսաւուղ որդի կիսեայ։ այր յազգէ բենիամենի՝ ամս
22 քառասուն։ *Եւ իբրև փոխեաց զնա, յարոյց նոցա զդաւիթ թագաւոր՝ որում և առաքեալ վկայութիւն։ գտի զդաւիթ որդի յեսսեայ այր ըստ սրտի իմում. որ արասցէ զնամ զկամս իմ։
23 *Եւ յսորա զաւակէ Ա՚Ծ ըստ աւետեացն
24 յարոյց՝ ելի զփրկիչն Յ։ *Քան յառաջադոյն՝ քարոզեալ Յ՚Ն յօհաննու. զամենայն երեսաց մտին նորին ապաշխարութիւն՝ ամ ժողովրդեանն
25 ելի։ *Եւ իբրև լնոյր յօհաննէս զընթացսն, ասէր։ զո ոք կարծէք զինէն զիս իցեմ, չեմ ես այն. այլ ահա գայ զկինի իմ, որում չեմ արժան զկօշիկս
26 ոտից լուծանել։ *Արք եղբարք՝ որդիք աբրահամեան ոտիմն, և որք՚ի ձեզ երկիւղածք իցեն յայդ՝ ձեզ բանս
27 այս փրկութեան առաքեցաւ։ *Քանզի որք բնակեալք են յերմ, և իշխանք նոցա անծանօթք եղեն՚ի սմանէ՝ և ըստ բարբառոց մարգարէիցն. որք զնոմ շաբաթան ընթերցեալ լինին՝ դատեալ

ԳԼ

Գ. Ո

Ա էր. եր ընդ իւրեանս և զյօհաննէս՝ որ կո
11. 29. չեցեալն եր մարկոս։

ԳԼ։ ԺԳ։

1 Եւ ինքն անդրէն յանտիոք ըստ եկեղեցւոյն մարգարէք, և վարդապետք՝ բառնաբաս՝ և շմաւօն կոչեցեալն նիգեր. և ղուկիոս կիւրենացի. և մանայէն դայեակորդի հերովդէ չորրորդապետի, և սօղոս։ *Ի ննջեցեալ՚ի պաշտաւ
2 մանն Տ՚ն կային, և պահէին, ասէ Հոգին ցնդ. որոշեցէք ինձ զբառնաբաս և զսօղոս՝ ի գործ՝ յոր կոչեալ եմ իմ զդոսա։ *Յայնժամ պահեալ՝ և աղօթս
3 արարեալ՝ եդին զձեռն՚ի վերայ նոցա՝ և արձակեցին։ *Եւ նոքա առաքեալք
4 ՚ի հոգւոյն սրբոյ՝ իջին՚ի սեղևկիա. և անտի նաւեցին՚ի կիպրոս։ *Եւ հասեալ՚ի սալամինայ՝ պատմէին զբանն
5 Ա՚Ծ՚ի ժողովուրդս հրէից։ ունէին և զյօհաննէս պաշտօնեայ։ *Ընդ
6 ելեալ ամենեքին մինչև՚ի պափոս, գտին անդ զայր ումն մոգ սուտ մարգարէ՝ հրէայ. որում անուն էր բարէյեսու։
7 *Որ էր ընդ փոխանակ բդեշխին սերգեայ պօղոսի՝ առն խնաստնոյ։ նա զաղա չեալ զբառնաբաս, և զսօղոս, խնդրեր լսել զբանն Ա՚Ծ։ *Ընդդէմ եկաց
8 նոցա ելիմաս մոգ։ (քանզի այնպէս թարգմանի անուն նորա։) խնդրեր շրջել զփոխանակբդեշխին՚ի հաւատոց։
9 *Իսկ սօղոս, որ և պօղոս լցեալ հոգ
10 ւով սրբով՝ հայեցաւ՚ի նա։ *Եւ ասէ՝ ո՛վ լի ամենայն նենգութեամբ, որդի սատանայի, թշնամի ամենայն արդարութեան. ոչ լռես՚ի թիւրել զկանոնս տէրունի զուղիղս։

ԳԼ։ ԺԴ։

1 Եւ նոցա եկեալ՚ի կոնիա՝ ըստ սովորութեան մտին ընդ ժողովարանն՝ և խօսեցան այնպէս՝ զի հաւատաց բազում ամբոխ հրէից և յունաց։
2 *Եւ հրէայքն անհաւատքն՝ գրգռեցին զհոգիս հեթանոսաց՝ և չարացուցին զնոսա ընդդէմ եղբարցն։
3 *Ուստի բազում ժամանակ կային անդ՝ խօսելով յանդգնութեամբ՝ ի Տ՚ն որ վկայէր շնորհացն իւրոց՝ տալով նշանս և սքանչելիս լինել ընդ ձեռս նոցա։
4 *Եւ բաժանեցաւ բազմութիւն քաղաքին՝ և էին ոմանք ընդ հրէայսն՝ և ոմանք ընդ առաքեալսն։
5 *Եւ յորժամ եղև ձգտումն ամբոխին և հրէիցն հանդերձ իշխանօքն՝ զի անարգեսցեն և քարկոծեսցեն զնոսա։
6 *Եւ նոքա գիտացեալ՝ փախեան՚ի լիկաւնիա՝ ի քաղաքսն լիստրա և դերբէ, և զգաւառն շրջակայ։
7 *Եւ անդ էին աւետարանելով։
8 *Եւ էր այր ումն լիստրա տկար ոտիւք՝ կաղ յորովայնէ մաւրն իւրոյ՝ որ
9 երբեք ոչ եթող զնա քայել։ Որ լուեալ զպաւղոսի խօսելոյ՝ որ հայեցեալ՚ի նա՝ և տեսեալ զի հաւատոյ ունի
10 կեցուցանել՝ *ասէ մեծաձայն՝ կաց՚ի վերայ ոտից քոց ուղիղ։ և նա ցատկեալ՝ եհան։
11 *Եւ տեսեալ ամբոխին զոր արար պաւղոս՝ բարձրացուցին զձայն իւրեանց՝ լիկաւներէն ասելով՝ թէ աստուածք նմանեալք մարդկան իջին առ մեզ։
12 *Եւ կոչէին զբառնաբաս զիւպիտէր՝ և զպաւղոս զերմէս՝ վասն զի նա էր
13 առաջնորդ խօսից։ *Եւ քահանայ տաճարին զիւսի՝ որ էր առաջի քաղաքին՝ եհան զեզինս և զպսակս առ դրունսն՝ և ընդ ամբոխին կամէր զոհել։
14 *Որ լուեալ առաքելոցն բառնաբասայ և պաւղոսի՝ պատառեցին զհանդերձս իւրեանց՝ և ելին յամբոխն՝ աղաղակելով
15 և ասելով։ *Արք՝ զի՞նչ զայդ առնէք։ մեք մարդ եմք նմանեալք ձեզ ցաւոց՝ աւետարանելով ձեզ դառնալ յայսոսիկ ունայնից՝ առ Ա՚Ծ կենդանի՝ որ արար զերկինս և զերկիր և զծով և զամենայն որ ինչ են յնոսա։
16 *Որ յանցեալ ազգաց՝ թողոյր զամենայն ճանապարհս իւրեանց։
17 *Եւ ոչ անգիտացոյց զինքն՝ բարիս առնելով՝ յերկնից տալով անձրեւս և ժամս պտղաբերս՝ լնուլ զսիրտս մեր կերակրոյ և ուրախութեան։
18 *Եւ զայսոսիկ ասելով՝ հազիւ զամբոխսն զսպեցին՝ զի մի զոհ մատուսցեն նոցա։
19 *Եւ եկեալ հրէից՝ որ էին յանտիոք և յիկաւնիա՝ և համոզեալ զամբոխսն՝ քարկոծեցին զպաւղոս՝ և քաշեալ զնա արտաքս քաղաքին՝ կարծեցին թէ մեռեալ էր։
20 *Եւ նա շրջապատեալ աշակերտացն՝ յարեաւ՝ և մտեալ՚ի քաղաքն՝ յաւուրն միւսում՝ ելանէր հանդերձ բառնաբասայ՝ ի դերբէ։
21 *Եւ աւետարանեալ քաղաքին՝ և աշակերտեցուցեալ զբազումս՝ դարձան՚ի լիստրա և՚ի կիկաւնիա և՚ի անտիոք։
22 *Հաստատեալ զհոգիս աշակերտացն՝ և խրատու զնոսա մնալ՚ի հաւատսն՝ և զի բազում նեղութեամբ պարտ է մեզ մտանել՚ի թագաւորութիւն Ա՚Ծ։
23 *Եւ ընտրեալ նոցա ծերս՚ի յամենայն եկեղեցիս՝ և աղօթս արարեալ՝ և պահս՝ մատուցին զնոսա տեառն յորոց հաւատացին։
24 *Եւ անցեալ զպիսիդիա՝ եկին՚ի պամփիւղիա։
25 *Եւ խօսեալ՚ի պերգէ զբանն՝ իջին՚ի սեղևկիա։
26 *Անտի նաւեցին՚ի կիպրոս։
27 *Եւ հասեալ՚ի սալամինայ՝ պատմէին զբանն Ա՚Ծ՚ի ժողովուրդս հրէից։ ունէին և զյօհաննէս պաշտօնեայ։

մեզ Ձի։ ‖ Եւ ի գալ նորա ՚ի լայս հեթա- ‖ Ասայ. 49. 6.
48 նոսայն՝ լինիլ քեզ ՚ի փրկութի մինչև ՚ի
ծագս երկրի։ * Օ այս լուեալ հե-
թանոսացն՝ ուրախ լինէին, և փառա-
որ առնէին զբանն Ձ։ և հաւատա-
ցին՝ որք էին կարգեալ ՚ի կեանսյաւի-
49 տենական։ * Եւ շրջէր բանն Ա.Ի
50 ընդ ամ գաւառն։ * Այլ հրեայքն
գրգռեցին զպատուականեայ կանայս զը-
գաստս. և զգլխաւորս քաղաքին. և
յարուցեալ հալածանս ՚ի վր պօղոսի
և բառնաբայ՝ հանին զնոսա ՚ի սահմա-
51 նացն իւրեանց։ * ‖ Եւ նոքա թօթափեալ ‖ Ասաս.
զփոշին յոտից ՚ի վր նոցա, եկին Իկո- 10. 14.
52 նիա։ * Եւ աշակերտքն լնանէին խն Ասքմ.
դութ՝ և հոգւով սրբով։ 6. 11.
Ղ ոսկ.
9. 5.

ԳԼ։ ԺԴ։

1 Եւ եղև Իկոնիոն ՚ի միասին մտա
նել նոցա ՚ի ժողովուրդ հրեից,
և խօսիլ նոյնպէս. մինչև հաւատալ
հրեից, և յունաց բազմաց յոյժ։
2 * Այլ անհաւան հրեայքն յարուցին՝
և չարացուցին զանձինս հեթանոսացն
3 ՚ի վերայ եղբարց։ * Բազում ժամա-
նակս շրջէին համարձակեալք Տեառն
վկայութի՝ բանիւ շնորհացն իւրոյ.
և տայ նշանս և արուեստս լինել ՚ի
4 ձեռս նոցա։ * Եւ եղեն հերձուածք
՚ի բազմութի քաղաքին. ոմանք էին
՚ի հրեայսն, և ոմանք յառաքեալսն։
5 * Իբրև եղև դիմել հեթանոսացն և
հրեից իշխանօքն իւրեանց՝ ՚ի թշնամա-
6 նել և ՚ի քարկոծել զնոսա։ * Զգ եղեալ
նոքա՝ փախեան ՚ի քաղաքս լիկայոնացւոց
՚ի լիւստրայ՝ և ՚ի դերբէ. և շուրջ զգ
գաւառսն. և անդ աւետարանէին։
7 * Եւ այր ոմն լիւստրացի տկար յոտից՝ Գ Ր
նստեր՝ կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ որոյ
8 երբէք չէր գնացեալ։ * Սա լուաւ
զխօսսն պօղոսի. որ հայեցեալ ՚ի նա,
և տեսեալ թէ ունի հաւատս փրկու-
9 թեան։ * Ասէ մեծաձայն. քէզ ասեմ,
յանուն Ձն մերոյ Յն Ս.ի յոտն կաց
՚ի վերայ ոտից քոց ուղիղ։ և վազեաց
10 ել՝ և գնայր։ * Եւ ժողովրդոցն տե-
սեալ զոր արար պօղոս, բարձին զձայնս
իւրեանց լիկայոնարէն և ասեն. աս-
տուածք նմանեալք մարդկան իջին
11 առ մեզ։ * Եւ կոչէին զբառնաբաս
դիոս. և զպօղոս հերմէս. քանզի նա
էր առաջնորդ բանին։ * Քահն քուրմն
դիոյ՝ որ կայր առաջի քաղաքին, ցուլս
և պսակս հասուցեալ ՚ի դուռն, հան
դերձ բազմութենէն կամէր զոհել։
13 * Եւ լուեալ առաքելոցն բառնաբայ և պօղոսի՝ պատառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ արտաքս վազեցին յամբո-

Տ ր ր ր ր խնն,

տեալ կատարեցին։ * Եւ ոչ ի ինչ 28
‖ Ասա. պատճառս մահու գտեալ՝ ‖ խնդրեցին
27. 20. ՚ի պիղատոսէ սպանանել զնա։ * Եւ 29
և 23. իբրև կատարեցին զամ՝ որ վասն նր
Ասրէ. գրեալ էր, իջուցեալ ՚ի փայտէն, եդին
15.13. ՚ի գերեզմանի։ * ‖ Ա.յլ Ա.ծ յարոյց 30
Ղ ոսէ. զնա ՚ի մեռելոց։ որ երևեցաւ աւուրբք
23.21. բազմօք այնոցիկ։ * Որք ելեալ էին ընդ 31
և 23. նմա ՚ի գաղիլեայ յԵրմ։ որք և արդ
Յհան. իսկ վկայք են նր առ ժողովուրդն։
19. 15. * Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք զնոս- 32
‖ Ասա. տուն՝ որ առ հարսն եղեալ էր։
28. * Օր զնոյն Ա.ծ կատարեաց առ մեզ 33
Ասրէ. որդիս նոյ յարուցեալ զՅն։ որպէս և
16. ՚ի սաղմոսին գրեալ է երկրորդում։ ‖
Ղ ոսէ. որդի իմ ես դու. և ես այսօր ծնայ
24. զքեզ։ * Եւ զի յարոյց զնա ՚ի մեռե- 34
Յհան.20. լոց. և ոչ ևս դառնալոց է յապակա-
‖ Սաղմ. նութի։ * Ա.յսպէս ասէ. ‖ Եթէ տայ 35
2. 7. ձեզ զսրբութիւնն դաւթի ճշմարտա
‖ Ղսայ. րիմն։ քանզի և ՚ի միւսում ասէ։ ‖ Ոչ
55.3. տացես սրբոյդ քում տեսանել զապա-
‖ Սաղմ. կանութի։ * Ա.յլ դաւիթ յազգի անդ 36
15.10. իւրում պաշտեաց. և ՚ի կամն Ա.ծ ‖
Ղ ոսէ. ննջեաց. և յաւելաւ առ հարս իւր՝ և
2. 10. տես զապականութի։ * Այլ՝ զոր 37
ածն յարոյց՝ ոչ տես զապականութի։
* Յայտնի լիցի ձեզ արք եղբարք. զի 38
սովաւ ձեզ թողութի մեղաց աւե-
տարանի։ և յամենայն յորմէ ոչ կարացիք
օրինաւքն մովսէսի արդարանալ։ * Ով- 39
ասւ ամ՝ որ հաւատայ, արդարանայ։
* Օգոյշ կացէք՝ գուցէ եկեսցէ ՚ի վր 40
ձեր ասացեալն ՚ի մարգարէին։
‖ Ղբկ. * ‖ Տեսէք արհամարհոտք՝ և զարմա- 41
Ա. 5. ցարուք՝ և եղծարուք։ զի գործ մի գործ
ես յաւուրս ձեր. գործ, որում ոչ
հաւատայցէք՝ թէ ոք պատմեսցէ ձեզ։
* Եւ իբրև ելին անտի՝ աղաչէին ՚ի 42
միւսում շաբաթու խօսիլ նոցա զնոյն
բանս։ * Իբրև արձակեցաւ ժողո- 43
վուրդն, զհետ երթային բազումք ՚ի
հրեից անտի՝ և ՚ի պաշտօնեից եկա-
մնոց պօղոսի և բառնաբայ. որք խօ-
սէին ընդ նոսա և հաւանեցուցանէին
զնոսա կալ՝ ծնալ ՚ի շնորհն Ա.ծ։
Դկ * Եւ ՚ի գալ միւսոյ շաբաթուն, գրե- 44
թէ ամ քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբ
բանն Ա.ծ։ * Իբրև տեսին հրեայքն 45
զամբոխն՝ լցան նախանձու. և ընդ-
դեմ դարձեալ ասացելոցն ՚ի պօղոսէ՝
հայհոյէին։ * Համարձակեալ պօղոսի 46
և բառնաբայ՝ ասէին։ առ ձեզ նախ
պարտ էր խօսիլ զբանն Ձն. և քանզի
դուք մերժէք զնա, և ոչ արժանս
համարիք զձեզ կենացն յաւիտենական
նոցա, ահաւասիկ դառնամք ՚ի հեթա
նոսս։ * Օր այսպէս պատուիրեաց 47

Ճ Ղ Ե

ցանէ առ առաքեալս և երիցունս յԵրու-
3 սաղէմ։ * Եւ ոչ խնդրոյն այնուհետև։ * Եւ ոչ
զարկեալք յեկեղեցւոյն, շրջեցան ընդ
փիւնիկէ, և ընդ սամարիայ պատմելոյն
զդարձն հեթանոսաց. և առնէին ու-
4 րախութի՛ մեծ ամենեցուն։ * Եւ հա-
սեալք յԵրուսաղէմ՝ ընկալեալք յեկեղեցւոյն՝
և յառաքելոցն՝ և յերիցանց, պատմե-
ցին որչափ ինչ արար ընդ նոսա Աստուած։
5 * Յարեան ոմանք ի՛ հերձուածոյն փա-
րիսեցւոց հաւատացեալք. և ասեն,
Թէ պարտ է թլփատել զդոսա. և պատ-
ուիրել պահել զօրէնսն Մովսէսի։
6 * Եւ ժողովեցան առաքեալքն և երի-
ցունք տեսանել վասն բանիս այսորիկ։
7 * Եւ յետ բազում խնդիր լինելոյ՝ յոտն
եկաց պետրոս՝ և ասէ ցնոսա. Արք ՈՒԷ.
եղբարք՝ դուք լինքնին գիտէք՝ զի յա՛ւ 10.20.
ուրց առաջնոց ի՛ մէջ ձերում ընտ-
րեաց Աստուած թերանալ բերանոյ իմով լսել հեթա-
նոսաց բանին աւետարանի, և հաւա-
8 տալ։ * Եւ սրտագէտն Աստուած վկայեաց
նոցա. տալով նոցա զՀոգին սուրբ՝ ՈՒԷ.
9 որպէս և մեզ։ * Եւ ոչինչ ընտրութի՛ 10.45.
արար ի՛ մէջ նոցա և մեր՝ հաւատովքն
10 սրբեալ զսիրտս նոցա։ * Արդ ընդէր
փորձէք զԱստուած. դնել լուծ ի՛ վերայ պա-
րանոցի աշակերտացն, զոր ոչ հարքն
մեր՝ և ոչ մեք կարացաք բառնալ։
11 * Այլ ընդհակառակն՝ ՅԻՆ ՎԻՆ հաւա-
տամք ապրիլ, զորօրինակ և նոքա։
12 * Լռեաց ամէն ժողովուրդն, և լսէին
բառնաբայ և պօղոսի պատմելոյն.
որչափ արար Աստուած նշանս և արուեստս
13 ի՛ հեթանոսս, ի՛ ձեռն նոցա։ * Եւ յետ
լռելոյն նոցա՝ պատասխանի ետ յակո-
բոս՝ և ասէ. արք եղբարք՝ լուարուք
14 ինձ։ * Սիմէոն պատմեաց՝ ոնգյառա-
ջագոյն Աստուած այց արար առնուլ զժո-
ղովուրդ ի՛ հեթանոսաց անուանն իւ-
15 ոյ։ * Եւ ընդ այնմ միաբանին բանք մար-
գարէիցն. որպէս և գրեալ է։
16 * Յետ այսորիկ դարձայց՝ և շինեցից ԱՄՈՍ.
զխարհն դաւթի զանկեալն. և զկոր 9.11.
ծանեալսն նորա վերստին շինեցից՝ և
17 կանգնեցից զնա։ * Որպէս զի խնդրես
ցեն մնացորդք մարդկան զՏէր. և ամ
հեթանոսք՝ յորոց վերայ կոչեցեալ է
անուն իմ, ասէ Տէր, որ առնէ զայս ամ։
18 * Յայտնի ի՛ յաւիտեանցն է Տէր զործ
19 իւր։ * Վասն որոյ և ես երաւունս հա-
մարիմ՝ մի՛ նեղել զայնոսիկ՝ որք ի՛
հեթանոսացն դառնան առ Աստուած։
20 * Այլ տալ թուղթ առ նոսա. խորհիլ
ի՛ կերակրոց կռոց՝ և ի՛ պոռնկութի՛
21 և ի՛ մեռելոտւոյ՝ և յարեանէ։ * Օրինա-
սէս յաղագս առաջնոց քաղա-
քաց զքարոզիչսն իւր ունի՝ ի՛ ժողովն
ըստ

խէն, աղաղակէին։ * Եւ ասէին. արք՝ 14
զի՞նչ գործէք զայդ. մեք ձեզ նմա-
նօղք կարեօք մարդիկք եմք. աւե-
տարանել ձեզ յայդպիսի ունայնութե՛ց
Ծննդ. դառնալ Աստուծ կենդանի. ՈՒ որ արար
1. 1. զերկինս և զերկիր՝ և զծով՝ և զամ՛ որ
Ասղմ. ի՛ նոսա։ * Որ յանցեալ աղգսն, թոյլ 15
145.6. ետ ամ հեթանոսաց գնալ ի՛ ճանա-
Յայտ. պարհս իւրեանց։ * Եւ սակայն ոչ է 16
14. 7. թէ առանց վկայութե՛ զինքն եթող
Ա այտ. բարերարութե՛ն տալ յերկնից ձեզ
17.24. զանձրեւս, և ժամանակս պտղաբերս.
լնուլ կերակրօք և ուրախութե՛ զսիրտս
ձեր։ * Եւ զայս ասացեալ՝ հազիւ լռե 17
ցուցանէին զժողովուրդն՝ իզոհելոյնն
այլ գնալ ի՛ բրաքանչիւր տեղիս։ * Եւ 18
ի՛ շրջիլ նոքա և յուսուցանել՝ եկին հա-
սին յանտիոքէ, և յիկոնիոնէ հրէայք.
և ի՛ վխտեցին նոքա համարձակուբ՝ պատ
րեցին զժողովն՝ ի քաց կալ ի՛ նոցանէ.
և ասէին թէ ոչինչ ձշմարտութի՛ ա-
սեն, այլ զնամատեն. և քարկոծեալ
զպօղոս՝ քարշեցին արտաքս քան զքա
ղաքն՝ և համարեցին զնա մեռեալ։
* Եւ ի՛ պատել զնովաւ աշակերտացն՝ 19
յարեաւ և եմուտ ի՛ քաղաքն. և ի՛ վա
ղիւն անդր ել բառնաբաս հանդերձ ի՛
դերբէ։ * Աւետարանել ի՛ քաղաքին 20
յայնմիկ՝ և աշակերտեալ զբազումս,
դարձան ի՛ լիւստրայ՝ և յիկոնիոն՝ և
յանտիոքիայ։ * Հաստատել զանձինս 21
աշակերտելոց՝ և մխիթարել կալ հաս
տատուն ի՛ հաւատսն. և թէ բազում
նեղութի՛ք պարտ է մեզ մտանել յար
քայութի՛ն սդ։ * Ձեռնադրեցին նոցա 22
ըստ եկեղեցւոյ երիցունս. աղօթս
արարեալ հանդերձ պահօք՝ յանձն ա-
բարին զնոսա Տէր. յոր հաւատացեալն
էին։ * Եւ շրջեալ ընդ պիսիդեայ՝ 23
եկին ի՛ պամփիլիայ։ * Եւ խօսեցեալ 24
ի՛ պերգէ զբանն Տէր, իջին յատալիայ։
* Եւ անտի նաւարկեալք՝ գնացին 25
յանտիոք, ուստի էին յանձնարարեալ
շնորհացն սդ՝ ի՛ գործն զոր կատարե-
ցին։ * Եւ ակեալ և ժողովեալ զեկեղե- 26
ցին պատմեցին՝ որչափ արար Աստուած ընդ
նա. և զի եբաց հեթանոսաց դուռն
հաւատոց։ * Եր ըջէին ժամանակս ոչ 27
սակաւս ընդ աշակերտսն։

ԳԻ։ ԺՆ։

ԳԼ Եւ ոմանք իջեալք ի՛ հրէաստանէ՝ 1
ուսուցանէին զեղբարս. Եթէ
Գաղ. ոչ թլփատիք ըստ օրինացն մովսէսի՝ ոչ
5. 2. կարէք ապրիլ։ * Եւ ի՛ լինել ոչ սակաւ 2
հակառակութե՛ և խնդրոյ՝ պօղոսի և
բառնաբայ՝ ընդ նոսա, եդին ելանել
պօղոսի և բառնաբայ, և ումանց ի՛ նո-

41 բարց անտի։ * Եւ շրջեր ի կողմանս
ասորւոց, և կիլիկեցւոց՝ հաստատեր
զեկեղեցիսն. պատուիրելով պահել
զպատուիրանս առաքելոցն, և երի-
ցանցն։

ԳԼ. ԺՏ։

1 Եկն եհաս ի դերբէ և ի Լիստրա-
ցի. և ահա աշակերտ ոմն էր
անդ՝ անուն Տիմոթէոս՝ որդի կնոջ
հրեի հաւատացելոյ, և հօր հեթանո-
2 սի։ * Որ վկայեալ էր ի նմանէ լսող
3 եղբարցն որ ի Լիստրայ և յԻկոնիայ։ * Զսա կամէր
զսա պողոս ընդ իւր տանիլ և առեալ
թլփատեաց զնա վասն հրեիցն, որք էին
ի տեղիսն յայնոսիկ. քանզի գիտէին
ամենեքին զհայրն նորա թէ հեթանոս էր։
4 * Իբրև անցանէին ընդ քաղաքս՝ աւան-
դեցին նոցա պահել զհրամանսն պատուի-
րեալս յառաքելոցն և յերիցանցն՝ որք
5 յԵրուսաղէմ։ * Եւ եկեղեցիքն հաստատէին
ի հաւատս. և յաւելանային ի թիւն
հանապազօր։

ԳԼ

6 * Եւ շրջեցան ընդ փռիւգիայ. և ընդ
կողմանս գաղատացւոց. արգելեալք
ի հոգւոյն սրբոյ խօսիլ զբանն յասիա։
7 * Եկեալ առ միսեաւ՝ թէպէտ
խնդրէին երթալ ի բիւթանիայ՝ և ոչ հա
ւատարկեաց նոցա հոգին Յի։ * Եւ ան
8 ցեալ ըստ միսիայ՝ իջին ի տրովադա։
9 * Եւ տեսիլ երևեցաւ ի գիշերի պո-
ղոսի. այր ոմն մակեդոնացի կայր, ա-
ղաչէր զնա՝ և ասէր. անցեալ ի մակե
10 դոնիա՝ օգնեսցես մեզ։ * Եւ իբրև
զտեսիլն ետես, վաղվաղակի խնդրե
ցաք ելանել ի մակեդոնիա. տեղեկա
եալք թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր աւե
11 տարանել նոցա։ * Եւ ելեալ ի տրօա
դայ՝ դէպ ուղիղ գնացաք ի սամոթրա
կէ. և ի վաղիւն անդր ի նեոպոլիս
12 * Եւ անտի ի փիլիպպոս. որ է առա
ջին վիճակ՝ մակեդոնացւոց քաղաք՝
կողոնիայ։ և անդ ի քաղաքին գտա
13 րեալ մեր աւուրս ինչ։ * Յաւուրն
շաբաթու ելաք արտաքոյ քաղաքին
առ գետառին՝ ուր համարէր աղօթս
մատուցանել. և նստեալ խօսեաք ընդ
14 ժողովեալ կանայսն։ * Եւ կին ոմն
անուն ղիդիա ծիրանեվաճառ՝ ի
թիւատիր քաղաքէ՝ երկիւղած Աստ-
ուած. զորոյ Տէր իսկ եբաց զսիրտ ան
15 սալ խօսիցն պողոսի։ * Եւ իբրև մկր-
տեցաւ ինքն և տունն իւր. աղաչէր, և
ասէր՝ եթէ համարիցիք զիս հաւատա
ցեալ Տեառն՝ մտեալ ի տուն իմ բնակեցարուք։
16 և բռնադատեալ տարաւ զմեզ։ * Եւ
եղև մինչ երթայաք մեք յաղօթս, պա
տահեցաւ մեզ աղախին ոմն՝ որ ոգիս

ըստ ամենայն շաբաթուց ընթերցեալ։
22 * Յայնժամ հաձոյ թուեցաւ առաքե
լոցն և երիցանցն ամ՝ եկեղեցեաւն.
արս ընտրեալս ի նոցանէ առաքել
յանտիոք ընդ պօղոսի և ընդ բառնա
բայ. զյուդայ զկոչեցեալն բարսաբայ՝
և զսիղայ՝ արս գլխաւորս։ * Գրել առ
23 եղբարս ի ձեռն նոցա զայս ինչ։ Առա-
քեալք՝ և երիցունք եղբարք՝ յանտիոք
և ի սիւրիայ՝ և ի կիլիկիայ եղբարցդ՝
որք ի հեթանոսից էք՝ ողջոյն։
24 * Զանազի լուաք՝ թէ ոմանք ելեալ ի
մէնջ խռովեցուցին զձեզ. բանիւք
խոհուեալ զանձինս ձեր՝ ասեն թլփա-
տիլ և պահել զօրէնսն՝ որոց ոչ հրա-
մայեցաք։ * Հաձոյ թուեցաւ մեզ միա
25 բան ժողովելոցս, արս ընտրեալս յղել
առ ձեզ ընդ սիրելիսս մեր՝ ընդ բառ
նաբայ և ընդ պօղոսի։ * Եւ
26 մանեցին զանձինս իւրեանց վասն
անուանն Տեառն մերոյ Յի Ւի։ * Եւ
27 առաքեցաք զյուդայ և զսիղայ. և նո՛
ի բանից զնոյն պատմել։ * Ո՛ի հաձոյ
28 թուեցաւ հոգւոյն սրբոյ՝ և մեզ. մի
նչ աւելի բեռն դնել ձեզ։ * Այլ
29 միայն ի կարևորացս յայսոցիկ ի բաց
կալ. ի զոհելոյ կռոց՝ և յարեանց՝ և ի
հեղձուցելոյ՝ և ի պոռնկութենէ. յորոց
պահեալ զանձինս բարւոք գործէք.
ողջ լերուք։
30 * Եւ նոքա արձակեալք ի
նտիոք. և ժողովեալ զժողովուրդսն,
եռուն զթուղթն։ * Եւ ընթերցեալ
31 ուրախ եղեն ի վերն մխիթարութենէն։
32 * Յուդա և սիղա՝ ինքեանք մարգա-
րէք եկին՝ բազմիք բազմօք մխիթարե
ցին զեղբարսն՝ և հաստատեցին։ * Եւ
33 եղեալ անդ ժամանակս ինչ՝ արձակե
ցան խաղաղութեամբ յեղբարց առ առա
քեալսն։ * Եւ հաձոյ թուեցաւ սիղայի
34 մնալ անդէն. իսկ յուդաս միայն գնաց
յերուսաղէմ։ * Այլ պօղոս և բառնաբաս
35 շրջեին յանտիոք ուսուցանել և աւե
տարանել՝ և այլովք բազմօք՝ զբանն Տեառն։
36 * Ետ յետ աւուրց ասէ պօղոս ցբառ
նաբաս. դարձցուք, և շրջեցուք զեղ
բարբք՝ ըստ ամենայն քաղաքաց յորս քարո
զեցաք զբանն Տեառն՝ թէ ոգի ունիցին։
37 * Բառնաբաս կամէր առնուլ և զյո-
38 հաննէս զկոչեցեալն մարկոս։ * Այլ
պօղոս աղաչէր՝ (թէ զմեկնեալն ի նո՛
ցանէ ի պամփիլիայ. և զչերկեալն ընդ
նոսա ի գործն) մի առնուլ ընդ ինք
39 եանս։ * Եւ եղև գժտութիւն մինչև
մեկնիլ նոցա ի միմեանց. բառնաբաս
առնուլ զմարկոս՝ նաւել ի կիպրոս։
40 * Եւ պօղոսի ընտրեալ զսիղայ՝ եւ՝
ելանէն արարեալ շնորհացն Աստ-

զայս հարցուկ. որ չհաս բաղումն տալը
տերանց իւրոց մնելոյն։ * Եւ զհետ 17
եղեալ պօղոսի և մեր՝ աղաղակեր՝ և
ասեր. արքս այսոքիկ՝ ծառայք Ա.Ի
բարձրելոյ են. որք պատմեն ձեզ զճա
նապարհս փրկութե։ * Եւ զայս առ 18
նէր՝ ի բազում՝ աւուրս. զայրացեալ
պօղոս՝ դարձաւ և ասէ յոգին. պատ
ուիրեմ քեզ յանուն Յի Ա. ելանել
՝ի դմանէ։ և ել՝ ի նմին ժամու։
* Իբրև տեսին տեառք նր՝ եթէ հա 19
տաւ յոյս շահին նց, առեալ զպօղոս
և զՍիղայ՝ ձգեցին՝ ի հրապարակս առ
իշխանան։ * Եւ ածեալ զնս առ զօ 20
րագլուխան՝ ասէին. արքս այսոքիկ
խռովեցուցանեն զքաղաքս մեր. ինք
եանք հրեայք են։ * Եւ պատմեն մեզ 21
օրէնս, զոր չէ արժան մեզ ընդունիլ՝
և ոչ առնել. զի հռոմայեցիք եմք։
* Եւ ընթացաւ ժողովուրդն ընդդէմ 22
նոցա. և զօրագլուխքն պատառեցին
զհանդերձս իւրեանց. ‖ հրամայէին
գան հարկանել։ * Եւ բազում վէրս 23
եդեալ՝ ի վերայ նոցա արկին՝ ի բանտ.
պատուիրեցին բանտապետին զգուշու
թիւն պահել զնոսա։ * Որոյ առեալ զայս 24
պիսի պատուէր՝ եարկ զնս՝ ի ներքինն
բանտն. և զոտս նոցա պնդեաց՝ ի կո
ճեղս։ * Եւ՝ ի մէջ գիշերոյն պօղոս և 25
Սիղա կային յաղօթս՝ և օրհնէին զԱ.Ծ՝
և ունկն դնէին նոցա կալանաւորքն։
* Յանկարծակի շարժումն մեծ՝ 26
մինչև՝ ի շարժիլ հիմանց բանտին. և
բացան անդէն դրունքն ամ. և ամե
նեցուն կապանք լուծան։ * Իբրև զար 27
թնեաւ բանտապետն՝ և ետես բացեալ
զդրունս բանտին, ձգեալ զսուսեր՝
և կամէր երթալ ինքնին. կարծեր
թէ խոյս եղեն զնա։ * Եւ գո 28
չեաց՝ ի ձայն մեծ պօղոս՝ և ասէ. մի՛
ինչ գործեր ընդ անձն քո չար. քանզի
ամենեքեան աստ եմք։ * Խնդրեաց զլոյս՝ 29
և դիմեաց՝ ի ներքս. և զահի հարեալ
անկաւ առաջի պօղոսի և Սիղայի։
* Եւ ածեալ զնոսա արտաքս՝ ասէ. 30
տեարք՝ զի՞նչ պարտ է ինձ առնել՝ զի
ապրեցայց։ * Եւ նոքա ասեն, հաւա 31
տա՛ ի Տէր Յն Ա., և ապրեսցիս դու՝
և ամ տուն քո։ * Եւ խօսեցան նմա 32
զբանն Տն և ամենեցուն որք էին՝ ի
տան նր։ * Եւ առեալ զնոսա՝ ի նմին 33
ժամու գիշերոյն՝ լուաց՝ ի վիրաց ան
տի. և մկրտեցաւ ինքն՝ և իւրքն ամե
նեքեան անդէն վաղվաղակի։ * Եւ 34
ածեալ զնոսա՝ ի տուն իւր, եդ առա
ջի սեղան. և ուրախ եղև ամ՝ տամբն
հաւատացեալ Ա.Ծ։ * Եւ իբրև այդ 35
եղև՝ առաքեցին զօրագլուխքն զնոսի

բանն, և ասեն. արձակեա զարդ
զայդոսիկ։ * Եւ պատմեաց բանտա 36
պետն զբանն՝ պօղոսի. եթէ առաքե
ցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք զարդ
ելիք՝ և երթայք խաղաղութե։
* Իսկ պօղոս ասէ ցնոսա՝ զանհարեալ 37
զմեզ հրապարակաւ՝ արս անմեղս հռո
մայեցիս՝ արկին՝ ի բանտ. և արդ լռե
լեայն հանեն զմեզ. ոչ այդպես. այլ
եկեսցեն, * Եւ հնքեանք իսկ հանցեն 38
զմեզ։ և պատմեցին զօրագլխոցն նոքի
բանքն զբանան. զահի հարան՝ իբրև
լուան թէ հռոմայեցիք են. և եկեալ
աղաչեցին զնոսա։ * Եւ իբրև հանին, 39
աղաչէին դնալ՝ ի քաղաքէն։
* Եւ ելեալ՝ ի բանտէն՝ մտին առ լի 40
դիայ։ Եւ տեսեալ զեղբարս՝ մխիթա
րեցին զնոսա՝ և գնացին։

ԳԼՒ. ԻԱ.

Եւ շրջեալ ընդ ամփիպօլիս, և 1
ապօղոնիայ, եկին՝ ի թեսաղոնիկ
է, ուր էր ժողովուրդ հրէից։ * Եւ 2
ըստ սովորութենն պօղոս եմուտ առ
նոսա՝ և՝ի շաբաթս երիս խօսեցաւ ընդ
նոսա՝ ի գրոց։ * Յանայր, և դնէր ա 3
ռաջի, եթէ պարտ էր Քն չարչարիլ
և յառնել՝ ի մեռելոց։ Եւ Յն
Ա. զոր ես պատմեմ ձեզ։ * Եւ ոմանք 4
՝ի նոցանէ հաւանեցան. և վիճակե
ցան պօղոսի և Սիղայի. բայց պաշտօ
նէից հեթանոսաց էր բազմութի յոյժ.
և՝ի կանանց գլխաւորաց ոչ սակաւք։
* Եւ նախանձեցան հրէայքն, և ա 5
ռեալ արս ոմանս գռեհիկս՝ անօրէնս՝
ամբոխ արարեալ խռովեցին զքաղաքն
և՝ կուտեալ յապարանսն յասոնի,
խնդրեցին զնս ածել՝ ի հրապարակ։
* Եւ իբրև ոչ գտին զնոսա՝ քարշեին 6
զյասոն և զոմանս եղբարս առ քաղա
քապետսն. բողոք բարձեալ՝ եթէ որք
զաշխարհս խռովեցին՝ սոքա և այր
հասին։ * Օրս ընկալեալ է յասոնի, 7
և սոքա ամենեքեան հակառակ հրա
մանաց կայսեր գործեն. թագաւոր
զոմն ասեն զԻ։ * Եւ խռովեցուցին 8
զժողովուրդն և զքաղաքապետսն, որք
լսեին զայս։ * Եւ առեալ զերաշխաւո 9
րութի առ՝ի յասոնայ և յայլոցն՝ ար
ձակեցին զնս։ * Այլք եղբարքն վաղ 10
վաղակի գիշերայն յուղարկեցին զպօ
ղոս և զՍիղայ՝ ի բերիայ։ որք իբրև
հասին անդր՝ ի ժողովուրդն հրէից մտան
գնացին։ * Օ՛ի սոքա էին ազնուակա ոմն
նագոյնք՝ քան որք՝ ի թեսաղոնիկին էին,
որք ընկալան զբանն ամ յօժարութե։
հանապազ քննէին զգիրս, եթէ իցէ
այս այսպէս։ * Եւ բազումք՝ ի նոցանէ
հաւա-

և աղգ իսկ եմք : և արդ՝ որովհետև
աղգք եմք Ա.Ի , ոչ պարտիմք համա-
րիլ ոսկւոյ՝ կամ արծաթոյ՝ կամ քա-
րի , որ ի ձարտարութենէ և ի մտաց
մարդոյ քանդակեալ իցէ՝ զԱ.Ծականն
լինիլ նմանօղ : * Այլ զժամանակս 30
անգիտութեան անտես արարեալ Ա.Ի :
արդ զայս պատուիրէ մարդկան՝ ամ
ումէք ապաշխարել : * Վասն 31
տեաց զօր՝ յորում պարտ է դատել զաշ
խարհս արդարութեամբ՝ ի ձեռն առն՝
որով սահմանեաց տալ հաւատս ամե
նեցուն՝ յարուցեալ զնա ի մեռելոց :
* Երբև լուան զյարութիւն մեռելոց , 32
ոմանք ծաղր առնէին զնա : կէսքն
ասէին՝ լուիցուք ի քէն վ՚ այդորիկ
միւսանգամ : * Նա ապա պօղոս եկ և 33
գնաց ի միջոյ նոցա : * Նա ոմանք արք 34
անկեալք ի նա, հաւատացին՝ ընդ որս
էր և դիոնէսիոս արիսպագացի և կին
մի անուն դամարիս՝ և այլք ընդ նոսա:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Յետ այսորիկ մեկնեալ պօղոսէ յա
Թենացւոց անտի՝ եկն ի կորն-
2 թոս : * Նա եգիտ զհրեայ զոմն անուն
ակիւղաս՝ յազգէ պոնտացի. այն ինչ
եկեալ յիտալիայ. և զպրիսկիլլայ կին
նորա (վասն հրամանին կլօդեայ՝ որոշել
զամ՝ հրէայս ի հռոմայ :) և յարեցաւ
3 ի նոսա : * Նա վասնզի համարուեաւ
էր՝ եղէա առ նոսա՝ և գործէր : (քանզի
էին խորանակարք արուեստիւ :)
4 * Նա խօսէր ի ժողովրդեանն քաւամ
շաբաթու : և հաւանեցուցանէր զհրէ
5 այս՝ և զհեթանոսս : * Երբև իջին ի
մակեդոնիայ՝ շինչ և տիմոթէոս, ամե
պէր հոգւովն պօղոս գնել զվկայու
6 հրէիցն՝ թէ Յես Ա.ն : * Նա դընդ
դեմ դառնալ նմ՝ և ի հայհոյել՝ թօ
թափեաց զհոգմս՝ և ասէ ցնա. արիւն
ձեր ի գլուխս ձեր՝ քաւեալ եմ ես .
յայսմհետէ ի հեթանոսս երթամ:
7 * Նա գնացեալ անտի՝ եմուտ ի տունն
ուրումն , որոյ անուն էր տիտոս յուս
տոս՝ պաշտօնեայ ոմ : որոյ ապարանք
8 էին մերձ ի ժողովարանն : * Կրիսպոս
ժողովրդապետ հաւատաց ի Տ՚ն ամ
տամբ իւրով և բազմաց կորնթացւոց
լուեալ՝ հաւատային ի Տ՚ն և մկրտեին:
9 * Նա ասէ Տ՚ն ի գիշերին տեսլեամբ
պօղոս : մի երկնչիր՝ այլ խօսեաց՝ և
10 մի լռեր : * Վասնզի ես ընդ քեզ եմ :
և ոչոք ընդդէմ դարձցի քո , ի չար-
չարել զքեզ . քանզի ժողովուրդ է իմ
բազում՝ ի քաղաքիս յայսմիկ :
11 * Նա նստաւ անդ տարի մի և ամիսս
վեց՝ ուսուցանել նոցա զբանն Ա.ո

հաւատացին : և ի յուհաց կանանց
զգաստից՝ և յարանց ոչ սակաւք :
13 * Այլք իբրև գիտացին , որք ի Թե-
սաղոնիկէ հրեայքն էին , եթէ և ի
Բերիայ պատմեցաւ ի պօղոսէ բանն
Ա.Ի, եկին և անդր շարժել և խռովէ
ցուցանել զժողովրդն : * Յայնժամ 14
վաղվաղակի պօղոս առաքեցին եղ
բարքն գնալ մինչև ի ծովեզր : և մնա
ցին շինչ և տիմոթէոս անդէն :
15 * Նա որք տանէին զպօղոս , աճին զնա
մինչև յաթենս : և առեալ պատուէր ի
նմանէ առ շինչ և տիմոթէոս, զի վաղ
վաղակի եկեսցեն առ նա. և գնացին :
ԳԼ. 16 * Նա յաթենս ի մնալ նոցա պօղոսի ,
զայրանայր հոգի նր ի նմա : զի տեսա
նէր ի կռապաշտութենէ զքաղաքն :
17 * Նա խօսէր ի ժողովրդեանն ըստ հրէ
այս և ընդ պաշտօնեայս՝ և ի հրապա
րակն զամ օր՝ որոց և պատահէին :
18 * Իմանք էպիկուրեանցն , և ի ստոյկ
կեանցն փիլիսոփայից հակառակէին
ընդ նմ. և ոմանք ասէին՝ զի՞նչ կամիցի
սերմնաբաղս այս խօսիլ : իսկ այլք ,
Թէ օտարոտի իմն դից Թուի պատ
միչ լինիլ՝ քանզի զՅ՚ն և զյարութիւն
աւետարանէր : * Նա առեալ զնա ա- 19
ծին յարիսպագոսն : և ասէին՝ կարաս
ցուք իմանալ Թէ զինչ է նոր վար
դապետութիւնդ՝ որ ի քէն պատմի :
20 * (Ստարացուցիչ իմն բերես ի լսելիս
մեր . կամիմք գիտել Թէ զի՞նչ կամի
ցի այս լինիլ : * Այլ աթենացիքն ամե 21
նեքին՝ և եկիք օտարք , ոչ յայլինչ սպա
սէին՝ բայց ասել կամ լսել նո
րագոյնս : * Նա կաց պօղոս ի մէջ արիս 22
պագին՝ և ասէ : արք աթենայիք, ըստ
ամ իբրև պաշտօնասէրս տեսանեմ
զձեզ : * Վասնզի շրջեալ և տեսեալ 23
զպաշտամունս ձեր , գտի բագին մի .
յորում գրեալ էր անծանօթի Ա.Ի՝
զոր դուք յանծանօթս պաշտէք . ես
Ես.Խ.Ա. զնոյն պատմեմ ձեզ : * Ա.Ծ՝ որ արար 24
1. 1. զաշխարհս և զամ, որ ի նմա , նա երկ
Գ Եր. նից և երկրի է Տ՚ն : Ո ոչ ի ձեռագործ
14. 14. տաճարս բնակի : * Նա ոչ ի ձեռաց 25
Գ Եր. մարդկան պաշտի իբրև կարօտ իմիք :
7. 48. նա տայ ամ կեանս՝ և զշունչ՝ և զամ
ինչ : * Ա.բար ի միոջէ արենէ զամենայն 26
ազգս մարդկան՝ բնակեալ ի վ՚ր ամ
երեսաց երկրի : հաստատեաց կարգեալ
ժամանակս՝ և սահմանադրութիւն բնա
կութեան նց՝ խնդրել զՄ՚ծ : * Օի թէ 27
րևս զննիցեն զնա՝ և գտանիցեն նաև
ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւրումե
քէն ի մէնջ : * Օի նովաւ կեամք՝ և 28
շարժիմք՝ և եմք : ոմն և ոմանք ի ձե
ւոց ձարտարաց ասացին : * Ա՚ն նորա 29

և աղգ իսկ եմք : և արդ՝ որովհետև
աղգք եմք Ա.Ի , ոչ պարտիմք համա-
րիլ ոսկւոյ՝ կամ արծաթոյ՝ կամ քա-
րի , որ ի ձարտարութենէ և ի մտաց
մարդոյ քանդակեալ իցէ՝ զԱ.Ծականն
լինիլ նմանօղ : * Այլ զժամանակս 30
անգիտութեան անտես արարեալ Ա.Ի :
արդ զայս պատուիրէ մարդկան՝ ամ
ումէք ապաշխարել : * Վասն 31
տեաց զօր՝ յորում պարտ է դատել զաշ
խարհս արդարութեամբ՝ ի ձեռն առն՝
որով սահմանեաց տալ հաւատս ամե
նեցուն՝ յարուցեալ զնա ի մեռելոց :
32 * Երբև լուան զյարութիւն մեռելոց ,
ոմանք ծաղր առնէին զնա : կէսքն
ասէին՝ լուիցուք ի քէն վ՚ այդորիկ
33 միւսանգամ : * Նա ապա պօղոս եկ և
34 գնաց ի միջոյ նոցա : * Նա ոմանք արք
անկեալք ի նա, հաւատացին՝ ընդ որս
էր և դիոնէսիոս արիսպագացի և կին
մի անուն դամարիս՝ և այլք ընդ նոսա:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Յետ այսորիկ մեկնեալ պօղոսէ յա
Թենացւոց անտի՝ եկն ի կորն-
2 թոս : * Նա եգիտ զհրեայ զոմն անուն
ակիւղաս՝ յազգէ պոնտացի. այն ինչ
եկեալ յիտալիայ. և զպրիսկիլլայ կին
նորա (վասն հրամանին կլօդեայ՝ որոշել
զամ՝ հրէայս ի հռոմայ :) և յարեցաւ
3 ի նոսա : * Նա վասնզի համարուեաւ
էր՝ եղէա առ նոսա՝ և գործէր : (քանզի
էին խորանակարք արուեստիւ :)
4 * Նա խօսէր ի ժողովրդեանն ըստ ամ
շաբաթու : և հաւանեցուցանէր զհրէ
5 այս՝ և զհեթանոսս : * Երբև իջին ի
մակեդոնիայ՝ շինչ և տիմոթէոս, ամե
պէր հոգւովն պօղոս գնել զվկայու
6 հրէիցն՝ թէ Յես Ա.ն : * Նա դընդ
դեմ դառնալ նմ՝ և ի հայհոյել՝ թօ
թափեաց զհոգմս՝ և ասէ ցնա. արիւն
ձեր ի գլուխս ձեր՝ քաւեալ եմ ես .
յայսմհետէ ի հեթանոսս երթամ:
7 * Նա գնացեալ անտի՝ եմուտ ի տունն
ուրումն , որոյ անուն էր տիտոս յուս
տոս՝ պաշտօնեայ ոմ : որոյ ապարանք
8 էին մերձ ի ժողովարանն : * Կրիսպոս
ժողովրդապետ հաւատաց ի Տ՚ն ամ
տամբ իւրով և բազմաց կորնթացւոց
լուեալ՝ հաւատային ի Տ՚ն և մկրտեին:
9 * Նա ասէ Տ՚ն ի գիշերին տեսլեամբ
պօղոս : մի երկնչիր՝ այլ խօսեաց՝ և
10 մի լռեր : * Վասնզի ես ընդ քեզ եմ :
և ոչոք ընդդէմ դարձցի քո , ի չար-
չարել զքեզ . քանզի ժողովուրդ է իմ
բազում՝ ի քաղաքիս յայսմիկ :
11 * Նա նստաւ անդ տարի մի և ամիսս
վեց՝ ուսուցանել նոցա զբանն Ա.ո

կողմամբքն՝ և ելեալ յԵփեսոս . և
2 գտեալ զոմանս զաշակերտս ։ * Ա՛սէ
ցին՝ եթէ զՀոգի սո՛ր ընկալա՞ք ՚ի հա
ւատալն ։ Նոքա ասեն . այլ և ո՛չ եթէ
3 Հոգի՝ սո՛ր գոլոցի՝ լո՛ւեալ է մեր ։ * Ա՛ն
ասէ՝ իսկ յի՞նչ մկրտեցայք ։ Նո՛ք ասեն
4 ՚ի յովհաննու մկրտութի՛ն ։ * Ա՛ն ասէ
պօղոս՝ ‖ յովհաննէս մկրտեաց մկրտու ‖ Ա՛ռաք.
թի՛ ապաշխարուե՛ ամ՛ ժողովրդեանն 3.11.
և ասէր՝ զի որ գալոցն է յետ նո՛ր ՚ի նա Ա՛ռաք.
հաւատասցե՛ն . այս ինքն է՝ ՅԻ՛Ս ։ 1. 8.
5 * Ա՛ն իբրև լո՛ւան , մկրտեցան յանո՛ւն Ա՛ռաք.
6 Տե՛ն ՅԻ՛Ս ։ * Ա՛ն ՚ի դնել ՚ի վե՛ր նո՛ց պօղոսի 3.16.
զձեռն , եկն Հոգին սո՛ր ՚ի վերայ նոցա Յովհ.
խօսէին լեզուս՝ և մարգարէանային ։ 1. 26.
7 * Ա՛ն էին ամենեքեան արք իբրև ե՛ր Ա՛ռաք.
8 կոտասան ։ * Ա՛ն մտեալ ՚ի ժողո 1. 5. և
վուրդն՝ համարձակեւ՛ր ամիս երիս ։ 11.16.
խօսէր , և հաւանեցուցանէր վա՛ր
9 քայլութի՛ն Ա՛Յ ։ * Իբրև ոմանք խը
տանային՝ և ընդդէմ դառնային բամ
բասել զՀանապարհն առաջի բազմու
թե՛ն , մեկնեալ ՚ի նոցանէ՝ սրոշեաց
զաշակերտսն ։ Հանապազ օր խօսէր Ա՛ռաք.
՚ի դպրո՛ցն տիւրաննի ուրո՛ւք ։ 19. 9
10 * Ա՛ն այս եղև. զերկամ՛ի , մինչև ամ.
քնակէացն ասիացւոց լսել զբանն ՋՆ,
11 հրէից՝ և հեթանոսաց ։ * Ա՛ն զօրութիս
ո՛չ սակաւս Ա՛Ծ առնէր ՚ի ձեռն պօղո
12 սի ։ * Մի՛նչ զի և ՚ի հիւ՛անդս տանիլ
՚ի քրտանէն թաշկինակս և կամ՛ վար
շամակս . և մերժել ՚ի նոցանէ ախ
տիսն , և այսոց չարաց ելանել ։
13 * Յանդգնեցան ոմանք և ՚ի շրջիլ հրէ
կան , որք երդմնեցուցիչքն էին անո՛ւա
նեալ ՚ի վե՛ր այնոցիկ՝ որք ունէին այս
չարս , զանուն Տե՛ն ՅԻ՛Ն , և ասէին ։ երդ
մնեցուցանեմ՛ զձե՛զ ՚ի ՅԻ՛Ն՝ զոր պօղոս
14 քարոզէ ։ * Ա՛յն ուրո՛ւք սկևեայ հրէի
քահանայապետի եօթն որդիք , որք
15 զայս առնէին * Պատասխանի ետ այն
չար , և ասէ ցն՛ա ։ զՅԻ՛Ն գիտե՛մ , և զպօ
ղոս ճանաչե՛մ՝ բայց դուք ո՞վ է՛ք ։
16 * Ա՛ն վազեաց այրն՝ յորո՛ւմ էր այն
չար՝ բմբռնեալ զերկոսեանն՝ յաղթա
հարեաց զնո՛ս , մինչև մերկս և վիրաւ
17 որս փախչել ՚ի տանէ անտի ։ * Ա՛յս
յայտնի եղև ամ՛ հրէից և հեթանո
սաց՝ որք բնակեալ էին Եփեսո՛ս ։ և
անկաւ երկիւղ յամենեսեան՛ նո՛ս ։ և
18 մեծանայր անո՛ւն Տե՛ն ՅԻ՛Ն ։ * Ա՛ն բա
զումք ՚ի հաւատացելոցն գային , և խոս
տովան լինէին , և պատմէին զգործս
19 իւրեանց ։ * Ա՛ն բազումք ՚ի կախար
դացն բերեին զգիրս , և այրէին ա
ռաջի ամենեցուն ։ Համարեցին զգինս
նոցա , և գտանէին արծաթոյ դա
20 հեկանի՝ բիւրս հինգ ։ * Ա՛յսպէս զան

բանն

Եւ

*Ա՛ռ գաղիոնաս փոխանակս բդեշ 12
խին ասացեալս ։ յարեան միաբան հրէ
այքն ՚ի վերայ պօղոսի , և ածին զնա
յատեանս * Ա՛ն ասէին , եթէ արտաքոյ 13
օրինաց պատրէ սա զմարդիկ՝ պաշտել
զԱ՛Ծ ։ * Ա՛ն իբրև մերձէր պօղոս բա 14
նալ զբերան իւր , ասէ գաղիոն ցհրէ
այան . եթէ էր ինչ անիրաւութի՛ կամ
խարդախութի՛ չարեաց՝ ո՞վ հրէայք
՚իդէպ էր ինձ տնաալ ձեզ ։ * Ա՛պա եթէ 15
խնդիրք ինչ են վա՛ր բանի՝ և անուա՛նց՝
և օրինաց ձերոց՝ տեսէ՛ք ձեզէն ։ քան
զի դատաւոր այդպիսի իրաց չկամիմ
լինել ։ * Ա՛ն մերժեաց զնոսա յատեան 16
անտի ։ * Ա՛ն առեալ ամենեցուն յու 17
նաց զսոսթենէս ժողովրդապետ՝ էար
կանէին առաջիատեանին . և ոչինչ գա
ղիոն փոյթ լինէր ։ * Այլ պօղոս 18
տակաւին մնացեալ աւուրս բազումս՝
յեղբարց հրաժարեալ՝ նաւեր յատո
րիս ։ (և ընդ պրիսկիլլայ և ակիւղայ)
փոքրել զգլուխ ՚ի կենքրայ . քանզի ‖ Գործ.
ուխտադիր էր ։ * Ա՛ն հասեալ յեփե 19 ԻԸ. 6.18.
սոս՝ զնա եթող անդ . և ինքն մտեալ Ա՛ռաք.
առ ժողովուրդն՝ խօսեր ընդ հրէայսն ։ 21. 24.
* Ա՛ն աղաչեցին զնա բազում ժամս 20
նակս լինիլ անդ . և ո՛չ էառ յանձն ։
* Ա՛յլ հրաժարեալ՝ ՚ինոցանէ . և ասէ՝ 21
դարձեալ շրջեցայց առ ձեզ Ա՛Յ կա
մաք՝ ամբարձաւ յեփեսէայ ։ * Իջեալ 22
՚ի կեսարիայ , ել և եաւ ողջոյն եկեղեց
ւոյն . էջ յանտիոք ։ * Ա՛ն եղեալ անդ 23
ժամանակս լինչ . և շրջիլ կարգաւ ընդ և շրջէ՛ն
գաղատացւոց աշխարհն՝ և ընդ փռիւ
գիայ , հաստատեալ զամ՛ աշակերտեսն ։
* Երեայ ոմն ասէիցէս անուն , ա՛պէք 24 ապօղո
անդրացի յազգէ՝ այր Ճարտասանական ։
եկն եհաս յեփեսոս . զօրաւոր էր գրովք
* Այս էր տեղեկացեալ Ճանապարհին 25
Տ՛ն , և եռայր Հոգւով ։ խօսէր , և ուսու
ցանէր Ճշմարտութի՛ն վա՛ն Յի՛ս ։ գիտէր
միայն զմկրտութի՛ն յովհաննու ։ * Սա 26
սկսաւ համարձակիլ ՚ի ժողովրդեանն
և լսե՛ալ ՚ի նմանէ ակիւղայ և պրիս
կիլլայ , առին զնա առ իւրեանս , և Ճշ
մարտագո՛յն պատմեցին նմա զՃանա
պարհն նո՛յ ։ * Իբրև կամեցաւ նա գնալ 27
յաքայիայ , յօժարեալ եղբարքն գրե
ցին առ աշակերտան ընդունիլ զնա . որ
իբրև եհաս անդր՝ բազում նպաստ լի
նէր հաւատացելոցն ՚ի ձեռն շնոր
հայն ։ * Վա՛նդի սնոգագո՛յն զհրէայսն 28
յանդիմանէր հրապարակաւ ։ ցուցա
նե՛լ գրովք եթէ Վա՛Ն է Յի՛ս ։

ԳԻ ։ ՅԱԹ։

Ա՛ն եղև մինչդեռ ապօղոն ՚ի կորն 1 Եր
Թոս էր , պօղոսի շրջեալ զվերին

գաւառսն՝ և հասեալ յԵփեսոս . և
գտեալ զոմանս աշակերտս ։ * Ա՛սէ 2
ցին՝ եթէ զՀոգի սո՛ր ընկալա՞ք ՚ի հա
ւատալն ։ Նոքա ասեն . այլ և ո՛չ եթէ
լուաք եթէ Հոգի սո՛ր գոյ ։ * Ա՛ն 3
ասէ՝ իսկ յի՞նչ մկրտեցայք ։ Նո՛ք ասեն
՚ի յովհաննու մկրտութի՛ն ։ * Ա՛ն ասէ 4 ‖ Ա՛ռաք.
պօղոս՝ ‖ յովհաննէս մկրտեաց մկրտու 3.11.
թի՛ ապաշխարուե՛ ամ՛ ժողովրդեանն Ա՛ռաք.
և ասէր՝ զի որ գալոցն է յետ նո՛ր ՚ի նա Ա՛ռաք.
հաւատասցե՛ն . այս ինքն է՝ ՅԻ՛Ս ։ 1. 8.
* Ա՛ն իբրև լո՛ւան , մկրտեցան յանո՛ւն 5 Ա՛ռաք.
6 Տե՛ն ՅԻ՛Ս ։ * Ա՛ն ՚ի դնել ՚ի վե՛ր նո՛ց պօղոսի 3.16.
զձեռն , եկն Հոգին սո՛ր ՚ի վերայ նոցա Յովհ.
խօսէին լեզուս՝ և մարգարէանային ։ 1. 26.
* Ա՛ն էին ամենեքեան արք իբրև ե՛ր 7 Ա՛ռաք.
8 կոտասան ։ * Ա՛ն մտեալ ՚ի ժողո 1. 5. և
վուրդն՝ համարձակեւ՛ր ամիս երիս ։ 11.16.
խօսէր , և հաւանեցուցանէր վա՛ր
քայլութի՛ն Ա՛Յ ։ * Իբրև ոմանք խը 9
տանային՝ և ընդդէմ դառնային բամ
բասել զՀանապարհն առաջի բազմու
թե՛ն , մեկնեալ ՚ինոցանէ՝ սրոշեաց
զաշակերտսն ։ Հանապազ օր խօսէր Ա՛ռաք.
՚ի դպրո՛ցն տիւրաննի ուրո՛ւք ։ 19. 9
* Ա՛ն այս եղև. զերկամ՛ի , մինչև ամ. 10
քնակէացն ասիացւոց լսել զբանն ՋՆ,
հրէից՝ և հեթանոսաց ։ * Ա՛ն զօրութիս 11
ո՛չ սակաւս Ա՛Ծ առնէր ՚ի ձեռն պօղո
սի ։ * Մի՛նչ զի և ՚ի հիւ՛անդս տանիլ 12
՚ի քրտանէն թաշկինակս և կամ՛ վար
շամակս . և մերժել ՚ի նոցանէ ախ
տիսն , և այսոց չարաց ելանել ։
* Յանդգնեցան ոմանք և ՚ի շրջիլ հրէ 13
կան , որք երդմնեցուցիչքն էին անո՛ւա
նեալ ՚ի վե՛ր այնոցիկ՝ որք ունէին այս
չարս , զանուն Տե՛ն ՅԻ՛Ն , և ասէին ։ երդ
մնեցուցանեմ՛ զձե՛զ ՚ի ՅԻ՛Ն՝ զոր պօղոս
քարոզէ ։ * Ա՛ն ուրո՛ւք սկևեայ հրէի 14
քահանայապետի եօթն որդիք , որք
զայս առնէին * Պատասխանի ետ այն 15
չար , և ասէ ցն՛ա ։ զՅԻ՛Ն գիտե՛մ , և զպօ
ղոս Ճանաչե՛մ՝ բայց դուք ո՞վ է՛ք ։
* Ա՛ն վազեաց այրն՝ յորո՛ւմ էր այն 16
չար՝ բմբռնեալ զերկոսեանն՝ յաղթա
հարեաց զնո՛ս , մինչև մերկս և վիրաւ
որս փախչել ՚ի տանէ անտի ։ * Ա՛ն այս 17
յայտնի եղև Ճամ՛ հրէից և հեթանո
սաց՝ որք բնակեալ էին Եփեսո՛ս ։ և
անկաւ երկիւղ յամենեսեան՛ նո՛ս ։ և
մեծանայր անո՛ւն Տե՛ն ՅԻ՛Ն ։ * Ա՛ն բա 18
զումք ՚ի հաւատացելոցն գային , և խոս
տովան լինէին , և պատմէին զգործս
իւրեանց ։ * Ա՛ն բազումք ՚ի կախար 19
դացն բերեին զգիրս , և այրէին ա
ռաջի ամենեցուն ։ Համարեցին զգինս
նոցա , և գտանէին արծաթոյ դա
հեկանի՝ բիւրս հինգ ։ * Ա՛ն այսպէս 20

բանն

շուշա՝ ձեզ պարտ է հանդարտիլ. և մի ինչ յանդգնուիք գործել։
37 *Ձիք զարդ զայդոսիկ այսր. ոչ 38 մեհենակապուտս՝ և հայհոյիչս աստու-
ծոյ մերոյ։ * Օի եթէ դեմետրիոս՝ և որք ընդ նմա ձարտարք՝ ունիցին ինչ
ընդ ումեք բանս՝ յատեան երթիցեն. և դատաւորք գոն՝ և ամբաստանեն ի-
39 ցեն զմիմեանց։ * Իսպա եթէ վե այլոց իրիք ինդիր իցէ՝ յօրինաւոր ժողովան
40 վճարեսցեն։ * Վասնզի և մեզ վիշտ վտանգի է ընդ կոչումս այսր աւուր՝
ասանց իրիք յանցանաց լինելոյ։ (զորմէ ոչ կարասցուք պատասխանի
տալ) վասն ժողովոյս այսորիկ։ և զայս ասացեալ՝ արձակեաց զժողովան։

Գ.Ի։ Ի։

Ե Ա յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կո- Գ.Գ
չեաց պօղոս զաշակերտսն, և մխ- և եկաւ
թարեաց. զողջոյն ետ՝ և ել գնաց՝ ի մա- 2 կեդոնիայ։ * Իսկ շրջեալ ընդ կող-
մանսն ընդ այնոսիկ՝ և մխիթարեալ
զնոսա բանիւք բազմօք՝ եկն յելլադայ։
3 *Իբրև արար անդ ամիսս երիս, եղև
նմա դաւ՝ ի հրէից, մինչդեռ կամէր
ելանել յասորիս. խորհուրդ կալաւ
4 դառնալ ընդ մակեդոնիայ։ *Իսկ եր-
թալոյ ընդ նմա մինչև յասիայ, սոսի
պատրոս՝ պիւռա բերիացի. և ի թեսա-
ղոնիկեցւոց արիստարքոս՝ և սեկունդոս՝ և գայիոս դերբացի՝ և տիմոթեոս՝
և ասիացիք. տիւքիկոս՝ և տրոփիմոս։
5 *Սոքա յառաջ երթեալ մնային մեզ
6 ի տրովադայ։ *Իսկ մեք նաւեցաք յետ
աւուրցն բազարջակերաց՝ ի փիլիպ-
պեայ՝ և եկաք առնս՝ ի տրովադայ՝ մինչև
յաւուրս հինգ. անդ դադարեցաք
7 աւուրս եօթն։ *Իսկ յաւուրն շաբա-
թու՝ մինչդեռ ժողովեալ էաք բեկա
նել զհացն, պօղոս խօսէր ընդ նոսա. զի
գնալոց էր՝ ի վաղիւ անդր. և երկայ
նեաց զբանն մինչև՝ ի մէջ գիշերին։
8 *Իսկ էին լապտերք բազումք՝ ի վեր-
նատունն՝ ուր էաքն ժողովեալք։
9 *Իսկ նստեր ումն երիտասարդ՝ անուն
եւտիքոս՝ ի վերայ պատուհանին, նիր
հեր՝ ի քուն թանձրութեէ. ի խօսիլն
պօղոսի յառաջս, ընկղմեալ՝ ի քնոյ ան
տի՝ անկաւ յերրորդ դասիկոնէն՝ ի
10 վայր, և բարձաւ մեռեալ։ *Իսկ իջեալ
պօղոս՝ անկանիւր զնովաւ. առնոյր
զնա՝ ի գիրկս՝ և ասէր՝ մի խռովիք.
11 քանզի հոգի սորա՝ ի սմին է։ *Իսկ ե-
լեալ զհացն՝ և ճաշակեաց. և բազում
ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ. և ապա
12 ել և գնաց։ *Իսկ ածին զպատանին
կենդանի. և միխիթարեցան ոչ սակաւ։

*Իսկ

Գ.Գ
և ելեալ գնաց

Գ.Ի
Ա
Ե
Ա
Ե
Ա
Ե

ըեկ՝ ոչ գաղարեցի արտասուօք խրա-
32 տել զմի ի իւրաքանչիւր։ *Եւ արդ
յանձն առնեմ զձեզ Ա.Ծ՝ և բանի
շնորհաց նորա, որ կարօղն է շինել՝ և տալ
ձեզ ժառանգութիւն ընդ ամենայն ս-
33 րբեալս։ *Արծաթոյ՝ կամ ոսկւոյ՝ կամ հանդերձ
ոչ ոգոյ ձերոյ՝ ոչ ուրուք ի ձեզնէ ցանկացայ։
34 *Դուք ինքնին գիտէք՝ ‖ զի զպէտս ‖ 1. Կրն.
իմ, և որոց ընդ իս էին՝ պաշտեցին 4. 12.
35 ձեռքս այս։ *Եւ զամենայն ինչ ցոյց ձեզ, 1. Թես.
զի այսպէս պարտ է վաստակել. և 2. 9.
դարմանել զհիւանդս. և յիշել զբանն 2. Թես.
Տ.Ն Յ.Ի, զոր ինքն իսկ ասաց՝ երանե- 3. 8.
լի է մանաւանդ տալն քան զառնուլն։
36 *Եւ զայս իբրև ասաց՝ եդեալ ծունր
ամենեքումբք եկաց յաղօթս։
37 *Յառաւել լալիւն եղև ամենեցունց. և
անկեալ զպարանոցսն պօղոսի՝ համ-
38 բուրէին զնա։ *Որմանէն մանաւ-
անդ ի վերայ բանին՝ զոր ասէր. Թէ
ոչևս տեսանելոց են զերեսս նորա. և
յուղարկեցին զնա ի նաւ անդր։

ԳԼ. ԻԸ.

1 Եւ իբրև եղև ելանել մեզ և մեկ
նել ի նոցանէ. հանդիպ գնա-
ցեալ եկաք ի կով. և ի վաղիւ անդր
ի հռոդոս. և անտի ի պատարայ։
2 *Եւ գտեալ զնաւ մի, զի երթայր ի
փիւնիկէ. և ելեալ ի նա գնացաք։
3 *Եւ յայտ եղեալ կիպրեայ՝ թողաք
զնա ի ձախակողմն, նաւեցաք յասո-
րիս, և իջաք ի տիւրոս. քանզի անդ
էր նաւն թափելոց զբեռինսն։
4 *Եւ գտեալ զաշակերտան՝ կացաք
անդ աւուրս եօթն, որք ասէին ցպօ-
ղոս ի ձեռն հոգւոյն՝ մի ելանել յԵ.Ի.Մ։
5 *Եւ իբրև եղև մեզ կատարել զա-
ւուրսն՝ ելեալ գնացաք՝ յուղարկեալ
զմեզ ամենեցունն հանդերձ կանամբք
և որդւովք՝ մինչև արտաքոյ քաղաքին.
և եդեալ ծնունր՝ կացաք յաղօթս։
6 *Եւ հրաժարեցաք ի միմեանց առ ծո
վեզերն՝ և ելաք ի նաւն. և նոքա դար
ձան յիւրեանց տեղիս։ *Եւ մեր գնան
7 առ թեալ ի տիւրոսէ՝ հասաք ի պտո
ղեմայիդա. և զողջոյն տուեալ եղ
8 բարց՝ եկեաք օր մի առ նոսա։ *Եւ ի
վաղիւն անդր ելեալ անտի՝ եկաք ի կե
սարիա. և մտեալ յաւետարանչին փիլիպ
պոսի աւետարանչէն, ‖ որ էր յեօթանց ‖ Գ.Ծ. Ե.
9 անտի՝ ագաք առ նմա։ *Եւ որա էին 6. Ե.
դստերք չորք՝ կոյսք մարգարէք։
10 *Եւ ի լինելն մեր անդ աւուրս բա-
զումս, էջ ոմն ի հրեաստանէ մար-
11 գարէ անուն ագաբոս։ *Եւ եկեալ
առ մեզ. առեալ զգօտին պօղոսի՝ կա
պեաց զոտս և զձեռս իւր՝ և ասէ.
այս-

այսպէս ասէ Հոգին սուրբ. զայրն, որոյ գօտիս այս է՝ այսպէս կապեսցեն հրեայք՝ և մատնեսցեն ի ձեռս հեթանոսաց։ * Եւ իբրև լուաք զայն՝ 12
աղաչեաք մեք՝ և որք ի տեղւոջն էին՝ չելանել նմա յԵրուսաղէմ։ * Յայնժամ պա 13
տասխանի եւ պօղոս. զի՞նչ գործէք՝ զի լայք, և ձմլեցուցանէք զսիրտ իմ։ քանզի ես ոչ միայն կապելոյ՝ այլև մեռանելոյ յԵրուսաղէմ եմ պատրաստ եմ՝ վասն անուանն Տ֊ն Յ֊ի Ա֊ի։ * Եւ ի չհան 14
նալն նորա՝ լռեցաք. ասեմք, Տ֊ն կամք լիցին։

Գլ. ԻԱ. * Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդեր 15
ձեալ ելանէաք յԵրուսաղէմ։ * Եկին ընդ 16
մեզ և յաշակերտաց անտի կեսարացւոց. և տանէին զմեզ առ որում վասն ումն էր հիւրասիրել՝ մնասոնի ումեմն կիպրացւոյ՝ առաջնոյ աշակերտի։ * Եւ ի 17
մտանելն մեր յԵրուսաղէմ, խնդութիւ ընկալան զմեզ եղբարք։ * Ի վաղիւն անդր 18
եմուտ պօղոս ընդ մեզ առ յակոբոս. և եկին ամենայն երիցունքն։ * Եւ զողջոյն 19
տուեալ նոցա՝ պատմէր մի ըստ միոջէ՝ զոր արար Ա֊ծ ի հեթանոսս ի ձեռն պաշտաման նորա։ * Եւ նոցա լուեալ՝ 20
փառաւորէ առնէին զԱ֊ծ, և ասեն ցնա տեսանես եղբայր՝ քանի՛ բիւրք են հաւատացելոցն հրէից. և ամենեքեան նախանձաւորք օրինացն են։ * Այլ 21
իրաղեկք եղեն վասն քո՝ թէ զատս տամբուածի ուսուցանես ի մէնախ՝ որոց ի հեթանոսս ամ հրէայք են. ասես մի՛ թլփատել զորդիս նոցա՝ և մի՛ ըստ կրօնիցն գնալ։ * Զի՞նչ 22
լինիցի, ապաքէն լսիցեն թէ եկեալ ես։ * Զդ՝ զայս արա՝ զոր ասեմք 23
քեզ. են ի մեզ արք չորք ուխտադիրք յանձինս իւրեանց։ * Զնոսա առեալ՝ 24
սրբեացիս ընդ նոսա. և ծախեա՛ ինչ ի նոսա՝ զի գերծցեն զգլուխս. և գիտասցեն ամենեքին, թէ զորոց իրաց զեկեն եղեն զքէն՝ ոչինչ է. այլ միաբա նիս և դու պահել զօրինս։ * Ասէր 25
վասն հաւատացելոցն հեթանոսաց, մեք առաքեցաք՝ որպէս ընտրեցաք, մի՛ ինչ այնպիսի պահել նոցա. բայց միայն զգուշանալ ի կռոց զոհելոյ. և յարբենէ. և ի հեղձուցելոյ՝ և ի պոռնկու թենէ։ * Յայնժամ պօղոսի առեալ 26
զարսն՝ ի վաղիւն անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ ի տաճարն. յայտ առնել զկատարումն աւուրցն սրբութեան. մինչև մատեաւ ի վերայ իւրաքանչիւրոյ ուրուք ի նոցանէ պատարագ։

Գլ. ԻԲ. * Եւ իբրև մերձ էին եօթն աւուրքն 27
ի կատարել. տեսեալ զնա ի տաճարին ասիացւոց հրէիցն՝ զեղծուին զնոսա

վասն զամբոխն. և արկեալ ի նա 28
ձեռս՝ աղաղակէին։ * Արք իսրայէլացիք՝ օգնեցէք. այս այր է՝ որ հակառակ ժողովրդեանն՝ և օրինաց՝ և տեղւոյս այսորիկ՝ ամենեցուն ամ ուրեք ուսուցանէ. մինչև հեթանոս և եմոյծ ի տաճարն՝ և պղծեաց զսո տեղին։
29 * Զանգի էր յառաջագոյն տեսեալ զտրոփիմոս զեփեսացի ի քաղաքին ընդ նմա. զոր կարծէին եթէ ի տաճար
30 անդր եմոյծ պօղոս։ * Շարժեցաւ քաղաքն ամենայն, և կուտեցաւ ժողովուրդն. և առեալ զպօղոս ձգէին արտաքոյ տաճարին. և վաղվաղակի
31 փակեցան դրունքն։ * Եւ խնդրէին զնա սպանանել. եհաս ղորոյ ի հաւաբատարեան գնդին, եթէ խռովեալ է
32 ամ եէմ։ * Որոյ անդէն առեալ զօրա կանս և հարիւրապետս՝ դիմեաց ի վե նոցա. և նոքա տեսեալ զհազարապետն և զզօրականսն, դադարեցին ի հար
33 կանելոյ զպօղոս։ * Յայնժամ մատու ցեալ հազարապետն կալաւ զնա, և հրամայեաց զնա կապել կրկին շղթայ իւք՝ և հարցանէր՝ թէ ո՞իցէ և զի՞նչ
34 իցէ արարեալ։ * Արք զայլումն աղա ղակէին զնմանէ յամբոխին. իբրև ոչ կարաց գիտել զստոյգն վասն ամբո խին, հրամայեաց ածել զնա ի բա
35 նակն։ * Եւ իբրև եհաս յաստիճանսն, դէպ եղև բառնալ՝ և բերել զնա ի զօ րականացն՝ վո՛ն բռնութեամբ ամբոխին։
36 * Զանգի զհետ երթայր բազմութիւն ժողովրդեանն, և ասէին՝ բարձ զդա։
37 * Ո՛ւ ինչդեռ մտանելոց էր պօղոս ի բա նակն, ասէ ցհազարապետն՝ եթէ ար
38 ժան իցէ ինձ խօսիլ ընդ քեզ։ ԵՒ նա ասէ. յունարէն գիտես։ * Ո՛չ արդեօք դու իցես եգիպտացին, որ յառաջքան զայսօրիկ աւուրս ապս տամբեցուցեր՝ և հաներ յանապատ չորս հազարս արս սիկարեանս։
39 * Եւ ասէ պօղոս, ես եմ այր հրեայ՝ ի տարսոնէ կիլիկեցւոց. ոչ աննշան քաղաքի քաղաքացի. աղաչեմ զքեզ հրամայեա ինձ խօսիլ առ ժողովուրդս։
40 * Եւ ի հրամայելն նմ՝ պօղոս կացեալ ի վե աստիճանացն՝ շարժեաց զձեռն ժողովրդեանն։ և իբրև բազում լռու թիւն լինէր. սկսաւ բարբառել հեբ րայեցւոց բարբառովն՝ և ասէ։

ԳԼ. ԻՌ.

1 Ա՛րք եղբարք, և հարք, լուարուք ինձ այժմ առ ձեզ պատասխանա
2 տումեաս։ * Իբրև լուան թէ հեբ րայեցւոց լեզուովն բարբառեաւ նոցա՝ առաւելուս դադարեցին ի լռու

թէ ։ * Նէ ասէ՝ ես եմ այր հրեայ՝ 3
ծնեալ՝ի տարսոնի կիլիկեցւոց՝ սնեալ
՝ի քաղաքիս յայսմիկ՝ առ ոտս գամա
լիէլի, խրատեալ ըստ ճշմարտութե՛ն
հայրենի օրինացդ . նախանձայոյզ էի
Ա՛Ծ՝ ոպ ամենեքեան դուք էք այսօր։
Ա Կէր. 4 * Եւ զսոյն ճանապարհ վարեցի մին- 4
8. 3. չև՝ի խափանել՝ և մատնել՝ի բանտս՝
արս և կանայս ։ * Որպ և քահանայա- 5
Ա Կէր. պետդ վկայէ ինձ՝ և ամ ծերակուտդ։ Եւ
9. 2. յորոց և թուղթս առեալ առ եղբարս
՝ի դամասկոս երթայի , ածել և անտի
կապեալս յԵ՛մ, զի պատժեսցին։
ՕՀ 6 * Եւ եղև ինձ, ՝ի գնալն և մերձենալ
՝ի դամասկոս . զմիջաւուրըն յանկար
ծակի յերկնից փայլատակեալ լոյս սաս
տիկ զինև։ * Եւ անկայ յերկիր. և լսէայ 7
բարբառ՝ որ ասէր ցիս . սաւուղ, սաւ
ուղ, ընդ՞ հալածես զիս։ * Եւ ես ետու 8
պատասխանի՝ Թէ ո՞վ ես Տ՛ն ։ և ասէ
ցիս . ես եմ Յ՚ն Նազովրացի , զոր դու
հալածես ։ * Իսայց որք ընդ իս էին՝ 9
զլոյսն տեսին , այլ զձայնն ոչ լսէին՝
որ խօսէր ընդ իս ։ * Եւ ասեմ, զինչ 10
արարից՝ Տ՛ր։ և ասէ ցիս Տ՛ն . յարու
ցեալ երթիցես ՝ի դամասկոս . և անդ
պատմեսցի քեզ վասն ամե՛ն՝ որ հրամանն
է քեզ առնել ։ * Իբրև ոչ տեսանէի 11
՝ի փառաց լուսոյն այնորիկ՝ զձեռանէ
ձգեալ ՝ի նոցանէ՝ որք ընդ իս էին ,
մտի ՝ի դամասկոս ։ * Ա՛նանիա ոմն , 12
այր երկիւղած ըստ օրինացդ, վկայեալ
յամենայն բնակչաց՝ որք ՝իդամասկոս
հրէայքն էին ։ * Եկն , եկաց առ իս և 13
ասէ . սաւուղ եղբայր ՝ի վե՛ր հայեաց։
* Եւ ես նոյն ժամայն ՝ի վե՛ր հայեցայ 14
՝ի նա։ և նա ասէ ցիս . Ա՛Ծ հարցն մե
ծոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ ձա
նաչել զկամն նորա՝ և տեսանել զար
դարն , և լսել զբարբառ ՝ի բերանոյ
նորա ։ * Օ՛ի եղիցիս վկայ նորա առ 15
ամ մարդիկ՝ որոց տեսեր և լուար ։
* Եւ արդ՝ զի՞ հեղգասարի, ակրտեա՛ց 16
և լո՛ւա զմեղս քո ՝ի կարդալն զանուն
նորա ։ * Եւ եղև ինձ ՝ի դառնալն 17
յԵ՛մ, և կալ յաղօթս ՝ի տաճարին ,
լինել ՝ի զարմացման ։ * Եւ տեսանել 18
զնա՝ զի ասէր ցիս . փութա՛, ել յԵ՛մ
վաղվաղակի . քանզի չեն ընդունելոց
զքո վկայութի՛ն վասն իմ ։ * Եւ ես 19
Ա Կէր. ասեմ. Տէր, ինքեանք իսկ գիտեն՝ զի
8. 3. ես էի՝ որ ՝ի բանտ տայի , և գան հար
կանէի ըստ ժողովրդոցն զՀաւատա
ցեալս ՝ի քեզ ։ * Եւ յորժամ հեղա 20
նէր արիւն առեփանննոսի վկային քոյ ,
Ա Կէր. և ես ինքն էի՝ որ ՝ի վերայ կայի . և կա
7. 57. մակից լինէի սպանման նո՛ր . և պահէի
զհանդերձս սպանողաց նո՛ր։ * Եւ ասէ 21

ցիս . գնա , զի ես ՝ի հեթանոսս հե
22 ռաւորս առաքեցից զքեզ։ * Եւ ունկն
դնէին նմա մինչև ցայս բան . ապա
բարձին զձայնս իւրեանց և ասեն .
բարձ յերկրէ զայդպիսիդ՝ զի չէ պարա
23 ւական այդպիսւոյդ կեալ ։ * Եւ յաղաղա
կեին նոցա , և ընկենուլ զհանդերձս ,
24 և զփոշին ցանել յօդս։ * Հրամայեաց
հազարապետն մուծանել զնա՝ ՝ի բա
նակն . ասէր գանիւք հարցանել զնա .
զի գիտասցի վա՛ որով յանցմանն այնպէ զի գ.
25 աղաղակէին զնմանե ։ * Եւ իբրև պա- պատ
կեցին զնա փոկով , ասէ պօղոս ցհա
րիւրապետն , որ ՝ի վերայ կայր . եթէ
զայր Հռոմայեցի և անարատ պարտ է
26 ձեզ գանհարկանել։ * Եւ իբրև լուաւ
հարիւրապետն , մատուցեալ առ հա
զարապետն պատմեաց՝ և ասէ . զի՛նչ
կամիս առնել՝ քանզի այրս այս Հռո
27 մայեցի է ։ * Եւ մատուցեալ հազա
րապետն ասէ ցնա . ասա՛ դու ցիս՝
Հռոմայեցի՞ ես։ և նա ասէ՝ այո՛։
28 * Պատասխանի հազարապետն .
ես բազում գլխոց զքաղաքութիւնս
զայս ստացայ ։ ասէ պօղոս , ես ծնեալ
29 իսկ ՝ի դմին եմ ։ * Եւ վաղվաղակի՝ ՝ի
բաց կացին ՝ի նմանէ՝ որք հարկանե
լոյն էին զնա . և հազարապետն իսկ
երկեաւ՝ իբրև գիտաց Թէ Հռոմայե
ցի է . զի կապեալ էր զնա։
30 * Եւ ՝ի վաղիւն անդր կամէր գիտել ՕՓ
զճշմարիտն . Թէ զինչ չարախօսութի՛ն
իցէ հրէիցն . արձակեաց զնա՝ և հրա
մայեաց կոչել զքահանայապետսն և
զամ առեանն . և իջուցեալ զպօղոս
կացոյց ՝ի մէջ նոցա ։

ԳԼ։ ԻԳ։

1 Եւ հայեցեալ պօղոսի յառեանն՝
ասէ . արք եղբարք՝ ես ամ ուղիղ
մտօք գնացեալ եմ առաջի Ա՛Ծ մինչև
2 ցայսօր։ * Եւ քահանայապետն անա
նիա հրամայեաց սպասաւորացն հար
3 կանել զբերան նո՛ր ։ * Յայնժամ պօ
ղոս ասէ ցնա . հարկանելոց է զքեզ
Ա՛Ծ սրմ բառեալ . և դու նստիս դա
տել զիս ըստ օրինաց . և առանց օրի
նաց հրամայես զիս հարկանել։
4 * Եւ որք շուրջն կային՝ ասեն ։ զքա
5 հանայապետ այ հայհոյես ։ * Եւ ասէ
պօղոս՝ ո՛չ գիտէի եղբարք եթէ իսկ Եկս.
քահանայապետ ։ գրեալ իսկ է՝ ։ զի Խնդ.
խանս ժողովրդեան քոյ ո՛չ հայհոյես։ 22. 28
6 ցես ։ * Իբրև գիտաց պօղոս եթէ մի
կողմն սադուկեցւոց է՝ և միւսն փարի
սեցւոց . աղաղակեր ՝ի մէջ առեալին ։
արք եղբարք՝ ։ ես փարիսեցի եմ, որդի ։ Փիլ.
փարիսեցւոց ։ վասն յուսոյ և յարու Գ. 5.
մե

մեռելոց՝ ես աւասիկ գամիմ։ * Նմ 7
զայս իբրև ասաց՝ եղեն հերձուածք
փարիսեցւոյն և սադուկեցւոյն. և պա
Ա Պա- տառեցաւ բազմութիւնն։ * Ա Որովհե- 8
22. 23. սադուկեցիքն ասեն՝ չիք յարութիւն,
ոչ հրեշտակ՝ և ոչ հոգի. բայց փարի
սեցիքն խոստովանին զերկոսեանն։
* Նմ եղև աղաղակ մեծ. յոմն կացին 9
ոմանք ի դպրաց անտի, ի կողմանէ
փարիսեցւոց՝ հակառակէին և ասէին.
ոչինչ չարախօսութիւն գտանեմք յառն
յայսմիկ. բայց թէ Հոգի խօսեցաւ ի
նմա՝ կամ հրեշտակ։ * Նմ ի բազմա 10
նալ ամբոխին՝ երկուցեալ հազարա
պետն թէ գուցէ ձեղքիցի պօղոս ի
նոցանէ՝ հրամայեաց զօրականին իջա
նել յափշտակել զնա ի միջոց նոցա. և
առնել ի բանակն։ * Նմ ի վաղուձան 11
գիշերին եկաց առ նմա Տէր, և ասէ.
քաջալերեա՛ց, զի որպէս վկայեցեր
վասն իմ յԵրուսաղէմ, այնպէս պարտ է քեզ
և ի Հռոմ վկայել։
Ի Գ * Նմ իբրև այդ եղև՝ արարեալ ժո- 12
ղովս հրեից նզովեցին զանձինս. ոչ
ուտել՝ և ոչ ըմպել մինչև սպանցեն
զպօղոս։ * Նմ էին աւելի քան զքա- 13
ռասուն՝ որոց զայս ընդ միմեանս երդ
մունս արարեալ էր։ * Որք մատեան 14
առ քահանայապետսն և երիցունս՝ և
ասեն. նզովիւք նզովեցաք զանձինս՝
ոչինչ ճաշակել մինչև սպանցուք զպօ
ղոս։ * Նմայդ դուք զգայուսկիք հա- 15
զարապետին հանդերձ ատենիւն. զի
իջուսցէ զնա առ ձեզ, որպէս թէ կա
միցիք ձշմարտագոյն ինչ գիտել զնմա
նէ։ և մեք յառաջքան զմօտիլն նորա
պատրաստիմք ի սպանանել զնա։
* Նմ լուեալ քեռորդւոյն պօղոսի զդա 16
ւանութիւնն, եկն եմուտ ի բանակ
անդր՝ պատմեաց պօղոսի։ * Նմ կո- 17
չեալ պօղոսի առ իւր զմի ի հարիւրա
պետացն անտի՝ ասէ. զպատանիս զայս
տար առ հազարապետն, զի ունի ինչ
պատմել նմա։ * Նմ նորա առեալ զնա 18
տարաւ առ հազարապետն՝ և ասէ.
կապեալն պօղոս կոչեաց զիս. և աղա
չեաց, զպատանիս զայս ածել առ քեզ.
որ ունի ինչ խօսիլ ընդ քեզ։ * Ռեալ 19
զձեռանէ նորա հազարապետին՝ գնաց
մեկուսի. հարցանէր, թէ զինչ ունիս
խօսիլ ընդ իս։ * Նմ նա ասէ՝ հրեայք 20
միաբանեցան աղաչել զքեզ. զի ի վա
ղուձան զպօղոս իջուսցես յատեան,
իբրև թէ կամիցին ինչ ձշմարտա-
գոյնս հարցանել վասն նորա։ * Ընդ՝ 21
դու մի՛ անսայցես նոցա. քանզի դարան
գործեալ է նմա ի նոցանէ՝ արանց
աւելի քան զքառասունն. որք նզովե-

ցին զանձինս ոչ ուտել՝ և ոչ ըմպել
մինչև սպանցեն զնա. արդ պատրաստք
են՝ և սպասեն քումմէ հրամանի։
Ի Դ 22 * Նմ հազարապետն արձակեաց
զպատանին՝ պատուիրեալ մի ումեք
ասել, թէ զայս զգացուցեր ինձ։
23 * Նմ կոչեաց երկուս ի հարիւրապե-
տացն՝ և ասէ. պատրաստեցէք զօրա
կան երկերիւրս, որպէս զի երթիցեն
մինչև ի Կեսարիայ. և հեծեալս եօ-
թանասունս՝ և տիգաւորս երկերիւրս.
24 յերից ժամուց գիշերոյն։ * Նմ դրաստ
պատրաստեսցեն՝ որպէս զի ինքուցեալ
25 զպօղոս ապրեցուսցեն։ * (Նրկեաւ,
մի գուցէ յափշտակեացեն զնա հրէ-
այքն, և սպանցեն. և ինքն յետոյ ըզ-
զպարտութիւն կրեսցէ, իբրու թէ առ
նելոյ իցէ զդանձս.) և առ փեղիքս դա
26 տաւոր գրեալ թուղթ։ * Ովր ուներ
զօրինակ զայս։ Կղովդիոս ղիւսիաս առ
քաջ պատուաւորդ փեղիքս՝ ողջոյն։
27 * Զայրս զայս կալեալ ի հրէից՝ և
մերձ ի սպանանել ի նոցանէ. հասեալ
ի վերայ զօրականօք ապրեցուցի, իմա
ցեալ եթէ հռոմայեցի է։ * Կամեցայ
28 գիտել զվնասն, վ՚ն որոյ ամբաստա-
նէին զնմանէ. իջուցի զդա յատեան
29 նոցա։ * Զոր գտի ամբաստանեալ վէ-
ճանդրոյ իրիք օրինաց իւրեանց. և ոչ
ինչ արժանի մահու, կամ կապանաց
30 ուներ զվնաս։ * Իբրև ազդ եղև ինձ
սակս նենգաւորել հայոյդ լինելոյ ի նո
ցանէ՝ յղեցի առ քեզ. զհրամանս տուի
եալ և չարախօսացն խօսիլ զդմանէ
31 առաջի քո. ողջ լեր։ * Նմ զօրակա-
նացն, ըստ հրամանի նոր առեալ զպօ
ղոս՝ տարան ի գիշերի առ անտիպատ
32 րոն։ * Նմ ի վաղիւն անդր արձակեաց
զհեծեալսն ընդ նմա երթալ՝ դարձան
33 ի բանակն։ * Որք մտին ի կեսա-
րիա, և տուեալ դպատառաւորն զթուղթն,
առաջի կացուցին նորա և զպօղոս։
34 * Իբրև ընթերցաւ՝ եհարց, թէ յորմէ՞
նահանգէ իցէ. և առուգեալ եթէ՝
35 ի կիլիկիայէ է, * Ընդայ ասէ քեզ՝
յորժամ և չարախօսքն քո եկեսցեն.
և հրամայեաց յատարանն հերովդի
պահել զնա։

Գլուխ ԻԴ։

Ի Դ 1 Նմ յետ հինգ աւուրց էջ քահա-
նայապետն անանիա հանդերձ
ծերօք ոմամբք. և ճարտարախօսաս
տերտիւղաս ոմամբ. որք և զդացու-
2 ցին զառաւորին վ՚ն պօղոսի։ * Նմ ի
կոչելն զնոսա՝ սկսաւ տերտիւղոսն ամ
բաստան լինել և ասել. զբազում խա
ղաղութիւն գտեալ է ի քէն՝ և իրաց

ուղղութեն ազգիս այսորիկ քոյ[ն] ինա
մով։ * Ա՛ՀԻՆ և ՀԱՄ ուրեք չնորհա- 3
կալք եմք քաջդ փեղիքս՝ ամիւն գո-
հութիւն։ * Բայց զի մի աւելիւս աշ 4
խատ արարից զքեզ, աղաչեմ լսել
մեզ կարճ՝ի կարճոյ՝ քոյին հեզութիւդ։
* Վասնզի գտաք զայրս զայս ապա- 5
կանիչ և խառնիչ ամենայն հրեից՝ որք
են ընդ տիեզերս. և առաջնորդ նա-
զովրայոց հերձուածոյն։ * Որ և զտա 6
ճարն ևս կամեցաւ պղծել՝ զոր և կա
լաք. և ըստ մերոց օրինաց դատել կա
մեցաք։ * Ա՛կեալ ընդ ևս հազարա- 7
պետ՝ մեծաւ բռնութիւ՛ի ձեռաց մե
ծոց եհան։ * Հրամայեաց և չարախօ 8
սացն նո՛ր գալ առ քեզ. յորմէ դու իսկ
քաւական լինիցիս վերստին դատել։
Ամիւն հասու լինիլ՝ զորոց մեքս ամբաս
տանեմք զչմանէ։ * Ա՛ՅԱՏԱՆԵՑԱՆ 9
հրեայքն՝ և ասեն. այդ այդպէս է։
*Պատասխանի ետ պօղոս՝ (յակնար 10
կելն նմա դատաւորին խօսել։) ՚ի բա
զում ամաց լինիլ զքեզ դատաւոր ազ
գիս այսորիկ գիտեմ. յօժարութիւ՛ վե՛ր
ինոց իրաց պատասխանի առնեմ։
*Վասնզի կարօղ ես գիտել. զի ոչինչ 11
աւելի եմ քան զաւուրս երկուտասան
յորմէ՝ հետէ եկի երկիրպագանել յԵՐՈՒ
* ԵՒ՛ՈՒՉ ՚ի տաճարի անդ գտին զիս ընդ 12
ումեք խօսեցեալ. և կամ ժողով արա-
րեալ բազմաց։ ոչ ՚ի ժողովուրդս։
* ԵՒ՛Ո՛Չ ՚ի քաղաքի։ և ոչ յանդիման 13
առնել կարեն քեզ, վա՛ր որոյ այժմ զ
չարախօսեն զինէն։ * Բայց զայս խոս 14 խոստո-
տանամ քեզ՝ եթէ ըստ ճանապարհին, վանիմ
զոր ասեն հերձուած, այնպէս պաշ
տեմ զՀայրենի՛ն Աստուածն, հաւատացեալ
ամենայնի՝ որինչ յօրէնսն և ՚ի մարգարէս
գրեալ է։ * Ունիմ զյոյս առ Աստ. 15
ուած. և դոքա իսկ ակնուն՛ին՝ եթէ յա
րութի՛ւն լինելոց է արդարոց և մեղաւո
րաց։ * Յորմէ՛ և ես իսկ ձգտիմ. 16
անխիղճ միտս ունել առ Աստ՛ծ, և առ մարդ
դիկ յամէ՛ն ժամ։ * Ի՛ բազում ամաց 17
ողորմութի՛ւս եկի առնել յազգդ իմ։
և ետուս պատարագիս։ * Որով զտին 18
զիս սրբեալ ՚ի տաճարին. ոչ բազմո՛ւ
և ոչ ամբոխի։ * Որոնք յասիացւոց 19
անտի հրեայք՝ որոց պարտ էր գալ
առաջի քո՝ և ամբաստան լինել՝ եթէ
ունիցին ինչ զինէն։ * Կամ կամ ինք 20
եանք սոքա ասասցեն զինչ գտին յիս
անիրաւութի՛ւն, մինչդեռ կայի յատե
նին։ * Բայց միայն վե՛ր միով բառիւս 21
այսորիկ՝ զոր աղաղակեցի մինչ կայի
՚ի մէջ նոցա։ եթէ վե՛ր յարութի՛ւն մեռե-
լոց դատիմ ես այսօր ՚ի ձեռնջ։

ԻԱ։

* ԵՒ՛ՅԱՊԱՂԵԱՑ զնոսա փեղիքս զի 22

ստուգագոյնս գիտէր վե՛ր ճանապար
հին։ ասէ՝ յորժամ լիւսիաս հազարա
պետ իջցէ այսր՝ տեղեկացայց վասն
23 ձեր։ * Հրամայեաց հարիւրապետին
պահել զնա. և ունել յընդարձակի. և
մի զոք յիւրոց անտի արգելուլ՝ի պաշ
24 տելոյ զնա։ * ԵՒ յետ աւուրց ինչ եկն
փեղիքս հանդերձ դրուսիլլա կնաւ
իւրով, որ էր հրեայ։ կոչեաց զպօ
ղոս՝ և լուաւ ՚ի նմանէ՝ վե՛ր որ ՚ի Ի՛Ս
25 Ո՛Ի Հաւատոյն։ * ԵՒ՛ ՚ի խօսիլն նորա
վե՛ր արդարութե՛ն և ժուժկալութե՛ն և
հանդերձելոյ դատաստանին. զահի
հարեալ փեղիքս, ետ պատասխանի.
դու առայժմ երթ՝ և յորժամ լինիցի,
26 կոչեցից զքեզ։ * Ա՛ՅԱՆգամայն և
ակն ունէր թէ տացի ինչ նմա՛ի պօղո
սէ։ վասն որոյ և ստէպ կոչեալ զնա՝
խօսէր ընդ նմա։
27 *ԵՒ՛ Ի կատարել երկուց ամաց՝ եկն
փոխանակ փեղիքսի, փեստոս պոր- Ի։
կիոս։ իբրև կամեցաւ չնորհս առնել
հրեից փեղիքս, եթող զպօղոս կա
պեալ։

ԻԵ։ ԻՆ։

1 Փեստոս իբրև եհաս յիշխանութի՛ն
իւր երից աւուրց ել յԵՐՈՒՍ՛ԼԻՄ
2 ասրիոյ։ * ԵՒ՛ զգացուցին նմա քահա
նայապետքն, և գլխաւորք հրեից զպօ
3 ղոսէ։ * ԵՒ աղաչէին խնդրել չնորհս
՚ի նմանէ. զի կոչեսցէ զնա յԵՐՈՒՍ՛ԼԻՄ. պա
րան գործեալ սպանանել զնա՛ի ճա
4 նապարհին։ * Իսկ փեստոս արար պա
տասխանի պահել զնա՛ի կեսարիայ.
թէ ինքն իսկ ընդհուպ անդր երթա
5 լոյ է։ * ԵՒ՛ զոր ՚ի ձէնջ կարօղք ի
ցեն՝ ասէ. ընդ իս իջցեն։ և եթէ իցէ
ինչ յոսկնն ինաս՝ ամբաստան լինիցին
6 զնմանէ։ * ԵՒ՛ լեալ անդ աւուրս ոչ
աւելի քան զուրթ կամ զտասն, եկն իջ
՚ի կեսարիայ։ և՛ ՚ի վաղիւ անդր նս
տեալ յատենի, հրամայեաց ածել զպօ
7 ղոս։ * ԵՒ՛ երբև եկն՝ կացին շուրջ
զնովաւ՝ որք յԵՐՈՒՍ՛ԼԻՄէ իջեալ էին հրե
այքն։ բազում և ծանր ինաս դնելին՝
8 զոր ոչ կարէին ցուցանել։ * Վասնզի
առնէր զպատասխանի պօղոս, եթէ
ոչ յօրէնս հրեից՝ և ոչ ՚ի տաճարն, և
ոչ ՚ի կայսր՝ ինչ ինաս եմ։
9 * Բայց փեստոս կամեցեալ հրեից
չնորհս առնել՝ պատասխանի ետ պօ
ղոսի՝ և ասէ։ կամի՞ս յԵՐՈՒՍ՛ԼԵՄ՝ և
անդ վե՛ր դոցին իրաց դատիլ առաջի
10 իմ։ * ԵՒ՛ ասէ պօղոս՝ յատենի կայսեր
հասեալ կամ, ուր պարտ է ինձ դա
տիլ։ հրեից ինչ չեմ ինաս ակար. ոմն
11 և դու իսկ քաջ գիտես։ * Վասնզի
ինա-

ստուգուԹիւն ինչ գրել տեառն իմում
ոչ ունիմ։ վասն այսորիկ ածի զգա առա
ջի ձեր՝ և մանաւանդ առաջի քո ար
քայ Ագրիպպաս ։ որպես զի վերստին
քննեալ մարԹացիդ ինչ գրել։
27 * Վասնզի անպատեհ իմն Թուիմ ինձ՝
տալ տանիլ զկապեալ մի , և զչինչ
մեղս զնմանէ նշանակել։

ԳԼՒԽ Ի.Ո։

1 Եւ Ագրիպպաս ասէ ցպօղոս , Հրա
մայեալ ես քեզ՝ վասն քո խօսիլ ։
Յայնժամ պօղոս ձգեալ զձեռն՝ առ
2 նէր զպատասխանի։ * Վասն ամենայ
տանուԹեան հրէից զինեն՝ արքայ ա
գրիպպա՝ համարիմ զանձն երանելի ։
զի քո առաջի այսօր տալոց եմ զպա
3 տասխանի ։ * Մանաւանդ զի գիտակ
ես իսկ ամ կրօնից և խնդրոց հրէից ։
վասն որոյ աղաչեմ երկայնմտուԹիւն լսել
4 ինձ ։ * Վասնզի զկենացս իմոց՝ որ ի
մանկուԹենէ , ի սկզբանէ լեալ յազգի
իմում յերկեմ; տեղեակք են ամ հրէայք։
5 * Յառաջագոյն գիտեն ի վաղուց հե
տէ՝ (եԹէ կամիցին վկայել։) զի ըստ
ճշմարտագոյն կրօնից օրինացն մերոց
6 կեցեալ եմ փարիսեցի ։ * Եւ դարձ վասն
յուսոյն՝ որ առ Հարսն մեր եղելոց
աւետեացն Աստուծոյ ։ դատեալ կամ յա
7 տենի ։ * Յոր երկոտասան ազգատոհմ
միս մերոյ անպակաս զցայգ և զցերեկ
պաշտեալ՝ ակն ունին հասանել։ վասն
որոյ յուսոյ ամբաստանիմ արքայ ի
8 հրէից։ * Օ՞ինչ անհաւատ Թուի ձեզ՝
եԹէ Աստ զմեռեալս յարուցանէ ։
9 * Ես իսկ ինքնին պատշաճ համարեի՝
զբազում ինչ հակառակ անուանն
10 Յն նազովրեցւոյ գործել ։ * ‖ Օր և ‖ Ա Ե.
արարի իսկ յԵրուսաղէմ։ և զբազումս ի սր_ 8. 3.
բոցն ես բանտարգել առնեի ։ ի քա_
հանայապետիցն առեալ զիշխանուԹի ։
և սպանանելոցն նոցա բերէի զհամար։
11 * Եւ ըստ ամ ժողովրդոցն բազում
անգամ պատժեալ զնս բռնադատեի
հայհոյել ։ առաւել և մոլեալ ի վր
նց՝ հալածէի մինչև յարտաքին քա_
12 ղաքն։ * ‖ Որով գնացեալ ի դամաս ‖ Ա Ե.
կոս՝ իշխանուԹիւ և հրամանաւք քահա 9. 2.
13 նայապետիցն ։ * Օ միջաւուրքն ի ճա
նապարհի տեսի՝ արքայ՝ յերկնից առ
աւել քան զլուսաւորուԹիւն արեգական
ծագեալ զինեա լոյս։ և զնոքաք՝ որք ընդ
14 իս երԹային ։ * Եւ ամենեցունս մեր
անկանիլ յերկիր , լսեմ զձայն , որ ա_
սէր ցիս՝ Հեբրայեցւոց բարբառով ։
սաՒուլ՝ սաՒուլ զի՞ հալածես զիս ։
խիստ քեզ ընդդէմ խԹանի աքայել։
15 * Եւ ես ասեմ, ո՞ես Տէր։ և Տէր ասէ՝
ես

ՀԱՅԿԱԶՆ ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉ ԱՍԷ։

ԳԼ. ԻԱ։

1 Եւ երբ հրամայեցաւ մեզ նաւել յի
տալիա . տային զպօղոս՝ և զայլս
ումանս կապեալս՝ ցհարիւրապետն մի,
որում անուն էր յուլիոս՝ սեբաստեան 2. Իրկ.
2 գնդին։ * ‖ Եւ եղեալ՝ ինաս մի անդ 11.25.
բամիւռացի, որ երթալոց էր՝ ի կող
մանսն ասիացւոց՝ գնացաք. էր ընդ
մեզ և արիստարքոս՝ մակեդոն թեսա
3 ղոնիկեցի։ * Եւ՝ ի վաղիւն անդր իջաք
՝ի սիդոն. և զմարդասիրուն ցուցեալ
յուլիոս առ պօղոս, հրամայեաց առ
քարեկամս երթալ՝ և զդարման գտա
4 նել։ * Եւ անտի եղեալ խոնարհադոյն
նաւեցաք՝ ի կիպրոս՝ վ֊ա հողմոյն ընդ
5 դէմ լինելոյ ։ * Յայնժամ ընդ մէջ
ծովուն կիսի իկեալ և պամփիղեայ նաւ
եալ՝ իջաք՝ ի միւռա լիկիացւոց։ Լիսորմ.
6 * Եւ անդ գտեալ հարիւրապետին որ ելնիս
զնաւ մի աղեքսանդրացի, որ երթայր
7 յիտալիա՝ եմոյծ զմեզ անդր ։ * Եւ
՝ի բազում աւուրս ծանրանաւելք՝
հազիւ հասաք առ գնիդաս. և՝ի չթո֊
ղացուցանել զմեզ հողմոյն, նաւեցաք
՝ի խոնարհադոյն՝ ի կրետէ առ սաղմո
8 նաս ։ * Հազիւ անցեալ առ նովաս՝
եկաք՝ ի տեղի ինչ՝ որ կոչիւր գեղեցիկ
նաւահանգիստ. յոր հուպ էր քաղաքն
9 լասեայ ։ * Եւ իբրև բազում ժամա
նակք անցանէին. և սկսալ և լինել
նաւելոյն. և վասն այնր ինչ և պա֊
հոյն անցանելոյ՝ տայր խրատ պօղոս։
10 * Եւ ասէր ցնոսա. արք տեսանեմ զի
թ֊չնամանօք և բազմաւ վնասուս՝ ոչ
միայն բեռինդ և նաւուդ՝ այլ և ան֊
ձանց մերոց լինելոյ ե նաւարկութիւն
11 * Իսկ հարիւրապետն նաւապետին և
նաւավարին առաւել անսայր՝ քան
12 բանիցն պօղոսի ։ * Իբրև դժպատեհ
իմն թառիւր նաւահանգիստն առ՝ի
ձմերել, բազումք խորհեցան գնալ
անտի. թերևս կարասցեն հասանիլ՝ ի
փիւնիկէ՝ ձմերել՝ ի նաւահանգստին
կրետացւոց. որ հայէր ընդ հարաւա
13 կողմն, և ընդ աշխարհն ։ * Եւ՝ ի նչնել
հարաւոյն, համարեցան ուր դիմեալն
էին հասանիլ. և եկեալ՝ մօտ անցա֊
14 նէին զկրետեաւ ։ * Եւ ոչ յետ բազում
ժամուց՝ անկաւ զնովաւ հողմ ուռու֊
15 ցիկ՝ որ կոչի եւրակիկլոն ։ * Ընդ յափշ
տակել նաւին, և՝ի չհանդուրժել ընդ
դէմ հողմոյն, թողլ տուեալ երթայաք
16 և գայաք ։ * Ի կղզի ինչ դիմեալ՝ որ
կոչիւր կլօդա, հազիւ կարացաք ըմբռ
17 նել զմակոյկն ։ * Զոր առեալ՝ յօգնա
կանութիւն կապէին ընդ նաւն. երկու֊
ցեալք եթէ գուցէ ՝ի սորձանաւան ան
կա֊

ԳԼ. ԻԲ։

ես եմ [3]ի՝ զոր դու հալածես ։ * Այլ 16
արի՛, և կաց՝ ի վե՛ր ոտից քոց . զի վ֊ա
այսորիկ երևեցայ քեզ՝ առնուլ զքեզ
պաշտօնեայ և վկայ՝ որոց տե֊
սանեայ . և որով երևեցայց քեզ ։
զի հայոց պաշ֊ 17
տօնեայ և վկայ այնոցիկ զոր պե֊ տեսից քեզ ։
րիս զքեզ՝ ի ժողովրդենէդ՝ և՝ի
հեթանոսաց, յորս ես առաքեցից զքեզ ։ 18
* Առանալ զաչս նոցա . դարձուցանել՝ ի
խաւարէ՝ ի լոյս ։ և յիշխանութենէ սա֊
տանայի Աստուծ ։ առնուլ նոցա զթողութիւն
մեղաց ։ և զվիճակ ընդ սո֊ 19
տովքն որ յիս ։ * Ուստի ա՛րքայ ագրիպպա
պա՝ ոչ եղէ անհնազան երկնաւոր տես
լեանն ։ * Այլ նախ որոց՝ ի դամասկոս 20
և յերէմ էին. և ընդ ամենայն
տանի, և՝ի հեթանոսս՝ զղջանալ՝ և դառ
նալ պատմեցի Աստուծ կենդանի ։ արժա
նի ապաշխարութեան գործս գործել ։
* Ո֊ վ֊ 21
տաձարին , կամէին սպանանել ։
* Գնութի՛ հասեալ առ Աստուա՛ մին֊ 22
չև ցայսօր կացի վկայեալ փոքուս և մե֊
ծի . ոչինչ արտաքոյ ասել՝ քան զոր
մարգարէքն և մովսէս խօսեցան գնան
դերձելոց լինելոյ ։ * Եթէ ջարչարե֊ 23
լոյ է Քրիստոս ։ եթէ առաջին՝ ի յարու֊
ցեալ մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողո
վրդեանն՝ և հեթանոսաց ։
* Եւ նէ զայս պատասխանի տուեալ, 24
փեստոս՝ ի ձայն մեծ՝ ասէ ։ մոլիս պօ
ղո՛ս . բազում դպրութիւնդ զքեզ՝ ի մո
լորութի՛ դարձուցանեն ։ * Իսկ պօղոս 25
ասէ՝ ոչ մոլիմ, քաջդ փեստոս ։ զգա֊
ծութե՛ և զչմարտութե՛ բանս բար֊
բառիմ ։ * Գիտակ իսկ է այսոցիկ ար 26
քայ . ընդ որում և համարձակեալդ
խօսիմ՝ քանզի ծածկել՝ ի քէն իմիք՝ ի
սոցանէ՝ չառնումք յանձն ։ զի ոչ եթէ
յանկեան ուրեք գործեալ իցէ այս ։
* Հաւատա՞ ա՛րքայ ագրիպպա մար֊ 27
գարէից . գիտեմ զի հաւատաս ։
* Եւ ասէ ագրիպպա ցպօղոս , փոքու 28
իմն հաւանեցուցանես զիս լինիլ քրիս
տոնեայ ։ * Եւ պօղոս ասէ՝ խնդրեի 29
Աստո՛ծ՝ և փոքու՝ և մեծաւ՝ ոչ միայն
զքեզ՝ այլ զամենեսեան՝ որք լսեն ինձ
այսօր՝ լինիլ այսպիսի՝ ոյզ և եաս եմ,
բաց՝ ի կապանաց աստի ։ * Յոտն եկաց 30
արքայն՝ և դատաւորն՝ և բերնիկէ. և
որք ընդ նոսայն նստէին ։ * Եւ երբև 31
գնացին, խօսեին ընդ միմեանս և ասէ
ին ։ Թէ ոչինչ արժանի մահու կամ
կապանաց գործէ այրս այս ։ * Իսկ 32
ագրիպպաս ցփեստոս ասէ ։ արձակել
մարթ էր զայրս զայս՝ եթէ ոչ էր բո֊
ղոքեալ՝ ի կայսր ։

Գլխոյ ԺԲ
Նուիրեն
Աղաչեն
Մարդուն
Ընդ Աղաչել
Մարդուն

կանիցին. և իջուցեալ զառագաստն,
այնպես երթային և գային։ * Եւ ի 18
սաստկագոյն վշտանալոյն մերոյ՝ ի
վաղիւ անդր զկաթսայսն ընկեցիկ առ
նէին։ * Եւ յերրորդ աւուր ընդ իւրոյ 19
ձեռն՝ զգործի նաւին ընկեցին։ * Եւ երբեք 20
ոչ արեւ՝ և ոչ աստեղք երևէին ի բա
զում աւուրս, և ձմեռն ոչ սակաւ կայր
ի վրայ. ապա բառնայր ամ յոյս փրկու
թեան մերոյ։ * Եւ զի ի բազում աւուրս 21
նոքին էին։ յայնժամ պօղոս կացեալ
ի մէջ նոցա՝ ասէ. պարտ էր ձեզ ու
րբ՝ անսալ ինձ, և ոչ ելանել ի կրե
տէ՝ և շահիլ զվիշտս զայս և զվնաս
* Եւ արդ՝ խրատեմ զձեզ քաջալերիլ՝ 22
զի վնաս անձին և ոչ միում՝ ի ձէնջ լի
նիցի, բայ ի նաւէդ։ * Վասն զի երեք 23
ցաւ ինձ յայսմ գիշերի հրեշտակ աստ
ուոյ եմ՝ և պաշտեմ զնա։ * Եւ 24
ասէ՝ մի երկնչիր պօղո՛ս. կայսեր և
պարտ քեզ յանդիման լինել. և ահա
ընծորհեալ է քեզ Աստ զամենեսեան,
որք են ընդ քեզ ի նաւիդ։ * Վա՛յ 25
սորիկ քաջալերացարո՛ւք արք. զի հաւ
ատամ Աստ, թէ այսպէս լինի՝ զոր
օրինակ խօսեցաւ ընդ իս։ * Այլ ի 26
կղզի ինչ հասանել մեզ անկանիլ։
Ա. Օ * Երբեւ չորեքտասաներորդ գիշերը լի 27
նէր՝ մինչդեռ ծփէաք ի Հանդրիան ան
դունդս, ի մէջ գիշերին կարծէին
նաւավարքն եթէ հասեալ իցեն յաշ
խարհ ուրեք։ * Եւ ընկեցեալ զգուշտան՝ 28
գտին գիրկս քսան. և սակաւ ինչ դա
դարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և գտին
գիրկս հնգետասան։ * Օ՛, ահն հա 29
րեալ թէ գուցէ ի խոխո՛ ինչ տեղի
անկանիցին. յետուստ կողմանէ ընկե
ցին խարիսխս չորս. ըղձանային այ
գուն լինելոյ։ * Այլ նաւավարքն 30
խնդրէին փախչել՝ ի նաւէ անտի. և
իջուցեալ զկուրն՝ ի ծով անդր՝ պատ
ճառանօք՝ ոմն թէ յառաջոյ կողմանէ
խարիսխս ձգելոյ իցեն։ * Ասէ պօղոս 31
ցհարիւրապետն և զզօրականսն. եթէ
ոչ դոքա մնան՝ ի նաւի՝ դուք սպրիլ
ոչ կարէք։ * Յայնժամ զօրականքն 32
հատին զլարս կրին՝ և՝ ի բաց ընկեցին
* Եւ մինչդեռ այգն կամէր լինել՝ աղա 33
չէր պօղոս զամենեսեան առնուլ զկե
ր՝ ասէ՝ այս չորեքտասաներորդ
օր է. որում ակն ունիք նոքին կատա
րել. և չէ ինչ ձաշակեալ։ * Վ՛ւ որոյ 34
աղաչեմ զձեզ՝ ձաշակել զկերակուր՝
զի այն իսկ վ՛ւ ձերոյ փրկութե՛ն. զի
ոչ ուրուք՝ ի ձէնջ մազ մի՝ ի գլխոյ կո
րիցէ։ * Եւ երբեւ ասաց զայս, առեալ 35
զհաց՝ գոհացաւ զԱ՛ առաջի ամենե
ցուն. եբեկ, և սկսաւ ուտել։
36 * Եւ քաջալերեցան ամենեքին, և նո՛ք
37 առին զկերակուր։ * Եւ էաք ամ հո
գիք՝ ի նաւին՝ երկերիւր եօթանասուն
38 և վեց։ * Երբեւ յագեցան կերակրով,
թեթևացուցին զնաւն՝ թափեալ զցո
39 րեանն՝ ի ծովն։ * Եւ երբեւ այգ եղև՝
զերկիրն ոչ ճանաչէին. բայց զգոգ մի
նշմարէին, թէ առ ափն ծովեզն իցէ.
յոր խորհէին եթէ հնար ինչ իցէ զեր
40 ծուցանել զնաւն։ * Եւ զնաւարիսխսն
հատեալ՝ ընկեցին՝ ի ծովն, թուլացու
ցին զկառնելիս թևացն, և՝ ի բաց
առին զառագաստն. և ետուն հողմոյն
41 յափնկոյս ծովեզն։ * Ընկեալ՝ ի տե
ղի մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն. և
առաջին կողմն նաւին խրեալ՝ անշարժ
մնայր. և յետին կողմն քակիւր՝ ի բա
42 նուածքն։ * Եւ զօրականացն խոր
հուրդ արարեալ՝ զի զկաւազանսն սպան
ցեն, և մի ոք լուղիցէ, և փախիցէ։
43 * Եւ հարիւրապետն քանզի կամեցաւ
ապրեցուցանել զպօղոս՝ արգել զնո՛ ի
խորհրդոյն. հրամայեաց զի որք կա
րօղք իցեն լուղել՝ անկանիցին, և՝ ի ցա
մաք ելանիցեն. և զայլսն՝ զորս՝ ի տախ
44 տակս։ * Եւ զորս յայլ ինչ կամ՝ ի
նաւէ անտի. և այսպէս եղև ամենե
ցուն փրծանիլ յերկիր։

ԳԼ։ ԻԸ։

1 Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գիտացաք
թէ Մելիտինէ էր անուն կղզւոյնա
բայց բարբարոսքն չտնորհեցին ոչ սա
2 կաս մարդասիրութի՛ մեզ։ * Վասն զի
լուցին զեղարոյկ՝ և ընկալան զամենե
սին զմեզ վասն անձրևին, որ տիպեր՝
3 և վասն ցրտոյն։ * Եւ՝ ի ժողովել պօ
ղոսի զխուրձ ինչ բազում, և դնել՝ ի
վերայ խարուկին, իժ մի՝ ի ջերմու
թէն ելեալ՝ կալաւ զձեռանէ նորա։
4 * Եւ երբեւ տեսին բարբարոսքն կա
խեալ զգազանն զձեռանէ նո՛ր, ասէին
ցմիմեանս՝ ուրեմն սպանօղ է այրս այս՝
որ թէպէտ ապրեցաւ՝ ի ծովէն, իրաւ
5 ունքն ոչ ետուն կեալ։ * Եւ նո՛ր թօ
թափեալ զգազանն՝ ի հուրն, եղև նմա
6 չար և ոչինչ։ * Եւ նոքա ակն ունէին
նմա այտնելոյ՝ կամ անկանելոյ՝ և յան
կարծակի մեռանելոյ։ իբրև շատ ակն
կալեալ, և տեսանէին՝ թէ ոչինչ վնաս
եղև նմա՝ դարձեալ դարձուցե՛ զբանն՝
7 ասէին թէ աստուա՛ծ ոմն է։ * Եւ
շուրջ զտեղեաւն զայնմիկ էին գիւղք
դլխաւորի կղզւոյն՝ որում անուն էր
պուպլիոս. որ էառ զմեզ յերաշխի զե
րիս աւուրս՝ և սիրով ընկալաւ։
8 * Եւ եղև հօրն պուպլեայ՝ ի ջերմն, և
յախտ թանչէից հիւանդանալ՝ գնել. հիւանդա
նալ գնել

առ որ մնեալ պօղոս՝ և կացեալ յա-
պօղթա՝ եդ զձեռն, և բժշկեաց զնա։
*Եւ իբրև այս եղև, և այլք հիւ- 9
անդք՝ որք էին ի կղզւոջն, գային և
բժշկեին։ *Որք և բազմօք պատուօք 10
պատուէին զմեզ. և իբրև գնացաք՝
եռուն՝ որ ինչ պէտքն էին։
ԻԹ *Եւ յետ երից ամսոց ելաք ի նաւ մի 11
աղեքսանդրացի՝ որ ձմերեալ էր ի
կղզւոջն նշանաւոր դիոսկուրացւոց։
*Եւ իջեալ ի սիրակուսայ՝ եղեաք 12
անդ աւուրս երիս։ *Որոց գնացեալ 13
հասաք ի հռեգիոն. և յետ աւուր միոյ
ի հնչել հարաւոյն, երկօրեայք եկաք
ի պատիոլոս։ *Ուր և գտաք եղբարս՝ 14
աղաչեցեալք ի նոցանէ լինել † աւուրս
եօթն. և ապայ եկաք ի հռոմ։
*Եւ անտի լուեալ եղբարցն զմեզնք՝ 15
եկին ընդ առաջ մեր մինչև յորդոս-
տայն ապիեայ՝ և երիցն կրպակաց.
զորս տեսեալ պօղոսի՝ գոհացաւ զՅՍ՝
և քաջալերեցաւ։ *Եւ իբրև մտաք 16
ի հռոմ, հրամայեցաւ պօղոսի լինել
առանձինն հանդերձ զինուորաւն՝ որ
հսկանաւ իւրով։ *Եւ եղև յետ երից 17
աւուրց՝ կոչել նմա զիրեիցն գլխաւո-
րսն. և իբրև եկին, ասէ ցնոսա՝ այր
եղբարք՝ ոչինչ հակառակ գործեալ
ժողովրդեանն կամ կրօնից հայրե-
նեաց. կապեալ յերկմէ մատնեցայ ի
ձեռս հռոմայեցւոց։ *Որք իբրև դա 18
տեցին զիս՝ կամեցան արձակել. վասն
ոչ զոի ինչ մահու գտանելոց իմն։
*Ի հակառակիլ հրեիցն, հարկ եղև 19
գողոքել ի կայսր. իբրև ոչ թէ զազ
գին իմում ունելի ինչ չարախօսել։
*Վասն այսր պատճառանաց աղաչեցի 20
զձեզ տեսանել և խօսիլ. քանզի վասն
յուսոյն Իսրայէլի կամ ի շղթայիս յայսոսիկ։

21 *Եւ նոքա ասեն ցնա. մեք ոչ թուղթս
ինչ վասն քո ընկալաք ի հրեաստանէ.
և ոչ եկեալ ոք յեղբարց պատմեաց՝
կամ խօսեցաւ ինչ վասն քո զչարութեն։
22 *Այլ աղաչեմք ի քէն լսել թէ զինչ
խորհիցիս. զի վասն հերձուածոյդ այդո
րիկ յայտնի իսկ է մեզ. զի ամենայն
ուրեք զհակառակուածն կրկ։
23 *Ժամ եդեալ նմա օր մի, եկին ի
վանն առ նա բազումք. որոց պատմէր
վկայութեբ զարքայութեն ԱՅ. և
հաւանեցուցանէր զնոսա վասն ՅՍ. յօրի
նացն մովսէսի՝ և ի մարգարէից՝ յայ-
գումէ մինչև ցերեկոյ։ *Եւ ոմանք
հաւանէին. և ոմանք ոչ հաւա-
տային։ *Եւ անմիաբանք լեալք ի մի
մեանց՝ արձակէին, յասելն պօղոսի
բան մի. թէ բարւոք խօսեցաւ Հոգին
սուրբ ի ձեռն եսայեայ մարգարէի
առ հարսն մեր։ *Եւ ասէ՝ երթ առ ԱՅՈՎ
ժողովուրդն, և ասասցես. լսելով լսիցի
ջիք և մի իմասջիք. և տեսանելով տես
ջիք՝ և մի տեսջիք։ *Օ՛ի թանձրացաւ
սիրտ ժողովրդեանն այնորիկ՝ և ականս
ջօք իբրեանց ծանր լսեան. և զաչս իւրեց
կաթուցին. զի մի երբեք տեսանիցեն զաչս,
և ականջօք լսիցեն. և սրտիւք
իմասցին, և դարձցին, և բժշկեցից զնոսա։
28 *Եւ արդ՝ յայտնի լիցի ձեզ՝ զի հեթա
նոսաց առաքեցաւ փրկութիւն ԱՅ՝ նո-
քին և լսիցեն։ *Եւ իբրև զայս ասաց՝
արտաքս գնացին՝ ի նմանէ հրեայքն,
որք ունէին ի մէջ ինքեանց զբազում
30 խնդիրս։ *Եւ եղև զերկամ ամի՝ բո-
31 վանդակ իւրով վարձու։ *Եւ ըն-
դունէր զամենեսեան. որք մտանէին
32 առ նա։ *Քարոզէր զարքայութիւն
ԱՅ՝ և ուսուցանէր զՏն ՅՍ ՔՍ,
անխափան՝ ամ համարձակութբ։

Պօղոս ծառայ Յն ՎՒ հուէիրեալ Ա՛ստուէաւ
որոշեալ յԱւետարանն Աստ՝ Հռոմ. 1։1.

Յանիւրծաւէ զառիւծ վհուատ փայլատակիեցաւ լոյս
յերկինէ, և անհետ յերկիր՝ լսեաւ Դաւիթ։3.

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՀՌՈՄԱՅԵՑՍ

Գլուխ Ա՛ստուածերոյդ։

ԵՐ

Գործ. 13։2.

ՕՂՈՍ, ծառայ Յն ՎՒ, կոչեցեալ առաքեալ, որոշեալ ի հաւատա-
2 րանն Ա՛ստուծոյ։ Որ յառաջ խոստա-
3 ցաւ ի ձեռն մար-
գարէից իւրոց՝ գրովք սրբովք։
4 Վասն Որդւոյ իւրոյ եղելոյ ի զաւա-
կէ Դաւթի ըստ մարմնոյ։ Սահման-
եալոյ Որդւոյն Ա՛ստուծոյ զօրութեամբ ըստ Հոգ-
ւոյն սրբութեան. ի յարութենէ մեռելոց
5 Յն ՎՒ Տ՚ն մերոյ։ Որով ընկալաք
շնորհս և պատգաքելութիւն ի հնազան-
դութեան հաւատոյ յամենայն ա-
6 զանս նորա։ Յորս և դուք էք
Ձ՚ընչ
7 կոչեցեալք Յն ՎՒ ։ Ա՛մենեցուն
որոց կամ ի Հռոմ, սիրելեաց Ա՛ստ՝ կո-
չեցելոց սրբոց ։ Շնորհք ընդ ձեզ և
խաղաղութիւն Ա՛ստ՝ Հօրէ մերմէ՝ և ի
8 Տ՚ն Յն ՎՒ։ Նախ գոհանամ զԱստ
իմմէ ի ձեռն Յն ՎՒ ձեր ամենե-
ցուն. զի հաւատք ձեր պատմեալ են
9 ընդ ամենայն աշխարհ։ Վկայ է ինձ
Ա՛ծ, զոր պաշտեմն հոգւով իմով
10 յաւետարանի Որդւոյ նր ։ Թէ ոչ
զգիշատակս ձեր առնեմ յամ՛ ժամ յա
ղօթս իմ, աղաչելով զի թերևս եր-
քեք յաջողեսցի ինձ կամօքն Ա՛ստ գալ
11 առ ձեզ ։ Վասնզի անձկացեալ եմ
տեսանել զձեզ. զի փոխեցից ի ձեզ
շնորհս ինչ հոգևորս՝ առ ի հաստա-
12 տել զձեզ։ Այս ինքն է, միխիթարա-
կից լինել ձեզ. ձեր ընդ միմեանց իմով
13 և ձերդ հաւատով։ Ոչ կամիմ եթէ
ագէտք լինէք եղբարք. զի բազում
Vuuuuu ան-

անգամ յօժարեցայ գալ առ ձեզ՝ (և
արգելայ մինչև ցայժմ ։) զի և՝ ի ձեզ
առնէցէմ գոյց զպտուղ ինչ որպէս և յայլ հե-
թանոս ։ * Վասն զի յունաց և բար- 14
բարոսաց՝ իմաստնոց և անմտից պար
տական եմ ։ * Ա՛յնպէս (որչափ իմով 15
սանն) յօժարութիւ և ձեզ՝ որք՝ի հռովմ
էք՝ աւետարանել ։ * Օի ոչ եթէ ա- 16
մօթ ինչ համարիմ զաւետարանն .
քանզի զօրութիւ Ա՛Ի է՝ ի փրկութիւն
ամենայն հաւատացելոց. նախ հրէի, և ապայ
հեթանոսի ։ * Օի արդարութիւ Ա՛Ի 17
Հաբ. Նովաւ յայտնի՝ի հաւատոյ՝ի հաւատս.
2. 4. որպէս և գրեալ է ։ ‖ Թէ արդարն՝ի
Ա.Կ հաւատոյ կեցցէ ։ * Վասն զի յայտնե 18
Պաւղ. լոյ է բարկութիւն այ յերկնից՝ի վր
3. 11. ամ ամբարշտութիւն և անիրաւութիւն
Լուկ. մարդկան . որք զճշմարտութիւն այ
10.38. անիրաւութիւն ունին ։ * Վ ո՛ զի գիտու 19
թիւն այ յայտնի է՝ինն. քանզի Ա՛Ծ
իսկ յայտնեաց նոյ ։ * Օի աներեւոյթք 20
նո՛ր՝ի սկզբանէ աշխարհի, արուրածովք
իմացեալ տեսանին. այս ինքն է՝ միշտ
ջենաւորութիւ, և զօրութիւ, և Ա՛Ծու
թիւն նորա. զի ոչ գտանիցեն ամենևին
‖ Լուկ. տալ պատասխանի ։ * ‖ Օի ծանեան 21
4.18. զՈ՛Ծ, և ոչ իբրև Ա՛Ծ փառաւորեցին,
կամ գոհացան ։ այլ նանրացան՝ի խոր
հուրդս իւրեանց. և խաւարեցան ան-
միտութիւ սիրտք նո՛ր ։ * Օանձինս առ 22
իմաստունս ունէին՝ յիմարեցան ։
* Ա՛ւ փոխեցին զփառս անեղծին այ՝ 23
՚ի նմանութիւ պատկերի՝ եղծանելւոյ
մարդոյ՝ և թռչնոց՝ և չորքոտանեաց՝
և սողնոց ։ * Վ ո՛ որոյ մատնեաց զնոսա 24
Ա՛Ծ՚ի ցանկութիւ սրտից նո՛ր՝ի պղծու
թիւ . անարգել զմարմինս իւրեանց
յանձինս իւրեանց ։ * ‖Որք փոխանա- 25
կեցին զՃշմարտութիւն այ ընդ ստու
թիւ. հնազանդեցան՝ և պաշտեցին զա
րարածս, և ոչ զարարիչն. որ է օրհ
նեալ յաւիտեանս. ամէն ։ * Վ ասն այ 26
սորիկ մատնեաց զնոսա Ա՛Ծ՚ի կարիս
անարգութիւ. զի էգք նոցա փոխանա
կեցին զբնական, ՚ի պէտս ան-
բնականս ։ * Ա՛յնպէս և արուքն թո- 27
ղեալ զբնական պէտս իգուիթ, բոր
բոքեցան յանկութիւք իւրեանց՚ի մի
մեանս. արուք ընդ արուս զխայտա-
Հռ. ք. ռակութիւ գործէին . և զդարձ փո-
խարինին՝ որ պարտ էր մոլորութիւ նո՛ր
յանձինս իւրեանց ընդունէին ։
* Ա՛ւ ոյզ՝ զի ոչ ընտրեցին զՈ՛Ծ ունել 28
՚ի գիտութիւ . մատնեաց զնոսա Ա՛Ծ
՚ի միտս անարգութիւ՝ գործել զանար
ժանս ։ * Օ լցեալս ամ՝ անիրաւու- 29
թիւ . պոռնկութիւ . անզգամութիւ .
ագահութիւ . չարութիւ . լի նախանձու .
սպանութիւ . հեռիւ . նենգութիւ .
չարաբարոյութիւ . շոգմոգք .
30 * Ղարսխօսք . Ա՛Ծատեացք . ամբար-
տաւանք . ամբարհաւաձք . գտիչք չա
31 րեաց . զծնօղս անարգուք ։ * Ա՛նմիտք .
ուխտադրուժք . անագորոյնք . անող-
32 երբ . անողորմք ։ * ‖Այք հասեալք եին
այ իրաւանցն վերայ . թէ որք զայս
պիսիս գործեն՝ արժանի են մահու .
և ոչ միայն որք զայնս առնեն, այլ և
որք կամակիցն լինին գործելեացն ։

Գ.Ի: Բ:

1 ‖ Վ ասն որոյ առանց պատասխանի
տալոյ ես ո՛վ մարդ՝ որ դա-
տեագ ։ ‖ զի որով դատես զընկերն, ‖ Ա-
զանձն քո դատապարտես . զի դու 7. 2.
զնոյն գործես՝ որով դատեսն ։
2 * Վ ասն զի գիտեմք եթէ Ա՛Ի դատաս Գ.Կ
տանն Ճշմարտութիւ է՚ի վերայ այնո
3 ցիկ՝ որք զայնպիսիսն գործեն ։ * Կարկ
արդ խորհիցիս զայս ո՛վ մարդ, որ դա
տես զայնոսիկ՝ որք զայնպիսիսն գոր-
ծեն՝ և դու զնոյն գործես, եթէ ապա-
րեցոց իցես՚ի դատաստանայ անտի այ.
4 * Կ՚եթէ զմեծութեամբ քաղցրութե
նէ , և զներելով և զերկայնմտութէն
արհամարհիցես . չգիտիցես, զի քաղց
րութիւն այ զքեզ յապաշխարութիւն
5 ածէ ։ * Ա՛յլ ըստ խտութե քումն և
ըստ անզեղչ սրտի գանձես անձին
քումմ զբարկութիւ յաւուր բարկու՛,
և յայտնութե արդար դատաստա-
6 թէն այ ։ * ‖ Ո՛ր հատուցանէ իւրա- ‖ Սա-
քանչիւրոց ըստ գործոց իւրեանց ։ 16. 27.
7 * † ‖Որք համբերութե են՚ի գործս † Կ
բարութե , զփառս՝ և զպատիւ՝ և զա
նեղծութիւն խնդրեն , զկեանս յաւի
8 տենից ։ * Կա՛կ † որք ՚ի հակառակուէ † Կ
անտի են, և ապստամբք՚ի Ճշմարտու
թէն՝ և զկետ երթան անիրաւութե,
9 բարկութի, և սրտմտութի ։ * Կ՚եղու
թի և անձկութի՚ի վր՚ ամ մարդոյ՝
որ գործէ զչար . նախ հրէի՝ և ապա
10 հեթանոսի ։ * Փառք և պատիւ և խա
ղաղութի՚ ամն , որ գործէ զբարի .
նախ հրէի՝ և ապա հեթանոսի ։ ‖2.()*
11 * ‖ Օի ոչ է ակնառութի առաջի այ ։ 10.17.
12 * ‖Որք միանգամ արտաքոյ օրինացն մե Գ.Ն
ղան , արտաքոյ օրինացն և կորնչին. և ‖Սա-
որք ընդ օրինաւքն մեղան, օրինաւքն և դա 2.‖
13 տեսցին ։ * ‖ Օի ոչ եթէ որք լսողք Ցօբ.
օրինացն են՝ արդարացեալք են առա 34.19.
Ջի այ . այլ առնօղք օրինացն արդա- Սմար.
14 րասցին ։ * Ա՛յլ յորժամ հեթանոսք՝ 6. 8.
որք զօրէնս ոչ ունին , բնութէք զօրի- Ներս.
նացն գործեն , նոքա՝ որք զօրէնս ոչ 35.15.
ունին, անձանց իւրեանց իսկ են օրէնք։
*Որք

Կորնթ. 10.34. Գաղատ. 2. 6. Կաղատ. 3. 25. ‖ Գործ. 7.21. Յակ. 1.22.

15 * Որք ցուցանեն զգործս օրինացն գրեալ ի սիրտս իւրեանց՝ վկայութիւն մտաց իւրեանց. և յանդիմանել զմիմեանս ի խորհրդոց իւրեանց. կամ
16 թէ պատասխանի իսկ տալ։ * Յաւուրն՝ յորում դատիցէ Ա՛ծ զզ
17 գաղտնիս մարդկան՝ ըստ աւետարա- նիս իմոյ, ի ձեռն Յի Ա՛ի։ * Ա՛պա
18 եթէ դու հրեայ անուանեալ ես՝ և յեր- ցեալ ես յօրէնսն՝ և պարծիս ա՛ծ ։
* ԵՒ գիտես զկամն նորա՝ և ընտրես
19 զլաւն՝ և խրատեալ ես յօրինացն ։
* Վստահ ես յանձն քո՝ առաջնորդ
20 լինիլ կուրաց, լոյս խաւարելոց ։
* Խրատիչ անզգամաց՝ վարդապետ մանկանց. ունիս զկերպարանս գիտու-
21 թեան և ճշմարտութեան օրինացն։ * Իսկ արդ որ ուսուցանես զընկերն, զանձն քո ոչ ուսուցանես. որ քարոզես չգո-
22 ղանալ՝ գողանաս։ * Որ ասես չշնալ՝ շնաս. որ գարշիս ի՛դմհէնից՝ զտեղանս կողոպտես ։ * Որ օրինօքն պարծիս՝
23 յանցանել զօրէնսն զա՛ծ անարգես։
24 *(Օի անուն այլ վա՛ ձեր հայհոյի՛ի մէջ հեթանոսաց՝ ոմն և գրեալ է։)

Ա. Օ

25 * Թլփատութիւն օգնէ՝ եթէ զօրէնսն պահիցես. ապա եթէ յանցաւոր օրի-
26 նացդ իցես, թլփատութիւն քո անթլփա- տութիւն եղև ։ * Իսկ եթէ անթլփա-
27 տութիւնն զնրաւունս օրինացն պահի- ցէ, ոչ ապաքէն անթլփատութիւն նո՛ի թլփատութիւն համարիցի։ * Եւ գա
տիկ՝ որ ի բնէն անթլփատութիւն է զօրէնսն կատարելով՝ զքէզ, որ գրոյն և թլփատութեանդ յանցաւոր օրինացն իցես ։ * Օի ոչ եթէ՝ որ յայտնի հրէ
29 այն է. և ոչ որ յայտնի մարմնով թլփա- տութիւն ։ * Այլ որ ի ծածուկ հրէայն է. և թլփատութիւն սրտի հոգւով, և ոչ գրով։ որոյ գովութիւնն ոչ ի մարդ
կանէ է, այլ Ա՛ծ։

Գ. Գ.

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ աւելի է հրեին, կամ զինչ օգուտ ի թլփատութենէ
2 անտի ։ * Առաջամ ինչ ամ իրօքունախ այն իսկ՝ զի հաւատարիմք եղեն պատ-
3 գամքն Ա՛ծ ։ * Իսկ արդ՝ եթէ չէր հաւատացեալ ոմանց՝ ‖ միթէ անհաւա- տութիւնն նոցա զՊ՛ծ հաւատն խա-
4 փանէր՝ քաւ լիցի ։ * ‖ Այլ՝ եղիցի ած- ճշմարիտ՝ ‖ և ամ մարդ սուտ ։ ոյզ և գրեալ է։ ‖ ոյզ արդար եղիցիս ի բանս
5 քո. և յաղթեսցես ի դատել քեզ ։
6 * Իսկ արդ՝ եթէ ապիրատութիւնն մեր զՊ՛ծ արդարութիւնն յանդիման կացու- ցանէ՝ զի՞նչ ասեմք ։ միթէ անիրաւ
7 է Ա՛ծ, որ ածէ զբարկութիւն։ (Ըստ մարդկութեանէ ասեմ։) քաւ լիցի ։ ապա թէ ոչ՝ զիա՞րդ դատէ Ա՛ծ
8 զաշխարհ։ * Օի եթէ ճշմարտութիւն այլ յիմում ստութեանն առաւելաւ ի փառս նորա՝ զի՞ և ես իբրև զմեղաւոր
9 որ դատիմ։ * Ա՛ր կամ (որպէս հայ- հոյիմք, և ոմն ասեն զմեզ ոմանք ա- սել) թէ արասցուք զչարն՝ զի եկեսցէ բարի։ որոց դատաստանքն յիրաւի
10 են։ * Ա՛ր արդ՝ ի՞չ իւիք առաւել ի- ցեմք ։ ապաքէն և ոչ իւիք ։ ‖ քանզի յառաջագոյն իսկ մեղադիրք եղեաք
11 հրէից և հեթանոսաց՝ ամենեցուն ըս-
12 մեղաք լինելոյ։ * Որպէս և գրեալ է ։ ‖ թէ ոչինք է արդար՝ և ոչ մի։
13 * Ա՛ր ոչ գոյ՝ որ իմանայ։ և ոչինք է՝ որ
14 խնդրէ զՊ՛ծ ։ * Ի՛մենեքեան խոտո- րեցան, ի միասին անպիտանացան ։ ոչինք է՝ որ առնէ զբարի. և ոչինք է մին
15 չև՝ ի մի։ * ‖ Գերեզման բաց է կոկորդ նոցա՝ լեզուօք իւրեանց նենգաւորք
16 եղեն։ ‖ թոյնք իժից՝ ի՛ներքոյ շրթանց
17 նոցա ։ * ‖ Որոց բերանք անիծիւք և
18 դառնութիւ՛ լիք են ։ * ‖ Արագունք են ոտք նոցա հեղուլ զարիւն։
19 * Նեղութիւն և թշուառութիւն՝ի ճանա- պարհս նոցա ։ * Եւ զճանապարհն խա-
20 զաղութե՛ ոչ ծանեան ։ * ‖ Ոչ է եր- կիւղ այլ առաջի աչաց նոցա ։
21 * ‖ Գիտեմք՝ զորինչ միանգամ օրէնքն ասեն. այնոցիկ՝ որք ընդ օրէ- նօքն են, ասեն։ զի՝ամ բերան խցցի. և
22 դատապարտ լիցի ամ աշխարհ այլ ։
23 * Օի՝ի գործոց օրինաց ոչ արդարա- ցի՝ամ մարմին առաջի նո՛ի։ քանզի օրի-
24 նօքն է գիտուն մեղաց։ * Գայց արդ՝ առանց օրինացն իսկ արդարութի՛ն այլ յայտնեալ է՝ վկայեալ յօրինացդ ան-
25 տի՝ և՝ի մարգարէից ։ * Արդարութի՛ն այլ՝ի հաւատոյ անտի Յի Ա՛ի յա՛մ՝ հաւատացեալս. և ոչ ինչ է
26 խտիր ։ * Արդարանալով ամենեքեան մեղան. և նուազեալ են՝ի փառացն այլ ։
27 * Ա՛ր արդարանան ձրի նորին շնորհօք՝ ի ձեռն փրկութե՛ որ՝ի Ք՛ս Յի։
28 * Որ յառաջն եդ Ա՛ծ՝ի քաւութի՛ն ի՛ձեռն հաւատոյն արեամբ նորա, ի հանդէս արդարութե՛ նո՛ի, վա՛ թողու թե՛ յառաջագոյն մեղացն գործելոց։
29 * Ի՛ներելն այլ, ի հանդէս արդարու- թե՛ նորա՝ի ժամանակի յայսմիկ ։ զի եղիցի նա արդար. և արդարացուսցէ զայն՝ որ ի հաւատոյն Յի։ * Իսկ արդ-
30 ո՞ւր են պարծանքն. արգելան։ յորոց օրինաց՝ ի գործոց անտի, ոչ, այլ՝ի
31 հաւատոյն օրինաց ։ * Ա՛նգի համա- րիմք հաւատովք արդարանալ մար-

լինելոյ հաստատուն աւետեացն ամ
զաւակին ։ ոչ այնմ միայն՝ որ յօրինաց
անտի . այլ և այնմ , որ ի հաւատոյն
աբրահամու ։ որ է հայր մեր ամենե-
17 ցուն ։ (*Որպէս և գրեալ է ։ ‖ Թէ հայր Ծննդ.
ազգաց բազմաց արարից զքեզ ։) առա 17. 4.
ջի նմ , որում հաւատաց՝ ելոյ կեն-
դանի առնէ զմեռեալս . և կոչէ զը-
18 չգոյն իբրև զգոյ ։ *Որ անյոյս յոյ-
սով հաւատաց լինել նմա հայր ազգաց
բազմաց ։ ոյն և ասացաւն . ‖ Թէ այն Ծննդ.
19 պէս եղիցի զաւակ քո ։ *Եւ նա ոչ 15.5.
երկմտեաց ի հաւատոյն . Թէպէտ և
հայեցաւ ի մարմին իւր այնուհետև
իբրև ի մեռեալ ։ քանզի գհարիւրամե-
նեակ ուրեմն էր ։ և ի մեռելութի յար
20 գանտին ստառյին ։ *Այլ յաւետեացն
Ա.Թ ոչ երկմտեաց անհաւատութիւք ։
այլ զօրացաւ հաւատովք . եւ փառս
21 Ա.Ծ ։ *Եւ հաստատեցաւ ի միտս
իւր , Թէ որ խոստացաւն՝ կարող է առ
22 նել ։ *Ո՞ւ որոյ և համարեցաւ նմա
23 յարդարութի ։ *Ա.յլ զի գրեցաւն ,
ոչ եթէ վասն նր միայն , եթէ համա
24 րեցաւ նմա ։ *Ա.յլ և վասն մեր՝ որոց
համարելոց է . որք հաւատամք յայն՝
որ յարոյց զՅ՚ զՏՐ մեր ի մեռելոց ։
25 *Որ մատնեցաւ վ՚ յանցանաց մերոց՝
և յարեաւ վասն զմեզ արդարացու-
ցանելոյ ։

Գ.Լ: Ե:

1 Ա յսուհետև արդարացեալք ի հա
ւատոյ անտի , զհաշտութի կալ
ցուք առ Ա.Ծ ի ձեռն Տ՚ն մերոյ Յ՚Ի
2 Ս՚Ի ։ *‖ Որով և զբնծայութի ընկալ ‖ Եփես.
լաք հաւատովք ի շնորհս յայսոսիկ 2.18.
յորում կամք , և պարծիմք յաւտով փա
3 ռասն ևս ։ *Եւ ոչ այսչափ միայն ,
այլև պարծիմք և ի նեղութիս մեր ,
‖ քանզի դիտեմք , եթէ նեղութիւնք ‖ Յակ.
4 զհամբերութի գործեն ։ *Համբե- 1. 3.
րութի զհանդէս ։ հանդէս զյոյս ։
5 *Յոյս՝ ոչ երբեք ամաչեցուցանէ ։ զի
սէրն ևս սփռեալ է ի խիրատս մեր , ի
ձեռն հոգւոյն սրբոյ՝ որ տուեալ մեզ ։
6 *Օ՚ի մինչդեռ տկարքն էաք՝ Ս՚ն վա՚ր
մեր ի ժամանակի ‖ ի վ՚ր ամբարշտաց ‖ Հբր.
7 մեռաւ ։ *Օ՚ի վասն արդարոյ հազիւ 9. 14.
ոք մեռանիցի ։ այլ վա՚ր բարւոյ Թերևս 1. Պետ.
8 համարձակիցի ոք մեռանիլ ։ *Յայտ 3.18.
նեաց Ա.Ծ զսէրն իւր ի մեզ . զի մինչ դ՚ն
9 դեռ տկարքն էաք , *Ս՚ն վասն մեր մե-
ռաւ . որչափ ևս առաւել յարդարա ղոյն
նալս մերում այժմիկ արեամբն նորա եմք ըս
ապրիցուք նովաւ ի բարկութէ անտի ։ ժամանա
10 *Օ՚ի եթէ մինչ Թշնամիքն էաք՝ հաշ Ես.
տեցաք ընդ Ա.Ծ մահուամբ Որդւոյ 53.
նր .

հրեից միայն իսկ Ա.Ծ՝ և հեթանոսաց
ոչ ։ այո՞ և հեթանոսաց ։ *Օ՚ի եթէ 30
միւն Ա.Ծ որ արդարացուցանէ զթլփա
տութի՝ ի հաւատոյ . ապա և զան
թլփատութի նովին հաւատովք ։
*Օրէ՝ զօրինան ինչ խափանեմք հա 31
ւատովքս ։ քաւ լիցի . այլ զօրինան
հաստատեմք ։

Գ.Լ: Գ:

Ա՚ւսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք զհա- 1
նեալն աբրահամու նահապետին մե
ծոյ ըստ մարմնոյ ։ *Օ՚ի եթէ աբրա 2
համու գործովք եր արդարացեալ ։
ունիլ ունէր պարծանս՝ այլ ոչ առ
Ծննդ. Ա.Ծ ։ *Իսկ զի՞նչ ասիցէ գիր ։ ‖ Հաւա 3
15. 6. տաց աբրահամ Ա.Ծ՝ և համարեցաւ
Գաղա. նմա յարդարութի ։ *Այլ այնմ՝ որ 4
3. 6. գործէցէն՝ ոչ համարին վարձքն ըստ
Յակ. 2. շնորհաց՝ այլ ըստ պարտեաց ։ *Իսկ 5
23. այնմ , որ ոչն գործէցէ՝ բայց հաւա
տայցէ յայն՝ որ արդարացուցանէ զամ
բարիշտս , համարին հաւատք նր յար
դարութի ըստ առաջադրութե շնոր
հին նր ։ *Որպէս և դաւիթ ասէ զերա 6
նութի մարդոյ՝ որում Ա.Ծ համարի
զարդարութի առանց գործոց ։
Ա.Ղաղ. *‖ Երանի՝ որոց թողան անօրէնութիք 7
31. 1. և որոց ծածկեցան մեղք ։ *Երանեալ 8
է այր՝ որում ոչ համարեսցի Տ՚ն մեղս
Ի՚ՆՔ ԻՆՔ *Արդ՝ երանութի՞ս այս . ի՞նքն թէ 9
Ֆպտ. ի թլփատութե է՝ եթէ ի՞նքն ի թլփա
Դպտ. տութե ։ քանզի ասեմք՝ եթէ համա
Ի՚ՆՔ ԻՆՔ րեցան աբրահամու հաւատքն յար
դարութի ։ *Արդ՝ զիա՞րդ համարե- 10
ցան ։ միգուցէ ի թլփատութէն էր՝
թէ յանթլփատութէ ։ ոչ ի թլփա
տութէն , այլ յանթլփատութէ ։
Ծննդ. *‖ Եւ նշանակ եհաս զթլփատութի՝ն , 11
17. 10. կնիք արդարութե հաւատոցն՝ որ յան
11. թլփատութէ անտի ։ *Օ՚ի եղիցի նա 12
հայր ամ հաւատացելոց , որք յանթլ
փատութէ անտի իցեն ։ առ ի համա
րել և նոյ արդարութի , և հայր թլ
փատութե , որոց ոչ ի թլփատութէ
անտի և եթ . այլ և որոց երկայցեն
ընդ հետս անթլփատութե հաւատոյ
հօր մերոյ աբրահամու ։
Գ.Գ *Օ՚ի ոչ եթէ օրինաքն են աւետիքն 13
աբրահամու՝ և զաւակի նր ժառանգ
լինիլ աշխարհի . այլ ի հաւատոյն ար
դարութէ ։ *Օ՚ի եթէ որք յօրինացն 14
են , ժառանգք եցեն . ապա ընդդունայն
են հաւատքն՝ և դատարկ աւետիքն ։
*Քանզի օրէնքն զբարկութի գոր- 15
ծեն ։ բայց ուր ոչ են օրէնք՝ և ոչ յան
ցանք ինչ ։ *Ա՚ն այնմիկ՝ ի հաւատոյ 16
անտի , զի ըստ շնորհացն իցէ ։ առ՝ ի

5 ջնցուք։* Օ՛ եթէ տնկակիցք եղեալք ‖ Լ՚Բէս.
նմանուիմ՚ե մահու՝ նո՛ւ։ այլև յարուիմ՚ե 4. 23.
6 նո՛ւ լինիցիմք ։ * Օ՛այս գիտասջիք՝ զի Լ՚Բէրայ.
հին մարդն մեր խաչակից եղև նո՛ւ՝ զի 12. 1.
խափանեսցի մարմին մեղացն , մի՛ և ա 1.Պետ.
7 ծառայել մեզ մեղացն ։ * Օ՛ի որ մե 2. 1. Հռ
ռանի՝ արդարացեալ է՝ ի մեղաց ։ 4. 25.
8 * Իսկ եթէ մեռաք ընդ Քրի՛ստոս, հաւա
տամք , թէ և կեցցուք ընդ նմա։
9 *Գիտեմք զի Քրի՛ստոս յարուցեալ է՝ ի մե
ռելոց ։ այսուհետև ո՛չ մեռանի ։ և
10 մահ նմա ո՛չ և աւրէ։ * Օ՛ի որ մե
ռաւն՝ մեղացն մեռաւ միանգամ ։ և
որ կենդանին է՝ կենդանի է Աստ
ուծոյ ։
11 *Նոյնպէս և դուք համարեսջիք զան
ձինս մեռեալս մեղացն , և կենդանիս
Աստ , ՚ի Քրիստոս Յի՛սուսի մեր։
12 * Մի՛ այսուհետև թագաւորեսցէն Գ. Կ
մեղք ՚ի մահկանացու մարմինս ձեր՝
հնազանդիլ ցանկութեանց նորա ։
13 * Եւ մի՛ պատրաստէք զանդամս ձեր
զէն անիրաւութեան մեղացն ։ այլ պատ
րաստեցէ՛ք զանձինս ձեր Աստուծոյ ։ որպէս
՚ի մեռելոց ՚ի կենդանիս ։ և զանդամս
ձեր զէն արդարութեան Աստուծոյ ։
14 * Օ՛ի մեղք ձեզ ո՛չ տիրեսցեն. քանզի
ո՛չէք ընդ օրինաւք՝ այլ ընդ շնորհաւք ։
15 *Իսկ արդ՝ զի՞ արդ. մեղանա՛ք, զի չեմք
ընդ օրինաւք՝ այլ ընդ շնորհաւք ։
16 * Գի՛տէք։ ո՛չ գիտէք եթէ որուն՛ ‖ Յով.
պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս 8. 33.
՚ի հնազանդութիւն , ծառայք եք՝ 2.Պետ.
որուն՛ հնազանդիքն , եթէ մեղաց՝ ՚ի 2. 19.
մահ. և եթէ ՚ի հնազանդութիւն ար
դարութե , ՚ի կեանս ։ * Շնո՛րհք
Աստ , զի էիք ծառայք մեղաց՝ հնա
զանդեցայք ՚ի սրտէ՝ որում՛ աւանդե
ցայք յառակ վարդապետութե ։
18 *Բրդ՝ ազատացեալք ՚ի մեղաց՝ ծա Ծառայք
19 ռայեցէ՛ք արդարութեն ։ * Պարզիւ Եղէր
րէն ասեմ վասն տկարութե մարմնոյ
ձերոյ ։ զի որպէս պատրաստեցիք զան Պանդամս
ձինս ձեր ծառայս պղծութե , և անօ Յէր
րէնութե յանօրէնութե ։ նոյնպէս և
այժմ պատրաստեցէ՛ք զանդամս ձեր
ծառայս արդարութե , ՚ի սրբութի ։
20 * Օ՛ի մինչ ծառայքն էիք մեղաց՝
ազատացեալք էիք յարդարութէն ։
21 * Իսկ արդ՝ զի՞նչ պտուղ ունէիք յայն
ժամ՝ որով՛ այժմ՝ զամօ՛թի հարեալ
էք ։ զի վախճան նոցա մահ է ։
22 *Նայեայ արդ ազատացեալք ՚ի մեղացն՝
և ծառայեալք Աստուծոյ՝ ունիք զպտուղ ձեր
՚ի սրբութի , և վախճան նո՛ւ կեանք
23 յաւիտենից ։ * Օ՛ի թոշակն մեղաց
մահ է ։ այլ շնորհքն Աստ կեանք յաւ
իտենից ՚ի Քրիստոս Յի՛սուս ՚ի Տէր մեր։

Գ. Ը.

Գ. Ի.

Գ. Ի.

նո՛ւ ։ որպէս և առաքե՛լ ՚ի հաշտիլս մե
ղաւք ապրիցուք կենաք նո՛ւ ։ * Նո՛ւ ո՛չ 11
այսչափ միայն , այլև պարծիմք և
Աստ՚ծ ՚ի Քրիստոս Յի՛սուս Տէր մեր Յի՛ս Քրի՛ս ։ ո
ղով և շնաշտութե՛ն իսկ ընկալաք ։
Գ. Ը. * Օ՛ի ոմն ՚ի միոջէ մարդոյ մեղք յաշ 12
խարհ մտին՝ և ՚ի մեղաց անտի մահ ։
և այնպէս յամ մարդիկ տարածեցաւ
մահ՝ որով՛ ամենեքեան մեղան ։
* Մինչև օրէնսն մեղք էին 13
յաշխարհի ։ բայց մեղք ո՛չ համարին,
ուր օրէնք ոչ իցեն ։ * Սակայն թագաւո 14
րեաց մահ յադամայ մինչև յմովսէս ։
և ՚ի վերայ չանցուցեալոցն , ըստ նմա
նութե յանցաճաճոյն ադամայ . որ է
օրինակ հանդերձելոյն ։ * Սակայն ո՛չ 15
ոմն յանցանաքն , նոյնպէս և շնորհքն ։
զի եթէ միոյն յանցանօք բազումք մե
ռան ։ որչափ և առաւել շնորհքն Աստ՝
և պարգեւք՝ շնորհօք միոյն մարդոյ Յի՛
Քրի՛ստոսի ՚ի բազումս առաւելաբ ։ * Եւ ո՛չ 16
ոմն ՚ի միոջէ յանցուցելոյն պարգեւս ։
քանզի դատաստանն ՚ի միոջէ յանցաճ
աճոյ անտի ՚ի դատապարտութիւն ։
այլ շնորհքն ՚ի բազմաց յանցաճաճոյն
յարդարութիւն ։ * Օ՛ի եթէ միոյն յան 17
ցանօք մահ թագաւորեաց միոյն , որ
չափ և առաւել՝ որք զառաւելութի
շնորհաց և զպարգեւաց արդարութէն
առնուցուն , կենօք թագաւորեսցեն
՚ի միոյն Յի՛սուսի Քրիստոսի ։ * Պատրեա՛ն 18
ոմն միոյն յանցանօք յամ մարդիկ դա
տապարտութե , նոյնպէս և միոյն ար
դարութե՛ յամ մարդիկ արդարութի
կենաց ։ * Օ՛ի ոմն անհնազանդութե՛ 19
միոյն մարդոյ մեղաւորք բազումք ե
ղեն ։ նոյնպէս և հնազանդութե՛ միոյն ,
արդարք բազումք եղիցին ։ * Բայց 20
օրէնք ՚ի ներքս անկան , զի յանցանքն
բազմացին ։ զի ուր առաւել եղեն
մեղքն, առաւել և յաւելան շնորհքն ։
* Օ՛ի որպէս թագաւորեցին մեղքն 21
՚ի մահու անդ ։ նոյնպէս և շնորհքն
թագաւորեսցեն արդարութեամբ ՚ի
կեանան յաւիտենից ՚ի Քրիստոս Յի՛սուս
Տէր մեր ։

Գ. Ի. Օ.

Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք՝ յառնիսկս 1
ցուք ՚ի մեղս՝ զի շնորհքն բազմաց
ցին ։ * Պա՛ւաւ լիցի ։ որք մեռաք մե 2
ղացն . զիա՞րդ տակաւին ՚ի նմին կեց
ցեմք ։ * Կա՛մ ո՞չ գիտէք՝ զի որք մի ան 3
գամ մկրտեցաք ՚ի Քրիստոս՝ ՚ի մահ
անդր նո՛ւ մկրտեցաք ։ * ‖ Թաղեցաք 4
ընդ նմին մկրտութէն ՚ի մահ . զի ոմն
յարեաւ Քրիստոս ՚ի մեռելոց փառաւք Հօր .
‖ նոյնպէս և մեք ՚ի նորոգութեան կենաց շր

Յովաս. 3.27. Կորն. 2.12.

Գ. Ա.

Գ Ա. Լ.

1 ԱԹԷ ոչ գիտէք եղբարք (զի ընդ
գիտուն օրինաց խօսիմ) զի օ-
րէնք տիրէն մարդոյ որչափ ժամանակս
Ա. Կոր. 7.39. 2 կենդանի իցէ: * Կանդր կին առ-
նակին, ՚ի կենդանի այր իւր կապեալ
կայ օրինօք. իսկ եթէ մեռցի այրն,
3 արձակեալ է յօրինաց առն: * Ապա
ուրեմն մինչ կենդանի է այրն, շուն
կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում: և եթէ
մեռանիցի այրն, ազատ է յօրինացն:
4 Հասարեալ շուն, եթէ լինիցի առն
այլում: * Յսուհետև և դուք եղբարք
մեռայք օրինացն մարմնովն Քրի, լի-
նիլ այլում, որ ՚ի մեռելոցն յարուցեալ
է, զի պտղաբերք լիցուք Աստ: * Կան- 5
զի մինչ էաքն մարմնով, կարիք մե-
ղաց՝ որք օրինօքն էին՝ զօրանային յան-
դամս մեր, առ ՚ի պտղաբերս առնելոյ
մահու: * Այժմ դատարկ- 6
եցաք յօրինաց անտի. քանզի մեռաք
այնմիկ՝ որով ըմբռնեալն էաք, առ ՚ի
ծառայել մեզ նորոգութեամբ հոգւոյն՝
և ոչ հնութեամբ գրոյն: * Իսկ արդ զի՞նչ 7
ասեմք. օրէնքն մեղք իցեն. քաւ լիցի:
այլ զմեղս ոչ գիտէի, եթէ ոչ օրինօքն:
և զցանկութիւն ոչ ձանաչէի, եթէ ոչ
Ա. Ելից. 20.17. Բ. Օրէն. 5. 21. օրինացն էր ասացեալ՝ Մի ցանկանայ- 8
ցես: * Պատճառս առեալ մեղքն պատ-
ուիրանաւն, և գործեցին յիս զամ-
ենայն ցանկութիւն: զի առանց օրինացն մեղքն
մեռեալ էին: * Եւ ես առանց օրի- 9
նացն երբեմն էի կենդանի: այլ իբրև
եհաս յիս պատուիրանն, մեղքն կեն
դանացան: * Եւ ես մեռայ: և գտաւ 10
ինձ պատուիրանն՝ որ ՚ի կեանսն էր,
նոյն ՚ի մահ: * Զի մեղացն պատճառս 11
առեալ պատուիրանաւն՝ խաբեցին
զիս, և նովին սպանին:

Գ. Օ.

Ա. Տիմ. 1. 8. * Սակայն օրէնքն սուրբ են՝ և 12
պատուիրանն սուրբ՝ և արդար՝ և բարե-
բար: * Սակ արդ՝ ինձ բարին մահ ե- 13
ղե՞ւ. քաւ լիցի. այլ մեղքն: զի երևեսցին
մեղքն բարեաւն գործել ինձ
զմահ. զի եղիցին ըստ առաւելութեանն
մեղքն մեղաւոր ՚ի ձեռն պատուիրա-
նին: * Գիտեմք զի օրէնքն հոգևոր 14
են: այլ ես մարմնաւոր եմ, ընդ մեղս
վաճառեալ: * Զի զոր գործեմն՝ ոչ 15
գիտեմ. ոչ եթէ զոր կամիմն զբարին՝
զայն առնեմ. այլ զոր ատեամն զչարն՝
զայն գործեմ: * Եթէ զոր ոչն կա- 16
միմ՝ զայն առնեմ. վկայեմ օրինացն՝
եթէ բարւոք են: * Արդ ոչ եթէ 17
ես գործեմ զայն, այլ բնակեալ յիս
մեղքն: * Գիտեմ, զի ոչ բնակեալ 18
յիս, այսինքն ՚ի մարմնի իմում, բարի

Ա. Կ

19 ինչ. զի կամքն առաջի կան ինձ. և
առնել զբարին ոչ †: * Զի ոչ եթէ՝ †Յոյժ
զոր կամիմ զբարին՝ զայն առնեմ, այլ
զոր ոչն կամիմ զչարն, զայն գործեմ:
20 * Ապա եթէ, զոր ոչն կամիմ, զայն
առնեմ. ոչ ևս ես առնեմ զայն՝ այլ
21 բնակեալ յիս մեղքն: * Գտանեմ զօրէնս
նեմ զօրէնս այսորիկ՝ որք կամիցեն
առնել յիս զբարին. և ինձ չարն առա
22 ջի կայ: * Հաճեալ եմ ընդ օրէնսն
23 Աստուծոյ ըստ ներքին մարդոյն: * Այլ
տեսանեմ այլ օրէնս յանդամս իմ,
զինեալ հակառակ օրինաց մտաց իմոց.
և գերեալ զիս օրինօքն մեղաց՝ որք են
24 յանդամս իմ: * Այր մի տառապեալ
եմ ես: ո՞վ ապրեցուսցէ զիս ՚ի մարմ
25 նոյ մահու: * Շնորհք Աստուծոյ
՚ի ձեռն Յի Քրի Տեառն մերոյ: ապա ու
րեմն ես ինքնին մտօք ծառայեմ օրի
նացն Աստուծոյ: և մարմնով օրինացն մեղաց:

Գ. Լ.

Ե Գ Լ.

1 ԹԷ այդպէս իցէ՝ ոչինչ դատա
պարտութեան է այնոցիկ՝ որք ՚ի
Քրիստոս Յիսուս: որք ոչ ըստ մարմնոյ վարին:
2 * Զի օրէնք հոգւոյն կենաց ՚ի Քրիստոս
Յիսուս ազատեցին զիս յօրինաց մեղացն
3 և մահու: * Զի որ անկնարին էր օրէ
նացն՝ որով՝ տկարանայր մարմնով.
Աստուած զկիրճն իւր առաքեաց ՚ինքնին
Որդի մարմնոյ մեղաց՝ և վասն մեղաց. և
դատապարտեաց զմեղս ՚ի մարմնի անդ:
4 * Զի արդարութիւն օրինացն կատա-
րեսցի ՚ի մեզ, որք ոչ ըստ մարմնոյ
5 գնայցեմք՝ այլ ըստ հոգւոյ: * Զի որք
ըստ մարմնոյն են՝ զմարմնոյն խորհին.
և որք ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն:
6 * Զի խորհուրդ մարմնոյ՝ մահ է. և
խորհուրդ հոգւոյն, կեանք և խաղա
7 ղութիւն: * Վասնզի խորհուրդ մարմնոյ
թշնամութիւն է Աստուծոյ. զի օրինացն Աստ
ոչ հնազանդի. նաև կարէ իսկ ոչ:
8 * Զի որք մարմնոյն են, Աստ հաճոյ լի
9 նել ոչ կարեն: * Դուք ոչ էք
մարմնով՝ այլ հոգւով, եթէ իսկ Հոգի
գիտն Աստ ՚ի ձեզ բնակեալ: ապա եթէ
ոք զՀոգի Քրի ոչ ունի, սա չէ նորա:
10 * Իսկ եթէ Քրիստոս ՚ի ձեզ է՝ ապա մար-
մինն մեռեալ է վասն մեղաց. և հոգին
կենդանի վասն արդարութեան:
11 * Եթէ Հոգի այնորիկ՝ որ յարոյցն
զՅիսուս ՚ի մեռելոց, բնակեալ է ՚ի ձեզ.
ապա և որ յարոյցն զՔրիստոս ՚ի մեռե-
լոց՝ կենդանացուսցէ և զմահկանա-
ցու մարմինս ձեր բնակեալ Հոգւովն
12 իւրով ՚ի ձեզ: * Այսուհետև եղբարք
պարտապան եմք՝ ոչ մարմնով ըստ
13 մարմնոյ կեալ: * Զի եթէ ըստ մարմ
նոյ

նոյ կեցջիք՝ մեռանելոց էք. իսկ եթէ
հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիք
ցէք՝ կեցջիք։ * Օ՛ի որք հոգւովն այ 14
Ա Յհ. Ցէմ. վարին, նոքա են որդիք այ։ * Ա Օ՛ի 15
Ա. 7. ոչ առիք զհոգին ծառայութեան միւսան
Ա Կաղ. գամ յերկիւղ. այլ առիք զհոգին Ա որ
Դ. 5. դեգրութեան. որով աղաղակեմք Ա՛բբայ
(Հայր։) * Ա՛նոյն ինքն Հոգին վկայէ 16
հոգւոյս մերում, եթէ եմք որդիք այ։
* Ա՛ւ եթէ որդիք, ապա և ժառանգք. 17
ժառանգք այ՝ և ժառանգակիցք Ա՛ի.
եթէ չարչարանացն կցորդք լինիցիմք,
և փառացն հաղորդք լինելոց եմք։
* Ա՛նձ այսպէս թուի՝ եթէ ոչ են ար 18
ժանի չարչարանք ժամանակիս հան
դերձելոց փառացն՝ որք յայտնելոց են
՚ի մեզ։ * Օ՛ի ակնկալութեամբ արարա 19
Ղուկաս Ա՛Յ. ծոց յայտնութեան Որդւոյն այ սպասէ։
* Օ՛ի ընդունայնութեան արարածք հնա 20
զանդեցան, ոչ իւրեանց կամաւ՝ այլ
վասն այնորիկ՝ որ հնազանդեցոյցն յու
սով։ * Օ՛ի և ինքեանք իսկ արարածքն 21
ազատեսցին ՚ի ծառայութենէ ապա
Ղուկաս կանութեան յազատութեան փառաց Որդ
Ա՛Յ ւոյն Ա՛Յ։ * Ա՛նգիտեմք, եթէ 22
ամ արարածք հեծեծեն և երկնեն մին
և ոչ ՆՔ չև ցայժմ։ * Ա՛ոչ այսչափ միայն. 23
գան, այլ և մեք իսկ՝ որք զպտուղ Հոգւոյն
ունիմք, անձամբ յանձինս մեր հե
ծեմք՝ որդեգրութեան ակնկալեալ՝ փրկ
կութեան մարմնոյ մերոյ։ * Օ՛ի յուսով 24
ապրեցաք։ այլ յոյս տեսանելի՝ չէ յոյս.
զի զոր տեսանէ ոք՝ զի՞ և յուսայ։
* Ա՛պա եթէ զոր ոչն տեսանեմք, յու 25
սամք. համբերութեամբ ակն ունիմք։
* Ա՛յնպէս և Հոգին ՚ի թիկունս հա 26
ւանէ տկարութեան մերում. զի զոր
կամքն յաղօթս՝ ոչ արժանն իցէ՝ ոչ
գիտեմք. այլ ինքն Հոգին բարեխօս
լինի ՚ի հեծութեանս անմռունչս։
* Ա՛յց որ քննէն զսիրտս՝ գիտէ զինչ 27
խորհուրդ է Հոգւոյն. զի ըստ այ բա
րեխօսէ վասն սրբոց։ * Ա՛յց գիտեմք՝ 28
եթէ որոց սիրեն զՔ՚ս՝ յամենայնի
գործակից լինի ՚ի բարիս. որք հրաւի
րանաւն կոչեցան։ * Օ՛ի զորս յառաջն 29
Ճանաչէր՝ յառաջագոյն և հրաւիրեաց
կերպարանակից լինել պատկերի Որդ
ւոյն իւրոյ. զի եղիցի նա անդրանիկ
՚ի մէջ եղբարց բազմաց։ * Ա՛ն զորս 30
յառաջագոյն հրաւիրեաց՝ զնոսին և
կոչեաց. և զորս կոչեացն, զնոսին և
արդարացոյց. և զորս արդարացոյցն,
զնոսին և փառաւորս արար։ * Ի՛նչ 31
արդ զի՞նչ ասեմք առ այս. եթէ Ա՛Ք
՚ի մեր կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ։
* Որ չիւր Որդին ոչ խնայեաց՝ այլ վա 32
մեր ամենեցուն մատնեաց զնա. զի՞

արդ ոչ նոսա հանդերձ զամ՛ չնորհի
ցէ մեզ։ * Ո՞վ իցէ՝ որ մեղադիր լինի 33
ցի ընտրելոց այ. Ա՛Ք՝ որ արդարա
ցուցանէ։ * Ի՞նչ արդ՝ ո՞վ է՝ որ դատա 34
պարտ առնիցէ։ Ա՞ն՝ որ մեռաւն՝
մանաւանդ թէ յարուցեալ իսկ է. և
է ընդ աջմէ այ. որ և բարեխօս իսկ է
վասն մեր։ * Ա՛րդ՝ ո՞վ մեզնէսցէ զմեզ 35
՚ի սիրոյն Ա՛Ի. նեղութի՞ւն. թէ անձ
կութի՞ւն. թէ հալածանք. թէ սո՛ւղ. թէ
մերկութի՞ւն. թէ վիշտ. թէ սուր։
* (Որպէս և գրեալ է. Ա՞ն քո մեռա Ա Սաղմ.
նիմք զօրհնասպազ՝ համարեցաք ոչխ 43.22.
զոչխար ՚ի սպանդս։) * Ա՛յլ յայսմ 37
ամի, առաւել յաղթեմք նոքա՝ որ
սիրեացն զմեզ։ * Վ՛ստահ հաստա 38
տեալ եմ, եթէ՝ ոչ մահ. և ոչ կեանք.
և ոչ հրեշտակք. և ոչ իշխանութիւնք.
և ոչ զօրութիւնք. և ոչ որ կանս. և ոչ
հանդերձեալքն. և ոչ կարողութիւն։
* Ա՛ՆՔ ոչ բարձրութի՞ւն. և ոչ խորութի՞ւն. 39
և ոչ այլինչ արարած՝ կարէ մեկնել
զմեզ ՚ի սիրոյ անտի Ա՛Ծ. որ ՚ի Ա՞
Յ՞ ՚ի Տ՞ մեր։

Գ Լ. Ի.

Ա Ստուգութիւն ասեմ ՚ի Ա՞, և ոչ Ա Տիմ.
ստեմ. վկայէն ինձ միտք իմ՝ ՚ի Հո 2
գի սուրբ։ * Օ՛ի արամութի՞ւն է ինձ
յոյժ՝ և անդադարեալ ցաւք սրտի իմոյ։
Ա Կոր. 3 * Ա Օ՛ի ուխտիւք ինդրէի, ես ինքնին Ա Դատ. 9. 2.
նզով լինել ՚ի Ա՛Ք. վասն եղբարց և 1. Կոր.
ազգականաց իմոց ըստ մարմնոյ։ 15.9.
4 * Որք են իսկ՝ Իսրայէլք. որոց որդեգրու
թի՞ւն. և փառքն. և կտակարանքն. և
օրէնադրութի՞ւն. և պաշտօնն. և աւե
տիքն։ * Որոց հարքն. յորոց և Ա՞ 5
ըստ մարմնոյն. որ է ՚ի վե՞ ամենեցուն
Ա՛Ծ օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։
6 * Ա՛յլ ես մարթ՝ եթէ անկած լինիցի Ա Յհ.
բանն Ա՛Ծ. զի ոչ ամենեքեանն՝ որք 2.19.
յԻսրայէլէ են՝ նոքա Իսրայէլք իցեն։
7 * Ա՛ՆՔ ոչ որք զաւակք աբրահամու են՝ Ա Օ՛ննո.
ամենեքեան որդիք իցեն. Ա այլ իսա 21.12.
8 հակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ։ * Ա՛յս
ինքն թէ ոչ՝ որք որդիք մարմնոյն են,
են Որդիք այ. այլ Ա որդիք աւետեացն Ա Դաղ.
9 համարին ՚ի զաւակ։ * Վ՛ասն աւե 4.28.
տեաց իսկ է բանս այս. թէ Ա ՚ի ժա Ա Օ՛ննո.
մանակի յայսմիկ եկից՝ և եղիցի որդի 18.10.
10 սառային։ * Ա՛ՆՔ ոչ այսչափ միայն՝ Ա այլ Ա Օ՛ննո.
և ՚ի Հռեբեկայ ՚ի միում անկողնոյ իսա 25. 24.
11 հակայ հօր մերոյ։ * Օ՛ի մինչչև ծնեալ
էին, և մինչչև զբարի ինչ՝ կամ զչար
գործեալ էին։ (զի ըստ ընտրութեան
առաջադրութեանն այ հաստատեսցի։)
12 * Ա՛յլ ՚ի գործոց՝ այլ յայմմանէ որ կո
չեսցն՝ ասացաւ նմա։

*Ա Թէ

Ա՛նապ. 25. 23. ‖ Ա՛ստ. 1. 2. ‖ Ա՛ստ. 33.19. * ‖ Ա՛ստ թէ երէկոյն կրտսերոյն ծառայես 13
ցէ, որպէս և գրեալ է. Թէ ‖ զյակոբ
սիրեցի. և զեսաւ ատեցի: * Ասէ արդ՝ 14
զի՞նչ ասեմք. միթէ անիրաւութի՞ւն կայ
առ Աստուած: * Ո՛չ մնասցի ասէ. ‖ 15
ողորմեցայց՝ որում ողորմելի եմ. և
գթասցայց՝ որոյ գթասցայց: * Ա՛պա 16
ո՛չ ըստ այնմ՝ որ կամիցի, և ո՛չ
ըստ այնմ, որ ընթանայցէ. այլ ըստ
Աստուծոյ՝ որ ողորմի:

Ե՛ս. ‖ Ա՛ստ. 9.16. * Ա՛սէ արդ գիր ցփարաւոնն. ‖ Թէ 17
վասն այսորիկ զքեզ յարուցի զքեզ, զի՛
քեզ ցուցից զզօրութի՛ւն իմ, և պատ-
մեսցի անուն իմ ընդ ամենայն երկիր:
* Ա՛պաւասիկ ումեմն կամի ողորմի, և ումեմն 18
կամի խստանայ: * Ասիցես արդ ցիս, 19
Թէ մեղս զի՞նչ դնէ՝ զի կամացն նո՛ր ոչո՛ք
կայ հակառակ: * Ասէ արդ դու ո՛վ 20
ես մարդ՝ որ պատասխանի տաս Ա՛ստ.
‖ Ասաս. 15. 7. Ա՛ստ. 45.9. Ա՛ստ. 18. 6. ‖ միթէ ասիցէ ստեղծո՛ւածն ցստեղ-
ծիչն իւր՝ Թէ ընդէ՞ր այդպէս արարեր
զիս: * Ա՛ստ թէ ո՛չ ունիցի զիշխանութի՛ւն 21
բրուտն կաւոյն, ի՛նմին զանգո՛ւածոյ
առնել զանօթ՝ զոմն ի՛ պատի՛ւ, և զոմն
յանարգանս: * Ա՛պա եթէ կամէր 22
Ա՛ստ ցուցանել զբարկութի՛ւն, և յայտնի
առնել զզօրութի՛ւն իւր. որ համբեր
բազմաւ երկայնմտութի՛ւնբ անօթոցն
բարկութե՛ւ՝ պատրաստելոցն ի՛ կո-
րուստ: * Օ՛ր յայտնի արասցէ զմե- 23
ծութի՛ւն փառացն իւրոց ի՛ վերայ անօ-
թոցն ողորմութե՛ւ, զորս պատրաս-
տեաց ի՛ փառս: * Օ՛րս և կոչեաց 24
զմեզ. ո՛չ միայն ի՛ հրեից՝ այլև ի՛ հե-
թանոսաց: * Որպէս և յովսէէ ասէ. ‖ 25
Կոչեցից, զոր ո՛չ ժողովուրդ իմ, ժո-
ղովուրդ ինձ. և զսիրեցեալն, սիրե-
ցեալ. և զողորմեալն, ողորմեալ:
‖ Ա՛ստ. 2.23. ‖ Ա՛ստ. 1. Պետ. 2. 10. * ‖ Եւ եղիցի ի՛ տեղւոջ՝ յորում ասաց 26
ցահեռաց՝ Թէ ո՛չ ժողովուրդ իմ դուք.
անդ կոչեսցին նոքա Որդիք ո՛ղջ կենդա-
նւոյ: ‖ Ա՛ստ. 10.22. * Ա՛սայի աղաղակէ վ՛ե՛ր Իսրա- 27
ել. Եթէ իցէ թի՛ւ որդւոցն Իսրայէլի իբրև զա
ւազ ծովու՝ սակաւիկն փրկացորդք լինիցին:
* Օ՛ր բան մի հակիրճ և համա- 28
ռօտ արդարութի՛ւն. զբանն հակիրճ
արասցի Տէ՛ր ի՛ վերայ երկրի: * Եւ ո՛պ 29
ասէ եսայի: ‖ Թէ ո՛չ Տէ՛ր զօրութե՛ւ
Թողեալ էր մեզ զզաւակ, իբրև զսո
դոմ լինեաք՝ և գոմորայ նմանեաք:
Օ՛. Կ * Ասէ արդ զի՞նչ ասիցեմք. զի հեթա- 30
նոսք՝ որք ո՛չ երթային զհետ արդարու
թե՛ւ՝ հասին արդարութե՛ւ. այսմ՝ ար-
դարութե՛ւ՝ որ ի՛ հաւատոց անտի:
* Ա՛յլ Իսրայէլ երթայր զհետ օրինացն 31
արդարութե՛ւ և յօրինս արդարութե՛ն
ո՛չ ժամանեաց: * Ընդէ՞ր. զի ո՛չ ի՛ 32
հաւատոյ՝ այլ իբրև ի՛ գործոց օրի-
նաց. քանզի գթեցին նմա առ վի-
մին գայթագղութե՛ւ: * Որպէս և գրեալ 33
է. ‖ Ա՛հաւասիկ դնեմ ի՛ սիոն զքար ‖ Ա՛ստ.
գայթագղութե՛ւ և զվէմ գլորման. և 8.14.և
ամենայն, որ Հաւատասցէ ի՛ նա՝ մի՛ 28. 16.
ամաչեսցէ: 1.Պետ.
2. 7.

Գ Լ: Ժ.

Ա՛ղբարք՝ իմ կամք սրտի, և աղօթք 1
առ Ա՛ստուած վասն նո՛ց են ի՛ փրկութի՛ւն:
* Վկայեմ նո՛ց՝ Թէ զնախանձն 2
Ա՛ստ ունին, այլ ո՛չ գիտութե՛ւ:
* Օ՛ի տգիտաք են նո՛ց արդարութե՛ն. 3
և զի՛ւրեանցն խնդրեն կացուցանել.
զի արդարութե՛ն նո՛ց ո՛չ հնազանդե-
ցան: * Վ՛ախճան կատարած օրինացն 4
Վ՛ա՛ն է՝ յարդարութե՛ւ ամենայն հաւա
տացելոց:
* Մ՛ովսէս գրէ զարդարութե՛ն, որ յօրի- 5
նաց անտի է. ‖ Թէ արասցէ զայն մարդ՝ ‖ Ղ՛ե՛ւ.
կեցցէ ի՛ նմանէն: * Իսկ զհաւատոյն 6 18. 5.
արդարութե՛ւ այսպէս ասէ. ‖ Մի՛ ասէ Նե՛մ.
ցեա՛ ի՛ սրտի քումմ, ո՞վ ելանիցէ յեր- 20. 11.
կինս՝ այսինքն է, զՔ՛ի՛ն իջուցանել: Գ՛ոյ.
* Կամ՝ ո՞վ իջանիցէ յանդունդս՝ այս 7 3.12.
ինքն է՝ զՔ՛ի՛ն հանել ի՛ մեռելոց:
* Ա՛յլ զի՞նչ ասէ գիր. ‖ Մերձ է բանն 8 ‖2.(): 30.12.
ի՛ բերան քո՝ և ի՛ սրտի քումմ է. այս ‖2.(): 30.14.
ինքն է՝ բանն հաւատոց՝ զոր քարո-
զեմք: * Օ՛ի եթէ խոստովանեսցիս 9
բերանով քովմ Տէ՛ր զՅի՛ս. և հաւատաս-
ցես ի՛ սրտի քումմ, Թէ Ա՛ստուած զնա
ի՛ մեռելոց՝ կեցոյց: * Օ՛ի սրտիւ 10
հաւատայք յարդարութի՛ւն. և բերա-
նով խոստովանիք ի՛ փրկութի՛ւն:
* Ա՛սէ գիր. ‖ ամենայն, որ ‖ Եսա. 11 28.16.
հաւատասցէ ի՛ նա՝ մի ամաչեսցէ:
* Օ՛ի ո՛չ գոյ խտիր հրէի և հեթանոսի. 12
քանզի նոյն Տէ՛ր ամենեցուն. բաս
կան յամենեսեան, որք կարդան առնա
* ‖ Օ՛ի ամ՝ որ կարդասցէ զանուն ‖ Յոել 13
Տե՛ն կեցցէ: * Իսկ զիա՞րդ կարդաս- 14 2. 32.
ցեն՝ յոր ոչն հաւատացին. կամ զի՞- Գոյծ.
արդ հաւատասցեն, որում ոչ լո՛ւան. 2. 21.
կամ զի՞արդ լո՛ւիցեն առանց ուրուք
քարոզելոյ: * Կամ զի՞արդ քարոզես- 15
ցեն, եթէ ոչ առաքեսցին. որպէս և
գրեալ է. ‖ Իբրև զի գեղեցի՛կք են ոտք ‖ Եսա.
աւետարանչացն խաղաղութե՛ւ, և աւե 52.7.
տարանչացն բարութե՛ւ: * Ա՛յլ ո՛չ ամե Եսա.
նեքեան հնազանդեք եղեն աւետարա- 1. 15.
նին. Եսայի աղաղակէ. ‖ Տէ՛ր, ո՞հաւա ‖ Եսա.
տաց մերում: * Ա՛պաւասիկ հա- 53.1.
տաք իսկելոյ են՝ և լուր ի՛ բանէն Քրի՛ս Յովհան.
տոսի: * Ա՛յլ ասեմ, միթէ ո՛չ լո՛ւան. մա- 12. 38.
նաւանդ՝ ‖ զի ընդ ամենայն երկիր ել ‖ Սաղ.
բարբառ նոցա. և ընդ ծագս տիեզե 18. 5.
րայ խօսք նոցա: * Ա՛յլ ասեմ, միթէ
ի՛նչ

եթէ սկիզբն տուրբ է՝ և զանկոճածն. և եթէ արմատն՝ ապա և ոստքն :
17 * Եթէ յոտոց անտի ունիք փչրե- ցան . և դուս որ ձիթենիդ վայրենի եիր՝ պատուաստեցար ՚ի նոսա . և բա- ժանորդ եղեր արմատոյն՝ և պարար- 18 տուեր ձիթենւոյն : * Մի պարծիր առ ոստովքն , ապա եթէ պարծիցիս՝ ոչ եթէ դուս զարմատն ՚ի վեր ունիս . 19 այլ արմատն զքեզ : * Ասէ արդ ասի ցես, ոստքն փչրեցան՝ զի ես պատուա- 20 տեցայց : * Ճարտ է՝ անհաւատուքեն փչրեցան . և դուս հաւատով հաստա տեցար . մի՛ հպարտանար՝ այլ երկիր : 21 * Օվ եթէ Ա.Ծ ՚ի բուն ոստն ոչ խնայ եաց . դուսկ երբեք և ՚ի քեզ ոչ խնայի 22 ցե : * Արդ՝ տես զքաղցրուն և զսաստ կուԹին ՚ի . ՚ի վերայ կործանելոցն սաստկուԹի , և ՚ի վերայ քո քաղցրու ԹիՆ ՚ի, եթէ կացցես ՚ինմին քաղցրու ԹիՆ , ապա եթէ ոչ՝ և դուս կոՃոպիցիս: 23 * Նաև նոքա եթէ ոչ ՚ինմին անհաւա- տուԹեՆ կացցեն, պատուաստեսցին . զի կարող է Ա.Ծ միւս անգամ պատ- 24 ուաստել զնոսա : * Օվ եթէ դուս ՚ի բուն ՚ի վայրենւոյ ձիթենւոյ անտի հա տար՝ և յանբուն ՚ի քաղցրուն ձիթենւոյն պատուաստեցար . որչափ ևս առաւել նոքա՝ որք բունքն իսկ են՝ պատուա- տեսցին յիւրեանց ձիթենւոյն:

ԻԲ

25 * Ոչ կամիմ եղբարք եթէ տգիտք իցէք խորհրդոյս այսմիկ . (զի մի՛ յան ձինս ձեր իցէք իմաստունք .) զի կու- ՚ի մասն Իսրայէլի՝ մինչև լցուսցի հեթանոսաց մտոյն : * Եւ ապա ամէՆիՆ կեցցէ . ոյն և գրեալ է . Եկեսցէ յ Սիովն փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամ- 27 բարշտուԹիւնս ՚ի յակոբայ : * Եւ այս նոցա՝ որ յիՆէն ուխտ՝ յորժամ բար- 28 ձից զմեղս նոցա : * Ըստ աւետարանին Թշնամիք են վասն ձեր . ըստ ընտրու- 29 ԹեՆն սիրելիք վասն հարցն : * Ընդ անդեղք են շնորհք և կոչումն ՆոյՆ : 30 * Օվ որպես և դուք երբեմն ապս- տամբք եիք Ա.Ծ՝ և արդ զղջմունԹիՆ գտիք առ ՆոյՆ ապստամբուԹեՆն : 31 * Այսպէս և նոքա այժմ ապստամբք եղեն առ ձերով ողորմուԹիՆ . զի և 32 նոքա զղջմունԹիՆ գտցեն : * Ընդ արդեալ Ա.Ծ զամենեսեան յանհաւանու- ԹեՆ, զի ամենեցուն ողորմեսցի:
33 * Ով խորք մեծուԹեՆ, և իմաստուԹեՆ Ա.Ծ. ո՛րպէս զի առանց քննելոյ են դատաստանք ՆորՆ. և առանց 34 գննելոյ ճանապարհք ՆորՆ : * Ով ոՀ գիտաց զմիտս Տ՚Ն , կամ ով խորհրդա- 35 կից եղև նմա : * Կամ ով եառնմա փոխ, և առնուցու զփոխարէն ՚ինմանէ :
Xxxxxx * Օվ

ԼՒ

2. Օչէ ի՞նչ ոչ լուաւ . նախ մեռանիս ասէ՝ ‖ Ես 32. 21. նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ ժողովրդեամբ . և աղգաւ անմտաւ գրգռեցու ցից զձեզ : * Եսայի համարձակի 20 ‖ Հռոմ. իսկ՝ և ասէ . ‖ գտայ այնոցիկ՝ որք զիս 65. 1. ոչ խնդրէին . յայտնի եղէ այնոցիկ՝ որք զիՆէն ոչ հարցանէին : * Ա.յլ առ 21 ‖ Հռոմ. ի՞նչ ասէ . ‖ զօր ամ ձգեցի զձեռս իմ 65. 2. առ ժողովուրդ անհաւան և հակա- ռակօղ :

ԳԼՒ. ԺՒ.

ԼՒ

Ասէ արդ ասեմ , միԹէ մերժեաց 1 Ա.Ծ զժողովուրդ իւր . քան լիցի : քանզի և ես ի՛նձ եմ . ՚ի զաւակէ աբրահամու՝ յազգէ բենիամինի :
* Ոչ մերժեաց Ա.Ծ զժողովուրդ իւր , 2 զոր յառաջն ծանեաւ . միԹէ ոչ գի- տէք , ՚յԵղիայ զինչ ասէ գիր . որպես ‖ Հռոմ. 3 ամբաստան լինի ՚ի ա՛ղի : * ‖ Տ՚Էր , 19. 10. զմարգարէս քո կոտորեցին՝ և զսե- ղանս քո կործանեցին . ես մնացի մի- այն, և խնդրեն զանձն իմ: * Ա.յլ զինչ 4 ‖ Հռոմ. ասէ նմա պատասխանին Ա.Ծային . ‖ 19. 18. Թողի ինձ , ասէ՝ եօԹն հազար այր . որք ոչ կրկնեցին ծնունր բահաղու :
* Այսպէս և յայսմ ժամանակի , մնա- 5 ցորդք՝ ըստ ընտրուԹե շնորհացն եղեն: * Իսկ եԹէ շնորհօք՝ ոչևս ՚ի գործոց . 6 ապա Թէ ոչ՝ շնորհքն՝ ոչ ևս շնորհք լինին: * Իսկ արդ՝ զոր խնդրէրն ինչ 7 ընթերց. այնմ ոչ եհաս. բայց ընտրուԹեն եհաս. և այլքն կուրացան : * Որպէս գրեալ է . 8 ‖ Հռոմ. ‖ եա նոցա Ա.Ծ զհոգի չխմբուԹե . աչս՝ 6. 9. որովք ոչ տեսանիցեն . և ականջս՝ ‖ Գործ. որովք ոչ լսիցեն , մինչև ցայսօր ժա 13. 14. մանակի : և դաւիԹ ասէ : * ‖ Ընծ եղիր 9 ‖ Ծնօթ. ցին սեղանք նոցա յորոգայԹ, և ՚ի որս՝ 12. 40. և ՚ի գայլածուԹիւն , և ՚ի հատուցումն Գործ. նոցին : * Խաւարեսցին աչք նոցա՝ զի 10 28. 26. մի՛ տեսցեն . և զթիկունս նոցա համա պաղ կորացո՛ : * Իսկ արդ ասեմ , մի՞ 11 ‖ Սաղմ. ԹէՀ վասն այնորիկ յանցանէն , զի կոր 68. 23. և 24. ծանեսցին . քաւ լիցի . այլ նո՛ց յանցա նօքն փրկուԹի՛ հեթանոսաց . զի նա- խանձ արկցէ նոցա : * Իսկ եԹէ յան- 12 ցանքն նո՛ց մեծուԹի՛ աշխարհի. և պար տուԹի՛ նո՛ց՝ մեծուԹի՛ հեթանոսաց . որչափ ևս առաւել լրուԹի՛ նոցա :

ԼՌ

* Ա.յլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց՝ յոր- 13 քան ժամանակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ , զպաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ: * Օվ Թերևս նախանձ ար 14 կից նոցա մարինով իմով՝ և ապրեցու ցից զոմանս ՚ի նոցանէ : * Օվ եԹէ 15 մերժուՄն նո՛ց հաշտուի՛ աշխարհի է . խակ ընդունելուԹի՛ն զի՞նչ լիցի՝ եԹէ ոչ կենդանուԹի՛ ՚ի մեռելոց : * Իսկ 16

եԹէ սկիզբն տուրբ է՝ և զանկոճածն. և եԹէ արմատն՝ ապա և ոստքն :
17 * Եթէ յոտոց անտի ունիք փչրե- ցան . և դուս որ ձիթենիդ վայրենի եիր՝ պատուաստեցար ՚ինոսա . և բա- ժանորդ եղեր արմատոյն՝ և պարար- 18 տուեր ձիթենւոյն : * Մի՛ պարծիր առ ոստովքն , ապա եԹէ պարծիցիս՝ ոչ եթէ դուս զարմատն ՚ի վեր ունիս . 19 այլ արմատն զքեզ : * Ասէ արդ ասի ցես, ոստքն փչրեցան՝ զի ես պատուա- 20 տեցայց : * Ճարտ է՝ անհաւատուքեն փչրեցան . և դուս հաւատով հաստա տեցար . մի՛ հպարտանար՝ այլ երկիր : 21 * Օվ եթէ Ա.Ծ ՚ի բուն ոստն ոչ խնայ եաց . դուսկ երբեք և ՚ի քեզ ոչ խնայի 22 ցե : * Արդ՝ տես զքաղցրուն և զսաստ կուԹին ՚ի . ՚ի վերայ կործանելոցն սաստկուԹի , և ՚ի վերայ քո քաղցրու ԹիՆ ՚ի, եթէ կացցես ՚ինմին քաղցրու ԹիՆ , ապա Թէ ոչ՝ և դուս կոՃոպիցիս: 23 * Նաև նոքա եԹէ ոչ ՚ինմին անհաւա- տուԹեՆ կացցեն, պատուաստեսցին . զի կարող է Ա.Ծ միւս անգամ պատ- 24 ուաստել զնոսա : * Օվ եԹէ դուս ՚ի բուն ՚ի վայրենւոյ ձիթենւոյ անտի հա տար՝ և յանբուն ՚ի քաղցրուն ձիթենւոյն պատուաստեցար . որչափ ևս առաւել նոքա՝ որք բունքն իսկ են՝ պատուա- տեսցին յիւրեանց ձիթենւոյն:

ԻԲ

25 * Ոչ կամիմ եղբարք եԹէ տգիտք իցէք խորհրդոյս այսմիկ . (զի մի՛ յան ձինս ձեր իցէք իմաստունք .) զի կու- ՚ի մասն Իսրայէլի՝ մինչև լցուսցի հեթանոսաց մտոյն : * Եւ ապա ամէՆիՆ կեցցէ . ոյն և գրեալ է . Եկեսցէ յ Սիովն փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամ- 27 բարշտուԹիւնս ՚ի յակոբայ : * Եւ այս նոցա՝ որ յիՆէն ուխտ՝ յորժամ բար- 28 ձից զմեղս նոցա : * Ըստ աւետարանին Թշնամիք են վասն ձեր . ըստ ընտրու- 29 ԹեՆն սիրելիք վասն հարցն : * Ընդ անդեղք են շնորհք և կոչումն ՆոյՆ : 30 * Օվ որպես և դուք երբեմն ապս- տամբք եիք Ա.Ծ՝ և արդ զղջմունԹիՆ գտիք առ ՆոյՆ ապստամբուԹեՆն : 31 * Այսպէս և նոքա այժմ ապստամբք եղեն առ ձերով ողորմուԹիՆ . զի և 32 նոքա զղջմունԹիՆ գտցեն : * Ընդ արդեալ Ա.Ծ զամենեսեան յանհաւանու- ԹեՆ, զի ամենեցուն ողորմեսցի:
33 * Ով խորք մեծուԹեՆ, և իմաստուԹեՆ Ա.Ծ. ո՛րպէս զի առանց քննելոյ են դատաստանք ՆորՆ. և առանց 34 գննելոյ ճանապարհք ՆորՆ : * Ով ոՀ գիտաց զմիտս Տ՚Ն , կամ ով խորհրդա- 35 կից եղև նմա : * Կամ ով եառնմա փոխ, և առնուցու զփոխարէն ՚ինմանէ :

* Օ՛ ի՛նմանէ՝ և նովաւ՝ և ի՛ նոյն 36
ա՛մ. ՚նմա փառք յաւիտեանս, ամէն։

ԳԼ. ԺՐ.

Ա՛ղաչեմ զձեզ եղբարք գԹուԹե՛ն 1
||Փիլիպ. 4. 18. ա՛յ՝ || պատրաստել զմարմինս ձեր
պատարագ կենդանի. սուրբ՝ հաճոյ
Ա՛Ծ՝ զիաւսուն պաշտօնդ ձեր։
* Ա՛՛Հ մի՛ կերպարանիք կերպարանօք 2
աշխարհիս այսորիկ. այլ նորոգեցա՛
||Ա՛ֆես. 5. 17։ ր՛ուք ի՛նորոգուԹիւն մտաց ձերոց. ||
ա՛ռ ի՛քննել ձեզ զկա՛մն, և եԹէ զինչ
1.Թես. 4. 3. ե՛ն կամքն ա՛յ՝ բարի՛ն, և հաճո՛յն, և կա
տարեա՛լն։ * Օ՛այս առեմ հնորհօքն 3
ա՛յ՝ որ ք տո՛ւեալ ե՛ն ինձ, ա՛մի՛ն որք ե՛ն
ի՛ ձեզ. մի՛ առաւել ինչ խորհիլ քան
զարժա՛նն խորհելոյ. այլ խորհիլ ի՛
||1.Կորն. 12. 11. զգաստանալ՝ || իւրաքանչի՛ւր՝ որպէս և
բաժանեաց Ա՛Ծ զչափ հաւատոց։
Ա՛ֆես. 4. 7. * ||Ա՛ռ ի՛ միում մարմնի անդամն բա 4
զո՛ւմն ո՛ւնիմք. և անդ ամէն ամենեքեան
ո՛չ զնոյն գործ ո՛ւնի՛ն։ * Ա՛յնպէս և 5
բազո՛ւմքս մի՛ մարմի՛ն ե՛մք ի՛ Ք՛Ս. այլ
իւրաքանչի՛ւր միմեանց անդամք ե՛մք։
* Ա՛յլ ո՛ւնիմք մեք շնորհս ըստ շնոր 6
հացն, որք տո՛ւեալք են մե՛զ ազգս
ազգս։ եԹէ մարգարէո՛ւԹի՛ ըստ չա՛
փո՛ւն հաւատոց։ * Ա՛Թէ պաշտօն, 7
ըստ պաշտամանն. եԹէ որ ուսուցա՛
նէն՝ ըստ վարդապետո՛ւԹե՛ն։ * Ա՛Թէ 8
որ մխիԹարէն, ըստ մխիԹարո՛ւԹե՛ն։
որ առատան է, զո՛ւարԹո՛ւԹի՛ք։ որ վե՛
րակացո՛ւն է, փո՛ւԹով։ որ ողոր մի,
լրո՛մմո՛ւԹի՛ք։ * Ա՛ՐԹ առանց կեղծաւո 9
||Ղուկ. 5. 15. րո՛ւԹե՛ն։ || ատե՛լ զչար. զՀետ երԹալ
բարեաց։ * || Ա՛ղաչ այրասիրո՛ւԹի՛ք առ 10
||Ա՛ֆես. 4. 3. միմեանս գԹածք։ ի՛ պատի՛ւ զմիմե՛
ամ՛ք ելանել։ * Ի՛ փոյԹ՝ մի՛ վհՀե՛ 11
1.Պետ. 2. 17. րոտք։ Հոգւով եռացէ՛ք։ Ց՛ն ծառայե՛
ցէ՛ք։ * Ց՛ուսով խնդացէ՛ք։ նեղո՛ւԹե՛ն 12
համբերեցէ՛ք։ աղո՛Թից սա՛կաւ կացէ՛ք։
* Ի՛ պէտս սրբոց հաղորդեցարո՛ւք։ 13
||Ա՛ԹոյՀ. || զՀիւրասիրո՛ւԹի՛ն զՀետ երԹա՛յք։
13. 1. * Օ՛րՀնեցէ՛ք զՀալածիչս ձեր. օրՀնե 14
1.Պետ. 4. 9. ցէ՛ք, և մի՛ անիծանէ՛ք։ * Ի՛սնդալ ընդ 15
խնդացօղս։ լալ ընդ լացօղս։
* Օ՛նոյն միմեանց խորհեցէ՛ք։ մի՛ ամ 16
բարտաւանիք՝ այլ ընդ խոնարհս զի՛
||Հաւակ Ջանեցէ՛ք։ || մի՛ լինիք իմաստո՛ւնք յան
3. 7. ձինս ձեր։ * Ա՛մ ո՛ւմեք չարի զչար 17
||2.Կորն. 8. 21. հատուցանէ՛ք։ || խորհեցարո՛ւք զբա
րիս, մի՛ միայն առաջի՛ ա՛յ, այլ և առա
||Ա՛ԹոյՀ. 12.14. ջի՛ ամ՛ մարդկան։ * || Ա՛Թէ հնար ինչ 18
իսկ ձեզ՝ ընդ ա՛մ՛ մարդկան զհաղա
||Ա՛ԹոյՀ. 28. 1. ղո՛ւԹիւն ո՛ւնեցէ՛ք։ * || Ա՛մ՛ զանձանց 19
վրէժխնդրէ՛ք սիրեելիք։ այլ տո՛ւք տե
2. 3. ղի բարկո՛ւԹե՛ն։ քանզի գրեալ է. || իմ
Ա՛ՊՕ. է վրէժխնդրո՛ւԹի՛ն. և ես հատուցից՝
5. 39.

20 ասէ Տ՛ր։ * || Ա՛յլ եԹէ քաղցեալ է
||2.Օրին. 32.35. Ա՛Թշնամին քո՝ հաց տո՛ւր նմա։ և եԹէ
||Ա՛ԹոյՀ. 10. 30. ծարաւի՛ ջուր տո՛ւր նմա։ զայս արա՛
21 րեալ՝ կայծակո՛ւնս Հրոյ կուտեսցես ի՛
գլուխ նո՛ր։ * Մի՛ յաղԹիր ի՛ չարէն.
||Ղուկ. 25.21. այլ յաղԹեա՛ բարեաւն չարին։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Ա՛մենայն || անձն որ ընդ իշխանու
||Մատ. 6. 4. Ա՛Թի՛ն ի՛ Հնազանդո՛ւԹե՛ն կացցէ։
1.Պետ. 2.13. քանզի ո՛չ ուստեք է իշխանո՛ւԹիւն,
եԹէ ոչ Ա՛՛Ծ։ և որք ե՛ն, Ա՛՛Ծ կար
2 գեալ ե՛ն։ * Ա՛յսուհետև որ Հակառակ
կայ իշխանո՛ւԹե՛ն, ա՛յ Հրամանին Հա
կառակ կայ։ և որք Հակառակ կան,
անձանց դատաստանս ընդունի՛ն։
3 * Օ՛ի իշխանքն ո՛չ ե՛ն յերկիւղ բա
րեաց գործոց՝ այլ չարաց։ կամի՞ն
երկնչիլ յիշխանո՛ւԹի՛ն անտի՝ զբարիս
գործե՛ա՛. և ընկալցիս զգովո՛ւԹի՛ ի՛
4 նմանէ։ * Օ՛ի ա՛յ պաշտօնեայ է քեզ
ի՛ բարիս։ ապա եԹէ զչար գործի՛
ցես, երկի՛ր։ զի ո՛չ եԹէ վայրապար
ածեալ է զսուսեր ընդ մէջ։ զի Ա՛՛Ծ
սպասաւոր է՝ վրէժխնդիր ի՛ բարկու
Թի՛ն, այնմ՝ որ զչարն գործի՛ցէ։
5 * Ա՛ ո՛րոյ Հարկ է Հնազանդ լինել՝ ո՛չ
միայն վասն բարկո՛ւԹե՛ն. այլև վասն
6 մտացն խղճի՛։ * Ա՛ ո՛ւ այնո՛րիկ և Հարկս
Հարկանի՛ք՝ զի Ա՛՛Ծ սպասաւորք ե՛ն ի՛
7 նո՛յն կանխեալք։ * || Ա՛ղջ՝ Հատո՛ւցէք || Մա
ամենեցուն զպարտս։ որո՛ւմ՝ զՀարկ՝ 22. 21.
զՀարկն, որո՛ւմ՝ զմաքս՝ զմաքսն, որո՛ւմ՝
զերկիւղ՝ զերկիւղն, որո՛ւմ՝ զպատի՛ւ || Ա՛ղն.
8 զպատի՛ն։ * Ա՛յլ մի՛ ո՛ւմեք պարտա 20.14
պան գտանի՛ցիք. բայց զմի՛մեանս սի՛ 24. 14.
րելոյ։ զի որ սիրէ զընկերն, զօրէնսն 5.18.
9 կատարէ։ * || Օ՛մի՛ չնայցեան։ և մի՛ || Ե
սպանանի՛ցես։ և մի՛ գողանայցես։ և 19. 18.
մի՛ ստա՛ վկայիցես։ և մի՛ ցանկանայ Մա
ցես։ և եԹէ այլ ինչ պատո՛ւիրան է՝ 22. 39.
յայն բան բովանդակի։ || եԹէ սիրես || Ղու
ցես զընկերս քո իբրև զանձն քո։ 12.31.
10 * Ա՛ի ընկերի իւրո՛ւմ զչար ո՛չ առնէ։ Գա
11 լատ. 5.14 տասի՛ք վ՛ե ժամանակի՝ զի արդ ժամ Յով
իսկ է մե՛զ ի՛ քնոյ զարԹնո՛ւլ։ զի այժմ 2. 8.
մերձ է մե՛զ փրկո՛ւԹի՛ն, քանզի յորժամ
12 հաւատացաքն։ * Գ՛իշերն մեր ժեաւ՝ ||
և տիւն մերձեցաւ։ ի՛ բաց արասցո՛ք
այսուհետև զգործս խաւարի՛ և զգես
13 ցուք զզէնն լուսոյ։ * Ի՛բրև ի՛ տո՛ւն ||
զգաստացեալք շրջի՛ցուք։ || մի՛ անառա
կո՛ւԹի՛ք՝ և արբեցո՛ւԹի՛ք։ և մի՛ խառն
անկողնո՛ք՝ և պղծո՛ւԹի՛ք։ և մի՛ նա
14 խանձո՛ւ և հակառակո՛ւԹի՛ք։ * || Ա՛յլ
զգեցարո՛ւք զՏ՛Ն Յ՛Ի՛Ս. և մարմնոյ
խնամ՝ մի՛ տանի՛ք ի՛ ցանկո՛ւԹի՛ս։

Գլ։

ԳԼ: ԺԴ:

ԱՅԼ զտկարացեալն ՚ի հաւատս ըն-
կալարուք՝ ոչ խղճիւ երկմտու-
թեաց : * Այն հաւատայ ուտել զամ՝ և
որ հիւանդն է, զբանջար կերիցէ :
* Որ ուտէն, զայն, որ ոչն ուտէ՝ մի
անգոնեսցէ : և որ ոչն ուտէ, զայն,
որ ուտէն, մի դատեսցէ : քանզի Ա.Ծ
Ⅱ Յակ. 4. 12. զնա ընկալաւ : * Ⅱ Դու ո՞վ ես՝ որ դա-
տես զայլոյ ծառայ : իւրում Տ՚ն կայ՝
կամ անկանի : բայց կացցէ՝ զի կարօղ
է Տ՚ն հաստատել զնա : * Այն պահէ
օրըստօրէ . և ոն պահէ զօրհնա-
պաղ : իւրաքանչիւրոք զիւր միտս հա-
ստեսցի : * Որ խորհի զօրն՝ Տ՚ն խորհի : և որ ոչն խորհի զօրն, Տ՚ն չխորհի : և
որ ուտէ՝ Տ՚ն ուտէ՝ և գոհանայ զԱ.Ծ : և որ ոչն ուտէ՝ Տ՚ն չուտէ՝ և գոհանայ
զԱ.Ծ : * Օ՛ ոչոք ՚ի մէնջ անձամբ 7
կեայ : և ո՛չ անձամբ մեռանի : 8
* Եթէ կեամք՝ Տ՚ն կեամք : և եթէ
մեռանիմք՝ Տ՚ն մեռանիմք : և արդ՝
եթէ կեամք, և եթէ մեռանիմք՝ Տ՚ն
եմք : * Վասն ի՛նոյն խակ և Ք՚ս մե- 9
ռաւ և եկեաց . զի մեռելոց և կենդա-
նեաց առ հասարակ տիրեսցէ :
* Դու զի՞ դատես զեղբայր քո : կամ 10
Ⅱ 2.Կոր. 5.10. ընդէ՞ր անգոնես զեղբայր քո : Ⅱ Վասն
զի ամենեքեան կալցուք առաջի աթե-
Ⅱ Եսայ. 45.24. Փիլիպ. 2.10. նին Ք՚ն : * Օ՛ գրեալ է . Ⅱ Կենդանի 11
եմ՝ ասէ Տ՚ն . զի ինձ կրկնեսցի ամ
ծունր՝ ևամ լեզու խոստովան եղիցի
Աստ : * Ա.պաւրեմն իւրաքանչիւրոք ՚ի 12
մէնջ ընդ անձին համարս տայցէ Աստ :
* Ա.յսուհետև՝ մի զմիմեանս դատես 13
ջոք . այլ առաւել զայս դիք ՚ի մտի՝
† կամ կոր ծանուսցի չդնել զգայթագղելի եղբօրն † :
* Օ՛այս գիտեմ, և հաստատեալ եմ 14
՚ի Ք՚ս Յ՚ս, զի ոչինչ է պիղծ՝ նուա-
զայց այնմ՚որ համարիցի ոք ինչ պիղծ՝
նմա է պիղծ : * Օ՛ի եթէ վշտակից 15
ըսց եղբայրն քո ՚ի կերակրի՝ ո՛չս սիրով
Ⅱ 1.Կոր. 8.11. դնացեր : Ⅱ մի կերակրովն քո զնա կո-
րուսաներ, վասն որոյ Ք՚ն մեռաւ :
* Մի՛ հայհոյեսցի քարին ձեր : 16
* Օ՛ի ո՛չ է արքայութիւն Աստ կերակուր 17
և ըմպելի . այլ արդարութի՛ն, և խնդու-
թի՛ն, և խաղաղութի՛ն ՚ի Հ՚գի Ա.ծ :
* Օ՛ի որ յայսմ ծառայէ Ք՚ի, հա- 18
Ճոյ է Աստ՝ և ընտիր մարդկան : * Ա.պա 19
այսուհետև զհետ երթիցուք խաղա-
ղութե՛ն և շինութե՛ն որ առ միմեանս է :
* Մի՛ վասն կերակրոյ քակեր զգործն 20
Տիտոս 1. 15. Ⅱ 1.Կորն. 8. 13. Աստ : Ⅱ ամ ինչ ոչ է . այլ ըսց այնմ՚մար-
դոյ է՝ որ խղճիւն ուտիցէ : * Ⅱ Լաւ է 21
ո՛չ ուտել զմիս, և ո՛չ ըմպել զգինի. և
ո՛չ սրով եղբայրն քո գայթագղի, կամ

22 գթէ, կամ տկարանայ : * Դու ապա
քէն հաւատս ունիս . կալ առանձինն
առաջի Ա.Ծ : երանի որ ոչ դատիցէ
զանձն, որով զընկերն փորձիցէ :
23 * Այլոյ որ խղճէն, թէպետ և ուտի-
ցէ՝ դատապարտեալ է՝ զի ո՛չ ըստ հա-
ւատոց : զի ամ ինչ որ ո՛չ ՚ի հաւատոց
է՝ մեղք են : (Ա.յլ այնմ, որ կարօղն
է հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս
իմում : և ըստ քարոզութե՛ն Յ՚ի Ք՚ի :
ըստ յայտնութե՛ն խորհրդոյն՝ ժամա-
նակաւքն յաւիտենից լռեցելոյ : և յայտ
նելոյ այժմիկ ՚ի ձեռն գրոց մարգարէա
կանաց՝ ըստ հրամանի միանձնեաւո-
րին Աստ . ՚ի հնազանդութե՛ն հաւատոց՝
յամենեցունս ծանուցեալ . միայնոյ
իմաստնոյն Ա.Ծ . ՚ի ձեռն Յ՚ի Ք՚ի
որում փառք յաւիտեանս : ամէն :)

ԳԼ: ԺԵ:

ԼԳ

1 ՊԱրտ է մեզ՝ որք կարօղքս եմք՝
զտկարութի՛ն տկարացն բառնալ :
և մի անձանց և եթ հաճոյ լինիլ :
2 * Ա.յլ իւրաքանչիւրոք ՚ի մէնջ ընկե-
րին հաճոյ լիցի ՚ի բարիս՝ վ՚ի շինութե՛ն :
3 * Վասն զի և Ք՚ն ո՛չ եթէ անձին հա-
Ⅱ Սաղմ. 68. 10. ճոյ եղև : այլ ոպ և գրեալ է, Ⅱ նախա-
տինք նախատելոց քոց անկան ՚ի վերայ
4 իմ : * Այլոյ որ ինչ գրեցաւն՝ ՚ի մեր
վարդապետութե՛ն գրեցաւ . զի համբե
րութե՛ն և մխիթարութե՛ն գրոց զյոյսն
5 ընկալցուք : * Ա.յլ Ա.Ծ համբերութե՛
Ⅱ 1.Կորն. 1. 10. և ամ մխիթարութե՛ն, Ⅱ տացէ ձեզ
զնոյն խորհիլ ընդ միմեանս ըստ Յ՚ի
6 Ք՚ի : * Օ՛ի միաբանութե՛ն ՚ի մի բերան
փառաւորէ առնիցէք զԱ.Ծ . և զՏ՚ն
7 Յ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի : * Վ՚ասն որոյ ընկա-
լարուք զմիմեանս . ոպ և Ք՚ս ընկա-
8 լաւ զձեզ ՚ի փառս Աստ : * Ա.յլ ասեմ.
թէ Ք՚ի սպասաւոր թլփատութե՛ն
լինիլ՝ վասն ճշմարտութե՛ն Աստ էր .
առ ՚ի հաստատուն առնելոյ զաւետիս
9 հարցն : * Ա.յլ հեթանոսք վ՚ի ողորմու
թե՛ փառաւորս առնեն զԱ.Ծ : որպէս և
Ⅱ 2 Սամ. 22.50. գրեալ է : Ⅱ վասն այսորիկ գոհացայց
զքեզն ՚ի հեթանոսս : և անուանի քոմ
10 սաղմոս ասացից : * ԵՒն դարձեալ ասէ : Սաղմ.
ուրախ եղերուք հեթանոսք ընդ ժո- 17. 50.
11 ղովրդեան նո՛ր : * ԵՒն դարձեալ՝ թէ Ⅱ Սաղմ.
Ⅱ օրհնեցէք ամ հեթանոսք զՏ՚ն . և գո 116.1.
վեցէք զնա ամ՝ ժողովուրդք :
12 * ԵՒն դարձեալ Եսայի ասէ : Ⅱ եղիցի Ⅱ Եսայ.
արմատն յեսսեայ : և որ կանգնելոց է 11.10.
իշխան հեթանոսաց՝ ՚ի նա հեթանոսք
13 յուսացին : * Ա.յլ Ա.Ծ յուսոյ՝ լի՛ա-
րասցէ զձեզ ամ խնդութե՛ն և խաղա-
ղութե՛ն : առաւելուլ ձեզ յուսով զո-
րութե՛ն Հ՚գւոյն սրբոյ :

Գ.Կ. ՀԱՏ.

1 Յանձն առնեմ ձեզ զփիթեհ զքոյր մեր, որ է սպասաւոր եկեղեցւոյն
2 կենքրացւոց։ * Օ՛ի զնա ընկալջիք ՚ի Տ՚ր՝ արժանի սրբոց։ և վերակացու լինիջիք նմա՝ յոր պէտս իրաց և կո֊ չեսցէ զձեզ։ քանզի և նա վերակացու եղև բազմաց. և ինձ իսկ գլխովին։
3 * Ողջոյն տաջիք ‖ պրիսկեայ՝ և ակուի ‖ Գործ. ձայ՝ գործակցաց իմոց ՚ի Ք՚ս։ 18.2.26
4 * Ողք ընդ անձին իմոյ զիւրեանց պա֊ րանոցս մատուցին։ զորոց ոչ ես միայն գոհանամ, այլ և ամ եկեղեցիք հե֊
5 թանոսաց։) * Եւ առ տանն եկեղեց֊ ւոյն նոցա։ Ողջոյն տաջիք եպենետեայ սիրելւոյ իմոյ. որ է պտուղ ասիացւոց
6 ՚ի Ք՚ս։ * Ողջոյն տաջիք մարիայ՝ որ բազում վաստակս վաստակեաց ՚ի
7 ձեզ։ * Ողջոյն տաջիք անդրոնիկեայ, և յունեայ ազգականաց իմոց՝ և գե֊ րեկցաց. որք երևելիքն իսկ են յառա֊ քեալս։ որք և յառաջ իսկ քան զիս է֊
8 զեն ՚ի Ք՚ս։ * Ողջոյն տաջիք ամպ֊
9 լեայ սիրելւոյ իմոյ ՚ի Տ՚ր։ * Ողջոյն տաջիք ուրբանեայ գործակցի իմոյ ՚ի Տ՚ր։ և ստաքեայ սիրելւոյ իմոյ։
10 * Ողջոյն տաջիք ապելլեայ՝ որ ընտիրն
11 է ՚ի Տ՚ր։ * Ողջոյն տաջիք նոցա, որք յարիստաբուլեայ տանէ անտի են։ ողջոյն տաջիք հերոդիոնայ ազգակա֊ նի իմոյ։ ողջոյն տաջիք այնոցիկ՝ որք ՚ի նարկիսեայ տանէն իցեն ՚ի Տ՚ր։
12 * Ողջոյն տաջիք տրիփոնեայ՝ և տրի֊ փոսեայ վաստակաւորաց ՚ի Տ՚ր։ ող֊ ջոյն տաջիք պերսիդեայ սիրելւոյ, որ բազում վաստակս վաստակեաց ՚ի Տ՚ր։
13 * Ողջոյն տաջիք ռուփեայ ընտրելոյ
14 ՚ի Տ՚ր. և մօր նորա և իմոյ։ * Ողջոյն տաջիք ասինկրիտեայ, փլեգոնտեայ, երմեայ, պատրոբայ, երմեայ. և որք
15 ընդ նոսա եղբարք իցեն։ * Ողջոյն տա֊ ջիք փիլողոգեայ, և յուլեայ. ներեայ՝ և քեռ նորա. և ոլիմպեայ։ և որք ընդ նոսա ՚ձք ամենեքեան իցեն։
16 * Ողջոյն տաջիք միմեանց ՚ի համբոյր սրբութե։ ողջոյն տան ձեզ ամենայն եկեղեցիք Ք՚ի։
17 * Ա՚ղաչեմ զձեզ եղբարք՝ դիտել զայն պիսիան, որք զհերձուածս և զդա֊ ւթագղութիւնս առնիցեն արտաքոյ վարդապետուն՝ զոր դուքն ուսայք։
18 և խորշեցարուք ՚ի նոցանէ։ * Օ՛ի այն պիսիքն Տ՚ն մերոյ Ք՚ի ոչ ծառայեն, այլ իւրեանց որովայնին։ և քաղցր֊ բանութիւն, և օրհնութիւն պատրեն
19 զսիրտս անմեղաց։ * Օ՛ի ձեր հնազան դութիւն առ ամենեսեան հասեալ է, և

Գ.Կ. ՀԱՏ.

* Նստատեալ եմ և ես ինքնին, եղ 14
բարք իմ, վա՛ ձեր. զի դուք լի էք
քարոզութե։ լի էք ամ դիտութեամբ։
կարօղք էք զմիմեանս խրատել։
* Ա՚յլ համարձակագոյնս գրեցի առ 15
ձեզ, եղբարք իմ, փոքր ՚ի շատէ։ իբրև
յիշեցուցանելով ձեզ վա՛ շնորհացն՝
որք տուեալք են ինձ յա՚յ։ * Ի՛նիլ 16
ինձ սպասաւոր Յ՚ի Ք՚ի ՚ի հեթանոսս
ըղձակերտս առնել զաւետարանն ա՚յ։
զի եղիցի պատարագն հեթանոսաց ըն
դունելի՝ սրբեալ Հոգւովն սրբով։
* Ընդէմ այսու հեաւ պարծանս ՚ի Ք՚ս 17
Յ՚ս առ Ա՚ծ։ * Ա՚նցի՛ ոչ իշխեմ խօ 18
սիլ ինչ՝ զոր ոչ գործեաց Ք՚ս ինև ՚ի
հնազանդութի հեթանոսաց բանիւք
և արդեամբք։ * Օ՛ր ութե նշանաց 19
և արուեստից՝ զօրութե Հոգւոյն սր֊
բոյ։ որպէս ինձ յերեմ և շուրջ՝ մինչև
՚ի կողմանս լիւրիկացւոյ լնուլ զաւե֊
տարանն Ք՚ի։ * Ա՚յնպէս առատա֊ 20
յեալ յաւետարանել։ ո՛չ ուր անուա֊
նեցաւ Ք՚ս. զի մի ՚ի բերև յայլոյ հիման
վերայ շինիցեմ։ այլ ոյն և գրեալ է։
‖ Ես. * ‖ Ո՛ր որոց ո՛չ պատմեցաւ վասն նո՛ 21
52. 15. տեսցեն։ և որոց ո՛չ լոյծ լուեալ ՚ի միտ
առցեն։ * Ա՚յ որոյ շատ խափանեցայ 22
† Եսա֊ գալ առ ձեզ †։ * Ա՚յլ արդ ո՛չևս գոյ 23
փանել եմ դնել֊ ինձ տեղի ՚ի կողմանս յայսոսիկ։ և ան
ցուկ յոյժ ունիմ ՚ի բազում ամս գալ
առ ձեզ։ * Յորժամ անցանիցեմ ՚ի 24
սպանիայ՝ ակնուսիմ յանցանել առ
նոսա՝ տեսանել զձեզ. և ՚ի ձէնջ յու֊
ղարկիլ անդր։ եթէ նախ իսկ փոքր ՚ի
շատէ ձեզք լցայց։ * Ա՚յլ այժմ երթ֊ 25
թամ յեր՚ի պաշտել զնոսա։ * Ա՚նգի 26
հաձայ Թրուեցաւ մակեդոնացւոցն և
աքայեցւոցն հաղորդութի ինչ առնել
ընդ ազքատս սրբոցն՝ որք են յեր՚ի։
* Հաձայ Թրուեցաւ՝ քանզի և պարտա 27
կանք իսկ են նոցա։ ‖ զի եթէ Հոգևո֊ ‖ 1.Կոր. 9. 11.
լոցն նո՛ հաղորդք եղեն հեթանոսք՝
պարտին և մարմնաւորացն կցորդ լի֊
նել նո՛ա։ * Ա՚րդ զայս կատարեալ՝ և 28
հնքեալ զպտուղ նո՛ա՝ անցից առ ձեզ
՚ի սպանիա։ * Օ՛ա գիտեմ, զի՛ ՚ի 29
գա՛լն առ ձեզ՝ լրութ օրհնութե աւ֊
ետարանին Ք՚ի եկից։
* Ա՚ղաչեմ զձեզ եղբարք ՚ի ձեռն Տ՚ն 30
մերոյ Յ՚ի Ք՚ի. և սիրով Հոգւոյն սըր
բոյ՝ պատերազմակից լինիլ ինձ յա֊
ղօթս վա՛ իմ առ Ա՚ծ։ * Օ՛ի ապրեցայց 31
յապստամբացն՝ որք ՚ի Հրէաստանի
են։ և պաշտօնն իմ որ յերէմ, ընդունե
լի լինի սրբոցն։ * Օ՛ի խնդութե ե֊ 32
կեալ առ ձեզ ՚ի կամ՚ա՚յ, հանգեայց
ընդ ձեզ։ * Ե՛ս Ա՚ծ խաղաղութե եղի 33
ցի ընդ ձեզ ամենեսեան. Ա՚մէն։

և արդ՝ ի ձեզ ուրախ եմ։ քայց կամիմ զձեզ իմաստունս լինել ի բարիս՝ և անմեղս ի չարիս։ * Եւ Ա.Ծ խաղաղութեան խորտակեսցէ զսատանայ ընդ ոտիւք ձերովք սերձ ի սերձ։ շնորհք Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի ընդ ձեզ։

1 Պարծ. 16. 1. * ‖ Ողջոյն տայ ձեզ տիմոթէոս եղ քայր և գործակից իմ։ և ղուկիոս. և յասոն. և սոսիպատրոս ազգականք իմ։ * Ողջոյն տամ ձեզ՝ և ես տերտիոս, որ զթուղթս գրեցի՝ ի Տ՚ն։ * Ողջոյն տայ ձեզ գայիոս ասպնջական իմ, և ամ եկեղեցւոյն։ ողջոյն տայ ձեզ երաստոս շահապ քաղաքիս. և կուարտոս եղբայր։ * Շնորհք Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի ընդ ձեզ ի ամենեսեան։ ամէն։ * Ա.յլ այնմ, որ կարօղն է հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս իմում, և ըստ քարոզութեան Յի Ա.ի։ ըստ յայտնութեան խորհրդոյս՝ ժամանակաւք յաւիտենից լռեցելոյ։ * (Եւ յայտնելոյ այժմիկ ի ձեռն գրոց մարգարէականաց։ ըստ հրամանի միհնջենաւորին Ա.Յ. ի հնազանդութեան հաւատոց) յամ հեթանոսս ծանուցելոց։ * Ա՛իայնոյ իմաստնոյն այ՚ի ձեռն Յի Ա.ի. նմա պատիւ և փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ա.մէն։

21 16. 1.

24 25 26 27

ԹՈՒՂԹ ՆՐԱՆԱՑՈՑՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԿԱՐՆ
ԹԱՒՅԻՍՆ ԱՌԱՔՆԵՐՈՐԴՈՅ

Գլուխ Ա. Հաւաքնորդ։

ՕՂՈՍ՝ կոչեցեալ Յի Ա.ի առաքեալ՝ առաքեալ Յի Ա.ի կամաւքն այ. և սոսթենէս եղբայր։ * Ա.կեղեց այ՚ն՝ որ է ի կորնթոս՝ նոսի՛ք քեզոց ի Ա.ն Յի, կոչեցեալ սրբոց՝ ամենեքումբք հանդերձ, որք կան զանուն Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի յամ տեղիս նոցա՝ և մեր։ * Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յայ Հօրէ մերմէ, և ի Տ՚ն Յի Ա.ի։ * Գոհանամ զայ իմոյ յամ ժամ վասն ձեր՝ ի վերայ շնորհացն այ՝ որք տուեալք են ձեզ ի Ա.ն Յի։ * Օի յամի մեծացայք դուք նովաւ, ամենայն բանիւ, և ամենայն գիտու Ա.ի թեամբ։ * ‖ Որ և վկայութիւնն իսկ այ հաստատեցաւ ի ձեզ։ * Օի զուք մի նուազ շնորհս ունիք։ և մի իւիք շնորհօք՝ սակս կալեալք յայտնութեան Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի։ * Որ և հաստատեսցէ զձեզ մինչև ի կատարած՝ անարատս՝ յօրն Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի։ * ‖ Հաւատարիմ Ա.Ծ. որով կոչեցայք ի հաղորդութիւն Որդւոյ նո՛ր Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի։ * Ա.ղաչեմ զձեզ եղբայրք անուամբ Տ՚ն մերոյ Յի Ա.ի։ զի զնոյն բան ունիցիք ամենեքեան, և մի իցեն ի ձեզ հերձուածք։ քանզի հիք հաստատեալք ի նոյն միտս և ի նոյն կամս։ * Ա.ղդ եղև ինձ վասն ձեր եղբարք ի քլոէ՚ացւոց անտի, թէ հա կառակութիւք են ի ձեզ։ * Եւ ասեմ իսկ. եթէ իւրաքանչիւրոք ի ձենջ ասէ՝ ես պօղոսեան եմ, և միւսն եթէ ես ապողոսեան։ և միւսն եթէ ես կեփայեան։ և միւսն եթէ ես Ա.ն։ * Իսկ ասդ՝ քաժանեալ ի՞նչ իցէ Ա.ն։ միթէ պօղոս ի խաչ եղեալ իցէ վա՞ ձեր. կամ յանուն պօղոսի՞ մկրտեցայք։ * Գոհանամ զայ իմոյ՝ զի ո՛չ զոք ի ձենջ մկրտեցի՝ ‖ քայց միայն ըզ Ա.րիսպոս՝ և զգայիոս՝ զի մի՛ ոք ասիցէ՝ ի՛ն մկրտեցայք։ * Ա՛ւ յիմ՛ անուն մկրտեցայք։ * Տալ եւս կնիք և տանն ստեփանայ՝ նեայ։ զայլ ոք ո՛չ գիտեմ ամենևին Թէ մկրտեցի։ * Օի ո՛չ առաքեաց զիս Ա.ն մկրտել՝ այլ աւետարանել։ ‖ ո՛չ ձարտարութիւք բանից, զի մի՛ ընդու նայն լինիցի խաչն Ա.ի։

Ա. Օ.

* Օի ձառ խաչին, կորուսելոցն յի մարդս է՛ն։ այլ փրկելոցս մեզ ‖ զօրութիւն այ՚ն է։ * Օի գրեալ է։ ‖ կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց. և զխոհս հուրգս խորհրդականաց արհամարհեմ։ * ‖ Ուր իմաստուն. ուր գպիր. ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ։ ո՞չ ապաքէն յիմարեցոյց Ա.Ծ զիմաստութիւն աշխարհիս այսորիկ։ * Քանզի իմաստութեն Ա.Ծ ո՛չ ծանեաւ աշխարհ իմաստութեն զԱ.Ծ. հաճեցաւ Ա.Ծ յիմարութիւն քարոզութեն՝ ապրեցու

յա-

զիսորս ՚այ։ * Օի ո՞ոք ՚ի մարդկանէ 11
գիտէ ինչ զմարդոյն, եթէ ոչ հոգի մարդոյն՝ որ ՚ի նմա. նոյնպէս և ոչ ոք զԱստուծոյն գիտէ՝ եթէ ոչ հոգին ՚Ա։
* ՚Մեզ մեք ոչ եթէ զհոգի աշխարհիս 12
առաք՝ այլ զհոգին որ ՚Ա՝ զի ծանիցուք զայն՝ որ ՚Ա՝ն շնորհեցաւ մեզ։
* ‖ ՚Որ և խօսիմք՝ ոչ եթէ մարդ- 13
կեղէն ուսմամբ ճարտարութիւն բանից. այլ վարդապետութիւն հոգւոյն ընդ հոգևորս զհոգևորս համեմատեմք։
* Հոգեկան մարդ ոչ ընդունի զհոգւոյն ՚Ա՝ զի յիմարութիւն է նմա. և ոչ կարէ գիտել՝ եթէ հոգեպէս քննի։
* Հոգևորն քննէ զամենայն. և ինքն յոչմէկէ ոչ քննի։
* ‖ Ո՞ ոք գիտաց զմիտս ՏՆ, որ 16
և խրատուասցէ զնմա. այլ մեք զմիտս ՚Ի՝ն ունիմք։

Գլ. Գ.

Եւ ես եղբարք՝ ոչ կարացի խօսիլ 1
ընդ ձեզ իբրև ընդ հոգևորս՝ այլ իբրև ընդ մարմնաւորս։
* Իբրև տղայոց ՚ի ՔՍ՝ի, զկաթն ջամբեցի ձեզ՝ և ոչ զկերակուր. զի ոչևս կարէիք. նաև արդ իսկ ոչ կարէք. քանզի դեռ մարմնաւորք էք։
* Ուր և արդ են իսկ 3
՚ի ձեզ հերձ և նախանձ. ոչ ապաքէն մարմնաւորք էք՝ և ըստ մարդկան գնայք։
* Զորժամ ասէ որ ՚ի ձէնջ՝ 4
ես պօղոսեան եմ, և միւսն թէ ես ապողոսեան՝ ոչ մարդիկ էք. իսկարդեւ ով է պօղոս. կամ ով է ապողոս։
* Պաշտօնեայք որով հաւատացիքն, 5
և իւրաքանչիւր որպէս և Տ՚ն ետ։
* Ես տնկեցի, ապօղոս ջուր ետ. այլ 6
Աստուած՝ աճեցոյց։
* Ո՛յտհետև՝ ոչ այն 7
ինչ ոք է՝ որ տնկեացն. և ոչ այն, որ ջրուն ետ. այլ որ աճեցոյցն Ա՚ծ։
* Որ տնկեացն և որ ջրուն ետ՝ միեն. 8
բայց ‖ իւրաքանչիւրոք զիւր վարձս առնուցու՝ ըստ իւրում վաստակոյ։
* Օի ՚այ գործակիցք եմք. ՚այ արտ 9
դիւն էք. ՚այ շինուած էք։
* Ո՛ստ՚նոր 10
հասն Ա՚ծ՝ որք տուեալք են ինձ. իբրև իմաստուն ճարտարապետ զհիմն եդի. բայց այլ՝ որ շինէ. այլ իւրաքանչիւրոք զգոյշ լիցի թէ ո՞ւք շինիցէ։
* Օի զհիմն այլ ոք ոչ կարէ դնել քան 11
զեդեալն՝ որ է ՏՆ ՔՍ։
* Եթէ ոք հիմն 12
շինէ ՚ի վերայ հիմանն այսորիկ՝ ոսկի՝ կամ արծաթ՝ ականս պատուականս՝ փայտ՝
խոտ՝ եղեգն։
* Իւրաքանչիւրոյ գործն 13
յայտնելոց է. զի օրն † ընտրեսցէ, զի հրով յայտնելոց է։
* Եւ զիւրաքանչ 14
իւրոյ գործն զիարդ և իցէ՝ հուրն փորձէ։
Եթէ ուրուք գործն, զոր շի- 15

շինեաց՝ կացցէ՝ վարձս առցէ. և եթէ
ուրուք գործն այրեսցի՝ տուժեսցի.
բայց ինքն կեսցէ. այլ այնպէս՝ ոպ
թէ ի հուր։ * ‖ Է գիտէք՝ եթէ տա- 16
ճար էք Ա՛ի՝ և հոգի Ա՛ի բնակեալ է
ի ձեզ։ * Եթէ ոք զտաճար ոյց ապա- 17
‖ Ա՛այր. կանէ, ապականեսցէ զնա Ա՛ծ. ‖ զի
6.19. տաճար ոյց սուրբ է. որ էք դուք։
2.Կորն. * Մի ոք զանձն խաբեսցէ. եթէ ոք 18
6. 16. կամիցի ի ձէնջ իմաստուն լինիլ յաշ
խարհիս յայսմիկ, յիմար լիցի՝ զի եղիցի իմաստուն։ * Օի իմաստութիւն աշ 19
խարհիս այսորիկ յիմարութիւն է առա
‖ Յոբ. ջի ոյց. քանզի գրեալ է՝ ‖ Եթէ որ բռնա-
5.13. նէ զիմաստունս ի խորագիտութեան
‖ Ասղ. իւրեանց։ * Եւ դարձեալ՝ Եթէ ‖ Տ՚ 20
93.11. ճանաչէ զխորհուրդս իմաստոյց՝ զի
են ընդունայնք։ * Ա՛յսուհետև՝ մի ոք 21
պարծեսցի ի մարդկանէ։ * Օի ամ 22
ինչ ձեր է. եթէ պօղոս, եթէ ապօղոս,
եթէ կեփաս, եթէ աշխարհ, եթէ
կեանք, եթէ մահ, եթէ որ կանս, եթէ
հանդերձեալքն. ամենայն ինչ ձեր է։
* Դուք Ք՚ի քրիստոսի. Քրիստոս Ա՛ի։ 23

Գ. Դ.

Այսպէս ‖ համարեսցին զմեզ մարդ 1
‖ Հռ. գիկ, իբրև զպաշտօնեայս Ք՚ի
6. 4. և հազարապետս խորհրդոցն Ա՛ի։
* Ա՛րդ՝ խնդիր է ի մէջ հազարապե- 2
ոչ ոք տաց՝ եթէ ոք հաւատարիմ գտցի։
* Ա՛յլ ինձ և այս անարգանք են, եթէ 3
ի ձէնջ դատեցայց՝ կամ բնաւ իսկ ի
մարդկանէ. նաև զանձն իմ ոչ քննեմ։
* Օի ոչինչ գիտեմ անձին իմոյ. այլ 4
ոչ՝ եթէ այսու արդարանամ, զի որ
քննէն զիս՝ Տ՚է։ * Ա՛յսուհետև, մի 5
յառաջ քան զժամանակն դատէք. մին
չև եկեսցէ Տ՚ որ լուսաւոր առնիցէ
զգաղտնիս խաւարին, և յայտնիցէ զխոր
հուրդս սրտից. և ապա իւրաքանչիւր
ոյ գովութիւն եղիցի ցայ։ * Օայս 6
եղբարք առակեցի յանձն իմ՝ և յա-
պօղոս, վասն ձեր. զի ի մէնջ ուսջիք
մի ինչ առաւել քան զգրեալն փսիա
նալ. զի մի այր՝ քան զընկեր հպարտա
նայցէք ի վէր ընկերին։ * Ո՞կ արդ զիղ 7
ղր ոչ էա՞ է՝ որ քննիցէ զքեզ. զի՞նչ ունիս՝ որ ոչ
պառեալ է առեալ. և եթէ առեր՝ զի պարծիս
իբրև զչառօղ։ * Ա՛րդէն իսկ յագեալ 8
էք՝ և արդէն մեծացայք՝ առանց
մեր թագաւորեցիք. և երանի՛ թէ
թագաւորէիք՝ զի և մեք ընդ ձեզ թա
գաւորէաք։ * Ա՛նձ այսպէս թուի՛ ե- 9
թէ զմեզ զառաքեալսն յետնորդս արար
Ա՛ծ՝ իբրև զմահապարտս. զի տեսիլ
եղեաք աշխարհի, և հրեշտակաց, և
մարդկան։ * Մեք յիմարք վասն Ք՚ի. 10
և դուք իմաստունք ի Ք՚ս. մեք տկարք
և դուք հզօրք. դուք փառաւորեալք՝
11 և մեք անարգք։ * Մինչև ցայսօր ժա
մանակի՝ և քաղցեցաք՝ և ծարաւե-
ցաք՝ և մերկ գնացաք՝ և կռփահարե-
12 ցաք. և անհանգիստք եղեաք։ * Ո՛
‖ աշխատեցաք ձեռօք մերովք. բամ‖ Գործ.
բասէին զմեզ՝ օրհնեաք. հալածեին, 20.34.
13 յանձն առնուաք։ * Հայհոյեին, աղա 1.Կրն.
չեաք. իբրև առակ նշաւակի եղեաք 2. 9.
ամ աշխարհի. ամենեցուն փարելի 2.Կրն.
14 լինիլ մինչև ցայժմ։ * Ո՛չ եթէ ամօթ 3. 8.
ինչ առնելով զձեզ գրեմ զայս. այլ
իբրև զորդիս սիրելիս խրատեմ։
15 * Եթէպէտ և բիւր դաստիարակս ու
նիցիք ի Ք՚ս՝ այլ ոչ եթէ բազում
հարս. զի ի Ք՚ս Յ՚ս աւետարանաւն
16 ես ծնայ զձեզ։ * Ա՛րդ՝ աղաչեմ զձեզ
նմանօղք լինձ եղիջիք՝ ոպ և ես Ք՚ի։
17 * Ո՞ւ այսորիկ առաքեցի առ ձեզ զտի
մոթէոս՝ որ է իմ որդի սիրելի՝ և հա
ւատարիմ ի Տ՚ն. որ և յիշեցուսցէ ձեզ
զճանապարհս իմ, որ ի Ք՚ս Յ՚. ոպ
և ամենայն ուրեք՝ յամենայն եկեղե-
18 ցիս ուսուցանեմ։ * Եղպէս թէ չիցեմ
գալոց առ ձեզ՝ ումանք հպարտացան։
19 * Ա՛յլ եկիցեմ հուպ ընդ հուպ՝ եթէ Տ՚ն
կամեսցի. և ի միտ առիցեմ ոչ զբանս
հպարտացելոցն, այլ զզօրութիւն։
20 * Օի ոչ եթէ բանիւք է արքայութիւն
21 Ա՛ծոյ, այլ զօրութեբ։ * Ա՛րդ որպէս կա
միք՝ գաւազանաւ եկիցեմ առ ձեզ, եթէ
սիրով հոգւոյն՝ հեզութեբ, և արդա-
րութեբ, և խնարհութեբ։

Գ. Ե.

1 Բնաւ և անուանի իսկ՝ ի ձեզ ընդ
եր պոռնկութիւն՝ ‖ և այնպիսի ‖ Ա. Եսդ.
պոռնկութիւն՝ որ ոչ և ի հեթանոսս՝ որ 18.7. Եսդ.
պէս թէ զկին հօր իւրոյ ոք ունիլ։ 20.11.
2 * Ո՛չ գոք հպարտացեալ էք. և ոչ
առաւել սգացարուք. զի բարձցի ի ագայ.
միջոյ ձերմէ՝ որ զգործն զայն գոր-
3 ծեաց։ * ‖ Օի ես թէպէտ մարմնով մե ‖ Կողոս.
կուսի եմ՝ նակայն հոգւով մերձ եմ։ 2. 5.
բայց արդէն իսկ իբրև ի մօտոյ ընդ-
բերցի, զայն՝ որ այնպէսն գործեաց։
4 * Յանուն Տ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի, ժողո-
վիլ ձեզ ի միասին՝ և իմով հոգւոյս՝ էմով ագ
զօրութբ հանդերձ Տ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի Առ.հան
5 * Մատնել զայնպիսին սատանայի ի դերչ ղօր
սատակումն մարմնոյ. զի ոգին ապրեսս Տ՚ն
յի յաւուրն Տ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի։
6 * Ո՛չ բարւոք են պարծանքդ ձեր։ ‖ Ո՛չ ‖ Գաղ.
գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զամ՚զան 5. 9.
7 գունածն խմորէ։ * Արբեցէք՝ ի բաց
զհին խմորն՝ զի եղիջիք նոր զանգու-
ած, ոպ էքդ անխմորք. քանզի զատիկ
մեր

8 մեր զենաւ Ա.Ի։ * Ա.յսուհետեւ արասցուք տօնս . մի՛ ի խմորն հին . եւ մի՛ ի խմորն չարուրեաւ եւ անզգամութեան . այլ յանխմորն ատուգութեան եւ ճշմարտութեան ։

ԺԴ 9 * Գրեցի ձեզ ի թղթի այդր չխառնա-
10 կիլ ընդ պոռնիկս ։ * Եւ ոչ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս այսորիկ՝ կամ ընդ ագահս՝ եւ ընդ յափշտակողս՝ կամ ընդ կռապարիշտս ։ ապա թէ ոչ՝ պարտ էիք
11 եւ յաշխարհէ իսկ ելանել ։ * Այլ արդ գրեցի ձեզ չխառնակիլ . եթէ ոք եղբայր անուանեալ , կամ պոռնիկ իցէ , կամ՝ կռապարիշտ՝ կամ՝ ագահ՝ կամ բամբասող՝ կամ արբեցող՝ կամ յափշտակող՝ ընդ այնպիսւոյմ եւ ճշմարիտ ։ * Օ՞ի կայ իմ և զարտա-
12 քինան դատել ։ ոչ ապաքէն դուք զներքինսն դատիցէք ։ * Եւ զարտա-
13 քինսն Ա.Ծ դատեսցէ ։ բարձէ՛ք զչարն ի միջոյ ձերմէ ։

ԳԼ։ Զ։

1 Համձեհ ոք ի ձէնջ եթէ իրք ինչ իցէն ընդ ընկերի իւրում, դատիլ առաջի անիրաւաց՝ և ոչ առաջի սրբոց ։
2 * Եթէ ոչ գիտէք՝ զի սո՛ք զաշխարհ դատեն ։ և եթէ ձեօք դատի աշխարհ՝ ապա ոչէք արժանի անարգ առենից ։
3 * Եւ գիտէք՝ եթէ զհրեշտակս դա-
4 տեմք Թո՛ղ թէ զերկրաւորս ։ * Զերկ
5 բաւոր առեանս եթէ չանձն առնուցուք, զանարգսն եկեղեցւոյ դատաւորս նատուցէ՛ք ։ * Ա.ռ ամօթոյ ձերոյ ասեմ . այնչափ ոչ գոյ ոք իմաստուն ի ձէջ ։ որ կարիցէ իրաւունս ընտրել
6 ի մէջ եղբօր իւրոյ ։ * Ա.յլ եղբայր ընդ եղբօր դատի . և զայն ի մէջ անհաւա-
7 տից ։ * Եւ արդ՝ ամենևին իսկ վատ թարուեթիւն ի ձէջ՝ զի դատաստանք իսկ գոն ի միջի ձերում ։ ընդէ՞ր ոչ դուք զրկիք ։ և ոչ դուք առաւել նեղիք ։ * Ա.յլ դուք զրկէք՝ և նենգէք . և
8 այդ զեղբարս և ։ * Եթէ ոչ գիտէք՝
9 զի անիրաւք զարքայութիւնն Ա.Ի ոչ ժառանգեն . մի՛ խաբիք՝ ոչ պոռնիկք, ոչ կռապարիշտք, ոչ շունք ։ * Եւ իպա-
10 ցեալք, ոչ արուձաղեաք , ոչ գողք, ոչ ագահք, ոչ արբեցողք, ոչ բամբասողք , և ոչ յափշտակողք զարքայութիւն
11 Ա.Ի ժառանգեն ։ * Եւ դուք այնպէս սիք ումանք էիք ։ այլ լո՛ճացարուք՝ այլ արբեցարուք՝ այլ արդարացարուք յա-
12 նուն Տ՛ն մերոյ Յի՛ Ի.ի , և ի հոգւոյն Ա.Ի մերոյ ։ * Ամենայն ինչ ինձ ւարթէ՛ , այլ ոչ ամ ինչ օգուտ ։ ամ ինչ
13 ինձ ւարթէ՛ , այլ ոչ եթէ ես ընդ իշխանութե՛ ուրուք լինիցիմ ։ * Կերա-

կուր որովայնի , և որովայն կերակրոյ ։ այլ Ա.Ծ զսա՝ և զնոսա խափանեսցէ ։ բայց մարմին ոչ պոռնկութե՛ , այլ Տ՛ն
14 և Տ՛ն մարմնոյ ։ * Ա.յլ Ա.Ծ որ և զՏ՛ն յարոյց ։ և զձեզ յարուսցէ զօրութե՛
15 իւրով ։ * Ո՞չ գիտէք՝ եթէ մարմինք ձեր անդամք են Ի.ի ։ արդ առեալ զանդամս Ի.ի , առնիցեմք անդամս
16 պոռնկի՞ ։ * Եթէ ոչ գիտէք՝ զի որ մերձենայ ի պոռնիկ՝ մի մարմին է ։ ‖ եղիցին (ասէ) երկոքին ի մարմին մի ։ ‖ Ծն.
17 * Եւ որ մերձենայ ի Տ՛ն՝ մի հոգի է ։ 2.24.
18 * Փախերուք ի պոռնկութե՛ ։ զամ մեղս՝ զոր և գործէ մարդ՝ արտաքոյ 19.5.
մարմնոյ իւրոյ է ։ իսկ որ պոռնկի՝ յիւր Ա.Ա.
19 մարմին մեղանչէ ։ * Եթէ ոչ գիտէք՝ 10. 8.
զի ‖ մարմինք ձեր տաճար են Հոգւոյն Ն.Տ.
սրբոյ՝ որ է ի ձէջ՝ զոր ունիք Ա.Ծ ։ և 5. 31.
20 չէք անձանց տէր ։ * ‖ Ա.նգին գնոյ ‖ Ա.Կ.
գնեցայք ։ փառաւորո արարէ՛ք զԱ.Ծ ի 3. 17.
մարմինս ձեր , և յոգիս , որ է Ա.Ի ։ 2. Կր.
6. 16.
‖ Ա.ռ.

ԳԼ։ Է։

1 Այլ վասն որոյ գրեցիք առ իս , բարւոք է մարդոյ՝ ի կին մարդ 7. 23.
1. Պետ.
2 չմերձենալ ։ * Այլ վասն պոռնկութե՛ 1. 18.
իւրաքանչիւրոք զկիր կին կալցի , և իւրաքանչիւրոք կին զկիր այր կալցի ։
3 * ‖ Կնոջ այր իւր զպարտսն հատուսցէ, ‖ 1.Պետ.
4 նոյնպէս և կին առն իւրում ։ * Օի 3. 7.
կին մարմնոյ իւրում՝ ոչ իշխէ այլ այրն՝ նոյնպէս և այր՝ իւրում մարմնոյն ոչ
5 իշխէ՝ այլ կինն ։ * Մի՛ զրկէք զմիմեանս ։ բայց եթէ ինչ՝ ի միաբանութե՛ առ ժամանակ մի , զի ուխտիցն պարապիցէք ։ և դարձեալ՝ ի նոյնս դարձջիք ։ զի մի փորձեսցէ զձեզ սատանայ
6 վասն անխառնութե՛ ձերոյ ։ * Օայս ասեմ՝ ներելով՝ և ոչ հրամանս տալով ։
7 * Ա.նգիս կամիմ եթէ ամ մարդ լինելով իբրև զիս ։ այլ իւրաքանչիւրոք զիւր շնորհս ունի Ա.Ի՝ ոմն այսպէս՝ և ոմն այնպէս ։
8 * Այլ ամուրեացն և այրեացն ասեմ՝ Կ.
լաւ նոցա՝ եթէ կայցեն իբրև զիս ։
9 * Ա.պա թէ ոչ ունիցին ժոյժ՝ ամուսնասցին ։ զի լաւ ամուսանանալ՝ քան
10 զբեռնուլ ։ * Ա.յլ կանամբեացն պատուիրեմ, ոչ ես , այլ Տ՛ր ։ ‖ կնոջ յառնէ ‖ Մ.
11 մի՛ մեկնիլ ։ * Ա.պա եթէ մեկնեսցի , 5.32.
անայր մնասցի՝ կամ անդրձին ընդ առն իւրում հաշտեսցի ։ և առն զկին իւր Մ.Ի.
12 մի՛ թողուլ ։ * Այլոց ես պատուիրեմ , ոչ Տ՛ր . եթէ ոք եղբայր , կին Կ. Ա.Կ.
ունիցի անհաւատ , և նմա հաճի նստիլ ընդ նմա՝ մի՛ թողցէ զնա ։
13 * Եւ կին , որ ունիցի զայր անհաւատ՝ և նմա կամ նստիլ ընդ նմա՝ մի՛

թողցէ

թողեք զայրս։ * Օի՛ եթէ այրն ան- 14
հաւատ կնաւն ։ և եթէ կինն անհաւ
ատ արամբն ։ ապա Թէ ոչ՝ որդիքն
ձեր պիղծք են ։ բայց այժմ սո՛ւրբ են ։
*Ա. պա Թէ անհաւատն մեկնիցի, մեկ 15
նեսցի ։ ոչ ինչ հարկ՝ ի վերայ կայ
եղբօրն , կամ քեռն յայնպիսի իրս ։
քանզի՝ ի խաղաղութի՛ն կոչեաց զմեզ
Ա՛. ։ * Օի՞ գիտես կի՛ն դու՝ եԹէ 16
գիտես
զայր քո ապրեցուսցես ։ կամ զի՞ գի՛
տես այր դու՝ եԹէ զկի՛ն քո ապրեցուս
ցես ։ * Այլ Թէ ոչ՝ իւրաքանչի՛ւր ումեք 17
ոմն և բաժանեաց Տ՛ն , զի՛ւրաքանչի՛ւր
ոք ոմն և կոչեաց ա՛ծ՝ այնպէս գնասց
ցէ ։ և այսմ՛ ընդ ա՛մ եկեղեցիս պատ
ուի՛ր տամ ։ * Թլփատեալ ոք կոչեցաւ՝ 18
մի՛ ցանկասցի՝ անթլփատութի՛ն ։ յան
Թլփատութի՛ն ոք կոչեցաւ՝ մի՛ Թլփա
տեսցի ։ * Օի՛ Թլփատութի՛ն ոչինչ է՝ 19
և անթլփատութի՛ն ոչինչ ։ այլ պահ
պանութի՛ւն ա՛յ պատուի՛րանացն ։
Ղեւտ. ‖ * ‖ Ո՛ւստի իւրաքանչի՛ւրոք յոր կոչումն 20
4. 1. կոչեցաւ՝ ի՛նմի՛ն կացցէ ։ * Ծա՛ռայ 21
կոչեցա՛ր՝ մի՛ փոյթ լիցի քեզ ։ այլ Թէև
կարիցես ազատ լինի՛լ՝ քեզ այնպէս
լաւ իցէ ։ * Օի՛ որ ի՛ Տ՛ն կոչեցաւեալ է 22
ծառայն՝ ազատ Տ՛ն է. նոյնպէս և որ
ազատն կոչեցեալ է՝ ծառայ Ք՛ի՛ է ։
‖ Ղեր. * ‖ Ո՛ւնոյ գնեցայք՝ մի՛ լինիք ծառայք 23
6. 20. մարդկան ։ * Իւրաքանչի՛ւրոք յոր կո- 24
1. Պետ. չումն կոչեցաւ՝ ի՛նմի՛ն կացցէ առա
1. 18. ջի՛ն Ա՛. ։
Գ Գ * Ա՛յլ վա՛ն կուսանաց պՀրամանն ինչ՝ ի՛ 25
Տ՛ն ո՛չ ունի՛մ. բայց խրատ տա՛մ, ոմ
ոչորմելոյ ուրո՛ւք՝ ի՛ Տ՛ն , հաւատարիմ
լինի՛լ ։ * Համարիմ Թէ այնպէս լաւ 26
իցէ , (բայց) վա՛ւ վտանգին որ՝ ի՛ վե՛ր կայ,
բարւոք է մարդոյ Թէ այսպէս իցէ ։
ԱՀ ԲԱՐ- * Կապեա՛լ ես՝ ի կի՛ն՝ մի՛ խնդրեր արձա 27
ԱՒՈՒ Է կի՛լ ։ արձակեա՛լ ես՝ ի կնոջէ՝ մի՛ խնդր
րեր կնի՛ն ։ * Օի՛ եԹէ ամուսնանայ 28
ցես՝ ո՛չ մեղա՛ր ։ և եԹէ ամուսնանայ
ցէ կոյսն , ո՛չ մեղա՛ւ ։ բայց զնեղութի՛ւն
մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն ։ այլ ես
խնայեցի՛ ի ձե՛զ ։ * Ա՛յլ զայս ասե՛մ 29
Ե՛ղբարք՝ եԹէ ժամանակս կարճեալ
է՝ այսուհետև զի որք ունիցին կանայս՝
ոմի՛ Թէ չունիցին ։ * ԵՒ՛ որք լայցեն՝ 30
ոմի՛ Թէ ո՛չ լայցեն ։ և որք խնդանի՛՝ ոմի՛
Թէ չխնդայցեն ։ և որք գնեն՝ որպէս
Թէ չունիցին ։ * ԵՒ՛ որք վարեն զաշ 31
խարհս՝ ոմի՛ Թէ չվայելեցեն ։ զի ան
ցեալ է վայելչութի՛ն աշխարհիս այսո
րիկ ։ * Ա՛յլ կամի՛մ զձե՛զ անհոգս լի՛ 32
նի՛լ ։ զի՛ որ անկինն է՝ հոգայ զՏ՛ն, Թէ
ոմի՛ հաճոյ լիցի Տ՛ն ։ * ԵՒ՛ որ կանամբ 33
բի՛ն է՝ հոգայ զաշխարհիս , Թէ ոմի՛ հա
ճոյ լիցի կնոջ իւրում ։ և ահա մե՛կնե-

ՃՀՂ

34 ցան՝ ի միմեանց ։ * Ա՛ռնակինն և կոյսն
զի կոյսն հոգայ զՏ՛ն զի իցէ՛ նա՛ հոգ
ւով և մարմնով ։ և առնակինն հոգայ
զաշխարհիս , Թէ ոմի՛ հաճոյ լիցի առն
35 իւրում ։ * Ա՛յլ զայս վա՛ւ ձերոյ օգտի
ասե՛մ. ո՛չ եԹէ խեղդ ինչ արկանեմ
ձե՛զ ։ այլ վա՛ւ պարկեշտութե՛ն և հպա
տակութե՛ն Տ՛ն առանց զբաղանայ ։
36 * Ա՛պա Թէ ոք ամօԹ համարիցի վա՛ւ
կուսին իւրոյ՝ եԹէ իցէ ելեալ հա՛ս չափ
և այնպէս ինչ պարտ իցէ լինի՛լ . զոր
կամեսցի՝ արասցէ . ո՛չ մեղանէ , ամուս
37 նասցին ։ * Իսկ որ հաստատեալ է՝ ի սր
տի իւրում, և վտանգ ինչ ո՛չ իցէ նմա,
զիշխանութե՛ն ունի՛ ի վե՛րայ կամաց
իւրոց . և զայն ընտրեաց՝ ի սրտի իւր
ում, պահել զկոյսն իւր՝ բարւոք առ
38 նէ ։ * ԵՒ՛ որ ամուսնացուցանէ զկոյս Ա. Տես.
իւր՝ բարւոք առնէ ։ և որ ոչ ամուսնա 7. 2.
39 ցուցանէ՝ լաւ և առնէ ։ * ‖ Կին կա
պեալ է՝ ցորքան ժամանակս կենդանի
է այր նո՛ւ ։ ապա եԹէ ննջիցէ այր նո՛ւ՝
ազատ է . ումի՛ կամիցի ամուսնանայի .
40 բայց միայն Տ՛ն ։ * Ա՛յլ երանելի և ա
ւե՛լ՝ Թէ այնպէս կացցէ ըստ խո՛ւմ իմոյ
տու ։ ես այսպէս համարիմ՝ Թէ և ա՛յս
իցէ հոգի Ա՛.

Գ Ա Ւ ։ Բ ։

Գ Ա՛յլ վա՛ն զոհից կուռոյն գիտեմք՝ Գ Ա Ւ
1 եԹէ ամենեքեան զգիտութի՛ն ու
նի՛մք ։ գիտութի՛ւն հպարտացուցանէ .
2 այլ սէր շինէ ։ * Եթէ ոք կամիցի գի՛ ԵՐԷ ՈՂ
տել ինչ, չէ և ա՛ս գիտաց՝ ոմի՛ արժանն ՀԱՄԱՐԻՑԻ
3 էր գիտել ։ * Ա՛յլ որ սիրէ զՔ՛ն, նա ԱՅՆՊԷՍ
4 է տեղեկացեալ՝ ի՛նմանէ ։ * Ա՛յլ վա՛ւ ԳԻՏԵԼ
կերակրոյն զոհելոց՝ գիտեմք եԹէ ոչ
ինչ իսկ կուռքդ են յաշխարհի՝ զի չի՛ք
5 ոք Ա՛ՔՀ բայ՝ ի միոյն ։ * Օի՛ Թէպէտ
և իցեն անուանեալ Ա՛ՔՀ՝ եԹէ յեր
կինս , և եԹէ յերկրի՝ (ոմի՛ և են ա՛ծք
բազումք՝ և տէրք բազումք ։)
6 * Ա՛յլ մեզ մի՛ Ք՛ն հայր՝ յորմէ ա՛մ ,
և մե՛ք՝ ի՛նա ։ և մի՛ Տ՛ն Յ՛ն Ք՛ի՛ , որով
7 ա՛մ, և մե՛ք նովաւ ։ * Ա՛յլ ո՛չ յամե
նեսեան գիտութի՛ւն է ։ ոմանք առ խղճի
մտոյ մինչև ցայժմ զկուռոյն իբրև զգո
հեալ ուտեն՝ և խիղճ մտոյ նո՛ւ քանզի
8 տկար է , պղծի ։ * Ա՛յլ կերակուր
զմեզ առաջի՛ այ ո՛չ կացուցանէ ։ ո՛չ
եԹէ չուտեմք՝ պակասիմք ինչ . և ո՛չ
եԹէ ուտեմք , առաւելումք ինչ ։
9 * Ա՛յլ զգո՛յշ լերուք՝ գուցէ իշխանու
Թի՛ւդ ձեր այդ , գայԹագղութի՛ւն լինի
10 ցի՛ տկարաց ։ * Ա՛յլ Թէ ոք տեսանիցէ
զքե՛զ՝ որ զգիտութի՛ւդ ունիս՝ բազմեալ
՝ի մե՛հենի՝ ո՛չ ապաքէն խիղճ մտոյ
նորա , որ տկարութի՛ւն զգածեալ է՝

անդրէն չկնիցի ուտել զղոհեալն ։
11 Եհ. * ‖ Նա կորնչիցի տկար եղբայրն ՚ի 11
14. 15. քում գիտութե. վասն որոյ Քրիստոս մեռաւ ։
Ա 20. 12 * Նա այսպէս յանցուցեալ եղբարս , և զխիղճ մտաց տկարացն զայրացու-
Եհ. ցեալ ՚ի Քրիստոս մեղանչէ ։ * ‖ Ա՛ր որոյ 13
14.21. թէ կերակուր գայթագղեցուցանէ զեղբայրն իմ , ոչ կերիցէ զմիս յաւիտեան ։ զի մի զեղբայրն իմ գայթագղեցուցից ։

Գ Ի ։ Թ ։

1 Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն առաքեալ եմ , ո՞չ ապաքէն զՏ՚ն մեր Յ՚ն Ք՚ս աչօք իմովք տեսի ։ ո՞չ ապաքէն գործ իմ դուք էք ՚ի Տ՚ն ։
2 * Թ՚ե պէտ և այլոց չիցեմ առաքեալ՝ այլ դէպ ձեզ եմ ։ զի կնիք իսկ առաքելութե իմոյ դուք էք ՚ի Տ՚ն ։ * Ի՛մ 3
պատասխանի՝ ուր զիս հարցանիցեն՝ այս է ։ * Ա՞ի՛ե ոչ ունիցիմք իշխա- 4
նութի ուտել և ըմպել ։ * Ա՞ի՛ե ոչ 5
ունիցիմք իշխանութի զքոյր կանայս շրջեցուցանել ընդ մեզ ։ պէս և այլ առաքեալքն ։ և եղբայրն Տ՚ն և կեփաս ։
6 * Ա՛յի՛ե միայն ես և բառնաբաս չու- նիցիմք զիշխանութի գործել զայս ։
7 * Ո՞ր զինուորիցի իւրովք թոշակօք ։ ո՞ր անկիցէ զայգի՝ և ՚ի պտղոյ նր ոչ ուտիցէ ։ ո՞ր արածիցէ զխաշն՝ և ՚ի կաթանէ խաշինն ոչ ուտիցէ ։
8 * Ա՞ի՛ե ըստ մարդկութե խօսիցիմ զայս ։ կամ Թէ և օրէնքն զսոյն ոչ ասէ
9 յե ։ * Ի՛ Մովսիսի իսկ յօրէնսն գրեալ է ։ ‖ ոչ կապեսցես զցուռկ եզին կալոս-
Բ.Օ էբ 25.4. ւոյ ։ միթէ զեզանց հնչ փոյթ եր նմա ։
10 Ա.Տէմ. 1. * Ա՞ի ապաքէն վ՚ն մեր ասէ ։ քանզի վ՚ն
Ե. 18. մեր գրեցաւ ։ զի յուսով պարտի , որ սերմանէն , սերմանել ։ և որ կասուն՝
‖ Հռոմ. յուսով վայելել ։ * Ա՛յի՛ե մեք ՚ի ձեզ 11
15.27. զհոգևորն սերմանեցաք՝ մեծ հնչէ , եթէ ՚ի ձենջ զմարմնաւորսդ հնձի-
12 ցեմք ։ * Ա՛յի՛ե այլք ձերով իշխանու- Թ՚եդ վայելեն , ընդէր ոչ առաւել և մեք ։ այլ ոչ ՚ի գործ հնչ արկաք զիշ խանութիս զայս ։ բայց ամի համբե-
բեմք ։ զի մի խափանիչք լինիցիմք 13
Բ.Օ էբ աւետարանին Ք՚ի ։ * ‖ Ո՞չ գիտէք՝ ե-
18. 1. Թէ որք ՚ի տաճարին գործեն , ՚ի տա- ճարէ անտի ուտեն ։ և որք սեղանոյն պաշտօնեայքն են , ՚ի սեղանոյ անտի վայելեն ։ * Այնպէս և Տ՚ն հրաման 14
եաւ. որոց զաւետարանն աւետարանեն՝ յաւետարանէ անտի կեալ ։ * Այլ 15
ես և ոչ զմի հնչ յայսցանէ արկի ՚ի գործ ։ և ոչ գրեցի զայդ՝ զի հնձ այն պէս հնչ լինիցի ։ լաւ է հնձ մանաւանդ մեռանիլ ։ և ոչ զի զպարծանս իմ ոք 16
ընդունայն հաստիցէ ։ * Ով եթէ աւետարանեմ , ոչինչ են հնձ պար- ծանք ։ քանզի հարկ ՚ի վ՚ե կայ ։ բայց վայ է հնձ , եթէ ոչ աւետարանեմ։
17 * Այթէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք են հնձ ։ և եթէ ակամայ՝ տնտեսութի
18 յանձն է հնձ ։ * Ա՞ր արդ՝ զի՞նչ վարձք են հնձ ։ եթէ յաւետարանելն զրկ զ յաւ- տաց զաւետարանն՝ զի մի զեղծցիմ զ զրկե- հնչ իշխանութե՞ս իմով յաւետարանի
19 անդ ։ * Վ՚ասզի ազատ եի յամե՝ և ա- ծանի զ մենեցուն զանձն ՚ի ծառայութի կա- յուսի ։ զի զբազումս շահեցայց ։
20 * Այղէ ընդ հրէայն իբրև զՀրէայ՝ զի զՀրէայն շահեցայց ։ * Այղէ ընդ օրի
21 նօք իբրև զայնոսիկ՝ որք ընդ օրինօքն էին ։ (իբր ոչ եթէ ընդ օրինօքն էի ։) այլ զի և օրք ընդ օրինօքն լիցեն , և զնոսա շահեցայց ։ ընդ անօրէնսն եղէ իբրև զանօրէն ։ (իբր ոչ եթէ անօրէն հնչ էի Ա՛ստ ։ այլ ընդ օրինօքն Ք՚ի ։)
22 զի շահեցայց զանօրէնսն ։ * Այղէ ընդ տկարս իբրև զտկար՝ զի զտկարսն շա հեցայց ։ ընդ ամի ամենայն եղէ ։ զի
23 Թ՚եւս ապրեցուցից զոմանս։ * Օայս ամ առնեմ վասն աւետարանին՝ զի կցորդ եղէց նմա ։
24 * Ո՞չ գիտէք՝ եթէ որք յասպարիսին ընթանան , ընթանալ ամենեքեան ըն Գ.Ի թանան՝ բայց միոք առնու զյաղթու թ՚ին ։ այնպէս ընթացարուք՝ զի հա-
25 սանիցիք ։ * Ա՛մենայն որ պատերազմի՝ ամի ժուժկալ լինի ։ նոքա զի զեղծա նելի պսակն առնուցուն՝ և մեք զանեզ
26 ծուքե ։ * Այրդ ես իսկ այնպէս ըն- թանամ, ոչ ոտի յանեւևոյթս։ այնպէս մրցիմ, ոչ ոտի Թ՚ե զհողմն հնչ կոծե-
27 լով ։ * Ա՛յլ ձնչեմ զմարմինս իմ, և հնազանդեցուցանեմ ։ զի գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես ինքն անպիտան գտանիցիմ։

Գ Ի ։ Ժ ։

‖ Ածխ 13. 21. Հռոմ. 9. 21. ‖ Ածխ Հռոմ. 14.22. ‖ Ածխ 16. 15. ‖ Ածխ 17. 6. Հռոմ. 16. 20. ‖ Ածխ 26. 64. Հռոմ. 105.44
1 Ո՛չ կամիմ, եթէ տգէտք իցէք ։ զի բարք ։ զի հարքն մեր ամենեքին ‖ ընդ ամպովն էին ։ ‖ և ամենեքին ընդ
2 ծովն անցին ։ * Այ՛ ամենեքին ՚ի մովսէս ‖ Այնդ
3 մկրտեցան յամպն և ՚ի ծովն ։ * ‖ Այ՛ ամենեքին զնոյն հոգևոր կերակուրն ‖ Այնդ
4 կերին ։ * ‖ Այ՛ ամենեքին զնոյն հոգև որ ըմպելին արբին ։ (զի ըմպէին ՚ի հո ‖ Այնդ
գևոր վիմէն՝ որ երթայր ընդ նոսի ։ և վէմն էր ինքն Ք՚ս ։) * Այ՛ոչ եթէ ընդ
5 ընդ բազումս ՚ի նոցանէ հաճեցաւ ‖ Ածխ ծաճ ։ ‖ քանզի տապատաւ անկան յանա-
6 պատի անդ ։ * Այ՛ այս օրինակաւ լինէր վ՚ս մեր ։ զի մի լիցուք ցանկացօղք չա
* Այ՛

*Ա. մի կռապարիշտք լինիլ՝ ոյն ոմանք 7
Ելից. 32. 6. ի նոցանէ ։ ոյն և գրեալ է ։ Նստաւ ժո
ղովուրդն ուտել և ըմպել՝ և յարեան
Համառօտ. 25. 1. ի խաղալ ։ * Ա. մի պոռնկիցուք, ոյն 8
ոմանք ի նոցանէ պոռնկեցան ։ և ան
կան ի միում աւուր քսան և չորք հա
զարք ։ * Ա. մի փորձեսցուք զՔ՚ն ։ ոյն 9
Համառօտ. 21. 5. 6. ոմանք ի նոցանէ փորձեցին , և յօձից
անտի սատակեցան ։ * Ա. մի տրտնջեսք 10
Համառօտ. 11. 1. և ցուք՝ ոյն ոմանք ի նոցանէ տրտնջե
14. 2. ցին , և կորեան ի սատակչէ անտի ։
* Ա. յլ այն ամ օրինակաւ անցանէր 11
ընդ նոսա ։ բայց գրեցաւ վասն մերոյ
խրատու . յորս վախճան յաւիտեանցն
եհաս ։ * Ա. յսուհետև որ համարիցի 12
հաստատուն կալ՝ զգոյշ լիցի . գուցէ
անկանիցի ։ * փորձութի՛ ի ձեր վճ 13
ոչ եկեալ բայ՝ ի մարդկանէ ։ այլ
հաւատարիմ է Ա՚ծ՝ որ ոչ արկցէ զձեզ
ի փորձութի առաւել քան զկար ձեր ։
այլ արասցէ ընդ փորձութեն և զելս՝
զի համբերել կարասջիք ։
Դ. * Ա՚ր որոյ սիրելիք իմ , փախերուք ի 14
կռապաշտութէ ։ * Իբրև ընդ խնա 15
ուն խօսիմ ։ ընտրեցէք ձեզէն՝ զոր
ասեմ ։ * Հաւժակն օրհնութի՛ զոր 16
օրհնեմք՝ ոչ ապաքէն հաղորդութի՛ ի
արեանն Ա՚ի ։ հայն՝ զոր բեկանեմք՝
ոչ ապաքէն հաղորդութի՛ ի մարմնոյն
Ա՚ի ։ * Օր մի հաց՝ մի մարմին եմք 17
բազումքն ։ զի ամենեքեան ի միոջէ հա
ցէ անտի վայելեմք ։ * Տեսէք զիւրն 18
քսա մարմնոյ ։ ոչ ապաքէն՝ որք ուտեն
ի զոհիցն՝ հաղորդք են սեղանոյն ։
* Իսկ արդ զինչ . ասեմ, թէ զոհեալն 19
իցէ՞ ինչ ։ և կամ թէ կուռքն իսկ իցեն
ինչ ։ * Ա. յլ զոր զոհեն հեթանոսք՝ 20
դիւոց , և ոչ Ա՚ի զոհեն ։ ոչ կամիմ
զձեզ հաղորդս դիւոց լինիլ ։ քանզի
ոչ կարէք զբաժակն Տ՚ն ըմպել՝ և զբա
ժակն դիւոց ։ * Ա՚ծ ոչ կարէք ի սե 21
զանոյ Տեառն վայելել՝ և ի սեղանոյ
դիւոց ։ * Ա՚թէ գնախանձ ինչ արկա 22
նիցեմք Տ՚ն . միթէ զօրագո՞յնք իցեմք
Եսայ. 6. 12. քան զնա ։ ամ ինչ ինձ մարթէ՝ այլ
ոչ ամ ինչ օգուտ է ։ * Ա. մենայն ինչ 23
ինձ մարթէ՝ այլ ոչ ամ ինչ շինէ ։
* Ա՚ի ոք զանձին և եթ խնդրեսցէ՝ այլ 24
և զընկերին ։ * Ա. մենայն ինչ որ ի 25
ապանդանոցի վաճառի , կերայք , և
Սաղմ. 23. 1. մի խորհեք վա՛ խղճի մտաց ։ * Օր Տ՚ն 26
է երկիր լրիւ իւրով ։ * Եթէ ո՛ք կոչէ 27
Եբրա. 17. 31. զձեզ յանհաւատից՝ և կամիցիք եր
թալ ։ ամ ինչ՝ որ առաջի ձեր դնիցի,
կերայք , և մի խորհեք վա՛ խղճի մտաց։
* Ա՚պա եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ թէ այդ 28
զոհեալ է՝ մի ուտիցէք վա՛ նո՛ր՝ որ գու
շակն եղև . և վասն խղճի մտացն ։

29 * Ա՚յլ զխիղճ մտացն ասեմ՝ ոչ զիւրն,
այլ զընկերին ։ իսկ ընդէ՞ր բնաւ ազա
տութիւնս իմ դատիցի յայլոց խղճէ
30 մտաց ։ * Եթէ ես շնորհօք վայելեմ,
ընդէր հայհոյիցիմ, վա՛ որոյ եմս գո
31 հանամ։ * Ա՚րդ՝ եթէ ուտիցէք՝ եթէ Համ. 10. 31.
ըմպիցէք՝ եթէ զինչ և առնիցէք ։ 3. 17.
զամ ինչ ի փառս Աստ արասջիք ։
32 * Ա՚ռանց գայթագղութիւն դնելոյ
հրեից և հեթանոսաց լինիցիք՝ և եկե
33 ղեցւոյն Ա՚ծ ։ * Որպէս և ես ամենեւին
ամենեցուն հաճոյ լինիմ ։ ոչ խնդրեմ
զանձին օգուտ՝ այլ զբազմաց՝ զի ապ
րեսցին ։

Գ Լ : Ժ Ա :

1 Գ. Նմանողք ինձ եղերուք . ոյն և ես
2 Ա՚ի ։ * Գովեմ զձեզ՝ զի զամ
ինչ զիս յիշէք և ոյն աւանդեցի ձեզ՝
3 զաւանդութի՛ն ունիցիք ։ * Կամիմ, Համ. 1. 4
զի գիտիցէք դուք . եթէ առն ամի Ա՚ք Եփես.
գլուխ Ք՚ոյ՝ և գլուխ կնոջ այր՝ և 5. 23.
4 գլուխ Ք՚ի Աստ ։ * Ա՚մենայն այր՝ որ
ժամ յաղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէա
նայցէ՝ և զգլուխն ծածկեալ ունիցի ,
5 յամօթ առնէ զգլուխն իւր։ * Եւ ամ
կինն՝ յորժամ յաղօթս կայցէ՝ կամ մար
գարէանայցէ բացաւ գլխով՝ յամօթ
առնէ զգլուխն իւր ։ զի այնպէս հա
6 մարի՝ թէ գերծեալ իցէ ։ * Օր եթէ
ոչ աբօղեսցի կինն , փոքրեսցէ զհերս
իւր ։ ապա եթէ անպատեհ կնոջ փոք
7 րել կամ գերծուլ՝ աբօղեսցի ։ * Ա՚ն
մարդոյ չէ պարտ ծածկել զգլուխ իւր։
զի պատկեր և փառք Ա՚ծ է ։ իսկ կինն
8 փառք առն իւրոյ է ։ * Օր ոչ եթէ Ծննդ.
այր ի կնոջէ է . այլ կինն յառնէ ։ 2. 23.
9 * Ա՚ռանցն ոչ իսկ հաստատեցաւ այր
վասն կնոջ . այլ կինն վասն առն ։
10 * Ո՛ւստի պարտի կինն շուք դնել
11 գլխոյն վ՚ն հրեշտակաց ։ * Ա՚պայ ոչ կինն
առանց առն . և ոչ այր առանց կնոջ
12 ի Տ՚ն ։ * Օր ոյն կինն յառնէ՝ նոյնպէս
13 և այր ի կնոջէ՝ բայց ամ յոյ ։ * Ա՚յլ
դուք ձեզէն տուք զիրաւդ ։ արժանէ
կնոջ մարդոյ հոլանի յաղօթս կալ ա
14 ռաջի Աստ ։ * Ա՚ն ոչ բնութի՛ն իսկ ու
սուցանէ զձեզ ։ զի այր եթէ գիսաւոր
15 է՝ անարգանք են նմա ։ * Ա՚պայ կինն
եթէ գիսաւոր է՝ փառք են նմա ։ զի
գիսք փոխանակ զգեստու տուեալք
16 են նմա ։ * Ա՚պա թէ ոք կամի հակա
ռակօղ լինել . մեք չունիմք այնպիսի
սովորութի . և ոչ եկեղեցիքն Աստ ։
17 * Ա՚յլ զայս պատուիրեմ, ոչ ոյն թէ
գովիցեմ, զի ոչ ի լաւ անդր՝ այլ ի
18 վատթարն նկրտիք ։ * Ա՚նս՝ յորժամ
ի մի վայր ժողովիցիք ձեկեղեցին ,

լսեմ եթէ հերձուածք գոն ՚ի ձեզ։ և
սակաւ ինչ հաւատացի ։ * Ապայ և 19
հերձուածք լինելոց են ՚ի ձեզ։ զի որք
ընտիրքն իցեն ՚ի ձեզ՝ երևեսցին։
* Ա՛ր արդ՝ ՚ի ժողովիլն ձեզ ՚ի միասին՝ 20
ոչ է տուն Տ՚ն ձեզ տեղի հաց ուտելոյ։
* Օի իւրաքանչիւր զ՚ի ընթրիս 21
յառաջանայ ուտել ։ և ումն քաղցեալ՝
և ումն արբեալ ։ * Մթէ տուն ոչ 22
ունիցիք ուտելոյ կամ ըմպելոյ։ եթէ
զեկեղեցեաւն Ա՚ստ արհամարհիցէք։ և
յամօթ առնէք զչքաւորան։ զի՞նչ ասա
ցից ։ գովեցից զձեզ՝ յայդմ ոչ գովեմ։
* Օի ես ընկալայ ՚ի Տ՚ էն զոր և ձեզն 23
աւանդեցի։ եթէ Տ՚ր Ց՚ս ՚ի գիշերին
յորում մատնիւր, էառ զՀայ՝ * գո- 24
Մատ. հացաւ՝ եբեկ՝ և ասէ ։ ‖ Ա՚ռէք՝ և կե
26.26. ցէք։ այս է մարմին իմ, որ վասն ձեր
Մրկ. բաշխի ։ զայս արարէք առ իմոյ յիշա-
14.22. տակի ։ * Ա՚յնպէս և զբաժակն յետ 25
Ղ՚ուկ. ընթրեացն էառ և ասէ ։ այս բաժակ՝
22.17. նոր ուխտ է խմով արեամբ։ զայս ա-
րարէք քանիցս անգամ եթէ ըմպիցէք՝
առ իմոյ յիշատակի ։ * Ա՚նպիտս 26
գամ եթէ ուտիցէք զՀացս զայս, և
զբաժակս ըմպիցէք՝ զմա՚ Տ՚ն պատմե
‖Յհ.6.6 ցէք, մինչև եկեսցէ նա ։ * ‖ Ա՚յսու- 27
56.ա.59 հետև՝ որ ուտիցէ զՀացս, կամ ըմպի-
ցէ զբաժակս Տ՚ն անարժանաւո՚ր, պար
տական եղիցի մարմնոյ և արեան Տ՚ն։
* Փորձեսցէ մարդ զանձն իւր։ և ապա 28
՚ի Հացէ ածսի և ՚ի բաժա-
կէն արբցէ ։ * Օի որ ուտէ և ըմպէ 29
անարժանաւո՚ր՝ դատաստան անձին
իւրում ուտէ և ըմպէ ։ զի ոչ խորհի
զմարմինն Տ՚ն։ * Վա՚ յսմորիկ իսկ են 30
՚ի ձեզ բազում հիւանդք և ախտա-
ժէտք ։ և շատք ևս այնք են, որք և
ննջեցեալք իսկ իցեն ։ * Օի եթէ 31
զանձինս քննէաք՝ ապա ոչ դատապար
տեաք ։ * Ա՚յլ եթէ դատիմք՝ ՚ի Տ՚է 32
խրատիմք ։ զի մի ընդ աշխարհի դա-
տապարտիցուք ։ * Ա՚յսուհետև եղ 33
բարք՝ յորժամ ՚ի մի վայր ժողովիցիք
ուտել՝ միմեանց սպասջի՚ք։ * Ա՚պա եթէ 34
ոք քաղցեալ իցէ՝ ՚ի տան իւրում կե-
ցէ՚ ։ զի մի ՚ի դատապարտուԹի՚ ժո-
ղովիցիք։ բայց զայլ ինչ յորժամ եկից՝
յայնժամ պատուիրեցից ։

ԳԼ. ԺՒ.

Ա՚յլ վասն հոգևորացն, եղբարք՝ 1
ոչ կամիմ՝ եթէ տգիտք իցէք ։
* Գիտէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոսքն 2
էիք՝ առ կուռս անմռունչս որպէս եր
թայիք և գայիք ։ * Վ՚ասն որոյ ցուցա 3
Ա՚րտ. հեմ ձեզ. ‖ զի ոչ ոք Ա՚ստուա՚ծոյ խօսի՝
9.38. և ասիցէ նզովեալ Ց՚ն ։ և ոչ ոք կարէ

ասել Տ՚ր զՑ՚ն, եթէ ոչ Հոգւովն սո-
բով ։ * Բ՚աժանք և բաժինք շնորհաց 4
են՝ այլ Հոգի նոյն է ։ * Ա՚ստիճանք 5
պաշտամանց են, այլ Տ՚ր նոյն է ։
* Ա՚յլ եթէ բաժինք յաջողութե՚ց են՝ այլ 6
Ա՚ստուած նոյն է։ որ յաջողէ զամ՚ենայն։
* Ա՚յլ իւրաքանչիւր ումեք տուեալ 7
է յայտնութի՚ն Հոգւոյն առ իւրաքանչ
իւր օգուտ ։ * Ա՚յլում եւ ՚ի Հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութե՚ն ։ այլում բան գիտութե՚ն ըստ նմին Հոգւոյ ։
9 * Ա՚յլում հաւատք նովին Հոգւով, այլում շնորհ բժշկութե՚ց նովին Հոգ
10 ւով ։ * Ա՚յլում յաջողութի՚ զօրութե՚ց, այլում մարգարէութի՚ ։ այլում ընտ
րութի՚ Հոգւոյ ։ այլում ազգք լեզուաց։ այլում թարգմանութի՚ լեզուաց։
11 * ‖ Ա՚յլ զայս ամենայն յաջողէ մի և ‖ Յհան.
նոյն Հոգի ։ և բաժանէ իւրաքանչիւր 12.32.
12 որպէս և կամի ։ * Ա՚րպէս մարմին մի՚ է Ա՚ստ.
և անդամս բազումս ունի ։ և ամ՚ենայն բա 4. 7.
զում՚անդամք մարմնոյն՝ մի՚ մարմին են.
13 նոյնպէս և Ք՚ս ։ * Ա՚նգղ միով Հոգ
ւով մեք ամ՚ենեքեան՚ ի մի՚ մարմին մկրտե
ցաք ։ եթէ Հրեայք, եթէ Հեթանոսք։
եթէ ծառայք, եթէ ազատք ։ ամ՚ենե
14 քեան զմի Հոգի արբաք ։ * Ա՚նգղ մար
մին ոչ մի՚ անդամ է ։ այլ բազում։
15 * Ա՚րդ եթէ ասիցէ ոտն, զի չեմ ձեռն,
չեմ ՚ի մարմնոյ անտի, ոչ այսու չիցէ
16 ՚ի մարմնոյ անտի ։ * Ա՚յ եթէ ասիցէ
ունկն, վասն զի չեմ ակն, չեմ ՚ի մար
մնոյ անտի, ոչ այսու չիցէ ՚ի մարմնոյ
17 անտի ։ * Ա՚րդ եթէ ամ՚ մարմին ակն էր՝
ո՞ւր էր ունկն։ և եթէ ամ՚ լսելիք էին՝
18 ո՞ւր էին Հոտոտելիք ։ * Ա՚յլ արդ՝ ամ՚
եղ զանդամսն՝ զմի մի իւրաքանչիւր՚ի
նոցանէ ՚ի մարմին ոճ և կամեցաւ։
19 * Ա՚պա եթէ էր ամ՚ենայն մի՚ անդամ՝
20 ո՞ւր էր մարմին ։ * Ա՚յլ արդ անդամք
21 բազումք են, և մարմին մի՚ ։ * Ա՚չ կարէ
ակն ասել ցձեռն, թէ չես ինձ պի՚տոյ ։ և կամ դարձեալ գլուխ ցոտն՝
22 թէ չեք ինձ պիտոյ ։ * Ա՚յլ առաւել
ողք թուին անդամք մարմնոյն, թէ
տկարագոյնք իցեն՝ կարևորք են ։
23 * Ա՚ւ ողք թուին, թէ անարդագոյնք
իցեն մարմնոյն, այնց առաւելագոյն
պատիւ առնեմք ։ և ամ՚ենայքն մեր
առաւել ևս պարկեշտութի՚ ունին ։
24 * Ա՚ւ պարկեշտիցն մերոց չէ՚ ինչ պի՚
տոյ ։ քանզի Ա՚ստ խառնեաց զմարմինն,
և նոճաչին առաւել ևս զպատիւ ետ ։
25 * Օի մի՚ իցեն հերձուածք ՚ի մարմնի
անդ ։ այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայ
26 ցեն անդամքն ։ * Ա՚ւ եթէ վշտանայ
ինչ մի անդամն, վշտանան ամ՚ ան
դամքն ընդ նմա ։ և եթէ փառաւորի
ինչ

ինչ մի անդամն, խնդան ամենայն ան
դամքն ընդ նմա։ * Ա. այլ դուք մարմ- 27
մին Քրի էք՝ և անդամք յանդամոց
նէ։ * Եւ զոմն եդ Ա. ի եկեղեցւոջ՝ 28
այս են. նախ՝ առաքեալս. երկրորդ՝
մարգարէս. երրորդ՝ վարդապետս.
ապա զզօրութիւն. ապա շնորհս բժշ
կութեանց՝ օգնութիւն՝ վարիչս՝ ազգս լեզ
ուաց՝ թարգմանութիւն լեզուաց։
* Միթէ ամենեքին առաքեալք իցեն՝ 29
միթէ ամենեքին մարգարէք իցեն. մի
թէ ամենեքին վարդապետք իցեն։
* Միթէ ամենեքին շնորհս բժշկու- 30
թեանց ունիցին. միթէ ամենեքին ի լե
զուս խօսիցին. միթէ ամենեքին թարգ
մանիցեն։ * Այլ նախանձաւորք լե 31
րուք շնորհացն, որք լաւքն են։ այլ
եւս առաւել ևս ճանապարհ ցուցա
նեմ ձեզ։

ԳԼ. ԺԳ.

Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ 1
և հրեշտակաց՝ և զսէր ոչ ունի
ցիմ, եղէ ես իբրև զպղինձ, որ հնչէ.
կամ իբրև զծնծղայս՝ որք զօղանջին։
* Եւ եթէ ունիցիմ զմարգարէութիւն, 2
և գիտիցեմ զխորհուրդս ամենայն՝ և
զամ գիտութիւն. և եթէ ունիցիմ զամ
հաւատս՝ մինչև զլերինս փոխել, և
զսէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ եմ։
* Եւ եթէ ջամբիցեմ զամ զինչս իմ 3
աղքատաց. և մատնիցեմ զմարմինս
իմ այրուիմն. և զսէր ոչ ունիցիմ, ոչ
ինչ օգտիմ։ * Սէր երկայնամիտ է՝ 4
քաղցրանայ. սէր ոչ նախանձի. ոչ
ամբարհաւաճձէ. ոչ հպարտանայ։
* Ոչ յանդգնի. ոչ խնդրէ զկիր. ոչ 5
գրգռի. ոչ խորհի զչար։ * Ոչ խնդայ 6
ընդ անիրաւութեան. այլ խնդայ ընդ
ստուգութեան։ * Զամենայնի տանի. ամի 7
հաւատայ. ամենևեքին յուսայ. ամի
համբերէ։ * Սէր ոչ երբեք անկանի. 8
եթէ մարգարէութիւք իցեն՝ խափա
նեսցին. եթէ լեզուք՝ լռեսցին՝ եթէ
գիտութիւն՝ խափանեսցի։ * Զանզի 9
փոքր իչատ գիտեմք. և փոքր իչատ
մարգարէանամք։ * Այլ յորժամ ե- 10
կեսցէ կատարումն, փոքր իչատս խա
փանեսցի։
* Մինչ տղայն էի՝ իբրև զտղայ խո- 11
սէի՝ իբրև զտղայ խորհէի, իբրև զտղ
ղայ համարէի։ այլ յորժամ եղէ այր՝
զտղայութիւն իբրացայ խափանեցի։
* Այժմ տեսանեմք իբրև ընդ հայե- 12
լն օրինակաւ. այլ յայնժամ դէմ
յանդիման. այժմ խնդամուտ եմ
փոքր իչատ. այլ յայնժամ գիտա
ցից՝ որպէս և նայն ծանեաւ զիս։
* Այժ- 13
մ արդ մնան հաւատ՝ յոյս՝ սէր.
սոքա երեքեան. և մեծ քան զսոսա
սէր է։

ԳԼ. ԺԴ.

Զհետ երթայք սիրոյ, և նախան- 1
ձաւորք լերուք հոգևորացն.
առաւել զի և դուք մարգարէանայ
ցէք։ * Օի որ խօսի ի լեզուս՝ ոչ ընդ 2
մարդկան խօսի, այլ ընդ Ա. զի ոչ
ոք է՝ որ լսէ. բայց Հոգւով խօսի ի
խորհուրդս։ * Իսկ որ մարգարէանայն, 3
մարդկան խօսի ի շինուածի, և ի սփո
փուածի։ * Որ խօսի ի լեզուս՝ զանձն 4
իւր շինէ. իսկ որ մարգարէանայ՝ զե
կեղեցին շինէ։ * Կամիմ, զի ամենե- 5
քին դուք ի լեզուս խօսիցիք. առաւել
զի մարգարէանայցէք. զի լաւ է՝ որ
մարգարէանայն քան զայն՝ որ ի լե
զուս խօսիցի. բայց եթէ թարգմանիւ
ցէ՝ զի եկեղեցին շինուածի առնուցու։
* Այժմ, եղբարք՝ եթէ եկիցեմ առ 6
ձեզ ի լեզուս խօսելով, զի՞նչ օգուտ
լինիցիմ ձեզ՝ եթէ ոչ խօսիցիմ, կամ
յայտնութիւ. կամ գիտութիւ. կամ
մարգարէութիւ. կամ վարդապետու
թիւ։ * Այնպէս ոգի անշունչ՝ ձայն 7
տայցեն, եթէ փող և եթէ քնար. և
եթէ զընտրութիւն ինչ բարբառոյն
չառնիցեն, զիարդ ճանաչիցի փողոյն
հարկանել՝ կամ քնարին հնչել։
* Զանզի եթէ խառնաձայն արձակէ 8
ցի փողն, ո՞վ պատրաստեսցի ի պա
տերազմ։ * Այնպէս և դուք՝ եթէ 9
լեզուօք ոչ նշանակիցէք զբանն՝ զի
արդ ճանաչիցին խօսքն. զի լինիցիք այ
նուհետև իբրև ընդ օդս խօսեցեալք։
* Օի այնչափ ազգք ձայնից են յաշ 10
խարհի. և ոչինչ անձայն է։ * Իսկ արդ՝ 11
եթէ ոչ գիտիցեմ զզօրութիւն ձայնին,
լինիցիմ այմ՝ որ խօսիցի ընդ իս՝
խուժ. և նա, որ խօսիցի ընդ իս՝ գուժ։
* Այնպէս և դուք՝ քանզի նախան- 12
ձորդք էք հոգևորացն. վ՚ը շինուածոյ
եկեղեցւոյն խնդրէք՝ զի առաւել ևս խնդրէ-
* Որ- 13
ով՝ որ խօսի ի լեզուս, ցէ՛
աղօթս արասցէ՝ զի թարգմանիցէ։
* Եթէ կամ յաղօթս լեզուաւ՝ հոգին 14
իմ կայ յաղօթս, այլ միտք իմ անպտ
ուղք են։ * Իսկ արդ՝ զի՞նչ իցէ. կա 15
ցից յաղօթս հոգւով, կացից յաղօթս
և մտօք. սաղմոս ասասցից հոգւով՝ սաղ
մոս ասասցից և մտօք։ * Այլապա եթէ ո՞ 16
եթէ օրհնիցես հոգւով՝ որ կայցէ ի
տեղւոջ տգիտին, զիարդ ասիցէ ի
քումդ գոլութիւն՝ զամէն. քանզի զոր
ասեան՝ նա ոչ գիտէ։ * Օի դու բար 17
ւոք գոհանաս. այլ ընկերն ոչ շինի։
* Գոհ-

ԵՒ
18 *Վասնզի ես ինձ՝ ըմբռնեցաւն ձեր՝ առաւել լեզուօք խօսիմ։
19 *Այլ ի մէջ եկեղեցւոյ կամիմ բանս հինգ, մինչ խօսիլ զի և զայլս խրատեմ, քան զբազում բանս լեզուաւ։
ԷՒՏ
20 *Եղբարք՝ մի՛ լինիք տղայք մտօք՝ այլ՝ ի չարեաց տղայացարուք. և մտօք կատարեալք լինիջիք ։ *Վասն և
21 ‖ Ես. 28. 11. յօրէնսն գրեալ է. ‖ եթէ յօտար լեզուս՝ և՝ ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ ժողովրդեանդ ընդ այսմիկ՝ ասէ Տէր։ *Պատուիրեմն լեզուք նշանակի վասն են՝ ոչ հաւատացելոց՝ այլ անհաւատից ։ իսկ մարգարէութիւն՝ ոչ անհաւատից, այլ հաւատացելոց։
22
23 *Պա եթէ գայցէ ամ եկեղեցին՝ ի մի վայր, և ամենեքին՝ ի լեզուս խօսիցին. և մտանիցեն անդր ոգիք՝ կամ անհաւատք՝ ոչ ասիցեն թէ զի մոլիք։
24 *Իսկ եթէ ամենեքին մարգարէանայցեն. և մտանիցէ ոք անդր անհաւատ՝ կիմոգիտ, յանդիմանի յամենեցունց. և քննի յամենեցունց ։ *Նէ գաղտնիք
25 սրտի նորա յայտնի լինին։ և ապա անկեալ՝ ի վերայ երեսաց՝ երկիրպագա նիցէ Աստուծոյ՝ և խոստովան լինիցի՝ թէ արդարև Աստուած՝ ի ձեզ։ *Նէ արդ՝ զի՞նչ
26 իցէ եղբարք. յորժամ՝ ի մի վայր ժողովիցիք , իւրաքանչիւրոք՝ ի ձէնջ՝ եթէ զսաղմոս ունիցի , թէ զվարդապետութիւն ունիցի , եթէ զյայտնութիւն ունիցի , թէ զլեզուս ունիցի՝ եթէ զթարգմանութիւն ունիցի. ամ՝ ի շինուածք լինիցի ։ *Եթէ ի լեզուս ոք
27 խօսեսցի՝ երկուք. և եթէ ևս աւելի՝ երեք ։ և ապա միբաժինջք ։ և մինն
28 թարգմանիցէ ։ *Պա եթէ չիցէ ոք՝ որ թարգմանիցէ՝ լուռ լինի յեկեղեցւոջն ։ ընդ միտս իւր՝ և ընդ Աստուած խօսեսցի ։ *Այլք մարգարէք երկու,կամ
29 երեք խօսեսցին ։ և այլքն քննեսցեն։
30 *Պա եթէ այլոյ ումեք որ նստիցի , յայտնեսցի՝ առաջինն լռեսցէ ։
31 *Վասնզի կարօղք էք ամենեքին մի ըստ միոջէ մարգարէանալ՝ զի ամենեքին ուսանիցին. և ամենեքեան միսիթարեսցին։ *Եւ հոգիք իսկ մարգարէից՝ մարգարէից հնազանդին։
32
33 *Ոչ ի եթէ խռովութեան Աստուծ՝ այլ խաղաղութեան. ոպէս յամ եկեղեցիս սրբոց † ։ *Կանայք յամ եկեղեցիս լռեն
34 † ուստ ցանեմ ‖ Օննո. 3. 16. լինին. զի ոչ հրամայի նոցա խօսիլ՝ այլ հնազանդ լինիլ. ոպէս ‖ և օրէնքն իսկ ասէ։ *Պա եթէ ուսանիլ ինչ կամիցին՝ ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն ։ քանզի անպատեհ է կնոջ մարդոյ
35
36 յեկեղեցւոջ խօսիլ։ *Նէթէ ի ձէնջ

ԳԼ
ՈՒ Ի ԺԱ
1 *Ծուցանեմ ‖ ձեզ եղբարք զաւետարանն իմ, զոր աւետարանեցի ձեզ. զոր և ընկալայք. յոր և հաստատեալդ էք։ *Որով ապրեցայքն։ որով
2 բանիւ աւետարանեցի ձեզ՝ եթէ ունիցիք ։ բայց եթէ ի զուր ինչ հաւատացիք ։ *Օի ես ձեզ զայն նախ աւանդեցի՝ զոր և ես ընկալայ։ թէ Քրիստոս մեռաւ վասն մեղացն մերոց, ‖ ըստ գրոց։ ‖ Եսա.
3 4 *‖ Նէ զի թաղեցաւ ։ թէ և յարեաւ 53. 5.
5 յաւուր երրորդի ըստ գրոց ։ *Նէ ‖ Ցով. 20. 15.
6 թէ երևեցաւ Կեփայի. և ապայ մեսանիցն։ *Պայ երևեցաւ աւելի ևս քան զհինգ հարիւր եղբարց միանգամայն. յորոց բազումք կան մինչև ։ Ցով. 2. 3.
7 ցայժմ, և ոմանք ննջեցին ։ *Նէ ապայ երևեցաւ Յակոբայ։ ապայ առաքելոցն
8 ամենեցուն ։ *Յուսկ յետոյ քան զամենեսին իբրև անարգի միոջ՝ ‖ երևե ‖ Գործ.
9 ցաւ և ինձ ։ *‖ Օի ես իսկեմ տրուսն 9. 3.
առաքելոց. որ չեմ իսկ արժանի թէ ‖ Գործ.
կոչեցայց առաքեալ։ զի հալածեցի զ 3. 8.
10 Կեղեցին Աստուծ ։ *Այլ շնորհօքն Աստուծոյ եմ, զինչ և իցեմ։ և շնորհք նորա որ ինձ՝ ընդ ունայն ինչ ոչ եղեն ։ այլ առաւել քան զնոսա ամենեսեան վաստակեցայ ։ և ոչ եթէ ես՝ այլ շնորհն ինձ՝
11 որ ընդ իս ։ *Արդ՝ եթէ ես՝ և եթէ նոքա՝ այսպէս քարոզեցաք ։ և դուք
12 այսպէս հաւատացիք ։ *Պա թէ Քրիստոս՝ եթէ ի մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ ասեն ոմանք ի ձէնջ՝ եթէ
13 յարութիւն մեռելոց չիք։ *Նէթէ յարութիւն մեռելոց չիք , ապա և Քրիստոս
14 յարուցեալ ։ *Նէ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւն մեր. ընդունայն են և հաւատքն ձեր ։
15 *Նէ գտանիցիմք սուտ վկայքնի. զի վկայեցաք զնոյն թէ յարոյց զՔրիստոս, զոր ոչն արդեօք յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ
16 յառնեն ։ *Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն՝ ապա և Քրիստոս չէ յարուցեալ։
17 *Նէ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ. ընդունայն են հաւատքն ձեր։ և տակաւին
18 ի նմին մեղս կայցէք։ *Իսկ արդ՝ որք ննջեցին ի Քրիստոս, կորեան արդեօք։
*Նէթէ

*Լ՚ԹԷ այսու կենօքս միայն յուսա- 19
ցեալ եմք՝ ի Ք՚Ն, ողորմելիք եմք քան
զամենայն մարդիկ։

ԼԻ. *Լ՚Ա՛Լ արդ Ք՚Ն յարուցեալ է՝ ի մե- 20
ռելոց՝ ‖ առաջին պտուղ ննջեցելոց։
‖ Կողոս. 1. 18. Յայտ. 1. 5. *Ք՚անդր մարդով եղև մահ, և մար- 21
դով յարութի՛ւն մեռելոց։ *‖Ա՛ն ադա- 22
մայն ամենեքեան մեռանին. նոյնպէս
և Ք՚ին՝ ամենեքեան կենդանասցին։
‖ Ա. Թես. 4. 15. * ‖ Ի՛սրաքանչիւր յիւրում կարգի։ 23
նախ Ք՚ն, և ապա՝ Ք՚ենականք՝ ի գալս-
տեան նո՛ր։ *Լ՚Ա՛ ապա կատարած լիցի 24
ժամ տայցէ՝ ի ձեռս ղԱստուածոյրն
հա՛յր, և հօր։ յորժամ խափանեսցէ զամ
իշխանութի՛ւնս՝ և զամ պետութի՛ւն, և
զզօրութի՛ւն։ *Օ՛ի պարտ է նմա թա- 25
‖ Սաղմ. 109. 1. գաւորել՝ ‖ մինչև դիցէ զամ թշնամիս
՝ի ներքոյ ոտից իւրոց։ *Յետին թշ 26
Եբրայ. 1. 13. նամին խափանի մահ։ ‖ և զամ ինչ
Ա. Կոր. 10. 13. հնազանդ արար ՝ի ներքոյ ոտից նո՛ր։
‖ Սաղմ. 8. 8. Եբրայ. 2. 8. այլ յորժամ ասիցէ՝ *Ա՛յն հնազան- 27
դեալ է նմա հա՛մ, յայտ է՝ թէ բաց
յայնմանէ՝ որ հնազանդեցոյց նմա
զնա՛մ։ *Ա՛յլ յորժամ հնազանդեսցի 28
նմա հա՛մ՝ յայնժամ և ինքն որդի հնա
զանդեսցի այնմ՝ որ հնազանդեցոյց
նմա զնա՛մ՝ զի եղիցի Ա՛ստ ամ յա՛մի։
*Ա՛պա թէ ո՛չ՝ զի՞նչ գործիցեն, որք 29
մկրտիցինն վա՛ռ մեռելոց։ եթէ արդա
րև մեռեալք ո՛չ յառնեն. ընդէ՞ր իսկ
զնաս մկրտին վա՛ռ նոցա։ *Ա՛նդէր և 30
մեք ձգնիմք յամ ժամ։ *Ա՛՛ն հանա 31
պազ մեռանիմք։ ՝ի պարծանս ձեր
երդնում եղբարք՝ զոր ունիմ ՝ի Ք՚Ն
Յ՚ի Տ՚ր մեր։ *Ա՛ԹԷ (վա՛ մարդոյ) 32
՝ի գազանամարտի լեալ էի յԵփեսոս՝
զի՞նչ օգուտ էր ինձ, եթէ մեռեալք
‖ Եսայ. 22. 13. Ա. Կոր. 15. 32. ո՛չ յառնեին։ ‖ կերիցո՛ւք՝ արբցո՛ւք
զանազի վաղիւն մեռանիմք։ *Մի՛ խա 33
բիք. ապականեն զբարս քաղցունս
Եսայ. 22. 13. Ա. Կոր. 56. 12. բանք չարք։ *Զթափեցարո՛ւք արդա 34
րութի՛ւն և մի՛ մեղանչէք. զի զգիտու
թի՛ւն ոմանք ո՛չ ունին. ամօթ ոմանց
ձերոյ ասեմ։

ԼԻԻ. *Ա՛յլ ասիցէ ոք. զիա՞րդ յառնեն մե 35
ռեալք՝ կամ որով մարմնով գայցեն։
*Ա՛՛նմիտ՝ դու զոր սերմանեան, ո՛չ կեն 36
դանանայ՝ թէ ո՛չ մեռանիցի։ *Ա՛ն 37
զոր սերմանեան, ո՛չ զնոյն մարմին, որ
ծնանելոցն իցէ, սերմանես. այլ հաւ
մերկ. եթէ ցորենոյ իցէ՝ և եթէ այ
լոց սերմանեաց։ *Ա՛ն Ա՛ստ տայ նմա 38
զմարմինն՝ ո՛րպէս և կամի։ և իւրաքանչիւր
րոց սերմանեացն զիւր մարմին։ *Ա՛՛ 39
ամ մարմին նոյն մարմին է։ այլ այլ մար
մին է մարդկան, և այլ մարմին անաս
նոց. այլ մարմին թռչնոց՝ և այլ մար
մին ձկանց։ *Ա՛ն մարմինք երկնաւո- 40
որք՝ և մարմինք երկրաւորք։ այլ՝ այլ
փառք երկնաւորաց՝ և այլ փառք երկ
րաւորաց։ *Ա՛յլ փառք արեգական, 41
և այլ փառք լուսնի. և այլ փառք աս
տեղաց։ և աստղ զաստղ առաւե
լէ՛ փառօք։ *Ա՛յնպէս և յարութի՛ն 42
մեռելոց։ սերմանի ապականութի՛ւն՝
և յառնէ առանց ապականութե՛ն։
* Սերմանի անարգութի՛ւն՝ և յառնէ 43
փառօք։ սերմանի տկարութի՛ւն՝ և յառ
նէ զօրութի՛ւն։ *Սերմանի մարմին շղն 44
շաւոր՝ և յառնէ մարմին հոգևոր։ եթէ
գոյ մարմին շնչաւոր՝ գոյ և հոգևոր։
‖ Ծննդ. 2. 7. * ‖ Ի՛րպէս և գրեալ է։ ‖ եղև մարդն 45
առաջին Ա՛դամ, ՝ի շունչ կենդանի։
երկրորդ Ա՛դամ՝ ՝ի հոգի կենդանա
րար։ *Ա՛յլ ո՛չ նախ հոգևորն. այլ 46
շնչաւորն, և ապա՝ հոգևորն։
*Ա՛ռաջին մարդն յերկրէ՝ հողեղէն՝ 47
իսկ երկրորդ մարդն՝ Տ՚ր յերկնից։ յերկնից՝
*Ի՛րպէս հողեղէնն, նոյնպէս և հողե 48 երկնե-
ղէնքն։ և որ՝ երկնաւորն՝ նոյնպէս և ղէն.
երկնաւորքն։ *Ա՛՛ն զգեցաք զպատ 49
կեր հողեղինին. զգեցցո՛ւք և զպատ
կեր երկնաւորին։ *Ա՛յայց զայս ասեմ 50
եղբարք՝ եթէ մարմին և արիւն զար
քայութի՛ւն՝ ո՛չ ժառանգել ո՛չ կարեն։
և ո՛չ ապականութի՛ւն զանապականու
թի՛ւն ժառանգէ։ *Ա՛յդ՝ զնորհուրդ 51
ի՛ ասեմ ձեզ. ամենեքեան ննջեսցո՛ւք, ամենե-
այլ ո՛չ ամենեքեան նորոգիցո՛ւք։ ւեան յա
*Յանկարծակի յականթօթափել՝ ՝ի ըզ- 52 րեցո-
փոյլ յեաին։ քանզի փող հարկանի, և
մեռեալք յարիցեն առանց ապակա
նութե՛ն։ և մեք նորոգիցո՛ւք։
*Օ՛ի պարտ է ապականութե՛ս այս 53
միկ զգենուլ զանապականութի՛ւն։ և
մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զան
մահութի՛ւն։ *Ա՛յլ յորժամ մահկանա 54
ցուս այս զգեցցի զանմահութի՛ն. և
ապականացուս զանապականութիւն,
յայնժամ եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ.
‖ Եսայ. 13. 14. ‖ եթէ ընկլաւ մահ ՝ի յաղթութի՛ւն։
*Ո՛ր է մահ յաղթութիւն քո։ ո՛ր 55
դժոխք խայթոց քո։ *Խայթոց մա- 56
հու մեղք են, և զօրուն մեղաց օրէնք։ Եբրայ. 2. 14.
*‖Ա՛յլ շնորհք ՝ի՛ որետ մեզ զյաղ 57 ‖ 1. Յովհ.
թութի՛ն ՝ի ձեռն Տ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի։ 5. 5.
*Ա՛յսուհետև եղբարք իմ սիրելիք, 58
հաստատուն եղերուք՝ անշարժ կա
ցէք. առաւել լերուք ՝ի գործս Տ՚ն յամ
ժամ։ գիտասջիք՝ զի վաստակք ձեր՝
ո՛չ են ընդունայն առաջի Տ՚ն։

ԳԼ. ԺՕ.

Ա. Օ. Ա՛յլ վասն հաշուին, որ ՝ի սրբոն է, 1
ո՛րպէս պատուիրեր եւոու եկեղեցեացն
գաղատացւոց՝ նոյնպէս և դուք առնէք
ջիք։

եկեսցէ առ ձեզ եղբարբք հանդերձ։
և արդեօք ոչ էին կամք, զի այժմ ե-
կեսցէ. այլ եկեսցէ, յորժամ պարա-
13 պեսցի։ * Նոկեցէք՝ հաստատուն կա-
ցեք ի հաւատս։ ժրացարուք՝ զօրացա
14 րուք։ * Ամենայն ինչ ձեր սիրով լի-
15 նիցի։ * Աղաչեմ զձեզ եղբարբք՝ դի-
տեք զառնն ստեփանեայ՝ և փորտու-
նատեայ՝ † որք են պատուական աբայեցւոց † Ասոյ.
և ի պաշտօն սրբոյն կարգեցին զան- Կոփ.
16 ձինս։ * Օի և դուք հնազանդք լինի
ցիք այնպիսեացն. և ամի, որ գործա-
17 կից եղէ և վաստակակից։ * Ընդուն
եղէք ի գալ ստեփանեայ՝ և փորտունա
տեայ՝ և աբայիկոսի. զի զձեր պակա-
18 սութիւն նոքա լցին։ * Ահաղ հանգուս
ցին զոգի իմ և զձեր։ արդ ծանիջիք
19 զայնպիսիսն։ * Ողջոյն տան ձեզ եկե
ղեցիքն ասիայեւոց։ ողջոյն շատ տան
ձեզ՝ ակուիլիա՝ և պրիսկիլիա՝ հան-
դերձ առանին եկեղեցեաւն իւրեանց։
20 * Ողջոյն տան ձեզ եղբարք ամենե-
քեան։ ողջոյն տուք միմեանց ի համ
21 բոյր սրբութեան։ * Ողջոյնդ պիտ՝ իմոյ
22 ձեռին պօղոսի։ * Եթէ ոք ոչ սիրէ
զՏէր Յս, եղիցի նզովեալ՝ մարանա
23 թայ։ * Շնորհք Տեառն մերոյ Յսի Քրի
24 ստոսի ընդ ձեզ։ * Իմ սիրն իմ՝ ընդ ամենե
սին ձեզ ի Քս Յս։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԿՈՐՆԹՈՍԱՑՍ ԹՂԹԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ։

Գլուխ Հարսնեղրոյր։

ՕԳՈՍ Ա
ԱՌՔԱԲԵԼ Յի ՔՐԻ կամօքն
Աստուծոյ, և տիմոթէոս
եղբայր։ եկեղեց
ւոյդ Աստ՝ որ է ի
կորնթոսոս քաղաքի
ամենեքումբք,
որք են յամ կողմանս աքայեցւոց։
2 * Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն
յայր Հօրէ մերմէ՝ և ի Տէ Յսէ ՔՐԻՍ։
Ա Եդես. 3 * Օրհնեալ Աստ և Հայր Տեառն մերոյ
1. 3. Յսի ՔՐԻ. Հայր գթութեց. և Աստ ամ
1. Պետ. 4 ենայ մխիթարութեան։ * Որ մխիթարէ զմեզ
1. 3. յամ նեղութիւնս մեր։ առ ի կարող լի

նելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝ որք
յամ՝ նեղութիւն իցեն, մխիթարութեն՝
5 որով մեք մխիթարիմք յայ։ * Օի որ
պէս առատեան չարչարանքն ՔՐԻ ի մեզ.
նոյնպէս և՝ ի ձեռն ՔՐԻ առատ լիցի
6 և մխիթարութիւնն մեր։ * Օի եթէ
նեղիմք վա՛ ձերոյ մխիթարութեան և
փրկութեան։ և եթէ մխիթարիմք վասն
ձերոյ մխիթարութեան։ կամ քաջալե-
րիմք վա՛ ձերոյ քաջալերութեան և փրկ
կութեան։ որ յաջողեալն է համբերուք
նոցին չարչարանաց. զոր և մեքն չար-
7 չարիմք։ * Եւ յոյս մեր հաստատուն
է վա՛ ձեր։ քանզի գիտեմք, եթէ որպ
կցորդք եմք չարչարանացն՝ նոյնպէս
8 և մխիթարութեն։ * Ոչ կամիմ զի
միմ տգէտս լինիլ զձեզ եղբարք՝ վա՛
նեղութեն մերոյ եղելոյ յասիայ։ զի
առա

առաւել քան զկար մեր ծանրացաք.
մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և՝ ի կենաց։
9 * Այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մա-
հու ընկալաք։ զի մի՛ յանձինս ապաս
տանիցիմք՝ այլ Աստ՝ որ յարուցանէ
10 զմեռեալս։ * Որ յայնպիսի մահուանէ
փրկեաց զմեզ և փրկեսցէ։ * Որում
11 յուսացեալեմ, եթէ տակաւին փրկես
ցէ օգնականութեամբ աղօթից ձերոց վա
ստեր։ զի՛ ի բազմադէմ շնորհացն, որք
են՝ ի մեզ. բազմօք յաձախեսցին գո-
հութիքն վասն մեր։
ՌԿ 12 * Վասնզի պարծանք մեր այս են. վկա
յութի մտաց մերոց։ զի սրբութեամբ
և առատութեամբ Աստ՝ և ոչ մարմնեղէն
իմաստութեամբ։ այլ շնորհօքն Այ շրջե-
ցաք յաշխարհի։ բայց առաւել ևս առ
13 ձեզ։ * Վասնզի ոչ եթէ այլ ոմիք ինչ
դրեմք առ ձեզ։ այլ զոր ընթեռնուս
ցուք՝ և գիտակ լինիցիք։ քանզի յոյս
առ եթէ մինչև՝ ի վախճան գիտիցէք.
14 * Որպ և խելամուտք եղէք մեզ փոքր՝ ի
շատէ։ զի պարծանք ձեր եմք. որպ և
դուք մեր յաւուրն Տեառն մերոյ Յի Քրի։
15 * Եւ յայս ապաստան կամէի նախ առ
ձեզ գալ՝ զի դուք կրկին շնորհս ըն-
16 դունիցիք։ * Եւ՝ ի ձէնջ երթալ՝ ի
մակեդոնիա. և՝ ի մակեդոնիոյ գալ
առ ձեզ։ և՝ ի ձէնջ յուղարկիլ՝ ի հրէ-
աստան։ * Յոկ եթէ զայս խորհեցայ՝ 17
ոմն եթէ թեթևաւութ՞ինչ գնացի։ և
կամ զոր խորհիմն ըստ մարմնոյ՝ ինչ
խորհիցիմ՝ (այլ) զի եղէկի յինէն կող
մանէ. այո, այո։ և ոչն, ոչ։ * Հաւա 18
տարիմ է Աստ՝ զի բանն մեր՝ որ առ
ձեզ եհաս՝ ոչ է այո, և ոչ։ * Վասնզի 19
Որդին Աստ Յի Քրի, որ՝ ի ձեզ մեօք
քարոզեցաւ, ինև և սիղուանոսիւ, և
տիմոթէոսիւ, ոչ եղև այո, և ոչ. այլ
այոն՝ ինամին եղև։ * Օր որչափ աւե 20
տիքն Աստ՝ են՝ ինամա այոն։ վասն որոյ
և նովին ամէնն մեօք՝ ի փառս Աստ։
* Այլ որ հաստատեացոյն զմեզ ձեօք 21
հանդերձ՝ ի Քրի, և որ եօծ զմեզ՝ ոճծ
է։ * Որ և կնքեաց զմեզ. և ետ զառ 22
հաւատեայ հոգւոյն՝ ի սիրտս մեր։
* Աստ ես վկայ զՈճ կոչեմ անձին ի- 23
մոյ. զի վճռ խնայելոյ՝ ի ձեզ՝ ոչ և եկի
՝ ի կորնթոս։ զի ոչ եթէ տիրեմք ձեզ
հաւատովք՝ այլ գործակիցք եմք
շնորհացդ ձերոց. քանզի հաւատովք
հաստատեալ կայք։

Գ.Ի: Բ.

ԲԱյց զայս և եթէ ընտրեցի՝ զի մի՛ 1 ՌՕ.
միւս անգամ տրտմութեամբ եկից առ
ձեզ։ * Օր եթէ ես տրտմեցուցանեմ 2
զձեզ։ և ո՞վ է՝ որ ուրախ առնիցէ զիս,

3 եթէ ոչ՝ որ տրտմիցի յինէն։ * Եւ Եկայս
զայս զի գրեցի՝ զի ոչ յորժամ գայ- գրեցի՝
ցեմ, զտրտմութիւն ինչ կրիցեմ, ուստի
արժան իցէ ինձ ուրախ լինել։ յուստ
ցեալ եմ՝ ի ձեզ ամենեսեան. զի իմ
ուրախութիւնս՝ ձեր ամենեցուն է։
4 * Օր՝ ի բազմից վշտաց՝ և՝ ի նեղու
սրտի գրեցի առ ձեզ բազում արտաս
ուօք։ ոչ զի տրտմիցիք՝ այլ զի զսէրն
իմ գիտասջիք, զոր ունիմ առաւել աս
5 պէս առ ձեզ։ * Այլ եթէ ոք տրտմե
ցոյց՝ ոչ եթէ զիս տրտմեցոյց. այլ փոքր
՝ի շատէ՝ զի մի՛ ծանրասցայց ամենեցուն
6 ձեզ։ * Ո՞ւմ է այնպիսւոյն պատու
հասն այն՝ որ՝ ի բազմից անտի է։
7 * Այսուհետև նմին հսկառակ մա
նաւանդ հնորհել ձեզ նմա՝ և մխիթա
րել. զի մի՛ յառաւել տրտմութենէն
8 ընկղմեսցի այնպիսին։ * Ընդ որոյ աղա
չեմ՝ զձեզ հաստատել՝ ի նա զսէրն։
9 * Վասն այնորիկ խակ և գրեցի. զի զչափ
առ իմ զձեր՝ եթէ յամի հպատակ իցէք։
10 * Եթէ ումեք հնորհիցէք՝ և եւ քանզի
և ես եթէ հնորհիցեմ, զորինչ հնորհի
11 ցեմն՝ վասն ձեր՝ ի դէմս Քրի։ * Օր մի
զրկիցիմք՝ ի սատանայէ։ քանզի չեմք
ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նր։
ՌԿ 12 * Այլ իբրև հասի ես՝ ի տրոադա
յաւետարանն Քրի, և դուռն բաց եր
13 ինձ՝ ի Տէր։ * Ոչ եւս զհանգիստ հոգ
ւոյ իմոյ։ քանզի ոչ գտի ես անդ զտի
տոս զեղբայր իմ՝. այլ հրաժարեալ
՝ի նոցանէ՝ գնացի՝ ի մակեդոնիա։
14 * Այլ Աստ հնորհ՝ որ յամի հռչակ
հարկանէ զմեզ՝ ի Քրի Յի, և զհոտ
գիտութեան իւրոյ յայտնի առնէ մեօք
15 յամենայն տեղիս։ * Օր հոտ անոյշ եմք
Քրի առ Աստ՝ ի մէջ փրկելոցն՝ և՝ ի
16 մէջ կորուսեալոցն։ * Ումանց հոտ՝ ի
մահուանէ՝ ի մահ։ և ումանց հոտ՝ ի
կենդանութենէ՝ ի կեանս։ և առ այս ո
17 բասական իցէ։ * Վասնզի ոչ եմք իբ
րև զայլսն, որք վաճառականք լինին
բանին Այ. այլ իբրև՝ ի հաստատու
թենէ. այլ իբրև Աստ՝ առաջի Աստ
՝ի Քրի խօսիմք։

Գ.Ի: Գ.

1 Սկսանիմք այսուհետև վերստին
զանձինս ընծայեցուցանել ձեզ։
թէպէտ և ոչ պիտոյ իցեն մեզ՝ (ոպ
ումանց) թուղթք ընծայութենէ առ ձեզ.
2 կամ՝ ի ձէնջ։ * Այլ թուղթք մեր
դուք էք՝ գրեալ՝ ի սիրտս մեր՝ ծանու
ցեալ և ընթերցեալ յամենայն մարդկանէ։
3 * Յայտնեալք՝ զի էք թուղթք Քրի՝
պաշտեցեալք՝ ի մէնջ։ և գրեալ՝ ոչ
մրով, այլ հոգւով Աստ կենդանւոյ։

զերիտաս անհաւատիցն, զի մի ծագեսցի՛ ի նոսա լուսաւորութիւն աւետարանի փառացն Ք՚ի, որ է պատկեր անեղ
5 բևռութիւն Ա՚Յ։ * Օի ոչ եթէ զանձինս քարոզեմք՝ այլ զՅ՚ն Ք՚ն զՏէր մեր։ և զմեզ ծառայս ձեզ վ՚ն Ք՚ի։
6 * Օի Ա՚Ճ որ ասաց ՚ի խաւարէ զլոյս ծագել. որ և ծագեաց իսկ ՚ի սիրտս մեր զլուսաւորութիւն գիտութեան փա-
7 ռացն Ա՚Յ ՚ի դէմս Յ՚ի Ք՚ի։ * Ա՚յսու հետև ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս՝ զի առաւելութեան զօրու-
թիւնն իցէ Ա՚Յ, և ոչ ՚ի մէնջ։
8 * Յամի նեղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք։
կարօտեալք՝ այլ ոչ տարակուսեալք։
9 * Հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք։ չարչա-
10 րեալք՝ այլ ոչ սատակեալք։ * Յամ-
ժամ զմահն Յ՚ի մարմինս մեր կրեմք՝ զի և կեանքն Յ՚ի մարմինս
11 մեր յայտնեսցին։ * Վասզի միշտ մեք՝ որք կենդանիքս եմք, ՚ի մահ մատնիմք
վ՚ն Յ՚ի. զի և կեանքն Յ՚ի յայտնի լի-
նիցին ՚ի մահկանացու մարմինս մեր։
12 * Ա՚յսուհետև մահ ՚ի մեզ զօրանայ,
13 և կեանք ՚ի ձեզ։ * Ա՚յդ՝ ունիմք զնոյն
հոգի հաւատոյ. որպէս և գրեալ է։
‖ Հաւատացի՝ վ՚ն որոյ և խօսեցայ։ և ‖ Պս.
մեք հաւատամք՝ վասն որոյ և խօսիմք։ 115.1.
14 իսկ։ * Օայս գիտեմք՝ եթէ որ յա-
րոյցն զՔ՚ն, և զմեզ ընդ Յ՚ի յարուսցէ՝
և յանդիման կացուսցէ ձեօք հնդերձ։
15 * Օի ամ ինչ վ՚ն ձերոյ է։ զի շնորհք
յաճախեալք, ՚ի բազմաց գոհութենէ
անտի՝ առաւելացին ՚ի փառս Ա՚յ։
16 * Վ՚ն որոյ և ոչ ձանձրանամք. այլ
թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապա
կանի՝ այլ ներքինն մարդն մեր նորոգի
17 օրըստօրէ։ * Օի առժամայն յաճա-
խութի թեթև նեղութեանս մերոյ՝ ՚ի
յաւիտենականն առաւելութի, վս
ծանութի փառացն գործէ ՚ի մեզ։
18 * Վասզի ոչ դիտեմք զերևելիսս՝ այլ զաներևոյթսն։ զի երևելիքս առժա-
մանակ մի են. և աներևոյթքն յաւի-
տենականք։

ԳԼ։ Ե։

1 Վասզի գիտեմք՝ եթէ երկրաւոր
տաճար շինուճածոյս մերոյ քակ
տեսցի, շինուճած յՅ՚ն ունիմք. տա-
ճար առանց ձեռագործի, յաւիտենա-
2 կան յերկինս։ * Վ՚ն ընդ այս տաղա- Հբ.ծ.ի.
կամք։ քանզի զբնակութի՛ն երկնից փա-
3 փագիմք զգենուլ։ * Ա՚խասն թէ յոր ‖ Յով.
ժամ զգենուցուք՝ ոչ մերկք գտանի՛ք։ 16. 15
4 ցիմք։ * Վասզի որք եմք ընդ յարկաս Հբ.ծ.ի.
ըս այսմիկ՝ տաղտկամք ծանրացեալք
զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զգն ՚ի վե-

վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի
մահկանացուս ի կենաց անտի։
5 *Ա.Յս որ յաջողէն մեզ ի սոյն Ա.Ջէ. որ ետ մեզ զաւհաւատչեայ հոգւոյն։
6 *Ա.ըդ՝ համարձակիմք յամէ ժամ, և գիտեմք, եթէ որչափ յամենի ի մարմնի աստ՝ օտարանամք ի Տ.Ջէ։ (*Օ.
7 Հաւատովք գնամք՝ և ոչ կարծեօք։)
ևս ոչ թե առնէ 8 *Ա.Յս համարձակիմք՝ և առաւել ևս հաճեալ եմք ելանել ի մարմնոյ աստի՝ և միանալ առ Ա.Ջ։ *Վ որով և առա 9
տանամք՝ զի եթէ յամիցեմք և եթէ ելանիցեմք հաճոյ և եթէ իցեմք նմա։
Հռոմ. 14. 10. * 10 Ա.նպէտ ամենեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջիատենին Ա.ին։ զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնովն՝ զորինչ գործեաց յառաջ՝ եթէ քարի և եթէ չար։ * Իակ արդ զահն 11
Տ.ն գիտելով՝ չափ զմարդկան ինչ միտս հաճիմք. սակայն առաջի աչս յայտնեալ եմք։ բայց ես յուսամ և ի ձեր միտս յայտնի լինել։ * Իբր ոչ եթէ 12
միւսանգամ զանձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ՝ այլ պատճառս տամք ձեզ պարծանաց վասն մերոց. զի ունիցիք առ այնոսիկ՝ որք առ արտս պարծիցին՝ և ոչ սրտիւք։ *Օ եթէ առանցաք ինչ՝ 13
այն Ա.Ջէ. և եթէ ղչափաւանամք՝ այն ձեր է։ * Օ սէրն Ա.ին ստիպէ 14
զմեզ քննել զայս՝ զի եթէ մին փոխանակ ամենեցուն մեռաւ, ապաւասիկ ամենեքեան մեռեալ էին։ * Եւ ի վեր 15
ամենեցուն մեռաւ Ա.ն՝ զի որք կեն՝ դանիք իցեն՝ մի անձանց իցեն կենդանի եւ
նիք. այլ այնմ, որ ի վեր նոցայն մեռաւ՝ և յարեաւ։ *Ա.յսուհետև մեք 16
ոչ ումք գիտեմք մարմնով՝ զի թէպէտ և գիտէաք մարմնով զԱ.ն՝ այլ արդ ոչ և նոյնպէս գիտեմք։ *Ւստի եթէ 17
ի Ա.ն նոր արարած ինչ իցէ՝ զի հինն
Ես. 43. 19. Յայտ. 21. 5. * 18 էանց. և արդ նոր եղեւ ամէն։ *Ա.յլ ամէն ինչ յԱ.էն՝ որ հաշտեցոյցն զմեզ ընդ իւր ի ձեռն Ա.ին։ և ետ մեզ պաշտօնն հաշտութեան։ * Եւ քանզի Ա.Ջ 19
էր՝ Ա.ին զաշխարհս հաշտեցուցանէր ընդ իւր, և չհամարիւնոյ զմեղս նոցա։ և եդ ի մեզ զբանն հաշտութեան։
*Ա.ըդ վասն Ա.ին պատգամաւորիմք՝ ոյն 20
և ասէ բարեխօսութիւնք մեր. աղաչեմ վասն Ա.ին հաշտեցարուք ընդ Աստ։
զի զսյն, * Օ ի այն, որ ոչն գիտեր մեղս՝ վասն 21
մեր մեղս արար. զի մեք եղիցուք նովաւ արդարութիւն Աստ։

Գ.Լ. Զ.

Պ որ ծակիցք եմք ձեր՝ և աղաչեմք. 1
մի ընդունայն զշնորհն Աստ ընդունիլ ձեզ։ * Օ ի ի ժամանակի ընդ 2
Ես. 49. 8. ձՀԸ 2

ունելութեան, ասէ, լուայ քեզ։ և յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ։ ահաւասիկ ժամանակ ընդունելի։ ահա օր
3 փրկութեան։ * Ոչ ումի իւիք տայցիք 1.Կորն. 10. 32.
պատճառս, զի մի արատասցի պաշ
4 տօնն։ *Ա.յլ յամի ընծայեցուցիք զանձինս ձեր իբրև զպաշտօնեայս Աստ համբերութիւք բազմաւ։ ի նեղութիւնս. ի
5 վիշտս. ի չարչարանս։ * Ի գանս. ի բանտս. ի խռովութիւնս. յաշխատութիւնս. ի հսկմունս. ի պահս։ * Ի ս
6 բութիւնս. ի գիտութիւնս. յերկայնմտութիւնս. ի քաղցրութիւնս. ի Հոգւոյնդ. ի
սէր առանց կեղծաւորութեան։
7 * Ի բանս ճշմարտութիւնս. ի զօրութիւնս Ա.յ։ ի զինուն արդարութիւնս՝ որ ընդ ի ձեռն
8 աջմէն և ընդ ահեկէն է։ * Ի պատուոյ և անարգութիւնս. դուխութիւնս և պարսաւս. սատանայութիւնս. իբրև մոլորք՝ և ճշմարիտք.
9 իբրև անծանօթք՝ և ծանուցեալք։
* Իբրև մահկանացուք՝ և ահաւասիկ կենդանիք եմք։ իբրև խրատեալք՝ և
10 ոչ մահապարտեալք։ * Իբրև տրտմեալք՝ և հանապազ ուրախ եմք. իբրև անանկք՝ և զբազումս մեծացուցանեմք. իբրև ոչինչ ունիմք՝ և զամէն ինչ
11 ունիմք։ *Ի ձերանք մեր բացեալք են առ ձեզ, կորնթացիք՝ և սիրտք մեր
12 ընդարձակեալք։ * Ոչինչ նեղիք ի մէնջ՝ բայց եթէ ի գութս ձեր նեղիք
13 ձիք։ *Ա.յդ զնոյն հատուցումն իբրև ընդ որդեակս ունիմ. ընդարձակեցարուք և դուք։ *Ա.ն մի լինիք լծակից
14 անհաւատից։ քանզի զինչ հաղորդութիւն է արդարութեան ընդ անիրաւութեան։ և կամ զինչ հաւասարութիւն լուսոյ
15 ընդ խաւարի։ * Ա.ն կամ զինչ միաբանութիւն է Վ.ին ընդ բեղիարայ։ կամ զինչ բաժին կայ հաւատացելոյն ընդ
16 անհաւատին։ * Կամ զինչ նմանութիւն է տաճարի ումեք ընդ կռոց։ ապաքէն ես դուք տաճար ումեք կենդանւոյ։ որպէս ասաց Ա.Ջ. ես բնակեցայց ի նոսա. և
Ղեւտ. 26. 12. և. 6. 19. 3. 16. 17. Ա.Կոր. 3. 16. 17. և գնայից ի նոսա՝ և եղէց նոցա Ա.Ջ։ և նոքա եղիցին իմ ժողովուրդք։
17 * Վասն որոյ ելէք ի միջոյ նոցա՝ և մեկնեցարուք, ասէ Տ.Ր. և ի պիղծս մի՛
18 մերձենայք։ *Ա.ն ես ընկալայց զձեզ։ և ես եղէց ձեզ ի հայր։ և դուք եղիք ինձ որդիք և դստերս, ասէ Տ.Ր ամենակալ։ Ա.Թագ. 7. 14. Երեմ. 31. 9.

Գ.Լ. Է.

1 Իակ որովհետև զայս ունիմք սիրելիք՝ սրբեսցուք զանձինս մեր յամէ պղծութենէ մարմնոյ և հոգւոյ. կատարեսցուք զսրբութիւն ահիւն Աստ։
2 *Տարայք մեզ, զի ոչ ումեք մեղաք.

ԳԻ: Ը:

1 Ցուցանեմ ձեզ ես եղբարք զՆորհն
այ՝ որք տուեալ են եկեղեցեացն
2 մակեդոնացւոց: * Օր մեծաւ հան
դիսիւ նեղութեաւ՝ առաւելութիւն խընդ
գութեան նոցա. և ծանր աղքատուն նոցա՝
առաւել եղև ի մեծութիւն առատու
3 թեան նոցա: * Օր ըստ կարի նոցա վկայեմ,
4 և աւելի քան զկարս: * Ինքնակամ բա
զում աղաչանօք աղաչեցին զՆորհն,
և զհաղորդութիւն պաշտամանն, որ ի
5 Տեառն՝ տալ ցմեզ: * Ոչ որչափ ակն
ունեաք, այլև զանձինս ևս Տեառն.
նախ Ցն՝ և ապայ մեզ կամօքն Աստ
6 * Աղաչել զտիտոս՝ զի նա սկսաւն յա
ռաջագոյն, նոյնպէս և կատարեսցէ՝ ի
7 ձեզ և զայդ ևս շնորհս: * Այլ որպէս
յամի առաւել էք հաւատով և բա
նիւ, և գիտութիւն՝ և ամ փութով: և
որ ի մէնջ ի ձեզ սէրն է. զի և յայդմ
8 ևս շնորհի առաւել լինիցիք: * Ոչ ուղ
հրամանն տալով ասեմ. այլ վն այլոց
փութոյ, և վն ձերոյ սիրոյ՝ զմտերմու
9 թիւդ փորձեմ: * Զանգի գիտէք զՆ
շնորհսն Ցն մերոյ Յի Աի: զի վն ձեր
աղքատացաւ՝ որ մեծատունն էր. վն
դուք նո աղքատութեանն մեծասջիք:
10 * Ես խրատ ի յայսմիկ տամ: զի այն
իսկ օգտի ձեզ է. որք ոչ միայն զառ
նելն՝ այլ և զկամիլն յառաջագոյն սկը
11 սայք ի հերուն հետէ: * Այժ արդ և
զառնելն իսկ կատարեցէք. զի ուղ յո
ժարութիւն ի կատարել է, նոյնպես և
12 առնելն ըստ ցոյն: * Օր եթէ յո
ժարութիւն առաջնկայ, ըստ ցոյն ըն
ունելի է՝ և ոչ եթէ ըստ չցոյն:
13 * Օր ոչ եթէ այլոց զՀանգիստ կամի
14 ցիմ՝ և ձեզ զնեղութիւն, * Այլ հա
ւասարութիւն. այժմու ժամանակիս,
ձեր առաւելութիւդ՝ ընդ նոցա պակասու
թիւն: զի և նոյ առաւելութիւն եղիցի
ի ձերում պակասութիւդ, զի եղիցի
հաւասարութիւն ուղ և դրեալ է:
15 * Զոր որ զբազումն էառ՝ ոչ առաւե
լաւ. և որ զսակաւն էառ՝ ոչ նուա
զեցաւ:
16 * Այլ շնորհք Աի՝ որ էարկ վնոյն
17 փոյթ վն ձեր ի սիրտ տիտոսի: * Օր
զաղաչանն ընկալաւ՝ և փութացաւ.
յօժարագոյն գիմեայ գալ առ ձեզ:
18 * Ես առաքեցաք ընդ նմա զեղբայրն՝
որոյ գովութիւն յաւետարանի անդ ե
19 ընդ ամ եկեղեցիս: * Ես ոչ այսչափ
միայն, այլ և ձեռնադրեալ յեկեղե
ցեաց անտի, ընդ ետակիս մեր եղև ի
շնորհս յայսոսիկ՝ որք պաշտին ի մէնջ
ի փառս Ցն և ի մեր յօժարութիւն:
* Այլ

ԳԻ

Եւ ի նէր ժառաւ

ոտոյ մեծ նորեցաւ

Ա.Կեռ. 2. 19.

և ոչ զոք էղծաք. և ոչ զոք զրկեցաք:
* Ոչ եթէ ի դատապարտութիւն ինչ 3
ասեմ. քանզի յառաջ իսկ ասացի,
եթէ ի սրտի մերում կայք՝ ի կեալ
և ի մեռանիլ ընդ ձեզ: * Յաղում 4
համարձակութիւն ինձ առ ձեզ. բա
զում պարծանք են ինձ վն ձեր. լի եմ
մխիթարութիւք՝ առաւելեալ եմ ուրա
խութիւք յամ նեղութիւնս մեր:
* Զանգի յորժամ հասաք մեք ի մա 5
կեդոնիա, և ոչ միով հնչիք հանգիստ
գտաք մարմնոյ մերում՝ այլ յամի նե
ղեալք. քանզի արտաքոյ մարտք՝ և ի 6
ներքոյ արհաւիրք: * Այլ որ միխեթա
րէն զխոնարհս, միխեթարեաց զմեզ
Ած ի գալստեանն տիտոսի: * Ոչ մի 7
այն ի գալստեան նր՝ այլև ի միխեթա
րութեանն՝ զոր միխեթարեցաւ նա ի ձեզ.
պատմել մեզ զանձուկն ձեր՝ զող
բումն ձեր՝ զնախանձն ձեր վասն իմ,
մինչ առաւել ուրախ լինիլ ինձ:
* Օր թէ և արտմեցուցի զձեզ թղթ 8
թովն՝ ոչ զղջանամ, թէպէտ և զղջա
ցեալ էի: քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթ
թէն այն՝ (թէ և առ ժամանակ մի)
արտմեցոյց զձեզ: * Այժ ուրախ եմ, 9
ոչ զի տրտմիցիք՝ այլ զի յապաշխարու
թիւն տրտմիցիք: քանզի տրտմեցայք
դուք ըստ Աի. զի մի իւիք զրկիցիք
ի մէնջ: * Օր որ ըստ Նոյն տրտմու 10
թիւն է, զապաշխարութիւն ի փրկու թիւն ||Ա.Կեռ.
առանց զղջանալոյ գործէ. իսկ աշխար 2. 19.
հի տրտմութիւն զմահ գործէ: * Այդ նոյն 11
իսկ որ ըստ Նոյ տրտմեցայք՝ որչափ ինչ
փոյթ գործեաց ի ձեզ. կամ ազերս՝
կամ առաստ՝ կամ երկիւղ՝ կամ անձուկ՝
կամ նախանձ՝ կամ վրէժխնդրութիւն.
քանզի յամի ընծայեցուցիք զանձինս
ձեր՝ թէս լինիլ յիրիս յայդմիկ: * Այս 12
ուրեմն թէ և գրեցի ես առ ձեզ՝ ոչ վն
այնորիկ՝ որ զրկեացն. և ոչ վն այսո
րիկ՝ որ զրկեացան. այլ վն յայտնի լի
նելոյ փութոյն մերոյ՝ զոր ունիմք վն
ձեր առաջի Աի: * Վն այնորիկ միխե 13
թարեալ եմք ի վերայ միխեթարութեն
մերոյ: առաւել ևս խնդացաք ի վերոյ
խնդութեն տիտոսի: քանզի հանգու
ցեալ եր հոգի նր ի մէնջ ամենեցունցի:
* Օր զինչ և պարծեցայ առ նմա վն 14
ձեր՝ ոչ ամաչեցի: այլ ուղ զամ ճշմար
առութիւն խօսեցաք ընդ ձեզ, նոյնպէս
և պարծանքն մեր առ տիտոս ճշմա
րիւք եղեն: * Եւս և գութք նր առաւել 15
ևս են ի ձեզ. քանզի յիշեցուցանէր
մեզ զամենեցուն ձեր զՊնազանդու
թիւն. թէ որպէս ահիւ և դողութիւք ընկա
ղայք զնա: * Ես արդ ուրախ եմ, զի 16
յամի համարձակ եմ առ ձեզ:

* Ոչայց զայս խղճեաք իսկ՝ թէ արատ 20
ոք ինչ դնիցէ ՚ի հաստատութեան յայս
‖ Հռոմ. միկ՝ որ պաշտեցաւս ՚ի մէնջ։ * ‖ Ոչան 21
12.17. զի խորհիմք զբարիս, ոչ միայն առաջի
Տեառն. այլ և առաջի մարդկան։ * Եթէ 22
առաքեցաք ընդ նոսա զեղբայրն մեր՝
զոր ընտրեցաք ՚ի բազում իրս՝ բազում
անգամ պինտ գտեալ։ և առաւել և ա
յժմ պնտագոյն՝ յաւտով մեծաւ ՚ի
ձեզ։ * Ոչայց եթէ վասն տիտոսի ինչ 23
բանք են, իմ հաւասար է՝ և ձեր գոր
ծակից. և եթէ եղբարք մեր, առա
քեալք եկեղեցւոյ՝ և փառք Քրիստոսի։
* Եւ արդ զհանդէս սիրոյ ձերոյ՝ և ըղ 24
մերոյ պարծանացն վասն ձեր, ՚ի դոսա
ցուցջիք յանդիման ամ՛ եկեղեցեացն։

Գլուխ Ը.

Դ. Կոր. Ը. Ա Յ Ս վասն պաշտամանն որ ՚ի սբեանն 1
աւելի է ինձ գրել առ ձեզ։
* Օի գիտեմ զյօժարութիւն ձեր, զոր 2
վասն ձեր պարծեցեալեմ ՚ի մէջ մակե
դօնացւոցն. թէ աքայեացիքն ՚ի տերուն
հետէ պատրաստեն. և ձեր նախանձն
զբազումս յորդորեաց։ * Եւ առաքե 3
ցաք զեղբարսն՝ զի մի պարծանքն մեր՝
որք վասն ձեր՝ ընդունայն լինիցին ՚ի
մասինդ յայդմիկ. այլ (որպես ասէի
իսկ՝) պատրաստացուցանք գտանիջիք։
* Վտուցէ յորժամ գայցեն ընդ մեզ 4
մակեդօնացիքն՝ և գտանիցեն զձեզ
անպատրաստս, և ամաչեսցուք մեք,
(զի մի ասասցուք թէ դուք) ՚ի մասինդ
յայդմիկ պարծանացդ։ * Ետդ կարևոր 5
համարեցայ աղաչել զեղբարս, զի յա
ռաջագոյն եկեսցեն առ ձեզ. և յառա
ջագոյն պատրաստեսցեն, զյառաջա
գոյն խոստացեալ օրհնութիւնն ձեր ՚ի
պատրաստի ունել։ այնպէս իբրև զօրհ
նութիւն, և մի իբրև զագահութիւն։
* Ոչանզի որ սերմանէ ձգդելով՝ ձգդե 6
լով և հնձեսցէ։ և որ սերմանէ առա
տութիւն՝ առատութիւն և հնձեսցէ։
* Իւրաքանչիւր ոմն և յօժարիցի որպ որ 7
‖ Սերաֆ. տիճ. մի առ հարկի և տրտմութիւն։ ‖
35.11. քանզի զտուրս զուարթ առատս սի
րէ Ա՛ստ։ * Ա՛յլ կարող է Ա՛ստ զամ՛ հնար 8
հրս առաւելուլ ՚ի ձեզ։ զի յամի յամ՛
ժամ զամ՛ բաւականութիւն ընկալեալ՝
առաւելուցուք յամ՛ գործս բարու
‖ Յաղ. թեան։ * Որպես և գրեալ է։ ‖ սփռեաց, 9
111.9. ևետ աղքատաց՝ արդարութիւն նորա
մնայ յաւիտեան։

Դ. Կոր. Թ. * ‖ Ա՛յլ այն՝ որ պարգևէ զսերմն սեր 10
‖ Ղուկ. մանահանաց՝ և զհաց ՚ի կերակուր,
պարգևեսցէ՝ և բազմացուսցէ զսեր
55. 10. մունիս ձեր. և աճեցուսցէ զարդիւնս
արդարութեան ձերոյ։ * Յամի ամենա 11
ցեալք ամ՛ առատութեան՝ որ յօրինէ
մեօք զգոհութիւն Ա՛ստ։ * Օի պաշտօն 12
հարկիս այսորիկ՝ ոչ միայն առ՚ի լնուլ
զպակասութիւն սրբոցն է. այլ և առա
տելով բազմաթիք գոհութիւնս Ա՛ստ։
* Յանդիսիմ պաշտամանս այսորիկ 13
փառաւորել զԱ՛ստ ՚ի վերայ հնազանդու
խոստովանութիւն ձերոյ յաւետարանն
Ք՛ի։ և առատութիք հաղորդութեն
՚ինոսա՝ և յամենեսին։ * Եւ նոցա ա 14
ղօթիք վասն ձեր՝ քանզի անձկացեալ են
առ ձեզ վասն առաւել շնորհացն ՚ի
որ՚ի ձեզ։ * Ա՛յլ շնորհք ՚ի վերայ 15
անպատում պարգևացն նորա։

Գլուխ Ժ.

Դ. Կոր. Ժ. Ա Յ Լ ես իսկ պօղոս աղաչեմ զձեզ 1
հեզութիք և հանդարտութիքն
Ք՛ի. որ յանդիման ձեզ՝ իբրև զտա
ռապետ ՚ի միջի ձերում՝ բայց
՚ի հեռուստ համարձակիմ առ ձեզ։
* Ա՛ղաչեմ, զի մի ՚ի մօտոյ և եթէ հա 2
մարձակիցիմ վստահութիք. կամ հա
մարիցիմ յանդգնիլ ՚ի վերայ ոմանց՝
որք կարծեն զմեզ՝ եթէ ըստ մարմնոյ
գնայցեմք։ * Օի թէպետ և մարմնով 3
գնամք՝ այլ ոչ եթէ ըստ մարմնոյ զին
օճորիմք։ * Օի զէն զինուորութիք 4
մերոյ ոչ է մարմնաւոր, այլ զօրաւոր
յԱ՛ստ, առ՚ի բակակելոյ զամուրս. զխոր
հուրդս քակեմք, * Եւ զամ՛ բարձրու 5
թի հպարտացեալ՝ ի վերայ գիտութիք
Ա՛ստ. և գերեմք զամ՛ միտս ՚ի հնազան
դութիւն Ք՛ի։ * Եւ ՚ի պատրաստի 6
ունիմք խնդրել զվրէժ ամ՛ անհնա
զանդութիք, յորժամ ձեր ևս հնազան
դութիւն կատարեսցի։ * Ք՛ստ իբրա 7
քանչիւր երեսաց դիտեսջիք։ եթէ ոք
վստահ յանձն իցէ Ք՛ի լինիլ, զայս
խորհեսցի դարձեալ ՚ի միտս իւր. թէ
որպես նայն Ք՛ի է՝ նոյնպէս և մեք։
* Օի թէ առաւել ևս պարծեցայց վն 8
իշխանութիք մերոյ՝ զոր ետ մեզ Տ՛ր ՚ի
շինել՝ և ոչ ՚ի քակել զձեզ՝ ոչինչ ամա
չեցից։ * Օի մի թուիցայց իբրև 9
զահ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս։
* Ա՛սիցեք, թուղթս ծանուցք են և 10
ահաւիկք։ այլ տեսիլ մարմնոյ տկար՝ և
բանն արհամարհեալ։ * Օայս խոր 11
հեսցի այսպիսին, զի որպիսիք եմք բա
նիւք թղթովդ ՚ի հեռուստ, նոյնպիսիք
և ՚ի մօտոյ արդեամբք։ * Օի ոչ իշ 12
խեմք կշռել և հաւասարել զանձինս
մեր ոմանց, որք զանձինս իւրեանց ձեզ
ընծայեցուցանեն։ այլ անձամբք յան
ձինս՝ զանձինս չափեն, և ՚ի կշռել ան
ձամբք յանձինս՝ ոչ առնուն ՚ի միտ։
* Ա՛յլ մեք ոչ եթէ յանչափս ինչ պար 13

ծել-

‖ Լքէաս ծիւղաք ։ ‖ այլ ըստ չափու կանօնին ,
4. 7։ զոր բաժանեաց մեզ Ա՛ստ չափու՝ հասա
նել մինչև առ ձեզ ։ * Լբր ոչ եթէ հա 14
առ ինչ չիցեմք ի ձեզ , և ձկտեցուցա
նեմք զանձինս . քանզի մինչև առ ձեզ
հասաք աւետարանաւն Քրի ։ * ԼՀ ոչ 15
յանչափս ինչ պարծիմք օտար վաս
տակօք ։ բայց զյոյս ի ունելիք զաճ
մանն հաւատոյ ձերոյ՝ անդրէն ի ձեզ
մեծանալոյ՝ ըստ կանօնիս մերոյ յա
ւետենից ։ * Լվերջ եւս քան զձեզ 16
աւետարանել՝ ոչ օտար կանօնաւ ի
պատրաստականս ինչ պարծիլ ։
‖ Լրեմ. * ‖ Օի որ պարծի՝ ի Տ՛ն պարծեսցի ։ 17
9.23. * Օի ոչ եթէ որ զանձն ընծայեցու 18
1.Կոր. ցանէ՝ նա է ընտրեալ . այլ զոր Տ՛ն
1.31. ընծայեցուցանէ ։

ԺԱ ։ ՅՈՒ ։

ԺԱ. Լաւ էր եթէ ներեիք փոքր ի և ի 1
մէնջ անզգամութեանս . այլ և ան
ացիք իսկ ։ * Լյախանձեցուցանեմ 2
զձեզ ի նախանձն Ա՛ծ. զի խօսեցայ
զձեզ առն միում , իբրև զկոյս մի ե՛ր
ցանդիման կացուցանել Քրի ։ * Լայլ 3
‖ Օհննէս. երկնչիմ , ‖ մի օձն խաբեաց զԵւայ
3. 4. խորամանկութեամբն իւրով՝ ապականես
զին միտք ձեր ի միամտութենէն՝ որ ի
Քս ։ * Օի եթէ որ գալոյն իսկ՝ զայլ 4
Ա՛ն քարոզիցէ՝ զոր մեք ոչ քարոզե
ցաք ։ կամ զոգի օտար առնուցուք՝ զոր
ոչ առիք . կամ աւետարան օտար՝ զոր
ոչ ընկալայք . բարւոք անասելիք նմ ։
* Լայլ ես այսպէս համարիմ , Թէ ոչ 5
ինչ իբրև պակաս իցեմ քան զլաւ առա
քեալսն ։ * ‖ Եպէտ և ոտիւտ եւս իցեմ 6
բանիւ , այլ ոչ եթէ գիտութեամբ ։ ա
կայն յամենայնի յայտնեցաք զանձինս ամե
նեւեան առ ձեզ ։ * ԼՀ եթէ զլեցաւ ինչ 7
գործեցի , զի զանձն խոնարհեցուցի .
և այն , զի գուք բարձրասցիք ։ զի ձրի
զաւետարանն այն աւետարանեցի ձեզ ։
* Օայլ եկեղեցիս կողոպտեցի առեալ 8
զթոշակ ի ձեր սպասաւորութիւն ։
* ԼՀ յորժամ եկի առ ձեզ , Թէպետ 9
և պակասեցաւ ինչ , ոչ զոք ի մէնջ
ձանձրացուցի ։ զի զպակասութիւնն իմ
լցին եղբարքն եկեալք ի մակեդովնայ
ւոց ։ և յամենայնի առանց ծանրանալոյ ձեզ
զանձն իմ պահեցի՝ և պահեցից ։
* Լանդի գոյ ճշմարտութիւն Քրի 10
զի պարծանքս այս ոչ արգելցին յինէն
ի կողմանս աքայեացւոց ։ * Լնդէր ։ 11
իբրու Թէ ոչ սիրեցեմ զձեզ ։ զայն ած
դիտէ ։ * Օոր առնեմ՝ և արասցիս ։ 12
զի հատից զպատճառս այնոցիկ՝ որք
զպատճառան կամիցին ։ զի որով պար
ծիցինն , և նոքա իբրև զմեզ գտանել

13 ցին ։ * Օի այնպիսիքն են սուտ առա
քեալք . մշակք նենգաւորք . կերպա
րանին ի՛ Քրի առաքելոցն Քրի ։
14 * ԼՀ չէն ինչ զարմանք . քանզի և ինքն
սատանայ կերպարանի ի հրեշտակ լու
15 սոյ ։ * ԼՀ ոչինչ է մեծ՝ Թէ և պաշտօ
նեայք նո՛ր կերպարանին իբրև պաշտօ
նեայք արդարուե ։ որոց կատարածն
եղիցի ըստ գործոց իւրեանց ։
16 * Լկրկէալ ասեմ , (մի՛ ոք համարեսցի
զիս անզգամ : ապա Թէ ոչ՝ գոնե իբրև
զանզգամ ընկալարո՛ւք զիս . զի և ես
17 փոքր մի ինչ պարծեցայց ։) * ԼՀ զոր
խօսիմն՝ ոչ եթէ ըստ Տ՛ն խօսիմ , այլ
իբրև անզգամութի՛ ըստ կարգի պղծ
18 պարծանացս ։ * ԼՀ քանզի բազումք
պարծին ըստ մարմնոյ՝ և ես պարծե
19 ցայց ։ * Ա՛տադիւր իմն անասելիք անմ
20 տացն ձերոյդ խնամտութե՛ ։ * Լանցի
անասելք , եթէ ոք խաբէ զձեզ . եթէ
ոք ծառայեցուցանէ . եթէ ոք ուտէ
զձեր . եթէ ոք առնու ինչ . եթէ ոք
հպարտանայ . եթէ ոք զձեզ յանդի
21 մանն հարկանէ ։ * Լսա անարգանացդ
ասեմ , իբրև Թէ մեք տկարացաք ար
դեօք ։ յորինչ ոք համարձակիցի (անզ
գամութե՛ ասեմ) համարձակիմ և ես
22 * Լբրայեցիք իցեն , և ես ։ իսրայէլացիք
իցեն , և ես ։ զաւակք աբրահամու ի
23 ցեն , և ես ։ * Պաշտօնեայք Քրի իցեն
(յանդգնագոյնս ասացից) Թէ առաւ
ել և ես ։ եթէ վաստակօք՝ առաւել ։
եթէ գանիւք՝ և ս առաւել ։ եթէ բան
տիւ , աւելի քան զնոսա ։ եթէ մահուա
24 ամբք՝ բազում անգամ ։ * Լի հրեից
հնգիցս , ‖ քառասուն միոյլ պակաս պղտաս
25 արբի ։ * ‖ Լերիցս ձաղկեցայ ։ ‖ մի ան նոխան
գամ՝ քարկոծ եղէ ։ ‖ երիցս նաւակոծ գիւ
եղէ ։ գիւր և զգիշեր յանդունդս աս ‖2.( )րի
26 ուսլեցայ ։ * Լճանապարհս բազում 25.3.
անգամ ։ վիշտս Լգեաց ։ վիշտս յաւա ‖Գործ.
զակաց ։ վիշտս յազգէ ։ վիշտս ի հե 16.22.
Թանոսաց ։ վիշտս ի քաղաքի ։ վիշտս ‖Գործ.
յանապատի ։ վիշտս ի ծովու ։ վիշտս 14.18.
27 ի սուտ եղբարց ։ * Լյանս և ի վաս ‖Գործ.
տակս ։ ի տքնութի՛ս բազում անգամ ։ 27.4.
ի քաղց և ի ծարաւ ։ ի պահս բազում
անգամ ։ ի ցուրտ և ի մերկութե՛ ։
28 * ‖ Ոմն զայլ նեղութի՛ս . և զի հանա
պազ խռովանն ի վերայ իմ կօսաիւք՝
29 և հոգ ամ եկեղեցեացն ։ * ‖ Ո՞ հիւ
անդանայ՝ և ես ոչ հիւանդանամ ։ ո՞
գայթագղի , և ես ոչ տապանամ ։
ԺԱ. Լթէ պարծիլ ինչ պարտ իցէ՝ զակա
30 բութենն պարծեցայց ։ * ԼՁ և Հայր
31 Տ՛ն մերոյ Յի՛ Քրի գիտէ՝ որ է օրհ
նեալ յաւիտեանս , զի ոչ սուտ ։
32 * ‖ Լդամասկոս աղգապետն արետայ ‖Գործ.
արքայի 9. 24.

արքային պահէը զքաղաքն գամնակաց
ւոց ունիլ զիս։ *Նէ ընդ պատուհանն 33
վանդակաւ կախեցայ ընդ պարիսպն,
և փախեայ ի ձեռաց նորա։

ԳԼ. ԺՈ.

Ընդ պարծիլ ինչ պարտ իցէ՝ (այլ 1
օգնեն ինչ ոչ։) բայց եկից ի տե-
ՊՀոզԾ. սիլս և յայտնութիւնս Տեառն։ * ‖ Գիտեմ 2
9. 3. զայր մի ի Քրիստոս յառաջ քան զչորեքտա
սան ամ (եթէ մարմնով՝ ոչ գիտեմ. և
եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, Աստ
ուած գիտէ) յափշտակեալ զայնպիսին մին
ևս յերրորդ երկինս։ * Նէ գիտեմ 3
զայնպիսի այր (եթէ մարմնով՝ և եթէ
առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, Աստուած գի-
տէ։) * Օր յափշտակեցաւ ի դրախտն. 4
և լուաւ զբանս անձառս. զորս ոչ է
պարտ մարդոյ խօսիլ։ * Վասն այնպիսւոյ 5
այնորիկ պարծեցայց։ այլ ես անձին ինչ
ոչ պարծեցայց՝ բայց եթէ ի տկարու-
թիւնս։ * Օր ի եթէ և կամիցեմ պարծիլ՝ 6
ոչ եղէց անզգամ. քանզի զարդարս
ասեմ. այլ անխոյեմ, գուցէ ոք հա-
մարիցի յիս աւելի՝ քան զոր տեսանի
ցէ յիս՝ կամ լսիցէ յինէն։ * Նէ զի 7
մի առաւելութեամբ յայտնութեցն
հպարտացայց, տուաւ ինձ խայթ մար-
մնոյ՝ հրեշտակ սատանայ կռփել զիս. զի
մի հպարտացայց։ * Նէ վասն այսորիկ 8
երիցս անգամ աղաչեցի զՏէրն, զի ի
բաց արասցէ յինէն։ * Նէ ասէ ցիս՝ 9
շնորհ քեզ չնորհ իմ. զի զօրութիւն իմ
ի տկարութիւն կատարի։ ևս առ՝ յա-
ւելից ինձ պարծիլ ի տկարութիւնս. զի
բնակեսցի յիս զօրութիւն Քրիստոսի։
ԼՂ * Վասն որոյ հաճեալ եմ ընդ տկարու- 10
թիւնս. ընդ թշնամանս. ընդ վիշտս.
ընդ հալածանս. և ընդ նեղութիւնս վասն
Քրիստոսի. զի յորժամ տկարանամ, յայն
ժամ զօրանամ։ * Նէղէ անզգամ, քանզի 11
դուք ստիպեցիք զիս. զի ինձ պարտ էր
ի ձէնջ զվկայութիւն առնուլ. թէպէտ ոչինչ
պակաս գտայ քան զլաւ առաքեալսն.
զի թէպէտ ես ոչինչ եմ։ * Սակայն 12
նշանք առաքելոյ գործեցան ի ձեզ
ամ համբերութեամբ, նշանօք և արուեստ
սուք և զօրութիւնք։ * Նէ արդ զինչ 13
իցէ՝ որով պակաս գտայ քան զայլ եկե-
ղեցիս. բայց եթէ այնու՝ զի ես զձեզ
ոչ ձանձրացուցի. շնորհեցէք ինձ
զայդ ապաւորդ զայդ։ * Հետասիկ այս երիցս 14
անգամ պատրաստեալ եմ գալ առ
ձեզ. և ձեզ բեռն ինչ՝ ոչ եղէց. քանզի
ոչ խնդրեմ ինչ զձեր՝ այլ զձեզ. քան
զի ոչ պարտին որդիք հարց գանձել՝
այլ հարք որդւոց։ * Նայց ես մեծա- 15
դիւրութեամբ ծախեցից, և ծախեցայց
վասն անձանց ձերոց. զի եթէ և յա-
ռաւել սիրոյն զձեզ սակաւ սիրիցեմ։ սէրելյս
16 * Նէ գրեթէ ես ոչինչ ծանրացայ ձեզ. այլ քանզի խորագէտ էի, խլեցի
17 կալայ զձեզ։ * Միթէ որով առաքեցի առ ձեզ՝ նոքօք ագահեցա՞ ինչ ի
18 ձէնջ։ * Նդաչեցի զտիտոս՝ և առաքե
ցի ընդ նմա զեղբայրն միթէ ագահեցա՞
ինչ զձեր տիտոս։ ոչ նովին ոգւով
գնացաք։ ոչ նովին շաւղօք չրջեցաք։
ՆՕ. 19 * Դարձեալ համարիցիք՝ եթէ յողո
վանկեալ ինչ ձեզ ազերսիցեմք։ առաջի
Նէ՝ ի Քրիստոս խօսիմք։ զի ամ ինչ սիրե
20 լիք վասն ձերոյ չինութեան է։ * Նէ երկն
չիմ, գուցէ եկեալ՝ ոչ որպիսիս կամիմ,
գտանիցեմ զձեզ։ և ես գտանիցիմ
ձեզ՝ զորպիսի և դուք ոչ կամիցիք։
գուցէ դարձեալ՝ հեռ, նախանձ, սրտ
մնուութիւնք, գրդռուիլք, չարախօսուիլք,
քսութիւնք, հպարտութիւնք, ամբարտաւա
նութիւնք, խռովութիւնք՝ իցեն ի մէջ
21 ձեր։ * Գուցէ դարձեալ յորժամ գայ
ցեմ, նկուն ինչ առնիցէ զիս Նէ՝ իմ
առ ձեզ։ և զսուգ առնուցում վասն բազ
մաց յառաջագոյն մեղուցելոց՝ և ոչ
ապաշխարելոց՝ ի վասն պղծութե, և պոռն
կութե, և գիշութե՝ զոր գործեցին։

ԳԻ. ԺՊ.

1 Այս երիցս անգամ գամ առ ձեզ։
‖ զի ի բերանոյ երկուց և երից ‖ 2. Ա. Թէ
վկայից հաստատեսցի ամ բան։ 19. 15.
2 * Յառաջ ասացի՝ և դարձեալ կանխաս Ա՝ար.
ասեմ։ յանդիմանն երկիցս անգամ։ և 18. 16.
այժմ ի բացուստ գրեմ, յառաջա- Ցօհա.
գոյն յանցուցելոցն՝ և այլոցն ամենե- 8. 17.
ցուն։ զի եթէ եկից դարձեալ՝ ոչ Նէբայ.
3 խնայեցից։ * Նմեք զփորձ ինչ խնդ- 10. 28.
րեք Քրի, որ ինևս ընդ ձեզ խօսի. որ
հզօրացեալն է ի ձեզ, և ոչ տկարա-
4 ցեալ։ * Օր ի թէպէտ և խաչեցաւ ի
մերմէ տկարութէ. այլ կենդանի է զո
րութէն Աստ։ և մեք թէպէտ և տկա
րանայցեմք վասն նր. այլ կենդանի լի-
ցուք ընդ նմա զօրութէն Աստ։
5 * Փորձեցէք զանձինս ձեր. եթէ կայք
ի նոյն հաւատս. քննեցէք զանձինս.
եթէ ոչ գիտէք զանձինս՝ զի Քս
ի ձեզ է։ բայց եթէ անպիտանք իցէք. ապա թէ
6 * Նյս ակնուսիմ թէ գիտիցէք. զի ոչ՝ անպ
7 մեք ոչ եմք անպիտանք։ * Նյս խնդ- պան էս
րեմք յԱստ՝ զի մի ինչ արասցէ զչար։ ղէ գ՛
ոչ զի մեք ընտիրք երևիցուք. այլ զի չար ինչ
դուք զբարիս գործիցէք՝ և մեք անպի սանկ-
8 տանք իցեմք։ * Օր ոչ կարեմք ինչ ցեմ։
հակառակ կալ ճշմարտութեն. այլ
վերակացուք եմք ճշմարտութեն։
9 * Նւրախ եմք՝ յորժամ մեք տկարանայ
ցեմք՝

թարեցարու՛ք՝ միաբան լերուք՝ զխա-
ղաղութի՛ արարո՛ք։ և Ա՛Ծ խաղաղու՛ե
12 և սիրոյ՝ եղիցի ընդ ձեզ։ * Ողջո՛ն
տուք միմեանց՝ ի համբոյր սրբութե՛ն։
ողջոյն տան ձեզ սո՛ք ամենեքեան։
13 * Շնորհք Տ՛ն մերոյ Յի՛ս Ք՛ի։ և սէր
Ա՛Ծ։ և հաղորդութի՛ն Հոգւոյն սրբոյ
ընդ ձեզ ամենեսի՛ն։ Ա՛մէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԿՐՈՐԴ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՈՅ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Գլուխ Ա՛։ Առաջներորդ։

ՊԴ

1 ՕՂՈՍ՝ առաքեալ Յի՛ս Ք՛ի՝ ոչ՝ ի մարդկանէ, և ոչ՝ ի միջոցէ մարդոյ՝ այլ՝ ի ձեռն Յի՛ս Ք՛ի, և Ա՛Ծ Հօր՝ որ յարոյց զնա՝ ի մեռելոց։
2 * Եւ ողք ընդ իս են եղբարք ամենա-
քին, եկեղեցեացդ գաղատացւոց։
3 * Շ նորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՛ն
յՅիսուսէ մերմէ՝ և ի Տ՛ն Յի՛ս Ք՛ի։
4 * Որ ետ զանձն իւր վա՛ն մեղաց մերոց՝
զի զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէ աստի չա-
րէ՛։ ըստ կամացն Հո՛ր՝ և Հօր մերոյ։
5 * Որո՛ւմ փառք յաւիտեանս յաւիտե-
նից՝ ամէ՛ն։ * Օ՛ արմանամ՝ զի այդպի՛
6 վաղվաղակի փոփոխիք յայնմանէ՝ որ
կոչեացն զձեզ՝ ի շնորհսն Ք՛ի՝ յայլ
աւետարան։ * Ո՛ր ոչ գոյ այլ՝ բայց
7 եթէ իցեն ոմանք՝ որք խռովեցուցա-
նիցեն զձեզ՝ և կամիցին շրջել զաւե-
8 տարանն Ք՛ի։ * Ա՛յլ թէ մե՛ք, կամ
հրեշտակ յերկնից աւետարանեսցէ
ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն
ձեզ՝ նզովեա՛լ լիցի։ * Որպէս յառաջագոյն
9 ասացաք՝ և արդ դարձեալասե՛մ, ե-
թէ ոք աւետարանեսցէ ձեզ՝ աւելի
քան զոր առի՛ք՝ նզովեա՛լ լիցի։
10 * Ա՛րդ՝ մարդկա՞ն հաճոյ լինիցիմ, թէ
Ա՛Ծ։ կամ՝ խնդրիցե՞մ մարդկան հաճոյ
լինել։ եթէ տակաւին մարդկան հա-
ճոյ լինէի, առա՛ Ք՛ի ծառայ ոչ էի։
11 * Ցուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետա-
րանն, որ աւետարանեցաւ յինէն։ զի
12 ոչ է ըստ մարդոյ։ * Որպէս և ես
ոչ ընդունի՛ի եւ ոչ ուսայ յոմեքէ՛ն։

13 այլ՝ ի յայտնութե՛ն Յի՛ս Ք՛ի։ * Որպէս
լուա՛ք իսկ ե՛ք ձեր զիմ գնացս՝ որ եր
բեմն՝ ի հրէութի՛ն անդ։ զի անչափ հա
լածէի զեկեղեցին Ա՛Ծ և աւար հար
14 կանէի զնա։ * Ե՛ս յառաջադէմ էի՝ ի
հրէութի՛ն՝ քան զբազումս հասակա-
կիցս իմ, որք յազգին իմում էին։
առաւել նախանձախնդիր էի իմոց
15 հայրենի աւանդութեացն։ * Ա՛յլ որ-
ժամ կամեցաւ Ա՛Ծ որոշեաց զիս յորո
վայնէ մօր իմոյ։ և կոչեաց՝ ի ձեռն
16 շնորհսն իւրոց, * Յայտնել զորդին իւր
ինձ։ զի աւետարանեցից զնա՝ ի հե-
թանոսս։ անդէն վաղվաղակի ոչինչ ա-
ռի հանգամանս մարմնոյ և արեան։
17 * Ե՛ս ոչ եկի յերկի՛ր, առ որ յառաջագոյն
քան զիս առաքեալքն էին։ այլ երթայ
յարաբիա։ և դարձեալ դարձայ՝ ի դա՛մ-
18 ասկոս։ * Ա՛պա յետ երից ամաց եկի
յերկի՛ր տեսանել զպետրոս։ և եղէ առ
19 նմա աւուրս հնգետասան։ * Այլ ոք
յառաքելոց անտի ոչ տեսի, բայց մի-
20 այն զյակոբոս զեղբայր Տ՛ն։ * Ա՛յլ
զոր գրեմն առ ձեզ, ահաւասիկ առա
21 ջի Ա՛Ծ՝ զի ոչ ստեմ։ * Ա՛պա եկի՝ ի
կողմանս ասորւոց և կիլիկեցւոց։
22 * Եւ անծանօթ էի երեսօք եկեղե-
ցեացն՝ որք՝ ի Քրիստոս Ք՛ի անտի էին
23 ՝ի Ս՛ն։ * Այլ զի լսելով լուեալ էր։ լսե՛ն
Թէ որ հալածէր զմեզ յայնժամ, արդ
աւետարանէ զհաւատսն՝ զոր երբեմն
24 խախտէր։ * Եւ փառաւորո՛ւ առնէին
ինձ զՔ՛Ծ։

Գլուխ Բ՛։

1 Ա՛պա յետ ամաց չորեքտասանից
միւսանգամ եկի յերկի՛ր ընդ բա-
նաբայ։ առեալ ընդ իս և զտիտոս։
2 * Եւ եկի ըստ յայտնութե՛ն։ և ղա-
զիէ

զէի ՚ի հեթանոս , առանձինն այնո-
ցիկ՝ որք կարծեալքն էին . գուցէ ընդ
ունայն ինչ ընթացեալ իցեմ , կամ
ընթանայցեմ : *Ա.յլև ոչ տիտոս՝ որ 3
ընդ իս ՚ի հեթանոսաց էր , բռնադա-
տեցաւ թլփատիլ : *Ա.յլ վն սպրդո- 4
ղաց սուտ եղբարց , որք սպրդեցան
մտանել դիտել զազատութիւնն մեր՝
զոր ունիմք ՚ի Ա.ն Յ : զի զմեզ ծա-
ռայեցուսցեն : *Որոց և ոչ առժամա 5
նակ մի անացաք հնազանդութեան ,
զի ճշմարտութիւն աւետարանին հաս-
տատեսցի առ ձեզ : *Ա.յլ ոչ կարծե- 6
լոց եթէ իցէն ինչ (որպիսիք ոք եր-
բեմն էին , չէ ինչ ինձ փոյթ . քանզի ‖
Ա.ստ՝ ակն մարդկան ոչ առնու :) զի ինձ
կարծեալքն զայնպիսի ինչ ոչ զգացու
ցին : *Ա.յլ զնորին հակառակն՝ իբրև 7
տեսին թէ հաւատացեալ է ինձ աւե
տարանն անթլփատութեան . ոյն պես
բոսի ՚ի թլփատութենէ : (* Ո՛ի որ յա 8
ջողեացոյ պետրոսի յառաքելութենի թլ
փատութեան՝ յաջողեաց և ինձ ՚ի հե-
թանոսս :) *Իբրև գիտացին զշնոր- 9
հսն , որք տուեալք էին ինձ , յակո-
բոս՝ և կեփաս , և յովհաննէս . որք կար
ծեալք սիւնքն էին . ձեռն ետուն հա
ւանութեան ինձ և բառնաբայ : զի մեք
՚ի հեթանոս , և նոքա ՚ի թլփատու-
թեն : * Այլ միայն զի զաղքատան 10
յիշեսցուք զոր և ես փութացայ զնոյն
առնել :
* Ա.յլ յորժամ եկն կեփաս յանտիոք՝ 11
ընդդէմ դարձայ նորա . քանզի գոդ
իբրև ստգտեալ էին եր : * Վ.ասնզի 12
մինչև եկեալ էին ումանք առ ՚ի յակո
բայ , ընդ հեթանոսս ուտէր անխտիր.
իսկ իբրև եկին , զատանէր՝ և որոշէր
զանձն , երկուցեալ յայնցանէ՝ որք ՚ի
թլփատութենէ անտի էին : * ԵՒ՛ նմ 13
ծաւորեցան ըն նմա՝ և այլ հրեայքն .
մինչև բառնաբաս անգամ խոնարհե
ցաւ ՚ի նոցա կեղծաւորութենն : *Ա.յլ 14
իբրև տեսի թէ ոչ ուղիղ գնան ՚ի ճշ
մարտութեն աւետարանին , ասեմ ցկե
փաս առաջի ամենեցուն . եթէ դու
որ հրեայդ ես՝ հեթանոսաբար՝ և ոչ
հրեաբար կեաս . զիարդ ստիպես հե-
թանոսաց լինիլ հրեարէն : * Ո՛ի մեք 15
բունն հրեայք եմք . և ոչ ՚ի հեթան-
ոսաց մեղաւորք : * Ո՛այս գիտեմք՝ եթէ 16
ոչ արդարանայ մարդ ՚ի գործոց օրի-
նաց . եթէ ոչ ՚ի հաւատոյն Յ՛ի Ա.ն :
և մեք ՚ի Ա.ն Յ՛ն հաւատացաք , զի ար
դարասցուք ՚ի հաւատոյն Ա.ն , և ոչ
‖ Հռոմ. ՚ի գործոց օրինաց : ‖ զի ՚ի գործոց օրի
3.20. նաց ոչ արդարասցի ամենայն մարմին :
* Ւսկ եթէ մինչ խնդրիցեմք արդա- 17

րանալ ՚ի Ա.ն , և գտանիցիմք մեք մե-
ղաւորք : ապաւորեւն Ա.ն մեղաց պաշ
18 տօնեայ եղև : քանւ լիցի : * Ո՛ի եթէ
զոր քակեցի՝ զնոյն միւսանգամ շինի
ցեմ : ապա յանցաւոր զանձն իմ ես
19 ինձէն երևեցուցանեմ : * Ո՛ի ես օրի
նօք , օրինացն մեռայ , զի Ա.Ի կեցից .
20 և ընդ Ա.ի ՚ի խաչ ելից : * Ւսկ կենդա
նի եմ այսուհետև՝ ոչ ես՝ այլ կենդա
նի է յիս Ա.ն : այլ որ այժմ կեամ
մարմնով՝ հաւատովք Որդւոյն Ա.Ի
կեամ՝ որ սիրեացն զիս՝ և մատնեայ
21 զանձն վասն իմ : * Ւսկ ես ոչ անար-
գեմ զշնորհն Ա.Ի : զի եթէ յօրինայ
անտի է արդարութիւն , ապա Ա.ն զուր
մեռաւ :

Գ.Ի : Գ.

Գ.Ո. 1 Ո՛ անմիտ գաղատացիք , ո՞նախանձ
արար զձեզ ոչ հնազանդիլ ճշմար
տութե . որոց գրեթէ առաջի աչաց
Ա.ն Յ՛ն գրեցաւ ՚ի խաչ եղեալ :
2 * Ո՛այս միայն կամիմ ուսանիլ ՚ի ձէնջ.
՚ի գործոց օրինաց զՀոգին ընկալայք՝
3 եթէ ՚ի լսոյ հաւատոյ : *Ա.յդպէս ան
միտք էք . սկսեալ Հոգւով՝ և արդ մար
4 մնով վախճանիք : *Ւսկ այնչափ անցք
անցին ընդ ձեզ զուր՝ եթէ իցէ զուր :
5 * Ւսկ արդ՝ որ բաշխեաց ՚ի ձեզ զՀո-
գին՝ և յաջողեաց ՚ի ձեզ զգօրութիւս.
՚ի գործոց օրինացն է՝ թէ ՚ի լսոյ հաւա
6 տոյ : *Ինչ և գրեալ է : ‖ Հաւատաց ‖ Ծննդ.
աբրահամ Ա.ստ՝ և համարեցաւ նմա 15. 6.
7 յարդարութիւն : *Գիտէք արդեօք. Հռոմ.
զի որք ՚ի հաւատոյ անտի են , նոքա են 4. 3.
8 որդիք աբրահամու : * Յառաջագոյն Գաղ.3.
գիտէր գիր , եթէ ՚ի հաւատոյ անտի 23.
արդարացուցանէ Ա.ծ զհեթանոսս ,
յառաջագոյն խոստացաւ աբրահա-
մու . ‖ Թէ ՚ի քեզ օրհնեսցին ամ ազգք : ‖ Ծննդ.
9 *Ա.յսուհետև՝ որք ՚ի հաւատոյ անտի 12.3.
են՝ օրհնին ընդ հաւատացելոյն աբրա Սիրաք.
10 համու : * Ո՛ի որք միանգամ ՚ի գոր- 44. 20.
ծոց օրինացն են , ընդ անիծիւք են :
քանզի գրեալ է . ‖ Թէ անիծեալ ամ ‖ Գաղ.3.
մարդ՝ որ ոչ կացցէ յամենեսեան գր- 27.26.
եալսն ՚ի գիրս օրինաց՝ առնել զնա :
11 * Ո՛ի օրինօքն ոչ ոք արդարանայ ա- ‖ Հաբ.
ռաջի ՚ա : այն յայտ իսկ է : ‖ զի ար- 2. 4.
դարն՝ ասէ , ՚ի հաւատոյ կեցցէ :
12 *Ւսկ օրէնքն չեն ՚ի հաւատոյ , այլ Ղեւտ.
‖ որ արասցէ զայնոսիկ՝ կեցցէ ՚ինոսին : 1. 17.
13 *Ա.ն գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն, ‖ Ղեւտ.
եղեալ վն մեր անէծք : զի գրեալ է . 18. 5.
‖ Թէ անիծեալ ամ , որ կախեալ կայ- ‖ Գաղ.3.
14 ցէ զփայտէ : * Ո՛ի ՚ի հեթանոսս օրհ 21.23.
նութի աբրահամու եղիցի ՚ի Ա.ն Յ՛ն.
զի մեք զաւետիս Հոգւոյն արասց առ-

5 կնոջէ. և եմուտ ընդ օրինօք ։ * Օր
զնոսա՝ որք ընդ օրինաւքն լինեն՝ գնես-
ցէ ։ զի մեք զորդեգրութեն ընկալցուք։
6 * Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց
Ա.Ծ զՀոգի Որդւոյ իւրոյ՝ ի սիրտս մեր՝ ի վերս
7 որ աղաղակէ Ա.Բայ Հայր ։ * Ա.Ցսու ՅԷր
հետև չես ծառայ, այլ որդի. եթէ
8 որդի և ժառանգ ՅԱ ։ * Ա.Այլ այնժամ
մինչ ոչն գիտեիք զԱ.Ծ՝ ծառայէիք այ
նոցիկ՝ որք ոչն էին ի բնէ աստուածք։
9 * Ա.Այլ այժմիկ ծանեալք զԱ.Ծ, մա-
նաւանդ թէ ծանուցեալք իսկ Ա.Յ.
զիա՞րդ դառնայք միւսանգամ անդ-
րէն ի տարերս տկարս և չաղքատս,
որոց միւսանգամ զանձինս ծառայե-
10 ցուցանել կամիք ։ * Օաւուրս խորհիք՝
և ժամիս՝ և ժամանակս՝ և տարիս ։
11 * Երկնչիմ ի ձէնջ. դուցէ թէ ի զուր
12 ինչ վաստակեցայ ի ձեզ ։ * Աղերսեմ
իբրև զիս. քանզի և ես իբրև զձեզ
էի ։ Եղբարք՝ աղաչեմ զձեզ. չէք ինչ
13 ձեր մեղուցեալ առիս ։ * Գիտէք դուք՝
զի տկարութեամբ մարմնոյ աւետարան
ցի ձեզ զառաջինն ։ և զփորձանսն որք
14 ի մարմնի իմում էին, * Ոչ անար-
գեցիք՝ և ոչ անդամանեցիք ։ այլ իբրև
զՀրեշտակ Ա.Ցն ընկալայք զիս՝ իբրև
15 զԱ.Ն Ցի ։ * Իսկ արդ ուր է երանու-
թիւն ձեր ։ վկայեմ ձեզ՝ եթէ հնար
լինէր՝ զաչս ձեր հանէիք և տայիք ինձ։
16 * Ա.Ըրդ՝ զի թշնամի իմն եղէ ձեզ. զի
17 ճշմարդն խօսեցայ ։ * Ա.Յն նախանձե
ցուցանեն զձեզ ոչ ի բարիս ։ և արդե
լուլ կամին զձեզ՝ զի նո՛ նախանձաւորք
18 լինիցէք ։ * Այլ լաւ է նախանձաւոր
լինել ի բարիս յամ ժամ և ոչ միայն
յորժամ ի ձերում միջի եղէմ։
19 * Որդեակք իմ, զորս դարձեալ վէրս
20 առն երկնեմ, մինչև նկարեսցի Ք.Ն ի
ձեզ ։ * Կամիմ այժմ գալ առ ձեզ՝ և
փոխել զբարբառ իմ. զի տարակու-
21 սեալ եմ՝ ես վ՛ձեր ։ * Ա.ասացէք ինչ
ինձ, որք ընդ օրինաւքն կամիք լինել
22 չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զօրէնս։
* Օր գրեալ է՝ թէ Ա.Բրահամու եր-
կու որդիք եղեն, ‖ մի յաղախնոյ անտի, ‖Օ.ծն.
23 ‖ և մի յազատէն ։ * Ա.Այլ որ յաղախ- ‖Օ.ծն.
նոյն էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր։ և որ 21. 2.
24 յազատէն՝ ըստ աւետեաց ։ * Որ է
առակ օրինակիս. զի այս ինքն են երկու
կտակարանք։ մի՝ ի լերինն սինայ, ի
ծառայութեն ծնեալ՝ որ է Հագար։
25 * Ա.Ան զի սինայ լեառն է յարաբիա՝
հաւասար է այսմ երկրի ։ զի ծառայէ
26 որդւովք իւրովք հանդերձ։ * Ա.Այլ վե-
րինն երկնաւոր է՝ որ է մայր մեր ամե-
27 նեցուն ։ * Օր գրեալ է ։ ուրախ լեր ‖ Եսայ.
ամուլ՝ որ ոչ ծնանիկր՝ գոչեա, և աղա- 54. 1.
ղա-

ցուք հաւատովք։ (* Ա.ստ մարդկու- 15
Թէ ասեմ) եղբարք ։ ‖ ապաքէն զմարդ ‖Եբրայ.
կան հաստատեալ կտակ ոչ ոք կարէ 9. 17.
անարգել. և ոչ զայլ հրամանն ի վերայ
16 այնր տալ ։ * Իսկ աբրահամու խոստա
ցան աւետիքն. և զաճակի նո՛ ։ և ոչ
ասէ՝ զաճակաց իբրև զբազմաց. այլ
իբրև զմիոյ ։ Թէ՝ և զաւակի քումմ. որ
17 է Ք.Ն ։ * Այլ զայս ասեմ, զկտակն
յառաջագոյն հաստատեալ Ա.Ծ,
օրէնքն որք յետ չորեքհարիւր և երե-
սուն ամի եղան, ոչ կարեն խափանել
18 առ՛ի խափանելոյ զաւետիսն ։ * Եթէ
յօրինաց անտի է ժառանգութիւն. ապա
ոչ ևս յաւետեացն ։ բայց աբրահամու
19 աւետեօք շնորհեաց Ա.Ծ ։ * Իսկ զի՞նչ
իցէն օրէնքն ։ յանցուածոց վասն յաւե
լան, մինչև եկեսցէ զաւակն. որում
խոստացեալն էր՝ կարգեալ հրեշտա-
20 կօք ի ձեռն միջնորդի ։ * Իսկ միջնորդ
միոյ ուրուք ոչ է՝ բայց Ա.Ծ միէ ։
21 * Իսկ արդ օրէնքն հակառակ ինչ լ-
ցեն աւետեացն Ա.Յ. քա՛ լիցի ։ զի
եթէ տուեալ էին օրէնքն, որք կարօղք
էին կենդանի առնել, ապա հաստատ
յօրինաց անտի է արդարութիւն ։
22 ‖ Հռոմ. * ‖ Ա.յլ փակեցին գիրք զամենեսեան ընդ ‖Հռոմ.
մեղս ։ զի աւետիքն ի հաւատոց ան 3. 9.
տի Յն Ք.ի տացին հաւատացելոցն ։
23 * Ա՛ ինչչև հաւատքն եկեալ էին՝ ընդ
օրինօքն փակեալ պահեաք՝ ի հանդեր
ձեալ հաւատոն, որք յայտնելոց էին
24 ի մեզ ։ * Ա.ստ օրէնքն դաստիարակ
եղեն մեզ՝ ի Ք.ն Յն. զի ի հաւատոցն
25 արդարասցուք ։ * Ա.յլ իբրև եկին
հաւատքն, ոչև ևս ընդ դաստիարակա-
26 ւեմք ։ * Ա.մենի ամենեքեան որդիք ՅԷ
27 եք հաւատովք ի Յն Ք.ն ։ * ‖ Որք ‖Գաղ.
միանգամ ի Ք.ն մկրտեցայք՝ զՔ.ն 6. 3.
զգեցեալ եք ։ չէք խտիր ։ * Ոչ հրէի՝
28 և ոչ հեթանոսի ։ ոչ ծառայի, և ոչ
ազատի ։ ոչ արուի, և ոչ իգի ։ զի ա-
մենեքեան դուք մի էք ի Ք.ն Յն։
29 * Ա.պա եթէ դուք Ք.ի էք՝ ուրեմն
աբրահամու զաւակք էք՝ ըստ աւե-
տեացն ժառանգք ։

Գ.Լ. Գ.

Ա Օ այս ասեմ. յորքան ժամանակս
ժառանգն տղայ է՝ չէ ինչ աւե
լի քան զծառայն. թէպէտ և Տէր իցէ
2 ամենեցուն ։ * Ա.յլ ընդ հաղարապե
տօք է՝ և ընդ դաւառապետօք՝ մինչև
3 ի ժամանակակէտ հօրն ։ * Նոյնպէս
և մեք՝ մինչ տղայքն էաք՝ ընդ տա-
րերք աշխարհիս ի ծառայութի կայաք։
4 * Ա.յլ իբրև եկն լրումն ժամանակին,
առաքեաց Ա.Ծ զՈրդի իւր՝ որ եղև ի

ղակեա որ ոչըդ երկնեիր. զի բազում
են որդիք սկտդկիդ առաւել քան զա-
Հոմ. ռամբաւոյն։ *‖ Ա.յլ մեք եղբարք՝ ըստ 28
9. 8. իսահակայ աւետեացն որդիք եմք։
*Ա.յլ որպէս յայնժամ, որ ըստ մարմ 29
նոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զայն՝ որ ըստ
հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ, * Ա.յլ 30
‖Ննդ. զի՞նչ ասէ գիր։ ‖ Ի բաց հան զաղա-
21.10. խինդ, և ըմբռի դորա. զի մի ժառան
գեսցէ որդի աղախնոյն՝ ընդ որդւոյն
աղատի։ *Ա՛ր որոյ եղբարք՝ չեմք որ- 31
դիք աղախնոյն, այլ ազատին։ աղա-
ապաւէս տուբեն, որով Ք՚ն զմեզ ազատեցոյց։

Գ Լ. Ե.

Գ Լ. Ե. Վ՚ինդ կացէք այսուհետև, և մի 1
միւսանգամ ընդ լծով ծառայու-
թե մատնեսք։ *Ի՚հաւասիկ ես պօղոս 2
‖Գործ. ասեմ ձեզ։ ‖ զի եթէ թլփատիք՝ Ք՚ն
15. 1. ինչ ձեզ ոչ օգնէ։ *Ա կայեմ՚ամ մար 3
գոյ՝ որ թլփատիցի՝ թէ պարտական
է զամ օրէնսն կատարել։ * Խափա 4
նեալ եք ի Ք՚ն՝ որք օրինօքն արդարա
նայք։ և անկեալ էք ի շնորհայ անտի։
* Օ՛ն մեք հոգւոյն՝ ի հաւատոյ յու- 5
սոյն արդարութեան ակնուն իմք։
* Օ՛ն ի Ք՚ն Յ՚ս՝ ոչ թլփատութի 6
ինչ կարօղ է՝ և ոչ անթլփատութի.
այլ հաւատք սիրով յայտնեալք։
* Լ՚արբոք ընթանայիք՝ ո՞վ կասեցոյց 7
զձեզ ճշմարտութեն չհաւանիլ։
* Օ՛ն այնք հրապոյրք՝ ոչ յայմմանէ 8
‖1.Կորն. էին՝ որ կոչեացն զձեզ։ * ‖ փոքր մի 9
5. 6. խմոր զամենայն զանգոճածն խմորէ։
* Ա.յլ ես յուսացեալեմ ի ձեզ Տ՚ի 10
թէ ոչ զայլ ազգ ինչ խորհիցիք։ և որ
խռովեցուցանէ զձեզ՝ կրեսցէ զդա-
տաստան՝ ո՛ որ և իցէ։ *Ա.յլ ես եղ 11
բարք՝ եթէ զթլփատութի քարոզեմ՝
ընդէ՞ր տակաւին հալածիմ։ ապա ո-
րեմն խափանեալ իցէ գայթագղութի
խաչին։ * Լ՚րանի թէ մծտակտուրք 12
իսկ լինիցին՝ որք զձեզն խռովեցուցա
նեն։ * Օ՛ն դուք յազատութի կոչե 13
ցեալ էք՝ եղբարք։ միայն զի ազատու
թի ձեր ոչ լինիցի ի պատճառս մարմ
նոյ. այլ սիրով՝ ծառայեցէք միմեանց։
‖1 Կոր. * Օ՛ն ամօրինք ի մի բան կատարին։ 14
19. 18. ‖ սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո։
Ղևտ. * Ա՛պա եթէ զմիմեանս խածատիկէք՝ 15
22. 39. և ուտիկէք. զգո՛ջ լերուք՝ գուցէ ի
միմեանց սատակիկիք։
Օ՛ն * Ա՛սացի զայս ասեմ։ ‖ Հոգւով գնա- 16
Գոմ. ցէք՝ և զցանկութի մարմնոյ մի կատա
13.8. րեք։ * Օ՛ն մարմին ցանկայ հակառակ 17
‖1.Պետ. հոգւոյ՝ և հոգի հակառակ մարմ
2.11. նոյ։ և զի սոքա միմեանց հակառակք
զէ գ՚ են, մի զոր կամիցիք՝ զայն առնիցէք։

18 * Ի՚սկ եթէ հոգւով վարիք. ապա չէք
19 ընդ օրինաւք։ * Օ՛ի յայտնի են գործք
մարմնոյ՝ այս ինքն են, շնութի. պոռն,
կութի. պղծութիւն. գիհնութի։
20 * Կռապաշտութի. կախարդութի.
թշնամութի. հեղ. նախանձ. բար-
կութի. հակառակութիք. երկպառա
21 կութիք. հերձուածք։ * Ղարակնու
թիք. սպանութիք. արբեցութիւնք.
անառակութիւնք. և որիւնչ սոցին
նմանք են. զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ
ձեզ, ոպէս կանխաւն ասէի, թէ որք
զայսպիսի ինչ գործեն՝ զարքայութի՚ն
22 Ա.ստ՚ծ ժառանգեն։ *Ի՚սկ պտուղ հոգ
ւոյն այս է։ սէր. խնդութի. խաղա-
23 ղութի. երկայնմտութի։ *Ի՚ազգրու †համբե-
թի. բարութի. հաւատ. հանդար- բութի.
տութի. հեզութի. ժուժկալութի.
Ձնշումն. այսպիսեաց ոչ է օրէնքն
24 չէն հակառակ։ * Ի՚սկ որք Ք՚ն՚եանքն
են, զմարմինս իւրեանց՝ ի խաչ հանին՝
կարեօք և ցանկութիք հանդերձ։
25 *Ի՚թէ կեամք հոգւով՝ ընդ հոգւոյն
26 և միաբանիցուք։ *‖ Մի՛ լիցուք մնա-
պարծք՝ միմեանց ձայն տալով՝ և ընդ-
միմեանս նախանձելով։

Գ Լ. Զ.

Գ Լ. Զ. Ա՛ղբարք, եթէ յանկարծ ըմբռնի 1
ցի ոք ի՝ձէնջ յինչևիցէ յանցանս՝
դուք՝ որք հոգևորքդ եք՝ հաստատե-
ցէք զայսպիսին հոգւով հեզութի՚ն։
զգո՛յշ լինիցիք անձանց՝ զի մի և դուք
2 փորձիցիք։ * Օ՛միմեանց բեռն բար- կապա-
ձէք՝ և այնպէս կատարեցէք միբան 3 ծեսէ։
մողի զօրինան Ք՚ն։ * Լ՚եթէ ոք հա-
մարիցի լինիլ ինչ՝ և չիցէ, զանձն իւր
4 խաբէ։ * Օ՛գործ իւր կշռեսցի իւրա
քանչիւրոք։ և ապա անձին իւրում
միայն պարծանս ստացի՝ և մի առընկէ
5 բանն։ *‖ Օ՛ի իւրաքանչիւրոք զիւր ‖1.Կորն.
6 բեռն բառնալոցէ։ * Ա՛ղագրդուեսցի 3. 8.
արասցէ աշակերտն վարդապետին՝
7 յամենայն բարութիս։ *‖ Մի՛ խաբիք. Ա՛ծ
8 ոչ արհամարհի։ * Օ՛ի զորինչ սերմա
նէ մարդ՝ զնոյն և հնձեսցէ։ որ սեր-
մանէ ի մարմին իւր, ի մարմնոյ անտի
հնձեսցէ զապականութի՚ն։ և որ սեր
մանէ ի հոգին՝ ի հոգւոյ անտի հընձ-
9 ձեսցէ զկեանսն յաւիտենից։ *‖ Ա՛յլ ‖2.Թես.
զբարիս գործել մի ձանձրասցուք. զի 3. 13.
ի ժամանակի իւրում հնձեսցուք ա-
10 ռանց լքանելոյ։ * Ա՛յսուհետև մինչ
պեռ ժամանակս ի՝ձեռս է՝ գործես-
ցուք զբարիս առ ամենեսեան, մանաւ
անդ առ ընտանիսն հաւատոյ։
11 * Տեսէք՝ որպիսի գրով գրեցի ձեզ
12 իմով ձեռամբ։ * Օ՛ի որք միանգամ

15 * Օ՛ի՛ՐՆ ՅՍ, ո՛չ թէպետև թէև
ինչէ՛ և ո՛չ անթէպետութէի. այլ նոր
16 արարած: * Եւ որք միանգամ այսմ
կանոնի միաբան լինին, խաղաղութէի
՛ի վերայ նո՛ց, և ողորմութէի և՛ ի վէր
17 Իսրայէլ Ա՛Յ: * Ա՛յսուհետև աշխատ ոք
զիս մի արասցէ, զի ես զբաբէաբանն
ՅՍ՛ի ՛ի մարմնի իմում կրեմ,
18 * Շնորհ Տ՛Ն մերոյ ՅՍ՛ՒՆ ընդ հոգ
ւոյդ ձերում եղբարք: Ա՛մէն:

ԹՈՒՂԹ ԱՌ ԲԱՆԱԼՈՅՆ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՈՅ ԱՌ ԹԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ

Գլուխ Ա՛առաջնեղրդ:

1 ՕՂՈՍ՝ ԱՌԱՔԵԼԻ
ՅԻՍՈՒՍԻՆԵԱՆ՝
ՅՈՒՆ ՅՍՒ կամօքն
Ա՛Յ՝ որոց որք
են յեփեսոս, և
հաւատացելոց ՛ի
ՅՍՒԱՏՈՍ ՅՍ:
2 * Շնորհք ընդ ՇԱ
ձեզ և խաղաղութէի Ա՛Յ Հօրէ մեր
3 մէ՛ և ՛ի Տ՛Ն ՅՍ՛ՒՆ: * Օրհնեալ է
1. Յոհ. 1. 3. Ա՛Ծ, և Հայր Տ՛Ն մերոյ ՅՍ՛ՒՆ. որ
1. Պետ. 1. 3. օրհնեաց զմեզ ամ հոգևաւոր օրհնութէի
երկնաւորս ՛ի ՔՍ: * Որպէս ընտ
4 րեաց զմեզ նովաւ յառաջ քան զկո
նիլն աշխարհի, լինիլ մեզ ՚սբս և ան
† Ա՛ 5 բասս առաջի նո՛ր սիրով: * † Յառա
ջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգրու
թէի ՛ի ձեռն ՅՍ՛ՒԻ ՛ինոյն ըստ հա
6 ճոյս կամից իւրոց: * ՚Ի գովեստ
փառաց շնորհաց իւրոց, որով զո՛ւար
7 ճայոյց զմեզ սիրելեաւն: * Որով ու
նիմք զփրկութէի ՛ի ձեռն արեան նո՛ր,
զթողութէի մեղաց՝ ըստ մեծութեան
8 շնորհաց իւրոց: * Որ առաւելաւ ՛ի
մեզ ամ իմաստութէի և գիտութէի:
9 * Ա՛յսպէս մեզ զխորհուրդ կամից իւր
ոյ՝ ըստ հաճութէի իւրում, զոր յառա
10 ջագոյն եդ նովաւ: * ՚Ի տնտեսութէի
լրման ժամանակաց, բովանդակել
զամ ՔՍ՛ՒՆ. որ ինչ երկինս՝ և որ ինչ
11 երկրի, ՛ինոյն: * Որով և վիճակե
ցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ ըստ
յառաջադրութէն Ա՛Յ. որ զամ յա
ջողէ ըստ խորհրդոյ կամից իւրոյ:
12 * Ի՛նիլ մեզ ՛ի գովեստ փառաց նորա՝

յառաջագոյն յուսացելոցս ՛ի քո՛:
13 * Որով և դուք իբրև լուա՛ք զբանն
ճշմարտութէի, (զաւետարանն փրկու
թէի ձերոյ,) որով և հաւատացեալ
կնքեցա՛ք հոգւովն սրբոյ աւետեաց:
14 * Որ է առհաւատչեայ ժառանգու
թէի մերոյ, ՛ի փրկութէի նուա՛ճութէի,
՛ի գովեստ փառաց նորա:
15 * Վ՛ն այնորիկ և ես իբրև լուա՛ յ զհաւ
ատն ձեր՝ որ ՛ի Տ՛Ն ՅՍ. և զսէրն որ
16 ընդ ամ սո՛ս: * Մ՛ի դադարեմ ՛իգո
հանալով վա՛ձեր՝ յիշել զձեզ յաղօթս
17 * Օ՛ի Ա՛Ծ, Տ՛Ն մերոյ ՅՍ՛ՒԻ Հայրն
փառաց՝ տացէ ձեզ զՀոգին իմաստու
թէի և յայտնութէի, գիտութէն իւրոյ
18 * Լուսաւոր առնել զաչս սրտից՝ առ՛ի
գիտենալ մեզ՝ զի՛նչ է յոյս կոչմանն
և զի՛նչ մեծութէի փառաց ժառան
19 գութէի նորա ՛ի սո՛ս: * Մ՛ի զի՛նչ է
առաւելութէի մեծութէի զօրութէի նո՛ր
՛ի մեզ հաւատացեալս: * ըստ յաջո՛ղ
ղութէի կարողութէի զօրութէի իւրոյ,
20 * Զոր յաջողեաց ՛ի Ա՛Յ՝ զի յարոյց
զնա ՛ի մեռելոց. և նստոյց ընդ աջմ
21 իւրմ յերկնաւորս, * ՚Ի վերայ ամ
իշխանութէի՝ և պետութէի. և զօրութէ
և Տ՛րութէի. և ամ անունէ անունեալ
ից, ո՛չ միայն յաշխարհիս յայսմիկ՝
22 այլ և ՛ի հանդերձելումն: * Մ՛ի զամ
ինչ հնազանդ արար ՛ինեբքոյ ոտից
նո՛ր: Մ՛ի զնա եդ գլուխ ՛ի վերայ ամ
23 Եկեղեցւոյ: * Որ է մարմին նորա
և լումն՝ որ զամ յամէն ընդ:

Գ Լ՛ Ա՛

1 Ա՛յ՛ Ես դուք՝ որք մեռեալքն եիք ՛ի
2 մեղս ձեր և յանցանս: * Յորս ե. ի.
երբեմն գնայիք ըստ յաւիտենի աշ
խար-

խարհիս այսօրիկ՝ ըստ իշխանին իշխա-
նութեանց օդոյս այսոյ՝ որ այժմ ընդ-
մուտ է յորդիսն ապստամբութեան։
3 * Յորս և մեք ամենեքեան ընկերք եր-
քեմն՝ ի ցանկութիւնս մարմնոյ մերոյ, և
առնէաք զկամս մարմնոյ և զմտաց։
և էաք արդարև որդիք բարկութեան
իբրև այլքն։
4 * Այլ Աստուած որ մեծն է ողորմութեամբ՝
վասն բազում սիրոյն իւրոյ՝ զոր սիրեաց
զմեզ։ 5 * Ապա երբեմն մեռեալք էաք՝ ի
մեղս մեր՝ կենդանիս արար զմեզ՝ ի
Քրիստոս, (քանզի շնորհօք ապրեցաք։)
6 * Եւ յարոյց՝ և ընդ նմին նստոյց
յերկնաւորս՝ ի Քրիստոս Յիսուս։ 7 * Զի
ցուցցէ յետ հասանելոցն՝ զոր գալոցն են՝
զառաւել մեծութիւն շնորհացն իւրոց՝
քաղցրութեամբ՝ ի մեզ՝ ի Քրիստոս Յիսուս։
8 * Զի շնորհօք նորա էք փրկեալք՝ ի
հաւատոց։ և այս ոչ՝ ի ձենջ,
պարգև է։ 9 * Ոչ՝ ի գործոց,
զի մի՝ ոք պարծեսցի։ 10 * Զի նորա
ստեղծուածք եմք՝ հաստատեալք Քրիստոս
ի գործս բարութեան, յորս յառաջա-
գոյն պատրաստեաց Աստուած զի ի նոսին
գնասցուք։ 11 * Վասն որոյ և դուք յիշեցէք՝
զի երբեմն հեթանոսք էիք մարմ-
նով. որ կոչեցեալ էք անթլփատութիւն՝
յանուանեալ թլփատութենէ անտի
մարմնաւոր ձեռագործին։ 12 * Զի էիք
ի ժամանակին յայնմիկ առանց Քրիստոսի
և օտարացեալք էիք յառաքինութենէն
Իսրայէլի։ և ուխտադրուժք յուխտից աւե-
տեացն։ և զոյս ինչ ոչ ունէիք՝ և ան-
Աստուածք էիք յաշխարհի։ 13 * Բայց այժմ
ի Քրիստոս Յիսուս, դուք՝ որ երբեմն
հեռաւորք էիք՝ մերձաւորք եղէք ա-
րեամբն Քրիստոսի։ 14 * Զի նա է խաղաղու-
թիւն մեր՝ որ արար զերկոսեանն մի.
և զմիջնորմն ցանկոյն քակեաց՝ զթշ-
նամութիւնն՝ ի մարմնի իւրում։
15 * Զբն զօրէնսն պատուիրանացն հրամա-
նաւքն խափանեաց։ զի զերկոսին հաս-
տատեսցէ ինքեամբ՝ ի մի նոր մարդ։
և արասցէ զխաղաղութիւն։ 16 * Զբն հաշ-
տեցուսցէ զերկոսին միով մարմնով
ընդ Աստուծոյ խաչին իւրում։ քանզի սպան
զթշնամութիւնն յանձին իւրում։ 17 * Զբն եկն
աւետարանեաց զխաղաղութիւն ձեզ հե-
ռաւորացն՝ և զխաղաղութիւն մերձաւո-
րացն։ 18 * Զի նովաւ ունիմք զնոսաձնու-
թիւն երկոքինն՝ միով Հոգւով առ Հայր։
19 * Ապա այսուհետև ոչ էք օտարք և
պանդուխտք։ այլ քաղաքակիցք սրբոց
և ընտանիք Աստուծոյ։ 20 * Շինեալք
ի վերայ հիմանն առաքելոց և մարգա-
րէից։ որոյ է գլուխ անկեանն Յիսուս
Քրիստոս։ 21 * Յորում ամ շինուածն յօդեալ և

պատշաճեալ՝ աճէ ի տաճար սուրբ Տեառն։
22 * Յորում և դուք ընդ նմին շինիք ի
բնակութիւն Աստուծոյ հոգւով։

Գ.

1 Վասն այսորիկ ես պօղոս կապեալ
Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր հեթանոսաց։
2 * Թերևս լուեալ իսկ էք ձեր պաշտօնա-
կութեան շնորհացն Աստուծոյ որք տուեալք են
ինձ ի ձեզ։ 3 * Զի ըստ յայտնութեանն
ցուցաւ ինձ խորհուրդն։ որպէս յառա-
ջագոյն գրեցի առ ձեզ սակաւուք։
4 * Ըստ որում կարող լինիլդ ընթեռնուլ և
ի միտս առնուլ զիմաստութիւնն զոր ի
5 խորհրդեանն Քրիստոսի։ * Զոր այլոց ազ-
գաց ոչ ցուցաւ որպէս մարդկան. ոյժմ
այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց առա-
քելոց և մարգարէից Հոգւովն։
6 * Ի նմին հեթանոսաց ժառանգակիցս
և անմարմնակիցս՝ և հաղորդս աւետեացն
7 ի Քրիստոս Յիսուս։ * Որոյ եղէ
ես սպասաւոր ըստ պարգեւաց շնոր-
հացն այնոցիկ՝ որք տուեան ինձ ըստ յաջո-
8 ղութեան զօրութեանն նորա։ * Ինձ, որ
տրուսպ եմ ամենայն սրբոց՝ տուեան շնորհքս
այսոքիկ, ի հեթանոսս աւետարանել
9 զանքննին մեծութիւնն Քրիստոսի։ * Լուս
առնել զամենեսին, թէ զինչ
է տնտեսութիւն խորհրդոյն, որ ծած-
կեալն էր յամ յաւիտեանց առ Աստուծոյ՝ որ
10 զամ ինչ արար։ * Զոր յայտնեսցի
արդ իշխանութեանց և պետութեանց՝ որք
յերկինս են՝ ի ձեռն եկեղեցւոյ՝ բազ
մապատիկ իմաստութիւնն Աստուծոյ։
11 * Ըստ յաւուրց յաւիտենից՝
զոր արար ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի
12 Քրիստոսի։ * Որով ունիմք զհամարձակութիւնն և
զնուաճութիւն յուսոյ ի ձեռն հաւա-
տոց նորա։ 13 * Վասն որոյ աղաչեմ մի ձանձ
րանալ՝ ի նեղութիւնս մերում, որ վասն
14 ձեր է։ որ է փառք ձեր։ * Վասն այսո-
րիկ դնեմ զծունկս առ Հայր Տեառն մերոյ
15 Յիսուսի Քրիստոսի։ * Յորմէ ամենայն հայրու-
թիւն յերկինս և յերկրի անուանի։
16 * Զի տացէ ձեզ ըստ մեծութեան փա-
ռաց իւրոց, հաստատել զորութեամբ՝ ի
ձեռն հոգւոյն իւրոյ՝ ի ներքինն մարդն
17 * Բնակել Քրիստոս հաւատովք՝ ի սիրտս
ձեր։ սիրով արմատացեալք և հաստա-
տեալք։ 18 * Զի կարօղք լինիցիք հասանել
նել ընդ ամենայն սրբոս, զինչ է լայնութիւն
և երկայնութիւն. բարձրութիւն, և խո-
րութիւն։ * Ճանաչել զառաւելութիւնն
գիտութեան սիրոյն Քրիստոսի. զի լցջիք ամ
20 լութեամն Աստուծոյ։ * Այլ ամենայնի որ կարօղ է
առաւել քան զամ ինչ առնել յաճա
խութիւնք՝ քան զոր խնդրեմքն և իմա
նամք։ ըստ զօրութեանն՝ որ յաշխատէ՝ ի

22 *‖ Ի գայ մերկանալ ի ձէնջ ըստ ա- ‖ Կոր. ուաջնոց գնացիցն զմարդն հին՝ զապա 3. 8.
կանեալն ցանկութիւք խաբեութեան։
23 *‖ Նաև նորոգիլ հոգւով մտաց ձերոց։ ‖ Ես. 57.
24 *‖ Եւ զգենուլ զնոր մարդն՝ որ ըստ 6. 4.
ացն հաստատեալ է՝ արդարութիւք և ‖ Կող.
սրբութիւն ճշմարտութեան։ *‖ Ա որդի 3. 12.
25 ի բաց ընկեցէք զստութիւն։ ‖ խօսեցա ‖ 1. Պետ.
րուք զճշմարտութիւնս ընդ ընկերի իւրաքանչիւր 2. 1.
մեզ։ զի եմք միմեանց ‖ Ովսէ.
անդամք։ *‖ Բարկանայք և մի մեղանի 8. 16.
26 չէք։ արեգակն ի վերայ բարկութեան ‖ Եփես.
ձերոյ մի՛ մտցէ։ *‖ Եւ մի՛ տայք զտե 4. 5.
28 զն սատանայի։ *‖ Ողն գողանայր, մի՛ և 4. 7.
գողասցի՝ այլ մանաւանդ վաստակես
ցէ՝ գործել ձեռօք իւրով զբարիս. զի
բաւական ունիցի տալ՝ որ պիտոյ ունի։
29 *‖ Ամենայն բան տգեղ ի բերանոյ ձեր
մի՛ ելցէ. այլ որևիցէ բարին է ի
շինուածոյ պիտոյից, զի տացէ շնորհս լսե-
30 այնոցիկ, որք լսեն։ *‖ Եւ մի՛ տրտ- Ածոյ
ացուցանէք զՀոգին սո՛ւրբ Աստ, որով կոչ,
31 կնքեցայք յաւուրն փրկութեան։ *‖ Ա-
զատնութիւն՝ և բարկութիւն՝ և սրտմ-
տութիւն՝ և աղաղակ՝ և հայհոյութիւնն
բարձցի ի ձէնջ ամենայն չարութիւն հան
32 դերձ։ *‖ Ելերուք ընդ միմեանս քաղ ‖ Լուկ.
ցուն՝ գթածք. շնորհել միմեանց. 3. 13.
ոյն և Աստ Քրիստ շնորհեաց մեզ։

ԳԼՈՒԽ Դ։

1 Ղերուք նմանողք ացմ, իբրև որ-
2 դիք սիրելիք։ *‖ Եւ գնացէք սի ‖ Ցիրա.
րով՝ ոյն և Քրս սիրեաց զմեզ. և մատ 13. 34
նեաց զանձն իւր վճռ մեր՝ պատարագ Ա 15. 12
և զհնութիւն Աստ ի հոտ անուշից։ 1. Ցիր.
3 *‖ Այլ պոռնկութիւն, և ամ պղծուն, 4. 21.
կամ ագահութիւն, և անուանեսցի մի ‖ Կող.
ի միջի ձերում. ոյն և վայել է սրբոց։ 3. 5.
4 *Եւ շաղրութիւն՝ կամ խօսք յիմարու
թիւն, կամ խեղկատակութիւն՝ որ ոչ
վայել է. այլ մանաւանդ գոհութիւն։
5 *Այս տեղեկացեալ գիտասջիք թէ
ամ պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ագահ,
որ է կռապարիշտ՝ ոչ ունի ժառան-
գութիւն յարքայութեան Քրստ և Աստ։
6 *‖ Ամենք զձեզ խաբեսցէ բանիւք սնո ‖ Մա-
աեօք։ զի վճռ այսոցիկ իսկ գայ բարկու 24. 4.
թիւն Աստ ի վերս որդւոցն անհնազանդ։ Մարկ.
7 *Ամի այսուհետև լինիք բաժանորդք 13. 5.
8 նմ։ *Այլ թէպէտ և երբեմն եիք խա Ոմ. 21. 8.
ւարք. արդ լոյս եք ի Տնէ։ իբրև զոր- 2. Թես.
9 դիս լուսոյ գնացէք։ *Այ պտուղ լու 2. 3.
սոյ ամ բարութիւն է՝ և արդարութիւն՝
10 և ճշմարտութիւն։ *Փորձեցէք՝ զինչ է
11 հաճոյ Տնէ։ *Եւ մի կցորդք լինիք անպտ
ղութեան գործոցն խաւարի. այլ մանաւ
12 անդ յանդիմանեցէք։ *Այ որ ի ծած
ծուկ

ի մէջ։ *Այնմա փառք յեկեղեցւոջ, և 21
ի Քրստ Յն, յամ աղգս յաւիտենից
յաւիտեանս։ Ամէն։

ԳԼՈՒԽ Դ։

1 Արդ՝ աղաչեմ զձեզ ես՝ որ կապեալն
Ա.Կոր. եմ ի Տէր։ արժանի գնալ կոչ
7.20. Ես մանն, յոր կոչեցայք։ *Միանգն խո
27. նարհութիւք և հեզութիւք, և երկայնմտութ
Փիլիպ. եամբ՝ անանձ միմեանց սիրով։
1. 27. *Փութալ պահել զմիաբանութիւն հոգ- 3
‖ Հռոմ. ւոյն յօդիւ խաղաղութեան։ *Ի մար 4
12. 10. մին՝ և մի հոգի. ոյզ և կոչեցայք ի մի
յոյս կոչման ձերոյ։ *Ի Տէր, մի հաւ 5
‖ Աղաս. առ, մի մկրտութիւն։ *‖ Ի Աստ, և 6
2.10. հայր ամենեցունց. որ ի վրայ ամի և ընդ
ամենեսին՝ և յամենեսին ի մէզ։
‖ Հռոմ. *‖ Այլ իւրաքանչիւր ումեք ի մէնջ 7
12. 3. տուեալ է շնորհ ըստ չափու պար-
1. Կոր. գեւացն Քրստ։ *Ոյ որոյ ասէ ։ ‖ Եւ ի 8
12.11. բարձուսն՝ գերեաց զգերութիւն. և ետ
2. Կորն. պարգեւս մարդկան։ *Որ եղև, զի՞նչէ, 9
10.13. եթէ ոչ՝ զի էջ նախ ի ստորին կողմն
‖ Աղաս. երկրի։ *Որ էջն, նոյնն է՝ և որ եղն ի 10
67.19. վերոյ քան զամ երկինս։ զի լցցէ զամ։
‖ 1. Կորն. *Եւ նա ետ զմանս ‖ առաքեալս. զո 11
12.28. մանս մարգարէս. զմանս աւետարա
նիչս. զմանս հովիւս, և վարդապետս։
*Ընդ հասատատութիւն սրբոց, ի գործ 12
պաշտամանն, ի շինուած մարմնոյն Քրստ։
*Մինչև հասցուք ամենեքեան ի մի 13
միաբանութիւն հաւատոյ և գիտութե
Որդւոյն ացմ. յայր կատարեալ ի չափ
հասակի կատարումանն Քրստ։ *Ոչ մի 14
յայսմհետե եցեմք տղայք խաւսկելիք՝
և տատանեալք յամ հողմոյ վարդա-
պետութե, խաբեութիւք մարդկան.
խորամանկութիւք ի խաբեութիւն մոլո-
րութե։ *Այլ ճշմարտեալք սիրով՝ 15
աճեսցուք ի նա ամի, որ է գլուխ
Քրստ։ *Որմէ ամ մարմինն յօդեալ 16
և պատշաճեալ ամ խաղալեօք տարբե
րութե՝ ըստ իւրաքանչիւրոյ մասին՝
զաճումն մարմնոյ գործէ՝ ի շինուած
‖ Հռոմ. անձին իւրոյ սիրով։ *‖ Արդ՝ զայս 17
1.21. ասեմ, և ուխտեմ ի Տէր. մի և ձեզ
զնոյն օրինակ գնալ՝ ոյզ և այլք հեթա
նոսք գնան՝ ունայնութիւք մտաց իւր-
եանց։ *Որոց խաւարեալք են սիրտք 18
և օտարացեալք են ի կենաց անտի ացոյ՝
վճռ տգիտութեն՝ որ է ի նոսա, վասն
կուրութե սրտից իւրեանց։ *Որք 19
զանձանց իւրեանց զայսոյն հատին. և
մատնեցին զանձինս գիւղութեան. ի
գործս ամ պղծութե ագահութիւք։
*Այլ դուք ոչ այսպէս ուսայք զՔրս։ 20
*Ողէպէտ և լուայք զնմանէ և նովաս 21
ուսայք՝ ոյզ է ճշմարտութիւն ի Յն։

ծուկ ինչ գործի՝ ինոսա զայն և խօսիլ
աղաեղի է : *Ա՛յլ ամ ինչ յանդիման՝ 13
նեալ՝ ի լուսոյ յայտնի լինի՝ ոչ ամ ինչ՝
որ յայտնի է՝ լոյս է : *Ա՛ ո՞ր ոյզ և ասէ՝ 14
արի՛, որ նընջեաց՝ և կանգնեաց՝ ի մե՛ռ
ելոց՝ և լուսաւոու լիցի քեզ Ք՛ն՝

ԸՒ

Ա Կողոս. 4. 5. Ա Յովհ. 12. 2. Ա Կորնթ. 1. 13. 4. 3

*Տեսջի՛ք՝ ոչ ձգմարտի՛ւ գնայցէք : ‖ մի՛ 15
իբրև անիմաստք : *Ա՛յլ իբրև իմաս 16
տունք : գնեցէք զժամանակ՝ զի աւ՛
ուրքս չարուե՛ են : *‖Ա՛ ո՞ւ այնորիկ մի՛ լի՛ 17
նէք անմիտք՝ այլ իմացարո՛ւք զինչ կի՛ք
են Տ՛ն : *Ա՛ն մի՛ արբենայք գինւոյ որ 18
ում զեղխուե՛ի է. այլ մանաւանդ լցա
րո՛ւք հոգւով սրբով : *Խօսիլ՝ ի սիրտս 19
ձեր սաղմոսի՛ք, և օրհնութի՛ք՝ և եր՛
գ՛ք հոգևոր օք : երգել և սաղմոս ասել
՝ի սիրտս ձեր Տ՛ն : *Դոհացարո՛ւք յամ 20
ժամ՝ ի վե՛ր ամի, յանուն Տ՛ն մերոյ Յի
Ք՛ի, հօրն և ա՛յ : *Հնազանդ լերուք 21
միմեանց երկիւղիւն Ք՛ի : *‖Կանայք 22
իբրեանց արանց հնազանդք լինիցին
իբրև Տ՛ն : *‖Օ՛ն այր է գլուխ կնոջ՝ ոչ 23
և Ք՛ս գլուխ եկեղեցւոյ . և ինքն է
փրկիչ մարմնոյ : *Ա՛յլ ոչ եկեղեցին 24
հնազանդ լինի Ք՛ի . նոյնպէ և կանայք
իբրեանց արանց յամի : *‖Ա՛րք՝ սիրե՛ 25
ցէք զկանայս ձեր . ոչ և Ք՛ս սիրեաց
զեկեղեցի . և զանձն իւր մատնեաց վա՛
ղ՛ ե՛ր : *Օ՛ն զնա սրբեսցէ սրբոյ՛ե ածա՛ 26
զանին բանի՛ : *Օ՛ն կացուսցէ ինքն 27
իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի՝
զի մի՛ ունիցի ինչ գարատ՝ կամ զսրտե
զուե՛ի. կամ զայլ ինչ այսպիսեացս՝ այլ
զի իցէ՝ ո՛ր՛ե՛, և անարատ : *Այնպէ պարտ 28
տին և արք սիրել զիւրեանց կանայս՝
իբրև զիւրեանց մարմինս : որ սիրէ
զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ : *Օ՛ն ոչ՛ք 29
երբեք ատեայ զանձն իւր՝ այլ սնուցա
նէ, և դարմանէ զնա . ոչ և Ք՛ս զեկե
ղեցի : *Օ՛ն անդամք եմք մարմնոյ նո՛ր 30
՝ի մարմնոյ նո՛ր և յոսկերաց նո՛ր : *‖Ա՛ 31
այսորիկ թողցէ այր զհայր, և զմայր
իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ՝ ‖ և
եղիցին երկոքեան՝ ի մարմին մի : *Խոր՛ 32
հուրդս այս մե՛ծ է՝ բայց ես ասեմ՝ ՝ի
Ք՛ս և յեկեղեցի : *Ա՛յլ և դուք նոյնպէ 33
միրսա միոջէ . զի իւրաքանչիւրոք զիւր
կին այնպէ սիրեսցէ իբրև զիւր անձն .
և կին երկնչեցի յառնէ իւրմէ :

Ա Կողոս. 2. 20. Ա Կողոս. 3. 22. Ա Տիմոթ. 2. 9. Ա Պետ. 1. 18. Ա Յովհ. 2. 18.

Ա Կողոս. 3. 25. Ա Պետ. 1. 17. ‖ Ա Յովհ. 59. 17. Ա Թես. 5. 8. ‖ Կողոս. 4. 2. ‖ Ա Յովհ. 3. 1.

ԳԼՒ. Օ.

ԸԳ

Ա՛րդիք՝ հնազանդ լերուք ծնողաց 1
ձերոց՝ ի Տ՛ն : զի այն է արժանն :
*‖Պատուէ՛ զհայր քո և զմայր : որ է 2
առաջին պատուի՛րան յաւետեան :
*Օ՛ն քեզ բարի եղիցի . և երկայնա 3
կեաց լինիցիս՝ ի վե՛ր երկրի : *Հա՛րք՝ մի՛ 4
զայրացուցանէք զորդիս ձեր՝ այլ սնու

Ա Թես. 20. 12. Ա Յովհ. 2. Օրէն. 5. 16. Ա Պետ. 3. 9.

ցանիջի՛ք զնո՛ս խրատու և ումանրք Տ՛ն :
5 *‖Ծա՛ռայք՝ հնազանդ լերուք տե՛ Մատթ. 15. 4. Մարկ. 7. 10.
րանց ձերոց մարմնաւորաց, ահի՛ և դո
ղո՛ւք, և միամտութի՛ւք սրտից ձերոց , ոչ
6 և Ք՛ի : *Ո՛չ առ ականս ծառայել իբ Կողոս. 3. 20.
րև մարդահաճոյք՝ այլ իբրև ծառայք
7 Ք՛ի առնել զկամս Աստ՛ծոյ : *Սրտի մտոք ‖ Կողոս. 3. 22.
ծառայել՝ իբրև Տ՛ն. և ո՛չ իբրև մարդ Տիտոսի. 2. 9.
8 կան : *Գիտացո՛ք՝ թէ իւրաքանչիւր Պետ. 1. 2.
ոք որինչ առնի զբարին, զնոյն ընդու
նի և՛ ի Տ՛ էթէ ծառայ՝ և թէ ազատ :
9 *Ա՛ռ դուք տեա՛րք՝ զնոյն առնի՛ջիք առ
նոսա : նե՛րելով առնել զպատուհասն :
գիտացո՛ք թէ և նո՛ք և ձեր Տ՛ն գոյ՛ր
կինս : ‖ և ակնառուե՛ի ո՛չ գոյ առաջի ‖ Օրէն. 10. 17.
10 նո՛ր : *Ա՛յսուհետև զօրացարո՛ւք Տ՛ի, 2. Պետ. 2. 19. 7.
11 և կարողութի՛ւն զօրութե՛ն նորա : *Ա՛ն Ա Պետ. 34. 19. Ա Յովհ. 6. 8.
զգեցարո՛ւք զսպառազինութի՛ն այ. զի Եբրա. 19. 7. Յոբ. 35. 15.
կարօղ լինիջի՛ք կալ ընդդէմ հնարից Դործ. 10. 34. Յոհան. 2. 11.
12 սատանայի : *Օ՛ո՛չ է մե՛զ պատե Կողոս. 3. 25. 1. Պետ. 1. 17.
րազմ ընդ մարմնով և ընդ արեամ՝ այլ
ընդ իշխանութի՛ս, և ընդ պետութի՛ս,
ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսո
րիկ՝ ընդ այս չարութի՛ն՝ որք են՝ ի՛ներ
13 քոյ երկնից : *Ա՛ ո՞ր այնորիկ առի՛ք զսպա Դործ. 10. 34. Յոհան. 2. 11.
ռազինութի՛ն այ . զի կարօղ լինիցի՛ք
՝ի դիմի հարկանել չարին յաւուրն չա
14 րութե՛ն : *Ա՛ն իբրև զամ՝ ինչ կատարի Կողոս. 3. 25. 1. Պետ. 1. 17.
ցի՛ք, հաստատո՛ւն կացէ՛ք : զգեղի կաղ
ջիք ա՛ճապարհ զմէջս ձեր ձշմարտութի՛ւն.
և զգեցեալ զզրահն արդարութե՛ն :
15 *Ա՛ն ոտքս եալ զոտս պատրաստութի՛ւն
16 աւետարանին խաղաղութե՛ն : *Ա՛ ի՛վ ‖ Յոհան. 59. 17.
ա՛մի առի՛ք զվահանն հաւատոյ . որով Ա Թես. 5. 8.
կարօղ լինիջի՛ք զամ նետս մուխս չա
17 րին շիջուցանել : *‖Ա՛ն առի՛ք զսա ‖ Կողոս. 4. 2.
զաւարան փրկութե՛ն . և զսուսեր Հոգ
18 ւոյն (որ է բանն այ) : *Ա՛ի աղօթի՛ք ‖ Ա Յովհ. 3. 1.
և խնդրուա՛ծօք , աղօթս առնել յամ
ժամանակի Հոգւով : ‖ և ՝ի նոյն ոքնի
ջիք ամ ժուժկալութի՛ք և խնդրուա՛
19 ծօք վե՛ ամ սրբոց : *‖Ա՛ն վասն իմ՝ զի
ինձ տացի բան ՝ի բանալ բերանոյ իմոյ,
համարձակութի՛ք ցուցանել զխորհուրդ
20 աւետարանին : *Ա՛ ո՞ր որոյ պատգամա
ւորիմ կապանօքս . զի նովին համար
ձակեցայց, ոչ և պարտ իսկ ինձ խօսիլ
21 *Ա՛յլ զի գիտիցէք և դուք զինն ,
զինչ գործեմ. զամ ինչ ցուցցի ձեզ տի
քիկոս սիրելի եղբայր՝ և հաւատարիմ
22 պաշտօնեայ ՝ի Տ՛ն : *Օ՛ո՛ր առաքեցի
առ ձեզ զամն իրն : զի գիտասջիք դուք
զկինս . և մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր :
23 *Խաղաղութի՛ն ընդ եղբարս . և սէր
հաւատով հանդերձ Ա՛յ՝ Հօրէ՝ և ՝ի
24 Տ՛ն Ց՛ն Ք՛ի : *Շ՛նորհք ընդ ամե՛
նեսեան՝ որք սիրեն զՏ՛ն մեր Ց՛ն Ք՛ն
անեղծութե՛ի : Ա՛մէն :

ԹՒԱՒՈՂ Թ՛

Ա Յովհ. 3. 9.

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍՆ

Գլուխ Ա. Աշխարհաբար։

ԹԻ Ա ՕՂՈՍ, եւ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ծառայք Յի-
սուսի ամ սրբոց ի Քրիստոս Յի-
սուս, որք են ի Փիլիպպէ քա-
ղաքի եւ սարկաւագօք։ * Շնորհք ընդ 2
ձեզ եւ խաղաղութիւն յայ Հօրէ մերմէ
եւ ի Տեառն Յիսուսէ Քրիստոսէ։ * Գոհանամ զԱստ 3
ծոյ ի վերայ ամ յիշատակաց ձերոց։
* Ցամէն ժամ, յամ ի ամենայն աղօթս իմ, 4
վասն ձեր ամենեցուն առնել աղօթս
ի վերայ ամենայն ընդ ուրախութիւն։ * Ի ընկերակ- 5
ցութիւն ձեր ի ամ ի Աւետարանին, յորմէ յառաջին
օրէ մինչեւ ցայժմ։ * Վստահ եմ յայդ, 6
մի որ սկսաւն ի ձեզ գործս բա-
րեաց՝ կատարեսցէ մինչեւ յօրն Յի-
սուսի։ * Որպէս իրաւ է ինձ այս 7
մի զայս վասն ձեր ամենեցուն. վասն ունե-
ի ամ ինձ զձեզ ի սրտի, ի կապանս իմ
եւ ի պատասխանատուութեան եւ ի հաստատու-
թեան աւետարանին, կցորդս
ինձ ընդ ամենեսեան լինել։
* Վկայ է ինձ Աստուած, 8
եմ առ ձեզ ամենեսեան գթածութեամբ Յի-
սուսի։ * Եւ զայն աղօթս առնեմ. զի 9
սէրն ձեր եւս քան զեւս առաւել լիցի ի
գիտութեան, եւ յամ իմաստութեան։
* Ընտրել ձեզ զլաւն՝ զի իցէք հաստա- 10
տունք եւ առանց գայթագղութեան յաւ-
ուրն Քրիստոսի։ * Լցեալք պտղով արդա- 11
րութեան ի ձեռն Յի Քրիստոսի, ի փառս եւ
ի գովեստ Աստուծոյ։

ԼԹ Գ * Կամիմ զի գիտիցէք ձեզբարք. զի 12
որինչ վասն իմ էր, եւս քան զեւս ի յա-
ռաջադիմութիւն աւետարանին եկն։
* Ի մինչեւ կապանաց իմոց յայտնի լի 13
նել ի Քրիստոս յամի հրապարակիս, եւ առ
այլս ամենեսեան։ * Եւ առ քաջութիւն 14
եղբարս ի Տէր. որք վստահք են կապա
նաւք իմովք՝ առաւել եւս համարձա-
կեալք առանց երկիւղի զբանն Աստ
ծոյ խօսիլ։ * Ոմանք առ նախանձու եւ հա 15

կառակութիւն. եւ ոմանք մտադիւրու-
թիւն 16
իսկ զՔրիստոս քարոզեն։ * Եւ ոմանք ի
սիրոյ, քանզի գիտեն՝ եթէ ի պատա
խանատուութիւն աւետարանին կամ։
* Եւ ոմանք առհեստութեան զՔրիստոս 17
պատմեն, այլ ոչ սրբութիւն. քանզի
համարին նեղութիւնս յարուցանել ի
վերայ կապանաց իմոց։ * Այլ այս 18
ինչ է. որով օրինակաւ եւ իցէ, եթէ
պատճառանօք եւ եթէ ճշմարտութիւն՝
Քրիստոս պատմի. եւ ընդ այս խնդամ՝ այլեւ
ուրախ եւս եղէց։ * Գի դիտեմ, եթէ 19
այս պահի ինձ ի փրկութիւն, ի ձերոց
խնդրուածոց՝ եւ ի պարգեւաց Հոգւոյն
Յի։ * Ըստ ակնկալութիւն, եւ յոյս 20
այն իմոյ. զի մի իւիք յամօթ եղէց.
այլ ամ համարձակութիւն ոյժ եւ յամ
ժամ, եւ այժմ մեծասցի Քրիստոս ի մարմնի
իմում, եթէ կենօք՝ եւ եթէ մահու։
* Գի ինձ կեանք Քրիստոս է, եւ մեռանիլ 21
շահ։ * Ըստ եթէ կեանքս մարմնոյ՝ 22
այս ինձ պտուղ գործոյ է. եւ զինչ
ընտրեցից՝ ոչ գիտեմ։ * Եղեալ եմ 23
յերկոցունց. զցանկալն ելանել եւ ընդ
Քրիստոս լինիլ՝ առաւել լաւ համարիմ։
* Եւ կալ՝ մնալ աստէն ի մարմնի, կա 24
րեւոր եւս վասն ձեր։ * Եւ զայս յուսա- 25
ցեալ գիտեմ, եթէ կացից՝ եւ մնացից
ամենեցուն ձեզ. ի ձեր զարգանալ եւ
խրախճանիլ ի հաւատս։ * Գի պար- 26
ծանք ձեր առաւել լիցին ի Քրիստոս Յի-
սուս ինձ, ի միասանգամ գալստեան իմում
առ ձեզ։ * Միայն թէ արժանի աւե 27
տարանին Քրիստոսի զնայցէք։ զի թէ գայ-
ցեմ, եւ տեսանիցեմ զձեզ. եւ եթէ հե
ռի իցեմ, եւ լսիցեմ զձենջ, զի հաստա
տուն կայցէք ի միում հոգւով, եւ միով հնչել
հաւատով աւետարա
նակիցք ի հաւատս
նին։ * Եւ մի զանգիտիցէք, եւ մի 28
իւիք ի հակառակորդաց անտի՝ որ է
նոցա Հանդէս կորստեան. եւ ձերոյ փր
կութիւն։ * Եւ այդ ի Աստ է՝ որ ձեզ 29
շնորհեցաւ վասն Քրիստոսի, ոչ միայն ի նա
հաւատալ՝ այլ եւ վասն նորին չարչարել։
* Զնոյն պատերազմ ունիլ՝ զոր իմն 30
տեսիք՝ եւ այժմ լսէք ի նմանէ։

Գլ։

Գ.1: Ը։

Ա ընդ՝ եթէ միխթարութի՛ ինչ իցէ 1
ի՛ Քր՛ե, եթէ սփոփութի՛ սիրոյ՝
եթէ հաղորդութիւն Հոգւոյ, եթէ
գթութի՛ և ողորմութի՛։ * Լցէք զնա 2
դուն իմ, զի զնոյն խորհիջնէք՝ զնոյն
սէր յանձին ունիջնէք. համաշունչք՝
միախորհուրդք։ * Ո՛չ ինչ ըստ գրգռ 3
ութե՛, և ո՛չ ինչ ըստ անապարծու
թե՛. այլ խոնարհութի՛ զմիմեանս լաւ
համարիլ առաւել քան զանձինս։
* Ո՛չ զանձանց և՛ եթէ գիտել՝ այլ իւրա 4
քանչիւրոք զընկերին։ * Օ՛այն խոր 5
հեսցի իւրաքանչիւրոք ի՛ էջնէ, որ և
ի՛ Քր՛ե Յ՛։ * Որ ի կերպարանս Ա՛Ա 6
ևր, ոչինչ յափշտակութի՛ համարեցաւ
զհաւասար Ա՛Ի։ * Ա՛այլ զանձն 7
ունայնացոյց՝ զկերպարանս ծառայի
առեալ, ի՛նմանութի՛ մարդկան եղեալ՝
և կերպարանօք գտեալ իբրև զմարդ։
Եբեր. * Յոմնարհեցոյց զանձն, լեալ հնա 8
2. 9. զանդ մինչու՛ մահու՛ խաչի։
* Ո՛ւ որոյ և Ա՛Ծ զնա առաւել բարձ 9
րացոյց. և շնորհեաց նմա անուն՝ որ
Հռոմ. ի՛ վեր է քան զամ անուն։ * Օ՛ի յա 10
45. 24. նուն Յ՛ի Քր՛ի ամ ծունր կրկնեսցի,
երկնաւորաց՝ և երկրաւորաց՝ և տան
14. 11. դարամեռեալականաց։ * և՛ամ լեզու 11
խոստովան լինի, թէ Տ՛ի Յ՛ Քր՛ե՛ի
փառս Ա՛Հ օր։ * Ա՛յսուհետև սիրե 12
լիք իմ, (ոչ յամի հնազանդեցայք)
մի միայն ի՛ գալստեան իմում, այլ
առաւել և այժմ, յորժամ հեռս
եմ ի՛ ձէնջ՝ ահիւ և դողութի՛ զան
ձանց փրկութիւն գործեցէք։ * Օ՛ի 13
Ա՛Ծ՛ է՝ որ յաջողէ ի՛ ձեզ կամիլն, և
Ա՛Մ. 14. զառնելն վասն հաճութե՛։ * Ո՛ամ
4. 9. ինչ գործեցէք առանց տրտնջելոյ և
քննջելոյ։ * Օ՛ի եղիջնիք ամբիծք 15
և անարատք որդիք Ա՛Ա, անմեղք ի՛
մէջ կամակոր և խեղաթիւր ազգին.
յորոց միջի երևիջնիք իբրև լուսաւորք
յաշխարհի։ * Օ՛բանն կենաց ունիլ 16
յանձինս՝ ի՛ պարծանս ինձ յաւուրն
Քր՛ի. զի ո՛չ ընդունայն ինչ ընթա
ցայ՝ և ո՛չ ընդունայն վաստակեցայ։
* Ա՛այլ թէպէտ և նուիրիմ ի՛ վերայ 17
պատարագի և պաշտամանն հաւատոյ
ձերոյ։ * Ա՛յնպէս՝ և ուրախակից եմ 18
ամենեցուն ձերոյնոցին և դուք իսկն
դացէք՝ և ուրախակից եղերուք ինձ։
Ա՛Ղ. * Յոյս յաւսամ ի՛ Տ՛ն Յ՛ս, ՚ զի սիմ 19
16. 1. Թէոս վաղվաղակի արձակել առ ձեզ.
զի և ինձ սրտի դիւր լինիցի, յորժամ
գիտիցեմ ինչ զձէնջ։ * Օ՛ի ո՛չ ոք 20
ունիմ համաշունչ՝ եթէ ընտանեբար
Ա՛Ղ. 1. հոգայցէ վա՛ձեր։ * ՚Օ՛ի ամենեքին 21
3.5. ձ՛ին

զանձանց խնդրեն, և ո՛չ զՅ՛ի Քր՛ի։
22 * Յայց զփորձ նո՛ գիտացէք և դուք.
զի իբրև որդի հօր ծառայեաց ընդիս
23 յաւետարանին։ * Ա՛րդ՝ զսա ակնու
նիմ արձակել՝ ոմն նոյնհետայն զանձնէ
24 ատուգեցից։ * Ա՛յլ յուսամ ի՛ Տ՛ն՝
թէ և ես իսկ ընդ հուպ եկիցէ։
25 * Յայց լաւ համարեցայ զեպափրոդի
տոս զեղբայր՝ և զգործակից և զընդ
ուռայակից, զձեր առաքեալ՝ և զպաշ
տօնեայ իմոյ պիտոյիդ՝ առաքել առ
26 ձեզ։ * Ո՛անզի և ինքն իսկ յոյժ անձ
կացեալ է տեսանել զամենեսեան զձեզ։
և հոգայր՝ զի ձեր լուեալ էր թէ խո
27 թացաւ։ * և՛ւ արդարև խօթացաւ
մինչև ի՛ մահ. այլ Ա՛Ծ ողորմեցաւ
նմա. ո՛չ նմա միայն, այլև ինձ. զի մի
զտրտմութի՛ի՛ վերայ տրտմութե՛ կրկ
28 նեմ։ * Ա՛րդ՝ փութապա՛ս յղեցի զնա՝
զի տեսեալ զնա միւսանգամ ուրախ
լինիցիք. և ես առանց տրտմութե՛
29 եղէց։ * Ընկալջիք զնա ի՛ Տ՛ն՝ամ լիս
դութե՛՝ և զայնպիսիսն առ պատուա
30 կանս ունիջնիք։ * Օ՛ի վասն գործոյ Տ՛ն
մինչև ի՛ մահ մերձեցաւ, դուն գոր
ծեալ ոգւովք չափ. զի լցոյր զձեր պա
կասութի՛ի՛ մոյ սպասաւորութե՛։

Գ.1: Գ։

1 Ա՛յսուհետև եղբարք իմ, ուրա՛խ
լերուք ի՛ Տ՛ն։ զնոյն գրել առ ձեզ
ինձ ոչինչ դանդաղելի է. և ձեզ կա
2 րի զգուշալի։ * Օ՛գ՛այր եղերուք ի՛
շանց անտի։ զգ՛այր եղերուք ի՛ չար
միշակաց անտի։ զգ՛այր եղերուք ի՛ կրը
3 ճատութէ՛ անտի։ * Օ՛ի Թլփատու
թի՛ մեք եմք, որք հոգւով զԱ՛Ծ պաշ
տեմք և պարծիմք ի՛ Քր՛ե Յ՛ս, և ո՛չ
4 ի՛ մարմին պանծացեալ եմք։ * Ա՛եթէ
և ես իսկ զնոյն վստահութե՛ ունիմ ի՛
մարմնի։ եթէ ոք համարիցի այլ ազգ
վստահ լինել ի՛ մարմին, առաւել ես
5 ես։ * Ա՛ւրիաւուրեա՛ ութօրեայ. յազ
գէ Իսրա՛էլի. ի՛ տոհմէ բենիամենի. եբրայ
եցի յեբրայեցւոց։ ՚ըստ օրինացն փա ՚Գաղ.
6 րիսեցի։ * Ա՛ստ նախանձայոյզն լինել 23. 6.
ւոյ հալածեի զեկեղեցին Ա՛Ի։ ըստ
արդարութե՛ օրինացն լեալ անարատ։
7 * Ա՛յլ որ ինչ ինձ շահն էր՝ զայն ինձ
8 համարիմ վնա՛ Քր՛ի։ * Ա՛յլ և համարիմ
իսկ զամ ինձս՝ վասն առաւել գիտու
թե՛ն Յ՛ի Քր՛ի Տ՛ն իմոյ։ վնա՛ որոյ զամ
զկեցայ՝ և համարիմ կղկղանս, զի
9 զՔր՛ն շահեցայց։ * և՛ւ գտայց ի՛ նմա,
իբրև ո՛չ եթէ զիմ արդարութի՛ն, որ
յօրինաց անտի է՝ ունիցիմ, այլ զհաւ
ատոյն Քր՛ի Յ՛ի. որ յԱ՛Ծ արդարու
10 թի՛ն է։ * Հաւատով ձանաչել զնա՝

և զզօրութիւն յարութեանն նորա՝ և զհաղորդութիւն չարչարանաց նորա՝ կերպարա-
նակից լինիլ մահու նորա։ *Եթէ որպէս 11
հասից ի մեռելոցն յարութիւն։ *Ոչ եր- 12
ջ եթէ արդէն առեալ իցեմ, կամ
կատարեալ իցեմ։ զհետ մտանեմ թէ
հասից, մանաւանդ թէ ըմբռնեալ
իսկ իցեմ ի նմանէ Յն։ *Եղբարք՝ ես 13
ոչ համարիմ զանձն իմ թէ հասեալ
իցեմ։ բայց մի ինչ է՝ զի զառ ի յե-
տոյն մոռացեալ եմ, և ի յառաջա-
գիմն նկրտեմ։ *Ուշ եդեալ՝ ընթա- 14
նամ ի կէտ կոչմանն Ա. ի Ն Յն։
*Ա.յսուհետև՝ որք միանգամ կատա- 15
րեալքդ եք՝ զայս խորհեցարուք։ և
եթէ այլ ազգ ինչ խորհիցիք՝ սակայն
և զայն Ա.ծ ձեզ յայտնեսցէ։ *Բայց 16
յորս ժամանեցաքս՝ զոյն խորհիլ՝ և
զոյն կանոնի միաբան լինիլ։ *Ա.մա- 17
նաւոքք ինձ եղիջիք եղբարք՝ և գիտաս-
ջիք զայնպիսիսն, որք այնպէսն գնայ
ցեն, ոչ ունիքդ զմեզ ձեզ օրինակ։
Ղեւտ. *Ոչ ի բազումք գնան՝ զորոց բազում 18
16, 17. անգամ ասէի ձեզ. (բայց արդ և լա
լով իսկ ասեմ) զթշնամեաց խաչին
Ն.ի։ *Որոց կատարածն կորուստ է։ 19
որոց Ա.ծ որովայնն է, և փառք ամօթն
իւրեանց, որք զերկրաւորս և եթէ խոր
հին։ *Ա.յլ մեր առաքինութի՛ յեր- 20
կինս է. ուստի և փրկչին ակն ունիմք
Տն Յն Ա.ի։ *Որ նորոգեսցէ զմարմ- 21
ին խոնարհութե՛ մերոյ՝ կերպարանա-
կից լինիլ մարմնոյ փառաց իւրոյ, ըստ
զօրութեն՝ առ ի կարօղ լինելոյ Հնա
զանդեցուցանել ընդ իւրև զնա։

Գ։ Գ։

Ա.յսուհետև եղբարք իմ սիրելիք 1
և անձկալիք, ուրախութի՛ իմ, և
պսակ. այսպէս հաստատուն կացէք ի
Տ՛ սիրելիք։ *Օ՛ևոդիայ աղաչեմ, 2
և զսինտիք աղաչեմ, զնոյն խորհիլ ի
Տ՛։ *Ա.յո՛ աղաչեմ և զքեզ՝ մտերիմ 3
իմ և լծակից, և դու օգնական լինիլ
ջիր նոցա՝ որք յաւետարանին նահատա-
կեցան ընդ իս կղեմմաս Հանդերձ՝ և
այլոքն գործակցօք իմովք։ որոց ան
ուանքն են ի դպրութե կենաց։
*Ուրախ լերուք ի Տ՛ր յամէ ամ։ 4
դարձեալ ասեմ, ուրախ լերուք։
*Հեզութի՛ ձեր յայտնի լիցի ամէն մարդ 5

կան։ Տ՛ր մերձ է։ *Ոչ ինչ հոգայք. 6
այլ ամ աղօթիւք և խնդրուածօք,
գոհութե՛ խնդրուածք ձեր յայտնի
լիցին առ Ա.ծ։ *ԵՒ խաղաղութի՛ն 7
Ա.ծ՝ որ ի վեր է քան զամ միտս, պա
հեսցէ զսիրտս ձեր, և զմիտս ի Ք՛
Յս։ *Ա.յսուհետև եղբարք՝ որչափ 8
ճշմարտութի՛ է՝ որչափ պարկեշտութի՛,
որչափ արդարութի՛, որչափ սրբութի՛,
որչափ սիրով, որչափ համբաւ բարեաց,
որչափ քաջութի՛ն, որչափ գովութեամբ՝
զայն խորհիջիք։ *Զոր ուսայք, և 9
ընկալայք, և լուայք՝ և տեսիք յիս՝
զայն արարիջք։ և Ա.ծ խաղաղութի՛
եղիցի ընդ ձեզ։ *Ուրախ եղէ ես ի 10
Տ՛ յոյժ. զի և դուք զմտաւ ածիք հո-
գալ ինչ վա՛ր իմ. ոչ և հոգայիքն։ բայց
բարբառիջիք իմոնէ։ *Ոչ զի ոչ առ կա- 11
րօտութի՛ ինչ ասեմ. զի ես ուսայ
որով՛ք կարեմ բաւական լինիլ։
*Գիտեմ նուաղել, գիտեմ առատե- 12
լով՝ (յամի ամենևին խելամուտ
եմ,) և յագիլ՝ և քաղցենալ. և առատե
լով՝ և նուաղել։ *Ցամի կարօղեմ, այ- 13
նու՝ որ զօրացուցանէ զիս։ *Բայց բար 14
ուք արարիջք՝ զի կցորդք եղէք ինձ ի
նեղութե՛ս։ *Գիտեք և դուք փիլիպ- 15
պեցիք, զի ի սկզբան աւետարանին
իբրև եկի ես ի մակեդոնիայ՝ և ոչ մի
եկեղեցի հաղորդեաց ինձ յաղագս
տալոյ և առնուլ՝ բայց միայն դուք։
*Օ՛ և ի Թեսաղոնիկ միանգամ և 16
երկիցս զպէտս իմ եւոքք բերէք։
*Ոչ ոչ եթէ խնդրեմ զտուրսն, այլ 17
խնդրեմ զպտուղն, որ յաճախէ ի
բան ձեր։ *Ա.յլ իմ առեալ զնմա, և 18
առաւելեալ եմ։ ընկալայ՝ և լի եմ ի
ձեռն եպափրոդիտեայ, որ է ի ձէնջ
հոտ անուշից՝ պատարագ ընդունելի
հաճոյ Ա.ծ։ *Եւ Ա.ծ իմ՝ լի արաս 19 Ղեւտ.
զամենայն պէտս ձեր ըստ իւրում 12, 1.
մեծութե՛ն, փառաք ի Ք՛ Յս։
*Ա.յլ Ա.ծ, և Հօր մերում փառք 20
յաւիտեանս յաւիտենից. Ա.մէն։
*Ողջոյն տայք ամենայն սրբոց՝ որք 21
ի Ք՛ Յս։ *Ողջոյն տան ձեզ՝ որք 22
ընդ իս են եղբարք։ *Ողջոյն տան 23
ձեզ ամենեքեան սրբք։ մանաւանդ
որք ի տանէ կայսեր են։
*Շնորհք Տն Յն Ք՛ն ընդ ոգւոյդ 24
ձերում։ Ա.մէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԸՆ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍՆ:

Գլուխ Ա. Հաւաքնեբուդ:

ՕՂՈՍ ՝ ԱՌՔԵԼՅԱՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ԿԱՄՔՆ ՈՒՅ, և ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՂԲԱՅՐ ։ * Ընդ 2
ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ ՍՊԱՍ ԼԵՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՍ ԵՂԲԱՐՍ ՚Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ։ * Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն Ա.Ի Հօրէ մերմէ՝ և ՚ի Տէր Յիսուսէ Քրիստոսէ ։ գոհանամք զԱ.Ի և զՀօրէն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, յամէնժամ վասն ձեր աղօթս առնելով։ * Լսելով լուաք զհաւատս ձեր՝ որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս է մեր. և զսէրն, զոր ընդ ամենայն սրբս ունիք։ * Վասն յուսոյն՝ որ պահի ձեզ յերկինս. զորմէ լուայք բանիւն ճշմարտութեան աւետարանին ։ * Որ եհաս առ ձեզ. ոչ ընդ ամ աշխարհ ամէն՝ և պտղաբերէ. ոչ և ՚ի ձերում միջի. յօրէ յոր մէ լուայք՝ և ծանեայք զշնորհն Ա.Ի ճշմարտութեան ։ * Որպ ուսայք յեպափրաս սիրելւոյ ծառայակից մերմէ, որ է հաւատարիմ վասն ձեր՝ պաշօնեայ Քրիստոսի Յիսուսի ։ * Որ և պատմեաց մեզ զսէրն ձեր հոգւով ։ * Վասն այսորիկ և մեք յօրէ յորմէ լուաք՝ ոչ դադարեմք վասն ձեր աղօթս առնել՝ և խնդրուածս մատուցանել. զի լցուսցուք զգիտութեան կամացն նր, ամ իմաստութիւն և հոգևոր հանճարով։ * Կռնալ ձեզ արժան նի Տն յամ հաճութեան, յամ գործս բարութեան պտղաբերք՝ և աճեցուն զգիտութեան Ա.Ի ։ * Զմենայն զօրութիւն զօրացեալք ըստ զօրութեան փառացն նորա. յամ համբերութեան և երկայնմտութեան ուրախութեամբ ։ * Գոհանալ զԱ.Ի Հօրէ՝ որ կոչեացն զձեզ ՚ի մասն վիճակի սրբոցն ՚ի լոյս ։ * Որ փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, և փոխեաց զմեզ յարքայութիւն Որդւոյ իւրոյ սիրելւոյ ։ * Որում ունիմք զփրկութիւն արեամբն նր, և զթողութիւն մեղաց՝ մնրմնով նր ։ * Որ է պատկեր անեռլութեան Ա.Ի, անդրանիկ ամ արարած

16 ծոց ։ * ‖ Զի նովաւ հաստատեցաւ ‖ Յհմս. ամ, որ ինչ յերկինս՝ և որինչ յերկրի ։ 1. 3.
որք երևին, և որք ոչն երևին. եթէ աթոռք, եթէ Տրութիւնք, եթէ պետութիւնք, եթէ իշխանութիւնք. ամ ինչ նովաւ՝ և ՚ինոյն հաստատեցաւ ։
17 * Նա է յառաջ քան զամ. և ամ
18 ինչ նովաւ եկաց բովանդակ ։ * Նա նա է գլուխ մարմնոյ եկեղեցւոյ. ‖ որ ‖ 1. Կրն
է սկիզբն, անդրանիկ ՚ի մեռելոց. զի 15. 20.
եղիցի ինքն յամի յառաջացեալ։ Յայտ.
19 * Զի ՚ինամա հաճեցաւ ամ լրումն 1. 5.
20 Ընծութեն բնակիլ։ * Նա նովաւ հաշտեցուցանել զամ ՚ինոյն։ արար զխաղաղութիւն արեամբ խաչին իւրոյ. որ ինչ յերկրի՝ և որինչ յերկինս։
21 * Նա զձեզ՝ որք երբեմն օտարացեալք եիք՝ և թշնամիք խորհրդովք ՚ի գործս
22 չարութեան։ * Ա.յժմ աւադիկ հաշտեցոյց անդամօք մարմնոյ իւրոյ, ՚ի ձեռն մահուն իւրոյ ։ յանդիմանս կացուցանել զձեզ սքս՝ և անբիծս՝ և անարատս
23 առաջի նր ։ * Եթէ կայցէք ՚ի հաւատսն արմատացեալք և հաստատեալք. և անշարժք ՚ի յուսոյ աւետարանին, զոր լսեցայք քարոզելոյ ընդ ամ արարածս ՚ի ներքոյ երկնից. որոյ եղէ ես ես Պաւղ
24 պօղոս պաշօնեայ։ * Նա արդ՝ ուրախ եմ ՚ի չարչարանս իմ՝ վն ձեր. և լնում զպակասութիւն նեղութեանն Ա.Ի ՚ի մարմնի իմում վասն մարմնոյ նր՝ որ է եկե
25 ղեցի։ * Որոյ եղէ ես պօղոս պաշաօնեայ՝ ըստ անտեսութեան Ա.Ի, որ տուեալ է ինձ ՚ի ձեզ՝ կատարել զբանն
26 Ա.Ի ։ * Զխորհուրդն որ ծածկեալն եր ՚ի յաւիտեանից և յազգաց. որ այժմ
27 յայտնեցաւ սրբոց իւրոց ։ * Որոց կամեցաւ Ա.Ծ ցուցանել, թէ զինչ է մեծութիւն փառաց խորհրդոյ նր ՚ի հեթանոս, որ է Ք.Ս ՚ի ձեզ՝ յոյս փա
28 ռաց ։ * Զոր մեք քարոզեմք, և խրատեմք զամ մարդ՝ և ուսուցանեմք զամ մարդ ամ հոգևոր իմաստութիւն. զի կացուսցուք զամ մարդ կատարեալ
29 ՚ի Ք.Ս ։ * Յոր և աշխատիմ պատերազմեալ ըստ յաջողութեան նր՝ որ յաջողեալ է յիս զօրութեամբ։

ԳԼ. Ը.

1 Ա ամիմ, ղէ գիտիցէք դուք՝ զորպէս
սէր ձգնուԹէն ունիմ յանձին վասն
ձեր՝ և վասն լաւոդիկեցւոցն, և որոց
չէիցէ տեսեալ զերեսս իմ մարմնով։
2 * Օի մխիԹարեսցին սիրտք նոցա տե-
ղեկացեալք սիրով. և յամի մեծուԹէն
լուծՀէ իմաստուԹէն՝ ի գիտուԹեան
խորհրդոյ Ա. Հոր ի Ք. Յ։
3 * Յորում ամենայն գանձք իմաստու-
Թէ և գիտուԹէ ծածկեալ կան։
4 * Ա.յս զայս ասեմ, զի մի ոք զձեզ զա-
5 ռանցուսոյ պատիր բանիւք։ * ‖ Օի
‖ ա. Կոր. ԺԱ. 3. ԹէպԷտ մարմնով հեռի եմ, այլ հոգ-
եով ընդ ձեզ եմ։ խնդամ, իբրև տե-
սանեմ զկարգն ձեր՝ և զհաստատու-
Թիւն հաւատոյն ձերոց՝ որ ի Ք. Յ։
6 * Ա.ոդ՝ ոպ ընկալայք զՔ. Յ զՏ՚Ր,
7 նովին գնասջիք։ * Ա.րմատացեալք
և շինեալք ի նա, և հաստատեալք ի
հաւատս, ոպ ուսայքն առաւելեալք
8 ի նմին գոհուԹիւ։ * Օգ՛ոյշ լերուք՝
մի ոք իցէ՝ որ զձեզ կողոպտիցէ չար-
տարմունքիւ՝ և սնոտի խաբէուԹիւ.
որք ըստ մարդկան աւանդուԹեան՝ և
ըստ տարերց աշխարհիս՝ և ոչ ըստ
9 Ք.ի։ * Օի ի նմա բնակի ամ լրումն
10 Ա.ծուԹէ մարմնապէս։ * Ա.ր եք նո-
վաւ լցեալք, որ է գլուխ ամենայն
11 իշխանուԹեան և պետուԹէ։ * Որով
Ընդդէմ ցայտ ի.ս. թլփատեցայք հաւատով զանձեռա-
ձեռնադրուԹեան գործ թլփատուԹիւնն՝ ի մերկանալ
մարմնոյ զանդամն մարմնոյ թլփատուԹէն Ք.ի։
12 * Ի.աղեալք ընդ նմին ի մկրտուԹէնն,
Ընդդէմ ցայտ ի.ս. որով և ընդ նմին յարեալք հաւատով
գործ, ի մերկանալ զանդամն մարմնոյ՝ ի յաղեցուԹէն, որ յարոյց զնա ի
մեռելոց։ * ‖ Ա.ր զձեզ, որք երբեմն 13
‖ Եփես. Բ. 1. մեռեալքն եիք ի մեղս, և յանթլփա-
տուԹէ մարմնոյ ձերոյ, կենդանա-
ցոյց յանձին իւրում, շնորհեալ մեզ
զամ յանցանս մեր։ * Ա.ն ջնջեալ զձե 14
ռագիր մերոյ հակառակուԹէնն հրա-
մանօք իւրովք։ որ կայր մեզ հակա-
ռակ՝ եբարձ զայն ի միջոյ՝ և բևեռեալ
ընդ խաչափայտին։ * Ա.երկեալ զիշ 15
խանուԹիս և զպետուԹիս. յայտ յան
դիման խայտառակեալ նշաւակեալ
զնոսա յանձին իւրում ի յարուԹ իւր
ում։ * Ա.ի ոք այսուհետև զձեզ դա- 16
տեսցէ՝ ուտելով, կամ ըմպելով, կամ
մասամբք ոտնից, կամ ամսամտիւք՝
կամ շաբաթուք։ * Որք են ստուերք 17
հանդերձելոցն. այլ մարմին Ք.ն է։
‖ Ա.պոս. Գ. 4. * ‖ Ա.ի ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի 18
խոնարհուԹիւք և կրօնիւք հրեշտակաց,
զոր չէիցէ տեսեալ զրահեա վարեալ.
տարապարտ հպարտացեալ ի մտաց

19 մարմնոյ իւրոյ։ * Ա.ՀՀ ոչ ունիցի զլ-
լուխն Ք.ն՝ ուստի ամ մարմինն ո.ր
դիւք և խաղալեօք տարբերեալ և
20 խառնեալ՝ աճէ զաճումն Ա.Ս։ * Ա.ԹԷ
մեռայք ընդ Ք.ի ի տարերց աշխար
հիս՝ զի և ոս իբրև զկենդանիս ասէին
21 յաշխարհի կրօնաւորիք։ * Ա.ի մերձ-
ձենար. մի՛ ձաշակեր. մի՛ հուպ լինիր։
22 * Որ ե ամ ինչ՝ ի պիտս ապականու-
ԹէԹ, ըստ պատուիրանաց և վարդապե-
23 տուԹէ մարդկան։ * Որ իմաստուԹէն
իմն համարի, ինքնակամ կրօնիւ և
խոնարհուԹիւ՝ և անխնայուԹիւ մարմնոյ.
և ոչ՝ ի պատիւ ինչ լուԹէ մարմնոյ։

ԳԼ. Թ.

1 Ա ԹԷ յարեայք ընդ Ք.ի, ասա
զվերինն խնդրեցէք, ուր Ք.ն
2 նստի ընդ աջմէ Ա.Ծ։ * Օվերինն
խորհեցարուք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի
3 ասաք։ * Ա.ռանցի մեռայք՝ և կեանքն
ձեր ծածկեալք են ընդ Ք.ի Ա.Ծ։
4 * Յայդ յորժամ Ք.ն յայտնեսցի, կեանքն
ձեր. յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտ
5 նեսջիք փառօք։ * Սպանէք այսուհե-
տև զանդամս ձեր զերկրաւորս՝ ի
բաց ընկեցէք ‖ զպոռնկուԹիւն, զպղծու- ‖ Կող.
ԹիւնԹէ, զերծ, զցանկուԹիւն չարեաց, և Գ. 5.
զագահուԹիւն, որ է կռապաշտուԹիւն։
6 * Ո ման որոյ գայ բարկուԹիւնն Ա.Ծ
ի վերայ որդւոցն անհաւանուԹեան։
7 * Որով և դուք երբեմն գնայիք՝ մինչ
8 կենդանիքն եիք ի նոսա։ * ‖ Ա.րդ՝ ի ‖ Կող.
բայ ԹօԹափիեցէք և դուք զայն ամ. Գ. 4
զբարկուԹիւն, զսրտմտուԹիւն, զչարու Կող.
ԹիւնԹէ, զհայհոյուԹիւն, զխեղկատակու- Գ. 22.
9 ԹիւնԹէ ի բերանոյ ձերոց։ * Ա.ի ստէք Կող.
միմեանց։ մերկացարուք զհին մարդն Գ. 9.
10 գործօք իւրովք։ * Ա.ՀՀ զգեցարուք Կող.
զնորն նորոգեալ ի գիտուԹիւն ‖ ըստ Գ. 10.
11 պատկերի արարչին իւրոյ։ * Ուր ոչ Կող.
հրէայ՝ և հեԹանոս։ ԹլփատուԹիւն՝ ‖ Ա. Կոր.
և անթլփատուԹիւն։ խուժ՝ դուժ՝ սկիւ- Ժ. 26.
Թացի՝ ծառայ՝ ազատ։ այլ ամ՝ և
12 յամի Ք.ն։ * Ո գեցարուք այսուհե-
տև իբրև ընտրեալք Ա.Ծ՝ սէք և սի-
րեցեալք՝ զգուԹ, զողորմուԹիւն,
զքաղցրուԹիւն, զխոնարհուԹիւն, զհե-
13 զուԹիւն, զերկայնմտուԹիւն։ * Ա.երել
միմեանց. ընդհարել իրերաց. եԹէ ո
րուք զդէմս տրտունջ ինչ իցէ, ոպ
Ա.ծ Ք.ին ընդհեաց ձեզ՝ նոյնպէս և
14 դուք։ * Ա.Ն՝ ի վերայ այսր ամի զկերն,
15 որ է զոդ կատարմանն։ * Ա.ՀՀ խաղա-
ղուԹիւն Ք.ի հաստատեսցի՝ ի սիրտս
ձեր. յոր և կոչեցայքն միով մարմնով։
16 և գոհացօղք լինիջիք։ * Ո բանն
Ք.ի բնակեսցի՝ ի ձեզ առատապէս,
ամ

ամ իմաստութիւն, ուսուցանել և խրատել զմիմեանս։ սաղմոսիւք և օրհնութիւնք, և երգօք հոգևորօք՝ և շնորհօք
Ա.Կորն. օրհնել ՚ի սիրտս ձեր զՏ։ * Եւ 17
10.31. զամ զոր և առնիցէք բանիւք և արդեամբք, զամ յանուն Տեառն Յի արասջիք։ գոհացողք լինիջիք զՅ և զզ
Եփես. Հօրէ նովաւ։ * Կանայք հնազանդ 18
5.22. լերուք արանց ձերոց, որպես և վայել
1.Պետ. է ՚ի Տէր։ * Ա.րք սիրեցէք զկանայս 19
3. 1. ձեր, և մի դառնացուցանէք զնոսա։
Եփես. * Որդիք հնազանդ լերուք ծնողաց 20
6. 1. ձերոց յամի՝ զի այն է հաճոյ առաջի
Եփես. Տեառն։ * Հարք՝ մի՛ զայրացուցանէք զոր 21
6. 4. գիս ձեր. զի մի՛ տրտմեսցին։ * Ծա՛ 22
Տիտոս. ռայք հնազանդ լերուք տերանց ձե
2. 9. րոց յամի, մի առ ականէ ծառայու
1.Պետ. Թէ իբրև մարդահաճոյք. այլ միա
2.18. մտութիւն սրտի երկնչիլ ՚ի Տէ։ * Զոր 23
ինչ առնիցէք՝ սրտիմտօք գործեսջիք իբրև Տեառն, և ոչ իբրև մարդկան։
*Գիտասջիք զի ՚ի Տէ առնուցուք զՀա 24
տուցումն ժառանգութեան ձերոյ. քան զի Տեառն Քրիստոսի ծառայէք։
Հռոմ. * Յակ ապիրատն ընկալցի ըստ իւր 25
2. 6. և ոմ ապիրատութիւն. զի չիք անկանաւու
11. Թն առաջի Ա.Յ։

Գ Ի Ղ. Գ.

Տեարք, զիրաւունս և զհաւասա 1
րութիւն ծառայից ձերոց շնորհեցէք. գիտասջիք՝ զի և ձեր Տէր գոյ երկ
Ռոմ. ինս։ * Ղօթից ստէպ կացէք. 2
18.1. սքնիլ ՚ի նմին գոհութիւն։ * Ղօթա 3
1 Թես. արարէք միանգամայն և վասն մեր. զի
5. 17. Ա.ծ բացցէ մեզ դուռն բանի, խօսիլ
Եփես. զխորհուրդն Ք՚ի, (վասն որոյ և կա
6. 19. պեալս կամ։) * Օ՚ի յայտնի արարից 4
2.Թես. զնա՝ որ՚ պարտ ՚իցէ ինձ խօսիլ։
3. 1. * Իմաստութիւն գնասջիք առ արտա 5
Եփես. քինան, գնոյ առեալ զժամանակս։
5. 15. * Եւ բանն ձեր յամ ժամ լի շնորհօք 6
Տն իբրև աղիւ համեմեալ լիցի։ գի
տել որպես պարտ իցէ ձեզ ի բաքանչ
7 իւրումեք տալ պատասխանի։ * Ա.յլ
որինչ զինեն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ զամ տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և հաւատա
րիմ պաշտօնեայ՝ և ծառայակից ՚իՏն։
8 * Օր առաքեցի առ ձեզ զմին իրն,
զի գիտասջիք վասն մեր, և մխիթա
9 րեսցէ զսիրտս ձեր։ * Ընեսիմաւ հան
դերձ եղբարբ՝ հաւատարմաւ և սիրե
լեաւ՝ որ է ՚ի ձէնջ։ զամենայն ինչ
ցուցցէ ձեզ՝ որինչ աստէ։ * Ողջոյն
10 տայ ձեզ արիստարքոս գերեկից իմ։
և մարկոս եղբօրորդի բառնաբայ. վե
րոյ առիք զպատուէր՝ եթէ եկեսցէ
11 առ ձեզ՝ ընկալջիք զնա։ * ԵՒ Յիսուս՝
որ անուանեցաւ յուստոս։ որք են ՚ի
թլփատութենէ անտի։ զի դոքա միայն
եղեն գործակիցք ինձ յարքայութեան
Ա.Ծ, որք և եղեն ինձ մխիթարութիւն։
12 * Ողջոյն տայ ձեզ եպափրաս՝ որ ՚ի
ձէնջ ծառայ Ք՚ի Յի է. յամենայն
ժամ պատերազմեալ վասն ձեր յա
ղօթս, զի կայցէք կատարեալք և
13 լցեալք յամ կամն Ա.Ծ։ * Վկայեմ
նմա, զի բազում աշխատութիւն ունի
վասն ձեր, և վասն լաւոդիկեցւոցն, և
վասն այնոցիկ՝ որք յերապօլիս են։
14 * Ողջոյն տայ ձեզ ղուկաս բժիշկ և Բ.Տիմ.
15 սիրելի, և դեմաս։ * Ողջոյն տայջիք 4. 11.
եղբարց՝ որք են ՚ի լաւոդիկիայ և նիմ
փայ և որ առ տնին եկեղեցին է նը։
16 * Եւ յորժամ ընթեռնուցու առ ձեզ
զԹուղթդ՝ արասջիք, զի և ՚ի լաւոդի
կեցւոց եկեղեցւոջն ընթերցցի։ և
զառ ՚ի լաւոդիկեցւոցն՝ զի և դուք ըն
17 թեռնուցուք։ * Եւ ասասջիք ցար
քիպպաս՝ զդոյշ լեր սպասաւորութեդ՝
զոր ընկալար ՚ի Տէ՛, զի զայդ կատա
18 րեսցես։ * Ողջոյնդ ձեռին իմոյ պօղո
սի է։ Յի՛շ լիցին ձեզ կապանքս
իմ։ Շնորհք ընդ ձեզ։ Ա.մէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՑ ԱՌ ԹԻՄՈԹԷՈՍ ԶՕՐԵԿՑՈՅՆ ԶՈՒԱՂՆԵՐՈՐԴ։

Գլուխ Ա. Առաջներորդ։

ՕՂՈՍ՝ 1
նուիրեալ Յի-
սուսի՝ ամա-
նոս, և տիմո-
թէոս՝ եկեղեց-
ւոյդ Թեսաղոնիկ
կեցուոց յԱծ հայր
և ի Տէր մեր Յի-
սուս։ * Շնորհք 2
ընդ ձեզ և խաղաղութի՛ւն։ գոհանամք
զԱստուած ամ՛ենայնի՛ւ ի վերայ ձեր
շարունակ առնել յաղօթս մեր անդադրս։
* Յիշել զձեր գործն հաւատոյ՝ և զբ 3
ւաստակ սիրոյ՝ և զհամբերութի՛ւն յու-
սոյն Տ՚ն մերոյ Յի՛սուսի առաջի Ա՛Ա
և Հօր մերոյ։ * Գիտեք եղբարք, սի 4
րելեալք Ա՛Ա՝ զընտրութի՛ւնն ձեր։
* Օի աւետարանն մեր ո՛չ եղև առ 5
ձեզ բա՛նիւ միայն. այլ և զօրութի՛ւ՝
և Հոգւով սրբով՝ և լրո՛ւ բազմաւ.
ո՛պ և գիտէք իսկ՝ թէ որպիսիք եղեաք
՚ի միջի ձերում վասն ձեր։ * Եւ դուք 6
նմանողք մեզ եղէք՝ և Տ՚ն. ընկալեալ
զբանն ՚ի բազում նեղութի՛ւն, խնդու-
թի՛ւ Հոգւոյն սրբոյ։ * Մինչ ձեզ օրի 7
նակ ամենեցուն հաւատացելոց. որք
են ՚ի մակեդովնիա՝ և յաքայիա։
* Օի ՚ի ձեզնէ հնչեաց բանն Ա՛Ա. ո՛չ 8
միայն ՚ի մակեդովնիա և յաքայիա, այլև
յամ՛ենայն տեղիս հաւատքն ձեր՝ որք առ
Ա՛Ա են, սի՛պէս չէ պիտոյ մեզ և խօսիլ ինչ։ * Օի 9
նոքին իսկ պատմեն վասն մեր, թէ ո՛նպ
եղև մեզ մուտ առ ձեզ. և որպէս դար
ձայք առ Ա՛Ա ՚ի կռոց անտի, ծառայ
ել Ա՛Ա կենդանւոյ և ճշմարտի։
* Եւ ակնուն՚կ Որդւոյ նորա յերկնից. 10
զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց զՅ՚ն, որ փր-
կեաց զմեզ ՚ի բարկութի՛ւն անտի՝ որ
գալոցն է։

Գլ. Բ.

Զուք ինքնին գիտէք եղբարք զմ 1
ուտն մեր առ ձեզ. զի ո՛չ ընդունա
յն ինչ եղև։ * Ա՛լ յառաջագոյն 2
Զուրծ. չարչարեալք՝ և Թշնամանեալք՝ (ո՛պ
16. 19.

և դուք իսկ գիտէք։) ՚ի մէջ փութալով
պերճանօք, համարձակեցաք Ա՛Ի մեր
պատմել ձեզ զաւետարանն Ա՛Ա մե-
3 ծաւ պատերազմաւ։ * Օի մխիթա-
րութի՛ւն մեր ո՛չ ՚ի մոլորութի՛ւնէ և ո՛չ
՚ի պղծութի՛ւնէ՝ և ո՛չ նենգութի՛ւ։
4 * Ա՛լ ո՛պ ընտրեցաք Ա՛Ա հաւատա-
րիմ լինիլ աւետարանին, նոյնպէս և
խօսիմք։ ո՛չ իբրև մարդկան հաճոյ լի
նիլ՝ այլ Ա՛Ա, որ քննէն զսիրտս մեր։
5 * Օի ո՛չ երբէք բանիւք ողջանաց
եղեաք առ ձեզ՝ ո՛պ և գիտէք իսկ գի-
տէք։ և ո՛չ ՚ի պատճառս ագահութի՛ւ,
6 ո՛պ և Ա՛Ծ վկայէ։ * Եւ ո՛չ խնդրեաք
զփառս ՚ի մարդկանէ։ ո՛չ ՚ի ձէնջ. և
7 ո՛չ յայլոց։ * Կարօղ էաք իբրև զՔ՚ն
առաքեալս ծանրանալ. այլ եղեաք
հեզք ՚ի միջի ձերում, ո՛պ դայեակ մի՛
8 որ մնուցանիցէ մանկունս։ * Այսպէս
և մեք զթայաք ՚ի ձեզ։ հաճոյ լի՛ն
էր մեզ տալ ձեզ ո՛չ միայն զաւետա-
րանն Ա՛Ա, այլ և զանձինս մեր. քանզի
9 սիրելիք մեր եղէք։ * Յիշէք եղբարք
զվաստակն մեր և զջան. ॥ գի զցայդ և ՚Ղած.
գցերեկ գործեաք վասն չծանրանալոյ 20. 34.
ումեք ՚ի ձէնջ. և քարոզեաք ձեզ զաւե 1. Կոր.
10 տարանն Ա՛Ա։ * Դուք ինքնին վկայք 9. 12.
էք՝ և Ա՛Ծ. որպէս սրբութի՛ւ՝ և արդա 1. Թես.
րութի՛ւ՝ և ամբծութի՛ւ՝ ձեզ հաւատա 3. 8.
11 ցելոցդ եղեաք։ * Ո՛պ և գիտէք իսկ.
զի զհերաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ (իբրև
12 հայր զորդիս։) * Ո՛խթիւ արեաք և
սփոփեաք։ և դնեաք զվկայութի՛ն
գնալ ձեզ արժանապէս Ա՛Ա, որ կո-
չեացն զձեզ յիւր արքայութի՛ն և ՚ի
13 փառս։ * Ո՛ւ այնորիկ և մեք գոհա-
նամք զՅ՚ն անպակաս՝ զի առեալ զլը՚ր
բանին Ա՛Ա առ ՚ի մէնջ, ընկալայք ո՛չ
իբրև զբան մարդկան. այլ (ո՛պ ճշմար
ա՛իւ) զբան Ա՛Ա։ որ և յաջողեալ իսկ
14 ի՚ ձեզ հաւատացեալդ։ * Օի դուք
նմանողք եղէք եղբարք՝ եկեղեցեաց
նո՛ց՝ որք են ՚ի հրէաստանի ՚ի Ք՚ս Յ՚ն
զի զնոյն չարչարանս չարչարեցայք և
դուք ՚ի ձերոց ազգականաց՝ որպէս և
15 նոքայն ՚ի հրէից։ * Որք և զՏ՚ն Յ՚ն
սպանին, և զմարգարէսն։ և զմեզ հա
լածեցին։ և Ա՛Ա չաչեայ ելին. և ամ
մարդ-

մարդկան հակառակք եղեն։ * Նմ ար 16
գելուին զմեզ խօսիլ հեթանոսաց զի
ապրեսցին ։ զի կատարեսցեն զմեղս
իւրեանց յամ ժամ։ քանզի հասեալ է
ի վերջ նոցա բարկութիւն մինչև խաղաւ։
* Ա.յր մեք եղբարք՝ թէպէտ և որբ 17
ծնացաք ի ձենջ առժամանակ մի, երե
սօք՝ և ոչ սրտիւք ։ առաւել ևս փու
թացաք տեսանել զերեսս ձեր մեծաւ
ցանկութիւն ։ * Վ ի այսորիկ կամեցայ 18
գալ առ ձեզ ես պօղոս՝ միանգամ և
երկիցս. և խափանեաց զմեզ սատա
նայ ։ * Զանզի ո՞վ է մեր յոյս, կամ 19
խնդութիւն, կամ պսակ պարծանաց
մերոց. եթէ ոչ դուք ի Տ՛ի՝ առաջի
Տեառն մերոյ Յ՛ի Ս.ի ինորա գալս
ստեանն ։ * Օ՛ի դուք էք փառք մեր, 20
և խնդութի՛ն ։

Գ.Լ։ Գ.

Վ ասն որոյ ոչ ևս ունելք ժոյժ՝ զի 1
բարւոք թուեցաւ մեզ միայն
Գ.ործ. մնալ յաթէնս։ Վ Նմ առաքեցաք զտի 2
16. 1. մոթէոս զեղբայր մեր՝ և զպօրծակից
աւետարանին Ա.յ և Հօրն Ս.ի ։ հաս
տատել զձեզ՝ և մխիթարել վ՛ե հաւա
տոցն ձերոյ ։ * Օ՛ի մի՛ տաղտկայցէք 3
՝ի նեղութի՛ս յայսոսիկ ։ քանզի դուք
ինքնին իսկ գիտէք, զի ՝ի սոյն կամ
։ * Զ.անզի մինչ առ ձեզն իսկ էաք՝ յա 4
ռաջագոյն ասէաք ձեզ, թէ նեղութիք
հասանելոց են՝ ի վերայ մեր. ոյն եղև
իսկ՝ և գիտացիք։ * Վ ի այնորիկ և ես 5
զի ոչ ևս ունէի ժոյժ՝ առաքեցի գի
տել զհաւատսն ձեր ։ գուցէ արդեօք
փորձեաց և զձեզ փորձիչն. և ընդու
նայն լինիցի ջանն մեր ։ * Ա.յլց արդ 6
իբրև եկն տիմոթէոս ՝ի ձենջ առ մեզ՝
և եթ մեզ զաւետիս հաւատոցն ձերոց
և զսիրոյ ։ զի ունիք ՝ի միտ զյիշատակս
մեր բարեաց յամ ժամ՝. ցանկացեալ
էք տեսանել զմեզ՝ ոյն և մեք զձեզ ։
* Վ ասն այնորիկ մխիթարեցաք ՝ի ձեզ 7
եղբարք՝ ՝ի վ՛ի ամենեցուն վշտաց և նե
ղութեց ձերոց՝ ՝ի ձեռն հաւատոցն
ձերոց ։ * Օ՛ի այժմ կենդանի եմք՝ 8
եթէ դուք հաստատուն կայցէք ՝ի Տ՛ի։
* Օ՛րինչ կարեմք գոհութի՛ն մատուցա 9
նել Ա.յ վասն ձեր, ՝ի վ՛ի ամ խնդու
թե՛ն, զոր խնդամք վասն ձեր առաջի
Ա.յ մերոյ ։ * Օ ցայգ և զցերեկ առաւ 10
ել ևս աղաչեմք տեսանել զերեսս ձեր
և հաստատել զպակասութի՛ն հաւա և լնուլ
տոցն ձերոց ։ * Ա.յր ինքն Ա.ծ և Հայր 11
մեր՝ և Տ՛ի մեր Յ՛ն Վ՛ն ուղղեսցէ զճա
նապարհս մեր առ ձեզ ։ * Նմ զձեզ 12
ինքն Տ՛ի բազմապատիկս և առաւելս
արասցէ սիրով ընդ միմեանս և առ
13 ամենեսին՝ ոյն և մեք ՝ի ձեզ ։ * Հաս
տատել զսիրտս ձեր անարատս ՝ի սր
բութի՛ առաջի Ա.յ և Հօր մերոյ, ՝ի
գալստեան Տ՛ն մերոյ Յ՛ի Ս.ի հան
դերձ ամ սրբովք իւրովք. Ա.մէն։

Գ.Լ։ Դ.

1 Ա յսուհետև եղբարք, աղաչեմք
զձեզ՝ և մխիթարեմք ՝ի Ա.յ Յ՛ս։ ՝ես Յ՛ս
զի ոյն ընկալայք ՝ի մենջ՝ թէ ոյն պարտ
իցէ ձեզ գնալ՝ և հաճոյ լինիլ ա՛յ. ոյն
և գնայքդ իսկ ։ զի ևս քանզևս յաւե
2 լանայցէք ՝ի նոյն ։ * Նմ գիտէք՝ թէ
որպիսի պատուիրանս տուաք ձեզ ՝ի
3 Տ՛ի Յ՛ս ։ * Ա Օ՛ի այս են կամքն Ա.յ, 1 Հռոմ.
սրբութի՛ն ձեր. ՝ի բաց լինիլ ձեզ ՝ի 12. 2.
4 պոռնկութի՛ն, * Գ.իտել իւրաքանչիւր 1 Թէս.
ումեք ՝ի ձենջ զիւր աման ստանալ 5. 17.
5 սրբութի՛ն և պատուով։ * Ա՛ի ՝ի ցաւս
ցանկութի՛ն՝ որպէս և այլք հեթանոսք՝
6 որք ոչ գիտեն զԱ.ծ։ * Ա՛ի զանցանել
և գլոկել յիրիդ յայդմիկ զեղբայր իւր։
քանզի վրէժխնդիր է Տ՛ի ՝ի վ՛ի ամ
այդորիկ։ որպէս յառաջագոյն ասա
ցաք ձեզ, և եդաք զվկայութի՛ն։
7 * Զանզի ոչ կոչեաց զմեզ Ա.ծ ՝ի պղծ
8 ծութի՛ն՝ այլ ՝ի սրբութի՛ն։ * Ա.յսուհե
տև որ զձեզ անարգէ՝ ոչ զմարդ անար
գէ, այլ զԱ.ծ՝ որ և ետ զՀոգին իւր
9 ՝ի ձեզ։ * Ա.յլ վ՛ի եղբայրսիրութի՛ն՝ ՝ես Յօհ.
չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ։ Ոյն դուք Ա 3.16.
ինքնին իսկ Ա.ծուսեալք էք առ ՝ի մի 13. 34.
10 մեանս սիրելոյ ։ * Զանզի և առնէք Ա 1.5.12
իսկ զդոյն յամենեսեան եղբարս՝ որք 17.
են յամենայն կողմանս մակեդո 1.Յօհ.
նացւոց ։ աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ա 2.10. Ա
ռաւել ևս առաւելուլ և առատանալ՝ 4. 12.
11 հանդարտիլ ։ * Նմ գործել զիւրա Բ.որդ.
քանչիւր. և գործել ձեռօք ձերովք Ա.որ.
ոյն և պատուիրեցաք ձեզ. զի գնայցէք պղծ
պարկեշտութի՛ն առ արտաքինսն՝ և մի՛ Բ.որ.
12 իմի՛ք կարօտեալք իցէք։ * Ա՛ն կամիմք
եղբարք՝ եթէ տգիտք իցէք վ՛ե ննջե
ցելոց. զի մի՛ տրտմիցիք ոյն և այլքն՝
13 որոց ոչ գոյ յոյս։ * Նթէ հաւատամք՝
եթէ Յ՛ս մեռաւ և յարեաւ. նոյնպէս
և Ա.ծ զննջեցեալսն ՝ի ձեռն Յ՛ի ածցէ
14 ընդ նմա։ * Ա՛յդ զայս ասեմք Տ՛ն բա
նիւ, ‖ եթէ մեք՝ որք կենդանիքս եմք ‖ 1.Կորն.
մնացեալք՝ ՝ի գալստեանն Տ՛ն ոչ ժա 15.23.
15 մանեմք ննջեցեալսն։ * Օ՛ի ինքնին Տ՛ի
հրամանաւ՝ և ՝ի ձայն հրեշտակապե
տի, և ՝ի փող Ա.յ իջանէ յերկնից ։
և մեռեալք ՝ի Ս.ի յարիցեն յառաջա
16 գոյն ։ * Ա.յս և մեք՝ որք կենդանիքս
մնացեալ լիցեմք՝ նոքօք հանդերձ յափշ
տակիցուք ամպօք ընդառաջ Տ՛ն յօդս։
և այնպէս յամ ժամ ընդ Տ՛ն լինիցիմք։

* Ա.յ

* Ա.յսուհետեւ միխիթարեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք։ 17

Գ.Ի: Ա:

Ա.յլ ևս ամս ժամուց և ժամանակաց 1
եղբարք չէ ինչ պիտոյ գրել առ
12.Պետ. ձեզ ։ * ‖ Օի դուք ինքնին իսկ ստոյգ 2
3. 10. գիտէք , թէ օրն Տ՚ն իբրև գող գի-
Յայտ. շերի՝ այնպես հասանի ։ * Յորժամ՝ 3
3. 3. Ե ասիցեն թէ խաղաղութի՛ և չինութի՛
16. 15. է՝ յանժամ յանկարծակի հասցէ նոցա
ատակումն՝ ոյր երկն յղէոյ՝ և մի ապ
րեսցին ։ * Ա.յլ դուք եղբարք՝ ոչ էք 4
՚ի խաւարի՝ թէ օրն ձեր իբրև գող
՚ի վերայ հասանիցէ ։ * Օի ամենե- 5
քեան դուք որդիք լուսոյ էք՝ և որդիք
տուընջեան ։ չեմք գիշերոյ՝ չեմք խաւա
րի ։ * Ա.պա մի՛ քնով անկանիցիմք՝ 6
ոյր և այլքն ։ այլ արթուն , և զուսար
թունք եղիցուք ։ * Օի որք ննջեն, ՚ի 7
գիշերի ննջեն ։ և որք արբենան, ՚ի գի
շերի արբենան ։ * Ա.յլ մեք՝ զի տուընջ- 8
‖ Լսայ. եան եմք , արթունք եղիցուք՝ ‖ և
59. 17. զգեցցուք զրահն հաւատոյ և սի-
Եփես. րոյ ։ և դիցուք զսաղաւարտ յուսոյն
6. 14. փրկութե՛ն ։ * Օի ոչ եդ զմեզ Ա.ծ ՚ի 9
17. բարկութի՛ն , այլ ՚ի փրկութի՛ն կենդա
նութե՛ն ՚ի ձեռն Տ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի ։
* Որ մեռաւ վասն մեր . զի եթէ ար- 10
թունք իցեմք՝ և եթէ ննջիցեմք՝ նո-
վաւ հանդերձ կեցցուք ։ * Վասն որոյ 11
մխիթարեցէք զմիմեանս՝ և շինեցէք
զիրեարս՝ որպէս և առնէք իսկ ։

12 * Ա.ղաչեմք զձեզ եղբարք ճանաչել
զվաստակաւորս և զվերակացուս ձեր
13 ՚ի Տ՚ն՝ և զխրատիչս ձեր ։ * Ա՛ն համա
րեցարուք զնոսա առաքանիս առաւել
սիրոյ՝ վասն գործոյ նո՛ց ։ զխաղաղու-
14 թի՛ արարէք ընդ միմեանս ։ * Ա.ղա- Ընդ նոսա
չեմք զձեզ եղբարք՝ խրատեցէք զատա
կաս ։ միխիթարեցէք զկարճամիտս ։
պատսպարան լերուք տկարաց ։ եր-
կայնամիտ լերուք առ ամենեսին ։
15 * ‖ Օ գոյր՝ լերուք՝ գուցէ ոք չարի ըզ ‖ Ղեւտ.
չար հատուցանիցէ ։ այլ յամ՛ ժամ 17. 13.
զբարեաց զհետ երթայք առ միմեանս, և առ Ա.20.22
16 և առ ամենեսեսեան * Յամ՛ ժամ՝ ուրախ Ես.
17 լերուք ։ * ‖ Ա.ղաչեմ՝ աղօթս արա- 12. 1.
18 րէք ։ * Յամ՛ գոհացարուք ։ զի այս են 1.Պետ.
19 կամք Ա.ծ Ք՚ի Յի՛ն ՚ի ձեզ ։ * Օչ 3. 9.
20 զհին մի՛ շիջուցանէք ։ * Օ.մարգարէու- ‖ Մատ.
21 թի՛ս մի՛ արհամարհէք ։ * Օ՛ամ ինչ 18. 22.
փորձեցէք . զբարին ընկալարուք ։ Ղ ամ.
22 * Յամ իրաց չարաց ՚ի բաց կայէք ։ 18. 1.
23 * Ա՛ն ինքն Ա.ծ խաղաղութի՛ սքան ա- Լուսաւ.
րասցէ զձեզ համօրէն ։ և բուն անդակ 4. 2.
ձեր ոգի և շունչ և մարմին անարատ ՚ի
գալուստ Տ՚ն մերոյ Յ՚ի Ք՚ի պահեսցի ։
24 * ‖ Հաւատարիմ է՝ որ կոչեացն զձեզ . ‖ 1.Կորնթ.
25 որ և արասցէ զնոյն։ * Ա՛ղաւթս՝ աղօթս 1. 9.
26 արարէք և ՚ի մեր վերայ ։ * ‖ Ողջոյն տա
ջիք եղբարց ամենեցուն ՚ի համբոյր
27 սրբութե՛ն ։ * Երդմնեցուցանեմ զձեզ
՚ի Տ՚ն ընթեռնուլ զթուղթդ առաջի
28 ամ՛ եղբարց սրբոց ։ * Շ՚նորհք Տ՚ն
մերոյ Յ՚ի Ք՚ի ընդ ձեզ ։ Ա.մէն ։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԹԻՄԵ
ԳՕՆԻԿԵՑՒՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ։

Գլուխ Ա. Աջողներդ։

ՕԳՈՍ ՝ 1
եւ միաբա-
նոս և սիմե-
թէոս , եկեղեց-
ւոյդ Թեսաղո-
նիկեցւոց՝ ՚ի Ա.ծ
Հայր մեր , և ՚ի
Տ՚ն Յ՚ Ք՚ի ։
* Շ՚նորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՛ն 2
ա՛ն Հօրէ մերմէ, և ՚ի Տ՚ե Յ՚ե Ք՚ե ։
* Գոհանալ պարտիմք զա՛ Յ՚ամ՛ժամ 3
վասն ձեր եղբարք՝ ոյր և արժան իսկ
է . զի և աս քան զևս աճէն հաւատքն
ձեր, և յաճախէ սէր իւրաքանչիւր ձեր
4 ամենեցուն առ միմեանս ։ * Ա՛ն և մեք
ձեօք պարծիլ յեկեղեցիսն Ա՛ծ՝ վասն
համբերութե՛ն ձերոյ և հաւատոյ՝ յամ՛
հալածանս ձեր և ՚ի նեղութի՛սս , որոց
5 դուքն համբերէք ։ * Յօրինակ արդար
դատաստանին Ա.ծ . արժանի լինիլ
ձեզ արքայութե՛ն Ա.ծ՝ վասն որոյ և
6 չձգնութի՛դ կրէք ։ * Ա՛մէն պարտ է
առաջի Ա.ծ՝ հատուցանել նեղչաց
7 ձերոց զնեղութի՛ն ։ * Ա՛ն ձեզ նեղե-
լոցդ՝ զհանգիստ ընդ մեզ՝ ՚ի յայտնու
թե՛ն Տ՚ն մերոյ Յ՚ի , յերկնից հրեշտա-
8 կօք զօրութե՛ն իւրոյ ։ * ՚ի բոց հրոյ
առ

առնուլ զվրէժս յայնցանէ՝ որք ոչ ճա-
նաչեն զՏ՚Ն , և որք ոչ հնազանդին
աւետարանի Տ՚Ն մերոյ Յի՚Ս՚ի ։
* Որք տայցեն վրէժս ՚ի սատակումն 9
յաւիտենից՝ յերեսաց Տ՚Ն և ՚ի փառս
զօրութեան նորա ։ * Յորժամ գայցէ 10
փառաւոր լինիլ ՚ի սրբոց իւրոց ,
և սքանչելի ՚ի մէջ ամ՚ հաւատացելոց.
զի հաւատարիմ եղև վկայութիւնն
մեր ՚ի վերայ ձեր յաւուր յայնմիկ ։
* Յոր և աղօթս առնեմք վա՛ն ձեր յամ՚ 11
ժամ , զի զձեզ արժանիս արասցէ կոչ
մանն Ա՚ծ մեր՝ մինչև լցցէ
զամ՚ զՀաճութեն բարութեա՛ , և զգործս
հաւատոցն զօրութե՛ ։ * Օր փառաւ 12
որ լիցի անուն Տ՚Ն մերոյ Յի՚Ս՚ի ՚ի
ձեզ՝ և դուք ՚ի նմա . ըստ շնորհացն
Ա՚Ծ մերոյ՝ և Տ՚Ն Յի՚Ս՚ի ։

Գ՚Ի ։ Բ՚

Զաչեմք զձեզ եղբարք՝ վա՛ գալս 1
տեան Տ՚Ն մերոյ Յի՚Ս՚ի , և մե-
ծոյ ժողովելոյն առ նա ։ * Մի՛ վաղ 2
վաղակի խռովիլ ձեզ ՚ի մտաց . և մի՛
զարհուրիլ . մի՛ հոգւով՝ և մի՛ բանիւ ,
և մի՛ թղթով իբրև թէ ՚ի մէնջ . ոչ
եթէ եկեալ հասեալ իցէ օրն Տ՚Ն
‖ Եբէո. * ‖ Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ՝ և մի՛ ի՛նիք 3 5. 6.
իրօք ։ զի եթէ ոչ նախ եկեսցէ ապս-
տամբութի՛ն , և յայտնեսցի մարդն
անօրէնութե՛ , որդի՛ կորստեան ,
* Հակառակորդն հպարտացեալ ՚ի վե՛ր 4
ամի , որ անուանեալ իցէ Ա՚Ծ , կամ
պաշտօն . մինչև նստիլ նմա ՚ի տաճա
րին Ա՚Ծ , և յուցանել զանձն՝ թէ Ա՚Ծ
իցէ ։ * ‖ Ոչ յիշէք՝ զի մինչ առ ձեզն իսկ 5
էի՝ ասէի զայս ։ * ԵՒ՛ արդ դուք ինք- 6
նին գիտէք զայն՝ զոր ունի յայտնիլ
նմա ՚ի իւրում ժամանակի։ * Օր խոր- 7
հուրդն անօրէնութե՛ արդէն իսկ զո-
րանայ ։ բայց յայնժամ մինչ ՚ի միջոց
քարձցի՝ որ այժմ ունի ։ * ԵՒ՛ ապա 8
‖ Եսայ. յայտնեսցի անօրէնն . ‖ զոր Տէր Յի՚Ս՚
11. 4. սատակեսցէ հոգւով բերանոյ իւրոյ ։
և խափանեսցէ յայտնութե՛ գալստեան
իւրոյ ։ * ‖ Որոյ գալուստն ըստ ազդե- 9
ցութե՛ սատանայի է , ամ՚ զօրութե՛
և նշանօք , և արուեստիւք սուտ ։
* ԵՒ՛ ամ՚ պատրանօք անիրաւութե՛ 10
՚ի վերայ կորնսելոցն ։ փոխանակ զի
զսէրն Ճշմարտութե՛ ոչ ընկալան՝ զի
ապրեսցին ։ և վա՛ն այնորիկ առաքեսցէ
նոցա Ա՚Ծ ազդեցուն մոլորութե՛ , հաւա
տալ նոցա սուտ է՛ն ։ * Օր դատա- 11
պարտեսցին ամենեքեան՝ որք ոչ հաւա
տացին Ճշմարտութե՛ն , այլ հաճե-
ցան ընդ անօրէնութե՛ն ։ * Ա՚յլ մեք 12
պարտիմք գոհանալ զՎ՚Ծ յամ՚ ժամ
Ճիշ ա

վասն ձեր եղբարք սիրեցեալք ՚ի Տ՚Ե՝
զի ընտրեաց զձեզ Ա՚Ծ ՚ի սկզբանէ ՚ի կՀԿ
փրկութի՛ սրբութե՛ հոգւոյն՝ և հաւա
տոյ ճշմարտութե՛ ։ * Յոր և կո- 13
չեաց զձեզ աւետարանաւն մերով
՚ի փրկուի՛ փառաց Տ՚Ն մերոյ Յի՚Ս՚ի ։ ՚ի պա-
* Ա՚յսուհետև եղբարք՝ հաստատո՛ն յան- 14
կայեք՝ և պինդ կալարուք զաւանդու ֆառաց
թի՛ն՝ զոր ուսայք՝ եթէ բանիւ , և
եթէ թղթով մերով ։ * Ա՚յլ ինքն Տ՚Ր 15
մեր Յի՚Ս՚ և Ա՚Ծ և Հա՚յր մեր , որ
սիրեացն զմեզ՝ և ետ մեզ զմխիթա-
րութի՛ յաւիտենից՝ և զյոյս բարեաց
շնորհօք , * Մխիթարեսցէ զսիրտս 16
ձեր՝ և հաստատեսցէ յամ՚ բանս և՛ի
գործս բարութե՛ ։

Գ՚Ի ։ Գ՚

Ա՚յսուհետև եղբարք՝ ‖ աղօթս ա- ‖ Ա՚ղէո. 1
րարէք ՚ի վերայ մեր . զի բանն Տ՚Ն 6.19.
ընթանայցէ . և փառաւոր լինիցի՛ յամ՚ Կողոս.
տեղիս՝ ոյր և առ ձեզդ ։ * Օ՛ և ապրի- 2 4. 3.
ցուք յանօրինաց և յանզգամաց մար
դոց ։ զի ոչ ամենեցուն են հաւատք ։
* Ա՚յլ հաւատարիմ Տ՚Ր , որ և հաս ՂՀԾ 3
տատեսցէ զձեզ՝ և պահեսցէ ՚ի չարէ
անտի ։ * Վստահ եմ՚ ՚ի ձեզ Տ՚Ե , թէ 4
զոր պատուիրեցաք ձեզ ։ և առնէք՝ և
առնիցէք ։ * Ա՚յլ տ՚Ր ուղղեսցէ զսիրտս 5
ձեր ՚ի սէրն Ա՚Ծ և ՚ի համբերութի՛ն
Ք՚Ր ։ * Պատուիրեմ ձեզ եղբարք՝ յա 6
նուն Տ՚Ն մերոյ Յի՚Ս՚ի , խորշիլ ձեզ
յամ՚ եղբօրէ՝ որք ատահական գնայ
ցեն . և ոչ ըստ աւանդութե՛ն , զոր
ընկալայք ՚ի մէնջ ։ * Օ՛ դուք ինք- 7
նին գիտէք՝ թէ ոյ պարտ է ձեզ նմա
նիլ մեզ ։ և ոչ երբէք ատահակեցաք էՒ ոչ
առ ձեզ ։ * ‖ ԵՒ՛ ոչ ձրի զուրուք զհաց եբէե
կերաք՝ այլ ջանիւ և վաստակով զգայդ ‖ Գործ.
և գ՚երեկ գործեաք՝ վա՛ն չծանրանալոյ 20. 34.
ումեք ՚ի ձէնջ ։ * ‖ Ոչ եթէ չունէաք 9 ‖ Ղուկ.
զիշխանութի՛ն , այլ զի զանձինս օրի- 1.Կորն.
նակս արասցուք ձեզ՝ նմանուլս լինիլ 4.12.
մեզ ։ * Ա՚նդի մինչդեռ առ ձեզն իսկ 10 1.Փէտռս
էաք՝ զայս պատուիրեաք ձեզ ։ թէ որ 2. 9.
ոչն կամիցի գործել՝ և կերիցէ մի ։
* Ա՚յլ՝ լսեմք զոմանց ՚ի ձէնջ՝ թէ 11
ստահակութի՛ գնան , գործ ինչ ոչ
գործեն , այլ յուլացեալք հետաքր-
քիր շրջին ։ * Ա՚յսպիսեացն պատուիրե 12
տամք՝ և աղաչեմք ՚ի Տ՚Ր Յի՚Ս՚ն . զի
հանդարտութի՛ գործեսցեն՝ և զիւր-
եանց հաց կերիցեն ։
* ‖ Ա՚յլ դուք եղբարք՝ մի՛ ձանձրա- 13 ‖ Ղուկ.
նայք զբարիս գործել ։ 6. 9.
* Ա՚պա եթէ ոք ոչ հնազանդեսցի բա 14
նիս մերոյ թղթովդ այդոսիկ , դուք
նշանակեսջիք զնա ։ և մի՛ խառնա-

հիմիք ընդ նմա՝ զի պատկառեսցի ։
*Եւ մի իբրև զթշնամի համարիջիք՝ 15
այլ խրատեսջիք իբրև զեղբայր ։
*Նա ինքն Տէր խաղաղութեա՝ տացէ 16
ձեզ զխաղաղութեն յամ ժամ, յամ

իբս ։ Տէր ընդ ամենեսին ընդ ձեզ ։
*Ողջոյնս իմոյ ձեռն Պօղոսիկ, որ 17
նշանակ յամենայն Թուղթս, այսպէս
գրեմ ։ *Շնորհք Տեառն մերոյ Յի ՔՍ 18
ընդ ամենեսին ձեզ. Ամէն ։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՑՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ
ԹԼՈՒՍ ԱՌԱՋԻՆԵՐՈՐԴ։

Պղատէա Ձշաւջներորդ ։

ՕՂՈՍ ։ ԱՌԱՔԵԼԱ Յի ՔՍ ըստ հրամանի փրկչին մերոյ Ա.Յ՝ և ՔՍ Յի յուսոյն մերոյ ։ Տիմոթեայ 2
որդւոյ սիրելւոյ հաւատովք ։ *Շնորհք՝ ողորմութիւն և խաղաղութիւն Ա.Յ Հօրէ և Տէ մերմէ՝ Յէ ՔՍ ։ *Որպէս աղաչեցի 3
զքեզ կալ յեփեսոս՝ մինչ երթայի ի Մակեդոնիա. զի պատուիրէր տայիս ո
մանց չլինել օտարուսմունս ։ *Եւ 4
չհայիլ յառաստղեալ՝ ի հոգմանէ անչափս ։ որք մանաւանդ խնդիրս յու
զեն, և ոչ զտնտեսութի Ա.Յ հաւա
տովք ։ *Վանգն գլուխ պատուիրա 5
նին սերե, ի նոր սրտէ՝ և ի մտաց բա
րեաց՝ և յանկեղծաւոր հաւատոց ։
*Յորոց ոմանք վրիպեցան՝ խոտո 6
րեալք յունայնութի բանից ։ *Կամին 7
լինել վարդապետք օրինաց. ինքեանք
ոչ իմանան զինչ խօսին, և ոչ վե որոյ
պնտեալն են ։ *Գիտեմք՝ եթէ բար 8
ւոք են օրէնք՝ եթէ ոք գնոսա օրինաբն
կրեսցէ ։ *Այլ զայս գիտացէք՝ զի 9
ի վերայ արդարոյ օրէնք ոչ կան, այլ
ի վե անօրինաց՝ և անհնազանդից.
ամպարշտաց՝ և մեղաւորաց. անսր
բոց՝ և պղծոց. զհայր և զմայր անար
գողաց. մարդասպանաց ։ *Պոռնկաց. 10
արուճագիտաց. մարդեղուզաց. ստոց.
սուերդմանց. և եթէ այլ ինչ իցէ հա
կառակ ողջմիտ վարդապետութե ։
*Որ ըստ աւետարանի փառաց երա 11
նելոյն Ա.Յ է. որոյ եղէ ես հաւատա
րիմ ։ *Շնորհ ունիմ այնմիկ, որ զո 12
բացոյց զիս ի ՔՍ Յի ի Տէր մեր. զի
հաւատարիմ համարեցաւ զիս. կար

13 դեղ ի սպասաւորութե ։ *Որ յառաջա
գոյն հայհոյիչ էի, և հալածիչ, և
թշնամանիչ. այլ գտի ողորմութե.
զի զայն յանգիտութե և յանհաւա
14 նութե գործէի ։ *Եւ առաւել եղեն
շնորհք Տեառն մերոյ հաւատովքն և սի
15 րովն որ ի ՔՍ Յի ։ *Հաւատարիմ է
բանս՝ և ամի ընդունելութե արժա
նի ։ զի Յի ՔՍ եկն յաշխարհ փրկել ‖ Մա
զմեզ առաջս՝ որոց գլուխն ես եմ։ 9.13։
16 *Այլ վասն այնորիկ գտի ողորմու Մա
թե, զի նախ յիս ետոյց Յի ՔՍ զամ 2. 17.
ենութիւն՝ յօրինակ այնոցիկ՝ որք հաւատալոցն իցեն ի նա՝ ի
17 կեանս յաւիտենից ։ *Այլ թագա
ւորին յաւիտենից՝ անեղծի, և անե
րեւութի, միոյն Ա.Յ՝ փառք և պատիւ
յաւիտեանս յաւիտենից. Ա.մէն ։
18 *Օայս պատուիրան աւանդեմ քեզ՝
որդեակ իմ տիմոթէոս, ըստ կանխե
լոց ի քեզ մարգարէութեցն. զի դու
զնոսօրիցիս նոքօք զգեղեցիկ զնոսա
19 րութենն ։ *Ունիցիս զհաւատս սրբօք
մտօք՝ զոր ոմանք մերժեալ յանձանց
իւրեանց՝ նաւակոծեցան ի հաւատս ։
20 *Որոց սակի են հիմենոս՝ և ալէք
սանդրոս ։ զորս մատնեցի սատանայի,
զի խրատեսցին չհայհոյել ։

ԳԼՈՒԽ Բ։

1 ԼՕ արդ՝ աղաչեմ, նախ քան զամ
առնել աղօթս՝ խնդրուածս՝ պա
տարանս, գոհութի ի վասն ամենայն մարդ
2 կան ։ *Ի վասն ամենայն թագաւորաց
և ամ իշխանաց ։ զի խաղաղութի և
հանդարտութի վարեսցուք զկեանս
մեր, ամ Ա.ծպաշտութի և սրբութի։
3 *Օի այնի բարւոյ և ընդունելի առա
4 ջի փրկչին մերոյ Ա.Յ ։ *Որ զամ մարդիկ կամի զի կեցցեն՝ և ի գիտութի
5 ճշմարտութի եկեսցեն ։ *Վանզի
միէ Ա.ծ, և մի միջնորդ Ա.Յ և մարդ
6 կան՝ մարդն Յի ՔՍ ։ *Որ ետ զանձն
փր

փրկանս ընդ ամենեցուն՝ վկայութիւն
ժամանակաց իւրոց։ * Յոր եդայ ես 7
քարոզ և առաքեալ (ճշմարիտն ասեմ
ի Քրիստոս, և ոչ ստեմ) եղէ վարդապետ
հեթանոսաց հաւատով և ճշմարտու
թիւն։ * Կամիմ, զի արք կացցեն յաղօթս 8
յամենայն տեղիս՝ բառնալցեն ձեռս ի
վեր առանց բարկութեան և երկմտու
Ա.Պետ. թեան։ * Նոյնպէս և կանայք ի զարդ 9
3. 3. խոնարհութեան ակնածութեան և զգաս
տութեան զարդարել զանձինս։ մի ի
հիւսս ոսկեմանս ընդելուզեալս մար
գարտով։ կամ ի հանդերձս պատո
ւական։ * Այլ ոչ վայելէ կանանց՝ 10
զի ծպատուածի յանձնառելոց գոր
ծոց բարութեան։ * Կին մարդ ցածու 11
թեամբ ուսցի՝ ամենայն հնազանդութեամբ։
Ա.Կոր. * Այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ ոչ 12
14. 34. հրամայեմ, և ոչ հեղինակ լինել քան
զայր մարդոյ։ այլ ի լռութեան կալ։
Ծննդ. * Ադամ նախ ստեղծաւ և ապա 13
1. 27. եւաւ։ * Եւ ադամ ոչ պատրեցաւ՝ 14
Ծննդ. այլ կինն պատրեցաւ, և յանցաւոր։
3. 6. * Բայց կեցցէ վասն որդեծնութեան՝ 15
եթէ կացցեն ի հաւատս՝ և ի սէր, և
ի սրբութեան պարկեշտութեան։

Գլուխ Գ.

Հաւատարիմ է բանս։ եթէ ոք 1
եպիսկոպոսութեան ցանկայ՝ բար
Տիտ. ւոյ գործոյ ցանկայ։ * Պարտ է եպիս 2
1. 7. կոպոսին անարատ լինել։ միոյ կնոջ
այր, հեզ՝ ցած՝ պարկեշտ՝ հիւրասէր՝
ուսուցիչ։ * Ոչ թմրամանօղ։ մի հար 3
կանօղ՝ այլ հանդարտ։ մի կռուօղ՝ մի
արծաթասէր։ * Օրինեալ տանն 4
իւրում՝ հնազանդեցուցեալ որդիս ունի
ցի, որք ի հնազանդութեան կացցեն, ամենայն պարկեշտութեամբ։
* Եթէ ոք իւրում տանն վերայ 5
կացուցանել չգիտէ լինել, զիարդ եկե
ղեցւոյ Աստուծոյ խնամակալ լինիցի։
* Ոչ մատաղատունկ։ գուցէ մի հպար 6
տացեալ՝ ի դատաստանս սատանայի
անկանիցի։ * Այլ պարտ է նմա զվկայ 7
ութիւն բարի ունել յարտաքինոցն։ զի
մի՝ ի նախատինս անկանիցի՝ և յորո
գայթս սատանայի։ * Նոյնպէս և 8
սարկաւագունս պարկեշտս։ մի երկ
բանս, մի գինեսէրս, մի զօշաքաղս։
* Այլ ունիցին զխորհուրդս հաւա 9
տոց ՚ի մաքուր մտօք։ * Եւ նքեանք նախ փոր 10
ձեսցին. և ապա՝ ի պաշտօնն մատի
ցեն, զի անարատք իցեն։ * Նոյնպէս 11
և կանայք նոցա պարկեշտք, մի չարա
խօսք. հեզք՝ հաւատարիմք յամենայն։
* Սարկաւագունք լինիցին միոյ կնոջ 12
արք։ որք որդւոց իւրեանց բարւոք

վերակացուք լեալք իցեն, և տանց
իւրեանց։ * Օրի որք բարւոք պաշտի 13
ցեն, զաստիճան բարի անձանց իւր
եանց շահին. և զբազում համարձա
կութիւն ի հաւատն, որ ի Քրիստոս Յիսուս։
* Զայս գրեմ առ քեզ՝ զի ակնունիմ 14
ի մօտոյ գալ։ * Այլ թէ յամեցից՝ զի գիտասցես, թէ 15
որպէս պարտ իցէ քեզ ի տանն Աստուծոյ շրջիլ. որ է եկեղեցի Աստուծոյ
կենդանւոյ, սիւն և հաստատութիւն
ճշմարտութեան։ * Եւ յայտնի իսկ մեծ 16
է խորհուրդն Աստուածութեան. որ ե
րևեցաւ մարմնով՝ արդարացաւ հոգ
ւով՝ յայտնեցաւ հրեշտակաց՝ քարոզե
ցաւ ի հեթանոսս՝ հաւատարիմ եղև
յաշխարհի՝ և վերացաւ փառաւք։

Գլուխ Դ.

Այլ հոգին յերբ յայտնապէս ասէ. 1
թէ ի ժամանակս յետինս՝ քակ Ա.Տիմ. 2.
տեսցին ոմանք ի հաւատոցն. և հայես 3. 1.
ցին յոյժ մոլորութեանց, և ի վարդա Պետ. 2.
պետութիս դիւաց։ * Կեղծաւորու 3. 3.
թեամբ, ստաբանք, խարեալք իւրեանց Յովհ. 18.
խղճիւ մտաց։ * Արգելուցուն 3
յամուսնանալոյ. և մեկնիցեն ի կերակ
րոյ՝ զոր Աստուած ի վայելել հաւատացելոց. և այնոցիկ՝ որք հա
սեալք իցեն ի ճշմարտութեանն վերայ։
* Օրի ամ արարած Աստուծոյ բարիք են. 4
և չիք ինչ ի նոսա խոտան։ մանաւանդ որք գոհութեամբ ընդունիցին։
* Օրի սրբի բանիւն Աստուծոյ, և աղօթիւք։ 5
* Այս խրատ տուեալ եղբարց՝ բար 6
ւոք պաշտօնեայ լինիցիս Քրիստոսի։ ի Ա.Էր.
մանիցիս բանիւք հաւատոց, և բար 1. 4.
ւոք վարդապետութեան. զորոյ ընթաց 2.Տիմ.
եար իսկ եղեր։ * Այլ ի պիղծ բանից՝ 7 2. 23.
և յաստասպելաց պառաւանց հրաժա
րեսջիր։ քասյց կրթեա զանձն քո Աստ
պաշտութեան։ * Օրի մարմնոյ կրթու 8 Տիտ. 3. 9
թիւն առ սակաւինջ օգտակար է. իսկ
Աստուածպաշտութիւն առ ամ ինչ օգտակար
է. և զաւետիս կենաց ունի՝ զորդիս 9
և զհանդերձելոցն։ * Հաւատարիմ
է բանս՝ և ամ ընդունելութեան արժա 10
նի։ * Օրի ի սոյն իսկ վաստակիմք՝ և
նախատինս յանձն առնումք. զի յու
սացեալ եմք Աստուծոյ կենդանւոյ, որ է փրկիչ ամ մարդկան, մանաւանդ հաւա
տացելոց։ * Պատուիրէր տաջիր զայդ 11
և ուսուցանիջիր։ * Օրի մի ոք զքո ման 12
կութիւդ արհամարհիցէ. այլ օրինակ
լինիջիր հաւատացելոց՝ բանիւք, գնա
ցիւք, սիրով, հաւատով, սրբութեամբ։
* Այ ընդ ինչ գամ ես, մինչ դիր ընթեր 13
ցուածոց մխիթարութեան՝ և վարդա
պետութեան։ * Այ անփոյթ առնիր 14

ղչնորհացդ՝ որք ՚ի քեզ են. որք տուժան
քեզ մարգարէութիւք ՚ի ձեռնադրուէ
երիցութեէ: * Յայդ խորհեաց՝ և ՚ի 15
դոյն կանխեաջիր. զի քո յառաջադէ-
մութիդ ամենեցուն յայտնի լիցի:
* Զդոյշ լինիջիր անձին և վարդապե 16
տութեէ՝ և ՚ի դմին յամեաջիր: զայդ
եթէ առնիցես՝ և զանձն ապրեցուա- Ես պանչն
ցես, և զլսնսսիկ՝ որք քեզն լսիցեն: դո

Գ.Ի: Լ.

Ո Ճերն մի՛ պատուհասեսցես՝ այլ 1
սիրեցարեսջիր իբրև զհայր:
ղերիտասարդս իբրև զեղբարս:
* Ո պառաւսունս իբրև զմայրս. զման 2
կամնարդս իբրև զքոյրս ամ սրբութէբ:
* Ո այրիս պատուհեա, որք ստոյգ այ- 3
րիք իցեն: * Ո պա թէ ոք այրի, որդիս 4
և թոռունս ունիցի, ուսանիցին նախ
իւրեանց տանց բարիս առնել՝ և զփո
խարէնս հատուցանել ծնողացն: զի
այն է բարի, և ընդունելի առաջի
Ո.Ի: * Ոակ որ ձշմարտիւ այրին իցէ, 5
և մենացեալ՝ յուսացեալ Ա.Ծ, և կան Յուսացյ
խեալ յաղօթս և ՚ի խնդրուածս գշյոյգ Ա.Ծ, և խանի
և զցերեկ: * Ոակ որ զիրդ այրին է՝ 6
կենդանեալն մեռեալ է: * Ո այս պատ 7
ուիրեա, զի անարատք իցեն: * Ոակ 8
եթէ ոք իւրոց, և մանաւանդ ընտա-
նեացն խնամ ոչ տանիցի, ՚ի հաւա-
տոյն ուրացեալ է՝ և չարևս քան զան
հաւատսն է: * Ո.յրի ընդ այրիս ան- 9
ուանեսցի, որ չիցէ պակաս ՚իսլաթան-
ամենից, միոյ առն կնի լեալ: * Ո.Ի՚ի 10
գործս քարիս վկայեալ. եթէ ման-
կունս սնուցեալ իցէ, եթէ զհիւրս
ընկալեալ իցէ, եթէ զսրբոց զոտս
լուացեալ իցէ, եթէ նեղելոց բաւա-
կան լեալ իցէ, եթէ ամ գործոյ բա
րեաց զհետ երթեալ իցէ: * Ո.Լ՚ի 11
մանկամարդաց այրեացն հրաժարեաց:
զի յորժամ խայտան զՔ.ին՝ ամուսնա
նալ կամին: * Ոակ զդատաստանս ըն 12
դունին, զի զառաջինն հաւատսն ար-
համարհեցին: * Ո՝իանգամայն և դա 13
տարկանձունք ուսանին. շրջօղք տա-
նէ՚ի տուն: և ոչ միայն դատարկք,
այլ և փառբուսք և հետաքրքիրք. և խո
սին՝ որոնց ոչէ պիտոյ: * Ոամիմ՝ ման 14
կամարդացդ ամուսնանալ. որդիս
ծնանիլ. տնարարս լինիլ: և մի՛ ինչ
պատճառս տալ հակառակորդին ՚ի
հայհոյութէե յաղագս: * Ո՛ի անդէն 15
իսկ ոմանք խոտորեցան զկնի սատա-
նայի: * Ոէթէ ոք հաւատացեալ՝ այ 16
րիս ունիցի՝ բաւական լիցի նմ, և մի՛
ծանրասցի եկեղեցւոյն. զի ձշմարիտ
այրեացն բաւական լիցի: * Ոբք բար 17

ւոք վերակացուք լինին երիցունք՝ կր-
կնի պատուոյ արժանի եղիցին. մա
նաւանդ որք աշխատիցին բանիւ և 18
վարդապետութէբ: * Ո.անզի ասէ
գիր: Ո մի կապեսցես զցուկ եզնւն կա Ղ.Ե:
լոտոյ: Ո և արժանի է մշակն վարձու 25. 4:
իւրոյ: * Ո՛երիցոյ՛ի զբարախօսութէն 19 Ի.Տիմ.
մի ընդունիցիս, բայց եթէ երկուք 5. 19:
կամ երիւք վկայիւք: * Ոակ որք մե 20 Ո Ա՛ոտ.
ղանչեն՝ առաջի ամենեցուն յանդի- 10. 10.
մանեա, զի և այլքն երկիցեն: Ո Ա՛ոտ.
* Ո կայսութէն դնեմ առաջի Ա.Ծ, և 21 10. 7.
Յ՚Ի.Ն, և ընտրելոց հրեշտակաց,
զի զայդ պահեսցես առանց մնոայա-
ձութէե: մի՛ ինչ առնել աչառանօք:
* Զեռս վաղվաղակի՝ յոյրուք վերայ 22
մի դնիցես. և մի՛ կոյդ լինիցիս մե-
ղաց օտարաց: զանձն քո նը պահես
ջիր: * Ա.յսուհետև մի՛ ջուր և եթէ 23
ըմպիցես՝ այլ սակաւիկ մի և գինի
խառնեսջիր՝ վասն ստամոքսի և տե-
հիմանդութէեց †: * Ա.ն մարդք՝ որոց † ոց
մեղքն յայտնի են՝ և յառաջագոյն հա
սեալ՝ ի դատաստան. և են, որոց զկնի
երթան: * Ո.նպես և բարի գործքն 25
յայտնի են: և որք այլազգ ևս ինչ
իցեն՝ թաքչիլ ոչ կարեն:

Գ.Ի: Ղ.

Ո Րք միանգամ ընդ լծոյ ծառայու 1
թէե իցեն, զիւրաքանչիւր տէրս
պատուոյ արժանի համարեսցին. զի
մի՛ անուն Ա.Ծ և վարդապետութէն
2 հայհոյեսցի: * Ոակ որք հաւատացեալ
տէրս ունիցին՝ մի՛ արհամարհեսցեն
զի եղբարք են. այլ առաւել ծառայ
եսցեն՝ զի հաւատացեալք են, և սի-
րելիք: որք զբարերարութէն յանձինս
ունիցին: զայս ուսուցանիջիր՝ և մխի
3 թարեսջիր: * Ոակ եթէ ոք այլազգի
նչ ուսուցանիցէ, և ոչ անսայցէ որք
մտութէե բանից Տ՚ն մերոյ Յ՚Ի.Ի՚ն:
և բուս ՚ի ծպաշտութէե վարդապետու
4 թէեն: * Ա.նպիսին հպարտացեալ է,
և ոչինչ գիտէ: այլ տապի ՚ի խնդիրս
և ՚ի բանս հակառակութէե: ուստի լի
նին նախանձ, հեռ, հայհոյութիւնք,
5 կարծիք չարեաց: * Ոարդախոտութէք
ապականելոց մտաց մարդկան, և օտա Ֆոց
րացելոց ՚ի ձշմարտութէե անտի, որք
համալաձառ համարին զծպաշտու-
թէն: բայց դու մերժիջիր յայնպի-
6 սեսն: * Ա.յլ համալաձառ մեծ՝ ՚ի ՈՒիմ.
պաշտութէե է բաւականութէք հան- 1. 21.
7 դերձ: * Ո ոչինչ բերաք յաշխարհ՝ Յոբ.
8 և ոչ տանիլ ինչ կարասցուք: * Ո Ա.յլ 5. 14.
ունելիք զկերակուր և հանդերձս, և Ա.Ղաւ.
9 այնու շատասցուք: * Ոակ որք կամին 27. 26.
մեր-

մեծանալ՝ անկանին ի փորձութիւն և յորոգայթս, և ի բազում ցանկութիւնս անմիտս և վնասակարս. որք ընկղմեն զմարդիկ ի սատակումն և ի կորուստ։ * Օի արմատ ամենեցուն չարեաց՝ արծաթասիրութիւն է։ որում ոմանց ցանկացեալ՝ վրիպեցան ի հաւատոյն, և զանձինս արկին ընդ բազում ցաւօք։ * Դու ով մարդ Աստուծոյ, փախիր յայնցանէ. և երթ զհետ արդարութեան, աստուածպաշտութեան, հաւատոյ, սիրոյ, համբերութեան, հեզութեան։ * Մաքառեա՛ զբարւոք մարտն հաւատոյ. և բռնա՛ հար զկենացն յաւիտենականացն՝ յորո կոչեցար, և դաւանեցեր զբարւոք դաւանութեանն առաջի բազում վկայից։ * Պատուիրեմ քեզ առաջի Աստուծոյ, որ կենդանի առնէ զամենայն, և Յիսուսի Քրիստոսի, որ վկայեաց առաջի Պոնտացի Պիղատոսի զբարւոք դաւանութեանն։ * Մինչեւ ցերեւումն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ * Զոր ժամանակս յուցցէ, երանելին և միայն հզօր, Թագաւոր թագաւորաց և Տէր տերանց։ * Որ միայն ունի զանմահութիւնն, բնակեալ ի լոյս անմատոյց։ * զոր ոչ ոք ետես ի մարդկանէ և ոչ տեսանել կարող է։ որում պատիւ, և զօրութիւն յաւիտեանս. ամէն։ * Արեւատանց՝ որք են յայսմ աշխարհի՝ պատուիրեր տալոյր, մի հպարտանալ։ և մի յուսալ ի մեծութեան անորոշ հարստութեան, այլ Աստուծոյ ի մեծութեան անորոշ հարստութեան, այլ Աստուծոյ (որ տայ մեզ զամենայն առատապէս ի վայելել)։ * Գործել զմեծանալ, գործօք բարութեան, առատս, սիրունս՝ հաղորդս լինելոյ։ * Պահանձել անձանց գհիմն բարի ի հանդերձեալսն. զի զբուռն հարկանիցեն զկեանսն յաւիտենականս։ * Ով տիմոթէ՛ պահեա՛ զաւանդն՝ խոտորեալ ի պղծութենէ՝ և ի հակառակութենէ՝ և ի մոլար անուն գիտութեան։ * Որոյ ոմանք յանձն առեալ՝ վրիպեցան ի հաւատոյ անտի։ Շնորհք ընդ քեզ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՑ ԱՌ ՏԻՄՕԹԷՈՍ
ԹԼՈՄԱ ԵՐԿՐՈՐԴ։

Գլուխ Ա. Առաջներդ։

ՕՂՈՍ՝ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ ըստ կամաց Աստուծոյ, ըստ աւետեաց կենացն՝ որ ի Քրիստոս Յիսուս։ * Տիմոթէոսի որդւոյ սիրելւոյ՝ շնորհք՝ ողորմութիւն, և խաղաղութիւն ի Աստուծոյ Հօրէ՝ և ի Քրիստոսէ Յիսուսէ Տեառն մերմէ։ * Շնորհս ունիմ Աստուծոյ, զոր պաշտեմն ի նախնեաց մօրէ սրբօք. եթէև զի անպակաս ունիմ զքեզն յիշատակ յաղօթս իմ, գցայգ և զցերեկ։ * Ցանկացեալ եմ տեսանել զքեզ յիշատակել զարտասուսն քո՝ զի լցայց ուրախութեամբ։ * Ծանուցեալ ածեալ զանխիղճ հաւատսն՝ որք են ի քեզ. որ յառաջագոյն բնակեցաւ ի հանուոյ քումդ լաւոց դեայ, և ի մօր քումդ Եւնիկեայ. հաստատեալ եմ՝ թէ և ի քեզ է։ * Ո՛ւստի զոր ոմն յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել զշնորհսն Աստուծոյ՝ որ են ի քեզ ի ձեռնադրութիւն ձերոյ ձեռնադրութեանդ։ * Ոչ ետ մեզ Աստուած հոգի վհատութեան, այլ զօրութեան և սիրոյ՝ և զգաստութեան։ * Մի այսուհետեւ ամաչեր համարիցիս զվկայութեանն Տեառն մերոյ, և մի զիս զկապեալս նորա։ այլ կցորդ լեր չարչարանաց աւետարանին ըստ զօրութեանն Աստուծոյ։ * Որ փրկեաց զմեզ, և կոչեաց ի կոչումն սո՛ւրբ։ * ոչ ըստ գործոց մերոց՝ այլ ըստ իւր կամաց յառաջադրութեան, և շնորհաց, որ տուաւ մեզ ի Քրիստոս Յիսուս յառաջ քան զժամանակս յաւիտենից։ * Յայտ եղեալ այժմիկ յերեւիլ փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ խափանեաց զմահ՝ և լուսաւորեաց զկեանս և զանեղծութիւն ի ձեռն աւետարանին։ * Որոյ եդայ ես քարոզ՝ և առաքեալ՝ և ուսուցիչ հեթանոսաց։ * Վասն որոյ և զայս չարչարանս կրեմ, այլ ոչ ինչ ամաչեմ համարիմ. քանզի գիտեմ, յո՛ հաւատացեալ եմ, և հաստատեալ եմ, թէ կարող է զաւանդն իմ պահել զայն յօրն յայն։ * Ունիցիս օրինակ ողջմտութեան բանից, զորս յինէն լուար՝ հա-

հաւատով՝ և սիրով ի ՔՍ ՅԻ։
14 * Օգաբուռք աւանդն պահեսջիր՝ ի
ձեռն Հոգւոյն սրբոյ ի մեզ բնակե-
15 լոյ։ * Օայս գիտասջիր՝ զի մերկեցան
ի մէնջ ամենեքեան՝ որք էին յասիա ։
16 որոց սակի են փիգեղոս և հերմոգի-
նէս ։ * Տացէ Ք.Ճ ողորմութեան տանն
Ա այր. ‖ ոնեսիփորայ. զի բազում անգամ հան
4. 19. գոյց զիս և զկապանս իմ ոչ ամօթ հա
17 մարեցաւ ։ * Ք.Յ իբրև եկն ի հռօմ՝
աչխատագոյնս խնդրեաց զիս՝ և եգիտ։
18 * Տացէ նմա Տ՛ր զողորմութիւն գտա-
նել ի Տ՛ էն յաւուր յայնմիկ ։ և որչափ
ինչ միանգամ յեփեսոս սպաս կալաւ
ինձ, զայն դու ինքնին իսկ քաջ գիտես։

ԳԼ։ Բ։

1 ՔՅ դու որդեակ իմ՝ զօրացիր
2 ընդ շնորհսն՝ որ ի ՔՍ ՅԻ ։ * Եւ զոր
լուար յինէն բազում վկայութիւք՝ զայն
աւանդեացես հաւատարիմ՝ մարդոց՝
որք բաւական իցեն և զայլս ուսուցա
3 նել ։ * Ո՛չ տակաւին լեր երբէք զգաստ
4 զինուոր ՔՆ ՅԻ ։ * Ո՛և մարք զինուո-
քեալ աստէն ընդ կեանս աշխարհիս
պատահի, եթէ զօրավարին հաճոյ լի
5 նիցի ։ * Եւ եթէ մարտիկ ոք իցէ՝ ոչ
պսակի՝ եթէ ոչ ըստ օրինին մարտի-
6 ցի ։ * Եւ հոգատարծին աշխատելոյ
պարտ է նախ՝ ի պտղոյն վայելել։
7 * Իմա զինչ ասեմն . տացէ քեզ Տ՛էր
8 զիմաստութիւն յամենի ։ * Յիչեա զՅ՛ն
ՔՆ յարուցեալ՝ ի մեռելոց՝ ի զաւա-
կէ դաւթի՝ ըստ աւետարանիս իմոյ։
9 * Յորում՝ չարչարիմ կապանօք իբրև՝
իբրև զչարագործ ։ այլ բանն Ք.Յ ոչ
10 եթէ կապեալ իցէ ։ * Ա՛ռն այնորիկ
համ համբերեմ վասն ընտրելոցն, զի և
նոքա փրկութիւն հասանիցին՝ որ ի ՔՆ
ՅԻ երկնաւոր փառօքն հանդերձ։
11 * Հաւատարիմ է բանս . զի եթէ ընդ
նմա մեռաք՝ ընդ նմին և կեցցուք ։
12 * Եթէ համբերեմք, ընդ նմին և թա
13 գաւորեսցուք ։ և եթէ ուրանամք՝ և
նա ուրանայ զմեզ ։ * Եւ եթէ չհաւ
14 ատամք, նա հաւատարիմ մնայ ։ ու-
րանալ զանձն իւր ոչ կարէ ։ * Օայս
յուշ արասջիր վկայութիւն եղեալ ա-
ռաջի Ք.Յ ։ մի բանակռիւ լինիլ յոչ
15 ինչ պէտս՝ ի կործանումն լսողաց ։
* Փութասջիր զանձն քո ընտիր կա-
ցուցանել առաջի Ք.Յ ։ մշակ առանց
ամօթոյ ։ ուղիղ համառօտել զբանն
16 ճշմարտութեան ։ * Ք.Յ՝ ի պղծոց՝ և ի
անոտի խօսից մերժիջիր ։ զի առաւել
յառաջ գայցեն յամբարշտութիւն ։
17 * Եւ բանք նոցա իբրև զքաղցկեղ
ճարակ գտանեն ։ որոց սակի են հիմե-
18 նոս՝ և փիլետոս ։ * Որք վրիպեցան ի
ճշմարտութենէ , և ասեն . եթէ յարու
թիւն մեռելոց արդէն իսկ եղեալ է . և
19 կործանեն զհաւատս ոմանց ։ * Ք.ՅՀ
հաստատուն հիմն Ք.Ի կայ՝ և ունի
զկնիքս զայս ։ եթէ ծանեաւ Տ՛ր զայ
նոսիկ՝ որք իւրքն են ։ և՝ ի բաց լինի
յանիրաւութենէ, ամ որ անուանէ զա-
20 նուն Տ՛ն ։ * Ք.Յ՛ի տան մեծի ոչ են
միայն անօթք ոսկեղէնք՝ և արծաթե
ղէնք . այլ և փայտեղէնք՝ և խեցե-
ղէնք ։ են՝ որք՝ ի պատուի են. և են որք
21 յանարգութեան ։ * Եթէ ոք սրբեացէ
զանձն իւր յայսպիսեացն անտի, եղիցի
անօթ պատուական՝ սրբեալ և պիտա
նի Տ՛ն իւրում՝ յամ գործս բարութեան
22 պատրաստեալ ։ * Ք.Յ յերիտասար
դական ցանկութեանց փախիր ։ և երթ
զկնի արդարութեան, հաւատոյ , ըսի
րոյ , զխաղաղութեան , զսրբութեան , ընդ
այնոսիկ , որք կարդան զանուն Տ՛ն ևբ
23 սրտիւ ։ * ‖ Ք.Յ՛ի յիմար և յանխրատ ‖ ւ.Տիմ.
խնդրոց հրաժարեաց ։ գիտասջիր թէ ւ.գլ.
24 անտի ծնանին կռիւք ։ * Իսկայ ծա- Տիտոս
ռայի Տ՛ն ոչ է պարտ կռուիլ՝ այլ հեզ
լինիլ առ ամենեսին , ուսուցիչ , անո
25 խակաց ։ * Հանդարտութեամբ խրատել
զհակառակաւորսն . թերևս տացէ նոցա
Ք.Ճ զապաշխարութեան՝ ի գիտութիւն
26 ճշմարտութեան ։ * Եւ սթափեսցին յո-
րոգայթից սատանայի, որսացեալք՝ ի
նմանէ՝ ի նորա կամս ։

ԳԼ։ Գ։

1 Օայս գիտասջիր՝ թէ ‖ յաւուրս ‖ ւ.Տիմ.
վերինս եկեսցեն ժամանակք 4. 1.
2 ձանր։ * Օի եղիցին մարդիկ անձ- 2.Պետ.
նասէրք , արծաթասէրք , հպարտք , 3. 3.
ամբարտաւանք , հայհոյիչք , անհա Յուդ.
մանք ծնողաց , անշնորհք , անսրբք ։ 18.
3 * ‖ Անհնազանդք , անգութք , բանսար
կուք , անժոյժք , վհատք , անբարեսէրք ,
4 * Մատնիչք , յանդգնք , ամբարհա
մաչք , յանկասէրք մանաւանդ՝ քան
5 ածասէրք ։ * Որք ունիցին զկերպա
րանս ածպաշտութեան , և՝ ի զօրութիւն
անտի նր ուրացեալք իցեն ։ և խորհի
6 ջիր՝ ինոցանէ ։ * Զանգի՝ ի նոցանէ
են, որք մտանեն տանէ՝ ի տուն. և գե
րեն զկանայս չեղջակուտեալս մեղօք,
և վարեալս՝ ի պէսպէս ցանկութիւնս ։
7 * Որք յամենայն ժամ ուսանին, և եր-
քէք՝ ի գիտութիւն ճշմարտութեան ոչ հա
8 ասնին ։ * Ք.Յ ոյզ ‖ յանէսն, և յամրէս ‖ Ելից
հակառակ կացին մովսէսի . նոյնպես 7.11.
և սոքա հակառակ կան ճշմարտութեան ։
մարդք ապականեալք մտօք՝ անպի-
9 տանք՝ ի հաւատս ։ * Ք.Յ ոչ երբէք գայ-

գայցեն յառաջ՝ի լաւ անդր ։ քանզի անմտութե՛ն ոսոց յայտնի լինիցի ամե նեցուն՝ որպէս և նոցայն իսկ եղև ։
*Ա.յլ դու զհետ եկիր վարդապետու 10
թե՛ իմոյ , առաքնորդութե՛ , յօժարու
թե՛, հաւատոյ, երկայնմտութե՛, սիրոյ,
համբերութե՛, * հալածանաց, չար- 11
չարանաց , որպիսիք եղեն ինձ՝ յան-
տիոք՝ և՝ յիկոնիոն , և՝ի լիւստրա ։ որ
պիսի հալածանաց համբերի. և յամե
ից նոցանէ հանեցի զիս Տ՛ր ։ *Եւ ամենեքեան , 12
որք կամիցին ՚ի հաւատս ՚ի Քրիստոս Յիսուս՝ հալածանս կրեցեն ։ *Ա.յլ 13
մարդք չարք, և կախարդք՝ յառաջ եւ
կեսցեն ՚ի չար անդր ։ մոլորեալք՝ և
մոլորեցուցանիցեն ։ *Ա.յլ դու հաս- 14
տատեա՛ն կաց՝ յորս ուսար դ՝ և հաւա
տարիմ եղեր ։ գիտես , ուստի ուսար ։
* Օ՛ի մանկութե՛ զգիրս սո՛ւրբ գի- 15
տես ։ որք կարօղք են իմաստուն առ-
նել զքեզ ՚ի փրկութե՛ն ՚ի ձեռն հաւա
տոց՝ որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ։ * Ա.մէն գիրք Աստ- 16
շունչ և օգտակարք , ի վարդապե-
տութե՛ն են՝ և յանդիմանութե՛ն , և յու
ղղութե՛ն՝ և՝ի խրատ արդարութե՛ն ։
* Օ՛ի կատարեալ իցէ մարդն Աստ- 17
ծո՛յ՝ ի գործս բարութե՛ն հաստատեալ ։

ԳԼ. Գ.

Օ այս վկայութե՛ն դնեմ առաջի ա 1
Աստ՛ և Յի՛սուի , որ դատելոց
է զկենդանիս և զմեռեալս , ՚ի յայտ
նութե՛ն իւրում և յարքայութե՛ն ։
*Լո՛ դու քարոզեա՛ զբանն ։ հաս՚ի՛ւ՛ 2
ժամու և տարաժամու ։ յանդիմանեա՛,
սաստեա՛, մխիթարեա՛ ամենայն երկայնմտու
թե՛ և վարդապետութե՛ ։ * Վասն- 3
զի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութեան
վարդապետութեանն ոչ անասցեն ։
այլ ըստ իւրաքանչիւրոց ցանկութե՛ց
կուտեսցեն իւրեանց վարդապետս՝
ըստ մարմաջելոյ լսելեաց իւրեանց ։
*Լո՛ ՚ի ձշմարտութե՛ն անտի դարձու 4
ցանիցեն զլսելիս՝ և յառասպելս կոր
ծանեսցին ։ * Ա.յլ դու զսո՛ւրբ կաց· 5
յամի ձգնեաց ։ զգործս աւետարան
չի գործեա՛ ։ զպաշտօն քո կատարեալ
6 կա՛ ։ * Օ՛ի ես այսուհետև նո՛ւիրեալ
եմ ։ և ժամն՚ի՛նակ դարձի իմոյ հասեալ
7 կայ ։ * Զբարւոք պատերազմ պա-
տերազմեցայ ։ զընթացան կատարե-
8 ցի ։ զհաւատսն պահեցի ։ * Ա.յսուհե
տև կայ՝ և մնայ ինձ արդարութեան
պսակն , զոր հատուսցէ ինձ Տ՛ր յաւ
ուր յայնմիկ արդար դատաւորն ։ և ո՛չ
միայն ինձ , այլ և ամենեցուն , որք սի-
րեցին զյայտնութե՛ն նորա ։ փութա՛ս
9 ջի՛ր դալ առ իս վաղվաղակի ։ * Օ՛ի
դեմաս եթող զիս՝ և սիրեաց զաշ
խարհ ։ և գնաց ՚ի Թեսաղո՛նիկէ ։
10 * Կրեսկէս ՚ի գաղատիա ։ տիտոս ՚ի դաղ-
11 մատիա ։ * ‖ Ղուկաս միայն է ընդ ‖ Կողոս.
իս ։ զմարկոս առեալ՝ ընդեղ ածիցես՝ զի կ՚ինձ պիտանի՛ ՚ի սպասաւորութե՛ն ։ 4.24.
12 * Օ՛տիքիկոս առաքեցի յեփեսոս ։
13 * Օ՛փիլո՛նն Թողի՛ ՚ի տրոադա առ կար
պոսի ։ յորժամ՝ գայցես , բերի՛ր և
զգիրսն ։ մանաւանդ զմատեաննն ։
14 * Ա.լեքսանդրոս դարբին բազում
չարչարանս եցոյց ինձ ։ հատուսցէ նմա
15 Տ՛ր ըստ գործոց նո՛ր ։ * Յորմէ և դու
անձնապահ լինիջի՛ր ։ զի շատ հակա-
16 ռակ եկաց բանից իմոց ։ * Յառաջ
նում առնէին ոչ ո՛ք ինձ ՚ի Թիկունս
եկաց ։ այլ ամենեքին Թողին զիս ։ մի՛
17 համարեսցի նոցա այն ։ * Ա.յլ Տ՛ր
օգնեաց ինձ , և զօրացոյց զիս ։ զի ինև
քարոզութի՛ն հաստատեսցի ։ և լսի՛
ցեն ամենայն հեթանոսք ։ և ասլրե-
ցայ ես ՚ի բերանոյ առիւծուն ։
18 * Փրկեսցէ զիս Տ՛ր յամ՛ գործոց չա
րաց ։ և զերծուսցէ զիս յարքայութի՛
իւր՝ որ յերկինս է ։ որում փառք յա
ւիտեանս յաւիտենից ։ Ա.մէն ։
19 * Ողջոյն տացիր պրիսկեայ՝ և ակիւղ ‖ Ա էր.
եայ ։ ‖ և ընէսիփորայ տանն ։ 1. 16.
20 * Ե՛րաստոս մնաց ՚ի կորնթոս ։ զտրո-
փիմոս Թողի ՚ի մեղիտոս հիւանդա-
21 գին ։ * Փութա՛ս ջի՛ր յառաջ քան
զձմեռն գալ ։ ողջոյն տան քեզ՝ եւբու
ղոս , և պուդես ։ և լինոս , և կլավդիա՝
22 և եղբարք ամենեքեան ։ * Տ՛ր Յի՛սու՛ս
ընդ ոգւոյդ քում ։ Շնորհք ընդ
քեզ ։ Ա.մէն ։

ԹՈՒՂԹ ՆՐԱՆԵԼՈՑՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ՏԻՏՈՍ։

Գլուխ Ա. Առաջնեւրդ։

1 ՕՂՈՍ, ծառայ Աստուծոյ եւ առաքեալ Յի-
2 Ս.ին, ըստ հաւատոց ընտրելոցն Ա.Ծ, եւ՝ ի գիտու-
թիւն ճշմարտու-
թեանն որ ըստ Ա.Ծ
պաշտաւթեան է ։ * Յուսով կենացն 2
յաւիտենից, զոր խոստացաւ անսուտն
Ա.Ծ յառաջ քան զժամանակս յաւի-
տենից ։ * Բայց յայտնեաց իւրովք 3
ժամանակօք զբանն իւր քարոզուԹիւն.
որով եղէ ես հաւատարիմ ըստ հրամա
նի փրկչին մերոյ Ա.Ի ։ * Տիտոսի որդ- 4
եւոյ սիրելւոյ ըստ հաւատակից հաւա
տոց. Շնորհք՝ եւ խաղաղուԹիւն Ա.Ի
Հօրէ, եւ՝ ի Ք.Ի Յ.Ի փրկչէ մերմէ։
* Ա՛ւ ասորիկ իսկ Թողի զքեզ՝ ի կրէ 5
տէ, զի զորինչ միանգամ պակաս էիցէ՝
ուղղեսցես ։ եւ կացուսցես ըստ քաղա
քաց երիցունս՝ որպ եւ ես քեզ պատուիրեցի։ 6
* Եթէ ոք անարատ իցէ, միոյ
կնոջ այր ։ որդեակս ունիցի հաւատա
ցեալս՝ եւ ոչ յամբաստանուԹիւն անա
ռակուԹեան, կամ անհնազանդս ։
‖ 1. Տէս. * ‖ Օի պարտ է եպիսկոպոսին անա- 7
3. 2. րատ լինել՝ որպ եւ Ա.Ծ տնտեսի. մի յան
դուգն. մի բարկացօղ, մի Թիհնամա-
նօղ. մի հարկանօղ. մի զօշաքաղ ։
* Ա՛յլ հիւրասէր, բարեսէր, ցածր, ար 8
դար, սուրբ, ժուժկալ ։ * Ա՛ղերակա- 9
յու լինել հաւատարիմ բանին վար-
դապետուԹեանն. զի կարող իցէ մխիԹա
րել ողջմտուԹիւն վարդապետուԹեն.
եւ զհակառակորդսն կշտամբել ։
* Ա՛նդղի բազումք են անհնազանդք՝ 10
զրախօսք՝ եւ մոլախաբք. մանաւանդ
որք՝ ի ԹլփատուԹէն անտի են։ * Օրս 11
պարտ է բմբերանել ։ որք զամ՛տունս
կործանեն, եւ ուսուցանեն՝ զոր չէ ար
ժան՝ վասն զօշաքաղուԹէ ։ * Ա՛սաց 12
ոմն՝ ի նոցանէ՝ իւրեանց իսկ մարգա-
րէ ։ Կրէտացիք Հանապազաստուտք,
չարաձճիք, դատարկապորտք ։ * Ա՛յն 13

ստոյգ է վկայուԹիւնս այս ։ վասն որոյ
կշտամբեսցես զնոսա խստագոյնս, զի
14 առողջասցին՝ ի հաւատս ։ * Ա՛ւ մի՛
հայեսցին՝ ի հրէական առասպելս, և
՝ի պատուիրս մարդկան զառածելոցն
15 ՝ի չշմարտուԹէ ։ * Ա՛մենայն ինչ եւ ես ‖ Նմա.
սրբոց՝ բայց պղծոցն և անհաւատից՝ 14. 20.
ոչինչ է եւ ։ այլ պղծեալք են միտք և
16 խորհուրդք նոցա ։ * Խոստանան գի-
տել զԱ.Ծ, և գործովք ուրեանց ու
րանան ։ պիղծք և անհաւատք՝ և յամ
գործս քարեաց անպիտանք։

ԳԼ. Բ.

1 ԱՅԼ դու խօսեաց՝ որինչ վայելէ
ողջամիտ վարդապետուԹեդ։
2 * Ծերոց զգաստ լինել. պարկեշտս,
յածուն, ողջամիտս ՝ի հաւատս, ՝ի
սէր, ՝ի համբերուԹէ, ՝ի ժուժկալու-
3 ԹԷ։ * Պառաւանց նոյնպէս ՝ի զգաս
տուԹէ, ՝ի ոչ վայելչուԹէ, մի բան-
սարկուս, մի գինեմոլս, այլ բարե-
4 խրատս ։ * Օի զգաստացուցանիցեն
զմանկամարդսն՝ այրասէրս լինել, որ-
5 դեսէրս ։ * Ցածունս, սուրբս, անա-
րատս, բարեգործս, հնազանդս իւր-
եանց արանց. զի մի՛ բանն Ա.Ծ, և
վարդապետուԹէնն հայհոյեսցի։
6 * Օերիտասարդս նոյնպէս աղաչես-
7 ջնր՝ ցածունս լինել ։ * Ա՛մենեցուն
զանձն օրինակ կացուցանել՝ գործոց զանձն ։
բարուԹէ, վարդապետուԹէ զան-
եղծուԹէն ունել, զսրբուԹէն, զպար ։
8 կեշտուԹէն ։ * Օբան ողջմտուԹէ,
անպարսաւս լինել. զի որ հակառա-
կորդն իցէ՝ յամօԹ լինի, և մի՛ ինչ ու
նիցի ասել զմեզ չարուԹեան։
9 * ‖ Օառայից՝ իւրեանց տերանց հնա ‖ Լիք.
զանդ լինել՝ և հաճոյս յամի։ մի հակա 6. 5.
10 ռակօլս, * Ա՛ւ հատուս. այլ զամ Լուկ.
հաւատս ցուցանել բարուԹեամբ, զի 3. 22.
զվարդապետուԹէն փրկչին մերոյ Ա.Ի 1. Պետ.
11 զարդարեսցեն յամի։ * ‖ Բանզի երեւե 2. 18.
ցաւ շնորհն Ա.Ծ փրկիչ ամ մարդկան։ ‖ Ա՛յլ.
12 * Ա՛ր խրատե զմեզ զի ուրասցուք զամ 3. 4.
քարչտուԹէն, և զաշխարհական յան
կուԹիւս. զգաստուԹէ, և արդարուԹէ
և ՚ի ծածկաշտուԹէ կեցցուք յաշխարհի
* Նմ

*Նո՛ ակնկալեցուք երանելւոյ յուսոյն՝ 13
և յայտնութեան փառաց մեծին Ա՛Յ՝ և
փրկչին մերոյ Յի՛ Ս՛ի։*Որ ետ զանձն 14
վասն մեր, զի փրկեսցէ յա՛մ անօրէ-
նութե՛ն. և սրբեսցէ իւր ժողովուրդ
սեպհական, նախանձաւոր գործոց
քարութե՛ն։ * Ա՛յդ խօսեա՛ց՝ և մխի- 15
թարեա՛ և յանդիմանեա՛ ա՛մ՛ասուիրս
զի մի՛ ոք իցէ, որ զքեզ արհամարհիցէ։

ԳԼ. Գ.

Ո՛՛ յոյժ արասջիր նոցա իշխանու- 1
թե՛ց և պետութե՛ց հնազանդ լի
նել՝ և հպատակ կալ։ և ա՛մ՛ գործոց
բարութե՛ն պատրաստ գտանիլ։
*Մ՛ի՛ զոք հայհոյել՝ անկռիւս լինիլ, 2
հեզս. զա՛մ՛ ցածութե՛ն առ ա՛մ՛ մար-
դիկ ցուցանել։* Ո՛իք էաք երբեմն և 3
մեք անմիտք՝ անհնա՛զանք՝ մոլորեալք՝
ծառայեաք ցանկութե՛ց՝ և պեսպես
անառակութե՛ց։ չարութե՛ն՝ և նախան
ձու չրջեաք՝ ատելեալք՝ և զմիմեանս
ատեաք։ * ‖ Յորժա՛մ քաղցրու՛ն 4 ‖ Ա՛կ.
և մարդասիրութե՛ն փրկչին մերոյ Ա՛Յ 2. 11.
յայտնեցաւ, *‖ Ո՛չ՛ ի գործոց արդա- 5 ‖ 2. Տի.
րութե՛ն՝ զոր արարաք մեք. այլ ըստ 1. 9.
իւրում՝ ողորմութե՛ն ապրեցոյց զմեզ
՛ի ձեռն աւազանին միւսանգամ ծնընդ
դեանն, և նորոգութե՛ն Հոգւոյն սրբ
բոյ։ * Ո՛ր եհեղ՛ ի մեզ առատու- 6
թե՛ն, ՛ի ձեռն Յի՛ Ս՛ի փրկչին մերոյ։
7 * Ո՛ւ արդարացեալք ընդհո՛ք † եղի † նորին՝
ցուք ժառանգաւորք յուսով կենացն
8 յաւիտենականաց։ * Հաւատարիմ
է բանս. և ՛ի սոյն կամի՛ զքեզ հաստա
տուն լինիլ։ զի փոյթ արասցեն գոր-
ծոց բարեաց վերակացու լինիլ՝ հաւա
տացեալքն Ա՛Ց։ զի այն է բարի և
9 օգտակար մարդկան։ * ‖ Ա՛յլ զգիտս ‖ 1. Տի.
րութե՛ն խնդիրս՝ և զտոհմաթի՛ւս՝ և 1. 4. և
զհեռ՝ և զօրինական կռի՛ւն ՛ի բաց 4. 7.
մերժեսջիր։ զի անօգուտք են, և 2. Տի.
10 անոտիք։ * Յառնէ հերձո՛ւածողն՝ 2. 23.
յետ միանգամ և երկիցս խրատելոյ՝
11 հրաժարիջիր։ * Գիտասջիր՝ զի թի՛ւր
եալ է այսպիսին, և մեղանչէ՝ ան-
ձամբ զանձն դատապարտեալ։
12 * Ա՛յլ յորժամ յղեցից առ քեզ զար
տեմա, կամ զտիքիկոս, փութասջիր
գալ առ իս ՛ի Նիկոպօլիս. զի անդ
13 եղի՛ ՛ի մտի ձմերել։ * Ո՛ՀՆ զգենոն զօ-
րինական դպիր, և զապօլոս փութով
արձակեսջիր՝ զի մի՛ ինչ պակասիցի
14 նո՛ց։ * Ա՛սցին և մերքն ևս՝ բարեաց
գործոց վերակացու լինել՛ ի պետս կա
րևորս. զի մի՛ անպտուղք լինիցին։
15 * Ո՛ղջոյն տան քեզ՝ որք ընդ իս են ամե
նեքեան։ ողջո՛յն տուր սիրելեաց մերոց
հաւատով՝ Շ՛նորհ՛ք ընդ ձեզ ամե
նեսեան։ Ա՛մէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅ
ՊՕՂՈՍՈՒ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՏԻ
ԸՆ ՓԻԼԻՊՊՈՍԻ

Գլուխ Հաւաքերորդ։

ՕՂՈՍ՝ կո՛չեա՛լ Յի՛ Ս՛ի՝ և տիմո- 1
թէոս եղբայր։ փիլիմոնի սիրելւոյ՝ և գործակ
ցի մերոյ։ * Ո՛՛ 2
ապիեայ քեռ, և
աքիպպեայ զինուորակից մերոյ՝ և
առ տունն եկեղեցւոյդ։ * Շ՛նորհ՛ք ը 3
ձեզ և խաղաղութի՛ւն Ա՛Յ՝ Հօրէ մեր
մէ, և ՛ի Տէ՛ Յի՛ Ս՛ի։ * Գոհանամ 4
զԱ՛Յ իմով՝ յա՛մ ժամ յիշատակել յա
ղօթս իմ վասն քո։* Լսելո՛վ զքո 5
հաւատսն, և զսէր, զոր ունիս առ Տէ՛
Ձխ՛ք
6 Յի՛, և առ ա՛մ՛ սուրբս։ * Ո՛ւ հա
ղորդութի՛ւն հաւատոյն քոյ արդիւ լինի
ցի. գիտութի՛ւք ա՛մ՛ բարութե՛ն, որ ՛ի
7 ձեզ է ՛ի Ս՛ի Յի՛։ * Ո՛խտութի՛ւն յոյժ
ընկալայ՝ և զմխիթարութի՛ւն ՛ի վերայ
սիրոյն քոյ. զի գութք սրբոց քո՛ հան
8 գուցեալ են եղբայր։ * Վա՛ո՛ որով քա
ղցրա՛մ համարձակութի՛ւն ունիմ ՛ի Ս՛ի՝
9 հրամայ տալ քեզ զարժանն։* Վա՛ո՛ն
սիրոյ՝ մանաւանդ թէ աղաչեմ իսկ
այնպիսի լինել՝ որպէս և պօղոս ծերացեալ
արդ և կապեալ ևս Յի՛ Ս՛ի։
10 * Ա՛ղաչեմ զքեզ վասն որդւոյ իմոյ,
զոր ծնայ ՛ի կապանս իմ, զՈՆԷսիմոս։
11 * Զի երբեմն անպիտան էր քեզ. բայց
12 արդ քեզ և ինձ պիտանի։ * Ո՛ր յղե
ցի առ քեզ։ Ո՛ՀՆ զդա ընկալ՛ ջիր՝
13 այս ինքն՝ զիմ՛ աղիս։ * Ո՛ր կամէի

առ իս արդելուլ՝ զի ընդ քո ունիցի
ինձ սպաս՝ ի կապանս աւետարանին։
*Կայց առանց քոյ կամաց զոչինչ կա 14
մեցայ առնել՝ զի մի բարիքդ քո՝ իհար
կէ լինիցին՝ այլ կամաւ։ *Նէ թերևս 15
վասն այնորիկ մեկնեցաւ առ ժամա-
նակ մի, զի յաւիտեան ունիցիս զդա։
*Ոչ ևս իբրև զծառայ՝ այլ՝ ի վեր 16
քան զծառայ, իբրև զեղբայր սիրելի։
եթէ ինձ այսպէս՝ որչափ ևս առաւել
քեզ մարմնով՝ և Տ֊ով, *Եթէ զիս քեզ 17
հաղորդ համարիցիս՝ ընկալ զդա իբ-
րև զիս։ *Նաև եթէ յանցուցեալ ինչ 18
իցէ՝ կամ պարտիցի, զայն ինձ համա
րեաց։ *Ես պօղոս գրեցի իմով ձե- 19
ռամբ։ ես հատուցից, զի մի՛ ասիցեմ
քեզ՝ թէ և դու զանձն քո ինձ պար-
տիս։ *Այ՛ եղբայր՝ ես քո փոխանակ 20
եղեց՝ ի Տ֊ս, հանգո՛ զաղիսդ իմ՝ ի Քս։
*Յուսացեալ՝ ի հնազանդութիւդ քո՝ 21
գրեցի առ քեզ, քանզի գիտեմ թէ
առաւել ևս քան զոր ասեմդ՝ առնիս
ցես։ *Պատրաստեա ևս
ջուր ինձ վանս, քանզի յուսամ եթէ 22
աղօթիւք ձերովք շնորհեցայց ձեզ։
*Ողջոյն տայ ձեզ եպափրաս գերեկից 23
իմ՝ ի Քս։ *Նէ մարկոս՝ և արիս 24
տարքոս, և դեմաս, և ղուկաս՝ գոր
ծակիցք իմ։ *Շնորհք Տ֊ Յ֊ Քի ևս 25
ընդ ոգւոյդ ձերում։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԵՒՐԱՅԵՑ�իՍ։

Պէտս Հաւատոյդ։

ԱՕՍՏՈՍ՝ ԱՌԱՔԵԼՈՒՔ և բազում օրինա կօք կանխաւ խո սեցաւ Ա֊ծ ընդ հարս մեր մար- գարէիւք։
*Ի վախճան աւ 2
ուրց այսոցիկ խօսեցաւ Ընդ Որդ-
ւոյն, զոր եդ ժառանգ ամի. որով և
Յատ. զյաւիտեանս արար։ *Որ է լոյս փա 3
7. 26. ռաց՝ և նկարագիր էութեան նորա. որ
կրէ զամ բանիւ զօրութեան իւրոյ. սըր
բութի մեղաց մերոց արարեալ՝ նստաւ
ընդ աջմէ մեծութեան՝ ի բարձունս։
*Ոչնափ առաւել եղեալ քան զհրեշ 4
տակս, որչափ լաւ ևս քան զնոսա անուն
ժառանգեաց։ *Որանգի յո՞ երբեք 5
Սաղմ. ասաց՝ ի հրեշտակաց։ Որդի իմ ես
2. 7. դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ։ և դարձեալ
Ես 9. 6 (Թագ. Թէ. Ես եղէց նմա՝ ի հայր. և նա եղի
7. 14. ցի ինձ յորդի։ *Եւ յորժամ՝ միւս 6
անգամ՝ մուծցէ զանդրանիկն յաշ-
Սաղմ. խարհ, ասէ. երկիր պագցեն նմա
96. 7. ամի՝ հրեշտակք Ա֊յ։ *Եւ առ հրեշ 7
Սաղմ. տակսն ասէ։ ո՛ արար զհրեշտակս իւր
103. 4. ոգիս. և զպաշտօնեայս իւր բոց հրոյ։
Սաղմ. *Իսկ յորդին ասէ. Աթոռ քո Ա֊ծ 8
44. 7. յաւիտեանս յաւիտենից. գաւազան
ուղղութե՛, գաւազան արքայութե՛ քոյ։
9 *Սիրեցեր զարդարութի՛ ևատեցեր
զանօրէնութի՛։ ա՛ն այսորիկ եօծ զքեզ
Ա֊ծ Ա֊ծ քո իւղով ուրախութե՛ ա-
10 ռաւել քան զընկերս քո։ *Եւ դու Տ֊ի սկզբանէ զերկիր հաստատեցեր, 101. 26.
և գործք ձեռաց քոց երկինք են։
11 *Նոքա կորնչին՝ և դու կաս, և ամե-
նեքեան իբրև զձորձս մաշեսցին,
12 և իբրև զվերարկուս։ *Պատաբեսցես
զնո՛ իբրև զհանդերձս՝ և գալարես-
ցեն։ բայց դու նոյն իսկ ես՝ և ամք քո
13 ոչ պակասին։ *Յո՞ երբեք ասաց՝ ի
հրեշտակաց. Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ Սաղմ.
մինչև եդից զթշնամիս քո պատուհան 109. 1.
14 դան ոտից քոց։ *Ոչ ամենե- 1. Կոր. 15. 25.
քեան հոգիք են հարկաւորք՝ որք առա
քին՝ ի սպասաւորութի՛ վա՛ն այնոցիկ,
որք ժառանգելոց են զփրկութի՛։

ԳԼՈՒԽ Ա։

1 Վասն այնորիկ պարտ է մեզ առաւ
ել ևս ուշադիր լինիլ բանիցն
ասացելոց՝ զի մի՛ երբեք նուաղիցուք։
2 *Օ՛ի եթէ որ ՝ի ձեռն հրեշտակաց
խօսեցաւ բանն՝ հաստատուն եղև՝ և
ամ՛ յանցաւորութի՛ և անհնազանդու-
թի՛ ընկալաւ զպատուիժ պատուհասի։
3 *Ո՛եք զնա՛րդ ապրիցուք հեղգացեալք
յայնպիսւոյ փրկութի՛։ որ զսկիզբն
հաւ խօսելոյ ՝ի Տ֊է. և ՝ի ձեռն այնո-
ցիկ որք լուա՛ն՝ ՝ի մեզ հաստատեցաւ։
4 *Վկայեալ Ա֊յ՝ նշանօք և արուես Սաղմ.
տիւք և սէսպէս զօրութիւք, և մա- 16. 20.
սամբք

սամբք Հոգւոյն սրբոյ ըստ իւրոյ կա
մաց։ * Օ՛ն ոչ եթէ հրեշտակաց հնար 5
զանդեցոյց զհանդերձեալ աշխարհն,
վասն որոյ մեք խօսիմք։ * Վկայեաց 6
‖ Սաղմ. ոք ուրեք՝ և ասէ։ ‖ զի՞նչ է մարդ՝ եթէ
8. 5. յիշեացես զնա. կամ որդի մարդոյ՝
եթէ այց արասցես նմա։ * փոքր մի խո 7
նարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս.
փառօք և պատուով պսակեցեր զնա՝
և կացուցեր զնա՝ ի վերայ ձեռակերտ
‖ Սաղմ. ոց քոց։ * ‖ Օ՛ամ ինչ հնազանդ ա 8
28. 18. րարեր՝ ի ներքոյ ոտից նր։ Զի՝ ի հնա
1. Կոր. զանդեցուցանել նմա զամ, զոչինչ
15. 26. եթող անհնազանդ՝ ի նմանէ։ բայց
այժմ՛ոչ ևս տեսանեմք հնազանդեալ
‖ Փիլիպ. նմա զամ։ * ‖ Զ՛ի փոքր մի խոնարհեալ 9
2. 8. քան զհրեշտակս տեսանեմք զՅ՛ն վն
չարչարանաց մահուն։ փառօք և պատ
ուով պսակեալ. զի շնորհօքն Ա՛ծ վն
ամենեցուն զմահ ճաշակեսցէ։
* Օ՛ն վայելէր իսկ նմա, վ՛ր որոյ ամ՝ 10
և որով ամ՝, բազում որդիս ի փառս
ածել՝ և զառաջնորդ փրկութեան նոցա
չարչարանօք կատարել։ * Օ՛ն որ սր 11
քէն, և որք սրբին, ի միոջէ էին ամե
նեքեան։ վասն որոյ ոչ ամօթ համարի
եղբարս անուանել զնոսա և ասել։
‖ Սաղմ. * ‖ Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմ 12
21. 23. մոց՝ ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ։
‖ Սաղմ. * ‖ Եւ դարձեալ՝ թէ ես եղէց յուսա 13
17. 3. ցեալ՝ ի նա։ և դարձեալ։ ‖ ահա ասէկ
‖ Ես. ես և մանկունք իմ, զոր ետ ինձ Ա՛ծ։
8. 18. * Զ՛որ՝ որովհետև մանկունք հաղոր 14
հղդրդին դեսցին արեան և մարմնոյ. և ինքն իսկ
մերձաւորութիւն կցորդ եղև նոցունց.
‖ Հնբ. ‖ զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն,
13. 14. որ զիշխանութիւն մահուն ունէր՝ այս
1. Կորն. ինքն է, զսատանայ։ * Եւ ապրեցուս 15
15. 54. ցէ զայնոսիկ, որք մահուն երկիւղիւ
հանապազ կեին վտարանդեալք՝ ի ծա
ռայութիւն։ * Վ՛անգի ոչ երբէք զհրեշ 16
տակաց բուռնհարկանէ. այլ զզաւա
կին աբրահամու բուռնհարկանէ։
* Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենի եղ 17
բարոյ նմանիլ. զի ողորմած լինիցի, և
հաւատարիմ քահանայապետ ա՛ծ
կոյս կողմանէ անտի, առ՝ի քաւել զ
մեղս ժողովրդեանն։ * Օ՛ն որով ինքն 18
չարչարեցաւ զփորձառեալ, կարօղ է
և փորձանաւորաց օգնական լինել։

Գ՛։ Գ՛։

Ա՛ուստի, եղբարք սիք՝ երկնաւոր կոչ 1
մանն բաժանորդք՝ նայեցարուք
ընդ առաքեալն, և ընդ քահանայա
պետն խոստովանութեան մերոյ ընդ Յ՛ս
‖ Հեբռ. Վ՛ն։ * Որ հաւատարիմ է արարչին 2
12. 7. իւրոյ՝ որպէս և ‖ մովսէս յամենի տան նր։

3 * Օ՛ն առաւել ևս փառաց քան զմո 3
սէս արժանի եղև. որչափ առաւել
պատիւ ունիցի քան զտունն՝ տանն առ առնողն։
4 նելն։ * Օ՛ն ամ տուն կազմի, յոմ 4
մէ կազմի. իսկ որ զամ արար, Ա՛ծ է։
5 * Մ՛օսէս հաւատարիմ է յամ տան նր 5
իբրև զծառայ՝ առ՝ի վկայութիւն բա
6 նիցն ասացելոց։ * Ք՛ս վ՛ն իբրև որ 6
դի՝ ի վերայ տան իւրոյ. որոյ տունն
մեք իսկ եմք. միայն թէ զմարգա
կութիւն, և զպարծանս յուսոյն մինչև
՝ի վախճան հաստատուն ունիցիմք։
7 * Վ՛ասն որոյ այսպէս ասէ Հ՛ոգին 7
սբ։ ‖ այսօր եթէ ձայնի նր լուիցէք, ‖ Սաղմ.
8 * Մ՛ի խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբ 94. 8.
րև՝ ի դառնութիւնն, յաւուրն փորձութեան
9 յանապատին։ * Ուր փորձեցին զիս
հարքն ձեր. քննեցին զիս՝ և տեսին
10 զգործս իմ, * Օ՛ք առաւասուն ամ. վ՛ր
որոյ տաղտկացայ ազգիս այնմիկ, և
ասացի. միշտ մոլորեալ են սրտիւք. և
նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս իմ։
11 * Ո՛ր երդուայ՝ ի բարկութիւն իմում,
12 թէ մտցեն՝ ի հանգիստ իմ։ * Տեսէք
եղբարք՝ գուցէ երբէք լինիցի յոմանք
՝ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութեան՝
ապստամբ լինել Ա՛ծ կենդանւոյ։
13 * Ա՛լ մխիթարեցէք զմիմեանս զօր
հանապազ՝ մինչդեռ այսօրդ առաջի
կայ. զի մի ոք խստասցի՝ ի ձէնջ խա
14 բէութեամբ մեղաց։ * Վ՛անգի բաժա
նորդք եղեաք Ք՛ի. միայն թէ զսկիզբն
հաստատուն մինչև ցվախճան պինա
15 կալցուք։ * Ցասէն, Ա՛յսօր եթէ
ձայնի նր լսիցէք՝ մի խստացուցանէք
զսիրտս ձեր իբրև՝ ի դառնութէն։
16 * Վ՛անգի ոմանք լուան՝ և դառնացու
ցին։ այլ ոչ ամենեքեան՝ որք ելեալք
էին յեգիպտոսէ՝ ի ձեռն մովսէսի։
17 * Յումմ՞ տաղտկացաւ զքառասուն
ամն։ ոչ ապաքէն՝ ի յանցուցեալսն,
‖ որոց ոսկերքն անկան յանապատի ‖ Գ՛ոծոց
18 անդ։ * Ո՞ւմ երդուաւ չմտանել՝ ի 14. 37.
հանգիստն իւր. եթէ ոչ անհաւա
19 տիցն։ * Եւ տեսանեմք՝ զի ոչ կարա
ցին մտանել վասն անհաւատութեն։

Գ՛։ Գ՛։

Ե՛րկիցուք այսուհետև՝ գուցէ՝ ի 1
Թողուլ զաւետիսն, ի մտանելոյ
՝ի հանգիստն նր՝ գտանիցի ոք՝ ի ձէնջ
2 նուաղեալ։ * Վ՛անգի եմք աւետարա
նեալք ոպ և նոքայն։ այլ նոցա ոչինչ
օգնեաց լուր բանին, չամոքելոցն՝ ի
3 հնազանդութէն հաւատոց։ * Ա՛լ մեք
մտանեմք՝ ի հանգիստն. որք հաւա
տացաքս։ ոպ և ասացն Թէ՝ ‖ որպէս ‖ Սաղմ.
երդուայ՝ ի բարկութէ իմում, Թէ 94. 11.

մոցեն ՚ի Հանդիստ իմ. թէպէտ և
արդիւնքն ՚ի սկզբանէ աշխարհի լեալ
էին: * Վասն սոյ ուրեք վասն սա 4
ուրն եօթներորդի այսպէս: ‖ և Հան_
գեաւ Ա.Ծ յաւուրն եօթներորդի յամ
գործոց իւրոց: * և սոսա դարձեալ 5
ասէ՝ թէ մոցեն ՚ի Հանդիստ իմ:
* Զի արդ՝ քանզի արդեալն ունէք 6
մտանել ՚ի նա: և որք յառաջագոյն
աւետարանեալքն էին՝ չմտին վասն ան_
հաւատութեն: * Դարձեալ զայլ օր 7
սահմանէ՝ զայսօրն ՚ի դաւիթ և ասէ՝
յետ այնչափ ժամանակաց, որպէս յա
ռաջագոյնն ասացաւ. ‖ այսօր եթէ ձայ_
նի նորա լսիցէք՝ մի խստացուցանէք 8
զսիրտս ձեր: * Օի եթէ զնոսա յես_
ուէայ Հանգուցեալէր, ապա ՚ի այլոյ
աւուր ոչ խօսէր՝ յետ այսորիկ:
* Արդ ուրեմն նոմաղէէ հաբաթութիւն 9
ժողովրդեանն Ա.Յ: * Օի որ եմուտ 10
՚ի Հանդիստն նո. և նա Հանգեաւ յիւր
ոց գործոց անտի. ոպէս և Ա.Ծ յիւրոց
նոցն: * Փութասցուք այսուհետև 11
մտանել յայն Հանդիստ: զի մի՛ ոք ընդ
նոյնի օրինակաւ անհաւատութեն ան_
կանիցի: * Քանզի կենդանի է բանն 12
Ա.Յ՝ և ազդօղ՝ և Հատու քան զամ
սուր երկասպրի, և անցանէ մինչև զո_
քոշումն հնոյց՝ և ոգւոյ՝ և յօդից՝ և ուղ
ղոյ. և քննիչ է մտաց՝ և խորհրդոց սրտ
ից: * ‖ և չէ արարած աներեւոյթ 13
յերեսաց նորա: այլ ամ ինչ մերկա_
պարանոց կայ առաջի աչաց նո՝ զորմէ
մեր բանքս են: * ‖ Ընդէմք այսուհետև 14
քահանայապետ մեծ անցեալ ընդ երկ
նս, զՅ՚ն զԱրդեն Ա.Յ: պնդեսցուք կալ
ցուք զխոստովանութեն: * Քանզի 15
ոչ եթէ ունիմք քահանայապետ՝ որ
չկոյր կարօղ չարչարակից լինել ակա_
նատեսութեն մերոյ. այլ փորձեալ ամենայն
նմանութեն առանց մեղաց: * ‖ Մատի 16
ցուք այսուհետև համարձակութեամբ
առաջի աթոռոյ շնորհաց նո. զի ընկալ
ցուք զողորմութիւն՝ և գտցուք շնորհս
՚ի դէպ ժամանակի օգնականութեն:

Գլ: Ե:

Օ ի ամ քահանայապետ ՚ի մարդ_ 1
կանէ առեալ՝ վասն մարդկան
կայ Ա.Ծակոյս կողմն անդր. զի մա
տուսցէ պատարագս, և զոհս վասն մե
ղաց: * Չափով չարչարակից կարօղ է 2
լինել տգիտաց և մոլորելոց: քանզի և
ինքն իսկ ակարութեամբ զգածեալ է:
* Վասն այսորիկ հարկ է՝ ոպէս վասն 3
ժողովրդեանն, նոյնպէս և ընդ անձին մա
տուցանել պատարագս վասն մեղաց:
‖ Եւ չէ 4
* ‖ Եթէ ոք առնու

զպատիւ. այլ կոչեցեալն Ա.Յ՝ ոպէս 5 Ա.Մակ.
և Ահարօնն: * Նոյնպէս և Քն ոչ եթէ 26. 18.
անձին ինչ շուք եդ լինիլ քահանայա
պետ. այլ որ խօսեցաւն առ նա՝ թէ
‖ որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ ‖ Ասէ 6
զքեզ: * ‖ և ՚ի միւսում ասէ: ‖ դու 2. 7.
ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին ‖ Մել. 109.4
մելքիսեդեկի: * Որ յաւուրս մարմնոյ 7
իւրոյ՝ աղօթս և պաղատանս առ այն,
որ կարօղն էր ապրեցուցանել զնա ՚ի
մահուանէ՝ ուժգին գոչմամբ և ար_
տասուօք մատուցանէր: և լսելի լի_
նի 8
նելոյ՝ * Թէպէտ և
Որդի է՝ ուսաւ ՚ի չարչարանացն զն
ոյն: 9
տարեցաւ՝ եղև ամ հնազանդելոյ
իւրոյ պատճառ վրկութեն յաւիտե_
նից: * Նա անուանեցաւ Ա.Յ քահա 10
նայապետ յաւիտենից ըստ կարգին
մելքիսեդեկի: * Ո՚ր որոյ բազում 11
են մեզ բանք, և դժուարապատում
՚ի մեկնել: քանզի խօթամիք եղեք
լսելեօք: * Փոխանակ զի պարտ էր ձեզ 12
լինիլ վարդապետս ՚ի ժամանակին:
դարձեալ պիտոյ ձեզ ուսանիլ՝ թէ
զի՞նչ են նշանագիրք ՚ի սկզբան բա
նից Ա.Յ: և եղեք կարօտք կաթնի՝
և ոչ Հաստատանոյ կերակրոյ: * Օի 13
ամ որ կաթնկեր է՝ ապեռ բանին
արդարութեան, քանզի տղայ է:
* Ա.յլ կատարելոցն է Հաստատուն 14
կերակուր: որոց՝ վասն ՚ի բազմին Հա_
սանելոյ՝ ձաշակելիքն կիրթք են ընտ
րութե բարւոյ և չարի:

Գլ: Զ:

Ո ո որոյ թողեալ զբան սկզբանն 1
Քրի՚ ՚ի կատարումն եկեսցուք.
մի միւսանգամ արկանել զհիմն ապաշ
խարութե, ՚ի մեռելոտի գործոց ան_
մի, և Հաւատոյն որ Ա.Ծ: * Նա միր 2
տութեն վարդապետութե. և ձեռ_
նադրութե ձեռաց. և յարութե մե_
ռելոց. և դատաստանին յաւիտենից:
* Նա արդ՝ արասցուք զայն, եթէ Ա.Ծ 3
Հրամայեսցէ: * ‖ Քանզի անկնար է ‖ Մա 4
միանգամ մկրտեալոցն, որք ճաշակեցին 12. 4.
յերկնաւոր պարգևացն, և Հաղորդք 2.Պետ.
եղեն Հոգւոյն սրբոյ, * Նա զգեղեցիկ 5 2. 20.
բանին Ա.Յ ճաշակս ճաշակեցին, և Ա.Պ.
զգօրութե Հանդերձելոց աշխարհին, 10. 26.
* Նա կործանեսցին՝ միւսանգամ նո 6
րոգել յապաշխարութե՝ և վերստին
՚ի խաչ Հանել անձանց զՈրդին Ա.Ծ՝ և
դարձեալ խայտառակել: * Քանզի 7
երկիր՝ որ ըմպիցէ զանձրև բազում
անգամ եկեալ ՚ի վերայ նորա՝ ծնա
նգամ՝ Ընդ

որոյ գործեցին, ընդունի զօրհնութիւն
յրոյց գործե Ա.Յ։ * Ասէ որ բերէ զխուշ և զտա- 8
տասկ, անպիտան է՝ և մերձ է յանէծս,
և վախճան նորա յայրումն։ * Ասաց 9
Տէառն ցայց հաստատեալ եմ ես ձեր սիրելիք ի
լաւ անդր, և որ լինեն փրկութիւնք ։ զի
թէպետև այսպէս խօսիմք։ * Եւ եթէ 10
անիրաւ ինչ է Ա.Ծ մոռանալ զգործս
ձեր և զսէր՝ զոր ցուցանիք յանուն
նո։ զի պաշտեիք զնա, և պաշտէք։
* Եւ մեք ըղձամք՝ զի իւրաքանչիւր 11
ոք ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ի
հաստատութեի յոյսոյն՝ մինչև ցվախ
ճան։ * Ոչ մի հիւծանդամիտք լինի 12
ցիք, նմանողք եղերուք այնոցիկ՝ որք
հաւատովք և երկայնմտութիւնք ժա
ռանգեցին զաւետիսն։ * Ոչ աբրա 13
համ խոստացեալ զաւետիսն Ա.Յ՝
քանզի յայլոք ի մեծ ոչ դոյր երդ
նուլ, * Յանձն իւր երդումն, և ասէ։ 14
Ծննդ. Ա.Յ՝, օրհնելով օրհնեցից զքեզ. և
22.16. բազմացուցանելով բազմացուցից զք
քեզ։ * Եւ այնպէ երկայնամիտ եղեալ՝ 15
եհաս աւետեացն։ * Ա.պաքէն մար 16
դիկք՝ որինչ ի վերէ քան զինքեանս՝
յայն երդնուն։ և ամի հակառակուե
նի վճռի հաստատութի՝ երդումն է։
* Որով առաւել ևս կամեցեալ Ա.Յ 17
յուցանել ժառանգաւորոց աւետեացն
զհաստատութի խորհրդոյն իւրոյ,
միջնորդեաց երդմամբ։ * Ոչ երկու 18
անփոխելի իրօք՝ որով անհնարին
է ստել Ա.Յ, զհաստատուն մխիթա
րութի ունիցիմք՝ որք ապաստան եղ
եաք բռնել հարկանել զհանդերձեալ
յուսոյն։ * Որ իբրև զխարիսխ հաս 19
տատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց
մերոց, որև մտանիցէ ի ներքինն կողմն
վարագուրին։ * Ուր կաթողիկոն մեր 20
Յի եմուտ վասն մեր՝ ըստ կարգին
եղեալ Մելքիսեդեկի եղև քահանայապետ
յաւիտենից։

Գ.Ի։ Ը։

Մննդ. 14. 18. Մելքիսեդեկ Թա- 1
գաւոր էր սաղէմայ. քահանայ
Ա.Յ բարձրելոյ. որ եղ ընդ առաջ աբ
րահամու, յորժամ դարձեալ գայր ի
կոտորածէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց
զնա։ * Որում և տասանորդս յամէ 2
եաւ աբրահամ. նախ Թարգմանի Թա
գաւոր արդարութի. ապա Թագաւոր
սաղէմայ, որ է Թագաւոր խաղաղու
Թե։ * Անհայր՝ անմայր՝ չհամարեալ 3
յազգս. որոյ ոչ սկիզբն աւուրց՝ և ոչ
կատարած կենաց։ նմանեալ Որդւոյ
Ա.Ծ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւո
ր։ * Արդ՝ տեսէք որպիսի որք էր սա։ 4

որում և աբրահամ տասանորդս եւ
յաւարէ անաւ՝ նահապետն։ * Եւ 5
որք յորդւոցն ղևեայ զքահանայու
Թին առնուն, ։ պատուէր ունին տա ։2.( )էլ
անորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, 18. 3.
այս ինքն է՝ զեղբարս իւրեանց։ Թէ ։Ես.ա.
պէտ և ելեալ իցեն յերանացն աբրա 14. 4.
համու։ * Այն չհամարեալն յազգս ի 6
նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ։
և զնա, որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր,
օրհնեաց։ * Ոչ առանց ամ հակա 7
ռակութե, նուճաղն ի լաւէ անտի օրհ օրհնէ։
նեսցի։ * Եւ աստ մարդք ժահկանա 8
յուք տասանորդս առնուն։ բայց անդ
վկայեցաւ՝ Թէ կենդանի է։ (և որպէս
բանից կարգ է ասել։) * Ով և աբրահա 9
մամ և ինքն իսկ՝ որ զտասանորդսն առ
նոյր, տասանորդեցաւ։ * Ոչ դեռ 10
և յերանս հօր իւրոյ էր՝ յորժամ ընդ
առաջ եղև նմա Մելքիսեդեկ։ * Եթէ 11
արդ՝ Եթէ կատարումն ի ձեռն ինձեւ
ոյ քահանայու Թե՞ն էր, (քանզի ժո
ղովուրդն յայն օրէնս գրեցաւ) զինչ
պիտոյ էր ըստ կարգին Մելքիսեդեկի
այլում քահանայի յառնել. և ոչ ասել
Թէ ըստ կարգին Ահարոնի։ * Այլ ի 12
փոխեալ քահանայու Թե՞ն, հարկ էր
և օրինացն փոխոխումն լինել։ * Ոչ 13
զորմէ այսպէսն ասի՝ յայլմէ ազգէ կա
յսր զհաղորդու Թե՞ն, յորմէ ոչ ոք Թառեաց
զնոսա ինչ ոչ Թառեաց։ * Եւ ես ա 15
ռաւել յայտ՝ Թէ ըստ նմանու Թե
Մելքիսեդեկի յայտնելոյ է այլ քահա
նայ։ * Որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատ 16
ուիրանին եղև, այլ ըստ զօրու Թե կե
նացն անվախճանից։ * Վկայե 17
ցաւ։ ։ Թէ դու ես քահանայ յաւի ։ Ղաղմ.
տեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։ 109.4.
* Հրամարհումն լինի առաջնոյ 18
պատուիրանին, վասն նորին տկարու Թե
և անշահու Թե։ * Վասն ոչինչ կա 19
տարումն գործեցին օրէնքն, և մուտ
ն ոնչ ական յուսոյն՝ որով մերձենամք
առ Ա.Ծ։ * Եւ մեք այնչափ, զի ոչ առանց 20
երդման։ (զի են ոմանք՝ որք առանց
երդման են կացեալ քահանայք։
* Այլ սա երդմամբ ի ձեռն այնո 21
րիկ՝ որ ասացն ցնա։ ։ Երդուաւ Տէր ։ Գնա.
և ոչ ևս զղջասցի, դու ես քահանայ ։ Ղաղմ.
յաւիտեան։) * Եւ մեք այնչափ լաւագոյն 22 109. 4.
ուխտի եղև երաշխաւոր Յի։ * Եւ 23
բազում են կացեալ քահանայք՝ վասն
մահու արգել լինելոյ ի մշտնջենաւո
ր։ * Այլ սա վասն յաւիտեան կալոյ՝ 24
առանց անցանելոյ ունի զքահանայու
Թի՞ն։

սուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքա
կից իւր և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր՝
և ասիցեն, Թէ ծանիր զՅնի՝ զի առ-
նեքեան ծանիցեն զնա՝ ի փոքրկանց
12 մինչև ի մեծամեծս նոյ։ * Օի քահիչ
եղեց անիրաւութեանց նոցա՝ և զմեղս
նոցա՝ և զանօրէնութիւնս նոյ զայլ ոչ ևս
13 յիշեցից։ * Արդ՝ ասեմ ընդ՝ հնա-
ցոյց զառաջինն։ և որ հնանայն և ծե-
րանայ՝ մերձ է յապականութիւն։

Գլ. Ը.

1 Ունիլ ունէր և առաջին իրաւունս
պաշտամանն յայնժամ զաշխար-
2 հական սրբութիւնն։ * ‖ Օի խորանն ‖ Ելից. 26.1.և
առաջին հանդերձեցաւ այսպէս ։ յո- 36. 8.
րում էին աշտանակն՝ և սեղանն, և
հացն նուիրեաց՝ որ սրբութիւն կոչիւր ։
3 * Եւ յետ երկրորդ վարագուրին խո-
րանն՝ որ կոչիւր սրբութիւն սրբութեաց։ ‖Ղ Եա.
4 * Յորում՝ կայր ‖ քուրվառն ոսկի՝ և 16.՝ 12.
արկղն կտակարանաց պատեալ ներքոյ Ժամոց
և արտաքոյ ոսկւով ։ յորում սափորն 16. 6.
ոսկի էր մանանայիւ, և գաւազանն ա- ‖3 Ժամ.
հարոնի՝ որ ծաղկեցաւ՝ և ‖ տախտակք 8. 9.
5 կտակարանացն։ * Եւ՝ ի վերայ նորա 2.‖Ման.
քերովբէքն փառաց՝ որք հովանի ու- 5. 10.
նէին ի վերայ քաւութեան։ վասն որոյ ղերոյ
6 ոչէ այժմ ասել միբստիմոլէ։ * Եւ
այն ևս իբրև այնպէս հանդերձեալ
կայր ։ յառաջին խորանն յամ ժամ
մտանէին քահանայքն զպաշտամունսն
7 կատարել։ * Այլ յերկրորդն ‖ միան ‖ Ելից.
դամ՝ ի տարւոջն, քահանայապետն, 30. 11.
և զայն ոչ առանց արեան, զոր մա- ‖ Ղ Եա.
տուցանէր վասն իւր, և վասն ժողովր- 16. 2.
8 դեանն անգիտութեան։ * Օայս ցուցեալ
Հոգւոյն սրբոյ՝ մինչչև յայտնեալ էր
Հանապարհի սրբութեանցն։ քանզի դեռ
առաջին խորանն ունէր զհաստատու-
9 թիւն։ * Որ է առակ ժամանակին, որ
առաջի կայր ։ յորում պատարագքն և
զոհքն մատուչէին, որք ոչ կարէին ըստ
միտս կատարել զպաշտամունսն։ քայց
10 միայն կերակրօք և ըմպելեօք, * Եւ
պեսպես մկրտութիւնք՝ մարմնոյ արդա
րութիւնք ։ որ մինչև ի ժամանակս ուղ
11 ղութեն ի վերայ կային։ * Այլ Քն
եկեալ քահանայապետ՝ հանդերձե-
լոցն բարեաց՝ մեծաւն և կատարելոյն
և անձեռագործ խորանաւ՝ այս ինքն
12 ի՝ որ ոչ յայսց արարածոց։ * Եւ ոչ
արեամբ նոխազոյ և զուարակաց ։
այլ իւրով արեամբն եմուտ միանգամ
ի սրբութիւնն՝ յաւիտենական գտեալ ‖Ղ Եա.
13 զքրկուն։ * ‖ Օի եթէ արիւն ցլոցն 16.՝ 14.
և նոխազոյ՝ և մխիթ երնջոյն ցա-
նեալ՝ զպղծեալսն սրբեր առ ի մարմ-
նոյ

Թէն։ * Հաստի և կենդանի առնել 25
համօրէն կարօղ է զմատուցեալսն նո
վաւ առ Ն։ քանզի միշտ կենդանի
է լինիլ բարեխօս վասն նոյ։ * Օի այն 26
պիսի իսկ վայելէր մեզ քահանայա-
պետ ։ սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝ զա-
տեալ ի մեղաւորաց. և բարձրացեալ
քան զերկինս։ * Որում՝ ոչ հնանապազ 27
հարկ է որպես այլոց քահանայապե-
տաց. ‖ նախ վասն իւրեանց մեղացն ‖Ղ Եա.
պատարագս մատուցանել, և ապա 16.՝ 6.
վասն ժողովրդեանն ։ իսկ սա զայն
միանգամ կատարեաց՝ զի զանձն իւր
մատոյց պատարագ։ * Օրէնքն զմար 28
դիկ կացուցանեն քահանայապետ՝
զգաճեալս ակարութիւք. իսկ բանն
երդման յետ օրինացն՝ զՈրդի, որ
յաւիտեան կատարեալ է։

Գլ. Թ.

Եւ զանից գլուխ խօսից՝ զայնպի 1
սի ունիմք քահանայապետ՝ որ
նստաւ ընդ աջմէ մեծուն աթոռոյն
յերկինս։ * Սրբութեանցն պաշտօնեայ՝ 2
և խորանին ճշմարտութեանց, զոր Տէրն
կանգնեաց՝ և ոչ մարդ։ * Օի ամ 3
քահանայապետ վասն մատուցանելոյ
պղծոց և պատարագս կայ. ուստի
հարկ է և նմա ունել ինչ՝ զոր մատու-
ցանիցէ։ * Օի եթէ էր յերկրի, Թե- 4
րևս չէր իսկ քահանայ. զի գոյին, որք
մատուցանէին ըստ օրինացն պատա-
րագ։ * Որք առակաւ և օրինակաւ 5
պաշտեին երկնաւորացն։ ոյզ և Հրա-
մայեցաւ Մնախէ, յորժամ գործելոց
էր զվրան ժամուն։ ‖ տեսջիր (ասէ) ‖Ելից.
արասցես զամ ըստ օրինակին՝ որ ցու- 25. 40.
ցաւ քեզ ի լերինն։ * Այլ արդ առա 6
տագոյն և պաշտաման եհաս Յն, որ Գաղ.
չափ լաւագոյն և ուխտի միջնորդ՝ 7. 44.
որ յառաւել աւետիսն օրինադրեցաւ։
* Օի եթէ առաջինն անարատ էր, 7
ապա երկրորդն տեղի ոչ խնդրէր։
* Նա աւանիկ բամբասէ զնա, և ասէ։ 8
‖ Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն, ասէ ‖Երեմ.
Տր. և կատարեցից ի վերայ տանն Իսր 31. 31.
և ի վերայ տանն Յուդայ՝ ուխտ նոր։
* Ոչ ըստ ուխտին՝ զոր եդի ընդ հարս 9
նոցա, յաւուր յորում առի ի ձեռն՝
հանել զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց։
և զի նոքա ոչ կացին յուխտին իմում,
և ես անփոյթ արարի զնոցանէ. ասէ
Տր ամենակալ։ * Այլ այս է ուխան՝ 10
զոր եդից տանն Իսրայէլի՝ յետ աւուրցն այ
նոցիկ, ասէ Տէր։ տայ զօրէնս իմ ի
միտս նոցա՝ և ի սիրտս նոցա գրեցից
զնոսա։ և եղէց նոցա Ն՝ և նոքա եղի
ցին ինձ ի ժողովուրդ։ * Եւ ոչ ևս ու 11

զնոյն կերպարան իրացն . ամի ամի
զնոյն պատարագս մատուցանեն ցանկ,
որք ոչ են կարօղք զմատուցեալսն կա
2 տարել։ *Պատահեսջ ոչ դադարէին ի
մատուցանելոյ։ Վե՛ւ ոչ ի ինչ այսո՛
հետե զնիւղ մտաց ունելոյ պաշտօ՛
3 նէից միանգամ սրբեցելոյն։ *Այլ
անդէն ի նմին ի յիշատակս մեղացն
4 կային ամի ամի։ *Զանգի ոչ կարեր
արիւն նոխազացն և ցլոց բառնալ
5 զմեղս։ *Ոմն որոյ ի մտանել իւր
ում յաշխարհ՝ ասէ ։ ‖ զզոհս և զպա՛ ‖ Սաղմ.
տարագս ոչ կամեցար . բայց զմարմին 39.7.
6 հաստատեցեր ինձ։ *Ընդ ողջակէզս,
և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար։
7 *Յայնժամ ասացի՝ Թե ահաւասիկ ‖ Նոյնն
եկի . ‖ ի գլուխ գրոց գրեալ է վա՛ իմ
8 առնել զկամս քո Աստ։ *Ա՛ երագոյնն
ասէ , Թե ընդ զոհս՝ և ընդ պատա՛
րագս՝ և ընդ ողջակէզս՝ և ընդ վա՛ մե՛
ղացն ոչ հաճեցար ։ և ոչ կամեցար՝
9 որք ըստ օրինացն մատչին ։ *Ապա
ասէ՝ ահաւասիկ գամ առնել զկամս
քո Աստ։ Մերժէ զառաջինն՝ զի զերկ՛
10 րորդն հաստատեսցէ ։ *Որով կամաք
և մեք սրբեցաք՝ ի ձեռն պատարագի
11 մարմնոյն Յի՛ Ա՛ի միանգամ։ *Եւ ամ
քահանայապետ կայ հանապազորդ՝ ի
պաշտամանն ։ և զնոյն պատարագս մա
տուցանէ բազում՝ անգամ, որք ոչ եր
բեք կարօղք են բառնալ զմեղս։
12 *Իսկ սա զմին վասն մեղաց մատոյց
պատարագ . և մշտնջենաւոր նստաւ
13 ընդ աջմէ Աստ։ *Ե՛ւ այսուհետև ակն
ակնկալ , ‖ մինչև դիցին թշնամիք իւր՝ ի ‖ Սաղմ.
14 ներքոյ ոտից իւրոց։ *Զանգի միով 109. 2.
պատարագաւ կատարեաց զսրբեալսն 1. Կորն.
15 ՝ի մշտնջենաւորս ։ *Ա՛ւր վկայէ մեզ 15. 25.
և Հոգին սո՛ւրբ՝ յետ ասելոյն յառաջա՛
16 գոյն ։ *‖ Զայն է ուխտն , զոր ‖ Երեմ.
եդից ընդ հարս նոցա՝ յետ աւուրցն 31. 33.
այսոցիկ՝ ասէ Տէր . տացե զօրէնս իմ՝ ի Ա՛ եր.
սիրտս նո՛ւ՝ և ՝ի խորհուրդս նո՛ւ գրեցից 8. 8.
17 զնոսա։ *Ապա ասէ՝ Թե զմեղս նո՛ւ ,
և զանօրէնութիւնս նո՛ւ այլ ոչ ևս յիշե՛
18 ցից։ *Իսկ ուր թողութի՛ւն է, ո՛չ ևս
պիտոյ է վասն մեղաց պատարագ ։
19 *Ունիմք այսուհետև եղբարք՝ զհա՛
մարձակութի՛ւն ՝ի մուտս սրբութե՛ւնն
20 արեամբն Յի՛ ։ *Որ նորոգեաց մեզ
ճանապարհ նորոգ և կենդանի ՝ի
ձեռն վարագուրին՝ այսինքն է, մարմնոյ
21 իւրոյ ։ *Եւ քահանայ մեծ ՝ի վերայ
22 տանն Ա՛ստ։ *Ա՛տեփցուք ճշմարիտ
սրտիւ , լրութե՛ւ հաւատոյ, լուա՛ցեալ
զսիրտս ՝ի խղճէ չարեաց , և մկրտեալ
23 զմարմինս ՝ի ջուր սրբութե՛ւ։ *Պինդ
կալցուք զխոստովանութի՛ւն անշարժ՝
յու՛

սքեռութի՛ւ նոյ սրբութե՛ւ։ *‖ Որչափ և առաւել 14
‖ 1. Պետ. արիւնն Քի՛ , որ ՝ի ձեռն Հոգւոյն
1. 19. յաւիտենականի մատոյց զանձն անա
1. Յովհ. րատ պատարագ Ա՛յ , սրբեսցէ զխիղճ
1. 7. մտաց ձերոց ՝ի մեռելոտի գործոց ան
Յայտ. տի՝ պաշտել զՍ՛տ կենդանի ։ *Ա՛ւ վա՛ 15
1. 5. այնուհետև նորոյ ուխտիս է միջնորդ ։
‖ Գաղատ. ‖ զի յորժամ մահ լինիցի՝՝ ի փրկութի՛ւն
3. 15. վասն առաջնոյ ուխտին յանցանաց ,
զաւետիս առցեն հրաւիրեալքն ՝ի ժա
ռանգութի՛ւն յաւիտենից ։ *Զանգի 16
ուր կտակ է՝ հարկ է զմահ ՝ի միջ բե
րել զկտակագրին ։ *Օի կտակ յետ 17
մահու՛ն հաստատուն է՝ ապա թէ ոչ՝
զիարդ իսկ հաստատուն , մինչ կտա՛
կագիրն կենդանի է ։ *Ուստի և ո՛չ 18
առաջինն առանց արեան նորոգիւր ։
*Զանգի իբրև պատուիրեցան ամ պատ 19
ուիրանք օրինացն ՝ի մօսիսէ ժողովր
դեանն՝ առեալ զարիւն ցլոցն և նո՛
խազացն , ջրով և բրդով , կարմրով՝
և զոպայիւ , զկտակարանաւքն իսկ և
զամ՝ ժողովրդեամբն սրսկեաց ։
‖ Լեւիտ. *Ա՛ւ ասէ ։ ‖ Զայս է արիւն կտակին , 20
24. 8. զոր պատուիրեաց ձեզ Ա՛ստ։ *Ա՛ւ զնո՛ 21
րանաւն և զամ՝ կահիւ սպասուն, նոյն
պէս սրսկեաց զարիւնն ։ *Ա՛ւ գրե՛ 22
Թէ ամ՝ ինչ արեամբ սրբիւր ըստ օրի
նացն . և առանց հեղման արեան չլի՛
նէր Թողութի՛ւն ։ *Ա՛պա հարկ էր օրի՛ 23
նակք Թողութե՛ւն ։ *Ա՛պա հարկ էր օրի՛
նաւորացն այնպիսեաքն սրբել և բուն
իսկ երկնաւորացն՝ առաւել և՛ս պա
տարագօք քան զնոյնս ։ *Օի ոչ եթէ 24
՝ի ձեռս անգործ սրբութե՛ւնն եմուտ Քի՛
յօրինակս ճշմարտութե՛ւն . այլ ՝ի բուն
իսկ երկինս , յանդիման լինիլ երե՛
սացն Ա՛յ վասն մեր ։ *Ո՛չ զի բազում 25
անգամ մատուցանիցէ զանձն պատա
րագ՝ ո՛րպ քահանայապետն , որ մտա՛
նէր ՝ի սրբութե՛ւն սրբութե՛ւնց , ամ ամ
արեամբն օտարաց ։ *Ա՛պա Թէ ոչ՝ 26
պարտ էր նմա բազում անգամ չար՛
չարել ՝ի սկզբանէ աշխարհի ։ բայց
արդ աւասիկ միանգամ ՝ի կատարած
յաւիտեանց՝ յանարգուե՛ն մեղաց իւր
ով պատարագաւն յայտնեցաւ ։ *Ա՛ւ 27
զոր օրինակ կայ մեզ մարդկան միան
գամ մեռանիլ՝ և յետ այնորիկ դա՛
տաստան ։ *‖ Նոյնպէս և Քի՛ միան 28
‖ Հռոմ. գամ մատուցեալ պատարագ առ՝ ի
5. 9. բառնալոյ զմեղս բազմաց ։ իսկ յերկ
1. Պետ. րորդումն առանց մեղաց յայտնեսցի
3. 18. այնոսիկ՝ որք ակն ունիցին նմա հաւա
տով՝ ՝ի փրկութե՛ւն ։

Գ Լ Ը Ա ։

Զանգի զաստուածեր հանդերձելոյ 1
բարեացն ունելին օրինքն, և ո՛չ

յուսոյն • (զի հաւատարիմ է՝ որ խոս-
տացաւն •) * Եւ զգուշացարուք մի- 24
մեանց յորդորմամբ սիրոյ և գործոց
բարեաց • * Եւ մի թողուցուք զժողովս 25
միմեանց, ոյզ և սովոր են ոմանք • այլ
մխիթարեսցուք, և այնչափ եւս առաւ
եղ՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մերձեալ •
Ա Կ Ե Ր • * Օր կամակար մնոք եթէ յանցանի 26
Գ. 4. ցեմք յետ ընդունելութեան գիտութեն
Հնմարտութենն՝ այնուհետեւ ոչեւս պի-
տոյ է վն մեղաց պատարագ • * Այլ 27
ահեղ ակնկալութի դատաստանին, և
նախանձ հրոյն, որ ուտիցէ զհակառա
կորդսն • * Երհամարհեալ ոբուք զօ- 28
րինան մովսէսի, առանց իրիք ողորմու-
Ժ Ղ Ե Ր ‖ առ երկուք կամ երիւք վկայիւք
Ժ. 6. մեռանիւր • * Ասկ արդ՝ որչափ սաստիկ 29
Ա Պ Ա • պատժոյ արժանի համարիցիք զայն, որ
Ժ. 16. զՈրդին Աստ առոտն եհար • և զարիւն
Յ Օ Հ Ա Ն • նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ •
Ը. 17. որով և սրբեցաւն • և զՅոգին շնորհից
Բ. Կ Ր Ն • թշնամանեաց • * Այլ գիտեմք զայն՝ 30
Ժ. 1. որ ասաց • ‖ իմ են վրէժխնդրուիք • և
Ժ. Ղ Ե Ր ես հատուցից՝ ասէ Տէր • և դարձեալ թէ
Լ. 35. դատէ Տէր զժողովուրդ իւր • * Ահ մեծ 31
Ե Ս Ա Ի • է անկանիլ՝ ի ձեռս Աստ կենդանւոյ •
Ժ. 19. * Արդ՝ յիշեցէք զաւուրսն զառաջինս • 32
յորս լուսաւորեալք՝ բազմաց ձգանաց
Հ Ա Մ Ե Ր • և չարչարանաց համբերեցէք • * Որթէ 33
’ի նախատինս և մերթ ’ինեղլովիս խայ
տառակեալք • մերթ կցորդք այնպի-
սեաց վաստակաւորացն լինիլ • * Զան 34
զի և ընդ կապեալս չարչարեցայք • և
զյափշտակութի ընչից ձերոց խնդու
թէ ընկալայք • քանզի գիտէիք, եթէ
լաւագոյն և սահմանեալ ունիք ան- 35
ձանց յերկինս՝ ուր կանն, և մնան • * Արդ
մի մերժէք ’ի ձէնջ զհամարձակութի ձեր, յորում կայ մեծաց վարձուց հա
տուցումն • * Զիտոյ է ձեզ համբերու- 36
թի • զի զկամն Աստ արարեալ՝ հասցիք
Ա Ղ Ե Ր • աւետեացն • * Օի փոքր միւս ևս՝ քան 37
Ղ Ա Բ • որչափ՝ որ գալոցն է՝ եկեսցէ՝ և ոչ յա-
Ե Ս Ա Ի • մեսցէ • * Օի արդարն իմ՝ ի հաւատոց 38
Ժ. 17. կեսցէ • և եթէ երկմիտ ոք իցէ, ոչ հա
Գ Ա Ղ • ճեսցի ընդ նա անձն իմ • * Այլ մեք 39
Ժ. 11. ոչ եթէ երկմտութե եմք ’ի կորուստ •
այլ հաւատով ’ի փրկութի հոգւոց •

ԻԱ: ԺՈ:

Օ Ր ինչ են հաւատք, եթէ ոչ՝ յուսա 1
ցելոց իրաց հաստատուի, և յան
դիմանութի, որոց ոչն երեւին • * Օի 2
Ա Ն Ե Ր Բ • նովաւ վկայեցան առաջինքն • * Հաւա 3
Ա Ռ Ի Ւ • տով իմանամք հաստատեալ զյաւի
Ծ. 3. տեանն քանիւ Աստ յաներեւութէից զե
Ե Ր Կ • բեալսն եղեալ • * Հաւատով զՀաբ 4
Ժ. 4. պատարագս հաբէլ քան զկայինն ա-

տուցանէր Աստ • ‖ որով վկայեցաւ իսկ ‖ Ա Պ Ա • 23. 35.
արդար լինիլ • զի ’ի վէր պատարագացն
եղեւ նմա վկայութի Աստ • զի թէպետ
և մեռաւ ’ինմին, սակայն տակաւին խո
սի • * ‖ Հաւատով ենոք փոխեցաւ՝ զի Ո Չ Ն Ա Ր • 5. 21.
մի զմահ ձաշակեսցէ • և ոչ ուրեք գտա
նիւր • քանզի փոխեաց զնա Աստ • և յա- Ա Ե Ր Ա • 44. 16.
ռաջ քան զփոխիլն վկայեցաւ հաճոյ
լինիլ Աստ • * Այց առանց հաւատոյ
անհնար է հաճոյ լինիլ Աստ • այլ հաւա
տալ արժան է այնմ, որ մերձենայ առ
Աստ • թէ է Աստ • և որք խնդրեն զնա՝
լինի պարգեւատու • * ‖ Հաւատով ա- Ո Չ Ն Ա Ր • 6. 14.
ռեալ Էրաամն նոյն, զի չեւս երեւե- Ա Ե Ր Ա • 44. 17.
լեացն՝ զահի հարեալ կազմեր զտապանն
’ի փրկուի տան իւրոյ • որով դատեաց
զաշխարհ • և հաւատոյն արդարութե
8 եղեւ ժառանգաւոր • * ‖ Հաւատով՝ որ Ո Չ Ն Ա Ր • 12. 1.
աբրահամ կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղեւ
ելանել ’ի տեղին, զոր առնլոց էր ’ի ժա
ռանգութի • եւ՝ գնաց՝ և ոչ գիտեր՝ յո
9 երթիցէ • * Հաւատով պանդխտեցաւ
յերկրին աւետեաց իբրեւ յօտարուե •
խորանօք բնակեցաւ՝ հասհակաւ և յա
կօբաւ համադերձ ժառանգակցօք նո-
10 ցին աւետեաց • * Ռանգի ակնուներն էի
մամբք հաստատելոյ քաղաքին • որոյ
ձարտարապետ և արարիչ Աստ է •
11 * ‖ Հաւատով և ինքն սառա, որ ա- Ո Չ Ն Ա Ր • 17. 19.
մուլն կոչեցեալ էր • զզօրութի՝ առնլոց
զաբրմն որդեծնութե, ընդունէր • և ’ի
տարաժամ հասակի ծնանէր • քանզի
հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոս
12 տացաւն • * Ա Ր որոյ և ’ի միոջէն ծնա-
նեին • (և այն ’իյանցեալ ժամանակի)
իբրեւ զաստեղս երկնից բազմութե • և
իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու առանց
13 թուոյ • * Ըստ հաւատոյ մեռան ամե
նեքին սոքա, և չեւս ընկալեալ զաւե
տիսն • այլ ’ի հեռուստ տեսին զնոսա և
ցնծացան • և խոստովան եղեն՝ եթէ
օտարք՝ և պանդուխտք են յերկրի •
14 * Օի որք զայնպիսին խօսին, յայտ առ
15 նեն՝ եթէ զգաւառ իւրն խնդրեն • * Օի
եթէ զայն յիշէին՝ ուստի եկինն՝ գոյր
16 ժամանակ դառնալոց անդրէն • * Այ
աւանիկ աղնուականի իւրն ցանկայեէք
են, այսինքն է՝ երկնաւորին • վն որոյ ոչ Ո Չ Ն Ա Ր •
ամթէ համարի Աստ կոչել նոյ Աստ • քան 22. 1.
17 զն պատրաստեաց նմ զքաղաք • * ‖ Հաւ Ա Ե Ր Ա •
ատով մատոյց աբրահամ ’ի փորձուե 44. 21.
իւրում զիսահակ պատարագ • և զմիա Ո Չ Ն Ա Ր •
մօրն մատուցանէր, որոյ զաւետիսն ըն- Ժ Ղ Ե Ր 21. 12.
18 կալեալէր • * Որում ասացաւն, ‖ թէ Ծ Ն Ա Ր •
19 իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ • * Նդ
’ի մտի իւրում, թէ և ’իմեռեալոց կարող 9. 7.
Ե Կ Ա Ր Ա Ց Ա Ն Ե Լ Ո Ւ Ց Ի Ն • ուստի և յառակա Ո Չ Ն Ա Ր •
20 ընկալաւ զնա • * ‖ Հաւատով և վն հան 27. 27.
դեր- Ե Ս 39.

դերձելոյ իրաց օրհնեաց Իսահակ զյա
Ծննդ. կօբ և ղեսաւ : * ‖ Հաւատովք յակօբ 21
48. 15. ՚ի մեռանիլ իւրում , զի ւրաքանչիւրոք
Ծննդ. յորդւոցն Յովսէփու օրհնեաց՝ ‖ և եր֊
47. 31. կիր եպաշ ՚ի ծայր գաւազանի իւրոյ :
‖ Ծննդ. * ‖ Հաւատովք յովսէփ ՚ի վախճանին 22
50. 23. իւրում յիշեաց զելս որդւոցն Իսրայ
‖ Ելից. ա ե լ ի , և վէ֊
2. 2. ասիրեաց իւրոց պատուիրեաց : * ‖ Հաւ 23
ատովք մօսէս իբրև ծնաւ , թաքուցաւ
ամիսս երիս ՚ի հարց իւրոց : քանզի տե
‖ Ելից. սին կայտառ զմանուկն : ‖ և ոչ զանգի
1. 17. տեցին ՚ի հրամանէ թագաւորին :
‖ Ելից. * ‖ Հաւատովք մօսէս իբրև աճեաւ՝ 24
2. 11. ուրացաւ կոչիլ որդի դստերն փարաւօ
նի : * ‖ աւ Համարեցաւ չարչարիլ ընդ 25
ժողովրդեան Ա՛Ր֊քան առ ժամանակ
մի վայելել ՚ի մեղս : * Կարևոր համա֊ 26
րեցաւ զնախատինսն Ա՛Ր֊քան զմեծու
թի գանձուցն եգիպտացւոց : քանզի
հայեցեալ ակն ունէր վարձուցն հա֊
տուցման : * Հաւատովք թողեալ զեր 27
կիրն եգիպտացւոց . և ոչ երկնչիւր ՚ի
ցասմանէ թագաւորինն զաներևոյթն
իբրև զտեսեալ համբերութիւն համա֊
‖ Ելից. րեցաւ : * ‖ Հաւատովք արար զզատիկն 28
12. 21. և զհեղումն արեան . զի մի սատակիչ
անդրանկացն մերձենայցէ ՚ի նոսա :
‖ Ելից. * ‖ Հաւատովք անցին ըստ ծովն կարմիր՝ 29
14. 22. իբրև ընդ ցամաք երկիր . զորոյ զփորձ
առեալ եգիպտացւոցն՝ ընկղմեցան :
‖ Յեսու. * ‖ Հաւատովք պարիսպքն երիքովի 30
6. 20. անկան . շուրջ եկեալ վնտրօք զեօթն
‖ Յեսու. օր : * ‖ Հաւատովք բախաբ պոռնիկ ոչ 31
2. 1. կորեաւ ընդ անհաւատսն, ընկալեալ
զլրտեսսն խաղաղութիւն : * Եւ արդ՝
զի՞նչ և աս ասացից· զի չէ բաւական ժա
մանակս պատմելոյ վ՚ն գեդէոնի , բա
րակայ, սամսոնի, յեփթայեայ, դաւթի ,
սամուէլի , և այլոց մարգարէից· * Որք 33
Հաւատով պարտեցին զթագաւորու
թիւս . գործեցին զարդարութիւն . հա
սին աւետեաց . խցին զբերանս առիւ֊
ծուց : * Շ իջուցին զզօրութիւն հրոյ . 34
ապրեցան ՚ի բերանոյ սրոյ . զօրացան
՚ի տկարութիւն . եղեն զօրաւորք ՚ի պա֊
տերազմի . առին զբանակս օտարաց :
* Ընկալան կանայք ՚ի յարութիւն զմե֊ 35
ռեալս իւրեանց : ևկաք կոչնձեցան, և
ոչ ընկալեալք զփրկութիւն՝ զի լաւա
գոյն յարութիւն հասանիցին * Եւ ևկաք 36
զտանջանսդ և զգանից զփորձ առին ,
զկապանսդ և զբանտից : * Քարկոծե 37
ցան . սղոցեցան . փորձեցան . սպանմամբ
սրոյ մեռան . շրջեցան լերկ մաշկօք՝ և
մորթիօք այծենեօք : կարօտեալք նե֊
Յայս ոչ զեալք . չարչարեալք . * Որս ոչ արժէ 38
պրծէ ալ աշխարհս : յանապատս մոլորեալք՝ ՚ի
Եսդի. լերինս՝ և յայրս՝ և ՚ի փապարս երկրի :

ձխե

39 * Եւ սոքա ամենեքեան վկայեալք ՚ի ոչ ընկա֊
հաւատոյն՝ չէնկալան ընկալան զաւետիսն , լան
40 * Ա՛Ր վ՚ն մեր լաւագոյն համարեալ , զի
մի առանց մեր կատարեսցին :

ԻԱ : ԺՈՒ .

1 Ա յսուհետև և մեք՝ որք այսչափ
շուրջ զմեզ մածեալ ունիմք
զբազմութիւն վկայից , ‖ զկապարտութիւն ‖ Հռոմ.
զնա՛ ՚ի բաց ընկեցցուք , և զմեղսն կա 6. 4.
րևորս . համբերութիւք ընթացցուք ՚ի Եբեր.
պատերազմն՝ որ առաջի կայ մեզ : 4. 22.
2 * Հայեցցուք ՚ի զօրագլուխն հաւատոյ, Լուսա.
և ՚ի կատարիչն Յ՚ն . որ փոխանակ մխի 3. 8.
թարութեն, որ նմա առաջի կայր՝ յանձն Գաղ.
կաւ զխաչ : արհամարհեաց զամօթ , 2. 1. և
նստաւ ընդ աջմէ աթոռոյն Ա՛Ր : 4. 2.
3 * Ա՛ղէ ածէք զմտաւ , որ զայսպիսի
համբերութիւն ՚ի մեղաւորաց հակառա
կութէ անտի կրեաց . զի մի աշխատք
լինիցիք անձամբք ձերովք՝ և լքանի֊
ցիք : * Օ՛ի չևևաս արեամբ չափ պատե
րազմեալ՝ հակառակ կայիք մեղացն :
5 * Եւ մոռացայք զմխիթարութիւնն , որ
ընդ ձեզ՝ իբրև ընդ որդեակս խօսի : ‖ Առակ.
‖ որդեակ իմ՝ մի լքանիր ՚ի խրատու Յ՚ն. և մի վհատիցիս՝ յանդիմանեալ ՚ի 3. 11.
6 նմանէ : * Օ՛ի զոր սիրէ Տ՚ն՝ խրատէ . Յայտ.
7 տանջէ զամ՚ որդի , զոր ընդունի : * Ի՛ 3. 19.
խրատու համբերութիւն կայք : իբրև
յորդիս մատուցեալ է ՚ի ձեզ Ա՛Ր . ա՛ր
8 որդի է , զոր ոչ խրատիցէ հայր : * Օ՛ի
եթէ առանց խրատու լինիցիք , որոյ
ամենեքին բաժանորդք եղեն . ապա
9 խորդք էիք՝ և ոչ որդիք : * Օ՛ի թէ ՚ի
մարմնաւոր հարցն մերոց՝ զօրս ունիմք
խրատիչս, պատկառիմք : ո՞րչափ և ա֊
ռաւել հնազանդիցուք հօրն հոգւոց՝
10 և կեցցուք : * Օ՛ի սոքա առ սակաւ ժա
մանակս ըստ կամայ իւրեանց խրատեն.
իսկ նա վ՚ն օգտի , առ յընդունելոյ զսր
11 բուն ՚ի նմ : * Ա՛Ր խրատ առ ժամանակն
ոչ ուրախութիւն թուի , այլ տրտմութ :
բայց յետոյ պտուղ խաղաղութեն տալա
կրթելոցն հատուցանէ յարդարութիւն :
12 * Վ՚ր որոյ զձեռս լքեալս՝ և զծունկս
13 կթմփոս հաստատեցէք : * Եւ զշաւիղս
ուղիղս արարէք ոտից ձերոց . զի մի որ
կաղն իցէ՝ գլորիցի . այլ մանաւանդ
14 բժշկեսցի : * ‖ Օ՛խաղաղութիւն զհետ ‖ Հռոմ.
երթայք ընդ ամենեսին , և զսրբու֊ 12. 18.
թիւն առանց որոյ ոչ ոք տեսանէ զՏ՚ն :
15 * Օ՛գոյշ լերուք՝ գուցէ ոք յետնեալ
գտանիցի ՚ի շնորհացն Ա՛Ր . մի ոք ար֊
մատ դառնութեն ՚ի վեր երևեալ նեղո
ցէ՝ և նովաւ բազումք պղծիցին :
16 * Ա՛ի ոք պոռնիկ՝ կամ պիղծ ‖ իբրև ‖ Ծննդ.
ղեսաւ . որ ը՛ մի կերակրոյ զանդրան 25. 33.

կուԹիւն վաՀաՀեաց։ * Զ·խոՏէք՝ զի 17
Գործ. ԻԷ. 38. ԹէպէԹա ‖ լեռոյ կամեցաւ ժառանգել
զօրհնուԹիւն, խոտան գտաւ։ զի ապաշ
խարուԹիւն տեղի ոչ եգիտ Ա. ԹէպէԹա և
‖ Լուկ. արտասուիւք խնդրեաց զնա։ * ‖ Զի ոչ 18
19. 12. Եբ. մատուցեալ առ լեառն շօշափելի՝
ԺԲ. 20. 21 որ հրովն վառեալ էր, և միգով, և մա
ռախլով, և խաւարաւ, և մԹով։ * ‖ Եւ 19
փողն հնչէր՝ և բարբառ պատգամացն
ոստի՝ որք լուան, հրաժարեցան, զի
մի կրկնեսցի առ նմա բանն։ * Զ·անգի 20
‖ Գործ. ոչ հանդուրժէին հրամանին։ ‖ԹէպէԹա
19. 13. և գազան մերձենայր՝ լերեառն՝ քարկոծ
լինէր։ * Եւ զ·այնպէս ահագին էր տե 21
սիլն։ զի և մովսէս ասէր. եԹէ զահիւա
րեալ եմ, և դողամ։ * Զ·ԱՀ մատուցեալ 22
եք՝ ի սիօն լեառն, և՝ ի քաղաք Զ·Ա կեն
դանւոյ՝ յԵՀեմ յերկինս. և՝ ի բիւրաւոր
քանակս հրեշտակաց։ * Եւ զ·ԺողովուրդՍ 23
անդրանկաց գրելոց յերկինս. և առ
դատաւորն ամենեցուն Զ·Ա. և յոգիս
արդարոց կատարելոց։ * Եւ զ·ի նորոյ 24
կտակարանաց միջնորդն Յի։ և ի հե
ղումն արեանն՝ որ առաւել խօսի քան
զՀաբէլն։ * Զ·գոյշ լերուք՝ դուցէ 25
հրաժարիցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցաւն,
զի եԹէ նոքա ոչ կարացին ազատիլ
զի եԹէ հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին
Եբր. ԺԲ. 25 հրաման տայր. որչափ և առաւել
մեք, եԹէ յերկնաւորէն Թիկունս դար
ձուցանիցեմք։ * Որոյ ձայնն զերկիր 26
շարժեաց յայնժամ. և այժմ խոստա
‖ Ագէս. 2. 7. ցեալ է՝ և ասէ. ‖ միւս անգամ շարժե
ցից. ոչ միայն զերկիրս՝ այլ և զերկինս։
* Զ·Ա միւսանգամն յայտ առնէ զշար 27
ժելոցն, իբրև զեղեալսն փոփոխումն. զի
Հաստատուն կացցեն անշարժքն։ * Ա՛ 28
որոյ զԹագաւորուԹիւն անշարժ ընկալ
եալ, պինա կալցուք զշնորհն, որով պաշ
տեմք զՁ·Ա ՀաճոյԹիւՔ՝ ահիւ, և դողու
‖ Բ. Օրէն ԹիւՔ։ * Զ·անգի Ձ·Ա մեր հուր ծախիչ է։ 29
Դ. 24.

ԺԳ. ԺՊ.

‖ Հռոմ. ԱՂբայրսիրուԹիւն Հաստատեսցի առ 1
ԺԲ. 13. ձեզ։ * ‖ ՕտարասիրուԹիւն մի 2
Ա.Պետ. մոռանայք։ ‖ զի այնու ոմանք յանգիտա
Դ. 9. ընկալան զՀրեշտակս։ * Յուշ լիցին 3
‖ Ծննդ. ձեզ կապեալքն՝ ոպէս ԹԷ դուք ընդ նո
ԺԸ. 2. Ե կապեալք իցէք։ և չարչարեալքն, ոպէս
ԺԹ. 1. և դուք իսկ մարմնաւորք էք։ * Պատ 4
ուական է ամուսնուԹիւն. և ՚ի՛ պղ
ծին։ բայց զշուն և զպառնիկս դատե
Զ·Ձ։ * Առեալք անարծաԹասէրք լինի 5
ցին. բաւական համարիլ որչափ ինչ՝ ի
‖ Ցեսու. ձեռս իցէ։ քանզի ինքն իսկ ասաց։
Ա. 5. ‖ ոչ Թողից զքեզ՝ և ոչ ընդ վայր Հա
‖ Սաղմ. րիցէ։ * ‖ Ոպէ զի համարձակ լիցուք ասել 6
ՃԺ. 6. ‖ Տէր իմ օգնական, և ոչ երկեայց՝

կամ զի արասցէ ինձ մարդ։ * Յիշեցէք 7
զաւագնորդս ձեր, որք խօսեցան ձեզ
զբանն Զ·Ա. Հայեցեալք ելս գնացից
նոցա։ նմանօրէք եղերուք Հաւատոյն։
Յ·ՀՒ երեկ՝ և այսօր. նոյն և յաւէ 8
տեանս։ * Յուսմունս պեսպեսս, և 9
օտարաձայնս մի դանդաչէք։ զի լաւ է
շնորՀօք Հաստատել զսիրտս՝ և ոչ կե
րակրօք։ որովք ոչինչ օգտեցան, որք
այնպեսն գնացին։ * Ունիմք մեք զսե 10
ղան, ուստի ոչ ունին զիշխանուԹիւն
ձաշակել, որք պաշտեն զպաշտօն խո
րանին։ * ‖ Օր որոց անասնոց մսատ ‖ Ղեւ. 11
ելիւք արիւնն՝ ի սրբուԹիւն վասն մե ԺԶ. 27.
ղաց՝ ի ձեռն քահանայապետին, նո
ցունց մարմինքն այրեին արտաքոյ բա
նակին։ * ‖ Ո՛ր որով և Յի՝ զի սրբեսցէ 12
իւրով արեամբն զժողովուրդն, ար
տաքոյ դրանն չարչարեցաւ։ * Զ·ՐԴ՝ 13
եկայք ելցուք առ նա արտաքոյ բանա
կին. առեալ յանձն զնախատինս նո՛ր։
‖ Մատ. 2.10. * ‖ Զ·անգի ոչ եԹէ ունիմք զքաղաք՝ 14
որ աստէն մնալոց իցէ. այլ զՀանդերձ
ձեալսն խնդրեմք։ * Զ·ՐԴ՝ ՚ի ձեռն նո՛ր 15
մատուցցուք զպատարագ օրհնուԹիւն
յԱմ ժամ Զ·Ա։ այսինքն է՝ պտուղ
շրԹանց խոստովանողաց յանուն նո՛ր։
* Օ՛քարեարուԹիւն և զՀաղորդուԹիւն 16
մի մոռանայք. զի ընդ այնպիսի պատա
ՃԻԲ. 7. 5 րաս Հաճի Զ·Ա։ * ‖ Ունկնդիր լերուք 17
առաջնորդաց ձերոց. և Հպատակ կա
ցեք նոցա։ * Օ՛ի նոքա աքնին վա՛ ոչ ոք 18
ձերոց՝ ոպէ ԹԷ Համարս տալոց իցեն
ըստ ձեր. զի խնդուԹիւն արասցեն զայն՝
և մի յոչս Հանելով՝ զի այն ոչ յօ
գուտ ձերէ։ Ա՛ղօԹս արարէք վասն
մեր. զի Հաստատեալ գիտեմք եԹէ
բարւոք միտս ունիմք. յամի կամիմք
բարւոք գնացս ցուցանել։ * Եւ զ·ա 19
ռաւել աղաչեմք, զի զայն առնիցէք,
զի վաղագոյն պատասպարեցայց ձեզ։ Ընդ.
Ա. 1. 1 20 * Եւ Զ·Ա խաղաղուԹիւն՝ որ եՀան՝ ի մե
ռելոց զՀովիւն Հօտից զմեծն արեամբ
յաւիտենական ուխտին զՅի մերՅի
21 Ա՛ն։ * Հաստատեսցէ զձեզ՝ ի գործս
բարուՔ՝ առնել զկամն նո՛ր։ և արասցէ
՚ի մեզ զՀաճոյն առաջի իւր՝ ՚ի ձեռն
Յի Ա՛ի. որում փառք յաւիտեանս.
22 Ա՛մէն։ * Զ·դաւեմ զձեզ ելբարք՝ ան
սալ բանիս միԹԹարուԹեան։ քանզի սա
23 կաւուք գրեցի ձեզ։ * Եւ ձանաչէք ծանո
ղեղբայրն մեր զտիմոԹէոս զարձա բոյ
կեալն (առ ձեզ). ընդ որում, եԹէ վա
24 ղագոյն գայցէ, տեսից զձեզ։ * Ողջոյն
տայէք ամենայն առաջնորդաց ձերոց. և ամ
Սրբոց։ ողջոյն տան ձեզ՝ որք ՚ի կող
25 մանս իտաղիացւոց են։ * ՇնորՀք
ընդ ամենեսեան ձեզ։ Ա՛մէն։

ԹՈՒՂԹ Ա. ՊՕՂՈՍԻ

ԹՈՒՂԹ ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ
ԵՐԵՒԵԼՈՑՆ ՅԱԿՈԲՈՍԻ
ԵՒ ՅՈՒԴԱՅ.

Գլուխ Ա. Յաջորդութ.

ԵԳ

ՅԱԿՈԲՈՍ 1
ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
ԵՒ Տ֊ն մերոյ Յի֊
սուսի Ծառայ. եր
կոտասան ազ֊
գացդ, որք ի֊
սփիւռս էք՝ ող 2
ջոյն։ * Ա֊ՖՈ֊
բախութիւն արժանի համարիջիք եղ
բարք, յորժամ ի պէսպէս փորձուե
Հռոմ. ի մէջ անկանիցիք։ * Գիտասջիք՝ զի 3
5. 3. հանդէս ձերոյ հաւատոյն յօրինեալ
գործէ զհամբերութիւն։ * Իսկ համ֊ 4
բերութիւնն գործ կատարեալ ունի.
զի իցէք ողջանդամք և կատարեալք.
և ոչինչ լիցի նուազեալք։ * Ա֊պա թէ 5
որ ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստու
թիւն, խնդրեսցէ ԱՍՏ, որ տայ ամե
նեցունց՝ և ոչ նախատէ. և տացի
Ա֊ՄՈ. նմա։ * Ա֊յլ խնդրեսցէ հաւատով՝ 6
7. 7. և մի երկմտեսցէ։ զի որ երկմտին է՝
21.22. նման է հողմակոծեալ և տատանեալ
Առկ. ալեաց ծովու։ * Ա֊ւ ոմնիկայն մարդն 7
11. 24. այն առնուլ ինչ ԱՍՏ։ * Այր երկ 8
ՊՈՒ. միտ՝ առանց հաստատութեան է յամ
11.9. ենայնմ։ * Պարծեսցի եղ 9
Յակ.14. բայր խոնարհ ի բարձրութեան իւր։
13.Ա 16 * Եւ որ մեծատունն ի֊ի խոնար֊ 10
23.24. հութեն իւր։ ‖ քանզի իբրև ծաղիկ
‖ Ա֊ԲԱՒ. խոտոյ անցցէ։ * Այ ծագեցաւ արև 11
14. 18. հանդերձ խորշակաւ՝ և ցամաքեցոյց
Ա֊ՄՈՅ. զխոտն. և թօթափեցաւ ծաղիկ նո֊
40. 6. և կորեաւ վայելչութեն երեսոյ նորա։
1.Պետ. նոյնպէս և մեծատունն հանդերձ շա
1. 24. հիւքն իւրովք թառչեսցէ։ ‖ Ա֊յրա֊ 12
‖ Յոբ. նեալ է այր՝ որ համբերիցէ փորձա֊
5. 17.

նոց։ զի եթէ ընտիր ևս գտանիցի, զի յորժամ
առցէ զպսակն կենաց, զոր խոստա֊ ընտիր
ցաւ սիրելեաց իւրոց։
13 * Մի՛ ոք որ ի փորձութեն իցէ, ասասյ֊ ԵՆ
ցէ թէ ԱՍՏ փորձիմ. զի Ա֊Ծ անփորձ
14 է չարաց։ փորձէ նա և ոչ ոք։ * Ի֊ւրա
քանչիւրոք փորձի առ յիւրոց ցանկու
15 թեց ձգեալ և պատրեալ։ * Ա֊պա այ֊
նուհետև ցանկութիւն յղացեալ՝ ծնա
նի զմեղս։ և մեղքն կատարեալ՝ զմահ
16 ծնանի։ * Մի՛ խաբիք եղբարք իմ
17 սիրելիք։ * Օ՛ն ամ տուրք բարիք՝ և
ամ պարգեւք կատարեալք՝ ի վերուստ
են իջեալք առ՝ ի Հօրէն լուսոյ։ յոր֊
ում չիք փոխոխումն՝ և կամ շրջելոյ
18 ստուերք։ * Կամեցեալ ծնաւ զմեզ բա
նիւ ճշմարտութեն՝ լինել մեզ պտուղ
19 ինչ ստացուածոց նր։ * Գիտասջիք սիրելիք֊
եղբարք իմ սիրելիք։ ‖ Լցիցի ամե֊ ‖ Ա֊ՇԱ֊
նայն մարդ երագ առ՝ ի լսել՝ և ծանր 17.27.
առ՝ ի խօսիլ և ծանր առ՝ ի բարկանալ։
20 * Օ՛ի բարկութեն մարդոյ զարդարու
21 թի՛ Ա֊Ծ ոչ գործէ։ * Ա֊րդ՝ ի բաց
թօթափեալ զամ աղտեղութիւն, և
զյաւելուածս չարեաց՝ հեզութիւ ընդու
նիջիք զբանն ընդաբոյս. որ կարօղն
22 է կեցուցանել զոգիս ձեր։ * ‖ Լինի֊ ‖ Ա֊ՄՈ֊
ջիք առնօղք բանին և մի լսօղք միայն 7.21.
23 համարեջիք զանձինս։ * Օ՛ի թէ Հռոմ.
ոք լսօղ միայն իցէ բանին՝ և ոչ առ 2.13.
նօղ. նմանի նա մարդոյ՝ որ սլշու֊
ցեալ Հայիցի ընդ երեսս իւր՝ որ ծնա
24 նիցի ի Հայելւոջ։ * Օ՛ի Հայեցեալ
եառես զինքն՝ և զանց արար. և անդէն
25 մոռացաւ թէ որպիսի ոք էր։ * Իսկ որ
յառեալ ի կատարեալ օրէնս ազատու
թեն Հայիցի, և ի նմին կացցէ՝ ոչ եղև
նա լսօղ մոռացումեն՝ այլ առնօղ գոր
ծոյն։ նա յառնելն իւրում ի գիտի երա֊

16 կարօտեալք աւուրն կելսակրոյ։ * Ա՚ա՚
ցե՛ք ոք ՚ի ձէնջ ցնոսա. գնացէ՛ք խաղա
ղութե՛ք, ջեռարո՛ւք, և յագեցարո՛ւք.
և տայցե՛ք ո՛չ նոցա զպէտս մարմնոյն՝
17 զի՞նչ օգուտ իցէ։ * Որպէս և հաւատք
եթէ գործս ոչ ունիցին, մեռեալ են
18 առանձինն։ * Ա՚յլ թերևս ասիցէ ոք.
եթէ դու հաւատս ունիս՝ և ես գործս
ունիմ։ ցո՛յց ինձ զհաւատն քո առանց
գործոց. և ես ցուցից՝ քեզ ՚ի գործոց
19 իմոց զհաւատս իմ։ * Դու հաւատաս՝
զի միե Ա՚ծ. բարւոք առնես. և դևք
20 հաւատան, և սարսին։ * Կամի՞ գի-
տել ո՛վ մարդ սնոտի, զի հաւատք ա-
21 ռանց գործոց մեռեալ են։ * ‖ Ա՚բրա- ‖ Ծննդ.
համ հայր մեր՝ ո՞չ արդարացաւ ՚ի գործոց 22. 9.
արդարացաւ՝ հանեալ ՚ի սեղան զոր-
դին իւր զիսահակ պատարագ։
22 * Տեսանե՞ս, զի հաւատքն եղեն գոր-
ծակից գործոց նորա. և ՚ի գործոց
23 անտի հաւատքն կատարեցան։ * Եւ ‖ Ծննդ.
կատարեցաւ գիրն՝ որ ասէ. ‖ Հաւա- 15. 6.
տաց աբրահամ Ա՚ծ. և համարեցաւ
նմա յարդարութի՛ւն. և կոչեցաւ բա- Ես. 41.
24 րեկամ Ա՚յ։ * Տեսանե՞ք, զի ՚ի գոր- 4. 3.
ծոց արդարանայ մարդ՝ և ո՛չ ՚ի հաւա Գաղ.
25 տոց միայն։ * Նոյնպէս և ‖ ռախաբ 3. 6.
պոռնիկ՝ ո՞չ արդարացաւ ՚ի գործոց արդա ‖ Ես.
րացաւ. ընկալեալ զլրտեսան՝ ընդ այլ 2. 4.
26 ճանապարհ արձակեաց։ * Որ օրի-
նակ մարմին առանց հոգւոյ մեռեալ
է. սոյնպէս և հաւատք առանց գոր-
ծոց մեռեալ են։

Գ՚Լ՚ Գ՚

1 Ա՛ ‖ բազումք վարդապետք լինիլ Գ՚Կ
եղբարք իմ, գիտասջի՛ք՝ զի մեծ ‖ Ա՚ա՚.
դատաստան ընդունելոց եմք։ 23.8.
2 * Զանազի բազումք ինչ յանցանեմք ա-
մենեքեան։ եթէ ոք բանիւ ոչ յանցա
նիցէ՝ նա է մարդ կատարեալ՝ որ կա-
րօղ է սանձահարել զամ մարմին իւր։
3 * Տե՛ս՝ զի ձիոց սանձս ՚ի բերան դնեմք
առ անսալոյ նոքա մեզ. և զամ մարմինս
4 նոքա նուճաձեմք։ * Ա՚հաւասիկ և նաւք՝
որպիսիք ինչ են, և ՚ի սաստիկ հողմոց
վարին. և փոքր թևաւոն շրջին յոր կոյս
5 և միտք ուղղչին կամիցին։ * Այնպէս
և լեզու փոքր ինչ անդամ է՝ և զմեծա
մեծս բարբառի. ահա և սակաւիկ
հուր զո՛րպիսի անտառս հրդեհէ։
6 * Ա՚ւ լեզու հուր՝ զարդ անիրաւուե.
լեզու հաստատեալ է յանդամս մեր՝
որ զամ մարմինն ապականէ՝ և վառէ
հրով զանիւ ծննդեան. և բորբոքեալ Ծննդ.
7 տոչորի ՚ի գեհենէն։ * Ա՚մենայն բնու- Ղեւտ.
թի գազանաց՝ և թռչնոց՝ և սողնոց՝
և որք ՚ի ծովու են, հնազանդեալք են՝ և

16 καθοσιωμένοι αὐτοῦ κέλευκρον· * Ἀ՚ὸν
ὑμῖν ὅτι ἐξ ὑμῶν εἰπῇ αὐτοῖς· ὑπάγετε ἐν
εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε, καὶ χορτάζεσθε·
μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ
17 σώματος· τί τὸ ὄφελος; * Οὕτως καὶ
ἡ πίστις ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά
18 ἐστιν καθ᾽ ἑαυτήν. * Ἀ՚λλ᾽ ἐρεῖ τις· σὺ
πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν
μοι τὴν πίστιν σου τὴν ἐκ τῶν ἔργων
σου, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων
19 μου τὴν πίστιν. * Σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς
ἐστιν ὁ θεός· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαι-
μόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν.
20 * Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ,
ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή
21 ἐστιν; * Ἀ՚βραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ Γεν.
ἔργων ἐδικαιώθη ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν 22. 9.
υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
22 * Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ
23 πίστις ἐτελειώθη; * καὶ ἐπληρώθη ἡ Γεν.
γραφὴ ἡ λέγουσα· Ἐπίστευσεν δὲ 15. 6.
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ
24 ἐκλήθη. * Ὁρᾶτε ἄρα ὅτι ἐξ ἔργων
δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ
25 πίστεως μόνον. * Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ Ἰησ.
ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑπο Ναυ.
δεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ 2. 4.
26 ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; * Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα
χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως
καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά
ἐστιν.

Γ՚Ի՚ Գ՚

1 Μ՛ ‖ ὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, Γ՚Կ
ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον ‖ Ա՚ա՚.
κρίμα ληψόμεθα· 23.8.
2 * πάντες γὰρ πταίομεν πολλά. εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος
ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ
3 ὅλον τὸ σῶμα. * εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς
χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν
πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ
4 ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· * ἰδοὺ
καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ
σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα μετά-
γεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου
5 ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· * οὕτως
καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ
μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην
ὕλην ἀνάπτει.
6 * καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς
ἀδικίας· οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται
ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον
τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν
τῆς γενέσεως ἡμῶν φλογιζομένη ὑπὸ
7 τῆς γεέννης· * πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων
τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει
τῇ ἀνθρωπίνῃ,

և հնազանդին մարդկեղէն բնութեանն։
*Այլ զլեզու մարդկան ոչ ոք կարէ 8
հնազանդել զսարն՝ և զանկարգ՝ և զլի
թունաւոր մահաբերին։ *Օվաւ օրհ- 9
նեմք զՏէրն և զհայր. և նովաւ անէ-
ծանեմք զմարդիկ՝ որք ըստ նմանու-
թեան Աստուծոյ արարան։ *Ի նմին բերանոյ 10
ելանեն օրհնութիւնք և անէծք. ոչ է
պարտ եղբարք իմ, այսմ այսպէս լի-
նել։ *Ի թէ աղբիւր անդստին ի 11
միոյ ականէն բղխիցէ քաղցր և դառն։
*Ի թէ մարթի՞ նչ իցէ եղբարք իմ, 12
թզենւոյ ձկթի բերել. կամ որթոյ
թուզ։ և ոչ աղտաղտին տեղւոջ ջուր
քաղցր առնել։
*Ո՞վ իցէ իմաստուն և հանճարեղ ի 13
ձեզ։ ցուցցէ ի բարւոք գնացիս զգ
գործս իւր հեզութեամբ իմաստութեան։
*Այլ եթէ նախանձ՝ և դառնութիւն՝ 14
և հակառակութիւն ունիցիք ի սիրտս
ձեր, մի պարծիք սուտ առնել զձշմար
տութիւն։ *Ոչ է իմաստութիւնս այս 15
իջեալ ի վերուստ. այլ երկրաւոր՝
հնչաւոր՝ և դիւական։ *Օի ուր հեր, 16
և նախանձ. անդ է անկարգութիւն, և
ամ իրք չարք։ *Իսկ վերին իմաս- 17
տութիւնն, նախ զի սուրբ է՝ ապայ խա
ղաղարար, հեզ՝ դիւրահաւան՝ լի՛
ողորմութեամբ, և պտղով բարեաց. ան-
խիղճ. առանց կեղծաւորութեան։
*Պտուղ արդարութեան, խաղաղու- 18
թեամբ սերմանի այնոցիկ՝ որք առնեն
զխաղաղութիւն։

Գլ. Դ.

Ո՞ւստի պատերազմունք՝ և ուստի 1
կռիւք ի ձեզ։ ոչ յայսմհետէ
ցանկութեանց ձերոց՝ որք զօրացեալք
են յանդամս ձեր։ *Ցանկայք՝ և ոչ 2
ունիք. սպանանէք՝ և նախանձիք՝ և
ոչ կարէք հասանել. պատերազմիք՝
կռուիք՝ և ոչ ունիք. վասն զի ոչ խնդ
րէք։ *Խնդրէք՝ և ոչ առնուք՝ վասն զի 3
չարաչար խնդրէք՝ զի անդէն ի ցան
կութիւնս ձեր մսխիցիք։ *Շ անաղօք՝ 4
ոչ գիտէք՝ զի սէր աշխարհիս թշնա-
մութիւն է առ Ա՛Ծ. զի որ որք կամիցի սի
րել զաշխարհ՝ թշնամի առնէ զանձն
Ա՛Ծ։ *Կամ թէ վայրապար համարի 5
ցիք՝ զոր ասէ գիր. առ նախանձ ինչ՝
որում՝ փափագի հոգի՝ որ բնակեցաւ
ի մեզ։ *Չայլ զառաւել չնորհեն։ վասն 6
որոյ ասէ. ‖ Տէր ամբարտաւանից հա-
կառակ կայ՝ ապայ չնորհս խոնարհաց։
*Հնազանդեցարուք այսուհետև Ա՛Ծ՝ 7
և հակացէք հակառակ չարախօսին. և լուցի
փախստական առ ի ձէնջ։ *Մերձեցա 8
րուք առ Ա՛Ծ և մերձեսցի առ ձեզ։

Ղրբեցէք զձեռս, մեղաւորք. և ուղիղ
9 արարէք զսիրտս՝ երկմիտք։ *Տառա
պեցարուք՝ սգացարուք՝ և լացէք.
ծաղր ձեր ի սուգ դարձցի. և ուրա-
10 խութիւն ձեր ի տրտմութիւն։ *‖ Խոնար
հեցարուք առաջի Տ՛Ն և բարձրացուս
11 ցի զձեզ։ *Մի բամբասէք զմիմեանս
եղբարք. որ բամբասէ զեղբայր՝ կամ
դատէ զեղբայր իւր՝ զօրէնսն բամբա
սէ՝ և զօրէնսն դատէ։ և եթէ զօրէնսն
դատիցես՝ ոչ առնօղ օրինացն ես՝ այլ
12 դատաւոր։ *Մի է օրէնսդիր և դա-
տաւոր՝ որ կարօղն է փրկել և կորու-
13 սանել։ *‖ Դու ո՞ վ ես՝ որ դատես զըն
կերն։ Ա՛հաւասիկ են. որք ասեն. այ-
սօր՝ և վաղիւ երթիցուք յայս անուն
քաղաք. եղիցուք անդ տարի մի. վա
14 ճառեսցուք, և շահեսցուք։ *Որք ոչ
15 գիտէք զվաղիւնն։ *Ո՞րպիսի լինչ են
կեանք ձեր. գի իբրև զմիրիկ եք. որ
առ սակաւ մի երևեալ՝ և ապա պակա
սեալ։ փոխանակ զի ասէիք՝ եթէ Տ՛ն
կամեսցի՝ և կեցցուք, արասցուք զայս
16 ինչ՝ կամ զայն։ *Այլ արդ պարծիք
յամբարտաւանութիւնս ձերում. ամ
այսպիսիք պարծանք չարութիւն են։
17 *Որք գիտիցէ զբարին, և ոչ առնի
ցէ՝ մեղք են նմա։

Գլ. Ե.

1 Ա՛րդ՝ այսուհետև մեծատունք լա-
ցէք՝ և ողբացէք ի վերայ թշուա
ռութեանցն, որք գալոց են ի վերայ ձեր։
2 *Օի մեծութիւնդ ձեր ոչինչ է. և հան
3 դերձ ձեր կերակուր ցեցոյ։ *Ա՛ծաթ
ձեր և ոսկի ժանգահար՝ և ժանգ նո՛
ւնցի ձեզ ի վկայութիւն. և կերիցէ
զմարմինս ձեր. իբրև զհուր գանձեք գանձե-
4 ցեք աւուրցն յետնոց։ *Ա՛հաւասիկ պե՛
վարձք մշակաց՝ որք գործեն զանդս
ձեր, առ ձեզ են. գրկեալն ի ձէնջ ա-
ղաղակէ. և բողոք հնձողացն եհաս
5 յականջս Տ՛Ն զօրութեանց։ *Փափկա-
ցայք ի վի՛ երկրի՝ և զբօսայք։ մնու- մնասցէ՛
6 ցէք զսիրտս ձեր իբրև աւուր սպան-
ման։ *Օրկեցիք, սպանիք զարդարն.
7 որ ոչ կայր ձեզ հակառակ։ *Երկայ
նամիտ լերուք եղբարք իմ մինչև ի գա
լուստն Տ՛Ն։ ահա մշակ երկայնամտէ՛
սպասէ պատուական պտղոյն երկրի.
մինչև առցէ զկանուխ և զանագանն։
8 *Երկայնամտեցէք և դուք. և հաստա
տեցէք զսիրտս ձեր. զի գալուստ Տ՛Ն
9 մերձեալ է։ *Մի՛ տրտմեցուցանէք
զմիմեանս եղբարք՝ զի մի՛ դատիցիք.
ահաւասիկ դատաւորն առ դրան կայ։
10 *Օրինակ առէք, եղբարք՝ չարչարա
նաց և երկայնմտութեան զմարգարեանն՝
որք

որք խօսեցան յանուն ՏՆ։ * Ը.հաւա 11
սիկ երանելիք համբերողաց ։ զհամբե
րութիւն Յոբայ լուարուք՝ և զկատա
րումն ՏՆ տեսէք ։ զի թափուր է գ
ՏՆ՝ և ողորմած ։
* Յառաջքան զամենայն ինչ եղբարք 12
իմ, ‖ մի երդնուցուք՝ մի՛ յերկինս՝ մի՛
յերկիր՝ մի՛ յայլինչ երդումն ։ այլ եղի
ցի ձեր՝ այո՝ այո՝ և ոչն, ոչ՝ զի մի՛
՚ի կեղծաւորութեան ինչ անկանիցիք ։
* Ո չհանայցէ ոք ՚ի ձէնջ, յաղօթս 13
կացցէ ։ բերկրիցի ոք, սաղմոս ասասց
ցէ ։ * Հիմանդանայցէ ոք ՚ի ձէնջ՝ կո՛ 14
չեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյ՝ և աւրհն
ցեն ՚ի վերայ նորա աղօթս ։ օծցեն
նեղով յանուն ՏՆ ։ * ԵՒ՛ աղօթքն 15
հաւատով փրկեսցեն զաչխատեալն՝
և յարուսցէ զնա ՏՐ ։ և եթէ մեղս
ինչ գործեալ՝ թողցի նմա ։
16 *Խոստովանեցարուք միմեանց զմեղս, ընդդ Յեր
և աղօթս արարէք ՚ի վերայ միմեանց՝
որպէս զի բժշկիջիք ։ քանզի յոյժ զո
րաւորք են աղօթք արդարոյ յօգնա
17 կանութիւն ։ * Եղիա մարդ էր իբրև
զմեզ չարչարելի ։ ‖ և յաղօթս եկաց՝ ‖3 Թագ
և ոչ տեղեաց յերկիր զերիս ամն և 17. 1.
18 զվեց ամիս ։ * ԵՒ՛ դարձեալ եկաց յա Գ ագ.
ղօթս՝ և եառն երկինք զանձրև՝ և 4. 25.
19 բուսոյց երկիր զպտուղ իւր ։ *‖ Ել ‖Գ կա.
բարք իմ, եթէ ոք ՚ի ձէնջ մոլորեալ 19. 17.
իցէ ՚ի ճշմարտութենէ ձանապարհէ ան Աերա.
20 ւի՝ և դարձուսցէ ոք զնա ։ * Գիտաս 19.13.
ցէ, զի որ դարձուսցէ զմեղաւորն ՚ի Ա կա.
մոլորութենէ ձանապարհէ իւրմէ, փրկ 18.15.
կեսցէ զոգի իւր ՚ի մահոճանէ՝ և ծած Գ ագ.
կեսցէ զբազմութիւն մեղաց ։ 17.3.

ԹՈՒՂԹ ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՏՐՈՍ ԸՈՒԿՂՈՒՈՅ ԸՈՒԿՂՆԵՐՈՐԴ։

Գլուխ Ա. Աշակերտութ։

Ը. Ո. ՊԱՏՐՈՍ ։ ԸՈՒԿՂԵԼ՝ ՅԻ ՎՐՅ, ընտրե
լոցդ նախագիտից, ըստ
որք ՚ի սփիւռս պանդխտացւոց, գա
ղատացւոց, և կա
պադովկացւոց,
և ասիացւոց, և բիւթանացւոց ։
*Ը ստ կանխագիտութեան Ա.Ի Հօր։ 2
սրբութեամբ Հոգւոյն ։ ՚ի հնազանդու
թիւն և ՚ի հեղումն արեանն ՅԻ ՎՐՅ ։
†Ընդ ձեզ շնորհք † և խաղաղութիւն բազմասցի ։
‖2.Կոր. * ‖ Օրհնեալ է Ա.Ծ և Հայր Տ՚ն մե 3
1. 3. րոյ ՅԻ ՎՐՅ, որ ըստ բազում ողոր
Ա.Պետ. մութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին
1. 3.
՚ի յոյսն կենդանի ՚ի ձեռն յարուցն
4 ՅԻ ՎՐՅ ՚ի մեռելոց ։ * Յանեղծ և
յանարատ՝ և յանթառամ ժառան
գութիւն՝ որ պահեալ է յերկինս ձեզ ։
5 *Որք զօրութեամբն Ա.Ծ պահեալք էիք պահիս հա
հաւատով ՚ի պատրաստեալ փրկու ւատով
թիւն, յայտնիլ ՚ի յետին ժամանակս ։
6 *Որով ուրախ լինիջիք՝ որք այժմ սա
կաւիկ ինչ ըստ պատշաճի իրացդ
տրամեալ էք ՚ի պեսպես փորձութիւս ։
7 * Օի հանդիպս ձերոց հաւատոցն ա
ռաւել քան զոսկի կորստական պատ
ուական է ։ որ հրով փորձեալ՝ գտաս
՚ի գովութիւն և ՚ի փառս ։ և ՚ի պատիւ
8 յայտնութեանն ՅԻ ՎՐՅ ։ * Օոր ոչն
տեսէք՝ և սիրեցէք ։ ընդ որ այժմ ոչ
հայեցեալք՝ բայց հաւատացիք և ու
բախ էք անձառ և փառաւորեալ խընդ
9 դութեամբն ։ * Ընկալեալ զկատարումն
հաւ

հաւատոցն ձերոց զոգւոցն փրկութեի։
*Ո՞ր որոյ փրկութե խնդրեցին , և 10
քննեցին մարգարէքն . որք վասն որոյ
՚ի ձեզ լինելոց էին շնորհք՝ մարգա-
րէանային ։ *Կ՚ննդին՝ յորում և յոր 11
պիսի ժամանակս դուշակէր ՚ինն Ո՛ո
գին Ք՚ի՝ որն նախ զչարչարանացն Ք՚ի
վկայէր՝ և յետ այնորիկ զփառացն ։
Ապրոց և յայտնեցաւ իսկ՝ զի ո՛չ ե՛թէ 12
անձանց , այլ մեզ մատակարարէք լի-
նէին նոցին . որք այժմ պատմեցան
ձեզ ՚ի շնորհիւ , որք աւետարանեցինն ձեզ
՚ի Հոգւոյն սրբով , որ առաքեալն յերկ
նից . զոր ցանկային տեսանել գոնեա
ընդ աղօտ հրեշտակք ։

Ա՚Լ

*Ապրով պնտեալ զմիջս մտաց ձերոց , 13
զսպարթացեալք լուսանդակ ապաս
ցիք հասելոյ ձեզ շնորհացն ՚ի յայտ-
նութե Յ՚ի Ք՚ի ։ * Իբրև զորդիս 14
հնազանդութե ։ մի կերպարանեալք
առաջնով ձերով անգիտութեանն
ցանկութիք ։ *Ա՚լ ըստ սրբոյն՝ որ կո 15
չեաց զձեզ՝ և դուք սիք յամենեսեան
գնացս ձեր լինիջիք ։ *Վ՚ո որոյ գրեալ 16
է՝ ‖ ե՛թէ եղերուք սիք՝ զի ես սրբ եմ։
* Եւ ե՛թէ հայր կոչիցէք զայն , որ 17
առանց ակնառուե դատէ ըստ իւրա
քանչիւր գործոց . ապա երկիւղիւ զձե
րոյ պանդխտութե ժամանակս դնաս
ջիք ։ * Օի ո՛չ ապականացու արծա- 18
թեղինօք՝ և ոսկեղինօք փրկեցայք ՚ի
ձերոց ունայնութե հայրենատուր գնա
ցիոյն ։ * ‖ Ա՚լ պատուական արեամբն 19
Ք՚ի . իբրև անբիծ և անարատ գա-
ռին ։ * ‖ Ը յառաջ ծանօթ էր՝ նախ 20
քան զիսկզբանէ աշխարհի ։ և երևե-
ցաւ ՚ի վախճան ժամանակաց վ՚ն ձեր ։
* Ընդ նովաւ հաւատացիք Ա՚Ծ՝ որ 21
յարոյցն զնա ՚ի մեռելոց ։ և ետ նմա
փառս . զի հաւատքն ձեր և յոյս իցեն
Ա՚Ծ ։ * Օանձինս ձեր սրբել հնա- 22
զանդութե՝ Հ՚ճնարաւութեն , յեղբայր
սիրութե առանց կեղծաւորութե , ՚ի
սուրբ սրտէ սիրել սերտիւ զմիմեանս ։
*Ընծնեալք վերստին ո՛չ յապականու 23
թե սերմանէն . այլ յանապականա-
գոնէն , կենդանի , և մշտնջենական
բանիւն Ա՚Ծ ։ * ‖ Վ՚անզի՝ ամ մարմին 24
իբրև զխոտ է . և ամ փառք մարդոյ
իբրև զծաղիկ խոտոյ . խոտն չամա-
քեցաւ՝ և ծաղիկն թօթափեցաւ ։
*Եւ բան Տ՚ն մնայ յաւիտեան։ այսինքն 25
է բանն , որ ՚ի ձեզ աւետարանեցաւ ։

Գ Լ : Ե ։

Ապատթօթափեալ ‖ այսուհետև զամ 1
չարութե , և զամ նենգութե ,
և զկեղծաւորութե , և զնախանձ , և

Ա՚Կ

‖ Հ՚ոմ.
6. 4.

2 զամ չարախօսութե ։ *Իբրև զարդի Ա՚ԹԷՈ.
ծնեալ մանկունս խօսունս . և անխար 4. 22.
դախ կաթին փափագիցիք ։ զի նովաւ Ղ՚ՈՂՈ.
3 աճիցէք ՚ի փրկութե ։ *Եթէ ճաշա 3. 8.
4 կիցէք՝ զի քաղցր է Տ՚ն ։ *Ո՛ր որ մա- Ա՚ԹԲԱ.
տուցեալ վէմն կենդանի , որ թէպետ 12. 1.
՚ի մարդկանէ անարգեալ . այլ առ Ա՚Ծ
5 ընտրեալ և պատուական է ։ *Եւ դուք
իբրև զվէմս կենդանիս շինիք տաճար
հոգեւոր . յանարատ քահանայութիւն
մատուցանել զՀոգեւոր պատարագս՝
հաճոյս Ա՚Ծ , ՚ի ձեռն Յ՚ի Ք՚ի ։
6 *Վ՚անզի կայ իսկ ՚ի գրի . ‖ Ե՛թէ ահաւա ‖ Ա՚ԽԱՅ.
սիկ դնեմ ՚ի սիօն վէմ ընտիր , գլուխ 28. 16.
անկեան պատուական , և որ ՚ինա հաւ Հ՚ՈՄ.
7 ատասցէ՝ մի ամաչեսցէ ։ *Ձեզ այ- 9. 33.
սուհետև հաւատացելոց է վէմ պատ-
ուական ։ իսկ անհաւատիցն , ‖ վէմ , ‖ Ա՚ՂՄ.
զոր անարգեցին շինողքն , նա եղև 117. 22.
8 գլուխ անկեան ։ *Եւ վէմ գլորմանն, Ա՚ԽԱՅ.
և վէմ գայթագղութե նմ , որք գայ 8. 14.
թագղին ապստամբեալք ՚ի բանէն՝ Ա՚ՊՕ.
9 յոր և եդանն ։ *Ա՚լ դուք ազգ էք 21. 42.
ընտիր , թագաւորութե , քահանայու Գ՚ՈՐԾ.
թե . ազգ սբ , ժողովուրդ սեպհա- 4. 11.
կան . ոչ զի զձեր առաքինութիս նուի
բիցէք այնմ , որ զձեզ ՚ի խաւարէն կո
10 չեաց լիւր սքանչելի լոյսն ։ *‖ Որք եր- ‖ Ո՚ՍԵ.
բեմն չժողովուրդ՝ բայց արդ ժողո- 2. 23.
վուրդ Ա՚ստուծոյ էիք՝ որք ոչ ող Հ՚ՈՄ.
11 որմութե գտիք ։ *‖ Սիրելիք՝ աղա- 9. 25.
չեմ՝ իբրև զպանդուխտս, և զնժդեհս,
՚ի բաց մերժիլ ՚ի մարմնաւոր ցանկու- Գ՚Կ
թեցն , որք զինուորին ընդդէմ ոգւոց ։ ‖ Հ՚ՈՄ.
12 *Օվարս ձեր ՚ի մէջ հեթանոսաց 13. 14.
պարկեշտս ցուցանել ։ զի որով բամբա Գ՚ՂՈ.
սիցեն զձեզ իբրև զչարագործս՝ ՚իբար 5. 16.
ուք գործոց ձերոց՝ դիտեալ՝ փառաւո-
րեսցեն զՄ՚Ծ յաւուրն այցելութե ։

Գ՚Կ

13 *‖ Հնազանդ լերուք ամ մարդկեղէն ‖ Հ՚ՈՄ.
ստեղծուածոյ վասն Տ՚ն ։ եթէ թա-
գաւորի , իբրև առաւել ումեք ։
14 *Կ՚թէ դատաւորաց՝ իբրև ՚ինմանէ 13. 1.
առաքելոց , ՚ի վրէժխնդրութե չարա
գործաց՝ և ՚իգովութե բարեգործաց ։
15 *Օի այսպէս են կամք Ա՚Ծ . բարե-
գործացն պապանձեցուցանել զան-
16 գիտ մարդոյ զանգիտութե ։ *Իբրև
ազատս լինիլ՝ և մի իբրև զպատրուակ
չարութե ունիլ զազատութեն . այլ
17 իբրև Ա՚Ծ ծառայք ։ *Օամենեսեան
պատուեցէք ։ ‖ զեղբայրսիրութե սի- ‖ Հ՚ՈՄ.
րեցէք . Ա՚Ծ երկերուք . զթագաւորս 12. 10.
18 պատուեցէք ։ *‖ Ծառայք հնազանդ ‖ Կ՚ՓԵՈ.
լինիլ չամ երկիւղիւ տ՚ն . ոչ մի- 6. 5.
այն բարերարացն և հեզոց , այլ և կա Ղ՚ՈՂՈ.
19 մակորացն ։ *Օի այս չնորհք Ա՚Ծ 3. 22.
են ։ կ՚թէ բարւոք ինչ մտօք տանիցի ոք Տ՚ԻՈ. 2. 9
վշտաց

վշտաց անկեալսն : * Քանզի զինչ ե- 20
րախտիք իցեն, եթէ յորժամ մեղան-
չիցէք՝ տանջիցիք , և համբերիցէք :
այլ թէ բարիս գործիցէք՝ չարչարի-
ցիք՝ և համբերիցէք, այն շնորհք Աս-
ծոյ են : * Քանզի ի դոյն կոչեցայք· 21
զի և Քն վասն ձեր մեռաւ . և ձեզ
օրինակ, զի հետք երթայցէք
զհետոց նորա : * Որ ոչն արար մեղս, և 22
ոչ գտաւ նենգութիւն ի բերան նորա :
* Որ բամբասեալ՝ և ոչ փոխարէն բամ- 23
բասէր : չարչարեալ՝ և ոչ պահէր սպառ-
նալիս : քայց իրաւամբք մատնիւր դա-
տաւորին : * Որ զմեր մեղս իւրով 24
մարմնովն վերացոյց ի խաչափայտն .
զի ելցուք զերծեալք ի մեղացս անտի,
և իցեմք արդարութեան կենակիցք .
որոյ վիրօքն բժշկեցայք : * Քանզի 25
եիք իբրև զոչխարս մոլորեալս : այլ
այժմ դարձայք առ հովիւն և տեսուչ
ոգւոց ձերոց :

Գ Ի : Գ

Գ Ա Ոյնպէս * և կանայք հնազանդ լի- 1
նիլ արանց իւրեանց : զի եթէ
են նոքա ապստամբք ի բանէ անտի ,
յաղագս կանանց գնացից՝ առանց բա-
նին իսկ շահեսցին : * Դիտել երկիւ- 2
ղիւճ զձեր պարկեշտ գնացս : * Որոց 3
լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք, և ոս-
կեհուռ ծամակալօք , կամ՝ պատմու-
ճեալ զգեստուք զարդ : * Այլ ծա- 4
ծուկ սրտին մարդն . անեղծութիւք հե
զութեան՝ և հանդարտութեան հոգւոյն ,
որ է առաջի Աստուծոյ բազմապատիկ :
* Քանզի այսպէս երբեմն և կանայք՝ 5
որք յուսացեալք էին Աստուծոյ զարդա-
րէին զանձինս հնազանդել իւրեանց
արանց : * Որպէս և սառա՝ զի հնազանդ 6
եր աբրահամու . և տէր իւր կոչէր
զնա : որոյ եղէք դուք որդիք : բարե-
գործք էիք , և ոչ կասկածէիք՝ և ոչ
ի միօջէ ինչ երկնուղք : * Նոյնպէս և 7
արք իմաստութիւք բնակիցին ընդ նոսա :
իբրև տկար անօթոյ առնիցեն պա-
տիւս կանանց՝ իբրև ժառանգակցաց
շնորհացն կենաց· զի մի խափան լինի-
ցին աղօթիցն ձերոց : * Ընդ գլուխ ամի՝ 8
զի համամիտք իցէք՝ համակարիք, եղ
բայրասիրք՝ ագնուագութիք՝ խնայրկք :
* Մի զչար փոխանակ չարի հատու- 9
ցանել : կամ բամբասանս ընդ բամ
բասանաց : այլ զնորին հակառակն՝
օրհնել : զի յայս իսկ կոչեցայք՝ զի
զօրհնութիւն ժառանգիցէք : * Օի որ 10
կամիցի զկեանս սիրել՝ և տեսանել
զաւուրս բարութիւն, լռեցուսցէ զլե-
զու իւր ի չարութիւն , և զշրթունս

իւր՝ ի չխօսելոյ զնենգութիւն : * Խո- 11
տորեսցի ի չարէ . և արասցէ զբարի :
խնդրեսցէ զխաղաղութիւն . և երթիցէ
զհետ նը : * Օի աչք Տնի ի վերայ արդա- 12
րոց . և ականջք նորա յաղօթս նոցա :
երեսք Տնի ի վերայ չարագործաց :
* Եւ ո՞վ իցէ որ չարչարիցէ զձեզ՝ եթէ 13
դուք բարւոյն նախանձաւորք լինիք
ցիք : * Այլ թէ չարչարիցիք և այս- 14
զաց արդարութիւն , երանելիք էք :
քայց յերկիւղէ նց մի երկնչիցիք և մի
խռովիցիք : * Այլ զՏէր ընոյն զՔն 15
նը առնիջիք ի սիրտս ձեր :
պատրաստաք իցէք տալ զպատասխա- Գ. Օ.
նի ամէն , որ խնդրիցէ զբանն . որ է
վն յուսոյն ձերոյ : * Այլ հեզութիւն և 16
երկիւղիւ , ունիցիք բարս քաղցունս .
զի որով չարախօսիցեն զձեզնք՝ յամօթ
լինիցին՝ որք բամբասեն զձեր բարեգոր
գնացս ի Քն : * Օի լաւ է բարեգոր 17
ծաց (եթէ կամիցին ըստ Աց կամացն) քան
չարագործաց : * Օի մի և Քս 18
ձեր մեռաւ : արդարն ի վն անարդա-
րոց : զի զձեզ մերձեցուսցէ առ Ած :
թէպէտ և մեռաւ մարմնով . այլ կեաց
դանի է հոգւով : * Որով և ոգւոցն 19
որք էին ի բանտին , երթեալ քարո-
զեաց : * Երբեմն ապստամբեալսցն . 20
յորժամ ներէր նց Աց երկայնմտու-
թիւն յաւուրս Նոյի . յորս տապանն
կազմիւր : յոր նուազունք՝ այսինքն՝
ոգիք իբրև ութ ապրեցան ի ջրոյ ան
ոտի : * Որ և զձեզ ըստ նմին օրինակի 21
կեցուսցէ մկրտութիւնն. ոչ զմարմնոյ
պատն ի բաց ընկենլով՝ այլ զբարբառ
մտացն հանդէս առ Ած ի ձեռն յա-
րուքենն Յի Քի : * Որ է ընդ աջմէ 22
Աց, երթեալ յերկինս . ի հնազան-
դել նմա հրեշտակաց՝ իշխանութեց
և զօրութեց :

Գ Ի : Գ

Գ Ա Ի Քն ի չարչարիլն մարմնով վասն մեր, 1
և դուք ի նոյն միտս վառեցա-
ջիք . զի որ չարչարի մարմնով , դա-
դարէ ի մեղաց : * Օի մի և ըստ 2
մարդկան ցանկութեց՝ այլ ըստ կա-
մացն Աց կեցցէ զայլևս ժամանակն :
* Քանզի բաւական է անցեալ ժա- 3
մանակն լինելոյ կամացն հեթանոսաց.
դիջութիք՝ ցանկութիք՝ գինեհարու
թիք , անառակութիք , արբեցութիք ,
անօրէն կռապաշտութիք : * Որով 4
օտարացեալք ոչ վարին ընդ ձեզ՝ ինոյն
անկարգութիք զեղխութիք , և հայ-
հոյեն : * Որք տայցեն զպատասխանի 5
սյմամ , որ՝ ի պատրաստի ունի դատել
զկեն

Ա. Յովհ. 2. 1.

Ա. Պետ. 4. 2.

Ա. Պետ. 4. 12.

Ա. Պետ. 4. 23.

Գ։ Ե։

Գ Ե

1 Օերիցունս այսուհետեւ աղաչեմ, ▪ եւ
իբրեւ երիցակից՝ եւ վկայ չար-
չարանացն ՔՒ. որ եւ հաղորդեալոց
2 փառացն յայտնելոց հաղորդ։ * Ք.բա
ծեցէք՝ որ ի ձեզ հօտ է Ք.Յ։ վե-
րակացու լինիլ՝ մի իբրեւ ակամայ՝ այլ
կամաւ ըստ Ք.Յ։ մի զօրաքարոզեցէք.
3 այլ յօժարութիւն։ * Մի իբրեւ տիրե-
լով վիճակացն. այլ լինիլ օրինակ հօ-
4 տին ։ * Օ՛ւ յերեւիլ հովուապետին՝
ընդունիջիք զանթառամ փառացն
5 պսակ ։ * Նոյնպես և երիտասարդք
հնազանդ լերուք ծերոց ։ * Ք.մեն
քին ընդ միմեանս զխոնարհութիւն ու-
նեցիք։ զի Ք.ծ ամբարտաւանից հա-
կառակ կայ. տայ շնորհս խոնարհաց ։
6 * Խոնարհեցարուք ըզ հզօր ձեռամբն
Ք.Յ. զի զձեզ բարձրացուսցէ՝ ի ժա
մանակի ։ * Օամ հոգս ձեր ընկեցէք
՚ինա. զի նա է՝ որ հոգայ վասն ձեր։
8 * Ք.րթուն լերուք՝ և հսկեցէք ։ զի
սոսին ձեր սատանայ իբրեւ զառիւծ
գոչէ ։ շրջի, և խնդրէ՝ թէ զո՞ կլանէ
9 ցէ ։ * Որում՚ի դիմի հարկանիցիք հաս
տատեալք հաւատովք. գիտասջիք
զնոյն անցս չարչարանաց եղբայրութեն
ձերոյ, յաշխարհի յանձինս կատարել
10 * Ք.՛ն Ք.ծ ամ շնորհաց՝ որ կոչեաց զդ
ձեզ յիւր յաւիտենական փառան ՅԻՆ
ՔԻՆ. որում փոքրմի եղեալ չարչարա
կիցք ։ նա կազդուրացուսցէ. կարօղա
11 յուսացէ. հաստատիսցէ արասցէ ։ * Ք.մա
իշխանութիւն և փառք յաւիտեանս
յաւիտենից. Ք.մէն ։
12 * ՚Ի ձեռն սիղուանոսի հաւատարմի
եղբօր, որպէս կարծեմ, փոքր ՚ի շա
տէ գրեցի առ ձեզ մխիթարել ։ և ՚ի
վերայ այսորիկ վկայել ։ զի և այս
ՀՇմարիտ շնորհ Ք.ստուծոյ է՝ յոր հաս
տատեալ կայցէք ։
13 * Ողջոյն տայ ձեզ՝ որ ՚ի բաբիլոն
ընտրելակից եկեղեցին է. և մարկոս
14 որդի իմ։ * Ողջոյն տայջիք միմեանց
՚ի համբոյր սրբութեն ։ Խաղաղութի՛ն
ընդ ձեզ ամենեսեան, որք էք ՚ի Ք.ս
Յիսուս ։ Ք.մէն ։

Գ Ի

զկենդանիս և զմեռեալս ։ * Օր՚ի 6
սոյն իսկ և մեռելոց խոստացեալ է։ զի
դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով՝ և
կենդանի լինիցին ըստ Ք.Յ հոգւով ։
* Ք.մենեցուն վախճան մերձեալ է ։ 7
զգաստացարո՛ւք այսուհետեւ՝ և լե-
†՚ի յա- րո՛ւք զոքարթունք †։* Ա՛խոքան զնա՛մ, 8
ղօթս սէրս առ ունիլ ընդ միմեանս ։ ‖ զի
‖Ղուկ սէր ծածկէ զբազմութի՛ն մեղաց։
10. 12. * ‖ Օտարասերք լինիլ ընդ միմեանս 9
‖ Հռոմ. ‖ առանց արտնջելոյ։ * ‖ Ո՛րպաքանչիւր 10
12. 13. ոք որպէս և ընկալաւ շնորհս ինչ՝ ՚ի
Ա՛ր՚ոյ. միմեանս զնոյն մատակարարել. ‖ իբրեւ
13.2. զբարւոք հազարապետս պէսպէս շնոր
‖Փիլիպ. հացն Ք.Յ ։ * Ա՛րեգ ոք խօսեսցի՝ իբ 11
2.14. րեւ զՔ.Յ պատգամ. եթէ ոք մատա
‖ Հռոմ. կարարիցէ՝ իբրեւ ՚ի զօրութենէ՝ զոր
12. 6. շնորհէ Ք.ծ. զի յամի փառաւորեսցի
‖1.Պետ. Ք.ծ ՚ի ձեռն Յի՛ ՔՒ ։ որում՝ փառք
4. 2. և զօրութի՛ւն յաւիտեանս յաւիտենից։
Ք.մէն ։

Գ Կ

* Սիրելիք՝ մի օտարոտի համարել 12
զեռանդն ինչ՝ որ ՚ի փորձութի՛ն ձեզ
լինիցի, ոչ թէ օտար ինչ իրք ձեզ
դիպիցին ։ * Ա՛յլ իբրեւ հաղորդեալք 13
ՔՒ՚ի չարչարանացն, ուրախ լինիջիք՝
զի և ՚ի յայտնութի՛ն փառաց նո՛ր ցնծա
ցեալք բերկրիջիք ։ * Եթէ նա- 14
խատիցիք ևս վասն անուանն ՔՒ,
պէ՛ պար- երանելիք էք ։ զի փառացն՝ և զօրու-
ա՛ծոյ, թի՛ն անուանէ ։ և Ք.Յ հոգին ՚ի վե՛ր
ասոյ, ձեր հանգուցեալէ ։ * Ա՛ր ոք ՚ի ձենջ 15
չարչարիցի իբրեւ զսպանող. կամ իբրեւ
զգող. կամ իբրեւ զչարագործ. կամ
իբրեւ զօտարատեսուչ ։ * Ա՛պա եթէ 16
իբրեւ զքրիստոնեայ՝ մի՛ ինչ ամաչեսց
ցէ ։ այլ փառաւոր առնիցէ զՔ.ծ ան
ո՛ւամբս այսո՛րիկ ։ * Օր՚ի ժամանակ է՝ 17
սկիզբն լինելոյ դատաստանին ՚ի տա
նէն Ք.Յ ։ զի եթէ նախ՚ի մե՛նջ. իսկ
զի՞նչ կատարած այնոցիկ լիցի՝ որք ո՛չ
հնազանդեցան Ք.Յ աւետարանին ։
‖Ղուկ * ‖ Ա՛ւ եթէ արդարն հազի՛ւ կեցցէ. 18
11. 31. իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն ո՞ւր
Ա՛ն որոյ՝ գտանիցի ։ * ‖ Ա՛ստ՝ զի որք չարչարիցին 19
որ ըստ Ք.Յ կամացն, հաւատարի՛մ հաստ
չին աւանդեսցեն զիւրեանց ոգիս բա
րերարութի՛ւնք։

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՐԿՐՈՐԴ։

Գլուխ Ա—Աղաչէ զորդիսն։

Դ Դ

ԻՄՈՆ ՊԵՏՐՈՍ, ծառայ, և առա-
քեալ Յն Քի. որոց հանգիստա-
պատիճ մեզ հա-
սիբդ հաւատոյ
յարդարութիւն
Ա.Յ մերոյ, և փրկչին Յն Քի։
* Շնորհք ընդ ձեզ, և խաղաղութի՛ւն 2
բազմասցի գիտութե՛ն Ա.Յ, և Յն
Քի Տ՚ն մերոյ։ * Որպէս ամ՚ ինչ մեզ 3
իւրոյ Ա.ծեղէն զօրութեն առ՚ի կեանս
և ՚ի ծպաշտութի՛ն հնարհեալ՚ի ձեռն
գիտութեանն այնորիկ, որ կոչեացն
զմեզ յիւր փառսն և վայելչութի՛ն։
* Որով մեծամեծքն և պատուականք 4
աւետիք պարգեւեալ ե՛ն մեզ։ զի նո-
քիմք ՚ածեղէն բնութե՛ն լինիցիմք
հաղորդակիցք. փախուցեալք ՚ի տան
կրութե՛ն աշխարհիս և յարպականու-
թե՛ն։ * Եւ սմին այսմիկ զամ՚ փոյթ 5
՚ի մէջ առեալ՝ ձերով հաւատովքն
մատակարարեցէք զառաքինութի՛ն,
առաքինութե՛ն զգիտութի՛ն։ * Եւ գի- 6
տութե՛ն զժուժկալութի՛ն, և ժուժ-
կալութե՛ն զհամբերութի՛ն, և համ-
բերութե՛ն զ՚ՈՒծպաշտութի՛ն։ * Եւ 7
՚ՈՒծպաշտութե՛ն զեղբայրսիրութի՛ն,
և եղբայրսիրութե՛ն զսէր։ * Զայս 8
սիկ ձեր յանձին կալեալ՝ և ՚ի սոյն յա
ճախեալ՝ ո՛չ դատարկս և անպտուղս
զձեզ հաստատիցեն ՚ի Տ՚ն մերոյ Յն
Քի գիտութե՛ն։ * Իակ որ ոչն լսէն 9
սոքա մերձ, կուրէ և զաչացու ՚ի մո-
ռացումն զարձուցեալ զսրբութի՛ն
առաջնոյ իւրոյն յանցանացն։ * Վասն 10
որոյ եղբարք՝ առաւել փութասջի՛ք՝
զի բարեացն գործովք հաստատուն
զձեր կոչումն, և զընտրութի՛ն պահի-
ցէք։ զայս արարեալ՝ ո՛չ երբեք յան-
ցանիցէք։ * Օի այսպէս առատապէս 11
շնորհեսցի ձեզ մուտ ՚ի յաւիտենա-
կան արքայութի՛ն Տ՚ն մերոյ և փրկչին
Յեսուսի Քրիստոսի։

Դ Ն

12 * Որով պատրաստիցիմ միշտ ձեզ յի
շեցուցանել վա՛ն սոցին առաւել և գի
տակացն՝ և հաստատելոցն եկեալ կա
13 սեալ ՚ՀՈմարատութե՛ն։ * Վրանդի երա-
ւունս համարիմ մինչդեռ եմ՚ ի մարմնի
սատ՝ զարթուցանել զձեզ յիշատակօք։
14 * Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց
մերկանալ յինէն մարմնոյս. ոյզ և Տ՚ր
15 մեր Յ՚ս Քի՚ս ‖ եցոյց ինձ։ * Եւ փու- ‖ Յօհ.
թամ ձեպիմ միշտ զձեզ յորդորել։ 21.19.
զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝
առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ։
16 * ‖ Ոչ ՚ի հանդէս ՚ՈՒրուեալ ինչ ‖ 1.կոր.
առասպելացս զՏեառերթեալ յուցաք ձեզ 1.17.
զՏ՚ն մերոյ Յն Քի զզօրութիւնն, և
զգալուստն։ այլ մեզինն եղեալ ակա
17 նատեսք նր՚ մեծութե՛ն։ * ՎրանդԻ
առեալ Ա.Յ Հօրէ զփառս և զպա-
տիւ. եկեալ այնպիսւոյ բարբառոյ՚ի
մեծ վայելչութե՛ փառաց անտի. ‖ Եթէ ‖ Մա-
դա՛ Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ ես Հա 17. 5.
18 ՚ՈՒրէյ։ * Եւ զայս բարբառ մեք իսկ
լսեաք եկեալ երկնից՝ որք ընդ նմա
19 իսկ եաք ՚ի սո՛ր լերինն։ * Եւ ունիմք
հաստատագոյն զբանն մարգարէա-
կան. որում եթէ անսայցէք՝ բարւոք
առնէք. իբրև ՚ՀՐագի՛ որ տայցէ զլոյս
՚ի խաւարչային տեղւոջ, մինչև տիե՛ն
լուսաւորեսցի, և արուսեակն ծագես
ցի ՚ի սիրտս ձեր։

Դ Ո

20 * Զայդ նախ այսմ գիտակ լինիջիք՝ ‖ զի ‖ 2.Տիմ.
ամ՚ մարգարէութի՛ն իւրոյ գրոյ ըս- 3. 16.
21 ծումն ոչ լինի։ * ՎրանդԻ ոչ եթէ
քան կամսոյ մարդկան տուաւ մարգա
կեսցէ՛ն երբեք. այլ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ
հրեալք՝ խօսեցան մարդիկք Ա.Ո՚ն։

ԳԼ. Բ.

1 Լինէին և սուտ մարգարէք ՚ի ժո-
ղովրդեանն՝ ոյզ և այժմ ՚ի ձեզ
լինիցին սուտ վարդապետք. որք սպր-
դեալ մուծանեն հերձուածս կոր-
տեան։ և զտէրն Յ՚ն գնեալ զնո՛ ուրա և պրն
2 ցեալք՝ ածեն ՚ի վերայ անձանց ձերս որ գնեալ
դահան կորուստ։ * Եւ բազումք պնոսա
անկեալք երթիցեն զհետ նոցա անաւա
կութեանն։ վասն որոյ Ճշմարտութե՛ն
3 Ճանապարհ հայհոյեսցի։ * Եւ ագա-
հու-

հուԹիւ մոռացածին բանիւք առնիցեն զձեզ վտարանդի։ որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ. և կորուստ նոցա ոչ նիրհեսցէ։ ‖ Օ| եԹէ ի տրեղ 4
Յհ. 4. 18. տական յանցուցեալ Ա.Ծ ոչ խնայեաց՝ այլ խաւարային կապանօք արկեալ՝ ի տարտարոսն՝ եւ պահել ի դատաս- 5
Յուդա 6. տանն։ *Ա.յս և ոչ ի սկզբանն աշխար հի խնայեաց. ‖ բայց զուԹերորդն 6
Ծննդ. 7. 1. զնոյ՝ զարդարուԹեն քարոզ պահեաց՝ ի|ջրհեղեղ աշխարհի ամբարշտելոցն աՃեցոյց։ *‖ Եւ զքաղաքս սոդոմայ- 7
Ծննդ. 19. 25. ւոց և գոմորացւոց դարձուցեալ յա- Ճիւն՝ դատեցաւ։ օրինակ առ յապա- ստամբելոցն կացուցանելոյ ։ * Եւ 8
գնացից զարդարն զիօտ ձանձրացեալ յանկարդ գիՇուԹեն գնացից փրկեաց ։
*Ր.անղի ականատես և ականջալուր արդարն բնակեալ՝ ի մէջ նոցա. օրըստ օրէ զհուր զսուրբ հոգին նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր ։
Գ. *Գիտէ Տ.ր զԱծապաշտս փրկել՝ ի 9
փորձուԹէ. և զանիրաւս պահել՝ ի տանջանս յաւուրն դատաստանի ։
*‖ Մանաւանդ՝ որք զհետ մարմնոյ պղ- 10
ծալից ցանկուԹեց լոկեն երԹեալք։ արհամարհօղք Տ.րուԹեան՝ ժպիրհք՝ յանդգնուք. չզանգիտեն զիշատան հայհոյել։ *‖ Ուր հրեշտակք զօրուԹիք 11
և կարողուԹիք քան զնո՛ մեծամեծք՝ չածեն զնոքօք զհայհոյուԹեն դա- ատաստան։ *Ա.յլ սոքա իբրև զանխօս 12
անասունս՝ ըստ բնածին բարուց յերկծումն և յապականուԹի՝ որոց չէնն տեղեակ, հայհոյեն յապականուԹե իւրեանց՝ և ապականեսցին։ * Տան- 13
ջեալք՝ ի վարձուց անիրաւուԹե ։ որք զցանկուԹիւն զաւուրն փափկուԹիւն համարին ։ բծկանք՝ արատաւորք՝ փափ- կացեալք՝ ի պատիրս իւրեանց. լեալ ձեզ խրախճանակիցք ։ *Ա.չս ունին 14
հանդիսս պոռնկաց. անդադարս՝ ի մեղս՝ պատրել զանձինս յողղոյզս. որք ունին զսիրտ հարեալ զագահու- ԹիՀ ։ մանկունք անիծից։ *Թողեալ 15
Յուդա 11. զուղղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան ։ ‖ զհետ երԹեալ ճանապարհին բաղամ մայ բէօրեանց՝ զվարձս անիրաւուԹե սիրեցին։ *Ուր կշտամբանս իւրոյ անօ- 16
Ղուկ. 22. 28. րէնուԹեն ստացաւ զէնն անխօսուն։ ‖ մարդկեղէն բարբառովն բարբառեալ՝ արգիլ զմարգարէին զանօրէնուԹիւն։
Յուդա 12. *‖ Ա.յսպիսիքն են աղբիւրք անջրդիք՝ 17
և մէգք վարեալք՝ ի մրրկէ ։ որոց աղ ջամուղջք խաւարին յաւիտեան պա- հեալ կան։ *Ր.անղի զմեծաբանս սո- 18
տեայ բարբառեալ՝ պատրեն գիՀու ԹիՀք ցանկուԹե մարմնոյ զպղտոկի՝ որք ստոյգն փախչիցին յայնցանէ՝ որք ա- 19
ղէտ ի մոլորուԹենն շուրջ լինին։ *Նոցա զա- զատուԹի խոստանան, և ինքեանք ապականուԹեն ծառայք են. ‖ զի Յհ. 8. 34. որով իւիք յաղԹիցի ոք, նորին և ծա- ռայ է։ * Օ| եԹէ փախուցեալք՝ ի 20
Հռոմ. 6. պղծուԹենէ՝ աշխարհի գիտուԹիՀ Տ.ն մերոյ, և փրկչին Յ.ի Ս.ի. ‖ և դար- ձեալ ընդ նոյնս շաղեալք պատիրեն՝ պարսի- եղև նոցա վախճանն չար քան զառա- ջինն։
Ա.ռակ. Յ. 6. 4. ջինն։ * Օ| լաւ էր նոցա՝ եԹէ ընաւ 21
Ղուկ. 12. 45. իսկ չէր ծանուցեալ զարդարուԹեն Ճանապարհ՝ քանԹէ ծանեան՝ և յետս կացին՝ ի սուրբ պատուիրանէն՝ որ նէ- ւանդեցաւ։ *Լ.կեալ՝ ի դէպ նոցա 22
Առակ. 26. 11. Ճիմարիտ առակին զգօնուԹե, ‖ եԹէ շուն դառնայ անդրէն՝ ի փսխած իւր. և խոզ լուացեալ՝ ընդ տիղմ Թաւա- լեալ։

Գ.Ղ: Գ.

Ե. Ա Այս ձեզ սիրելիք երկրորդ ԹուղԹ գրեմ. որով|ք զարԹու- ցից՝ ի յիշատակ զՀաստատուն միտս 2 ձեր։ *Յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամն՝ ի սրբոց մարգարէից և յառաքելոցն ձերոց. զպատուէրս Տ.ն 3 և փրկչին։ *Լ.այց զայս նախ գիտաս ջիք՝ ‖ զի յաւուրս յետինս եկեսցեն ար- Յհ. 1. 4. 1. Տիմ. 4. 1. համարհօղք՝ այսպանօղք. որք ըստ իւր 4 եանց ցանկուԹեց գնայցեն։ *Լ.ա- 2. Տիմ. 3. 1. սիցեն ։ ‖ ո՞ր են աւետիք գալստեան Յուդա 18. նո՛ր. զի յորմէ հետ հարքն ննջեցին՝ ամ- ենայն նոյնպէս կայ մնայ՝ ի սկզբանէ արարածոց ։ * Լ.չ զայն մոռացեալ 5
Լ.ուկէ. 12. 27. իցէ նոցա՝ որք զայն կամին. եԹէ եր կինք եղեն՝ ի սկզբանէ՝ և երկիր՝ ի ջրոց. և ջրովք հաստատեալ բանիւն Ած. 6. 6 Ա.ծ։ *‖ Ո՞ր որով երբեմն աշխարհ ջրով հեղեղաւ ապականեալ՝ կորեաւ ։
Ե. Բ 7 * Լ.չ այժմ երկինք և երկիր նովին բանիւ գանձեալ են։ հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի՝ և կորստեան ամ- բարիշտ մարդկան։
Ե. Գ 8 * Լ.չ այս ևս մի լիցի՝ ի ձէնջ ծած- կեալ՝ սիրելիք. զի մի օր Տ.ն իբրև զՀազար ամ է. և Հազար ամ իբրև զմի 9 օր ։ * ‖ Չ յամեցուսցէ Տ.ր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք յամր Համարին. այլ եր կայնամիտ լինի առ ձեզ ։ քանզի ո՛չ կամի եԹէ ոք կորիցէ. այլ ամենեցուն Հասանիլ յապաշխարուԹի։
Ե. Դ 10 *‖ Ա.յլ եկեսցէ օր Տ.ն իբրև զգող ։ յորում երկինք տագնապաւ անցցեն։ և բնուԹիք հրով կիզեալք լուծցին։ ‖ Ա.ես Ա. Յհ. 1. 5. 2. և երկիր՝ և որք ի նմա գործք գտանի 11 ցին ։ * Լ.չ ի լուծանիլ այսպէս այսր Յայտ. 3. 3. և ամի, որպիսի՞ նչ պարտ իցէ ձեզ գտա- Ա Ffffff 2 նիլ. 16. 15.

նել. այլ սուրբ և ածապաշտ կալ-
գաւ ակնուսնել: * Նմ փութալ հնասա 12
նել գալստեան աւուրն Տ̃ն. յորում
Եսայ. 65. 17. երկինք հրայրեացք լուծանիցին, և
2 Պետ. 3. 13. քնուքիք հրդեհեալք հալիցին:
Յայտ. 21. 1. *‖ Նորոց երկնից՝ և նորոց երկրի ըստ
աւետեացն հայեցեալ սպասիցեմք,
յորս արդարութիւն քնակի:

ԵԴ

‖ Հռոմ. 2. 4. *‖ Ա ման որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպաս- 14
սեալք՝ փոյթ անձին ունիջիք՝ ամբիծք
և անարատք գտանիլնմա՝ ի խաղաղու-
թիւն: * ‖ Նմ զՏ̃ն երկայնմտութիւն՝ 15
փրկութիւն համարիջիք: զորօրինակ և
սիրելի եղբայրն մեր պօղոս՝ ըստ շնոր
հելոյ նմա իմաստութիւնն գրեաց ձեզ: 16
* Որպէս և յամէ՛ իսկ թուղթսն խօսի
վան այսոցիկ. յորս գտանին ոչինչ յորս գտա-
դժուարիմացք. զորս անուսքն և յողդ- նին ոմանք
յողդք կամակորեն. որպէս և զամէ՛ պճնա-
իսկ գիրս առ իւրեանց անձանցն կո- բեմայք
17 րուստ: * Նմ դուք այսուհետև սի-
րելիք՝ իբրև զկանխագէտս զգուշա
ջիք. զի մի անառակ մոլորութիքն
զգածեալք՝ անկանիջիք յաստեաց հաս
18 տատութէ: * Աճեցէք շնորհօք և
գիտութէ Տ̃ն մերոյ և փրկչին Յ̃ի
Ք̃ի: նմա փառք՝ և այժմ՛, և յօրն
յաւիտենից. Ամէն:

ԹՈՒՂԹ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ

ՅՈՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԼՈՒԽ:

Գլուխ Ավաջնեղուդ:

ԲԱՐՆ Ի
ԱՆՕՐՆԱԼ
զորմէ լուաքն՝ որ
ումէ ականատեսն
իսկ եղեաք: ընդ-
որ հայեցաքն, և
ձեռք մեր շօշա-
փեցին՝ ի վէ բա-
նին կենաց: * Նմ կեանքն յայտնեցան. 2
և տեսաք՝ և վկայեմք՝ և պատմեմք ձեզ
զյաւիտենական կենացն, որ էր առ
Հօր՝ և երևեցաւ մեզ: * Օ որ տեսաքն՝ 3
և լուաք՝ պատմեմք և ձեզ. զի և դուք
զհաղորդութէ ունիցիք ընդ մեզ. և
մեր հաղորդութէն իցէ ընդ Հօր՝ և
ընդ Որդւոյ իւրում Յ̃ի Ք̃ի: * Նմ 4
զայս գրեմք ձեզ. զի ձեր ուրախութէն
կատարեալ լիցի: * Նմ այս են աւե- 5
տիքն, զոր լուաք առ՝ ինմանէ՝ և պատ
մեմք ձեզ. ‖ զի Ա̃ծ լոյս է՝ և խաւար
չիք ինմա չիք և ոչ մի: * Նթէ ասիցեմք՝ 6
եթէ հաղորդութէ ունիմք ընդ նմա,

ի խաւարի շրջիցիմք՝ ստեմք՝ և ոչ
7 առնեմք զճշմարտութիւնն: * Իսկ
եթէ ընդ լոյս գնայցեմք՝ որպէս և նա
չիլոյս է. հաղորդութէն ունիմք ընդ ‖ Նբրայ.
միմեանս. ‖ և արիւնն Յ̃ի Որդւոյ նր 9. 14.
8 սրբէ զմեզ յամէ մեղաց: * ‖ Նթէ ա- 1. Պետ.
սիցեմք, եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ու- 1. 19.
նիմք՝ զանձինս խաբեմք. և ճշմարտու Յայտ.
9 թի՛ն չիմեզ ոչ գոյ: * Ապա եթէ խոս- 1. 5.
տովանի լինիցիմք զմեղս մեր՝ հաւատա ‖ Յհ. Ա.
րիմ է նա և արդար առ՝ի թողուլ մեզ 8. 46.
զմեղս մեր. և սրբել զմեզ յամէ անի- 2. ‖ Նահ.
10 րութէ: * Նմ եթէ ասիցեմք, եթէ 6. 36.
մեղաւք՝ սուտ առնեմք զնա. և Ավետ.
ոչինչ մեզաք՝ սուտ առնեմք զնա. և 20. 9.
բան նորա ոչ է՛ի մեզ քնակեալ: Յովհ.
7. 21.

ԳԼ. Բ.

ԵԴ

1 Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի
մի մեղիցիք: և եթէ մեղիցի ոք,
ունիմք բարեխօս առ Ա̃ծ զՅ̃ի Ք̃ի
2 զարդարն՝ և զանարատն: * Նմ նա է
քաւութէ մեղաց մերոց: և ոչ եթէ
մերոցն միայն՝ այլ և ամ աշխարհի:
3 * Նմ յայսմիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք
զնա. եթէ զպատուիրանս նորա պա-
հե-

հիցեմք ։ *Որ ասիցէ, եթէ ծանեայ 4
զնա. և զպատուիրանսն ոչ պահիցէ՝
սուտ է, և ճշմարտութիւն ՚ինմա ոչ
գոյ ։ *Իսկ որ պահիցէ զբանն՝ ար- 5
դարև ՚ինմա է կատարեալ սէրն Ա՛Ի՝
այսուհիկ ճանաչեմք՝ եթէ ՚ի նմա եմք։
*Որ ասիցէ ՚ինմա բնակիլ՝ պարտի 6
պարտի գնալ, որպէս և նայն գնաց։

Ել. *Սիրելիք՝ ոչ եթէ զնոր ինչ պատուիրան 7
գրեմ ձեզ՝ այլ զհին պատուիրան, զոր ՚ի սկզբանէ ունէիք. և հին
պատուիրան բանն է՝ զոր լուայք։
Յովհան. 13. 34. ա Ղեւտ. 19. 18. *Նորա- 8
ձեալ զնոր պատուիրան գրեմ
ձեզ՝ որ է ճշմարիտ ՚ինմա և ՚ի ձեզ։
զի խաւարն էանց. և լոյսն ճշմարիտ
արդէն իսկ երևի ։ *Որ ասէ եթէ ՚ի 9
լոյսն իցէ՝ և զեղբայր իւր ատիցէ՝
սուտ է՝ և ՚ի խաւարի է տակաւին։
Ա Պետ. 3. 14. *Որ սիրէ զեղբայր իւր, ՚ի լոյս բնա 10
կի, և գայթագղութիւն ՚ինմա չկայ։
*Իսկ որ ատեայ զեղբայր իւր՝ ՚ի խաւա 11
րի է. և ընդ խաւարի շրջի. և ոչ գի-
տէ յո՞ երթայ՝ զի խաւարն կուրացոյց
զաչս նորա ։ *Գրեմ ձեզ որդեակք՝ 12
զի թողեալ են ձեզ մեղք վասն անուանն
նորա ։ *Գրեմ ձեզ հարք՝ զի ծանեայք 13
գուք զայն՝ որ ՚ի սկզբանէն է։ գրեմ
ձեզ երիտասարդք՝ զի յաղթեցիք գուք
չարին ։ *Գրեմ ձեզ մանկունք՝ զի ծա 14
նեայք գուք զՀայր։ գրեցի ձեզ հարք՝
զի ծանեայք գուք զայն՝ որ ՚ի սկզբա
նէն է ։ գրեցի ձեզ երիտասարդք՝ զի
էք գուք հզօրացեալք՝ և բանն Ա՛Ի
՚ի ձեզ բնակի, և յաղթեցիք գուք չա
րին ։ *Մի սիրէք զաշխարհ՝ և մի որ 15
ինչ յաշխարհի է ։ *Եթէ ոք սիրէ 16
զաշխարհ՝ ոչ է ՚ինմա սէր Հօր ։ զի
ամենայն որինչ յաշխարհի է՝ ցանկու
թիւն է մարմնոյ. և ցանկութիւն է աչաց.
և ամբարտաւանութիւն աստի կենցաղ.
որ ոչ է առ ՚ի Հօրէ՝ այլ յաշխարհէ
աստի է ։ *Աշխարհս անցանէ և ցան 17
կութիւն ։ իսկ որ առնէ զկամն Ա՛Ի՝
մնայ յաւիտեան։

Ա Յովհ. 2. 18. *Որդեակք, յետին ժամանակ է. և 18
որպէս լուայք եթէ Նեռն գալոց է՝ և
արդէն իսկ Նեռինք բազումք եկեալք
են ։ որով մարթիմք իմանալ՝ եթէ
յետին ժամանակ է ։ *Ա՛ռ ՚ի մէնջ 19
ելին, այլ ոչ էին ՚ի մէնջ. զի եթէ ՚ի
մէնջ էին՝ ապա առ մեզ մնային ։ այլ
զի յայտնի լինիցին, եթէ ոչ էին ամե
նեքեան ՚ի մէնջ։
Ա Գէտ. 2. 27. *Եւ դուք զօծութիւն ունիք առ ՚ի սրբ 20
ոյն. և գիտէք ամենեքին ։ *Ոչ գրե 21
ցի ձեզ՝ եթէ ոչ գիտէք զճշմարտու
թիւնն. այլ թէ գիտէք զնա. և թէ՝ զի
ամ ստութիւն ոչ է ՚ի ճշմարտութենէ ան
22 տի։ *Իսկ ո՞վ է սուտ՝ եթէ ոչ՝ որ ու
րանայ թէ Յի՞սուս չէ Քրիստոս ։ նա իսկ է
հեռն. որ ուրանայ զՀայրն և զՈրդի։
23 *Ա՛մենայն որ ուրանայ զՈրդի, և ոչ
զՀայրն ընդունի։ իսկ որ խոստովանի
24 զՈրդի, և զՀայրն ընդունի ։ *Դուք՝
զոր լուայքն ՚ի սկզբանէ՝ ՚ի ձեզ բնա
կեսցի. զի եթէ ՚ի ձեզ բնակեսցի,
զոր ՚ի սկզբանէն լուայք՝ և դուք յՈրդի
25 գի և ՚ի Հայրն բնակեսջիք ։ *Եւ այս
են աւետիքն՝ զորս աւետարանեաց
նա մեզ՝ զկեանսն յաւիտենականս։
26 *Այս գրեցի ձեզ, զի մի ոք զձեզ
27 մոլորեցուցանիցէ ։ *Եւ դուք օծու
թիւնն՝ զոր ընկալայք ՚ի նմանէ՝ բնա
կեսցի ՚ի ձեզ. զի չէ ինչ պիտոյ՝ թէ
ոք զձեզ ուսուսցէ. այլ որպէս նորա
օծութիւնն ուսուցանիցէ զձեզ վասն ամե
նայնի՝ և ճշմարիտ է՝ և չէ սուտ. և որպէս
28 ուսոյցն զձեզ, կայք ՚ինմա։ *Եւ այժմ կացէք
որդեակք՝ կայցէք ՚ի նմին. զի եթէ
յայտնեսցի, ունիցիմք համարձակու
թիւն. և մի ամաչեսցուք ՚ի նմանէ ՚ի
29 գալստեանն նորա ։ *Օի եթէ գիտէք
ցէք՝ եթէ արդար է նա, իմասջիք,
եթէ ամենայն, որ առնէ զարդարու
թիւն՝ առ ՚ինմանէ ծնեալ է։

Գ։

1 Տեսէք՝ զո՞րպիսի սէր շնորհեաց
մեզ Հայր. զի որդիք Ա՛Ի կոչի
ցուք և եմք ։ վասն այսորիկ աշխարհ ոչ Ա Յովհ. 3. 1.
ճանաչէ զմեզ՝ քանզի ոչ ծանեաւ զնա։
2 *Սիրելիք՝ այժմ որդիք Ա՛Ի եմք ։ և
Ա Յովհ. 2. 28. Գ. Պետ. 3. 14. զևևս է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք։
գիտեմք, զի յորժամ նա յայտնեսցի՝
նման նմա լինելոց եմք. զի տեսանելոց
3 եմք զնա՝ որպէս և է։ *Եւ ամ
ուն զայս յոյս յանձին՝ սրբէ զանձն
4 իւր՝ որպէս և նա սուրբ է։ *Ա՛մենայն, որ
զմեղս գործէ, նա և զանօրէնութիւնս
առնէ՝ և ինքն իսկ մեղքն անօրէնու
5 թիւն է ։ *Եւ գիտեմք՝ զի նա յայն
սակս յայտնեցաւ՝ զի զմեղս բարձցէ՝
6 և ՚ինմա մեղք ոչ են։ *Ա՛մենայն, որ Եսայ. 53. 9. Ա Պետ. 1. 19. Ա Յովհ. 2. 22.
՚ինմա է հաստատեալ՝ ոչ մեղանչէ. և
ամ, որ մեղանչէ՝ ոչ է տեսեալ զնա՝ և
ոչ ծանեաւ զնա։
7 *Մանկունք՝ մի ոք զձեզ խաբեսցէ. որ Ա Յովհ. 2. 29.
առնէ զարդարութիւն, արդար է՝ նոյն և
8 նայն արդար է։ *Եւ որ առնէ զմեղս, Յովհան. 8. 44.
՚ի սատանայէ է. զի ՚ի սկզբանէ սատա
նայ մեղանչէ։ վասն այսորիկ յայտնեցաւ
Որդին Ա՛Ի՝ զի լուծցէ զգործս սատա
9 նայի։ *Ա՛մենայն որ յԱ՛Ի է ծնեալ՝
մեղս ոչ առնէ. զի սերմն նորա ՚ի նմա
նայ, և ոչ կարէ մեղանչել. զի յԱ՛Ի
10 է ծնեալ։ *Յայսմիկ յայտնի են ՚ի մի-

Միմեանց որդիք Ա՛.Ի՛ և որդիք սատա
նայի ։ ամ՛ որ ոչ առնէ վարդապետութի՛ն
չէ՛ նա յԱ՛.Ի՛, և որ ոչ սիրէ զեղբայր
իւր ։ * Ով այս է պատուիրանն՝ զոր 11
Յօհան. լո՛ւարք ի սկզբանէ՝ ‖ զի սիրեսջի՛ք զմի
13. 34. մեանս ։ * ‖ Ո՛չ որպէս ‖ կայէն ի չարէ 12
Ա 15.12 անտի էր՝ և սպան զեղբայր իւր ։ և
Ը՛Անդ. վո՛ր սակս սպան զնա ։ զի իւր գործքն
4. 8. չարք էին, և եղբօրն բարիք։ * Ո՛չ մի՛ 13
ինչ զարմանայք եղբարք, եթէ աշ
խարհ զձեզ ատեայ ։ * Ա՛ենք գիտեմք՝ 14
զի փոխեցաք ի մահո՛ւանէ՛ ի կեանս.
քանզի սիրեմք զեղբարս ։ ‖ իսկ որ ոչն
Ա՛ Յով. 19.՝17. սիրէ՝ անդէն ի մահո՛ւն մնայ ։ * Ա՛.ի՛, 15
Ա ՚ի՛ր. որ ատէ զեղբայր իւր՝ մարդասպան է։
2.10. և գիտէք զի ամենայն մարդասպան
ոչ ունի զկեանն յաւիտենական յան
Յօհան. ձին հաստատեալ ։ * ‖ Ա՛.յսո՛ւիկ գի՛ 16
15.13. տացաք զսէրն Ա՛.Ի՛. զի նա զանձն իւր
եդ վասն մե՛ր. և մեք վա՛ եղբարց մե
Ա՛ Յով. րոց պարտիմք դնել զանձինս ։ * ‖ Ո՛ր 17
3.11. ունիցէ զկեանս լինչ յաշխարհի՝ և
Յակ.2. տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ
15. իմի՛ք՝ և փակիցէ զդուռն իւր ի՛նմա
նէ. զիա՞րդ սէրն Ա՛.Ի՛ ի՛նմա իցէ քնա
կեալ։ * Ա՛րդեակք՝ մի՛ բանիւք և լեզ 18
ո՛ւօք սիրեսցո՛ք. այլ արդեամբ և
ճշմարտութի՛ւն։ * Ա՛.ի՛ այսո՛ւիկ լինցուք 19
ծանուցեալք՝ եթէ ի ճշմարտութի՛ն
անտի իցեմք։ և առաջի նորա արաս
ցուք զմտանդէս սրտից մերոց ։ * Ով 20
եթէ սատուանիցէն զմե՛զ սիրտք մե՛ր՝
այլ Ա՛.ՃՏ մեծ է քան զսիրտս մե՛ր՝ և
գիտէ զամենայն ։
Ով ով * Սիրելիք՝ եթէ սիրտք մեր զմե՛զ ոչ 21
‖ Ա՛պո. սատուանիցեն, զհամարձակութի՛ն ու
21.22. նիմք առ Ա՛.Ճ։ * ‖ Ա՛.ի՛ զորինչ հայցե՛ 22
Յօհան. ցեմք, առնուցուք ի նմանէ. զի զպատ
6. 29. ուի՛րանս նորա պահեմք. և զհաճոյս
Ա 17.3 առաջի նորա առնեմք ։ * ‖ Ա՛.ի՛ այս է 23
‖ Յօհա. պատուի՛րան նորա՝ զի հաւատասցուք
13. 34. յանուն Որդւոյ նո՛ր Յի՛.Ք՛.ի՛ ‖ և սիրես
Ա 15.12 ցուք զմիմեանս՝ որպէս և ետ մե՛զ
պատուի՛ր։ * Ա՛.ի՛ որ պահէ զպատուի՛ր 24
քանս նորա՝ ի՛նմա է հաստատեալ՝ և
նա ի նմա։ և յայսմանէ գիտեմք՝ եթէ
բնակի ի մե՛զ ի Հոգւոյ անտի, զոր
ետ մե՛զ։

Գ.Ի՛. Գ՛.

Սիրելիք՝ մի՛ ամ՛ հոգւոյ հաւատայք, 1
այլ ընտրեցէ՛ք զՀոգիսն՝ եթէ
Ա՛.Ի՛ իցեն ։ զի բազում սուտ մար
գարէք եղեալք են յաշխարհ ։ * Ա՛.ի՛ 2
մեք այսո՛ւիկ ճանաչեմք զՀոգին Ա՛.Ի՛.
Ա՛.մենայն Հոգի, որ խոստովանի զՅ՚.Ի՛
Ա՛.ի՛ մարմնով եկեալ՝ Ա՛.Ի՛ է նա։
* Ա՛.ի՛ ամ՛ Հոգի, որ ոչ խոստովանի 3

զՅ՚.Ի՛ մարմնով եկեալ՝ չէ՛ նա յԱ՛.Ի՛. և
այս նեռինն է. զորմէ լո՛ւարք եթէ գա
լոց է, և արդէն իսկ յաշխարհի է ։
4 * Դո՛ւք յԱ՛.Ի՛ էք որդեակք՝ և յաղթե՛ց յաղթեցէք
ցէք նո՛ց. զի մեծ է՝ որ ի ձեզ է՝ քան
5 զայն որ յաշխարհին է ։ * ‖ Դո՛ք յաշ ‖ Յօհան.
խարհէ են. վա՛ն այնորիկ յաշխարհէ 8. 47.
6 խօսին. և աշխարհ լսէ նոցա ։ * ‖ Ե՛ք
յԱ՛.Ի՛ եմք ։ որ գի՛.Ճ ճանաչէ, լսէ մե՛զ
և որ չէ յԱ՛.Ի՛ ո՛չ լսէ մե՛զ ։ այսո՛ւիկ
ճանաչեմք զՀոգին ճշմարտութե՛ և
զՀոգին խաբէութե՛ ։
7 * Սի՛րելիք՝ սիրեսցո՛ք զմիմեանս ։ զի Ով.
սէր յԱ՛.Ի՛ է ։ և ա՛մ՛ որ սիրէ՝ յԱ՛.Ի՛ է
8 ծնեալ՝ և ճանաչէ զի՛.Ճ ։ * Ո՛չ որ ոչն
սիրէ՝ ո՛չ ճանաչէ զի՛.Ճ, զի Ի՛.Ճ սէր է։
9 * ‖ Ո՛չ զի յայսմ երևեցաւ սէրն Ա՛.Ի՛ ‖ Յօհան.
՚ի մե՛զ՝ զի զՄի՛ածին իւր միածին առա 3.16.
քեաց յաշխարհ՝ զի եղիցուք նովաւ
10 կենդանիք ։ * Յայսմ է սէրն. ո՛չ զի
մեք սիրեցաք զի՛.Ճ՝ այլ զի նա սիրեաց նախ նա
մե՛զ ։ և առաքեաց զՄի՛ածին իւր ՚ի
քաւութի՛ն մե՛ղաց մերոց ։ * Սի՛րելիք՝ 11
եթէ Ա՛.Ճ այնպէս սիրեաց զմե՛զ. ապա
և մեք պարտիմք զմիմեանս սիրել ։
12 * ‖ Ո՛ՅՃ ուրուք երբեք չի՛ք տեսեալ ‖ Յօհան.
եթէ սիրեսցո՛ք զմիմեանս՝ Ա՛.Ճ ի՛մեզ 1. 18.
բնակի. և սէր նո՛ր ՚ի մե՛զ կատարեալ է։ 1. Տիմ.
13 * Ա՛.յսո՛ւիկ գիտեմք, եթէ մե՛ք ՚ի նմա 6.16.
բնակեալ եմք՝ և նա՛ ՚ի մե՛զ՝ զի ՚ի Հոգ
14 ւոյն իւրմէ ետ մե՛զ ։ * Ա՛.ի՛ մեք տեսաք՝
և վկայեմք, զի Հա՛յր առաքեաց զՄի՛
15 ածին փրկիչ աշխարհի ։ * Ո՛ր ոք խոս
տովանեսցի եթէ Յ՚.Ի՛ Ո՛ւրդի Ա՛.Ի՛,
16 Ա՛.Ճ ՚ի նմա բնակի, և նա յԱ՛.Ճ։ * Ա՛.ի՛
հաւատացաք՝ և ծանեաք զսէրն
մեք Ա՛.Ի՛, զոր ունի առ մե՛զ։ Ա՛.Ճ սէր է. և
որ կայ ՚ի սէրն՝ բնակեալ է Ա՛.Ճ. և
17 Ա՛.Ճ ՚ի նմա բնակի։ * Յայսմիկ կատա
րեալ է սէր նո՛ր ՚ի մե՛զ. զի զՀամարձա
կութի՛ն ունիցիմք յաւուրն դատաստա
նի. զի ո՛չ նայն է՝ նոյնպէս և մեք եմք
18 յաշխարհի յայսմիկ։ * Ա՛երկիւղ ո՛չ գոյ
՚ի սէր, այլ սէրն կատարեալ՝ ՚ի բաց
մերժէ զերկիւղ։ զի երկիւղ՚ն տանջա
նօք է։ իսկ որ երկնչի, չէ՛ կատարեալ ՚ի
19 սէրն ։ * Ա՛ենք սիրեսցո՛ք զԱ՛.Ճ՝ վա՛ զի
20 նախ նա սիրեաց զմե՛զ։ * Ա՛.թէ ոք ասէ
ցէ եթէ սիրեմ զԱ՛.Ճ, և զեղբայր իւր
ատիցէ՝ սուտ է։ որ ո՛չ սիրէ զեղբայր
իւր՝ զոր տեսանէ. զԱ՛.Ճ, զոր ոչն ետես
21 զիա՞րդ կարիցէ սիրել։ * ‖ Ա՛.յս զայս Յօհան.
պատուի՛էր ունիմք առ ՚ի նմանէ. զի որ 13. 34.
սիրէ զԱ՛.Ճ, սիրէ նա և զեղբայր իւր։ Ա 15.12

Գ.Ի՛. Դ՛.

Ամենայն որ հաւատայ՝ եթէ Յ՚.Ի՛ է 1 Ա՛.Ի՛.
Քրիստոս, Ա՛.Ի՛ ծնեալ է ։ և ա՛մ՛ որ
սիրէ

Ա՛.Ի՛.

սիրէ զՔՆօղն, սիրէ և զՔՆեալն՝ինձմա
նէ։ * Ա յսոսիկ ձանաչեմք՝ եթէ սի- 2
բեմք զՍՈՐԻՆ ԱՍՏՒԱԾ, յորժամ զՔՆ սի-
բեսցուք՝ և զպատուիրանս նո՛ա պահե-
ցուք։ * Որ ասէ այս եւ սերն ԱՍՏՒԱԾ, եթէ 3
զպատուիրանս նո՛ա պահեսցուք։ և պատ
ուիրանք նո՛ա ծանր չեն։ * Զի 4
ամենայն որ ծնեալ է՝ յաղթէ աշխար
հի։ և այս է յաղթութիւնն՝ որ յաղթէ
աշխարհի՝ հաւատքն մեր։ * Ո՞վ է, 5
որ յաղթիցէ աշխարհի. եթէ ոչ որ
հաւատայցէ՝ եթէ Յի՛սուս ՈՐԴԻ ԱՍՏՒԱԾՈՅ է։
* Սա է՝ որ եկն ջրով (և հոգւով) և 6
արեամբ, Յի՛սուս Քրիստո՛ս։ ոչ ջրով միայն.
այլ և արեամբ և ջրով։ և Հոգին է՝ որ
վկայէ, եթէ Քրիստոս ճշմարտութիւն
է։ * Զի երիք են, որք վկայեն յերկինս։ 7
Հայր, Բան, և Հոգի՝ և երիքեանքս
մի են։ * Եւ երիք են, որք վկայեն յերկ 8
րի։ Հոգի, ջուր, և արիւն. և երե-
քինն ի մի են։ * Եթէ զմարդկան ինչ 9
վկայութիւն ունիցիմք՝ մեծ է վկայու-
թիւն ԱՍՏՒԱԾՈՅ։ զի սա է վկայու-
թիւն ԱՍՏՒԱԾՈՅ. զի վկայեաց՝ի վերայ որդւոյն
իւրոյ։ * Որ հաւատայ ՈՐԴՈՅՆ ԱՍՏՒԱԾՈՅ, 10
ունի յանձին զվկայութիւնս զայս. որ
ոչ հաւատայ ՈՐԴՈՅ ԱՍՏՒԱԾՈՅ, սուտ առ-
նէ զնա. քանզի ոչ հաւատաց վկայու-
թեանն, զոր վկայեաց ԱՍՏՒԱԾ՝ի վերայ որդւոյ
իւրոյ։ * Եւ սա է վկայութիւնն. 11
զի կեանս յաւիտենական ետ մեզ
ԱՍՏՒԱԾ։ և այս է կեանք՝ որ ՈՐԴԻՆ ՆՈՒ 12
են։ * Որ ընդունի զՈՐԴԻՆ, ընդունի և
զկեանս։ և որ ոչ ընդունի զՈՐԴԻՆ
ԱՍՏՒԱԾՈՅ, և ոչ զկեանս ընդունի։
* Ա՛յս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք՝ 13
եթէ կեանս յաւիտենական ունիք. և
զի հաւատայցէք յանուն ՈՐԴՈՅՆ ԱՍՏՒԱԾՈՅ։
* Եւ այս է համարձակութիւնն՝ զոր ու 14
նիմք մեք առնետ զի զորինչ հայցեսցուք
ըստ կամաց նո՛ա, լսէ մեզ։ * Ո՛ւ եթէ 15
գիտեմք՝ եթէ լսէ հայցուածոյն մե-
ծոց. ապա գիտեմք՝ եթէ առնումք զզ
հայցուածսն՝ զոր հայցեմք առ՝ինքն։
Եւ նե։ * Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր 16
մեղուցեալ մեղս, որ ոչ առ՝ի մահ.
խնդրեսցէ՝ և ատցի նմա կեանս, մեղու
ցելոյն ոչ առ՝ի մահ։ են մեղք՝ որք մին
հուսալիք են. ոչ վասն այսորիկ ասեմ, եթէ
խնդրեսցես։ * Ամ անիրաւութի՝ մեղք 17
են. և են մեղք՝ որք մահու չափք են։
* Գիտեմք եթէ ամ, որ ԱՍՏՒԱԾ ծնեալ 18
ոչ մեղանչէ. այլ որ ԱՍՏՒԱԾՆ ծնեալ՝
պահէ զանձն. և չար առնա ոչ մերձե
նայ։ * Գիտեմք եթէ ԱՍՏՒԱԾ եմք, և 19
աշխարհ ամ՝ի չարի կայ։ * Եւ գի- 20
տեմք՝ եթէ ՈՐԴԻՆ ԱՍՏՒԱԾՈՅ եկն, և եա
մեզ միտս. զի ծանիցոյք զՃշմարիտն
ԱՍՏՒԱԾ. և լիցեմք՝ի Ճշմարտի ՈՐԴՈՅ ՆՈՒ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։ Սա է Ճշմարիտ ԱՍՏՒԱԾ՝ և կեանք
յաւիտենական։ * Որդեակք, պահե 21
ցէք զանձինս՝ի կռապաշտութենէ։

Ա. Յովհ. ա. 1-5.
Ա. Յովհ. ա. 6-10.
Ա. Յովհ. ա. 11-15.
Ա. Յովհ. ա. 15-17.
Ա. Յովհ. ա. 17-20.
Ա. Յովհ. ա. 20-21.

ԹՈՒՂԹ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ։

Ա. Յովհ. բ. 1-2.

ԵՐԻՑՈՒԻ՝ ԱՒԱ 1
ընտրեալդ կիւրիա.
և առ որդեակս իւր.
զոր ես սիրեմ ճշմար-
տութեամբ։ և ոչ եթէ ես
միայն. այլ և ամենեք-
քեան, որք գիտակք են ճշմարտութեան։
* Վասն ճշմարտութեանն, որ՝ի մեզ հաս- 2
տատեալ է. զի և ընդ ձեզ իցէ. և
գոյ ընդ մեզ իցէք։
* Շնորհք՝ ողորմութիւն, խաղաղու- 3
թիւն ԱՍՏՒԱԾ Հօրէ. և՝ի ՅԻՍՈՒՍԷ ՔՐԻՍՏՈՍԷ
ՈՐԴՈՅՆ Հօրն՝ ճշմարտութեամբ և սի-
րով եղիցին ընդ ձեզ։ * Ուրախ եղէ 4
յոյժ. զի գտի յորդեկացդ քոյ՝ որք
գնան ճշմարտութեամբ, ըստ պատուիրա
նին զոր առաք՝ի Հօրէ։ * Եւ այժմ 5

Ա. Յովհ. բ. 3-5.
Ա. Յովհ. բ. 5-6.
Ա. Յովհ. բ. 6-7.

սիրէ զՔՆ՝ ոչ իբրեւ նոր պատուիրան
գրեմ քեզ. այլ զոր՝ի սկզբանէ ունէաք, զի սի- ‖ Յովհ.
բեսցուք զմիմեանս։ * Եւ այս է սէրն, 13. 34.
զի գնասցուք ըստ պատուիրանաց նո՛ա։ Ա.Յովհ.
և այս է պատուիրանն, զի որպէս լուար 15.12
՚ի սկզբանէ՝ ըստ նմին գնասջիք։
* Զի թաղուամ մոլորեցուցիչք եկին 7
յաշխարհ։ որք ոչ խոստովանին զՅի-
սուս Քրիստոս եկեալ մարմնով, նա մոլորեցու
ցիչ է, և նենգն։ * Զգոյշ լինիջիք 8
անձանց՝ զի մի կորուսանիցէք՝ զոր
վաստակեցիքն. այլ զի առնուցուք
բովանդակ զվարձս։
* Ամ, որ յանցանէ՝ և ոչ կայ՚ի վարդա 9
պետութենն Քրիստոսի, զՔՆ ոչ ձանաչէ.
որ կայ՚ի վարդապետութենն, նա՝ և
զՀայրն

Ա. Յովհ. բ. 7-9.

ջՄրդի և զՀայր ընդունի ։ * Եթէ 10
ոք գայցէ առ ձեզ, և զվարդապետու-
թիւս զայս ոչ ունիցի, մի՛ ընդունիցիք
զնա ՚ի տուն . և մի՛ զողջոյն տայցէք
նմա ։ * Նա՛ որ ասացէ նմա ողջոյն՝ 11
կցորդ լիցի չարեաց գործոց նորա ։
* Բազում ինչ ունէի գրել ձեզ՝ այլ 12
ոչ կամէ ցայ քարտիսիւ և դեղով գրել
զի ակնունիմ լինել իսկ գալ առ ձեզ ։
և բերան ՚ի բերան խօսիլ ։ զի ուրա-
խութի՛ն մեր լիցի կատարեալ ։
* Ողջոյն տան քեզ որդիք քեռ քո 13
ընտրելոյ ։ Շ՚նորհք ընդ ձեզ ։

ԹՈՒՂԹ ՆՐԱՆԵԼՒՈՑՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՆՐՈՅ Ա ։

ԱՅՍ ԵՐԻՑՈՒ՛Ն ՌՈՒ 1
Գայիոս սիրելի ։ զոր ես
սիրեմ Ճշմարտութեա՛ն ։
* Սիրելի, վա՛ղ եմ իրաց 2
քոց յաջողութե՛ն, և ա-
ռողջութե՛ն, աղօթս առ
նեմ ։ ոպէ՛ս իսկ յաջողի՛ն անձինդ քո ։
* Յոյժ ուրախ եղէ՛ ի գալ եղբարց՝ և 3
լինել վկայ քոյոյ Ճշմարտութեդ ։ ոպ
գնաս դու Ճշմարտութի՛ն ։ * Ա՛ն՛ծ և ա՛ս 4
ինչ ուրախութի՛ն քան զայս ոչ ունիմ,
զի լսեցեմ թէ իմ որդեակքն Ճշմար-
տութի՛ն գնան ։ * Սիրելի, հաւատարիմ 5
գործես զայդ՝ զոր թէ առնիցես առ
ղոր ասա- եղբարս՝ զդոյն և առ օտարս ։ * Որք 6
նէս առ եղբարս վկայեցին զքո սիրոյդ առաջի եկեղեց
ւոյ ։ որոց բարիս արարեալ յուղարկես
արժանի Ա՛ն՛ծ ։ * Օ՛ի վա՛ն անուա՛նն ելին, և 7
զոչինչ յուժեքէ առնուն ՚ի հեթանոսա
կանացո՛ւն ։ * Ա՛ՐԵ այսուհետև պարտիմք 8
ընդունիլ զայսպիսիսն, զի գործակից
լիցուք Ճշմարտութե՛ն ։ * Գրեցի ինչ 9
եկեղեցւոյն ։ այլ որ յառաջադէմն ՚ի
նոցանէ՛ն՝ դիոտրեփես , ոչ ընդունի
զմեզ ։ * Ա՛ՅՐԵ այսորիկ եթէ եկից՝ յիշե- 10
ցուցից զգործս նո՛ր, զորս առնէ, բանիւք
չարեօք, շատախօսութե՛ն աշխատ առնէ
զմեզ ։ և ոչ այսքի՛ւք շատացեալ ։ ոչ
ինքն ընդունի զեղբարս , և զայնոսիկ՝
որք ընդունին, արգելու, նաև յեկեղեց
ւոյ և՛ս հանէ ։ * Սիրելի՛ մի՛ լինիցիս 11
նմանօղ չարի՛ այլ բարւոյ ։ զի որ զբա-
րիս առնէ յԱ՛ստ՛ծ է ։ և որ զչարիս գործէ՝
նա ոչ եւտես երբեք զԱ՛ն՛ծ ։ * Ո՛ գեմետ 12
րեայ վկայեալ յամենեցունց՝ և յեկե-
ղեցւոյն՝ և ՚ի Ճշմարտութէ , և մեք վկայ
եմք ։ և դու գիտես՝ զի Ճշմարիտ է մեր
վկայութի՛ն ։ * Բազում ինչ ունէի գրել 13
քեզ այլ ոչ կամիմ քարտիսիւ և գեղով
գրել ։ * Ա՛ՅՍ ակնունիմ ՚ի մօտոյ իսկ 14
տեսանել զքե՛զ, և բերան ՚ի բերան խո
սեսանել զքե՛զ ։ և բերան ՚ի բերան խօ
սիլ ։ * Խաղաղութի՛ն ե՛ քեզ ։ Ողջոյն տան 15
քեզ սիրելիքն ։ Ողջոյն տաջիր սիրե-
լեաց մերոց իւրաքանչիւր յանուա՛նէ ։

ԹՈՒՂԹ ԿԱԹՈՒՂԻԿԱՑ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ։

ԱՅՍ ՈՒՂՂ՛Ա՛Ց 1
Յի՛ս Քրի՛ստ՛ոսէ՛ ծնա-
ւայ՝ և եղբայր
յակոբայ. հեթա
նոսաց՝ որք յԱ՛ստ՛ծ
հօրէ եք սիրե-
ցեալք . և Յի՛ս
Քրի՛ստ՛ոսի պահեալք և
ընտրեալք ։ * Ողորմութի՛ն ձեզ՝ և խա 2
ղաղութի՛ն և սէրն բազմասցի ։ * Սիրե- 3
լիք՝ զա՛մ փոյթ յանձին կալեալ գրել
ձեզ վասն մերոյ հասարակաց փրկու-
թե՛ն ։ հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ և
աղաչել՝ զի ձգնիցիք ՚ի վերայ հաս-
տոյն, որ միանգամ աւանդեցաւն սրբ
ոյ ։ * Վ՚ասնզի սպրդեցին մարդ ի- 4
մանք (որք յառաջագոյն իսկ կատա-
րեալք եմն ՚ի սոյն դատաստան ։) ամ-
բարիշտք ։ որք զԱ՛ն՛ծ մերոյ շնորհն
դաբ

դարձուցին յանկարգութիւն։ և զմի միայն իշխանն՝ և զՅե Ռո՛ւ բացեալ։ * Յիշեցուցանել ձեզ այսուհետև կամէ լինել. որք գիտէքդ զնա՛մ։ զի Ա՛ծ միանգամ փրկեաց զժողովուրդն յեգիպտոսէ։ ‖ երկրորդ անգամ զանհաւատսն կորոյս։ * ԵՒ՛ զՏրեղ տակ՝ որք ոչ պահեցին զնուիրեանց իշխանութիւնն, այլ թողին զնուիրեանց բնակութիւնն, ՚ի դատաստանս մեծի աւուրն՝ միանջենաւոր կապանօք պահեաց ՚ի խաւարի։ * ‖ Որպէս սոդոմ և գոմոր, և որք շուրջ զնոքօք քաղաքքն, որք ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ բնակերացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ, զյաւիտենական հրոյն ընկալեալ զդատաստան։ * Ոստ նմին օրինակի և սոքա իբրև քնով դանդաչեալք՝ զմարմին պղծեն. զՏիրութիւս քամահեն՝ զփառս հայհոյեն։ * ‖ Որ միքայէլ հրեշտակապետ՝ յորժամ ընդդիմադիր բանսարկուին սատանայի վիճեալ տայր պատասխանի վասն մեսիհեան մարմնոյն։ ոչ ժպրտեցաւ հայհոյութիւն դատաստանին հանդուրժել. այլ ասէ սաստեսցէ ՚ի քեզ Տէր։ * Իսկ սոքա զոր ինչ ոչն իմանան, հայհոյեն։ և զոյն և զրկինչ և՝ զոր բնութիւն իբրև զանխօս անասունս գիտեն, ՚ի նոսին ապականեսցին։ ‖ Որպէս գնացին կայենի ճանապարհն։ և ըստ ‖ մոլորեցան բաղաամայ վարձուց։ և ըստ հակառակութեանն ‖ կորխայ կորեան։ * Սոքա են առեցեալք, շոգմոգք՝ երեւեալք զհետ ցանկութեց իւրեանց. ՚ի սերս իւրեանց խարդախութիւն։ լինին ընդ ձեզ ուրախակից։ առերևիւղ զանձինս ձարահեն։ ‖ մանք անջրդիք հողմակոծեալք. ծառք պտղակորոյզք՝ անպտուղք՝ կրկնամեռք՝ խլեալք արմատաքի։ * Ընաաա ալիք ծովու. որք միշտ փրփրեն զիւրեանց զամօթ։ աստեղք մոլորք. որոց վիհ խաւարին յաւիտենից պահեալ է։ * Մարգարէացաւ և նոցա՝ և եօթներորդն յադամայ ենոք՝ և ասէ։ ‖ ահաւասիկ եկն Տէր բիւրոք սրբովք՝ հրեշտակօք։ * Ընել դատաստան ըստ ամի։ և յանդիմանել զամենայն հոգիս վասն դործոց իւրեանց, զոր ամբարշտեցան։ և վասն ամ խիստ բանից, զոր խօսեցան զնմանէ. մեղաւ Ա՛ծ որք և ամբարիշտք։ * Որք են տրտունջք և շոգմոգք. երեսեալք ըստ իւրեանց անձանց ցանկութեց։ ‖ և բերանք նոցա զամբարտաւանս բարբառին։ առնուն ակն երեսաց վասն օգտի։ * Նայց դուք սիրելիք՝ յիշեցէք ‖ զկանխասացս բանս առաքելոցն Տեառն մերոյ Յի Ռի։ * Օր ասէին ձեզ. եթէ ՚ի յետին ժամանակս եղիցին մարդք արհամարհօղք. երեսեալք ըստ իւրեանց ամբարշտութեանցն ցանկութեց. * Որք են նշաւակեալք զնչաւորք. որք զոգին ոչ ունիցին։ * Այլ մեք սիրելիք՝ եղիցուք չինել զանձինս սրբութեն հաւատոց ՚ի Հոգին Սո՛ւրբ. կացցուք յաղօթս։ * Պահել զանձինս սիրովն Ա՛ծ։ ակնուանիլ ողորմութեն Տեառն մերոյ Յի Ռի ՚ի կեանսն յաւիտենից։ * Եւ ումանց դատապարտելոց կանս։ * Եւ ումանց զոմանս ապրեցուցանիջիք՝ յափշտակել ՚ի հրոյ։ և ումանց ողորմիջիք երկիւղիւ դատել։ ապեղով և զպատմուճանն, որ ՚ի մարմնոյն իցէ և պղծեալ։ * Եւ նմա՛ որ կարօղն է պահել զձեզ անարատս և անբիծս, և հաստատել առաջի իւրոյ փառացն ա՛ներկևան ցնծութեամբ †։ * Ա՛ստն Ա՛ծ փրկչին մերոյ Յի Ռի Տեառն մերոյ՝ փառք, մեծութի, զօրութի, և իշխանութի, յառաջ քան զամենայն յաւիտեանս. և այժմ, և յամենայն յաւիտեանս։ Ա՛մէն։

Ա՛ստուածոյ ‖ Յայտնութիւն Յովհաննու Աստուածաբանի։ 1. 7.

Եւ ահաւասիկ գայ ամպովք։ և տեսցէ զնա ամենայն աչք։ և որք զնա խոցեցին։ և ողբասցեն զնա ամենայն ազգք երկրի։ այո՛ ամէն։

Ես եմ Ալփա և Օմեգա՝ սկիզբն և վախճան։ ասէ Տէր Ա՛ստուած։ որ է և որ էր և որ գայ ամենակալ։

Ես Յովհաննէս եղբայր ձեր և հաղորդ նեղութեան և թագաւորութեան և համբերութեան յՅիսուս Քրիստոս։ էի ես ՚ի կղզին որ կոչի Պատմոս վասն վարդապետութեան Աստուծոյ և վկայութեան Յիսուսի։ եղէ ես ՚ի հոգի յաւուր կիրակէի։ և լուայ զձայն իմ մեծ իբրև զփող։ որ ասէր։ զոր տեսանես գրեա՛ ՚ի գիրս։ և առաքեա՛ եկեղեցեացն եօթանց որ են յԱսիա։ յԵփեսոս և յՍմիւռնա և ՚ի Պերգամոս և ՚ի Թիատիրա և ՚ի Սարդիս և ՚ի Փիլադելփիա և ՚ի Լաւդիկիա։ և դարձայ տեսանել զձայնն որ խօսէր ընդ իս։ և դարձեալ ՚ի տեսանելն զեղէ ես զեօթն աստեղսն ոսկի։ և ՚ի միջի եօթանց աստեղացն զեղէ ես զորդի մարդոյ հագեալ ՚ի պատմուճան մինչև ՚ի ոտս։ և ՚ի վերայ կրծոցն զոսկի գօտի։ գլուխ նորա և մազք սպիտակք իբրև զբուրդ սպիտակ և իբրև զձիւն։ և աչք նորա իբրև զբոց հրոյ։ և ոտք նորա նման արդեամբ ‖ որ ՚ի հնոցի ՚ի հուր ՚ի ներքս ՚ի հնոցին։ և ձայն նորա իբրև զձայն ջուրց բազմաց։ և ունէր ՚ի ձեռին աջմէ իւրմէ զեօթն աստեղսն։ և ՚ի բերանոյ նորա սուր երկսայրի սրեալ։ և երեսք նորա իբրև զարեգակն ՚ի զօրութեան իւրում։ և յորժամ տեսի զնա անկայ ես առ ոտս նորա իբրև մեռեալ։ և եդ զաջ իւր ՚ի վերայ իմ և ասէ։ մի՛ երկնչիր։ ես եմ առաջին և վերջին։ և կենդանի եմ և էի մեռեալ։ և ահաւասիկ կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից։ և ունիմ զբանալիսն մահու և դժոխոց։ գրեա՛ զոր տեսանես։ և զոր են և զոր ապա լինելոց են յետ այսորիկ։ զխորհուրդ եօթանց աստեղացն զոր տեսանես ՚ի վերայ աջոյ իմոյ։ և զեօթն ոսկի մատանիսն։ եօթն աստեղքն են հրեշտակք եկեղեցեացն եօթանց։ և եօթն մատանիքն եկեղեցիքն եօթանց են։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Եփեսոսի գրեա՛։ այսպէս ասէ որ կայ ՚ի ձախ աջոյ իմոյ։ որ է ՚ի միջի եօթանց մատանեացն ոսկի։ գիտեմ զգործս քո և զվաստակ և զհամբերութիւն քո։ և զի չես կարող համբերել չարաց։ և փորձեցեր զոմանս որ ասեն զանձինս առաքեալս և ոչ են։ և գտեր զնոսա ստախօսս։ և համբերութիւն ունիս և տարար վասն անուան իմոյ և ոչ նեղեցար։ այլ ունիս զայս ինչ ընդ իս։ զի զսէրն քո առաջին թողեր։ յիշեա՛ ուստի անկար։ և ապաշխարեա՛ և զառաջինսն արա՛։ եթէ ոչ գամ առ քեզ շուտով և շարժեցից զմատանի քո ՚ի տեղւոյ իւրմէ։ եթէ ոչ ապաշխարեսցես։ այլ զայս ունիս զի ատես զգործս նիկողայեցւոցն զորս և ես ատեմ։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։ որ յաղթէ տացեմ նմա ուտել ՚ի փայտէն կենաց որ է ՚ի դրախտի Աստուծոյ։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Սմիւռնացւոցն գրեա՛։ այսպէս ասէ որ է առաջին և վերջին որ մեռաւ և կենդանացաւ։ գիտեմ զգործս քո և զնեղութիւն և զաղքատութիւն քո։ այլ մեծատուն ես։ և զհայհոյութիւնն որ ասեն զանձինս հրեայս և ոչ են։ այլ ժողով սատանայի։ մի՛ երկնչիր ՚ի զոր պիտի կրես։ ահաւասիկ սատանայ արկանէ զոմանս ՚ի բանտ զի փորձեսցիք։ և նեղութիւն ունիցիք տասն աւուրս։ եղիջիր հաւատարիմ մինչև ՚ի մահ և տացեմ քեզ զպսակ կենաց։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։ որ յաղթէ ոչ վնասիցի ՚ի մահուանէ երկրորդի։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Պերգամոսի գրեա՛։ այսպէս ասէ որ ունի զսուր երկսայրի սրեալ։ գիտեմ զգործս քո և զի բնակեալ ես յաթոռ սատանայի։ և կալար զանուն իմ և ոչ ուրացար զհաւատս իմ։ և յաւուրս որ Անտիպաս վկայ հաւատարիմ իմ սպանաւ առ ձեզ ուր սատանայ բնակէ։ այլ ունիս զայս ինչ ընդ իս զի ունիս անդ որ կան զվարդապետութիւն բաղաամայ որ ուսոյց բալակայ արկանել գամս առաջի որդւոցն իսրայէլի ուտել զկուռս և պոռնկանալ։ ունիս և դու նոյնպէս որ կան զվարդապետութիւն նիկողայեցւոցն։ որ զոր ատեմ։ ապաշխարեա՛ ուրեմն։ եթէ ոչ գամ առ քեզ շուտով և պատերազմեցայց ընդ նոսա սրով բերանոյ իմոյ։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։ որ յաղթէ տացեմ նմա ուտել ՚ի մանանայէն ծածկականէ։ և տացեմ նմա քար սպիտակ։ և ՚ի քարին անուն նոր գրեալ զոր ոչ ոք գիտէ բայց միայն որ առնու։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Թիատիրացւոցն գրեա՛։ այսպէս ասէ որդի Աստուծոյ որ ունի զաչս իբրև զբոց հրոյ։ և ոտք նորա նման արդեամբ։ գիտեմ զգործս քո և զսէրն և զհաւատս և զծառայութիւն և զհամբերութիւն քո։ և զգործս քո զվերջինսն զաւելիս քան զառաջինսն։ այլ ունիս զայս ինչ ընդ իս զի թողուս զկինն զԵսաբէլ որ կոչէ զանձն մարգարէ և ուսուցանէ և մոլորեցուցանէ զծառայս իմ պոռնկանալ և ուտել զկուռս։ և տուի նմա ժամանակ զի ապաշխարեսցէ ՚ի պոռնկութենէ իւրմէ և ոչ ապաշխարեաց։ ահաւասիկ արկանեմ զնա ՚ի մահիճ և որ պոռնկանան ընդ նմա ՚ի նեղութիւն մեծ եթէ ոչ ապաշխարեսցեն ՚ի գործոց նորա։ և զորդիսն նորա սատակեցից ՚ի մահ։ և գիտասցեն ամենայն եկեղեցիք եթէ ես եմ որ քննեմ զերիկամունս և զսիրտս։ և տացեմ ձեզ ըստ գործոց ձերոց։ ձեզ ասեմ և ամենեցուն որ ՚ի Թիատիրա են որ ոչ ունին զուսմունս զայս և ոչ գիտացին զխորհուրդս սատանայի որպէս ասեն։ ոչ արկանեմ ՚ի ձեզ ուրիշ ինչ բայց միայն զոր ունիք պահեցէք մինչև եկից։ և որ յաղթէ և պահէ զգործս իմ մինչև ՚ի վախճան տացեմ նմա զիշխանութիւն ՚ի վերայ ազգաց։ և հովուեսցէ զնոսա գաւազանաւ երկաթի իբրև զամանս կաւեղէն խորտակեսցի։ որպէս և ես առի ՚ի հաւր իմմէ։ և տացեմ նմա զաստեղն առաւօտու։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Սարդեսի գրեա՛։ այսպէս ասէ որ ունի զեօթն հոգիսն Աստուծոյ և զեօթն աստեղսն։ գիտեմ զգործս քո զի անուն ունիս թէ կենդանի ես և մեռեալ ես։ արի՛ և հաստատեա՛ զմնացեալսն որ մերձ են մեռանել։ զի ոչ գտի զգործս քո լի առաջի Աստուծոյ իմոյ։ յիշեա՛ ուրեմն զոր առեր և լուար և պահեա՛ և ապաշխարեա՛։ եթէ ոչ գամ իբրև զգող և ոչ գիտասցես յո՛ր ժամ գամ առ քեզ։ այլ ունիս զայս ինչ զի ունիս անուանս սակաւս ՚ի Սարդիս որ ոչ պղծեցին զհանդերձս իւրեանց։ և գնասցեն ընդ իս ՚ի սպիտակս զի արժանի են։ որ յաղթէ նոյնպէս պատմուճանաւ սպիտակաւ զգեցուցանիցի։ և ոչ ջնջեցից զանուն նորա ՚ի գրոց կենաց։ և խոստովանեցայց զանուն նորա առաջի հաւր իմոյ և առաջի հրեշտակաց նորա։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Փիլադելփացւոցն գրեա՛։ այսպէս ասէ որ է սուրբ և ճշմարիտ որ ունի զբանալի Դաւթի։ որ բանայ և ոչ ոք գոցանէ։ և գոցէ և ոչ ոք բանայ։ գիտեմ զգործս քո։ ահաւասիկ տուի առաջի քո զդուռն բացեալ զոր ոչ ոք կարէ գոցել զի սակաւ զօրութիւն ունիս և պահեցեր զբանս իմ և ոչ ուրացար զանուն իմ։ ահաւասիկ տամ ՚ի ժողովոյ սատանայի որ կան զվարդապետութիւն նիկողայեցւոցն որ ասեն զանձինս հրեայս և ոչ են։ այլ ստեն։ ահաւասիկ տամ զնոսա զի եկեսցեն և երկիր չինեսցեն առաջի ոտից քոց։ և գիտասցեն եթէ ես սիրեցի զքեզ։ զի պահեցեր զբան համբերութեան իմոյ։ և ես պահեցից զքեզ ՚ի ժամ փորձութեան որ գայ ՚ի վերայ ամենայն տիեզերաց։ փորձել զերկրաւորսն։ արի՛ ուրեմն զոր ունիս պահեա՛ զի մի՛ ոք առցէ զպսակ քո։ որ յաղթէ արասցեմ զնա սիւն ՚ի տաճարի Աստուծոյ իմոյ և ոչ ելցէ անտի այլևս։ և գրեցից ՚ի վերայ նորա զանուն Աստուծոյ իմոյ և զանուն քաղաքի Աստուծոյ իմոյ նորոգ Երուսաղէմի որ իջանէ յերկնից ՚ի Աստուծոյ իմմէ։ և զանուն իմ նորոգ։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։

Եւ հրեշտակին եկեղեցւոյ Լաւդիկիացւոցն գրեա՛։ այսպէս ասէ ամէն որ է հաւատարիմ և ճշմարիտ վկայ որ է սկիզբն արարածոց Աստուծոյ։ գիտեմ զգործս քո զի ոչ ես ցուրտ և ոչ տաք։ օ՛ե թէ ցուրտ էիր կամ տաք։ այլ զի ոչ ես ցուրտ և ոչ տաք այլ կամ ես ՚ի բերանոյ իմոյ սկսայց քեզ փսխել։ զի ասես թէ մեծատուն եմ և հարստացայ և ոչ կարօտ ունիմ ինչ։ և ոչ գիտես թէ դու ես թշուառ և ողորմելի և աղքատ և կոյր և մերկ։ խրատեմ զքեզ գնել յինէն ոսկի կրակեալ զի հարստասցիս և հանդերձս սպիտակս զի զգեցեալ լիցիս և մի՛ երեսցի ամօթ մերկութեան քո։ և օծանիր զաչս քո դեղով զի տեսցես։ ես զորս սիրեմ նոցա յանդիմանեմ և խրատեմ։ նախանձաւոր լեր ուրեմն և ապաշխարեա՛։ ահաւասիկ կայց ՚ի դրան և զարկանեմ։ եթէ ոք լուիցէ ձայնի իմում և բացցէ զդուռն տանն իմոյ մտից առ նա և ընթրեցից ընդ նմա և նա ընդ իս։ որ յաղթէ տացեմ նմա նստել ընդ իս ՚ի գահ իմ։ որպէս և ես յաղթեցի և նստայ ընդ հաւր իմում ՚ի գահ նորա։ որ ունի ականջս լուցէ զոր հոգին ասէ ընդ եկեղեցիսն։

Եւ յետ այսորիկ տեսի և ահաւասիկ դուռն բացեալ յերկինս։ և ձայն առաջին զոր լուայ իբրև փող խօսելով ընդ իս ասէր։ ելի՛ր ՚ի վեր և ցուցից քեզ զոր պիտի լինիցի յետ այսորիկ։ և յանդիման եղէ ես ՚ի հոգի։ և ահաւասիկ աթոռ դրեալ էր յերկինս։ և ՚ի վերայ աթոռոյն նստեալ էր։ և նստողն նման էր տեսլեամբ քարանց յասպեղի և սարդիոնի։ և ծիածան էր շուրջ զաթոռովն նման տեսլեամբ զմրուխտի։ և շուրջ զաթոռովն աթոռք քսան և չորք։ և ՚ի վերայ աթոռոցն նստեալ էին քսան և չորք ծերք զգեցեալք ՚ի սպիտակ հանդերձս։ և ՚ի գլուխս նոցա պսակք ոսկի։ և ՚ի աթոռոյն ելանէին փայլատակունք և ձայնք և որոտմունք։ և եօթն ջահք հրոյ վառեալք առաջի աթոռոյն որ են եօթն հոգիքն Աստուծոյ։ և առաջի աթոռոյն իբրև ծով ապակի նման բիւրեղի։ և ՚ի միջի աթոռոյն և շուրջ զաթոռովն չորք կենդանիք լի աչօք առաջ և յետ։ և առաջին կենդանին նման առիւծու։ և երկրորդ կենդանին նման եզան։ և երրորդ կենդանին երեսս ունէր իբրև զմարդոյ։ և չորրորդ կենդանին նման արծուոյ թռչելոյ։ և չորք կենդանիքն ունէին զվեցական զվեցական թեւս։ և ՚ի ներքուստ լի էին աչօք։ և հանգիստ չունէին ցերեկ և գիշեր ասելով։ Սո՛ւրբ սո՛ւրբ սո՛ւրբ Տէր Ա՛ստուած Ամենակալ որ էր և որ է և որ գայ։ և յորժամ տան կենդանիքն փառս և պատիւ և շնորհակալութիւն նստողին յաթոռոյն որ կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից։ անկանին քսան և չորք ծերքն առաջի նստողին յաթոռոյն և երկրպագանեն կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից։ և արկանեն զպսակս իւրեանց առաջի աթոռոյն ասելով։ արժան ես Տէր ընդունել զփառս և զպատիւ և զզօրութիւն։ զի դու ստեղծեր զամենայն և վասն կամաց քոց էին և ստեղծան։

Եւ տեսի ՚ի ձախ աջոյ նստողին յաթոռոյն գիրս գրեալ ներքուստ և արտաքուստ կնքեալ կնիքս եօթն։ և տեսի զհրեշտակ զօրաւոր քարոզեալ բարձրաձայն ասելով։ ո՞վ է արժան բանալ զգիրսն և զկնիքսն նոցա։ և ոչ ոք կարէր ոչ յերկինս և ոչ ՚ի վերայ երկրի և ոչ ներքոյ երկրի բանալ զգիրսն և նայել ՚ի նոսա։ և ես լայի բազում որ ոչ գտաւ արժան բանալ զգիրսն և նայել ՚ի նոսա։ և ասէ ՚ի ցաւոց իմոց մի՛ լար։ ահաւասիկ յաղթեաց առիւծն որ է ՚ի ցեղէ յուդայ արմատ դաւթի բանալ զգիրսն և զեօթն կնիքսն նոցա։ և ես նայեցայ և ահաւասիկ ՚ի մէջ աթոռոյն և չորից կենդանեացն և ՚ի մէջ ծերոցն գառն կայր իբրև սպանեալ։ ունէր զեօթն եղջիւրս և զեօթն աչս որ են եօթն հոգիքն Աստուծոյ առաքեալք յամենայն երկիր։ և եկն և առ զգիրսն ՚ի ձախ աջոյ նստողին յաթոռոյն։ և յորժամ առ զգիրսն չորք կենդանիքն և քսան և չորք ծերքն անկան առաջի գառինն ունելով իւրաքանչիւր քնարս և ոսկի բաժակս լի անուշահոտութեամբ որ են աղօթք սրբոցն։ և երգէին երգ նոր ասելով։ արժան ես առնել զգիրսն և բանալ զկնիքսն նոցա։ զի սպանեալ էիր և արեամբ քով գնեցեր մեզ Ա՛ստուծոյ յամենայն ազգաց և լեզուաց և ժողովրդոց և ազգաց։ և արարեր զմեզ Ա՛ստուծոյ մերոյ թագաւորութիւն և քահանայս։ և թագաւորեսցուք ՚ի վերայ երկրի։ և տեսի և լուայ ձայն հրեշտակաց բազմաց շուրջ զաթոռովն և զկենդանեացն և զծերոցն։ և էր թիւ նոցա բիւրք բիւրուց և հազարք հազարաց ասելով բարձրաձայն։ արժան է գառինն սպանեալ ընդունել զզօրութիւն և զհարստութիւն և զիմաստութիւն և զպատիւ և զփառս և զօրհնութիւն։ և զամենայն արարածս որ ՚ի երկինս և ՚ի վերայ երկրի և ներքոյ երկրի և ՚ի ծովուն և զամենայն որ ՚ի նոսա էին լսէի ասելով։ նստողին յաթոռոյն և գառինն օրհնութիւն և պատիւ և փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ և չորք կենդանիքն ասէին ամէն։ և քսան և չորք ծերքն անկեալ երկրպագանէին կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից։

Եւ տեսի յորժամ բացաւ գառինն զմի ՚ի կնիքսն եօթանց և լուայ զմի ՚ի չորից կենդանեացն ասելով իբրև ձայն որոտման։ եկ՛ և տես։ և ահաւասիկ ձի սպիտակ և որ նստէր ՚ի վերայ նորա ունէր աղեղն և տրվեցաւ նմա պսակ և ել յաղթող և զի յաղթեսցէ։ և յորժամ բացաւ զերկրորդ կնիքն լուայ զերկրորդ կենդանին ասելով։ եկ՛ և տես։ և ահաւասիկ ձի կարմիր և որ նստէր ՚ի վերայ նորա տրվեցաւ նմա առնուլ զխաղաղութիւն յերկրէ և զի սպանանիցեն զմիմեանս։ և տրվեցաւ նմա սուր մեծ։ և յորժամ բացաւ զերրորդ կնիքն լուայ զերրորդ կենդանին ասելով։ եկ՛ և տես։ և ահաւասիկ ձի սեւ և որ նստէր ՚ի վերայ նորա ունէր կշիռս ՚ի ձեռին իւրում։ և լուայ իբրև ձայն ՚ի մէջ չորից կենդանեացն ասելով։ քանակ ցորենոյ դահեկանաւ և երեք քանակ գարւոյ դահեկանաւ։ և զձէթ և զգինի մի՛ վնասեր։ և յորժամ բացաւ զչորրորդ կնիքն լուայ զձայն չորրորդ կենդանին ասելով։ եկ՛ և տես։ և ահաւասիկ ձի դեղին և որ նստէր ՚ի վերայ նորա անուն նորա մահ և դժոխք հետեւէին նմա։ և տրվեցաւ նոցա իշխանութիւն ՚ի չորրորդ մասն երկրի սրով և սովով և մահուամբ և գազանօք երկրի։ և յորժամ բացաւ զհինգերորդ կնիքն տեսի ՚ի տակ սեղանոյն զանձինս սպանելոցն վասն բանի Աստուծոյ և վասն վկայութեան զոր ունէին։ և աղաղակէին բարձրաձայն ասելով։ մինչև յե՞րբ Տէր սո՛ւրբ և ճշմարիտ մի՞ դատիս և մի՞ վրէժխնդրես զարիւն մեր ՚ի բնակչաց երկրի։ և տրվեցան նոցա զգեստք սպիտակք և ասացաւ նոցա զի հանգիստ առցեն մինչև լցցին և ընկերք նոցա ծառայք և եղբարք նոցա որ պիտի սպանանիցին իբրև և նոքա։ և տեսի յորժամ բացաւ զվեցերորդ կնիքն և ահաւասիկ երկրաշարժ մեծ եղև և արեգակն եղև սեւ իբրև զտիկն մազեայ և լուսին եղև իբրև զարիւն։ և աստեղք երկնից անկան ՚ի վերայ երկրի իբրև թզենի ընկենու զանհասս իւր յորժամ ՚ի հողմոյ սասանի։ և երկինք հեռացան իբրև մագաղաթ որ փաթթի։ և ամենայն լերինք և կղզիք ՚ի տեղեաց իւրեանց շարժեցան։ և թագաւորք երկրի և մեծամեծք և հարուստք և զօրավարք և հզօրք և ամենայն ծառայ և ազատ ծածկեցան ՚ի քարանձաւս և ՚ի ժայռս լերանց։ և ասեն լերանցն և ժայռոցն։ անկարո՛ղ լերուք ՚ի վերայ մեր և ծածկեցէ՛ք զմեզ յերեսաց նստողին յաթոռոյն և ՚ի բարկութենէ գառինն։ զի եկն աւուր մեծի բարկութեան նորա և ո՞վ կարէ կալ։

Եւ յետ այսորիկ տեսի չորս հրեշտակս կանգնեալս ՚ի չորս կողմանս երկրի։ որ կալեալ էին զչորս հողմս երկրի զի մի՛ հողմ փչիցէ ՚ի վերայ երկրի և ՚ի ծովուն և ՚ի վերայ ամենայն ծառոց։ և տեսի զհրեշտակ այլ որ ելանէր յարեւելից կողմանէ ունելով զնշան Աստուծոյ կենդանւոյ։ և աղաղակեաց ձայնիւ մեծաւ առ չորս հրեշտակսն որոց տրվեցաւ նոցա վնասել զերկիր և զծով։ և ասէ մի՛ վնասէք զերկիր և զծով և ոչ զծառս մինչև կնքեսցուք զծառայս Աստուծոյ մերոյ ՚ի ճակատս իւրեանց։ և լուայ զթիւ կնքելոցն հարիւր քառասուն և չորք հազարք կնքեալք ՚ի ամենայն ազգաց որդւոց իսրայէլի։ ՚ի ցեղէ յուդայ տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ ռուբինի տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ գադայ տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ ասերի տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ նեփթաղիմայ տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ մանասէի տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ սիմէոնի տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ ղեւեայ տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ իսաքարայ տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ զաբուղոնի տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ յովսեփայ տասն և երկու հազարք կնքեալք։ ՚ի ցեղէ բենիամինի տասն և երկու հազարք կնքեալք։

Եւ յետ այսորիկ տեսի և ահաւասիկ բազմութիւն մեծ զոր ոչ ոք կարէր համրել ՚ի ամենայն ազգաց և ցեղից և ժողովրդոց և լեզուաց։ որ կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառինն զգեցեալք ՚ի սպիտակ հանդերձս և արմաւենիք ՚ի ձեռս իւրեանց։ և աղաղակէին ձայնիւ մեծաւ ասելով։ փրկութիւն Ա՛ստուծոյ մերոյ որ նստի յաթոռոյն և գառինն։ և ամենայն հրեշտակք կային շուրջ զաթոռովն և զծերոցն և զչորից կենդանեացն։ և անկան առաջի աթոռոյն ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց և երկրպագին Ա՛ստուծոյ ասելով։ ամէն օրհնութիւն և փառք և իմաստութիւն և շնորհակալութիւն և պատիւ և զօրութիւն և զօրութիւն Ա՛ստուծոյ մերոյ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։ և պատասխանի ետ մի ՚ի ծերոցն և ասէ ցիս։ ասա՛ ինձ ովքե՞ր են և ուստի՞ եկին։ և ասեմ ցնա։ տէր իմ դու գիտես։ և ասէ ցիս։ սոքա են որ եկին ՚ի նեղութենէ մեծէ և լուացին զհանդերձս իւրեանց և սպիտակեցուցին զնոսա յարեան գառինն։ վասն այսորիկ են առաջի աթոռոյն Ա՛ստուծոյ և ծառայեն նմա ցերեկ և գիշեր ՚ի տաճարի նորա։ և նստողն յաթոռոյն բնակեսցէ ՚ի վերայ նոցա։ և ոչ քաղցցեն և ոչ ծարաւեսցին ևս յաւիտեան։ և ոչ անկանիցի ՚ի վերայ նոցա արեւ և ոչ ամենայն տապ։ զի գառինն որ է ՚ի մէջ աթոռոյն հովուեսցէ զնոսա և առաքեսցէ զնոսա ՚ի կենդանի աղբերս ջուրց։ և սրբեսցէ Ա՛ստուած զամենայն արտասուս ՚ի աչաց նոցա։

Եւ յորժամ բացաւ զեօթներորդ կնիքն եղև լռութիւն ՚ի յերկինս իբրև կէս ժամու։ և տեսի զեօթն հրեշտակսն որ կային առաջի Ա՛ստուծոյ և տրվեցան նոցա եօթն փող։ և այլ հրեշտակ եկն և կացաւ առաջի սեղանոյն ունելով զկնդիկ ոսկի։ և տրվեցան նմա խունկք բազումք զի մատուսցէ զաղօթս սրբոցն ամենայնի ՚ի սեղանոյն ոսկի որ առաջի աթոռոյն։ և ելանէր ծուխ խնկոյ ՚ի ձեռանէ հրեշտակին առաջի Ա՛ստուծոյ ՚ի վերայ սրբոցն։ և առ հրեշտակն զկնդիկն և լցաւ զնա ՚ի հրոյ սեղանոյն և արկ յերկիր։ և եղեն ձայնք և որոտմունք և փայլատակունք և շարժումն մեծ։ և եօթն հրեշտակքն որ ունէին զեօթն փող պատրաստեցան զի հարցեն։ և հարին առաջին հրեշտակն և եղև կարկուտ և հուր խառնեալ արեամբ և արկաւ յերկիր։ և երրորդ մասն երկրի այրեցաւ և երրորդ մասն ծառոց այրեցաւ և ամենայն խոտ կանաչ այրեցաւ։ և հարին երկրորդ հրեշտակն և իբրև լեառն մեծ հրով այրեալ արկաւ յովկիանոս։ և երրորդ մասն ովկիանոսի արիւն եղև։ և երրորդ մասն արարածոց որ ՚ի ծովուն մեռան։ և երրորդ մասն նաւուց կորեան։ և հարին երրորդ հրեշտակն և անկաւ յերկնից աստեղ մեծ այրեալ իբրև զճրագ։ և անկաւ յերրորդ մասն գետոց և ՚ի ջուրսն որ էին աղբերք։ և անուն աստեղին ասի դառնութիւն։ և երրորդ մասն ջուրց դառնացան և բազում մարդիկ մեռան ՚ի ջուրց որ դառնացան։ և հարին չորրորդ հրեշտակն և խաւարեցաւ երրորդ մասն արեգական և երրորդ մասն լուսնի և երրորդ մասն աստեղաց։ և մթացաւ երրորդ մասն նոցա և ոչ երևեցաւ լոյս ՚ի երրորդ մասն աւուր և գիշերի նոյնպէս։ և տեսի և լուայ զհրեշտակ մի թռչեալ ՚ի միջի երկնից ասելով ձայնիւ մեծաւ։ վա՛յ վա՛յ վա՛յ բնակչաց երկրի ՚ի վերայ զանազան ձայնից հարկանելոց երից հրեշտակաց որ ունին զեօթն փող։

Եւ հարին հինգերորդ հրեշտակն և տեսի աստեղ մի անկեալ յերկնից յերկիր։ և տրվեցաւ նմա բանալի հորոյ անդնդոցն։ և բացաւ զհորն անդնդոցն և ելանէր ծուխ ՚ի հորոյն իբրև ծուխ հնոցի մեծի։ և խաւարեցաւ արեգակն և օդ ՚ի ծխոյն հորոյն։ և ՚ի ծխոյն հորոյն ելին մարախք յերկիր և տրվեցաւ նոցա իշխանութիւն որպէս ունին կարողութիւն երկրի ոզնիք։ և ասացաւ նոցա զի մի՛ վնասեսցեն զխոտ երկրի և ոչ զամենայն կանաչ և ոչ զամենայն ծառ։ այլ միայն զմարդիկն որ չունին զկնիքն Ա՛ստուծոյ ՚ի ճակատս իւրեանց։ և տրվեցաւ նոցա զի մի՛ սպանանիցեն զնոսա այլ զի հինգ ամիս տանջեսցին։ և տանջանք նոցա իբրև տանջանք կարիճի յորժամ խայթէ զմարդ։ և յաւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ զմահ և ոչ գտցեն զնա։ և ցանկասցեն մեռանել և փախչի մահ ՚ի նոցանէ։ և նմանութիւն մարախացն նման ձիոց պատրաստեալ ՚ի պատերազմ։ և ՚ի գլուխս նոցա իբրև պսակք նման ոսկւոյ։ և երեսք նոցա իբրև երեսք մարդկան։ և ունէին մազս իբրև մազս կանանց։ և ատամունք նոցա իբրև ատամունք առիւծու։ և ունէին զրահս իբրև զրահս երկաթի։ և ձայն թեւոց նոցա իբրև ձայն կառաց ձիոց բազմաց վազելոց ՚ի պատերազմ։ և ունէին պոչս նման կարիճի և խայթ ՚ի պոչս իւրեանց։ և իշխանութիւն նոցա վնասել զմարդիկ հինգ ամիս։ և ունէին թագաւոր ՚ի վերայ իւրեանց զհրեշտակ անդնդոցն որոյ անուն ՚ի եբրայեցի ասի Աբադոն և ՚ի յունաց անուն ունի Ապողիոն։ մեկ վայն անցաւ և ահաւասիկ գան դեռ երկու վայք յետ այսորիկ։

Եւ հարին վեցերորդ հրեշտակն և լուայ ձայն մի ՚ի չորից եղջիւրաց սեղանոյն ոսկւոյ որ առաջի Ա՛ստուծոյ։ որ ասէր վեցերորդ հրեշտակին որ ունէր զեօթն փող։ արձակեա՛ զչորս հրեշտակսն որ կապեալ են ՚ի գետն մեծ Եփրատ։ և արձակեցան չորք հրեշտակքն որ պատրաստեալ էին ՚ի ժամ և ՚ի տարի և ՚ի ամիս և ՚ի աւուր սպանանել զերրորդ մասն մարդկան։ և թիւ հեծելոցն զօրուց երկու բիւրք բիւրուց։ և լուայ զթիւ նոցա։ և տեսի զձիսն ՚ի տեսլեան և զհեծեալսն որ

Եւ է՛ն դրոշնաւոր էմ պետի եօթնին ձրագարան ոսկի ։
Եւ է՛ն ինչ ձրիգրուածն նման որդւոյ։Յայտ. 1. 12։

Եւ ահա սիրուս յերկինս. եւ ծիածան շուրջ զա-
ռուսին նման պեսպեան ։ Յայտ. 4. 2։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՕՀԱՆՆՈՒ

Գլուխ Ա՛ասջնորդ։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ
Յիսուսի Քրիստոսի
Ա՛ստուած ցուցանել ծառայից
իւրոց՝ որ լինել-
լոց են վաղվաղակի։ Եւ նշանակեաց
առաքելով՝ ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ,
առ յօհաննէս ծառայ իւր։ * Որ վկայ 2
եաց զբանին Ա՛ստուծոյ, եւ զվկայու-
թիւն Յիսուսի Քրիստոսի՝ զոր ետես. եւ որ էր. եւ որ լինել-
լոցն էր յետ այնորիկ ։ * Երանի՝ որ 3
ընթեռնու զբանս մարգարէութեա
այսորիկ ։ եւ որ լսէ՝ եւ պահէ՝ զորինչ
՝ի նմա գրեալ է. զի ժամանակս մեր
ձեալ է։ * Յօհաննէս առ եօթն եկե- 4
ղեցիս՝ որք են յասիա ։ շնորհք ընդ
|| Լուկ. ձեզ եւ խաղաղութիւն. || յԱստուծոյ, եւ որ էն.
3. 14. եւ որ գալոցն է, եւ յեօթնից հոգւոցն ը-

ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ԲՈՒԿՏԱԼՈՅՆ

րութիւն որ է առաջի աթոռոյն իւրոյ ։
5 * Եւ՝ ի Յիսուսէ Քրիստոսէ վկայ- || ա. Յովհ.
էն ։ || որ է անդրանիկ մեռելոց. եւ իշ- 1. 5.
խան թագաւորութեց երկրի։ որ սի- Ես. 20.
րեացն զմեզ. եւ ելոյծ զկապանս մեղաց 6 եւ լուա-
մերոց || արեամբն իւրով ։ * Եւ՝ արար զնե՛ի ե-
զմեզ թագաւորս եւ քահանայս Ա՛ստ ղոյ Հրոյ
Հօր իւրոյ. նմա փառք՝ եւ զօրութի՛ սրեամբ.
յաւիտեանս յաւիտենից ։ Ա՛մէն։ Կողոս.
7 * || Ա՛հաւասիկ գալոց է ընդ ամպս 1. 18.
երկնից ։ եւ տեսցեն զնա ամ աչք. եւ || Ա՛ստ.
որք խոցեցին զնա։ եւ կոծեսցին՝ ի վե՛ր նո՛ր 9. 14.
ամ ազգք երկրի։ Ա՛յո՛. Ա՛մէն։ 1. Պետ.
8 *|| Ես եմ ա եւ ω, առաջին եւ վերջին, 1. 19.
ասէ Տէր Ա՛ստ. որ էն, եւ որ է՝ եւ որ գա 1. Յով.
լոցն է՝ Տէր ամենակալ։* Ես յօհաննէս 1. 7.
եղբայր ձեր, եւ հաւասարակից վշտաց՝ || Ա՛ստ.
եւ արքայութե, եւ համբերութե՛ ի Քրի՛ս 3. 13.
Յի։ եղէ ես՝ ի կղզիս՝ որ կոչի պատ- || Ա՛ստ.
մոս, վա՛ր բանին Ա՛ստ՝ եւ վկայութե Յի՛ 24. 30.
10 Քրի։ * Եւ՛ եղէ յինս հոգի յաւուր կիւր Յեսայ.
ակի ։ եւ լուայ զկնի իմ զձայն մեծ 14.
11 իբրեւ զփող՝ ասելով։ * Զոր տեսա || Ա՛ստ.
Ընդ՝ 44. 6.

8 է՝ ի մէջ գրեալն Ա.Յ ։ * Նմ առ
Հրեշտակն զիւռնայեւոց եկեղեցւոյն
գրեա. այսպէս ասէ ամակիզքն, և ան առաջին,
վախճանն. որ եղև մեռեալ՝ և կեն- և վերջին
9 դանացաւ ։ * Ցեսի զգործս քո՝ և զնե
ղութիւն՝ և զաղքատութիւն. այլ աղքա- այլ ինչ-
տութիւն քո մեծութիւն եղիցի՝ և հայ- նաւ ես ։
հոյիս յայնցանէ՝ որք ասեն զինքեանս և հայ-
հրեայս գոլ՝ և ոչ են. այլ են ժողովք հոյիս
10 սատանայի ։ * Ի երկնչիլ՝ վասն որոյ
կամիս չարչարիլ. ահա հանդերձեալ
է բանսարկուն արկանել՝ ի ձեզնջ՝ ի
բանտ. զի փորձիցիք. և ունիցիք զնե
ղութիւն աւուրս տասն ։ լեր հաւատա-
րիմ մինչև ի մահ. և տայ քեզ զպսակն
11 կենաց ։ * Որ ունի ականջս՝ լսիցէ
զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս . որ
յաղթէ՝ ոչ անհրաւէր յերկրորդ մահ ոչ ինչ-
12 ումանէն ։ * Եւ առ հրեշտակն՝ որ ի պեցի
պերգամոյ եկեղեցւոյն, գրեա. այսմ
ասէ՝ որ ունի զսուր երկսայրի սրեալ
13 * Ցեսի զգործս քո՝ զի բնակեալ ես՝
ուր աթոռն է սատանայի. և ունիս զա
նուն իմ, և ոչ ուրացար զհաւատս իմ
յաւուր յորում անթիպաս վկայն իմ
հաւատարիմ եղև . (զի վկայ է իմ
հաւատարիմ ամենայն հաւատացեալ)
որ սպանաւ ի ձեզնջ՝ ուր սատանայ է
14 բնակեալ ։ * Այլ ունիմ ասել առ այլ ոմանք
քեզ սակաւ . զի կայ առ քեզ վարդա ընդդէմ
պետութեան ‖ բաղաամայ՝ որ ուսոյց զբա ի՛ել առ-
ղակ դնել զգայթագղութեան առաջի նաւ
որդւոցն Իսրայէլ՝ ‖ ուտել նոցա զզոհեալ՝ ‖ Ա.ուռց.
15 և պոռնկիլ ։ * Այսպէս և դու ունիս 24.3. և
զվարդապետութիւն նիկոլայեցեայց՝ 25.2.
16 զոր ես ատեմ ։ * Ապրի՛ ապաշխարեա
ապա թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի. և պա
տերազմեցայց ընդ նմա սրով բերանոյ
17 իմով ։ * Որ ունի ականջս, լսիցէ զինչ
Հոգին ասէ առ եկեղեցիս ։ որ յաղ
թէ, տայ նմա ուտել ի մանանայէն
թաքուցելոյ. և տայ նմա զգիրն սրբու
թեան ։ և գրեալ անուն նոր ի գիրն. զոր
ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն որ առնու ։
18 * Եւ առ հրեշտակն ։ որ ի Թիւատիրոյ
եկեղեցին՝ գրեա. այսպէս ասէ Որդին
Ա.Յ . որոյ աչք են իբրև զբոց հրոյ. և
19 ոտք նորին նմանին պղնձի ծխելոյ ։ * Ցեսի
զգործս քո՝ և զսէր՝ և զհաւատ՝ և զպաշ
տօն քո համբերութիւն՝ զի բազում է
վաստակ քո վերջինն քան զառաջինն՝ այլ ոմանք
20 * Այլ ասեմ առ քեզ բազում՝ զի թո ընդդէմ
ղեր զկինն զեզաբէլ՝ . որ ասէր զինքն ի՛ել առ-
մարգարէ. և ուսուցանէր զմոլորութիւն, նաւ .
† զծառայս իմ, պոռնկիլ՝ և ուտել զզո † և պատ
21 հեալ ։ * Եւ ետու նոցա ժամանակ բեր
ապաշխարել զպոռնկութիւն իւրեանց՝ † ի՛նդոն
22 և ոչ ապաշխարեցին † ։ * Հաւաստիկ ինոնէ
Ggggggg 2 ես իրեանց.

նեաղ՝ գրեա՝ ի դիւրս ։ և տուր ոտանիլ
21.6. և առ եօթն եկեղեցիսն՝ որք են յասիայ.
22. 13. յեփեսոս. և՝ ի զմիւռնիայ. ՝ի պերգա
մոն. և՝ ի Թիւատիր. և՝ ի սարդիկիայ.
և՝ ի փիլադեղփիայ. և՝ ի լաւոդեկիայ ։
12 * Եւ զարձայ ես տեսանել զձայնն, որ
խօսեր ընդ իս ։ և՝ ի գառնանալն իմ տեսի
եօթն ձրագարան ոսկի ։ * Եւ՝ ի մէջ 13
ձրագարանացն նման որդւոյ մարդոյ՝
զգեցեալ պատմուճան ։ և գօտեւորեալ
առ ստեամբքն գօտի ոսկեղէն ։ * Եւ 14
գլուխ նորա և հեր սպի զասր սպիտակ՝ և
սպի զձիւն ։ և աչք նր սպի զբոց հրոյ ։
* Եւ ոտք նորա նման պղնձի ծխելոյ 15
՝ի մէջ հնոցի հրաշէկ ։ և ձայն նր իբրև
զձայն ջուրց բազմաց ։ * Եւ ունէր 16
յաջ իւր աստեղս եօթն ։ և՝ ի բերա
նոյ նր սուր երկսայրի սրեալ ելանէր ։
և երեսք նորա իբրև զարեգական ճա
ռագայթեալ երևիր ։ * Իբրև տեսի 17
զնա՝ անկայ առ ոտս նր սպի զմեռեալ ։
և եդ՝ ի վերայ իմ զաջ իւր՝ և ասէ. մի՛
1 Ասայ. երկնչիր ։ ‖ ես եմ սկիզբն . և ես եմ
41.4. և վախճան ։ * Եւ եմ կեանք՝ և ես եմ, 18
44.6. որ մեռայն ։ և ահաւասիկ կենդանի
եմ յաւիտեանս յաւիտենից և ունիմ
զբանալիս մահու և դժոխոց ։ * Գրեա, 19
զոր տեսանեիդ՝ որ էն . և որ հանդեր
ձեալ է լինիլ յետ այնորիկ ։ * Օխոր- 20
հուրդ եօթն աստեղացն, զորս տեսեր
յաջս իմ, և զեօթն ոսկի ձրագարա-
նացն ։ եօթն աստեղքն՝ եօթն եկեղե
ցեաց հրեշտակքն են ։ և եօթն աշտա
նակքն՝ եօթն եկեղեցիքն են ։

Գլ. Ա.

Հրեշտակն

Ա ռ հրեշտակս եփեսացւոց եկե- 1
ղեցւոյն գրեա՝ այսպէս ասէ, որ
ունի զեօթն աստեղս յաջ իւր . և շրջի
՝ի մէջ աշտանակացն ոսկւոյ ։ * Ցեսի 2
զգործս քո՝ և զվաստակ՝ և զհամբե
րութիւն, և զի ոչ կարես բառնալ չար
չարանս. և փորձեցեր զնոսա, որք ասեն
զանձինս առաքեալս գոլ՝ և ոչ էին . և
գտեր զնոսա սուտս ։ և բարձեր զնոն ։
Եւ ոչ պա *Եւ համբերեցեր և ես անուանն իմոյ՝ և 3
հասեցար՝ աշխատեցար ։ * Այլ սեմ առ քեզ ։ 4
Ա.յլ ոա զի զսէրն քո զառաջինն թողեր ։
նիմ ընդ- * Յիշեա՝ ուստի անկար՝ և ապաշաւ 5
դեմ ի՛ել եա՝ և զառաջին գործսն քո արա ։
ապա թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի՝ և
շարժեցից զաշտանակ քո ՝ի տեղւոջէ
իւրմէ՝ եթէ ոչ ապաշխարեսցես ։
այլ ջայ- *Այդր զայս արա՝ զի ատեսցես զգործսն 6
ոանիս՝ զի որեցեր զարծաթոյն ։ զոր և ես ատեմ ։ * Որ 7
նիկոլայոսի . զոր և ես ատեմ ։ * Որ
ունի ականջս լսելոյ . լսիցէ զինչ ասէ
ղարա- Հոգին առ եկեղեցիս . որ յաղթէ ;
եալս նիդ- տայ նմա ուտել ՝ի փայտէն կենացն՝ որ

ես արկանեմ վնա ՚ի հինոց՝ և զգործա-
կիցս իւր՝ ընդ որս ընացաւ՝ ՚ի նեղու-
թիւն մեծամեծս. եթէ ոչ ապաշխա-
րեսցեն ՚ի գործոց իւրեանց։ * և զորդիս 23
դիս նոցա սպանից մահուամբ։ և ծանիցեն
ամենայն եկեղեցիք՝ ‖ եթէ ես եմ՝ որ
քննեմ երիկամունս և զսիրտս.
և տամ ձեզ իւրաքանչիւր ըստ գոր- 24
ծոց իւրեանց։ * և ասեմ՝ որք
՚ի Թիւատիր էք. և ոչ ունիք զվարդա
պետութիւնս զայս. որք ոչ ծանեայք
զխորհուրդս սատանայի՝ զոր խօսին.
սակայն ոչ արկից ձեզ զայլ ծանրու
թիւն։ * Օդոր ունիք, պահեցէք՝ մինչև 25
ես գամ։ * և որ յաղթէ՝ պահէ զգ 26
գործս իմ մինչև ցվախճան, տաց նմա
զիշխանութիւն ՚ի վերայ ազգաց։
* ‖ և նա հովուեսցէ զնա գաւազանաւ 27
երկաթեայ. և իբրև զանօթ բրտի
փշրեսցէ զնա։ * ‖ որպէս և ես ընկալայ ՚ի 28
Հօրէ իմմէ. և տաց նմա զաստղն ա-
ռաւօտու։ * ‖ որ ունի ականջս լսելոյ՝ 29
լուիցէ զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս։

Գ։ Գ։

Եւ առ հրեշտակ սարդիսեցւոց 1
եկեղեցւոյն գրեա. այսպէս ասէ
որ ունի զեօթն Հոգին Աստ՝ և զեօթն
աստեղս. տեսի զգործս քո՝ զի անուն
կենդանւոյ ունիս՝ և մեռեալ ես։
* ‖ եր արթուն՝ և հաստատեա զայս 2
հեաւն՝ զի հանդերձեալ ես մեռանիլ։
քանզի ոչ գտի զգործս քո կատարեալ
առաջի Աստ։ * ‖ զդեօք յիշեա թէ ո՞ր 3
լուար. և պահեա՝ և ապաշաւեա։
ապա թէ ոչ զուարթանաս՝ ‖ գամ ո՞ր
գող. և ոչ գիք իմանայ ո՛ր գալուստ իմ
առ քեզ։ * ‖ որ ունիս սակաւ մի զանուն 4
սարդիոնացւոցն. որք ոչ աղտեղացու
ցին զհանդերձս իւրեանց. և շրջին ՚ի
սպիտակս՝ որում արժանի եղեն։ * ‖ որ 5
յաղթէ՝ այսպէս զգեցցի սպիտակս. և
ոչ ջնջեսցի անուն նո՛ր ՚ի դպրութենէն
կենացս. և խոստովանեցայց զանուն նո՛ր
առաջի Հօր իմոյ՝ և առաջի հրեշտա-
կաց նո՛ր։ * ‖ որ ունի ականջս՝ լուիցէ 6
զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս։

Եւ առ հրեշտակն եղբայրասիրաց 7
եկեղեցւոյն գրեա. այսպէս ասէ՝ սո՛ն
և Ճշմարիտն. ‖ որ ունի զփականս դա-
ւթի ‖ բանայ՝ և ոչ ոք՝ որ փակէ. փա
կէ, և ոչ ոք՝ որ բանայ։ * Տեսի զգ 8
գործս քո. ահա եդու առաջի քո
զդուռն բացեալ. զոր ոչ ոք կարէ փա-
կել. զի սակաւ ե զօրութի՛ քո. և պա-
հեցեր զբան իմ, և ոչ ուրացար զանուն
իմ։ * ‖ Հաւասիկ տամ՝ քեզ զժողովն 9
սատանայի. որք ասեն զինքեանս հրէ-

այս գոլ՝ և ոչ են՝ այլ սուտն. արարից
զնոսա՝ զի եկեսցեն, և երկիրպագեն
առաջի ոտից քոց. և ծանիցեն, զի ես
սիրեցի զքեզ։ * Օի պահեցեր զբան 10
համբերութե՛ իմոյ. և ես պահեցից
զքեզ ՚ի ժամ փորձութե՛ քոյ. որ հան
դերձեալ է գալ յամենայն տիեզերս.
փորձել զնա՛ք բնակեալս յերեսս երկ
րի։ * ‖ Հա գամ վաղվաղակի. կալ 11
զոր ունիսդ՝ զի մի՛ ոք առցէ զպսակ քո։
* ‖ որ յաղթէ՝ արարից զնա սիւն տաճա 12
րի Աստ իմոյ. և արտաքս այլ մի՛ ևս
ելցէ։ և գրեցից ՚ի վե՛ր նո՛ր զանուն Աստ
իմոյ. և զանուն քաղաքի Աստ իմոյ՝
զնորն Երուսաղէմ. որ իջանէ ՚ից երկնից ՚ի Աստ
Աստ իմմէ. և զանուն իմ՛ նոր։ * ‖ որ ու 13
նի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին
առ եկեղեցիս։ * և առ հրեշտակս հրեշտակն 14
լաւդիկեայ եկեղեցւոյն գրեա. ‖ այս ‖ Յովհան.
պէս ասէ. ամէնն՝ վկայն հաւատարիմ՝ 14.6.
և ճշմարիտ. որ է սկիզբն արարածոց
Աստ։ * Գիտեմ զգործս քո՝ զի ոչ 15
ցուրտ ես՝ և ոչ ջերմ. պարտ եր քեզ
ցուրտ լինել՝ և կամ ջերմ։ * Աստ զու 16
գաղջ ես՝ և ոչ ջերմ, և ոչ ցուրտ։
հանդերձեալ ես փսխել ՚ի բերանոյ
իմմէ։ * Օի ասես. մեծատուն եմ՝ և 17
մեծացայ՝ և ոչ իմիք կարօտիմ. և ոչ
գիտես, եթէ դու ես ողորմելի՝ և
հեզգ՝ և աղքատ. մերկ՝ և կոյր։
* Աստ քո ես խորհրդակից եղեց քեզ. առ 18
գնեա յինէն զոսկի փորձեալ ՚ի հրոյ՝
զի մեծացիս. և հանդերձս սպիտակս
զի զգեցցիս. զի մի՛ երեւեսցի անվայել
լութի մերկութե՛ քոյ. և դիր դեղ ‖ Աքսկ.
յաչս քո՝ զի տեսցես։ * ‖ Ես, զոր սի 19 3.12.
րեմ՝, յանդիմանեմ, և խրատեմ։ Եբեր.
նախանձեա՛յ այժմ, և ապաշխարեա։ 12.6.
* ‖ Հաւասիկ կամ ես առ դուռս քո՝ և 20
բաղխեմ. եթէ ոք լսիցէ ձայնի իմում.
և բանայցէ զդրուռնան, մտից առ նա՝
և ընթրիս արարից առ նա. և նա ընդ
իս։ * ‖ որ յաղթէ՝ տաց նմա նստիլ ընդ 21
իս յաթոռս իմ. որպէս ես յաղթեցի՝
և նստայ յաթոռ Հօր իմոյ։ * ‖ որ ունի 22
ականջս՝ լուիցէ զինչ Հոգին ասէ առ
եկեղեցիս։

Դ։ Դ։

Եւ յետ այսորիկ տեսի, և ահա 1
դրունք երկնից բացեալ էին, և
ձայն փողոյն, զոր լուայ զառաջինն,
խօսեր ընդ իս, և ասեր. ել այսր՝ և
ցուցից քեզ՝ զինչ լինելոց է առ յա-
պայն։ * Եւ վաղվաղակի եղէ ես Հոգ 2
ւով՝ և ահա աթոռ անդ յերկինս։
* Եւ ՚ի վերն աթոռոյն նստեալ՝ նմանու 3
թիւն տեսուն ականց յասպիսոյ՝ և սար
դիո-

Ա՛ծխա դիտնի ։ *Ա՛ն քահանայք չուրջ զա- 4
ծան թառուին ։ նմանք տեսլեան զմրիամի ։
զուրջ և չուրջ զաթառուին աթառք քսան և
չորք ։ և՛ի վե՛ր աթառոյն նստեին երի
ցունք քսան և չորք ։ զգեցեալք հան-
դերձս սպիտակս ։ և՛ի գլուխս իւրե՛ր
պսակս ոսկեղենս ։ *Ա՛ն յաթառոյ ան 5
տի ելանէին փայլատակմունք՝ և ձայնք՝
և որոտմունք ։ և եօթն ջամբարք հրոյ
բորբոքելո՛յ՝ առաջի աթառոյն ։ որք են
եօթն հոգիքն Ա՛Ի ։ *Ա՛ն առաջի ա- 6
թառոյն ծով ապակեղէն, ՚ինմանութ-
ե՛ն սպիտակութե՛ն սառնի ։ և՛ի մէջ
աթառոյն՝ և շուրջ զաթառոյնն չորք
կենդանիք՝ լիք աչօք յետոյ և առաջոյ։
*Ա՛ն եր կենդանին առաջին նման 7
առիւծու ։ և երկրորդ կենդանին
նման զոՀարակի ։ և երրորդ կենդա-
նին ունէր երեսս մարդոյ ։ և չորրորդ
կենդանին նման արծո՛ւոյ թառուելոյ։
*Ա՛ն չորից կենդանեացն եին միոյ միոյ 8
՚ինոցանէ վեց թեւք ։ շուրջ լցեալք
աչօք ։ և ո՛չ հանդչէին՝ ո՛չ զտի՛ս, և ո՛չ
‖ Ղասա- զգիշեր՝ յասելոյ ։ ‖ սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, Տէր
ծ. 3. Ա՛Ծ ամենակալ՝ որ էն ։ և որ ես ։ և որ
գալոց ես ։ *Ա՛ն յորժամ տային կեն 9
դանիքն զպատի՛ւ, և զփառս՝ և զօրհ-
նո՛ւթի՛ն նստելոյն ՚ի վե՛րայ աթառոյն՝ կեն
դանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից ,
*Ա՛նկանէին քսան և չորք երիցունքն՝ 10
առաջի նստելոյն յաթառն ։ և երկիր
պագանէին կենդանւոյն յաւիտեանս
յաւիտենից ։ և դնելով զպսակս իւր-
եանց առաջի աթառոյն՝ ասէին ։
*Ա՛րժան ե՛ քեզ Տէր Ա՛Ծ մե՛ր՝ առնուլ 11
զփառս՝ և զպատի՛ւ, և զզօրութի՛ն ։ զի
դու ստացար զնի՛մ ։ և՛ի քո կամիլդ
ստեղծան ։ և կան հաստատունք։

Գ԰Լ։ Ե։

Ա՛ն տեսի յաջոյ ձեռինն, որ նստեր 1
յաթառն, զի ունէր գիրք՝ գրեալ
ներքոյ և արտաքոյ ։ կնքեալ եօթն
կնքո՛վ ։ *Ա՛ն տեսի զհրեշտակ մի զո- 2
բաւո՛ր՝ զի քարոզէր ձայնի՛ մեծա՛ւ և
ասէր ։ ո՛վ է արժանի բանալ զգիրքդ՝
և լուծանել զկնիք դորա ։ *Ա՛ն ո՛չոք 3
կարէր՝ ո՛չ յերկինս, և ո՛չ յերկրի՝ և ո՛չ
՚ինեերքոյ երկրի՝ բանալ զգիրն, և ո՛չ
եմ ես ող նայիլ՚ինա ։ *Ա՛ն ողբայի՛ն բազումք՝ 4
բայն բա զի ոչոք գտաւ արժանի բանալ զգիրն,
ղամ ։ և ընթեռնուլ զինա. կի՛ տեսանել զնա ։
ասէ ցնե՝ *Ա՛ն միոմն յերիցանցն ասէ ։ մի՛ ող 5
զի՛ ող- բայք ։ ահաւասիկ յաղթեաց առիւծն
բար ։ յազգէն յուդայ, յարմատոյն դաւթի,
բանալ զգիրսն՝ և զեօթն կնիքսն նո՛ր ։
*Ա՛ն ՚ի մէջ աթառոյն և չորից կենդա- 6
նեացն՝ և ՚ի մէջ երիցանցն դառն կայր

զկենալ։ որոյ եր եօթն եղջիւրս ։ և
եօթն աչս ։ որք են եօթն հոգիք Ա՛Ի ,
առաքեալք ընդ ամենայն երկիր ։
*Ա՛ն եկն՝ և կալաւ յաջոյ ձեռանէ նո՛ր և էառ 7
որ նստէր՚ի վե՛ր աթառոյն ։ *Ա՛ն յոր յաջոյ չե
ժամ էառ զգիրսն, չորք կենդանիքն, ասանէ նա
և քսան և չորք երիցունքն անկանէին պողին յա
առաջի գառինն ։ և ունէին իւրաքան ԲառնԷ
չիւր զքնար, և զբաւրվառ ոսկի լի խընն ՊՀէրն ։
կով ։ որք են աղօթք սրբոցն ։ *Ա՛ն օրհ Ա՛ յոր-
նէին զերգս նորս ։ և ասէին ։ արժանի ժամ եԷոյ
ես առնուլ զգիրսդ՝ և բանալ զկնիքս ՊՀէրն
դորա ։ զի զնա՛ր՝ և գնեցեր զմե՛զ Ա՛Ի
արեամբ քով , յամենայն աղգաց՝ և՛ի
լեզուաց՝ և՛ի ժողովրդոց հեթանո-
սաց ։ *Ա՛ն արարեր Ա՛Ի մերոյ քա- 10
հանայս՝ և թագաւորս՝ թագաւորել
՚ի վերայ երկրի ։ *Ա՛ն տեսի , և լսեայ 11
զձայն հրեշտակաց բազմաց՝ որք կային
շուրջ զաթառոյնն , և զչորիւք կենդա-
նեօքն , և զքահանայիւքն ։ և եր թի՛ւ
նո՛ր՝ ‖ բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հա- ‖ Գաո՛ն.
զարաց ։ *Ո՛ղք ասէին ձայնի՛ւ մեծա՛ւ ։ 7.10.
արժանի է գառնդ զենեալ առնուլ
զմեծութի՛ն , † և զնմանաւթի՛ն , և զզո † և պա՛ծ
րութի՛ն , և զպատի՛ւ , և զփառս , և զօրհ ութի՛ն ,
նութի՛ն ։ *Ա՛ն զամ արարածք՝ որք են 13
յերկինս և յերկրի՛ և որք ՚ի ծովու՛ և
որք ՚ինոսա ։ լսէայ՝ որք ասէին ձայնի՛ւ
մեծա՛ւ ։ որ նստի յաթառն՝ և գառն
օրհնեալ՝ բարձրացեալ՝ և փառաւո- 14
րեալ՝ յաւիտեանս յաւիտենից ։ *Ա՛ն
չորք կենդանիքն ասէին ։ ամէն ։ և
քսան և չորք երիցունքն անկանէին
առաջի նո՛ր՝ և երկիրպագանէին կեն-
դանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից ։

Գ԰Լ։ Զ։

Ա՛ն տեսի, զի եբաց զմինն ՚ի կնիքսոյն։ եբաց
և լսէայ ՚ի միոյ ՚ի չորից կենդա- գառն
նեացն իբրև ձայն որոտման՝ զի ասէր՝ ղմին
*Ա՛ն եկն՝ և կալաւ յաջոյ ձեռանէ նո՛ր և էառ 7
որ նստի՛ր ՚ի վե՛ր աթառոյն ։ *Ա՛ն յոր յաջոյ չե
ժամ էառ զգիրսն, չորք կենդանիքն, ասանէ նա
և քսան և չորք երիցունքն անկանէին պողին յա
առաջի գառինն ։ և ունէին իւրաքան Բառն
չիւր զքնար, և զբաւրվառ ոսկի լի խընն ՊՀէրն ։
կով ։ որք են աղօթք սրբոցն ։ *Ա՛ն օրհ Ա՛ յոր-
նէին զերգս նորս ։ և ասէին ։ արժանի ժամ եԷոյ
ես առնուլ զգիրսդ՝ և բանալ զկնիքս ՊՀէրն
դորա ։ զի զնա՛ր՝ և գնեցեր զմե՛զ Ա՛Ի
արեամբ քով , յամենայն աղգաց՝ և՛ի
լեզուաց՝ և՛ի ժողովրդոց հեթանո-
սաց ։ *Ա՛ն արարեր Ա՛Ի մերոյ քա- 10
հանայս՝ և թագաւորս՝ թագաւորել
՚ի վերայ երկրի ։ *Ա՛ն տեսի , և լսէայ 11
զձայն հրեշտակաց բազմաց՝ որք կային
շուրջ զաթառոյնն , և զչորիւք կենդա-
նեօքն , և զքահանայիւքն ։ և եր թի՛ւ
նո՛ր՝ ‖ բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հա- ‖ Գաո՛ն.
զարաց ։ *Ո՛ղք ասէին ձայնի՛ւ մեծա՛ւ ։ 7.10.
արժանի է գառնդ զենեալ առնուլ
զմեծութի՛ն , † և զնմանաւթի՛ն , և զզո † և պա՛ծ
րութի՛ն , և զպատի՛ւ , և զփառս , և զօրհ ութի՛ն ,
նութի՛ն ։ *Ա՛ն զամ արարածք՝ որք են 13
յերկինս և յերկրի՛ և որք ՚ի ծովու՛ և
որք ՚ինոսա ։ լսէայ՝ որք ասէին ձայնի՛ւ
մեծա՛ւ ։ որ նստի յաթառն՝ և գառն
օրհնեալ՝ բարձրացեալ՝ և փառաւո- 14
րեալ՝ յաւիտեանս յաւիտենից ։ *Ա՛ն
չորք կենդանիքն ասէին ։ ամէն ։ և
քսան և չորք երիցունքն անկանէին
առաջի նո՛ր՝ և երկիրպագանէին կեն-
դանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից ։

Գ԰Լ։ Է։

Ա՛ն տեսի զչորեքին հրեշտակսն՝ 1
կանգնեալ ՚ի չորից կողմանց երկրի ,
կալեալ զչորս հողմս երկրի՝ զի մի՛
հողմ մի՛ փչիցէ ՚ի վերայ երկրի՝ և
ո՛չ ՚ի ծովու՝ և ո՛չ ՚ի վերայ որ և իցէ
ծառոյ ։ *Ա՛ն տեսի զհրեշտակ մի զո- 2
բաւո՛ր՝ զի ելանէր յարեւելից՝ ունէր
զկնիք Ա՛Ի կենդանւոյ ։ և գոչեաց
ձայնի՛ւ մեծա՛ւ զչորեքին հրեշտակսն՝
որոց տուեալ էր նոցա՝ ապականել
զերկիր և զծով ։ *Ա՛ն ասէր՝ մի՛ 3
ապականէք զերկիր՝ և զծով՝ և զտունկս՝
մինչև կնքեսցուք զծառայս Ա՛Ի մերոյ
՚ի ճակատս իւրեանց ։ *Ա՛ն լուայ 4
զթիւ կնքելոցն ։ հարիւր քառասուն և
չորք հազարք կնքեալք ՚ի ցեղէ ամե-
նայն որդւոց իսրայէլի ։ *Ա՛ն յոր- 5
դւոց յուդայ տասն և երկու հազարք
կնքեալք ։ յորդւոց ռուբինի տասն և
երկու հազարք կնքեալք ։ յորդւոց գա-
դայ տասն և երկու հազարք կնքեալք ։
*Ա՛ն յորդւոց ասերի տասն և երկու 6
հազարք կնքեալք ։ յորդւոց նեփթաղի
տասն և երկու հազարք կնքեալք ։ յոր-
դւոց մանասէի տասն և երկու հազարք
կնքեալք ։ *Ա՛ն յորդւոց շմաւոնի 7
տասն և երկու հազարք կնքեալք ։ յոր-
դւոց լեւեայ տասն և երկու հազարք
կնքեալք ։ յորդւոց իսաքարայ տասն
և երկու հազարք կնքեալք ։ *Ա՛ն յոր- 8
դւոց զաբուղոնի տասն և երկու հազարք
կնքեալք ։ յորդւոց յովսէփայ տասն
և երկու հազարք կնքեալք ։ յորդւոց
բենիամինի տասն և երկու հազարք
կնքեալք ։ *Ա՛ն զամ տեսի բազմու- 9
թիւն մեծ՝ զոր ոչ ոք կարէր համարել՝
յամենայն ազգաց՝ և ցեղից՝ և ժողո-
վրդոց՝ և լեզուաց ։ կային առաջի աթա-
ռոյնն՝ և առաջի գառնն՝ զգեցեալք
հանդերձս սպիտակս ։ և արմաւենիս
՚ի ձեռս իւրեանց ։ *Ա՛ն աղաղակէին 10
ձայնի՛ւ մեծա՛ւ՝ և ասէին ։ փրկու-
թի՛ւն Ա՛Ի մերոյ՝ որ նստի յաթառն՝
և գառին ։ *Ա՛ն զամ հրեշտակքն 11
կային շուրջ զաթառոյնն՝ և զծերսն՝
և զչորս կենդանիսն ։ և անկան առաջի
աթառոյնն՝ երեսօք իւրեանց ։ և երկիր-
պագին Ա՛Ի ։ *Ա՛ն ասէին ։ ամէն ։ 12
օրհնութի՛ւն՝ և լոյս՝ և իմաստութի՛ւն՝
և շնորհք՝ և պատի՛ւ՝ և զօրութի՛ւն՝
և զօրութի՛ւն Ա՛Ի մերոյ յաւիտեանս
յաւիտենից ։ ամէն ։ *Ա՛ն պատաս- 13
խանի ետ մի ՚ի ծերոցն՝ և ասէ ցիս ։
ո՛վքե՛ր են սոքա՝ զգեցեալք հանդեր-
ձս սպիտակս՝ և ուստի՛ եկին ։ *Ա՛ն 14
ասացի ցնա ։ տէ՛ր իմ՝ դու գիտես ։
և ասէ ցիս ։ սոքա են՝ որ եկին ՚ի նե-
ղութենէ մեծէ ։ և լուացին զհանդեր-
ձս իւրեանց՝ և սպիտակեցուցին զնո-
սա յարեան գառին ։ *Ա՛ն վասն այ- 15
սորիկ են առաջի աթառոյն Ա՛Ի ։ և
պաշտեն զնա ցերեկս և ցգիշեր ՚ի տա-
ճարի նորա ։ և որ նստի՛ր ՚ի վե՛ր աթա-
ռոյնն՝ բնակեսցէ ՚ի վերայ նոցա ։
*Ա՛ն ո՛չ սովիցին այլ ևս՝ և ո՛չ ծա- 16
րաւիցին այլ ևս ։ և ո՛չ անկանիցի ՚ի
վերայ նոցա արև՝ և ո՛չ ամենայն տա-
քութիւն ։ *Ա՛ն գառն որ է ՚ի մէջ 17
աթառոյնն՝ հովիւ լիցի նոցա ։ և առա-
ջնորդեսցէ զնոսա ՚ի կենդանի աղբիւրս
ջուրց ։ և սրբեսցէ Ա՛Ի զամենայն ար-
տասուս ՚ի նոցանէ ։

Գ԰Լ։ Ը։

Ա՛ն եբաց զկնիքն եւթներորդ ։ եբաց
եղև լռութիւն ՚ի երկինս իբրև կէս ժամ ։ գառն
*Ա՛ն եւթն հրեշտակքն՝ որ կային առա- ղկնիքն
ջի Ա՛Ի ։ եւթն փող տրուեցան նոցա ։
*Ա՛ն եկն հրեշտակ մի՝ և կալաւ զկա- 3
նոն ։ և եկաց առաջի սեղանոյն ։ և
խունկ բազում տրուեցաւ նմա՝ զի մա-
տուսցէ զաղօթս ամենայն սրբոցն ՚ի
սեղանոյն ոսկւոյ՝ որ առաջի աթառոյն
Ա՛Ի ։ *Ա՛ն ելանէր ծուխ խնկոյն՝ 4
յաղօթսն սրբոցն ՚ի ձեռանէ հրեշտա-
կին առաջի Ա՛Ի ։ *Ա՛ն առեալ հրեշ- 5
տակն զկանոնն՝ և լցեալ զնա ՚ի հրոյ
սեղանոյն՝ արկ յերկիր ։ և եղեն ձայնք
և որոտմունք և փայլատակմունք և
շարժումն երկրի ։ *Ա՛ն եւթն հրեշ- 6
տակքն՝ որ կային առաջի Ա՛Ի ։ եւթն
փող տրուեցան նոցա ։ *Ա՛ն պատ- 7
րաստեցին զանձինս եւթն հրեշտակքն՝
որ եւթն փող ունէին ։ զի հարցեն ։
*Ա՛ն հրեշտակն երրորդ հարից ։ և 8
անկաւ ՚ի ծովն իբրև լերինն մեծ՝ հրով
վառեալ ։ և եղև երրորդ մասն ծովուն
արիւն ։ *Ա՛ն մեռաւ երրորդ մասն 9
արարածոցն՝ որ ունէին հոգի կենդա-
նի ։ և երրորդ մասն նաւուցն ապակա-
նեցան ։ *Ա՛ն հրեշտակն երրորդ հա- 10
րից ։ և անկաւ աստղ մեծ ՚ի երկնից՝
վառեալ իբրև զճրագ ։ և անկաւ ՚ի վե-
րայ երրորդ մասն գետոցն՝ և ՚ի վերայ
ակունս ջրոցն ։ *Ա՛ն անուն աստ- 11
ղոյն ասի խոտորին ։ և եղև երրորդ
մասն ջուրցն՝ իբրև խոտորին ։ և բազ-
մութիւն մարդկան մեռան ՚ի ջուրցն՝
զի դառնացան ։ *Ա՛ն հրեշտակն չոր- 12
րորդ հարից ։ և խոցեցաւ երրորդ մասն
արեգական ։ և երրորդ մասն լուսնի ։
և երրորդ մասն աստեղաց ։ զի խաւա-
րեսցի երրորդ մասն նոցա ։ և ո՛չ լու-
սաւորեսցէ երրորդ մասն տուընջեան ։
և նոյնպէս և գիշերոյ ։ *Ա՛ն տեսի և 13
լսէայ զձայն հրեշտակի միոյ ՚ի միջոյ
երկնից՝ թռչելոյ ։ և ասէր ձայնի՛ւ մե-
ծա՛ւ ։ վա՛յ վա՛յ վա՛յ բնակչացն երկրի՝
յայլ ձայնից հրեշտակին երիցն ՚ի փող
հարանել ։

Գ԰Լ։ Թ։

Ա՛ն հինգերորդ հրեշտակն հարից ։ տեսի
և տեսի աստղ մի ՚ի երկնից անկեալ աստղ
՚ի վերայ երկրի ։ և տրուեցաւ նմա բա- անկեալ
նալ զբանտ անդնդոցն ։ *Ա՛ն բա- 2
ցաւ զբանտ անդնդոցն ։ և ելանէր ծուխ
՚ի բանտէն իբրև ծուխ հնոցի մեծի ։
և խաւարեցաւ արև և օդ ՚ի ծխոյ բան-
տին ։ *Ա՛ն ՚ի ծխոյն ելին մարախք 3
՚ի վերայ երկրի ։ և տրուեցաւ նոցա
զօրութիւն՝ որպէս զօրութիւն ունին
երկրի մողեսք ։ *Ա՛ն ասացաւ նոցա 4
մի՛ վնասիցեն խոտոյ երկրի՝ և ոչ ամե-
նայն կանաչեղէնի՝ և ոչ ամենայն ծա-
ռոյ ։ այլ միայն մարդկանց՝ որ չունիցեն
զկնիքն Ա՛Ի ՚ի ճակատս իւրեանց ։
*Ա՛ն տրուեցաւ նոցա՝ զի մի՛ սպան- 5
ցեն զնոսա ։ այլ տանջեսցին հինգ ա-
միս ։ և տանջանք նոցա իբրև տանջանք
կարկտանի ՚ի վերայ մարդոյ ։ *Ա՛ն 6
յաւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ
զմահ ։ և ո՛չ գտցեն զնա ։ և ցանկասցեն
մեռանել ։ և փախչիցէ մահ ՚ի նոցանէ ։
*Ա՛ն նմանութիւն մարախացն՝ նմա- 7
նեալ ձիոց պատրաստեալ ՚ի պատերազմ ։
և ՚ի գլուխս իւրեանց իբրև պսակս նմա-
նեալ ոսկւոյ ։ և երեսք նոցա իբրև երե-
սք մարդկան ։ *Ա՛ն և ունէին մա- 8
զեր իբրև մազեր կանանց ։ և ատամունք
նոցա իբրև ատամունք առիւծու ։
*Ա՛ն և ունէին զրահս իբրև զրահս 9
երկաթի ։ և ձայն թևոցն իբրև ձայն
կառաց ձիոց բազմաց՝ որք վազեն ՚ի
պատերազմ ։ *Ա՛ն և ունէին պոչս 10
նմանեալ կարիճի ։ և խայթ ՚ի պոչս
իւրեանց ։ և զօրութիւն նոցա ՚ի պոչս
իւրեանց՝ վնասել մարդկան հինգ ամիս ։
*Ա՛ն ունէին թագաւոր ՚ի վերայ 11
իւրեանց՝ զհրեշտակ անդնդոցն ։ որում
անուն ասի եբրայերէն աբադոն ։ և յու-
նարէն ունի անուն ապողիոն ։ որ ինն
անուն ասի ։
*Ա՛ն մեկն վա՛յ անցաւ ։ և ահա 12
գան դեռ երկու վա՛յք յետ այսորիկ ։
*Ա՛ն եւթներորդ հրեշտակն հարից ։ 13
և լուաւ ձայն մի մեծ յեղջիւրոց ոսկե-
գործ սեղանոյն՝ որ առաջի Ա՛Ի ։
*Ա՛ն ասէ հրեշտակին եւթներորդի՝ 14
որ ունէր զեղջիւրն ։ արձակեա զչոր-
սին հրեշտակսն՝ որ կապեալք են ՚ի
գետն մեծ Եփրատ ։ *Ա՛ն արձակե- 15
ցան չորեքին հրեշտակքն՝ որ պատրաս-
տեալք էին ՚ի ժամ և ՚ի տարի ՚ի սահ-
մանի ՚ի սպանանել զերիս մասն մարդ-
կան ։ *Ա՛ն թիւ հեծելոցն՝ քսան հա- 16
զարք հազարաց ։ լուայ զթիւ նոցա ։
*Ա՛ն այսպէս տեսի զձիսն ՚ի տե- 17
սլեան ։ և զհեծեալսն ՚ի նոսա ։ զրահս
ունէին հրեղինս և ծխագոյնս և ծծմե-
րագոյնս ։ և գլուխք ձիոցն իբրև գլուխք
առիւծուց ։ և ՚ի բերանոց նոցա ել հուր
և ծուխ և ծծումբ ։ *Ա՛ն յայսոցանէ 18
երից մասանցդ սպանաւ երրորդ մասն
մարդկան ՚ի հրոյ և ՚ի ծխոյ և ՚ի ծծմե-
րոյ ելանելոյ ՚ի բերանոց նոցա ։ *Ա՛ն 19
զօրութիւն ձիոցն ՚ի բերանոց նոցա ։
և ՚ի պոչս իւրեանց ։ զի պոչք նոցա նմա-
նեալ օձաց ։ և ունէին գլուխս ։ և ՚ի
նոսա վնասեն ։ *Ա՛ն և մնացեալ 20
մարդիկն՝ որ ո՛չ սպանան ՚ի պատու-
հասս սոցա ։ և ո՛չ ապաշխարեցին ՚ի
գործս ձեռաց իւրեանց ։ զի մի՛ երկր-
պագանիցեն դիւաց ։ և կուռս ոսկւոյ և
արծաթոյ և պղնձոյ և քարանց և փայ-
տից ։ որ ո՛չ կարեն տեսանել և ո՛չ լսել
և ո՛չ քալել ։ *Ա՛ն և ո՛չ ապաշխա- 21
րեցին ՚ի սպանմանցն իւրեանց ։ և ՚ի
դեղս իւրեանց ։ և ՚ի պոռնկութենէ իւ-
րեանց ։ և ՚ի գողութենէ իւրեանց ։

Գ԰Լ։ Ժ։

Ա՛ն տեսի զհրեշտակ մի զօրաւոր՝ 1
զի իջանէր յերկնից ։ զգեցեալ ամպով ։
և ծիածան ՚ի գլխոյ նորա ։ և երեսք
նորա իբրև արև ։ և ոտք նորա իբրև
սիւնք հրոյ ։ *Ա՛ն ունէր ՚ի ձեռին 2
գրքոյկ մի բացեալ ։ և եդ զաջ ոտն իւր
՚ի վերայ ծովուն ։ և զձախ ՚ի վերայ
երկրի ։ *Ա՛ն գոչեաց ձայնի՛ւ մեծա՛ւ 3
իբրև զառիւծ մռնչեալ ։ և յորժամ գո-
չեաց ։ խօսեցան եւթն որոտքն զձայն-
սն իւրեանց ։ *Ա՛ն յորժամ խօսեցան 4
եւթն որոտքն ձայնսն իւրեանց ։ ես
պատրաստեցայ գրել ։ և լուայ ձայն ՚ի
երկնից՝ ասելոյ ցիս ։ կնքեա՛ զոր խօ-
սեցան եւթն որոտքն ։ և մի՛ գրեր զնա ։
*Ա՛ն հրեշտակն՝ զոր տեսի կայ ՚ի 5
վերայ ծովուն և ՚ի վերայ երկրի ։ վար-
եաց զաջ իւր յերկինս ։ *Ա՛ն երդ- 6
նուաւ ՚ի կենդանին յաւիտեանս յաւի-
տենից ։ որ ստեղծ զերկինս և զամե-
նայն որ ՚ի նոսա ։ և զերկիր և զամե-
նայն որ ՚ի նմա ։ և զծով և զամենայն
որ ՚ի նմա ։ զի ժամանակ ո՛չ լիցի ։
*Ա՛ն այլ յաւուրս ձայնի եւթներորդ 7
հրեշտակին ։ յորժամ հարցէ ՚ի փող ։
և կատարեսցի խորհուրդ Ա՛Ի ։ որպէս
աւետարանեաց զծառայս իւր մարգարէս ։
*Ա՛ն ձայնն զոր լուայ ՚ի երկնից ։ 8
խօսեցաւ ընդ իս նորոգ ։ և ասէ ։ երթ
առ զգրքոյկն բացեալ ՚ի ձեռին հրեշ-
տակին՝ որ կայ ՚ի վերայ ծովուն և ՚ի
վերայ երկրի ։ *Ա՛ն գնացի առ հրեշ- 9
տակն ։ և ասեմ ցնա ։ տո՛ւր ինձ զգրքոյկն ։
և ասէ ցիս ։ առ և կե՛ր զնա ։ և դառնա-
նասցէ որովայնդ քո ։ բայց ՚ի բերանդ
քում քաղցր իբրև զմեղր ։ *Ա՛ն առի 10
զգրքոյկն ՚ի ձեռանէ հրեշտակին ։ և կե-
րի զնա ։ և եղև ՚ի բերանի իմում քաղցր
իբրև զմեղր ։ և յորժամ կերի զնա ։ դառ-
նացաւ որովայն իմ ։ *Ա՛ն ասէ ցիս ։ 11
պարտ է քեզ դարձեալ մարգարէանալ
՚ի վերայ ազգաց և ցեղից և լեզուաց և
թագաւորաց բազմաց ։

Գ԰Լ։ ԺԱ։

Ա՛ն տուաւ ինձ եղէգն նման գաւա- 1
զանի ։ և ասացաւ ինձ ։ յարո՛ւց և չա-
փեա՛ զտաճարն Ա՛Ի ։ և զսեղանն ։ և
զերկրպագուսն ՚ի նմա ։ *Ա՛ն զսրա- 2
հն՝ որ արտաքոյ է տաճարին ՚ի դուրս
հան ։ և մի՛ չափեր զնա ։ զի տրուեցաւ
հեթանոսաց ։ և զսուրբ քաղաքն կոխեսցեն
ամիսս քառասուն և երկու ։ *Ա՛ն տա- 3
ցից երկոցունց վկայիցս իմոց ։ և մար-
գարէասցեն հազար երկու հարիւր և վա-
թսուն աւուրս ։ հագեալք քուրձս ։
*Ա՛ն սոքա են երկու ձիթենիքն ։ և 4
երկու մոմեղէնքն ։ որ առաջի Ա՛Ի երկ-
րի կային ։ *Ա՛ն եթէ ոք կամիցի 5
վնասել նոցա ։ հուր ելանէ ՚ի բերանոյ
նոցա ։ և կլանէ զթշնամիսն նոցա ։ և
եթէ ոք կամիցի վնասել նոցա ։ նա
պարտ է այսպէս սպանանել ։ *Ա՛ն 6
սոքա զիշխանութիւն ունին զի մի՛ ան-
ձրևեսցէ ՚ի տարին զաւուրս մարգարէու-
թեան նոցա ։ և զիշխանութիւն ունին
՚ի վերայ ջուրցն՝ դարձուցանել զնոսա
՚ի արիւն ։ և զամենայն երկիր հարկա-
նել ՚ի ամենայն հարուածս ։ որչափ
կամիցին ։ *Ա՛ն յորժամ կատարեսցեն 7
զվկայութիւն իւրեանց ։ գազանն՝ որ
ելանէ ՚ի հատանոյ ։ պատերազմ արա-
ցէ ընդ նոսա ։ և յաղթեսցէ նոցա ։ և
սպանցէ զնոսա ։ *Ա՛ն և մարմինք 8
նոցա ՚ի հրապարակի քաղաքին մեծի ։
որ կոչի հոգևոցապէս սոդոմ և եգիպտոս ։
ուր և տէր նոցա խաչեցաւ ։ *Ա՛ն 9
տեսցեն ազգք և ցեղք և լեզուք և ազ-
գք զմարմինս նոցա ՚ի երիս աւուրս և
կէս ։ և զմարմինս նոցա ո՛չ թողուցուն
դնել ՚ի գերեզմանս ։ *Ա՛ն բնակիչք 10
երկրի ուրախ լինիցին ՚ի նոսա ։ և ու-
րախութիւն առնիցեն ։ և պատարագս
մատուցանիցեն միմեանց ։ զի երկու
մարգարէքս տանջեցին զբնակիչս երկրի ։
*Ա՛ն յետ երից աւուրց և կիսոյ ։ 11
հոգի կենդանութեան ՚ի Ա՛Ի մտանէր ։
և կացին ՚ի վերայ ոտից իւրեանց ։ և
երկիւղ մեծ անկաւ ՚ի վերայ տեսողացն
նոցա ։ *Ա՛ն լուան ձայնէ մեծէ ՚ի 12
երկնից ասելոյ ցնոսա ։ ելէ՛ք հո՛ս ։
և ելին յերկինս ՚ի ամպու ։ և տեսին
զնոսա թշնամիք նոցա ։ *Ա՛ն յոյժ 13
երկիւղ եղև յաւուրն յայնմիկ ։ և տա-
սանորդ մի քաղաքին անկաւ ։ և սպան-
անք ՚ի հրէիցն եւթն հազարք ։ և մնա-
ցեալքն երկիւղած եղեն ։ և տուին փառս
Ա՛Ի երկնից ։ *Ա՛ն երկրորդ վա՛յն 14
անցաւ ։ և ահա երրորդ վա՛յն գայ
շուտով ։
*Ա՛ն եւթներորդ հրեշտակն հարից ։ 15
և եղեն ձայնք մեծք յերկինս ասելոյ ։
թագաւորեցին տէրութիւնք աշխարհի
Տեառն մերոյ և Քրիստոսի նորա ։ և
թագաւորեսցէ յաւիտեանս յաւիտենից ։
*Ա՛ն եւթն երիցունքն՝ որ առաջի Ա՛Ի 16
նստին ՚ի վերայ աթոռոցն իւրեանց ։
անկանէին երեսօք իւրեանց ։ և երկր-
պագանէին Ա՛Ի ։ *Ա՛ն ասէին ։ 17
գոհանամք զքե՛զ Տէր Ա՛Ի ամենակալ ։
որ ես ։ և որ եր ։ զի առեր զզօրութի՛ւն
քո մեծ ։ և թագաւորեցեր ։ *Ա՛ն 18
ազգք բարկացան ։ և եկն բարկութիւն
քո ։ և ժամ մեռելոց դատիլ ։ և տալ
վարձս ծառայից քոց մարգարէից ։ և
սրբոց ։ և երկնչելեաց անուան քո ։ մե-
ծամեծաց և փոքունց ։ և կորուսանել
զկորուսանողսն զերկիր ։
*Ա՛ն բացաւ տաճարն Ա՛Ի ՚ի երկին- 19
սն ։ և երևեցաւ տապանակ ուխտին նո-
րա ՚ի տաճարի նորա ։ և եղեն փայլա-
տակմունք և ձայնք և որոտմունք և
երկրաշարժ և կարկուտ մեծ ։

Գ԰Լ։ ԺԲ։

Ա՛ն նշան մեծ երևեցաւ յերկինս ։ 1
կին զգեցեալ արեգական ։ և լուսին ՚ի
ներքոյ ոտից նորա ։ և պսակ տասն
աստեղաց ՚ի գլուխ նորա ։ *Ա՛ն յղի 2
էր ։ և աղաղակէր ՚ի ցաւս և ՚ի տան-
ջանս ծնանելոյ ։ *Ա՛ն երևեցաւ այլ 3
նշան յերկինս ։ և ահա վիշապ մեծ կար-
միր ։ որ ունէր գլուխս եւթն ։ և եղջիւր-
ս տասն ։ և ՚ի գլուխս իւրեանց եւթն
պսակս ։ *Ա՛ն պոչ նորա ձգէր զեր- 4
րորդ մասն աստեղաց երկնից ։ և ար-
կանէր զնոսա յերկիր ։ և վիշապն կայր
առաջի կնոջն յղեաց ։ որ յորժամ ծնա-
ներ ։ զորդի նորա կերիցէ ։ *Ա՛ն ծնաւ 5
որդի արու ։ որ հովուեսցէ զամենայն
ազգս երկաթեայ գաւազանաւ ։ և յա-
փշտակեցաւ որդի նորա առ Ա՛Ի ։ և
առ գահ նորա ։ *Ա՛ն կինն փախեաւ 6
յանապատ ։ ուր ունէր տեղի պատրաս-
տեալ յԱ՛Ի ։ զի անդ սնուցցեն զնա
աւուրս հազար երկու հարիւր և վաթսուն ։
*Ա՛ն եղև պատերազմ յերկինս ։ Միքա- 7
յէլ և հրեշտակք նորա ընդ վիշապին ։
պատերազմեցան ։ և վիշապն և հրեշ-
տակք նորա ։ *Ա՛ն և ո՛չ յաղթեցին 8
նոցա ։ և ո՛չ տեղի գտաւ նոցա այլ ևս
յերկինս ։ *Ա՛ն արձակեցաւ վիշապն 9
մեծ ։ օձն հին ։ որ կոչի սատանայ և
չար ։ որ մոլորեցուցանէ զամենայն աշ-
խարհ ։ արձակեցաւ յերկիր ։ և հրեշ-
տակք նորա ընդ նմա արձակեցան ։
*Ա՛ն լուայ ձայն մեծ յերկինս ասելոյ ։ 10
արդ եղև փրկութիւն և զօրութիւն ։ և
թագաւորութիւն Ա՛Ի մերոյ ։ և իշխա-
նութիւն Քրիստոսի նորա ։ զի արձակե-
ցաւ մեղադրող եղբարցն մերոց ։ որ
մեղադրէր զնոսա առաջի Ա՛Ի մերոյ
տուընջեան և գիշերոյ ։ *Ա՛ն նոքա 11
յաղթեցին նմա ՚ի վերայ արեամբ գառ-
նն ։ և վասն բանի վկայութեան իւրե-
անց ։ և ո՛չ սիրեցին զանձինս իւրեանց
մինչև ՚ի մահ ։ *Ա՛ն վասն այսորիկ 12
ուրախ լերուք երկինք ։ և որ բնակիք
՚ի նոսա ։ վա՛յ բնակչաց երկրի և ծո-
վու ։ զի իջին սատանայ առ ձեզ ։ ու-
նելով բարկութիւն մեծ ։ գիտելով զի
սակաւ ժամանակ ունի ։
*Ա՛ն յորժամ ետես վիշապն ։ զի 13
անկաւ յերկիր ։ հալածեաց զկինն ։ որ
ծնաւ զարու ։
*Ա՛ն տուան կնոջն երկու թեւք 14
արծուոյ մեծի ։ զի թռիցէ յանապատ ։
յտեղի իւր ։ ուր սնուցանիցի անդ ։ ա-
ռանց երեսաց օձին ։ *Ա՛ն արձակեաց 15
օձն յետ կնոջն ջուր իբրև զգետ ։ զի
զնա ջրհեղեղաւ արասցէ ։ *Ա՛ն օգ- 16
նեաց երկիր կնոջն ։ և բացաւ երկիր
զբերան իւր ։ և կլանէ զգետն ։ զոր
արձակեաց վիշապն ՚ի բերանոյ իւրմէ ։
*Ա՛ն բարկացաւ վիշապն ՚ի կնոջն ։ 17
և գնաց պատերազմել ընդ մնացեալսն
՚ի զաւակի նորա ։ որ պահեն զպատուի-
րանս Ա՛Ի ։ և ունին զվկայութիւն Յի-
սուսի ։ *Ա՛ն և կացի ՚ի վերայ ա- 18
ւազոյ ծովուն ։

Գ԰Լ։ ԺԳ։

Ա՛ն տեսի զգազան մի ելանէր ՚ի 1
ծովէ ։ ունէր եւթն գլուխս ։ և եղջիւր-
ս տասն ։ և ՚ի եղջիւրսն իւրեանց տաս-
ն պսակս ։ և ՚ի գլուխսն իւ

4 * Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն, ի էին հարիւր քառասուն և չորք հազարք կնքեալք ի յամէ ազգէ որդւոցն Իսրայէլի։
5 * Յազգէն յուդայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ռուբենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն գադայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
6 * Յազգէն ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն նեփթաղիմայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն մանասէի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
7 * Յազգէն շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ղեւեայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն իսաքարայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
8 * Յազգէն զաբուղոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն յովսեփայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն բենիամենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
9 * Ետես այսուհետև տեսի՝ և ահա ժողովուրդ բազում, որոյ ոչ դոյր թիւ, յամէ հեթանոսաց՝ և յամէ ազգաց. և յամէ լեզուաց՝ և յամէ ժողովրդոց. որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառնին արկեալ զիւրեամբք հանդերձս սպիտակս՝ և արմաւենիս
10 ի ձեռս իւրեանց։ * Եւ աղաղակէին ի ձայն մեծ՝ և ասէին. փրկութի՛ Աստ ծոյ՝ որ նստի ի վրայ աթոռոյն, և գառնին։
11 * Եւ ամենայն հրեշտակք կային շուրջ զաթոռովքն, և զերիցամբքն, և զչորիւք կենդանեաւքն. անկանէին

Յերեսս

4 * Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն, զի էին հարիւր քառասուն և չորք հազարք կնքեալք յամէ ազգէ որդւոցն Իսրայէլի։
5 * Յազգէն յուդայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ռուբենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն գադայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
6 * Յազգէն ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն նեփթաղիմայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն մանասէի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
7 * Յազգէն շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ղեւեայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն իսաքարայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
8 * Յազգէն զաբուղոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն յովսեփայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն բենիամենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
9 * Ետես այսուհետև տեսի՝ և ահա ժողովուրդ բազում, որոյ ոչ դոյր թիւ, յամէ հեթանոսաց՝ և յամէ ազգաց. և յամէ լեզուաց՝ և յամէ ժողովրդոց. որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառնին արկեալ զիւրեամբք հանդերձս սպիտակս՝ և արմաւենիս
10 ի ձեռս իւրեանց։ * Եւ աղաղակէին ի ձայն մեծ՝ և ասէին. փրկութի՛ Աստ ծոյ՝ որ նստի ի վրայ աթոռոյն, և գառնին։
11 * Եւ ամենայն հրեշտակք կային շուրջ զաթոռովքն, և զերիցամբքն, և զչորիւք կենդանեաւքն. անկանէին

4 * Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն, զի էին հարիւր քառասուն և չորք հազարք կնքեալք յամէ ազգէ որդւոցն Իսրայէլի։
5 * Յազգէն յուդայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ռուբենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն գադայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
6 * Յազգէն ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն նեփթաղիմայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն մանասէի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
7 * Յազգէն շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ղեւեայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն իսաքարայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
8 * Յազգէն զաբուղոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն յովսեփայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն բենիամենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
9 * Ետես այսուհետև տեսի՝ և ահա ժողովուրդ բազում, որոյ ոչ դոյր թիւ, յամէ հեթանոսաց՝ և յամէ ազգաց. և յամէ լեզուաց՝ և յամէ ժողովրդոց. որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառնին արկեալ զիւրեամբք հանդերձս սպիտակս՝ և արմաւենիս
10 ի ձեռս իւրեանց։ * Եւ աղաղակէին ի ձայն մեծ՝ և ասէին. փրկութի՛ Աստ ծոյ՝ որ նստի ի վրայ աթոռոյն, և գառնին։
11 * Եւ ամենայն հրեշտակք կային շուրջ զաթոռովքն, և զերիցամբքն, և զչորիւք կենդանեաւքն. անկանէին

կապիճգաւրի՝ դենարի միոջ. և զձէթ և զգինի մի՛ վնասեսցես։ * Եւ յորժամ 7
եբաց զկնիքն չորրորդ, լուայ զձայն՝ի չորրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ գամ, 8 Ելն.Թուոց
և տես։ * Եւ տեսի, և ահա ձի չալուռ՝
և որ նստիւր՝ի վերայ նո՛ր՝ ունէր զմահ
և դժոխք երթային զհետ նո՛ր. և տուաւ
նմա իշխանութիւն † չորրորդ մասին † Ե՛Ղ
աշխարհի՝ սատակել սրով՝ և սովու՝ և
մահու՛մբ՝ և գազանօք երկրի։ * Եւ 9
յորժամ եբաց զկնիքն հինգերորդ՝
տեսի՝ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս սմա
մարդկան զենելոց վասն բանին Ա՛Յ՝
և վասն վկայութե՛ն նո՛ր զոր ունէին։
* Ամենք ասէին՝ի ձայն մեծ՝ մինչև երբ 10
տէր՝ (սո՛ւրբ և ճշմարիտ) ոչ դատես՝ և
խնդրես զվրէժ արեան մերոյ՝ի բնակ
չաց երկրի։ * Եւ տուաւ նո՛ւ սրկանե 11
լիս սպիտակս. և ասացաւ նո՛ւ՝ զի հան
գիցեն փոքր մի ժամանակս. մինչև
լցցին ծառայակիցք նոցա՝ և եղբարք
նոցա՝ որք հանդերձեալ էին կատարիլ
իբրև զնոսա։ * Եւ տեսի յորժամ ե 12
բաց զկնիքն վեցերորդ, և ահա շար
ժումն մեծ եղև. և արեգակն եղև
սեաւ իբրև զկապերտ այծեաց. և լու
սինն բոլորովին եղև արիւն։ * Եւ աս 13
տեղք երկնից թօթափեցան յերկիր։
ոյն տերև թզենւոյ՝ զի ուժգին հնչես
ցի՝ի հողմոյ։ * Եւ երկինն իբրև զմա 14
գաղաթեայ գիրս գալարիւր։ և ամ
լերինք և կղզիք՝ի տեղւոյ իւրեանց
շարժեցան։ * Եւ թագաւորք երկրի՝ 15
և իշխանք՝ և հազարապետք՝ և մեծա
մեծք՝ և զօրաւորք. և ամ՛ ծառայք՝ և
ամ՛ ազատք՝ թաքուցին զինքեանս
յայրս և՛ի ծերպս վիմայ։ * Եւ ա 16
սէին լերանց և՛ի վերայ
մեր. և ցբլուրս և՛ծածկեցէ՛ք զմեզ
յերեսաց նստողին՝ի վերայ աթոռոյն՝
և՛ի բարկութե՛ն գառնին։ * Օի եկն 17
օր մեծ բարկութե՛ն նորա՝ և ո՞վ կարէ
կալ առաջի նորա։

ԳԼՒԽ Ը

Եւ * յետ այսորիկ տեսի չորս հրեշ 1
տակս՝ զի կային՝ի չորս անկիւնս
երկրի. և ունէին զչորս հողմս երկրի՝
զի մի՛ հնչեսցէ հողմ՝ի վերայ երկրի. և
մի՛ի ծովու՝ և մի՛ի ծառս։ * Եւ տե 2
սի զայլ հրեշտակ՝ զի ել յարևելից՝ և
ունէր զկնիք Ա՛Յ կենդանւոյ. և աղա
ղակեաց ձայնի՛ մեծաւ առ չորս հրեշ
տակսն՝ որոց առեալ էր զիշխանութի՛
ապականել զերկիր՝ և զծով։ * Եւ 3
ասէ. Մի՛ վնասէք երկրի՝ մի ծովու՝
և մի ծառոց. դադարեցէ՛ք՝ մինչև կնքե
ցից զծառայս Ա՛Յ իմոյ՝ի ձակատս նո՛ւ։

յերեսս առաջի աթոռոյն՝ և երկիրպա
գանէին Ա. Հ. * Ա. սելով Ա. մէն : Օրհ 12
նութի՛ւն, և փառք, և իմաստութի՛ւն, և
գոհութի՛ւն, և պատի՛ւ, և զօրութի՛ւն, և
զօրհնի՛ւն Տ՚ն Ա. Հ մերոյ յաւիտեանս
յաւիտենից : Ա. մէն : * Եւ ասէ ցիս՝ 13
մի յերիցանց անտի՝ ասա, որք զգե
ցեալք են զհանդերձս սպիտակս՝ ո՞վք
են՝ և կամ՝ ուստի՛ գան : * Եւ ասացի 14
ցնա՝ Տ՚ի՛ն, դու գիտես : և ասէ ցիս՝ ա
քա են՝ որք գան՝ի վշտաց մեծաց . և
լուացին զարկանելիս իւրեանց՝ և սպի
տակացուցին արեամբ գառինն :
*Վասն այնորիկ են առաջի աթոռոյն 15
Ա. Հ՝ և պաշտեն զնա զտիւ և զգիշեր
՝ի տաճարի նորա . և որ նստի՝ի վերայ
աթոռոյն՝ բնակեալէ՝ի նոսա : * Ոչ 16
քաղցիցին՝ և ոչ ծարաւիցին . և ոչ զո՛ր
մեղիցէ նոցա՝ ոչ արեգակն, և ոչ տօթ :
* Եւ գառն՝ի միջոյ աթոռոյն իւրոյ 17
հովուեսցէ զնոսա . և առաջնորդեսցէ
նոցա՝ի կենդանաց աղբիւրս ջրոյ կեն
դանւոյ : ‖ քանզի եհատ Ա. Ծ զնամ
արտօսր յաչաց նոցա :

Գլ. Ը.

Եւ յորժամ՝ եբաց զկնիքն եօթն 1
երորդ՝ եղև լռութի՛ւն յերկինս՝
ո՛ղջ կէս ժամու : * Եւ տեսի հրեշտակս 2
եօթն, որք առաջի Ա. Ծ կային, և տո՛
ւաւ նոցա եօթն փող : * Եւ այլ հրեշտակ 3
եկն՝ և եկաց առ սեղանն, և ունէր
խնկանոց ոսկի. և տո՛ւաւ նմա խունկ
բազում՝, զի մատուսցէ զաղօթս ամե
նայն սրբոց՝ի վե՛ր ոսկեղէն սեղանոյն առա
ջի աթոռոյն Ա. Ծ : * Եւ ել ծուխ խնկ 4
ոյն աղօթիւք սրբոցն՝ի ձեռաց հրեշ
տակացն առաջի Ա. Ծ : * Եւ ե՛ղև հրեշ 5
տակն զկնիկանոյն՝ի հրոյ սեղանոյն՝
և էարկ զնա յերկիր. և եղև որոտումն,
ձայնք՝ և փայլատակումն. և շարժումն
մեծ : * Եւ եօթն հրեշտակքն՝ որք 6
ունէին զեօթն փող՝ պատրաստեցին
զինքեանս առ՝ի հարկանել : * Եւ ա 7
ռաջին հրեշտակն եհար զփողն, և եղև
կարկուտ՝ և հուր՝ և արիւն խառնեալ՝
և անկաւ յերկիր . և երրորդ մասն և պակաս
երկրի այրեաց : և երրորդ մասն ծա
ռոց այրեաց : և ա՛մ՝ գալարի խոտ ա
մենայն այրեաց : * Եւ երկրորդ հրեշտակն 8
փողեաց՝ և իբրև զլեառն մի մեծ հուր
դեհեղեալ անկաւ՝ի ծով : և եղև երրորդ
մասն ծովու արիւն : * Եւ սատակե 9
ցաւ երրորդ մասն լողակաց՝ և որ ու
նէր զշունչ կենդանի՝ ապականեցաւ :
և երրորդ մասն նաւուց ընկղմեցաւ :
* Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց՝ և 10
անկաւ յերկինից աստղ մի մեծ՝ բոլոր
քեալ իբրև զվառարան : և անկաւ յեր
րորդ մասն գետոց և աղբերաց :
* Եւ է՛ր անուն աստեղն դառնութի՛ւն, 11
և բազումք մեռան՝ի դառնութենէ
ջուրցն : * Եւ չորրորդ հրեշտակն հար 12
կանէր, և վհրաւորիւր երրորդ մասն
արեգական, և երրորդ մասն լուսնի՝
և երրորդ մասն աստեղաց : և խաւա
րիւր երրորդ մասն նոցա : և աւուր ո՛չ
լուսաւորէր մասն երրորդ՝ և գիշերոյ
նոյնպէս : * Եւ տեսի՝ և լուայ զձայն միոյ 13
հրեշտակի թռուցելոյ՝ի մէջ երկնից, ձեռ ոտ
զի ասէր՝ի ձայն մեծ . վա՛յ՝ վա՛յ՝ վա՛յ՝ ծուծոյ
որք բնակեալ են յերկրի . յորժամ խոստոյ
լինիցի ձայն և երից փողոց, զոր կամ ըն
դիցին հրեշտակքն հարկանել :

Գլ. Թ.

Եւ հինգերորդ հրեշտակն փող 1
եր՝ և տեսի, զի աստղ մի անկանիւր
յերկնից յերկիր, և տո՛ւաւ նմա բա
նալի գբոյն անդնդոց : * Եւ եբաց 2
զգուբեն անդնդոց . և ելանէր ծուխ՝ի
գբոյն ոպ զծուխ հնոցի մեծի՛ւև խաւա
րեցաւ արեգակն և օդ : * Եւ՝ի գբոյն 3
ելանէր մարախ յերկիր : և տո՛ւաւ նոյ
իշխանութի՛ւն իբրև զիսայթոց կարձի՛ւ :
* Եւ ասացաւ նոցա՝ զի մի՛ մեղուցեն 4
խոտոյ երկրի . և մի՛ ա՛մ ծառոց, բայց
միայն մարդկան երկրայնոց . որք ո՛չ
ունիցին զկնիքն †՝ի վերայ ձակատուց † Ա.Ծ
իւրեանց : * Եւ տո՛ւաւ նոցա՝ զի մի՛ մեղուցեն 5
զի մի՛ սպանանիցեն զնոսա . այլ չար
չարեսցեն զնոսա ամիս հինգ . և չար
չարանք նոյ՝ իբրև զխայթոյս կարձի՛ւ,
որ հարկանիցէ զմարդ : * Եւ ‖ յա ‖ Աստ.
ուրան յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ 2.19.
զմա՛ն՝ և ո՛չ գտցեն . և ցանկասցին մե ‖ Վեբ.
ռանի՛լ՝ և փախիցէ՝ի նոցանէ մա՛հ : 10.8.
* ‖ Եւ նմանութի՛ւն մարախոյն, ՚ի նման ‖ Ոսէ.
նութի՛ւն ձիոյ պատրաստելոյ՝ի պատե 23՝ 30.
րազմ՝ և՛ի վե՛ր գլխոյ նո՛ւ իբրև զպսակ ‖ Ղաս.
նմանեալ ոսկւոյ : և երեսք նոցա իբրև 16.9.
զերեսս մարդոյ : * Եւ հերք նո՛ւ իբրև 8
զհերս կնոջ . և ատամունք նոցա իբրև
զառիւծուց : * Եւ ունէին զզրահս 9
իբրև զրահս երկաթիս : և ձայն թևոց
նոցա՝ իբրև զձայն կառաւարաց ձիոց կառաց
բազմաց՝ որք արշաւեն՝ի պատերազմ :
* Եւ ունէին պոչս ըստ նմանութե՛ 10
կարձից : և խայթոց յոպիս նոցա : և
ունէին զիշխանութի՛ւն չարչարել զմարդ Ա.Բէրայե
դիկ ամիս հինգ : * Եւ ունէին զթա ցեբէն՝
գաւոր՝ի վերայ իւրեանց զհրեշտակն աբադոն
դժոխոց : և անուն նո՛ւ եբրայեցերէն յոանդէն
ասի՛բադոն : որ կոչի՛ի հայ բարբառ ապօլիօն.
կորուստ : * Ո՛հաւասիկ վայ մի է՛անց. պաղմոս
և վայք երկու գալոց են : * Եւ վեց ըբեն, էա
երորդ պերմինա

կիր, և զորս ’ինձանէ † : զի ոչ ևս կայ †Ոգին
7 այլ ժամանակ : * Ա.Յդեհետուրս ձայնի ևս պոր
եօթներորդի հրեշտակին՝ յորժամ ’ի նմա
հարկանէ զփողն՝ կատարեսցի խոր-
հուրդն Ա.Յ՝ որպէս աւետարանեաց
’ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէից։
8 * Եւ ձայնն՝ զոր լսեայ յերկնից՝ դար-
ձեալ խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ։ Երթ՝
առ զգրկոյկն , զոր ունի հրեշտակն
բացեալ ’ի ձեռին իւրում՝ և կայ ’ի
9 վերայ ծովուս և ցամաքի : * Եւ եր-
թեալ առի հրեշտակին՝ խնդրեցի ’ինմա
նէ։ և ասէ ցիս, Առ զսա և կեր զդոյն. Ալեկի.
և դառնասցի յորովայն քո. այլ ’ի բե- 3. 1.
րան քո եղիցի քաղցր իբրև զմեղր։
10 * Եւ առի զգրկոյկն բացեալ ’ի հրեշ-
տակէն՝ և կերի զնա։ և էր ’ի բերան իմ
ոյր մեղր՝ և յորժամ կերի , դառնա-
11 ցաւ որովայն իմ։ * Եւ ասէ ցիս. Հա-
մանիկ քեզ դարձեալ մարգարէանալ
’ի ժողովուրդս՝ և ’ի հեթանոսս. և ’ի
լեզուս՝ և ’ի թագաւորս երկրի։

ԳԼՒԽ ԺԱ.

1 Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւա-
զանի. և կայր հրեշտակն՝ և ասէ
ցիս։ արի՛, և չափեա զտաճարն Ա.Յ՝
և զսեղանն՝ և զերկրպագուսն՝ որք ’ի
2 նմա։ * Եւ զգաւիթն, որ ի արտաքոյ
տաճարին՝ թո՛ղ զնա՝ և մի՛ չափեր. զի
տուեալ է նա հեթանոսաց ։ և զքա-
ղաքն որ կոխեսցեն ամիսս քառասուն
3 և երկու։ * Եւ տայց երկուց վկայից
իմոց՝ և մարգարէասցին աւուրս հա-
զար՝ երկերիւր և վաթսուն՝ զգեցեալ
4 զքուրձ։ * Սոքա են երկու ձիթենիք՝
և երկու ճրագք . որք կան առաջի
5 Ա.Յ երկրի։ * Եւ որք կամիցին վնա-
սել նմ, հուր ելցէ ’ի բերանոյ նոցա՝
և կերիցէ զթշնամիս նց։ և որք կամ
6 կեսցին։ * Սոքա ունին զիշխանութի
փակել զերկինս՝ զի մի՛ տեղասցի յաւ-
ուրս մարգարէութե նց։ և ունին զիշ
խանութի ’ի վերայ ջուրց դարձուցա-
նել զնա յարիւն։ և հարկանել զերկիր
յամենայն հարուած՝ քանիցս անգամ կա-
7 միցին ։ * Եւ յորժամ կատարեսցեն
զմարտուրս վկայութե իւրեանց՝ գայն
ժամ գազանն՝ որ ելանէ յանդնդոց
տացէ ընդ նոսա զպատերազմ և յաղ-
8 թեսցէ նց, և սպանցէ զնս։ * Եւ դիք
նց անկեալք կացցեն ’ի մէջ հրապա-
րակաց քաղաքի նց մեծի՝ որ անուա-
նեալ կոչի ըստ հոգեւոյն սոդոմ, և
եգիպտոս։ ուր և Տէրն նց խաչեցաւ։
9 * Եւ տեսցեն զնս ամ ցեղք՝ և ժողո-
վուրդք՝ և ամ լեզուք՝ և հեթանոսք։

զի

Եւ զորդ հրեշտակն հարկանէր զփողն՝
և լուայ զձայն ’ի չորից կենդանեացն՝
որք են առաջի սեղանոյն Ա.Յ ։ * Օր 14
ասէր ցհրեշտակն վեցերորդ, որ ունէր
զփողն . լո՛ծ զչորս հրեշտակն զկա-
պեալսն ’ի մեծի եփրատայ։
* Եւ լուծան չորք հրեշտակքն՝ պատ 15
րաստեալք ’ի ժամ, և օր՝ և ամիս՝ և
’ի տարի. զի սպանցեն զերրորդ մասն
մարդկան։ * Եւ համարք հեծելոց զո- 16
րաց նոցա՝ բիւրք բիւրուց՝ և հազարք
հազարաց՝ լուայ զթիւն նց։ * Եւ տե- 17
սի ձիս ’ի տեսլեանն , և հեծեալս ’ի
նոսա՝ որք ունէին զրահս հրեղէնս։ և
յակինթս հրդեհեալս ծծմբով ։ և
գլուխք ձիոցն իբրև զգլուխս առիւ- և յան-
ծուց։ և ’ի բերանոյ նց հուր ելանէր՝ ղին
և ծուխ՝ և ծծումբ։ * Եւ ’ի հարուա 18
ծոցս յայսցանէ մեռաւ երրորդ մասն
մարդկան ’ի հրոյն՝ և ’ի ծխոյն՝ և ’ի
ծծմբոյն, որ ելանէր ’ի բերանոյ նց ։
* Օի իշխանութի՛ն ’ի բերանս նց է՝ և 19
յետիս նց։ և ապիք նց նմանուն օձի։
և ունէին գլուխս՝ որով սատակէին զա
նէրասն ։ * Եւ այլք ’ի մարդկանէ՝ 20
որք ոչ մեռան ’ի հարուածոցս յայս-
ցանէ, և ոչ ապաշխարեցին, և ոչ դադ
ձան ’ի գործոց ձեռաց իւրեանց՝ չերկր
պագուն դիւաց՝ և կուռց՝ յոսկւոյ և
նաց՝ և յարծաթոյ՝ և ’ի պղնձոյ։
և ’ի քարէ, և ’ի փայտէ ։ որք ոչ տեսա
նել կարեն՝ և ոչ լսել՝ և ոչ գնալ ։
* Եւ ոչ ապաշխարեցին ’ի մարդսա- 21
պանութի՛ն՝ և ’ի դեղատուութի՛ն, և ’ի
պոռնկութի՛ն՝ և ’ի գողութի՛ն իւրեանց։

ԳԼՒԽ ԺԲ.

Եւ տեսի զայլ հրեշտակ զօրաւոր՝ 1
զի իջանէր յերկնից . և զգեցեալ
էր զամպ՝ և ծիածան ’ի գլուխ նորա ։
և երեսք նր իբրև զարեգակն։ և ոտք
նորա իբրև զսիւն հրոյ ։ * Եւ ունէր 2
’ի ձեռին իւրում գրկոյկ մի բացեալ.
և եդ զաջ իւր զայջ ’ի վերայ ծովու.
և զձախն ’ի վէր երկրի ։ * Եւ աղաղա 3
կեաց ’ի ձայն մեծ՝ և գոչեաց իբրև
զառիւծ ։ և յորժամ աղաղակեաց՝ խո
սեցան եօթն որոտմունքն յիւրեանց
ձայնսն ։ * Եւ յորժամ խօսեցան եօթն 4
որոտմունքն՝ կամէի գրել։ և լուայ ըզ
ձայն յերկնից՝ զի ասէր ։ կնքեա՛, զոր
խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ և մի՛
գրեր։ * Եւ զհրեշտակն՝ զոր տեսի, 5
որ եդ զոտն իւր ’իվէր ծովու, և զմիւսն
’ի վերայ ցամաքի , համբարձ զձեռն
իւր զաջ յերկինս ։ * Եւ երդուաւ ’ի 6
կենդանին յաւիտենից՝ որ հաստա-
տեաց զերկինս՝ և զորս ’ինմա՛ և զեր-

† Ոսկ. զի դիք նոցա անկեալք կայցեն զերիս աւուրս և կէս։ և ոչ † տայցեն թաղել ի գերեզմանս զոսկերս նոցա ։ * ԵՒ ի որք 10
քնակեալք են յերկրի՝ ուրախ լինին՝ և խնդան՝ ի վերայ նոցա։ մինչև ընծայս և պատարագս տան տանիլ միմեանց ։
վասն զի սոքա երկոքեան մարգարէքս չարչարեացան զբնակիչս երկրի ։
էաթլարե զին * ԵՒ յետ երից աւուրց և կիսոյ՝ հոգի 11
կենդանի Ա՚Յ մտցե ի նոսա, և յարի ցեն. կայցեն ի վե՛ր ոտից իւրեանց, և
ահ և երկիւղ մեծ անկաւ ի վե՛ր ամե
նեցուն՝ որք տեսին զնա ։ * ԵՒ լուան 12
ձեզ մեծ՝ որ ասէր ցնա ։ վերացի՛ք,
և ելի՛ք ասա ։ և վերացան՝ և եւին յեր
կինս ամպօք ։ և տեսին զնա թշնամիք
նոց ։ * ԵՒ ի ժամուն յայնմիկ շար 13
ժումն մեծ եղև ։ և տասներորդ մասն
քաղաքին ընկղմեցաւ ։ և մեռան ի
շարժմանէն արք եօթն հազար ։ և յետ
այնորիկ ահ մեծ եղև յամենեսեան.
և փառս տային Ա՚Յ երկնաւորի ։
* Ա՚հաւասիկ վայն երկրորդ եկաց. և 14
վայն երրորդ գալոց է վաղվաղակի ։
* ԵՒ յորժամ եօթներորդ հրեշտակն 15
հարկանէր զփող, եղև ձայն յերկինս՝
և ասէ ։ եղև թագաւորութի՛ւն ամ՛ տիե
զերաց Տ՚ն մերոյ՝ և Ք՚ի իւրոյ ։ և թա
գաւորեսցէ ի վե՛ր ամի յաւիտեանս
յաւիտենից. Ա՚մէն ։ * ԵՒ քսան և 16
չորք երիցունքն, որք նստեին յաթո՛ռս
իւրեանց առաջի Ա՚Յ, անկանէին ի վե՛ր
երեսաց իւրեանց՝ և երկիրպագանէին
Տ՚ն Ա՚Յ՝ և ասէին ։ * Զոհանամք զքէն 17
Տ՚ն Ա՚Ծ ամենակալ ։ որ էն, և եա՝ և որ
գալոց ես. և առեր զշքո՛ւթի՛ քո մեծ,
և թագաւորեցեր ։ * ԵՒ հեթանոսք 18
բարկացան ։ և եկն բարկութի՛ւն քո՝ և
ժամանակ մեռելոց՝ զի դատեսցին ։
և տաս վարձս ծառայից քոց մարգա
րէից. և սրբոց երկիւղածաց անունն
քոյ. փոքունց՝ և մեծամեծաց ։ և ապա
կանես զապականիչս երկրի ։ * ԵՒ բա 19
ցաւ տաճարն Ա՚Յ՝ որ յերկինս ։ և ե
րևեցաւ տապանակն Ա՚Յ՝ որ ի տա
ճարի նորա ։ և եղեն փայլատակմունք՝
և ձայնք ։ և որոտումն, և շարժումն.
և կարկուտ մեծամեծ ։

ԿԱ ։ ԺՂ ։

ԵՒ նշան մեծ երևեցաւ յերկինս. 1
կին մի արկեալ զիւրեաւ զարե
գահն. և լուսինն ի ներքոյ ոտից նո՛ր.
և ի վերայ գլխոյ նո՛ր պսակ յաստեղաց
երկոտասանից ։ * ԵՒ նա էր յղի. և ձչէր 2
յերկինսն՝ և բազմօք վշտօք մերձ էր
ի ծնանիլ ։ * ԵՒ երևեցաւ այլ նշան 3
յերկինս՝ և ահա՛ասիկ վիշապ մի մեծ

հրեղէն. որոյ կէին գլուխք եօթն՝ և
եղջիւրք տասն. և ի վերայ գլխոց նո՛ր
եօթն խոյրք ։ * ԵՒ առաւ նո՛ր քարշէր 4
զերրորդ մասն աստեղաց երկնից՝ և
էարկ զնոսա յերկիր։ և վիշապն կայր
առաջի կնոջն՝ որ հանդերձել էր ծնա
նիլ. զի յորժամ ծնցի կինն զորդի
իւր՝ կլցէ զնա վիշապն ։ * ԵՒ ծնաւ 5
կինն զորդի արու՝ որ հանդերձեալ էր
հովուել զամ հեթանոսս գաւազա
նաւ երկաթեաւ. և յափշտակեցաւ
որդի նորա առ Ա՚Ծ, և առ աթոռ նո՛ր։
* ԵՒ կինն փախեաւ յանապատ՝ ուր 6
էր տեղի նմա պատրաստեալ Ա՚Յ.
զի կերակրեսցէ անդ աւուրս հազար
երկերիւր և վաթսուն։ * ԵՒ եղև պա 7
տերազմ յերկինս. միքայէլ և հրեշ
տակք իւր կռուէին ընդ վիշապին։ և
վիշապն պատերազմիւր զորօք իւր
ոչ՛ք ։ * ԵՒ ոչ կարացին կալ ընդդէմ՝ 8
և տեղի ոչ դտաւ նոցա յերկինս։
* ԵՒ անկաւ վիշապն մեծ՝ օձն առա 9
ջին. որ անուանեալ կոչի բեեղզե
բուղ և սատանայ. որ մոլորեցուցանէ զամ
տիեզերս երկրի. և հրեշտակք նո՛ր ընդ
նմա անկան ։ * ԵՒ լուայ ձայն մեծ 10
յերկնից՝ որ ասէր. արդ եղև փրկու
թի՛ւն, և զօրութի՛ւն. և արքայութի՛ւն Ա՚Յ
մերոյ. և իշխանութի՛ւն օծելոյ նորա.
զի անկաւ չարախօսն եղբարց մերոց.
որ չարախօսէրն զնոցանէ առաջի Ա՚Յ
ի տուէ և ի գիշերի ։ * ԵՒ նոքա յաղ 11

թեսին նմա արեամբ գառինն. և բա
նիմ վկայութիւն նորա : և ոչ հաճե-
ցան ընդ վիշապին մինչև ՚ի մահ:
ասպնա- 12 * Վա՜ յայսոցիկ ուրախ լերկինք՝ և
կեսոյ և ամենեքեան՝ որք բնակեալ էք ՚ի
նմա . վա՜յ երկրի և ծովու՝ զի անկաւ
բանսարկուն առ ձեզ . որ ունի զցա-
սումն բազում՝ և կայցէ առ սակաւ
մի ժամանակ : * Եւ յորժամ ետես 13
վիշապն , թէ անկաւ յերկիր՝ զհետ
եղև կնոջն , որ ծնաւ զմանուկն արու:
* Եւ տուան կնոջն երկու թևք ար- 14
ծուոյ մեծի՝ զի թռիցէ յանապատ ՚ի
տեղի իւր՝ ուր կերակրիւր անդ ժամա
նակ, և ժամանակս , և կէս ժամանա-
կի՝ յերեսաց օձին: * Եւ եհեղ օձն՚ի 15
բերանոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի
ընկղմեսցէ զնա : * Եւ օգնեաց երկիր 16
կնոջն . և եբաց երկիր զբերան իւր, և
եկուլ զջուրն , զոր եհեղ վիշապն ՚ի
բերանոյ իւրմէ : * Եւ յաւեաւ վի- 17
շապն ընդ կնոջն . և գնաց պատերազ
մել ընդ այլ զաւակս նորա՝ որք սրա-
հեին զպատուիրանսն Ա՚Ն. և ունէին
զվկայութիւնն Յն ՎՐն : * Եւ եկաց 18
՚ի վերայ աւազոյ ծովու:

ԿԻ: ԺՈՒ:

Եւ տեսի զի ելանէր ՚ի ծովէն գա 1
զան . և ունէր գլուխս եօթն՝ և
եղջիւրս տասն . և ՚ի վերայ եղջերաց
նորա տասն խոյր : և ՚ի վերայ գլխոց նր
անուն հայհոյութեան : * Եւ գազանն՝ 2
զոր տեսի , նման ընձառւ : և ոտք նորա
իբրև զարջու . և բերան նորա որպես
զառիւծու . և ետ նմա վիշապն զզօրու
թիւն իւր՝ և զաթոռ իւր՝ և զիշխանու
թիւն իւր մեծ : * Եւ մի ՚ի գլխոց նորա 3
վերաւորեալ էր ՚ի մահ . և վէրն մահու
նորա ողջացաւ : Եւ զարմացաւ ամ
ենայն երկիր ընդ գազանն . զի ետ նմա վի-
շապն զթագաւորութիւնն իւր : * Եւ եր- 4
կիրպագին վիշապին՝ որ ետ զիշխա-
նութիւն գազանին . և ասէին՝ ո՞վ իցէ
նման գազանիս . կամ՝ ո՞վ կարիցէ
պատերազմիլ ընդ նմա : * Եւ տուաւ 5
նմա բերան խօսիլ զմեծամեծս , և
հայհոյութիւն . և տուաւ նմա իշխա-
նութիւն զամիս քառասուն և երկու :
* Եբաց զբերան իւր հայհոյութիւն 6
առ Ա՚Ծ . և հայհոյեաց զանուն նորա՝
և զխորան նր . և զայնոսիկ՝ որք եր-
կինս բնակին : * Եւ տուաւ նմա պա- 7
տերազմիլ ընդ սուրբս՝ և յաղթել նոցա.
և տուաւ նմա իշխանութիւն ՚ի վերայ
ամ ազգաց և լեզուաց և ժողովրդոց :
* Եւ երկիրպագցեն նմա ամենե- 8
քեան՝ որք բնակեալ են ընդ երեսս երկ

րի . որոց ոչ են գրեալ անուանք նոցա
՚ի գալրութիւն կենացդ գառինն զկենելոյ
՚ի սկզբանէ աշխարհի : * Այբ ունկն 9
ականջս լսելոյ՝ լուիցէն : * Օր են 10
ումանք՝ որք ՚ի գերութիւն վարեսցին. և Ես. ՚ի.
են ումանք՝ որք սրով մեռցին. և են ո- 9. 6.
մանք՝ որք անձամբ զանձինս սպանա Ա՚տ.
նիցեն . ասէ Հայրերուն և Հաւատ 26.52.
սրբոց : * Եւ տեսի այլ գազան՝ զի ե- 11
լանէր յերկրէ . և ունէր եղջիւրս եր-
կուս նման գառինն . և խօսէր իբրև
զվիշապն : * Եւ զիշխանութիւն զամ 12
զառաջնոյ գազանին գործէր առաջի
նր . և առնէր զերկիր և զնմա բնա-
կիչս նորա , զի երկիրպագանիցեն գա
զանին առաջնոյ՝ մինչև ողջասցի վէր
մահու նորա : * Եւ առնէր նշանս բա 13
զումս . և տայր հրոյ իջանել յերկնից
յերկիր՝ առաջի մարդկան : * Եւ մո- 14
լորեցուցանէր՝ որք բնակեալք էն յերկ պնա, որ
րի՝ նշանօքն , որք տուեալ են ՚ի ձեռս
նր՝ առնել առաջի գազանին . ասէն
ցնա բնակիչք երկրի . արա զպատկեր
գազանին , որ ՚ի վերայ սրոյն եկեաց : որ ունի
* Եւ տուաւ նմա իշխանութիւն, զի տա 15 պնդութ-
ցէ զհոգի պատկերի գազանին : և զի ածսցի
խօսեսցի պատկերն . և երկիրպագցեն և եկեաց
նմա ամենայն բնակիչք երկրի . և որ
ոչ պագցէ երկիր պատկերի գազանին,
սպանցեն զնա : * Եւ արասցէ զնմա, 16
զփոքունս՝ և զմեծամեծս՝ և զմեծա
տունս՝ և զազատս՝ և զաղքատս՝ և
զծառայս՝ ունել զդրոշմ յաջոյ ձե-
ռինն՝ և ՚ի վերն ձակատս նց : * Եւ ոչ 17
ոք կարասցէ գնել և վաճառել՝ եթէ
ոչ ունիցի զդրոշմ գրոյն՝ և զանուն գա
զանին . և զթիւ անուան նորա :
* Ա՚ստ է իմաստութիւն . որ ունի միտս՝ 18
համարեսցի զթիւ գազանին : Թիւ
եղեալն մարդոյ՝ և թիւ նորա է այս .
վեցհարիւր վաթսուն և վեց :

ԿԻ: ԺԴ:

Եւ տեսի՝ և ահա գառն կայր ՚ի վէ 1
րէ լերինն սիովնի . և ընդ նմա հարիւր
քառասուն և չորք հազարք . որք ու-
նէին զանուն նորա՝ և զանուն հօր նր
գրեալ ՚ի վերայ ձակատաց նոցա : խոբեանդ
* Եւ լուայ զձայն յերկնից՝ իբրև 2
զձայն ջուրց բազմաց՝ և զձայն որոտ
մանն մեծի . և լուայ զձայն իբրև զքնա
րահարաց . զի հարկանիցեն զքնարս
իւրեանց : * Եւ երգէին զերգս նորա՝ պերճ նոր
առաջի աթոռոյն Ա՚Ծ՝ և առաջի չո-
րից կենդանեացն՝ և առաջի երիցանցն:
և ոչ ոք կարէ գիտել զերգս նր՝ բայց
միայն հարիւր քառասուն և չորք հա-
զարքն . որք զատեալք են յերկրէ :
* Սոքա

*Սոքա են՝ որք ընդ կանայս ոչ խառ- 4
նակեցան. և են կուսանք։ սոքա զկնի
երթան գառնին, ուր և երթայցէ։ ա-
քա ընտրեցան ՚ի մարդկանէ առաջի
առաջնա պտուղ Ա՚Ի և գառնին ։ * Եւ ՚ի բերանս նոցա 5
Ա՚Ի ոչ գտաւ սուտ՝ զի ամբիծք են առա-
ջի աթոռոյն Ա՚Ի ։ * Եւ տեսի այլ 6
հրեշտակ թռուցեալ ՚ի մէջ երկնից. և
ունէր զաւետիս յաւիտենական՝ աւե-
տարանել ամենայն ազգաց և լեզուաց՝
որք բնակեալ են յերկրի ։ * Եւ ասէր 7
՚ի ձայն մեծ. երկերփուք զՍ՚Ի՚ և տուք
փառս նմա. զի եկն ժամ՝ դատաստա-
‖ Պաշ. նի նորա. և երկիրպագէք ‖ արարչին
145.6. երկնի՝ և երկրի՝ և ծովու՝ և աղբերաց
Գործ. ջուրց ։ * Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ 8
14. 14. գայր զկնէ նորա՝ և ասէր. ‖ անկաւ,
‖ Յայտ. անկաւ բաբիլոն մեծն՝ ՚ի գինւոյ ար
21. 9. բեցութեէ՝ ՚ի ցասմանէ՝ ՚ի պոռնկու-
Յերեմ. թեէ իւրմէ՝ որ արբոյց զամ՚ հեթա-
51. 8. նոսս ։ * Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր 9
զկէտ նոցա՝ և ասէր ՚ի ձայն մեծ. ոմն
երկրպագեայ գազանին կամ՝ պատկե
րի նորա՝ և կամ՝ ընդունի նշանի նորա
էառ ՚ի ձակատ իւր. և կամ ՚ի վերայ
աջոյ ձեռին իւրում։ * Ա՚նպտիսին արբ 10
ցէ՚ի բաժակէ ցասման Ա՚Ի, արկելոյ
յանապակէ բարկութեէ բաժակին. և
տանջեսցի հրով և ծծմբով առաջի
Ա՚Ի և գառնին ։ * Եւ ծուխ նոցա ելցէ 11
յաւիտեանս յաւիտենից՝ և ոչ ունիմ
զհանգիստ՝ որք երկրպագին գազա-

նին ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի. և որք երկիր
պագին պատկերին՝ և առին զդրոշմ
12 և զանուն նորա ։ * Եւ համբերութեի
որբոյն աստ է. այս՝ որք պահեն զպատ
ուիրանս Ա՚Ի. և զհաւատս Յի ։
13 * Եւ լսեայ ձայն յերկնից՝ որ ասէր
ցիս. գրեա, երանի մեռեալոցն, որք ՚ի
Տէր ննջեցին ։ այժմիկ վաղվաղակի՝
ասէ Հոգին, զի հանգիցեն ի հանգիւ
յաշխատութենէ իւրեանց. զի միայն ցեն յաշ
գործք իւրեանց չոգան զկէտ նոցա ։ խատութէ
14 * Եւ տեսի, և ահա ամպ սպիտակ՝ և
՚ի վերայ ամպոյն նստեալ նման որդ-
ւոյ մարդոյ. և ՚ի գլուխ նորա պսակ
ոսկի. և ՚ի ձեռին իւրում՝ ունէր զդե
15 րանդի սրեալ ։ * ‖ Եւ այլ հրեշտակ ‖ Մատ.
ելանէր յերկնից. աղաղակէր ՚ի ձայն 13.39.
մեծ՝ և ասէր. որ նստիս ՚ի վերայ ամ
պոյդ՝ առաքեա զդերանդիդ քո՝ և
հնձեա, զի եկն ժամանակ հնձոց. և
16 հասեալ են հունձք երկրի ։ * Եւ ա-
ռաքեաց՝ որ նստէր ՚ի վերայ ամպոյն,
զդերանդի իւր յերկիր, և հնձեցաւ
17 երկիր ։ * Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ՚ի
տաճարէն՝ որ յերկինս. ունէր և սա
18 զդերանդի սրեալ ։ * Եւ այլ հրեշտակ
ել ՚ի սեղանոյն՝ որ ունէր զիշխանու-
թի՚ ՚ի վերայ հրոյ՝ և աղաղակեաց ՚ի
ձայն մեծ առ հրեշտակն՝ որ ունէր
զդերանդին սրեալ՝ և ասէր. առաքեա
զդերանդիդ քո սուր՝ և կթեա զող-
կոյզս յայգւոյ երկրի. զի հասեալ է
19 խաղող ՚ի դմա ։ * Եւ հարկ հրեշտակն
զդերանդի իւր յերկիր. և կթեր զխա երէէ
ղողն ՚ի նմա. և արկանէր ՚ի հնձան
20 Ա՚Ի ՚ի մեծ ։ * Եւ կոխեցաւ հնձանն
արտաքոյ քաղաքին. և ելանէր ՚ի հրն
ձանէն արիւն մինչև ՚ի սանձս ձիոցն ։
և երկաստուտի նորա հազար հարիւր հազար և
և վեց հազարէզ։ վեց հար-
եւր

ԺԱ։ ԺԱ։

1 Եւ տեսի այլ նշան յերկինս՝ մեծ
և սքանչելի. հրեշտակս եօթն՝
որք ունէին եօթն վէրս զկնի. զի նո-
քօք կատարիւր բարկութիւն Ա՚Ի ։ զեօթնեւն հա
2 * Եւ տեսի որպէս զծով ապակեղէն յեպինա
խառնեալ հրով. և որք յաղթեցին
գազանին՝ և պատկերին՝ և թուոյ ա-
նունն նո՚՝ և գրոշմն նո՚. նոքա կային
՚ի վերայ ծովուն ապակեղինի. և ու
3 նէին զքնարս Ա՚Ի ։ * Եւ երգէին
զերգս մովսէսի ծառայի Ա՚Ի. և զերգս
գառնին ասելով ։ Թէ մեծամեծք և
սքանչելիք են գործք քո՝ Տէր Ա՚Ծ ամե
նակալ. արդար՝ և ճշմարիտ են ճանա ամ յաւի-
պարհք քո, Թագաւոր ամ՚ հեթանո- տենից
4 սաց ։ * ‖ Եւ ո՚վք ոչ երկիցէ՝ և փա- ‖ Երեմ.
Hhhhhhh 2 ռա 10.7.

ռաւորեսցէ զսուրբ անուն քո. զի դու
միայն ես սուրբ. և արժանի երկրպագե-
լոյ ։ զի ամ՛ հեթանոսք եկեսցեն և
երկիրպագցեն առաջի քո Տ՛ր՝ յորժամ 4
արդարութիւնք քո յայտնեսցին։* Եւ ես 5
այսորիկ տեսի՝ և բացաւ տաճար խո-
րանին վկայութեան՝ որ ի երկինս ։
* Եւ ելանէին եօթն հրեշտակք՝ որք 6
ունէին եօթն հարուածս և զգեցեալք
էին ի տաճարին կտաւս մաքուրս՝ և
պայծառս ։ և գօտևորեալք էին առ
ստեամբք իւրեանց գօտիս ոսկեղէնս ։
† ՚ի դէպն * Եւ † ի չորից կենդանեացն տուաւ 7
եօթն հրեշտակացն եօթն սկաւա-
ռակս լի ցասմամբն Ա՛Ր կենդանւոյ
յաւիտեանս յաւիտենից ։ * Եւ լցաւ 8
տաճարն ծխով փառացն Ա՛Ր՝ և զո-
րութենէ նորա. և ոչ ոք կարէ մտանել ՚ի
տաճարն՝ մինչև կատարեսցին եօթն հարուածքն եօթն հրեշտակացն ։

ԳԼ։ ԺՀ։

Եւ լուայ զձայն մեծ ՚ի տաճարէն՝ 1
զի ասէր եւթն հրեշտակսն. երթ
լայք, հեղէք զեօթն սկաւառակսդ
ցասմանն Ա՛Ր յերկիր ։ * Եւ գնաց 2
առաջին հրեշտակն՝ և հեղ զսկաւա
† յերկիր ռակ իւր՝ † և եղեն հարուածք չարա-
չարք ՚ի վերայ մարդկան. որք ունէին
զդրոշմն գազանին. և երկիրպագին
պատկերի նորա ։ * Եւ երկրորդ հրեշ 3
տակն եհեղ զսկաւառակն իւր ՚ի ծով.
և դարձան ջուրքն յարիւն մեռեալ՝ և
ամ՛ հոգի կենդանի՝ որ եր ՚ի ծովուն՝
սատակեցաւ ։ * Եւ երրորդ հրեշտակն 4
եհեղ զսկաւառակ իւր ՚ի գետս. և
յաղբիւրս ջուրց՝ և եղև արիւն ։
* Եւ լուայ ՚ի հրեշտակէն՝ որ ասէր. 5
արդար ես՝ որ էիր. և ես սուրբ՝ ՚ի գործս
իւր՝ զի այսպէս դատեցար ։ * Զի ան 6
զի զարիւն սրբոց՝ և զարիւն մարգա-
րէից հեղին ամբարիշտք. վասն այնո
րիւկ զարիւն ետ ըմպել նոյ ըստ ար-
ժանւոյն ։ * Եւ լուայ զձայն ՚ի սեղա- 7
նոյն՝ զի ասէր. այո՛ Տ՛ր Ա՛մենակալ ։
արդար՝ և ճշմարիտ են դատաստանք
քո ։ * Եւ չորրորդ հրեշտակն եհեղ ՚ի 8
սկաւառակէ իւրմէ ՚ի վերայ արեգա
կան ։ * Եւ տուաւ նմա խորշակահար 9
առնել զմարդիկ հրով ։ և տապացան
մարդիկ ՚ի տապ մեծ ։ և հայհոյեցին
զԱ՛Ծ՝ որ ունի զիշխանութիւն ՚ի վերայ
հարուածոցս այսոցիկ. և ոչ ապաշխա
րեցին ՚ի խիտս Ա՛Ր ։ * Եւ հինգերորդ 10
հրեշտակն եհեղ ՚ի սկաւառակէ իւր-
մէ ՚ի վէմ աթոռոյ գազանին. և եղև
թագաւորութիւն նորա խաւարեալ. և
ծամէին զլեզուս իւրեանց յոյժ սաստ յաւուրն

11 * Եւ հայհոյեին զԱ՛Ծ երկնից ՚ի ցաւոց
իւրեանց՝ և յոյժ սաստ գառնութեն՝ և
ոչ ապաշխարեցին ՚ի գործոց իւրեանց։
12 * Եւ վեցերորդ հրեշտակն եհեղ ՚ի
սկաւառակէ իւրմէ ՚ի վերայ գետոյն
մեծի Եփրատայ. և ցամաքեցաւ ջուրք
նորա՝ զի պատրաստեսցի ճանապարհ
13 թագաւորի յելելոյն արևու։ * Եւ տե
սի՝ զի ելանէր ՚ի բերանոյ վիշապին՝ և ելանէին
՚ի բերանոյ գազանին՝ և ՚ի բերանոյ
սուտ մարգարէին ոգիք երեք ան-
14 սուրբք իբրև զդորտս։ * Զի անդր նո-
քա էին ոգիք դիւականք, որք առնէին
զնշանս՝ և երթային առ ամ՛ թագա-
որս երկրի՝ ժողովել զնոսա ՚ի պատե-
րազմ. յօրն մեծ Տ՛ն Ա՛Ր ամենակա-
15 լի. քանզի այսպէս ասաց Տ՛ր։ * Ա՛հա ‖ Մա.
գամ իբրև զգող. երանի որք լինեն որ 24.43.
թունք. և պահիցեն զհանդերձս իւր Ղ ուկ.
եանց ։ զի մի մերկ շրջեսցին. և երևես 12.39.
16 ցին ամօթանք իւրեանց։ * Եւ ժողո- ‖ Եր.
վեցին զնոսա ՚ի տեղի մի. որ կոչի եբ- 3. 3.
17 րայեցերէն՝ արմագեդոն։ * Եւ եօթն
երորդ հրեշտակն եհեղ ՚ի սկաւառա
կէ իւրմէ ՚ի վէմ օդոյ. և ել ձայն մեծ
յերկնից՝ և յաթոռոյն՝ ասելով. եղև ։
18 * Եւ եղեն փայլատակմունք. ձայնք՝
և որոտմունք ։ և եղև շարժումն մեծ՝
որպիսի չէք եղեալ ՚ի սկզբանէ՝ յորմէ
հետէ եղև մարդ ՚ի վէմ երկրի՝ այնպի
19 սի շարժումն մեծ ։ * Եւ եղև քաղաքն
մեծ յերիս մասունս՝ և քաղաքք ազ
գացն անկան. և բաբելովն մեծ յիշե
ցաւ առաջի Ա՛Ր. տալ նմա զբաժակն
գինւոյ ցասման բարկութեն նորա ։
20 * Եւ ամ՛ կղզիք փախեան. և լերինք
21 ՚ի միջոյ բարձան։ * Եւ կարկուտ մեծ
իբրև կշիռ տալանդի միոջ իջանէր
յերկինից ՚ի վերայ մարդկան. և հայ-
հոյեին մարդիկ զԱ՛Ծ յերկինս՝ վասն
հարուածոյ կարկտին՝ զի մեծ էր
հարուածն՝ և սաստիկ ։

ԳԼ։ ԺԱ։

1 Եւ եկն միոյն յեօթն հրեշտակացն՝
որք ունէին զեօթն սկաւառակսն՝
խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ ։ եկ այսր՝
և ցուցից քեզ զդատաստան մեծ պոռն
կին՝ որ նստի ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։
2 * Ընդ որում պոռնկեցան թագա-
որք երկրի՝ և արբեցան քնակիչք երկ
րի ՚ի գինւոյ արբեցութենէ պոռնկու-
3 նորա։ * Եւ առտարաւ զիս յանապատ
հոգւով. և տեսի զկին մի՝ զի նստիւր
՚ի վերայ կարմիր գազանի. և լի եր
անուամբ հայհոյութեն բերան նորա.
և գազանն՝ զոր տեսի՝ ունէր գլուխս
4 եօթն՝ և եղջիւրս տասն ։ * Եւ կինն
զգե-

զգեցեալ էր ծիրանիս և կարմիրս. և զարդարեալ ոսկւով և մարգարտով. և ակամբք պատուականօք՝ ունելով զբաժակ ոսկի՝ ի ձեռին իւրում, և լի էր գարշելւն և անմաքրութ պոռնկութ։ * ԵՒ ի ճակատ նորին գրեալ անուն։ խոր 5
Հուրդ։ բաբիլոն մեծ՝ մայր պոռնկութեանց և գարշութեանց երկրի։ * ԵՒ տե- 6
սի զկինն արբեցեալ յարենէ սրբոցն՝ և յարենէ ամենայն վկայիցն Յի։ և զարմացայ՝ տեսեալ զնա զարմացմամբ մեծաւ։ * ԵՒ ասէ ցիս հրեշտակն՝ ընդ- 7
էր զարմացար. ես ասացից քեզ զխոր հուրդ կնոջն, և զգազանին, որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեօթն գլուխս՝ և զտասն եղջիւրս ։ * ԵՒ գազանդ՝ 8
զոր տեսեր՝ որ էր, և չէ. և հանդերձ եալ է ելանել ի դժոխոց՝ և ի կորուստ երթալ. և զարմացան ամենեքեան՝ որոց գրեալք են ի միւն երկրի (որոց ոչ են գրեալք անուանք ի գիրս կենացս ի սկզբանէ աշխարհի ։) զոր տեսանելիր զգազանն, զի էր՝ և չէ. և մերձ է ։ * Այստ խնդատութեի՝ որ ու 9
նի միտս ։ եօթն գլուխքն՝ եօթն լերինք են. ուր կինն նստեալ էր ի վերայ նոցա ։ և նոքին թագաւորք եօթն են. և թագաւորք գոլով ։ * Զինգքն ան- 10
կան, և միւնն եկաց. և մինն ոչ եկեալ ։ և յորժամ գայ՝ սակաւ մի ժամանակ ունի ։ * ԵՒ գազանն՝ որ էր՝ և չէ՝ և նա 11
ութերորդ է. և է յեօթանց անտի, և ի կորուստ երթալոց է ։ * Եւ տասն 12
եղջիւրքն՝ զորս տեսեր՝ տասն թագաւորք են. որոց չեւս առեալ զթագաւորութիւնն, այլ առնուն՝ և կան իշխանք ի մի ժամ. և առնուն նոքա զիշխանութի ընդ գազանին։ * Սոքա 13
զմի կամ ունին՝ և զզօրութի և զիշխանութի իւրեանց՝ գազանին տան։ * Եւ ընդ գառնն պատերազմին. և 14
գառն յաղթեսցէ նոցա՝ ‖ զի Տէր է նոցա. և Թագաւոր թագաւորաց. և որք ընդ նմա՝ կոչեցեալք են, ընտրեալք՝ և հաւատացեալք ։ * Եւ ասէ ցիս՝ 15
ջուրքն զոր տեսեր՝ ուր նստիւր պոռնիկն՝ ժողովուրդք են. և բազմութք՝ և ազգք՝ և լեզուք ։ * Եւ տասն եղ- 16
ջիւրքն՝ զոր տեսեր՝ գազանին. նոքա ատեսցեն զպոռնիկն՝ և ատեսցեն զնա. և զմերկանան նորա կերիցեն՝ և այրեցեն զնա հրով ։ * Վասնզի Աստուած եդ՝ ի 17
սիրտս նոցա առ՝ իւրինիւ նպ՝ ի մի կամ. և տալ զթագաւորութիւնն գազանին. մինչև կատարեսցի բանն Աստուծոյ ։ * Եւ 18
կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ՝ որ ունի զթագաւորութի ի վերայ թագաւորաց երկրի։

Գ Լ։ ԺՐ։

1 Եւ եկն այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ իջեալ յերկնից՝ որ ունէր զիշխանութի մեծ, և երկիրս լուսաւո-
2 րեցաւ ի փառաց նը։ * Եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝ ասելով. ‖ անկաւ՝ անկաւ բաբիլոն մեծ. որ եղեալ էր բնակութի դիւաց՝ և արգել ամ ա-
սոց պղծոյ ։ և բանտ պահպանութե ամ ոգւոց անսրբոց՝ և ատելելոյ։
3 * Զի ի բարկութէ գինւոյ պոռնկութե նորա արբին ամ ազգք և թա գաւորք երկրի, որք ընդ նմա պոռնկեցան. և վաճառականք երկրի՝ նորա զօրութեանն յօրանալոյ մեծացան։
4 * Եւ լուայ զձայն յերկնից՝ զի ասէր. ելէք ի միջոյ դորա ժողովուրդ իմ. զի մի հաղորդք լինիցէք մեղաց դորա †։
5 * Զի անդր հասին մեղք նորա մինչև յերկինս. և յիշեաց Տէր զանօրէնութիս դորա։
6 նորա ։ * Եւ հատուցէք դմա՝ որպէս և հատոյցն ձեզ. և առէք դա երկապատիկ բան գործոց իւրոց. և զբաժակն որով խառնեացն՝ խառնեցէք դմա
7 կրկին ։ * Եւ որչափ փառաւորեաց զինքն, և խայտաց. այնչափ հատուցէք դմա զսուգ † զի ի սրտի իւրում ասէր՝ եթէ չեմ այրի ‖ նստայց ես թագուհի՝ և սուգ ոչ եղէց՝ և զսուգ ոչ
8 տեսից ։ * Ա՛ան այնօրիկ ի միում աւուր եկեսցեն ի վէր դորա հարուածք՝ մահ, և սուգ, և սով. և ի հուր այրեսցի. զի հզօր է Տէր Աստուած՝ որ դատեսցէ
9 զնա ։ * Եւ լացցեն, և կոծեսցին թագաւորք երկրի ի վէր դորա՝ որք ընդ դմա պոռնկեցան, և խաղացին. և հեծեսցեն՝ յորժամ տեսցեն զծուխ կիզ
10 ման դորա ։ * Ի հեռաստանէ կայցեն վասն երկիւղի տանջանաց դորա՝ և ասացեն ։ վա՛յ, վա՛յ քաղաքիդ մեծի բաբիլոնի. քաղաք հզօր՝ զի ի միում ժամու եկին հասին դատաստանք քո ։
11 * Եւ վաճառականք երկրի ողբասցեն, և սգասցին ի վերայ քո՝ զի զբեւինս
12 նց՝ ոչ ոք է՝ որ գնէ ։ * Եւ շահ, որ ի քէն՝ ոչ ևս իցէ՝ ոսկւոյ և արծաթոյ. և ականց պատուականաց՝ և մարգարտոյ. և բեհեզոյ և ծիրանւոյ՝ և ոսկեթել և կարմրոյ. և ամենայն փայտ խնկոյ՝ և ամենայն անօթ փղոսկրեայ. և ամենայն անօթ պատուականէ ։ * Եւ ի սրտի
13 ձոյ՝ և յերկաթոյ՝ և ի կաճոյ. և կինամոն և համ խունկ, և իւղ, և կընդրուկ. և գինի, և ձէթ, և նաշիշ, և ցորեան, և ստացուածք ամ, և արջառ՝ և ոչխար. երիվարաց և կառաց՝ որ վայել է մարմնոյ և ոգւոյ մարդկան ։

*Եւ

14 *Նմ համ յանկուճն անձին քոյ գնաց
'ի քէն. և լուսափայլ վայելչութիւնն,
պարարան, և գերն, և սպիտակն գնաց
'ի քէն: և ոչ ևս այլ գայցես զայդ:
15 *Նմ համ շահալաձառաք այսոքիւք մե
ծացեալք 'ի քէն 'ի բաց կայցեն վասն
երկիւղի տանջանաց քոյ լալով և սուգ
առնելով: 16 *Նմ ասասցեն. վայ, վայ
քաղաք մեծ. որ զգեցեալէիր զբե
հեզս և զծիրանիս և որդան և զոսկե
զօծս. և քարինս պատուականս և
մարգարիտս: 17 *Օի 'ի միում ժամու
ապականեցաւ այչափ մեծութիւն քո:
և ամ նաւավար և ամ, որք 'ի տեղիս
տեղիս նաւեն. և նաւազք. և որք
միանգամ ուռկանաւ գործեն 'ի հե
ռաստանէ կայցեն լալով: 18 *Նմ աղա
ղակեացեն տեսանելով զծուխ կիզման
նր. և ասելով. ո՞նմանն քաղաքիս այս
մեծի: 19 *Նմ արկցեն ցհող 'ի վերն
գլխոց իւրեանց և գոչեալով ձայնիւ
մեծաւ՝ լալով և սգալով ասասցեն.
վայ՝ վայ քաղաք մեծ, որով ամենե
քեան մեծանային, որք ունէին զնաւս
'ի ծովս՝ վասն պատուականութեանք քոյ:
զի 'ի միում ժամու ապականեաւ կոր
ծանեցար: 20 *Ուրա՛խ լերուք 'ի վերն նր
երկինք՝ և սուրբ առաքեալք՝ և մար
գարէք. զի դատեաց Ա՛Ծ զդատաս
տանս ձեր 'ինմանէ: 21 *Նմ եառ հրեշ
տակ մի հզօր՝ զքար մի մեծ իբրև զեր
կան, և ընկէց 'ի ծով՝ ասելով: այսպէ
սարձակմամբ անկցի բաբիլէոն քաղաք
մեծ. և այլ ոչ ևս գտցի: 22 *Նմ ձայն
քնարերգաց, և երաժշտականաց՝ ա
րուեստականաց՝ և փողահարաց՝ և
թմբկի, այլ ոչ ևս լուիցի 'ի քեզ:
23 *Նմ լոյս ճրագի, և ձայն երիանի՝
այլ ոչ ևս երևեսցի 'ի քեզ. և ձայն փե
սայի և հարսին ոչ ևս լուիցի 'ի քեզ.
և ոչ վաճառականք քո՝ փառաւորք և
մեծամեծք երկրի. որք զուարճացեալք
էին 'ի քեզ. վն զի կախարդութիւք դե
զատուեցան քոյ մոլորեցան ամենայն
ազինք: 24 *Նմ 'ի քեզ ամենայն արիւն
մարգարէից և սրբոց գտաւ. և ամ
գրելոց յերկրին կենդանեաց:

ԳԻ: ԺԹ:

1 Ա՛ետ այսորիկ լուայ զձայն մեծ
բազմութեանք յերկինս ասելով:
ամբոխիկ բազմաց
աղէլուիա: փրկութիւն, և փառք. և
պատիւ, և զօրութիւն Ա՛Ծ մերոյ:
2 *Օի ճշմարիտ և արդար են դատաս
տանք նր: զի դատեաց զպոռնիկն մեծ
† որ ապա կանեաց զերկիր 'ի պոռնկութենէ իւրում: և խնդրեաց
զվրէժ արեան ծառայից իւրոց 'ի ձե
ռաց նր: 3 *Նմ կրկին ասացին՝ օրհնե

*Նմ

*Լ՚ես տեսի զերկինս բացեալ. և ահա 11
ձի սպիտակ. և որ հեծեալն էր ՚ի նմա՝
†ՅՈՒԼԻՍ † հաւատարիմ, և ճշմարիտ՝ և արդա
ԵՐԲԱ բութիւ դատէ՝ և պատերազմի։ *Լ՚ես 12
ՊԷՏՈՍ աչք նր՚ բոց հրոյ։ և ՚ի վերայ գլխոյ նր՚
պսակս բազումս ։ և ունէր զանուն
գրեալ. զոր ոչ՚ք գիտէ՝ բայց միայն
‖ Լ. ՍԱՄ. ինքն։ *‖ Լ՚ես արկեալ զիւրեաւ զկան 13
63. 1. դերձ ներկեալ արեամբ ։ և կոչիւր
անուն նր՚ բան Լ՚Ի ։ *Լ՚ես զօրավարք 14
երկնից՝ և զօրք երկնից զհետ երթային
նր՚ ձիոք սպիտակօք. զգեցեալք բե_
† ԵՐԿԱՅ հեզս սքնս և սպիտակս։ *Լ՚ես ՚ի բերա 15
ԲԷ նոյ նր՚ ելանէր սուր † սրեալ՚զի նովաւ
հարցէ զազգս ։ ‖ և նա հովուեսցէ զնս
‖ ՍԱՂՄ. գաւազանաւ երկաթեայ ։ և նա կո_
2. 9. խեսցէ զհնձան գինւոյ՝ ցասման բար
կութիւն Լ՚Ի ամենակալի։ *Լ՚ես ունէր 16
՚ի վերայ պատմուճանի իւրոյ, և ՚ի վէ
‖ 1. ՏԻՄ. ան դամոյ իւրոյ գիր գրեալ ‖ Թագաւ
6. 15. որ Թագաւորաց. և Տ՚ր տերանց ։
ԱՅԲ. *Լ՚ես տեսի այլ հրեշտակ, որ կայր ՚ի 17
17. 14. վէ՚ր արեգական. զի աղաղակեաց ՚ի
ձայն մեծ ամ՚ հաւուց թռուցելոց ՚ի
միջ երկնից՝ ասելով. եկայք, և ժողո_
վեցարուք յընթրիս մեծին Լ՚Ի ։
*Լ՚ես կերիջիք զմարմինս թագաւորաց. 18
† ՀԱՂՄԱՔ † և զմարմինս հզօրաց. և զմարմինս
ՔԱՆ ՀԱ_ երիվարաց՝ և ամ՚ հեծելոց ՚ի նոսա ։ և
ՂԱՐԱՊԵ զմարմինս ազատաց և ծառայից՝ մեծի
ՊԱՑ. և փոքուց ։ *Լ՚ես տեսի զգազանն՝ և 19
զթագաւորս երկրի՝ և զզօրս նր՚ ժողո_
վեալս առնել զպատերազմ ընդ այնմ՝
որ հեծեալն էր ՚ի ձի սպիտակի՝ և ընդ
զօրս նր՚։ *Լ՚ես ըմբռնեցաւ գազանն. 20
և ընդ նմա սուտ մարգարէն՝ որ առ_
նէր զնշանան առաջի նր՚. զորս մոլորե_
ցոյց. և եթ առնուլ զդրոշմն գազա_
նին. և զերկրպագուս պատկերի նր՚ ։
և կենդանեաւքն արկին զնս ՚ի լիճ՚հրոյն
այրեցելոյ ծծմբով։ *Լ՚ես այլքն մա_ 21
ռան ՚ի սրոյ հեծելոյն ՚ի վերայ ձիոյն.
յորոյ բերանոյ ելանէր սուրն. և ամ՚
Թռչունք յագեցան ՚ի մարմնոց նոցա ։

ԳԼ. Ի։

Լ՚ես տեսի այլ հրեշտակ՝ զի իջանէր 1
յերկնից. և ունէր զիշխանս մեծ
խոց ։ և չղթայս մեծ ՚ի ձեռին իւրում։
*Լ՚ես ըմբռնեաց զվիշապն՝ զօձն առա 2
ջին. որ է բանսարկուն և սատանայ ։
և կապեաց զնա ՚ի հազար ամ՚ ։ *Լ՚ես 3
էարկ զնա յանդունդս մեծ. և փա
կեաց, և կնքեաց զնա՝ զի այլ մի՛ և
մոլորեցուսցէ զազգս. մինչև կատա_
րեսցի հազար ամն ։ և յետ այնորիկ
պարտէ լուծանիլ նմա սակաւ ժամա
նակս։ *Լ՚ես աթոռս. և նստան 4
՚ի վէ՚ր նոցա և դատաւորութիւն տուաւ
նց ։ ընտրել զՅոդիս չարչարեցելոցն
վասն վկայութեանն Յի՚ և վասն բանին Լ՚Ի՚
և զորս ոչ երկրպագին գազանին. և
ոչ առնին զդրոշմն նորա ՚ի ձակատս իւր
եանց, և ոչ՚ ՚ի ձեռին աջոյ ձեռին իւրեանց։
և կացին, և թագաւորեցին ընդ Ք՚Ի
մինչև ՚ի հազար ամ՚։ *Լ՚ես յետ այո_ 5
րիկ՚ի մեռելոց ոչ՚ք եկեաց, մինչև ՚ի
կատարել հազար ամին։ այս է յարու՚ն
առաջին։ *Երանի սրբոցն, որք ունին 6
բաժին ՚ի յարութեանն առաջնում՝ ՚ի
վէ՚ր սոցա երկրորդ մահ ոչ՚ ունի զիշխա
նութի՚ն։ այլ եղիցին քահանայք Լ՚Ի՚
և Ք՚Ի՚ Ի՚Ի։ և թագաւորեսցեն ընդ
նմա հազար ամ՚։ *‖ Լ՚ես յետ հազար ‖ ԱՂԷՔ. 7
ամին լուծցէ զսատանայ՝ և հանցէ ՚ի 39. 2.
բանտէ անտի ։ ելցէ և մոլորեցուսցէ
զազգս ամ՚ ընդ չորս կողմանս երկրի ։
և զգօգ՝ և զմնգօգ առցէ ՚ի ձեռս՝ ժո_
ղովել նոքօք զամ՚ զօրս ՚ի պատերազմ։
որոց թի՚ւ իբրև զաւազ ծովու։ *Լ՚ես 8
ելցեն ՚ի լայնութի՚ս երկրի. և պատես
ցեն զբանակս սրբոցն, և զքաղաքն սի
րելի ։ *Լ՚ես իջցէ հուր յերկնից առ 9
Լ՚Ա՚Ի և կերիցէ զնս՝ և արկցէ զնս ՚ի հ դեան,
ծովն հրոյ և ծծմբոյ։ ուր էր գազանն, որ մոլո_
10 *Լ՚ես սուտ մարգարէն՝ և չարչարես_ ըեցուցա
11 ցին զտիւ և զգիշեր ։ *Լ՚ես տեսի զա_ նէր զնո՚,
Թռու սպիտակ մեծ. և ՚ի վէ՚ր նր՚ նըս_ ուրկա՚ ՚է
տեալ՝ յորոյ երեսանէն երկնչէին, և փախա ծուէ
չէին երկինք և երկիր. և տեղի ոչ գտաւ
12 նց՚։ *Լ՚ես տեսի զմեռեալս՝ զմեծամեծս
և զփոքունս, որք կային առաջի աթո
ռոյն։ և գրեանք բանային։ և այլ գիրք
բացաւ կենաց։ և դատեցան մեռեալքն
՚ի գրելոցն՝ ըստ գործոց իւրեանց ։
13 *Լ՚ես ետ ծով զմեռեալս իւր. և մահ
և դժոխք զիւրեանց մեռեալս։ և դա_
տեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւր
14 եանց ։ *Լ՚ես մահ՝ և դժոխք մատնե_
ցան ՚ի լիճն հրոյ ։ այս է մահն երկ_
15 րորդ։ *Լ՚ես որոք ոչ գտաւ ՚ի գիրն կե
նաց գրեալ՝ արկաւ ՚ի լիճ հրոյն ։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Լ՚ես ‖ տեսի երկինս նոր՝ և երկիր նոր։ ‖ ԱՅԱՅ. 65. 17.
քանզի առաջին երկինն և երկիր 66. 22
2 էանց. և ծով ոչ գոյր ։ *Լ՚ես զքաղաքն ՚Ե 2. ՊԵՏ.
նե՛ զնորն Եէմ՚ տեսի, զի իջանէր Լ՚Ա՚Ի՚ 3. 13.
և յերկինից ՚ի զարդարեալ և պատրաս
3 տեալ որպ՚ հարսն առն իւրոյ ։ *Լ՚ես
լուայ զձայն մեծ յերկինից որ ասէր ։
ահաւասիկ խորանն Լ՚Ա՚Ի ՚ի մէջ մարդ
կան. և բնակեսցի ընդ նոսա ։ և նոքա
ժողովուրդք նմա՝ և սա Լ՚Ա՚Ճ նոցա ։ ‖ ԱՅԱՅ.
4 *‖ Լ՚ես ջնջեսցէ զամ՚ արտասր յաչաց 25. 8.
նց՚։ և մահ ոչ՚ և՚ս գոյ ։ ոչ սուգ ։ և ոչ ‖ ԱՅԲ.
աղա 7. 17.

աղաղակ · ոչ ցաւք՝ եւ ոչ աշխատանք
Ես. 43· 19· Եսայ· եւս գոյ · զի առաջինն էանց · * Նո՛ւ ա՛ 5
2· Կորն· սայ ցիս՝ որ նստիւր ՚ի վերջ աթոռոյն ·
5·17· ահաւասիկ առնեմ զամ նոր · եւ ասէ
եղև · ցիս , գրեա · այսք բանք ճշմարիտք են
եւ հաւատարիմք · * Նո՛ւ ասէ ցիս՝ եղէ, 6
ես եմ ա ալքա , և ա ο · սկիզբն և կա
տարած · ես ծարաւելոցն տամ յաղբե
րէ ջրոյ կենաց ձրի · * Որ յաղթէ , ժա 7
ռանգեսցէ զայս ամ՝ և ես եղեց նմ
Ա՛Ծ · և նորա եղիցին ինձ որդիք ·
† Ա՛պոկ Ծոց · Ե՛ * Նո՛ւ ծուլացն, և անհաւատիցն · † սպա 8
նողաց , և պոռնկաց · և կախարդաց՝ և
կռապաշտից՝ և դեղատուաց · և ամ
բաժինն ստոց՝ ամբարշտաց · որոց բաժինն
եղիցի ՚ի լճին այրեցելոյ հրով և ծծմբով ·
որ է մահն երկրորդ ·

9· * Նո՛ւ եկն առ ես մի յեօթանց հրեշ
տակացն , որք ունէին զեօթն սկաւա
Եօթնհար ոճածով զերծնով ռակս լցեալս եօթն վախճանօք կատա
րեալով՝ խօսեցաւ ընդ իս և ասէ · Եկ ,
ցուսից քեզ զՀարսն՝ և զկինն զառինն
10 * Նո՛ւ հառ տարաւ զիս ՚ի լեառն մի
բարձր և մեծ՝ հոգւով · և եցոյց ինձ
զքաղաքն մեծ և նոր՝ եԱմ · զի իջեալ
11 յերկնից առ Ա՛Ծ · * Նո՛ւ ունէր զփառս
Ա՛Ծ · Նո՛ւ ՚ինման լուսաւորուն · նմա
նեալ ականց պատուականաց՝ քար
յասպիս սառնատեսակ և կենդանի ·
12 * Նո՛ւ էին պարիսպք նր մեծ , և բարձր
և ունէր դրունս երկոտասան · և յեր
կոտասան դրունսն երկոտասան հրեշ
տակս , և անուանք իւրաքանչիւրոյ ՚ի
վերայ դրանցն գրեալք էին՝ ըստ եր
13 կոտասան ցեղից ՚ին · * Յարեւելից
կողմանէ դրունք երեք · և ՚ի հիւսիսոյ
կողմանէ դրունք երեք · և ՚ի հարաւոյ
կողմանէ դրունք երեք · և յարեւմտից
14 կողմանէ դրունք երեք · * Նո՛ւ պարիսպ
քաղաքին ունէր հիմունս երկոտա
սան · և ՚ի նոսա երկոտասան անուանք
երկոտասան առաքելոյ գառինն ·
15 * Նո՛ւ որ խօսէրն ընդ իս , ունէր զե
ղեգն ոսկի ՚ի ձեռին իւրում , զի չա
փեսցէ զքաղաքն՝ և զդրունս նորա՝ և
16 զպարիսպս նորա · * Նո՛ւ էր քաղաքն
քառակուսի · և որչափ երկայնութի՛ն
նորա՝ նոյնչափ և լայնութի՛ն՝ և բարձ
րութի՛ն՝ հաւասար · Նո՛ւ էր չափ երկայ
նութի՛ն նր երկոտասան հազար ասպա
րէզ · և լայնութի՛ն նր՝ և բարձրութի՛ն
17 միաչափ, կիսլօս · * Նո՛ւ չափեաց զպա
րիսպ նորա հարիւր քառասուն և չորս
ասպարէզ · չափ մարդոյ՝ որ է հրեշտա
18 կի · * Նո՛ւ էր շինուած պարսպաց քա
ղաքին յասպիս · և քաղաքն էր ոսկի
մաքուր , նման ապակ եա՛կ և սպիտակ
19 ւոյ · * Նո՛ւ հիմունք † քաղաքին յամ † պատուական
ականց պատուականաց † · հիմն առա † զարդ
ջին յասպիս · երկրորդն շափիղա · եր բեռ
որդն պղնձագոյն · չորրորդն զմրուխտ ·
20 * Հինգերորդն եղենգնաքար · վեցե
րորդն սարդիոն · եօթներորդն ոսկե
քար · ութերորդն բիւրեղինները որդն
տպազիոն · տասներորդն քրիսոպրաս ·
մեռասաներորդն յակինթ · երկոտա
21 սաներորդն ամեթիստոս · * Նո՛ւ էին եր
կոտասան դրունք յերկոտասան մար
գարտաց՝ միաձև · և իւրաքանչիւրոյն
դրունք՝ էին մի մի դուռն ՚ի միոյ միոյ
մարգարտոյ · և ընդարձակութի՛ն քա
ղաքին ոսկի մաքուր՝ ոմն զապակի պայ
22 ծառ · * Նո՛ւ տաճար ոչ տեսի ՚ինձ՝
քանզի Տ՛ր Ա՛Ծ ամենակալ տաճար եր
23 ՚ի նմա՝ և գառն · * ‖ Նո՛ւ քաղաքին ‖ Եսայ·
չէին պէտք արեգական և լուսնի , զի 60.19·
լուսաւորեսցեն զնա · քանզի փառք
Ա՛Ծ լուսաւորէին զնա յամ ժամ · և
24 ճրագ ՚ինձ գառն · * Նո՛ւ գնային
հեթանոսք ՚ի լոյս նր · և թագաւորք
երկրի լուսազգեացք լինէին ՚ի փառս
25 նր · * ‖ Նո՛ւ դրունք նորա ոչ փակեին ՚ի ‖ Եսայ·
տուէ և ՚ի գիշեր ոչ ևս լինէր · 60. 11·
նապազորդ · և գիշեր ոչ ևս լինէր ·
26 * Ա՛յլ փառք , և պատիւ ազգաց ՚ի
27 նմա · * Նո՛ւ ոչ մտցէ անդ ամ չար
կամ, և պիղծ, և ստութի՛ւն, բայց միայն
որք գրեալք են ՚ի գպրութե՛ն կենաց
գառինն ·

Գլ·

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա Ս Ն

1 Ա Ն Ե Ղ Ո Յ Զ Ի Ն Ձ Զ Մ Ա Ք Ո Ւ Ր Գ Ե Տ Կ Ե Ն Ք
Դ Ա Ն Ո Ւ Յ Ջ Ր Ո Յ՝ Ս Ա Ռ Ն Ա Ռ Ե Ե Ա Կ՝ Ո Ր
Ե Լ Ա Ն Ե Ր Յ Ա Ե Թ Ո Ւ Ն Յ Ա Ռ Ջ Ե Ւ Գ Ա Ռ Ի Ն Ն ։
2 * Ա Ն Ե Գ Ն Ա Յ Ր Ը Ն Դ Մ Ի Ջ Հ Ր Ա Պ Ա Ր Ա Կ Ա Յ
Ք Ա Ղ Ա Ք Ի Ն ։ և Ջ Ե Ղ Ե Ր Ք Գ Ե Ա Ռ Յ Ն Ա Ա Տ Ի և
Ա Ն Ա Տ Ի Ծ Ա Ռ Ա Կ Ե Ն Ա Ց՝ Ո Ր Ք Ե Ե Ր Ե Ի Ն Պ Ա Ր
Տ Ո Ւ Ղ Ս Ե Ր Կ Ո Տ Ա Ն Ա Ն ։ Ը Ս Տ Մ Ի Յ Մ Ի Յ Ա Մ
Ա Յ Տ Ա Յ Ի Ն Զ Պ Ա Տ Ո Ւ Ղ Ս Ի Ր Ե Ա Ն Ց ։ և Ա Տ Ե
Ր Ե Ա Ծ Ա Ռ Ո Ւ Յ Ն Ե Ր Բ Ժ Շ Կ Ո Ւ Թ Ի Ն Հ Ե Թ Ա Ն Ո
Ս Ա Ց ։ * Ա Ն Ե Գ Ո Վ Ք Ա Ն Դ Ո Ւ Ն Ա Ն Ե Լ Ե Ն ։ և 3
Ա Թ Ո Ռ Ն Ի Ն Ե Ւ Գ Ա Ռ Ի Ն Ն Ե Ր Ե Ր Ի Ն Ն Ա Մ Ա ։
և Ծ Ա Ռ Ա Յ Ք Ն Ո Ր Ա Պ Ա Շ Ա Ր Ե Ի Ն Զ Ն Ա ։ * Ա Ն 4
Տ Ե Ա Ն Ե Ի Ն Զ Ե Ր Ե Ա Ս Ն Ի՝ և Ա Ն Ո Ւ Ն Ն Ո Ր Ա
Գ Ր Ե Ա Լ Ե Ր Ը Ի Ձ Ա Կ Ա Տ Ա Ս Ն Ի՝ ։ * Ա Ն Գ Ի 5
Շ Ե Ր Ո Ւ Չ Ե Ր Ը Ա Ն Ո Ք՝ և Ո Չ Ե Ի Ն Ա Ն Ո Ք Պ Ե Տ Ք
Ձ Ր Ա Գ Ի , և Լ Ս Ա Ւ Յ Ա Ր Ե Գ Ա Կ Ա Ն ։ Վ Ա Յ Ք Ա
Տ Ի Ր Ո Ջ Ն Ե Ր Ո Ւ Ն Ա Ն Ե Ր Ե Ա Ս Ն Ի Ն Ե Ր Ե Ա Ս Ն Ի Ց ։
* Ա Ն Ա Ս Ե Ց Յ Ի Ս՝ Ա Յ Ս Ք Ա Ն Ք Հ Ա Ւ Ա Տ Ա Ց 6
Բ Ի Մ Ք Ե Ն և Ճ Շ Մ Ա Ր Ի Տ Ք ։ և Տ Ր Ո Ջ Ա Ծ Մ Ա Ր
Գ Ա Ր Է Ի Յ Ս Ր Բ Ո Յ՝ Ա Ռ Ա Ք Ե Ա Յ Զ Հ Ր Ե Շ Ա Տ Ա Կ
Ի Ւ Ր՝ Ծ Ա Ռ Ա Յ Ի Ք Ի Ւ Ր Ո Ւ Մ Յ Ո Ւ Ց Ա Ն Ե Լ՝ Ո Ր
Լ Ի Ն Ե Լ Ո Ց Ե Վ Ա Ղ Վ Ա Ղ Ա Կ Ի Ն ։ * Ա Ն Հ Ա Գ Ա Մ 7
Վ Ա Ղ Վ Ա Ղ Ա Կ Ի Ն ։ Ե Ր Ա Ն Ի՛ Ո Ր Պ Ա Հ Է Զ Ք Ա Ն
Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ա Յ Ս Ո Ր Ի Կ ։ * Ա Ն Յ Ո Վ Հ Ա Ն 8
Ն Ա Կ Ս Ր Ա Յ և Ա Ե Ս Ի Զ Ա Յ Ս Ա Մ Ե Ն Ա Յ Ն ։ և
Յ Ո Ր Ժ Ա Մ Ա Ն Ս Ր Ա Յ և Ա Ե Ս Ի ։ Ա Ն Կ Ա Ց Յ և Ե Ր Ը
Կ Ի Ր Ը Պ Ա Գ Ի Հ Ր Ե Շ Ա Կ Ի Ն Ն Ո Ր Ց Ո Ւ Ց Ա Ն Ե Ր Ը
Ի Ն Ձ Զ Ա Յ Ս Ն Ա Մ ։ * Ա Ն Ա Ս Ե Ց Յ Ի Ս Ն Ա Մ Ի Ն Ա Ն 9
Կ Ա Ն Ի Ր Ը Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն Ի Մ՝ և Ե Ր Կ Ի Ր Ը Պ Ա Գ Ա
Ն Ե Ր ։ Ք Ա Ն Զ Ի և Ե Ս Ծ Ա Ռ Ա Յ Ա Կ Ի Ց Ք Ո Ե Մ՝
և Ե Ղ Բ Ա Ր Ց Ք Ս Ո Ւ Ք Պ Ա Հ Է Ն Զ Ք Ա Ն Մ Ա Ր
Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Գ Ր Ո Ւ Յ Ս Ա Յ Ո Ր Ի Կ ։ Ա Ն Ի Ր Ը Ե Ր Կ Ի Ր Ը
Պ Ա Գ ։ * Ա Ն Ա Ս Ե Ց Յ Ի Ս Դ Ա Ր Ձ Ե Լ ։ 10
Մ Ի Ն Կ Ն Ք Ե Ր Զ Ք Ա Ն Ա Ս Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ա Կ Ա Ն Գ Ր Ո Ւ Յ Ս
Ա Յ Ս Ո Ր Ի Կ ։ Ք Ա Ն Զ Ի Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ս Մ Ե Ր Ձ Ե Կ ։

11 * Ո Ր Ա Մ Ա Ր Յ Ա Ե Լ Ո Յ Ն Է՝ Ա Մ Ք Ա Ր Յ Ա Տ Ե Ս
Ց Ի ։ և Ո Ր Ա Ղ Տ Ե Ղ Ա Ն Ա Լ Ո Յ Ն Է՝ Ա Ղ Տ Ե Ղ Ա Ս
Ց Ի ։ և Ո Ր Ա Ր Դ Ա Ր Ա Ն Ա Լ Ո Յ Ն Է՝ Ա Ր Դ Ա Ր Ա Ս
Ց Ի ։ և Ո Ր Ս Ր Բ Ե Լ Ո Յ Ն Է՝ Ս Ր Բ Ե Ս Ց Ի ։
12 * Ա Ն Հ Ա Ն Ե Ս Գ Ա Մ Վ Ա Ղ Վ Ա Ղ Ա Կ Ի՝ և Վ Ա Ր Ձ Ք
Ի Մ Ը Ն Դ Ի Ս Է ։ Հ Ա Տ Ո Ւ Ց Ա Ն Ե Լ Ի Ւ Ր Ա Ք Ա Ն Չ
13 Ի Ւ Ր Զ Գ Ո Ւ Ո Ծ Ս Ի Ւ Ր Ե Ա Ն Ց ։ * Ա Յ Ս Ե Մ Ա Ր
Ք Ա Յ « և օ ա , ս կ ի զ ձ ն և կ ա տ ա ր ա ծ ։ Ծ ո ղ
14 Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն և Վ Ե Ր Ջ Ի Ն ։ * Ա Ր Ա Ն Ե Լ Ի Ք ‖ Ա Ս ա յ ։
Ե Ն՝ Ո Ր Ք Պ Ա Հ Ե Ն Զ Պ Ա Տ Ո Ւ Հ Ի Ր Ա Ն Ն Ո Ր Ա ։ 41։4։ Ե
Ն Ո Ր Ա Ո Ւ Ն Ի Ն Զ Վ Ի Շ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ն Ո Ւ Տ Ե Լ ՝ Ի 44։6։
Փ Ա Յ Ա Ն Ն Կ Ե Ն Ա Ց՝ և Մ Տ Ա Ն Ե Լ Ը Ե Գ Ր Ո Ւ Ն Ս ‖ Ե ր ։ 1։
15 Ք Ա Ղ Ա Ք Ի Ն * Ա Յ Լ Ե Լ Ք Ն Ա Ր Տ Ա Ք Ս Շ Ո Ւ Ն Ք՝ 8։17։ Ե
և Դ Ե Ղ Ա Տ Ո Ւ Ք՝ և Ս Տ Ա Ն Օ Ղ Ք՝ և Կ Ա Տ ։ 21։6։
Պ Ա Շ Տ Ք ։ և Ա Մ Ե Ն Ե Ք Ե Ա Ն Ո Ր Ք Ս Ի Ր Ե Ն Զ Ք Ա Ը 14։Ե ր ի ն Ե
16 Տ Ո Ւ Լ Թ Ի ։ * Ա Ս Ց Ի Ո Ւ Ա Ռ Ա Ք Ե Յ Ի Զ Ի Ր Ե Շ Ո ր ։ Լ ա ծ
Ա Տ Ա Կ Ի Մ Ի Վ Կ Ա Յ Ե Լ Զ Ա Յ Ս Ձ Ե Զ Ե Կ Ե Ղ Ե Ց Ի Ն Ա Ն Ն Վ Ք
Ց Ե Ա Ց Դ ։ Ե ս Ե Մ Յ Ա Ր Մ Ա Տ ո ւ Յ և Ի ս ե ռ Ի Ց Բ ա ք ի ո ա ս
Դ Ա Ւ Թ Ի ։ և Ա Ս Տ Ո Ւ Լ Պ Ա Յ Ծ Ա Ռ Ա Ռ Ա Ւ Ա Օ Ի Ս Ա ր ե մ Ք
17 Տ Ո Ւ Ս ։ * Ա Ն Հ Ո Գ Ի , և Փ Ե Ա Ց Յ՝ Ո Ր Գ Ա Լ Ո Ց Ն Ա Գ ա ն ե մ
Ե Մ ։ և Հ Ա Յ Ո Ւ Տ Ն Ք Ն Ա Ս Ե Ն՝ Ե Կ ։ և Ո Ր Լ Ս Է Գ ա ն ե ն ա ս
Ա Ս Ա Ց Ի Ք՝ Թ Է Կ Է Կ ։ և Ո Ր Ծ Ա Ր Ա Ւ Ի Ե Ք Ե Ի Ր Ե
Կ Ե Ց Ե Ք ։ ‖ և Ո Ր Ք Զ Կ Ա Մ Ի Ա Ռ Ն Ո Ւ Լ Զ Ը Ա Ւ Ն Ի Ն Ե Ր Ե Ա Ն Ա Ո ա
18 Կ Ե Ն Ա Ց Ձ Բ Ի ։ * Ա Կ Հ Ա Յ Ե Մ Ե Ս Ա Մ Ե Ն Ա Յ Ն Ի՝ Ե Ի Ն Ո ա ց ա
Ո Ր Լ Ս Է Զ Ա Ն Ա Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Գ Ր Ո Ւ Յ Ց ’ Է Փ Ե Ա Յ Ն
Ա Յ Ս Ո Ր Ի Կ ։ Թ Է Ո Ր Յ Ա Ե Լ Ե Ց Ի ’ Ի Ս Ա Յ Ա Ե Լ Կ Ե Ն Ա Ց ։
Յ Կ Ե Ն Ի Ն Զ Ի Վ Ե Ր Ա Յ Ն Ո Ր Ա Զ Ե Օ Թ Ի Ն Հ Ա Լ ։ 17։Ա Ե
Ո Ւ Ա Ծ Ա Ն Ն Գ Ր Ե Ա Լ Ա Ն Ի Գ Ի Ր Ս Յ Ա Յ Ց ։ հ ո գ է , և
19 * Ա Ն Ե Թ Ե Ք Ո Ր Պ Ա Կ Ա Ս Ե Ց Ո Ւ Ա Ց Ի Ք Ի Ա Ք Հ ա ն ա ն
Ն Ի Ց Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Գ Ր Ո Ւ Յ Ց Ա Յ Ս Ո Ր Ա Ս ե ն , և ե կ է
Ր Ի Կ՝ Պ Ա Կ Ա Ս Ե Ց Ո Ւ Ա Ց Ի Ք , և Հ Ա Տ Ո Ւ Ց Ե Ք Ն Ա Ս Ե Ն ‖ Ա ս ա յ ։
Ղ Ե Ա Ժ Ի Ն Ն Ո Ր Ա Ն Ի Ծ Ա Ռ Ա Յ Ն Կ Ե Ն Ա Ց՝ և Ն Ի 55։ 1։
Ք Ա Ղ Ա Ք Ի Ն Ս Ր Բ Ո Յ՝ Ո Ր Գ Ր Ե Ա Լ Ե Ն Ի Գ Ի Ր Ս
20 Յ Ա Յ Ց ։ * Ա Ն Ե՝ Ո Ր Վ Կ Ա Յ Ե Ա Ց Ա Յ Ս
Ր Ի Կ ։ Գ Ա Մ Ե ս Վ Ա Ղ Վ Ա Ղ Ա Կ Ի ։ Ա Մ Ի Ն ։
Ա Ն Կ Տ Ե Ր Յ Ա Ե Ս ։
21 * Ե Ն Ո Ր Հ Ա Ք Ն Ա Մ Ե Ր Ս Յ Ա Ն Ե Ս Ի Ն Ի Վ Ե Ր Ա Յ
Ն Ա Մ Ս Ր Բ Ո Յ ։ Ա Մ Ի Ն ։

Աղօթք Մանասէ. նաև գէր եղէաւ. որ ընդ անուճամբ եղբայսդ երկրորդէ և երրորդէ գրոյն պարբերին, նայամ վայրոլ, այսինքն, արդարոյ շարաչարեալ գրոյ կանոնականաց, զոր արիքենարինոյ առաքն սիանդրան ընկալաւ, և կանոնականս գոլ վճռեաց, որշափ երան. զի ի՛ քնաւին անհերքածին. մանաւանդ որ յոմանց հարանց արբոյ երբեմն ի վէմայոլէ առ բերին. և նոքը ոմանց Աշխարհի լարինացոյ, այնուհետև նափբաց՝ որոնս պատճրեցելոյ վերափոխին։

Եւ աստ գիտելի է. զի ի սմին յիշեցեալ երրորդ եղբայն՝ որ ընդ երրորդին արտաքոյ կանոնական գրոց դնիլ ասի՝ ի մեզ է առաջին եղբայս։

Ա Գ Ո Թ Ք Մ Ա Ն Ա Ս Է Ի Ա Ր Ք Ա Յ Ի

Յ Ո Ւ Դ Ա Յ Ի, Յ Ո Ր Ժ Ա Մ Ս Գ Ի Ն Ե Ա Լ Ս Կ Ե Ա Լ Ա

Ն Ա Ւ Ո Ր Ի Ւ Ր Դ Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն։

ՏԱՐ Ն Ո Ր Կ Ե Ա Լ Ո Ւ Ք Ի՝ աբրահամու՝ իսահակայ՝ յակոբայ՝ և զաւակի նոցա արդարոյ։ Որ արարեր զերկինս և զերկիր՝ և զամենայն զարդ նի՛ Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի քոյ. փակեցեր զխորս, և կնքեցեր ահաւոր և փառաւորեալ անուամբ քով։ Որ ամենայն ինչ սարսի՝ և դողայ յերեսաց ահի զօրութեան քոյ։ Ընդ բաւ է մեծ վայել չութեդ փառաց սրբութեան քոյ. և սաստիկ է բարկութիւն սպառնալեաց քոց՝ ի վերայ մեղաւորաց. անչափ և անքննին են ողորմութեանդ աւետեաց քոց։ Օ՛ դու Տ՛ր՝ բարձրեալ՝ գթած, երկայնամիտ, բազում՝ ողորմ. և զղջանաս՝ ի վերայ չարեաց մարդկան։ Դու Ա՛ծ՝ ոչ եդեր զապաշխարութիւն վասն արդարոցն աբրահամու՝ իսահակայ՝ և յակոբայ, որք ոչ մեղան քեզ։ Այլ եդեր ապաշխարութիւն վասն իմ մեղաւորիս. զի մեղայ աւելի քան զաւազ ծովու. և բազմացան անօրէնութիւնք իմ։ Ընդ արժանի հայիլ՝ և տեսանել զբարձրութիւն երկնից. ՚ի բազմութիւն անօրէնութեան իմոյ։ Կորացեալ եմ ես ՚ի բռնութիւն կապանաց երկաթիոյ՝ և ոչ գոյ ինձ հանգիստ։ Ընարկացուցի զսրտմտութիւն՝ և զչար առաջի քո արարի. կանգնեցի զպատկեր՝ և բազմացուցի զպատուհաս։ Այժ արդ խոնարհեցուցանեմ զծունկս սրտի իմոյ. և հայցեմ ՚ի քաղցրութիւն քումմէ։ Ա՛եղայ Տ՛ր, մեղայ, և զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ։ Աղաչեմ՝ և խնդրեմ ՚ի քէն. Թո՛ղ ինձ Տ՛ր, Թո՛ղ ինձ. և մի կորուսաներ զիս ընտ անօրէնութեանս իմոյ։ Մի յաւիտեան բարկանար ինձ՝ և մի յիշեր զչարիսն իմ. և մի պարտաւորեր զիս ընդ իջեալսն ՚ի ներքոյ երկրի։ Օ՛ դու Ա՛ծ Ա՛ծ ապաշխարողաց ես՝ և յիս յոյժ զբարերարութիւդ քո. զի անարժան եմ։ * Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութեանդ քումմ. և օրհնեսցիս զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց։ Օ՛քեզ Տ՛ր օրհնեն ամենայն զո՛ր թուունք երկնից. և քո են փառք յաւիտեան։ Ա՛մէն։

Գ Ի Ր Ք Ե Օ Ր Ա Ս Ա Ց Հ Ո Ր Ո Ց։

Գլուխ Հարիւներորդ։

ԳԻՐՔ Ե՛Օ՛Ր Ա՛Ս Ա՛Ց։ 1
Մարդ արեի երկրորդ՝ որդւոյ սարեի. որդւոյ ազարեի. որդւոյ հեզկեայ. որդւոյ սադանիայ. որդւոյ սադոկայ. որդւոյ աքիտոբայ։ * Որդւոյ աքիայ՝ որդւոյ 2
փենեհեսի՝ որդւոյ հեղեայ. որդւոյ ամբրիայ. որդւոյ ասիելայ. որդւոյ մարիմոթայ. որդւոյ արնայ. որդւոյ օզիայ. որդւոյ բոքիայ. որդւոյ աբիսէի. որդւոյ փենեհեսի. որդւոյ 3
հեսի. որդւոյ եղիազարու։ * Որդւոյ ահաբոնի ՚ի յեղէն ազեայ. որ եղև գերեալ ՚ի դասառն մարաց ՚ի թագաւորութեն արտաշէսի աղքայի պարսից։ * Ե՛ւ եղև բան 4
Տ՛ն առ իս՝ ասելով։ * Ե՛լ 5
իմ ես ինձէն գիտեմ։ Ա՛ղաչեմ՝ և խնդրեմ ՚ի քէն. Թո՛ղ ինձ Տ՛ր, Թո՛ղ ինձ. և մի կորուսաներ զիս ընտ անօրէնութեանս իմոյ։ Մի յաւիտեան բարկանար ինձ՝ և մի յիշեր զչարիսն իմ. և մի պարտաւորեր զիս ընդ իջեալսն ՚ի ներքոյ երկրի։ Օ՛ դու Ա՛ծ Ա՛ծ ապաշխարողաց ես՝ և յիս յոյժ զբարերարութիւդ քո. զի անարժան եմ։ * Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութեանդ քումմ. և օրհնեսցիս զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց։ Օ՛քեզ Տ՛ր օրհնեն ամենայն զո՛ր թուունք երկնից. և քո են փառք յաւիտեան։ Ա՛մէն։

զիս՝ զոհեցին աստուածոց օտարոտեաց ։
*Ոչ ապաքէն ես վերաբերի զնոսա յերկ- 7
րէն եգիպտոսի, ՚ի տանէ ծառայութեան։
քայց նոքա դրդռեցին զիս. և զկորհուրդս
իմ քամահեցին ։ *Իսկ դու գերծ զգես 8
գլխոյ քոյ. և զգեստեա զամենեսեան զա-
րիս ՚ի վերայ նոցա. քանզի ոչ հնազանդե-
ցան օրինի իմոյ ։ զի ժողովուրդ է անխրատ։
*Ո՛րինէս ցերեկ տարայց նշ՝ որոյ այսքան 9
քարերարութիւն շարաբերի ։ *Օ թագաւ 10
որս յոգունս վէ նշ կործանեցի. զփարաւոն
ընդ մանկանց իւրոց, և զամենայն զգօր նշ
հարի ։ *Օ ամենեսեան զհեթանոսս յերե- 11
սաց նոցա կորուսի, և յարևելեայ գաւառաց
երկուց զժողովուրդս տիւրոսի և սիդոնի
ցրուեցի. և զամենեսեան զհակառակորդս
նշ սատակեցի ։ *Իսկ դու խօսեաց առ նոս՝ 12
ասելով. զայսոսիկ ասէ Տ՛ր ։ *Ո՛չ յերկնէն ես 13
զձեզ ընդ ծով անցուցի. և զհրապարակս
ձեզ ՚ի բնէ պարապեալս ընծայեցի. առաջ
նորդ եառ ձեզ զմնոհս և զահարօն քահա-
նայ ։ *Օ լոյս ձեզ ՚ի ձեռն սեան հրոյ առա- 14
ջի կացուցի. և զաքանչելիս մեծամեծս արա
րի ՚ի ձեզ. իսկ դուք մոռացայք զիս, ասէ
Տ՛ր ։ *Օ այսոսիկ ասէ Տ՛ր ամենակար՝ 15
լորամարդ ձեզ ՚ինշան եղև. և զբանակս
ձեզ ՚ի պաշտպանութիւն եառ՝ և անդ տրան
ջեցիք ։ *Ո՛չ ոչ հրաժարակեցիք զանուն 16
իմ՝ յաղագս կորստեան թշնամեաց ձերոց.
այլ դեռ մինչև յայժմ տրտնջիք ։ *Ո՛ր 17
են քարերարութիւքն, զորս նախ ընտրեցի
ձեզ ։ ոչ ապաքէն յանապատին յորժամ քաղ
ցեցայք, աղաղակեցիք առ իս ։ *Ո՛սեղով, 18
արդ՝ զինչ գոյ մեզ՝ յանապատս այս առաջ
նորդեցեր սպանանել զմեզ. բարւոք էր մեզ
ծառայել եգիպտացւոցն, քան մեռանիլ
յանապատի աստ ։ *Ո՛չ վշտացայ ՚ի հե- 19
ծութիւնս ձեր. և եառ ձեզ զմանանայ ՚ի
կերակուր. զհայ հրեշտակաց կերիք։
*Ո՛ջապաքէն երբ ծարաւեցայք, զվէմն 20
հերձի, և հեղան ջուրք ՚ի յագեցումն. վա՛
տօճոյ տերևաօք ծառոյ զձեզ ծածկեցի ։
*Ո՛ւժանեցի ձեզ զերկիրս պարարտս. 21
զքանանացիս՝ և զփերեզացիս. և զփղշտա-
յիս յերեսաց ձերոց յետս ընկեցի. զինչևս
արարից ձեզ. ասէ Տ՛ր ։ *Օ այսոսիկ ասէ 22
ամենակարօղ Տ՛ր. մինչ էիք յանապատին
՚ի գետոջն ամօրհացւոց ծարաւեալք՝ և
հայհոյեցիք զանուն իմ ։ *Ո՛չ զհուր ձեզ 23
փոխանակ հայհոյանացն եառ. այլ ար-
կէք զիայտ՚ի ջուրն՝ քաղցրացուցի զգետն ։
*Օ՛ի նչ քեզ արարից յաւօգս. ոչ կամե- 24
ցար հնազանդել յուդա՝ անդրաբերից զիս
առ աղգս այլս. և տայ զանուն իմ նշ. զի
պահեսցեն զպատուհիրանս իմ ։ *Ո՛ւ գանցի 25
Թողիք զիս, և ես զձեզ Թողից՝ ՚ի խնդրելն
ձեր յինէն զողորմութիւն, ոչ ողորմեցայց ։
*Յորժամ վերակոչիցէք զիս, ես ոչ լուայց 26

ձեզ. զի բծաւորեցիք զձեռս ձեր արեամբ.
և ոտք ձեր անյապաղք են առ՚ի ձգիլ՚ի
մարդասպանութիւն ։ *Ո՛չ իբրու Թէ զիս ՚ի 27
բայ Թողիք. այլ զձեզ ինքեանս, ասէ Տ՛ր ։
*Ո՛յսպէս ասէ Տ՛ր ամենակարօղ. ո՞չ ար- 28
դեօք ես զձեզ աղաչեցի, իբրու հայր զոր-
դիս. և իբրու մայր զդստերս. և իբրու
մնուցիչ զմանկունս իւր ։ *Օ՛ի եղիջիք ինձ 29
՚ի ժողովուրդ, և ես ձեզ յԱ՛ստ. և դուք ինձ
յորդիս, և ես ձեզ ՚ի հայր ։ *Ո՛ւսպէս 30
զձեզ ժողովեցի, իբրու հաւ զձագս իւր ընդ
թևօք իւրովք ։ իսկ այժմ զինչ արարից
ձեզ. ՚ի բայ ձգեցից զձեզ յերեսաց իմոց ։
*Օ՛մատուցումն յորժամ ինձ բերիցէք, ՚ի 31
բայ դարձուցից զերեսս իմ ՚ի ձէնջ. զի
զօրս ոտնից ձերոց՝ և զամամուտս՝ և զթէ
պատուհիս ՚ի բայ արարի ։ *Ո՛ւս առաքե- 32
ցի զմանկունս իմ զմարդարէս առ ձեզ.
զորս առեալ կոտորեցիք. և յօշոտեցիք զմար-
միս նոցա. որոց զարիւնն խնդրեցից՝ ասէ
Տ՛ր ։ *Ո՛ւսպէս ասէ Տ՛ր ամենակարօղ՝ 33
տուն ձեր ամայացեալ է. հոսեցից զձեզ
որպես զմիզս ։ *Ո՛չ որդիք զսերնականու- 34
թիս մի արասցեն. քանզի զպատուհիրանս
իմ՝ անդոանեցին՝ և զորինչ՝ չարե առաջի
իմ՝ արարին ։ *Ո՛ւ ձեռն տայ զտունս ձեր 35
ժողովրդեան եկողի, որք զիս ոչ լուեալք
հաւատան. որոց զնշանս ոչ ցուցի, արաս-
ցեն, զորս պատուհիրեցի ։ *Օ՛մարգարէս 36
ոչ տեսին, և յիշեսցեն զանօրէնութիս նշ։
*Ո՛ կայեմ ժողովրդեան հանդերձելոյ ըզ 37
ընորհ, որոյ մանկունք ցնծասցեն հանդերձ
խնդութիւք՝ զիս ոչ տեսեալ աչօք մարմնաւո
րօք, սակայն հոգւով հաւատասցեն՝ զորս
ասացի ։ *Ո՛չ այժմ, եղբայր, հայեաց՝ որ- 38
պիսիք փառք, և տեսս զժողովուրդն եկեալ
յարևելից ։ *Որոց տայ առաջնորդ զաբրա 39
համ, զիսահակ, և զյակօբ. և զօսէի, և
զամոս, և զմիքիայ. և զյովէլ. և զաբդիայ.
և զյոնան ։ *Ո՛չ զնաւում. և զամբակում. 40
զսոփոնիայ. զանգէի՝ զզաքարիայ՝ և զմա-
ղաքիայ՝ որ և հրեշտակ Տ՛ն կոչեցաւ ։

ԳԼՒ. Ե.

Ո՛յսպէս ասէ Տ՛ր. ես արտահանի զժո- 1
ղովուրդս զայս ՚ի ծառայութիւն. որոց
զպատուհիրանս եառ՚իձեռն մանկանց իւրոց
մարգարէից՝ որոց լսել ոչ կամեցան. այլ
անարգեցին զկորհուրդս իմ ։ *Ո՛այրն, որ 2
ծնաւ զնա՝ ասէ ցնա. գնացէք որդիք. զի
ես այրի եմ և ՚ի բայ Թողեալ ։ *Ո՛նուցի 3
զձեզ հանդերձ խնդութիւք. և արձակեցի
զձեզ հանդերձ ողբով և տրտմութիւք. քան
զի մեղայք առաջի Տ՛ն Ա՛ստ ձերոյ. և որինչ
չար է՝ առաջի նորա արարիք ։ *Իսկ այժմ 4
զինչ արարից ձեզ. ես այրի եմ՚ի բայ Թո
ղեալ ։ գնացէք որդիք, և հայցեցէք ՚ի Տ՛ն
զողորմութիւն ։ *Ո՛ւր ես, հայր՝ զքեզ վկայ 5

կոչեմ՝ ի վէր որդւոց մօր, զայք ոչ կամեցան 6
զվկայութիւն իմ պահել։ * Օի տացես նմ 7
զամօթ, և զմայր նոցա ի յափշտակութիւն։
լինի նմ սերականութիւն։ * Յրուիսցին ի 8
հեթանոս անուանք նմ։ Ընդհատցին երկիրք,
զի քամահեցին զվարդուդ իմ։ * Այ քեզ 9
ասուր. որ ծածկես զանօրէնս Հանդէպ
քեզ։ ազգ չար լիցեա, զիարդ արարի ընդ
սօդոմ և ընդ գոմոր։ * Որոց երկիր ընկող 10
մանի նոր ձիւթեղինաց ակօսից՝ և կարկա-
ռաց մխերոց։ այսպէս տաց զնա՝ որք լինիմ ոչ
լուան՝ ասէ Տէր ամենակարող։ * Օսոսա, 11
ասէ Տէր առ եզրաս, պատմեա ժողովրդեան
իմոյ։ վնդի տաց նմ զթագաւորութիւն եդմի.
զոր տալոց էի ինձ։ * Եւ առի ինձ զփառս 12
նմ, և տաց նմ զտապաւարս մշանջենաւորս,
զորս պատրաստեցի նմ։ * Գայտ կենաց եղի 13
նմ ի հոտ իւղոյ. և ոչ աշխատեացին, և
ոչ լքցին։ * Կացէք, և առջիք. խնդրեցէք
ձեզ աւուրս սակաւս. զի անմահասցին։
Ընդհէն պատրաստեալէ ձեզ արքայութիւն.
հակեցէք։ * Այ կոչեմ զերկինն և զերկիրն՝ 14
զի խորտակեցի զաշտն, և աճեցուցի զբա-
րիս. քանզի կեամ եմ՝ ասէ Տէր։ * Այր 15
գգուեաց զորդիս քո. մնո՛ զնոսա Հանդերձ
խնդութիւն։ իբրև զսիրն հաստատեաւ զոտս
նմ. զի զքեզ ընտրեցի. ասէ Տէր։ * Նբա- 16
րուցից զմեռեալս ի տեղեաց իւրեանց. և ի
գերեզմանաց վերաբերից զնոս։ քանզի ծա
նուցի զանուն իմ ի քեզ։ * Ոչ երկնչիր մայր 17
որդւոց. քանզի զքեզ ընտրեցի. ասէ Տէր։
* Նահաքեցից քեզ յօգնականութիւն զման- 18
կունս իմ զեսայիաս և զերեմիաս. առ որս
զվարդուդ իմ սէր արարի. և պատրաստե-
ցի քեզ զծառս երկոտասան ծանրացեալս
պաղոք զանազանիւք։ * Նբ նոյնքան աղ- 19
բիւրս հոսողս զկաթն և զմեղր։ և զերկինս
անչափս եօթն. ունօղս զվարդ՝ և զշուշան.
որովք ուրախութիւն լցուցանիցեմ զորդիս
քո։ * Օայրին արդարոյ. սարկի դամ 20
սրա. կարօտի տուր. որքոց այցարար զմերկս
զգեցո՛։ * Օ խորտակեալն և զտկարն բժշ 21
կեա. զկաղն մի՛ այպաներ։ հովանացիր ան-
կարին. և զկոյրն առ ի տեսութիւն պայծա-
ռութիւն իմոյ առնգեա։ * Օծերն և զերի- 22
տասարդն ի միջ պարսպաց պահեա։
* Օմեռեալս ուր գտանիցես, կնքեալ աւ- 23
նդեա գերեզմանի. և տաց քեզ զնախկին
զաթոռն ի յարութիւն իմում։ * Հանդար- 24
տեայ, և հանգիր, ժողովուրդ իմ. քանզի
եկեսցէ հանգիստ քո։ * Գայեակ բարի՝ 25
անո՛ զորդիս քո. հաստատեա զոտս նոցա։
* Օծառայս՝ զորս ետուս քեզ՝ ոչ օք ի նո- 26
ցանէ սատակիցի. զի ես զնոս խնդրեցից ի
թուոյ քոյ։ * Ի վհատիր՝ զի երբ եկեսցէ 27
օր տագնապի և նեղութիւն, այլք սպասցեն՝
և տրտումք եղիցին. իսկ դու բերկրեալ և
փարթամ՝ եղիցիս։ * Նախանձեսցին հե- 28

թանոք, և ոչինչ ընդդէմ քեզ կարաս
29 ցեն, ասէ Տէր։ * Զեռք իմ շօշափեսցեն
զքեզ. և ոչ որդիք քո զգեհեան տեսցեն։
30 * Օուշարձացիր մայր հանդերձ որդւովք
քովք. զի ես զքեզ ձերծուցից՝ ասէ Տէր։
31 * Օորդիս քո զնոջեցեալս յիշեա, զի ես զնո
վերաբերից ի կողմանց երկրի։ և ղողորմու
թիւն ընդ նոսա արարից. զի ողորմած եմ,
32 ասէ Տէր ամենակար։ * Վերկեա զծնունդս
քո՝ մինչև գայցեմ. և բաշխեցից նմ զողոր-
մութիւն։ քանզի յորդին աղբիւրք իմ և չորհ
33 իմ ոչ պակասեսցին։ * Նա եզրաս զպատուէր
առի ի Տէ՛ ի վերինն քօրեք, զի գնացից առ
նէ. առ որս երբ եկի, խոտեցին զիս. և
34 թքին ընդ պատուիրանս Տ՛ն։ * Ա՛ն այնորիկ
ձեզ ասեմ ազգք, որք լսէք, և իմանայք։
սպասեցէք հովուին ձերոյ. զհանգիստս յա-
րակայական տացէ ձեզ. քանզի մերձ է նա՛
որ ներ վերջնում յաւիտենի եկեսցէ։
35 * Պատրաստ լերուք առ վարձս թագաւո-
րութե՛։ վնդի լոյս մշանջենաւոր լուսաւո
րեսցէ զձեզ՝ ի ձեռն յարակայականի ժա-
36 մանակի։ * Փախուցէք զպատուէրս յաւիտենի
այսորիկ. առէք զանուշութի՛ փառաց ձե-
րոց. ես վկայեմ յայտնի կեցուցչին իմոյ։
37 * Օաւանդեալ զպարգևն առէք և զմեր
ձայնարուք գոհանալով գնմանէ, որ զձեզ
՝ի թագաւորութի՛ս երկնայինս կոչեաց։
38 * Նբ՛ք, և յոտն կայէք. և տեսէք զթիւ կըն
39 քեցելոցն՝ ի խորախորհ Տ՛ն։ * Այք զին-
քեանս՝ ի սուրերդ յաւիտենիս արուաբե-
րին. զպատմուճանս պայծառս՝ ի Տէ՛ ընկա
40 լան։ * Ա երընկալ՝ սիօն, զթիւ քո՝ և շարակ
ցեա զպայծառացեալս քո, որք զօրէնս Տ՛ն
41 կատարեցին։ * Որդւոց քոց՝ որոց ըզձալիր՝
լիս թիւ։ աղաչեա զՀրաման Տ՛ն. զի որբա
42 գործեսցի ժողովուրդ քո, որ կոչեցաւ՝ ի
քնէ։ * Նա եզրաս տեսի՝ ի լերինն սիօնի
զամբոխս մեծ. զոր համարել ոչ կարացի.
և ամենեքեան երգօք շարագովէին զՏ՛ն։
43 * Նբ՛ ի միջի նոցա էր երիտասարդ մի հա-
սակաւ բարձր. աղնուագոյն քան զնոսա
զամենեսեան. և իւրաքանչիւրոց նմ գվնոց
դնէր զպատակս. և առաւել կաքաւէր։ բայց
44 ես զարմանալեաւ ըմբռնեի։ * Այնժամ
հարցի ցՀրեշտակն՝ և ասացի։ ոյք են այ-
45 սոքիկ, Տէր։ * Ա՛ր պատասխանեալ ասաց
ինձ։ սոքա են, որք զմահացու զպատմու-
ձան՝ ի բաց եդին. և զանմահն ստացան։
և խոստովանեցան զանունն Ա՛յ։ այժմ
46 պսակին, և առնուն զարմաւենիս։ * Նբ
ասացի հրեշտակին. այն երիտասարդն ո՛վ
է, որ նոցա զպսակս դնէ. և զարմաւենիս
47 ՝ի ձեռս նոցա տայ։ * Նբ պատասխանեալ
ասաց ինձ. սա՛ն որդին Ա՛յ. զոր յաւի-
տեան խոստովանեցան։ իսկ ես մեծացու-
ցանել զնոսա ձեռնարկի, որք հզօրաբար
48 վանն անուա՛ն Տ՛ն կացին։ * Այնժամ
ասաց

ասաց ինձ հրեշտակն ։ երթ՝ և պատմեա ժո-
ղովրդեան իմոյ , որպիսիս և որքանս սքան
չելս ՏՆ ԱՅ տեսեր ։

Գլ ։ Գ ։

Յամին երեսներորդի կործանմանն քա- 1
ղաքին էի ՚ի բաբիլոն . և ամբոխեցայ
յանկողնոջ իմում բազմեալ և խորհուրդք
իմ ելանէին ՚ի վեր քան զսիրտ իմ ։ * Ա՛ն- 2
զի տեսի զամայուռնի սիոնի . և զյուռնա-
նին նոցա , որք բնակէին ՚ի բաբիլոն ։
* Ա՛ՀԸ հոլմնաւեցաւ հոգի իմ յոյժ . և սկսայ 3
խօսիլ առ բարձրեալն բանս երկիւղալից ։
* Ա՛ՀԸ ասացի , ովՀ իշխող ՏՐ՝ դու ասացեր ՚ի 4
քնե յորժամ տնկեցեր զերկիր . և այս միայն
և հրամայեցեր ժողովրդեան ։ * Ա՛ՀԸ եւտուր 5
ադամայ զնարմին մահացու . այլև նա հաստ
ուաճ ձեռաց քոց էր . և ներաշնչեցեր ՚ի
նա զՀոգի կենդանի . և եղև կենդանի առա
ջի քո ։ * Ա՛ՀԸ ներածեր զնա ՚ի դրախտն , զոր 6
տնկեաց աջ քո , նախ քան զերկրի առ գալն ։
* Ա՛ՀԸ ամին պատուիրեցեր սիրել զՀանա- 7
պարհս քո . զորով և էանց , և փութով
կացուցեր ՚ի նմա զմահ՝ և ներ ծննդոց նր .
և ծնան ազգք՝ և ցեղք՝ և ժողովուրդք՝ և
տոհմք , որոց ոչ գոյ թիւ ։ * Ա՛ՀԸ ընթացաւ 8
իւրաքանչիւրոք ազգ ըստ կամայ իւրոց . և
հիանալիս առնէին առաջի քո ։ և արհամար
հէին զպատուիրանս քո ։ * Ալակայն դար- 9
ձեալ ՚ի ժամանակի ներածեր զհեղեղն ՚ի
վր՚ր բնակողաց աշխարհի ։ և կորուսեր զնա .
* Ա՛ՀԸ եղև ներ իւրաքանչիւրում նոցա՝ ոՀզ 10
ադամայ մեռանիլ . այսպէս սոցա հեղեղ ։
* Ա՛այց Թողեր զմի ՚ի սոցանէ զնոյ Հան- 11
դերձ տամբ իւրով . և յայնմանէ արդարոյ
զամենեսեան ։ * Ա՛ՀԸ եղև իբրև սկսան բազ 12
մանալ . ոյք բնակէին ՚ի վր՚ր երկրի . և բազ
մապատկեցուցին զորդիս և զժողովուրդս ,
և զազգս բազումս և սկսան կրկինանգամ
զանգՀուԹի առնել առաւել քան զնախ-
նիս ։ * Ա՛ՀԸ եղև՝ իբրև զանիրաւուԹի առ 13
նէին առաջի քո , ընտրեցեր քեզ զայր ՚ի սո
ցանէ՝ որոյ անունն էր աբրահամ ։ * Ա՛ՀԸ սի- 14
րեցեր զնա , և ցուցեր նմա միայոյ զկամս
քո ։ * Ա՛ՀԸ Հանդէպ եդեր նմա զվկայուԹի 15
յաւիտենական . և ասացեր նմա՝ զի ոչ ե-
քեք Թողցես զզաւակ նորա ։ և եւտուր նմա
զնահակ . և իսահակայ եւտուր զյակոբ , և
զեսաւ ։ * Ա՛ՀԸ ջնկեցեր քեզ զյակոբ . իսկ 16
զեսաւ որոշեցեր ։ և եղև յակոբ ՚ի բազմու
Թի մեծ ։ * Ա՛ՀԸ եղև՝ իբրև արտաբերեր 17
զզաւակն նր յեգիպտոս . առաջնորդեցեր
զնոսա ՚ի վր՚ր լերինն սինայի ։ * Ա՛ՀԸ խոնարհեցու- 18
ցեր վերկինն , և կացուցեր զերկիր . և շար-
ժեցեր զտիեզերս . և դողացուցեր զնորա .
և վրդովեցեր զկենցաղս ։
* Ա՛ՀԸ անցին փառք քո ՚ի դրունս յորս Հուր , 19
և երկրաշարժուԹի , և Հողմ , և սառն . զն
տացես զաւակի յակոբայ զօրէն ։ և ցեղին
20 Իսրայէլի զուշադրուԹի ։ * Ա՛ՀԸ ոչ ՚ի քաց բարձեր
՚ինոցանէ զսիրտ չարաբարոյ , զի առնիցեր
21 օրէն քո ՚ինոսա զպատուղ ։ * Ո՛ի զսիրտ չա-
րայոյզ ՚իյուս բարձեալ առաջինն ադամ ,
արատանցեալ յաղԹեցաւ . այլև ամենեքեան
22 որք ՚ինմանէ ծնեալք են ։ * Ա՛ՀԸ եղև նե-
րամիացեալ հիմանդուԹինն , և օրէն ընդ
սրտի ժողովրդեանն , հանդերձ չարաբա-
րոյուԹիք արմատոյն . և էանց որինչ բարի
23 է՝ և մնաց չարաբարոյուԹինն ։ * Ա՛ՀԸ ան-
ցեալք գնացին ժամանակք , և վերջացան
ամք ։ և յարուցեր քեզ զծառայ անուանմբ
24 դաւիԹ ։ * Ա՛ՀԸ ասացեր նմա շինել զքա-
ղաք անուան քոյ . և մատուցանել քեզ ներ
25 նոյնսում զխունկ՝ և զմատուցմունս ։ * Ա՛ՀԸ
եղև այս յամս յոլովս . և զանցարարինն՝ որք
26 բնակէին ՚ի քաղաքին ։ * Ա՛եր ամենեցուն
արարեալք ոՀզ արար ադամ . և ամենեքեան
ծնունդք նորա . զի վարեին և նոքա սրտիւ
27 չարաբարոյիւ ։ * Ա՛ՀԸ մատնեցեր զքաղաք
28 քո ՚ի ձեռս Թշնամեաց քոց ։ * Ա՛ԻեԹէ զքա-
րեգոյնս արարին , որք բնակին ՚ի բաբի-
29 լոն . և վՀ այնորիկ տիրեացի սիօն ։ * Ա՛ղև
իբրև եկի աստ՝ և տեսի զանագորմուԹիս ,
որոց ոչ գոյ Թիւ ։ և զյանցաւորս յոլովս
եւտես անձն իմ նայեմ երեսներորդումդ առ
30 ւոջ . և զարմացաւ սիրտ իմ ։ * Ա՛ՀԸ ասդի տե-
սի Թէ զիարդ տեւես մեզանաց նոցա . և
խնայեցեր ամբարշտաբար գործողացն ։ և
կորուսեր զժողովուրդ քո . և պահեցեր
31 զՀընամիս քո . և ոչ նշանակեցեր ։ * Ո՛չինչ
յիշեցին՝ զի արդ պարտեր Թողանիլ ՏՀանա
պարհս այս . միԹէ զբարեգոյնս արար բա-
32 բիլոն քան զսիոն ։ * Ա՛ամ՝ այլ ազգ ծանեաւ
զքեզ բաց յիւէ ։ կամ ոյք ցեղք հաւատա-
ցին կռապարանաց քոց՝ որպէս յակոբ ։
33 * Ա՛րոց վարձ ոչ երևեցաւ . և ոչ վաստակն
պտղաբերեաց ։ զի արտապնալով արտապ-
նացի առ աղգս . և տեսի զնա ուռճացեալս ,
և ոչ յիշատակօղս պատուիրանաց քոց ։
34 * Ա՛րդ այժմ կշռեա ՚ի մեզ զանօրէնուԹիս
մերայինս , և զնոցայն՝ որք բնակին յաշ-
խարհի ։ և ոչ գտանի անուն քո , եԹէ ոչ
35 ՚ի մեջ նիւէ ։ * Ա՛ամ երբ ոչ մեղան առաջի
քո , ոյք բնակին յերկրի . կամ որ ազգ այն
պէս պահեաց զպատուիրանս քոյայինս ։
36 * Ո՛սոսա Թերևս գտանիցես յանուանէ
պահելոց զող զպատուիրանս քոյայինս . իսկ
զՀեԹանոսս ոչ գտանիցես ։

Գլ ։ Գ ։

1 Ա՛ՀԸ պատասխանեաց առ իս հրեշտակն ,
որ առաքեցաւ առ իս . որոյ անուն էր
2 ուրիէլ ։ * Ա՛ր և ասաց ինձ , զարմանալով
զարմացաւ սիրտ քո նայեմ աշխարհում , և
համակրեալ նկատել խոկաս զՀանապարհս բարձ
3 րելոյն ։ * Ա՛ՀԸ ասացի , այդպէս ՏՐ իմ ։ և
պա-

պատասխանեաց ինձ, և ասաց։ զերիս ձեռնասարկս առաքեցայ յուշացանել քեզ. և զերիս նմանութիւնս առաջի դնել քեզ։ * Ցա- 4
դաս որոց ինձ թէ վերաձառեսցես զմի ի սոցանէ, ես և ես քեզ բացերևեցուցից զձանապարհն, զոր բաղձաս տեսանել. և ուստերից զքեզ՝ ուստի լինի սիրա չարաբա- 5
րոյ։ * Նէ ասացի, խօսեաց Տէր իմ։ և ասաց առ իս։ գնա, կշռեա ինձ զկշիռս հրոյ։ կամ չափեա ինձ զիչուածն հողմոյ։ կամ վերակո- 6
չեա ինձ զօր, որ էանց։ * Նէ պատասխա- նեցի, և ասացի. ո՞վք ծնեցելոց կարիցէ առնել. զի վիս հարցանես սակս սոցա։
* Նէ ասաց առ իս, եթէ իցեմ հարցանօղ 7
ցքեզ՝ ասելով։ Որքանք են բնակուածք ի սրատոջ ծովու. կամ որքանք երակք են ներ սկզբան անդնդոյ. կամ որքանք երակք են ի վէր հաստատուն։ կամ ոյք են ելք դրախ տին։ * Նէ ասացես ինձ թերևս։ յանդունդն 8
ոչ իջի՝ որ և ոչ ի դժոխս դեռևս. որ և ոչ յերկինս երբեք ելի։ * Նակ այժմ ոչ հարցի 9
զքեզ՝ եթէ ոչ սակս հրոյ. և հողմոյ՝ և աւուր. ընդ որ անցեր. և յորոց տրոհիլ ոչ կա- րես. և ոչ պատասխանեցեր ինձ յաղագս սոցա։ * Նէ ասէ ինձ, դու, ոյք քոյք են ե- 10
քեզ հասանաձողք՝ ոչ կարես ձանաչել։
* Նէ զիսաւրդ կարէ անօթ քո պարփակել 11
զձանապարհս բարձրելոյն։ և արդէն ար- տաքին ապականեցելոյ աշխարհի՝ իմանալ զապականութիւնն զպարզ տեսեսլէն յերեսաց իմոց։ * Նէ ասացի նմա. քարուք եր մեզ 12
ոչ գոլ. քան դեռևս կելով կեալ ներ անա- գորոնութեանց՝ և կրել. և ոչ իմանալ սակս որոյ էրի։ * Որ և պատասխանեաց առ իս՝ և 13
ասաց. գնալով գնացի յանտառն փայտից դաշտի. և խորհեցան զխորհուրդ։ * Նէ ա- 14
սացին. եկայք, և գնասցուք, և արասցուք ընդ ծովու զպատերազմ. զի յետս դարձցի յերեսաց մերոց. և արասցուք մեզ զան- տառս զայլս։ * Նէ նմանապէս ալիք ծո- 15
վու՝ և նոքա խորհեցան զխորհուրդ՝ և ասա ցին. եկայք, եղէալք պատերազմիցուք ընդ անտառս դաշտի. զի և անդ չինեացուք մեզ ինքեանց զայլսին զգաւառս։ * Նէ եղև խոր 16
հեցեալն անտառին ընդունայն. զի եկն հուր, և ոսպառեաց զնա։ * Նմանապէս և 17
խորհեցեալն ալեաց ծովու. զի եկաց ցա- մաքն. և արգել զնոսա։ * Օր թէ իցես դա- 18
ռաւոր սոցա, զորմն ձեռն արկանիցես ար- դարացուցանել. կամ զորմն գառաւպարտել։
* Նէ պատասխանեցի, և ասացի. երկա- 19
քանիւրքն զխորհուրդ զուռնային խորհեցան. զի երկիր տոհեալ է անտառի. և ծովու տե- ղի բառնալ զալիս իւր։ * Նէ պատասխա- 20
նեաց առ իս՝ և ասաց։ բարուք դու դատե- ցեր. և ընդէր ոչ դատեցեր զքեզ ինքնին։
* Օր ոմն երկիր անտառի տոհեալ է. և ծով 21
ալեաց իւրոց։ այսպէս ոչք ի վէրայ երկրի
բնակիմանն, զայնս միայն որք են ի վէր երկրի իմանալ կարեն. և ոչք ի վէրոյ երկնից՝ զայնս որք ի վերոյ բարձրութեանէ երկնից։
22 * Նէ պատասխանեցի՝ և ասացի. աղերսեմ առ քեզ Տէր, զի ինձ տացի զգացումն իմա-
23 նալոյ։ * Օր ոչ կամեցայ հարցանել սակս վերնագունիցն քոց. այլ սակս այսոցիկ՝ որք ընդ անցանեն զմեօք զօրհանատպազ։ վասն ոյր ինէլ տոհեալ ի նախատինս հեթանո- սաց. զոր սիրեցեր զժողովուրդ, տոհեալէ ցելոյ անգթոց։ և օրէնն հարցն մերոց ի ստորաստղութեան առ բերեալ է. և տրամա-
24 դրութիւք գրեցելոց ոչ ուրեք գտն։ * Նէ զանց արարաք զյաւիտենիսն, իբրև զմա- քախ, և կեանք մեր ընդարմացան, և սո- կոյն։ և ոչ եմք արժանաւորք ողորմու-
25 թեան հասանել։ * Նյև զի՞նչ արասցէ անուանն իւրոյ՝ որ կոչեցեալէ ի վերայ մեր։
26 և սակս այսոցիկ հարցի։ * Նէ պատասխա- նեաց առ իս՝ և ասաց։ Թէ իցես քաղմա- զնութիւն. յաձախատես սքանչանայցես. քան- զի փութալով փութայ կենցաղս առան-
27 ցանել։ * Նէ ոչ պարփակէ բառնալ՝ որք ներ հանդերձելոց ժամանակաց արդարոց խոստացեալք են։ քանզի լի անիրաւութիւն է կենցաղս այս՝ և անհաստատութիւնք։
28 * Նակ սակս որոց հարցանես, ասացից. զի սերմանեալէ չարութիւն. և դեռևս ոչ եկն
29 աւերումն իւր։ * Նպա Թէ ոչ անդրա- դարձցի որ սերմանեցաւ, և անյագե տեսիլն, ուր սերմանեցաւ չարութիւն, ոչ եկեսցէ,
30 ուր սերմանեցաւ բարութիւն։ * Ո՞զի սեզ սերմանն չարի սերմանեցաւ ներ սրտոջ ադա մայ ի բնէ. և որքան անգթութիւնս բուսցայ մինչև եկես-
31 յէ կալ։ * Նայց համարեաց առ քեզ զսեզ սերմանն չարի. որքան զպտուղ անգթուե-
32 սերեաց։ * Յորժամ միջատեալք եղիցին հասկք, որոց ոչ գոյ թիւ. որքան զիալ մա-
33 ձեռնարկեն առնել։ * Պատասխանեցի, և ասացի։ զիարդ, և երբ այդ։ Ոչխիկ
34 կարձք, և չարք, ամք մեր։ * Նէ պատաս- խանեաց առ իս՝ և ասաց ինձ. մի՛ աձապա- րեսցես դու ի վէր քարձրելոյն։ քանզի դու աձապարես ինանիր գոլ ի վէր ընդ. զի զար-
35 մացումն քո բազում։ * Ո՞վ ապաքէն յա- զագս սոցա հարցին անձինք արդարոց ներ շաբմարանաց իւրեանց, ասացեալք։ մինչև ցերբ յուսամ այսքան. և երբ գայցէ պտուղ
36 կալոյ վարձու մերոյ։ * Նէ պատասխանեաց առ այսոսիկ յերկնից հրեշտակապետն, և ասաց։ երբ լրացեալ լիցի թիւ սերմանցն ի ձեզ։ քանզի կշռորդիւք կշռեաց զկեն-
37 ցաղս։ * Նէ չափու չափեաց զժամանակս. և թուով թուեաց զամանակս. և ոչ տաքս խեաց՝ և ոչ փութացոյց մինչև լնանիցին
38 նախասացեալք չափքն։ * Նէ պատասխա- նեցի, և ասացի. ո՛վ իշխող Տէր. նաև մեք ամե-

ամենեքեան լիք եմք անգթութե։ *ԼՀ մի՛ 39
գուցէ վասն մեր ո՛չ ընանիցին արդարոցն
կալք, վն մեղաց ներաքնակողաց ՚ի վերայ
երկրի։ *ԼՀ պատասխանեաց առ իս՝ և 40
ասաց։ Երթ, և հաւրց զգղին, թէ երբ լցուս
ցէ զնոսն զամիսս իւր։ Թերևս կարիցէ սաղ
մառումն նոր ներարկել զերկին ներ ինքեան։
*ԼՀ ասացի, ո՛չ կարէ Ցր։ և ասաց առ իս։ 41
Ներ դժոխոց շեմարանք հոգւոց սաղմառ
մանն համեմատեալք են։ *Օ՛ի որպէս նա 42
աձապարէ, որ երկնէ, փախչել ՚ի հարկաւո
րութէ երկանն։ այսպէս և սա աձապարէ
հատուցանել զայնոսիկ, զոր աւանդեալք
են։ *Ո՛ բնէ քեզ ապացուցցի սակս այսո 43
ցիկ՝ զորս ցանկաս տեսանել։ *ԼՀ պատաս 44
խանեցի, և ասացի։ Եթէ գուի շնորհ առա
ջի աչաց քոց։ և Թէ կարելի է, և Թէ պատ
կանաւոր եմ, *Ցո՛յց ինձ, Թէ յաւետ ա 45
ռաւել անցեալ՝ ունի գալ։ կամ յոլովա
գոյն արտագնացին ՚ի վերայ որոյ հանդեր
ձեալ է։ *Որպէս անցեալ գնաց, գիտեմ։ 46
բայց որպէս ապառնի է, տգիտանամ։
*ԼՀ ասաց ցիս։ կաց ՚ի վերջ աջակողմանն, և 47
ցուսից քեզ զմեկնութէն համեմատութէնն։
*ԼՀ կացի, և տեսի։ և ահա փուռն ծուխ 48
բոքեալ էանց առաջի իմ։ և եղև, իբրև
անցանէր ծուխն։ տեսի, և ահա վերացաւ
ծուխն։ *Օ՛կնի այսոցիկ էանց առաջի իմ 49
ամպ լի ջրով։ և էարկ զանձրև բազում
յորդութէ, և իբրև էանց արձակումն անձ
րևոյն, վերաեկին ներ այնմ կաթիլք։
*ԼՀ ասաց առ իս՝ խորհեաց ՚ի քէզ։ որպէս 50
աձեաց անձրևն առաւել քան զկաթիլսն։
և հաւրն քան զծուխն։ այսպէս գերայոր
դեցաւ՝ որ էանց քան զչափն։ Այլ յաղ
թեցին կաթիլքն, և ծուխն։ *ԼՀ աղո 51
թեցի, և ասացի։ կարծես, կեամ մինչև
յաւուրսն յայնոսիկ։ կամ զինչ եղիցի
յաւուրսն յայնոսիկ։ *Պատասխանեաց առ 52
իս, և ասաց։ սակս նշանացն՝ յաղագս որոց
զիս հարցանես, ՚ի մանուկ կարեմ քեզ ա
ռել։ բայց վասն կենաց քոց ո՛չ առաքե
ցայ ասել քեզ՝ այլև ո՛չ գիտեմ։

Գ։ Ե։

Սակայն վասն նշանացն, ահա աւուրք 1
եկեսցեն, ներ որոց յափշտակեսցին, որք
բնակին յերկրի ՚իհարկոջ յոլովումն, Թաք
չիցէ ձմեռնոցն ձանապարհ։ և ամուլ
եղիցի ՚ի հաւատոյ գաւառ։ *ԼՀ բազմա 2
պատկեսցի անիրաւութէն ՚ի վերայ այսորիկ,
զոր ինքնին գու տեսանես։ և ՚ի վերայ որոյ
լռեալ ՚ի վաղուց։ *ԼՀ եղիցի վերաեգե 3
ցելոյ հետոյն՝ զոր այժմ տեսանես Թագաւ
որել գաւառի, և տեսցեն զնա ամենայնեքեան։
*Լայց եԹէ քեզ տացէ բարձրեալն կեալ՝ 4
տեսցես զկնի երրորդի փողոյն։ և վերա
լուսասցի յանկարծակի արեգակն գիշե
ր ըիւ։ և լուսինն երիցս ՚ի տուընջեան։ *ԼՀ 5
՚ի փայտէն արիւն կաթեսցէ, և քար տացէ
զձայն իւր։ և ժողովուրդք վրդովեսցին։
*ԼՀ Թագաւորեսցէ, որոյ ո՛չ ակնուն են, 6
որք բնակին ՚ի վերջ երկրի։ և Թռչունք գտե
ղափոխութէն արասցեն։ *ԼՀ ծուխն սօդո 7
մացւոց զձկունս յետս ձգեսցէ, և տացէ
զձայն գիշերիւ։ զոր ո՛չ ձանաչիցեն բա
զումք։ բայց ամենեքեան լսիցեն զձայնն նր։
*ԼՀ վիհ լիցի ՚ի տեղիս բազումս։ և հուր 8
յաձախապէս վերաԹողցի։ և գազանք
վայրենիք երկրաւ տարեսցին։ և կանայք
գաշտանեկանք ծնանիցին զցուցանքաւորս։
*ԼՀ ներ քաղցունս ջրոց ալտալտուկք 9
գտանիցին։ և բարեկամք ամբն ինքեանք
ընդ ինքեանս պատերազմեսցին։ և Թաք
չիցէ յայնժամ զգացումն։ և խմացումն տրո
հեսցի ներ շեմարանաց իւրոց։ *ԼՀ յա 10
զեսցի ՚ի բազմաց, և ո՛չ գտանիցի։ և բազ
մապատկեսցի անիրաւութէնն։ և անժուժ
կալութէնն ՚ի վերջ երկրի։ *ԼՀ հարցցէ գա 11
ւառ զվերձակայս իւր, և ասասցէ։ մի՞ ար
դեօք զբև անցեալ գնաց արդարութէ ար
դարագործն։ և սա ուրասցի։ *ԼՀ եղիցի 12
այնու ժամանակաւ, և յուսասցին ՚ի մար
դիկք, և ո՛չ կալնուցուն։ աշխատեսցին, և
ո՛չ յաջողեսցին ձանապարհք նոցա։
*Օ՛նչանս զայսոսիկ ասել քեզ Թոյլտուիլ 13
եղև ինձ։ և Թէ ալօԹեսցես վերստին, և
լայցես։ ոմն և այժմ, և պահեսցես եօԹ
նեակս, լուիցես կրկին մեծ եղանգն զսոսա։
*ԼՀ հակեցի, և մարմին իմ սոսկացաւ 14
յոյժ։ և հոգի իմ աշխատեցաւ՝ զի պակա
սեսցի։ *ԼՀ կալաւ զիս՝ որ եկն հրեշտակ 15
որ և խօսիւր ընդ իս։ և զօրացոյց զիս։ և կա
ցոյց զիս ՚ի վերջ ոտից։ *ԼՀ եղև ներ գի 16
շերոյն երկրորդում։ և եկն առ իս սաղա
Թիէլ գուքս ժողովրդեանն։ և ասաց ինձ։
ուր էիր։ և վն այր է դէմ քո տրտում։
*ԼՀ ո՛չ գիտես, զի քեզ հաւատացեալէ ինել 17
ներկրում արտասահմանութէ իւրեանց։
*Լ՚րդ՝ արի, և ձաշակեա զհաց։ և մի Թող 18
ցես զմեզ՝ որպէս հովիւ զհօտ իւր ՚ի ձեռս
գայլոց չարաբարոյից։ *ԼՀ ասացի նմա։ 19
գնա՛ յինէն։ և մի՛ մերձեսցիս առ իս։ և լՀ
աւ՝ զի ասացի, և ՚ի քայ եկայ յինէն։
*ԼՀ ես պահեցի զաւուրս եօԹն, ոլբալով 20
և լալով։ որպէս ինձ պատուիրեաց ուրիէլ
հրեշտակն։ *ԼՀ եղև յետ աւուրց եօԹանց։ 21
և դարձեալ խորհուրդք սրտի իմոյ Թախան
ձեցին զիս կարի։ *ԼՀ վերընկալան միտք 22
իմ զհոգի իմացման։ և վերստին սկայ խո
սիլ առաջի բարձրելոյն զնոսս։ *ԼՀ ասա 23
ցի։ իշխող Ցր։ յամէ անտառէ երկրի։ և
յամենայնց ծառոց նորա ընտրեցեր զայգի
միայնակ։ *ԼՀ յամէ երկրէ ոլորտի, ընտ 24
րեցեր քեզ զտաղաւար մի։ և յամենայնց
ծաղկանց տիեզերաց, ընտրեցեր քեզ զշո
ւշան

ջան մի։ *Աչ Յամգուընց խորոց ծովու, լցու- 25
ցեր քեզ զառուս մի։ և յամգունց շինեցելոց
քաղաքաց, սրբագործեցեր քեզ ինքեան
զսիօն։ *Աչ յամենեցուընց ատելցեցելոց 26
Թռչնոց անուանեցեր քեզ զաղաւնի մի. և
յամենեցուընց հաստեցելոց խաշանց, նա-
խանկատեցեր քեզ զոչխար մի։ *Աչ յամե- 27
նեցունց բազմապատկեցելոց ժողովրդոց
ատացար քեզ զժողովուրդ մի. և յամգունց
զիորձեցեալ օրէնն՝ պարգևեցեր սմա. որոյ
բաղձացար ժողովրդեան։ *Աչ արդ Տէր, 28
զիարդ մատնեցեր զմինն բազմաց. և նա-
խապատրաստեցեր ՚ի վերայ միոյ արմատոյ
զայլս. և յրուէեցեր զմիաբանն քո ՚ի բա-
զումս։ *Աչ կոխեցին զնա, որք ներհակս 29
ասէին խոստմանց քոց. որք և կատակարա-
նայ քոց ոչ հաւատային։ *Աչ եթէ ատե- 30
լով ատեցեր զժողովուրդ քո, քոյովք ձե-
ռօք պարտ է պատժիլ։ *Աչ եղև ՚ի բրև 31
խօսելոյ զհօսս. և առաքեցաւ Հրեշտակն
առ իս. որ յառաջ եկն առ իս յանցեալ գի-
շերն։ *Աչ ասաց ինձ. լաւր ինձ, և յայտնե- 32
ցից քեզ։ անսա ինձ. և առարկանեմ առա-
ջի քո։ *Աչ ասացի, խօսեսցայ Տէր իմ։ և 33
ասաց ցիս։ կարի դու ամբոխեալ մտօք եղեր
վն ՚ինէ. Թերևս առաւել սիրեցեր զնա,
քան որ զնա արար։ *Աչ ասացի առնս, 34
ոչ՝ Տէր, այլ վշտագնեալ խօսեցայ. զի նեղէն
զիս երիկամունք իմ ՚ի ձեռն ամի ժամու,
խնդրելով ՚ի բուռն ածել զշաւիղ բարձրե
լոյն, և հեռացուել զմանն դատաստանի
նր։ *Աչ ասաց առ իս։ ոչ կարես։ և ասա- 35
ցի, ընդէր Տէր, առ ի՞նչ ծնանեի, կամ ընդ
եր ոչ լինիւր արգանդ մօր իմոյ ինձ գերեզ
ման։ զի մի տեսանիցեմ զվաստակ յակոբու։
և զչքուն ազգի նիւր։ *Աչ ասաց ցիս, Հա- 36
մարեա՛ ինձ, ոյք գեռևս ոչ եկին. և հաւա-
քեա՛ ինձ զկաթիլս ցրուեալս. և վերատեղ
նեա՛ ինձ զծաղիկս ցամաքեալս։ *Աչ բայց 37
ինձ զաղխեալս զշտեմարանս։ և արուածեա՛
ինձ զնեբտափակեալս ներ նոքա զշունչս։
նշանակեա՛ ինձ զկերպարանս ձայնի, և յայն
ժամ ցուցից քեզ զաշխատանս, զորս աղա-
չես տեսանել։ *Աչ ասացի, ա՛իրօր Տէր։ զի 38
ունի՞ է, որ կարէ զայսոսիկ տեսանել՝ եթէ
ոչ որ ընդ մարդկան զբնակութի՛ն ոչ ունի։
*Ահա՛ ես անխնասա, և զինո՞ւդ կարացից ա- 39
նել սակս այսոցիկ՝ զորս յինէն հարցեր։
*Աչ ասաց առ իս, զի ոչ կարես առնել 40
զմին ՚ի սոցանէ՝ որք ասացան, այսպէս ոչ
կարես դատաստան իմ. կամ՝ ներ
վերջնեա՛մ զսերն՝ զոր ժողովրդեանս խոս-
տացայ։ *Աչ ասացի, արդ ահաւասիկ Տէր՝ 41
դու մերձ ես սոցա՝ որք ՚ի վերջն են. և զինչ
արասցեն, ոչ ՚ի քանի՞ եղեն. կամ
մեք. կամ նոքա որք զինի մեր։ *Աչ ասաց 42
առ իս, սպակի նմանեցուցից զդատաստան
իմ. որպէս ոչ չեռնադունչն չամեցումն,

այսպէս և ոչ առաջնոցն արագուԹի։ *Աչ 43
պատասխանեցի, և ասացի. և ոչ կարասցես
առնել զայնոսիկ՝ որք արարան. և որք են,
և որք լինելոց են, ՚ի մի. զի փուԹանակի
զդատաստան քո ցուցցես։ *Աչ պատաս- 44
խանեաց առ իս, և ասաց։ ոչ կարես փու-
Թացուցանել զարարած ՚ի վէ՞ր արարչէն. և
ոչ տևել կենցաղս այնոցիկ՝ որք նինքեան
ստեղծանելիք են, ներ միւսմ։ *Աչ ասա- 45
յի, որով կերպիւ ասացեր ծառայի քոյ.
քանզի կենագործելով կենագործեցեր ՚ի
քէն զատեղծեալն զստեղծուածն ՚ի մի. և
տեսեր ստեղծուածն, կարիցէ և այժմ ա-
րդ աղաչեա՛ զնա։ զի ասացէ զտան ՚ի մի։ 46
*Աչ ասացի, արդարև ոչ կարիցէ՝ այլ ըստ 47
ժամանակի։ *Աչ ասաց առ իս. և ես եառ- 48
զսաղմառուԹի՛ երկրի սոքօք, որք սերմա-
նեալք են ՚ի վերայ նր՛ ի ձեռն ժամանակի։
*Օ՛ ոմ երեխայն ոչ ծնանի զնոսա, որք 49
են ծերք. այսպէս ես որամադրեցի յինէն
զստեղծեալ յաւիտեան։ *Աչ հարցի, և 50
ասացի, երբ այժմէն տացես ինձ գնանա-
պարհ, խօսեցայց առաջի քո։ զի մարք մեր՝
սակս որոյ ասացեր ինձ, գեռևս երիտա-
սարդ են։ *Աչ պատասխանեաց առ իս՝ և ասաց. հարց նմա, 51
որ ծնանի, և ասիցէ քեզ։ *Օ՛ ասացես 52
նմա. վո՛ երը զոր ծնար այժմ՝ ոչ են նմանք
այնոցիկ՝ որք նախ քան զքեզ՝ այլ փոքրա-
գոյնք հաստակաւ։ *Աչ ասացեր քեզ ինքնին 53
ոմանք են, որք յերիտասարդուԹե՛ արձա-
կեն ծնանի՝ և ոմանք որք ենԹ ժամանակի
ծերուԹեան պակասեալ սաղմնաւուԹե՛
ծերուԹեան պակասեալ։ *Աչ՝ զդացեր և դու. քան- 54
զի փոքրագունիւ հաստակաւ եղեք քան զնոսա
որք նախքան զձեզ։ *Աչ ոչ քո՛ զի 55
փոքրագունիւ քան զձեզ՝ իբրու նարդեանս
ծերացեալք ստեղծուածք. և զորուԹե՛
երիտասարդուԹե՛ առանցեալք։ և ասացի,
աղաչեմ Տէր՝ ԹԷ գտի զշնորհ առաջի աչաց
քոց, ցոյց ծառայի քոյ. ՚ի ձեռն որոյ այց
առնես ստեղծուածոյ քոյ։

Գլ. Օ.

1 Աչ ասաց առ իս, ՚ի սկզբան երկրաչնոյ
ոլորտի, և նախ քան զկայանալ ընԹա-
ցիկ կենցաղոյս. և նախ քան զշնչել շարաշ-
կուԹե՛ հողմոյ, և յառաջ քան զՇնչումն ձայ-
2 նից որոտմանց։ *Աչ նախ քան զփայլիլ
ճառագայԹից փայլատակմանց. և յառաջ
քան զշարաճաստատիլ հիմանց գրախտին։
3 *Աչ նախ քան զտեսանիլ գեղոյ ծաղկանց.
և յառաջ քան զկայանալ շարժելոյ զօրու-
ԹեանՀ և նախ քան զհաւաքիլ անհամարիւմ
4 զինուորս ԹԷոյ հրեշտակաց։ *Աչ յառաջ
քան

քան զվերամբառնիլ բարձրութիւնեց օդոյ .
և նախ քան զանուանիլ չափոյ հաստատու-
թիւնց : և յառաջքան զտապանալ հնոցի 'ի
սիօն : * ՅԱ նախքան զհետազօտել ներ- 5
կայականաց ամաց : և յառաջքան զօտարա-
նալ գիւտից նոյ , որք այժմ մեղանչեն . և
կնքեցան , որք զհաւատս գանձեցին :
*Յայնժամ մտածեցի , և եղեն ինև միայ- 6
նոյ , և ոչ 'ի ձեռն այլոց . և կատարած 'ի
ձեռն իմ , և ոչ 'ի ձեռն այլոց : * ՅԱ պա- 7
տասխանեցի և ասացի . ովքը եղիցի որո-
շումն ժամանակաց . կամ երբ նախնագու-
նին վերջ . և զկնի եկողաց սկիզբն : * ՅԱ 8
ասաց առ ին՝ յաբրահամ մինչև 'յիսա-
հակ , յորժ ծնանն 'ինմանէ յակոբ և եսաւ ,
ձեռն յակոբու կալեալ եր 'ի բնէ զգարշա-
պարն եսաւայ : * Օր վերջ այսորիկ կեն- 9
ցաղոյ եսաւ . և սկիզբն հետևողի յակոբ :
*Ո՛արդոյ ձեռն 'ի մէջ գարշապարի և ձե- 10
ռին . զայլ ինն մի խնդրեր Էզրաս : * Պա- 11
տասխանեցի , և ասացի . ով տիրող Տէր , թէ
գտի շնորհս առաջի աչաց քոց : * ՅԵրեմ , 12
զի ցուցցես ծառայի քոյ զվերջ նշանաց
քոց : որոց զմասն ինչ ինձ ցուցեր 'ի գիշե-
րոյն յառաջանցելումն : * ՅԱ պատասխա- 13
նեաց՝ և ասաց առ ին . արի 'ի վէր ոտից քոց .
և լուր զձայն լսելոյն հնչման : * ՅԱ եղիցի 14
որպէս շարժումն , և ոչ շարժեսցի տեղին .
ներումն կացցես 'ի վերայ նր : * Ա՛ ոյնո- 15
բիկ յորժամ խօսիցի , դու ոչ պահնուցուս .
զի 'ի վերջնոյ՝ բան և հինն երկրի իմանիւ :
* Ա՛նգղ 'ինոցանէ զոյց երկնից , և գոլ- 16
գի . քանզի գիտէ՝ զի վերջ նոյ պատրէ փո-
փոխիւ : * ՅԱ եղև , իբրև լուաւ՝ յարեաւ 'ի 17
վէր ոտից իմոց . և լուաւ , և ահա ձայն խո-
սեցեալ՝ և հնչումն նորա ոգի հնչումն ջուրց
բազմաց՝ և ասաց : * Ա՛հա աւուրք եկես- 18
ցին , և եղիցի յորժամ մերձենալ սկսանի-
ցիմ , զի այց արարիչ բնակչաց յերկրի :
* ՅԱ յորժամ խնդրել սկսանիցիմ 'ինոցա- 19
նէ , զոր անիրաւաբար նենգեցին անիրաւ-
ուէ իւրեանց . և յորժամ կատարեսցին նուաստու-
թիւնն սիօնի : * ՅԱ երբ վերակնքեսցի կեն- 20
ցաղս , եթէ սկսանիցին արատագնալ . զկնիքս
զայսոսիկ արարից : գիրք բանին առաջի
աչաց հաստատութիւնե , և ամէն տեսանիցեն
'ի միասին : * ՅԱ տարեկանք մատաղք խո- 21
սեսցին բարբառօք իւրեանց . և յղիք զոր
հասս ծնանիցին զերեխայս երից և չորից
ամանոց . և կեցցեն , և յարուցանիցին :
* ՅԱ յանկարծակի երևեսցին վայրք սեր- 22
մանեալք՝ ոչ սերմանեալք . և լիք շտեմա-
րանք յանկարծակի գտանիցին դատարկք :
* ՅԱ փող գոչէ հանդերձ հնչմամբ . զոր 23
իբրև ամենեքեան լսիցեն , յանկարծակի
սոսկացին : * ՅԱ եղիցի նայնմ ժամանա- 24
կի պատերազմեսցին բարեկամք ընդ բա-
րեկամաց իբրև թշնամիք . և պահնուցու-

երկիր ընդ սոսա : և երակք աղբերաց կաց-
25 ցեն . և մի հոսիցին յերիս ժամս : * ՅԱ եղի-
ցի , ամենայն որ 'ի քաց զերծցի չամենից
չարչացանէ՝ զորս նախասաձառեցի քեզ . նա
կեցցէ՝ և տեսցէ զփրկութիւն իմ . և զվերջ
26 կենցաղոյն ձերոյ : * ՅԱ տեսցեն զոք վեր-
ընկալեալք են մարդիկք . որք զմահ ոչ ճա-
շակեցին 'ի ծննդենէ իւրեանց . և փոփո-
խեսցի սիրտ ներքնակոզաց՝ և յեղաշրջի-
27 ցի չարչիւն զգացումն : * Օր ջնջեսցի չարն ,
28 և շինջցի ցաւն : * Ա՛յլք ծաղկեսցի հաւատն .
և նկուն եղիցի ապականութի , և բացայայ-
տեսցի ճշմարտութիւնն , որ թաղց պտղոյ
29 եղև այսքանեաք աւուրբք : * ՅԱ եղև իբրև
խօսիւը ընդ իս , և ահա դողն ինչ նշմարեի
30 'ի վերայ այնորիկ առաջի որոյ կայի : * ՅԱ
ասաց առ իս զայսոսիկ . եկի ցուցանել քեզ
31 զժամանակ գալոցի գիշերոյն : * Ա՛րդ՝ եթէ
վերստին աղաչեսցես . և կրկին պահեսցես
եօթամբք աւուրբք , վերստին պատմեցից
քեզ զմեծագոյնս քան զայնս՝ զորս 'ի տուէն
32 ջեան լուայ : * Օր լսելի եղև ձայն քո առ
բարձրեալն զի ետես հզօրն զուղղութիւն
քո . և նախատես եղև պարկեշտութե քոյ՝
33 զոր 'ի մանկութէ քումմէ սուցար : * ՅԱ
վասն այսորիկ առաքեաց զիս ցուցանել քեզ
զայսոսիկ զամենեսեան , և ասել քեզ . զօ-
34 րացիր , և մի երկնչիր : * ՅԱ մի վաղվաղիր
ընդ առաջնոցն ժամանակաց խոկալ զոր-
նայնս : և մի աձապարեսցես 'ի յետնագու-
35 նից ժամանակաց : * ՅԱ եղև յետ այսոցիկ և
արտասուեցի զարձեալ . և նմանապէս պա-
հեցի աւուրբք եօթամբք . զի կատարեցից
զերիս զեօթնեակս , որք ասացան ինձ :
36 * ՅԱ եղև յօթներորդումն գիշերոջ . և
սիրտ իմ ամբոխիւը զարձեալ չիս . և սկսայ
37 խօսիլ առաջի բարձրելոյն : * Օր բորբո-
քիւը հոգի իմ՝ յոյժ . և միտք իմ՝ ձանձրա-
38 նայր : * ՅԱ ասացի , ովՏէր , խօսելով խո-
սեցար 'ի սկզբանէ արարածոյ . ներ նա-
խորդումն աւուր ասացեալ . եղիցի երկինն
և երկիր՝ և բան քո գործ կատարեալ :
39 * ՅԱ եր յայնժամ հոգի , և խաւարք շրջա-
պատեին , և լռութի . հնչումն ձայնի մար-
40 դոյ ոչ ևս եր առ 'իքեն : * Յայնժամ ասա-
ցեր 'ի գանձուց քոց փոխաբերիլ լոյս լու-
սաւոր՝ որով երևեսցի գործ քո : * ՅԱ յա-
ուրն երկրորդումն ստեղծեր զհոգի հաս-
տատութե , և հրամայեցեր նմա՝ զի բա-
ժանեսցէ , և զբաժանումն արասցէ 'ի մէջ
ջուրց՝ զի մասն ինչ 'ի վեր վերադարձցի .
42 իսկ մասն ինչ 'ի վայր մնասցէ : * ՅԵր-
րորդումն աւուր հրամայեցեր ջրոց շարա-
հաւաքիլ յեօթներորդում մասին երկրի .
բայց զվեց մասունս ցամաքեցուցեր՝ և պա-
հեցեր . զի յայսցանէ լիցին առաջի քո սպա
սաւորք սերմանեալքն , և մշակեալք :
43 * Օր բան քո բղխեաց՝ և գործ առաջ-

3 ընդ քեզ։ * Նա ասացի. խօսեսցայ Ես ի մ
և ասաց առ իս, Ծուլ եղեալ է ի տեղւոջ
ընդաբձակում՝ զի էին խոր և անհուն։
4 * Այլոյ լինի նմա մուտք նանձկում տեղւոջ
եղեալ. իբրու զի էին նմանն գետոց։
5 * Օի ո՛ոք կամելով կամեսցի մուտանել՝ ի
ծո՛ին, և տեսանել զնա. կամ իշխել նմա.
եթէ ոչ առանցանիցէ զանձկութիւնն՝ ի
6 լսմնութենէն զինա՛րդ գալ կարիցէ։ * Ար-
ձեալ զայլումն. քաղաք է շինեալ՝ և եղեալ
ներ տեղւոջ տափարակում, է և լի ամենայն
7 բարութեա՛ք։ * Ու՞ստ ներ նեղ՝ և ներ գա-
հավիժում եղեալ՝ ո՛չ զի էին չայմն իսկ
8 հուր, և՝ ի ձախմէ ջուր խոր։ * Ոչ շաւիղն
է մի միայն՝ ի մէջ նո՛ր եղեալ. այս է՝ ի մէջ
հրոյն և ջրոյն. զի մի ըմբռնիցէ շաւիղն,
9 եթէ ոչ միայնակ զՀետ մարդոյ՝ * Ոչ է-
թէ տացի քաղաքն մարդոյ՝ ի ժառանգու-
թիւն. եթէ ոչ երբեք ընդ նախ եղեալ
վտանգն անցանիցէ, զի՛որդ առնուցու զժա
10 ռանգութի՛ւն իւր։ * Նո՛ ասացի, այգպէս է
Տ՛ր։ և ասաց ցնա. այսպէս է և ինչ մնան։
11 * Օի վա՛ն նո՛ր արարի զյաւիտեան, և յոր-
ժամ՝ էանց զառհմանաւ իմով ոտիւք, դա-
12 տեցաւ որ՛ինչ արարաւ. * Նո՛ եղէն մուտք
այսորիկ կենցաղոյ նեղք, և ցաւագինք, և
տաժանականք, ասկաւք իսկ, և չարք. և
վշտաբ լինք, և աչխատանաբք մեծաչքանիւք
13 պնտեալք։ * Օի մեծագունի կենցաղոյս
մուտք ընդ արձակք և համարձակք. և ա-
14 րարօղք զպտուղ անմահուե՛։ * Ո՛րդ՝ եթէ
մահաւոլքն ոչ մնին՝ որք կեան. նեղք և
ընդունայնք՝ այսոքիկ ո՛չ կարացին վերընդ
15 ունել, որք են վերադրեալք։ * Ո՛րդ՝ այժմ
ընդէ՛ր դու ամբոխիս՝ երբ ես ասպականե-
լի. և զի՛ վրդովիս դու՝ երբ ես մահացու։
16 * Նո՛ վասն որ՛որ ոչ առեր՝ ի սիրտ քո, որ՛ինչ
է ապառնի. այլ որ՛ինչ ներ ներկայումն
17 * Պատասխանեցի, և ասացի. տի՛րօղ Տ՛ր՝
ահաւասիկ շարադրեցեր օրինի՛ք քով. քան
զի արդարք ժառանգեսցեն զնո՛ր. իսկ ամ-
18 բարիշտք կորնչեցին։ * Այլ արդարք տա-
նիցին զնեղութի՛ւն՝ յուսացեալք՝ ընդար-
ձակութիւն. իսկ որք ամբարշտաբար գոր-
ծեցին, և զնեղութի՛ւն կրեցին, և զընդար-
19 ձակութիւն ոչ տեսանիցեն։ * Նո՛ ասաց ցիս.
ո՛չ գոյ դատաւոր՝ ի վեր քան զի՛ն. և ո՛չ
20 իմացօղ գեր քան զբարձրեալն։ * Օի կորն
չին բազումք ներկայականք. քանզի ան-
գոսին, որ առաջի եղեալ է օրէն Տ՛ր։
21 * Օի պատուհիրելով պատուհիրեաց Տ՛ն և-
կողց՝ յորժամ՝ եկին, զինչ առնելով կեց-
ցեն, և զինչ պահելով ո՛չ պատուհասեսցին։
22 * Տ՛ր այսոքիկ ո՛չ են հաւանեալք, և հա-
կառակ ասացին նմա. և բազմացուցին ին-
23 քեանց զխոհուեմն ունայնութե՛ն։ * Նո՛ նա-
խադրեցին ինքեանց զբարեացածութի՛ւնսյան
ցանաց։ և վերախօսեցան բարձրելոյն ո՛չ
գոլ

մայն լինիւր։ * Օի քղխեցոյց յանկար- 44
ծակի զպտուղս անթիւս բազմութի՛ւ՝ և
յանկուճի՛ք ձնշակմանն յոդնակերպս, և
ծաղիկք գունով անյեղափոխելեաւ. և
հոտք հոտոտելոյ անհեռացօտելոյ. և
յաւուրն երրորդումն այսոքիկ արարան։
* Նակ յաւուրն չորրորդումն, հրամայեցեր 45
լինիլ արեգական զիւրայատակումն լուսոյ
զերծ՝ աստեղաց զհակադրութիւն։ * Նո՛ 46
հրամայեցեր նոցա՝ զի ծառայեսցեն հան-
դերձելոց նկարեցելոց մարդոյն։ * Ակայն 47
՝ի հինգերորդումն աւուր, ասացեր եօթն-
երորդի մասին, ուր էր ջուրն հաւաքեալ.
զի հանցէ զչնչաւորս՝ և զթռչունս՝ և զձը-
կունս. և այնպէս լինիւր։ * Զ ուր համ 48
և անշունչ. որք Ն՛ր սաստիւն հրամայեին,
զչնչաւորս առնէր՝ զի յայտնանէ զաքանչե-
լիս քո ազգք պատմեսցեն։ * Նո՛ յայնժամ 49
շարադրեցեր զանձինս քոյայինս՝ զանուն
միոյն կոչեցեր հինգ, և զանուն երկրորդին
կոչեցեր լեհիաձան։ * Նո՛ որոշեցեր զնո՛ 50
յերկաքանչիւրոյն. զի ո՛չկարէր եօթներորդ
մասն, ուր էր ջուրն ժողովեալ՝ պարունա-
կել զնո՛ր։ * Նո՛ եաւոր հինգերորդի մասն՝ 51
որ ցամաքեցաւ յաւուրն երրորդի. զի քնա-
կեսցի նայմամ, ուր են լերինք հազարք։
* Ակայն լեհիաձանայ եաւոր զեօթներ- 52
րորդ մասն զգետ, և պահեցեր զնա, զի եղի-
ցի՝ ի կլանումն որոց կամիս, և յորժամ կա-
միս։ * Նակ յաւուրն վեցերորդումն հրա- 53
մայեցեր երկրի, զի ստեղծիցէ առաջի քո
զանասունս, և զգազանս, և զսողունս։
* Նո՛ ի վերոյ սոցա զադամ, զոր կացուցեր 54
դուքս՝ ի վրո՛ ամենեցուն արարածոց՝ զորս
արարեր։ և յայտնանէ յաւաջածիմք ամե-
նեքեան՝ զոր միանգամ ընտրեցեր զժողո-
վուրդ։ * Օայսոսիկ զամենան իսկ ասացի 55
առաջի քո Տ՛ր՝ քանզի վասն մեր ստեղծեր
զյաւիտեանս։ * Նակ վճռացորդս աղգս յա- 56
դամոյ ծնեալս՝ ասացեր վնասս ոչնչ գոլ։
և քանզի աղտաղտկի նմանեցան. և իբրև
զկաթիլիկ յամանոյ նմանեցուցեր զյորդու-
թի՛ն նոցա։ * Նո՛ այժմ Տ՛ր, ահա այսոքիկ 57
ազգք որք յոչնչէ կարծեցեալք են, սկսան
տիրել մե՛ր և կլանել։ * Այլ մեք ժողո- 58
վուրդ քո, զոր կոչեցեր անդրանիկ միա-
ծին նախանձայոյզ քո. մնանեալք եղեաք
՝ի ձեռս նոցա։ * Նո՛ թէ վա՛ մեր ստեղծաւ 59
յաւիտեան, ընդէ՛ր ոչ զժառանգութիւն
ատանամք հանդերձ յաւիտենի՛ս. մինչև
ցերբ այսոքիկ։

ԳԼ. Ա.

Նո՛ եղև, իբրև վերջացուցի խօսիլ ընդ 1
բանս զայսոսիկ. առաքեցաւ առ իս
հրեշտակն, որ առաքեցեալ էր առ իս ներ
նախորդաց գիշերացն։ * Նո՛ ասաց առ իս. 2
արի՛ եղբա՛ս, և լո՛ւր զիս՝ զոր ես կի խօսիլ

պող : և զձանապարհս նորա ոչ ծանեան :
*ՅՀ զօրինս նոր արհամարհեցին : և զխոստ 24
մունս նո՛ւ ի բաց ուրացան : և՝ի պատուհի-
րանս նո՛ւ զՀաւատս ոչ ընկալան : և զգործս
նո՛ւ ոչ կատարեցին :*Ո՞ւ ասն այսորիկ եղբա՛ս, 25
դատարկ դատարկօք , և լի , լինք :
*Ո՞Հաւասիկ ժամանակ եկեսցէ , և եղիցի 26
յորժամ եկեսցեն նշանքն, զորս նախասաց
ի քեզ : և երևեսցի խոստումն, և երևելով
ցուցանիցի , որ այժմ ստորաբերի երկիր :
*ՅՀ ամենայն որ փրկեցեալէ ՚ինախասաց- 27
ցելոցս չարեաց՝ այն տեսցէ զնմա զաբան-
չելիս : * Օ՛ւ յայտնեսցի որդին իմ Ցի՛ 28
Հանդերձ նորօք՝ որք ընդ նմա են· և բերկ-
րեսցին, որք մնացին յամն քառերիւրս :
*ՅՀ եղիցի յետ ամաց այսոցիկ, և մեռա- 29
նիցի որդին իմ Ո՛ւ · և ամենեքեան որք
զՀնչուն ունին մարդիկք : *ՅՀ անդրա- 30
դարձցի յաւիտեանս ՚ինախկին լուռ Թին
աւուրք եօթամբք· որպէս ներ նախորդաց
դատաստանաց · այնպէս գնի ոչ՛ոք Թողցի :
*ՅՀ եղիցի յետ աւուրց եօթանց, և զար- 31
Թուսցի · որ ոչ ևս հակէ կենդաղս· և մեռցի
ապականեալ : * ՅՀ երկիր վերատեսցէ՝ 32
որք ՚ի նմա ննջեն · և Հող , որք ներ այնմ
լուռ Թիւ բնակին · և շտեմարանք վերա-
րեսցեն՝ որք նոցա աւանդեալք են Հոգիք :
*ՅՀ յայտնեսցի բարձրեալն ՚ի վերայ աԹո- 33
ռոյ դատաստանի· և արտաքնասցեն Թշ-
ուառուԹիք· և երկայնմտուԹի Հաւաքես-
ցի : * Այլ միայն դատաստան վերաինաս- 34
ցէ , ՀնմարտուԹի կայասցի· և Հաւատ շա-
րակեսցէ : * ՅՀ գործ զկնի Հետևեսցի· և 35
վարձն ցուցանիցի· և արդարուԹիք զգաս-
տասցին՝ և անիրաւուԹիք ոչևս տիրեսցեն
*ՅՀ ասացի, նախ աբրահամ վասն սօփո- 36
մայեցոյն աղօԹեաց · և մօսէս վ՛ը Հարցն՝
որք յանապատին մեղան : * ՅՀ որք զկնի 37
նո՛ւ վ՛ը Ինի յաւուրս աքազու՝ և սամուիլի :
*ԴաւիԹ վ՛ը բեկման · և սաղմոսն վասն 38
նոցա՝ որք եկին ՚ի սրբագործուԹին :*ՅՀ 39
Եդիտաս սակս այնոցիկ՝ որք զանձրևն ընկա-
լան · և սակս մեռելոյն , զի կեցցէ : * ՅՀ 40
Եղեկիաս վասն ժողովրդեանն յաւուրս
սենաքերիմայ : և բաղումք վասն բազմաց :
*ՅՀրդ՝ եԹէ նարդեանս յորժամ ապակա- 41
նելին աՃեաց · և անիրաւուԹի բազմա-
պատկեալ է · և աղօԹեցին արդարք սակս
ամբարշտաց· ընդէր և այժմ այնպէս ոչ
եղիցի : *ՅՀ պատասխանեաց առ Ի՛ա՝ և ա- 42
ասց · ներկայի յաւիտենի ոչ գոյ վերջ ·
փառք նմա՛ յամենայն ՃնաՀս ՃնանՀ : վ՛ը այնորիկ ա-
ղօԹեցին վ՛ը տկարաց : * Օ՛ւ օր դատաս- 43
տանի եղիցի վերջ ժամանակի այսորիկ ,
սկիզբն ժամանակին Հանդերձելոյ անմա-
հուԹե : նորում անցեալ գնաց ապակա-
նուԹին : * Ի ուծեալէ անբասրեխառնու- 44
Թի· Հերքեալէ անհաւատուԹի · բայց ա-

Ճեաց արդարուԹի· ծագեցաւ Ճմարտու-
ԹիՀ : * Օ՛ւ յայնժամ ոչ՛ք կարէ կեցու- 45
նել զայն , որ կորեաւ · և ոչ ընկՃէ՝ որ
յաղԹեաց : և պատասխանեցի : *ՅՀ ասա- 46
ցի , այս է զոյց իմ նախորդ և յետնորդ ·
քանզի բարւոք էր ոչ տալ վերկիր ադա-
մայ· կամ երբ արդէն էտ , վերամբացու-
ցանել զնա ոչ մեղանչել :* Օ՛ւ զի՞նչ օգուտ 47
է մարդկան , ներ ներկայումն ապրիլ արտ-
մուԹե· և զկնի մեռանելոյ՝ ապաստէլ պատ-
ժոց : * Ո՞վ դու զի՞նչ արարեր ադամ՝ զի 48
եԹէ դու մեղանչեցեր , ոչ է արարեալ միայ
նոյ անկումն քո· այլ և մերն, որք՝ իքէն առ-
գամք : * Օ՛ւ զի՞նչ օգուտ է մեզ· ԼԹ խոս- 49
տացեալ է մեզ անմահ ժամանակ· սակայն
մեք զգործս մահացուս կատարեմք : * ՅՀ 50
քանզի նախաՃաւեալ է մեզ միջնջենաւ-
որ յոյս· իսկ մեք չարագոյնք ընդունայնք
եղեաք : *ՅՀ քանզի վերատրեալք են մեզ 51
քնակարանիկք բժշկուԹե և ապահովուե·
իսկ մեք չարապես անդրադարձուցաք :
*ՅՀ քանզի վերագրեալք են փառք բարձ- 52
րելոյն՝ հովանաւորել զնո՝ որք յամբաբար
անդրադարձան · բայց մեք չարագունիւք
ՃանապարհօՀ ընԹացաք : * ՅՀ քանզի 53
ցուցցի դրախտն· որոյ պտուղն անապական
յարակայանայ · նորում ապահովուԹի
և բժշկականուԹի : *Իսկ մեք ոչ մոռանի- 54
ցեմք, քանզի ՚ի տեղիս ապաշնորհս անդրա-
դարձաք : * ՅՀ քանզի դեր քան զաստեղս 55
փայլեսցին երեսք նոցա , որք զժուժկալուԹի
ունեցան : բայց մեր երեսք առաւել քան
զխաւարս սեաւք : * Օ՛ւ ոչ մոռածեցաք ՚ի 56
կենդանուԹե , երբ զանիրաւուԹիս առ-
նեաք, եԹէ սկանիցիմք զկնի մահու կրել:
*ՅՀ պատասխանեալ ասաց· այս է խոկումն 57
Ճակատամարտի եԹէ Ճակատեսցի , որ ՚ի
վ՛ը երկրի ծնեալէ մարդ : * Օ՛ւ ԼԹ յաղ- 58
ԹեսցԷ , կրեսցէ զոր ասացեր · բայց եԹէ
յաղԹեսցէ՝ առցէ զոր ասեմ : * Ո՞վանդի 59
այս է կեանք՝ զոր մտիս ասաց · յորժամ
կենդանի էր՝ առ ժողովուրդն՝ ասացեալ :
ընտրեա՛ քեզ զկեանս , զի կեցցես : * Այլ 60
ոչ Հաւատացին նմա· այլև ոչ յետ նո՛ւ մար-
գարէից : նա և ոչ ինձ , որ խօսեցայ ընդ
նո՛ւս : *Ո՞վանդի ոչ լինի տրտմուԹի ՚ի կորուստ 61
նո՛ւ· ոմ՛ Հանդերձեալէ ուրախուԹի ՚ի վ՛ը
նոցա , որոց Հաւանելիւ փրկուԹի : * ՅՀ 62
պատասխանեալ ասացի· գիտեմ Ցի՛· քան-
զի կոչեցաւ բարձրեալն ողորմած՝ այնու ,
զի ողորմեսցի նոցա, որք դեռևս ոչ՛ ՚ի կեն-
ցաղս եկին : * ՅՀ եԹէ ողորմի նոցա՝ որք 63
զանդրադարձումն առնեն յօրէնս նորա :
* ՅՀ երկայնամիտ է՝ քանզի զերկայնամիտ 64
ուԹի բաշխէ նո՛ւ, որք մեղան իբրու գոր-
ծով իւրեանց : * ՅՀ Հին է՝ քանզի պար- 65
գևել յաւէտ կամի փոխանակ պահանջելոյ·
* ՅՀ բազումողորմ՝ քանզի բազմապատկէ 66

առաւել զողորմութիս այնոցիկ. որք այժ-
ամուս են, և որք անկին, և որք հանդեր-
ձեալք են։* Օի եթէ ոչ բաղմապատկեա- 67
ցէ զողորմութիս իւր, ոչ կենդանացուսցէ
յաւիտեանս հանդերձ նոքօք՝ որք ժառան-
գեսցեն՝ինձմա։ * Նէ պարգևէ, քանզի է- 68
թէ ոչ պարգևեսցէ՝ի բարւոյն իւրմէ. զի
վերականգնեսցին այնք, որք զանօրէնու-
արարքն, սակս իւրեանց անօրէնութեց,
ոչ կարիցեն տանկից հազարերորդ մասն
կենդանացուցանել մարդկան։ * Նէ դա- 69
տաւոր եթէ ոչ ներեսցէ նմա, որք բժշկեցան
քանիւ նր. և ջնջեսցէ զբազմութեն հետու
թեց, գուցէ ոչ թողանիցին ներ անհամա-
րում բազմութեն, եթէ ոչ՝ կարի սակաւք։

Գլ։ Ր։

Նէ պատասխանեալ առ իս ասաց.զյաւրի 1
տեանս զայս արար բարձրեալն վասն
բազմայ՝ իսկ զհանդերձեալն սակս սա-
կաւուց։ * Բայց ասացից առաջի քո զհա- 2
մեմատութեն ինչ էզրաս։ իսկ զնաւրդ հար-
ցանիցես զերկիր՝ և ասիցէ քեզ։ զի տայցէ
զբազում զերկիր առաւել ուստի եղիցի
խեցեղէնն. բայց զսակաւ փոշի, ուստի լի-
ցի ոսկի. այսպէս և իրակութեն ներկայի
յաւիտենից։ * Վասնզի յոլով են ստեղ- 3
ծեալք, սակայն սակաւք կեցցեն։* Նէ պա- 4
տասխանեցի՝ և ասացի։ արդ՝ Լուսաւո՛ր հոգ-
ւով զղջայարանն. և լուիեա, զոր համեմ-
* Օի գումարեցեր ստորասել՝ և մարդա- 5
րէանալ կամեցեալ։ Օի ոչ տուէալ քեզ
բազատութեն՝ եթէ ոչ միայն և եթ կեալ։
* Ող Տր, եթէ ոչ թողացուսցես ծառայի 6
քոյ՝ զի ալօթեսցուք առաջի քո, և տացես
մեզ զսերմն սրտի, և զդայարանի զսլաշոյն,
ուստի լեցի արմտիւ։ ուստի՞ կեալ կարիցէ
ամ ապականեալ, որ բառնայցէ զտեղի
մարդոյ։ * Օի միայն ես, և մի կազմուած 7
մեք եմք ձեռաց քոց. որպէս խօսեցար։
* Նէ զիարդ այժմ նարդանատում կազմե- 8
ցաւ մարմին, և բաշխես զանդամս։ պահի
ներ հրոյ և ջրոյ քո ստեղծուած. և ըն-
նօք ամնօք կրէ քոյային կազմած, զոր զա-
րարածն. որ ներ այնմ ստեղծեալ է։
*Նայնինքն որ պահէ՝ և որ ինչ պահի՝ երկա- 9
քանչիւրքն պահեսցին։ զպահեալսն և եր-
քեմն երբեմն վերատին վերատրէ արդանատ.
որք նայնմ աձեցին։ * Օի հրամայեցեր՝ի 10
նոցունց անդամոց.այսէ՝ի ստեանց բաշխել
զկաթն արդեամն ստեանց։ * Օի բուծա- 11
նիցի՝ այն որ կազմեալ է մինչև՝ի ժամանակ
իմն. և յետ այնորիկ հակակայեսցես զնա
քոյոյ ողորմութե։ * Նուծեր զնա քոյով 12
արդարութեամբ. և վարժեցուցեր զնա
օրինիւ քով. և յանդիմանեցեր զնա քոյով
իմացականութե։* Նէ մահացուսցես զնա 13
իբրու զքո զարարած. և կենդանացուսցես

14 զնա իբրև զդործ քո։*Նրդ՝ եթէ կորուս-
ցես զնա որ այսքանեօք աշխատանօք կազմե-
ցաւ.քոյով հրամանաւ դիւրին է կարդաւո-
15 րել։ * Նէ այժմ Տր ասացից, սակս ամենեցուն մար-
դոց դու առաւել գիտես։ բայց յաղագս
16 ժողովրդեան քոյ՝ վասն որոյ ցաւիմ.* Նէ
սակս ժառանգութե քոյ՝ վա՛ն որոյ սգամ և
յաղագս նիւղի՝ վա՛ն որոյ տրտում եմ. և սակս
17 յակոբայ՝ վա՛ն որոյ վշտանամ։ * Ո՛ան որոյ
սկսայց աղօթել առաջի քո՝ վա՛ն իմ. և վասն
նր՝ քանզի տեսանեմ լքեալս զմերայինս.
18 որք ներաբնակիմք յերկրի։ * Նայց լսեայ
զշուտափութեութե դատաւորի՝ որ հան-
19 դերձեալ է։ * Ո՛ն այնորիկ լսէր ձայնի իմոյ՝
և իմն զնաօս իմ. և խօսեցայց առաջի քո։
20 * Ակիզբն բանիցն եզրասայ նախ քան թէ
առեալ լինիցիւր։ և ասացի, Տ՛ր, որ բնա-
կիս ՚ի յաւիտեան. որոյ աչք ամբարձեալք
21 ներ վերնայնում, և օդում. * Նէ որոյ ա-
թոռն անհասանելի է, և փառքն անպարու-
նակելիք։ որոյ առևան զօրք հրեշտակաց
22 հանդերձ երկիւղիւ։ * Ոյոց պահպանուին
ներ հոլմում և հրոյ շրջապատ. որոյ բանն
ճշմարիտ է. և ասացումն հանապազորդու-
23 թի։ * Որոյ հրամանն հզօր, և հակադրու-
թին ահաւոր. որոյ հայեցուածն տոչորէ զան
դունդս, և զայրացումն հալէ զլերինս, և
24 ճշմարտութի՛ն վկայէ։ * Ի՛ւր աղօթից
ծառայի քոյ. և ունկնդի՛ր մաղթանաց կազ
25 մածոյ քոյ։ * Օի մինչ կեամ, խօսեցայց.և
26 մինչ խոկամ, պատասխանեցից։ * Ո՛ի հայ-
եացիս ՚ի յանցանս ժողովրդեան քոյ. այլ
27 որք քեզ ճշմարտութի՛ն ծառայեն։ * Նէ մի
ձգեսցես զկրթութի՛ն ամբարիշտս հեթա-
նոսաց։ այլ որք զվկայութի՛ս քո հանդերձ
28 ցաւոք պահպանեցին։ * Նէ մի՛ ՚ի մոռ խու-
զեսցես՝ որք առաջի քո ստաբար կենցաղա-
վարեցան. սակայն յիշեա, որք ըստ կամաց
29 քոց զերկիւղ ծանեան։ * Նէ մի՛ կամեսցիս
կորուսանել՝ զայք արօտականաց բարս ըն-
կալան. այլ հայեացիս ՚ի նոսա. որք զօրինս
30 քո պայծառաբար ուսուցին։ * Նէ մի՛ ցաս-
նուցուս այնոցիկ, որք քան զգազանս չա-
րագոյնք գատեցան. այլ սիրեսցես զնոսա,
զայք միշտ յարդարութի՛ն քո յուսան, և ՚ի
31 փառս։ * Վասնզի մեք և հարքն մեր այս-
պիսեօք ախտիւք խօթանամք. բայց դու վա՛
մեր մեղաւորացս ողորմասիրտ կոչեացիս։
32 * Օի եթէ բազձասցիս՝ զի մեզ ողորմե-
ցիս՝ յայնժամ ողորմած կոչեացիս, սակայն
մեզ ոչ ունողացս զգործս արդարութե։
33 * Օի արդարք՝ որոց գոն գործք բազումք
յարաբարդեալք՝ ՚ի սեպհականաց գործոց
34 վերընդունին զվարձս։ * Օի զի՞նչ է մարդ՝
զի ցասնուցուս նմա. կամ սեռ սպականե-
լի՝ զի այգպէս դառնասցիս վասն նորա։
35 * Օի ներ Ճշմարտութե ոչ ո՛ք ՚ի ծնեցելոց է՝
որ

որ ոչ ամբարշտաբար խըմբէք ։ և՛ի խոս-
տովանողաց՝ որ ոչ յանցանի ։
* Օ՛ի նայամ հրատարակեցի արդարութի՛ն 36
քո՛ և բարութի՛ն քո Տ՛ր ։ երբ ողորմած է-
ղեցիս այնոցիկ՝ ոյք ո՛չ ունին զգոյացութի՛ն
բարեաց գործոց ։ * Ա՛ւ պատասխանեաց 37
առ իս , և ասաց ։ ուղղապէս խօսեցար զո-
մանս։ և ըստ զօրացայ քոյ՝ ըստ այմ և լեցիր
* Վ՛անդի ո՛չ ուղղապէս խոկացից՝ ի վերայ 38
կազմուածոյ նոցա ։ որք մեղան նախ քան
զմա՛ն՝ նախ քան զգատաստան՝ յառաջ քան
զկորուստ ։ * Ա՛յլ խնդացայց՝ ի վէ՛ր կազ- 39
մուածոյ արդարոց ։ և յիշեցից զնո՛ր նշդե-
հութի՛ն ևս , և կեցման , և վարձու ընդու-
նելութի՛ն ։ * Ա՛րդ՝ զիարդ խօսեցայ՝ այնպէս 40
և է ։ * Օ՛ի ոմ՛ն հոլադործ սերմանէ՝ ի վէ՛ր 41
երկրի զսե՛րմանիս յոլով ։ և զառունս բազ
մութի՛ն տնկէ ։ այլ ո՛չ ներ ժամանակում ,
ամենեքեան ոյք սերմանեցան՝ կեցցեն ։ այլ
և ո՛չ ամենեքեան որք տնկեցան , արմատաս
ցին ։ այսպէս և ոյք ներ կենցաղումս սեր-
մանեցան՝ ո՛չ ամենեքեան կեցցեն ։ * Ա՛ւ 42
պատասխանեալ ասացի ։ եթէ գո՛ւի չնորհս,
խօսեցայց ։ * Ա՛ւ սերմն մշակի՛ եթէ ոչ ելա- 43
նիցէ՝ կամ՛ օչ ընդունիցի զանձրև քո՛ ի ժա-
մանակի՛ ։ կամ թէ ապականեսցի բազմու-
թի՛ն անձրևոյ , * Ա՛յսպէս կորնչի , և նմա- 44
նապէս մարդ , որ ձեռօք քովք կազմեցաւ ։
և դու նմա պատիւ անո՛ւանեալ ։ քանզի
նմանեցար նմա ։ վա՛յ որոյ զամենեսեան կազ
մեցեր՝ և նմանեցուցեր սերման հոլադոր-
ծի ։ * Ա՛ի բարկասիս՝ ի վերայ մեր ։ այլ 45
խնայեա՛ ի ժողովուրդ քո ։ և ողորմեա՛ց ժա-
ռանգութի՛ն քոյ ։ իսկ դու արարածոյ քոյ
ողորմեացիս ։ * Ա՛ւ պատասխանեաց առ իս՝ 46
և ասաց ։ ոյք են ներկայք , ներկայիւք ։ և
ոյք ապառնիք , ապառնեօք ։ * Օ՛ի բազում 47
քեզ վերաննայ՝ զի կարասցես սիրել զիմ
զստեղծուածն՝ ի վե՛ր քան զիս ։ բայց քեզ
յաձախաբար և ինքեան մերձաւորեցայ ։
իսկ անիրաւայ ո՛չ երբեք ։ * Ա՛ւ և այսու 48
աքանչելի՛ եղ առաջի բարձրելոյն ։ * Վ՛անդի 49
ատելագուցեր զքեզ ։ ոմ՛ վայելէ քեզ ։ և
ո՛չ դատեցեր զքեզ ։ զի՛ ի մէջ արդարոց
բազմապատկապէս փառաւորեցիս ։ * Ա՛յ 50
այնորիկ եղկութի՛ք բազումք , և թշուա-
ռութի՛ք հետևեսցին նոցին՝ որք բնակին՝ ի
կենցաղս ներ վերջնոցմանէ բազմաւ հպար-
տութի՛ք չքեցան ։ * Ա՛սակայն դու վասն քո 51
իմո՛ւ , և սակս նմանեաց քոյ խուզեա՛ զփառս ։
* Օ՛ի ձեզ բացեալ է դրախտն ։ ունկեալ է 52
ծառն կենաց ։ նախապատրաստեցաւ ապառ
նի ժամանակ ։ նախապատրաստեցաւ առա
տութի՛ն ։ շինեցաւ քաղաք ։ փորձեցաւ հան-
դիստ ։ կատարեցաւ բարութի՛ն ։ և լցաւ
իմաստութի՛ն ։ * Ա՛րմատ չարի բացայատուի՛ր 53
է՝ ի ձէնջ ։ հիւանդութի՛ն , և ցեց՝ ի ձէնջ
Թաքուցեալ է ։ և՛ի դժոխս փախեաւ ապա-

14 կանութիւն ներ մոռացութե՛ն ։ * Ա՛նցեալ
գնացին ցաւք ։ և ցուցաւ ներ վերջնում
45 գանձ անմահութե՛ն ։ * Ա՛պաքէն մի՛ յաւե-
լուր ներախուզելով յաղագս բազմութե՛ն
56 նոցա՝ որք կորեան ։ * Օ՛ի և նոքա առեալք
զազատութի՛ն՝ քամահեցին զբարձրեալն ։ և
զօրէնս նո՛ր անգոնեցին ։ և զձանապարհս
57 նո՛ր՝ ի բաց Թողին ։ * Վ՛ասկայն դեռևս զար-
58 գարս նո՛ր կոխան արարին ։ * Ա՛յլ ասացին՝ ի
սիրտս իւրեանց՝ ո՛չ գո՛յ Ա՛ստ ։ և արդարև
59 դիտացեալք՝ զի մեռանին ։ * Օ՛ի որպէս
զձեզ ընկալեալն՝ որք նախաձառեցա՛ն,այս-
պէս զնո՛ա ծարաւն , և չարչարանքն, որք նա-
խապատրաստեցան։զի ո՛չ կամ յաւ զմարդն
60 կորնչել ։ * Ա՛յլ այնք՝ որք ստեղծան, գար-
չեցուսին զանուն նո՛ր՝ որ արար զնո՛ա։ և ապա-
շնորհք եղեն նմին ։ որ նախապատրաստեաց
61 նո՛ք զկեանս ։ * Ա՛ւ այնորիկ դատաստան իմ
62 արդեն մերձեցաւ ։ * Օ՛րս ո՛չ ամենեցուն
նշանակեցի, եթէ ոչ քե՛զ ։ և քեզ նմանեաց
սակաւուց ։ և պատասխանեալ ասացի ։
63 * Ա՛հաւասիկ Տ՛ր , նշանակեցեր լինե՛լ զբազ
մութի՛ն նշանաց , զորս ձեռնարկեսցես առ
նել ներ յետնոց ։ բայց ո՛չ նշանակեցեր
լինե՛լ որով ժամանակաւ ։

Գ Լ Խ ։

1 Ա՛ւ պատասխանեաց առ իս՝ և ասաց ։
չափու չափեա՛ զժամանակ ներ լի՛ն-
քեան ։ և եղիցի երբ տեսանիցես , յորժամ
անցեալ գնացոցէ մասն ո՛մն նշանացն , որք
2 նախասացան , * Յայնժամ հասկասցիս՝
քանզի այն է ժամանակ , նորուստ ձեռնար-
կեսցէ բարձրեալն այց առնել յաւիտենին,
3 որ ի՛նմանէ արարեալ է ։ * Ա՛ւ յորժամ
տեսանիցի ներ աշխարհում շարժումն տե-
4 ղեաց՝ և ժողովրդոց ամբոխումն ,* Յայն-
ժամ հասկասցիս՝ զի զայսցանէ էր բարձ-
րեալն խօսեցեալ՝ յաւուրցն որք եղեն նախ
5 քան զքե՛զ ի բնէ ։ * Օ՛ի ոմ՛ն ամ՛ որ եղև
ներ աշխարհում, զսկիզբն ունի , համայն
և զկատարած ։ և կատարածն նո՛ր յայտնի ։
6 * Ա՛յսպէս և բարձրելոյն ժամանակք զսկզ
բունս ունին յայսմիկ ներ յուցակաց և զո-
րութե՛ց ։ և կատարածս նիւրակութե՛ն և ներ
7 նշանաց ։ * Ա՛յլ եղիցի , ամ՛ որ կեցցէ , և որ
կարիցէ փախչել՝ ի ձեռն գործոյ իւրոյ ։ և
՝ի ձեռն հաւատոյ որով հաւատացիք ։
8 * Ղ՛ողջի՝ ինախասացելոցս վտանկից ։ և
տեսցէ զփրկութի՛ն իմ յերկրին խնամ ։ և
ներ սահմանաց իմոց ։քանզի սրբագործե-
9 ցի զիս ՝ի կենցաղոյս ։ * Ա՛յլ յայնժամ թշնա
ռասցին , ոյք այժմ եղծանեն զձանապարհ
իմ։ և՛ի մամուլս շարտիակեսցին այնոքիկ՝
որք զնո՛ա ընդ վայր Տարին արհամարհութե՛ն։
10 * Օ՛ի որք ոչ ճանաչեցին զիս,՝իկենդանութե՛ն
11 հետևեալք բարերարութե՛ն ։ * Ա՛յլ ոյք ար-
համարհեցին զօրէնս իմ։ մինչդեռ ունէին
զա-

մեր ընկալեալք զօրէնս, ոչ պահեցին. և
պատուհասացոյց ոչ զգուշացան. և եղև
պատուղ օրինին անծնունդ. զի և ոչ կարեր,
33 քանզի քոյն եր։ *Ա՚ զի որք ընկալան, կո-
րեան. ոչ պահելով, որ ի նոսա սերմանեալ
34 եր։ *Նմ ահաւասիկ, տովորութիւն է. զի
յորժամ առցե երկիր զսերմն. կամ գնաւ
ծով. կամ աման ինչ զկերակուր և զըմպե-
լի։ յորժամ իցէ արտասահմանեալ այն,
նորուամ սերմանեալքն՝ կամ յոր արկեալէ։
35 *Ի միասին այն որ սերմանեալ կամ ար-
կեալ է. կամ որք ընկալեալք են, արտա-
սահմանին. և ընկալեալքն արդէն ոչ միան
առ մեզ. այլ մեզ այսպես ոչ է եղեալ։
36 *Նայց մեք՝ որք զօրէն ընկալաք՝ մեղան-
չելով կորեաք. և սիրտ մեր՝ որ ընկալաւ
37 զայն։ *Ո՚ւ օրէնն ոչ կորեաւ. այլ յարամբ
38 նաց նիւրում վաստակումն։ *Նմ իբրև խո-
սէի զայսոսիկ ներ սրտով իմում, ՚ի վեր
նայեցայ աչօք իմով. և տեսի զկին յաջմէ
կողմանէ. և ահա նա լայր՝ և ողբայր ձայ-
նիւ մեծաւ. և հոգւով ցաւիւր կարի. և
հանդերձք նր պատառեալք. և մնխեր ՚ի
39 գլուխ նորա։ *Նմ Թողն զխոկմունան ներ
որոց էի խոկալով. և գարձայ առնա՝ և ա-
40 սացի նմա։ *Ի՚նդէր սգաս. և վն էր կսկը-
42 ծաս հոգւով։ Նմ ասաց առ իս։ *Մ՚ոլինձ
Տր իմ, զի սգացից զիս, և առաւրկից զկըս
կիծս. քանզի կարի գառնացեալ հոգւով
եմ. և սուրկայեալ եմ առաւիկ։ *Նմ ասա-
ցի նմա. զի՞նչ կրեցեր, ասա ինձ։ և ասաց
43 ցիս։ *Ա՚մուլ եղէ ես աղախին քո. և ոչ
ծնայ, ունելով զայր յամն երեսուն։
44 *Ո՚ւ ես ՚ի ձեռն իւրաքանչիւրոյ ժամուց՝
և իւրաքանչիւրոյ աւուրց՝ և զամն զայսո-
սիկ զերեսուն աղաչեմ զբարձրեալն ՚իտէր
45 ջեան և ՚ի գիշերի։ *Նմ եղև զկնի երեսնից
տարեաց՝ առլսեաւ ինձ Ա՚ծ աղախնոյ քոյ.
և ետես զտրկութիւն իմ. և հայեցաւ ՚ի տա-
ռապանս իմ. և ետ ինձ զորդի. և բերկրե-
ցայ ՚ի վր նորա ես յոյժ՝ և այր իմ. և ամե-
նեքեան քաղաքացիք իմ, և պատուէաք
46 յաւետ զՔ՚զօրն։ *Նմ մնուցի զնա հան-
47 դերձ ջանիւ մեծաւ։ *Նմ եղև իբրև ա-
ձեաց մանուկն, և եհաս առնուլ զկին,
արարի զօր ձաշկերութիւն։

Գ։ Ի։

1 Նմ իբրև եմուտ որդին իմ յառագաստ
2 իւր՝ անկաւ, և մեռաւ։ *Նմ կոլծա-
նեցաք ամենեքեան զնշոյլս. և յարեան քա-
ղաքացիքն իմ ամենեքեան առ ՚ի միխիթա-
րել զնա։ և հանդեայ մինչև ցմիւսն օր, մին-
3 չև յերեկոյն։ *Նմ եղև իբրև ամենեքեան
հանդարտեցան ՚ի միխիթարելոյ զնա՝ զի դա-
դարիցի։ և յարեայ գնէրայն, և փախեայ։
և եկի, ոչ տեսանես նայսմ գաչտում։
4 *Նմ արդ խոկամ ՚ոչ անդրադառնալ ՚ի քա-
ղաքն։

զաքն ։ այլ աստ կայանալ ։ որ և ոչ ձաշա-
կել . և ոչ ըմպել . այլ անդադար ողբալ . և
պահել մինչև ցյորժամ մեռանիցէ ։ * Հՙ ի 5
բաց Թողն զղջոյցն՝ յորս էր ։ և պատաս-
խանեցի հանդերձ յաստմամբ առնա՝ և ա-
սացի ։ * Ցմիտր գեր քան զամենեսեան կա- 6
նայս , ոչ տեսանես զողբս մեր , և որք մեզ
հանդիպին ։ * Այ զի սիրեն մայրը մեր ամե- 7
նիմ տրտմութիւն տիրի . և սարկութիւն սար-
կացեալ է . և ողբայ կարի յոյժ ։ * Հՙ այժմ 8
քանզի ամենեքեան ողբամք , և տխուրք
եմք . զի ամենեքեան տրտմակցեցաք . իսկ
դու տրտմիս վՙ միոյ որդւոյ ։ * Նմարց զեր- 9
կիր՝ և ասասցէ քեզ . զի այս է՝ որ պարտ էր
ողբալ՝ զանկումն այսքանեաց Ի վՙ ին-
քեան բողբոջողաց ։ * Հՙ յայտնեսցէ Ի քեզ 10
ամենեքեան ծնեալք՝ և այլք եկեսցեն ։ և
ահա , գրեթէ ամենեքեան Ի կորուստ ըն-
թանան . և արտասահմանեալ լինի բազ-
մութիւնդ ։ * Հՙ արդ՝ ով ոք պարտի ողբալ 11
առաւել՝ եթէ ոչ այն , որ զայսքան զմեծ
զբազմութիւն կորոյս , քան դու՝ որ վՙ միոյ
կսկծաս ։ իսկ Լթ ասես ինձ ։ * Վանզի ոչ 12
է կոծ իմ նման երկրի . զի զպտուղ որո-
վայնի իմոյ կորուսի , զոր Թախծութիւք ծնայ .
և հանդերձ երկամբք սերեցի ։ * Պակայն 13
երկիր ըստ Հանապարհի երկրի , և առ գնայ
նայիմ բազմութիւն ներկայ , որով եղանա-
կաւ եկեն ։ և ես քեզ ասեմ ։ * Այ դու հան- 14
դերձ աշխատութիւք ծնար . այսպէս և երկիր
տայ զպտուղ իւր մարդկան . Ի սկզբանէ
այնմ՝ , որ արար զնա ։ * Հՙ արդ՝ այժմ վերա- 15
կալ առ քեզ ինքնին զգաստ քո . և տղբրաբար
տար , որք քեզ դիպեցան անկմունք ։
* Օի Թէ արդարացուսցես զսահման Հՙ յ- 16
և Ի նորհուրդ նի վերընկալցիս Ի ժամանա-
կի . և ներ այսպիսեաց յարագուլեսցիս ։
* Հՙ արդ՝ մՙտա Ի քաղաքն առ այր քո ։ և ասաց 17
առ նա ։ * Այ արարիչ , և ոչ մնիկ Ի քաղաքն , 18
այլ աստ մեռայց ։ * Հՙ առաջրեցի դեռևս 19
խօսել առնա . և ասացի ։ * Այ Ի՞նչ առներ 20
զայդ քան՝ այլ անսա հաւանեցուցանողիս .
զի որքան անկումն սիոնի , միսիթարեսց վՙ
կսկծոյն եղիվ ։ * Վանզի տեսանես՝ զի որ- 21
բագործութիւն մեր աւերեալ եղև . և սեղան
մեր փլրեալ . և տաճար մեր Հիմնայատակեալ ։
* Հՙ սաղմոս մեր նուագասացեալ . և ներ- 22
քոյեան Համալռեաց . և ցնծութի մեր լքաւ ։
և լոյս աշտանակի մերոյ նսեմացաւ ։ և տա-
պանակ կտակարանիդ մերոյ աւարի Հարաւ .
և սրբութիւնք մեր բծաւորեցան ։ և անուն ,
որ կոչեցաւ Ի վերայ մեր՝ գրեթէ անար-
գեցաւ ։ և ազատք մեր զարհամարհանս
կրեցին ։ և քահանայք մեր այրեցան . և
ղևտացիք մեր Ի գերութիւն վարեցան . և
կուսանք մեր ապականեցան , և կանայք
բռնաբարեցան . և արդարք մեր յափշտա-
ցան . և մանուկք մեր կորեան ։ և երիտա-
սարդք մեր ծառայեցին , և հզօրք մեր տկա-
23 րացան ։ * Հՙ որ ամենեցուն մեծագոյն՝
նշանաւորն սիոն ։ քանզի զերահռչակեալ է
վՙ փառաց իւրոց . զի և մատնեալ է Ի
24 ձեռս այնոցիկ՝ որք առեցին զմեզ ։ * Հՙ արդ՝
դու Ի բաց Թօթափեա զտրտմութիւն քո
զբազում և Ի բաց ընկեա Ի քէն զբազմու-
Թիւն կսկծանաց . և վերաքաւեսցէ զքեզ
հզօրն , և զհանգիստ արասցէ քեզ բարձ-
րեալն , զհանգստութիւն սչխատանաց ։
25 * Հՙ եղև մինչ խօսէի առնա , երեսք նորա
փայլէին յանկարծ , և տեսիլն . Հառագայ-
Թեալ լինիւր տեսութիւնդ . զի եղէ ապշել
յոյժ առ այն . և խորհեի զի՞նչ արդեօք լի-
26 նիւր այս ։ * Հՙ ահա յանկարծակի ընդար-
ձակեաց զՀնչումն ձայնի զմեծ՝ երկիւղիւ
լի . մինչ զի դղրդայր երկիր Ի հնոյ հնչմա-
27 նէն , և տեսի ։ * Հՙ ահա , այլև կին ոչ
երևիւր ինձ . այլ քաղաք կառուցանիւր՝
և տեղի ցուցանիւր Ի հիմանց մեծաց , և
երկեայ , և ապազակեցի ձայնիւ մեծաւ , և
28 ասացի ։ * Ընդ ուրիեք հրեշտակ . որ Ի
սկզբանէ եկն առ իս . քանզի նա արար զիս
գալ բազմութիւն Ի զարմացումն մտաց այ-
սոցիկ . և եղև վերջն իմ յապականութիւն ,
29 և աղօթք իմ Ի ինախատինս ։ * Հՙ իբրև
խօսէի ես զայսոսիկ . եկն առ իս , և ետես
30 զիս ։ * Հՙ ահա էի եդեալ իբրև մեռեալ .
և խմացումն իմ օտարացեալ էր . և կալաւ
ձաջ իմ . և զօրացոյց զիս ։ և կացոյց զիս Ի
31 վՙ ոտից իմոց . և ասաց ինձ ։ * Օ Ինչ է
քեզ . և զմՙ վրդովեալ է խմացումն քո . և
զգայութիւն սրտի քոյ . և ընդ աղագաւ վրդո-
32 վիս ։ և ասացի ։ * Ա՜ զի Թողեր զիս . և ես
իսկ արարի ըստ բանից քոց և ելի Ի դաշտ .
և ահա տեսի , և տեսանեմ , զոր ոչ կարեմ
33 Ճառել . և ասաց առ իս ։ * Այց իբրև զայր՝
34 և յուշ արարից քեզ . և ասացի ։ * Խօսեաց
դու Տէր իմ առ իս . մի Թողուր զիս . զի մի
35 Ի զուր մեռայց ։ * Վանզի տեսի , զոր ոչ
36 գիտէի . և լսեմ , զոր ոչ գիտեմ ։ * Կամ
մի Թէ զգայարան իմ պատրի . և Հոգի իմ
37 երազանայ ։ * Հՙ արդ՝ այժմ աղաչեմ զքեզ .
զի ցուցցես ծառայի քոյ , սակս զարմայ-
մանս այսորիկ . և պատասխանեաց առ իս ,
38 և ասաց ։ * Լ՜սր ինձ , և ուսուցից քեզ . և
ասացից քեզ յաղագս որոց երկնչիս . քանզի
քարձրեալն բացայայտեաց քեզ զխորհուրդս
39 բազումս ։ * Կտես զՀնամապարհ քո զու-
զիղ . քանզի Թարց միջարկութիւնդ տրտմիր
վՙ ժողովրդեան քոյ . և կարի սգաս վասն
40 սիոնի ։ * Հՙ արդ՝ այս է խմացումն տեսլեանն՝
41 որ երևեցաւ քեզ սակաւուք ։ * Օ կինն զոր
տեսեր զողբացօղ . սկսար միսիթարել զնա ։
42 * Կայց այժմ արդէն զտեսակ կնոջ ոչ տե-
սանես . այլ երևեցաւ քեզ քաղաք յօրինեալ .
43 * Հՙ քանզի պատմէր քեզ սակս անկմանն
որդւոյ իւրոյ ։ այս է վերալուծութիւնն ։

* Կՙ յս

*Այս կին, զոր տեսեր, է սիօն։ և քանզի 44
ասաց քեզ. առ որ և այժմ ակնարկեացես.
իբրև իքաղաք չինեալ։* Եւ քանզի ասաց 45
քեզ, զի ամուլ եղև երեմնօք ամաք. վասն
որոյ էին ամք, այսինքն, երեսուն, յորժամ
ոչգոյր՝ինձմա դեռևս մատուցումն մատու-
ցեալ։ * Եւ եղև յետ երեսնից ամաց, շի- 46
նեաց սաղոմոն զքաղաքն, և մատոյց զմա-
տուցմունս. յայնժամ եղև՝ երբ ծնաւ ա-
մուլն զորդի։* Եւ այն զոր քեզ ասաց. քան 47
զի անոյց զնա հանդերձ աշխատութիւ, այս
էր բնակութինն յերկիր։ * Եւ քանզի ասաց 48
քեզ. եթէ որդին իմ եկեալ յառաջաստ
իւր մեռաւ. և դիպաւ նմա անկումն. այս
էր, որ եղև. յափշտակութինն եղիմ։* Եւ 49
ահա տեսեր զնմանութին նորա և զի զորդին
ոչքայր՝ սկսար մխիթարել զնա, և յաղագս
այսոցիկ որք դիպեցան, այսոքիկ էին քեզ
արտայայտելիք։* Եւ այժմ տեսանէ բարձ- 50
րեալն՝ քանզի յանձնէ ես տրտմեալ. և քան
զի՝ի բովանդակէ սրտե վշտանաս վա՛ն նր.
եցոյց քեզ զպայծառութի փառացն նր. և
զգեղեցկութի շքեղութե։ * Օի և վասն 51
այնորիկ ասացի քեզ՝ զի մնասցես՝ի դաշտի-
ուր տուն ոչէ կառուցեալ։ * Վանզի դի- 52
տէիս՝ զի բարձրեալն սկսանիւր քեզ յու-
ցանել զայսոսիկ։ * Զի ասն այնորիկ ասացի 53
քեզ. զի եկեսցես յագարակ, ուր ոչ գոյ
հինն շինութե։ * Զի և ոչ կարէ գործ 54
արուեստաւորի մարդոյ տանիլ՝ի տեղւոջն,
ուր սկսանիւր բարձրելոյն քաղաք՝ յուցա-
նիլ։ * Եւդո՝դու մի երկնչիր՝ որ և ոչ պակ- 55
նութու սիրտ քո. այլ մնաս, և տես զպայ-
ծառութի և զմեծութի շինուածոյն. որ-
քան պարտնակութի է քեզ տեսութեան՝
ասացդ քոյ տեսանել։ * Եւ զկնի այսորիկ 56
լուիցես, որքան պարտնակէ լսարան ոն-
կանց քոց լսել։ * Օի դու երանելի ես քան 57
զբազումն. և կոչեցեալ ես առ բարձրեալն՝
ոմն և սակաւքն։ * Այլ՝ի գիշերի, որ՝ի 58
վաղիւն հանդերձեալէ՝ միասցես աստ։
*Եւ եցոյց քեզ բարձրեալն զայսոսիկ զտե- 59
սիլս յետնագունից, զոր կատարեսցէ բարձ
րեալն. սրբօք որք բնականան՝ի վերն երկրի
յաւուրս յետինս։*Եւ ննջեցի՝ի գիշերոջն 60
յայնմիկ. և՝ի միւսում, ոմն ասացն ինձ։

Գ։ ԺՈ։

Եւ տեսի զերազ. և ահա եղաներ՝ի ծո- 1
վէ արծուի, որոյ էին երկոտասան թևք
փետրոց, և գլուխք երեք։ * Եւ տեսի, և 2
ահա ոտրածաներ զթևս իւր յամ երկիր,
և ամենեքեան հողմք երկնի ներքաշչէին
առնա՝ և շարահաւաքեին։* Եւ տեսի, և՝ի 3
փետրոց նր շառաւիղեին ներհակականք
փետուրք, և ինքեանք լինէին ներ փետր-
կացն փոքունց և նուճազից։ * Օի գլուխք 4
նորա էին հանգուցեալք. և ոչէս գլուխ նր
էր մեծագոյն քան զայլ գլուխն. բայց
5 ինքն զետեղիւր ընդ նոսա։ * Եւ տեսի, և
ահա արծուին թռչեաւ փետրօք իւրովք՝ և
թագաւորեաց՝ի վերն երկրի. և՝ի վերն նոցա
6 որք բնականան՝ի նոսա։ * Եւ տեսի, զի
ենթանկեալք էին նմա ամենքն՝ի ներքոյ
երկնի, և ոչք նմա ընդդէմ ասէր. որ և ոչ
միոք՝ի սահմանեցուածոց՝ որք են՝ի վերն երկրի։
7 * Եւ տեսի, և ահա յարեաւ արծուին՝ի վերն
ձիրանաց իւրոց. և արձակեաց զձայն թե-
8 ւրօք իւրովք, ասելով։ * Ո՛ի ամենեքեան
՝ի միասին հսկեք. ննջեցէք իւրաքանչիւրոք
ներ տեղւոջ իւրում, և՝ի ձեռն ժամանակի
9 հսկեցէք։ * Այլ զլուխքն ներ վերջնում
10 պահեացին։ * Եւ տեսի, և ահա ձայն ոչ
արտաքայր՝ի գլխոց նր. այլ՝ի միջոյ մարմ-
11 նոյ նորա։ * Եւ թուեցի զիեաուրս նորա
ներհակականս. և ահա ինքեանք էին ութն
12 * Եւ տեսի, և ահա յաջմէ կողմանէ յա-
րեաւ մի և թեպուր. և թագաւորեաց՝ի
13 վերն երկրի ամի։ * Եւ եղև իբրև թագաւո-
րեր, եհան նմա վախճան. և ոչ երևեցաւ
տեղի նր. և հետևակին առ յարեաւ և թա-
գաւորեր. ինքն զբազում կալաւ ժամանա-
14 նակ։ * Եւ եղև իբրև թագաւորեր, և քայր
վախճան նորա. զի ոչ երևիւր իբրև զառա-
15 ջինն։ * Եւ տեսի, և ահա ձայն առաւիկաւ առնա,
16 ասելով։* Ո՛ւր դու՝ որ այդքանեաւ ամա-
նակաւ կալեր զերկիր։ զայսոսիկ քեզ ձա-
ռեմ նախ քան զսկսանիլն քո ոչ երևիլ։
17 *Ոչ՝ոք զկնի քո կալցէ ժամանակ քո. այլև
18 ոչ զկես նորա։ * Եւ համբարձ զինքն եր-
ոտքն, և կալաւ զիշխանութի ոտի և նախ-
19 կինքն՝ և ոչ երևեցաւ ևնա։ * Եւ այսպէս
հանդիպիւր այլոցն ամենեցուն առանձնա-
բար զպետութի կազմել. և վերստին ոչ
20 երբէք համեմատել։ * Եւ տեսի, և ահա՝ի
ժամանակի հետևեալքն բռուկք կանգ-
նեին յաջմէ կողմանէ, զի կալցին և ինքեանք
զպետուի։ և յայսցանէ էին, որք կանուխն.
բայց սակայն փութանակի ոչ երևէին։
21 * Օի և այլք ոմանք՝ի սոցանէ կանգնէին,
22 այլ ոչ կանուխն զպետութի։ * Եւ տեսի
յետ այսորիկ. և ահա ոչ երևեցան երկո-
տասան փետուրքն, և երկու փետրիկքն։
23 * Եւ ոչինչ վերաճեալը՝ի մարմնոջ արծո-
ւոյն, եթէ ոչ երկու գլուխքն հանգուցեալք,
24 և վեց փետրիկքն։ * Եւ տեսի և ահա՝ի
վեցից փետրիկացն բաժանեցան երկուքն.
և մնացին ենթ գլխոյն, որ է առ աջակողմն,
զի չորքն մնացին՝ի տեղւոջ իւրեանց։
25 * Եւ տեսի. և ահա թևատակքն խորհէին
զինքեանս ուղղել՝ և ըմբռնել զպետուին։
26 * Եւ տեսի, և ահա մինն ուղղեցաւ՝ այլ
27 փութով ոչ երևեցաւ։ * Եւ երկրորդքն
արագապէս քան զառաջինան ոչ երևեցան։
28 * Եւ տեսի, և ահա երկուքն, որք յաղթե-
ցին. առ ինքեանս խորհէին, և ինքեանք
թա-

Թագաւորել ։ *Նմ այնու մինչ խորհէին ։ 29
ահաւասիկ մինն հանդուցելոցն գլխոյ՝ որ
եր կէս՝ հակեր, զի այս եր երկուց գլխոցն
մեծագոյն ։ *Նմ տեսի, զի շարալբացան 30
երկու գլուխքն ընդ ինքեան ։ *Նմ ահա 31
դարձաւ գլուխն ընդ նա, որք ընդ նմա եին.
և եկեր զերկուս Թևաւտակն, որք խոկային
Թագաւորել ։ *Նակ գլուխս այս կարի եր- 32
կեցոյց զնա՝ զերկիրն. և տիրեր ինամս այ-
նոցիկ, որք բնակին յերկրի հանդերձ աշ-
խատութեբ բազմաւ. և զկարողութեն կա-
լաւ ոլորտի երկրացս ի վերայ ամենեցուն
Թևաւոյ՝ որք եղեն ։ *Նմ տեսի զկնի այսորիկ՝ 33
և ահա կէս գլուխն յանկարծակի ոչ երև
իւր. և սա ոտն Թևաբն ։ *Նայց յաղթեցին 34
երկու գլուխքն, որք և ինքեանք նմանապես
Թագաւորեցին ի վէր երկրի. և ի վէր այնո-
ցիկ՝ որք բնակին ինամս ։ *Նմ տեսի, և 35
ահա եկաւ գլուխն յաջմէ կողմանէ զայն,
որ ի ձախմէն ։ *Նմ լուայ զձայն ասացեբ 36
ինձ. Հայեաց ընդդէմ քեզ, և խոկա զորինչ
տեսանես ։ *Նմ տեսի, և ահա ոտն առիւծ 37
խառնեալ յանտառէ գոչելով ։ և տեսի, զի
արձակեր զձայն մարդոյ առ արծուին. և
ասայ ասելով ։ *Նուր դու, և խօսեցայց առ 38
քեզ. և ասէ բարձրեալն քեզ ։ *Նչ ապա- 39
քէն գու ես, որ վերացար ի չորից կենդա-
նեացն, զորս արարի Թագաւորել յաւիտե-
նի իմմ. և զի ի ձեռն նոցա եկեսցէ վախ-
ճան ժամանակաց նոցա ։ *Նմ չորրորդն 40
եկեալ յաղթեաց ամենայն կենդանեացն,
որք անցին. և կարողութբ կալաւ զյաւի-
տեան հանդերձ ահիւ բազմաւ ։ և զամ
զրահեզեր հանդերձ աչխատութբ չարագու
նիւ, և բնակեցաւ այս քան ժամանակօք
ի տիեզերս երկրայ հանդերձ նենգութբ ։
*Նմ դատեցեր զերկիր ոչ հանդերձ ձչ- 41
մարտութբ ։ *Օն նեղեցեր զնեզս. և խախ- 42
տեցեր զհանգուցեալս. և սիրեցեր զստուս
և աւերեցեր զբնակութիս նոյ՝ որք զպատու
տային. և խոնարհեցուցեր զպարիսպս նոյ,
որք քեզ ոչ նենգեցին ։ *Նմ եղ անարգանք 43
քո մինչև առ բարձրեալն, և ամբարտաւա-
նութիւն քո առ Տէրն ։ *Նմ հայեցաւ բարձ- 44
րեալն ի ժամանակս հպարտացեալս՝ և
ահա վերջացեալք են ։ և անօրէնութիք նր
առլցեալք են ։ *Նր այսորիկ ոչ երևեսցիս 45
դու արծուի, և Թևքդ ահարկուք ։ և Թե-
պուրիկք քո չարագոյնք. և գլուխք քո չա-
բայագոյք. և Ճիրանք քո կարի չարք. և ամ
մարմին քո ընդունայն ։ *Օն ապահովաս- 46
ցի ամ երկիր. և անդրադարձցի ազատեալ
ի քէն քառնութբ ։ և յուսասցի յերաւունս
և յողորմութբն նր, որ արար զնա ։

Գլ. Ժ.

Նմ եղև մինչ խօսիւր առիւծն զբանս 1
զայսոսիկ առ արծուին, և տեսի ։

2 *Նմ ահա որ զօրանայրն գլուխ. և ոչ երևե-
ցան չորք Թևքն այնոքիկ. որք առնա ան-
ցեալ գնացին. և կարգեցան ի Թագաւորել.
և եր Թագաւորութբն նոցա տարագրեալ
3 և վրդովմամբ լցեալ ։ *Նմ տեսի, և ահա
ինքեանք ոչ երևեին. և ամ մարմին ար-
ծաթոյն հրդեհիւր. և պակնոյր երկիր կա-
րի. և ես ի վրդովմանէ, և ի զարմացմանէ
մոռայս՝ և ի մեծէ երկիւղէ զարթեայ. և
4 ասացի հոգւոյ իմոյ ։ *Ո՛հաւասիկ գու նա-
խակացուցեր ինձ զայս նայամ, զի քննես
5 զձանապարհս բարձրելոյն ։ *Ո՛հա արդէն
լքեալ գամ անձամբ՝ և հոգւով իմով տկա-
րացեալ եմ յոյժ. և ոչ գուշնաքեայ գոյ
յիս զօրութբն յերկիւղէ բազմէ, զոր պա-
6 կեայ յայամ գիշերոջ ։ *Ո՛րդ՝ այժմ ազա-
Թեցից առ բարձրեալն, զի զիս զօրացու-
7 ցէ մինչև ի վախճան ։ *Նմ ասացի, տիրօղ
Տէր. Թէ գտի զշնորհ առաջի աչաց քոց. և
Թէ արդարացայ առ քեզ ի վեր քան զբա-
զումս. և Թէ ստուգիւ եղիս մնաղԹանք իմ.
8 առաջի երեսաց քոց, * Օ՛զրացո զիս, և
ցոյց ծառայի քոյ, ինձ, զԹարգմանութբն,
և զտրհնուն տեսլեանս այսորիկ ստակալոյ.
զի լրագունաբար միԹարեսցես զանձն
9 իմ ։ *Օն զիս արժանի վարկար ցուցանել
ինձ զյեանորդս ժամանակաց ։ և ասաց առ
10 իս ։ *Ո՛յս է Թարգմանութիւն տեսլեանս
11 այսորիկ ։ *Օարծուին, զոր տեսեր ելեալ
ի ծովէն. այս է Թագաւորութբն, որ ցու-
ցաւ ի տեսլեան դանիէլի եղբօր քոյ ։
12 *Նայց ոչ Թարգմանեցաւ նմա. քանզի ես
13 այժմ քեզ Թարգմանեմ ։ *Ո՛հա աւուրք
եկեսցեն, և յարիցէ Թագաւորութբն ի վէր
երկրի, և եղիցի երկիւղ դառնագոյն ամե-
նեցուն Թագաւորութեց, որք եղեն նախ
14 քան զնա ։ *Ո՛յլ Թագաւորեսցեն ի նմա
Թագաւորք երկոտասանք, մի զկնի միոյ ։
15 *Օն երկրորդն սկսանիցի Թագաւորել.
և ինքն կալցէ զաւելի զժամանակ քան զեր-
16 կոտասանսն ։ *Ո՛յս է Թարգմանութիւն
երկոտասանից Թևաոյն, զորս տեսեր ։
17 *Նմ զոր լուար զձայն, որ խօսեցաւ՝ ոչ՝ ի
գլխոց նր արտաբերել՝ այլ ի միջոյ մարմնոյ
18 նորա ։ *Ո՛յս է Թարգմանութբն, քանզի
զկնի ժամանակի Թագաւորութբն նր շա-
ւասիղեսցին հակառակութիւնք ոչ սակաւք.
և վտանկեսցի, զի անկցի ։ և ոչ անկցի
յայնժամ, այլ կրկին կացուցեալ լիցի ներ
19 իւրում բնոջ ։ *Նմ քանզի տեսեր Թևա-
տակս ուԹն շարայարեալս Թևաոյ նորա ։
20 *Ո՛յս է մեկնութբն, յարիցեն նայնմ Թա-
գաւորք ուԹն. որոց իցեն ժամանակք
ԹեԹևք, և ամք կարճառօտք. և երկուքն
21 իսկ ի նոցանէ կորիցեն ։ *Նայց մերձենա-
լով ժամանակի կիսոյն, զորքն պահեսցին
ի ժամանակին. երբ սկսանիցի մերձենալ
ժամանակ նր՝ զի վերջասցի, իսկ երկուքն

քեզ. և զի՞նչ անիրաւաբար գործեցաք ՚ի
քեզ։ զի թողեալ զմեզ՝ նստար ՚ի տեղւոջս
42 յայսմիկ։ *Քանզի դու միայն ՚ի վերոյ քան
զմեզ յամենայն ժողովրդոց. ոչ ողկոյզ
յորթոյ. և ոչ ձրագ ՚ի տեղւոջ նեմոյ.
և ոչ նաւահանգիստ, և նաւ ապրեալ ՚ի
43 մրրկէ։ *Կամ ոչ բաւականանան մեզ չա-
44 րիքս, որք հանդիպեալն ։ *Ընդ՝ եթէ դու
զմեզ ՚ի բաց թողուս, որքան մեզ վեր բար-
ւոք՝ թէ հաց հրուիրեալք և մեք ընդ կիզ-
45 մանն սիօնի։ *Վասն զի ոչ մեք լաւագոյնք
եմք քան զնոսա, որք անդ մեռան ։ և ող-
46 բացին ձայնիւ մեծաւ։ *Եւ պատասխա-
նեցին առ նոսա, և ասացին ։ քաջալերեա՛ց
ի՛ն, և մի՛ տրտմիր դու՝ տուն յակոբայ։
47 *Քանզի ես յիշատակ ձեր առաջի բարձրե-
լոյն ։ և ՚ի զօրն ոչ ես մոռացեալ զձեզ ներ
48 փորձուեցէք ։ *Քանզի ես ոչ թողի զձեզ.
և ոչ յետս դարձայ ՚ի ձէնջ ։ այլ եկի յայս
տեղի. զի մաղթեցից վա՛ մայրութենն սիո-
նի, զի հայցեցից զողորմութի՛ւն վա՛ տարկու-
49 թե՛ սրբազործուե՛ ձերոյ։ *Եւ արդ՝ գնա-
ցէ՛ք իւրաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ ՚ի տուն իւր. և
ես եկից առ ձեզ զկնի աւուրցս այսոցիկ։
50 *Եւ ջոքաւ ժողովուրդն ոչ ասացի նմա,
51 ՚ի քաղաքն։ *Ահա ես նստայ ՚ի դաշտին ես-
թամբք աւուրբքդ՝ ինձ պատուիրեաց. և
ձաշակէի ՚ի ծաղկանց ագարակին միայ-
նակ ։ ՚ի բանջարոց եղև կերակուր ինձ
յաւուրսն յայնոսիկ։

ԳԼՒՒ ԺԳ։

1 Եւ եղև զկնի աւուրց եօթանց. և երա-
2 զացայ յերազ գիշերով։ *Եւ ահա ՚ի
ծովէ հողմ յառնէր, զի խռովեցուսցէ զա-
3 մենեսեան զալիս նո՛ր ։ *Եւ տեսի, և ահա
կարողանայր այրն այն հանդերձ զօրօք երկ
նի. և ուր ղէմս իւր դարձուցանէր՝ զի
դիտեսցէ, սոսկալին ամենեքեան, որք ենթ
4 նո՛ր տեսանէին ։ *Եւ յամուսանէր արտաքս
գայր ձայն ՚ի բերանոյ նո՛ր. կիզանէին ամե-
նեքեան, որք լսէին զձայնս նո՛ր. ոչ հանդգէ
5 երկիր յորժամ զգայ զՀուր ։ *Եւ տեսի
զկնի այսոցիկ, և ահա ժողովիւր բազմա՛ւ
մարդոց՝ որոց ոչ գոյր թի՛ւ, ՚ի լերինց հոլմոց
երկնի. զի ընդդիմամարտիցին ընդ առն,
6 որ ելանէր ՚ի ծովէն։ *Եւ տեսի, և ահա
ինքն ինքեամբ գրոշեաց զսար մեծ, և
7 թռեաւ ՚ի վե՛ր նո՛ր ։ *Ոչ ես խնդրեցի տե-
սանել զնահանդն կամ զտեղին, ուստի գո-
8 հեցաւ սարն. և ոչ կարացի. *Եւ կետ այ-
նորիկ տեսի, և ահա ամենեքեան, որք ժո-
ղովեցան առ նա, զի մարտիցին ընդ նմա՝
երկնչէին յոյժ. սակայն համարձակէին
9 մարտնչիլ։ *Եւ ահա, իբրև ետես զայն-
դուգն յարձակումն բազմութե՛ եկողին՝ ոչ
համբարձ զձեռն իւր՝ և ոչ զնիզակ ուներ,
և ոչ զայլ ինն զանօթ պատերազմի. եթէ ոչ
միայ-

՚ի վերջն պահեսցին։ *Եւ քանզի տեսեր 22
զշղթսխս երիս հանդուցեալս։ *Եւ յաս 23
թարգմանութե՛ն, ներ վախճանիս նորա
բառնհարցէ բարձրեալն զերից թագաւո-
րութե՛ն. և վերակոչեսցէ առ նոսա զբա-
զումս. և տիրեսցեն երկրի։ *Եւ որք բնա- 24
կանան ՚ի նմա, հանդերձ աշխատութե՛ բազ
մաւ, ՚ի վեր քան զամենեսեան, որք եղեն
նախ քան զնո՛ն։ վա՛ սորին լինքեանք կոչեցան
գլուխք արծուո՛ց։ *Քանզի սոքա եղիցին, 25
որք գլխաւորեն զամբարշտութի՛ս նո՛ր. և որք
կատարեսցեն զչեռնաւինայս նո՛ր։ *Եւ քան 26
զի տեսեր զգլուխն մեծագոյն ոչ երևեալ՝
այս է մեկնութի՛ն նո՛ր. քանզի մինն ՚ի նոցանէ
՚ի վերոյ մահ՛ճ իւրոյ մեռաւ՝ և սակայն
հանդերձ տանջանօք։ *Օն երկուքն որք 27
յարտաւեցին, սուր կերիցէ զնոսա։ *Օն 28
սուր միոյն կերիցէ զմիսան, որ ընդ նմա.
բայց սակայն սա սրով առ ՚ի յետնորդացն
անկանի։ *Եւ զի տեսեր երկուս թևս 29
տակս արտաձգեալս ՚ի վե՛ր գլխոյն, որ է յայ
մէ կողմանէ։ *Եւ յաս թարգմանութե՛ն 30
ասքա են զորս պահեաց բարձրեալն ՚ի վախ-
ճան իւր՝ այս է թագաւորութե՛ն տարագ-
րեալ և ամբոխմամբ լցեալ։ *Եւ տեսեր, և 31
զառիւծն, զոր տեսեր յանտառէն զարթու-
ցեալ. և գոռացեալ. և խօսեցեալ առ ար-
ծուո՛ն՝ և յանդիմանեալ զնա, և զանիրաւ-
ութի՛ն՝ ՚ի ձեռն ամենայն խօսից նորա՝ զոր
լուար։ *Եւ յաս հողմն, զոր պահեաց բարձ- 32
րեալն ՚ի կատարածի առնոսա՝ և առ յանդգ-
նութի՛ս իւրեանց. և յանդիմանեսցէ զնո՛ս.
և թօթափեսցէ առաջի նոցա զլկումն նո՛ց։
*Օն կացուսցէ զնոսա ներ իրաւանց կեն- 33
դանիս։ և եղիցէ, յորժամ յանդիմանեսցէ
զնոսա. յայնժամ ապականեսցէ զնոսա։
*Օն զնացեալ զժողովուրդն իմ՝ փրկես- 34
ցէ՛ հանդերձ զթութի՛ւ, որք կեցին ՚իվերոյ
վախճանիս իմոյ. և բերկրեցուսցէ զնոսա
մինչև եկեսցէ վախճան, օր դատաստանի.
յաղագս որոյ խօսեցայ ընդ քեզ ՚ի բնե։
*Եւ յս երազ է զոր տեսեր. և այսոքիկ մեկ- 35
նութի՛ն։ *Եւ ընդ՝ դու միայն արժանի եղեր 36
գիտել զխորհուրդս զայս բարձրելոյն։
*Եւ ընդ՝ գրեա՛ զայսոսիկ զամենեսեան՝ զոր
տեսեր՝ ՚ի մատեան, և դի՛ր զնոսա ՚ի տեղւոջ 37
թաքստեան։ *Եւ ուսուսցես զնո՛ս իմաստա- 38
նոց ՚ի ժողովրդենէ քումմէ. որոց զսիրտս
գիտես կարօղ գոլ ըմբռնել. և պահել
զխորհուրդս զայսոսիկ։ *Եւ ասէ ցես 39
տեւեա՛ աստ զայլ ևս աւուրս եօթն. զի քեզ
ցուցցի՝ որքինչ տեսիլ եղիցի բարձրելոյն ցու
ցանել քեզ։ *Եւ ջոքաւ յինէն։ և եղև իբ- 40
րև լռեաւ ամ ժողովուրդն՝ զի անցին աւ-
ուրք եօթն. և ես ոչ դարձայ ՚ի քաղաքն,
ժողովեցան ամենեքեան ՚ի միասին ՚ի փոք-
րագունէ մինչև ցմեծամեծն, և եկին առ
իս, և ասացին ինձ ասելով։ *Օ՛ի՛նչ մեղաք 41

միայնակ զնարդ տեսի : * Վանդղ եհան ՚ի 10
քերանոյ իւրմէ՝ որպէս զընչուճն հրոյ . և
՚ի շրթանց նր հոգի բոցոյ . և ՚ի լեզուէ իւր-
մէ առաւրկանէր զկայծակունս և մրրիկս . և
շարախառնեցան ամենեքեան ՚ի միասին .
այսպէս ընչուճն հրոյ՝ և հոգի բոցոյ՝ և բազ-
մութիւն մրրկի : * Եւ անկաւ ՚ի վերայ բազ 11
մութեն դիմեցմամբ , որ նախապատրաս-
տեալ էր պատերազմիլ՝ և այլեւայլ զամենե-
սեան , զի յանկարծակի ոչինչ տեսանիւր
յանթուոյ բազմութէն , եթէ ոչ միայնակ
փոշի՝ և ծխոյ հոտ : և տեսի , և երկեայ :
* Եւ զինի այսոցիկ տեսի զինքն զմարդն 12
ինքեալ ՚ի լեռնէն , և կոչեալ առ ինքն զբազ
մութիւն զայլ զնաղաղարար : * Եւ մերձե- 13
նալին առ նա երեսք մարդոց բազմաց . ոմանց
ուրախացելոց . և ոմանց տրտմեցելոց . իսկ
ոմանք կապեալք . ոմանք առածեալք ՚ինո-
ցանք՝ որք մատուցանէին . և խօթացայ ՚ի
բազմութէն պակուցմանն . և զարթեայ , և
ասացի : * Տու ՚ի քէն նշանակեցեր ծառայի 14
քոյ զբանչելիս զայսոսիկ . և արժանի զնս
վարկար՝ զի ընկալցիս զպաղատանս իմ :
* Եւ այժմ նշանակեա ինձ արդէն զմեկ- 15
նութէն երազոյս այսորիկ : * Օի ոչ վար- 16
կանիմ ՚ներ զքայմանն իմոմ . ՚վայ որք թո-
զանիցին յաւուրսն յայսոսիկ . և բազում
առաւել վայ այնոցիկ՝ որք ոչ են թողեալք :
* Օի որք ոչ են թողեալք , տրտում էին : 17
* Եւմանաւ այժմ որք են վերադրեալք յաւ- 18
ուրս յետինս , և հանդիպին նց . նաև սոցա՝
որք թողեալք են : * Օի վճռ այսորիկ գտին 19
՚ի մեծի վտանգումն՝ , և զհարկաւորութէնս
բազումս . ոչ ցուցանեն երազքս այսոքիկ :
* Եւակայն դիւրին է տագնապեցելոյն գալ 20
առ այս՝ քան անցանիլ . ոչ զամն ՚ի կենցա-
ղոյս՝ և այժմ տեսանել , որք հանդիպին ՚ի
վախճանի . և պատասխանեաց առ իս՝ և ա-
սաց : * Եւ զմեկնութէն տեսլեանն ասացից 21
քեզ . և սակս որոյ խօսեցեալէս՝ բացատ-
րեցից քեզ : * Վանդղ վասն այսորիկ ասա- 22
ցեր . որք թողեալք են , այսպէս թարգմա-
նութէն : * Եւր եթարձ զվտանգն այնու 23
ժամանակաւ , սա զինքն պահեաց . որք ՚ի
վտանգն անկան , այսոքիկ են , որք ունին
զգործս և զհատատ առ Տէրօրագոյնն : * Եւդ՝ 24
պիտասջիր , զի առաւել երանեալք են , որք
թողան . յաւէտ քան զնոսա որք մեռանն :
* Եւյսոքիկ թարգմանութէնք տեսլեանն . 25
մէ զի տեսեր զայրն եչեալ ՚ի սրտէ ծովու :
* Եւա՛ , զոր պահէ բարձրագոյնն բազմօք 26
ամանակօք . որ ՚ի ձեռն ինքեան փրկեսցէ
զարարածս իւր՝ և ինքն յօրինեսցէ՝ որք
թողեալք են : * Եւ քանզի տեսեր ՚ի քե- 27
բանոյ նր արտաբերեալ իբրև զրգի , զՏուր ,
և զմրրիկ : * Եւ քանզի ոչ բաներ զնիզակ . 28
և ոչ կամօք պատերազմի . զի եղծեաց յար-
ձակումն նր զբազմութէնն , որ եկն առ ՚ի պա-

տերազմիլ ընդ նմա . այս է թարգմանութէ :
29 * Եւհա աւուրք գան . յորժամ սկսանիցի
բարձրագոյնն փրկել զնոսա՝ որք ՚ի վը երկ-
րի են : * Եւ եկեսցէ զայրացմամբ մեծաց ՚ի 30
վը նոցա՝ որք բնակին յերկրի : * Եւ այլք 31
ընդ այլոց խորհեսցին պատերազմիլ . քա-
ղաք ընդ քաղաքի . և տեղի ընդ տեղւոյ . և
ազգ ընդդէմ ազգի . և թագաւորութիւն
ընդդէմ թագաւորութէ : * Եւ եղիցի , 32
յորժամ եղիցին այդոքիկ . և հանդիպեսցին
նշանքդ՝ զորս նախ ցուցի քեզ . յայնժամ
յայտնեսցի որդին իմ . զոր տեսեր իբրև
զայլ եղեալ : * Եւ եղիցի , յորժամ լըճիցեն 33
ամենեքեան ազգք զձայն նորա . և ՚ի բաց
թողցէ իւրաքանչիւրոք ներ գաւառումն
իւրում զպատերազմ իւր՝ զոր ունին առ
իրեարս : * Եւ ժողովեսցի ՚ի մի բազմութէ 34
անթիւ , իբրև զթռչունս գալ՝ և պատե-
րազմիլ ընդ նմա : * Եւայլ ինքն կացցէ ՚իվը 35
կատարի լերինն սիովն : * Եւակ սիօն եկես- 36
ցէ , և ցուցցի ամենեցուն պատրաստեալ և
շինեալ . ոյզ տեսեր զքաղաքն քանդակեալ
զթարց ձեռաց : * Եւակայն ինքն որդին իմ 37
յանդիմանեսցէ զորս առ գտին աղգք զամ
բարեշռութէնս նոցա զայնս՝ որք մրրկի մերձ
եղեն վասն չարեաց մտածութէնց նոցա . և
տանջանարանացն՝ որով սկսեսցին չարչա-
րիլ : * Եւլը նմանեալք են բոցոյ . և կորուսցէ 38
զնս թարց աշխատանաց . ՚ի ձեռն օրինին որ
նմանեալ է հրոյ : * Եւզի տեսեր զնա ժո- 39
ղովեալ առ ինքն զայլ ինն զբազմութէ զնա-
զաղարար : * Եւոքա են տասն ցեղքն , որք 40
գերեցան յերկրէ իւրեանց յաւուրս օսիայ
արքայի . զոր գերեվարեաց սաղմանասար
արքայ ասորեաց . և անդրաբերեաց զնոսա
յայնկոյս գետոյն . և արտասահմանեցան
յերկիր օտար : * Եւյլ ինքեանք ինքեանց 41
եառն զնորհուրդս զայս՝ զի թողցեն զբազ
մութէ ազգաց . և չուեսցեն յայնկոյս գաւա-
ռին . ուր ոչ երբէք բնակեցաւ սեռ մարդ-
կան : * Եւամ՛անդ պահպանել զկտակարանս 42
նորա , զորս ոչ եղեն պահօղք ՚ինահանգին
իւրեանց : * Եւակ ընդ մեւտս անձուկս գե- 43
ոյն եփրատայ ՚իներս մտին : * Օի արար 44
նց յայնժամ՝ բարձրեալն զնշանս . և կա-
ռեալ կացոյց զերակս գետոյն մինչև անցցեն :
* Օի այնու գաւառաւ գոյր Ճանապարհ 45
բազում ընթացման՝ տարւոյ միոյ և կիսոյ .
զի նահանգն այն կոչի արտաբերեալ : * Եւայն- 46
ժամ զնակեցան անդ մինչև ՚իյետնումն ժա-
մանակի . և այժմ դարձեալ երբ ձեռնար-
կեսցեն գալ , * Եւդարձեալ բարձրեալն կա- 47
ցուսցէ զերակս գետոյն՝ զի կարասցեն ան-
ցանիլ . վասն այսորիկ տեսեր զբազմութէն
հանդերձ խաղաղութէ : * Եւյլ և որք թո- 48
ղեալք են ՚իժողովրդենէ քումմէ , սոքա են ,
որք գտանին ՚ի մէջ սահմանի իմոյ : * Եւդ՝ 49
եղիցի , երբ սկսանիցի կորուսանել զբազ-

մուԹին նոցա՝ որք ժողովեալք են ազգք
հովանաւորեսցէ զնո՛, որք յաղԹահարեցին
զԺողովուրդն։ *Աչ՛ յայնժամ՝ յուցցէ նո՛ 50
զբազումս զյոլովս հրաշս։ *Աչ՛ ասացի ես, 51
Տէրո՛ղ Տէր. զայս ցո՛յց ինձ, վասն որո տեսի
զայրն եԹեալ՝ի սրտե ծովու։ *Աչ՛ ասաց 52
ինձ՝ ոչ՝ կարես զայսոսիկ քննել կամ
գիտել, որք են ներո խորում՝ ծովու. այսպէս
ոչ՝ կարիցես ոք՝ի վերայ երկրի տեսանել
զորդի իմ. կամ զնո՛, որք ընդ նմա են, եԹէ
ոչ՝ի ժամանակի աւուրն։ *Աչ՛ այս է Թարգ- 53
մանուԹի երազոյն, զոր տեսեր. և վո՛ որդ
լուսաւորեցար ասա միայնակ։ *Օ՛ի Թո- 54
ղեր զքոյն՝ և շուրջ զնմանի զբազեցար զո-
բինիւ, և խնդրեցեր։ *Օ՛ի զկեանս քո 55
կարգաւորեցեր իմաստուԹե՛ն. և զղջայա-
րանս քո կոչեցեր մայր։ *Աչ՛ վո՛ այնորիկ 56
ցուցի քեզ զվարձս առ բարձրեալն. զի ե-
զիցի զկնի այլոց երից աւուրց՝ առ քեզ զայլ
խօսեցայց, և մեկնեցից քեզ զծանուցս,
և զզարմանալիս։ *Աչ՛ չո՛ւեցի, և անցի՛ի 57
դաշտն բազմապատկաբար փառաւորելով
և գովելով զբարձրեալն. սակս սքանչե-
լեացն, զորս՝ի ժամանակս ժամանակս առ-
ներ։ *Աչ՛ քանզի կառավարէ զայն, և 58
այք են ներո ժամանակաց ներքերեալք։ և
նաստայ անդ երիւք աւուրբք։

ԳԼ. ԺԴ.

Աչ՛ եղև յաւուրն երրորդի. և ես նստեի 1
՝ինեղբօր կաղնւոյ։ *Աչ՛ ահա ձայն 2
արտաքս եղ ընդդեմ իմ՝ի մորենւոյն, և ա-
սաց. եղբա՛ս, եղբա՛ս. և ասացի, ահաւասիկ
ես, Տէր. և յարեայ՝ի վերայ ոտից իմոց. և
ասաց առ իս։ *Յայտնելով յայտնեցայ՝ի 3
վե՛ր մորենւոյն. և խօսեցայ ընդ մեսէի՝
յորժամ ժողովուրդ իմ ծառայեր յեգիպ-
տոս։ *Աչ՛ առաքեցի զնա. և հանի զժողո- 4
վուրդ իմ յեգիպտոսէ՝ և առաջնորդեցի
նմա՝ի վե՛ր լերինն սինայի. և արդելուի զնա
առ իս աւուրբք բազմօք։ *Աչ՛ ձառեցի 5
նմա սքանչելիս բազումս. և ցուցի նմա ժա-
մանակաց զնորհուրդս և զվախձան. և
պատուիրեցի նմա, ասելով։ *Օ՛յսոսիկ 6
զբանս յայտնի արասցես, և զայսոսիկ Թա-
քուսցես։ *Աչ՛ այժմ քեզ ասեմ։ 7
*Ունքեա՛, զորս բացայայտեցի. և զերազան, 8
զորս տեսեր. և զմեկնուԹիս, զորս դու տե-
սեր, ՝ի սրտոջ քումմ վերադրեա՛ զնոսա։
*Օ՛ի դու վերընկալցիս յամենեցունց. չա- 9
բաւաբձիս վերայինայեալ հանդերձ խոր-
հրդով իմով, և հանդերձ նմանօք քովք.
մինչև վերջասցին ժամանակք։ *Ո՛անգլ 10
կենցաղս կորոյս զմանկուԹի՛ն իւր. և ժա-
մանակք մերձեսցին առ ծերանալ։ *Ո՛ան 11
զի յերկոտասան մասունս բաժանեալ է
կենցաղս. և անցեալ գնացին տասներորդքն
նո՛ և կէս տասներորդի մասին։ *Ո՛այց վե- 12
րայինան նմա յետ կիսոյն տասներորդի մա-
սին։ *Աչ՛ ես յօրինեա՛ զտուն քո. և խրատեա՛ 13
զԺողովուրդ քո. և մխիԹարեա՛ զնո՛ասա
նո՛. և պատմեա՛ արդէն զեղծանելին։ *Աչ՛ 14
՝ի բաց Թող՝ի քէն զկոչմունս մահացուս.
և՝ի բաց ընկեա՛՝ի քէն զկշիռս մարդկայինս.
և մերկեա՛՝ի քէն արդէն զանհասատատ զբե-
նուԹի՛ն. և՝ի բաց դիր՝ի մի կողմն զվշտա-
յուցիչս քեզ զմտածմունս. և աձապարեա՛
նշդեհանալ՝ի ժամանակաց յայսցանէ։
*Օ՛ի զորս տեսեր այժմ զն պատահեալս 15
գոլ էարիս, վերատին քան զայս զվատԹա-
գոյ էարիս։ *Օ՛ի որքան տկարաս- 16
ցի կենցաղս՝ի ծերուԹի՛ն, այնքան բազմա-
պատկեսցին՝ի վերայ բնակչացն չարիք։
*Օ՛ի հեռացոյց զինքն առաւել ձմարտու- 17
Թի՛ն. և մօտացաւ ստուԹիւնն։ զի արդէն
*Ձեպ գալ՝ զոր տեսեր զտեսիլն։ *Աչ՛ պա- 18
տասխանեցի, և ասացի առաջի քո Տե՛ր։
*Օ՛ի ահա ես առ գնացից, ոմ՛ պատուիրե- 19
ցեր ինձ. և խրատեցից զարդենիս զԺողո-
վուրդս։ իսկ որք դարձեալ ծնանիցին, ոմ՛
որ չուշ արասցե։ *Ո՛ր՝ եդեալ է կենցաղս 20
՝ինսեմուտ, և այք բնակիչն ՝ինմա Թարց
նշուլն։ *Ո՛անգլ օրէնք քո վառեալք են. 21
վո՛ որոյ ոչնք գիտե՝ որք ՝իքէն արարեալք
են. կամ որք սկսանիցին գործք։ *Օ՛ի Թէ 22
գտի առ քեզ զշնորհ, առաքեա՛ առ իս զՀո-
գիդ սո՛ւրբ. և գրեցից զնմա, որինչ եղեալ է
ներո յաւետեսում՝ի բնէ. այք էին յօրէնս
քո գրեալք. զի կարասցեն մարդիկք գտա-
նել զշաւիղն. և այք կամիցին կեալ՝ի վախ- 23
ճանի, կեցցեն։ *Աչ՛ պատասխանեալ առ
իս ասաց. գնացեր Ժողովեա՛ զԺողովուրդն
և ասասցես առ նոսա. զի մի՛ խուզեսցեն 24
զքեզ աւուրբք քառասնօք։ *Ընդ դու
նախապատրաստեա՛ քեզ սօսս բազումս. և
առ ընդ քեզ զսարեայ՝ զդաբրիայ՝ զսալե-
միայ՝ զեքսանս. և զասիել. զՀնգեսինս զայ-
սոսիկ. որք պատրաստք են առ՝ի գրել ա- 25
րագապէս։ *Աչ՛ եկեսցես աստ, և ես լու-
ցանեմ՝՝ի սրտոջ քումմ զՀրաշ իմացակա-
նին, որ ո՛չ շիջանիցի՝ մինչև վերջասցին՝
զորս ձեռնարկեսցես գրել։ *Աչ՛ յայնժամ 26
կատարեալ՝ զոմանս հրատարակեսցես. զո-
մանս խիստանոց Թաքնաբար բացատրես-
ցես։ զի՝ի վաղուձեան այսու ժամու ձեռ-
նարկեսցես գրել։ *Աչ՛ չոքայ, որպէս ինձ 27
պատուիրեաց՝ և Ժողովեցի զամ զժողո-
վուրդս, և ասացի։ *Լո՛ւր լի՛ր զբանս զայ- 28
սոսիկ։ *Պանդխտեցան Հարքն մեր՝ի քնէ 29
յեգիպտոս, և փրկեցան անտի։ *Աչ՛ առին 30
զօրինս կենայ, զոր ո՛չ պահեցին։ զորով
և դուք զկնի նո՛ զանց արարիք։ *Աչ՛ տուաւ 31
ձեզ երկիրն՝ի վիճակ, և երկիրք սիօնի. և
Հարքն ձեր, և դուք զանօրէնուԹիս արա-
րիք. և ո՛չ պահեցիք զՀանապարհս՝ զորս
պատուիրեաց ձեզ բարձրեալն։ *Աչ՛ ար- 32
դար

գար պատասխանն, որ ի՝ 'ի բաց եբարձ 'ի ձէնջ
'ի ժամանակի՝ զոր պարգեւեալ էր ։ * Եւ 33
այժմ դուք ասա՛ք, և եղբարք ձեր 'ինեւս
'ի ձեզ են ։ * Զի՝ եթէ հրամայեսջիք զգայ 34
մանձերոյ՝ և վարժեսջուք զսիրա ձեր,
կենդանիք պահիջիք. և զինի մահու ողոր-
մութեանէ շարահեւիջիք ։ * Օ՛ի գաստա- 35
ման զինի մահու եկեսցէ յորժամ վերա-
կենդանասցուք. և յայնժամ՝ արդարոց ան-
ուանք քացերևեսցին ։ և ամբարշտաց ա-
զարեալքն յուցանիցին ։ * Զի՝ առ հս ոչ 36
ոք պատահեսցի, և մի վերխուզեսցէ զնս
մինչև աւուրս քառասուն ։ * Եւ առի զին- 37
գեսին զարան՝ որպէս պատուիրեաց ինձ, և
չորեսք 'ի գաշտն՝ և մնացաք անդ ։ * Եւ եղէ 38
'ի վաղուհան, և ահա ձայն կոչեաց զնս ա-
սելով. եղբա, բայց զբերան քո, և արբ,
որովք քեզ արբուցանեմ ։ * Եւ բացի զբե- 39
րան իմ. և ահա բաժակ լի տուեալ լինիւր
ինձ. այս էր լի իբրև ջրով. բայց գոյն նո
նմանն հրոյ ։ * Եւ առի, և արբի. և այնու, 40
իբրև արբի՝ սիրտ իմ վշտանայր խմացո-
ղութեանէ. և 'ի լանջ իմ առաւելանայր խմա-
տուութեան. զի հոգի իմ շարապահիւր յիշո-
ղութեան ։ * Եւ բացաւ բերան իմ, և այլ 41
ոչ ևս փակեցաւ ։ * Կարձրեալն ետ զնմա- 42
ցուածս հնգից արանցն, և գրեցին, որք ա-
սեին զարմացմունք գիշերոյ՝ զորս ոչ գի-
տեին ։ * Կայր 'ի գիշերոջ ուստեին զհայ. 43
իսկ ես 'ի տունջեան խօսէի, և 'ի գիշերոջ
ոչ լռէի ։ * Մակայն գրեցան 'ի ձեռն աւուրց 44
քառասանից՝ գիրք երկերիւր և չորս ։ * Եւ 45
եղև յորժամ շարալրացան աւուրք քառա-
սուն՝ խօսեցաւ բարձրեալն, ասելով ։ զնա-
խորդան զորս գրեցեր՝ 'ի յայտ կացո և ըն-
թերցցին արժանաւորք և անարժանք ։
* Իսկ զյետնորդան եօթանասունս պահես- 46
ցես. զի առաստրեսցես զնս խմաստնոց 'ի ժո-
ղովրդենէ քումէ ։ * Կանգուն ներ սորա է 47
երակ իմացողութեան. և խմաստութեան աղ-
բիւր՝ և գիտութեան գետ. և արարի այնպէս ։

ԳԼ. ԺԱ.

Ա հա խօսեաց յականջս ժողովրդեան 1
իմոյ զզրոյցս մարգարէութեան, զորս
առաքիւ 'ի բերան քո՝ ասէ Տ՛ր ։ * Եւ ասա, 2
զի 'ի քարտիսի գրեցին. քանզի հաւատա-
րիմք և ճշմարիտք են ։ * Կ՛ի երկիցես 'ի 3
խորհողաց ներհակ ընդդէմ քեզ. և մի ամ-
բոխեսցեն զքեզ անհաւանութիւնք ասողաց ։
* Կանգուն ամ անհաւան ներ անհաւանու- 4
թեան իւրում մեռցի ։ * Զհաւասիկ ես ածեմ 5
ասէ Տ՛ր, 'ի վէր տիեզերաց զբարիս. զսուր՝
զսով և զմահ՝ և զսպանումն ։ * Կ՛ան որոյ 6
վերաշօրացաւ անօրէնութիւն 'ի վերայ ամ
երկրի. և առ լցան գործք մխաակարուեց
նոցա ։ * Կ՛ան այսորիկ ասէ Տ՛ր ։ 7
* Կ՛զդէն ոչ լռեցից ասէս ամբարշտութեց 8
նոցա, որք անպարկեշտութիւնք առնեն. և ոչ
տեւեցից նմ, որք անիրաւաբար կրթին.
ահաւասիկ արիւն անմեղ և արդար բուղ-
քէ առ իս. և հոգիք արդարոց աղաղակեն
9 յաբաժամ ։ * Կնդրեղով խնդրեցից զվրէժ
'ի նոցանէ, ասէ Տ՛ր. և առիս զայմ զարիւն
10 անմեղաց 'ի նոցանէ առ իս ։ * Կ՛հա ժողո-
վուրդ իմ իբրև զհօտ 'ի սպանումն վարի.
արդէն ոչ տարայց զայն բնակիլ յերկրին
11 եգիպտոսի ։ * Կ՛յլ հանից զնա ձեռամբ
հզօրիւ. և բազկաւ բարձու. և հարից հար-
ուածոք իբրև նախ և ապականեցից զնմ
12 զերկիր նորա ։ * Ասղեսայն եգիպտոս. և
և հիմունք նորա հարուածով կուիւել. և
խոշտանգանօք՝ զորս առածիցէ նմա Կ՛ծ։
13 * Ասղեսայեն շինականք և երկրագործք.
քանզի պակասեսցին սերմանք նմ 'ի խոր-
շակէ, 'ի կարկտոյ, և յասղաՀարէ ահար-
14 կուիւ ։ * Ա՛յ յաւիտենի, և այք բնակին 'ի
15 նմա ։ * Կանգուն եհաս սուր, և սպանումն
նոցա ։ և յարիցէ ազգ ընդդէմ ազգի առ 'ի
16 մարտ և գայիսոն 'ի ձեռս նց։ * Օ՛ի եղիս-
ցի անհաստատութիւն մարդկան, և այլք
այլովք անկարացեալք ոչ բժշկեսցեն զվ-
թագաւորս իւրեանց և իշխան Ճանապար-
հի կազմածոց իւրոց կարողութիւք իւրով ։
17 * Օ՛ի ցանկասցի մարդ գնալ 'ի քաղաքն, և
18 ոչ կարասցէ ։ * Կանգուն վէ հայարտութիւն
նց քաղաքք վերդովեսցին. տունք քայքա-
յեսցին, մարդիկք զհի հարկանիցին ։
19 * Ա՛չ ողորմեսցի մարդ մերձաւորի իւրոյ,
առ 'ի խախտել զտունս նոցա 'ի սուր. առ 'ի
աւարի հարկանել զստացուածս նց վասն
սովու հայի, և տառապանաց բազմաց ։
20 * Կ՛հա ես կոչեմ ասէ Կ՛ծ զամենն զթագաւ-
որս երկրի առ 'ի պատկառիլ յինէն, որք են
յարևելից, և 'ի հարաւոյ, և յարեգակնա-
կացէն, և 'ի լիբանանէ. առ 'ի գառնալ յին-
քեանս, և հատուցանել զորս ետուն նց։
21 * Ա՛ռ առնեն մինչև ցայսօր ընտրելոց իմոց՝
այնպէս արարից և հատուցից 'ի ծոց նոցա։
22 զայսոսիկ ասէ Տ՛ր Կ՛ծ։ * Ա՛չ խնայեսցէ աչ
իմ 'ի վերայ մեղաւորաց. ոչ կօրասցի աշդէ
'ի վերայ հեղողաց զարիւն զանմեղ 'ի վէր
23 երկրի։ * Կչ հուր 'ի բարկութէ նորա՝ և
լափեաց զհիմունս երկրի. և զմեղաւորս
24 իբրև զկորդին հրդեհեալ ։ * Ա՛յ այնո-
ցիկ, որք մեղանչէն. և ոչ պահեն զպատ-
25 ուիրանս իմ, ասէ Տ՛ր ։ * Ա՛չ խնայեցից 'ի
նոսա ։ իմիք որդիք 'ի զօրութէ. մի արա-
26 տաւորեք զսրբութիւնս իմ։ * Կանգուն ծա-
նեաւ Տ՛ր զամենեսեան՝ որք յանցին 'ինա.
վասն այնորիկ մնանեաց զնս 'ի մահ, և 'ի
27 սպանումն։ * Օ՛ի արդէն իսկ եկին 'իվերայ
տիեզերաց երկրի չարիք, և բնակեսջիք 'ի
նմ, զի ոչ փրկեսցէ զձեզ Կ՛ծ։ վէ որոյ մե-
28 զայք առնա ։ * Կ՛հաւասիկ տեսիլ սոսկա-
29 լի. և երեսք նորա չարևելից ։ * Կչ եղեն

ծնունդք վիշապաց արաբիոյ կառօք բաղ-
մօք՝ և ոչ չնչումն, թիւն նոցա տարածանի
'ի վէր երկրի· զի արդէն երկիցեն, և տապ-
տապեսցին ամենեքեան, որք զայսոսիկ լուծի
ցեն։ *Պարմնացիք մըղեփինք բարկութիւն, 30
և ելցեն իբրև զվարազս յանտառէ. և առ-
եկեսցեն զօրութիւն մեծաւ. և յարակայ-
ցեն 'ի պատերազմ ընդ նոսա. և առա-
տակեսցեն զբաժին երկրին աստրուց։
*Նէ զկնի այսոցիկ վերակարողացին վի- 31
շապք ծննդեան իւրայինք յիշատակ։ և
շարադարձուսցեն զինքեանս փչելով զօ-
րութիւն մեծաւ առ 'ի հալածել զնոսա։
*Ոչ ամբոխեսցին, և հանդարտեսցին 'ի 32
զօրութիւն նոյ, և դարձուսցեն զոտս իւրեանց
'ի փախստական։ *Նէ յաղարակացն աստրուց 33
ենթանատօղ պաշարեսցէ զնոսա. և սպա-
ռեսցէ զմի 'ի նոցանէ։ և եղիցի երկիւղ և
դողումն ներ բանակօղ նոցա. և գրգռու-
թիւն 'ի թագաւորս իւրեանց։ *Նէհա ամպ 34
յարևելից և 'ի հիւսիսոյ մինչև 'ի հարաւ,
և երեսք նոյ դաժանք յոյժ լինք բարկութիւն
և յանդգնութիւն։ *Նաղխեսցեն զերեարս· 35
և բաղխեսցեն զաստղ զիարեթամ 'ի վերայ
երկրի և զաստղ նոյ. և եղիցի արիւն 'ի սրոյ
մինչև յորովայն։ *Նէ ապաւառ մարդոյ 36
մինչև 'ի փալան ուղտոյ. և եղիցի ահ և եր-
կիւղ բաղում 'ի վէր երկրի։ *Նէ սոսկաց- 37
ցին, որք տեսանիցեն զբարկութիւնն զայն·
և դողումն ըմբռնեսցէ զնոսա։ և զկնի այ-
սոցիկ շարժեսցին տարափք յորդք։ *Նհա- 38
բաւոյ և 'ի հիւսիսոյ. և բաժին այլ յարև-
մտից։ *Նէ յաղթահարեսցեն հողմք յա- 39
բեւելից, և 'ի բաց լուծցեն զնա. և զամպն,
զոր յարուցի բարկութիւն, և աստղն առ 'ի
առնել զահիհարուսին առ աբեղեայն հողմն,
և արևմտեայն՝ խախտեսցի։ *Նէ վերաս- 40
ցին ամպք մեծք և կարողք՝ լինք ցասմամբ,
և աստղ, զի զարհուրեցուսցեն զամ զեր-
կիր՝ և զբնակեալս 'ի նմա։ և հեղցեն 'ի վէր
ամի տեղւոյ բարձու և գերազանցի զնշան
սարսափելի։ *Օհուր, և զկարկուտ, և 41
զաշտեհս թռուցեալս, և զջուրս բաղումս,
մինչ զի լցցին ամենեքեան գաշտք՝ և ամբն
առուք լուծութիւն ջուրց բազմաց։ *Նէ կոր- 42
ծանեսցեն զքաղաքս և զպարիսպս. և զբլե-
րինս և զձորս. և զփայտս անտառաց. և
զդաշտն բողբոջից. և զցորեանս նոցա։
*Նէ անցեալ գնասցեն կայունք մինչև 'ի 43
բաբիլօն՝ և կասեսցեն զնա։ *Ը արագա- 44
ցեն առ նա. և շրջագայիցեն 'ինմա. և առ
հեղցեն զղարկոծած, և զամ զցասումն 'ի
վէր նորա, և ստորագնասցէ փոշի և ծուխ
մինչև յերկինս. և ամենեքեան ներ շրջա-
կայումն լացցեն զնա։ *Նէ որք ենթ նորա 45
ինասցեն, ծառայեսցեն սոցա՝ որք զահի-
հարան։ *Նէ դու ասիա համակամ 'էյոյան 46
բաբիլօնի և պարծանք անձին նորա։

47 *Վայ քեզ ողորմելի, վէ այր նմանեցար
նմա և պարդարեցեր զդատերս քո ներ պոռն
կութիւն։ առ 'ի հաւանիլ և պարծիլ սիրողաք
քովք, որք էք քեզ տուփացան միշտ պոռն-
48 կիլ։ *Ետուր թէ առ յարեալ ես ամենե-
քումբք գործովք նէր. և ներ գիւտից նէ.
49 վասն այնորիկ ասէ Ն.Ճ։ *Ն.առաքեցից առ
քեզ չարիս՝ զայրութիւն՝ զաղքատութիւն և
զսով՝ և զսուր՝ և զմահատրաժամ, առ 'ի
առարկ հարկանել զտունս ձեր 'ի խախա-
մանէ, և 'ի մահոճանէ, և 'ի պարծանայ
50 զօրութիւն քոյ։ *Որ ծաղկիկ թագաւորացն,
յորժամ յարիցէ տապ՝ որ առաքեալն 'իվէր
51 քոյ։ *Տկարասցիս իբրև զաղքատուկ հար-
ուածեալ և բռնաբարեալ 'ի կանանց. զնո
մի կարասցեն զքեզ շոշափել կարօղքն և
52 սիրօղք։ *Նէչատաքէն ես այսպէս նախան
53 ձեռայց ընդ քեզ՝ ասէ Տ՚եր։ *Ո՞վ թէթ ո՞ը
սպանեսը զբնարբեալս իմ նամհնում ժա-
մանակօք. ամբարձեալ զգանուճածն ձե-
ռայ, և ասացեալ 'իվէր մահու նոցա, երբ
54 արբեցեալ իցէիր։ *Պաճուճեա զտեսակ
55 դիմի քոյ։ *Օկապէնս պոռնկութիւն քոյ
ներ ծոցումբ քումբ. վէ այդորիկ զորիտուրն
56 ընդունիցիս։ *Որ զերեսս ընարելոց իմոց,
ասէ Տ՚ր, այնպէս առնիցէ քեզ Ն.Ճ. և մատ-
57 նեսցէ զքեզ 'ի չարիս։ *Նէ ծնունդք քո
սովու սատակեսցին. և դու գայիսնաս
անկցիս. և քաղաքք քո կործանեսցին. և
ամենեքեան քոյայինք 'ի դաշտի սրով անկ-
58 ցին։ *Նէ ոչք են 'ի լերինս՝ սովու կորնչի-
ցին. և կերիցեն զմարմինս իւրեանց. և զա-
րիւնն արբցեն, 'իսովել հայի, և 'ի ծարա-
59 ւոյ ջրոյ։ *Ա՛ստաբախաո 'ի ձեռն ծովուց
եկեսցես, և միւսանգամ առցես զչարս։
60 *Նէ յանցս կործանեսցեն զքաղաք ապա-
կանեալ. և կասեսցեն զբաժին իմն երկրի
քոյ. և զմանս փառաց քոյ կորուսցեն.
վերստին դարձեալք 'ի բաբիլօն հմնայա-
61 տակեցեալ։ *Նէ աղարտեալ՝ եղիցիս նո-
ցա փոխանակ խառնոյ, և ինքեանք եղի-
62 ցին քեզ հուր։ *Նէ կլանիցեն զքեզ, և
զքաղաքս քո, զերկիր քո, և զերինս քո,
զամենեսեան զանտառս քո, և զփայտ պտ-
63 ղաբեր հրով այրեսցեն։ *Որդիս քո 'ի
գերութիւն վարեսցեն, և զհարկ քո 'ի կողո-
պուտ ունիցին. և զպարծանս երեսաց քոց
սպառեսցեն։

ԳԼ. Ժ.Օ.

1 Վայ քեզ բաբիլօն, և ասիա, վայ քեզ
2 եգիպտոս և սուրիա։ *Պ.զգաց-
գեա՛յք եղերուք. և մխրամած. և կոծե-
ցէք վրաստերս ձեր. և կսկծեցարուք քան-
3 զի մերձեցաւ բեկումն ձեր։ *Ն.առաքեցաւ
առ ձեզ սուր. և ոչինչ, որ դարձուսցէ զայն
4 *Ն.առաքեցաւ առ ձեզ հուր. և ոչինչ, որ
5 հնձուսցէ զայն։ *Ն.առաքեցան առ ձեզ-
րիք,

րիք, և ոչ է, որ մերժեսցէ զնա: *Արի թէ 6
մերժեսցէ ոք զառիւծ քաղցեալ յանտա-
ռի . կամ շինուսցէ ջհուր ներ խառնուտ,
առժամայն յորժամ սկսանիցի վառիլ:
*Արի թէ մերժեսցէ ոք զաղեղն ի հզօրա- 7
գոյն աղեղնաւորէ ձգեցեալ : * Ցեր հզօր 8
առաքէ զչարիսն , և ով է, որ ի բաց մեր-
ժեսցէ զայն : * Նէ հուր ի ցասմանէ նորա, 9
և ով է՝ որ շինուսցէ զնա: *Փայլատակեա- 10
ցէ, և ով ոչ երկնչիցի: որոտասցէ, և ով ոք
ոչ պակնուցու: *Ցի սպառնասցի, և ով ոք 11
ոչ հեղեալ հոսեսցի յերեսաց նր: *Նրկիր 12
սարսափեսցաւ՝ և հիմունք նր . ծով ալեկո-
ծեսցի ի խորութեն , և ալիք նր վրդովին .
և ձկունք նր յերեսաց Ցն . և ի փառաց զօ-
րութեն նորա: *Նրանղն հզօրն աջ նր, որ 13
զաղեղս լարէ . և նետս նր սրեալ . որք ի
նմանէ առաքին՝ ոչ պակասեսցին յորժամ
սկսանիցին արձակիլ ընդ ծագս երկրի:
*Նհա արձակին չարիք. և ոչ անդրադարձ- 14
ցին, մինչև եկեսցեն ի վէր երկրի: * Հուր 15
բորբոքի, և ոչ շինանի , մինչև սպառեսցէ
զհիմունս երկրի: * Օր օրինակ ոչ անդ- 16
րադառնայ նետ ձգեալ յուժեղէ աղեղնա-
ւորէ . այսպէս ոչ անդրադառնան չարիք ,
որք ձգեցան յերկիր: *Վայ ինձ , վայ ինձ. 17
ով զիս փրկեսցէ յաւուրսն յայնոսիկ :
*Սկիզբն ցաւոց և բազմի հեծմանն. սկիզբն 18
սովու և բազմի կատորածի: սկիզբն պատե-
րազմի , և սասանին կարողք: սկիզբն չա-
րեաց , և տապտապեսցին ամենեքեան :
*Նկեր սոդա զի՞նչ արարից , յորժամ գայ- 19
ցեն չարիք: *Նհաւասիկ սով՝ և հարուած, 20
և վէրք , և նեղուածի , արկան տանջանք ի
մարքսութիւն: *Նէ ներ ամենեցուն սոցա 21
զինքեանս ոչ դարձուսցեն յանօրէնութեց
իւրեանց . և ոչ տանջանացն յիշատակօղք ե-
ղիցին միւս: *Նհա, եղիցի տարեւորի շա- 22
հաւետութի ի վէր երկրի . այնպէս զի վար-
կանիցին զինքեանս գոլ ստոյգ խաղաղա-
ցեալ : և յայնժամ բոլորեսցին չարիք ի
վէր երկրի, սուր, սով , և մեծ չփոթումն:
* Օր ի սովէ բաղումք՝ որք բնակեալք են 23
յերկրի, սատակեսցին. և սուր կորուսցէ
զայլսն , որք վերամնասցեն ի սովէն: * Նէ 24
մեռեալքն իբրև զաղբս ընկեսցին : և ոչ
իցէ՝ որ մխիթարիցէ զնա: Օր ի բաց թող
ցի երկիր ամայացեալ . և քաղաք նր ի վայր
կործանեսցի: *Նէ թողանիցի , որ մշակէ 25
զերկիրս , և որ սերմանիցէ զնա : *Վայրք 26
տացեն զպտուղս , և ով կթեսցէ զնոսա:
*Նաղեղ հասուն լիցի՝ և ով կոխեսցէ զնա: 27
զի եղիցի տեղեաց լքումն մեծ : *Նրանղն 28
ցանկասցի մարդ զմարդ տեսանել՝ կամ
ձայն նորա լսել: *Օր թողանիցին ի քա- 29
ղաքէ տանն, և երկուք յայգարակէ՝ այք թա-
քուսցեն զինքեանս ներ տերևախիտ տըն
կոց՝ և պատառուածոց վհմաց: *Օրորբի- 30
նակ ժողովեալ զանասունս ի ձիթաստանի և իբրաքան
չիւրոց ծառոց երեք կամ չորք ձիթապտղ
տուղք: *Կամ որպես ներ այգւոջ կթե- 31
ցելումն ձիւք թողանին յայնցանէ՝ որք յո-
ժարաբար զայգին խուզեսցեն : *Նյսպէս 32
վերաթողցին յաւուրսն յայնոսիկ երեք
կամ չորք ի խուզողաց զտունս նր գայե-
ցուսս: *Նէ թողցի երկիրն աւերակ . և 33
ագարակք նր մաշեսցին , և ձանապարհք
նր , և ամենեքեան շաւիղք նր բուսուսցեն
զխուշս այնու, զի մի անցանիցեն մարդիկք
ընդ այն : *Նղբասցեն կոյսք ոչ ունելով 34
զփեսայս . ողբասցեն կանայք ոչ ունելով
զարս . ողբասցեն դստերք նր ոչ ունելով
զօգնական: *Փեսայք նր ի պատերազմի 35
վախճանեսցին, և արք նոցա ի սուրէ ա-
ղարտեսցին: *Նայց լուծարուք զայսոսիկ , 36
և ծաներուք զնոսա ծառայք Ցն :
*Նհասասիկ բան Ցն , ընկալարուք զնա . 37
մի աստուածոց հաւատասջիք՝ զորոց ասէ Ցր.
*Նհասասիկ մերձենան չարիք, և ոչ յամին: 38
*Օրորբինակ յղի յորժամ ծնանի ներ ըն- 39
նում ամսոջ զորդի իւր . մեռանելով ժա-
մու ծննդեան նր , նախքան զժամն երկուս
կամ երիս , երկունք չընջատեն զորովայն
նր . և արտաքս եկեալ երախայն յորովայ-
նէ, ոչ յամեսցեն միւսն կիսիւ: *Նյայն ոչ 40
յամեսցեն չարիք առ ի արտաքսելոյ ի վէր
երկրի. և կենցաղս հեծեսցէ, և ցաւք շուրջ
փակեսցեն զնա: *Նլուարուք զբան , ժողո- 41
վուրդ իմ: պատրաստեցէք զձեզ ի մարտ. և
ներ չարեաց այնպէս եղերուք, իբրև պան-
դուխտք երկրի: *Նր վաճառէ , իբրու որ 42
փախչիցի. և որ գնէ, իբրու որ կորուսանէ-
լոց իցէ: *Նր գնէ , իբրու որ զպտուղ ոչ 43
ըմբռնեսցէ. և որ շինէ , իբրու ոչ բնակե-
լոց իցէ: *Նր սերմանէ, իբրու որ ոչ հնձես- 44
ցէ. այսպէս և որ զայգի յատէ, իբրու որ ոչ
կթեսցէ զպտուղ: *Նայգ ամուսնանան, այսպէս 45
իբրու զորդիս ոչ յառնելոց իցեն. և այք ոչ
ամուսնանան, այնպէս իբրև այրիք: *Նե այ- 46
նորիկ որք աշխատին , առանց պատճառի
աշխատին : *Օր զպտուղս նր այլասեռք 47
հնձեսցեն. և զգոյութի նր յափշտակեսցեն.
և զտունս կործանեսցեն. և զորդիս նր գե-
րեսցեն . քանզի ներ գերութե և սովուտ
սերեսցեն զծնունդս իւրեանց : *Նէ որք 48
վաճառաշահին յափշտակութե , որքան
յաւէտ զարդարեն զքաղաքս և զտունս
իւրեանց, և զստացուածս և զանձինս իւրն:
*Նյինքան առաւել առնախանձեցայց ընդ 49
նե՝ իմովր մեղայ իւրեանց, ասէ Ցր: *Օխարդ 50
նախանձի պոռնիկ ընդ կնոջ պարկեշտի և
բարւոյ յոյժ: *Նյնպէս նախանձեսցի ար- 51
դարութի ընդ անիրաւութե, երբ պճնես-
ցէ զինքն . և ամբաստանեսցէ զնմանէ ա-
ռաջի երեսաց. երբ եկեսցէ որ վրէժխնդրէ
վերախուզելով զամենն զմէջ ի վէր երկրի:
*Նե

*Ա՛ն այնորիկ մի՛ նմանիր նմա, և ո՛չ գործոյ
նո՛ր։ *Ո՛րանդն սակաւիկ մի՛ ևս, և քառնե՛
անօրէնութե՛ի յերկրէ. և արդարութե՛ն թա-
գաւորեսցէ՛ ի՛ձեզ։ *Մի՛ ասասցէ մեղաւո-
ղն զինքն ոչ գոլ մեղուցեալ. քանզի կայ-
ծակն հրոյ վառեսցէ՛ ի՛ վե՛ր գլխոյ նո՛ր. որ
ասէ, ո՛չ մեղայ առաջի Տե՛ր Ա՛Յ և փառաց
նո՛ր։ *Ո՛հաւասիկ Տե՛ր ձանձրէ զանձն գործա-
մարդկան. և զդատունս նո՛ր. և զխորհուրդս
նո՛ր, և զսիրտս նոցա։ *Ո՛րանդն ասաց, եղի-
ցի երկիր, և եղև։ եղիցի երկինս, և եղև։
*Ա՛ՀԷ բանիւ նո՛ր աստեղք հիմնեցան. և ծա-
նեաւ զհամար աստեղաց։ *Որ յոտն զխորս,
և զանձս նոցա. որ չափեաց զծով. և զշա-
րակալութիւն նո՛ր։ *Որ ներափակեաց զծով՝ ի
մէջ ջուրց. և կախեաց զերկիր՝ ի վե՛ր ջուրց
բանիւ իւրով։ *Որ ձգեաց զերկինս իբրև
գխորան, ՝ի վե՛ր ջուրց հիմնեաց զնա։ *Որ
եդ յանապատի զաղբիւրս ջուրց. և՝ ի վե՛ր
գագաթան լերանց զվտակս, առ՝ իներ
ձգել զգետս՝ ի վերհագուստ վիմաց, զի ար-
բուսցէ զերկիր։ *Որ նկարեաց զմարդ, և
եդ զսիրտ նո՛ր՝ ի մէջ մարմնոյն, և էարկ՝ ի
նա զհոգի. զկեանս, և զիմացուածս։ *Ա՛Ն
ինչուճն Ա՛Յ ամենակարի, որ արար զամեն.
և խուզէ զամենեսեան զգաղտնիս ներ
թաքուցեալոց երկրի։ *Ա՛ա ծանեաւ զգիւտս
ձեր. և զորս խորհիք ներ սրտից ձերոց.
մեղանչելով՝ և կամելով ծածկել զմեզս
ձեր։ *Ա՛ռն որոյ Տե՛ր խուզելով խուզեսցէ
զամեն զգործս ձեր. և տարաձգեսցէ զձեզ
զամեն։ *Ա՛Ն զուք չփոթեսջի՛ք՝ երբ յա-
ռաջ եկեսցեն մեզք ձեր առաջի մարդկան.
և անօրէնութի՛ք եղիցին, որք դատախազք
կացցեն յաւուր յայնմիկ։ *Ո՛ՀՆ առնել

ցէ՛ք, կամ՝ զիաւրէ թաքուցանիցէ՛ք զմեզս
ձեր առաջի Ա՛Յ և հրեշտակաց նորա։
*Ա՛Հա դատաւոր Ա՛Ծ, երկերո՛ւք՝ ինմանէ,
՝ի բաց կացէ՛ք՝ ի մեղաց ձերոց. և մոռացու-
ցո՛ւք զանօրէնութի՛ս ձեր արդէն գործել
զնոսա՝ ի միտ՝ի ջենաւորս. և Ա՛Ծ արտահան-
ցէ զձեզ՝ և փրկեսցէ յամէ նեղութե՛է։
*Ո՛րանդն ահա բորբոքեսցի տապ՝ ի վերայ
ձեր ամբոխի յորդւո՛. և յափշտակեսցեն զո-
մանս՝ ի ձէնջ, և ջամբեսցեն կոց զսպա-
նեալսն։ *Ա՛Ն ոչ համակամեսցին նոցա,
եղիցին նոցա՝ ի կատականս. և յայպանումն,
և՝ ի կոխումն։ *Օ՛ի եղիցի տեղեաց տեղւո՛,
և՝ ի քաղաքս մերձաւորս յարուցումն բա-
զում՝ ի վերայ երկիւղածաց Տե՛ն։ *Նոքա
ցին իբրև մոլիք ո՛չ ունեք խնայեալք, առ
՝ի յաւար առնուլ՝ և ջնասել դեռևս վեր-
կիւղածս Տե՛ն։ *Ո՛րանդն ջնասեսցեն, և
յաւարի հարկանիցեն զգոյութի՛ս, և՝ ի
տանց իւրեանց զնո՛ արտաքս ընկեսցեն։
*Յայնժամ երևեսցի փորձութի՛ն ընտրե-
լոց իմոց՝ իբրև զոսկի որ փորձի՛ ՝ի հրոյ։
*Լո՛ւարո՛ւք ընտրեալք իմ, ասէ Տե՛ր. ահա
առգոն աւուրք նեղութե՛ն, և յայսցանէ փր-
կեցիս զձեզ։ *Մի՛ երկնչի՛ք, և մի՛ տարա-
կուսի՛ք, զի Ա՛Ծ գուբս ձեր է։ *Ա՛ՀՀ որպա-
հէ զաւետումն Աբրահամու և զհրամանս իմ, ասէ Տե՛ր
Ա՛Ծ. մի՛ հակամարտեսցեն զձեզ մեղք ձեր. և
մի՛ վերայաւելցեն զինքեանս անօրէնութի՛ք
ձեր։ *Ա՛յդ օրք անձկանաց՝ ի մեղաց իւր-
եանց. և աւուրածածկին յանօրէնութե՛ էն
իւրեանց. ոչ ագարակ անձկանայ յանտա-
ռէ. և փշոք ծածկի շաւիղ նո՛ր, առ որով
ո՛չ անցանէ մարդ. և աւրտաահմանի, և
արկանի առ՝ ի լափումն հրոյ։

Վ Ե Ր Ջ։

ՋԼՒՈՒ

ՅԼԵՐՕՆԻՄԱՍ ԱՌՔԱՔՆԻՉ

ՆԱԻԹՈՒՆ ՍԱՂԱՆԻՄԱՑԻ։

ՔԱՀԱՆ ԵՒ ԵՐԿՈՒՀ տառս գոլ առ Հբրայեցիս՝ նաև Ասորւոց, և քաղդէացւոց լեզուն վկայէ · որ Հբրայեցւոյն ըստ մեծի մասին սահմանակից է : զի և նոքա զքսան և երկու տառս ունին նոյնով հնչմամբ· այլ այլատարազիւք գրոշմամբք : քանզի սամարացիք զՀինգ մեռանս Մովսէսի նոյնքանիւք տառիւք գրէ ծագրեն · կերպիւք միայն և նշանակեցիւք տարաձայնեալք : Նմ ստոյգ է, զի Հբրայեցւոյն դպիր և օրհնաւոսոյց, զկնի գերութեանն Եզմի, և վերանորոգութեանէ տաճարին ընդ զօրաբաբելիւ, զայլս տառս՝ եգիտ՝ որովք այժմ վարիմք : զի մինչև ցայն ժամանակ Սամարացւոց և Հբրայեցւոց նոյնք էին նոյն նագիրք : նա և ի գիրս Թուոց՝ ոյնս այս հաշիւ ենթ հանդիսի ղևտացւոց և քահանայից խորհրդաբար ցուցանի: Նմ զանուն Ցն քառատառ, ներ ոմանց յունական մնատենից, մինչև ցայսօր նախկնիւք գրօք արտադրեալ գտանեմք : Ասլև Յաղմոսի երեսներորդ վեցերորդ : և Հարիւրորդ տասներորդ : և Հարիւրորդ մեռասանեքորդ : և Հարիւրորդ ութևտասներորդ : և Հարիւրորդ քառասներորդ չորրորդ : Թէպէտ զանազանաւ չափու գրին · ասլ կայն նուռնոյ Թուոց շարահիւսին այբուբենիւ : Նմ Հբրէական ոզբքն՝ և աղօթք նորուն : Նաև Յաւօմնի ներ վերջնում Ասլակաց՝ յայնմանէ վայրէ՝ նորում ասէ. զկին ժրագլուխ եթէ ոք գտցէ. նոյնով աչքաբեխիւք կամ ծոիքիւք Համաձեռնին Այլոյ հնչգ տառք կրկնակք են առ Հբրայեցիս : Կաֆ· Մեմ· Նուն· Պէ· Սադե : զի այլաբար գրին սոքօք սկզբունք և մեջք բայից· այլապէս աւարտք : Ուստի և հինգ գիրք՝ ի յոլովից նմին կրկնակք Թուէին · Յամուել՝ Մելաքիմ· Դաւբրք հայամիմ· Հբրայեցւոց· Հբրէիաս, Հանդերձ կին նօթիւ, այս է Աղբովք իւրովք : Ասլ ուրեմն ոմն քսան և երկու տառք են, ի ձեռն որոց գրեմք Հբրայեցերէն զՅամ, զոր խոսիմք· և նոցա սկսմամբք ձայն մարդկային պարփակի · այսպէս քսան և երկու մեռանք ստորաթուին, որովք Հբրու տառիւք և առսկսմամբք , ի՝ներհմտութենն Ասլ· և գեռևս տհաս և կաթնաբոյծ առն արդարոյ խրատի տխմարութի։

Ասլաջներորդն առ նոսա գիրք՝ կոչի Ռեսիթ· զոր մեք կոչեմք Ծննդոց· Նաև Ասլարածք· Հրկրորդն Ալ Հելլէ սխմոթ · որ ելք յորջորջի : Հրրորդն Ալ այիկրայ , այսինքն է Ալ ևտացւոց : Չորրորդն Ալ այէ գաբբեր· զոր Թիւս առձայնեմք : Հինգերորդն Չլէ Հադդեբարիմ· որ երկրորդ օրէն նախանշանակի : Ասյոթիկ են հինգ գիրք Մովսէսի· զորս յատկապէս Թօրա , այս է , Օրէն Ալ երաձայնեն։

Հրկրորդ զԱրգարէից կարգն առնեն և սկսանին՝ ի Յեսուէ որդւոյ Նաւեայ · որ առ նոսա Յեսուէ բէն Նուն ասի : զկնի այնորիկ ստորահիւսեն զսօֆիէտիմն· այս է զՆաւաւորացն գիրք : և՝ ի նոցն շարայարեն զՅուդէն· քանզի յաւուրս գաւառաւորացն արարք նորա Ճառին պատմութիւ : Հրրորդ հետևի Սամուել· զոր մեք Թագաւորաց զԱռաջներորդ՝ և զերկրորդ անեմք : Չորրորդ Ալ Մելաքիմ , այս է Թագաւորաց· որ երրորդիւ և չորրորդիւ Թագաւորաց մատենիւ պարունակի : Նոյց յաւէտ բարեգոյն է Ալ Մելաքիմ , այս է Թագաւորաց ասել · քան Ալ Նամլաքօթ , այսինքն է Թագաւորութեց : զի ոչ զբազմոց ազգաց գրեաց զԹագաւորութիս՝ այլ միոյ ի Ֆլացւոյ ժողովրդեան , որ ցեղիւք երկոտասանիւք պարունակի· Հինգերորդն Նոայիաս : Ալ եցերորդն Հբրէիա : Նօթնն երորդն Հզեկիել : Ութերորդն գիրք երկոտասան Ալարգարէից· որ առ նոսա կոչի Թերէ ասար։

Հրրորդ կարգն զՀաքիօգրաֆայս պարփակէ : Նմ առաջներորդ գիրքն սկսանի ի Յօբայ : Հկրորդն ի Դաւիթ· զոր հինգ հատորօք , և միով մատենիւ Յաղմոսաց պարունակեն : Հրրորդն է Սաղոմոն , զերիս գիրս ունելով : զԱռակս, զորս նոքա Միսլե , այս է Առակաց յորջորջեն :

Չորրորդն կոչելեթ , այս է Հկկլեսիաստես : Հինգերորդն երգերգոյ· զոր վերնագրով Ասիրհասիրիմ նախանկարեն : Ալ եցերորդն է Դանիել : Նօթներորդն Հնէբրհայամիմ· այս է Ռառք աւուրց· զոր բացայայտագունաբար Վրթնիկօն , այսինքն ժամանակագիր բովանդակի Նճ այնոյ պատմութենն կարեմք յորջորջել· ոզբ գիրք առ մեզ Անացորդաց առաջներորդ և երկրորդ ենթագրին։ Ութերորդն Հզբրաս· որ և նա նմանապէս՝ առ Ցոյնս և

Ասմնայիս յերկուս դիրս բաժանեալ է։ Ինն-երորդն Աստեր, Ա.րդ՝ այսպէս լինին միահամուռ հնոյ օրինին գիրք՝ քան և երկու ։ այս է ։ Պասեխի հինգ՝ և Պարգատիկին ուրբաթ ։ Ասիոգրաֆօրում՝ այս է սրբագնագրացն՝ ինն ։ Եպիտ ումնք գ.ուռեն ։ և զԱինօձն, այսինքն զողբս՝ ի մէջ Ասիոգրաֆիայն գրատեն ։ և զգիրս զայսոսիկ նեղ իւրում համարում կարծեն շարաթուելիս ։ և՝ի ձեռն այսորիկ գող նախինի օրինի մատեանս քանևչորս։ զորս ընդ թուով քանևչորից երիցանցն Յայտնուելին Յոհաննու ներաբերե երկրպագուս Պառինն և զպահակ իւրեանց գետնատարած երեսօք մնասուցանօղս ։ կալով առաջի չորից կենդանեացն, աչառոքաց յառաջ և յետոյ ։ այս է յանգեալն և յապառնին նկատողաց, և անըսիելաւ ձայնիւ աղաղակողաց ։ Աբ։ Աբ։ Աբ։ Տր Ա.ծ ամենակալ ։ որ էր, և որ է, և որ գալոց է։

Ա.յս առաջաբանութենէ, կտակարանաց իբրև սաղատարտեալ սկիզբն, ամենեցուն գրոց՝ զորս Ա.ստուածայնչեալքն դարձուցաք ի Աստիճական՝ պատկանիլ կարե ։ զի կարծաց գիտել՝ զինչ ինչ արդեօք արտաքոյ սոցա է՝ ի մէջ անստուգիցն գոլ գնելի ։ Ա.պաքէն Ամաստութենին, որ Հասարակաց Աղօտնի մակագրի ։ և Յեսուայ որդւոյ Սիրաքայ գիրք՝ և Յուդիթ՝ և Տուբիթ՝ և Պատօր ։ ոչ են ներ կանոնում ։ Ա.կաբայեցւոց զառաջներորդ գիրքն՝ Ա.ստուածայնչեալ զոհ ։ Ներկրորդն՝ Յունական է ։ որ նա և յինքենէ ոձէն յօրանիլ կարէ ։ Որք ինչ զինքեանս այսպէս ունիցին, Ա.զաչեմ զքեզ վերծանօղ՝ մի՛ զաչեատանս իմ կշտամբութենէն համարիցիս նախնեացն ։ Ներ տաճարում Ա.ստուածայնէ իւրաքանչիւրոք զորինչ կարէ ։ Ամենք զոսկի՝ զարծաթ՝ և զբարինս պատուհականս ։ Ամենք զբեհեզ՝ և զծիրանիս՝ և զկարմիր մատուցանեն՝ և զկապուտակ ։ Ընդ մեզ բարւոք գործի, եթէ մատուցանիցեմք զմորթս, և զմազս այծեայ։ Նշ սակայն Ա.ռաքեալն զանարգս դոյնս մեր առաւել հարկաւորս ենթադատե ։ Աստի և բազմադակ այն խորհրդեին գեղեցկութենի, և՝ի ձեռն իւրաքանչիւրոյ տեսակաց, Նկեղեցւոյ ներկայիս, և ապառնւոյ տարորոշութիւն, մորթեօք ծածկի և քրձօք. և զտապ արեգական, և զինաստակարութենի անձրևոյ՝ այնոքիկ որք դրեհկականք են, արդելուն ։ Ա.րդ՝ ընթերցիր զնախորդ Սամուէլն, և զթագաւորացն իմ. իմ, ասեմ, իմ ։ Օի զորինչ իսկ բազմիցս անդրադարձուցանելով և սրբագրելով ատեպ ատեպ և ուսանիմք և կանխումք, մերէ։ Նշ երբ իմանայցես՝ զոր նախ ոչ դիտէիր, կամ թարգմանիչ զնս վարկջիր, թէ չնորհակալու ես. կամ յաձախապէս բացատրօղ՝ եթէ ապաչնորհ. թէպէտ ես ամենևին համագիտակ ոչ եմ ի խիղձս մտաց՝ թէ փոփոխեալ իցեմ զիր ինչ յերբայականէ ձևմարտութենէ ։ Ատեպիճ եթէ դժուարահաս ես՝ ընթերցիր զՅունականս մատեանս ։ և զ ատինականս ։ և բաղդատեա ընդ այնց գործոց, զորս այժմ սրբագրեցաք ։ և ուր ուրեք անհամաձայնս ի մէջ ինքեանց տեսանիցես, հարց զևւրաքանչիւրոք Ա.երայեցւոց՝ որում առաւել համաձայնեցուցանել սպարտիս զհատատ։ և եթէ զմերս հաստատեսցէ, կարծեմ թէ զնս ոչ վարկանիս երապահան։ զի ներ նոյնում վայրում ընդ իս նմանապէս դուշակեսցէ ։ Ա.յլ և զձեզ պաշտօնեուհիդ Քրի աղաչեմ։ (որք Ցն բազմելոց աղնուականագունիճ զմտասաւ հատատոյ օծանեք զգլուխ՝ որք ոչնիճիք զփրկիչն ինդրեք ներ գերեզմանում, որոց նարդեանս առ Յայր ել Քն ։) զի ընդ դեմ հաղորդաց շանց՝ որք ընդդեմ ինձ մեմեացելով բերանով դաժանանան, և շրջին զքաղաքաս, և այնու զինքեանս ներհնուն վարկանին, եթէ զայլս բամբասիցեն, աղօթիւք ձերոց զվահանն հակադրեսջիք ։ Նա գիտելով զաորկութիւնս իմ, զայն վձիռ միշտ յիշեցից ։ Ա.սացի, պահեցից զձանապարհս իմ. զի մի մեղայց լեզուաւ իմով ։ եդի պահապան բերանոյ իմոյ ի հակառակիլ մեղաւորին ընդդեմ իմ ։ Լուռ եղէ՝ և խոնարհեցայ. և լռեցի ի բարութենէ։ Ամ. 38.

ՔՆՐՈՆԻՄՈՍ

ԸՈ ՊԱՌՈՒՆԱՍ։

Զ ՐԱՅՐՆ ԸՄԲՌՈՆ՝ սինա, զբոյսկնս ընծայիկս ինձ ընձեռեալ՝ առաքեցեալ Համայն և զարեակս Համեղագոյնս, որք ի սկզբանէ բարեկամութենէ՝ զՀաւատս արդէն խոր ձեռնելոյ Հաւատոյ՝ և հնոյ բարեկամութենէ յառաջաբերին. զի այն ձևմարիտ Հարկաւորութենէ է, և Քրն սոսնձիճ շաղկապեալ՝ զոր ոչ շահեկանութենի իրի տնհմանի, ոչ ներկայութենի միայնակ մարմնոյ ոչ նենգաւոր և խարդաւանեալ ողջոյնի այլ երկիւղն Ա.ծ՝ և ճշմարտոյ տառիս կրթութենէ միաբանեն։ Ընթերնուածքն ներհնոյ վիպասանութեցողմանս ընդ ագապեալ ի գա-

ի գաւառս՝ գնայեալը առ նորս ժողո-
վուրդս՝ անցեալս ընծուխս, զի զնո՛ զորս ի
գրոց ծանեան, առաջի իսկ տեսանիցեն ։
Ա՛յսպէս Պիւթագորաս զԱՀմֆիտիկա-
ցին նախաձառօղս, այսպէս Պղատոն
զԱ՛գիպտոս, և զԱ՛ըքիտաս զՏարենտի-
նացի, և զայն ծայրն Իտալիոյ, որ վաղը-
ցեմն մեծ Յունաստան ասիւր, աշխատե-
ցաբար չքնաղայեցաւ. զի որ Ա՛թենացւոց
վարդապետ էր, և կարօղ, որոյ և զվար-
դապետուէնն Ա՛կադեմիոյ համալսարանքն
հնչեցուցանէին, լինիւր նշդեհ, և աշա-
կերտ. յաչէտ կամելով զայլայինս պատ-
կառաբար ուսանիլ, քան զիւրայինս ան-
պատկառաբար ներբամբել։ Յետայնորիկ
մինչ զտառս իբրև զիսխոտականս ընդ
ոլորտս հետազօտեր, գերեալ ի ծո-
վայնոյ աւազակաց և վաճառեցեալ նաև
բռնակալի դաժանագունի հնազանդե-
ցաւ, գերի, կապեալ և ծառայ։ Այլ
քանզի փիլոսոփոս էր, մեծագոյն քան
զգնօղն իւր եղև։ Ո՛ռ Տիտոս Ի՛հիոս՝ յոր-
մէ կաթենէղէն աղբիւր ճոռոմաբանութեա
բղխեր՝ ի վերջնոց սահմանաց Իսպանիոյ և
կալլիացւոց զոմանս աղնուականս եկեալս
ընթեռնումբ. և զորս ի տեսութեի իւր
Հռօմ ոչ էր քարշեալ՝ միոյ մարդոյ համ-
բաւն առածեաց։ Իննեցաւ հասակն այն
զանգուրն ամենեցունն աշխարհաց՝ և զհո-
չակելն սքանչելին. զի յայնքան քաղաք
մտեալք, զայլ ինչն արտաքոյ քաղաքին խոս-
զելին։ Ա՛պօլոնիոն, կամ՝ այն մոգ, (ոմն
ամբոխն խօսի) կամ փիլիսոփայն. որգու-
նակ Պիւթագորականքն աւանդեն. և-
մուտ ի պարսիկս, էանց ընդ Կովկաս, ընդ
Ա՛զգհանս, Ը ելեւ, Իազակեաս ընդ փար-
թամագոյնս հնդկաց թագաւորութիւնս
թափանցեաց, և առ աւարտն, ընդ լայնեղ
փիսոն գետն անդրանցանելով՝ եհաս ի
բրաքմանաս, ոմն զի Հիարքայի նստելոյ
ի վերայ աթոռոյ ոսկեղինի, և ի Տանտա-
լեայ աղբերէն ըմպողի՝ ի մէջ սակաւուց
աշակերտաց, զբնութէ, զշարժմանց աս-
տեղաց, և զաւուրց ընթացից ուսուցա-
նողին լսիցեր։ Ա՛նտի անցեալ ընդ Նէա-
միտացիս՝ Իաբիւնացիս՝ Ա՛զգեացիս՝
Իարս, ասորիս, Պարթեւս, Իուբացիս,
փիւնիկեցիս, Ա՛րաբացիս, և ընդ Պաղես-
տինացիս, անդրադարձաւ յԱ՛ղեկսանդ-
րիայ. և անտի չոքաւ յԱ՛թենացիսն. զի
զՊ՛իւթագորասեան, և զհռչակաւորն
արեգական զսեղանն տեսանիցեր ի յաճա-
ղում։ Նդիւս այն այր ամ ուրեք զոր
ուսանիցիւր՝ և միշտ զարդացեալ յայր ին-
քեան բարեգոյն լինիւր։ Կրեաց ի վերայ
սորին գերաշրջաբար ութամեայ մատենիւք
փիլոսոփայսս։

Ա. Ո՛րինչ խօսեցայց զմարդկանց յաւիտե-

նից, յորժամ Ա՛ռաքեալն Պօղոս, անօթն Գ.որ.
ընտրութէ, և վարդապետն հեթանոսաց՝ 9.15.
որ զկնի մտաց այնքանոյ ի յինքն նշդեհի
խօսեր, միթէ փորձ ինչ խնդրեք այնորիկ, 2.Կոր.
որ ինեւս խօսի Ա՛ն՝ զկնի գամասկոսի և 13.3.
Ա՛րաբիոյ այլ առնելոյն՝ եւ յեկեմ, զի տես- Գաղ.
ցէ զՊետրոս. և ճեաց առնմս աւուրս հն- 1.17.
գետասան։ զի այսու խորհրդով եօթնեկի
և ութնեկի՝ առ յապայն հեթանոսաց քա-
րոզ կացուցանելի եր։ Նմ դարձեալ զկնի Գաղ.
ամաց չորեքտասանից ընծ ինքեան առնլով 2. 1.
զԱ՛ռնաբաս և զՏիտոս՝ բացայայտեաց
Ա՛ռաքելոյն զԱ՛ետարանն, մի գուցէ ընծ-
ունայս ինչ ընթանայցեր, կամ ընթացեալ
իցեր։ Ո՛ւ ունի ոչ գիտեմ զնմին թաքու-
ցելոյ աղդողականութէ կենդանի ձայնն.
և յականջս աշակերտի՝ ի բերանոյ վարդա-
պետին անդրահոսեալ՝ զօրեղաբար հնչէ։
Աստի և Ա՛ւգինէս մինչ՝ ի Ա՛ւգոդ կղզին աք-
սորիւր, ևս ընթերցեալ լինիւր այն Գ.Ի-
մոթենեայ բանն, զոր ընդդէմ նր ունեալ
եր, ի զարմանալն ամենեցուն, և ի գո-
վաբանելն, հառաչեալ ասէ։ Ո՛ւրնչ եթէ
լռեալիցեիք զինքն զգաղանն, զի՞ւրայինս
բանս վերահնչել։

Ո՛այսոսիկ ոչ ասեմ, թէ իցէ ի յիս իր Գ.
իմն այնպիսի, զոր կամ կարիցես յինէն
լսել, կամ կամիցիս ուսանիլ. այլ զի տապ
գո, և ուսանելոյ ջանն՝ նաև Թարց մէզ ի
ձեռն ինքեան փորձիլ պարտի։ Ըսհակա-
նութէն մտալարժ նաև առանց ուսուցչի
գովելի է։ ոչ զորինչ գտանիցես, այլ զոր
ինչ խնդրիցես՝ մտածեմք։ Կակուղ մտին,
և առ՝ ի կերպասորիլ դիւրին. նաև եթէ
արուեստաւորի ձեռքն զկայ առնուցուն. սակայն զօրութէ բոլորն է՝
որինչ գոլ կարէ։ Պօղոս առաքեալն առ ոտս Գ.որ.
Գամաղիէլի զօրհնս Ո՛սկսի և զմարգա- 22.3.
րէն ուսեալ գոլ զինքն՝ պարծի, զի սպա-
ռալինեալ հոգևորականաք սլաքաք, յետոյ
ասէր համարձակաբար։ Ո՛ՀՆք զինուո- 2.Կոր.
րութէ մերոյ ոչ են մարմնաւորք. այլ զօ- 10.4.
րեղք Ա՛ստուծով առ՝ ի քակել զամուրս.
զխորհուրդս քակօղք. և զամ բարձրութէն
հպարտացեալ ընդդէմ գիտութէն Ա՛Ծ։
և գերօղք զամ միտս՝ ի հնազանդութէնն
Ա՛ն. և պատրաստեալք նուճաձել զամ
անհնազանդութէն։ Ա՛ռ Տիմոթէոս գրէ՝ 2.Տիմ.
՝իմանկութենէ սրբազանիւք գրովք վար- 3.15.
ժեալ. և յորդորէ առ Քան ընթերցմանն. զի 1.Տիմ.
մի անփոյթ առնիցէ զշնորհն որ տուեալէ 4.13.
նմա ձեռնադրութէ երիցութէն։ Տիտոսի Տիտոս.
պատուիրէ՝ զի՝ ի մէջ այլոց առաքինութեց 1. 9.
եպիսկոպոսի, զոր կարճառօտիւ զգուցով
տպաւորեաց, նաև զգիտութէի գրոց ընտ-
րիցէ ՝ինձմա։ Պինտ ունիլ ասէ՝ զայն, որ
ըստ վարդապետութէ է, զբանն հաւա-
տարիմ. զի կարօղ լիցի յորդորել ողջա-

միտ վարդապետութիւն. և զհակառակորդս
կշտամբել։
Գ. Ա՛նղլի գոհեկուհին՝ որ՝ միայն ինքեան
է օգտակար. և որքան չինէ զեկեղեցի Ա՛ի
յարժանաւորութիւն կենցաղավարութեան,
այնքան վնասէ, եթէ աւերողացն ոչ ընդ-
դիմասցի։ Ա՛աղաքիա մարգարէն, մանաւ-
Ամփ. անդ. ՚ի ձեռն Ա՛նգելոյ՝ Տէրն ասէ՝ Հարց
2.12. ց քահանայս զօրինս. այնքան քահանայի
պաշտօն է հարցուածոյն պատասխանել
2.(Ագէ. յօրինացն։ Ա՛յլերկրորդ օրէնսն ընդեռ-
3.2.7. նումք. Հարց ցհարս քո՝ և պատմեացեն քեզ.
ց Ծերս քո՝ և ասասցեն քեզ ։ Ա՛յլեր սաղմո-
սում ևս Հարիւրորդում ուղեւտառանե-
րորդում։ Պատուիրանք են ինձ իրաւունք քո
՚ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ ։ Ա՛յն ներ
ստորագրութեամբ առն արդարոյ. յորժամ
գնա Դաւիթ ծառայն Կենաց՝ որ է ՚իդրախ
տին՝ համեմատեր, ՚ի մէջ այլոց առաքի-
Ասղ. նութեց և զայս ներբերեաց. յօրինս Ցն են
1.2. կամք նորա. և յօրինս նո՛ր խորհեսցի նա ՚ի
տուընջեան և ՚ի գիշերի ։ Պատուիրել ներ
Պատն. վերջնում սրբազնագունեղի տեսլեանն
12.3. ասէ, զարդարս փայլակնիլ իբրև զաստեղս.
և զվերահասուս, այս է, զՀմուտացեալս՝ իբ-
րև զհաստատութեան։ Տեսանեմ, որքան ներ
ինքեանց բացակային արդար գոհեկուհին,
և Հմուտացեալ արդարուն ։ Ամենք աստե-
ղաց, ոմանք երկնի համեմատին. Թէպէտ
ըստ Ա՛բրայականի Հմարատութեան, երկա-
քանչիւրն զՀմուտացելոյ կարէ իմանալ ։ զի
այսպէս առ նոսա ընդհանրութեամբ ։ Ա՛ստ որք
Հմուտացեալք լինին, փայլեսցին իբրև զփայ
լակն հաստատութեան. և որք առ արդարու-
թեամն վարժեցուցանեն զբազումս՝ իբրու
զաստեղս ՚ի յաւիտենական Հմնջենաւո-
Պատթ. րութիւն ։ Ա՛նդէր ասէ առաքեալն Պօղոս
9.15. անօթ ընտրութեան։ վասն այնորիկ, քանզի
օրինաց և մատենից սրբոց էր շտեմարան։
փարիսեցիքն ափշեին ՚ի վարդապետութենն
Ցն ։ և զարմանային ընդ Պետրոս և Յո-
Հաննէս, զիարդ զօրինս գիտասցեն, որք
Ա՛սաց. զգիրս ոչ ուսան։ Օ՛ի զօրինչ այլոց կրթուին,
54.13. և Հանապազորդական յօրինս մտածութի՛ն
Յօհան. Հատուցանել սովորէ. Նո՛ր զայս Հոգին Սո
6.45. յիշեցուցանէր. և է՛ին ե՛ այնմ, որ գրեցաւ
Պ ատ. ածուսոյցք ։ Օ՛երկոտասան ամն փրկիչն
2.46. լցեալ էր՝ և ՚ի տաճարին զերիցուսն սակս
Հնդրոյ օրինին Հարցանելով, առաւել ու-
սուցանէ՝ մինչ Հանձարեղաբար Հարցանէ։
Ա՛այց եթէ գոհեհիկ զՊետրոս ։ գոհեհիկ
ասեմք և զՅօհաննէս. որոց երկաքանչիւրն
2.Կորն. ասել կարէր. Մեհպէտ տգէտ բանիւ, բայց
11.6. ոչ գիտութի՛ւ։ Յօհաննէս գոհեհիկ, ձկնորս,
անուսումն, և ուստե՞այս ձայն՝ աղաչեմ.
Յօհան. Ի սկզբանէ էր բանն. և բանն էր առ Ա՛ծ,
1.1. և Ա՛ծ էր բանն. զի ըստ Յունարէնն զբա-
զումն նշանակէ. քանզի՝ և բան է, և պատ-

ճառ, և ենթադատութիւն, և պատճառ
իբրաքանչիւրոյ իրի. ՚ի ձեռն որոյ են իրա-
քանչիւրքն, ոյք ենթակայանան. զորս հա-
նուրս ուղղապէս իմանալով ՚ի Ա՛ծ։
Այս գիտութիւն Պղատոն ոչ գիտաց։ Ն
զայս Ա՛իմաստնութեանս Ճոռոմաբանն ագի- ԱԳԷՐ.
տացաւ ։ Կորուսից (ասէ) զիմաստութի՛ն 1.8.
իմաստնոց. և զՀանճարեղութի՛ն Հանճա- Ղ.ա.յ.
րեղաց արհամարհեցից։ Ձ՛իմարիտ իմաս- 29.14.
տութի՛ն կորուսցէ զսուտ իմաստութի՛ն և 1.Կորն.
Թէպէտ յիմարութի՛ն քարոզութեամբ իցէ ՚ի 1.19.
խաչին՝ սակայն Պօղոս զիմաստութի՛ն խօսի 2.Կորն.
՚ի մէջ կատարելոց։ բայց զիմաստութի՛ն ոչ 1.12.
աշխարհիս այսորիկ, և ոչ իշխանաց աշխար
հիս այսորիկ զնաւափանելեացս. այլ խօսի
զՍ՛ուծ իմաստութի՛ն գծածկեալն խորհր-
դով, զոր նախասահմանեաց Ա՛ծ յառաջ-
քան զյաւիտեանս ։ Ա՛յ իմաստութի՛ն,
Ա՛ստ ։ Ա՛նղլի Ա՛ն Ա՛յ զօրութի՛ն, և Ա՛յ
իմաստութի՛ն։ Ա՛յս իմաստութի՛ն ներ խոր-
հրդեան ծածկեալէ ։ յաղագս որոյ և ին-
ներորդի սաղմոսի վերնագիր նախանշանի,
վ՚ր գաղտնեացն որդւոյ. նորում գոն ամք
գանձք իմաստուե և գիտութի՛ն Ա՛յ ծած-
կեալք։ Ա՛ն որ ներ խորհրդեան ծածկեալ Կորն.
էր, նախասահմանեալ է յառաջ քան 2.3.
զյաւիտեանս. նախասահմանեալ նաև նա-
խանկարեալ յօրէնս և ՚ի մարգարէս։ Ես-
տի և մարգարէքն յորջորջեին տեսանողք.
զի տեսանէին զայն, զոր այլք ոչ տեսա-
նէին։ Ա՛բրահամ՝ եառես զօրն՝ և ուրախ Յօհան.
եղև ։ Ա՛նայնն երկինք Ա՛ղեկսէնդի, ոյք 8.56.
ժողովրդեան մեղաւորի փակեալք էին ։ Ա՛ղեք.
Օ՛արեմն (ասէ Դաւիթ) զաչս իմ, և նայե- 1.1.
ցայց ՚ի սքանչելիս օրինաց քոց ։ Օ՛ի սրբինն Ասղ.
Հոգևոր է, և յայտնուե կարօտի, զի իմա- 118.18
նիցէ, և քայօք երեսօք զփառս Ա՛յ հա- Հռոմ.
մանկատիցեմք։ Պրկուին ներ յայտնուեն 7.1.
եօթամեայք կնքօք կնքեալ ցուցանի. զոր թէ Հ.Կորն.
ատացես առն գիտողի զգիրս՝ զի ընթերցցի. 3.18.
պատասխանեսցէ քեզ. ոչ կարեմ, զի կն- Յայտ.
քեալ է ։ Ամբանք այսօր կարծեն զինքեանս 5.1.
Հանուաէլ զգիրս ՚ի ձեռն առնուն զգիրքն Ղ.ա.յ.
կնքեալ՝ և ոչ բանալ կարեն, եթէ ոչ նա 29.12.
բանայցէ՝ որ ունի զփականս Դաւթի. որ Յայտ.
բանայ, և ոչ ոք փակէ. փակէ, և ոչ ոք բա- 3.7.
նայ ։ Ա՛յն որ գործոց Ա՛ռաքելոց ՚ըբ ներքին Գործ.
նեին մանաւանդ այր (Ա՛նղլի այսպէս զնա 8.32.
՚ըբ գիրն մականուանէ) երբ ընթեռնոյր
զՂ՛ասայի մարգարէ. Հարցեալ ՚ի փիլիպ-
պոսէ, իմանայ արդեօք, զորս ընթեռնու-
Պատասխանեաց, զիարդ կարեմ, եթէ ոչ
այլոք զնս ուսուսցէ ։ Ա՛յս (զի յաղագս իմ Գործ.
խօսեցեալ նարդեանս) ոչ ևս սրբագոյն եմ 8.32.
քան զայս ներքինի, և ոչ ուսումնասի-
րագոյն, որ յԱ՛թէոպիոյ՝ այս է ՚ի ծագաց
աշխարհի եկն ՚ի տաճարն, Թողեալ զապա-
րանս Թագաւորականս. և այնքան սիրող
օրինի,

օրինի, և ՚ի ճանապարհ գիտութեանէ եղև, մինչ զի ՚ի կառին և ընթեռնոյը զգիրս սրբազանս։ Այլ սակայն երբ զգիրս ՚ի ձեռն առնոյը, և զբանս Ջնի խոկմամբ յղանայը, լեզուաւ դարձուցանէը, շրթամբք հնչէը՝ տգիտանայը զայն, զոր ներ գրոց տգիտանալով պատուհասը։ Այնմ փիլիպպոս, եղոյց նմա զՅն, որ փակեալ թաքչիւր ներ տառուսն։ Ապ աքանչելի ուսուցչի զօրութի. ՚ինմին ժամու հաւատայ Եթովպինն, մկրտի, և հաւատացեալ՝ և սքէ եղև. և վարդապետ յաշակերտէն, առաւել ՚ի յանապատացեալ աղբեր եկեղեցւոյ, քան ներ ոչ կէզօծում տաճարոյ Ժողովարանի վերագտանէ։ Այսոքիկ յինէն յուշարարան համառօտաբար. (զի և ոչ նամակական անձկութինն երկարագունաբար դեգերիլ թոյլ տայը)զի իմանայցէիր զքէզ ներ գրոց սրբազանից Թարգ նախընթացի, և ցուցանողի զշաւիղն՝ ոչ կարել մոռանել։

Օ Առեմ յաղագս քերականաց՝ ձարտասանից, փիլիսոփայից, երկրաչափից, դիալէկտիկոսաց, երաժշտաց՝ աստեղաբոշաց, աստեղաբաշխից՝ բժշկաց, որոց մակացութի մահկանացուաց օգտակարագոյն է. և յերիս մասունս որոշի։ Ա. Նոճաստագոյն արհեստս եկից. որք ոչ այնքան լեզուաւ, որքան ձեռամբ մատակարարին. երկրագործք, քարտահատք, արհեստաւորք հրահալելեաց, և փայտահարք, իսկ և ասուածգործք, և թաւիչք, և այլք որք զանազան զանօթս, և զդեհկական գործս կապմեն, Թարգ ուսուցչի լինել ոչ կրեն՝ որոյ ըղձանալը բժշկաց է, խոստանան բժիշկք բացայայտեն զհիւանդականն հիւանդութ. միայն գրոց արհեստն է, զոր յինքեանս անխտրաբար ամենեքեան գրաւեն։ Երեմք անուաք, և ուսեալք զտաղս անխտրաբար։ Այս շաղակրատօղ պառաւ, զայս շաղփաղփօղ ծեր, զայս իմաստակ շատախօս, զայս ամենեքեան նախագրաւեն, պատառոտեն, ձեղքեն, և ուսուցանեն յառաջ քան զուսանիլն։ Ամենք բարձրայօտուԹիւք զբանս ծանուցանս վերահչռեալք, ՚ի մէջ կանանց յաղագս գրոց սրբազանից փիլիսոփայանան։ Ամենք ուսանին, (ոչ պատկառանաց) յիգաց, զի զարս ուսուսցեն, և զի մի դայլն ինչ իցէ այս, ոմանք դիւրուԹիւք բանից, մանաւանդ համարձակուԹիւք մեկնեցին այլոց՝ զոր ինքեանք ոչ իմանան։ Առեմ զիմաց նմանեաց, որք Թէ գուցէ առ գիրս սքէս զկնի աշխարհականաց տանից եկին, և շարադրեցեալ բանիւ զունկս ժողովրդեան կակղացուցին, զորինչ ասացին, զնոյնն օրէն Ա. Յ վարկանին. և ոչ հաձին գիտել զինչ մարգարէքն, զինչ Ա. ռաքեալքն զգացին։ այլ առ զգացումն իւրեանց զանպատշաճականս յարմարեն

զվկայուԹիս. իբրու Թէ մեծ իցէ, և ոչ յոռեգունել սեռ ուսուցանելոյ՝ եղծել զիմայուճածս, և առ կամն իւրեանց քաշել զնոքս գիրն հակամարտօղ։ Իբրու ոչ իցեմք ընԹերցեալք զՀովերակարկատան, և զվիրգիլակարկատան. և ոչ այսոքիկ նաև զԱրծն Թարգ Ա. ին կրասցուք ասել Ա. րիմոնեայ, քանզի գրեաց. Ա. րդէն վերադառնայ և կոյս, վերադառնան երևակայականք ԹագաւորուԹիւնք։ Ա. րդէն նոր ծնուիդ ՚իյերկինս բարձու ՚ի վայր իջուցանի։ Ա. ՚ն զՀայր խօսօղ առ Ա. րդ։ Ա. վ որդի իմ զօրուԹի, իմ մեծ կարողուԹի միայն։ Ա. զկնի բանից փրկչին ՚ի խաչին։ Օայսպիսիս յիշատակելով պնտեալ կայր, և քևեռեալ մնայր։ Տղայականք են այսոքիկ, և պարառուշայ խաղս նմանք, ուսուցանել զոր տգիտանաս, մանաւանդ (որպէս զի Հանդերձ ցասմամբ խօսեցայց) և ոչ զայս արդարև գիտել՝ Թէ անգիտանաս։

Ա յսինքն բացայայտագոյն ե ծննդոցն Ա. նորումն սակս ստեղծման աշխարհի, յաղագս սկզբնաւորուԹե սեռի մարդկայնոյ. սակս բաժանման երկրի. յաղագս խառնակուԹե լեզուաց և ազգաց՝ մինչև յեղեր շարագրի Ա. բրայեցւոց։ Ա. Ա.

Ա տացայայտ ե Ա. ղբն ընդ տասանց հարուածոցն, ընդ տասանց պատգամացն Հանդերձ խորհրդականօք և Ա. ճայնօք պատուհիրանօք։ Ա. Ա.

՚Ի պատարաստի ե գ Ա տացւոց գիրքն. գ Ա. նորումն իբրաքանչիւրք զոհք, մանաւանդ իբրաքանչիւրք գրեԹէ վանկք, և զգեստք Ա. Հարանի, և բոլոր կարգ գ Ա տական, չնչեն զխորհուրդս երկնայինս։ Պ. Պ.

Ապ Թռճոց, ոչ ապաքէն Հանդոյց ԹռճաքանուԹե, և մարգարէուԹե Ա. ՚ի տամայ. և քառատուն և երկուց՝ ՚ի յանապատին իջեվանաց զխորհուրդս շարափակէ։ Ա. Ա.

Ապ Ա. րկղորդօրէնն, Ա. ՚ետարանականի օրինի նախաձևուԹի. ոչ ապաքէն այնպէս ունի զայս՝ ոյք նախնագոյնք են, ոչ զի սակայն նորոգք լեցին աւքն ՚ի հնոցն։ Ա. ՚ինչև ցաստ Ա. օսես, մինչև ցաստ հինգ մատեանքն. որովք հնգիւք բանիւք լուսիլ զինքն կամիլ Ա. ռաքեալն ներ եկեղեցւոյ՝ պարծի։ ւ. Կորն. 14. 19.

Յօք յարացոյց համբերուԹե, զորս խորհուրդս ոչ պարունակէ իւրով բանիւ. Ա. ձակ բանիւ սկսանի. տողով վայրաբերի. ուսանաւորօք զրուցիւք աւարտի. և զնմ զօրէնս Պ. խալէկտիկայի, նախադասուԹք, վերադամամբ, հաստատուԹք, եզրակացուԹք սահմանադրէ։ Իբրաքանչիւրք բանք ՚ինմին՝ լիք են զգացմամբ։ Ա. (որպէս զի յաղագս այլոց լուեցից) զյարուԹի մարմնոյ այնպէս նախագուշակէ՝ մինչ զի ոչ ՚ի զայն

զայնմանէ յայտնագոյն կամ զդուշագոյն
Յեր. 19.25. գրեսց ։ Դիտեմ, ասէ, զի փրկիչն իմ
կեայ. և յաւուրն յետնում յերկրի յառ-
նելոց եմ, և վերստին շուրջարկանիցիմ
մարթով իմով. և ի մարմնի իմում տես-
սից զԱ.ՏՆ, զոր տեսանելոց եմ ես ինքնին.
և աչք իմ հայելոց են, և ոչ այլոք ։ Ա՛ն-
րսեղեալէ այս յոյս իմ ի ծոց իմ։

Յետս. այ. կամ Յետս. որբե Ղաբէայ Ակից առ Յեսու նաւեայ՝ որ զտիպ ՏՆ ոչ միայն արարիւքն, այլ նաև անուամբն յա-
ռաջքերէ ։ Կանց ընդ Յորդանան, զթա-
գաւորուիս Թէնամեայ կործանեաց. բա-
ժնեաց զերկիրն ժողովրդեանն յաղթողի.
և ի ձեռն իւրաքանչիւրոց քաղաքայ՝ լե-
բանց՝ գետոց՝ ագարակաց՝ հեղեղատից՝ և
սահմանակցութեց, եկեղեցւոյ, և երկ-
նաւորին Անմի՝ զարքայութիս հոգևորս
սատրագրէ։

Դևր. Դատա- ւորաց։ Ետու- նեայ։ Դատ. 15.9. Ոմանք ի մատենագրաց զորոց՝ որքան իշխանք ժողովրդոց են, այնքան կերպարանք են։

Ետուբ Աօաբացի՝ Աստուած կատարէ
զնախագուշակութի, ասելոյն. Ա՛ռաքեմ
զքառն, Որ, զՏիրոջն երկրի, ի վիմէն
անապատի՝ առ լեառն դստեր Սիոնի։

Ոմանք ի մահուամբն Յեղեայ, և սպան
Ոմանք Սաւուղայ, զորինն զհին ուսոյցնա-
ցեալ ցուցանէ ։ իսկ ի Սադոկ և ի Դա-
ւիթ, զհորհուրդս նորոյ քահանայութե,
և նորոյ իշխանութեան Թագաւորականի
վկայէ։

Ոմանք Ա՛ելաքիմ, այս երրորդ և չորրորդ
Թագաւորաց գիրք. ի Սաղոմոնէ մինչև
ցՅեքոնիայ։ և Ա՛նրօքսամայ որդւոյ Նա-
քատայ մինչև ցՈվսէէ, որ տարեալ եղև
Ա՛ռորիս, զթագաւորութին Յուդայի,
և զթագաւորութիւնն Իւղի սատրագրէ ։
Ա՛թէ զպատմութիան նկատեսցես, բանք
պարզք են. իսկ եթէ ներ գրոց զղօղեալ
զիմացումն ներ նկատեսցես՝ Ակեղեցւոյ
նուաղութին, և հերձուածողաց ընդդէմ
եկեղեցւոյ մաքառումնքն ճառին։

Ա՛րկուասան մարգարէքն ի յանձկութիս
միոյ մատենի սեղմեցեալք՝ յոյժ առաւել
զայլ՝ քան զոր գնչեն ներ գրոց, նախա-
նկարեն։

Ովսէէ. Օսէէ յաճախաբար անուանէ զՔրիստոս
իմ, զԱմարիայ, զՅօսէփ, զՅեզրայէլ,
և զկինն պոռնկութե. և զորդիս պոռնկու-
թե, և զընացեալն ներփակեցեալ ի սենեկի
առն՝ բազում ամանակաւ նատիլ այրի, և
ենէ զգեստու սգաւորի, առն առ ինքն
վերադառնալոյ ակնառնիլ։

Յովէլ. Յովէլ որդի փաթուէլի սատրագրէ
զերկիր երկոտասանից ցեղից Թրթռոյ,
խառնձով, մարախով, և ժանգով ապա-
կանչաւ սպառեալ. և զկնի կործանման
առաջնոյ ժողովրդեանն, հեղանելի գոլ
Հոգին սբ ի վերջ ծառայից Ա՛.Յ և աղախ-
նաց. այս է ի վերջ հարիւր քսանից հետ
տասելոցն անուանց. և զՀեղանելի գոն ի
վերնատունն Սիոնի ։ Այլ հարիւր քսանք, Գործ. 2.17.
ի միոյն մինչև ի հնգետասանն մեղմաբար՝
և ի ձեռն աճողութեց յարուցեալք՝ զն-
գետասանից աստիճանաց զԹիւ բացակա-
տարեն՝ որք ներ սաղմոսումն խորհրդաբար
պարունակին։

Ա՛մոս հովիւ, և գուեհիկ, և զթութս մի- Ամոս.
րենեայ քաղօղ՝ սակաւուք բանիւք բացա-
արիլ ոչ կարէ։ Ա՛նգղի ոչ արժանապէս
բացատրեցէ զերիս և զչորս զանօրինու-
թիս Դամասկոսի, Գազայ, և Տիւրոսի,
և Եդովմայ, և որդւոց Ա՛մմոնայ՝ և Մօա-
բու. և նոքա եօթնեքորդի, և ութերորդի
աստիճանաւ Յուդայի և Իսրայէլի։ Ա՛ա
խոսի առ երինջս պարարտս, որք են ի լե-
րինն Սամարիոյ. և զկործանումն տան մե-
ծագունի և փոքրագունի վկայէ։ Ա՛ա տե-
սանէ զկազմօղն մարախոյ. և զՏ՚ր կացեալ
ի վերայ պարսպին ծեփեցելոյ, կամ ան-
դամնդեղինի. և զձանկ մրգոյ, զառ-
քարշօղ զտանջանս մեղաւորաց. և զսով
յերկիր, ոչ զսով հացի, և ոչ զծարաւ
ջրոյ. այլ լսելոյ բանին Ա՛.Յ։

Ա՛բդիաս, որ Թաւրգամանի ծառայ Ա՛.Յ, Աբդիա.
որոտայ ընդդէմ Եդովմայ արիւնահեղի, ատ։
և երկրաւորի մարդոյ. նաև եղեռնի Յա-
կոբայ միշտ զնախանձաւորն, նիզակաւ
հոգևորաւ հարկանէ։

Յովնան, զեղեցկագոյն աղաւնի, նաւա- Յովնան
բեկութիւ իւրով զջարչարանս ՏՆ նախա-
նկարեալ՝ զաշխարհ յապաշխարութի վե-
րակոչէ. և ենէ անուճան Նինուէի՝ հե-
թանոսաց զփրկութի քարոզէ։

Միքիաս ի Մօրասթիոյ ժառանգակից Միք.
Ոսէի, զասպատակումն պատմէ դատե- ատ։
աւազակի. և զպաշարումն դնէ ընդդէմ
նմա. քանզի զծնօղս ևհար դատաւորին
իսրայէլի։

Նաւում մխիթարիչ տիեզերի՝ կշտամ- Նաում.
բէ զքաղաք արիւնահեղ, և զկնի կործան-
ման նորա խօսի ։ Ա՛.Նա ի վէր լերանց ոտք
աւետարանչի, և քարոզողի զխաղաղութի
Ա՛մենակալ ըմբռնի հզօր՝ և պինտ, կայ ի Ամբակ.
վերայ պահպանութե իւրոյ. և հարկանի կոմ։
զվրան ի վէր ամրոցի. զի զՏ՚ն ի խաչին
դիտեսցէ, և ասացէ ։ Ո՛ածկեցին վեր-
կինս փառք նորա, և գովութի նր լցաւ
երկիր ։ Ո՛առապայթ նր որպէս զլոյս է-
լեսցէ. եղջիւրք ի ձեռին նր. անդ թագու-
ցաւ զօրութի նր։

Սոփոնիաս դէտ, և գաղտնեացն Ա՛.Յ Սոփոն.
տեղեակ. խաղ զաղափակ ի Ա՛րտանէն ձկանց. նիա։
և զկականուսն Ա՛երկրորդէն. և զբեկումն
ի բլրոց ։ Յուցանէ և զկոծ բնակողաց
ի յանկանի, քանզի համրացաւ ամ ժողո-
վուրդ Ա՛անանու, յորմէեցան բովան-
դակք,

զակաք , որք չընդատասեցեալք եկին ար-
ծաթով ։

Ընդհե- ա։ Ընդհասս զուարճամիտ , և խրախ , որ սերմանեաց արտասուօք՝ ի խնդութիւն հն ձեսցէ . զքանդեալ տաձարն շինէ . և զՅ. ծ հայր ներքինի խօսեալ ։ Դեռևս սակաւ մի ևս , և ես շարժեցից զերկինն , և զերկիր , և զծով , և զցամաք , և շարժեցից զամենեսեան զՀեթանոսս . և եկեսցէ ընձալին Հանուրց Հեթանոսաց ։

Օպտա բիա։ Օաքարիաս յիշատակ Ցն իւրոյ . քաջ մանկերպ ներ մարգարէութեան , զՅեսու Հանդերձիւք աղտեղացեալով զգեստաւորեալ՝ և զվէմն եօթնաչեայ , և զաշտանակն ոսկեղէն , ընդ նոյնքանեաց Ճրագաց որքանից աչացն երկուս ևս ձիթենիս ՚ի ձախ մէ ՚ի ամբարին տեսանէ՝ և յայմէ . զի վկիսի ձիոյն սևից՝ կարմրայց՝ սպիտակաց՝ և պիսակոտաց , և կառացն ցրուեցելոց յԱրփրեմէ , և երիվարացն յԱրծուսաղէմ , զեաղաւորն զաղքատ նախագուշակեսցէ , և նախաձառեսցէ զնստեալն ՚ի վէր որմնէ յաւանակէ իշոյ ստորալծելոյ ։

Պաշտ ֆիա։ Պաղքիաս յայտնապէս , և ՚ի վերջն առենեցուն մարգարէից , զբացընկեցմանէն հիւ , և զկոչմանէն հեթանոսաց . Ա՛ն են ինձ , ասէ , կամք ՚ի ձեզ , ասէ Ցն զբոութեօ . և զընծայ ոչ ընկալայց ՚ի ձեռաց ձերոց . զի յելոյն արևու մինչև ՚ի մուտս , մեծ է անուն իմ ՚ի հեթանոսս . և նամնուեր տեղւոջ ծխ նուիրի , և մատուցանէ անուանն իմոյ մատուցումն մաքուր ։

Նասյե։ զԱսայիաս , զԵրեմիաս , զԵզեկիէլ , և զԴանիէլ . ոչ կարէ իմանալ , կամ մեկնել ։ Որոց առաջնեւորդն՝ ոչ զմարգարէութիւնն ինձ երևի հիւսել . այլ զՎ. տարան ։

Երեմ ա։ Երկրորդն , զգաւազանն ընկուզեայ՝ և զկաթսայ եռանդեան յերեսաց հիւսիսոյ . և զինձն մերկացեալ յիւրոց երանգաց , և քառադիմի զանազանիւք չափուք շարադրէ զալիքաբէան ։

Եզեկ էլ։ Երրորդն , զսկզբանն և զվերջն այնքանեաք ունի նաեմութիւնք պարփակեալս , մինչ զի առ Աբրայեցիս այսոքիկ բաժինք հանդերձ սիսուածով ծննդոց՝ նախ քան զամս երեսուն ոչ ընթերցեալք լինին ։

Դանի էլ։ Իսկ չորրորդն , որ և վերջին ՚ի մէջ չորից մարգարէիցս , ժամանակաց տեղեկ . և բոլորի աչխարհի պատմութեց հնոց . զվէմն հատեալ ՚ի լեռնէն Թարց ձեռաց , և զամենեսեան զթագաւորութիւնս տապալեալ այցածառիւ զրուցով հրատարակէ ։

Դասթե։ Դատիթ Աիմնիգէս մեր , Պինգարոս , և Ա՛լբէոս , Փլակկոս ևս , Աատուլլոս , իսկ և Աերկնոս , զՎ՚ռքնարիւ հնչէ . և ներ ատանաղւոջ սաղմոսարանութեամ ՚ի գժոխոց զարթուցանել զյառնողն ։

Աաչօմն խաղաղարար , և սիրելի Ցն , զբարս ուղղէ , զբնութ ուսուցանէ , զվկէղեկի չաղկապէ և զՎ՚ռ . և սքն հարանեաց համեղաբար երգէ զերգս առաքաստի ։ Ամէն եր գոց ։

Նահեր ՚ի տիզ վուրդն ազատէ ՚ի վտանգէ . և սպանմամբ Համանայ (որ Թարգմանի անիրաւութեի) զմատունս բարեկենդանութե , և զօր հանդիսաւոր եթող առ յետնորդս ։ Նախեր

Ա՛նացորդաց մատեան , այս է գործոյ հնոյ համառօտարան , այնքան և այնպիսի է , մինչ զի առանց նմի Թէոք զգիտութեի մատենից ինքեան կամիցի սեպհականել՝ ինքն զինքն ծաղր առնիցէ . քանզի ՚ի ձեռն իբրաքանչիւրոց անուանց և յօդուածոց բանից , և ՚ի բաց Թողեալք ներ մատենից Թագաւորաց շշափին պատմութիւք , և անհամարք բացատրին Ա՛ետարանի խնդիրք ։ Ա՛նա նոյրդ ։

Ա՛զրաս , և Ա՛նէմիաս , օգնական և միաբարիչ ՚ի Ցն , ՚ի մի մատեան պարփակին , շինեն զտաձարն . զպարիսպն կառուցանեն քաղաքին . և այն ամ ամբոխ ժողովրդեանն մնդրադարձողն ՚ի հայրենին , և աշխարհագրութե ՚ի քահանայից , և ասացուց , իւր , և եկամտից , և ՚ի ձեռն իբրաքանչիւրոց ցեղից պարսպաց , և բրքաց գործք որոշեցեալք , զայլ իմն ներ կեղևոջ յառաջաբերեն . և զայլ իմն ներքափակեն ՚նուագրուած ։ Ա՛զրաս , և Նէեմիա ։

Ա՛կաւեն , զիս գրոց սերոմն յափշտակեալ անցեալ գոլ զչափսլ նահանկին . և սակայն ոչ լրացուցեալ գոլ՝ զոր կամեցայ ։ Ա՛ճաք միայն զինչ ինչ ձանձրացեալ՝ և որում ըղձալ պարտիմք . զի և մեք կարասցուք ասել , Վախագեաց անձն իմ , ցանկալ ինձ արդարացուցմանց քոց յամենայն ժամ ։ Ա՛րդ՝ այն սուրբ առաքեալն ընտիր ՚ի մեզ ։ զայս և եթե գիտեմ , եթէ ոչ գիտեմ ։ Սաղմ. 118.20։

Զհոռաբլիզ համառօտիւք և ՚ի նորն Պապիաս ։

Ա՛ատթէոս , Ա՛արկոս , Ղուկաս , և Յոհաննէս , չորեքաւուրեայ կառ Ցն , և Ա՛ստ ղէոս ։ Ա՛ստ ղէոս ։ Ա՛րիս տոս ։ Ղուկաս ։ Յոհան նէս ։ ձվնարիս քերօբէ . որ Թարգմանի գիտութիւն . ՚ի ձեռն բովանդակի մարմնոյ ակնաւորք են , կայծակունք փայլակեն , տրամընթանան փայլատակմունք , զոհան նէս ։ զոտս ուղղորդս ունին , և ՚ի բարձունս տարածեալս , զթիկունս փետրաւորս , և առ ուրեք սլացեալս . կանգուն զիրեարս փոխաքերաբար , և յիրեարս խառնեցեալք են . և իբրու զանիւ ներ անուն Թաւալին . և ընթանան , ուրանօր գնոսա փչումն Հոգւոյն սրբոյ վերաբերեսցէ ։

Պօղոս Ա՛ռաքեալ առ եօթն եկեղեցիս գրեաց . զի ութներորդն առ Աբրայեցիս , ՚ի յոլովից արտաքոյ համարոյ գնիւ գտիմ Պօղոս Ա՛ռաքեալ ։ թէոս

Թէոս կարդասուրէ, և զտիտոս. և զինչ-
մեն սակս փախստականի ծառային աղա-
չէ ։ Ի վէր որոյ բարեգոյն վարկանիմ ըռնել,
քան զսակաւս գրել։

Պատճառ ՊՕրծք Ղ.ռաքելոյ թէպէտ զմերկ պատ-
հաւա- մուճն երևին հնչեցուցանել, և ծնեալ-
տելոյ։ ոյ եկեղեցւոյ վերախոյտն ոստոյնել։
բայց եթէ ձանձրիկեմք զշարադրող նո-
2. Կրն. զմ ուկաս բժիշկ լեալ՝ որոյ գովուածին է
8.18. Ա.Հեռարանի անդ, իմասցուք միանգա-
մայն՝ զամենեսեան զբանս նորա անձին
ախտացելոյ գոլ բժշկականուածի։

Յակոբոս, Պետրոս, Յովհաննէս, Յու-
դաս, զեօթն թուղթս ի լոյս ածին այն-
քան խորհրդաւորս, որքան շրջասնտե-
Պետրոս։ ցեալս. և կարձառօտս համանգամայն և
Յովհան- երկարս. համառօտս բանիւք, և երկարս
նէս։ զգացմամբք. զի հազիւ լինի թէ ոք ոչ
Յուդայ ակնապուծեալի ներ ընթերցուածուն։
Յայտ- Յայտնուածին Յովհաննու այնքան ունի
նութիւն։ զհորհուրդս, որքան զբանս զսակաւ ասա-
ցի, և վն արժանաւորութիւն մատենին ամ
գովասանուածի ստորնագոյն է ներ բանից
իւրաքանչիւրոյ բազմապատիկք ստորա-
զօղին իմացուածք ։ Ղ.զաւեմ զքեզ եղ-
բայր սիրելագունեղ, ի մէջ սուցա կեալ,
զբոսա մուածել, ոչ զայլ ինչ ձանձրանալ զոչ
ինչ խնդրել։ Ձ արդեօք քեզ երևի արդէն
ասա յերկրի արքայութենն երկնայնոյ բնա-
կարանիկ ։ Ի գայթագղեսցես ի գիրս
ձբա պարզմուածք, և իբրև գաւեհկուածք
բանից. ոչ կամ սխալմամբ թարգման-
չաց՝ կամ դիտմամբ այսպէս արտաբերեալք
եղեն. զի զգաւեհկական զբարոզութիւնն
դիւրաւ շարակարգեսցեն, և նոքա մի ևնու-
նուամ զգայման այլաբար հմուտն, այլա-
պէս լուիցեն անհմուտն ։ Ձ եմ այնքան
լերբ և բիրտ, զի զայսոսիկ ձանձրանալ զիս
խոստացայց, և զպտուղ նոցն յափշտակել՝
որոց արմատքն յերկինս անկեալք են. այլ
կամիլ խոստովանիմ։ Ա.թաղին՝ զիս յա-
ռաջաբերեմ, վարդապետս զիս ոչ համա-
Պատ. րեալ՝ ուսումնականէ խոստանամ։ Ա.նդր-
7. 7. զինն ասացի ։ բաղխողին բայցի ։ յուզօղն
Ա ոհ. գոյն ։ Ա.ստղք յերկրի, որոց դիտուքն
11.9. մեզ յարամնասցէ յերկինս։ Ա.նդաւաջել-
մամբ զքեզ ձեռամբք առ ընկալայց, և
(որպէս զի անբմբռնաբար զինն, և զ՚եր-
մագօրեայ ամբարհատաձուածքն շաղփաղ
փեցից) զորինչ խնդրեսցես, ընդ քեզ գի-
տել ջանամ։ Ա.նիս աստ զսիրականագոյնն
քո զեղբայր զ՚Ասեբիոս. որ զնամակաց
քոց չնորհակալուածի ինձ երկպատկեաց՝
վերաբերեալ զՀամեստուածի բարուց քոց՝
զարհամարհուածի կենցաղոյս, զհաւատ
բարեկամուածէ, զսէր Ա.ի։ Օ՚ի զքոհե-
մուածիդ, և զչքնաղուածի բանիցդ, նաև
Թարց նորա ինքն քարտէն յառաջաբերեր։

Փոխանցիր, աղաչեմ զքեզ՝ և խրեցելոց
նաւակի ներ ծովու զառաստանն յաւէտ
խղեա, քան արձակեա։ Ձէնք որ հրաժա-
րելոց է ի կենցաղոյս՝ բարեպէս կարէ վա-
ճառել, զորս քամահեաց զի վաճառիցեր։
Ա.Օ՚ինչ ինչ՝ի ծախս ի քոյոյն բարձցես, փո- Ա՚առ.
խանակ շահու համահաշուեա։ Ա.ախնեաց 5.40.
ասացեալ է։ Ա.գահին այնքան պակասի զոր
ունի, որքան զոր ոչ ունի։ Հաւատացելոյն 2. Կոր.
բոլոր երկիր լի է ընչիւք. իսկ անհաւատն 6.10.
դանկի կարօտանայ։ Ա.յնոյ կեցցուք, իբրև
զոչինչ ունօղս, և զամենայն ինչ ունօղս։
կերակուր, և հանդերձն՝ փարթամուածք
Ա.րիստոտէլից են ։ Ա.թէ ունիս ընդ իշ-
խանուածք քոյ զիր քո, վաճառեա. եթէ
ոչ ունիս՝ ի բաց ձգեա ։ Ա.արձողին զշա- Ա՚առ.
պիկս, և բաձկոնն թողլի է. այսինքն, եթէ 5.40.
դու, միշտ առ վաղիւն ձգելով՝ և յօրէցօր
քարշելով՝ զգուշաբար և սակաւ առ սա-
կաւ զտացուածիկս քոյս ոչ ծախեսցես,
ոչ ունի Ա.ն՝ ուստի կերակրեսցէ զաղ-
քատս իւրս ։ Օ՚գուտանգական Ա.յ՚ետ, որ Ա՚առ.
զիւր ինքն մատոյց ։ Ա.զաքեալքն զնաան 4. 18.
միայն և զուռկանն թողին ։ Ա.յրին եր- Ա՚պի.
կուս պղնձեղէնս էարկ ի գանձանակն, և 12.41.
նախադասի քան զվլուսոսի փարթամուին։ Ա՚առ
Ա.իւրաքանչիւր արհամարհէ զնմ, որ զինքն 21. 1.
միշտ խորհի եղ մեռանելոյ։

Ա՚ստիպէրիոսի իմոյ (որ Թարգմանի
ցանկալի) զցանկալիս ընկալայց զնա-
մակ՝ մաղթողի, (որ ոմանք նախադգաց-
մամբ ապառնեաց, ընդ Դանիէլի վի- Դան.9
ճակեալ է անուանն,) զի զԹարգմանե- 23.
ցեալսն ի լատինական լեզու կերբայա-
կանէ բարբառոյ զհինգ մատեանսն՝ յա-
կանջս մերայնոց առ բերիցէի ։ ստուգիւ
գործ վտանգաւոր, և հաճմանց չարաքո-
սաց իմոյ բացադրեալ. որք զիս ստորասեն
ի նախատինս Ա.օԹանասեանից Թարգման-
չաց զնորս փոխանակ հնոցն ծրագրել։
այսպէս զուշիմուի իբրև զգինի փորձօղք՝
մինչ ես բազմագունիցս վկայեալ իցեմ,
զիս փոխանակ այրականի բաժնի ի խո-
րանն Ա.յ մատուցանել՝ զորս կարիցեմ, և
ոչ զփարթամուածիս այլոց՝ այլոց աղքա-
տուածն տգեղանալուտս որ ոմն զի համար-
ձակիցեի, Ա.ողջունէի հմուտին զիս հրաւի-
րեաց, որ ընդ վաղեմի արտադրուածէ
զԹարգմանուն Ա.եոդոտիոնի խառնեաց՝
աստղակս, և շամիրաս զամ զգործ տո-
հեալ ։ մինչ կամ լուսաւոր առնէ, որք
սակաւիկ մի յառաջ եղեալքենիկամ զաե

լորդս

լսրդս համայնս յապաւէ և չարաճակէ , մինաւանդ զորս աւետարանչաց և Պ.առաքելոց հեղինակութիւնն հրաժարակեաց : Ներ որոց զբաղումն ի հնոյ կտակարանին ընթեռնումք . որք ներ մերոց մտաենից ոչ գտանին . որդունակէ այն : Յեգիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ : և , Օր նազորեցի կոչեսցի : և , Հայհոցին յոր խոցեցին : և , Վտառք յորովայնէ նորա բղխեսցին ջրոյ կենդանութեան : և , Օրս ակն ոչ եհաս . և ունկն ոչ լուաւ . և ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ . զոր պատրաստեաց Պ.ծ սիրողաց իւրոց : և բազումք այլք , այք յատկի կարգաւորման կարօտին : Պրդ՝ հարցցուք զնոսա , ուրանօր այսոքիկ գրեալք իցեն . և երբ ասել ոչ կարացեն , ի գրոց Հրեայական նաց յառաջ բերցուք : Նախորդ վկայութիւն է ի վերայ : Հրկրորդն Հայոյ : Հրրորդն ի Օաքարիա : Չորրորդն ի Պ.ռակ : Հինգերորդն նմանապես Հայոյ : Օայս- Օր բազումք տգիտացեալք , ան- 12. հաւատից գրոց շաղփաղփուեց հեառնին . Ղշաւ. և զիթերական վերջնական ողբերգուներս 18. մեռելոց՝ հաւատացելոց և հանդիսակա- Հայոյ- նաց գրոց նախատասեն : Օպատճառս մո- 64. լորութեան ոչ է իմ բացադրել : Հրեայք խոհեմ խորհրդով լեալ գոլ ասեն , զի մի պատուհասս միոյ Պ.Յ պաշտօղ , առ Հրեայեցիս և զկրկին զՊ.ծութիւն ըմբռնիցեր : Օր և առաւելագոյն վնաս այնորիկ առնէին . քանզի ի յաղանդն Պետրոսի անկանիլ երևիւր : Վերջապէս ուր ուրեք ոք գիրն զորբազան իմն վկայէ զՕրէ և զՊրդ և զՅոչխն օրբոյ՝ կամ այլազգաբար թարգմանեցին , կամ առնևին լռեցին : զի և թագաւորի զմիտս հաճեցուսցեն . և զխորհուրդ հաւատոյ ոչ հրատարակեսցեն : Հր ոչ գիտեմ թէ ո՞ք առաջին հեղինակ զհօթանասնից սենեակս Պ.ղեքսանդրիոյ առուքն իւրով կառուցեալ իցէ : որով՛ք բազ ժանեցեալք՝ զնոյնս գլուտեալք իցեն : մինչ Պ.րիառեաս նոյնոյ Պետրոսի պաշտպան . և զկնի յոլովս ժամանակի Եվսեբիոս , ոչ- ինչ զայսպիսի վերաբերեալք իցեն . այլ ներ միւս՛ ապարանուս ժողովեալս , շարաբերեալ գոլ գրեն՝ ոչ մարգարէացեալ գոլ : Օի այլ է մարգարէ , այլ է գոլ թարգման . ան՛ Յոգին զհանդերձեալն նախաճառէ , աստ հմնուելի և բանից փոխմանութի , զայնս զորս իմանայ՝ թարգմանէ , եթէ ոչ գուցէ համարելի է Ցուլիոս , զՀնառ- սականն Պ.սէնոփօնտին . և Պետրոսի զՊրօտագօրայն . և Պ.ետմոսթենէսի սակս Պատերիփոնտի զբանս առչնչեցեալ Հար- տասանականաս Հոգւով՝ անդրադերձեալ գոլ : կամ այլազգաբար սակս նոյնոյ գրոց՝ ի ձեռն Հօթանասնից թարգմանչացն , այ- լազգաբար ի ձեռն Պ.ռաքելոցն Յոգին սուրբ

զվկայութիւս ոստայնեաց . զի զորմէ նոքա լռեցին՝ սոքա գրեալ գոլ ատեցին Օ.Ինչ արդեօք , դատապարտեմք զՀնագոյնսն . ոչ . այլ զկնի նախնեացն հմնուելեց . ներ տան Տ.ն զորինչ կարեմք , աչխատիմք : Հնդ թարգմանեցին նախքան զգալուստն Պ.ի . և զորինչ ոչ գիտէին , երկբայիւք զգայմամբ արտառանեցին : Ոսկ մեք զկնի չարչարանաց և յարութեն նր , ոչ այնքան զմարգարէութի՝ որքան զպատմութիւն դրեմք . զի այլասէս լսեալքն , և այլա- բար տեսեալքն ճառին . զոր լսատգունա- բար իմանամք , բարեգունապէս և արտա- սանեմք : Ոսր ապաքէն նախանձաւոր . ունկնդիր ընդդիմանձառօղ . ոչ դատա- պարտեմ , ոչ կշտամբեմ զեօթանասունսն . այլ վստահաբար հանուրց նոցին՝ զՊ.ռա- քեալն նախադասեմ : Հերանով սոցա լինձ Պ.ի հնչէ . զորս նախքան զմարգարէս ի հմջ հոգևորացն չնորհաց եդեն ընթեռ- նուք : ներ որոց գրեթէ զվերջին աստի- ճան թարգմանիչք կանուն : Հնդէր նա- խանձոյ տանջիս . Հիմ զմիտս տգիտաց ընդեմ ինձ գրգռես : Ոչ ուրեք ի թարգ- մանութե քեզ տեսանիմ մոլորիլ , հարց զՀբրայեցիս . ընդ վարդապետաց զանա- զանից քաղաքաց խորհրդակիցը : Օր նոքա ունին յալագս Պ.ի , քոյայինք մն- տեանք ոչ ունին : Պ.յլիմնէ , եթէ ներ- հակ ինքեանց յետոյ ի Պ.ռաքելոյ զսե- փականեցեալս վկայութիւս առ ընկալան : Հմ ստուգաբանադոյնք են գաղափարքն լատինականք քան զՅունականսն . և Յու- նականքն քան զՀբրայականսն : Հաւաս- տեաւ զայսոսիկ ընդդեմ չարակնոլաց : Պ.յժմ կրեզ ալաչեմ Վնխիդերիե սիրե- լագունել . զի մինչ զիս ի այսքան գործ ստորամանել արարեր , և ի Հննդոյ զսկսուած առնել՝ աղօթիւք օգնեսցես ինձ . որով կարիցեմ նունով Հոգւով , որով գրեցան գիրք , ի Պատնականս զնս անդ- րադարձել բարբառս :

Ղառնոյ ի Հղեպատրանիկն առ Պամատոս Ղախատրուներն :

Օհոր գործ առնել զիս հարկեաս առ ի ՚Հնոյն . զի զկնի գաղափարաց ատելոյ ի բովանդակ ոլորտս սփռելոյ , իբրու ոմն դատաւոր նստայց . և քանզի ներ ինքեանց զանազանին . այք իցեն այնք , որք ընդ Յունականն Հմնարուեն համաձայնիցին , վճռահատից . բարեպաշտոն վաստակ . այլ վտանկաւոր համարձակութի . դատել զայ լոց՝ ինքն յամենեցունց դատիլոց զծերոցն փոփոխել զլեզու . և զծերացեալ արդէն զաչխարհ առ սկզբունս մանկանց դար-

ձուցանել : Օն ոչ ոք կճուա համայն կամ անհնազօրժամ՝ իձեռս զմատեանն առցէ և՝ իլուրձիւնէն զոր միանգամ ըմպեաց՝ տեսցէ տարաձայնիլ զոր ընթեռնու՝ ոչ փութա նակի, յարձակեսցի՝ ի ձայն, զնս խոքեբայ, զնս սեղանակապուտ գոլ գոգցէ՝ որ հա մարձակիցեմ զնին՝ ի տառս հինս յաւելուլ փոխոխել՝ ուղղել՝ նզդեմ որոյ խոթի կը կին պատճառ զնս մխիթարէ . զոր և դու որ վեհագոյն քահանայապետ ես , լինիլ հրամայես. և Զմարիա ոչ գոլ՝ թէ այլոյլի ցի. և ևս չարախօսաց վկայութ հաւանցա տատ : Օն եթէ լատինականաց գաղա փարաց ընծայելի է հատատ . պատասխա նեսցեն՝ որոց . զնի այնքան են նախագա զափարք՝ գրեթէ որքան մատեանք : Իսկ եթէ Զմարտուճնն է խնդրելի՝ ի յոյժ . զմի՞ ոչ առ Յունական բուն անդրա դարձեալք , զայնս որք կամ՝ ի յոյժ ես Թարգմանչաց չարաբար դարձուցեալք , կամ՝ ի յանձնապատանիկ անկրթիկ խեղա Թիւրաբար սրբագրեցեալք՝ կամ՝ ի գրչաց նիրհողաց առածեցեալք են, կամ՝ փոխո խեցեալք՝ սրբագրեմք: Ես ոչ իսկ ես սակս Հնոյ վերձանեմ կատակարանի, որ՝ ի յեօ Թանասնից երիցագունից՝ ի Յունական լեզուս դարձուցեալ՝ երրորդիւ աստիճա նաւ մինչև առ մեզ եհաս: Ես յոյժ զի՞նչ Ակիւլաս , զինչ Սիմաքոս խոկայցեն ընդ էր Թէոդոտիոն ներ նորոց և Հնոց՝ ի մէջն ընթանայցեմ : Լոկի այն Զմարիա Թարգ մանուելի , զոր առաքեալքն հատատե ցին . յաղագս նորոյ այժմ խօսիմ կտա կարանի . որոյ Յունական գոն ոչ երկ բայելի . բայ յԱրաքելոյն Աստեփոսէ , որ նախորդ՝ ի Հրեաստանի զաւետարանն վՀն Եբրայակնօք տառիւք արտադրեալ : Յս հատատեալ մինչ՝ ի մերս բարբառ տարաձայնի , և՝ ի զանազանս առումս ջրմուղս առաջի . ՝ի միոյ աղբերէ խու զելի է : ՝ի քաց ձգեմ զայնոսիկ մատեանս, զորս՝ ի՝ Ա ուկիանոսէ և՝ ի Հեսիքիոսէ վերաձայնեցեալս , սակաւուց արանց ստորասէ խեղաթիւր դրդուելին , որոց արդարև և ոչ ներ բովանդակում Հնոյ գործոյ կրնի Հօթանասնից Թարգման չացն սրբագրել զինն Ճահաւորեցաւ . և ոչ ներ նորոյ շահ եղև սրբագրեալ գոլ. մինչ՝ ի լեզուս բազմաց աղգաց՝ որ գիրն յառաջագոյն անդրաբերեցեալ , ուսու ցանէ առաս գոլ զայնս՝ որք յաւելեալք են : Պաւրեան այս արդենի նախագ բուածնիկս խոստանայ զչորս միայն աւե տարանս : որոց կարգն է այս , Մատէոս, Մարկոս , Ղ ուկաս , Յոհաննէս . մատե նիկ Յունականաց սրբագրեցելով շարա քերուածք , այլ Հնոյ . որք զի մի յոյժ՝ ի սովորութենէն ընթերցուածոյ Հատնա կանի տարաձայնիցին , այնպէս գրչաւ բա րեխառնեցաք , զի զայս միայն՝ որք զիտ բանին փոխարկել երևելին ուղղելով վ րամնացելոյն Թոյլ տայցեաք մնալ որպէս եին : Իսկ զկանոնս , զորս Աբեսքիոս կե սարացի Պղեմկոտոս Աղեքսանդրու հե տեւեալ Մինոնայ , ի տասն Թիւս կար գաւորեաց՝ ոչ ներ Յունականում գտա նին, բացագրեցաք : Պա Թէ ոք՝ ի հե տաքրքրաց կամիցի տեղեկանալ , զյք ներ Հեսաարանաց, կամ նոյնք՝ կամ մերձաւ որք՝ կամ միայնակք են՝ նոցա տարորոշու Թիւն Հանդիպեսցէ : Յդարև այս մեծ մո լորութի՝ ի մերս մատեանս վերընձիւղե ցաւ , մինչ զոր՝ ինոյնում իրում այլ ոմն Հեսաարանիչ աւելի ասաց՝ յայլում՝ , վե զնի պակաս կարծեցին, առյաւելին : Կամ մինչ զնոյն զզգացումն այլոմն այլով բա ցադրեաց, նա՝ որ զմի՝ ի չորից զաւաղն երորդն ընթերցեալ էր, ըստ նորին գաղա փարի զայլս ևս վարկաւ սրբագրելիս : Ասասի պատահեցաւ, զի առ մեզ խառնե ցեալքիցեն աւիքն , և ներ Մարկոսում յոլովք ուկասու և Մատթէի : Պար ձեալ ներ՝ Մատթէոսմ յոլովք Յոհաննու և Մարկոսի . և ներ այլոց վերամիացելոց՝ որք այլոց յատուկք են, գտանիցին : Յա սուհետև յորժամ զկանոնսն ընթերցցես, որք ստորագրեալք են , շփոթման մոլո րութի ստորաբարձեալ , և զնմանս ամե նեցուն գիտասցես . և իւրաքանչիւրոցն զնւրմն միանգամայն յանդիման կացուս ցես : Ներ կանոնսմ՝ առաջներորդսմ համաձայնին չորեքեանն : Մատթէոս . Մարկոս . Ղ ուկաս . Յոհաննէս : Ներ երկրորդսմ՝ երեքեանն , Մատթէոս . Մարկոս . Ղ ուկաս : Ներրորդսմ՝ երկքն , Մատթէոս . Ղ ուկաս . Յոհաննէս : Ներ չորրորդսմ՝ երեքեանն, Մատթէոս . Մարկոս . Յոհաննէս : Ներ հինգերորդսմ՝ երկոքեանն , Մատթէոս . Ղ ուկաս : Ներ վեցերորդսմ՝ երկուքն, Մատթէոս . Մարկոս : Ներ եօթներորդսմ՝ երկուքն , Մատթէոս . Յոհաննէս : Ներ ութերորդսմ՝ երկոքեանն , Ղ ուկաս . Մարկոս : Յինեներորդսմ՝ երկուքն , Ղ ուկաս . Յոհաննէս : Ներ տասներորդսմ՝ իւրաքանչիւրոց զյատուկս, որք ոչ գտանին ներ այլոց՝ արտադրեցին : Իսկ իւրաքանչիւրոց Հեսաարանչաց՝ ի միոյն սկսեալ մինչև՝ ի վերջն գրոց , տարորոշ Թիւ առաձի : Յս սեաւ գունով ենթադրեալ ենթ ինքեան ոունի զայլ ինն՝ խնդրելոգանք զանազանի գու նոյ զթիւ . որ մինչև առ տասն յառաջեալ ցուցանէ նախկին Թիւն՝ յորում կանոնի իցէ խնդրելի : Ղդ՝ յորժամ բացեալ զմատեանն , զոր օրինակ , զայս կամ զայն գլխակն գիտել կամիցես որոյ կանոնի իցէ, խնդրն

նակոյն յենթադրեցելոյ Թուխոյն ուսուցա-
նիցես . և վերընթացեալ առ սկզբունսն ,
ներ որոց կանօնաց է բացորոշեալ գու-
մարն , և նոյնով կանօնիւ վաղվաղակի'ի
վերնագրէ ձակատոյն գտեալ զայն ,
զոր խուզիր զթիւ , նոյնոյ Լ.ետաբանչի ,
որ և ինքն 'իներագրութէ նշանի , գտցես .
իսկ և 'ի մերձուստ զշաւիղս այլոց տեսեալ ,
զորս Թիւս հանդիպ ունիցին՝ առնչանես-
ցես . և երբ գիտասցես՝ վերընթացայիս
առ գրկուկն իւրաքանչիւրոց . և Թարգ
յամեցմանն վերագտեցելովք Թուխովք ,
զորս նախ նշանեալեիր՝ վերագտանիցես՝
և զտեղիսն 'ի յորս կամ զնոյնս կամ զնմանս
ասացին : Ապակոյն գիտելի է զի մի որ տգի-
տացեալ 'ի համանմանութէ Թուխոյն մի-
լորուի Թաքուացի , եթէ ուրեք ներ ստու-
գանշանման կանօնաց բացորոշեցելոց ,
յիւրաքանչիւրում կանօնի երեք Լ.ետա-
բանիչքն երկիցս , եռիցս , կամ քառիցս ,
կամ և առաւել զնոյն Թիւ 'ի ձեռն կար-
գի ունիցին առնչանեցեալ , և չորրորդն
'իներհակէ , տարաձայնեալք , եթէ զայն
երեքեանն նոքա ներ նոյնում տեղւոջ է-
զիցս ասացեն , չորրորդն այնքանիցս ներ
մարմնով գրգկան իւրոյ դիցէ , որ քանիցս
զանազանք Թիւք ներ կանօնում նորա է-
դեալք կան՝ ընդդէմ նախասացելոց Թուխ
ոց չարունակեցելոց նմանութէն : Պար-
ձեալ՝ եթէ 'ի միում իւրաքանչիւրում նո՛
կամ և երկոցունց ներ կանօնում նոյն
Թիւ երկիցս , եռիցս , և քառիցս , կամ
քան զայն առաւել վերագտանիցի ներ
կարգով գետեղեցեալ և տարազոյդ գտա-
նիցին ներ այլոց . երկբայութէն ոչ եղիցի ,
ընդէր այն՝ որ նորա , կամ նո՛ կանօնի Թիւ
երկիցս և եռիցս վերակրկնեցեալ չայն-
ցանէ ներ գրգկան եզիցս ասացեալ գու-
ցուցանէ . այլ ոմն այլոց ուժգին նոցա այն-
քանիցս միով , և նոյնով զգացմամբ խո-
սիցին , որքանիցս չառաջբերեալքինէն 'ի
համանշանման Թուխոց գտարաձայնութէն :
Լ.ւ այս ներ շարաեկութէ ամենեցուն է-
նոյնց կանօնաց պահեցի : Այլ ներ տաս-
ներորդում (քանզի չատուկք իւրաքանչ
իւրոյն միայն և եթ պարունակին .) ոչ կա-
րէ ընդդէմ այնմիկ բաղդատութէն լինիլ՝
որ միայն է : Ըղձամ զի Վ.ին կեցցես , և
չիշեսցես զիս , Պատ երանեալ :

Լ.ուսնոյ 'ի նոճաբանութէն գրոյ Լ.ինեղ-
յակոնոյ :

Պօղոս Լ.ուաքեալ , որ նախ Սօղոս , ար-
տաքոյ Թուխոյ երկոտասանից Լ.ուաքե-
լոցն , 'ի ցեղէն Լ.ենիամինի , և 'ի քաղաքէ
Հրէաստանի Պ.իսքալիսոյ եղև , որ 'ի Հռո-

մայեցւոյ գերեցեալ՝ ընդ ծնողաց իւրոց
'ի տարսոն Կիւղիկիոյ փոխաբնակեցաւ :
Յորոց՝ սակս ուսմանց օրինաց առաքեալ
լեիմ , 'ի դամասկիէիզ յառնէ հմուտգու-
նէ , զոր Գ ուկաս չիշէ , կրթեցաւ : Լ.այց
յորժամ կամակիւ եղեալ իցէր նահատա-
կութէ մարտիրոսին Յստեփաննոսի , և ա-
ռեալ 'ի քահանայապետից տաճարին ըզ
Թուղթս առ 'ի հալածել զայնոսիկ՝ ոք
Վ.ի հաւատացեալք էին . 'ի Դամասկոս
Հանապարհորդէն՝ յայտնութէ ածեալ
առ հաւատն , որ ներ գործոց Լ.ուաքելոց
գրի , 'ի յանօթ ընտրութեան 'ի հալածչէ
անդրաքերաւ : Լ.ւ մինչ նախապատս առ
քարոզութէ նորա Սերգիոս Պաւղոս փո-
խանակ բդեշխին Կիպրոսի հաւատոյ ,
յայնմանէ , զի զնա Վ.ի հաւատոյն են-
թարկեալ էր , վիճակեցաւ նմա անունն
Պաւղոս : և կցելով ինքեան զ Լ.առնաբայ՝
'ի բազում քաղաքս շրջագայեալ , և անդ-
րէն դարձեալ Լ.իմ , 'ի Պետրոսէ , և 'ի
Յակոբոյ , և 'ի Յոհաննու , Հեթանոսաց
Լ.ուաքեալ կարգի : Լ.ւ քանզի ներ գոր-
ծոց Լ.ուաքելոց լրագունաբար զկենցաղա-
վարութէ նորին գրեալ է : զայս միայն ա-
սացից , Թէ զկնի չարչարանաց Տ'ն 'ի քա-
ներորդի հինգերորդի ամին , այս է յերկ-
րորդում ամի Կ.երօնի , յայնմիկ ամանա-
կի , յորում փեստոս վերակացու Հրէաս-
տանի՝ յաջորդեաց փիլիքսի , 'ի Հռոմ կա-
պեալ առաքի . և երկեամ 'ի յընդարձա-
կութէ կացեալ պահանորդաս . ընդդէմ
Հրէից յաղագս գալատեանն Վ.ի հանա-
պազ տրամաբանեաց : Լ.յլ գիտելի է , զի
յառաջնում քաւարարութէ (մինչև եր
Կ.երօնի Թագաւորութէին հաստատեալ և
ոչ 'ի յայնքան եղեռնագործութէիս զինքն
տոչեալ՝ որքան զնմանէ Հառեն պատմու-
թիք) Պօղոս 'ի Կ.երօնէ արձակեցաւ . զի
զ Լ.ետաբանն Վ.ի նաև 'ի կողմանս Լ.-
րևմտից քարոզեսցէ . ոչ ինքն գրէ ներկ-
րորդում Թղթոցն առ Տիմոթէոս . (յայն-
միկ ժամանակի՝ յորում և չարչարեցաւ ,
մինչ դեռ 'ի կապանս էր՝ գրեաց զթուղթն .)
'Ի առաջնում իմում բաւարարութէ ոչք
ինձ 'ի թիկունս եկաց . այլ ամենեքեան
Թողին զիս , մի նո՛ համարեսցի : Լ.այց Տ'ր
ինձ 'ի թիկունս եկաց՝ և զօրացոյց զիս . զի
ինև քարոզութէն համալրասցի . և լսիցեն
ամենեքեան հեթանոսք . և փրկեցայ ես 'ի
բերանոյ առիւծուն : Յայտնագունաբար
առիւծ վե՛ ժպրհութէ , զներսն նշանա-
կեալ : Լ.ւ 'ի հետևեալն , փրկեցայ ես 'ի
բերանոյ առիւծուն : Լ.ւ փութանակի ,
ազատեաց զիս Տ'ր յամէ գործոյ չարէ . և
զերծոյց զիս յարքայութէն իւրում երկ-
նաւորում : զի արդարև ներկայ ինքեան
զգայր վերակայիլ զմարտիրոսութէն : Օ՛ն և

և նոքա նոյնսում Թղթոջ առաքարկեալքը։ Օ՛ի ես այժմըն նուիրեալ եմ և ժամանակ վերալուծմանն իմոյ նոքա կայ ։ Ըստ սա՛ի չորեքտասաներորդի տարուըն Նեբոնի, ՛ինոյն օրն յորում և Պետրոս, ՛ի հաւատ վե՛ր գլխատեցաւ. և Թաղեցաւ ՛ի Ճանապարհըն Օստիենսի. յամի ըղնի չարչարանաց Տ՛ն երեսներորդի եօթնեերորդի ։ բայց գրեաց ըղնին Թուղթս առ եօթն եկեղեցիս ։ առ Հռոմայեցիս ըղմի ։ առ Կորնթացիս երկուս ։ առ Գաղատացիս ըղմի ։ առ Եփեսացիս ըղմի ։ առ Փիլիպպեցիս ըղմի ։ առ Կողոսացիս ըղմի ։ առ Թեսաղնիկեցիս երկուս ։ Յետ այնորիկ առ աշակերտն իւր. Տիմոթեի երկուս ։ Տիտոսի ըղմի ։ Փիլիմոնի ըղմե ։ Իսկ Թուղթ, որ բերի առ Եբրայեցիս, ո՛չ նորա հաւատալի Թուի վասն ոճին և իմաստ տարակայութե ։ այլ կամ Բառնաբայի ըստ Տերտուղիանոսի ։ կամ Ղուկասու Եւտարանչի ըստ ոմանց ։ Կամ կղեմէնտի Հռոմայեցւոյ, ըղնի Եկեղեցւոյն Կղիմէկոսոսի, ըզոմ ասեն ըղՀիւսն Պօղոսի յատակաւ բանիւ կարգաւորեալ զոլ և զարգարեալ. կամ հաւաստեաւ՝ ըղի Պօղոս գրեր առ Եբրայեցիս. և վասն մաղխանաց իւրոյ անուանի առ նոսա, ըղվերնագիր ներ սկզբան ողջունաւորութե քըրտեաց. գրեաց իբրու Եբրայեցի Եբրայեցւոց Եբրայեցերէն. այս է, իբրու բարբառով պերձաբանօրէն. ըղի այնք, որք Հռոմարբարգրեցեալքէն ՛ի Եբրայական նուա՛ն Հռոմարբարունաբար անդրադարձեցեալք լինէին ՛ի Յունական. և զայս պատճառ գոլ ըղի յայլոց Թղթոց Պօղոսի այլաբար գրիլ երևի ։ ընթեռնուն ոմանք և առ Լաւոդիկեցիսն. սակայն յամենայնում արտասահմանի։

՛Ի ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ ԳՐՈՑ ԱՅԵՂԵՑԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Յակոբոս, որ յորջորջի եղբայր Տ՛ն, մանկանուանմբ արդար. (ոմք ոմանք վարկանեն Յոսէփայ, յայլմէ կնոջէ. բայց ոմք ինձ երևի, Մարիամու քեռ Տիրամօրն, զոր Յօհաննէս ՛ի գրոց իւրոց յիշատակէ, որպէս,) ըղնին չարչարանաց Տ՛ն, փութանակի Յերուսաղէմի եպիսկոպոս կարգեալ. զմի միայն ծրելոց զԹուղթ, որ յեօթանց կաթուղիկեացըն է. որ և այն յայլմէ ումմէ՛ն ՛ի անուանն նո՛ր արտադրեցեալ սուրբսն։ Թէպէտ սակաւ առ սակաւ յառաջացմամբ ժամանակի ընկալաւ զհեղինակութի։ Եգեսիպպոս մերձաւոր Առաքելականաց ժամանակաց, ՛ի հինգերորդում մատենում մեկնումեց յայտգոյ Յակոբու Ճառելոյ, ասէ, ընկալաւ զԱկեղեցին Երի, զնոյն Առաքելոցն, եղբայր Տ՛ն Յակոբոս, մականուամբ արդար. որովհետև բազումք Յակոբք կոչեին ։ Սա յարգանաւք մեր սրբեցաւ, զգինի և զողի ո՛չ ևարբ, զմիս ամենևին ո՛չ եկեր. ո՛չ երբեք գերծաւ, ո՛չ օծաւ օծանելեաւ. և ո՛չ վարեցաւ բաղանեաւ։ սմանիայնոյ ըմբռն գոյր մտանել ՛ի սրբութի սրբութեց. որովհետև հանդերձիւք սաո՛ղինոք ո՛չ վարիւր, այլ կտաւեղինօք. և միայն մտաներ ՛ի տաճարն. և ՛ի ծունկս անկեալ՝ վասն ժողովրդեանն աղաչէր, այնքան՝ մինչ զի զնաւելի ուղտոց առքարշեալ գոլ ծունգք նորա հաւատալիք գոլին ։ Սակ և զայս յորվա, զորս վերագրեցաք, երկար է ։ Զի՛ Յօսեպոս ներքանեորդում մատենում նախնականաց վերաբերե. (և Ակեմէս ՛ի յեօթներորդում)՛ի մեռանիլն փեստոսի, որ զՀրէաստան կառավարեր, առաքեցեալ ՛ի Հերոնէ լինիլ փոխանորդ նո՛ր Լբինոս. որ մինչ չև ՛ի գաւառն հասեալ եր, Ննանիաս, ասէ, քահանայապետ մանուկ, Ննանիայի որդի, ՛ի ցեղէ քահանայականէ, առեալ զաւթի, զատեանն ժողովեաց՝ բռնադատեալ հրապարակօրէն զՅակոբ, զի զՔ՛ն զորդին Ի՛ ՛ի բաց ուրացցի. որ մինչ զընդդիմին ասաց՝ քարկոծիլ հրամայեաց. որ յորժամ գահավիժեցեալ յաշտարակէ տաճարին, չարչարեցեալքն սրունօք, դեռևս կենդանիքն՝ տարածեալ զձեռս յերկինս՝ ասէր. Տէր մի՛ համարիր սոցա. զի զորինչ առնեն, ո՛չ գիտեն, բայց թաւչի՝ որով զգեստք գէշք քամիլ սովորեն, ըզգաղթն հարկանեցեալ՝ մեռաւ։ Ննանդէ դարձեալ Յօսեպոս, զնա այնքանոյ սրբութե լեալ, և գերահոչակութե ՛ի ժողովրդեանն, մինչ զի վ՛ն ապանման նր, հաւանելի եղէ վերդվելոյ գոլ զԱ՛ն։ Սա է՛ վ՛ն որոյ Պօղոս Առաքեալն գրէ առ Գաղատացիսն. Զայլ զայլոք առաքելոցն ո՛չ տեսի, եթէ ո՛չ զՅակոբոս զեղբայր Տ՛ն և գործք Առաքելոցն ՛ի վ՛ն սորա բազմիցս վկայեն ։ Ըստ սորա բազմիցս վկայեն ։ Ըստ սորա բազմիցս վկայեն ։ Ըստ

Եաւ զՀայն, և օրհնեաց, և մանրեաց, և ետ Յակոբու արդարոյ : և ասաց նմա, Աղբայր իմ, կեր զՀայգդ. զի յարեաւ Աստուած մարդոյ՝ ինձէնեցելոյս: Աբրեանաք ամէն այնուհետև կառավարեաց զեկեղեցին եՀմի : այս է մինչև յեօԹներորդ ամն Աելիոնի . և Հանդէպ տաճարին, ուրև գահավիժեցաւ, Թաղեցեալ է : Օարձանագիրն մինչև՛ի պաշարումն Տիտոսի, և վերջին պաշարումն Ադրիանի ծանօԹագոյն ունեցաւ : Ամանք՝ ի մերայնոց՝ ի լերինն ձիԹենական գնաց Թաղեալ վարկանին. բայց սուտ է նոց այն կարծիք :

Ընծայ՝ ի ԵպիՀաբերութենէ գրոց Աղեքսանդրացւոյն :

Սիմէն պետրոս որդի Յովնանու . գաւառաւ Գաղիլեացի, գեղ ջինջ բեԹսայիդայի . եղբայր Անդրեի Առաքելոյ , և իշխան Առաքելոց . վկայի եպիսկոպոսուԹեն Անտիոքիոյ Աղեքսեցւոյ, և քարոզուԹեն սիմէան նոցա, որք ի ԹլփատուԹենէ հաւատացեալք էին , ներ Պոնտոսում, Գաղատիայում, Կապադովկիում, Ասիայում՝ և ԽիւԹանիում՝ յերկրորդում տարւոջ Կիօդիի առ՝ ի պարտել և խայտառակել զԱիմէն մոգն՝ ի Հռոմ գնաց : իսկ անդ քան և հնգօք ամօք զաԹոռ քահանայապետական կալաւ , մինչև՝ ի վերջին ամն ներոնի . այս է տասներորդ չորրորդ : Յորմէ և բեեռեալ՝ ի խաչն , մարտիրոսուԹեն պսակեցաւ : գլխով յերկիր դարձուցեալ . (այնինքն գլխիվայր :) և՝ ի վեր ոտամբք բարձրացեալք . ասելով զինքն անարժան՝ զի այնպէս խաչեսցի , որպէս Տէրն իւր : Գրեաց երկուս ԹուղԹս, որք կաԹուղիկեայք անուանին, որոց երկրորդն՝ ի յոգունց նորին եղ՝ քաջասի սակս ոՀին ընդ առաջնոյն տարաձայնուԹեան: Ամէն և Աւետարանն ըստ Մարկոսի , որ ունկնդիր նմա և Թարգմանն եղև , սորին ասի : Իսկ գիրք՝ յորոց մինն գործոց նորա մակագրի , միւսն Աւետարանի, երրորդն քարոզուԹեն,չորրորդն յայտնուԹեն,հինգերորդն գաւառաստանի՝ ՛ի մէջ անստուգից մատենից վերաԹուին: Թաղեալ՝ ի Հռոմ ներ վատիկանում, Հանդէպ Ձանապարհին Հրաձակաւորի , բովանդակի քաղաքին մեծարանօքն տօնախմբի :

Ընծայ՝ ի ԵպիՀաբերութենէ գրոց Աղեքսանդրացւոյն :

Յուդաս եղբայր Յակոբու , ԹէպԹա ըստ փոքրիկ, որ յեօԹանց կաԹուղիկէիցն է, ղԹուղէ եԹող : ԱՀ քանզի՝ ի մատենէ Ընծայ՝ որ անհաւատի է, ՛ինձին առնու զվկայուԹի , ՛ի յոլովից եւս ՛ի քաց ձգի : սակայն զՀեղինակուԹի ՀնուԹէ արդէն, և սովորուԹէ արդիւնաւորեցաւ. և՝ ի մէջ սրբոց գրոց համարձաւ :

Ընծայ՝ ի Պաւղոսէ Աւետարանին :

Աւետարան որ ըստ Պաւղոսի գրեալ է : Օի ինքն Պաւղոս աշակերտ Տեառն գրեաց զԱւետարանս զայս : ԱՀ պատմէ մեզ ՛ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծնունդ փրկչին՝ ի զաւակէ ԴաւԹի . վասն որոյ և զազգահամարն ժողովէ մինչև ՛ի Ադա՝ ազգս քառասուն և երկու . բերէ ընդ կարգի և զվկրտուԹինն Յովհաննու , և՝ իլերինն՝ ի դիւոց չփորձուԹինն : ԱՀ զնշանս և զարուեստս մեծամեծս՝ ի փրկչէն եղեալս. և զընտրուԹի աշակերտացն . և վն խորհրդոյ մատնուԹենն . և զկատարածն . զի մատնեցաւ Պիղատոսի . և խաչեցաւ մարմնով . և մարմինն եդաւ ՛ի գերեզմանի . և զնուէրքն բաժանեցին զՀանդերձս նորա՝ Ադն և զերրորդ աւուրն յարուԹիւնն . և զպատուէրն աշակերտացն աշակերտել զամենայն ազգս, և մկրտել զնա պատուիրեաց . լինիլ ընդ նոսա զամ աւուրս մինչև՛ ի կատարած աշխարհի խոստացաւ :

Ընծայ՝ ի Մարկոսէ Աւետարանին :

Աւետարանս որ ըստ Մարկոսի գրեալ է : սոյն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի, և ընԹացակից Պօղոսի՝ գրեաց զԱւետարանս զայս. և դնէ զսկիզբն և ասէ. Սկիզբն Աւետարանի՝ ՛ի Յովհաննու քարոզուԹենէն. և զվկրտուԹինն Յովհաննու՝ և առնու զվկայուԹի յեսայեայ մարգարէէ : Նշանակէ և զփորձուԹինն ՛ի լերինն . և ոչ ասէ զփորձանսն : Պատմ և վասն ընտրուԹե աշակերտացն . և զնշանս և զարուեստս զորս արար . և զխորհուրդ մատնուԹենն, և զկատարածն . որ և մատնեցաւ Պիղատոսի. և խաչեցաւ մարմնով . և զի զնուէրքն բաժանեցին զՀանդերձս նո՛ . և զի մարմինն եդաւ ՛ի գերեզմանի . և յարեաւ երբեքօրեայ . և՝ զինջանել հրեշտակին . և երևիլ կանանցն . և զնոյնն պատմել աշակերտացն :

մարմին նոր եղաւ՝ ի գերեզմանի. և յարեաւ յերրորդ աւուր. և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս՝ տեսանելով հրեշտակաց։

Նախադրութիւն Յովհաննու Աւետարանին։

Յովհաննու Աւետարանն՝ գրեալ է Յովհաննու, որ եղբայրն է Յակոբայ զեբեդեայ. որ անկաւ ի վէր լուսոյն ՅԻՆ. նոյն սա գրեաց զԱւետարանս զայս։ Եւ զսկիզբն առնէ յաստուածական բանէն. և զբնաւ մարմնոյ Յիսուսի յիշատակէ յասելն. և Բանն մարմին եղև։ Եւ յիշատակէ զմկրտութիւն Յովհաննու. և զընտրութի աշակերտացն։ այլև զնշանս և զարուեստս. որք եղեն. և զկատարածն, որ մատնեցաւ պոնտացւոյ Պիղատոսի՝ և խաչեցաւ. յորում և զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. և ի վերայ պատուհանի նր զվիճակ արկին. և մարմին նորա եդաւ ի գերեզմանի՝ և յարեաւ յերրորդ աւուր։ և երևեցաւ աշակերտացն ինքն։

Մինչ գրենէ ի բնաւ գրչագիր Աւետարանս մեր ի վերջն նախադրութիւնդ իտալական Աւետարանչաց երեալ լինին, ըստ որում, եբբ, և նմա յորում լեզուաւ գրեցին Աւետարանիչն ՅԻ զԱւետարանն՝ պատշաճ համարեցաւ, զի նաև մեք դնեցեմք յայսմիկ տեղւոջ զայս. առընթեր դնելով երանգնէրսոյն նոցա գրով նաև զնշանագիս այլոց, որք այսպէս ասեն։

Նախադրութիւն Մարկոսի Աւետարանին։

Աւետարան որ ըստ Մարկոսու գրեալ է։ Նոյն ինքն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի. և ձեռնադրեցաւ ընդ Յակոբայ Պօղոսի. և վկայեցաւ ի նմանէ։ Սա գրեաց զԱւետարանս զայս։ Զվիճակն առնէ ի ծննդենէն Յովհաննու՝ և զրոս ըստ նմին։ Պատմէ և զմարմնանալ Փրկչին։ ազգաթիւ առնէ՝ և ելանէ ի Յօսեփայ ի Դաւիթ՝ և ի Դաւիթ մինչև ի Մարիամ։ Պատմէ սա և զմկրտութիւն Յովհաննու՝ և լինելոյն ի լեառն զփորձիչն ի սատանայէ։ Զընտրութիւն աշակերտացն. և այլ եօթանասունս։ Զցոյց նշանս և արուեստս քաջութեան եղեալս։ և զխորհուրդ մատնութեն։ և զկատարածն. որ մատնեցաւ Պիղատոսի պոնտացւոյ. և խաչեցաւ մարմնով։ Օի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նր։ և որք խաչեցան, յերկուց աւազակաց մինն ապաշխարեաց խոստովանութեբ։ Եւ զի

Մատթէոս գրեաց զԱւետարանս իւր Հրէաստանեայց քաղաքի, ի լեզու Հրէական, զինչ ուրեք ամի (քսո այլոց ոմանց՝ չինի չորից ամաց) համաւասնալոյ Փրկչին, ի խնդրոյ Հակեղեցւոյն Հրուսաղէմի։

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի վիմի՝ գրեաց զԱւետարանս իւր Հռոմէական դրիա քաղաքի, ի լեզու Հգիպտացի, զինչ. ԺԷ. ամի համաւասնալոյ Փրկչին։ (Այլ քսո այլոց՝ Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի գնաց՝ գրեաց զԱւետարանն իւր ի Հռոմ քաղաքի, զինչ Հրկոտասաներից ամաց համբարձմանն ՅԻ՝ Յունական լեզուաւ. որ և էսկոյն ի Լատինական լեզու անդրբերեցաւ։ Եւ անտի մինչ գնաց Հլեքսանդրիա՝ նոյնն անդրածեալ եղև նաև Հլեքսանդրիական լեզուաւ։

Ղուկաս արուեստիւ Հիժիկ գոլով՝ սա աշակերտեցաւ Փրկչին, և համարեալ կոչեցաւ ի թիւս Յօթանասնիցն։ Յակէտ աւուց աշակերտեցաւ Պօղոսի, (Քայց քսո այլոց, Ղուկաս ոչ ի ժամանակս ՅԻ աշակերտ եղև. այլ յետոյ հաւատալով ՅԻ և աշակերտելով նմին Պօղոսի՝ անուանեցաւ աշակերտ ՅԻ։) վասն որոյ ասի գովուիլն սորա յԱւետարանի։ 2. Կորն. 8. 18։ Սա հրամանաւ Պօղոսի գրեաց զԱւետարանս իւր ի Նահոջ քաղաքի, ի լեզու Հասրի. (քսո այլոց՝ ձեռնադրեցաւ, նաև հաստատեցաւ, Յունական լեզուաւ գրեաց) զինչ. ԺԷ. ամի. (քսո այլոց չինի չորս և վեցից ամաց) համբառնալոյ Փրկչին։

Յովհաննէս, որև որդի որոտման, զվերինն որոտալով պատմեաց մեզ։ Սա զինչ. ծգ. ամի (քսո այլոց ոմանց՝ չինի. 66. ամաց) համբառնալոյ Փրկչին՝ գրեաց զԱւետարանս իւր ի Հփեսոս քաղաքի, ի խնդրոյ Հկեղեցւոյն Հսիոյ, ի լեզու Յոյն։

Ց Ա Ն Գ։

Ա կայուքեանց ՚ի Քրիստոսէ, և յառաքելոց նոր նորում կատարեալ առաքելոյ ՚ի հնոյն։

Ըք աստանօր՝ առ այս շարաքմբեցեալք են, որպէս զի բարեպաշտք ընթերցողք զբնածին ոմանց զիմացուածն, որ յինքենէ Ոչ ի խակամանէ թարգմանեն. և ՚ի զուարով նորա ՚ի ձեռն Առաքելոց իցէ աւանդեցեալ, առ ստանայցեն. և վերահասու լինին թէ առ որ կերպաւորեն զնոսա Առաքեալք և Աւետարանիչք առածեալքիցեն։

Ծ Ն Ն Դ Ո Ց։

գլ. համ.

1. 27. Ա րու և եգ արար զնո՝ Ն Ա Տ. 19. 4։ Մ ար. 10. 6։

2. 2. Հանգեաւ Ա Ճ յա՛ ուրն եօթներորդի յա՛մ գործոց իւրոց։ Ե բր. 4. 4։

2. 7. Եղև առաջին մարդն ազամ՚ի շունչ կենդա՛ նի։ 1. Կորն. 15. 45։

2. 24. Թողցէ այր զհայր և զմայր. և երթիցէ զկեա հինոջն։ Մ ատթ. 19. 5։ Մ արկ. 10. 7։ Ե փես. 5. 31։ 1. Կորն. 6. 16։

2. 25. Եղիցին երկոքեանն ՚ի մարմին մի։ Մ ատ. 19. 5։ Մ արկ. 10. 7։ 1. Կորն. 1. 16։

12. 1. Ե՛ւ յերկրէ քումմէ՝ և յազգէ քումմէ։ Գ ործ. 7. 3։

12. 3. Ե՛ւ ՚ի զաւակի քում օրհնեսցին ա՛մ ազգք։ Գ ործ. 3. 25։

15. 5. Ա՛յնպ եղիցի զաւակ քո։ Հ ռոմ. 4. 18։

15. 6. Հաւատաց աբրահամ յԱ Ճ. և համարեցաւ նմա յարդարութիւն։ Հ ռոմ. 4. 3։ Յ ակ. 2. 23։ Գ ալ. 3. 6։

15. 13. Եղիցի զաւակ քո պան դուխտ յերկրի ոչ իւրում։ Գ ործ. 7. 6։

17. 4. Օ՛ն հայր ազգաց բազմաց արարից զքեզ։ Հ ռոմ. 4. 17։

18. 10. ՚Ի ժամանակի յայսմիկ եկից. և եղիցի որդի սառային։ Հ ռոմ. 9. 9։

21. 10. ՚Ի բացհան զաղախինդ և զորդի դորա։ Գ ալ. 4. 30։

21. 12. Ի սահակա կոչեսցի քեզ զաւակ։ Հ ռ. 9. 7։

22. 17. Ա յո օրհնելով օրհնեցից զքեզ. և բազմացուցա։ Ե բր. 6. 14։

22. 18. Օ՛ն ՚ի քեզ օրհնեսցին ա՛մ ազգք։ Գ ալ. 3. 8։ Գ ործ. 3. 25։

25. 23. Օ՛ն երեցն կրտսերոյն ծառայեսցէ։ Հ ռոմ. 9. 13։

Ե Լ Ո Ց։

3. 6. Ա՛ս եմ Ա Ճ աբրահա՛ մու և այլ։ Մ ատ. 22. 32։ Մ արկ. 12. 26։ Գ ործ. 20. 37։

9. 16. Ա՛ն այսորիկ գրգռեցի զքեզ. զի ՚ի քեզ յոցնից զզօրութիւն իմ։ Հ ռոմ. 9. 17։

12. 46. Օ ոսկր մի բեկանիցէք ՚ի նմանէ։ Յ օհ. 19. 36։

13. 2. Ա՛մենայն արու որ բա՛ նայ զարգանա։ Գ ործ. 2. 23։

16. 18. Որ զբաղումն հաւ՝ ո՛չ առաւելաւ՝ և այլն։ 2. Կորն. 8. 15։

20. 14. Մ՚ի՛ հնասցես։ Մ ատ. 5. 27։ Մ՚ի՛ հնայցես. մ՚ի սպան՛ ցես. մ՚ի գողանայցես. մ՚ի խօսեսցիս ընդդէմ ընկերի քոյ զսուտ վկայ ուրեք. մ՚ի ցանկանայ՛ ցես։ Հ ռոմ. 13. 9։

20. 17. Մ՚ի ցանկանայցես։ Հ ռոմ. 7. 7։

20. 13. Մ՚ի սպանանիցես։ Մ ատ. 5. 21։ Գ ործ. 18. 20։

20. 12. Պատուէհայ զհայր քո՝ և զմայր քո։ Մ ատթ. 15. 4։ Մ արկ. 7. 10։ Ե փես. 6. 2։

21. 17. Որ անիծանէ զհայր իւր՝ կամ զմայր, մահու մեռցի։ Մ ատ. 15. 5։ Մ արկ. 7. 10.

21. 24. Ա՛կն ընդ ական. և ա՛ տամն ընդ ատամանի։ Մ ատ. 5. 38։

22. 28. Օ՛չխան ժողովրդեան քոյ ո՛չ հայհոյեսցես։ Գ ործ. 23. 5։

24. 8. Ա՛յս է արիւն կտակին. զոր պատուիրեաց ձեզ Ա՛ Ճ։ Ե բր. 9. 20։

25. 9. Տէս, զամենեսեան ա՛ րասցես ըստ օրինակին, որ յուցաւ քեզ։ Ե բր. 8. 5։ Գ ործ. 7. 44։

32. 1. Ա՛րա մեզ աստուածս. որք երթիցեն առաջի մեր։ Գ ործ. 7. 40։

33. 19. Ողորմեցայց որում կամ՚ի՛ մ եւ այլ։ Հ ռ. 9. 15։

34. 33. Ո՛չ ոք մնասցէ արկանէր քոյ՚իւ՛ր երեսաց իւրա՛ ց։ 2. Կորն. 3. 13։

Գ Ե Ն Տ. Ց Ի Ո Ց։

11. 44. Ա՛ՔՔ երթո՛ւք. զի ես սո՛ր եմ։ 1. Պետ. 1. 16։

18. 5. Որ արասցէ զայն մարդ, կեցցէ ՚ի նոսին։ Հ ռ. 10. 5։ Գ ալ. 3. 12։

19. 12. Մ՚ի երդնուցուս Մ ատ. 5. 33։

19. 18. Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո։ Հ ռոմ. 13. 9։ Գ ալ. 5. 14։

Յակոբ. 2. 8։ Գաղ. 22. 39։ Մար. 12. 31։

19. 18. Սիրեսցես զընկեր քո։ Մատ. 5. 43։

20. 9. Որ բամբասէ զՀայր կամ զմայր. և այլ։ Մատ. 15. 5։

24. 20. Ընկն ընդ ականս։ Մատ. 5. 38։

26. 12. Օր քնակեցայց ՚ինո֊ սա. և գնացից, և այլ։ 2. Կորն. 6. 16։

ԹՈՒՈՑ։

9. 12. Օ ոսկր մի փշրեսցես ՚ի նմանէ։ Յովհ. 19. 36։

ԵՐԿՐ. ՕՐԻՆԱՑ։

4. 24. Օ ի Ք՚ծ մեր հուր ծա ՚խիչ է։ Եբրայ. 2. 29։

5. 21. Մի՛ յանկանայցես։ Հռոմ. 7. 7։

5. 18. Մի՛ սպանանիցես։ Մատ. 5. 21։ Գ՚ուկ. 18. 20։

5. 17. Մի՛ շնայցես։ Մատ. 5. 27։ Գ՚ուկ. 18. 20։

5. 19. Մի՛ գողանայցես։ Գ՚ուկ. 18. 20։ Հռոմ. 13. 9։

5. 20. Մի՛ սուտ վկայեր զընդ֊ կերէ քումմէ։ Գ՚ուկ. 18. 20։ Հռոմ. 13. 9։

5. 16. Պատուեա՛ զՀայր քո։ և զմայրն։ Մատ. 15. 4։ Մար. 7. 10։ Եփես. 6. 2։

6. 4. Լո՛ւր իսկ. Տէր Ք՚ծ քո՝ Տէր միւ է։ Մար. 12. 29։

6. 5. Սիրեսցես զՏէր Ք՚ծ քո յամենայն սրտէ. և այլ։ Մատ. 22. 37։ Մարկ. 12. 30։ Գ՚ուկ. 10. 27։

6. 13. ԶՏէր Ք՚ծ քոյ երկիւղ֊ սիցես, և զնա միայն պաշտեսցես։ Մատ. 4. 10։ Գ՚ուկ. 4. 8։

6. 16. Մի՛ փորձեսցես զՏէր Ք՚ծ քո։ Մատթ. 4. 7։ Գ՚ուկ. 4. 12։

10. 17. Ք՚ծ անկն մարդկան ոչ առնու։ Գաղ. 2. 6։

18. 15. Օ մարգարէ յարուսցէ Ք՚ծ ձեզ Տէր Ք՚ծ։ Գոր. 3. 22։ և 7. 37։

19. 15. ՚Ի բերանոյ երկուց և երից վկայից հաստա֊ տեսցի ամ բան։ Մատ. 18. 16. Յովհան. 8. 17։ 2. Կորն. 13. 1։

19. 21. Ընկն ընդ ական. ա֊ տամն ընդ ատամանն։ Մատ. 5. 38։

21. 23. Ընդհատեալ ամ որ կա֊ խեալ կայցէ զփայտէ։ Գաղ. 3. 13։

25. 4. Մի կապեսցես զգուռկ եզնին կալոտուոյ։ 1. Կոր. 9. 9։ 1. Տիմ. 5. 18։

25. 5. Եթէ ոք մեռանիցի անորդի։ Մատ. 22. 24։ Մար. 12. 19։ Գ՚ուկ. 20. 28։

27. 26. Ընդհատեալ ամ, որ ոչ կացցէ յամենեսեան. և այլ։ Գաղ. 3. 10։

30. 12. Մ՚ի եւ յերկինս։ Հռո. 10. 6։

30. 14. Մերձ է բանն ՚ի բե֊ րան քո. և ՚ի սրտի քումմէ։ Հռո. 10. 8։

32. 21. Նա նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ ժողովրդ, և այլ։ Հռոմ. 10. 19։

32. 35. Իմ է վրէժխնդրու֊ թի, և ես հատուցից։ Հռոմ. 12. 19։

ՅԵՍՈՒԱՑ։

1. 5. Մ՚է Թողից զքեզ՝ և ոչ ընդ վայր հարից։ Եբրայ. 13. 5։

ԹԱԳ. ԵՐԿՐՈՐԴ։

7. 14. Նա եղիցի նմա ՚Իհայր, և նա եղիցի ինձ յորդի։ Եբրա. 1. 5։

ԹԱԳ. ԵՐՐՈՐԴ։

19. 10. Տէր զմարգարէս քո կոտորեցին, և այլ։ Հռոմ. 11. 3։

19. 18. Թողի ինձ զեօթն հա֊ զար այր։ Հռոմ. 11. 4։

ՅՕՐԱՑ։

5. 13. Մի ըմբռնէք զիմաս֊ տունս ՚ի խորագի֊ տութեան իւրեանց։ 1. Կոր. 3. 19։

ՍԱԳ. ՄՕՍԵՍ։

2. 1. Կնդէր խռովեցան հեթանոսք։ Գործ. 4. 25։

2. 7. Որդի իմ ես դու. ես այսօր ծնայ զքե՛զ։ Գործ. 13. 33։ Եբրայ. 1. 5։ և 5. 5։

2. 9. Հովուեսցես զնոսա գաւազանաւ երկա֊ թեաւ։ Յայտ. 2. 27։

4. 5. Խարկանայք, և մի մե֊ ղանչէք։ Եփես. 4. 26։

5. 11. Գերեզման բաց է կո֊ կորդ նոց։ Հռոմ. 3. 13։

6. 9. ՚Ի բանս կացէք յինէն ամենեքեան՝ ոչ գոր֊ ծէք զանօրէնութիւն։ Մատ. 7. 23։ և 25. 41։ Գ՚ուկ. 13. 27։

8. 3. ՚Ի բերանոյ մանկանց՝ և ստնդեաց, և այլ։ Մատ. 21. 16։

8. 5. Օ՞ինչ է մարդ՝ զի յի֊ շես զնա։ Եբր. 2. 6։

8. 8. Օ՞ամ ինչ հնազանդ արարեր ՚ի ներքոյ ոտից նո՛ր։ 1. Կորն. 15. 26։

10. 7. Որոց բերան անիծից՝ և դառնութի՛ն լի է։ Հռոմ. 3. 14։

13. 3. Ո՛չք է արդար, և ոչ մի. ոչք է՝ որ իմանայ։ Հռոմ. 3. 10։

13. 3. Երագք են ոտք նոցա առ ՚ի հեղուլ զարիւն։ Հռոմ. 3. 15։

15. 8. Հառաջագոյն տեսա֊ նէի զՏէր առաջի իմ, և այլ։ Գործ. 2. 25։

15. 10. Մ՚է տայցես սրբոյ քումմ տեսանել զապականու֊ թի։ Գործ. 2. 31։ և 13. 35։

17. 3. Ի՞ա եղէց յուսացեալ ՚ինձ։ Եբր. 2. 13։

17. 50. Ո՛ման այսորիկ խոստո վան եղէց քե՛զ ՚ի հեթա նոսս Տէր։ Հռոմ. 15. 9։

18. 5. Ե՞ս զի ընդ ամ երկիր եւ բարբառ նո՛ր։ Հռոմ. 10. 18։

21. 2. Յո՛ղի, յո՛ղի, լամնասա֊ քաք Թանի։ Մատ. 27. 46։ Մար. 15. 34։

21. 19. Բաժանեցին զՀան֊ դերձս իմ։ Մատ. 27. 35։ Յով. 19. 23. 24։

21. 23. Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց։ Եբրայ. 2. 12։

23. 1. Տէ՛ր երկիր լըհի֊ մ։

ոլ : 1.Կորն. 10. 26 :
24. 19. Ըստեղին զնա՛ի տարա_ պարտուց : Յօհ.15.25 :
30. 6. Ի՛ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ։ ու.23.46 :
31. 1. Երանի որոյ թողան մեղք : Հռոմ.4. 7 :
33. 13. Օի որ կամի զկեանս սիրել. և տեսանել զաւուրս : 1.Պետ.3. 10 :
39. 7. զՊատարագս և զզոհս ոչ կամեցար : Եբրայ. 10. 5 :
40. 10. Ոը ուտէ զիմդ իս զհաց : Յօհ.13. 18 :
43. 22. Ա՛ն քո մեռանիւք զօր հանապազ : Հռ.8. 36 :
44. 7. Ը՛ննդ քո Ը՛ծ, յաւիտեանս յաւիտենից : Եբր. 1. 8 :
50. 6. Ոչ արդար եղիցիս ՚ի բանս քո : Հռոմ.3. 4 :
54. 23. Ընկեա ՚ի Տ՛ն զհոգս քո : 1. Պետ.5. 7 :
61. 13. Ոայց իւրաքանչիւրոք զիւր վարձս առնուցու : 1.Կորն.3. 8 :
67. 19. Ել ՚ի բարձունս. գերեաց զգերութիւն : Փիլէս.4. 8 :
68. 10. Նախանձ տանն քոյ կերիցէ զիս : Յօհ.2. 17 :
68. 10. Նախատինք նախատեաց քոց անկան ՚ի վէր իմ : Հռոմ. 15. 3 :
68. 23. Եղիցին սեղանք նոցա առաջի նո՛ յորոգայթ : Հռոմ. 11. 9 :
68. 26. Եղիցի բնակութի՛ն նո՛ա աւերակ : Գործ. 1. 20 :
68. 22. Ի՛ծարաւ իմ արբուցին ինձ քացախ : Յօհ. 19. 29 :
77. 2. Ոայեց առակօք զբե_ րան իմ։ Մատ. 13. 35 :
77. 25. զՀաց երկնից եհ նո՛ : Յօհ. 6. 31 :
81. 6. Ես ասացի Թէ Ը՛ք իցէք : Յօհ. 10. 34 :
88. 21. Գտի զդաւիթ ծառայ իմ։ Գործ.13. 22 :
90. 11. Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեսցէ : Մատ. 4. 6 : Ղ ուկ.4. 10 :
93. 11. Տ՛ն ձանձէ զխորհուրդս իմաստնոց. զի են ընդ ունայն : 1.Կոր. 3. 20 :
94. 8. Ը՛ստօր եթէ ձայնի նո՛ ձ՛ծ ը_ լսիցէք : Եբրայ.3. 7 :
94. 11. Ոո՛ երդուայ ՚ի բար_ կութե՛ իմում : Եբր. 4. 3 :
96. 7. Նո՛ երկիւղած եղեն նմա՝ ամ՛ հրեշտակք նորա : Եբր. 1. 6 :
101. 26. Գոս Տ՛ն ՚ի սկզբանէ զերկիր հաստատեցեր : Եբր. 1. 10 :
103. 4. Ոարար զհրեշտակս իւր հոգիս : Եբր. 1. 7 :
108. 8. Նո՛ զայցելութի՛ն նո՛ զայն այլ տարցի : Գործ. 1. 20 :
109. 1. Ը՛ասց Տ՛ն ցՏ՛ն իմ : Մատ. 22. 44 : Ղ ուկ. 20. 42 : Գործ. 2. 34 :
109. 1. Կի՛աց ընդ աջմէ իմ մէ : Եբր. 1. 13 :
109. 1. Մ՛ինչև եդից զթշնա_ միս քո պատուհանդան ոտից քոց : Եբր. 1. 13 : 1.Կորն. 15. 25 :
109. 4. Գո՛ ես քահանայ յաւիտեան : Եբր. 5. 6 : 7. 17 :
109. 4. Երդո՛ւաւ Տ՛ն. և ո՛չ և զղջասցի : Եբրա. 7. 21 :
111. 9. Սփռեաց, ևետ աղքա տաց : 2.Կոր. 9. 9 :
115. 10. Հաւատացի, վո՛ որոյ խօսեցայ : 2.Կոր. 4. 13 :
115. 11. Ը՛մենայն մարդ սուտ : Հռոմ. 3. 4 :
116. 1. Օրհնեցէք զՏ՛ն ամ՛ ազինք : Հռոմ. 15. 11 :
117. 6. Տ՛ն ի՛մ օգնական, և ես ո՛չ երկեայց. զի՛ արասցէ ինձ մարդ : Եբր. 13. 6 :
117. 22. Օվէ՛սն, զոր անարգե ցի՛ն շինօղքն : Մատ 21. 42 : Մար. 12. 10 : Գործ. 4. 11 : 1.Պետ. 2. 6 :
117. 26. Ի՛ւանննայ Ո՛րդւոյ դաւթի : Մատ. 21. 10 :
131. 11. ՚Ի պտղոյ որովայնի քոյ նստուցից յաթո՛ռ քո : Գործ. 2. 30 :
139. 4. Ո՛ձայնք իժից ՚ինէրքոյ շրթանց նո՛ : Հռ. 3. 13 :

Ը՛ՈՒԿԱՏ.

3. 7. Ա՛ի լինիր իմաստուն քոյ : Հռոմայ. 12. 16 :
3. 11. Ո՛րդեակ, մի՛ լքանիր ՚ի խրատու Տ՛ն, և այլ : Եբրայ. 12. 5 :
3. 12. Օ՛ի զոր սիրէ Տ՛ն, խրա տէ, և այլ : Եբր. 12. 6 : Յայտ. 3. 19 :
10. 12. Օ՛ի սէր ծածկէ զբազ մութի՛ մեղայ. 1.Պետ. 4. 8 :
17. 13. Տեսէք, մի՛ ոք չարի զչար հատուցանիցէ : 1.Թես. 5. 15 : 1.Պետ. 3. 9 :
20. 20. Ոը անիծանէ զՀայր՝ կամ զմայր : Մատթ. 15. 4 : Մար. 7. 10 :
25. 21. Եթէ քաղցեալէ թշ նամին քո. հաց տուր նմա : Հռոմ. 12. 20 :
26. 11. Ճ՛ուն գառնայ անդ_ րէն ՚ի փսխած իւր : 2.Պետ. 2. 22 :

ԵՍԱՅԵՒ.

1. 9. Եթէ ոչ Տ՛ն զօրու_ թեաց թողեալ էր մեզ զաւակ : Հռոմ. 9. 29 :
5. 1. Ը՛նդ մի՛ անկեայ զայ_ գի : Մատթ. 21. 33 : Ղ ուկ. 20. 9 : Մարկ. 12. 1 :
6. 3. Սո՛, Սո՛, Սո՛. Տ՛ն Ը՛ծ սաբաւօթ : Յայտ. 4. 8 :
6. 9. Լ սելով լսիջիք. և մի՛ իմացջիք : Մատ. 13. 14 : Մարկ. 4. 12 : Ղ ուկ. 8. 10 : Յօհան. 12. 40 : Գործ. 28. 26 : Հռ. 11. 8 :
7. 14. Ը՛նդ կոյս յղասցի : Մատ. 1. 23 :
8. 18. Ը՛նդ ես և մանկունք իմ. զորս եհ ինձ Ը՛ծ : Եբրայ. 2. 13 :
9. 1. Երկիր զաբուլոնի, և երկիր նեփթաղիմայ : Մատ. 4. 15 :
10. 22. Ո՛վ եղիցի թիւ ծովու_ տացն ՚իւր իբրև զաւազ ծովու : Հռոմ. 9. 27 :
11. 4. Յայտնեսցի անօրէնն. զոր Տ՛ն Յ՛ս սատակես_ ցէ Հոգւով բերանոյ իւրոյ : 2.Թես. 2. 8 :
11. 10. Եղիցի արմատն յես_ սեայ : Հռոմ. 15. 12 : Գործ. 13. 23 :

21. 9. Ընկաւ, անկաւ բաբէ լօնն այն մեծ: Յայտ. 14. 8:
22. 13. Կերիցուք, արբցուք, զի վաղիւն մեռանելոց եմք: 1. Կոր. 15. 32:
22. 22. Յայտնեա ասէ Տէրն և Աստուածն • որ ունի զհոգիս մարգարէից: Յայտ. 3 7:
25. 8. Եւ ջնջեսցէ Տէր զարտօսր յամենայն յաչաց, և այլ: Յայտ. 7. 17: և 21. 4:
28. 11. Օր՝ի լեզուս օտարս, և՝ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ ժողովրդեանդ այդմիկ: 1. Կորն. 14. 21:
28. 16. Ահա դնեմ՝ի սիոն ըզվէմ գայթագղութեան: Հռոմ. 9. 33: 1. Պետ. 2. 6: Դործ. 4. 11:
29. 13. Մոտեալ ուրդս այս շրթամբք պատուէն զիս: Մատ. 15. 8: Մար. 7. 6:
29. 14. Կորուսից զիմաստութիւնս իմաստնոց, և զխոր հուրդս, և այլ: 1. Կոր. 1. 19:
33. 18. Ուր իմաստուն, ուր դպիր, ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ: 1. Կորն. 1. 20:
40. 3. Ձայն բարբառոյ յանապատի: Մատ. 3. 3: Մար. 1. 3: Ղուկ. 3. 4: Յովհ. 1. 23:
40. 6. Ամենայն մարմին խոտ է: 1. Պետ. 1. 24: Յակ. 1. 10:
40. 13. Օր ով գիտաց զհին Տեառն, որ և խրատատու լիցի նմա: 1. Կորն. 2. 16:
40. 14. Օր ով ճանեաւ զհին Տեառն • կամ՞ խորհրդակից եղև նմա: Հռոմ. 11. 34: և 44. 6:
41. 4. Ես եմ առաջինն, և վերջինն: կամ՝ առ յապայն: Յայտ. 1. 8. և 17: և 22. 13:
42. 1. Ահա մանուկ իմ, զոր ընտրեցի: Մատ. 12. 18:
43. 19. Ահաւասիկ նոր առնեմ զհին: Յայտ. 21. 5: 2. Կորն. 5. 17:
45. 9. Ա՛ր թէ ասիցէ ստեղծուածն ցստեղծիչն, և այլ: Հռոմ. 9. 20:
45. 24. Կենդանի եմ ես, ասէ Տէր. զի ինձ կրկնեսցի ամէն ծունր: Հռոմ. 14. 11:
49. 6. Լոյս զքեզ յուխտ ազգի, և՝ի լոյս հեթանոսաց: Գործ. 13. 47:
49. 8. Ի ժամանակի այցելութեանդ լուայ քեզ, և այլ: 2. Կորն. 6. 2:
49. 10. Ոչ ևս քաղցիցեն, և ոչ ևս ծարաւիցեն: Յայտ. 7. 16:
50. 6. Յայնժամ թաքին ընդ երեսս նորա: Մատթ. 26. 67:
52. 7. Ա՛ւ զի գեղեցիկք են ոտք աւետարանչացն խաղաղութեան: Հռոմ. 10. 15:
52. 11. Ա՛յ որոյ եղէք՝ի միջոյ նոյ, և մեկնեցարո՛ւք, և այլ: 2. Կորն. 6. 17:
52. 5. Նունն Ա՛յ հայհոյի վա՛ձեր: Հռոմ. 2. 24:
52. 15. Որոց ոչ աւետարանեցաւ վասն նր, տեսցեն: Հռոմ. 15. 21:
53. 1. Տէր, ո՞ հաւատաց լուր մերոյ: Յովհան. 12. 38: Հռոմ. 10. 16:
53. 4. Նա զցաւս մեր եբարձ, և այլ: Մատ. 8. 17:
53. 7. Իբրև զոչխար՝ի սպանդ Գործ. 8. 32:
53. 12. Եւ ընդ անօրէնս համարեցաւ: Մար. 15. 28: Ղուկ. 22. 37:
53. 9. Ոչ ոչն արար մեղս, և ոչ գտաւ նենգութի՛ն: 1. Պետ. 2. 22: 1. Յովհ. 3. 5:
53. 9. Ոչ զմեզս մեր իւրով մարմնովն վերացոյց: 1. Պետ. 2. 24:
54. 1. Ուրախացիր ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր: Գաղ. 4. 27:
54. 13. Եւ եղիցին ամենեքեան ուսեալք Աստուծոյ: Յովհ. 6. 45:
55. 1. Եւ որոք ծարաւի իցէք, եկեսցէք, և որ կամի, առցէ զջուրն կենդանի ձրի: Յայտ. 22. 17:
55. 3. Տայց ձեզ զբաբեւթեան դաւթի հաւատարիմս: Գործ. 13. 35:
56. 7. Օի տունն իմ տունն աղօթից կոչեսցի Ամա. 21. 13: Մարկ. 11. 17: Ղուկ. 19. 46:
59. 7. Ընդհունն, և թշնամութի՛ն՝ի ձանձաղարչունէ: Հռոմ. 3. 16:
59. 17. Ուրեք զսաղաւարտան փրկութի՛ն: Եփես. 6. 17. 1. Թեսաղ. 5. 8:
59. 20. Եկեսցէ՝ի սիոնէ փրկիչ, և դարձուսցէ զամբարշտութի՛ն՝ի յակոբ: Հռոմ. 11. 26:
60. 11. Եւ դրունք նորա ոչ փակեին՝ի տուընջեան: Յայտ. 21. 25:
60. 19. Եւ քաղաքն ոչ կարօտանայր արեգական, և ոչ լուսնի: Յայտ. 21. 23: և 22. 5:
60. 20. Եւ գիշեր ոչ ևս եղիցի: Յայտ. 22. 5:
61. 1. Հոգի Տեառն՝ի վերայ իմ: Ղուկ. 4. 18:
62. 11. Ահա՛կք գտաւ սիոնի, ահա թոշակ քո գայ: Մատ. 21. 5:
64. 4. Օր աչն ոչ ետես, և ունկն ոչ լուաւ, և այլ: 1. Կորն. 2. 9:
65. 1. Պատայ այնոցիկ, որք զիս ոչն խնդրէին: Հռոմ. 10. 20:
65. 2. Օր ամ՛ձգեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդ անհաւատ: Հռոմ. 10. 21:
65. 17. Եղիցի երկին նոր, և երկիր նոր: 2. Պետ. 3. 13: Յայտ. 21. 1:
66. 1. Երկինք աթոռ իմ են Գործ. 7. 49:
66. 24. Որդն նոյ ոչ մեռանի: Մարկ. 9. 45:

ԵՐԵՄԻԱՅ:

7. 11. Գայլ գող արարիք զտունս այս ասաղակաց: Մատթ. 21. 13: Մար. 11. 17: Ղուկ. 19. 46:
9. 24. Որ պարծի, ՝ի Տէր պարծեսցի: 1. Կորն. 1. 31: 2. Կորն. 10. 17:
10. 7. Ո՛վ ոք ոչ երկնչիցի՝ի քէն Տէր: Յայտն. 15. 4:

17. 10. Նա եմ քննիչ երիկա_
մանց, և սրտիւ Յայտ։
2. 23։
31. 15. Զայն 'ի հռամայ լսելի
եղև ։ Գատ. 2. 18։
31. 33. Նղէց ձեզ 'ի հայր, և
դուք եղիջիք ինձ որ_
դիս ։ 2. Կորն. 6. 16։
31. 31. Ահա աւուրք եկես_
ցեն. ասէ Տ՚ր և կա_
տարեցից 'ի վէր տանն
Իսրայէլ, և 'ի վէր տանն Յու_
դայ զուխտ նոր ։ Եբր.
8. 8։
31. 33. Ա՚յլ այս է ուխտն. զոր
ուխտեցի ընդ նոսա, և
այլ։ և տայց զօրէնս իմ
'ի սիրտս նոցա ։ Եբր.
10. 16։
51. 8. Ա՚նկաւ, անկաւ Բաբէ
լոն մեծ ։ Յայտ. 14. 8։

ՆԱՀԱԿԻՆՔ։

3. 3. Ա՚ա զդիրս, և կո՛ւր
զդոյն ։ Յայտ. 10.
9. և 10։
20. 11. Ի՛մէ արասցէ զայն
մարդ, կեցցէ 'ի նոսին ։
Հռոմ. 10. 5։
32. 7. Ա՚րեգակն խաւարես_
ցի. և լուսին ո՛չ տացէ
զլոյս իւր ։ Գատ. 24.
29։
36. 20. Ա՚նուանն Ա՚յ վէ ձեր
Հայհոյի 'ի մէջ հեթա_
նոսաց ։ Հռոմ. 2. 24։

ԴԱՆԻԷԼ։

9. 27. Յորժամ տեսանիցէք
զպղծուածն աւե_
րածոյն, որ ասացեալ է
'ի Դանիէլէ մարգա_
բէէ ։ Գատ. 24. 15։
Մարկ. 13. 14։ Ղ՚ուկ.
21. 20։

ՕԱՄՈՍ։

1. 10. Ա՚ՀՆ եղիցի 'ի տեղ_
ւոջէն, ուր ասա_
ցաւ նոցա, ոչ ժողովուրդ
իմ դուք, և այլ ։ Հռոմ.
9. 26։
2. 23. Կոչեցից զոչ ժողովրդ
իմ ժողովուրդ ինձ ։
Հռոմ. 9. 25։ 1. Պետ.
2. 10։

6. 6. Օ՚ղորմութեի կամիմ,
և ո՚չ զզոհ ։ Գատ. 9.
13։ և 12. 7։
10. 8. Յայնժամ սկսանիցին
ասել լերանց, անկե_
ր՚ուք 'իվէր մեր, և բլրոց,
թէ ծածկեցէք զմեզ ։
Ղ՚ուկ. 23. 30։
11. 1. ՅԵգիպտոսէ կոչեցի
զորդի իմ։ Գատ. 2. 15։
13. 14. Ի՚նկղաւ մահ յաղթու_
թի՛ւն ։ 1. Կորն. 15. 54։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ։

2. 28. Ա՚ւ եղիցի յաւուրս
յետինս, ասէ Տ՚ր.
հեղից յոգւոյ իմմէ ։
Գործ. 2. 17։
2. 32. Օ՚ի ամ՚ որ կարդաս_
ցէ զանուն Տ՚ն, կեցցէ ։
Հռոմ. 10. 13։

ՄԻՔԱՅԵՍ։

5. 25. Մ՚ինչ զզոհս և զպա_
տարագս մատու_
ցիք ինձ ։ Գործ. 7. 42։
6. 1. Ա՚յ ձեզ մեծաւոանց ։
Ղ՚ուկ. 6. 24։
9. 11. Յետ այսոցիկ դար_
ձայց, և շինեցից զյարկ
սրն դաւթի ։ Գործ.
15. 16։

ՅՕՆԱ ՆԱՒ։

2. 1. Մ՚ի եղև յօնան 'ի փոր
կիտին զերիս տիւս,
և զերիս գիշերս Գատ.
12. 40։ Ղ՚ուկ. 11. 30։
3. 5. Ա՚պաշխարեցին 'ի քա_
րոզութեան յօնանու։
Գատ. 12. 40։ և 41։
Ղ՚ուկ. 11. 32։

ՄԻՒՐԻԱ։

5. 2. Ա՚ն դու բեթղէհէմ
երկիր յուդայ ։
Գատ. 2. 6։
7. 6. Ա՚կն որոշել զայր 'ի հօ_
րէ իւրմէ՝ և զդուստր
'ի մօրէ ։ Գատ. 10. 35։
Ղ՚ուկ. 12. 53։

ՆԱԳԻԱ։

2. 7. Ա՚իւսանգամ ևս. և
ես շարժեցից, ո՚չ
միայն զերկիր, այլև զեր
կին ։ Եբր. 12. 26։

ԱՄԲԱ. ԿՈՒՄԱՅ։

1. 5. Տեսէք արհամար_
հոտք, և զարմա_
ցարո՛ւք, և եղծարո՛ւք ։
զի զգործ մի գործեմ
ես յաւուրս ձեր ։ Գոր.
13. 41։
2. 4. Ա՚րդարն 'ի հաւատոյ
կեցցէ ։ Հռոմ. 1. 17։
Գաղ. 3. 11։ Եբր. 10.
38։

ՆԱՀՈՒՄԱՅ։

1. 15. Ահաւասիկ գեղեցիկք են
ոտք աւետարան_
չին զխաղաղութի՛ւն ։
Հռոմ. 10. 15։

ՕԲԱԴԻԱՅԻ։

8. 16. Խօսեցարո՛ւք զՀ՚ն միմ
ոք մարդ ընկերի իւր_
ոյ ։ Եփես. 4. 25։
9. 9. Ա՚հա ես թագաւոր քո
գայ ։ Գատ. 21. 5։
Յով. 12. 15։
11. 13. Նա առին զերեսուն
արծաթին ։ Գատ.
27. 9։ Մարկ. 14. 11։
12. 10. Հայեսցին 'ի նա. յոր
խոցեցինն ։ Յով. 19. 37։
13. 7. Հարից զՀովիւն Գատ.
26. 31։ Մարկ. 14. 27։

ՄԱՂԱԿԻԱՅ։

1. 2. Օ՚յակօբ սիրեցի,
իսկ զեսաւ ատե_
ցի ։ Հռ. 9. 13։
3. 1. Ա՚հա ես առաքեմ զՂ
հրեշտակ իմ։ Գատ. 11.
10։ Մար. 1. 2։ Ղ՚ուկ.
7. 27։ Յով. 1. 23։
4. 5. Ա՚յս է եղիան՝ որ գա_
լոյն էր ։ Գատ. 11. 14։
4. 5. Օ՚ինչ է՝ զոր դպիրքն
ասեն, եթէ եղիայի
նախ պարտ է գալ ։
Գատ. 17. 10։ Մարկ.
9. 10։
4. 6. Օ՚ի դարձուսցէ սիր
սիրտս հարց յորդիս ։
Ղ՚ուկ. 1. 17։

Երրայեցւոց • Քաղդէացւոց • և Յունաց անուանց Թարգմանութիւն :

Ա:

Աբիմ • անցք • կամ անցաւորք :

Աբբայ. Հայր. սիրացւոց ե բառ :

Աբգենագով, որ ե Աբեդնագով • Ծառայ պայծառութե :

Աբդեմելէք • Ծառայ Թագաւորի :

Աբդիու • Ծառայ խոստովանելի :

Աբդօն • Ծառայ :

Աբդմնեհ • Ծառայ Ս՚ին :

Աբէղ. ՚ի ձեռն հեի. որ ե Հաբէղ՚նեը սկզբանն • ունայնութե • որդի Ադամայ :

Աբէղմայուս. Հայր երախայրի :

Աբիա • Հայր տեառն :

Աբիաթար. Հայր բարձրացօղ :

Աբիան • աղքատ :

Աբիգալ. Հօր լմնչ յայտնութի :

Աբիգայիլ • Հայր ցնծութե :

Աբիդաս • Ծառայ Ա՚ին :

Աբիմելէք • Հայր Թագաւորո :

Աբիսակ • Հօր տգիտութի :

Աբիսաղօմ. Հայր խաղաղութե :

Աբինադաբ՝ Հայր յօժարականն :

Աբեներ • Հօր Ճրագ :

Աբսաղօմ. Հայր խաղաղութե :

Աբրա • աղախին ։ յունական բառ :

Աբրամ. Հայր վերամբարձ :

Աբրահամ. Հայր բազմութե :

Գաբաս • մարախ :

Գագ • առաստաղ • ըստ մեզ երինջ :

Գազ ։ պանդուխտ ։

Գգէտաս • որ ե Ընդէտաս ։ խրախամիտ ։

Գամ. մարդ • կամ երկրաւոր • կամ չեկ ։

Գօն • Տ՚ր • կամ մեքենովք • կամ խարիսխ ։

Գօնայի • Տ՚ն իմն, Թումով բազմութե • մի յանուանց Ա՚յ՝ զոր Թարգմանիչն երբեմն եդ փոխանակ անուանն Ա՚յ ։

Գօնիաս • տիրօղ Տ՚ր ։

Գարիաս • օգնութի Տ՚ն ։

Զ:

Զօր • օգնական ։

Զօտաս • Եբրայեցերէն • Ա՚ս • դօդ • կողպատումն ։

Թալիա • ժամանակ Տ՚ն ։

Թէնէկ • Թարց կարկաւի ։

Կան • նեղութի ։

Կկարօն • ամլութի ։

Հարօն • լեառն • կամ լեռնական ։

Հօդ • գովօղ ։

Ղեղուիայ. գովեցեալք Ս՚ր ։

Ղեքսանդր • օգնական առնական ։

Ղեքսանդրիա • Եբրայեցերէն ասի նոյ. որ Թարգմանի հում. կամ խախտումն ։

Մանէկ՝ ժողովեցիր լեզուօղ ։

Մամ. մայր՝ երկիւղ նէ ։

Մանա. Հաւատ. կամ Ճշմարտութի ։

Մանո. որ ե Համանո. ամբոխօղ ։

Մասայի • ՚ի ձեռն ալէֆի • Հզօր • կամ ուժեղ ։

Մասայի. ՚ի ձեռն այինի • ժողովրդեան նուէր ։

Մբակում. ըմբշամարտ ։

Մհղէք • Թագաւոր ։

Մհն • եղելոյն • կատարեսցի՝ կամ հաստատուն լինի ։

Մինադաբ • ժողովուրդ յօժարական ։

Մինօն • ժողովուրդ նորա ։

Մնօն • հաւատարիմ • կամ Ճշմարիտ ։

Մօրհացիք • դառնիք՝ ապաստամբք ։

Մօս • ՚ի ձեռն ալէֆի, Հզօր Հայր եսայեայ ։

Մօս • ՚ի ձեռն այինի • բեռնեալ • մի յերկոտասանից մարգարէից ։

Մրի • ՚ի ձեռն ալէֆի՝ դառն՝ կամ խօսօղ ։

Մրի • ՚ի ձեռն այինի՝ միտուկ կամ տէրութի • զօրապետ իսրայէլականի զօրուն ։

Նաեթովզ • պատասխանատուութիւք, կամ երգք ։

Նանիա • ամպ Տ՚ն ։

Նդրէաս • զօրել ։

Ննա • Ընտրհաւոր • կամ ողորմած ։

Շ:

Շտիոքիա • փոխան սպլի ։

Պօստօղոս • առաքեալ • դեսպան ։

Սաւի • ժողովող ։

Սեր. ՚ի ձեռն սամեքի կալնաւոր, որդի կահաթու ։

Սեր. ՚ի ձեռն սինի, երանութի • կամ բարեբաստութի, որդի յակօբայ ։

Սոհերուս • իշխան և գլուխ ։

Սուր • դարանակալ, կամ երանեալ ։

Ստաւրօթ. Հօտք, կամ փառ Թամուզի ։

Տտալիա • աճեցուցանօղ, կամ տածօղ ։

Րաբիա • երեկոյական • 2. մնայ. 26. 7 ։

Րաբիա • սաղմս • 71. 15 ։ Եբրայեցերէն ասեա՝ այսէ շարադարձութի ։

Րամ. բարձրութի, վերացումն ։ ըստ մեզ, բարձրուի, գերամբարձութի ։

Րաբան • նզով ասասանման ։

Րաբան • անէծք ասասանման ։

Րբէկ • չորս ։

Րգօթ • բոնած՝ այսինքն կոտ հողոյ, կամ խիճ ։

Րեօպագիտաս • ՚ի բերոյ հրատին ։ ՚ի բերոյ Ա՚յ ։

Րեօպագուս • բերեր հրատին ։ բերեր Ա՚յ ։

Րեւունա • տապանակ, կամ երդ ։

Րմէնիա • եբրայեցերէն ասի արարատ ։

Րնօն • ցնծացօղ ։

Րոտաքերքսես • որ ե արտաշէս, լոյս, կամ անէծք ։

Րուաքսաթ • բժշկօղ ։

Քաաբ • եղբայր Հօր ։

Քահա • ցաւ, կամ տրտմութի ։

Քազ • ըմբռնօղ, կամ տացօղ ։

Քիմելէք • եղբայր իմ արքայ ։

Քիտօբ • եղբայր բարութե ։

Քսա • առաջնեալ ։

Բ:

Բաաղ • բագին, կամ տիրօղ ։ Բաաղ • Ովսեայ 10. 14 • ար-

արքեղ ընթեռնլի, այս է, մարտեաւ Ա.Ծ։
Հաահիմ. բագինք տիրօղք։
Հաբէղ. շփոթումն, խառնակումն։
Հաթուէղ. որդւոյն Ա.Յ։
Հալա. հնացեալ, ամբոխեալ, աղախին ոաքէղի, ի ձեռն հէի, ներ վերջնում։
Հալա. կլանօղ, աւերօղ, բերդ, ի ձեռն այնի ի վերջնում։
Հաղատամ. հնութի ժողովրդեան։
Հաղակ. աւերօղ։
Հանախաս. որդի Ցո։
Հատուս. չարի հեղականայ։
Հարակ. փայլակն, կամ նուրբ։
Հարաքիաս. բարեբանօղ ըզ Տր։
Հար իսնա. որդի ալաւնեայ։
Հառնաբաս. որդի մխիթարութե։
Հարսաբայ. որդի շարադարձութե։
Հարտահոս. որդի կոյր։
Հարթօղոմէոս. որդի կախղի ղջուրս։
Հարուք. օրհնեալ։
Հեթանիա. տուն հնազանդութե. կամ խոշտանկմանն։
Հերսաբէ. ջրհոր երդմանն։
Հէղէկ. փայլակն։
Հէդ, փեղօր. բագին յօրանջմանն։
Հէդզեբուբ. ըստ, բէէդզեբուղ, բագին ճանճի։
Հէերա. հոր։
Հէթաւէն. տուն ունայնութե։
Հէթաբարա. տուն անցմանն։
Հէթ գագօն. տուն յորենոյ։
Հէթ Լաղ. տուն Ա.Յ։
Հէթէր. բաժանումն։
Հէթհէհէմ. տուն հացի։
Հէթ փագէ. տուն բերանոյ եմակաց։
Հէթ փագօր. տուն յօրանջմանն։
Հէթ սաբէէ. տուն երդմանն՝ քաղաք։
Հէթ սայիդա. տուն արմտեաց։
Հէթ սամէս. տուն արեգականն։
Հէթուէղ. կոյս։
Հէհէմթէ. պաճարեղէն. չորքոտանի։
Հէղ. հնացեալ։
Հէղա. կլանօղ, աւերօղ։
Հէղէխել. խեղաթիւր, թարց ծոյ։
Հէն էննոմ. որդի փարթամութեց իւրոց։
Հէնհամին. որդի աջոյ։
Հէն ոմի. որդի վշտաց իմոյ, Հերա. հոր։
Հերհսիթ. ի սկզբան, այսպէս կոչի նախորդ մատեան օրինի։
Հոանեերեգէս. կամ ըստ սրբոյն Ջերոնիմոսի, բանեղծէմ, որ է առ մեզ բանեղծեգէս, որդիք որոտման։
Հոսօր. որ է Հոսոր, ամրոց։
Հոսրա. նոյն։
Հօրիթ. բանջար, նորում գոյ թթուութե համոյ։
Հօօղ. ներ զօրութե։

Ղ։

Ղաբայա. բլուր։
Ղաբաթեան. բարձրացեալ։
Ղաբայադ. բլուր։
Ղաբաւօն. բլուր առեալ։
Ղաբրիէղայր Ա.Ծ. կամ Ա.Յ։
Ղադգադ. բարեբախտութե բարեբախտութե. ղինեալ ղօր։
Ղադ. բարեբախտ, գօտեւորեալ։
Ղազեր. նախագիտութե։
Ղազօփիլաձիում. ուր գանձք տաճարին պահէին։ գանձանակ։
Ղաթ. հինաւուր։
Ղաթեր. պանդուխտ էի գիտ մամբ։
Ղաղաադ. կարկառ վկայուե։
Ղաղատե. առնդիեցուցանօղք։
Ղաղգադ. անիւ, թաւալումն։
Ղաղիղեայ. գլորելի, գեղգեղ։
Ղեբաղ. ծայր։
Ղեդեօն. խորտակօղ։
Ղէհէննա. ծործոր տրտմութեան։
Ղէհէննօն. ձոր բեկանօղ։
Ղէղբօթ. թաւալումն հետազօտութե։
Ղերսօն. եկ, անդ։
Ղերսօն. տարաշխարհիկ նր։
Ղիբղիխ. ծայրք։
Ղիհոն. լանջ։ անց։
Ղոդխաթ. արտասահմանումն։
Ղոմեր. գողապահ, կամ դառնացեալ։
Ղոմղի. մէզ։
Ղօգ. առաստաղ։
Ղօղգօթա. որ է Ղողգոթա, կառափնատեղի, ուր գլուխք մեռելոց դնին։
Ղօմօր. սեռ չափու։
Ղօմօրհա. ժողովուրդ հեթոզ։
Ղրեէի. եբրայեցերէն, յեվանիմ, այս է պատրօղք։

Ղ։

Ղադոն. յորեան։ ըստ մեզ, ձուկն, կամ զօրութի։
Ղաթան. սովորութի, օրէնս։
Ղաղիդա. աղքատութի։
Ղամասկոս. արեան գիձուի, ըստ մեզ արեանարբուհ՝ կամ արիւն անձին։
Ղամասկոս. 4.(ի).ագ. 16. 10։ նմանութի հրդեհմանն եբրայ, Ղումէսեկ։
Ղան. դատող, կամ գատաստան։
Ղանիէղ. դատաստան Ա.Յ։
Ղարիուս. դարեհ, վերակոչող։
Ղամասկոս. սերակատութե հոգաբարձութի։
Ղաւիթ. սիրեցեալ, կամ բաւականաձեռն։
Ղեբօրա. մեղու, բան։
Ղէկապօղիս. տասնոց քաղաքաց ենթ գաւառ։
Ղիաբօղուս. մեղադրող, զրպարտող։
Ղիաբօղուս. Ա.մբակ. 3. 4։ եբրայ, ռէսեփ, այս է թըռչուն, բոց։
Ղիբրէ հայիամին. բանք աւուրց։
Ղիդիմուս. երկաւորիկ։
Ղիօնէսիոս. ածային կաթեցեալ։
Ղիթաւասում. երկու ծովք։
Ղոլթայիմ. բաւական նոճազումն։
Ղովը. սերակատութի։
Ղորա. սերակատութի, կամ քնասկութի։
Ղօէկ. որ է Ղովէկ, վարաձող, վաստակաւոր, տատանումն։

Կ։

Կբեր. տես Էբեր։
Կբրայեցի. տես Էբրայեցի։
Կմերոն. խորհուրդ։
Կմման. եղեալ յումեքէ։
Կմովը. հշ։

Կնա-

Ահակիմ. որ է քեբրոն, տա-
ռապանք յարուցեալ։
Ահակիմ. հսկայ, կամ մեծ։
Ահակ. տառապանք անուն։
Ահեգատայ. պարարտ, կամ
քաջաբեր։
Ահեգատդի. ակն աղբեր։
Ահովս. մարդ, կամ այր, ըստ,
մարդ ընտրեալ։
Ահով. մոռանալով։
Ահովք. չնորհ։
Ահասիաս. փրկեսցէ Տ՚ն, կամ
Տ՚ն փրկութեն։
Ահայի. ընծայ, կամ էակ։
1. Նահ. 2. 13։ այր իմ։
Ահեբը. գաղանի, ծածուկ։
Երգաբ. վէմ, կամ քարուկ։
Երեմիաս. համարձակութեն,
կամ զբաղումն. կամ բարձ-
րութեն Տ՚ն։
Երեքով. տէս յերիքով։
Երուսաղէմ. տես իերսօղիմա.
Փիսայ. յեփեղղ։
Փիսատայ. բացիր։
Փրայիմ. պտղաբեր, աճե-
ցուն։
Նէ զինեցեալն տէս. ՚ի ԼԻՆ։

Օ։

Օ աբադ. զոհ, կամ, զոհեալ։
Օ աբդի. նոյն։
Օ աբոդան. բնակարանիկ, ըս
մեզ. հասումն գիշերոյ, յա-
յսոդութեն ձանապարհի, կամ
վաճառական, կամ գիշե-
րային չնորհ։
Օ ադիգ. ազգ։
Օ ամարիա, սաղմոս իմ տաղն։
Օ ամբիմ. սաղմոս իմուն։
Օ ամբրի. երգող։
Օ ամասարովթ. քուրվաւ։
Օ ապօթ. պատնարդ, կամ
ջրաման։
Օ արա. արևելք։
Օ աքարիաս. յիշատակ Տ՚ն։
Օ աքէոս. մաքուր։ ըստ մեզ,
յաղթօղ։
Օ էբ. գայլ։
Օ էբեդպ. պանդխտացելոյ,
կամ պանդուխտ իմ։
Օ էբեդէոս. զոհ՚ի մնոյ, կամ
զոհեալ։
Օ էբեհ. զոհ։ ըստ, պայծա-
ռութեն։
Օ էբեթ. պանդխտութեն։
Օ էդօսէս. նախանձոտ։
Օ էդիա. յօղութեն բերանոյ։
Օ օրաբաբէդ. պղանդակ ՚ի
վրդովմանէ. ՚ի չփոթմանէ։

Ի։

Բաղ. կարկառ հնութեն։
Բուղոս. հանձարեղ։
Պղօն. որթ։
Դէն. ըստ մերոյս Դեմ,
փափկութեն, գրգռանք։
Դօմ, գորշ։
Զեկկիաս. զօրութեն Տ՚ն։
Զեկկիէլ. զօրութեն Ա՚յ։
Զրիէլ. օգնականութեն Ա՚յ։
Զրայէլ. սերմն Ա՚յ։
Թամ. զօրութեն նոցա։
Կղէսիաստէս. հրապարա-
կախօս, քարոզատու։
Ղէկսմոլ. և Ղէկսոլթ.
ելս։
Ղէնիլայ. Ա՚յ ելք, կամ յա-
յտութեն։
Ղէ հադդէբարիմ. այսոքիկ
են բանք, այսպէս սկսանի
հինգերորդ գիրք օրինին։
Ղնաթ. Ա՚ծ իմ հայր։
Ղնաղար. Ա՚յ օգնութեն։
Ղնակիմ. Ա՚յ յարութեն։
Ղնաս. Ա՚ծ Տ՚ն։
Ղնեզաբեթ. Ա՚ծ երդումն։
Ղնէղեր. ՚ոյ օգնականութեն։
Ղնէմղեք. Ա՚ծ իմ թագաւոր։
Ղնէմնէլ. փեղմնէմ. այս նիշ
և այն նիշ։
Ղնիփազ. Ա՚ծ սիրեաց զիս։
Ղնիաբանայ. Ա՚յ շրթունն։
Ղնէմնէ. Ա՚յ քան, կամ
հաւատարմութեն։
Ղնիսամայ. Ա՚յ լուր։
Ղնիսամ. Ա՚ծ իմ երդնում։
Ղնիսոս. Ա՚յ փրկութեն, Ա՚ծ
փրկիչ։
Ղնիսուր. Ա՚ծ զիս ըմբռնեալ
ունի։
Ղ իօն. բարձրայեալ։
Ղ կանայ. Ա՚յ չնորհ, կամ
ողորմութեն։ կամ ՚ած նա-
խանձոտ։
Ղմնայ. ուսումնասէր։
Ղմոդադ. Ա՚յ չափումն,
կամ թափուր։
Ղմնէ. Ա՚յ բաժին. կամ
հաւատ, կամ այս նիշ։
Ղնաեաեան. Ա՚ծ եղ։
Մաեթ. պարսպաւոր։
Մակ. հովիտ։
Ման. ջերմութեն։
Մաւոս. երկիւղած խոր-
հուրդ։
Մմնանութեն. հաւատ։
Մմնանուէլ. ընդ մեզ Ա՚ծ։
Նակ. հսկայ, մանեակ։

Նեռն. ահա նորա։
Նէղնիա. վերանորոգութեն,
նաւակատի։
Նաւ. արարօղ, գործօղ։
Պրաս. որ է Ղեռաս, օձնա-
կան, սրահ։
Տամ. թռչուն նոցա։
Փրայիմ. Ղբրայ, էֆրա, այս
է, փոշախիտ, կամ կապա-
րելին։ 2. Մակ. 13. 7։
Փրատա. պարարտութիւն,
կամ պտղաբեր։
Փրօն. փոշի։
Փրոսինա. ուրախութեն։

Հեբրայեցւոյն ունչ գոյ Ր։

Ա

Աբօր. ընտրութեն, կամ
պարզութեն։
Աբրօն. նոյն է։
Ադեռս. գովօղ։
Ամար. արմաւենի, կամ
թաղ։
Արակ. գիտութեն օրհնելեաց։
Արէ. կամ Արա, Հռոտօղ,
կամ չնչօղ։ ըստ. անուշահո-
տութեն, կամ լուսոյ Հոդի։
Արսիս. լրութեն ուրախու-
թեն։ ըստ. լռեսութեն։
Արսուշ. որ է Արշիլ։
Թեւաւոր. փետրաւոր։
Առ. նշան։
Երափիմս. տօնահմայս։
Երափիս. տօնատեղի։
Երափ. փրկեալ, կամ իյզ։
գործի հմայից, և ծածկոց
հանդերձ տասանակին,
կամ տիպ, կամ կուռ, կամ
քժշկութեն։
Երաքիմ. դրօշեալ։
Օմնա. խորութեն, երկրաւորեակ։
Օֆէտ. քնար, պատրանք։

Ոչ գոյ առ Հեբրայեցիս Ի։

Ա

Աերիտիս. լուսաւորեալ։
Ամին. աջ կամ աջիկ։
Ադամէկ. գոշ, երկրաւոր։
Երօսօղիմա. տեսուն խաղա-
ղութեն։ տեսուն կատարեալ։
Թամար. կղզի արմաւենոյ։
Հեդիա։ Յօբ. 28. 16։ օփեր,
այս է մոխիր։
Հնդկաս. այս է ՚ի Հնդկաց,
եբրայ, ասի Հօդու։ այս է
գովութեն։
Տահակ. ծաղր։
Տաբաթ՚է վարձ. փոխարէն։

Աբօ-

Աբօսկեթ • այր շփոթման։
Ակարիօտէս • այր սպանման։
Ամայեղ • ունկնդրութեի Ա.Յ։
Արայեղ • Ա.ճառես, բառական Ա.Յ։
Աւբիղեուս • փող։
Աքաբօդ • ուր փառք,վայ փառաց։

Բ։

Բաբան • սպիտակ, պայծառ։
Բ աբոս • մի եղջերու՝ բայց լաբոսն ՚ի մէջ օձահալածողի։
Բաքայ • գնացք։
Բաքիս • ձանապարհ։
Բէքի • ծնօտ։
Բէմի • օրէն։
Բիբանոս • պայծառ։
Բիբիա • Ա.բբայ, Ա.ուբիմ, սիրտ ծովու։
Բիթօստրօտօս • քարիւք տաքածեալ, կամ սալ կապեալ։ գինացեալն տես ՚ի գաստն։

Գէդոյ առ հեբրայեցիս՝ Խ։

Գ։

Գադէս • սրբուհի, նուիրեալ։
Գադէօթ • հեղեղատ։
Գահաթ • ժողով, խցումն • ըստ՝ ժողովածու։
Գաղեբ • որ է Վ.աղեբ, իբրու սիրտ, ըստ մէջ • կորիւն և այլն։
Գային • ստացուած, կամ ստացեալ։
Գանա • նախանձ, քէն։
Գանանացի • այս է, ՚ի կանանա գեղջէն գաղիլիոյ։
Գապադովկացիք • Ա.բբայ • կաթ թօրիմ, այս է, բոլորկիկք։
Գարիաթիարիմ • քաղաք անտառայ։
Գարիաթ ոեֆիր • քաղաք գրոց։
Գարմէլ • ծանօթուհի թլփատութե, կամ գառն թլփատեալ։
Գարթաջինայի, Ա.բբայ, Թարսիս, ծածկագիտութեի ուրախութե։
Գափառնայում • ագարակ սարդուեթե, պանդխտութե։
Գեդար • սեւութեի, տրտմութի։
Գեդրօն • սեւացեալ, տրտում։
Գետուրա • զմեռօղ ։ ըստ մէջ Վ.ետուր։
Գեփաս • պետրոս, ՚ի պետրահ, սերացեալ է։
Գէդէս • սրբութեի։
Գինօթ • ողբք։
Գէն • ստացուած, դնումն։
Գիպրոս • գեղեցիկ։
Գիս • կարծր, խոհ։
Գիւբրոս • իբրու ողորմելի։
Գլէօպաս • փառք ՚ամի։
Գորբան • կորբանայ, ընծայ, մատուցումն։
Գօղոսացի • տանջանօք զգածեցեալք։
Գօսբի • սուտ։
Գօրէ • ՚ի ձեռն ածէցիի, ներ վերջնում, կոչօղ, ընթերցող • 1 • Մնաց • 9 • 19։
Գօրէ • կուռնտ, ձաղատ, ՚ի ձեռն հէթի • ներ վերջնում։
Գօրգոզայիմ • այս է խորհրդածութե։

Դ։

Դաբէդ • տես Զ.բէդ։
Դանանիաս • ըստ, Ա.նանեիա • հնոր Ցն։
Դարամ • ըստ, Ա.բրամ կործանեալ։
Դաւօթ եաիր • քաղաք լուսաւորութե։
Դեբրայեցի • անցանօղ։
Դեբրօն • ընկերութե։ ըստ՝ մէջ՝ Վ.եբրօն • լծակցութե կանանց • կամ զօրութե, կամ յայտնութե, կամ տեսիլ։
Դեբաղ • կարկառ հնութե։
Դեբեր • որ է եբեր, ըստ, ընկեր մատնակից, ՚ի ձեռն հէթի, ներ սկզբան։
Դեբեր • ՚իձեռն այնի, անցք։
Դեղի • մատուցումն։
Դեղիսաօղիս • եբրայ, ասի, Ցն, այս է, ցաւ։
Դէնօք • որ է ենօք • նուիրեալ։
Դէոճայ • կենդանի, կեցօղ։
Դերմօն, աւերումն։
Դերսօն • ըստ, Վ.երսօն, ազգէն ցնծութե։
Դերօնիմոս • ըստ, Ջ երօնիմոս, նուիրեալ անուն։
Դիեբասաօղիս • ըստ, յերապօղիս, նուիրեալ քաղաք։
Դուս • խորհուրդ։
Դուր • ընդարձակութե։
Դօղելփեղանէս • հզօր դուքս։
Դօր • ըստ, Հոլը, մի ևնոյնք են, լեառն։
Դօրէբ • ըստ • Վ.օրէբ, անապատ, ըստ, ցամաքութեիւն, կամ սինայ։
Դօրմա • աւերակս։

Զ։

Զայրն ՚ի գոյ։

Է։

Էամէք • աղքատ խոնարհեալ։
Է ապիղօթ • փայլակն, շանթ։
Էազարոս • Ա.ի օգնականուհի։
Էբի • շաղկապեալ • առաջնիկայ։
Էբիաթան • շաղկապուն, ընկերութեի իւր։
Էբեղօն • խոստովանութեի հատատոյ։
Էիա • աշխատաւոր, կամ լքեալ։
Էուկաս • յարութեի։
Էօբնի • սպիտակութեի։
Էօտ • անընդարձակ շարակապեալ։

Ձ։

Ձելեսիրա • թեքեալ ասորեստան, կամ ստորին ասորեստան։

Մ։

Մասիաս • գործ Ցն։
Մաատրօթ • խոտորումն։
Մաաքա • Ա.եկեալ։ ըստ սպասկեալ, կամ մերժեալ։
Մաբաղօթ • բարբառ։
Մադդաղենայ • մեծացեալ։
Մագի • ըստ, մոգք, իմաստունք, կամ փիլիսոփայք։
Մադիան • դատաստան, վէճ։
Մաթուսաղա • զմահ իւր խնդրօղ։
Մաղաքիա • հրեշտակ իմ։
Մաղադէնի • գովօղ Ա.ծ։
Մաղող • հրձիգ։
Մաղաքիմ • թագաւորաց։
Մաղաբաւօթ • վհուկ, կամ լերդահմայ, կամ որովայնակոչ։
Մաղաքօն, թագաւորութեց։
Մամզեր • ՚իբողէ ծնեալ, քոզածին, բիձ։
Մամմոնայ • ստակ, հարստութեի։
Մանահեմ • մխիթարիչ։
Մանասէ • մոռացեալ, մոռացումն։ ըստ, մոռացեալ մոռացութե։
Մանուէ • հանգիստ։
Մասա • բեռն։
Մասեփատ • դիտումն, կամ բարձր։
Մասկօթօթ • խոտորմունք։
Մասսեայ • արարած։
Մասիա • հայելիք։
Մատթեոս • պարգեւեալ։
Մաբա • դառն։
Մարդօքայի • դառն բեկումն։

Արթա. փոխադարձանօղ. ըստ մեզ. առ. վիճեալ. կամ տեղրունական:
Արիա. բարձրացեալ. դառնութե՛ծով: ըստ մեզ. լուսաւորեալ:
Արկոս. բարձր պատուաբար. ՚ի վերայ տանեաց:
Արեայ. դառնութե՛ն:
Արեսիայ. օծեալ:
Արտարայիմ. ոզք նեղին:
Արտաբեհէն. պի բարի Ա՚Ծ. կամ բարիք Ա՚Յ:
Արքիքահաս. Թագաւոր Տ՚ն:
Արքիքահեդեկ. Թագաւոր արդարութե՛ն:
Արքի սուրայ. Թագաւոր փրկիչ:
Արսօղամ. խաղաղարար:
Արսօղատամիա. գաւառ այս պէս ասացեալ. պի երկրքումբ գետոզք. եփրատիւ և տիգրիսիւ պարուրակի:
Արհայէն. ոճ խնդրեալ:
Արհէ. առակ. անուն գրոյ:
Արհա. յանցաւոր:
Արհաթե. գառաւատան:
Արիիբօսեթե.՚ի բերանոյ քամահանք:
Արքա. աղքատ: ըստ մեզ՝ խոնարհ:
Արքայէն. ոճ ոգ Ա՚Ծ. ըստ զօրութե՛ն Ա՚Յ:
Արքեաս. նոյն:
Արքօզ. ոճ ամենեքեան:
Արնա. ըստ. մնաս. կշիռ. տալանդ:
Աօաբ. ՚ի հօրէ:
Աօսա. բալարձ՚, ՚ի ձեռն սադեկ:
Աօսա. 1. մնաց. 8. 9. բեռն:
Աօս. շնչափուսն:
Աօսք. հիացումն աղեղնաւորական:
Աօսէս. արտաքարշեալ. յր ՚ի ջրոց:
Աօրիա. գառնութե՛ն:

Բ:

Բաբելե. գեղեցկութե՛ն. կամ լայնութե՛ն:
Բաբէս. ցամաքութե՛ն. ՚ի ձեռն սինի. ներ վերջնում:
Բաբէս. արտունութե՛ն. ՚ի ձեռն սադեկ. ներ վերջնում:
Բաբելե. ընդարձակեալ:
Բակօբ. գոտեմարտող. ձուկն դնող:
Բահէլ. կեայ Ա՚Ծ:
Բասան. բժշկող:
Բաւան. աւազողք կիմ պատրօղ:
Բեթուս. կոխումն:
Բեզբայէլ. սերմն Ա՚Յ:
Բեսէ. հակ. կայուն:
Բեսէկ. ե դատարկ:
Բեսուս. Կ՚բրայ, Յհ՚օսուէայ: ըստ մեզ. Յիսուս. Տ՚ր փրկիչ:
Բեսու. Տ՚ր փրկիչ:
Բերամհէլ. ողորմութե՛ն Տ՚ն:
Բերապօլիս. տես հիերապօլիս:
Բերմիաս. բարձրութե՛ն Տ՚ն:
Բերքեոլ. լուսին, ամիս:
Բերօբօալ. մարտնչող. բադին:
Բեքռնիաս. պատրաստութե՛ն Տեառն:
Բեթրօ. բարձրացօղ:
Բեզծնիաս. անսացուածն Տ՚ն:
Բեհու. ինքնին, արտահայտող:
Բեհուս. ցեց ծառկօղ. ՚ի ձեռն սինի:
Բեհուս. 1. մնաց. 8. 10: խորհրդակցօղ. ՚ի ձեռն սադեկի:
Բեմինի. աջ. կամ աջիկ:
Բեթեհ. որ է Բեթեհայէմ. բացօղ:
Բեթադոնք. ասպարան. կամ տեղւոյ անուն:
Բուլդայէ. դիտութե՛ն:
Բուլէն. կամեցօղ. սկսանօղ: սիրելի Ա՚Յ:
Բորգանան. գետ դատաստանի. կամ էջք Տ՚ն:
Բուդաս. դովութիւն: ըստ մեզ, խոստովանութե՛ն:
Բուղիս. բրդոտ:
Բօաբ. հայրութիւն. ուռնօղ ջհայը:
Բօանեամ. կատարեալ. ամբիծ:
Բօակին. Տ՚ն նախապատրաստութե՛ն:
Բօակիմ. Տ՚ն յարութե՛ն:
Բօաս. թերահաւատ. յուսահատ:
Բօաս. Տ՚ն հուր: 4. թագ. 11. 21: Բօաս. 1. մնաց. 7. 8: և 27. 28: յեկիր ծառկեալ. ՚ի ձեռն այնի: Արքա ամենեքեան ՚ի նախնեացն ուղիղ եղեալ ՚ի տեղւոջ օր:
Բօաքաղ. Տ՚ն ըմբռնութիւն:
Բօաքաղ. 2. մնաց. 34. 8: ըմբռնօղ:
Բօաք. եղբայր:
Բօաքաք. հաձելութե՛ն. կամ երանութե՛ն:
Բօքելեան. վիճաբեակ:
Բօք. ցաւօղ. և հեծօղ:
Բօհանան. ընորհաւորդ, թաճ, ողորմած:
Բօհաննէս. նոյն:
Բոնան. աղաւնի:
Բոնադաբ. յօժարաւոր:
Բոնաթան. Տ՚ն տուն, որդի սաւուդայ:
Բոսափատ. Տ՚ր դատաւոր:
Բոսէփ. աճեցուածն, կիմփաքր:
Բոսէփ. Սաղ. 80. 2. Տ՚ն աճեցուածն. Կ՚բրայ. Յհ՚օսէփ:
Բոսիաս. հուր Տ՚ն:
Բօրամ. բարձր:

Գ:

Գաաման. գեղեցիկ:
Գաբաել. կամաւոր:
Գաբայ. տիմար. ըստ. սաղմոսաց հեշտութե՛ն:
Գաբութե. սրբիչ:
Գաբօ. ըստ. Գաբաօթ. և նաբօթ, զոյց. մարգարեութե՛ն: ըստ մեզ, մարգարեութե՛ն նշանաց:
Գաբուզոդոնոսոր, կոճ դատաստանի. ըստ. դարմանակալութե՛ն:
Գագեբ. հարաւ:
Գատաբ. յօժարաւոր, ըստ. հարմնացեալ:
Գադամ. հաձութե՛ն:
Գազար. ծառիկ:
Գազարեել. սրբաբարեալ, որոշեալ. ըստ. կատամզորդի լիմ: իսկ թե սադիւ գրեցի. պահպանութե՛ն. կամ ծառկեալ թաղումանի:
Գազօրացի. որոշելոյ. սրբարարելոյ. ըստ. ուխտաւոր. մաքուր:
Գաթան՝ ընծայեալ:
Գաթանայէլ՝ ընծայ Ա՚յ:
Գայասոն. ջրոյ օձ, օձ:
Գաբօր. կերկերեալ՝ ցամաքեալ. ըստ. հանգիստ լուսոյ. կամ պատուհական:
Գեբ. մեր:
Գեասօղիս. նոր քաղաք:
Գեմիաս. մխիթարութե՛ն:
Գհուստան. պղինձեղէն:
Գեման. ՚ինամանէ:
Գեմրօթ. ըստ. Գեբլօթ. հակառակ. ըստ. ինքնատուր, կամ խոստովանութե՛ն. կամ եթէ օպացի:
Գեթեթաղիմ. հասարակամասնութե՛ն, ըստ. օգնութե՛ն, կամ

կամ ընդարձակութիւն։
Ընծոհ. գեղեցիկ։
Նյ. դադարումն. հանգիստ։
Նեմա. վայելչութիւն։
Նչեմին. քաղցրութիւն։

Շ։

Շենօպէգիա. տօն տաղաւարահարաց։
Շնբօղեթ. փուշ. կամ հնակ։

Ո։

Ոզա. ըստ. ոչխա. զօրութիւն։
Ոլարդ. թեթեւ։
Ոլիաս. զօրութիւն Ցն։
Ոլինդ. զօրութիւն Ա.Յ։
Ոնեսիմա. շահեկան։
Ոոյա. տաղաւար։
Ովթաբ. քնիկ։
Ովթադիաս. ծառայ Ցն։
Ովեդ եդօմ. ծառայ մարգոյ։
Ովեթե. ծառայ. ըստ. որովայնակոչ. կամ հնազանդ։
Ովդ. կրակէնի. որ ինքերջոյ մնծոյ եփի հայց։
Ովդիամ. և օձօլամ. վկայութիւն նոցա։
Ովերաս. եղերս։
Ովերութիւն. արիութիւն։
Ովկին. մարդ։
Ոշնա. արեգական տուն։
Ովսաննայ. օրհնութիւն. կամ ի բարձանց է առաքեալ։
Ովսադ. բազէ։
Ովսէ. փրկիչ. ըստ. ապրեալ։
Ովը. գրգռումն. քարկացումն։
Ովթա. տեսիլ յաւիտենից։
Ովրակ. բանակ։
Ովսէթ. ագռաւ։
Ովփազ. մաքուր։
Ուր. հուր։
Ուրիաս. հուր Ցն։
Փնի. բառնոյ, ասի։
Փիր հողեղէն։

Չ։

Չայիճ անուն ոչ գոյ։

Պ։

Պաղեատինա. շարասրակեալ. ենթ մնծոյ։
Պարակղէտաս. մխիթարող հրաւիրեալ։
Պաքա. ելք, կամ անցանել ընդ մէջ։
Պարաքլէտ. նախապատրաստութիւն։
Պեռեսամին. թլփատութիւն։
Պեսափրէ. անտես. կամ ցնորումն։

Պետրոս. սալ. վէմ։
Պերատես. աբրահամ լսի էյոյն լեզուն։
Պերթէկ. բանասարկու։
Պերսէ. փորձեաց։
Պեւիէ. կայծակն. կամ խաղոյկ. կամ բոլ։
Պինտատեռքոս. հինգ գիրք։
Պինտէ կոստէ. յիսներորդ. ենթ աւուր. կամ յիսնեակ։
Պիգմէի. Նբրայ. ասին Դամասկիս։
Պրօքատիկայ. ոչխարային. տեղի, ուր խաշինք նոճի. բեալք կաշնանեին։
Պրօսէլիտաս. եկ. պանդուխտ։

Ջ։

Ջերնիմա. տես Հերոնիմոս։

Ռ։

Ռաաբ. ըստ. ռահաբ. սաղ. 86. 4։ Տպարտ. Տզօր։
Ռաբբա. բազում. անձռանի։ ըստ. սկայ, հայր մեր։
Ռաբբի. վարդապետ։
Ռաբիդոն. օրհնութիւն դաւոստան։
Ռաբունի. կամ բաբունի. նոյն։
Ռագաս. չարչարեալ։
Ռադուէի. Տովիէ Ա.Յ։
Ռահակ. անզգամ. կամ քաղաճած։
Ռահաբ. լայն, ընդարձակեալ. ըստ. Ռահաբ։
Ռամ. բարձր։
Ռամիսէս. զրոտումն ցեցոյ։
Ռաֆայէլ. բժշկականութիւն Ա.Յ։
Ռաֆայիմ. Տկայք. բժիշկք։
Ռեբեկայ. պարարակ։
Ռեմոն. նռուն։
Ռեբայ. ռեբեղաթայ. աղմուկ։
Ռեփա. ձգումն, ըստ. լարմանն։
Ռեքաբ. քառանուն։
Ռուբէն. տեսանող որդւոյ։
Ռութ. ըստ. Հռութ, յաղեցեալ։
Ռումա. բարձր։
Ռօմա. բարձր, գերամբարձ։

Ս։

Սաամփ. խորհօղ։
Սաբա. ի ձեռն սինի անդրադարձութեն, գերեվարութեն։
Սաբա. ի ձեռն սամեքի. շրջագայութեն։
Սաբաօթ. զօրութիւք։
Սաբաթա. շրջագայեալ։
Սաբակ. վանդակ։
Սաբաստանի. տուն դեղեցիկ։ կամ խաղտբան։
Սաբացեալ. ի վէր կացեալ։
Սաբբատիսմուս. հանգիստ, դադարումն։
Սաբբատուամ. նոյն։
Սաբբեկայ. բարձր։
Սադա. ամենաբաւական։
Սադարօթ. զատուցեալ։
Սալերմօթ. ձոր։
Սադերօթ. փողոց։
Սադերօդ. տուն Ա.Յ։
Սադուկեցիք. արդարք։
Սադօկ. արդար։
Սաղաթիէլ. հարցումն Ա.Յ։
Սաղակիմ. մնրի. կամ որջ առիւծու։
Սաղէ. առաքումն։
Սաղիմ. խաղաղութիւն։ կամ շնորհ։
Սաղմանասար. խաղաղութիւն կապեալ։
Սաղմննա. պատուհէր բաժնի։
Սաղմոն. խաղաղարար։ ըստ. հատուցումն։
Սաղպատ. ատուհէր պատանդման։
Սաղօմթե. խաղաղարար, ըստ. հատուցումն։
Սաղօմոն. խաղաղարար։
Սաղօմ. խաղաղութիւն։
Սամաղիէլ. խաղաղութիւն։
Սամարիա. պահպանութիւն ադամանդ. ըստ. որս, կամ լծակցեալ. հանգուցեալ։
Սամարայի պահապան։
Սամաք. օգնութիւն։
Սամբակ. բառ։
Սամեայ. լսելիք։
Սամեգար. պանդուխտ։
Սամէն. պատրաստ։
Սամուէլ. խնդրեալ Ա.Յ. ըստ. կամ տուրք Ա.Յ։
Սամնոն. արեգակն նորա, անուանն կրկնութիւն։
Սառա. ի ձեռն հին ի վերջն, տիրուհի, կին Աբրահամու։
Սառա. ի ձեռն հին ի վերջն,

վերջն. հոտոտալ. տիրու-
հի հոտոյ:
Աարաի. տիրուհի իմ:
Աարան. հակառակ:
Աարեփեթա. նեղութեի պատա-
ռոյ:
Աարօն. կամ Աարօնայ. հար-
թութեի:
Աաւուդ. խնդրաւոր, փոխա-
տու:
Աաւուդ. 1. Թագ. 9. 2. Եբրայ,
սուտաղ, աղուհես:
Ասփան. Ձագար, ողնի:
Ասփագ. դատող:
Ագօր. փոքր:
Եդեկ. արդարութեի:
Եդուկէ. միաձնութեի:
Եդրակ. անվայր:
Ելոհամ. առաքեալ:
Ելիսա. երրորդ:
Ելօմա. բարկացումն, կամ
հանումն. կամ անիրաւու-
թիւն:
Եհուդ. բնակող:
Եմ. անուն, համբաւ. և
դեալ. ըստ. հանդիստ. կամ
կատարեալ:
Եմեքթայ. եդեալ:
Եմեք. նմանութեի:
Եմիա. լուր իմ:
Եդեկիա. արդար Տ՚ն:
Եկեթ. եդեալ:
Եկիր. մաղել. կամ թաւ,
կամ հեր:
Եկրոմ. խաղաղարար:
Եկօն. յարմատոյ խլումն.
կամ արմատաքի խլումն:
Եղլա. լուծանող, որդի յու-
դայի, ըստ. Թամբ:
Եմէի. հնազանդ:
Եմէի. 1. մնաց. 2. 28. անուն
իմ:
Ենանեքերիբ. լատ. Սենեքե-
րիմ, մրնենի աւերած: ըստ.
փորձութեի երաշտութեի:
Ենախ. տարածմունք:
Ենփորա. դեղեցիկ. կամ փող,
ելից. 1. 15. ՚ի ձեռն սենի:
Ենփորա. ելից. 2. 21. հաւ,
ձնձղուկ. կին մօսկի:
Ենօն. հնչեցեալ:
Ենփարուշայիմ. գիրք, կամ
դպիրք:
Ենբա. հեծելազօր. զինուո-
րութեի:
Ենբօլեթ. քեռն:
Ենդան. նեղիչք:
Ենլօք. ըստ. սեբռայ: առա-
քեալ, առաքօղ:
Ենկիմայ. ուսահարութեի:
Ենկերա. արբեցութեի:
Ենհօր. սեաւ, տգեղ. նեղոս:
Ենիայ. լոյս:
Ենիմէօն. լսօղ. առլսումն:
Ենոմն. հնազանդ. ըստ. տըր
տում լուր:
Սին. մարենի. ելից. 16. 1. ՚ի
ձեռն սամչքի:
Սին. ՚ի ձեռն սադէ. ղէն, ղրահ:
Սիսարա. զինիծառն տեսա-
նօղ. ըստ. ձիոյ տեսիլ:
Սիքեմ. ուս, կամ թիկունք:
Սիոն. կարկառ: 2. Թագ. 5. 7:
ըստ. դիտանոց. կամ պատ-
ուար:
Սիոն. երկրորդ օրէն. 4. 48:
շշունչ:
Սոբեկ. այգի:
Սուլամիտիս. խաղաղութեի.
կատարելութեի:
Սուսանիտիս. քնօղ:
Սուսանայ. շուշան, վարդ:
Սուփիաննոս. պատկառոտ:
Սօղօմա. որոշումն նոցա:
Սօմէր. պահապան:
Սօփերիմ. դատաւորք:

Վ:

Վայիկրա. և Խօսեաց, գիրք
Ղևտացւոց:
Վայէ դաբբեր, և խօսեցաւ,
գիրք Թուոց:
Վասթի. լմնցօղ. խմօղ:
Վէէղէ սեմոթ. և այսոքիկ
են անուանք. երկրորդ մա-
տեան օրինին, որ ելք կո-
չին:

Տ:

Տաբիթա. այծ եմնիկ:
Տիմէոս. կոյր, կուրութեի:
Տիմոթէոս. պատիւ Ա՚ստ:
Տիտոս. պատուելի:
Տիւրայի. եբրայ, սօրիմ, այս
է, նեղացուցանօղք:
Տուբալկայիմ. աշխարհական
ստացուած:
Տօբիտա. բարի Տ՚ն:

Բ:

Բաադիմն. Տմուտա:
Բաքով. նոյն:
Բաբբա. նոյն որ Աաբբա:
Բօքովամ. ընդարձակող ժո-
ղովրդեան:

Ց:

Ցոյիւ անուն ոչ դոյ:

Լ:

Լայնպես և հիւանիւն. Ա:

Փ:

Փակէհ. բացօղ:
Փանուէլ. տեսօղ Ա՚ստ:
Փասգա. բլուր:
Փասէհ. անց:
Փատուէլ. փառաւորեալ,
կամ ուռճացեալ:
Փարաւօն. ցրուօղ. վանումն:
կամ երինջ. եղջերածու:
Փարէս. բաժանումն, որդի
յուդայի:
Փարէս. ՚ի ձեռն սենի. 1. մնայ.
7. 16: հեծեալ:
Փարիսեցիք. բաժանեալք:
Փինհէս. երեսք ապաւինու-
թեան:
Փիղեպոս. բերան ձեռաց.
կամ բերան ջահից:
Փիղիստիա. ըստ. փիշտացի,
ցրուեցեալ մխրով:
Փիղիմօն. հնորհեալ, զարմա-
նալի:
Փոգօր. յօրանչ. որոշ:

Ր:

Ռադէ. եբրայ, քաստիմ.
այս է, իբրու դէք:
Ռամ. ջերմացեալ, ջերմ:
Ռանան. վաճառական. հո-
գացօղ:
Ռաբմէդ. նոյն է, որ կարմէդ:
Ռեբբօն. տէս Հեբբօն:
Ռետացէ. զարհուրեցուցա-
նօղ:
Ռերեթէն. և ոսկեղեթէն,
պարսաւորք, և աղեղնաւորք:
Ռերմէդ. նոյն որ կարմէդ:
Ռերսոն. տէս Հերսոն:
Ռերհաս. ուրախ:
Ռերօբ. իբրու վարդապետ.
ըստ. յաճախութեի գիտու-
թեե. կամ հեղումն խմա-
տուէե: կամ բազմաց ա-
կամբ տեսանել:
Ռօրկէբ. տէս Հօրկէբ:
Ռուս. եթէոպիա:
Ռբիսատա. օծեալ:
Ռօգբօդ. յաստիս:
Ռօրկէ. բարկութիք:

Օ:

Օլա. վերացուցի. ողջակէզ:
Օնամ. վիշտ:
Օնանայ. վիշտ. անփրաւուի.
ցաւ:

Յ Ա Ն Գ Ա Մ Ա Տ Ե Ն Ա Կ Ա Ն.

Ըստ զկնի զատկին՝ զորոց նախ սրբազանից Ս. Յարութենէ մատենից ընձեռի, առ դլուխս Հաւատոյս (այբուբենի կարգաւ տրամաբանեցեալ) զվերածեցեալս՝ Ծայրագունիւք կարճառօտութեամբ տարրունակ։

"Նախ այսմ ցուցակիս մատենագանց. ո՛վ պայծառացեալ ընթերցող. առաջին համարն զկնի սխալից գրոցն բացայայտ. եւ չկնի հետեւելոյն զհամարս պահցն, որ են նախ այնմ գլխոյս՝ ցուցանէն։ որպէս անդ այս՝ Ա Բարիմ լեառն։ Ցաւոտոց. 21. 11։ † 27. 12։ † 33. 44 *։ առաջին համարն. որ է յառն Ա մէկ՝ ցուցանէ զհամարս բաժանման գլխոցն. եւ զկնի երեսուն պատուհանին բացայայտէն զհամարս սպիտացն, այսինքն պահցն. որ են ՚ի մէջ յառն Ա ի գլխոցն։ եւ զկնի խաչանման գիծն. որ է մէջն ընդհատման կամարոյն՝ է նշան այլոց Ա սխալից գրոցն. այսինքն գլուխ յառնէն ըստ համարոյն էրդոյ. եւ զկնի յառնէրուս համարն նոյնպէս ցուցանէ զնիւս սպիտացն. ցուցանելով նէր այնչափամբ Ա այնչափամբ համարս փայտից գլխոյն բանն։ նոյնպէս զնշան երեսներորդի երրորդին նմա. Ա զկնի հետեւելոյ չորեքին Ա չորքին։ եւ զկնի սպրդանման նշանն առաջ համարն դնի, ցուցանէ զյաճախումն եւ զերեքապատկումն բանին, որ է սակս նոցուն երէ։ եւ եթէ չորից համարք հետեւեցին դիմանց նշանի խաչին, Ա ասպիտին. առաջին համարն զնիւս գլխոյն ցուցանէ. եւ զկնի հետեւեցին զնիւս պահցն ոչ գիտեմ։ 3. Ցաւոտ. 18. 4. 13։ ահա ասա. 18։ զպատճառս գլխոյն ցուցանէ. եւ զ. 4. Ա 13. զչորս Ա զպատճառէրեսն պատճառն ցուցանէն։ եւ նէ այլոց առելիս լեզուն. զհամարս պահցն բացայայտ. նէն։ եւ անուանակ գրոց ցուցանին կարճառօտիւք. այսպէս՝ Ծննդ. Ծննդոց։ Ցաւոտ. Ցաւոտոց։ 2. Ելից. Երկրորդ Ելից։ Ցեսուէ. Ցեսուէայ։ 1. Ցաւտ. Առաջնոյ Ցաւտոց։ 2. Ցաւտ. Երկրորդ Ցաւտոց։ 3. Ցաւտ. Երրորդ Ցաւտոց։ այսպէս և նմանեալն։

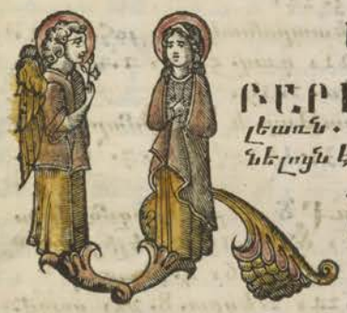

Ա։

ԱԲԻՒՄ, կամ յաբուղէ լեառն. ուստի երթ մեռաւ Նեղոյն երկիրն, զերկիրն քանանացւոց նահանգութեամբ. 21. 11 † 27. 12 † 33. 44 *։ 2. օրին. 32. 49։

Ա. բայ Հայր։ մարկ. 14. 36 *։ Հռոմ. 8. 15։ գաղա. 4. 6։

Ա. դիտաս Թաքոյց, և կերակրեաց զմարգաքսէն Ցն։ 3. Թագ. 18. 4. 13։

Ա. դիմիլէք փոխանակամարտ՝ և ձեռնտու երեմիայի։ երեմ. 38. 7։ ազատի ՚ի սրոյ քաղդեացւոյն։ 39. 16. 17. 18։

Ա. դոն դաւաւոր ՚ի մէջ նէրի։ դատ. 12. 13։

Ա. եզեկնագով յորջյորջէ ազարիաս։ դան. 1. 7։ արկանի ՚ի հնոց բորբոքեալ։ 3. 21։

Ա. եւներ սպարապետ սաւուղայ կացուցեալ զյեբուսացիս Թագաւոր Ցերւսղէմ։ 2. Թագ. 2. 8։ ասխատաւիր լինի ընդ դաւթի։ 3. 12։ սպանանի ՚ի յովաբայ։ 2. Թագ. 3. 27։

Ա. եէլ սպանանի ՚ի կայինէ յեղբօրէն։ Ծննդ. 4. 8։ 1. յոհան. 3. 12։ յաղագս նուէոյ ընթերցիլ, մատ. 23. 35։ ղուկ. 11. 51։ եբրայ. 11. 4 † 12. 24։

Ա. եէլաղեր (ըստ դաղմատացւոցն անուամբ Ելէք) կաւուք սեփհորէիմայ։ 4. Թագ. 17. 31։

Ա. բիա. աբիու, կամ աբիաս. որդի րոբոամայ. Թագաւոր յուդայի։ 3. Թագ. 14. 31 † 15. 1։ 2. մնաց. 13. 2. 4. 15. 17 *։ եթող զաստղ յօրդի Թագաւորութեն։ 3. Թագ. 15. 8։ մատ. 1. 7։

Ա. բիաթար քահանայ փախեաւ ՚ի ձեռաց սաւուղայ։ 1. Թագ. 22. 20։ փախեաւ առ դաւիթ ՚ի կէիլայ։ 23. 6։ ընդ ադոնիայի կինաքն շարալծեաց։ 3. Թագ. 1. 7։ շարժի ՚ի քահանայութէ։ 2. 27։ ըստ այնմ։ 1. Թագ. 2. 30. 32։

Ա. բիգեայ կին ամաբշտին նաբաթացւոյ։ 1. Թագ. 25. 3։ ամուսնացաւ ընդ դաւթի արքայի զկնի մահուն նաբաթացւոյ։ 25. 42։

Ա. բիդան իշխան բենիամինի։ Թուոց. 1. 11։

Ա. բիմելէք Թագաւոր գերարացւոց էառ յաբրահամէ զսառայ։ Ծննդ. 20. 2։ կռեաց զդաշն ընդ աբրահամու։ 21. 23. 32։ կռեաց զդաշն ընդ իսահակայ։ 26. 31։

Ա. բիմելէք որդի գեդէօնի։ դատ. 8. 31։ սպան զեղբարս իւր զեօթանասունաւեակ քարկոմամբ երկանաքարի սպանանի։ 9. 5. 53 *։ 2. Թագ. 11. 21։

Ա. բիսուէ և նադաբ որդիք ահարօնի հրով ծախին։ ղեւտ. 10. 2 † 16. 1։ Թուոց. 3. 4 † 26. 61։

Ա. բիսուէ որդի զօրաբաբէլի։ մատ. 1. 13։ կոչի անանիա։ 1. մնայ. 3. 19։

Ա. բիսակ ասմնայի բերի առ արքայ դաւիթ։ 3. Թագ. 1. 3։ խնդրի յաբիսագայ ՚ի կնուէ։ 2. 17։

Ա. բիսա որդի շարուհեայ քեռ դաւթի.

2. Թագ. 2.18 † 16.9 † 19.21 † 20.6 † 23.18 :

Ը.բիսաղոմ որդի դաւթի : 2. Թագ. 3.3 : սպան զեղբայր իւր՝ և փախեաւ առ Թոլմէ՝ ղէմ արքայ գեսուրայ : 13.37 : վերակոչէ : 14. 21. 23 : Ջանայ զԹագաւորութիւնն Հօրն պա՛ շարել. 15.6 , ննջեաց ընդ Հարձն Հօրն. 16.22 : ըստ մարգարէութեն. 12.11 : երիւք նիւա՛ կօք սպանանի ՚ի յովաբայ. 18.14 :

Ը.բիրօն մատոյց զինքն ներհակ մահեսի. ուստի և երկիր պատառեալ եկուզնաւ : Թոմ. 16 * ; † 26.10 : 2.օրին. 11.6 : սաղմ. 105. 17 : սիր. 45. 22 :

Ը.բրա նաժիւտ յուդիթայ : յուդի. 8. 32 † 10.2 : ապատուեթէ ընծայի. 16.28 :

Ը.բրահամ որդի Թարայի ունի զաստայ կին. ծննդ. 11.29 : ելանէ ՚ի Հայրենեացն յեր՛ կիրն քանանացւոց Տրամանաւ Տն. 12.4 : յա՛ գաւ յեգիպտոս : 12.10 : դառնայ անդրէն ՚ի քանան. 13.1 : փրկէ զՂովտ զեղբայր իւր ՚ի ձեռաց Թշնամեաց. 14.14 : առնու զԽոստումն զաճակի. 15.4 † 17.16 † 18.10 : ննջէ ընդ Հագարայ. 16.4 : առնու զխոստումն զաւակի. և զնշան ուխտի. և յորջորջի աբրահամ : 17.5 : աղօթէ վն սօդոմացւոց. 18.23.28.32 : խա՛ Հակ ծննդի նմա : 21.2 : պատրաստեցաւ մա՛ տուցանել զԻսահակ. 22.9 : առաքէ զծառայ իւր՝ զի խնդրեսցէ զկին որդւոյ իւրոյ Իսահա՛ կայ. 24.4 : մեռանի. 25.8 : գովի : սիրա. 44. 20 : յորջորջի Հայր ազգաց բազմաց. և ամենե՛ ցուն Հաւատացելոց : ծնն. 17.5 : եսայ. 51.2 : մատ. 3.9 : ղու. 19.9 : յօհ. 8.39 : Հռոմ. 4. 11. 17.18 † 9.7 : գաղատ. 3.8 : յաղագս նորին. և զաւակի նորին. տես յեսու. 24.3 : եսայ. 41.8 † 51.2 : եզեկ. 33.24 : 3.եզրաս. 9.7 : մատ. 8.11 : գործ. 7.2.16 : եբր. 11.17 :

Ը.բրահամու որդիք պՃք ասացին : յօհ. 8. 39 : Հռոմ. 9.7 : գաղ. 3.7 :

Ը.գաբոս զասաւիկ սոճի նախագուշակէ : գոր. 11.28 : և պօղոսի զձեռնս կապեալս. 21.11 :

Ը.գագ Թագաւոր ամաղէկացւոց գերի ՚ի Թագաւորէն սաւուղայ : 1.Թագ. 15.8 : Տրա՛ մանաւն սամուիլի սպանանի. 15.33 : ըստ մարգարէութեն : Թոմ. 24.20 :

Ը.գահուէթի : յեսու. 7.20 : 1.Թագ. 8.3 : † 25.3.10 : 3.Թագ. 21.2 : 4.Թագ. 5.20. 22 : սաղ. 36.16.21 : առակ. 1.13 † 11.28 † 13.21 † 15.16 † 27.20 † 28.22.25 † 30.15 : ժող. 2. 26 † 4.8 † 5.9 † 6.2 : եսայ. 5.8 † 56.11 : երեմ. 8.10 † 22.17 : եզեկ. 22.27 : ամոս. 8.4 : միք. 6. 10 : ամբա. 2.9 : սիրաք. 10.9 † 14.3 † 31.3 : 2.մակ. 4.50 † 10.20 : մատ. 6.19 † 26.14 † 27.3 : մարկ. 8.36 : ղուկ. 12.15 : յօհ. 12.4 : գործ. 5.2 † 8.19 † 24.26 : 1.կոր. 6.10 : եփես. 5.3 : 2.Թեսա. 2.5 : կող. 3.5 : 1.տիմ. 6.9 : տիտ. 1.7.11 : եբրայ. 13.5 :

Ը.գալ (ըստ մեզ Հագար) աղախին սառայի ծնանի զիսմայէլ : ծննդ. 16.15 : տարամերժի որդւոյ իւրոյ. 21.14 : գաղ. 4.30 :

Ը.գարացիք (որ և Հագարացիք) յերկրէ իւրեանց ՚ի ձեռն ռուբենեանցն արտաքսին 1.մնաց. 5.19 :

Ը.դրիպպաս լսէ պօղոսի : գործ. 26.1 :

Ը.դամ ստեղծանի : ծննդ. 1.27 : տաղաւա՛ րի ներ դրախտումն. և ՚ի փայտին գիտութէ Հպատուրութէ ՚ի բաց քարշի. 2.15 : Հաւանու՛ թէ եՀայի դժբէ պատուհիրանին. և ՚ի դրախ՛ տէն արտաքգի : 3.6.23 : ովսեայ. 6.7 : մեռանի. ծննդ. 5.5 : Հռոմ. 5.14 : 1.կորն. 15.22 :

Ը.դրամէլեքայ կուռք. 4.Թագ. 17.31 :

Ը.դրամէլեք Համակամութէ եղբօր իւրոյ սաբասարայ սպան զՏայր իւր զսենեքերիմ : 4.Թագ. 19.37 : եսայ. 37.38 :

Ը.դօնիսա ամբառնի ՚ի Թագաւորութէ Հօր իւրոյ : 3.Թագ. 1.5 : ՚ի կնութէ խնդրէ զա՛ բիսակ. և սպանանի : 2.17.25 :

Ը.դօնիբեզեկ դերի : դատ. 1.6 :

Ը.դօնիբեմ՚ ՚ի վէր Հաբկայ. կամ Հարկահան պղնձեղինաց դաւթի : 2.Թագ. 20.24 : զկնի սակս Հարկապահանջութէ ինքեան ռոբոամ՛ մայ՝ քարկոծի : 3.Թագ. 12.18 :

Ը.զայէլ ընտրծին բենադադայ արքայի ա՛ սորւոց : 4.Թագ. 8.9.15 : ըստ պատուհիրելոյ Տն : 3.Թագ. 19.15 : Հար զնէլ սահմանօք իւրովք Հանրօք : 4.Թագ. 10.32 † 12.17 † 13. 3 : որպէս մարգարէացեալ եղև : 4.Թագ. 8. 11.13 : մեռանի. 13.24 :

Ը.զատուէթի աւետարանական : յօհ. 8.32 : Հռոմ. 6.18 † 8.2.21 : գաղ. 5.13 : 1.պետ. 1. 18 † 2.16 * : 2.պետ. 2.19 :

Ը.զատուէթի վատթար և արհամարհելի : յօբ. 11.12 : երեմ. 34.15 : ովսեայ. 7.16 : 2. պետ. 2.18 :

Ը.զատել ծանեաւ Ը.ծ զիւրան բազմօք եղա՛ նակօք ՚ի նեղութէ : ծննդ. 19 * : ելից. 14 * † 18.8 : 1.Թագ. 23.14.26 : 4.Թագ. 7 * : 2.մնաց. 18.31 † 20.24 : 2.եզրաս. 8.22 : սաղմ. 4.9 † 90.9 : եսթեր. 7.5 : եսայ. 41.10 † 43. 1 : դանի. 3.93 † 6.18.23 : 2.պետ. 2.9 :

Ը.զարիսա որդի ամասեայ Թագաւոր յու՛ դայի լինի քորոս : 4.Թագ. 15.5 : 2.մնաց. 26. 19 : եԹող զորդի իւր զյովաթամ Թագաւոր. 4. Թագ. 15.32 : 1.մնաց. 3.12 : վերաձայնի ողիսա : 2.մնաց. 26.19 : մատ. 1.9 : մատաթի կոչի : ղու. 3.29 :

Ը.զարիա մարգարէ առաքի առ Թագաւորն ասայ : 2.մնաց. 15.2 :

Ը.զաւպղծուէ ծանուսնք մեղք : ղևտա. 18. 6.7 † 20.11.14 : 2.օրի. 22.30 : 1.կոր.5.1.2 :

Ը.թաղիա (որ առ մեզ դոթոդղիա ասի) դուստր ամրեայ Թագաւորին Իւդի : 4.Թագ. 8. 26 : կորոյս զբոլանդակ զաւակ Թագաւորա՛ կան. 11.1 : Թագաւորէ սմն վեց ՚ի վերոյ յուդայի : 2.մնաց. 22.12 : և ընդմէջ Հատա՛ նի : 4.Թագ. 11.16.20 :

Ը.թենոբիոս առաքի առ շմաւօն : 1.մակա. 15.28 :

Ը.Լ.

Ա.Ջոյ և օմեկայ. սկիզբն և կատարած, ա_ռաջինն և վերջինն Տ՛ր : եսայ. 41. 4 †44. 6 † 48. 12 : յայտ. 1. 8 † 2. 8 † 21. 6 † 22. 13 :

Ա.Կիտուիել. տես աքիտոբել :

Ա.Կնաուսի անպատշաճ. և ոչ Ա.Ծ ակնառ_նու : ղևտ. 19. 15 : 2.օրին. 1. 17 † 10. 17 † 16. 19 : 1.Թագ. 16. 7 : 2.Պետ. 19. 7 : իմաս. 6. 8 : յոբ. 34. 19 : առակ. 18. 5 † 24. 23 † 28. 21 : սիրա. 35. 15. 16 : եսայ. 11. 3 : մաղա. 2. 9 : մատ. 22. 16 : մարկ. 12. 14 : ղուկ. 20. 21 : գոր. 10. 34 : հռոմ. 2. 11 : գաղա. 2. 6 : եփես. 6. 9 : կողոս. 3. 25 : 1.պետ. 1. 17 : յակո. 2. 9 :

Ա.Կնաուսեցի ովք կաշառաց : տես զկաշառառուսեցի :

Ա.Կին պարզ և ուղիղ. սիրա. 35. 12 : մատ. 6. 22 : ղուկ. 11. 34 :

Ա.Կին անիրաւ. Ծնն. 6. 2 : առակ. 6. 13 : Ժող. 4. 8 : սիրա. 14. 8 † 31. 14 : մատ. 6. 22 : մարկ. 7. 22 : ղուկ. 11. 34 : 1.յովհ. 2. 16 :

Ա.Կին մոտաց՝ կամ իմացականն. Թուոց. 24. 4 : 2. օրինն. 29. 4 : եսայ. 6. 9 : ղուկ. 24. 31 : գործ. 26. 18 : եփես. 1. 18 :

Ա.Հարօն առաջնի եղբօր իւրոյ մնասեայ ընկեր : ելից. 4. 14. 16. 30 † 5. 1 † 6. 13 † 7. 1. 2 : միքիա. 6. 4 : եւև Թուռնեայ զևեայ : ելից. 6. 16. 18. 20 : սեպհականաւ արարողութիւն ձեռնադրի որդւովք իւրովք առ պաշտօն քահանայութեան : ղևտ. 8 * : Թուոց. 3. 10 : 2. օրինն. 18. 5 : եբրայ. 5. 4 : որպէս Տ՛ր նախագրեաց. ելից. 29 * † 40. 12 : ահարօնի և որդւոցն քահանայական զարդ : ելից. 28 * : ահարօնի քահանայի զնախապահումն, որք ոչ կամէցան ձանձրանալ՝ անընդելիւ ցեղիւ մնոյ կորեան : Թուոց. 16. 3. 11. 30. 31 : ահարօն սքանչելեօք նշանաւորօք յուցանի Ա.Ծ քան զայլս ի քահանայութեի վերադոյն ընտրեալ : Թուոց. 17. 5. 8 : զկնի նոքիրմանն օրհնեաց ձեռամբք տապածելօք զժողովուրդն : ղևտ. 9. 22 : իրաւամբ մշանջենաւորապահաւ էառ սակս պաշտօնի քահանայականի զմնասուցմունս՝ և զբարեխօսիս ի ժողովրդենէն : Թուոց. 18. 8. 9. 11. 12 * : և ի զևտացւոցն զտասանորդս տասանորդացն : Թուոց. 18. 26. 28 : մեռանի : Թուոց. 20. 29 † 33. 38 : 2. օրինն. 10. 6 † 32. 50 : փոխանորդ եղև նմա ի վերադոյն քահանայութիւնն եղիազար : Թուոց. 20. 28 : 2. օրինն. 10. 6 : ահարօնի գովասանութիւն : սիրա. 45. 7. 8. 9 * :

Ա.զաչէլ. տես զաղելեէլն :

Ա.զեքսանդր յոանաց Թագաւոր՝ սպանմամբ դարեհի զԹագաւորութիւնն իւր դահեակորդ_ւոյն բաժանեաց : 1.մակա. 1. 7 : տես դանիէլ : 7. 6 † 8. 8 † 11. 4 :

Ա.զկիմա երդմնազանց հրէայ հետևեցաւ քահանայութե : 1. մակա. 7. 5. 9 : 2. մակա. 14. 3. 13 : կորեաւ անկարծակեաւ մնոյ : 1.մակ. 9. 55. 56 :

Ա.զիեռս հայր յակոբայ առաքելոյ : մատ. 10. 3 : մարկ. 3. 18 : ղուկ. 6. 15 : գոր. 1. 13 :

Ա.զքաւաք. տես զաղաղմութե :

Ա.զօթել զնարդ պարտ իցէ յոլովևցս անդիտանալք : մատ. 20. 21 : մարկ. 10. 35 : հռոմ. 8. 26 : յակ. 4. 3 :

Ա.զօթել զի տուընջեան և ի իբրեւ սաղ. 118. 62 : ղուկ. 18. 1 : 1.Թեսա. 3. 10 : 1.տիմ. 5. 5 : 2.տիմ. 1. 3 :

Ա.զօթել անդադար : մատ. 7. 7 : ղուկ. 11. 9 † 18. 1 : գոր. 10. 2 : եփես. 6. 18 : կողոս. 4. 2 : 1.Թեսա. 5. 17 :

Ա.զօթել զի հաւատոյ քարոզութե ունել_ցի զելս երջանկիս : եփես. 6. 19 : կողոս. 4. 3 : 2.Թեսա. 3. 1 :

Ա.զօթել այլ ոք սակս այլոյ ումեք : երեմ. 42. 2. 20 : քարոզ. 1. 13 : 2.մնակա. 1. 6 : եփես. 6. 18 : կողո. 4. 3 : 1.Թեսա. 5. 25 : 2.Թեսա. 3. 1 : 1.տիմ. 2. 1 : յակ. 5. 16 :

Ա.զօթել վերնաժեմեաց : Թուղ. 16. 22. 46 : 2.մնակա. 3. 33 : մատ. 5. 44 : ղուկ. 6. 28 † 23. 34 : գոր. 7. 59 :

Ա.զօթել կամ աղաչել զսուրբս ընդ Ա.Ի Թագաւորօղս : տես զսուրբս :

Ա.զօթել վերնոյնեցելոց, տես զքաւարանն :

Ա.զօթք զնարդ, երբ, որոյ՝ և ուր լինիլ պարտէ. և զինչ խնդրելի : Թուղ. 11. 16. 24 : 2. օրինն. 4. 7 : դատա. 10. 10. 15 : 1. Թագաւ. 1. 11 : 2. Թագ. 22. 2. 7 : 3. Թագ. 3. 7 : եսայ. 65. 24 : ամո. 7. 2 : սիրա. 35. 20. 21 : ոսբ. 3. 11 * : յուդի 4. 10 : մատթ. 6. 5. 9 † 7. 7 † 18. 19 † 20. 20 † 21. 22 † 26. 38 : մարկ. 11. 24 † 13. 33 : ղուկ. 11. 2. 9 † 18. 1 † 22. 40 : յովհ. 4. 23 † 9. 31 † 14. 13 † 15. 7 † 16. 23 : գոր. 1. 14. 24 † 2. 42 † 4. 24. 31 † 10. 2 : հռոմ. 8. 26 † 12. 12 : 1. կոր. 14. 13 : եփես. 6. 18 : կողո. 4. 2 : 1.Թեսա. 5. 17 : 1.տիմ. 2. 1 : եբր. 13. 18 : 1.պետ. 3. 12 : 1.յովհ. 5. 14 : յակո. 1. 6 † 4. 3 † 5. 13 : յայտ. 19. 10 † 22. 9 :

Զ.զօթս որք լինին ոչ պարտէ՝ լսէ Ա.Ծ : Ծնն. 16. 11 † 21. 17 : ելից. 2. 24 † 3. 8 † 6. 5 † 22. 23. 27 : 2.օրինն. 4. 7 † 15. 9 : 1.Թագ. 7. 9. 10 † 9. 16 † 12. 18 : 2.Թագ. 22. 4. 7 : 3. Թագ. 13. 6 † 17. 22 † 18. 36 : 4.Թագ. 13. 4 † 20. 5 : 2.Պետ. 32. 20 † 33. 13 : 4. եզրաս. 15. 7 : յուդի. 4. 8. 10 : ոսբ. 3. 24 : սաղմ. 3. 5 † 4. 3 † 9. 13 † 17. 7 † 21. 25 † 33. 7 † 49. 15 † 54. 17 † 117. 5 † 119. 1 † 144. 19 : առակ. 15. 29 : սիրա. 3. 4. 6 † 4. 6 † 21. 6 † 35. 21 † 48. 22 : եսայ. 30. 19 † 37. 15. 21 † 55. 7 : եր_եմ. 29. 12 : ողբոց. 3. 56 : դանիէ. 13. 44 : յովնա. 2. 3 : զաքա. 13. 9 : 2.մնակա. 3. 22 : յովհ. 9. 31 : գոր. 10. 4 :

Զ.զօթս ոմանց ընդհակ ոչ լսէ Ա.Ծ : 2. օրինն. 1. 45 † 31. 18 : դատա. 10. 10 : 1.Թագ. 8. 18 : սաղմ. 17. 42 : առակ. 1. 28 † 15. 29 † 21. 13 † 28. 9 : սիրա. 34. 29. 31 : եսայ. 1. 15 : երեմ. 7. 16 † 11. 11. 14 † 14. 12 † 15. 1 : եզեկ. 8. 18 † 14. 16. 20 : միքիա. 3. 4 : զաքա. 7. 13 :

4. եզրա. 1. 26 : 2. մնակա. 9. 13 : յօհ. 9. 31 : եբրա. 12. 17 : յակո. 4. 3 :

Ա. ղօթից սրբոց յարացոյց : ծննդ. 32. 9 : ելից. 32. 11. 13 : թուոց. 14. 19 : 2. օրին. 9. 26 : 3. թագ. 8. 15 * : 4. թագ. 20. 3 : 2. մնաց. 6. 14 * † 14. 11 † 20. 6. 12 : 2. եզրա. 9. 6 * : 3. եզրա. 1. 5 * : իմաս. 9 * : սղոմ. 23. 1 † 36. 1. 11 † 51 * : բարուխ. 1. 15. 21 † 2. 6 * † 3. 1. 8 : տօբ. 3. 1. 13 † 8. 7 † 13. 1 : յուդի. 9. 2 † 16 * : եսթեր. 14. 3 : եսայ. 33. 2 † 37. 16 † 64 * : երեմ. 10. 24 † 17. 13. 14 † 18. 19 † 32. 16 : ղկնի ողբոց՝ Ա. ղօթքն՝ * : դանիէ. 9. 6. † 13. 42 : յօնա. 2 * : ամբ. 3 * : 1. եզր. 8. 74 : 4. եզր. 3 * † 6. 38 * : 1. մակա. 7. 37 : 2. մակա. 6. 30 : գոր. 4. 24 :

Ա. ղօթել և զպատարագս մատուցանել վճռեցոյց : 2. մակա. 12. 43 :

Ա. Ձիւլ գիտուքէ. եփես. 4. 15 : կողոս. 1. 10 : 1. պետր. 2. 2 :

Ա. Մանչկի որդի եսուայ ծնանի : ծննդ. 36. 12. 16 : պատերազմի ընդդէմ նիւի : ելից. 17. 8 : թուոց. 14. 43 : գատ. 6. 3 : անկանի. 7 * : 1. թագ. 14. 48 : աղաւաղել ջնջել : 1. թագ. 15. 3. 7 : ըստ բանիցն : ելից. 17. 14 : թուոց. 24. 20 : 2. օրին. 25. 19 :

Ա. մասիա որդի յովսաու վերաթուէ զժողովուրդն : 2. մնաց. 25. 5 : վրէժխնդրել սպանման հօր իւրոյ : 4. թագ. 12. 21 † 14. 5 : մարտիճ յաղթահարեաց զեդոմայեցիս : 14. 7 : գերի, և սպանանի : 14. 13 : եհոաղ յաջորդ թագաւորութեանէ զորդի իւր զազարիայ. 15. 1 : յորջյորջի ինքն : զուտ. 3. 30 :

Ա. մաչելոչքք պարտի յաւետարանէն սաղ. 39. 11 † 118. 46 : եսայ. 40. 9 : մար. 8. 38 : ղուտ. 9. 26 : հռոմ. 1. 16 : 2. տիմ. 1. 8 :

Ա. մաչելի է ինքն մեղայ : եզեկի. 16. 52 : սիրաս. 42. 11 :

Ա. մբարշտաց՝ ասացեալք՝ արարեալք և խոր հնգեալք ներհակ բարեպաշտից : իմաս. 2 * : սաղմ. 9 * : 10 * : 11 * : 13 * : առակ. 4. 14 :

Ա. մբարշտաց բարեբաստութեի : յօբ. 10. 3 † 21. 7. 10 : սաղմ. 72. 3. 8 † 91. 8 : 4. եզրա. 3. 28. 31 : երեմ. 12. 1 : ամբակ. 1. 13 : 2. մնակա. 6 * :

Ա. մբարշտաց բարեբաստութիւն՝ բարեաց զգաստացուցիչ ծնանի : յօբ. 21. 7. 13 : սաղմ. 72. 3 : ժողով. 7. 16 : երեմ. 12. 1 : ամբակ. 1. 13 : մաղաք. 3. 15 :

Ա. մբարիշտք անկանին 'ի չարիս, զորս պատրաստեն բարեպաշտից : 1. թագ. 17. 42. 49 † 31. 4 : եսթեր. 7. 10 : սաղմ. 7. 16 † 9. 16 † 34. 8 † 36. 15 : առակ. 26. 27 : ժողով. 10. 8 : եսայ. 33. 1 : երեմ. 48 * : դանիէ. 3. 48 † 6. 24 † 13. 41 : սիրաս. 27. 28 * : յուդի. 13. 10 : յայտ. 18. 6 :

Ա. մբարիշտք յաճախաբար անկանին 'ի չարիս՝ յորոց երկնչին : յօբ. 8. 19 : առակ. 1. 31. 32 † 10. 24 : եսայ. 66. 4 :

Ա. մբարշտաց յանկարծակի, և աննախանշակ պատուհաս՝ ցրումն, և հերքուիւն : ծննդ. 7. 21 † 14. 15 † 19. 24 † 34. 25 : ելից. 14. 24 : զևտ. 10. 2 : թուոց. 11. 33 † 16. 31 : յեսուէ. 10. 9 † 11. 7 : դատաւ. 4. 20 † 7. 12. 15. 21 † 8. 11 † 16. 28 : 1. թագ. 30. 16 : 2. թագ. 13. 28 : 3. թագ. 16. 2 † 18. 40 † 20. 13. 19 : յօբ. 4. 8 † 5. 3 † 8. 13 † 15. 20 † 18 * † 20 * † 27. 14 † 36. 12 : սաղմ. 1. 5 † 36 * : առակ. 1. 27 † 6. 15 † 10. 25 † 12. 7 : եսայ. 5. 24 † 47. 9 : երեմ. 15. 8 : դանիէ. 5. 30 : 1. մնակ. 2. 62 † 4. 14 : մատ. 24. 38 : զուտ. 12. 20. 46 † 16. 23. 25 † 17. 27. 29 : 1. թես. 5. 3 :

Ա. մբարշտաց պատիժ՝ ատ յերկիւղ՝ և 'իզգուշութեի բարեաց է : 2. օրի. 13. 11 † 17. 13 † 19. 20 † 21. 21 : առակ. 19. 25 † 21. 11 : սիրաս. 23. 37 : գոր. 5. 11 : 1. տիմ. 5. 20 :

Ա. մբարիշտս այսպանի Ա. Ծ : սաղմ. 2. 4 † 36. 13 † 58. 9 : առակ. 1. 26 : իմաս. 14. 9 :

Ա. մեսայի որդի աբիգեայ քեռ դաւթի : 1. մնաց. 2. 17 : եղև զօրապետ առ աբիսաղոմայ : 2. թագ. 17. 25 : յեսուոյ իշխան զօրու դաւթի նախակարգի : 19. 13 : սակայն 'ի յամաբայ խարդաւանութէ սպանանի : 20. 10 : ինչպես սպանումն դնի : 3. թագ. 2. 5 :

Ա. մինադաբ որդի արամայ : մատ. 1. 4 : սմին նահասն որդի իւր թագաւորութէ հետևեցաւ : թուոց. 1. 7 † 7. 12 † 10. 14 :

Ա. մրի ամբարիշտ արքայ նիւի : 3. թագ. 16. 16. 17 † 22. 23 : ընդդէմ ամրեայ : միքէ. (6. 16 :)

Ա. մմոն որդի դաւիթայ. և դստերք նորա : ծննդ. 19. 38 : ամմոնացիք արգելանին 'ի մտանելոյ 'ի տաճարն : 2. օրին. 23. 3 : 3. եզր. 13. 1 : ապահանին չիւնէ : գատ. 11. 32 : 1. թագ. 11. 11 : 2. թագ. 8. 12 † 10 * † 12. 26 : ընդդէմ ամմոնայ մարգարէանայ : սաղ. 82. 8 : երեմ. 49. 1 : եզեկ. 21. 20 † 25. 2 : ամոս. 1. 13 : սոփոնի. 2. 9 :

Ա. մմոն որդի դաւթի տառապեցոյց զքոյր իւր զթամար : 2. թագ. 13. 14 : ուսում և յեղբօրէն իւրմէ աբիսաղոմէ խոցի. 13. 28 :

Ա. մոն որդի մանասէի թագաւոր յուդայի սպանանի : 4. թագ. 21. 19. 23 : զթագաւորութէ նորա յաջորդեաց որդի նորա յոսիաս : 4. թագ. 22. 1 :

Ա. մորհացի որդի քանանու : ծննդ. 10. 16 : ամորհացիք ոչ թոյլուն զինէլ անցանել ընդ սահմանս իւրեանց : թուոց. 21. 23 : գատ. 11. 20 :

Ա. մուանուէթի. տես զպահն :

Ա. մուանուէթի Հոգևոր 'ի մէջ Ա. Ե և Հոգւոյ երգեր : * : եսայ. 50. 1 † 54. 6 † 62. 4 : երեմ. 31. 22 : եզեկ. 16. 7. 8 : ովսեայ. 2. 20 : մատ. 9. 15 † 22. 2 † 25. 5 : մարկ. 2. 19 : 2. կորն. 11. 2 : յայտ. 19. 7 † 21. 2. 9 :

Ա. յգէ : ծննդ. 9. 20 : 2. օրին. 23. 24 : եսայ. 5. 1 : երգեր. 8. 11 : մատ. 20. 1 † 21. 33 :

Ա. յրեաց զբարւոյ առնելի է : ելից. 22. 22 : 2. օրին. 16. 14 † 24. 17. 19 † 26. 12 † 27. 17 : յուդի. 16. 28 : յօբ. 24. 3 † 31. 16 : սիրաս. (4. 10)

եսայ.

եսայ. 1. 17. 23 : երեմ. 22. 3 : զաքա. 7. 10 : մա-
ղա. 3. 5 : մատթ. 23. 14 : 1. տիմոթ. 5. 3. 16 :
յակո. 1. 28 :

Ա. Յրեաց գթածաց զինչ վայելեսցե : յու-
դի. 8. 4 : ղու. 2. 37 : 1. տիմ. 5. 3. 5 : տիտո. 2. 3 :

Ա. Յց առնել և միխիթարել զտկարս . կամ
զիսօթացեալս՝ գործ ողորմութեանէ : ծննդ. 48.
1 : 4. թագ. 8. 29 † 13. 14 : յոբ. 2. 11 : սաղմ.
40. 4 : ժողո. 7. 3 : սիրա. 7. 38 † 38. 16 : մատ.
25. 37. 40 : յովհ. 11. 3 † 12. 9 : 2. կորնթ. 1. 4 :

Ա. Նահատակեցիք ո՛չ կամեցան լսել երե-
միայի : երեմ. 11. 21 :

Ա. Նահատակք քաղաք բենիամինի. երեմ. 32. 7 :
ուրանօղ և երեմիասէ ծնեալ : երեմ. 1. 1 † 29.
27 : և քահանայն աբիաթար : 3. թագ. 2. 26 :

Ա. Նանխաս մարգարէանայ ներկակ երեմի-
այի : երեմ. 28. 1 :

Ա. Նանիա հանգերձ հնաւանդ իւրով սաթէ-
լայիճ յանկարծակի մեռանի : գործ. 5. 5. 10 :

Ա. Նգէա՛ մարգարէանայ հրեից : անգէայ.
1. 3 : 2. եզրա. 5 * † 6. 14 :

Ա. Նգեղուածն , և նորին պատիժ : ելից. 1. 12 :
2. օրին. 23. 3 : դատ. 8. 6. 15 : 1. թագ. 25. 15.
38 : յոբ. 20. 19 : առակ. 21. 10 : սիրաք. 12. 13 :
ամոս. 1. 6 : մատ. 18. 30. 34 † 25. 42 : ղուկ. 16.
21. 23 : յակո. 2. 13 :

Ա. Նդրէաս ՚ի Պ՚Է կոչի : մատ. 4. 18 : մարկ.
1. 16 : յովհ. 1. 40 :

Ա. Նդրանիկ (կամ առաջնածինք) ամենե-
քեան եգիպտացւոց մեռանին : ելից. 12. 29 :
սաղմ. 77. 51 † 134. 8 † 135. 10 :

Ա. Նդրանիկ ամ, Ա. Յ նոսիրի : ելից. 13. 2 †
22. 29 † 34. 20 : ղևտ. 27. 26 : թուոց. 3. 13 † 8.
17 : 2. օրին. 15. 19 : 1. թագ. 1. 24 : ղու. 2. 23 :

Ա. Նդրանկաց երաւունք , մանաւանդ ակա-
նատեսութիւնք , և գերազանցութիւնք : ծնն. 25. 31 †
49. 3 : 2. օրին. 21. 15 : 2. մնաց. 21. 3 :

Ա. Նդրանիկք երբեմն Պ՚Է խոտին : ծննդ.
48. 17 † 49. 4 : հռոմ. 9. 13 :

Ա. Նդրոնիկոս հոգաբարձու անտիոքոսի սպա
նանի : 2. մակ. 4. 38 :

Ա. Նեծք և օրհնութիւն : ծնն. 3. 14. 17 † 8.
21 † 9. 25 † 24. 41 † 27. 28 † 48. 15. 20 † 49. 7 :
թուոց. 5. 21 : 2. օրին. 11. 26 † 27. 15 : յեսու. 8. 34 :
դատ. 9. 20 : 1. թագ. 17. 43 : 2. թագ. 2. 5 †
16. 7 : 4. թագ. 2. 24 : 3. եզրա. 5. 13 : առակ. 26.
2 : երեմ. 29. 22 † 49. 13 : զաքա. 8. 13 :

Ա. Նժուժութիւն . կամ անհամբերութիւն . և
նորին պատիժ : ելից. 14. 11 † 15. 24 † 16. 2.
7 † 17. 2 : թուոց. 11. 1. 10 † 14. 2. 27 † 21. 6 :
յոբ. 3. 1 : առակ. 12. 16 : սիրա. 2. 16 :

Ա. Նիրաւութիւն յաճախեսցի : 4. եզրա. 5. 2
† 14. 16 : մատ. 24. 12 : 1. յովհ. 5. 19 : ասէ զամ-
բարիշտս՝ և զսրտս :

Ա. Նհաւատութիւն (կամ անհաւանութիւն)
պատժի : ծննդ. 19. 11. 17. 26 : թուոց. 11. 21 †
14. 2. 11 † 20. 12 : 2. օրի. 9. 20 : 4. թագ. 7. 2.
17 : 4. եզրա. 15. 4 : սաղմ. 77. 32 : սիրա. 2. 15 :
մատ. 8. 26 † 14. 30 † 17. 16 : մարկ. 16. 16 :
ղուկ. 1. 17 † 24. 25 : յովհ. 3. 18. 36 † 6. 65 † 8.
24 † 12. 48 † 20. 27 : հռոմ. 11. 20 : եբր. 3.
18 † 4. 2 † 11. 6 : յայտ. 21. 8 :

Ա. Նհնազանդութիւն , նորին և սա պատիժ :
ծննդ. 3. 16. 17 † 19. 17. 26 : ղևտ. 10. 1 † 26.
14 * : թուոց. 14. 28. 41 † 16. 31 † 20. 24 : 2. օրի.
11. 16. 28 † 17. 12 † 18. 19. 20 † 27. 16 * † 28.
15 * : 1. թագ. 12. 15 † 13. 14 † 15. 26 † 28.
18 : 2. թագ. 6. 6 : 3. թագ. 11. 11 † 13. 19. 21
† 14. 15 † 20. 35 * : 2. մնաց. 7. 19 † 26. 16. 19 :
եսայ. 24. 5 : երեմ. 11. 3. 8 † 13. 8 † 17. 27 †
26. 4 † 35 * : յովնա. 1. 3 : մատ. 17. 17 : գոր. 7.
39 : հռոմ. 2. 8 : գաղ. 3. 10 : 2. թես. 1. 8 :

Ա. Նձինք (այսինքն Հոգիք) բարեշնորհից նոյն
ժամայն զկնի մահուն լինին ընդ Պ՚Ի : 2. կոր.
5. 8 : փիլիպ. 1. 23 : յայտ. 14. 13 : ընդդէմ այ-
նոցիկ՝ որք կարծեն զնա մինչև յաւուրն դա-
տաստանի հանգչիլ :

Ա. Նմեղութի իւր՝ իւրաքանչիւրումն եք
ջատագովելի , և չար կասկածքն բայաշարժե-
լիք : յեսու. 22. 22 : 1. թագ. 1. 15 : 3. թագ. 18.
18 : երեմ. 37. 13 : գործ. 2. 15 † 6. 14 † 7. 2
† 28. 17 :

Ա. Ննա ծնանի զսամուէլ մարգարէ : 1.
թագ. 1. 20 :

Ա. Ննա մարգարէուհի գոհանայ զՏ՚Ե Պ՚Յ :
ղու. 2. 38 :

Ա. Ննա աներ կայիափայ : ղու. 3. 2 : յովհ. 18.
13 : գործ. 4. 6 :

Ա. Նձնիշխանութի՝ նաև յեա գլխոյն ներ
մարդում ինայ : ծննդ. 4. 7 : 2. օրին. 30. 19 :
յեսու. 24. 15 : սաղ. 26. 9 : իմաս. 9. 10 : սիրա.
15. 18 † 31. 10 : 1. կորն. 3. 9 † 7. 37 :

Ա. Նձնիշխանութի կամ ազատականութի՝
գործակից ընտրեին Պ՚Յ : 1. թագ. 7. 3 : 2. մնաց.
12. 14 : սաղմ. 9. 17 † 72. 13 : առակ. 16. 1. 5.
9 : սիրաք. 2. 20 : եսայ. 1. 16. 17. 18 † 40. 3 †
46. 8 † 55. 6. 7 : երեմ. 3. 1. 12. 22 † 4. 3. 4. 14
† 7. 3 † 18. 8. 11 † 25. 5 † 26. 13 † 32. 15 :
եզեկ. 18. 21. 22. 27. 28. 30. 31 † 33. 14. 15. 16.
19 : զաք. 1. 3 : մաղա. 3. 7 : մատ. 3. 2. 3 † 11. 23
† 12. 28 : մար. 1. 3 : ղու. 3. 4 : յովհ. 1. 23 † 7.
37 : գոր. 3. 19 † 8. 22 † 9. 6 : հռոմ. 10. 13 : 1.
կորն. 3. 9 † 15. 10 : 2. կորն. 7. 1 : եփես. 5. 14 :
փիլիպ. 2. 12. 13 † 4. 13 : կողոս. 1. 29 † 3. 9. 10 :
1. տիմ. 4. 16 : 2. տիմ. 2. 21 : եբր. 4. 16 † 12.
12. 13 : յակոբ. 4. 8 : 1. պետ. 1. 22 : 1. յովհ. 3. 3 :
յայտ. 3. 20 :

Ա. Նահաւոլեն և նորին պատիժ . տես ան-
ժուժութի :

Ա. Նտիոքիա ընդունի զքարոզչն առաքե-
լոցն՝ որ էր Պ՚Ի : գործ. 11. 19. 26 † 13. 1 :

Ա. Նտիոքոս Եպուատորիս չոմէ յեգիպտոս : 1.
մակա. 1. 18 : քակեաց զսաձարն , և չինաւոա-
պալ արար զքաղաքն Եհմ : 1. մակա. 1. 23. 33 :
2. մակ. 5. 16 : կանգնեաց զբագին ՚իվ ի սեզանոյ
Տ՚ն : 1. մակ. 1. 57 : մեռանի . 6. 16 : 2. մակ. 9 * :

Ա. Ն-

Ընտիրքս եբպտրէ. որդի նախասացելոյ անտիոքեայ՝ լենի Թագաւոր : 1. մակա. 6. 17 : Հանգերձ զօրու ձգեցաւ ի հրեաստան. 6. 31: ոչ պահէ զհաւատ իւր. 6. 62 : սպանանի. 7. 4 :

Ընդ ոտս Թագաւոր գեթացւոյ՝ ընծայէ դաւիթ զսիկելակ քաղաք : 1. թագ. 27. 6 :

Շնաւանք՝ և վիշտ հանդրական ամենեցուն մարդոց : ծննդ. 3. 17 : ելից. 20. 9 † 34. 21 : 2. օրին. 5. 13 : ռօբ. 2. 19 : սաղմ. 127. 2 : առակ. 6. 6 † 10. 4 † 14. 4 † 20. 4 : ժողով. 5. 11 : սիրա. 31. 4 : յես. 21. 3 : գործ. 18. 3 † 20. 34 : 1. կորն. 4. 12 : եփես. 4. 28 : 1. թես. 2. 9 † 5. 12 : 2. թես. 3. 8. 12 :

Շնաւանք ոչ փարթամացուցանեն թարց օրհնութեն՝ յ. ծննդ. 3. 18 † 26. 3. 12 † 30. 27 : 2. օրին. 8. 18 : յոբ. 24. 12 : առակ. 10. 22 : սիրա. 11. 6 :

Շնաւատւորի վարձ պատրաստ : ղեւտ. 19. 13 : 2. օրին. 24. 15 † 25. 4 : ռօբ. 4. 15 : սիրա. 7. 22 : † 34. 25. 26 : երեմ. 22. 13 : մաղա. 3. 5 : մատ. 10. 10 : ղուկ. 10. 7 : 1. կորն. 9. 9. 14 : 1. տիմ. 5. 18 : յակ. 5. 4 :

Շնաւանաց ձեռաց և հոգւոց ործութեն գովութի՛, և շահեկանութի՛ : առակ. 12. 11 † 13. 4 † 14. 23 † 24. 27 † 28. 19 :

Չաց պահպանութի՛ որքան իսկ հարկաւոր առ՛ի խորհիլ՝ ի մէջաց : ծննդ. 3. 6 † 6. 2 † 34. 2 † 38. 15 † 39. 7 : 2. թագ. 11. 2* † 13. 1 : առակ. 23. 26. 33 : սիր. 9. 5. 7. 8. 9. 11 *† 25. 28* † 41. 25 † 42. 12 : յուդի. 10. 17. 18 *† 12. 16 : դանի. 13. 8 * : մատ. 5. 28 : 2. պետ. 2. 14 :

Պահարականի գիր. այս է՝ իբաց մեկնելոյ : 2. օրի. 24. 1 : եսայ. 50. 1 : երեմ. 3. 8 : մաղա. 2. 16 : մատ. 5. 31 † 19. 7 : մարկ. 10. 4 :

Պահովութի՛ կատարեալ զթողութի՛ մեզաց կամ զփրկութի՛ ստանալոյ՝ ոչ առնեցեալ լենի նայեմ կենցաղոյս : ժողով. 9. 1. 2 : Տես ստոյգ :

Պաշխարութի՛ և բաւարարութի՛ վասն մեզաց : սաղ. 6. 7 : մատ. 3. 8 : ղուկ. 3. 8 : գործ. 2. 38 † 8. 22 : 2. կորն. 7. 10 :

Պաշխարութի՛ քարոզի : երեմ. 7. 3 : մատ. 3. 2 † 4. 17 : ղուկ. 3. 3. 8 † 13. 3 † 24. 47 : գործ. 2. 38 † 3. 19 † 8. 22 † 17. 30 † 20. 21 † 26. 20 :

Պաշխարութի՛ ձմարտի՝ և ոչ առ այս կեղծաւորեցելոյ՝ խոստացեալ է թողութի՛ : 2. օրի. 4. 29 † 30. 2 : 1. թագ. 7. 3 : 2. մնաց. 7. 14 † 20. 6 † 34. 26 : յոբ. 22. 23 : առակ. 28. 13 : սաղ. 31. 5 : սիրա. 17. 23 : եսայ. 1. 16 † 30. 18 † 45. 22 † 55. 7 † 59. 20 : երեմ. 3. 10. 17 † 18. 8 † 29. 12 † 31. 18. 20 : եզեկ. 18. 21. 27 † 33. 14 : ովսեայ 14. 2 : յովէլ. 2. 12 . յոն. 3. 8 : զաք. 1. 4 : մաղա. 3. 7 : ղուկ. 15. 18 : գործ. 3. 19 † 26. 18. 20 :

Պաշխարութիւն առնելի է որքան եւիք առողջ : սիրա. 17. 23 † 18. 25 :

Պաշխարութի՛ ձմարտի յարացոյց : դատ. 10. 15 : 2. թագ. 12. 13 † 24. 10. 17 : 2. մնաց. 12. 6 † 33. 12 : յոնա. 3. * : յուդի. 4. 8 : մատ. 26. 75 : ղու. 7. 37. 44 † 15. 18 † 18. 13 † 19. 8 † 22. 62 † 23. 41 : գործ. 2. 37 :

Պաշխարութի՛ ստոյ յարացոյց : ծննդ. 13 † 27. 38 : ելից. 8. 8 † 9. 27 † 10. 16 : յեսու. 7. 20 : դատա. 1. 7 : 1. թագ. 15. 24. 30 † 24. 17 : 3. թագ. 13. 6 † 21. 27 : իմաս. 5. 3 : 1. մակա. 6. 12 : 2. մակա. 9. 12 : մատ. 27. 4 : գործ. 8. 13. 24 : եբրա. 12. 17 :

Պաշտօրհնութի՛ համանգոհութի՛, և նորին պատիժ : ծննդ. 31. 1 † 40. 23 : ելից. 1. 8. 2. օրի. 23. 3 * : դատ. 2. 1 † 6. 8 † 8. 33 † 12. 1 : 1. թագ. 10. 18 † 12. 8 † 25. 3. 10 : 2. թագաւ. 14. 30 : 2. մնաց. 24. 22 : առակ. 17. 13 : եսա. 1. 2 † 5. 4 : երեմ. 2. 5. 6 : եզեկ. 16 * : ովսէ. 10. 1 † 13. 2. 6 : միքի. 6. 3 : իմաս. 16. 29 : 1. մակա. 16. 16. 17 : մատ. 11. 20 : ղուկ. 17. 18 : յոհ. 11. 46 : հռոմ. 1. 21 : 2. տիմ. 3. 2 :

Պատանւոյ քաղաք : ելից. 21. 13 : թուոց. 35. 11 : 2. օրի. 4. 41 † 19. 2. 7 : յեսու. 20 * : 3. թագ. 1. 50 † 2. 28 :

Պեղաս (որ է ապօղաս) այր Ճարտարապետ, և կատարեալ տանց Տաճար : գործ. 18. 24 : 1. կորն. 1. 12 † 3. 4 † 16. 12 :

Պետրոնիոս դուքս յասորիս : 1. մակա. 3. 10. 12 † 10. 69 :

Ռահան եղբայր աբրահամու, և հայր ղոտայ ծննդ. 11. 27 :

Ռաքաւոր (որք են երախայրիք) պղտոց պատրան Ա՛յ, և նորին քահանայիցն նուիրել : ելից. 23. 19 † 34. 26 : ղեւտ. 23. 10 : թուոց. 18. 13 : 2. օրի. 18. 4 † 26. 2. 10 : 2. մնաց. 31. 5 : 3. եզրաս. 10. 35. 37 : առակ. 3. 9 : ռօբ. 1. 7 :

Ռաքեալ մեծ՝ է Աբն : եբր. 3. 1 :

Ռաքեալքն ընտրեն յաշակերտացն : ղու. 6. 13 : առաքին առ՛ի քարոզել զաւետեաց Ա՛յ՝ ի հրեաստանի : մատ. 10 * : ղու. 9. 1 † 24. 46 : անդրկեն զառնան . 9. 10 : առաքին ընդ ամ՝ աշխարհ առ՛ի աւետարանել : մատ. 28. 19 : մար. 16. 15 : ղու. 24. 46 : յոհ. 15. 16. 27 † 20. 21 : գոր. 1. 8 † 10. 42 :

Ռաքեալքն վարժեցան մատենաբեր. 2. տիմ. 4. 13 : յորդորին առ՛ի կրթուն ընթերցման : 1. տիմ. 4. 13. 15 : իսկ գործաւորք որք ի գիւղերի և՛ ի տունկեան այլովք զբաղին . հրամայի ոչ ներախառնել զինքեանս յիրս եկեղեցական : սիրա. 38. 26. 37 :

Ռաքելոց աբանելիք . տես աբք առնեն զաբանելիս :

Ռաքեալք և մարգարէք ընկալան զՏ՛ի Ա՛յ : ելից. 4. 12 : 2. թագ. 23. 2 : դանի. 9. 10 : զաքար. 7. 7 : մատ. 10. 20 : մար. 13. 11 : յոհ. 14. 17 : գոր. 1. 5 † 2. 4 † 4. 31 † 9. 17 † 19. 6 : 1. կորն. 2. 12 † 12. 3 : 2. կոր. 13. 3 : 1. թես. 4. 8 : 2. տիմ. 1. 7 : 1. պետ. 1. 11 : 2. պետ. 1. 21 :

Ռահաւոտեայ փրկութի՛ մերոյ է Տ՛ի՛ն աստըք : հռոմ. 8. 16 : 2. կորն. 1. 22 † 5. 5 : եփես. 1. 13 † 4. 30 :

Ռա-

Ա՛ռնելը փոխանակ զոհելոյ առեալ լինի՝ ի
նը գիրս : դ՛ևտա. 15. 15. 30 : Թո՛. 6. 11. 16 †
8. 12 † 9. 2. 4. 10. 14 : դատա. 13. 16 : ղու՛կ.
22. 19 :

Ա՛սա որդի աբիա՝ Թագաւոր յուդայի՝
եբարձ զկուռս : 3. Թագ. 15. 8. 12 : զպահպա-
նութիւն խնդրել յաստուծոյ. և մեռանի : 15. 19.
24 : յօսափատ որդի նորա Թագաւորէ յետ
նորա : 3. Թագ. 15. 24 :

Ա՛սանհեթ ծնաւ յօսեփայ զեփրեմ. և զմա-
նասէ : ծնն. 41. 50 † 46. 20 :

Ա՛սապ երգիչ դաւթի : 1. մնաց. 6. 39 † 16. 5 :

Ա՛սթենա. տես զվասոի :

Ա՛սիա էնթագրի հրամանաց հեռամայեց-
ւոց : 1. մակ. 8. 6 :

Ա՛սորդան զկնի խոցման հօր նորա սեներե-
միայ յաղօրդեաց զԹագաւորութիւնն : 4. Թագ. 19. 37 : եսայ. 37. 38 :

Ա՛սորիք տիրեն իչէլացւոց : դատ. 3. 8 : յաղ
Թահարին ՚ի գոԹանիելէ. 3. 10 : Տարկանին ՚ի
դաւԹէ. և նմին լինին Տարկատուք : 2. Թագ.
8. 5 : օգնեն որդւոցն ամմոնայ Տակառակ դաւ
Թի. 10. 6 : փախուցեալք յերեսաց իւրմէ՝ սպանա
նին ՚ի դաւԹէ. 10. 13. 18 : զսամարիայ պա-
շարեալ՝ կոտորին : 3. Թագ. 20. 29 : պատերազ
մին ընդդէմ իւրմէ : 4. Թագ. 6. 8 : մնաց ասիու-
Թիք արտաձգեցեալք իբրև կորք առ բերին ՚ի
սամարիայ. 6. 18. 19 : պաշարեն զսամարիայ.
6. 24. զարհուրեցուցեալք Ա՛Ի լուծանէն
զպաշարումն. 7. 6. 7 : ասարին ՚ի Թագաւորէն
ասորեաստանեայց : և արտասահմանին ՚ի կիւ-
բեն : 4. Թագ. 16. 9 : աւերումն նէ նախատձա-
ռի : եսայ. 17. 1 : երեմ. 49. 23 : ամովս. 1. 3 :

Ա՛սորւոց բանակն ՚ի Տրեշտակաց կոտորի :
4. Թագ. 19. 35 : 2. մնաց. 32. 21 : եսայ. 37. 36 :
սիրաք. 48. 24 : 1. մակա. 7. 41 : 2. մակա. 8. 19 :
ռոբ. 1. 21 :

Ա՛սուր որդի սեմայ՝ որոյ նոյի. յառաջ
էած զԹագաւորութիւնն ասորւոց : ծնն. 10. 22 :
1. մնաց. 1. 17 :

Ա՛սուր գաւաղան բարկութեն Ա՛Ի : եսայ.
10. 5 : Տակառակ ասորւոց մարգարէացեալ
լինի : Թո՛. 24. 24 : եսայ. 10. 5 † 14. 21 † 17. 3
† 30. 28. 31 † 31. 8 :

Ա՛սուր արքայ պատերազմի ընդդէմ իւրմէ
լեալ. և արտասահմանէ յասորեստան : 4. Թագ.
15. 29 * † 16 * † 17 * : պատերազմի ընդ քա-
ղաքացն յուդայի : 4. Թագ. 18 * : 2. մնաց. 32
* : եզեկ. 36 * :

Ա՛ստարօթ : դատա. 2. 13 † 10. 6 : 1. Թագ.
7. 3 † 12. 10 :

Ա՛սիձան, այսինքն խորհուրդ կարգ ի կամ
ձեռնադրութիւն : յօհ. 20. 22 : 1. տիմ. 4. 14 † 5. 22 :
2. տիմ. 1. 6 : տիտ. 1. 5 :

Ա՛տոՀած է ամենազօր. և ոչինչ է առ նմա
անկարելի : ծնն. 17. 1 † 18. 14 † 35. 11 † 43.
14 † 48. 3 : Թո՛. 11. 23 : 1. Թագ. 14. 6 : 2. մնաց.
14. 11 : յոբ. 11. 23 : յոբ. 42. 2 : եսայ. 40. 10
* † 46. 9 † 50. 2 † 59. 1 : երեմ. 32. 17. 27 :
զաք. 8. 6 : մատ. 19. 26 : մար. 9. 22 † 10. 27 † 14.
36 : ղու՛կ. 1. 37 † 18. 27 : եփես. 3. 20 : յայտ. 16.
7. 14 † 19. 6 :

Ա՛Ծ Թագաւորէ ՚ի վէր ամենեցուն. և զա-
մենեսեան կառավարէ ըստ կամաց իւրոց :
ծնն. 45. 5 † 50. 19 : 2. օրին. 8. 18 : 1. Թագ. 9 * :
իմաս. 12. 13 : ռոբ. 7. 14 : յոբ. 9. 5 † 12. 13 : սաղ.
102. 19 † 113. 3 † 126. 1 : առակ. 10. 22 † 16. 4.
9 † 19. 21 † 20. 24 † 21. 1. 30 : ժողտ. 3. 15 : եսայ.
26. 16 † 45. 7 : երեմ. 10. 23 † 27. 5 : դանի. 2. 21
† 5. 18 : մատ. 6. 33 † 11. 26 † 20. 14 : ղու՛կ. 12. 31 :
յօհ. 5. 17 : հռոմ. 9. 15 : 2. կորն. 3. 5 : փիլիպ. 2. 13 :
եբր. 13. 21 : յայտ. 4. 11 :

Ա՛Ծ է հայր ամենեցուն հաւատացելոց՝ ին-
քեան հնազանդելոց : 2. օրին. 32. 6 : սաղ. 102.
13 : առակ. 1. 8 : երեմ. 3. 4. 14. 19 : մատ. 1. 6 :
մատ. 6. 9 † 18. 14 † 23. 9 : ղու՛կ. 11. 2 : յօհ. 20.
17 : հռոմ. 8. 15 : 1. կորն. 8. 6 : 2. կորն. 1. 3 † 6.
18 : եփես. 3. 14 † 4. 6 : 1. Թեսա. 1. 3 : 2. Թեսա.
1. 1. 2 † 2. 15 :

Ա՛Ծ է Աբրահամ և հաւատարիմ : ելից. 34. 6 :
Թո՛. 23. 19 : 2. օրին. 7. 9 † 32. 4 : 1. Թագ. 15.
29 : եսայ. 49. 7 : յօհ. 3. 33 † 8. 26 : հռոմ. 3. 4 :
1. կորն. 1. 9 † 10. 13 : 1. Թեսա. 5. 24 : 2. Թեսա.
3. 3 : 2. տիմ. 2. 13 : տիտ. 1. 2 : 1. յօհ. 1. 9 † 5. 20 :
եբր. 10. 23 : յայտ. 3. 7. 14 :

Ա՛Ծ է ՚ի սկզբանէ մի. բաց յորմէ ոչ գոյ այլ :
ելից. 3. 14 : 2. օրի. 4. 35 † 6. 4 † 10. 17 † 32. 39 :
2. Թագ. 7. 22 : 3. Թագ. 8. 60 † 18. 36 : 1. մնաց.
29. 20 : իմաս. 12. 13 : եսայ. 37. 16 † 43. 10. 11
† 44. 6. 24 † 45 * † 46. 9 : ովսեայ. 13. 4 : յոէլ.
8. 19 : ռոբ. 13. 4 : սիրաք. 36. 5 : մարկ. 12. 29 :
յօհա. 17. 3 : 1. կորն. 8. 6 † 12. 6 : գաղա. 3. 20 :
եփես. 4. 6 : 1. տիմ. 2. 5 :

Ա՛Ծ է երրեակ ՚ի յանձինս. և միակ ՚ի կեսա-
Թե : տես զԵրրորդութեն :

Ա՛Ծ է յաւիտենական. և ոչ ունի զսկիզբն՝
և ոչ զվախճան. այլ ինքն է սկիզբն և վախ-
ճան : ծնն. 21. 33 : ելից. 15. 18 : յոբ. 36. 26 :
եսայ. 41. 4 † 43. 10 † 44. 6 † 48. 12 † 57. 15 :
դանի. 7. 9 : հռ. 16. 26 : եբր. 1. 8 : յայտ. 1. 8.
17 † 21. 6 † 22. 13 :

Ա՛Ծ ծանեաւ. լսէ՝ և տեսանէ զամենեսեան :
ելից. 3. 19 : Թո՛. 12. 2 : 2. օրին. 31. 21 : 1. Թագ.
2. 3 † 16. 7 : 2. մնաց. 16. 9 : յոբ. 14. 5 † 22. 12
† 28. 24 † 31. 4 † 42. 3 : սաղմ. 7. 10 † 32. 13
† 37. 10 † 89. 8 † 138. 8 : առակ. 5. 21 † 15. 3.
11 † 24. 12 : եսայ. 29. 15 † 40. 27 † 48. 4 : երեմ.
1. 5 † 7. 11 † 17. 10 † 23. 24 † 32. 19 : եզեկ.
11. 5 : սիրաք. 16. 16 † 17. 13 † 23. 27 † 39. 24
† 40. 9 : իմաս. 1. 10 : 2. մակա. (9. 5 † 12. 22 :)
մատ. 6. 4 † 21. 2 : մարկ. 2. 8 † 14. 13 : ղու՛կ. 22.
10 : յօհ. 1. 48 † 13. 21 † 16. 30 † 21. 17 : գործ.
15. 8 : հռոմ. 8. 27 : 1. Թեսա. 2. 4 : 1. յօհ. 3. 20 :
եբր. 4. 13 : յայտ. 2. 23 :

Զ՛Ծ ոչ ոք տեսանել կարէ : ելից. 33. 20 :
2. օրինաց. 4. 12 : յօհան. 1. 18 † 6. 46 :

1. տիմոթ. 6. 16 : 1. յովհան. 4. 12 :

Ա՛Ն, և զամենայն ածայինս ոչ կարեն մարդկայինք հմտութիւնք՝ կամ հանձարք պարփակել. ելից. 33. 20 : 3. թագ. 3. 9 : յոբ. 32. 8 : սաղ. 93. 10 † 118 *† 142. 8 : եսայ. 22. 22 † 54. 13 : մատ. 11. 25 † 13. 11 † 16. 17 : ղուկ. 8. 10 † 10. 21 † 24. 44 : յովհ. 1. 10 † 3. 3 † 6. 44. 65 † 14. 8. 17 † 17. 6 : գործ. 16. 14 : հռոմ. 1. 19 † 11. 33 : 1. կորնթ. 2 * : գաղատ. 1. 11 : 1. տիմոթ. 6. 16 : յայտն. 3. 7 :

Ա՛Ն է անչափ՝ և անպարագրելի : 3. թագ. 8. 27 : 2. մնաց. 2. 6 † 6. 18 : յոբ. 11. 8 : սաղմ. 138. 7. 10 : եսայ. 6. 3 † 66. 1 : երեմ. 23. 24 : ամովս. 9. 2 : իմաստ. 1. 7 : մատ. 5. 34 : գործ. 7. 48 † 17. 24 :

Ա՛Ն վկայէ զինքն Ա՛Ն գոլ. այսէ՝ փրկիչ և միթեարիչ ելի. և ամենեցուն այնոցիկ. որք քան արժանւոյն պաշտեն զնա, և յօգնութիւն ներկոչեն : ծննդ. 17. 1. 7 : ելից. 6. 2 † 20. 2 † 29. 45 : ղեւտ. 26. 13 : սաղ. 17. 3 † 49. 7 : եսայ. 30. 19 : երեմ. 31. 33 † 32. 38 : եզեկ. 37. 23 : յովհ. 10. 17 :

Ա՛Ն է Տէր՝ և արարիչ երկնի և երկրի : Տէս զաստեղծիչն :

Ա՛Ն զոչ ինչ՝ ինոցանէ՝ զորս արար՝ ատէ : իմաստ. 11. 25 :

Ա՛Ն է գաւառաւոր բովանդակ աշխարհի. և հաստատանօղ իւրաքանչիւր բոյս զվարձս ըստ արժանեաց : ծննդ. 18. 25 : 2. օրի. 10. 17 : յոբ. 34. 11 : սաղմ. 7. 9 † 61. 13 † 93. 2 † 95. 13 : եսայ. 11. 3 : սիրա. 35. 25. 27 : երեմ. 17. 10 † 25. 14 : մատ. 16. 27 † 25. 31 : գործ. 17. 31 : հռոմ. 2. 6 : 2. տիմ. 4. 8 : եբրա. 12. 23 :

Ա՛Ն ողորմութեի՝ համբերութեի՝ սէր՝ իմաստ. տեղեակ՝ քան . յունական իւրաքանչիւրն նիւթաւոր՝ տեղոջ :

Ա՛Ն միանոյ առաւորեցեալքն, բազմիցս՝ ինքն գիրս նա և այլոց՝ ի ձեռն հաղորդութեի առատրին. սրբոյն. բառս այս՝ Ա՛Ն. Ա՛Ն միանոյ առաւորն : 2. օրի. 6. 4 † 32. 39 : 1. թագ. 2. 2 : սաղ. 85. 10 : 2. մակա. 7. 37 : մար. 12. 29 :

Ա՛Յլոց և առատրի : ելից. 7. 1 † 22. 8 : 1. թագ. 28. 13 : սաղ. (46. 10) † 81. 1. 6 :

Ա՛Ն միայն բարի : մատ. 19. 17 : ղուկ. 18. 19 :

Ա՛Յլոց և առատրի բարութեի : ծնն. 1. 31 † 3. 6 † 49. 15 : թագ. 14. 7 : 1. թագաւ. 29. 9 : 2. թագաւ. 18. 27 : 1. մնաց. 28. 8 : ռոբ. 12. 8 : յուդի. 12. 12. 14 : սաղմ. 110. 10 † 146. 1 : առակ. 18. 22 † 22. 1 : ժողով. 7. 2 : իմաստ. 8. 19 : սիրա. 14. 5 : երեմ. 7. 3 : մատ. 7. 17 : մարկ. 9. 49 : ղուկ. 6. 45 :

Ա՛Ն միայն սէր : 1. թագ. 2. 2 : այլոց և առատրի սրբութեի : ելից. 3. 5 † 12. 16 † 22. 31 † 28. 2 † 29. 29. 31 † 30. 29 † 35. 2 : ղեւտ. 11. 44 : թագ. 16. 5 : 2. օրի. 7. 6 : յեսուի. 5. 16 : 2. թագ. 22. 26 : 4. թագ. 4. 9 : յուդի. 8. 29 : սաղմ. 5. 8 : մատ. 7. 6 : հռոմ. 7. 12 :

Ա՛Ն միայն հզօր : 1. թագ. (2. 2) : այլոց և հզօրութեի առատրի : ծնն. 32. 28 † 49. 24 : սաղ. 53. 5 : երգեր. 3. 7 : եսայ. 19. 14 : երեմ. 9. 23 : մատ. 12. 29 : մարկ. 3. 27 : ղուկ. 11. 21 : եբրա. 11. 34 : 1. պետ. 5. 9 :

Ա՛Ն միայն արդար : 2. մակա. 1. 25 : այլք ումանք և արդարք : ծնն. 7. 1 † 18. 23 : սաղ. 33. 16 † 36. 29. 30 : առակ. 8. 8 : իմաստ. 5. 16 : մատ. 1. 19 † 10. 41 † 25. 46 : ղուկ. 1. 6 : հռոմ. 1. 17 :

Ա՛Ն միայն գթած : յայտն. (15. 4 :) այլք ումանք և գթածք : 2. պետ. 2. 9 :

Ա՛Ն միայն երանելի : 1. տիմ. 6. 15 : այլք և երանելիք : ծնն. 30. 13 : սաղմ. 1. 1 † 32. 1. 2 † 40. 1 † 118. 1 † 126. 5 : մատ. 5 *† 16. 17 † 24. 46 : ղուկ. 1. 45 † 14. 14 : յակ. 1. 12 :

Ա՛Ն միայն կարօղ : 1. տիմ. 6. 15 : այլք և կարօղք : ելից. 18. 21 : սաղ. 111. 2 : ղուկ. 1. 52 : գործ. 8. 27 † 18. 24 :

Ա՛Ն միայն անմահ : 1. տիմ. 6. 16 : այլոց և վերստին անմահութեի : իմաստ. 1. 15 † 4. 1 † 8. 17 :

Ա՛Ն միայն առնէ զաքանչելիս : սաղմ. 71. 18 † 135. 4 : սիրա. 11. 4 : այլք և առնեն զաքանչելիս : 2. օրի. 34. 12 : սիրա. 31. 9 † 48. 4. 15 :

Ա՛Ն միայն ձանաչեաց զիսորհուրդս ծածուկս սրտի : 3. թագ. 8. 39 : 2. մնաց. 6. 30 : այլք և ծանեան : 1. թագ. 9. 19 : 4. թագ. 5. 26 :

Ա՛Ն միայն զմեղս թողու : ղուկ. 5. 21 : թողուն և այլք : մատ. 18. 18 : յովհ. 20. 23 :

Ա՛Ր միայնոյ պատիւ և փառք : սաղմ. 113. 1 : եսայ. 42. 8 : 1. տիմ. 1. 17 : այլոց և առատրին 4. թագ. 14. 10 : 2. մնաց. 17. 5 : սաղմ. 149. 9 : սիրա. 31. 10 : ղուկ. 14. 10 : յովհ. 5. 44 :

Ա՛Ն միայն երկրպագելի է : ելից. 20. 5 : ղեւտ. 26. 1 : 2. օրինաց. 5. 9 : մատ. 4. 10 : այլոց և վերստին երկրպագութեի : ծնն. 18. 2 : տես զերկրպագութիւն :

Ա՛Ր միայնոյ է ծառայելի : 2. օրի. 6. 13 † 10. 20 : 1. թագ. 7. 3 : մատ. 4. 10 : ղուկ. 4. 8 : այլոց և զկնի Ա՛Ր ծառայելի է : ծնն. 25. 23 † 29. 20 † 47. 25 : 1. տիմ. 6. 2 :

Ա՛Ն որոյ չարի լինի պատճառ. և որոյ ոչ լինի : տես զչար :

Ա՛սքա, դուռաւոր քաղէքի առտուի գոդունիելի՝ ի կնութեի : յեսու. 15. 17 : գատաւ. 1. 13 :

Ա՛տելութեի : տես զմնախանս :

Ա՛տելի է չարութեի : սաղ. 96. 10 † 138. 21 : ամովս. 5. 15 † 6. 8 : հռոմ. 12. 9 : գաղատ. 5. 21 : եփես. 4. 31 : 1. թագաւ. 5. 22 :

Ա՛ւագ արքայ քանանացւոց պատերազմի ընդդէմ՝ նիւթ : թագ. 21. 1 :

Ա՛ւամ. որ և ադամ անուանի. որդի էսրօնի, ծնաւ զամինադաբ. հռութ. 4. 19 : 1. մնաց. 2. 10 : մատ. 1. 4 : ղուկ. 3. 33 :

Ա՛ւբեսալեի, և կոկորդ : ծննդ. 9. 21 † 19. 32. 35 † 25. 29 : ղեւտ. 10. 9 : 1. թագ. 25. 36 : 2. թագ. 11. 13 † 13. 28 : 3. թագ. 20. 12. 16 :

առակ.

առակ.20.1 †21.17 †23.1.2.3.20.30 †31.4։ սիրա.19.1 †23.6 †31.12.17 *†31.35 †37.32 *։ եսայ.5.11.22 †22.13 †28.7 †56.12։ եզեկ.16.49։ դանիէ.5.2։ ովսեայ.4.11։ յոէլ.1.5։ միքիա.2.11։ ամբակ.2.5.16։ յուդիթ.13.4։ իմաս.2.7։ 1.մակ.16.16։ ղուկ.12.45 †21.34։ հռովմ.13.13։ 1.կորնթ.5.11 †6.10 †15.32։ 1.տիմոթ.3.8։ տիտ.2.3։ 1.պետ.4.3։ եբրայ.12.16։ տես զուարճ։

Զբաբեցութեն զբարկութեն Զ՚Յ հրաւիրեն։ եսայ.5.11.22 †28.1։ դանիէ.5.2։ յովէլ.1.4.5։ 1.կորնթ.6.10։ զմիտս այլայլէ։ առակ.23.31։ սիրա.19.2։ եսայ.28.1.7։ ովսեայ.4.11։ առ վաւաշոտութեն բորբոքէ։ առակ.20.1։ եփես.5.18։ զգոյս վատնէ։ առակ.25.20։ սիրա.19.1։ զխորհուրդս բանայ։ առակ.31.4։ ամբ.2.15։ առ բարկութեն և վէճ գործէ։ առակ.23.29 †31.4։ սիրա.31.38.40։ սովսեայ.7.5։

Զգործք Աստուածապէս նայիմ կենցաղումս։ ղուկ.1.6 †15.7։ յովհան.8.36 †17.17.19։ 1.կորնթ.6.11։ եբրայ.12.23 *։ 2.պետ.2.7։ 1.յովհ.3.1.7։ յայտ.3.4 †14.5։ տես զմեղս։

Զգարուեթեն պետական կատարելութիւն ոչ սեպհականի նայիմ կենցաղումս. նորում առանց մեղաց ոչ կեանք։ ծննդ.6.5 †8.21։ ելից.34.7։ թուոց.14.18։ 3.թագ.8.46։ 2.մնայ.6.36։ յոբ.4.17 †9.2.15.20 †25.4։ սաղմ.13.1 †50.7 †52.2 †129.3 †142.2։ առակ.20.9։ ժողտ.7.21։ եսայ.64.5։ երեմ.2.19.20 †30.11։ միք.7.2։ նաւում.1.3։ իմաս.12.10։ մաս.6.12։ ղուկ.17.3.10։ հռով.3.9.23 †7 *։ գաղ.3.22։ եփես.2.3։ 1.յովհ.1.8։ տես մեղք։

Զգարուեթեն մերկ ի՚ձեռն Ա՚ն. և ոչ ինչ արդիւնք ի՚ մէնջ յառաջեն՝ քան զնախկին արդարացուցումն, և զթողուեթեն մեղաց։ ծննդ.15.6։ եսա.45.25 †53.8.12։ երեմ.23.6 †33.16։ դան.6.27։ ամբ.2.4։ զաք.9.11։ գործ.10.43 †13.39։ հռովմ.1.17 †3.22.24 †5.1.18 †10.4.10։ 1.կորնթ.1.30։ գաղ.2.16 †3.11 †5.5։ փիլիպ.3.9։ տիտ.3.7։ 1.պետ.3.18։

Զգարացուցումն որով ոք յարգարոյն լինի արդարագոյն. առագրի բարեաց գործոց։ սիրա.18.22։ հռովմ.2.13։ յակոբ.2.21.24։ յայտ.22.11։

Զգարացուցումն ամբարշտի՝ ոչ միայն հասատոյ առագրի. այլև այլոց առաքինութեեց. ոճրագին՝ յոտոյ։ հռովմ.8.24։ սիրոյ՝ ելից.20.6։ առակ.10.12։ ղուկ.7.47։ 1.կորնթ.13.4։ գաղ.5.6։ 1.պետ.4.8։ 1.յովհ.4.7.8.9։ երկիւղի։ սիրա.1.27.28։ գործոց ապաշխարութեե. իմաս.11.24։ եզեկ.18.21.22։ մատ.3.2.8։ ղուկ.7.37. ուր դնի յարացոյց մագդաղենացւոյն։ 15.18. յարացոյց որդւոյ անառակին։ 18.13. յարացոյց մաքսաւորին։

Զբեան սրսկումն։ ելից.24.6 †29.20։ ղեւտ.1.5.11 †3.2.8.13 †4.6.16 †7.2 †8.19.30 †9.18 †16.14.18 †17.6։ 2.մնայ.30.16։ եզեկ.43.20. եբրայ.9.13.14.19.21.22։

Զբեանն Ա՚ի հեղուման. որ և սրսկումն։ եբր.9.14 †10.19 †12.24։ 1.պետ.1.19։

Զբեան ուռուման արգելեալ է։ ծննդ.9.4։ ղեւտ.3.17 †7.26 †17.10.14 †19.26։ 2.օրին.12.16.23 †15.23։ 1.թագ.14.32։ դոր.15.20 †21.25։

Զբեան հատման դադարեցուցանի։ մատ.9.20։

Զբեան անմեղաց հեղուման։ 2.օրին.19.5.11 †27.24։ 2.թագ.20.9։ 3.թագ.21.13։ 4.թագ.21.16 †24.4։ 2.մնայ.24.22։ առակ.6.17 †29.10։ եսայ.26.21։ երեմ.7.6 †22.3։ եզեկ.22.4։ 4.եզրաս.1.32։ մատ.23.34։ ղուկ.11.50։ յայտ.6.10 †18.24։

Զբեան հեղուման անմեղաց քաղքէ՝ իվրէժխնդրութեն առաջի Զ՚Յ։ ծննդ.4.10։ 4.եզր.15.8։ յայտ.6.10։

Զբեամբն Ա՚ի գնեցեալք եմք։ 1.կորնթ.6.20 †7.23։ գործ.20.28։ 1.պետ.1.18։ յայտ.5.9։

Զբեգակն և լուսին ստեղծանին։ ծննդ.1.16։ կացին՝ ի հրամանէն յեսուէ՝ յեսու.10.12։ յեսու դարձաւ արեգակն տասնեքաւմբք ատիճանօք ըստ խնդրոյ եզեկիայի. և մաղթանաց եսայեայ։ 4.թագ.20.11։ եսայ.38.8։ ի քաց թողու զլոյս։ մատ.27.45։ մարկ.15.33։ ղուկ.23.44։

Զթանաւորութեն. այսինքն արդիւնք գործոյ։ սիրաք.10.31 †16.15 †38.18։ տես զգործն։

Զթաստաքոս. ընկերք սրբոյն պօղոսի. և՚ի Ճանապարհի, և՚ի կապանս։ գործ.19.29 †20.4 †27.2։ կողոս.4.10։

Զըշակ թագաւորք պարսից և մարաց. յաղթեն գեմատրեայ։ 1.մնակա,14.3։

Զըշաւիղ (որ առ մեզ արտաշես գրի) թագաւոր պարսից կաղմեաց զսեղան պայծառացոյն։ եսթ.1.3։ Էառ զեսթեր կնութեե։ 2.9.17։ եթող զդարեհ զորդի իւր յաջորդ ինքեան։ դանիէ.9.1։

Զըուսեակն անկանի յերկինից։ եսայ.14.12։

Զրատաշես արքայ պարսից ընդունի զգիրս լցեալս մեղադրութեամբք ընդդէմ հրեից։ 2.եզրաս.4.7.17։ պատասխանեն. հրամայէ զչինեալն տաճարին խափանել։ 4.21։ թագաւոր իճլայսոցն չինել զտաճարն։ 2.եզրաս.7*։

Զրիաքսատ արքայ մարաց՝ ի նաբուգոդոնոսորայ յաղթահարեցեալ։ յուդիթ.1.5.6։

Զքաքայութեն Զ՚Յ քառնաբարի։ մատ.11.12։ ղուկ.16.16։ գաղ.5.16։ յայտ.2*†3*†21.7։

Զքաքայութեն Զ՚Յ ի հոգևոր. նեղբին. և յաւիտենական։ ծննդ.49.10։ թուոց.24.18։ 1.թագ.2.10 †7.9.10։ 1.մնայ.18.11 †29.2.4։ սաղմ.2.2.6 †9.8 †21.29 †44.7 †71.1 †109 *†144.11։ եսայ.9.6 †11 *†32.16 †40.9 †42.1։ երեմ.23.5.6 †33 *։ եզեկ.34.23 †37.24։ դան.2.44 †4.34 †7.14.27 †9.24.

25։ ովսեայ.3.5։ միքիա.4.1.4 † 5.2։ զաք.9.9։ մատ.13 *։ ղուկ.1.32 † 12.31.32 † 22.29 † 23.2։ յովհան.6.14 † 12.14.34 † 18.33.36։ 1.տիմ.1.17։ եբր.1.8 † 2.9։

Ա.քեղայոս Թագաւորէ վոխանակ հօր իւրոյ հերովդէի. մատ.2.22։

Ա.ահագուձիք, այսինքն արարողութիք եւ կեղեցականք. կամ պաշտօն արտաքին։ ծնն. 8.20 † 14.18 † 15.9 † 17.10 † 22 * † 26.5 † 28.11 † 33.20 † 43.4.26։ ելից.12 * † 18.20 † 19 *։ ղեւտ.8.34 † 9 * † 10.19 † 12 * † 14 * † 23 * † 24 *։ Թուե. 1.50 † 4 * † 5 * † 6 * † 7 * † 8 * † 9 * † 15 *։ 1.մնաց. 23 *։ 2.եզրա.6 *։ մատ.2.11։

Ա.ահագուձիք՝ իւր արարողութիք, կամ սովորութիք սոցիք յաղօթիէն։ 3.Թագ.8.22.54 † 17.21 † 18.42։ 2.մնաց.5.12 *։ մատ.2.11 † 26.39։ մարկ.14.35։ ղուկ.22.41։ 1.կորն.11.4 *։ 1.տիմ.2.8։

Ա.ահագուձիք՝ եւս Թարց գրոց յառաքելոցն ընկալեալք, ի մէնջ պահելիք են։ 2.Թես.2.14։

Ա.ահեցին առաքեալքն զոմանս կենդանի ձայնիւ միայն։ 1.կորն.11.34։ 2.յովհ.տուննք. 12։ եւ 3.յովհ.տուննք.13։

Ա.հեսարանն Աի. նորին եւս քարոզութիւն։ ծննդ.3.15։ եսայ.53.1 † 55.5 † 61.1։ մատ. 1.21 † 11.28 † 28.19։ մարկ.16.15։ ղուկ.2. 10 † 24.46։ յովհ. 3.16 † 6.35 † 8.12 † 10.9 † 12.46։ հռոմ.1.16 † 3.21.24 † 8 3։ 1.կոր. 1.17.30 † 4.15 † 15.1։ 2.կորն.5.18։ գաղ. 1.6.11։ եփես.1.13։ 1.տիմ.1.15։ 2.տիմ.1.8 † 2.8։ 1.պետ.4.17։

Ա.հեսարանն առքերէ զապաւինութիւն, համայն և զերկիւղ. զմխիթարութի և զաստ։ մատ.3.7 * † 5.20.23 † 7.13.19.23 † 8.12 † 9.15 † 10.33 † 11.12 † 12.37.41 † 13.29. 40.50 † 15.13 † 16.27 † 18.6.7 † 20.16 † 22. 13.14 † 24.12.24 * † 25.12.13.30.41 *։ մարկ.10.25.31 † 13 *։ ղուկ.3.17 † 6.24.25 † 9.62 † 12.20.40.48 † 13.5.26.30 † 16.22 † 17.30.34 † 19.22 * † 20.47 † 21 *։ յովհ.5.28 † 15.16։ գործ.5.5.9 *։ հռոմ.1.18 † 2.5.6 † 6.23 † 9.18 * † 11.20.22 † 13.2.3.4 † 14. 12։ 1.կորն.3.13.17 † 5.5 † 10.8 † 11.29 * † 15.51 † 16.22։ 2.կորն.7.1.8.10 † 13.5։ գաղատ.5.21.24։ եփես.5.5։ փիլիպ.2.12։ 1.տիմ.5.24։ եբր.9.27 † 10.26.27 *։ յակո.4. 9 † 5.1։ 1.պետ.4.18 † 5.8։ 2.պետ.1.10 † 2. 4 * † 3.10 *։ յուդ.15։

Ա.հեսարանչին պարտ է տրիլ ասլուսան՝ որ է հարկաւոր առ պահպանութի կենաց։ մատ.10.9։ մարկ.6.8։ ղուկ.9.4 † 10.7։ հռոմ. 15.27։ 1.կոր.9.7.11.13։ գաղ.6.6։ 1.տիմ. 5.17։ 2.տիմ.2.6։

Ա.քաղ որդի յովաթամայ՝ ամբարիշտ արքայ յուդայի։ 4.Թագ.16 *։ 2.մնաց.28 *։ եսայ.7 *։ մատ.1.9։ վերակոչի եղիազար։ ղուկ.3.29։ եզեկիաս որդի նի զարքայութի հօրն յաջորդեաց։ 2.մնաց.28.26։ մատ.1.10։

Ա.քայաթ ամբարիշտ արքայ Ելի։ 3.Թագ. 16.29.30 † 18 *։ յաղթեաց ասորւոցն.20.20. 29։ և կռեաց զուխտ ընդ որդւոյն ադերայ արքային ասորւոց. 20.34։ ի գործ աճէ զքանութի ի նաբօթ։ 3.Թագ.21.2։ խոցի նեխիւ և զարիւն նորա շունք լզեն. 22.34.և 38։ ըստ բանին եղիայի։ 21.19։ որդիք նորա կոբեան։ 4.Թագ.10.7.11։ ըստ այնմ։ 3.Թագ. 21.21։ 4.Թագ.9.7։

Ա.քայիա։ գործ.18.12.27 † 19.21։ հռոմ. 15.26։ 1.կորն.16.15։ 2.կոր.1.1 † 9.2 † 11. 10։ 1.Թես.1.7։

Ա.քար քարկոծի։ յեսու.7.25։ 1.մնաց.2.7։ ի ձորն աքորայ։ յեսու.7.24 † 15.7։ եսայ. 65.10։ ովսեայ.2.15։

Ա.քիաս որդի աբիտովբայ՝ քահանայ Նոբ։ 1.Թագաւ. 14.3.18։ յորջորջի աքիմելէք. 21.1։

Ա.քիա մարգարէ սիղոնացի պատուէ զձորձ իւր յերկոտասան ծուխսն։ 3.Թագ.11.30։ զբարիս քարոզէ կնոջն երօբոամայ. 14.6.10։ գրեաց զմարգարէութի։ 2.մնաց.9.29։

Ա.քիմելէք քահանայ տայ դաւթի զհացն առաջաւորութե։ 1.Թագ.21.6։ և զսուրն գողիաթայ. 21.9։ սպանանի. 22.18։ վերաքոչի աքիա 14.3։ կոչի աբիաթար։ մար.2.26։

Ա.քիտոբել՝ ի խորհրդոցն դաւթի յարի առ աբիսաղօմ։ 2.Թագ.15.12։ տայ զժամայ խորհուրդ. 16.21։ կախէ զինքն. 17.23։

Ա.քիրա իշխան նեփթաղիմացի։ Թուոց. 1.15։

Ա.քիօր՝ դուքս ամմոնացւոց։ յուդի. 5.5։ մատնի ի ձեռս որդւոցն իսրայէլի. 6.7։ լինի հրէայ. 14.6։

Բ։

Բաաղ (որ է բահաղ.) կուռք սամարացւոց։ 3.Թագ. 16.32։ սեղան բահաղու կործանի։ գատա.6.25.30։ քուրմք բահաղու սպանանին։ 3.Թագ.18.40։ 4.Թագ.10.25 † 23.5։

Բաաղամ առաքի առ՝ի անիծանել զիսրայէլ։ Թուե.22 * † 23 *։ ուսուցանի նմա՝ի 8Է զինչ խօսեցոց է. 23.5.26։ բաղաամայ վարդապետութի։ 2.պետ.2.15։ յայտ.2.14։

Բաանայ՝ և ուեքաբ կախին։ 2.Թագ.4.12։

Բաասայ ամբարիշտ արքայ Ելի պատերազմի ընդդէմ ասայի արքայի յուդայի։ 3.Թագ. 15.16 *։ ծննդով իւրով նամէ սպառի. 16.4. 11։ ըստ բանին յեհուհայ. 16.1.2.3։

Բաբիլոնական գերութի եօթանասուն ամաց նախասաձառի։ ղեւտ.26.31։ 2.օրինա.26 † 28.36.49։ 4.Թագ.20.17։ եսայ.5.13.26։ երեմ.13.19.24 † 16.9 † 20.4.6 † 25.8։ եզեկ.7 * † 12 * † 22.15։ միք. 3.12 † 4.10։ ամբա.1.6։ բար.6.1։

Բա-

Բաբիլոնականի գերուԹ սկիզբն : 4. Թագ. 24 *† 25 *: 2.մնաց.36 *: 1. եզրա.1.40. 52: աւարտ գերուԹեն խոստանի. և մարգարէս_ ցեալ լինի : զԱա.26 41: 2. օրին.4. 29 † 30. 2: 3.Թագ.8.33: 2.մնաց.6.24. 37: եսայ.14.1 † 40.1 † 48.20: երեմ.12.15 † 16.15 † 24. 5 † 25.12 † 29.10 † 30 *† 31.9 † 32.37 † 36. 27: եզեկ. 11.17: դանիէ. 9.2.25 : բարու. 6. 2 : փրկուԹիւն լինի. 2. եզրաս. 1 *† 2 *: 1.եզրա.2.1 :

Բաբիլոնականի գերուԹեանն պատճառ : 4.Թագ.17.7.14. 18 † 24.3.4 : ընդդէմ բա_ բիլոնի : սաղ.136.8: եսայ.13 *† 14.2 4† 21. 2.9 † 47 *: երեմ. 25.12 † 50 *† 51 *: բար.4. 27: յայտ.14 8 † 16.19 † 17 *† 18 *:

Բաժուել որդի նաքորայ. հայր ռեբեկայ : ծնն.22.23 :

Բաժակ բարկուԹեն և սրտմտուԹեն : եսայ. 51.17: երեմ. 25.15: սաղմ. 59. 5 † 74. 9: յայտ.16.19:

Բաժակ չարչարանաց : մատ. 20.22 † 26. 39: մար.10.38 : ղու.22.42 : յովհ.18.11 :

Բանակ արքայ մեսոբացւոց՝ առաքէ հրեշ_ տակս առ բանակաւոր : Թագ.22. 5 : յեսու. 24.9 : տէս գառաւորայ. 11. 25: միքէ. 6. 5 : յայտ.2. 14:

Բանիտասար տեսանէ զձեռն գրոյ : դանիէ. 5.5 : սպասանէ. և ԹագաւորուԹիւն նր ջնջի ի ձեռն գարեհի. 5.30 † 6. 1:

Բամբասանք : սաղ.14.3 † 100.5 : ժող.10. 20: առակ.10. 18 † 11. 13 † 16. 28 † 20. 19 † 26.20: հռով.1.30 : 2.կորն.12.20: 1.պետ. 2.1.12 : յակ.4. 11 :

Բանադրանք, կամ բանադրեցեալք. տէս ի բաց որոշումն. կամ ի բաց որոշելոյն :

Բանեկաս իշխան քերեԹացի՝ և ոթելեթացին. 2.Թագ.20.23 : դաւԹի ի խորհրդոց. 23. 23 : 1.մնաց.11.25: զկնի, նախաբար զօրացն սաղո_ մնի : 3.Թագ.2.35 :

Բանն Ա.Յ միշտ հանդէպ աչաց դնելի է : 2.օրի.4.9 † 6.6.17 † 11.18: Թուհ.15.39 : սաղ. 1.2 : առակ.3.1 † 4.1.20 † 6.20 † 7.1 :

ի Բանէն Ա.Յ ոչ է դառնալի : 2.օրին.4.2 † 5.32 † 28.14 : յեսու. 1.7 † 23.6 : առակ. 4.27 : եսայ.30.21 :

Բանն Ա.Յ բովանդակ ոչ է գրով աւան_ դեցեալ : յովհան. 14.26 † 20.30 † 21.25 : 1. կորն. 11. 34 : 2.Թեսա. 2. 14 : 2.յովհան. 12 : 3.յով. 13 :

Բանն Ա.Յ ոչ է միայն լսելի՝ և խօսելի. այլ և սրտիւ հաւատալի. և գործով կատարելի : 2.օրին.5.1.27 † 6.1 † 31. 12: եսայ. 29. 13 : եզեկ.33.31 : մատ.5.20 † 7.24 † 15.8 † 28. 20: ղու.6.47 † 11.28 † 12.47 : յով. 13. 17. եբրա.4.2 : յակոբ.1.22 :

Բանին Ա.Յ արհամարհումն՝ և պատուհաս նր : 3.Թագ.13.4: 4.Թագ.17.14.19 : 2.մնաց. 30.6.10 † 36.15 : առակ.1.24. 28 † 28.9 : եսայ. 28.14 † 30.9.14 † 65.11 † 66.4 : երեմ. 2.5 † 5.12.21 † 7.13 † 16.9 † 19 * † 25. 4: եզեկ.33.30 : մատ.10.14 † 11.20 : ղու.10.10 : գոր.13.45 † 18.6 : հռով. 1.21.30 : 2. Թեսա. 2.10 : եբր.2.3 : Տես՝ զանհնազանդուԹիւն :

Բանն Ա.Յ մնայ յաւիտեան : Թով. 23. 19 : տօբ.14.6 : նաղ.32.11 † 116.2 † 118.89 : եսայ. 40.8 † 51.6 † 54.10 : մատ. 5. 18 † 24.35 : մար. 13.31 : ղու.16.17 † 21.33 : 1.պետ.1.25 :

Բանն Ա.Յ որքանոյ ի զօրուԹեան. և ուժ_ գնուԹիւ. ծնն.1 *: սաղմ. 32. 9 : յոբ. 38. 11 : եսայ.46. 10 † 55. 11 : մատ.8.13.26 : մար.1.27 : ղու.5.13.14 † 8.24 † 18.42 :

Բանն Ա.Յ ի կերակուր հոգւոյ : 2.օրին.8.3 : իմաս.16.26 : երեմ.15.16. եզեկ.3.3 : մատԹ. 4.4 : ղու.4.4 :

Բանքն են կշռելիք. և ոչ ԹեԹևաթաբ շաղփաղփելիք : սաղմ. 111.5 : առակ. 15.2.23 † 13.3 † 20.15 † 17.27 † 21. 23 † 25. 11 : ժող. 5.2 † 12.10 : սիրա. 5.12 † 20.7 † 23. 7 † 28.29 † 32.18 : մատ.12.36 : կողոս.4.6 : յակոբ.1.19 :

Բառնաբաս եդ զգին ապարակին առ ոտս առաքելոյ : գոր.4.37 : էած զպօղոս առ առաք_ քեալն. 9. 27 : առաքի յանտիոք. 11. 22 : գառնայ յԵԻմ. 11. 30 : վերստին գարձաւ յանտիոք ընդ պօղոսի. 12. 25 :

ԲասեմիԹ (որ է առ մեզ ՊատեմիԹ) դուստր սաղօմոնի. կին աքիմաասայ : 3.Թագ.4. 15 :

Բարաբբաս աւազակ՝ արձակի : մատ. 27. 26 : մարկ.15.15 : ղուկ.23.25 : յովհ. 18.40 : գոր.3.14 :

Բարեկամք չհամարիտք, և կեղծեալք : 2.օրի. 13.6 † 33.9 : 2.Թագ.3.27 † 13.14 † 15.19 † 20.8 : սաղ.40.10 † 54.14 : առակ. 14. 20 † 18.24 † 27.10.14 : սիրա.6.7 † 7.20 † 9.14 † 12.15 † 22.25 † 37.10 : երեմ. 9.4 † 12. 6. † 41.1 : դանիէ.11.26 : միքէ.7.5 : մատ. 10.36 : ղու.12.53 : յովհ.13.18 : 1.Թես.2.14 :

Բարզելայի (որ է առ մեզ Ներզելի) նա_ խահօդայ արքայի գաւԹի սակս կերակրոց : 2.Թագ.17.27.28 : առաջնորդէ նմա միհէլ ի յորդանան. 19.31 *: գաւԹի հրամայեաց, զի որդւոցն բերզելայի բարերարեսցի : 3.Թագ.2.7 :

Բարիեսու՝ Ա.Յ ի ձեռն պօղոսի ի տե_ սուԹէ աչաց պաւոսի : գոր.13.11 :

Բարիք գործք՝ և բարեպաշտուԹիք Ձհամարիտք առ Ա.Ծ աւանգին : ելից.19.5 †20 *†23.19. 25: 2.օրին.5.6.11.16 †10.12 : յեսու.22.5 : 1.Թագ.15.22 : սաղ.2.10 † 39.7 † 49.14 : առակ.3.1 † 14.31 † 21.3 : եսայ.1.16 † 58.6 : երեմ.22.3 : եզեկ. 18.6 : ովսեայ.6.11 : միքէ. 6.8 : զաքա.7.9 † 8.16 : սիրա. 35.12 : մատ.5. 24.29.39 : ղու.1.75 † 3.11 : յովհ.12.26 : հռով. 12 *† 13 *† 14.17 : փիլիպ.3.3 : յակոբ.1.27 : տէս զգործս :

ԲարկուԹի զօրքան չարիս ծնանի : ծնն.4. 5 : յոբ.

5 : Յոբ. 5. 2 : առակ. 12. 16 † 14. 3 † 15. 18 † 17. 19 † 19. 19 † 27. 3 † 29. 22 : Ժող. 7. 10 : սիրա. 25. 23 † 28. 5. 6. 14 † 30. 26 : մաս. 5. 22 : ղու. 4. 28 : դալա. 5. 20 : եփես. 4. 26 : կող. 3. 8 : տիտ. 1. 7 : յակոբ. 1. 19 :

Խարկուածք միւսոյ տեղի տալիկ մանաւանդ՝ քան ընդդիմանալիւ : Ծնն. 27. 42 : առակ. 22. 24 † 29. 22 : սիրա. 8. 19 : մատ. 2. 13 :

Խարուք որդի ներեայ : երեմ. 32. 12 : տուն տուճուածք երեմիայի գրեայ զդիրս . որ այրի . 36 * : շարագրէ զայլ նիմն գիր . որ առաջի ընդ Թերցեալ լինի Ժողովրդեանն . 45. 1 : բար. 1. 3 :

Խարուածի և քաղցրուածի Աստ առ իւրս : Ծնն. 18. 26. 30 : ելից. 6. 1 † 9. 26 † 11. 7 † 20. 6 † 34. 6 : Թուք. 20. 8 : 2. օրին. 4. 29 † 5. 10 † 7. 9 † 10. 18 † 28. 1 † 30. 3 † 32. 10 : 2. Թագ. 7. 12 † 12. 13 † 24. 14 : 3. Թագ. 8. 23 : 4. Թագ. 20. 5 : 3. եզրա. 9. 8 : իմաս. 11. 24 : սիրա. 2. 12 † 18. 11 : սաղ. 31. 5 † 35. 7 † 36. 25 † 85. 5 † 102 * † 135 * † 144. 8 : Եսայ. 30. 18 † 54. 5. 7 † 55. 7 : երեմ. 12. 15 † 18. 8 : եզեկ. 18. 27 † 33. 15 : ովսեայ. 2. 21 : յովել. 2. 13 : յոն. 4. 2 : մատ. 11. 28 † 18. 19 : ղու. 1. 50 † 6. 36 † 15. 20. 27 † 23. 43 : Հռոմ. 11. 4. 31 : 2. կորն. 1. 3 : եփես. 2. 4 : 1. տիմ. 1. 13. 16 :

Խարտիմէոսի տեառն Թի պարգեւի : մարկ. 10. 46. 52 :

Խաբիդ գուքս գեմեորի : 1. մակ. 7. 8 : սպան զՅուդայ հրամանաւ գեմեորի . 9. 18 :

Խեթասպիտա քաղաք Ծննդեան անդրեի . և փիլիպպեայ : յովս. 1. 44 † 12. 21 : կոճի : մատ. 11. 21 : ղու. 10. 13 :

Խեթասպիւսացիք սաստկաբար պատժին : 1. Թագ. 6. 19 :

Խեթասբեկէ (որ է Խերսաբեկէ) գուսար էդիւաբայ՝ կին ուրիայ . ի գաւԹէ գիտացեալ լինի՝ և Ծնանի : 2. Թագ. 11. 4. 27 : մանուկն տկարանայ՝ և մեռանի . 12. 15. 18 : լինի կին գաւԹի. Ծնանի նմա զսաղոմոն. 12. 24 : 1. մնաց. 3. 5 : մատ. 1. 6 :

Խենադադ որդի աղայիւդի լինի Թագաւոր ասորեստանի : 4. Թագ. 13. 24 : ընդ ձեռամբ արկանել զինել . 13. 3 :

Խենիամին որդի յակոբայ Ծնանի. Ծնն. 35. 16 :

Խենիամինացիք լեկեն զկին ի վատուցման : դատա. 19. 25 : վանին. 20. 41 :

Խեսեղիել նշանաւոր արուեստաւոր : ելից. 31. 1 † 35. 30 :

Խելայ՝ և վիշապին պատմուի : դանի. 13 * :

Խենդադ (որ առ մեզ Հրդի ագեբայ գրի) պահէ զՏաւատ և զդաշն ընդ արքային ասայ : 3. Թագ. 15. 20 : պաշարէ զսամարիայ . 20. 1 : 4. Թագ. 6. 24 : Ծոթանայ՝ և մեռանի . 8. 7. 15 :

Խերզելայի . վասն զի զդիրս իւրոյ ազգաբանուԹեան ցուցանել ոչ կարաց՝ ի բաց ընկեցաւ ի քահանայուԹէ : 2. եզրա. 2. 60 : 3. եզրա. 7. 64 :

Խորտն զիարդ Ճանալի : ղեւ. 13 * † 14 * : ղգորոտուԹի առաքէ Աստ վասն մեղայ. ելից. 4. 6 : Թուք. 12. 10 : 4. Թագ. 5. 1. 27 † 15. 5 : 2. մնաց. 26. 18. 19. 21 :

ԽորոտուԹին սրբի : ելից. 4. 7 : Թուք. 12. 15 : 4. Թագ. 5. 14 : մատ. 8. 3 : ղու. 17. 14 :

Խորոտաց սրտշումն : ղեւ. 13. 50 : Թուք. 5. 2. 4. Թագ. 15. 5 :

Գ :

Գաաղ ապստամբեցաւ յաբիմելիքայ : դատ. 9. 26. 35. 39 :

Գաբայել եկն ընդ ռաֆայիլի ի Հարսանեսս տօբիԹայ : տօբ. 9. 3 :

Գաբաւօնայիք ազատեն զկեհան իւրեանց խորամանկուԹենէ ոմանք : յեսու. 9 * : պաշարին , և ի պաշարմանէն զերծանին . 10. 5 * : վասն ինքեանց ի սատուկայ անիրաւաբար սպանմանցն , կախին որդիքն սատուկայ : 2. Թագ. 21. 1. 6. 9 :

Գաբրիէլ երևի դանիէլի մարգարէին : դանի. 8. 16 † 9. 21 : զաքարիայի քահանայի : ղու. 1. 11 : Կուսին Մարիամու . 1. 26 :

Գադ որդի յակոբայ՝ ի լեայէ : Ծնն. 30. 11 † 35. 26 : դադայինքն կալնուն զժառանգուԹիս իւրեանց : Թուք. 32 * : 2. օրին. 3. 12 : յեսու. 13. 24 :

Գադ մարգարէ յուշ առնէ դաւԹի՝ զի մի մնասցէ յերկրին մօաբացւոց : 1. Թագ. 22. 5 : զգուացուցանէ դաւԹի զբարկուԹիւնն Աստ : 2. Թագ. 24. 11. 18 :

Գազանք՝ և անասունք ոչ են դաժանաբար ի կիր արկանելիք : Ծնն. 9. 33. 13 : ելից. 23. 12 : Թուք. 22. 23. 28 : 2. օրին. 5. 14 † 22. 10 : առակ. 12. 10 : սիրաք. 7. 24 :

Գալատեան Ցն սպասելի է : մատ. 24. 42 † 25. 13 † 26. 40 : մարկ. 13. 33 : ղուկ. 12. 40 † 21. 34 : Հռոմ. 13. 13 : փիլիպ. 3. 20 : կող. 4. 1 : 1. Թես. 5. 6 : 1. պետ. 4. 7 † 5. 8 : յայտ. 3. 3 † 16. 15 :

Գաղիլիա ընդունի զԱստ : յով. 4. 45 : ի գաղիլիա սկսաւ Աստ քարոզել : մատ. 4. 12 : գործ. 10. 37 :

Գաղգաղ. կամ՝ գաղգաղա քաղաք ի ելեայեայ : յեսու. 4. 19 : ի գաղգաղայ Թլփատի ժողովուրդն . և ծնանէ զպաղեայն : 5. 2. 10 : ելանէ անտի աստ՝ ի փրկել զգաբաւնացիս . 10. 7 : յեսու դատնայ . 10. 43 :

Գամաղիէլ՝ այր Հմուտ օրինաց : գործ. 5. 34 † 22. 3 :

Գամաղիէլ իշխան մանասէացւոց : Թուոց 1. 10 :

ԳայԹագղուԹի . կամ գԹուեան ընկերք ոչէ դնելի , ոչ՝ ի վարս . և ոչ՝ ի վարդապետուԹեան : ղեւ. 4. 3 : Թուք. 31. 16 : 2. Թագ. 11. 15 : 2. եզրա. 8. 22 : առակ. 28. 10 : 2. մակ. 6. 24. 25 : մատ. 17. 26 † 18. 6 : մարկ. 9. 42 : ղուկ. 17. 1 : Հռ. 14. 1. 13. 15. 21 : 1. կոր. 8. * † 10. 32 :

2.կոր.6.3 ։ 1.թես.5.22 ։ իւրաքանչիւրոք՝ որք մեզ գայթագղուիցեն առիթք գոլ կարեն, խորշիցուք ։ ելից.34.12 ։ 2.օրին.7.2.16 † 13*։ մատ.5.29 † 16.23 ։ մարկ.9.42 ։ հռօմ.16.17 ։

Վայիոս ։ 1.կորն.1.14 ։ յափշտակի ։ գործ.19.29 ։ առաջնորդէ պօղոսի յասիայ ։ 20.4 ։ հիւրընկալէ զնա ։ հռօմ.16.23 ։

Վանձ ասակաւ սիրելի՝ յաւետ սիրի տվսեայ.9.1 ։ մատ.6.19 † 19.22 ։ մարկ.10.22 ։ ղուկ.12.21.33 † 18.23 ։ յովհ.6.26 ։ 2.կորն.4.18 ։

Վեղեօն՝ իշխան և դատաւոր ելի ։ դատ.6* † 7* † 8* ։

Վերսօն որդի ղևեայ ։ թուոմ.3.17 ։ գերասնացոց մատակարարութենն ։ 3.25 † 4.22 ։

Վերելոց այցառնել ։ ծննդ.14.14 ։ 1.թագ.30.9 ։ տօբ.1.20 ։ երեմ.38.9 ։ մատ.25.37 ։ գործ.12.5 ։ 2.տիմ.1.16 ։ եբրայ.13.3 ։

Վերեալս ոչ լքեմ Ա.Ճ ։ ծննդոց.39.21 ։ իմաստ.10.13 ։ եսայ.42.7 ։ գործ.5.18 † 12.17 † 16.25 ։

Վեզի սպասաւոր եղիսեի ։ 4.թագ.4.25 ։ եղև բորուտեալ ։ 5.27 ։

Վեցաճութենի ։ տես զբարի գործ ։

Վեհութենի Ա.Յ ։ տես զԱ.Ճ ։ այսինքն Ա.Ճ ճանեաւ ։ ած միայն ճանաչեաց ։

Վիր կենաց ։ ելից.32.32 ։ սաղմ.68.29 ։ փիլիպ.4.3 ։ յայտ.3.5 † 20.12 † 21.28 ։

Վնաել և վաճառել զիարդ պիտոյացն ։ ծնն.23.9.14 † 25.31 † 33.19 † 41.57 † 42* ։ ղևտ.19.13.35 † 25.14.45 ։ 2.օրին.14.26 † 25.13 ։ 2.թագ.24.21 ։ սիր.27.2 † 42.5 ։ առակ.11.1.26 † 16.11 † 20.10.23 ։ եսայ.23.18 ։ երեմ.32.7 ։ եզեկ.45.10 ։ միք.6.11 ։ մատ.7.2 ։ ղուկ.14.18 ։ 1.կորն.7.30 ։ 1.թես.4.6 ։

Վոթոնիէս ։ տես զԱթաղիա ։

Վօգոնիա որդի աբիկամայ տուաերբ ընդ միջի ։ 4.թագ.25.25 ։ երեմ.41.2 ։

Վոհանաւի ե յառաջքան զառնուլն և յետ առնլոյն զկերակուր ։ 2.օրին.8.10 ։ 1.թագ.9.13 ։ եսայ.62.9 ։ մատ.14.19 † 15.36 † 26.26 ։ մարկ.6.41 † 8.6 † 14.22 ։ ղուկ.9.16 ։ յովհ.6.11 ։ գործ.27.35 ։ հռօմ.14.6 ։ 1.կորն.10.30 ։ 1.տիմ.4.4 ։

Վողոմաի արդեւանի ։ գործ.և պատժի ։ ելից.20.15 † 21.16 † 22.1 ։ ղևտ.19.11 ։ 2.օրին.5.19 † 24.7 ։ յեսու.7.1.19 ։ տօբ.2.21 ։ առակ.6.30 ։ ովսեայ.4.2 ։ 2.մնակաց.12.40 ։ մատ.(19.18) ։ յովհան.12.6 ։ 1.կորն.6.10 ։ յայտ.9.21 ։

Վողք ասին զբանս Ա.Յ՝ և զտամունս Հնմա բիտա աղաբտօղքն ։ երեմ.23.30 ։ յովհ.10.1 ։

Վովելի ե Ա.Ճ յառաջքան զառնուլն և յետ առնլոյն զկերակուր ։ 2.օրին.8.10 ։ տես զգոհութենի ։

Վովել զԱ.Ճ ըստ արժանաւորութենե ոչ կարեմք ։ սաղ.95.4 † 105.2 † 118.164 † 144.4 ։ սիրա.43.2.32 ։

Վովութենիք Ա.Յ երգեւիք ։ սաղմ.46.2 † 146.7 † 149.1 ։ եսայ.12.4 ։ եփես.5.19 ։ կողո.3.16 ։ եբր.13.15 ։ յակ.5.13 ։

Վործոց արժանաւորութենի, և հատուցումն կամ վարձ ։ սաղմ.118.112 ։ առակ.11.18 ։ սիրա.36.18 ։ եսայ.3.10 ։ մատ.5.12 † 10.42 † 16.26 † 25.34 ։ հռօմ.2.6 ։ 1.կորն.15.28 ։ 2.կոր.5.10 ։ 2.տիմ.4.8 ։ եբրայ.6.10 † 10.35 † 11.26 ։ յակ.2.24 ։ յայտ.20.6.13 † 22.12 ։

Վործք չարք Ա.Յ անհաճոյք են. և պատժոց արժանաւորք ։ ծննդ.3.11 † 4.7 † 6.3.5.6.7 † 7.4 † 9.6 † 11.4* † 17.14 † 18.20 † 19.11.24.26 † 20.3 † 42.21 † 44.16 ։ ելից.3.9 † 7*.8*.9*.10*.11*.12*.14*.20*.21*.22* † 31.13 † 32.9.27.28.33 ։ ղևտ.10.1.2 ։ և քաց յայսցանէ՝ ի յայտ գիրս Ա.Ճաշնչին ։

Վործք բարիք հաճոյք են Ա.Յ և վարձու արժանաւորք ։ ծնն.4.4.7 † 5.24 † 6.8.9 † 8.20.21 † 20.6 † 22.16 * † 26.4.5 † 39.32 ։ ելից.1.20 † 20* † 23.22.25 ։ ղևտ.11.43.44.45 ։ և այսպէս քաց յայսցանէ ընդ բոլոր Ա.Ճաշունչ գիրս ։

Վործակցիլ հնարհին Ա.Յ ։ Տէս անձնիշխանութենի ։

Վործել բարեպէս վասն վարձու և հատուցման արժանէ ։ սաղմ.118.112 ։ մատթ.5.12 ։ 2.տիմ.4.8 ։ եբր.11.26 ։ ոչ յիւրաքանչիւր իւրում գործումն մեղանչէ մարդ ։ 2.պետ.1.10 ։ 1.յովհ.3.6.9 † 5.18 ։

Վործոց բարեաց յիշատակ ։ 4.թագ.20.3 ։ յօբ.6.2.3 ։ սաղմ.17.21.22.25 † 131.1 ։ եսայ.38.3 ։

Վործք բարիք ոյք են Տէս զբարիս գործս ։

Վործք՝ ի մէնջ մերձաւորին արարեցեալք, իբրև ինքեան արարեցեալ վարկանի Ա.Ծ. Թե բարիք իցեն. և թե չարք ։ եսայ.37.23 ։ երեմ.1.19 ։ զաքա.2.8 ։ մատ.25.40 ։ գոր.9.5 ։ 1.կորն.8.12 ։

Ր ։

Րագաւն բագինն փիղհատինայեցոցն (որք առ մեզ փղշատիք գրին՝ կամ այլազգիք) դատ.16.23 ։ 1 թագ.5.2 ։ 1.մակաբ.10.83 † 11.4 ։

Րադարիլ՝ ի մեղայ ։ հռօ.6.6* ։ գաղ.2.18 ։

Րալարի՝ և խոտ փուճապէս անցանողք են ամէն մարդիկք ։ սաղ.89.6 † 128.6 ։ եսայ.40.6 ։ սիր.14.18 ։ 1.պետ.1.24 ։ յակ.1.10 ։

Րամիսկոս մետրոպօլիս ասորւոց աւար առնանի՝ ի թագաւորաց ասորւոց ։ 4.թագ.16.9 ։ հակառակ դամասկոսի մարգարէութի ։ եսայ.17.1 † 8.4 ։ երեմ.49.23 ։ ամովս.1.3 ։

Րան որդի յակոբայ ։ ծննդ.30.6 ։ ցեղն դանայ ինդրէ ինքեան կալուած ։ դատ.18.1 ։ պատերազմի ընդդէմ լեսեմայ. և աւար հար կանէ ։ յեսու.19.47 ։

Րահիէլ՝ յորջորջի բաղտասար ։ դան.1.7 ։

թարգմանեք զերազս. 2.31 †4.7.11.18.25: կացուցանի կառավարօղ բովանդակ թագաւորութեն բաբիլոնի: դան.6.3: արկանի ի գուբ առիւծուց: 6.16: ազատէ զշուշան. 13.51.60:

Վատապարտութի յաւիտենական. որ պատրաստեալէ սատանայի. և նմ՝ ամբարշատաց: իմաստ.5*: յօբ.10.22 † 36.12: եսայ. 24.21 † 30.33 †66.24: դան.7.11: մատ. 3.12 † 5.29 †8.12.29 † 13.50 † 18.8 †22.13 † 23.33 †25.30.42: մարկ.9.47: ղուկ.3.17 † 16.23.25: եբրա.10.27: 2.թես.1.8: 2.պետ. 2.4: յուդայ.6: յայտ.19.20 †20.10 † 21.8:

Վատաստան թիւր: սիրա.11.9: մատ.7.1 † 12.7: ղուկ.6.37 †7.33: յօհ.7.24 † 9.16: գործ.28.4: հռոմ.2.1 † 14.4.13: 1.կոր.4.5: 1.տիմ.5.21: յակ.4.11:

Վատաստան Լ՚Ի վերջին. և ոմն Վ՚ի կատարածի աշխարհիս գատելոց իցէ: 1.թագ. 2.10: և տես զօր վերջին:

Վատաստանի պարտ է նախընթանալ տեղեկութի՝ և ծանօթութի պատճառի: ծնն. 3.11 † 11.5 †18.21: ելից.3.8 † 23.2: 2.օրին. 13.6 † 17.9 † 19.18: յեսու.7.19 † 22.13: գատ.20.3.12: առակ.18.13: սիրա.11.7: դանի.13.41: 1.մակ.7.7:

Վատաստան մարդկան: տես կարծիս:

Վատաւորաց պաշտօն և հեղինակութիւնք. 18.13.21 †21* †22* †23*: գնա.19.15 † 24.11.23: 2.օրին.1.13.16 † 17*† 18.15 † 25.1 †27.19: յեսու.7.19: 1.թագ.8.1 † 12.5: 2.մնաց.19.6: սիրաք.4.10 † 10.1 † 41.22: սաղմ.81*: առակ.18.5.16 † 24.22 † 28.16: եսայ.5.16 † 10.1: երեմ.5.26: ղուկ.18.2 † 23.1.13.23: յօհ.7.24. †8.15: յակ.2.4:

Վատաւորք իսրայէլացւոց կառավարեցին զնիզ իբրև զամն երեքհարիւր և յիսուն: գործ.13.20:

Վատաւոր հանրոյ աշխարհիս Լ՚Ծ: Տես գլ՚Ծ:

Վատեայեն սէգք զայսմանէ աշխարհէ: իմաստ.3.8 † 5.1: մատ.19.28: 1.կորն.6.2: յուդա.14:

Վարեհ որդի արշաւրոյ: դան.9.1: սպաշարէ զթագաւորութենն բաբիլոնի 5.31: զորեն զամբարիշտ կայսրս. 6.8: պատրաստակ զկարախութի թագաւորական: 1.եզր.3.1:

Վարեհ վերանորոգէ զհրաման կիւրոսի: 2.եզր.6.1:

Վարեհ սպանանի յանկէքսանդրէ արքայէ մակեդոնացւոց: 1.մակա.1.1:

Վաւեթ որդի եսայեայ (որ յեսաէ յորջորջեցաւ: մատթ.1.6:) ի սամաւիդէ օծանի: 1.թագ.16.13: սպանանէ զսաւուղ և զորդ. և զգուխս նոցա հսկայ. 17.34.49: ուխտագրի ընդ յօնաթանայ. 18.3 †20.8.16.23 †23.18: ուտէ զհայ առաջաւորութե. 21.3: պատ-

Վատ զկեղտագործուէն առաջի անքուսայ Թագաւորին. 21.13: փախչի Վանդերձ Վարք և մնորք ի մասեփսթթ. 22.3: Վատանէ զքղանցս քսամիդի սաճուղայ. 24.5: առաքէ առ նա բանի զատան երիտասարդան. 25.5: եբաթ զնիզական սաճուղայ. 26.11: փախեաւ առանց քուս արքայ գեթացւոց. 27.2: օծանի ի քեքբօն թագաւոր յուդայի: 2.թագ.2.4. և խնդրեն զնա թագաւոր բովանդակ իսկ: 2.թագ. 5.1: 1.մնաց.11.3 † 12.38: լսօտ բանին յօնաթանայ: 1.թագ.23.17: և սաճուղայ. 24. 21: ձեռն արկէ ի նշնութի, և ի մարդասպանութի: 2.թագ.11*: ապաշաւէ վ՚ի մեզացն. 12.13: փախչի յերեսաց որդւոց իւրոյ աբիսաղովմայ. 15.14: նուիրեաց զնուրն Ղ՚Ն. 23. 16: Վամարէ զժողովուրդն. 24.2: գնէ յօնանայէ զկամն. 24.24: զնորհուրդ առնու սակս շինութե տանն Լ՚Յ: 1.մնաց.17.1: կացոյց զդրօշավարս՝ և զձարտարապետս. 23*.24*. 25*.26*.27*: եթող ինքեան փոխանորդ զսաղոմոն զորդի. 3.թագ.1.30: մեռանի՝ և թաղի. 2.10: գործ.2.29 †13.36: գովի: սիրա.47.2:

Վաւեթ Հոգևոր (որ Վ՚ն) խոստացեալ լինի: երեմ.30.9: եզեկ.34.24†37.24:

Վաւեթի որդի յորջորջի Վ՚ն: մատ.1*†15. 22 †22.45: մարկ.12.35: ղուկ.20.41: գործ. 2.29 †13.23: 2.տիմ.2.8: յայտ.5.5:

Վեմեարիս որդի սեվղեկեայ ի գործ ածէ զբանաւորութե: 1.մակ.7.1: զուխտ Վաստատել ընդ յօնաթանայ.10.3: զուխտն Վաստատեցեալ խախտէ. 11.53:

Վեմեարիս ոսկեգործ զևարհուրդ առնէ ընդդէմ պօղոսի: գործ.19.24:

Վեբ արատաքսին: մատ.8.16.31 † 9.33 † 12.22 †17.17: ղուկ.4.35 †8.2.28 †9.42 † 10.17 †13.11: գործ.5.16†8.7 † 16.18: նաև՝ ի ձեռն չարաց: մատ.7.22: մարկ.9.37: ղուկ.9.49: գործ.19.13:

Վեք Վատատան՝ և Վանանէեն զլ՚Ծ: մատ. 8.29: մարկ.1.24 †3.11 †5.7: ղուկ.4.34. 41 †8.28: գոր.19.15: յակ.2.19:

Վժոխք և գատապարտութի պատրաստեալ է սատանայի. և հրեշտակացն: տես զգատապարտութի:

Վժոխոց պահիչն զանազան և անարկու: 2.օրին.32.22: յօբ.24.19: սաղ.10.6 † 20.10 † 48.15 †111.10: իմաստ.11.17: սիրա.21.10: եսայ.30.33 †33.11.13.14† 34.9: երեմ.9.15: մալ.4.1: մատ.8.12: ղուկ.13.27 † 16.23: յայտ.14.9 †18.7 † 20.14: ոչերբեք ատաղեվի է: եսայ.66.24: մատ.25.41.46: մարկ 9.47: 2.թես.1.9:

Վիանայ պաշտի յեփեսոս (որ առ մեզ արտեմեայ ասի) և յընդհանրում ասիայ: գործ.19.27:

Վինա գուսար յակոբայ: ծննդ.30.21: խախտի ի սիւքեմայ. 34.2:

Վիւսայ

Դիմաց զոհելն է անօրէնութեան : ղեւտ. 17. 7 : 2.օրին.32.17 : 2.մնաց.11.15 : սաղ.105.37 : բարու.4.7 : 1.կորն.10.20 :

Դիւթք. տես զկախարդութեան :

Դիոնէսիոս արիսպագացի դառնայ : գործ. 17.34 :

Դովիկ ծառայ սաւուղայ մատնէ զաբիմելէք քահանայ : 1.թագ. 22.9 : կոտորեայ զքահանայսն Տեառն. 22. 18 :

Դրուսիլա կին փեղիքսի դատաւորի լուծաւ զվարդապետութեան աւետարանին 'ի պօղոսէ : գործ.24.24 :

Ե :

Եբրոն. տես զքեբրոն :

Եգիպտական փրկութենն յաձախաբար վերայիշատակի իբրև զգերագոյն բարերարութենէ : ելից. 20.2 : ղեւտ.22.33 † 26. 13 : 2.օրին.4.37 † 5.6 † 7.8 † 8.14 † 16.6 : դատ. 2.1 † 6.8 : 1.թագ. 10.18 : 4.թագ. 17.7 : միքիայ.6.4 :

Եգիպտական գերեվարութենն նախանձաւ : ծնն.15.13 : սկսանի : ելից.1.8.13 : գոր.7.18 :

Եգիպտոսէ ելք, և փրկութենի նովի խոստանի : ծննդ.15.16 †48.21 †50.23 : ելից. 3. 17 † 6. 6 : առնանի, և արտերանեն արք, վեցհարիւրհազար : ելից. 12. 37. 51 † 13*. 14* : թուոց. 33.1 : 2.օրին.16.1 : ովսեայ.13.4 : միքիայ.6.4 :

Եգիպտոս դառնալ անիւրաքանչիւր ինդրել իէլեական ժողովուրդն : ելից. 14.11 † 16.3 † 17. 3 : թուոց.11.5 † 14.4 † 20.3 : ընդդէմ եգիպտոսի մարգարէացեալ լինի : եսայ. 19. 1. 11. 18 † 20.3 : երեմ.43.11 †44.30 †46*: եզեկ. 29* † 30* † 31* † 32* :

Եգիպտոս չարչարի հարուածօք զանազանօք : ելից.7*. 8*. 9*. 10*. 11* : ոչ յառաջ ասացեալ Տէր : 3. 19 :

Եգիպտոս պարտի յարքայէն բաբիլացւոց : 4.թագ.24.7 : երեմ.46.2 :

Եգիպտացիք յառաջ խաղան 'իպատերազմ, ընդդէմ հրէից : 2.մնաց.12.2 :

Եգիպտոս ընդ բռամբ ածէ անտիոքոս : 1.մակա. 1.17 :

Եգիպտոս փախեաւ Վրն 'ի Հերովդէ : մատ.2.13 :

Եդամ, եղբայր յակոբու՝ որդի իսահակայ՝ յորմէ որդի եսաւ : ծնն.25.25 :

Եդոմայեցիք բացասեն ի էլացւոց զանցանեն ընդ գաւառն իւրեանց : թուոց.20.14 : անկանին. և լինին ծառայք տանն ի : 2.թագ. 8.14 : 'ի բաց կան յինէ : և կացուցանեն ինքեանց զթագաւոր : 4.թագ.8.20 : յաղթին 'ի յուդայէ. 14.7 : 2.մնաց.25.12 :

Եդոմայեցւոցն հակառակ մարգարէութենի : թուոց.24.18 : սաղ.136.7 : եսայ.21.11 † 34.5 : երեմ.49.7 : ողբ.4.22 : եզեկ.25.13.14† 32. 29 † 35 *† 36.5 : ամովս.1.11 : աբդի.1.1 * : Տես զեսաւ :

Եզեկիա որդի ամբարշտին աքազու՝ երբ եղև թագաւոր, եղև բարեպաշտ : 4.թագ. 16.20 : խորտակեաց զօձն պղնձի. 18.4 : նըշկահեաց զասորիս : 18.7 : առաքեաց պատգամաւորս առ եսայի մարգարէ. 19.2 : եսայ. 37.2 : անկանի 'ի մահիճն 'ի խստութենէ խոթութենեն : 4.թագ.20.1 : եսայ.38.1 : ցուցանէ բաբիլոնացւոցն զգանձս իւր՝ և յանդիմանի : 4.թագաւ. 20.12.14 : եսայ.39.1.5 : գովի : սիրա.48.19 :

Եզեկիէլ ընդ այլոց գերելոցն տարեալ լինի 'ի բաբիլոն : եզեկ.1.1 : կոչի՝ և առաքի.2.3 : գովի : սիրա.49.10 :

Եզրաս գպիր ելնէ 'ի բաբիլոնէ : 2.եզրաս. 7.6 : որոշէ զկանայս այլազգիս յիւրից.9*†10* : ընթեռնու առաջի բազմութենն զգիրս օրինին : 3.եզրաս.8.2 : 1.եզրաս.9.39 : յորջորջի յօսեդեկ : 1.մնաց.6.15 :

Եզրօն որդի փարէսի : ծննդ.46.12 : մատ. 1.3 : եթող զկնի ինքեան զարաւմ՝ և յորջորջի յեփսնէ : 1.մնաց.4.15 :

Եկեղեցի առնանի փոխանակ տաճարի նիւթականի : 2.օրին.23.1 : գատ.20.2 : յուդի. 6. 12 : սաղմ.67.27 : ողբ.1.10 : յովէլ.2.16 : 1.կորն.11.18 † 14.34 :

Եկեղեցի առնանի փոխանակ ժողովոյ հաւատացելոց : թուոց. 19.20 †20.4 : 1.թագ. 17. 47 : 3.թագ.8.14.55 : 1.մնաց.29.1 * : 2.մնաց. 1.5 : սաղմ.21.26 †25.12 †34.18 †106. 32 † 149.1 : 1.մակա.4.37 † 5.16 † 14.19 : մատ. 16.18 : գոր.5.11 † 8.1 † 16.5 : հռոմ.16.16. 23 : 1.կոր.6.4 † 11.16 † 12.28 † 14.5 : 2.կորն. 8.18.23.24 † 11.8 † 12.13 : եփես.5.23 : փիլիպ.4.15 : կողո.1.18 : 1.տիմ.3.5.15 : յակոբ. 5.14 : յայտ.1.11 †22.16 :

Եկեղեցի առնանի փոխանակ ժողովոյ միոյ գաւառի : 3.թագ. 8.14 : գործ.9.31 † 11.26 †13.1 † 15.4 †19.32 † 20.17 : հռոմ. 16.5 : 1.կոր.1.2 † 16.1 : 2.կոր. 8.1 : գաղ.1.2 : 2.թես. 1.1 * : 1.պետ.5.13 : յայտ.2.1 * † 3.1 :

Եկեղեցի առնանի փոխանակ առաքնորդաց և վերակացուաց : 3.թագ. 8.14 : մատ. 18.17 :

Եկեղեցի է մի. և երևելի, նախանկարեալ 'ի ձեռն միոյ և երևելւոյ տապանին Նոյի : ծննդ. 6.14 : 1.պետ.3.20 : 'ի ձեռն քաղաքին սրբոյ եէմի : յայտ.21.2 : 'ի ձեռն պարտիզին փակեցելոյ. և աղբերն կնքեցելոյ : երգեր. 4. 12 : 'ի ձեռն միոյ աղաւնւոյ. 6. 8 : 'ի ձեռն այգւոյ : սաղ.79.9 : երգեր.2.15 : եսայ.5.2 * : երեմ.2.21 † 12.10 : մատ.20.1 * : մարկ. 12.1 : ղուկ.20.9 : յայտ.14.15 : 'ի ձեռն նաւու : ղուկ. 5.3 : 'ի ձեռն ուռկանի ըմբռնողի՝ զբաւիս և զչար ձկունս : մատ.13.47 : 'ի ձեռն ագարակի : մատ. 13.24 : 'ի ձեռն արքայութենէ երկնից : մատ.13*†25* :

Աղեղեայն , հաստատուԹի՛ աչմարտուԹե՛ն՝ մոլորիլ ոչ կարէ : եսայ.29. 22 : մատ. 16. 18 †28. 20 : ղու.22.32 : յօհ.14. 16 †16.13 † 17. 11.20 : 1.տիմ.3.15 * : 1.յօհ.2. 27 :

Աղեղեցի է մարմին Ա՛ի : երգեր.4.7. 9. 11. 12 : եփես. 1.22 † 4.4 †5. 23 : 1.կորն. 12.27 :

Աղեղեցի հաւատացելոց ծնանի . և ծաւալ լի՛ ի ձեռն ողջամիտ վարդապետուԹե՛ : յօհ. 1.12 † 3.3 : հռօմ.8.23 † 9. 8 : գաղատ. 3. 26 † 4.19 : եփես.1.5 : տիտ. 1.1 : 1.կորն. 4. 15 : փիլիպ.1.10 : 1.պետ.1.23 : 1.յօհ.3. 9 † 5. 1.18 : յակոբ.1. 18 :

Աղեղեցի , կամ հաւատացելոց խումբ պաբաւանդի տալ քահանայից ևհովհաննայ իւրոց գայնս որք են հարկաւորք առ՛ի պահել զգ կեանս : 2.օրին.12. 19 † 14. 27 † 16.11 † 25.4 : 2.եզրա.7.23 : մատ. 10. 10 : ղուկ. 10. 7 : հռօմ. 15.27 : 1.կորն.9. 7.11 : գաղատ.6. 6 : փիլիպ.2. 29 † 4. 10. 16 : 1.Թեսա. 5. 12 : եբրա. 13. 7 : պարաւանդի նաև սակս իւրոց վերակացուԹեան աղօԹել : գոր.4.29 † 12. 5 : հռ.օ.15.30 : եփես. 6.18 : փիլիպ.1.19 : կողո. 4. 3 : 2.Թեսա. 3. 1 : եբր.13. 18 :

Աղեղեցի է Հարան Ա՛ի : սաղմոս 44. 11 : եզեկ.16. 8 : 2.կորն.11. 2 : եփես.5. 23 : յայտ. 19.7 † 21. 9 :

Աղեղեցւոյ գլուխ է Ա՛ն : ովսեայ.2. 19 : 1.կորն. 12.27 : եփեսա. 1. 22 † 4. 15 † 5. 23 : կողո.1. 18 † 2. 10 :

Աղեղեցւոյ իբրու անդամք ոմանք են Աչմարիտք Հաւատացեալք՝ նուէնոյ գլխոյ Ա՛ի , և նորին փոխանորդի ստորադրեցեալք , որոյ և իցէ ազգի լինիցին , Թէ հրէայք , և Թէ հեԹանոսք : եսայ.43.9 : յօհ.10. 16 : 1. կորն. 12. 12 : եփես.3. 6 :

Աղեղեցւոյ փականք խոստացեալք լինին . և իշխանուԹի՛ : մատ. 16. 19 : յանձնին : յօհ. 20.23 : ի գործ ածին : մատ.18.17 : տես զբանադրանս , և զխոստովանուԹի՛ :

Զ'Աղեղեցին ինքեան սեփականեաց Ա՛ն , և գնեաց արեամբն իւրով : գոր.20.28 : 1.կորն. 6.20 † 7.23 : եփես. 2.13 : կողո.1.14 : 1.պետ. 1.18 : եբրա.9.12 : 1.յօհ. 1.7 : յայտ. 1.5 † 5.9 † 14.4 :

Աղեղեցւոյ իւրոց Ա՛ծ հովանաւոր՝ և պահէ : ելից.13.21 † 29.45 : զաւա.26.12 : 2.օրի. 7.20 † 23.14 † 31.3 : 3.Թագ. 6. 13 : սաղմ. 90. 1. 11 † 131.13 : եսայ. 43. 2 : երեմ. 46. 28 : մատ.18.20 † 28.20 : յօհ.14.23 : 2.կորն. 6.16 :

Աղբերք և քարք Ա՛ի ոյք են : մատ.12. 49 † 28. 10 : մարկ.3.33 : ղուկ. 8.21 : յօհ. 20.17 : եբր.2.12 : սաղ. 21.23 :

Աղեաղար սրտի ահարոնի : ելից.6.23 † 28.1 : քաժանէ ընդ յեսուէայ զերկիրն քանանայացւոց : յեսու. 14. 1 : ըստ պատուիրանի Ա՛ն : Թուի. 34. 17 : ձեռնադրի քահանայ : զաւա. 8. 24 * : լինի զկնի մահու հօրն իւրոյ քահանայապետ : Թուի.20.26 : 2.օրին. 10. 6 : մեռանի , և Թաղի : յեսու. 24.23 : զորդի ունի . որոյ անուն էր փենհէս : ելից.6.25 : զոր ի տե ղի մեռելոյ հօրն կացուցին : Թուի.25. 7.12 :

Աղիմաս մոգ եղև կոյր : գոր.13. 8 :

Աղիազար որդի սաւուբայ սպան զփիղն , և՛ի անկանիլ փլիլն վն վիրացն , ինքն՝ ևեղ քոյ ձմիեալ հեղձուցանի : 1.մակ.6. 43 :

Աղիազարու ծերոյ մարտիրոսուԹի՛ : 2.մակա.6.18.24 :

Աղիտա : Տես զհեղիտա :

Աղիսէոս օձանի մարգարէ : 3.Թագ.19.19 : ըստ նախագրուԹեն Ա՛ն . 19. 16 : անցանէ ընդ յորդանան : 4.Թագ.2.14 : բժշկի զջուրն . 2.20 : անիծանէ զմանկունս քեԹելայ : 2.23 : վերակոչէ զմանուկն առ կեանս .4.32 : մաքրէ զնեեման՝ի բորոտուԹէ՛ն : 5.14 : հարկանէ զասորիան կուրուԹե՛ . 6. 18 : նախաձառնէ զլուԹի իբաց . 7.1 : հիւանդանայ . և մեռանի . 13.14.20 : մեռեալ մարմին նո՛ր զարԹուցանէ զմեռեալն . 13.21 : գովի . սիրա.48.13 :

Ախնա բժշկի : գոր. 9.33 :

Ախիսկոպոսք՝ ընտրուԹի՛ նոցա և պաշտօն : մատ.20.23.26 : ղուկ. 4. 16 †22. 26 : յօհ. 10. 4.14 †21.15 : գոր.1.24 † 6.3 †11.22 †14. 20 †20.28 : հռօմ:15. 16.25 : 1.կորն. 3. 5 † 4.1 † 16.19 : 2.կորն.3.6 † 4.5 † 10.8 †6.4 : եփեսա.1.15 †3.2 : կողո. 1.23 : 1.տիմ.3.1 †4.6 : 2.տիմ:2. 1. 15.24 : տիտ. 1.5 : 1.պետ. 5.2 : տես զքարոզչէն :

Ասպիսաս որդի ամօսայ : եսայ. 1.1 : կոչի և առաքե. 6.8 †49. 1 :

Ասաւ որդի յակօբու ծնանի : ծնն. 25.24 : վաՃառէ զիւր զանդրանկուԹիւնն . 25.31 : եբր.12. 16 : խոսի յեղբօրէն իւրմէ յակոբայ : ծննդոց .27 * . առաջի զդուստր խամայելի . 28. 9 † 36. 3 : ընդառաջ ելանէ յակոբու , յորահարիւր արամբք . 32.6 : համբուրէ զեղբայր իւր զյակօբ . 33.4 : ընդ եսաւայ պատերազմիլ արգելանի ինէ : 2.օրին. 2.4 : տես զԱդոմ :

Ասելեր եղև կէն արշաւրի : եսԹ.2 * . ինդր ուՃածօք իւրօք զառաքեցեալ վՃիռն արջորի զՀրէից՝ի միւս աւուր սպանանելեաց յեսու զարձուցանէ : եսԹ.8. 3. 8 :

Ասրաէլ՝ և տեսիլք որով Ա՛ծ զկամս իւր վաղագոյն բացայայտեր : ծննդ. 20.3 †28.12 †31.24 †37. 5.9 †40.8 †41.1 †46.2 : Թուի. 12.6 : գատ.7. 13.15 : 1.Թագ.3.4. 8.11 †28.6 : 2.Թագաւ.7.4 : 3.Թագ. 3. 5.15 : յօբ.7. 13 † 33. 15 : դանի.2.1 † 7.1 : 2.մակ.15.11.14 : մատ.1.20 †2. 12.13 : գոր.16.9 † 18.9 †23. 11 †27.23 :

Ասրաէլ՝ և տեսիլք , որք սէ՛ համաձայնին ընդ վարդապետուԹեն Ա՛ի . և եկեղեցւոյ , են դատաւորք : 2.օրի.13. 1 : ժողով.5.2 : սիրա. 34.1 * : երեմ.23.16.25 † 27.9 †29.8 :

Ասրա-

Երանութի՛ւն. կամ երանելեացն ուրախութի՛ւն. և կեանք յաւիտենականք : իմաս. 3. 7 †5.1.16: եսայ.25.9 †30.29 †49.10 †60 * 64.4: երեմ.31.3.8.13: դանիէ.12.33: մատ. 13.43 †19.28 †25 *: մարկ.12.25: ղուկ.9. 33 †16.22 †22.29: յովհ.16.20 †17.2.24: հռոմ.8.30: 1.կորն.2.9 †15.41: 2.կորն.12. 3.4: 2.տիմ.4.8: 1.պետ.1.4.8 †5.4: եբր.10. 3 †12.23: յակո.1.12: յայտ.2 *. 3 *. †7.9. 15 †14.1 †21 *. 22 *:

Երանութի՛ւն որով կերպիւ՛ ստացեալ լինի : եսայ.25.9: մատ.20.23 †25.34: մարկ.10.40: յովհ.3.15.16.36 †5.24 †20.29: գործ.2.21 †15.11 †16.31: հռոմ.1.17 †10.4: եփես. 1.13 †2.6: 1.թես.5.9: 2.թես.2.13: 2.տիմ. 1.9: տիտ.1.2 †3.5: եբր.5.9: 1.պետ.1.9:

Երաշխաւորութի՛ւն. այսինքն բաւարարու՛ի տե՛ս զապահովութի՛ւն:

Երդմնահարութի՛ւն՝ այսինքն՝ ուխտիւ՛ կամ երդմամբ ժողովս կուտել. և խռովութիւն և պատիժ նորին : թուոց. 16 * †20.2: գատ. 9.23.31.34 †12.1.4: 2.թագ.20 *: 3.թագ. 1.5: եսթ.2.21: գործ.5.36.37 †19.23.29 †23.13.20:

Երդմնազանցութի՛ւն և սաերդմնութի՛ւն յանցանք : ելից.8.8.15.28: ղեւտա.5.4: 1.թագ. 19.6 *: (3.թագ.8.31): 2.մնաց.36.13: երեմ. 7.9: զաքար.5.3: մաղա.3.5: 1.մակա.6.62 †7. 15.18 †11.53 †13.16.19: 2.մակա.4.34 †12. 3.26: մատ.26.72: 1.տիմ.1.10:

Երդնուլ լսա որոյ պատկանի.կամ՝ ոչ պատկանի. և որքանեօք զանազանօք եղանակօք գեպ լինի: ծննդ.14.22 †21.23.24 †22.16 †24.3 †25.33 †26.3.31 †31.53 †42.15 †47.31 †50.5: ելից.13.19 †20.7 †22.11 †23.13: ղեւտ.5.4 †19.12: թուոց.14.21 †30 *: 2.օրին.6.13 †7.8 †10.20: յեսուա.2.12 †6.22 †9.15 †23.7: գատ.21.1.7.18: 1.թագ. 14.44 †19.6 †24.23 †25.34 †28.10 †30. 15: 2.թագ.3.35 †19.7 †21.2.17: 3.թագ. 1.13.29 †2.8 †(8.31) †19.2: 2.մնաց. 6. 22 †15.14 †36.13: 2.եզրա.10.5: 3.եզրա. 10.29: յոբ.27.2: սաղմ.14.4 †23.4 †62.12 †88.4 †94.11 †101.9 †109.4: եսայ.(14. 24) †19.18 †45.23 †49.18 †54.9 †65.16: երեմ.4.2 †5.2.7 †12.16 †22.5 †44.26 † 51.14: ովսեայ.4.15: ամովս.6.8 †8.7: սոփո. 1.5: զաքար.8.17: յուդի.1.12: սիր.23.9.14: մատ.5.33 †23.16.18.20.21.22: եբրայ.6.13. 16: յայտ.10.6:

Երդումն ոչ է համարձակելի. ոչ յերկինս և ոչ յերկիր. և ոչ յայլինչ որ է՛ ի տա՛ սա: մատ.5.34: յակ.5.12:

Երեմիաս մարգարէ յանանաթովթայ: երեմ. 29.27: կոչի, և ԱՅ առաքի. 1.4:

Երեմիաս զհալածումն կրէ: երեմ. 18.20 †20.2 †26.8 †33.1 †37.12 †38.4.7:

Երեմիաս գտանէ զշնորհ առ նաբուգոդ-

դոնոսոր : երեմիա. 39.11:

Երեմիաս՝ ի կապանաց արձակի՛ ի նաբուզարդանայ: երեմ.40.1:

Երեմիաս ողբայ զյօսիայ: 2.մնաց.35.25:

Երեմունք Ա՛Յ, հրեշտակաց, և մարդկան : ծննդ.32.24: ելից.3 *: թուոց.22.21: յեսուա. 5.13: 1.թագ.28.11: մատ.17.3 †28.2.9: մարկ.9.3 †16.5.9.12.14: ղուկ.9.30 †24.4. 15.36: յովհ.20.12.14.19.26 †21.1: գործ.1. 10 †16.9 †18.9:

Երիքով կործանի և այրի: յեսուա.6.10.20. 24: վերստին շինի յաքիէնէ: 3.թագ.16.34: յորջորջի քաղաք արմաւենեաց: 2.օրին.34.3: 2.մնաց.28.15:

Երկայնամտութի՛ւն. տե՛ս զհամբերութի՛ւն:

Երկիւղ Ա՛Յ պատուի՛ շահաւէտութի՛ւն և գովութի՛ւն: ծնն.22.12: սաղ.102.17 †117.4: †127 *: առակ.10.27 †14.27 †19.23 †22.4: նորին պակասութի՛ւն պատճառ մեղանչելոյ : ծնն. (20.11:) սաղ.13.3:

Երկիւղի Ա՛Յ յարացոյց : ելից.1.17 †14. 31: 3.թագ.18.3: 2.մնաց.19.7. տոբ.1 *(†2. 9.13 †3.18 †9.12:) յուդի.8.8: յոբ.31.23: յովն.1.16: առակ.31.30: 2.մակ.6.30: ղուկ. 2.25: գործ.8.2 †9.31 †10.2.35:

Երկիւղ և հոգ ոչ ընդդիմանան հաւատոյ. կամ յուսոյ: սաղմ.2.11: ժողով.9.1.2: սիրա. 5.5: հռոմ.11.20 *: 1.կորն.9.27 †10.12: փիլիպ.2.12 *†3.11.13: եբր.3.14 †4.1 *: 2.պետ.3.17:

Երկիւղիւ՛ պատժէ Ա՛Ծ, և ահագնացմամբ: ծնն.35.5: ելից.23.27: ղեւտ.26.36: 2.օրին.2. 25 †11.25 †28.10.65: յեսուա.2.9 †10.10: գատ.4.15 †7.22: 1.թագ.7.10: 4.թագ.7.6: 1.մնաց.13.12: 2.մնաց.14.14 †17.10 †20.29: սաղ.9.20: երեմ.49.37: յուդի.14.4.17 †15.2: 2.մնակա.3.24:

Երկինչելի է Ա՛Ծ և զնա առաջի աչաց ունելի : ծննդ.22.12 †31.49: ելից.1.17 †20. 20: 2.օրի.4.10 †6.2.13.24 †10.12.20 †13.4: յեսուա.24.14: գատա.6.10: 4.թագ.17.36: 2.մնաց.20.15: յոբ.(1.8 †28.28:) սաղ.26.1 †32.8 †33.8.10 †110.5 †111.1 †127.1: առակ.1.7 †3.7 †9.10 †14.2.27 †15.16 †16.6 †22.4 †24.21: ժողով.12.13: սիրա. 1.11 * †2.7.10.18 †7.31 †10.23 †15.1 †25.16 †33.1 †34.16 †40.26.28: եսայ. 8.13 †33.18 †41.10 †43.1 †51.12: երեմ. 10.7 †32.39: բարուա.3.7: 4.եզրա.16.68: մատ.10.28: ղուկ.12.5: 1.պետ.2.17 †3.2. 14: յայտ.14.7:

Երկնչին և պատկառին ի բարեաց նաև չարք: ծննդ.20.8: ելից.14.25: 1.թագ.18.12: 4.թագ.1.14: 3.եզրա.6.16: 1.մակ.3.25 †12. 28: մարկ.6.20: գործ.5.13 †16.29:

Երկրպագութի՛ւն հրեշտակաց և մարդկան հաւասարեալ : ծննդ.18.2 †19.1 †23.12 †27.29 †33.3 *†42.6 †43.26: ելից.18.7:

Թոմ.22.31 : 1.Թագ.20.41 †25.23 †28.14 : 2.Թագ.9.6 †14.4.22.33 : 3.Թագ.1.16.23 : յուդի.10.20 : եսթեր.3.2 : դանիէ.2.46 : դործ.10.25 :

Երուսաղէմ աւարհարկանի յորդւոցն յուդայ : դատ.1.8 : ընտրի Ա՛Ա՛ ի բնակութի. 3.Թագ.8 * : 2.մնաց.6.2.6 †7.16 :

Երուսաղէմ յորջորջի Լեբուս : յեսոէ.15.8 : դատ.19.10 : 1.մնաց.11.4 :

Երուսաղէմ յորջորջի սաղիմ. ծննդ.14.18 : սաղ.(75.3) :

Երուսաղէմ այք ի կեղեցին յակոբայ բնակեին. 1.մնաց.9.3 : 3.եզրա.11.1 :

Երուսաղէմ պաշարի յարքայէն ասորւոց : և յիւլայոց : 4.Թագ.16.5 : ի Թագաւորէն նաբուգոդոնոսորայ : 4.Թագ.24.10 †25.1 :

Երուսաղէմ այրի և հինայատակի. 4.Թագ.25.9 : դարձեալ զարդարի. և վերանորոգի : 3.եզրա.3 * †6.15 : ընդդէմ եէմի՝ և քաղաքացեայ նր : 4.Թագ.21.12 †23.27 : եսայ.1.6 †3.1 †22.1.8 †29.1.7 †65.12 : երեմ. 4.3.9 †7 * †13*†17.19 †19.3.6 †21.3 †23.39 †25.8 †32.3.26 †34.1 †38.3 †39.8 : եզեկ.3.4 †4*†5 *†10.2 †15 *†21.6 †22 * †23 * : սոփո.3.1 :

Երեմ աւերելոց է ի ձեռն հռովմայեցւոց : դանիէ.9.26 : զաք.14.1 : մատ.24.1.15 : ղուկ. 13.35 †19.41 †20.16 †21.6 : յովհ.11.48 :

Երուսաղէմ հոգևոր՝ եկեղեցի սրբ : սաղմ: 121.1.3 : եսայ.33.20 †54.11 †60 *† 62.6 †65.16.18 : տօբ.13.20 : բարուք.5.1.5 : գաղ. 4.26 : եբրայ.11.10 †12.22 : յայտն.3.12 †21.2.10 :

Երկրորդութիւնն տպաւորեալ և բացատրեալ : ծննդ.1.26 †18.2 : ելից.3.6.15.16 †4.5 : սաղ.32.6 : եսայ.6.3 †34.16 †48.16 †61.1 : մատ.3.16 †10.20 †17.5 †28.19 : ղուկ.4.18 : յովհան.3.35 †14.16.26 †15.26 †16.3 : 1.յովհ.5.7 :

Երեք կերպաւորի ի կողէն ադամայ : ծննդ. 2.21 : եկեր զպտուղն արգելեալ. 3.6 :

Երիթոն. և զի ոչ եթող զանցանելն յուդայի, հինայատակեալ կորեաւ : 1.մակ.5.46 : 2.մնաց.12.27 :

Ը :

Ը ադօկ (որ ե սադօկ) որդի աբիաթարայ. եղև քահանայապետ : 3.Թագ.2.35 :

Ըալպատդայ (որ ե սալպատդայ) դատերքն խնդրեն զժառանգութի : Թոմ.27.1.7 †36.2 : յեսոէ.17.3 :

Ըարուխիա (որ ե շարուհի) դուստր յեսսեայ՝ քոյր դաւթի ծնաւ զաբիսայ, զյովաբ, և զասայէլ : 2.Թագ.2.18 : 1.մնաց.2.16 :

Ըաքարիա որդի յովհոդայեայ (որ առ մեզ աշարիաս գրի) կամ բարաքեայ քահանայի, քարկոծի : 2.մնաց.24.20 : մատ.23.35 :

Ըաքարիաս մարգարէ ի ժամանակս դարձին : զաքա.1.1 :

Ըաքարիաս հայր յովհաննու մկրտչի : ղուկ. 1.5 :

Ըաքեոս առ ընկալաւ զՔ՚ի տուն իւր : ղուկ.19.6 :

Ըաստութի. տես զպարկեշտութի :

Ըեսաւորելիք են մեռիք : եսայ.58.7 : տօբ.4.17 : եզեկ.18.7.16 : մատ.25.36 : Տես ողորմութի :

Ըեստուց վատ կերտաւութի : Տես վատ կերտաւութի :

Ը Ըեսաս պատառեալ ծննդ.44.13 : յեսոէ. 7.6 : դատ.11.35 : 1.Թագ.4.12 : 2.Թագ.13. 31 : 3.Թագ.21.27 : 4.Թագ.5.7 †6.30 †11. 14 †18.37 †19.1 †22.11.19 : եսթե.4.1 : երեմ.36.24 : յովէ.2.13 : 1.մակա.2.14 †3.47 †4.39 †11.71 : մատ.26.65 : գործ.14.13 †16.22 :

Ըեբեդեոս հայր յակոբայ և յովհաննու : մատթ.4.21 : կին նր սաղովմէ միջնորդէ վասն որդւոցն առ Ք՚ : մատ.20.20 :

Ըեբէ. և սաղմանայ Թագաւորք մադիա նացւոց գերին : դատ.8 * :

Ըեզեկիա (որ ե սեզեկիա) որև մատթա նիա. հօր եղբայր յովակիմայ՝ կացուցանի փոխան նր Թագաւոր յուդայի : 4.Թագ.24. 18 : երեմ.37.1 : ի պաշարին եէմի ի նաբուգոդոնոսորայ՝ սեզեկիա յետ որոյ սպանան որդիքն առաջի իւր, բրկեալք աչք և կապանօք ի բաբիլոն վարեալ լինի : 4.Թագ.25. 1.6.7 : երեմ.39.4.7 †52.3 : ըստ որում նմա նախասացեալ էր : երեմ.27.12 †37.16 : եզեկ. 12.3 †17.16 †21 * :

Ըիբա ծառայ սաւուղայ կացուցանի հոգաբարձու մեմփիբոսթեի : 2.Թագաւ.9.9 : պարգևին նմա ամենեքեան բարուքիք մեմփիբոսթեի. 16.2 : ընդ առաջելանէ արքայի դաւթի. 19.17 :

Ըիկլէկ (որ ե սիկլէկ) պարգևի դաւթի : 1.Թագ.27.5 : և այրի յամանէկացւոց. 30.1 :

Ըինոռորիլ : տես զպատերազմ :

Ըիսբա (որ ե սեփբա) կին մեռեխի : ելից. 2.21 : Թլփատեաց զորդի իւր. 4.25 :

Ը ղջուկն Ձմարիա՝ քարոզի : երեմ.7.3 : մատ.3.2 †4.17 : ղուկ.3.3.8 †13.5 †24.46 : գոր.2.38 †3.19 †8.22 †17.30 †20.21 †26.20 :

Ը ղջման Ձմարաի խոստացեալ լինի Թողուլի. կամ ներումն : 2.օրին.4.29 † 30.2 : 1.Թագ.7.3 : 2.մնաց.7.14 †30.6 †34.26 : յոբ.22.23 : առակ.28.13 : սաղմ: 31.5 : եսայ. 1.16 †30.18 †45.22 †55.7 †59.20 : երեմ. 3.10.17 †18.8 †29.12 †31.18.20 : եզեկ.18. 21.27 †33.14 : ովսեայ.14.2 : յովէլ.2.12 : յովնա.3.8 : զաքա.1.3 : մաղա.2.13 : սիրա.17.23 : ղուկ.15.18 : գործ.3.19 †26.18.20 :

Ը ղջման խնդրելի և գիրկս արկանելի. երբ

երբ. առողջ եմք : սիրա. 17. 26. 27 † 18. 21 :

Օ ղջման Հմմարտի նախադաղափարք. գատ. 10. 15 : 2. Թագ. 12. 13 † 24. 10. 17 : 2. մնաց. 12. 6 † 33. 12 : յովնան. 3 * : յուդի. 4. 8 : մատ. 26. 74 : ղուկ. 7. 37. 44 † 15. 18 † 18. 13 † 19. 8 † 21. 62 † 23. 41 : գործ. 2. 37 :

Օ ղջման խաբեբայականի գաղափար : ծննդ. 4. 13 † 27. 38 : ելից. 8. 8 † 9. 27 † 10. 16 : յեսու. 7. 20 : դատ. 1. 7 : 1. Թագ. 15. 24. 30 † 24. 17 : 3. Թագ. 13. 6 † 21. 27 : խմաս. 5. 3 : 1. մնակա. 6. 12 : 2. մնակա. 9. 12 : մատ. 27. 4 : գործ. 8. 13. 22 : եբրայ. 12. 17 :

Օ օրաբաբեդ. որ և սօրաբաբել ասի. որդի սաղաթիելի : 3. եզրա. 12. 1 : մատ. 1. 13 : ղուկ. 3. 27 : կառուցանէ զտաճարն Տ՚ն յեէմ. 2. եզր. 5. 2 : 1. եզրա. 6. 2 : սիրա. 49. 13 : ծնաւ. զաբիւպ : մատ. 1. 12 :

Պ.

Պահապան առնուլ արդեօք իսկ արդելեալ : ծննդ. 14. 22 : ելից. (18. 21) † 23. 8 : Թոմ. 22. 18 : 2. օրին. 10. 17 † 27. 25 : 1. Թագ. 8. 3 † 12. 3 : 3. Թագաւ. 13. 7 : 4. Թագ. 5. 16 : 2. մնաց. 19. 7 : յօբ. 15. 34 : սաղ. 14. 5 † 25. 10 : առակ. 15. 27 † 17. 23 : եսայ. 1. 23 † 5. 23 † 33. 15 † 45. 13 : եզեկ. 13. 19 † 22. 12 : դան. 5. 17 : միքիա. 3. 11 : սիրա. 8. 3 † 20. 31 : գործ. 20. 35 :

Պնակերակցութեն բարեաց խնդրելի է. քաջ յ՚խոտելի : ծննդ. 19. 15 : ղեւտ. 7. 21 : Թոմ. 16. 25 † 25. 1. 2 : յեսու. 23. 12 : 2. մնաց. 19. 2 : յօբ. 31. 1 : սաղ. 25. 4. 9 † 36. 1 : առակ. 1. 10 † 4. 14 † 6. 25 † 13. 20 † 20. 19 † 22. 10. 24 † 23. 6. 17 † 24. 1. 21 † 29. 27 : երեմ. 16. 8 : սիրա. 6. 35 † 8. 1. 18 † 9. 21 † 12. 10 † 13. 1. 20 : տօբ. 1. 5 : մատ. 7. 15 : գործ. 19. 9 : 2. կորն. 6. 14 : եփես. 5. 11 : 2. տիմ. 4. 14 : յայտ. 18. 4 :

Ղ.

Ղազարոսք զի՞նչ գործել՝ կամ յորոյ փախչիլ պարտին : 2. օրինաց. 17. 19 : 1. Թագ. 8 * : 3. Թագ. 2. 2 † 10. 9 : 2. մնաց. 9. 8 † 19. 5 : խմաս. 6 * † 9 * : յօբ. 34. 30 : սաղ. 2. 10 † 100 * : առակ. 14. 28 † 19. 12 † 20. 8. 26 † 28. 15 † 29. 4. 14 † 31. 4 : երեմ. 22. 2 : Տէս զվէ՚ հագուսից մատակարարուԹի :

Ղադէս. Տէս զկէդեսս :

Ղաղել զվեռեալս է գործ ողորմուԹէ. ծննդ. 23. 19 † 25. 9 † 35. 19. 29 † 50. 5. 13. 25 : Թոմ. 20. 1 : 2. օրին. 10. 6 † 21. 23 : յեսու. 24. 30 : գատա. 12. 7 : 1. Թագաւ. 25. 1 † 31. 13 : 2. Թագ. 2. 32 † 3. 32 : 3. Թագաւ. 2. 10. 31. 34 † 11. 43 † 13. 29 † 14. 31 : 4. Թագաւ. 13. 20 : 2. մնաց. 16. 14 † 24. 16 † 35. 24 : տօբ. 1. 20 † 2. 3. 7 † 4. 3. 18 † 8. 14 † 12. 12 † 14. 13. 15 : 4. եզրա. 2. 23 : սիրա. 7. 37 † 38. 16 : մատ. 14. 12 † 27. 58 : յօհ. 19. 39 : գոր. 13. 29 : 1. կորն. 15. 4 :

Ղամար ննջէ ընդ յուդայի սկեսրաւն իւրոյ՝ ծննդ. 38. 15 : ծնաւ զերկուորեակս՝ զփարէս և զզարա . 38. 27 † 46. 12 :

Ղամար խախուտ յամօնէ եղբօրէ իւրմէ : 2. Թագ. 13. 14 :

Ղամար դուստր աբիսաղովմայ : 2. Թագ. 14. 27 :

Ղարա հայր աբրահամու : ծննդ. 11. 26 :

Ղեբէս պաշարի : գատա. 9. 50 :

Ղեբնի (որ է Թամնի) արքայ ՚ի լեւ : 3. Թագ. 16. 21 :

Ղեգլատ փալասար (որ է Թակլատ բալասար) յաղԹեալ զմեծ մասն ի՚ էլլասւոյ՝ արտաքսմանեաց յասորիս : 4. Թագ. 15. 29 * :

Ղեկուացին առաքն առ արքայ դաւիԹ. զի խնդրեսցէ զանդրադարձուԹիւն աբիսաղովմայ. 2. Թագ. 14. 2 * :

Ղեհդաս սպաննաւ : գործ. 5. 36 :

ՂէփատուԹի մարմնաւոր և հոգևործննդ. 17. 10 † 21. 4 † 34. 24 : ելից. 4. 25 † 12. 44 : ղեւտ. 12. 3 : 2. օրին. 10. 16 † (30. 6 :) յեսու. 5. 2. 7 : յուդի. 14. 6 : երեմ. 4. 4 † 6. 10 † 9. 25 : 1. մնակ. 1. 16. 51. 63 : 2. մնակ. 6. 10 : ղուկ. 1. 59 † 2. 21 : յօհ. 7. 22 : գործ. 7. 8 † 15. 1. 24 † 16. 3 : հռոմ. 2. 25. 29 † 3. 1 † 4. 10 : 1. կորն. 7. 19 : գաղա. 2. 3 † 5. 2 † 6. 12 : եփես. 2. 11 : փիլիպ. 3. 2 : կողո. 2. 11 † 3. 11 :

Ղչեամին ոչ ամ ուրեք Թշնամանելի է : 1. Թագ. 14. 12 † 17. 43 : 2. Թագ. 21. 20 : 3. Թագ. 20 * : 4. Թագ. 14. 8 :

Ղչեամէդ հաշտեցելոյ ոչ անդգնաբար հաւատալի է : 1. Թագ. 24. 17 † 26. 21 : 2. Թագ. 3. 26 : 1. մնակա. 12. 24 :

Ղողոք զամենեսեան վե՚ Ղ՚ի , զհարիւրապատիկ առեալն : մատ. 19. 29 : մարկ. 10. 29 : ղուկ. 18. 29 :

Ղողվի է մերձաւորին , ՚ի մեզ մեղանչողին : սիրա. 28. 8 : մատ. 5. 23 † 6. 12 † 18. 21. 35 : ղուկ. 17. 3 : եփես. 4. 32 : կողո. 3. 13 :

ՂալէԹի : Տէս զկախարդուԹի :

Ղօղա դաստաւոր ՚ի լեւ : դատ. 10. 1 :

Ղօղոմէղէմ արքայ դեսուրայ : 2. Թագ. 13. 37 :

Ղոմսա երկուորեակ՝ պատրաստեալ զինքն մատոյց ընդ Ղ՚ի երԹալ ՚ի մահ : յօհ. 11. 16 : եղև Թերահաւատ : 20. 25. 27 :

Մ.

Յամանակի բարեդիպուածուԹի՝ նամանեսեան իրս պահելի է : ժողո. 3. 1 † 8. 5 : սիրա. 20. 6 † 33. 24 : հռոմ. 13. 11 :

Մառանգ և ժառանգուԹի . Տէս տէր և տիրուհի :

ՄուժկալուԹե զպատուիրանն խախտել ոչ կամեցօղք : երեմ. 35. 6 * : 2. մնակա. 6. 19 . * † 7. 2 * :

Ի

Ի բաց Թողումն ինքն ինքեան, այ, Աստուծոյ անձին: Ծնն.12.4 † 22.1.9: 2.օրին.33.9.3.Թագ.19.20: 2.մակ.6.19.23: մատ.4.19 † 5.29 †10.39 † 16.24 † 19.21: մարկ.10.21: ղուկ.9.23 † 14.26 † 17.33: յովհ.12.25:

Ի բաց Թողումն իրաց աշխարհս: Ծնն.12.1: 2.օրին.33.9: Հռութ.2.11: 2.Թագ.25.9: մատ.4.19 † 19.21.27: մարկ.1.18 † 10.28: ղուկ.5.11 † 14.26 † 18.22: 1.կորն.7.29: փիլիպ.3.7:

Ի բաց կալն է 'ի կերակրոյ՝ և յըմպելոյ, նաև յայնմանէ՝ որ արժանն է, սակս պատճառ ղեկանելոյ ուրեք: 2.մակ.6.24: Հռոմ.14.20.21: 1.կոր.8.13:

Ի բաց կացուցանել տես Ժուժկալութիւն:

Ի բաց կացուցանել յամենայն կերակրոց: Ծննդ.1.29.30 † 2.17 †3.11 † 9.4: ելից.12.9 * † 13.7 †21.28 † 22.31 † 29.34: ղեւտ.6.23 † 7.18 * † 11.4 * † 17.14.15 † 19.7 † 22.8 * † 23.14: Թուոց.6.4 † 18.10: 2.օրին.12.16 † 14.3 *: տոբ.1.12: յուդի.12.2: դանիէլ.1.8: 2.մակաբ.7.1: մատ.12.4: մարկ.2.26: ղուկ.6.4: գործ.15.29:

Ի բաց կացուցանել 'ի դիւոյ: ղեւտ.10.8 † 11.34: Թուոց.6.3: դատաւ.13.4.14: երեմ.35.6: եզեկ.44.21: ղուկ.1.15:

Ի բաց որոշումն, այ, Խանդրանք 'ի Ա.Ի կացուցեալ՝ և հրամայեալ: մատ.5.29 † 16.19 † 18.8.18: մարկ.9.42: յովհ.20.23:

Ի բաց որոշումն, այ, Խանդրանք 'ի սովորութեան եղև առաքելոցն: 1.կորն.5.3.10: 2.Թեսա.3.6.14: 1.տիմ.1.20: տիտ.3.10:

Ի բաց որոշումն, այսինքն՝ Խանդրանքն 'ի գործ ածելիք առ 'ի շինութիւն և 'ի մաքրութիւն եկեղեցւոյ՝ և առ ուղղութիւն նորին, որ բանադրի: 1.կորն.5.4: 1.տիմ.1.20: 2.Թես.3.14: զի հոգի նոր ապրեսցի: 1.կորն.5 *:

Ի բաց որոշումն, այ, Խանդրանք փարիսեցւոց: յովհ.9.22.34 † 12.42 † 16.2:

Ի բաց որոշեալքն են· այ, Խանդրեալքն, որք 'ի վարս, կամ 'ի վարդապետութիւն ծանրապէս մոլորեցեալք, 'ի առաղդինն ոչ կամին սթափիլ: առակ.22.10: մատ.18.17: հռոմ.16.17: 1.կորն.5 *: 2.կորն.2.6: 2.Թես.3 *: 1.տիմ.1.20 †6.5: 2.տիմ.2.17.21 † 3.5: տիտ.3.10: 2.յովհ.10:

Ի բաց որոշեցելոյն, այ, 'ի բանադրեցելոյն պատուհասիւ: մատ.18.17: 1.կոր.5 *: տիտ.3.10:

Ի մասանութիւն ածայնոյ բառին, սեպհական նշանութիւն, գովութիւն, և շահաբերութիւն: 2.օրին.4.6 †29.9: յոբ.28.20 †32.7: ժողտ.7.12 † 9.13: իմաստ.6.13.16 †7 *. 9. * 10 *: սիրաք.1 * † 3.1.31 † 4.12.28.29 † 21.12 †24 * †39.14: ղուկ.21.15: հռոմ.11.33: 1.կորն.1.17 †2.6.10 †3.19: կողոս.2.3: յակ.1.5 †3.15:

Ի մայել որդի աբրահամու 'ի հագարայ Ծնանի: Ծնն.16.15: մատ.1.25.17:

Ի մայել որդի նահաննայ սպան զգոդոնիա, և զայլս հրեայս: երեմ.41.2.6:

Ի սրայել վերակոչի, որ նախ յակոբ յորջորջեր: Յուղեա զ յակոբ:

Ի սրայել ժողովուրդ և ժառանգութիւն Տ, ելից.3.7 †5.1 † 6.7 †19.5: ղեւտ.20.26: 2.օրին.4.20 †7.6 †9.29 †10.15 †14.2 †26.18 †32.9: 1.Թագ.10.1 † 12.22: 2.Թագ.7.23: 3.Թագաւ.8.53: եսայ.19.25 †43.1: երեմ.13.11: տասն ցեղն նոքա որոյեն զնոքեանս 'ի տանէն դաւթի: 3.Թագ.12.3.9.16: ըստ բանին աքիայ մարգարէի. 11.29: արտասհմանին յատուկ ասացեալ: 4.Թագ.15.29 †17.6: ըստ մարգարէութեանն: 2.օրին.4.26: բազում անգամ յիշել հեաւսին զնոսա յԱ.Ի: 2.մնաց.11.13: ընդդէմ տասանց ցեղիցն. Տես սամարիա:

Ի

Ի աբան հիւրընկալաւ զծառայն աբրահամու: Ծնն.24.32: 'ի լաբանէ կալաւ զյակոբ.29.14.20: հետամուտ լինի յակոբու.31.22:

Ի ախա պաշարի յորդւոցն դանայ. աւարհարկանի. շինի՝ և յորջորջի դան: դատ.18.27: յորջորջի լեհէն: յեսու.19.47:

Ի աքիս մատանի 'ի ձեռս նիւի: յեսու.10.32.

Ի նդ: 2.մնաց.11.9:

Ի եզովէ չարչ զգուշանալի է: ղեւտ.(19.16): յոբ.5.21: սալմ.51.4 †139.4.12 †140.3: առակ.4.24 †10.18 †11.9 †12.13.19 †15.2 †16.27.28 †17.20 †18 * †20.19 †21.23 †26.20 †30.11: ժողտ.5.2: իմաստ.1.11: սիրաք.5.16 †25.12 †28 *: 1.կոր.15.33: 1.պետ.2.1: յակ.1.19 †3.5.8 †4.11: Տես զբամբասանս:

Ի եզու ընտրելաբար կարգաւորելի է: առակ.10.19 †12.14 †13.2.3 †17.27 †18.21 †21.23: սիրաք.14.1 †20.5 †22.33 †23.17: մատ.12.36: ղուկ.6.45: յակ.1.19 †3.2: 1.պետ.3.10: Տես զխօսելին:

Ի նա խօսեցեալ լինի յակոբու նահապետին: Ծնն.29.31: Ծնանի նմա զլեաւսա յուդասն.29.31:

Ի ղիա Ծիւրանեվաճառ՝ հաւատայ 'ի Ա.Ի: գործ.16.14:

Ի եսիաս գուքս զօրացն անտիոքեայ: 1.մակաբ.3.32: զգաչն կոչ ընդ հրեից.6.58: գերի, և հրամանաւ դեմետրեայ մեռանի.7.2:

Ի սյս է Ա.Ի: եսայ.9.2 †42.6 †60.1.19 †49.6: յովհ.1.5 †8.12 †9.5 †12.35.46: 1.յովհ.1.5 †2.8:

Ի սյս են քրիստոնեայք: առակ.4.18: եսայ.62.1: մատ.5.15: հռոմ.2.19: փիլիպ.2.15:

Ի ուա-

Լ ուծայումն ոտից։ ծննդ.18.4 †19.2 †24.32 † 43.24։ յես.13.4. 14։ 1.տիմ.5.10։

Լ ուսաւորեալք ասին մկրտեալքն։ եբր.6.4։

Լ ռելն ե օգուտ։ առակ.17.20։ ժողտ.3.7։ սիրա.20.6 † 32.12։

Լ սել զբանն Ա.Յ։ Տես զբանն Ա.Յ։

Լ օբնա (որ ե առ մեզ Լ եբնա) պաշարի։ յեսու.10.29։ պակասի ի յուդայէ։ 4.թագ.8.22։ պաշարի յաւորդոց.19.8։

Խ։

Խ աղաղութեի, ոմն ժամանակական, ոմն հիանքենաւոր։ ծննդ.13.6.8† 26.22†45.24։ ղեւտ.26.6։ թուե.6.26։ երեմ.29.7։ սիրա.25.2 † 28.15.19։ մատ.5.9։ մար.9.49։ ղուկ.14.32։ գործ.9.31։ հռ.12.18։ 1.կորն.14.33։ եփես.4.3։ 2.տիմ.2.22։ 1.պետ.3.11։ եբր.12.14։ յակո.3.18։ յայտ.6.4։

Խաղաղութեի ներքսական, որպիսիկ ի հիմէ Ա.Յ և բարեկամանայ նմ։ եսայ.2.4 †9.6†11.6.7 † 66.12։ ովսեայ.2.14.20։ միքի.4.3։ զաքա.9.10։ ղուկ.2.14 † 24.36։ յովհ.14.17 † 16.33 † 20.19։ գործ.10.36։ հռոմ.5.1։ եփես.2.14։ փիլի.4.7։

Զ խաղաղութեի և զողջմութեի խոստանան մարգարէքն սուտք։ երեմ.6.14 †8.8.11 † 14.13 †23.16։ եզեկ.13.10.16։ միքի.3.5։ 1.թես.5.3։

Խոչն Ա.Յ, այսինքն, սեփական ստացուած Ա.Յ ե ժողովուրդ նորին։ ելից.19.5։ 2.օրի.7.6†14.2։ յովհ.1.11։ եփե.1.4։ 1.պետ.2.9։

Խաչ Ա.նեղուե ամենեցուն բարեպաշտութե կենցաղավարողաց։ ծննդ.4.8 †27.41 † 37.18։ 2.թագ.16.5.13։ սիրա.2.1։ սաղ.33.20։ առակ.24.16։ մատ.10.16 * † 12.14 † 16.24 †24.9։ մարկ.13.9։ ղուկ.14.26† 21.12։ յովհան.15.20 † 16.2։ գործ.9.23։ գաղա.4.29։ 1.թես.3.3։ 2.տիմ.3.12։ 1.պետ.4.1.12 † 5.10։

Խառնիճաղանձք, կամ աշխարհականք մի ներբախառնեցան զինքեանս յիրս սրբազանս արտաքոյ պաշտօնի։ ղեւտ.10.1 *։ թուե.1.51 † 3.10։ և մի յանօթս նսեմիրեալս յանդգնաբար մերձենայցեն։ թուե.1.51 †4.15.19.20 † 18.7։ 2.թագ.6.6։ 2.մնաց.26.18։

Խարդախութե. Յուզեա զինեգործութե։

Խաւար երից աւուրց ընդխաւսում։ ելից.10.22։ սաղմ.104.28։ իմաս.17.2 † 19.16։

Ներ Խաւարումն ջրոյն աշխարհ. և սիրե զայն։ 4.եզր.14.20։ եսայ.9.1 †59.9† 60.2։ յովհ.1.5 † 3.19 †8.12 † 12.35։ գործ.26.17։ 1.թես.5.7։ 1.յովհ.2.11։

Խղճմտանաց բարեաց ապահովութիւն։ առակ.15.15։ սիրա.13.30։ 1.յովհ.3.21։ 2.կոր.1.12։

Խղճմտանաց չարաց ամբոխումն։ իմաս.17.10.11։

Խմոր՝ վատ վարդապետութե։ ղեւտ.2.11 † 6.16։ 2.օրին.16.3։ մատ.16.6։ մարկ.8.15։ ղուկ.12.1։ 1.կորն.5.6։ գաղատ.5.9։

Խնդրել յանուն Յի։ յովհ.14.13 † 15.16 † 16.23.26։ 1.յովհ.5.14։

Խնդրել։ տես ղալօթեիւն։

Խոկմունք թիւրք, ըստ ատե Տ։ զաքա.8.17։ առակ.6.14։ մատ.15.19։ մար.7.21։

Խոնարհութե հաճոյ է Ա.Յ։ ծննդ.18.27 † 29.31 †41.40։ դատ.6.15։ 1.թագ.1 * †2.1.8 †7.9.10։ 2.թագ.6.16.21։ 2.մնաց.12.6.8 †32.26 † 33.12 † 34.26։ սաղմ.33.19։ առակ.11.2 †16.19 † 18.12 †22.22†25.7 † 29.23։ եսայ.37.1 † 57.15 †66.2։ երեմ.1.6։ յովն.3.5։ սիրա.3.20 †7.19։ յուդի.4.8.10 †9.16։ մատ.3.11 †5.3†8.8†11.19†15.27 † 18.4 †20.26 † 21.5 †23.7.11։ մար.9.34 †10.43։ ղուկ.1.48†9.48 †14.7.11 †15.19 †18.13 † 22.26։ յովհ.13.4։ գործ.10.26։ հռոմ.11.20 † 12.16։ 1.կորն.4.6 † 15.8։ փիլի.2.3։ կողս.3.12։ եբր.11.24։ 1.պետ.5.5։ յակո.1.9 †4.10։ յայտ.4.10 † 19.10։

Խոսումն. Տես զԼեզուն։

Խոստմունքն Ա.Յ հանդերձ թեոութե լինին։ 2.օրի.19.9 †28 * †33.4։ ղեւտ.26 *։ 1.թագ.2.30։ եզեկ.18 * † 33.15.19։ մատ.16.16։ յովհ.3.16.36 †6.47 †8.31 †13.17† 15.7.14։ հռոմ.8.17։ կողս.1.23։ եբրայ.3.14։ 2.պետ.1.4։ յայտ.2 * †3 *† 21.7։

Խոստովանութե մեղաց ներ գրոց զանազան և բազմակերպ։ ծննդ.41.9։ ղեւտ.16.21.27 †26.40։ թուե.5.6։ յեսուե.7.19։ 2.թագ.24.17։ 2.եզր.9.6։ 3.եզրաս.9.2։ սաղմ.24.11 † 31.5 † 37.19 †73.19 †94.2։ առակ.16.3 † 18.17 † 28.13։ սիրա.4.25.31 †7.34†17.27։ եսայ.38.15։ դան.9.5։ մատ.3.6†16.19։ ղուկ.11.4 † 18.13։ յովհ.20.23։ յակոբ.5.16։ 1.յովհ.1.8.9։

Խոստովանիլ զԱ.Ե. և զվարդապետութե նորա։ մատ.10.32։ ղուկ.12.8։ հռոմ.10.9։ 1.պետ.3.15։ Տես, ամաչել ոչ ոք պարտի յաւետարանէն։

Զ խորհուրդս թիւրս ցրուէ Ա.Ծ։ ծննդ.11.7 † 37.18 † 50.19։ թուե.22 *։ 2.թագ.15 * †17.14։ 2.եզր.4.8.15։ եսթեե.7.5 *։ յոբ.5.13։ սաղմ.2.4 †20.12 †32.10։ եսայ.7.7 † 19.3։ մատ.27.62։ գործ.5.19 † 9.24 †23.12.19 †27.42։

Խորհուրդ հաղորդութե. Տես օրհնութե հացի։

Զ խորհուրդս սրտի ճանաչաւ Ա.Ծ։ 3.թագ.8.39։ 2.մնաց.6.30։ յովհան.2.25։ և ոչ ինչ թաքչի ի նմանէ։ յոբ.42.2։ սիրաք.42.19։ եսայ.29.15։ մատ.9.4։ եբր.4.12։ ծանեան զնոսա և այլք, որոց Ա.Ծ կամեցաւ յայտնել։ 4.թագ.5.26 † 6.12։ դանիե.2.29 *։

Խորհրդածելի է Ա.Ծ, կամ հարցանելի ներ իրաց երկնային, և նորին հոգւաբարձու-

յր , փոխանորդն : Ծննդ. 25. 22 : Ելից. 18. 19 : ղևտ. 24. 12 : Թուոց. 9. 8. 18 † 15. 34 † 27. 5 : 2. օրին. 1. 17 † 17. 8 : Յեսուայ. 9. 14 : դատա. 1. 1 † 18. 5 † 20. 18. 23 † 21. 2 : 1. Թագ. 10. 22 † 23. 4. 10. 12 † 30. 8 : 2. Թագ. 2. 1 † 5. 19. 23 † 21. 1 : 3. Թագ. 14. 2 † 22. 5. 6. 15 : 4. Թագ. 3. 11. 16 † 8. 8 † 22. 13 : 2. Մնաց. 18. 4. 14 † 34. 21 : սաղ. 118. 24 : Եսայ. 8. 11 † 30. 1 † 45. 11 : Երեմ. 37. 3. 5 † 42. 2 : Եզեկ. 14. 1. 2 : Զաքար. 7. 2 : տօք. 4. 19 : սիրա. 37. 19 : Ղուկ. 16. 29 :

Խորհրդածելիք կամ՝ հարցանելիք ոչ են դիւթք . մոգք , կամ Թովիչք , և հմայք : ղևտ. 19. 31 † 20. 6 : 2. օրին. 18. 11 : 1. Թագ. 28. 7. 9 : 3. Թագ. 22. 6 : 4. Թագ. 1. 2. 6 † 3. 13 : 2. Մնաց. 18. 5 : դան. 2. 2 † 4. 3 † 5. 7 :

Խորշումն ի դեբամարգարէից : Մատ. 7. 15 : մար. 8. 15 † 13. 6 : ղուկ. 17. 23 :

Խարուեցի , կամ խնդիրք անշահք , որք են խոտելիք : Ծննդ. 3. 1. 6 : առակ. 25. 27 : ժողտ. 7. 11 : սիրա. 3. 22 : մատ. 24. 3 : Յովհ. 6. 53 † 21. 21 : գործ. 1. 6 : 1. տիմ. 1. 4 † 6. 3 : 2. տիմ. 2. 16 : տիտ. 3. 9 :

Խօթուելի և Հարուճաճ , պատիժ մեղաց : Ելից. 15. 26 : ղևտ. 26. 16 : Թուոց. 12 * : 2. օրին. 7. 15 † 28. 27. 60 : 2. Թագ. 24. 15 : 4. Թագ. 5. 27 : 2. Մնաց. 21. 18 : Յովհ. 5. 14 :

Խօթայեալք այլ առնելիք են , և մխիթարելիք . Ծննդ. 48. 1 : 4. Թագ. 8. 29 † 13. 14 : Յոբ. 2. 11 : սաղմ. 40. 4 : Ժողտ. 7. 3 : սիրաք. 7. 38 : մատ. 25. 37. 40 : Յովհ. 11. 3 † 12. 9 : 2. կորն. 1. 4 : զիարդ արք սուրբք զինքեանս ներ հարուճածոց և՝ի փոխման յայսմանէ կենցաղոյս ունելք իցեն : Ծնն. 49 * † 50. 14 : 2. օրին. 31. 1. 6 : Յեսուէ. 13 * † 23 * † 24 * : 1. Թագ. 12 * : 3. Թագ. 2. 1 : 2. Մնաց. 32. 24 : տօք. 4 * : Եսայ. 38. 1 : 1. Մակա. 2. 49. 61 :

Խօսելիք են Աչմարիտքն , և Հաւատքն , և զոք զլսողս օգտեցուցանել կարեն : Ելից. 22. 28 : սաղմ. 14 * : առակ. 13. 2 † 24. 26 † 25. 11 † 29. 20 : Ժողտ. 5. 2 : սիրա. 7. 38 : մատ. 5. 37 † 12. 36 : Եփես. 4. 29 † 5. 3 : Կողս. 3. 8 : 1. պետ. 3. 10 :

Խօսելոյ ժամանակ , և բարեպատեհութիւն : առակ. 15. 23 † 25. 11 : Ժողտ. 8. 5 : սիրա. 11. 8 † 20. 6 † 32. 9 † 33. 4 : զիարդ խօսելի է : Յոբ. 6. 29 : առակ. 15. 4 † 16. 10. 22 † 29. 11 : սիրա. 4. 34 † 5. 16 † 6. 5 : Կողս. 4. 6 :

Խօսք Աբրիատնէից . Տես զԽօսելին :

Ն՝

Նաւային՝ և ազախնեաց , կամ ընտրելոց պաշտօն : Ծննդ. 16. 4. 6 † 24 * † 30. 25 † 31. 4 † 39. 1. 6 : Ելից. 21. 2. 20 : 4. Թագ. 5. 20. 25 : առակ. 14. 35 † 17. 2 † 19. 10 † 29. 19 : Ժողտ. 2. 7 : սիրա. 7. 22 † 10. 28 : Երեմ. 34. 8 : յովէ. 2. 29 : ղուկ. 12. 37. 45 : գործ. 12. 13 : 1. Կորն. 7. 21 : Եփես. 6. 5 : Կողս. 3. 22 : 1. տիմ. 6. 1 : տիտ. 2. 9 : 1. պետ. 2. 18 :

Նոզաց սպասաւորութիւն : Ծննդ. 18. 19 † 21. 19 † 24. 2 † 25. 6 † 34. 4. 29 † 49 * : Ելից. 10. 2 † 12. 26 † 13. 13. 14 † 21. 10 : ղևտ. 19. 29 : Թուոց. 30. 6 : 2. օրին. 4. 9 † 6. 7. 20 † 11. 19 † 21. 19 † 22. 15. 19 † 32. 46 : Յեսուէ. 4. 21 : 1. Թագ. 2. 23 † 3. 13 : 3. Թագ. 2. 1 : Յոբ. 1. 5 : սաղմ. 77. 3 : առակ. 1. 8 † 4. 1 † 5. 7 † 11. 29 † 13. 24 † 19. 18 † 20. 7 † 22. 6. 15 † 23. 13 † 29. 17 : սիրաք. 4. 23 † 7. 25 † 8. 11 † 17. 12 † 25. 10 † 26. 13 † 30. 1. 11 † 33. 32 † 42. 5 : տօք. 1. 9 † 4 * † 10. 13 † 14. 5. 11 : 1. Մակա. 2. 49. 64 : 2. Մակա. 6. 24. 28 † 7. 20. 21. 27 : դանի. 13. 3 : Մատթ. 10. 37 : Եփես. 6. 4 : Կողս. 3. 21 : 2. տիմ. 3. 15 : տիտ. 2. 4 :

Նոյ ստեղծանի : Ծննդ. 1. 9 : պարիսակի իւրով եղերօք : 1. 9 : Յոբ. 26. 10 † 28. 26 : առակ. 8. 29 : Երեմ. 5. 22 : տեղի տայ որդւոցն Իւրոց : Ելից. 14. 21 : Հանդարտի բանիւն Աւի : մատ. 8. 26 :

Նուլուեցի : Տես յուլուեցի , բայց առ մեզ ի բնաբանն բազմադիմի առնանի :

Նունդ ամենայն կրկնի Ջ : սաղմ. 21. 30 : Եսայ. 45. 24 : Հռոմ. 14. 11 : փիլի. 2. 10 :

Կ՝

Պախարդութիւնք , որ և Թովչութիւնք , և դիւթութիւնք : Ելից. 7. 11 † 8. 18 † 22. 18 : ղևտ. 19. 31 † 20. 6. 27 : Թուոց. 23. 23 : 2. օրին. 18. 10 : 1. Թագ. 28 * : 4. Թագ. 17. 17 † 21. 6 : Եսայ. 2. 6 † 44. 25 † 47. 13 : Երեմ. 10. 2 : դանի. 2. 2. 10 : միքիա. 5. 11 : գործ. 8. 9 † 13. 6 † 16. 16 † 19. 19 : գաղատ. 5. 20 : յայտ. 18. 23 † 21. 8 :

Պամք մեր համակերպելիք են կամայ ճաճայ նոց : 1. Թագաւ. 3. 18 : 2. Թագ. 10. 12 † 15. 20 : 1. Մակա. 3. 60 : մատ. 6. 10 † 26. 39 : մար. 14. 36 : ղուկ. 22. 42 : գործ. 21. 14 : 1. Կորն. 4. 19 : Եբր. 6. 3 : Յակ. 4. 15 . ասես ի բաց Թողուծն :

Պամք Ա՛Ջ . մատ. 7. 21 † 12. 50 : մար. 3. 35 : Յովհ. 6. 39 : Հռոմ. 12. 2 : Եփես. 5. 17 : Կողս. 1. 9 : 1. Թես. 4. 3 : 1. տիմ. 2. 4 : 1. Յովհ. 2. 17 :

Պամք Ա՛Ջ ոչ ի զի ոք կորնչիցէ : Եզեկ. 18. 23 : Յովհ. 6. 39 : 1. տիմ. 2. 4 : 2. պետ. 3. 9 :

Զպամն փոխանակ գործոյ ընդունի Ա՛Ծ : Ծննդ. 20. 3. 6 † 22. 12 : 2. Թագ. 11. 14 † 12. 9 : 3. Թագ. 21. 19 : Տես զսիրտ :

Պայիափա քահանայապետ խորհուրդ տայ ընդդէմ Աւի : Յովհ. 11. 49 † 18. 14 : արգելու զառաքեալսն , զի ոչ քարոզեսցեն : գոր. 4. 18 :

Պայծն անդրանիկ ադամայ Ծնանի : Ծննդ. 4. 1 : սպան զՀաբէլ զեղբայր իւր . 4. 8 : իմաս. 10. 3 : 1. Յովհ. 3. 12 :

Պանայ քաղաք գաղիլիայի. ուր Աւն զՔրիստն ի գինի փոխարկեաց : Յովհ. 2. 1 :

Պանամբեայ մատակարարութիւն և առաջնորդութիւն առ կինն : Ծնն. 3. 16 : Թուոց. 5. 12. 18 † 30. 7. 13 : 2. օրին. 22. 5. 13 † 24. 1 : առակ. 5. 18 † 18.

† 18.22 † 31. 10: Ժողո.9.9: սիրա. 7.28 † 9. 1 † 25.2. 27 † 26. 1: մալա.2.14. 16: 1.կորն.7 * † 11.3. 9: եփես.5.22: կողո. 3. 18: տիտ.2.4: 1.տիմ.2.11 : 1.պետ.3. 1:

ԿաշառառուԹի: ելից. 23.8: Թոհ. 35. 31: 2.օրին.10.17 † 16.19 † 27.25: 2.Թագ. 19. 7: յօբ.15.34 † 36.18: առակ.14. 20 † 15.27 † 17. 23 † 19.6 † 22.9 † 28.21: սիրա.4. 36 † 7.6 † 20.31: եսայ.1. 23 † 5.23 † 33.15: յուդա. 16:

Կատարումն, ՚ի, սրբազնագործուԹեան քահանայից. աւուրց. սեղանոց. Հանդերձից. և այլոց իրաց. որոց կիրառուԹիւն է ՚ի սրբազանս: ելից.28.41 † 29.1.7.21.29. 35 † 32. 29 † 40. 11: ղեւտ.7. 30.37 † 8. 9. 22. 31. 33 † 18.21 † 21.7.10 † 22.2.3 † 23. 12 † 27.10. 16.21.28: Թոհ.3.3 † 6.5.9.13 † 7. 1 * † 8. 12 † 18. 10: յեսու.6.24: գատ.16.17 † 17.3: 3.Թագ.15.13 : 1.Թագ.10. 10 † 18.11 † 22.19: 2.Թագ.2. 4 † 17. 16 † 23.9 † 26.18: 2.եզրաս. 3.5 † 8.25: սիրա.49.9:

Կարծիք և մտածմունք մարդկան են յաՀախաբար մոլորականք: ղեւտ.10.1: Թոհ.15. 39: 2.օրին.12.8 † 29.19: 1.Թագ.15.9: 2.Թագ. 6.6: առակ.12. 15 † 14. 12 † 21.2: եսայ. 5.21 † 7.12 † 14.13 † 55.8: մատ.3.14 † 16.22: մարկ. 8.32: յօհ.12. 4 † 13.8:

Կայուցմունք վերհագուՀից ունողաց զիշխանուԹի կայուցանելոյ՝ պահելիք են իբրու կացուցմունք ինքեան Ա.Յ: ելից.16.8: ղեւ. 10.16: գործ.16.4: Հռոմ.13.1: 1.Թես.4.2.8: տիտ. 3. 1:

Կաքաւել: Տես պարս յօրինել:

Կախառնայուն, կամ կապառնայուն, քաղաք գաղիլիոյ. նորուստ սկսաւ Յն քարոզել: մատ.4. 17: ղեւ.4.31: բժշկէ ՚ինոյնուստ վայրուստ զծառայ Հարիւրապետին: մատ. 8. 13: անուՀանի քաղաք նորա. 9. 1: կշռամբի 11.23: ղեւկ.10. 15:

Կեանք Հաւատացելոց առ ՚ի կանոն իցէ շարակարգելի: ծննդ. 17. 1: ելից.20. 11 *: ղեւտ.11.44 † 19.2 † 20.7.26 † 21.8 : մատ. 5.48 † 11.29 : ղեւկ.6. 36: յօհ. 12.26 † 13.13 † 15. 12 † 21.15: Հռոմ: 6.4 † 8.29 † 13. 14 † 15.2: եփես.2.9 † 4.1.23 † 5.1.9: փիլի. 1.27 † 2.5. 14: կողո.2.6 † 3.9.12 *: 1.Թեսա.4. 3: տիտ.2. 11 † 3.8: եբրայ. 12. 2: 1.պետ. 1.15 † 2 * † 3.17 † 4. 1: 1.յօհ.1.7 † 2.6:

Զկեանս փոխանակ եղբարց դնել: եսԹ. 4. 15: յուդիթ. 13. 3. 2; : յօհ.15. 13: 1.յօհ.3.16:

Կելի է Ա.Յ՝ և ոչ ինքեան: Հռոմ: 14. 7: 2. կորն.5. 15: գաղա.2.20 : 1.Թեսա.5. 10 : 1.պետ.4. 2:

ԿեղծաւորուԹիւն: 1.Թագ.15.11 * † 18.17: 2.Թագ. 15.2.7: 4.Թագ. 1.6.9 : յօբ. (8. 13 † 13.16 † 15. 34) † 20 * † (27.8) 34.30 † 36. 13: առակ.30. 13: սիրա.1.37 † 19.24: եսայ. 29.13 † 32. 6: երեմ:9.8 : եզեկ.33.30: մալա. 3.13: 2.մակա.6.24: մատ.2.7.16 † 6.2.5.16

† 7.5. † 15.7 † 22.18 † 23 * † 24.51: մարկ.7.6: ղեւկ.11.44 † 12. 1. 56 † 18.11: գործ.5. 1 † 8. 18 † 13.8: Հռոմ:2 *: գաղ.2.13 : 1.տիմ:4.2: 2.տիմ:3.5 : յակ.3. 17: 1.պետ. 2.1:

Կենաց մարդկայնոց կարճուԹիւն՝ և ունայնուԹիւն: ծննդ.3. 19: 2.Թագ.14. 14: 1.մնաց. 29.15 : յօբ.3.20 † 7.6 † 8.9 † 9.21.25 † 13. 28 † 14. 1: ասղմ: 38.6 † 89. 5. 9 † 101. 4. 12 † 102. 15 † 108.23 † 143.4: Ժողո.2. 23 † 3.10 † 7. 1: իմաս.2.5 † 5.9: սիրա.14.18 † 17. 31 † 18. 8 † 40.6 † 41. 1 : տօբ.4.5: եսայ.40. 6 : ղեւ.12.20: եփես.5.16: եբրա.13.14: 1.պետ. 1.17: յակ.1. 10 † 4. 14:

Կերակուր՝ որ Հրեից արգելեալ է : ելից.21. 28 † 22. 31 : ղեւտ. 3.17 † 7.23 † 11. 4 † 17. 10. 13 † 19. 26: 2.օրին.12.16.23 † 14. 7. 10: 1.Թագ.14. 32:

Կերակրոյ և ըմպելեաց ՚ի խրախուԹիւնս շնՀայուԹի: եսայ.5.12: եզեկ.16. 49: ղեւկ. 21.34 † 16.19 : Հռոմ: 13. 13: գաղատ. 5. 21: 1.պետ. 4. 3: 2. պետ. 2. 13: Տես զարբեցուԹիւն:

Կերակրել զքաղցեալն՝ կամ սովու նըքաԹեալս: 2.օրի.23.4: գատ.8.5: 1.Թագ.21.3 † 30. 12. 23 : 2.Թագ. 16.1 : եսայ. 58.7 : մատ. 25. 35:

Կերակուր առնլի է Հանդերձ գոհուԹիւն: Տես գոհանալի է :

Կերակրոյ զընտրուԹիւն առնելի է : Տես ՚ի բաց կացուցմն:

Կեփաս՝ Տես պետրոս:

Կիւրոս Թագաւոր պարսից. արձակէ զգերեալս իսրայէլացիս ՚ի հրեաստան գառնալ: 2.մնաց.36.22: 2.եզրաս.1.1 : 1.եզրաս.2.1: վերադարձեալ նոցա զսպասս. վաղուբեմն ՚ինաբուզոդոնոսորայ ՚ի բաց բարձեալ: 2.եզրաս. 1.7 † 5.14 : դանի.1.2 :

Կլէոփաս կայսր Հռոմայեցի՝ Հրամայէ զՀրեայս զամենեսեան արտաքսել ՚ի Հռոմ: գործ. 18.2 : ժամանակաւ սորա նոՀաղուԹիւն մեծ էր ընդ սիեզերս համբարի: գործ.11.28:

Կլէոպաս լիւսիաս առաքէ զպօղոս առ փելիքս գործակալ (որ առ մեզ գատաւոր գրի) կայսեր: գործ.23.23.30:

Կղէոպատրա գուսար պտողոմէոսի առաւրի ածէքքանդրի: 1.մակ.10.58: յայնմանէ ՚ի բաց քարշի. և առաւրի գեմեարեայ: 11.12:

Կղէօպաս գնայ ընդ այլոց աշակերտի յեմմէուս : ղեւկ. 24.13: ծանեաւ զՅն՚ի բեկանել Հացի. 24.31:

Կնոջ մատակարարուԹի: ծննդ. 2.22 † 3. 16: Թոհ.30.7.13: 2.օրի. 22.5: եսԹ. 1. 10 *: տօբ.10. 12: առակ.11. 16 † 12.4: եսայ.3.16. 17: 1.կոր.7 * † 11.5.9 † 14. 34: եփես. 5.22: կող.3. 18: 1.տիմ:2.11 † 3.11 † 5.2.10: տիտ. 2.4: 1.պետ. 3. 1: Տես կանամբեաց մատակարարուԹիւն :

Կոծք, ՚ի, ՀանդիսուԹի Թաղման Հաչա-

կն : ծննդ. 23. 2 † 50. 10 : 2. օրինաց. 34. 8 : 2. թագ. 3. 31 * :

Կոկորդ. Տես զարբեցութեանն. և կերակրոց շնչայուծութեան :

Կոյսք լուսաւորին : ածք. 11. 14 : մատ. 9. 30 † 20. 34 : մարկ. 8. 23 † 10. 46 : ղուկ. 18. 35 : յովհ. 9. 7 :

Կուռնէլիոս հարիւրապետ դասնայ : գոր. 10. 3. 44 :

Կուսութիւն գովի : մատ. 19. 12 : 1. կորնթ. 7. 25 * : յայտ. 14. 4 :

Կուսութիւն նախատասի ամուսնութեան : 1. կորնթ. 7. 38. 40 :

Կոչանք պահին : թուոց. 31. 18 : 2. օրին. 12. 11 :

Կուսանք 'ի վայրկենէ որպես և այժմ արգելականք : 2. մակա. 3. 19 :

Կուրութիւն թէ մարմնոյ՝ և թէ մտաց. ծննդ. 19. 11 : 2. օրին. 28. 28 : 4. թագ. 6. 18 : սաղ. 68. 24 † 145. 8 : եսայ. 6. 10 † 42. 7. 16. 18 † 35. 5 † 29. 18 † 43. 8 † 56. 10 † 59. 10 : իմաս. 2. 21 : ածք. 2. 18 : 2. մակ. 10. 30 : մատթ. 15. 14 : մարկ. 8. 18 : ղուկ. 4. 19 : յովհ. 9. 1. 4 † 12. 40 : գոր. 9. 8. 18 † 13. 11 : հռոմ. 1. 21 † 11. 10 : 2. կորն. 4. 4 : եփես. 4. 18 : 2. պետ. 1. 9 : 1. յովհ. 2. 11 : յայտ. 3. 17 :

Կտակարան : գաղա. 4. 24 : եբր. 9. 15 † 13. 20 : Տես նոր կտակարանն :

Խ :

Խաղալ, և Խաղարացն. տես ազատ :

Խալածանք : Տես զնացն :

Խաման զկնի որոյ առ պատիւս երկս վերացեալ՝ լինի մահաբեր թշնամի հրեից : եսթ. 3 * : կախ. 7. 10 : նախիմք տանջանօք չարչարին և տանեքին որդիք նոի . 9. 13 :

Խամարս իւրաքանչիւրոք ընդ անձին իւրոյ տալոյ ի Աստ : մատ. 12. 36 † 18. 23 † 25. 31 * : հռոմ. 14. 12 : 2. կորն. 5. 10 :

Խամբառ բարւոյ նախագահագոյն քան զհաստուածն : առակ. 22. 1 : ժողով. 7. 2 : սիրաք. 41. 15. 16 :

Խամբերութիւն և երկայնմտութիւն հաստատացելոց նամենուս ցերկրս տառապանաց : ծննդ. 12. 4. 6 : 2. թագ. 16. 10 : յոբ. 1. 20 † 2. 9 † 7. 2 : առակ. 3. 11 † 14. 29 † 15. 1 † 16. 32 † 25. 15 : սիրաս. 1. 29 † 2. 4 : 4. եզրաս. 10. 15 : ածք. 2. 8 : 2. մակ. 6. 20 † 7 * : մատ. 5. 39 : հռոմ. 5. 3 † 12. 12 † 15. 4 : 2. կորն. 6. 4 : գաղ. 5. 22 : եփես. 4. 2 : 1. թես. 5. 14 : 2. թես. 1. 4. 7 : 1. տիմ. 6. 11 : 2. տիմ. 2. 3. 12 : 1. պետ. 1. 6 † 2. 19 † 3. 14. 17 † 4. 1 : 2. պետ. 1. 6 : եբրայ. 10. 36 † 11. 25 † 12. 1 : յակ. 5. 7 :

Խամբերող և երկայնամիտ է Աստ : ծննդ. 6. 13 : ելից. 34. 6 : թուոց. 14. 18 : սաղմ. 85. 15 † 102. 8 † 144. 8 : ժողով. (8. 12 :) եսայ. 30. 18 : յովել. 2. 13 : յովն. 4. 2 : նաւում. 1. 3 : իմաս. 11. 24 † 15. 1 : մատ. 18. 27 : հռոմ. 2. 4 : 1. տիմ. 1. 16 : 2. պետ. 3. 9 :

Խան Խամբերութեան : Տես անժուժութեան :

Խամբոյր պարկեշտ խաղալութեանց և սիրոյ նշանակ : ծննդ. 29. 13 † 45. 15 † 48. 10 : ելից. 4. 27 : ղուկ. 15. 20 : գործ. 20. 37 : հռոմ. 16. 16 : 1. կորն. 16. 20 : 2. կոր. 13. 12 : 1. թես. 5. 26 : 1. պետ. 5. 14 :

Խանգիստ դիպեսցի ժողովրդեանն Աստ, եբր. 4. 9 :

Խանգստեան և խաղաղութեան Հմարտի հասանին արդարք : իմաստ. 3. 3 † 4. 1 : եսայ. 57. 2 : ղուկ. 16. 22 : յայտ. 14. 13 :

Զխանգիստ գտանել անձին իւրոյ : երեմ. 6. 16 : մատ. 11. 29 :

Խանդարտութեան : Տես զհեղութեան :

Խաստատութեան Հաւատացելոց : 1. թագ. 13. 13 † 16. 26 * : 3. թագ. 18. 4. 13 : 4. թագ. 3. 13 : իմաս. 5. 1 : յուդիթ. 13. 3. 10 : 1. մակա. 1. 65 † 2. 16. 24 † 34. 42 : 2. մակա. 6. 10. 19 * † 7 * : դանիէլ 13 * : մատ. 14. 4 : գործ. 4. 8. 13 : 1. թես. 1. 6 :

Խարկ՝ կամ Խարկահանութեան . հասկ՝ և մաքս՝ պարտիմք իշխանաց : մատ. 17. 24 † 22. 17 : մարկ. 12. 16 : ղուկ. 20. 22 : հռոմ. 13. 7 :

Խարկապահանջութեան : Տես հարկ և հարկահանութեան :

Խարսնած Աստ, կամ վրէժխնդրութեան : ելից. 7 *. 8 *. 9 *. 14 * : 4. թագ. 8. 28 : 2. մնաց. 6. 28 : սաղմ. 77. 44 † 104. 27 : երեմ. 15. 2 :

Խարտն Վհի : Տես զեկեղեցի :

Խաւատ ներ մատենից զանազանապէս առնուն, այսինքն . սակս հաւատարմութեան Աստուծոյ նոցին պահելեաց խոստմանց : սաղմ. 32. 4 : եսայ. 11. 5 : ողբ. 3. 23 : ովսեայ. 2. 20 † 5. 9 : հռոմ. 3. 3 : սակս Աստուածութեան և հաստատութեան բանից 'ի մէջ մարդկան : ծննդ. 39. 8 † 44. 32 : զեւտ. 6. 2 : սիրա. 22. 28 : երեմ. 42. 5 : 1. մակա. 10. 27 : 1. տիմ. 2. 7 : սակս առաքինութեան Աստուածականի : իմաս. 1. 2 † 3. 14 : ամբակ. 2. 4 : մատ. 8. 13 † 9. 22 † 17. 19 : մարկ. 5. 34 : ղուկ. 5. 20 : հռոմ. 3. 22 † 4. 3 † 5. 1 : սակս հաւատոյ կենդանւոյ , և կերպացելոյ 'ի ձեռն սիրոյ : ամբակ. 2. 4 : մատ. 9. 22 † 15. 28 : մարկ. 5. 34 † 10. 52 : ղուկ. 7. 50 : հռոմ. 3. 22 : գաղ. 5. 6 * : եբր. 11. * : սակս հաւատոյ մեռելոյ՝ թարց սիրոյ : մատ. 7. 21. 22 : 1. կորն. 13. 2 † 15. 2 : յակ. 2. 26 : սակս դաշին , կամ ուխտադրութեան : 1. տիմ. 5. 12 : սակս հատարմութեան : յակ. 1. 6 :

Խաւատ քան զաներն ցածագոյն : Տես զսէր :

Խաւատ կենդանւոյ՝ որ 'ի ձեռն սիրոյ գործէ մեծի զօրութիւն է : մատթ. 9. 2. 22. 29 † 21. 22 : մարկ. 16. 16 : ղուկ. 18. 42 : յովհ. 1. 12 † 3. 15. 16. 36 † 6. 35 † 7. 38 † 11. 25 † 14. 12 † 20. 29 : գործ. 3. 16 † 10. 43 † 15. 9 † 16. 31 : հռոմ. 1. 16 † 3. 22 : գաղ. 3. 8 : եփես. 2. 8 : եբր. 11. 6 * :

Խա-

Հաւատոն զմեզ ոչ առնէ ստոյգս , կամ ա-
պահովս յաղագս առման Հոգւոյն մերոց ։
կամ զատացմանէ կենաց յաւիտենականաց ։
Տես զՊատրդն ։

Հաւատն Թարց գործոց ոչ արդարացուցա-
նէ ։ 1.կոր.13.2 ։ գաղ.5.6 ։ յակ.2.24 ։

Հաւատն ինքնին յորջորջի գործ քարի ։
փիլիպ.1.6 ։

Հաւատն է մի ։ եփես.4.5 ։

Հաւատոյ կենդանւոյ և գործունեի հա-
տուցանի արդարութի և փրկութիւն ։ ծննդ.
15.6 ։ մարկ.16.16 ։ ղուկ.1.45 † 8.47 † 23.
41 ։ յովհ.5.24 † 17.3 ։ գործ.13.39 † 16.31 ։
հռոմ.3.22 † 4.3. 22 † 5 *† 10.1.10 ։ փիլիպ.3.
9 ։ 1.պետ.2.6 ։ եբրա.4.3 ։

Հաւատոյ քարոզութի առ գաւառստանն
վերաբերելի է , որք են նախագահք յեկեղե-
ցոջ ։ գաղա.2.2 ։

Ի Հաւատն հեթանոսաց և հայի Ա.Ճ ։
երեմ.39.18 ։ մատ.8.5.13 † 15.28 ։ ղուկ.7.9
† 10.33 † 17.16 ։ յովհ.4.47 ։ գոր.10.3 † 8.26 ։

Զհաւատացեալս ազատէ Ա.Ճ ի կորստենէ
հաստարակ • և ի սատակմանէ ամբարշտաց ։
ծնն.6 *.7 *.8 *. 19 * ։ ելից.8.22 † 9.4.6.26
† 10.23 † 11.7 ։ Թոհ.16.20.26.31 ։ երեմ.39.
18 ։ դանի.6.22 ։ 2.պետ.2.7 ։

Հեզութի ։ յեսու. 7.19 ։ 1.Թագ.25 * ։
2.Թագ.16.10 ։ առակ.15.1 ։ սիր.1.29 ։ մատ.
5.4 † 11.29 ։ գաղատ.5.23 † 6.1 ։ եփես.4.2 ։
կողս.3.12 ։ 2.տիմ.2.24 ։ տիտ.3.2 ։ սաղմ.
36.11 ։

Հեթանոսաց կոչումն ։ ծննդ.49.10 ։ Թոհ.
24.17 ։ 2.օրին.32.43 ։ 2.Թագաւ.23.44.50 ։
3.Թագ.8.41 ։ սաղ.2.8 † 21.28 † 67.32 † 71.8.
17 † 85.9 † 86.4 ։ եսայ.2.2 † 11.10 † 19.18
† 25.7 † 27.13 † 29.17 † 35 *† 41.25 † 43.5
† 45.14 † 49 *† 51.5 † 54 *† 55 *† 56.3.6 †
60.3.9 † 65.1 † 66.19.20 ։ երեմ.9.25 † 12.16
† 16.19 ։ ովսեայ.2.1.24 ։ յովել.2.28 ։ միքի.4.2 ։
սոփոն.3.9 ։ զաքար.2.11 † 8.20 † 9.10 ։ մատ.2.2.7
† 8.11 † 21.31.43 † 22.9 ։ յովհ.10.16 ։ գործ.8.
26.30 † 10 * ։ 1.կորն. 12.13 ։ եփես.2.10 ։

Հեթանոսաց սովորութիք ոչ են մեզ հե-
ռանելիք ։ ղևտ.18.3 † 20.23 ։ երեմ.10.2 ։

Հեծութի ոմն ընդունելի է • և ոմն անընդ-
դունելի ։ ելից.2.24 ։ եղեկ.9.4 ։ ոօբ.3.1 ։
2.մակ.6.30 ։ հռոմ.8.22 ։ յակ.(5.9 ։)

Հեղեսս այր գխաւոր • և գօրի մարկեղէնն
ընդ միջոյ ածեալ ։ 4.Թագ.1.8 ։

Հեղեայի ալօթից աղաւթութի ։ 3.Թագ.
17.1 ։ յակ.5.17.18 ։ կերակրի սպասաւորու-
թիք ագռաւու ։ 3.Թագ.17.4 ։ զարթուցանէ
զպատանեակն մեռեալ • 17.19 ։ սպանանէ
զմարգարէսն բահաղու.18.40 ։ փախչի ի կե-
զաբելէ • 19.3 ։ առաքի ի դամասկոս , զի
ծծկէ զազգակէլ Թագաւոր ասորեստանի • 19.
15 ։ առաքի առ աքայաբ • 21.17 ։ առ հե-
ղեսս առաքեալք իշխանք չհնազանդեալք հան-

դերձ իւրեանովք՝ հրով յերկինս առաքե-
ցելով վախճանին ։ 4.Թագ.1.10 ։ ամբառնի
շարժմամբ սաստկաւ յերկինս • 2.12 ։ երևի
յայլակերպութենն Տ̃ն ։ մատ.17.3 ։ մարկ.9.3 ։
ղուկ.9.30 ։

Հեղեսէոս ։ տես եղիսէոս ։

Հեղեոդորոս Հանգերձապետ սեղեւկեայ
յօտլե ղգանձս տաճարին բառնալ ։ 2.մակ.3.
7.13 ։ պատժի Ա.Յ • 3.24 ։

Հեղի քահանայ ի սեղոմ ։ 1.Թագ.1.3 ։ որ-
դիք նորա յանպիտանին ։ 2.12.23 ։ յաթոռոյն
վայրագնակեալ՝ բեկմամբ սղին մեռանի • 4.18 ։

Ձհերեմիկոսս և զանհաւատս եթող Ա.Ճ
առ ի փորձութի արդարոց ։ գաւտ.3.1 ։ 1.կոր.
11.19 ։

Հերեմիկոսք արդէն ի ժամանակաց անտի
առաքելոցն սկսան ։ 1.տիմ.1.20 ։ 2.տիմ.2.18 ։
1.յովհ.2.18 ։ 2.յովհ.7 ։ յայտ.2.15 ։

Հերեմիկոսք լինելոց գոլ նաև ի ժամա-
նակս մերս՝ նախագուշակեցաւ ։ մատ.24.5.
24 ։ յովհ.5.43 ։ 1.տիմ.4.1 ։ 2.տիմ.3.1 ։ 2.պետ.
2.1 †3.3 ։ յուդայ.18 ։

Հերեմիկոսաց բարք և ուսումն անդէնիսկ
ի Հերեմիկոսաց զգուշանալի է ։ 2.օրին.
13.1 ։ մատ.7.15 ։ հռոմ.16.17 ։ 2.տիմ.2.17
† 3.5 ։ տիտ.3.10 ։ 2.Թես.3.14 ։ 1.յովհ.2.18 ։
2.յովհ.10 ։

Հերեմիկոսք չարատէս տարեալք լինին ի
յառաջնորդաց ։ յայտ.2.14 ։

Հերեմիկոսք ի բաց բառնալիք են ի միջոյ •
2.օրին.13.5 † 18.20 ։ 3.Թագաւ.18.40 * ։
4.Թագ.10.25 * ։

Հերեմիկոսութինն է պոռնկութի հոգե-
կան ։ Տես զպոռնկութի ։

Հերեմիաս ։ տես երեմիաս ։

Հերուսաղէմ ։ տես երուսաղէմ ։

Հերոդէս ասկաղոնացի սպանանէ զմանկ-
կունս անմեղս ։ մատ.2.16 ։ և մեռանի.2.19 ։

Հերոդէս անթիպաս որդի հերոդի, չորրոր
դասպետ գաղիլեացւոց ։ ղուկ.3.1 ։ սպանանէ
զյովհաննէս մկրտիչ ։ մատ.14.9 ։ մարկ.6.27 ։

Հերոդէս և պիղատոս մահու Ա.Ի նեղ ին-
քեանց հաշտին ։ ղուկ.23.12 ։ գործ.4.27 ։

Հիմնոս սուտ առաքեալ ։ 2.տիմ.2.17 ։

Հիմն է Ա.Ի ։ 1.կորն. 3.11 ։ եփես.2.20 ։
1.պետ.2.6 ։ նոսա հիմն են առաքեալք ։ եփես.
2.20 ։ յայտ.21.14 ։ և առաւել պետրոս ։
մատ.16.18 * ։ յովհ.21.15.17 ։ որոյ հաւատոն
ոչ երբեք պակասեսցի ։ ղուկ.22.31 ։

Հինանդութի մարմնական ։ տես խոթութի ։

Հիւրատեցութի ։ գաւտ.8.5 † 19.18 ։ 1.Թագ.
25.9.14 ։ իմաս.19.13 ։

Հիւրընկալութի առանձին ։ եսայ.58.7 ։
մատ.25.35 ։ ղուկ.14.13 ։ հռ.12.13 ։ 1.տիմ.
3.2 ։ տիտ.1.8 ։ 1.պետ.4.9 ։ 3.յովհ.5.8 ։ եբրա.
13.2 ։ յակ.1.27 ։

Հիւրընկալութե նախագաղափար ։ ծննդ.
18.3 † 19.2 † 24.31 ։ յեսու.2 *։ գաւտ.13.

15 † 19.4.9 : 3.թագ. 17. 10. 17 : 4.թագ. 4. 8 : յօբ. 1.4 † 31.17 : ոօբ. 2. 1 : ղուկ. 10. 38 † 19.6 : գործ. 16. 15 † 28. 2.7 :

Յմայք՝ և քօղեայք : դանի. 2. 2.27 † 4.6, † 5.7. 11 : գործ. 19. 19 . Տես զԹովիչէ :

Յնազանդելի է Ա.Յ , և նորին հրամանի . և որ վարձ հնազանդողացն իցէ շարակացու- ցեալ : ծննդ. 12. 4 † 17. 9. 23 † 22 *† 26. 5 : ելից. 1. 17 † 15.26 † 19. 5 † 20.6 † 23.22.25 : զևա. 20 22† 26.3. 11 : 2.օրին. 4.40 † 7 *† 11 * † 13.4 † 17.15 † 18.15 † 24. 8 † 27.10.† 28. 1. 12 : յեսու. 22. 2 : 1.թագ. 12. 14 † 15. 22 : 4.թագ. 10. 30 : 2. մնաց. 7. 17 : առակ. 1. 8. 33 † 15. 31 : եսայ. 1. 19 † 48. 18 † 55. 2 : երեմ. 7. 23 † 11. 4 † 17. 24 † 35 * : դանի. 3. 16 : սիրա. 35. 7 : 2.մակա. 7. 30 : մատ. 4. 19 † 7. 24 † 8. 21 † 15. 3 † 17. 5 † 25. 23 : ղուկ. 5. 4 † 10. 16 : յօհ. 2. 7 : գործ. 4. 19 † 5. 32 : հռօմ. 16. 19 : փիլիպ. 2. 8. 12 : 1.Թեսա. 4. 3 † 5. 18 : 1.պետ. 1. 22 : յակ. 1. 22 :

Յնազանդութի՛ ստորնագունից առ վերս նագոյնան Տես ստորնագունից սպասաւորութի՛ :

Յոգ, կամ՝ զբաղումն սաստիկ : ելից. 34. 21 : զևս. 25. 20 : 2.օրին. 8. 3 : յօբ. 5. 7 : սաղմ. 54. 23 † 144. 15. 16 : առակ. 10. 3 † 13. 25 : մատ. 6. 25 † 10. 9. 23 † 13. 22 † 16. 7 : ղուկ. 8. 14 † 12. 22 † 14. 18 † 21. 31 : 1.կորն. 7. 32 : փիլիպ. 4. 6 : եբրայ. 13. 5 : 1.պետ. 5. 7 :

Յոգին սէր խոստացեալ լինի : եսայ. 44. 3 : եզեկ. 11. 19 † 36. 26 † (39. 29) : յովէ. 2. 28 : մատ. 3. 11 : յօհ. 7. 39 † 14. 16. 26 † 15. 26 † 16. 7 : առաքի : գործոց. 2. 1 :

Յոգին սէր ուսուցանէ զիւրս : ելից. 4. 12 : սաղմ. 31. 8 : եսայ. 54. 13 : մատ. 10. 20 : մարկ. 13. 11 : ղուկ. 12. 11 † 21. 14 : յօհ. 6. 45 † 14. 16. 26 † 15. 26 † 16. 13 : հռօմ. 8. 16. 26 : 2.կոր. 1. 22 † 5. 5 : եփես. 1. 13 † 4. 20. 21 : 1.յօհ. 2. 27 :

Յոգիք փորձելիք . արդեօք Ա.Յ իցեն : յուդի. 8. 28 : 1.կորն. 14. 29 : 1.Թեսա. 5. 21 : 1.յօհ. 4. 1 .

Յովիւք՝ և նախարարք՝ և այլք նախագահք, որոյ՛ հոգաբարձութի՛ պարտիցին գոլ՝ և հո- գօք առ այնոսիկ . զորս հաւատոյ իւրեանց առ յանձնեալս ունին : առակ. 27. 23. 24 : իմաս. 6. 23. 26 : եզեկ. 34. 4 * : մատ. 18. 12 † 24.45 : ղուկ. 15. 4 : յօհ. 10. 11 *† 13. 1 * † 17. 9. 11 * † 18. 8 : գործ. 20. 20. 28. 31 : հռօմ. 9. 2. 3 † 12. 7. 8 : 1.կորն. 4. 14 : 2.կորն. 11. 28. 29 : գաղա. 4. 19 :

Յպարտութի՛ արգելանի , գործի , և պատ- ժի : ծննդ. 3. 17 † 11. 5. 7 : ելից. 5. 2 † 14. 26 : 1.Թագ. 17 * : 4.թագ. 18. 19 *† 19. 35 : ոօբ. 4. 14 : յուդի. 9. 16 † 13 * : առակ. 3. 34 (6. 17) † 8. 13 † 12. 9 † 13. 7 † (15. 25)† 16. 5 † 18. 12 † 25. 6 † 29. 23 : սիրաք. 10. 9. 14. 18 † 25. 4 : եսայ. 3. 15. 17 † 9. 9 † 10. 12 † 14. 9 † 36 *† 37. 10. 24 † 39. 2. 5 † 47. 8 : երեմ. 48. 29 † 49. 16 : եզեկ. 16. 49 † 28. 2 † 31. 10 : դանի. 4. 19. 27 † 5. 22 : աբդի. 1. 3 : 1 մակ. 2. 49 : 2.մակ. 9. 4. 6 : ղուկ. 1. 51 † 10. 15 † 14. 7. 11 † 18. 11 † 22. 24 : գործ. 12. 21 : հռօմ. 1. 30 † 11. 20 : 2.տիմ. 3. 2 : 1.պետ. 5. 5 : 2.պետ. 2. 18 : յուդայ. 16, յայտ. 18 * :

Յռօմայեցիք ընդ հրեից խաղալութի՛ և ընկերութի՛ դաշինս կռեն : 1.մակա. 8. 14. 17. 27 † 12. 1 † 14. 17. 20 :

Յռօմայեցւոց հեթանոսաց գոլութիւն : 1.մակ. 8. 2. 9 :

Յռօմայեցւոց քրիստոնէից գոլո՛ւն. հռօ. 1. 8 :

Յռօմայեցիք հնձայատակ արարօղք զեկեղ- ցսաձարն Տ՚ն : Թուղ. 24. 24 : եսայ. 5. 26 † 6. 11 : դան. 9. 26 † 11. 30. 31 : ղուկ. 19. 41 † 21. 20 : յօհ. 11. 48 :

Յոմէ փեռնէս իշխան նաբուզոդոնոսորայ սուաքի ընդդէմ իւրէլի : յուդի. 2. 5 : հայհոյէ զՄ.Ծ. 6. 2 : պաշարէ զբեթուղայ. 7. 1 : իւրա- կանաւ սուսերք պարանոց նո՛ր հատանի. 13. 8 : գլուխ նո՛ր Իդիտարանի պարսպի քաղաքին դնի. 14. 1 : բուլանդակ ասորւոց զօրն զինքն Իփախուստ ետ . 15. 1 :

Յսկիւղ Տես զգալուստն Տ՚ն :

Յրեշտակք և պաշտօն նո՛ր, և քնութի՛ ծնն. 16. 7 *. 18 *. 19 *. 21. 17 † 22. 11 † 24. 7 † 28. 12 † 31. 11 † 32. 24 † 48. 16 : ելից. 3. 2 † 14. 19 † 23. 20 † 32. 34 † 33. 2 : Թուղ. 20. 16 † 22. 22 : յեսու. 5. 13 : դատ. 2. 1 † 5. 23 † 6. 11 † 14. 20 † 13. 3. 6. 9 : 1.Թագ. 29. 9 : 2.Թագ. 14. 17 † 19. 27 † 24. 16 : 3.Թագ. 13. 18 † 19. 5 : 4. Թագ. 1. 3. 15 † 19. 35 : 1.մնաց. 21. 15 : 2.մնաց. 32. 21 : սաղմ. 33. 8 † 90. 11 † 102. 20 † 103. 4 † 148. 2 : եսայ. 6. 6 † 37. 36 : դան. 3. 49 † 6. 22 † 8. 16 † 9. 21 † 10. 5. 10. 16 † 12. 1 : զաք. 2. 3 † 3. 1. 6 † 4. 1 † 5. 5. 10 † 6. 4 : մաղ. 2. 7 † 3. 1 : յուդի. (13. 20) : ոօբ. 5. 27 † 6 *. 9 *. 12 * : ոօբ. 7. 9 † 8. 3 † (10. 11) † 11. 2 : բարու. 6. 6 : 2.մակա. 11. 8 : մատԹ. 1. 20 † 2. 13. 19 † 4. 11 † 11. 10 † 13. 39. 49 † 16. 27 † 18. 10 † 22. 30 † 24. 31 † 26. 53 † 28. 2 : մարկ. 13. 32 : ղուկ. 1. 13. 19. 28 † 2. 9. 15 † 12. 8 † 16. 22 † 22. 43 : յօհ. 1. 51 † 5. 4 † 20. 12 : գործ. 1. 10 † 5. 19 † 6. 15 † 7. 30 † 8. 26 † 10. 3 † 11. 13 † 12. 7 † 11. 23 † 23. 9 † 27. 23 : հռօմ. 8. 38 : գաղա. 1. 8 † 3. 19 † 4. 14 : կողո. 2. 18 : 2.Թես. 1. 7 : 1.տիմ. 3. 16 † 5. 21 : եբրայ. 1 *† 2. 2 † 12. 22 † 13. 2 : 1.պետ. 1. 12 † 3. 22 : 2.պետ. 2. 11 : յուդայ. 9 : յայտ. * :

Յրեշտակաց յանցումն : յօբ. 4. 18 † 15. 15 : եսայ. 14. 9 : եզեկ. 28. 2. 14. 17 : յօհան. 8. 44 : 2.պետ. 2. 4 : յուդայ. 6 :

Յրեշտակաց անուամբ յորմէ որ ոսուց- ցիչք , և քարոզիչքն : եսայ. 33. 7 : մաղա. 2. 7 † 3. 1 : մատ. 11. 10 : մարկ. 1. 2 : ղուկ. 7. 27 : գաղ. 4. 14 : յայտ. 2 * . 3 * :

Յրէից արարողութի՛ք էին սատեր զհան- դերձեալսդ : ելից. 13. 9. 14 : Թուղ. 15. 38 : 2.օրին. 16. 1 :

16.1 : եզեկ.20.10 : 1.կորն.10.1 : 2.կորն.3.13 : եբրայ.7.17 †8. 5 †9.1. 10.23 †10.1 :

Ընդհէից ոմանք ստոյգք սովորութիւնք : ծննդ. 32. 31 : դատա. 11. 40 : հռութ. 4. 7 : 2.մնայ. 35. 25 :

Չ :

Չեռնադրուի զանազան ներ հնուամ կատարանութ : ծննդ. 48.14 : ելից. 29. 10 : ղեւտ.1.4 †3.2 : թուհ. 27.23 : դանիէլ. 13. 35 : մարկ. 10. 16 :

Չեռնադրութի՛ ի խորհրդոյն կարգի՛ և հաստատութե՛, ՚ի՛, դրոշմի : գործ. 6. 6 †8. 17 †13. 3 †19.6 : 1.տիմ.4. 14 † 5.22 : 2.տիմ.1.6 :

Չեռնադրութե՛ , ՚ի՛ դրոշմի խորհուրդ : գործ.8.17 : եբրա. 6. 2 :

Պ :

Պազարոս անկեալ դնի առաջի դրան մեծատան փափկանի : ղուկ.16.20 :

Պազարոս յարուցանի ՚ի մեռելոց : յօհ.11. 43 : պնդալածումն կրե ՚ի հրեից . 12.10 :

Պև ի ծննդեան : ծննդ.29. 34 : սպան հանդերձ՝ եղբարք իւրով շմաւօնիւ զսիւքեմացիս : 34. 25 : պատիժ այսորիկ գործոյ.49. 5 : Պև առացւոց քնակութի՛ն, հրամանն, և պատկանաւոր ապրուստ կենի : ղեւտ.10.12 †25.32 : թուհ.18. 21. 24 †35. 2.7 : 2.օրին.10.8 †12.12. 19 † 14.27 †18. 1 † 26.11 : յեսուհ.13.14.33 † 18.7 †21 *: 3. եզրա. 10. 33.37 †13. 10 : եզեկ.48.13 : սիրա.7. 32 :

Պև առացւոց սպասաւորութի՛ն և պաշտօն : թուհ.1.49 †3*†4.1 † 8*†18. 2. 23 : 2.օրին. 10.8 : յեսուհ. 3. 6 : 1.մնայ.6. 31 *† 9. 14 *: 2.մնայ.19.8 : եզեկ.44.11 :

Պ՚ի և առացին Էառ ինքեան Ա՚ծ ՚ի սպասաւորութի՛ն փոխանակ անդրանկացն Իսրայէլոց : թուհ.3.12 †4 *†8.16 :

Պև առացիքն պատժեն զմեղս որթոյն կանխնեցեալոյ : ելից.32. 26 :

Պև առացիք արտաքսին յ՚ինէ: 2.մնայ.11.14 :

Պև Էբեհոս մականուանմա՛ք Թադէոս , աշակերտ Պ՚ի : մատ.10.3 : յորջորջի յուդաս յակոբայ : ղուկ.6.16 :

Պև ոմն ազատի ՚ի կիզմանէն սօդոմայեցւոց : ծննդ.19.15. 17 : 2.պետ.2.7 : կին նո՛ր փոխարկի յարձան աղի : ծննդ.19.26 : իմաս.10.7 : ղուկ.17.32 : ննջէ ընդ երկուց դատերայ իւրաց. ծննդ.19. 31. 35 :

Պև ուկաս բժիշկ : կողոս. 4. 14 : ՚ինչ ընդ պօղոսի . 2.տիմ.4.11 :

Ո՚ :

Ո՚անաչէլ պատշաճի բազմիցս զմարդիկս ՚ի բանից և յարարից : սիրաք. 19. 27 † 27.9 : մատ.7. 16 † 12. 33 : ղուկ. 6. 44 :

Ո՚անաչէլ Ա՚ծ՝ մարդկայնով իմաստութե՛ ոչ է կար , եթէ ոչ ինքն յայտնեսցէ փոքրկանց՝ և նոճաստից : մատ.11.25 † 16.17 : ղուկ. 10.21 : յօհ.7.28 † 8.19. 27 †10.14 † 14.4 † 15. 15 † 17.6 : գործ.17. 23 : 1.կորն.1. 17.18 † 2. 6.10 † 3.19 : կողս.1.26 :

Ո՚անապարհ , որով արդարք ընթանան . որ՝ և որպիսի է : սաղմ: 118.5 : առակ.3. 6. 17 † 16. 5. 17 : սիրա. 5. 12 : եսայ. 26.7 † 30. 21 † 35.8 † 40.3 : երեմ:31.21 : ովսեայ. 14. 10 : 1.թես.4.1 : եբր.12.13 :

Ո՚անապարհք արդարոց ՚ի Ջէ ուղղին : տօբ. 4.20 : սաղմ:16. 5 † 24. 4 † 118.35 : առակ. 4. 12. 18 † 13.6 † 16.9 † 20. 24 : եսայ.48. 17 : երեմ:10.23 : միքիա. 4. 2 :

Ո՚անապարհ արդարոյ պարգևատուութե՛ Ա՚ծ ակնուն է : սաղմ:24. 12 : առակ. 12. 28 : երեմ:6.16 †7.3 :

Ո՚անապարհ ամբարշտաց ՚որպիսի է : սաղմ: 118.3 : առակ.4. 19.26.27 †12.15 †21.2 †22.5 : եսայ.57. 10 :

Ո՚անապարհի ամբարշտաց ելք և աւարտ : յօբ.6.19 : առակ.14.12 †28.18 : սիրաք.2.16 †21.11 : երեմ:2.36 †4. 18 :

Ո՚չմարտութե՛ն : եսայ. 59. 14 : 1.եզր. 3. 12 † 4. 33 : 4. եզրա.14. 17 : զաքա. 8. 16 : եփես. 4. 21. 25 :

Մ :

Մաաքա դուստր Թօլմէայ արքայի գեսուրայ . մայր աբիսաղոմայ : Ղթագ.3.3 :

Մաաքա դուստր աբիսաղոմայ . մայր աբիայ արքայի յուդայ : 3.Թագ. 15. 2 : և յորջորջի միքայեա : 2.մնայ.13.2 : (իսկ առմէզ ոչ փոփոխի անունն :)

Մադդաղենացի. տե՛ս զմարիամ :

Մադիան որդի աբրահամու : ծննդ.25.2 : Մադիամացիք , զի կոտորեցան մադիանացիքն : Թուհ. 25. 16 : մադիանացիքն կոտորին Հանդերձ Թագաւորաւն իւրեանց . 31.7 : նեղեն զիսրայէլացիս : դատ. 6.1 : յառնեն ՚ի վերայ նո՛ գեդէօն : 7 *:

Մահաւսաղա որդի ենովքայ՝ ծնանի ծննդ. 5.21 : եկեալ իննհարիւր վաթսունևինն ամ. և մեռանի : ծննդ.5.27 :

Մաթան՝ քուրմ բահաղու սպանանի : 4.Թագ.11.18 : 2.մնայ.23. 17 :

Մակեդօնացիք առաքեն զողորմութիւնս աղքատացն եմայեցւոց : հռոմ:15.26 : 2.կորն. 8.1 : պօղոս կոչի ՚ի մակեդօնիա : գործ.16.9 :

Մահատաժամ: Տե՛ս զվօթութե՛ն :

Մահն և պատիժ մեղաց : ծնն.2.17 †3.19 : հռոմ:5.12.17 †6.23 : 1.կորն.15.21 : եփես.2.1 : կողս.2.13 : 1.տիմ:5.6 : յակ.1.15 :

Մահ, և ատոյգ օր մահու մարդոյ ՚ամէ՛ կայցուցեալ է : 2.օրին.31.14 : յեսուհ.23.14 : 1.Թագ. 26. 10 :

26. 10 : յօբ. 14. 5 : սաղ. 88. 49 : ժողս. 3. 2 † 8. 8 † 9. 5 : սիրա. 17. 3 † 41. 1 : յօհ. 7. 30 † 8. 20 : հռոմ. 5. 12 † 6. 23 : եբրա. 9. 27 :

Պահու ժամանակայատագրեալ է : ժողս. 9. 12 : մատթ. 24. 42. 43 : ղուկ. 12. 40 : 1. թես. 5. 2 : 2. թես. 2. 2 : յակո. 4. 13 :

Պահ մարմնոյ արդարոյ է իբրև ննջումն ինն, և քուն : 2. օրին. 31. 16 : 2. թագ. 7. 12 : 3. թագ. 2. 10 † 11. 21 † 22. 51 : իմաստ. 3. 3 : մատ. 9. 24 : յօհ. 11. 11 : գործ. 7. 59 † 13. 36 : 1. կորն. 11. 30 : 1. թես. 4. 13 :

Պահու մերոյ՝ իբրով մահու յաղթեաց Քրիստոս : եսայ. 25. 8 : ովսեայ. 13. 14 : հռոմ. 6. 9 : 1. կորն. 15. 54 : 2. տիմ. 1. 10 : եբրայ. 2. 14 : յայտն. 21. 4 :

Զպահ՝ այլք ինքեանց ներքսերին : դատ. 9. 54 † 16. 29 : 1. թագ. 31. 4 : 2. թագաւ. 17. 23 : 3. թագ. 16. 18 : 2. մակաբ. 10. 13 † 14. 42 : մատ. 27. 5 : գործ. 1. 18 :

Պահպանիլ ծննդեան : ծնն. 5. 12 :

Պահպանք և պատճառք : ծնն. 4. 5 † 26. 14 † 27. 41 † 30. 1 † 37. 4. 11 : ելից. 1. 8 † 20. 13 : ղեւտ. 19. 17 : թուոց. 12. 1 † 35. 20. 23 : 2. օրին. 19. 11 : 1. թագ. 18. 7. 11 : իմաստ. 2. 24 : առակ. 10. 12. 18 : եղեկ. 25. 15 : դանիէլ. 6. 4 : ղուկ. 15. 28 : յօհ. 12. 4 : հռոմ. 1. 29 † 13. 13 : գաղատ. 5. 15. 20 : յակո. 3. 14 † 4. 2 : 1. պետ. 2. 1 : 1. յօհ. 3. 13. 15 † 4. 20 :

Պատճառ զակնջն էհատ պետրոս : յօհ. 18. 10 :

Պանդխտեմ թագաւորելոյ : 4. թագ. 15. 14 :

Պանասէ՝ անդրանիկ յօսեփու ծննդեան : ծննդ. 41. 51 † 48. 14 :

Պանասէ ամբարիշտ՝ որդի բարեպաշտին եզեկիայի՝ արքայ յուդայի : 4. թագ. 21. 1. 6 : 2. մնաց. 32. 33 † 33. 1 : երեմ. 15. 4 : տարեալ լինի կապեալ ՚ի բաբելոն. և ապաշխարութիւն դառնայ առ Տէր. և լսելի լեալ՝ վերընդունի զթագաւորութիւնն : 2. մնաց. 33. 11. 13 : եթող զկնի իւր զամն : 4. թագ. 21. 18 : մատ. 1. 10 : յորջորջի Հեր (իսկ առ մեզ՝ Լեր) ղուկ. 3. 28 :

Պանանայ : ելից. 16 * : թուոց. 11. 7 : 2. օրին. 8. 3 : յեսու. 5. 12 : սաղմ. 77. 24 : իմաս. 16. 20 : յօհ. 6. 31 :

Պատաճիսա քահանայ ցուցանէ զնախանձ վասն պահպանութեանն կրօնին : 1. մակա. 2. 24 : պատերազմի կամակար մնաց : 2. 41 : յորդորէ զորդիսն իւր ՚ի պահպանութեան օրինին Ա.Ի : 2. 49. 64 :

Պատաճիսա ընտրի յառաքելութեան : գործ. 1. 26 :

Պատեան նոճիսեաց՝ յի սրբազան գ քուճածն ուստ՞ լինի. և զի՞նչ նորին կրթութիւն : ելից. 17. 14 † 34. 27 : 2. օրին. 4. 1 † 17. 18 † 31. 9 : յեսու. 1. 8 : եսայ. 8. 1 † 30. 8 † (34. 16.) երեմ. 30. 2 † 36. 2. 10 † 45. 1 : բարուք. 1. 3. 14 † 4. 1 : 3. եզրաս. 8. 2 : 1. եզրաս. 9. 39 : 4. եզրաս. 15. 1 : դանիէլ. 10. 21 : մատ. 4. 4 † 22. 29 : ղուկ. 4. 4 † 16. 29 : յօհ. 5. 39 † 10. 34 † 20. 30 : գործ. 15. 21 † 17. 11 : հռոմ. 1. 2 † 4. 23 † 15. 4 : 1. կորն. 9. 9 † 10. 11 † 15. 3 : 2. տիմ. 3. 15 : 2. պետ. 1. 20 † 3. 1 : յայտն. 1. 19 :

Պատեան դժոխոց իմաց : 2. պետ. 3. 16 : և առաքեալքն ոչ սանդեցին զամենեսեան գրովք : յօհ. 20. 30 † 21. 25 : 1. կորն. 11. 34 : 2. թես. 2. 14 : 2. յօհ. 12 : 3. յօհ. 13 :

Պատեան, յի ոչ սրբազան գիրն՝ և ոչ օրէնն է դատաւոր : այլ քահանայն : 2. օրին. 17. 9. 12 : եղեկ. 44. 24 : մաղա. 2. 7 : յուղեա քահանային պաշտօնն :

Պատեհոս մաքսաւոր՝ կոչի : մատ. 9. 9 † 10. 3 : յորջորջի ղևի՝ որդի ալփեայ : մարկ. 2. 14 : ղուկ. 5. 27 :

Պատնուէն, և նորայն պատիժ : ծննդ. 37. 23 : դատ. 1. 24 : 1. թագ. 23. 19 : եսայ. 22. 15 : 2. մակաբ. 3. 4 † 4. 1 † 10. 20 † 13. 21 : մատ. 26. 14. 47 :

Պատուհասն ահ, կամ պատուարագ պարտէ զոլ թարգ արաւոյ կամ քծի : ղեւտ. 1. 3 † 3. 1 † 22. 19 : թուոց. 28. 3. 31 : 2. օրին. 15. 21 : սիրա. 35. 14 : եղեկ. 43. 23 : մաղա. 1. 8. 14 :

Պատուհասնք Տ.Ի՝ յերկնաստ բռնակիզին : ծննդ. 4. 4 † 8. 20 † 15. 17 : ղեւտ. 9. 24 : դատ. 6. 21 † 13. 19 : 3. թագ. 18. 38 : 1. մնաց. 21. 26 : 2. մնաց. 7. 1 : 2. մակ. 1. 22 † 2. 10 :

Պատուհասնք Տանապազորդք : ելից. 29. 38 : թուոց. 28. 3 : 2. եզրաս. 3. 2 :

Պատուհասնք որդեաց Տարաղատաց : ղեւտ. 18. 21 † 20. 2 : 2. օրին. 12. 31 † 18. 10 : դատ. 11. 39 : 4. թագ. 3. 27 † 16. 3 † 17. 17 † 21. 6 : 2. մնաց. 28. 3 : սաղմ. 105. 37 : եսայ. 57. 5 : երեմ. 7. 31 † 19. 5 : եզեկ. 16. 20. 36 † 20. 31 † 23. 37 :

Պատուհասնք խորհրդոց Տանդերձ ուրախութեամբ Տրաւէրէք լինելոյն : ծննդ. 31. 46 : ելից. 18. 12 † 32. 6 : թուոց. 25. 2 : 2. օրին. 12 * † 27. 7 : 1. թագ. 1. 4 † 9. 12 * † 16. 5 : 2. թագ. 15. 12 : 3. թագ. 1. 9 † 3. 15 : 1. մնաց. 29. 21 :

Պատուհասնք ամբարշտաց : ծննդ. 4. 3 : 1. թագ. 15. 21 : սաղմ. 39. 7 † 49. 8 † 50. 18 : առակ. 15. 8 † 21. 27 : սիրա. 35. 15 : եսայ. 1. 11 † 43. 23 † (61. 8) † 66. 3 : երեմ. 6. 20 † 7. 21 † 14. 12 : ովսեայ. 5. 6 † 8. 13 † 9. 4 : ամովս. 5. 22 : միքիա. 6. 7 : մաղա. 1. 7. 13 : մատ. 9. 13 † 12. 7 : մարկ. 12. 33 : եբրա. 10. 5 :

Պարգարէք : Տես գքարոզոլ :

Պարգ ստեղծաւ ՚ի պատկեր Ա.Ի : ծնն. 1. 26 † 2. 7 † 5. 1 † 9. 6 : իմաս. 2. 23 : սիրա. 17. 1 : յօբ. 10. 8 : սաղ. 118. 73 : յակո. 3. 9 :

Պարդն անիծանի : ծննդ. 3. 17 : օրհնի ՚ի Տ.Ե : ծննդ. 12. 3 † 22. 18 : գալ. 3. 8 :

Պարդոյ վերածնելութիւն : մատ. 18. 3 : յօհ. 1. 13 † 3. 3. 5 † 4. 14 † 7. 38 : 1. կորն. 4. 15 : գաղատ. 4. 19 : եփես. 4. 22 : կողս. 3. 9 : տիտ. 3. 5 : 1. պետ. 1. 23 † 2. 2 : յակո. 1. 18 :

Պարդն և հող և մինիր : ծննդ. 2. 7 † 3. 19 † 18. 27 : ժողս. 12. 7 : սիրա. 17. 1 † 18. 8 † 40. 11 † 41.

†41.13 ։ յոբ.4.19 †10.9 †34.15 ։ սաղմ. 77.39 †102.14 †143.4 ։ եսայ.40.6 ։

Արդարապատուհասութիւն աւազակութիւն եւ արեան հեղութիւն ։ ծննդ.4*†9.6†37.18 ։ ելից.2.12 †20.13 †22.2 ։ ղեւտ.24.21 ։ թուոց.25.7* ։ 2.օրին.5.18 †19.4.11 †21.1 †27.24 ։ յեսու.20.3 ։ դատ.9.5 ։ 1.թագ.18.17 ։ 2.թագ.3.27 †4.7.12 ։ 3.թագաւ.2.5.25.34.46 ։ 4.թագ.14.5 †21.16 ։ առակ.6.17 †28.17 ։ սիրա.34.25.27 ։ ողբ.4.13 ։ եզեկ.11.6 †22.2 †24.6 ։ ովսեայ.4.2 ։ մատ.5.21 †19.18 †23.34 †26.51 ։ յովհ.8.44 ։ հռոմ.13.9 ։ գալատ.5.21 ։ 1.յովհ.3.12 ։ յայտ.13.10 ։

Արդոքեաս պաշտպան և դատաւիրակ եսթերայ՝ գերեալ և արտասահմանեալ՝ ի բաբելոն ։ եսթ.2.5.7 ։ ի թագաւորին վեհիմ պատուով բախտաւորեալ ։ 6.10 ։ անպրէն գառնայ ի գերութենէն յերեմ. 2.2 ։ 3.եզրա.7.7 ։

Արեթա հիւր ընդունի զՏէրն ։ ղուկ.10.38 ։ ցուցանէ զհաւատս իւր ։ յովհ.11.27 ։

Արիամ քոյր ահարոնի գովէ զՏէր ։ ելից.15.21 ։ բորոտի ։ թուոց.12* ։ 2.օրին.24.9 ։ մեռանի ։ թուոց.20.1 ։

Արիամ կոյս նախագուշակեալ ։ ծննդ.3.15 ։ թուոց.24 17 ։ սաղմ.18.6 †44.10 †45.5 †84.2 †86.3 †131.8 ։ առակ.9.1 †31.10.29 ։ երգեր.1* 2*.3*.4*.5.*.6* ։ սիրա.24* ։ եսայ.7.14 †11.1 †19.1 †45.8 ։ երեմ.31.22 ։

Արիամ, կոչի, եւ մայր Տեառն ։ ղուկ.1.43 ։ մայր Տեառն ։ մատ.2.13 ։ յովհ.19.25 ։

Արիամու մշանջենաւոր կուսութիւն նշանակի ։ ելից.3.2 ։ գատ.6.37.38.39.40 ։ սաղմ.18.6 ։ երգեր.2.2 †4.7 †6.9 ։ եսայ.7.14 †11.1 †35.1.2 †66.7 ։ եզեկ.44.2 ։ դանիէլ.2.34 ։ մատ.1.20 ։ ղուկ.1.35 ։

Արիամ կոյս յոգւոյ՝ եւ աստիճանք անոր ։ խաչեալ՝ հաւատով փարեալ ։ առակ.31.18 ։ ղուկ.1.38.45 ։ յովհ.2.5 ։ յուսով լի ։ սիրա.24.24 ։ յովհ.2.5 ։ սիրով կատարեալ ։ սիրաք.24.24 ։ ղուկ.1.56 †2.7 ։ յովհ.2.3 †19.25 ։ ողջախոհ ։ Տեառ՝ի վեր ։ մարիամու մշանջենաւոր կուսութեան ։ ողջախոհութեան ուխտեալ զմշանջենաւոր ։ ղուկ.1.35 ։ խոնարհ ։ ղուկ.1.38.48 ։ ողորմած ։ յովհ.2.3 ։ խորագէտ ։ ղուկ.2.19 ։ հանդարտ ։ ղուկ.2.48 ։ գթած ։ ղուկ.1.46.47 ։ ապաստաբոյս ։ ղուկ.1.40 ։ հզօր ։ առակ.31.10* ։ յովհ.19.25 ։ խնամատուն ։ առակ.31.25 ։ յովհ.2.5 ։ աղքատ ։ մատ.2.11 ։ ղուկ.2.7.24 ։ տեւօղ ։ մատ.2.13 ։ ղուկ.2.35 ։ առաքինութեաց դերապանց քան զամենեսեան ։ առակ.31.29 ։ սիրա.24.25 ։ ղուկ.1.28.48 ։

Արիամ ողջունի ի հրեշտակէն ։ ղուկ.1.28 ։ երթայ ի տես եղիսաբեթի եւ գովէ զՏէր ։ ղուկ.1.39.46 ։ չունի ընդ յովսէփու ի բեթղհեմ ։ ղուկ.2.4 ։ յեգիպտոս ։ մատ.2.14 ։ գառնայ անտի յերկիրն Իսրայէլի ։ մատ.2.14.21 ։

գտանի զՏէր ի տաճարին ։ ղուկ.2.46 ։ մերձ կայ խաչին ։ և առաքելոյն յովհաննու յանձնի ։ յովհ.19.25 ։ կայ ընդ առաքեալսն ։ գործ.1.14 ։

Արիամ մագդաղենացի արտասուէ զմեղս իւր ։ ղուկ.7.38 ։ ընդունի զթողութիւն մեղաց ։ ղուկ.7.48 ։ ազատեցեալ յեօթանից դիւաց, առյարի և պաշտէ զՏէր ։ ղուկ.8.2.3 ։ օծանէ զՏէրն ։ մատ.26.6 ։ մարկ.14.3 ։ յովհ.11.2 †12.3 ։ մերձ գոյ Տէրն ի խաչին մեռանողի ։ յովհ.19.25 ։ կայ առ գերեզմանին ողբալով ։ յովհ.20.11 ։ Տէր երեւի նմա զկնի յարութեն ։ մարկ.16.9 ։ յովհ.20.14 ։ քարոզէ զյարութիւնն աշակերտաց ։ յովհ.20.18 ։

ԶԱրմին իւր ի խաչ հանել իւրաքանչիւրոք, զիւթրդ պարտ իցէ ։ սիրա.19.1 ։ հռոմ.6.12 †8.12.13.14 ։ գաղ.5.16 ։ եփես.4.22 †5.3 ։ տիտ.2.12 ։ 1.պետ.2.21 †4.2.6 ։ եբր.12.1 ։

Արք պաշարեն զթագաւորութիւնս քաբիւղացւոց ։ դանիէլ.5.31 ։

Աքսուր մուօք ։ սաղմ.23.4 †50.12 †72.1 ։ մատ.5.8 ։ 1.պետ.1.22 ։

Աքսուրի ներսին և արտաքին աւանդի ։ մատ.23.25 ։ ղուկ.11.39 ։ 2.կորն.7.1 ։

Աւեթանիա (որ առ լատինս մատթանիա) հօրեղբայր յովակիմայ (որ առ մեզ որդի գրի) կացուցանի թագաւոր յուդայի ։ 4.թագ.24.17 ։ յորջորջի սեդեկիա ։ 1.մնաց.3.15 ։

Աղանչղոյն եղբօրն ի մեզ՝ ընդհելլի է ։ Տէս, Թովմէ ։

Ակն մեղաց միոյ ուրուք՝ կամ տակաւուց՝ յոգւոյնք պատժին ։ ծննդ.3* ։ թուոց.16.20* ։ յեսու.7* ։ դատաւ.19.25 ։ 2.թագ.24* ։

Աղաց բուն, կամ արմատ ։ ծնն.2.17 †3.6 ։ հռոմ.5.12 ։ 1.կորն.15.21 ։

Աղաց խոստովանութիւն ։ տէս ի վեր զխոստովանութէն ։

Աղի քիսեդեկ քահանայ և թագաւոր սալիմայ ։ ծնն.14.18 ։ սաղմ.109.4 ։ եբրա.7.1 ։

Աղբոյ ։ որ և միքայէլ դուստր սաւուղայ առնեալ լինի դաւթի ի կնութի ։ 1.թագ.18.27 ։ ըստ խոստման արքային ։ 17.25 ։ պահէ զկեանս դաւթի իմուցանելով զնա ընդ պատուհանին ։ 19.12 ։ ի բաց առնի ի նմանէ, և առնեալ լինի փալտիելի, կամ փալտի ։ 25.44 ։ վերստին նմին ։ 2.թագ.3.14.15 ։ ծիծաղի զնուաստ ի կաքաւելն առաջի Տեառն ։ 6.16 ։

Աղք սկզբնական ։ յոբ.14.4 †15.14 ։ սաղմ.50.7 ։ հռոմ.3.9.23 †5.12* ։ գործ նորին ։ ծննդ.8.21 ։ սիրա.17.30 ։ հռոմ.5.12.17 †6.23 †7.8.11.13.17* ։ գաղ.5.17 ։ եփես.2.3 ։ բառնի նոր պարտականութիւնն ի ձեռն Քրիստոսի ։ յովհ.1.29 ։ հռ.ո.3.23.24 †5.9.15.17.18.19 †6.3 †7.24 †8.1.2 ։ գաղատ.3.22 ։ եփես.2.5 ։

ԶԱղս Աստուծ միայն սեպհականաւս իշխանութիւնք կարէ թողուլ ։ ելից.34.7 ։ սաղմ.18.13 †31.5 †102.12 ։ եսայ.43.25 †44.22 †53* ։ երեմ.31.34 †33.8 ։ միքիայ.7.18 ։

մատ.

մատ. 9. 2 : մարկ. 2. 5 : ղուկ. 5. 20 † 7. 48 :

Զ Աղաղ քահանայն Թողու իշխանութիւն ունի ածայնով : մատ. 18. 18 : յով. 20. 23 :

Աղաղք Թողանին՝ի ձեռն Աստ : եսայ. 53 * : դանիէլ. 9. 24 : մատ. 1. 21 † 9. 2 † 11. 28 † 20. 28 † 26. 27 : մարկ. 2. 5 : ղուկ. 24. 46 : յով. 1. 29 : գոր. 2. 38 † 4. 12 † 10. 35. 43 † 13. 38 : հռոմ. 4. 25 † 5. 9 : 1. կորնթ. 6. 11 † 15. 3 : 2. կորնթ. 5. 21 : գաղատ. 1. 4 : կողոս. 1. 14 : եփես. 1. 7 † 5. 25 : 1. տիմոթ. 1. 15 : տիտ. 2. 14 : 1. պետ. 1. 18 † 2. 24 † 3. 18 † 4. 1 : եբրայ. 1. 3 † 9. 12. 14 : 1. յով. 1. 7 † 2. 12 † 3. 5 : յայտ. 1. 5 :

Աղաղք՝ի Հոգին Սբ : մատ. 12. 31 : մարկ. 3. 28 : ղուկ. 11. 15 † 12. 10 : եբրայ. 6. 6 † 10. 26 : 1. յով. 5. 16 :

Աղաղք զվրէժխնդրութիւն աղաղակողք : ծննդ. 4. 10 † 18. 20 : ելից. 22. 23. 27 : սիրաք. 35. 18 : յակ. 5. 4 :

Աղաղք ընդդէմ բնութեանն : ծննդ. 19 * : դատ. 19. 22 * : գործ. 20. 13 : հռոմ. 1. 27 : 1. կորնթ. 6. 10 : 1. տիմոթ. 1. 10 :

Աղաղք յանպիտութեանէ : գործ. 4. 2 † 5. 15 : թուոց. 15. 27 : ղուկ. 23. 34 : յով. 9. 41 † 15. 24 : գործ. 3. 17 : 1. տիմոթ. 1. 13 :

Աղաղք՝ի չարութենէ և՝ի չիշատակական ջանայողութենէ : թուոց. 15. 30 : սիրաք. 10. 14 : մատ. 28. 13 : յով. 11. 49 : գործ. 4. 18 : եբրայ. 6. 5 † 10. 16 :

Աղաղք ոչ միայն ոչ վարկանի , այլ նաև ստուգիւ Թողանի . և Հոգին լուծանի, և մաքրի : սաղմ. 50. 12 : գործ. 2. 38 : 1. կորնթ. 6. 11 : 2. պետ. 1. 9 : 1. յով. 1. 9 :

Աւետիսոսեալ որդի յօնաթանու . 2. թագ. 4. 4 : եգիտ չնորհս առաջի դաւթի : 9. 7 * : խնայէ՝ի նմա դաւիթ . 21. 7 : յորջորջի մեծիբաւալ . իսկ առ մեզ մեմիխբաւալ գրի : 1. մնաց. 9. 40 :

Աճեռնաձուա մատնիչ Տայրենւոյ . գրաւէ յինքն զքահանայապետութիւնն : 2. մնաց. 4. 24 : նորագունիւք պատժիւք պատուհասի : 2. մնաց. 13. 4. 5. 6 :

Զ Եռեալս արտասուել՝ սրբոյն Թողլ տացին. կամ արգելցի : ղեւտ. 19. 28 : 2. օրին. 14. 1 † 34. 8 : 2. թագ. 1. 11 † 3. 32 † 10. 2 † 12. 16 † 14. 2 † 19. 1 † 21. 10. 13 : սիրաք. 22. 10 † 38. 16 : 1. մնաց. 9. 20 † 12. 52 † 13. 26 : մատ. 9. 23 : ղուկ. 7. 13 : յով. 11. 33 : գործ. 8. 2 † 9. 39 : 2. թես. 4. 12 :

Աեռեալք առ կեանս վերադայնին : 3. թագ. 17. 20 : 4. թագ. 4. 35 † 13. 21 : մատ. 9. 25 † 27. 52 : մարկ. 5. 41 : ղուկ. 7. 13 † 8. 54 : յով. 11. 43 : գործ. 9. 40 † 20. 10 :

Աեռելոց գերեզման : տես զթաղումն մեռելոց :

Աեռելոց պաշտօն կամ օժանդակութիւն : Տես զքաւարան :

Աեսիաս . այսէ Աստ . և՝ի մարիամ օծեալ է Տէր մեր Ցն : յով. 1. 41 † 4. 25 † 7. 41 † 11. 27 : մատ. 16. 63 : մարկ. 14. 61 : ղուկ. 22. 66 : գործ. 17. 3 † 18. 28 † 19. 4 : 1. յով. 5. 1 :

Աերաբի որդի ղևեայ : թուոց. 3. 17 :

Աերթարեաց պաշտօն : թուոց. 3. 33 † 4. 42 :

Զ Աերկս զգեցուցանել : եսայ. 58. 7 : եզեկ. 18. 7 : ռօբ. 4. 17 : մատ. 25. 36. 38 : Տես զ՝ զղջմութիւն :

Աերօք դուստր սաւուղայ . (իսկ առ մեզ ներօք :) 1. թագ. 14. 49 : խոստացեալ լինի դաւթի՝ի կնութիւն : 18. 17 :

Աիսահոութիւն եղբարց գովի : սաղմ. 132. 1 : սիրաք. 25. 2 : հռոմ. 12. 16 : զնոյն խոկալ. և զնոյն զգալ հրամայիմք : հռոմ. 12. 16 † 15. 6 : 1. կորնթ. 1. 10 : եփես. 4. 3 : փիլիպ. 2. 2 † 3. 17 † 4. 2 : 1. պետ. 3. 8 :

Աիսիբոսեթ (իսկ ըստ մեզ յեբուսեթ) որդի սաւուղայ կախի : 2. թագ. 21. 8 :

Աիքա պատրաստէ զեփուտ դրօշելոյ մօր իւրոյ : դատ. 17. 5 : վարձէ զղևտացին : 17. 7. 10 : դրօշեալ, և եփուտ՝ի բաց բառնին. նմանապէս և քահանայն տարեալ լինի. 18. 13. 18. 20 :

Աիքա որդի մեմիխբոսեթեայ. 2. թագ. 9. 12 :

Աիքայէլ պատերազմի ընդ սատանայի : դանիէլ. 10. 13 : յուդայ. 9 : յայտ. 12. 7 :

Աիքիսա մարգարէանայ ներկայ դերասպարգարէից : 3. թագ. 22. 13. 15. 23 : 2. մնաց. 18. 14 :

Ախեթարութեն աղքատաց : Տես զողորմութիւն :

Ակրաւբէնն՝ի Աստ հրամայեալ : մատ. 28. 19 : մարկ. 16. 16 : յով. 3. 5 :

Զ Ակրաւբէն ուսուցին առաքեալքն , և մատակարարեցին : գործ. 2. 38. 41 † 8. 12. 36 † 9. 18 † 10. 47 † 16. 15. 33 † 19. 4 † 22. 16 : հռոմ. 6. 3 : 1. կորնթ. 1. 14 : գաղատ. 3. 27 : եփես. 4. 5 : եբր. 6. 2 :

Ակրաւբէնն փրկէ : 1. պետ. 3. 21 : Ակրաւբէնն է լուացարան վերածնելութեան : տիտ. 3. 5 :

Ակրաւնն բառնայ զամենեսեան զմեղս : ծննդ. 17. 14 : եսայ. 44. 3 : եզեկ. 36. 25 : զաքար. 13. 1 : մատ. 3. 11 † 28. 19 : մարկ. 1. 4 † 16. 16 : յով. 1. 33 † 3. 5 : գործ. 2. 38 † 8. 12. 38 † 16. 33 † 18. 8 : հռոմ. 6. 3. 4. 5. 6 * : 1. կորնթ. 6. 11 : եփես. 5. 26 : կողոս. 2. 11 * : տիտ. 3. 5 * : եբր. 10. 22 : 1. պետ. 3. 21 :

Ակրաւբէնն ոչ է կրկնելի : եփես. 4. 5 : եբր. 6. 6 † 10. 26 : զնոյն բացատրէ ձևն կամ օրինակն նորին : ծննդ. 17. 14 : 1. կորնթ. 10. 2 :

Ակրաւբէնն յովհաննու : մատ. 3. 6 † 21. 25 : մարկ. 1. 4 † 11. 30 : ղուկ. 3. 16 † 7. 29 † 20. 4 : յով. 1. 25. 33 † 3. 23 : գոր. 1. 5 † 11. 16 † 13. 24 † 19. 3 :

Ակրաւբէն ասպաչեարութեան քարոզի : մարկ. 1. 4 : ղուկ. 3. 3 : գործ. 2. 38 † 13. 24 † 19. 4 : հռոմ. 6. 3 : կողոս. 2. 12 :

Ակրաւբէ անուամբ նշանակին լուացանք : մատ. 20. 22 : մարկ. 10. 38 : ղուկ. 12. 50 :

Ակրաւբէն՝ի Հոգի Սբ , և՝ի հուր : մատ. 3. 11 :

3.11 ։ մարկ.1.8 ։ ղուկ. 3.16 ։ յով.1.33 ։ գործ. 1.5 †2.4 †11.15 ։

Կ՝կրտելիք են փոքրկունք ։ ծննդ.17.14 ։ ելից.4.24.25.26 ։ մատ.11.28 †18.14 †19.13 ։ մարկ.10.14 ։ ղուկ.18.15 ։ յով.3.5 ։ գործ.2.39. 41 †16.15. 33 †18.8 ։ 1.կորն. 1. 16 † 10.2 †15.22 ։ 1.տիմ. 2.4 ։

Կ՝կրթել ներգրոց երբեմն բացատրի՝ ի՛ձեռն բառից՝ լուսաւորիլ ։ եբր. 6.4 ։ երբեմն՝ ի՛ ձեռն բառից՝ վերանորոգիլ ։ եբր.6.6 ։

Կ՝կրտեցեալ Ա՛Ր ։ մատ.3.15 ։ մարկ. 1.9 ։ ղուկ.3.21 ։ ի՛ մկրտին Ա՛Ր վայրաբերի հո՛գին նը ։ մատ.3.16 ։ մարկ. 1.9 ։ ղուկ. 3.21 ։ յով.1.33 ։

Կ՝կրտեցեալ Ա՛Ր՝ի՛ ձեռն աշակերտաց ։ յով. 3.22 †4.2 ։

Կ՝կրտեցեալ բովանդակ տունն ։ 1.կորն. 1.14 ։ գործ.16.15.33 †16.33 †18.8 ։

Կ՝կրտեցեալքն առնուն զՀոգի՛ սբ ։ գործ. 2.38 † 19.5 ։ զգենուն զՔ՛Ն ։ գաղա. 3.27 ։ ի՛ մահ անդր նը՛ մկրտին ։ հռոմ.6.3 ։ ի՛ մի մարմին մկրտին ։ 1.կորն.12.13.27 ։

Կ՝կրտեցեալ սիմոն մոգ ։ գործ.8.13 ։

Կ՝կրտեցեալ ներքինին ։ գործ.8.38 ։

Կ՝կրտեցեալ կուռնէլիոս հեթանոս ։ գոր. 10.47 ։

Կ՝նալիկ մեզ՝ի՛ Ա՛Ր ։ յով.15.4 ։ հռոմ.8.1 ։ 1.կորն.4.15 †12.13 ։ կողո.2.5 ։ 1.յով.2.6.28 †3.24 †4.13 ։

Կ՝նայօրդք՝ ո՛ր , նշխարք և հանդերձք սրբոց՝ զո՛ր ուժգնութի՛ Ա՛Ր ունկնին և զի՛ նչ ի՛ ձեռն այնց գործիցէ Ք՛Ծ , ոմն մատչեակն եղիայի ։ 4.թագ. 2. 14 ։ ոսկերքն եղիսէի ։ 4.թագ.13.21 ։ քղանցն Ա՛Ր ։ մատ.9.20 †14. 36 ։ թաշկինակն պօղոսի ։ գոր.19.12 ։ ստուերն պետրոսի ։ գործ.5.15 ։

Կ՝ոգքն փարաւօնի զգաւազանս իւրեանց դարձուցանեն յօձ ։ ելից.7.12 ։

Կ՝ոչք առաջաւորք հեթանոսաց՝ Ա՛Ր երկր պագանեն ։ մատ. 2.11 ։

Կ՝ոչութի՛ ։ տե՛ս զկախարդութի՛ն ։

Կ՝ողքայ կուռք ։ ղևտ.18.21 †20.2 ։ յորջոր ջի մե՛ղքոմ ։ 1.մնաց.20.2 ։ երեմ.49.1 ։ (ամովս. 1.15 ։ սոփո. 1.5 ։) յալագս մո՛ղքայ ։ Տե՛ս դարձեալ ։ 3.թագ.11.5.7 ։ 4.թագ. 23.10 ։

Կ՝ամենից՝ և զամբարայ՝ի տաճարին սո՛վորութի՛ն ։ 2.մնաց.4.20 ։

Կ՝օաբ որդի՛ մովաբայ, և դստեր նորին մեծի՛ ծննո.19.37 ։ ընդդէմ՝ մօաբացւոց պատերազմիլ արգելանի՛ ինձ Ա՛Ր ։ 2.օրին. 2 8 ։ եղև մօաբ ծառայող դաւթի՛ , ի՛ներքոյ հարկի ։ 2.թագ.8.2 ։ նշկահե մօաբացին զինէլացիսն ։ 4.թագ.1.1 †3.5 ։ յառնեն հինք՝ի՛ մօաբացւոց՝ հոգ՝յերկիրն ինլի ։ 13.20 ։ ո՛չ թողանէին յերկրէ զեղչին ։ 2.օրին.23.3 ։ 3.եզրա. 13.1 ։ ընդդէմ մօաբու մարգարէացեալ լինի ։ թոո՛.21.29†24. 17 ։ սաղմ.59.10†107. 10 ։ եսայ.16*†25.10 ։ երեմ.48.1 ։ եզեկ.25.8 ։ ամովս.2.1 ։ սոփո.2.8 ։

Մ՝օսէս ծնանի՛ ի՛ դևեսայ ։ ելից.2.1 †6.20 ։ գործ.7.20 ։ հարկանէ զեգիպտացին և փախչի՛ ի՛ մադիան ։ ելից.2.12.15 ։ առնու զսեփորայ մադիանացին կին ։ ելից.2.21 ։ առաքի առ փարաւոն ։ ելից.3.10*†5.1 †6.10†7*†8* 9*†10* ։ դառնայ հանդերձ կնաւն և զաւակօք յեգիպտոս ։ ելից.4.20 ։ աղօթէ վ՛ե փարաւօնի ։ 8.12.30 †9.28.33 †10.17 ։ աղօթէ վ՛ե ժողովրդեանն ։ ելից.14.15 †17.4. 11 †32.11.13. 31 ։ թոո՛.11.2 †14. 17 †21.7 ։ 2.օրին.9. 18. 26 ։ առնու նախկին զտախտական ։ ելից.31.18 ։ պատա խորտակէ տեսանելով զկռապաշտութի՛ն ժողովրդեանն ։ ելից.32.19 ։ հաւ վերստին զնորս ։ 34.28 ։ յերեսս նորա ո՛չ կարէին նայիլ ժողովուրդն իսկական. 34.30 ։ 2.կոր.3.7 ։ առաքէ զլուտս յերկիրն քանանացւոց ։ թոո՛. 13.2 ։ փորձէ զինքն Ա՛Ր լեալ առաքեալ ։ թոո՛.16.28.31 ։ տեսանէ զերկիրն խոստման, և մեռանի ։ 20.12 †27.12 ։ 2.օրին. 34.1.5 ։ երևի յայլակերպութե՛ն Ա՛Ր ։ մատ. 17.3 ։ մարկ. 9.3 ։ ղուկ.9.30 ։ գովի ։ սիրաք. 45.1 ։ սատանայ վիճակ ընդ հրեշտակին միքայելի վասն մօսիսեան մարմնոյն ։ յուդայ. 9 ։

Յ ։

Յ՝աբիսա գաղատդու առուտն հարկանի՛ լինել ։ դատ.21.10 ։ դարսանի ։ 1.թագ.11. 1 ։ արք յաբիսայ գաղատդու առնեն զդիա՛թի սաւուղայ և որդւոյ նորա ։ 31.12 ։

Յ՝ակօբ որդի՛ իսահակայ ծնանի՛ ։ ծնն.25.23 ։ գնէ յեղբօրէն եսաւայ զանդրանկութի՛ն. 25. 31 ։ յափշտակէ զօրհնութի՛ն եսաւայ. 27.5 * ։ գնայ առ լաբան. 28.10 ։ տեսանէ զսանդուխն և ոտեսէ զտէր. 28.12.20 ։ ծառայէ դմա՛նայ վ՛ե երկուց դստերացն. 29.18 ։ դառնայ՝ի՛ հայրենիսն. 31.17 ։ գօտեմարտի ընդ հրեշտակին. 32.24 ։ կոչի՛ իսկ. 32.28 †35.10 ։ 3.թագ. 18.31 ։ առաքէ զօրդիսն իւր յեգիպտոս ։ ծննո. 42.1 ։ իմանէ հանդերձ ընտանեօք իւրովք բովանդակիւք յեգիպտոս ։ 46* ։ 2.օրին.10. 22 ։ զօրդիսն յօսէփու օրդեդրել լինքեան ։ 48. 5.8 ։ օրհնէ զերկուսեսան զօրդիսն, և մեռանի՛ ։ 49.33 ։ թաղի ընդ հարս իւր յերկրին քանանացւոց. 50.4.7 ։ ըստ խոստմանն. 47.29 ։ և ըստ պատուիրանաց. 49.29 ։ գովի ։ սիրաք. 44.24 ։ Տե՛ս զնի՛ն ։

Յ՝ակօբոս զեբեդեայ որդի՛ կոչի ։ մատ. 4. 20 ։ սպանանի ։ գործ.12.2 ։

Յ՝ակօբոս եղբայր Տ՛ն ։ գոր.15.13 ։ գաղա. 1.19 ։

Յ՝աղթութի՛ Ա՛Ր առնկալելի՛ է ։ ծննդ.14. 14 ։ ելից. 17.9 ։ 2.օրին. 7.18 ։ յեսուհ. 11.6 ։ դատա.7.7 ։ 1.թագ. 14.6 † 17.45 ։ 2.մնաց. 14.11 †16.8 †24.24 †25.8 ։ սաղմ. 117.16 ։ առակ.21.31 ։ յուդի.9.15 ։

Յ՝աղթութի՛ կարողանան սակաւք ընդդէմ յոյովից ։ ծննդ.14.14 ։ դատա.7.2.4 ։ յեսուհ.

11.17 : 1.Թագ.14.6.14 : 2.Մնաց.13.14 † 14.11.12 † 24.24 : 1.Մակա.3.16.22 : զկնի երկնելոյ զյաղթութիւն՝ բարեհամբաւութիւն ներկայանայ : Թոմ.31.13 : գատ.11.34 : 1.Թագ.18.6 : 2.Մակա.3.7 * :

Յայտնութիւք՝ և տեսութիւք : յեսու.5.13 : 4.Թագ.19.35 : 2.Մակա.3.24 † 5.2 † 10.29 † 11.8 : Տես երևմունս :

Յանդիմանութիւն եղբայրական : Ծննդ.37.21 : զեսա.19.17 : սաղմ.140.5 : առակ.1.22 † 9.7 † 10.17 † 12.1 † (13.1) † 15.31 † 17.10 † 24.25 † (25.12) † 27.5 † 28.23 † 29.1 : ժողով.7.6 : սիրաք.19.15 † 20.1 † 21.7 † 32.23 : ովսեայ.4.4 : մատ.18.15 : ղուկ.17.3 : գաղ.2.11 † 6.3 : 1.տիմ.5.20 : 2.տիմ.2.25 : եբրայ.3.13 : յակոբ.5.19 :

Յանդիմանութիւն ամբարշտաց , և բարեպաշտից առ յերկիւղ և ՚ի ճշմարտագործութիւն : Տես ամբարշտաց :

Յանդիմանօղն զայլ ոմն՝ օրպիսի պարտ է գոլ : մատ.7.3 : ղուկ.6.41 : յովհ.8.3 : 1.տիմ.3.2 : տիտ.1.6 :

Յարատևութիւն : Ծննդ.19.15.16 : յոբ.2.3 : առակ.3.11 † 23.17 : եզեկ.18.24 † 33.13 : սիրա.2.2 † 11.12 † 41.4 : մատ.10.22 † 15.22 † 24.13 : ղուկ.9.54 : յովհ.6.62 : գոր.2.42 † 11.23 † 13.43 † 14.21 : եբր.3 * : 2.պետ.2.20 : 1.յովհ.2.24 : յայտ.3.11 :

Յարութիւն մեռելոց , և մարմնոյ առ փառս փոփոխութիւն եղեալ : ելից.3.6 : յոբ.14.13 † 19.25 † 21.30 : եսայ.26.19 † 66.14 : եզեկ.37.1.9 : դանի.12.12 : յովել.2.11 : սոփո.3.8 : 4.եզրա.2.16 † 14.35 : 2.Մակա.7.9.14.23 : մատ.22.23.31 : ղուկ.20.35 : յովհ.5.21.28 † 6.39 † 11.24 : գործ.24.15 : 1.կորն.15 * : 2.կորն.4.14 † 5 * : կողս.3.4 : փիլիպ.3.21 † 4.3 : 1.Թեսա.4.13.16 : 2.տիմ.2.11 : յայտ.20.12 :

Յեբուս յորջորջի եէմ : յեսու.15.8 : գատ.19.10 : 1.Մնաց.11.4 :

Զ Յեբուսացիսն յաղթահարել ոչ կարաց իւել : գատ.1.21 : բայց յաղթահարին ՚ի գաւառել : 2.Թագ.5.8 :

Յեզաբէլ ամբարշտուհի՝ ամբարշտին ազքայաբու ամուսին : 3.Թագ.16.31 † 21.5.7 : կատորէ զմարգարէս Տ՚ն. 18.4.13 : սպառնայ Եղիայի մարգարէի զմահ. 19.2 : ՚ի նշանց լափի : 4.Թագ.9.33 : ըստ բանին Եղիայեայ մարգարէի : 3.Թագ.21.23 :

Յեսու պատերազմի ընդդէմ ամաղեկացւոց : ելից.17.9.13 : առաքի լրտեսել զերկիրն քանանացւոց : Թոմ.13.2 : գովէ զայն առաջի ժողովրդեանն : 14.6 : կացուցանի փոխանակ մեսեայ առաջնորդ ժողովրդեանն . 27.18 : 2.օրին.3.21 † 31.3.7.14 : յեսու.1.16 : առաքէ զլրտեսս . 2.1 : անցանէ ընդ յորդանան . 3.16 : կանգնէ զերկոտասան քարինս ՚ի գաղգաղայ . 4.3.8.20 : հրեշտակ Տ՚ն երևի նմա : յեսու.5.13 : օրհնէ զժողովուրդն.8.33 : ելանէ յեսու առ ՚ի ասլրեցուցանել զաբաւոնացիս . 10.7 : արեգակն և լուսինն կացին ՚ի հրամայելոյ յեսուայ . 10.12 : դառնայ յեսու ՚ի գաղգաղայ զկնի փրկելոյն զգաբաւոնացիս 10.43 : եհար զերեսուն և զմի թագաւորս . 12 * : առնու զբաժին իւր ՚ի բաժանելն երկրի . 19.49 : մեռանի : 24.30 : գատ.2.8 : գովի սիրա. 46.1 :

Երօբաւամ որդի նաբաատայ՝ ծառայ սաղմօնի , եղև թշնամի ՚ի լի : 3.Թագ.11.26 : 2.Մնաց.13.6 : եղև Թագաւոր տասանց ցեղից 3.Թագ.12.20 : ըստ բանին աքիայ . 11.29 : կանգնեաց վերկուս զոլթան ոսկեղէնս . և զսուտ պաշտօն Ս՚Ն . 12.28.31 : վն այնորիկ կշտամբի՝ և պատուհասի . 14.7 † 15.26 † 16.19.26 : 4.Թագ.3.3 † 10.29.31 † 13.2.6.11 † 14.24 † 15.9.18.24 † 17.22 † 23.15 : Ձեռն նորա գօսանայ : 3.Թագ.13.4 : բժշկի . 13.6 : մեռանի . 14.20 : բամնդակ տուն ՚ի կորնչի . 15.29 : ըստ այնմ , որ նախասացաւ . 14.10 : ընդդէմ երօբաւամայ : ամովս.7.10 :

Երօբաւամ որդի յովասու լինի Թագաւոր ՚ի լի : 4.Թագ.13.13 † 14.16 : մեռանի . 14.29 :

Յէու մարգարէ որդի անանիայի՝ յանդիմանէ զյօսափատ զարքայ : 2.Մնաց.19.2 : առաքի առ բաասայ Թագաւոր ՚ի լի : 3.Թագ.16.17 :

Յէու որդի յօսափատայ որդւոյ ամասայ օծանի Թագաւոր ՚ի լի առ ՚ի ջնջել զտունն աքաայաբու : 4.Թագ.9.2.6 : ըստ նախագրեցելոյն : 3.Թագ.19.16 : սպանանէ զեզաբէլ : 4.Թագ.9.30.33 : սպանանէ զեօթանասունն որդիսն աքաայաբու . 10.1 : հրամայէ ըմբռնել՝ և գլխատել զեղբարս որոզիայ Թագաւորի յուդայ . 10.14 : կորուսանէ զծառայս բահաղու : 4.Թագ.10.19.25 : մեռանի . 10.35 :

Յիմարութիւն , կամ անզգամութիւն : առակ. 14.29 † 20.3 † 26.1 † 27.22 : բար.3.23 : ժողով.10.2 : սիրաք.33.5 : մատ.7.26 † 25.2 : մարկ.7.22 : եփես.5.4 :

Յիմարութիւն է առ Ս՚Ծ իմաստուն աչխար հիս այսորիկ : 1.կորն.1.18 * † 3.19 :

Յիմարաց սիրտք ներ բերանուս ինքեանց են . և ներհակ այնմ՝ իմաստնոց բերան ներ սրտումն է : սիրա.21.29 :

Յոյս ոչ առնէ զմեզ անհոգ . և ոչ արտաքսէ զերկիւղ : Տես զերկիւղ :

Յոյս արդարոց ոչ ներ ժամանակականաց իրաց՝ այլ յաստուծոյ . և ՚ի նորին խոստմունս հիմն : Ծննդ.26.5 : գատ.7.2.4 : 1.Թագ.4.3 † 17.45 † 22.1 : 3.Թագ.20.28 : 1.Մնաց.19.13 : 2.Մնաց.25.7 † 32.7 † 16.7 † 20.15.20 : յուդի.9.13 : սաղմ.9.11 † 13.6 † 21.5.10 † 24.2 † 30.2 † 39.5 † 61 * † 70.1 † 90.2 † 113.9.10.11 † 141.6 † 145.5 : առակ.3.5 † 22.19 † 28.25 † (30.5) իմաս.3.9 : սիրա.2.6.12 † 13.9 † 33.17 † 34.14 : եսայ.26.4 † 29.19 † 30.1.15 † 31.1 † 36.7 † 40.30 : երեմ:

երեմ:2.13 †7.4 †9.22 †17.7 †39.18 : ողբ. 3.24: եզեկ.29.6: ովսեայ. (12.6:) միքիա. 7.5.7: նաւ. 1.7 : 1.մակաբ.3.18 : մատ. 10. 37 †12.21 : հռոմ:5.2 †8.24: 2.կորն.5.2 : կողո. 1.27: 1.թեսա.1.3: 1.տիմ: 1.1 †6.17: եբր. 3.6: 1.պետ.1.13:

Յոյս ամբարշտաց ունայնասցի. և յոյս յոյսան, ունայնք են ամենեքեան : 4.Թագ.18.21: յօբ.8.13 †11.20 †14.19 †20.5: առակ.10. 28 †11.7.23 †(25.19:) իմաս.5.15 : սիրա.5. 1.10: եսայ. 28.15.18 †30.3.12 †57.11: երեմ:9.23 †17.57: 1.մակ.2.62:

Յովաբ որդի շարուհեայ : 2.Թագ.2.13: խոցեայ զաբենէր . 3.27 : Հաշտեցուցանէ զաբիսաղօմ 'ի ձեռն Թեկուածոյն . 14 * : խոցէ զամեսայի . 20.9: խոցի ինքն . 3.Թագ. 2.28.34: ըստ պատուիրանին դաւթի. 2.5:

Յովակիմ, և նախասացեալ եղիակիմ, որդի յովսեայ լինի Թագաւոր յուդայի.4.Թագ. 23.34: 1.եզրա.1.37 : այրեայ զդրեանս խոսիոյ երեմիայի: երեմ:36.21 : յորդորչի մեղբի : զուկ.3.24: մատթ.: 4.Թագ.24. 1.5 : զկնի նորին կացուցանի Թագաւոր որդի յովաքիմայ . 4.Թագ.24.6:

Յովաքազ որդի յեհուայ՝ Թագաւոր Իլի : 4.Թագ.10.35 †13.1:

Յովաքազ որդի յովսեայ 'ի քաց կողզպտի յարքայութենէ՝ և տարեալ լինի յեգիպտոս . ուրանօր և մեռանի: 4.Թագ.23.34: գերուեալ նորա նախաձառի: եզեկ.19.4: զկնի նորին առնի Թագաւոր եղբայր նորին եղիակիմ: 4.Թագ.23.34:

Յովաքիմ որդի յովակիմայ՝ լինի Թագաւոր յուդայի: 4.Թագ. 24.8: ածի գերի 'ի նաբուգոդոնոսորայ 'ի բաբիլոն . 24.12.15: թողանի 'ի բանտին . և առ պատիւս վերաբերի . 25.27: յորդորչի յեքոնիաս: երեմ:37.1: յորդորչի ների : զուկ.3.27 : նմա յաջորդէ հօրեղբայր նէ մատթանիաս: 4.Թագ. 24.17:

Յովաս որդի ոքոզիայի միայն զերծաւ, յոր ժամ ծերակոյտն Թագաւորական սպանանի : 4.Թագ.11.2: պսակի Թագաւոր 'ի յուդայ . 11.12 : սպանանէ զաքաբիայ զորդի յովիադայեայ (զոր մեք ազարիաս գրեմք) 2.մնաց. 24.21 : մատ.23.35: սպանանի յիւրոց պաշտօնէից: 2.մնաց.24.25: 4.Թագ.12.20 : զկնի ինքեան որդի նէ ամասիաս Թագաւոր կացուցանի : 1.մնաց.3.12 : 2.մնաց. 24.27:

Յովաս որդի յովաքազու Թագաւոր Իլի : 4.Թագ.13.9: պատերազմի ընդ ամասիայի . կործանէ զպարիսպն եէմի . առնէ զտաճարն, և մեռանի: 4.Թագ.14.13. 16:

Յովիադա քահանայ հրամայեալ սպանանել զաթաղիայ Թագուհի (որ է գոթողիա) 4.Թագ.11.15 : 2.մնաց.23.14: մեռանի .24.15:

Յովնաթան որդի սաւուղայ ընկերեայ զնիզշատացին: 1.Թագ.13.3 † 14.1.11: աղաղէ 'ի ձեռն ժողովրդեանն 'ի հօրէն՝ որ սակս մեղերն Ձաշակման էր սպանանելի . 14. 45 : կռիւ դաշինս ընդ դաւթի . 18.3 †20.8 †23. 18 : սպանանի . 31.7 :

Յովնաթան որդի մատաթիայի , նախադլուխ զօրացն Հրեից : 1.մակա.9.31 : դաշինս կռիւ ընդ դեմետրեայ . 10.3.15 : ըմբռնի. 12.48: սպանանի Հանդերձ որդւովք իւրովք . 13.23:

Յովսաբատ որդի ասայի՝ արքայ յուդայի : 3.Թագ. 22.41 : առաքէ՝ որք ուսուցանիցեն 'ի քաղաքս Հրէաստանի: 2.մնաց.17.7 : դաշամբք լծի ընդ ամբարշտին աքաբայեան . 18.3 : վճռ այնորիկ յանդիմանի 'ի մարգարէէն . 19.2 : լծակից զինքն ընդ ոքոզիայի: 2.մնաց.20.35 : մեռանի.21.1 : ունէ ցաւ յաջորդ զյովրամ զորդին : 1.մնաց.3.11 :

Յովսէփ որդի յակոբայ : ծննդ.30.23 : տեսանէ զերազ . 37. 5.9 : վաճառի յեղբարց իւրոց՝ համայնէլացւոց . 37.26 : սաղմ:104. 17 : զուր չարախօսի : ծնն.39.17 : արկանի 'ի բանտ. 39.20 † 41.14 : կացուցանի տէր բովանդակ եգիպտոսի.41.40 : տուն նմ դուստր պետափրէի կին . 41.45 : յայտնէ զինքն եղբարց իւրոց : 45.1 : մեռանի. 50.24 : ոսկերք նորա անդրաբերին յեգիպտոսէ : ելից.13.19 : թաղի 'ի սիւքեմ: յեսու.24.32 :

Յովսէփ ամուսին երանուհւոյ կուսին մարիամու : մատ.1.16 : փախեաւ յեգիպտոս.2.14:

Յովսիա որդի ամոնի՝ Թագաւոր յուդայի: 4.Թագ.21.24 †22 *: նմ ծնուցանէ նախասայաւ : 3.Թագ.13.2 : ընծեռնու զգիլս օրհնաց : 4.Թագ.23.2 : ոտնակ զպատգայն.23. 21 : վիրաւորի յայգեղնաւորայ՝ և մեռանի:2.մնաց. 35.23. 24: 4.Թագ. 23.29 : կոծի : 2.մնաց. 35.24: նմին յաջորդէ յովաքազ : 4.Թագ.23. 30.34:

Յովրամ արքայ Իլի : 4.Թագ. 1.17 †3.1 : յառաջ խաղաց ընդդէմ ազայիէլի արքային ասորւոց . 8. 28: առեալ զվէրս՝ ոչնչանայ յեզրայէլ. 9.15 : մեռանի.9.24:

Յովրամ որդի յովսափաթու արքայ յուդայի: 3.Թագ.22.51 : սպան զվեցեսին զեղբարս իւր : 2.մնաց. 21.4: մեռանի : 4.Թագ. 8.24 : 2.մնաց.21.19:

Յորդորել առ բարին : ծննդ.13.8 †45.24: յեսու.22.5 : 2.մնաց.30.6 †32.7 : 3.եզր.5.6.9: գործ.11.23 †14.21 †20.17 *: 1.թեսա. 5. 11 : տիտ.2 * †3.1 : եբրա.3.12 :

Յուդաս որդի յակոբու ծննդեան : ծննդ.29. 35 : անդիտաբար ննջեաց ընդ կնոջ որդւոյ իւրոյ Թամարայ . 38.15 : երաշխաւոր լինի սակս եղբօր իւրոյ բենիամինի . 43. 9 : նախաձառի դաւաչան արքայական ոչ բառնոցիլ 'ի յուդայէ մինչև եկեսցէ մեսիայն . 49. 10 : 2.օրին. 33.7 : դատ.1.2 : 2.Թագ. 7.12 : 2.մնաց.6.6 : ընդդէմ յուդայի և եէմի : տես զեէմ:

Յուդաս մակաբեոս ընտրի դուքս եղբարց իւրոց : 1.մակա. 2.66 : պատերազմի կամակառութեաբ . 3 *†4 *†5 *†7.25 : 2.մակա. 8. 1

† 10. 16 *† 11. 6 † 12 *† 13 *† 14*† 15 *: անկանի : 1.մակա.9.17 :

Յուդաս իսկարիովտացի ընտրի յառաքելու թեի : մատ.10.4 : դնէ զսխտա ընդ փարիսեցւոյն : ղուկ.22.4 : մատնէ զՔ : մատ. 26.21. 46 : մար.14.44 : յօհ.18.5 : ըստ մարգարէութեեն : սաղմ.40. 10 † 54. 14 † 108.8 : յօհ. 6. 72 † 12.4 † 13.21 *: կախէ զինքն : մատթ. 27.4 : գոր.1.18 :

Յուդաս գաղիլեացի կորեաւ հանդերձ իւրայնով քն : գործ.5. 37 :

Յուդաս ԵՒշիլաս ընդ պօղոսի և բառնաբայ յանտիոք առաքին : գոր.15. 22. 27 :

Յուդիթ այրի բեթուլացի փարթամ, և համեստ : յուդի.8. 1 *: Եհան զգլուխ հոլոփեռնէի. 13.10 : մեռանի. 16. 28 :

Յուլիոս : 2.թագ.11 *: առակ.6.6 † (10. 4. 26) † 12. 11 † 13.4 † 18.8 † 19. 15. 24 † 20. 4. 13 † 21.25 † 24. 30 † 26. 13 † 28. 19 : եղեկ.16.49 : սիրա.33.26 : Հռօմ. 12. 11 :

Յօհաննա կին քուզայ՝ հետևի Վի : ղուկ. 8.3 :

Յօհաննէս մկրտիչ որդի զաքարիայի : ղուկ. 1.57.59.67 : զաւետարանն արքայութե քարոզէ, և մկրտէ : մատ. 3.1 : մարկ.1.4.5 : յօհ. 1.28 † 3.23.26 : Հանդերձ նո՛ւ ի ստևոյ ուղ տու.և կերակուր նո՛ւ մարախ և մեղր վայրենի : մարկ. 1.6 : ո՛չ կամեցաւ Համարիլ մեծագոյն քան զոր էր : յօհ.1.19.20.26 † 3.28 : առաքէ զաշակերտս իւր առ Վ : մատ.11.2 : գլխատի : մատ.14.8 : ասի Հեղիաս : մաղ.4.5 : մատ. 11.14 † 17.10 : ղուկ.1.17 :

Յօհաննէս որդի զեբեդեի՝ կոչի : մատ. 4. 22 : եզականապէս ի Վ սիրի : յօհ. 13.23 † 19.26 † 20. 2 † 21.7.20 : գրէ զորս ետես : յօհ.19.35 † 21.24 : 1.յօհ.1.1 :

Յօնան մարգարէանայ : 4.թագ.14.25 : վիժի ի ծով : յօն.1.15 : եկուլ զնա ձուկն ի Տ նախապատրաստեալ. 2.1 : նզր որոյ որովայնում էր երիւք տուընջեամբք, և երիւք գիշերիւք, անդանօր : մատ. 12.40 :

Ղ.

Ղասաս արքայ ամմնացւոց՝ պատերազմի ընդդէմ յաբիսայի : 1.թագ. 11. 1 : մեռանի : 2.թագ.10.1 :

Ղասաս (որ առ մեզ յեսսե գրի) հայր աբիգայիլայ. որ առ մեզ աբիգեայ գրի : 2. թագ. 17.25 :

Ղասսան որդի ամմնադաբայ. իշխան և դուքս ցեղին յուդայի : թոմ.1.7 † 2. 3 † 7. 12 :

Ղաբայէլայր անօրէն : 1. թագ.25.25.26 :

Ղաբուզարդանոսոր Հղօրագոյն թագաւոր բաբիլոնի : երեմ.27.6 : կալաւ զեդեխտոս : 4.թագ.24.7 : երեմ.46. 2 : եզեկ.: 4.թագ. 24. 1.10 † 25.1 : երեմ. 39.1 : ըստ մարգարէութեեն : երեմ. 25.8 † 32.28 : կանդնեաց զոսկեղէն պատկերն : դանի. 3. 1 : քնակի եօթնիւք ամօք ի մէջ գաղանաց. 4. 28. 30 : ահադին Հպարտութե նորա. առաւելութե տէրութե և զաժանութիւն բացայայտի : եսայ.14.8.12 *:

Ղաբուզարդան իշխան զօրու սրբային բաբիլոնի՝ քակէ զառաձորն Ք՝ զպարիսպս եէմի. և զժողովուրդն, որ մնաց՝ արտահանեաց Հանդերձ ամենեքեանքն անօթիւք տաճարին ի բաբիլոն : 4.թագ.25.8 : երեմ.39. 9.11 † 52.12 :

Ղաբօթ, քանզի արքային աքայաբու զայգին բացատէր՝ քարկոծի : 3.թագ.21.2.13 :

Ղադաբ և աբիուդ հրով կիզանին : զաս. 10.1 † 16.1 : թոմ.3.4 † 26.61 :

Ղադաբ (որ առ մեզ Ղաբադ գրի) արքայ ՚ի : 3.թագ.14.20 : սպանանի. 15.28 :

Ղաեթան որդի դաւթի : 2.թագ. 5. 14 : յորջորջի մատաթա : ղուկ. 3.31 :

Ղաեթան մարգարէ առաքի առ արքայ դաւիթ : 2.թագ.7.4 † 12.1 :

Ղաեթանայէլ տեսանի ի Ք : յօհ. 1.47 : Վ զինքն յայտնի նաեթանայէլի. 21.2 :

Ղաեթանայէլ դուքս ցեղին իսաքարայ : թոմ. 1.8 :

Ղախախնամութե : Տես Ք կառավարութե, և նախախնամութե : անդ ուր ասի. Ք թագաւոր է :

Ղախաճառօղ. կամ քարոզիչ : Տես զքարոզօղ :

Ղախանձ և նախանձայոյզ : ծննդ.34.2.25. 27 : ելից.32.19.27 : թոմ.25.7 : գատ.20.1.8 : 1.թագ.11.6 † 15.11.32 : 3.թագ.18.40 † 19. 10.14 : 4.թագ.10 *: 1.մակա.2.24 : մատ.21. 12 : յօհ. 2. 17 : գործ.9. 1 : փիլիպ. 3. 6 :

Ղախարաբք : Տես զվէհապյնս, և զՀովիւս :

Ղախանի և վաղեմի ձանապարհն որոնելի՝ և պահելի է. և՝ինորոյն խոտորելի : երեմ.6.16. առակ. 22.28 : սիրա. 8.11 † 39. 1 : Հռօմ. 16. 17 : գաղա.1.6.7.8 : 1.տիմ.6.20 : 2.տիմ.4.3 : 2.պետ. 3. 17 : 1.յօհ. 2.24 : 2.յօհան.7 : յուդա. 18. 19. 20 :

Ղաւակատիս տաճարի, կամ սեղանոյ : թոմ.7. 10.11.84.88 : 3.թագաւ.8.6.63. 65 : 2.մնաց.7.5.9 † 15.8 : 2.եզր.6.16.17 : 3.եզր. 12.27 : 1.եզրաս. 7.7 : սաղմ: 28. 2 : 1.մակա.4. 56. 57. 59 : 2.մակա.2.9. 12. 20 :

Ղաւմ քարոզէ ի նինուէ : նաւմ. 1 * † 2 *† 3 *:

Ղաքար պատ աբրահամու : ծննդ.11.23.25 :

Ղեբրօթ հզօր էր՝ և քաջ որսորդ : ծննդ. 10. 8 :

Ղեղութի : Տես զտանջանս :

Ղենգաւորութի : Տես զքամթասանս :

Ղենգութի : երեմ.9. 6 : սաղմ: 34. 20 † 49. 19 : առակ. 12. 17 : մարկ.7. 22 : գործ.5.1 : Հռօմ: 1.29 :

Ղեռն և նո՛ւ թագաւորութե՛ն : եսայ.11.4 : եզեկ.

եղեկ.38*. 39*: դանիէ. 7. 7. 19. 24 †8. 9. 23 †9. 27 †12. 1: զաք. 11. 15: մատ. 24. 24: մարկ. 13. 6: յովհ. 5. 43: գործ. 20. 29: 2.թես. 2. 3: 1.տիմ. 4. 1: 2.տիմ. 3. 2: 2.պետ. 2*: 1.յովհ. 2. 18. 22 †4. 3: 2.յովհ. 7: յուդա. 18: յայտ. 11. 7 †12. 8 †13*†14. 9 †17*†19. 20 †20. 2. 8:

Ա՛նէրուն: 2.կորն. 2. 10:

Ա՛նէրօք գոստոր սաՀմանչայ : տես զմէրօք:

Ա՛նէման իշխան զօրու առ արքային ասորւոց. մաքրի՛ ի բորոտութէ՛ն : 4.թագ. 5. 14: ղուկ. 4. 27:

Ա՛նեմիաս տակառապետ արտաշէսի: 3.եզր. 1. 11: առաքի՛ ի հրէաստան առ՛իշխնել, ոյք էին յատակեալք. 2. 9: յորջորջի աԹերասաթա. 8. 9:

Ա՛նքաւոլ արքայ եգիպտացւոց : 4.թագ. 23. 29: 2.մնաց. 35. 20 †36. 3:

Ա՛նիկանովը դուքս լիւսիայ: 1.մակա. 3. 38: նաև դուքս զօրուն դեմետրեայ. 7. 26: սպառնայ հրդեհել զտաճարն. 7. 34: անկանի. 7. 43: 2.մակա. 15. 28:

Ա՛նիոքեմոս ծածուկ աշակերտ Պ՚ի : յովհ. 3. 1 †7. 50 †19. 39:

Ա՛նհնէի չինի յատուրայ : ծննդոց. 10. 11: զղջանայ ՚ի մեղայ իւրոց : յովն. 3. 5*: կործանումն և քակտումն նինուէի: նաւում. 1*: սոփոն. 2. 13: տօբի. 14. 6: կացցէ՛ ի գատաստանի՝ և գատապարտեսցէ զՀրէայսն կուրացեալս: մատ. 12. 41:

Ա՛նանք ապառնեաց: ծնն. 9. 12: եղից. 31. 13: յեսու՛. 2. 18: 1.թագ. 2. 34 †10. 2: 2.թագ. 5. 24: 4.թագ. 19. 29: եսայ. 38. 7: տօբ. 5. 3: ղուկ. 2. 12:

Ա՛շանք ՚ի յիշատակումն անցելոյ : եղից. 12. 3. 8: թուղ. 15. 38 †16. 38. 40 †17. 10: յեսու՛. 4. 6*:

Ա՛շանք և արուեստք լինին՝ զի ՚ի ձեռն այնոցիկ ամենակարողութէն, Հմայուեսցի, արգարութի՛ն, և քարութէ՛ն Պ՚ի ներծանօթանայցեն: եղից. 4. 2. 6 †7. 17 †16. 12: յեսու՛. 3. 10. 14: 3.թագաւ. 13. 4 †17. 14 †18. 38 †20. 13. 28: 4.թագ. 5. 14 †20. 9: մատ. 8. 26 †9. 2 †14. 28:

Ա՛շխատք արբոյ: տես մնացորդք արբոյ:

Ա՛յր արդի ՚ի մեռելոց: ծննդ. 5. 30: քարոզել Պ՚ծայնոյ արդարութէն: 2.պետ. 2. 5: կազմէ զտապանն: ծնն. 6. 13*: մտանէ՛ ի տապանն. 7. 1. 7: ելանէ. 8. 15: առնու զնշանն ուխտին. 9. 8. 14: գովի: սիրա. 44. 17:

Ա՛յժմի կէս եղիմ էլիմէլէքայ: հռութ. 1. 2:

Ա՛յր կատակարան: երեմ. 31. 31: մատ. 26. 28: մարկ. 14. 24: ղուկ. 22. 20: 1.կորն. 11. 25: եբրա. 8. 8 †9. 15 †10. 16 †13. 20:

Ա՛յր երկին, և նոր երկիր զկնի նորոգութէ՛ն աշխարհի: եսայ. 65. 17 †66. 22: 2.պետ. 3. 13: յայտ. 21. 1:

Ա՛յրիրագործուն կամ զոհ նորոյ կտակարանի յորջորջի հանապազորդ զոհ: դան. 11. 31 †12. 11: հռչակեսցի մինչև եկեսցէ Ցի: 1.կոր. 11. 26: խնդրեա՛ պատարագի խորհրդածութէ՛ն, և մատուցումն:

Ը:

Ը աբաթ: ծննդ. 2. 2: եղից. 16. 23 †20. 8 †23. 12 †31. 14. 17 †34. 21 †35. 2: ղեւտ. 19. 3 †23. 3. 15 †25. 4: թուղ. 15. 32 †28. 9: 2.օրին. 5. 12: եսայ. 56. 2. 4 †58. 13 †66. 23: երեմ. 17. 21. 27: եղեկ. 20. 12 †22. 8: 3.եզրաս. 13. 16. 22: 1.մակա. 1. 48 †2. 34. 41: 2.մակ. 15. 1: մատ. 12. 1. 10: մարկ. 2. 23 †3. 2 †6. 2: ղուկ. 4. 16. 31 †6. 1 †13. 10. 14 †14. 1: յովհ. 5. 10 †7. 22 †9. 14: գործ. 13. 14. 27. 44 †15. 21 †18. 4 †20. 7: 1.կորն. 16. 2: եբր. 4. 4. 10:

Ը ազախաւմն ընդդէմ քնութէ՛ն: ծննդ. 19. 5 †38. 7: ղեւտ. 18. 22 †20. 13: դատաս. 19. 22. 30: հռութ. 1. 27: 1.կորն. 6. 10: եփես. 5. 12: 1.տիմ. 1. 10: 2.պետ. 2. 7. 8:

Ը նորհ՝ ներ սո՛ր գրոց առնանի սակս բարեգործութէ՛ն: հռութ. 2. 20: 2.թագ. 2. 6 †(15. 20:) առակ. 4. 9: սիրա. 7. 21 †29. 20: սակս չնորհատացութէ՛ն: ծննդ. 6. 8 †18. 3 †19. 19 †39. 21: եղից. 12. 36: տօբ. 1. 13: եսթ. 2. 17: առակ. 13. 15: սիրաք. 4. 25: դանիէ. 1. 9: գործ. 2. 47 †24. 27 †25. 9: սակս վարձառութէ՛ն որ Պ՚ի ակնկալեալ լինի: առակ. 1. 9 †12. 2: 2.մակ. 12. 45: ղուկ. 6. 33: 1.պետ. 2. 19: սակս պարգեւի իմիք ձրի տուՀեցելոյ: եսթ. 15. 17: սաղմ. 44. 3: առակ. 3. 22 †(16. 23 †22. 11:) 1.կոր. 12*: եփես. 4. 7: 1.պետ. 4. 10: սակս պարգեւի գերբնականի, որ Հաձոյ առնէ Պ՚ի : սաղմ. 83. 12: ղուկ. 1. 28 †2. 40: յովհ. 1. 16: հռութ. 1. 7: 1.կորն. 16. 23: 2.կորն. 1. 12: գաղ. 5. 4: եբրա. 13. 9: յակ. 4. 6: սակս իրի ընծորհաւորի՝ գեղեցկի՝ Հաձոյականի և սիրելւոյ : առակ. 31. 30: ժողով. 10. 12: սիրա. 7. 21 †21. 19 †26. 16. 19 †40. 22: ղուկ. 4. 22: եփես. 4. 29:

Ը նորհի պարգեւն որքան իսկ ծածուկ և գաղտնի. և թէ ոչ ոք զայն գիւրաթար սեռ Հականել ինքեան պարտիցի : յօբ. 9. 20. 21: սաղմ. 2. 11 †18. 13 †142. 2: առակ. 14. 12 †20. 9: ժողով. 9. 1. 2. 12: սիրա. 5. 5: երեմ. 17. 9: 1.կոր. 4. 4: 2.կոր. 10. 14 †13. 5: գաղ. 6. 3: փիլիպ. 2. 12: 1.պետ. 4. 18: 2.պետ. 1. 10: 1.յովհ. 1. 8:

Ը նորհ՝ որով ոք մարդկանց Հաձոյ է, նաև. այն Պ՚ի է: եղից. 3. 21 †11. 3 †12. 36: 4.թագ. 25. 27: 3.եզր. 2. 5: սաղ. 105. 46: երեմ. 40. 2. 3. 4: դանիէ. 1. 9: տօբ. 1. 13: գործ. 24. 23 †27. 3 †28. 19:

Ը նորհակալու Հոգի առաջի Պ՚ի և մարդկանց գովի : ծննդ. 4. 4 †8. 20 †14. 21 †23*†24. 48 †26. 25: եղից. 15. 1: ղեւտ. 25. 6: թուղ. 15. 17 †31. 48: 2.օրին. 4. 9 †6. 5: դատաս. 5. 1: 1.թագ. 2. 1 †14. 35 †31. 11: 2.թագ. 10. 2 †19. 33: 3.թագ. 2. 7: 1.մնաց. 29. 10. 20: 2.մնաց. 15. 11 †20. 26: եսթ. 6*: տօբ. 12. 1 †13. 1. 7: սիրա. 7. 22 †31. 28 †35. 13: 1.մակա. 4. 24 †5. 54: 2.մակ. 3. 33: մատ. 11. 25: մարկ. 5. 20: ղուկ. 18. 43: յովհ. 11. 41: գործ.

4.21 †27.35 : Հռոմ. 6.17 : 2.կորն. 6.1 : եփես. 5.19 : փիլիպ. 4.6 : կողո. 2.7 †3.15 : 1.թես. 5.18 : 2.թես. 1.3 : 1.տիմ. 4.4 :

Շնորհելի է եղբօրն զմեզանս՝ որք առ մեզ սիրաք. 28.8 : մատ. 5.23 † 6.14 † 18.22. 35 : ղուկ. 17.3 : եփես. 4.32 : կողո. 3.13 :

Շնութիւն, շնայատութիւն, և պոռնկութիւն : Ծննդ. 6.2 † 19. 5. 31. 33 *† 38. 15 : ելից. 22. 16 : զեւտա. 18 * † 19. 29 † 20.10. 13 † 21.9 : Թուոց. 25. 1.6 : 2.օրին. 22. 13. 22. 23 † 23. 17 : դատա. 19. 2. 25 : 1.թագ. 2. 22 : տօբ. 4. 13 : առակ. 2.16 † 5 * † 7. 10 *† 22. 15 † 23. 27 † 29. 3 : ժողով. 7. 27 : սիրա. 23. 25 *† 25. 4 : եզեկ. 22. 10 : դար. 15. 20 : Հռոմ. 1. 26 : 1.կորն. 5. 1 † 6. 9. 15 † 10. 8 : եփես. 5. 5 : կողո. 3. 5 : 1.թես. 4. 3 : 1.տիմ. 1. 10 : եբրա. 13. 4 :

Շնութիւն հոգեկան և մարմնական արգելանի, գործեցեալ լինի . և պատժի : Ծննդ. 20. 2 †26. 7 : ելից. 20. 14 : զեւտա. 18. 8 † 20. 10 : Թուոց. 5. 13 : 2.օրին. 5. 17 † 22. 22. 30 : դատա. 19. 2 : 2.թագ. 11. 2. 4 † 12. 1. 9 : յոբ. 24. 15 † 31. 1. 9 : առակ. 5. 3. 8. 20 † 6. 24. 32 †7 * : եսայ. 57. 3 : երեմ. 2. 36 † 3. 1 † 5. 7 † 13. 26 : ովսեայ. 2. 4 † 4. 2 : յովէլ. 3. 16 : մատ. 5. 27 † 14. 3 † 19. 9 : յովհ. 8. 3 : 1.կորն. 6. 10 : 1.թես. 4. 3 : եբր. 13. 4 : յակ. 4. 4 :

Շուշանայ պատմութիւն (որ է ըստ լատինացւոյն սուսաննայ) դանիէլի. գլուխ. 13 * :

Ո :

Ոզիաս քահանայ ընկալաւ զաքիօր ի տուն իւր : յուդի. 6. 19 : նախագրեաց զժամանակ գթութիւն Տեառն հնգիւք աւուրբք. 7. 23 :

Ոզիաս (որ և Ազարիա կոչի) արքայ յուդայի՝ պատերազմի հակառակ փիլիստացւոցն : առնու ինքեան զպաշտօն քահանայիցն, մատուցանել կամեցեալ զխունկ, բորբո պատուհասեալ՝ մեռանի : 2.մնաց. 26. 17. 20. 23 : յորջորջի ազարիաս : 4.թագ. 15. 1 : կոչի ոզիաս : մատ. 1. 9 :

Ողորմութիւն աղքատաց ծախել : ելից. 22. 25 † 23. 11 : զեւտա. 19. 10 † 23. 22 †25. 35 : 2.օրին. 15. 7. 10 † 24. 19 : 3.թագաւ. 17. 10 : 3.եզրաս. 8. 11 : եսթ. 9. 19 : սաղմ. 40. 1 † 81. 4 † 111. 9 : առակ. 3. 9. 28 † 11. 17. 26 † 14. 21. 31 † 18. 16 † 21. 13. 21 † 22. 9 †28. 27 † 31. 20 : ժողով. 11. 1 : եսայ. 58. 7 : եզեկ. 16. 49 † 18. 7 : դանիէ. 4. 24 : սիրա. 4. 2 †7. 35 † 12. 3 † 14. 11 †29. 12 †35. 4 : տօբ. 1. 3 † 4. 7. 17 † 12. 9 † 14. 3 : մատ. 6. 3 † 10. 42 † 19. 21 † 25. 35. 42 : ղուկ. 3. 11 †6. 35 †11. 41 †12. 33 † 14. 13 † 16. 9. 21 †19. 8 † 21. 1 : գործ. 2. 45 †4. 35 †9. 39 †10. 2 † 11. 29 † 20. 35 : Հռոմ. 12. 8 †15. 26 : 1.կորն. 16. 1 * : 2.կորն. 8. 4. 14 † 9 * : եփես. 4. 28 : եբրա. 13. 16 : 1.յովհ. 3. 17 : յակ. 2. 15 : խնդրեա՛ ողորմածութիւն :

Ողորմուի : տես զբարութիւն Աստուծոյ նաև զսէր :

Ողորմածութիւն (կամ գթութիւն) գործ՝ մերձաւորին առատարելի է : 1.թագ. 15. 6 : 2 մնաց. 28. 9. 15 : սաղմ. 111. 5. 9 : առակ. 14. 21. 31 † 19. 7 †25. 21 : սիրաք. 4. 1. 2 † 35. 4 : եսայ. 58. 7 : ովսեայ. 6. 6 : միքիայ. 6. 8 : զաքար. 7. 9 : մատ. 5. 7 † 9. 13 † 10. 41 † 18. 33 †25. 35 : մարկ. 9. 40 : ղուկ. 6. 35 † 10. 33 : Հռոմ. 12. 13 : գալ. 6. 1. 2 : կողո. 3. 12 : 1.տիմ. 5. 10 : խնդրեա՛ ողորմութիւն :

Ողջախոհութիւն : Տես զպարկեշտութիւն :

Ողջութիւն : Տես զերանութիւն :

Ընդսիփոխայ պօղոս մաղթէ ողորմութիւն : 2.տիմ. 1. 16 :

Ընդհան քահանայապետ մատուցանէ սակս հեդիւօդայ : 2.մակ. 3. 32 : խողխողի. 4. 34 :

Ովգ թագաւոր բաւանու սպանանի : Թուոց. 21. 33 : 2.օրի. 3. 2 †29. 7 †31. 4 : սաղ. 135. 20 :

Ովրեք, և զեք կոտորին : գատա. 7. 25 :

Ոտից լուացումն : Տես ի վերոյ զլուացումն :

Որդւոց մատակարարութիւն առ ծնօղս : Ծննդ. 9. 23 †22. 2. 7 †27. 1 †28. 7 †37. 14 * : ելից. 20. 12 †21. 17 : զեւտ. 19 3. 32 †20. 9 †21. 9 : 2.օրին. 5. 16 †21. 15. 18 †27. 16 : գատա. 14. 1 : 1.թագ. 2. 11. 18. 22 †3. 1. 7 †8. 1 †18. 5 : 3.թագ. 2. 19 : 4.թագաւ. 2. 23 †12. 2 †22. 1 : 2.մնաց. 34. 3 : սիրա. 3. 1. 8 †6. 18 †7. 29 †8. 7. 11 †22. 3 †23. 18 †25. 10 †32. 24 : տօբ. 4. 1 †14. 5 : յոբ. 1. 4 †8. 4 †32. 4. 9 : առակ. 1. 8 †4. 1 †6. 20 †10. 1. †13. 1 †15. 20 †19. 26 †20. 11. 20 †22. 15 †23. 19. 25 †28. 24 †30. 17 : երեմ. 35. 16 : եզեկ. 22. 7 : մատ. 4. 20 †10. 35 †15. 4 †19. 19 : մարկ. 10. 19 : ղուկ. 2. 48 †18. 20 : գործ. 7. 14 †22. 3 : եփես. 6. 1 : կողո. 3. 20 : 1.տիմ. 5. 1 : 1.պետ. 5. 5 :

Որթ : Ծննդ. 49. 11 : գատա. 9. 12 : զաք. 3. 10 : 1.մակա. 14. 12 : յովհ. 15. 1 :

Որթոյ ուռն վերաձայնի ժողովուրդ ի վերեան ովսեայ. 10. 1 : յովհ. 15. 5 :

Որթն կազմի ի բագին : ելից. 32. 4 : 2.օրին. 9. 16 : 3.թագ. 12. 28 : 4.թագ. 10. 29 †17. 16 : սաղմ. 105. 19 : ովսեայ. 8. 5 : գործ. 7. 40 :

Որովայն փոխանակ Աւետ ընտրի : Հռոմ. 16. 18 : փիլիպ. 3. 19 :

Ուխտ (կամ դաշն) ընդ որոց ոչ գնելի : ելից. 23. 32 † 34. 15 : 2.օրին. 7. 2. 3 †20. 12 : 3.թագ. 20. 36. 42 :

Ուխտ հակառակ կամացն Աւետ ընդ անհաւատից եդեալ՝ պատժի : գատ. 2. 2 † 3. 6 † 8. 33 : 3.թագ. 20. 34. 41 : 2.մնաց. 19. 2 :

Զուխտ կռել Աստծ ընդ ժողովրդեանն : Ծննդ. 17. 2. 7 : ելից. 19. 5 : 2.օրի. 5. 2 : երեմ. 31. 31. 33 :

Զուխտ կռել ժողովուրդն ընդ Աստ. յեսու. 24. 25 : 4.թագ. 23. 3 : 2.մնաց. 15. 12 †23. 16 : 3.եզրաս. 10. 29 :

Ուխտ : Ծննդ. 28. 20 : զեւտ. 27. 2 : Թուոց * † 21. 2 † 30 * : 2.օրին. 23. 21 : գատա. 11. 30 : 1.թագ. 1. 11 : 2.թագ. 15. 8 : սաղմ. 75. 12 : ժողով. 5. 3 : բար. 6. 34 : մատթ. 14. 7 :

գործ.

գործոց . 18. 18 † 21. 23 † 23. 12 :

Ոչխար զողջախոհութ'ի պահելոյ , կամ ո՛չ Ձանաչելոյ զայրը : ղուկ. 1. 34 : ո՛չ թարց զա- տապարտութ'ե խախտի : 1. տիմ. 5. 12 :

Ոչրիա բերե զնամակս զաւ'թի առ յովաբ : 2. թագ. 11. 14 :

Ոչրիա մարգարէանայ ընդդէմ ե՛ի . վ՚ն այնորիկ արտաբերեալ յեզիպտոսէ՝ սպանա- նի ի՛ յովակիմայ : երեմ. 26. 20. 23 :

Ոչրիա քահանայ ըս հրամանի արքային աքա- զու կառուցանէ զսեղանն : 4. թագ. 16. 11 :

Ոչրիհ հրեշտակ Ա՚Յ : 4. եզր. 4. 1 † 5. 20 :

Ոչրահանալ՝ և խնդալ համեստաբար՝ ար- ժան է : 1. մնաց. 29. 9 * : 3. եզր. 12. 43 : սաղ. 67. 4 : ղուկ. 1. 14 : 1. թես. 1. 6 † 5. 16 :

Ոչրահանալն ո՛չ ըստ բարուց հեթանո- սաց : ժող. 2. 2 † 7. 3 : ովսեայ. 9. 1 : ամովս. 6. 4 * : առակ. 2. 14 : յակ. 4. 9 :

Ոչրահութ'ի ներ հալածանաց : մատ. 5. 12 : գործ. 5. 41 † 20. 24 : հռոմ. 5. 3 : կողս. 1. 24 : եբրա. 10. 34 † 11. 25 :

Ոչրահութ'ի հոգւոյ : ղուկ. 10. 21 : հռոմ. 12. 12 † 14. 17 : գաղա. 5. 22 : փիլիպ. 4. 4 : 1. թես. 5. 16 :

Ոչրահութ'ի փրկութ'ե յաւիտենականի : եսայ. 25. 8 † 26. 1 † 33. 20 † 65. 22 : յհնատ. 3. 1. 7 : Տ՚ես զերանութ'ին :

Ոչրացումն անձին : Տ՚ես ՚ի բաց թաղումն :

Ոչքաղնաս որդի յովրամայ՝ արքայ յուդայի : 4. թագ. 8. 24 : փախչի ՚ի մանկեդուլ յերեսաց յհոռամայ (առ մեղ բեթամնգանայ գրի) և սպա- նանի . 9. 27 : ունի ինքեան փոխանորդ զյո- վաս արքայ : 2. մնաց. 23. 11 :

Պ :

Պահի սակս մեռելոյ : 1. թագաւ. 31. 13 : 2. թագ. 1. 12 † 3. 36 : 1. մնաց. 10. 12 :

Պահոց արդիւնք : երեմ. 35. 14. 19 : յօնաս. 3. 7. 9. 10 : յուդի. 4. 10 † 8. 6 : մատ. 6. 17 † 17. 20 : ղուկ. 2. 37 :

Պահոց յարացոյց : ելից. 24. 18 † 34. 28 : 2. օրին. 9. 9. 18 : դատաս. 20. 26 : 1. թագ. 7. 6 † 31. 13 : 2. թագ. 3. 36 † 12. 16 : 2. մնաց. 20. 3 : 2. եզրաս. 8. 21 : 3. եզրաս. 1. 4 : եսթ. 4. 16 : սաղմ. 34. 13 : երեմ. 36. 9 : դանիէ. 10. 3 : յօնաս. 3. 5 : յուդի. 4. 10 † 8. 5 : (տօբ. 3. 10 :) մատ. 4. 2 † 9. 14 : ղուկ. 2. 37 † 5. 33 : գործ. 10. 30 † 13. 3 † 14. 22 :

Պահք՝ և պահելիք գոլ : յովէլ. 2. 12 : տօբ. 12. 8 : մատ. 6. 16 * : մարկ. 2. 20 : ղուկ. 2. 36 † 5. 35 : հռոմ. 13. 13 : 1. կորն. 7. 5 : 2. կորն. 6. 5 † 11 27 : գործ. 13. 2. 3 † 14. 22 : եփես. 5. 18 : 1. թես. 5 6 : տիտ. 2. 2 : 1. պետ. 1. 13 † 5. 8 : Տ՚ես ղքա- ռասնորդն :

Պահք քարոզեալք ՚ի թագաւորէն սաւու- ղեայ : 1. թագ. 14. 24 : ՚ի յօսափաթայ 2. մնաց. 20. 3 : ՚ի նինուէացւոց՝ և նոցա թագաւորէն : յօն. 3. 5. 7 : ՚ի յեզրասայ : 2. եզր. 8. 21 : ՚ի յես- թերայ՝ և ՚ի մարդոքեայ : եսթ. 4. 16 : Տ՚ես ՚ի բաց կացուցմն :

Պանդխտաց բարի առնելի է : ծննդ. 18. 2 : ելից. 22. 21 † 23. 9 : ղև. 19. 33 † 23. 22 : թոմ. 15. 15 : 2. օրին. 10. 18 † 14. 21 † 24. 14. 17 † 26. 11 : եզեկ. 22. 29 † 47. 22 : զաք. 7. 10 :

Պանդուխտք եմք և նըշեմք նայամ կեցեցա- ղումն : ծննդ. 15. 13 † 23. 4 † 47. 9 : 1. մնաց. 29. 15 : սաղմ. 38. 13 † 118. 19 : 2. կոր. 5. 8 : փիլիպ. 3. 20 : եբրա. 11. 13 : 1. պետ. 2. 11 :

Պանդխտութ'իք բարեպաշտուե աղագաւ յանձնառեալք՝ են շահաւէտք : 3. թագ. 8. 41 : 4. թագ. 5. 10 :

Պաշտօն Աչմարիտ , յր Աչմարիտ պաշտօնն Ա՚Յ՝ բաց ՚ի գործոյ արտաքնոյ՝ խնդրէ նաև զիւղս

զինչես մարդոյ զնեբսինա։ 2.օրին.5.29 †6.5 †11.13 †26.16 †28.47 †30.2։ յեսու.22.5։ 1.թագ.12.20։ սիրա.7.31։ եսայ.29.13 †58.2.3։ մատ.15.8 †22.36։ յով.4.23։

Պաշտօն արտաքին՝ Ա.Յ ընձեռեալ։ Տես զաւանդութիւն։

Պաշտօն հնազանդելոց։ Տես ստորնագրութիւն։

Պաշտօնեից նաև չարաց՝ գործովքն հաճի վարիլ բարութիւն Ա.Յ։ մատ.7.22։ մարկ.9.3։ ղուկ.9.49։ որոց և լսել հրամայէ մեզմատ.23.3։

Պատեքի տօնի սահմանն և տօնախմբութիւն։ ելից.12*†13.6†23.15†34.18։ ղևտ.23.5։ թուոց.9.2.11 †28.16։ 2.օրին.16.1.5։ յեսուհ.5.10։ 4.թագ.23.21։ 2.մնայ.30.1.15 †35.1։ 1.եզրա.1.1.10 †7.10։ 2.եզրա.6.19։ եզեկ.45.21։ մատ.26.19։ մարկ.14.12։ ղուկ.22.7։

Պատարագի խորհրդածութեան կանխաբար նախապատրաստել և նախահոգալ։ ղևտ.26.9.10.11.12։ սաղմ.22.5 †109.4։ եսայ.2.2.3 †19.19.20 †56.7 †61.6 †66.19.20.21։ երեմ.31.31 †33.16.17.18։ դանիէ.12.11։ ամովս.9.11։ մալաք.1.10.11։

Պատարագի խորհրդածութեան օրինակօք զանազանիլք հնոյ կտակարանի նշանակեցեալ է։ ծննդ.14.18 †18.6 †22.13։ ելից.12.5.14*†25.30 †29.2.15։ ղևտ.2.1.13 †3.12 †4.23 †5.7.11 †6.15 †9.8†14.4†16.3 †19.21։ թուոց.15.24 †18.17։ 1.թագ.21.4։ 3.թագ.19.6։ 4.թագ.4.41։ դանիէ.8.12։ և յորջորջի հանապազորդեան ողջ.11.31 †12.11։ և ոչ պակասեցի մատուցանող ղեւտն։ երեմ.33.18.21։

Պատարագի խորհրդածութեան՝ ի Ա.Ն ներկայացուցեալ։ ղուկ.22.19։ և՝ ինորին աշակերտաց՝ ի կիրարկեալ։ գործ.13.2։

Պատարագի խորհրդածութեանց զգիշումն առնել պօղոս։ 1.կորն.10.16 †11.23*։

Պատերազմիլ ե պատիժ մեղաց։ ղևտ.26.24։ 2.օրինհ.28.36.49։ դատ.2.13 †3.1.8 †4.1.†6.1 †10.6†13.1։ եսայ.5.25։ երեմ.5.15։

Ներ Պատերազմեմ, յր՝ ի հարկաւորութեան պատերազմի զիարդ ոք զինքն պարտի ունել։ ելից.17.8.12։ 1.թագաւ.17.20*։ 2.մնայ.12.2.6 †14.9.12 †18*.†20.1 †32.1.6։ յուդի.8.9*։ 1.մակա.3.16.20 †4.10.17 †7.41.45։ 2.մակ.8.16.19։ Ա.Ծ մարտնչի փոխանակ իւրայնոցն։ ելից.14.13։ 2.օրին.1.30 †3.22։ 1.թագ.17.46։ 2.մնայ.20.15։ սաղմ.17.35 †143.1։ եսայ.30.15։ յուդիթ զյաղթութիւն։

Պատերազմելիք զինուք, նաև հոգեկանօք։ հռոմ.13.12։ 2.կորն.10.4։ եփես.6.11։ գաղատ.5.17։

Զպատերազմ յաղագս որոյ պատճառաց ընկալան վաղուրեմն հաւատացեալք։ ծննդ.14.14։ գործ.9.17 †20*։ յեսուհ.10.1.7։ 1.թագ.30.1.8։

Պատիժ մեղաց ոչ վազվաղակի բուանալն թողանի՝ ի թողանելն մեղաց։ թուոց.14.20.22.23։ 2.թագ.12.13.14*†24*։ 1.մնաց.21*։

Պատիժ, կամ վարձ նոյ, որք զօրէն Տեառն յանեն, կամ պահեն։ Տես զհնազանդութիւն և զանհնազանդութիւն։

Պատիճ որ՝ ի մարդկանէ յառաջագոյն, ոչէ մեծ ինչ համարելի։ թուոց.16.1.2։ գործ.9.1։ 1.թագ.10.27։ 2.թագ.15.1։ 3.թագ.1.5։ եսթեր.3.1*†6.6։ սիրա.9.16†10.29.30։ երեմ.9.23։ մատ.6.1†8.4†9.30†17.9†20.21.26։ մարկ.1.44†5.43†7.36†8.26†9.8†10.35.43։ ղուկ.22.24։ յով.6.15†8.50.†12.43։ գործ.10.26†14.14։ գաղատ.6.3։ փիլիպ.2.3։ 1.թագ.2.6։ 1.պետ.5.3։ 3.յովհ.9։ յայտ.19.10†22.9։

Պատիճ Ա.Յ՝ յուզեա՝ ի փառան։

Պատուհասիլք են ծնօղք։ Տես զծնօղս։

Պատկերս հրամայէ Ա.Ծ լինել։ ելից.25.18*։ թուոց.21.8*։

Պատկերս կազմեաց սաղմոսն։ 3.թագ.6.35†7.25.29.36†10.19։ 2.մնաց.3.10.14†4.3։

Պատկերաց սովորութիւն։ թուոց.21.8։ իմաս.16.6։ յեսուհ.22.26*։ սակս սեղանոյ՝ ի վկայութիւն և՝ ի յիշատակ կառուցելոյ։

Պարզամտաց և խոնարհաց յայտնէ երբեմն Ա.Ծ զորինչ ծածկեաց յայնոցանէ՝ որք ինքեանց տեսանին իմաստունք։ եսայ.29.18.24 †32.4։ ժողով.9.15։ մատ.11.25։ ղուկ.2.9.15†5.8†10.21։ գործ.4.13։ 1.կորն.1.25†2.1։

Պարզամիտ և ուղիղ։ ծննդ.20.6։ յոբ.1.8։ մատ.10.16։ գործ.2.46։ հռոմ.16.18։ եփես.6.5։ կողոս.3.22։

Պարկեշտութիւն ներ կերակրոյ, ըմպել հուր, և անկողնակցութիւն։ տօբ.6.15։ ժողով.3.5։ սիրա.31.19†32.7։ դան.1.8.11։ հռոմ.13.13†14.17։ 1.կորն.7*։ գաղ.5.23։ 1.տիմ.3.2։ 2.տիմ.1.7։ տիտ.1.8†2.6.12։ 1.պետր.(1.13†5.8։) 2.պետ.1.6։

Պարկեշտութիւն, յր ողջախոհութիւն առանձնացելոց նախապատրաստ ողջախոհութիւն ամուսնացելոց։ սաղմ.44.15։ իմաս.6.20։ մատ.19.12†22.30։ 1.կորն.7.25.34.38*։ յայտ.14.4։

Պարկեշտութիւնս այս, յր ողջախոհութիւնս այս՝ ոչ զկարատ տուճեալ լինի իբրև կատարելութիւն աւետարանական։ մատ.19.12։ 1.կորն.7.25։

Պարկեշտութիւն, յր ողջախոհութիւն գովելի։ 1.թագ.21.5։ տօբ.6.16*։ յուդիթ.15.11†16.26։ սաղմ.44.15։ առակ.22.11։ իմաս.3.13.14†4.1.2†6.20։ սիրա.(6.28)†26.20։ եսայ.7.14†56.3.4.5*։ զաքար.9.17։ 2.մակաբ.(14.38։) մատ.5.8.48†19.12†22.30*†25.1։ ղուկ.1.27†20.34։ գործ.24.25։ հռոմ.2.7։ 1.կոր.7.25*։ 2.կոր.6.6†11.2։ 1.տիմ.2.2†3.2†4.12†5.2։ տիտ.1.8†2.5։ յայտ.14.4։

Պարբա

Պարըս յօրինել կամ առնել : ելից. 15. 20 † 32. 6. 19 : դատ. 11. 34 † 21. 21 : 1. թագ. 18. 6 : 2. թագ. 6. 14 : սաղ. 149. 3 † 150. 4 :

Պարսիկք բռնակալեն զբաբելոն : դանիէլ. 5. 28 : ըստ մարգարէութեն եսայեայ . 21. 9 : երեմ. 51. 8. 11. 41. 55 :

Պետրոս կոչի 'ի Քրիստէ : մատ. 4. 18 : խոստովանի զՔրիստոս : 16. 16 : յորջորջի սիմէն . 4. 18 † 10. 2 : յովհ. 20. 2 : յորջորջի կեփաս : յովհ. 1. 42 : 1. կորնթ. 1. 12 † 3. 22 † 9. 5 : գաղատ. 2. 9 : յորջորջի սիմէն որդի յովնանու . և սիմէն յովնանու : մատ. 16. 17 : յովհ. 21. 15 : ուրանայ զՔրիստոս . և յաղագս ուրացութեն ապաշխարէ : մատ. 26. 69. 70. 72. 75 : քարոզէ՝ և խօսի : գործ. 1. 16 † 2. 14* † 3. 12* † 4. 1 † 10. 34 : բժշկէ զկաղն. 3. 4 : արկանի 'ի բանտ . 12. 3 :

Պետրոս նախկին առաքելոցն : մատ. 10. 2 † 16. 18 † 17. 24* : ղուկ. 22. 31* : յովհ. 21. 17* :

Պիղատոս և Հերովդէս եղեն բարեկամք : ղուկ. 23. 12 : պիղատոս զՔրիստոս անմեղն 'ի մահ դատապարտէ : մատ. 27. 26 : յովհ. 19. 16 :

Պղերգութիւն : Տես զծուլութիւն :

Պոպղիոս Հիւբընկալաւ զպօղոս : գոր. 28. 8 :

Պոռնկութիւնն առկոչէ զբարկութիւնն Աստուծոյ : 2. օրին. 22. 21 : առակ. 23. 27 : սիրաք. 19. 3 : երեմ. 5. 7 : ովսեայ. 4. 14 : 1. կորնթ. 6. 9. 13. 15 : կողոս. 3. 5 : եբրա. 13. 4 : զմարմին անզօրացուցանէ և զզօրութիս սպառէ : յոբ. 31. 12 : առակ. 23. 27 † 29. 3 † 31. 3 : սիրաք. 9. 6 : զվատահամբաւութիւն առնել : սիրաք. 9. 10 † 41. 21 : պոռնկութենէ 'յառնիցս զգուշանալի է : սիրաք. 9. 4. 12 † 42. 12 : պոռնկութիւն ոչ միայն ներգործեմ արտաքնում, այլև 'ի քաղաքի արգելանի : ելից. 20. 17 : մատ. 5. 28 :

Պոռնկութիւն հոգեկան , որ է հերձուածք և կռապաշտութիւն : 2. օրին. 31. 16 : դատա. 2. 17 † 8. 27. 33 : եսայ. 1. 21 † 57. 3 : երեմ. 3. 1 : եզեկ. 6. 9 † 16* : ովսեայ. 1. 2 † 2. 4 † 4. 14 : յայտ. 18. 3 :

Պահակ կենաց : 4. եզրա. 2. 43 : իմաս. 5. 17 : 2. տիմ. 4. 8 : 1. պետ. 5. 4 : յակ. 1. 12 : յայտ. 2. 10 :

Պահակ կամ ամուսնութիւն : ծննդ. 1. 27. 28 † 2. 21. 22. 23. 24 † 3. 6. 12. 17 † 4. 1. 17 † 9. 1 † 19. 26 † 24. 3 † 29. 21 : ելից. 2. 1 † 20. 17 : ղևտ. 18* † 20. 10 : 2. օրին. 5. 21 † 7. 3 † 22. 29 † 24. 1 : յեսու. 23. 12 : դատա. 3. 6 † 14. 2. 7. 15 : 2. եզրա. 9. 2 : 3. եզրա. 13. 23 : եսթեր. 2. 17 : տոբ. 4. 13 † 6. 17 † 7. 15. 16 † 8. 9 : առակ. 18. 22 † 19. 14 : սիրաք. 25. 2 : երեմ. 3. 1 : մատ. 5. 32 † 19. 3. 5 † 22. 24. 30 : մարկ. 6. 18 † 10. 2. 6. 7. 8. 9 † 12. 20* : ղուկ. 2. 5 † 3. 19 † 16. 18 † 20. 34 : յովհ. 2. 1. 2 : հռոմ. 7. 2. 3 : 1. կորնթ. 7* : եփես. 5. 31. 32 : 1. տիմ. 3. 2 † 5. 9 : եբր. 13. 4 : 1. պետ. 3. 1 :

Պահքն անտրտնջելի է : ծննդ. 2. 24 : մատ. 5. 32 † 19. 6 : մարկ. 10. 11 : ղուկ. 16. 18 : 1. կորնթ. 7. 10 :

Պահք հոգևոր . որ է զսպակցութիւն : խրճդրեա 'յամուսնութենէ :

Պահն որոյ իրիկ խորհուրդ : եփես. 5. 32 : ներածէ զշնորհս և զսրբութիւն : 1. թես. 4. 4 :

Պատուհաս յաղթահարի յանտիոքեայ : 1. մակ. 1. 19 : կռիւ զբարեկամութենի ընդ ազգք. սանդրի որդւոյ անտիոքեայ . 10. 51 : չհակատամարտի ընդ ազգքսանդրի . և մեռանի . 11. 1. 18 :

Պատուհասն բարձրանձն՝ զկեանս իւր մատհադելիւ վճռեաց : 2. մակա. 10. 12. 13 :

Պտուղ բարւոյ գործոյ : յուզեա զգործն :

Պօղոս հրեայ 'ի ցեղէն բենիամինի : հռոմ. 11. 1 : փիլիպ. 3. 5 : ծնեալ և սնեալ 'ի տարսոն : գործ. 22. 3 : հալածէ զքրիստոնեայս . 9. 1 : գաղ. 1. 13 : 1. տիմ. 1. 13 : դարձ նորին եղական : գործ. 9* :

Պօղոս վարդապետ հեթանոսաց : հռոմ. 11. 13 † 15. 16 : գաղատ. 2. 2. 8 : 1. տիմ. 2. 7 : 2. տիմ. 1. 11 : քարոզէ անտիոքու : գործ. 13. 16* : լիկաւնիու. 14. 1 : լիւստրիոյ. 14. 6. 13 : թեսաղոնիկեայ. 17. 1 : բերիոյ. 17. 10 : աթենայ . 17. 22. 28 : կորնթոսի . 18. 1 : կոչի 'ի մակեդոնիայ : գոր. 16. 9 : ըմբռնի . 21. 27 : վերաբերի 'ի կեսարիայ . 23. 23. 30 : ածի 'ի հռոմ. 27* . 28* : առաջի կայ ներոնի : 2. տիմ. 4. 17 :

Պօղոս ոչ ումեք կամեցաւ գոլ բեռն : գոր. 20. 33 : 2. կորն. 11. 9. 11 † 12. 13 : 1. թեսաս. 2. 9 : 2. թեսաս. 3. 8 : կոչիւր վաղուբեմն սօղոս : գործ. 7. 59 † 9. 1 † 13. 1 :

Ջ :

Ջուր զոչինչ մեղանչումն , կամ արգելումն առաքելոց ընտրելոցն Աստուծոյ : ելից. 14. 22 : սաղմ. 65. 6 : եսայ. 43. 2 : յովհ. 2. 6 :

Ջուր՝ հալածումն անուճանի : սաղմ. 68. 15. 16 † 143. 7 : առակ. (17. 14 :) մատ. 7. 25 : ղուկ. 6. 48 : յայտ. 12. 15 :

Ջրոյ համեմատին Աստուածային Աստուած , և պարգեւք հոգւոյն սրբոյ : եսայ. 11. 9 † 12. 3 † 35. 6 † 43. 20 † 44. 3 : եզեկ. 47* : զաքա. 14. 8 : յովհ. 4. 10 † 7. 38 :

Ջուր օրհնեալ : Տես զօրհնութիւնն :

Ռ :

Ռաբաամ պաշարի : 2. թագ. 11. 1 † 12. 26 : 1. մնաց. 20. 1 :

Ռաղիսա (որ է առ մեզ հռաքա) հրեայ՝ սրով զիւր ինքն սպան : 2. մակա. 14. 37. 42 :

Ռաղմն հակառակ ինքեանց : 3. թագ. 11. 23. 25 :

Ռահաբ զլրտեսան զառաքեալս 'ի քաղաքն երիքով ընդունի 'ի հիւրութիւն : յեսու. 2. 1 : յակոբ. 2. 25 : պահի հանդերձ իւրայնովքն : յեսու. 6. 17. 23 :

Ռահաբ կին սաղմնեալ : 1. մնաց. 2. 11 : մատ. 1. 5 :

Աւփակ սենեքարիմի առաջառոպետ : 4.Թագ.18.17 : Եսայ.36.2.12 :

Աւփայէդ հրեշտակ Տ՚ն. բժիշկ և առաջնորդ տօբիթայ : տօբ.5.5 †6.* †12.12 :

Աւաքել արածէ զոչխարս հօր իւրոյ : Ծննդ.29.9 : առաւորի յակոբայ ՚ի կինութի՚ն. 29.28 : գաղտ բառնայ զկուռս հօր իւրոյ. 31.19 : մի գժուխարութէ՚ն ծննդեանն տապդապի. 35.17 :

Աւերեկայ դուստր բաթուէլի : Ծննդ.22.23 : կին իսահակայ. 24.50 : Ծնանի զերկուս բեակս. 25.24 :

Աւեքաբ հայր յօնապոպայ սերելոյ ի՚ հռոմայ աքքայի ՚ի՚ն : 4.Թագ.10.15 :

Աւեփայ հարճ սառուղայ՝ առ որ եմուտ աբեներ : 2.Թագ.3.7 : պահեայ զմնրմինս նոյ, որք ՚ի խաչն կախեալք էին. 21.10 :

Աւուբէն անդրանիկ յակոբայ Ծնանի : Ծննդ.29.32 : խախտէ զանկողին հօր իւրոյ. 35.22 : փոխատրի տակս այսորիկ անդրանկութի՚ն նորին որգւոցն յօսէփու. 49.4 : 1.մնայ. 5.1 : Ջանայ զերբայր իւր զյօսէփ ազատել : Ծննդ.37.21.22.29 : ասէ հօրն, զերկուս որդիս իմ սպան, թէ ոչ զարձուցանեմ անդրէն զբենիամ մին : 42.37 : որգւոցն ռուբինի նախատպես Հանգիստ առաւարի : Թուոց.32.* : 2.օրին. 3.12 †29.8 : յեսու.1.12 † 13.23 : կռատրին : 4.Թագ.10.33 : արտատահմանին յերկիրն ատրեայ. 15.29 : 1.մնայ. 5.26 : ըստ մարգարէութե՚ն Ծննդ.49.4 : չինեն զեղեգն : յեսու.22.10 : պատերազմին ընդդէմ՝ ապարացւոցն : 1.մնայ.5.19 :

Աւուէթ (որ է Հռուէթ) մծեբացի : Հռուէթ.1.4 : էառ զնա կնութի՚ն բոյոս. և Ծնաւ զօբէթ.4.13 : 1.մնայ.2.12 : մատ.1.5 :

Ա.

Ազաբէայ՝ քանզի զթագաւորութի՚ն խնդրէր՝ հատանի գլուխ նր՝ : 2.Թագ.20.22 :

Ազատկեցիք ուրանան զյարութի՚ն մեռելոց : մատ.22.23 : գործ.4.1 † 23.8 :

Ամենամեծաւոր արքայ ատրբատ եղանէ նախ՝ ընդդէմ սամարիոյ՝ և արտատահմանէ զնէ՚ն Հանգերձ ողիայիւ արքայիւ յատրբատան : 4.Թագ.17.6 : երկրորդ՝ գերեաց զսամարիայ.18.9 :

Ամօմնի որգւոյ գաւթի Ծնունդ խոստացնի : 2.Թագ.7.12 : Ծնանի : 2.Թագ.(5.14†) 12.24 : օծանի Թագաւոր ՚իվնի՚ն : 3.Թագ.1.33 : Տի՚ երեւեցաւ նմա ՚ի տեսլեան գիշերոյ ՚ի գաբաւօն. յորմէ գիմասաւութի՚ն խնդրէ. 3.5.9 : 2.մնայ.1.7 : որոշէ զվէճ պատնէայ : 3.Թագ.3.16.24 : զիմաստութի՚ն նորա, զմեծութի՚ն փարթամութե՚ն, զկարողութի՚ն, և զմնատակատարացն : 2.մնայ. 9.3 : կռե զգաչն ընդքերթմայ արքային տիբոսի : 3.Թագ.5.12 : զնէ՚ն որպ չինեաց զտաճարն, եւ քերթմայ աւանս քսան. 9.11 : եկն առնա Թագաւորին ասբայ. 10.1 : մատ.12.42 : ղուկ.11.31 : զինեաց զմեհեանն քամծայ՝ դիցն մնաքուձ ՚ի լերինն : 3.Թագ.11.7 : զքանանացիան արար ինքեան Հարկատուս : 2.մնայ.8.7 : օծանի երկիցս ՚ի Թագաւոր. 1.մնայ.29.22 : մեռանի, 3.Թագ.11.43 : յաջորդեաց նմա որդի նորա բօբօամ. 14.21 :

Ամարիա, որ զկնի մեծատօհնիս եղև տասանց ցեղիցն ՚իլի, չինի : 3.Թագ.16.24 : պաշարի յատրբատ : 4.Թագ.6.24 : պաշարի յատրբատ մինչև ցերիս ամն. առնանի, և տարագրի ժողովուրդն : 4.Թագ.17.5 : ընդդէմ սամարիոյ մարգարէանայ : Եսայ.7.3.7.8.9 : եզեկ.23.* : ովսեայ.8.* †13.* : ամովս.3.12 : միքիայ. 1.5 :

Ամարիա ոչ կամէր ընդունիլ զգանձս Ա՚յ : ղուկ.9.52 : ընկալաւ զգանձս Ա՚յ : գործ.8.5 :

Ամարայեին ողորմի վիրաւորեցելոյն : ղուկ.10.33 :

Ամասուհին խօսի ընդ Ա՚ի առ ջհոռոմն. յհ.4.7 :

Ամէն, կամ ահմէն, առաքի առ րօբօամ. 3.Թագ.12.22 : 2 մնայ.11.2 †12.5.7 :

Ամնաէդ : 1.Թագ.1.20 : առաքի ՚ի տուն Տ՚ն ՚ի սելով. 1.24 : ձայնի ՚ի Տ՚ի. 3.4.10 : ժողովէ զբովանդակ իւր ՚իսրաելիա և ազատակէ առ Տ՚ի վե՚ն իլի. 7.5.9 : եղ զորդիս իւր գատաւորս իլի. 8.1 : երեւեցուցանէ զինքն անձնաւոր. 12.3 : սպանանէ զագագ. 15.33 : զդատի Թագաւոր օծանի. 16.13 : մեռանի. 25.1 : մարգարէանայ սաւուղայ զկնի մահուան. 28.15.16 : սիրա.46.23 : գովի : սիրա.46.16 :

Ամնօն Ծնանի : գատ.13.24 : ըստ խոստման հրեշտակին. 13.3 : զկին առնու ՚ի Թամնաթայ. և պատառէ զառիւծն. 14.1.5.10 : Շնաւէ փիղիստինացւոցն. և նոցա զբռնութի՚ն առ բերէ. 15.4.8 : մեռանի. 16.29.30 :

Անառքաղատ նախարար սամարիոյ Ջանայ խափանել զշինութի՚ն տաճարին : 3. եզրա.2.10 :

Առայ գուստր ռագուէլի, տօբիայի ՚ի կինութի՚ն առաւարի : տօբ.7.10.15 :

Աստանայ Ջանայ միշտ զկուռս մարդկան : Ծննդ.3.1.* : 1.մնայ.21.1 : յօբ.1.*.2.* : զաքար.3.1 : մատ.4.3.9 †8.28 †13.19 : ղուկ.8.12 †13.16 †22.31 : գործ.5.3 †13.10 : 2.կորն.4.4 † 11.14 : եփես.6.11 : 1.թես.2.18 : 1.պետ.5.8 : յայտ.2.10 †12.9 †20.7 :

Աստանայ ոչ կարէ զառաւելագոյնս, քան զոր Ա՚ծ նմա թողացուցանէ : 3.Թագ.22.22 : 2.մնայ. 18.20 : յօբ. 1.12 † 2.6 : մատ.8.31 : մարկ. 5.12.13 : եփես.2.2 : 2.տիմ.2.26 : յայտ.20.7 :

Աստանայ՝ Տայր և իշխան աշխարհիս ամենեցուն ամբաստանայ : մատ.4.9 : ղուկ.4.6 : յօբ.41.25 : յօհ.8.44 † 12.31 † 14.30 † 16.11 : 2.կորն.4.4 : եփես.2.2 † 6.12 : կող.2.15 :

Աստանայի իշխանութի՚ն Ա՚ին ստորաստ-

զաւ : Ծննդ.3.15 : 1.Թագ.17.* : յօբ.29.12 : Եսայ

եսայ. 9. 4 † 14. 8. 12 † 27. 1 † 52. 3 : զաք. 3. 2 : մատ. 12. 29 : ղուկ. 10. 18 † 11. 22 : յովհ. 12. 31 : կողո. 1. 13 † 2. 15 : 2. տիմ. 1. 10 : 1. յովհ. 3. 8 : եբր. 2. 14 : յայտ. 12. 9 † 20. 2 :

Սատանայի սրդիքք : յովհ. 8. 44 : գործ. 13. 10 : 1. յովհ. 3. 10 :

Սարկաւագութիւն : գործ. 6. 3 † 21. 8 : փիլիպ. 1. 1 : 1. տիմ. 3. 8 :

Սարոնիա : Տես զաւրութիւն :

Սաճուառ՝ ի ցեղն բենիամինի՝ յուղէ զԵհան : 1. թագ. 9. 3 : օծանի Թագաւոր՝ ի սամուէլէ . 10. 1 † 11. 15 : գործ. 13. 21 : լսա պատուիրա- նին : 1. թագ. 9. 15 : եհար զամաղեկին. 11. 11 : մատուցանել զպատարագ . 13. 9 : յաղթեալ- թէ իւրմէ արտաձգի : 13. 13 † 15. 22. 26. 28 † 16 * : լլկէ զնա այսր. 16. 14 † 18. 10 † 19. 9 : նկատակ սևեռել զդաւիթ . 18. 10 † 19. 10 : հալածէ զնա . 23 * : խողխողէ զքահանայսն Տեառն. 22. 18 : ՚ի կնոջէն զվհկութէն ուսոյ՝ հար ցանել . 28. 7 : զԱւր ինքն սպանանէ . 31. 4 : Թագի. 31. 13 : որդիք նորա ՚ի փայտի քառանին : 2. թագ. 21. 9 :

Սափիրա տես Հոգւոյն սրբոյ . և անկանիլ յերկիր մեռեալ : գործ. 5. 1. 8 :

Սեբեհ (որ առ մեզ Օբեհ գրի) և օրհնք կատարին : դատ. 7. 25 :

Սեգեկիա տուտ մարգարէ : 3. թագ. 22. 11 : 2. մնաց. 18. 10 : այրի : երեմ. 29. 22 :

Սեդեկիաս : Տես Օեդեկիաս :

Սելոմ տեղի ներ ուր եղև տուն Ա. Յ : յեսու. 18. 1 : դատ. 8. 31 † 20. 18 : 1. թագ. 1. 3 : Ժողովեցան ամենեքեան ՚ի սելով վՀ ուրբա- թագնեցուցն : յեսու. 22. 12 : ՚ի սելովէ բերի տա- պանակն : 1. թագ. 4. 4 : երեմ. 7. 12 † 26. 6 :

Սեղան զոհի : ելից. 27. 1 † 38. 1 : Թոռ. 7 * : 2. թագ. 24. 25 : 3. թագ. 18. 32 : 4. թագ. 16. 15 : 2. մնաց. 1. 5 † 4. 1 † 15. 8 : 2. եզրա. 3. 2 : եզեկ. 43. 13 : 1. մակա. 4. 47. 53 :

Սեղան խնկոց : ելից. 30. 1. 10 † 37. 25 † 40. 24 :

Սեղեկիոս ասիոյ Թագաւոր : 2. մնակա. 3. 3 :

Սեմէի անիծանէ զդաւիթ : 2. թագ. 16. 5. 13 : զթողութէն խնդրէ ՚ի դաւթէ : 2. թագ. 19. 18. 23 : սպանանի Հրամանաւ դաւթի : 3. թագ. 2. 9. 42. 46 :

Սենեքերիմ պաշարէ զերուսղէմ քաղաքս Հրեաստանի պարսկաստան : 4. թագ. 18. 13 : 2. մնաց. 32. 1 : Հայհոյէ զԱ. Ծ : եսայ. 36 * : սպա- նանի յորդւոցն : 4. թագ. 19. 37 : եսայ. 37. 37 : ըստ բանին եսայեայ . 10. 33 † 31. 8 † 33. 1 :

Սեփորա : Տես Օսփորա :

Սէհոն արքայ ամորհացւոց ոչ կամեցաւ ընդունել զի անցանիցէ ՚ի ընդ սահմանաւք իւրովք : Թոռ. 21. 23 : 2. օրին. 2. 30 : Հարաւ ՚ի սուր սուսերի : Թոռ. 21. 24 :

Սէր՝ առաքինութէն նախադասագոյն քան զՀաւատս : առակ. 10. 12 : մատ. 22. 38 † 25 * : ուր ՚ի Տարսանեացն արտասահմանին ոչ ունե-

լով զԱւրէն սէրոյ : մարկ. 12. 33 : 1. կորն. 12. 31 * † 13. 1. 8. 13 * : կողո. 3. 14 : 1. տիմ. 1. 5 : 1. պետ. 4. 8 : 1. յովհ. 4. 16 :

Սէր եղբայրական : ծննդ. 13. 8 : զՀատ. 19. 18 : 2. օրին. 22. 1 : 1. թագ. 18. 1 : սաղմ. 132. 1 : առակ. 10. 12 : սիրա. 25. 2 : մատ. 7. 3 † 19. 19 † 22. 38 : յովհ. 13. 14. 34 † 15. 12 : Հռոմ. 12. 10 † 13. 9 : 1. կորն. 13 * : գաղա. 5. 14 : եփես. 4. 15 † 5. 1 : փիլիպ. 2. 2 : կողո. 3. 13 : 1. թեսա. 4. 9 : 1. տիմ. 1. 5 : եբրա. 13. 1 : 1. պետ. 4. 8 : 1. յովհ. 3. 23 † 4. 7 : սիրելիք են նաև Թշնամիք : ելից. 23. 4 : 1. թագ. 24. 5. 7 † 26. 5 † 30. 11 : 2. թագ. 19. 19 : 4. թագ. 6. 21 : յոբ. 31. 29 : առակ. 25. 21 : մատ. 5. 44 : ղուկ. 6. 27. 35 † 23. 33 : գործ. 7. 59 : Հռոմ. 12. 20 : Տես զսիրելսն Թէ :

Սիբա : Տես զԻբա :

Սիկեղեգ (որ է սիկեղակ) Տես զԻկեղեգ :

Սիկիմ օրդի Եմորայ բռնաբարէ զդինայ . և ՚ի նմանէ ընդ նմա : ծննդ. 34. 2 : սպանանի . 34. 26 :

Սինայ (որ է Խոնայ) առաքի ընդ պօղոսի յանտիոք : գործ. 15. 27 : չտքաւ ընդ պօղոսի . 15. 40 : մնայ ՚ի բերիայ . 17. 14 :

Սիմէօն ծնանի (որ է Մատաթիա :) ծննդ. 29. 33 : կատարէ ընդ դևեայ զսինկիմայական. 34. 25 : սակս այսորիկ երի յանդիմանին ՚ի Հօրէն . 49. 5 : ՚ի բանտի դնի յեգիպտոս . 42. 25 :

Սիմոն ՚ի բեթանիայ առընդունի զՏէր : մատ. 26. 6 : մարկ. 14. 3 : յովհ. 12. 1 :

Սիմոնականութէն : տես զվաճառումն պար- գևի Տեառն :

Սիրելի է Ա. Ծ գեր քան զնմա : ծննդ. 22. 2. 9 : ելից. 20. 6 : 2. օրին. 5. 10 † 6. 5 † 10. 12 † 11. 1. † 13. 3 † 30. 6 : յեսու. 22. 5 : սիրա. 7. 32 † 34. 15 † 47. 24 : մատ. 10. 37 † 22. 36 : մարկ. 12. 30 : ղուկ. 7. 47 † 10. 27 : յովհ. 21. 15 : Հռոմ. 5. 5 † 8. 28. 35 : 1. կորն. 10. 21 : 1. յովհ. 4. 17 :

Սիրելութէն : Տես զսէր :

Սիրելութէն Ա. Յ առ իւրս : ելից. 20. 5 † 34. 14 : 2. օրին. 4. 24 † 6. 15 † 7. 8 : յեսու. 24. 19 : առակ. 8. 17 : սիրա. 4. 18 : երեմ. 31. 3 : յովհ. 3. 16 † 10. 11 † 13. 1. 18 † 15. 9 † 16. 27 : Հռոմ. 5. 8 : գաղա. 2. 20 : եփես. 3. 19 † 5. 2 :

Սիրա, կամ կամք մարդոյ՝ Ա. Յ ընկա- լեալ լինի փոխանակ սրտարեցելոյ : ծննդ. 4. 4 † 22. 11 : ելից. 25. 2 † 35. 5 : 2. օրի. 19. 5 : մատ. 15. 8 : մարկ. 12. 41 : ղուկ. 21. 1 : 2. կորն. 8. 12 : Յուզեա. կամք փոխանակ սրտարեցելոյ :

Սիրտ մաքրի, և սրբի ՚ի ձեռն Ա. Յ : սաղմ. 50. 4 : յովհ. 13. 10 † 15. 3 † 17. 19 : գործ. 15. 9 : 1. կորն. 6. 11 : եփես. 5. 26 : 1. պետ. 1. 22 : 1. յովհ. 1. 7 † 3. 3 : եբրայ. 1. 3 † 9. 14 † 10. 14 † 13. 12 :

Սոսթենէս իշխան ժողովարանին՝ գանի : գործ. 18. 17 :

Սոսիպատրոս Հեռադնայ պօղոսի : գործ. 20. 4 :

Սուլ և կերակրեցինայ Թանկութէն : ծննդ. 12. 10 † 26. 1 † 41 * . 42 * . 43 * . 44 * . 45 * .

47*: ելից.16.3 : 2.օրի.28.53 †32.24: Հռոմ. 1.1 : 2.թագ.21.1 †24.13 : 3.թագ.8.37 † 18.2 : 4.թագ.4.38 † 6.25 †8.1 †25.3 : 2.մնաց. 6.28 † 20.9 : 3.եզրա.5*: սաղ.36.19 : եսայ.5. 13 : երեմ.14.1.12.15 † 15.2 † 29.17 † 34.17 : եզեկ.5.12.16 † 6.11 : յովել.1*: ամովս.4.6 : անգե.1.6.10 † 2.17 : մատ.24.7 : ղուկ.4.25 † 15.14 : գործ.7.11 † 11.28 : Հռոմ.8.35 : 2.կոր. 8.14 † 11.27 : յայտ.6.8 † 18.8 :

Սովքանին Ա. : 1.թագ.3.1 : 2.մնաց.15. 3 : ովսեայ.3.4 † 4.1 : ամովս.8.11 :

Սուբ ոչ ումևիցե է թագ տալի : մատ.26. 52 : մարկ.14.47 : ղուկ.22.49 : յովհ.18.10 :

Սուբ հոգևորե քանն Ա. : 4.եզրա.13.9. 27 : եսայ.11.4 † 27.1 † 31.8 † 49.2 † 66.16 : եփես.6.17 : եբրայ.4.12 : յայտ.1.16 † 2.16 † 19.15 : 2.թես.2.8 :

Սուտք մարգարեք, և նոցին պատիժ. և թէ ոչ է պարտ լսել նոցա : 2.օրին.13.1 † 18.20 : 3.թագ.13.11 † 18.40 † 22.6.10 : 4.թագ.10. 19 : առակ.28.10 : եսայ.3.11 † 28.7 † 56.10 : երեմ.14.13.15 †23*† 27.9 † 28*† 29.8.21. 25 : եզեկ.13*† 14.9 † 22.28 † 34.2.8.18 : ամովս.7.10 : միքի.3.5 : զաքա.13.2 : մատ.7. 15 † 24.11 : ղուկ.12.1 : գործ.20.29 : 1.կորն. 15.12 : փիլիպ.3.2 : կողոս.2.8 : 1.տիմ.4.1 : 2.տիմ.2.16 † 3.1 : 2.պետ.2*: 1.յոհան.4.1 : յուդայ.4.և 8*:

Սուտք մարգարէք վարկանին, որք ընդհանուր նախքան թէ ի ձեռն կարգաւորականի իշխանութեանն առաքիցին : երեմ.14.14 † 23.32 † 27.15 : եզեկ.13.6 :

Ի Սուտակառպաստութէ և ի կեղծաւորութէ խորշելի է : սիրա.1.37 : եսայ.32.6 : երեմ.9.5 : յօբ.15.35 : 2.մակաբ.6.24 : մատ.23*:

Սուրբ է Ա. : եսայ.6.3 : յայտ.4.8 :

Սուրբք և մաքուրք գոլ պարտիմք : ղևտ.11. 44 † 19.2 † 20.7.26 † 21.6 : 2.օրին.26.19 : եփես.5.26 : 1.թես.4.3 : 1.պետ.1.16 : որ սո՛ւրբ է՝ սրբեսցի տակաւին : յայտ.22.11 :

Սուրբ Տէր : ելից.35.2 : ղևտա.16*: սաղմ. 113.2 : մատ.7.6 : ղուկ.2.23 :

Սուրբք վասն մեր աղօթեն : երեմ.15.1 : 2.մակ.15.14 : յայտ.5.8 † 8.3 : վե՛ մաղթանապ նոցա և արժանաւորութէ՛ ղեսպութեան բաշխեմեզ Ա. Ծ, թէպէտ նոքա կենօք վախճանեալք են : ծննդ.26.5.24 : ելից.32.13.14 : 3.թագ. 11.12.13.32.34 †15.4.5 : 4.թագ.19.34 † 20.6 : եսայ.37.35 : սիրա.44.24 :

Զ Սուրբս աղաչելմք թարց զրկման միջնորդին, զի վասն մեր աղօթեսցեն. ոմն և յայլոց մարդոց խնդրեմք զաղօթս : ոմն պօղոս : Հռոմ. 15.30 : կողո.4.3 : եփես.6.18 : 1.թես.5.25 : 2.թես.3.1 : եբրա.13.18 : և ոչ է զարմանք՝ թէ սո՛ւրբ Ձանաչէն զաղաչանս մերայինս. զի են իբրև հրեշտակք Ա. : մատ.22.30 : ղուկ. 15.10 : և մատուցանեն Ա. զմեր պաղատանս : տօք.12.12 : յայտ.5.8 †8.3 : և ոչ է ամին ներհակաց, թէ միայն Ա. է ներանկատ զաղաւնիս սրտից՝ յայտնելովն Ա. : դանիէլ. 2.29 : 4.թագ.5.26 † 6.12 :

Սուրբք են ընդ Ա. է յերկինս թագաւորք : յովհ.12.26 † 17.24 : 2.կորն.5.8 : փիլիպ. 1.23 : յայտ.3.21 †7.9 † 14.13 :

Սուրբք և կենօք պակասեալք՝ ուղղապէս ի մէնջ գոլին : սիրա.44*: յովհ.12.26 :

ի Սուրբս իւր գոլի Ա. : սաղմ. 150.1 :

Սուրբք դատեսցեն : յովելա դատեսցեն :

Սուրբք առնեն զաքանչելիս. որ գործեալ մնասցեն և ահարօրն : ելից.7.†8†9†10†11 : ելիս զարթուցանել զպատանեակն մեռեալ : 3.թագ.17.22 : փակել զերկին, զի մի՛ անձրեւեսցէ. 17.1 : յակ.5.17 : բանալ զփակեալսն 3.թագ.18.41.45 : յակ.5.18 : եղիսպի մաշկեակն բաժանել զջուրն. 4.թագաւ.2.8.14 : եղիսէոս զարթուցանել զմեռեալ որդի այրւոյն : 4.թագ.4.35 : բժշկել զջուրս արկմամբ ի նոսա աղին : 2.21.22 : բազմապատկել զիւղն. 4.6 : արկանել զաւելուր ի պղպեղն. 4.41 : զնկեմանն ասորին բժշկել. 5.14 : արար լուղել երկաթին. 6.6 : եղիսէոս մեռեալ ի ձեռն Հազիան ոսկերաց իւրոց գործել. 13.21 : առաքեալքն Հանեին դևս : մարկ.6.13 †16.17 : ղուկ. 10.17 : յոհաննէս և պետրոս բժշկեն զկաղն : գոր.3.6 : պետրոս զարթուցանել զտաբիթան.9.41 : նաև միայն ստուերք իւր բժշկել. 5.15 : պօղոս վերականդնեալ զկաղն. 14.9 : նաև Թաշկինակաւ բժշկել զհիւանդս. 19.12 : վերատրել ի կեանս զմանուկն մեռեալ ի յանկմանէն. 20.10 :

Սուրբք զայլս ևս բազումս արարին աքանչելիս, ղորս Թուել երկար իսկը : եբր.11.32*:

Սպանանել : Տէս մարդասպանութի՛ն :

Տեղիք իրաց ամենեցուն է Ա. : ծննդ. 1.1 : ելից.20.11 : 1.մնաց.29.10 : սաղ.88.12 †95.5 † 113.15 †120.2 † 123.8 † 145.6 : եսայ.37.16 † 40.28 † 42.5 † 44.24 † 45.12 † 48.13 † 51.13 : երեմ.10.12 † 32.17 † 51. 15 : զաքա.12.1 : յօն.1.9 : սիրաք.1.8 : բարու. 3.32 : մատ.11.25 : յովհ.1.3 : գործ.4.24 † 14. 14 † 17.24 : 1.կորն.8.6 : եփես.3.9 : կողո.1. 16 : եբրա.1.2.10 † 3.4 † 11.3 : յայտ.4.11 † 10.6 † 14.7 :

Տեսիանոս ընտրի : գոր.6.5 : ամբաստանի.6.11 : պատասխանել առ ամբաստանութի՛ն 7*: քարկոծի.7.57 :

Տուրնագունից սպասաւորութի՛ն : ելից.10. 28 † 22.28 : Թոհ.16*: յեսու.1.16 : 3.եզրա. 5.16 : բարու.1.11 : առակ.13.13 † 20.2 † 24. 21 † 25.6 : ժողո.8.2 † 10.16 : երեմ.29.7 : մատ.17.24 † 22.16.21 : ղուկ.20.22 : Հռոմ.13. 1.7 : 1.թես.5.12 : 1.տիմ.2.1 : եբրա.13.17 : տիտ.3.1 : 1.պետ.2.13 :

Տոյժ ոչ եմք զառեցելոյ Թողութի՛ն մեղաց. կամ զատացմանէ կենացն յաւիտենա-

կա-

կանաց : ժողս. 9. 1. 2 : սիրա. 5. 5 : հռօմ: 8. 17 † 11. 20 : 1. կորն. 4. 3. 4. 5 † 9. 27 † 10. 12 : փիլիպ. 2. 12 † 3. 11. 13 : 1. տիմ: 1. 19 : 2. պետ. 3. 17 : եբրա. 3. 14 † 4. 1 :

Աստուծի : ծննդ. 3. 4 † 37. 20 † 39. 17. ղևտ. 19. 11 : 2. թագ. 1. 2. 7 : 4. թագ. 5. 25 : առակ. 6. 19 † 12. 22 : իմաս. 1. 11 : սիրա. 7. 13 † 20. 26. 28 † 25. 4 : ովսեայ. 4. 2 : յօհ. 8. 44 : գործ. 5. 4. 8 : եփես. 4. 25 : կողոս. 3. 9 : Տես վկայ_ ութիւն :

Արբոյ մատակարարութեն երբեմն տուեալ լինի, որ միայն Ա. Յ յաւէտ վայելէ : մատ. 18. 16. 18 : յօհ. 20. 13 : հռօմ. 11. 14 : 1. կորն. 9. 20. 21 : 1. տիմ: 4. 16 : յակ. 5. 19 : Տես Ա. Յ միայնոյ առաւութեան. և այլն :

'ի Արբոյ յիշատակի՝ զՍ. ձ աղաչել ուսու_ ցանեն զմեզ մեծագործիչ յարացոյցք : ծննդ. 32. 9 † 48. 16 : ելից. 32. 13 : 2. օրինաց. 9. 27 : 3. թագ. 18. 36 : 1. մնաց. 29. 18 : 2. մնաց. 5. 42 : տօբ. (7. 15 :) եսթ. 13. 15 † 14. 18 : եսայ. 63. 17 : դանի. 3. 35 :

Քանչելիս գործէ Ա. Յ 'ի ձեռն սրբոց. և նշխարաց նոցա : Տես զսուրբս. և զմնացորդս :

Յօդմ և գօմոր յախտարժագունի վայրի եղեալք : ծննդ. 13. 10 : կողոսպին : ծննդ. 14. 11 : կործանին 'ի Տէ : ծննդ. 19 25 : 2. օրի. 29. 23 : իմաս. 10. 6. 7 : ըստ բանիցն Տ'ն : ծննդ. 18. 20 : պատճառն : եզեկ. 16. 49 :

Ա :

Ա աձառականութեի : Տես դնել և վա_ ճառել :

Ա աճառիլ ոչ պարտին պարգևքն Ա. Յ : 4. թագ. 5. 22. 26 * : դանի. 5. 17 : մատ. 10. 8 : գործ. 8. 20 † 20. 35 : 1. կորն. 9. 15 : 2. կորն. 11. 9 † 12. 13 : յուզեա զգնեզն :

Ա այ, որոյ՝ և վէն որոյ պատճառաց սպառ_ նայ սէր գիրն : թոհ. 21. 29 : ժողս. 4. 10 † 10. 16 : եսայ. 1. 4. 24 † 3. 9. 11 † 5. 8. 18 † 6. 5 † 10. 1 † 17. 12 † 18. 1 † 24. 16 † 28. 1 † 29. 1 † 30. 1 † 31. 1 † 33. 1 † 45. 10 : երեմ. 4. 31 † 13. 27 † 22. 13 † 23. 1 † 45. 3 † 48. 1 : եզեկ. 6. 11 † 13. 3. 18 † 16. 23 † 30. 2 † 34. 2 : ովսեայ. 7. 13 : յովէլ. 1. 15 * : ամովս. 5. 18 † 6. 1 : միքիա. 2. 1 : նաւ. 3. 1 : ամբակ. 2. 6. 12 : սոփո. 2. 5 † 3. 1 : յուդի. 16. 20 : սիրա. 2. 14 † 41. 11 : մատ. 11. 21 † 18. 7 † 23. 13 * : ղուկ. 6. 24 † 10. 13 † 11. 42 † 17. 1 : 1. կորն. 9. 16 : յուդայ. 11 : յայտ. 8. 13 † 9. 12 † 11. 14 † 12. 12 † 18. 10. 16 :

Ա աշխ : Տես տոկոս :

Ա ասեղն (որ է ասեղինէ) արհամարհեաց զհրամանն արքայի. և 'ի նմանէ արտաքսի : եսթե. 1. 9. 19 :

Ա ատ կիրառումն Հանդերձից : եսայ. 3. 18 : եզեկ. 7. 20 : եսթե. 14. 16 : մատ. 11. 8 : մարկ. 12. 38 : ղուկ. 7. 25 † 16. 19 † 20. 46 : 1. տիմ: 2. 9 : 1. պետ. 3. 3 :

Ա արդապետութի առաքելական. գրեալ և անգիր՝ հաստատաբար պահելի է : հռօմ: 16. 17 : գաղա. 1. 8. 11 : 2. թեսա. 2. 14 : 1. կորն. 11. 2. 34 :

Ա արդապետութիւն առաքելոցն՝ է Ա. Յ'ի վարդապետութի : ղուկ. 10. 16 : 1 կորն. 14. 37 : 2. կորն. 2. 14. 17 † 5. 20 : 1. թեսա. 2. 2. 13 : գաղա. 1. 11 :

Ա սրճ պարտի գործոց : ծննդ. 4. 7 † 15. 1 : սաղմ: 118. 112 : առակ. 11. 18 : իմաս. 5. 16 † 10. 17 : սիրա. 2. 8 † 11. 24 † 18. 22 † 36. 18 † 51. 30. 38 : եսայ. 3. 10 : երեմ: 31. 16 : մատ. 5. 12 † 6. 1 † 10. 41. 42 † 20. 8 : մարկ. 9. 40 : ղուկ. 6. 35 † 10. 7 : յօհ. 4. 36 : հռօմ: 4. 4 : 1. կոր. 3. 8 : 1. տիմ: 5. 18 : յայտ. 22. 12 :

Ա Ի հագուստից դատաստան, և ուղղայ մատակարարութի, և կարողութի առ ստո_ րագրեալս : ծննդ. 9. 6 : ելից. 1. 8 * † 5 * † 18. 13. 17 † 22. 8 : ղևտ. 24. 10. 23 : թոհ. 11. 16. 24 † 25. 4 † 27. 15. 18 : 2. օրին. 1. 13. 17 † 17. 1 † 19. 17 : յեսու. 1. 10 : գատ. 2. 7. 16 : 1. թագ. 10. 24 : 3. թագ. 3. 7 : 2. մնաց. 19. 5. 8 : յոբ. 29 * † 34. 30 : սաղմ: 81 * : առակ. 8. 15 † 11. 14 † 12. 24 † 16. 10 † 20. 8 † 28. 15 † 29. 4. 14 † 31. 4 : ժողս. 10. 16. 17 : իմաս. 1. 1 † 6 * : սիրաք. 7. 4 † 10. 1. 24 † 16. 18 : եսայ. 1. 23. 26 † 3. 2 † 10. 1 † 32. 1 : երեմ: 5. 26 † 22. 2 † 27 * : եզեկ. 22. 6. 12 † 45. 9 : դանի. 2. 21 : ովսեայ. 13. 10 : միքիա. 3. 1. 9 : մատ. 22. 17. 21 † 26. 51 : ղուկ. 20. 22 : յօհ. 3. 31 † 19. 11 : 1. կորն. 15. 24 : հռօմ: 12. 8 † 13. 1 : 2. տիմ: 2. 2 : տիտ. 3. 1 : եբրայ. 13. 17 : 1. պետ. 2. 13 : Տես զթագաւորն, և զդատաւորն :

Ա երածնելոցն : Տես զմարդ :

Ա երածնելոցն է փոխոխումն մարմնոյ 'ի հոգի : յօհ. 3. 5 : մարմնեակամայ կրից 'իյիզձս հոգևորս : հռօմ: 8. 5. 13 : յանհաւատութէ 'ի հաւատ : յօհ. 1. 12 : գաղա. 3. 26 : 1. յօհան. 5. 1 : է նորոգութի մտաց 'ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ : տիտ. 3. 5 : գաղա. 4. 6 : նաև միանգամ մարմնակա_ նի քնութէ յանծայնն քնութի : 2. պետ. 1. 4 : կողս. 2. 11 : զի որք վաստակաւք եղեաք՝ սրբա_ նայցեմք : 1. կորն. 6. 11 : եփես. 5. 8 :

Ա երածնեալք ներքնապես այլ և արտաք_ սապես նորոգութէ կենաց շրջէսցին : հռօմ: 6 * † 7. 6 † 12. 1 : եփես. 4. 22 : կողս. 3. 9 : 1. կոր. 5. 7 : 2. կորն. 5. 15 : 1. պետ. 4. 1 :

Ա իմակակցութի բարեաց և չարաց : Տես ընկերակցութի :

Ա իմակ : ղևտ. 16. 8 : թոհ. 17 * † 26. 55 † 33. 54 : յեսու. 7. 14 † 18. 10 : 1. թագ. 10. 20 † 14. 17. 42 : 1. մնաց. 24. 5 : 3. եզրաս. 11. 1 : առակ. 16. 33 † (18. 18 :) եզեկ. 21. 19 : յովս. 1. 7 : գործ. 1. 17. 26 :

Ա կայութի Թէ չիմարիտ՝ Թէ սուտ եղիցի : 20. 16 † 23. 1 : թոհ. 35. 30 : 2. օրին. 5. 20 † 17. 6 † 19. 15. 18 : 3. թագ. 21. 10 : սաղմ: 26. 12 † 34. 11 : առակ. 6. 19 † 14. 5 † 19. 5. 9 † 21. 28

† 24.

† 24. 28 † 25. 18 : դանիէ. 13. 34* : մատ. 18. 16 † 19. 18 † 26. 59 † 28. 13 : մարկ. 10. 19 : յովհ. 8. 17 : գործ. 6. 11 : հռոմ. 13. 9 : 2. կորն. 13. 1 : 1. տիմ. 5. 19 : եբր. 10. 28 : Տես զատութիւն :

Ա դժուարիչք պատուհասին : թագ. 16. 31* : Տես Տրտնջողք :

Ա ընծայնդրութիւն Ա.Յ միամտոյ, և նորին պաշտօնեից, և գատաւորաց յանձնեցեալ է. ուսոյ և յայլոց արգելեալ է : ծննդ. 15. 14 : ղեւտ. 19. 18 : 2. օրին. 32. 35 : յուդիթ. 8. 20 † 16. 20 : սաղմ. 7. 7 † 9. 13 † 93. 1 : առակ. 17. 11 † 20. 22 † 24. 29 † 28. 22 : սիրաք. 28. 1 : եզեկ. 25. 12. 14 : նաւմ. 1. 2 : մատ. 5. 39 : ղուկ. 9. 54 † 18. 6. 7. 8 : հռոմ. 12. 19 : գալատ. 5. 10 : 1. թեսաղ. 5. 15 : 2. տիմ. 4. 14 : եբրա. 10. 30 : 1. պետ. 3. 9 : յակո. 5. 4 : յայտ. 6. 10 : Տես զթոյլն :

Տ :

Տաբէթացն յարուցանի ի մեռելոց : գործ. 9. 36. 40 :

Տալն լաւագոյն է քան զառնուլն : սիրաք. 4. 36 : գործ. 20. 35 :

Տալի է Թագս ակնառութիւնք, մանաւանդ ընտանեաց Հաւատոյ : սիրաք. 7. 35 † 12. 4 : մատ. 5. 42 : ղուկ. 6. 30. 38 : հռոմ. 12. 13 : գալ. 6. 10 : Տես զԱղքատութիւն :

Տաճար սաղմոսի, երգ, օրհնաբան ամենակալ, և որոյ կերպիւ չինեալ եղև : 3. թագ. 6 *† 7* : 2. մնաց. 3 *. 4* : խոստումն նմին : 2. թագ. 7. 13 : չինի փարթամութիւն հեթանոսաց : 3. թագ. 5* : նոմերի. 8* : 2. մնաց. 7. 7 : աղտեղանայ ի ձեռն աքաղաղ : 2. մնաց. 28. 21 : վերատին նոմերի ի ձեռն եզեկիայի : 2. մնաց. 29* : աղտեղանայ՝ և վերատին նոմերի ի ձեռն մանասէի : 2. մնաց. 33. 7. 15 : այլի : 4. թագ. 25. 9 : ըստ որում նախատացեալ էր : 2. մնաց. 7. 20 : վերատին չինի : 2. եզրա. 1 *. 3 *. 4 *. 5 *† 6. 3. 7 : կողոպտի և կիզանի : 1. մակա. 1. 23. 33 : աղտեղանայ. 1. 49. 57 : մաքրի, և նոմերի. 4. 36 : 2. մակա. 10. 1 : նմին կապտուճն : դանիէ. 9. 26 : մատ. 24. 2 : մարկ. 13. 2 : ղուկ. 19. 41 : Տակառակ տաճարին մարգարէացեալ լինին զեւտ. 26. 31 : 3. թագ. 9. 7 : 4. թագ. 21. 12 : 2. մնաց. 7. 20 : սաղմ. 73. 6 : եսայ. 66. 1 : երեմ. 7. 3. 17 † 26. 6. 12 : ամովս. 9. 1 : միքիայ. 3. 12 : զաք. 11. 2 :

Տաճար Հոգեւոր՝ և տուն Ա.Յ : 2. թագ. 7. 13 : առակ. 9. 1 : անգեայ. 2. 8 : մատ. 7. 24 † 16. 18 : յովհ. 2. 19 : 1. կորն. 3. 16 † 6. 19 : 2. կորն. 6. 16 : եփես. 2. 20 : 1. տիմ. 3. 15 : եբրա. 3. 6 : 1. պետ. 2. 5 : Տես զեկեղեցի :

Տաճար կամ տուն կուռց : 1. թագ. 5. 2 † 31. 9 : 3. թագ. 11. 7 : 4. թագ. 10. 21 † 17. 32 † 19. 37 : 1. մնաց. 10. 10 : բարուխ. 6. 16. 30. 54 : եսայ. 37. 38 : երեմ. 43. 12 : դանիէ. 13* : 1. մակա. 1. 50 † 6. 2 † 10. 83 : 2. մակա. 6. 2 : գործ. 19. 27 :

Տաճար, տուն Ա.Յ, և տուն աղօթից կոչի : եսայ. 56. 7 : մատ. 21. 13 : Ա.Ն ինքն, և ամենայնիւք հաւատացեալք յանձնապաստ ի տաճարում ընծագային : մատ. 24. 1 : մարկ. 11. 11 † 12. 35 : ղուկ. 2. 27. 46 † 19. 45 : գործ. 2. 46 † 3. 1 † 5. 20. 21. 26 † 22. 17 : Ներ տաճարում աղօթեցեալ լինի աւ Ա.Ծ, և լսէ : 3. թագ. 9. 3 † 8. 29 : 2. մնաց. 6. 19 : մատ. 21. 13 :

Ի Տաճարս ձեռադործս ոչ քնակի Ա.Ծ. երբու թէ ինոսա շարափակիլ կարիցէ. կամ նոցա կարօտանայցէ երբեւ մարդ՝ յարկաց : 3. թագաւ. 8. 27 : 2. մնաց. 6. 18 : եսայ. 66. 1 : երեմ. 23. 24 : գործ. 7. 48 † 17. 24 : այլ վկերպիւ Ա.Ծ ներ տաճարաց նիւթականաց քնակիլ ասի : 3. թագ. 6. 13 † 8. 12 : 1. մնաց. 23. 25 : սաղմ. 77. 60 † 131. 13 : երեմ. 7. 3. 7 : մատ. 23. 21 : գործ. 7. 46 :

Տաճար կոչի տեղի սուրբ : ծննդ. 28. 17 : ելից. 3. 5 :

Տաճար մեծաւք պարգեւաւք օժտաւորեցեալ : 2. մնաց. 1 *. 2 *. 3 *. 4 *. 5* : 2. մակա. 3. 2 :

Տաճարի ասպահանաղքն Ա.Յ պատժին : եսայ. 56. 5* : 2. մակա. 3. 25. 26* : մատ. 21. 12 : յովհ. 2. 15 :

Տանջանք Ա.Յ վերապրի առ ի մեր չհեթանոսէն : 2. թագ. 7. 14 : յոբ. 5. 17 † 33. 16 : առակ. 3. 11 : երեմ. 46. 28 : 2. մակա. 6. 12 : տոբ. 2. 8 † 12. 13 : յուդիթ. 8. 22* : 1. կորն. 11. 31 : 1. պետ. 4. 16 : եբրա. 12. 5 : յայտ. 3. 19 : ի ձեռն Տանջանաց և իրաց ընդդիմահարաց մերձենամք առ Ծանօթութիւնն Ա.Յ. և առ փառս յաւիտենական : ելից. 1. 12 : 2. մնաց. 33. 11 : յուդիթ. 8. 15. 21 : առակ. 6. 23 : մատ. 7. 24 : ղուկ. 24. 26. 46 : յովհ. 12. 25 : գործ. 14. 21 : հռոմ. 8. 17 : 2. կորն. 4. 8. 17 † 5. 1 : փիլիպ. 2. 8 : 2. թեսաղ. 1* : եբր. 2. 9 † 12. 2 :

Տանջանք տէրունական, և հոգեւոր քերկրեցեալ տանելիք են : մատ. 5. 10 † 10. 38 : յովհ. 15. 20 † 16. 33 : գործ. 5. 41 † 16. 25 : 2. կորն. 8. 2 : կողոս. 1. 24 : եբր. 10. 34 : յակո. 1. 2. 12 : 1. պետ. 4. 12. 16 :

Ի Տանջանս և ի նեղութիւնս է մխիթարութիւն : յոբ. 5. 17* : առակ. 18. 12 : եսայ. 26. 12. 19 : ողբոց. 3. 28 : մատ. 5. 10 : յովհ. 15. 20 † 16. 20. 33 : հռոմ. 8. 18 : 1. կորն. 10. 13 : 2. կորն. 1. 4. 8 :

Տանջանօք ղէպի առնուս զմիմեանս Ա՛ : յուդիթ 8. 21 : սիրաք. 2. 1 † 27. 8 : առակ. 17. 3 : իմաստ. 3. 5. 6 : 2. թեսաղ. 1. 4 : 1. պետ. 1. 7 :

Տապանակ ուխտի Ա՛ն պատրաստի : ելից. 25. 10. 21 : քառնի ի բանակին ընդդէմ փիղիստացւոցն (որ առ մեզ այլազգի գրի) 1. թագ. 4. 5 : դեբրի. 4. 11 :

Տապանակին զորինչ պարունակեր : ելից. 16. 33 : 2. օրին. 10. 2 † 31. 26 : 3. թագ. 8. 9 : 2. մնաց. 5. 10 : եբր. 9. 4 :

Տապանն Նոյի : ծննդ. 6. 14 † 7* † 8* : իմաստ. 10. 4 † 14. 6 : մատ. 24. 38 : ղուկ. 17. 27 :

17.27 : եբրա. 11.7 : 1. պետ. 3. 20 :

Տասանորդաց սովորութի՛ն, և տասանորդք : ծննդ. 14.20 †28.22 : ղեւտ. 27.30 : Թուհ. 18. 21. 28 : 2. օրի. 12.6 † 14.28 † 26.12 : 1. Թագ. 8.15 : 2. մնաց. 31.5 : 3. եզր. 10.37 : եբր. 7.2 :

Տասանորդք պարտին քահանայից : 2. օրին. 18.3 : 2. մնաց. 31.4 : Տե՛ս զքահանայս :

Տաքաճայնութի՛ն խոտելի : առակ. 6.19 † 10.12 † 15.18 † 16.28 † 17.11 † 18. 1 † 30. 33 : մատ. 12.24* : ղուկ. 11.17 : 1. կորն. 14.33 : գաղատ. 5.15. 20 : 2. տիմ. 2. 23 :

Տեառն և տիկնոջ առ ծառայս և ազախնեայս, և առ բամբակ ընտանիս՝ պաշտօն և իշխանութի՛ն : ելից. 21. 2. 20. 26 : ղեւտ. 19. 13 †25. 39 : 2. օրին. 5. 14. 21 † 15. 12. 16 † 24. 15 : յոբ. 31. 13 : առակ. 29. 19 : երեմ. 34. 9. 14 : սիրա. 7. 22 †33. 31 †42. 67 : եփես. 6. 9 : կողո. 4. 1 :

Տեսանել զսուրբս ցանկալ պօղոս : հռոմ. 1. 11 † 15. 23. 32 : գաղա. 4. 20 : 1. Թես. 2. 17 :

Տէրտիւղոս Ճարտասան ամբաստան լինի պօղոսի : գործ. 24. 2 :

Տիմոթէոս Թլիսաի. և ընթանայ ընդ հետ պօղոսի : գոր. 16. 3 : առաքի՛ ընդ պօղոսի՛ ի մակեդոնիա. 19. 22 : առնու զչնորհս ի ձեռն ձեռնադրութե՛ն : 1. տիմ. 4. 14 : 2. տիմ. 1. 6 :

Ընտիտոս հեթանոսն ոչ կամեցաւ պօղոս Թլիսաեցի : գաղա. 2. 3 : տիտոս ի պօղոսի կայսեւաւ եպիսկոպոս կրետացւոց : տիտ. 1. 5 :

Տոկոսի՛ : ելից. 22. 25 : ղեւտ. 25. 35 : 2. օրին. 23. 19 : 3. եզդր. 5. 7 : սաղմ. 14. 5 : առակ. (22. 16) † 28. 8 : (երեմ. 15. 10 :) եզեկ. 18. 8. 13 † 22. 12 : ղուկ. 6. 34 † 19. 8 :

Տուն մարմնոյ մերոյ : 2. կոր. 5. 1 : 2. պետ. 1. 14 :

Տուն կառուցեալ՝ի վերայ վիմի, հաստատուն մնասցէ : սաղմ. 45. 2 : մատ. 7. 24 † 16. 18 : ղուկ. 6. 48 : հռոմ. 8. 35 :

Տրիփոն՝ի կոչմանէն ափէքսանդրու էանոյ առ եմանուքսէի (որ է մանկուս) սրաբացի : 1. մակ. 11. 39 : աճեչացեալ զթագաւորութի՛ն անառիքեայ պահարել, և կերպասուցեալ զինքն բարեկամ՝ի քաղաքն պտոլոմածացւոց : նենգութի՛ն կալաւ զյոնաթան. 12. 39. 49 : ի սիմհոնի առեալ զդրան՝ զյոնաթան սպան հանդերձ որդւովք. 13. 19. 23 : սպան զանտիոքոս զորդի ափէքսանդրի. 13. 31 :

Տրամեցուցանել զխղճի՛ն : եփես. 4. 30 :

Տրամիլ յապաշխարուն, գովի : 2. կոր. 7. 9 :

Տրամիլ անկարգաբար վասն ժամնտակաւանաց՝ ոչինչ գովելիւ է : առակ. 12. 25 † 15. 13 † 17. 22 : սիրա. 30. 22 †38. 19 : 1. մնկա. 6. 8 : 2. կորն. 7. 10 :

Տրտնջալք որոց համեմատեն. և այլք նոցին պատիժք զարհուրելիք : ելից. 14. 11 † 15. 24 † 16. 2. 7. 8 † 17. 2 : Թուհ. 11. 1* † 12. 1. 9. 10 † 14. 2. 27* † 16. 3 † 17. 13 † 20. 2 † 21. 5* : 2. օրին. 1. 27 : յեսու. 9. 18 : յուդի. 7. 13 † 8. 10 : իմաս. 1. 11 : մատ. 20. 11 : ղուկ. 15. 2 † 19. 7 : յովհ. 6. 41* : գործ. 6. 1 : 1. կորն. 10. 10 : յուդայ. 16 :

Տօբիթ՝ այր գթած, և յողորմածութեան կայուն : տօբ. 1. 1* : կուբացաւ. 2. 18 : զտեսութի՛ն վերընկալաւ. 11. 14 :

Տօնք հրէից. և ներ առաջնոց տօն պասքային : Տե՛ս զՊասքայ :

Տօն սենատէկոստէին : ելից. 23. 16 † 34. 22 : Թուհ. 28. 26 : 2. օրին. 16. 9 : յովհ. 5. 1 : գործ. 2. 1 † 20. 16 :

Տօն փողոց : ղեւտ. 23. 24 : Թուհ. 29. 1 : 2. մնաց. 5. 3 :

Տօն քաւութե՛ն : ղեւտ. 16. 30 † 23. 27 : Թուհ. 29. 7. 8 :

Տօն տաղաւարահարացն : ելից. 23. 16 : ղեւտ. 23. 34 : Թուհ. 29. 12 : 2. օրին. 16. 13 † 31. 10 : 2. եզդր. 3. 4 : 3. եզդր. 8. 15. 17 : 2. մակ. 1. 9 † 10. 6 : յովհ. 7. 2 :

Տօն շաբաթու : Տե՛ս զշաբաթ :

Տօն ամանոյն : Թուհ. 28. 11 : 1. Թագ. 20. 5 : եզեկ. 45. 18 :

Տօնից խախտումն, արքան Ճանրաբար պատժի : Թուհ. 15. 32 :

Ր :

Բօքովամ որդի սաղոմոնի, արքայ յուդայի կայուցանի : 3. Թագ. 12. 1 : յեհու չոգաւ լինել՝ի բօքովամայ առ երօբովամ. 12. 19 : հրամայե նմա Ռ՚ոճ ոչ պատերազմիլ ընդդէմ իսրայէլ : 2. մնաց. 11. 2 : աւարհարկանի՝ի սիսակայ արքայէ եգիպտոսի (և առ մեզ սուսակիմ) 12. 2. 9 : մեռանի : 3. Թագ. 14. 31 : Թագաւորք աբիա որդի նո՛ր փոխանակ նո՛ր. 15. 1 :

Ց :

Ցանկութի՛ն արգելանի, և պատժի : ելից. 20. 17 : Թուհ. 11. 33 † 21. 5. 6 : յեսու. 7. 21. 24 : սիրա. 19. 1 †42. 11 : յոբ. 31. 1 : առակ. 6. 25 : մատ. 5. 28 : մարկ. 4. 19 : հռոմ. 6. 12 † 7. 8 † 13. 14 : գաղ. 5. 16 : կողո. 3. 5 : 1. Թես. 4. 3 : 1. տիմ. 6. 10 : 2. տիմ. 2. 22 : 1. կորն. 10. 6 : 1. պետ. 1. 14 † 2. 11 † 4. 3 : 2. պետ. 1. 4 : 1. յովհ. 2. 16 : յակո. 1. 14 † 4. 1 : յուդայ. 23 :

ԶՑանկութի՛ն մարմնոյ խաչել՝ սանձել՝ և մեռուցանել հրամայիւք : սիրա. 18. 30 : հռոմ. 6. 12 † 8. 8. 12 † 13. 14 : գաղա. 5. 16 : եփես. 4. 22 † 5. 3 : կողո. 3. 5 : տիտ. 2. 12 : 1. պետ. 2. 11 † 4. 3. 6 : եբրա. 12. 1 :

Փ :

Փափիէն գուքս ցեղին ասերայ : Թուհ. 1. 13 :

Փակէե որդի ռօմելայ. զինի որոյ սպան զիսակէիայ՝ եղև Թագաւոր նմի : 4. Թագ. 15. 25. 27 : պատերազմի ընդդէմ եէմի : եսայ. 7. 1 : եհար՝ի յուդայէ հարիւր քսան հազար արանց՝ի միում աւուր : 2. մնաց. 28. 6 :

Փակէիա որդի մանասէայ լինի Թագաւոր նմի : 4. Թագ. 15. 22. 23 :

Փա-

Փանուխիի աշտարակն հինհայատակ լինի՝ի գեղեցնե կատրմամբ քնակչայ քաղաքին : դատ.8.8.13.17:

Փառք Ա.Յ՝ներ ամենեցուն խնդրելիք են : յեսու.7.19 : սաղմ.113.1 : մատ.6.9 : յօհան.9.24 †17.4 : գործ.3.12 †12.23 : 1.կորն.6.20 †10.31 : փիլիպ.1.20 : կողո.3.17 : տիտ.2.10 : յուղեա զպատիճն :

Փառք երանելեաց : Տես զերանութիւն :

Փառաբ (որ և պատքոր) եհար զերեմիայ մարգարէ : երեմ.20.2 :

Փարաւօն խոշտանգի վէր սառայի հնոյն աբրահամու : ծննդ.12.17 :

Փարաւօն զերազս տեսանէ : ծննդ.41.1 : որք նմա՝ի յօսեփայ բացատրին : 41.25 :

Փարաւօն զինքեանն նեղէ ծառայութիւ : ելից.1.8* : ստորատուզի հանդերձ ամիւ զօրու իւրով : 14.24.28 :

Փարաւօնի զդստեր առնու սաղօմօն՝ի կնութիւ : 3.թագ.3.1 :

Փարաւօն նեքաւով գերեայ զարքայ յուդայ քաղ : 4.թագ.23.34 :

Փարթամք զինքեանս առ աղքատս զնուազ պարտին ունել : զեւտ. 25.35 : 2.օրին.15.7.10 : յօբ.31.16 : սաղմ.61.11 : առակ.14.31 † 17.5 †19.17 †21.13 †22.7 †28.27 †30.8 : ժողտ.11.1 : սիրա.4.4 †7.35 †11.10 †29.12 †31.8 : եսայ.23.18 : մատ.6.19 †19.21 : ղուկ.14.13 †16* †18.22 : գործ.2.45 †4.34 : 1.տիմ.6.17 : Տես զողորմութիւն :

Փարթամիլ ունայնութիւն՝ և արհամարհու թիւն. և զնուազ՝ի հարստութիւնս սէ յուտալիս սաղմ.38.7 †48* †51.9 : առակ.10.2 †11.4.28 †15.16 †18.11 †22.16 †23.4 †28.11 †30.7 : ժողտ.5.9.12 †6.2* : եսայ.2.7 : երեմ.17.3.11 †22.13 : եզեկ.7.19 : տուիս.1.18 : սիրա.5.1.10 †10.10 †11.10 †14.10 †31.3 : մատ.4.22 †19.21 : ղուկ.8.14 †12.15 : 1.տիմ.6.9 : յակո.1.11 :

Ընդդէմ փարթամիլ ամբարշտաց : 1.թագ.25.2 : յօբ.20.19 †27* : առակ.23.4 †28.8.20.27 : ժողտ.6.1 : եսայ.5.8 †32.9* : երեմ.15.13 : ամովս.6.1 †8.4 : ամբակ.2.5 : ղուկ.6.24 †16.19.24 : յակո.5.1 : Տես զագահութիւնն :

Փարիսեցին հրաւիրէ զՔ՝ն : ղուկ.7.36 :

Փարիսեցին և մաքսաւորն աղօթեն՝ի միասին ներ տաճարումն : ղուկ.18.10 :

Փարիսեցիքն սաստկաբար կշտամբին : մատ.3.7 †5.2 †16.4 †23* : յօհ.8.44 : գործ.7.51 †23.3 : փիլիպ.3.2 :

Փափկութիւն մարմնոյ : Տես զգանկութիւնն :

Փեղկք դատաւոր հրեաստանի : գործ.23.25 †24* :

Փենեհէս որդի եղիազարու : ելից. 6.25 : դատ.20.28 : հաճեցուցանէ զՔ՝ն նախանձու իւրով : թուոց. 25.7.12 : սաղմ. 105.30 : առաքի յերկիրն գաղատացու : յեսուհ. 22.13 :

Փենեհէս որդի հեղեայ : 1.թագ.1.3 : կորնչի վասն մեղայ իւրոյ : 4.11 :

Փեսայ հոգևորք Ք՝ծ : եսայ. 54.5 †62.4 : երեմ.31.22 : եզեկ.16.8 : մատ.9.15 †25.1 : մարկ.2.19 : ղուկ.5.34 : յօհ.3.29 : 2.կորն.11.2 : եփես.5.24 : յայտ.19.7 †21.2 :

Փեստոս դատաւոր հրեից : գործ.24.27 :

Փիլեդելփոս և հերմոգինէս յետս դառնան՝ի պօղոսէ : 2.տիմ.1.15 :

Փիլիպպոս կոչի՝ի Ք՝ծ : յօհ.1.43 : վերատուիչ ընդ առաքելոցն : մատ.10.3 : ըղձայ տեսանել զՔ՝ս : յօհ.14.8 :

Փիլիպպոս սարկաւագ ընտրի : գործ.6.5 : քարոզէ՝ի սամարիայ : գործ.8.5 : մկրտէ զԹէոպացի նեղբինին : գործ.8.37 : ընդունի զպօղոս և զընկերս նորա՝ի հիւր : գործ.21.8 :

Փիլիպպոսիք (որք առ մեզ պլազգիք գրին. որք են փղշտացիք) հալածեն զիէ֊ սուս : գատ.3.3 †10.7 †15.9 : 1.թագ.4*† 5* †13.5 †17* †23.1 †28.1 †29.1 †31.1 : 2.թագ.5.17.22 †21.15.18 :

Փիլիպպոսիքն կոտորին դատ.3.31 : 1.թագ.7.11 †13.3 †14* †17.50 †18.27 †19.8 †23.5 : 2.թագ.5.24 †8.1 : 4.թագ.18.8 : ընդդէմ փիլիպպոսից : Տես եսայ. 14.29 : երեմ.47.1.4 : եզեկ.25.15 : ամովս.1.8 : սոփո. 2.5 : զաքար.9.6 :

Զփողս հարցեն հրեշտակք՝ի կատարածի աշխարհի : մատթ.24.31 : 1.կորն. 15.52 : 1.թես.4.15 :

Փորձել զՔ՝ծ սէ է պատշաճ : ելից.14.11 †17.2 : 2.օրին.6.16 : յուդի.8.11 : մատ.4.7 : 1.կորն.10.9 :

Փորձէ, կամ զչմարտատաբար զինն Ք՝ծ զիւրան եղանակօք զանազանօք : ծննդ.22.1* : ելից.15.25 †16.4 †20.20 : 2.օրի.8.2 †13.3 : դատ.2.22 †3.1 : 2.մնաց.32.31 : ռօթի. 2.9 : յօբ.1.12* : իմաս.3.5 : սիրա.2.4 †27.6 : զաք. 13.9 : հռոմ.5.4 : 2.պետ.2.9 : յակ.1.2 : փորձիլ սէ թողու Ք՝ծ զիւրան՝ի վէր քան զոյն, զոր կարէն : 1.կորն.10.13 : 2.պետ.2.9 : յայտ.2.10 :

Փուայ արքայ ասորւոց զզօրս առածէ ներ հակ եէմի : 4.թագ. 15.19 :

Փուշք անուճանին հոգք աշխարհիս այսո֊ րիկ, փարթամութիւնք և փափկութիւնք կենաց : մատ.13.7.22 †19.22 : մարկ.4.7.18 †10.22 : ղուկ.8.7.14 †18.22 :

Ք :

Քահանայքն օրինի. և պաշտօնք նոցին : ելից.29.44 †30.7 : ղեւտ.10.1.6.9 †21* †22* †24.3 : թուոց.3.10 †4.5.11 †10.8 †18.1.7 : 2.օրին. 21.5 : 1.թագաւ.2.28.35 : 1.մնաց.6.49 : 2.մնաց.26.17 : եզեկ.44.15.20 : եբրա.5.6 †10.11 :

Քահանայից բաժանութիւն ներ հնում օրի֊ նութ : 1.մնաց. 23.3 : ուր թուին երեսուն և ութն հազար :

Քա֊

Վահանայից հնոյ օրինին զգեստք, զարդարանք, և կարգաւորութիւնք։ Ելից. 28 * † 29. 1 † 39. 1 † 40. 12։ ղեւտ. 8. 1. 8։

Վահանայիցն տաճկալք լինէին տուրս նորդք և երախայրիք։ Թուա. 5. 9. 10 † 18. 8. 11 *։ 2. օրի. 18. 3։ զի ազգատք իղեւազանաց պատրաստեալ զապրուստն, կարասցեն պարապիլ յօրինանն Ա.Յ։ 2. մնաց. 31. 4 *։ Ջնա զառաջնորդն։

Վահանայից օրինին առնշանիւք հարկաւոր պարման կենաց։ Ելից. 29. 26։ ղեւտ. 2. 3. 10 † 5. 13 † 6. 16. 29 † 7. 6. 32 † 10. 13 † 24. 9։ Թուա. 3. 48 † 5. 9 † 18. 8. 11. 28։ 2. օրի. 18. 1։ 1. Թագ. 2. 28։ 4. Թագ. 12. 16։ 1. մնաց. 6. 64։ 2. մնաց. 31. 4։ 3. Եզրա. 10. 36։ սիրա. 45. 25։

Վահանայք չարք, և նոցայն պատուհաս։ Թուա. 16 *։ 1. Թագ. 2. 22 * † 3. 13։ 3. Թագ. 2. 26։ Եսայ. 3. 11։ Երեմ. 2. 5 † 8. 7։ ովսեայ. 4. 6. 9 † 5 *։ Մաղա. 1 * † 2. 1. 8։ 1. Մակա. 7. 5. 9. 21։

Վահանայն և գատաւոր խնդրոյ վերին և ազգայ՝ և ոչ միայն օրէնն, կամ կառավարանն։ 2. օրին. 17. 9. 12։ Մաղա. 2. 7։

Վաղէք օրդի եօթանայ։ 1. մնաց. 2. 18։ լրանալ զերկիրն քանանու։ Թուա. 13. 7. 31 † 14. 6. 24. 30. 38։ խնդրել, և առանալ զերկիրն քերբրոնի։ յեսու. 14. 6. 9. 13 † 21. 12։ գատա. 1. 20։ 1. մնաց. 6. 56։

Վաղկնուլ արդարութեան։ Եսայ. 55. 1։ սաղ. 106. 9։ մատ. 5. 6։ ղուկ. 1. 53 † 6. 21։ յայտ. 21. 6 † 22. 17։

Վամօս (կամ կամոս) բագին մնաբացւոց։ Թուա. 21. 29։ սին սաղմոն և նա չինէ զառաջար։ 3. Թագ. 11. 7։ աւետի. 4. Թագ. 23. 13։

Վանան որդի նոյի՝ անիծանի։ Ծննդ. 9. 25 † 10. 1. 6։ գովասանութեան երկրին քանանայացւոց։ 2. օրին. 11. 10։ երկիրն քանանու խոստացեալ լինի աբրահամու և զաւակի նորա։ Ծննդ. 12. 7 † 13. 15 † 15. 18 † 17. 8 † 26. 4 † 35. 12։ ելից. 3. 8. 17։ ղեւտ. 20. 24։ 2. օրին. 9. 6։ տուեալ լինի յեսու. 13. 6։ այր աղագաւ Ա.Ծ մերժեաց զքանանացիսն։ ղեւտա. 18. 25։ 2. օրին. 9. 4 † 18. 12 † 20. 17։ վասն էր սակաւ առ սակաւ՝ և ոչ միանգամայն զազգն զայնոսիկ սպառեաց։ ելից. 23. 29։ 2. օրի. 7. 22։ գատա. 2. 23 † 3. 1։ աշխարհագրութեի և բաժանումն երկրին քանանացւոց։ Ծննդ. 10. 19։ ելից. 23. 31։ Թուա. 26. 52 † 33. 54 † 34 *։ յեսու. 13 * † 14 * † 15 * † 16 * † 17 * † 18 * † 19 *։ եզեկ. 47. 13. 21։

Վանանացւոց հնոյ գուստ՝ ի դիւսայ ազգսն։ մատ. 15. 28։ մարկ. 7. 24։

Վառանորդաց պահոց յարացոյց։ մօսէս։ ելից. 24. 18 † 34. 28։ 2. օրին. 9. 9. 18։ եղիսա։ 3. Թագ. 19. 8։ Վրն։ մատ. 4. 2։ տես զպահն։

Վարոզոլաց՝ Հովհաննայ՝ և մարգարէից պաշտօն։ 1. Թագ. 12. 23։ եսայ. 58. 1 † 61. 1։ երեմ. 1. 5։ եզեկ. 3. 1. 9. 12 † 33. 2. 7։ գործ. 3. 18. 24։ Ջնա եպիսկոպոսաց ընտրութեի և պաշտօն։

Վաւարան, այսէ՝ տեղի ուր են հոգիք,

որք կենդանեայ մաղթանաք և գործովք օգնել կարեն, և քաւին՝ զոլ հատատի։ 2. Մակ. 12. 43. 46 *։ մատ. 5. 25 † 12. 32։ 1. կորն. 3. 15։ փիլիպ. 2. 10։ 2. տիմ. 1. 18։ 1. յովհան. 5. 16։ յայտ. 5. 3. 13։

Վեբրոն։ Ծննդ. 13. 18 † 23. 2։ Թուա. 13. 23։ յեսու. 10. 3. 23. 36. 39։ 1. Թագ. 30. 31։ 2. Թագ. 3. 2։ 3. Թագ. 2. 11։

Վուս որդի քամայ։ Ծնն. 10. 6։ 1. մնաց. 1. 8։

Վուսի բարեկամ՝ գաւթի զգացուցանէ գաւթի զորինչ վճանակ մուաճէ աբիսաղոմ։ 2. Թագ. 15. 32 † 17. 15. 16։

Վուսա ասսաթայիմարքայ ասորւոց Թագաւորէ՝ի վէր ի՛ն լեցայոց ամն ութ։ գատ. 3. 8։

Վր Ջի՛ն Ջեմարիա մարգ և Ա.Ծ, խոստացեալ լինի։ Ծննդ. 3. 15 † 12. 3 † 17. 19. 21 † 22. 18 † 26. 4 † 28. 14 † 49. 10։ Թուա. 24. 17։ 2. օրին. 18. 18։ 1. Թագ. 2. 10. 35։ 2. Թագ. 7. 13։ սաղ. 2 * † 21 * † 109. 1։ եսայ. 7. 14 † 8. 3 † 9. 6 † 11. 1. 10 † 28. 16 † 40. 9 † 42. 1 † 45. 1 † 46. 13 † 49. 1. 6. 10 † 50. 5 † 52. 10 † 59. 20 † 53 * † 60. 1 † 62. 11։ երեմ. 23. 5 † 30. 9 † 33. 15։ եզեկ. 17. 22 † 34. 11. 15. 23 † 37. 24։ դանի. 7. 13 † 9. 24։ միքիա. 5. 2։ անգէայ. 2. 8։ զաքար. 2. 10 † 3. 8 † 9. 9։ մաղա. 3. 1։

Վր ըստ նախնեաց խոստման Ա.Յ Հօր, ի ժամանակի վասն մեր Ջեմարիա մարդ եղեալ՝ և ընդ մեզ շրջագայեալ։ յովհ. 1. 14։ Ա.Ծ ի մարմնի յայտնեցաւ։ 1. տիմ. 3. 16։ 1. յովհ. 4. 2։ Ա.Ծ առաքեաց զորդի իւր ի նմանութի մարմնոյ մեղաց։ հռոմ. 8. 3։

Վր Ե Ջեմարիա որդի Ա.Յ։ մատ. 3. 17 † 14. 33 † 17. 5։ մարկ. 1. 11 † 5. 7 † 9. 6 † 15. 39։ ղուկ. 1. 31 † 3. 22 † 9. 35։ յովհ. 1. 34. 49 † 6. 69 † 9. 36 † 11. 27 † 19. 7։ հռոմ. 1. 4 † 8. 3։ եբր. 1. 2 † 5. 8 † 6. 6 † 7. 3 † 10. 29։ 2. պետ. 1. 17։ 1. յովհ. 3. 8 † 4. 9 † 5. 20։

Վր Ե յղացեալ՝ի Հոգւոյն սրբոյ։ մատ. 1. 20։ ղուկ. 1. 35։

Վր Ծնեալ՝ի մարիամայ կուսէն։ մատ. 1. 25։ ղուկ. 1. 31 † 2. 6. 11։ գաղատ. 4. 4։ եսայ. 7. 14։ Ծնեալ՝ի բեթղեհէմ։ մատ. 2. 1։ ղուկ. 2. 6. 11։ յովհ. 7. 42։ միքիա. 5. 2։

Վր առանց մեղաց։ եսայ. 53. 12։ յովհ. 8. 46։ 2. կորն. 5. 21։ 1. պետ. 2. 22։ 1. յովհ. 3. 5։ եբր. 4. 15 † 7. 26։ Թլփատի։ ղուկ. 2. 21։ մկրտի՝ի յորդանան։ մատ. 3. 16։ մարկ. 1. 9։ ղուկ. 3. 21։

Վր բացայայտի և յուցանի Աշխարհիք վկայութիւք։ մատ. 1. 1. 16. 23 † 3. 11 † 8. 29 † 11. 5 † 16. 16 † 17. 5 † 22. 44 † 26. 64 † 27. 54։ մարկ. 9. 6 † 15. 39։ ղուկ. 1. 31. 41 † 2. 10. 16 * † 9. 35 † 22. 70։ յովհ. 1. 14. 29. 32. 49 † 2. 11 † 3. 2. 13. 16. 35 † 5. 39 † 6. 70 † 7. 40 † 9. 35 † 10. 7. 24. 36 † 11. 27. 41 † 12. 17 † 14 * † 15. 26 † 17. 1 † 20. 28։ հռոմ. 1. 2 † 8. 3 † 9. 5։ 2. կորն. 5. 19։ գաղատ. 4. 4։ փիլիպ. 2. 6։ կողո. 2. 9։ 1. տիմ. 3. 16։ տիտ. 2. 11։ եբր. 1 * † 5 *։ 1. յովհ. 5. 20։

Քն է գառն Այ ։ եսայ. 53. 7 ։ յով. 1. 29 ։ գործ. 8. 32 ։ 1. կորն. 5. 7 ։ յայտ. 5. 6. 12 † 7. 9. 17 † 13. 8 † 14. 1 † 17. 14 ։

Քն է Տէր տերանց և Թագաւոր թագաւորաց ։ եզեկ. 37. 24 ։ սաղմ. 2. 6 † 23. 7 ։ կողոս. 2. 10 ։ 1. տիմ. 6. 15 ։ յայտ. 1. 5 † 17. 14 † 19. 16 ։

Քն է պատկեր և նկարագիր Այ ։ իմաս. 7. 26 ։ 2. կորն. 4. 4 ։ եբր. 1. 3 ։ փիլիպ. 2. 6 ։

Քն է լոյս հեթանոսաց և հանրոյ աշխարհի ։ եսայ. 2. 5 † 9. 2 † 42. 6 † 49. 6 † 60. 1. 19 ։ մատ. 4. 16 ։ ղուկ. 2. 32 ։ յով. 1. 4 † 3. 19 † 8. 12 † 9. 5 † 12. 35. 46 ։ գործ. 13. 47 ։ 1. յով. 1. 5 † 2. 8 ։ յայտ. 21. 23 ։

Քն է ձմարիտ հովիւ ։ եսայ. 40. 11 ։ եզեկ. 34 *† 37. 24 ։ միքէ. 5. 3 ։ զաքար. 13. 7 ։ մատ. 26. 31 ։ մարկ. 14. 27 ։ յով. 10. 11 ։ եբր. 13. 20 ։ 1. պետ. 2. 25 † 5. 4 ։

Քն ուսոյց՝ և քարոզեաց ։ մատ. 4. 17 † 5 * † 6 *† 7 * ։ մարկ. 1. 14 ։ ղուկ. 4. 15 † 6. 20 * ։ բժշկեաց զնամ հիւանդութիւն ։ մատ. 4. 23 † 8 * † 9. 2. 20. 28 ։ մարկ. 8. 23 ։ ղուկ. 17. 12 ։

Քն այլակերպեցաւ ։ մատ. 17. 2 ։ մարկ. 9. 2 ։ ղուկ. 9. 29 ։

Քն ի ձեռն մատնչի մատնի ։ խնդրեաց զյուդայ ։

Քն չարչարեցաւ ։ սաղմ. 21 * ։ եսայ. 53 * ։ դանիէլ. 9. 26 ։ մատ. 16. 21 † 17. 12. 22 † 20. 18. 22 † 26. 37. 66 † 27 * ։ մարկ. 8. 31 † 9. 31 ։ ղուկ. 17. 25 † 18. 31 † 23 * ։ յով. 18. 28 † 19 * ։ գոր. 3. 18 † 8. 32 † 17. 3 ։ հռոմ. 8. 32 ։ 1. պետ. 2. 21 † 4. 1 ։ եբր. 2. 18 † 13. 12 ։

Քն խաչեցաւ ։ մատ. 27. 35 ։ մարկ. 15. 24 ։ ղուկ. 23. 32 ։ յով. 19. 18 ։ գործ. 2. 23 † 4. 10 ։ 1. կորն. 2. 2 ։ 2. կորն. 13. 4 ։

Քի չարչարանքն նախաձառեալք՝ և նախաձևացուցեալք են ։ ծննդ. 22. 2 ։ Թով. 21. 8 ։ սաղմ. 21 * ։ եսայ. 53 * ։ դանիէլ. 9. 26 ։ մատ. 20. 22 ։ յով. 3. 14. 16 † 8. 28 † 12. 32 ։

Քն մեռաւ՝ և Թաղեցաւ վասն մեղաց մերոց ։ մատ. 27. 50. 58 ։ մարկ. 15. 37. 42 ։ ղուկ. 23. 46. 50 ։ յով. 19. 30. 40 ։ գործ. 13. 29 ։ հռոմ. 5. 6 † 6. 10 † 8. 34 † 14. 9 ։ 1. կորն. 15. 3 ։ 2. կորն. 5. 15 ։ 1. Թես. 5. 10 ։ ոչ նախ ասացեալէր զհանգերձեալն ։ մատ. 16. 21 † 20. 22 ։

Քն յաւուր երրորդում յարեաւ ի մեռելոց ։ սաղ. 15. 10 ։ մատ. 28. 6 ։ մարկ. 16. 6 ։ ղուկ. 24. 5 ։ յով. 20. 9 ։ գործ. 2. 24. 31 † 10. 40 † 13. 30 † 17. 31 ։ հռոմ. 4. 25 † 8. 34 † 14. 9 ։ 1. կորն. 15. 4. 12 ։ 2. տիմ. 2. 8 ։ նոյն և նախաձառեալ՝ և նախանկարեցեալ է ։ սաղ. 15. 10 ։ յովն. 2. 1 ։ մատ. 12. 40 † 16. 21 † 17. 22 † 20. 22 ։ մարկ. 8. 31 † 9. 30 † 10. 34 ։ ղուկ. 11. 30 † 18. 33 ։ յով. 2. 19 ։

Քն համբարձաւ յերկինս ։ մարկ. 16. 19 ։ ղուկ. 24. 51 ։ յով. 3. 13 † 6. 62 ։ գոր. 1. 9 ։ եփես. 1. 20 † 4. 8 ։ 1. պետ. 3. 22 ։ եբր. 4. 14 ։ սաղմ. 67. 19 ։

Քն է Ած, և որդի Այ՝ ի սկզբանէ, և յաւիտենից ։ յով. 1. 1 † 8. 58 † 17. 5. 24 ։ միքէ. 5. 2 ։ առակ. 8. 22 ։ կողոս. 1. 17 ։ եբր. 1. 2 ։

Քն է միջնորդ և հաշտարար՝ և հրաւիրակ ։ յով. 6. 44. 55 † 10. 7 † 14. 6 ։ գոր. 4. 12 ։ հռոմ. 3. 25 † 5. 2 † 8. 34 ։ գաղատ. 3. 20 ։ եփես. 2. 14. 17 ։ կողոս. 1. 20 ։ 1. տիմ. 2. 5 ։ եբր. 7. 24 † 8. 6 † 9. 15 † 12. 24 ։ 1. յով. 2. 1 † 4. 10 ։

Քն նաւտի ընդ աջմէ Այ Հօր ։ սաղ. 109. 1 ։ մատ. 22. 44 ։ մարկ. 16. 19 ։ ղուկ. 22. 69 ։ գործ. 7. 55 ։ հռոմ. 8. 34 ։ եփես. 1. 20 ։ կողոս. 3. 1 ։ 1. պետ. 3. 22 ։ եբր. 1. 13 † 10. 12 † 12. 2 ։

Քն գալոց է դատել զկենդանիս՝ և զմեռեալս ։ սաղմ. 95. 13 ։ մատ. 16. 27 † 24. 30 † 25. 31 ։ ղուկ. 17. 24. 30 † 21. 27 ։ յով. 5. 22 ։ գոր. 1. 11 † 10. 42 † 17. 31 ։ հռոմ. 2. 16 ։ 2. կորն. 5. 10 ։ 1. Թես. 4. 16 ։ 2. Թես. 1. 7 ։ 2. տիմ. 4. 1 ։ 1. պետ. 4. 5 ։ եբր. 9. 28 ։ յուդայ. 14 ։ յայտ. 1. 7 † 20. 11 ։

Քի յանձն արարան ամենեքեան ի Հօրէ, և նոճաձեցան ։ մատ. 11. 27 † 28. 18 ։ ղուկ. 10. 22 ։ յով. 3. 35 † 17. 2 ։ եփես. 1. 22 ։

Քին աւքեան են սաեղծեալք ։ սաղմ. 32. 6 ։ յով. 1. 3 ։ եփես. 3. 9 ։ կողոս. 1. 15 ։ եբր. 1. 2 ։

Քն ինայ ի միջնեղենաւորս ։ սաղմ. 109. 4 ։ եսայ. 9. 7 ։ դանիէլ. 7. 14 ։ միքէ. 4. 7 † 5. 2 ։ յով. 12. 34 ։

Քն է առիւծ ։ յայտ. 5. 5 ։

Քն է աստղ առաւօտու՝ որ է արուսեակն ։ 2. պետ. 1. 19 ։ յայտ. 22. 16 ։

Քն ձանձրացեալ զնամ ։ յով. 16. 30 † 21. 17 ։ յայտ. 2. 23 ։

Քն է մի ընդ Հօր ։ յով. 10. 30 † 14. 10. 20 † 17. 21 ։

Քն ինքեան վարկանի լինիլ որինչ Քրիստոնէից լինի ։ զաք. 2. 8 ։ առակ. 14. 31 † 17. 5 ։ մատ. 10. 42 † 18. 5 † 25. 35 * ։ մարկ. 9. 40 ։ ղուկ. 10. 16 ։ գործ. 9. 4 ։ 1. Թես. 4. 8 ։

Քրիստոնեայք յորջորջին հաւատացեալք ։ գործ. 11. 26 † 26. 28 ։ 2. կորն. 10. 7 ։

Քրիստոնեայք ասին սէք քանզի զարքայն Թի խոստովանին ։ գործ. 9. 41 ։ հռոմ. 1. 7 † 12. 13 † 15. 26 † 16. 2. 15 ։ 1. կորն. 1. 2 † 6. 1 † 14. 33 ։ 2. կորն. 1. 1 † 9. 1. 12 † 13. 12 ։ եփես. 1. 1. 15 † 3. 8. 18 † 4. 12 † 6. 18 ։ փիլիպ. 1. 1 † 4. 21 ։ կողս. 1 * ։ 1. Թեսաս. 5. 27 ։ 1. տիմ. 5. 10 ։ եբր. 6. 10 † 13. 24 ։

Քրիստոնէից է կեղծ, ոչ Քն եկեալ ։ գաղատ. 2. 19 ։ 1. յով. 1. 7 † 2. 6 † 3. 3 ։

Քրիստոնեայք եղիցին ընդ Քի ։ յով. 12. 26 † 14. 3 † 17. 24 ։

( ) ։

( ) բեղեր, որպէս բոսոսայ ի հռուԹայ ։ հռոմ. 4. 17 ։ մատ. 1. 5 ։

( ) ծոման վերջնոյ խորհուրդ ։ յակո. 5. 14 ։

( ) ձն պղնձի կանգնեցուցանի ։ Թով. 21. 8 ։ բառնի, և յորջորջի նեհուստան (բայց առ մեզ նեհեսԹան գրի ։) 4. Թագ. 18. 4 ։ որոյ զսխին կրեր ։ յով. 3. 14 ։

( ) րէն առաջին, և հրամանս տուեալ լինի ։ ծննդ. 2. 16 ։ խախոսի. 3. 4. 6 ։

( ) րէն

Օրէն տասանց սպասուհիսանաց տուեալ լինի մնասեալ : ելից.20 * : 2.օրին.5 * :

Ը Օրէնս Իմ թարց հոգւոյ նորին ոչ կարեմք կատարել : 2.օրին. 5.29 : սաղմ.118. 34 : ղուկ.18. 12 : գործ.15. 11 : հռօմ.8. 2 :

Օրէն ընթերցեալ լինի : 2.օրին. 1.5 † 31. 9. 11 : յեսու.8.33 : 4.թագ.23. 2 : 3.եզրա.8.3 † 9.3 : 1.եզրա.9. 39 : 2.մնաց.8. 19. 23 :

Օրէն նոր Քրիստոնէից կայանայ յաւէտ ներ սիրեմ : մատ. 5.44 † 7.12 † 22. 36 : յովհ.13. 34 : հռօմ.13.10 : գաղ.5.14 † 6.2 : 1.տիմ.1.5 :

Օրինաց տախտակքն տուեալք լինին : ելից.31.18 : 2.օրին.5. 22 † 9. 10 : խորտակին : ելից. 32.19 : 2.օրին.9.17 : տուեալք լինին այլք տախտակք : ելից.34.27 : 2.օրի.10.1 :

Օրինի բնութիւն , պաշտօն , և նպատակ : հռօմ.3. 20 † 4. 15 † 5.20 † 7. 1.7 : գաղ. 3.19 : 1.տիմ.1.8 : եբր.7. 18.28 :

Օրինի աւանդութիւնք , յոր արարողութիւնք ի բաց բառնին ի ձեռն Քրիստոսի : մատ. 11. 13 : մար.15. 38 : գործ.13. 38 † 15.10 : հռօմ.6. 14 † 7.4 † 8. 3 : գաղատ.3. 13 † 4.5 : եփես. 2. 14 : կողոս.2. 14 : 1.պետ.1. 12. 18 :

Օրհնութիւն , որով մարդ զմարդ օրհնէ : ծննդ.14. 19 † 27.4 * † 28.4 † 48.9 : ելից. 12. 32 † 39.43 : ղեւտ.9. 22 : թուոց.24.9 * : 2.օրին. (10.8) † 33. 1 : յեսու.8.33 † 14.13 † 15.19 † 22.6 : 1.թագ. 2.20 : 2.թագ.6. 18 † 13.25 : † 14. 22 † 19.39 : 3.թագ.1.47 † 8.14 : 4.թագ. 10.15 : 1.մնաց. 16. 2 : 2.մնաց.6. 3 : յուդի. 15. 10 : սաղմ.117.26 † 128.8 : առակ.27.14 : 1.մակ. 2.69 : ղուկ.2.34 † 6. 28 : հռօմ.12.14 : եբր.7.1 :

Օրհնութիւն որով սուղձոճաձք նուիրին . և սրբագործին : ելից. 28.2 † 29.6.27 : ղեւտ. 21.10 † 22.2 † 27.28.29.30 : թուոց.5.17 † 31. 6 : յեսու.6.24 : գատա. 17.3 : 1.թագ. 21. 5 : 1.մնաց. 18.11 : 1.եզրա.1.41 : 1.տիմ.4. 5.14 : եբր.9. 2. 3 : առաւել նուիրութիւն քահանայից . հանդերձից . սեղանոց . տաճարաց . մանկանց . ջրոց մաքրագործի . և այլոց :

Օրհնութիւն հայի, յոր խորհուրդ հաղորդութիւն : մատ.26.26 : մար. 14.22 : ղուկ. 22. 19 : 1.կորն.10.16 † 11.24 * : յաձախութիւն առնի : գոր.2.42 † 20.7 : նախանձաբեր : ելից.16. 15 * :

Օրհնութիւն հացին՝ յոր խորհուրդ հաղորդութիւն եմք միոյ մեսակի միայն : յոր հացի : յովհ. 6.59 : տուեալ ի Քրիստոսէ : ղուկ.24. 30. 31 : յաւաքելոյն : գործ. 2.42 † 20.7 :

Ի Օրհնութենէ հացին՝ յոր ի խորհրդոյ հաղորդութենէ ոչ միայ գոյացութի հացին ջնջի սրբացուցմանն : այլ և Քրիստոս մարմին և արիւն Քրիստոսի : մատ. 26.26 : մար. 14.22 : ղուկ. 22. 19 : յովհ.6.51 :

Օրհնութիւն հացին , յոր խորհուրդ հաղորդութիւն ի հանդիսաւոր հայցուածս շրջաբերելի գոլ նախանձաբեցեալ յեսու.6.6.7. 11 *. 20 : 1. թագ.4. 3 : 2. թագ. 6. 3. 4. 5. 6 :

Օրհնութիւն հացին , յոր խորհուրդ հաղորդութիւն երկրպագելի է : սաղմ.21. 28. 30 † 98. 5 : յովհ.9. 38 :

Օր վերջին՝ և դատաստան յեսուին : 1.թագ. 2.10 : սաղմ.95.13 : եսայ.2.10.19 † 13.4.6.13 † 26.21 † 27. 1 † 30. 30 † 66.15.24 : երեմ.30.23 : դանիէլ.7.9 : սոփոն.1.2. 14 : մաղ.4. 1 : 4.եզրա. 2. 27 † 13.32 : մատ.12. 36 † 13.41.49 † 16. 27 † 24 * † 25. 31.41 : մարկ.13 * : ղուկ.17. 24. 30 : գոր. 1.11 † 3.20 † 17.31 : հռօմ.2. 5.16 † 14.10 : 1.կորն.15 * : 2.կորն.5.10 : 1.թես.4. 16 † 5.2 : 2.թեսա.1.7 † 2.1 : տիտ.2. 13 : 2.պետ. 3. 13 : եբր.9. 28 : յուդայ.14 : յայտ. 1.7 † 20. 11 :

Օր Տէր : եսայ.13. 6 : երեմ.30.7 : յովէլ 2. 1.31 : ամովս.5. 18 : սոփոն.1.14 : մաղա. 4. 1 : 4.եզր.2. 27 : փիլիպ.1.6 † 2.16 : 1.թես. 5. 2 : 2.տիմ. 4. 8 :

Օր Տէր , և ժամ ոչ ումեք ծանուցեալ է : մատ.24. 36. 50 : մար.13. 32 : ղուկ.17.24. 30 : գործ.1.7 : 1.թեսա.5.1 : 2.պետ.3. 10 : յայտ. 3.3 † 16. 15 :

Օր փոխանակ ամացն.թոհ.14.34 : եղեկ.4.6 :

Ողբ տաճարաց բարեպաշտի Թագաւորին Հայոց Հեթմոյ։

Ի ծառայեալն երբեմն ախտից.
կապել տոռամբ չար շղթայից։
Ու՛ ի մեղաց գոլով տիրեալ.
և ներհակաց ներքոյ անկեալ։
Յիս յարձակմունք անաստնական.
իշխեն մոտաց բանական։
Նա ըստ նեխեալ գերեզմանին.
բռնով արտաքինք իմ պատճառին։
Հեթումանուամբ լոկ թագաւոր.
ներքոյ աղքատ և պարտաւոր։
Վանզի կոչիմ իշխան հայոց
բայց ես իշխիմ յախտից իմոց։
Ոգւոյս ցաւոց դեղ յարակայ.
ձայն հեծութեանց զգիրս այս ստացայ։
Ինձ ողբալոյ լինիլ սաստար.
ծուլիս խթիչ միշտ անդադար։
Ընդոստուցիչ թմբրեալս ոգւոյ.
իբրու խթան հեղգ անասնոյ։
Կամ հեղեղաւ ընկղմելոյ.
ձեղ ի ցամաք զձեռն իւր ձգելոյ։
Ստացայ անկեալս ես չարաչար.
կամաք ի սուգ անմխիթար։
Պատճառ սովին զՈ՛ճ յիշել.
և ընդ դասէն ուրախ լինիլ։
Կամ յապայս գոլ յիշատակ.
ինձ և իմոյն առ հասարակ։
Ու՛ ի լինիլ պատճառ բարեաց.
ձեզ աղօթիկ պարապողաց։
Որոյ գրուեցիս աւարտեցաւ.
մինչ մեր ամացըս թիւ լցաւ։
Նօթին հարիւր ընդ քառասնից.
և այլ չորից հայոց թուի։
Յորում ի սոյն ժամանակի.
պէսպէս տեսաք գործ յիշելի։
Որ ի նախկին սկսեալ սկզբանց.
Համառօտեմք ձերոց անձանց։
Երոյ տոհմիս որ հայկազնի.
իշխանութեին այն մեծ նախնի։
Ի յայլազգեաց սըտրկացեալ.
և քուն գաւառն իսպառ քանդեալ։
Յայն հեղեղէ Ռուբէն ջերծեալ.
որ ի Կաղկայն զարմէ սերեալ։
Իբրու զտապանն զայն Նոյի.
եթաց ջերկիրս այս մեր տոհմի։
Սա զկոստանդին ծնաւ որդի.
զՀայր Ռոմոսի և Էօնի։
Ու հայր զորդի փոխանորդեալ.
յետ Կոստանդեայ Ռոմոս տիրեալ։
Ըպպ Էօն պայազատեալ.
այն որ երեք որդւովք ծաղկեալ։
Վանզի Ռոմոս և Մաեֆանէ.
ընդ Ալէհի ծնան Ինմանէ։
Յետ տիրելոյ միմեանց զկնի.
ծնաւ Մաեֆանէ երկու որդի։
Օռուբէն երէցն որ նախ տիրեաց.
ապայ զԷօն որ յաջորդեաց։

Սա զհատիանեալ Թագէն նախնի.
նոր նորոգեաց մերոյ ազգի։
Որպէս Պարոյրն որ դրօշատի.
Թագաւորեաց քաջն այս արի։
Օ՛ապէ դշխոյ գոհատր սորա.
զուգեալ տիրեաց զկնի նորա։
Սա արքային Հեթմոյ լծեալ.
զ Էօն արքայ հայրն իմ ծնեալ։
Որ վասն ազգիս մեր և երկրի.
զանձն իւր դնելով չքաւ գերի։
Խրայելի զոյգ պատուհեցաւ.
Յեգիպտոսէ Տերամբ գարձաւ։
Ի բաղմահոյլ ծըփանս ալեաց.
Յորում աշխարհ կայր Յայլազգեաց։
Ու մանաւանդ ի գոհազէն.
Յեգիպտացւոց բռնաւորէն։
Որ շուրջ զմեօք գրացեայ տիրեաց.
և զանտիոք մեծն աւերեաց։
Օ՛բաղում ամրոցս ըմբռնելով.
և զքրիստոնեայս կոտորելով։
Որ և յաշխարհ մեր արշաւէր.
երիցս անգամ զայս գուն գործեր։
Սակայն պահել հայրն իմ Ջանաց.
զազգս և զերկիր յիս փոխանցեաց,
Ինք առ ինև յաձախեցին.
մեծ արհաւիրք երկիւղագին։
Օ՛ի թշնամիքըն զօրացեալ.
և տրապօլեաց նախկին տիրեալ։
Նղև խաւար մեզ անհնարին.
անմխիթար սուգ ցաւագին։
Վանզի առին զքաղաքն աքքա.
և ըզբոլսըն որք ընդ նմա։
Տեսին թէ չէ՛ որ օգնական.
և ո՛չ ինքեանց ինչ ներհակաց։
Օ՛ի յորս էաք մեք ապաստան.
ազգ նեստորացըն հեղգացան։
Օ՛այս առաւել յոխորտացեալ.
զմեզ որսային գազանացեալ։
Որք զօրս անթիւս գումարեցին.
ջնջել զմեզ ամենևին։
Որպէս առիւծ մռընչելով.
զմեզ յորովայնս համարելով։
Օ՛ի այն գթած Տէրն այց առներ.
զազգս և զգաւառ հրաշիւք փրկեր։
Նա այսօրիկ միջնորդ լինէր.
որ մեր գթած նախահայրն էր։
Դարձաբար մեզ վշտակցեալ.
Գրիգորիոս Տէրն երանեալ։
Որ վասն մեր կրեաց նախկին.
զկիրս տանջանացն և զվիրապին։
Ու՛յժմ զմեզ մեր պատուհաս.
ըզգան խրատուն արժանահաս։
Ի բաց ի մէնջ առդարձուցեալ.
յինքն և յաթոռն իւր ընկալեալ։
Հովիւն եղ զանձն ընդ ոչխարաց.
մատնեալ զոսկերս իւր Նշխարաց։

Վան-

Վանզն գոռոզն այն խոտորեր.
և զդրեակ հօրն պաշարեր։
Ասեմ զկլայն հռօմայական.
զՀայրապետաց մեր նատարան։
Օր և յիշեն ի ողբալն.
աչեա կակիծ ձառ դողալն։
Վանզն տիրեալ ի տուր մաշեր.
ողորմելն գերիս վարեր։
Նաբուզարդան նոր կատաղեր.
քանզն զտաճարըն հրդեհեր։
ՕՀայրապետըն տուրք զղուէր.
բզտրբուքեան կահն գերեր։
Որում և Թաթ աջոյն յայտներ.
ընդ բանիտասար զնա տարապրեր։
Մինչդեռ Հարձիւքն իւրովք լըքեր.
պղծել զանօթան այն որ տուրք եր։
Վանզն ըզփոխն էառ յանձին.
որպէս գերօզք տապանակին։
Նա այժմ կան դեռ հարուճածեալք.
անձամբք յանձինս բաժանեալք։
Յոկ մեք ընդհէ պահեալք եղեալք.
որպէս ձրնձղուկք յորսոյ զերծաք։
Օի որոգայթն փշրեցաւ.
որով օրհնեմք ըզգուքեն անբաւ։
Պատմեմ և զայլ ինչ յիշելի.
ի մերս եղեալ ժամանակի։
Պատմել որդւոց ձեր ըզկնի.
ի յօրինակ ըզգուշալի։
ի քառասուն և մի Թուի.
որ ընդ եօթեանսն է հարիւրի։
Նզև ումանց յամառութիւն.
ի տուրք զատկէն մոլորութիւն։
Ոչք և ամէն չհամարէին.
զի ընդ նեստորան դասէին։
Նա յընդհանուր եկեղեցւոյ.
պատառէին յախտ հերձուածոյ։
Վանզի ըզվեց ապրիելին.
որ ձշմարիտ եր օր զատկին։
ի քաւ Թողուլ բաջալերին.
զերեքտասան օրն ընտրելին։
Յոկ մեք գուղիղն դատեցաք.
լինիլ ժողով յօժարեցաք։
Վինել զգիրս ազատեցաք.
և զոր ստուգի յանձին կալաք։
Յայնժամ եկեալ ի միասին.
հանուր լըմամբ եկեղեցին։
զի ճաշունչ գիրս քննեցին.
զբանս տուրք հարցն ի մէջ ածին։
Նա անդստին ձշգրտեցաւ.
արդարութի խնդրոյն ցուցաւ։
Որով հրաման կանօնեցաւ.
ածնել ի վեցըն հաւատեաւ։
Վանզի տուրք գիրքն մնասի.
զչորեքտասան օրն լուսնի։
Ցօն ցուցանէ հնոյն զատկի.
և այս բազմիք անդ հաստատի։
Յոկ նոր կտակ Աճային.
զՅ՚ ասէ գալ ի զատկին։
Նա անդ խաչեալ յայդ ուրբաթին.
յարեաւ յետ այնմ՝ ի կիրակին։
Որով Թէ օրն հին զատկի.
պատահեսցի կիրակէի։
Օի խաչելոյն օր հանդիպի.
փոխի ի միւսն որ ըզկնի։
Պպա Թէ մէջ շաբաթու դայ.
հուպ կիրակէն իւր զատկանայ։
Որպէս կանոնն է նիկիայ.
և ամենայն հարց ըստ նորա։
Նա զայս կիրեղ ասէ յայտնի.
ընդ այլ բազմաց հարցն խմբի։
Օի խաչելոյն օր Վն.
չորեքտասան դիպաւ լուսնի։
Օայս դիտնէսիոս պատմէ.
և եփսեբի քաջ վկայէ։
Նա միւս կիրեղն համաձայնի.
ի վեցտասան զյառնելն ասէ։
Չորեքտասանն եր յայս ամի.
յօրն մեծի չորեքշաբթի։
Որ և հրեից բոլոր խմբի.
սեռաւք առնել ըզտօն զատկի։
Յոկ կիրակէն որ ըզկնի.
ուԹևտասան օր եր լուսնի։
Գնացեալ ազատ յամենայնի.
օր յարուԹեանն եր ստոյգ զատկի։
Օայս խնամանօք յոյժ քննեցաք.
ցատեղագիտան քաջ հարցաք։
Ցետոյ զլուսինն աչօք տեսաք.
Թէ և գրօք վաղ հաւատացաք։
Այլ և հրեից ձշմարտեցաւ.
զի հինգ շաբաթն լրացաւ։
ի շաբաթ մեծ լրումն եղաւ.
ուղիղ զատիկն տօնեցաւ։
Որում բոլոր ազգք որ ի նոյն.
միաբանեալ եղեն ուղղոյն։
Արդ՝ զպատմեալսս սակաւուք.
եղբարք սիրով ընկալարուք։
Նա զմեզ յիշել մի մոռանայք.
որք յաղօԹեն քաղցրանայք։
Նա մանաւանդ զծնօղն զիմ.
յիշել սէր տեարք առ ձեզ ժամիմ։
Ընդ արքայ հօրն իմ Լևոնի.
զվեռան դշխոյ մայրն իմ քարի։
Բոլոր նախնեօք որ զկնի.
համայն զարմիւք ազգատոհմի։
Պաղեմ հայցել Տ՚ն Յի.
տալ քաւութիւն մերոյն պարտի։
Նա ձեզ կրկին փոխատրեսցի.
ողորմութիւն անդրաւելի։
Օի մեզ և ձեզ առատասցի.
ցօղ վտակաց նորա ընորհի։
Որնել զնա ընդ Նօրն իւրում.
և ընդ Նոգւոյն իւրոյ սրբում։
Պիշտ և յաւէտ և յաստատուամ.
զերիան ի մի քնութեան նոյնութեամ։
Պմէն։

Արեգակն ի լուսանցս աջակողմն ի Ասիանոյ վարձպէնն, գրանիշն ընդառ գլխով և ոտիւք սոյն դնին առեալ:

Ովնա.	27	22. 1	Տօբիա.	30	10. 5	20. 13	33. 8	Երեխ.	11. 1	2. 13	3. 8	Յակօբ.
6. 3	9. 4	23. 36	1. 2	32	11	23. 5	16	3. 22	6	Պապ.	4. 9	1. 12
8	45	1. Ծնող.	13	33	21	21	42. 16	5. 2	7	1. 5	5. 8	18
10. 12	10. 2	1. 10	19	16. 9	11. 8	25. 24	43. 3	12	15	11. 21	7. 18	3. 12
13. 11	11. 26	4. 27	3. 17	2. Մահ	12. 6	26. 17	44. 8	7. 7	12. 5	23. 25	8. 19	5. 11
14. 14	14. 15	5. 4	5. 23	1. 1	18. 6	18	10	26	Հեսե.	24. 19	21	1. Պետ
25. 14	18	8. 38	7. 2	13	12	27. 4	45. 17	10. 18	1. 1	27. 44	14. 4	3. 6
28. 20	Հռու.	11. 13	8	2. 23	27. 12	28. 3	50. 9	21	7. 8	Պարէ.	13	4. 14
33. 14	1. 20	12. 8	Յեսու.	3. 1	30. 1	29. 27	53. 2	13. 9	14	1. 39	15. 22	2. Պետ
17	1. Իմա	13. 5	2. 9	5	4	Դաղա.	55. 5	16. 4	8. 5	10. 19	1. Կրն	1. 9
36. 35	1. 2	15. 24	4. 2	7	8	2. 3	10	32	9. 10	14. 30	1. 6	1. Յօհ.
38. 9	13	26. 31	5. 3	12	31. 26	3. 16	59. 11	35	10. 5	Պաղ	3. 5	1. 4
43. 10	3. 14	27. 34	22	4. 26	33. 4	4. 4	63. 7	46	7	3. 26	13	2. 14
Երէմ.	17	Հռութ.	6. 9	38	35. 5	7. 28	12	51	13	30	4. 2	27
12. 20	4. 1	2. 4	10. 18	40	9	9. 14	65. 25	53	11. 6	6. 8	7. 16	4. 10
18. 3	7	5. 8	16. 29	45	36. 7	10. 6	Երեմ.	55	10	8. 27	9. 7	5. 11
19. 25	12	7. 6	Նահե.	5. 5	40. 25	11. 8	5. 5	20. 29	12. 1	12. 27	10. 9	3. Յօհ.
26. 18	21	15. 4	11. 3	8	Աղմ.	12. 11	6. 15	47	14. 1	24. 44	12. 7	13
20	6. 13	18. 2	1. 2	24	2. 2	Երե.	7. 14	21. 27	Ընդե	Յօհ.	8	Յուդա
Ող	7. 10	3	2. 5	6. 21	7. 2	5. 9	8. 19	22. 24	1. 11	4. 53	13. 10	15
7. 34	9. 12	19. 11	12	7. 7	15. 4	Իսա.	15. 11	23. 4	3. 9	6. 60	14. 19	24
18. 21	21	21. 19	13	22	17. 18	14. 24	16. 18	16	12	65	33	Յայր.
20. 2	23	23. 18	14	8. 9	22	15. 2	18. 9	23	4. 1	8. 27	15. 47	1. 5
3	10. 3	26. 8	13. 4	19	24	14	20. 3	34	8. 14	59	51	2. 3
26. 41	11. 13	34. 12	5. 14	30	29	16. 17	23. 4	24. 17	9. 1	21. 22	2. Կրն	6
Իսահ.	13. 3	1. Եզր	7. 3	9. 6	21. 24	17. 17	25. 38	22	Ընդէ.	Դատ	6. 7	8
1. 1	14. 3	1. 35	9. 21	9	25. 10	Սերա.	29. 5	25. 4	1. 20	1. 16	7. 5	9
16. 15	18	3. 15	1. Մահ	15	32. 3	7. 15	22	10	Մեռա	5. 41	11. 24	14
17. 5	20	22	1. 60	16	12	13. 15	28	26. 11	1. 5	7. 23	Դաղ	20
23. 14	15. 7	4. 19	2. 43	26	34. 12	21. 23	30. 13	27. 29	6	9. 2	1. 16	21
26. 7	17. 42	5. 9	44	11. 8	36. 19	24. 21	15	30. 5	14	39	4. 31	3. 7
27. 3	20. 19	54	51	34	37. 17	40. 4	31. 3	14	2. 1	41	Երես.	5. 4
33. 13	22. 18	6. 22	61	12. 1	21	46. 11	32. 38	16	11	10. 29	2. 4	5
2. Օբէ	30. 10	23	3. 13	7	43. 5	Նաա.	35. 4	32. 25	4. 2	11. 11	15	12
3. 27	20	7. 11	31	35	47. 8	4. 1	7	35. 6	10	12. 7	4. 29	6. 1
4. 49	2. Իմա	8. 32	4. 53	36	52. 1	5. 4	15	37. 6	Ղա.	17	Փիլիպ	8. 13
28. 55	2. 29	40	5. 8	38	54. 11	6. 13	36. 23	38. 7	2. 5	14. 11	1. 5	9. 11
32. 3	7. 21	9. 52	35	13. 3	72. 6	7. 8	38. 14	41. 18	3. 11	15. 29	Կողո.	13. 14
34. 3	8. 18	2. Եզր	48	6	75. 9	9	41. 10	20	Ընդէ.	16. 7	2. 11	14. 1
Ջեռե	15. 3	2. 12	61	15	83. 6	8. 3	44. 30	42. 13	2. 19	22	1. Իմե	13
3. 8	16. 11	16	63	14. 8	7	9. 6	46. 16	43. 13	3. 3	17. 10	4. 1	19
6. 27	17. 12	4. 15	65	12	86. 4	8	20	15	Մեթ.	18. 2	5. 13	15. 3
8. 12	21	23	6. 10	15. 12	102. 11	10. 4	28	44. 14	3. 9	10	2. Իմե	16. 5
11. 23	20. 18	6. 20	33	3. Մահ	108. 5	32	48. 17	27	Ընդե.	24	3. 3	13
12. 1	3. Իմա	8. 33	40	3. 1	119. 5	11. 15	49. 8	45. 3	2. 13	19. 9	1. Տէր.	17. 14
13. 17	8. 35	3. Եզր	8. 2	11	130. 2	15. 9	19	7	Օպա	24	6. 5	18. 2
15. 3	13. 1	2. 13	9. 4	5. 17	143. 8	18. 3	50. 8	19	1. 7	26	2. Տէր.	7
6	14. 6	19	72	20	Ընտէ.	22. 1	51. 59	46. 1	2. 8	28	4. 5	8
7	15. 19	3. 3	10. 12	6. 7	11. 7	5	52. 21	47. 3	5. 1	34	10	19. 1
9	19. 20	12	32	17	12. 6	24. 16	Հիշէ.	6. 14	35	Տիտո.	11	
19	20. 26	19	11. 39	Յօբ.	13. 4	23	1. 4	Դան.	13. 29	8. 19	20. 1	3. 7
17. 9	4. Իմա	20	40	1. 1	14. 27	25. 6	2. 3	52	9. 1	31	Երբա	18
11	5. 3	21	12. 7	3. 1	15. 2	29. 2	10	65	6	26. 16	3. 3	22. 8
19. 41	7. 7	4. 10	20	19	11	4	15	3. 21	14	27. 2	5. 8	14
22. 10	9	7. 65	43	5. 17	16. 6	11	20	4. 6	10. 4	5	11. 2	
25. 19	9. 21	70	44	6. 23	7	30. 19	3. 12	12	11. 17	28. 8	38	
Դաա.	13. 24	8. 9	13. 39	7. 19	21	27	4. 5	20	14. 12	Յոան.	12. 25	
1. 7	25	13. 5	14. 3	8. 16	18. 8	31. 3	Իսբ.	5. 7	Պաղա.	1. 13	13. 4	
18	20. 7	9	29	9. 28	24	4	3. 12	11	1. 13	15	23	

ԲԱՆ ԱՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂ.

և Յիշատակարան մատենիս։

Կորհիւ և ողորմութեամբ Տն մերոյ Յիսի Քրի, և բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Ա.Ծածնին, յամի Տեառն 1735. յամենայնն նոյեմբերի.յանկ եղեալ աճապարեցաւ տպագրումն Ա.Ծառշնչ մատենիս, ըստ օրինակի տպագրեցելոյ Ա.Ծաշնչի Վահանայ վարդապետի։

Զերկուս առաջադրեմ բարեմիտ ընթերցողս. որոց Ա.առաջինն է զգլխակարգութեան մերոյ Ա.Ծաշնչի, զոր արար ոսկան վարդապետն հրամանաւ Տն Յակոբայ Հայոց կաթուղիկոսի. և զբանից նորին՝ որ առ ընթերցօղս։ Երկրորդն է զսակաւուց մերոց աշխատութեց՝ զորս ի գործ արկաք առ սր բագրութիւն, և առ բարւոք տպագրումն սորին Ոսկան վարդապետան՝ որ զգլխակարգութեանն արար, ի վերջն Ա.Ծաշնչին, ի բանս իւր՝ որ առ ընթերցօղսն, զնէ զայսոսիկ. Գրութիւն գլխոց և պանդ։ Գրոն և ոչ գոն գրոց, գլխոց և պանդ, ընդ առ ինչ և ընդ առնառս։ Գլխոց և պանդ առաջնորդութիւն ևանձագրութիւն։ Գլխոց և պանդ չէ և չառաջ լինիլ։ և վերջապէս բանիցն այլապրա

Ա ձեռն ասացելոց բանից՝ զայս կամի ցուցանել, թէ մերս Ա.Ծաշունչ ըստ գլխոց և ըստ տանցն ի յոմանս գիրս՝ գլխակարգութեց և տնաւմանց Ա.Ծաշնչին լատինացւոց ոչ համաձայներ. և մինչ զցանկն և զհամաձայնութիւնն, այսինքն զվկայութիւնս որք են ի լուսանցան, ի նոցանէ առեալեր, որքան առ այնս գիրս՝ կամ զցանկն նոյ խախտել պարտ եր, և կամ զկարգ Թուոց գլխոց այնց գրոց. մինչ զկարգս բանիցն որք էին ի մեզ ի յայնս գիրս՝ խախտել ոչ լինէր։ Վասն որոյ զկարգս գլխոց և բանից, որք էին ի յայնս գիրս՝ անխախտ պահելով՝ միայն զթիւս գլխոց յետ և յառաջ եդ. նաև ոմանց գլխոց զթիւնն երկից համանշանակաց. ոչ զի ցանկին լատինականի համաձայնիցին։ և աստուստ է, զի ի յայնս գիրս թիւք ոմանց գլխոց յետ և յառաջ են. այ ի գիրս առակացն սաղմոսին. ի գիրս եսթերայ, և դանիելի։

Արդ՝ որպէս եդեալ էր նա, նոյնպէս և մեք ընդօրինակեցաք. և թէպէտ ոչ էր մեզ դժուարին զցանկն լատինական համաձայնեցուցանել կարգաց գլխոցն՝ որք ի մեզ են ի յայնս երիս գիրս, և այնու զթիւս գլխոց դնել կարգաւ, բայց ոչ արարաք՝ զի մի տարաձայնիցիմք։ Եւ զի չէր միտս այնպէս մնալն. միայն թէ որոնօրէն զոր ինչ ի գիրս եսթերայ՝ զչորրորդ, զութերորդ, զմեռասաներորդ, զերեքտասաներորդ, և զվեհեասաներորդ գլուխն յերկուս տեղիս գոլ գիտասցէ։ Նոյնպէս և ի գիրս առակաց զքսանևչորեքորդ, զերեսներդ, և զերեսուն և միերորդ գլուխն յերկուս տեղիս գոլ ծանիցէ. և ի գիրս դանիելի զբեքտասաներդ գլուխն ի սկզբան որմնիցէ, և զկնի այսր զառաջինն գլուխն. և երկոտասաներորդի գլխոյն՝ զչորեքտասաներորդն հետևիլ գիտասցէ։

Իսկ զտարաձայնութիւնն՝ զորմէ ասէ նա, գոլ և ոչ գոլ գրոյ՝ և գլխոց՝ թէ առ մեզ՝ և թէ առ նոսա, յայ առ լատինս, գիտելի է. զի միայն չորրորդ եզրան ի մեզ ոչ գոյր լրանի, զոր ինքն ոսկան վրդն թարգմանեաց. նաև գիրքն սիրաքայ ի մեզ լրատես ոչ գոյր, զոր ինքն թարգմանելով լրացոյց։ և բաց ի սոցանէ ոչ գոյր ի մերում Ա.Ծաշնչի պատասխանի գրոց, կամ գլխոց։ Այլ թէպէտ ոմանք ի գիրս տօբիթայ երևին ի մեզ պակասք, ի համեմատելն լատին թարգմանութենէ, բայց համեմատեալ յոմանց՝ ոչ են պակասք։ Այլ ասացեալն մեր երևի երկրորդ, և չերրորդ գլխոյն տօբիթայ. յորս ի 10. Թուոյն ի 18. և ի 17. էն ի 24.ն միջահատուածք անցուցին Թուոց լինի, ոչ զի ցանկին լատինականի համաձայնիցին Թիւք տանցն։

Այլ զայնց զորոց ասէ, գոլ ի մեզ՝ որք ոչ են ի լատինս, գիտելի է. զի որքան առ երկրորդ գիրս մակաբայեցւոց, զորմէ ասէ ոչ գոլ ի լատինս, իրաւի ոչ գոյ ի յայ՝ օրինակս, բայց ի յոմանս գոյ. որոց ինքն ոչէ հանդիպեալ. ոչ զի և զայն ըստ այնց գլխակարգիչսն։ Սակայն մեք ի յոմանս օրինակս տեսաք զայն հանդերձ գլխովք իւրովք եդեալ. վասն որոյ և գլխակարգեցաք։ Զի եթէ այս գիրքք ոչէ կանոնական, ոչ և չորրորդ եզրան, և երրորդ եզրան՝ որ ի մեզ առաջին գնի։ Իսկ որքան առ ոմանս տունս ներ ոմանց գլխոց՝ իրաւի գոն ի մեզ, որք ոչ են ի լատինս, ոչ երևի ի գիրս առակաց սաղոմոնի ի քսանևչորեքորդ գլխոյն յորում զկնի 22. Թուոյն՝ հինգ տունք բանք գոն ի մեզ, որք ի լատինս ոչ են. սակայն ի յայլս ոմանս թարգմանութիւնս գտանին նոյնքն ինչ ինչ տեղւոջ։

Ամերում Ա.Ծաշնչի միայն ի գիրս Պօղոսի որ առ Հռոմայեցիս՝ ի վերջն չորեքտասաներորդի գլխոյն, այն բանն (որ սկսանի. Ահա այնմ որ կարող է հաստատել զձեզ. և այլն գնալ ի վերջն գլխոյն) աճեալորդ է ինչ տեղւոջ. զի նոյն երեք տունքն բոլոր՝ գոն իսկ եդեալ ի վերջն Թղթոյն։ Այլ ամ՝ լեզուաց թարգմանութիւնք զայն բանն ի վերջաբանութենէ Թղթոյն ունին. և ոչ ի միջն։ Այլ այս միայն արաբացւոց թարգմանութիւնն ի վերջն չորեքտասաներդի գլխոյն ունի, սակայն ի վերջաբանութեան Թղթոյն ոչ ունի։ Իսկ ի մեզ մինչ նախապէս

եր

եր ի վերջն թղթոյն, ըստ որում էր և յոհ-
նայն. զինի ժամանակաց սմանք ի չարաբա-
նիս սատանայալ ի մէջն, վարկեալ են թէ ի
մեզ պակասէ, և ոչ հայելով թէ ունիմք
զայն ի վերջն թղթոյն, մեծ եալեն և անդէն-
և այսու կրկնեցեալ է բանն. ոչ և տեսանի:

Ա Յոյսիկ ամբեանք ասացեալք տարաճայ-
նութիւնք, զորոց Ոսկան վրէպն չիշէ, սա-
կաւս կշռոյ, և փոքու համալսման են. ուստի
և ոչ երկարեմ զայսցանէ: Եւս զայնմանէ
զոր ասէ, թէ անուն միոյ և նոյնոյ անձին ի
զանազան տեղիս բազմադիմիք են եգեալք,
զանց առնեմ երկարել. զի այս ծագեցեալ է
ի մասին ի գալոյն յերկուց լեզուաց Թարգ-
մանեցեալ, և ըստ մասին ի գրեցայ. և այնոքիկ
զանձանց երևելեալ ոչ են. ուստի և ոչ զայն-
քան միայն առաքերեն բանիցն: Սակայն զայն-
մանէ զոր ասէ. բանից այլատարազութիւք. և
ի հինգերորդում ծանուցման դնէ՝ թէ զա-
զգրոնիւնս յոլով գոն աղճատեալ, որ ոմինքն
գնեսուին երին ոչ յայտնեն. կամիմ լնսպէս խօ-
սիլ. որպէս զի մի գուցէ նոքին որք սակս
խրթնութեան ոչ կարեն ըմբռնել ուրեքուրեք
գտեսութեն և զմիս բանին՝ նաև զայնմանէ,
ասիցեն զրպարտելով՝ թէ խանգարեցեալ է
շարադրութեն բանին:

Ե Շարադրութիք բանից Թարգմանեցելոց,
որք զմիոս բանին ոչ բացայայտեն, յե-
րից իրաց կարեն յառաջանալ. յո կամ ի պա-
կասութեն կարողութեն Թարգմանչին. կամ ի
սխալմանց գրչաց. և կամ յայտնանի՝ զի բանն
Թարգմանեցեալ՝ ունի յինքեան զխրթնուն.
և մինչ ի բուն լեզուին առ այլ լեզու անդ-
րադարձերի բառ առ բառ, տեսութեն և միտ բա-
նին մնայ անյայտ. և միայն ի ձեռն մեկնու-
թեն բացայայտիլ կարէ: Զոր՝ որքան առ ա-
ռաջինն, յո ի կոլմանե պակասութեն կարո-
ղութեն Թարգմանչացն՝ ի մերում Ճաշնչի
ոչ կարէ դնել ծագեցեալ աղճատմունք բա-
նից, որք զտեսութեն և զմիս բանին ոչ բա-
ցայայտիցեն: Եւ զի Թարգմանիչքն մեր ոչ
միայն էին հզօրագունեղք ի յայտ սեռս գի-
տութեն և հանձարոյ, այլ նաև էին սրբ, և
զչնորհն Ցն նպաստ ինքեանց ունէին:

Զ Եւս որքան առ երկրորդն, որ է՝ ի սխալմանց
գրչաց, կարէ դնել թէ ոմանք աղճատմունք
շարադրութեն բանից ներսպրդեցան ի մե-
րում Ճաշնչի. և այս ոչ է արժանի մեծի
զարմացման, զի աւելի քան զընթացս հա-
զար և երկու հարիւր ամաց՝ ընդ ձեռս բազ-
մաց գրչաց անցանելով՝ չիւրաքանչիւրոցն թէ
և զերկուս, կամ զերիս սխալանս ընկալեալ
հաշուիլցեմք, բազմանան սխալանքն: Այլ
մեծագունեղի զարմացման արժանին է այս,
զի այնքանիւք սակաւուք միասուք սխալանաց
զերծեալ է ճշմարտնչին մեր ի ձեռաց գրչաց.
և ոչ ի չյանդգնագոյն բազմութեն միասուք
սխալանաց յառաջացեալ: Զայսմ միա-
սակարաց սխալանաց. քանզի եթէ ի տասա-
ունանս լինէին սխալումն, որով միտ բանին ոչ
խանգարիցի, և ուշիմ ընթերցօղն կարիցէ
իմանալ զայն գոլ ի սխալմանց գրչաց, զայս-
պիսի սխալանս ոչ կոչեմք միասակարս. քայց
եթէ ի բառս լինիցին, և կամ ի չայնպիսի
տառս՝ որք զնշանակութեն բառին փոխեն,
զայնս առեմք միասակարս. քանզի այնոքիւք
կամ միտ բանին խանգարի, և կամ ի չայլ
տեսութեն և ի միտ բանի փոխարկի բանն. և
երբեմն նաև ի ներհակն մնաց բանից ճշմար-
նոյ գրոյն:

Ը Զատկելոց միասակարաց սխալանաց զմանս
սակաւս զորս կարաց՝ վերուզդեաց ոսկան
վրէպն, դնելով ի լուսանցսն. քայց ոչ զամե-
նեսեան: Զինչ ոչ առնենքեանք որք եգան ի
նմանէ ի լուսանցսն՝ առ յուցումն սխալանաց
գրչաց եգան. այլ ըստ մեծի մասին վն ոմանց
ոչինչ աստութե. ոչ երևի մնադրաբար քննո-
զացն: Եւս և զի նա չայիլ կարեր միայն ի լա-
տին Թարգմանութեն. և մեր ճշմարտնչն
չայնմանէ լեզուէ ոչ գոլով Թարգմանեցեալ՝
ոչ կարեր ճանաչիլ թէ այք իցեն այնք՝ որք ի
սխալանաց գրչաց ներմուծան՝ և զմիս բանին
մթացուցին: Զի զի որքան առայս՝ պիտոյ եր
առաջի աչաց ունիլ նաև զյունաց՝ և զասորո-
ւոց՝ և զայլոց լեզուաց Թարգմանութեանս, և
ընդերկար ժամանակս աշխատիլ առայն հան
դերձ բազմութե ընկերաց, առ ի կարել զմի
և զնոյն բան ի չրեքաքանչիւրս Թարգմանու-
թեանս չայիլ, և ապա իսկապէս վերահասու
լինիլ, թէ այս ինչ բնագրան ի գրչաց է խան-
գարեցեալ, և այն ինչ ի խրթնութե բնագր
նին մթացեալ՝ որ է չայն լեզուս անցանելով,
ի մեզ գժուարիմաց լինի և մեկնութե կա-
րօտի:

Թ Եւայլ որքան առ երրորդն, զորմէ ասացաք՝
թէ պիտանաւոր Թարգմանուե միտք ոմանց
բանից խրթնագունից մնան անյայտք, գիտե-
լի է. զի այսպիսիք բազումք են ի մերում
Ճաշնչի. որք թէպէտ են ուղիղք. նաև չայն
միկ լեզուէ չորիկ Թարգմանեցան՝ այնու
ոչինչ են եգեալք. քայց ի մեզ առանց չայե-
լոյ ի բուն և մեկնելոյ՝ ոչ կարեն ի ձեռն
շարադրութեց իւրեանց հասկացեալք լինիլ:
Ե որոյ այսպիսիքս խանարհութե ընթեռ-
նելիք և անցանելիք են. և ոչ յանդգնաբար մեկ
նելիք չայնց՝ որք ոչ ունին զբուն առաջի ա-
չաց. զի ոչ ումեք պատեհ ձկոիլ մարգա-
րեական: Զորքան առայս՝ ասէ Տէրն Տիգոր
նաբեկացին ի մեկնութե երգոց երգոյն, ի
վերայ այնր բանի՝ Ահա եմ ես և գեղեցիկ.
թէ յերբայեցւոց լեզուէն ի հելլենացի Թարգ
մանեալ, և ի հելլենացւոց ի չայլս, չկարէ
զբանն բովանդակ բերել. մանաւանդ որ առ
մեզ՝ որ ինոյն լեզուէ՝ կամ չասորւոցն Թարգ
մանեալ, մնայլ առեալն ի չայ լեզու:

Ժ Օչ-

Օ այսոսիկ եդեալ , այժմ եկեսցուք առ՚ի
՚՚ բացատրել զսակաւուց աշխատութեանց
մերոց , և ցուցցուք ամենից գրոց աշակերտաց
նախ զայս , թէ զիարդ և որովք միջոցիւք՝ ի
ծանօթութիւն մեր եկին որոշակի՝ այնք որք
՚ի գրչաց խանգարեցան , և այնք որք պատճա-
ռաւ թարգմանութեանց մնալոյ երևին : Այրկ-
րորդ զայս , թէ զրբանս աշխատանս յանձին
կալաք ՚ի սրբագրութիւն ցանկին : Այ վերջապ
զայս թէ զրբանս զգուշութիւս ՚ի գործ ար-
կաք առ սրբագրութիւն տպագրութեանն . և
զանխնայ ծախս արարաք առ բարւոք գոյն
թղթոյն , պատկերաց , և տպագրութիւն մե-
րոյս Աստուծոյ :

Ա՚ղ՚ելիք՝ ՚ի բազմաց ամաց հետէ բազձալի
՚՚ տալ տպագրել զաստուածունչն մեր ՚ի վառս
Ն՚ն , և ՚ի յօգուտ ազգին մերոյ . բայց զանց
առնէի ձեռնամուխ լինիլ առ այս գործ .
որովհետև ոչ էի առաքեալ ՚ի ձեռս իմ զար-
քայական զ՚Աստուածունչն զայն եօթնալեզուե-
ան . որ յամի Ն՚ն 1645. տպագրեցեալ էր
՚ի փարիզ քաղաքի . յորում բոլոր Ա՚ստուածունչն
լեզուաւ և գրով եբրայեցւոց , յունաց , քալ-
դեացւոց , արաբացւոց , ասորւոց , և սամա-
րացւոց գրեալ կայ . և հանդերձ իւրաքանչ-
իւրով՝ ըստ որում են բնաբանքն՝ լատինա-
կան լեզուաւ և գրով քառ առ քառ թարգ-
մանութեն նոյնն եդեալ . ՚ի ձեռն որոյ ամ՚ որ
որ գիտէ զլատին լեզու , կարէ իմանալ զբնա-
բանս իւրաքանչիւրոյ լեզուաց . և այնու ձա-
նաչել , թէ լատինք ումն և որովք կերպիւ իմա-
ցեալ զբնաբանն եբրայական , դարձուցին ՚ի
լեզուս իւրեանց . և յոյնք , կամ որ նոյն է՝
եօթանասնից թարգմանիչքն ումն իմացան
զնոյն բնաբանն եբրայական , և դարձուցին
՚ի յոյն լեզու : ըստ այսմ և քաղդեացիք , ա-
րաբացիք , ասորիք , և սամարացիք :

Ա՚ղ՚ զայն , որում ՚ի բազմաց ամաց հետէ
՚՚ բազձալի և ոչ գտանէի , ողբորմութիւն Ն՚ն
արար յանակնկալ տեղւոջէ յանկարծ հան-
դիպիլ մեզ . ասեմ զաստուածունչն զայն եօթ-
նալեզուեան՝ որ ի գանձարան ամ՚ նկարագ-
րական իմացուածոց աստուածունչ գրոց . առ
ստացումն որոյ , թէ և իցէր յոյժ մեծագին ,
զոչ ինն զգնոյն՝ , այլ միայն զգնելոյն մտա-
ծեալ՝ զորքանս խնդրեաց վաճառօղն՝ առանց
նուազեցուցման իսկոյն տուեալ՝ առատացայ :
Այ յայնմ՚հետէ եգի ՚ի մտի՝ Ն՚ն կամաք տալ
տպագրել զաստուածունչն մեր : Վ՚ասնզի պատ-
ճառքն այնքանեայ փաթաքանաց իմոց առ՚ի
ունել զայն՝ էին երկու : Այ՚ն՚ զի այնու բա-
ցայայտաբար կարիցէի ձանաչել զբուն իմաց-
ուածս ամենից բանից աստուածունչ գրոց՝ որ-
քան առնկարագիրն , և ըստ այնմ հաղորդել
զայնս աշակերտաց մերոյս դաստատան . քան
զորս ոչ գոյ այլ ինչ նախապետական հար-
կաւոր աշակերտաց գրոց սրոց : (Վ՚ասնզի նաև
արքայն կայլ լատացւոց , որ արքունական անթիւ
ձ՚կ

ծախիւք ՚ի ձեռն տպագրութեն ՚ի լոյս հան-
զայն , ՚ինոյն օգուտ ամենից գրոց աշակեր-
տաց՝ և համալսարանաց ՚ի լոյս հան :) Այրկ-
րորդ՝ զի կարիցէի ՚ի ձեռն նորա ձանաչել
որոշակի ՚ի մերում ստացուածս՝ թէ ոյք իցեն
այնք զմիտս բանին ոչ նշանակօղք , որք ՚ի
սխալմանց գրչաց են նսեմացեալք և խան-
գարեցեալք . և ոյք իցեն այնք՝ որք վճռ գրչ-
ութեանն անգրաբերման ՚ի մերս լեզու՝ են
այնպէս ՚ինսեմութեն մնացեալք : Որպէս զի
այնու ձանաչումն կարիցէի ՚ի տպագրին
ստացուածս մերոյ՝ զսրբագրութեն այնց միայն՝
որք ՚ի գրչաց են խանգարեցեալք՝ գնահ ՚ի
լուսաւորչէն դնել :

Ա՚րդ՝ յորժամ ունէաք ընտրհիւ Ն՚ն զստա-
՚՚ շունչն զայն , բուռն հարի դնել զիս ենթ
ծանրագունեղի աշխատութե , առեալ ընդիս
և զմնացս յաշակերտաց մերոց . և սկայ ՚ի
ծննդոց գրոց տալ նմ ընթերնուլ զիւրա-
քանչիւրոց լեզուաց և մանաւանդ զյունաց՝
և զասորւոց թարգմանութիւն տուն առ տուն .
և ես ունկն եդեալ այնց՝ հայեի ՚ի յստածաշունչն
մեր . և համեմատեալ ենթադատեաք զիւրա-
քանչիւրսն . և այսպէս ընթացեալ , ուր ոչ
էր ըստ ինքեան ՚ի բնաբանն մեր պատճա-
ռաւ թարգմանութե գժուարութի , և կամ
սխալանք ինչ ներսպրդել ՚ի գրչաց՝ ամենևին
ընթացային բանք ստածաշունչն մերոյ համա-
ձայնք , և բառ առ բառ համեմատաբ յունաց՝
և կամ՝ ասորւոց . իսկ այլոց թարգմանութեց
էին համեմատք՝ միայն որքան առ միտս բա-
նին , և ոչ բառ առ բառ . որովհետև յայնոց
ոչ են թարգմանեցեալք : Այ՚ն որքան այսպէս
համաձայն ընթացային՝ հրաշէքին սիրաք մեր
՚ի վէր այնց . և մեծագոյն զարմանք կալնոյր
զմեզ ՚ի վէր ուշխմագունեղի և գովելագու-
նեղի թարգմանութե մերոց թարգմանչաց ,
որք յայնպիսւոմ ժամանակի , յորում գրա-
քառ լեզուն մեր գոլով նորածին և տակաւին
՚իյօթոտոցի , ՚ի հելլէն բարբառոյ ՚ի մերս բար-
բառ այնպիսեաւ յարմարագունեղիւ ոձ՚իւ
անդրադարձին զայնս :

Իսկ ուր ուրեք ոչ համաձայնէին ումնք
՚՚ բանք , ոչ յունաց , և ոչ ասորւոց . նաև
ոչ այլոց թարգմանութեց . ոչ ՚ի քառս , և ոչ
առ միտս բանին , զայնս գտանէաք գոլ ՚ի
սխալմանց գրչաց . որք նաև ՚ի ձեռն զօրու-
թեց բանիցն բացայայտաբար երևէին : Այ՚ան
զի ՚ի նոցունց՝ այնք որք իբրու թէ զիմն քա-
ցայայտէին՝ զընդդէմն այլոց բանից ստածաշն-
չին նշանակելով բացայայտէին . և այնու երև
էին գոլ սխալանք գրչաց : Իսկ այնք որք զոչ
ինն քան նշանակէին , ըստ ինքեանց ՚ի սխալ
մանց գրչաց գոլ երևէին : (Որնակ վասն ա-
ռաջնոյն , կայ քեզ զայն , որ գրի 2. օրինաց
33. 6. Լեցցէ առաբէն , և մի՛ մեռցէ. Առեղէի բաղ-
մաձոր նռոմով . ուր սիսոյ էր գնել՝ Լեցցէ առա-
բէն , և մի՛ մեռցէ. Աղմաձն եղէզէ բաղմաձոր նռոմով :

Բայց ոչ ուրեք՝ ի կընթեռնուն մեր հան-
դիպիւր մեզ բան, որ թէպէտ բառ առ
բառ համեմատիւր յունաց, և կամ ասորւոց,
բայց այսու ևս միտ բանին ոչ բացայայտիւր
՝ի մերում լեզուի առանց հայելոյ ՝ի յայլս, այլ
նաև իսկ ՝ի յայսոց եղաներ՝ թէ այնպիսի բանք
պատճառաւ թարգմանութեան ՝ի մեզ եղեալ
ինացեալքեին. զի ոմն ՝ի վեր անդր ասացաւ,
եբրայականէն որով ոճիւ մեզ ՝ի յայն
բարբառ, այնու ոճիւ ՝ի յունաց ՝ի հայ բար-
բառ մինչ մնանել, պայծառաւորապէս ոչ բա-
յայայտի միտ բանին. ուստի և մեկնութիւն կա-
րօտի ։ Եւ զամենեցունց զայսպիսեացս մինչ
՝ի յիւրաքանչիւրս թարգմանութիւն հայեաք,
միտ բանին իսկոյն բացայայտիւր. և մեք ըստ
որում բացայայտիւր, ըստ այնմ համանչա-
նեալ դնեաք ՝ի համառօտարանի մերում.
ոմն զի՝ եթէ ՏՆ կամք իցեն՝ և տայցէ մեզ
զկեանս, հանդերձ պարզաբանութիւն նաև
զայնց գրիցեմք. ըստ որում և զայնց գրել
ասացաք, որք վերուղղեցման կարօտք էին,
և ՝ի լուսանցսն ոչ կարացան դնիլ։

Ա՛րդ՝ վերոասացեալ եղանակաւն՝ մինչ յամի
ՏՆ. 1732. յամենայն նոյեմբերի, սկիզբն
արարաք ընթեռնուլ ՝ի գրոց ծննդոց զնոյն
եօթնալեզուեան ածաշունչն ըստ մերոյս ածա
նչելն, հաղիւ զկնի երից ամաց՝ յամենայն
սեպտեմբերի հասաք առ գիրս յայտնութեան
յօհաննու, և վերջացուցաք։

Եւ ՝ի նոր կտակարանի ոչ ընդ առաջ եղեն
մեզ այնքան գժուարութիւնք. և պատճառանք
զի թէպէտ նաև այն ՝ի յունաց, և յասորւոց
թարգմանեցաւ. բայց ՝ի յեբրայականէն ոչ
եղև անդրաբերեալ ՝ի յայն լեզու, և ապա
անտի ՝ի մերս. և սակս այսորիկ դիւրապէս և
բացայայտաբար անդրաբերիլ կարաց ՝ի մեր
լեզու. և զնաեմութիւն ոմանց բանից ոչ վեր
ընկալաւ ։ Եւ որ ինչ ՝ի նոր կտակարանի
հանդիպեցաւ տաքեերութիւն ՝ի մէջ մեր և
յունաց, կամ ասորւոց, գրեթէ բնաւքն ՝ի
գրոց էին յառաջացեալք ։ Այլ և տեսանի
մարկոսի. 16 գլխոյն. 12. և 14. և 17. համարսն
և 2. պետրոսի. 3. 16։ և ՝ի յայլս ոմանս՝ որոց
զվերուղղումն եդաք ՝ի լուսանցսն ։ Եւ գի-
տելի է. զի որ ինչ ՝ի լուսանցս նորոյ կտա-
կարանին եդաւ, բազումք յայնցանէ գտանին
նաև ՝ի հին գրչագիր ձաշոցս, և յաւետարանս
նոյնպէս եդեալք ։ Այս որում և մեք յետ
գտանելոյն զայնս ՝ի յոյն, և կամ յասորի թարգ-
մանութիւն, մինչ հայեաք նաև ՝ի հին գրչա-
գիր ձաշոցն մեր, նոյնպէս գտանեաք։ և զայս
վերահայեցութիւն ՝ի գործ արկաք նաև ՝ի հին
կտակարանսն։

Եւ եթէ ասիցի յոմանց, թէ մինչ այսքան
յայտնիք էին սխալանքն գրչաց, ընդէր ՝ի
ներքս ոչ եդեր զսրբագրութիւնն։ զի ամ ոք
միամտաբար զուղիւն ընթեռնուցցէ ։
Պատասխանեմ. ոչ համարձակեցայ առ այս վն
չորից,

Նայց քառս, ղմածն, վրիպմամբ ոչ է գրե-
ցեալ ՝ի գրչաց. և քանն ՝ի ներհական նշա-
նակութի ներքահեալ. իբրու թէ ոսկեն
եղիցի բազմաւոր թոռով ։ Եւ ասացեալս
յուցանի ՝ի ձեռն երից։

Այս՝ զի անդէն ամ ցեղապետք լինին. ուր
և շնաւծոն պարտի լինել. արդ ոչ գոյ լինելն
նր ՝ի յայլս հետևեցեալ տունս. ուրեմն աս-
տէնե. և ՝ի գրչաց, կամ ՝ի տպագրիչն վրիպ-
մամբ բացաթողեցեալ։

Երկրորդ՝ յուցանի այսու. զի յայլ թարգ-
մանութիւս եգեալ գոյ այսպէս. Կեցցէ ոս-
քէն, և ձ' ձոյդ. և շնաւծոն եղիցի բաշխաւոր նոտաղ։

Երրորդ, զի յակոբ նահապետն մինչ օրհ-
նեաց զորդիս իւր՝ (ծննդոց. 49. 4.) ասաց վե-
ռուբենի. Իբրև պղոյր ջ' եռասպիս ։ Յորում
կամէը ասել. ոչ ջուրն ոչ աձի բազմութիւն
թոռոց, այսպես և գու բազմաւոր թոռով ոչ
եղիցիս՝ և զիարդ աստէն կարէ ասիլ զռու-
բենէ, թէ եղիցի բազմաւոր թոռով ։ Ուրեմն
յայտնապէս տեսանի, թէ անդէն բառս նշ-
նշան, վրիպմամբ բացաթողեցեալ ՝ի գրչաց։
Եւ վասն այսորիկ ՝ի լուսանցսն եդեալ եղև
շնաւծոն։

Իսկ որքան առ երկրորդն՝ կայ քեզ օրինակ
զայն, որ գնի. 4. թագ. 6. 23։ Եւ էարկ առաջի
նոցա խոր պատա ՝ճծաա։ Վոխանակ դնելոյ զայս.
Եւ էարկ առաջի նոցա սեղան խորպատա ՝ճծաա ։
Վասնզի գրագիրքն փոխանակ գրելոյ խոր-
պատա, գրեալ են խոր պատա. որ զոչ լինն բան
նշանակէ ։ Եւ եթէ ոք ասիցէ, մեծամեծ
տակով զնոտ արկանել առաջի նր, նշանա-
կէ. սոյնս ոչ կարէ լինիլ։ Այս՝ վ՚ այսորիկ,
զի ամ լեզուաց թարգմանութիւքն ասեն. զսե-
զան աձնիւ կերակրոց եդեալ գոլ առաջի նր։
Երկրորդ, զի արքայն ՝ի ճլի հրամանաւ եղիւ-
սեի եղ առաջի նր զսեզան՝ ոչ հիւրից պատ-
ուհասուցաց. և զիարդ կարէր լինիլ՝ զի զնոտս՝
որ ե կերակուր գրաստուց, առաջի նր արկա-
նիցկր, և այնու զնր անարգիցեր ընդդէմ
հրամանի մարգարէին, որ ասաց նմա, զնոսին
արքայական սեղանոք պատուհել։ Վասն որոյ
նաև աստէն ՝ի լուսանցն եդաք նոտր գրով.
Վեղան խորպատա ՃծաաԱյս այսոցիկ օրինակաց
իմն զամ խանգարեցեալս ՝ի գրչաց, և զե-
գեալսն ՝ի մէնջ ՝ի լուսանցսն ։ Եւ մեք թէ-
պէտ աճելի քան զայնս՝ զորս եդաք ՝ի լու-
սանցս՝ գտաք զսխալանս արժանիս վերուղ-
ղեցման, բայց ոչ եղև հոգալ զամենեցունց,
թէ վ՚ այսորիկ, զի ոչ էին այնքան ծանրա-
պես հարկաւորք. և թէ վ՚ այսորիկ՝ զի ոմանք
՝ի նոցանէ այնպիսիք էին՝ որք երկու, կամ
երիւք բառիւք ոչ կարէին վերուղղիլ ՝ի լու-
սանցս։ Վ՚ որոյ զայնպիսեացն զանցաբարաք,
և ՝ի համառօտարանի մերում համանչանե-
ցաք. զի ՝ի յատուկ գիրս, եթէ ՏՆ կամք իցեն՝
գրիցեմք զայնց հանդերձ բացատրութիւք։

Ջորից ։ 'Նախ' զի մի գուցէ եպերիցիմ յոմանց ոմն զյանգուգն (Թէպէտ ոչ իցէր այն յանգգնութեն, մինչ ոչ զբանն Թարգմանչին այլ էայլէի այնու, այլ միայն զսխալանս գրչաց վերուղղէի) ։ Յորմէրդ՝ վ՚ն այսորիկ, զի մի գուցէ վարկիցիւր՝ թէ այն 'ի սխալմանց տպագրութենէ մերոյ իցէ եղեալ։ Յորմէրդ՝ վ՚ն այսորիկ, զի յաղագի մերում ոչ գոյին զանազանից լեզուաց Թարգմանութենէք, ոչ զի առ 'ի ցուցանել ամենից ընթերցողաց՝ թէ այնք են յատուկ սխալանք գրչաց՝ առաքիցեի հայիլ 'ինձ ։ Յորմէրդ, զի Թէպէտ 'ի հօթեանց լեզուաց Թարգմանութենէ տեսանելով գիտեի զայս գոլ սխալանք գրչաց ։ բայց մինչ նաև 'ի մերոց հնոց գրչագրաց մատենից, և յինքենէ անկարելութենէ բանին, և կամ 'ի գտանելոյս զներհակն նոցին գրեցեալ յայլում՝ տեղ առ յայտնէն մերում զապացուցութեն ինչ ոչ ունէի, զուղղագրութի այնպիսեացն ոչ համարէի պատշաճ գնել 'ինէրքս ։ Ա՛ն զի յայսպիսի իրակուհս պիտոյ է մեծագունեղ զգուշութի ։ սակայն մինչ ուրեք ուրեք ունէի զապացուցութի 'ի միոյն կամ 'ի միւսոյն՝ գնէի ։

Ա՛ ՈՐՈՅ ԵԹԷ ուրեք հանդիպիցիւր, զի կամ 'ի տպագրութենէ Ոսկանին, և կամ Թեւրեա 'ի գրչաց տարբեր ոմանք այնպես ընտրեալ էր բառ ինչ, որ ամենից տեսողաց ընդունելի երևիւր սխալ, զայնս արձակաբար ուղղէի ։ օրդն ։ եսայեայ 20։ 3։ 'ի սխալմունէ տպագրութենէ փոխանակ գնելոյ նաև, եդեալէր ինո։ և այս ոչ էր Թողլն այնմ, և կամ 'ի լուսանցն գնելն ։ ոչ և յայտ է ։

Իսկ ԵԹԷ ուրեք հանդիպիցիւր, զի բայ 'ի ունելոյն մեր զսուտգութենէն 'ի յեօթեանց լեզուաց Թարգմանութենէ, և յինքենէ բանէն, նաև հին գրչագիր մատեանքն մեր ցուցանէին մեզ զնոյնս, արձակաբար գնէի և զայս ։ Ա՛րդն ։ մատթէոսի ։ 23։32։ 'ի յօծ ա շունչն սկանին եգեալէր ։ Լա՛ տո՛ լեո՛ պչա՛ կարդն ՅԷրդ ։ Իսայեայ մինչ ոչ միայն 'ի յայնմ Թարգմանութենէս, այլ նաև 'ի գրչագիր ամենատարանն մեր դնի ։ Լա՛ տո՛ լեո՛ պչա՛ կարդն ՅԷրդ ։ պիտոյ էր նաև մեզ դնել լեո՛ ։ և ոչ լեո՛ ։ որովհետև ասելն լեո՛, ընդդիմանայ նաև գիտաւորութենէ բանիցն ։ քանզի զՎ՚ն սպանանելով լցին հրեայքն զչափն, և յայնմ ժամանակի չև էին սպանեալ ։ և Տ՚ն մեր 'ի նախատինս նոցա ասաց ։ լցէք զչափն՝ սպանանելով և զնա ։

Նաև եթէ ուրեք հանդիպիցիւր մեզ բան, որ ոչ միայն ընդդիմանայր ամենից Թարգմանութենէ, այլ նաև ինքեանց բանից ՅԾա շունչ գրոյն, և էր բան ինքեան իբրու անկարելի, զայն և այնպէս ուղղէի ։ օրդն, ելից։ 38։25։ փոխանակ գնելոյ զԹիւն իսրայէլացւոց Վեցհարիւր հազար, եդեալէր Վեց հարիւր հազար հետևակ ։ զի սխալ համարիմ զայս ։ Ա՛ն զի յայսպիսի իրակուհս պիտոյ է մեծագունեղ զգուշութի, և ոչ միայն 'ի գրչաց տարբերութենէ, այլ և 'ի մտից ։ Ա՛ն զի ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

Ա.յլ զայնց միայն , որք սխալմամբ գրչաց կամ պակասեալքեին, և կամ այլով կերպիւ խանգարեալք . որով և զմիաս բանին շիտ Թեին, և կամ առ օտար ինն նշանակութիւն վերածեին։

Ե Այ առ՝ ի յուշացանել զայն՝ զոր ասացի , Թէ եդեալքն՝ ի մէնջ՝ ի լուսանցան էին վասն հարկաւորութե բանին, ասէն՝ ի ձեռն ունելոց տուիչ գնելք զԹիւն այնց գլխոց և տանց (Թէպետ ոչ ամենից , այլ սակաւուց ունելց) հանդէպ որոց՝ ի մէնջ եղան բանք՝ ի լուսանցան • զի Տէրտաբօտալքն առ ձեռն պատրաստ ունիցին զինջ գտանելոյ և տեսանելոյ զայնս ։ Ասի՝ ով բարեմիտ ընԹերցօղ, Եթէ կամիցես տեսանել , գնա՝ ի ձեռն առնելոց ՏամարաԹուց գլխոց և տանց , և տես • և ըստ որում տեսանես գնասցին, ըստ այնց խնդ և զոյլս բնաւս վերամնայեալս՝ որք՝ ի մէնջ եղան՝ ի լուսանցան , և ասէն ոչ Տամանչանին Տամառօտութեան ապագաւ ։ Տես ուրեմն դատաւ• 3• 31 ։ 2•Թագ•6•16 † 15• 24 † 19• 18 ։ 3•Թագ•8• 2 † 11• 34 ։ 4•Թագ• 20• 10 ։ 1•Մնաց• 23• 3 ։ 1•Եզրաս•5•43 ։ 2•Մնակա• 11•6 ։ առակ• 24• 27 ։ Ժող• 5• 10 ։ իմաս•17•4 ։ սիրաք•4•7•և 29 † 9• 22 † 28•29 † 31• 20 † 42• 26 ։ Եսայ•14•8 † 15•4 † 24•20 † 43•14 ։ Երեմ• 23•14 † 31• 19 ։ Եզեկ•16•42 † 29•4 † 36•38 † 40•41 ։ դանիէ•7•9 † 11•39 ։ ովսեայ• 1• 4 ։ ամովս• 5•8 ։ գործ• 18•23 † 24•14 † 28• 14 ։ Հռոմ•2•7•և 8 † 13•11 ։ 1•Կորն•3• 11 † 5•4 † 8•2 † 11•2 † 14• 12 ։ 2•Կորն• 5•7•և 21 † 8• 11 † 11•7 † 12•15 † 13•5•և 7 ։ Եփես•2• 12 † 3• 2 ։ 2•տիմ•3• 16 ։ Եբրայ•9• 13 ։ 2•պետ•2• 1•և 18 ։ յայտ•14•3 † 15•1 † 21•9 ։

Ա Ոսկ զայնց՝ որք եղեն շուրջ զնաքոք՝ որք Թարգմանեցեալքեին յօսկանայ վրիպակն. որպիսիկ ցանկն ածաչնչին • և բանքն չ՚ենթմնամք, և այլն • գիտելի է• զի մինչ փորձեցաք զՏամառաԹիւս գլխոց և տանց ցանկին , նաև ամենից վկայուԹեց որք եին՝ ի լուսանցան ածաչնչին , զբազումն գտաք՝ ինն, որք ուրուրեք առաքեին , անդէն ոչ գտանելի բանն պահանջեցեալ։ Եւ մինչ զումանս այսպէս գտաք , Տարկ եղև մեզ զնաւս ՏամառաԹիւս վկայուԹեց , նաև բոլորի ցանկին՝ ՚ի տեղիս իւրեանց ուր առաքեն , գտանել միաս մի և տեսանել, արդեօք Տամձայնք էցեն և ուղիղք՝ Թէ ոչ։ Եւ առ՝ ի առնել զայս փորձ՝ զբազում՝ աճուրս բազմօք անձամբք աշխատեցաք և ուրուրեք գոյին սխալանք Թուոց, վերուղղեցաք ։ Եւ ոմանք այսպիսեաց սխալանաց Թուոց եին նաև ՚ի հին ապագրուԹեց ներանկեալք ։ Ա.յդ՝ ոսկան վրիպն ոչ կարաց զիւրացանչիւրն փորձելով գնել • այլ ոմն եգիտ ՚ի տպագրեցեալ օրինակն՝ ի լատինս, ըստ այնմ և ինքն եղ և տպագրեաց • և այսպէս ոչ միայն ՚ի տպագրեն իւր բազումք Թիւք վրիպմամբ այլայլեցան, այլ և յորոց եաւ՝ վն ոչ փորձելոյն զայնս՝ նաև զ՚ենոցանէ զվրիպեալն՝ ՚ի տպագրաԹեան իւրում ընկալաւ • և այսու բազմացեալք եղեն սխալանքն՝ ՚ի ՏամարաԹիւն ցանկին, և վկայուԹեանցն ՚ի լուսանցան։

Ա.յդ՝ ցանկս այս Թեպետեր գանձ ինն մեծագունէզ վն ամենից հետևողաց գրոց սրբոց • բայց ՚ի մէզ սակաւ ՚ի գործ ածիւր յուսաւմնասիրաց վն այսորիկ՝ զի զոչ ինչ բնաբանն ցանկին ասեր, Թիւքն սոսկ նորին եդեալք ուրանաւր առաքեին՝ յայտ ուրեք քանք Տամեմատք բնաբանին ոչ գտանէին ։ Եւ այս պատճառիւբ յերկիւղ եցայ ՝ Լսին՝ զի քաղցմբ ՏամարաԹիւք սխալաբար եդեալքեին. ոմն և սասցաք ։ Ընդհրդ, զի նաև ՚ի յայնս՝ ուր Թիւն եր ուղիղ, երբեմն քանն ոչ գտանելի Տամեմատ• զի ցանկն ՚ի վէր լսանն ԹարգմանուԹիւքն ՚ի գաւառ , (Թէ և որքան առ միտ բանին նկատին նոցունք ,) երբեմն որոնողացն Թէ Թիւն սխալեալ • և այնու առ որ առաքէ՝ նոյնն ոչ Տամեմատ բնաբանին ։ Ընդհրդ՝ և մնասաւանգական պատճառն եր այս • զի զբնաբան ցանկին ՚ի որում պիտոյ եր դնել , յայտ ուրեք այնպէս ոչ եր եդեալ • այլ ՚ի յայնմանս առեին ՚ի Թարգմանչէն վրիպեալ ։ Եւ ուր ուրեք եր վրիպումն ոչ միայն ունանք Թիւք , այլ բնաբէն որք էին՝ ՚ի նեբրայ նէ՝ ուր առաքէին , անդէն ոչ գտանէին քանք Տամեմատ բնաբանի ցանկին։ Եւ առ ուրեք ուրեք այնպէս եդեալքեին բնաբանք ցանկին, որք զոչ իմն բան նշանակէին ։

Ա այսորիկ մեք ընդհիմ Տին մեծաւ ջանչնեմ զաշխատանս ցանկին կալեալ , որքան առ առաքէին, որ եր սխալն Թուոց , փորձիմ վերադարձուցանել Տայելով՝ ուզեցաք ։ Որքան առ երկրպագին, որ վն տարբերուԹեն ԹարգմանուԹեն երևելոյ սխալ, զԹիւս այնպիսեաց ՚ի մէջ փաբենԹազղից եդաք • որով իմանիցի՝ Թէ այնք տեղիք և են ուզղապէս պատասխանաւք բնաբանին • բայց ե լսանին ԹարգմանուԹե • սակայն քան մերոյս ոչ պատասխանեն • զի բառքն տարբերք են ։ Ա.յր օրինակ , յայտնիկ բնաբանի՝ ուր ասի ՚ի ցանկին, Ա.ոտոյտանուն ամենաշուշ. ենԹ նաբեն եդեալն• Եսայեայ 61. 8 ։ փաբենԹազղիւ չքաւսիակեցեալ • զի ՚ինձին տան ուր առաքէ Թիւն , ՚ի լատինս դնի այսպէս• Ա.ՀՁ առէ ղոփղոտոռ• ՚ի յողջակէզս • և ՚ի մէզ ոչ դնի , ՚ի յողջակէզս• այլ Թէ առէ Ա.ՀՁ ղոփղոտոռ ՚ի յանիրաւուԹե• և այսու միով բան մնասուցանեն և ողջակիզի ոչ գոյ ՚ի Թուս, ոչ երևի ուղղուԹի Թուոյն Ա.յս այսմ և յայտնի բնաբանի ՚ի ցանկին, ուր ասի, Ձոյս արդարոց• անդէն, առակաց 30•9• չիջնափակեցեալ է փարեզնԹազղիւ • զի ՚ի լատինս դնի• Ինձն պատրան լինի յօսաղղոյ երոյ իսկ ՚ի մէզ դնի Ի.ջիւղաձոյ երոյ ։ Ա.յս այսմ իմանալի է և ՚ի յայլս ունանս ՏամառաԹիս ,

որք

որք փարեն[թ]ազդիւ շրջափակեցան։

Ի ԱՅԱԿ որքան առ երկորդն՝ որ էր ի վերինսն Թարգմանութե՛ն, թէ զայնս որք զոչ իմն բան նշանակէին, և թէ զայնս, որք զօտար իմն բան յառաջերէին, հայելով ի լատինն յորմէ Թարգմանեցեալք էին՝ որբագրեցաք ըստ որում և պիտոյ էր. և այնու եկին ի ինչ նախութե՛ն. ոմք և տեսանի ։ Օր որ օրինակ ի կարգս այլոին եգեալեր. Ակնջնել էր հաճապոյ չարաղաւնին փոխանորդեալ ընկալցի չերանելոյ։ Լ՚երդ՝ այս բնաբան ոչ կարեր հասկացեալ լինիլ։ Ուստի որբագրեցաւ և եդաւ այսպէս։ Ակնջնել՝ չէ հաճապոյ չարաղաւնին ոանիցի չէլը երջանիկ։

Վարձեալ ի նոյն կարգ եգեալեր. Ակնանէնփոռնի որոյ և էջե նկատելով էրուն՝ և վերջացոյց մանր չարչ ի բաց չարժին ։ Փոխանակ դնելոյ. Ակնէղջռնի էր՝ էրատանէրոմ ասէ և չարափոխվելի, և չը կասկածն բացալարժելիւ։

Ի կարգս եչին եգեալեր. Ակնէղեցի առնանի սակս չատասչերելոյ և չատասչարելոյ։ Փոխանակ դնելոյ։ Ակնէղեցի առնանի փոխանակ ատասչնորդաց՝ և վերակացուաց։

Վարձեալ ի նոյն կարգ եգեալեր ։ Ակնէղեցի, կամ հաճապոյելոյ կռամբ պարփակէ չանասկոյ էրով և հովնէ, ոչ առկեանս են պահել հարկիմ սպասաւորել։ Փոխանակ դնելոյ. Ակնէղեցի, կամ հաճապոյելոյ կռամբ՝ պարտականդէ տալ չանասկոյ և հովնաց էրոց չոյս՝ որ են հարկաւորք ատե՛ն պահել զկեանս։

Ի կարգս նոսին եգեալեր զգաս, Ակնփաորոնի. փոխանակ բառիս՝ բամբասանս։ և այս չարոնի. փոխանակ բառիս՝ բամբասանս։ և այս չայտ է նաև այսու, զի ի նեղքոյ իւր եղեալ համարաթիւքն յղեն միշտ չայնս տեսլիս՝ ուր են բանք զամբաստանաց։ Ալ ասն որոյ և մեք եդաք անդ՝ այսպէս. Ակնփաորոնիւն. փնս զբամբասանս։

Ի կարգս չային եգեալեր. Ի չերէն բնէ գլխաւորաբար պատճառ Աշխ. այնպէս ի բացեայ լինիլ, զի զնա զատորոշ ունիցի։ Ակյս բան և աս նևին զիր ինչ ոչ նշանակեր. և եթէ նշանակել ասիցե ոք, հարկաւորի ասել՝ թէ Ակնճ զարն առաջնորդ ինքեան ունիցի. զոր քաւ լինցի ասել։ Լ՚երդ՝ այս բան դնելի էր այսպէս, ոմք և իսկ եդաք. Օչբն ղեղոյ ճայրափառնեղջ պէս ասէ Աշխ. ապա որբան հեռի է՝ զի չբն ղեղոյ զնա հեղինակ ունիցի։

Ի կարգս պերին եգեալեր. Պաշտօն Ճմարիտ այ առանց գործոյ արարածոյ՝ ինորէն նաև զիրչո մարդոյ զներքինս։ Փոխանակ դնելոյ. Ճմարիտ պաշտօնն այ բաց ի գործոյ արարածոյ ինորէն նաև զիրչո մարդոյ զներքինս։ Ի բան այսոցիկ լսեմ և զայլս նմանս. զորս վն Հարկի Ճմարտութե՛ վերադրել ցաք՝ թէ ի ցանկան, և թէ ի բանս ի երթալ մնաի, և ի Հռովմադակութե՛, որ գնի ի սկզբան Ակծաշնչին. և ի չայնս ոմանս զորս ի լուսանցսն եգեալեր սխալաբար. զորս մնագրաբար ընթերցողն՝ եթէ ի միասին եգեալ զմերն, և չնորհայն՝ համեմատելով ընթերցուսցե, յայտնապէս տեսանէ զՀարկաւորութե՛ վերադրելոյն։

Լ՚երդ՝ զայս ոմ զոր առ ի ցուցանել զՀմարտութե՛ իրին՝ իբրու Հարկադրեցեալ ի նոյնոյ Ճմարտութե՛, բացատրեցի, ոչ կամիմ, և ոչ գիտեմ զի այն ինչ ի մեզադրութե՛ն ընդրին վերածիցի. այլ ի ձեռն այլոց արդիւնաւորութե՛ աշխատութե՛ց նորին որ ի վէր ուածաչնչին՝ թէ ի գլխակարգելն զայն, և թէ ի թարգմանելն զանկն, և զայլն՝ մնաւանդ գալոյ թե արժանի Համարիմ՝ զնա։ Այլ թէ վրիպեցայ յոմանս տեղիս, այն ոչ զարմանք զի նք, յորժամ բուռն եՀար զայսմանէ գործոյ, երեք ամք միայն էին յորմէ Հետ մտել էր յերբայիս. և զայն սակաւ ժամանակն ևս ծախել ի Հոգս ապրանքին Հանդերձ բազմօք տագապանօք։ Լ՚երդ՝ մինչ այսու ոմիւ այնքան Համառօտ լատինական լեզուի՝ որով կարաց զայնքան թարգմանել, նոյնն յոյժ մեծագունեղ երևի լինել քան զայս, զի իրեք երեսուն և երեք ամաց Հետ մտեալ յերբայիս, և տուեալ զինքն ուսման լատինական լեզուի, և այնպէս ուղղապէս գիտիցեր զայնս վերածեցուցս, ոմք այժմ եդան. և կամ թէ այնպէս գնիցեր զանսմանս, յորս յոչ լսիք վրիպիցեր։

Ես ասա գիտելի. զի որք ըղձան ի գործ ածել ի յուսման ուածաչունչ գրոց զբնաբանս ցանկին, և լսա այնց գտանել զբանս, և զարգանալ ի յուսումն ուածային գրոց, և ի Հասկացումն մտաց բանին. մինչ ի ձեռն Հասմարաթուց գտանեն զբանս, ոչ պարտին Հայիլ միայն ի բառս բանին, այլ նաև ի միտս և ի նշանակութե՛ն նորին. ի ձեռն որոյ Համաձայնի բնաբանին. ապա թէ ոչ՝ մինչ ոչ յայմ ուրեք նաև որքան առ բառսն պատասխանք բանն գտանեցեալ՝ բնաբանի ցանկին, կարէ վարկանիլ՝ թէ Համարաթիւքն սխալեցեալիցե ի ապագրին, և կամ մեք ոչ իցեմք տեսեալ զսխալ գոլն այնորիկ Համարաթուց։

Օր որ օրինակ ի կարգս տոռնին էին, ուր ասի. Էջոյ Խողոմն ինչն ինչեան. և պարզաբանէ. այինքն՝ ոտացոմն անչին. Համարաթիւքն որք առաքին առ 16. գլուխն մատթէոսի. ի 24. տունն, բառքն յայտնապէս պատասխանին բնաբանի ցանկին. զի անդէն յիշեցեալ լինի. ուտացումն անձին ։ Այլ մինչ առաքին Համարաթիւքն առ գիրս ծննդոց. 12.4. անդէն բառքն բացայայտաբար ոչ պատասխանին բնաբանի ցանկին, որոյ Հետև ի նմին տեղւոջ ոչ յիշի, ուտացումն անձին։ Ակայն այսու ոմիւ ոչ ասելի թէ Համարաթիւն սխալեցեալ է ։ Վասնզի անպէն՝ թէպէտ բացայտաբար ոչ յիշի ուտացումն անձին. ոակայն միանգ յիշի երանելն աբրահամու յերկիրն իւրմէ, նոյնն և ուտացումն անձին։ Այս այսմ և կամիլն մատուցանել զորդին իւր պատարագ Լ՚Յ, ե

ուրա-

Լսեակ որքան առ քարուք գոլն այսորիկ մատե
նի՝ ի Թուղթս՝ ի պատկերս՝ ի ծաղկագիրս՝ և
և՝ ի տպագրուիս, այնքան առաւելեան ծախքն,
մինչ զի հաճասարեցան հասարակ ծախիցն. և
այնու գրեթէ կրկնապատիկ եղև ծախն տպա
գրեալ սորին։ Ա՝ զի եթէ փոքր ինչ թխագոյն
և հասարակ Թղթով եղեալ տպագրեալ, և
առանց պղնձեայ պատկերաց՝ Թերց կարծեաց
զոր ինչ ծախեցաք՝ ի տպագրուին սորին, կէս
նորին քաւականանայր։ Այլ մինչ՝ ի կեանս
իմ երկիցս ոչ էի ծառայելոց բարւոյն՝ և գո
գևոր օգտին ազգին իմոյ տպագրութ՝ ձեռն
չէին՝ (որովհետև մերձ եմ այժմ եղերել զվաթան
երորդ աին կենաց իմոց) յօժարութ՝ յանձն
առի զկրկնապատկուին ծախից, ընդ նմին և
աշխատանաց. ոչ զի նաև յայգի մերում պղն
ձեայ պատկերօք՝ ազնիւ Թղթով քյարմարա
գոյն գրօք՝ և բարուք ծաղկագրով ձեռն
գտանիցի։ Այլ առաւելութի ծախիցն զոր ա
սացի՝ մանաւանդ եղև առ վերագրուին պղն
ձեայ տպից պատկերաց. որք բայ՝ ի պա
հանջելոյն զմեծագոյն ծախս առ վերագ
րուին, պահանջեն նաև զառնձնական տը
պուին։ Ա՝ զի ոչ կարեն ոչ զփայտեայ տիպս
պատկերաց՝ ի միասին ընդ արձեայ գրոց
դնել, ոչ զի միով տպմամբ վճարիցի գործն
այլ առանձնաբար յայլմէ արհեստաւորէ,
և այլով գործարանաւ լինի տպուին նո
ցին։ և այսու բազմապատկի նաև ծախն
տպման։ Սակայն մեք ոչ հայելով առ բազ
մութի ծախիցն, այլ առ գոլն լաւագոյն,
որքան և պահանջեցաւ առ ծախն՝ ոչ խնայե
ցաք. ոչ զի ձեռնարկեցն մեր նաև ըստ պատ

կերացն լինելոյ աղնուագոյն։

Բդ՝ մինչև ցայս վայր՝ զորոց՝ իվեր անդր ա
խոստացայ ասել, ասացի. և այժմ՝ իվեր
ջաբանութեան բանից իմոց ասեմ և վեր
կուս։ Ա՝ նախ՝ զայս, Թէ ոչ ումեք պարտ է
յանդգնիլ առ՝ ի սրբագրել զնմին՝ ի սէ գիրս,
կարծելով զայն սխալանք գրչացն, Թէ ոչ ունի
յի առաջի աչաց զբազումն Թարգմանութիւնս,
և մանաւանդ զայնս՝ յորոց մերս է Թարգմա
նեցեալ. վասն զի բազմիցս Հանդիպին ոմանք
բառք, և բանք, որք երևին սխալաբար գրե
ցեալք, բայց ոչ են այնպէս. որպէս՝ ի 63.
սաղմոսին՝ յայտմիկ տան՝ յորում ասի, Վ՝ննեցին
զանօրէնութիւնք, պարտաւեցան՝ ի ննել զննութիւն՝ ի բա
զումն տպագրեցեալ և գրչագիր սաղմոս,
և՝ ի ժամագիրս՝ (բայ՝ ի յոմանց սակաւուց)
սրբագրեալք են զբառս զայս՝ Պարտաւեցան.
և եդեալ, Պարտաւեցան։ Ա՝ արիեալ Թէ
բառս Պարտաւեցան, իցէ սխալ. բայց ոչէ սխալ,
այլ Հնմարիտ և Հարկաւոր։ Վ՝ անզի բայս այս
Պարտաւել, ՝ի մերս բարբառ նշանակէ յաղթե
ցեալ լինել, կամ՝ պակասիլ՝ ի յուժոյ, և կամ՝
պարտիլ։ և նմանիքեն մեր ըստ որում տեսին՝ ի
յոյնս՝ և յասորիս՝ յորս էր այնպէս, եդին՝ Պար
պաւեցան։ որով նշանակի՝ Թէ մինչ աւրացուցն
զա
ւերացումն անձին. վ՝ որոյ միւս հետևեալ
համարաթիւն առաքէ և անդ։

Յ.յսպէս և 2. օրինաց. 33. 9։ (ուր ասի.
Որ ասէր ցհայր իւր և ցմայր իւր՝ Թէ ոչ տեսի զնոսա,
և զեղբարս իւր ոչ ծանեաւ, և զորդիս իւր ոչ գիտաց,
զի՞ուշացաս բանիդ քոյ. և զսխտ քո պահեաց։) Ա՝ է
երևի յիշիլ ուրացումն անձին. բայց նշանա
կութի բանին է առ այն։ Վ՝ անզի որ վասն
զգուշանալոյ՝ ի մեղաց, և կամ վ՝ ի պահելոյ
զհրամանն ՝ի՝ և զշնորհուրեն հաճատոյն
իցէ պատրաստագունել՝ ի պահանջել հար
կին՝ ի բայ Թողուլ զծնողս, և զեղբարս, և
զորդիս՝ այնպիսին իրաւի զանձն իւր ուրա
յեալ է։ Ա՝ զի՝ ինձին բանի գրե Թէ զայս
ասէ մեսէս. ոչի՞ զի զգուշացաւ բանից քոց՝
Ձ՝, և ոչի՞ այն որ պահեաց զսխտ քո, եթէ
ոչ նա՝ որ՝ ի պահանջելն հարկին՝ վ՝ պահելոյ
զսխտ քո, ասէ Ծնողացն, և եղբարցն, և
որդւոց իւրոց՝ Թէ ոչ տեսի, ոչ ծանեայ՝ և
ոչ գիտեմ զձեզ. և այլն։ Այսու այսմ ենթա
դատելիք են և այլք բանք՝ առորս առաքեն
հաճարաթիւք ցանկին. զի մի գուցէ լինիցի
սուտ վարկումն, Թէ ոչ համապատասխանեն
բանք գրոցն՝ ընդաքանի ցանկին։

Բայց Թէ՝ ի տպագրելոյն այսորիկ ածա
ղնէի՝ չորքասս Ջանս և ղՀոգս, չորքասս
երկունս՝ և զաշխատանս յանձին կալեալ՝ ի
գործ եդաք՝ ոչ զի մի գուցէ վրիպեմբք՝ ի
տպագրին իւր զսխալանս ոմանս չինքեան
վերընդունիցի, ոչ կարէ ընդ գրով արկանիլ։
Վ՝ անզի նախապէս երկիցս հայելով՝ ի յօրի
նակն՝ լինելոյ մանրբեղումն սխալանաց տպագ
րուԹե նորին. և ապա մինչ շարաբարդիւր
յայնմանէ մանրբեցելոց օրինակէ՝ և եղերբեցել
տպագրիւր, նոյն յերից և՝ ի չորից անձանց
ընԹերցեալ լինիւր. և այսու՝ ի սխալանաց
շարաբարդոլին մանրբիւր. և մինչ շարաբար
գօղն զայնս սխալանս իւրս սրբագրեալ ուղ
ղէր ըստ որում Համանշանեցեալքեին՝ ի մէնջ,
վերատին տպագրեր զնոյնն. և մեք զայն
վերատին ընԹերցեալ երկիցս, և կամ երից՝
եԹէ նաև զայլս սխալանս գտանիցեաք, վեր
ատին Համանշանեալ և զայնս՝ տայաք սրբա
գրել. և ապա եդեալ լինիւր՝ ի մամուլն տպա
գրողական. և մինչ տպագրիւր մի, և կամ
երկու երես Թղթոյ, վերատին և անդէն Հա
մեմատիւր տպագրեցեալն այն ընդ վերջնոյ
սրբագրեցելոյն. զի մի գուցէ՝ ի գնեալն զսխալս
՝ի մամուլն, և՝ ի համրացուցանելն զայն անգէն՝
վրիպումն ինչ իցէ եղեալ ոմանց տառից. և
յորժամ տեսանիւր բարուք Համեմատիլ, և
վրիպումն ինչ ոչ եղեալ՝ ապա Հրամանն տումէք
լինիւր գործաւորացն տպագրել։ Ա՝ ած այս
գործ սրբագրութե զվեց անձինս բացորո
շեալելի ընդԹս՝ ի մենաստանի աշխատիլ. և
զմիւս այլ՝ ի տպարանի. զի զվերջնոյ տեսու
Թե զՀոգն ունիցի և համեմատիցէ զտպե
ցեալն՝ ընդ սրբագրութեց եղելոյ։

զանօրէն խորհուրդ խորհին ընդդէմ արքայի, միշտ պարին ի յուժոյ խորհելոյ զնորհուրդ կատարել։ Նմ բայս այս՝ Պարտ սիլ գոյ նաև գաս-որաց. 8.4։ Ուր ասի. պարտ պասիլ՝ ևս զաղջեա ըզ պակասեալք ի յուժոյ՝ և քաղցեալք։ Նաև 16.16. ասի. պարտաեցոյց զնա մինչև ցմահ., Թուլացոյց՝ և պակասեցոյց զնա մինչև ի չ։ Արդ՝ զայս բան օրինակի վե եգի, ոչ զմեզ ոք զգուշասցի՝ և ոչ յանդգնեացի դէմաճ բանից և բառից սբ գրոց լինիլ։

Եկրորդ՝ այս ասեմ. Առաքեալն Պօղոս կամեր քենին նզով լինիլ ի Քնե վե եղբարց և ազականացն. և այս ոչ եր այնպես, իբրու թէ զազգն առաւել սիրիցեր քան զՔն, ի սիրոյ ոյ ոչք կարեր մեկնել զնա. այլ կամելոն զին՝ ցուցաներ զմեծուն սիրոյն զոր ուներ ընդ օգուտն ազգին իւրոյ. որոյ վե և հոգեւոչափ աշխատեր վասն նոյ, և ոչ երբեք ձանձրնայր թէ և ի վեր քան զչափին խոտեցեալ խիւր ի նոցանէ։ Քատ այմ և ես ջանալով հետևիլ հետոց առաքելոյն, որքան կարեմ, և որչափ կենդանի եմ, ջանամ աշխատիլ վե հոգևորի օգտի և շահաւէտութե ազգին իմոյ. թէև երբեմն վե ձմնարտուե հաճատոյ իցեմ յոմանց ի նոցանէ խոտեցեալ, և կամ միտ խոտիցեմ։ Ո՞ր ոյք և իցեն որք զնէն խորհին, և կամ ընդ ընկերս իւրեանց խօսին, զայս և եթե ծանիցեն ։ Օի թէպետ սիրեմ զազգն իմ, և զաշխատիլն վե օգտի նր, բայց այնու սիրան իմ՝ ի չուզղափառե դաւանութէ հաւատոյ սբ եկեղեցւոյն հռոմայ ոչ երբեք մեղկանայ ։ Նմ հակադրձաբար՝ թէպետ ըստ ամի ատորարկեալեմ և ատորարկանեմ զնս միշտ ի ներքոյ հնազանդութե գահին հռոմայ, ըստ որում և Քայրն մեր սբն Գրիգո-րիոս լուսաւորիչն ինձ օրինակ կայ, բայց պատու սերն իմ և ջան աշխատանաց առօգուտն ազգին իմոյ (թէ և զնս վե այսպիսւոյ հնազանդութե քամահիցէ) ոչ երբեք թուլանայ։ Նմ եթէ նաև վե այսպիսեաց իմոց ատութեց ի կեանս յայս յաւիտենից մնդրկանց, և կիմ յոմանց խոտիլ և առ ոչինչ հաշարիլ ինձ առաջի կայ, զայն ևս յոժարաբար ընդրկեմ. թէ իցէ այն ներկայ, և թէ ապագայ։ Քանզի զոչինչ փո-խարէն սիրոյ և աշխատանաց իմոց պահանջեմ յազգէն իմմէ, և յիւրաքանչիւրոյ ընթերցո-ղացդ զայս մատեան. այլ բաղձամ, և ընդմ կերտեմ զայս միայն, զի գուք օգտիցիք, և զգեղս փրկարարս հոգւոյ ձերոյ յայսմանէ սբ մատենէ վերընդունիցիք, և ի սէր ընթերցման սորին օր ըստօրէ բորբոքիցիք. որով զօրս պարտիք առնել և հաճատալ, առ այնս փութասջիք. և յորոց պարտիք ի բաց կալ, յայնցանէ հրաժարեսջիք. և այնու զիր-կուքն հոգւոց ձերոց ապահովս պրատջիք։ Քանզի իսկական պտուղ ընթերցմանց գրոց սբոց և նախահոգւոյն զիրկուքն հոգւոյ իւրոյ՝ և այլոց ։ Նմ յորժամ քաղցրասցին բանքն ձածայինք ի հոգիս ձեր, և զնայլնիցիք, և այնու կայծիճ բանից սբ գրոց միտք և խորհուրդք ձեր ի սէրն այ և պատուհիրանաց նորին վա-ռիցին, զանձն իմ պարտաւոր, նաև զնոսին որք աշխատակիցք եղեն ինձ, միով հայրմե-րիճ, և ողջունիճ յիշման արժանի համարես-ջիք. որոյ զփոխարէնն և դուք բազմապատ-կաբար ընկալջիք ի Քնե Յնե մերմ. յորմէ ամ, որով ամ, և յորում ամ, և նմին փառք ի յաւ յաւիտեանս. Ամէն ։

Ձերոմ Ա.զնուականութե

Ի Տպարանի Ս. Ղազարու ի Վենետիկ ի ՌՊՀԹ։ Ի Տպագրութեան Հայր Ղուկասեան՝ անուանեալ։

Բերե զմառեան իմաստիւքդ լի,
ըստեղծ ածդ զնա այս մի։
Մոտաց մարդկանց ետ քննելի,
այնու զգոլ իւր ձանաչելի։
Խնամող տիրոյդ ստեղծօղ և մի,
ինքն միայն գոլ պաշտելի։
Յայտնիդ բանականացդ
զտիւն և զգիտեր միտս գիտելի։
Ընդ հետ գիրքս այս եր մեծ բարի,
և բազմազան իմաստիւքդ լի։
Ա՛րդեաւք մեզ վկայ՝ զորդի
և բնդ նոսին ըզ՝նք հոգի։
Բամից մոտաց գաղանեաց գաղանի
զմարդեղութիւնն միածնի։
Ա՛նու և զմերս երջանկութիւն,
ըզ գերբնականն այն ցանկալի։
Յաւէլ ածդ զերկրորդ գիրքդ մի,
ածդաշունչ որ մատեանի։
Պարծիլ նովաւ յիմնատ բանի,
բընականի՝ գերբնականի։
Ընդունուլ զկանոն բարեյոյ կենի,
բընականաւս ցուցմամբ բանի։
Բամուլ զմիտ մեր՝ի հաւատալ,
գերբնականացն յայտնայնի։
Ղուկն իմնատից սորին գնի,
խոնարհութիւնն ը երկիւղի։
Ընդ այն որոք ըզ մնատս ունի,
գիւրաւ զիմնատս այս ուսանի։
Պարագայիւք և ըստ ոձի,
իմացուածոց նորին բանի։
Նէ անապատիւ պատասխանել,
մինչ զայսմանէ հարցափորձի։
Տըրակ է սա գրեալ յերկնի,
ձեռամբ մերոյ ըստեղծողի։
Ի առաքեալ յերկնաւոտ անտի՝
առ մեզ որոք եմք բնակեալք յերկրի։
Սիրալրական բանիւք է լի,
խոստմունք բարեացն անթուելի։
Նէ՝ի մէնջ ոչ խնդրէ զայլ ինչ,
միայն զօգուտ մեր և զբարի։
Ապացեթէ որքան պատուոյ մեծի,
յընթերցման իւրէ արժանի։
Ընդ որ արըրակ է արքային,
մինչ առ ծառայս իւր առաքի։
Սա գէր՝ի վեր համարելի,
յանհամեմատ աստիճանի։
Տըրակ գոլով Տ՚ն Ա՚յ,
մեծաւ պատուոմով ընթեռնլի։
Ա՛յլ և հրամանն ընդ գրկելի.
զի բան Տ՚ն է և լոյս բանի.
Յայդ և յերեկ միշտ խոկալի.
լուսով նորին ընթանալի։
Ի՛սծեալ մոտաց միգապատի,
սա է ձրագ ըստ սաղմոսի։
Որ որ է հեղգ ունել զայդ լոյս,
նա միշտ ջրջի՝ ի խաւարի։

Յայսմանէ իսկ հետևի բան,
թէ սա իցէ մեզ գեղ և կեանս.
Ա՛յլև մնուցիչ արգարութե.
և քարոզիչ ձշմարտութե։
Բարուց կանոն ղեկ ուղղութե.
ջահ կրօնի ճահ փրկութե.
Բանից որք են ըզ հաճատոյ,
վճռաւորու անսխալական։
Ա՛ստուած՝ որ է ածաբան,
զըսկզբունս իւր առնու միայն.
Յարէ ըստ այնց և ըզ իւր բան.
որով լինի ածաբան։
Նամանիք իմաստք որք են բնական,
մինչ յըսկզբանց սորին զուրկ կան.
Ա՛սեն նոքին արձակաբար,
զուր աղճատմունք ունայնական։
Յորում սակայն իմաստութե,
սա գտանի հանգոյն սկզբան.
Բամ առ լոյս իւր զնորին բան,
զգիշերն առնէ հանգոյն տուընջեան։
Կոչի այսու ինքըն միայն,
իմաստութի՝ իմաստութե.
Որ լուսաւոր առնէ զհամայնս՝
ձառագայթիւք ձշմարտութե։
Զ՚ս սա տկար ոմն զայլ բան,
նշան և եթ այնց որք ենթ կան
Նէ իրքն յորժամ՝ նշանեցան,
ոչ նշանեցեն զայլ իմն բան։
Յուցանեն և իրքն որք աստ կան,
զայլ իմն բան խորհրդական։
Նէ այնու իսկ բազմապատկին՝
իմացուածք սը գրոցն այսքան։
Լինի իմացուած որ նախնական.
նկարագիր կոչեցեալն այն.
Որ այլ երից է ընշանական,
կոչեցեալսն իսկ հոգեկան։
Յորոց մին է բարոյական.
միւսըն կոչի այլաւական.
Ա՛պա իմացուածն այն խորհրդոց,
որ անուանի վերածական։
Սա է ուրեմն գեր քան զայլ բան,
որք՝ իմոց մեր յառաջ գան.
Ա՛նու զի է պարագրական,
իմացուածոց որք չորք եղան։
Յուցակ գոլով ինքն եզական.
որք ցուցանին են յոդնական։
Նէ այս բընաւ իսկ չէր հընար,
եթէ չիցեր Ա՚յ բան։
Ա՛յսու հանգոյն է և նման,
գետոց գրախտին եդեմական.
Լայն և արձակ և մի միայն.
՝ի չորս առաջս բաժանական։
Ընդ և երկին եթ երական,
քառից տարերց պարունակեալ.
Իսկ մինչ կարգաւ պատասխանեն,
նկարագիրն հոգ հինական։

Զոն և այլ քանք սրարունակմանն,
ածաշունչ գրոյն պատկան.
Որք մոտածին՝ ի գիտութե,
զարմանասքանչ կրկին եռակոն։
Ա՛սան զի սին է բընական.
այլ ոմն ասի գերբընական.
Նէ որ վերջին՝ քայլ յոյժ պայծ,
է գիտութին երանական։
Սորին նախին լոյսըն միայն,
նկարագրի իմացուածն այն
Տայ մեզ զիմնատն այն բընական.
փիլիսոփական բարոյական։
Ա՛պա զիմնատըն գերբնական.
առնուըն ըզմարդն ածաբան.
Սիրով զյուսոյ և զհաճատոյ
ուսուցանելն երանական։
Տայ սա յիւրում՝ դասատուութե,
աշակերտաց հնազանդութե,
Ոգի և միտ գիւր ըզբոման,
տեսականի ձշմարտութե։
Ի՛սկ ընդ այնմ և զործնական,
առնէ այնու ըզ փորձն ուսման.
Ա՛նց որք գործով զայն կատարի,
տայ ը՚գաշազան բաբունական
Ծ՚աշըն սա գետոյ նման,
որոյ մէջն է խորին միայն
Ա՛նու գառինըն յեղըն ընթանա.
իսկ փիղքն՝ի մէջն հարկին լողա
Տառնկրտին մեծ գիտունքն այ
հանգնիլ՝ի մէջ խոր իմացման
Ա՛յ սակայն ոտք նոցին հընչին
խոր յատակին՝ վասն այն լողա
Ի՛սծեալ գառինքն ըզձիւ տեսա
առ ժամանումն երանութե
Ծ՚ոնաձեւ գիտեն զախտ ախրութի
յանխոր եզեր տեղոյ խայտա
Ընդնին զմեծ փոյթ խոր իմացի
մինչ ոչ ինքեանց պատշաճի այ
Սիրով խրատուցն արդէն վտանգ
զպետոյս իւրեանց պարզ հասկնա
Ասատի՝ նոք գիրքս այս ձնակա
որքան գիտնոց՝ գտեհից այնք
Ի՛սծեալ առ կեանս զգատակարքա
ոչ արձակել քնաւ զոք ունայ
Բամից որք են պատրաստական՝
ախտից իւրեանց մտհոգուցմա
Բացայայտել զբան իւր նոցա,
որպէս ըզ լոյս արեգական։
Գ՚ովել ըզ սա քանիք արժան
Հոյք իմաստնոց չեն բաւակ
Բամից տամ՝ զայս պատճառ միայ
վասըն զի է Ա՚յ բան։
Ասատի տացուք փառս օրհնութի
ամենանոր Երրորդութեան։
Յուցանողին զայսքան իւր մե
այժմ և յաւէտ և յաւետեան։ Ամ

LIBRARY OF CONGRESS
0 007 232 726 3